1.1.223

N. 14

XXXVII
THORN.

Chronica Guill:
THORNE
Monachi S. Auguſtini Cant.

De rebus geſtis

ABBATUM

Sancti *AUGUSTINI*

CANTUARIÆ.

Cui acceſſit

CHRONOLOGIA

quondam ſpectans ad

PRÆDICTUM COENOBIUM

AUGUSTINENSE.

FLORENTINAE BIBLIOTH. PUB.

PROLOGUS WILLIELMI THORNI monachi S. *Auguſtini Cantuariæ.*

VALENS labor & laude dignus, per quem ignota noſcuntur, occultata ad notitiam pateſcunt, præterita in lucem, præſentia in experientiam & futura temporibus non omittantur; & quia labilis eſt humana memoria, neceſſe conſtat ſcriptis inſeri memoranda, ne humanæ fragilitatis contingens oblivio fieret poſteris inopinata confuſio. Set ad manipulum ſpicas colligere meam exilitatem maxime puderet, ſi non daret ratio, quod melius ſit illas colligere quam terram pati pululantia grana iterum abſorbere. Sic ad fructum quem præſens eccleſia protulit operam dabo, ad cujus operis perfectionem quia minus ydoneum me dijudico, ſaniorum & diſcretiorum correctioni totaliter me ſubmitto: Et quia quidam laborarunt, utputa *Thomas Sprot* & alii, quos deſiderium hortabatur proficiendi, quos & vincebat zelus domus hujus, me autem in labores eorum partim intrare contingit, conſiderans quod diverſos eventus temporis elapſi temporis antiquitas à memomoriis præſentium quaſi totaliter abſorbebat: Ego *Willielmus* dictus *Thorne* neceſſario compulſus, & exemplo priorum merito provocatus, quædam ſuperflua à compilatione dicti *Thomæ* reſecans, quædam notabilia ſuis in locis eidem ſuperaddens, aggregatis hinc inde diverſorum proceſſuum codicellis, proprii ſudoris labore, ad utilitatem fratrum & commoditatem legentium, reliquum temporis in unum corpus propagare curavi; cupiens ut ad plurimorum poſſet devenire profectum, quod de diverſis actibus & parcellis eſt ſtudioſe collectum. Intendens à fine dicti *Thomæ*, ſcilicet anno incarnationis Dominicæ M.CC.lxxij. abbate *Rogero* de *Ciceſtria* debitum ſuæ carnis tunc exſolvente, uſque ad tempus meæ reſolutionis vita comite & ſanitate ſubſequente, geſta & eventus tam in proſperis quam in adverſis ſtilo recenti delegare futuris; loca & tempora quando, ubi & per quas perſonas diverſæ res ſic agebantur, præſentium oculis memorialiter inprimendo. Et quia de tribus perſonis tota præſens maxime conſtat operatio, ideo congruit rationi illas tres in capite marginali evidenter conſignare, ſcilicet Regem, & Archipræſulem, noſtrumque Paſtorem. *Regem*; ut eccleſiam poſſeſſionibus dotantem: *Abbatem*; ſibi comiſſa conſervantem: & *Dioceſanum*; exemptos quandoque perturbantem; ut hii tres ad eorum proceſſum de eis ſubſcriptum valeant in effectu quoreſpondere per capitula & paragraphos ſeriatim diſtinguendo.

IGITUR cum veniſſet plenitudo temporis in quo miſit Deus lumen juſtitiæ, ut ſedentes in tenebris et umbra mortis illuminaret, et in viam pacis & ſalutis dirigeret greſſus erroris, regionem *Anglorum* per baptiſmi laticem dignatus fuit renovare, & ut proderent de tenebris ad lucem fidei & cognitionis, per verbi Dei miniſtros clementer diſpoſuit revocare.

CAP. I.

§.1. *Revocatio S.* Gregorii *itineris incepti.*

An. Dñi 578. ANno igitur Dominicæ incarnationis quingenteſimo lxxviij. beatus *Gregorius* abbas monaſterii ſancti *Andree*, quod ipſe ad clivum *Scauri* in urbe *Romana* fundaverat *Benedicti* papæ primi anno ſecundo, in quo poſt *Laurionem* & *Maximianum* primos abbates tercius ipſe præfuit, vidit in foro *Romano* tres pueros *Anglicos* lactei candoris venales, audienſque à mercatoribus totam *Angliam* ſimili candore nitere, ſet ritibus paganicis detineri, longa trahens ſuſpiria, patriam, nomen regis, & multa alia rethorice ethimologizans, mox acceſſit ad *Benedictum* papam, & licentiam *Angliam* adeundi pro fide Chriſti ibidem prædicanda inſtantiſſime petiit, & vix inpetravit; attamen tercio die ſui itineris ad querelam *Romanorum* dicentium, *Petrum offendiſti, Romam deſtruxiſti, quia Gregorium dimiſiſti*, idem papa perterritus *Gregorium* revocavit, & ad proprii monaſterii ſui curam redire coegit: ſet proximo anno ſequente prædictus papa videns eum virtutum gradibus ad alta contendere, violenter abſtractum à monaſterio Levitam Cardinalem ad ſui adjutorium conſecravit. Mortuo *Benedicto*, ſcilicet anno incarnati quingenteſimo lxxxj. per labores & afflictiones An. Dñi 581.
quæ tunc temporis in *Italia* per invaſiones *Longobardorum*, multa etiam fame & mortalitate hominum comitante imminebat, ſucceſſit *Pelagius* ſecundus, qui per aeris corruptionem maximam mortalitatem hominum inducentem idem papa x. anno ſui regiminis extinctus eſt, poſt quem favente Deo ad apoſtolatum *Romanorum Gregorius* electus eſt.

§.2. *Ordinatio* Gregorii.

ANno incarnationis Dominicæ D. xcij. ſecundum *Bedam* in Hiſtoria *Anglorum* quarto non. 592.
Septembris *Gregorius* in ſummum pontificem conſecratus eſt; & verbum Dei quod ipſe aliquando in perſona propria genti *Anglorum* diſpoſuerat ſeminandum, per ſuum alumpnum *Auguſtinum* explere curavit.

§.3. *Adventus* Auguſtini *in* Angliam.

IGitur *Gregorius* quinto ordinationis ſuæ anno, ſcilicet anno quingenteſimo xcvj. aſſumpſit beatum 596.
Augu-

Ethelb. *Auguſtinum* monaſterii ſui quod ipſe infra urbem conſtruxerat tunc præpoſitum, ut quondam *Petrus Barnabam* vel *Paulum*, in opus Dominicum; & miſit cum eo alios quamplures monachos ac verbi Dei miniſtros quaſi numero xl. genti *Anglorum* fidem prædicare catholicam. Applicuerunt vero in inſula de Taneth in loco qui dicitur Retesbourgh, ubi patre *Auguſtino* de navi deſcendente, ſupra quandam petram à caſu ſtetit, & pedem ejus eidem quaſi luto impreſſit. Cujus rei gratia idem lapis aſſumitur & intra capellam de eodem Sancto ibidem fundatam honorifice collocatur, ſed & ſingulis annis die ſuæ depoſitionis ob devotionem & ſpem recuperandæ ſanitatis fit concurſus populorum dicentium, *Adorabimus in loco ubi ſteterunt pedes ejus.* Sancto *Auguſtino* ſic applicato, continuo mittit regi *Ethelberto*, ſe mandans veniſſe de *Roma* & nuncium ſibi afferre optimum qui ſibi optemperantibus æternis promiſit beatificari. Quibus auditis, rex in eadem inſula juſſit eos ad tempus permanere. Veniens igitur rex ad inſulam die oportuno, *Auguſtinus* primum ore intonat ſic evangelico. « Ad tuam ô rex « totiuſque hujus regni perpetuam ſalutem huc in- « greſſi optimum nuncium offerimus tibi; ſi ſuſceperis, « hic & in æterno regno beatificaberis. Hæc & multa alia *Auguſtino* referente, rex ait. Pulcra quidem ſunt hæc dicta & promiſſa quæ affertis, dignaque invitatoria. Sed quoniam nobis nova viſa ſunt & hactenus incognita; non nobis competit hiis animum præbere, & majorum ritus per totam *Angliam* hucuſque deſerere ſervatos. Ait etiam. Et quia de longinquo ut nobis videtur noſtræque ſaluti conſulendo adveniſtis, volumus ergo benigna vos hoſpitalitate fovere, & vitæ ſubſidia ſufficienter præbere, permittendo ut quoſcumque poteſtis ad veſtram profeſſionem prædicando aſſumatis, & conceſſit eis locum habitationis in civitate *Dorobernia* ſituatum, videlicet in parochia ſancti *Aelphegi* ex oppoſito regiæ ſtratæ verſus aquilonem, per quam murus palacii archiepiſcopalis in longitudine ſe extendit, in quo *Auguſtinus* cum ſuis domeſticis uſque ad converſionem regis hoſpitatus eſt: illa tamen quæ per viam extiterant ſarcinis honuſtata, loco prædicto longo poſtea tempore ſtabulata ſunt, ob quam cauſam uſque in hodiernum diem ſitus ille Stablegate vocatus eſt; fuerat enim tunc temporis quaſi oratorium pro familia regis, ut ibi adorarent & diis ſuis libamina immolarent. Sanctus vero ille hoſpes tanta hoſpitium ſuum voluit libertate promovere & ab exactionibus quorumcunque perpetualiter acquietare, quod neque civibus civitatis in tallagiis & aſſeſſionibus quoquomodo debeant reſpondere, vel eis ſubſidium aliquod præſtare, ſet archiepiſcopo in omnibus ſubjacere, & ut ſuum palacium firma libertate gaudere, ſi fures vel homicidæ vel alii quamvis indictati ſitum de Stablegate valent introire, ut in eccleſia libertate gaudebunt.

An. Dñi 597. Anno Domini quingenteſimo xcvij. *Auguſtinus* cum ſuis ſociis illo in loco converſans vitam cœpit imitari apoſtolicam, & ipſum regem *Ethelbertum* per reginæ ambitus, per oportunos acceſſus, per dulcia æternæ felicitatis blandimenta, & per vigilata ad Deum precamina debito modo acceſſivit. At ipſe ſervorum Dei vita mundiſſima delectatus, & promiſſis eorum ſuaviſſimis, quæ miraculorum oſtenſione vera eſſe perſpexerat, in fide roboratus catholica, cum ſuis commilitonibus die pentecoſtes Christo regeneratus eſt. Rege itaque baptizato & in fide confirmato, *Auguſtinus* ad civitatem *Galliarum Arelatenſem* progreditur & ab ejuſdem urbis archiepiſcopo *Etherio* nomine archiepiſcopus *Anglorum* ordinatus eſt xvj. kal. Decembris anno prædicto. Auguſtin.

§. 4. *Ordinatio Sancti* Auguſtini.

ORdinatuſque *Auguſtinus Angliam* redit, & cum gloria & omni qua decuit ſolempnitate à rege & populo ſuſceptus eſt, & continuo *Laurentium* presbyterum & *Petrum* monachum *Romam* miſit, qui beato pontifici *Gregorio* referrent regem fidem Chriſti ſuſcepiſſe, & ſe genti *Anglorum* epiſcopum fore ordinatum.

§. 5. *Eccleſia S. Salvatoris recuperata eſt.*

ANno vero ſequenti dedit idem rex palatium An. Dñi 598. ſuum regium infra civitatem *Auguſtino* & ſucceſſoribus ſuis, ut ibi haberent ſedem metropolitanam imperpetuum, quod regio fultus auxilio recuperavit in eccleſiam, & eam in nomine ſancti Salvatoris conſecravit, atque ibidem habitationem ſibi ſtatuit & cunctis ſucceſſoribus ſuis, quæ uſque hodie vocatur Eccleſia Chriſti *Cantuariæ* totius *Angliæ* matrix & metropolis. Erat autem non longe ab ipſa civitate ad orientem, quaſi medio itinere inter eccleſiam ſancti *Martini* & muros civitatis, phanum ſive ydolum ſitum, ubi rex *Ethelbertus* ſecundum ritum gentis ſuæ ſolebat orare, & cum nobilibus ſuis dæmoniis & non Deo ſacrificare, quod phanum *Auguſtinus* ab inquinamentis & ſordibus gentilium purgavit, & ſimulacro quod in ea erat confracto, ſynagogam mutavit in eccleſiam, & eam in nomine ſancti *Pancraſii* martyris dedicavit, & hæc eſt prima eccleſia ab *Auguſtino* dedicata. Erat adhuc altare in porticu ejuſdem eccleſiæ auſtrali, in quo idem *Auguſtinus* ſolebat celebrare ubi prius ſteterat ſimulacrum regis, in quo altari dum *Auguſtinus* primo miſſam celebraret, diabolus videns ſe de domo quam per longa tempora inhabitaverat expulſum, nitebatur prædictam eccleſiam funditus evertere, cujus rei indicia adhuc apparent exterius orientali muro porticus ſupradictæ.

§. 6. *Conſtructio eccleſiæ S.* Petri *&* Pauli.

HIs itaque geſtis *Auguſtinus* prædictam ſancti *Pancraſii* eccleſiam à rege optinuit una cum terra adjacente, in cujus fundo prædictus rex, ſuggeſtione ſancti patris *Auguſtini*, eccleſiam in honore apoſtolorum *Petri* & *Pauli* à fundamentis conſtruxit, & in eadem eccleſia præfatus rex ſibi & ſucceſſoribus ſuis *Cantiæ* regibus ſepulturam elegit. In hac etiam eccleſia *Auguſtinus* ſe & ſucceſſores ſuos *Cantuariorum* archipræſules ſtatuit ſepeliri. Hæc igitur eccleſia uſque in hodiernum diem monaſterium apoſtolorum *Petri* & *Pauli* ſanctique *Auguſtini* ab omnibus terræ incolis appellatur; ſed & epiſcopia & alia monaſteria idem rex ob expiationem peccaminum ſuorum, ſuggerente ſemper *Auguſtino* & hortante, in dies paſſim fundare machinatur. Dum iſta fuerunt ſic in agendo, *Auguſtinus* cum cultoribus agri Dominici per univerſam regionem *Anglorum* verbi Dei ſemina undique ſeminavit. Ibat namque ſemper tam in via peregrinationis ſuæ verſus *Angliam*

Ethelb. gliam & in Angliam, tam poſt præſulatum quam ante, pedes abſque vehiculo, patiens laborum ut verus aſſecla ſanctorum apoſtolorum, nichil ſecum tulerat in hac peregrinationis via, de cupiditate mundana liber & expeditus currebat Dei mandatorum ſemita trahens ſecum ſequacia agmina. Sed ut paucis multa comprehendam, viſis tot miraculorum ſignis, cummatim ad baptiſma convolarunt ſacrificiis Idolorum abnegando.

§. 7. *Introductio monachorum in iſtud monaſterium.*

SUſcepto pallio à beato Gregorio per Laurentium & Petrum, de quibus ſupra fit mentio, Dorobermiam reverſus eſt, & cum apoſtolicis inſignis in ſua ſede conſecratus intronizatur; & in præfato monaſterio monachos ibi perpetuis temporibus Deo ſervituros inſtituens, PETRUM monaſteriali prælatione dignum eidem collegio præfecit, rege aſtipulante, in Abbatem primum. Anno Dominicæ

An. Dñi 605. incarnationis DCv. Ethelbertus rex in fide roboratus catholica, una cum Berta regina, filioque eorum Edbaldo, ac reverentiſſimo præſule Auguſtino cæteriſque optimatibus terræ, ſolempnitatem natalis Dominici celebravit Cantuariæ. Convocato igitur ibidem communi conſilio tam cleri quam populi die quinto idus Januarii, omnium & ſingulorum approbatione ac conſenſu, monaſterium ſupradictum per ipſum beatum Auguſtinum Deo & monachis ibidem perpetuo domino ſervituris cum dotatione ejuſdem tradidit; atque perpetua libertate donavit, poſſeſſionibuſque terrarum variis & aliis donis ampliſſimis ditavit; ac eidem monaſterio congregationi monachorum ejuſdem, Petrum monachum ſuperius nominatum ad abbatiam præpoſuit. Et ut hæc legentibus manifeſtius appareant, tenorem codicellarum regis Ethelberti & etiam Auguſtini dignum duxi annotare.

§. 8. *De ſitu monaſterii.*

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Notum ſit omnibus tam præſentibus quam poſteris, quod ego Ethelbertus Dei gratia rex Anglorum per evangelicum genitorem meum Auguſtinum de ydolatra factus Chriſticola, tradidi Deo per ipſum antiſtitem aliquam partem terræ juris mei ſub orientali muro civitatis Doroberniæ, ubi ſcilicet per eundem in Chriſto inſtitutorem monaſterium in honore principum apoſtolorum Petri & Pauli condidi, & cum ipſa terra & cum omnibus quæ ad ipſum monaſterium pertinent perpetua libertate donavi, adeo ut nec michi nec alicui ſucceſſorum meorum regum, nec ulli unquam poteſtati ſive eccleſiaſtica ſive ſeculari quicquam inde liceat uſurpare, ſet in ipſius abbatis ſiat omnia libera dicione. Si quis vero de hac donatione noſtra aliquid minuere aut irritum facere temptaverit, auctoritate Dei & beati papæ Gregorii noſtrique apoſtoli Auguſtini ſimul & noſtra imprecatione, ſit hic ſegregatus ab omni ſancta eccleſia communione, & in die judicii ab omni electorum ſocietate. Circumcingitur hæc terra hiis terminibus. In oriente eccleſia ſancti Martini & inde ad orientem be Sewennedowne, & ſic ad aquilonem be Wykengemearke. Iterum ad orientem & ad auſtrum be Burewaremearke & ſic ad auſtrum & occidentem be Kyngeſmearke, ſicque ad occidentem to Reteretheſe, & ita ad aquilonem to Drontingeſtrete. Actum eſt hoc in civitate Dorobernia anno ab incarnatione Chriſti ſexenteſimo quinto. Iſta autem occultata interpretatio traditur ſic intelligentiæ modernorum. Circumcingitur, &c. in oriente eccleſia ſancti Martini, & inde ad orientem be Mellehelle, & ſic ad aquilonem be Wibeſtowche, iterum ad orientem & ad auſtrum uſq; ad Fiſſpole; & ſic ad auſtrum & occidentem uſque ad regiam viam ducentem à Chaldane crouch uſque Cantuariam. Sicque ad occidentem to Reverchere, & ita ad aquilonem to Drontynton. Actum, &c. Auguſtin.

§. 9. *Donatio de* Chiſtelet & Sturreya.

REx Anglorum Ethelbertus miſericordia Dei omnipotentis catholicus, Omnibus ſuæ gentis fidelibus & adventum gloriæ magni Dei & ſalvatoris Domini noſtri Jheſu Chriſti beata ſpe expectantibus ſalutem vitæque æternæ beatitudinem. Largienteque ſummi regis clementia, Ego Ethelbertus in ſolio paterno confirmatus, paceque divinitus conceſſa, eo jam per decem quinquennia ſceptrigera poteſtate potitus, per venerabiles ſacræ fidei doctores Spiritus ſancti gratia irradiatus, ab errore falſorum Deorum ad unius veri Dei cultum toto corde converſus, ne ingratus beneficiorum appaream, illi à cujus ſancta ſede nobis in regione umbræ mortis ſedentibus lux veritatis emicuit, inter alias quas fabricavi eccleſias monitu & hortatu beatiſſimi papæ Gregorii & ſancti patris noſtri Auguſtini epiſcopi, beatiſſimo apoſtolorum principi Petro & doctori gentium Paulo monaſterium à fundamentis conſtruxi, illudque terris variiſque poſſeſſionum donariis decorare ſtudui, inibique monachos Deum timentes aggregari feci, & cum conſilio ejuſdem reverentiſſimi archipræſulis Auguſtini, ex ſuo ſancto ſanctorum collegio venerabilem virum ſecum ab apoſtolica ſede directum Petrum monachum elegi, eiſque ut eccleſiaſticus ordo expoſcit abbatem præpoſui. Hoc igitur monaſterium ad provectum debiti culminis promovere deſiderans, ſuarumque poſſeſſionum terminos dilatare geſtiens, ſana mente integroque conſilio cum Eadbaldi filii mei, aliorumque nobilium que optimatum meorum conſenſu, ob redemptionem animæ meæ & ſpem retributionis æternæ obtuli ei etiam villam nomine Sturyagao, alio nomine dictam Chiſteley, cum omnibus redditibus ei jure competentibus, cum mancipiis, ſilvis cultis vel incultis, pratis, paſcuis, paludibus, fluminibus & contiguis ei maritimis terminis eam ex una parte cingentibus, omnia mobilia vel immobilia, in uſus fratrum ſub regulari tramite & monaſtica religione inibi Deo ſervientium, miſſurium etiam argenteum, ſcapton aureum, iterum ſellam cum freno aureo & gemmis exornatam, ſpeculum argenteum, armigaiſia oloſerica, camiſiam ornatam quod michi de domino papa Gregorio ſedis apoſtolicæ directum fuerat. Quæ omnia ſupradicto monaſterio gratanter optuli. Quod etiam monaſterium ipſe ſervus Dei Auguſtinus ſanctorum apoſtolorum ac martyrum reliquiis, variiſque eccleſiaſticis ornamentis ab apoſtolica ſede ſibi tranſmiſſis copioſe ditavit, ſeſeque in eo & cunctos ſucceſſores ſuos ex auctoritate apoſtolica ſepeliri præcepit, Scriptura docente non eſſe civitatem mortuorum ſed vivorum, ubi etiam michi & ſucceſſoribus

meis

meis ſepulturam providi. Sperans me quandoque ab ipſo apoſtolici ordinis principe, cui dominus poteſtatem ligandi atque ſolvendi dedit, & claves regni cœlorum tradidit, à peccatorum nexibus ſolvi, & æternæ beatitudinis januam introduci, quod monaſterium nullus epiſcoporum, nullus ſucceſſorum meorum regum in aliquo lædere aut inquietare præſumat, nullam omnino ſubjectionem in ea ſibi uſurpare audeat. Sed Abbas ipſe qui ibi fuerit ordinatus, intus & foris cum conſilio fratrum ſecundum timorem Dei libere eum regat & ordinet, ita ut in die Domini dulcem illam piiſſimi redemptoris noſtri vocem mereatur audire dicentis, Euge ſerve bone, *&c. Hanc donationem meam in nomine patris & filii & ſpiritus ſancti largitate divina, ut michi tribuatur peccatorum remiſſio, per omnia cum conſilio reverentiſſimi patris* Auguſtini *condidi, idque ad ſcribendum* Augemundum *presbyterum ordinavi. De his igitur omnibus quæ hic ſcripta ſunt, ſi quis aliquid inde minuere præſumpſerit, ſciat ſe æquiſſimo Judici Deo & beatiſſimus apoſtolis* Petro *&* Paulo *rationem eſſe redditurum. Confirmata eſt hæc donatio præſentibus teſtibus reverentiſſimo patre* Auguſtino Dorobernenſis *eccleſiæ archiepiſcopo primo.* Mellito *quoque &* Juſto Londonienſis *&* Roffenſis *eccleſiæ præſulibus, &c. Actum ſane xlv. anno regni noſtri, anno Domini* DC.v. Iſta exennia, ſcilicet miſſurium argenteum, &c. quo jam devenerunt penitus ignoratur; quidam opinantur quod tempore quo *Dani* iſtam terram vaſtarunt, propter frequentes eorum in partibus iſtis irruptiones, iſta fuerunt abſcondita in locis abditis, ſicut & multæ reliquiæ tunc fuerunt, quæ nondum ſunt omnes adhuc patefactæ. Alii dicunt, quod tempore redemptionis regis *Ricardi* à carcere ducis *Oſtriciæ* prædicta exennia fuerunt extracta ab hoc monaſterio, ſicut & calices & cætera vaſa aurea & argentea, in adjutorium redemptionis antedictæ; quod ſaltim de omnibus non videtur eſſe verum: Nam reliquiæ quas ſanctus *Auguſtinus* ſuperius memoratus huic monaſterio dediſſe multæ manent uſque adhuc, ſicut crux bifurcata, & de tunica inconſutili, de capillis beatæ *Mariæ*, de virga *Aaron*, &c. multæ quæ longum eſſet enarrare. Habemus etiam bibliam ſancti *Gregorii* & evangelium ejuſdem & quaſdam capas veteres, quæ omnia idem *Gregorius* miſit *Auguſtino* una cum pallio per *Laurentium* presbyterum & *Petrum* monachum.

§. 10. *Privilegium ſancti* Auguſtini.

A*Uguſtinus epiſcopus* Dorobern**iæ** *ſedis famulus, quem ſuperna inſpirante clementia beatiſſimus papa* Gregorius Anglicæ *genti Deo adquirendæ legatarium miſit ac miniſtrum, Omnibus ſucceſſoribus ſuis epiſcopis cunctiſque* Angliæ *regibus cum ſuis poſteris atque omnibus Dei fidelibus, & in fide & gratia ſalutem & pacem. Patet omnibus, quod Deo amabilis rex* Ethelbertus *primus Anglorum regum Chriſti regno ſacratus, noſtra inſtantia & ſua prodiga benevolentia inter cæteras eccleſias quas fecit & epiſcopia, monaſterium extra metropolim ſuam* Doroberniam *in honore principum apoſtolorum* Petri *&* Pauli *regaliter condidit, & regalibus opibus ampliſque poſſeſſionibus ditavit, dilatavit, magnificavit, perpetua libertate, & omni jure regio cum omnibus rebus & judiciis intus & foris illi pertinentibus munivit, ſuoque regio privilegio & ſuperni judicii imprecatione atque apoſtolici ſancti papæ* Gregorii *interminatione excommunicatoria contra omnem injuriam confirmavit. Ego quoque ejuſdem libertatis adjutor & patrocinator, omnes ſucceſſores meos archiepiſcopos omneſque eccleſiaſticas vel ſeculares poteſtates per Dominum* Jheſum Chriſtum *& apoſtolorum ejus reverentiam obteſtor, atque apoſtolica memorati patris noſtri papæ* Gregorii *interminatione interdico, ne quiſquam unquam ullum potentatum aut dominatum aut imperium in hoc Dominicum vel Apoſtolicum monaſterium, vel terras vel eccleſias ad illud pertinentes uſurpare præſumat, nec ulla prorſus ſubjugationis aut ſervitutis aut tributi conditione, vel in magno vel in minimo, Dei miniſtros inquietet aut opprimat. Abbatem à ſuis fratribus electum in eodem monaſterio non ad ſuum famulatum ſed ad dominicum miniſterium ordinet, nec ſibi hunc obaudire ſed Deo ſuadeat; Nec vero ſibi ſubjectum, ſed fratrem, ſed conſortem, ſed collegam & comminiſtrum in opus Dominicum eum reputet. Non ibi miſſas quaſi ad ſuæ ditionis altare, nec ordinationes vel benedictiones uſurpative ſine abbatis vel fratrum petitione exerceat. Nullum ſibi jus conſuetudinarium vel in viliſſima re exigat, quatinus pacis concordia unum ſint in Domino utrinque: Nec quiſquam, quod abſit, dominandi diſſidio in judicium incidat diaboli, qui ſuperbia tirannide corruit de cœlo. Reges gentium, inquit dominus, dominantur eorum, vos autem non ſic. Cumque ab alienigenis non à filiis accipiantur tributa, ſic ipſe dominus concludit, ergo liberi ſunt filii. Qua ergo irreverentia patres eccleſiarum in filios regni Dei ſibi vendicant dominationem, maxime autem in hanc eccleſiam ſanctorum theſaurariam, in cujus materno utero tot pontificum* Doroberniæ *regumque ac principum corpora ſperamus alma reſovenda ſepultura requie, ex auctoritate ſcilicet apoſtolica, & hinc ad æternam gloriam reſuſcitanda? Tales ſupremi judicis amicos ſi quis offendere non metuens hujus privilegii ſtatuta violaverit, vel violatorem imitando vim ſuam tenuerit, ſciat ſe apoſtolico beati* Petri *gladio per ſuum vicarium* Gregorium *puniendum niſi emendaverit. Hæc igitur omnia uti hic ſunt ſcripta, apoſtolica ipſius inſtitutoris noſtri* Gregorii *comprobatione & auctoritate ſervanda ſancimus, ſuoque ore confirmamus, præſente glorioſo rege* Ethelberto *cum filio ſuo* Eadbaldo *& collaudante cum ipſo, & omnibus optimatibus regiis, atque ultro volentibus reverentiſſimis fratribus noſtris à ſancta* Romana *eccleſia hæc mecum vel ad me in evangelium Domini deſtinatis: ſcilicet* Laurentio, *quem nobis Deo favente ſucceſſorem conſtituimus, &* Mellito Londonienſi *epiſcopo, &* Juſto Roffenſi *epiſcopo, &* Petro *venerabili ejuſdem monaſterii principum apoſtolorum abbate primo, cum cæteris in Domino adjutoribus meis obnixe poſtulantibus, ſimulque in vos qui hæc fideliter ſervaveritis benedictionem, aut impœnitentes, quod nolumus, tranſgreſſores damnationem exercentibus.*

Iſtud privilegium habetur ſub bulla ejuſdem *Auguſtini* plumbea. de qua nemo miretur, nam cum idem *Auguſtinus Romanus* eſſet et legatione *Anglorum* apoſtolus, eundemq; potuit ſervare modū quantum ad perſonæ ſuæ dignitatem ratione legationis ſuæ

Ethelb. ſuæ apoſtolicæ in eccleſia *Anglicana*, quem modum tunc ſervavit dominus apoſtolicus *Gregorius* in eccleſia *Romana*. Similiter eciam modernis temporibus quidam epiſcopi in partibus tranſmarinis utebantur bulla plumbea, unde cum prædictum *Auguſtini* privilegium argueretur falſi propter bullam plumbeam ab archiepiſcopo *Cantuarienſi Ricardo*, quidam epiſcopus tranſmarinus dedit domino *Philippo* Comiti *Flandriæ* talem bullam plumbeam qua ipſe epiſcopus & anteceſſores ſui utebantur. Quam bullam idem Comes ad majorem veritatis evidentiam miſit Abbati ſancti *Auguſtini*. Quæ bulla plumbea cum cæteris monimentis ſemper reſervatur. In cujus bullæ una ſuperficie hæc eſt ſcriptura. *Sigillum Prothomartiris Stephani*, alterius ſuperficiei ſcriptura minus apparente. Sancti autem papæ *Gregorii* nullum omnino habemus privilegium, nam idem papa anno DCV. iiij idus Marcii diem clauſit extremum.

§. 11. *Obitus* Auguſtini.

MOnaſterio igitur iſto regali donatione ſic dotato, & apoſtolico *Auguſtini* privilegio perpetua libertate confirmato, anno quo ſupra ſeptimo kal. Junii feria iij. Deo dilectus pater *Auguſtinus* de cœlo vocatus eſt; ſepultuſque eſt foras eccleſiam apoſtolorum *Petri* & *Pauli*, quia nondum tunc erat perfecta nec eciam dedicata. Mox vero ut dedicata eſt, introlatum eſt corpus ejus, & in porticu illius aquilonali honore quo decuit per ſuum ſucceſſorem *Laurentium* ſepultum eſt, in qua eciam porticu ſubſequentium archiepiſcoporum corpora ſunt tumulata uſque ad *Theodorum*, Qui & ſui ſucceſſores in eccleſia alibi ſunt ſepulti, eo quod prædicta porticus plura corpora capere non poterat. Hæc porticus erat in veteri eccleſia ubi nunc eſt capella beatæ virginis. In cujus medio erat altare in honore beati *Gregorii* dedicatum, ut *Beda* in libro ſecundo de geſtis *Anglorum* capitulo tertio commemorat. De anno obitus beati *Auguſtini* multi erraverunt, putantes eum obiiſſe anno Domini DC. xiij. Cauſa hujus erroris eſt quædam falſa ſcriptura in quorundam cronicis, quæ dicit *Auguſtinum* ſediſſe in epiſcopatu xvi. annis. *Beda* enim libro ſecundo de geſtis *Anglorum* ca. iij. refert *Auguſtinum* ordinaſſe duos epiſcopos ſcilicet *Mellitum* & *Juſtum* anno domini DC. iiij. *Mellitum* ad *Lond. Juſtum* ad *Roff.* Et parum poſt in eodem capitulo habetur ſic. *Defunctus eſt Deo dilectus* Auguſtinus *& poſitum eſt corpus ejus, &c. Bonifacius* papa iiij. in privilegio confirmationis & libertatis hujus monaſterii cujus data eſt iij. kal. Marcij anno Domini DC. x. ſic narrat. *Ubi & ipſe veſter præfatus vere Deo dilectus & in gloria reſurrecturus pater* Auguſtinus *requieſcit.* In textu autem ſancti *Adriani* ſic ſcribitur. *Anno Domini* DC. v. iiij *idus Marcij obiit beatus Gregorius, & eodem anno vij. kal. Junii beatus Auguſtinus.* Ex quibus ſatis liquide apparet *Auguſtinum* non ſediſſe xvi. annis. Nam anno domini D. lxxxxvj. ad *Angliam* mittitur, anno ſequenti in archiepiſcopum ordinatur. Anno domini DC j. ſuſcepit pallium & anno DC v. moritur, quo defuncto ſucceſſit ſanctus *Laurentius*, quem adhuc vivens beatus *Auguſtinus* iccirco in epiſcopum ordinaverat, ne tam rudis eccleſiæ ſtatus ſe defuncto vel ad horam paſtore deſtitutus inciperet vacillare.

Laurent.

§ 12. *Obitus Petri.*

ANno Domini DC. vij. venerabilis *Petrus* hujus monaſterii Abbas primus dum ad *Gallias* à rege *Ethelberto* nuntius mitteretur, in ſinu maris juxta *Bononiam* ſupra mare qui vocatur **Amfleet** ſubmerſus eſt, atque ab incolis loci illius ignobili traditus ſepulturæ. Sed omnipotens Deus ut qualis meriti vir fuerit demonſtraret, omni nocte ſupra ſepulcrum ejus cœleſtis ſplendor apparuit, donec animadvertentes vicini qui opinabantur ſanctum eſſe virum qui ibi eſſet ſepultus, & inveſtigantes unde vel quis eſſet, abſtulerunt corpus ejus, & in *Bononia* civitate juxta honorem tanto viro condignum in eccleſia ſanctæ *Mariæ* ſepelierunt. An. Dñi. 607.

CAP. 2.

§. 1. *Præfectio* Johannis *in abbatem.*

INtellecta igitur morte venerabilis abbatis *Petri*, *Johannes* ejuſdem congregationis monachus & ab apoſtolica ſede cum beato *Auguſtino* directus, eligente fratrum collegio & rege *Ethelberto* approbante per *Laurentium* archiepiſcopum in abbatem benedicitur. Anno domini DC. ix. *Mellitus Londonienſis* epiſcopus miſſus eſt à rege *Ethelberto* & archiepiſcopo *Laurentio* ad *Bonifacium* papam quartum, de neceſſariis eccleſiæ *Anglorum* tractaturus, ac etiam confirmationem ſedis Apoſtolicæ pro iſto monaſterio optenturus. Quem idem papa honorifice ſuſcipiens, congregavit Synodum epiſcoporum *Ytaliæ* de ſtatu eccleſiæ tractaturus. In qua Sinodo ipſo præſente *Mellito*, monaſterium iſtud confirmavit, & confirmationis privilegium recitavit ſub hac forma, *Bonifacius epiſcopus, &c. Omnipotentis Dei*, & infra. *Petitio tua hæc eſt, ut eccleſia beatiſſimorum apoſtolorum* Petri *&* Pauli *&c. Hujus igitur beatiſſimi apoſtolorum principis* Petri *auctoritate ordinamus atque perpetua ſtabilitate ſtabilimus, ut præfatum monaſterium apoſtolicis prærogativis præmunitum, in initio naſcentis Chriſtianæ religionis in veſtro regno conſtructum, atque in monaſtico ordine primum, cum omnibus ad ſe pertinentibus ab omni ſervicio ſit liberum, ab omni mundiali ſtrepitu inconcuſſum, nec eccleſiaſticis conditionibus ſeu angariis vel quibuſcumque obſequiis ſecularibus ullo modo ſubjaceat, nullis canonicis juribus deſerviat, quia incongruum valde videtur, qualicumque modo alterius ditioni deſervire quod apud vos eſt primum in hac religione. Unde interdicimus in nomine domini noſtri Iheſu Chriſti, ex auctoritate ejuſdem beatiſſimi apoſtolorum principis* Petri, *cujus vice huic Romanæ præſidemus eccleſiæ, ut à præſenti nullus præſulum, nullus ſecularium præſumat in dominium hujus eccleſiæ aliquo modo ſeſe ingerere, vel quamlibet imperandi poteſtatem ſibi uſurpare, vel alicujus inquietudinis moleſtias inferre, vel aliquam conſuetudinem omnino quamvis leviſſimam ſibi attribuere, vel etiam niſi abbatis rogatu vel fratrum in ea miſſas facere, ſet communis filius noſter abbas* Johannes *omnia libere teneat, poſſideat, cum conſilio fratrum deum timentium omnem utilitatem loci intus vel foris bene ordinet atque diſponat, & ſic remota vexatione & cuncto gravamine divinum ſervicium peragant cum tota animi devotione. Poſt cujus*

Edbaldus. *cujus obitum non extraneus aſſumatur ſet de eadem congregatione, & quem ſibi propriâ voluntate concors fratrum ſocietas elegerit. Et qui electus fuerit ſine dolo vel venalitate aliqua ordinetur atque in eodem loco conſecretur. Si autem, quod non optamus, aptam inter ſe perſonam invenire nequiverint, ſolerter ſibi de aliis monaſteriis ſimiliter eligant ordinandum. Hæc itaque noſtræ inſtitutionis decreta, &c. Data iij. kal. Marcij Anno DC. x.* Quod privilegium habetur ſub bulla plumbea & in archivis noſtris reſervatur cum bullis & privilegiis *Ethelberti* atque *Auguſtini*.

§. 2. *Sanctus* Auguſtinus *ſepelitur in eccleſia* Petri *&* Pauli.

An. dñi. 613. ANno ab incarnatione Domini ſexcenteſimo xiij. beatus *Laurentius* archiepiſcopus ab *Hibernientium* & *Scottorum* prædicatione regreſſus conſecravit eccleſiam iſtam præſente rege *Ethelberto* cum confluis turbis, & ſanctum corpus *Auguſtini* in eccleſiam introduxit conſecratam, atque in porticu aquilonali ut prædictum eſt ſepelivit. Corpus vero ſancti *Letardi* & *Bertæ* reginæ in porticu ſepelivit ſancti *Martini*, iſta enim duo corpora extra eccleſiam primo fuerant ſepulta eo quod tempore obitus eorum eccleſia non fuerat conſecrata. Et nota quod iſta *Berta* fuit filia *Anberti* regis *Pariſiorum* qui fuit pronephos *Clodovei* regis *Francorum* primi Chriſtiani. Nam mortuo *Clodoveo* quatuor ejus filii, videlicet *Theodoricus*, *Clodomirus Childebertus & Clotarius* regnum inter ſe diviſerunt, ſcilicet *Theodoricus Metis* cum *Germania*, *Clodomirus Aurelianis* cum *Burgundia* & *Provincia* & *Aquitania*. *Childebertus* apud *Pariſium* regnans habuit *Flandriam* & *Normanniam*. *Clotarius Sueſſion* cum *Lotoryngia*. Et iſte *Letardus* epiſcopus *Silvanectenſis* in *Galliis*, cujus metropolis eſt archiepræſulatus *Remenſis* in eccleſia ſancti *Martini*, ipſi reginæ Chriſti cultus myſteria exhibebat, ubi etiam *Auguſtinus* cum ſociis obſequiis ſe dedere divinis, ipſo rege *Ethelberto* ritibus paganicis adhuc ſerviente. Anno ab incarnatione domini ſexcentecimo ſextodecimo

616. qui eſt annus xxj. ex quo beatus pater *Auguſtinus* cum ſociis ad prædicandum *Anglis* miſſus eſt, *Ethelbertus* rex *Cantiæ* poſt regnum temporale quod lvj. annis ſtrenuiſſime tenuerat, æterni cœleſtis gaudia ſubiit xxiiij. die menſis Februarii, atque in porticu ſancti *Martini* intro eccleſiam ſepultus eſt, ubi *Berta* regina jacet condita. Cui ſucceſſit in regnum *Edbaldus* filius ejus, quod tenello eccleſiæ ſtatui adhuc magno detrimento fuit; ſiquidem non ſolum fidem Chriſti recipere noluerat, ſet & fornicatione pollutus eſt tali qualem nec inter gentes auditam apoſtolus teſtatur, ita ut uxorem patris haberet, & novercæ ſuæ pudorem per inceſtum expugnaret. Unde contigit ut reguli quos pater ſuus ſuo imperio ſubjugaverat per vices rebellarunt. Iſte multociens crebro efflatus dæmonio inconſtans fide incertus pendebat, ſed divina diſpenſatione atque *Laurentii* archiepiſcopi aſſidua prædicatione, demumque verberibus apoſtolicis ipſi *Laurentio* propter ipſum regem mirabiliter inflictis, (prout in vita ejuſdem *Laurencii* lucidius patet) idem rex omnino ydolatriæ cultu relicto, abdicatoque connubio illegitimo, ad paternam pietatem converſus, fidem Chriſti ſuſcepit, & baptizatus à *Laurentio* archiepiſcopo eccleſiæ rebus in quantum valuit in omnibus conſulere ac favere curavit. Unde & in iſto monaſterio eccleſiam in honore ſanctæ Dei genitricis ob facinorum ſuorum expiationem fundavit, & ipſam eccleſiam manerio de Nodborn regaliter dotavit. *Laurentius &c.*

§: 3. *Donatio de* Nodburne.

HOc manerium eſt xxx. aratrorum ut in codicella ejus apparet, quod manerium huic monaſterio ita libere contulit ſicut pater ſuus aut ipſe unquam liberius tenuerunt. Iſta autem eccleſia beatæ Virginis à principio fuit poſita ad orientem monaſterii; & erat cimiterium fratrum inter ipſam eccleſiam & monaſterium, ſet poſt dilatato monaſterio fuit iſta eccleſia penitus proſtrata, & ibi ſuperædificata cripta, ſicut nunc apparet. Ipſa fuit eccleſia quam beatus *Dunſtanus* ita aſſiduo frequentabat, in qua vidit choros angelicos cum ipſa Dei genitrice cantantes & dicentes, *Cantemus Domino ſociæ, cantemus honorem.* Iſtud manerium fuit datum ſub anno Domini 618.

§. 4. *Fundatio eccleſiæ S.* Petri *vulgo* Westmoster.

CIrca hæc tempora quidam civis *Londonienſis* ad inſtigationem quondam regis *Ethelberti* conſtruxit eccleſiam in honore ſancti *Petri* apoſtoli in occidentali parte ejuſdem urbis, in loco qui Thornie tunc dicebatur, & ſonat quaſi *Spinarum inſula*; nunc autem dicitur *Weſtmoſterium*. An. dñi. 618.

Cap. III.

§. 1. *Obitus* Johannis *Abbatis*.

ANno dominicæ incarnationis DC. xviij. venerabilis *Iohannes* hujus monaſterii abbas ſecundus paſtoris curam relinquens cœlo ſumptus, in eccleſia dei genitricis memorata ſepultus eſt. Set poſtea cum aliis ſanctis ab eadem eccleſia delatus poſitus eſt in muro retro altare ſancti *Gregorii*. Cui ſucceſſit *Ruffinianus* & ab apoſtolica ſede cum *Auguſtino* olim directus, & ab archiepiſcopo *Laurentio* in iſto monaſterio eſt benedictus. Anno ſequenti *Laurentius* archiepiſcopus ſolum pro cœlo iij. Non. Febr. commutans, in memorato monaſterio juxta prædeceſſorem ſuum *Auguſtinum* ſepelitur. Et *Laurentio* ſucceſſit *Mellitus* qui erat *Londonienſis* epiſcopus primus, qui poſtquam v. annis *Doroborneſem* rexiſſet eccleſiam viij. kal. Maij diem ſuum clauſit extremum, ſepultus cum patribus ſuis *Auguſtino* & *Laurentio*; Cui ſucceſſit *Juſtus* tunc epiſcopus *Roffenſis* primus, vir plenus omni ſanctitate. Anno domini DC. xxvi. moritur *Ruffinianus* hujus loci abbas iij. & cum *Iohanne* prædeceſſore ſuo ſepelitur. Poſtmodum in majorem eccleſiam aliis eſt conjunjunctus. Cui ſucceſſit *Graciofus* qui eodem anno à *Iuſto* archiepiſcopo eſt benedictus, & etiam iſte erat *Romanus*, & cum beato *Auguſtino* directus. Anno domini Dc. xxxv. ſanctus *Iuſtus* iiij. idus Novembris moritur & cum prædeceſſoribus ſuis ſepelitur. Et in ſecundo anno poſt ſucceſſit in præſulatum *Honorius* de ſacro collegio apoſtolici viri *Auguſtini* antea aſſumptus. Anno DC. xxxvij. *Graciofus* hujus monaſterii abbas iiij. obiit. Ubi vero fuerit ſepultus 635. 638.

Ercombert. Rex. pultus mentio non habetur. Cui ſucceſſit *Petronius Romanus* qui ab archiepiſcopo *Honorio* in eccleſia
An. Dñi 640. *Petri* & *Pauli* eſt benedictus anno Domini DC. xl. Et eodem anno xj. kal. Febr. obiit *Eadbaldus* rex ſui regiminis anno xxij. & eſt ſepultus juxta patrem ſuum in loco ſuperius nominato. Et ſecundo anno poſt moritur *Emma* regis *Eadbaldi* uxor, & regina; atque regis *Francorum* filia; et eſt ſepulta juxta virum ſuum. Set modo jacent ambo ad altare ſancti
653. *Johannis*. Et anno domini incarnati DC. liij. moritur *Honorius* archiepiſcopus ultimo die menſis Septembris, & cum prædeceſſoribus ſuis congrue ſepelitur, & vacavit archiepiſcopatus per annum unum &
654. menſes vi. Anno DC. liiij. *Petronius* hujus cœnobii abbas quintus moritur, & ubi ſepelitur mentio non habetur. Cui ſucceſſit *Nathanael* vir probitate decoratus, quondam cum *Mellito* & *Juſto* à *Roma* ad
655. *Angliam* deſtinatus, qui anno DC. lv. à beato *Deuſdedit* ſucceſſore *Honorii* in eccleſia ſua ad magnum altare ſancti *Petri Auguſtini* fuit benedictus, regnante tunc ſuper *Cantiam* rege *Ercomberto* filio & hærede *Eadbaldi*. Iſte *Ercombertus* primus in toto regno ydola deſtruxit. Jejunium quadrageſimale
664. obſervare præcepit. Anno Domini DC. lxiv. rex *Cantiæ Ercombertus* obiit & cum patribus ſuis ſepultus eſt in monaſterio prædicto. Et eodem anno idus Julii *Deuſdedit* archiepiſcopus ergaſtulo hujus vitæ abſolutus bravium ſui itineris comprehendit, & cum prædeceſſoribus ſuis ſepelitur. Anno domini
667. DC. lxvij. *Nathanael* hujus monaſterii abbas vj. diem clauſit ultimum, & quo ſepultus fuerat ſicut de duobus aliis ſcriptura non commemorat. Et vacavit monaſterium per duos annos.

§.2. *Adventus* Adriani *&* Theodori.

670. ANno Dominicæ incarnationis DC. lxx. ſexto kal. Junii beatus *Theodorus* miſſus à *Vitaliano* papa ad regimen *Cantuarienſis* eccleſiæ, acceperat enim legationis poteſtatem à præfato apoſtolico ſuper *Angliam*, *Scotiam* & *Hiberniam*. Qui ſtatim ut abbatiam iſtam per obitum *Nathanaelis* intellexit vacantem, proviſionem ejuſdem monaſterii ſuper ordinando abbate ad opus beati *Adriani* auctoritate apoſtolica reſervavit. Præceperat enim Dominus papa *Theodoro* abeunti, ut in dioceſi vel provincia ſua provideret & daret locum beato *Adriano* in quo cum ſuis aptè degere poſſet, ut ei dux, comes & cooperator eſſet evangelicus, ne *Theodorus*, eo quod *Græcus* eſſet, veritati aliquid diſſonum & fidei, *Græcorum* more, in eccleſiam introduceret. Igitur anno domini DC. lxx. iij. kal. Octobris beatus *Adrianus* à carcerali cuſtodia Ducis *Ebronii Galliæ* dimiſſus, ad beatum *Theodorum* pervenit; Qui ſtatim dedit ei apoſtolica fretus auctoritate, monaſterium iſtud ad regendum, ſicque qui totius *Anglicanæ* eccleſiæ ſubterfugit primatum, divina diſponente clementia apoſtolorum *Petri* & *Pauli* primum & præcipuum in eccleſia *Anglicana* ſortitus eſt monaſterium. Quis & qualis & unde fuerat iſte *Adrianus*, & de adventu ejus & miraculis tractatus legenti lucide poterit apparere. *Adrianus* abbas ſeptimus poſtquam regimen hujus monaſterii fuit adeptus, impetravit privilegium à *Deodato* papa ſecundo ſuper libertate hujus monaſterii, & ſuper electione Abbatis, in quo juxta finem, contra tranſgreſſores ſic addit. *Si quis hæc decreta apoſtolicæ ſedis contraire temptaverit; ſi præſul eſt vel miniſter eccleſiæ ſciat ſe proprio privatum eſſe officio: ſi vero laicus vel ſecularis, à participatione corporis & ſanguinis Iheſu Chriſti ſciat ſe eſſe alienum.* Hoc privilegium non habemus ſub plumbo, ſed tranſcriptum in textu *Adriani* & in pluribus aliis locis. Impetravit eciam privilegium *Agathonis* papæ & concordat cum privilegio *Bonifacii* papæ iiij. quod habetur ſub plumbo. *Theodorus* Archiep.

§. 3. **Stodmerſh** *&* **Fordwyc** *datæ ſunt.*

ANno domini DC. lxxiij. *Lotharius* rex x. anno regni ſui dedit huic monaſterio terram trium aratrorū in mariſco, quæ appellatur **Stodmerſh** An. Dñi 673.
ita libere ſicut eam prædeceſſores ſui umquam tenuerunt. Et anno DC. lxxvij. *Theodorus* archiepiſcopus collecto venerabilium ſacerdotum & doctorum congregavit ſynodum apud **Hethfelde** de articulis fidei ad tractandum, inter quos idem pater *Adrianus* lumine ſcientiæ & intellectus præ cæteris irradiabat. 677. Anno Domini DC. lxxx. quarto *Lotharius* rex nonas Februarii moritur, & in eccleſia juxta *Ercombertum* ſepelitur. 680. Et anno DC. lxxxvj. 686. *Edricus* rex ſucceſſor *Lotharii* dedit huic monaſterio pro decem libris argenti quas à beato *Adriano* abbate acceperat, terram quæ contigua eſt terræ quam *Lotharius* rex apud **Stodmerſh** contulit. Quæ terra determinatur iſto modo. Ex una parte habet vadum quod appellatur **Ford** ſtrata publica in directum, & à parte alia flumen quod nominatur **Sture**. Iſtis temporibus fuit interfectio *Ethelredi* & *Ethelberti* ſub *Egberto* rege, & fundatio monaſterii de **Menſtre** in *Thaneto*; quæ omnia geſtis *Rogeri* ſecundi relinquuntur addenda. Anno domini 687.
DC. lxxxvij. *Mulus* rex alienigena moritur, & in eccleſia iſta cum aliis regibus ſepelitur. Iſte *Mulus* frater erat regis Suſſexiæ *Cedwalli*, qui poſt mortem *Edrici* invadens *Canciam*, eam undique depopulavit, venienſque *Cantuariam* dum ſibi à civibus reſiſteretur, ſuis pene omnibus interfectis, fugit ad quandam domum cum xij ſociis; quo comperto, *Cantuaritæ* domum prædictam vallaverunt, flammis circumdederunt, & ſic dictum *Mulum* regem intruſorem cum ſuis ſociis in ipſa domo pariter extinxerunt, pro cujus morte rex *Weſtſaxonum Ine* recepit à *Cantuaritis* iij. M. libras.

§.4. *De terris de* **Bodeſham** *& aliis datis.*

CIrca hæc tempora quidam *Swebardus* rex qui regnum *Cantuariorum* violenter obtinuerat, dedit *Eabbæ* Abbatiſſæ de **Menſtre** quæ præceſſit beatam *Mildredam*, terram quæ continet xliiij. manentes, in loco qui dicitur **Inſudaneye** juxta inſulam de **Thanet**; & curtem xij. manentes habentem in loco qui dicitur **Sturieye**. Parvoque poſtea tempore idem rex dedit eidem abbatiſſæ terram duorum aratrorū in **Siurie** & terram trium aratrorū in loco qui dicitur **Bodeſham**. Per idem tempus *Oſwynus* rex dedit prædictæ abbatiſſæ quandam terram in **Sturre** x. manentes habentem. & terram in **Thanet** xviij. manentes continentem. Circa hæc tempora idem *Oſwynus* rex dedit abbati *Adriano* terram unius aratri quæ tunc pertinebat ad Curiam de *Lemynge* in qua terra ſolebat eſſe mina ferri:
Anno Domini ſexcenteſimo nonageſimo xiij. kal. Octo- 690.

Withredus. Rex. Octobris obiit ſanctus archiepiſcopus *Theodorus*, ſenex & plenus dierum, ſepultuſque eſt cum prædeceſſoribus ſuis in eccleſia *Petri* & *Pauli* prænominata. Sequenti anno *Wuredus* rex *Cancia* cum uxore ſua *Kynegitha* dedit *Eabbe* abbatiſſæ ſupradictæ terram iiij. aratrorum in **Thanetò**, quæ terra vocatur **Dymaton** & **Lerene**. Et anno ſequenti primo die menſis Julii electus eſt in archiepiſcopum *Cantuarienſem Britwaldus* abbas tunc monaſterii de **Rycolvere**, & ordinatus eſt anno ſequenti tertio kal. Julii à *Godwyno Gallia* metropolitano epiſcopo. Hic *Brithwaldus* fuit primus *Anglicus* qui ſedi *Cantuarienſi* præſidebat, nam prædeceſſores ſui erant omnes *Romani*.

§. 5. *Donatio de* **Litleborne.**

An. Dñi 690. ANno domini DC. lxxxx. menſe marcio *Withredus* rex *Cancia* cum conjuge ſua *Ethelberga* dedit huic monaſterio & *Adriano* abbati in puram & perpetuam elemoſynam terram quinque aratrorum quæ appellatur **Litleborne**: hac conditione interpoſita, ut tam ejus quam reginæ tam in orationibus noſtris quam in miſſarum ſolempniis memoria jugiter haberetur. Anno ſequente tertio idem rex archiepiſcopo *Brithwaldo* perſuadente, dedit ſæpedictæ abbatiſſæ de **Mentſtre** terram nominatam **Haeg** xl. manentium.

§ 6. Adrianus *obiit & ſucceſſit* Albinus.

708. ANno ab incarnatione domini DCC. viij. reverentiſſimus pater *Adrianus* abbas hujus monaſterii ſeptimus, cooperator in verbo Dei bonæ memoriæ archiepiſcopi *Theodori* defunctus eſt, & in monaſterio ſuo in eccleſia Dei genitricis quam *Edbaldus* rex ſuperius ſcribitur conſtruxiſſe ſepultus, qui eſt annus xli. ex quo à *Vitaliano* papa directus eſt, ex quo autem *Britanniam* venit xxxix. Cui ſucceſſit in regendo *Albinus* prædicti patris diſcipulus de gente *Anglorum* oriundus. Iſte *Albinus* in divinarum Scripturarum ſtudiis ita erat à beato *Adriano* inſtitutus, ut Græcam linguam ſimul & Latinam non minus quam maternam quæ ſibi naturalis erat, æque noverat. Iſte eſt primus *Anglicus* qui ad regimen iſtius monaſterii eſt provectus, nam omnes prædeceſſores ſui erant *Romani*, benedictuſque eſt in monaſterio ſuo à *Brithwaldo* archiepiſcopo dominica in octavis paſchæ anno ſupradicto. Hujus *Albini* ortatu ſimul & adjutorio venerabilis *Beda* hiſtoriam de geſtis *Anglorum* compoſuit, prout idem refert in prologo hiſtoriæ memoratæ. Anno domini

721. DCC. xxi. *Ethelbertus* filius *Withredi* regis dedit terram unius aratri circa flumen de **Limene** & tria jugera prati in loco qui dicitur **Hammeſpoth** ſanctæ *Mildreda* abbatiſſæ tunc de **Menſtre** xi. die menſis Julii. Anno ſequenti tercio idem *Ethelbertus* dedit prædictæ *Mildreda* terram dimidii aratri quæ dicitur **Wyncemonde**. Anno ſequenti ix. kal. Maij obiit *Withredus* rex, & cum prædeceſſoribus ſuis ſepelitur in monaſterio memorato, & eſt ultimus regum in hoc monaſterio quieſcentium. Anno domini DCC. xxxi. *Brithwaldus* archiepiſcopus longa conſummatus ætate quinto idus Januarij defunctus eſt, atque cum prædeceſſoribus ſuis in eccleſia memorata eſt ſepultus. Et eodem anno *Tatwinus* de provincia Merciorum cum fuiſſet presbyter in monaſterio quod vocatur *Briudun*, in archiepiſcopum *Cantuarienſem* à venerabilibus patribus *Daniele Wyntonienſi*, *Ingualdo Londonienſi* & *Ealdwyno Roffenſi* præſulibus decimo die menſis Junij conſecratus eſt. Anno domini DCC. xxxij. venera- Tatwinus. Archiep.

An. Dñi 732. bilis pater *Albinus* hujus monaſterii abbas octavus in pace conſummatus, ſepultus eſt in eccleſia Dei genitricis ſuperius annotata, juxta beatum *Adrianum* prædeceſſorem ſuum, ſet in tranſlatione ſancti *Auguſtini* ſociorumque ejus, idem pater *Albinus* cum beato *Adriano* cæteriſque ibidem conſepultis de præfata eccleſia Dei genitricis in majorem eccleſiam eſt tranſlatus, poſituſque in muro retro altare *ſancti Gregorii*, ubi nunc quieſcit in gloria Sanctorum reſurrecturus. Succeſſit *Nodbaldus* nonus, qui à *Tatwyno* archiepiſcopo eſt benedictus. Anno DCC. xxxv. ultimo die menſis Julij *Tatwinus* dies ſuos finivit in pace, ſepultus vero eſt cum prædeceſſoribus ſuis prædictis in eccleſia memorata. Cui ſucceſſit *Nothelmus* cathedralis eccleſiæ ſancti *Pauli Londonia* archipresbyter ſub anno Domini DCC. xxxvj. ſeditque tribus annis & mortuus cum prædeceſſoribus ſuis ſepelitur in eccleſia apoſtolorum prænotata.

§. 7. *Sepultura ad eccleſiam* Chriſti *producta eſt.*

CUi ſucceſſit *Cuthbertus Herefordenſis* archiepiſcopus quintus & ſub anno domini DCC. xlj. conſecratus eſt, huic monaſterio parum profuturus, ut in ſequentibus plenius apparebit. Hic tamen *Cutbertus* anno DCC. xlvij. menſe Septembris in Synodo apud *Cloveſhoe* omnibus *Anglorum* epiſcopis ſubſcribentibus, inter cætera illius ſynodalia decrevit, ut feſtivitates ſancti *Gregorii* papæ & ſancti *Auguſtini Anglorum* apoſtoli perpetuis temporibus præcipua ſolempnitate obſerventur; rege *Ethelbaldo* Merciorum tunc cum optimatibus præſente & hoc approbante. Anno Domini DCC. xlviij. mortuo *Nothbaldo* hujus monaſterii abbate nono ſucceſſit ei vir prudens nomine *Aldhunus* & eodem anno à *Cutberto* archiepiſco in eccleſia *Petri* & *Pauli* benedicitur. Et quia tempore iſtorum duorum ſcilicet *Cutberti* & *Aldhuni* abbatis, ſepultura archiepiſcoporum huic monaſterio eſt ablata per eundem *Cuthbertum*, & ad eccleſiam ſanctæ Trinitatis fraudulenter ſubplantata, contra tenorem juſtitiæ ac etiam beati patris noſtri *Auguſtini* inſtitutionem, nec non ſummorum pontificum ſcilicet *Gregorii*, *Bonefacii quarti*, *Adeodati*, *Agathonis* cæterorumque decreta: Ideo antequam ulterius progrediar, ad notitiam futurorum modum iſtius ſubplantationis vulpinæ dignum duxi præſentibus annotare. *Cutbertus* igitur *Cantuarienſis* archiepiſcopus à beato *Auguſtino* undecimus ſub anno domini DCC. xliij. animadvertens deſtitutionem eccleſiæ cui præſidebat, eo quod nullo honorabilis ſepulturæ decore fulgeret; dum defunctis archiepiſcopis eorum corpora auferrentur & ad monaſterium iſtud juxta decreta ſummorum pontificum tumulanda transferrentur, dolo concepto iniquitatem parturiendo condoluit, & qualiter illa conſuetudo mutaretur tam ſtudioſe quam ſeditioſe tractavit. Acceſſit ad regem tunc apicem regni tenentem *Eadbertum* & axe fletibus vultum ſuum perfundens, cauſam ſimulatæ mœſtitiæ columbinæ regis ſimplicitati prudentia pandit ſerpentina, & ut rex prædictam ſepulturæ conſuetudinem mutaret

Edbertus. &c. Rex. taret, ac mutatam ſuo regio edicto confirmaret non minus fraudulenter quam inſtanter efflagitavit. Quod tandem vix licet ſurreptitie non tam prece quam precio interveniente pro voto obtinuit. Igitur anno dominicæ incarnationis DCC. xlviij. An. Dñi 748. prædictus archiepiſcopus *Cuthbertus* tactus dolore cordis & mori pergens, tempus opportunum jam inſtare animadvertit, quo dolum adverſus *Auguſtinianam* eccleſiam jam dudum conceptum longa parturitione gravidus in lucem ederet fœtum ſerpentinum, matrem interficientem. Appropinquante vitæ ſuæ temino in eccleſia ſua ſeorſum decumbens, totam ſuam familiam ac etiam conventum monachorum ad hoc non ſegnem ſub jurejurando aſtrinxit, ne aliqua divulgatio infirmitatis ejus aut mortis fieret, nec ſignum aliquod pro eo pulſaretur aut exequiæ ejus celebrentur, donec ejus corpus per aliquot dies traditum foret ſepulturæ. Quod & factum eſt. Sepulto vero eo, jam die tercio ſigna pro eo pulſantur, noticia mortis ejus palam divulgatur. Quo audito, abbas *Aldhunus* ſancti *Auguſtini* cum monachis acceſſit, corpus archiepiſcopi juxta ritum priſtinum ſecum laturus. Set cum jam ſepultum reperiret, antiquamque ſepulturæ conſuetudinem regia auctoritate mutatam eſſe cognoſceret, turbatus & anxius ſuo privatus deſiderio ad propria remeavit. Eodem anno obiit *Eadbertus*, cui ſucceſſit *Ethelbertus* frater ejus. Et ſucceſſit in archiepiſcopum prædicto *Cutberto Bregwynus*, qui de præfata mutatione ſepulturæ archiepiſcoporum, prædeceſſoris ſui ſtatuta multum laudavit, & ejuſdem vulpina ſequens veſtigia eandem mutationem regia auctoritate ac etiam apoſtolica, ut quidam opinantur, confirmari fecit. Ipſo quoque ex hac luce clam ſubtracto ac juxta prædeceſſorem ſuum ſepulto, ſigna pro ejus exequiis celebrandis ex inſpirato ſolempniter, prout decuit, pulſantur. Mox autem ut hoc innotuit conventui ſancti *Auguſtini*, *Jambertus* tunc abbas ſancti *Auguſtini* ad eccleſiam ſanctæ Trinitatis cum manu armata acceſſit, & corpus defuncti archiepiſcopi ſi non gratis ſibi liberaretur vi rapere diſpoſuit, ſet cum illud jam ſepultum cognoviſſet, ſe jam altera vice ſupplantatum perpendens, domum vacuis manibus eſt reverſus, appellationibus tamen pro ſtatu & libertate ſui monaſterii & à gravaminibus illatis ad ſummum pontificem multipliciter interpoſitis. Igitur monachi eccleſiæ ſanctæ Trinitatis paſtoris ſolatio deſolati, prædicti abbatis *Jamberti* animadvertentes conſtantiam, & tam in rebus eccleſiaſticis quam ſecularibus prudentiam & ſapientiam, timenteſque ne ſi appellationes interpoſitas proſequeretur ſepulturam archiepiſcoporum ad priſtinum ſtatum juſticia exigente revocaret, in hoc ſuæ fraudi conſulentes, *Jambertum* abbatem hujus monaſterii in eorum patrem & paſtorem poſtularunt. Monachi autem beati *Auguſtini* tanti patris patrocinio deſtituti, à proſecutione appellationum ſuper mutatione ſepulturæ prædictæ etſi non propter ſui inertiam, ſaltem ob *Jamberti* archiepiſcopi reverentiam deſtiterunt; quod pro dolor! rei eventus manifeſtius declarat.

§. 8. Albanus *tranſlatus, & fundatio monaſterii illius.*

CIrca hæc tempora regnavit rex Merciorum *Offa*, qui reliquias beati *Albani* martyris uſque ad illud tempus obſcure reconditas elevavit, & in ejus honore Monaſterium fundavit & ibidem congregationem monachorum adunavit ſub anno DCC. xc. *Cuthbert.* &c. Archiep. Iſte vero *Offa* ſedem archiepiſcopatus *Cantuarienſis* ad Lichfeld transferre conatus eſt; quapropter *Iambertum* archiepiſcopum huic novæ tranſlationi reſiſtentem multis gravaminibus fatigavit. Tandem de omnibus prædiis ſuis quæ in finibus ejus erant etiam & epiſcopatus ditione eum ad tempus indebite privavit. *Iambertus* autem poſtquam præſulatus dignitatem magna animi conſtantia annis plurimis adminiſtraverat, cum finem ſuum ſibi inſtare conſpiceret, volens anteceſſorum ſuorum illegitima mutare ſtatuta, & ſepulturam epiſcoporum juſtitia ſuadente ad antiquam revocare conſuetudinem, juſſit ut poſt obitum ſuum ad eccleſiam apoſtolorum *Petri* & *Pauli* ubi & omnes ſancti prædeceſſores ſui requieſcunt, corpus ſuum ſepeliendum deferretur. Eo ergo defuncto præceptum ejus impletum eſt. Corpuſque ejus in capitulo apud ſanctum *Auguſtinum* traditum eſt ſepulturæ anno domini DCC. lxxxix. pridie idus Auguſti. Cui ſucceſſit *Athelardus Wyntonienſis* epiſcopus, qui prædeceſſoris ſui *Jamberti* ſtatuta de memorata ſepultura irrita faciens, & *Cutberti* atque *Bregwyni* veſtigiis inhærens, juſſit ſe cum in fata decederet in eccleſia ſua ſepeliri. Monachi vero ſancti *Auguſtini* prædictam ſepulturæ epiſcoporum tranſlationem parvipendentes propter ſui nimiam ſimplicitatem, & archiepiſcoporum & regum qui in hoc archiepiſcopis favebant obſtipationis nimiæ auſteritatem, neque calumpniam neque querelam coram ſummo pontifice ſuper prædicta injuria eis illata hactenus propoſuerunt. Et ſic ex ſua ſtolida ſimplicitate ſepulturam epiſcoporum perpetuo amiſerunt. Sicque *Lya Rachelem* amplexibus *Jacob* ſub unius noctis conductione perpetuo privavit, utinam de cætero eam in aliis non ſubplantet. Quod autem monachi ſanctæ Trinitatis in cronicis ſuis ſcribunt *Cutbertum* archiepiſcopum hujus malitiæ non ſine ſuæ animæ diſpendio inventorem acceſſiſſe ad *Gregorium* juniorem tunc *Romanæ eccleſiæ* præſidentem ſub anno Domini DCC. xliij. & ab eodem licentiam & auctoritatem mutandi prædictam ſepulturæ conſuetudinem per privilegium ſuum obtinuiſſe, non eſt tam incredibile quam impoſſibile. Nam *Gregorius tercius* quem hic vocat juniorem, circa annum domini DCC. xl. ſecundum cronicas ſummorum pontificum ſcribitur mortuus, nec dum *Cuthbertus* archiepiſcopatum fuerat adeptus. Nec alius legitur *Gregorius* uſque ad *Gregorium* quartum qui ſedit anno Domini 827. His prætermiſſis ad ſeriem temporis ſubſequentis quam certa ex cauſa ad præſens tranſilii calamum converto. Anno domini DCC. xlviij. *Aldhunus* in abbatem hujus eccleſiæ electus à *Cutberto* archiepiſcopo benedicitur. Nichilque iſtius reperio præter illud quod ſupra ſcriptum eſt de amiſſione ſepulturæ archiepiſcoporum.

§. 9. *Pars terre in* Quenegate *per* Dunwaldum *data monaſterio ſancti* Auguſtini.

ANno domini DCC. lx. quidam nomine *Dunwaldus* miniſter regis *Ethelberti* huic eccleſiæ An. Dñi. 760. contulit quandam partem terræ juxta Quenegate. Hæc terra circumcincta eſt his terminis. A Quenegate in meridiem extenſas habens iij. perticas, & inde

Eadbertus. Rex. in occidentem rectiſſima linea dividit terram regis & iſtam xxiij. perticis uſque in maceriam quæ in aquilonali parte civitatis muro adjacet virgas habens xxxiij.

CAP. IV.

§. 1. Jambertus *in Abbatem benedictus eſt.*

An. Dñi 760. ANno itaque domini DCC. lx. *Aldhunus* hujus monaſterii abbas decimus moritur. Set quo ſepelitur neque ſcriptura neque monumentum aliquod ſicut de multis aliis abbatibus ſequentibus, teſtatur;& venerabilis vir *Jambertus* à *Bregwyno* archiepiſcopo ad altare ſancti *Petri* in abbatem benedicitur.

§. 2. *Donatio terræ de parva* Pongeham.

ET ſequenti anno *Eadbertus* rex *Cantiæ* filius regis *Wythredi* dedit huic Monaſterio ob affectionem abbatis *Jamberti* terram ſex aratrorum in auſtrali parte vici antiqui Mundlyngham. Hæc eſt illa terra quæ vocatur parva Mungeham. Anno ſequenti moritur *Bregwynus* archiepiſcopus & *Jambertus* ad archiepiſcopatum ut ſupra ſcribitur vij. idus Januarii aſſumptus, & à *Paulo* apoſtolico pallii honore anno ſecundo ſequenti inſignitur, & xxvij. annis archiepiſcopatum ſtrenue gubernavit.

§. 3. *Donatio manerii de* Beiweſelde.

ANno dominicæ incarnationis DCC. lxiiij. *Jamberto* hujus monaſterii abbate undecimo in archipræſulem aſſumpto, *Ethelnodus* hujus congregationis regimen ſuſcepit, & à *Jamberto* archiepiſcopo benedicitur. Huic abbati rex *Merciorum Offa* contulit terram duorum aratrorum in loco qui appellatur Beiweſelde, & dedit ei licentiam paſcendi porcos & pecora in ſilva regali æternaliter, & unius capræ licentiam in ſilva quæ vocatur Bratolpns ubi

787. capræ regis vadunt. Anno domini DCC. lxxvij. *Ethelnodus* abbas xij. moritur, nec reperio quo ſepelitur. Et in locum ipſius *Gutardus* ſubrogatur & à *Jamberto* benedicitur. *Gutardoque* mortuo *Cunredus* ſubſtituitur ; & à *Wulfredo* archiepiſcopo benedicitur ſub anno domini 803. *Cunredoque* defuncto circa annum domini DCCC. xxij. *Wernodus* ſucceſſit & à *Wulfredo* prædicto benedicitur.

§. 4. *Revocatio archiepiſcopatus ad priorem locum.*

790. ET anno domini DCC. lxxxx. *Kenulfus* rex *Merciorum Offa* ſucceſſor ſcripſit *Leoni* papæ *Adriani* ſucceſſori pro revocanda ſede archiepiſcopatus ad ſuum priorem locum, inter cætera ſic. *Nam quia beatæ recordationis* Auguſtinus *qui verbum Dei imperante* Gregorio *Anglorum genti miniſtrabat, &glorioſiſſime eccleſiis præfuit* Saxoniæ, *in eadem civitate divinæ obiit, & corpus illius in eccleſia beati* Petri *apoſtolorum principis quam ſucceſſor ejus* Laurentius *ſacravit conditum fuiſſet, viſum eſt cunctis gentis noſtræ ſapientibus quatinus in illa civitate metropolitanus honor haberetur, ubi corpus ejus pauſat qui hiis partibus fidei veritatem*

826. *infernis primo.* Anno domini 826. prædictus *Wulfredus* archiepiſcopus & familia monacharum de Menſtre in Tanet dederunt prædicto *Wernodo* abbati terram ſex jugerum, quæ terra vocatur Dodyngland, in eſcambium pro vj. jugeribus terræ apud Caldenford; & ſunt termini circumjacentes prædictam terram quæ vocatur Dodyngland ab aquilone & oriente. & ab auſtro circumjacet terra quæ vocatur Groenlyng & Federing. Anno domini DCCC. iiij. fuit manerium de Lenham nobis datum per iſtos reges ſubſcriptos Deo & abbati. quia iſte *Wernodus* abbas conſanguineus fuit *Athelwulfy* & *Kenewulfy* regum. Unde *Kenewulf* rex *Merciorum* & *Cuddredus* rex *Cantiæ* divino ducti amore & fœdere conſanguinitatis allecti, dederunt Abbati *Wernodo* terram xx. aratrorum quod jam vocatur Lenham cum omnibus rebus ad illud recte & rite pertinentibus, & xiij. dennes glandes portantes, Primum Papulderherſt. 2. Friderynden. 3. Fridesland. 4. Cumbden. 5. Snatynden. 6. Wyſleherſt. 7. Alterum Papulderherſt. 8. Babbyngden. 9. Alterum Babbyngden. 10. Tertium Babbyngden. 11. Tonlaſaherſt. 12. Pluſſyngherſt. 13. Fridereſlah & Fereden. An. Domini ſcilicet DCCC.xxxviiij. *Athelwolfus* rex occidentalium & An. Dñi 838.
Cantiæ propter duo M. & centum mancuſas argenti dedit prædicto *Wernodo* abbati terram quinque aratrorum apud Lenham cum omnibus ad illam recte & rite pertinentibus. Hæc terra modo vocatur Eſtlenham. Et jacet inter locum vocatum Sceleſe ab oriente & Lenham ab occidente. Hæc donatio facta fuit in villa de Faverſham quinto idus Marcij anno ſupradicto. Anno domini DCCC. l. rex *Athelwulfus* contulit prædicto abbati in puram & perpetuam elemoſinam xl. caſſatos terræ apud Lenham cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus ; & cum ingreſſu trium cartorum in ſilva quæ dicitur Blean.

Wlfredus archiep.

CAP. V.

ANno domini DCCC. xliiij. *Wernodus* abbas hujus monaſterii xv. moritur; nec reperitur locus ejus ſepulturæ. Et ſucceſſit ei *Diernodus*; & à *Cealnodo* archiepiſcopo benedicitur. Hujus *Diernodi* tempore quidam potens vir *Wymundus* regis *Edwolphi* amicus dedit Snaves, per tale ſcriptum. *In nomine Dei cœli Ego* Wymundus *amicus* Edwolphi *do & concedo Deo ſanctoque* Auguſtino *terram de* Boretwarmers *cum terra del* Wilk *imperpetuũ liberam ſicut prædictus dominus meus michi donavit, pro redemptione ipſius animæ & mea parentumque noſtrorum, ubi ſepultura requiem michi elegi. Si quis hoc infregerit anathema ſit.* 844.

§. 1. Mertone *datur per* Ethelbertum *regem ſecundum.*

ANno domini DCCC. lxj. *Ethelbertus* rex occidentalium *Saxonum* ſucceſſor *Egberti* dedit prædicto abbati tria aratra terræ in loco qui vocatur Mertone in orientali plaga *Kanciæ*, & pro iſta terra dedit idem *Diernodus* regi lx. mancuſas auri optimi. 861.

§. 2. *De firma manerii de* Bzaborne.

CIrca hæc tempora quædam bona matrona nomine *Ealburga* domina de Bzaborne in teſtamento ſuo cum conſenſu amicorum ſuorum ordinavit

Edmundus Rex. vit, ut qui teneret manerium de **Brabourne** ſingulis annis redderet de prædicto manerio eccleſiæ ſancti *Auguſtini* xl. ambras braſij, iiij. boves, xl. arietes, CC. panes, unam pis: butyri, unam pis: caſij, iiij. caractatas lignorum, & xx. gallinas. Hac conditione interpoſita, ut poſt obitum ipſius, Monachi ſingulis diebus pro ejus anima decantent pſalmum, *Exaudiat te Deus.* Iſtum redditum & jugum terræ apud **Horton** & terram de **Hengeſteſſelle** juxta **Wyvelesburgw** *Hugo de Monford* abſtulit, cui & epiſcopo *Baiocenſi* *Willielmus Baſtard* fere omnes terras *Cantiæ* contulit contradicentibus monachis ſet minime prævalentibus. Et nota quod omnes iſtæ terræ prius nominatæ ſunt de dominio Comitis de **Penebroke**.

§. 3. *De terra de* **Linchesore.**

An. Dñi 864. ANno domini DCCC. lxiiij. *Diernodus* abbas obiit, cui ſucceſſit *Wynherus* hujus monaſterii abbas xvij. Cui *Wynhero* anno ſequenti *Edelwnf* rex occidentalium *Saxonum* dedit quandam terram in orientali parte *Cantiæ* quæ vocatur **Linchesore.**

§. 4. *De manerio de* **Berewaremersch.**

SUb hiis diebus quidam *Edbald* nepos regis dedit *Wynemundo* amico ſuo pro DCCC. denariis quandam partem agelluli in loco qui dicitur **Bourewaremerſſe.** Quam quidem terram prædictus *Wynemundus* dedit Deo & ſancto *Auguſtino* in elemoſynam. Hæc terra habet in meridie terram de **Folcanſton**, in aquilone **Lymene.** Anno domini 866. DCCC. lxvj. abbate *Wynhero* defuncto ſucceſſit *BEADMUNDUS*, cui vero *KYNEBERTUS*, cui *ETAUS*, cui *DEGMUNDUS*, cui *ALERIDUS*, cui *CEOLBERTUS*, cui *BECTANUS*, cui *ATHELWOLDUS*, cui *TILBERTUS*, cui *EADREDUS*, cui *ALCHMUNDUS*, cui *GUTTULFUS*, cui *EADREDUS*, cui *LULYNGUS*. Iſti invicem ſucceſſerunt qui licet multa bona ut credimus temporibus ſuis geſſerunt, tamen quia vetuſtas omnia abſorbuit & delevit, vix ad tempora noſtra illorum tenuis fama pervenit. Et quia quaſdam terras reperio perquiſitas temporibus tamen ſubincertis, ideo duxi eas nunc ſub incertitudine temporum annotare. *Egebredus de* **Fordwich**, offerens filium ſuum in monachum obtulit cum eo ad iſtud monaſterium vj. hagas, iij. acras terræ, & quandam partem prati ea parte auſtrali villæ de **Fordwych.** Anno Domini DCCC. lxix. xij. kal. Decembris S. *Edmundus* rex occiſus eſt. Eodem anno *Lulyngo* abbate defuncto ſucceſſit *Beornelmus* xxxj. Iſte *Beornelmus* ad curiam portavit elemoſynam regis *Elfredi* beati *Edmundi* regis ſucceſſoris inmediati. Iſte *Elfredus* fuit primus rex *Angliæ* qui inunctus erat. Hic conſtituit **Hundred** & **Lettes.**

§. 5. *De* **Wyvelesberg** *&* **Hengeſteſſelle.**

CIrca hæc tempora terra de **Wyvelesbergw** fuit empta à quodam *Eadulfo* filio *Edwoldi* pro duobus M. denariis. Hiis eciam diebus quidam nomine *Aethelferh* legavit in teſtamento ſuo huic monaſterio quandam partem terræ in parochia de **Wyvelesburgw** quæ terra vocatur **Atteleſworde** & iſta terra eſt cenſualis, & reddit annuatim x. s. Eodem tempore idem *Aethelferh* legavit huic monaſterio terram de **Hengeſteſſelle** quæ eſt parochia contigua parochiæ de **Wyvelesburgw** ea parte boriali. Set iſtam *Hugo de Montfort* huic monaſterio abſtulit tempore *Willielmi Conqueſtoris.* Iſte enim *Ethelferh* erat miniſter abbatis, unde & legavit illi quinque mancuſas auri, ij. boves, ij. vaccas, j. equum, x. porcos, x. oves & eciam decem capras. *Odo Archiep.*

§. 6. *Reſtitutio terræ de* **Wetburgyland.**

An. Dñi 825. ANno Domini DCCC. xxv. rex *Saxonum* & *Anglorum Ethelſtan* die coronationis ejuſdem in craſtino ordinationis ſancti *Gregorii* dedit huic monaſterio terram xiiij. aratrorum in inſula de **Tanet** quæ vocatur **Wetburgynland** quæ injuſte fuerat rapta ab iſta eccleſia per annos multos. Set illam terram idem rex iterum ſancto *Auguſtino* reſtituit cum conſenſu epiſcoporum et duorum principum & aliorum multorum. Et ex hac donatione & ſimiliter ex permutatione terrarum facta cum *Wulfredo* archiepiſcopo quæ vocatur **Dodyngland** ſatis apparet quod multas terras habebat monaſterium in inſula de **Thaneto** priuſquam rex *Knuthus* dedit nobis manerium de **Menſtre.**

§ 7. *De maneriis de* **Sybertyſweld** *&* **Swalclyve.**

942. ANno Domini DCCCC. xlij. *Beornelmus* hujus monaſterii abbas xxxj. moritur & in locum ejus *Alfricus* ſubrogatur, qui ab *Odone* archiepiſcopo in ſuo monaſterio benedicitur. Hic *Alfricus* familiaris erat regis *Edmundi*, ob quam cauſam prædictus rex dedit illi duo aratra terræ apud **Sibertesweld** ſecundo anno regiminis *Alfrici.* Cui terræ rex *Ethelredus* addidit poſtea duos caſſatos terræ in loco prius dicto. Iſtæ terræ alienatæ fuerunt poſtmodum à noſtro dominio per abbatem *Scotlandum*, prout temporibus ſuis dicetur. Anno Domini 946. DCCCC. xlvj. *Eadredus* rex qui ſucceſſit *Edmundo* in regnum tocius *Britanniæ* dedit terram de **Swaleclyve** cuidam miniſtro ſuo nomine *Hereſige*; & prædictus miniſter dedit illam terram huic monaſterio, & in eodem loco ſibi ſepulturam elegit.

§. 8. *Privilegium* Johannis Papæ xiij.

955. ANno dominicæ incarnationis DCCCC. lv. *Johannes* papa xiij. ſcripſit Regi *Eadredo* literas commendaticias et auctenticas pro hoc monaſterio, prædeceſſorum ſuorum *Bonifacii*, *Adeodati*, *Agathonis* & aliorum veſtigiis adhærendo. Et in fine ſic. *Unde Canonicis de monaſterio ſancti* Salvatoris *illi loco invidentibus præcipimus ne hujus devotionis cultum inquietare præſumant. Quod ſi fecerint ſciant ſe anathematis vinculo innodatos.* Scripſit etiam idem Papa *Johannes* prædicto regi, *Odoni* archiepiſcopo & omnibus epiſcopis, Ducibus & Abbatibus & cuncto populo *Anglicu* gentis ſub hac forma. *PRIVILEGIUM.* Johannes *epiſcopus &c. Inter præclaras ſacræ fidei.* Et infra. *Statuimus quatinus ipſa apoſtolica eccleſia ſicut in gratia principum apoſtolorum cenſetur apud vos primogenita, ſic cæterorum monaſteriorum veſtri regni quæ poſt ſurrexerunt vel deinceps in omnem poſteritatem*

Edgarus Rex. *naſcentur mater primaria, ſit inquam regia & apoſtolica confirmatione regalis & apoſtolica, ſit ab omni ſeculari ſervitute libera, ita ut nullus epiſcoporum, nullus ſucceſſorum veſtrorum regum in aliquo eam lædere aut inquietare præſumat: archiepiſcopus vero non typo prælationis ſet officio caritatis ubi poſcitur ſe inpendat, abbatemque ipſius acſi* Romanum *legatum & comminiſtrum Evangelii pacis habeat, & fraternum ſibi ſocium æſtimat non ſubjectum, per omnia ſicut ſancti & Deo dilecti filii ſedis apoſtolicæ archipræſul* Theodorus *& abbas* Adrianus *ſe habuere. Nullam vero poteſtatem in hanc etiam præripiat, nec quodlibet officium ſine abbatis favore & fratrum ſibi arroget. Set neque ab ipſis intimis & peculiaribus locis aut parochiis, vel in omni privilegio ipſius, juris quicquam præter ejuſdem abbatis aſſenſum accipiat vel faciat.*

§. 9. *De morte regis* Edmundi *in iſto monaſterio.*

Iſte *Edmundus* de quo ſupra fit mentio, venit *Cantuariam* in feſto ſancti *Auguſtini Anglorum* apoſtoli. Diſcumbente illo in menſa quendam latronem reſpexit nomine *Loth*, quem pro latrocinii maleficiis quondam dampnaverat exilio; & protinus ſurgens invaſit latronem & ad terram proſtravit: latro vero cultellum educens interfecit regem; miniſtri tamen regis inſurgentes in latronem, occiderunt eum. Corpus vero regis *Wyntoniæ* traditum eſt ſepulturæ.

§. 10. *Donatio manerii de* Plumſtede.

An. Dñi 960. ANno Domini DCCCC. lx. *Edgarus* rex qui ſucceſſit *Eadredo* dedit huic monaſterio terram quatuor aratrorum quæ nominatur Plumſtede, ſet hanc terram *Godwynus* Comes *Cantiæ* fraude & injuſte ſancto *Auguſtino* abſtulit, eamque *Toſtico* filio ſuo dedit, ſet eam ſanctus *Edwardus* beato *Auguſtino* reſtituit. Ipſamque iterum in adventu *Willelmi* conqueſtoris *Odo Baiocenſis* calumpniavit. Sicque variis eventibus poſſeſſa, ablata & reſtituta, ne jam ulterius calumpniæ pateret, *Willelmus* Conqueſtor *Angliæ* prædictam terram de Plumſtede ſancto *Auguſtino* confirmavit, & *Odo* epiſcopus *Baiocenſis* calumpniam quam habebat in ipſa terra ad preces regis Abbati & Conventui remiſit, & autentice ſubſcripſit. Anno Domini DCCCC. lxxj. mortuo *Alfrico* hujus loci abbate xxxij. *Elſnothus* ſucceſſit, & à beato *Dunſtano* benedicitur.

§. 11. *De centum acris paſturæ apud parvam* Mongeham.

TErtio anno ſequenti quædam bona matrona nomine *Wynfled* dedit huic monaſterio centum acras terræ apud Monyngham. Iſta donatio facta fuit apud Kingeſton licentia *Edgari* regis teſte *Dunſtano* archiepiſcopo. Iſta terra non jacet apud *parvam* Monyngham, ſet ſunt illæ centum acræ prati, & paſturæ, & terræ arabilis quæ jacent ex parte boriali curiæ de Northborne & extendunt ſe verſus orientem verſus Monyngham.

§. 12. *Dedicatio hujus monaſterii, & viſio* Cantemus Domino.

Dunſtan. Archiep.

An. Dñi 978. ANno Domini DCCCC. lxxviij. dedicata fuit iſta eccleſia à beato *Dunſtano* in honore ſanctorum apoſtolorum *Petri* & *Pauli* atque ſancti *Auguſtini*. Anno Domini DCCCC. lxxx. *Elſnothus* hujus monaſterii abbas xxxiij. moritur, & *Siricus* in locum ejus eligitur, & in eccleſia ſua à beato *Dunſtano* benedicitur. Circa hæc tempora vidit *Dunſtanus* reginam cœli cum aliis cœleſtibus ſpiritibus, inter quos etiam vidit ſanctum *Adrianum*, choreas ducentes in eccleſia ipſius genitricis quam *Eadbaldus* rex præſcribitur fundaſſe, & cantabant cum ipſa Dei genitrice ſic incipiente & dicente, *Cantemus Domino, &c.* Felix homo qui hæc videre meruit, ſet & felix locus in quo talis viſio apparuit. Hoc tamen patet plenius in vita ſancti *Dunſtani*.

§. 13. *Monaſterium de* Menſtre *per* Danos *vaſtatum.*

EOdemque anno inſula de Thanet à *Danis* piratis devaſtatur. Monaſterium monialium de Menſtre comburitur cum clericis & populo qui illuc confluxerant. Anno Dni DCCCC. lxxxviij. 988. *Siricus* hujus monaſterii abbas procurante beato *Dunſtano* in epiſcopatum *Wyntonienſem* eſt aſſumptus. Et eodem anno xiiij. kal. Junii obiit *Dunſtanus*, & *Ethelgarus* ei ſucceſſit anno uno & menſibus iij. Anno DCCCC. lxxxix. *Ethelgaro* de hac luce ſubtracto, *Syricus Wintonienſis* epiſcopus & quondam hujus loci abbas, de *Wyntonienſi* eccleſia ad eccleſiam *Cantuarienſem* eſt tranſlatus; & dum hæc agerentur, electus eſt in abbatem *Wilfricus* qui ſenior appellatur. Anno Dominicæ incarnationis DCCCC. xc. *Siricus* archiepiſcopus benedixit *Wlfricum* abbatem in eccleſia iſta ad magnum altare. Huic abbati *Brumannus* portreve dedit duas hagas, Fordwich. & unum pratum cum pertinentiis; hac conditione interpoſita, ut reciperetur in fraternitatem domus, & teneret prædictas haghas & pratum in vita ſua, reddendo inde ſingulis annis ſancto *Auguſtino* vij. s. j. d. & poſt obitum ſuum reverteretur terra prædicta ad dominium S. *Auguſtini*.

§. 14. *Donatio terræ de* Coumbe.

CIrca hæc tempora quidam *Edwardus de Coumbe* cujus filius nomine *Leofardus* iſtius monaſterii erat monachus, legavit in teſtamento ſuo huic monaſterio prædictam terram Coumbe nominatam. Tempore etiam iſtius abbatis quidam *Brihtricus* legavit nobis terram de Woderyngborne.

§. 15. *Canonici ab eccleſia S.* Trinitatis *expulſi ſunt.*

1005. ANno Domini M. v. induſtria *Alfrici* archiepiſcopi & *Wlfrici* abbatis expulſi ſunt canonici ab eccleſia ſanctæ *Trinitatis* & introducti ſunt monachi. Tamen *Willielmus Malmesbury* in libro *De geſtis Pontificum* dicit hoc non fuiſſe verum. *Immo conſtat monachos fuiſſe in eccleſia ſanctæ* Trinitatis

Aldredus Rex. Trinitatis *à tempore beati* Laurentii *qui beato* Auguſtino *ſucceſſit, ſicut ex epiſtola* Bonifacii *papæ* iiij. *ſancto* Ethelberto *per* Mellitum *tranſmiſſa apparet*; cujus epiſtolæ verba hæc ſunt. *Domino excellentiſſimo regi* Ethelberto, Bonifacius *epiſcopus, &c. Dum Chriſtianitatis*, & infra, *Quapropter fili glorioſe quod ab apoſtolica ſede, & per coepiſcopum noſtrum* Mellitum *poſtulaſti, libenti animo concedimus, id eſt, ut veſtra benignitas in monaſterio in* Dorobernenſi *civitate conſtituto, quod ſanctus doctor veſter* Auguſtinus *in ſancti* Salvatoris *nomine conſecravit, cui ad præſens præeſſe dinoſcitur dilectiſſimus frater noſter* Laurentius, *licenter per omnia monachorum regulariter viventium habitationem ſtatuat. Auctoritate apoſtolica decernentes, &c.* Sed ſi omnia prius dicta ſerio conſiderentur iſta ſtant ſimul; nec eſt contradictio quod à primæva inſtitutione fuiſſent monachi in eccleſia ſanctæ *Trinitatis*, & quod volvente rota fortunæ variabilis, propter eorum inſolentias aut alia de cauſa fuiſſent dejecti, & canonici loco eorum introducti, & modo tempore iſtius *Alfrici* archiepiſcopi iterato reſtituti. Nam & epiſtola *Johannis* papæ xiij. regi *Eadredo* directa ſub anno Domini DCCCC. lvij. teſtatur, in illa eccleſia ſancti *Trinitatis* canonicos pro tempore illo eſſe, non monachos, cujus epiſtolæ mentionem ſuperius fecimus. Nam ſicut refert prædictus *Willielmus* ubi ſupra. « Monachi *Cantuarienſes* tempore *Lanfranci* ſecu« laribus non longe diſſimiles erant, niſi forte pudi« citiam non facile proderent, canum curſibus avo« cari, avium prædam raptu aliarum volucrum « per mane ſequi, ſpumantis equi tergum premere, « teſſaras quatere, potibus indulgere, delicatiori « victu & accuratiori cultu frugalitatem neſcire, per « ſymoniam abnuere, & cætera illius generis, ut « magis illos conſules quam monachos pro frequen« tia famulantium diceres. Et quia *quod nova* « *teſta capit*, &c. Proh dolor! iſte modus vivendi inter religioſos peſſimus ita à primævis temporibus illi monaſterio inolevit, quod uſque ad hæc tempora ſuccidi non poſſit; utinam fœditatis exemplo vicinos non inficiant.

Cap. VI.

§. 1. *De* 100. *acris terræ apud* Sturtone.

An. Dñi 1006. ANno Dom. M. vj. *Wlfricus* abbas xxxiiij. moritur, cui ſucceſſit vir magnæ ſanctitatis *Elmerus*, qui in eccleſia ſua ad magnum altare benedicitur ab archiepiſcopo *Alfrico*. Hiis temporibus quidam nomine *Godwoldus* in teſtamento ſuo legavit huic monaſterio centum acras terræ apud Sturtone ex parte boreali.

§. 2. Dani *decimaverunt monachos S.* Trinitatis.

1011. ANno Domini M. xj. inter feſtum nativitatis beatæ *Mariæ* & ſancti *Michaelis* tota *Cantia* à *Danis* vaſtatur, civitas *Cantiæ* obſidetur; & viceſimo die obſidionis proditione *Almerici* archidiaconi & civium capitur & incenditur; *Alfegus* archiepiſcopus comprehenditur & apud Grenewych martirizatur, *Elmerus* abbas abire permittitur, capiuntur *Godwynus Roffenſis* epiſcopus, *Leofryna* abbatiſſa ſanctæ *Mildredæ*, *Alfredus* regis præpoſitus, eccleſia ſanctæ *Trinitatis* ſpoliata comburitur, grex *Alfricus Archiep.* monachorum & turba popularis utriuſque ſexus occiduntur, Monachi ibidem decimantur, novem trucidantur, & decimus reſervatur; unde quatuor monachi tantum in illa occiſione vivi remanſerunt. Set quod dictu eſt mirabile, inter has *Danorum* perſecutiones *Cantuariæ*, & totius *Canciæ* tam populi quam eccleſiarum devaſtationes, hoc ſolum monaſterium *Auguſtinianum* ipſo Domino in cujus ſunt manu omnia jura regnorum protegente, manebat intactum, & à *Danica* perſecutione ſecurum; quod ex hoc accidebat miraculo. Cum autem *Dani Cantuariam* ferro undique & flamma vaſtantes, quidam illorum ſacrilegi non cauſa orandi ſet deprædandi malitia monaſterium iſtud ultro introierunt, moxque unus eorum ad malum proclivior ad ſepulcrum apoſtoli noſtri *Auguſtini* ubi tunc jacebat tumulatus, improbe acceſſit, palliumque quo illud precioſum *Auguſtini* mauſoleum operiebatur, furtim rapuit, atque ſub acella ſua illud abſcondit; ſet divina ultrix miſeratio raptorem mox rapuit, palliumque illud ſub acella furis abſconditum quaſi connativa cutis acellis furis inhæſit & unguibus, nec ulla violentia aut arte deponi poterat, donec reatum ſuum coram Sancto prædicto & loci fratribus veniam poſcendo de commiſſis fur ipſe prodiderat. Quæ ultio ita cæterorum *Danorum* multitudinem terruit, ut hujus monaſterii non ſolum fieri timerent eſſe invaſores, ſet majus ejus præcipui forent defenſores. Circa hujus perſecutionis tempora quædam matrona venerabilis nomine *Elfgina* in fraternitatem hujus congregationis recepta dedit confratribus lx. l. & cuilibet monacho xx. s. ſingillatim. Tempore eciam hujus perſecutionis multæ ſanctorum reliquiæ ac eciam precioſa hujus monaſterii jocalia in diverſis locis fuerunt abſcondita, nec jam ſunt propalata, nam morientibus illis qui huic abſcontioni interfuerunt, locorum memoria pariter cum illis eſt extincta.

§. 3. Knutus *rex* Angliam *ingreſſus eſt*.

ANno Dominicæ incarnationis M. xvij. poſt diu- An. Dñi 1017. turnam bellorum tempeſtatem, *Ethelredo* rege defuncto, rex *Knutus* natione *Danus*, non ſucceſſione hæreditaria, ſet armorum violentia in regnum *Anglorum* ſucceſſit. Hic vero *Knutus* cum religioſiſſima devotione cuncta fere *Angliæ* cœnobia regali munificentia veneraretur, & opibus ditaret, ita præcellentiſſimi patris *Auguſtini Anglorum* apoſtoli, & apoſtolorum *Petri* & *Pauli* monaſterium coluit, ut hoc ſolum ſibi curæ inter cætera eſſe videretur; adeo autem beatum *Auguſtinum* in omnibus elegerat patronum, & ita fratrum iſtius monaſterii religioſum amplectebatur contubernium, ut hinc epiſcopos & magiſtros aliarum affectaret eccleſiarum.

§. 4. Elmerus *fit epiſcopus* Schyreburniæ.

UNde & venerabilem virum *Elmerum* hujus monaſterii tunc abbatem in pontificatus *Schyreburniæ* cum vitæ merito aſſumpſit dignitatem ſub anno Domini M. xxij. quæ ſedes *Schyreburniæ* 1022. ſucceſſu temporis ad epiſcopatum *Sareſberienſem* unita eſt. Hic vero *Elmerus* poſtquam aliquot annis epiſcopatum ſibi commiſſum ſtrenuiſſime rexe-

tat,

Knutus Rex, &c. rat, judicio Dei cæcus effectus, epiſcopatum tam voluntarie reliquit quam involuntarie aſſumpſerat. rediensque ad domum ſuam ſancti *Auguſtini*, de prælato factus eſt ſubjectus, vivens in cella infirmorum cum omni puritate & devotione uſque ad exitum vitæ ſuæ. Et ut de meritis ejus aliqualiter retexam. Quadam die dum puer ſuus ſecundum conſuetudinem ad deferendum ſibi ſua cibaria ad coquinarium exiſſet, quidam milvus de ſua parapſide ſuas carnes ſubito unguibus rapuit, & ad alta revolavit. Cujus rei geſtum ſerviens prædictus magiſtro ſuo indicare non omiſit; Quod audiens ſervus Dei, intimas gratias egit Deo, dicens, Se carnes non comeſturum niſi hoc velle Deum intelligeret tali ſigno, quod ſcilicet milvus reſtitueret raptam carnem. Cum ergo miniſter hoc votum ignorans, iret ad coquinam pro quærendis *Elmero* ovis cibariis, mirum dictu, rapax avis carnes ſupradictas in vaſculum ſuum de quo prius rapuit, intactas reportavit. Quod cum vir Dei cognoviſſet ſumebat de illis cum actione gratiarum. Hic non cum epiſcopalibus inſigniis ſet tantum in cuculla velut ſimplex monachus ex oppoſito altaris ſancti *Johannis* eſt ſepultus. Super cujus tumbam priuſquam ad locum ubi nunc requieſcat transferetur, lux cœlica ſæpius fertur viſa. Quem licet ſanctum eſſe pie credamus, de ipſo ſine auctoritate ſedis apoſtolicæ celebrare non audemus. De hoc beato *Elmero* epiſcopo notatur in *Cronica Goſcelini* de tranſlatione ſancti *Auguſtini* lib. 2.
An. Dñi cap. 1. Anno Domini M. xvij. *Elmero* hujus mo-
1017. naſterii abbate in epiſcopum *Schyrebornienſem*, ut ſupradictum eſt, aſſumpto, *Elſtanum* hujus monaſterii tunc Priorem, virum apud eccleſiam & ſeculum prudentiſſimum rex *Knutus* ad epiſcopatum *Wyntonienſem* nitebatur promovere. *Elſtanus* vero cum nulla ratione acquieſceret epiſcopatum ſuſcipere, fraternis pulſus precibus & regis coactus hortamentis propriæ abbaciæ regimen ſuſcepit, & ab archiepiſcopo *Anetho* in eccleſia iſta benedictus eſt.

§. 5. Mildreda *datur cum manerio de* Menſtre.

1027. ANno Domini M, xxvij. *Knutus* rex dedit S. *Auguſtino* & fratribus hujus monaſterii corpus beatæ *Mildredæ* cum tota terra ſua ſub tali forma. *Notum ſit vobis omnibus, me dediſſe ſancto* Auguſtino *patrono meo corpus ſanctæ* Mildredæ *glorioſa virginis cum tota terra ſua infra inſulam de* Thanet *& extra, cum omnibus conſuetudinibus ad ſuam eccleſiam pertinentibus. Hæc omnia ita libera & quieta reddo Deo & abbati* Aelſtano *& fratribus loci ſicut ego unquam melius habui, tam in terra quam in mari & in litore, ut habeant & poſſideant imperpetuum, &c.* Anno Domini
1030. M. xxx. prædictus *Elſtanus* abbas corpus beatæ *Mildredæ* xv. kal. Junii de *Thaneto* ad monaſterium ſuum tranſtulit, rege *Chnuto* ſuper hoc licentiam præbente ſpecialem, & fuit conditum ante principale altare ſancti *Petri*. Ibique jacuit uſque ad tempora *Wulfrici* junioris; qui volens eccleſiam ſuam dilatare, tranſtulit eam in porticum ſancti *Auguſtini*.
1037. Et anno Domini M. xxxvij. in vigilia ſancti *Leonardi Knuto* rege mortuo, ac duobus filiis ſuis ſibi invicem in regnum ſuccedentibus, ſcilicet *Haraldo* & *Hardeknuto*, ſanctus *Edwardus* filius *Etheldredi* regis & *Emmæ* reginæ in regnum ſucceſſit ſub anno Domini M. xliij. & eodem anno idem rex confirmavit donationem quam ſtrenuus rex *Knutus* huic *Eadſinus Archiep.*
manaſterio fecerat de manerio de Menſtre cum omnibus pertinentiis in inſula de *Thaneto* & extra; ſet & omnes donationes poſſeſſionum vel facultatum quas prædeceſſores ſui reges huic monaſterio contulerunt, ipſe regia poteſtate atque firma aſtipulatione cum conſenſu epiſcoporum & principum ſuorum per cartam ſuam abbati *Elſtano* & fratribus tradidit & confirmavit, ſtatuens hoc monaſterium cum omnibus appendiciis perpetua libertate gaudere.

§. 6. *De terris de* Bodeſham, Bourne, Wilrenton.

CIrca hæc tempora quidam nomine *Egelricus Bigge* cum conſenſu regis *Edwardi* dedit huic eccleſiæ terras de Bodeſham & Wilrington tali pacto, ut *Wade* ejus miles & *Lofwine* occuparent illa temporibus ſuis; & poſt obitum illorum remanerent huic monaſterio temporibus ſempiternis.
Anno Domini M. xlv. *Eadſinus* archiepiſcopus de- An. Dñi
dit ſancto *Auguſtino* quinque acras terræ extra 1045.
Radingate, & unum pratum pertinens ad terram prædictam, hac conditione interpoſita, ut monachi ſancti *Auguſtini* haberent ejus memoriam in orationibus ſuis ſpecialem. Sequenti anno traditum fuit manerium de Natyndon cuidam *Turſtino* domicello abbatis, & poſtea venditum, & à ſancto
Auguſtino alienatum. Anno Domini M. xlvij. 1047.
mortuo venerabili *Elſtano* hujus cœnobii abbate xxxvj. ſucceſſit ei vir probi conſilii *Wulfricus*, & in eccleſia ſua ad magnum altare ab archiepiſcopo *Eadſino* benedictus eſt. Iſto anno *Edwardus* rex dedit eidem archiepiſcopo terram unius aratri apud Littlebourne, & hanc terram idem archiepiſcopus contulit huic monaſterio cum conſenſu prædicti regis; & ſunt illi tres manſi, ſcilicet Bourne, Dene, & Wilrington. Dedit etiam ij. calices bonos, & centum marcas ad turris ædificationem quæ tunc fuerat in conſtruendo. Dedit etiam Pſalterium gloſatum minori gloſa. Circa hæc tempora *Emma* mater ſancti regis *Edwardi* extra alia plurima bona quæ fecit, omnia corpora ſanctorum hujus loci precioſis palliis adornavit.

§. 7. *Abbas ſancti* Auguſtini *debet aſſidere abbati* Montis Caſſini.

ANno Domini M. lv. *Edwardus* rex dedit huic 1055.
monaſterio totam terram quam habuit in *Fordwyca*. Anno ſequenti *Leo* papa x. ſymoniacam hæreſim in *Francia* debellabat. Mittitur ad eum conſenſu regis & regni *Wulfricus* abbas pro negotiis regni & eccleſiæ *Anglicanæ* reſponſurus. Cujus reſponſo papa intelligens *Anglos* cæteris innocentiores, & *Anglicanæ* eccleſiæ profectui congratulans, inter alia multa confirmabat, ut archiepiſcopus *Cantuarienſis* in conciliis vel ſynodis celebrandis aſſidere debeat ſanctæ *Ruffinæ* pontifici. Abbas vero *Auguſtinenſis* abbati *montis Caſſini*. Ipſi quoque abbati *Wulfrico* de eccleſiæ ſuæ dilaratione & Sanctorum ibidem quieſcentium honore memoriam facienti, dictus Apoſtolicus quod petebat libenter annuit & benedixit. Rediens autem prædictus abbas facta legatione templum ſuum à fronte diruit, beatiſſimam virginem *Mildredam* ante principale

Edwardus Rex. cipale altare, ut prius dictum eſt, conditam, in porticum ſancti *Auguſtini* tranſtulit, & juxta aquilonarem partem collocavit; erat enim tunc porticus *Auguſtini* ubi nunc eſt capella ſanctæ *Mariæ* in navi eccleſiæ. Fuerat namque ad orientem prædicti monaſterii oratorium beatæ *Mariæ* quod rex *Edbaldus* quondam conſtruxerat, in quo multa ſanctorum corpora requieſcebant. Quod oratorium reginæ cœli tam erat gratum, ut juxta *Anglicum* proverbium *Mariæ* ſacrarium diceretur ſeu veſtiarium. Ibi vero mundi domina ſæpius apparebat. Ibi miraculorum fulgura coruſcabant, ibi concentus angelorum & organa beatarum virginum frequenter audiebantur; ibi beatus *Dunſtanus* vidit manifeſte ſanctum *Adrianum* inter choros cœleſtium cum ipſa regina mundi collaudantem Deum; ibi manifeſte oculo corporali & aure audivit ipſam Chriſti matrem cum ſuis virginibus alternis vocibus ſic cantantes; *Cantemus Domino, &c.* Hujus oratorii partem occidentalem pro dilatando ſuo monaſterio non tam prudenter quam deſideriose cum porticibus quibus cingebatur in circuitu dejecit, & inter eccleſiam antiquam & oratorium prædictum, fratrum cimiterio quod adjacebat purgato, totum ſpacium ad fabricam occupavit. Set regina cœli non ferens ruinam templi ſui, trina revelatione per quandam anum veteranam mandavit abbati *Wulfrico*, ipſum corporali morte eſſe plectendum propter injuriam quam ſibi in ſui oratorii deſtructione intulerat. Set magnanimus abbas mandatum cœleſte credere renuens tanquam inanes fabulas propter nuncii vilitatem, reus incidit in divinam ultionem; percuſſus eſt enim letali ægritudine circa cœnam Domini: ipſa tamen die cœnæ & quinque diebus ſequentibus cum ſua forti infirmitate miſſas in conventu celebravit majores, ſet ſubſequenti nocte priuſquam monachi occurrere poſſent obiit tranſitu repentino. Quæ divina ultio, ut pie credi poteſt, ſignum fuit præfatæ præſumptionis cum adjutorio piæ intentionis.

§. 8. *Pontificalia abbati conceſſa.*

An. Dñi 1059. ANno Domini M.lix. *Wulfrico* ſic defuncto, *Egelſinus* ſucceſſit, & à *Stigando* archiepiſcopo eſt benedictus. Hic *Egelſinus* ad papam *Alexandrum* ſecundum neſcio qua legatione eſt miſſus ſub anno Domini M.lxiij. ubi primus inter hujus monaſterii abbates ab eodem papa mitra & ſandaliis uti jure pontificali eſt juſſus cum ſuis ſucceſſoribus prædicti monaſterii abbatibus, eodem papa ſic pronunciante, « Hunc apicem habere perpetuo rectorem decernimus *Auguſtinenſem* ob ipſius ſcilicet *Romanorum* alumpni & *Anglorum* apoſtoli dignitatem. Hanc itaque prærogativam ipſe *Egelſinus* in *Auguſtinenſi* eccleſia aliquandiu habuit. Set ubi præ timore novi regis *Willielmi* Conqueſtoris abbatia derelicta in *Daciam* fugit, ſucceſſori jura ſua dereliquit. Succeſſores tamen ejus tum propter ſui ſimplicitatem, tum propter archiepiſcoporum infeſtationem iſta dignitate uti obmiſerunt uſque ad tempora *Rogeri* abbatis primi, ut ſuo loco planius dicetur. Iſte *Egelſinus* tradidit terram de **Dene** in **gavelkende** *Blakemanno* & *Athelredo* filiis *Brithmeri*.

1064. Anno Domini M.lxiiij. *Stigandus* archiepiſcopus inter cætera bona quæ huic monaſterio contulit, crucem magnam argento undique coopertam in navi eccleſiæ ſuper pulpitum erectam S. *Auguſtino* dedit. Jocale ſatis pulcrum & ſibi memoriale inperpetuum. *Stigandus Archiep.*

§. 9. Willielmus *Conq. venit in* Angliam.

ANno Domini (ſupradicto) *Willelmus* dux ij. idus Octobris apud **Pevenſey** applicuit, habitoque congreſſu cum *Haroldo* & ipſo interfecto, civitateque **London** in ditionem ſuam accepta, prædictus *Willelmus* verſus caſtrum *Dovoriæ* iter ſuum direxit, ut illud cum cæteris partibus comitatus ſuæ ſubiceret poteſtati. Quo comperto, *Stigandus* archiepiſcopus, & abbas *Egelſinus*, & totius *Cantiæ* majores advertentes totum regnum in maligno poſitum, & ubi de *Anglicis* ante adventum prædicti *Willielmi* nullus fuerat ſervus, jam omnes indifferenter tam nobiles quam plebanos perpetuæ ſervituti *Normannorum* ſubactos, ex vicinorum periculis ſibi & patriæ materiam ſalutis ordientes, populum univerſum totius *Kantiæ Cantuariæ* congregaverunt, eique pericula imminentia, proximorum miſeriam, *Normannorum* inſolentiam, ſerviliſque conditionis anguſtiam expoſuerunt, ac totus populus potius eligens vitam terminare infelicem, quam inſolitum ſervitutis jugum ſubire, communi conſilio decrevit duci *Willielmo* occurrere, & cum eo pro patriis legibus decertare. Prædicti vero archiepiſcopus & abbas eligentes citiùs mori in bello quam videre mala gentis ſuæ, & ſanctorum *Machabæorum* animati exemplis fiunt duces exercitus. Statutoque die univerſus populus apud **Swaneſcomp** convenit adventum prædicti ducis latitantes in ſilvarum latebris expectando; & quia habundans cautela non nocet hoc inter ſe prælocuti ſunt, ut adveniente duce omnibus tranſitibus præoccupatis ne ex aliqua parte pateret ei diffugium, ſinguli ſingulos ramos tam equites quam pedites ad cautelam portarent. Veniens igitur dux in craſtino in campeſtribus juxta locum prædictum, omnem patriam in circuitu ejus poſitam quaſi nemus mobile, & ſibi greſſu moderato appropinquans non ſine mentis conſternatione admiratur; at ubi duces populi *Kancialis* ducem *Willelmum* in medio eorum circumvallatum conſpiciunt, dato ſigno buccinæ erectiſque in altum vexillis ramos proiciunt, arcubuſque tenſis, gladiis evaginatis, haſtis cæteriſque armorum generibus protenſis, ſe paratos ad prælium oſtendunt. Dux autem & qui cum eo erant, nec mirum, ſtabant ſtupefacti, & qui jam totam *Angliam* pugillo ſuo tenere credebat, nunc de propria vita vehementer diffidebat. Miſſi ſunt ergo ex parte populi *Kanciæ* archiepiſcopus & abbas ſuperius nominati ad ducem *Willelmum*, ei nuncium ferentes in hæc verba. « Domine Dux! Ecce populus *Kantiæ* tibi obviam « procedit te tanquam ligium dominum ſuum recepturi, rogantes ea quæ pacis ſunt, ſub hac tamen conditione, ut univerſus populus *Kantiæ* imperpetuum habita gaudeat libertate patriiſque utatur legibus & conſuetudinibus; alioquin tibi & tuis in præſenti bellum parati indicunt, volentes hic potius occumbere quam à patriis legibus & conſuetudinibus aliqualiter recedere, aut inexpertæ ſe ſubmittere ſervituti. Dux autem videns ſe in arto poſitum deliberatoque cum ſuis conſilio, prudenter advertens, quod ſi ab iſto populo qui eſt clavis *Angliæ*, repulſam pateretur aut aliquod incommodum, totum negotium quod prius geſſerat foret

Willielmus Rex. foret infectum, et omnis ſua ſpes et ſecuritas verteretur in periculum, quod populus *Cancia* petiit non tam libenter quam ſapienter conceſſit. Firmato igitur fœdere, datis ex utraque parte obſidibus læti *Kantiales* lætos *Normannos Roffam* deducunt. Ducique comitatum *Cantia* cum nobili caſtro Dovore in ditionem ſuam contradunt, ſicq; antiqua *Anglorũ* libertas patriæque leges & conſuetudines, quæ ante adventum Ducis *Willielmi* per totam *Angliam* æqualiter ſe habuerunt, in ſola *Kancia*, & hoc induſtria *Stigandi* archiepiſcopi & abbatis *Egelſini* uſque ad hæc tempora inviolabiliter permanſerunt.

§. 10. *Fuga* Egelſini *Abbatis*.

An. Dñi 1067. ANno Domini M. lxvij. die natalis Domini *Willielmus* Dux *Normannorum* coronatus eſt in regem *Anglorum* in civitate *Londonienſi*. Qui videns ſe in ſublimi poſitum & in regni ſolio confirmatum, ſubito ad alium virum mutatus de rege factus eſt tyrannus; expulſiſque regni nobilibus, epiſcopis, comitibus, abbatibus, & clericis multis, quos longum eſſet nominatim exprimere, eorum poſſeſſiones & prædia diatim ſuis diſtribuebat *Normannis*. Quo etiam tempore quidam *Normannorum* prædia nonnulla hujus monaſterii violenter occupaverunt. *Egelſinus* perpendens ſe odium incurriſſe regis propter libertates *Kancie*, prædia & poſſeſſiones monaſterii ſui *Normannis*, timore compulſus, invitis ſuis fratribus conceſſit. Tandem attendens iram regis erga ſe inplacabilem, plus ſuæ ſaluti quam gregis ſibi commiſſi conſulens, exhauſtis precioſis quibuſcumque monaſterii ſui theſauris, in *Daciam* navigio affugit, nec uſquam comparuit. Sicque grex dominicus fugiente paſtore luporum voracitati exponitur, vinea domini electa vulpeculis undique demolitur.

1070. Anno Domini M. lxx. *Willielmus* Conqueſtor dictus, in multis promiſſa violavit, monaſteria totius *Anglia* perſcrutari fecit & pecuniam ſimul & cartas in quarum libertatibus nobiles *Anglia* confidebant & quas rex in arto poſitus obſervaturum ſe juraverat, ab eccleſiis ubi in ſecuro jacuerant auferri præcepit, & in ærarium ſuum deferri. Eodemque anno *Wyntonia* celebrâtum fuit concilium eccleſiæ *Anglicana*, in quo rege ordinante *Stigandus* archiepiſcopus ignominioſe degradatus vinculis perpetuis mancipatur. Et *Langfrancus* incontinenti ſubrogatur. Plures etiam Epiſcopi & Abbates in dicto Concilio ipſo rege diſponente ſuis beneficiis privati ſunt.

CAP. VII.

§. 1. Scotlandus *in abbatem ſubrogatur.*

ANno Domini quo ſupra, comperto quod *Egelſinus* ſic in *Daciam* fugerat, ſuamque eccleſiam abſque licentia regis petita aut optenta dereliquerat, prædictus rex monaſterium ſancti *Auguſtini* cum omnibus internis & externis apendiciis confiſcavit, & eidem monaſterio quendam monachum nomine *Scotlandum* natione *Normannum* in abbatem præfecit, monachis *Auguſtinenſibus* tum propter regis tyrannicam potentiam tum propter ſui monaſterii ex omni parte depreſſionem multiplicem, licet non ſine mentis amaritudine ad tempus hoc tolerantibus. *Scotlandus* tamen multa & magna laude digna temporibus ſuis feciſſe ſcribitur; terras & poſſeſſiones à monaſterio injuſte ablatas regio fultus auxilio multas licet non omnes recuperavit, quaſdam de novo perquiſivit, quaſdam abſque conſenſu Conventus alienavit. *Lanfrancus Archiep.* Hujus igitur ſupplicatu idem rex terram de Plunſted huic monaſterio reſtituit, quam terram *Odo Baiocenſis* epiſcopus frater regis *Willielmi* & poſtea Comes *Kancia* calumpniavit, quia ipſam terram *Godwynus* prædeceſſor ſuus ante tenuerat. Ad inſtantiam tamen regis prædictus *Odo* calumpniam quam habuit in eadem reliquit, & regio cirographo libens ſubſcripſit.

§. 2. Fordwych Scotlando *abbati reſtituta eſt*.

BUrgum de Fordwych quem quondam *Egelſinus* prædeceſſor *Scotlandi* dederat *Hamoni* vicecomiti, idem rex ad inſtantiam *Scotlandi* huic monaſterio reſtituit; unde ſcripſit in hæc verba, Willielmus *Dei gratia Rex* Angliæ, Lanfranco *archiepiſcopo* Cantuarienſi, *&c. ſalutem. Mando & præcipio ut faciatis ſanctum* Auguſtinum, *& Abbatem* Scotlandum *reſayſire burgum de* Fordwych *quem tenet* Haymo *vicecomes, omneſque alias terras quas abbas* Egelſinus *fugitivus meus levitate vel timore vel cupiditate alicui dedit vel habere conceſſit. Et ſi aliquis, &c.* Eodem tempore prælibatus *Odo* dedit ſancto *Auguſtino* & abbati *Scotlando* omnes domos quas habuit in villa de Fordwych cum conſuetudinibus ad illam pertinentibus tam in terris quam in aliis. Et hoc fecit de licentia regis, prout carta illius regis teſtatur.

§. 3. *Donatio eccleſia de* Favirſham.

ANno quo ſupra, idem rex contulit ſancto *Auguſtino* & fratribus ejuſdem loci eccleſias de Favirſham & Middelton & decimas de omnibus reddibus provenientibus ex illis duobus maneriis ſcilicet de Middelton & Favirſham, & decimam de omnibus appendentibus, videlicet de terra, ſilva, pratis & aqua; excepta decima mellis & gabuli denariorum. Et ſunt iſtius donationis ſeptem cartæ diverſorum regum præter iſtam: ſcilicet *Henrici* primi, regis *Stephani*, *Henrici* ſecundi, & carta ejuſdem *Henrici* de decimis dandis de boſcis aſſartatis apud Northwode, Rodeſtrede, & Kyngeſdowne, & Chetholte. Item carta regis *Ricardi*, regis *Johannis*, regis *Henrici* tertii, & regum *Edwardi* primi, ſecundi & tertii.

§. 4. *Donatio manerii de* Newynton.

TEmpore iſtius Abbatis idem rex *Willielmus* dedit iſto monaſterio octo præbendas in Newynton, & omnes terras ad illas pertinentes liberas & quietas cum omnibus conſuetudinibus ſuis. Et ſunt quatuor cartæ ſuper confirmatione ejuſdem præter iſtam, ſcilicet Carta *Willielmi* ſecundi, *Henrici* primi, *Stephani*, & *Henrici* ſecundi. Iſta eccleſia de Newynton fuit à nobis poſſeſſa uſque ad tempus *Nicholai* Abbatis, cujus tempore per quandam ſimplicitatem tradita fuit Abbati de Leſnes ad tempus certum. Set ipſe Abbas de Leſnes, abbate ſancti *Auguſtini* & ſuo Conventu inſciis, fecit quandam falſam ſuggeſtiônem domino papæ & regi, ſanctum *Auguſtinum* defraudaverunt,

Willielmus primus. Rex. runt, ut ſuo loco plenius patebit. Anno Domini M.lxxj. idem rex confirmavit libertates de ſaka & ſokna, &c. quas libertates ſanctus *Edwardus* & *Cnutus* prius huic monaſterio contulerant. Et eſt Carta duplex; una in Latino & alia in Anglico; eandemque libertatem pene omnes reges ſubſequentes Cartis ſuis confirmaverunt.

§. 5. *Dimiſſio calumpniæ ſuper manerio de* **Plunſtede.**

An. Dñi 1074. ANno Domini milleſimo lxxiv. *Odo* frater regis & Comes *Canciæ* calumpniam dimiſit de **Plunſtede** & donationem fecit in hæc verba, *Ego* Odo Baiocenſis *epiſcopus & Comes* Kanciæ *donationem facio ſanctis* Petro *&* Paulo *necnon* Anglorum *apoſtolo ſancto* Auguſtino *de hiis quæ michi ſubjecta ſunt. In primis de medietate villæ* de **Plunſtede**, *deinde terram reddo quæ dicitur* **Smedeton** *cum adjacentiis ſuis quæ poſſidebat* Ranulphus; *tunc decimas aliquas quas mei fideles habebant, ſcilicet in tribus villis quæ dicuntur* **Knolton, Tygenherſt,** *&* **Rengelton**, *& decimam totius terræ* Turſtini, *necnon decimam de* **Bedleſhangre**, *decimam eciam in villula de* **Boclande.** *Hæc omnia dono.* Set decimas de **Knolton** & **Ryngelton**, *Willielmus de Albineio* ſucceſſu temporum illarum terrarum Dominus per ſuam potentiam huic monaſterio abſtulit, & decimam de **Boclande** *Rogerus de Memires* à nobis abripuit.

1079. Anno Domini milleſimo lxxix. quidam *Herebertus* in fraternitatem capituli receptus dedit decimas quinque manſionum vel C. ſolidos annuos, quod in arbitrio Abbatis & Conventus conſtituit utrum decimas ipſas vel centum ſolidos pro decimis acceptarent; & ſunt hæc **Clives, Ewelle, Oſprenge, Heregodeſham,** & **Langedone.** Omnes iſtas decimas & eciam prædictos C. s. quidam *Willielmus Peurel* prædictarum manſionum dominus ſucceſſu temporum à nobis injuſte extorſit. Circa idem tempus Abbas *Scotlandus* tradidit *Wadardo* militi terram quinque ſolidorum circa villam de **Norborne** ad terminum vitæ ipſius, hac interpoſita conditione, ut ipſe miles redderet ſingulis annis in feſto Pentecoſtes ſancto *Auguſtino* xxx s. et daret decimas omnium rerum ſuarum quæ de illis potuerunt pervenire, & poſt obitum *Wadardi* ad dominicum ſancti *Auguſtini* pro inperpetuo rediret. Hiis eciam diebus idem abbas tradidit terram de **Ripple** & **Alnetonne**, interpoſita eadem conditione quæ cum *Wadardo*.

§. 6. **Sybertiſweld** *dimittitur ad firmam.*

TRadidit eciam cuidam *Hugoni* filio *Fulberti* terram duorum aratrorum de **Sibertefwelde** conditione qua ſupra, reddendo ſingulis annis in feſto ſancti *Andreæ* apoſtoli xx. s. cum decimis exinde provenientibus. In cujus cimiterio idem *Hugo* ſibi elegit ſepulturam cum omnium rerum ſuarum larga donatione.

§. 7. *Dilatatio hujus monaſterii.*

PRælibatis aliquantis geſtis *Scotlandi* abbatis memoria dignis quibus jura monaſterii & poſſeſſiones nitebatur ampliare, nunc qualiter eccleſiam ſui monaſterii dilatare ſatagebat, paumper ut in ſcriptis repperi, hic annotare decrevi. *Scotlandus* ex donatione regis *Willielmi* regimen hujus congregationis adeptus, ad dilatandum monaſterii ſui templum largum extendit animum, cui cum videbatur nimis anguſtum ordinatum à ſuperius memorato *Wilfrito* templalis areæ ſpacium; è contrario terrebat ipſum, hinc, factum in prædictum *Wulfritum* pro rupta Dei genitricis eccleſia judicium; inde, antiquæ & ruinoſæ eccleſiæ periculum. In iſtis igitur angoribus poſitus abbas *Scotlandus*, mittitur *Romam* à rege *Willielmo* ad Papam *Alexandrum ſecundum*, ibique poſt regia reſponſa conſilium accepit ab ipſo apoſtolico & benedictionem de transferendis Sanctis & de deſtruendo vetera ædificia & nova ſuis votis reformando. Abbate domum reverſo, novum opus ſui prædeceſſoris ſcilicet *Wulfriti* penitus ſubvertit, cogitanſque totum prædictum Dei genitricis oratorium occupare, hoc præſumere tamen non audebat; donec illa Dei genitrix ſuis devotorumque fratrum jejuniis, orationibus & lacrimis placaretur. Quo facto, primum abbas exportari fecit ſolempniter corpora Sanctorum ibidem quieſcentium, id eſt, ſancti *Adriani* abbatis, cujus quidem reliquias cum ſarcofago in ſancti *Auguſtini* porticu collocavit, ſet & ſucceſſoris ſui *Albini*, & *Johannis* abbatis ſecundi, necnon & aliorum ſanctorum reliquias quorum indicia cartualiter inſcripta flamma quondam conſumpſerat, ſet et quatuor regum corpora, id eſt *Edbaldi* qui ipſum oratorium conſtruxerat, *Lotharii* quoque cujus mater ſancta *Sexburga*, Regis etiam *Muli* alienigenæ, & legitimi regis *Wythredi*. Qui omnes cum ſuis regalibus uxoribus et liberis ac longa nepotum genealogia inibi quieſcebant. Sicque prædictum oratorium ſuis pignoribus evacuatum ad ſolum evertitur, et complanatur, et in eodem loco cripta beatæ virgini conſtruitur, et ſuper ipſam criptam thalamus ſancti *Auguſtini* cum ſuis ſociis transferendis et principum apoſtolorum domus cacuminatur ſicuti nunc apparet. Perfecit autem Abbas *Scotlandus* ipſum opus novum incipiendo à ſupradicto virginis oratorio uſque ad porticum ſancti *Auguſtini* in qua antiquitus quieſcebat. Verum ipſum *Scotlandum* ulterius in opus procedere mors obvia prohibebat. Cujus tamen ſucceſſor *Wydo* tam in eccleſiæ fabrica conſummanda quam in ſanctis transferendis quod ipſe dimiſerat ſtrenuiſſime adimplevit. *Lanfr. Archiep.*

§. 8. *Juriſdictio ordinaria perdita tempore* Scotlandi.

SET quoniam teſte mundi philoſopho nullus mortalium ita felicitate undique beatur quin ex aliqua ſui parte miſeriis relinquatur ſubjectus, prædictus venerabilis abbas *Scotlandus* licet poſſeſſiones et jura temporalia monaſterii ſibi commiſſi undique potenter defenderet, utpote amicus regis et principum terræ: Jura tamen monaſterii ſui ſpiritualia et libertates in detrimentum hujus eccleſiæ minus provide procuravit, ut ex dicendis plenius elucebit. A tempore enim beati papæ *Gregorii* ac ſancti patris *Auguſtini*, id eſt à ſexcenteſimo Dominicæ incarnationis Anno uſque ad milleſimum octogeſimum hæc illius ſummæ matris eccleſiarum ſpecialis filia et ſpiritualis alumpna regni *Anglorum*, cœnobiali dignitate et monachili religione primaria, gratia omnipotentis Dei qui libertate vult filios

ſuos

Willelm. I. Rex. ſuos frui, et non ut fiant cum ſervis tributarii, ac ſanctione ſancti patris *Gregorii* cæterorumque *Romanorum* pontificum necnon beati *Auguſtini* omnique eccleſiaſtica pace, honore ac libertate uſa eſt, nec ullus unquam præſulum ſive alia perſona eam inquietare auſa eſt, hoc excepto, quod canonici ſanctæ Trinitatis qui tunc erant contra matris eccleſiarum dignitatem & ſanctionem ſupraſcriptam jam ex aliquanto tempore quorundam archiepiſcoporum corpora in epiſcopio ſepelierant, monachis noſtris ſemper conquerentibus & de matris ſuæ eccleſiæ *Romanæ* injuria ex intimis dolentes. Anno incarna-
An. Dñi 1080. tionis Dominicæ M.lxxx. *Lanfrancus* archiepiſcopali pallio in *Cantuaria* potitus, hanc eccleſiam apoſtolicam perſequi incepit, & dominium quod ſuper eam juſte habere non potuit, ut aliquo modo obtineret per ſe & ſuos complices machinari non deſtitit. Hic ergo poſtquam aliquot annis dignitate archiepiſcopali functus eſt, abbatem *Scotlandum* quaſi in magnæ amicitiæ familiaritatem ſibi in dolo aſſociavit, ut ſub umbra hujus mutuæ dilectionis quod ſæpius optabat celerius adipiſceretur. Erant autem quaſi compatriotæ & vicini & cum dicto duce *Willielmo* paulo ante in regnum promoto, de tranſmarinis partibus ſubſecuti, & ideo ſibi invicem gratiores & fideliores amici. Hoc ergo mutui amoris vinculo archipræſul roboratus, per ſe aliaſque honeſtas perſonas ſæpius appetiit abbatem, ut ad ſermonem ſuum tantummodo audiendum, & ut ſynodus ſua ſpecioſior appareret, ſacerdotes ſuos ſibi præſtaret: Quod cum abbas ſæpius negaret, ac contra jus apoſtolicum & uſum ſuæ eccleſiæ apoſtolicæ ſe nullo modo facere poſſe diceret, tandem eidem monaſterio non præcavens, tantæ calliditatis minus providus, quin tam familiarem ſibi amicum offendere timens, omnes ſacerdotes ſuos ad ſynodum archiepiſcopi, monachis ſuis contradicentibus ire coegit, non de aliqua re ibi placitaturos, ſet tantum ad audiendum ſermonem archiepiſcopi pro utilitate ſua propria, omni malo ingenio & cauſa perverſa ſemota. Iterum iterumque archiepiſcopus abbatem aggreditur quatinus presbyteros ſuos ad utilitatem animarum ſuarum ad ſynodum tranſmittat. Quod cum frequenter rogaſſet & abbas præ timore vel amore non negaret, archiepiſcopus conſuetudinarie & quaſi eſſent ſub juris & ditionis ſuæ honore ac dignitate, ad ſynodum & capitulum ſuum omnes presbyteros parochianoſque eorum venire compulit, ſicque monaſterio ſancti *Auguſtini* dignitatem & honorem cauteloſe ſubtraxit, quem ab exordio naſcentis in *Anglia* eccleſiæ libere, pacifice & ſine omni injuriatore ſemper optinuerat. Ante iſtum *Lamfrancum* tam ſacerdotes quam homines totius abbatiæ de nulla contra Chriſtianitatem offenſione niſi ſoli abbati & ſuis commiſſariis ſolebant reſpondere. Ipſe enim abbas & ejus deputati capitulum & convocationem eorum quandocumque volebant vel ratio aut neceſſitas expoſcebat, libere, pacifice & ſine omni hominum contradictione faciebant, & de omni crimine vel commiſſo qualem volebant & culpa exigebat emendationem accipiebant per omnia, ſicut archiepiſcopus in dioceſi ſua.

§. 9. *Obitus* Willielmi *Regis conqueſtoris.*

1085. ANno Domini M.lxxxv. obiit *Willielmus* rex *Anglorum*, Conqueſtor nuncupatus. Et nota quod iſte rex coronatus fuit die natalis Domini, ut *Lanfrancus Archiep.* tactum eſt, ab archiepiſcopo *Eboracenſi Aldredo*, quia *Stigandus* archiepiſcopus *Cantuarienſis* tunc fuerat ſuſpenſus per papam *Alexandrum* & poſtea degradatus, quia vivente *Roberto* archiepiſcopo *Cantuarienſi* archiepiſcopatum ejuſdem eccleſiæ invaſerat, & ſimul archiepiſcopatum, & *Wyntonienſem* epiſcopatum unde extitit apoſtolatus ſimul tenuit.

§. 10. *De reſtricta pulſatione ſignorum hujus monaſterii.*

ANno ſequenti *Lamfrancus* inſtigatione monachorum ſuorum hiis malis non contentus, interdixit monachis iſtius eccleſiæ ne ſigna ſua in ulla hora canonica pulſarent niſi prius in epiſcopio pulſaretur: Non attendens ubi Spiritus Dei ibi libertas. Inde ergo iræ, rixæ, murmurationes, exordinationes ſæpiſſime in domo Dei fiebant; quia cum injuria *Romanæ* eccleſiæ facta ſervicium Dei frequenter tarde & indecenter & irregulariter lacrimoſis ſuſpiriis exercebant. De tanta ergo ignominia tamque nefanda irreverentia domino apoſtolico ac *Romanæ* eccleſiæ cujus eſt illa propria & ſpecialis capella irrogata, flebilibus vocibus præcordialibuſque gemitibus monachi ſuum abbatem adeunt, exorant & arguunt, ut celerius domino papæ hoc tantum facinus ac ſuum maximum dedecus annunciet. Quos ille deſpiciens & contra Deum ſanctamque *Romanam* dignitatem ac ſanctionem ſupradictorum patrum ſatis annotatam archiepiſcopo favens, monachos diſtringere, ac ne de curia vel de clauſtro ullo modo exirent omnino artari cœpit. Suſpicabatur nimium & timebat ne ipſi aliquo modo domino papæ dampnum & dedecus ſibi illatum inſinuarent; archipræſuliſque arrogantiam ac ipſius abbatis turpem conſenſionem manifeſtarent. Quod cum eis in arta cuſtodia poſitis exire non liceret, & cenſus et expenſæ tanti negocii vel itineris non eſſent, Deo cauſam ſuam & eccleſiæ injuriam commiſerunt qui dixit, *Michi vindictam & ego retribuam*, quandoque de hac triſtitia reſpectum divinæ clementiæ & patris ſui Domini apoſtolici ſubventionem diu & ſuſpirioſe expectantes.

Cap. VIII.

§. 1. Wydo *abbas a* Lamfranco *benedictus eſt.*

ANno Domini milleſimo lxxxvij. tercio nonas Septembris obiit *Scotlandus* hujus monaſterii abbas xlj. Quo defuncto *Lamfrancus* archiepiſcopus videns tempus ratum & oportunum quo *Auguſtinenſem* eccleſiam ſuæ ſubderet ditioni, unum de monachis ſuis nitebatur iſti monaſterio præficere in abbatem, unde & regem *Willielmum* filium *Willielmi* conqueſtoris adiit, & ut ſibi donationem abbatiæ prædictæ daret inſtanter petiit. Set non optinuit, eo quod monachi *Auguſtinenſes* exhibuerant regi privilegia ſua, ſcilicet *Auguſtini*, *Ethelberti* regis, *Bonifacii* papæ quarti, *Agathonis* & *Adeodati* ſummorum pontificum; ex quibus liquide regi apparebat quod electio abbatis ejuſdem loci tam de jure communi quam de privilegio ſpeciali ad eoſdem pertinebat. Unde *Lamfrancus* proſpiciens votum ſuum ex parte regis fore fruſtratum, nova doli excogitans machinamenta, *Simonis Magi* uſus eſt inpudenti pruden-
An. Dñi 1087.

Williel. II. Rex. prudentia; & ut monachi *Auguſtinenſes* aliquem de monachis ſuis & ſuæ fraudis complicibus in abbatem hujus loci eligerent, non tam precibus præviis quam preciis pecuniarum promiſſis inſtantiſſime poſtulavit; pacemque ſimulans in dolo ſe amicum *Auguſtinenſis* monaſterii futurum præſtantiſſimum ſi vota ejus complerentur ſpopondit. Set *Auguſtinenſes* monachi prudenter animadvertentes anguem latentem in herba, timentes ne eis venenum aſpidum & inſanabile in aureo poculo ſub dulci Sirenarum voce propinaretur, ex prætericis *Lamfranci* geſtis futurorum eventus certiſſimos metuentes, pecuniam ejus ſic oblatam in offerentis perditionem velut anathema ſpreverunt, ſed & monachum quendam ea hujus gremio moribus & literatura inſignem ac regi *Willelmo* juniori amantiſſimum nomine *Wydonem* Chriſto prævio elegerunt; *Lamfrancus* archiepiſcopus ſpe concepta ex omni parte fruſtratus, non tam dolore cordis intrinſeco affectus quam iracundiæ furia contra monachos ſancti *Auguſtini* invectus, prædictum *Wydonem* electum in eccleſia *Auguſtinenſi* ſecundum tenorem privilegiorum ſuorum benedicere aliquandiu recuſavit. Set regis *Willelmi* victus inſtancia, prædictum electum ad altare majus ſui monaſterii benedixit die ſancti *Th. Apoſtoli*. Et anno ſequenti obiit *Lamfrancus* arcpiepiſcopus.

§. 2. *Placitum pro villa de* Stonor.

An. Dñi 1090. ANno Domini M. lxxxx. fuit magna diſceptatio inter cives *Londonienſes* & abbatem & homines ejus de Stonore. Cives *Londonienſes* vendicaverunt dominium villæ de Stonore tanquam de maris portu civitati *Londonienſi* ſubjecto. Set rege *Willelmo Ruffo* favente parti Abbatis, dirationatum eſt in eadem villa per Juſticiarios, quod nullus de cætero aliquid clamet ibidem, Set *Wydo* abbas & ſuus conventus libere & quiete terram illam & totum litus uſque ad medietatem aquæ habeant ſine calumpnia aliqua, & quod abbas ſancti *Auguſtini* libere poſſideat omnes rectitudines & conſuetudines ad prædictam villam pertinentes. Et ſuper iſto proceſſu ſunt cartæ duplices prædicti regis. Recordum ſive diratiocinium prædictum confirmant videlicet *Henricus* rex primus, *Stephanus*, *Johannes* & *Henricus* tercius reges *Angliæ* temporibus ſuis illud idem cartis ſuis confirmaverunt.

§. 3. *Tranſlatio S.* Auguſtini *per* Wydonem *abbatem.*

1091. ANno Domini M. lxxxxj. *Wydo* hanc eccleſiam dignitate paſtorali gubernans eccleſiam ſuam quam prædeceſſor ſuus *Scotlandus* morte prohibente ad ſummum perficere non potuit fœliciter conſummavit & de transferendis Sanctis efficaciter elaboravit. Igitur anno quo ſupra viij. idus Septembris tranſtulit corpus beati *Auguſtini* de loco ubi per quingentos annos jacuerat, & repoſuit omnia oſſa majora ipſius Sancti & caput in quadam ſaxea tumba ferro & plumbo peroptime ſigillata, cujus ſuperſcriptio talis erat.

Inclitus Anglorum *præſul pius & decus altum*
Hic Auguſtinus *requieſcit corpore ſanctus.*

Et quia in partibus *Cancia* tam *Danorum* quam *Normannorum* frequens erat irrupcio formidabilis, & tam in ſanctos Dei indebita reverentia & deteſtabilis, ne ea inſperato gens barbaricæ nationis irrumpens corpus ſancti apoſtoli *Auguſtini* venerabile & cunctis gentibus deſiderabile violenter raperet, & tanto theſauro non ſolum hoc cœnobium ſet totam *Angliam* privaret; completa ergo tranſlationis ſolempnitate & omnibus ad propria remeantibus, venerabilis abbas cum quibuſdam ſenioribus fratribus ad feretrum ſancti *Auguſtini* nocte clam acceſſit, amotoque cooperculo quod nondum erat perfecte completum, ſublatoque corpore beati *Auguſtini* cum capite exceptis quibuſdam oſſiculis & parte cineris, in tumba ſaxea ad hoc præparata in muro ſub orientali feneſtra juxta feretrum ejuſdem prædictum corpus abſcondit, paucis admodum fratribus hoc ſcientibus & illud ſecretiſſime celantibus, & quibuſdam viam univerſæ carnis ingreſſis, memoria hujus rei geſtæ pariter eſt extincta. Latuit ibi corpus venerandum ab omnibus incognitum per centum triginta annos uſque ad tempora videlicet abbatis *Hugonis* tercii ſub anno Domini milleſimo CC. xxj. Et ne populus confluens ad venerationem ejus ſpe optata fruſtraretur, prædictus abbas *Wydo* reliquam partem oſſium licet parvam & cineres vaſculo quodam plumbeo incluſit, illudque in imo congerie lapidum feretri ſupradicti abſcondit. In ſummitate vero feretri argentei in quodam vaſculo plumbeo ſet parvulo repoſuit quandam particulam carnis nondum ex toto in terram redactæ, ſet fuit quaſi terra humida ſanguine coagulata, cum aliis reliquiis diverſis & precioſis, de quorum omnium revelatione dicetur ſub tempore abbatis *Hugonis tercii* ut ſupra. Fertur eciam à quibuſdam fratribus fide dignis dum ipſi in puerili ætate exiſterent ipſos à fratribus hujus monaſterii audiviſſe, & à nonnullis etiam laicis venerandis ſenio confectis, multas reliquias Sanctorum diverſa per loca hujus eccleſiæ fuiſſe abſconditas; ſet cum Deo & Sanctis placuerit revelandas. Vacatio.

Cap. IX.

EOdem anno ſcilicet M. lxxxxj. viij. idus Augusti venerabilis *Wydo* abbas xlij. moritur, & in criptis ad altare ſancti *Ricardi* ſepelitur. Quo tumulato, monachi *Auguſtinenſes* regem *Willielmum* dictum *Ruffum* adeunt, licentiam eligendi ſibi abbatem inpetraturi. Quibus rex non ſolum licentiam petitam denegavit, ſet ne eligerent pœnis comminatoriis interdixit, dicens, *ſe velle omnes baculos paſtorales per totam* Angliam *manu ſua tenere, & de eis pro libito ſuæ voluntatis diſponere.* Erant enim tunc eccleſiæ per totam *Angliam* ita venales, ut qui pro eis plus daret citius obtineret. Sicque monachi noſtri ſpe fruſtrati domum repedant triſtes & anxii; 1091. Erat autem eo tempore in hoc monaſterio monachus quidam religione juvenis, ætate tamen & moribus provectus, natione *Normannus*, & regis *Willielmi* conſanguineus nomine *Hugo de Floriaco*. Iſte enim *Hugo* miles fuerat ſtrenuus qui regi *Willielmo* ſeniori & prædicto *Willielmo* regi *Ruffo* tam in *Normannia* quam in *Anglia* diutius militaverat. Hic vero *Hugo* adhuc ſeculo miles quodam tempore cum rege *Will. Ruffo Cantuariam* veniens ſanctum *Auguſtinum* orandi gratia viſitavit, ubi ſuperna aſpirante gratia tanta ſanctorum amoris dulcedine raptus, atque monachorum vitæ mundicia delectatus, ſepta monaſterii noluit exire niſi prius in fratrem monaſterii & monachum recipi mereretur. Abbas er-

Will. II. Rex. go & conventus tanta rei novitate ſtupefacti, nolentes ſpiritui Dei reſiſtere, quod prædictus miles *Hugo*, ymmo rex pro ſuo milite & conſanguineo inſtanter petierunt libenter annuentes, prædictum *Hugonem* in monachum receperunt. Hiis itaque ſic geſtis prædictus *Hugo* prudenter attendens, neminem Deo perfecte militare niſi prius renunciaverit omnibus quæ poſſidet, in *Normannia* regreſſus, diſtractis prædiis & poſſeſſionibus ſuis quibus ampliſſime habundabat, aliis, eccleſiis erogatis, aliis, conſanguineis ſuis diſtributis, eo quod neque uxorem aut filium habuerat, aliis in pecuniam redactis & pauperibus erogatis, monaſterium ſancti *Auguſtini* repetiit, ſecum non modicam pecuniæ ſummam deferens, quam in uſus fratrum & monaſterii utilitatem abbati *Wydoni* tunc præſidenti continuo reſignavit, monachilemque habitum ſuſcepit, ſicque in poſterum monachus permanſit. Igitur defuncto *Wydone* ut dictum eſt, monachis noſtris ſuper electione futuri abbatis per prædictum regem diu perturbatis, tandem communi conſilio decretum eſt, ut duo circumſpecti monachi una cum prædicto *Hugone* qui jam vix annum probationis expleverat, ad regem mitterentur, ipſius regis animum prece vel precio emolliruri, ut eis licentiam eligendi abbatem concederet. Quibus ſe regio conſpectui præſentantibus, rex ut vidit conſanguineum ſuum quondam ſibi in faſtu militari nunc autem Chriſto in habitu monachili militantem, ita animo eſt conſternatus ut erumpentibus lacrimis diceret, *Hunc meum conſanguineum vobis in abbatem concedo, ipſumque Auguſtinenſi monaſterio ad veſtras preces præficio, nec alium vobis eligere permitto. Quem niſi in præſenti ſuſceperitis in brevi monaſterium veſtrum in cineres conflagrabo.* Monachi igitur noſtri non tam regis furorem pertimeſcentes, quam fervorem religionis quam idem *Hugo* erga Deum & eccleſiam ſuam habuerat attendentes, voluntati regis ac beneplacito ſe ſubmiſerunt in præmiſſis, ſet prædictus *Hugo* oblatum ſibi honorem diu recuſavit, dicens ſe tanto honore ſimul & onere fore non tam indignum quam inſufficientem, eo quod eſſet homo quaſi illiteratus, & tam in religione quam in eccleſiaſticis inſtitutis parum admodum edoctus. At rex & monachi prædicti *Hugonis* vitæ merita pluſquam literaturam ponderantes, oblatum honorem ipſum licet invite ſuſcipere coegerunt, nec eum à curia regis rex recedere permiſit quouſque in abbatem benediceretur.

§. 1. Hugo Flory *in capella regis* Weſt. *benedicitur.*

IGitur anno ſupradicto idem *Hugo de Flori* benedictus eſt à *Mauricio Londonienſi* epiſcopo in capella regis apud *Weſtmonaſterium* die dominica infra aſcenſionem Domini, *Anſelmo* archiepiſcopo tunc exulante; Facta tamen proteſtatione quod non cederet in præjudicium libertatis monaſterii iſtius, ſuper eo quod abbas ſancti *Auguſtini* tam de privilegio quam de conſuetudine in eccleſia ſua ſancti *Auguſtini* ab archiepiſcopo *Cantuarienſi* benedici deberet & conſuevit. *Hugo* igitur de *Flori* apicem monaſterii hujus ſic adeptus, paſtorale officium quod invitus ſuſcepit, ad Dei laudem & monaſterii ſui utilitatem officioſiſſime exercuit, multaque laude & memoriæ digna temporibus ſuis in monaſterio ſibi commiſſo perpetravit, quorum plenam notitiam tam vetuſtas temporis quam ſcribendi negligentia parumper delevit. Inter cætera tamen ſua memorialia, capitulum & dormitorium à fundamentis conſtruxit ex theſauris quos in ingreſſu ſuo huic monaſterio contulit. *Anſelmus* Archiep. Pulpitum etiam in eccleſia fecit; candelabrum etiam magnum in choro æreum quod *Jeſſe* vocatur in partibus emit tranſmarinis. Tabulam etiam argenteam inferiorem magni altaris fecit, capam pulcherimam, caſulam, albam cum ſtola & manipulo auro & gemmis mirabiliter contextas, quæ uſque in hodiernum diem *Floriæ* vocantur, fieri fecit. Anno Domini M. lxxxx. viij. An. Dñi 1098. *Willielmus* rex occiſus eſt, & *Henricus* frater ejus non. Auguſti in regnum ſucceſſit. Iſte *Henricus* ſub anno Domini M. Cij. confirmavit libertates de ſaka &c. ſicut prædeceſſores ſui huic monaſterio conceſſerant. Confirmavit etiam donationem patris ſui *Willelmi primi* de eccleſiis de Faverſham & de Middelton cum viij. prebendis de Newenton.

§. 2. *De* Theloneo *non preſtando.*

ANno milleſimo Ciij. idem rex conceſſit abbati *Hugoni* ut ſervientes monaſterii ſui ſint quieti 1103. per totam *Angliam* ab omni theloneo in omnibus quæ poterunt affidare ſe emere ad dominicos uſus monachorum ſancti *Auguſtini*, prout carta regis plenius teſtatur. Anno ſequenti impetravit à rege ut ſervientes monaſterii qui nec emunt nec vendunt nec mercatum ducunt, non tallientur ad auxilia facienda Burgenſibus *Cantuariæ*.

§. 3. *Feria conceditur in tranſlatione* S. Auguſtini.

ITem eodem anno conceſſit huic monaſterio habere feriam in tranſlatione ſancti *Auguſtini*, ita quod duraret per quinque dies, ſcilicet per duos dies ante feſtum & duos dies poſt. Et quod eccleſia ſancti *Auguſtini* habeat medio tempore omnes conſuetudines quas rex habet per civitatem *Cantuariæ*. Iſtam feriam monachi tenuerunt uſque ad tempora *Edwardi* filii regis *Henrici*, quo tempore illam feriam omnino dimiſerunt propter jurgia & lites & etiam pugnas quæ in cimeterio eorum frequenter fiebant, ac etiam propter quaſquam graves exactiones panis & cerviſiæ quas ballivi de villa in cellario noſtro vendicabant durante feria prædicta.

§. 4. *Feria in feſto apoſtolorum* Petri *&* Pauli.

POſtmodum vero *Stephanus* rex conceſſit feriam in feſto ſanctorum Apoſtolorum *Petri* & *Pauli*. Nec ipſa propter noſtram inertiam utimur etiam in præſenti, ſic namque pro minimo onere in parcendis cibis patri noſtro *Auguſtino* in augendo degenerantes, commodis illarum feriarum & cuſtumis privamur & honore. Habemus tamen quandam feriam ad averia tantum feria quinta videlicet poſt feſtum exaltationis, in recompenſatione feriæ prænominatæ. Anno Domini milleſimo C. x. *Hugo* abbas diratio- 1110. navit in curia *Henrici* regis primi terras de Rippele & de Langedon cum omnibus pertinentiis contra *Manaſſerum Arſic.*

§. 5. *Mercatum conceditur apud* Menſtre.

ANno ſequenti ſexto conceſſit idem rex abbati &c. ſuis ſucceſſoribus habere mercatum apud

Menſtre

Henricus I. Rex. Menſtre in inſula de Thanet cum omnibus conſuetudinibus foris facturis & placitis, ita libere & quiete in perpetuum ſicut habet aliquam terram vel rem ſancti *Auguſtini*. Anno Domini milleſimo

An. Dñi 1120. C. xx. *Calixtus* papa ſecundus contulit huic monaſterio autenticum privilegium inter cætera ſic dicens, *Sicut monaſterium apoſtolorum* Petri *&* Pauli Cantuarienſe *in inicio naſcentis Chriſtianæ religionis apud regnum* Anglicum *in monaſticæ religionis obſervantia extitit primum, ita in poſterum cum omnibus ad ſe pertinentibus ab omni maneat ſervicio liberum, ab omni mundiali ſtrepitu inconcuſſum, nec eccleſiaſticis conditionibus ſeu angariis vel quibuſlibet obſequiis ſecularibus ullo modo ſubjaceat, aut ullis canonicis juribus ſerviat.*

§. 6. *Privilegium ſuper pulſatione ſignorum.*

ET parum poſt ſequitur, *Illud adicientes, ut liceat vobis pro divini ſervitii celebratione cum vobis placuerit ſigna eccleſiæ veſtræ pulſare. Illam præterea turpem arietum, panum & potus extortionem ab eodem monaſterio penitus removemus, quam ibi ſancta Trinitatis monachi ex quadam quaſi conſuetudine ſibi vendicare contendunt.* Et ſequitur gravis excommunicatio in contravenientes, & eſt ſententia lata.

§. 7. *De criſmate & oleo & extorſione panis & potus.*

ET quia hic fit mentio de quadam conſuetudine panum, arietum & potus, quomodo iſta conſuetudo, immo juris corruptio traxit originem, dignum duxi annotare. Symoniaca hereſis ab antiquis temporibus per totam *Angliam* ita inolevit, ut non ſine venalitate Chriſti ſacramenta haberi poſſent. Et licet *Lanfrancus* iſtam ſymoniam fere per totam *Angliam* quantum valuit, purgavit, ipſam tamen in ſua eccleſia purgare non curavit. Sicque ex aliorum oculis feſtucas evellens in propriis trabem dereliquit; immo quia error cui non reſiſtitur approbatur, ſymoniacos ſanctæ Trinitatis in ſuo errore validius confirmavit. Unde & ſucceſſores ſui *Cantuarienſes* archiepiſcopi electos in abbates ſancti *Auguſtini* ſecundum antiqua privilegia monaſterii in ipſo monaſterio ſine profeſſione & precio benedicere, criſma & oleum in eccleſiis ſuis neceſſarium dare libere detrectabant, ſet & duos arietes & panem & potum ſibi dari in cœna Domini pro oleo vendicabant. In hoc caſu magis ut æſtimo pontifices Judæorum ſive *Gyeſy* quam *Symonem Magum* imitantes. Cujus tamen doctrinam imitati l. s. & vij. d. ſibi dari pro criſmate à monachis ſancti *Auguſtini* per aliquot annos extorquebant. De quibus in ſequentibus ſub anno Domini milleſimo C. xliij. plenius apparebit. Unde monachi *Auguſtinenſes* tantæ injuſtæ exactionis pondere preſſi, pro remedio ſuper præmiſſis optinendo ad *Romanam* curiam tanquam ad matrem propriam & ultimum refugium confugiebant, & contra inimicos novo ſe privilegio *Calixti* ut prædicitur obtinuerunt præmuniri. Scripſit eciam idem papa archiepiſcopo & monachis ſuis in hæc verba, *CALIXTUS*, &c. *beatorum apoſtolorum* Petri *&* Pauli, & infra. *Cæterum ſicut accepimus vos eam tardis ſignorum ſuorum pulſationibus & indecenti arietum & panum & potus extortione gravatis, quod omnino & ſanctorum patrum inſtitutionibus & prædeceſſorum noſtrorum privilegiis adverſatur.* *Willelmus Archiep.* *Quamobrem præſentibus literis fratres in eadem eccleſia ſervientes in ſanctorum feſtivitatibus quorum reliquiæ apud eos ſunt, ſigna pulſare cum voluntate permittatis, Indignum eſt enim ut eccleſia tanta* Romanorum *pontificum libertate donata, hujuſmodi debeat exactionibus ſubjacere.*

§. 8. *Inſtitutio abbatis* Hugonis *primi.*

INter cætera ſui temporis geſta quæ prædictus abbas *Hugo* in eccleſia ſua fecit, inſtituit ut ſingulis annis imperpetuum quinto non. Julii fiat commemoratio pro animabus omnium Benefactorum hujus loci, & animalibus parentum & fratrum iſtius congregationis vivorum & mortuorum; & paſcantur xxx. pauperes in aulam ejus anniverſario. Inſtituit etiam quotieſcumque aliquis monachus hujus loci obierit, de propriis expenſis abbatis antequam corpus defuncti ſepulturæ tradatur imperpetuum dari quinque ſolidos.

CAP. X.

§. 1. *Hugo 2. monachus* Roffenſis *per* Sifredum Ciceſtrenſem *epiſcopum benedicitur in abbatem.*

ANno Dominicæ incarnationis M. C. xxiiij. vij. An. Dñi 1124. kal. Aprilis obiit bonæ memoriæ *Hugo Flory* primus eccleſiæ iſtius abbas præluſtris, ſepultus eſt in capitulo ante gradus ex parte auſtrali, quam domum ipſe à fundamentis conſtruxit. Et cum abbatia poſt obitum ejus ad tempus vacaret, anno ſequenti *Henricus* rex contulit abbatiam cuidam monacho *Roffenſis* eccleſiæ tunc capellano ſuo nomine *Hugoni de Troteſclive* viro utique tam monaſterialibus quam ſecularibus diſciplinis erudito. Quem *Willelmus Cantuarienſis* archiepiſcopus in eccleſia *Auguſtinenſi* benedicere recuſavit, dicens prædeceſſorem ſuum non in ipſa eccleſia ſet in capella regis apud *Weſtmonaſterium* ab *Anſelmo* archiepiſcopo fuiſſe benedictum. Et ideo conſtanter aſſeruit ſe nolle nec debere abbati *Auguſtinenſi* alibi quam in eccleſia ſanctæ Trinitatis benedictionem ſolempnem inpendere. Econtra monachi *Auguſtinenſes* reſponderunt, abbatem ſuum alibi quam in eccleſia ſancti *Auguſtini*, tam de antiqua conſuetudine quam *Romanorum* pontificum auctoritate benedici non debere. Erat illis diebus in *Anglia* dominus *Johannes de Cremonio* Cardinalis & apoſtolicæ ſedis legatus, qui in menſe Aprili concilium celebravit *Londoniæ*; ubi coram Rege & Cardinali ſupradicto, monachi *Auguſtinenſes* inſtanter archiepiſcopum requirunt, ut electo eorum benedictionem ſolempnem inpendat in monaſterio ſuo; ſet & archiepiſcopus, ut prius reſpondit, ipſum in eccleſia Chriſti *Cantuaria* benedici debere, pro ſe jus commune inducens. Econtra electus *Auguſtinenſis* dicit ſe in eccleſia ſua ſancti *Auguſtini* benedici debere & non alibi, antiquam conſuetudinem & privilegia allegans. Hiis & aliis multis rationibus coram Rege & Cardinali variis vicibus hinc inde propoſitis, cum archiepiſcopus nec prece, neque præcepto regis, neque monitu Cardinalis ad hoc induci poſſet, ut electo ſancti *Auguſtini* in ſua eccleſia benedictionem inpenderet, idem Cardinalis dedit in mandatis *Sifredo*

Stephanus Rex. *Ciceſtrenſi* epiſcopo, ut ipſe fretus auctoritate apoſtolica electum *Auguſtinenſem* ſecundum privilegiorum ſuorum tenorem in eccleſia ſua *Auguſtinenſi* benedicat, non obſtantibus quibuſcumque archiepiſcopo aut monachis ſuis reclamationibus, unde epiſcopus *Ciceſtrenſis* eidem electo *Hugoni* ſecundum quod in mandatis acceperat munus benedictionis inpendit, monachi tamen ſanctæ Trinitatis multas & varias appellationes licet frivolas interpoſuerunt.

§. 2. *Dedicatio eccleſia ſanctæ* Trinitatis *ab archiepiſcopo* Willielmo.

An. Dñi 1128. ANno Domini M C. xxviij.. iiij. nonas Maii fuit eccleſia ſanctæ Trinitatis dedicata à præfato *Willelmo* archiepiſcopo, quæ poſtmodum eccleſia Chriſti *Cantuariæ* eſt vulgariter vocitata. *Hugo* igitur ſecundus cognomento *Trotteſclyve* in abbatem ſic benedictus, licet de alterius eccleſiæ gremio ad iſtam fuerat aſſumptus, iſtius tamen eccleſiæ paterfamilias fuit prudens ac diſpenſator fideliſſimus, ut ex ſequentibus liquido apparebit.

§. 3. *Certæ terræ certis officiis aſsignatæ per abbatem* Hugonem *ſecundum.*

ATtendens igitur vir philoſophicus quod ſicut corpus humanum turpe foret & monſtruoſum niſi debitis proportionibus & certis membris fuerit organizatum, ſic & corpus cujuſlibet reipublicæ invalidum eſſe & inſtabile, niſi per certa fuerit officia ordine congruo diſtinctum: unde ipſe primus inter abbates, hujus monaſterii officia diſtinxit, atque certis officiis certa prædia, poſſeſſiones & redditus aſſignavit: unde & molendinum de **Abbotiſmelle** quod ipſemet proprio labore adquiſivit ad ſacriſtiam deputavit; hac interpoſita conditione, ut tota annona curiæ ſancti *Auguſtini* ibidem libere abſque theloneo molatur. Decima prædicti molendini elemoſinariæ ſancti *Auguſtini* ſolvatur. Reſiduum quoque profectus illius molendini in uſus ſacriſtiæ convertatur. Aſſignavit etiam ad ſacriſtiam eccleſiam de **Menſtre** in **Thanet** cum capella ſanctorum *Johannis, Petri*, & *Laurentii*, cum omnibus redditibus, decimis & aliis rebus ad prædictam eccleſiam & capellam pertinentibus, ut ſuper iſta donatione carta ipſius abbatis teſtatur. Iſtam autem donationem & aſſignationem confirmavit *Theodbaldus* archiepiſcopus per ſuas patentes.

§. 4. **Chiſtelet** *ad infirmariam*, **Northurne** *ad elemoſynariam*, & **Ripple** *&c. ad veſtitum monachorum aſsignantur.*

ASſignavit etiam idem *Hugo* cum conſenſu conventus ſui eccleſiam de **Chiſtelet** ad infirmariam, & eccleſiam de **Northburne** ad elemoſinariam cum capellis ſuis. Hanc autem aſſignationem duarum eccleſiarum prædictarum prædictus archiepiſcopus confirmavit, ſententiamque excommunicationis in omnes quovisſmodo dictam aſſignationem infringentes fulminando in ſcriptis. Aſſignavit etiam ad veſtitum monachorum iſta maneria de **Ryppele, Langedone, Sellynge, & Swalclyve,** decimam de **Grabeſhende,** decimam *Wyberti*, decimam de **Sores**, de **Horelonde** xx. s. decimam *Lamberti* de **Schobeldon**, decimam *Radulphi* de **Beclesbangre**, decimam de **Piſinge**, decimam *Hamonis* capellani de **Fauerſham**, & de eccleſia de *Fordwico* x. s. Et ſtatuit ut duo monachi conſtituantur ſuper prædicta maneria conſideratione abbatis & conſilio totius conventus, quorum labore & communi teſtimonio diſtribuantur fratribus ea quæ ad veſtitum ſuum ſibi ſunt neceſſaria, & aſſignavit eidem cameræ unum pratum juxta vivarium quod dicitur **Fiſpol.** *Theobaldus Archiep.*

§. 5. *Ne panis & potus debeat extorqueri.*

An. Dñi 1139. ANno Domini M. C. xxxix. prædictus abbas *Hugo* impetravit privilegium ab *Innocencio* 2. papa qui prædeceſſorum ſuorum veſtigiis inhærens, ſcilicet *Bonifacii*, *Adeodati*, *Agathonis*, *Johannis* atque *Calixti*; & addit, Quod iſtud monaſterium ſit ſub juriſdictione ſedis apoſtolicæ ſpecialiter conſtitutum, cum omnibus poſſeſſionibus & juribus ſuis in præſenti habitis vel in futurum habendis. Illamque pravam & turpem conſuetudinem, arietum ſcilicet panis & potus extortionem, ſicut *Calixtus* prædeceſſor ſuus, penitus removit, & precium pro ea dari vel recipi prohibuit. Prohibuit etiam ne poſt obitum abbatis, ſervientes regis habeant poteſtatem res eccleſiæ ordinandi vel diſponendi, ſet omnia intus & foris providentiæ Prioris & totius conventus diſponenda libere dimittantur. De pulſatione ſignorum idem ut *Calixtus*, & eſt iſta bulla cum ſubſcriptione vij. Cardinalium.

§. 6. *Proceſſus* Theobaldi *archiepiſcopi ſuper pane & potu.*

OCcaſione autem hujus privilegii *Theobaldus* archiepiſcopus multum indignatus. monaſterium iſtud undique infeſtavit, & de eccleſiis noſtris diſponere nos non permiſit; immo violenta dominatione eccleſias noſtras firmatas per vices fregit, & presbyteros ſuos invito abbate & ſuis monachis contra *Romanæ* ſedis privilegia in illis eccleſiis violenter intruſit. Nec hiis malis contentus ſed adiciens iniquitatem iniquitati, abbatem ipſum & homines ejus ad placitandum ſuper hoc in curiam ſuam trahere voluit, pœnas graviſſimas eis infligere moliendo. Et nota quod iſte *Theobaldus* primo abbatem & conventum ad cauſas trahere conatus eſt, præterea l. s. vij. d. pro datione criſmatis & olei ſacri per miniſtros ſuos monachos ſanctæ Trinitatis violentius & ardentius extorquebat. Super quibus omnibus & ſingulis moleſtiis monachi *Auguſtinenſes* querimoniam depoſuerunt coram apoſtolico antedicto. Unde & idem papa ſcripſit eidem archiepiſcopo, ut à prædictis gravaminibus & injuriis abbati & conventui ſancti *Auguſtini* illatis deſiſteret. Et ne idem archiepiſcopus vel miniſtri ſui ſupradictos l. s. vij d. exigi faciat vel permittat, & monachis ſancti *Auguſtini* ne ipſos ultra perſolvant penitus interdixit. Et niſi prædictus archiepiſcopus à præfatis moleſtiis deſiſteret, citavit eum papa per idem reſcriptum ſuum, ut infra tres menſes à ſuſceptione literarum apoſtolicarum compareat coram *Henrico Wyntoniæ* epiſcopo & apoſtolicæ ſedis tunc legato & fratre regis *Stephani*, aut in conſpectu domini papæ, quod ratio dictaverit monachis ſancti *Auguſtini* ſuper prædictis moleſtiis & injuriis reſponſurus. Scripſit etiam *Henrico* epiſcopo literas commen-

Stephanus Rex.

commendaticias pro iſto monaſterio. In quibus inter cætera ſic ait. *Fraternitati tuæ maximas gratias agimus, quoniam erga ea quæ beati* Petri *ſunt attentam ſollicitudinem geris, & abbati & fratribus monaſterii ſancti* Auguſtini Cantuariæ *in ſuis neceſſitatibus adjutor & protector aſtitiſti. Et quoniam non incepiſſe ſed perfeciſſe virtutis eſt, experientiæ tuæ rogando atque præcipiendo mandamus, quatinus præfatum monaſterium & fratres ibi Domino ſervientes more ſolito manuteneas, & pro beati* Petri *ac noſtra reverentia nullis injuriis aut moleſtiis ab aliquo fatigari permittas, ſummopere providens, ut tam erga regem quam erga omnes alios prout neceſſarium fuerit conſilium & auxilium eis per omnia præbeas, & ita eos vice noſtra ſtudeas confortare, ut & ipſi de ſua quiete & libertate congaudeant, & nos ſollicitudini tuæ pleniores gratias referre poſſimus.* Item ſcripſit literas commendaticias pro domo iſta *Stephano* tunc *Angliam* regenti. INNOCENTIUS *epiſcopus, &c. Quanto omnipotens Deus*, & infra, *unde etiam tibi eſt injuncta neceſſitas religioſa loca diligere, & quæ beati* Petri *ſunt filialis devotionis intuitu nullis injuriis aut moleſtiis fatigari permittere. Secure namque contra adverſarios conſiſtet in terris quiſquis eundem apoſtolorum principem patronum habere meretur in cælis. Nunquam enim regnum tuum melius confirmari poterit vel augeri, quam ſi eccleſias vel perſonas eccleſiaſticas ſtudueris venerari. Proinde ſerenitati tuæ rogando mandamus & hortamur in Domino, quatinus monaſterium ſancti* Auguſtini Cant. *quod utique idem beatus vir apoſtolorum principi epulis, &* Romani *pontificis ac prædeceſſor tuus* Ethelbertus Anglorum *rex libertate donarunt & ſuis privilegiis munierunt, nullis moleſtiis inquietes aut ab aliquo infeſtari permittas; ſed ſic illud ab omnibus forinſecis perturbationum tumultibus protegas, ut & illi qui intus Deo ſerviunt de ſua quiete & libertate congratulantes ipſi Deo pro ſe & pro pace regni tui preces fundere attentius ſtudeant, & nos ſerenitati tuæ uberiores inde gratias agere valeamus.* Scripſit etiam abbati & conventui literas exhortatorias ſuper morum honeſtate & obſervantia diſciplinæ regularis, ſub hiis verbis. INNOCENTIUS *epiſcopus, &c. Literas & nuncios veſtros paterna benignitate ſuſcepimus, & ea quæ nobis ſignificaſtis diligenter attendimus, & nos quidem monaſterium veſtrum utpote ſub beati* Petri *tutela & proprietate conſiſtens ſpeciali amore diligere volumus, atque in libertate à prædeceſſoribus noſtris & nobis ſibi collata familiariter conſervare, veſtroſque turbatores auctoritate apoſtolica comprimere. Veſtra itaque dilecti in Domino filii intereſt, ut ſicut monaſterium veſtrum in* Anglia *religionis fuit initium, ita nichilominus ad monaſticæ profeſſionis obſervantiam laudabiliter intendatis, & tales vos coram Deo & hominibus exhibere curetis, quod Deus omnipotens de veſtris actibus honoretur, & ſedes apoſtolica maternis affectibus gratuletur. Mandamus etiam vobis ut bibliam manualem parvi voluminis qualem* Romanum *pontificem deceat ad opus noſtrum fieri faciatis. Quia vero dilecte in Domino fili* Hugo *occaſione parentum tuorum idem monaſterium multa dampna & gravamina ſuſtinere accepimus, mandando tibi præcipimus, quatinus eos à dominatione maneriorum monaſterii amovens, ut locus ipſe ab hujuſmodi onere liberetur, & perſona tua nullam exinde blaſphemiam vel peccatum ulterius incurrere mereatur.* Hubertum *quoque monachum quem turbatorem fratrum & eidem loco pernicioſum eſſe audivimus, ad ſuum monaſterium, videlicet ſancti* Andreæ *redire compellas, & negotia ipſius loci Prioris & fratrum conſilio, non extraneorum quorumlibet ordines atque pertractes, & numerum eorum qui imminutus eſſe dicitur conſilio eorundem de honeſtis & religioſis perſonis ſtudeas adimplere. Præcepta etiam quæ in apoſtolicæ ſedis autenticis privilegiis collatis præfato monaſterio continentur firmiter teneas & obſerves. Præterea ſi qua tibi vel fratribus tuis adverſa contigerint, tuum erit ad communem omnium fidelium matrem eccleſiam* Romanam *recurrere, vel eoſdem fratres tuos tranſmittere, ut tam tu quam ipſi dignis apud nos conſolationibus foveantur, & à ſuis oppreſſionibus releventur. Nos autem fratri noſtro* Theobaldo *archiepiſcopo* Cantuarienſi, *ne illos* l. s. & vij. d. *qui à vobis pro acceptione criſmatis & ſacri olei exigebantur ulterius exigat interdicendo mandavimus, vobiſque ne ipſos amodo perſolvatis pariter inhibemus. Dat.* Laterani xiij. *kal. Decembris.* Set archiepiſcopus prædictus mandatis apoſtolicis inobediens, ab extortione prædictorum l. s. vij. d. & aliis quam plurimis dampnis & injuriis monaſterio ſancti *Auguſtini* illatis manum non retraxit. Unde & *Auguſtinenſes* iterato coacti ſunt querimoniam deponere coram ſummo pontifice prædicto. Anno igitur Domini M.C.xlij. comparentibus tam archiepiſcopi nunciis quam monachis iſtius eccleſiæ coram ſummo pontifice, cauſaque inter dictum archiepiſcopum & monaſterium iſtud coram eodem per nuncios utriuſque partis diutius ventilata; Quia vero ſuper multis articulis hinc inde propoſitis veritatis notitia ad plenum ibidem inquiri non poterat, eo quod partes principales abſentes erant, ideo prædictus papa commiſit cauſam prædictam domino *Henrico Wyntonienſi* epiſcopo & apoſtolicæ ſedis in *Anglia* tunc legato, & *Roberto* epiſcopo *Herefordenſi*, ſub his verbis. INNOCENTIUS *epiſcopus &c. Sicut noſſe poteſt veſtra fraternitas, occaſione* l. s. & vij. d. *quos monachi ſancti* Auguſtini Cantuarienſi *archiepiſcopo annis ſingulis perſolvere conſueverunt, inter ipſos controverſia diutius agitata eſt; idem namque monachi audito interdicto venerabilis fratris noſtri* Alberici Hoſtienſis *epiſcopi apoſtolicæ ſedis legati, ut pro criſmate & oleo & aliis eccleſiaſticis ſacramentis precium non daretur, eoſdem denarios præfato archiepiſcopo ſolvere renuerunt, aſſerentes ipſos denarios pro criſmate & oleo diutius non perſolviſſe: unde ab archiepiſcopo ſicut ipſi nobis poſtea conqueſti ſunt, plurima dampna & injuriæ eis illata ſunt; pro quibus ad noſtram præſentiam evocatus cum pro guerris & tribulationibus illius terræ venire non poſſet, præfixum ei terminum prolongavimus, & ut præteritis beati* Martini *octabis per ſe aut per nuntios ſuos eiſdem monachis in præſentia noſtra reſponderet, præcipiendo mandavimus. Tandem utraque parte ante nos præſentata, cum monachi de injuriis & dampnis querimoniam ſuam innovarent, nuncii archiepiſcopi dixerunt, ſe querimoniis eorum minime debere reſpondere niſi primum denarii reſtituerentur, quibus* Cantuarienſem *eccleſiam ſine judicio ſpoliatam*

Theobaldus Archiep.

An. Dñi 1142.

Stephanus Rex. *eſſe conquerebantur. Monachi vero econtra reſpondebant, denarios illos non eſſe reſtituendos, eo quod à legato noſtro, ſicut prædictum eſt, interdictum fuerat ne pro criſmate & oleo denarii darentur; & teſtes ſuper hoc producebant. Præterea dicebant quod & verum eſt à nobis prohibitum eſſe, ne denarii illi pro criſmate & oleo darentur. Inſuper ad hoc comprobandum monachi in argumentum adducebant, quod eadem die ſuper eandem menſam criſma & oleum dabantur & denarii perſolvebantur, ita etiam quod ſi denarii non ſolverentur criſma & oleum denegabantur. Legati vero archiepiſcopi hoc negantes, eoſdem denarios pro cenſu & honeſta cauſa datos eſſe, & id multis ydoneis teſtibus* in Anglia *ſe probaturos affirmabant. Et iterum præfati monachi adverſus eundem archiepiſcopum conquerebantur, quod tam ipſe quam homines ſui multas & graves injurias eis intulerant, & multa de jure monaſterii ſui injuſte detinebant. Quæ fere omnia legati archiepiſcopi denegabant. Quibus omnibus diligenter auditis, quoniam principales perſonæ abſentes erant, & in partibus illis ſuper hiis omnibus plenior poteſt haberi noticia; habito fratrum noſtrorum conſilio, dignum duximus cauſam ipſam veſtræ diſcretioni committere terminandam. Mandamus itaque vobis quatinus congruo loco & tempore utramque partem ante veſtram præſentiam evocetis, ut auditis hinc inde rationibus & diligenter inquiſitis præſtante Domino fine debito terminetis. Dat.* Lateriani.

An. Dñi 1143. Anno igitur Dominicæ incarnationis M.C.xliij. conſilio adunato apud *Wintoniam* præſidente *Henrico* ejuſdem civitatis epiſcopo & apoſtolicæ ſedis tunc legato, conſidentibus archiepiſcopo Cantuarienſi *Theobaldo*, cum fratribus & coepiſcopis *Roberto* Londonienſi, *Goſcelyno* Saleſburiæ, *Alexandro* Lincolniæ, *Seyfredo* Cyceſtriæ, *Roberto* Herefordiæ, *Rodberto* Bathonienſi, *Rogero* Ceſtriæ, *Willielmo* Dunelmiæ, *Aſcelino* Roffeceſtriæ, *Symone* Wygorniæ, *Adelulpho* Karduliæ, *Uchtredo* Clamorganiæ, una cum abbatibus & cæteris pluribus religioſis, controverſia magna de prænominatis l. s. vij. inter *Theobaldum* archiepiſcopum & monachos ejuſdem, & *Hugonem* abbatem ſancti *Auguſtini* ejuſdemque monachos jam diutius habita, quinetiam in conſiſtorio ſummi pontificis *Innocentii* ſecundi ſæpius agitata, tandem eodem papa jubente michi *Henrico Wyntonienſi* epiſcopo in hac patria vices ſuas agenti & *Rodberto Herefordenſi* epiſcopo, ipſo archiepiſcopo cum ſuis, & abbate cum ſuis eandem juſſionem ſingulis literis deferentibus, quia de illa cauſa plenior noticia in *Anglia* haberi poterat, commiſſa eſt terminanda. Congruo igitur tempore utraque parte ad præſignatum conſilium evocata, cum didiciſſemus in privilegiis *Romanorum* pontificum, monaſterium ſancti *Auguſtini* ut jus proprium ſedis apoſtolicæ munientium, nulliuſque alterius ditioni ſubditum, abbatem & monachos prædicti loci neque ſubjectionem, neque conſuetudinem, neque redditum aliquem ſeu in magno ſive in minimo archiepiſcopo & eccleſiæ ſanctæ *Trinitatis* ſolvere debere, licet ſupradictos L s. vij. d. ſe jam diutius faterentur dediſſe pro oleo & criſmate, nec aliter illa habere potuiſſe; quod etiam ſicut antea in præſentia domini papæ ſupradicti literis ejuſdem teſtantibus, ita & in noſtra ſe probaturos plurimis allegationibus & teſtibus offerebant, archiepiſcopum vero nullam honeſtam cauſam de qua eoſdem denarios habuiſſet vel exigere potuiſſet comperiſſemus; conſultum duximus tam anxiam cauſam, tam gravem utriuſque eccleſiæ laborem amicabili modificatione ſedare, & matri eccleſiæ noſtræ *Cantuar.* cui nos epiſcopi profeſſi ſumus debitum honorem, licet eccleſiæ beati *Auguſtini* videamur gravamini reſervare: Conſuluimus itaque & quodammodo coegimus abbatem & monachos, ut darent archiepiſcopo & eccleſiæ ſuæ poſſeſſionem aliquam liberam lx. s. valentem, quippe ut potenti vicino & in multis pernecesſario, utpote in datione olei & criſmatis, in dedicandis eccleſiis, in ordinibus faciendis, cæteriſque negotiis prout poſtularetur; iſta videlicet conditione, ut illa poſſeſſione ſemel accepta, ſibi abinde proprium haberet, & eccleſia ſancti *Auguſtini* à prædictorum denariorum ſolutione imperpetuum foret libera, & ſecundum privilegia ſua maneret in omnibus quieta. Eodem vero anno quia *Romam* ituri eramus, convocatis iterum fratribus, circa feſtum ſancti *Andreæ*, *Londonienſis* archiepiſcopus cum monachis ſuis prædictam conventionem ſic executam fuiſſe teſtaretur: literaſque noſtras ſuper præfata cenſura ne quis hinc inde poſſet eam violare, exigeret. Habito fratrum conſilio literas hujuſmodi terminationis rationabili ejus petitioni ſigillatas dedimus; abbati quoque & ſuis fratribus ſimiliter fecimus. Quarum tenor eſt iſte. HENRICUS *Dei gratia* Wyntonienſis *epiſcopus & apoſtolicæ ſedis legatus, univerſis ſanctæ Dei eccleſiæ fidelibus ſalutem. Scire volumus univerſitatem veſtram* Hugoni *abbati & monaſterio beati* Auguſtini *à* Theobaldo Cantuarienſi *archiepiſcopo & eccleſia ſanctæ* Trinitatis *de* l. s. vij. d. *controverſiam motam & ſepius in conſiſtorio domini papæ* Innocentii *ſecundi agitatam, & tandem eodem jubente amicabili compoſitione interveniente per nos hoc modo terminatam. Monaſterium beati* Auguſtini *præfato archiepiſcopo & eccleſia ſanctæ* Trinitatis *duo molendina apud* Dovoriam, *& xx. s. de prebenda quam idem monaſterium habet in eccleſia ſancti* Martini *de* Dovor. *hac conditione dedit, ut nec eidem archiepiſcopo, nec alicui ſucceſſorum ſuorum, per ſe, ſive per miniſtros ſuos ab eodem monaſterio, vel fratribus aliquid alterius exigere liceat imperpetuum.* Anno vero Domini M.C.xliiij. dum An. Dñi 1144. nos pro negotiis noſtris *Theobaldus Cantuarienſis* archiepiſcopus, & *Henricus Wyntonienſis* epiſcopus, pluresque alii confratres & ſocii præſentiæ domini *Lucii* papæ aſſiſteremus, ecce interfuerunt Prior & quidam fratres monaſterii beati *Auguſtini*. Cumque inter alia negotia ſua confirmationis apoſtolicæ irrefragabilem roborationem ſuper pace à nobis facta de l. s. vij. d. ex utraque parte poſtularent, archiepiſcopus conqueſtus eſt; ſe & eccleſiam ſuam ſpoliari adhuc de iij. s. quos ſibi pro pane potu & arietibus ſolvere conſueverant. Econtra monachi ſe nullo modo eos debere ſolvere, cum nunquam juſte & rationabiliter eoſdem dediſſent. Inſuper & idem denarii ab ipſis apoſtolicis *Calixto* atque *Innocentio* privilegiis ſuis dari & recipi prohibiti fuiſſent. Et memorandum quod ipſi vendicabant, ſcilicet de pane xxx. paneſculos, & debent quatuor valere j. d. & duos optimos multones & iij. anforas, ij. de medone, & terciam de cervicia, & ſexcentos denarios ſolvi, in cœna Domini. Dum

ergo

Stephanus Rex.

ergo in hac cauſa tota curia diutius detineretur, cum fere omnes archiepiſcopo faverent, quia amici divitum multi, licet munimenta eorum contradicere nequierunt, placuit domino papæ tam fatigabili liti, tam prolixæ utriuſque eccleſiæ animarum rerumque ſuarum deſtructioni inviolabilem finem inponere, ac perpetuis futuris temporibus huic anxiæ cauſæ firmam pacem ſolidare; hac ſcilicet conſideratione, ut eccleſia ſancti *Auguſtini* daret adhuc modo quo ſupra, Tres ſolidatas terræ de dominio ſuo archiepiſcopo & eccleſiæ ſanctæ *Trinitatis*, licet nil ei, ut ſupradictum eſt, juſte deberet, tamen pro ejus ubi poſceretur juvamine & amicabili pace, quippe cum ei ſufficiens & ſatis placita placatio tam de iij. s. quam de l. s. & vii. d. facta fuiſſet, & cum ipſe & eccleſia ſua ultra juſtum & debitum & ſuper uſurpativam priorem exactionem augeretur in multo. Nam ne à memoria ſequentium rei veritas ſubtrahatur, (ætas enim fert omnia ſub ſilentio) dicimus quod pro l. s. vij. d. lx. ſolidorum poſſeſſio conventionata eſt, ſet in hoc ſine alio gravamine non potuit pacari niſi de jure beati *Auguſtini*, nam inter plura de dominicis noſtris ſibi oblatis, & omnibus ab eodem archiepiſcopo denegatis, tandem concedunt ei duo molendina apud *Dovoriam* lx. s. annuatim ab antiquo reddentia. Archiepiſcopo vero in hoc obiciente temporis ſiccitatem, hoſtium vaſtationem, aliaſque opinabiles fortunas quare iſta ei non ſufficerent: Abbas vero & monachi ut ei per omnia ſatisfacerent; nec enim prædicti conſilii decretum hujuſque pactiones & pacis fas erat violare, addiderunt xx. s. de præbenda ſua de *Dovor*, quod archiepiſcopus libentiſſime annuit. Hoc itaque modo licet ſit pudor fateri, quatuor libratas pro l. s. & vij. d. archiepiſcopus habet & poſſidet. Monachi vero noſtri licet triſtes & non protecti contradicere non valentes nec debentes, præfatam ſanctionem conventionati ſunt adimplere, ut abinde ab omni archiepiſcoporum miniſtrorumque ſuorum inquietudinibus & gravaminibus ſecundum privilegia ſua in pace Deo ſervire poſſent. Sic quoque omnis materia & occaſio mortiferæ peſtis illius invidioſæ ſuperbiæ quæ omnibus uſurpative appetit dominari, omnino deletur. Dominus autem apoſtolicus hanc conventionem indelibili corroboratione ſuarum literarum munivit, eaſdemque literas archiepiſcopo & eccleſiæ ſuæ, abbati quoque & eccleſiæ ſuæ, licet ad diverſas perſonas eundem tamen tenorem habentes, tam de l. s. vij. d. qui apud *Wyntoniam* coram præſcriptis præſulibus terminati ſunt, quam de illis iij. ſolidatis quos ipſe & curia ſua terminaverunt, in teſtimonium fœderatæ pacis tradidit. Præcipiens etiam quatinus hoc idem archiepiſcopus literis ſuis & ſigillo eccleſiæ ſuæ in *Anglia* confirmaret, eaſdemque eccleſiæ ſancti *Auguſtini* in teſtimonium æternæ pacis contraderet. Quæ literæ papales ita ſe habent. LUCIUS *epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis* Hugoni *abbati beati* Auguſtini Cantuar. *ejuſque fratribus ſalutem*, &c. *Venerabilium locorum cura nos admonet de eorum perpetua ſecuritate tractare*, & infra. *Concordiam itaque quæ inter vos & venerabilem fratrem noſtrum* Theobaldum *archiepiſcopum* Cantuarienſem *ſuper* l s. & vij. d. *quos veſtrum monaſterium eccleſiæ* Cantuar. *ſingulis annis ſolvere conſueverat, ſicut per venerabilem fratrem noſtrum* Henricum Wyntonienſem *epiſcopum & alios diſcretos viros*

Theobaldus Archiep.

pacis intuitu rationabiliter facta eſt, apoſtolica auctoritate firmamus & ratam manere cenſemus, ut videlicet eccleſia ſancta Trinitatis Cant. *duo molendina apud* Dovor. *quæ juris ipſius erant monaſterii, & xx. s. de præbenda quam idem monaſterium habet in eccleſia ſancti* Martini *de* Dovor. *hac conditione, ut de cætero memoratos* l. s. vij. d. *non exigat, ſalva in cæteris utriuſque eccleſiæ per omnia dignitate. Statuimus etiam ut in concambium illorum trium ſolidorum qui pro pane, potu, & arietibus, archiepiſcopo & eccleſia* Cant. *à monachis beati* Auguſtini *annuatim ſolvebantur, ſicut pro bono pacis & utriuſque eccleſiæ quiete, à nobis & fratribus noſtris proviſum eſt, quod archiepiſcopus præfatas tres ſolidatas terræ ipſius monaſterii recipiat, quas eccleſia* Cant. *de cætero imperpetuum quiete habeat, ita ut nec eidem archiepiſcopo nec alicui ſucceſſorum ſuorum per ſe ſive per miniſtros ſuos ab eodem monaſterio vel fratribus aliquid exigere liceat. Si quis autem contra hæc temere venire præſumpſerit niſi tercio commonitus reatum ſuum digna ſatisfactione correxerit, anathematis gladio feriatur.* Illas vero tres ſolidatas terræ quas monachi in curia *Romana* conventionati ſunt reddere, ſicut exitus ipſe probat, prædicti abbas & monachi de proprio jure ſuo dederunt præfato archiepiſcopo & eccleſiæ ſuæ extra aquilonalem portam civitatis *Cant.* tres videlicet manſuras ſimul conjunctas contra ſcilicet auſtralem angulum cimiterii ſancti *Gregorii* juxta magiſtram viam à dextris ſicut itur in civitatem. Hanc compoſitionem & concordiam prius dictam confirmaverunt multi *Romanorum* pontifices, ſcilicet *Eugenius* tertius, *Alexander* tertius, *Urbanus* tertius, *Celeſtinus* tertius, *Innocentius* tercius, & *Gregorius* viij. & ex certa ſcientia ratificaverunt. Anno Dom. M.C.xliiij. idem papa conceſſit privilegium ſimile ut *Innocentii* ſui prædeceſſoris. Et addit ſic: *Præterea confirmamus vobis* Eſtanoris *& totum litus uſque ad medietatem aquæ, ſicut à bonæ memoriæ* Henrico & Stephano Anglorum *regibus monaſterio veſtro eſt conceſſum.* Et hæc bulla eſt cum ſubſcriptione xx. Cardinalium. Eodemque anno idem papa confirmavit aſſignationem quam *Hugo* ſecundus fecit de ſacriſtia & camera ſub hiis verbis.

§. 7. *Molendinum abbatis & x. marcæ de* Middilton.

LUCIUS, &c. *Quotiens à nobis illud petitur*, & infra, *conceſſionem itaque poſſeſſionum ſive redditnum ad luminaria continuanda, & ipſum monaſterium reparandum & ornandum à te fili abbas* Hugo *cum fratrum conſilio rationabiliter factam & ſcripto tuo confirmatam, præſentis ſcripti pagina confirmamus, & ratam manere cenſemus, videlicet duo molendina infra civitatem, x. marcas de eccleſia de* Middelton, *ita ut tres ſint ad libros faciendos, & cætera ſeptem reddantur altari, & omnes denarios qui oblati fuerint in feſto ſanctorum* Coſme *&* Damiani *in veſtra capella de* Chiſtelet, *& omnes denarios quos ſolebat habere de capella ſanctæ* Mildredæ *in* Thanet; *& etiam medietatem candelarum & ceræ quæ oblata fuerint in memorato ſcilicet feſto* Coſme *&* Damiani, *Conſtitutionem ad veſtitum monachorum à vobis communi conſilio & aſſenſu ſimili modo factam*

nichilo-

Stephanus Rex. *nichilominus confirmamus. Si quis autem hujus noſtra confirmationis paginam ſciens contra temere venire temptaverit, ſecundo & tercio commonitus ſi non reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, honoris & officii ſui dignitate careat,* &c. Anno

An. Dñi 1046. Domini M. C. xlvj. iſte *Hugo* reparavit antiquum numerum monachorum iſtius monaſterii & erant lx. monachi profeſſi præter abbatem; hoc eſt, quinque conventus in univerſo. Eodem anno conceſſit *Eugenius* papa privilegium per omnia ſonans ut *Lucii* & *Innocentii* prædeceſſorum ſuorum.

§ 8. *Carta regis* Stephani *de donatione molendini de* **Eſtbregge** *vulgo* **Kingeſmelle.**

PRæterea aſſignationem redditu um & poſſeſſionum ad ſacriſtiam & camerariam confirmat cum eccleſia de **Middelton** & **Favreſham**, & molendino de **Eſtbregge** infra civitatem. Et eſt hic notandum quod molendinum de **Eſtbregge** quod vocatur nunc **Kingeſmelle**, aliquando fuit de dominio S. *Auguſtini* ex donatione regis *Stephani*. Rex autem *Stephanus* in neceſſitate poſitus mutuaverat ab abbate *Hugone* ſecundo centum marcas argenti, in recompenſationem cujus argenti dedit huic monaſterio prædictum molendinum, ut carta prædicti regis de hoc teſtatur. Fuerat enim in maxima ſumma pecuniæ multatus pro ſua captione apud *Lincolniam*. Effectus ſuæ cartæ ita ſe habet. STEPHANUS *rex* Angliæ, *archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus,* &c. *ſalutem. Sciatis quia pro ſalute animæ meæ,* &c. *dedi & conceſſi Deo & eccleſiæ ſancti* Auguſtini *molendinum quod habui infra civitatem* Cantuariæ *juxta* **Eſtbregge**, *& totum curſum aquæ illius molendini in reſtaurationem vademonii centum marcarum quas ego pro neceſſitate mea ab eadem eccleſia cepi præſentibus baronibus meis. Quare volo & firmiter præcipio quod præfata eccleſia ſancti* Auguſtini *teneat & habeat prædictum molendinum cum omnibus eidem pertinentibus, ad ſervicium altaris illius eccleſiæ, ita bene & in pace libere & quiete, & honorifice, ſicut ego aut aliquis rex prædeceſſor meus melius, liberius, & quietius tenuit.* Qualiter vero prædictum molendinum à dominio hujus monaſterii ſucceſſu temporum alienatum fuerat ſub anno M. C. lxxix. manifeſto patebit intuenti.

§. 9. *Interdictum totius* Angliæ.

1148. ANno Domini M. C. xlviij. *Eugenius* papa tercius in *Gallias* veniens, concilium apud civitatem *Remenſem* celebravit. Ad quod *Theobaldus* archiepiſcopus *Cant.* ſine licencia regis *Angliæ* acceſſit; propter quod cum rediret, ab *Anglia* per regem *Stephanum* eſt expulſus. Qua de cauſa idem archiepiſcopus de mandato ſummi pontificis totam *Angliam* interdixit. Hanc interdictionis ſententiam abbas *Hugo* humiliter ſuſcepit, & à celebratione divinorum ceſſavit. Set Prior hujus monaſterii nomine *Silveſter* cum quibuſdam aliis fratribus ſuis, privilegiis monaſterii plus debito innitentes, non advertentes auctoritatem legatariæ poteſtatis dicti archiepiſcopi, qua auctoritate prædictam interdicti ſententiam fulminavit, ſet ſolum hanc ſententiam ex poteſtate juriſdictionis ordinariæ proceſſiſſe arbitrantes, divina officia licet minus provide celebrarunt. Propter quod prædictus archiepiſcopus præfatum *Silveſtrum* Priorem & alios quamplures monachos & etiam ſeculares eis adhærentes aut eciam eis quoquomodo communicantes tam generaliter quam ſpecialiter excommunicavit, & qualiter monachi ſancti *Auguſtini* ſententiam interdicti violaverunt domino papæ ſignificavit. Hiis itaque ſic habitis, abbas *Hugo* per quoſdam monachos ſuos iſtius violationis interdicti conſcios dominum papam conſuluit quid ſuper hiis omnibus fieri deberet. Quibus à ſententia excommunicationis qua innodati fuerant abſolutis, dominus apoſtolicus abbati in hæc verba reſcripſit. EUGENIUS *epiſcopus,* &c. *Antiquus humani generis inimicus hiis qui ſe Chriſti diſcipulos publicis actibus profitentur aſſueta inſidiari nequitia non quieſcit, ſed aſſidua calliditate laborat, ut animas creatori omnium ſervientes in qualibet parte decipiat & eas in odium creatoris adducat. Cujus ſuggeſtione, cum tu interdicti ſententiam quam ex noſtro mandato venerabilis frater noſter* Theobaldus Cantuarienſis *archiepiſcopus promulgavit ſuſciperes humiliter & teneres, fratres tamen tui monaſtica diſciplinę conſideratione poſtpoſita, divina officia prout in veritate comperimus celebrarunt. Ne igitur tantus exceſſus maneat inpunitus, & multis aliis tribuatur materia ſimile committendi, tamdiu poſtquam præſentia ſcripta ſuſceperis, monaſterium cui præſides à divinis præcipimus officiis abſtinere, quamdiu poſt interdictum ibi fuerunt indebite celebrata. Illos vero qui noſtro ſe conſpectui præſentaverunt, ſatiſfactione ſuſcepta, à vinculo excommunicationis abſolvimus. Priorem vero &* Willelmum *qui caput & incentores hujus contumaciæ extiterunt, quos videlicet frater noſter archiepiſcopus excommunicationis ſententia innodavit, ei gratia ſedis apoſtolicæ poteſtatem abſolvendi conceſſimus. Nolumus autem ut pro eo quod ei in hoc facto deferimus, per eum vel per ſucceſſores ſuos monaſterio ſancti* Auguſtini *contra antiquam ejus conſuetudinem vel privilegia ab apoſtolica ei ſede conceſſa gravamen aliquod in poſterum inferatur. Porro Priorem pro rebellione & contumacia ab officio prioratus ſuſpendimus, ea videlicet ratione, ut nullus abſque noſtro mandato licentiam habeat eandem ſententiam relaxandi. Alios vero monachos qui participatione excommunicatorum maculam traxerunt, tibi committimus abſolvendos. Dat.* Viterbii xv. *kal. Februarii.* Pervenit autem iſtud reſcriptum papale ad notitiam abbatis & conventus die ſancti *Gregorii* in Marcio anno Domini M. C. xlix. & ſtatim illo An. Dñi 1149. die incepit tam abbas quam conventus, tam intus quam exterius à celebratione divinorum omnino ceſſare, & fuit iſtud monaſterium ſuſpenſum à dicta celebratione à feſto ſancti *Gregorii* ſupradicto uſque ad feſtum ſancti *Petri* ad vincula, ſcilicet per xx. ſeptimanas & duos dies. Prior vero *Silveſter* & *Willelmus* monachus archiepiſcopo ſe præſentarunt, beneficium abſolutionis juxta mandatum apoſtolicum ab eo inſtanter poſtulantes; quod eis prædictus archiepiſcopus proterve denegavit. Inſuper omnes ſeculares in hoc monaſterio ſervientes quos pro communicatione excommunicatorum excommunicaverat, præter cenſuram eccleſiaſticam ad gravem pecuniæ redemptionem contra juris æquitatem & ſanctorum patrum decreta coegit. Quibus de

Theobaldus Archiep.

Henric. II. Rex.

de cauſis idem abbas neceſſitate compulſus eſt dominum Papam iterata vice conſulendus, & ſuper hiis diſcriminibus remedium apoſtolicum imploraturus. Unde & dominus Papa ſententiam ſuſpenſionis & interdicti iſtius eccleſiæ aliquantulum mitigavit, & Archiepiſcopo ſcripſit ſuper abſolutione *Silveſtri* Prioris & *Willelmi* monachi; In quibus literis præcepit eidem archiepiſcopo, ut pecuniam quam à ſervientibus & familiaribus hujus monaſterii pro eorum abſolutione injuſte extorſerat; in integrum reſtituéret eiſdem. Literæ domini Papæ ſuper relaxatione interdicti ita ſe habent. EUGENIUS, &c. *Dilecto filio* Hugoni *abbati ſancti* Auguſtini Cantuariæ, &c. *Obedientia & patientia quæ in aliis hominibus religionis Chriſtianæ requiritur, ab hiis qui perfectiorem vitam aſſumpſiſſe noſcuntur præcipue expectatur, qui utique tanto amplius reprehenſibiles judicandi ſunt, quanto ſine cauſa ad indignationem vel inobedientiam provocantur. Quamvis igitur pro eo quod ſententiam noſtram fratres tui violare auſu temerario præſumpſerunt, contra eos & præfatum monaſterium manus noſtras ex rigore Canonum amplius aggravare poſſemus, tamen quia magis pios nos eſſe convenit quam ſeveros, eis ita duximus indulgendum, ut nec eorum exceſſus omnino remaneat impunitus, nec compellantur inobedientiæ pœnam juxta quod promeruerunt diutius ſuſtinere; Ideoque monaſterio ſancti* Auguſtini *uſque ad proximas kal. Auguſti divina celebrari officia prohibemus, extunc vero ut inibi aſſueta & debita celebrentur officia licentiam indulgemus. Tua itaque intereſt ut per tuum ſtudium & laborem ita provideas, ne fratres tui propter ſuos exceſſus tale quid de cætero debeant ſuſtinere, & indignationem beati* Petri *& noſtram incurrant. De altaribus vero geſtatoriis in quibus excommunicati divina officia celebrarunt, rigorem illum quem tenere conſueviſtis volumus obſervari.* Reſcriptum archiepiſcopo directum ſuper abſolutione *Silveſtri* Prioris tale eſt:

EUGENIUS &c. *Venerabili fratri* Theobaldo *archiepiſcopo* Cantuarienſi *ſalutem &c. Quoniam perſonam tuam ſpeciali affectione diligimus, iccirco te quantum permittit juſtitia honoramus, hoc itaque caritatis amore commoti, Priorem ſancti* Auguſtini *&* Willielmum *monachum à pœna quam eis pro eo quod ſe contra tuum interdictum erexerant ex juſticiæ rigore infliximus fraternitati tuæ deferentes tibi eos abſolvendos commiſimus. Ne igitur apoſtolicæ ſedis gratia tuæ caritati exhibita ſibi dampnoſa exiſtat, & ipſi jam dictum exceſſum plus juſto deflere cogantur, diſcretioni tuæ per præſentia ſcripta mandamus, quatinus nequaquam eos ulterius hac pœna cruciari permittas, ſet tandem eorum miſertus, eos à ſententia qua tenentur abſolvas. Præterea ſicut nobis ſignificatum eſt, homines ejuſdem monaſterii pro participatione excommunicatorum præter eccleſiaſticam pœnam fuerunt ad redemptionem coacti. Quod inſolitum videtur & à rationis tramite alienum. Non enim bis in id ipſum aliqui ſunt puniendi, & maxime qui dominorum ſuorum mandatis obedire coguntur. Quia vero non plus ſeveros quam miſericordes nos eſſe convenit, fraternitati tuæ mandamus quatinus omnia quæ hac occaſione ſunt eis ablata ſine vexatione reſtitui facias. Nolumus enim ut nova in veſtra eccleſia inducantur.*

Theobaldus Archiep.

§. 10. *Fundatio Hoſpitalis ſancti* Laurentii.

CIrca hæc tempora idem abbas fundavit hoſpitale ſancti *Laurentii*. Ad cujus fundationem contulit novem acras terræ in quibus ipſum hoſpitale ſitum eſt. Contulit eciam eidem totam decimam de dominico de **Langeport** & tres carectatas feni. Unam de **Langeport**, aliam de ſacriſta, & terciam de cameraria. Fuit autem illud hoſpitale ad hoc ſpecialiter inſtitutum & fundatum, ut ſi contingat quod aliquis monachus iſtius monaſterii morbum contagioſum & præcipue lepram incurrat, ratione cujus morbi infra ſepta monaſterii abſque ſcandalo fratrum converſari non poterit; providebitur illi in loco prædicto de camera competenti, & ibidem habebit victum & veſtitum, non de bonis hoſpitalis prædicti ſet de monaſterio iſto, ſicut & alius frater. Si vero contingat parentem alicujus monachi, patrem videlicet aut matrem, ſororem aut fratrem ad tantam inopiam devenire, ut cum ſcandalo monaſterii & illius fratris oportuerit ipſum hoſtiatim mendicare, providebitur ipſi in eodem hoſpitali competens ſuſtentatio ſecundum facultatem illius domus, per conſiderationem abbatis & magiſtri hoſpitalis prædicti qui pro tempore fuerit ibidem. *Notum ſit omnibus Dei fidelibus tam præſentibus quam poſteris, quod ego ſecundus* Hugo *Dei gratia abbas S.* Auguſtini *ejuſdemque loci conventus, pro redemptione animarum noſtrarum, prædeceſſorum noſtrorum atq; ſucceſſorũ conceſſimus ac dedimus in elemoſinam* vij. *acras terræ de dominio noſtro precio quondam adquiſitas, ad faciendum hoſpitale in illis* vij. *acris ſupra memoratis juxta viam quæ à* Canterburia *ducit ad* **Doure** *in dextra parte viæ. Contulimus eciam illi loco ad ſuſtentationem infirmorum aut pauperum decimam tocius annonæ de tota terra illa quam habemus in dominio in dextra parte viæ, & omnem decimam frumenti & piſarum tocius terræ quæ adjacet ad* **Langeport** *de dominio noſtro in ſiniſtra parte viæ. Quicumque ergo pro amore Dei benefecerint infirmis illic habitantibus, & locum illum manutenuerint, benedictionem Dei habeant & gratiam ſimul & commune beneficium loci noſtri.*

Donatio terræ de **Dodingdale** *hoſpitali prædicto.*

ROgerus de Marci *omnibus ſuis* Francis *&* Anglicis *tam præſentibus quam futuris ſalutem. Sciatis me conceſſiſſe & dediſſe decimas terræ meæ de* **Dodyngdale** *hoſpitali ſancti* Laurentii *quod eſt juxta* Cantuariam *in perpetuam elemoſynam pro ſalute animarum prædeceſſorum meorum & meæ & uxoris meæ & meorum infantium. Quare volo & præcipio quatinus prædictum hoſpitale decimas prædictas habeat & poſſideat bene & in pace & libere. Præcipioque ex parte Dei & ex parte mea, ut fratres & ſorores prædicti hoſpitalis habeant decimas illas nominatim ad lineum pannum emendum in feſto ſancti* J. Baptiſtæ, *quia credo quod tunc mei & meorum memores erunt.*

CAP. XI.

§. 1. *Benedictio* Silveſtri *abbatis, cum proceſſu.*

ANno Dominicæ incarnationis M.C.lj. in craſtino nativitatis ſancti *Iohannis Baptiſtæ* obiit celebris

An. Dñi 1151.

Henric. II. Rex.

celebris memoriæ *Hugo* dictus ſecundus abbas hujus eccleſiæ xliv. & in capitulo ante gradus ex parte boriali in oppoſito *Hugonis de Flori* prædeceſſoris ſui tumulatur. Cujus corpore ſic tradito ſepulturæ, electus eſt *Silveſter* Prior hujus monaſterii in abbatem, qui *Silveſter* cum ſecundum ſui monaſterii privilegia & conſuetudinem benedictionem ſibi inpendi ab archiepiſcopo *Theobaldo* poſtulaſſet, idem archiepiſcopus primo objecit ſibi infamiam. Propter quam purgandam electus tranſtulit ſe ad curiam *Romanam*; cujus purgatione ab *Eugenio* papa recepta, ipſum confirmavit, remandavitque ad archiepiſcopum *Cantuarienſem* more ſolito ſecundum privilegia dicti monaſterii ab eodem benedicendum in hæc verba: EUGENIUS *epiſcopus &c. Venerabili fratri* Theobaldo Cantuarienſi *archiepiſcopo & apoſtolicæ ſedis legato ſalutem &c. Sicut nuntii tui quos ad noſtram præſentiam deſtinaſti potuerunt fraternitati tuæ referre, quod de monaſterii ſancti* Auguſtini *electo ſiniſtris infamatoribus dicebatur, eis præſentibus in conſpectu fratrum noſtrorum & Cardinalium ſubtili examinatione diſcuſſimus & diligenter perſcrutati ſumus: ſed cum ad id comprobandum nemo contra eum canonice vellet procedere, quoniam de ratione aliud non potuimus nec debuimus, ad ultimum tandem refugium venientes, ex conſilio fratrum purgationem ab ipſo ex ſuperhabundanti recepimus. Quia ergo poſt exhibitam purgationem ordinatio ejuſdem electi denegari ſibi non debet neq; differri, quamvis per nos ipſos ei benedictionis gratiam conferre poſſemus, tuæ tamen fraternitati deferre volentes, ipſum ad te duximus remittendum, per præſentia ſcripta mandantes, quatinus juxta tenorem privilegiorum quæ à* Romanis *pontificibus eidem cœnobio indulta ſunt, ad locum ipſum accedas, & memorato electo conſecrationis munus præeunte ſpiritus Sancti gratia conferas. Nolumus enim ut ipſum monaſterium proprii paſtoris ſolatio amplius careat, & ob hoc tam ſpiritualiter quam temporaliter detrimenta ſeu incommoda debeat ſuſtinere. Dat.*

§. 2. *Benedictio* Silveſtri *per Priorem* Walterum *defertur.*

REverſus igitur *Silveſter* electus in *Angliam* cum literis papalibus archiepiſcopo directis, pridie nonas Marcii ſummo mane apud **Tenham** coram multis literas apoſtolicas eidem tradidit, quas idem archiepiſcopus eodem die legere noluit, ſet eaſdem legendi triduanas inducias *Silveſtro* dedit. Quarta autem die præcepit afferri ſibi privilegia iſtius monaſterii. Quibus allatis & inſpectis, poſuit eidem terminum, non benedictionis faciendæ ſet certum quid faciendi. Tandem vero præfixit ſibi certum diem benedictionis inpendendæ videlicet Dominica in ramis palmarum. Quo die adveniente, archiepiſcopus ad monaſterium ſancti *Auguſtini* acceſſit cum abbatibus de **Fabirſham** & de *Boxleia*. Acceſſit & cum eis *Walterus* Prior ſanctæ Trinitatis & cum eo monachorum turba non modica, cum armorum manu validiſſima, ita ut ex omni parte replerentur turbis monaſterii clauſtra. Quid plura? Ornatur archiepiſcopus veſtimentis ſuis pontificalibus more ſuo, quaſi benedictionem electo inpenſurus. Ornatur electus cum monachis ſuis velut ab eodem in præſenti benedicendus; ſet longe aliter res ipſa in mente archiepiſcopi ſe habuit, ut jam tota civitas publice prædicaverat futurum, & etiam eventus rei ipſe probavit. Nam exſpectantibus monachis *Auguſtinenſibus* juxta mandatum apoſtolicum benedictionem ſui electi, dum de benedictione archiepiſcopus plurimum loqueretur, *Walterus* Prior prædictus, favente archiepiſcopo & miniſtris ſuis ei locum facientibus, ſilentiumque & voce & manibus indicentibus, in pedes ſe erigens, dixit,

Theobaldus archiep.

» Domine archiepiſcope vos contra Deum agitis & » contra fidem & profeſſionem quam debetis ec» cleſiæ veſtræ; vultis namque facere hic neſcio be» nedictionem ſive maledictionem. Ideoque ex parte » Dei & noſtra & domini Papæ ne ulterius in hoc » facto procedatis interdicimus; & ad hoc quod huc » veniſtis invitamus vos ad præſentiam domini Pa» pæ, diemque præfigimus in octabis ſancti *Mar» tini*. Te quoque *Silveſter* electe qui falſis preci» bus & injuſtis ſuaſionibus, à domino Papa literas » ſurrepticias extorſiſti, ad eundem terminum in» vitamus ibidem. Tibi quoque *Rogere* archi» diacone & vobis abbatibus ex parte domini Papæ » prohibemus, ne domino Archiepiſcopo in hoc » præbeatis aſſenſum. Addiditque idem Prior. » Has vero appellationes & ego & monachi qui me» cum ſtant non ſoli facimus ſet totus conventus » eccleſiæ noſtræ loquitur per os meum. His dictis, diſceſſit cum tumultu maximo. Et archiepiſcopus receſſit in partem cum ſuis. Poſtea vero archiepiſcopus vocavit electum & monachos, dicens illis. Quoniam res in arto poſita eſt, date michi inducias donec habito conſilio ſuper hoc cum coepiſcopis noſtris eorum vobis ſignificemus conſilium. Non enim poſſumus hanc benedictionem facere ſine illorum conſilio. Ad hæc monachi *Auguſtinenſes* reſponderunt. Domine archiepiſcope ſi placet non eſt nobis tutum dare vobis inducias capiendi conſilium contra præceptum domini Papæ. Conſulimus igitur & ex parte domini Papæ rogamus, ut quod dominus Papa vobis præcipit, ſine delatione faciatis. Hoc idem monachi *Auguſtinenſes* archiepiſcopo denunciarunt per internuncios ab archiepiſcopo monachis directos. Et ut breviter concludam, Infecto negotio & mandato apoſtolico minime completo archiepiſcopus diſceſſit, & electum ſancti *Auguſtini* cum monachis ſuis triſtes nec mirum & anxios dereliquit. Iſtum *Walterum* Priorem ſervientes archiepiſcopi apud **Lamhed**, eodem archiepiſcopo præcipiente rapuerunt, trahentes eum uſque *Glowceſtriam*, præcipientes abbati ex parte archiepiſcopi ne eum aliquatinus permitteret exire. Sic fuit idem Prior depoſitus & quamdiu advixit incarceratus. Electus igitur ſpe ſuæ benedictionis diſſimulatione ſubdola per archiepiſcopum ſic fruſtratus, inito conſilio cum fratribus ſuis hæc omnia ita plane & plene uti ſcripta & geſta fuerant, per quoſdam monachos domino Papæ ſignificavit, ejus conſilium pariter & auxilium querulosa & lamentabili voce implorando. Unde & dominus Papa non ſine magna animi commotione archiepiſcopo ita reſcripſit: EUGENIUS. &c. *Quoniam electum monaſterii beati* Auguſtini *ad tuam fraternitatem benedicendum remiſimus, non de juſtitia ſet de benignitate ſedis apoſtolicæ fecimus, tu vero affectum & benignitatem quam erga perſonam tuam & honorem commiſſæ tibi eccleſiæ gerimus attendere ſeu cognoſcere ſicut dignum eſt non videris,*

Stephanus Rex. *videris, cum ipſi electo juxta mandatum noſtrum benedictionis gratiam conferre quadam diſſimulatione nolueris, immo & ejus monaſterium in eadem cauſa inutiliter fatigare & plurimum gravare dinoſceris. Quia igitur commiſſi nobis officii cura conſtringimur pro univerſarum eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum quieti atque tranquillitati quantum cum Deo poſſumus ſalubriter providere; Per præſentia tibi ſcripta mandamus, quatinus ſi abſque tui periculo poteris ad locum ipſum quemadmodum in eorum privilegiis continetur accedas, & prædictum electum omni appellatione & occaſione ſepoſita, in abbatem ipſius monaſterii præeunte Spiritus ſancti gratia benedicas. Dat. &c.* Reſcriptum papale ob illam cauſam *Silveſtro* electo directum. EUGENIUS, & infra. *Laboribus & expenſis commiſſi tibi monaſterii tanquam ſpecialis domus noſtræ paterno affectu compatimur, & quia cauſa tua ſicut ſperavimus nondum habuit complementum, nobis plurimum diſplicet & graviter ferimus. Quod autem nuncium tuum apud nos tam diu detinuimus, turbatio terræ & ſiniſtri rumores quos de partibus illis nuper accepimus non alia cauſa nos ad id faciendum coegit. Ut autem negotium tuum ſine tarditate optatum ſortiatur effectum, venerabili fratri noſtro* Theobaldo Cantuarienſi *archiepiſcopo per apoſtolica ſcripta mandavimus, quatinus ſi abſque ſui periculo poterit, ad monaſterium tuum, quemadmodum in tuis privilegiis continetur, accedat & te omni appellatione & occaſione ſepoſitis in abbatem ipſius loci præeunte Spiritus ſancti gratia benedicat. Obedientiæ vero profeſſionem ſi à te forte exigerit nolumus ut ei exhibeas; ſi vero, quod non credimus, idem frater noſter juxta mandati noſtri tenorem, ad monaſterium tuum accedere & tibi benedictionis munus conferre noluerit, noſtræ voluntatis eſt ut hoc æquanimiter ſufferas, quoniam poſtquam ipſius monaſterii adminiſtrationem per noſtræ confirmationis auctoritatem canonice obtinuiſti, pro ſubtractione benedictionis illius non minorem poteſtatem ſuper animas commiſſi tibi gregis habebis. Dat. Signiæ &c.*

Item ad conventum. EUGENIUS *epiſcopus, &c. Quod cauſa Electi veſtri optatum nondum habuit complementum, pro turbatione quæ in noſtris partibus nuper emerſit, non propter noſtram negligentiam accidit. Nos ſiquidem vos & locum veſtrum ſincera in domino caritate diligimus, & juſticiam veſtram vobis integre cuſtodiri volumus ac ſervari. Inde eſt quod venerabili fratri noſtro* T. Cantuarienſi *archiepiſcopo per apoſtolica nuper ſcripta mandavimus, quatinus ſi abſque* ut ſupra. *Et Electo veſtro benedictionis munus omni appellatione & occaſione ſepoſita* ut ſupra. *Quod ſi forte, quod non credimus, effectui mancipare noluerit, præſentium vobis auctoritate mandamus, ut ob hoc eidem Electo non minus debitam obedientiam & reverentiam faciatis. Nolumus enim eum minus auctoritatis habere, quam ſi ab eodem fratre noſtro benedictionis gratiam conſecutus fuiſſet. Dat.* ubi ſupra. Igitur archiepiſcopus ſupradictus mandatis apoſtolicis non audens neque valens reniti, ad monaſterium ſancti *Auguſtini* acceſſit & prædictum *Silveſtrum* abſque exactione profeſſionis ſecundum antiquam conſuetudinem in abbatem benedixit die S. *Auguſtini* doctoris ſub anno Domini M.C.lij. præſentibus venerandis dominis *Willelmo* epiſcopo *Norwycenſi*, *Rogero* archidiacono *Cantuarienſi*, cum aliis innumeris tam clericis quam laicis. Theobaldus Archiep.

§. 3. *Profeſſio per abbatem archiepiſcopo non eſt facienda.*

SET adhuc tribulationis nondum finis. Nam anno Domini M. C. liij. *Eugenio* apoſtolico defuncto *Anaſtaſius* ſucceſſit. Coram quo prædictus archiepiſcopus querelam depoſuit, quod *Silveſter* abbas ſancti *Auguſtini* debitam ſibi de jure communi profeſſionem violenter ſubtraxit. Set ipſo *Anaſtaſio* inter hæc poſt annum ea quo cathedram ſuſcepit defuncto, negotium archiepiſcopi remanſit infectum. *Anaſtaſio* ſucceſſit in apoſtolatum *Adrianus* natione *Anglicus*. Coram quo prædictus archiepiſcopus per nuncios ſuos iterato querimoniam innovavit ſuper profeſſione abbatis ſibi facienda. Unde dominus Papa tam ex importunitate nunciorum ejuſdem, quam propter ſiniſtros rumores quos de eodem archiepiſcopo nuper ex multorum querelis audierat, dictante juſtitia animo commotus reſcripſit eidem literis valde comminatoriis inſuper & reprehenſoriis ſuper exceſſibus ſuis. In quarum literarum fine de profeſſione abbatia ſic loquitur. *Ad hæc noſſe te volumus, quod Abbati ſancti* Auguſtini *juxta petitionem nunciorum tuorum dedimus in mandatis; ut profeſſionem tibi exhibeat, ſi canonice & legitime conſtiterit prædeceſſores ejus ipſam profeſſionem tuis anteceſſoribus præſtitiſſe. Quod ſi non eſſe conſtiterit, occaſione literarum illarum profeſſionem ab eo non audeas ulla violentia extorquere, Alioquin in fervore animi noſtri tam pro hoc quam pro aliis prælibatis tuum candelabrum concutiemus, & tantam præſumptionem cum gravibus uſuris auctore domino exigemus.* Item ſic, *bene vocaris & merito* Theobaldus *quaſi* turbaldus, *quia quamplures turbando inquietas.* His igitur mandatis papalibus prædictus archiepiſcopus attonitus & timore percuſſus, ab exactione profeſſionis ſupradictæ manum retraxit & perſequi eccleſiam ſancti *Auguſtini* ultra ceſſavit.

An. Dñi 1153.

§. 4. *Aſſignatio eccleſiæ de* Nordborne *per abbatem* Silveſtrum *ad elemoſynariam.*

ANno Domini M. C. liv. *Silveſter* abbas cum conſenſu conventus ſui aſſignavit eccleſiam de 1154.
Nordborne cum capellis & aliis pertinenciis ad elemoſinariam. Et eodem anno die ſcilicet ſanctorum *Criſpini* & *Criſpiniani* obiit *Stephanus* rex *Anglorum* qui conſtruxit monaſterium de Faverſham, & *Henricus* dictus ſecundus in proximo natali coronatus eſt. Anno ſequenti ſecundo, *Adrianus* papa iv. aſſignationem confirmavit prædictæ eccleſiæ de Nordborne. Quam aſſignationem *Celeſtinus* iij, *Alexander* iij. & *Urbanus* iij. poſtea confirmaverunt.

§. 5. *Inſtitutio Abbatis* Silveſtri.

CIrca hæc tempora idem abbas inſtituit ut ſingulis annis imperpetuum in prima die quadrageſimæ ſuſcipiantur in aula tot pauperes quot habentur fratres in congregatione, & ibi per totam quadrageſimam cibo & potu reficiantur, unuſquiſque pauperum unum panem l. s. pondens & duo & duo j. ferculum piſcium & j. ferculum cujuſcunq; generis

Henricus II. Rex. generis piſcium et qui defuncti fuerint infra annum ſimiliter habeant ſuum pauperem. In anniverſario obitus prædicti *Silveſtri* & *Hugonis primi* paſcantur xxx. pauperes in aula pro animabus eorum & animabus fratrum & benefactorum iſtius loci & omnium fidelium defunctorum. Et prædictus abbas *Silveſter* qui hoc inſtituit ſuum habebit pauperem ſingulis annis imperpetuum. An. Dñi 1161. Anno Domini M.C. lxj. idus Auguſti obiit bonæ memoriæ *Silveſter* abbas hujus loci xlv. & in capitulo ante anologium ſub lapide plano ſubalbido ſepelitur.

Cap. XII.

§. 1. Clarembaldus *per regem intruſus eſt.*

ANno eodem poſt mortem *Silveſtri* quidam ſecularis nomine *Clarembaldus* per potentiam regis in prædictum monaſterium violenter fuit intruſus, de quo infra dicetur, ſet & vacavit de facto monaſterium poſt mortem prædicti abbatis *Silveſtri* per quindecim fere annos, uſque ad electionem abbatis *Rogeri* primi ſub anno Domini M. C. lxxvj. ad magnum incommodum iſtius monaſterii & deſtructionem. Tempore iſtius vacationis, *Alexander* papa tertius indulſit iſti monaſterio ſub hac forma. *Devotioni veſtræ duximus indulgendum, ut liceat vobis in parochialibus eccleſiis veſtris clericos eligere ac dioceſano epiſcopo præſentare. Quibus ſi ydonei fuerint, epiſcopus curam animarum committat ut ſibi de ſpiritualibus vobis de temporalibus debeant reſpondere.* Item prohibet ne Abbas vel Prior iſtius monaſterii eccleſias vel poſſeſſiones abſque aſſenſu capituli aſſignarent vel alienarent. Item inhibet, ne ſacriſtia vel cameraria ſine conſenſu capituli tradatur ad firmam. Confirmavit eciam eccleſiam de Nordborne ad elemoſinariam.

§. 2. *Monaſterium ſancti* Auguſtini *comburitur.*

1168. ANno Domini M.C. lxviij. die decollationis ſancti *Johannis Baptiſtæ* combuſta fuit iſta eccleſia pro maxima parte, in qua combuſtione multæ codicellæ antiquæ perierunt, ſet & ipſum feretrum ſancti *Auguſtini* & eciam multorum ſanctorum hujus loci flebiliter ſunt deformata. Nec mirum, cum ipſa pene tota eccleſia igne fuerat conſumpta. Cujus infortunio miſertus *Alexander* papa eccleſiam de Faverſham ad reparationem eccleſiæ ſic igne conſumptæ confirmavit, eciam & eccleſiam de Menſtre & Middelton ad ſacriſtiam pro reparatione iſtius eccleſiæ deputavit.

§. 3. *Pueri non debent recipi ad habitum monachalem.*

ET quia nonnulli abbates carnali ducti amore ac eciam divitum & præpotentum patriæ coacti inportunitate, pueros vix ablactaneos ſolebant ad monachilem habitum pro libito ſuæ voluntatis ſuſcipere, in ſcandalum religionis & detrimentum eccleſiæ. ideo ſub hoc tempore conventus ex præteritis dampnis futura pericula doctus præcavere, impetravit à prædicto papa privilegium inhibitionis, ne de cætero pueri infra xv. annorum ætatem in iſto monaſterio ad habitum monachalem nullo modo recipiantur.

§. 4. *Cuneus monetæ in civitate* Cantuariæ. *Thomas archiep.*

MEmorandum quod iſte *Silveſter* abbas & eciam multi prædeceſſores ejus abbates habuerunt cuneum monetæ in civitate *Cantuariæ* ſicut per inquiſitionem factam per *Arnoldum Ferre, Wulfinum Mercere* & alios, qui jurati dixerunt; Quod quidam abbas ſancti *Auguſtini*, *Silveſter* nomine, habuit in civitate *Cantuariæ* j. cuneum monetæ, & *Elverdus Porrere* cuſtodivit cuneum illum ex parte illius abbatis, & quando ille abbas obiit ſeiſita fuit abbatia in manu domini regis una cum prædicto cuneo: Nec unquam aliquis abbas qui ei ſucceſſit illius cunei recuperavit ſeiſinam. Et fuit iſta inquiſitio facta temporibus *Henrici ſecundi* regis, & regis *Ricardi* filii ejuſdem. Anno igitur milleſimo C. lxj. ut dictum eſt, *Silveſtro* abbate hujus vitæ abſoluto, & *Clarenbaldo* in locum ejus per regiam potentiam intruſo, habitum quanquam ſecularem geſtante, bona & poſſeſſiones monaſterii interius & exterius violenta manu occupavit. Monachi tamen quantum valebant ei viriliter reſtiterunt, nec ipſum unquam aut capitulum intrare vel miſſas celebrare aut alias ſolempnitates in eccleſia facere permiſerunt. Et eodem anno obiit *Theobaldus* archiepiſcopus hujus monaſterii inimicus infeſtiſſimus.

§. 5. *Sanctus* Thomas *archiepiſcopus factus eſt.*

ANno vero ſequenti ſanctus *Thomas* tunc Cancellarius *Angliæ* in archiepiſcopum *Cantuarienſem* ab *Henrico Wyntonienſi* epiſcopo conſecratus eſt, cui *Clarembaldus* ſeculari adhuc habitu indutus optulit ſe in abbatem ſancti *Auguſtini* benedicendum, monachi tamen *Auguſtini* reclamarunt ne benediceretur, & appellationes multiplices interpoſuerunt; ſicque benedictio *Clarembaldi* differtur.

§. 6. *Diſſenſio inter Regem & archiepiſcopum.*

POſt vero non multum temporis orta diſſenſione inter *Henricum* regem & archiepiſcopum *Thomam* regnum *Anglicanum* undique turbatur, eccleſia *Anglicana* miſerabiliter affligitur & deſolatur. Qua de cauſa monachi ſancti *Auguſtini* à proſecutione appellationum ſuarum contra prædictum *Clarembaldum* ſiluerunt, ipſumque in rebus monaſterii quantum ad temporalia libere diſponere permiſerunt, ſereniorem expectantes auram, qua monaſterium ſuum in tam nubiloſo & inquieto ſalo expoſitum clareſcentibus juſticiæ radiis jam diu obnubilatis traheret ad portum quietis.

§. 7. *De cuſtodia ſigilli communis.*

INterea *Clarembaldus* cœpit quoſdam de fratribus licet paucos ad partem ſuam fovendam nunc minis nunc muneribus inclinare, & ad ſuam jam partem inclinatos ſuper alios commonachos ultra quam decuit aut licuit ſublimare; In tantum, ut unus de fautoribus ſuis cuſtodiam ſigilli communis ſolus optineret. Tunc videres poſſeſſiones monaſterii diſtrahere, contractus mutuos & obligationes graves ſigillo communi ſignare, in detrimentum eccleſiæ non modicum & gravamen, monachis hujus monaſterii invitis & omnino inconſultis. Quæ omnia & ſingula

Henric. II. *Rex.* gula gravamina monaſterii prædicti, *Auguſtinenſes* pro ſtatu zelantes domino papæ non ſegniter intimaverunt, ejuſque auxilium ſuper ejus exceſſibus efflagitantes, unde idem papa ſcripſit conventui ſancti *Auguſtini* in hæc verba.

ALEXANDER, &c. *Ea quæ in præjudicium*: Et infra, *Ea propter dilecti in domino filii vobis & monaſterio in quo divino mancipati eſtis obſequio, veluti quod ad noſtram diſpoſitionem & ordinationem nullo mediante ſpectare dinoſcitur, volentes in poſterum ſicut debemus utiliter providere, donationes ſub teſtimonio ſigilli veſtri vobis invitis & inconſultis in detrimentum ejuſdem monaſterii factas & obligationes contractas vacuas penitus & irritas eſſe cenſemus. Et ne in poſterum ſimilia aliquorum temeraria præſumptione fiant, ſub interminatione anathematis prohibemus, ſtatuentes ut ſigillum veſtrum ſecundum antiquam monaſterii veſtri conſuetudinem conſervetur, ita quidem quod nulla perſona niſi de communi conſenſu & voluntate fratrum vel ſanioris partis conventus cartam aliquam continentem contractus donationis vel obligationis poſſeſſionum ejuſdem monaſterii prædicto ſigillo conſignare audeat, vel alicui confirmare.* Poſtea *Alexander* iiij. illud idem confirmavit, inhibens virtute obedientiæ, ne aliquas literas ſeu membranas noſtro ſigillo communi munitas ad contrahendum mutuum, niſi pro utilitate noſtri monaſterii & de conſcientia & conſenſu omnium vel majoris partis capituli de cætero alicui concedamus, decernens irritum & inane ſi ſuper hoc ſecus contigerit attemptari.

§. 8. *Capituli ſecreta*; & Claremb. *amovetur.*

EX iſtis privilegiis conſuetudo quædam in parte inolevit, ut videlicet profitentes in hoc monaſterio, die tercio, quo die locum primo in capitulo tanquam profeſſi adipiſcuntur, jurabunt, ut nec ipſi in quantum in ipſis eſt non permittent iſtud monaſterium pro alieno debito obligari; Item, quod nulli omnino hominum revelabunt ſecreta capituli. CLAREMBALDUS vero qui pro electo ſe gerebat in nullo penitus mores ſuos correxit, ſet de die in diem malum malo accumulans exceſſibus ſuis & enormitatibus in tantum monaſterium iſtud deformavit, ut illud jam fere ad ultimum defectum produceret. Monachi vero iſtius loci reſumptis viribus, licet tarde, prædictos exceſſus & enormitates domino papæ denunciaverunt, petentes ipſum ab adminiſtratione monaſterii amoveri, & alium loco ejus qui dignus ſit ſubrogari. Unde dominus papa *Alexander tercius* ſcripſit reverendis patribus *Exonienſi* & *Wygornienſi* epiſcopis, & *Clarembaldo* abbati de *Faverſham*, quatinus ipſi ſtudioſius inquirerent ſuper exceſſibus & enormitatibus prædicti *Clarembaldi* electi, & veritate cognita ſi ipſum amotione dignum invenirent, eum ab adminiſtratione bonorum monaſterii ſine appellationis remedio removerent. Quod & factum eſt. Nam ipſo amoto, prædicti epiſcopi & abbas ut præmittitur judices delegati, totum proceſſum cauſæ iſtius & quicquid contra amotionem prædicti *Clarembaldi* domino papæ ſignificarunt. Quam amotionem idem papa confirmavit, literas ſuper hiis tam prædictis judicibus quam conventui ſancti *Auguſtini* dirigens ſpeciales in hæc verba. " ALEXANDER papa, &c. " Auditis olim à multis & præſertim ex tranſmiſſa " relatione veſtra & dilectorum filiorum noſtrorum " ſancti *Auguſtini Cant.* enormitatibus & exceſſi- *Thomas Archiep.* " bus quondam electi ſui, & ſuſcepta eciam quere- " la illorum ſuper deſtructione monaſterii quod per " negligentiam & culpam prædicti electi ad ulti- " mum fere defectum pervenerat: Nos vero ruinæ " & caſui ejuſdem monaſterii tanquam noſtri ſpeci- " alis & proprii paterno compatientes affectu, vo- " bis dedimus in mandatis, ut veritate ſuper hiis ſtu- " dioſius inquiſita, ſi electum prædictum ita inuti- " lem & monaſterio pernicioſum eſſe cognoſceretis, " quod ſine ipſius amotione non poſſit monaſteri- " um reformari, eum ab adminiſtratione ſublato ap- " pellationis remedio removeretis. Nunc autem ex " literis veſtris manifeſte nobis innotuit, quod cum " vos juxta mandati noſtri tenorem, ea quæ fuerunt " adverſus electum ipſum propoſita diligenter inqui- " reretis; ipſum inveniſtis tot exceſſibus & criminibus " publicis irretitum quæ per literas veſtras nobis fue- " runt recitata, auribus noſtris nimium præſtiterunt " tædium & dolorem: Propter quæ ipſum ſicut à no- " bis acceperatis in mandatis, ab adminiſtratione pe- " nitus amoviſtis. Nos itaque amotionem ejus " ratam et firmam habentes, eamque apoſtolica " auctoritate confirmantes, diſcretioni veſtræ per a- " poſtolica ſcripta præcipiendo mandamus, quatinus " ſi prædictus *Clarembaldus* auſu temerario et per- " nicioſo in ipſam eccleſiam cujuſlibet potentis uſus " violentia, ipſam eccleſiam ſive ejuſdem poſſeſſio- " nes occupare vel aliquo modo diſtrahere ſeu per- " turbare præſumpſerit, accenſis candelis publice e- " um excommunicatum noſtra auctoritate denun- " cietis, & eum tamquam excommunicatū ab omni- " bus cautius faciatis evitari, donec de exceſſibus " & enormitatibus ſuis ſatisfacturus noſtro ſe aſpe- " ctui repræſentet. Item conventui quaſi ſub eadem forma, præter quod ubi loquitur per ſecundam perſonam loquitur hic in tercia, & in fine ſic. " Nos " itaque amotionem ejus ratam & firmam haben- " tes, eamque auctoritate apoſtolica confirmantes, " diſcretioni veſtræ per apoſtolica ſcripta præcipien- " do mandamus, quatinus in perſonam ydoneam " & honeſtam hoc tanto officio congruam, ſine qua- " libet ſciſſura vel ſcandalo concorditer convenire " curetis, eamque vobis in abbatem & magiſtrum " eligere, per cujus curam & ſollicitudinem idem " monaſterium ſpiritualibus inſtitutis Domino co- " operante proficiat, & temporalibus profectibus " augeatur. Item ejuſdem ad conventum pro re- rum diſtractionibus *Clarembaldi.* " ALEX- " ANDER, &c. noſtræ ſollicitudinis: & *infra*, Ea " propter dilecti in domino filii veſtris juſtis poſtula- " tionibus gratum impertientes aſſenſum, & officii " noſtri debitum proſequentes, quicquid *Clarem-* " *baldus* quondam electus veſter, immo deſtructor " eccleſiæ veſtræ de bonis vel poſſeſſionibus ipſius " eccleſiæ abſque conſilio & aſſenſu totius capituli " in ejus præjudicium feciſſe dinoſcitur, auctoritate " apoſtolica caſſamus & viribus omnino carere cen- " ſemus.

§. 9. *Combuſtio eccleſiæ* Cantuariæ.

ANno Domini M.C. lxxiiij. fuit eccleſia *Chriſti* *An. Dñi 1174.* *Cantuariæ* combuſta die ſancti *Bertini* abbatis. Anno quo ſupra iſta terra ſupponitur Interdicto ab *Alexandro* Papa ob cauſam & exulationem ſancti

Henric. II. Rex. *Thoma* ipſo *Thoma* ſententiam hujuſmodi interdicti exequente, unde & ſcripſit eidem *Clarembaldo* locum paſtoris occupanti in hæc verba.

§. 10. *Interdictum totius* Angliæ.

« QUantoſacroſancta *Romana* eccleſia monaſte« rium veſtrum ampliori donavit gratia, tanto « diligentius ipſius debetis obedire mandatis. Un« de de veſtra obedientia ſpem certam concipientes, « vobis auctoritate domini papæ & noſtra, in virtu« te obedientiæ, in periculo honoris, officii & gra« dus præcipiendo mandamus, quatinus infra xv. « dies à ſuſceptione præſentium abſtineatis ab « omnibus divinis, excepta pœnitentia morientium « & viatico, quod januis clauſis & laicis excluſis pri« vatim fieri ſi neceſſitas expoſcit religionis impe« træ favor. Sub eadem quoque interminatione « præcipimus, ut in omnibus locis juriſdictionis ve« ſtræ eccleſiaſticæ faciatis quantum in vobis eſt « hujus interdicti ſententiam inviolabiliter ob» ſervari.

Et nota quod iſte *Clarembaldus* qui ſe gerebat pro electo hujus monaſterii, fuit quidam monachus fugitivus & apoſtata in *Normannia*, de qua terra idem *Henricus* rex iſti monaſterio adduxit ad præſidendum. Occupavit autem idem *Clarembaldus* iſtam eccleſiam loco abbatis per xiij. circiter annos, per quod tempus iſtud monaſterium diverſimode indebitavit, & bona & poſſeſſiones ejuſdem diſtrahendo dampnabiliter alienavit.

§. 11. *Martyrium S.* Thomæ *archiepiſcopi Cantuarienſis.*

An. Dñi 1170. ANno Domini M. C. lxx. S. *Thomas* archiepiſcopus fuit martyrizatus in eccleſia ſua iiij. kal. Januarii. Et anno iiij^to^ & quinto ſequenti fuit proceſſus habitus per prædictos epiſcopos & abbatem ut prius tactum eſt ad depoſitionem *Clarembaldi*. Poſt cujus amotionem fuit iſta abbatia in manu regis ſeiſita per duos annos & dimidium. Qui rex ob prædictam ſui intruſoris ejectionem habuit iſtum locum in iram & maximam indignationem. Anno

1173. Domini milleſimo C. lxxiij. *Ricardus* Prior *Dovora* electus eſt in archiepiſcopum *Cantuarienſem*, & ſequenti anno *Romæ* conſecratus eſt.

CAP. XIII.

§. 1. *Rogerus in abbatem benedicitur, cum proceſſu inde.*

1176. ANno dominicæ incarnationis milleſimo C lxxvj. ejecto *Clarembaldo*, conventus interim aliquandiu tractavit de perſona idonea juxta mandatum domini papæ in abbatem eligenda. Convenientibus tandem in unum monachis, die ſtatuto electionis, ſcilicet die ſancti *Dioniſii*, elegerunt quendam monachum eccleſiæ ſanctæ Trinitatis nomine *Rogerum* qui cuſtos erat altaris ad quod ſanctus *Thomas* fuit martyrizatus, ſperantes per ipſum reliquias beati martyris conſequi ſpeciales, nimis fatue ultra mare quærentes aquam, quaſi ipſi in ſuo monaſterio tot regum & archiepiſcoporum & aliorum diverſorum apoſtolorum martyrum & cæterorum ſanctorum non habuiſſent aquas ſalutares, puta reliquias. In hoc tamen eos ſua non fefellit opinio, Ricardus Archiep. quia per ipſum *Rogerum*, una cum aliis reliquiis prædicti martyris, habebant maximam partem effuſi ſanguinis, & quandam particulam abciſæ coronæ, una cum cerebro prædicti martyris non modico. Pro iſtis autem reliquiis ſic pacifice habendis edita fuit quædam compoſitio inter nos & Priorem loci ejuſdem nobis multum inutilis & incommoda. Cujus forma talis eſt.

§. 2. *Compoſitio inter Monachos S.* Auguſtini *& eccleſiam S. Trinitatis.*

« BENEDICTUS Prior & Conventus ec« cleſiæ Chriſti *Cant.* univerſis Chriſti fidelibus « ſalutem. Univerſitati veſtræ notum eſſe volumus, « qualiter cum *Rogero* electo monaſterii ſancti *Au« guſtini* & conventu ejuſdem loci, quaſdam ter« ras pro quibuſdem terris ſuis commutavimus. I« dem electus et conventus quaſdam terras habue« runt ex parte meridiana cimiterii noſtri juxta « campanile noſtrum; terras ſcilicet *Gervaſii de* « Cornhell unde habebant annuatim v. s. x. d. ter« ram *Willelmi Furbatoris* unde ij. s. terram *Wil« lelmi Rycold* unde viij. s. de quibus prædictis ter« ris reddebant ad firmam regi per annum xx. d. « unde debemus eos acquietare erga regem, terram « eciam *Baldewyni* presbyteri & *David* fratris ejus « unde ij. s. terram *Philippi Parmentarii* unde « xx. d. terram quæ fuit Everwaker, unde xvij. d. « terram quæ fuit Modekyn, unde habebant xx. d. « ſumma xx. s. xj. d. Quoniam vero hæ prædictæ « terræ nobis & eccleſiæ noſtræ periculoſæ fuerunt « propter crebra incendia, iccirco prædictus *Roge« rus* electus & conventus prænominati monaſterii « ad preces domini noſtri *Henrici* regis *Angliæ* & « noſtras, conceſſerunt, dederunt & aſſignaverunt « in concambium nobis et eccleſiæ noſtræ has ter« ras liberas & quietas ab omni quæſtione & quere« la; ſalvo tamen eorum jure qui prænominatas « terras de monaſterio ſancti *Auguſtini* tenebant. « Nos autem pro jam dictis terris conceſſimus, de« dimus & aſſignavimus in concambium eidem e« lecto & conventui ad electionem ipſorum quaſ« dam de terris noſtris liberas & quietas ab omni « quæſtione & querela. Salvo quidem jure eorum « qui terras illas de nobis tenere ſolebant, ſcilicet « terram *Roberti*, ut in compoſitione plenius poterit apparere. Summa tamen harum manſionum xv. ſet ubi ſituantur non invenitur ſcriptum. Summa tocius redditus nobis per eoſdem in concambium ſic aſſignati xxij. s. ij. d. Facta eſt autem hæc compoſitio vel conventio Anno ab incarnatione Domini milleſimo C. lxxvij.

§. 3. *Quod* Thanetenſes *tenentur fruges coppare.*

ANno quo ſupra, quinto idus Auguſti pacti ſunt homines de *Halmoto* de Menſtre in *Thaneto* fide data in manu domini *Rogeri* electi, fruges ſuas omnes coppare extunc & deinceps; & ſic per coppas omnes decimas ſuas ipſi & hæredes ſui amodo & in æternum legitime dare, & omnes alias decimationes quas ſolebant dare ſicut eas umquam melius dederunt à tempore dedicationis eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de Menſtre, libertates quoque omnes quibus idem do-

Henric. II. *Rex.*

dominus *Rogerus* invenit Abbatiam ſeiſitam, & omnia ſervicia quæ alicui prædeceſſorum ſuorum inpenderunt, fide interpoſita pacti ſunt cuſtodire & ei fideliter impendere, ejuſque honori ſine dolo ſemper intendere. Et idem dominus *Rogerus* illis promiſit de novis decimis quæ exiguntur, videlicet lana & caſeo, quod ſi cenſura eccleſiaſtica & judicium eccleſiæ has novas decimas aliis remiſerit, et ipſe illis hæc eadem remittet. Electo igitur *Rogero* ut prædictum eſt, monachi hujus monaſterii ad archiepiſcopum tunc *Ricardum* acceſſerunt, poſtulantes ut ad monaſterium eorum accederet, et electum eorum ſecundum privilegia ſua ibidem benediceret. Archiepiſcopus reſpondit. Ipſum non debere neque velle ad monaſterium eorum accedere nec in ipſo electum eorum benedicere, cum et idem electus de jure communi debeat in eccleſia metropoli *S. Trin.* benedici et ibidem tam archiepiſcopo quam eccleſiæ prædictæ obedientiam et cætera quæ juris ſunt profiteri; econtra monachis ſancti *Auguſtini* reſpondentibus, quod licet hoc eſſet verum de jure communi quod dominus archiepiſcopus aſtruebat, tamen tam ex conſuetudine longævi temporis præſcribente quæ eſt optima legum interpres, quam ex jure ſpeciali, privilegiorum videlicet ſummorum pontificum, electus *Auguſtinenſis* debeat in ſuo monaſterio ab archiepiſcopo *Cantuarienſi* abſque exactione profeſſionis benedici, ſicut et *Silveſter* quondam abbas prædeceſſor iſtius *Rogeri* à domino *Theobaldo* quondam archiepiſcopo prædeceſſore beati *Thomæ* martiris benedicebatur. Set archiepiſcopus hiis reſponſionibus monachorum non adquievit, ſicque contrariis contraria ſentientibus, habitis inter ſe multorum tractatuum induciis, & nichil omnino proficientibus, tandem ad dominum papam ex parte electi & monachorum ſuorum eſt appellatum. Habebat enim tunc prædictus archiepiſcopus duos commenſales clericos ut vulgo dicebatur juris peritos, veritatis tamen & juſtæ juſtitiæ æmulos, magiſtrum *Gerardum de Pucella* & *Petrum Bleſenſem*. Hii duo inter omnes mundi tunc temporis æſtimabantur nec inmerito eloquentiores, & in *Auguſtinenſe* monaſterium velut lupi feroces, & in illud & contra illud toto mentis conamine ſemper graſſabantur. Horum fretus conſilio, & eorum facundia dictus archiepiſcopus confiſus nephanda, monaſterium iſtud ex omni parte ferocius inpugnabat. Unde electus & monachi coram domino *Alexandro* iij. querelam depoſuerunt ſuper eo quod prædictus archiepiſcopus electum *Auguſtinenſem* benedicere recuſavit. Quare dominus papa eidem archiepiſcopo dedit in mandatis, ut ipſum electum in ſuo *Auguſtinenſi* monaſterio abſque exactione profeſſionis benediceret; quod ſi archiepiſcopus prædictum electum benedicere nollet, tunc ipſe per ſe aut per ſufficientem reſponſalem citra feſtum purificationis conſpectui domini papæ ſe repræſentet, ipſi electo ſuper ejus benedictione reſponſurus. Nolens igitur archiepiſcopus electum ullatenus benedicere, conſtituto ſibi termino miſit ad curiam domini papæ procuratores ſuos, duos illos clericos ſuperius nominatos, de quorum ſingulari eloquentia plus quam de ſuæ cauſæ juſtitia confidebat. Electus igitur *Rogerus* perſonaliter cum monachis ſuis quibuſdam ad curiam ſimiliter ſe tranſtulit. Comparentibus igitur partibus coram domino papa & Cardinalibus habita eſt ibidem longa inter partes diſceptatio. Tandem auditis hinc inde propoſitis, inſpectiſque privilegiis ex utraque exhibitis, dominus papa ad ſententiam diffinitivam proceſſit; & pro electo ſancti *Auguſtini* & ejus monaſterio ſententiavit in hunc modum. ALEXANDER *epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis* Rogero *electo & fratribus ſancti* Auguſtini Cant. *ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Recepta olim querimonia ex parte veſtra, quod venerabilis frater noſter* Cantuarienſis *archiepiſcopus apoſtolicæ ſedis legatus tibi fili electe in monaſterio veſtro, quod ad juriſdictionem* Romanæ *eccleſiæ nullo mediante pertinet, nollet benedictionem impendere, eidem archiepiſcopo apoſtolicis ſcriptis dedimus in mandatis, ut vel te, fili electe, in præſcripto monaſterio abſque exactione profeſſionis benediceret, aut uſque ad feſtum purificationis proxime præteritum per ſe aut per ſufficientem reſponſalem ſuum noſtro ſe conſpectui præſentaret; Cumque tam tu fili electe quam dilecti filii noſtri magiſter* Gerardus Pucella *& magiſter* Petrus Bleſenſis *procuratores ejuſdem archiepiſcopi, ad noſtram pro cauſa ipſa veniſſetis præſentiam, & longam diſceptationem coram nobis habuiſſetis ad invicem, illis aſſeverantibus, quod in eccleſia* Cantuarienſi *ab archiepiſcopo benedici, & obedientiam ei præſtare deberetis, vobis quoque contra proponentibus, quod in monaſterio veſtro benedictionem ſine exactione obedientiæ deberet impendere; Nos inſpectis antiquis privilegiis eccleſiæ veſtræ, & præcipue privilegio beati* Auguſtini Cantuarienſis *archiepiſcopi quod veſtro monaſterio indulſit; Conſideratis quoque ſcriptis piæ recordationis prædeceſſorum noſtrorum* Anaſtaſii *&* Adriani Romanorum *pontificum, quibus idem archiepiſcopus videbatur inniti; Cognito eciam quod ſanctæ memoriæ pater & prædeceſſor noſter* Eugenius *papa* Theobaldo *quondam* Cantuarienſi *archiepiſcopo injunxiſſet, ut* Silveſtro *quondam electo monaſterii veſtri benedictionis in eodem monaſterio munus impenderet, ita quod ab eo profeſſionem obedientiæ non poſtularet; Te ab inpetitione ipſius archiepiſcopi communicato conſilio fratrum noſtrorum abſolvimus, ſtatuentes ut* Cantuarienſis *archiepiſcopus te & ſucceſſores tuos in monaſterio veſtro abſque exactione obedientiæ contradictione poſtpoſita benedicat. Ut autem hæc noſtræ diffinitionis ſententia perpetuis temporibus inviolabiliter obſervetur, eam auctoritate apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, &c.* Sententia igitur pro electo ſancti *Auguſtini* ejuſdemque monaſterio ut prædictum eſt lata per dominum papam & confirmata, dominus papa volens obedientiæ virtutem in prædicto archiepiſcopo plenius experiri, prædictum electum ſancti *Auguſtini* remiſit ad præfatum archiepiſcopum juxta formam prædictæ ſententiæ latæ benedicendum, cum literis domini papæ ita ſe habentibus.

Ricardus Archiep.

« *Alexander* epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili archiepiſcopo apoſtolicæ ſedis legato ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum dilecti filii noſtri electus beati *Auguſtni Cant.* & magiſter *G. Pucella* & magiſter *P. Bleſenſis* clerici tui pro cauſa quæ inter te & eundem electum vertebatur ſuper benedictione illi exhibenda, noſtro ſe conſpectui præſentaſſent, & in audientia noſtra tam pro te quam pro altera parte multa varia & diverſa allegata fuiſſent, Nos inſpectis privilegiis *Romanorum* pontificum eccleſiæ beati *Auguſtini* indul-

Henric. II. Rex.

« indultis, & præcipue privilegio quod beatus *Auguſtinus Cantuarienſis* archiepiſcopus monaſterio illi conceſſit: Conſideraris quoque ſcriptis piæ recordationis *Anaſtaſii* & *Adriani Romanorum* pontificum quibus videbaris inniti. Cognito etiam quod ſanctæ memoriæ pater & prædeceſſor noſter *Engenius* papa *Theobaldo* quondam *Cantuarienſi* archiepiſcopo injunxiſſet, ut *Silveſtro* quondam Electo monaſterii ſancti *Auguſtini* benedictionis munus impenderet, ita quod ab eo profeſſionem non poſtularet, Electum ipſum ab inpetitione tua & ſucceſſorum tuorum communicato fratrum noſtrorum conſilio, abſolvimus, ſtatuentes ut archiepiſcopus *Cantuarienſis* qui pro tempore fuerit electum in ecclesia beati *Auguſtini* abſque exactione obedientiæ de cætero benedicat: Ideoque fraternitati tuæ per apoſtolica ſcripta præcipiendo mandamus, & in obedientiæ virtute præcipimus, quatinus prædictum Electum in monaſterio ſuo nulla exacta obedientia benedicas. Quod ſi infra triginta dies poſtquam exinde requiſitus fueris, ipſum benedicere forte nolueris, venerabili fratri noſtro *Wygornienſi* epiſcopo dedimus in mandatis, ut eum nullius contradictione vel appellatione obſtante auctoritate fretus apoſtolica benedicat.

Reſcriptum directum *Wygornienſi Epiſcopo.*

« *Alexander* epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilecto fratri *Wygornienſi* epiſcopo ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum venerabili fratri noſtro *Cantuarienſi* archiepiſcopo apoſtolicæ ſedis legato dedimus in mandatis, ut dilecto filio noſtro Electo ſancti *Auguſtini Cant.* in monaſterio ſuo quod ad juriſdictionem *Romanæ* ecclesiæ nullo mediante pertinet, munus benedictionis non differret aliquatenus impertiri: Ex eo quod idem archiepiſcopus hoc recuſavit, de jure potuiſſemus eidem Electo benedictionem ipſam per nos vel per alium qui nobis non ita de facili contradiceret exhibere, volentes autem in eo adhuc obedientiæ virtutem plenius experiri, poſt longam diſceptationem quam idem archiepiſcopus in præſentia noſtra per nuncios ſuos contra ipſum Electum ſuper controverſia habuerit benedictionis, quæ de communi conſilio fratrum noſtrorum deciſa eſt, quod *Cantuarienſis* ipſum & ſucceſſores ſuos in monaſterio ſancti *Auguſtini* abſque exactione profeſſionis benedicat, contradictione poſtpoſita, ex conſueta & habundanti ſedis apoſtolicæ benignitate eundem Electum pro munere benedictionis ad memoratum archiepiſcopum duximus remittendum. Attendentes igitur labores & expenſas quas idem monaſterium ſuper hoc jam longo tempore ſuſtinuit, fraternitati tuæ per apoſtolica ſcripta mandamus & in virtute obedientiæ injungimus, quatinus ſi memoratus Archiepiſcopus infra terminum noſtris literis conſtitutum, eundem Electum ſicut à nobis diffinitum eſt, benedicere diſtulerit, tu noſtra fretus auctoritate omni excuſatione, contradictione, appellatione ceſſante quam citius ſuper hoc fueris requiſitus, illud efficere non moreris, nullo decreto noſtro vel alterius quo præceptum ſit appellationi deferendum inpediente, nullis etiam literis obſtantibus à nobis inpetratis vel inpetrandis, nulla exceptione quo minus vel tardius mandatum noſtrum adimpleas reſiſtente.

Ricardus Archiep.

Rogerus igitur electus cum ſupraſcriptis literis apoſtolicis in *Angliam* regreſſus, archiepiſcopo prædicto *Cantuariæ* mandatum apoſtolicum & ſe ipſum juxta idem mandatum benedicendum ſecundo optulit. Archiepiſcopus vero inducias petiit ut quid ſuper his faceret cum capitulo ſuo cæteroque conſilio plenius deliberaret. Sicque multarum prorogationum datis induciis, variiſque tractandi ſuper his diebus aſſignatis & locis, tandem finaliter benedicere prædictum electum juxta formam à domino papa præſcriptam archiepiſcopus recuſavit. Quare prædictus electus ad epiſcopum *Wygornienſem* acceſſit, & ab eo juxta formam mandati domini papæ ſibi ſuper hoc directi benedici poſtulavit. Iſte *Wygornienſis* per dominum archiepiſcopum ſubornatis, multis nugatoriis induciis prædictum electum non ſine magno diſcrimine laboris & expenſarum ipſius diutius protelavit. Tandem reſpondit, ſibi inhibitum fore per dominum regem, ne electo *Auguſtinenſi* munus benedictionis, in læſionem regiæ majeſtatis & præjudicium ecclesiæ *Cantuarienſis*, cujuſcumque papalis mandati auctoritate auſus ſit imponere. Rei enim veritas eſt, quod prædictus archiepiſcopus eundem electum *Auguſtinenſem* & ipſum monaſterium multipliciter diffamaverat apud regem; dixerat enim regi, quod prædictus *Rogerus* electus fecerat monaſterium ſancti *Auguſtini* Cenſuale *Romanæ* ecclesiæ in decem marcis auri ſingulis annis perpetuo ſolvendis, ut ſic illud monaſterium à regis ditione ac archiepiſcopi in utriuſque præjudicium doloſe auferret, & illud ſolo *Romano* Pontifici tam in temporalibus quam ſpiritualibus abſque omni medio ſubjectum eſſet: & in argumentum ſuæ falſæ fidei adjecit, quod ideo dominus papa in literis ſuis ſcribit prædictum monaſterium ad *Romanam* ecclesiam nullo medio pertinere. Qua falſa ſuggeſtione rex adverſus eundem electum ira commotus, in omnibus ejus negotiis multum ſibi infeſtus fuit & contrarius. Sicque electus *Auguſtinienſis* ſpe optata ſuæ benedictionis hac vice fruſtratus, neutro epiſcoporum mandatum apoſtolicum ſuper prædicta benedictione electi adinplente, ſecundo perſonaliter *Romam* rediit non ſine magno itineris & expenſarum diſcrimine, & à domino papa benedici humiliter poſtulavit.

§. 4. *De benedictione* Rogeri *abbatis per manus papæ, & reſtitutione annuli & mitræ.*

ANno igitur Domini M.C.lxxix. dominus papa *Alexander* iij. archiepiſcopi *Cantuarienſis* plenam attendens pertinaciam, Conſideranſque ipſi monaſterio ſancti *Auguſtini* multa & irreparabilia dampna ex tam diuturna deſolatione paſtoris poſſe ſuccreſcere, volens ipſius electi laboribus ſimul parcere & expenſis, eundem *Rogerum* electum beati *Auguſtini* in propria perſona *Tuſculani* benedixit quinto kal. Februarii anno quo ſupra, aſſiſtentibus in hac benedictione totius curiæ Cardinalibus & aliis diverſis prælatis numero xlvj. & clero & populo infinito. Reſtitutis ipſi *Rogero* mitra & anulo à prædicto papa, quæ diu in monaſterio beati *Auguſtini Cantuariæ* per ſimplicitatem quorundam abbatum fuerant intermiſſa. Miſit idem papa *Alexander* prædicto Abbati *Rogero* & monaſterio ſancti *Auguſtini* plumale ſuum & zonam ſuam in ſignum & memoriam An. Dñi 1179.

Henric. II. Rex.

riam ſpecialitatis & dilectionis perpetuæ. Et venit
plumale illud ad ſanctum *Auguſtinum* vj. kal. Ju-
lii per nuncium *Franconis* Camerarii domini papæ.
An. Dñi 1180. Succedente vero tempore, hoc eſt anno Domini M.C.
lxxx. idem *Alexander* papa miſit huic eccleſiæ &
abbati prædicto ſandalia, ſambucam eburneam
vij. idus Maii; cujus papæ memoria perpetuis tem-
poribus merito eſt celebranda. Literaſque ſuas ſu-
per prædicta benedictione præſcriptam diffinitivæ
ſententiæ formam continentes prædicto electo *Au-
guſtinenſi* dedit in hæc verba. « ALEXAN-
« DER epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilecto filio
« *Rogero* abbati ſancti *Auguſtini* ſalutem & apo-
« ſtolicam benedictionem. Cum venerabile fratre
« noſtro *Ricardo Cantuarienſi* archiepiſcopo apo-
« ſtolicæ ſedis legato tibi recuſante in monaſterio
« tuo benedictionis munus impendere, ad noſtram
« jampridem præſentiam acceſſiſſes, & poſtulaſſes
« ab apoſtolicæ ſedis clementia quod tibi faceremus
« in monaſterio tuo benedictionis munus inpendi,
« Nos ſanctæ recordationis patris & prædeceſſoris
« noſtri papæ *Eugenii* veſtigiis inhærentes, prædi-
« cto archiepiſcopo de communi fratrum noſtrorum
« conſilio mandavimus, & per ſcripta noſtra diſtri-
« ctè præcepimus, ut infra xxx. dies poſt recepti-
« onem literarum noſtrarum tibi abſque ulla exacti-
« one profeſſionis in monaſterio tuo munus benedi-
« ctionis impertiretur: quod ſi infra tempus præſcri-
« ptum facere nollet, venerabili fratri noſtro *Wigor-
« nienſi* epiſcopo in obedientiæ virtute præcepimus id
« ipſum maturius adimplendum. Illis autem mini-
« me noſtrum præceptum adinplentibus, ad noſtram
« præſentiam rediiſti, cavere deſiderans ne monaſte-
« rium tibi commiſſum paſtorali diutius proviſione
« careret; unde tam in archiepiſcopum quam in epi-
« ſcopum pro contemptu præcepti noſtri merito po-
« tuiſſemus durius vindicare, & eidem archiepiſcopo
« & ſucceſſoribus ſuis ſucceſſores tuos benedicendi
« deinceps adimere facultatem: mitigantes tamen
« motum animi, & rigorem juſtitiæ de ſolita beni-
« gnitate ſedis apoſtolicæ temperantes, tibi licet in-
« meriti, ſalvo jure ipſius archiepiſcopi & ſucceſſo-
« rum ſuorum in benedictione abbatis, benedictionis
« munus Domino auxiliante impendimus. Statuen-
« tes ut de cætero *Cantuarienſis* archiepiſcopus qui
« pro tempore fuerit, ſucceſſores tuos ſine exactione
« profeſſionis in commiſſo tibi monaſterio benedi-
« cat. Quod ſi infra xl. dies poſtquam fuerit requi-
« ſitus eos benedicere forte omiſerit, niſi manifeſtam
« & canonicam excuſationem prætendere potuerit,
« ad *Romanam* eccleſiam benedicendi accedant, vel
« per epiſcopum per quem *Romanus* pontifex decre-
« verit, benedictionem conſequantur. Ut autem hæc
« noſtra Conſtitutio perpetuis temporibus inviola-
« biliter obſervetur, eam auctoritate apoſtolica ro-
« boramus & præſentis ſcripti &c.

§. 5. *Deſamatio* Rogeri *Abbatis apud Regem.*

ET quia prædictus electus *Rogerus* nunc autem
abbas, apud dominum Regem per ipſum ar-
chiepiſcopum ut prius ſcriptum eſt, fuerat falſo diffa-
matus, ideo dominus papa prædicto domino regi
ſcripſit literas ſuas excuſatorias & ſimul recommen-
daticias pro ipſo *Rogero* abbate ſancti *Auguſtini*
in hæc verba. « ALEXANDER epiſcopus
« ſervus ſervorum Dei *Henrico* illuſtri regi *Anglo-*
« *rum* ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Au- *Richardus Archiep.*
« divimus regiæ magnitudini falſo fuiſſe ſuggeſtum,
« dilectum filium noſtrum *R.* abbatem nunc ſancti
« *Auguſtini Cant.* nullam apud vos gratiam inve-
« niſſe, quia monaſterium ſuum eccleſiæ *Romanæ*
« in x. marcis auri annuatim ſolvendis fecerat cen-
« ſualem. Quod utique omnino eſt alienum à vero,
« & miramur ſi prudentia tuæ ſerenitatis hujuſmodi
« ſuggeſtioni fidem potuit quomodolibet adhibere,
« cum hoc nec in mentem deſcenderit, nec etiam ab
« ore vel ex parte ipſius abbatis verbum de aliquo
« cenſu à prælibato monaſterio conſtituendo. Nolu-
« mus autem tuam ſublimitatem latere quia non eſt
« conſuetudo *Romanæ* eccleſiæ hujuſmodi cenſus
« ſtatuere, aut quamlibet eccleſiam tali modo
« gravare. Sane quod ita pro benedicendo jam di-
« cto Abbate venerabili fratri noſtro *R. Cantua-
« rienſi* archiepiſcopo legato ſedis apoſtolicæ ſuper-
« ſcripſimus, hæc fuit cauſa, quod à longis retro
« temporibus Abbates ſancti *Auguſtini* pro bene-
« dictione habenda multas difficultates, plurimos
« labores atque diſpendia conſueti fuerant ſuſtinere,
« veniendo *Romam*, remeando in *Angliam* & *Ro-
« mam* iterum redeundo. Nam tempore beatæ me-
« moriæ patris & prædeceſſoris noſtri *Eugenii* papæ,
« electus qui tunc erat à *Cantuarienſi* archiepiſcopo
« benedictionem optinere minime potuit, donec bis
« *Romam* in magnis ſumptibus venit & in *Angliam*
« remeavit. Is autem, qui nunc eſt non valens gra-
« tiam benedictionis ab archiepiſcopo percipere,
« compulſus eſt ſicut anteceſſores ejus fecerant, *Ro-
« mam* venire, & in *Angliam* non abſque difficul-
« tate reverti, ad eundem archiepiſcopum literas
« diſtrictionis reportans, ut infra xxx. dies in mo-
« naſterio ſuo ſine exactione profeſſionis illi bene-
« dictionis munus inpertiri curaret. Quod ſi forte
« facere nollet, ſub eadem diſtrictione venerabili
« fratri noſtro *Wygornienſi* epiſcopo id ipſum infra
« alios xxx. dies præcepimus adimplendum. Neutro
« autem mandatum inplente, idem abbas ad nos
« coactus eſt non ſine multo diſcrimine rerumque
« diſpendio laborare. Licet autem moti fuerimus
« & turbati, & injurioſum reputaverimus nimium,
« quod archiepiſcopus & epiſcopus præceptum no-
« ſtrum non ſunt executi, & de jure potuiſſemus
« archiepiſcopo & ſucceſſoribus ejus abbatem ſancti
« *Auguſtini* de cætero facultatem benedicendi au-
« ferre, mitigantes tamen motum animi & de con-
« ſueta clementia ſedis apoſtolicæ rigorem juſtitiæ
« temperantes, prædicto abbati benedictionis munus
« impendimus, ſalvo jure archiepiſcopi & ſucceſſorũ
« ſuorum in benedictione abbatis, videlicet quod
« abbates ſancti *Auguſtini* in eodem monaſterio
« ſine exactione profeſſionis benedicere debeant.
« Ipſum itaque regiæ celſitudini commendantes, ro-
« gamus attentius & monemus, quatinus prædi-
« ctum abbatem divini amoris intuitu & pro reve-
« rentia beati *Petri* & noſtra diligas, manuteneas &
« defendas, nec ſinas eum pro debitis *Judæorum*
« ulterius moleſtari, nec adverſus eum vel monaſte-
« rium moveatis, quod literis noſtris exprimimus
« ipſum monaſterium nullo mediante ad nos pertine-
« re, quia nos de perſona eccleſiaſtica non ſeculari
« ſuper hoc intellectum habemus, & in hoc minime
« honori tuo derogatur.

Henric. II. Rex.

§. 6. **Kyngeſmelle** *ad civitatem* Cant. *deventum eſt.*

R*Ogerus* in gratiam & amorem regis aliqualiter ſic ſuſceptus, abbatia quæ in manu ſua per duos annos & dimidium exciterat ſeiſita, cum omnibus ſuis appendiciis molendino de **Caſtbrigge** dumtaxat excepto ſibi tunc reſtituta. Et nota quod iſtud molendinum per *Clarembaldum* ſuperius nominatum cum aliis rebus & poſſeſſionibus per eum nequiter diſtractum, domino regi *Henrico* & ſucceſſoribus ſuis alienatum, & ad opus ſuæ civitatis rehabitum: Iſte tamen *Henricus* rex ad recompenſationem hujus injuriæ iſti monaſterio multas libertates ſcribitur conceſſiſſe; ut in ſequentibus debet apparere.

ET quia nonnulla memoriæ digna pendente lite ſuper benedictione prædicta in iſto monaſterio feruntur geſta, ideo nunc, expedita & deciſa controverſia prædicta, ad illa quæ emiſſa ſunt manus convertatur ſcriptura.

§. 7. Thanetenſes *debent venire ad curiam* S. Auguſtini.

An. Dñi 1176. ANno Domini milleſimo C.lxxvj. anno autem regis *Henrici* ſecundi xxij. menſe Decembri in vigilia ſancti *Thomæ* apoſtoli *Rogerus* electus beati *Auguſtini Cant.* & homines de *Thaneto* qui pertinent ad tenementum beati *Auguſtini* tali modo pacificati ſunt. Controverſia quippe inter monachos ſancti *Auguſtini* & homines de *Thaneto* diutius agitata eſt, ipſis *Thanetenſibus* aſſerentibus ſe ad capitalem Curiam beati *Auguſtini Cant.* placitandi cauſa vel judicium ſuſtinendi nullo modo debere accedere, ſet in halimoto ſuo in *Thaneto* omnia judicia ſua exerceri, unde idem electus poteſtatem regiam interpellans, optinuit, quod ex regio mandato eadem controverſia in comitatu *Canciæ* debitum finem ſortiretur. Die itaque conſtituto *Cantuariæ* in eodem comitatu aſtantibus utriſque partibus in conſpectu *Johannis de Kardyf* ſupplentis vices *Roberti filii Bernardi* vicecomitis, iidem *Thanetenſes* coacti ratione æquitatis recognoverunt, ſe debere ad curiam ſancti *Auguſtini Cant.* venire quociens ſummoniti fuerint, & ibidem ſi de aliqua re erga eos querelam abbas habuerit, placitum inire & judicio curiæ ſtare, ſicut homines alterius villæ. Et recognoverunt quod illud idem dirationatum fuerit contra ſe tempore *Clarembaldi* quondam electi ſancti *Auguſtini*, de rebellione vero ſua guagium dederunt electo in manciam ipſius, & in manu *Radulphi* ſenioris ſancti *Auguſtini* vidente toto comitatu & teſtificante.

§. 8. *Terra permutata in* **Burgate.**

1177. ANno Domini M. C. lxxvij. facta eſt quædam commutatio terrarum cenſualium inter monaſterium iſtud & monaſterium *ſanctæ Trinitatis*. Habebat enim iſtud monaſterium quaſdam terras ex parte meridiana cimiterii *ſanctæ Trinitatis* juxta campanile eorum, quæ terræ reddebant huic monaſterio ſingulis annis xx. ſolidos & xj. denarios. Et quia iſtæ terræ erant ipſis de *ſancta Trinitate* ita propinquæ, & in caſu multum periculoſæ, ideo prædictus electus & Conventus ſancti *Auguſtini* licet invite, precibus tamen regis *Henrici* coacti, mutaverunt prædictas terras cum quibuſdam terris quæ fuerunt de dominio *ſanctæ Trinitatis* diverſis locis in civitate jacentibus: Quæ terræ reddebant ſingulis annis xxij.s. ij. d. Hæc commutatio eſt confirmata ſigillo regis *Henrici* & ſigillis utriuſque monaſterii. Cujus rei Compoſitio ſuperius eſt deſcripta. Eodem eciam anno & tempore & prædictarum terrarum permutationis cauſa, Conventus eccleſiæ *ſanctæ Trinitatis* ratificavit confirmationem quondam *Theobaldi* archiepiſcopi ſuper eccleſiis de **Menſtre** & **Northborne** cum capellis ad certos uſus hujus monaſterii deputatis. Confirmaverunt eciam quicquid juris in hiis vel in aliis noſtris eccleſiis idem *Theobaldus* archiepiſcopus huic monaſterio conceſſit, & per conſequens eccleſias de **Faverſham** & **Middelton** cum capellis quantum in ipſis fuit ratificaverunt. De hac Confirmatione *Theobaldi* archiepiſcopi dicitur ſupra ſub tempore Abbatis *Hugonis* primi. *Ricardus* Archiep.

§. 9. *Cervus in Foreſta de* **Tonebregg.**

ANno M. C. lxxvij. Rogerus de Clare *Comes Herefordiæ, Omnibus hominibus & amicis ſuis* Francis *&* Anglis *ſalutem. Sciatis quod dedi Deo & Eccleſiæ ſancti* Auguſtini j. *cervum annuatim in foreſta mea de* **Tonbrigge**, *ita quod homines mei illum capient & liberabunt miniſtris abbatis ſancti* Auguſtini *quicumque abbas fuerit. Volo itaque & firmiter precipio quod donum iſtud habeat eccleſia ſancti* Auguſtini *libere & quiete & inconcuſſe de me & heredibus meis.*

§. 10. *Alienatio eccleſiæ de* **Faverſham** Oſberno *de* Camera.

ANno ſequente prædictus electus ſancti *Auguſtini Rogerus* ad preces regis *Henrici* dedit eccleſiam de **Faverſham**, inconſulto ſuo conventu, cuidam clerico nomine *Oſberno de Camera*, ſub annua penſione ſex marcarum reddenda ſingulis annis monachis ſancti *Auguſtini*, tamquam veris perſonis eccleſiæ prædictæ: Quæ tamen donatio magno fuit ſancti *Auguſtini* detrimento, eo quod per iſtam donationem eccleſia de **Middelton** ad preces regis *Henrici* ac etiam *Matildis* imperatricis, poſſeſſio & proprietas utriuſque eccleſiæ, niſi Deus propentius nos reſpexiſſet, perpetuo huic monaſterio fuiſſet amiſſa, ut inferius planius apparebit. An. Dñi 1178.

§. 11. *Eccleſia de* **Middelton** *datur clerico domini regis.*

EOdem anno *Rogerus* electus poſtquam de *Roma* prima vice rediit, ad petitionem domini regis *Henrici*, conceſſit cuidam clerico, nomine magiſtro *Franconi*, xij. marcas annuæ penſionis de camera ſua percipiendas, prius enim eidem *Franconi* dedit quatuor marcas ad petitionem camerarii domini papæ. Has igitur

Ricardus Rex. L. igitur xvj. marcas prædictus *Franco* petiit ſibi aſſignari in loco certo; unde prædictus *Rogerus* electus conſentientibus ſibi quibuſdam de conventu licet paucis, ad petitionem ipſius domini regis prædicti, aſſignavit prædicto *Franconi* eccleſiam de **Middelton**, donec ei alias provideret; retinuit tamen abbas ſibi & conventui decimas de dominico regis, & de reſiduo etiam eccleſiæ prædictæ xl. s. ultra xvj. marcas penſionis ſupradictæ. Super hac aſſignatione prædictus *Franco* literas regis optinuit, & per vicecomitem in poſſeſſionem prædictæ eccleſiæ ductus fuit, quod maximo detrimento huic monaſterio fuit, nam per has duas conceſſiones eccleſiarum de **Faverſham** & de **Middelton** ad preces regias, non ſolum proprietatem quam in prædictis eccleſiis hoc monaſterium prius habuerat & adhuc habet, verum etiam & ipſarum eccleſiarum advocationem ſive patronatum perpetuo amiſiſſet tempore *Johannis* regis, niſi juſtitia ex alto clementius proſpexiſſet, ipſo rege *Johanne* jus patronatus prædictarum eccleſiarum vendicante jure anteceſſorum ſuorum, & ratione ultimæ præſentationis, ut loco ſuo, Deo juvante, dicetur. Anno eodem kal. Maii pontificatus domini *Alexandri* papæ tercii anno xix. idem dominus *Alexander* papa tercius dedit huic monaſterio privilegium ſuum autenticum ſuper confirmatione libertatum & jurium iſtius monaſterii. In quo privilegio cum *Eugenio*, *Lucio*, *Innocentio* & cæteris prædeceſſoribus ſuis, hoc excepto in illa clauſula, *obeunte te nunc*, &c. ubi in fine capituli in aliis dicitur, *Perſona quam ſibi in abbatem elegerint abſque omni venalitate in eodem monaſterio benedicatur*; In iſto privilegio dicitur, *ſine aliqua profeſſionis exactione in eodem monaſterio benedicatur*. Iſta bulla eſt cum ſubſcriptione xiij. Cardinalium.

§. 12. *De terris aſſartatis in* **Kingeſdowne**.

EOdem anno ſopita fuit controverſia inter *Rogerum* abbatem ſancti *Auguſtini Cant.* & *Warinum* Priorem, & fratres hoſpitalis *Jeroſolimitani* ſuper decimis de **Kingeſdowne** amicabili compoſitione in hunc modum, videlicet quod prædicti fratres hoſpitalis habebunt imperpetuum omnes decimas de aſſartis de **Kingeſdowne**, de terra *Fulconis*, & de aliis aſſartatis quas *Hamo* miles tenet, & de omnibus aliis terris quæ fuerunt aſſartatæ die qua hoc cyrographum factum fuit die *S. Katerine* virginis anno ſupradicto. Reddendo inde eccleſiæ beati *Auguſtini Cant.* imperpetuum decem ſolidos ſterlingorum per annum ad feſtum *S. Michaelis*. Et ſi contingat alias terras aſſartari de eodem **Kingeſdowne** in poſterum, omnes decimas de illis terris aſſartatis libere & ſine omni reclamatione prædictorum fratrum eccleſia beati *Auguſtini Cant.* imperpetuum percipiet. Act. & dat. anno & die ſupradictis.

CAP. XIV.

§. 1. *Legatus nos interdicere vel excommunicare non debet.*

An. Dñi 1179. ANno Domini M. C. lxxix. *Alexander* papa prædictus indulſit huic monaſterio, ne *Cantuarienſis* archiepiſcopus, aut archidiaconus ejus, ſeu officiales ſive aliquis legatus obtentu legationis monaſterium iſtud vel monachos ejus aliqua ſententia gravare præſumat, nec eccleſias, clericos vel homines noſtros contra privilegia ſedis apoſtolicæ interdicere vel excommunicare præſumat, niſi à latere fuerit *Romani* pontificis deſtinatus, vel niſi mandatum ab eo ad hoc ſuſceperit ſpeciale. Indulſit etiam per idem privilegium, ut criſma, oleum ſanctum, conſecrationes altarium, ordinationes monachorum & clericorum qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, à *Cantuarienſi* archiepiſcopo ſuſcipiamus ſi gratiam & communionem ſedis apoſtolicæ habuerit, & ea gratis & abſque ulla pravitate impertiri voluerit, alioquin quemcumque voluerimus poterimus catholicum adire epiſcopum, qui quidem papæ fultus auctoritate nobis quod poſtulatur indulgeat. *Ricardus Archiep.*

§. 2. *Privilegium de præſentatione eccleſiarum & licentia excommunicandi maleſactores noſtros.*

ANno eodem ſupradictus papa conceſſit nobis privilegium ſuum prohibitorium; ſub hac forma. ALEXANDER *epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis* Rogero *abbati & monachis ſancti* Auguſtini *ſalutem & apoſtolicam benedictionem. De minori poſſemus*, & infra, *Auctoritate apoſtolica prohibemus, ne in eccleſiis ad præſentationem veſtram ſpectantibus ulli niſi à vobis præſentati fuerint ordinentur, ſet ſi quos vobis non præſentantibus ordinari contigerit, ab eiſdem eccleſiis amoveantur, & eorum ordinatio penitus irrita habeatur, niſi forte, quod abſit, præſentationem clericorum vos conſtiterit malicioſe deferre.*

Eodemque anno prædictus papa indulſit nobis per aliud privilegium ut poſſimus excommunicare maleſactores noſtros ſub hac forma. ALEXANDER *epiſcopus ſervus ſervorum Dei* Rogero *abbati ſancti* Auguſtini, *&c. Cum in noſtra eſſes*, & infra. *Nos itaque attendentes monaſterium ipſum ad diſpoſitionem beati* Petri *& noſtram ſpecialiter pertinere, & ob hoc ei amplius debitores exiſtere, tibi & ſucceſſoribus tuis de conſueta clementia ſedis apoſtolicæ indulgemus, ut ſi archiepiſcopi, vel epiſcopi, aut alii eccleſiarum prælati vobis de malefactoribus veſtris parochianis ſuis, tercio per vos requiſiti humiliter & devote plenam non fecerint rationem, eos excommunicandi auctoritate noſtra, contradictione & appellatione ceſſante, liberam habeatis de cætero facultatem; & ſententiam ipſam rationabiliter latam nullus audeat niſi ſatisfactione congrua præſtita immutare.* Indulſit etiam per aliud privilegium prædictus papa, ut cum generale interdictum terræ fuerit, liceat nobis clauſis januis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce divina officia celebrare.

§. 3. *De privilegiorum accuſatione & præſentatione clericorum.*

ANno Domini M. C. lxxxj. præfatus ſiquidem archiepiſcopus ab exactione profeſſionis abbatis ſancti *Auguſtini* ſententialiter abjudicatur, cæteris anteceſſoribus ſuis, contra prædictum monaſterium acrius inſurgebat, & ut ipſius monaſterii ſtatum An. Dñi 1181.

Henric. II. Rex.

ſtatum funditus pro poſſe everteret molitur, aggreſſus eſt ejuſdem monaſterii privilegia arguere falſitatis, Claves eccleſiarum noſtrarum vacantium tam ipſe quam archidiaconus ſibi attripere, in eiſdem eccleſiis perſonas & alios clericos invitis fratribus ordinare, clericos ſervientes & alios homines ipſis fratribus quoquo modo obſequentes excommunicare. Super quibus omnibus & ſingulis gravaminibus fratres iſtius monaſterii ad dominum papam appellaverunt, unde idem dominus papa ſcripſit prædicto archiepiſcopo edictum prohibitorium, quod hucuſque cum cæteris privilegiis reſervatur; In quo prohibetur ne vacantibus eccleſiis noſtris claves ipſarum contra antiquam conſuetudinem iſtius monaſterii præſumat archiepiſcopus accipere, aut in eis perſonas aliquas invitis fratribus ejuſdem monaſterii ordinare, ſeu clericos homines noſtros eccleſiaſtica ſententia aggravare. Scripſit eciam idem papa archiepiſcopo & archidiacono conjunctim in hæc verba. *Gravis admodum ad nos querela*, & infra. *Præſentium auctoritate vobis mandamus atque præcipimus, quatinus cum prædicti abbas & fratres ſancti* Auguſtini *ad eccleſias ſuas vacantes perſonas duxerint idoneas præſentandas, eas ſine calumpnia occaſione & excuſatione ceſſante recipiatis, nec in eis ſine præſentatione ipſorum quoſlibet inſtituere præſumatis. Quod ſi præceptum noſtrum in hac parte duxeritis negligendum, ſicut prædicto monaſterio de benedictione abbatis prævidimus, ita Domino auxiliante providere curabimus, quod aſſenſu ſeu auctoritate veſtra non requiſita eccleſias ſuas poterint de quibuſcumque perſonis voluerint ydoneis ordinare.* Super accuſatione vero privilegiorum prædictorum idem dominus papa ſcripſit *Herefordenſi* & *Wygornienſi* epiſcopis, & magiſtro *Petro de Melidis*, ut ſi præfatus archiepiſcopus privilegia quibus idem abbas & fratres ſe ab ejus impetitione defendi credunt, vellet redarguere falſitatis, ea ſibi facerent quamtocius exhiberi, & quæ præponerentur hinc inde appellatione remota diligentius audientes, eadem privilegia facerent fideliter & ſtudioſe conſcribi. Hujus mandati auctoritate prædicti delegati *Wygornienſis* epiſcopus & magiſter *Petrus de Melidis*, *Herefordenſi* epiſcopo abſente, venientes *Cantuariam* archiepiſcopum & abbatem ſancti *Auguſtini* coram ſe evocari fecerunt in eccleſia ſancti *Gregorii*, quæ ſub muro civitatis poſita quaſi thalamus ipſius archiepiſcopi reputatur. Confluxerat enim illuc tota ſinodus quæ celebrabatur eodem die, erantque vici, plateæ & atria plena hominibus temerariis, ad diſpendium abbatis ſancti *Auguſtini* & fratrum paratis, & ad hoc per ipſum archiepiſcopum ſpecialiter adductis. Delegatis itaque ſupraſcriptis in ipſa eccleſia ſancti *Gregorii* pro tribunali ſedentibus, evocatiſque coram ſe partibus monachis ſancti *Auguſtini*, judices ipſi præceperunt, ut omnia privilegia quæcunque à tempore beati *Gregorii* papæ penes ipſos eſſent, archiepiſcopo ipſi exhiberent. Set ad hoc monachi ſancti *Auguſtini* reſponderunt, Non omnia privilegia in mandato apoſtolico contineri; ſet quædam, illa duntaxat, quæ arguere vellet falſitatis. Nec mandatum fuiſſe, ut adverſario exhiberentur, ſed judicibus. Nec de loco exhibendi aliquid in mandato expreſſum habebatur, unde & locum ipſum merito eis ſuſpectum dicebant. Tandem multis altercationibus ex utraque parte habitis, ad inſtantiam judicum tanquam hoc de voluntate archiepiſcopi peterent, conceſſerunt prædicti monachi, ut cum tribus clericis & monachis tribus ipſe archiepiſcopus ſeptimus apud beatum *Auguſtinum* videret illorum privilegia & tractaret. Set cum hoc archiepiſcopus renuiſſet, eiſdem adhuc judicibus poſtulantibus, monachi ſancti *Auguſtini* annuerunt, ut ipſe archiepiſcopus cum vj. monachis & vj. clericis ipſe terciuſdecimus una cum judicibus copiam privilegiorum haberet. Set & hoc archiepiſcopus reſpuit, non propter laborem, cum eccleſia beati *Auguſtini* à loco judicii prædicto per tractum arcus unius vix diſtare videatur. Monachi vero ſancti *Auguſtini* perpendentes in duobus caſibus à judicibus mandati ſui fines excedi, præcipientibus omnia ſimul privilegia & adverſario exhiberi, cementeſque ſuperhabundantem conceſſionem ſuam ab archiepiſcopo contempni, ad appellationis remedium confugerunt. Judices tamen appellationi non deferentes, ipſis partibus diem protogarunt *London*. craſtino poſt feſtum ſancti *Laurencii*; ubi monachi ſancti *Auguſtini* peremptorio die conventi ſub judicibus tribus poſt interpoſitam appellationem, audientes terminum præſcriptum, ſtatim appellationis remedium innovaverunt, cauſas ejus multiplices in ipſa appellatione exponentes. Poſt quam appellationem archiepiſcopus quoſdam ipſorum monachorum S. *Auguſtini* clericos ſuſpendit, & aliquas eorum eccleſias interdicto ſuppoſuit. Et quod mirabilius dictu eſt, quidam officiales prædicti archiepiſcopi literas apoſtolicas recipi eiſque obediri vetuerunt. Monachi vero *Auguſtinenſes* appellationes ſuas proſequentes coram domino papa, cauſam prædictam aliis committi judicibus inpetraverunt. Dominus vero papa commiſit cauſam prædictam *Eboracenſi* & *Dunelmenſi* epiſcopis, & ſancti *Edmundi* & ſancti *Albani* abbatibus ſub hac forma. *Recepimus literas quas dilecti*, & infra. *Attendentes tempus ad proſequendam appellationem præſcriptam nullatenus expectandum, cum privilegia niſi inſpecta argui non valeant falſitatis, & difficile ſit & periculoſum ea apud ſedem apoſtolicam exhiberi: de communi fratrum noſtrorum conſilio cenſuimus, ut coram vobis exhibeantur privilegia quæ archiepiſcopus duxerit arguenda, in clauſtro prædictorum fratrum, vel in alio loco ipſis omnino ſecuro & illi congruo ad arbitrium veſtrum uſque ad proximum feſtum nativitatis beati* Johannis Baptiſtæ. *Nolumus autem exhiberi omnia ſimul, ſet uno exhibito & ipſius inſpiciendi & conſcribendi ſi neceſſe fuerit copia præſtita, reddatur illud fratribus ipſis, & aliud præſentetur. Deinde uſq; ad Purificationem beatæ* Mariæ *ſequentis anni, archiepiſcopus ſufficienter inſtructus ad redarguenda privilegia prædicta per ſe vel ſufficientem reſponſalem ad apoſtolicam ſedem accedat. Si vero nec venerit nec ſufficientem miſerit reſponſalem, ei ſuiſque ſucceſſoribus perpetuum ſit ſilentium impoſitum privilegia ipſa ulterius arguendi. Interim autem privilegia ipſa nolumus vacillare. Set præcipimus ſententiam quæ ſuper ſtatu monaſterii lata eſt inviolabiliter obſervari. Mandamus etiam ut ſententia in clericos ejuſdem monaſterii vel eccleſias appellatione remota denuncietur publice non tenere. Et qui prohibuerunt literis apoſtolicis obediri aut eas recipi, compellantur ſuſpenſi ad ſedem apoſtolicam laborare.*

Ricardus Archiep.

Quia

Henric. II. Rex.

Quia igitur quanto amplius de prudentia veſtra & honeſtate confidimus, tanto ſtudioſius & fidelius decet vos commiſſum experientiæ veſtræ negotium ventilare, diſcretioni veſtræ mandamus atque præcipimus, quatinus in facto juxta formam quam præſcripſimus, omni gratia & timore poſtpoſito, ſublato appellationis diffugio procedatis, & in præſcripto feſto Purificationis reſcripta privilegiorum quæ vobis exhibita fuerint, cum literis veſtris rei veritatem continentibus ſub ſigillis veſtris nobis tranſmittatis incluſa. Ne autem contentio præ multitudine oriatur, jubemus ut archiepiſcopum in inſpectione privilegiorum duodecimum numerum excedere non ſinatis, ſet eum duodecim inter clericos & monachos faciatis eſſe contentum. Si autem omnes hiis exequendis, &c. Monachi vero ſancti *Auguſtini* appellationem ſuam prædictam proſequentes, quædam privilegia quæ idem archiepiſcopus arguere intendebat ad curiam ſecum detulerant, ea domino papæ oſtenſuri tempore oportuno, videlicet privilegium *Bonifacii* quarti & *Agathonis*, quæ hujus monaſterii privilegia ſunt primaria. Igitur poſtquam nuncii archiepiſcopi delegata, ut prætactum eſt, cauſa redargutionis prædicta, à curia verſus partes *Anglicanas* receſſerant, prædicti monachi privilegia antedicta domino papæ præſentaverunt. Quibus diligentius conſideratis & inſpectis, dominus papa perpendens ſtatum iſtius monaſterii in ipſis ſtabiliſſime fore fundatum, noluit ea remittere, ne aliquo caſu fortuito per viam poſſint deperire, ſet ea bulla ſua ſigillata præcentori *Lateranenſis* eccleſiæ tradidit ſalvo cuſtodienda uſque ad deciſionem cauſæ redargutionis falſi ſuperius annotatæ. Super qua retentione privilegiorum dominus papa ipſos judices in prædicta cauſa delegatos per bullam ſuam certificavit. In cujus ſcripti fine ſic ſcribitur. *Prefato archiepiſcopo & officialibus ejus auctoritate apoſtolica inhibere curetis, ut donec ſupradicta queſtio terminetur, contra tenorem privilegiorum monaſterii antedicti de poſſeſſionibus ejus vel hominibus clericis vel laicis, intus vel foris ſe aliquatenus non intromittant, quoniam queſtione ipſa durante præcipimus privilegia de quibus arguitur firmitatem habere. Dunelmenſis* epiſcopus & abbas ſancti *Albani* in iſta cauſa, ut prædictum eſt, judices delegati, juxta præſcripta apoſtolica partes coram ſe evocari fecerunt *Londoniæ* in monaſterio de Bermondeſeye. Partibus itaque in judicio conſtitutis, *Cantuarienſis* archiepiſcopus inſtanter petiit ſibi fieri exhibitionem privilegiorum eccleſiæ beati *Auguſtini* per quæ defenditur libertas ipſius eccleſiæ, ut inſpiciendi & tranſcribendi copia ſibi præſtaretur. Abbas vero & fratres reverenter & devote judicibus obtemperantes, de privilegiis quæ nominatim fuerant exhibenda, & quæ ipſi judices exhiberi præceperant, duo privilegia ipſis judicibus exhibuerunt, videlicet privilegium beati *Auguſtini* ejuſdem eccleſiæ patroni, & privilegium *Ethelberti* regis, ejuſdem monaſterii fundatoris. Cumq; aliorum privilegiorum exhibitionem prædicti judices ſibi fieri poſtularent, conſtanter & veraciter aſſeruerunt eciam privilegium beati *Gregorii* nec habere, nec unquam habuiſſe. Aſſeruerunt eciam privilegia *Adeodati* & *Johannis* paparum aut non habere, aut ignorare an haberent. Requiſiti de aliis privilegiis adjecerunt, *Agathonis* quod archiepiſcopus nominaverat, & privilegium *Bonifacii* quarti quod in petitione archiepiſcopi non fuerat nominatum, ad ſedem apoſtolicam tranſmiſſa fuiſſe, & à papa propter viarum pericula non fore remiſſa. Cui dicto fidem faciebant literæ domini papæ ipſis judicibus ſpecialiter directæ. Eodem autem die petebat dominus archiepiſcopus ſibi exhiberi privilegia *Innocentii*, *Calixti*, *Eugenii*, *Lucii*, quæ ante diem illum ſibi exhiberi non petierat. Set quia ad eorum exhibitionem tempus juriſdictionis præfatorum delegatorum non ſufficiebat, ideo petitio illa archiepiſcopi quantum ad illa fruſtrata fuit. Præterea de officialibus archiepiſcopi qui ſupra feruntur vetuiſſe literis apoſtolicis obediri aut eas recipi, præfati judices delegati domino *Cantuarienſi* archiepiſcopo de aſſenſu partis adverſæ injunxerunt ut ſuper hoc diligenter inquireret; & ſi ita eſſe invenerit, ipſos ſuſpenſos ad ſedem apoſtolicam mittere non poſtponeret. Hiis itaque geſtis, præfati judices tranſcripta privilegiorum beatorum *Auguſtini* & *Ethelberti* una cum proceſſu habito in exhibitione privilegiorum prædictorum literis ſuis domino papæ *Alexandro* retulerunt. Set antequam prædicta judicum relatio ad curiam perveniret, dominus papa prædictus *Alexander* tercius ex hac luce ſubtractus migravit ad Chriſtum. Cui ſucceſſit *Hubaldus Hoſtienſis* epiſcopus, & vocatur *Lucius* tercius.

Ricardus Archiep.

Defuncto igitur papa *Alexandro*, ac lite pendente inter archiepiſcopum & abbatem & monachos ſancti *Auguſtini*, prædictus archiepiſcopus *Ricardus* cum papa juſto defuncto ipſam eciam juſticiam fore credidit defunctam; monaſterium ſancti *Auguſtini* atrociſſime infeſtavit, ipſum in poſſeſſionibus, eccleſiis, clericis & hominibus intus & foris undique perturbando. Et quod gravius dictu fuit, profeſſionem ab ipſo abbate violenter extorquere nitebatur. Set licet abbas *Rogerus* ſancti *Auguſtini* in proſecutione cauſæ prædictæ tepeſceret, & ipſi archiepiſcopo quantum ad profeſſionem præſtandam ſi à monachis ſuis permitteretur libenter adquieviſſet, monachi tamen velut lapides ſolidiſſimi minus cedentes quo magis cæduntur, reſumptis viribus prædicto archiepiſcopo opponentes ſe murum pro domo domini viriliter reſtiterunt; miſſiſque nunciis gravamina quæ eis archiepiſcopus intulerat, domino papæ *Lucio* ſignificarunt, ejus remedium ſuper tantis oppreſſionibus implorantes. At dominus papa oſtendens juſticiam non eſſe mortuam ſet nec ſopitam, ſet *Mathatiæ Judaici* populi defenſore defuncto *Judam* fortiſſimum *Machabeum* in locum patris ſurrexiſſe, prædeceſſoris ſui facta confirmans, ſe patrem & patronum monachis ſancti *Auguſtini*, & hoc dictante juſticia exhibuit; unde primo ſententiam *Alexandri* papæ prædeceſſoris ſui ſuper benedictione abbatis ſancti *Auguſtini* ipſe *Lucius* papa per privilegium ſuum confirmavit. Hoc adiciendo ſtatuens, ut monaſterium ſancti *Auguſtini* cum omnibus pertinentiis intus & foris in ea ſemper libertate permaneat, in qua unquam melius uſque in hodiernum diem noſcitur extitiſſe, eo omnino non obſtante quod de privilegiis noſtris moverit præfatus archiepiſcopus quæſtionem. Item ſcripſit archiepiſcopo, archidiacono & eorum officialibus apoſtolica auctoritate interdicendo, ne de poſſeſſione hujus monaſterii hominibus, clericis vel eccleſiis, intus vel foris lite pendente ſuper privilegiis ullatenus ſe intromittant; & addit in fine dicens, *Sciturì quod ſi ſecus egeritis, auctore Deo in operis experientia ſentietis, quam grave nobis*

Henric. II. Rex. *bis ſit contemptum à vobis de inobedientia ſuſtinere.* Item inhibuit hominibus ad juriſdictionem iſtius monaſterii ſpectantibus tam clericis quam laicis, ne archieſpicopo in aliquo reſponderent vel ejus officialibus, donec de privilegiis falſi quæſtio terminaretur.

§. 4. *De exactione profeſſionis.*

INhibuit etiam archiepiſcopo in virtute obedientiæ, ne ab abbate ſancti *Auguſtini* profeſſionem aliquatenus exigeret, nec per ſe, nec per alium propter hoc eidem monaſterio moleſtus exiſteret, cum per hoc juri *Romanæ* eccleſiæ derogari videretur. Inhibuit prædictus papa abbati ſancti *Auguſtini* ſub periculo dignitatis & ordinis, ne archiepiſcopo profeſſionem faceret aut promitteret. Et invenientur iſtæ inhibitiones in regiſtro domini *Lucii* papæ tercii in ſecundo quaterno, & tenent fere totum tercium folium & principium quarti. Scripſit etiam prædictus papa ſub eodem tempore literas recommendatorias domino regi *Henrico* tunc regnanti pro domo beati *Auguſtini.* Sub eodem eciam tempore prædictus *Lucius* indulſit huic monaſterio, ne *Cantuarienſis* archiepiſcopus', ſeu archidiaconus, ſive officiales eorum, vel aliquis legatus obtentu legationis monaſterium ipſum, vel monachos ejus aliqua gravare ſententia, vel eccleſias, clericos aut homines noſtros interdicere valeat, vel excommunicare, niſi fuerit à *Romani* pontificis latere deſtinatus, vel mandatum ab eo ſuſceperit ſpeciale. Iſtud privilegium confirmavit ſuo tempore *Urbanus* 3. hujus ſucceſſor.

§. 5. *Criſma &c. poteſt recipi per nos à quocunque epiſcopo.*

PRæterea quod criſma, & oleum ſanctum, conſecrationes altarium, ordinationes monachorum & clericorum à quocumque voluerimus epiſcopo catholico poterimus ſuſcipere, nec ea nobis audeat aliquatenus denegare.

§. 6. *Beneficiati debent jurare fidelitatem.*

INdulſit eciam abbati, ut ſi quis clericus beneficium eccleſiaſticum ab hoc monaſterio adeptus ſolitum fidelitatis juramentum requiſitus præſtare contempſerit, ipſum auctoritate apoſtolica à beneficii perceptione abbas ſuſpendat, & donec antiquitus conſuetam ſecuritatem præſtiterit, faciat manere ſuſpenſum.

Cap. XV.

§. 1. *Compoſitio inter archiepiſcopum* Ricardum *& nos.*

An. Dñi 1182. ANno Domini M. C. lxxxij. cum controverſia diu fuiſſet mota inter *Ricardum* archiepiſcopum, & abbatem *Rogerum* ſancti *Auguſtini* & ejuſdem loci conventum ſuper accuſatione privilegiorum iſtius monaſterii, exactione profeſſionis ejuſdem abbatis, & cæteris quæ prius tacta ſunt, tandem monachi ſancti *Auguſtini* gravaminibus & expenſis multipliciter afflicti, rege *Henrico* partem archiepiſcopi favente, compulſi ſunt per ipſum regem cum prædicto archiepiſcopo pacem & concordiam per modum compoſitionis inire, licet non ſine detrimento ſtatus monaſterii & libertatis, privilegiorum ejuſdem præjudicio irremediabili, Cujus compoſitionis vis & effectus ita ſe habent. Ricardus Archiep.

COMPOSITIO.

“CUm inter dominum *Ricardum* archiepiſcopum *Cantuarienſem* totius *Angliæ* primatem, & dominum *Rogerum* abbatem ſancti *Auguſtini* *Cant.* ſuper privilegiis ſancti *Auguſtini* quæ præfatus archiepiſcopus ſe accuſaturum falſitatis comminabatur, & de exactione profeſſionis ejuſdem abbatis, de ſubjectione quoque clericorum & laicorum de tenemento ipſius abbatis, controverſia verteretur, tandem amicabili compoſitione conquievit in hunc modum. Præfatus ſiquidem archiepiſcopus & conventus ſanctæ Trinitatis accuſationi privilegiorum quam comminari fuerant renunciaverunt. Idem eciam archiepiſcopus cum aſſenſo ſui conventus in perſona ſua renunciavit exactioni profeſſionis à perſona præfati *Rogeri* abbatis. Ipſe vero abbas & conventus ſuus concedunt, quod præfatum archiepiſcopum in cœna Domini ad abſolvendos monachos ſuos invitabunt, quandoque etiam ad celebranda in monaſterio ſuo ſancti *Auguſtini* miſſarum ſolempnia in diebus ſolempnibus, rogatuſque idem archiepiſcopus baſilicas ad monaſterium ſancti *Auguſtini* pertinentes dedicabit, Monachos etiam ejuſdem monaſterii ad ordines oblatos ordinabit, & cætera ſacramenta eccleſiæ quæ epiſcopi conferre ſolent exhibebit. De ſubjectione autem clericorum & laicorum ita convenit, Quod clerici omnium eccleſiarum & eorum parochiani de tenemento ſancti *Auguſtini* reſpondebunt archiepiſcopo *Cantuarienſi*, & ejus officialibus, & in juriſdictione ſpirituali ſubjacebunt. Inſtitutiones etiam perſonarum & vicariorum in eccleſiis ſancti *Auguſtini* à memorato archiepiſcopo vel ejus officiali fient ad præſentationem abbatis ſancti *Auguſtini*. Ita quidem quod cum perſonam vel vicarium decedere contigerit, retentio clavium eccleſiarum cum fructibus apud abbatem reſidebit; ſalva in omnibus defuncti ultima voluntate. Ipſe vero abbas infra xl. dies ad vacans beneficium memorato archiepiſcopo, vel ejus officiali perſonam, vel vicarium præſentabit: medio autem tempore rogatu abbatis in vacante eccleſia aliquis vicinus ſacerdos miniſtrabit, donec ad notitiam archiepiſcopi vel ejus officialis hoc perveniat, Et poſtmodum ibidem auctoritate ipſius archiepiſcopi vel ejus officialis celebrabit. Archidiaconus quoque *Cantuarienſis* vel ejus officialis ea dona annuatim ab eccleſiis ſancti *Auguſtini* habebit, quæ à triginta annis retro dari conſueverunt; & annuam recipiet procurationem in eccleſiis ſancti *Auguſtini* in tribus equis. Exceptis tribus eccleſiis, ſcilicet de **Menſtre**, **Northborne**, de **Chiſtelet**, quæ immunes erunt tam à donis quam à procuratione archidiaconi & ejus officialium. Eccleſiæ quoque de **Midelton** & de **Faverſham** cum in proprios uſus monachorum ſancti *Auguſtini* redierint, eadem cum prædictis tribus eccleſiis gaudebunt libertate. Clerici ſiquidem eccleſiarum ſancti *Auguſtini* ſinodos & capitula archiepiſcopi & archidiaconi frequentabunt. Et ſi acci-

Henric. II. Rex. « acciderit aliquem de clericis vel de parochianis « eorum in cauſam trahi, abbas ſi voluerit mona- « chum vel clericum mittet ad ſinodum vel capi- « tulum ut videat & audeat qualiter tractus in « cauſam ibidem tractetur, & ſi voluerit advocet, « & ad archiepiſcopum provocet, nullam aliam ibi- « dem habiturus poteſtatem. Et ſive abbas mi- « ſerit ſive non miſerit clericum vel monachum, « nichilominus archidiaconus vel ejus officialis offi- « cium ſuum exequatur. Si autem acciderit tractum « in cauſam in pœnam pecuniariam condempnari, « pœna eadem ſummam dimidiæ marcæ argenti non « excedet, quæ ſumma eciam ſi opus fuerit, jura- « mento ſacerdotis cujus parochianus fuerit condem- « pnatus, duorumque comparochianorum ſuorum « qui ſint de tenemento abbatis, inſpectis faculta- « tibus condempnati ne gravetur, taxabitur. Et ſi « parochiani qui vocati fuerint ad taxationem fa- « ciendam, ad diem eis aſſignatum non venerint, ju- « ramento ſacerdotis tantum procedet taxatio. Pro- « miſerunt quoque præfati archiepiſcopi & abbas « cum aſſenſu ſuorum conventuum, quod nichil « contra formam hujus pacis impetrabunt aut im- « petratis contra eandem formam aliquatenus uten- « tur, in cæteris quæ hic expreſſa non ſunt, privile- « giis monaſterii ſancti *Auguſtini* robur ſuum de- « bitum optinentibus. Facta eſt hæc Compoſitio « viij. idus Marcii anno ſupradicto coram rege *Hen-* « *rico* ſecundo apud *Pictaviam* præſentibus *Baio-* « *cenſi* & *Roffenſi* epiſcopis & aliis multis.

Et ſciendum eſt quod per iſtam Compoſitionem nichil adquiſitum eſt monaſterio huic, ſet ablata ſunt multa; ſicut inſtitutio & deſtitutio rectorum & vicariorum, juriſdictio clericorum & laicorum & cætera quæ ad hæc pertinent. Sub eodem anno archiepiſcopus *Ricardus* confirmavit huic monaſterio eccleſias de Thanet, de Northborne, de Chiſtelet. Anno ſubſequente obiit *Henricus* rex *Anglorum* ſub quo paſſus eſt ſanctus *Thomas*, qui confirmavit huic eccleſiæ vel monaſterio eccleſias & decimas de Middelton & Faverſham cum omnibus redditibus in boſcis plano & in aquis, excepta decima mellis & gabuli denariorum. Item quod eccleſia de Middelton habeat omnia tenementa ſua in capellis & decimis, & præcipue de terris quæ ſunt aſſertatæ de boſco de Northwode, & de Bodeſtal, & Kyngeſdone, & Tirchylholte.

§. 2. *Confirmatio eccleſia de* Northborne *ad elemoſinariam per regem.*

CONfirmavit eciam eccleſiam de Northborne ad elemoſinam. Quam eccleſiam *Hugo* abbas ſecundus ſuperius deſcribitur eidem aſſignaſſe. Confirmatio regis ita ſe habet. HENRICUS *rex* Angliæ, *&c. Sciatis me conceſſiſſe & confirmaſſe Hoſpitali quod eſt ante portam* S. Auguſtini Cant. *eccleſiam de* Northborne *cum omnibus pertinentiis ſuis, quam abbas & conventus ſancti* Auguſtini *illi dedit & conceſſit. Et volo & firmiter præcipio quod habeat & teneat ita bene & in pace libere & honorifice ſicut Carta abbatis & conventus teſtatur.* Cui eciam hoſpitali eandem eccleſiam *Clemens* papa tercius, *Adrianus* quartus, *Alexander* tercius, & *Urbanus* papa quartus temporibus ſuis confirmaverunt. Eodem anno obiit *Ricardus* archiepiſcopus. Iſti archiepiſcopo apparuit Dominus in viſu dicens, Tu diſſipaſti bona eccleſiæ meæ, & ego extirpabo te de terra. Inde perterritus obiit viij. die poſt. Cui ſucceſſit *Baldewynus*, qui à ſede *Wygornienſi* ad ſedem *Cantuarienſem* tranſlatus eſt, & ſecundo anno ſequenti die ſancti *Dunſtani* intronizatur. Hic vero *Baldewynus* monachis ſanctæ Trinitatis *Cant.* multa gravamina & diſpendia inferre temporibus ſuis dicebatur. Baldewinus Archiep.

§. 3. *Eccleſia S.* Edmundi *de* Redingate *monialibus S.* Sepulchri *data eſt.*

ANno Domini M. C. lxxxiiij. *Rogerus* abbas & conventus hujus monaſterii conceſſerunt eccleſiam beati *Edmundi* de Redingate in puram & perpetuam elemoſinam monialibus ſancti *Sepulchri Cant.* Ita tamen quod moniales prædictæ in recognitionem juris quod ſanctus *Auguſtinus* habet in prædicta eccleſia de Redingate, duodecim denarios de ipſa eccleſia ſingulis annis reddent ſuper altare ſancti *Auguſtini* in die ipſius ſancti ad organa reparanda: & ſuper hoc tam Priorisſa & ſuppriorisſa in capitulo noſtro fidelitatem juraverunt, multis teſtibus præſentibus. An. Dñi 1184. Anno ſubſequente *Urbanus* papa tercius conceſſit huic monaſterio ſuum autenticum privilegium ſuper libertatibus & juribus iſtius eccleſiæ, & prædeceſſorum ſuorum veſtigiis in omnibus & per omnia inhærens; & eſt iſta bulla cum ſubſcripcione xxij. Cardinalium quorum nomina in bulla ipſa patent. Set de hoc *Celeſtinus* iij. plenius loquitur prout infra dicetur. 1185. Sub hoc eciam tempore idem *Urbanus* confirmavit appropriationes eccleſiarum de Thanet & de Middelton. Item per aliud privilegium inhibuit, ne eccleſias de Menſtre, de Northborne, de Sellyng, de Faverſham, & prebendam de Ouſton liceat alibi alicui ſeculari perſonæ ſeu quovis alio modo præterquam in uſus ad quos deputatæ ſunt alienare. Et addit in fine, *Prohibemus inſuper ne aliquis epiſcopus vel archidiaconus, ſeu quilibet officiales eorum, aut quævis alia perſona vos ad dandum vel faciendum quod præſens pagina prohibetur aliqua deſtrictione compellat.* Item per aliud privilegium confirmavit appropriationes eccleſiarum de Faverſham & de Middelton.

§. 4. *De hundredo de* Fordwych.

ANno ſupradicto ſopita fuit diſcordia inter abbatem S. *Auguſtini* & homines ſuos de *Fordwyco* in curia domini regis apud Marleburgh anno xxxij. regni regis *Henrici* ſecundi coram *Ranulpho* de *Glanvill* & ſociis ſuis Juſticiariis domini regis inter *Rogerum* abbatem *S. Auguſtini Cant.* & homines ſuos de hundredo ſuo de *Fordwyco*, videlicet quod prædicti homines ſui de *Fordwyco* juraverunt ſuper quatuor evangelia in hundredo de *Fordwyco*, quod amodo facient prædicto abbati ſancti *Auguſtini* & ſucceſſoribus ſuis & conventui ejuſdem eccleſiæ imperpetuum, totum ſervicium & omnes conſuetudines quas ipſi vel anteceſſores ſui fecerunt unquam melius & plenarius ipſi abbati vel anteceſſoribus ſuis, & de omnibus querelis quæ evenerint in prædicto hundredo de *Fordwyco*, poſtquam ventum fuerit ad judicium, fiet judicium in hundredo de *Fordwyco* infra quadraginta dies. Et ſi infra illum terminum non fuerit judicium factum in hundredo de *Fordwyco*, loquela illa unde fieri deberet judicium

Ricardus I. Rex. judicium in prædicto hundredo præſentabitur & recordabitur per vj. homines vel per plures de hundredo de *Fordwyco* in curia prædicti abbatis apud *Cantuariam*, & ibi judicio ejuſdem curiæ terminabitur. Et homines per quos loquela illa præſentabitur & recordabitur, poſt recordationem à curia libere & ſine occaſione ſi voluerint recedant.

§. 5. *Alienatio terrarum in parochia de* Bollyng *monialibus de* Scapeya.

An. Dñi 1186. ANno Domini M. C. lxxxvj. *Rogerus* abbas tradidit *Agneti* prioriſſæ ſanctæ *Sexburgæ*, de *Scapeyæ* quaſdam decimas quas monaſterium *S. Auguſtini* ratione eccleſiæ de Midelton habuit in parochia de Bollyng, tenendas de beato *Auguſtino*. Reddendo inde ſingulis annis decem ſolidos ſterlingorum, ſcilicet die natalis Domini v. s. & die nativitatis ſancti *Johannis Baptiſtæ* v. s. hac interpoſita conditione, ut omnes domini focorum qui ſunt ſive erunt in fundis ex quibus ſurgunt prædictæ decimæ, ſive fuerint uxorati ſive non, ſingulis annis ter requirent matricem eccleſiam de Midelton cum oblationibus ſuis ſecundum facultatem ſuam, ſcilicet in die natalis Domini, in die purificationis beatæ *Mariæ*, & in die Paſchæ. Et ubi viri non fuerint, viduæ ſive puellæ ſi fuerint loco dominorum eodem modo ut de viris dictum eſt eccleſiam de Midelton requirent.

1187. Anno Domini M. C. lxxxvij. abbas ſancti *Auguſtini* fuit à ſede apoſtolica executor deputatus in negotiis inter archiepiſcopum *Baldewynum*, & Priorem & capitulum ſanctæ Trinitatis tangentibus ſuper ædificiis & eccleſia canonicorum ſecularium conſtruenda in campo apud Hakynton: inter cætera papa *Urbanus* ſic ſibi & ſuis ſociis ſcribit. *Dilectioni veſtræ per apoſtolica ſcripta mandamus & diſtricte præcipimus, quatinus ſi præfatus archiepiſcopus infra xv. dies poſt ſuſceptionem literarum noſtrarum non impleverit quod mandamus, vos omni gratia & timore poſtpoſito, contradictione quoque, dilatione & appellatione ceſſante, idem efficaciter exequamini, proviſuri ne plus ei videamini quam nobis in hac parte deferre.* Unde idem papa poſtea illum locum prophanavit & maledixit.

1188. Anno Domini M. C. lxxxviij. *Rogerus* abbas ſupradictus tradidit prioriſſæ de *Scapeyæ* decimas de Weſttoune intra parochiam prædictæ prioriſſæ pro quatuordecim ſolidis ſterlingorum annuatim reddendis ſacriſtæ *S. Auguſtini*.

§. 6. *Privilegia diverſa* Celeſtini *papæ*.

EOdem anno *Celeſtinus* papa tercius indulſit huic monaſterio ut poſſimus celebrare divina in generali interdicto; & iſtud monaſterium cum omnibus juribus & poſſeſſionibus habitis vel in futurum habendis ſub protectione curiæ *Romanæ* ſuſcepit. Eodem anno prædictus *Celeſtinus* papa confirmavit ſententiam *Alexandri* papæ tercii ſuper benedictione abbatis *S. Auguſtini*. Et eſt duplex privilegium ipſius *Celeſtini* ſub duplici tenore. Eodem anno prædictus papa *Celeſtinus* confirmavit eccleſiam de Northborne cum capellis ad opus eleemoſinariæ noſtræ. Confirmavit eciam per aliud privilegium prebendam de Cultone ad veſtitum monachorum hujus monaſterii. Eodem anno indulſit huic monaſterio ne abbas ſeu prælatus quiſquam hujus eccleſiæ poſſit ſacriſtiam vel camerariam ad firmam tradere vel eas ſibi aſſumere. Indulſit eciam prædictus papa anno ſupradicto quod abbas poſſit ſuſpendere beneficiatos noſtros à perceptione beneficiorum ſuorum ſi ſacramentum fidelitatis nobis præſtare renuerint. Indulſit eciam idem *Celeſtinus* aliud privilegium, quo pro dolor uſu non ſumus! ſub hiis verbis. CELESTINUS *epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilecto f. R. abbati ſancti* Auguſtini, *&c. Audivimus & audientes*: & infra. *Auctoritate apoſtolica prohibemus, ne aliquis clericorum tuorum commiſſam ſibi eccleſiam cuiquam ad firmam aſſignet; quod ſi fecerit liceat tibi eum uſque ad ſatisfactionem congruam ipſius eccleſiæ beneficio auctoritate apoſtolica ſpoliare.* CELESTINUS *epiſcopus ſervus ſervorum Dei. Cum de antiqua*: & infra. *Præſentibus tibi literis indulgemus, ut ſi quis beneficium eccleſiaſticum à monaſterio eodem adeptus ſolitum fidelitatis juramentum præſtare contempſerit, cum auctoritate noſtra à beneficii perceptione ſuſpendas, & donec ſolitam ſecuritatem præſtiterit facias manere ſuſpenſum.*

Hubertus Archiep.

An. Dñi 1189. Anno ſequenti iij. non. Septembris *Ricardus* rex *Londoniæ* coronatus eſt. Eodem anno xij. die Octobris rex *Ricardus* confirmavit donationem anteceſſorum ſuorum abbati *S. Auguſtini* ſuper eccleſiis & decimis de Midelton & Faverſham ſicut in carta prædicti regis *Ricardi* plenius continetur. Eodem anno & die prædictus rex confirmavit libertatem de *ſaka* & *ſokna* & pacis fractura, *&c.*

1191. Anno Domini M. C. xcj. *Celeſtinus* papa prædictus dedit huic monaſterio privilegium ſuper libertatibus & juribus iſtius eccleſiæ, & dicit per omnia ſicut *Urbanus* papa tercius & cæteri prædeceſſores ſui, & eſt iſta bulla cum ſubſcriptione xv. Cardinalium. Et obiit *Baldewinus* archiepiſcopus & ſubrogatur *Hubertus*.

§. 7. *Ne legatus obtentu legatiæ poſſit nos excommunicare.*

1193. ANno Domini M. C. xciij. idem *Celeſtinus* conceſſit huic monaſterio ſatis nobile privilegium ſub hiis verbis. CELESTINUS *epiſcopus, &c. Quanto monaſterium veſtrum*: & infra. *Paci & tranquillitati veſtræ paterna ſolicitudine providere volentes, auctoritate apoſtolica prohibemus, ne* Cantuarienſis *archiepiſcopus vel archidiaconus, ſeu officialis ejus, vel aliquis legatus optentu legationis monaſterium veſtrum ingredi, vel abbatem vel monachos ejus aliqua gravare ſententia vel ſumptibus moleſtare, eccleſias, clericos aut homines veſtros interdicere vel excommunicare attemptet, niſi fuerit à* Romani *pontificis latere deſtinatus, vel mandatum ab eo ſuſceperit ſpeciale ad vos nominatim directum.* Et iſte papa hoc anno privilegiavit monaſterium ſancti *Albani*.

Cap. XVI.

§. 1. Hubertus *archiepiſcopus ad nos gravandum inſurrexit.*

CIrca iſtud tempus idem *Hubertus* archiepiſcopus totius *Angliæ* tunc Cuſtos & Juſticiarius, & Apoſtolicæ ſedis in *Anglia* Legatus, cum faſtu ſecularis potentiæ, tum optentu legationis quo æmulorum

Ricardus I. *Rex.* lorum noſtrorum ductus inſtinctu, immo magis ſeductus quia vir erat juris ignarus, &, quod pudet dicere, laicus & illiteratus, cœpit monaſterium iſtud graviter perſequi, homines & clericos noſtros excommunicando, eccleſias nonnullas interdicendo, & quod execrabilius fuit obedientiam ab abbate noſtro & monachis exigendo; ſuper quibus gravaminibus monachis noſtris domino Papæ conquerentibus, dominus Papa ſcripſit prædicto *Huberto* archiepiſcopo in hæc verba:

CELESTINUS *epiſcopus ſervus ſervorum Dei* Huberto Cant. *archiepiſcopo &c. Si diligenter velis attendere quantum gratiæ & honoris ſacroſancta* Romana *eccleſia mater tua tibi contulerit hiis diebus, credimus firmiter & ſperamus quod ad ea dirigeres actus tuos quæ illi merito debeant complacere. Non enim fraternitatis tuæ prudentiam credimus ignorare, quod prædeceſſoribus tuis nunquam fuit gratia illa exhibita quam nos tibi noſtris temporibus curavimus exhibere, & ideo ſumma eſt tibi ſollicitudine præcavendum, ut non ea efficias per quæ nos in aliquo offendere videaris. Ad noſtram ſiquidem audientiam noveris perveniſſe quod poſtquam exercere curaſti officium legationis tibi injunctæ, à dilectis filiis abbate & conventu Sancti* Auguſtini Cant. *qui ad nos nullo mediante pertinent, cum inſtantia poſtulaſti, ut tibi obedientiam exhiberent; quod utique ſi verum eſt, tanto nos gravat amplius & moleſtat, quanto magis id videtur contra nos &* Romanam *eccleſiam attemptatum. Nam legati quos à noſtro latere ad diverſas provincias aliquando deſtinavimus, nunquam id ab aliquibus eccleſiis audivimus egiſſe. Nolentes igitur prædictæ eccleſiæ gravamen clauſis oculis pertranſire, fraternitati tuæ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus totaliter ab hujuſmodi deſiſtas propoſito, & ab aliarum eccleſiarum eidem eccleſiæ pertinentium gravaminibus conquieſcas, quod de ee nullam querimoniam audiamus, quia quantumcunque perſonam tuam ſincera in Domino caritate diligamus, id non poſſemus in patientia ſuſtinere.*

§. 2. *Obedientia archiepiſcopo non præſtanda.*

Scripſit eciam idem *Celeſtinus* papa tercius abbati & conventui hujus loci literas inhibitorias ſuper obedientia præſtanda archiepiſcopo in hæc verba:

CELESTINUS *epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilecto filio* R. *abbati S.* Auguſtini *&c. Cum eccleſia tuæ curæ commiſſa:* & infra. *Super eo autem quod à te & fratribus tuis* Hubertus *frater noſter* Cantuarienſis *archiepiſcopus apoſtolicæ ſedis legatus prout accepimus exigebat, eidem ſcripta apoſtolica deſtinavimus, ut à veſtris gravaminibus conquieſcat. Volumus autem & auctoritate apoſtolica firmiter inhibemus, ut ſi aliquando à vobis duxerit exigendam, ei nullam præſumatis obedientiam exhibere.*

§. 3. *Quod Abbas habet libertatem legis.*

An. Dñi 1194. ANno Domini M. C. xciv. in vigilia S. *Mathei* apoſtoli ſedentibus Juſticiariis domini Regis *Ricardi Cantuariæ*, ſcilicet *Gilberto Roffenſi* epiſcopo & ſociis ſuis Juſticiariis itinerantibus comitatus de Kent, teſtabatur coram præfatis Juſticiariis, quod abbas de ſancto *Auguſtino Cant.* debet habere, & quod anteceſſores ejus habuerunt libertatem legis, ſcilicet judicii aquæ & ignis & duelli, & quod pertinet ad regalem juſticiam in curia ſua de hominibus ſuis de terris ſuis. Hæc notula annotata eſt in Rotulis de anno dñi Regis *Ricardi* vj. *Hubertus Archiep.*

§. 4. *Advocatio capellæ de* Garwynton.

EOdem anno die Veneris proxima poſt feſtum ſancti *Mathei* apoſtoli anno regni *Ricardi* vj. coram domino *Gilberto* epiſcopo *Roſenſi* & ſociis ſuis Juſticiariis, facta eſt finalis concordia in curia domini Regis apud *Cantuariam* inter *Ricardum* de Garwynton petentem & abbatem & conventum ſancti *Auguſtini Cant.* tenentes de advocatione capellæ de Garwynton: unde placitum fuit inter eos in præfata curia; ſcilicet, quod prædictus *Ricardus* totum jus & clamium eccleſiæ ſancti *Auguſtini Cant.* de ſe & hæredibus ſuis imperpetuum [remiſit.] Et idem abbas & conventus conceſſerunt præfato *Ricardo* & hæredibus ſuis divinum officium celebrari per tres dies in ſeptimana in præfata capella per ſacerdotem de Littelborne.

§. 5. *De ſeneſcallia hujus monaſterii.*

ANno Domini M. C. xcvij. in curia domini Regis apud *Weſtmonaſterium* ſexto die poſt tranſlationem ſancti *Edwardi* anno regni Regis *Ricardi* nono, coram domino *Huberto Cantuarienſi* archiepiſcopo cum ſociis Juſticiariis dñi Regis facta eſt finalis concordia inter *Reginaldum de Cornhell* & *Matildam* uxorem ejus petentes & *Rogerum* abbatem ſancti *Auguſtini* & ejuſdem loci conventus tenentes de ſeneſcalea ejuſdem abbathiæ cum pertinenciis, ſcilicet quod prædicti *Reginaldus* & *Matilda* uxor ejus remiſerunt & quietum clamaverunt prædicto *Rogero* Abbati & Conventui totum jus & clameum ſuum quod habuerunt in prædicta ſeneſcalea cum pertinenciis de ſe & hæredibus ſuis imperpetuum, & pro hoc fine & concordia & quieta clamantia prædicti abbas & Conventus dederunt præfatis *Reginaldo* & *Matildæ* uxori ſuæ quaterviginti marcas argenti, & quinquaginta acras terræ quæ jacent inter parcum de Littelborne & Wolton, tenendas eiſdem & hæredibus ſuis de prædicto abbate & conventu per liberum ſervicium duodecim denariorum per annum ad feſtum S. *Michaelis*. An. Dñi 1197.

§. 6. *De aſſignatione ad ſacriſtiam.*

SUB eodem tempore *Rogerus* abbas aſſignavit terram de Aldelonde ad ſacriſtiam, ſub tali conditione, ut ſacriſta qui pro tempore fuerit faciat curiæ de Menſtre omnia ſervicia de dicta terra de Aldelonde debita & conſueta.

§. 7. Thanetenſes *debent ſequi magnam curiam.*

ANno Domini M. C. xcviij. anno ſcilicet regis *Ricardi* decimo, coram *Huberto Cantuarienſi* archiepiſcopo, *Ricardo* epiſcopo *Londonienſi*, *Galfrido* filio *Petri* & ſociis eorum tunc temporis Juſticiariis domini Regis apud *Weſtmonaſterium*, queſti ſunt homines de *Thaneto*, quod abbas de ſancto *Auguſtino Cantuar.* exigebat ab eis ſervicia & conſuetudines quæ facere non deberent; & maxime 1198.

Johannes Rex. me quod faciebat eos ſequi curiam ſuam de ſancto *Auguſtino* & ibi placitare & recto ſtare, quod ipſi dicebant ſe non debere facere ibi, ſet in **Thanet** apud **Menſtre**. Venerunt ergo & poſuerunt loco ſuo ad lucrandum vel perdendum xxx. homines in ipſa querela ſocios verſus ipſum abbatem. Die autem conſtituto utrique parti, intra paſcha venerunt ipſi xxx. pro aliis hominibus de **Thanet** qui ad abbatem non tenebant & retraxerunt ſe, & judicati ſunt in miſericordia pro falſo clamore, & *Samuel* & *Norman* remanent in priſona quia tenuerunt ſe cum armis in eccleſia. Et obiit *Ricardus* rex *Anglorum* M.C.lxxxix.

§. 8. *Quod monaſterium iſtud in nullo teneatur* Judæis.

EOdem anno abbas fecit inquiri per totam *Angliam* ſi ipſe vel aliquis prædeceſſorum ſuorum in aliquo tenebatur *Judæis*; & compertum eſt quod nichil. Quod irrotulatum eſt in banco regis in magno rotulo de anno regis *Ricardi* decimo, ſub hac forma: ROGERUS *abbas de ſancto* Auguſtino Cant. *& ejuſdem loci conventus debent duas marcas auri ut ſcribatur in magno Rotulo, Quod inquiſitum eſt per* Simonem de Patiſhul *& alios precepto Juſticiar. domini Regis per loca qua Judæi inhabitant* Angliam, *& per ipſos* Judæos *quod prædicti abbas & conventus in nullo tenebantur ad aliquid reddendum alicui* Judæo *nec pro ſe nec pro aliquo abbate qui ipſum præceſſerit die quo hæc ſcripta fuerunt, videlicet die Iovis proximo poſt feſtum ſancti* Nicholai *anno regis* Ricardi *decimo.*

§. 9. *Confederatio cum Capitulo S.* Edmundi *Regis.*

An. Dñi 1200. ANno Domini M.CC. extitit quædam compoſitio inter nos & monaſterium ſancti *Edmundi*, videlicet ut ſi qui ex uno conventu ad alium commeare voluerint domeſtico ſuſcipiantur affectu, & ne juſte quicquam ſibi conquerantur abeſſe, liberalis honeſtas neceſſitatis uſibus profutura diſpenſet. Placuit eciam quod ſi quis monachorum relicta domo ſua confugerit ad aliam, piæ compaſſionis foveatur inpenſa, quouſque domui ſuæ conſignetur ad pacem: quod tamen ei non competit, quem arguit flagitium reatus horribilis. Placuit eciam ut ſibi ad auxilium neceſſitate concurrant & provida ſagacitate indempnitati ſuæ proſpiciant. Et cum abbas eligendus fuerit è diverſo, fratres hinc inde conveniant ut communi conſilio canonica celebretur electio. Et ſi dignus inventus fuerit in eccleſia cui præficiendus eſt aſſumatur, ſi aliqua cauſa obviaverit recurratur ad aliam, ſi alteruter abbatum aut ejus monachus in fata deceſſerit, idem ei pietatis perſolvatur officium à conventu alio quod abbati ſuo vel monacho domeſtica conſuetudo dependit.

Cap. XVII.

§. 1. *Conflictus pro eccleſia de* **Faverſham** *cum* Joh: *Rege.*

1201. ANno Domini M.CC.j. Rex *Iohannes* quorundam æmulorum iſtius monaſterii conſiliis ſtimulatus, cœpit graviter iſtud monaſterium perſequi, ratione eccleſiæ parochialis de **Faverſham**, cujus patronatum ſimul & donationem ſibi vendicabat, licet minus juſte; ſicut enim ſuperius dictum eſt, *Rogerus* iſte abbas tempore quo electus fuerat, ob ejus benedictionem promerendam multas anguſtias ſuſtinuit ab archiepiſcopo *Ricardo* & capitulo *Chriſti Cant.* ejus benedictionem inpedientibus; ut igitur ſibi amicos & præcipue in curia regis perquireret, ad preces regis *Henrici* patris regis *Iohannis*, prædictus *Rogerus* tunc electus ſuo Conventu inconſulto ac reclamante, dedit eccleſiam de **Faverſham** cuidam clerico de camera Regis privato, nomine *Osberno de Camera*, ſub penſione ſex marcarum annuarum reddendarum monachis ſancti *Auguſtini* tanquam rectoribus eccleſiæ antedictæ. Hac igitur cauſa & ratione rex *Iohannes* jus ſibi præſentandi in eadem eccleſia vendicabat. *Hubertus Archiep.* Mortuo igitur *Osberno* qui ſe pro rectore eccleſiæ parochialis de **Faverſham** gerebat, ut ſupradictum eſt, ſub die aſcenſionis Dominicæ anno ſupradicto miſſus eſt *Brandanus* monachus & quidam magiſter *Stephanus* ex parte abbatis & conventus ſancti *Auguſtini*, ut corporalem acciperent de eccleſia prædicta de **Faverſham** poſſeſſionem. Qui venientes apud **Faverſham** die ſabati proximo ſequente poſt mortem *Osberni* prædicti, invenerunt magiſtrum *Everardum* tunc officialem archidiaconi *Cantuarienſis* in porticu ipſius eccleſiæ. Proteſtati igitur prædictus *Brandanus* monachus & magiſter *Stephanus* coram officiali antedicto jus abbatis et monachorum ſancti *Auguſtini Cant.* quod ſe in eccleſia de **Faverſham** habere dicebant, exhibuerunt inſtrumenta autentica tam regum *Willielmi*, *Henrici* ſecundi, & *Ricardi*, quam archiepiſcoporum *Theobaldi*, & *Huberti*. Confirmationem quoque *Celeſtini* papæ inhibentem expreſſe abbati & conventui ſancti *Auguſtini Cantuariæ*, ne eccleſias de **Faverſham** & de **Middelton** alienent ab uſu proprio, aut aliquo alienationis titulo prædictas eccleſias perſonæ conferant ſeculari. Quorum auctoritate inſtrumentorum prædicti *Brandanus* & *Stephanus* ſtatim ingreſſi ſunt poſſeſſionem ipſius eccleſiæ de **Faverſham** nomine abbatis & conventus, & coram parochianis pro ſe & pro ſuo monaſterio, & eccleſiis ſuis & maxime pro eccleſia de **Faverſham** ad dominum papam ſolempniter appellaverunt. In eodem eciam porticu prædictus *Brandanus* monachus præſentavit officiali antedicto quendam capellanum *Hereberttum* nomine ex parte abbatis & conventus miniſtraturum in ipſa eccleſia, quia archiepiſcopus tunc agebat in remotis. Quem capellanum cum officialis non admiſiſſet, iterum eodem die in capitulo de **Hoſpenges** præſente eodem officiali ipſum capellanum præſentavit, & prædicta inſtrumenta in audientia tocius capituli fecit recitari, & appellationes ut ſupra ſolempniter innovavit. Abbas vero ex quibuſdam veriſimilibus & probabilibus conjecturis quantum ad jus & proprietatem eccleſiæ ſuæ antedictæ de **Faverſham**, periculum ſibi & monaſterio ſuo imminere perpendens, die Jovis proximo ante feſtum Pentecoſtes ad eccleſiam ſuam prædictam cum majoribus de ſuo conſilio perſonaliter acceſſit; & primo in domibus perſonatus eccleſiæ ſupradictæ pro ſe & ſuo monaſterio ad dominum Papam ſolempniter appellavit, ac eciam pro ſtatu clericorum eccleſiarum & parochianorum omnium ad monaſterium ſancti *Auguſtini* pertinentium, & maxime pro eccleſia ſua de **Faverſham** & pro monachis ſuis in ipſa

Johannes Rex.

ipſa eccleſia nomine ipſius & monaſterii ſancti *Auguſtini* tunc exiſtentibus. Indeque profectus ad ipſam eccleſiam, convocatis parochianis in præſentia decani loci & aliorum quamplurimorum, eandem appellationem innovavit. Duplex enim imminebat conflictus & duplex periculum. Rex advocationem eccleſiæ prædictæ vendicabat, archidiaconus cuſtodiam ipſius eccleſiæ prædictæ tanquam vacantis, & fructus medii temporis ac etiam cæterarum eccleſiarum noſtri patronatus quæſivit.

SET de altercatione cum domino Rege me expediam, ad archidiaconum poſtea rediturus. Defuncto igitur *Oſberno de Camera* qui eccleſiam de **Faverſham** ut ſupradictum eſt tenuerat, Rex *Johannes* ipſam eccleſiam contulit cuidam *Simoni* archidiacono *Wellenſi* & archiepiſcopi Vicecancellario, & ipſum *Simonem* ad eandem eccleſiam archiepiſcopo præſentavit; ſet monachis noſtris per appellationes & alia juris remedia ſe opponentibus, & tam in eccleſia quam in domibus perſonatus prædicto *Simoni* & ejus inſtitutioni viriliter reſiſtentibus, inſtitui nullatenus potuit. Quibus auditis, rex ſcripſit abbati & Conventui ſancti *Auguſtini* in hæc verba: JOHANNES *Dei gratia rex* Angliæ &c. *Dilectis abbati & conventui ſancti* Auguſtini Cant. *ſalutem. Conceſſimus ut noſtis, dilecto & fideli noſtro* Simoni *archidiacono* Wellenſi *eccleſiam de* **Faverſham**, *quæ eſt de donatione noſtra, et eum domino* Cantuarienſi *archiepiſcopo ad eam præſentavimus. Verum quia ſicut accepimus vos jus vobis in ea vendicantes, jus noſtrum & præſentationem noſtram & ipſius clerici noſtri inſtitutionem hactenus inpediſtis; unde miramur non modicum & movemur, mandamus vobis rogantes, quatinus occaſione & dilatione remotis, ipſum in hac parte de cætero non inpediatis, ſet permittatis quod ipſe in ea inſtituatur ſive ad nos pertineat donatio ſive non, ſicut vultis ad nos in negotiis veſtris recurſum habere et à nobis exandiri. Teſte me ipſo*, &c. Hiis itaque geſtis habita deliberatione quid conſultius foret, miſſi duo monachi noſtri ex parte abbatis & conventus ad Regem tunc in partibus *Normanniæ* agentem. Qui ingreſſi ad regem exhibuerunt ei Cartam *Willelmi* Conqueſtoris ſuper donatione eccleſiarum de **Middelton** & de **Faverſham**, ac etiam cartas *Henrici* primi, *Stephani*, *Henrici* ſecundi & *Ricardi* regum *Angliæ* ſuper confirmatione prædictarum eccleſiarum; confirmationem quoque *Theobaldi* & *Huberti* archiepiſcoporum, ac etiam confirmationem *Celeſtini* papæ, ſimul & inhibitionem, ne abbas vel conventus prædictas eccleſias de **Middeltone** & de **Faverſham** alienent ab uſu proprio, aut aliquo alienationis titulo perſonæ conferant ſeculari. Petierunt inſuper monachi noſtri & obnixius precabantur, ut prædictas eccleſias dominus Rex ſicut & progenitores ſui fecerant ipſe etiam confirmaret. Et ut petita facilius impetrarent, magnam pecuniæ ſummam pro hujus confirmatione ſe daturos Regi ſpondebant; ſet Rex nec prece nec precio inclinatus petitis nullatenus adquievit: unde & ſub hac forma non multum poſt reſcripſit: JOHANNES *Dei gratia rex* Angliæ, &c. *Abbati & monachis ſancti* Auguſtini Cant. *ſalutem. Volumus vos ſcire, quod nos jam dedimus dilecto & fideli noſtro* Simoni *archidiacono* Wellenſi *eccleſiam de* **Faverſham** *quæ vacat & eſt de donatione noſtra, & ipſum domino* Cantuarienſi *præſentavimus; & quoniam, ſicut nobis & conſilio noſtro videtur, ratione Cartarum quas nobis oſtendiſtis nullum jus vobis competit eam conferendi vel in proprios uſus retinendi, prohibemus vobis ne vos aliquatenus opponatis quo minus donatio noſtra rata conſiſtat; moleſte enim feremus ſi quid feceritis in hac parte contra jus noſtrum & libertatē, nec illud fieri ſuſtinebimus. Unde vobis conſulimus, quod ita vos contra nos & eundem* Simonem *in hoc negotio habeatis, ſicut vultis quod nos habeamus nos erga vos in negotiis veſtris & domus veſtræ. Teſte me ipſo, &c.* Set & ipſe archiepiſcopus pro eodem *Simone* ſcripſit ſub hac forma:

Hubertus Archiep.

Litera archiepiſcopi.

HUBERTUS Dei gratia *Cantuarienſis* archiepiſcopus totius *Angliæ* primas, dilectis in Chriſto abbati & conventui S. *Auguſtini Cant.* ſalutem, gratiam et benedictionem. Audivimus dominum Regem vobis ſcripſiſſe pro dilecto filio noſtro *Simone* archidiacono *Wellenſi* ſuper eccleſiam de **Faverſham**, & quoniam ſcimus certiſſime dominum Regem ipſius *Simonis* in hac parte velle promotionem, quam & nos ſimiliter multum deſideramus, dilectioni veſtræ diligenter duximus ſcribendum, monentes, conſulentes & effectuoſe ſupplicantes, quatinus intuitu Dei & petitionis domini Regis & noſtri, ſalvo jure veſtro, memoratum *Simonem* in eccleſia illá promovere velitis, ipſam ei quantum in vobis eſt benigne ſi placet concedentes; ſi vero per vos in hac promotus fuerit, credimus & certi ſumus quod per eum poterunt facilius cartæ veſtræ tam de eccleſia illa quam de aliis à domino Rege vobis confirmari, & alia negotia domus veſtræ promoveri, ad quæ nos curam & ſollicitudinem diligenter apponemus; ſcire autem volumus quod non habemus aliquem tam carum vel tam ſpecialem, cujus promotionem magis deſideramus quam ipſius *Simonis* in hac parte. Valete.

Set monachi *Auguſtinenſes* nec archiepiſcopi adulationibus flexi, nec regiis minis à propoſito moti, licet multum conſternati ſe viriliter in ipſa eccleſia de **Faverſham** & in ipſis domibus perſonatus tenuerunt, & tam regiis miniſtris quam archiepiſcopi officialibus ingreſſum undique conſtanter prohibuerunt. Quibus auditis, Rex quaſi in furiam verſus juſſit tam ipſi eccleſiæ de **Faverſham** quam domibus perſonatus ejuſdem ignem apponi, & tam monachos quam ſeculares qui in ipſis inventi eſſent ſimul cum ipſis domibus & eccleſia conflagrari; ſet nemine tam ſævam juſſionem adimplere volente, ſet cunctis diſſuadentibus Regi ne tam horridum facinus perpetraret, Rex tandem animi furorem temperans licet non deponens, ſcripſit vicecomiti *Kanciæ* in hæc verba:

JOHANNES *Dei gratia rex* Angliæ, &c. R. *vicecomiti* Kanciæ *ſalutem. Scias quod dedimus dilecto noſtro* Simoni *archidiacono* Wellenſi *eccleſiam de* **Faverſham** *qua vacat & eſt de noſtra donatione. Et quoniam ſicut audivimus abbas & monachi ſancti* Auguſtini *jus ſibi in eccleſia illa vendicantes donationem noſtram nituntur inpedire, tibi mandamus & firmiter præcipimus, quod ſi forte prædicti monachi ſe in eccleſiam illam intruſerint, & ſe in eadem eccleſia tenuerint, ipſos monachos & fortiam eorum inde ſine dilatione facias amoveri,*

Johannes Rex.

& curam diligentem apponas ad jus noſtrum in eccleſia illa conſervandum, & ad hoc ut prædictus archidiaconus illam habeat. Teſte, &c.

Ejectio monachorum de perſonatu.

Vicecomes igitur hoc accepto regis mandato, impiger ad explendam Regis juſſionem, utpote qui adverſariorum noſtrorum in hoc ſtimulabatur pecunia, ad eccleſiam de Faverſham acceſſit, & primo quendam noſtrum monachum *Osbertum* nomine, qui ad cuſtodiam domorum perſonatus per abbatem deputabatur, complices ipſius vicecomitis, *Henricus* videlicet cognomine *Doget*, *Radulphus Blundus*, *Osbertus* filius *Reimberti* & *Galfridus de Middeltone* juſſu ipſius vicecomitis & auctoritate tam ipſum *Osbertum* monachum quam alios ſeculares qui cum eo erant, manu violenta extraxerunt à domibus prædictis, & tam ipſum monachum quam ejus ſocios male tractaverunt, plagis inpoſitis ſemivivos relinquentes. Inicia dolorum hæc ſet nondum ſtatim finis. Nam ipſe vicecomes manum habens ad malum extentam, ad eccleſiam de Faverſham perſonaliter acceſſit, & inveniens ipſam intrinſecus munitam non tam monachis quam eciam ſecularibus validis, ab ingreſſu ipſius eccleſiæ non minus ſapienter quam reverenter ſe temperavit, quoniam fores erant clauſæ, & intus milites cuſtodientes templum. Videns itaque vicecomes quod ei liber non pateret introitus in eccleſiam, ipſam ex omni parte artiſſima obſidione vallavit, ponens cuſtodes in ipſis hoſtiis eccleſiæ per diem & noctem, ut ſic monachi fame & anguſtia afflicti compellerentur eccleſiam gratis deſerere. Duravitque hæc obſidio continue à pridie kal. Auguſti uſque in craſtinum aſſumptionis ſanctæ *Mariæ*; quæ qualiter tunc ſolvebatur poſtea dicemus cum de perſecutione archidiaconi *Cantuarienſis* magiſtri *Henrici de Sanford* parumper pertractaverimus.

Defuncto *O. de Camera* perſona quondam de Faverſham ut ſupra dictum eſt, monachiſque S. *Auguſtini* ipſius eccleſiæ de Faverſham poſſeſſionem pacifice ingreſſis, capellano per eoſdem monachos officiali archidiaconi præſentato, ſet non admiſſo, licet nulla cauſa recuſationis tunc objecta, evolutis aliquantis diebus poſt præſentationem & recuſationem prædictas, magiſter *Everardus* officialis domini archidiaconi ad eccleſiam de Faverſham accedens, eccleſiam ipſam ſuſpendit, monachos in ea reſidentes & omnes eis communicantes de facto excommunicavit, cum de jure non poſſet, tum propter privilegia eorum tum propter appellationes ab eiſdem ad ſedem apoſtolicam interpoſitas; ſepulturam eciam mortuorum interdixit, unde multa defunctorum corpora extra cimiterium ipſius eccleſiæ tradita fuerunt ſepulturæ, & purificationes eciam quarundam mulierum extra parochiam fuerunt celebratæ; nam parochianis de Faverſham mandavit archiepiſcopus per officialem ſuum, ut alias eccleſias licenter & libere frequentarent, & in ipſis eccleſiaſtica ſacramenta perciperent, defunctorumque ſuorum corpora ad alia loca humanda pro libito deferrent.

Set ipſi parochiani, nec per tribulationem nec per anguſtiam à devotione quam erga matricem ſuam habebant eccleſiam, velut fidiſſimi filii nullatenus potuerunt amoveri, ſet ſuper hiis omnibus ad papam unanimiter appellaverunt. Unde effluxo aliquantuli temporis curriculo quoſdam majores de Faverſham qui monachis ſancti *Auguſtini* communicaverant, fecit archiepiſcopus nominatim excommunicatos denuntiari, & Juſticiario domini Regis literis ſuis mandavit, ut caperentur & in carcerem Regis puniendi detruderentur; ſet & ipſi timentes archiepiſcopi tyrannidem quia tunc cuſtos erat *Angliæ* ipſo rege in partibus *Normanniæ* agente, miniſtrorum regis manus qui ad eos capiendos mittebantur fugæ præſidio evaſerunt. Ipſe eciam archiepiſcopus cum per villam de Faverſham tranſitum faceret, occurrenti ei populo villæ & benedictionem ejus petenti dixit, ſe eos nec velle nec debere benedicere, eo quod habebat eos omnes excommunicatos. Super quibus & ſingulis injuriis multis appellationibus interpoſitis, univerſitas *Burgenſium* de Faverſham domino Papæ ſatis lacrimoſis epiſtolis conquerebatur, in fine ejuſdem epiſtolæ ſic concludendo: *quod niſi divina miſeratio* & Romana *pietas illis velit celerius ſubvenire, & tam circa ipſos quam circa monachos* Auguſtinenſes *errata ultrice manu efficaciter ſtuduerit corrigere, omnes populi quocumque fumus rerum geſtarum ſe diffuderit, in errorem corruent irremedialem, ut qui hucuſque legem & prophetas ac evangelium fuerint ſecuti, de cætero pro poetarum figmentis omnia reputabunt: vileſcetque eccleſiaſtica doctrina, & à reverentia* Romanæ *eccleſiæ quæ apud* Cantuarienſes *archiepiſcopum & archidiaconum nulla eſt, populus totaliter nec inmerito recedet.* Set nunc ad monachos obſeſſos in ipſa ſæpedicta eccleſia revertamur.

Hubertus Archiep.

Inſtante feſto aſſumptionis beatæ virginis *Mariæ*, *Rogerus* abbas ut erat vir magnanimus condolens monachorum ſuorum & ſervorum afflictioni & anguſtiæ, eo quod acceperat per internuncios quod niſi quantocius obſeſſis ſubveniret, ipſam eccleſiam gratis deſererent, ut qui jam quatuor diebus tranſactis nichil cibi aut potus habuiſſent, omnibus victualibus eorum conſumptis, præter alia incommoda quæ ſuſtinebant. Unde deliberato cum fratribus & aliis amicis conſilio, in craſtino aſſumptionis ad eccleſiam de Faverſham abbas iter ſuum direxit magna ſtipatus familia & manu valida. Cujus adventum præſentientes miniſtri Regis, immo Sathanæ ſatellites, qui ipſam eccleſiam obſederant, fuga dilapſi ſunt. Abbas vero ipſam eccleſiam intrans, eam fere per menſem pacifice tenuit, donec vicecomes *Kanciæ* per miniſtros ſuos & complices ipſum abbatem de præfatæ eccleſiæ poſſeſſione violenter ejecit; nam octavo kal. Octobris miniſtri vicecomitis *Kanciæ* cum quibuſdam militibus ac etiam populi multitudine non modica acceſſerunt in manu armata; quorum adventum abbas *Rogerus* præſentiens ſeipſum cum quinq; monachis & paucis quibuſdam familiaribus in ipſa eccleſia obſeratis, ut qualitercumq; januis intercluſis ad cautelam continuit, malens injuriam ſuſtinere quam aliis inferre. Sed Sathanæ ſatellites nec honori Dei aut eccleſiæ differentes, in ipſam eccleſiam ſicut leones in prædam irruerunt, hoſtia cum machinis appoſitis effregerunt, Abbatem violenter ejecerunt, monachos vero alios per brachia, alios per pedes colliſis in terra capitibus extraxerunt, pavimento eccleſiæ ſanguine monachorum undique rubricato.

Abbas vero ejectus incontinenti ad audientiam ſummi pontificis appellavit, ne eccleſia illa reconciliaretur,

Johannes Rex.

ciliaretur, nec divina in illa celebrarentur donec ſuper hoc dominus Papa conſuleretur. Nichilominus tamen *G.* decanus per laicam manum introductus eſt in ipſam eccleſiam quaſi loco archiepiſcopi, & cuſtodiam ipſius eccleſiæ per aliquantulũ tempus habuit. Dum hæc itaque gererentur, miſſi ſunt ad archiepiſcopum ex parte abbatis *Brandanus* monachus & magiſter *Stephanus* clericus. Qui invenientes eum apud **Wſſington** juxta **Stanford** expoſuerunt ei qualiter officialis archidiaconi poſt appellationes abbatis tot & tociens interpoſitas, non ſolum monachos in eccleſia de **Faverſham** conſiſtentes, ſet etiam omnes Rectores eccleſiarum de patronatu ſancti *Auguſtini* eorumque ſamiliares & parochianos omnes, qui terras aliquas de abbate tenuerunt, generaliter excommunicavit, & per totam dioceſim excommunicatos denunciari mandavit, eccleſias eciam ipſorum omnes ſuſpendit, ſacramentalia in eis interdixit præter baptiſmum parvulorum & penitentias morientium. Prædicti ſiquidem nuntii abbatis rogaverunt archiepiſcopum, ut prædictas ſententias tam erroneas per officialem archidiaconi latas ipſe revocaret. Quibus reſpondit archiepiſcopus, ſe ratum & gratum habere quicquid officialis archidiaconi fecerit, & ſe manum aggravare niſi citius cuſtodiam eccleſiæ de **Faverſham** gratis traderent, ignorans penitus adhuc de ejectione abbatis. Et ecce ipſis adhuc loquentibus acceſſerunt duo monachi ſancti *Auguſtini* eidem archiepiſcopo graviter conquerentes, quod abbas ſancti *Auguſtini* & monachi ſui de eccleſia de **Faverſham** violenter per manum laicam fuiſſent ejecti, factum & injuriam ex ordine ſibi exponentes. Quo audito, archiepiſcopus ultra quam credi poteſt animo conſternatus, timens quod factum ejus nomine fuiſſet licet ipſo ignorante, nec ratum habente, quoquomodo per lapſum temporis in caput ſuum redundaret, ſtatim tulit ſententiam excommunicationis in genere in omnes illos qui dictam violentiam abbati & monachis intulerant, dicens, quod tam horribile factum aut tam enorme non fuit perpetratum in *Anglia* poſt interfectionem ſancti *Thomæ* martiris. Quam ſententiam excommunicationis tam in generali ſynodo quam alibi archiepiſcopus multociens innovavit, & per totam ſuam provinciam literis ſuis demandari præcepit. Sententiam eciam ſuſpenſionis & interdicti quam officialis archidiaconi in eccleſias & parochianos de patronatu ſancti *Auguſtini* tulerat, ipſe revocavit, quæ ſententia per ſeptem ebdomadas duraverat. Acta fuerunt hæc die Veneris proximo poſt feſtum S. *Michaelis* anno ſupradicto.

Eodem anno in craſtino apoſtolorum *Simonis* & *Judæ H.* archidiaconus, *E.* officialis ejuſdem & *G.* decanus cum aliis quibuſdam capellanis vicinarum eccleſiarum venerunt ad eccleſiam de **Faverſham**, ut altaria in ipſa diruerent in deteſtationem & opprobrium monachorum ſancti *Auguſtini*. Quod præſentiens Prior ſancti *Auguſtini* eis occurrit, & innovans appellationem ab initio factam, requiſivit qua auctoritate & qua de cauſa hæc attemptarent. Cui *E.* officialis pro archidiacono reſpondit; quòd per præceptum archiepiſcopi, eo quod monachi excommunicati in ipſis celebraverant. Super quo prædictus Prior ſpecialiter appellavit coram multitudine parochianorum qui condolentes confluxerant. Archidiaconus tamen ſpreta appellatione altaria diruit, eccleſiam reconciliavit, ipſas eciam pallas altarium & corporalia fecit comburi & calices conflagrari. Abbas igitur *Rogerus* & conventus S. *Auguſtini* talibus & tantis undique impetiti injuriis & vexati opprobriis, in ſola Dei miſericordia & Curiæ *Romanæ* ſubſidio ſpem ponentes, mittunt Priorem ſuum *Romæ* ad papam *Innocentium* iij. qui ei injurias & gravamina monaſterio ſancti *Auguſtini* illata deberet exponere, & ſuper tantis exceſſibus remedium in forma juris expetere. Quibus tam in privato quam in publico Conſiſtorio expoſitis Papa ſic fertur reſpondiſſe: » Nos qui providente Dei miſericordia » ad univerſalis eccleſiæ regimen ſumus vocati, ec- » cleſiæ beati *Auguſtini Romanæ* eccleſiæ propriæ & » ſpecialis præ cæteris filiæ in juribus ſuis & privi- » legiis nulla ratione poterimus nec volumus deeſſe, » ſet eam Domino juvante contra potentes poten- » ter defendemus quatinus ordo juris expoſcit & » ſuadet ratio æquitatis. Unde ſcripſit quibuſdam conjudicibus delegatoriis in hæc verba:

Hubertus Archiep.

INNOCENTIUS *epiſcopus ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri* Elienſi *epiſcopo, & dilectis filiis abbati & Priori ſancti* Edmundi Norwicenſis *dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Significarunt nobis dilecti filii abbas & conventus ſancti* Auguſtini Cant. *quod cum eccleſia de* **Faverſham** *cujus fuerant poſſeſſionem adepti, ad ſe pertinere contenderent pleno jure, licet & cariſſimus in Chriſto filius noſter* Johannes *rex* Angliæ *illuſtris, & venerabilis frater noſter* Cantuarienſis *archiepiſcopus jus ſibi in ea vellent vendicare, laici quidam, propriis nominibus nobis deſignandi,* Cantuarienſis *dioceſis, in abbatem & monachos infra ipſam eccleſiam uſque ad effuſionem ſanguinis manibus violentis injectis, ipſos de eadem eccleſia per violentiam temere ejecerunt. Volentes igitur eiſdem abbati & monachis paterna ſollicitudine providere, diſcretioni veſtræ per apoſtolica ſcripta mandamus atque precipimus, quatinus ſi res ita ſe habet, laicos ipſos & eorum complices tam diu appellatione remota excommunicatos pupplice nuncietis, & mandetis ab omnibus arcius evitari, donec paſſis injuriam ſatisfaciant competenter, & cum veſtrarum teſtimonio literarum noſtro ſe conſpectui repræſentent. Auctoritate quoque noſtra ſub interminatione anathematis diſtricte prohibemus, ne quis in civitatibus, oppidis, villis aut aliis locis ad quæ ipſos contigerit devenire ipſis præſentibus præter baptiſma parvulorum & pœnitentias morientium divina celebrare præſumat, aut cum eis ſub ſpecie cujuſcumque contractus aliquid permutare. Volumus eciam & mandamus, ut amoto quolibet illicito detentore, non obſtante cujuſcumque precepto, ſublato appellationis obſtaculo in eum ſtatum reducatis & conſervetis abbatem & monachos antedictos, in quo fuerant ante violentiam attemptatam. Teſtes autem qui nominati fuerint, &c. quod ſi non omnes, &c. tu frater epiſcope, &c.*

Commiſit eciam dominus Papa eiſdem Judicibus cauſam ſpoliationis domorum perſonatus & violentiæ factæ *Osberto* monacho in ipſa ſpoliatione. Et quia iſtius Commiſſionis licet verba diſcrepent vis tamen & effectus eſt idem cum priore, niſi quod in iſta Commiſſione nominantur *Henricus Doget* & complices ſui qui ſuperius nominantur in ipſa ejectione ipſius *Osberti*, ideo cauſa brevitatis formam iſtius ſecundæ Commiſſionis non ſcribo. Set iſtæ literæ domini Papæ, quæ ſperabantur eſſe conſola-

Johannes Rex.

tinnis & auxilii, niſi Deus proſpexiſſet, fuiſſent cauſa majoris afflictionis & periculi. Nam cum iſtæ literæ fuiſſent Judicibus oblatæ & ipſi in cauſa monachorum ſecundum formam eis à domino Papa traditam judicialiter incepiſſent procedere, milites & alii majores qui Abbatem de poſſeſſione ejecerant, ad *Galfridum* filium *Petri* Com. *Eſexiæ* & tunc capitalem Juſticiarium *Angliæ* confluxerunt, conſilium & auxilium ejus contra abbatem ſancti *Augustini* poſtulantes. Qui Comes aſſumptis ſecum eorum majoribus, ad regem tunc in *Normannia* exiſtentem transfretavit, exponens regi quomodo abbas ſancti *Auguſtini* literas apoſtolicas impetraſſet ad dominum *Elienſem* & ſocios ſuper ſpoliatione ipſius eccleſiæ de **Faverſham**, & quomodo Judices in cauſa ipſa proceſſerunt. Adjecit eciam prædictus Comes, quod niſi proceſſus iſte per judicium cicius revocetur, erit in confuſionem omnium qui in ejectione ipſius abbatis fuerant, & eciam in obprobrium regiæ dignitatis cum hæc de mandato ejus proceſſiſſent. Quo audito, rex iracundia fremens literas comminatorias ſimul & prohibitorias abbati & conventui direxit in hæc verba.

Probibitio Regis ne Abbas procedat in cauſa contra eum.

JOHANNES *Dei gratia, &c. Abbati & conventui ſancti* Auguſtini Cant. *ſalutem quam meruerunt. Scimus vos non ignorare qualiter decedente Rectore alicujus eccleſiæ ſi de ea inter aliquos de præſentando oriatur contentio, ea ſecundum regni noſtri conſuetudinem in manu dioceſani loci ſalvo debet conſiſtere, quouſque in curia noſtra diſcuſſum fuerit ad quem ejuſdem præſentatio debeat pertinere, & ſi quæ partium in eam ſeſe interim duxerit intrudere, ea manu regia ſi opus fuerit, amovere debebit. Cum itaque decedente rectore eccleſiæ de* **Faverſham** *innotuiſſet nobis eam ratione ultimæ præſentationis ad nos tanquam ad patronum pertinere, & nos eandem cuidam clericorum noſtrorum duximus conferre, vos auctoritate propria in noſtri & juris noſtri contemptum eam occupare, & contra nos & regni noſtri conſuetudinem violenter detinere præſumpſiſtis, qua de cauſa vos ab ea de conſilio magnatum & fidelium noſtrorum ſecundum regni noſtri conſuetudinem fecimus amoveri. Nolentes in perſona noſtra prætermittere quod univerſis de jure & regni noſtri conſuetudine tenemur impendere. Veniente vero nuper in* Normanniam *dilecto & fideli noſtro* G. *filio* Petri Com. Eſſexiæ *& Juſticiario noſtro, tam per fidelem ejuſdem quam aliorum qui cum eo venerant inſinuationem accepimus, quod vos qui fideles noſtri eſſe deberetis, literas apoſtolicas, quod ſine admiratione & mentis turbatione non dicimus, contra nos & coronæ regiæ dignitatem quam in diebus noſtris pro poſſe deprimere contenditis, ad dilectos dominum ſcilicet* Elienſem *& conjudices ſuos impetrare curaſtis, in quibus inter cætera continetur, quod laicos quoſdam qui ex præcepto noſtro vos dictam eccleſiam contra nos & dignitatem noſtram violenter detinentes, ab ea ſecundum regni noſtri conſuetudinem amoverunt, & eorum complices (quod nos tangere liquido perpendiſtis) excommunicatos ubique denunciarent, reducentes vos ad ſtatum & in eo conſervantes quem antequam amoti eſſetis habuiſtis. Et quia in hujus impetratione contra nos & coronam noſtram (quod per Dei gratiam cum ſe locus optulerit nullatenus relinquemus inultum,) manifeſte venire præſumpſiſtis: nec credimus dominum Papam ſi ſibi de jure & inveterata regni noſtri conſuetudine plenius innotuiſſet pro vobis ſcripſiſſe ſub hac forma. Unde in fide quam nobis & coronæ noſtræ ſervare tenemini mandamus atque præcipimus, quatinus ab hujuſmodi proſecutione mandati apoſtolici quod contra nos & regni noſtri conſuetudinem fraudulenter & infideliter elicere procuraſtis, ſicuti ea quæ de nobis tenetis diligitis deſiſtatis. Ita vos in hoc & in aliis exhibentes, ne indevotionis veſtræ exceſſus majoris quam deceret ſit occaſio tumultus, & regiæ indignationis ſeveritatem ultra quam expediret in ſe mereatur provocare. Teſte meipſo apud* Rothomagum xxx. *die Marcii.*

Hubertus Archiep.

Inhibicio facta Judicibus per Regem: Scripſit eciam Rex domino Elienſi *& conjudicibus ſuis* ſub hac forma.

JOHANNES *Dei gratia rex* Angliæ, &c. *Venerabili in Chriſto patri* E. *eadem gratia* Elienſi *epiſcopo, & dilectis ſibi abbati & Priori de ſancto* Edmundo *ſalutem. Inter cæteras regni noſtri conſuetudines:* & infra. Ubi enarrat de conſuetudine quando eſt lis inter aliquos de advocatione alicujus eccleſiæ, ut in priori reſcripto. Narrat eciam qualiter monachos per manum laicam fecerat amoveri; & poſt: *Veniente nuper ad nos in* Normanniam *dilecto & fideli noſtro* G. *filio* Petri Com. Eſſexiæ, *& Juſticiario noſtro, tam per ejuſdem quam aliorum qui cum eo venerant fidelium noſtrorum inſinuationem accepimus, monachos ſancti* Auguſtini, *quod ſine admiratione non dicimus, literas apoſtolicas vobis porrexiſſe, in quibus inter cætera continetur, quod laicos quoſdam qui, ex præcepto noſtro ſub forma prætaxata abbatem & monachos ſuos, qui eccleſiam de* **Faverſham** *contra nos & regni conſuetudinem violenter detinentes auctoritate noſtra amoverant & eorum complices excommunicatos ubique denunciaretis, dictos abbatem & monachos ad eum ſtatum reducentes & in eo conſervantes, quo fuerunt antequam ab ipſa eccleſia fuerant amoti. Et quia eos in hujuſmodi impetratione contra nos & coronæ noſtræ dignitatem (quod ſub diſſimulatione nullatenus potterimus præterire,) manifeſtius conſtat veniſſe, nec credimus dominum Papam ſi ſibi de jure & veterata regni noſtri conſuetudine plenius innoteſceret diſcretioni veſtræ ſcripſiſſe ſub hac forma, vobis qui regni & coronæ noſtræ jura & dignitates nobiſcum manu tenere debetis & tueri, in fide qua nobis tenemini mandamus, quatinus in hujus mandati cognitione ſicuti ea quæ de nobis tenetis diligitis deſiſtatis omnino. Dat.* Rothomagi xxx. *die Marcii.*

Talibus igitur inhibitionibus regiis monachi S. *Auguſtini* terrebantur, nec mirum. Set à propoſito minime flectebantur. Confidentes enim de cauſæ ſuæ juſticia, apud Judices ſuos acrius inſtabant, ut ipſi in mandato apoſtolico ſecundum formam eis traditam abſque perſonarum acceptione procederent. Judices igitur non volentes nec valentes monachis in ſua deeſſe juſtitia, ne forte inobedientes apoſtolicis arguerentur mandatis, literas excuſatorias domino Regi ſcripſerunt ſub hac forma.

Excuſationes

Johannes Rex.

Excuſationes Judicum ad Regem.

Domino ſuo dilectiſſimo Johanni *Dei gratia illuſtri Regi* Angliæ, &c. E. *divina permiſſione* Elienſis *eccleſiæ miniſter humilis & S. eadem gratia abbas & H. Prior ſancti* Edmundi *ſalutem & debitum ac fidele obſequium. Literas ſerenitatis veſtræ nuper recepimus, quarum ſerie inter cætera continebatur, à temporibus anteceſſorum veſtrorum hanc invaluiſſe conſuetudinem in regno veſtro, ut ſi pendente lite de præſentando ad eccleſiam vacantem aliqui in eam ſeſe intrudere præſumpſerint, ipſi auctoritate regia debeant amoveri: ſuper quo ſatis admirantes, cum hoc nec conſuetudinis eſſe nec aliquando factum fuiſſe audierimus; hæc regiæ manſuetudinis auribus ſuggeſta ſicut debemus non poſſumus non dolere. Eſt autem moris in regno veſtro ut intruſi in eccleſiis poſtquam ſolempniter ab epiſcopo loci fuerint excommunicati & publice denunciati, ſi obſtinati in contumacia exire noluerint ad poſtulationem epiſcopi loci, poteſtas ſecularis auctoritate eccleſiæ debeat excludere taliter reſiſtentes. Adjectum eſt etiam in eiſdem literis veſtris, quod abbatem & monachos ſancti* Auguſtini *juxta præfatum conſuetudinem de eccleſia de* Faverſham *per ballivos veſtros feceritis amoveri. Quæ confeſſio ſicut nobis viſum eſt circumſpectius & regiæ honeſtati congruentius tacita fuiſſet quam ſcripto vel verbo publicata, quia ſicut dicitur non ſine violenta manuum injectione & enormi factum illud perpetratum fuit. In fine vero literarum, In fide qua vobis tenemur diſtrictius nobis inhibere curaſtis, ne eos qui præmominatos abbatem et monachos de eccleſia prædicta de* Faverſham *per violentiam ejicere præſumpſerant, juxta tenorem mandati apoſtolici (quod ſuper hoc valde diſtrictum accepimus) excommunicatos denunciaremus. Sane certiſſimum teneat dominatio veſtra nos prompta voluntate & firmo propoſito jura & dignitates regias paratos eſſe in omnibus conſervare, & mandatis veſtris tanquam cariſſimi domini obtemperare, quatenus ordo noſter & obedientia qua in omni plenitudine tenemur domino Papæ permiſerit: ſcitum eſt autem & veſtra diſcretio non ignorat, quod nulli quicquam debere poſſumus niſi ſalva obedientia qua eccleſiæ* Romanæ *tenemur aſtricti. Et ideo non indignanter ferat regia celſitudo ſi in tam diſtricto mandato ejus cui nullo jure reſiſtere poſſumus procedamus, præſertim cum illud ſicut nobis viſum eſt regiæ dignitati non obviet ſet congruat honeſtati. Valete.*

Rex autem ut vidit quod propter inhibitiones ſuas nec monachi à proſecutione ſuæ cauſæ nec Judices prædicti delegati ab apoſtolici mandati executione ceſſarent, æmulorum beati *Auguſtini* inſtigatione totus in furtam verſus manum ſuam extendens ad malum, juſſit ut omnes poſſeſſiones ipſius abbathiæ quæ de ipſo rege tenentur in capite, confiſcarentur. Miniſtri autem regis quibus hoc opus demandatum fuerat, ſicut leones rugientes ut raperent, non ſolum poſſeſſiones temporales in manus Regis ſeiſierunt, verum etiam omnia bona mobilia & immobilia tam in eccleſiis quàm extra ubicumque eſſent inventa occuparunt, aſportarunt & diſtraxerunt, & quod inauditum eſt, bona quorundam hominum confiſcarunt eo quod ipſi amici ſancti *Auguſtini* bona ipſius rapere noluerunt: vere dolor iſte monachorum ſancti *Auguſtini* & anguſtia ſuper omnem dolorem, & omne cor eorum mœrens. Contigit autem ut in hac tempeſtate dominus *Johannes* legatus *Scotiæ* presbyter Cardinalis tituli S. *Stephani* in *Monte Cœlio*, cum à legatione ſua rediret per *Cantuariam* tranſitum faciens, ad eccleſiam beati *Auguſtini* orandi gratia divertit, & inveniens totam curiam ſancti *Auguſtini* miniſtris regis occupatam, ſuper afflictione monachorum condoluit. Convocanſque conventum conſolabatur eos, exhortans & conteſtans ne in tanta tribulatione deficerent, ſet de Dei adjutorio propter ſuæ cauſæ juſtitiam firmiter ſperarent. Cui conventus reſpondit, ſe poſt Dei miſericordiam de ſola domini Papæ paternitate & Romanæ curiæ protectione conſolationem & remedium exſpectare. *Hubertus Archiep.*

Iſtis ſic actis, prædictus legatus ad tumbam ſancti *Auguſtini* in honore ipſius ſancti miſſam ſolempniter celebravit, tota civitate in ipſa miſſa turmatim concurrente. In qua miſſa idem legatus miniſtros regios qui ipſam abbaciam ſic occupaverant, omni timore poſtpoſito, ſolempniter excommunicavit & excommunicatos denunciavit. Interim ſcripſit idem legatus pro monachis ſancti *Auguſtini* domino Papæ, exponens ei per ordinem eorum anguſtiam & afflictionem, regis tirannidem, archiepiſcopi *Cantuarienſis* & archidiaconi ſui cæterorumque æmulorum callidam machinationem. Unde in fine literarum ſuarum ſic ſcriptum eſt. *Attendat itaque ſancta paternitas veſtra, quod niſi maturius & plenius eidem eccleſiæ provideritis & tanta impugnantium malignitati in manu potenti occurrere velitis, funditus evertetur & jam ruit irrecuperabiliter: ſi igitur hoc per manifeſtum defectum* Romanæ *eccleſiæ in fundamento fidei & religionis in* Anglicana *eccleſia invaluerit, adnichilabitur auctoritas apoſtolica non ſolum in* Anglicano *regno ſet quocumque hujuſmodi peſtifer fumus ſe diffuderit.* Abbas igitur & conventus tam de conſilio ipſius legati quam aliorum amicorum iterato mittunt Priorem ſuum ad curiam *Romanam* cum literis prædicti legati, ſatis querulofis gemitibus domini Papæ implorantes auxilium, ut ipſe ſuæ capellæ & ſpecialis filiæ in tantis tribulationibus celerius ſuccurrat, & ne irremediabiliter ruat, jamque ruenti manum ſuam extendat. Dominus vero Papa tam ex literis legati quam ex relatione ipſius Prioris negotio plenius intellecto, Regis ſævitiam cupiens delinire, literas deprecatorias pro domo ſancti *Auguſtini* ſcripſit Regi in hæc verba:

INNOCENTIUS *epiſcopus &c. Non decet regiæ ſerenitatis benignitatem ad ſuggeſtionem cujuſquam in læſionem alterius declinare, nec ob gratiam alicujus aliorum lædere rationem. Sane ſignificarunt nobis dilecti filii abbas & conventus ſancti* Auguſtini Cant. *quod cum poſſeſſionem eccleſiarum de* Faverſham *& de* Middelton *quæ ipſis fuerant in uſus proprios per ſedem apoſtolicam confirmatæ, fuiſſent ingreſſi, quidam qui eos indebite inſequuntur, uſque adeo benevolentiam regiam commoverunt contra eos, ut bona eorum mandares & faceres confiſcari. Cum igitur regiam ſerenitatem non deceat non ſolum in monachos & clericos etiam ſeu quoſlibet regulares juriſdictionem indebitam exercere, cum ſervus domino ſuo ſtet aut cadat, rogamus munificentiam tuam & exhortamur*

in

Johannes Rex.

in domino quatinus ob reverentiam beati Auguſtini *qui monaſterium ſuum ſepultura regum* Angliæ *dicitur deputaſſe, ablata eis reſtitui facias univerſa, nec impedias nec impediri permittas quo minus ſuam juſtitiam proſequantur. Laicis eciam ſi quibus bona ſua forſan ablata ſunt & confiſcata fuerint, quia in abbatem & monachos manus noluerunt mittere violentas, reſtitui faciat regia celſitudo.*

Et ut prædictum mandatum apoſtolicum meliorem ſortiretur effectum, dominus papa ſcripſit *E. Elienſi* & *M. Wigornenſi* epiſcopis & abbati ſancti *Edmundi*, ut ipſi regem adirent et efficaciter inducerent ad omnia & ſingula prout dominus papa ei ſcripſerat exſequenda. Quod & ipſi tam literis ſuis quam vivæ vocis oraculo ſatis efficaciter expleverunt. Et quia ſuggeſtum fuerat domino papæ per abbatem & conventum, quod dominus rex ad inſtigationem et per procurationem domini *Cantuarienſis* archiepiſcopi et *Simonis Wellenſis* archidiaconi et prædicti domini *Cantuarienſis* Vicecancellarii præcipue hæc mala ſupradicta eis intulerat, dominus papa ſcripſit dominis *Elienſi* et *Wigornenſi* epiſcopis ſupradictis, ut ipſi ſuper hoc tam per teſtes idoneos quam per famam viciniæ diligentius inquirerent ſublato quolibet appellationis obſtaculo, et quicquid invenirent domino papæ ſub ſigillis ſuis referrent. Quod mandatum tam archiepiſcopum quam prædictum *S.* Vicecancellarium valde terruit, unde et ab illo die à perſecutione monaſterii ſancti *Auguſtini* maturius ſe temperaverunt, et pacem inter regem et monaſterium prædictum prout poterant reformari procurarunt. Sicque regis furore aliquantulum delinito, regii miniſtri qui ipſam abbaciam ſancti *Auguſtini* occupaverant, per ipſum regem amoventur. Set poſſeſſiones minime reſtituuntur, unde de conſilio amicorum mittuntur duo nuncii, ſcilicet *Brandanus* monachus et magiſter *Gervaſius* clericus ex parte abbatis et conventus ad dominum regem, ut ſi forte prece vel precio poſſeſſiones monaſterii de manu regis velut clavam de manu *Herculis* extorqueant. Accedunt igitur humiles ad indignantem, ſupplices ad furentem, et ſermonibus rethoricis prout ambo erant eloquentiſſimi regiam deprecantur majeſtatem, ſuppliciter expoſcunt miſericordiam, ut ablata reſtituat, et more anteceſſorum ſuorum libertates et jura eccleſiaſtica et maxime eccleſias de Faverſham de ſua gratia eis confirmare dignaretur. Et ut facilius petita inpetrarent domino regi ducentas marcas et unum palefridum regiæ ſellæ ſatis elegantem ex parte abbatis et conventus offerunt, rex tamen licet more principum pecuniæ ſatis avidus, neque pecuniam neque palefridum pro tunc ſe acceptare velle reſpondit quouſque ſuper hiis dominum *Cantuarienſem* conſuluerit, eo quod ad ejus inſtantiam bona monaſterii ſancti *Auguſtini* confiſcari mandaverit. Dimiſſi igitur nuncii noſtri ſub ſpe bona ad propria redeunt, tempore opportuno ad ipſum regem reverſuri. Igitur ſuper hiis dominus rex conſuluit archiepiſcopum per literas ſuas quarum tenor iſte eſt, « JOHANNES « Dei gratia, &c. *H.* archiepiſcopo ſalutem. Ac« ceſſerunt ad nos nuncii Abbatis & conventus S. « *Auguſtini* inſtanter petentes & humiliter poſtu« lantes quod cartas anteceſſorum noſtrorum eis ſu« per eccleſia de Faverſham collatas miſericordi« ter confirmaremus. Et quia in multis nos offen« derunt, propter gratiam noſtram & poſſeſſionum « ſuarum quæ in manu noſtra ſunt reſtitutionem ob« tinendam, nobis ducentas marcas & unum pale« fridum optulerunt. Nos vero licet ſuper eorum « petitionem & oblationem plurimum movebamur, « noluimus tamen in hiis eos plene exaudire, quo« uſque ſuper hiis veſtrum haberemus conſilium, « unde vobis mandamus quod ſuper hiis nobis con« ſilium veſtrum ſignificetis.

Hubertus Archiep.

Reſponſio archiepiſcopi in hæc verba.

Reverendo domino ſuo J. *Dei gratia illuſtri regi* Angliæ *&c.* Hubertus *eadem gratia* Cantuarienſis *archiepiſcopus ſalutem & debitam in domino reverentiam. Placuit excellentiæ veſtræ à nobis conſilium petere ſuper confirmandis cartis anteceſſorum veſtrorum quas monachi ſancti* Auguſtini Cant. *habent ſuper eccleſia de* Faverſham *& ſuper reſtituendis eis poſſeſſionibus ſuis quæ ſunt in manu veſtra. Licet autem ipſi monachi & vos & nos domine multum offenderint, & ita tam à vobis quam à nobis magis promeruerint malum quam bonum, nolumus tamen eis malum pro malo reddere nec fidem quam vobis debemus male vobis conſulendo pro eis lædere. Immo ita vobis volumus conſulere ſicut fidem noſtram erga vos & conſcientiam erga Deū cupimus ſalvare. De cartis igitur anteceſſorum veſtrorum confirmandis vobis reſpondemus, quod cum conſtet nobis quod idem monachi habeant cartam bonæ memoriæ regis* Willelmi *qui prædictam eccleſiam de* Faverſham *eis concedit quantum ad patronū pertinet, nec non confirmationem regis* Henrici *filii ſui, & confirmationem regis* Henrici *patris veſtri, confirmationem quoque* Ricardi *regis fratris veſtri ſuper eadem eccleſia, videtur nobis quod vos quoque juſte poſſitis & debeatis hoc ipſum quod prædeceſſores veſtri memoratis monachis de eadem eccleſia conceſſerunt & confirmaverunt quantum ad patronum pertinet eis confirmare. De reſtituendis vero eorum maneriis quæ ſunt in manu veſtra vobis dicimus, quod cum nullo modo fuerit laudabilis vel laudanda talis eorum maneriorum deſtitutio, bona & laudabilis erit celeris eorum reſtitutio. Set de recipienda oblata vobis pro eorundem reſtitutione & pro gratia veſtra pecunia, nil vobis conſulere volumus, cum potius abſque pecunia ſit facienda reſtitutio ut nobis videtur quam pro illa, quia taliter ablata potius cum ſatisfactione quam pro precio ſunt reſtituenda. Vos autem inde faciatis quod vobis bonum videbitur. Scimus quidem quod vos ex deſtitutione illa parum commodi habueritis cum prædicti monachi habuerunt plurimum dampni, & aliqui fortaſſe miniſtri veſtri non modicum lucri, de vobis enim in hac parte dici poteſt, quod vos dumos excuſſeritis, & alii aves collegerunt. Valete.*

Rex igitur hoc archiepiſcopi accepto & acceptato conſilio, nuncios S. *Auguſtini* prædictos revocat, pecuniam per eos ſibi prius oblatam reſpuit, ſet palefridum victus nunciorum precibus acceptat omnibus poſſeſſionibus ſuis monaſterio reſtitutis, & in recompenſationem dampnorum qualemcunque quæ huic monaſterio intulerat, cartas prædeceſſorum ſuorum ſuper eccleſiis de Faverſham & de Middelton & ſuper juribus & libertatibus monaſterii, ut paulisper poterit elucere, gratanter confirmat. Sicque factus eſt iſtius monaſterii patronus & protector qui prius fuerat immaniſſimus perſecutor.

CAP.

Johannes Rex.

Cap. XVIII.

§. 1. *Conflictus pro eccleſia de* Faverſham *cum archiepiſcopo & archidiacono.*

An. Dñi 1202. ANno Domini M.CC.ij. conflictu cum *Johanne* rege ſuper eccleſia de Faverſham ſic expedito & uſque ad finem optatum ſumptuoſe perducto, ad conflictum qui cum archiepiſcopo *Cantuarienſi* & archidiacono ejuſdem habebatur ſuper eadem eccleſia revertamur. Igitur monachis S. *Auguſtini* ut ſuperius dictum eſt à domibus perſonatus prædictæ eccleſiæ poſt interpoſitam appellationem ejectis violenter & à poſſeſſione ſua pacifica ſpoliatis, Archidiaconus *Cantuarienſis*, ad cujus inſtantiam ejecti fuerant, poſſeſſionem prædictarum domorum ingreſſus violenter tenuit; unde monachi S. *Auguſtini* appellationes ſuas coram domino papa *Innocentio* cum effectu ſunt proſecuti. Partibus itaque monachorum & archidiaconi coram domino papa conſtitutis, Monachi propoſuerunt ſe à poſſeſſione ſua pacifica in eccleſiæ domibus de Faverſham poſt appellationem legitime interpoſitam violenter & contra juris ordinem per archidiaconum ſpoliatos, quare petebant ſe reſtitui. Procurator archidiaconi ex adverſo reſpondit, cuſtodias eccleſiarum vacantium in archidiaconatu *Cantuarienſi* tam de conſuetudine quam de jure communi ad ipſum archidiaconum pertinere. His & multis aliis in præſentia domini papæ judicialiter propoſitis, ſicut ex illa decretali apparet *extra de appellationibus bona memoria O. de Camera* quæ ſuper iſtum caſum eſt fundata, papa mandavit *Londonienſi* & *Roffenſi* epiſcopis, & Priori ſancti *Albani*, ut ipſi abbatem S. *Auguſtini Cant.* & monachos in eundem ſtatum reſtituerent in quo fuerunt tempore appellationis emiſſæ. Cujus mandati auctoritate, prædicti executores vocatis ad præſentiam partibus, poſſeſſionem prædictæ eccleſiæ de Faverſham abbati S. *Auguſtini* adjudicaverunt cum omnibus fructibus medio tempore perceptis. Unde archidiaconus *Cantuarienſis Henricus* nomine de Stanford, coram prædictis executoribus ceſſit à poſſeſſione eccleſiæ antedictæ ratione ſententiæ contra ipſum prolatæ. Remiſit etiam abbati S. *Auguſtini* omnes actiones quas habebat erga ipſum ratione cuſtodiæ eccleſiæ de Middelton & reſignavit, literis ſuper his impetratis, in manus executorum prædictorum. Et abbas S. *Auguſtini* remiſit prædicto archidiacono *Cantuarienſi* omnes fructus & obventiones quos medio tempore perceperat de eccleſia de Faverſham; exceptis fructibus tunc in grangiis exiſtentibus: ſicut quædam litera tam executorum prædictorum quam archidiaconi ſigillis munita plenius teſtatur, Sicut ſuperius dictum eſt,

De archiepiſcopo Cantuarienſi in cauſa qua ſupra.

Cauſam iſtam eccleſiæ de Faverſham quantū ad violentiam per archiepiſcopum & laicos abbati & monachis S. *Auguſtini* illatam, ab initio commiſerat *Londonienſi* & *Elienſi* epiſcopis & Abbati & Priori *S. Edmundi*. Set ipſis mandatum apoſtolicum minus rigide exſequentibus propter partis adverſæ frivolas exceptiones & dilationes fruſtratorias. Unde dominus papa iterato mandat eiſdem judicibus ſub his verbis.

INNOCENCIUS epiſcopus, &c. *Venerabilibus fratribus, &c. Grave gerimus & moleſtum & de diſcretione veſtra compellimur non mirari ſolummodo ſet moveri, quod cum jam ſit annus elapſus ex quo ſuper negotio eccleſiæ de* Faverſham *mandatum recepiſtis apoſtolicum exequendum, in tantum appellationibus fruſtratoriis & frivolis exceptionibus detuliſtis, ut nondum ſub examine veſtro potuerit habere proceſſum. Unde dilecti filii abbas & fratres ſancti* Auguſtini Cant. *præter grandes injurias & jacturas graves nichilominus labores & ſumptus ſunt ſubire coacti. Volentes igitur eiſdem fratribus qui poſt Deum alium præter nos defenſorem non habent, in tanta neceſſitatis articulo ſubvenire, devotioni veſtræ per apoſtolica ſcripta mandamus & diſtricte præcipimus, quatinus omni gratia & timore poſtpoſitis, ſublato cujuſlibet contradictionis & appellationis obſtaculo, vocatis partem adverſam per diſtrictionem eccleſiaſticam litem protinus conteſtari, & teſtes quos utralibet pars tam ſuper principali quam quolibet incidenti duxerit producendos, infra duos menſes poſt litis conteſtationem recipere ac examinare curetis, ita quod ſi nequiveritis perſonaliter intereſſe, per viros diſcretos id nichilominus exequamini, à quibus non liceat aliquatinus appellare, cum hoc mandatum celerem velimus ſortiri effectum, ne præfatum monaſterium cogatur diutius laborare. Atteſtationibus vero receptis, præfigatis partibus terminum competentem, quo cum ipſis, recepturi ſententiam noſtro ſe conſpectui repræſentent: Ad quem ſi qua partium venire noluerit, nos nichilominus procedemus. Si vero pars adverſa litem noluerit infra triduum conteſtari, vos procuratorem monaſterii omni appellatione & contrarietate remota in poſſeſſionem rei de qua agitur inducatis & defendatis inductum. Inſuper ſi voluerit infra annum, non vobis ſet nobis legitimam offerat cautionem. Teſtes vero qui nominati fuerint*, &c.

Hubertus Archiep.

Hujus igitur mandati novitate excitati ſupraſcripti Judices delegati, vocatis ad ſuam præſentiam partibus in ipſa cauſa proceſſerunt in forma quæ ſequitur. Quem quidem proceſſum quia ipſum inter quædam acta & atteſtationes prædictam cauſam contingentia ſcriptum reperi, hic annotare dignum duxi, nichil augendo vel diminuendo in hæc verba.

CUm coram dominis *Londonienſi* & *Elyenſi* & abbate S. *Edmundi* judicibus à ſede apoſtolica delegatis lis inter archiepiſcopum & abbatem ſancti *Auguſtini* & monachos initium capere debuiſſet, contigit archiepiſcopum & dominos *Elienſem* & *Londonienſem* ex cauſis neceſſariis transfretare, ſicque propter eorum abſentiam cauſa uſque ad eorum reditum cepit dilationem. Quibus reverſis, archiepiſcopus citatus edicto peremptorio, ſtatim ſe per procuratorem defendit, nec ſubterfugium aliquod quærens nec etiam exceptionem aliquam proponens, dicebat ſe paratum litem conteſtari & intentionibus abbatis & conventus reſpondere, ſi viciſſim abbas & conventus archiepiſcopo eos reconvenire volenti reſponderent. Cumque & judicibus & partibus placeret reconventionem eſſe admittendam, procurator abbatis & monachorum S. *Auguſtini* intentionem ſuam propoſuit in hunc modum.

« Archiepiſcopus, poſt appellationem abbatis « S. *Auguſtini* pro ſe & pro monachis ſuis, pro eccle-

Johannes Rex.

« cleſiis eciam abbatiæ ſuæ cum parochianis earum, & præcipue pro eccleſia de Faverſham cum parochianis ſuis ad dominum papam legitime interpoſitam, poſt eandem eciam appellationem ſolempniter innovatam, & contra libertatem monaſterii ſancti *Auguſtini*; per magiſtrum *Everardum* quondam officialem archidiaconi & per decanos quoſdam & capellanos, quoſdam monachos ſancti *Auguſtini* excommunicavit.

« Item eccleſias quæ pertinent ad donationem abbatis S. *Auguſtini*, poſt eandem appellationem, & poſt appellationem Rectorum earum, & contra tenorem libertatis monaſterii S. *Auguſtini*, generali ſuppoſuit interdicto. Parochianos eciam earum à divini officii & ſacramentorum perceptione ſuſpendit, mortuorum eciam ſepulturam interdixit.

« Item cum archiepiſcopus tranſitum faceret per Faverſham parochianis ſibi occurrentibus benedictionem ſuam denegavit, denuncians eos excommunicatos eo quod monachis S. *Auguſtini* communicaverant; hoc eciam poſt dictam appellationem abbatis factum eſt.

« Item quod archiepiſcopus impedit jus abbatis et conventus in eccleſiis ſuis vacantibus, differendo inſtitutiones clericorum ſuorum, utpote magiſtri *I.* qui præſentatus eſt ad eccleſiam de Stone et *R.* clerici præſentati ad eccleſiam de Langedon.

« Propoſitum eſt eciam à procuratoribus ſupradictis, quod cum ipſe archiepiſcopus poſt appellationem ad dominum papam pro eis interpoſitam coram eodem ſuper eccleſia de Stone vacante ne quid in præjudicium eorum fieret, et *I.* clerici quem ad eandem eccleſiam præſentaverunt, poſt appellationem eciam procuratoris ipſius clerici pro eo ſic interpoſitam, eandem eccleſiam ſuppoſuit interdicto, quod interdictum fere per annum duravit et dimidium.

« Procurator vero archiepiſcopi reconveniendo abbatem & conventum ſuper pluribus articulis & approbata reconventione reſpondit hoc modo.

“ Archiepiſcopus neſcit an abbas appellaverit, ſi tamen appellaverit ejus appellationi in eo caſu non fuit differendum, quia manifeſta fuit ejus intruſio in eccleſiam de Faverſham. Probet igitur abbas ſe appellaſſe, & ſi forte hoc probaverit, nos probabimus illi appellationi non fuiſſe differendum.

¶ « Item procurator archiepiſcopi confeſſus eſt excommunicaſſe in genere omnes illos qui ſe intruſerant in eccleſiam de Faverſham, & eum eccleſias de Faverſham & Stone ſuſpendiſſe & quaſdam alias eccleſias monaſterii S. *Auguſtini*, ſet neſcit quas vel quot; & dixit has ſententias excommunicationis & interdicti juſte tuliſſe ob delictum manifeſtum monachorum ſcilicet intruſionem. Cum enim monuiſſet eos, ut aſſeruit, ut ab intruſione ſua deſiſterent, & illi ſemper pertinaciter in ea perſeverarent, credebat eos ſic ſaltem à ſua intruſione revocare.

« Adjecit eciam idem procurator, ſententias illas latas fuiſſe non in præjudicium alicujus appellationis legitime factæ, nec contra libertatem aliquam monaſterii S. *Auguſtini* competentem.

« Adjecit eciam, quod archiepiſcopus ingrediens Faverſham unica benedictione benedixit omnibus habitantibus in ea. Set poſtea cum villa ſit magna et populus multus, non potuit ſingulis ſibi occurrentibus ſingillatim benedicere, nulli tamen benedictionem denegavit qui prius univerſitati benedixerat, Nullum eciam ſibi occurrentium nominatim denunciavit excommunicatum.

Hubertus Archiep.

« Adjecit eciam, archiepiſcopum juſte differre inſtitutiones duorum clericorum ſibi præſentatorum, jure enim ſuo utitur, et juris executio non habet injuriam. Monachi enim in illas duas eccleſias ſe intruſerunt de Langdon ſcilicet et Stone, et adhuc eas detinent, unde ad præſentationem intruſorum nullum debuit archiepiſcopus admittere nec inſtituere in illis, ipſis in intruſione perſeverantibus. Recedant ergo monachi ab intruſione, et archiepiſcopus libenter admittet clericos ab eis præſentatos.

§. 2. *Conflictus pro eccleſia de* Middelton per archiepiſcopum.

« Idem reconvenit abbatem & monachos S. *Auguſtini* dicens, quod ipſi mortuo *Francone* perſona eccleſiæ de Middelton, in eccleſiam de Middelton vacantem quadriennio tranſacto ſe intruſerunt, & fructus & obventiones ejus ad valenciam lxxx. marcarum minus rationabiliter in uſus proprios converterunt, & quod ſæpius per archiepiſcopum moniti, tamen neque ei clericum idoneum ad ipſius regimen præſentarunt, neque ipſum vel ejus officialem cuſtodiam ipſius tanquam vacantis habere permiſerunt. Petit ergo archiepiſcopus ut auctoritate dominorum judicum monachis ab eadem eccleſia amotis, ei cuſtodia dictæ eccleſiæ tanquam vacantis tradatur. *Secundo*, ut monachi ſolvant ei & officialibus ſuis omnes fructus & obventiones quas perceperunt à tempore quo ſe intruſerunt. *Tercio*, ut ſatisfaciant ſibi ſuper injuria ab eis ſibi illata ſuper dicta eccleſia dicto modo. *Quarto*, ut ipſe ſinatur clerico cui voluerit dummodo idoneo eccleſiam illam auctoritate *Lateranenſis* concilii dare, irrequiſito monachorum conſenſu, ſalvo eis poſtmodum jure patronatus ſi ſalvum eſſe debeat. Item, mortuo *O. de Camera* perſona eccleſiæ de Faverſham, dicti monachi ſe in illam eccleſiam intruſerunt ſpreta auctoritate archidiaconi, omnes obventiones illius ſibi indebite appropriantes. Et licet ſæpius moniti nondum tamen quemquam ad illius regimen archiepiſcopo præſentaverunt, et ibidem miſſas celebrare indebite & alia ſacerdotalia miniſtrare præſumpſerunt. Petit igitur archiepiſcopus ſibi ſuper hiis injuriis ſatisfieri, obventiones à tempore intruſionis prædictæ perceptas ſibi vel officiali ſuo reſtitui, & ut liceat ei eccleſiam illam clerico idoneo auctoritate *Lateranenſis* concilii dare.

« Adjecit eciam quod monachi ſancti *Auguſtini* in eccleſiam de Stone elapſo anno ſe intruſerunt, & obventiones ad valentiam xx. marcarum indebite uſurparunt, jus archiepiſcopi & archidiaconi ſui in ea enervantes. Petit igitur ut monachis ab ea amotis ſibi ſuper hac injuria ſatisfiat, & obventiones à tempore vacationis perceptæ ei vel officiali ſuo reddantur, & ut liceat ei eciam de hac eccleſia auctoritate *Lateranenſis* concilii diſponere, cum præſcriptio ſex menſium auctoritate *Lateranenſis* concilii currens contra patronum omnino non præſentantem æque curratur ſicut contra patronum vicioſum præſentantem.

Adjecit

Johannes Rex.

« Adjecit eciam ſimilem querymoniam ſuper eccleſia de Langedon, in qua monachi ſimiliter ſe nuper intruſerant, petens ſimiliter illius cuſtodiam ſibi cedi & ſuper injuria ſibi ſatisfieri.

« Adjecit eciam procurator archiepiſcopi, archiepiſcopum & archidiaconum ſuum debere habere cuſtodiam omnium eccleſiarum vacantium in quibus monachi S. *Auguſtini* habent jus patronatus.

« Adjecit quoque archiepiſcopum & archidiaconum ſuum eſſe in poſſeſſione hujus juris, unde petit ut hoc jure libere & ſine impedimento uti poſſit.

¶ « Procurator abbatis & monachorum ſancti *Auguſtini* reſpondit, quod cum archiepiſcopus proponeret abbatem & monachos intruſos in eccleſiam de Middelton, eo quod ut aſſerebat eccleſia illa vacans erat & cuſtodia ejus dum vacaret ad ipſum vel archidiaconum ſuum pertineret, certificari voluerint abbas & monachi, utrum archiepiſcopus contenderet ſe an archidiaconum jus cuſtodiæ habere in eccleſia prædicta.

¶ Et incontinenti reſponſum eſt à procuratore archiepiſcopi, « Cuſtodiam illius eccleſiæ principaliter ad archiepiſcopum, ſecundario & auctoritate archiepiſcopi ad archidiaconum ſuum pertinere.

¶ Conſequenter reſpondit procurator abbatis, « Quod etſi vacaret eccleſia de Middelton, nichilominus cuſtodia illius & claves & proventus non ad archiepiſcopum, immo ad abbatem & monachos tempore vacationis pertineret. Adjecit quoque, illam non eſſe vacantem, immo abbatem & monachos S. *Auguſtini* ejuſdem perſonatum habere, ſeu canonicum titulum percipiendi omnes proventus illius, & ſic eos jure ſine conſilio fraudis ſeu intruſionis eccleſiam ſibi retinere. Et ideo archiepiſcopus fruſtra ad vacantem ſuper proventibus & ipſius quaſi vacantis fruſtra eos moleſtabat, fruſtra, quaſi injuria ei illata fuiſſet ſibi petebat ſatisfieri, cum abbas & monachi jure ſuo uſi fuerint, & juris executio non habet injuriam. « Super eccleſia de Faverſham omnino idem; eam totam in uſus ſuos ſibi retinuerunt, quandoque eciam clericis ſecularibus nunc ſub majori, nunc ſub minori penſione, nunquam tamen ad firmam conceſſerunt. Tandem defuncto *Oſberno de Camera* cui eccleſiam illam ad inſtantiam *Henrici* regis ſub penſione ſex marcarum conceſſerant, jure ſuo & licite, & citra injuriam archiepiſcopi, & ſic citra vicium intruſionis ingreſſi ſunt poſſeſſionem illius eccleſiæ.

¶ Requiſitus procurator abbatis à procuratore archiepiſcopi, « Quo inſtituente habuerunt monachi jus patronatus in eccleſiis de Faverſham & de Middelton; habita deliberatione reſpondit in hunc modum.

¶ « Abbas & conventus credunt, quod tempore conceſſionis & confirmationis regis *W.* primi ſuper eccleſiis de Faverſham & de Middelton eis factæ, archiepiſcopus *Cantuarienſis* qui tunc fuit inſtituit abbatem & conventum in eaſdem eccleſias. Set ad idem probandum nec teſtes habent, nec inſtrumenta ſuper hoc ſpecialiter confecta. « Verum pro certo ſciunt quod archiepiſcopus *Theobaldus* conceſſit eis eccleſias illas, & bonæ memoriæ *Celeſtinus* eaſdem eis confirmavit. Præterea adjecit procurator abbatis, quod archiepiſcopus falſo ſuggeſſit domino papæ monachos manu armata detinuiſſe eccleſiam de Faverſham. « Adjecit eciam, archiepiſcopum fruſtra prætendere ignorantiam circa appellationem abbatis cum publice innovata fuiſſet. Adjecit eciam, quod nuncii abbatis & monachorum cum literis eorum acceſſerunt ad archiepiſcopum apud Slyndon, conquerentes quod poſt eorum appellationem factam & ſolempniter innovatam magiſter *Everardus* tunc officialis archidiaconi *Cantuarienſis* in præjudicium & contra libertatem monaſterii S. *Auguſtini* monachos in eccleſia de Faverſham tunc exiſtentes auctoritate archiepiſcopi excommunicavit, & eccleſias abbatiæ generali ſuppoſuit interdicto. Cumque inſtantius peterent ut archiepiſcopus illas ſententias irritaret; archiepiſcopus warantizare eas voluit nec eas irritare, dicens, dictis appellationibus non fuiſſe deferendum. Cum igitur appellatio abbatis ad notitiam archiepiſcopi pervenit, & ipſe nichilominus illas ſententias poſt appellationem factas ratas habuit, cum ratihabitio retro trahatur, excuſationem ignorantiæ ſi quam ab initio habuit ex poſt facto amiſit, adiciens, hæc omnia à magiſtro *Everardo* & per eum & auctoritate ejus facta fuiſſe.

Hubertus Archiep.

¶ Super eccleſiis de Stone & de Langedon reſpondit procurator abbatis & conventus, « Quod cum cuſtodia earum & aliarum ſui patronatus ad abbatem & monachos pertineret, cum & ipſi ad illarum eccleſiarum regimen perſonas idoneas archiepiſcopo præſentaſſent, archiepiſcopus eos ſuper cuſtodia earum ſeu proventibus injuſte moleſtabat. Item procurator abbatis & conventus confeſſus eſt in jure monachos S. *Auguſtini* detinuiſſe eccleſias de Stone & de Langedon ex quo vacaverunt, & adhuc detinere; & nolle cuſtodiam earum archiepiſcopo vel archidiacono dimittere, nec debere, cum ad eos ſpectaret cuſtodia omnium eccleſiarum vacantium ſui patronatus & non ad archiepiſcopum vel archidiaconum, & eos in poſſeſſione hujus cuſtodiæ eſſe, & non archiepiſcopum vel archidiaconum.

HIS itaque hinc inde propoſitis utriuſque partis teſtes ſunt admiſſi, multi quidem. Quorum multitudo à judicibus ad minorem numerum redacta fuiſſet, niſi quia partes inſtabant ut omnes admitterentur propter articulorum probandorum multitudinem. Publicatis demum atteſtationibus, paratus fuit archidiaconus à judicibus ſententiam accipere, & hoc inſtanter petiit, ut ſcilicet ipſi inſpectis atteſtationibus ſententiarent, Set pars adverſa ſententiam domino papæ maluit reſervare. Deinde cum renunciatum eſſet productioni ſuper teſtibus repellendis, die ad idem præfixo facta eſt inſtrumentorum ſancti *Auguſtini* exhibitio. Poſtmodum vero die ſcilicet Martis proxima poſt caput jejunii, dicti judices partibus peremptorium præfixerunt diem, ſcilicet diem natalis beatæ *Mariæ* quo coram domino papa comparerent ſententiam recepturi. Set amicis mediantibus & de pace tractantibus, rex ipſe ſcripſit archiepiſcopo ſupplicando, ne ipſe abbatem ſuper eccleſiis de Faurerſham & de Middelton moleſtaret ſeu impediret quo minus de prædictis eccleſiis poſſit diſponere & in uſus proprios convertere. Igitur archiepiſcopus *H.* tandem volens ea quæ pacis ſunt & non belli, ob regis reverentiam, prædictas eccleſias prædeceſſoris ſui *Theobaldi*

Johannes Rex. *baldi* veſtigiis inhærendo ratificavit perpetuo poſſidendas.

An. Dñi 1204. Anno Domini M. CC. iiij. facta fuit finalis concordia in curia domini regis apud *Weſtmonaſterium* coram Juſticiariis ſuis inter *Willelmum David* petentem, & *R.* abbatem tenentem de lv. acris cum pertinentiis in **Pluncſtede**, unde recognitio de morte anteceſſoris ſubmonita fuit inter eos in præfata curia, ſcilicet quod prædictus *W.* remiſit & quietum clamavit de ſe & hæredibus ſuis prædicto abbati & ſucceſſoribus ſuis totum jus & clameum quod habuit in prædicta terra cum pertinentiis. Et pro hac quieta clamatione, fine & concordia idem abbas dedit eidem decem marcas. Anno ſequenti *Gaufridus* Prior eccleſiæ Chriſti & ejuſdem loci capitulum confirmationem ſuperius nominatam per litteras ſuas patentes ſigillo eorum communi ſignatas ratificaverint; ſet & totus proceſſus ſigillis judicum ſignatus penes nos remanſit, partibus coram papa, eodem archiepiſcopo viam univerſæ carnis ingreſſo, die præfixo ibidem minime comparentibus.

De eccleſia de **Borden**.

Cum controverſia mota fuiſſet inter abbatem & Priorem de *Ledis* ſuper eccleſia de **Borden**, tandem ſub hac fine quievit, videlicet quod pro bono pacis & ob litem ſuper prædicta eccleſia inter partes ſopiendam, idem Prior unam marcam argenti eccleſiæ beati *Auguſtini* annuatim ad duos terminos, ſcilicet ad feſtum S. *Michaelis* & in Paſcha æqualiter perſolvet. Hujus compoſitio eſt inter partes communis ſigilli appoſitione roborata.

§. 3. *Dimiſſio manerii de* **Preſton** J. *filio* W. Capel.

1206. ANno ſequenti, viz. M. CC. vj. dimiſit abbas *Rogerius* manerium de **Preſton** ad feodi firmam ſub hoc tenore. *Sciant præſentes & futuri,* &c. *quod ego* Rogerus *Dei gratia abbas,* &c. *conceſſimus & dimiſimus & præſenti carta noſtra confirmavimus* Johanni *filio* Willelmi Capel *totum manerium noſtrum de* **Preſton** *cum hundredo quod* Willelmus Capel *pater prædicti* Johannis *de nobis tenuit, Tenendum & habendum de nobis hereditarie ſibi & heredibus ſuis imperpetuum, reddendo inde nobis ſingulis annis de feudi firma de dominico ipſius manerii decem libras ſterlingorum in quatuor anni terminis, in natali Domini ſcilicet de firma* l. s. *in Paſcha de firma* l. s. *in natali ſancti* Johannis Baptiſtæ *de firma* l. s. *in eodem termino pro hundredo ipſius manerii* xxx. s. *ſingulis annis, in feſto ſancti* Michaelis C.ij.s. *ſcilicet de firma* l.s. *& pro redditu hominum tenentium ipſius manerii* l. s. *ſimiliter annuatim de* **Romeſcot** ij. s. *& pro dono vicecomiti* iij. s. *annuatim temporibus quibus dari conſueverunt. Inveniet eciam prædictus* Johannes *& heredes ſui ſex homines de prædicto manerio de* **Preſton** *ad levandum & taſſandum fœnum noſtrum de* **Langeport** *ad ſummonitionem noſtram in cibo Celerarii noſtri. Ipſe autem* Johannes *& heredes ſui ſequentur curiam noſtram ſancti* Auguſtini. *Jus vero patronatus eccleſiæ jam dicti manerii de* **Preſton** *nobis & eccleſiæ* Auguſtini *imperpetuum retinemus; in quo ſcilicet patronatu dictus* Johannes *vel heredes ſui nil inperpetuum debent vendicare. Et ſi placitum emerſerit in hundredo de* **Preſton** *quod ibi non poſſit terminari, ad curiam noſtram de ſancto* Auguſtino *veniet & ibi terminabitur. Facta eſt autem hæc dimiſſio anno Domini* M. CC.vj. *in craſtino S.* Petri *ad vincula.* Hubertus, Archiep.

Nec occaſione iſtius traditionis eſt credendum quod manerium de **Preſton** ſit tunc primo extra traditum, nam ſicut ex ſupraſcripta indentura & ex tranſcripto cujuſdem literæ quod ſequetur liquido apparebit, *Willelmus Capel* pater prædicti *Johannis Capel* tenuit manerium de **Preſton** antedictum de abbate ſancti *Auguſtini* ad feodi firmam xij. librarum & xij.s. Tenor vero illius tranſcripti ſicut invenitur in textu ſancti *Adriani*, eſt iſte.

Sciant præſentes & futuri, quod ego Rogerus *Dei gratia electus ſancti* Auguſtini *& ejuſdem loci conventus conceſſimus* Rogero *filio* Reinfridi *& hæredibus ſuis cuſtodiam hæredum* W. Capel, Johannis *videlicet &* Olympiæ *ſororis ſuæ cum tota terra ſua, ſcilicet feudo de* **Dene** *& firma de* **Preſton**, *ſalvo ſervicio quod eadem terra debent eccleſiæ noſtræ ſancti* Auguſtini, *& ſalva firma de* **Preſton**, *ſcilicet* xij. l. *&* xij. s. *quatuor anni terminis. Ita quod* Rogerus *habebit prædictam wardam donec pueri habeant ætatem quod poſſint terram tenere, & tunc maritabit illos, ita quod non ſint diſperagiati.*

§. 4. *De advocatione eccleſiæ de* **Preſton**.

EX prædictis liquet quod de eodem manerio debetur warda & maritagium, & per conſequens homagium. Cujus primæ traditionis occaſione extitit quædam contentio inter dominum *R.* tunc electum hujus monaſterii & *Johannem Capel* ſuperius nominatum de advocatione eccleſiæ; unde recognitio magnæ aſſiſæ ſummonita fuit in curia regis apud *Cantuariam*, ſcilicet quod prædictus *J.* recognovit prædictam advocationem eſſe jus ipſius abbatis & eccleſiæ ſancti *Auguſtini*, & illam remiſit & quietam clamavit de ſe & hæredibus ſuis prædicto abbati & ſucceſſoribus ſuis imperpetuum. Quando vero iſtud manerium primo fuerit extra traditum, nullius memoriæ potui invenire veſtigium. Fuit enim cum hundredo antiquis temporibus pertinens ad cameram monachorum S. *Auguſtini*, & defendebat ſe pro v. ſolinis & fuit appretiatum ad xix. l. ut patet in **Domeſday** regis *Willelmi.* Ignoſcat ei Deus qui à cameraria illud manerium primo alienavit.

CAP. XIX.

§. 1. Alexander *monachus noſter in abbatem creatus eſt.*

ANno Domini M. CC. xij. die undecim mille An. Dñi 1212. virginum obiit dominus *Rogerus* abbas hujus monaſterii ſenex & plenus dierum. Qui diebus ſuis pro juribus ſuæ eccleſiæ multa adverſa ſuſtinuit, ſet omnia Deo cooperante illæſa cuſtodivit, & in capitulo ſub lapide albo ſepelitur. Quo defuncto, magiſter *Alexander* hujus monaſterii monachus & ſacræ Theologiæ profeſſor eximius in abbatem eligitur. Vir utique facundiſſimus, tam ſeculari quam eccleſiaſtica ſapientia eruditiſſimus, & ipſi regi *Johanni* amantiſſimus utpote ejus connutricius, qui à

rege

Johannes Rex. rege *Johanne* gratanter receptus cum ab archiepiſcopo *Stephano* inſtanter peteret, ut ipſe eum in eccleſia ſua ſancti *Auguſtini* ſine exactione profeſſionis benediceret juxta tenorem ſui monaſterii privilegiorum, archiepiſcopus omnino ipſum benedicere denegavit; à quo gravamine interpoſita appellatione cogitur electus *Alexander* tranſmarinas petendo partias pro ſua benedictione optinenda *Romanum* adire pontificem. Conſtitutis igitur in præſentia domini papæ *Innocentii* iij. *Alexandro* electo ſancti *Auguſtini* ex una parte, & magiſtro *R.* procuratore archiepiſcopi *Cantuarienſis* ex altera, electus noſter firmiter aſſeruit, ipſum debere benedici ab archiepiſcopo ſine exactione profeſſionis, ſicut per ſententiam bonæ memoriæ *Alexandri* papæ iij. in benedictione *Rogeri* abbatis fuerat diffinitum, procuratore archiepiſcopi contra obiciente, quod eadem ſententia per eundem *Alexandrum* papam poſtmodum fuit revocata, ſicut quarundam literarum tranſcriptis nitebatur oſtendere; quarum tenor de verbo ad verbum poſtea loco ſuo ſubinſeritur. Set dominus papa vacationis noſtræ diſpendio cupiens providere, & utrique parti ſine alterius juris præjudicio conſulere, electum noſtrum *Alexandrum* in abbatem benedixit, danſque archiepiſcopo literas teſtimoniales, quod eundem electum abſque præjudicio archiepiſcopi benedixiſſet, aſſignans tam ſibi quam abbati terminum peremptorium in concilio generali proximo futuro. In quo ſi archiepiſcopus poſſet ſufficienter oſtendere, quod abbas S. *Auguſtini* in benedictione ſua deberet archiepiſcopo facere profeſſionem, eam faceret ſibi humiliter exhiberi, alioquin ipſum abbatem ab impetitione archiepiſcopi penitus abſolveret; ſicque abbas noſter domi revertitur, & à *Johanne* rege familiariter recipitur, ipſi regi firmiter inhærendo cum fere omnes prælati *Angliæ* & barones ipſum dereliquerant in execrabili diſcordia inter eos exorta.

§. 2. *De monachis ſanctæ* Trinitatis *ab exilio redeuntibus.*

An. Dñi 1214. ANno Domini M. CC. xiiij. redierunt monachi eccleſiæ Chriſti ab exilio pace eorum facta cum rege per abbatem *Alexandrum*. Et reverſi laborem abbatis male remuneraverunt, archiepiſcopum *Stephanum* ad officium ſuum in omnibus exercendum de tranſmarinis partibus quem in exilio poſuerat ad eccleſiam ſuam vocavit.

§. 3. *De liberis electionibus epiſcoporum & aliorum prælatorum* Angliæ.

EOdem anno conceſſit omnibus archiepiſcopis epiſcopis & abbatibus per Cartam ſuam pro dampnis & ablatis eorum tempore interdicti una toti eccleſiæ *Anglicanæ*, quod qualiſcumque conſuetudo in eadem eccleſia *Anglicana* fuerit obſervata, & quicquid juris ſibi hactenus vendicaverit in electionibus quorumcumque prælatorum, ipſe ad ipſorum petitionem communi conſenſu baronum conceſſit, ut de cætero in univerſis & ſingulis eccleſiis & monaſteriis cathedralibus & conventualibus totius *Angliæ* liberæ ſint imperpetuum electiones ſalva ſibi cuſtodia eccleſiarum vacantium quæ ad ſe debent pertinere. Promiſit eciam quod non inpediat nec permittet ſeu procurabit inpedire, quin in ſingulis eccleſiis & monaſteriis poſtquam vacaverint, *Stephanus Archiep.* quandocumque voluerint libere procedant electores, petita tamen prius ab ipſo licentia eligendi, quam non promiſit denegare. Data fuit ſupraſcripta carta apud novum templum *Londoniæ* in craſtino S. *Hilarii* anno ſupradicto. Quam Cartam *Innocentius* papa tercius confirmavit ſub hac forma.

INNOCENTIUS *epiſcopus*, &c. *Dignis laudibus*: & infra. *Cum enim inter regnum & ſacerdotium* Angliæ *non ſine magno periculo atque dampno ſuper electionibus prælatorum gravis fuerit controverſia diutius agitata, illo tandem cui nichil eſt inpoſſibile, quique ubi vult ſpirat, mirabiliter operante, cariſſimus in Chriſto filius noſter* Johannes *rex* Angliæ *illuſtris, liberaliter ex mera & ſpontanea voluntate de conſenſu communi ſuorum Baronum, pro ſalute animæ ſuæ ac prædeceſſorum & ſucceſſorum ſuorum vobis conceſſit & ſuis literis confirmavit, ut de cætero in univerſis & ſingulis eccleſiis ac monaſteriis cathedralibus & conventualibus totius regni* Angliæ *imperpetuum liberæ fiant electiones quorumcumque prælatorum magnorum eciam & minorum. Nos igitur gratum & ratum hoc habentes, conceſſionem hujuſmodi vobis & per vos eccleſiis & ſucceſſoribus veſtris prout in ejuſdem regis literis perſpeximus contineri, auctoritate apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, & ad majorem autem firmitatem & perpetuam memoriam hujus rei, literas regis ſuper hoc confectas præſentibus inſeri fecimus. Quarum tenor talis eſt*, Johannes *Dei gratiâ rex* Angliæ, *&c.*

§. 4. *Profeſſio per abbatem archiepiſcopo non eſt præſtanda.*

ANno Domini M. CC. xv. abbas *Alexander* iter ſuum arripuit verſus *Romam* ad concilium An. Dñi 1215. generale quod fuit eodem anno ſub die S. *Martini*, ut juxta præfixum ſibi terminum procederet in cauſa quæ vertebatur inter ipſum & archiepiſcopum ſuper profeſſione exhibenda. Partibus igitur in præſentia papæ conſtitutis, abbas inſtanter petiit, ut ſecundum præſcriptam eis formam papa procederet. Archiepiſcopo reſpondente, quod tunc agere non poſſet tum quia erat aliis negotiis præpeditus, tum quia venerat minus inſtructus. Papa tamen videns fruſtratoria archiepiſcopi ſubterfugia, nolens litem protelare, indixit archiepiſcopo, ut ipſe ageret cum ipſe ad audientiam Papæ ſuper hoc appellaſſet, aut ipſe Papa prædeceſſoris ſui *Alexandri* Papæ iij. ſententiam confirmaret, perpetuum ſilentium archiepiſcopo ſuper exactione profeſſionis inponendo. Igitur archiepiſcopus videns ſibi ſubterfugium non patere, exhibuit quarundam literarum apoſtolicarum tranſcripta; ex quibus nitebatur oſtendere, quod idem *Alexander* Papa ſententiam quam pro abbate noſtro *Rogero* tulerat poſtea revocaſſet. Quarum literarum totum tenorem ad futurorum memoriam & cautelam hic ſubiciemus.

ALEXANDER *epiſcopus ſervus ſervorum Dei*, *venerabili fratri* Cantuarienſi *archiepiſcopo apoſtolicæ ſedis legato, & dilecto filio Priori ejuſdem eccleſiæ ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Memoriter recolimus qualiter inſpectis tenoribus privilegiorum S.* Auguſtini Cant. *tibi frater archiepiſcope abjudicavimus profeſſionem dilecti filii noſtri*

Johannes Rex.

Rogeri *abbatis ejuſdem monaſterii, & eum à tua & ſucceſſorum tuorum ſubjectione duximus abſolvendum. Verum quia pro certo comperimus ea tranſcripta pro maxima parte eſſe falſa, quoſdam etiam anteceſſorum noſtrorum profeſſionem abbatis ſancti* Auguſtini *prædeceſſoribus tuis ſententialiter adjudicaſſe, literas illas quas prenominato abbati ſuper profeſſione tibi non facienda indulſimus, auctoritate apoſtolica revocamus. Dat.* &c. Item ALEXANDER *epiſcopus ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri archiepiſcopo* Cantuarienſi *& apoſtolica ſedis legato, &c. Ideo ſumus in eminentia ſedis apoſtolica conſtituti, ut aqua lance juſtitia ſingulis ſua jura reddamus, & ſi quid minus aqualiter factum eſt, illud ad rectitudinis tramitem revocemus. Licet itaque monaſterium S.* Auguſtini Cant. *tanquam ſpecialiter noſtrum, paterno diligamus & foveamus affectu, ipſi tamen eam libertatem indulgere nolumus, per quam tuis & eccleſia tua dignitatibus derogetur. Quoniam igitur quorundam ſuggeſtionibus & quibuſdam privilegiis falſis, ſicut poſtea manifeſte comperimus, ab abbatibus ſancti* Auguſtini *tibi debitam tuis anteceſſoribus diu exhibitam tibi abſtulimus profeſſionem, Nos intuitu aquitatis & ob reverentiam beati* Thomæ *martyris, tibi & ſucceſſoribus tuis imperpetuum confirmamus. Dat.* Laterani *&c.* Set quoniam archiepiſcopus non oſtendebat originalia iſtarum literarum, neque earum copiam ſub manu publica, cum hoc fuiſſet ſibi tunc maxime neceſſarium, ipſæ literæ habitæ ſunt ſuſpectæ: unde quæſito regiſtro ipſius *Alexandri* papæ tertii & diligenter exquiſito, nulla omnino mentio de ipſis literis eſt reperta. quare ipſa duo paria literarum ſunt condempnata falſi & cancellata ab ipſo Papa *Innocentio* tertio in ipſo concilio generali non ſine magna archiepiſcopi confuſione & erubeſcentia. Ipſa vero ſententia quam idem Papa *Alexander* tulerat pro monaſterio ſancti *Auguſtini* ſuper profeſſione non exhibenda archiepiſcopo, de verbo ad verbum inventa eſt regiſtrata. Quibus ita geſtis, turbatus archiepiſcopus & animo conſternatus, ne nichil videatur egiſſe, propoſuit in ipſo concilio quod abbas teneretur ſibi de jure communi facere profeſſionem, quare eam ſibi humiliter petebat exhiberi. Set abbas ex adverſo reſpondit, quod etſi ad illud teneretur de jure communi, de jure tamen ſpeciali erat exemptus oſtendens tam privilegia fundationis monaſterii ſui quam ſententiam felicis recordationis *Alexandri* Papæ ſupradictam pro monaſterio ſuo promulgatam. Et reconveniens ipſum archiepiſcopum quod contra tenorem privilegiorum ſuorum homines ſervientes & clericos ſuos de facto cum de jure non poſſit excommunicaſſet, & eccleſias ad monaſterium pertinentes eccleſiaſtico ſuppoſuit interdicto. Cumque ſuper his aliquandiu fuiſſet diſputatum, prædictus archiepiſcopus alium petiit ſibi terminum indulgeri, infra quem cum ſuo poſſet deliberare conventu. Unde Papa præfixit ei terminum, feſtum ſcilicet omnium Sanctorum proximo futurum, ſub hac forma, Quod niſi deliberaret potius cedere quam contendere in hac cauſa, extunc in expenſis legitimis quas hactenus propter hoc fecerit abbas aut extunc faceret, ipſum archiepiſcopum condempnaret, ſi contigerit ipſum ſententiam contrariam reportare. Scripſitque dominus Papa domino *Gualoni* presbytero cardinali tunc legato in *Anglia*, recitans ſibi iſtud proceſſum, ut ſi partes duxerint coram ipſo litigare, ipſe legatus citato conventu eccleſiæ Chriſti & archiepiſcopo cauſam audiret, & in ea ſufficienter inſtructus ad apoſtolicum examen tranſmitteret, præfigens partibus terminum quo ſe apoſtolico conſpectui præſentarent ſententiam recepturi. Set archiepiſcopus de merito ſuæ cauſæ diffidens, ſemper ſubterfugiendo & negotium protelando coram ipſo legato nullo modo voluit litigare. Sub eodem tempore dominus Papa ſcripſit prædicto legato, ut ipſe tam ſuper ſtatu monaſterii ſancti *Auguſtini* in ſe & in ſuis pertinentiis in quo fuerat à tempore latæ ſententiæ prædictæ per *Alexandrum* Papam tertium ſuperius memoratæ, quam ſuper aliis diligenter inquirens, corrigeret quæ correctione noverit indigere, vel ad Papam referret corrigenda. Eodem anno *Innocentius* Papa tertius indulſit huic monaſterio ne per literas apoſtolicas traheremur in judicium ultra tres diætas à monaſterio noſtro.

Stephanus Archiep.

§. 5. *De penſionibus non dandis.*

IDem papa intelligens quod monaſterium noſtrum gravem patiebatur jacturam, eo quod clerici multociens per preces & interdum per minas principum & aliorum potentum, annuas penſiones à nobis extorquebant, inhibuit nobis ne de cætero hujuſmodi penſiones in dampnum monaſterii noſtri alicui concederemus, mandans ſuper hoc epiſcopo *Roffenſi* & Prioribus *Roffenſi* & de *Ledes*, ut ſi penſiones hujuſmodi vel beneficia contra canonicas ſanctiones promiſſa invenerint vel collata, ſublato appellationis obſtaculo legitime revocarent.

§. 6. Lodowicus *miſit epiſtolam ad abbatem* Alexandrum.

An. Dñi 1216.

ANno ſequenti *Lodowicus Phillippi* regis *Francorum* primogenitus veniens in *Angliam* cum magno exercitu ut eam ſuæ ſubderet dicioni, applicuit apud *Stonoram* xij. kal. Junii, animadvertens quod *Alexander* abbas hujus loci haberet poteſtatem ſententialiter contra eum procedendi, elegantem eidem abbati & conventui miſit epiſtolam, jus quod ſibi in *Anglicano* regno competere contendebat declarando in hæc verba.

« LODOWICUS domini regis *Franco-*
« *rum* primogenitus abbati & conventui ſancti *Au-*
« *guſtini Cant.* ſalutem & ſinceræ dilectionis affe-
« ctum. Ne quis in facto noſtro de regno noſtro
« *Anglia* ſimplicitatem veſtram per falſas circum-
« veniat ſuggeſtiones vel conſcientias veſtras contra
« nos reddat ſcrupuloſas, nudam & meram ipſius
« rei veritatem ad univerſitatis veſtræ notitiam
« volumus pervenire. Noſtis itaque, quod propter
« proditionem notoriam quam *Johannes* quondam
« rex *Anglia* commiſit contra fratrem ſuum regem
« *Ricardum* dum eſſet in partibus *Jeroſolimitanis*,
« in reditu ejuſdem fratris ſui legitime fuit citatus,
« accuſatus & in judicio coram paribus ſuis & per
« eos legitime tanquam proditor condempnatus, quæ
« ſententia condempnationis per os *Hugonis de*
« *Pinſac* tunc epiſcopi *Dunelmenſis* fuit ſolempni-
« ter promulgata: unde mortuo rege *Ricardo* devo-
« lutum eſt jus regni *Anglia* ad reginam *Caſtella*
« & hæredes ſuos, quæ ſola tunc de omnibus fratri-
« bus & ſororibus ſuis ſuperſtes fuit præter dictum
« *Johannem*.

Johannes Rex.

« *Johannem.* Ipſa autem regina & hæredes ſui jus quod habuerunt in regno nobis & filiæ ſuæ quam habemus uxorem liberaliter conceſſerunt, propter quod *Hubertus* quondam *Cantuarienſis* archiepiſcopus in coronatione ipſius *Johannis* publice dixit, quod non ratione ſucceſſionis ſet per electionem ipſum in regem coronabat. Illa autem electio vel coronatio qualiſcumque nobis non præjudicavit, tum quia per violentiam facta fuit, tum quia jus quod habuimus nobis ſine culpa aut conſenſu noſtro auferre non potuit. Præterea ſatis notū eſt, quomodo de murdro *Arthuri* nepotis ſui in curia chariſſimi domini & genitoris noſtri regis *Francorum*, cujus ambo erant homines ligii, per pares ſuos citatus, & per eoſdem pares tandem fuit legitime condempnatus. Quod quidem murdrum eiſdem partibus pluribus in *Anglia*, & pluries prædictus *Johannes* eſt confeſſus, per quam condempnationem bona ſua ubicumque erant aut undecumque ea haberet per uſitatas conſuetudines foriſfecit, & tunc iterato nobis tanquam vero hæredi ceſſit jus regni *Angliæ*, maxime cum adhuc de carne ſua hæredem non haberet. Nos vero pro jure noſtro extunc eidem *Johanni* guerram movimus, quam contra ipſum continuavimus abſque omni interruptione pacis vel treugæ uſque ad dies iſtos. De guerra enim quæ poſtmodum inter chariſſimum dominum & genitorem noſtrum & ipſum facta fuit, nec fuimus requiſiti nec alium requiſivimus licet præſentes eſſemus, unde nec crucis aſſumptio nec aliqua conditio poſtmodum lite pendente ſuſcepta poteſt ipſum tueri, quin contra ipſum jus noſtrum proſequamur. Ad hæc, cum præfatus *Johannes* in coronatione ſua ſolempniter prout moris eſt juraſſet, ſe jura & conſuetudines eccleſiæ & regni *Angliæ* conſervaturum, contra juramentum ſuum abſque conſilio vel conſenſu Baronum ſuorum idem regnum quod ſemper fuit liberum, quantum in ipſo fuit domino papæ ſubjecit & fecit tributarium, bonas conſuetudines ſubvertens, malas inducens, tam eccleſiam quam regnum multis oppreſſionibus multiſque modis ſtudens ancillare, quas oppreſſiones vos melius noſtis quam nos, ut qui eas familiari ſenſiſtis experimento. Pro quibus cum poſt multas requiſitiones guerra mota eſſet contra ipſum à Baronibus ſuis, tandem inter cætera de ejus expreſſo conſenſu ita convenit, ut ſi idem *Johannes* ad flagitia prima rediret, ipſi Barones ab ejus fidelitate recederent nunquam ad eam poſtmodum reverſuri. Verum ipſe nichilominus paucis diebus evolutis, fecit noviſſima ſua pejora prioribus, ſtudens Barones ſuos non tantum opprimere ſet potius penitus exterminare. Qui de communi regni conſilio & approbatione, ipſum regno judicantes indignum, nos in regem & dominum elegerunt. Unde apparet, quod ſive ad ſucceſſionem ſive ad electionem habeatur reſpectus, nos potiſſime jus in regno *Angliæ* habemus. Nos autem cum iſtis & aliis rationibus ad dominum papam ſolempnes nuncios noſtros dudum deſtinavimus. Et audientes interim quod Cardinalis quidam *Gualo* nomine, veniret in *Franciam*, miſimus ad eum rogantes ne contra nos aliquid ſtatueret donec nuncii noſtri à curia *Romana* redirent, aut à domino papa novum reciperet mandatum poſtquam nuncios noſtros audiviſſet. Et cum jam idem Cardinalis ad dominum noſtrum & genitorem regem *Franciæ* acceſſiſſet, idem in præſentia prælatorum & magnatum *Franciæ* fecimus dici coram nobis, expreſſe jus & propoſitum noſtrum proteſtantes. Ipſe autem Cardinalis tunc contra nos in nullo proceſſit, nec viſus eſt velle procedere: At nunc in *Angliam* ingreſſus, ſuggeſtionibus & muneribus inimicorum noſtrorum immutatus, nos & noſtros ut audivimus per prælatos & officiales eccleſiarum intendit gravare. Quapropter veſtram attente rogamus diſcretionem, quatinus ſicut ad libertatem eccleſiæ & regni *Angliæ* venimus, ut videlicet tam regnum quam eccleſiam antiquæ & debitæ per Dei gratiam reſtituamus libertati, propter nullius falſam ſuggeſtionem vel iniquam juſſionem nos velitis turbare, vel noſtrum bonum & pium propoſitum & commune bonum *Angliæ* inpedire, nec aliquid contra nos vel noſtros nobis irrequiſitis promulgare: ſcituri, quod qui bona fide in hac parte nobis aſſiſterint, perpetuum nos amicum contra quemlibet habebunt & defenſorem, nec pro lucro vel dampno ei aliquo unquam tempore deerimus: illi vero qui ſecus egerint, nos perpetuum ſentient inimicum. Valete.

Stephanus Archiep.

Set abbas *Alexander* ut alter *Alexander Macedo* magnanimus, nec *Lodowici* precibus et blandiciis emollitus, nec comminatoriis perterritus à favore regis *J.* & auxilio nullatenus ſe elongavit, ſet in ipſum *Lodowicum* et ejus complices et eis adhærentes, conſilium, auxilium vel favorem eis præbentes, ſententias excommunicationis et Interdicti inceſſanter promulgavit et executioni demandavit, ſecundum quod à papa hoc negocium ei fuerat delegatum, nam et ipſe papa in Concilio *Lateranenſi* eundem *L.* vivæ vocis oraculo excommunicaverat. Complices vero & fautores ejus hac ſententia irritati, primo in inſula de *Thaneto*, poſtea in ſingulis maneriis noſtris blada, animalia, victualia, &c. quæcumque invenire poterant deprædaverunt, vix à ſanctuario noſtri monaſterii manus ſuas continentes.

§.7. *Proceſſus ſuper benedictione abbatis cum archiepiſcopo.*

An. Dñi 1218.

ANno Domini M. CC. xviij. *Innocentius* papa iij. viam univerſæ carnis ingreſſus eſt. Cui ſucceſſit *Honorius* iij. Ad quem abbas *Alexander* miſit nuncios *R.* monachum & magiſtrum *Euſtachium* qui negotium in quæſtione archiepiſcopi ſuper benedictione abbatis proſequerentur juxta ſuperius præſcriptam partibus formam à papa *Innocentio*. Partibus itaque in præſentia papæ conſtitutis, nuncii noſtri inſtanter petierunt, ut dominus papa juxta præſcriptam formam in negotio procederet ſi archiepiſcopus contendere duceret, vel perpetuum ſilentium ſuper hoc archiepiſcopo inponeret, nec pateretur monaſterium noſtrum capcioſis diffugiis archiepiſcopi ulterius fatigari. Set archiepiſcopus reſpondit, Quod licet induciæ fuiſſent ſibi datæ ad deliberandum cum conventu ſuo utrum deberet agere vel non; quia tamen nondum ad eccleſiam ſuam reverſus fuerat, & alias non ſolum eccleſia ſua ſet etiam totum regnum erat turbatum, cum ſuo igitur conventu deliberare nequivit, quare petebat ſibi ulteriores inducias indulgeri. Procuratores autem noſtri ad hoc reſponderunt, Quod archiepiſcopus etſi non perſonaliter, tamen per nuncios & literas deliberare ſuper hoc potuerat cum ſuo conventu: unde non

Henric. III. Rex. erant ei ulteriores induciæ indulgendæ ne prorogato judicio videretur juſticiæ derogari. Set dominus papa magis archiepiſcopo favens, eo quod Cardinalis erat, feſtum *Michaelis* pro termino peremptorio ei indulſit. Acta fuerunt hæc xvj. kal. Aprilis anno ſequenti, archiepiſcopus tamen terminum aſſignatum cavilationibus & ſubterfugiis inhærens cautuloſe declinavit.

§.8. *Advocatio eccleſiæ de* Snaves *Abbati conceſſa eſt.*

An. Dñi 1219. ANno Domini M.CC.xix. apud *Weſtmonaſterium* coram domino *R. Roffenſi* epiſcopo & aliis Juſticiariis domini regis facta fuit finalis concordia inter *Robertum* de Snaves petentem & *Alexandrum* abbatem ſancti *Auguſtini* defendentem de advocatione eccleſiæ de Snaves, ſcilicet quod prædictus *Robertus* remiſit & quietum clamavit Deo & eccleſiæ ſancti *Auguſtini* totum jus & clamium quod habuit in advocatione eccleſiæ antedictæ, de ſe & hæredibus ſuis inperpetuum, & pro hac quieta clamantia & concordia idem abbas & conventus ſancti *Auguſtini* receperunt ipſum *Robertum* in beneficiis domus ſuæ.

§.9. Alexander *abbas moritur. Et litera Legati.*

1220. ANno ſequenti cum bonæ memoriæ dominus *Alexander* abbas noſter ita graviter ægrotaret ut de eo penitus deſperaretur, hoſpitatus eſt in monaſterio ſuo dominus *Ricardus de Mariſco* epiſcopus *Dunelmenſis* frater & amicus noſter, qui ad infortunium noſtrum ſcripſit pro nobis domino regi ac etiam domino *Pandulfo* tunc legato in *Anglia*, & *Norwicenſi* electo & domini Papæ Camerario quaſi ſub eodem tenore qui talis eſt. *NOVERIT ſancta paternitas veſtra, quod cum nuper veniſſemus uſque* Cantuariam, *chariſſimum amicum noſtrum & devotum veſtrum abbatem ſancti* Auguſtini Alexandrum *invenimus ita graviter ægrotantem quod de eo deſperaretur; & quia ſi de eo humanitus contingeret Ballivi domini regis ad terras & res eccleſiæ ſancti* Auguſtini *manus extendent, quod ſine gravi diſpendio ipſius eccleſiæ fieri non poterit, vobis ſupplicamus quatinus indempnitati eccleſiæ memoratæ pro deſiderio conſulentes, velitis quod monachi ipſius eccleſiæ terras & res ſuas in ſua diſpoſitione & cuſtodia habeant quam diu eccleſia paſtore fuerit viduata, ne res ſuæ tempore guerræ miſerabiliter deſtructæ nunc manibus ballivorum domini Regis miſerabilius deſtruantur; Et ipſi monachi de exitibus terrarum ſuarum, ſicut cuſtodes, domino regi reſpondeant.* Statimque cum iſtæ literæ ad notitiam domini legati perveniſſent, ad regem perſonaliter acceſſit, & cuſtodiam iſtius abbathiæ durante vacatione à domino rege ſine difficultate optinuit. Et inter hæc moritur Deo dilectus abbas *Alexander*, nocte videlicet Dominica iv. non. Octobris. Illô igitur defuncto, conventus adhuc neſciens quod dominus legatus cuſtodiam abbathiæ à rege impetraverat, ordinavit literas ſatis queruloſas & lamentuoſas ad dominum regem, ad dominum legatum, ad epiſcopum *Wyntonienſem*; & quia rex tunc erat in cuſtodia epiſcopi erudiendus; & etiam ad Juſticiarios regni capitaneos de ſignificatione mortis abbatis, & pro cuſtodia abbatiæ tempore vacationis obtinenda.

Miſſi igitur duo monachi noſtri cum prædictis literis *Stephanus* verſus *Londoniam*, obviaverunt pœnitenciario do- Archiep. mini legati nomine *Willielmo* & profeſſione monacho, qui inquiſita cauſa itineris monachorum noſtrorum, fecit eos ſecum reverti eo quod ipſe miſſus fuerat à domino legato pro eodem negotio jam expedito, pro quo ipſi miſſi erant expediendo. Reverſi igitur cum dicto pœnitentiario venerunt *Cantuariam*. Qui mox ut ingreſſi ſunt monaſterium, convocato conventu ingrediuntur capitulum, & ſtatim prædictus pœnitentiarius legit literas tam regis quam legati Conventui in hæc verba. HENRICUS *Dei gratia &c. militibus, liberis hominibus & omnibus aliis tenentibus de abbatia ſancti* Auguſtini *ſalutem. Sciatis nos commiſiſſe dilecto nobis fratri* W. *monacho pœnitentiario venerabilis patris noſtri* P. *Dei gratia* Northwicenſis *electi & domini Papæ Camerarii & apoſtolicæ ſedis legati abbatiam ſancti* Auguſtini *cum omnibus ad eam pertinentibus cuſtodiendam, quam diu nobis placuerit: Et ideo vobis mandamus quatinus eidem f.* W. *tanquam cuſtodi dictæ abbatiæ in omnibus quæ ad eam pertinent intendentes ſitis & reſpondentes. In cujus rei &c.*

Litera Legati.

Audita morte dilecti nobis in Chriſto Alexandri *quondam abbatis veſtri doluimus plurimum & dolemus, conſiderato eccleſiæ veſtræ ſtatu. Verum quia in omnibus in quibus cum Deo & noſtra poſſumus honeſtate vobis adeſſe volumus & prodeſſe, ne addatur afflictis afflictio, ex parte domini Regis & noſtra dilectum filium f. W. pœnitentiarium noſtrum ad vos duximus deſtinandum, ut curam & cuſtodiam diligentem habeat domus veſtræ. Quocirca diſcretionem veſtram monendam duximus attentius & hortandam, vobis tenore præſentium firmiter injungentes, quatinus in omnibus quæ ad dominum regem ſpectant eidem fideliter & humiliter intendatis.*

Quibus auditis literis & cum gratiarum actione ſuſceptis, conventus non modicam accepit conſolationem. Statimque prædictus pœnitentiarius ad cuſtodiam abbatiæ ſic admiſſus, petiit ſibi exhiberi ſigilla abbatis & conventus. Quibus ſine difficultate ſibi exhibitis, ſignavit ea ſigillo ſuo, & ſignata depoſuit ea in ſalva cuſtodia conventus, ubi prius ſigillum commune ſervari conſueverat. Clavem quam abbas ſolebat habere penes ſe retinuit. Prior & conventus rogabant eum quatinus ſex clericos qui debebant ipſo die monachari prout ipſi aſſerebant de permiſſione Abbatis jam defuncti admitteret. Set pœnitentiarius reſpondit, ſe eſſe miſſum ad exonerandum domum pocius quam onerandum. Erat enim tunc domus iſta ære alieno in tantum depreſſa, ut in grave ſcandalum eccleſiæ & religionis inproperium inimicis crucis Chriſti Judæis videlicet venderentur corredia monachorum. Set pro ipſis corrediis intervenerat contractus illicitus, immo & feuda & miniſteria domus vendebantur. Set hæc omnia prædictus pœnitenciarius fieri prohibuit, & Judæis corredia ſua totaliter abſtulit, & hæc omnia legato domino ſuo literis ſuis ſignificavit. Nec multum poſt prædictus legatus miſit conventui literas ſuas in hæc verba. PANDULPHUS *Dei gratia &c. Audita morte* Alexandri *quondam abbatis veſtri doluimus plurimum conſiderato eccleſiæ veſtræ ſtatu. Monemus igitur diſcretionem veſtram & hortamur*

in

Henric. III. Rex.

in domino, quatinus habentes præ oculis ſolum Deum, greſſus veſtros taliter dirigatis, quod divino non deſtituamini auxilio & humano poſſitis conſilio refoveri, mortem abbatis veſtri domino regi quantocius ſignificantes & poſtulantes ab eodem licentiam vobis dari abbatem ſecundum regni conſuetudinem eligendi. Nos & in hiis & aliis quæ cum Deo & noſtra poſſimus honeſtate parati ſumus pro poſſe vobis adeſſe tamquam Romanæ *eccleſiæ ſpecialibus filiis & devotis.* Lectis igitur iſtis literis in conventu, accepta conſolatione, conventus miſit nuncios duos monachos cum literis conventus ad dominum regem & etiam ad legatum pro licentia eligendi abbatem optinenda, quam apud utrumque benigne inpetrarunt & liberaliter conceſſerunt.

Cap. XX.

§. 1. Hugo *iij. in abbatem benedictus eſt.*

ANno igitur ſupradicto vij. kal. Septembris habita licentia domini regis & eciam legati de eligendo abbatem, omnes & ſinguli de conventu unanimiter concordaverunt, ut data poteſtate tribus fratribus eligendi fide dignis, quem ipſi tres jurati magis idoneum de congregatione tam ad curam animarum quam ad diſpoſitionem temporalium ſana conſcientia eligerent. Qui tres ſic jurati elegerunt fratrem *HUGONEM* tunc camerarium, virum moribus & ætate maturum. Et ſtatim omnes & ſinguli huic electioni conſenſerunt. Ordinatis ſuper hoc inſtrumentis & literis ac aliis neceſſariis, Prior cum quinque fratribus & electo noſtro miſſus eſt ad dominum regem *Henricum*, ut ipſe electioni regium præberet aſſenſum, & ad legatum, ut ipſe legationis ſuæ officio electionem ſic rite factam confirmaret. Venientes igitur monachi noſtri *Londoniam*, præſentarunt electum domino Juſticiario epiſcopo *Wyntonienſi* primo apud **Lambeth**, poſtea apud *Weſtmonaſterium* ad ſcaccarium coram eiſdem & aliis magnatibus tunc ibidem præſentibus. Qui omnes benigne reſpondentes & multa bona de electo prædicantes poſuerunt negotium in reſpectum uſque ad adventum domini legati, qui ea die venit ad *Novum Templum*. Monachi itaque noſtri, petita licentia à Juſticiario, venerunt ad *Novum Templum*, adventum legati præſtolaturi. Venienti igitur legato literas conventus ſibi exhibuerunt, & electum eidem præſentarunt, & ipſe eos benigne recepit, & negotium uſque in craſtinum protelavit. Die autem craſtina invenerunt ibi Juſticiarium domini regis & multos alios magnates. Tandem poſt multa conſilia, monachi noſtri ſeorſum evocati, præſentarunt electum noſtrum ipſi legato & aliis cum eo exiſtentibus. Qui gratanter admiſſus coram ipſis juravit fidelitatem domino regi ſuper crucem ipſius Legati. Deinde in craſtino electum domino regi præſentarunt, qui eum honorifice admiſit & dedit ſibi literas ſuas vicecomiti *Kanciæ* de liberatione abbatiæ, & literas patentes ad homines totius abbatiæ. Scripſit eciam rex legato, ut electum confirmaret; ſet legatus noluit negotium conſummare donec vidiſſet decretum totius Capituli cum ſubſcriptione ſingulorum. Unde electo interim *Londoniæ* commorante, Prior domum revertitur, ut juxta voluntatem legati ſubſcriptiones ſingulorum ipſi reportaret. Interim dum hæc fierent, antequam ſubſcriptiones mitterentur, loquente electo cum legato *Londoniæ* præcepit ei ut domum reverteretur, quoniam ipſe in brevi veniret *Cantuariam* negotia ſua expediturus; quod & factum eſt.

Stephanus Archiepi

Feria vj. anno ſupradicto ante adventum Domini prædictus legatus veniens ad S. *Auguſtinum* ſtatim poſt factam ei proceſſionem ingreſſus eſt Capitulum, convocatoque conventu, ſub interminatione excommunicationis & virtute obedientiæ præcepit, quatinus ei ſtatim exponerent quem habuerunt modum eligendi, qualiter ad eligendum procederent, & in eligendo quid in eo quem elegerunt principaliter conſiderarent. Cumque Prior ad illa ſingillatim & ad alia quæ poſtmodum objecit conſtanter reſpondiſſet, & vidit quia univerſitas in reſponſis ſibi concordaret: juſſit omnes exire de Capitulo, examinavit ſingulos de conventu à maximo uſque ad minimum, ultimo vero electum tam de regula quam ibi juſſerat exhiberi, quam de literatura probando temptavit, quo facto, inſpexit omnia privilegia illud negotium tangentia. Et vocatis omnibus dixit, Quia hora diei non ſufficit inſtans terminare negotium, imminebat enim crepuſculum noctis, faciemus vobis cras dante Domino quod facere de jure debemus. Ibant igitur omnes à conſpectu concilii gaudentes in ſpe bonæ conſummationis. In craſtino veniens dominus legatus in Capitulum, propoſuit coram omnibus quia iterum audire voluit ſi vota & voluntates ſingulorum in eo quem elegerunt perſtitiſſent. Conventu vero in eodem propoſito fortiter permanente, ita quidem quod nec ab alio in ſillaba etiam diſſonaret, favente Domino electionem quam canonice fecerunt, auctoritate apoſtolica confirmavit. Facta proceſſione ad eccleſiam & ympno *Te Deum laudamus* terminato, ipſe legatus dixit collectam, & poſtmodum electum noſtrum propriis manibus inſtallavit. Hiis itaque geſtis conventus inſtantiſſime rogavit legatum, ut ipſe eorum paupertati plenius compatiens, per aliquem de epiſcopis *Angliæ* ſecundum privilegia monaſterii eidem electo munus benedictionis auctoritate domini papæ & ſuæ legationis officio faceret inpendi, aſſerentes quod de jure ab archiepiſcopo *Cantuarienſi* deberet benedici, Set ipſe tunc in tranſmarinis partibus agebat. Set legatus hoc negotium diſtulit quouſque dominum papam conſuluiſſet. Unde per ij. fratres de conventu ſcripſit papæ ex integro ſeriem totius rei geſtæ tam in electione quam in ejus confirmatione, una cum capitulis privilegiorum quæ de benedictione abbatis & loci exemptione fidem faciunt, ſic in fine literarum ſuarum concludendo, *Cum igitur prædicti electus & conventus nuncium ſuum latorem præſentium propter hoc ad pedes veſtræ dirigant ſanctitatis, paternitati veſtræ pro eis ſupplico humiliter & devote, quatinus eidem monaſterio veſtro de conſueta miſericordia pie providentes affectu, ne ultra quam poteſt laboribus fatigetur & expenſis, juxta honeſtam ſuæ petitionis continentiam dictos fratres ac nuncium eorundem miſericorditer exaudire dignemini, prout veſtra viderit ſanctitas expedire.* Nuncii ergo noſtri ad curiam venientes cum literis regiis & legati & aliorum magnatum regni, à domino Papa & Cardinalibus ſatis favorabiliter ſunt recepti. Set quia controverſia inter archiepiſcopum *Stephanum* & *Alexandrum* abbatem prædeceſſorem iſtius *Hugonis* ſuper benedictione ipſius *Alexandri* abſque exactione pro-

Hen. III. Rex.

ſeſſionis adhuc ſub examine domini Papæ indiſcuſſa manebat, ſicut ex ſuperius ſcriptis plenius liquet, dominus Papa habita cum Cardinalibus ſuper hoc pleniori deliberatione, rationabilius & pro monaſterio iſto ſecurius eſſe judicabat, ſi ipſe electus perſonaliter ad curiam accederet benedictionem ſuam accepturus, cum & ipſis in partibus terminus peremptorius eſſet præfixus ut tunc ad deciſionem cauſæ peremptorie agerent, vel perpetuo ſilerent: ſicque electus noſter *Hugo*, his mandatis domini Papæ auditis, licet non ſine gravi labore verſus curiam iter ſuum arripuit, pro quo dominus Rex ſcripſit Papæ in hæc verba:

« Vacante nuper, pater beatiſſime, nobili eccleſia ſancti *Auguſtini Cantuariæ* filia veſtra ſpeciali & devota, convenientibus & concordantibus fratribus ejuſdem eccleſiæ ſingulis & univerſis, in virum honeſtum ipſius eccleſiæ quondam camerarium *Hugonem*, virum utique providum, ſcientia & moribus ornatum, quem ſibi unanimiter elegerunt in abbatem & paſtorem, nos quod regali convenit majeſtati in eodem *Hugone* electo gratanter duximus adimplendum, ipſius electioni benigne annuentes aſſenſum, tanto nos ei & domui ſuæ amore diligimus favorabiliores & benigniores, quanto de inpenſo nobis & progenitoribus noſtris multiplici devotionis & fidelitatis obſequio nos effecerunt frequenter jocundiores. Verum cum ita ſit eccleſia memorata ſanctæ *Romanæ* eccleſiæ & vobis devotionis prærogativa immediate ſubjecta, ut nullius præterquam ſacrarum manuum veſtrarum benedictionis munus admittat electus ejus, ſanctitati veſtræ pro electo illo, qui pedibus veſtris humiliter provolvitur, devote duximus ſupplicandum quanta poſſumus & audemus precum inſtancia, quatinus inpenſo ei benedictionis munere tanto dignemini ſi placet ejus ad propria accelerare regreſſum, quanto fatigata diutius ſponſa ſua ſumptibus & inpugnationibus variis, in amplexus ſuos ſuſpirando ſe lætaretur ipſum celerius recepiſſe cum gratia veſtra revertentem.

Sed & epiſcopus *Wyntonienſis* domini Regis cuſtos, & ſuus capitalis Juſticiarius pro iſto negotio ſatis amicabiliter ſcripſit.

Literæ conventus ad dominum Papam pro eodem electo talem continent formam.

« Sanctiſſimo p. & domino domino *Honorio* Dei gratia ſummo pontifici frater *Johannes* S. *Auguſtini* dictus Prior & ejuſdem loci conventus pauper & modicus ſe ipſos ad oſcula pedum beatorum cum imbre lacrimarum. Cum nuper *Angliæ* fines occupans *Gallica* rabies hoſtilitatis in omnes quos potuit ſæviſſime graſſaretur, in eos exarſit acrius quos conſtitit vobis adhærere conjunctius. Nos itaque ſanctæ *Romanæ* eccleſiæ filii ſpeciales, domini Regis & regni fideles cæteris amplius intus & exterius vaſtati ſumus, ut quod reſiduum eſt nobis minime ſufficiat ad ſolatium pauperum, ad ſuſceptionem hoſpitum, & conventus alimentum, propter quod heu cogimur pauperibus minus ſolito erogare, hoſpitalitatem ſyncopare, numerum fratrum diminuere. Vivimus utcumque non de noſtro ſed ex ære alieno, quod inportunus exactor inſtanter exigens cum fœnore minime patitur liberis nos mentibus Deo ſervire. Super hæc omnia, recenter nos tetigit manus Domini, tollens de medio *Alexandrum* abbatem & paſtorem noſtrum; poſt cujus deceſſum invocata Spiritus ſancti gratia, domini Regis petita licentia & optenta, poſt multas afflictiones, orationes & jejunia dignum elegimus ſucceſſorem, virum induſtrium *H.* videlicet noſtrum quondam camerarium, cui ſcientia ad fructum, & mores exuberant ad exemplum, cujus ortus non lege reprobabilis, nec objectus parentela; cujus converſatio intus honeſta, foris nichilominus bonum & integrum habens teſtimonium. Cujus rei gratia dominus *P.* apoſtolicæ ſedis legatus tactus dolore cordis intrinſecus propter deſolationem noſtram, quam oculata fide cognovit, ad nos præſentialiter acceſſit, & ut de facto noſtro ſibi plenius conſtaret, ſingulorum conſcientias prudenter inveſtigavit. Qui mox ut formam electionis, perſonam & mores electi, conſenſum eligentium, aſſenſum Regis & principum audivit, electionem canonice factam auctoritate ſuæ legationis ſolempniter confirmavit: propterea clamamus ad patrem patrum, pauperes pauperum devote ſupplicantes, quatinus intuitu divinæ pietatis eidem electo noſtro ad pedes ſanctitatis veſtræ venienti dextra largitatis veſtræ manus benedictionis inpendat, & gregi deſolato ſi placet tempeſtive remittat, quoniam ruina domorum, improbitas exactorum, ſubſtantia tenuis & calamitas quam patimur, regreſſum ejus deſiderant feſtinantem. Conſervet altiſſimus incolumitatem veſtram, & veſtram vitam ſanctæ ſuæ eccleſiæ in tempora longiora profuturam.

Stephanus Archiep.

Legatus autem & alii magnates terræ quamplurimi ſcripſerunt eidem & ſingulis Cardinalibus pro illius expeditione. Cum quibus literis electus ad curiam properavit, benedictionem ſuam petiturus, quam & ſatis faciliter optinuit, non obſtante quod controverſia inter nos & archiepiſcopum ſuper benedictione abbatis coram eodem Papa ſub termino tunc peremptorio maneret tunc indeciſa; quia archiepiſcopus fundamentum ſui juris advertens fore lubricum, tutius fore decrevit ſi ſub diſſimulatione terminum ſibi peremptorium tranſiret, quam ſi labores & expenſas in ſui ipſius confuſionem diutius miniſtraret. Sicque ab illo die in poſterum nec ille nec aliquis ſucceſſorum ſuorum contra benedictionem noſtri electi apponere ſe præſumpſit. Anno igitur Domini M.CC.xxj. prima Dominica menſis Aprilis de mandato domini Papæ à domino *S. de Nova Foſſa* Cardinali benedicitur, pluribus aſtantibus Cardinalibus & aliis curiæ magnatibus. Rediensque à curia *Romana* abbas *Hugo*, in *Francia* cum Rege tunc *Lodowico* regnante utpote ei familiariſſimus uſque ad kalendas Auguſti moratus eſt.

An. Dñi 1221.

§. 2. Auguſtinus *in corpore per Abbatem* Hugonem *tertium revelatur*.

ANno ſupradicto ciclo decemnovenali vj. litera Dominicali C, quinto kal. Maii *Johannes de Mariſco* Prior ſancti *Auguſtini Cantuariæ* cum ſenioribus domus, cupiens certificari ubi depoſitum eſſet corpus beati *Auguſtini Anglorum* apoſtoli patroni ſui, præcedentibus jejuniis, vigiliis cum orationibus ac diſciplinis, conſilio quorundam fratrum quibus facta fuit trina revelatio, fecit murum frangi juxta altare ſancti *Auguſtini* in orientali parte ſub media feneſtra, ubi inventa eſt tumba ſaxea ferro & plumbo peroptime ſigillata; cujus ſuperſcriptio talis erat.

Inclitus

Hen. III. Rex.

Inclitus Anglorum *præſul pius & decus altum,*
Hic Auguſtinus *requieſcit corpore Sanctus.*

In craſtino autem ſolempnitate ut decuit facta, poſt completorium, præcepto Prioris feretrum argenteum à quibuſdam fratribus ammotum eſt, & altare & totum illud opus lapideum ſuper quod ſtetit feretrum, cauſa emendationis & decoris fractum eſt. In cujus medio ſcilicet in imo congeriei lapidum, ex inopinato inventum eſt plumbum magnum fere ad longitudinem vij. pedum, cujus ſuperſcriptio talis erat. *Hic habetur pars oſſium & cineris beati* Auguſtini Anglorum *apoſtoli, qui olim miſſus à beato* Gregorio *gentem* Anglicam *ad fidem Chriſti convertit, cujus precioſum caput & oſſa majora alio ſaxeo vaſculo* Guido *abbas honorifice tranſtulit; ſicut tabula plumbea cum eiſdem oſſibus poſita indicat, anno ab incarnatione Domini* M. xc. j.

Set quia illud opus ad effectum perduci non potuit niſi ammoto plumbo, ammotum eſt, & ſaxeum vaſculum in quo continebatur caput & majora oſſa beati *Auguſtini*, ad magnum altare ab abbatibus de *Bello* & de **Langedon** & à Prioribus S. *Edmundi*, de **Faverſham**, & de S. *Radegunda* & à quampluribus aliis viris religioſis *Te Deum* cantantibus cum magna veneratione deportatum eſt. Ubi poſtea qualibet nocte à quatuor monachis coram magno altari vigilantibus, & pſalmos ſuos cantantibus, uſque ad ejus primam tranſlationem cum magna diligencia & veneratione cuſtoditum eſt, tum propter abſentiam domini *H.* abbatis, qui tunc temporis pro quibuſdam negotiis coram domino *Lodowico* rege *Francorum* expediendis, in tranſmarinis partibus moram fecerat, tum quia noluerunt nec honeſtum eis viſum fuerat duas habere tranſlationes: poſt adventum domini abbatis diſſigillatum eſt illud vas ſaxeum ſuper magnum altare in quo continebatur caput & majora oſſa, præſentibus Abbatibus, Prioribus & magnatibus terræ, vidente clero & populo ad hoc à magiſtro *H. Sandford* tunc temporis archidiacono ibi invitato. Ubi inventa eſt lamina plumbea cum capite & oſſibus, cujus ſuperſcriptio talis erat. *Anno ab incarnatione Domini* milleſimo nonageſimo primo, *regnante* Willelmo *rege* Anglorum *filio* W. *regis qui* Angliam *adquiſivit, tranſtulit abbas* Guido *corpus beati* Auguſtini *de loco ubi per quingentos annos jacuerat, & repoſuit omnia oſſa ipſius Sancti in præſenti loculo, & alia plura de corpore ſancto collocavit abbas in feretro argenteo, ad laudem regnantis in ſecula.* Item in tercio loco, ſcilicet in ſummitate feretri argentei inventum eſt plumbum parvum in quo erat de carne ſua nondum ex toto in terram redacta; ſet fuit quaſi terra humida & ſanguine coagulata, cujus ſuperſcriptio talis erat. *Continet hoc plumbum partem ex pulvere corporis beati* Auguſtini; *nam cætera hic penes habentur.* Juxta quod plumbum inventæ ſunt reliquiæ precioſiſſimæ, ſcilicet de capillis beatæ *Mariæ* virginis, de tunica inconſutili, de columpna ubi dominus ligatus & flagellatus fuit, & multæ aliæ de quibus hic non fit mentio. Et ſicuti trina revelatione revelatum eſt quod in tribus locis debuit ejus corpus glorioſum inveniri, quod exitus rei poſtea verum eſſe probavit: Ita & modo dominus *H.* iij. & conventus, ejus corpus in tribus locis divina inſpiratione fecerunt honorifice recondi. Eſt enim major pars ſurſum ſub feretro argenteo ferro fortiter ligata & plumbo peroptime ſigillata. Secunda pars inferius ſub tumba marmorea. Et tercia ſub media feneſtra in orientali parte ubi puer quidam per merita Ipſius Sancti viſum recepit. Caput vero ad inſtantiam magnatum qui interfuerunt, & ad devotionem populi excitandam, fecit idem abbas *H.* extra feretrum retineri & ſuis ſumptibus in auro & argento & lapidibus precioſis; ſicut modo videtur, mirifice decorari.

Stephanus Archiep.

§. 3. *Redditus Reginaldi de Cornhelle.*

ANno vero quo ſupra *Reginaldus de Cornhelle* civis *Cant.* & vicecomes *Canciæ* ob culpam & tranſgreſſionem patris ſui erga regem in MM C. xvj[li]. argenti indebitatus, ad ſolutionem hujus debiti coactus, prædia & poſſeſſiones ſuas quibus in diverſis comitatibus largiter habundabat diſtraxit & diverſimode alienavit. Unde omnes redditus quos habuit in Dominico S. *Auguſtini* in civitate *Cantuaria* et in ejus ſuburbio cum releviis & eſcateis, exceptis certis meliuagiis, ſcilicet *Ricardi* Seneſcalli quod eſt ante portam S. *Auguſtini* cum aliis tribus, abbati & conventui in perpetuam elemoſinam carta ſua perpetualiter confirmavit; ſumma hujus liberi redditus tam in **Langport** quam in civitate ad ſummam ix. li. iv. s. v. d. ob. annuatim ſe extendit.

Eodem tempore data fuit eccleſia de **Bradeſtede** Priori de **Combwell** per compoſitionem, quæ talis eſt: *Sciant præſentes & futuri, quod ego* J. *Dei gratia abbas de* C. *& ejuſdem loci conventus tenemus de abbate & conventu ſancti* Auguſtini Cant. *in perpetuam elemoſinam jus quod habent in eccleſia de* B. *Reddendo inde eis penſionem annuatim decem ſolidorum in perpetuum in feſto ſancti* Michaelis. *Eo expreſſo quod ego* J. *ſive alius abbas de* C. *qui pro tempore fuerit ad conſilium & adjutorium eccleſiæ beati* Auguſtini *erimus ubicumque cognoverimus eam noſtro conſilio & adjutorio indigere. Eo etiam expreſſo, quod non poterimus exigere decimas garbarum de* xxv. *acris de* **Haukhurſt**, *quas jam dicti abbas & conventus ſancti* Auguſtini *quandoque conceſſerunt* T. de Newelole. *Minutas autem decimas de ſupradictis acris percipiet eccleſia de* B. *pro eccleſiaſtico ſervicio quod faciat hominibus ſancti* Auguſtini *qui ibi habitant, & hoc ex liberali conceſſione abbatis & conventus ſancti* Auguſtini. *Quando autem hæc conceſſio & donatio nobis facta fuit in capitulo ſancti* Auguſtini, *ego* Johannes *ibidem pro me & conventu noſtro de* C. *in verbo veritatis promiſi, nos fidelitatem eccleſiæ beati* Auguſtini *& hæc omnia inviolabiliter obſervaturos; & ut hæc omnia firma in perpetuum & inconvulſa ex parte noſtra permaneant, præſentis ſcripti teſtimonio & ſigilli eccleſiæ noſtræ appoſitione roboravimus.*

§. 4. *De hoſpitio noſtro in* **Sudwerk.**

An. Dñi 1223.

ANno Dñi M.CC.xxiij. nobilis matrona *Matildis* vicecomitiſſa, uxor videlicet ſupradicti *Reginaldi* legavit huic monaſterio ad anniverſarium ſuum faciendum xx. s. annui redditus de diverſis domibus in civitate *Cantuaria* provenientibus. Vendidit autem idem *Reginaldus* abbati & conventui hoſpitium quod ſitum eſt in **Sudwerk** juxta **London** inter cimiterium S. *Olavi*, & terram de feodo pontis *Londonienſis*, & conceſſit. Pro qua conceſſione

Henric. III. Rex. ne & warantiatione dicti monachi dederunt ſibi ſexies viginti marcas; & hoc principaliter ad redimendum eum de priſona Regis & ad finem acquietandum.

§. 5. *De* Cantaria *de* Lukedale.

CONceſſum eſt eciam per Abbatem eidem *Reginaldo* & *Matildi de Lukedale* uxori ſuæ habere Cantariam in capella manerii ſui de Lukedale, ſalvo in omnibus jure matricis eccleſiæ de Littlebourne. Reddent idem *Reginaldus* & hæredes ſui integre & plenarie decimas omnium terrarum quas habent in eadem parochia tam magnas quam minutas matrici eccleſiæ de Littelborne: præterea dabunt decimas duarum partium molendini de Bremlyng & terciæ partis ſi eam recuperare potuerunt, & decimam feni tantilli prati, & ij. ſolidos annuos ſuper altare matricis eccleſiæ de *L.* Viſitabunt eciam matricem eccleſiam cum oblationibus ſuis in quatuor anni feſtivitatibus, ſcilicet Natalis, Purificationis, Paſchæ & ſancti *Vincentii*. Sacerdos qui in dicta capella pro tempore celebraverit fidelitatem faciet perſonæ eccleſiæ de Littleborne, quod in nullo defraudabit eam in decimis magnis vel minutis, nec in prædictis oblationibus, confeſſionibus ſeu teſtamentis, ſponſalibus ſeu purificationibus, tricenalibus, nec in aliquibus ad jus eccleſiæ de *L.* quoquo modo pertinentibus.

CAP. XXI.

§. 1. Robertus de Bello *in abbatem eligitur.*

An. Dñi 1224. ANno Domini M.CC.xxiv. tercio non. Novembris, obiit dominus *Hugo* abbas hujus eccleſiæ, & ſepultus eſt in navi eccleſiæ ſuæ juxta altare ſanctæ crucis in parte muri borialis. Quo defuncto, electus eſt in abbatem in craſtino S. *Clementis* vir providus & diſcretus *Robertus de Bello*, hujus monaſterii monachus & Theſaurarius. Et quia ob controverſiam inter *Alexandrum* & *Hugonem* hujus eccleſiæ abbates & *Stephanum Cantuarienſem* archiepiſcopum tunc Cardinalem, pro benedictione eorundem ab eodem archiepiſcopo ſine profeſſionis exactione recipienda nondum terminatam, nec propter ſubterfugias archiepiſcopi finaliter diſcuſſam, non valens à quoquam pontifice gratiam benedictionis citra *Romanam* curiam promereri, neceſſitate compulſus in laboribus et expenſis exceſſivis præſentiæ apoſtolicæ ſe præſentavit. Ubi tamen prædictus archiepiſcopus ut vir inibi potens opere & ſermone, prædictum electum in ſuis agendis multipliciter impedivit, & benedictionem ejuſdem ſuis cavillationibus per aliquod tempus injurioſe protelavit; unde electus videns ſuam cauſam ad votum non expediri niſi ſummus pontifex promiſſis & muneribus placaretur, ob benedictionem celerius promerendam, plus ſuæ temporali expeditioni conſulens quam monaſterii *Auguſtinenſis* commodo quod in ſuis juribus & poſſeſſionibus erat conſervaturus, eccleſiam de Littleborne monaſterio *montis Merteri*, quod monaſterium idem papa *Gregorius* ix. à fundamentis erexit, ad preces papæ aſſignavit, & à jure beati *Auguſtini* conditionaliter tamen inperpetuum alienavit. Cujus formam alienationis & modum non multum poſt noticiæ ſignare non omittam. Stephanus Archiep. An. Dñi 1225. Igitur anno Dñi M.CC.xxv. die aſcenſionis Domini idem *Robertus* benedictus eſt *Romæ* in eccleſia *Lateranenſi* de mandato Papæ à domino *Patricio Albanenſi* epiſcopo Cardinali.

§. 2. *De eccleſia* S. Petri *in* Sandwyco.

ANno Domini M. CC. xxvij. ſedata fuit quædam controverſia inter Abbatem & Barones de *Sandwico* de eccleſia ſancti *Petri* ibidem, per hanc quæ ſequitur formam. 1227.

Hac eſt compoſitio facta inter dominum R. *abbatem S.* Auguſtini Cantuariæ *& ejuſdem loci conventum ex una parte, & barones portus de* Sandwyco *ex altera, inter quos cum controverſia orta eſſet ſuper jure patronatus eccleſiæ ſancti* Petri *in* Sandwico, *tandem de prudentum virorum conſilio & utriuſque partis aſſenſu in hunc modum conquievit; videlicet, quod quotieſcumque eccleſia S.* Petri *in* Sandwyco *vacat, Abbas & conventus ſancti* Auguſtini Cantuariæ *& barones de* Sandwyco *ſemper ſimul præſentabunt. Ita ſcilicet quod abbas & conventus ſancti* Auguſtini Cantuariæ *una vice libere pro voluntate ſua, & barones alia vice pro voluntate ſua, conferent eccleſiam prænominatam cui voluerint. Præſentabunt autem abbas & conventus per literas facientes mentionem de jure baronum de* S. *& barones ſimiliter de* S. *præſentabunt per literas facientes mentionem de jure abbatis. Iſtud eciam ſciendum eſt quod quotieſcunque barones de* Sandwico *ibunt in ſervicium domini Regis, capellanus ſancti* P. *ibit cum eis ad ſolidatas* vj. d. *qualibet die quamdiu fuerit in expeditione, ſive abbas ſive barones dictam eccleſiam contulerint: & ut hæc compoſitio firma & ſtabilis imperpetuum perſeveret, præſenti cirographo ſigilla ſua altrinſecus appoſuerunt.*

§. 3. *Ferragium pro caſtro* Dovoriæ *ulterius non extorquendum.*

EOdem anno *Henricus* rex ad inſtantiam conquerentium dimiſit illam gravem extorſionem quæ exigebatur à *Kancialibus* à miniſtris caſtri *Dovoriæ* ſub nomine *Ferragii* in hæc verba.

HENRICUS *Dei gratia, &c. Archiepiſcopis, epiſcopis, &c. et omnibus ballivis et fidelibus ſuis ſalutem. Sciatis nos intuitu Dei & pro ſalute animæ noſtræ et animarum anteceſſorum et heredum noſtrorum, pardonaſſe et quietum clamaſſe de nobis & heredibus noſtris imperpetuum omnibus de comitatu* Kanciæ, *conſuetudinem illam quæ nominatur* furragium; *quod quidem furragium Conſtabularii noſtri* Dovoriæ *et alii commorantes in eodem Caſtro capere conſueverunt ad equos eorum in caſtro* Dovoriæ *ſuſtentandos. Ita quod nullus Conſtabularius ejuſdem caſtri nec alii cum eo cõmorantes in eodem caſtro de cætero furragium illud capiant ab aliquo ſive de ſtramine, ſive de feno, ſive de veſcia, ſive de piſis, ſive de fabis, ſive de quocumque alio furragio, ſive de blado, ſive de quacumque alia re nomine furragii. Quare volumus et firmiter præcipimus pro nobis et heredibus noſtris. quod omnes de prædicto comitatu inperpetuum ſint quieti de prædicto furragio; ita quod nullus Conſtabularius ſive alii commorantes in eodem*

Henric.III. Rex. *dem caſtro de cætero illud furragium vel aliquid nomine furragii ſicut prædictum eſt capiant quoquomodo.*

Et eſt hæc carta tripartita, una in archivis noſtris cuſtoditur, & aliæ duæ in eccleſia S. Trinitatis *Cantuariæ*, & in eccleſia S. *Martini Dovoriæ* reſervantur.

§. 4. *Civitas* Cantuariæ *per ballivos ordinatur regenda.*

CONceſſit idem rex *Henricus* iſtis temporibus civitatem ſuam *Cantuariæ* civibus ejuſdem ſub gubernaculo duorum ballivorum regendam, ad feodi firmam lx. librarum ad ærarium ſuum annuatim ſolvendarum, cum omnibus juribus & conſuetudinibus ad eandem civitatem pertinentibus cum molendino de **Eaſtbrigge** vel aliter **Kyngeſmell** dictum. Et hic nota quod prædictum molendinum per *Stephanum* regem eccleſiæ beati *Auguſtini* ut dictum eſt extiterat datum, per *Clerembaldum* intruſorem *Henrico* regi tunc *Anglorum* alienatum, & à ſucceſſoribus regibus ad opus civitatis injurioſe detentum, & per iſtum *Henricum* prædictis civibus una cum burgo prædicto in forma præmiſſa reſignatum.

§. 5. *Tranſlatio S.* Thomæ *martyris.*

An. Dñi 1228. ANno ſequenti *Stephanus* archiepiſcopus fecit tranſlationem S. *Thomæ* martiris nonas Julii; & feria vj. proximo ſequenti idem archiepiſcopus diem clauſit extremum.

☞ Huc uſq; Cronica ſua partim perduxit *T. Sprot*; abhinc idem frater *Willelmus* ſui temporis digeſſit hiſtoriam.

§. 6. *Placitum pro manerio de* **Sybertiſweld.**

1232. ANno M. CC. xxxij. dirationatum fuit in curia domini Regis apud *Roffam* coram Juſticiariis iterantibus inter *Robertum* abbatem S. *Auguſtini* & *Ricardum* filium *le Rois* & uxorem ſuam pro una carucata terræ in **Syburtiſwelde**, tandem *R.* & uxor ſua recognoverunt dictam terram cum ſuis pertinentiis eſſe jus ipſius abbatis & eccleſiæ ſuæ. Et pro hac recognitione, fine & concordia idem Abbas conceſſit eiſdem prædictam terram cum pertinentiis. Habendum & tenendum ipſis & hæredibus ſuis de præfato abbate imperpetuum, Reddendo inde annuatim xxiv. s. ad feſtum ſancti *Andreæ* apoſtoli. Ubi prius non reddiderunt niſi xx. s. tantum.

§. 7. *Proceſſus ſuper eccleſia de* **Chiſtelet.**

1233. ANno ſequenti quidam *Willelmus* dictus *Clericus* ad vicariam de **Chiſtlet** per abbatem & conventum tantummodo præſentatus. Qui quidem *Willelmus* vicaria non contentus prædicta, in Rectorem inſtitutus eſt majores decimas occupando. Unde abbas & conventus ſuper tali injuſta occupatione coram ſummo pontifice querimoniam deponentes, per Priores *Weſtmonaſterienſem* & de **Waltham** per ſedem apoſtolicam in hac parte judices deputati optinuerunt, ut idem *Willelmus* à præfata eccleſia per ſententiam diffinitivam abjudicaretur, eidem ſuper ea perpetuum ſilencium imponendo, & pro fructibus medio tempore perceptis in l. marcis eum ſimiliter condempnando.

1234. Anno Domini M.CC.xxxiv. magiſter *Edmundus de Habindon* theſaurarius *Saleſberienſis* in archiepiſcopum *Cantuarienſem* conſecratus eſt. Edmundus Archiep.

§. 8. *Compoſitio inter S.* Edmundum *archiepiſc.* Cantuarienſem *& nos.*

ISte vero archiepiſcopus ſanum reputavit conſilium lites & diſcordias pro poſſe ad uniformitatem reducere, & ea quæ ſub incerto pendebantur ad rectitudinis tramitem reformare. Set & materias quæſtionum perpetualiter cupivit amputare. Unde cum domino *Roberto* abbate ex conſenſu partis utriuſque ſuper exemptionibus, juribus & privilegiis hujus monaſterii edidit compoſitionem in hunc modum: *Noverint univerſi præſens ſcriptum inſpecturi vel audituri, quod cum inter dominum* Edmundum *Dei gratia* Cantuarienſem *archiepiſcopum totius* Angliæ *primatem, magiſtrũ* S. de Langeton *archidiaconum* Cantuarienſem *ex una parte, & dominum* Robertum *abbatem & conventum beati* Auguſtini Cantuariæ *ex altera, controverſia diutius mota fuiſſet ſuper eccleſia de* **Chiſtlet** *et juriſdictione cohercendi homines & clericos ipſorum abbatis & conventus delinquentes in dioceſi* Cantuarienſi *extra ſepta ſui monaſterii quæ continent elemoſinariam extra portam eorum, necnon ordinatione vicariarum in capellis ſpectantibus ad eccleſiam de* **Menſtre**, *& pulſatione campanarum quæ fieri conſuevit, ut dicunt, in eccleſiis ſuis in adventu ipſius abbatis, & de incluſione anachoritarum, & de annuis præſtationibus quas in diverſis eccleſiis ſui patronatus dicti abbas & conventus ab antiquo perceperunt, & ſuper eccleſiis de* **Middelton** *& de* **Faverſham**, *necnon ſuper cuſtodia eccleſiarum vacantium de patronatu ipſorum & clavibus & fructibus medii temporis & ſequeſtris & miſſione in corporalem poſſeſſionem, & procurationibus & benedictione abbatis ſine exactione profeſſionis in monaſterio ſancti* Auguſtini *per archiepiſcopum facienda; ut omnis materia litis amputetur in futuro & hactenus mota conquieſcat, ad perpetuam pacem ſuper articulis prænotatis, tandem amicabiliter ſic convenit, Archiepiſcopus ſiquidem memoratus inſpecta compoſitione inter bonæ memoriæ prædeceſſorem ſuum* Ricardum *&* Rogerum *tunc abbatem ſancti* Auguſtini *cum conſenſu conventus utriuſque olim facta, ſub ſigillis eorundem & ſub ſigillo illuſtris quondam Regis* Angliæ Henrici *verbo ad verbum teſtificata, accuſationi privilegiorum ſancti* Auguſtini *pro ſe & conventu ſuo ſicut dictus prædeceſſor ſuus ante fecerat cum conſenſu dicti archidiaconi renunciavit. Idem eciam archiepiſcopus inſpecta ſententia bonæ memoriæ* Alexandri *papæ contra præfatum* Ricardum *prædeceſſorem ſuum & ſucceſſores ipſius communicato fratrum conſilio promulgata; Inſpectis eciam privilegiis* Romanorum *pontificum* Lucii *&* Urbani *qui dictam ſententiam ex certa ſcientia confirmarunt, pro ſe & ſucceſſoribus ſuis concedit in futuro, benedictionem impendere electis ſancti* Auguſtini *in eodem monaſterio ſine exactione profeſſionis cum ad hoc fuerit requiſitus. Cum autem dictus archiepiſcopus ad benedicendum electum ut dictum eſt veneris, cum proceſſione & pulſatione à conventu recipietur, non tanquam ordinarii ſet tanquam domini Papæ miniſtri ad hoc faciendum ratione privilegiorum dicti monaſterii ſpecialiter deſtinati. Ita ut per hoc in nullo eorum privilegiis derogetur, vel*

Hen. III. Rex.

idem aliquid juris poſſit ea vico vel alia infra ſepta dicti monaſterii & contra tenorem privilegiorum ſuorum vendicare. Electus vero beati Auguſtini *ſtatim in acceptione benedictionis mitram geret & inſignia abbatis conſueta ejuſdem loci. De ſubjectione autem clericorum & hominum abbatis & conventus ſancti* Auguſtini *ſic convenit, quod clerici eorum & homines maneriorum & abbacia archiepiſcopo* Cantuarienſi *& archidiacono & eorum officialibus in ſpiritualibus ſubjacebunt ratione delicti extra ſepta antedicta perpetrati: hac diſtinctione ſervata, quod clerici ſive ſervientes capitales in maneriis ipſorum cum ſint de familia abbatis ſi aliquando feciſſe dicantur aliquid quod excommunicationem inducat majorem vel minorem, ante diſcuſſionem facti niſi forte factum eſſet notorium, vel antequam confeſſi fuerint vel convicti vel in opere deprehenſi vel contumaces, poſt legitimam citationem extra ſepta monaſterii ſibi factam ab Ordinariis, nec excommunicari poterunt nominatim nec ſuſpendi; ſi quis autem taliter extra ſepta delinquentium ad monaſterium confugerit, abbas vel is qui pro tempore praerit monaſterio, compellet eum ſtare juri coram eiſdem, vel expelles eum de abbacia, omni tamen juriſdictione ordinaria ſeu cohercione infra ſepta monaſterii ceſſante. Inſtitutiones eciam perſonarum ſeu vicariorum in eccleſiis ſancti* Auguſtini *ab archiepiſcopo vel ejus officiali fient ad præſentationem abbatis & conventus ſancti* Auguſtini. *Ita quidem quod cum perſonam vel vicarium in ipſorum eccleſiis decedere contigerit, retentio clavium penes abbatem & conventum reſidebit, donec ad præſentationem eorum aliquis inſtituatur, & poſt factam inſtitutionem miſſio fiat per archidiaconum in corporalem poſſeſſionem, ſalva tamen interim juriſdictione archidiacono debita ſi ad illas eccleſias accedat vel mittat. Fructus vero medii temporis inter abbatem & archidiaconum dimidiabuntur, & ei qui vice archidiaconi faciet miſſionem, abbas & conventus tradent clavem, archidiaconus vero vel ejus nuncius omnem reſiduam faciens ſolempnitatem, ſimilis eciam erit dimidiatio ſequeſtrorum. Item pro bono pacis concedunt abbas & conventus, quod archidiaconus quando viſitationis exercet officium, in eccleſiis eorum ſicut in aliis eccleſiis dioceſis* Cantuarienſis *recipiat procurationem conſuetam, exceptis propriis eorum eccleſiis, ſcilicet de* **Menſtre**, *de* **Norborne**, *de* **Chiſtlet**, *de* **Faverſham**, *de* **Middelton**; *quæ cum ſuis capellis immunes erunt in futuro tam à donis quam à procuratione archidiaconi & ejus officialium. Item quamvis pro litibus ſopiendis in futuro concedant abbas & conventus quod in eccleſiis ipſorum inſtitutiones perſonarum & vicariorum fiant per archiepiſcopum vel ejus officialem, & per archidiaconum ut præmiſſum eſt miſſio in corporalem poſſeſſionem, prænominata tamen propria ipſorum eccleſia libera erunt ab omni ſuſpenſione & interdicto Ordinariorum inperpetuum, cum eis à ſede apoſtolica ſit indultum ne* Cantuarienſis *archiepiſcopus vel archidiaconus ſeu ejus officialis eccleſias eorum ſuſpendere poſſint vel ſubponere interdicto, ſalva tamen omni juriſdictione ut dictum eſt in perſonas. In capellis vero de* **Menſtre** *ſcilicet ſanctorum* P. *&* Johannis *&* Laurentii *præſentabant domino Archiepiſcopo idoneos capellanos perpetuos ad altaragia, ita tamen quod ſingula altaragia valeant* x. *marcas, qui hac portione tantum erunt contenti ſub pœna amiſſionis dictæ portionis ſi coram judice quocunque ex certa ſcientia plus aliquando petierint, præſertim cum vicarius matricis eccleſiæ de* **Menſtre** *cui eſt ſufficiens vicaria ab antiquo taxata in eiſdem ratione vicariæ ſuæ, minutarum percipiat decimam decimarum, agnorum videlicet & porcorum, & obventiones ex matrimoniis & purificationibus poſt partum & corporum quorundam ſepultura provenientes, aliis eccleſiarum ſuarum capellis in quibus fuerint vicarii in ſuo ſtatu remanentibus; præfatus ſiquidem archiepiſcopus cum conſenſu archidiaconi, inſpectis* Romanorum *pontificum privilegiis & prædeceſſorum ſuorum ſcilicet* Theobaldi, Ricardi *memorati &* Huberti, *necnon & capituli ſui & illuſtrium regum* Angliæ *ſcriptis autenticis, memoratas eccleſias ſcilicet de* **Menſtre**, *de* **Norburne**, *de* **Chiſtelet**, *de* **Faverſham**, *de* **Middelton**, *cum capellis ſuis & decimis quas ratione earum perceperunt ab antiquo & omnibus pertinentiis ſuis, lite mota per prædeceſſores ſuos non obſtante, concedit & confirmat eiſdem cum prabenda de* **Outtiſton** *uſibus ipſorum perpetuis pacifice retinendas cum libertate ſupradicta. Salvis vicariis conſuetis in omnibus; dum tamen vicarius eccleſiæ de* **Chiſtelet** *qui pro tempore fuerit de ſua vicaria ad quam ſpectant omnes obventiones & minores decimæ præter garbas & fœnum, quinque marcas annuas ſolvat eiſdem. Quod autem pulſatio campanarum fiet de cætero contra abbatem in eccleſiis dictorum abbatis & conventus ſecundum quod fieri conſuevit archiepiſcopus ſuſtinebit. Anachorita vero de cætero non fient in eccleſiis ſancti* Auguſtini *ab abbate niſi per Ordinarium, nec per Ordinarium niſi de conſenſu abbatis. Pro annuis autem penſionibus quas ut præmiſſum eſt in diverſis eccleſiis ſui patronatus abbas & conventus hactenus perceperunt, concedit eiſdem dictus archiepiſcopus in eccleſia de* **Preſton** *vel de* **Dellyng** *quam citius vacare contigerit, viginti marcas annuas perpetuo percipiendas. Ita tamen quod cætera ipſorum eccleſia de cætero ſint libera ab hujuſmodi præſtationibus & penſionibus, & dicti abbas & conventus nichil amplius in illa nec in aliis eccleſiis quas tunc in proprios uſus non habent, aliquam appropriationem de jure vendicabunt in futuro niſi de novo eis concedantur. Ut autem tollatur omnis ſiniſtra ſuſpicio, dicti abbas & conventus nullam eccleſiam ſui patronatus de cætero habebunt ad firmam niſi de conſenſu Ordinariorum. Si qua vero partium prædictarum contra iſtam compoſitionem aliquid nunc impetravit vel impetraverit in futuro, irritum habeatur & inane, compoſitione nichilominus firmum robur obtinente. Facta eſt autem hæc compoſitio anno ab incarnatione Domini* M. CC. xxxvij. *pontificatus dicti domini* E. Cantuarienſis *archiepiſcopi quarto.*

Edmundus Archiep.

Anno Domini M.CC.xxxviij. *Edmundus* archiepiſcopus mandavit officialibus & decanis ſuis, ut in capellis & eccleſiis parochialibus denunciari facerent in genere excommunicatos omnes illos qui malicioſe terras vel poſſeſſiones occuparunt, libertates ſcienter inpugnarunt, decimas vel redditus injuſte detinuerunt ad iſtud monaſterium de jure ſpectantes. Hoc addens in fine, *Hoc mandatum noſtrum exequentes, quod non de negligentia redargui ſet de diligentia debeatis merito commendari.* An. Dñi 1238.

Eodem anno idem archiepiſcopus hoſpitatus in iſto

Hen. III. Rex. iſto monaſterio teſtatus eſt ſub tali forma.

NOVERIT univerſitas veſtra, quod cum de mandato ſedis apoſtolicæ ſpeciali dominus Otto *apoſtolicæ ſedis legatus in domibus noſtris apud* Cantuariam *morabatur, nos de ſpeciali gratia abbatis & conventus monaſterii ſancti* Auguſtini Cantuariæ *ad* Romanam eccleſiam *nullo medio pertinentis & in eorum domibus infra ſepta ſui monaſterii per aliquot dies in noſtris expenſis hoſpicium habuimus, Proteſtantes per hoc eorum privilegiis & compoſitioni inter nos & ipſos initæ nos in nullo velle in poſterum derogari; & ut de hac noſtra proteſtatione & voluntate ſucceſſoribus noſtris liqueat in futuro, has literas noſtras &c.*

§. 10. *Inſtitutiones* Roberti *abbatis.*

An. Dñi 1240. ANno Domini M. CC. xl. inſtituit idem abbas, ut in tricennali cujuſlibet fratris iſtius congregationis defuncti, omni die quando non dicitur in conventu *Placebo* & *Dirige* ab ebdomada magnæ Miſſæ juncto ſibi ſocio Miſſæ matutinalis in adjutorium, ante altare S. *Gregorii* ad analogium debet dici. Item ordinavit quod præcentor qui pro tempore fuerit tenetur ſcribere tabulas omnium feſtivitatum vinum habentium, & tabulas obitus fratrum & aliorum defunctorum pro quibus vigiliæ debent reddi à conventu in choro.

§. 11. *Sepultura deciſa inter nos & eccleſiam Chriſti.*

EOdem anno quidam ſecularis nomine *Reginaldus* qui fuit janitor eccleſiæ Chriſti *Cantuariæ* legavit in teſtamento ſuo & ſua ultima voluntate corpus ſuum ad ſepeliendum in cimiterio eccleſiæ S. *Auguſtini*. Set ipſo defuncto quidam monachus *ſanctæ Trinitatis* tulit corpus prædicti *Reginaldi* & ſepelivit in cimiterio eccleſiæ prædictæ. Set iſtis cognitis, abbas & conventus querimoniam depoſuerunt coram *Ottone* titulo S. *Nicholai* in carcere *Tulliano* diacono Cardinali & apoſtolicæ ſedis in *Anglia* tunc legato. Iſte *Otto* venit in *Angliam* xv. kal. Auguſti anno Domini M. CC. xxxvij. & traxit moram in terra iſta per iiij. annos & receſſit anno quinto. Qui recepta querela juſta abbatis & conventus, & audita utraque parte conquerentium & defendentium, eos fecit concordari per viam compoſitionis in hac forma.

« NOTUM ſit omnibus has literas viſuris vel audituris, quod cum orta eſſet contentio inter dominum *Robertum* Dei gratia abbatem & conventum S. *Auguſtini* ex una parte, & capitulum eccleſiæ Chriſti ex altera, ecce quod quidam *Reginaldus* dicti capituli quondam janitor in ultima voluntate ut dicitur apud eccleſiam dictorum abbatis & conventus ſepulturam elegiſſet & cucullam recepiſſet eorundem; ipſo poſtmodum viam univerſæ carnis ingreſſo, quidam frater memorati capituli ope & inductione ſecularium capitulo ſuo ignorante, corpus dicti defuncti fecerat requiri, & ad eccleſiam ſuam deferri. Set hujuſmodi factum dicti abbas & conventus non ſuſtinentes, coram eodem *Ottone* Cardinali querimoniam depoſuerunt, cujus literarum auctoritate procederet. Intelligens ſupradictum Capitulum conquerentium monitionem, ſui monitioni per ſe non dederat occaſionem, cum eiſdem gratanter inivit pacis tractatum. Cum igitur parti conquerenti eſſet ſuper hoc amicabiliter ſatisfactum, pro futuris temporibus inter partes ad mutuæ pacis obſervationem in conſimilibus ſic conquievit, Quod neutra eccleſia tenenti vel ſervienti ſine conſenſu alterius eccleſiæ ſepulturam ſive cucullam de cætero concedet, niſi prius licentia fuerit petita, ut ſic in poſterum ſine ſtrepitu utriuſque eccleſiæ familiarium decedentium ſatisfaciat voluntati. Hanc autem compoſitionem ſine dolo inperpetuum utraque pars bona fide obſervaturum promittit. In cujus rei teſtimonium.

Edmundus Archiep.

§. 12. *Concordia inter abbatem &* R. Rokeſle *pro* Elvyngton.

EOdem anno facta fuit quædam finalis concordia in curia domini regis apud *Cantuariam* inter abbatem S. *Auguſtini Cantuariæ* petentem, & *Ricardum Rokeſle* pro xl. acris terræ in Elvyngton. Unde recognitio magnæ aſſiſæ ſummonita fuit inter eos in eadem curia, ſcilicet quod prædictus *Ricardus* recognovit prædictam terram cum pertinentiis eſſe jus ipſius abbatis & eccleſiæ ſuæ prædictæ. Et pro hac recognitione ſive concordia idem abbas conceſſit eidem *Ricardo* prædictam terram cum pertinentiis, reddendo inde per annum xviij. s. ad feſtum ſancti *Michaelis* & xij. d. pro auxilio vicecomitis pro omni ſervicio, ſecta curiæ & exactione; ſalvis eiſdem abbati & ſucceſſoribus ſuis releviis & eſcaetis de prædicto tenemento cum acciderint.

§ 13. *Ratificatio capituli eccleſiæ Chriſti ſuper compoſitione facta apud* Horingbrok *in mora de* Scherle.

N*Overit univerſitas veſtra nos compoſitionem factam inter venerabilem patrem dominum* E. Cantuarienſem *archiepiſcopum ex una parte, & viros religioſos abbatem & conventum ſancti* Auguſtini Cantuariæ *ex altera ſuper quadam parte moræ de* Scherle *inſpexiſſe in hæc verba.*

« Noverint univerſi ad quos præſens ſcriptum pervenerit, quod cum controverſia mota eſſet inter venerabilem patrem dominum *E.* archiepiſcopum *Cantuarienſem* ex parte una, & dominum *Robertum* abbatem & conventum S. *Auguſtini* ex altera, unde placitum motum fuit inter eos in comitatu *Cantiæ* per breve domini regis de diviſis de quadam mora in Scherle & quodam broko in cujus poſſeſſione diutina aſſerebat pars archiepiſcopi ipſum & ſuos prædeceſſores extitiſſe, parte monachorum id negante, & aſſerente ſe dictum brokum ſicut & aliam partem ipſius quæ eſt vicinior boſco ipſorum à longis retro temporibus continue poſſediſſe, & moram ſimiliter ad ipſos de jure pertinere, ſicut per diviſas quondam factas ex præcepto regis *Johannis* erant docere parati: Tandem de conſilio virorum prudentum prædicta controverſia per compoſitionem amicabilem ſic quievit; videlicet quod tota mora prædicta de cætero domino archiepiſcopo & ſuis ſucceſſoribus, brochum vero præfatum integre abbati & conventui S. *Auguſtini* inperpetuum permaneat. Et ne de loco diviſionis moræ & brochi prædictorum poſſit in futurum dubitari, factum eſt foſſatum continens xij. pedes in latitudine inter moram & brochum

Henric. III. Rex.

« chum præſcriptum de terra partis utriuſque æqualiter. Et quocienſcunque terra creſcente foſſatum illud debeat renovari vel mundari, communibus expenſis fiet per ballivos de **Alvington** & de **Snaves**. Ut autem hæc compoſitio firma & ſtabilis perpetuis temporibus perſeveret, ſigilla partium &c. hoc firmiter utrimque promiſſo, quod dominus archiepiſcopus et ejus ſucceſſores in dicto broko, abbas vero & conventus in dicta mora nil juris de cætero vendicabunt. *Nos ergo dictam compoſitionem ratam habentes in ſignum ratihabitionis noſtræ præſenti ſcripto ſigillum capituli noſtri fecimus apponi.*

§. 14. *Concambium terrarum inter Camerarium & Elemoſinarium.*

« OMNIBUS præſentes literas inſpecturis vel audituris *Robertus* Dei gratia &c. Ad univerſitatis veſtræ noticiam volumus pervenire, nos ex certis & neceſſariis cauſis de communi conſilio capituli noſtri ea quæ præſenti ſcripto cyrographato annotata ſunt ſtatuiſſe, & ut perpetuis temporibus robur obtineant firmitatis ſigillo capituli noſtri roboraſſe, videlicet quod elemoſinarius domus noſtræ de cætero habebit omnes decimas de **Scholdover** & de **Fengleſham** & de **Beclesbangre** tam majores quam minores, quas aliquando Camerarius noſter percipere conſuevit. Camerarius vero habebit omnes decimas tam majores quam minores quas Elemoſinarius conſuevit percipere in **Mertone** & **Oxone** & de— quæ tenentur de curia de **Norborne** in capite cum decimis majoribus de **Winkelond** quæ ad elemoſinariam pertinere noſcuntur. Reddet autem Camerarius annuatim abbati de **Langedon** vel illi qui pro tempore divina tenentibus noſtris de **Oxone** miniſtrat iij. buſſellos ordei. Prædictus vero Elemoſinarius in ſupplementum decimarum prædictarum Camerario qui pro tempore fuerit reddet annuatim v. marcas ſterlingorũ in cathedra ſancti *P.* & ſi aliquando à ſolutione dictarum quinque marcarum in dicto termino facienda ceſſaverit, niſi conſenſus Camerarii intervenerit, ad vinum ad opus conventus dimidiam marcam præſtabit; ſuſpendetur etiam ab illo die ab officio adminiſtrationis Elemoſinarius intus & foris uſque ad quindenam proximo venturam completam. Et dictus Camerarius infra dictum terminum quindenæ de bonis Elemoſinarii per manum ſuam v. marcas ſibi debitas per viſum duorum fratrum de conventu fide dignorum ex præcepto abbatis ſine ulla contradictione, fideliter tamen & ſine vaſto faciet. Inſuper ſi aliquando lis mota fuerit Camerario ſuper decimis quas in excambium recepit, vel aliqua portione earum, dictus Camerarius ſumptibus ſuis & laboribus decimas illas defendet, & ſi in ſolidũ vel pro parte aliqua convincatur, arbitrio abbatis & iiij. fratrum de conventu ſanioris et peritioris conſilii ſufficienter Camerario ſatisfaciet, & Camerarius conſervabitur indempnis. Hoc idem in decimis quas Elemoſinarius in excambiũ receperit per omnia volumus obſervari. Eodem anno obiit *S. Edmundus* archiep.

§. 15. *Advocatio eccleſiæ de* **Tertwarden**.

An. Dñi 1240. ANno Domini M. CC. xl. congregato capitulo domini archidiaconi *Cantuarienſis* in eccleſia de **Tentwarden** dominus *Hugo Norman* dictæ eccleſiæ Rector ab officiali in virtute obedientiæ ad hoc eſt aſtrictus ad dicendum quis eum præſentaſſet, & inſtituiſſet in eadem cum lx. annis & amplius eam tenuiſſet, quia propter diuturnitatem temporis dubitari poſſet ſuper jure patronatus eccleſiæ prædictæ. Qui reſpondit coram omnibus, ſe tempore bonæ memoriæ *Rogeri* abbatis ſancti *Auguſtini* veri patroni dictæ eccleſiæ à *Ricardo* archiepiſcopo fuiſſe præſentatum & per ipſum inſtitutum in eadem. Requiſitus eciam, utrum occaſione ſuæ præſentationis & inſtitutionis mota fuiſſet ab aliquo controverſia, & reſpondit ſe ſine alicujus contradictione ad dictam eccleſiam præſentatum fuiſſe et inſtitutum. Cujus *Hugonis* rectoris aſſenſu concurrente quidam *R.* de *Cantuaria* capellanus ad præſentationem abbatis & conventus domino *Edmundo* tunc archiepiſcopo ad vicariam ipſius eccleſiæ fuit admiſſus & inſtitutus in eadem. Anno ſequenti magiſter *S. Langedon* archidiaconus *Cantuarienſis* auctorizavit exemptionem noſtram per hanc formam.

« OMNIBUS Chriſti fidelibus, &c. Noverit univerſitas veſtra quod cum tempore vacationis eccleſiæ Chriſti *Cantuariæ* poſt deceſſum venerabilis patris *Edmundi* piæ memoriæ archiepiſcopi *Cantuarienſis*, propter evidentes conjecturas & cauſas rationabiles & manifeſtas non poſſemus in civitate *Cantuarienſi* ſecure & commode officium prædicationis exercere, conceſſerunt nobis ad magnam precum noſtrarum inſtantiam viri venerabiles dominus *Ro.* abbas & conventus ſancti *Auguſtini* infra ſepta ſui monaſterii, quod ab omni ordinariæ juriſdictionis exercitio per ſedis apoſtolicæ privilegium liberum eſt & exemptum, verbum domini populo prædicare: unde quoniam eidem venerabili loco ſpecialiter eſt indultum ne archiepiſcopus vel archidiaconus *Cantuarienſes* vel eorum officiales niſi rogatu dictorum abbatis & conventus vel ſine licentia eorum petita prius & obtenta, aliquid ordinariæ juriſdictionis ibidem debeant exercere, præſentibus literis noſtris duximus proteſtandum, nos nullo jure noſtro ſet eorum licentia petita & obtenta ibidem verbum Domini ſeminaſſe, ne credatur vel dicatur in poſterum per gratiam ab ipſis in hac parte nobis factam privilegiis eorum in aliquo derogari.

§. 16. *Compoſitio inter nos et eccleſiam S.* Trinitatis *ſuper conſuetudinibus maritimis.*

QUia vero ſæpius extitit controverſia inter eccleſiam iſtam & eccleſiam ſanctæ *Trinitatis* ſuper terris, redditibus, conſuetudinibus maritimis, & aliis juribus variis & diverſis, ad ſedandam perpetualiter omnem litem exiit inter eos ſub anno Domini M. CC. xlij. compoſitio formam continens infraſcriptam. An. Dñi 1242.

« Noverint univerſi præſens ſcriptum inſpecturi, quod cum inter viros religioſos dominum *Robertum* abbatem & conventum ſancti *Auguſtini* ex parte una, & dominum *R.* Priorem & Capitulum eccleſiæ Chriſti *Cantuariæ* ex altera, ſuper terris, redditibus, conſuetudinibus maritimis, juribus variis ac diverſis agitata eſſet diutius materia quæſtionis, tandem de communi voluntate, & aſſenſu partium, & de conſilio virorum prudentum amica-

Henr. III. Rex.

« cabiliter in hunc modum conquievit, videlicet quod abbas & conventus prænominati pro bono pacis perpetuæ concedunt, quod Prior & Capitulum memorati terras & redditus de feudo ſancti *Auguſtini* quas dicebantur hactenus occupaſſe, de cætero habeant, tam in civitate quam extra, ita tamen quod æquivalentes terras ac redditus permutationis nomine alibi recipiant ab eiſdem. Simili modo concedunt Prior & capitulum memorati abbati & conventui prædictis in ſimilibus ſimilem permutationem, ita tamen quod de cætero neutra pars terras vel redditus alterius partis intrabit vel ſibi appropriare præſumet, niſi licentia ſuper hoc petita prius & optenta. Item pro bono pacis conceſſum eſt à Priore & capitulo antedictis, quod de cætero ad fletum de **Menſtre** per flumen de *Sandwico* liber ſit acceſſus per navigium & receſſus. Hoc adjecto, quod ſi in ipſo flumine ante dictum fletum aliqua navis anchoram fixerit, vel levandæ navis vel negociandi ſeu merces alias transferendi cauſa ſe ibidem exoneraverit, dicti Prior & capitulum conſuetudines maritimas habeant. In flero autem antedicto nil juris de cætero vendicabunt. Set omnes conſuetudines & emolumenta libere percipient abbas & conventus prædicti ratione fundi in eodem. Ita tamen quod tenentes dictorum Prioris & capituli liberi ſint & quieti ab omni conſuetudine qua hactenus liberi eſſe conſueverunt, nec dictum fletum malitioſe ampliabunt abbas & conventus prædicti in dictorum Prioris & capituli detrimentum. Simili modo proviſum eſt quod Prior & capitulum memorati omnes conſuetudines maritimas habeant in portu de *Sandwico* ex utraque parte fluminis, ſecundum tenorem & uſum cartarum ſuarum infra terminos in ipſis cartis contentas, quia ſic hactenus uſi ſunt; Ita tamen quod dicti abbas & conventus in villa ſua de **Stanores** & in terris ſuis dominium habeant et uſum conſuetum. Quod ſi in dicta villa de **Stanores**, ſive in terris dictorum abbatis et conventus, ſive in flumine infra dictos terminos, inter quaſcumque perſonas diſcordiæ vel contentiones emerſerint, ſecundum qualitatem delicti juſtitia ſuper hiis fiet ſicut hactenus fieri conſuevit. Ultra locum autem qui vocatur **Hennebrigge** prope **Stanores** verſus **Cliveſende**, **Rammeſgate**, **Margate**, **Weſtgate**, ſive in aliis terris dictorum abbatis & conventus tam in *Thaneto* quam extra, & ex alia parte maris in tenemento ipſorum de **Northborne** idem abbas & conventus omnes conſuetudines maritimas ratione applicationis et terræ ſuæ percipient. Ita tamen quod in mari nil juris vel conſuetudinis maritimæ percipient præterquam ut diſtinctum eſt ratione applicationis & terræ ſuæ. Nec impedient nec procurabunt quo minus dicti Prior et capitulum per ſuos miniſtros in mari ſecundum tenorem cartarum ſuarum et uſum, jura et conſuetudines maritimas requirere et capere poſſint, nec aliquam quærent occaſionem vel aliquid facient per quod dictorum Prioris et capituli jura et conſuetudines maritimæ infra ſuos terminos maris et terræ ſuæ in aliquo minuantur. Similiter dicti Prior et capitulum ultra dictum locum qui dicitur **Hennebrigge** nil juris aut maritimæ conſuetudinis quæ dictis abbati et conventui ratione applicationis et terræ ſuæ provenire poſſunt, accipient vel inpedient, nec procurabunt quo minus naves quæ applicare voluerint ad terras dictorum abbatis et conventus applicent, et conſuetudines maritimas reddant quæ ipſis ratione applicationis et terræ ſuæ debentur. Nec aliquam quærent occaſionem vel facient aliquid per quod dictorum abbatis et conventus jura et conſuetudines in terris ſuis in aliquo minuantur, ſet locis ſuis utrique libere utantur conſuetis. Item, concedunt liberaliter Prior et capitulum memorati quod in navicula ipſorum prædicti abbas et conventus et eorum familia propria tranſitum habeant liberum in portu antedicto, ſet hanc paſſagii libertatem ad tenentes dictorum abbatis et conventus qui non ſunt de eorum familia propria non extendent. Item, quoniam per clericos recuſatos à capitulo ſancti *Auguſtini* et à capitulo eccleſiæ Chriſti *Cantuariæ* aliquando ad monachatum admiſſos, et è converſo, ſæpius conſuevit diſcordiæ fomes ſeminari, conceſſum eſt ab utriſque quod de cætero ex cauſa culpæ vel defectus recuſatus ab alterutro capitulo à neutro recipiatur. Item proviſum eſt de monachis utriuſque capituli fugitivis, quod de cætero ſcienter non recipientur nec admittantur niſi gratiam ſui capituli habuerint. Item, proviſum eſt ab utriſque, quod cum abbas S. *Auguſtini* in aliqua ſolemnitate in eccleſia Chriſti *Cantuariæ* fuerit requiſitus cum ſuis inſigniis divina celebrare, cum commode potuerit libenter accedet, ita tamen quod infra ſepta dictæ eccleſiæ ſolempnem benedictionem non dabit. Ita etiam faciet Prior eccleſiæ Chriſti in eccleſia ſancti *Auguſtini* cum ſuis inſigniis, cum ſuper hoc ab abbate fuerit requiſitus; quod ſi Abbas vel Prior defuerit, prælatus qui præſens fuerit à conventu alterius eccleſiæ ad præmiſſa facienda cum voluerit & commode potuerit requiſitus accedet. Ita tamen quod per talem acceſſum neutrius eccleſiæ privilegiis, juribus aut conſuetudinibus in aliquo derogetur. Item ad commodum & honorem utriuſque eccleſiæ proviſum eſt & conceſſum, quod utraque eccleſia alteri in agendis ſuis conſilium & auxilium fideliter præſtabit & diligenter. Item, ut omnis materia quæſtionis & occaſio litis ſive realis ſive perſonalis amputetur in futuro, & hactenus habita vel concepta inperpetuum conquieſcat, pro bono perpetuæ pacis & concordiæ amicabiliter eſt proviſum et ab utriſque conceſſum, quod ſi de cætero aliqua controverſia inter eccleſias memoratas emerſerit, duo monachi ſanctæ Trinitatis ab eccleſia ſancti *Auguſtini*, & duo ſimiliter de eccleſia ſancti *Auguſtini* ab eccleſia Chriſti *Cant.* eligentur per quos ſine ſtrepitu judiciali dicta controverſia bona fide terminabitur. Ita tamen quod per hanc proviſionem neutri eccleſiæ contra alteram quoad aliquam juriſdictionem exercendam aliquod præjudicium generetur. Et ut hæc compoſitio perpetuum robur firmitatis obtineat renunciatum eſt ab eccleſiis memoratis omnibus litibus eccleſiaſticis ſive mundanis huc uſque inter eas ex quacunque cauſa motis vel conceptis, et omnibus quæ in articulis in hac compoſitione contentis obeſſe poterunt in futuro inpetratis et in poſterum inpetrandis.

Bonifacius Archiep.

Hen. III. Rex.

CAP. XXII.

§. 1. *Quod annuæ penſiones de noſtris eccleſiis per nos non petantur.*

EOdem anno idem *Robertus* abbas ad diſpoſitionem ſæpedicti archidiaconi renunciavit omnibus penſionibus quas iſta eccleſia ab antiquo ſolebat de eccleſiis noſtri patronatus annuatim percipere pro xx. marcis in eccleſia de Preſton recipiendis, quouſque dicta eccleſia de Preſton poſſet nobis appropriari; ſub iſta forma.

OMNIBUS Chriſti fidelibus &c. magiſter Simon de Langeton *archidiaconus* Cantuarienſis *ſalutem. Ad univerſitatis veſtræ notitiam volumus pervenire, quod cum pro penſionibus ſive præſtationibus annuis quas abbas & conventus ſancti* Auguſtini Cantuariæ *in diverſis eccleſiis ſui patronatus ab antiquo perceperant, felicis recordationis* E. *quondam* Cantuarienſis *archiepiſcopus de conſenſu noſtro, capitulo eccleſiæ Chriſti* Cantuariæ *id per omnia poſtmodum approbante, prout in compoſitione inter nos inita, & per ſedem apoſtolicam confirmata liquido continetur, xx. marcas annuas in eccleſia de* Preſton *vel de* Selling *quam citius vacare contingeret duxerit concedendas. Vacante poſtmodum eccleſia de* Preſton, *quia dicti abbas & conventus certam portionem decimarum in dicta eccleſia ad valenciam xx. marcarum ſibi petierunt aſſignari: Nos auctoritate ſedis* Cantuarienſis *quæ tunc vacabat, inquiſitione legitima de valore dictæ eccleſiæ prius facta, medietatem majorum decimarum pro penſionibus memoratis, de conſenſu* H. *de* Wyngham *clerici, quem ad reſiduam dictæ eccleſiæ portionem legitime præſentarunt, eiſdem aſſignavimus, percipiendam perpetuis temporibus in eadem, & præterea dicti abbas & conventus ſolvent annuatim* G. *vicario quam diu erit vicarius xl. s. quos Rector illius eccleſiæ reddere conſuevit. Ita quod amodo omnes eccleſiæ ipſorum penſionales & capellæ à memoratis penſionibus quietæ & liberæ remanebunt. Unde ad cautelam nomina omnium eccleſiarum patronatus ipſorum penſionaliũ præſenti ſcripto duximus inſerenda, ne ſuper jure dictorum abbatis & conventus dictis eccleſiis, vel liberatione & quieta clamatione penſionum poſſit in poſterum dubitari. Nomina eccleſiarum ſunt hæc, eccleſia de* Menſtre *cum tribus capellis ſuis; ſ. ſanctorũ* P. J. *&* Laurentii *quæ conſueverunt reddere xij. s. eccleſia de* Stonore *ij. s. eccleſia ſancti* Petri *in* Sandwico *ij. s. eccleſia de* Norburne *cum capellis de* Soldene *&* Mungeham *&* Langedon *vj. s. eccleſia de* Littleborne *cum capella de* Garewinter *iij. s. eccleſia de* Swaleclive *xij. d. eccleſia de* Faverſham *cum capella de* Cheldwich *iiij. l. eccleſia de* Chiſtelet *x. s. eccleſia de* Weſtbere *xij. d. eccleſia de* Fordwich *&* Sture *x. s. eccleſia de* Preſton *iij. s. eccleſia de* Middelton *cum capella xl. s. eccleſia de* Selling *xliij. s. eccleſia de* Lenham *cum capella de* Royton *ix. s. viij. d. eccleſia de* Frithenden *ij. s. eccleſia de* Swanes *xij. d. eccleſia de* Brokel *ij. s. eccleſia de* Stone *ij. s. eccleſia de* Mechch *ij. s. eccleſia de* Burwermerſch *ij. s. eccleſia de* Tanterdenn *iij. s. eccleſia de* Kenington *x. s. eccleſia de* Wyſeluſburg *ij. s. In civitate* Cantuariæ *eccleſia ſanctæ* Mildredæ *x. s. eccleſia ſanctæ* Mariæ *juxta caſtrum xij. d. eccleſia ſancti* Johannis *vj. d. eccleſia ſanctæ* Margaretæ *iij. s. eccleſia omnium Sanctorum xij. d. eccleſia S.* Andreæ *xij. d. eccleſia S.* Mariæ Magdalenæ *xij. d. eccleſia S.* Pauli *iij. s. Quas omnes penſiones dicti abbas & conventus futuris temporibus remiſerunt, ſalvo ſibi jure patronatus in eiſdem in perpetuum, & omni reverentia quæ patronis debetur à jure & pulſatione contra abbatem conſueta. Hac proteſtatione prius ab eis facta, quod nichilominus remanebunt decimæ prædiales quas in quibuſdam parochiis perceperunt ab antiquo, & quinque marcæ in vicaria de* Chiſtelet *quas retinent per compoſitionem, & cereus unius libræ de eccleſia de* Stodmerſch *in ſignum patronatus, & xx. s. de eccleſia de* Sybertefweld *quas nomine decimarum dominii de* Sybertefweld *à Rectore dictæ eccleſiæ percipiunt annuatim, & xiij. s. iiij. d. de eccleſia de* Borden, *& x. s. de eccleſia de* Bewefeld, *quos quando dictas eccleſias Prioribus de* Ledis *& de* Combwell *contulerunt ſibi in ſignum dominii tanquam firmam reſervarunt; & duas marcas de eccleſia de* Sutton *quas nomine decimarum ſuorum tenentium in dicta parochia ad vitam Rectoris qui nunc eſt retinent de ipſius voluntate & aſſenſu, & iiij. l. quas ab abbate & conventu de* Faverſham *pro redemptione decimarum dominii ſui percipiunt annuatim, & xxiiij. ſolidos de capella de* Bobbyns *quos à monialibus de* Scapeye *ratione quarundam decimarum ſimili modo percipiunt, & x. s. de* Rodmerſham *quos ratione decimarum percipiunt, & ille quem ad reſiduam dictæ eccleſiæ videlicet de* Preſtone *porcionem dicti abbas & conventus in poſterum præſentabunt, ſimul cum procuratore archidiaconi vel ejus officiali, omnia onera ipſius eccleſiæ conſueta & debita perpetuo ſuſtinebit: Et quoniam omnes domos dictæ eccleſiæ cum fundo in quo ſitæ ſunt Rectori ejuſdem aſſignamus, ut dicti abbas & conventus in dicta parochia certum locum haberent ad orrea conſtruenda in quibus collocare ſuas garbas valeant in futuro, unam acram de terra dictæ eccleſiæ eis ad ædificandum tenore præſentium aſſignamus, & dicti abbas & conventus dictis fundo et majorum medietate decimarum contenti erunt in perpetuum nomine xx. marcarum ut dictum eſt, niſi de novo uberior eis gratia ab illis quorum intererit concedatur. In cujus.*

Bonifacius Archiep.

Iſta namque penſionalium permutatio huic monaſterio exigui fuit commodi, immo eidem deperditionem adduxit ut opinor non parvam, nam inprimis ſumma xx. marcarum nobis ſic ordinata ad penſiones prius nobis debitas æqualiter ſe non extendit. Item ſuccedente tempore, ut jam eſt in facto, prædicta eccleſia de Preſton una cum aliis certis eccleſiis in iſta compoſitione nominatis nobis poſtmodum unitis & appropriatis, reliquæ eccleſiæ quæ ſunt de patronatu adhuc manſiſſent penſionales.

§. 2. *Alienatio eccleſiæ de* Stodmerch.

An. Dñi 1243.

ANno Domini M. CC. xliij. *R.* abbas ad inſtantiam magiſtri *S. de Langeton* archidiaconi *Cantuariæ* conceſſit & alienavit eccleſiam de Stodmerch hoſpitali pauperum ſacerdotum in *Cantuaria.* Quod hoſpitale idem archidiaconus diverſorum elemoſinis dicitur fundaſſe. Tenor conceſſionis talis eſt.

Omnibus ſanctæ matris &c. R. *Dei gratia &c. Ad univerſitatis veſtræ notitiam volumus pervenire, nos divinæ pietatis intuitu ad inſtantiam viri*

ve-

Henr. III. Rex. *venerabilis & amici noſtri chariſsimi magiſtri* Simonis de L. *archidiaconi* Cantuariæ, *eccleſiam S.* Mariæ *de* Stodmerch *quæ ad noſtram pertinuit donationem, perpetuo conceſsiſſe & dediſſe Hoſpitali pauperum ſacerdotum, quod ſitum eſt in parochia de ſancta* Margareta *in* Cantuaria, *ad ſuſtentationem eorundem cum pertinentiis quatuor acrarum ſingulis annis de dominico noſtro de* Stodmerch *antiquo more de gratia noſtra ſpeciali percipiendum. Hoc adjecto, quod in dicta parochia nullas terras vel redditus de noſtris tenentibus dicti ſacerdotes vel eorum procuratores ement, vel aliquo titulo ſibi appropriabunt, niſi de noſtra vel ſucceſſorum noſtrorum licentia ſpeciali, nec decimas aliquas de dominico noſtro de* Stodmerch *requirent in futuro.*

Quando autem dictam eis fecimus donationem ſindicus dicti Hoſpitalis de voluntate archidiaconi memorati nomine dictorum ſacerdotum & H. ſupradicti nobis & eccleſiæ noſtræ ſacramentum præſtitit fidelitatis. Et hoc idem facient omnes ſucceſſores ſui. Dictus autem procurator vel aliquis ſacerdos Hoſpitalis ſupradicti omni anno ſuper majus altare in eccleſia noſtra in die ſancti *Auguſtini* dabit unum cereum unius libræ in ſignum recognitionis præmiſſorum.

§. 3. *Moniales* Sepulchri *non ingrediantur poſſeſsiones S.* Auguſtini.

An. Dñi 1244. ANno ſequenti, Prioriſſa ſancti *Sepulchri* obligavit ſe & domum ſuam, ne quoquo modo de feodo ſancti *Auguſtini* ſibi appropriarent, per ſuam Cartam cujus forma talis eſt.

Omnibus Chriſti fidelibus &c. Prioriſſa & moniales ſancti Sepulchri *extra* Cantuariam *æternam in Domino ſalutem. Ad univerſitatis veſtræ notitiam volumus pervenire, nos promiſiſſe, & hac præſenti Carta noſtra conceſsiſſe, quod terras vel redditus ad abbatem & conventum S.* Auguſtini *ſpectantes non ingrediemur, nec aliquo titulo nobis appropriabimus, niſi eorum licentia ſuper hoc prius petita pariter & obtenta. Quod ſi aliquo tempore fecerimus, volumus quod factum noſtrum irritum fiat & inane. In cujus rei &c.*

Harum fundator fuit *Anſelmus* archiepiſcopus; & quamquam infra limites feodi beati *Auguſtini* ſint conſtitutæ, tamen in ſolo archiepiſcopatus ſitæ ſunt. Erat namque ibi eccleſia parochialis in honore ſancti *Sepulchri* de patronatu archiepiſcopi exiguis terris circumcincta, ubi in præſenti conſtat eas eſſe fundatas. Eodem anno *Bonefacius* in archiepiſcopum conſecratus eſt.

§. 4. *De ſepultura Hoſpitalis de* Hoſpringe.

1245. ANno Domini M. CC. xlv. facta fuit quædam compoſitio ſive gratia per abbatem *Robertum* fratribus Hoſpitalis de Hoſpringe modum continens infra ſcriptum.

« Omnibus præſentes literas inſpecturis *Robertus* Dei gratia &c. Noverit univerſitas veſtra, quod nos divinæ caritatis intuitu concedimus fratribus hoſpitalis de Hoſpringe ſepulturam fratrum habitum ipſorum geſtantium ibidem, & infirmorum tantummodo quos in dicto hoſpitali in fata decedere contigerit. Ita tamen quod omne emolumentum tam in oblationibus quam in teſtamentis, ſeu confeſſionibus, ſeu quibuſcumque modis aliis quod ex eorum obitu provenerit, libere & abſque diminutione aliqua eccleſiæ noſtræ de Faverſham reſignetur. Si qua vero fuerit familia in dicto hoſpitali in habitu ſeculari, omnia jura ſpiritualia à vicario de Faverſham in eccleſia de Faverſham recipiet, & eccleſiam memoratam in præcipuis anni feſtivitatibus frequentabunt. Sacerdotes qui pro tempore miniſtrabunt in hoſpitali memorato nullam audient confeſſionem niſi tantum fratrum & pauperum ibidem ægrotantium, & eiſdem perſonis viaticum & extremam unctionem & omnia divina inpendent, et in eo caſu omnia emolumenta exinde provenientia vicario de Faverſham ſine retentione aliqua perſolvent. Item nullum parochianum eccleſiæ de Faverſham ſolempnibus diebus, maxime in natali Domini, in Purificatione beatæ *Mariæ*, & in Paſcha, Aſſumptione beatæ *Mariæ*, & in dedicatione eccleſiæ, nec cæteris diebus ad divina recipient. Et ſi aliquis parochianus de Faverſham oblationes aliquas in dicto hoſpitali fecerit, eccleſiæ matrici ſine diminutione reddentur. Item nullum annale nec tricennale de parochianis de Faverſham aliquo tempore recipient. Et ad majorem omnium præmiſſorum ſecuritatem frater œconomus una cum ſacerdotibus ibidem miniſtrantibus & commorantibus, ſacramentum fidelitatis præſtabunt vicario de Faverſham qui pro tempore fuerit in eccleſia eadem, quod eccleſiam matricem in Faverſham in ſupradictis & omnibus aliis pro ſuis viribus indempnem conſervabunt. Pro hac autem ſepultura quam de præfatis perſonis dicto hoſpitali conceſſimus dabunt nobis ſingulis annis dicti fratres xij. d. liberi redditus in Paſcha in domo noſtra de Faverſham, & j. cereum duarum librarum eccleſiæ noſtræ de Faverſham die Aſſumptionis beatæ *Mariæ*. Et ut hæc noſtra &c.

Bonifacius Archiep.

§. 5. Beketteſtone *datur ad elemoſinam.*

An. Dñi 1247. ANno Domini M. CC. xlvij. quidam Dei cultor *Adam de Cliveſhend* nomine dedit abbati *Roberto* & eccleſiæ ſuæ xiiij. acras terræ in Beketteſtone in parochia de Littleborne in perpetuam elemoſinam, unde idem abbas & conventus eum gracioſe reſpicientes, conceſſerunt ei annuam liberationem tempore ſuæ vitæ duraturam, & ad veſtitum ejus & calciamenta eidem xx. s. annuatim inſuper contulerunt.

§. 6. *De domibus & terris conceſſis Priori S.* Bartholomæi Londoniæ.

EOdem anno *Robertus* abbas conceſſit Priori & conventui ſancti *Bartholomæi* de Smithefeld quandam terram cum domibus ſuper factis in civitate *Londoniæ* in parochia ſancti *Dunſtani* juxta turrim *Londonienſem* ſituatam, reddendo inde eccleſiæ ſancti *Auguſtini* per annum xij. s. Et pro iſta dimiſſione idem Prior & Conventus in ſpiritualibus beneficiis monachos *Auguſtinenſes* in poſterum receperunt, Abbas vero eiſdem gratiam conſimilem rependendo.

Henr. III. Rex.

§. 7. *De decimis de* Horyngbrok *inter Abbatem & Priorem* Dovoriæ.

EOdem anno fuit quædam lis & contentio inter Abbatem *R.* & Conventum & Priorem *Dovoria* ſedata ſuper petitione decimarum de Horyngbrok in hunc modum.

« Notum ſit omnibus, quod cum controverſia mota ſuiſſet inter abbatem ſancti *Auguſtini Cantuariæ* & conventum ex una parte, & Priorem & conventum ſancti *Martini Dovoriæ* ex altera, ſuper decimis terrarum quas dicti abbas & conventus habent in dominico de Horyngbrok & in Scherle, dicto Priore petente decimas prædictarum terrarum eo jure quod ſunt infra limites parochiæ ſuæ de Apoldore, abbate & conventu è diverſo proponentibus, quod ipſe & conventus ſuus per privilegia à præſtatione decimarum ſunt immunes: Tandem de conſilio virorum prudentum in hunc modum quievit, videlicet quod dicti Prior & Conventus proteſtati ſunt & conceſſerunt, quod quando abbas & conventus ſancti *Auguſtini* dictas terras propriis ſumptibus excolunt, à præſtatione decimarum per privilegia ſua ſunt & erunt immunes, ſet quociens dictas terras perſonis ſecularibus, clericis vel laicis non ſumptibus abbatis & conventus excolendas ad firmam pro denariis, vel ad dimiſſiones garbarum tradiderint, Prior & Conventus *Dovoriæ* omnes decimas libere & ſine difficultate ratione perſonarum terras prædictas ſuis ſumptibus excolentium & non ratione prædii recipient. Hoc moderamine obſervato, quod pars garbarum & denariorum ad abbatem pertinens, ei libere & ſine decimatione remanebit, privilegiis omnibus ſancti *Auguſtini* penitus in ſuo robore permanentibus.

§. 8. *Compoſitio inter nos & Rectorem de* Preſton.

An. Dñi 1249.

ANno Domini M. CC. xlix. edita fuit quædam compoſitio inter *Robertum* abbatem & rectorem de Preſton; ita quod præfati abbas & conventus tradiderunt dicto *H.* rectori ad firmam in vita ſua medietatem majorum decimarum prædictæ eccleſiæ de Preſton quam magiſter *S. de Langedon* abbati & conventui perpetuis temporibus in eadem eccleſia aſſignavit nomine xx. marcarum annuarum, quas pro diverſis penſionibus ſive præſtationibus eccleſiarum ſui patronatus *Edmundus* quondam archiepiſcopus & idem *S.* archidiaconus in eadem eccleſia duxerint concedendas; Habendum & tenendum dictam medietatem majorum decimarum ad firmam quoad vixerit pro xx. marcis ſterlingorum. Et ſi dictæ domus quas idem *H.* rector inhabitavit per defectum & negligentiam dicti *H.* vel ſuorum comburantur vel pereant, de precio ſuper eas arbitrio bonorum virorum poſito dictis abbati & conventui fideliter reſpondebit, niſi forte per infortunium aliunde deſtruantur, quod nec ſibi nec ſuis merito debeat imputari.

§. 9. *Donatio terræ de* Benewelbourne *in* Bregg.

EOdem anno *Robertus* abbas dedit *Radulpho* clerico terram de Benewelbourne in parochia de Bregg cum domibus deſuper conſtructis, redditibus & omnibus pertinentiis, Reddendo inde annuatim xx. s. ad quatuor anni terminos principales.

Bonifacius Archiep.

§. 10. *De anniverſario* Bartholomæi *de* Ferentino.

EOdem anno magiſter *Bartholomæus* Rector eccleſiæ de Brokland zelo Dei tactus poſſeſſiones beati *Auguſtini* augmentavit in hunc modum.

« Omnibus Chriſti fidelibus &c. magiſter *Bartholomæus de Ferentino* Rector eccleſiæ de Brokland in mariſco ſalutem. Noverit univerſitas veſtra me dediſſe & præſenti carta mea confirmaſſe pro ſalute animæ meæ & parentum meorum, kariſſimis dominis meis abbati & conventui ſancti *Auguſtini Cantuariæ* in liberam elemoſynam xl. s. v. d. ob. annui redditus quos emi de *Adam* & *Willelmo* de *Wiskebeth* in tenura de Chiſtelet. De quibus xl. s. v. d. ob. unam marcam aſſignavi ad panem diſtribuendum pauperibus die anniverſarii mei imperpetuum, De reſiduis vero duabus marcis v. d. ob. michi quamdiu vixero vel meo certo aſſignato. Et ſi religionem intravero prælati ejuſdem domus in vita tantum mea reſpondebunt. Poſt obitum vero meum ſive ſim in religione ſive extra, dictum reſiduum ad uſus & ſolatium infirmorum monachorum ſancti *Auguſtini* ſtatui concedendum. Et quia propono per Dei gratiam dictum redditum uſque ad quatuor marcas augmentare, eodem modo penitus de marca prætaxata & de tribus marcis reſiduis fiat ſicut ſuperius eſt annotatum.

Contulit eciam idem magiſter *Bartholomæus* huic monaſterio terras, redditus & tenementa apud Cloxſtone in tenura de Littleborne ad valenciam decem marcarum ſingulis annis. Ob igitur memoriam tanti beneficii, decretum eſt ab abbate *Roberto* & toto conventu ejus anniverſarium fieri, ſub iſta forma.

« Noverit univerſitas veſtra, nos intuitu divinæ pietatis magiſtrum *B.* de *F.* de conſenſu tocius capituli noſtri in fratrem recepiſſe, & omnium beneficiorum quæ in domo noſtra fiunt & fient imperpetuum ſpecialiter conſtituiſſe participem. Nos igitur de mera voluntate noſtra eidem magiſtro *Bartholomæo* cum de morte ſua nobis fuerit manifeſtum quod viam univerſæ carnis fuerit ingreſſus, pro ſervicio ſuo nobis olim collato x. marcas ſterlingorum pro anima ſua diſtribuendas per manus elemoſinarii noſtri de theſauraria noſtra damus, concedimus, & hac carta confirmamus pro voluntate ejuſdem abſque omni contradictione, cavillatione, dolo, fraude, malo ingenio ſingulis annis imperpetuum ad perficiendum pium propoſitum ejuſdem, ſicut inferius liquebit. Una cum prædictis x. marcis iij. marcas annui redditus aſſignavit quas apud Wyſkebeth in parochia de Chiſtelet comparavit una cum centum marcis argenti quas nobis mera voluntate contulit & donavit. Dictæ vero xiij. marcæ ſingulis annis à theſauraria noſtra recipiantur, & per manus elemoſinarii noſtri diſtribuantur ſub hac forma: videlicet, die anniverſarii ſui x. s. pauperibus hoſtiatim mendicantibus in cimiterio ſancti *Auguſtini* omni anno imperpetuum in pane erogentur. Item, eodem die omni anno xxiiij. s. in veſtimentis & calciamentis pauperum erogentur. Item, ad ſuſtinendum unum cereum

Henr. III. *Rex.* « cereum ponderis x. librarum perpetuis temporibus, quem idem magiſter *Bartholomeus* in criptis « monaſterii iſtius ad honorem beatæ virginis ardendum aſſignavit, & ad illum annuatim in feſto Annunciationis beatæ virginis innovandum detur una « marca argenti. Et ſi in dicto cereo illa marca per « annum expenſa non fuerit, reſiduum ad augmentationem luminis ibidem expendatur. Item, die « ſui anniverſarii nobis abbati &, conventui pro « pitancia j. marcam omni anno perpetualiter conceſſit. Item ordinavit idus Junii conventui iiij.s. « pro pitancia pro anima domini *J. Egidii*. Item, « conventui in vigilia ſancti *Andreæ* pro anima uxoris ejuſdem *Egidii*, videlicet dominæ *Romanæ* iiij.s. « Item, in craſtino *Simonis* & *Judæ* conventui pro « pitancia pro anima patris ſui iiij.s. Item, in die « *Philippi* & *Jacobi* pro anima matris ſuæ iiij.s. « Item fratribus & ſororibus ſancti *Laurencii* iiij s. « pro anima *Reynonis* ſocii ſui, in feſto ſancti *Blaſii*. « Sex vero reſiduæ marcæ ad emendationem dormitorii annuatim reſerventur & expendantur. Pro « hoc vero ſpeciali beneficio vj. marcarum quas dormitorio noſtro ſuſtinendo aſſignavit, conceſſimus ei « cum ſpecialibus benefactoribus noſtris ſpecialem « fructum & memoriam in illa miſſa de Spiritu ſancto quæ cotidie celebratur ad bonam conſervationem vitæ ſuæ. Et in miſſa quæ cotidie celebratur pro fidelibus defunctis, ſpecialem fructum pro « ſalute animæ ſuæ inperpetuum poſtquam de eo « humanitus contigerit. Et ne quod abſit futuris « temporibus aliquis obedienciarius ad quem ratione officii pertinebit, ne in aliquo articulo ordinationis antedictæ per ignorantiam ſe valeat excuſare, ordinamus & concedimus hanc noſtram ſalubrem proviſionem ſingulis annis in noſtro capitulo « die anniverſarii ſui recitandam. Ordinamus etiam & quantum in nobis eſt conceſſimus pro nobis & ſucceſſoribus noſtris præfato magiſtro *Bartholomeo*, ut ipſum plenum effectum ex ſua intentione in omnibus articulis prænominatis ſine « difficultate conſequatur inperpetuum. Et ſi auſu « temerario ſeu per negligentiam quicquam in ſuis « temporibus fuerit omiſſum, quod nichilominus « effectualiter & integre ſuplebitur quam cito fuerit « compertum, cum gravi pœna infligenda eidem qui « in præmiſſis negligens repertus fuerit aut remiſſus. « Quæ omnia ut perpetuis temporibus ſtabilem habeant firmitatem nos in verbo veritatis & in virtute Spiritus ſancti pro nobis & ſucceſſoribus noſtris fideliter promiſimus ſine fraude & malo ingenio quantum in nobis eſt obſervaturos. Ita « quod prædicta omnia diſtribuentur & ſane inviolabiliter impleantur ſecundum intellectum ipſius « magiſtri *Bartholomai* prout ſuperius manifeſte eſt « expreſſum. In cujus rei &c.

§. 11. *Compoſitio inter Rectorem S.* Margaretæ *& Hoſpitale Sacerdotum.*

EOdem anno fuit quædam compoſitio facta inter Rectorem eccleſiæ ſanctæ *Margaretæ* de conſenſu domini *Roberti* abbatis, & hoſpitale pauperum ſacerdotum pro eo quod in eadem parochia conſtat eſſe ſituatum, videlicet quod capellanus qui pro tempore in dicto hoſpitali miniſtrabit, quod nullas oblationes, decimas vel obventiones in præjudicium eccleſiæ parochialis ſanctæ *M.* recipiet. Omnes ſervientes in dicto Hoſpitali à Rectore dictæ eccleſiæ ſacramenta recipient. In feſtivitatibus in quibus oblatio debetur eccleſiis, ad prædictam eccleſiam venient ſicut alii parochiani. Si aliquem ex peregrinis ibidem infirmari contigerit, ſpiritualia ab eodem Rectore recipiet. Habebunt poteſtatem recipiendi annalia ſive tricennalia pro illis qui non ſunt parochiani ejuſdem eccleſiæ, vel ſi ſunt parochiani ſi fuerint ab eiſdem procurati & ſuper hoc convicti, plene reſtituent quicquid taliter perceperunt. In feſto S. *Margaretæ* ſuper altare ipſius eccleſiæ in ſignum juris parochiani duos cereos trium librarum offerri faciant vel xviij.d. Item de tenemento domini abbatis & conventus ſancti *Auguſtini* nullum ſibi tenementum perquirent niſi de eorum voluntate. Si aliquo tempore in eodem Hoſpitali capellanus non fuerit ſet laicus procurator, ad conſimile ſacramentum tactis ſacroſanctis ſe aſtringat ad obſervationem præmiſſorum. In diebus Dominicis & feſtivitatum in quibus oblationes fuerint generales non celebrabunt miſſam in dicto Hoſpitali donec evangelium in eccleſia ſanctæ *M.* fuerit perlectum; & illis diebus parochianos ſanctæ *M.* ad divina non admittent niſi cum miſſa in eccleſia ſanctæ *M.* fuerit completa. Campanas vero in prædicto loco non habebunt. Et ſi qua partium contra formam hic ſcriptam venire præſumpſerit, unam marcam nomine pœnæ tociens ſolvet abbati ſancti *Auguſtini* & archidiacono *Cantuarienſi* vel cui viderint ſecundum Deum libere conferendum, quociens contravenerit; compoſitione nichilominus firmum robur obtinente. *Bonifacini Archiep.*

Privilegium *Innocencii* Papæ iiij.

INNOCENTIUS *epiſcopus &c. Dilectis filiis Abbati & Priori ſancti* Edmundi, *&c. Sicut dilecti filii abbas & conventus monaſterii ſancti* Auguſtini Cantuariæ *ſua nobis petitione monſtrarunt, quod tam idem abbas & conventus quam prædeceſſores eorum, eccleſias, redditus, poſſeſſiones, maneria, penſiones & quædam alia bona dicti monaſterii datis ſuper hoc literis & interpoſitis juramentis, necnon & pœnis adjectis, in enormem læſionem ipſius, nonnullis clericis & laicis, aliquibus eorum ad vitam, quibuſdam vero ad non modicum tempus & aliis perpetuo ad firmam vel ſub cenſu annuo conceſſerunt, quorum aliqui ſuper hiis literas confirmationis in forma communi à ſede apoſtolica impetrarunt: Nos itaque dictorum abbatis et conventus ſupplicationibus inclinati, diſcretioni veſtræ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus ea quæ de bonis ejuſdem monaſterii per confeſſiones hujus monaſterii alienata inveneritis illicite vel diſtracta, non obſtantibus prædictis juramentis, pœnis et literis ſeu confirmationibus, ad jus ei proprietatem ipſius ſtudeatis legitime revocare, contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo.*

§. 12. *De duabus marcis redditus de* Oris *in* Chiſtelet.

ANno Domini M.CC.lj. quidam *Nicholaus de Hopelonde* dedit domino *Roberto* abbati & conventui duas marcas liberi redditus de quinta parte terræ de *Oris* in tenemento de Chiſtelet. An. Dñi 1251.

Henric. III. Rex.

Cap. XXIII.

§. 1. *Benedictio abbatis* Rogeri *de* Ciceſtria.

An. Dñi 1252.

ANno ſequenti obiit dominus *Robertus* abbas hujus monaſterii in craſtino ſancti *Mauri* abbatis, & in capella beatæ *Mariæ* in navi eccleſiæ in corpore ejuſdem capellæ ſepultus eſt. Et eodem anno die ſancti *Laurencii* archiepiſcopi electus eſt in abbatem *Rogerus de Ciceſtria* camerarius per viam compromiſſi; pro cujus benedictione *Innocencius* papa iiij. ſcripſit *Bonifacio* archiepiſcopo *Cantuarienſi* inter cætera ſic.

Quocirca fraternitatem tuam rogamus & monemus attente per apoſtolica ſcripta tibi mandantes, quatinus eidem Rogero *in monaſterio ſupradicto juxta tenorem compoſitionis inter ſanctæ memoriæ beatum* Edmundum Cantuarienſem *archiepiſcopum & monaſterium ipſum inita ac per ſedem apoſtolicam, ut dicitur, confirmatæ, munus benedictionis impendas, recepturus ab ipſo poſtmodum pro nobis &* Romana *eccleſia fidelitatis debitæ juramentum ſecundum formam quam tibi ſub bulla noſtra mittimus interclusam. Formam autem juramenti quod ipſe præſtabit de verbo ad verbum per ejuſdem patentes literas ſuo ſigillo ſignatas per proprium nuncium nobis quamtocius ſtudeas deſtinare. Alioquin liceat ei quemcunque maluerit catholicum adire antiſtitem gratiam & communionem ejuſdem ſedis habentem, qui noſtra fretus auctoritate ſibi quod poſtulatur impendat.*

Archiepiſcopo vero eidem electo in ſuo monaſterio ſine profeſſionis præſtatione benedicere penitus recuſante, die decollationis ſancti *Johannis Baptiſtæ* in eccleſia ſua ab epiſcopo *Londonienſi* benedictus prælationis accepit dignitatem. Item, *Innocentius* iiij. indulſit eciam huic eccleſiæ quod non tenemur ad proviſiones nec proviſores admittere niſi ſub certa forma. Tenor hujus talis.

INNOCENTIUS. *Dilectorum filiorum precibus inclinati, eis per noſtras literas duximus indulgendum, ut per reſervationes & inhibitiones quas ſibi prætextu literarum ſuper quorumcumque proviſionibus à ſede apoſtolica obtentarum per quas non ſit plenum jus alteri adquiſitum ſeu inpetrandarum, in poſterum fieri contigerit, nullum poſſit eiſdem abbati & conventui fieri obſtaculum interponi, quo minus eccleſias & alia beneficia eccleſiaſtica ad ipſorum collationem ſpectantia cum vacaverint conferre, ac ad eccleſias quæ ad præſentationem ipſorum pertinent perſonas idoneas præſentare libere valeant, niſi eadem literæ impetrandæ plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi & toto tenore ipſius fecerint mentionem.* Hujus privilegii Abbas & Prior ſancti *Edmundi* exiſtunt conſervatores.

Idem indulſit huic monaſterio autenticum privilegium, quod cum penſionarii noſtri eliguntur in epiſcopos, ceſſabit penſio eorundem, unde ſic.

INNOCENTIUS *epiſcopus*: & infra. *Nos veſtris ſupplicationibus annuentes, penſionem aliquam prætextu prioris conceſſionis cuiquam electo in pontificem de cætero ſolvere minime teneamini.* Item privilegium. INNOCENTIUS *epiſcopus*: & infra. *Hinc eſt quod nos veſtris ſupplicationibus inclinati, auctoritate præſentium indulgemus ut ad receptionem vel proviſionem alicujus in penſionibus ſeu eccleſiaſticis beneficiis cogi de cætero per noſtras literas non poſſint niſi de hac indulgentia plenam fecerit mentionem.*

Bonifacius Archiep.

Item ne aliquis delegatus vel ſubdelegatus, executor vel conſervator poſſit nos excommunicare, INNOCENTIUS *epiſcopus*: & infra. « Ut igitur ex ſpeciale devotione quam ad nos & *Romanam* eccleſiam ad quam monaſterium tuum ſicut « dicitur nullo medio pertinet, habere dinoſceris, « ſencias tibi favorem apoſtolicam accreviſſe, ut « nullus delegatus vel ſubdelegatus, executor aut « eciam conſervator auctoritate ſedis apoſtolicæ vel « delegatorum ipſius, in te vel eccleſiam tuam ex« communicationis, ſuſpenſionis, aut interdicti ſen« tentias valeat promulgare abſque mandato ſedis « apoſtolicæ ſpeciali, faciente plenam de hac indul« gentia mentionem, auctoritate tibi præſentium « indulgemus.

Item, aliud de procurationibus non dandis de eccleſiis quas habemus in proprios uſus, iſto tenore: « INNOCENTIUS. Principalem cauſam: « & *infra.* Eccleſiæ igitur veſtræ ſedi apoſtolicæ « immediate ſubjectæ, à futuris gravaminibus quibus « tales, inpellente pleroſque ad hæc zelo invidiæ, in« terdum ſolent affici, providere volentes, auctori« tate præſentium diſtrictius inhibemus, ne quis præ« textu eccleſiarum quæ ſunt vobis in uſus proprios « per ſedem apoſtolicam deputatæ, procurationes ra« tione viſitationis à vobis exigere vel extorquere, « ſeu alia vobis aut eccleſiis ipſis inponere onera « contra juſtitiam quoquo modo præſumat, de « quarum proventibus eſt congrua portio pro con« ſuetis oneribus ſuſtinendis earundem eccleſiarum « vicariis aſſignata.

An. Dñi 1253.

Anno Domini M.CC.liij. tranſmiſſa fuerunt ſtatuta *Gregorii* papæ ix. una cum litera papali ſuper hiis executoria *Bonifacio* archiepiſcopo *Cantuarienſi*; qua quidem litera mediante, cum idem archiepiſcopus monaſterium ſancti *Auguſtini* ut de dictis ſtatutis inquireret ingredi voluiſſet, nec à conventu iſtius loci admiſſus fuiſſet, idem archiepiſcopus quaſdam ſententias in iſtud monaſterium & in quaſdam certas perſonas ipſius proferebat, Quas quidem ſententias & juriſdictionem eidem archiepiſcopo in hac parte attributam revocari procurarunt ſub hac forma quæ inferius annotatur.

Litera directa archiepiſcopo ſuper revocatione proceſſus.

« INNOCENTIUS epiſcopus ſervus ſervo« rum Dei, venerabili fratri *Bonifacio* archiepi« ſcopo, *&c.* Licet monaſterium ſancti *Auguſtini* « *Cantuar.* ordinis ſancti *Benedicti* eo favorabili« ter proſequi debeamus quod ad *Romanam* eccle« ſiam nullo pertinet mediante, inde tamen illud « ſpecialiori amplectamur in Domino caritate, quod « inter alia ejuſdem ordinis monaſteria, & regularis « obſervantia, & hoſpitalitatis bonum, prout acce« pimus, præcipue locum optinet in eodem. Sane « olim ſub certa forma per noſtras tibi literas de« dimus in præceptis, ut ſtatuta pro reformatione « dicti ordinis à felicis recordationis *Gregorio* papa « prædeceſſore noſtro edita faceres ab univerſis per« ſonis ejuſdem ordinis tuæ civitatis & diœceſis ex-

« acta

Henric. III. Rex.

« acta diligentia obſervari. Quarum literarum auctoritate ſuper hoc præceptum apoſtolicum exequens, diligenter in præfato monaſterio, ut dicitur, proceſſiſti: cum igitur de ipſius monaſterii perſonarum religione ac vita bonam habentes opinionem fide dignorum teſtimoniis informatam, ſententias ſi quas ob hoc in perſonas ſupedicti monaſterii promulgaſti relaxari mandamus, fraternitatem tuam rogandam duximus & ortandam per apoſtolica ſcripta mandantes, quatinus prædictarum literarum occaſione ipſius perſonas monaſterii ulterius non moleſtes, ſet habeas ipſas cum eodem monaſterio pro noſtra & apoſtolicæ ſedis reverentia in ſuis juribus propenſius commendatas, adverſus aliorum moleſtias eiſdem quantum in te eſt favorabilem & benivolum te impendens. Set idem archiepiſcopus mandatis apoſtolicis non parens prædictas ſententias in monaſterium & diverſas perſonas ejuſdem latas non revocavit, ſet eaſdem ratas & firmas eſſe promulgavit; unde abbas *Rogerus* pro remedio ſalubriori dominum papam iterum conſulere coactus eſt.

Anno igitur Domini M. CC. liij. ab abbate de Waltham in hujuſmodi negotio per dominum *Innocentium* papam iiij. delegato emanavit eidem archiepiſcopo mandatum ſub hac forma. *Venerabili in Chriſto patri* Bonifacio &c. E. *eadem gratia abbas de* Waltham, &c. *Mandatum domini papæ ſuſcepimus in hæc verba*: « *Innocentius* epiſcopus: « & *infra*. Olim ad noſtram perlato audientiam, quod Abbates, Priores, & Monachi ordinis ſancti *Benedicti Cantuarienſis* provinciæ ſtatuta pro reformatione ipſius ordinis à felicis recordationis *Gregorio* papa prædeceſſore noſtro edita non ſervabant, venerabili fratri noſtro *Cantuarienſi* archiepiſcopo ejuſque ſuffraganeis per noſtras ſub certa forma literas dedimus in præceptis, ut inquiſita ſuper hoc diligenter veritate, ſtatuta ipſa facerent ab univerſis perſonis ejuſdem ordinis ſuarum civitatum & diocœſum tam exemptis quam non exemptis exacta diligentia obſervari. Nos igitur dilectorum filiorum abbatis & conventus monaſterii ſancti *Auguſtini Cantuariæ* dicti ordinis precibus inclinati, præſentium vobis auctoritate mandamus quatinus ſi quas excommunicationis, ſuſpenſionis vel interdicti ſententias idem archiepiſcopus in eundem abbatem vel perſonas alias ejuſdem monaſterii ipſumque monaſterium, literarum auctoritate hujuſmodi, per ſe vel per alium promulgavit, vos ipſas vice noſtra ſine difficultate aliqua relaxantes, non permittatis eoſdem literarum vel ſententiarum ipſarum prætextu ab aliquibus moleſtari, moleſtatores hujuſmodi per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo, non obſtante, &c. *Hujus igitur auctoritate mandati ſi quas ſuſpenſionis, excommunicationis vel interdicti ſententias in eundem abbatem vel perſonas alias ejuſdem monaſterii ipſumque monaſterium protuliſtis, ipſas ſecundum formam preſcripti mandati relaxamus, paternitatem veſtram rogantes vobiſque firmiter injungentes, quatinus ipſos occaſione dictarum ſententiarum nullatenus moleſtetis, prædictam relaxationem in ſingulis eccleſiis veſtræ civitatis & diœceſis publice denunciari facientes.*

Bonifacius Archiep.

§. 2. *Privilegium diſpenſandi ſuper ſtatutis* Gregorii ix.

ANno ſupradicto idem Papa *Innocentius* quartus ob ſingularem affectionem quam habuit erga iſtud monaſterium conceſſit Abbati & Priori hujus loci ſuper ſtatuta *Gregorii* noni gratiam diſpenſandi ſub iſto tenore.

« *INNOCENTIUS*, &c. Ex parte tua fuit nobis humiliter ſupplicatum; ut cum obſervantia tui ordinis ab ipſa ſui inſtitutione multum ſit rigida & difficilis ad ferendum, fuerintque poſtmodum per felicis recordationis *Gregorium* papam prædeceſſorem noſtrum ſuperaddita gravia ſtatuta diverſarum pœnarum adjectione valata; ne contingat ſub tantis oneribus deficere oneratos, providere ſuper hoc paterna ſollicitudine curaremus. Attendens igitur quod expedit calamum quaſſatum non conteri, & in eraſione æruginis vas non frangi, devotionis tuæ precibus inclinati præſentium tibi auctoritate concedimus, ut ſuper obſervatione ſtatutorum quæ de ſubſtantia regulæ non exiſtant tu & ſucceſſores tui cum monachis tui monaſterii præſentibus & futuris libere diſpenſare poſſitis, hiis caſibus dumtaxat exceptis ſuper quibus in eadem regula eſt diſpenſatio interdicta, in quibus caſibus diſpenſandi ſuper pœnis adjectis & irregularitatibus quas tui ſubditi hactenus incurrerunt vel incurrent de cætero, eoſque abſolvendi ab excommunicationis vinculo quo ipſos ob tranſgreſſionem prædictorum ſtatutorum involvi contigit vel contigerit, injuncta ſic abſolutis pœnitentia ſalutari, libera ſit tibi & eiſdem ſucceſſoribus de noſtra permiſſione facultas. Priori nichilominus monaſterii tui ac ipſius ſucceſſoribus concedendi tibi tuiſque ſucceſſoribus hujuſmodi diſpenſationis & abſolutionis beneficium ſi fuerit oportunum indulgentes auctoritate præſentium facultatem, non obſtantibus aliquibus literis venerabili fratri noſtro archiepiſcopo *Cantuarienſi* vel cuicunque alii ab apoſtolica ſede ſub quocunque tenore directis & proceſſibus habitis per eaſdem, de quibus forſitan oporteat fieri mentionem, & eciam obtinendis, licet contineatur in eiſdem literis apoſtolicis non obſtante ſi aliquibus abbatibus, prioribus, aut monachis, & eorum collegiis quod excommunicari, ſuſpendi, vel interdici non valeant à ſede apoſtolica ſit indultum, ſive quibuſcumque indulgentiis, privilegiis, immunitatibus ſeu literis apoſtolicis obtentis vel eciam obtinendis, & aliis eciam per quæ hoc impediri vel deferri valeat, & de quibus vel de quorumlibet ordinibus vel locis, aut eorum nominibus in noſtris litteris ſpecialem & expreſſam oporteat fieri mentionem. Hujus privilegii ſunt conſervatores abbas de Waltham & de *Bello*.

Indulſit eciam huic monaſterio idem papa quod per literas apoſtolicas vel legatorias de eccleſiis noſtris vel penſionibus non teneniur providere. Iſtam ſequens formam.

§. 3. *Privilegium contra Proviſores.*

INNOCENTIUS *epiſcopus*, &c. *Devotionis veſtræ merita*: & infra. *Hinc eſt quod nos veſtris ſupplicationibus inclinati devotioni veſtræ*

auctori-

Henr. III. Rex. *auctoritate præſentium indulgemus, ut nulli de cætero per literas apoſtolicas vel legatorias apoſtolicæ ſedis impetratas, niſi jam ſit earum auctoritate proceſſum, vel eciam inpetrandas, de beneficiis eccleſiaſticis in quibus jus patronatus habetis, aut penſionibus in monaſterio veſtro vel eccleſiis veſtris provideri valeat, nec vos vel rectores eccleſiarum ipſarum per hujuſmodi literas ad cujuſcumque proviſionem in prædictis beneficiis vel penſionibus compelli poſſitis, niſi plena & expreſſa in eiſdem literis apoſtolicis de monaſterio ſancti* Auguſtini Cantuariæ, *& hujuſmodi toto tenore indulgentiæ mentio habeatur, etiamſi in eiſdem literis contineatur expreſſe quod ipſis aliqua ſedis apoſtolicæ indulgentia non obſiſtat ſub quacumque forma vel expreſſione verborum aliquibus conceſſa per quam facta eis gratia impediri valeat vel differri, aut de qua vel de cujus tenore ſpecialem vel expreſſam, ſeu de verbo ad verbum fieri oporteat in noſtris literis mentionem.* Conſervatores hujus privilegii abbas ſancti *Edmundi* cum ſuo Priore.

Idem conceſſit huic monaſterio ſuum autenticum privilegium, ſcilicet quod poſſumus ſemper providere de eccleſiis vacantibus, quamvis papa ſuſpendit & reſervat ſibi collationem, ſub iſto tenore.

« *INNOCENTIUS* epiſcopus. Devotio« nis veſtræ : *& infra.* Veſtris itaque precibus in« clinati, auctoritate vobis præſentium indulgemus, « ut ad eccleſias vel non habentes curam animarum « annexam nunc vacantes vel inpoſterum vacaturas, « in quibus jus patronatus habetis, perſonas ido« neas præſentare canonice valeatis, non obſtanti« bus aliquibus ſuſpenſionibus à beneficiorum col« latione, ſeu illarum reſervationibus per literas apo« ſtolicas generales vel ſpeciales factis aut in po« ſterum faciendis ; etiamſi in eiſdem literis conti« neatur expreſſe, quod aliqua ipſis apoſtolicæ ſe« dis indulgentia non obſiſtat, de qua oporteat « eciam de verbo ad verbum fieri mentionem. Conſervatores hujus illi qui ſupra.

Idem eciam quod nec per generales nec per ſpeciales literas papæ vel legati de eccleſiis noſtris providere non debemus.

« *INNOCENTIUS: & infra.* Veſtris « itaque precibus inclinati, auctoritate vobis præ« ſentium indulgemus, ut per apoſtolicæ ſedis vel « legatorum ipſius literas generales vel eciam ſpe« ciales cujuſcunque tenoris exiſtant, nulli vobis « invitis de eccleſiis in quibus jus patronatus habe« tis valeat provideri, nec vos ad providendum de « illis cogi aliquatenus valeatis, niſi eædem literæ « apoſtolicæ plenam & expreſſam de veſtro mona« ſterio & hac indulgentia ejuſque toto tenore fece« rint mentionem, etiamſi dicatur in illis quod eis « aliqua indulgentia ſedis apoſtolicæ non obſiſtat, « de qua oporteat etiam de verbo ad verbum fieri « mentionem. Defenſores hujus privilegii conſervatores ſupraſcripti.

Idem eciam conceſſit abbati & hujus loci monachis & indulſit, ne ultrà duas diætas à noſtro monaſterio ſuper hiis quæ idem optinet negocii trahi in cauſas vel ad judicium per apoſtolicas literas, niſi eædem literæ plenam & expreſſam fecerint de indulgentia mentionem. Conſervatores hujus abbas & Prior prænominati.

Item de confirmatione libertatum hujus monaſterii, ſic.

« *INNOCENTIUS* epiſcopus : *& infra.* Bonifacius Archiep.
« Propterea dilecti in Domino filii, veſtris juſtis po« ſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, libertates « & immunitates ac jura à prædeceſſoribus noſtris « monaſterio veſtro conceſſa, necnon exemptiones « ſecularium exactionum à regibus, principibus, & « aliis Chriſti fidelibus rationabiliter vobis indultas; « terras quoque, poſſeſſiones & alia bona veſtra ſi« cut ea omnia juſte ac pacifice optinetis, vobis & « per vos eidem monaſterio auctoritate apoſtolica « confirmamus.

§. 4. *Confederatio cum capitulo* Wintonienſi.

ANno Domini M. CC. liiij. dominus *Rogerus* abbas ſancti *Auguſtini Cant.* & dominus *Willelmus* Prior ſancti *Swythuni Winton.* annuente conventu utriuſque loci & conſenciente convenerunt in hæc vota. Imprimis, ut utrumque monaſterium utrique conventui gratia mutuæ confederationis commune ſit & unum, adeo ut fratres alterutrum qualibet neceſſitate pulſati in alterutro loco oportunum refugium habeant & ſubſidium. Et loca ſua tam in choro quam in capitulo, tam in dormitorio quam in refectorio ſecundum converſationis ſuæ tempus utrimque conſequantur. Pro abbate vero ſancti *Auguſtini* cum contigerit eum in fata decedere, idem fiet ſervicium in conventu ſancti *Swythini* quod pro Priore ſuo fieri conſuevit, & è converſo. Pro ſingulis autem monachis utriuſque collegii defunctis hoc in utroque monaſterio ſpecialiter obſervabitur, quod audito obitu alicujus illorum, ſtatim convenient fratres in eccleſiam *Verba mea* in choro pſallentes, & campanas uſque tercio ſolempniter pulſantes; hoc idem facturi tribus continuis diebus poſt capitulum. Habebit & ipſe defunctus tres miſſas ſolempnes in conventu cum vigiliis, quarum prima cum regimine chori & ſonitu campanarum celebrabitur ; reliquæ vero ſimpliciter : ſinguli ſacerdotes iij. miſſas ſpeciales, cæteri inferioris ordinis tres quinquagenas pro anima ipſius perſolvent. Nomina autem fratrum hinc inde decedentium in martirologio ſcribentur, ſingulis annis in capitulo juxta morem loci recitanda. An. Dñi 1254.

§. 5. *Tunicæ liberatæ in feſto S.* Auguſtini.

ANno ſequenti *R.* abbas ordinavit per providentiam *Adæ de Clare* tunc camerarii, quod pro liberatione xx. tunicarum quæ ante illud tempus erant de ſaga, fieret liberatio in feſtivitate ſancti *Auguſtini*, xx. tunicarum de bono burneto precium ulnæ ij. s. ad minus. Idem *Rogerus* abbas conſtruxit & fundavit capellam de Kingeſdown in ſolo & terra quam *R. de Cornhull* filius *G. de Cornhull* S. *Auguſtino* contulit in perpetuam elemoſinam. 1255.

Anno Domini M.CC.lviij. *Urbanus* iiij indulſit ſuum privilegium in hæc verba: 1258.

URBANUS *epiſcopus:* & infra. *Quia ex apoſtolica cura tenemur officii circa religioſorum augmentum attenti & vigiles inveniri, ſuper hiis digne veſtris votis annuimus in quibus honorem veſtri ordinis & animarum profectum ſentimus. Hinc eſt quod nos veſtræ precibus devotionis inducti, auctoritate præſentium vobis indulgemus, ut profeſſis in veſtro monaſterio ac eciam non profeſſis volentibus veſtro aggregari collegio, qui ſuſpenſionis aut interdicti vel excommunicationis ſententiis fuerint*

Henr. III. Rex. *rint ligati tu fili abbas abſolutionis beneficium poſſis juxta formam eccleſiæ impertiri, & cum eiſdem ſuper irregularitate ſi quam ſe inmiſcendo divinis exinde contraxerunt diſpenſare, dummodo idem non profeſſi infra unum menſem poſt abſolutionem hujuſmodi in dicto monaſterio regularem profeſſionem emittant: Alioquin hujuſmodi abſolutio & diſpenſatio quoad non profeſſos ipſos nullius penitus ſint valoris. Ita tamen quod ſi aliqui ex eis & aliis prædictis propter debitum ſeu alias pro jure alterius fuerint ſententiis prædictis aſtricti, ſuper hiis ſatisfaciant ut tenentur.*

Eodem anno dedicatio capellæ de Kenyton.

§. 6. *Proviſiones ordinatæ per abbatem* Rog. 2.

An. Dñi 1259. ANno ſequenti idem abbas cum conſenſu conventus ſui ordinavit & diſpoſuit proviſiones & ordinationes aut augmentationem granarii, firmam videlicet bladorum de diverſis maneriis, firmam porcorum, multonum, aucarum, gallinarum de eiſdem maneriis. Et hæ omnes proviſiones aſſignatæ ſunt inperpetuum eſſe tenendas. Quas vero ordinationes nec præſentes nec, pro dolor! hii qui futuri ſunt debeant videre in ſuo effectu eſſe completas.

§ 7. *Conſuetudo & ſervicium manerii de* Royton.

EOdem anno facta fuit finalis concordia in curia Regis apud *Weſtmonaſterium* inter *Rogerum* Abbatem ſancti *Auguſtini* & *Simonem* filium *Adæ* de conſuetudinibus & ſerviciis quæ idem Abbas exigebat de prædicto *Simone* de libero tenemento ſuo quod de eodem abbate tenet in Royton & unde idem abbas exigebat de eodem *S.* quod redderet ei per annum unam marcam argenti, & quod faceret ſectam ad curiam de Lenham de tribus ſeptimanis in tres ſeptimanas pro prædicto tenemento. Tandem idem *S.* conceſſit pro ſe & hæredibus ſuis quod de cætero reddent ſingulis annis abbati & ſucceſſoribus ſuis unam marcam argenti in Pentecoſte, & quod facient ſectam ad ſcutagium quando ceſſum eſt ad aa s. xij d. & ad plus plus, & ad minus minus, & facient ſectam ad curiam *Cantuariæ* bis per annum, ſcilicet in feſto Michaelis & in Paſcha. Et pro hac recognitione idem abbas remiſit pro ſe & eccleſia ſua totum jus & clameum quod habuit in ſecta curiæ de Lenham inperpetuum.

1260. Anno Domini M.CC lx. constructum eſt novum refectorium & ſexto anno ſequente eſt completum. Et *Otto* legatus venit in *Angliam* ad reformationem ſtatus monachorum.

1261. Anno ſequenti *Urbanus* ſupradictus *Licet ſiene:* & infra. *Nos igitur indempnitati præfati monaſterii volentes in poſterum præcavere, præſentium vobis auctoritate concedimus, ut eiſdem privilegiis & indulgentiis dummodo non ſit per præſcriptionem vel alias legitime derogatum, negligentia ſeu omiſſione hujuſmodi non obſtante, uti de cætero libere valeatis.*

CAP. XXIV.

§. 1. *De vita & origine ſanctæ* Mildredæ *virginis.*

1262. ANno Domini M.CC.lxij. x. kal. Marcii poſitum eſt corpus ſanctæ virginis *Mildredæ* in feretro in quo nunc jacet. Set ut conſequentius hæc referre potero, ordinem nativitatis & vitæ progreſſum ejuſdem virginis, necnon tranſlationem ejus primam & ſecundam, & de manerio *de* Menſtre nobis dato volo breviter demonſtrare. *Ethelbertus* rex habuit ex regina *Berta* filium *Edbaldum* filiamque *Ethelburgam* alio nomine *Thate* dictam quæ data fuit *Edwyno* regi *Northanhymbrorum* in conjugem, quem ſanctus *Paulinus* miſſus cum *Ethelburga* convertit ad fidem & eundem baptiſavit cum ſua gente. Poſt cujus regis interfectionem reverſa eſt regina ad fratrem ſuum *Edbaldum* qui tunc rex *Kanciæ* erat. Ipſe vero *Edbaldus* dedit ei villã *de* Lymmynge, quæ fecit ibi monaſterium & ibidem ſepulta eſt idus Decembris. *Edbaldus* habuit de uxore filiam *Euſwytham* quæ apud Falkſtane pauſat. *Ermenredus* ex uxore ſua *Oſlana* habuit *Ethelredum* & *Ethebrythum*, & ſorores eorundem *Ermenbergam*, & *Dompnenam*, *Ermenburgham* & *Ermengritham*. Fuerunt autem rex *Egbertus* & rex *Lotarius* & dicta *Ermenhild* & *Ercongota* filii *Ercomberti* regis fratris *Ermenredi* & reginæ *Sexburga* uxoris *Ercumberti*. *Dompnena* quæ ſecundum quoſdam eſt dicta *Ermenburga* traditur in uxorem filio *Pendæ* regis *Merciorum* nomine *Merwale*, quæ genuit ſibi filium nomine *Merſin*. filiaſque tres, ſanctam *Milburgam*. ſanctam *Mildretham* & ſanctam *Milgitham*. Poſt quorum procreationem rex & regina pro merenda vitæ æterna Deo devoverunt caſtitatem. Medio tempore mortuus eſt *Ermenredus*, qui reliquit duos filios ſuos prædictos ſcilicet *Ethelredum* & *Ethelbrythum* fratri ſuo *Ercumberto* ut eos cuſtodiret, & cum adulti eſſent eiſdem hæreditatem ſuam fideliter reſignaret, qui per tempus dum viveret fratris deſiderium adimplevit, obiit tamen ante legitimam puerorum ætatem die ſancti *Deuſdedit*, & pueros prædictos *Egbrito* filio ſuo in hæreditatem regiam ſuccedenti attentius commendavit ſub forma & cauſa ſupradictis: Erat tunc quidam regis præfectus nomine *Tunor* qui permiſſione & conſenſu regis *Egbriti* prædictos parvulos, ſuos videlicet conſobrinos & fratres *Dompnene* apud *Eaſtri* interfecit & eos ſub regio ſolio abſcondite ſepelivit. Sed lux cœleſtis ſuper innocentes lucens poſt mortem, ſcelus abſconditum hominibus revelavit. Quod videns rex *Egbertus* multum expavit, & ea de cauſa poſt ſororem eorum *Dompnenam* miſit, ut ipſa interfectionis precium reciperet. Quæ veniens recepit terram in *Thaneto* ſcilicet terram xlviij. aratrorum. Ibique poſtea conſtruxit monaſterium monialium adjutorio regis illius. Hiis ſic actis, ſanctus *Theodorus* archiepiſcopus & ſanctus *Adrianus* abbas monaſterii hujus & clamor totius populi regem pro conſenſu paricidii arguebant, & ſuadent eidem ut ſororem juvenum occiſorum accerſiat *Dompnenam* & petat ab ipſa veniam pro ſcelere perpetrato. Accerſita, venit rex triſtis, veniam petiit & dona plurima poſuit coram ipſa. Illa vero munera tenuit & regi veniam conceſſit, hoc ſolummodo petens, ut ei daret locũ in *Thaneto* ubi poſſet monaſterium ædificare pro fratrum ſuorum memoria, & regis indulgentia impetranda. Ipſe petita conceſſit. & rogat dicere quantum ſibi placeat poſſidere. Reſpondit *Dompnena*, Quantum, inquit, cerva mea currere poterit uno curſu. Quo conceſſo, in conſpectu regis & multorum procerum ac populi in *Thaneto* emiſſa cerva currit velociter, rege & cæteris ſequentibus atque eventum rei expectantibus. Iſto tem-

Bonifacius Archiep.

Henric. III. Rex.

tempore prædictus *Tunor* invidus occiſor Innocentium clamavit *Dompnenam* incantricem, & inſipientem regem qui terram tam fertilem & nobilem bruti animalis indicio tradidit auferendam. Needum verba compleverat & ira Dei aſcendit ſuper eum, & aperta terra ipſum miſerum deglutivit. Sic ſubito ſepultus & mortuus deſcendit in inferna, agro & loco in quo ſic cecidit nomen **Tunorſleap** ex eventu rei perpetim relinquendo. Hoc facto, timor & tremor venerunt ſuper regem, & momordit eum conſcientia maculata. Jam cerva rediens excuſſo termino longo & lato alviij. aratrorum ad dominæ ſuæ veſtigia ſe recepit. Et totum ſpacium terræ excurſum *Dompnena* rex tradidit & ſuæ poſteritati eccleſiaſticæ, beato *Theodoro* benedicente & iſta firmiter confirmante. Ipſa vero *Dompnena* cum regis adjutorio conſtruxit cœnobium virginale, videlicet manerium de **Menſtre** & ſuperiorem partem capellæ in eodem manerio, quam in honore beatæ *Mariæ* virginis ſanctus *Theodorus* archiepiſcopus dedicavit. Poſtea ipſa *Dompnena* filiam ſuam *Mildredam* in partes tranſmarinas ad monaſterium virginum quod *Kalun* vocatur tranſmiſit, ut ibidem imbueretur regulæ diſciplina. Quam illuc advenientem abbatiſſa ejuſdem monaſterii cujus nomen *Wilcoma* eam ſuſcepit cum honore. Contigit poſtea ut quidam propinquus ejuſdem abbatiſſæ beatam virginem in uxorem nimium adoptavit, qui ſuam voluntatem abbatiſſæ expoſuit, & ipſa virginem aggreditur multis modis, & *Mildredæ* voluntatem ad connubia nititur inclinare. Sed ipſam blanditiis non conſentientem & ſignis & verbis minacibus fortiter reſiſtentem abbatiſſa in ardentem clibanum miſit ferociter comburendam. Poſt trium horarum ſpatium dum mortua crederetur aperitur clibanus, & virgo pulcherima egreditur incombuſta. Iterim non longe poſtea cum ſola abbatiſſa ſolam virginem haberet obviam, ſubito ruit in eam, allidit in terram, & crines capitis extirpat unguibus furioſis, ac virgo avulſam ſuam comam & parvum pſalterium quem ſua manu ſcripſerat non per multum temporis deſtinavit ſuæ matri, ſupplicans devote ut periclitanti citius ſuccurreret virginitati. Mater triſtis hæc audiens miſit nuntios denuo, & filiam ſuam inter terram propriam revocavit. Sed ipſa *Mildreda* non permiſſa monaſterium exire, furtive cum clavo Dominicæ confictionis & aliis reliquiis quas emerat pervenit ad nuncios ſupra mare, & navim ingrediens cum gaudio transfretavit. Venienſque ad matrem ſuam, poſt parvum tempus à ſancto *Theodoro* velata cum lxx. virginibus quas ſua mater *Dompnena* congregaverat præſidebat eis, ſicque facta eſt abbatiſſa dux ſiderea & mater lactiflua ſeptuaginta virginum. Ipſumque monaſterium quod ſua mater conſtruxerat ſuſcepit regendum, & datum ei & ſororibus ſuis cum omnibus poſſeſſionibus ſuis perpetuo regendum. Vixit autem cum ſororibus ſuis uſque ad terminum vitæ ſuæ. Qua mortua & ſepulta cum matre ſua *Dompnena*, ſecunda abbatiſſa ſucceſſit ei in regimine beata *Edburgha* matertera ſanctæ *Mildredæ*, *Ermengytha* uſque ad finem vitæ cum ea manſit, ibiq; dum adhuc viveret elegit pauſam uno milliario ad orientem monaſterii quod beata *Edburga* in honore apoſtolorum *Petri* & *Pauli* conſtruxerat, quæ ſupradictæ virgini *Mildredæ* immediate ſucceſſerat: In quo & corpus ejus decenter locaverat, ubi per CCC. fere annos requievit, quouſque revelatione divina ad hoc monaſterium fuit tranſlata ab abbate *Elſtano*, ut infra clarius apparebit. Illa eccleſia quam conſtruxit beata *Edburga* in honorem apoſtolorum *Petri* & *Pauli*, in quam poſt aliquos annos tranſtulit corpus beatæ *Mildredæ* totum integrum & incorruptum, & illud ad partem aquilonalem in feretro collocavit, eſt inferior pars verſus occidentem capellæ manerii noſtri de **Menſtre**, in qua ſepulcrum ejuſdem virginis apparet. Quæ eccleſia immediate eſt conjuncta capellæ beatæ *Mariæ* virginis, quam beata *Dompnena*, ut ſuper legitur, fieri procuravit. *Serburgha* regina *Kanciæ* monaſterium ſanctæ *Mariæ* conſtruxit in *Scepeia*, & Deo famulantes ibidem legavit; filius ejus rex *Lotarius* poſſeſſionem terrarum unde vitam duceret ipſi dedit. Fuerunt autem ſancta *Syxburga* & ſancta *Ethelldretha* & ſancta *Wychburgh* filiæ *Tua* regis orientalium *Anglorum*. Beata *Etheldretha* data erat *Egfrido* regi *Northanhymbrorum* in conjugem, quæ tamen virgo ſemper manſit, & requieſcit in monaſterio quod dicitur **Ely** cum ſorore ſua *Wynburgha Ermenold* filia *Ercomberti* regis & *Sexburgh* uxoris ſuæ datur *Fulchero* filio *Pendæ* regis *Merciorum* in conjugem: Quorum tempore gens *Merciorum* fidem ſuſcepit & baptiſmum, & ſanctam virginem *Werburgham* genuerunt quæ *Laycerna* requieſcit. *Ermenyloa* cum matre *Coiburga* & matertera *Etheldretha* apud **Ely** ſepulta eſt. Sancta *Eromgeta* ſoror ejus ultra mare ad materteram ſuam miſſa eſt & ibidem mortua. Erat *Wygrodus* rex *Kanciæ* filius *Ebrechi* regis. Mortua beata virgine *Mildreda* abbatiſſa beata *Erburt* quod dictum eſt, qua mortua, anno Domini ſextingenteſimo quinquageſimo primo ſucceſſit *Sigeburtha* conſecrata à *Cuthberto* archiepiſcopo. Tempore hujus, *Dani* ſingulis annis advenientes *Thanati* inſulam devaſtabant, & moniales paucæ factæ ſunt vexatæ à tribulatione malorum nimium & dolore. Poſt obitum *Sigeburth* abbatiſſæ *Seledritha* à rege *Cudredo* ſubrogatur, ab *Alderaldo* archipræſule conſecrata. Iſta numerum monialium deſtructum per adventum *Danorum* quantum valuit augmentavit. De aliis abbatiſſis iſtam conſequentibus niſi de ultima per *Danos* captivata quicquam non reperi ſcripturis. Anno M.xj. mortuo *Ethelredo* rege *Anglorum* & *Edmundo* filio ejus *Swera* rex *Danorum* pater *Knuti* cum magno exercitu veniens deſtruxit totam inſulam *Taneti*, & dictum monaſterium beatæ *Mariæ* conſtructum à *Dompnena* cum monialibus ſacerdotibus clericis & aliis pupillis incluſis funditus concremavit. *Leofrima* abbatiſſa prædicti monaſterii captivata, & eodem anno inter feſtum natalis beatæ *Mariæ* & feſtum ſancti *Michaelis* capitur *Cant.* & poſtea deſeruitur tota *Kancia*, ſed corpus beatæ virginis *Mildredæ* & ſepulcrum in quo jacuit in *Taneto* intacta certiſſimi permanſerunt à *Thanetenſes* qui aliqua cautela manus aufugerant iniquorum perietus ſtantes monaſterium combuſti ſed non ut prius monit concerunt pro monialibus in ipſum monaſterium clericis inſtitutis, qui quaſi in eccleſia parochiana miniſtrabant fidelibus uſque ad tempus tranſlationis beatæ virginis *Mildredæ* ad monaſterium beati archipræſulis *Auguſtini*. Mortuo autem *Swera* vel *Swano* quod idem eſt, anno quarto poſt adventum ſuum, anno proximo ſequenti venit filius ejus *Knutus* rex *Daciæ*, *Noriwergiæ* & *Scotiæ*, & ſubjugata ſibi *Anglia* & diviſo regno *Anglorum* in *Anglos* & *Normannos*, in *Anglia* xx. annis regnavit, qui iſtud monaſterium & beati regis & martyris *Edmundi* amplius quam cætera

Bonifacius Archiep.

Retinui ſcripturam Ms. C.C. Cant. licet mendoſiſſimam.

Henr. III. Rex.

tera prædilexit, unde ſanctum *Elmerum* abbatem hujus monaſterii aſſumpſit in epiſcopum de **Schirburn**, quæ ſedes jam ad epiſcopatum *Sariſuerieniam* verta eſt, qui cæcus factus reliquit epiſcopatum & redit ad monaſterium iſtud, & hic mortuus ante altare ſancti *Iohannis* jacet ſepultus. Scilicet & eodem tempore rex *Knutus Elſtanum* monachum hujus loci in epiſcopum *Wyntoniæ* aſſumere nitebatur. Sed contra totis viribus renitente ab *Elnotho* archiepiſcopo conſecratum abbatem hujus loci conſtituit poſt *Elmerum*. Itaque abbas *Elſtanus* dilectus regi & omnibus ante piabilis poſtquam emerat villam de **Felkeſtan** pro qua venditor medietatem poſſeſſionis eccleſiæ beatæ *Mildredæ* quſi poſſidebat tunc repoſuit, cogitabat qualiter regis licentiam pro virgine transferenda poterit optinere. Sed cum inſiſteret devotis orationibus implorans virginis conſenſum & Dei adjutorium ut in his ſuum deſiderium impleretur, quadam nocte apparuit ei quidam dicens, Lætare pater, certiſſime de precioſi almæ *Mildredæ* corporis tranſlatione votum tuum & deſiderium conſequeris. His auditis remoto dubio pergit ad *Alfwynum* pro ſe factum epiſcopum *Wyntoniæ* ſuum benevolum ſpecialem. Qui ſimul ad regem venientes dicunt eidem quæ abbati *Elſtano* ſunt divinitus revelata; devote ſupplicantes regiæ majeſtati, ut liceat abbati ad monaſterium ſuum transferre corpus ſanctum virginis glorioſæ. Rex gratiſſime audiens petitionem eorum, dimittit abbati prædicto reliquam portionem poſſeſſionis almæ *Mildredæ*; & omnes terras cum pertinentiis quæ tunc ad dictum monaſterium beatæ *Mildredæ* pertinebant vel ablatæ fuerant quoviſmodo, conceſſit et dedit pro ſe & hæredibus ſuis prædicto abbati & conventui monaſterii noſtri in veram, puram & liberam poſſeſſionem perpetuo duraturam, iſtam donationem cartæ ſuæ pleno robore confirmando. Sed corpus beatæ virginis *Mildredæ* transferendum adhuc non conceſſit, ſed abbatem in ſpem poſuit ſuum deſiderium conſequendi. Contigit autem non multum poſt quod idem rex *Knutus Romam* adire voluit pro certis cauſis. Qui dum iter arripuit venit cauſa orandi ad eccleſiam iſtam cum prædicto *Alfwyno* epiſc. *Wintonienſi*, qui movit regem de tranſlatione beatæ virginis *Mildredæ* ut præmittitur concedenda. Tunc rex *Knutus* manum imponens ſuper altare ſancti *Auguſtini* votum vovit Deo & ſancto *Auguſtino* in præſentia procerum qui ſecum venerant & prædicti abbatis et multorum fratrum præſentium, patria voce dicens: « Si gratia Dei & « beati *Auguſtini* patroni mei adjutotium deduxe- « rit & reduxerit me proſperum in terram meam, « promitto veraciter corpus beatæ virginis *Mil-* « *drethæ* in hoc monaſterio beati *Auguſtini Anglo-* « *rum* apoſtoli transferendum. Poſt factum votum egreditur rex ad ſedem apoſtolicam. Expeditis negotiis pro quibus venerat, cum abſolutione & benedictione apoſtolica, ad regnum ſuum dirigit greſſus ſuos. Cum *Cant.* rex veniſſet in altitudine maris ita ut regnum ſuum videre poſſet, tempeſtas fere remerſit eum, cum claſſe magna magnatum *Angliæ* qui venerant obviam regi ſuo, ſed per vocatum *Auguſtini* adjutorium tempeſtas ceſſavit & arripuit litus optatum perdito nullo viro. Rex cum omnibus ſuis ad eccleſiam beati *Auguſtini* properat ad orandum, & notum facit omnibus mirum quod eis evenerat infra mare. Et iterum motus rex per prædictum epiſcopum *Wyntonienſem* dedit abbati licentiam transferendi corpus prædictæ virginis *Mildrethæ*, reddens Domino votum ſuum. Præcepit tamen rex abbati, ut proxima pentecoſte quæ prope erat, ad ſe veniret, & tranſlationem faciendam ipſe rex per conceſſum procerum & per literas ſuas firmius confirmaret. Abbas autem *Elſtanus* diem præveniens limitatum, ipſo ſancto ſabbato per favorem *Emmæ* reginæ & magnatum qui aderant regias literas optinuit tranſlationem prædictam adhuc faciendam firmiter confirmantes. Inde ſine mora eadem die adiit *Thanetum*, & amicis & vicinis convocatis proximo die ſequenti videlicet ipſa Dominica pentecoſtes fecit convivium in domo ſua. Peracta igitur ſolempnitate diei, convivæ revertuntur ad propria cum benedictione abbatis, negotio pro quo ibidem venerat omnibus celato. Ipſa quidem nocte cum ſecretariis ſuis ſibi conſciis quid fieret idem abbas *Elſtanus* eccleſiam ingreditur, & præmiſſa oratione, cum reverentia & timore accedit ad ſepulcrum beatæ *Mildredæ* virginis venerandæ. Et dum niterentur totis viribus qui aderant extrahere reverenter theſaurum abſconditum, nulla cautela, nullis inſtrumentis tumbam virginis poterant aperire. Tunc abbas triſtis valde in ſpiritu humilitatis & corde contrito Deo & ſanctæ *Mildredæ* virgini fudit orationem cum lacrimis, ut ipſum quem ſancta *Mildreda* per revelationem ad transferendum corpus ſuum ad eccleſiā ſancti *Auguſtini* invitaverat, domum ſine ſuo corpore pro quo venerat vacuum non remittat. Item vovit ibidem abbas *Elſtanus*, quod ſi transferri dignaretur, quod ad ejus feretrum, quod tunc in eccleſia ſancti *Auguſtini* ante altare paratum erat pro ipſa imponenda, omni die celebraretur miſſa matutinalis, & ejus feſtivitas omni tempore inter feſta ſolempnia fieret principalis. Hiis dictis, permollitur durities lapidum, & aperitur ſepulcrum beatæ *Mildredæ* virginis; & egreditur odor ſuaviſſimus; & aſſumptum corpus beatæ *Mildredæ* jam reſolutum poſuit in linthiamen nitidum, & ipſum linthiamen cum reliquiis mittit in paratum ſcrinium Sicque ipſe abbas *Elſtanus* et dominus *Godwynus* decanus & *Benedictus* & *Radulphus* venerabiles fratres hujus monaſterii fugerunt verſus domum, portantes ſcrinium cum corpore beatæ virginis *Mildredæ*, nichil ibidem de prædictæ virginis reliquiis relinquentes. Homines autem de *Thaneto* neſcio qualiter hoc ſcientes, inſequuntur abbatem & comitivam ſuam cum gladiis & fuſtibus & magna vi armorum, cupientes eripere ab eis corpus virginis glorioſæ. Sed ante eorum adventū abbas cum comitiva ſua & reliquiis navem intraverat, & fere pervenerat ad litus optatum, & dum perſecutores nichil habuerunt in quo poterant perſequi fugientes, ad propria vacui revertuntur. Anno igitur Domini M. xxx. xv. kal. Junii anno regis *Knuti* xiv. & domini abbatis anno vij. videlicet xv. kal. Junii die ſupradicto, idem abbas *Elſtanus* tranſtulit de *Thaneto* corpus beatæ virginis *Mildredæ*, & clauſum in prædicto ſcrinio poſitū eſt ante magnæ altare hujus eccleſiæ in tumba ad hoc parata. Ad cujus caput prædictum altare conſtructum erat, in quo miſſa matutinalis celebrata fuit omni die. Jacuit autem beata virgo *Mildreda* in eodem loco videlicet paululum ſuperius quam magnum candelabrum vocatum *Jeſſe* ſtat in choro, uſque ad tempora *Wilfrici* junioris, qui dilatans eccleſiam ſuam tranſtulit eandem virginem in porti-

Beniſac xc Archiep.

cum

Hen. III. Rex. cum *Auguſtino* ubi tunc jacebat idem *Auguſtinus*. Sed poſt, propter *Danorum* imminentem devaſtationem & ipſorum in Sanctos Dei irreverentiam, per *Scotlandum* tunc abbatem reliquiæ prædictæ virginis ſub tumba antedicta etſi non ſatis decenter ibi tamen ſatis ſagaciter ſunt reconditæ in ſaxeo ſarcophago; ubi remanſerunt, donec dilatata eccleſia, cum aliis ejuſdem eccleſiæ Sanctis in ſuam quam nunc habent porticum transferretur, ſarcophago illo adhuc integre permanente. In qua tranſlatione tale contigit miraculum, & evidens argumentum contra *Gregorianos* corpus beatæ virginis *Mildredæ* fallaciter uſurpantes. Quidam monachus hujus loci nomine *Maurus* ſacriſta, jacens in pulpito eccleſiæ nocte proximo præcedente diem hujus tranſlationis videlicet tempore *Scotlandi* factæ, vidit vigilans ſibi apparentem virginem in habitu moniali. Et ipſo quærente quæ & qualis eſſet, & quid ibi ageret tunc temporis; Reſpondit virgo apparens, Neſcis ait quæ ſim? craſtino ſcies & me videbis oculo corporali. At ille frater *Maurus* devotius ſupplicavit eam, dicens, Rogo domina ut mihi indices nomen tuum. At illa, Ego ſum, inquit, quam veneranter habetis, quam ſanctam *Mildredam* appellatis, die craſtina me videbitis dixit; & quaſi ad thalamum ſui porticus remeavit. Contemplator multum admiratus quid eſſet hoc *& dixit die craſtina videbitis me*, diverſis cogitationibus plurimum vexabatur. Nocte præterita, proxima die ſequente hora diei tercia prædictus abbas *Scotlandus* convocat multos fratres in porticum beati *Auguſtini*, ubi ipſa jam ut prædicitur fuerat tumulata. Nam cum primo eſſet tranſlata de *Thaneto* per *Elſtanum* abbatem poſita eſt in ſcrinio undique munito & bene obſerato in tumba ante altare, ut prædicitur: clavim hujus ſcrinii abbas *Egelſinus* fugiens in *Daciam* ſecum aſportavit, ſed remiſit eam abbati *Scotlando* divina ut credimus voluntate. Nam ab aſtantibus cum *Scotlandus* quæreret ſi clavim cognoſcant, nullus eorum eam cognovit præter ſolum dominum *Godwynum* decanum, qui cum *Elſtano* abbate erat in prima tranſlatione virginis ſupradictæ. Tunc abbas *Scotlandus* dixit, Hanc clavem dominus *Egelſinus* prædeceſſor noſter fugiens à timore novi regis in *Daciam*, remiſit mihi dicens, ut hanc gloriolam virginem cautius reconderem ab iniquo *Danorum* exercitu imminente. Sic abbas *Scotlandus* cum aliis qui aderant feretrum virginis aperit, & ſeram ſcrinii prædicti cum clavi ea utraque parte indentata aperit reverenter. Paruit archa, & in archa plumbea theca. Qua reſerata, invenerunt ligneam ciſtam fere conſumptam nimia vetuſtate: In ciſta aperta nitidum linthiamen aſpiciunt, & in linthiamine omnium præſentium oculis, inter quos frater *Maurus* prædictus extitit, apparuerunt oſſa nitida & pulvis corporis reſoluti ſanctæ *Mildredæ* virginisglorioſæ. Tunc frater *Maurus* retulit eis certam quam nocte præcedenti viderat viſionem. His itaque viſis, abbas *Scotlandus* cum magna reverentia ſingula repoſuit loco ſuo. Recondita eſt itaque glorioſa virgo in ſarcophago novo in porticu ſancti *Auguſtini*, donec tranſvecta eſt in locum in quo nunc jacet, & intacta permanſit uſque ad tempus abbatis *Rogeri* ſecundi; Qui eam iterum tranſtulit ſub hac forma. Anno ſupradicto ſcilicet Domini M.CC.lxij. abbas *Rogerus* perpendens corpus ſanctæ virginis tranſlatum de *Thaneto* per abbatem *Elſtanum* minus reverenter quam decuit collocatum, propter excitandum populi devotionem de ejuſdem tranſlatione falſa ſuſpicantis, monumentum virginis in porticu ſua prædicta videlicet aquilonali à patre noſtro *Auguſtino*, quo ſcilicet modo prædicta virgo reconditur, humili devotione aggreditur, & ſarcophagum prædictæ virginis in dicto feretro reperit occultatum; in quo epitaphium invenit ſcriptum iſtis verſibus, Bonifacius Archiep.

Clauditur hoc ſaxo Mildreda *ſacerrima virgo,*
Cujus nos precibus adjuvet ipſe Deus.

Tunc abbas latus ad orientem reſpiciens ſarcophagi, invenit quoddam vas plumbeum, quod cum magna reverentia adaperiens, laminam plumbeam cum tali ſcriptura reperit in eadem.

Hoc in loculo habetur pulvis Deo dilectæ virginis Mildredæ, *oſſa vero ejus in tumba ipſius clauſa ſaxo duriſſimo requieſcunt.*

Iſtas ſanctas reliquias idem abbas *Rogerus* repoſuit ſicut invenerat, quouſque eiſdem decentius pararetur. Iſta autem omnia paucis ſcientibus facta fuerunt in ſecretis. Materiem huic dependentem anno Domini M.CC. lxix. require.

§. 2. Avercorn *de* Menſtre *debet ſolvi in menſura.*

N*Overint univerſi quod cum temporibus retroactis quidam tenentes abbatis ſancti* Auguſtini *in manerio de* Menſtre *quoddam ſervicium annuum quod* Avercorn *vocatur, ſub menſura minus certa prout ipſis tenentibus videbatur, eiſdem abbati & conventui annuatim apud* Menſtre *ſolvere tenerentur, ad petitionem dictorum tenentium idem abbas & conventus divinæ pietatis intuitu, quod ſub incerto ut dicti tenentes aſſerebant ſolvebatur, futuris temporibus certum facere cupientes, conceſſerunt pro ſe & ſucceſſoribus ſuis, quod pro menſura quæ uſque ad hujus ſcripti confectionem eis tenentibus videbatur incerta, fiat menſura continens duos buſſellos & dimidium regalis menſuræ tempore confectionis præſentium exiſtentis, per quam menſuram idem tenentes & eorum heredes omnibus futuris temporibus dictum redditum qui dicitur* Avercorn *terminis conſuetis inperpetuum perſolvent, & ut antea ſolebant ad granarium dicti manerii de* Menſtre *dictum bladum portabunt, & extra binnam ſuper eorundem tenentium proprium pannum menſurabunt, & totidem menſuras certas & raſas omnibus futuris temporibus perſolvent quod antea ſolvere conſueverunt ſub incerto. Actum anno Domini M.CC.lxiij. die Dominica Annunciationis.* An. Dñi 1263.

§. 3. *Statuta in derogationem Regis edita, per abbatem* Rogerum *revocata ſunt.*

ANno ſupradicto abbas *Rogerus* recepit ab epiſcopo *Nordwycenſi* poteſtatem revocandi confederationes & colligationes quæ fuerunt editæ à Baronibus in derogationem regiæ majeſtatis, & per ipſum regem quamquam invitum prædictis ſtatutis conſentientem, ſub hac forma quæ ſequitur. *S. permiſſione divina* Nordwicenſis *epiſcopus &c. Venerabili in Chriſto patri domino* Rogero *abbati &c. Mandatum domini papæ recepimus in hæc verba.* « *Urbanus* epiſcopus ſervus ſervorum Dei venera« bili: & infra. *Cum igitur honeſtati congruat, utilitati conveniat & ſubjectorum ſaluti expediat ſummi*

Hen. III. Rex. *ſummi pontificis obedire mandatis, præſertim in hiis per quæ revocari poſſint errantes à deviis, & domini regis paci & tranquillitati ſalubriter provideri, ac ſtatus regni reformari in melius; diſcretionem veſtram monemus & exortamur in domino auctoritate domini papæ qua fungimur, & in virtute obedientiæ qua ſedi apoſtolicæ tenemini diſtrictius injungentes, quatinus ſtatuta, ordinationes & colligationes quæ Barones* Angliæ *machinati ſunt & in derogationem regiæ poteſtatis, ipſo licet conſentiente & ad hujuſmodi obſervationem juramento ſe aſtringente, in eccleſia veſtra conventuali & in ſingulis eccleſiis vobis ſubjectis publice & ſolempniter denuncietis eſſe revocata, & tam dominum* Henricum *regem* Angliæ *quam dominam* Elianoram *reginam uxorem ejus, nobileſque viros dominos* Edwardum & Edmundum *natos eorundem ac omnes magnates* Angliæ *ab omni vinculo juramenti ſupradicti denuncietis abſolutos; Contradictoreſque & rebelles excommunicationis ſententia denuncietis involutos. Quam ſententiam excommunicationis injungimus vobis puplicandam per vos in conventuali eccleſia veſtra & in ſingulis eccleſiis vobis ſubjectis ſingulis diebus dominicis & feſtivis, pulſatis campanis & candelis accenſis.*

Cap. XXV.

§. 1. *De Cantaria magiſtri* Hamonis Doge.

An. Dñi 1264 ANno Domini M.CC.lxiv. magiſter *Hamo Doge* ſua noviſſima memorans ordinavit Cantariam pro anima ſua parentum ſuorum & pro anima domini *Rogeri de Ciceſtria* abbatis S. *Auguſtini*, & pro animabus ſucceſſorum ſuorum & pro conventu ejuſdem loci & benefactoribus ſuis & eorum ſucceſſoribus de toto capitali meſuagio cum omnibus ad idem pertinentibus in nova ſtrata in parochia ſancti *Pauli* ſito cum quinquaginta & vij. acris terræ & iv. libratis vj.s. & ix. d. annui redditus; Habendum & tenendum omnia prædicta, ſcilicet ut in terris redditibus meſuagiis viis planis paſturis releviis curiis ſectis eſcaetis wardis maritagiis & omnibus aliis libertatibus. Et ordinavit in prædicta Cantaria duos capellanos inperpetuum, quorum unus celebraret in prædicto meſuagio ſive Cantaria, & alius ad altare ſancti *Johannus* Baptiſtæ in eccleſia ſancti *Pauli Cant.* niſi infirmitate vel aliqua neceſſitate rationabili fuerint præpediti. In creatione vero cujuſlibet novi capellani & perpetui ad prædictam Cantariam admiſſi, idem capellanus ſolvet abbati & conventui ſancti *Auguſtini Cant.* xiij.s. iv.d. nomine televii pro omnibus terris & tenementis quæ de ipſis tenuerit. Jus vero conferendi, inſtituendi & in corporalem poſſeſſionem inducendi & inductum tuendi, abbati & conventui & eorum ſucceſſoribus dedit & confirmavit, ita quod vacante abbatia collatio illa ſpectet ad Priorem & conventum loci ejuſdem ſi tempore vacationis contigerit. Ordinavit eciam, quod cedente vel diſcedente capellano qui pro tempore fuerit, Abbas vel Prior qui tunc temporis præfuerit, omnes terras & tenementa, ornamenta & utenſilia ad dictam Cantariam ſpectantia in manus ſuas capiet & ſalvo cuſtodiet; & capellano ſuccedenti, qui per eos infra xl. dies vacationis ejuſdem Cantariæ inſtituetur, cum exitibus medio tempore perceptis fideliter reſtituent; cujus inſtitutionem ſub periculo animarum ſuarum ultra prædictum tempus malicioſe non protogabunt. Salvis tamen expenſis circa Cantariam tempore vacationis rationabiliter factis. Salvis etiam domino *Martino* nunc ibidem capellano et ſucceſſoribus ſuis ibidem capellanis ſic inſtitutis & eorum executoribus, omnibus bladis in terris ſeminatis quam in orreis tempore obitus eorum exiſtentibus, & eciam omnimodis eorum catallis mobilibus & ſe moventibus ubicumque inventis, ad inde plenarie ſine contradictione prædictorum abbatis & conventus & omnium aliorum ordinandis ſecundum ultimam voluntatem teſtatoris. Item, quod quilibet capellanus in ſuo deceſſu teneatur ſuo ſucceſſori capellano in centum ſolidis ſterlingorum vel in centum ſolidatis catallorum exceptis illis quæ de ſpeciali gratia ſua ſuo ſucceſſori legare voluerit. Nec licebit cuiquam ibidem capellano domum vel arborem ad præfatam Cantariam ſpectantes ſtrepare vel eradicare, nec aliquid de eodem tenemento ad firmam tradere vel alienare, niſi ad utilitatem dictæ Cantariæ, & hoc de conſilio & conſenſu prædictorum abbatis & conventus. Nec licebit capellano ibidem terras vel tenementa de feodo dictorum abbatis & conventus ingredi ſine licentia eorum petita & optenta; capellam vero prædictam, domos & ædificia in competenti ſtatu conſervabit. Si vero aliquis capellanus in forma prædicta inſtitutus dilapidator præmiſſorum repertus, vel de manifeſto crimine canonice convictus fuerit, licebit prædicto Abbati vel Priori qui tunc præfuerit, ipſum prædicta cantaria & tenementis privare, & alii idoneo eandem in forma prædicta ſtatim conferre. Capellanus vero admiſſus in præſentia Abbatis vel Prioris tempore vacationis jurabit eis canonicam obedientiam & reſidentiam perſonalem, niſi de ſpeciali gratia eorum ad tempus ei conceſſum fuerit. Nec licebit eiſdem capellanis aliquod annuale vel trigintale ullatenus recipere; ſet omnes oblationes ad dicta altaria provenientes ad vicarium ſancti *Pauli* ſpectabunt, exceptis veſtimentis, luminare & ornamentis ad fabricam & ornatum illorum collatis, & exceptis ſpecialiter legatis eiſdem capellanis, quæ eis licebit retinere undecumque provenerint. Idem vero capellanus ſic admiſſus, ſi capellanum ſecundarium ſuper aliquo crimine manifeſto canonice convictum habuerit, ad ammonitionem Abbatis vel Prioris tempore vacationis ipſum ſtatim amovebit, & alium idoneum infra xl. dies ſequentes loco ſui ſubſtituet, vel Abbas vel Prior ex tunc alium ſibi aſſociabit. Tamen in ultima voluntate ſua ordinationes & ſuſtentationes capellanorum & omnia alia præmiſſa penitus revocavit, & ordinationem omnium præmiſſorum abbati & conventui & eorum ſucceſſoribus pure & ſponte conceſſit. Bonifacius Archiep.

§. 2. *Confirmatio Cantariæ ſupradictæ ab* Honorio *papa iij.*

« SAne petitio veſtra nobis exhibita continebat, « quod quidam magiſter *Hamo Doge* clericus « provide ſua noviſſima memorans et diligenter at- « tendens, quod utilitatibus propriis melius appli- « care non poterat bona ſua, quam ſi de ipſis ſaltem « aliqua in honorem illius qui eſt omnium bonorum

Hen. III. Rex. « largitor expenderet, et de cujus habundanti gra« tia gratis receperat univerſa, quandam capellam « in parochia ſancti *Pauli Cantuariæ*, quam in uſus « proprios canonice ſicut aſſeritis optinetis, de bo« nis propriis veſtro ad id conſenſu accedente con« ſtruxit, ipſique capellæ quaſdam terras et poſſeſſi« ones, redditus aliaque bona ad ipſam ſpectantia, « ad ſuſtentationem duorum ſacerdotum qui divi« na officia in capella celebrabunt eadem, de libera« litate pia et provida conferens, ſtatuit, Quod ad ab« batem qui erit pro tempore vel Priorem monaſte« rii ſupradicti, ſi forte illud vacare contingeret, ca« pellæ memoratæ collatio ſeu diſpoſitio pertineret, « prout in literis inde confectis et veſtro & ejuſdem « magiſtri *Hamonis* ſigillis ſignatis plenius dicitur « contineri: Nos igitur ſupplicationibus veſtris in« clinati, id prout pie ac provide ſine juris præjudi« cio alicui factum eſt, ratum et firmum habentes, « auctoritate apoſtolica confirmamus, et præſentis « ſcripti patrocinio communimus.

§. 3. *Quando incepit raſura fratrum per ſeculares.*

USque ad tempus hujus *Rogeri* abbatis radebant ſe mutuo fratres in clauſtro, ſet iſte propter læſuras & diverſa pericula quæ frequenter contigerunt inter eos quia rudes et neſcii erant in officio radendi, ordinavit cum conſenſu conventus, quod raſura fieret in camera juxta balneatorium per ſeculares quociens opus eſſet. Et quod diebus raſuræ poſt *Verba mea* in capitulo dicantur tres collectæ, ſcilicet, *Abſolve*, *Inclina*, et *Fideles*, in memoriam illius beneficii et pro anima *Rogeri* abbatis &c.

§. 4. *Molendina comburuntur per homines de* **Stonore**.

An. Dñi 1266. ANno Domini M. CC. lxvj. die ſabbati poſt Epiphaniam homines de **Stonore** & *Sandwico* ſuæ ſalutis immemores combuſſerunt ij. molendina Abbatis aquatica, unum ſcilicet apud **Stonore**, & aliud apud **Hepeſflete**.

1267. Anno ſequenti taxatio icariæ de **Tenttwarden** xj. kal. Junii.

Eodem anno frater *Adam de Kyngeſnoth* hujus loci Camerar. iſti monaſterio gratuite multa exhibuit beneficia. Inprimis Camerar. à gravi debito totaliter acquietavit, & ad illius ſuggeſtionē cum conſenſu *Rogeri* abbatis & capituli ſtatutum eſt, ut in tricennali uniuſcujuſque monachi hujus eccleſiæ inperpetuum, de camera dentur v. s. ad panem pauperū, & in primo obitu cujuſlibet monachi ſimiliter v. s. cauſa qua ſupra. Decem coopertoria in conventu per ordinem ſingulis annis dari ipſo ſuggerente ſtatutum eſt. Et ſingulis annis xx. paria ſtragulatum, x. capucia & x. burans; quæ omnia quando debent diſtribui ab abbate & conventu per ipſum certis terminis anni diffinitum eſt. Comparavit etiam puturam pulpiti in eccleſia & gabuli in refectorio, & balneatorium ex novo conſtruxit, & ipſa balnea in eo fecit, j. campanam in eccleſia et ad ornatum ejuſdem pelves argenteas optimas, ſcrineum eburneum, iij. albas brullatas, vij. capas brullatas, calices quoque iij. fecit comparari. lxx. s. ad cameram Prioris faciendam, C. li. ad dormitorum plumbo cooperiendum, xxx. li. in adjutorium ad piſtrinum & bracinum tranſmutandum, & xx. marcas ad capellam ſuper portam conſtruendam, & xx. marcas pro infirmaria emendanda, xx. marcas ad incrementum ornamentorum eccleſiæ, & lx. marcas ad lavatorium decens faciendum. Idem etiam *Adam* acquietavit nos penes Judæos tunc *Cantuariam* inhabitantes de CC. marcis. Item iij. amictus argenteos pulcherrime deauratos & unum ſalarium argenteum ad ſal benedicendum de ſua mera liberalitate donavit, ob quorum beneficiorum memoriam conſtitutum eſt ab abbate & conventu, ut cum in fata deceſſerit principale habeat anniverſarium. Iſte *Adam* ob meritorum ſuorum exigentiam ad curam paſtoralem monaſterii de **Certeſeye** poſtea aſſumptus eſt. *Bonif.* Archiep.

§. 5. *Compoſitio cum civibus Cantuariæ.*

ANno Domini M. CC. lxviij. in craſtino purificationis anno *Henrici* regis xlij. apud *Weſtmonaſterium* coram eodem domino rege convenit An. Dñi 1268. inter abbatem S. *Auguſtini Cantuariæ* & cives dictæ civitatis ſuper quibuſdam contentionibus motis inter eos; videlicet, quod ſi aliquis latro captus fuerit cum manuopere, ita quod poſſit vocari **Infongenthef**, de porta cimiterii occidentalis S. *Auguſtini* uſque ad domum *Henrici Fabri*; & à domo *Henrici Fabri* uſque ad domum *Nicholai de la Berton*, et deinde per vicum quæ vocatur **Loderſlane** uſque ad novam ſtratam, & ſic à nova ſtrata uſque ad ſanctum *ſepulcrum* à dextris, remanebit de cætero civibus & libertati civitatis *Cantuariæ* ſine contradictione prædicti abbatis vel ſucceſſorum ſuorum vel eccleſiæ ſancti *Auguſtini* imperpetuum; ſive ille qui captus ſit de hominibus abbatis vel de libertate ſua interius vel exterius fuerit. Et ſi qualiſcunque captus fuerit qui ſimiliter vocari debeat **Infongenthef** in ſiniſtra parte prædictarum bundarum & metarum, vel à ſancto *ſepulchro* uſque ad **Chaldane** quantum fuerit de feodo ipſius abbatis ex utraque parte, & ſimiliter à domo prædicti *Henrici Fabri* per viam qua itur apud **Fiſpol**, ex utraque parte uſque ad **Fyſpole**; ſcilicet quicquid ſit de feodo ipſius abbatis: Et ſimiliter ſi talis latro inventus fuerit in campis de **Northomie** & per vicum quæ ducit ad portam ſancti *Auguſtini*, de cætero remaneat prædicto abbati & ſucceſſoribus ſuis & eccleſiæ ſuæ inperpetuum. Ita quod ſervientes ipſius abbatis illos licite capere poterint infra prædictas metas & bundas, & juſtitiam facere de ipſis ſecundum cartam ſuam & legem & conſuetudinem *Angliæ* ſine contradictione prædictorum civium vel hæredum ſuorum inperpetuum, ſive ille qui captus fuerit ſit de villa vel de libertate prædictæ civitatis vel aliunde, ita tamen quod propter iſtam conventionem nichil deperear prædictis civibus de juribus ſuis quæ habuerunt in renentibus prædicti abbatis qui manentes ſunt infra metas & bundas prædictas qui remanent tam prædicto abbati quam prædictis civibus, quin illi qui mercandiſas faciunt ſint in **lot** et **ſcot** & in tallagio et in defenſione ipſorum contra omnes ſicut prius fuerunt ſine aliqua contradictione ipſius abbatis vel ſucceſſorum ſuorum inperpetuum; Ita quod quando tallagium aſſeſſum eſt ſuper eos, tallagium illud colligatur per viſum ballivi domini abbatis ſi intereſſe voluerit, & ſi non, tunc licite per ballivos prædictæ civitatis. Dicti etiam cives nichilominus infra metas prædictas et bundas habebunt per coronatorem ſuum viſum hominum mortuorum & vulneratorum, & præſentationem

onem

Henr. III. Rex. onem quæ pertinet ad coronam domini regis coram Juſticiarus in adventu ſuo ſicut prius habuerunt anathemarum & priſonum omnium eorum de quibus dictus abbas non poteſt facere juſtitiam in curia ſua. Et ſi ille qui captus fuerit per prædictum abbatem infra prædictas metas & bundas evaſerit de priſona dicti abbatis, dicti cives non debebunt reſpondere de ipſo eſcapio coram Juſticiariis, ſet dictus abbas & ſucceſſores ſui ipſos acquietabunt coram eiſdem. Et conceſſum eſt hoc inde, quod ſi aliqua contentio oriatur inter eos de aliquibus articulis, quibus fortaſſe dictus abbas dicit ſe uſum fuiſſe vel dicti cives dicent ſe habuiſſe in feodo ipſius abbatis, & non poſſunt inter eos inde convenire: ſine aliquo placito, querens veniet ad curiam, & habebit breve domini regis ad vicecomitem, quod per ſacramentum xij. tam militum quam aliorum liberorum & legalium hominum foriniecorum per quos rei veritas melius ſciri poterit, & qui nec prædictum abbatem nec prædictos cives aliqua affinitate contingant, inquiratur rei veritas de jure & uſu, & per illos xij. terminabitur contentio; quia utraque pars conceſſit quod ſine aliqua calumpnia tenebit ſe contentam de hoc quod prædicti juratores utrique parti dabunt per ſacramentum ſuum.

§. 6. *De fructibus & proventibus eccleſiæ de* Snaves.

EOdem anno idus Februarii fuit controverſia inter abbatem & conventum ſancti *Auguſtini* & *Henricum* Rectorem eccleſiæ de Snaves occaſione fructuum & proventuum eccleſiæ de Snaves ab abbate perceptorum ac præſentationis ad eandem factæ. Tandem per magiſtrum *Ricardum de Pedco* arbitrum ſive compoſitorem fuit diffinitum & ſententialiter ordinatum, Quod abbas prænominatus eidem rectori pro ſuis laboribus & expenſis in xxiiij. marcis condemnetur, ipſi *Henrico* rectori ſuper præmiſſis perpetuum ſilentium inponendo. Anno quo ſupra ordinatio vicariæ ſancti *Pauli* facta per magiſtrum *Hugonem de Mortuo Muri* per aſſenſum domini *Rogeri* abbatis & magiſtri *Hamonis Doge* ultimi rectoris ibidem quinto idus Decembris facta.

§. 7. *Quod abbas non debet talliari cum civitate.*

An. Dñi 1269. ANno Domini M.CC.lxix. fuit declaratum, quod abbas non debet talliari cum civitate ſub tali forma: *Rogerus* abbas ſancti *Auguſtini Cantuaria*, Prior eccleſiæ *Chriſti*, Prior ſancti *Gregorii* & magiſter *Hamo Doge* perquiſiverunt breve domini regis directum Baronibus de ſcaccario, quod vicecomes *Kancia* venire faceret vj. de diſcretioribus hominibus villæ *Cantuaria*, & ſea tam milites quam alios liberos & legales homines de viſneto ejuſdem villæ per quos rei veritas melius ſciri poterit, ad certificandum eoſdem Barones ſi prædicti Abbas &c et eorum prædeceſſores unquam talliari conſueverunt ratione tenementorum quæ habent in *Cantuaria* vel non. Et poſtea venit inquiſitio per *Rogerum de Nordwod, Ricardum de Pontefracto* milites & alios, qui dixerunt ſuper ſacramentum ſuum, quod prædicti abbas & Priores nunquam talliari conſueverunt cum burgenſibus ejuſdem villæ ratione tenementorum ſuorum prædictorum. Dixerunt etiam quod anteceſſores prædicti *Hamonis Doge* ratione mercandiſarum ſuarum quas fecerunt in eadem civitate talliari conſueverint. ſet ipſe non quia nullas exercuit mercandiſas. Et ideo conceſſum eſt quod prædicti abbas & Priores ab hujuſmodi tallagio ſint quieti, unde *Henricus* rex vicecomiti *Cantia* ſic, *Conſtat nobis per inquiſitionem quam nuper fieri fecimus, quod abbas & alii ſuperius nominati nunquam conſueverunt talliari ratione tenementorum ſuorum quæ habent in eadem villa, quando cives ejuſdem civitatis talliati fuerunt. Ideo tibi præcipimus quod de demanda quam facis prædictis Abbati & Prioribus de tallagio ratione tenementorum ſuorum quæ habent ibidem, pacem habere permittas & averia ſua ſeu catalla ſi quæ capta fuerint occaſione prædicta, eis deliberari facias.* Bonif. Archiep.

Eodem anno peractum fuit novum refectorium ab abbate *Rogero*. et in tercio anno ſequente lavatorium quod ante hoſtium ejuſdem ſitum eſt per eundem abbatem in propriis expenſis CCC. marcarum.

§. 8. *Inſtitutio* Rogeri *abbatis ne monaſterium obligetur.*

ANno Domini M.CC.lxx. idem *Rogerus* abbas inſtituit ne monaſterium iſtud alicujus obligetur debitis iſto tenore: *Omnibus Chriſti fidelibus*, Rogerus *Dei gratia &c.. Nuper ad reformationem ordinis & ſtatus domus noſtræ viſitatoribus in capitulo generali deputatis ad nos accedentibus; diligenti inquiſitione habita ſuper præſcriptis, perpendentes dicti viſitatores tam propter negligentiam prælati quam ſubditorū in pluribus ſtatum monaſterii poſſe periclitari, inter cætera maxime quod nonnunquam proniores erunt quam monaſterio expediret, et contra interdictum apoſtolicum necnon & generalis capituli ſtatutum, ad obligandum ſe & ſuum monaſterium in contractibus mutuo faciendis, tam pro religioſis quam pro ſecularibus perſonis: ordinaverunt & firmiter ſtatuerunt, ut ſuper obſervatione ipſius ſtatuti apoſtolici necnon & generalis capituli, ſtatutum tam a prælatis quam a ſubditis univerſis, corporale præſtaretur ſacramentum. Nos igitur abbas & conventus univerſi & ſinguli inſpectis ſacroſanctis in verbo veritatis ſacerdotii & religionis juramus & præſenti pagina profitemur, nos contra tenorem dicti ſtatuti ſuper hoc editi de cætero non contraventuros. Et ut in omnibus dictum ſtatutum clarius illuceſcat, ipſius tenorem duximus præſentibus inſerendum, Qui talis eſt:* An. Dñi 1270.

« ALEXANDER epiſcopus, *Et infra.* Firmiter inhibemus, ne quis præſumat eccleſiam ſibi « commiſſam pro alienis gravare debitis, aut literas « alicui ſeu ſigilla eorundem quibus poſſent eccleſiæ « obligari concedere, decernentes ſi ſecus fuerit at- « temptatum, ad ſolutionem talium debitorum ec- « cleſias non teneri. Si quis autem contra præmiſſa « de cætero venire præſumpſerit, ab adminiſtratione « temporalium noverit ſe ſuſpenſum. *Nos etiam prædicti abbas & conventus ſtatuentes nichilominus, generalis capituli auctoritate interveniente, quod abbas quicumque ſucceſſu temporis ad regimen hujus congregationis electus, in prima ſua creatione ſacramentum prædictum de obſervando ſtatuto prædicto præſtet & renovet ſacramentum, nichilominus etiam ne cæteri proceſſu temporis in iſto monaſterio monachicum ordinem ſuſcepturi, contraveniant, ſtatim poſt profeſſionem ſuam idem ſacramentum faciant & obſervent.*

Hen. III. Rex. Eodem anno dedicatum fuit altare ſanctæ *Mildreda* virginis ab epiſcopo *Batonienſi*. Et obiit *Bonifacius* archiepiſcopus *Cantuarienſis*.

§. 9. *Juriſdictio & dominium abbatis in* Stonore.

ANno ſupradicto accidit in villa de Stonore quod cum quidam *Flemengi* occidiſſent unum *Flemingum* ſuper litore maris ſupra plenum mare, & frater ipſius mortui cum quatuor ſociis ſuis *Flemengis* veniſſent ad ipſum mortuum fratrem ſuum inventum ibidem alium mortuo ipſo relicto fratrem ſuum mortuum cum ſociis ſuis aſportaverunt. Et ſtatim ſuper eodem facto venit *Johannes Coleman* tunc præpoſitus domini abbatis in Stonore cum clamore & utheſio, & invenit prædictos *Flemingos* ſuper mortuum prædictum & infra villam prædictam; ipſo neſciente alios homicidas ipſos areſtavit & inpriſonavit ſecundum conſuetudinem villæ. Tercia die ſequenti tenta fuit curia de Stonore, et ipſi *Flemmengi* ducti fuerunt coram ſeneſcallo domini Abbatis & aliis tunc ibidem præſentibus. Et inpoſitum fuit eis per ſeneſcallum de morte prædicta quod inde fuiſſent culpabiles vel conſencientes. Reſponderunt quod non, & de hoc ſe poſuerunt ſuper villam de Stonore. Et ſuper hoc venit *Simon Wybert* tunc Major de *Sandwico* cum pluribus aliis de *Sandwico*, & exigebant prædictos priſones ad hundredum ſuum de *Sandwico*, dicentes quod dominus abbas non habuit nec habere debuit infra villam de Stonore talem curiam nec talem libertatem, quod tales priſones nec alios malefactores captos vel areſtatos deliberandos ad judicium & de talibus faciendis niſi eſſet in præjudicium Prioris eccleſiæ *Chriſti Cantuaria* & communitati de *Sandwico*. Quibus reſponſum eſt, quod dominus abbas dicto domino Priori ſuper hoc facto injuriari noluit in aliquo, quia antequã dominus Prior aliquod juris habuiſſet in villa de *Sandwico*, habuit dominus abbas ſancti *Auguſtini* villam de Stonore cum omnibus ſuis libertatibus ea dono & conceſſione regum *Anglia* prædeceſſorum domini regis, & ex confirmatione domini regis qui nunc eſt, ita libere quam aliquis rex aliquando tenuit. Et inſuper dictum fuit, quod Prior ultra plenum mare verſus Stonore in dominium domini abbatis ſicut in quadam compoſitione facta inter duas eccleſias plenius continetur. Et communitati reſponſum fuit, quod dominus abbas in nullo contra libertatem de *Sandwico* venire voluit, deſicut idem dominus abbas eſt combaro de *Sandwico* & par eorum, rogatum fuit eis quod ipſi non inpedirent nec diſturbarent quin dominus abbas in ſua villa de Stonore libertates ſuas ſicut debet & ſolet uti poſſet. Et ſuper hiis relaxata eſt reclamatio. Et perceptum fuit hominibus de Stonore, quod ipſi diligenter inquirerent & veritatem dicerent, ſi prædicti *Flemengi* non eſſent culpabiles vel conſentientes de morte antedicta ſicut eis inpoſitum fuit, & ſi eſſent culpabiles vel non, inde rectum & conſuetum judicium facerent. Et ipſi homines de Stonore tunc ibidem præſentes prædictos *Flemmingos* de prædicta morte & conſenſione per ſacramenta ſua penitus acquietarunt, per quod conſideratum fuit, quod de morte illa *Flemmengi* illi eſſent quieti. Et ſeneſcallus tunc coram omnibus præſentibus ipſos ſecundum conſiderationem curiæ deliberatos & quietos clamavit. *Robertus* Archiep.

§. 10. *Alienatio eccleſia S.* Margaretæ.

ANno Domini M. CC. lxxj. data fuit eccleſia ſanctæ *Margareta Cantuaria* hoſpitali pauperum ſacerdotum ibidem in liberam & perpetuam elemoſinam ab abbate *Rogero*, quæ fuit ante noſtri patronatus. Et non licebit ſyndico vel ſacerdoti hoſpitalis prædicti aliquas terras, redditus vel tenementa in dicta parochia ſanctæ *Margareta* de tenentibus noſtris emere, vel aliquo titulo ſibi appropriare ſine licentia abbatis & conventus ſpeciali. Syndicus autem prædicti hoſpitalis qui pro tempore fuerit in recognitionem juris noſtri prædicti ſacramentum nobis præſtabit fidelitatis in capitulo cum ad hoc fuerit requiſitus. Pulſatio vero in eadem eccleſia fiet contra dominum abbatem quociens eum per illam eccleſiam tranſire contigerit. An. Dñi 1271. Eodem anno die tranſlationis ſancti *Auguſtini* facta fuerunt tonitrua & coruſcationes & tanta inundatio pluviæ, ut civitas *Cantuaria* pene ſubmerſa eſſet. Occupaverat vero aqua totam iſtam curiam pariter & eccleſiam ut prope ſubmerſæ eſſent, niſi virtus ſanctorum ibi quieſcentium obſiſteret. Et *Robertus Kylwarby* de ordine prædicatorum in archiepiſcopum *Cantuarienſem* conſecratus eſt.

Cap. XXVI.

§. 1. Nicholaus *in abbatem eligitur.*

ANno Domini M. CC. lxxij. die ſanctæ *Lucia* virginis obiit *Rogerus de Ciceſtria* abbas hujus loci, & ante altare ſanctæ *Katerina* ſub lapide cum imagine ſculpto eſt ſepultus. Eodem anno obiit *Henricus* rex *Anglorum* in craſtino tranſlationis ſancti *Auguſtini* anno ſui regni lv. 1272.

Anno ſequenti in craſtino circumciſionis domini electus eſt in abbatem *NICHOLAUS de Spina* tunc tercius Prior, via compromiſſi, quæ fuit talis. 1273.

« Cum nos *Gervaſius* ſacriſta, I. *cocus*, Martinus
« *Elemoſinarius*, H. *Camerarius*, W. *Theſaurarius*
« *Nicholaus* tercius Prior *T. Theſaurarius* mo-
« nachi monaſterii ſancti *Auguſtini Cantuaria* ha-
« beamus ſpeciale mandatum à Priore & conventu
« hujus monaſterii in forma compromiſſi providen-
« di per electionem de gremio ipſius monaſterii ei-
« dem monaſterio viduato de paſtore, Ego *T.* the-
« ſaurarius vice dictorum Prioris & conventus ea
« ſpeciali conſenſu & mandato compromiſſariorum
« & vice mea & eorum eligo *N.* tercium Priorem
« commonachum noſtrum, virum videlicet providum
« & honeſtum, in temporalibus & ſpiritualibus cir-
« cumſpectum, valentem & ſcientem jura monaſte-
« rii tueri, in paſtorem & abbatem. Huic autem electioni prædictus Prior & conventus ſecundum formam compromiſſi ſuum præbuere conſenſum. Acta iiij. non. Januar.

Iſtis ſic actis, volens idem *N.* ſuam electionem celeriter expedire, habito proceſſu electionis, literiſque regiis & magnatum ſimul optentis, apoſtolico conſpectui ſe præſentavit. Proceſſu in curia diligenter examinato die ſancti *Ambroſii* confirmatus quinto idus Aprilis ſcilicet ſancto die Paſchæ ab

epiſcopo

Edwar. I. Rex. epiſcopo *Portuenſi* Cardinali de mandato papæ *Nicholas Roma* benedictus eſt. Igitur rex *Edwardus* ad inſtanciam reginæ & Comitis *Glovernie* ſuſcepit Priorem, Conventum & omnes poſſeſſiones monaſterii in ſuam protectionem, & commiſit eidem Priori cuſtodiam per unum annum integrum cum eſcaetis, wardis & maritagiis, durante vacatione, advocationibus eccleſiarum dumtaxat exceptis, per finem quingentarum librarum.

§. 2. *De meſuagio apud* Weſterlok, *& reſignatione manerii de* Wycham *in* Plumſted.

EOdem anno quidam *Edmundus de Cambio* dedit monaſterio ſancti *Auguſtini* quoddam meſuagium in venella de Weſterloke in parochia de Northgate prope domos Templariorum; quod meſuagium abbas *Nicholaus* anno ſeptimo ſequente dedit & conceſſit cuidam *Philippo de Stureye* clerico ſibi & hæredibus ſuis inperpetuum, reddendo eccleſiæ S. *Auguſtini* per annum xviij. s. Anno Domini M. CC. lxxiiij. adivit idem abbas generale Concilium *Lugduni* in expenſis CC. librarum. An. Dñi 1274 Eodem anno in feſto S. *Nicholai* quidam *Jacobus de Camera* conceſſit & dimiſit eidem abbati omnia tenementa quæ tenuit de ipſo in Wycham & Plumſted ut in terris, meſuagiis, tenentibus & eorum ſervicis, ſectis, releviis, cuſtodiis, maritagiis & omnibus aliis libertatibus & homagiis, cujus forma talis eſt :

« Reverendo in Chriſto patri &c. *Jacobus* filius *Roberti* de *Camera* ſalutem cum honore & reverentia. Homagium quod vobis feceram & in quo ſucceſſoribus veſtris ego vel hæredes mei tenemur vel tenebimur, cum omnibus tenementis quæ de vobis teneo vel tenere clamo in tenura de Plumſted & Wycham, in manibus veſtris reddo & plene reſigno.

§. 3. *Subſidium receptum de tenentibus.*

EOdem anno recepit ſubſidium à tenentibus ſuis ſub nomine paleſridi ſui ſcilicet

De tenentibus de Menſtre —— iiij. — li. vj. s. viij. d.
De tenentibus de Northburne —— xxviij. l. viij. s. iij. d.
De tenentibus de Chiſtlet —— viij. — li. xvij. s. v. d.
De tenentibus de Sture —— iiij. — li. xiiij. s. ——
De tenentibus de Langport —— —— l. s. ——
De tenentibus de Littleborne vj. — li. —— —— ix. d.
De tenentibus de Stodmerſh —— —— xl. s. ——
De tenentibus de Swanes —— viij. li. xj. s. ——
De tenentibus de Borewarmerſh —— xx. s. ——
De tenentibus de Lenham —— xij. li vij. s. ——
De tenentibus de Meinenton —— —— xxvij s. ——
De tenentibus de Plumſted —— vij. li. ——
De tenentibus de Neuſole —— —— iiij. s. xj. d.
De tenentibus de Mentriſhor —— —— iij. s. ij. d.
Et de Mentryſhor —— —— —— —— xxj. d.
De tenentibus de Norton —— —— v. s. ——
De domino *Willielmo Criel* pro j. feodo militis & dimidio } —— xx. s. ——
De *Henrico Ruſſi* & *Ricardo Coyn* —— iiij. s. ——

Summa — Cxxxviij. li. xj. d.

§. 4. *Anniverſarium pro abbate* Rogero *&* Hamone Doge.

ANno ſupradicto ordinatum fuit anniverſarium per abbatem *Nicholaum* pro abbate *Rogero* ſuo prædeceſſore & *Hamone Doge*, ad quod aſſignatæ fuerunt ſex marcæ annuales. ſcilicet de Patingdon v. marcæ, de firma de Ores. j. De quibus ſex marcis ij. marcæ & dimidia ad pitanciam conventus. iij. reſiduæ in pane pauperum, & dimidia marca in ſotularibus eorundem liberantur. Idem magiſter *Hamo* contulit huic eccleſiæ Bibliam pulcram & totum corpus Juris opperatu ordinario gloſatum. Propter igitur horum beneficia ſtatutum eſt ab eodem *Nicholas* abbate & conventu, ut iſta collecta, *Omnipotens ſempiterne Deus cui nunquam* in miſſa ſanctæ *Mariæ* in criptis habeatur perpetuo. Similiter qui ad altare ſanctæ *Katerinæ* celebrant ubi corpora prædicti abbatis & *Hamonis* quieſcunt, habebunt eorum memoriam cotidie in miſſis ſuis ſpecialem. Robertus Archiep.

§. 5. *De* 110 *garbis debitis eccleſiæ de* Sellyng.

EOdem anno fuit inquiſitio facta in eccleſia de Selling ſuper præſtatione centum garbarum eidem eccleſiæ debitarum de terra de Rode pro ſepultura tenentium de Rode. Cui quidem inquiſitioni idem tenentes ſponte ſubmiſerunt ſe coram officiali domini archidiaconi, qui audita & intellecta veritate per ſacramentum dictorum tenentium de Rode & aliorum qui ad hoc fuerant in teſtes producti, quod dictæ garbæ de jure ſolvi deberent de propriis bladis tenentium & non de decima, pronunciavit idem officialis ſententialiter & diffinitive, quod dicti tenentes de Rode de cætero ſolvant centum garbas eccleſiæ de Sellyng de ſuis propriis bladis & non de decima ad eccleſiam de Faverſham ſpectante. Et de eo quod eccleſiæ de Sellyng non ſolverunt ante tempora, eidem ſatisfacient competenter.

§. 6. *Compoſitio inter vicarium de* Menſtre *& vicarium ſancti* Laurentii.

ANno Domini M. CC. lxxv. in craſtino nativitatis beatæ *Mariæ* dominus *Robertus* archiepiſcopus *Cantuarienſis* benedixit cimiterium ſancti *Laurentii* in *Thaneto* gratia ſepulturæ, ſub hac forma: An. Dñi 1275.

« Noverit univerſitas veſtra, quod nos religioſorum virorum venerabilis viri domini *Nicholai* Dei gratia abbatis monaſterii S. *Auguſtini* ejuſque loci conventus, ac *Willelmi* perpetui vicarii eccleſiæ beatæ *Mariæ* de Menſtre in *Thaneto* precibus inclinati, cimiterium apud capellam S. *Laurentii* in *Thaneto* gratia ſepulturæ ibidem de cætero faciendæ benediximus, ſtatuentes & ordinantes de conſenſu prædictorum religioſorum & prædicti vicarii de Menſtre, ut omnes dictæ capellæ parochiani terram tenentes apud ſuam matricem eccleſiam de M debeant ſepeliri, prout parochiani dictæ capellæ prius ſepeliri conſueverunt, nec licebit alicui dictæ capellæ parochiano terram tenenti in cimiterio præfatæ capellæ ſepeliri niſi de conſenſu & expreſſa vicarii de Menſtre proceſſerit voluntate, quamvis in teſtamento ſuo ſepulturam ibidem elegerit ſeu alio quocunque titulo corpus ſuum in prædicto cimiterio ſepeliri ordinaverit. Pueri vero & pauperes ejuſdem capellæ parochiani terram non tenentes reliquaque

Edw. I. Rex. « familia apud dictam capellam ſepeliantur: proviſo, ut omnes obventiones, oblationes, & legata provenientes ſeu provenientia ratione dictæ ſepulturæ ſeu corporum apud prædictam capellam ſepultorum, pure, plene & abſque dolo & fraude inter dictos eccleſiæ de ℳ. & ſancti *Laurentii* vicarios integraliter dividentur. Quæ omnia tam obventiones, oblationes, & legata vicarius ſancti *Laurentii* & capellani ſui fideliter reponent & ſalvo cuſtodient, donec per dictos vicarios facta fuerit dimidiatio ſupradictorum; quæ fieri debent de menſe in menſem apud capellam ſancti *Laurentii* niſi per vicarium de Menſtre ſeu capellanum ejus vel procuratorem ſuper dicta dimidiatione facienda citius fuerint requiſiti. Et ſciendum quod per hujuſmodi ordinationem nullum in poſterum fiet præjudicium matrici eccleſiæ de Menſtre quoad deſponſationes & purificationes, & apud dictam matricem eccleſiam de ℳ. fiant in poſterum prout hactenus ante ordinationem hujuſmodi factam conſueverunt. Ad hæc autem omnia & ſingula ſupradicta plene & ſine dolo firmiter & imperpetuum obſervanda ſtatuimus, ordinamus de conſenſu prædictorum abbatis & conventus, & prædicti vicarii de ℳ, ut *Johannes* dictæ capellæ vicarius, capellani ſui & clerici necnon & ejuſdem vicarii ſucceſſores eorumque capellani & clerici in eadem capella de cætero miniſtrantes, infra quindenam à tempore quo fuerint per vicarium de Menſtre qui pro tempore fuerit, ſeu ejus procuratorem aut capellanum requiſiti dicti cimiterii, extunc ipſo facto eccleſiaſtico ſubjaceat interdicto, quouſque vicario de ℳ. qui pro tempore fuerit ſatisfactum fuerit competenter. Super quibus omnibus & ſingulis *J.* vicarius dictæ capellæ S. *Laurentii*, capellani ſui & clerici, & eorum ſucceſſores ſtabunt juramento vicarii de ℳ. ſeu aliis legitimis probationibus abſque cauſæ cognitione & ſtrepitu judiciali, renunciantes libelli oblationi, petitioni, appellationi, & in integrum reſtitutioni, omni actioni, exceptioni, defenſioni, & rei qui eiſdem poſſit prodeſſe & vicario de ℳ. obeſſe, atque omnia & ſingula, tam in ſacramentis quam in pœnis renunciabit, & aliis omnibus in ordinatione prædicta. Volumus & ordinamus de conſenſu prædictorum religioſorum omnes illos qui de cætero in dicta capella ſancti *Laurentii* vicarii fuerint inſtituti, necnon eorum capellanos clericos in dicta capella miniſtraturos obligari & teneri, & vinculo perpetuitatis aſtringi.

An. Dñi 1276. Anno ſequenti inita fuit quædam compoſitio inter dominum *Nicholaum* abbatem ſancti *Auguſtini* & ejuſdem loci conventum, & dominum *Thomam* Priorem eccleſiæ Chriſti & ejuſdem loci capitulum ſuper diverſis articulis; ſet quia prædictis *N.* & *T.* honori & officio cedentibus tractatus ille ad effectum debite non proceſſit, ſucceſſores tamen eorundem, ut in ſequentibus patebit, ſupradictam formam in omnibus ſuis articulis plenarie obſervarunt.

Eodem anno facta fuerunt ſcilicet interior camera domini Abbatis proximo coquinam & clauſtrum cum columpnis & tecto. & Refectorium dealbatum. Eodem anno die Mercurii ante feſtum Paſchæ *Willelmus de Leyborne* miles recognovit ſectam pro manerio ſuo de Preſton, relevium ſuum ſolvit, videlicet xiv.li. vij.s. & fecit homagium abbati.

Anno Domini M.CC. lxxvj. *Johannes* papa xxj. conceſſit ſua privilegia huic loco per hæc verba: « *JOHANNES* epiſcopus: *& infra.* Auctoritate vobis præſentium indulgemus, ut in illis parochiis in quibus habetis & juſte percipitis majores ac veteres novalium quoque decimas de quibus aliquis hactenus non percepit, pro ea portione qua veteres vos contingunt juxta conſtitutionem & declarationem felicis recordationis *Alexandri* papæ prædeceſſoris noſtri ſuper hoc editas, libere percipere valeatis ſine juris præjudicio alieni. Robertus Archiep.

Item idem *JOHANNES*. « Auctoritate vobis præſentium indulgemus, ut poſſeſſiones & alia bona mobilia & immobilia quæ perſonis liberas fratrum veſtrorum ad monaſterium veſtrum è ſeculo fugientium & profeſſionem facientium in eodem, ſi remanſiſſent in ſeculo ratione ſucceſſionis vel alio juſto titulo contigiſſent, & ipſi libere potuiſſent aliis elargiri, feudalibus duntaxat exceptis, petere, percipere ac retinere libere valeatis ſine juris præjudicio alieni.

§. 7. *Conventuales literæ miſſa per abbatem.*

An. Dñi 1277. ANno Dñi M CC. lxxvij. fuerunt quædam literæ conventionales miſſæ ad diverſa monaſteria *Angliæ* ſub tali tenore. « *NICHOLAUS* Dei gratia abbas apoſtolorum *Petri* & *Pauli* ſanctiq; *Auguſtini Anglorum* apoſtoli *Cant.* viris diſcretis & venerandæ religionis amicis & confratribus in Deo ſpecialiter dilectis *Glaſtoniæ* ſancti *Edmundi* & cæteris domibus conventionalibus, præcentoribus univerſis & ſingulis gaudium optatæ ſalutis cum incremento religionis; gratiæ & honoris. Cum jam pridem inter prædicta ſacræ religionis loca & monaſterium noſtrum apoſtolorum *Petri* & *Pauli*, ſanctique *Auguſtini Anglorum* apoſtoli *Cant.* à piarum recordationum patribus & prædeceſſoribus noſtris & veſtris confœderatio ſpecialis & conventio ſatis utilis prudenter fuerunt proviſæ perpetim obſervandæ, his diebus ut dicitur tempore ſuperveniente & ebetata caritate hujuſmodi confœderatio & conventio ſic ſancte initæ in quibuſdam locis oblivioni traduntur, ſet apud nos hucuſque ſine diminutione ſunt in omnibus obſervatæ. Et quia ſiniſtræ relationi fides certa non eſt adhibenda quouſque inde audiatur relatio veri diſcuſſiva, vobis omnibus & ſingulis devotius ſupplicamus, quatinus veritatis & æquitatis ac fraternæ caritatis intuitu ſuper prætacta ambiguitate nos & conventum noſtrum dignemini certiorare, & in præſenti cedula diſtincte ſubſcribere quicquid in ſingulis locis veſtris facitis pro abbatibus apoſtolorum *P.* & *P.* ſanctique *Auguſtini* &c. & fratribus ejuſdem loci defunctis. In abſentia cujuſque præcentoris, petitionem noſtram adimplere dignetur diſcretio chorum regentis, parati quidem ſumus & erimus conventionem & confœderationem prout prædicitur initas erga omnes illos obſervantes in omnibus obſervare, & aliis legem talionis funditus adimplere.

Qui omnes domini Abbatis *Nicholai* votis ſe conformantes, ſuæ confœderationis modum & formam ſimulatione ſepoſita fideliter reſcripſerunt. Quorum nomina omnium religioſorum diverſimode ſic confœderatorum quilibet in ſorte ſua, ob brevitatis cauſam martirologio expediens duxi annotare, in quo quid

Edw. I. Rex. quid & quantum ſinguli eorum pro abbatibus & hujus loci fratribus defunctis in hujuſmodi opere caritatis devote fecerint, & quomodo nos devotioni eorundem vice verſa recompenſamus, quærenti poterit elucere.

§. 8. Nicholaus *Abbas ſit conſervator ordinis Præmoſtratenſis.*

EOdem anno dominus *Nicholaus* per literas apoſtolicas recepit in defenſionem & tuitionem omnes religioſos ordinis *Præmoſtrenſis* per *Angliam* conſtitutos, unde inter alia multa Priori *Weſtmonaſterii* ex officio ſuæ conſervationis ſcripſit ſub iſta forma: NICHOLAUS *Dei gratia abbas ſancti* Auguſtini Cant. *Conſervator privilegiorum abbati* Præmoſtrenſi *ejuſque coabbatibus & fratribus* Præmonſtrenſis *ordinis à ſede apoſtolica indultorum R. viro domino Priori* Weſtmonaſterii *ordinis ſancti* Benedicti *ejuſque Commiſſariis quibuſcumque ſalutem. Cum abbati* Præmoſtrenſi *ac ipſius coabbatibus, conventibus & fratribus ab apoſtolica ſede ſpecialiter ſit indultum, ut per eaſdem ſedis literas à quoquam non valeant nec debeant in judicium evocari, aut cuiquam poterit juriſdictio attribui, neque litera aliquam habeant firmitatem quæ tacita nomine* P. *ordinis fuerint impetratæ contra libertates ipſis* Præmoſtrenſibus *conceſſas; Nos attendentes quod vos ſeu Commiſſarii veſtri prætextu quarundam literarum à ſede prædicta contra religioſos viros abbatem & conventum de* Langele P. *ordinis* Nordwicenſis *diœceſis per* W. *de ſancto* G. *rectorē eccleſiæ de* N. *ejuſdem diœceſis impetratarū, quæ nullam de indulto hujuſmodi faciunt mentionem, ad ejuſdem Rectoris inſtantiam in ſuæ ſalutis diſpendium judicialiter procedere intenditis, & hactenus proceſſiſtis, quod publicum manifeſtum aſſeritur & notorium; in prædictorum abbatis & conventus præjudicium, privilegii papalis læſionem, ac eluſionem noſtræ juriſdictionis qui ad tuitionem privilegiorum eiſdem religioſis & ſuo ordini* P. *indultorum contra publicos manifeſtos & notorios injuriatores eorundem ſimus à ſede apoſtolica ſpecialiter deputati, quique licet auctoritate nobis commiſſa in vos animadvertere poſſemus pro præſumptis, volentes tamen veſtram & Commiſſariorum veſtrorum prudentiam plenius experiri, ad cohercionem procedere differimus in præſenti; vos rogantes, monentes & in Domino exorantes auctoritate qua fungimur Apoſtolica, ſub pœna cohercionis canonicæ firmiter injungendo, quatinus receptis præſentibus difficultate qualibet ac dilatione remotis ſuperſedeatis cauſæ cognitioni occaſione literarum prædictarum coram vobis hactenus agitatæ, de ipſa de cætero ac meritis ejuſdem nullatenus cognituri. Ipſum rectorem nichilominus citantes peremptorie quod compareat coram nobis vel Commiſſariis noſtris in eccleſia noſtra conventuali* Cantuariæ *proximo die juridico poſt feſtum converſionis ſancti* Pauli *ſuper temeraria fatigatione & injuria ſactis abbati & conventui de* Langele *memoratis reſponſurus, facturus & recepturus quod juris fuerit & rationis. Quid autem ſuper præmiſſis feceritis, nos dictis die & loco per veſtras patentes literas harum ſeriem continentes vel commiſſarios noſtros reddatis certiores. Dat. apud* Rading.

Set iſto rectore à fatigatione prædictorum religioſorum non ceſſante, neque monitionibus conſervatoris obtemperante, idem dominus *Nicholaus* abbas ſcripſit decano loci illius in hæc verba: NICHOLAUS *Dei gratia. Cum ex auctoritate nobis à ſede apoſtolica commiſſa ſpecialiter incumbat, religioſos viros, abbates, conventus & fratres* Præmoſtrenſis *ordinis per* Angliam *conſtitutos contra publicos notorios & manifeſtos injuriatores eorundem defendere & tueri, Ac publicum exiſtat manifeſtum & notorium, quod* W. *de ſancto* G. *rector eccleſiæ de* N. *abbatem & conventum de* Langele *dictæ diœceſis ordinis* Præmoſtrenſis *in cauſam traxit coram domino Priore* Weſtmonaſterii *& ipſius commiſſariis, & adhuc contra eoſdem indebite proſequendo ipſos laboribus fatigare non ceſſat & expenſis, contra ſuorum tenorem privilegiorum: Vobis auctoritate qua fungimur apoſtolica ſub pœna canonica diſtrictionis firmiter injungendo mandamus, quatinus moneatis & efficaciter inducatis Rectorem ſupradictum, quod a moleſtationibus ſupradictis religioſis eiſdem illatis penitus deſiſtat, atq; ipſos in pace permittat, ſub pœna excommunicationis majoris quam exnunc in perſonam ipſius in hiis ſcriptis proferimus ſi noſtris monitionibus parere contempſerit.* Robertus Archiep.

§. 9. *Decima conceſſa in ſubſidium Terræ ſanctæ.*

ANno ſupradicto erat decima conceſſa in ſubſidium Terræ ſanctæ in tota *Anglia* & duravit per vj. annos continuo. Et fuerunt collectores hujuſmodi per iv. annos in diœceſi *Cantuarienſi* fratres ſcilicet dñs *W. Wylmynton* hujus loci Prior, *Johannes Belham*, & repertum fuit quod ſumma omnium receptorum pro toto tercio anno per dictum Priorem collectorem

Eſt ſumma —— DCCC iv^{l} —— ij^{s} – ij^{d}.
Receptorum quarti anni M DCC vi^{l} —— x^{s} - vij^{d}.
Receptorum quinti anni DCCC xxviij^{l} - xiv^{s} - v^{d} - ob.
Et receptorum ſexti anni M xxvij^{l} —— iv^{s}.
Et recept. de arreragiis de duobus primis an. quibus non extiterunt collectores -- C xxvj^{l} —— xiv^{d} - ob.
Et receptorum à primis collectoribus in depoſito —— M CC lxiv^{l} - vij^{s} — xj^{d} - ob.

Summa omnium receptorum per eoſdem in diœceſi *Cantuarienſi* MMMMMC xxv^{l} --- v^{d} -- ob.

§. 10. *Tenentes Abbatis non debent placitare in civitate.*

ITem eodem anno die Martis proximo ante annunciationem beatæ *Mariæ* petiit dominus abbas curiam ſuam de tenentibus ſuis qui attachiati fuerunt ad placitandum in curia civitatis *Cantuariæ*, ſcilicet Burgmot, & poſuit ſe tunc in judicio utrum haberet curiam ſuam de eiſdem necne. Et conſideratum fuit per totam curiam illam, Ipſum de jure debere habere curiam ſuam de eiſdem, Et petita fuit tunc dicta curia per fratrem *Willielmum Wylmynton* & *Hamonem Picke de Remen* tunc ſeneſcallum; & ita dictus dominus Abbas inde aſportavit curiam ſuam per judicium curiæ prædictæ de eiſdem tenentibus eodem die.

§. 11. *Aldermannia de* Weſtgate *pro x. li. dimittitur ad firmam.*

ANno Domini M.CC.lxxviij. *Nicholaus* abbas cum conſenſu ſui conventus conceſſit & dimiſit An. Dñi 1278.

Edw. I. Rex.

ſit cuidam magiſtro *Nicholao Doge* Aldermanniam de **Weſtgate** quæ tunc ad iſtud monaſterium pertinebat, Tenendam & habendam eandem cum omnibus appendiciis tam in civitate *Cant.* quam extra in ſuburbio ejuſdem vel alibi, de præfato abbate & conventu in perpetuum; Reddendo inde annuatim in theſauraria noſtra x.li. ſterlingorum pro omnibus ſerviciis, ſalva ſecta *Bourmoti Cant.* quam ob eandem cauſam facere tenetur. Quomodo autem à poſſeſſione hujus eccleſiæ devenit non memini me reſpexiſſe.

§. 12. *De manerio de* **Newenton.**

EOdem anno concambium cum domino *Almarico de Lucy* pro parte manerii de **Newenton** in iſto tenore:

« Omnibus Chriſti fidelibus ad quos præſens « carta pervenerit *Almericus de Lucy* ſalutem in « Domino. Cum antiquis temporibus de voluntate « regis *Angliæ* tunc exiſtentis quædam pars reddi- « tus & caſei ad manerium de **Newenton** tunc ſpe- « ctantis diviſa eſſet in vij. partes, de quibus duæ « partes de elemoſyna Regis conſtituta datæ & aſ- « ſignatæ fuerunt abbatiæ ſancti *Auguſtini Cant.* « Quas duas partes poſtmodum abbatia prædicta « per multa tempora uſque ad tempus meum per- « cipere & pacifice optinere conſuevit. Quia vero « tempore quo poſſeſſor manerii de **Newynton** ex- « titi inter *N.* tunc abbatem ſancti *Auguſtini Cant.* « & me fuiſſent inde diverſæ contentiones motæ, « tandem amicabili compoſitione interveniente, « omnes contentiones prædictas arbitrio & ordina- « tioni diſcreti viri domini *Stephani de Peneceſtre* « ſuppoſuimus. Ejus arbitrio & ordinationi de no- « ſtro communi conſenſu dictæ contentiones ſub hac « forma conquieverunt, videlicet quod ego prædictus « *Almericus* in eſcambium dedi, conceſſi & præ- « ſenti carta mea confirmavi dicto abbati & ejus « conventui quinque marcas & ij. s. annui redditus « in denariis & denariatis, ut in redditibus, releviis, « ſectis, ſerviciis & omnimodis conſuetudinibus te- « nementorum ſubſcriptorum & ſuorum tenentium « & eorum tenuræ ubicumque infra hundreda de « **Middelton**, de **Merden** & de **Cithorne** [fuerunt « ad quinque marcas & ij. ſolidos extenſæ & appre- « ciatæ,] una cum omnibus ſectis *Lagedayorum* « quæ Prior de **Ledes** & omnes alii eorum tenentes « debuerunt ad **Laghedaya** mea de **Newenton** « per tenementa quæ de ipſis tenent in hundredis « prædictis; Tenendum & habendum totum præ- « dictum redditum in eſcambium cum releviis, ſectis, « excaetis & omnibus aliis ſuis pertinentiis tam « prænominatis quam non nominatis prædicto ab- « bati & conventui & eorum ſucceſſoribus libere, « quiete, integre & abſque ullo retenemento & re- « clamio mei vel hæredum ſive aſſignatorum meo- « rum, ſicut liberam, puram, perpetuam elemoſynam « & quietam inperpetuum. Ita quod ego vel hæ- « redes ſive aſſignati mei de cætero ſuper tenentes « prædictos vel ſuos hæredes aut eorum tenentes vel « tenementa aliquam diſtrictionem quantamcunq; « de cætero facere non poterimus. Et ego *Almaricus* « & hæredes mei warantizabimus, defendemus, ac- « quietabimus dicto abbati & conventui & eorum « ſucceſſoribus omnes redditus, conſuetudines & « ſervicia prædicta cum pertinenciis verſus domi- « num Regem et omnes gentes ſicut liberam, puram, « perpetuam elemoſinam & quietam imperpetuum, « & pro hac donatione & conceſſione abbas & con- « ventus remiſerunt michi in eſcambium prædictas « duas partes redditus denariorum & caſei ad iv. « libras, viij ſolidos, unum denarium & ob. appre- « ciatas, quas ut prædictum eſt percipere conſue- « verunt. Ita quod ipſi vel eorum ſucceſſores de « cætero aliquid inde non vendicabunt, ſicut carta « eorum quæ penes me reſidet teſtatur. Et ut hæc « omnia prædicta perpetuis temporibus ſtabilia per- « maneant &c.

Robertus Archiep.

§. 13. *De catallis dampnatorum & fugitivorum.*

CUM igitur à regibus *Angliæ Johanne* ſcilicet et *Henrico* filio ejus conceſſum ſit eccleſiæ beati *Auguſtini*, quod ipſa habeat catalla dampnatorum & fugitivorum ſuorum cum anno & vaſto ubicumque terras vel tenementa haberet, ac per multa tempora hujuſmodi libertate pacifice uſa fuiſſet: Unde cum in itinere magiſtri *Rogeri de Seyton* repertum fuiſſet eccleſiam prædictam de hujuſmodi catallis in diverſis hundredis particulatim de diverſis foriſfacturis prout inferius patebit ſeiſitam eſſe, ac in ſignum perpetuæ firmitatis & poſſeſſionis ad ſcaccarium domini Regis in rotulis de memorandis indelibiliter irrotulatum ac pro perpetua libertate in eiſdem rotulis per tale ſignum ad futuram rei memoriam inſertum, tamen per intervallum temporis cum prædictum ſignum ſancti *Auguſtini* in præſcriptis catallis fugitivorum à margine ſupradictorum rotulorum de Scaccario per aliquos non amicos eſſet deletum, & ſic ſupradicta venirent in ſubmonitionem ad vicecomitem quaſi ad evacuationem cartarum regum prædictæ abbatiæ conceſſarum, miſit dominus *Nicholaus* Abbas quendam de fratribus ſuis attornatum ad curiam domini Regis, Quo procurante per conſiderationem Baronum de Scaccario ſignum ſic nequiter deletum fuit repoſitum & reſcriptum, & abbas ſuum ſtatum priſtinum recuperavit ſub anno Domini M.CC.lxxix. & regis *Edwardi* vij. præſentibus Baronibus de Scaccario die depoſitionis ſancti *Edwardi* confeſſoris. An. Dñi 1279.

De tenentibus manerii de **Lenham** in hundredo de **Ephorne** de catallis *Alexandri de Swedlington* fugitivi xxv. s.

De eodem de exitu & provenientibus terræ ejuſdem xij. s.

De catallis *Rogeri le Bedel* fugitivi iij. s.

De anno & vaſto terræ *Iohannis le Wyntre* fugitivi x. s.

In hundredo de **Langeberg** de tenentibus de **Benynton** de catallis *Ricardi de Stomok* fugitivi x. s.

De anno & vaſto ejuſdem medio tempore xl. s.

In hundredo de **Bregg** de ten. ſacriſtiæ de catallis *Iohannis le Rede* ſuſpenſi xv. s. viij. d.

In hundredo de **Dunhamfoꝛd** de ten. de **Littleboꝛne**, de catallis *Bernardi de Cucleſcumbe* fugitivi ij. s.

De catallis *Iohannis Rob. Gyngelot* fugitivi xij. d.

In hundredo de **Quernilo** de tenentibus de **Noꝛboꝛne** de catallis *Willelmi* filii *I. Spakenot* fugitivi xxv s.

De anno & vaſto terræ ejuſdem xxiv. s.

De medio tempore terræ ejuſdem xlviij. s.

De catallis *Iohannis* clerici *de Merton* ſuſpenſi iv. s. ix d.

De

Edward. I. Rex.

De anno & vaſto ejuſdem ix. s.

De catallis *Luca Aleulph* ſuſpenſi vj. s.

In hundredo de **Bewesburg** de tenentibus de **Rippele** & **Newsole** de catallis *N.* de **Newsole** ſuſpenſi ix. s.

In hundredo de **Allenesburg** de tenentibus de **Swanes** de catallis *Walteri Springet* ſuſpenſi v. s.

De anno & vaſto terræ ejuſdem x. s.

In hundredo de **Rinslo** de ten. de **Penstre** de catallis *Ada Fabri* fugitivi v. s. vj. d.

De catallis *Andrea le Brode* fugitivi vj. s. viij. d

De catallis parvi *Walteri* fugitivi xiij. s. iv. d.

De anno & vaſto terræ ejuſdem xxij. s.

In hundredo de **Blengate** de ten. de **Chiſtlet** & **Sture** de catallis *Thoma Pukel* fugitivi xxvj. s. viij. d.

De catallis *Thoma* filii *Ada de Wiskebeg* fugitivi vij. s. iv. d.

De catallis *Iohannis Bate* ſuſpenſi vj. s. viij. d.

De anno & vaſto terræ ejuſdem xiij. s. iv. d.

In hundredode **Blakeheth** de tenentibus *Ricardi Star.* vij. s.

De catallis *Willelmi Leverich* fugitivi x. s.

De anno & vaſto terræ *Henrici Morkes* fugitivi vj. s. viij. d.

De exitu & proventibus terræ ejuſdem ij. s.

De catallis *Roberti le Engleys* ſuſpenſi ij. s.

Civitas *Cant.* de catallis hominis de **Elyng** fugitivi vj. s.

§. 14. *Confirmatio libertatum prætactarum.*

EDWARDUS *Dei gratia &c. vicecomiti* Kanciæ *ſalutem. Quia abbas ſancti* Auguſtini Cantuariæ *per cartas prædeceſſorum noſtrorum regum* Angliæ *clamat habere catalla hominum ſuorum fugitivorum & dampnatorum in maneriis ſuis quæ ſunt in comitatu tuo, Tibi præcipimus quod demandam quam facis per ſummonitionem Scaccarii noſtri ponas in reſpectum, & diſtrictionem dicto abbati eadem occaſione factam interim relaxes.*

§. 15. *Archiepiſcopus cum cruce delata ingreſſus eſt monaſterium cum proteſtatione.*

EOdem anno dominus rex facto homagio regi *Franciæ* pro terris tranſmarinis rediens in *Angliam* hoſpitatus eſt in iſto monaſterio. Ad quem *Johannes Pecham* archiepiſcopus *Cantuarienſis* accedens cruce prævia ſub tali proteſtatione. « Univerſis Chriſti fidelibus ad quos præſentes literæ « pervenerint, frater *Johannes* permiſſione divina « *Cantuarienſis* eccleſiæ miniſter humilis &c. No- « veritis quod cum nos abbatiam ſancti *Auguſtini* « *Cantuariæ* in feſto ſancti *Dioniſii* anno Domini « M.CC. lxxix. cauſa viſitandi Chriſtianiſſimum « regem *Angliæ* & reginam tunc exiſtentes ibidem « cruce prævia intraremus, confitemur & recognoſci- « mus de plano quod per hoc non intendebamus, « nec volumus abbati & conventui loci ejuſdem « aliquod præjudicium generari, nec per hoc etiam « eorum privilegiis nunc vel in poſterum in aliquo « derogare, nec nobis aliquid juris acquirere quod « aliunde nobis aut eccleſiæ noſtræ non fuerit ac- « quiſitum.

§. 16. *Capitulo generali abbas* N. *præſidebat.*

ANno ſupradicto idem *N.* cum abbate *Glaſtoniæ* capituli generalis jam ſecundo præſidendo apud **Abendon** celebrati, ordinaverunt quaſdam mitigationes & declarationes ſuperiorum ſtatutorum per eoſdem abbates apud *Radingam* ſuperius editorum. In quo multa ardua & rigida, ut in veteri martirologio ſeriatim poterit videri, obſervari præcipiuntur. In quo ſtatutum eſt, ut *Oxon.* ubi ordinis noſtri fratres de diverſis monaſteriis cauſa ſtudii tranſmittendi decenter habitare valeant & honeſte, unanimiter conceſſum eſt, quod omnis domus religionis noſtræ provinciæ *Cant.* de ſingulis marcis omnium ſpiritualium & temporalium ſuorum ſecundum taxationem, ij. d. conferat ad emendationem & ſuſtentationem habitationis ſupradictæ: unde communiter inolevit, ut in omni capitulo provinciali pro ſupradicto negotio ſit collecta ordinata & in opus hujuſmodi levata. *J. Pecham Archiep.*

CAP. XXVII.

§. 1. *Calumpnia abbatis & conventus de* **Leſnes** *de advocatione eccleſiæ de* **Newyngton**, *eo quod ſita eſt in ſolo fundatoris eorundem, videlicet domini* Almeryci de Lucy.

ANno Domini M.CC. lxxxj. anno *Edwardi* regis vij°. facta fuit quædam finalis concordia coram *Johanne de Reygate* & ſociis ſuis inter *Nicholaum* abbatem ſancti *Auguſtini Cant.* querentem, & *Robertum* abbatem de **Leſnes** deforciantem, de advocatione eccleſiæ de **Newynton** juxta **Middelton**, unde aſſiſa venit recognitura, quis præſentavit ultimam perſonam quæ mortua eſt, ad eccleſiam de **Newynton**, cujus advocationem abbas S. *Auguſtini* clamat verſus abbatem de **Leſnes**. Et unde prædictus abbas ſancti *Auguſtini* dicit, quod quidam *R.* prædeceſſor ſuus ultimo præſentavit ad eccleſiam prædictam quendam *Radulphum* clericum, & ad præſentationem ſuam fuit ipſe inſtitutus & ultimo obiit perſona in eadem. Et abbas de **Leſnes** dicit, quod non vacat, immo plena eſt & conſulta de ipſo abbate & conventu ſuo qui eam tenent in proprios uſus, de dono cujuſdam *Ricardi Lucy*; qui tanquam verus patronus quendam prædeceſſorem ſuum inde feoffavit, & profert cartam regis *Johannis* quæ teſtatur, quod ipſi habent prædictam eccleſiam de dono prædicti *Ricardi*. Profert etiam cartam prædicti *Ricardi* quæ teſtatur quod dedit eis prædictam eccleſiam de **Newynton**. Tandem per communes amicos contentiones hinc inde conquieverunt ſub hac forma; videlicet, quod prædictus abbas ſancti *Auguſtini* pro ſe & ſucceſſoribus ſuis remiſit & quietum clamavit præfato abbati de **Leſnes** totum jus advocationis eccleſiæ de **N.** ſupradictæ. Et pro hac recognitione, remiſſione, quieta clamatione & concordia abbas de **Leſnes** conceſſit pro ſe & ſucceſſoribus ſuis, quod ipſi ſumptibus ſuis infra annum proximo venturum intrabunt mariſcum de **Plumſted** & **Leſnes**, ſcilicet totam terram quæ jacet verſus orientem inter gutteram de **Borſtall** & novam *Wallam* quam *Johannes Rouger* conſtruxit in **Heyflete**. quam *Wallam* per j. menſem ſequentem ſumptibus ſuis contra mare ſuſtinebunt. Et extunc prædictus abbas ſancti *Auguſtini* & ſucceſſores ſui, abbas de **Leſnes** & ſucceſſores ſui ſimul cum tenentibus eorum de prædicto mariſco pro portione tenementorum ipſos in prædicto mariſco contin- An. Dñi 1281.

Edw. I. Rex. contingente ſecundum uſum & conſuetudinem mariſci prædictam wallam ſuſtinebunt. Et ſciendum quod abbas ſancti *Auguſtini* dedit prædicto abbati de **Leſnes** in auxilium ad prædictam wallam conſtruendum ij. marcas argenti & M. quingentas cleias de virgis ejuſdem in *le* **Helde** ſumptibus abbatis de **Leſnes** ibidem quærendas.

ET quia ſupra in tercio folio fit mentio de manerio de **Newynton** & de vij. partibus ejuſdem, ideo qualiter fuit in primis temporibus de illo manerio, & qualiter abbatia ſancti *Auguſtini* duarum partium illius poſſeſſionem fuit adepta, præſenti calamo inſerere duxi expediendum. Igitur apud manerium de **Newynton** fuerunt quondam moniales quæ tenuerunt manerium illud integre, ſcilicet id quod dominus abbas ſancti *Auguſtini* tenet, & id quod hæres domini *G. de Lucy* tenet, & id quod hæredes *B. de Ripariis* tenent præter id quod *Ricardus de Lucy* adquiſivit de *Brunello* de **Middelton**, & tunc defendebatur illud manerium pro j. ſullyngata terræ verſus regem apud **Middelton.** Poſtea contingebat quod prioriſſa ejuſdem manerii ſtrangulata fuit de coco ſuo noctu in lecto ſuo, & poſtea tractata ad puteum quod vocatur **Nunnepet.** Quo comperto, cepit dominus rex manerium illud in manum ſuam, & tenuit illud in cuſtodia ſua cæteris monialibus uſque *Scapeiam* inde amotis. Poſtea *Henricus* rex pater *Johannis* regis ante martyrizationem ſancti *Thomæ* martyris per conſilium conſtituit ibi vij. ſacerdotes quaſi canonicos ſeculares, & dedit illis dictum manerium integrum cum xxviij. piſis caſei de manerio de **Middelton.** Subſequenti vero tempore unus occiſus fuit inter eos, de qua morte quatuor fuerunt culpabiles, & duo reliqui culpabiles non inventi per licentiam domini regis portionem ſuam dederunt abbatiæ ſancti *Auguſtini*, & quinque partes remanſerunt in manu regis uſque dedit illas partes domino *Ricardo de Lucy* Juſticiario ſuo: unde abbas ſancti *Auguſtini* tenuit prædictas duas partes quouſque per concambium, ut ſupradictum eſt, una cum xj. s. v. d. annui redditus in hamello de **Chetham** fuit ſibi ſatisfactum, qui quidem hamellus poſtea devenit in manus abbatis de **Faverſham** ex dono prædicti *Ricardi de Lucy*; qui abbas de prædicto redditu eccleſiæ beati *Auguſtini* reſpondet in præſenti. Alia quædam ſcriptura tradit illos vij. prebendarios tempore regis *Willelmi* conqueſtoris ſic deliquiſſe, per quorum delictum omnia ſua ibidem in manum regis fuerunt foriſfacta. Qui quidem dominus *Willelmus* rex duas partes ſæpe nominatas dedit abbati ſancti *Auguſtini*. Quis vero iſtarum opinionum ſit verus in effectu ad eligendum relinquo obſioni legentis.

§. 2. *De terris de* **Newſole** *inter nos & abbatem de* **Langele.**

CIrca hæc tempora fuit quædam contentio orta inter abbatem ſancti *Auguſtini* & abbatem de **Langele**, occaſione quarundam terrarum & tenementorum in tenura prædictorum abbatis & conventus ſancti *Auguſtini* de **Newceſole** per abbatem de **Langele** in feodum perquiſitorum. Tandem prece dictorum abbatis & conventus de **Langele** & caritatis intuitu, prædicti abbas & conventus ſancti *Auguſtini* conceſſerunt eiſdem & eorum ſucceſſoribus prædictas terras & tenementa, tenendum de ipſis & ſucceſſoribus eorundem in perpetuum, reddendo inde per annum eccleſiæ ſancti *Auguſtini* xlviij. s. v. d. q. faciendo ſimiliter eiſdem de tribus ſeptimanis in tres ſeptimanas ſectam curiæ de **Newſole** & conſuetudines & auxilia ad relevationem abbatiæ S. *Auguſtini* poſt unamquamque vacationem ſicut alii tenentes ejuſdem tenuræ; feoditatem eciam & relevium xxv. s. & ij. d. poſt mortem, reſignationem, diſceſſionem vel qualemcumque amotionem abbatis de **Langele**, Ita tamen quod de cætero terras vel tenementa aliqua in tenura abbatis & conventus S. *Auguſtini* ſine eorum licentia ſpeciali non perquirent. *J. Pecham* Archiep.

Eodem anno quædam permutatio redditur cum Comite de *Warennia* pro hoſpicio abbatis in **Suthwerk** ſub tali tenore. *Omnibus ad quos præſens carta pervenerit*; J. *Comes de* Warennia *ſalutem. Noveritis nos omnino remiſiſſe & quietam clamaſſe pro nobis & heredibus noſtris inperpetuum* Nicholao *abbati ſancti* Auguſtini Cant. *& ejuſdem loci conventui & eorum ſucceſſoribus ſectam curiæ noſtræ de* **Suthwerk** *quam nobis debuerunt pro toto meſuagio ac domibus ſupra ædificatis & omnibus ſuis pertinentibus, quod habent de feodo noſtro in* **Suthwerk** *ſito ſuper* Tamiſiam *inter* le **Breggehouſe** *& eccleſiam ſancti* Olavi: *& idem meſuagium cum ædificiis ſuperædificatis, & omnibus ſuis pertinentiis eis & eorum ſucceſſoribus conceſſimus, Tenendum in perpetuam elemoſinam de nobis & heredibus noſtris quietum ab omni ſervicio ſeculari ad nos vel ad heredes noſtros inde pertinente. Salvo ſervicio aliis inde debito ſi quod cuicumque alii quam nobis inde debeatur. Et pro hac remiſſione & conceſſione idem abbas & conventus dederunt nobis quinque ſolidos annui redditus in* **Suthwerk**, *& receperunt nos & heredes noſtros in omnibus beneficiis quæ fient in eccleſia eorum inperpetuum.* Quam vero ſectam quidam *Willelmus Craſpeys* eidem Comiti pro eodem meſuagio tenebatur facere, & eccleſiam S. *Auguſtini* verſus eundem Comitem priori tempore in omnibus acquietare.

Anno quo ſupra fuit finalis concordia facta in curia regis apud *Cantuariam* coram *Iohanne de Reygate* & ſociis ſuis Juſticiariis itinerantibus inter *Nicholaum* abbatem petentem per *W. Cokfeld* poſitum loco ſuo ad lucrandum vel perdendum, & *Hamonem Fayreport* & uxorem ejus tenentes de xxiiij. acris terræ cum pertinentiis in **Chiſtelet**; unde placitum fuit inter eos in eadem curia; ſcilicet quod prædicti *H.* & uxor ſua recognoverunt prædictam terram eſſe jus ipſius abbatis; & tres acras terræ de prædicta terra quæ jacent juxta **Weſtbeterecruch** ei reddiderunt, & pro ſe & hæredibus ſuis eidem abbati remiſerunt & quietum clamaverunt.

§. 3. *Hoſpitatio archiepiſcopi in maneriis noſtris.*

ANno Domini M. CC. lxxxij. dominus *Johannes* archiepiſcopus fecit moram in diverſis maneriis noſtris; unde nolens per hoc factum huic eccleſiæ præjudicium generari in futurum, conceſſit nobis ſuas literas ſub tali forma: *Frater* Johannes *&c. Cum ex libertate conceſſionis veſtræ ut nos & noſtri quando locus & tempus ſe offerunt in veſtris* An. Dñi 1282.

maneriis

Edward. I. Rex. *maneriis ac locis aliis hoſpitemur, ut aliquos actus nobis qualitercumque incumbentes exerceamus, non debeatis incomodum aliquod reportare, tenore præſentium vobis notum facimus, quod præmiſſa ſic fieri volumus & intendimus ut cum gratiarum actione eo amplius propter hoc vobis aſtricti, abſque omni veſtro dampno & præjudicio tam ſuper exemptione veſtra quam juriſdictione, ac juribus veſtris & aliis quatenus ex privilegiis vobis conceſſis ut aſſeritur hactenus ſunt optenta, ſingula quæque per nos ibidem acta procedant, vobis & veſtris ſucceſſoribus jus in præmiſſis omnibus & ſingulis obſervantes priſtinum & illæſum.*

Circa hæc tempora fuerunt adquiſitæ ad manerium de Menſtre per fratrem *Hamonem de Herbam* tunc cuſtodem ibidem xxxvj. acræ terræ una cum annuo redditu de xix.s. iij.d.

§.4. *Compoſitio cum hominibus de* Stonore & Sandwico.

An. Dni 1283. ANno ſequenti concordatum fuit inter abbatem ſancti *Auguſtini* & homines de Stonore & *Sandwico* de omnibus contentionibus inter eos diverſa vice motis, ſub hac forma: « Notum ſit univerſis, quod cum contentiones motæ eſſent inter *Nicholaum* abbatem ſancti *Auguſtini Cant.* & ejuſdem loci conventum ex parte una, & homines de Stonore & *Sandwico* ex altera, de hoc quod præfati abbas & conventus exigebant, quod præfati homines de Stonore facerent eis redditum, relevium, feoditatem, ſectam ad curiam ſuam & alias diverſas conſuetudines pro omnibus & ſingulis tenementis ſuis in Stonore, quæ quidem ſervicia præfati homines de Stonore prius in parte dedixerunt, & diverſas diſtrictiones ob hoc captas deforciaverunt. Tandem *Stephano de Peneceſter* & *Rogero de Norwod* mediantibus, de conſenſu partium conventum eſt inter eos & concordatum, videlicet quod præfati homines de Stonore pro ſe & hæredibus ſuis conceſſerunt tenere omnia tenementa ſua in Stonore de præfatis abbate & conventu & eorum ſucceſſoribus in perpetuum, faciendo eis debita ſervicia, ut in fidelitate, redditu, releviis & ſectis curiæ & aliis conſuetudinibus debitis. Ita quod ſummonicio curiæ ipſius abbatis fiat ſemper tercia die ante curiam tentam. Et quod liceat præfatis abbati & conventui & eorum ſucceſſoribus tenentes de Stonore in curia ſua ibidem de omnimodis rebus juſtitiam exigentibus per ballivos proprios per ipſos abbatem & conventum conſtitutos, ſecundum legem & juſtitiam juſticiare; & quod omnimodum dominium habeant in Stonore prout in cartis regum *Angliæ* plenius continetur. Et pro hac recognitione prædicti abbas & conventus pro ſe & ſucceſſoribus ſuis conceſſerunt, quod præfati tenentes de Stonore & hæredes eorum per mare navigantes ſive merchandiſas exercentes, à tempore ſummonitionis curiæ ipſius abbatis uſque poſt eandem curiam tentam, ſuper mare vel alibi extra comitatum in negotiis ſuis & merchandiſis exiſtentes, in curia illa non ponantur in defaltam, nec aliquod dampnum incurrant propter abſentiam ſuam, niſi placitent vel inplacitentur. Proviſo tamen, quod reſidui tenentes rationabiliter ſubmoniti ad curiam illam, ſcilicet de Menſtre, venient in propriis perſonis, vel per eſſoniatorem, vel attornatum rationabiliter in curia ipſius abbatis conſtitutos, & quod Juſticia & Judicia curiæ ipſius non prorogentur, ſet per eoſdem plenaria juſticia fiat unicuique. Et inſuper conceſſerunt prædicti abbas & conventus quod ſupradicti tenentes de Stonore ibidem commorantes habeant & paſcant in mariſco abbatis de Stonore infra Hennebergh oves proprias & non alienas; ſolvendo annuatim pro herbagio earundem, videlicet pro ſingulis iiij. bidentibus j. d. in vigilia *Johannis Baptiſtæ*. Ita quod extra Hennebergh nullam paſturam poſſint clamare. Et nichilominus liceat præfatis abbati & conventui & eorum ſucceſſoribus oves ſuas proprias in eodem mariſco paſcere, & molendina & alia ædificia pro voluntate ſua conſtruere. Cum vero placuerit dictis abbati & conventui mariſcum vel aliquam partem ejuſdem includere, tenentes de Stonore, extunc nichil debent infra illud incluſum habere, vendicare vel clamare. Et ſi fortaſſe advenerit quod clauſtura dicti mariſci per maris inpulſum deſtruatur, ita quod abbas illum mariſcum tenere non poſſit incluſum, extunc dicti tenentes habeant totam paſturam in mariſco illo in forma ſupradicta. Concordatum eſt eciam quod nullus de communitate de Stonore vel *Sandwico* de cætero intret mariſcum abbatis ad effodiendum in eodem ſive ad terram inde aſportandam contra voluntatem abbatis. Item quod nullus de eadem communitate in wallis contra mare inter Stonore & Clyveſende petram colligat de cætero nec aſportet, nec laſtagia navium capiat, niſi ſub pleno mare in communibus fluctibus inter fluctum altiſſimum & fluctum infimum. Præterea quod nullus de eadem communitate de cætero aliqua de cauſa ballivos abbatis apud Stonore inpedire præſumat, quo minus dictus abbas tenentes ſuos de Stonore & alios ibidem delinquentes poſſit juſticiare, & conſuetudines ſuas ibidem ſine calumpnia & impedimento levare. Concordatum eſt eciam quod diſtrictiones quas ballivi abbatis facient in Stonore & in mariſco infra Hennebergh remaneant infra Hennebergh & extra non fugentur. Et conceſſum eſt ex utraque parte quod ſi aliqua pars contra iſtam concordiam aliquid facere præſumpſerit, alia pars habeat ſuum recuperare per Breve de judicio exiens de iſto recordo. Et pro hac conceſſione prædicti homines vadeant abbati C. marcas.

J. Peckam Archiep.

Abbas tamen ad inſtantiam epiſcopi *Wellenſis* remittit eiſdem totum prædictum debitum pro x. doliis vini precii xxx. marcarum.

Omnibus ad quos præſens ſcriptum pervenerit S. de Peneceſter *miles ſalutem in Domino ſempiternam. Cum dominus* Alexander de Balliolo *&* Yſabella *de* Dover *Comitiſſa de* Aſſolin *uxor ejus, de homagio & ſervicio heredum* Walteri de Wengham *de feodo de* Sybertiſweld *debitis me feofaverunt, Tenendum de capitalibus dominis feodi illius abſque ullo medio, Concedo & recognoſco pro me & heredibus meis idem homagium, ſervicium, & feodum tenere de abbate ſancti* Auguſtini Cant. *& ſucceſſoribus ſuis, & eccleſia ſua ſancti* Auguſtini *in capite per ſervicium feodi j. militis ut in homagiis, ſectis curie ſue, releviis, ſcutagio & aliis ad feodum j. militis ſpectantibus: & præterea per* xxiiij.s. *inde reddendos in theſauraria ſua ſancti* Auguſtini Cant. *inperpetuum.*

§. 5. *Di-*

Edward. I. Rex.

§. 5. *Dimiſſio demandæ ſubſidii ab tenentibus noſtris de* Hellyng *&* Swalclive.

An. Dñi 1283. EOdem anno ſcilicet anno Domini M.CC.lxxxiij. abbas *Nicholaus* quietos clamavit tenentes de Hellyng & Swalclyve de ſubſidio tempore vacationis faciendo, ſub iſto tenore.

Cum à tenentibus noſtris de Hellyng *&* Swalclyve *ad cameram noſtrum ſpectantibus aliquando exigebamus, quod poſt quamlibet vacationem rationabile ſubſidium ad relevationem domus noſtræ præſtarent, ſicut alii tenentes noſtri de antiqua conſuetudine facere conſueverunt & hactenus fecerunt, Quia præfati homines ad nullum officium præterquam ad cameram intendere conſueverunt, & dictum ſubſidium nunquam facere conſueverunt ut aſſerebant; Nolentes eoſdem vel eorum hæredes contra eorum antiquas conſuetudines indebite prægravari, remiſimus & quietam clamavimus pro nobis & ſucceſſoribus noſtris omnem demandam prædicti ſubſidii, ita quod ipſi & hæredes eorum de cætero ab exactione dicti ſubſidii perpetuis temporibus ſint quieti.*

§. 6. *Hundreda de* Rinslo, Blengate, *&* Dunhamford *ad firmam conceduntur.*

ANno ſupradicto *Edwardus* rex conceſſit eidem *N.* abbati & conventui hundreda de Rinslo, Blengate, & Dunhamford per feodi firmam C. s. ad ſcaccarium in feſto ſancti *Michaelis* & Paſchæ annuatim ſolvendos. Ratione quorum hundredorum dominus abbas & prædeceſſores ſui poſſunt facere judicium de latronibus cum manuopere captis in quibuſcumque feodis infra hundreda prædicta contentis. Eodem anno ordinavit, quod ſingulis diebus feſtivalibus in quibus abbas magnam miſſam tenetur celebrare. vel Prior in ejus abſentia, ebdomada magnæ miſſæ, vel alius rogatu ipſius dicet horas de die in conventu; & quicumque dixerit horas eo die celebrabit, & dabit benedictionem in refectorio, & dicet completorium, & dabit aquam benedictam quod facere ſolebat ebdomada miſſæ matutinalis, vel ejus vicarius.

§. 7. *Inſtitutio abbatis* N. *de abbreviatione divini ſervicii.*

ISte autem abbas *Nicholaus* ut confratres ſui commodius poſſent vacare orationi & contemplationi, inſuper & ut in diverſis libris quandoque ſtudendo operam darent, capellam in dormitorio cum ſtudiis eidem annexis ad maximam commoditatem conſtruxit; & quia ſibi cura fuit de omnibus & ita bene de temporalibus ſicut de ſpiritualibus curam gerens ſolertem, ordinavit & ſtatuit de conſenſu unanimi, ad ſupradicta melius & liberius cuſtodienda, ut de divinis officiis quæ ſcilicet de regulæ noſtræ ſubſtantia non exiſtant, aliqualiter moderentur: unde iſta reddi & cantari ſufficere credidit in conventu, videlicet *Pſalterium, Ympnare, Cantulare, Regula monachorum, Omnia invitatoria, Verſus omnium Reſponſoriorum & proceſſus. Regula prima, Antiphonia de laudibus, & omnia reſponſoriola, Sex communes feriæ integræ & totum commune Sanctorum.* Cætera autem omnia ter reddere in libro, & ſuper librum in conventu cantari *Verba mea* quod poſt *Laudes* dici ſolebat ſemper, niſi dum fratris duraverit trigintale, licite poteſt intermitti. In principalibus vero feſtis vel quaſi, de cruce & de omnibus ſanctis, ad veſperas & ad laudes ſufficit memoria in conventu. Hujus vero prætextu moderationis ordinavit, quod divinum officium moroſius & devotius ab omnibus ſuſtenetur, & etiam ut reliquo tempore in ſtudiis & bonis occupationibus diligentius quiſque ſe occuparet. Item, quod gardiani & alii ultra quinque dies extra monaſterium abſque ſocio non morentur. Item, quod ſeneſcalli & omnes cuſtodes clerici & ballivi libertates & conſuetudines quas de jure & conſuetudine habere deberemus cuſtodiant & defendant; & quod nullæ novitates introducantur vel purpreſturæ unde inpoſterum eccleſia gravamen poſſet ſuſtinere; & quod diligentiam adhiberent ſpecialem, ne à quibuſcunque ſuper nos purpreſturæ fiant quoquo modo; & quod pauperes tenentes noſtri defendantur contra cacherellos quantum de jure poſſent. Item quod in hundredis vicinis die quo tenentur ſit aliquis de noſtris ad explorandum ſi ibi tractentur aliqua quæ nos tangunt; & ad hoc curam habeat ſeneſcallus, clericus curiæ & ballivus magnæ curiæ. Item, quod ſeneſcallus inquirat diem aſſignatum vicecomiti *Kantiæ* ad computandum *Londoniæ* ad ſcaccarium, ut ibidem poſſet eſſe in negotiis quæ nos tangunt in eodem, & ad talem diem ſemper vadat inſtructus. Item ſi inter nos & cives *Cant.* quæſtio aliqua vertatur ſuper juribus & conſuetudinibus eccleſiam noſtram & ipſos contingentibus, quod ſecundum compoſitionem inter nos & ipſos habitam procedatur, niſi alio modo facilius hujuſmodi quæſtio poſſet terminari. Item, ſi contingat quæſtionem moveri inter nos & archiepiſcopum vel ejus tenentes de ſubtractionibus, purpreſturis, dampnis ſeu aliis injuriis hinc inde factis, quod conſuetudo illa quæ dicitur Bilage obſervetur. Item, ſi contingat quæſtionem moveri inter nos & Priorem & Capitulum S. *Trinitatis*, ſi ſit de facto quod nobis fieret præjudicium ſuper juribus terrarum, tenementorum, conſuetudinum, vel reddituum, niſi per ſeneſcallum utriuſque eccleſiæ vel cuſtodes poſſet commode emendari, ſtatim procedatur juxta formam compoſitionis inter nos & ipſos habitam ad ipſius delicti emendationem, & quod ſemper habeantur certi ordinatores ad hujuſmodi caſus terminandos. Item, quod ſeneſcallus & cuſtodes noſtri diligenter inquirant de injuriis per ballivos vel cacherellos vicecomitis nobis vel tenentibus noſtris factis, & quod de hujuſmodi injuriis notare faciant annum & diem & locum, & delicti qualitatem vel modum.

J. Pecham Archiep.

Ordinavit etiam quod cedentibus vel diſcedentibus rectoribus vel vicariis in eccleſiis noſtri patronatus, ſtatim per cuſtodem loci illius claves eccleſiæ accipiantur, & facto inventario de libris, veſtimentis, & aliis ad illam eccleſiam pertinentibus, tradat cuſtos prædictus illas claves & curam illius eccleſiæ alicui fideli ſacerdoti jurato, quod res hujuſmodi ſalvo cuſtodiet & eccleſiæ deſerviet uſque ad inſtitutionem alterius rectoris vel vicarii, & quod claves illas nulli tradet niſi cuſtodi noſtro vel ſuo certo attornato, à quo rector vel vicarius proximo inſtituendus eas debet recipere in inſtitutione ſua; & quod fructus medii temporis per cuſtodem bene conſiderentur, quia dividi debent inter abbatem & archi-

Edwar. I. Rex.

archidiaconum. Et ideo poſt inſtitutionem rectoris vel vicarii, computare debent abbas & archidiaconus de fructibus illia medii temporis, quibus eciam ſuſtentati debet ſacerdos qui deſervit eccleſiæ ſi ſufficiant, ſi vero non ſufficiunt, communibus expenſis abbatis & archidiaconi debet ſuſtentari. Item, quod nunquam rector vel vicarius inſtituatur in eccleſiis noſtris niſi cuſtos ejuſdem loci præſeos ſit vel aliquia ea parte abbatis. Item, quod omnes rectores vel vicarii noſtri qui non fecerunt fidelitatem ut moris eſt in noſtro capitulo, per cuſtodes locorum citentur, ut ad certum diem veniant ad faciendum quod de jure & conſuetudine facere debeant eccleſiæ noſtræ in hac parte. Item, quod non permittatur quod fiant novæ cantariæ infra limites noſtrarum eccleſiarum. Item, quod ſeneſcalli & alii miniſtri diligenter provideant, ne miniſtri regis ſeu cujuſcunque alterius in noſtris hundredis, curiis, foris, mercatis, officium vel factum aliquod exerceant unde nobis poſſet fieri præjudicium in futuro. Item, quod fratres noſtri ad venias ſint domi in capitulo niſi rationabilis cauſa eos impedierit, & quod cuſtodes provideant de capis & cellis ad opus fratrum qui ſecum per vices moraturi ſunt ad recreationem. Et quod nullus cuſtos aliquod opus conſtruat de cuſtu C. s. abbate inconſulto, exceptis wallis contra mare, grangiis, boveriis, & aliis valde ſibi neceſſariis. Item ob affectionem & amorem quem habuit erga ſuos fratres quos ſemper dilectionis proſequebatur affectu ſtatuit & unanimi aſſenſu ordinavit, ut contra Purificationem beatæ *Mariæ* fiat liberatio ceræ in hunc modum; videlicet abbati xl. l. Priori xv. l. ſupprioti ix. l. præcentori vij. l. cuſtodi beatæ *Mariæ* xv. l. xxvj. ſenioribus ſingulis eorum vij. l. xviij. fratribus mediis cuilibet v. l. cæteris autem minoribus cuilibet iiij. l. Item de diſtributione argenti ordinavit ſic; videlicet abbati iiij. l. Priori xxx. s. ſuppriori xv. s. præcentori xv. s. xxvj. ſenioribus ſingulis xiij. s. Item xviij. fratribus mediis cuilibet xj. s. ij. d. cæteris autem minoribus ſingulis vij. s. vj. d. Hæc & multa alia idem *Nicholaus* conſtituit & ordinavit pro ſtatu & utilitate ſuæ eccleſiæ. Quæ ſi fuerint in ſuo effectu obſervata, hæc eccleſia in temporalibus floreret incremento, & in ſpiritualibus læſionem minime ſuſtineret. Iſte tamen abbas quadam opinione ſingulari circumventus, more mendicantium vel hoſpitalium unum ſignum, ſcilicet campaniolam tantum in iſta eccleſia ad convocandum fratres ad ſervicium divinum diſpoſuit ordinaſſe; ſed conventu prout debuit reſiſtente hujuſmodi deſiderio merito fruſtratus eſt. Et nota quod tempore iſtius *Nicholai* abbatis eccleſia *Auguſtinenſis* ſua libertate pacifice in omnibus proſpere egit & immunitatibus quamplurimum gaudebat, unde de præcedentibus non recolo me per eorum actus in regimine vidiſſe illum excellentem, nec vero in ſubſequentibus ſurrexit ſibi quoæqualis.

Cap. XXVIII.

§. 1. Thomas Fyndone *in abbatem creatus eſt.*

An. Dñi 1283. ANno igitur Dom. ſupradicto, ſc. M.CC.lxxxiij. cum bonæ memoriæ dominus *Nicholaus de Spyna* paſtor hujus eccleſiæ per x. annos, & de ſequenti per quatuor vel quinque ſeptimanas gregem ſibi commiſſum ſtrenuiſſime rexiſſet, & ea quæ prius in *Romana* curia ob zelum tamen domus ſuæ ibidem fecerat mente revolvens, quia vir erat ſtrictæ conſcientiæ, videns ſemetipſum pro hujuſmodi cauſa in conſcientia fore læſum, nec ulterius paſtorale officium poſſe ſibi de cætero juſto titulo competere; ipſe petita licentia à rege & obtenta, eodem autem rege cauſam ſui tranſitus minime cognoſcente, tranſfretavit; ipſoque coram ſummo pontifice conſcientiam ſuam demonſtrante, & eodem pontifice ſuper hujuſmodi offenſa cum eodem *Nicholao* libenter voluiſſe diſpenſaſſe, tamen ipſe omnibus ſepoſitis continue ceſſionem ſuam cum maxima inſtantia procuravit. Tandem die ſancti *Pancraſii* martyris dominus apoſtolicus *Martinus* papa iiij. ſuam ceſſionem admiſit. Qua admiſſa, idem papa fratrem *Thomam de Fyndone* tunc tercium Priorem S. *Auguſtini Cant.* in *Anglia* exiſtentem præfecit in abbatem apud urbem veterem anno pontificatus ſui iij. Injunxit vero idem papa eidem *N.* in ſua ceſſione, ut nominaret ſibi perſonam magis habilem monaſterii cui præſidebat. Ille vero prædictum *Thomam* denominavit eſſe virum prudentem, moribus, ſcientia & ætate multipliciter decoratum, in temporalibus & ſpiritualibus circumſpectum. Et quia idem papa noticiam illius perſonæ temporibus retroactis memorialiter habebat, eidem denominationi libenter annuit & conſenſit. Egreſſæ ſunt ergo bullæ papales, & in octabis apoſtolorum *Petri & Pauli*, eidem *Thomæ* exiterant præſentatæ, quæ fuerunt lectæ ſtatim eodem die præſentibus Comite *Cornubiæ*, *Stephano de Peneceſter* tunc conſtabulario *Doveriæ*, magiſtro *Iohanne de Lacy*, & multis aliis; & ſtatim idem dominus *Thomas* ſic creatus in abbatem, arripuit iter verſus regem ad oſtendendum ei bullam apoſtolicam. Quem invenit apud Snowden apud Karnarvan xix. die Junii; qui bullam cum dicto abbate benigne admiſit. Et prædictus dominus *Thomas* abbas eidem regi totum proceſſum ceſſionis prædicti *N.* & eciam ſuæ creationis ore tenus expreſſit. Iſtis ſic habitis, benedictus eſt *Londoniæ* die ſancti *Ambroſii* de mandato domini papæ ab archiepiſcopo *Dublinenſi*.

J. Peckam Archiep.

Cum vero fama laboraſſet ſic de ſupradicta ceſſione, venit eſcaetor regis die nativitatis ſancti *Iohannis Baptiſtæ*, & abbatiam in manus domini regis ſeiſivit, & eam tenuit tanquam excaetam uſque diem Mercurii proximo ſequentem; quo die venit *P. Huntyngfeld* vicecomes *Cantiæ*, & prædictam abbatiam cuſtodiendam recepit per tale breve.

EDWARDUS. *Cum abbas ſancti* Auguſtini Cant. *abbatiam ejuſdem loci in manus domini papæ reſignaverit ut accepimus, tibi præcipimus quod abbatiam prædictam cum pertinentiis in manum noſtram capias & ſalvo cuſtodire facias, donec aliud inde tibi præceperimus, ita quod de exitibus ejuſdem nobiſ reſpondere poſſis à tempore reſignationis prædictæ, Inquirens diligenter de tempore quo vacare incepit.*

Et idem *P.* iſtam abbatiam ſic habuit cuſtodiendam uſque xx. diem Julii, quo die dominus rex per breve ſuum tradidit dominis *Iohanni de Berne* & *N. de Ryngelton* dictam abbatiam ad cuſtodiendum. Qui eam cuſtodiebant uſque ad diem ſanctæ *Fidis* virginis, qua die *Thomas de Fynden* abbas fecit finem cum domino rege apud Acton Bournel

Edwar. I. *Rex.* in parliamento pro eo quod ſic fuerat creatus in abbatem licentia domini regis minime petita, pro CCCC. marcis, de quibus rex remiſit centum ad inſtantiam domini epiſcopi *Batonia* tunc Cancellarii regis. Et ſic liberata fuit eidem *Thome* abbathia ſua per literam domini regis patentem. Cujus tenor talis eſt.

EDWARDUS *&c. Militibus, liberis hominibus, & omnibus aliis tenentibus de abbatia ſancti* Auguſtini Cant. *ſalutem. Sciatis quod cum ſummus pontifex per ceſſionem* Nicholai *nuper abbatis dicta abbatia eam in manum ſuam reſignavit, de perſona* Thomæ de Fyndene *monachi dicti monaſterii tunc in* Anglia *exiſtentis eidem monaſterio providerit, & ipſum præfecit in abbatem ſicut per litteras ſuas patentes nobis ſignificavit: Nos eidem* Thomæ *abbati temporalia ejuſdem abbathia cum juribus, libertatibus, & omnibus aliis ad eandem pertinentibus ſicut prædeceſſores ejus tenuerunt reddidimus. Et ideo vobis mandamus, quod eidem* Thomæ *abbati tanquam domino veſtro in omnibus quæ ad abbathiam illam pertinent intendentes ſitis & reſpondeatis.*

Et ſciendum eſt quod dominus rex liberavit abbathiam prædicto domino *Thome* abbati ſalvis ſibi exitibus temporalium à die ſancti *Pancratii*, quo die abbatia cœpit vacare, uſque diem ſanctæ *Fidis* Virginis, quo die liberata fuerit abbathia prædicto abbati apud **Acton Burnel**, ut ſupra notatur, expenſis abbatis & conventus & eorum familiæ neceſſariis per idem tempus deductis; de quo tempore prædicti abbas & cuſtodes una cum *Petro de Hunyngfeld* vicecomiti *Kancia* reſponderunt, videlicet de tallagio aſſeſſo, per idem tempus, per diverſa maneria xlj.l. xvj.s. viij d. de placitis & perquiſitis omnium curiarum xxx.l. vj.s. vj.d. ob. Et de redditu aſſiſo & forinſeco lxxx.l.x.s. viij.d. Et de venditione bladi & redditu in quibuſdam maneriis præter ſuſtentationem monachorum & eorum familiæ liiij.l. xiij.s. ix.d. ob. Et de omnibus aliis exitibus & conſuetudinibus per idem tempus de diverſis parcellis lxxxxj.li. xij.s. iiij.d. Et eſt totalis ſumma CCC. l.

§. 2. *De ſervicio unius militis in* Wallia.

An. Dñi 1284. ANno Domini M. CC. lxxxiiij. dominus *Thomas* abbas fecit ſervicium unius militis in exercitu regis in *Wallia*, & pro expeditione ſua ibidem per dominum *Henricum de Cobeham* pro xx.l. quod vero ſervicium & quicquid eidem incumbebat pro dicto abbate fideliter fecit, & eum ſuper hoc verſus regem in prædicta ſua expeditione totaliter quietavit & conſervavit indempnem. Pro qua cauſa fuit ſcutagium levatum de feodis militaribus abbathiæ S. *Auguſtini* pro ſupradicto ſervicio abbatis. Et fuit quodlibet feodum militare integrum aſſeſſum tunc ad xl.s. Et ſciendum eſt quod ſcutagium eſt aliquando majus & aliquando minus ſecundum voluntatem regis, & ſecundum hoc capiatur. Eodem anno idem abbas levavit ſubſidium à tenentibus ſuis ad opus ſui paleſridi, ſicut & fecit ſuus prædeceſſor *Nicholaus*.

§. 3. *Compoſitio cum Priore S.* Trinitatis, *pro caya in* Fordwico.

1285. ANno Domini M. CC. lxxxv. die Lunæ proxima poſt feſtum tranſlationis ſancti *Thome* martyris ſedata eſt diſcordia quæ mota fuerat inter abbatem ſancti *Auguſtini* & Priorem ſanctæ *Trinitatis* *J. Pecham Archiep.* de quadam caya & domo ædificata in quodam prato apud *Fordwicum* per Priorem ſanctæ *Trinitatis*, quæ ædificia abbas ſancti *Auguſtini* deſtrui præcepit; quibus iterum per Priorem ibidem ædificatis abbas ſecundo funditus evertit meremio & omnibus aliis ibidem inventis in *Sturam* projectis; unde ad prædictam litem pacificandam dominis *Henrico* epiſcopo de *Verdun*, *Otes de Gronſonn*, *Stephano de Penecester*, & aliis nobilibus per dominum regem ad hoc ſpecialiter aſſignatis, ſub hac forma conquieverunt. Quod Prior pro ſe & ſuis ſucceſſoribus conceſſit, quod in prato verſus eccleſiam in oriente de cætero aliquam domum alicujus ædificii ſine gratia & licentia abbatis nunquam levabit. Et quia prædictus Prior non poteſt bene eſſe ſine domo ſuper ripam de *Fordwico* pro ſuis vinis & aliis ſuis victualibus recipiendis & ſervandis, abbas prædictus conceſſit Priori & ſuis ſucceſſoribus unam placeam in *Fordwico* ſuper ripam ſituatam. quæ tenet in longitudine ix. perticatas, perticata de xvj. pedibus & dimidia, & in latitudine aaij. pedes, Reddendo inde abbati ſancti *Auguſtini* unam roſam in feſto ſancti *Iohannis Baptiſta* pro omnibus ſerviciis, ſectis curiarum, & omnibus aliis demandis, dominio, judiciis, executionibus & omnibus aliis delictis ibidem factis eidem abbati ſemper ſalvis, ſicut in aliis locis ejuſdem villæ idem abbas habet vel ſolet habere; Ita quod in dicto manſo aliquas marcandizas res vel victualia præterquam propria bona ejuſdem Prioris non recipiet nec permittet quoquo modo fore recepta. Pro hac autem conceſſione prædictus Prior dedit abbati & eccleſiæ ſuæ iij. acras prati cum omnibus ſuis pertinentiis in *Fordwico*, unde j. acra jacet ex latere prati elemoſinarii ſancti *Auguſtini*, & aliæ duæ jacent particulariter in prato ubi domus prius ſic fuit levata; & partim in aliis locis prope pratum abbatis ſicut bundæ monſtrant & teſtantur, Reddendo inde Priori unam roſam in feſto ſancti *Iohannis Baptiſta* pro omnibus ſerviciis & demandis. Ordinatum fuit etiam quod barreræ & piles per abbatem in curſu aquæ erectæ ſuper calcetum ibidem per cuſtodem quinque portuum deponentur, & illud calcetum per abbatem & homines ſuos de *Fordwico* reparatum fiat communis abbati, Priori, & communitati villæ prædictæ, à quibus omnibus perpetuis temporibus ad fugandum & cariandum debet ſuſtentari. Nec licebit Priori & ſucceſſoribus ſuis in eadem villa de cætero aliquid perquirere de tenura abbatis ſine ejus voluntate vel ſucceſſorum ſuorum. ET QUIA per iſtam compoſitionem ſeu ordinationem totum pratum in quo continetur quædam walla vocata walla ſeu chaſea cellerarii eccleſiæ Chriſti *Cant.* quæ continet xx. perticatas in longitudine & aa. pedes in latitudine data fuerat abbati & conventui ſine quacumque ſorpriſa, in excambium pro placea apud *Fordwicum* ubi domus Prioris & conventus ſanctæ *Trinitatis* ædificatur, nec poterant dicti Prior & conventus extunc de jure habere uſum dictæ wallæ ut prius habebant; ſuper quo poſtea inter partes controverſia ſuborta, per magnam compoſitionem ſequentem proviſum fuerat, quod wallia ſeu chacea prædicta remaneret dictis Abbati & Priori communis ad cariandum & chaceandum tantum quociens neceſſe habuerint & ſibi viderint expedire.

§. 4. *Fide-*

Edwar. I. Rex.

§.4. *Fidelitas facta per Priorem de* Combwell *pro eccleſia de* Beansfeld.

EOdem anno venit frater *Johannes* Prior de Combwell & in Capitulo præſtitit abbati & conventui juramentum fidelitatis ſicut ipſe & ſucceſſores ſui ſecundum formam compoſitionis inter dictas partes factæ pro eccleſia de Beansfeld & quibuſdam decimis in illa compoſitione tactis, & fecit iſta in craſtino ſanctæ *Agathæ* virginis anno ſupradicto.

§.5. *Confirmatio Regis pro terris* Joh. Botſweyn.

An. Dñi 1286. ANno Domini M. CC. lxxxvj. rex *Edwardus* confirmavit iſti eccleſiæ quæ de *Johanne Botſweyn* fuerant adquiſita, per ſuam cartam quæ talis eſt. *EDWARDUS Dei gratia &c. Sciatis quod de gratia noſtra ſpeciali pardonavimus dilectis nobis in Chriſto abbati & conventui ſancti* Auguſtini *tranſgreſſionem quam fecerant adquirendo ſibi & ſucceſſoribus ſuis in feodo j. molendinum, ſexaginta acras terræ, j. virgatam & iv. acras prati & dimidiam, x. acras boſci & xxv. s. redditus cum pertinentiis in* Sture *de* Johanne Botſweyn, *& ea ingrediendo poſt publicationem ſtatuti de terris & tenementis ad manum mortuam non ponendis editi, licentia noſtra ſuper hoc non optenta; Et conceſſimus pro nobis & heredibus noſtris quantum in nobis eſt eiſdem abbati & conventui, quod ipſi molendinum, terram, pratum, boſcum & redditum prædicta cum pertinentiis habeant & teneant ſibi & ſucceſſoribus ſuis inperpetuum ſine occaſione vel impedimento noſtri vel heredum noſtrorum, Juſticiariorum, Eſcaetorum, Vicecomitum, aut aliorum Ballivorum ſeu miniſtrorum noſtrorum quorumcunque.*

Eodem anno die Jovis poſt feſtum ſancti *Andreæ* Apoſtoli, fuit inquiſitio capta coram *Stephano Peneceſtre, Radulpho de Sandwyco* per ſacramentum xxiv. bonorum & legalium hominum ſuper novella levatione cujuſdam cayæ & domus in *Fordwyco* per Priorem ſanctæ Trinitatis *Cant.* ſi eſſet ad nocumentum & præjudicium domini regis & abbatis iſtius loci necne. Qui dixerunt ſuper ſacramentum ſuum: Quod prædicta domus & caya levata fuerunt per prædictum Priorem dum prædicta abbatia S. *Auguſtini Cant.* fuit vacans per ceſſionem *Nicholai* abbatis ibidem prædeceſſoris abbatis nunc; eciam dum eadem abbatia fuit in manu domini regis. Requiſiti vero ad quod nocumentum, dixerunt quod prædictus dominus rex tempore vacationis prædictæ, & ſimiliter idem abbas ſede plena, habere debent & eciam temporibus retroactis habere ſolent in prato adjacenti & in eodem loco ubi prædictæ domus & caya ſita fuerunt, towagium; quod inpeditum eſt per levationem prædictam. Dixerunt eciam quod dominus rex tempore vacationis & ſimiliter abbas ſede plena, habent & ſemper habere ſolent communam in loco illo ubi prædicta domus ſita fuit, inter feſtum ſancti *Petri* ad vincula & feſtum Purificationis; unde dicunt quod eſſet ad nocumentum ſi prædicta domus ibidem ſtaret. Dixerunt eciam quod rex tempore vacationis & eciam abbas habent prata ſua juxta locum prædictum, per quem locum viam habere debent ad fena cariandа ſicut habere ſolent. Quæſiti eciam ſi prædicta domus fuit proſtrata vel non, dixerunt quod Prior ſupradictus perpendens domum illam eſſe levatam injuſte tempore vacationis, illam fecit proſterni. Et quia convictum eſt per Inquiſitionem, prædictam domum eſſe proſtratam nec tamen locum ubi ſita fuerat in eodem ſtatu eſſe reductum quo fuerat tempore ceſſionis *Nicholai* abbatis, conceſſum eſt quod prædicta domus proſtrata teneatur, & locus ubi ſita fuit in ſtatum priſtinum reducatur ad cuſtus ipſius Prioris. Et quia præfatus Prior per quendam monachum ſuum inplacitare fecit dominum *J. de Bourne* dum fuit cuſtos præfatæ abbathiæ occaſione inpedimenti quod eidem Priori fecit de prædictis domo & caya levandis, ideo Prior attacheatus fuit, quod eſſet coram rege vel ejus locum tenente ubicumque &c. pœnam pro demeritis recepturus in hac parte. J. Pecham Archiep.

§.6. *Compoſitio inter nos & Rectorem de* Rippele.

ANno Domini M CC. lxxxvij. in craſtino ſancti *Letardi* extitit Compoſitio inter Abbatem & Rectorem de Rippele, videlicet quod Rectores eccleſiæ prædictæ percipiant de omnibus terris feodi cameræ ſupradictæ jacentibus à dominicis de Norborne apud Cornelo ex parte occidentali uſque ad ſemitam quæ ducit de Norteſtrete ad Northrippele ea parte orientali et à terra de Orenewey e & Southſtrete quæ ſunt ex parte auſtrali uſque ad terras tenentium de Ponyngham & feodum de Northrippele verſus aquilonem, totam plenariam decimam pro partitione tertiæ partis prædictæ. Et abbas per camerarium ſuum de omnibus aliis terris & reſiduo dicti feodi ſui in Rippele circa & extra fines ſeu terminos prænominatos omnes majores decimas pro dictis duabus partibus ſuis plenaria percipiat; minoribus eciam decimis de omnibus tenentibus dicti feodi in Rippele Rectoribus dictæ eccleſiæ ut prius ſemper ſalvis. Excepto quod de nutrimentis animalium & aliis bonis dicti camerarii nullo umquam tempore petat jure decimæ vel exquirat. Ante iſtius Compoſitionis tempus partitio ſive diviſio decimarum provenientium de terris de feodo cameræ hujus monaſterii fieri conſuevit in hunc modum. Quod videlicet Camerarius ſemper duas partes, & Rector de Rippele terciam partem decimarum permixtim caperent & haberent. Et capella in cimiterio quæ dicitur Charner peracta eſt. An. Dñi 1287.

Eodem anno *Lora de Rogers* domina de Horton quietum clamavit pro ſe & hæredibus ſuis *Thomæ* abbati ſancti *Auguſtini* & ejuſdem loci conventui & eorum ſucceſſoribus quicquid juris habuit vel aliquo modo habere potuit in duabus carucatis terræ & l. acris boſci in manerio de Plumſted, pro qua quieta clamatione conceſſerunt aliquando prædictæ *Loræ* & hæredibus ſuis quod ſint participes omnium beneficiorum quæ in iſta eccleſia fient ſicut fratres ſui proprii & domeſtici. De iſto facto *S. Peneceſtre, R. Mariſco* & *J. Kyrkebi* milites & alii teſtantur in hunc modum. *NOVERITIS quod cum b. memoriæ* Robertus *quondam abbas ſancti* Auguſtini *medietatem maneriі de* Plumſted *verſus* Ricardum de Ros *conſanguineum dictæ* Loræ *cujus heres ipſa eſt per judicium curiæ regis recuperaſſet; ac prædicta* Lora *jus ſibi inde vendicaſſet, proponens*

Edw. I. Rex. *dictum abbatem inde traxiſſe in placitum, tandem ut actione ſua inde & heredis finem caperet & in perpetuum ſopiretur, jus ſi quod inde habuit prædicto abbati & ſucceſſoribus ſuis perpetuo remiſit & quietum clamavit, & ad ejus inſtanciam hac teſtificamus.*

Eodem anno coquina conventus fuit incepta ad feſtum ſancti *Petri* ad vincula per fratres *Thomam de Ciceſtria, Willielmum de Romenal,* & *Henricum de Kokeryng* monachos hujus monaſterii; & fuit completa per fratrem *Henricum de Kok.* anno iv. ſequente circa idem feſtum. Expenſæ factæ pro eadem per tempus prædictum CCCC. xiv.l. x.s. q.

§.7. *Tria noſtra hundreda in manus Regis ſeiſita ſunt.*

ITem anno quo ſupra hundredis de Ryngſlo, Blengate, & Dunhamford per ceſſionem *N.* una cum aliis appendiciis dicti monaſterii in manus regias reſignatis, fecit inquiri de vero valore eorundem, ut ſi dominus rex prædicta hundreda tenuerit in manu ſua, quid et quantum per annum valere poſſunt in omnibus exitibus ad opus ſuum, per ſacramentum &c. Qui dixerunt per ſuum ſacramentum, quod ſi dominus rex dicta hundreda tenuerit, ſecundum conditionem temporis retroacti nullos exitus inde perciperet, quia dicunt quod illa hundreda nunquam à tempore quo extat memoria fuerunt aſſeſſa niſi tantummodo pro priſone deliberando & præcepto domini regis per breve audiendo, ubi nullus ballivus dictum hundredum tenens aliquos exitus ad opus domini regis cepit. Et quantum ad hundreda de Blengate & Dunhamford, Jurati dicunt quod de nullo valore æſtimant nec aliquem certificare volunt, quia non cognoſcunt ſtatum nec conditionem aliorum hundredorum. Et quantum ad hundredum de Ringſlo dicunt quod non poſſunt reſpondere ſine tenentibus archiepiſcopi *Cant.* & Prioris ibidem qui tertiam partem tenent hundredi prædicti, qui toto tempore ſecum reſpondere conſueverunt coram quibuſcumque Juſticiariis & miniſtris domini regis. Tamen prædicti tenentes archiepiſcopi & prioris dicunt quod non tenentur nec volunt reſpondere coram aliquo ballivo domini regis ad inquiſitionem per ſacramentum faciendum, niſi habeat literas domini regis patentes videlicet in eodem hundredo. Inquiſitione hujuſmodi ſic recepta, dominus rex perpendens quod modicum vel nichil conſequeretur commodi de eiſdem ſi prædicta hundreda ad opus ſuum exiſterent reſervata, retradidit abbati hundreda prædicta pro quadam annua firma, inperpetuum de eodem rege tenenda. Cujus forma talis eſt. *EDWARDUS &c. Omnibus ad quos præſentes literæ pervenerint ſalutem. Sciatis quod conceſſimus dilecto nobis in* Chriſto Thomæ *abbati* S. Auguſtini Cant. *& ejuſdem loci conventui hundreda noſtra de* Ringſlo, Blengate *&* Dunhamford *cum pertinentiis quæ* N. *nuper abbas loci prædicti prædeceſſor ipſius* Thomæ *in manus noſtras reddiderat, ut jus noſtrum, Habendum & tenendum prædictis abbati & conventui & eorum ſucceſſoribus de nobis & heredibus noſtris ad feodi firmam inperpetuum. Reddendo inde de dominicis abbathiæ prædictæ nobis & heredibus noſtris per manus vicecomitis noſtri* Kanciæ *qui pro tempore fuerit centum ſolidos. Unam ſcilicet medietatem in feſto* Michaelis *& aliam in feſto Paſcha; Ita quod homines de hundredis prædictis ad ſolutionem dictorum C.s. non teneantur, nec terra vel tenementa eorumdem ea occaſione arententur.* Item alia militibus libere tenentibus & omnibus aliis de hundredis de Ringſlo, Blengate, & Dunhamford de intendentia ſic. *Cum conceſſerimus dilecto nobis in Chriſto* T. *abbati ſancti* Auguſtini *& ejuſdem loci conventui hundreda prædicta cum pertinentiis quæ* Nicholaus *abbas &c. Habenda et tenenda &c. vobis mandamus quod eiſdem abbati & conventui & eorum ſucceſſoribus ac miniſtris eorundem quos ad cuſtodiam eorundem hundredorum deputaverint, in omnibus quæ ad hundreda illa pertinent tanquam miniſtris noſtris intendentes ſitis & reſpondentes in forma prædicta.* J. Pecham Archiep.

§.8. *Magna Compoſitio inter Abbatem noſtrum & Priorem S. Trinitatis.*

ANno ſupradicto ſcilicet M.CC.lxxxvij. edita fuit *magna Compoſitio* inter abbatem & conventum hujus loci & Priorem eccleſiæ Chriſti & capitulum ejuſdem loci, formam continens infra ſcriptam. « NOVERINT univerſi præſentes literas inſpecturi, quod cum inter religioſos viros dominum *Nicholaum* abbatem & conventum ſancti « *Auguſtini Cant.* ex parte una, & dominum *Thomam* Priorem & capitulum eccleſiæ Chriſti *Cant.* « ex altera, ſuper terris, redditibus, tenementis, ju« ribus variis & diverſis articulis agitata fuiſſet « diutius materia quæſtionis, ac auctoritate eorun« dem & communi utriuſque partis aſſenſu provi« ſum eſt, quod per fratres *Johannem de Eſtre,* & « *Lambertum de Clyve* monachos eccleſiæ *Chriſti* « prædictæ, necnon per fratres *Willielmum B.* & « *Willielmum Breton,* & *W. de Eleya* monachos « monaſterii S. *Auguſtini* prædicti ordinatores ad « hæc hinc inde electos omnes querelæ & contentio« num materiæ ſopirentur, adjunctis ſibi ea vice « ſine præjudicio Compoſitionis priſtinæ fratre *H.* « *de Cockeryng* tunc theſaurario ſancti *Auguſtini* « & fratre *Waltero de Chylindenne* tunc ſubpriore ec« cleſiæ *Chriſti* in adjutorium præmiſſorum: Ipſis « incipientibus ſic tractare ſuper reformatione hu« juſmodi facienda, ac prædictis prælatis *N.* & « *Th.* cedentibus, uterque ſcilicet honori & officio « loci ſui, reformationis illius tractatus ad effectum « debitum non proceſſit. Set & fratribus *L.* et *W. B.* « præſcriptis viam univerſæ carnis ingreſſis, ac fratre « *Galfrido de Chilcham* loco ſui dicti fratris *L.* & *B.* « de *L.* loco ſui fratris *W. B.* concorditer ſubrega« tis, dictæ tamen ordinationis negotio incompleto; « tandem venerunt patres dominus *Thomas* abbas « monaſterii S. *Auguſtini* prædicti & dominus *H.* « Prior eccleſiæ *Chriſti* ſucceſſores proximi *N.* & « *Th.* qui præceſſerant, ſicut ſupra pro omnibus cau« ſis & actionibus realibus & perſonalibus litibus « ſeu querelis & omnium diſſenſionum articulis can« ſatis hactenus amicabiliter terminandis, & ut via « ſimilibus quatenus poterit in poſterum præcluda« tur, voluerunt, conceſſerunt & aſſignarunt de ſuo « & utriuſque partis conventus ſeu capituli expreſſo « conſenſu & unanimi voluntate, quod dicti fratres « *I. E.* & *G.* de *C.* pro parte ſui Prioris & Capituli, « ac fratres *Rogerus* de *L.* & *W.* de *H.* prædicti pro « parte ſui abbatis & conventus ſecundum formam « cujuſdam compoſitionis factæ antea inter ipſos & « ſub forma cujuſdam literæ ſubmiſſoriæ ſuper hoc à parti-

An. Dñi 1287.

Edwar. I. Rex.

« partibus eis datæ ordinatores ſeu compoſitores amicabiles & ut ſupra electi & communiter aſſignati, adjunctis ſibi ea vice ut prius fratre *Waltero de Chilinden* monacho eccleſiæ *Chriſti* & fratre *H. de Cokeryng* Camerario ſancti *Auguſtini* prædicti, ſuper omnibus ut ſupra cauſarum, actionum & diſſenſionum articulis antea non deciſis, quæ à retroactis temporibus uſque ad datam præſentium alteri monaſterio qualitercumque contra alterum competebant, vel materiam ſeu occaſionem diſcordiæ inducebant per reformationem pacis perpetuam amicabiliter terminandis & tollendis omnino diligenter provideant, fideliter ordinent & ſtatuant, prout ad utilitatem & pacem firmam, concordiam & quietam utriuſque monaſterii provide conſpexerint ordinandum, ipſorum ordinatione per omnia inviolabiter obſervanda. Inprimis igitur anno videlicet gratiæ M. CC. lxxx. ſeptimo, iij. non. Decembris in dei nomine convenientibus hiis in unum computatum fuit inter ordinatores eoſdem de tenementis & redditibus in alterius eccleſiæ feodo à parte altera perquiſitis ſeu eciam occupatis Et compertum fuit, quod Prior & capitulum eccleſiæ Chriſti prædictæ tenebantur Domino abbati & conventui prædictis in duodecim ſolidis quinque denariis & ob. annui redditus de tenementis ſubſcriptis, videlicet de terris incluſis à granario dicti Prioris & Capituli uſque ad terram abbatis & conventus verſus **Quenigate**. Item de domo *Edmundi le Dumbe* in parochia ſancti *Michaelis* de **Borgate**. Item de quatuor pedibus terræ in **Borgate**. Item de quadam domo juxta ſynagogam *Iudæorum*, verſus *Auſtrum*. Item de domo *Geroldi* juxta Gayolam Quæ tenementa, redditus & feoda omnia per ordinationem factam concorditer à prædictis conceſſerunt abbas & convẽtus præſcripti pro ſe & ſucceſſoribus ſuis, quod totaliter remaneant memoratis Priori & Capitulo eccleſiæ Chriſti & eorum ſucceſſoribus libera & quieta ab omni ſervicio & reddítu in perpetuum dominium & jus ſuum. Computantibus ſimiliter ordinatoribus antedictis ſuper articulis prænotatis, liquido fuit compertum, quod ſæpedicti Abbas & Conventus ipſis Priori & Capitulo tenebantur in undecim ſolidis & octo denariis annui redditus de tenementis ſubſcriptis, videlicet de domo *Benedicti Braciatoris* de terra **Ampoler**. Item de quadam domo in parochia ſanctæ *Mildredæ*. Item de tenemento quod fuit *Iohannis de Oſprenge* in **Natyndon**. Ordinarunt eciam ordinatores præſcripti ac ipſi & capitulum aſſignarunt & conceſſerunt ipſis abbati & conventui ſeptem denarios & ob. annui redditus de tenemento quondam *Roberti le Scot*, & duos denarios annui redditus de tenemento *G. le Couper* in parochia S *Pauli* in recompenſationem novem denariorum et ob. annui redditus quos Prior & Capitulum abbati & Conventui plus debebant quam Abbas & Conventus eiſdem. Quæ tenementa, redditus et feoda concordi ordinatione prædictorum aſſignarunt & conceſſerunt dicti Prior & Capitulum eccleſiæ Chriſti pro ſe & ſuis ſucceſſoribus in permutationem terrarum, tenementorum & reddituum quæ ſeu quos ſupradicti abbas & conventus ſuperius conceſſerunt eiſdem Priori & Capitulo, quod remaneant ipſis abbati & conventui & eorum ſucceſſoribus libera & quieta ab omni ſervicio & reddítu, in perpetuum dominium & jus ſuum Præterea quod de prato dictorum Prioris & Capituli eccleſiæ Chriſti apud *Sturreyam* loco qui dicitur le **Pehend** jacentẽm ſub curia ipſius abbatis & ſuis dominicis undique circumcluſo, ſæpius contentiones oriebantur, eo quod per animalia partium dampna fiebant hinc inde, ut de cætero tollatur materia omnis diſcordiæ; prædicti ordinatores pro utriuſque partis utilitate & tranquillitate concorditer ordinarunt, quod ipſi Prior & Capitulum aſſignarunt & conceſſerunt prædictis Abbati & Conventui totum pratum ſupradictum cum pertinentiis, & viginti ſolidos & tres denarios annui redditus cum pertinentiis, videlicet de *W.* de **Natyndon** de tenemento ſuo in **Natyndon** ſex ſolidos et tres denarios. De domo quondam *Richeri* in parochia ſancti *Pauli* novem ſolidos. De magiſtro *Iohanne Coco* de duabus ſchoppis ſuis juxta domum ſuam in eadem parochia duos ſolidos. De *Iohanne Diſſere* de domo ſua in eadem parochia iv. denarios. De *Virgilio Capellano* de domo quæ fuit *Thomæ Ackholte* in eadem parochia duos ſolidos et octo denarios. Quod pratum, redditus et tenementa cum pertinentiis ſuis remaneant eiſdem abbati et conventui et eorum ſucceſſoribus libera et quieta ab omni ſervicio et reddítu in feodum et dominium ut jus eccleſiæ ſuæ S. *Auguſtini* prædicti inperpetuum. Et ſimili modo concorditer ordinarunt ordinatores prædicti, quod ipſi abbas & conventus aſſignarunt & conceſſerunt ſæpedictis Priori & Capitulo in concambium prati & redditus prædictorum, quatuor acras terræ & dimidiam cum pertinentiis quæ vocantur **Piperiſland**, jacentes inter **Oiſeleſland** quæ dicitur **Aſſelmeſacre** & ſemitam quæ ducit ad **Pertwell**, & terram ſupradicti Prioris & ſemitam quæ ducit verſus **Sturei**, & duas acras prati cum pertinentiis quæ fuerunt *Martini* capellani jacentes juxta pratum Bertonæ ipſorum Prioris & Capituli quod vocatur **Charmed**, & unam acram prati cum pertinentiis jacentem juxta dictam Berthonam, & tres ſolidos & quatuor denarios redditus cum dominio de ſupradicta terra **Oyſeleſland** vocata; & viginti ſolidos & tres denarios annui redditus cum pertinentiis videlicet de hæredibus *Euſtachii de Hakinton* de una acra prati jacente ſub Berthona prædicta trea denarios obulum & quadrantem. Et de terris et tenementis quæ dicti abbas et conventus habuerunt infra **Quenygate**, videlicet tres ſolidos & octo denarios de duabus domibus ſacriſtiæ ſuæ et octo denarios de una vacua placea jacente à vico ibidem uſque ad murum eccleſiæ Chriſti prædictæ. Item quatuor ſolidos & octo denarios redditus de quadam domo elemoſinariæ ſuæ quam ibidem *Aſſelmus* tenuit, ſimul cum una pecia terræ quam ſimiliter idem *Aldelmus* tenuit ibidem. Item undecim ſolidos de tribus domibus Theſaurariæ ſuæ ibidem. Quæ tenementa & redditus cum pertinentiis remaneant dictis Priori & Capitulo & eorum ſucceſſoribus libera & quieta ab omni reddítu & ſervicio in feodum & dominium ut jus eccleſiæ ſuæ inperpetuum. Ordinatum eſt eciam per prædictos, quod neutra pars redditus vel tenementa in feodo alterius mediate vel inmediate de cætero perquirat, vel ſibi appropriare præſumat, niſi prius ſuper hoc à parte altera petita licentia & optenta. Quod ſi ſecus attem-

J. Pecham Archiep.

Edwar. I. Rex.

« ptatum fuerit, de hoc, domino feodi pars attem-
« ptans ſatisfaciat competenter; alioquin liceat
« domino feodi terras, redditus & tenementa taliter
« perquiſita libere ingredi & ſine contradictione et
« reclamatione ut jus proprium retinere, exceptis
« terris, redditibus & tenementis parti alterutri in
« alterutrius feodo legatis infra libertates civitatis
« *Cantuariæ*, quæ pro voluntate teſtatoris legatariis
« remaneant, ſalvis ſerviciis et diſtrictionibus do-
« minis feodi debitis & conſuetis. Proviſum eſt
« inſuper & conceſſum quod walla ſeu chaſia cele-
« rarii eccleſiæ Chriſti prædictæ apud *Fordwycum*
« quæ continet viginti perticatas in longitudine
« et viginti pedes in latitudine, remaneat communis
« Abbati & Priori ad cariandum & chaſiandum
« quociens neceſſe habuerint. De libero eciam paſ-
« ſagio abbatis & familiæ ſuæ in portu de *Sandwy-
« co* in navicula Prioris ſtet ſicut in Compoſitione
« altera continetur: Hoc adjecto, quod ſi mona-
« chus vel aliquis de familia abbatis ad dictum
« portum ex quacunque parte fluminis veniens ba-
« tellum dicti paſſagiarii ibi præſentem invenerit,
« et paſſagiarius vel ſui noluerint ipſum vel tarda-
« verint tranſducere ſeu tranſire, tunc ipſe alium
« ſibi batellum conducat, de cuibus cuſtibus legi-
« time probatis coram Balliviis Prioris, dictus paſ-
« ſagiarius ſtatim in duplo ſatisfaciat conquerenti,
« & pro tranſgreſſione ſit in miſericordia Prioris.
« Simili modo puniatur paſſagiarius ſi ipſe vel ſui
« aliquid extorſerint pro tranſitu ab eodem. De
« jure eciam ſepulturæ concordatum eſt pro bono
« pacis perpetuæ et conceſſum, quod de cætero li-
« ceat unicuique, ſalvo jure matricis eccleſiæ, in al-
« tero quo voluerit monaſterio ſibi eligere ſepul-
« turam; et quod neutra pars corpus alteri lega-
« tum ad ſepulturam recipiat, nec alliciat vel in-
« ducat ſervientes alterius vel tenentes ſeu quoſcunq;
« alios ut omiſſa una in alia ſibi eligat ſepulturam.
« De famulis eciam utriuſque monaſterii firmiter
« eſt ſtatutum, quod ſive infra civitatem ſive extra
« ubique ob quamcumque cauſam convenerint,
« neutra familia vel eorum aliquis contra alteram
« ſe opponat, ſet mutuo ſe diligant, foveant et ad-
« juvent in omnibus ſicut poſſunt. Et ſi quis eo-
« rum hanc ordinationem infregerit et ſuper hoc
« probabiliter convictus ſit, ammotus ab eccleſia
« et ſervicio in quo ſteterit ſine ſpe reverſionis rece-
« dat, et ab alia nullatenus admittatur. Quod
« eciam de aliis eſt adjectum, ut ſi quis ſcilicet
« ſerviens pro manifeſta cauſa culpæ à ſervicio ſuo
« fuerit ejectus ab una, non recipiatur in alteram
« cum hoc fuerit ſibi intimatum. Præterea de cle-
« ricis ab alterutra eccleſia recuſatis ſtet ordinatio
« ſicut in Compoſitione priſtina continetur: Hoc
« tamen adjecto, quod hujuſmodi recuſatio per
« præcentorem loci recuſantis alterius monaſterii
« præſidenti ſeu præcentori proprio nomine ſpeci-
« aliter nuncietur. Et ut obnixius pax et tranquil-
« litas utriuſque eccleſiæ conſervetur, De clericis,
« Advocatis, Seneſcallis, Ballivis et eorum clericis ac
« aliis miniſtris utriuſque eccleſiæ eſt ſtatutum,
« quod firmiter injungatur eiſdem per Abbatem
« et Priorem et quatenus plus poterunt benigne ſua-
« dentes inducant, quod in agendis utriuſque mo-
« naſterii negotiis fidele conſilium et auxilium mu-
« tuum impendant, cum ſuper hoc fuerint requiſiti,
« vel cum alias ipſas eccleſias noverint indigere.

J. Pecham Archiep.

« Sicque in perſonis ſubjectis et rebus præcluſa ma-
« teria jurgiorum. De fratribus monachis eſt pro-
« viſum quod ſi monachus unius eccleſiæ mona-
« cho alterius eccleſiæ prædictæ verbo vel facto vel
« utroque injuriam inferat vel moleſtiam, delin-
« quens taliter à ſuo prælato canonice ſecundum re-
« gulam arguatur, ut per ordinationem prælatorum
« ipſorum infra quindecim dies poſtquam hoc ad
« eorum noticiam pervenerit fiat pax et ſatisfactio
« canonica et emenda. Ordinatum eſt eciam con-
« corditer ad pacis proviſæ cuſtodiam et quietis,
« quod duo monachi ſacerdotes ſolliciti et pruden-
« tes ſe unitatis zelatores de uno monaſterio, et
« duo alii ſimiles de altero communiter eligantur
« ſecundum formam priſtinæ Compoſitionis, et ſic
« electi permaneant in hac cura diligentiſſime inten-
« dentes; quod ſi aliquo caſu pars alterutra de di-
« ctis aut factis alterius moveatur merito vel turbe-
« tur, utriuſque auctoritate Capituli infra menſem
« à tempore noticiæ corrigenda corrigant et refor-
« ment, alioquin per prælatos utriuſque eccleſiæ ar-
« ceantur quouſque pax et tranquillitas per eoſdem
« fuerit reformata. Et ſi aliquis prædictorum or-
« dinatorum decedat, vel cedat ex aliqua cauſa rati-
« onabili; tunc alius ejuſdem monaſterii cujus erat
« monachus qui defuerit, in locum ſuum jus & po-
« tentiam quantum ad præmiſſa à tribus ſuperſtiti-
« bus & remanentibus ſine moræ diſpendio ſubro-
« getur, ita quod ipſe ſolus cujus ſocius defuerit
« tantundem poteſtatis in ſocium ſibi eligendo et
« aſſumendo habeat, quantum duo alii in hac parte.
« De loco inſuper quo ordinatores hujuſmodi ad ſu-
« um exercendum officiũ conveniant concorditer eſt
« proviſum, quod videlicet in eccleſia Chriſti *Cant.*
« & in monaſterio ſancti *Auguſtini* prædictis ſem-
« per altero die conveniant, ut alternis locis alternis
« diebus ordinent & ſtatuant quæ incumbunt. Per
« hanc autem ordinationem voluerunt ſcienter et
« concorditer ſtatuerunt ordinatores prædicti, omnes
« querelas et actiones tam reales quam perſonales
« ex quibuſcunque cauſis majoribus & minoribus à
« retroactis temporibus uſque ad confectionem
« præſentium parti alterutri qualitercumque contra
« alteram competentes remitti totaliter ſeu tolli et
« extingui omnino, ita quod neutra eccleſia poſt
« hujuſmodi ordinationem et datam præſentium
« teneatur alteri in cenſu nec redditu, nec quovis
« alio debito vel jure debiti ſeu tributo; priore
« Compoſitione cum adjectionibus hiis præſcriptis
« ſemper et per omnia ſuo robore firma et inviola-
« bili permanente. Et ut præmiſſa melius ſciantur
« ab omnibus quos contingunt, concordatum eſt eci-
« am et condictum, quod hæc ordinatio utriuſque
« partis martyrologio inſcribatur, et ſingulis annis in
« craſtino Palmarum in pleno utriuſque loci capitulo
« lecta per ſingulos articulos intelligibiliter conven-
« tui recitetur. In cujus rei &c.

Eodem anno facta fuit talis confederatio inter ec-
cleſias. *Cum dominus abbas* ſancti *Auguſtini* obie-
rit, præcentor ejuſdem loci obitum abbatis præ-
centori *Cantuariæ* celeriter nunciabit, & ipſe præ-
centor conventui. Et cum capitulum diei regularis
terminatum fuerit, Conventus *Cantuarienſis Verba
mea* dicturus cum trino ſonitu ac ſolempni de capi-
tulo in chorum procedet, & abbatis prout moris eſt
ebdomadam abſolvet; ſi vero die obitus abbatis
poſſit celebritas fieri & fidelibus pro eo fiet *Placebo*
&

Edward.I. Rex. & *Dirige*, & officium in conventu cum ſonitu generali ſicut pro j. archiepiſcopo defuncto; ſi vero ipſa die hæc fieri non poſſint, altera die competentiori fiant, & quilibet ſacerdos miſſam pro fidelibus pro eo celebrabit ſpecialem, cæteri vero inferioris ordinis ſeptem pſalmos pœnitentiales cum letania dicent cum cæteris beneficiis ſibi univerſaliter conceſſis. Et hoc idem in eccleſia S. *Auguſtini* fiet pro Priore *Cantuariæ*; ſi vero monachus *S. Auguſtini* obierit, præcentor ipſius loci concito præcentori *Cantuariæ* obitum defuncti nunciabit, & ipſe præcentor conventui, & qui præſidebit in capitulo ipſius animam abſolvet. Sacriſta vero *Cantuariæ* die obitus illius monachi infra miſſam majorem ſi ſic moriatur, vel infra veſperas terminum ſolitum ac ſolempnem pro eo faciet. Et ſi die obitus fieri poſſit in conventu fiet *Placebo* & *Dirige* cum ſonitu mediocri, & in craſtino miſſa celebrabitur pro fidelibus; ſi vero ipſa die hæc fieri non poſſint, altera die competentiori fiant, & quilibet ſacerdos miſſam pro fidelibus pro eo celebrabit ſpecialem. Cæteri vero inferioris ordinis xv. pſalmos cum una Collecta *Inclina Domine* dicent, & hoc idem in eccleſia S. *Auguſtini Cant.* dicetur, & fiet pro monacho eccleſiæ Chriſti *Cantuariæ*.

§. 9. *Appropriatio terrarum diverſis locis conceſſa per regem.*

An. Dñi 1288. ANno Domini M. CC. lxxxviij. dominus rex mandavit vicecomiti *Cantiæ*, quod per ſacramentum proborum diligenter inquireret, ſi eſſet ad dampnum vel præjudicium regis ſi concederet nobis licentiam adquirendi terras & redditus, videlicet in tenura de **Menſtre** xc. acras dimidiam & de redditu lj. s. j. d. Et de tenura de **Chiſtelet**, **Sturre** & **Weſtbere** lvij. acras de redditu viij. s. In **Norborne**, **Caſtſutton**, **Langdon**, **Lyden**, **Ripple Soldover**. **Dale** lxiij. acras j. rodam de redditu xij. s. iiij. d. ob. In **Lenham** lxiiij. acras dimidiam. In **Plunſted** xxx. acras dimidiam & dimidiam rodam. In **Sellyng** lxxx. x. acras de redditu xxj. s. x. d. cum una gallina. Qui jurati dicunt per ſacramentum ſuum quod non eſt ad dampnum vel præjudicium regis licet concedat Abbati prædicta tenementa & redditus appropriare ſibi & ſuis ſucceſſoribus inperpetuū. Unde prædictus rex eandem adquiſitionem confirmavit per cartam ſuam, quæ talis eſt.

EDWARDUS Dei gratia, &c. Licet de communi concilio regni noſtri providerimus, quod non liceat viris religioſis ſeu aliis ingredi feodum alicujus ita quod ad mortuam manum deveniat, ſine licentia noſtra & capitalis domini de quo res illa inmediate tenetur: volentes tamen tenentibus dilectorum nobis in Chriſto abbatis & conventus ſancti Auguſtini *gratiam facere ſpecialem, dedimus eis licentiam quantum in nobis eſt quod ipſi x. li. viij. s. & vj. denariatas terræ & redditus cum pertinentiis in* **Menſtre** *& in aliis villis & hamellis dictorum abbatis & conventus dare poſſint & aſſignare eiſdem abbati & conventui, Tenendas & habendas ſibi & ſucceſſoribus ſuis inperpetuum; Et eiſdem abbati & conventui quod prædictam terram & redditum à præfatis tenentibus ſuis recipere poſſint in forma prædicta ſecundum quantitatem particularum contentarum in quadam inquiſitione facta per vicecomitem noſtrum Cancia & coram nobis retornata, ac etiam in rotulis Cancellariæ noſtræ irrotulata licentiam ſimiliter concedimus ſpecialem. Nolentes quod tenentes illi ſeu prædicti abbas & conventus ratione ſtatuti prædicti per nos vel heredes noſtros inde occaſionentur in aliquo vel graventur.* *J. Pecham Archiep.*

Eodem anno erat proceſſus ad inquirendum ſuper commutatione quarundam terrarum & reddituum inter abbatem ſancti *Auguſtini* & Priorem eccleſiæ *Chriſti*, de quibus terris & redditibus fit mentio in compoſitione ſuperiori. Dominus rex mandavit per breve ſuum vicecomiti *Kanciæ*, quod per ſacramentum proborum & legalium hominum diligenter inquireret ſi ſit ad dampnum vel nocumentum regis aut aliorum ſi concedat licentiam abbati & conventui ſancti *Auguſtini Cant.* quod ipſi dare poſſint & aſſignare Priori & conventui eccleſiæ *Chriſti Cant.* vij. acras & dimidiam terræ & prati & xxxvj. s. & ob. cum pertinentiis in **Hakyngton** in *Cantuaria* in ſuburbio *Cantuariæ* pro vij. acris & dimidia prati & xxxij. s. viij. d. ob. redditus cum pertinentiis in **Natingdon** in *Cantuaria* & ſuburbio ejuſdem & **Sture**, Tenendum & habendum utramque partem terræ, prati & redditus prædictis partibus per eſcambium imperpetuum, necne; & ſi pars illa quam præfati abbas & conventus præfatis Priori & conventui taliter dimittent in eſcambium plus valeat parte illa quam ab eiſdem Priore & conventu recipient ut prædictum eſt, necne, & à quo vel à quibus terræ pratum & redditus teneantur; & per quod ſervicium. Unde facta ſuper hoc inquiſitione diligenti auctoritate ſupradicti mandati per milites & alios liberos homines, dicunt per ſacramentum ſuum, quod non eſt ad dampnum vel nocumentum regis aut aliorum, licet rex concedat dictis abbati & conventui quod ipſi dare poſſint & aſſignare Priori &c. ſupradicta tenementa per prænominata eſcambia ab ipſis recipienda, tenenda & habenda illa excambia utrique parti imperpetuum. Dicunt eciam quod neutra pars illorum eſcambiorum plus valet altera ſet ſunt ad commodum & ayſiamentum utriuſque partis. Dicunt eciam quod prædicta tenementa & redditus quæ prædicti abbas & conventus dant & aſſignant Priori &c. fuerunt de antiquo dominico abbatiæ ſancti *Auguſtini*, & tenementa quæ Prior &c. fuerunt de antiquo dominico eccleſiæ *Chriſti*, ita quod neutra pars de prædictis tenementis ſic datis in eſcambium alicui aliquod ſervicium facere conſuevit. Inquiſitione hujuſmodi ſic recepta dominus rex confirmat illud eſcambium per talem cartam.

EDWARDUS &c. Licet de communi conſenſu &c. volentes tamen dilectis nobis in Chriſto abbati & conventui ſancti Auguſtini *gratiam facere ſpecialem, dedimus eis licentiam quantum in nobis eſt, quod ipſi vij. acras & dimidiam terræ & prati xxxvj. s. & ob. redditus cum pertinentiis in* Cantuaria *&c. dare poſſint & aſſignare Priori & conventui eccleſiæ Chriſti in eſcambium pro vij. acris prati & dimidia & xxxij. s. viij. d. ob. redditus in* **Sturre** *&c. Tenendum et habendum ſibi et ſucceſſoribus inperpetuū. Et eiſdem Priori et conventui; quod prædicta terram, pratum et redditum cum pertinentiis à præfato abbate totaliter in eſcambium recipere poſſint tenore præſentium ſimiliter licentiam concedimus ſpecialem. Nolentes quod idem abbas et conventus ſeu Prior et conventus aut ſucceſſores ſui per nos vel heredes noſtros vel miniſtros quoſcumque occaſione eſcambii vel permutationis occaſionen-*

Edw. I. Rex.

ſiouentur in aliquo vel graventur.

Eodem anno peracta fuit capella de Charnel. Et eodem anno idem rex conceſſit nobis, quod poſſemus dare in eſcambium Priori *ſanctæ Trinitatis* terras & redditus ad valorem x. li. in *Cantuaria* & ſuburbio & villis de Monketon, Caſtri, Monyngham, Herham & in Seſaltre; & Prior nobis tantum in *Cantuaria* & ſuburbio ejuſdem, *Forwycō*, Norborne Litleborne, Swaleclive et in Brok.

Eodem anno dominus rex dedit nobis licentiam appropriandi unum meſuagium, xxiiij. acras terræ, unam acram prati & dimidiam, quatuor acras boſci, l. acras mariſci, iij. s. iiij. d. annui redditus jacentia in Sturreye & Chiſtelet, & lxvij. acras terræ cum pertinentiis in Litleborne, Norborne, Sutton, Menſtre & Henyton. Unde terræ perquiſitæ in tenura de Sturreye jacent apud Bokwell, in tenura de Norborne apud Hoo, Herleſtone, Schotton, Berſangre, Brekepottelgore & apud Fenleſham.

Cap. XXIX.

§. I. *Archiepiſcopus invitatus per regem ad convivandum in monaſterio.*

An. Dñi 1289.

ANno Domini M. CC. lxxxix. cum dominus rex *Edwardus* de partibus *Vaſconicis* in *Angliam* perveniſſet, et apud ſanctum *Auguſtinum* hoſpitatus cum regina, filiis ſuis et multis aliis in vigilia Aſſumptionis, quæ tunc dominica erat, fratrem *Johannem Pecham Cantuarienſem* archiepiſcopum fecit invitari, ut in ipſo feſto die Aſſumptionis ſecum in loco iſto comederet. Quo feſto plures et majores regni qui ad regem convenerant interfuerunt. Quo audito, abbas et conventus metuentes ſibi et ſuæ exemptioni præjudicium generari ſi archiepiſcopus veniret cum cruce erecta, inſtabant multum apud dominum regem & ſuum concilium, ne permitteret archiepiſcopum ſic venire cum cruce in libertatum eorum læſionem ſuique monaſterii præjudicium et gravamen; ſet rege adhuc volente quod archiepiſcopus veniret, & archiepiſcopo nolente niſi cruce prævia & erecta, præcepit rex cancellario quod faceret abbati & conventui habere literas archiepiſcopi meliores quas ſciret, & etiam literas regis, quod hujuſmodi ingreſſus archiepiſcopi ſeu crucis delatio eis non poſſet vel ſuis libertatibus in aliquo præjudicare. Unde dicti abbas & conventus non valentes reſiſtere nec audentes contradicere regiæ voluntati, ne ejuſdem offenſam ſeu graviſſimam læſionem incurrerent ob majorem timorem hujus periculi annuerunt in hoc fieri beneplacitum regis, ut intraret cum cruce tunc archiepiſcopus; habitis tamen prius proteſtationum literis ab eodem de ſalvo ſtatu ſuo, ſet habita maxima altercatione ſuper forma hujuſmodi inter partem archiepiſcopi & abbatis. Petierunt interea clerici domini archiepiſcopi vice ſua, ut ſibi exhiberentur privilegia inſpicienda quibus ſe pars abbatis defendebat quod archiepiſcopus non intraret; Quod etiam dominus *Elienſis* epiſcopus & regni theſaurarius cum inſtantia requirebat. Ad quod pars abbatis multis rationibus reſpondebat, ſe non teneri de jure nec velle facere maxime clericis archiepiſcopi illa vice. Ipſi tamen epiſcopo quædam privilegia ut amico & ob reverentiā domini regis in ſuo capitulo monſtraverūt. Et ſic partibus ab invicem recedentibus, advenit dominus *Bathonienſis* epiſcopus & regis cancellarius, viditque privilegia prius exhibita epiſcopo *Elyenſi*. Quibus viſis & auditis, ſatis eiſdem epiſcopis conſtabat evidenter quare archiepiſcopus ingredi non debebat. Et cum neutra pars vellet in unam formam literarum aliquatinus conſentire, dictus dominus *Bathonienſis* miſſus ad hoc ſpecialiter per regem ut in formam aliquam concordarent, quædam pauca verba de clericorum regis conſilio appoſita fuerunt illi formæ literarum quam præordinaverat pars abbatis. Et illis literis pars abbatis cauſa majoris vitandi periculi pro beneplacito regis ſtare conſenſit, quæ talis eſt.

J. Pecham Archiep.

Univerſis Chriſti fidelibus ad quos præſentes literæ pervenerint, frater Johannes *permiſſione divina* Cantuarienſis *eccleſiæ miniſter humilis, totius* Angliæ *primas, ſalutem et pacem in Domino ſempiternam. Noverit univerſitas veſtra, quod cum nos ſpecialiter invitati à Chriſtianiſſimo domino noſtro domino Edwardo rege* Angliæ *illuſtri ut cum eo eſſemus in prandio die feſti aſſumptionisglorioſæ virginis* Mariæ, *anno Domini M. CC. lxxxix. ad ipſius inſtantiam et rogatum abbaciam monaſterii ſancti* Auguſtini Cant. *ad* Romanam *eccleſiam nullo medio pertinentis, in qua dominus rex prædictus cum ſuis proceribus tunc ſolempniter feſtivabat, cruce prævia intraremus; Confitemur et recognoſcimus de plano, quod per hoc non intendimus nec volumus abbati et conventui loci ejuſdem aliquod præjudicium generare, nec per hoc eorum privilegiis aut juribus nunc vel in poſterum in aliquo derogare, nec nobis adquirere poſſeſſionis aliquid juriſdictionis aut juris. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum præſentibus eſt appenſum die feſto et anno prædictis.*

Set eas ſigillare pars archiepiſcopi recuſavit omnino. Venerunt iterum ad abbatem ex parte archiepiſcopi archidiaconus *Cantuarienſis*, magiſter *Lucas* cancellarius archiepiſcopi, & magiſter *Reginaldus de Brandon*, ſimul cum magiſtro *Willelmo de Halebergbe* & domino *Iohanne de Lewes*; & dixerunt archiepiſcopi nomine hujuſmodi nuncium abbati. « Salutat vos dominus noſter archiepiſcopus, & quia ut ſcitis dominus rex invitavit eum ut comedat ſecum hodie in hac domo, rogat vos quatinus permittatis ut poſſit venire cum decentia ſtatus ſui & ſine præjudicio ſtatus veſtri, quia non curat præjudicare in aliquo aut contravenire libertatibus veſtris, & hoc ſi placet velitis ſic concedere aut verſus dominum regem tantum facere & procurare quatinus rex noſtrum dominum habeat excuſatum quod huc non veniat, ſet ut bene de regis licentia poſſit in domo propria remanere. Deliberante vero abbate ſuper hiis cum ſuo conſilio & reſpondente, quod voluit licet invitus ut oportuit in omnia prætacta ſicut antedixerat præceptis regiis obedire. Et ſtatim miſſi ab archiepiſcopo receſſerunt. Cumque hæc poſtmodum eſſent relata domino regi per Cancellarium ſuum prædictum, deliberato conſilio mandavit rex per ipſum Cancellarium archiepiſcopo ne veniret, ſet ad cuſtum regis ipſa die extra in proprio hoſpicio remaneret. Ex quo archiepiſcopus multum offenſus, aliquaque verba comminatoria contra partem abbatis ut dicebatur proferens, remanſit ſic extra in proprio hoſpitio, & perrexit in craſtino extra villam.

§. 2. *Grav.*

Edward. I. Rex.

§. 2. *Gravamina per archiepiſcopum nobis illata quia negatur ei ingreſſus.*

ET poſt pauca temporis intervalla Archidiaconus & Commiſſarius *Cantuarienſes* auctoritate cujuſdam mandati dicti archiepiſcopi eis & magiſtro *Aſelino* rectori eccleſiæ de *Eſtria* directi, abbatem apud **Sture** exiſtentem monuerunt, ut privilegia exhiberet proximo die juridico poſt feſtum S. *Clementis* in eccleſia S. *Gregorii Cant.* juxta formam dicti mandati illos diem & locum ad hoc eis dicti nuncii aſſignantes. Cujus mandati tenor talis eſt.

Frater Johannes *permiſſione divina* Cantuarienſis *archiepiſcopus totius* Angliæ *primas, dilectis in Chriſto filiis archidiacono* Cantuarienſi, *magiſtro* Martino *Commiſſario, conſiſtorio ejuſdem loci & magiſtro* Aſelino *rectori eccleſiæ de* **Estre** *ſalutem, gratiam & benedictionem. Inter cætera quæ ex paſtoralis officii debito noſtris humeris inportabiliter incumbere dinoſcuntur, illa neceſſaria & majora præcipue arbitramur, quæ ſalutem principaliter animarum reſpiciunt, obloquendi materiam & ſcandalum auferunt, ac pacem tranquillitatemque ordinant & præparant ſubditorum. Sane licet religioſos viros abbatem & conventum S.* Auguſtini *civitatis* Cant. *noſtræ dioceſis iteratis vicibus ex intimæ viſceribus charitatis ſuper articulis infraſcriptis nunc per nos nunc per alios ſollicitari fecerimus & moneri, qui noſtris & aliorum ſuaſionibus ac monitionibus in hac parte non ſine contumaciæ nota, ut videtur, parere hactenus non curarunt, pro quo contra eoſdem ad graviora procedere potuiſſemus juſtitia mediante, Cupientes tamen ſine ſtrepitu humiliter & omni qua decet manſuetudine cum religioſis agere ſupradictis, quos ſpecialis affectionis gratia proſecuti ſumus hactenus & favore, ſperantes etiam quod ducti ſpiritu ſenioris conſilii prædictam negligentiam & contemptum cautiore ſubſequente prudentia velint & affectent efficacius expiare, vobis firmiter injungendo mandamus, quatinus dictos abbatem & conventum vice & auctoritate noſtra ſolempniter citetis & competenter moneatis & exortando efficaciter inducatis, quod coram nobis aut Commiſſariis noſtris & aliorum virorum numero competenti in aliquo loco congruo & ſecuro* Cantuariæ *vel prope* Cantuariam *juxta diſcretionem veſtram eiſdem religioſis aſſignando, proximo die juridico poſt inſtans feſtum S.* Clementis *Papæ & martyris, privilegia ſedis apoſtolicæ ſeu jura alia & munimenta ſi quæ habent inſpicienda exhibeant & oſtendant, per quæ eccleſias quas in proprios uſus maxime de novo in civitate & dioceſi* Cantuariæ *habere dicuntur, de quibus in compoſitionibus dudum habitis inter bonæ memoriæ archiepiſcopos* Cantuarienſes *prædeceſſores noſtros ex parte una, & abbates & conventum dicti monaſterii S.* Auguſtini *ex altera mentio non habetur, tanquam appropriatas ſibi valeant taliter detinere, penſioneſque percipere de diverſis eccleſiis, & decimarum portiones vel precium earundem infra limites diverſarum parochiarum noſtræ dioceſis quæ propriis ſuis reguntur rectoribus, nec non per quæ privilegia ſive jura dictus abbas S.* Auguſtini *benedictionem more epiſcopali in eccleſia Chriſti civitate* Cant. *& dioceſi ac alibi in Cant. verſus communem ſolitamque ſedis apoſtolicæ indulgentiam & ſanctorum patrum ſtatuta inpendere publice debeat quod videtur in noſtri præjudicium facere non veretur. Et per quæ in eccleſiis quas in proprios uſus de novo ſeu ad firmam tenere dicuntur, idem abbas campanas in adventu ſuo pulſari facit & procurat, Iura epiſcopalia incautius ſibi in talibus uſurpando. Oſtendant inſuper et exhibeant quare nobis aut vices noſtras gerentibus obedientiam canonicam pro eccleſiis quas in propriis uſibus habere ſe aſſerunt præſtare non debeant, viſitationemque noſtram dioceſanam admittere & ſuſcipere, et ad capitula noſtra ſeu illorum qui vices noſtras gerunt in hac parte in dioceſi* Cantuarienſi *celebrata venire non curant, et quare nos ad miſſas in eodem monaſterio diebus ſolempnibus celebrandas, et pro abſolutione die cœnæ ipſius monaſterii monachis impendenda invitare ſeu rogare dedignantur, cum idem abbas et conventus ad hoc ex ſua promiſſione teneantur, prout in ſupradictis compoſitionibus plenius continetur. Immo quod abſurdius eſt, gravius & multo deteſtabilius, ingreſſum noſtrum perſonalem erecta cruce prævia infra ſepta ſui monaſterii corpora ſanctorum archiepiſcoporum* Cantuarienſium *prædeceſſorum noſtrorum in eodem monaſterio quieſcentium viſitandi cauſa ſeu peregrinandi ibidem prout ab aliis communiter moris eſt, verbumque Dei inibi clero et populo proponendo, quamquã ſine præjudicio ipſius monaſterii monachorumque ac privilegiorum eorundem ſi qua habeant hoc facere voluerimus et proteſtati fuerimus ſæpius ex cauſis jam dictis et aliis conſimilibus quibus jus ipſius monaſterii minime læditur, multipliciter impediunt nimis irreverenter, in noſtri contemptum, eccleſiæ noſtræ præjuditium, & grave ſcandalum plurimorum. In quibus tamen omnibus executioni præmiſſorum ſeu aliquorum eorundem parati ſumus & proteſtamur libenti animo velle cedere prout ex tenore privilegiorum ſuorum ſi qua ſint cum ea exhibuerint liquide nobis poterit apparere, qualiter prædicti abbas & conventus, jus ſpeciale & ſufficiens habeant in præmiſſis ſeu ad prædicta vel eorum aliqua quocumque jure communi vel privato minime teneantur. De die autem receptionis præſentium & qualiter hoc mandatum noſtrum fueritis executi & cujuſmodi reſponſum receperitis in præmiſſis, infra menſem à tempore receptionis harum nobis plene, fideliter & diſtincte conſtare faciatis per veſtras literas patentes harum ſeriem continentes. In quibus exequendis ſi non omnes intereſſe poteritis, duo veſtrum tertio minime expectato faciant nichilominus quod mandatur. Valete. Dat. apud* **Mortelak** *iiij. idus Octobris.*

J. Pecham Archiep.

Anno Domini M. CC. lxxxix. Ordinationis noſtræ xi. Abbas vero archiepiſcopum, ſuum non eſſe judicem proponens, nec ſe teneri ſuo obtemperare mandato, ſtatim ex hujuſmodi gravaminibus viva voce ſedem apoſtolicam appellavit, dictique archidiaconus & Commiſſarius conſuluerunt abbatem ut ipſe ſano conſilio iterum ſub via pacifica plenius reſponderet. Abbas hoc annuit, ut per viam amicitiæ & pacis maturius reſponderet. Miſit ergo fratrem *H. de Cokeryng* theſaurarium ſancti *Auguſtini* ad archiepiſcopum, qui poſt multa verba obtinuit ut ſcriberetur, ſub litera tamen clauſa & ſigillo indorſata, archidiacono & commiſſario ſupradictis quod omnia prædictum mandatum & abbatem contingentia conquieſcerent uſque adventum archiepiſcopi in

An. Dñi 1289.

Edward. Rex. Liu *Kanciam*, & fuit tenor literæ talis. *Salutem Ad preces & inſtanciam domini abbatis ſancti* Auguſtini Caut. *volumus & mandamus, quod omnia quæ dictum abbatem & monaſterium ejuſdem contingunt auctoritate noſtra vobis alias demandata exnunc conquieſcant, donec ad partes illas venerimus, quod propter quadam negotia alia eccleſia noſtra erit in brevi Domino concedente. Speratur enim quod per viam pacis & concordia expediri poterunt ſupradicta. Valete.*

Set illi nolebant facere abbati copiam hujus literæ ſibi miſſæ. Cumque die & loco præfixis, ſcilicet ad ſanctum *Gregorium* domini archidiaconus & commiſſarius nichilominus poſt veniſſent, occurrit eis ibidem dictus frater *H.* ſciturus ab eis quid intenderent tunc ibidem. Et ipſis reſpondentibus quod niehil ſuper aliquo taugente monaſterium S. *Auguſtini*, ſet ut ea omnia conquieſcerent ſicut ſupra. & quod ob aliam certam cauſam ibi venerant, rediit domum dictus frater *H.* & *Johannes de Cambio* clericus & procurator remanſit illuc uſque ad horam nonam, & tunc ſub teſtimonio publici notarii procuratoris nomine proteſtabatur, publico inſtrumento inde plenius poſtea confecto.

Poſtea die Mercurii proximo ante feſtum ſancti *Vincentii* martiris anno Domini ſupradicto, juata formam prælocutionis inter dominum archiepiſcopum *Cantuarienſem* & abbatem poſt aliquaa præmiſſiones venit abbas perſonaliter ad archiepiſcopum apud **Lambeth** tunc exiſtentem: & convenientes tunc ibidem in camera ſua; præmiſſa ſalutatione, abbas ſic dixit archiepiſcopo: Domine, nos venimus nunc hic ad vos ut amicum noſtrum ſi placet per viam bonæ pacis & concordiæ, multum optantes tranquillitatem & quietem veſtram quantum in nobis eſt, & rogamus quatinus vellitis audire benigne quendam hic *J.* de noſtris dicenda noſtra ſi placeat. Archiepiſcopus reſpondit, Bene placet nobis. Et tunc magiſter *Salvagius* clericus abbatis propoſuit in hunc modum.

« Domine pater reverende, dominua abbas qui « hic eſt non venit huc coram vobis ut ad judicem « vel figura judicii &c. ſet ut homo pacis, & tran« quillitatem & pacem veſtræ conſcientiæ multum « affectans, & juata quod alias amicabiliter præ« locutum fuit placet, ad ſerenandam conſcientiam « veſtram & placandam oſtendere vobis coram cle« ricia veſtris quæ per ipſum fuerunt oſtendenda. Et tunc dictus abbaa exhibuit literam procurat. magiſtri *H. de mortuo Mari*, cujus copiam tantum habuit archiepiſcopus, & ſuper quinque eccleſiia **Preſton**, **Tenterdene**, **Sellyng**, ſancti *Pauli Cantuaria* & **Plumſted** tranſcripta bullarum appropriationis ſub ſigillis dicti officialis *Cantuarienſis* & epiſcopi *Roffenſis* coram archiepiſcopo, magiſtro *Luca* aliiſque multis. Quibus viſis archiepiſcopus in parte viſus eſt ſe contentari.

Ut autem præſcriptis articulis archiepiſcopi conſultius in futurum reſponderetur, dominus abbas ex quorundam peritorum conſilio rationes eiſdem articulis coreſpondentes in ſcripturam quæ ſequitur provida deliberatione redigere mandavit. Ad primum ſic, quod mandatur ut oſtendas privilegia ſedis apoſtolicæ & alia munimenta ſuper eccleſiis appropriatis de novo de quibus in compoſitione S. *Edmundi* non ſit mentio, videtur quod dominus papa ſuper his ſic ſuæ appropriationis indulgentiam ſcienter ordinaverit, ut dioceſani vel cujuſcunque alterius J. Pecham Archiep. conſenſu minime requiſito poſſent ingredi libere & habere, vicario omnia epiſcopalia & alia onera ſuſtinente, dummodo ſuper his in continua & pacifica poſſeſſione quam non eſt credibile ſine ſufficienti examinatione & ratione habuiſſe principium & tanto tempore eſſe permiſſum, & vicariorum condicio aliis vicariis diſſimilis, & à dioceſanis ſcienter & ſæpiua appropriabatur. *De Penſionibus*, de diverſis eccleſiis nobis præſtitis & de particularibus portionibus decimarum quas in diverſis parochiis optinemus quo jure hæc. Licet hujuſmodi ab aliquo qui longiſſimis temporibus competenti titulo hæc poſſedit non ſit quærendum de jure, veruntamen ut ſatisfaciat ſuper his quærentis reverenciæ, compoſitio magiſtri *M.* archidiaconi ſpecificat manifeſte; & præterea penſiones recipimus tantum de eccleſiis jure noſtri patronatua. *De Benedictione abbatis*, in magna compoſitione ſit mentio per quam non reſtringitur nec mutatur, & ideo ſtare non prohibetur; præcipue cum hoc in dicto abbate nemini præjudiciale exiſtit, ſicuti nec in alio benedicente per dioceſim tranſeunte dum archiepiſcopus non ſit præſens. *De Pulſatione contra abbatem*, tam illa compoſitio *M.* archidiaconi quam alia magna compoſitio plenam facit mentionem. *De Obedientia abbatis*, ratione eccleſiarum apropriatarum & quare ad capitula ſua in dioceſi celebrata non venit, & quare viſitationem ſuam tanquam dioceſani non admittit. Hæc omnia cum ſint epiſcopalia, aſſenſu ordinarii vicarii ſuſtinent onera tam de privilegio quam de facto, & ſumus omnino ſuper hiis à tempore quo eas ſumus adepti in poſſeſſione quieta & continua libertate. *De invitatione* ad miſſas celebrandas quia in diebus ſolempnibus uti habet pallio & aliis inſigniis archiepiſcopalibus, quibus non niſi in eccleſiis ſibi commiſſis et ſubjectis uti debet: unde in eccleſia ſancti *Auguſtini* miſſas celebrare non debet, cum eam à ſua juriſdictione conſtet eſſe exemptam. *De Abſolutione* monachorum &c. quia non habet poteſtatem in eos, nec eos poteſt abſolvere, nec ligare ad prædicandum populo &c. quia plus hoc convenit facere in propria eccleſia quam non ſua. *Ad ultimum*, ſuper crucis delatione hoc videtur eſſe juriſdictionis & ſubjectionia indicium; unde nos exempti in locum noſtrum ſibi non ſubjectum cum hujuſmodi inſigniis ipſum ſane admittere ſalvo ſtatu noſtro non poſſumus, licet proteſtationem fecerit; quam quidem proteſtationem quaſi contrario facto ſuo ſublatam tamen propter exemplum populi noſtris immuniratibus ſufficere nullatenus reputamus. Iſtis reſponſionibua coram archiepiſcopo propoſitis, & quodamodo per eaſdem ſatisfactus, à citationibus manum retraait, & abbas quantum ad ipſum dimiſſus eſt in pace, die comparitionis eidem nullatenus aſſignato.

§. 3. *Proceſſus cum rectore de* **Waldwarſare.**

ANno Domini ſupradicto ſcilicet M.CC.lxxxix. An. Dñi 1289. habitus eſt proceſſus contra rectorem de **Waldwarſare.** Qui rector tam in capitulis archidiaconi quam alibi querelam deponens contra fratrem *Martinum* tunc elemoſinarium iſtius eccleſiæ ſuper occupatione quarundam decimarum de quibuſdam hamelettis, videlicet **Pendetre**, **Cſſole**, **Weſtodwold** & **Cſſele** provenientium, ipſum elemoſinarium

Edward. I. Rex.

moſinarium aſſerentem dictas decimas & omnia jura parochialia inhabitatoribus dictorum locorum, ac præcipue omnes oblationes & obventiones ad eccleſiam de Norborne qualitercumque provenientes ad ipſum elemoſinarium & vicarium ejuſdem taliter ſimul cum cantaria ſpectare debere, & quod ſic ſpectant & ſpectabant ab antiquo pacifice, publice, & notorie, nec dimiſiſſet in pace, optenta fuit quædam litera conſervatoria decano de *Sandwico* directa; per quam præcipiebat eidem & in virtute obedientiæ mandavit, quatinus dictum *Stephanum* rectorem ſupradictum moneret legitime & efficaciter induceret, ut de omnibus præmiſſis ablatis, ſæpedictis religioſis plene ſatisfaceret infra menſem, inhibens eidem ne in eos vel eorum eccleſias de cætero plus attemptet. Quod ſi monitionibus & inhibitionibus ſuis parere contempſerit, ipſo facto ab officio & beneficio idem conſervator ſuſpendit, mandans eidem decano quod ipſum in ſingulis eccleſiis decanatus ſui ſingulis diebus dominicis & feſtivis quouſque condigne ſuper illis ſatisfecerit, ſuſpenſum faceret nunciari. Set executione ejuſdem literæ ad tempus dilata, idem rector pendente dilatione procuraverat ab archidiacono quandam literam in forma communi contra omnes parochianos ſuos ad ſolvendum ſibi ea quæ ab eis elemoſinarius exigebat. Et tunc auctoritate prædictæ conſervatoriæ ipſe *S.* rector publice diebus feſtivis in vicinis ibi eccleſiis ab officio & beneficio fuit denunciatus ſuſpenſus. Et ipſe divinis ſe immiſcuit nichilominus ſic ligatus. Interim autem impetrata fuit alia conſervatoria eidem decano directa, cujus tenor talis eſt.

Abbas eccleſiæ ſanctæ Crucis de Waltham *&c. Cum vos alias ad mandatum noſtrum, immo verius apoſtolicum* Stephanum *rectorem de* Wal. *monueritis & induxeritis, ut dictis abbati & conventui ſancti* Auguſtini *ſuper majoribus & minoribus decimis ac aliis juribus parochialibus ipſos religioſos & eorum eccleſiam de* Nordburne *ſpectantibus & per ipſum rectorem ablatis & invaſis plenarie ſatisfaceret infra menſem à die confectionis mandati noſtri, & quia monitionibus & inhibitionibus præmiſſis parere contempſerit, ipſum denunciaveritis eſſe ſuſpenſum. Et quia creſcente contumacia creſcere debet & pœna, vobis in virtute obedientiæ qua ſedi apoſtolicæ tenemini, & ſub pœna cohercionis canonicæ firmiter injungimus & mandamus, quatinus ſingulis diebus Dominicis & feſtivis in ſingulis eccleſiis decanatus veſtri inter miſſarum ſolempnia publicetis adhuc ex habundanti, quod rector ille de ablatis ſatisfaciat ſub pœna excommunicationis majoris quam in hac parte ſi non paruerit exnunc ut extunc in eundem rectorem proferimus in hiis ſcriptis. Vobiſque injungimus & mandamus, ut poſt lapſum menſis ipſius ipſum rectorem cum ſolempnitate præmiſſa niſi ſatisfecerit pulſatis campanis, candelis accenſis ſic excommunicatum eſſe denuncietis, & denunciari faciatis.*

Iſtis ſic habitis, idem rector pro tuitione curiæ *Cantuarienſis* ſedem apoſtolicam appellavit, procurans ab officiali curiæ *Cantuariæ* ſcribi & mandari eidem decano & ſibi inhibendo, ne pendente in curia *Cantuarienſi* hujuſmodi tuitorio appellationis negotio quicquam in præjudicium rectoris appellantis attemptare faceret quo minus haberet liberam appellationis ſuæ proſecutionem; & etiam citaret abbatem & conventum ſancti *Auguſtini* & vicarium de N. quod comparerent coram ipſo ſeu commiſſario in eccleſia beatæ *Mariæ* de arcubus in dicto tuitionis negotio facturos & recepturos quod poſtulaverit ordo juris. Die adveniente & rectore prædicto per procuratorem in conſiſtorio de arcubus comparente, & non parte abbatis, poſt proclamationem, propoſuit magiſter *Salvagius* clericus abbatis non ut procurator ſet ut amicus, quod dictus abbas & conventus cum ſuis ita ſunt exempti quod non debebant nec volebant ibi vel alibi coram eis ſuper aliquo reſpondere, nec etiam ſuper hiis privilegia ſua exhibere. Interim autem impetrata fuit alia litera ab abbate S. *Edmundi* conſervatore Inhibitoria, ne officialis *Cantuarienſis* & decanus de arcubus eidem rectori de Wal. tuicionis beneficium conferrent aut partem abbatis contra ſua privilegia in aliquo gravarent, ſet ipſos ſecundum libertatis & exemptionis ſuæ exigentiam ab omni judiciali examine libere dimitterent, cum nullo jure vel conſuetudine poſſent in eos juriſdictionem aliquam ſeu poteſtatis exercicium abſque ſedis apoſtolicæ ſpeciali mandato & expreſſe ad eos directo aliquatenus vendicare, quorum privilegiorum contravenientes ſine dubio per multa *Romanorum* pontificum privilegia excommunicationi aſſeruit ipſo facto ſubjacere.

J. Pecham Archiep.

§. 4. *Tractatus de pace cum eodem rectore de* Waltwarſare.

DIe vero in conſiſtorio de arcubus adveniente, & tractatu de pace ſuper hiis præhabito extra judicium in aula domini epiſcopi *Londonienſis*, præmiſſa ceperunt dilationem in hunc modum, videlicet quod partibus juratis de ſtando dicto & ordinationi magiſtri *Johannis de Selvynſton* officialis *Londonenſis* & alterius ex parte dicti abbatis ſuper prædictis, illi duo terminatores citra Paſcha proximum perſonaliter accedent ad locum, & diligenter examinabunt et videbunt per vicinos et illos qui inde magis ſciunt, ad quem illa de quibus eſt quæſtio de jure ſpectare deberent, et partes ſtarent ſuper hiis in omnibus dictis eorum, & quæcunque apparuerunt medio tempore & à tempore querelæ injuſte percepta parti cui de jure debentur, plenarie ab altera refundentur.

Anno Domini M. CC. lxxxx. dominus *Thomas* conceſſit domino regi in feſto tranſlationis beati *Edwardi* quinquaginta pſalteria duo milia CCC. & l. miſſas pro animabus progenitorum ſuorum & reginarum *Angliæ*. Milleſimo CC. iiij^xx. x^o. Commutatio facta eſt inter dominam *Elianoram* conſortem regis *Edwardi* & conventum *Cantuariæ* de diverſis terris ab eadem receptis pro portu & villa *Sandwici*. Et anno ſequenti data eſt domino regi xv^a. omnium temporalium & ſpiritualium totius *Angliæ* circa feſtum ſancti *Andreæ* apoſtoli: unde xv^a. concernens abbathiam ſancti *Auguſtini* de bonis eorum mobilibus ſecundum veram taxationem eorundem in omnibus maneriis ſuis Cxxxvij. li. xv. s. xj. d. q. An. Dñi 1290.

§. 5. *De redditu in* Natyngdon *inter nos & Priorem eccleſiæ Chriſti.*

EOdem anno facta eſt finalis concordia inter abbatem S. *Auguſtini* querentem & *H.* Priorem eccleſiæ Chriſti *Cant.* deforciantem de vj. s. iij. d.

annui

Edwar. I. Rex. annui redditus cum pertinentiis in **Patindon**; tandem prædictus Prior recognovit prædictum redditum cum pertinentiis eſſe jus ipſius abbatis & eccleſiæ ſuæ prædictæ, & illum remiſit & quietum clamavit de ſe & ſucceſſoribus ſuis prædicto abbati & ſucceſſoribus ſuis imperpetuum; & prædictus abbas & ſucceſſores ſui receperunt ipſum Priorem & ſuos ſucceſſores in ſingulis orationibus & beneficiis quæ de cætero fient in eccleſia ſua imperpetuum.

§. 6. *Recordum ſuper eccleſia de* **Norborne**.

An. Dñi 1292. ANno Domini M. CC. xcij. xiiij. kal. Maii archidiaconus *Cantuarienſis* habuit in mandatis à dominis *Wyntonienſi* & *Lincolnienſi* epiſcopis collectoribus decimæ terræ ſanctæ ad inquirendum an fructus & proventus eccleſiæ de **Norborne** elemoſinariæ ſancti *Auguſtini* apropriatæ, qui ad lx. marcas ſunt taxati, in uſus pauperum & infirmorum ſecularium & ſororum totaliter convertantur, & an de præfata eccleſia ſit decima exigenda vel non: Unde idem archidiaconus auctoritate mandati ſibi directi; ſuper omnibus articulis, per rectores vicarios decanatus de *Sandwico*, in quo eccleſia de **Norborne** eſt ſituata, & per xxiiij. viros utique maturos fide dignos & juratos, tam de parochia prædicta de **N.** quam eciam de iiij. parochiis adjacentibus, inquiſitionem fecit diligentem, Qui omnes & ſinguli dixerunt per ſacramentum ſuum, quod eccleſia de **Norborne** elemoſinariæ ſancti *Auguſtini* eſt & fuit ab antiquo apropriata; ac fructus & proventus ejuſdem in uſus pauperum & infirmorum ad eandem elemoſinariam undecumque confluentium ac ſcolarium & ſororum in eadem continue exiſtentium ſpecialiter & totaliter convertuntur: adicientes, quod idem fructus una cum quibuſdam bonis temporalibus ad hoc aſſignatis non ſufficiunt, quin oporteat dictum elemoſinarium annuatim mutuo recipere aliquando iiij^xx. ſummagia bladi, aliquando plus pro dicta elemoſinaria ſuſtinenda, una cum adjutorio elemoſinæ domini abbatis & alibi provenientis. Dixerunt eciam quod dicta eccleſia fuit taxata & decima ab eadem petita, nunquam tamen fuit ſoluta. Et ordinatio vicariæ de **Plunſted**.

§. 7. *Compoſitio cum abbate de* **Faverſham**.

1293. ANno ſequenti fuit quædam Compoſitio edita inter abbatem ſancti *Auguſtini* & abbatem de **Faverſham** in hunc modum.

Noverint univerſi præſens ſcriptum viſuri vel audituri, Quod cum inter venerabiles & religioſos viros abbatem & conventum ſancti Auguſtini *eccleſiam de* **Faverſham** *parochialem in proprios uſus optinentes, & abbatem & conventum ſancti* Salvatoris *de* Faverys, *ſuper dampnis & injuriis prædictis abbati & conventui ſancti* Auguſtini *illatis in quibuſdam decimis in campo prædictorum abbatis & conventus de* **Faverſham** *ex parte boriali dicta eccleſia parochialis de* **Faverſham** *provenientibus, & per impedimentum prædictorum abbatis & conventus de* **Faverſham**, *ut dicebatur, conſumptis; nec non ſuper jure, uſu & poſſeſſione itineris quærendi & educendi blada, ac eciam omnimodas decimas de campo prædicto more ſolito & conſueto, diſſenſionis materia orta eſſet: Tandem communibus amicis intervenientibus & ad concordiam partium prædictarum ſtudioſe laborantibus,* J. Pecham Archiep. *hujuſmodi diſſenſio conquievit in hunc modum; videlicet quod præfati abbas & conventus de* **Faverſham** *pro bono pacis ſatisfecerunt abbati ſancti* Auguſtini *ſuper decimis prædictis conſumptis præſtatione unius ſummæ frumenti, & ſuper omnibus aliis dampnis & expenſis quæ & quas fecerunt & ſuſtinuerunt occaſione hujuſmodi diſſenſionis motæ quæ ad x. marcas æſtimabantur, partes prædictæ reſervarunt & reliquerunt arbitrio domini* H. *Prioris eccleſiæ Chriſti* Cantuariæ *ordinandum, ſolvendum, vel relaxandum ſeu reſtituendum. Conceſſerunt eciam præfati abbas & conventus de* **Faverſham** *pro ſe & ſucceſſoribus ſuis eccleſiæ S.* Auguſtini, *quod liceat abbati & miniſtris ſuis decimas hujuſmodi de campo prædicto abſque contradictione vel impedimento quolibet plene & libere requirere, percipere, & educere tempore autumpnali per portam dictorum abbatis & conventus de* **Faverſham** *quæ eſt à parte boriali ejuſdem campi, quouſque idem abbas & conventus de* **Faverſham** *de aliquo alio itinere competenti & idoneo prædictis abbati & conventui ſancti* Auguſtini *ad cariandum hujuſmodi decimas, ſcilicet tempore prædicto providerint. Nec poterunt prædicti abbas & conventus ſancti* Auguſtini *vel eorum ſucceſſores aliquid juris vel proprietatis eundi vel redeundi per portam prædictam ſeu iter prædictum, cum ſibi proviſum fuerit de itinere hujuſmodi competenti, in poſterum exigere vel vendicare occaſione prædicta, niſi ſolummodo liberum ingreſſum & egreſſum tempore autumpnali quærendi & educendi decimas prædictas, prout ſuperius eſt expreſſum.*

§. 8. *Publicatio privilegii per Priorem ſancti* Auguſtini.

ANno ſupradicto Prior S. *Auguſtini* & decanus *Cantuarienſis* ad mandatum Conſervatorum privilegiorum noſtrorum, ob vexationes adverſariorum & ad cautelam futurorum, coram officiali domini archidiaconi & de **Weſtbere**, de **Bregge** & *Sandwico*, **Elham**, **Lymene**, **Cherring**, & de **Oſpringe** decanis, & coram aliis multis in capitulo ſancti *Auguſtini*, Dominica j^a. poſt octavas Epiphaniæ, privilegia ſcilicet beati *Auguſtini Anglorum* apoſtoli primi *Cant.* archiepiſcopi, ac *Romanorum* pontificum *Bonifacii*, *Agathonis*, *Celeſtini*, *Calixti*, *Innocentii*, *Urbani*, *Eugenii*, *Lucii*, *Alexandri*, *Gregorii*, *Innocentii*, *Alexandri* & *Honorii* aperte recitarunt & ſolempniter publicarunt, ita videlicet quod monaſterium ſancti *Auguſtini*, abbas & fratres cum pertinentibus ad eoſdem exempti ſunt omnino à quorumlibet Ordinariorum juriſdictione, ſubjectione, & poteſtate, ac ſpecialiter à domini *Cantuarienſis* archiepiſcopi officialis & archidiaconi ejuſdem, necnon à cujuſlibet alterius judicis legati delegati præter ſedis apoſtolicæ ſpeciale mandatum ad dictos religioſos nominatim directum plenam & expreſſam de indultis hujuſmodi faciens mentionem. Et quod idem religioſi, res, poſſeſſiones, homines & clerici eorundem, apoſtolicæ ſedi inmediate ſubjecti & non alteri. Et quod privilegia hujuſmodi contravenientes ſcienter cum ſuis fautoribus canonica monitione præmiſſa per prædictum ſanctum *Auguſtinum* ſocioſque ſuos *Laurentium*, *Mellitum*, & *Juſtum Cantuarienſes* archiepiſcopos excom-

Edward.I. Rex. excommunicati, ac per ſupradicta privilegia apoſtolicam eciam indignationem incurrunt ab officio cleri ſubmoti, à communione Sanctorum alieni, proprioque privati officio excommunicationi ſubjaceant eo ipſo. Et quod eccleſias de **Mentre, Chiſtelet, Northorne, Middelton & Faverſham**, cum capellis non valeat Ordinarius interdicere vel ſuſpendere quoquo modo. Et quod in aliis eccleſiis ſibi apropriatis una cum iſtis non ipſi religioſi, ſet ſui ipſorum locorum vicarii debent Ordinariis de oneribus ordinariis teneri & juribus epiſcopalibus reſpondere. Set ſuper cuſtodia vacantium eccleſiarum noſtri patronatus decedentibus perſonis vel vicariis eccleſiarum prædictarum, claves earundem in capitulum noſtrum deferri, & cuſtodia & obventiones prædictarum eſſe in manu abbatis & conventus, donec perſonæ vel vicarii archiepiſcopo ad eaſdem fieret præſentatio tam antiqua quam moderna experta tradit uſitatio. Set & ſuper privilegiis *Innocentii* papæ iiij. hic ſuperius ad mandatum conſervatorum ut prætactum eſt publicatis, *Thomas* Prior eccleſiæ Chriſti *Cant. Guydo* Prior S. *Gregorii*, & *Thomas* decanus. Chriſtianitatis ejuſdem civitatis eadem privilegia inſpexiſſe ad certitudinem futurorum teſtati ſunt. Horum privilegiorum tenores ſic ſe habent, Innocentius *epiſcopus &c. Abbati & Priori ſancti* Edmundi *&c. Exigentibus dilectorum filiorum*: & infra. Item, Innocencius *epiſcopus &c. Abbati & Priori ſancti* Edmundi *&c. Merita devotionis*: & infra. Item, tercium privilegium ejuſdem ad eoſdem, *Devotionis dilectorum filiorum*: & infra.

§. 9. *Statutum de Religioſis.*

An. Dñi 1293. ANno Domini M. CC. xciij. *Edwardus* rex æmulorum ſanctæ eccleſiæ inſtigatione circumventus ſtatuit & conſilio procerum ſuorum ordinavit, quod nullus religioſus aliqua tenementa emere vel vendere, vel ea dono alicujus aliquid percipere, aut alio qualicunque modo, arte vel ingenio quicquam adquirere, & ſi ſecus à quoquam religioſo fuerit attemptatum, liceret domino regi illud ſic adquiſitum, emptum vel datum per eſcaetorem ſuum ingredi & in perpetuum tenere in feodo & hæreditate.

Heu, heu, pro dolor! quomodo non ſolum periit tunc liberalitas illa Deo grata, qua devoti reges, proceres, cæterique fideles pro magno deſiderio habuerant religioſos fundare, prædia & poſſeſſiones in honorem Dei liberaliſſime conferre, & ipſos tueri: Verum extunc opere hujus caritatis palam tabeſcente, & unoquoque manum ſuam à talibus beneficiis retrahente, non ſolum poſſunt religioſi quicquam novum adquirere, quineciam nec antiquis ſuis poſſeſſionibus propter oppreſſionem laicorum, ne dicam magnatum, proſpere ut laici gaudere, ſet hiis noviſſimis temporibus ſapientes hujus ſeculi horum proſperitati invidentes, ſuæque fraudi conſulentes, univerſos religioſos ne ſic oblata acceptarent, & quod nequius eſt, ſibi quicquam apropriarent, per decretum & ſeniorum judicium, ut dictum eſt, coartarunt, & ſic de eis veraciter poſſet dici, quod egreſſa fuit iniquitas à ſenioribus judicibus qui filiam *Iſrael*, puta eccleſiam, nequiter condempnaverunt.

Eodem anno *Edwardus* rex præcepit vicecomiti, quod in pleno comitatu publice proclamare faceret, Quod omnes illi qui habent cartas de libertatibus poſt tempus allocationum prædictarum anno xviij. regni regis *Henrici* factarum, tam tempore progenitorum ipſius regis quam tempore ſuo, quod ipſas cartas ſub forisfactura habeant coram Theſaurario & Baronibus ſcaccarii ipſius. Hujus prætextu mandati abbas *Thomas* per fratres *T.* de *Sellyng*, *J.* de *Barnevyle* commonachos, & *Philippum* de *Hynkbrigge* clericum, oſtendit cartas ſuas de libertatibus ſuis ad ſcaccarium *Weſtmonaſterii* coram magiſtro *Willelmo de Marchia Bathonienſi & Wellenſi* epiſcopo tunc domini Regis Theſaurario, dominis *Philippo de Wyleby* Cancellario de ſcaccario, *W. de Carleton* & *Petro de Leiceſtre* ejuſdem ſcaccarii Baronibus, & multis aliis; videlicet cartas ſancti *Edwardi*, regis *Willelmi* primi, *Henrici* primi, *Henrici* ſecundi, *Ricardi*, *Johannis*, & *Henrici* tercii, & ibidem collatione facta dimiſerunt ſupradicti attornati abbatis tranſcripta dictarum cartarum penes Theſaurarium & Barones memoratos. *J. Pecham Archiep.*

Anno ſupradicto dominus rex diligenter fecit inquiri ubique in Chronicis & Annalibus, tam domorum religioſorum quam alibi, de jure & dominio quod reges *Angliæ* ſolebant habere ſuper regnum *Scotiæ*, & de homagio & ſervicio quod reges *Scotiæ* facere conſueverunt regibus *Angliæ*. Et ne illa oblivionis nebula in poſterum delerentur, juſſit in Chronicis noſtris perpetualiter annotari.

§. 10. *Miraculum* Mildredæ *pro manerio de* **Mentre**.

ANno Domini M CC. xciiij. ad ſuggeſtionem æmulorum eccleſiæ Dei peciit dominus rex verſus abbatem S. *Auguſtini* maneria de **Mentre & Langeport, Chiſtelet, Sturre** & **Salmanſton** cum pertinenciis ut jus ſuum per quinque brevia de recto, dicens quod dominus *Henricus* rex pater domini regis *Ricardi* conſanguineus ſuus, de prædictis maneriis ſeiſitus fuit tempore pacis, & de ipſo domino *Henrico* rege deſcendit *Ricardo* regi ut filio & hæredi, quo ſine hærede defuncto deſcendit jus regi *Johanni* ut fratri & hæredi; & quod tale ſit jus domini regis paratus eſt verificare. An. Dñi 1294.

Igitur iiij idus Julii acceſſit *Cantuariam* rex *Edwardus* cum domino *I. de Berewych* & aliis Juſticiariis ſuis ſuper prætacta materia per brevia de Waranto & de Recto proceſſuri, & eccleſiam *Auguſtinenſem* manerio de **Mentre** dampnabiliter privaturi; & antiquum hoſpitium ſuum relinquens, in eccleſia Chriſti reverenter ſuſceptus eſt. Nocte ſiquidem quæ almæ *Mildredæ* digno tranſitu illuſtratur, videbatur regi in ſompnis à *Flandria* navigio *Angliam* advenire. Set & per pelagus tantis tempeſtatibus & procellis quaſſatus eſt, quod & videbatur ei abſortibus maris incontinenti deperire. Juſſit igitur ut inſulæ *Thanetenſium* quo citius poterant navim applicarent, quæ inſula viſum ſibi fuit fore vicina: ſet & dum locum affectatum quaſi adeptus eſſet, aſtitit ſuper litus regia virgo veſtitu circumdata moniali, & baculo ſuo roſtrum navis fluctibus maris per vices reinpellens, ita quod videbatur ipſo regi in januis mortis fore conſtitutum; ſet inter iſta rex in hanc vocem prorupit. « O tu famula Dei! ecce adeſt nobis mortis periculum, & nos non ſinis applicare, ſet noſtram vitam infelicem hiis fluctibus propoſis terminare. Ad hæc ſancta virgo. « Cum tu rex terram iſtam quæ

Edward. I. Rex.

" mea eſt à domo requieſcionis meæ craſtina die au-" ferre diſponis, ſcias te beneficio iſtius terræ ab in-" ſtanti periculo liberari non debere. Igitur ſpiritu conturbato & ſimiliter ſtrepitu ſignorum quæ more principali in monaſterio ſancti *Auguſtini* in matutinis laudibus pulſabantur rex expergefactus, cubicularium advocavit, quare & ubi eſſet iſte ſonitus inquiſivit. Ad hæc ille: O domine mi rex! iſte ſonitus in eccleſia ſancti *Auguſtini* ob annualem ſolempnitatem ſanctæ *Mildredæ* ibidem tumulatæ conſtat haberi, quæ abbatiſſa in monaſterio de 𝔐𝔢𝔫𝔰𝔱𝔯𝔢 extitit prima. Certe, inquit rex, illa eſt quæ per viſum michi apparuit, & in ſompnis plurimum me conturbavit. Quid plura? Mane autem facto miſit idem rex unum militem de camera ſua ut interdiceret Juſticiariis antedictis ne ſuper breve illoq; forent ulterius proceſſuri. Quod cum ſic ex parte regis nunciatum fuiſſet, unus veritatis inimicus ſic proterve reſpondit, O ſapientia regis! nos commodum ſuum affectamus, & quod in hac parte nobis incumbebat ſolliciti eramus, & negotium quaſi debito fine concludimus, & ecce conſilio minus provido jam decretum eſt ſuperſedere. Si vero ſuper iſtis pauliſper procederemus, in medulla *Cancia* cum incorporaſſemus. Nunciatum eſt domino abbati quod celebraret regi miſſam ſolempnem ad tumbam ſanctæ *Mildredæ*, & quod vocem ſuam ob præſentiam & reverentiam regis unam notam cantando exaltaret. Ad hæc abbas: O kariſſime! bene nos & fratres noſtri merito & perpetualiter poſſumus lugere, ſcito pro certo quod cantus me non delectat, regiis tamen mandatis prout debemus volumus complacere. Volens igitur abbas faciem regis ſpiritu humilitatis prævenire, præcepit ut quiſque monachus alba indueretur; & ita à gradu qua ad corpora Sanctorum aſcenditur uſque ad hoſtium clauſtri proni in terram vultu regio ſe oſtenderunt. Novitate cujus rei rex obſtupefactus, interrogavit abbatem cur ita monachi ſic ſe haberent. Cui ille: O domine mi rex! irruit ſuper nos formido & pavor in magnitudine decreti tui, cum à maneriis noſtris nobis à regibus *Anglorum* antiquitus collatis ſumus auferendi. Cui rex: Confortamini, inquit, devoti mei, & nolite timere, proxima eſt conſolatio veſtra; hæc vero mutatio dexteræ excelſi. Quibus auditis, monachi ſpiritum conſolationis aſſumpſerunt, & miſſam feſtivalem peregerunt. Qua finita, rex abbati viſionem ſuam narravit; & ob reverentiam Sanctorum iſtius cœnobii maneria quæ calumpniatus eſt eiſdem in præſenti perpetualiter confirmavit, cujus tenor talis eſt.

EDWARDUS *&c. Sciatis quod cum nos maneria de* 𝔏𝔞𝔫𝔤𝔭𝔬𝔯𝔱, 𝔆𝔥𝔦𝔰𝔱𝔢𝔩𝔢𝔱, 𝔖𝔱𝔲𝔯𝔯𝔢, 𝔐𝔢𝔫𝔰𝔱𝔯𝔢 *&* 𝔖𝔞𝔩𝔪𝔞𝔫𝔰𝔱𝔬𝔫 *in comitatu* Kantiæ *cum pertinentiis nuper in curia noſtra coram dilectis & fidelibus noſtris* Johanne de Berewyk *& ſociis ſuis Juſticiariis noſtris itinerantibus in eodem comitatu per brevia noſtra de Recto verſus dilectum nobis in Chriſto abbatem ſancti* Auguſtini Cant. *petiviſſemus ut jus noſtrum: Nos caritatis intuitu & ob reverentiam prædicti Sancti remiſimus pro nobis & heredibus noſtris præfatis abbati & conventui loci prædicti omnem actionem quam erga eundem abbatem habuimus in maneriis prædictis cum ſuis pertinentiis quibuſcumque, Volentes & concedentes pro nobis & heredibus noſtris quod prædicti abbas & conventus habeant & teneant maneria prædicta cum ſuis pertinentiis ut jus eccleſiæ ſuæ prædictæ ſibi*

Robertus Archiep.

& ſucceſſoribus ſuis ſicut ea habuerunt & tenuerunt ante impetrationem brevium noſtrorum prædictorum ſine occaſione vel impedimento noſtri vel heredum noſtrorum inperpetuum. Ob quam cauſam juſſum eſt per *Angliam* ab executione hujus brevis tam de waranto quam de recto manus continere. Propterea quamplurimi dicti regni religioſi talem providentiam divinam experti, *Cantuariam* uſque proficiſcentes, almam *Mildredam* actionibus gratiarum quam devote obſequuntur. Eodem anno in vigilia tranſlationis ſancti *Auguſtini* fuit magiſter *Robertus de Wynchelſe* in *Romana* curia conſecratus.

§. II. *Penſio conceſſa* Nicholao *quondam Abbati.*

ANno ſupradicto abbas *Thomas* communi conſenſu caritatis intuitu conceſſit domino *N.* quondam abbati loci iſtius annuam penſionem in iſta forma:

Univerſis Chriſti fidelibus has literas inſpecturis Thomas *permiſſione &c. Noverit univerſitas veſtra, quod cum venerabilis & dilectus noſtri monaſterii quondam abbas, videlicet dominus* N. *dictus* de Spina *dudum ob cauſam & frugem tranquillioris vitæ ducendæ ſe ad ordinem* Cartuſienſem *tranſtulerit, ibique poſtea ex ordinis ejuſdem auſteritate aliiſque eventibus debilitatem, ut audivimus, non modicam incurrerit & langorem; Nos eidem in Chriſti viſceribus compatientes intuitu caritatis eidem ex mera noſtra liberalitate concedimus, promittimus, atque damus per has literas noſtras patentes ſingulis annis quoad vixerit x. marcas ſterlingorum. Volentes & intendentes ſpecialiter in hoc facto quod ſupradicta pecunia in ſubventionem & conſolationem prædicti domini* N. *convertatur, ſuo Priore mediante ſeu providente prout melius juxta illius ordinis regulam ſeu eciam regulæ permiſſionem ad ejuſdem* Nicholai *adjutorium & levamen poſſit converti.*

Et nota quod iſte *Nicholaus* ſupradictus ad ordinem *Cartuſienſem* in loco 𝔖𝔢𝔩𝔟𝔶 nuncupato in comitatu *Ebor.* ſe tranſtulit ad inhabitandum. Prior vero *T.* petita licentia à *Johanne* archiepiſcopo & optenta factus eſt albus monachus ordinis *Ciſtercienſis* apud *Bellum locum.*

Anno prænominato conceſſit rex huic monaſterio cartam ſuam ſuper hiis duplicatam, videlicet quod abbas & ſucceſſores ſui univerſi inperpetuum habeant & percipiant omnia catalla & bona omnium hominum & tenentium ſuorum felonum fugitivorum & dampnatorum ubicunque in regno ſuo.

Eodem anno totum tectum dormitorii tam meremio quam plumbo innovatum eſt: & ſuperviſores operis fratres *T. de Sellynge*, & *J. Bernevyle* ad cuſtus Dxcvj. li. vij. s. x. d. Et eccleſia iſta ad maris cuſtodiam ad vj. equos cum pertinentiis eſt onerata.

Cap. XXX.

§. I. *Vexatio* Roberti *archiepiſcopi pro eccleſiis nobis appropriatis.*

An. Dñi 1295.

ANno Dom. M.CC. nonageſimo quinto dominus *Robertus de Winchelſe* archiepiſcopus *Cantuarienſis* ſupradicto *Johanni* immediate ſuccedens,

de

Edwar. I. Rex.

de eccleſiis de novo adquiſitis obedientiam peciit ab abbate; unde idem abbas metuens ſibi & monaſterio ſuo ex hujuſmodi petitionibus epiſcoporum poſſe præjudicium generari in futurum, ac commemorans quod jacula prævisa minus lædunt, ſubſcriptas rationes petitioni archiepiſcopi obſiſtentes, ad memoriam futurorum in ſcriptura quæ ſequitur provide redegit.

Licet in veſtra dioceſi apropriatas nobis eccleſias à ſede apoſtolica teneamus, obedientiam tamen vel alia jura epiſcopalia vobis inde ſolvere non tenemur, nec nos illis juribus convenit defraudari. Super quibus ſummus pontifex qui bene potnit ſcienter ſic voluit, & in literis apropriationis expreſſit, quod vicarii noſtri in illis eccleſiis per Ordinarium inſtituti, omnia jura epiſcopalia vobis inde ſolvere teneantur. Unde ſecundum prædicti domini ſummi pontificis intentionem expreſſam & tenorem Commiſſionis ejuſdem juxta modum prædictum uſi continuo ſuper hiis pacifice ſic fuerit retro tantis temporibus à veſtris temporibus obſervatum, humiliter petimus quatinus & vos velitis ſi placet modo fore de obſervantia prædicta contenti & ſic in futurum teneri, à noſtris moleſtiis benevole deſiſtentes.

Anno quo ſupra fuit penſio x. librarum domino *Beraldo Albanenſi* epiſcopo Cardinali conceſſa ad terminum ſuæ vitæ pro ſuis beneficiis nobis multipliciter inpenſis.

§. 2. *Temporalia omnium prælatorum in manu regis ſeiſita.*

An. Dñi 1296.

ANno M. CC. xcvj. recepit *Robertus* archiepiſcopus mandatum papale publicandi conſtitutionem *Bonifacii* papæ viij. de non dando aliquid laicis. Et eodem anno tenuit dominus rex parliamentum apud S. *Edmundum*, convocato illuc toto clero, & indicta laicis xij^a^. omnium bonorum, & à clero ſubſidium ſibi habundanter elargiri. Unde archiepiſcopus cum clero ſuper his conſilium habuit; Et deliberatione habita, propter novam conſtitutionem ſuper hoc editam, viam neſcierunt invenire per quam ſana conſcientia *Romana* curia inconſulta hoc facere poſſent, negotio incompleto de ſubſidio præſtando ſinguli ad propria redierunt. Et ecce mox edictum exiit per totum regnum, ut omnia temporalia archiepiſcoporum, epiſcoporum, abbatum & religioſorum, vel quorumcumque clericorum ubique per regnum *Angliæ* exiſtentia, in manus regis caperentur. Et habito rex parliamento cum ſuis Baronibus clero excluſo, ſtatutum eſt ut bona clericorum ſententialiter abjudicarentur tanquam forisfacta; unde multi propter timorem ſtatuti redemptionem fecerunt, & literas de protectione regis receperunt. Et monaſterium iſtud redemptionem fecit pro ducentis libris & CC. ſummis bladi diverſi generis. Archiepiſcopus vero nec aliquid dare nec protectionem regiam vellet adquirere: unde omnia temporalia ejus confiſcata ſunt, & quod horrendum eſt, quicquid habebant monachi ibidem infra portas ſuæ eccleſiæ ſeiſita ſunt; ita quod non haberent ad quod manus apponerent pro vitæ neceſſariis niſi ſecundum quod vicini eorum religioſi & alii mittebant eis intuitu charitatis. Et hoc tam diu duravit donec Prior & Capitulum neceſſitate compulſi redemptionem fecerunt. Archiepiſcopus vero nec regis protectionem nec ſua voluit redimere quoquo modo; ſed amota majori parte familiæ ſuæ cum uno clerico vel duobus & ſimpliſſima familia apud **Chertam** morabatur, & fere ſingulis diebus dominicis & feſtivis circuibat per loca verbum Domini prædicando.

Robertus Archiep.

§. 3. *Procurator pauperum ſacerdotum fecit fidelitatem.*

EOdem anno die ſancti *Lamberti* archiepiſcopi, magiſter *Guydo de Well*. rector eccleſiæ de **Swalclyve** tunc Syndicus ſive procurator hoſpitalis pauperum ſacerdotum *Cantuariæ*, venit in capitulum noſtrum & ibidem præſtitit publice ſacramentum fidelitatis ratione eccleſiarum ſanctæ *Margaretæ* in *Cantuaria* & beatæ *Mariæ* de **Stodmerſh**, quas de conceſſione capituli noſtri tenent apropriatas ſecundum conſuetudinem & formam compoſitionis inter nos & hoſpitale prædictum initam, in qua continetur, quod quilibet Syndicus dicti hoſpitalis in ſua novitate tale debet præſtare ſacramentum.

Forma fidelitatis faciendæ.

Ego N. *de* C. *juro ad hæc ſancta Dei evangelia præſtito corporaliter ſacramento, quod fidelis ero abbati ſancti* Auguſtini *& ejuſdem loci conventui ab hac hora in poſterum, & ſecreta eorum ſeu capituli ſui nemini ſine licentia eorundem pandam, & ea quæ ſcivero vel audiero quæ dicenda ſunt & quæ celata redundarent in eorum dampna & præjudicium eis revelabo; & eis in omnibus aliis diebus vitæ meæ fidelis ero, Sic me Deus adjuvet &c.* Quam fidelitatem Prior de **Combwell** pro eccleſia **Benwfeld** modo prædicto facere tenetur.

Anno ſupradicto conſecrationis dicti archiepiſcopi anno ſecundo, in Quadrageſima, frater *Petrus de Todyndon* Prior ſancti *Auguſtini* perſonaliter acceſſit ad archiepiſcopum apud **Buſſoppeſbourne**, aſſiſtentibus eidem Priori fratre *Ricardo de Cant.* & aliis, & etiam domino *Henrico* de **Apoldrefelde** ſeneſcallo ſancti *Auguſtini* & aliis, & dictum archiepiſcopum humiliter & devote rogavit, ut placeret ſibi videre privilegia & munimenta monaſterii ſancti *Auguſtini* & eccleſiarum ſibi apropriatarum, ad ſerenationem conſcientiæ ſuæ. Et archiepiſcopus Priori reſpondit, Quod alias eadem privilegia inſpicere & videre vellet ſet non tunc. Et hæc facta fuerunt ante aliquam inchoationem viſitationis ejuſdem. Et eodem anno abbas recognovit ſervicium unius militis faciendum domino regi in *Vaſconia* & fecit finem pro C. marcis, ſet de prædictis ſervicio & fine nil fuit tunc factum vel ſolutum.

Anno Domini M. CC. xcvij. citra feſtum Purificationis beatæ *Mariæ* idem archiepiſcopus ſuam dioceſim viſitare inchoavit. Et dominus *Thomas* abbas ad manerium de **Wyngham** ad illum perſonaliter acceſſit, ſupplicavitque eidem, quod ſi quæ in ſua viſitatione inveniret quæ ad ſtatum dicti monaſterii in aliquo eidem offenderet, illa eidem abbati ob reverentiam *Romanæ* ſedis notificare dignaretur. Quod idem archiepiſcopus libenti animo concedebat: Unde licet ex habundanti aliquando per Priorem, aliquando per alios, & aliquando per ipſum abbatem idem archiepiſcopus ſæpius requiſitus fuiſſet, ut munimenta & alia privilegia hujus monaſterii vellet inſpicere, ille tamen hæc videre vel audire omnimodo recuſavit; & eundem abbatem

An. Dñi 1297.

Edwar. I. Rex. & conventum notorie exemptos ad judicium evocavit: Et quam cito hujuſmodi citatio ad notitiam abbatis perveniſſet, miſit ad eum rogans, quod placeret eidem hujuſmodi citationem revocare, & ſine figura judicii videre privilegia & munimenta ſua. Qui reſpondit, quod noluit aliquo modo revocare citationem ſuam; ſet dixit quod cito poſt veniret *Cantuariam*, & tunc poſſet abbas habere colloquium cum ipſo de eodem. Et licet dictus archiepiſcopus conceſſiſſet abbati & firmiter promiſiſſet, ſe eadem privilegia & munimenta inſpicere voluiſſe, diſtulit tamen per multum tempus ſub diſſimulatione ea videre, & tandem aſſeruit ſe nolle ea videre niſi judicialiter. Et cum dominus abbas allegaſſet ſe & monaſterium ſuum in tantum eſſe privilegiatum, quod non tenebantur nec debebant coram dicto archiepiſcopo judicialiter comparere vel reſpondere, idem archiepiſcopus fecit eos citari peremptorie, ut certo die ubicumque tunc in dioceſi vel provincia *Cantuariæ* coram ipſo ſufficienter comparerent titulum ſeu jus ſpeciale ſi quæ haberent, per quæ poſſent ipſas eccleſias & hoſpitale ſancti *Laurentii* ſic tenere, non obſtante compoſitione dudum inter archiepiſcopum *Cantuarienſem* prædeceſſorem ſuum ex parte una, & dictos religioſos ex altera, & per capitulum *Cantuarienſe* approbata, & per ſedem apoſtolicam confirmata ſuper quibuſdam de prædictis eccleſiis cum capellis ſuis, prout in compoſitione ſuper hæc confecta & ſigillis partium conſignata plenius continetur. Aſſerens etiam minus veraciter, ſe in ſua viſitatione inveniſſe, dictos religioſos decimas & penſiones annuas in diverſis eccleſiis ſuæ dioceſis contra jus commune percipere, ipſos citavit reſponſuros quo jure iſta ſic percipiebant; licet in veritate nullas unquam penſiones præterquam in eccleſiis ſui patronatus vel decimas percepiſſent. Inſuper citavit eundem abbatem, ut oſtenderet quare ſibi obedientiam facere non deberet. Propter quæ omnia idem abbas & conventus ſentiens ſe per prædictum archiepiſcopum indebite prægravari, ad ſedem apoſtolicam appellarunt; ſet idem archiepiſcopus hujuſmodi appellationi non deferens, ipſos fecit iterum citari coram ſe ubicumque eſſet in civitate, dioceſi, vel provincia *Cant.* ſuper eccleſias de **Tanterbone**, **Lenham**, de **Pellyng**, de **Preston**, de **Littleborne**, de **Schelwich**, & ſancti *Pauli Cant.* necnon & ſuper hoſpitale ſancti *Laurentii*, & ſuper decimis & penſionibus prædictis jus ſpeciale ſi quod haberent præciſe & peremptorie propoſituri & oſtenſuri. Subtiuit tamen proceſſum inſertum ſuper prænominatis eccleſiis in compoſitione contentis, faciendo tamen mentionem de eccleſia de **Schelwich**, quæ eſt capella eccleſiæ de **Faversham**, non obſtante quod in dicta compoſitione continetur. Pro quibus iterum ad prædictam ſedem eſt appellatum. Quibus appellationibus non obſtantibus, dictus archiepiſcopus fecit eos citari peremptorie ad alium brevem diem quod comparerent coram eo ubicumque &c. ſuper eccleſiis prænominatis præciſe & peremptorie oſtenſuri, ut ſupra, & priores contumacias ut dicebat legitime fulminaturus; non tamen ultra proceſſit contra nos ſuper eccleſia de **Schelwich**, nec de decimis & penſionibus ſupradictis. Et quia idem abbas judicialiter minime comparuit, archiepiſcopus reputavit dictos religioſos contumaces, & pronunciavit dictas eccleſias præter **Schelwich** eſſe vacantes, Mandando & faciendo eos moneri per magiſtrum *Martinum* Commiſſarium ſuum *Cant.* ut infra quinque ſeptimanas proximo ſequentes perſonas idoneas ſibi tanquam diœceſano præſentarent ad eccleſias prænominatas; à qua quidem pronunciatione & mandato fuit iterum per procuratorem abbatis in præſentia dicti archiepiſcopi ad ſedem apoſtolicam legitime appellatum. *Robertus* Archiep.

Anno ſequenti die ſancti *Thomæ* martyris Prior de **Combwell** præſtitit corporale ſacramentum fidelitatis in capitulo noſtro pro eccleſia de **Betwsſelde**.

Anno Domini M. CC. xcviij. *Bonifacius* papa miſit litteras executorias *Roberto* archiepiſcopo in hæc verba: « *BONIFACIUS* epiſcopus ſer- « vus ſervorum Dei, venerabili fratri *R.* archiepi- « ſcopo *Cantuarienſi* ſalutem & apoſtolicam bene- « dictionem. Conſtitutus in præſentia noſtra dile- « ctus filius *Thomas* dictus *Cuſte* de **Paytefton** « pauper presbyter tuæ diœceſis nobis humiliter ſup- « plicavit, ut cum ipſe ſicut aſſerit nullum ſit eccle- « ſiaſticum beneficium aſſecutus, provideri ſibi de « benignitate apoſtolica mandaremus, Quia igitur « illi &c. fraternitati tuæ per apoſtolica ſcripta man- « damus quatinus &c. de aliquo eccleſiaſtico bene- « ficio ſecundum probitatis ſuæ merita competenti « cum cura vel ſine cura conſueto ab olim clericis « ſecularibus aſſignari, ſpectante ad collationem vel « præſentationem dilectorum filiorum abbatis & « conventus monaſterii ſancti *Auguſtini* extra mu- « ros *Cant.* ordinis ſancti *Benedicti*, communiter « vel diviſim, ſi quod in civitate vel dioceſi *Cant.* « vacat, ad præſens vel quamprimum ad id obtu- « lit ſe facultas, per te, vel per alium, ſeu alios pro- « videre procures, inducens eum in corporalem poſ- « ſeſſionem ejuſdem beneficii & defendens inductum « &c. non obſtante ſi nos vel *Romani* pontifices « prædeceſſores noſtri de beneficiis ad prædictorum « abbatis & conventus collationem vel præſentatio- « nem ſpectantibus ſub ea forma in qua pro pau- « peribus clericis beneficiandis interdum, ſedes apo- « ſtolica ſcribere conſuevit, ſeu quavis alia ſecimus « aut mandavimus quodcumque fuerint provideri, « dummodo non cum nous ex eis pro quibus in ea- « dem forma pauperum per nos ſcriptum forſitan « extitit, quibus omnibus nullum volumus per hoc « præjudicium generari, beneficium ratione hujus « pauperum proviſionis expectet; vel ſi eiſdem ab- « bati & conventui aut perſonis ipſius eccleſiæ à « ſede apoſtolica ſit indultum, quod ad receptio- « nem vel proviſionem alicujus minime teneantur, « quodque ad id compelli, aut quod interdici, ſuſ- « pendi vel excommunicari non poſſint, vel quod « alius nequeat de beneficiis ad eorundem abbatis « & conventus præſentationem vel collationem ſpe- « ctantibus alicui providere per literas apoſtolicas « non facientes plenam & expreſſam de indulto hu- « juſmodi mentionem, qualibet alia præfatæ ſedis « indulgentia generali vel ſpeciali cujuſcumque te- « noris exiſtat per quam effectus præſentium impe- « diri valeat vel differri. Contradictores per cen- « ſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita com- « peſcendo &c. Mandatum noſtrum in hac parte « taliter impleturus, quod in eo inpendiſſe lauderis « miſericordiam pauperi & obedientiam mandatori. An. Dñi 1298.

Prætextu hujus mandati ſcripſit idem archiepiſcopus abbati in hæc verba.

« *ROBERTUS*

Edwar. I. Rex.

« *ROBERTUS* permiſſione divina *Cantu-*
« *arienſis* archiepiſcopus &c. executor in negotio
« proviſorio *Thome* dicti *Cuſte de* Maydeſton
« presbyteri à ſede apoſtolica deputatus. Religioſis
« viris abbati & conventui ſancti *Auguſtini Cant.*
« ſalutem in omnium ſalvatore. Sanctiſſimi patris
« noſtri Domini *Bonifacii* papæ octavi literas nos
« noveritis recepiſſe, quas vobis inſpiciendas tranſ-
« mittimus et earum portitori ſub pœna excom-
« municationis majoris quam exnunc in rebelles
« proferimus in hiis ſcriptis illico retraderdas.
« Quia igitur diligenti inquiſitione præmiſſâ juxta
« mandatum hujuſmodi apoſtolicum nobis in hac
« parte directum invenimus dictum *Thomam* libe-
« rum eſſe et legitimum vitæque laudabilis ac con-
« verſationis honeſtæ, nec quicquam ſibi obſtare
« quo minus ſibi valeat de beneficio eccleſiaſtico
« congrue provideri; Volentes mandatum hujuſ-
« modi reverenter exequi, ut tenemur auctoritate
« apoſtolica nobis in hac parte commiſſa, præfato
« *Thome Cuſte* providimus de beneficio eccleſia-
« ſtico competenti cum cura vel ſine cura, cujus
« redditus ſeu proventus æſtimationem in dictis lite-
« ris apoſtolicis contentam non excedunt ſi quod ad
« veſtram præſentationem ſeu collationem commu-
« niter vel diviſim ſpectans vacat ad præſens in ci-
« vitate vel dioceſi noſtra; illudque eidem *Thome*
« contulimus ac eum de ipſo per noſtrum birretum
« præſentialiter inveſtimus, alioquin beneficium
« proximo inibi vacaturum collationi noſtræ reſer-
« vamus, eidem *Thome* per nos ſeu illum vel illos
« cui vel quibus in hac parte vices noſtras commit-
« tendas duxerimus conferendum. Quocirca apo-
« ſtolica auctoritate qua fungimur in hac parte vos
« monemus, vobiſque auctoritate præſentium inhi-
« bemus, ne ad præſentationem, collationem, ſeu
« ordinationem hujuſmodi beneficii per vos, aut per
« alium vel alios aliquatenus procedatis ſeu procedi
« conſentiatis, nec quicquam in noſtræ proviſionis,
« inveſtituræ ac reſervationis hujuſmodi præjudici-
« um per vos aut per alium attemptetis vel attem-
« ptari conſentiatis. Alioquin in præſentantem &
« conferentem ac quemlibet alium ſeu alios proviſi-
« onem & collationem, inveſtituram, reſervationem
« & inhibitionem præfatas quomodolibet perturban-
« tes ſeu perturbari procurantes, exnunc in hiis ſcriptis
« excommunicationis ſententiam promulgamus, de-
« cernentes nichilominus irritum & inane ſi ſecus de
« beneficio hujuſmodi per quemcumque quavis au-
« ctoritate contigerit quomodolibet attemptari.
« Vobis etiam mandantes quod ſi quod tale benefi-
« cium ad præſens vacet vel quam cito vacaverit in
« futurum, nos de ejuſdem vacatione certificare
« curetis plenius ſine mora.

Qua litera abbati oblata & ibidem perlecta, idem abbas privilegia contra hujuſmodi proviſores ſibi & monaſterio ſuo indulta incontinenti recitari fecit. Quibus perlectis & auditis, cum idem Capellanus expreſſe videns dictam inpetrationem ſuam non valere pro privilegiis antedictis, jus ſuum quod habuit ſuper inpetratione proviſionis prædictæ in manibus domini abbatis totaliter reſignavit per publicum inſtrumentum, quod ſic ſequitur.

An. Dñi 1298.

In Dei nomine Amen. Per præſens inſtrumentum omnibus appareat evidenter quod anno Domini M.CC. lxxxxviij. ſecundum curſum &c. Thomas *dictus* Cuſte *de* Maydeſton Cantuarienſis dioceſis *presbyter perſonaliter conſtitutus in magna Aula infra ſepta monaſterii ſancti* Auguſtini *extra muros* Cantuariæ *ad* Romanam *curiam nullo medio pertinentis, coram reverendo patre fratre* Thoma *abbate ejuſdem monaſterii ibidem perſonaliter tunc exiſtente, conſiderans & intelligens ut dixit, quod per privilegia viris religioſis abbati & conventui prædicti monaſterii ordinis ſancti* Benedicti *à ſede apoſtolica indulta poſſet effectus literarum proviſoriarum quas à ſede apoſtolica impetravit de proviſione ſibi facienda auctoritate ſedis ejuſdem per reverendum patrem dominum Dei gratia* Cantuarienſem *archiepiſcopum totius* Angliæ *primatem, executorem ſibi in hac parte à ſede apoſtolica deputatum, de beneficio eccleſiaſtico cum cura vel ſine cura ad collationem vel præſentationem religioſorum virorum abbatis & conventus prædicti monaſterii ſancti* Auguſtini *ſpectante adnullari, pura & ſpontanea & mera voluntate ſua propria, non coactus, eiſdem literis proviſoriis quas ut præmittitur & omni proceſſui habito & habendo, omnique commodo quod ſibi evenire poſſet per eaſdem renunciavit, expreſſe promittens michi tabellioni infraſcripto ſolempniter ſtipulanti nomine omnium & ſingulorum quorum interfuit, quod contra hanc renunciationem non unquam in aliquo veniet in futurum, & juravit corporaliter inſpectis ſacroſanctis Evangeliis quod contra præmiſſas renunciationem, promiſſionem, vel alteram earundem nullatenus veniet in futurum.*

Robert. W. Archiep.

Anno ſequenti die ſancti *Cutberti* epiſcopi dedicata fuit capella in cimiterio quæ dicitur Charnet ab epiſcopo *Herefordenſi*; & dedit prædictæ capellæ omni anno, die ſcilicet dedicationis, unum annum indulgentiæ & omnibus feſtis beatæ *Mariæ* per annum xl. dies.

§. 4. *Proceſſus verſus archiepiſcopum* Rob. Wynchelſe.

SEquitur de proceſſu inter archiepiſcopum & nos ſcilicet de injuriis & vexationibus nobis illatis, unde abbas longa trahens ſuſpiria ait; Heu heu, inquit, quamdiu hiis opprobriis afficiemur! quamdiu eccleſia ſancti doctoris *Anglorum* apoſtoli *Auguſtini* prima mater moniarchalis *Anglorum* tot & tantas contumelias, injurias et vexationes archiepiſcoporum permiſſa eſt ſuſtinere! quamdiu illa quæ in nativis ſuis libera fuit, quomodo jam videtur ancillare! Pro veritate, inquit, ad tales injurias evitandas aut priſtina libertate Deo juvante gaudebit, aut communi legi ut cæteræ ſubjacebit. Quid plura? magna ſumma denariorum tam de diverſis dividendis per conventum receptis & recipiendis, quam de forinſecis omni qua potuit via ad opus hujuſmodi levandis, directi fuerunt ad curiam *Romanam* propter hujus negocii expeditionem fratres *Willelmus de Romenal* & *Robertus de Fekenham* procuratores cum procuratorio eorundem. Qui quidem procuratores tantum procurarunt, quod iſtud negocium fuit ſpecialiter commiſſum domino *Iohanni* monacho tituli ſanctorum *Marcellini & Petri* presbytero Cardinali ad audiendum. Inſuper conceſſa eſt inhibitio, per quam inhibitum fuit archiepiſcopo, ne pendente lite in curia *Romana* indeciſa, aliquid contra dictos religioſos attemptaret. Pendente vero lite coram eodem Cardinali, inpetratum fuit in gravibus

Edwar. I. Rex. bus expenſis ab apoſtolico *Bonifacio* viij. novum privilegium, in quo decernit omnia privilegia iſtius monaſterii antiqua in ſuo robore permanere, reducendo monaſterium ad ſtatum antiquum. De novo etiam exemit nos non obſtante compoſitione quacumque, & alia multa concedit ſicut ex inſpectione dicti privilegii in ſequentibus latius apparebit.

Suggeſtio facta per Procuratores ad ſummum Pontificem.

Supplicant ſanctitati veſtræ, veſtri humiles filii Abbas & Conventus ſancti *Auguſtini Cant.* expoſitis veſtræ ſanctitati iſtis gravaminibus, et viſis per vos privilegiis monaſterii prædicti, quatinus abbatem et conventum et ipſum monaſterium cum ſuis membris ad quietis, immunitatis, libertatis et exemptionis plenitudinem per veſtrum privilegium reducere, et non obſtante quacumque compoſitione perpetuo robore dignemini permanere, quatinus dictum monaſterium veſtrum ne dum in ſuo ſtatu antiquo, verum ſanctiſſimæ poteſtatis veſtræ gratia taliter inſignitum conſervare, ac ſic in futurum ſuper eodem monaſterio et ejus ſtatu diſponere, et præmiſſa gravamina proceſſus et ſententias contra ipſos præjudicialiter data revocari vel potius nulla nunciari præcipere dignemini; et mandare, quod exemptio et libertas à tantis et tam ſanctis, et præcipue à beato *Bonifacio* papa iiij. patribus introducta ad futuram ſanctitatis veſtræ memoriam et ſanctiſſimæ ſedis cui merito præſidetis honorem, per vos pater ſanctiſſime *Bonifacium* papam viij. tanquam octava beatitudine percepta, futuris temporibus ſub ea ſtabilitate ac perpetua libertate permaneat quod veſtræ placuerit ſanctitati. Hujuſmodi igitur precatu, immo potius muneribus redemptus et inclinatus privilegium conceſſit ſubſcriptum.

CAP. XXXI.

§. I. *Privilegium novum* Bonifacianum.

“BONIFACIUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis abbati et conventui monaſterii ſancti *Auguſtini Cant.* ad *Romanam* eccleſiam nullo medio pertinentis ordinis ſancti *Benedicti* ſalutem et apoſtolicam benedictionem. Circumſpecta ſedis apoſtolicæ providentia qualitates agendorum cum ſumma deliberatione diſcutiens fidelium ſtatui libenter proſperitatis incrementa procurat, noxia ſubtrahit et moleſtiis viam præcludit eventibus prout negotii qualitas exigit, perſonarum et locorum exquirit conditio et inſtantia æquitatis expoſcit. Et idcirco quamvis univerſæ orbis eccleſiæ, apoſtolicæ ſedi, (quæ diſponente domino ſuper illas principatum optinet) ordinaria poteſtate ſubeſſe noſcantur, aliquas tamen interdum ſedes ipſa de ſuæ auctoritatis plenitudine ſpecialius ſibi ſubdit, ſic eas à cujuſlibet juriſdictione prorſus eximendo ut nullum ſibi niſi *Romanum* pontificem ſuperiorem et dominum recognoſcant, conſtituendo ipſas quodam ſingulari privilegio liberas penitus et exemptas, ut earum vitatis noxiis votivis ſucceſſibus et quietis plenitudine proſperentur. Nos quidem ad apoſtolicæ dignitatis apicem ſuperna diſpoſitione vocati, ex incumbente nobis paſtoralis officii debito circa omnium eccleſiarum ſtatum ſolertem conſiderationem habentes, ad vos et monaſterium veſtrum inſtantia propenſioris ſollicitudinis excitamur, et tanto libentius et favorabilius quietis veſtræ commoda, veſtrorumque incrementa profectuum promovemus, quanto per amplius beatorum patrum *Benedicti* et *Auguſtini* recolendas memorias reveremur, quantoque benignius vos et monaſterium prælibatum, de quorum fama laudabili et virtutum exercitio fragranciam ſuavitatis accepimus, paternæ ſinceritatis affectibus amplexamur. Sane petitio veſtra nobis exhibita continebat, quod licet monaſterium veſtrum à principio fundationis ipſius à tempore cujus memoria non exiſtit, cum omnibus membris ſuis exiſtentibus ubicumque, fuerit exemptum per ſpecialia privilegia ſedis apoſtolicæ à juriſdictione qualibet ordinaria, prout evidentius in ipſis privilegiis continetur; Vobis tamen poſtmodum nunc hinc nunc inde vexationibus & anguſtiis fatigatis ſuper hujuſmodi exemptionibus & libertatibus contentis in ipſis, Inter bonæ memoriæ *Ricardum* archiepiſcopum *Cantuarienſem* cum ſui conſenſu capituli ex parte una, & quondam *Rogerum* tunc abbatem cum conſenſu conventus dicti monaſterii ex altera, primo, & poſtmodum inter quondam *Symonem* de Langeton archidiaconum *Cantuarienſem* cum conſenſu ſanctæ memoriæ beati *Edmundi* archiepiſcopi *Cantuarienſis* ſucceſſoris dicti *Ricardi* & capituli eccleſiæ Chriſti *Cantuariæ*, & quondam *Robertum* abbatem ipſius monaſterii cum conſenſu dicti ſui conventus, ac deinde inter præfatos *Edmundum* archiepiſcopum & archidiaconum ac eoſdem *Robertum* abbatem & conventum quædam compoſitiones initæ, factæ ſeu habitæ fuiſſe noſcuntur, quarum una ſcilicet cum eodem *Edmundo* habita etiam fuit per ſedem apoſtolicam ex certa ſcientia confirmata. Verum cum per hujuſmodi compoſitiones prædictis veſtris privilegiis & libertatibus non modicum derogetur, nobis humiliter ſupplicaſtis, ut providere vobis & ipſi monaſterio ſuper hiis paterna ſollicitudine dignaremur, vos & illud ad quietis, immunitatis, libertatis & exemptionis plenitudinem reducendo. Nos igitur monaſterium ipſum condignis efferre honoribus & communire libertatibus cupientes, ut quo minus aliorum moleſtiis turbatum fuerit, eo amplius divina favente gratia proſperetur, veſtris ſupplicationibus inclinati, hujuſmodi privilegia, exemptiones & libertates eidem monaſterio & vobis à prædicta ſede conceſſa in ſuo volumus & decernimus robore permanere; ac nichilominus ut in dictæ ſedis ſinu plenius quieſcatis, vos & monaſterium ipſum cum omnibus membris ſuis & eccleſiis, capellis, cenodochiis, hoſpitalibus, Cantariis, necnon caſtris, villis, maneriis, domibus, grangiis, & poſſeſſionibus, terris, redditibus, & quibuſcumque bonis ad vos & præfatum monaſterium in præſentiarum ſpectantibus ac hiis quæ ex largitione principum collatione fidelium, & aliis juſtis modis & titulis inpoſterum dante domino poteritis adipiſci in quibuſcumque fuerint diœceſibus conſtituta, & omnibus perſonis veſtri ordinis & aliis ſubjectis vobis degentibus in eiſdem, ab omni poteſtate, juriſdictione, ſub ectione atque dominio tam venerabilis fratris noſtri archiepiſcopi & dilectorum filiorum capituli *Cantuariæ* qui nunc ſunt, & qui pro tempore fuerint, quam quorum-

libet

Robertus Archiep.

Edward. I. Rex.

« liber archiepiſcoporum, epiſcoporum, capitulorum, abbatum & prælatorum & officialium ſuorum & aliarum quarumlibet eccleſiaſticarum perſonarum abſolvimus, eximimus, & perpetuo liberamus, de apoſtolicæ plenitudine poteſtatis, ac ea omnia totaliter & immediate ſoli duntaxat *Romano* pontifici & præfatæ ſedi decernimus ſubjacere. Ita quod nec idem archiepiſcopus *Cantuarienſis* jure metropolitico ſeu diœceſano aut legationis vel tuitionis prætextu, quas in provincia *Cant.* habere ſe aſſerit, nec Prior & Capitulum dictæ eccleſiæ Chriſti occaſione hujuſmodi tuitionis quam in dicta provincia tempore vacantis eccleſiæ *Cantuarienſis* ſibi vendicare dicuntur, nec quivis alius juriſdictionem quamlibet ordinariam in diœceſi ſeu provincia *Cant.* hujuſmodi tempore vacationis exercens, ne vos idem archiepiſcopus vel quivis ex eiſdem archiepiſcopis, epiſcopis, ſeu prælatis officialibus ſeu miniſtris, nec quævis alia perſona eccleſiaſtica in vos abbatem et conventum & prædictum monaſterium aut quævis membra vel loca ſeu bona ad vos & monaſterium ipſum ſpectantia, ſeu quæ ſpectabunt in poſterum, quoquo modo, vel in veſtros & ejuſdem monaſterii ſubditos & perſonas præfatas cujuſcumque ſtatus vel conditionis exiſtunt, utpote omnino libera et exempta et præfatæ ſedi apoſtolicæ duntaxat immediate ſubjecta, poſſint ulterius ex quacunque occaſione vel cauſa juriſdictionem aliquam vel poteſtatem ſive dominium ſibi vendicare, exactiones facere, collectas imponere, obedientias vel procurationes exigere, viſitationes vel correctiones facere aut cenſuram eccleſiaſticam quomodolibet exercere ſine mandato prædictæ ſedis apoſtolicæ ſpeciali. Nos enim excommunicationum, ſuſpenſionum et interdicti ſententias quas contra tenorem exemptionis hujus promulgari et proceſſus quoſlibet quos contra præmiſſa fieri contigerit et haberi, ex nunc irritos decernimus et inanes ac nullius penitus exiſtere firmitatis. Præterea criſma, oleum ſanctum, conſecrationes altarium, ordinationes monachorum et clericorum qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, à *Cantuarienſi* ſuſcipiatis archiepiſcopo ſi gratiam et communionem præfatæ ſedis habuerit et ea gratis et abſque pravitate aliqua vobis voluerit impertiri, alioquin quemcumque malueritis adeatis antiſtitem catholicum, qui noſtrâ fretus auctoritate quod poſtulatur indulgeat, nec id vobis audeat aliquatenus denegare. Non obſtantibus prædictis et quibuſcumque aliis compoſitionibus, ordinationibus, conſtitutionibus, et conſuetudinibus ſeu factis ſuper hoc in contrarium quocunque modo vel tempore hactenus habitis, editis vel optentis, aut quod in compoſitione nominata ſuperius, quæ fuit per ſedem apoſtolicam ut prædicitur confirmata, inter alia continetur, Quod ſi qua partium prædictarum contra ipſam compoſitionem aliquid impetraſſet vel impetraret inpoſterum, illud inane & irritum haberetur, & confirmatio ipſa firmum robur nihilominus optineret, aut appellationibus interjectis ſeu quibuſcumque proceſſibus et ſpecialiter cauſis nunc motis inter venerabilem fratrem noſtrum *Robertum* archiepiſcopum *Cantuarienſem* ex parte una, & vos ex altera, ſuper eccleſiis de **Lenham, Plumſted, Tenterdenne, Delling, Preſton, Litleborne**, ſancti *Pauli Cant.* hoſpitali ſancti *Laurencii* ac Cantaria pro magiſtri *Hamonis Doge* anima ordinata, ſeu ſuper aliis quibuſcumque eccleſiis vobis à ſede appropriatis eadem. Etiamſi cauſa pendeat ſuper præmiſſis in quocumque foro vel coram quocunque judice, aut quibuſcumque literis & indulgentiis apoſtolicis in quacumque forma verborum optentis, de quibus quorumque totis tenoribus debet in noſtris literis fieri mentio ſpecialis. Ad indicium autem hujus perceptæ à ſede apoſtolica libertatis volumus, ut præfatum monaſterium unam marcam ſterlingorum nomine cenſus in feſto reſurrectionis dominicæ perſolvat nobis noſtriſque ſucceſſoribus annuatim; Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, exemptionis, liberationis, irritationis, voluntatis, & conſtitutionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum *Petri* & *Pauli* apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum Dat. *Laterani* iiij. kal. Marc. pontificatus noſtri an. vj.

Robertus Archiep.

Anno Domini M. CCC. die lunæ in vigilia ſancti *Ealſegi* archiepiſcopi, ad abbatem primo pervenit iſtud novum privilegium cum bulla conſervatoria ejuſdem, cujus forma talis eſt. An. Dñi 1300.

BONIFACIUS *epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis* Weſtmonaſterii, *de* **Waltham**, *& de ſancto* Edmundo *monaſteriorum abbatibus* Londonienſis *&* Norwicenſis *diœceſis, Salutem & apoſtolicam benedictionem. Circumſpecta ſedis apoſtolica* ut ſupra. *Quocirca diſcretioni veſtræ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus vos vel duo aut unus veſtrum, per vos vel per alium ſeu alios, abbatem, conventum, monaſterium, perſonas, membra, eccleſias, capellas, ſenodochia, hoſpitalia, cantarias, caſtra, villas, maneria, domos, grangias, poſſeſſiones, terras, redditus & bona omnia ſupradicta contra hujuſmodi abſolutionis, exemptionis, liberationis, irritationis & conſtitutionis noſtra tenorem non permittatis à quoquam indebite moleſtari. Moleſtatores hujuſmodi auctoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo. Non obſtantibus ſupradictis, ſeu ſi aliquibus à præfata ſit ſede indultum quod interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per literas apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.*

Auctoritate hujus privilegii & præcepto conſervatorum ejuſdem, reſumpſit dominus Abbas cum conſenſu conventus ſui omnem ſtatum antiquum quoad juriſdictionem exercendam. Sub proteſtatione tamen, quod ſi forſan contingeret illum aliud facere quam procederet de ſummi pontificis voluntate, paratus eſſet cum hoc ſibi conſtaret reſumpta revocare. Die lunæ proxima ante feſtum apoſtolorum *Philippi* & *Iacobi* anno ſupradicto dicta bulla conſervatoria exhibita fuit abbati *Weſtmonaſterii* apud le **Neyte** juxta *Weſtmonaſterium* per fratrem *Ricardum de Cant.* & alios; & die lunæ ſequenti abbati de **Waltham** per fratrem *Willelmum Ryhale* & alios. Qui quidem abbates mandatum apoſtolicum reverenter admiſerunt; eorumque proceſſum & tenorem venerabilibus patribus archiepiſcopo *Cantuarienſi* & epiſcopis *Londonienſi* & *Roffenſi* eorumque archidiaconis, capitulis & Commiſſariis univerſis ſcripſerunt; primo archiepiſcopo ſub tali forma.

Vene-

Edward. I. Rex.

« VENERABILI in Chriſto patri, domino *Roberto* Dei gratia &c. Ejuſdem permiſſione *Weſtmonaſterii* & de Walltham abbates in hac parte executores & conſervatores à ſede apoſtolica deputati ſalutem & mandatis necnon privilegiis apoſtolicis cum ea qua decet reverentia obedire. Præſentato nuper nobis & exhibito ſanctiſſimi patris noſtri *Bonifacii* papæ viij. privilegio exemptionis infra tacto ex parte abbatis & conventus S. *Auguſtini Cant.* literas conſervatorias recepimus in hæc verba.

« *BONIFACIUS* epiſcopus &c. Confiderantes igitur, quod ſi privilegii & literarum prædictarum vobis & cæteris quibus convenit notificatio fiat debita & notificatio manifeſta ſanctæ & apoſtolicæ voluntatis benigna liberalitas ipſorum religioſorum S. *Auguſtini* in præſcriptis de novo impetratis, verum antiquis ipſorum privilegiis ex decreto apoſtolico in ſuo robore duraturis, tam perſonalis quælibet quam realis contenta immunitas & libertas, vobiſque executionis vel conſervationis officium quod incumbit, liberius, plenius, ac quietius debitum conſequentur effectum; ea omnia & ſingula vobis pater reverende notificamus, publicamus ad certitudinem præſentium & memoriam futurorum. Vobiſque nichilominus auctoritate apoſtolica condigna tamen reverentia monemus & exhortamur in domino, et in virtute obedientiæ qua dictæ ſanctæ ſedi tenemini firmiter injungimus & mandamus, quatinus dictis religioſis ſancti *Auguſtini* ſuiſque ſubjectis qualiſcumque conditionis exiſtant, quam quoad monaſterium ipſum, membra, eccleſias, capellas, hoſpitalia, cantarias, villas, maneria, poſſeſſiones, redditus & quæcunque alia bona ſua ubi libet in dioceſi & provincia veſtra *Cant.* conſtituta quæ in præſenti optinent vel auctore domino in futurum adquirent, una cum degentibus in eiſdem, quacumque conditione, compoſitione, ſtatuto, conſuetudine editis vel factis non obſtantibus in aliquo, libera exemptione gaudere ob indulgentis & ſanctæ ſedis reverentiam permittatis, nullum omnino verbo vel facto perpetrantes obſtaculum quo minus tam modernæ indulgentiæ quam privilegiorum & ſtatus antiquorum ipſius monaſterii, clericorum & ſubjectorum ſuorum prout per eandem reducuntur ad primævi roboris firmitatem. Et quid in hac parte decreveritis faciendum infra viij. dies in virtute ſanctæ obedientiæ nobis reſcribatis.

Et ſimiliter ſcripſerunt epiſcopis *Londonienſi* & *Roffenſi* & aliis prout viſum fuerat eiſdem expediendum. Præmiſſis vero literis Prælatis prædictis omnes & ſinguli certificarunt. Primo archiepiſcopus ſic.

Religioſo viro & diſcreto abbati de Walltham *executori ſeu conſervatori in hac parte à ſede apoſtolica deputato* Robertus *permiſſione divina &c. ſalutem in omnium ſalvatore. Mandatum infra ſcriptum iiij. Non. Maii nuper recepimus ſub hac forma.* Venerabili in Chriſto patri, &c. *Cui quidem mandato prout tenemur & de jure artamur parere intendimus ſicut decet. Valete.* EPISCOPUS *Roffenſis* ſub hac forma. *Venerabilibus viris & diſcretis dominis Dei gratia* Weſtmonaſterii *& de* Walltham *monaſteriorum abbatibus, executoribus vel conſervatoribus à ſede apoſtolica deputatis in hac parte frater* T. *ejuſdem permiſſione* Roffenſis *epiſcopus ſalutem, reverentiam, & honorem. Literas veſtras recepimus &c. Huic ergo mandato paremus & parebimus reverenter quatenus poſſumus & de jure tenemur. Valete.*

Robertus Archiep.

§. 2. *Decanatus ordinati per abbatem* Tho. Fyndon.

ISTis ſic habitis anno ſupradicto die Lunæ prima die Junii dominus *Thomas* abbas hujus loci in eccleſia ſua pro tribunali ſedens, aſſidentibus ei multis diſcretis viris, comparuerunt coram eo ex citatione Rectoris ſancti *Andreæ Cant.* qui recepit in mandatis hoc facere, omnes rectores & vicarii & omnes curam animarum habentes. Et hii omnes & ſinguli recognoſcebant eundem dominum abbatem Ordinarium ſuum & non alium ſub domino papa. Et ipſo inſtanti ſponte canonicam obedientiam in ſcriptis & inſpectis ſacroſanctis evangeliis eidem abbati corporaliter fecerunt in forma quæ talis eſt.

EGO N. *ero obediens ſanctæ* Romanæ *ſedi & domino abbati ſancti* Auguſtini Cant. *qui pro tempore fuerit, & ejuſdem domini abbatis Officialibus & miniſtris quos de conſilio fratrum ſuorum ad juriſdictionis ſuæ exemptæ exercitium aſſignabit, in canonicis mandatis; ſic me Deus adjuvet & hæc ſancta Dei evangelia.* Quibus ſic actis, dictus dominus abbas ordinavit decanatum ſub nomine de Sturre, aſſignans et nominans eccleſias de Sturre, de *Fordwico*, de Littleborne, Stodmerſh, Preſton, Northborn, Scholdon, Caſtlangedon, parva Popyngham, ſancti *Pauli*, ſancti *Andreæ*, ſancti *Johannis*, ſanctæ *Mildredæ*, beatæ *Mariæ de Caſtro*, *Omnium ſanctorum*, beatæ *Mariæ Magdalenæ*, ad dictum decanatum debere ſpectare in futurum.

Item ordinavit alium decanatum, *viz.* de eccleſiis de Menſtre, ſanctorum *Petri*, *Johannis*, & *Laurentii*, de Stonore, Chiſtlet, Swalecliue, & de Weſtbere, mandans & præcipiens illum decanatum vocari de cætero decanatus de Menſtre.

Item ordinavit alium decanatū videlicet de eccleſiis de Fabirſhã, de Middelton, de Sellyng, de Scheldwych, de Kenyton, de Wynelesburgh, de Tenterdene, de Siwanes, de Frettingden, de Brockland, de Stone, de Borewaremerſh, de Denecherche, de Pyncesdon & de Lenham, quam caput dicti decanatus eſſe voluit & mandavit. Cum vero idem pater ſic per decanatus ſuam juriſdictionem diviſiſſet & in ſingulis eorundem decanum præfeciſſet, ab omnibuſque obedientiam recepiſſet, omnes & ſingulos ſibi ſubjectos tam præſentes quam abſentes monuit & eis firmiter injunxit, ut decenter in verbis, geſtis & omnibus aliis erga venerabilem patrem archiepiſcopum *Cantuarienſem* ſe haberent, ac reverentiam ſibi & ſuis facerent, nec ipſum archiepiſcopum vel ſuos in aliquo contempnerent, & quod in eccleſiis & alibi ſe bene gererent, & hæc eadem voluit de omnibus parochianis ſubjectis ſuis; proteſtans pro ſe & monaſterio ſuo extunc ſe ita exiſtere paratum in omnibus honori dicti patris & ſuorum ſicut unquam prius ante exhibuerat. Demum ordinavit eis Commiſſarium per talem formam. THOMAS *permiſſione divina &c. diſcreto viro fratri* Willielmo *eccleſiæ noſtræ elemoſinario ſalutem. In omnibus cauſis & negociis ad juriſdictionem noſtram pertinentibus una cum conſilio fratrum noſtrorum exercendam in civitate & dioceſi* Cant. *vobis vices noſtras cõmittimus cum canonica coercione*

nis

Edward. I. Rex.

nis poteſtate, Inſtitutionibus & deſtitutionibus perſonarum eccleſiaſticarum ac viſitatione cleri & populi nobis ſpecialiter reſervatis. Proviſo tamen quod juriſdictione moderate utamini & exceſſum quemlibet evitetis. Eodem anno in eccleſia de **Menſtre** idem *Willielmus* pro tribunali ſedens, congregatis coram eo & convocatis ejuſdem decanatus rectoribus & vicariis necnon clericis & laicis in multitudine copioſa, Capitulum ſuum ſolempniter, pacifice & quiete & ſine contradictione aliqua ibi celebravit, faciendo omnia quæ juriſdictionis erant, ſpecialiter & generaliter exercendo quæ in Conſiſtoriis & Capitulis conſimilibus per regnum *Angliæ* ordinari, fieri & exerceri conſueverunt.

Eodem anno iij. kal. Auguſti reconditæ fuerunt reliquiæ ſancti *Auguſtini* in ſculptis lapidibus, ut in præſentiarum cernitur, & invenitur epitaphium in ſcrineo lapidis ſculptum,

Hic pater Anglorum *præſul pius & decus altum,*
Hic Auguſtinus *requieſcit corpore ſanctus.*
Ad laudis cumulum patris almi ductus amore
Abbas hunc tumulum Thomas *ditavit honore.*

Et rex *Angliæ* xiij. Kal. Februarii in parliamento *Lincolniæ* magnam Cartam de libertate necnon & aliam foreſtarum ſigilli ſui impreſſione ſigillatas Baronibus ſuis dedit. Et *Edwardum* primogenitum conſtituit Principem *Walliæ* & Comitem *Ceſtriæ*.

In pacifica vero poſſeſſione reſumptæ juriſdictionis fuerunt ipſi abbas & conventus per duos menſes & amplius nullo reclamante vel contradicente, quouſque idem archiepiſcopus & Capitulum *eccleſiæ Chriſti Cantuariæ* & archidiaconus oppoſuerunt ſe, appellantes unanimiter ad ſedem apoſtolicam, dicentes, ſe enormiter eſſe gravatos de tali juriſdictione reſumpta, per quam fuerat ab eiſdem plebs revocata nec ipſis intendebat ut ſolebat. Et iſta lite ſic inter partes pendente, idem archiepiſcopus conſtituit iv. Commiſſarios qui vice ſua rigide procederent contra rectores & vicarios clericos & etiam laicos qui in prædicta juriſdictione reſumpta ipſis abbati & conventui intendebant: Qui omnes in ſupradictos rectores vicarios &c. rigide proceſſerunt. In primis rectores vicarios & presbyteros eccleſiarum noſtrarum homines ſubditos, vaſſallos, ſervientes, familiares & alios adhærentes eiſdem nominatim excommunicarunt, & excommunicari fecerunt de facto, pro eo quod abbati & ſuis commiſſariis parebant & intendebant; Et inſuper inhiberi fecit archiepiſcopus per eoſdem ſub pœna excommunicationis, ne quis parochianorum ipſis rectoribus & vicariis decimas aut proventus ſolvat aut eis de juribus parochialibus reſpondeat. Item eccleſias beatæ *Mariæ Magdalenæ*, beatæ *Mariæ de Caſtro*, & beatæ *Mildredæ* Civitatis *Cantuariæ*, & eccleſiam de **Kenynton** de facto contulit etiam non vacantes. Item præfatus archiepiſcopus fratres *Willielmum de Byholte* & *W. de Elham* monachos, magiſtros *Willielmum de Roucebi, Iohannem de Becles* notarium publicum et *W. de Caſtro* clericos & familiares ipſius abbatis excommunicavit et excommunicari fecit, pro eo quod in ſubditos ipſius abbatis juriſdictionem exercebant. Item idem archiepiſcopus prætendens rectores et vicarios eccleſiarum parochialium quæ de patronatu noſtro exiſtebant in excommunicationis ſententia quam in eos ut præmittitur tulerat ex eo quod nobis parebant et intendebant per annum et amplius perſeveraſſe, ipſos rectores et vicarios citari mandavit, et fecit quod coram eo comparerent, quicquid haberent pro ſe propoſituri pro termino peremptorio et oſtenſuri, quare ipſos de eccleſiis et vicariis ipſorum non debet privare. Commiſſarii ſupraſcripti imponebant abbati quamplures abuſus et exceſſus privilegii conceſſi, et ſtatum et exemptionem ipſorum ſive privilegium ſiniſtra interpretatione coram clero et populo ad hoc in eccleſia Chriſti *Cantuariæ* ſpecialiter convocato interpretantes, propter quæ populum et clericos ſimplices archiepiſcopo majus obedire quam privilegiis apoſtolicis informarunt.

Robertus Archiep.

Idem archiepiſcopus facto publico ſermone in eccleſia ſua excommunicavit omnes qui ſuæ eccleſiæ juribus, libertatibus vel poſſeſſionibus minuerant quæ prius habuerat vel conſueverat obtinere. Item corpora quorundam qui à ſententia excommunicationis appellarunt defata deceſſerunt, quique in articulo mortis poſiti à ſacerdotibus eorum confeſſiones ipſorum audientibus abſolutionis beneficium fuerant conſecuti, humata in ſanctuario fecit exhumari, & extra cimiterium proici. Item una vice lxxx. homines abbatis & conventus, quia recuſabant expellere monachos in eccleſia de **Chiſtelet** exiſtentes, carceri *Cantuariæ* fecit mancipari. Propter quas injurias tam inormes & graves ſuggeſtum fuit domino papæ, quod ſcriberet regi pro defenſione hujus monaſterii; Quod & factum eſt. Unde peritum fuit ab ipſo rege, quod ratione dicti privilegii ſcriberet archiepiſcopo quod non moleſtaret ipſum abbatem vel eccleſiam ſuam in hominibus & rebus ſuis. Item ſupplicatum eſt regi, quod provideret ne homines dicti abbatis per aliquam excommunicationem per ipſum archiepiſcopum latam, quamvis pro ipſorum captione regiæ majeſtati ſcribatur, nullo modo capiantur. Item, quod vellet ſcribere vicecomiti ſuo, quod ſi archiepiſcopus per violenciam laicæ poteſtatis de facto vellet eoſdem expellere de eccleſiis ſuis, hujuſmodi laica poteſtate auctoritate regia, dictum monaſterium à quoquam offendi non permitteret, ſed defenderet eoſdem prout eſt per Apoſtolicum rogatus. Habita vero aliquali deliberatione, rex in propria perſona reſpondit ſic, Libenter ſcribemus domino *Cantuarienſi* pro defenſione veſtra. Ad ſecundam petitionem reſpondit, Quod nullus caperetur poteſtate regia ad requiſitionem archiepiſcopi. Ad terciam petitionem ſic reſpondit, Quod non potuit credere quod tam diſcretus Prælatus ſicut eſt ipſe archiepiſcopus, ipſos Abbatem & Conventum per vim & laicam poteſtatem auctoritate propria expelleret, & propterea non videbatur ſibi quod ſuper hiis vicecomiti eſſet ſcribendum. Adjecit poſtea idem rex dicens abbati in hunc modum: Domine abbas requirimus, conſulimus & præcipimus, quod viriliter defendatis bona veſtra & poſſeſſiones veſtras, & nos cum opus fuerit defendemus & vos juvabimus in hac parte.

Litera Regis archiepiſcopo directa.

EDWARDUS &c. *Rogatu & monitis ſedis apoſtolicæ excitamur ut monaſterium ſancti* Auguſtini Cant. *ob reverentiam dictæ ſedis recommendatum habentes, illud ad cujuſquam petitionem in rebus ſuis non offendamus, nec offendi quantum in nobis ab aliis permittamus &c.* in fine concluſit ſic; *alioquin ſcire vos volumus, quod cum pium arbitremur & congruum indebitis eorum oppreſſionibus*

Edwar. I. Rex.

bus ſubvenire, quantum in nobis eſt oportunæ defenſionis remedio per quod ipſorum abbatis & conventus bona tuta permaneant, curabimus eis ſuccurrere ac regii fulcimento favoris quatenus juſtitia permiſerit confovere.

§. 3. *Excommunicatio archiepiſcopo* Roberto *facta per abbatem S.* Auguſtini.

An. Dñi 1300.

MEdio hujuſmodi tempore & anno ſupradicto ſcilicet M. CCC. idem abbas ſubdelegatus magiſtri *Petri Roderici* ſuper præpoſitura de Wyngham per ſummum pontificem *Bonifacium* viij. conſtitutus, cum rite in eccleſia de Benynton proceſſiſſet contra eundem archiepiſcopum *Cantuarienſem*, & pro ſua contumacia & offenſa manifeſta primo ab ingreſſu eccleſiæ, & ſubſequenter à divinis, & tandem ejus creſcente contumacia, juxta traditam ſibi formam auctoritate apoſtolica excommunicavit, et excommunicatum denunciavit, pro eo quod quendam clericum nomine *Amadeum* ad dictam præpoſituram promovendam multipliciter impedivit; unde idem archiepiſcopus adverſus iſtud monaſterium acrius inſurgebat, & non obſtantibus noſtris privilegiis et præcipue novæ exemptionis, cuidam *Roberto Paulym* primam tonſuram habenti minus voluntarie eccleſiam prædictam de Benynton quæ plena fuit duxit conferendam. Qui vi armata et manu hoſtili cum magna multitudine armatorum, pridie non. Marcii anno ſupradicto, fractis hoſtiis et feneſtris tam ipſius eccleſiæ quam rectoriæ, non ſine violenta manuum injectione et ſanguinis effuſione clericorum et laicorum abbatis inibi exiſtentium, in eandem eccleſiam violenter ingrediens nequiter ſe intruſit. Similiter eccleſiam beatæ *Mariæ Magdalenæ* cuidam *Jacobo* presbytero et rectori. Eccleſiam beatæ *Mildredæ* cuidam *Willielmo*; prædictam eccleſiam beatæ *Mariæ* juxta caſtrum cuidam *Thomæ Pycard*. Qui quidem omnes hii intruſores ad prædictas eccleſias accedentes, manu potenti, hoſtia cum malleis ferreis cum ſuis complicibus fregerunt, monachos clericos et alios inibi exiſtentes nequiter expellentes non ſine ſanguinis effuſione atrociter vulneraverunt.

Eodem anno conceſſa eſt penſio magiſtro *Petro de Denne* x. librarum per annum. Quando vero iſta penſio fuit ſibi conceſſa, ipſe in capitulo promiſit et ſacramento fidelitatis ſe aſtruxit, quod omnibus diebus vitæ ſuæ fidelitatem omnimodam eccleſiæ noſtræ obſervaret, expeditioni cauſarum et negociorum eccleſiæ iſtius cum ad ejus notitiam pervenerint in regno *Angliæ* fideliter vacabit; et præcipue in cauſis omnibus motis vel movendis inter archiepiſcopum *Cantuarienſem*, Priorem et archidiaconum ejuſdem loci et nos.

§. 4. *Proceſſus verſus* P. *de* Mildeſtede *vicarium de* Faverſham.

1301.

ANno Domini M.CCC. primo quidam, capellanus nomine *Petrus Mildeſtede* inſtitutus per abbatem ad vicariam eccleſiæ de Faverſham, qui quidem *Petrus* ob diverſa gravamina univerſis rectoribus, vicariis & ſubditis hujus monaſterii per archiepiſcopum & ſuos commiſſarios dampnabiliter illata, ſuæ ſalutis inmemor, poſt canonicam obedientiam pro vicaria ſua ad ſancta Dei evangelia corporaliter præſtitam, à præfata obedientia reſiliens, & ſuper hoc poſtmodum in præſentia dicti abbatis judicialiter convictus & confeſſus, ſe ſponte voluntati abbatis & ordinationi ſubmiſerat. Iterum tamen poſt præſtitum juramentum continuæ reſidentiæ perſonalis in ipſa vicaria, cura ſibi commiſſa deſerta, in eccleſiis adjacentibus divina celebrare, immo pocius prophanare præſumpſerat, trahendo parochianos eccleſiæ de Faverſham allectionibus & machinationibus quibus potuit ad eccleſias convicinas ad ſacramenta et ſacramentalia, in abbatis & eccleſiæ ſuæ de Faverſham præjudicium non modicum & gravamen. Poſtmodum ſuper hiis & aliis notoriis criminibus coram dicto Domino abbate & ejus commiſſario multociens ad judicium evocatus, nec aliquo modo comparens, à celebratione divinorum ſuſpenſus, & majoris excommunicationis ſententia, ut inferius per commiſſarium dicti abbatis liquide patebit, innodatus eſt. Dominus vero abbas ſuſcipiens curam ipſius eccleſiæ & parochianorum ſuorum, fecit eis miniſtrari per ſuos monachos & honeſtos presbyteros abſentiam prædicti *Petri* adinplentes. Contigit vero, quod quidam parochianus ejuſdem eccleſiæ deceſſerat jacens in feretro, quem dictus *Petrus* machinatus fuerat cum ſuis complicibus extra parochiam de Faverſham apud Preſton præjudicialiter humare, unde monachi ſancti *Auguſtini* & alii presbyteri aſſumptis ſecum clericis & laicis, domum ipſius defuncti cum manſuetudine debita cauſa officii, mortuorum peragendi adierunt, & invento corpore dicti defuncti in archa concluſo, feretro ſuppoſito, cum paratos ſe offerrent exequias pro defuncto debitas inibi celebrare, & illud corpus ad matricem eccleſiam de Faverſham facere deportari, Ecce *Thomas Everard* major dictæ villæ & quaſi tota communitas ibidem utriuſque ſexus cum gladiis, lanceis, fuſtibus, ſecuribus, lapidibus & aliis diverſorum armorum generibus præfatis monachis, presbyteris, clericis cum prædicto corpore in feretro pacifice inermibus verſus eccleſiam incedentibus inſultum fecerunt, ipſumque funus rapere & à ſepultura debita retrahere niſi fuerunt, nec non quoſdam ex eis tam monachos quam clericos in ſtrata publica in capitibus, brachiis & corporibus ſuis percuſſerunt, atrociter vulneraverunt & lapidibus obruerunt, non ſine enormi ſanguinis effuſione. Set hiis malis non contenti, prædictus major & maxima pars dictæ communitatis machinati ſunt inſtinctu diabolico ad deſtruendum per incendium vel alio modo facinoroſo præfatam eccleſiam de Faverſham et domos rectoriæ ejuſdem, & propter hoc domicelli & ſervientes de monaſterio deſtinati fuerunt ad dictorum maleficum malitiam reprimendam, & dictam eccleſiam cum domibus rectoriæ defendendam; & incontinenti major cum ſuis complicibus proclamaverunt vocibus & cornu communi totam ejuſdem villæ coortem utriuſque ſexus, & præfatis monachis domicellis clericis & laicis inſultum fecerunt, & eos cum gladiis, arcubus & aliis diverſorum armorum generibus in maxima multitudine tam ipſius villæ quam patriæ adjacentis hoſtiliter eos inſequentes, quoſdam ſemivivos reliquerunt, quoſdam nequiter vulneraverunt, alios incarceraverunt, & tanquam latrones presbyteros clericos & laicos in compedibus & vinculis per longum tempus detinuerunt; cæteros vero indumentis ſuis pecuniarum ſummis & aliis bonis fraudulenter ſpoliatis

Robertus Archiep.

exanimes

Edwar. I. Rex. exanimes in ſtratis publicis reliquerunt. Addentes inſuper iniquitatem iniquitati, adhibito ſibi *Petro de Mildeſtede* antedicto perjuro et excommunicato totius facinoris auctore principali cum complicibus ſuis, eccleſiam antedictam & domos ſanctuarii ejuſdem auſu ſacrilego invadentes, portas & hoſtia fregerunt, & ingreſſi campanile aſcenderunt, cordas campanarum amputarunt, trabes quibus pendebant gladiis inciderunt, ornamenta eccleſiæ una cum indumentis ſacerdotalibus & diaconi ipſius eccleſiæ ipſo diacono inibi verberato malicioſe aſportarunt. Inſuper vero inimicus noſter non dormiens, ſet ſuper injuriis noſtris manum extendens ad malum, *Robertus* archiepiſcopus eccleſiam de **Faverſham** cum cœmiterio interdici mandavit. Anno quo ſupra, interrogatus fuit idem *Petrus de M.* in hoſpicio ſuo apud **Faverſham** à magiſtro *Willielmo Ronſby* ſi vellet de cætero obedire domino abbati & ſuis commiſſariis juxta ſacramentum ſuum; & dixit ſe velle obedire archiepiſcopo. Item interrogatus, ſi quid pro ſe circa ſtatum ſuum in curia *Romana* impetraverat ſuper eo quod à bono obedientiæ dicto abbati præſtitæ reſiliendo perjurium incurrerat, aut contra canonicas ſanctiones commiſſam ſibi dictæ vicariæ curam deſerens reſidentiam continue perſonalem juratam et promiſſam præpararet omittendo, dixit quod de hiis omnibus non curabat.

Sequitur proceſſus contra eum.

Cum dudum præfatus vicarius non vi nec metu ſet ſponte, una cum aliis rectoribus & vicariis, nobis abbati ſancti *Auguſtini* tanquam Ordinario ſuo feciſſet et juraſſet ad ſancta Dei evangelia, tactis et inſpectis ſacroſanctis, occaſione ipſius vicariæ canonicam obedientiam ſub hac forma: *Ego* Petrus *ero obediens ſanctæ* Romanæ *ſedi & domino abbati ſancti* Auguſtini Cant. *ad eandem ſedem nullo medio pertinenti qui pro tempore fuerit, & ejuſdem domini abbatis officialibus & miniſtris quos de conſilio fratrum ſuorum ad ſuæ juriſdictionis exemptæ exercitium aſſignabit, in canonicis mandatis. Sic me Deus adjuvet.*

Nuper vero idem vicarius juramento obedientiæ penitus derelicto, domino archiepiſcopo tanquam ſuo Ordinario pro eadem vicaria corporale præſtiterat obedientiæ ſacramentum, et in ſignum hujuſmodi ſubjectionis unum denarium optulerat in magno altari eccleſiæ Chriſti *Cantuariæ*. Pro quibus ſic actis idem abbas aſſignavit ſibi diem peremptorium, videlicet proximum diem juridicum poſt feſtum exaltationis ſanctæ Crucis in eccleſia ſancti *Auguſtini Cant.* committens vices ſuas commiſſario ſuo generali ſub hac forma.

Thomas *permiſſione &c. diſcreto viro fratri* Willielmo *&c. in omnibus cauſis & negociis*, ut ſupra in omnibus; præter quod hic non dicitur *Proviſo &c.* Cujus auctoritate mandati prædictus Commiſſarius citavit eum per decanum de **Lenham**; cujus tenor talis eſt. *Commiſſarius venerabilis patris Domini* Th. *Dei gratia abbatis monaſterii ſancti* Auguſtini Cant. *ad* Romanam *eccleſiam nullo medio pertinentis in ſua juriſdictione exempta de fratrum ſuorum conſilio deputatus, decano de* **Lenham** *ſalutem in ſalutis auctore. Cum* Petrus *vicarius de* **Faverſham** *proximum diem juridicum poſt feſtum exaltationis proximo præteritum ex præfexione legitima coram domino abbate vel ſuo Commiſſario habuiſſet in eccleſia ſancti* Auguſtini, *ad faciendum & recipiendum ſecundum formam prætactorum quod juris foret & rationis, Qui* Petrus *die & loco legitime proclamatus & diu expectatus nullo modo comparere curavit; pronunciavimus contumacem; & propter ejus contumaciam ab ingreſſu eccleſiæ ſuſpendimus juſticia exigente. Iccirco vobis injungimus & mandamus, quatinus ipſum ſic ſuſpenſum in eccleſia de* **Faverſham** *denuncietis ſeu denunciari faciatis publice & ſolempniter; ipſum nihilominus citetis peremptorie, quod compareat coram domino abbate vel ejus Commiſſario in eccleſia ſancti* Auguſtini Cant. *proximo die juridico poſt commemorationem animarum proximo futuram, facturum et recepturum quod juris fuerit & rationis. Quid autem ſuper hiis feceritis nos die & loco per literas veſtras patentes harum ſeriem continentes certificetis.* *Robertus* Archiep.

Certificatorium.

Venerandæ diſcretionis viro commiſſario venerabilis patris Dei gratia abbatis eccleſiæ ſancti Auguſtini Cant. *ſuus humilis & devotus decanus de* **Lenham** *obedientiam, reverentiam & honorem. Mandatum veſtrum ſuſcepi in hæc verba &c. Auctoritate cujus mandati præfatum vicarium quod compareat coram vobis dictis die & loco peremptorie citavi, dicitur tamen vulgariter quod eſt abſens & vagabundus. Et ſic mandatum veſtrum ſecundum ſui formam & effectum reverenter quatenus potui ſum executus.*

Set cum pluries proclamatus et debite expectatus, per ſe vel per reſponſalem aliquem minime compareret, dictus dominus abbas ipſum reputavit contumacem, et de juriſperitorum conſilio contra eum proceſſit et pronunciavit in ſcriptis et forma quæ talis eſt.

In Dei nomine Amen. Nos Thomas *&c. magiſtrum* Petrum *qui ſe gerit pro vicario eccleſiæ noſtræ de* **Faverſham**, *quem alias pro ſua manifeſta contumacia ab ingreſſu eccleſiæ & etiam à divinis juſticia exigente ſuſpendimus & ſuſpendi mandavimus, pro ſua multiplicata contumacia excommunicamus in hiis ſcriptis, decernentes eum ſic ſuſpenſum & excommunicatum in dicta eccleſia de* **Faverſham** *nec non in aliis eccleſiis decanatus de* **Lenham** *fore publice denuntiandum diebus dominicis & feſtivis, donec abſolutionis beneficium meruerit optinere.*

Anno quo ſupra in eccleſia ſancti *Auguſtini Cant.* in loco publico ubi jus reddi conſuevit, prædictus Commiſſarius ſedens pro tribunali fecit publice voce præconia præfatum *Petrum* ad eoſdem diem et locum peremptorie citatum; et diu expectatus noluit aliqualiter comparere, recitato toto proceſſu contra eum habito, ſententiam diffinitivam protulit in hunc modum.

De vultu tuo judicium meum prodeat, oculi tui videant æquitatem. Olim in præſentia venerabilis patris domini Thomæ *Dei gratia &c. in conventuali eccleſia monaſterii ejuſdem pro tribunali ſedentis conſtitutus perſonaliter propter hoc* Petrus *vicarius eccleſiæ ſuæ de* **Faverſham**, *confitendo expreſſe dictum dominum abbatem ſub eccleſia* Romana *Ordinarium ſuum, non vi nec metu ſet ſponte eidem domino inſpectis ſacroſanctis pro dicta vicaria canonicam*

Edwar. I Rex. *nonicam fecit obedientiam in ſcriptis & forma qua talis,* Ero obediens &c. ut ſupra. *Poſtea cum dictus vicarius ſalutis ſua immemor, veſano ductus ſpiritu ab eadem obedientia reſiliens, in ſua ſalutis diſpendium nequiter receſſerat, & cum pluries ad judicium pro delictis vocaretur ſemel & ſecundo contumaciter ſe abſentans, & in ſua malicia obſtinata cervice perſeverans, & incorrigibilis exiſtens, animo indurato & contumaciam contumaciis accumulans comparere vel reſpondere per ſe vel per alium non curaret: Nos venerabilis patris domini abbatis generalis Commiſſarius in civitate & dioceſi* Cantuariæ *deputatus, conſiderantes quod in emiſſo camo ludit cujus maxillas domantis frænum non reſtringit, & quod ſecundum canones nil comparentibus præſentia prodeſſet ſi abſentia contumacibus non obeſſet, ipſum vicarium reputamus contumacem, & ſuper tot & tantis notoriis criminibus contra eum ad ejus punitionem procedentes, auctoritate nobis commiſſa, eundem* Petrum *tanquam excommunicatum incorrigibilem pronunciamus, & ab eadem vicaria & domibus, quatenus earundem poſſeſſioni de facto incumbit, amovendum eſſe decernimus, & eciam amovemus per hanc noſtram ſententiam diffinitivam in hiis ſcriptis.*

§. 5. *Quod archiepiſcopus* Rob. *inſtituit in eccleſiis noſtri patronatus.*

An. Dñi 1302. ANno Domini M. CCC. ij. idem archiepiſcopus adverſus hanc eccleſiam adhuc inſtigatus, mandavit Commiſſario ſuo, quod imponeret preſbyteros in eccleſiis & vicariis noſtris ad deſerviendum in eiſdem, ipſius auctoritate; ſub tali forma.

ROBERTUS *permiſſione divina &c. Cum eccleſia de patronatu abbatis & conventus ſancti* Auguſtini *ac vicaria eccleſiarum ipſis apropriatarum, per privationem noſtram & ceſſionem rectorum, & vicariorum ipſorum noſcantur vacare, & cura earundem eccleſiarum ac vicariarum ad nos immediate pertineat ipſa vacatione durante; tibi committimus & mandamus quatinus ipſas eccleſias & vicarias facias per ſacerdotes idoneos deſerviri, ita quod debitis non fraudentur obſequiis, nec cura earum aliquatenus negligatur, Salvo jure archidiaconali in fructibus & obventionibus earundem juxta conſuetudinem hactenus obſervatam.*

Ob qualem injuriam tam manifeſtam nona die menſis Julii in eccleſia ſancti *Gregorii* coram archiepiſcopo ibidem tunc exiſtente vicarius eccleſiæ ſancti *Pauli* procurator rectorum & vicariorum ſcilicet ſancti *Andreæ, omnium Sanctorum*, ſancti *Johannis de Fordwico*, de Swalecliue, de Stonore, de parva Mongeham, de Estlangedon, de Wytreſberg, de Borewarmersh, de Brokland, de Frittindenne, de Kingesdon, de Westbere; Eccleſiarum rectores de Littleborne, de Preston, de Menſtre, ſancti *Laurentii*, de Northburn, de Tenterdenne, de Lenham, de Middelton, de Cheldwich eccleſiarum vicarii, habentes virtute mandati ſui procuratorii inter cætera poteſtatem agendi, defendendi, provocandi, & appellandi. & ibidem coram eodem archiepiſcopo pro defenſione prædictorum appellavit & apoſtolos petiit cum effectu.

Mandavit inſuper archiepiſcopus, *hujuſmodi appellatione non obſtante, archidiacono ſuo, quod compelleret omnes parochianos decanatus de Weſtbere quod non ſolverent decimas & obvenciones dictarum eccleſiarum niſi collectoribus per ipſum aſſignatis, per talem formam. Robertus Archiep. *VACANTIBUS olim eccleſiis de* Westbere, *de* Swalecliue, *de* Chiſtelet, *de* Menſtre, *ſanctorum* Laurencii, *&* Johannis *in* Thaneto, *& adhuc tanquam vacantibus in cuſtodia noſtri archidiaconi exiſtentibus, perceptioneque fructuum & obventionum ipſa vacatione durante ad ipſum archidiaconum & non ad alium notorie pertinente, vobis mandamus quatinus moneatis canonice & efficaciter inducatis omnes & ſingulos parochianos dictarum eccleſiarum, & omnes tam ſeculares quam religioſos cujuſcumque condicionis aut ſtatus exiſtant, terras & bona in parochiis dictarum eccleſiarum habentes, ut decimas tam bladi quam fæni in campis dimittant per collectores percipiendas, & minutas decimas & alia quæ ipſis eccleſiis & vicariis debentur fideliter perſolvant cuſtodibus vel collectoribus per nos deputatis ſub pœna excommunicationis majoris quam in non parentes proferimus in hiis ſcriptis, rege, regina, & eorum liberis ab iſta ſententia duntaxat exceptis.* Unde propter iſta & multa alia gravamina per archiepiſcopum, archidiaconum, & eorum commiſſarios, officiales, & miniſtros directi fuerunt iterum ad curiam *Romanam* fratres *Robertus de Fekenham*, & *Adam de Rydenne* procuratores qui prædicta gravamina contra tenorem privilegii ſui dicto monaſterio & ſubjectis ejuſdem illata domino papæ in ſcriptis palam demonſtrarunt. Et nota quod durante iſta graviſſima tribulatione abbates ſupradicti privilegii conceſſi conſervatores miniſterium ſuum fideliter adimplentes canonicam ultionem fulminando dicto archiepiſcopo, archidiacono, commiſſariis, officialibus, & miniſtris eorundem, ne talia attemptarent ſub interminatione prohibuerunt, Proteſtantes palam & publice quod non intendunt officium ſuæ conſervationis excedere, nec aliud ſeu ad aliud quam privilegium exigit ex parte religioſorum ſancti *Auguſtini* vel ſubditorum ſuorum procedere in hac parte.

Unde ex parte archiepiſcopi ante portam S. *Auguſtini* extitit appellatum in forma quæ ſequitur.

« LICET *Weſtmonaſterii* & de Waltham monaſteriorum abbatibus una cum abbate S. *Edmundi Londenienſis* & *Norwycenſis* dioceſis ſuper « exemptionibus religioſis viris abbati & conventui « ſancti *Auguſtini* ut prætendunt innovatis, & eiſdem de novo conceſſis à ſede apoſtolica prout aſſeritur conſervatoribus deputatis, pro eo quod « idem conſervatores poteſtatem & modum conſervationis hujuſmodi contra venerabilem patrem archiepiſcopum *Cantuarienſem* patenter exceſſerant, « necnon & ex aliis probabilibus conjecturis nomine « patris ejuſdem & pro eo adhærentibus, dudum ad « ſedem apoſtolicam extitit provocatum, ne per « prædictos conſervatores vel religioſos viros ſancti « *Auguſtini*, vel eorum nomine aliquid attemptetur, aut aliquid hujuſmodi fieri quoquo modo: « dicti tamen abbas & conventus ſancti *Auguſtini*, « præmiſſis nequaquam obſtantibus dictas exemptiones ſi quæ ſint & vires earum contra juſticiam « excedentes, juriſdictionem ordinariam nedum in « eccleſiis quas dicunt ſibi apropriatis, & parochiis « & parochianis earundem, ſet eciam in eccleſiis in « quibus jus patronatus habere ſe aſſerunt in earum parochiis parochianis ipſarum, cum tamen

nulla

Edwar. I. Rex.

« nulla juriſdictio ordinata vel delegata eis compe« tere liqueat in hac parte, ſibi temere uſurpare, « officiales & decanos rurales cæteroſque miniſtros « ad exercitium juriſdictionis hujuſmodi præficere, « rectores & vicarios in eccleſia ſui patronatus in« ſtituere in *Cantuarienſi* civitate & diœceſi noviter « præſumpſerunt, ac juriſdictionem eandem de facto « exercentes inhibuerunt ſeu inhiberi fecerunt, tam « clero quam populo dictarum eccleſiarum, ne do« mino archiepiſcopo vel ſuis officialibus in aliquo « obediant vel intendant. Dictarum eciam eccleſia« rum rectores, vicarios, & presbyteros ad facien« dum & jurandum eiſdem abbati & conventui « tanquam ſuis ordinariis obedientiam compulerunt « & indies compellere moliuntur.

§. 6. *De proceſſione Pentecoſtes ad iſtam eccleſiam.*

« SOlempnes inſuper proceſſiones quæ à clero & « populo dictarum eccleſiarum ſicut à cæteris « dictæ *Cantuarienſis* diœceſis ſingulis annis in ebdo« mada Pentecoſtes ad eccleſiam Chriſti *Cant.* ma« tricem & in ea publice fieri conſueverint ſic fieri « nuper inpedientes vel inpediri perperam procuran« tes, ipſam proceſſionem ad ſuum monaſterium in « ultima Pentecoſte publice fieri procurarunt, ſub« jectionem debitam & honorem conſuetum dicti « archiepiſcopi & eccleſiæ ſuæ nequiter ſubtrahendo « & ipſius juriſdictionem minus provide perturbando.

Et nota quod in illa proceſſione Pentecoſtes fuerunt rectores, vicarii, & ſacerdotes eccleſiarum ſubſcriptarum, videlicet de **Weſtbere**, de **Hmaleclyve**, de **Chiſleleth**, de **Menſtre**, ſanctorum *Laurencii*, *Johannis* & *Petri* in *Thaneto*, **Stone**, **Bozetarmereſch**, **Denetcherche**, **Swanes**, **Wyvelesberg**, de **Brokland**, de **Renniton**, de **Fritenden**, de **Lenham** cum capellis de **Rocton**, de **Middelton**, de **Faverſham**, de **Schelwich**, de **Kingeſdon**, de **Plumſted** cum capella de **Eſtwicham**; quarum quædam appropriatæ, cæteræ vero de patronatu, una cum non modica parte populi earundem publicam proceſſionem & ſolempnem fecerunt cum oblationibus & cæteris devotionibus ſecundum conſuetudinem obſervatam in eccleſiis matricibus dicti regni.

§. 7. *Subſidium receptum per archiepiſcopum contra nos.*

IN *tranſitu quoque dicti patris per civitatem* Cantuarienſem *ob reverentiam & honorem ejus campana pulſari debeant, & ab antiquo ſolebant; ſet religioſi prædicti reverentiam & honorem hujuſmodi ſubtrahi facientes; hoſtia ipſarum eccleſiarum in illius tranſitu claudi fecerunt, & eciam inhiberi & impediri quo minus taliter pulſaretur, in dicti patris injuriam & ſuæ eccleſiæ præjudicium manifeſtum; unde idem dominus archiepiſcopus ſenciens ſe & eccleſiam ſuam ex hujuſmodi novis præſumptionibus prægravari, ne ulterius ab eiſdem talis juriſdictio exerceatur, ſacroſanctam ſedem apoſtolicam appellat in hiis ſcriptis.* Quid plura? Suffraganeos ſuos conſuluit, & ut *Auguſtinenſe* cœnobium deprimere, & Bullam de nova exemptione annullare devote ab eiſdem ſuffragium flagitavit. Qui omnes pro defenſione juris eccleſiæ metropolitanæ ſubſidium copioſe dederunt, videlicet de qualibet marca taxæ ipſorum epiſcoporum iiij.d. præter archidiaconum, commiſſarios, officiales, & alios ipſius archiepiſcopi familiares; quorum quidam xl.l. & alii al. marcas, & quidam majus & quidam minus in omnem eventum largiti ſunt. Iſtis habitis & receptis, miſſi ſunt procuratores archiepiſcopi & capituli ſui ad curiam *Romanam*, ut averterent judicium & juſticiam, papam & totam curiam pecunia corrumpentes.

Robertus Archiep.

§. 8. *Proceſſus coram Papa inter archiepiſcopum & nos.*

ANno igitur Domini M. CCC. iij. volens dominus papa uno dierum partes inibi conſtitutas audire, fecit eos vocari in privato conſiſtorio xv. kal. Februarii. Et fuerunt tunc pro parte archiepiſcopi advocati dominus *Fornya*, & *Albertus de Caſula Romani*, & duo monachi eccleſiæ Chriſti procuratores, & duo juris civilis profeſſores *Anglici*. Pro parte vero abbatis fuerunt domini *Jacobus de Caſalis*, & *Benvenutus de Pulſye* advocati curiæ *Romanæ*, & duo monachi, ſcilicet *Robertus de Fekenham*, & *Adam de Rydenne* procuratores, & magiſter *Johannes de ſancto Claro Anglicus*. Conſtitutis igitur partibus in præſentia domini papæ juſſit partem archiepiſcopi proponere primo, Quæ propoſuit, quod privilegium fuit impetratum per falſi ſuggeſtionem; & quod privilegia eorum antiqua fuerunt falſa; ſimiliter abbas & conventus exceſſerunt nimis per abuſum, juriſdictionem exercendo, capitula celebrando, clerum eciam & populum ab obediencia & juriſdictione archiepiſcopi nequiter ſubtrahendo. Objecit eciam quod ipſi conſtituerunt decanos rurales & eciam alios officiales ad exercicium hujuſmodi juriſdictionis contra conſuetudines & libertates archiepiſcopi & eccleſiæ ſuæ antiquas. Pro parte vero abbatis fuit propoſitum de gravaminibus, ipſis & eorum ſubditis per archiepiſcopum & ſuos commiſſarios illatis, eos videlicet ſuſpendendo, excommunicando, & demum eorum captionem apud regiam poteſtatem procurando, contra privilegium eiſdem à domino papa indultum. Et propter iſta & multa alia gravamina ipſis religioſis illata petita fuit inſtanter dicti archiepiſcopi vocatio perſonalis & ſuorum commiſſariorum. Poſtquam vero fuerat, ut dictum eſt, pro utraque parte ſic propoſitum, dixit dominus papa, Ego plantavi, *Apollo* rigavit. Ego, ſuple *Gregorius* papa; Ego, ſedes iſta *Romana* plantavi illam eccleſiam ſancti *Auguſtini*; *Apollo* rigavit, hoc eſt beatus *Auguſtinus* per Chriſti gratiam & ſuam prædicationem *Anglos* baptizavit; Deus incrementum dedit per beatum *Thomam* martyrem. Et adjecit, utraque eccleſia nobilis eſt: & ita bene novimus jura & libertates utriuſque eccleſiæ ſicut illi monachi qui ibi ſtant, erigens faciem ad monachos procuratores ſuperius nominatos. Una, inquit, eccleſia utitur jure communi, alia gaudet privilegio ſingulari. Et ideo in ſignum ſuſceptæ libertatis ab eccleſia *Romana*, in adventu legati ad illam terram debet abbas mittere unum monachum obviam illi uſque ad medium maris qui portabit ſecum crucem, & ibi erigent eam & incipient cantare *Te Deum laudamus*. Ipſe vero monachus portabit crucem erectam ante lega-

An. Dñi 1303.

Edw. I. Rex.

tum dummodo fuerit in illa terra. Ad hoc quod vos dicitis, quod privilegium fuit impetratum per falſi ſuggeſtionem, & quod privilegia eorum antiqua ſunt falſa, non eſt verum. Nos dedimus ipſis illud privilegium. Præterea nos inſpeximus privilegium beati *Bonifacii* quarti ſatis amplum pro ſuo tempore, & nos illud corroboravimus, & ſi adhuc eſſet dandum adhuc eiſdem daremus, & ſi non eſſet eorum monaſterium exemptum, de novo eximeremus. In fine dixit partibus, quod ipſi ponerent in ſcriptis ea quæ voluerunt proponere, & probare, & ſibi liberarent: ſicque receſſerunt à conſiſtorio. Acta fuerunt hæc coram domino Papa & Cardinalibus in privato Conſiſtorio.

Articuli liberati pro parte abbatis & conventus S. Auguſtini ſic ſe habent.

INprimis, pater ſanctiſſime, exponitur, quod præfatum monaſterium ſanctiſſimorum patrum *Gregorii* & *Auguſtini* monitu & inſtantia, beatus *Ethelbertus* rex *Angliæ*, quem dictus pater *Auguſtinus* cum ſua gente ad fidem Chriſti convertit, in ſepulturam ſui & ſucceſſorum ſuorum regum *Angliæ* & præſulum præfatæ urbis *Cantuariæ* à fundamentis conſtruxit, & bonis propriis ditavit, & ibidem congregationem monachorum collocavit. Cui monaſterio dictus pater *Auguſtinus* primo præfecit auctoritate ſedis apoſtolicæ *Petrum* abbatem conſeſſorem per beatum *Gregorium* ſecum miſſum ad convertendum *Anglicos*. Quo *Petro* mortuo, apoſtolica ſedes præfecit *Johannem*. Item, prædictum monaſterium, ut præmittitur, ſic fundatum dictus *Anglorum* apoſtolus & ſanctiſſimæ ſedis *Romanæ* legatus *Auguſtinus*, auctoritate beati papæ *Gregorii* & ea ore ejuſdem, dominicum eſſe voluit & apoſtolicum ordinavit, ac terras & eccleſias ad ipſum pertinentes ab omni ordinaria poteſtate, potentatu, dominatu aut imperio exemit & privilegiavit, prout in ejuſdem privilegio latius continetur. Item prædictum monaſterium ſanctus pater dominus *Bonifacius* papa quartus ad preces dicti ſancti *Ethelberti* regis & ſancti *Melliti* confeſſoris tunc *Londonienſis* epiſcopi, ſancti regis ad hoc nuncii & legati, in generali Concilio *Italiæ* perpetua libertate munivit & privilegiavit. Item, prædictum monaſterium virtute dictorum privilegiorum & ipſorum cujuſlibet pro tempore ſuo ab initio fundationis ſuæ ita liberum fuit & exemptum ab omni ordinaria poteſtate tam in capite quam in membris & omnibus ad idem pertinentibus intus & extra, & notorie habitum pro exempto, & ſolum ſanctiſſimæ *Romanæ* ſedi immediate ſubjectum, quod nullus præter *Romanum* pontificem, vel cui ad hoc ſpecialiter committeret, quicquam juriſdictionis vel poteſtatis in dictum monaſterium, abbatem vel monachos & clericos homines, vel tenentes de dominio, vel de ſubjectione ipſorum abbatis & conventus, nec in aliquos ipſi monaſterio tributa vel redditus quomodolibet exſolventes nullatenus exerceret, verum abbas cum ſuo conventu omnem juriſdictionem in omnibus eccleſiis ſuis & parochianis earum, tam in clericis quam laicis, pacifice & plene exercuit & habuit, clericos in eccleſiis ſuis tam ſuis uſibus appropriatis quam aliis inſtituit & deſtituit. Cauſas etiam matrimoniales audivit; & omnimodam juriſdictionem exercuit ſicut epiſcopi in ſuis diœceſibus exercere conſueverunt. Et iſtum ſtatum pacifice & notorie habuit iſtud monaſterium per CCC. annos & ultra, ſcilicet uſque ad tempus *Lucii* papæ tertii, cujus tempore licet archiepiſcopus *Cantuarienſis* ipſius monaſterii ſtatum, exemptionem & juriſdictionem inquietaret, dictus tamen dominus *Lucius* mandavit per bullam ſuam archiepiſcopo *Cantuarienſi*, quod non intromitteret ſe de aliqua juriſdictione quantum ad clericos vel homines ſpectantes ad juriſdictionem ipſius abbatis. Item mandavit abbati quod juriſdictionem hujuſmodi exerceret; & ſimili modo mandavit clericis & laicis dictæ juriſdictionis, quod non obedirent archiepiſcopo *Cantuarienſi* in aliquo, verum dicto abbati, præſertim pendente inquietatione prædicta. Poſtea dominus *Celeſtinus* iij. quoad prædicta jura & alia dictum monaſterium privilegialiter communivit. In quo ſtatu dictum monaſterium uſque ad tempus *Gregorii* papæ ix. permanſit & uſum eſt ſuis libertatibus ut ſupra. Iſte *Gregorius* mandavit per ſcripta apoſtolica & præcepit tunc archiepiſcopo, quod dictos abbatem & conventum aliqua non gravaret ſententia, & quod ipſorum eccleſias, clericos vel homines interdicere vel excommunicare non præſumeret, vel cenſus ſibi debitos ſolvi minime impediret. Item tempore ipſius domini *Gregorii* propter nimias vexationes & gravamina quæ ſenſivit ipſum monaſterium per potentiam archiepiſcoporum, intervenit compoſitio anno ſui pontificatus xij. quæ adeo derogavit præmiſſo ſtatui illius monaſterii & juri, quod extunc archiepiſcopus *Cantuarienſis* & archidiaconus ibidem inceperunt prætextu dictæ compoſitionis habere inſtitutionem & deſtitutionem in eccleſiis ipſius monaſterii ad præſentationem religioſorum, & in ſuos clericos & homines juriſdictionem omnimodam exercere, reſervatis tamen quibuſdam prærogativis præteritæ juriſdictionis & exemptionis abbati prædicto. Item, iſtius compoſitionis forma hinc inde fuit ſervata uſque ad tempus domini *Roberti* nunc *Cantuarienſis* archiepiſcopi, qui etiam contra compoſitionem prædictam innumeris gravaminibus ipſum monaſterium ſolito plus vexavit. Primo videlicet recuſavit admittere quendam clericum idoneum præſentatum ab ipſis ad eccleſiam eorum de **Frittendenne**, ſet mandavit ipſis religioſis per literas ſuas quod præſentarent certam perſonam quem in ſuis literis nominavit, & adjecit, quod nullum alium vellet admittere illa vice. Item ſubſequenter petiit ab ipſo abbate obedientiam, tam contra prætacta privilegia quam compoſitionem præmiſſam quam debuit aliis temporibus obſervare. Item fecit citari dictos abbatem & conventum ad terminum nimis brevem & ad locum incertum, nulla abbreviationis cauſa expreſſa, ita quod ipſi comparerent coram ipſo ubicumque eſſet in civitate, diœceſi vel provincia *Cant.* propoſituri, oſtenſuri, necnon probaturi peremptorie quo jure vel titulo eccleſias de **Middelton**. de **Littlebourne**, de **Preſton**. de **Menſtre**, ſanctorum *Laurentii* & *Petri*, de **Chiſtelet**, de **Faverſham**, de **Schelwich**, de **Hellyng**., de **Tanterdenne**, de **Northborne**, de **Lenham**, & ſancti *Pauli Cant.* in uſus proprios poſſiderent, necnon porciones & penſiones quas ſibi dicit eoſdem habere in certis locis, licet in veritate nullas haberent ibidem, ac etiam ut dicto termino privilegia ſuper appropriatione eccleſiarum noſtrarum & aliis libertatibus ipſius monaſterii cum gravi periculo delationis exhibendorum

Robertus Archiep.

Edward. I. Rex.

dorum pro termino peremptorio exhibituri, & ulterius de die in diem proceſſuri ubicumque idem archiepiſcopus ſe transferret. Item ad magis gravandum dictos religioſos excitavit adverſus eos plures adverſarios citando in eccleſiis in quarum parochiis ipſi religioſi penſiones vel porciones habebant, ac eciam in aliis ubi nichil perceperunt omnino, quod omnes quorum intereſſet coram ipſo archiepiſcopo comparerent ſe ipſis religioſis in hujuſmodi penſionibus efficaciter oppoſituri, ita quod à dicta perceptione eapelli poſſent in poſterum & excludi. Item, licet eidem archiepiſcopo oblatum fuiſſet multis vicibus ex parte religioſorum & ante eorum citationem & poſt, ſuper omnibus quorum occaſione fatigavit eoſdem, loco & tempore congruis & ipſum in illis debite informare, ipſos tamen in hoc audire ſæpius recuſavit, nec detulit quamvis ſibi conſtaret de eorum appellationibus, ſet eccleſias ipſorum religioſorum nullo juris ordine ſervato vacantes eſſe pronunciavit, & mandavit eiſdem quod ad ipſas eccleſias tanquam ad vacantes infra xl. dierum ſpacium idoneos clericos præſentarent, denunciando eiſdem religioſis quod alioquin eccleſias conferret eaſdem. Item, dum dictarum appellationum negotia apud banc ſanctam ſedem de præcepto veſtro, pater ſanctiſſime, remanſerunt, inhibitum fuit eidem auctoritate veſtra, ne quicquam in dicti monaſterii ſeu dictarum appellationum præjudicium attemptaret lite pendente; quibus tamen appellationibus vel inhibitioni papali non detulit, nec eciam veſtræ ſanctitatis privilegus licet ſibi conſtaret ad plenum de ſingulis eorundem. Item, cum dictum veſtrum privilegium eſſet eidem necnon capitulo ſuo per conſervatores ſuper hoc deputatos oſtenſum & in eorum præſentia lectum, idem conſervatores per ſuum Commiſſarium virum providum & diſcretum, facta tamen ſibi prius fide de privilegiis antiquis, & de ſtatu antiquo quem habebat ante dictas compoſitiones quantum ad inſtitutionem & deſtitutionem clericorum in beneficiis, injunxerunt abbati quod ipſe omnem ſtatum antiquum, tam quoad exemptionem quam juriſdictionem, plene reſumeret, ac omnia & ſingula quæ fieri conſueverunt ante prædictam compoſitionem libere exerceret; dictus vero abbas ſciens ſtatum eccleſiæ ſuæ antiquum fuiſſe ita plenum & liberum, ipſum reſumpſit ſecundum modum obſervatum antiquitus & quatenus veſtro credebat privilegio convenire. Poſtmodum idem archiepiſcopus per officialem ſuum & alios miſit *Cantuariam*, mandans quod abbas & conventus coram ipſis in eccleſia ſancti *Pauli* exemptionem & privilegia quibus vellent uti contra ipſum, coram ipſis Commiſſariis notorie ſuſpectis, & dicti monaſterii inimicis eciam tempore meſſium exhiberent. Qui Commiſſarii inponebant religioſis quamplures abuſus & exceſſus privilegii conceſſi. Tamen ex parte abbatis & conventus facta fuit proteſtatio, quod non intendebant in aliquo excedere vel illo quoquo modo abuti; verum ſi quid dubii circa veſtrum privilegium emerſiſſet vel in futurum emergeret, veſtræ ſanctitatis declarationem humiliter expectaret, & petebatur quod hoc faceret pars adverſa cum effectu. Item dicti Commiſſarii præmiſſa omnia vilipendentes clericos & homines ipſius monaſterii tributa vel redditus ſolventes, necnon cæteros exemptos in locis ejuſdem degentes, excommunicaverunt & præceperunt ſub pœna excommunicationis, ne quis parochianorum ſuorum de ſuarum eccleſiarum proventibus vel juribus parochialibus reſponderent. Et ut plus viderentur inimici veſtroque privilegio inobedientes, de die in diem tam contra perſonas exemptas quam loca exempta proceſſerunt; propter quod licet per conſervatores veſtri privilegii fuiſſent moniti, quod à talibus exceſſibus notoriis deſiſterent & errata corrigerent ſub pœna excommunicationis latæ in eoſdem ſi ſecus agerent, idem tamen injurias injuriis accumulantes ſtatum & exemptionem ipſius monaſterii plus ſolito inquietarunt, veſtræ ſanctitatis privilegium ſiniſtra interpretacione coram clero & populo exponentes: Item, dictus archiepiſcopus facto publico ſermone ad populum in eccleſia ſua excommunicavit omnes qui ſtatum ſuæ eccleſiæ in juribus, libertatibus, vel poſſeſſionibus minuerant quæ prius habuerat vel conſueverat optinere. Item, clericos eorundem per ejus Commiſſarium de facto non de jure excommunicatos, non obſtante quod proceſſus & ſententia prædicta eſſent auctoritate veſtri privilegii nulla & irrita eciam per conſervatores ex habundanti debite revocata, fecit mancipari cuſtodiæ carcerali regia poteſtate mediante. Iſtis articulis audienciæ apoſtolicæ ſic traditis & liberatis procuratores abbatis receſſerunt.

Robertus Archiep.

Anno quo ſupra per ſpacium temporis, videlicet idus Marcii vocata fuit pars abbatis & conventus per ſe in ſecretiori thalamo coram domino papa, qui dixit quaſi increpando; Non ſecundum voluntatem noſtram, ut intelleximus, fecerunt ipſi abbas & conventus in eccleſiis juris patronatus eorum, quia inſtituerunt & deſtituerunt in eiſdem. Reſponſum fuit, Pater ſancte, Non: ſet poſuerunt ibi perſonas idoneas ut ipſis deſervirent quouſque aliud ſcirent de veſtra voluntate. Quantum ad pulſationem contra archiepiſcopum, negatum fuit expreſſe quod nunquam fuit prohibitum quin pulſaretur contra eum. Tercio inquirebat de eccleſiis appropriatis quid ſentirent. Ad illud fuit allegatum de præſcriptione & de ſtatu monaſterii antiquo ad quem reducti fuerunt per ſuum privilegium. Tunc dixit dominus Papa, Non ponatis vos in talibus, quia talia poſſunt eſſe privilegia quæ juriſdictionem populi ſimul cum appropriatione eccleſiarum ſapiunt, & alia quæ non. Ad illud quod objecit de exceſſu quoad inſtitutionem & deſtitutionem reſponſum fuit, Pater ſancte, conſervatores privilegii veſtri viſo ſtatu monaſterii antiquo injunxerunt abbati quod ipſe reſumeret omnem ſtatum antiquum quoad exercicium juriſdictionis: & ipſe hoc fecit ſub proteſtatione tali, Quod ſi contingeret illum aliud facere quam quod de veſtra procederet voluntate, paratus eſſet cum hoc ſibi conſtaret reſumpta revocare. Hiis dictis, juſſi ſunt recedere. Et continuo vocata fuit pars archiepiſcopi & diu tractavit cum eis: denuo vocata fuit pars abbatis. Conſtitutis vero partibus coram domino Papa objecit pars archiepiſcopi illa quæ ſuperius ſunt oſtenſa. Tunc dixit dominus Papa, Taceatis, non curamus de talibus, quia totum negotium ad tria puncta reſtringimus, videlicet ad Juriſdictionem, Pulſationem, & Proceſſionem, & de iſtis volumus deliberare & ordinare ſicut nobis videbitur expedire; ſicque totum negotium ſibi prima vice reſervavit; deinde locutus eſt procuratoribus archiepiſcopi dicens, Nos audivimus de illo *Cantuarienſi* quod male ſe habuit in parliamento *Lyncolnie*

Edwar. I. Rex.

colnia quia ipſe ſeminavit zezannia inter Regem & Barones; & niſi fuiſſet ſapientia regis, terram ſuam inperpetuum amiſiſſet, ipſe corruet & finaliter ipſe corruet, & per Deum bene vindicabo regem de eo. Reſpondit magiſter *Johannes de Ros* procurator archiepiſcopi, Pater ſancte, niſi fuiſſet ſua conſtancia & prædicatio, multa majora ſcandala fuiſſent in illo regno exorta. Papa reſpondit, Tu mentiris, tu mentiris, bene ſcimus veritatem. Tunc juſſæ ſunt ambæ partes recedere.

Poſt aliquos vero dies pecunia mediante epiſcopali traditum fuit dictum negotium ad notarium ut expediretur. Perpendit autem pars abbatis quod nota non fuerat bene concepta pro parte ipſorum, vehementer inſtabat quod poſſet habere acceſſum ad dominum Papam. Tandem intervenientibus amicis ingreſſi ſunt, ſupplicantes ſibi pro Dei miſericordia quod ſibi placeret habere pietatem de monaſterio ſuo: & reſpondit, Eccleſia beati *Auguſtini* eſt antiquior in illo regno, & ideo magnum vituperium eſſet curiæ *Romanæ* ſi non eſſet exempta ex quo plura monaſteria ſunt ibi exempta, nec decet quod ſit pejoris conditionis quam aliæ eccleſiæ, quæ fuit prima inter eas. Iniciatio ibidem religionis Chriſtianæ, antiquitas loci & veneratio beati *Auguſtini Anglorum* apoſtoli movet nos ad fovendum jura illius monaſterii in quantum poſſumus cum juſtitia. Et hiis dictis receſſerunt. Inſuper firmiter promiſſum fuerat eiſdem per organum domini papæ quod negotia bene expedirentur pro parte illorum, tamen quia curia fuit in motu verſus *Agnaniam* dicebatur, quod nichil potuit expediri quouſque illuc venirent. Igitur venientibus procuratoribus abbatis poſt Paſcha *Agnaniam*, requirebant à referendario quod negotia expedirentur ſecundum quod promiſſum eiſdem fuerat. Qui reſpondit verbis diſſimulatoriis, ſe ad plenum non ſcire de voluntate domini; unde prædicti procuratores inſtiterunt ut ſcirent finem negotii. Tandem dictum fuit eis, quod irent ad notarium & inſpicerent quandam notam quam dominus præcepit fieri, ut dicebatur. Inſpecta vero nota, diſplicuit per omnia eo quod ex toto fuit eis contraria. Placuit tamen procuratori archiepiſcopi qui inſtanter egit quod inbullaretur. Venerunt igitur procuratores abbatis ad referendarium dicentes, Pater, quid eſt quod intenditis facere? Si illa nota tranſeat, inperpetuum confuſi erimus nos & domus noſtra, nec auſi erimus redire ad propria. Magnum certe peccatum eſt quod tantum à domo noſtra extorſiſtis pecuniæ nec quicquam conſecuti ſumus amplioris gratiæ. Qui reſpondit, Quid igitur vultis ut faciam vobis? Nonne ſufficere poteſt vobis quod habeatis ſtatum aliorum exemptorum? Reſponſum fuit, Pater ſufficit. Et dixit, Requiratis ergo ſtatum eorum, & Dominus faciet vobis bonam gratiam. Unde requiſita fuit copia privilegii ſancti *Albani*, & ad curiam ſub manu publica delata. Quibus exhibitis reſpondit dominus Papa, Quod non ſatis credidit notoriis *Anglicanis* niſi hujuſmodi privilegia poſſent inveniri in curia regiſtrata. Demum regiſtris inſpectis compertum eſt privilegium *Honorii* tercii anno ejuſdem tercio de verbo ad verbum; & illud optime faciebat pro ſtatu quem petebant. Interea pendente negocio ſub diſſimulatione infecto, procuratores archiepiſcopi inpetrarunt plures literas contra rectores, vicarios, & alios ſubditos ipſorum abbatis & conventus; Quibus procuratores abbatis contradixerunt. Et cum multa eſſet pro hujuſmodi hinc inde controverſia, dixit Auditor contradictoriarum procuratoribus abbatis, Concedo vobis terminum uſque ad publicum conſiſtorium, ut poſſitis conſulere dominum ſi hæ literæ debeant tranſire vel non.

Robertus Archiep.

In proximo igitur conſiſtorio publico, ſcilicet die ſancti *Adriani*, inter cætera propoſuit pars religioſorum coram domino Papa & Cardinalibus, quod procuratores archiepiſcopi inpetrarunt literas in audientiâ contra privilegium novum conceſſum. Inſuper quod de novo citari fecerunt procuratores abbatis coram domino *Johanne* monacho presbytero Cardinali ad procedendum ſuper illa nota ſuperius memorata. Tunc reſpondit dominus Papa, Nos ob reverentiam beati *Auguſtini* dedimus eis illud privilegium & ſtatum illius monaſterii corroboravimus & renovavimus: verumtamen ipſi monachi non ſunt contenti finibus ſuis, & adjecit de cauſa quæ fuerat in dubio coram Cardinali, alloquens ipſum Cardinalem, dicens ſic, *Johannes* fili audis tu iſtam cauſam. Qui reſpondit, Pater ſancte, Vocati fuerunt coram me & propoſuerunt in ſcriptis excipiendo quod vos reſervaſtis veſtræ audienciæ; & ſuper hoc petebant procuratores prædicti inſtanter veſtram ſanctitatem conſuli eo quod vos non agebatis in remotis. Qui reſpondit, Ego tibi præcipio ne amplius iſtam cauſam audias, nos enim illam nulli omnino hominum committimus nec committemus; ſed nos iſtud negocium cum omnibus ſequelis ſuis volumus terminare: & ſub iſto modo iſtam cauſam ſibi ſecundo reſervavit. Conſiſtorio celebrato, venerunt procuratores abbatis nunciantes auditori contradictoriarum quæ dicta fuerant à domino Papa. Qui reſpondit, Volumus conſulere dominum: & quia procuratores archiepiſcopi valde fuerant infeſti Auditori quod prædictæ literæ tranſirent, fecit Auditor partes citari. Quibus coram eo in judicio conſtitutis, poſt multas allegationes hinc inde factas dixit Auditor. Quia nos non habemus cognoſcere de veritate precum, nos iſtas literas diſcernimus abſolvi, ſub iſta tamen conditione, Quod ſi illæ eccleſiæ ſeu perſonæ de quibus agitur in prædictis literis pertinent ad ipſum monaſterium pleno jure, vel ſunt membra ipſius monaſterii, vel ſi ſint eccleſiæ vel perſonæ de quibus omnibus cauſa pendet coram Papa, literæ non procedant contra abbatem ſeu aliquas alias perſonas ipſi monaſterio ſubjectas. Non multum poſt procurator archiepiſcopi habito ingreſſu ad dominum Papam propoſuit coram eo, Quod procurator abbatis inpediebat literas communis juſticiæ in audientia quo minus tranſire poſſent: & multos alios articulos propoſuit coram eo. Papa reſpondit, Redigas in ſcriptis ea quæ probare volueris & trades nobis. Et ſi probaverimus quod verum dixeris, nos acrius procedemus contra prædictos religioſos: ſi autem probaverimus te falſum dixiſſe promittimus Deo quod puniemus falſitatem tuam.

Igitur proximo conſiſtorio liberavit procurator archiepiſcopi articulos prædictos domino Papæ, qui ſic incipiunt, *Gravamina noviter attemptata.* Dictus tamen procurator non artavit ſe ad probandum articulos in aliquo, nec per publica inſtrumenta, ſed quovis alio juris ordine: ſed in fine articulorum quaſi concludendo dixit, « Pater ſancte, hæc « omnia recepi literatorie à domino meo *Cantuari*« *enſi* & Priore Capituli ejuſdem. Quando vero

Edwar. I. *Rex.*

dicti articuli liberati fuerunt, petita fuit eorum copia inſtanter per procuratorem abbatis. Et incontinenti petitum fuit per eoſdem, quod dominus Papa vellet ſubſequenter audire partem, cauſam & articulos abbatis. Et reſpondit, Satis eſt; & adjecit, Nos ob reverentiam beati *Auguſtini Anglorum* apoſtoli ſtatum ipſius eccleſiæ renovavimus, corroboravimus; & multa addidimus. Verumtamen abbas & ipſi monachi nimis ſunt elati, & faciunt multos exceſſus; & ſimiliter archiepiſcopus aliquantulum eſt elatus, & utinam aliquantulum, quia nimis magnus theologus eſt, ipſe eſt de Ryparus, bene novimus eum. Et dixit, Conſulimus quod utraque pars contenta ſit finibus ſuis, & placeret nobis quod bona pax eſſet inter eos; quia ſi contingat nos tangere illas, utraque pars dolebit. Et ſic receſſerunt à Conſiſtorio illa vice. Quibus articulis archiepiſcopi quanquam nobis omnino contrariis à domino Papa conceptis, juſſit notam quæ alias fuerat *Anagniæ* concepta procedere. Quod videns procurator abbatis inſtitit viriliter quatinus habere poſſet copiam dictæ notæ, dicens, Se poſſe proponere & probare per rationes efficaces quod illa nota non poſſet tranſire. Quod cum nunciatum fuiſſet domino Papæ, juſſit copiam liberari prædicto procuratori. Tamen procurator archiepiſcopi conſtanter egit, quod prædicta nota tranſiret. Cui tamen reſponſum fuit, quod dominus intellexit quod pars abbatis haberet plures rationes probabiles & efficaces quare prædicta nota tranſire non deberet, & idcirco voluit adhuc audire partes & dictum negotium ampliori deliberatione tractare.

Et ſcito quod illa nota quæ dicitur fuiſſe concepta *Anagniæ* erat hæc: *Habeant præſentationem rectorum & clericorum*, cum & cætera quæ ſequuntur in bulla declarationis. Contra quam notam procuratores abbatis rationes produxerunt efficaces in forma quæ talis eſt: *Habeant præſentationem &c.* Hæc dictio tantum abſorberet jus monaſterii, quia de jure communi alia competunt patronis quam præſentatio ſola, quia abbas & conventus habent cuſtodiam vacantium eccleſiarum de patronatu, & percipiunt medietatem fructuum ipſarum tempore vacationis, & eciam ſequeſtrorum. Item, retinent claves ipſarum eccleſiarum vacantium. Item, pulſantur campanæ propter reverentiam ipſius abbatis, quando tranſit per loca. Et hæc competunt & competierunt ab eo tempore quo memoria non extat, & eciam per compoſitiones fuerant reſervata expreſſe. *Item archiepiſcopus habeat ſpiritualia in eiſdem* hoc excepto, quod propter privilegia & compoſitionem interdicere & ſuſpendere non poteſt, ſicut patet per compoſitiones, quinque eccleſias in compoſitione nominatas, ut ſuperius in eadem compoſitione patebat. *Nec alias quam eis ex præſenti declaratione*: Hoc eſt limitandum quoad ſpiritualem juriſdictionem, quia temporalem habuerunt & habent in prædictis ab eo tempore quo non extat memoria. *permittitur.* Ex hac conceſſione nichil permittitur quod juriſdictionem ſapiat. Præterea eadem jura habent in hoc genere appropriatarum eccleſiarum quæ habent in illis quæ ſunt de ſolo patronatu. Et ideo oportet hoc mutari. *Et aliarum quarumcumque eccleſiarum* Cantuarienſis *civitatis & diœceſis.* Si hoc ita generaliter ponatur extenderetur ad eccleſias pleno jure eiſdem ſubjectas, & ſic induceretur ſervitus ſuper rem omnino exemptam. *Qualemcumque juriſdictionem habere noſcuntur* quæ ſunt iſta? verendum eſt ne ex hiis verbis detur materia in poſterum litigiis. *In cæteris contentis in eo.* Inpropria videntur hæc verba, quia de hiis quæ declarata ſunt nichil in privilegiis continetur, & exceptio non ſit niſi de eo de quo eſt regula.

Robertus Archiep.

Poſitiones procuratoris archiepiſcopi ſubſequenter productæ, Quæ tales ſunt.

ABbas & Conventus monaſterii S. *Auguſtini Cant.* aſſeruerunt coram vobis, Quod licet monaſterium eorum à principio fundationis ipſius cum omnibus membris ſuis fuiſſet exemptum per ſedem apoſtolicam à juriſdictione qualibet ordinaria, eis tamen poſtmodum exactionibus & anguſtiis fatigatis per nonnullos archiepiſcopos *Cantuarienſes* ſuper exemptionibus eorundem, quædam compoſitiones intervenerint inter partes, ex quibus dicti Abbas & Conventus dicentes plurimum derogari libertatibus eorundem, ſupplicarunt ſe reduci ad plenitudinem libertatis exemptionis. Unde vos decreviſtis privilegia, libertates, & exemptiones ipſis à dicta ſede conceſſa in ſuo robore permanere, ac nichilominus ipſos & dictum monaſterium cum omnibus membris ſuis ab omni poteſtate, juriſdictione, ſubjectione, & dominio archiepiſcopi, & capituli *Cantuariæ*, & omnium aliorum abſolviſtis, exemiſtis, & perpetuo liberaſtis, & decreviſtis ea omnia totaliter & immediate *Romano* pontifici ſubjacere, ita quod nec archiepiſcopus nec quævis alia perſona eccleſiaſtica in ipſos juriſdictionem aliquam ſibi poſſent vendicare; criſma autem, oleum ſanctum, conſecrationes altarium, ordinationes monachorum & clericorum à *Cantuarienſi* archiepiſcopo ſuſciperent. Mandaſtiſque certis judicibus ut non permitterent eos contra exemptionem hujuſmodi moleſtari. Poſtmodum archiepiſcopus perpendens quod prædicti judices exceſſerant fines mandati, & quod dicti Abbas & Conventus uſurpabant ſibi juriſdictionem ordinariam, nedum in eccleſiis eis appropriatis & parochianis earum, ſet eciam in eccleſiis in quibus jus patronatus tantum habebant & parochianis ipſarum, ac impediebant ſolempnes proceſſiones quæ conſueverunt fieri à clero & populo ipſarum eccleſiarum ad *Cantuarienſem* eccleſiam, procurando eam fieri ad dictum monaſterium; & quod in tranſitu ipſius archiepiſcopi per civitatem *Cantuariæ* ſibi ſubtrahebant pulſationem campanarum, ad ſedem apoſtolicam appellavit. Igitur nunc petitur pro parte archiepiſcopi ut ſtatuatis quod ad eccleſias *Cantuarienſis* civitatis & diœceſis in quibus dicti abbas & conventus obtinent tantum jus patronatus & futuris temporibus optinebunt, & ad ipſarum eccleſiarum rectores, clericos, & parochianos, non extendatur hujuſmodi veſtra exemptio; & quod eccleſiæ quas habent & habebunt in proprios uſus, & rectores, ſeu vicarii, clerici, vel parochiani earum quoad juriſdictionem ſpiritualem ſeu eciam temporalem per eandem exemptionem non intelligantur exempti; ſet illas tantum eccleſias & per exemptionem ipſam cenſeatis exemptas quæ pleno jure ipſi monaſterio ſunt ſubjectæ; & mandetis quod per eoſdem abbatem & conventum, per rectores & alios clericos parochianos prædictarum & aliarum eccleſiarum *Cantuarienſis* civitatis & diœceſis, in quibus

Edwar. I. Rex.

ipſi Abbas & Conventus qualemcunque habeant juriſdictionem, faciant ipſi archiepiſcopo obedientiam & reverentiam debitam in pulſando campanas, in proceſſionibus faciendis, & in omnibus aliis in quibus conſueverunt & debent. Et quod omnes proceſſus, ſive per prædictos conſervatores, vel per eoſdem Abbatem & Conventum, aut per præfatum archiepiſcopum, vel eorum aliquem, vel quemcunque alium factos occaſione præmiſſorum caſſetis & irritetis. Et quia omnes, tam majores quam inferiores avariciæ ſtuduerunt, pecuniæ ſummopere obtemperantes, petitiones archiepiſcopi juſtas, rataſque eſſe judicantes, rationibus religioſorum contra notam privilegii ſuperius conceptis non obſtantibus, dominus papa declaravit in hunc modum.

§. 9. *Declaratio privilegii* Bonifaciani.

BOnifacius. *epiſcopus ſervus ſervorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. Dudum pro parte dilectorum filiorum Abbatis & Conventus monaſterii ſancti* Auguſtini Cant. *ordinis ſancti* Benedicti *fuit expoſitum coram nobis, quod licet eorum monaſterium à principio fundationis ipſius, ſeu à tempore cujus memoria non extabat cum omnibus membris ſuis exiſtentibus ubicunque, fuiſſet exemptum per ſpecialia privilegia ſedis apoſtolicæ à juriſdictione qualibet ordinaria, prout evidentius in privilegiis contineri dicebatur eiſdem, eis tamen poſtmodum per nonnullos archiepiſcopos* Cantuarienſes *qui pro tempore fuerant, nunc hinc, nunc inde vexationibus & anguſtiis fatigatis, quædam compoſitiones ſuper exemptionibus & libertatibus contentis in dictis privilegiis intervenerant inter partes. Verum cum idem Abbas & Conventus aſſererent per hujuſmodi compoſitiones prædictis eorum privilegiis & libertatibus non modicum derogari, Nos eorum ſupplicationibus inclinati hujuſmodi privilegia, exemptiones & libertates ipſis & dicto monaſterio à præfata ſede conceſſa in ſuo voluimus & decrevimus robore permanere; ac nichilominus ipſos Abbatem & Conventum dictumque monaſterium cum omnibus membris, eccleſiis, capellis, xenodochiis, hoſpitalibus, cantariis, necnon caſtris, villis, maneriis, domibus, grangiis, terris, poſſeſſionibus, redditibus, & quibuſcunque bonis ſuis in quibuſcunque forent diocefibus conſtituta, & omnibus perſonis ſui ordinis, & aliis eis ſubjectis degentibus in eiſdem, ab omni poteſtate, juriſdictione, ſubjectione atque dominio tam venerabilis fratris noſtri archiepiſcopi; & dilectorum filiorum capituli* Cant. *qui tunc erant & qui pro tempore forent, quam quorumlibet archiepiſcoporum, epiſcoporum, capitulorum, prælatorum, & officialium ſuorum, & aliarum quarumlibet eccleſiaſticarum perſonarum duximus per noſtras ſub certa forma literas eximenda, & eis ſuper exempcionis noſtræ privilegio dilectos filios* Weſtmonaſterii *& de* Waltham *ac ſuper iſtis ſub certa forma literis conſervatores nichilominus deputavimus. Poſtmodum autem venerabili fratre noſtro archiepiſcopo* Cantuarienſi *pretendente, quod præfati* Weſtmonaſterienſis *& de* Waltham *Abbates in hujuſmodi conſervationis negocio procedentes fines mandati noſtri in hac parte ſuper certis articulis patenter exceſſerant, & quod memorati Abbas & Conventus* S. Auguſtini *prædictas exempciones & vires earum contra juſtitiam excedentes, juriſdictionem ordinariam nedum in eccleſiis quas ipſi Abbas & Conventus appropriatas ſibi eſſe dicebant, & vicariis, clericis, parochiis, & parochianis earundem eccleſiarum, ſet eciam in eccleſiis in quibus idem Abbas & Conventus aſſerebant jus patronatus duntaxat habere, ac in rectoribus; clericis, parochiis, & parochianis earundem eccleſiarum ſibi temere uſurpare, ac juriſdictionem ipſam in civitate ac dioceſi* Cantuarienſi *diverſis modis exercere. Solennes inſuper proceſſiones quæ à clero & populo dictarum eccleſiarum ſicut à ceteris clericis & populis dictarum* Cantuarienſis *civitatis & dioceſis ſingulis annis certis diebus ad eccleſiam Chriſti* Cantuariæ *publice fieri conſueverunt impedire; pulſationem quoque campanarum quæ in tranſitu ipſius archiepiſcopi per prædictas civitatem & dioceſim* Cantuariæ *ob ejus reverentiam & honorem fieri conſueverat ab antiquo, ſubtrahere vel ſubtrahi facere in eccleſiis prædictis præſumpſerat, fuerunt tam pro parte memorati archiepiſcopi* Cantuarienſis *eccleſiæ, quam ſibi adhærentium & adhærere volentium diverſæ appellationes ad ſedem apoſtolicam interjectæ. Cumque negotium appellationum hujuſmodi pro parte ipſius archiepiſcopi per ejus procuratorem præſente procuratore ipſorum Abbatis & Conventus fuiſſet propoſitum coram nobis, nos volentes de ipſius qualitate negotii plenius informari, per viam proviſionis & ordinacionis negocium ipſum ex officio noſtro ſub compendio diffinire, procuratoribus ipſis duximus injungendum, ut tum ſuper exempcione prædicta quam ſuper appellationibus memoratis nos de juribus pertinentiarum earundem verbo tenus & in ſcriptis plenius informarent. Qui pro partibus ipſis ſuper earum juribus nos juxta hujuſmodi mandatum noſtrum informare curarunt. Nos igitur hujuſmodi informatione recepta, volentes ſuper præmiſſis ipſarum partium cavillationibus obviare, ac amputare litigiorum & jurgiorum anfractus & diſpendia inter eas, providendo & ordinando declaramus, & declarando decernimus, Quod præfati Abbas & Conventus monaſterii* S. Auguſtini Cant. *in eccleſiis* Cantuarienſis *civitatis & dioceſis in quibus ipſi jus patronatus dumtaxat optinent & futuris temporibus obtinebunt,* « habeant præſentationem recto- « rum & clericorum, *& alia quæ jura continent patronatus. Archiepiſcopus vero* Cantuarienſis *qui nunc eſt & qui pro tempore fuerit habeat in eiſdem eccleſiis inſtitutionem & deſtitutionem, & tam in eis quam in rectoribus clericis & parochianis ipſarum,* « eciam alia ſpiritualia, *prout hinc & inde jura communia permittunt. In eccleſiis quoque ipſarum civitatis & dioceſis quas idem Abbas & Conventus in proprios uſus habere noſcuntur, & quas eis in futurum optinere contigerit, & rectoribus ſeu vicariis, clericis & parochianis earum, ipſi Abbas & conventus habeant temporalia ſua. Idem autem archiepiſcopus habeat ſpiritualia in eiſdem,* « nec alias quam eis ex præſenti noſtra « declaratione permittitur, *memorati Abbas & Conventus in prædictis eccleſiis in quibus ipſi, ut dictum eſt, jus patronatus dumtaxat habent vel habebunt, et rectoribus, clericis, et parochianis earum, et in eccleſiis quas in proprios uſus obtinent vel optinebunt, aut in rectoribus, ſeu vicariis, clericis, parochiis, et parochianis earum juriſdictionem ſibi vendicent, aut in eos exercere quoquo modo præſumant.*

Robertus Archiep.

Edwar. I. Rex. *ſumant. Declaramus inſuper quod clauſula de perſonis degentibus in eccleſiis, capellis & cæteris locis eorundem, ad monachos & perpetuo converſos referatur. Inſuper autem per rectores & alios clericos, necnon parochianos prædictarum,* « & aliarum « quarumcunque eccleſiarum *Cantuarienſis* civita- « tis & dioceſis *in quibus ipſi abbas & conventus* « qualemcunque juriſdictionem habere noſcuntur, *debitum honorem & reverentiam in pulſando campanas, in proceſſionibus faciendis & in omnibus aliis in quibus conſueverunt & debent, volumus & præcipimus exhiberi archiepiſcopo memorato, debitis & conſuetis temporibus atque locis, præfato exempcionis noſtræ privilegio* « in cæteris contentis *in eo in pleno robore duraturo. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, conſtitutionis & præcepti infringere, vel ei auſu temerario contraire &c.*

Quæ quidem Declaratio ſic fuerat publicata anno An. Dñi 1303. ſupradicto ſcilicet M.CCC.iij. die S. *Dunſtani* archiepiſcopi, in eccleſia *Chriſti Cant.* inmediate poſt factam ibidem proceſſionem, præſentibus tunc clericis et laicis in magna multitudine ad eundem diem ſpecialiter vocatis et rogatis. *Henricus* Prior eccleſiæ prædictæ prædicavit populo, cujus thema fuit hoc, *Fili non dimittas legem matris tuæ, non tranſgredieris terminos quos poſuerunt patres tui.* Declarationem publicavit, notificavit et in lingua materna publice expoſuit. Poſtea vero dominus archiepiſcopus, archidiaconus et eorum officiales compellebant omnes parochianos noſtros et tenentes ac alios qui nobis medio tempore adhæſerunt, viliſſimas et inportabiles pœnitencias facere, fuſtigantes circa eccleſias et per merketa, ac ad deferendum cereos ad feretrum ſancti *Thomæ* contra voluntatem eorum, videlicet unumquemque ſecundum facultatem bonorum ſuorum, pro eo quod medio tempore nobis et noſtris fuerant intendentes & obedientes. Igitur iſta publicatione facta, omnes & ſinguli rectores & vicarii qui prius abbati adhærebant ſe à divinis ceſſabant; feſtinantes ſe de quærendo gratiam & præſentiam archiepiſcopi. Qui in præſentia ipſius conſtituti, vi & metu ducti fatebantur ſe ipſos ſententia majoris excommunicationis per ipſum & ſuos Commiſſarios fuiſſe innodatos, & petierunt reformationem ſtatus ſui; Factaque ſibi reſignatione & ceſſione beneficiorum ſuorum & facto juramento de ſtando mandatis eccleſiæ, juxta eorum petitionem obtinuerunt. Et ſic omnia beneficia abſque paſtoribus manſerunt deſolata; & dicti rectores & vicarii irregulares ibidem fuerant pronunciati per archiepiſcopum ſupradictum. Similiter & capellani parochiales & alii annalia celebrantes à divinis ceſſarunt, gratiam & benevolentiam ejuſdem humiliter petentes confitebantur ſeipſos ſententia excommunicationis fuiſſe ligatos, petentes reformationem ſtatus ſui, præſtitoque juramento de ſtando mandatis eccleſiæ optinuerunt. Et aliqui eorundem pronunciati fuerunt ibidem irregulares, quidam vero poſtmodum gratiam optinuerunt. Set rector de **Brokland** & vicarius de **Menſtre** non reputantes ſe aliqua ſententia fuiſſe ligatos, non ſtatim ſubmiſerunt ſe quia proceſſum archiepiſcopi tunc pendente cauſa in curia *Romana* indeciſa aliquo modo credebant non poſſe valere. Rector eccleſiæ de **Fritindenne** volens ab animarum cura exonerari, pure, ſponte & abſolute in manus domini abbatis in hoſpicio ſuo apud **Southwerk** reſignavit.

Viſis iſtis doloribus, gravaminibus & anguſtiis, rectoribus vicariis capellanis parochialibus & annalia celebrantibus, nec non tenentibus parochianis & aliis ante Declarationem abbati adhærentibus per archiepiſcopum, archidiaconum, Commiſſarios & alios miniſtros eorundem illatis, & qualiter graviora in poſterum comminantur inferre, prædicti abbas & conventus miſerunt ad eum dominum *Johannem Tavy* militem, duos monachos cum aliis, tunc apud *Colecestriam* exiſtentem. Et poſt ſalutationem ſibi factam, idem dominus *Johannes* dixit archiepiſcopo qualiter ſolebat eſſe amicus eccleſiæ ſancti *Auguſtini*, & rogavit eum ex parte abbatis & conventus, quod illam ſuam amicitiam antiquam vellet continuare in futurum, et quod placeret ei aliquam bonam viam ordinare quod pax & concordia eſſet de cætero inter ipſum & abbatem, et quod placeret ſibi nulla gravamina inferre clericis vel laicis adhærentibus prædictis abbati & conventui ante publicationem Declarationis antedictæ pro diſſenſionibus, diſcordiis & contentionibus inter ipſos prius habitis. Cui reſpondit archiepiſcopus, Quod caritatem habuit eſſentialem, ſet eam in effectum oſtendere non poterat, quia gravatus fuit per eos ſumptibus, expenſis & laboribus. Et quando ſuper hiis competens emenda ſibi per eoſdem fuerit facta, tunc foret amicus ſicut ſolebat eſſe. Robertus Archiep.

Paucis vero diebus tranſactis, abbas acceſſit ad eum apud **Donemow**; & cum rogaſſet eum ut omnem indignationem ab eis placeret amovere, & multa alia pro pace & benevolentia ſua captanda ſibi proferret; archiepiſcopus reſpondit, Quod ſuper hiis nondum ſe deliberaverat. Et cum idem abbas ab ipſo parumper declinaſſet, & quaſi ad propria licentiatus divertere incepiſſet, & poſtea confeſtim rediret ob ipſius reverentiam, petebat ab eo ut ſibi benedictionem impenderet. Qui dixit, Quod hoc tunc non faceret quia non erat in ſtatu benedictionem recipiendi cum eſſet excommunicatus. Et abbas reſpondit; quod hoc non credebat. Et ſic ab eodem archiepiſcopo cum omnibus ſuis ad propria declinavit.

§.10. *De pacis tractatu inter archiepiſcopum & nos.*

ANno Domini ſupradicto ad tractatum pacis efficacius proſequendum, ad inſtantiam domini abbatis nobiles viri domini, *Amorycus de Valencia* Comes de **Penebrok**, *Ricardus de Ingkepenne*, *H. de Apolderfeld*, & *Johannes Tavy* milites, magiſtri *Henricus de Norwod*, & *Jacobus Synobaldi* de Florencia clerici, fratres *Ricardus de Cant.* & *Radulphus de Gatewych* monachi acceſſerunt apud **Lanheđ** ad archiepiſcopum; & cum idem archiepiſcopus & comes prædictus ſimul ſedentes circa ſolis occaſum et in ſecretis, de forma pacis inter ipſum et abbatem tractaſſent, archiepiſcopus alta voce reſpondit. Quod propter diverſas occupationes poſt horam prandii emergentes officium quod ſibi incumbebat non dixerat, & propter hoc in craſtinum eos ut decuit vellet benigne audire. In craſtino vero cum idem domini redirent, dominus *Henricus de Apoldrefeld* tradidit ei cedulam, Cujus forma talis eſt.

Sire, nous ſumes a vous venuz a la requeſte del

abbe

Edward. I. Rex. *abbe & du covent de ſeint* Auſtin *de* Canterbirs *qe nous ount pris & requis que nous vous voſiſſomes dire acune choſes que touchent & vos & eaus de conthes & debaths que ſont moiez entre vous a damage de mountz genz que coupe nen ount. E pur ſe ſire qil entendent & que vous lavez ſi entenduz qil pleſt a noſtre ſeignour le apoſtaile que bone pes e tretis de accord ſe ſeit entre vous et le abbe e covent avandiz, voillantz humblement tant que en eus eſt acompli le volunte de noſtre ſeignour le apoſtaille, nous ount ſi envoies a ſaver ſil vous pleſt de aver tretis de acord de ces contekes & debatz perentre vous, e ſil vous pleſt il ſerrount preſtz en ceo qe lour touche, iſſi qe en eus ne ſerra trove nulle defaute ne deſmeſur qe covenable pes e accord ne ſe face, e qe nous lur feyſſoms a ſaver de ceſte choſe voſtre volunte.*

Tunc dictus dominus Comes & alii ſecum exiſtentes archiepiſcopum humiliter requiſierunt, quod vellet habere tractatum de bona & firma pace. Qui reſpondit quod hoc utile eſſet, & talis tractatus bene ſibi placeret. Et dixit quod voluntas ſua fuit, & eciam ratio & æquitas hoc prætendunt, quod prædicti abbas & conventus facerent ſibi emendam ſupra infraſcriptis gravaminibus; & aliter non potuit oſtendere verſus eos aliqua ſigna amicitiæ vel pacis. Quæ ſunt hæc.

Inprimis religioſi de ſancto *Auguſtino* eccleſias parochiales *Cantuarienſis* civitatis et dioceſis, nedum quas ſibi prætendunt fuiſſe & eſſe appropriatas, veruimeciam eccleſias in quibus jus patronatus duntaxat habere ſe aſſerunt, earumque rectores, clericos, miniſtros & populum ab obedientia debita archiepiſcopo, quoad omnem juriſdictionem ordinariam, niſi ſunt totis viribus contra juſticiam ſubtrahere, jus & poſſeſſiones archiepiſcopi & eccleſiæ ſuæ injuſte perturbando.

Item inhibuerunt tam clero quam populo dictarum eccleſiarum nedum eidem archiepiſcopo vel miniſtris ſuis obediant in aliquo vel intendant.

Item ne fierent in eccleſia *Cantuariæ* proceſſiones pentecoſtes, quæ à clero & populo dictarum eccleſiarum retroactis temporibus conſueverunt; proceſſionem eandem necnon oblationes procurarunt fieri ad ſuum monaſterium, ubi nunquam fieri conſueverunt.

Item in eiſdem eccleſiis inhibuerunt campanas pulſari in tranſitu ejuſdem archiepiſcopi et oſtia dictarum eccleſiarum ignominioſe claudi fecerunt, honorem & ſubjectionem nequiter ſubtrahendo.

Item licet nullo modo liqueat eiſdem religioſis aliqualem juriſdictionem aliqualiter competere in perſonis aliquibus dictæ dioceſis, idem tamen religioſi juriſdictionem ordinariam ſibi vendicabant et uſurpabant in eccleſiis prædictis earumque parochianis, conſtituerunt et præfecerunt officiales, decanos rurales, cæteroſque miniſtros ad exercicium hujuſmodi juriſdictionis adulterinæ.

Item compulerunt rectores, vicarios & presbyteros dictarum eccleſiarum ipſis religioſis tanquam Ordinarus præſtare obedientiæ juramentum, juriſdictionem archiepiſcopi minus provide perturbando.

Item rectores & vicarios, quorum inſtitutio ad archiepiſcopum ſolebat pertinere, & ad quas vacantes eccleſias ſolebant dicto archiepiſcopo perſonæ idoneæ præſentari, idem religioſi inſtituere & deſtituere in eiſdem temere præſumpſerunt.

Item in eccleſia de Faverſham ſibi appropriata *Robertus Archiep.* per ſanguinis effuſionem polluta dicti religioſi celebrabant et fecerunt celebrari divina & alia ſacramenta et ſacramentalia in eadem miniſtrari, ac mortuos in cimiterio ibidem ante reconciliationem ſepeliri.

Item Petrum dictæ eccleſiæ vicarium eadem vicaria privarunt & privatum eſſe publice nunciarunt, ipſum à domibus dictæ vicariæ ſententialiter amoventes.

Item in quibuſdam aliis eccleſiis ſibi appropriatis & eciam ſui patronatus noſtra auctoritate eccleſiaſtico ſubpoſitis interdicto, per monachos ſuos & alios presbyteros auctoritate noſtra majori excommunicatione innodatos fecerunt divina celebrari, & in eis ſacramenta & ſacramentalia per eoſdem presbyteros ſic excommunicatos, parochianos eciam abhorrentes ipſorum excommunicatorum miſſas audire vel ſacramenta ab eis recipere excommunicari fecerunt de facto & excommunicatos publice nunciari.

Igitur non poſt multos dies venit abbas ad epiſcopum *Dunelmenſem* qui tunc apud Wynham hoſpitatus fuit, qui & erat huic eccleſiæ amicus fidiſſimus. Iſte epiſcopus ibidem expoſuit abbati, quod archiepiſcopus fuit multum offenſus, & quod ipſe replicaverat gravamina ſibi illata per ipſum abbatem & ſuos. Et abbas epiſcopo reſpondit, Quod non videbatur rationabile quod in aliquo offenderetur, quia ipſe proſecutus fuerat jus ſuum & cauſam ſuam ſicut tenebatur pro defenſione juris monaſterii ſui, Verumtamen multum affectabat habere pacem cum ipſo & ſuam bonam voluntatem. Propter hoc cito poſt miſit ſibi per ſolempnes nuncios quoſdam articulos, ut ſi placeret ſibi eoſdem concedere libenter ſibi de ſuo ſerviret.

Articuli per Abbatem.

Inprimis ſupplicavit abbas et conventus, quod placeret domino archiepiſcopo quoad eccleſias eis appropriatas, ſic teſtificari & ratificare ſtatum eorundem, quod non poſſint in poſterum ſuper eiſdem inquietari, quamquam ſuper prædictis habeant ſufficientem titulum per ſedem apoſtolicam.

Item quod velit informari ſuper privilegiis quæ habent de ſuis familiaribus clericis & laicis, & illum ſtatum acceptare; ita quod de cætero lis ſive contentio minime oriatur.

Item quod jus præſentandi ſit eis ſalvum in eccleſiis nunc de jure vacantibus.

Item quod poſſent pacifice habere cuſtodiam & fructus colligere eccleſiarum ſui patronatus per mortem vel alio modo debito vacantium.

Item quod antiqua conſuetudo quæ dicitur Bllage eſſet uſitata ubicunque & quandocumque neceſſitas poſtulaverit.

Item pro pace fovenda quod illa quæ in poſterum forent dubia hinc inde poſſent examinari, declarari et certificari per commune conſilium utriuſque partis amicabiliter abſque aliqua lite bona fide, ita quod jus utriuſque partis hinc inde ſemper ſervetur.

Reſponſio Archiepiſcopi ad Articulos.

Ad primum articulum de ratificatione eccleſiarum illis appropriatarum reſpondetur per archiepiſcopum,

Edwar. I. Rex. ſcopum, quod viſis appropriationibus eccleſiarum ſuarum paratus erit facere eis quod ſecundum Deum & bonam conſcientiam facere poteſt, quantum ad hoc.

Ad ſecundum articulum de privilegiis quantum ad familiares clericos et laicos reſpondetur ſic. Quod videtur eidem, quod Declaratio domini papæ expedit quod in iſto articulo petitur.

Ad tercium articulum de præſentatione ſalvanda in eccleſiis ſuis rationabiliter vacantibus reſpondetur, quod ſuper hiis pendet conſultacio domini papæ.

Ad quartum articulum de cuſtodiis eccleſiarum tempore vacationis ipſarum, et pro receptione fructuum earundem durante vacatione. Quoad primam iſtius articuli reſpondetur, Quod declaratio domini papæ ipſam primam partem expedit. Quantum ad ſecundam ſcilicet de receptione fructuum reſpondetur, Quod illud tangit archidiaconum de quo reſpondere non poteſt.

Ad quintum videlicet de cohercione malefactorum ipſorum reſpondetur, Quod paratus erit facere id quod licite poteſt & de jure.

Ad ſextum articulum petitur quid intelligitur per hanc dictionem **Bilage**. « Dicunt quod quidam « uſus vel conſuetudo qui **Bilage** in partibus *Kantiæ* vulgaliter appellatur ſic ſe habere conſuevit, « Quod cum contentio vel controverſia aliqua ſuborta fuerit inter aliquos ſuper finibus ſeu limiti« bus, debent ſeneſchalli ſeu ballivi partium vel « aliæ perſonæ fide dignæ ad hoc per partes ſpecia« liter deputatæ, in loco de quo eſt contentio conve« nire, remque oculis ſubicere, informationeque per « viros vicinos fide dignos habita, abſque ſtrepitu « judiciali & figura judicii mox totam dirimere « quæſtionem.

Ad iſtum articulum reſpondit, quod vellet facere per conſilium ſuum & non aliter.

Ad ultimum articulum de rebus dubitabilibus examinandis & diſcutiendis per conſilium utriuſque partis, reſpondetur, Quod in hiis in quibus probabilis dubietas emerſerit intendit in eventum providere quod conveniens fuerit et oportunum. Veruntamen pacis et concordiæ fervidi zelatores eundem archiepiſcopum ut à vexationibus clericis et laicis abbatis ut prædictum eſt inhumaniter illatis, et ab actione de demandis per prædictos abbatem et conventum ut prætendit pro gravaminibus ſibi factis una cum confirmatione ſtatus eorundem cum ſtabilitate pacis perpetuæ rogantes ſedulo, ipſorum interventu placuit eidem archiepiſcopo ipſis religioſis pro pacis tranquillitate quærenda et imperpetuum auctore Domino confovenda concedere infraſcripta.

Conceſſiones archiepiſcopi.

Inprimis concedit idem archiepiſcopus pro ſe et ſucceſſoribus ſuis, quod electis in abbates ſancti *Auguſtini* in monaſterio eorundem cum ad hoc fuerit requiſitus per archiepiſcopum inpendatur munus benedictionis ſine exactione profeſſionis ejuſdem abbatis, quam ſolebant recipere ſui prædeceſſores.

Item quod cum veniens ad dictum monaſterium pro electo benedicendo cum proceſſione & pulſatione receptus fuerit à conventu, nil juris ea vice vel alia infra ſepta dicti monaſterii vendicabit, per quod poſſit ipſorum religioſorum privilegiis in aliquo derogari.

Item quod electus ſic benedictus Mitram gerat *Robertus*
& abbatis inſignia conſueta. Archiep.

Item quod clerici ſive ſervientes capitales in maneriis ipſorum religioſorum cum ſint de familia abbatis, ſi aliquando feciſſe dicantur aliquid quod excommunicationem inducat majorem vel minorem; ante diſcuſſionem facti, niſi forte factum eſſet notorium, vel antequam confeſſi convicti vel in opere deprehenſi aut contumaces poſt legitimam citationem, extra ſepta ipſius monaſterii ſibi factam, per archiepiſcopum vel ſuos miniſtros non excommunicabuntur nec ſuſpendentur, nec excommunicati vel ſuſpenſi denunciabuntur nominatim, dum tamen abbas vel hic qui pro tempore præerit monaſterio, extra ſepta taliter delinquentem & ad ipſum monaſterium confugientem, coram dictis Ordinariis compulerit ſtare juri, vel ipſum expulerit de abbatia.

Item quod omnis juriſdictio & cohercio ordinaria infra monaſterii ſepta ceſſet.

Item cum perſonam vel vicarium in eccleſiis dictorum religioſorum mori contigerit vel aliter cedere, liceat ipſis religioſis habere retentionem clavium penes ſe vacationis tempore, donec ad præſentationem eorum alius inſtituatur in eiſdem, ſalvo jure archidiaconi *Cantuariæ* qui pro tempore fuerit quoad juriſdictionem ſuam medio tempore in eiſdem eccleſiis exercendam, & quoad medietatem fructuum & ſequeſtrorum interim perceptorum, ita quod claves ei qui vice archidiaconi præſentatos inducet in corporalem poſſeſſionem, à dictis religioſis tradantur.

Item concedit quod eorum eccleſiæ ſcilicet de **Menſtre**, de **Nordborn**, de **Chiſtelet**, de **Favir-ſham**, & de **Middelton**, cum ſuis capellis liberæ ſint ab omni ſuſpenſione & interdicto Ordinariorum inperpetuum; Salva tamen Ordinariorum juriſdictione in clero & populo earundem.

Item quod dictas quinque eccleſias non obſtantibus dictis contentionibus & litibus eiſdem religioſis confirmabit ſalvis vicariis earundem.

Item quod fiat pulſatio campanarum in eccleſiis ipſorum contra abbatem ſecundum quod fieri conſuevit.

Item archiepiſcopus Anacoritas non faciet de cætero in eccleſiis dictorum religioſorum niſi de conſenſu abbatis memorati.

Poſtremo proteſtatur archiepiſcopus quod nondum ad tractatum pacis eſt paratus, licet ſæpedicti religioſi ut videtur aliud facere non intendant; ſet ipſius pacis dulcorem guſtare deproperans, ipſam bonis condicionibus & honeſtis quantum poterit per ſe & ſuos ſatagit procurare, & ſub tali pacis diſſimilatione nec oblata pro pacis tranquillitate ex parte abbatis vellet admittere, vel ſuper conceſſione ſua eos permitteret aliqualiter deliberare. Set quod ſuperius conceſſit & admiſit, velut inprobus & contentionum amator ſubdole denegavit; unde & ad lites & jurgia ad tempus convolarunt. Inprobitatem cujus negationis monachi *Cantuariæ* ſuſcitarunt.

§. 11. *De creatione & fine papæ* Bonifacii.

ANno Domini M. CCC. iv. *Bonifacius* papa An. Dñi
viij. extinctus eſt. Et quia iſte *Bonifacius*, 1304.
magnis theſauris ab iſta eccleſia exhauſtis eandem quam lucide privilegiavit, per partem adverſam amplioribus ſibi inpenſis conceſſum privilegium irritavit,

Edwar. I. Rex. & quaſi ad perpetuam enervationem hujus monaſterii perpetualiter revocavit. Et quia experientia ſæpius approbata inſtruimur, quod turbantes & indebite naviculam *Petri* fluctibus agitantes ad felicem finem minime pervenire probantur, modum ſuæ papalis creationis pariter & finitionis, licet nichil nobis pertinere noſcatur, dignum duxi memoriæ commendare.

An. Dñi 1294. Anno igitur Domini milleſimo xc.iv. volens *Benedictus*, qui poſtea *Bonifacius*, ad pontificatum *Romanorum* aſpirare, dominum *Celeſtinum* tunc Papam cum quibuſdam Cardinalibus ſuis fautoribus eum quaſi cotidie decipiebat, & quia vir ſimplex fuit, inter fratres ſuos Cardinales quaſi in opprobrium factus eſt, pluresque literæ albæ ſigillo ſuo ipſo inconſcio ſigillatæ ſine ſcriptura inventæ fuerunt ad enervationem ſtatus ſui conceptæ & fabricatæ: unde idem papa majus periculum declinando conſiderans ipſum eſſe inſufficientem ad onus illud, tum ratione inſcientiæ tum quia ſenex & inpotens corpore, & quia in illo ſtatu ſine periculo ſui ſtare non poſſet, die ſanctæ *Luciæ* virginis reſignavit papatui, oneri & honori. Et in craſtino ſancti *Thomæ* martyris *Benedictus* ſuperius nominatus exemplum ſumens *Juliani*, in ſummum pontificem conſecratus eſt, & vocatus *Bonifacius* viij. Anno igitur ſuperius nominato ſcilicet M.CCC.iv. idem *Bonifacius* dum mundi hujus gloriam theſauris innumerabilibus ſollicite & cautuloſe adquiſitis æſtuaret, in ſolo patrio in manibus inimicorum ſuorum dominorum *Jacobi* & *Petri de Columpna* Cardinalium quos à Cardinalatu & ab urbe una cum nepotibus ſuis violenter ejecerat, eorumque palacia ſolo tenus everteret loca ſale conſpergendo ut quaſi terram omnino faceret inutilem, tandem miſerabiliter ab omni prorſus auro & argento ac univerſis quæ precioſa penes eum fuerunt inventa ſpoliatus eſt, quia abundanter theſaurizavit & ignoravit cui congregavit ea. Ipſi vero *Petrus & Jacobus* papam ſecum triduo detinentes, ut papatui cederet pluries hortati ſunt. Illo vero in papatu vivere & mori affirmante, aſinina pelle recenter excoriata eum induerunt, carcerali cuſtodia eum per triduum coartantes. Non multum poſt dolore cordis abſortus xij. die menſis Octobris anno ſui pontificatus nono diem cum luctu clauſit extremum, dignam pro meritis ſubiturus germinationem. Unde prophetia ejuſdem,

Vulpes intravit, tanquam leo pontificavit,
Exiit utque canis, de divite factus inanis.

Cui ſucceſſit *Benedictus* papa xj.

§. 12. Johannes Pontoyſe *epiſcopus* Wintonienſis *obiit*.

EOdem anno die ſanctæ *Luciæ* virginis obiit magiſter *Johannes Pontoiſe* epiſcopus *Wintonienſis* vir prudens in conſilio, ſcientia clarus & per omnia bene diſpoſitus. Iſte abbatis & conventus hujus loci præſto fuit ad præſidia amicuſque conſtantiſſimus et adjutor quoad vixit validiſſimus. Hic non conſentit actibus & voluntati eorum qui archiepiſcopo *Roberto* ut ſupradictum eſt ad exinanitionem privilegii conceſſi et ſtatus *Auguſtinenſis* cœnobii marcam de taxa ſuorum bonorum contribui ſunt. Set à tyrannide & juriſdictione ejuſdem pro ſe & omni clero ſuo & populo per ſedem apoſtolicam ad vitam exemptus eſt. Hic autem pro defendendo jure hujus monaſterii in cauſis inter archiepiſcopum & nos ſuperius motis, & ad promovendum hujuſmodi negotia ne in illa tribulatione ſuccumbat vel deficiat, de ſua mera voluntate quinque millia librarum per diverſas tamen obligationes inter partes accommodavit. Tandem eodem venerabili pontifice ad exitum ſuæ vitæ tendente, acceſſit ad eum dominus *Thomas* abbas ſancti *Auguſtini*, rogans obnixe ut ecclesiæ ſuæ adhuc in miſericordia habere dignaretur, & ut de prætaxata ſumma ſibi per eoſdem debita viam bonam vellet diſponere & ordinare gratioſam. Qui ſtatim præcepit ſibi afferri omnes contractus & obligatoria iſtud monaſterium quacunque de cauſa concernentia, & præſente abbate fregit univerſa, omnem actionem eorundem condonando, & præter hoc C.li. in teſtamento ſuo nobis largitus eſt. Cujus teſtamenti ſumma ad 2. mille marcas extendebatur. Executores teſtamenti ſupradicti, epiſcopi *Sareſbirienſis* & *Wygornienſis*, dominus *Hugo de Spenſer*, cum aliis xv. Morte iſtius conſilio regis denunciata non multum poſt idem rex mandavit breve ſuum abbati in hæc verba.

Robertus Archiep.

EDWARDUS Dei gratia &c. Quia bonæ memoria Johannes *nuper* Wintonienſis *epiſcopus nobis ad ſcaccarium noſtrum in diverſis debitis die quo obiit tenebatur, & ex parte executorum ejuſdem nobis eſt oſtenſum, quod iv. ciſtæ quæ fuerunt præfati Epiſcopi ſigillis executorum ſignatæ in cuſtodia veſtra exiſtunt, in quibus jocalia & alia diverſa continentur, de quibus idem executores nobis ſatisfacere poſſunt de debitis ſupradictis, vobis mandamus quod ciſtas prædictas habeatis ad ſcaccarium prædictum in craſtino ſancti* Michaelis *&c.*

Cujus mandati prætextu abbas prædictas ciſtas miſit. Quibus apertis, inventa fuerunt vaſa argentea & diverſa jocalia ſet nulla moneta. Et ſic idem abbas verſus executores quoad ciſtas prædictas receſſit quietus, nec rex nec executores epiſcopi ſæpedicti abbatem de aliqua ſumma denariorum inquietarunt, quia omnia obligatoria ſigillis partium ſignata inventa fuerunt confracta. Pro illius magnificis beneficiis conceſſum eſt ab eodem abbate & toto conventu ut anniverſarium ſuum fiat principale inperpetuum; et pro anima illius ordinatum eſt diſtribuere annuatim ad opus pauperum per manus theſaurarii xx. s. & ad ſolamen conventus per manus ſacriſtæ tantum; & proveniunt de mariſco de Stonore.

§. 13. *Archiepiſcopus* Rob. *accuſatur ſuper proditione Regis.*

An. Dñi 1305. ANno Domini milleſimo CCC. quinto, cum ſupradictus archiepiſcopus *Robertus* ſuper multis articulis, & præcipue ſuper proditione quam cum quibuſdam Comitibus proceribuſque multis pactus erat in dolo ut regem à regni ſolio deicerent, et filium ejus *Edwardum* in trono ſubrogarent & patrem perpetuo carceri manciparent, à rege calumpniaretur, & objecta non poſſet juſticiare, timore vehementi perterritus ad pedes regis pronus cadens in terram ut ejus mereretur aſſequi clementiam, ſeſe per ſingula flens & ejulans regiæ ſubdidit voluntati. Sic ergo humiliatus eſt ille Deo odibilis & ſuperbus qui per totum *Anglorum* orbem ovis ſui flatu more meretricio & ſacerdotium deturpavit & clerum, &

in

Edwar. I. Rex. in populo tirannidem exercuit inauditam, & qui regem *dominum ſuum* literatorie ei ſcribens nominare renuit ſuperbiendo; nunc autem humiliatus & regem & dominum ſuum fatetur & nominat, obediens factus invitus ei devocius ſerviendo.

Eodem anno dominus papa prædictum archiepiſcopum ſuper exceſſibus accuſatum multimodis in pleno Conſiſtorio uſque tercio ore tenus vocavit, vocatumque publice in palacio & foro ſolempniter ſub voce præconia & tuba proclamante à temporalibus & ſpiritualibus uſque ſe ſuo repræſentaret aſpectui ſuſpenſum eſſe promulgavit, omnibuſque et ſingulis de archiepiſcopo conqueri volentibus juſtitiam facere repromiſit. Cumque archiepiſcopus ſe citandum conſpiceret, regem adiit transfretandi licentiam petiturus. Cujus adventum cum rex cognoviſſet, thalami ſui oſtia omnibus intrare volentibus patere juſſit, ut ſermo quem adverſus eum habiturus eſſet circumſtantes non lateret. Quem hiis verbis rex ſic alloquitur.

« Licentiam transfretandi quam à nobis poſtulare veniſti libenter tibi concedimus, revertendi autem tibi licentiam nullam permittimus ſive damus, memores doli & fraudis ac prodicionis quas in parliamento *Lincolnia* cum Baronibus noſtris in regiam machinatus es majeſtatem, cujus rei litera ſigno tuo ſigillata teſtis eſt et teſtimonium perhibet contra te evidenter. ſet propter amorem beati *Thomæ* & eccleſiæ cui præes reverentiam & honorem, vindictam hucuſque diſtulimus, reſervantes eam papæ qui noſtras in te injurias ulciſcetur, & prout meruiſti retribuet tibi, utpote credimus & ſperamus. A protectione vero noſtra quam ipſe requiris te prorſus excludimus, tibi omnem gratiam negantes & miſericordiam quia vero ſemper immiſericors fuiſti, & iccirco miſericordiam conſequi non mereris.

Demum vero cum per ſummi pontificis nuncios à ſpiritualibus & temporalibus ſuſpenſus ac eciam peremptorie citatus continuo transfretavit, qui dignitatis ſuæ ſtatum animo revolvens & tanquam exilio proſcriptus de reditu ſuo prorſus deſperans, flere cœpit ultra modum mœſticia plenus et dolore. Infelix homo ille qui ſuperbe jactando ſæpe dicebat, Hominem ſub cœlo non timeo, nunc autem mendax factus & papam timet & regem, ſua verens amittere aut ſibi pejora pro ſuis demeritis evenire. Cumque ſe ſummi pontificis repræſentaret obtutibus, ab ipſo velut à vehementer indignante & irato continuo repulſus eſt, nullamque pene per annum ad papam ingrediendi aut cum eo loquendi habere potuit facultatem, papa vero per annum illum permiſſu regis & ſpiritualia & temporalia univerſa per quendam *Vaſconem* ad uſus proprios applicavit. Hæc autem ſcripta ſunt ut credatis quia pater *Auguſtinus* habet poteſtatem in terra puniendi peccata & ſuos indebite gravantes vindictam inferendi, & ut credentes ipſum & ſuos honoretis in nomine ejus.

§. 14. Eboracenſis *archiepiſcopus hoſpitatus eſt in monaſterio S.* Auguſtini.

EOdem anno archiepiſcopus *Eboracenſis* rogatus ab abbate ad convivandum ſecum; facta tamen litera quod non in præjudicium domus veniret per crucis erectionem, quæ talis.

UNIVERSIS Chriſti fidelibus &c. Wilhelmus *permiſſione &c. Noverit univerſitas veſtra quod nos in craſtino ſancti* Benedicti *anno Domini M.CCC. quinto, ex rogatu domini* Thomæ *Dei gratia abbatis monaſterii S.* Auguſtini Cant. *ad* Romanam *eccleſiam nullo medio pertinentis; ad monaſterium prædictum cauſa hoſpitandi cruce prævia hoſpitantes & ibidem pernoctantes, confitemur & recognoſcimus de plano, quod per noſtrum ingreſſum vel moram ſeu crucis noſtræ delationem non intendimus nec volumus privilegiis, immunitatibus aut juribus ipſius abbatis & conventus monaſterii prædicti nunc vel in poſterum in aliquo derogare, nec etiam nobis vel ſucceſſoribus noſtris aliquid poſſemus juriſdictionis aut juris acquirere per quod eis poſſet in futurum præjudicium generari.* Robertus Archiep.

§. 15. *Abbas non debet talliari cum civibus* Cant.

ANno Domini milleſimo CCC.vj. dominus *Rogerus de Hirham* Baro de Scaccario, dominus *Walterus de Glocestr.* Eſchaetor in comitatu *Cantiæ* ad opus domini regis talliandum aſſignati tenementa abbatis S. *Auguſtini* in Civitate *Cantuaria* talliaverunt. Propter quod dominus *Thomas* abbas perquiſivit brevia ſubſequentia. An. Dñi 1306.

REX Theſaurario & Baronibus ſuis de Scaccario ſalutem. Quia ex parte dilecti nobis in Chriſto abbatis S. Auguſtini *nobis datur intelligi, quod prædeceſſores ipſius abbatis ratione tenementorum ſuorum in civitate* Cantuariæ *in tallagiis per progenitores noſtros quondam reges* Angliæ, *in civitatibus, burgis et dominicis ſuis aſſeſſis non conſueverunt talliari temporibus retroactis, vobis mandamus, quod ſcrutatis rotulis ſcaccarii prædicti de tallagiis temporibus progenitorum noſtrorum in civitatibus, burgis et dominicis ſuis aſſeſſis, ſi inveneritis quod prædeceſſores prædicti abbatis ratione tenementorum ſuorum in eadem civitate non fuerunt talliati, tunc levationi tallagii ſuper ipſum abbatem ratione tenementorum ſuorum in eadem civitate ſuperſedeatis, & ipſum inde prout juſtum fuerit quietum eſſe faciatis.*

Iſtud breve eſt in filaciis Mareſcalli.

§. 16. *Compoſitio cum abbate de* Faverſham *de decimis ſuis.*

ANno Domini M. CCC. vij. pro pacis tranquillitate edita fuit quædam compoſitio inter abbatem ſancti *Auguſtini* & abbatem de Faverſham formam continens infraſcriptam. 1307.

« Pateat univerſis per præſentes, quod die lunæ proximo ante feſtum ſancti *Petri* in cathedra ſuper quibuſdam altercacionibus ortis inter religioſos viros, abbatem & conventum monaſterii ſancti *Auguſtini Cant.* ex parte una, & abbatem & conventum monaſterii ſancti Salvatoris de Faverſham ea parte altera, inter partes prædictas in forma quæ ſequitur convenit, videlicet quod prædicti abbas & conventus ſancti *Auguſtini* & eorum ſucceſſores habeant & percipiant de manerio dictorum abbatis & conventus de Faverſham, cum pertinentiis in Faverſham vj. marcas annui redditus ad iiij. anni terminos principales in theſauraria ſancti *Auguſtini Cantuaria* ſingulis annis perſolvendas, videlicet ad feſta *Michaelis*

Edward. II. Rex.

natalis domini Paſchæ, & ſancti *Johannis Baptiſtæ* per æquales porciones. Et quod habeant duas vaccas paſcentes cum vaccis ſuis apud **Faverſham** à feſto apoſtolorum *Philippi* & *Jacobi* uſque ad feſtum ſancti *Petri* ad vincula ſub cuſtodia dictorum abbatis & conventus de **Faverſham**, in ſua paſtura horis debitis & conſuetis. Et vij. bovectas cum bovectis ſuis apud le **Blean** per tempus prædictum. Et vj. porcos tempore pannagii cum porcis ſuis in pannagio ipſorum abbatis & conventus de **Faverſham** quolibet anno, & ſub cuſtodia prædicta. Et percipient vij. carectatas ad duos equos bulch. Fagatorum in boſco ſuo apud le *Blean* per viſum alicujus miniſtri eorundem abbatis & conventus de **Faverſham**, ſi intereſſe voluerit quolibet anno inter feſtum ſancti *Martini* hiemale & natalis Domini. Quæ omnia & ſingula ſupradicta dicti abbas & conventus de **Faverſham** recognoverunt quod abbas & conventus ſancti *Auguſtini Cantuariæ* & prædeceſſores ſui hucuſque ſemper integre habuerunt, & annuatim perceperunt in forma præmiſſa virtute cartæ celebris memoriæ *W.* conqueſtoris quondam regis *Angliæ* quam inſpexerunt, & ea habere & percipere debent & conſueverunt, & ipſorum diutinam & pacificam poſſeſſionem acceptantes, dicti abbas et conventus de **Faverſham**, pro ſe & ſucceſſoribus ſuis, dictis abbati et conventui ſancti *Auguſtini* et ſuis ſucceſſoribus inperpetuum ratificarunt, & tenore præſentium confirmarunt. Remiſerunt eciam dicti abbas et conventus de **Faverſham**, pro ſe et ſucceſſoribus ſuis, dictis abbati et conventui et ſucceſſoribus ſuis totum jus et clameum ſi quod habuerunt vel ullo tempore habere potuerunt in futurum in advocatione eccleſiæ parochialis de **Faverſham** cum pertinentiis ſuis, præfatis religioſis ſancti *Auguſtini Cantuariæ* canonice appropriatæ, ita quod nichil juris aut poſſeſſionis inde clamare poterunt in futurum. Et prædicti abbas et conventus ſancti *Auguſtini Cantuariæ* pro ſe et monaſterio ſuo inperpetuum remiſerunt, et quietum clamaverunt dictis abbati et conventui de **Faverſham** et ſucceſſoribus ſuis inperpetuum totum jus quod habuerunt, habent, et habere poterunt in decimis provenientibus de **Welsfeld** et **Suthfeld**, et quibuſdam campis ea dudum apud **Lambersland** aſſertatis, videlicet **Eaſtſtrete**, **Weſtrete**, **Mucheſeld**, et le **Coumbe**, quamdiu prædictas terras propriis manibus et ſumptibus excolunt. Item quod dicti abbas et conventus ſancti *Auguſtini Cant.* vel ſui ſucceſſores aliquid juris vel poſſeſſionis exinde clamare non poterunt aliqualiter in futurum ſalvis dictis abbati et conventui ſancti *Auguſtini* et eorum ſucceſſoribus decimis provenientibus de una acra et dimidia in campo de **Welfeld**, et una acra in **Suthfeld** quas dicti abbas et conventus de **Faverſham** adquiſierunt et de terris de novo excolendis, aſſartatis et aſſartandis, perquiſitis et per ipſos in poſterum adquirendis, ita quod eorum privilegiis ſi quæ habent in præſenti in aliquo minime derogetur. In cujus rei, &c.

Eodem anno nonas Julii obiit rex *Edwardus* filius regis *Henrici* apud **Barlel** in *Scocia*. Cui ſucceſſit in regnum *Edwardus* filius ejus, et in feſto ſancti *Matthæi* apud *Weſtmonaſterium* ab epiſcopis *Wyntonienſi*, *Ciceſtrenſi* et *Saleſberienſi*, archiepiſcopo *Roberto* adhuc in *Romana* curia agente et eiſdem vices ſuas committente, coronatus eſt.

Robertus Archiep.

Iſte dominus *Thomas* abbas unanimi fratrum conſenſu inſtituit, ut ſingulis annis inperpetuum in principio Quadrageſimæ die qua librarium defertur in capitulum, vivorum animæ commendantur & abſolvantur animæ defunctorum per quos librarium hujus eccleſiæ fuerit aliqualiter emendatum; & quod pro vivis quam citius commode fieri poterit una miſſa de Spiritu ſancto celebretur ſolempniter in conventu & alia pro defunctis cum oratione, *Inclina.* & aliis quæ ſequuntur.

Circa hæc tempora quidam *Aymericus* nomine, magiſter fratrum prædicatorum in *Anglia* recepit abbatem & totum conventum ad fraternitatis ſuffragia in tali forma.

Religioſis Chriſti famulis Domino Thomæ *abbati eccleſiæ ſancti* Auguſtini Cant. *cæteriſque fratribus ejuſdem conventus frater* Aymericus *fratrum ordinis prædicatorum &c. ideoque devotionis veſtræ merito qua ordini noſtro ſpecialis caritatis affectu jungimini ſollerti conſideratione penſato, vobis omnium miſſarum, orationum, prædicationum, jejuniorum, abſtinentiarum, vigiliarum, laborum, cæterorumque bonorum quæ per fratres ordinis noſtri per mundum dominus fieri dederit univerſum participationem concedo tenore præſentium ſpecialem in vita pariter & in morte, ut multiplici ſuffragiorum præſidio & hic à malo protegi, & in futuro mereamini in æterna tabernacula fœliciter introduci. Volo inſuper & ordino, ut poſt deceſſus veſtros animæ veſtræ in noſtro generali capitulo devote & ſpecialiter recommendentur, & injungantur pro vobis miſſarum & orationum ſuffragia ſicuti pro fratribus & familiaribus noſtri ordinis defunctis fieri conſuevit.*

Item ſtatutum eſt ab eodem abbate, ut ſingulis annis in feſto ſanctæ *Luciæ* virginis, cuſtos altaris ſancti *Benedicti* iij. libras ceræ à cuſtode altaris ſanctæ *Mariæ* ubi miſſa pro eccleſia cotidie celebratur, pro quodam reddittu apud **Littleborne** de quadam terra quæ vocatur **Wylebere** proveniente percipiet annuatim.

§. 17. *Beneficia fratris* Johannis Pecham.

ANno Domini M. CCC. viij. fuerunt inſcripta & memoriæ commendata beneficia fratris *Johannis Pecham* confratris hujus congregationis, quibus ſervivit conventui in variis & arduis negotiis de hiis quæ de licentia domini abbatis apud ſe in cuſtodia ſua habuit ultra proviſionem ſuam & compotum ſunt hæc quæ ſequuntur. Inprimis dum cuſtos extitit præter multa bona quæ fecit firmam ſuam bene & integre perſolvit, & ultra proviſionem ſuam aliquid in fine anni ulterius dedit. Idem eciam dedit ad intrandum mariſcum de **Plumſtede** C. marcas. Item alia vice ad idem opus perconplendum dedit la. marcas. Item fecit duas capas pulcherrimas brudatas. Item ne interdiceretur eccleſia noſtra & ſuſpenderentur abbas & conventus pro decima domini papæ dedit C. marcas. Item in ſubſidium eccleſiæ contra archiepiſcopum *Robertum* dedit C. xx. li. Item ſolvit per interpoſitam perſonam pro lana totius abbatiæ præ manibus vendita C. xx. li. & eandem lanam nobis contulit ſuo tempore poſtmodum vendendam, quæ vendebatur pro C. li.

An. Dñi 1308.

Edwar. II. Rex.

C. li. Item alias ad ardua negocia dedit CCl. marcas. Item ad quandam campanam fundendam xl. li. Item ad inceptionem novæ portæ dedit xx. marcas. Item ne tolleretur portio ſpecierum clauſtralium dedit xx. li. Item ad novum torale faciendum dedit xx. marcas. Item alias pro relevatione monaſterii à gravi debito dedit D. marcas. Item alia vice dedit conventui pro ſpeciebus ne tollerentur xl. li. Item pro vacatione inpetranda videlicet pro fine ejuſdem domino regi faciendo ducentas marcas. Item dedit domino *Radulfo* electo eunti verſus curiam l. li. Item dimiſit conventui poſt obitum ſuum CCC. li. Idem eciam præter multa bona quæ in cuſtodia ſua fecit tres grangias bonas, magnas, & pulcras, ultra proviſionem & compotum de novo conſtruxit, unam in perſonatu de **Litlebozne**, aliam apud **Litlemungham**, & tertiam apud **Pozbozne**. Ob memoriam igitur tanti beneficii & exemplum aliis præbendum ſuo monaſterio benefaciendi, unanimiter ſtatutum eſt ut ejus anniverſarium fiat inperpetuum ſub ſolempnitate tertiæ dignitatis. Eodemque anno nono kal. Maii archiepiſcopus *Robertus* reſtitutus eſt ad ſtatum ſuum à quo per quatuor annos extiterat ſuſpenſus, & à vexatione hujus monaſterii manum retraxit.

Cap. XXXII.

§.1. Radulfus *abbas electus eſt, & de ejus convivio.*

ANno Domini M. CCC. ix. venerabilis pater dominus *Thomas de Fyndon* hujus cœnobii *Clarembaldo* excluſo abbas lij. cum hanc eccleſiam xxvij. annis cum primo anno *Radulphi* abbatis incipiente videlicet à feſto ſanctæ *Iulianæ* virginis uſque feſtum ſancti *Petri* ad vincula proximum ſtrenue gubernaſſet, die ſanctæ *Iulianæ* virginis ſeculi hujus ergaſtulo abſolutus ad præmium æternitatis vocatus eſt, & in capella ubi cotidie celebratur Miſſa pro eccleſia, ex oppoſito antiquæ requieſcionis beati *Auguſtini*, ſub lapide marmoreo ad ſolum ſuppreſſo, in forma præſulis ſepelitur. Tempore iſtius *Thomæ*, ut ſuperius eſt expreſſatum, coquina conventus à fundamentis conſtructa eſt, tectum dormitorii totum innovatum, Totale lapideum ædificatum, capella abbatis cum nova camera & magna janua, & hæc maxime de theſauro *Petri de Dene*, & ſtalla in choro & feneſtra in fronte, & multa alia per ipſum facta ſunt. Set & per totum ſuum tempus iſta eccleſia multa, ſuſtinuit adverſa. Erat iſte *Thomas* in aſſumpto regimine pervigil & ſollicitus, in faciendis judiciis providus atque juſtus, afflictis & infirmis erat valde compatiens, & circa relevandas pauperum indigentias jugiter pro Chriſto viſcera pia gerens. Igitur mortuo abbate *Thoma* die prænominato, literis regiis de licentia eligendi optentis vij. die menſis Marcii frater *Radulfus de Borne* in abbatem hujus loci electus eſt, & kal. Aprilis iter arripuit verſus curiam *Avinione*, & die reliquiarum cum electoribus ad curiam in craſtino conſtitutus in porticu ſuperioris palacii ante hoſtium, per quod intrare conſueverunt Cardinales ad Conſiſtorium privatum ad dominum papam, petivit cum inſtantia ab eo qui tunc hoſtium prædictum cuſtodiebat, quod eum intrare permitteret, ad repræſentandum ſe conſpectui domini papæ cum debita reverentia. Tandem tertia die ſequente proteſtatus eſt, quod deinceps ſibi terminus non curreret, cum jam ſucceſſive tribus diebus continuis intrandi gratiam humiliter & cum inſtantia poſtulaſſet, nec ullum ſibi vel electionis de eo factæ præjudicium juri deinceps afferret, cum per eum non ſtaret quod ſe cum reverentia qua debuit & decuit locis & temporibus congruis & debitis minime præſentaſſet. Tandem in craſtino ſancti *Letardi* habuit ingreſſum ad dominum papam poſt prandium, qui eum tam ad pacis oſculum quam ad alia dilectionis inſignia recepit, religionem domus noſtræ & monaſterium multum commendando: Et poſtea de die in diem, ut moris eſt, omnes Cardinales viſitavit; & iij. kal. Junii propoſitum fuit negotium electionis in publico conſiſtorio coram Papa & Cardinalibus; & dati fuerunt Judices Cardinales ad examinandum proceſſum electionis & perſonam electi, & in octavis ſancti *Auguſtini*, facta erat examinatio, & in craſtino illius relatio, & in publico Conſiſtorio ejuſdem confirmatio; & xvij. kal. Julii fuit confirmatus, & in vigilia ſancti *Albani* ab *Hoſtienſi* epiſcopo Cardinali de mandato papæ meruit benedici. Et die tranſlationis ſancti *Thomæ* præſtitit obedientiæ ſacramentum. Inpetravit eciam inter hæc gratiam appropriandi eccleſias de **Sturre** & de **Benuton**, *ut inter eccleſias patebit inferius.* Iſtis ſic expeditis, die ſancti *Auguſtini* Doctoris iter arripuit verſus *Angliam*, & xj. kal. Octobris applicuit apud **Dovoz**, & cuſtodibus regni, rege in expeditione *Scociæ* tunc exiſtente, fidelitate facta recepit temporalia ab eiſdem, & in vigilia ordinationis ſancti *Auguſtini* cum celebri convivio inſtallatur.

Robertus, Archiep.

Et quia tempora moderna in rerum copiis & affluentia terrenarum facultatum temporibus elapſis minime valeant comparari, providentiam circa prædictam inſtallationem factam, non ut ſequentes eam parſiitate imitentur, ſet ut eam potius admirentur, expediens duxi ad ſcribendum. Quæ fuit talis.

De frumento liij. ſummas, precii —— xix. li. ——
De braſio lviij. ſummas, precii —— xvij. li. —— x. s.
De vino xi. tonellos, precii —— xxiiij. li. ——
De avena pro hoſpitibus tam infra portas quam in villa xx ſummas — } iiij. li. ——
Pro ſpeciebus —— xxviij. li. ——
De cerea CCC. li. precii —— viij. li. ——
De amigdalis D. li. precii —— lxxviij. s.
De carcoiſis boum xxx. precii —— xxvij. li. ——
De porcis C. pretii —— xvj. li. ——
De multonibus CC. precii —— xxx. li. ——
De aucis M. precii —— xvj. li. ——
De caponibus & gallinis D. precii — vj. li. —— v. s.
De pulonibus iiij. C. lxiij. precii —— lxxiiij. s.
De porcellis CC. precii —— C. s.
De Cignis xxxiiij. precii —— vij. li. ——
De cuniculis vj. C. precii —— xv. li. ——
De ſcentis de **Bzaun** xvij. precii —— lxv. s.
De perdicibus, mallardis, butores, alaudis, precii —— } xviij. li. ——
De ollis terreis M. precii —— xv. s.
De ſale ix. ſummas precii —— x. s.
De ciphis M. iiij C. ——
Et de diſcis & platellis MMM. CCC. ——
De ſcopis & Gachis —— viij. l. —— iiij. s.
De piſce, caſeo, lacte, alleis, precii —— l. s.
De ovis ix. M. vj. C. precii —— iiij. li. —— x. s.

Edwar. II. Rex.

In croco & pipere	xxxiiij. s.
In carbonibus, doleis & furneſiis locatis	xlviij. s.
In CCC. ulnis de cancū	iiij. li.
In tabulis, treſtellis, dreſſoris faciendis	xxxiiij. s.
Item datum cocis & eorum garcionibus	vj. li.
Et Meneſtrallis	lxx. s.

Summa CC. lxxx. vij. li. —v. s.— Cum allocatione exenniorum, Et fuerunt tam viri potentes quam alii diverſis in locis primo diſcumbentes vj. mille hominum & eo amplius, ad tria millia ferculorum quo reſpondentes.

§. 2. *Subſidium ad* Paleſridum *abbatis* Radulfi *de* 𝔅𝔬𝔯𝔫𝔢.

An. Dñi 1310. ANno Domini M. CCC. x. abbas *Radulfus* recipit ſubſidium de ſuis tenentibus ad ſuum paleſridum ſicut & prædeceſſores ſui domini *Nicholaus* & *Thomas* temporibus ſuis receperunt.

§. 3. *De augmentatione ſtragularum.*

1311. ANno Domini M. CCC. xj. dominus *Radulfus* abbas ordinavit ad augmentationem liberationum conventus provida diſpoſitione, quod ſingulis annis inperpetuum augeantur xx. ſtragulæ, quinque copertoria, quinque longelli ultra antiquam liberationem, ita videlicet quod ſint xl. ſtragulæ pro xx. fratribus & xv. copertoria, xv. longelli ad diſtribuendum fratribus ſecundum quod fieri conſuevit. Et ad hoc melius faciendum aſſignavit ad uſus cameræ manerium de 𝔈𝔞𝔰𝔱𝔰𝔱𝔢𝔫 juxta 𝔕𝔦𝔭𝔭𝔢𝔩𝔢 libere cum omnibus ſuis pertinentiis inperpetuum. Et ne de cætero de prædictis liberationibus poſſit fieri calumpnia, ordinatum eſt quod fratres qui per licentiam domini abbatis in alios uſus liberationes ſuas converti voluerint, recipiant de camerario pro copertorio xij. s. pro pari ſtragularum vj. s. & pro longello iij. s. pro pellicia v. s. pro tunica vj. s. Hoc proviſo quod camerarius de fratribus hujuſmodi licentiam habentibus congruo tempore ſit præmunitus. Ad hæc ſi per eventum contingat quod aliquæ liberationes de voluntate domini abbatis & conventus aſſignentur ad alia facienda, dabit camerarius pro liberatione pelliciarum xvj. li. pro duplici calciamento xij. li. pro ſtragulis v. l. pro copertoriis vij. l. —x. s.

§. 4. *Meſuagium* W. Meneter *appropriatum per regem.*

1312. ANno Domini M. CCC. xij. *Edwardus* rex conceſſit abbati & conventui per cartam ſuam, quod ipſe poſſit terras & tenementa de proprio feodo appropriare ad valorem lx. li. in hæc verba.

EDWARDUS &c. Sciatis quod cum nuper per finem quem dilectus nobis abbas ſancti Auguſtini *fecit nobiſcum conceſſerimus & licentiam dederimus pro nobis & hæredibus noſtris quantum in nobis eſt præfato Abbati & conventui, quod ipſi terras & tenementa de feodo ſuo ad valentiam lx. li. terræ per annum adquirere poſſint, Habendum & tenendum ſibi & ſucceſſoribus inperpetuum, ſtatuto de terris & tenementis ad manum mortuam non ponendis edito non obſtante: Nos in partem ſatisfactionis prædictarum lx. li. terræ conceſſimus & licentiam dedimus pro nobis & hæredibus noſtris quantum in nobis eſt magiſtro* W. Meneter, *quod ipſe unum meſuagium, lxj. acras terræ & xlij. s. redditus cum pertinentiis in* 𝔐𝔬𝔫𝔨𝔱𝔬𝔫, *&* Waltero le Spenſer *ſeniori quod ipſe ij. acras terræ cum pertinentiis in eadem villa, &* W. Naples *quod ipſe duas acras terræ in eadem villa, &* Ricardo de Bere *quod ipſe xlvj. acras terræ & iiij. acras prati cum pertinentiis in* 𝔏𝔦𝔱𝔱𝔩𝔢𝔟𝔬𝔯𝔫𝔢, *quæ ſunt de feodo ipſius abbatis: Quæ eciam meſuagium, terræ, prata, una cum redditu prædicto ad C. xij. s. viij. d. per annum extendunt, ſicut per inquiſitionem per dilectum & fidelem noſtrum* R. de W. *eſcaetorem noſtrum citra Trentam de mandato noſtro factam, & in Cancellaria noſtra retornatam eſt compertum, dare poſſint & aſſignare præfatis abbati & conventui, Habendum & tenendum ſibi & ſucceſſoribus ſuis inperpetuum, & eiſdem abbati & conventui, quod ipſi prædicta meſuagium, terras, prata & redditus a præfatis* W. *&* W. *&* W. *&* R. *poſſint recipere & tenere ſibi & ſucceſſoribus ſuis inperpetuum ſicut prædictum eſt, tenore præſentium ſimiliter licentiam dedimus ſpecialem ſtatuto prædicto non obſtante. Nolentes quod prædicti* W. W. W. *&* R. *vel hæredes ſui aut præfatus abbas et conventus ratione dicti ſtatuti per nos vel hæredes noſtros inde occaſionentur in aliquo ſeu graventur.* Walterus Archiep.

§. 5. *Beneficia fratris* Petri de Dene.

EOdem anno fuerunt ſpiritualia beneficia conceſſa magiſtro *Petro de Denne* pro ſuis temporalibus beneficiis quæ hic ſequuntur. Inprimis idem clericus nobis & monaſterio iſti per multa tempora laudabiliter, utiliter & fideliter deſervivit, qui licet pro nobis & noſtro monaſterio multa gravamina & diſpendia perpeſſus fuiſſet, pro jure tamen & defenſione monaſterii conſtantem ſe ſemper exhibuit defenſorem. Idem eciam *Petrus* nobis in maxima neceſſitate conſtitutis donavit CC. marcas, & domos juxta frontem capellæ infirmitorii à parte boreali fecit conſtrui ſuis ſumptibus non modicis et expenſis, quæ in hodiernum diem inportant nomen ſui fundatoris. Nos autem hæc & alia multa beneficia non inmerito ad memoriam revocantes unanimini conſenſu concedimus, quod iij. monachi ad iij. altaria, videlicet ſanctorum *Auguſtini, Adriani*, & eciam in infirmitorio celebrantes orent omni die nominatim pro eo & pro animabus parentum, propinquorum & benefactorum ſuorum, & pro ejus anima cum obierit dicentes collectas ſpeciales. Concedimus eciam quod tam pro eodem clerico quam pro parentibus prædictis omni anno die ſanctæ *Margaretæ* fiat in eccleſia iſta anniverſarium principale, & de theſauraria noſtra per manus theſaurariorum noſtrorum dentur conventui xl. s. pro pitancia & vino, & xx. s. in pane pauperibus erogando, necnon omnia alia ſuffragia fiant pro eodem clerico tam in vita quam poſt mortem, ac eciam pro ſuis patre & matre, benefactoribus & propinquis, quæ pro fratribus & præcipuis benefactoribus fieri conſueverunt. Cum autem idem clericus fuerit ab hac luce ſubtractus, hujuſmodi anniverſarium & erogatio pecuniæ non in dicto die ſanctæ *Margaretæ* ſet die quo obierit fient inperpetuum omni anno. Hæc autem omnia concedimus & bona fide promittimus perpetuis temporibus obſervare. Et ad ea omnia & ſin-

Edwar. II. Rex.

ſingula ſicut *præmittitur facienda & obſervanda nos & ſucceſſores noſtros & noſtrum monaſterium obligamus. De CC. vero marcis prædictis ſimul cum l. marcis per dictum magiſtrum *Petrum* adjectis empta fuit terra **Bothſweyn** apud **Sturreye** cum molendino aquatico, pratis, boſcis, redditibus & aliis pertinentiis quæ valent communibus annis aa. marcis.

Item anno prænominato *Radulfus* abbas & conventus conceſſerunt ut ad altare ſancti *Adriani* miſſa de Spiritu ſancto pro animabus *Edwardi* regis & *Elianoræ* reginæ & *Petri Cauſton* per unum annum omni die diceretur cum aliis miſſis quingentis. Adicientes prædictis, ut participes ſint in perpetuum omnium beneficiorum ſpiritualium, videlicet miſſarum, orationum, vigiliarum, jejuniorum, diſciplinarum, elemoſynarum, largitionum & cæterorum benefactorum quæ per nos & ſucceſſores noſtros operari dignabitur clementia ſalvatoris.

§. 5. *Confirmatio* E. 2. *omnium libertatum.*

An. Dñi 1313.

ANno Domini M. CCC. xiij. xj. kal. Junii, *Edwardus* rex confirmavit omnes cartas & libertates ab anteceſſoribus ſuis *Angliæ* regibus huic monaſterio conceſſas, ut in confirmatione *Edwardi* regis ſubſequentis ſub anno domini M. CCC. lxij. latius poterit apparere.

§. 6. *Citatio facta abbati per archiepiſcopum* Walterum *ad comparendum pro eccleſiis nobis appropriatis.*

ET *Robertus* archiepiſcopus obiit idus Maii, & vj. nonas Octobris *Walterus Reinold* tunc epiſcopus *Wigornenſis* in archiepiſcopum conſecratus eſt. Quo ſuam dioceſim viſitante, citavit abbatem *Radulfum* ad oſtendendum quare ratione eccleſiarum ſuo monaſterio appropriatarum in ſua viſitatione generali comparere ſeu eidem obedientiam præſtare non deberet. Unde idem abbas in manerio dicti archiepiſcopi quod vocatur *Le* **place** prope **Lambed** perſonaliter comparens emiſſa primitus quadam proteſtatione per magiſtrum *I. Oſward* clericum quod non intendebat nec voluit coram eodem archiepiſcopo tanquam coram ſuo judice ſeu ſuperiore comparere, nec in ipſum tanquam in ſuum judicem conſentire, aut privilegiis & immunitatibus monaſterii ſancti *Auguſtini* à ſede apoſtolica ſpecialiter conceſſis per ipſius comparitionem aliqualiter derogari, ſet eidem archiepiſcopo ad ſerenationem conſcientiæ ſuæ quædam privilegia oſtendere. Et exhibuit incontinenti coram eodem literas bullatas papales et inſtrumenta, de quibus inferius fit mentio; videlicet quaſdam literas domini *Ricardi* quondam epiſcopi *Ciceſtrenſis* ad mandatum apoſtolicum exemplatas continentes in ſe tenorem privilegiorum, videlicet beati *Auguſtini Anglorum* apoſtoli, *Bonifacii* papæ iiij. *Celeſtini* papæ iiij. *Gregorii* papæ ix. *Bonifacii* papæ viij. Proteſtabatur inſuper idem abbas de exhibendis aliis inſtrumentis necnon de probanda præſcriptione et immunitate ſi prædicta tunc exhibita non ſufficerent in præmiſſis. Quibus literis per ipſum archiepiſcopum et clericos ſuos palpatis, lectis et viſis dixit, Quod habita copia præmiſſorum ſuper illis voluit deliberare. Præterea fuit publice comminatus quod vellet jure ordinario infra ſepta dicti monaſterii cruce prævia ingredi ad divina officia celebrandum vel audiendum, & alia quæ ordinarii juris & juriſdictionis exiſtunt pro ſuæ libito voluntatis exercere. Et hoc aſſeruit ſibi licere ex quadam conſtitutione in *Vienenſi* concilio, per quam dicitur eſſe conceſſum archiepiſcopo per quævis loca exempta ſuæ provinciæ tranſitum facienti, aut ad ea forſitan declinanti, ut crucem ante ſe libere portari faciat, benedicat populo, divina officia ibidem audiat, & ea etiam in pontificalibus celebret, & faciat in ſua præſentia celebrari. Mandavit etiam ad abbatem quod volebat venire in monaſterium ſuum ad viſitandum corpora ſanctorum, ſcilicet ſanctum *Auguſtinum* & cæteros archiepiſcopos, prædeceſſores ſuos ibidem tumulatos. Et abbas reſpondit nuncio dicens ſic, Recede, & dicas domino tuo quod melius eſt ut non veniat, quia daretur ſibi repulſa & introitus ipſius in capite denegaretur. Poſtmodum tamen in hujuſmodi negocio plenius informatus, & per pacis zelatores in dextram partem mutatus talem relaxationem obtinuerunt.

Walterus Archiep.

Cum dudum nos Walterus *Dei gratia* Cantuarienſis *archiepiſcopus totius* Angliæ *primas, noſtras civitatem, dioceſim & provinciam jure metropolitico viſitantes, comperimus religioſos viros abbatem & conventum monaſterii ſancti* Auguſtini Cant. *eccleſias parochiales de* **Menſtre** *cum capellis ſanctorum* Petri, Johannis, *&* Laurentii *in* Thaneto, **Norborne**, *cum capellis de* **Scholdone** & **Chiſlet**, **Preſton**, **Littleborne**, **Selling**, *ſancti* Pauli *in* Cantuaria, **Faverſham**, *cum capellis de* **Scheldwich**, **Midelton**, **Lenham**, **Tenterdenne**, **Keninton**, **Sturre**, *&* **Plunſted**, *cum capellis de* **Eſtwikham**, *in uſus proprios optinere, Cumque religioſos eoſdem feciſſemus coram nobis legitime evocare, parti objecimus eorundem, quod licet tam ipſi quam monaſterium ſuum prædictum ab omni juriſdictione & ſubjectione Ordinarii ſint exempti: ratione tamen eccleſiarum prædictarum quas in uſus proprios optinent, tenentur in noſtris viſitationibus comparere, ac nobis & ſucceſſoribus noſtris eccleſiæque noſtræ* Cantuariæ *obedientiam exhibere, & noſtra canonica mandata ſuſcipere & ſervare, ac tanquam ſubjecti noſtræ juriſdictioni ordinariæ ſubjacere. Ex parte vero religioſorum ipſorum ſuluis eorum privilegiis & exemptionibus extitit ex adverſo reſponſum & propoſitum coram nobis, quod ratione eccleſiarum ois appropriatarum, ſeu etiam aliarum in poſterum appropriandarum aut quavis alia ratione, idem religioſi ſeu ejuſdem monaſterium non tenentur in aliqua viſitatione noſtra, ſeu ſucceſſorum noſtrorum aut quorumlibet Ordinariorum comparere, aut nobis vel ſucceſſoribus noſtris ſeu eccleſiæ noſtræ* Cantuariæ *obedientiam aliquam exhibere, nec aliqua mandata ſuſcipere vel ſervare, nec ut ſubjecti juriſdictioni ordinariæ ſubjacere; ſet idem religioſi ſunt ab omnibus ſupradictis liberi & totaliter exempti & apoſtolicæ ſedi dumtaxat ſubjecti, ac etiam in tali poſſeſſione, libertate & exemptione hujuſmodi per non modica tempora notorie extiterunt, & ſunt etiam in præſenti. Exhibitis autem prædictis per partem religioſorum ipſorum congruis loco & tempore coram nobis, multis ſedis apoſtolicæ privilegiis et immunitatibus et probationibus ſuper præmiſſis, Nos archiepiſcopus ſupradictus vocatis omnibus qui fuerunt vocandi, tam prædicta privilegia, immunitates et probationes quam totum*

Edwar. II. Rex.

proceſſum in hac parte habitum recenſuimus, examinavimus & diſcuſſimus diligenter, ac juris ordine in omnibus obſervato negocio concluſimus antedicto, ac diem præſentem aſſignavimus ad diffinitivam ſententiam audiendam. Auditis ergo & plenius intellectis meritis negotii ſupradicti, Chriſti nomine invocato, de juriſperitorum nobis aſſidentium conſilio, prædictos abbatem & conventum S. Auguſtini Cantuariæ *aut eorum monaſterium ratione eccleſiarum eis appropriatarum ſeu aliarum in poſterum eis appropriandarum, in aliqua viſitatione noſtra non teneri comparere.*

Cap. XXXIII.

§. 1. *Allocatio libertatis hujus eccleſiæ per* J. Berewyk.

Anno ſupradicto ſederunt domini *Hervicus* de Stontone & ſocii ſui Juſticiarii itinerantes in comitatu *Kanciæ*, coram quibus allocata eſt ſubſcripta libertas, pro qua abbas ſummonitus fuit ad reſpondendum eis quo warranto clamat habere ſoke & ſake, Grithbrech, Homſoknes, Forſtall, Infongenethef, Flemeneſremes, Tolles & Theames in terra & in aqua in maneriis ſuis de Menſtre, Chiſtelet, Sturey, Nordburne, Stodmerſch, Lytleburne, Dale, Ripple. Conciſtone, Langedon, Suanes, Borewaremerſch, Lenham, Kenyntone, Plumſtede, Sellynge, Newynton, Swaleclive & Langeport, & etiam liberam warenniam in omnibus dominicis terris ſuis de Menſtre in inſula de Thanet, Chiſtelet, Sturre, Stodmerſch, Lytleburne, Kenynton, Suanes, Borewaremerſch, Lenham, & Plumſtede: & etiam habere unum mercatum ſingulis ſeptimanis in manerio ſuo de Plumſtede per diem Martis, & unam feriam ſingulis annis in eodem manerio per tres dies duraturam, videlicet in vigilia, in die, & in craſtino ſancti *Nicholai*; & etiam unam feriam ſingulis annis apud *Cant.* in feſto tranſlationis ſancti *Auguſtini*. Et hundreda de Ryngeſlo, Bleangate, & Dunhamſorde ad feodi firmam. Et catalla felonum & fugitivorum hominum, & tenentium ſuorum cum anno & vaſto in omnibus maneriis ſuis exiſtentium ubicumque dampnatorum. Et eciam viſum franci plegii & ea quæ ad viſum pertinent in maneriis ſuis de Menſtre, Chiſtelet, Stureye, Littleborne, Stodmerſch, Northborne, Ryppele, Dale, Conciſton, Langedon, Suanes, Borewaremerſch, Leynham, Plumſtede, Newyntone, & Swaleclyve, & Langport. Et weif in omnibus maneriis ſuis præterquam in Newyntone & Sellyng. Et eciam wreccum maris in maneriis ſuis de Menſtre, Chiſtelet, Stodmerſch, Norborne, Dale, Suanes, Swaleclyve, Plumſtede, & Seſaltre. Et latrones in terra ſua captos, & latronum ſuſceptionem & paſtionem ſuper proprios homines, tam infra civitatem quam extra, & theolonium infra procinctum maneriorum ſuorum ubi dari debet & conſuevit. Et conſuetudinem quæ dicitur Theames. Et unum mercatum in manerio ſuo de Menſtre in Thanet ſingulis ſeptimanis per diem Veneris. Et unam feriam ſingulis annis ibidem in vigilia & in die ſanctæ *Mildredæ* virginis duraturam. Et unum mercatum apud Leynham ſingulis ſeptimanis per diem Martis cum omnibus libertatibus & liberis conſuetudinibus ad illud pertinentibus. Et catalla omnium hominum & tenentium ſuorum, felonum, dampnatorum & fugitivorum ubicumque hujuſmodi catalla ad ipſum regem pertinent, ſeu per fugam vel delictum hujuſmodi hominum & tenentium ad regem pertinere deberent cum anno & vaſto. Et animalia quæ dicuntur weif in maneriis ſuis de Menſtre, Northborne, litle Monyngham, Leynham, Littleborne, Chiſtelet, Stureye, Stodmerſch, Rippele, Langdone, Salmoneſton, Swalclyve, Berton, Conobroke, Sellynge, Plumſtede, Tenwardenne, Borewarmerſche, Dale, Conciſton, Newyntone, Langport in ſuburbio *Cant.* Et wreck maris in prædictis maneriis de Menſtre, Stodmerſch, Chiſtelet, Norburne, Dale, Swalclyve, Plumſtede, Suanes, & Seſaltre. Et viſum franci plegii & ea quæ ad viſum pertinent in prædictis maneriis de Menſtre, Stodmerſch, Chiſtelet, Sturreye, Littlebourne, Norborne, Suanes, Leynham, Ryppele, Langedon, Plumſtede, Dale, Conciſtone, & Langport. Et emendas aſſiſæ panis & cerviſiæ fractæ in manerio ſuo de Newynton, & tenere placita de ſanguinis effuſione in prædicto manerio de Newynton de hominibus qui ſunt extra procinctum hundredi de Middilton. Et in manerio de Kenynton, Borewaremers, Suanes &c. Et abbas per attornatum ſuum venit, & quoad prædictas libertates de ſoke & ſake, Grithbreches, Hamſoken, Foreſtalles, Infangenethef, Flemenefremes, & Tolles & Theames in terra & in aqua in prædictis maneriis de Menſtre, Chiſtelet, Stureye, Norborne, Stodmerſch, Litleborne, Ryppele, Dale, Conciſton, Langedon, Suanes, Borewariſmerſch, Leynham, Kenyngton, Plumſtede, Sellynges, Newyntone, Swalclyve, & Langeport. Et etiam habendi viſum franci plegii, & ea quæ ad viſum pertinent in prædictis maneriis de Suanes & Borewariſmerſch, Dicit quod dominus *Edwardus* quondam rex *Angliæ* per Cartam ſuam in *Anglico* conceſſit Deo, & ſancto *Auguſtino*, & conventui ibidem quod habeant ſoke & ſake, Grithbreches, Homſokenes, Forſtalles, Infangenethef, Flemenefremes de hominibus ſuis propriis, & Tolles, & Theames, and Strondes, and Stremes &c. Et profert Cartam ipſius regis quæ hoc teſtatur. Dicit eciam quod dominus rex nunc inſpecta Carta confirmationis domini *H.* quondam regis *Angliæ* avi ſui, in qua continetur quod idem dominus *H.* rex inſpecta Carta domini *J.* quondam regis *Angliæ* patris ſui continente, quod idem *J.* rex dedit, conceſſit & Carta ſua confirmavit Deo & eccleſiæ ſancti *Auguſtini Cant.* & abbati & monachis ibidem Deo ſervientibus in liberam, puram, & perpetuam elemoſynam, quod ipſi monachi habeant imperpetuum eorum ſakcam & ſoknam, & pacis fracturam, & pugnam in domo factam, & viæ aſſaltus, & latrones in terra ſua captos, & latronum ſuſceptionem, & paſtionem ſuper illorum proprios homines infra civitatem & extra. Et catalla fugitivorum ſuorum & theolonium ſuum in terra & in aqua, & conſuetudinem quæ dicitur Theomes ſuper omnes allodiarios quos eis habuerint datos &c. Conceſſiones & confirmationes regum *Johannis* & *Henrici* ratas habens & gratas,

Walterus Archiep.

Edward. II. Rex.

tas, eas pro ſe & hæredibus ſuis quantum in ipſo eſt, prædicto abbati nunc, & conventui ibidem, & eorum ſucceſſoribus conceſſit & confirmavvit, ſicut Cartæ prædictorum regum *Iohannis* & *Henrici* rationabiliter teſtantur. Unde dicit quod tam per Cartam prædicti regis ſancti *Edwardi*, quam per confirmationem domini regis nunc ſuper conceſſionibus prædictorum *Iohannis* & *Henrici* optentam virtute vocabulorum Anglicorum & Latinorum in eiſdem contentorum quæ unum & eundem gerunt effectum, clamat ipſe libertates prædictas ſimul cum viſu prædicto. Dicit inſuper quod libertates in prædicta Carta ſancti *Edwardi* alias in ultimo itinere *Iohannis de Berewik* & ſociorum ſuorum Juſticiariorum itinerantium in comitatu iſto allocatæ fuerunt &c. Et quoad liberam warenniam in omnibus dominicis terris ſuis de **Menſtre** in inſula de **Thanet**, **Chiſtelet**, **Sturege**, **Stodmerſch**, **Litleborne**, **Kenyngtone**, **Suanes**, **Borewarlſmerſch**, **Leynham**, & **Plumſtede**, & prædictum mercatum in **Plumſtede**, & feriam in eodem manerio, & unam feriam apud *Cantuariam* & viſum franci plegii, & ea quæ ad viſum pertinent in prædictis maneriis de **Menſtre**, **Chiſtelet**, **Stureye**, **Litleborne**, **Stodmerſch**, **Norborne**, **Ryppele**, **Dale**, **Conciſton**, **Langedone**, **Leynham**, **Plumſtede**, **Swalclyve** & **Langport**. Et etiam wreccum maris in prædictis maneriis de **Menſtre**, **Chiſtelet**, **Stodmerſch**, **Norborne**, **Dale**, **Suanes**, **Swalclyve**, **Plumſtede**, & **Seſaltre**. Et prædicta mercatum & feriam in manerio de **Leynham** cum omnibus libertatibus & liberis conſuetudinibus ad illa pertinentibus. Et quoad annum & vaſtum, & animalia quæ dicuntur **weif** in prædictis maneriis de **Menſtre**, **Norborne**, **Litleborne**, **litle Mongeham**, **Leynham**, **Chiſtelet**, **Stureye**, **Stodmerſch**, **Rippele**, **Langedone**, **Salmoneſtone**, **Swalclyve**, **Berton**, **Conyngbroke**, **Mellynge**, **Plumſtede** **Tentwardenne**, **Borewaremerſch**, **Dale**, **Conciſton**, **Newynton**, **Langport**. Et emendas aſſiſæ panis & cerviſiæ fractæ in manerio de **Newynton**, & tenere placita de ſanguinis effuſione in prædicto manerio de **Newynton** de hominibus qui ſunt extra procinctum hundredi de **Middilton**, & in maneriis de **Borewarlſmerſch**, **Kenynton**, & **Suanes**, Dicit quod prædictum manerium de **Swalclyve** eſt membrum manerii de **Stureye**. Et quod omnes illæ libertates alias in ultimo itinere *Iohannis Berewik* & ſociorum ſuorum Juſticiariorum itinerantium in comitatu iſto allocatæ fuerunt &c. Et eo waranto &c. Et quoad catalla omnium hominum & tenentium ſuorum, felonum, dampnatorum & fugitivorum ubicumque, hujuſmodi catalla ad ipſum regem pertinent, ſeu per fugam vel delictum hominum & tenentium ad ipſum regem pertinere deberent, Dicit quod dominus rex nunc inſpecta Carta domini *E.* quondam regis *Anglia* patris ſui, in qua continetur quod idem dominus *E.* rex pater &c. pro ſe & hæredibus ſuis conceſſit, & Carta ſua confirmavit præfato *A.* abbati & conventui quod ipſi, eorum ſucceſſores habeant & percipiant catalla omnium hominum & tenentium ſuorum, felonum, damnatorum, & fugitivorum coram quibuſcumque Juſticiariis & miniſtris ipſius regis, & hæredum ſuorum, & aliorum quorumcumque infra regnum regis catalla hujuſmodi ex quibuſcunque delictis & cauſis contigerit adjudicari. Ita quod cum aliquis hominum & tenentium ſuorum pro delicto aliquo vitam vel membra amittere debeat, vel fugam fecerit, & judicio ſtare noluerit, vel qualitercumque deliquerit, per quod catalla ſua perdere debeat in quacunque curia regis & hæredum ſuorum ſeu aliorum ubi de eo juſtitia fieri debeat, liceat ipſis abbati & conventui & eorum miniſtris ſine inpedimento ſeu contradictione regis & hæredum ſuorum & miniſtrorum regis quorumcumque, vel aliorum ponere ſe in ſeiſinam de catallis prædictis in quibuſcunque caſibus in quibus ballivi domini regis vel hæredum ſuorum, ſi catalla illa ad ipſum regem vel hæredes ſuos pertinerent, ea in manus regis vel hæredum ſuorum poſſent vel deberent capere vel ſeiſire. Ita quod nullus Juſticiarius, vel miniſter regis, vel hæredum ſuorum, ſeu alterius de catallis hujuſmodi quo minus dicti abbas & conventus, & eorum miniſtri ea habere, & in ſeiſina eorundem ſe ponere poſſint, ut prædictum eſt, ſe in aliquo intromittat ſine licentia & voluntate ipſorum abbatis & conventus, & ſucceſſorum ſuorum inperpetuum, conceſſionem & confirmationem prædicti *E.* patris ſui ratas habens & gratas, eas pro ſe & hæredibus ſuis quantum in ipſo eſt præfato abbati nunc & conventui ibidem & ſucceſſorum ſuorum per cartam ſuam conceſſit & confirmavit, ſicut carta prædicti *E.* regis patris &c. rationabiliter, ut prædictum eſt, teſtatur &c. Præterea idem abbas dicit quod dominus rex nunc inſpecto recordo *Iohannis de Berewik* & ſociorum ſuorum Juſticiariorum domini *E.* quondam regis *Anglia* patris ſui, anno regni regis ejuſdem patris &c. viceſimo primo itineraverunt ad communia placita in comitatu iſto de libertatibus in eodem, ut prædicitur, contentis & allocatis, ſuper quibus quidem libertatibus abbas & conventus prædicti Cartam alicujus progenitorum ejuſdem regis nunc hactenus nullatenus habuerint, ſecuritati prædicti abbatis nunc & conventus & ſucceſſorum ſuorum in hac parte providere volens, & eis gratiam facere ampliorem, conceſſit eiſdem abbati & conventui & Carta ſua confirmavit pro ſe & hæredibus ſuis, quod ipſi & ſucceſſores ſui per eandem Cartam ſuam inperpetuum habeant in maneriis ſuis prædictis omnes libertates in prædicto recordo contentas &c. Concedens etiam eis pro ſe & hæredibus ſuis, quod licet ipſi vel prædeceſſores ſui prædicti aliquibus libertatum in cartis ſupradictis quas confirmavit, ut ſuperius eſt expreſſum, contentarum ſeu aliarum per recordum prædictum ſuperius expreſſarum aliquo caſu emergente hactenus uſi non fuerint; Idem tamen abbas & conventus, & ſucceſſores ſui libertatibus prædictis, & earum qualibet de cætero virtute ejuſdem Cartæ regis nunc inperpetuum plene gaudeant, & utantur ſine occaſione vel inpedimento regis, vel hæredum ſuorum, aut aliorum miniſtrorum regis quorumcumque. Et profert Cartam ipſius regis nunc quæ præmiſſa teſtatur in forma prædicta, cujus data eſt apud *Doveriam* xxij. die Maii anno regni regis nunc ſexto. Et eo waranto &c. Et quoad hundreda prædicta de **Ryngeſlo**, **Blengate**, & **Dunhamforde** &c. Dicit quod dominus *E.* rex pater regis nunc per Cartam ſuam conceſſit cuidam *Thomæ* abbati ſancti *Auguſtini Cant.* & ejuſdem loci conventui prædeceſſori prædicti abbatis hundreda ſua de **Ryngeſlo**, **Blengate**, & **Dunhamforde** cum pertinentiis, quæ *Nicholaus* nuper abbas loci prædicti prædeceſſor

Walterus Archiep.

Edwar. II. Rex.

ceſſor ipſius *Thomæ* in manus ipſius regis reddiderat ut jus ipſius regis &c. Habenda & tenenda prædictis abbati & conventui, & eorum ſucceſſoribus de ipſo rege & hæredibus ſuis ad feodi firmam inperpetuum, Reddendo inde de dominicis abbatiæ prædictæ ipſi regi & hæredibus per manus vicecomitis regis *Kanciæ* qui pro tempore fuerit centum ſolidos: unam videlicet medietatem in feſto ſancti *Michaelis*, & aliam medietatem in feſto Paſchæ. Ita quod homines de hundredis prædictis ad ſolutionem dictorum centum ſolidorum non teneantur, nec terræ vel tenementa eorundem ea occaſione arententur. Et profert Cartam ipſius regis patris &c. quæ hoc teſtatur cujus data eſt apud *Weſtmonaſterium* xxiiij. die Maii anno regni ejuſdem regis patris *E.* patris &c. xiij. Et eo waranto &c. Poſtea inſpectis rotulis de ultimo itinere *I. de Berewik* compertum eſt quod omnes libertates quas prædictus abbas modo clamat per allocationem itineris prædicti allocatæ fuerunt in eodem itinere; excepto quod non ſit ibi mentio quoad viſum franci plegii in **Swalclyve.** Et prædictus abbas dicit quod **Swalclyve** eſt membrum de **Stureye**, & quod homines ejuſdem abbatis de **Swalclyve** venire debent ad viſum franci plegii ipſius abbatis in **Stureye.** Et hoc petit quod inquiratur &c. Et juratores de hundredis de **Blengate**, **Weſtgate**, & *Cantuaria* dicunt ſuper ſacramentum ſuum quod **Swalclyve** eſt membrum de **Stureye**, & quod homines ipſius abbatis de **Swalclyve** ſemper hucuſque venire ſolebant ad viſum franci plegii ipſius abbatis in manerio ſuo de **Stureye.** Ita quod idem abbas habet unum viſum franci plegii ibidem & non duos &c. Ideo libertas illa ſimul cum aliis libertatibus prædictis eidem abbati allocetur. Et idem abbas inde ſine die ſalvo jure regis &c.

Et *Galfr. de Hertpol* qui ſequitur pro domino rege dicit quod prædictus abbas extra libertatem ſuam apud **Faverſham** uſurpavit ſuper dominum regem occupando & capiendo de catallis cujuſdam *Johannis le Meyſter* felonis ſuſpenſi xlvj.s. viij.d. Et prædictus abbas per attornatum ſuum bene defendit, quod ipſe non occupavit nec cepit prædicta catalla ſicut ei imponitur: & de hoc ponit ſe ſuper patriam &c. ideo inquiratur. Et juratores de hundredis prædictis dicunt ſuper ſacramentum ſuum quod quidam *T.* abbas prædeceſſor prædicti abbatis immediatus tempore ſuo cepit catalla prædicta extra libertatem ſuam & non prædictus abbas nunc. Ideo catalla illa remaneant regi. Unde vicecomes reſpondeat. Et prædictus abbas nunc quietus de miſericordia eo quod prædicta uſurpatio facta fuit tempore prædeceſſoris ſui &c.

Civitas Cantuariæ.

Juratores præſentant quod ballivus abbatis ſancti *Auguſtini Cant.* tenet viſum franci plegii bis per annum apud *la* **Berton** de tenentibus ſuis de **Langport**, **Filpole**, et de vico ſancti *Laurentii* in ſuburbio civitatis prædictæ; cum idem abbas nec ballivi ſui aliquem viſum ibidem tenere deberent de eiſdem tenentibus eo quod iidem tenentes ſolebant venire bis per annum ad ij. **laghedays** coram ballivis civitatis prædictæ ad wardam de **Burgate** & **Redyngate**, quouſque per quendam abbatem prædeceſſorem abbatis nunc attraxit prædictos tenentes ad locum ſuum prædictum in præjudicium domini regis &c. neſciunt quo waranto, Ideo præceptum eſt vicecomiti quod venire faciat abbatem &c. Poſtea venit prædictus abbas & dicit quod **Berton**, **Langeport**, & ſuburbium civitatis *Cant.* de tenentia abbatis ſunt idem. Et dicit quod ipſe habet viſum franci plegii in **Langport.** Et quod tenentes ſui de **Filpole**, et de vico ſancti *Laurentii* in eodem ſuburbio, venire debent ad eundem viſum & ibidem præſentare omnia quæ ad viſum pertinent. Et alias allocatus fuit in ultimo itinere in comitatu iſto coram *Johanne de Berewik* et ſociis &c. Et hoc idem compertum eſt per rotulum ejuſdem *I.* de itinere prædicto. Et *Galfridus de Hertpol* qui ſequitur pro rege dicit, quod omnes tenentes dicti abbatis de **Filpole**, et vico ſancti *Laurentii* in ſuburbio dictæ civitatis ſemper venire ſolebant coram ballivis dictæ civitatis ad duos viſus, et ibi præſentare omnia &c. Et hoc ante ultimum iter & ſemper poſt uſque jam x. annis elapſis, quod prædeceſſor prædicti abbatis nunc prædictos tenentes ſubtraxit ad damnum regis &c. Et petit quod inquiratur pro domino rege, & abbas ſimiliter. Et juratores ad hoc electi dicunt ſuper ſacramentum ſuum, quod omnes tenentes prædicti abbatis de **Filpole**, et de vico ſancti *Laurentii* in ſuburbio civitatis prædictæ, nunquam venerunt nec venire ſolebant coram ballivis civitatis prædictæ ad præſentandum coram eis ad prædictos ij. viſus ante ultimum iter nec poſt. Ideo prædictus abbas inde ſine die quoad hoc; ſalvo jure domini regis.

Walterus Archiep.

De libertate hujus eccleſiæ.

De libertate dicit, quod abbas ſancti *Auguſtini Cant.* clamat tenere in curia ſua de **Langport** infra libertatem iſtius civitatis placita coronæ, videlicet de latronibus captis cum manuopere in præjudicium civitatis prædictæ. Et neſciunt quo waranto. Ideo præceptum eſt vicecomiti quod venire faciat prædictum abbatem &c. Poſtea venit prædictus abbas et dicit, quod ipſe habet in manerio ſuo de **Langport**, **Infangethef.** Et dicit quod prædicta libertas allocata fuit in ultimo itinere coram *I. de Berewik* et ſociis ſuis Juſticiariis &c. Et de hoc vocat recordum rotulorum ipſius *Johannis* de itinere prædicto. Et quæſiti rotuli, compertum eſt in eiſdem quod prædictus abbas habuit prædictam libertatem de **Infangenethef** in prædicto manerio ſuo de **Langport**, et quod allocata fuit ei &c. Ideo prædictus abbas quoad hoc ſine die, ſalvo jure domini regis &c. Item præſentant quod *Willelmus Pecok* captus fuit in *Bertona* abbatis ſancti *Auguſtini* infra civitatem iſtam pro burgaria, granario Hoſpitalis ſancti *Laurentii Cant.* et bladis ſuis inde furatis et aſportatis ad valenciam ij.s. et ibidem coram ballivis abbatis ſancti *Auguſtini* et ſectatoribus ejuſdem curiæ de *Bertona* ſuſpenſus fuit. Catalla ejus ij.s. unde idem abbas ſancti *Auguſtini* reſpondet. Et quia prædicti ballivi & ſectatores proceſſerunt ad judicium reddendum de prædicto *Willelmo Pecok* in prædicta curia de **Bertone** de latrocinio facto infra libertatem civitatis iſtius quæ eſt domini regis &c. Ideo præceptum eſt vicecomiti quod venire faciat prædictos abbatem & ſectatores &c. Poſtea venit prædictus abbas & dicit quod locus in quo *Willelmus Pecok* captus fuit, videlicet

in

Edwar. II. Rex. in Berton eſt infra libertatem ipſius abbatis, & ſimiliter hoſpitale prædictum ſancti *Laurentii* eſt infra libertatem prædicti abbatis de Langport, in qua quidem libertate habet Infangenethef, quæ quidem libertas ejus allocata fuit in ultimo itinere coram *I. de Berewik* & ſociis ſuis Juſticiariis &c. Et hoc idem compertum in rotulis prædicti *I. de Berewik* &c. Et juratores teſtantur quod idem Berton & vicus ſancti *Laurentii* ſunt infra libertatem prædicti abbatis ſancti *Auguſtini* de Langport. Et ideo prædictus abbas quoad hoc inde ſine die, ſalvo jure domini regis &c.

Hundredum de Wlothe.

Juratores præſentant quod medietas iſtius hundredi eſt in manu domini regis, & valet per annum v. s. ad quam medietatem tenentes abbatis ſancti *Auguſtini Cant.* de Borewarſmerſch ſolebant facere ſectam de tribus ſeptimanis in tres ſeptimanas quouſque jam xl. annis elapſis quod quidam abbas prædeceſſor abbatis nunc tenentes ſuos ſubtraxit de prædicta ſecta facienda. de quibus modo venit niſi unus Borghealder cum ij. hominibus tantum, & hoc bis per annum ad dampnum domini regis xij. d. per annum. Ideo præceptum eſt vicecomiti quod venire faciat eum &c. Poſtea venit prædictus abbas, & quoad ſectam tenentium ipſius abbatis de Borewarſmerſch faciendam ad medietatem iſtius hundredi, dicit quod alias coram *I. de Berewik* & ſociis ſuis ultimo itinerantibus in comitatu iſto atentata fuit domino regi, ſcilicet cum ſecta tenentium ipſius abbatis de dimidia borgha de Suanes, de dimidia borgha de Broke, de hundredo de Aulſeſbregge ad x. s. per annum, de quibus dominus rex ſeiſitus eſt. Et quod ſic arentata fuerunt, vocat recordum rotulorum prædicti *Iohannis* de itinere prædicto. Et quæſiti rotuli compertum eſt per eoſdem quod prædictæ ſectæ tenentium prædictorum de prædictis borghis arentatæ fuerunt ad x. s. per annum, ut prædictum eſt, & vicecomes teſtatur quod nichil eſt aretro domino regi. Ideo prædictus abbas quoad hoc inde ſine die, ſalvo jure domini regis &c.

Hundredum de Aulſeſbregge.

Juratores præſentant quod abbas ſancti *Auguſtini Cant.* clamat in hundredo iſto in manerio ſuo de Suanes tenere placita de felonibus captis cum manuopere ad ſectam &c. Et ſimiliter clamat habere furcas, pilorium, tumberellum, emendas aſſiſæ panis & cerviſiæ fractæ in eodem manerio. Et ſimiliter quod quidam abbas prædeceſſor abbatis nunc jam xxxv. annis elapſis ſubtraxit ſextam partem tenentium in hundredo iſto, qui ſunt tenentes ipſius abbatis, & qui ſolebant facere ſectam ad prædictum hundredum de tribus ſeptimanis in tres ſeptimanas, ſed nichilominus ſolvit quoddam certum ad turnum vicecomitis cum aliis de hundredo, ad dampnum domini regis ij. s. per annum. Et abbas qui nunc eſt tenet prædictam ſextam partem ſic ſubtractam, videlicet dimidiam de Suanes, & dimidiam borgham de Broke neſciunt quo waranto. Ideo præceptum eſt vicecomiti quod venire faciat, dum &c. Poſtea venit prædictus abbas, & quoad prædictas duas dimidias borghas de Suanes & de Broke quæ ſunt quaſi ſexta pars iſtius hundredi, dicit quod eædem duæ dimidiæ borghæ ſunt de pertinentiis manerii ſui de Suanes. Et dicit quod ſecta eorundem tenentium ipſius de Borewarſmerſch in hundredo de Broke arentatæ fuerunt domino regi ad x s. per annum, de quibus dominus rex ſeiſitus eſt. Et quod ſic arentatæ fuerunt, vocat recordum rotulorum de itinere prædicto. Et quæſitis rotulis, compertum eſt in eiſdem quod prædictæ ſectæ arentatæ fuerunt domino regi ad x. s. per annum. Et vicecomes teſtatur quod nichil inde aretro eſt domino regi. Et quoad alias libertates *G. de Hertilpol* qui ſequitur pro domino rege dicit, quod ſequitur verius eum per breve, ideo nichil inde hic. *Walterus Archiep.*

Juratores præſentant quod *Bricius Scotard* captus fuit in hundredo iſto ad ſectam *Roberti atte Walle* cum manuopere, & poſtea ductus ad curiam abbatis ſancti *Auguſtini Cant.* & ibidem detentus in priſona per xv. dies uſque ad unum laghedaỳ. Ad quem idem *Bricius* ad ſectam *Roberti atte Walle* pro quodam latrocinio facto in hundredo iſto ſuſpenſus fuit, nulla habuit catalla: ſed quia detentus fuit per tam longum tempus cum prius proſequi debuiſſent ad deliberationem ipſius *Bricii*, vel ipſum miſiſſe debuiſſent ad gaolam domini regis, præceptum eſt vicecomiti quod venire faciat prædictum abbatem &c. Poſtea Juratores teſtantur quod prædictus *Bricius* non fuit detentus in priſona tempore abbatis nunc, ſed tempore cujuſdam abbatis prædeceſſoris abbatis nunc qui obiit, ideo nichil inde de abbate qui nunc eſt.

§. 2. *De turno Vicecomitis.*

J*Ohannes Malemayn* vicecomes *Kanciæ* attachiatus fuit ad reſpondendum abbati ſancti *Auguſtini Cant.* de placito, quare cum idem abbas & prædeceſſores ſui abbates loci illius à tempore quo non extat memoria habuerunt in maneriis ſuis de Menſtre, Chiſtelet, Sturreye, Litlebourne, Norbourne, Leynham & Plumſtede in comitatu prædicto viſum franci plegii, & ea quæ ad hujuſmodi viſum pertinent, ſicut compertum eſt per recordum *I. de Berewico* & ſociorum ſuorum Juſticiariorum domini *E.* quondam regis *Angliæ* patris domini regis nunc, anno regni ſui xxj. itinerantium ad communia placita in comitatu prædicto; quod quidem recordum in cartis regia abbati & conventui ejuſdem loci confectis inter cætera recitari fecit *R.* & conceſſit eis pro ſe & hæredibus ſuis quantum in ipſo eſt, quod ipſi & ſucceſſores ſui imperpetuum habeant per eandem cartam domini regis in eiſdem maneriis viſum franci plegii, & ea quæ ad hujuſmodi viſum pertinent. Et quod licet ipſi aut prædeceſſores ſui prædicti aliquibus libertatibus in carta & recordo prædictis aliquo caſu emergente prius uſi non fuerint, ipſi tamen & ſucceſſores ſui libertatibus ſupradictis & earum qualibet virtute ejuſdem cartæ regis imperpetuum plene gaudeant, & utantur prout in carta prædicta plenius continetur. Et eo quod idem vicecomes homines & tenentes ipſius abbatis dictorum maneriorum ad quaſdam præſentationes ad ipſum abbatem ratione dicti viſus in eiſdem maneriis ſpectantes coram ipſo in turnis ſuis faciendas diſtrinxit, & occaſione quarundam præſentationum de huteſio infra dicta maneria juſte & injuſte levato, & non proſecuto de effuſione ſanguinis,

Edwar. II. Rex.

guinis, & de purpreſturis, & de quibuſdam aliis ad eundem abbatem ratione dicti viſus in eiſdem maneriis pertinentibus coram ipſo in turnis ſuis per quoſdam homines maneriorum prædictorum ad ipſum abbarem ſuper libertatibus ſuis prædictis maliciose prægravandum confœderatos voluntarie factarum diverſa amerciamenta de eiſdem hominibus & tenenribus ipſius abbatis de maneriis prædictis per ipſum vicecomitem prætextu earundem præſentationum indebite impoſita per graves diſtrictiones extorſit ab eiſdem, eidem vicecomiri pluries præcepir rex quod de hujuſmodi præſentarionibus in præjudicium ipſius abbatis admittendis, ac extorſionibus & diſtrictionibus aliquibus de hominibus & tenentibus maneriorum prædictorum prætextu talium præſentationum faciendis deſiſteret, & ipſum abbatem libertatibus prædictis ſine impedimento uti & gaudere permitteret juxta tenorem cartæ regis ſupradictæ, non obſtante quod ipſe aut prædeceſſores ſui prædicti eis aliquo caſu emergenre uſi non fuerint, & quod ea quæ à prædictis hominibus & renentibus occaſione dictarum præſenrationum coram ipſo factarum ceperat vel extorſerat, reſtitueret indilate vel cauſam ſignificaret quare mandatum regium alias ſibi inde directum exequi noluir vel non potuir: Idem vicecomes ſpretis mandatis regis præfatos homines & tenentes maneriorum prædictorum pro hujuſmodi præſentationibus diverſis vicibus nichilominus amerciavir, & ipſos homines & tenentes pro amerciamentis illis ſibi ſolvendis, ac ad hujuſmodi præſentationes coram ipſo in turnis ſuis jam de novo faciendas graviter diſtrinxir, & de die in diem adhuc diſtringere non deſiſtit, in regis ac mandatorum regis prædictorum contemptum & ipſius abbaris diſpendium non modicum & libertatis ſuæ prædictæ enervationem manifeſtam, & contra tenorem cartæ regis ſupradictæ. Et unde prædictus abbas per *Robertum de Monſele* attornatum ſuum querirur, quod cum ipſe & prædeceſſores ſui abbates ſancti *Auguſtini Cant.* à tempore quo non extat memoria habuerunt in maneriis ſuis prædictis viſum franci plegii, & ea quæ ad viſum hujuſmodi pertinent, ut ſuperius dictum eſt. Et eo quod dictus vicecomes homines & tenentes ipſius abbaris dictorum maneriorum ad quaſdam præſentationes ad ipſum abbatem ratione dicti viſus in eiſdem maneriis ſpectantes coram ipſo in turnis ſuis faciendas diſtrinxit, videlicet in octabis S. *Michaelis*, anno regni regis nunc x. borghas maneriorum prædictorum dicti abbatis pro eo quod non præſentaverunt ad turnos dicti vicecomitis coram eo ea quæ pertinent ad viſum franci plegii præſentanda per boves & equos ſuos. Et idem vicecomes occaſione quarundam præſentarionum de hutesiis infra dicta maneria juſte & injuſte levaris, & non proſecutis de effuſione ſanguinis, & de purpreſturis, ac de quibuſdam aliis ad eundem abbatem ſuper libertatibus ſuis prædictis malicioſe prægravandum confœderatos voluntarie factarum diverſa amerciamenta ad ſummam centum ſolidorum de eiſdem hominibus & tenentibus ipſius abbatis, videlicet de *Stephano Blike*, *Ricardo Upedonne*, & *Henrico Sandre*, *Thoma Kempe*, & aliis hominibus de maneriis prædictis per ipſum vicecomitem prærextu earundem præſentationum indebite impoſita per graves diſtrictiones prædictas extorſit ab eiſdem; per quod dominus rex per breve ſuum de prohibitione quod eidem vicecomiri apud *Cant.* liberatum fuit in præſentia *Philippi de Cunisby*, *Roberti de Wodbulle*, *Rogeri de Ebryzgtonne*, *Iohannis Pund* & aliorum, videlicet in feſto tranſlationis S. *Thomæ* martyris ultimo præterito inhibuit, quod ipſe de hujuſmodi præſentationibus in præjudicium ipſius abbatis admittendis, ac extortionibus & diſtrictionibus aliquibus de hominibus, & tenentibus maneriorum prædictorum prætextu talium præſentationum faciendis deſiſteret, & ipſum abbatem libertatibus prædictis ſine impedimento uri & gaudere permitteret, juxta tenorem cartæ regis prædictæ, non obſtante quod ipſe aut prædeceſſores ſui prædicti eis aliquo caſu emergente uſi non fuerint, & quod ea quæ à præfatis hominibus & tenentibus occaſione dictarum præſentationum coram ipſo factarum ceperat vel extorſerat, reſtirueret indilate vel cauſam domino regi &c. quare mandarum regis ſibi alias &c. exequi noluit vel non potuit &c. Idem vicecomes ſpretis mandatis regis prædictis &c. nichilominus amerciavit prædictos homines & tenentes &c. Et pro amerciamentis illis ſibi ſolvendis ac hujuſmodi præſentationibus coram ipſo in turnis ſuis jam de novo faciendis regia prohibitione non obſtante homines prædictos per averia ſua, videlicet equos, & boves, & afferos graviter diſtrinxit, & adhuc de die in diem ipſos diſtringere non deſiſtit in regis contemptum mille librarum & dampnum ipſius abbatis C. librarum. Et hoc idem abbas pro domino rege & ſeipſo paratus eſt verificare. Et idem vicecomes per *Thomam de Whacton* attornatum ſuum venit & defendir vim, & injuriam, & quicquid eſt in contemptum regis, quando &c. Et dicit quod quando ipſe intravit in ballivam ſuam invenit dominum regem ſeiſirum de hujuſmodi viſu franci plegii, & præſentarionibus ad turnum &c. faciendis de hominibus & tenentibus maneriorum prædictorum, per quod ipſe homines & tenentes prædictos pro eo quod noluerunt venire ad turnos ſuos & ibidem præſentare ea quæ pertinent ad viſum franci plegii & ad alia facienda prout hactenus facere conſueverunt, ipſos homines amerciavit, & pro amerciamentis illis diſtrinxir levandis ſicut ei bene licuit, abſque hoc quod ipſe aliquid contra prohibitionem domini regis nec in contemptum &c. Et prædictus abbas dicit ut prius, quod ipſe & prædeceſſores ſui &c. à tempore quo non extar memoria habuerunt in maneriis ſuis prædictis viſum franci plegii & ea quæ ad hujuſmodi viſum pertinent, ſicut compertum per recordum prædicti *Iohannis de Berewik* &c. quod quidem recordum in cartis domini regis nunc domino abbati & conventui &c. confectis idem rex inter cætera recitari fecir, & conceſſit pro ſe & hæredibus ſuis quantum in ipſo eſt, quod ipſe & ſucceſſores ſui imperpetuum habeant per eandem cartam domini regis in dicris maneriis viſum franci plegii & ea quæ ad hujuſmodi viſum pertinent; et quod licet ipſe aut prædeceſſores ſui aliquibus libertatum in carta recordo prædictis expreſſarum aliquo caſu emergente prius uſi non fuerint, ipſi tamen & ſucceſſores ſui libertatibus prædictis & earum qualibet virtute ejuſdem cartæ regis imperpetuum plene gaudeant & utantur; & profert cartam dicti domini regis nunc quæ hoc idem teſtarur, Cujus data eſt per manus domini regis apud *Dovoriam* xxij. die Maii anno regni ſui ſexto. Profert etiam idem abbas quoddam breve domini regis de magno

ſigillo

Walterus Archiep.

Edwar. II. Rex.

ſigillo Cancellariæ conſignatum in hæc verba:

EDWARDUS *&c. Dilectis & fidelibus ſuis* Willelmo Inge *& ſociis ſuis Juſticiariis noſtris ad placita coram nobis tenenda aſſignatis ſalutem. Cum dilecti nobis in Chriſto abbas & conventus ſancti* Auguſtini Cant. *& prædeceſſores ſui à tempore quo non extat memoria habuerint in maneriis ſuis de* Menſtre, Norborne, Stanes, Litleborne, Chiſtelet, Sturey, Stodmerſch, Rippele, Langedone, Plumſtede, Dale, Coniſton *&* Langport *in comitatu* Kanciæ *habeant libertatem, videlicet viſum franci plegii & ea quæ ad hujuſmodi viſum pertinent, ſicut compertum eſt per recordum* Johannis de Berewico *& ſociorum ſuorum Juſticiariorum domini regis* E. Angliæ *patris noſtri anno regni ſui* xxj. *itinerantium ad communia placita in comitatu prædicto, quod in quadam carta noſtra eiſdem abbati & conventui confecta inter cætera recitari fecimus, & conceſſimus eis pro nobis & hæredibus noſtris quantum in nobis eſt, quod ipſi & ſucceſſores ſui imperpetuum habeant per eandem cartam noſtram in eiſdem maneriis dictum viſum & ea quæ ad hujuſmodi viſum pertinent. Et quod licet quod ipſi aut prædeceſſores ſui prædicti aliquibus libertatum in carta & recordo prædictis expreſſarum aliquo caſu emergente prius uſi non fuerint, ipſi tamen & ſucceſſores ſui libertatibus ſupradictis & earum qualibet virtute ejuſdem cartæ noſtræ imperpetuum plene gaudeant, & utantur, prout in carta prædicta plenius continetur, Ac placitum coram vobis inter ipſum abbatem &* Johannem Malemayns *de* Ho *vicecomitem noſtrum ejuſdem comitatus ſuper quibuſdam quæ ad dictum viſum pertinent, de quibus idem abbas per præfatum* Johannem, *ut dicitur, extitit impeditus, jam pendeat indeterminatum, ſicut ex parte ipſius abbatis nobis intelligi datur: Nos volentes eidem abbati in hac parte fieri quod juſtum eſt, vobis mandamus quod inſpecta carta prædicta eidem abbati viſum prædictum & omnia quæ ad hujuſmodi pertinent juxta tenorem cartæ & recordi prædictorum de cætero allocetis. Teſte meipſo apud* Wyndeſore *primo die Maii anno regni noſtri* x.

Compertum eſt etiam per recordum & proceſſum loquelæ quæ fuit in curia domini regis nunc anno regni ſui ſexto coram *Hervico de Stanton* & ſociis ſuis Juſticiariis itinerantibus in comitatu prædicto, quod dicta libertas de hujuſmodi viſu franci plegii de hominibus prædictorum maneriorum eidem abbati ſimul cum aliis libertatibus in eiſdem recordo & proceſſu &c. quæ dominus rex nunc coram eo certis de cauſis venire fecit plenius continetur, quæ reſident inter recorda de anno regni ejuſdem regis x. Unde idem abbas dicit, quod ex quo dicta libertas ei & prædeceſſoribus ſuis coram præfato *J. de Berewik* & ſociis ſuis prout carta regis ſuperius prædicta teſtatur, & etiam coram præfato *Hervico de Stanton* & ſociis ſuis Juſticiariis itinerantibus in comitatu prædicto, prout in recordo & proceſſu prædictorum juſticiariorum plenius compertum allocata fuit. Et etiam dominus rex nunc per cartam ſuam eandem libertatem ſimul cum aliis libertatibus eidem abbati & ſucceſſoribus ſuis confirmavit, prout in eadem carta plenius continetur. Et prædictus vicecomes ſuperius advocat, quod ipſe homines & tenentes maneriorum prædictorum pro eo quod noluerunt venire ad turnos ſuos, & ibidem præſentare ea quæ ad viſum franci plegii pertinent, & alia facienda ſicut hactenus facere conſueverunt, ipſos homines amerciavit, & pro amerciamentis illis levandis diſtrinxit contra mandata domini regis, petit judicium &c. Et quod eadem libertas eidem abbati &c. hic coram rege in caſu iſto ad mandatum domini regis prædictum allocetur &c. Et prædictus vicecomes nichil aliud dicit niſi ut prius, quod quando ipſe intravit balliam ſuam invenit dominum regem ſeiſitum de hujuſmodi viſu franci plegii & præſentationibus ad turnum &c. faciendis de hominibus & tenentibus maneriorum prædictorum; Et quia noluerunt coram eo venire, ipſos amerciavit & diſtrinxit prout cæteri vicecomites ante ipſum facere conſueverunt, petit judicium. Et quia compertum eſt quod dicta libertas in itinere *Johannis de Berewik* &c. coram eodem *Johanne* &c. eidem abbati allocata fuit, & etiam in ultimo itinere coram prædicto *Hervico de Stanton*, ac etiam per cartam domini regis, quod idem abbas & ſucceſſores ſui imperpetuum habeant viſum franci plegii & ea quæ ad hujuſmodi viſum pertinent in maneriis antedictis, & quod licet ipſi aut prædeceſſores ſui aliquibus libertatum in carta & recordo prædictis expreſſarum aliquo caſu emergente prius uſi non fuerint, ipſe tamen & ſucceſſores ſui libertatibus prædictis, & earum qualibet virtute ejuſdem cartæ imperpetuum pleno gaudeant & utantur. Et dominus rex per breve ſuum prædictum mandavit hic quod inſpecta carta regis prædicti, eidem abbati viſum prædictum, & omnia quæ ad hujuſmodi viſum pertinent, juxta tenorem cartæ & recordi prædictorum coram rege de cætero allocent, ideo ipſe abbas & ſucceſſores ſui imperpetuum habeant & gaudeant libertatem prædictam &c. juxta tenorem cartæ regis prædictæ. Et præceptum eſt eidem vicecomiti quod de hujuſmodi inquietationibus, gravaminibus, et diſtrictionibus eidem abbati et ſucceſſoribus ſuis, et ejus tenentibus maneriorum prædictorum infra libertatem &c. de cætero non ſe intromittat quoviſmodo contra tenorem cartæ regis prædictæ. Et quoad hoc quod prædictus vicecomes advocavit diſtrictiones ſuper tenentes prædictorum maneriorum dicti abbatis ex diverſa amerciamenta ab eiſdem levavit, prout ſuperius patet &c. Idem vicecomes ad judicium &c. Et ſuper hoc datus eſt dies in craſtino ſancti *Johannis Baptiſtæ* ubicunque &c. de audiendo inde judicium &c.

Walterus Archiep.

Rex vicecomiti Kanciæ *ſalutem. Quia abbas & conventus ſancti* Auguſtini Cant. *habere debent in maneriis ſuis de* Menſtre, Chiſtelet, Sturey, Litleborne, Norborne, Leynham, Plumſtede, *hundredis de* Langport *&* Cornilo *in comitatu prædicto viſum franci plegii & ea quæ ad hujuſmodi viſum pertinent; Quæ libertas, tam coram* Johanne de Berewik *& ſociis ſuis Juſticiariis domini* E. *quondam regis* Angliæ *patris noſtri anno regni ſui* xxj. *itinerantibus ad communia placita, quam coram dilectis & fidelibus noſtris* Hervico de Stanton *& ſociis ſuis Juſticiariis ultimo itinerantibus in comitatu prædicto, eiſdem abbati & conventui allocata fuit prout nobis plenius conſtat. Ac nos in carta noſtra per quam eis diverſas libertates per prædeceſſores noſtros conceſſas confirmavimus prædictum recordum recitari fecimus, & conceſſimus eiſdem abbati & conventui pro nobis & hæredibus*

noſtris

Edwar. II. Rex.

noſtris quantum in nobis eſt, quod ipſi & ſucceſſores ſui imperpetuum habeant per eandem cartam noſtram in dictis maneriis viſum franci plegii & ea que ad hujuſmodi viſum pertinent. Et quod licet ipſi aut prædeceſſores ſui aliquibus libertatum in carta & recordo prædictis expreſſarum aliquo caſu emergente hactenus uſi non fuerint, Iidem tamen abbas & conventus & ſucceſſores ſui libertatibus prædictis & earum qualibet virtute ejuſdem cartæ noſtræ imperpetuum plene gaudeant, & utantur, prout in eadem carta & recordo prædictis in curia noſtra coram nobis lectis & intellectis plenius continetur. Per quod conſideravimus ibidem quod iidem abbas & conventus & ſucceſſores ſui in maneriis prædictis imperpetuum habeant & gaudeant libertatem ſuam prædictam in curia noſtra coram nobis juxta tenorem cartæ noſtræ prædictæ. Tibi præcipimus quod ab omnibus inquietationibus, gravaminibus & diſtrictionibus eiſdem abbati & conventui, & ſucceſſoribus ſuis, & tenentibus maneriorum prædictorum ratione viſus franci plegii & de hiis que ad hujuſmodi viſum pertinent, ſuperſedeas omnino. Et de cætero de eiſdem nichil intromittas quoviſmodo contra tenorem cartæ noſtræ ſupradictæ. Et quid inde feceris, ſcire facias nobis in craſtino S. Johannis Baptiſtæ *ubicunque tunc fuerimus in* Anglia. *Et habeas ibi hoc breve*, T. L. de Trykyngham *apud* Weſtmonaſterium *xvij. die Maii anno regni noſtri decimo.*

§. 3. *Mariſcus de* **Riſſeburn** *datur per* G. Scherreve.

CIrca hæc tempora obiit quidam *Gervaſius Seherreve* qui nobis fideliter in vita ſua deſervivit, & inter cætera bona quæ huic eccleſiæ fecit mariſcum quendam in tenura de **Chiſtelet**, vulgariter **Ryſſeborne** vocatum, in plena curia ibidem diſclamavit & vj. marcas liberi redditus apud **Hoo** in **Menſtre** liberaliter aſſignavit, & pepetualiter nobis donavit. Et ad anniverſarium ſuum ſingulis annis die obitus ſui ſcilicet xij. kal. Julii faciendum aſſignavit xx. s. pro pane pauperibus diſtribuendo per manus ſacriſtæ. Cui mariſcus ille de conceſſu ſuo perpetualiter deputatur. Item aſſignavit conventui in refectorio reficienti ſingulis annis ſui obitus vj. s. viij. d. ad pitantiam per manus cuſtodis de **Menſtre** inperpetuum.

§. 4. Walterus *archiepiſcopus ratificat eccleſias de* **Sturrey** *& de* **Benington.**

SEd inimici noſtri pacis perturbatores & ſeminatores diſcordiæ miſcentes zizaniam tritico, & qui loquuntur pacem cum proximis ſuis, mala autem in cordibus & in abſcondito, invidentes adeptionibus eccleſiarum de **Sturreye** & de **Benynton**, & papalis indulgentiæ una cum dimiſſionibus & renunciationibus archiepiſcopi, ipſum archiepiſcopum ad lites ſuperius motas & contentiones convolare procurant. Quapropter & ratificationi ipſarum noluit conſentire. Unde frater *Thomas de Wivelesberg* cum domino *Iohanne le Toute* ad vicariam de **Sturreye** primitus præſentato, ad dictum archiepiſcopum apud **Mortelake** *Wyntonienſis* dioceſis tunc exiſtentem cum litera præſentationis adierunt ſupplicantes, quatinus ipſe vellet illum admittere & perpetuum vicarium inſtituere in eccleſia prædicta, ac ulterius facere quod ad ipſum pertineret in hac parte, exemptionibus et privilegiis noſtris per omnia ſemper ſalvis. Et tunc dictus dominus *I.* ſic præſentatus requiſivit humiliter ipſum archiepiſcopum quod illum ſic præſentatum ad dictam vicariam admitteret & perpetuum vicarium inſtitueret in eadem, et tunc frater *T. de Wyvelesberg*, dixit verba ſubſequentia. Pater reverende, Præſentatio dictorum religioſorum ad vicariam de **Sturreye** vobis eſt exhibita, præſentata et tradita, oe præfatis religioſis ſancti *Auguſtini* tempus curratet archiepiſcopus reſpondit, Nos faciemus vobis juſtitiam: nec ſuper hujuſmodi expeditione plus tunc fecit. Unde ſacra ſcriptura dicente, *Facite vobis amicos de mammona iniquitatis ut recipiant vos in æternam pacem*, allatis ſibi CCCC. marcis vota ſua in ſingulis obtinuerant, unde idem præſentatus rediens ad eundem archiepiſcopum, apud **Otteford**, ipſum admiſit et perpetuum vicarium inſtituit in eadem certam portionem ſibi perpetualiter aſſignando, ut in ordinatione ejuſdem vicariæ in ſequentibus plenius poterit apparere. Ratificavit etiam appropriationem eccleſiarum de **Sturreye** et de **Benynton**, quæ fuit facta domino *Radulfo* abbati in prima creatione ſua ſub hac forma.

Walterus Archiep.

« Noverit univerſitas veſtra quod nos appropria- « tioni eccleſiarum de **Sturreye** et de **Benynton** « noſtræ dioceſis per ſacroſanctam ſedem apoſtoli- « cam, religioſis viris abbati et conventui monaſterii « ſancti *Auguſtini Cant.* factæ nuperime et con- « ceſſæ, in quantum ordinariæ facultatis requirit « poteſtas gratum præbentes aſſenſum, gratiam « quam in hac parte eadem ſedes ſancta ipſis religi- « oſis duxerit faciendam, necnon et ingreſſum poſ- « ſeſſionis earundem quas eoſdem novimus aſſecu- « tos legitime, approbamus.

§. 5. *Dimiſſiones archiepiſcopi et Commiſſarii ſui.*

UNiverſis ſanctæ matris eccleſiæ filiis præſentes literas inſpecturis, *Walterus* permiſſione divina &c. Noverit univerſitas veſtra quod cum religioſi viri abbas & conventus monaſterii ſancti *Auguſtini Cant.* fuiſſent coram nobis ſucceſſu temporum noſtram dioceſim *Cant.* jure dioceſano ac dioceſim *Roffenſem* jure metropolitico nuper viſitantibus ad judicium evocati, jus ſuum ſuper appropriatione eccleſiarum de **Menſtre** in *Thaneto* cum capellis ſanctorum *Johannis, Laurentii* & *Petri* de **Chiſtelet**, de **Norborne**, cum capella de **Scholton**, de **Preſtone**, de **Faveſham**, cum capella de **Sceldwich**, de **Bellynge**, de **Middilton**, de **Lenham**, de **Tanderden**, ſancti *Pauli* in *Cant.* dioceſis *Cantuarienſis* & eccleſiæ de **Plumſtede**, cum capella de **Eaſtwycham**, *Roffenſis* dioceſis, quas eoſdem religioſos in viſitationibus hujuſmodi in uſus proprios tenere comperimus, necnon jus ſi quod idem religioſi haberent quare ratione eccleſiarum eiſdem appropriatarum tanquam rectores earundem in viſitatione noſtra comparere, ac manualem obedientiam nobis præſtare non debebant, exhibituri, oſtenſuri, ac etiam detecturi: Idem religioſi coram nobis ratione hujuſmodi congruis loco & tempore comparentes, jura, privilegia & munimenta pro jure ſuo, quod eis competere prætenderant, in hac parte exhibuerunt, & etiam oſtenderunt. Quibus exhibitis, inſpectis, examinatis & diligenter

Edward. II. Rex.

ligenter ponderatis quia de jure & immunitate eorundem in præmiſſis nobis legitime conſtabat, ipſos ſuper hiis omnibus tanquam ſufficienter munitos in præmiſſis rite & legitime procedentes judicialiter duximus dimittendos. Eo ſalvo quod ſi contingat præfatos religioſos à ſucceſſoribus noſtris ex aliqua cauſa rationabili ſpecialiter extra viſitationem ſuam evocari, exhibituri titulos ſive appropriationes eccleſiarum ſuarum, idem religioſi extra viſitationem prædictam ad præmiſſam exhibitionem faciendam comparere teneantur.

§. 6. *Dimiſſio decimarum partialium, et penſionum annuarum.*

CUm dudum venerabilis pater, dominus *W.* Dei gratia *Cant.* archiepiſcopus totius *Angliæ* primas civitatem *Cant.* & dioceſim viſitans comperiſſet quod religioſi viri abbas & conventus ſancti *Auguſtini Cant.* eccleſias parochiales de Menſtre, &c. ut ſupra. Item quod religioſi recipiunt ab eccleſia de Sibertiſwelde xx.s. annuos. Item quod à vicario perpetuo de Redmerpſham x.s. Item ab eccleſia de Bordenne xiij.s. iiij.d nomine penſionum annuarum. Item quod idem religioſi percipiunt majores decimas & minores de terris feodi de Hoptlond, quondam Soldani exiſtentibus, ut dicitur, infra limites vel fines parochialis eccleſiæ de Weſtbery ac decimas partiales de terris de Weſtlonde infra fines vel limites eccleſiæ de Menſtre, in Scapeye, & decimas partiales infra limites eccleſiæ de Eſcherch, de antiquo dominico de Shirlonde, duas quoque partes decimarum infra limites eccleſiæ de Ripple, ac eciam quaſdam decimas partiales infra parochias eccleſiarum de Stokebery & Wade, & inſuper decimas majores & minores de Soldaneſlonde, & partem gerbarum decimalium provenientium de terris manerii de Wyrikelonde, infra limites parochiæ de Suttone, decimas quoque partiales in Pyſinge infra limites parochiæ de Caſtlangedonne, ac eciam alias decimas parochiales ad valenciam vj. marcarum infra eandem parochiam. Item quod iidem religioſi detinuerunt & detinent decimas lanæ vaccarum & alias minutas provenientes de manerio ipſorum de Lede ad eccleſiam de Bregge ut dicebatur pertinentes, & decimas ortorum & curtilagiorum ſuorum exiſtentium in parochia de Sellynge. Item quod ſubtraxerunt decimam provenientem de molendino eorum aquatico dicto Abbottiſmelle in *Cant.* Item quod ſpoliarunt perpetuum vicarium & vicariam de Sellynge quibuſdam portionibus ad vicariam ſuam pertinentibus, videlicet de pede foſſis manu plantatis & decimis ſilvæ ceduæ. Item quod detinent decimam fœni provenientem de prato quondam *J. Terry* continente circiter xv. acras terræ, & decimas de xv. acris arundineti & prati vocati Terriſbroke. Item quod in eccleſia de Northorne, & in aliis eccleſiis dictis religioſis appropriatis, & in quibus jus duntaxat obtinent patronatus, pulſantur campanæ cum abbas ipſius manaſterii ad hujuſmodi loca declinaverit, vel tranſitum fecerit per eadem. Demum dictus dominus archiepiſcopus nobis magiſtro *Roberto de Mallyng* ipſius patris Commiſſario generali commiſit ſuper compertis prædictis et aliis ſpecialiter vices ſuas. Nos igitur ſuper hiis rite & legitime procedentes prædictos abbatem & conventum fecimus ad judicium evocari, nichilominus re-

Walterus Archiep.

ctores, vicarios, alioſque omnes & ſingulos quorum intereſſe poterit citari legitime facientes, quod coram nobis comparerent jus ſi quod ſibi competeret in hac parte propoſituri, ſi ſibi expediens videretur. Procurator ſiquidem dictorum religioſorum ſufficienter & legitime conſtitutus coram nobis comparens proteſtabatur publice & expreſſe, quod per aliqua dicenda, proponenda, oſtendenda, ſeu quomodolibet facienda, non intendebat nec domini ſui intendebant eorum exemptionibus, privilegiis, libertatibus, immunitatibus aut juribus præjudicare, & hujuſmodi proteſtatione ſalva ad omnia ſingula ſupradicta eidem per nos objecta ſufficienter reponendo, proponens quod eccleſiæ parochiales ut ſupra ſunt eidem monaſterio canonice appropriatæ, ut eas ſic poſſident licite atque juſte. Eccleſia vero de Littleborne eſt eiſdem ad perpetuam firmam ab apoſtolica ſede conceſſa. Penſiones vero, portiones ac decimas ſupradictas omnes & ſingulas juſte percipiunt & retinent, necnon de pulſatione in adventu ipſius abbatis ac omnibus aliis ſunt ſufficienter muniti; Rectoribus vero, vicariis & aliis quorum intererat, ut præmittitur, evocatis ac quibuſdam eorum non curantibus comparere, quibuſdam vero comparentibus & jus ſi quod ſibi competeret, proſequi recuſantibus, pars dictorum religioſorum in termino ad hoc eis aſſignato quamplura privilegia ſedis apoſtolicæ, & alia munimenta publica & autentica exhibuit, teſtes quamplures produxit, quibus in forma juris admiſſis, juratis & examinatis ac ipſorum atteſtationibus quam neceſſariis aliis in aſſignato ad hoc termino publicatis: Nos Commiſſarius prædictus auditis & plenius intellectis meritis hujuſmodi cauſæ ſeu negocii, Chriſti nomine invocato de juriſperitorum nobis aſſidentium conſilio pronunciamus & declaramus præfatos religioſos & eorum monaſterium ſuper omnibus & ſingulis eccleſiis, penſionibus, portionibus, decimis, pulſatione & quibuſcumque aliis ſupradictis canonice & ſufficienter eſſe munitos, prædictum procuratorem nomine dominorum ſuorum ac dominos ſuos & eorum monaſterium ſuper præmiſſis omnibus et ſingulis ſecundum juris exigentiam ſententialiter abſolventes.

ET quia ſuperius fit mentio de hujuſmodi nominibus antiquis et ignotis, videlicet de *Sake* et *Sokne* &c. ideo congruum duxi illa interpretare et ſic adducere cognitioni modernorum.

Sake, hoc eſt placitum et emenda de tranſgreſſione hominum in curia domini, quia Sak Anglice, *Encheyſon* Gallice, et Sak dicitur pur Foſait.

Sok, hoc eſt ſecta de hominibus in curia domini ſecundum conſuetudinem regni.

Toll, hoc eſt, quod vos et homines veſtri de toto homagio et ſervicio veſtro ſitis quieti in omnibus mercatis de tolneto et rebus emptis et venditis.

Theam, hoc eſt, quod vos habeatis totam generationem villanorum veſtrorum cum eorum ſectis et catallis ubicumque inventa fuerit, excepto quod ſi aliquis nativus quietus per j. annum et j. diem in aliqua villa privilegiata manſerit, ita quod in eorum communem gildam et tanquam unus eorum receptus fuerit, eo ipſo villenagio eſt exemptus.

Infangenthef, hoc eſt, latrones capti in dominico vel in feodo noſtro, et de ſuo latrocinio convicti in curia veſtra judicentur.

Homſokne, hoc eſt, quietus eſſe de amerciamentis

pro

Edwar. II Rex. pro ingreſſu hoſpitii violenter et ſine licentia et contra pacem regis, & quod teneatis placita de hujuſmodi tranſgreſſione in curia veſtra.

Grythbrech, hoc eſt, pax domini regis fracta, quia Grith Anglice, pax Latine.

Flemenſfrede, hoc eſt, quod habeatis catalla ſive amerciamenta hominum veſtrorum fugitivorum cum anno et vaſto.

Forſtall, hoc eſt, quietus eſſe de amerciamentis, de catallis areſtatis infra terram veſtram, et quod habeatis placita inde in curia veſtra et de hujuſmodi catallis areſtatis amerciamenta inde provenientia.

Cap. XXXIV.

§.1. *Carta* E.2. *de vacatione monaſterii S.* Auguſtini.

Quia vero vacante monaſterio ſancti *Auguſtini* ſæpius per reges *Angliæ* et eorum miniſtros gravamina non modica et diſpendia ſuſtinere videbatur, dominus *Radulfus* abbas hujus loci cum conſilio ſui conventus volens talibus jacturis inpoſterum obviare, et eiſdem regibus pro talibus vacationibus certum quid conferre, Anno Domini M.CCC.xvj. rex *Edwardus* primo die menſis Sept. an. regni ſui nono conceſſit iſti monaſterio in hunc modum.

An. Dñi 1316.

EDWARDUS Dei gratia &c. Sciatis quod cum ob ſpecialem devotionem quam ad beatum Auguſtinum *glorioſum Chriſti confeſſorem gerimus & habemus, & ut dilecti nobis in Chriſto monachi abbatiæ ſancti* Auguſtini *Cant. eo ferventius Deo famulentur quo ipſos majori favore fuerimus proſecuti, conceſſerimus dilectis nobis in Chriſto* Radulfo *abbati loci prædicti & conventui ibidem pro nobis & heredibus noſtris, quod quam primo abbatiam illam per mortem, ceſſionem vel reſignationem præfati* Radulfi *vel alio modo vacare contigerit, Prior & conventus abbatiæ prædictæ qui tunc temporis erunt habeant cuſtodiam abbatiæ illius durante vacatione ejuſdem cum omnibus ad cuſtodiam illam ſpectantibus, & quæ nos vel heredes noſtri percipere & habere poſſemus ratione vacationis illius ſi cuſtodia ejuſdem tunc in manu noſtra remaneret. Ita quod nullus Eſcaetor ſeu alius miniſter noſter vel heredum noſtrorum quicunque abbatiam illam ingrediatur, aut ſe de aliquibus ad abbatiam illam ſpectantibus quovis modo intromittat; vel Priorem & conventum prædictos impediat quo minus habeant plenam & liberam adminiſtrationem omnium & ſingulorum ad abbatiam illam ſpectantium & exituum inde provenientium, reddendo nobis vel heredibus noſtris ſexcentas marcas pro eadem vacatione, Salvis nobis & heredibus noſtris feodis militum & advocationibus eccleſiarum ad abbatiam illam pertinentibus durante vacatione ſupradicta, prout in literis noſtris patentibus præfatis abbati & conventui inde confectis plenius continetur. Nos conceſſionẽ prædictam innovantes, volenteſq; præfatis Abbati et conventui ex cauſis prædictis gratiam facere ampliorem, per finem ducentarum marcarum quem prædictus abbas fecit nobiſcum, nec non & pro remiſſione ac pardonatione quas prædicti abbas & conventus nobis fecerunt de quingentis marcis in quibus celebris memoriæ dominus* Edwardus *quondam rex* Angliæ *pater noſter per literas ſuas patentes quas nobis reddiderunt, eis tenebatur, Conceſſimus pro nobis & heredibus noſtris eiſdem abbati & conventui, quod Prior & conventus abbatiæ prædictæ qui pro tempore erunt in proxima vacatione ejuſdem habeant cuſtodiam abbatiæ illius pro ſecentis marcis, nobis vel heredibus noſtris reddendis in forma ſupradicta. Et extunc in ſingulis vacationibus abbatiæ prædictæ quociens videlicet ipſam vacare contingет, Prior & conventus loci illius, qui pro tempore fuerint, habeant, & teneant cuſtodiam abbatiæ illius et omnium temporalium ejuſdem cum omnibus rebus & bonis ad abbatiam illam qualiſercumque ſpectantibus, adeo plene et integre ſicut abbates et conventus ejuſdem loci abbatiam illam & temporalia ejuſdem cum rebus et bonis prædicta ſede plena aliquibus retroactis temporibus habere & tenere conſueverunt. Ita quod dicti Prior et conventus de temporalibus et bonis ac rebus illis plenam et liberam adminiſtrationem habeant, inde diſponere & ordinare poſſint, prout eis melius et utilius videbitur faciendum, et prout abbas et conventus loci illius inde poſſent ordinare et diſponere ſede plena; Salvis nobis et heredibus noſtris feodis militum quæ tenentur de abbathia prædicta et advocationibus eccleſiarũ cum acciderint temporibus vacationum prædictarum, ita quod omnes redditus et ſervicia annua de feodis prædictis in vacationibus illis provenientia remaneant Priori et conventui prædictis. Salvis eciam nobis et heredibus noſtris eſcaetis quas accidere contigerit temporibus prædictis. Quæ quidem eſcaeta ſingulis hujuſmodi vacationibus finitis poſt fidelitatem ipſius quem ibidem eligi, confirmari ſeu præfici contigerit in abbatem nobis vel heredibus noſtris factam liberentur et remaneãt Abbati, Priori et conventui dicti loci et ſucceſſoribus ſuis, ſine occaſione vel impedimento noſtri et heredum noſtrorum ſeu miniſtrorum noſtrorum quorumcumque; Reddendo nobis et heredibus noſtris poſt primam vacationem abbatiæ prædictæ pro qualibet vacatione abbatiæ illius extunc, ſive duraverit per dimidium annum, ſive per minus tempus ſexcentas marcas, videlicet infra primos duos menſes à tempore quo abbatia illa vacare inciperit treſcentas marcas; et ante finem aliorum duorum menſium proximo ſequentium reſiduas trecentas marcas. Et ſi forte vacatio abbatiæ illius duravit per annum integrum ultra prædictum dimidium annum, tunc prædicti Prior et conventus ſolvant nobis aut heredibus noſtris pro illo anno integro mille marcas, et ſi ultra dimidium annum majori tempore duraverit quam per annum, tunc pro rata temporis quo ſic duraverit ultra prædictũ dimidium annum de dictis mille marcis plus ſolvant. Et ſi ultra dictum dimidium annum minori tempore duraverit quam per annum, tunc pro rata temporis illius de prædictis mille marcis minus ſolvant. Et volumus et concedimus pro nobis et heredibus noſtris, quod prædicti Prior et conventus et eorum ſucceſſores inperpetuum habeant et teneant cuſtodiam abbatiæ prædictæ, ſingulis temporibus vacationum ejuſdem in forma prædicta. Ita quod nullus vicecomes, eſcaetor, ſeu quicunque alius ballivus vel miniſter noſter aut heredum noſtrorum de cuſtodia abbatiæ prædictæ ſeu cellarum ſuarum, maneriorum aut aliarum rerum, ſeu bonorum quorumcumque ad dictam abbatiam ſeu cellas ſuas ſpectantium quoquo modo ratione vacationis illius ſe in aliquo intromittat. Hoc tamen excepto quod eſcaetor vel alius miniſter noſter ſeu heredum noſtrorum qui pro tempore fuerit infra portas tamen abbatiæ prædictæ in principio*

Walterus Archiep.

Edwar. II. Rex.

cipio cujuſlibet vacationis ejuſdem quandam ſimplicem ſeiſinam nomine noſtri regii dominii capiat, & ea ſic capta, ſtatim exinde recedat abſque aliquo inde capiendo ſeu eciam aſportando. Ita quod ultra unum diem occaſione ſeiſinæ prædictæ moram ibi non faciat nec aliquem ibi ſubſtituat loco ſui. Volumus inſuper & concedimus pro nobis & hæredibus noſtris quod ſi nos forſitan vel hæredes noſtri aliquo tempore vacationis abbatiæ prædictæ exercitum noſtrum fecerimus ſubmoneri, prædicti Prior & conventus & ſucceſſores ſui pro propriis & dominicis feodis militum abbatiæ illius in manibus ipſorum Prioris & conventus tunc exiſtentibus ad ſervicium in eodem exercitu faciendum minime teneantur, nec occaſione ſervicii illius moleſtentur in aliquo ſeu graventur, ſed inde penitus ſint quieti; Salvis tamen nobis & hæredibus noſtris ſerviciis feodorum militum quæ tenentur de abbatia prædicta temporibus vacationum ejuſdem ad nos pertinentium ratione exercitus ſupradicti, Salva eciam nobis & hæredibus noſtris cuſtodia terrarum, tenementorum ſeu redditunm ſi quos abbas & conventus loci illius ſibi & domui prædictæ in feodo exnunc adquiſierint, per Eſcaetorem ſeu alios miniſtros durantibus vacationibus abbatiæ prædictæ retinenda, Ita tamen quod ratione cuſtodiæ terrarum, tenementorum ſeu redditunm hujuſmodi, Eſcaetor ſeu alius miniſter noſter vel hæredum noſtrorum abbatiam prædictam nullatenus ingrediatur, nec de abbatia illa ſeu aliquibus ad eam nunc pertinentibus ſe intromittat aliter quam in forma ſupradicta.

§.2. *Compoſitio cum tenentibus de* **Chiſtelet.**

EOdem anno ſedata fuit quædam lis mota inter abbatem & conventum hujus monaſterii et tenentes de **Chiſtelet** per Compoſitionem quæ talis eſt. « PATEAT univerſis per præſentes, quod « cum diverſæ lites & contentiones inter abbatem « monaſterii ſancti *Auguſtini Cant.* et ejuſdem loci « conventum ex parte una et *Willelmum de Grai,* « *Gilbertum atte Burgh &c.* ex parte altera motæ « fuiſſent et ſubortæ ſuper diverſis articulis et « calumpniis tangentibus viſum franci plegii infra « procinctum manerii dictorum abbatis et « conventus de **Chiſtelet,** tandem communibus amicis « intervenientibus conquievit lis in hunc modum, « videlicet quod prædicti *Willelmus de Grai* et « omnes alii prædicti tenentes proſequentes litem « prædictam et contentiones, concedunt quod « venient ad viſum franci plegii dicti abbatis « tentum bis per annum in hac forma, videlicet ſemel poſt « feſtum ſancti *Michaelis* et ſemel poſt paſcha « infra procinctum manerii prædicti de **Chiſtelet** ad « præſentandum per ſacramentum « Burgheſſaldorum et quatuor hominum de qualibet Borgha « tantum juratorum, ſi tot fuerint in eadem Burgha, ea « quæ ſpectant ad pacem et coronam domini regis « fractam, purpreſturam ſuper dominum regem in « terra et in mari, et aſſiſam panis et cerviciæ « fractam ſecundum conſuetudinem comitatus « *Kantiæ* præſentanda. Et pro hac conceſſione « concedunt prædicti abbas et conventus pro ſe et « ſucceſſoribus ſuis, quod infra tres ſeptimanas ante « diem viſus tenti nec infra tres ſeptimanas poſt « teneatur ibidem curia niſi eiſdem abbati et « conventui et eorum ſucceſſoribus placuerit diebus viſus,

Walterus Archiep.

« Concedunt eciam prædicti abbas et conventus pro « ſe et ſucceſſoribus ſuis, quod omnes reſidentes qui « reſeancias proprias nunc tenent infra procinctum « manerii prædicti, ad dictum viſum venire non « compellantur, niſi fuerint tales ſuper quos « tranſgreſſiones tangentes articulos viſus fuerint « præſentatæ. Et de talibus reſpondebit **borghſald** « perſonaliter vel de plegiis. Concedunt eciam prædicti « abbas et conventus pro ſe et ſucceſſoribus ſuis, « quod dicti **borgheſald** et jurati ad præſentandum « defectus reſidentium minime compellantur, nec ad « præſentationes aliquas faciendas contra formam « ſuperius expreſſam occaſionentur quo modo. Et « dicti abbas et conventus et eorum ſucceſſores « omnes reſidentes infra procinctum dicti manerii « defendent verſus dominum regem et vicecomitem « *Kantiæ*, ita quod non inquietentur nec « compellantur ad præſentationem faciendam in laſto domini « regis vel alibi de hiis quæ ad viſum pertinent, niſi « infra procinctum manerii prædicti ut prædictum « eſt; et quod tenentes dicti manerii diebus viſus ſe « poſſint eſſoniare prout alibi in comitatu prædicto « uſitatum eſt et conſuetum. Et quod « amerciamenta prædictorum tenentium afforentur et taxentur « per ſacramentum parium ſuorum &c.

§. 3. *Perquiſitio terrarum de* Willielmo Pontesbury.

An. Dñi 1317. ANno Domini M.CCC.xvij. *Edwardus* rex dedit licentiam abbati & conventui acquirendi de *Willelmo Pontesbury* & *Johanne Grove* lxxx. & unam acram terræ & dimidiam & lx. acras paſturæ in **Lenham** & **Chiſtelet.** Et de *Willelmo de Lyndeſtede* j. meſuagium & xlix. acras & j. rodam terræ, iiij. acras prati & dimidiam & unam acram boſci in *Cantuaria* **Norburne, Sholdon, Menſtre** in *Thaneto,* **Littleburne, Natindon,** & **Middelton.** Quæ omnia ultra ſervicia inde debita & conſueta valent per annum in omnibus exitibus juxta verum valorem lvj. s. & eo amplius.

Eodem anno recuperavit idem abbas per aſſiſam verſus *Willelmum Treie* & multos alios de *Thaneto* ij C. lx. acras mariſci in **Menſtre.**

§. 4. *Inſultus manerii de* **Menſtre** *per Seneſcallum ibidem.*

ANno ſequenti tenentes de **Menſtre** propter diverſas diſtrictiones eiſdem per abbatem & ſuos miniſtros non immerito factas pro diverſis detentionibus tam redditus quam aliorum articulorum curiam ipſius Abbatis de **Menſtre** & viſum franci plegii concernentium, juxta numerum vj. C. virorum die Veneris proxima ante feſtum S. *Nicholai* & ſic continuando per quinque ſeptimanas proximo ſequentes, aggregata ſibi adhuc majori multitudine malefactorum, ad maneria Abbatis apud **Menſtre** & **Salmanſton** hoſtiliter cum arcubus, ſagittis, gladiis & baculis pluries accedentes, illa obſederunt, & inſultus diverſos ibidem fecerunt, & ignem quem ſecum tulerant pro maneriis illis comburendis portis appoſuerunt; præ timore quorum exceſſuum monachi & ſervientes, videlicet frater *Willelmus Bibolte* & *Willelmus de Middleton* monachi & alii inibi tunc exiſtentes manerium de **Salmanſton** per quindecim dies exire non audebant. vij. carucas & vij. 1318.

Edwar. II. Rex. carectas ac herneſia ad abbatem ſpectancia in campis tunc ibidem exiſtentia vi & armis, ſcilicet cum gladiis & baculis fregerunt, dilaceraverunt & in minutas partes ſecuerunt, & arbores Abbatis ibidem & apud **Menſtre** ad valentiam xl. li. ſucciderunt & aſportaverunt, & fratrem *Henricum de Newenton* monachum in manerio apud **Cliveſhende** in feſto ſancti *Nicholai* obſederunt, & domos ibidem diſcooperuerunt & fregerunt, & ipſum monachum ibidem inpriſonaverunt per vj. dies, & poſtmodum illum cuidam *Waltero Capell:* pro iiij. s. acſi in terra guerrina fuiſſet vendiderunt, & tam in homines & ſervientes Abbatis pro cuſtodiis maneriorum prædictorum in pleno mercato de **Menſtre** inſultum fecerunt, verberaverunt, vulneraverunt & male tractaverunt, & prædicti malefactores confederationes illicitas per ſacramentum & ſcripta inter eos fecerunt, collectas & tallagia diverſa inter ſe aſſederunt ad ſummam xxvj. li. & per hujuſmodi confederationes & collectas alios malefactores de quinque portibus aliquid ad perdendum non habentes in multitudine non modica ſibi attraxerunt, quare abbas juſticiam in præmiſſis in curia Regis proſequi non auderet. Inpedierunt etiam ballivos abbatis per tumultum & clamorem nimium ne poſſit tenere curiam ſuam apud **Menſtre**, unde jurati per Dominum *Bartholomeum Badeleſmer* & alios juſticiarios domini Regis pro hujuſmodi cauſa per ipſum Regem aſſignati dicunt per ſacramentum ſuum, quod prædicti malefactores fuerunt culpabiles de omnibus tranſgreſſionibus & exceſſibus prædictis ſicut eis inponitur ad damphum Abbatis DC. li. Et conſideratum eſt quod Abbas recuperaret verſus eoſdem dampna ſua quæ taxata fuerunt ad DC. li. & prædicti malefactores caperentur & uſque ad ſolutionem debiti *Cantuariæ* incarcerentur. Statim poſt dominus Rex mandavit breve ſuum juſticiariis prædictis in hæc verba.

EDWARDUS Dei gratia &c. Pro eo quod ad ſectam Abbatis ſancti Auguſtini *ſui tenentes inſulæ de* Thaneto *fuerunt convicti coram vobis pro dictis tranſgreſſionibus, ob quam cauſam priſonæ noſtræ adjudicati quouſque eidem Abbati pro ſupradictis dampnis fecerint emendas per vos allocatas: tamen ob compaſſionem quam habemus de ſtatu ejuſdem gentis quæ propter eaſdem lites & contentiones multum indebilitatur, pro fine CC. marcarum quam fecerunt nobiſcum pardonavimus eis ne inpriſonentur occaſione prædicta. Quare vobis mandamus quod quoad diem ſuper iſtis negotiis per vos aſſignatum faciatis venire coram vobis illas gentes inponentes ſingulis eorum ſecundum facultates ſingulorum certam portionem prædictarum CC. marcarum ad ſolvendum nobis in feſto Paſchæ & prima die Auguſti æquali portione.*

Igitur anno ſecundo ſequenti domino *Bartholomeo de Badeleſmer* & aliis communibus amicis intervenientibus conquievit per talem Compoſitionem & in hunc modum, videlicet quod prædicti tenentes & omnes alii reſidentes infra procinctum manerii de **Menſtre** terras & tenementa vel reſeantias proprias habentes, &c. ut in Compoſitione de **Chiſtelet** uſque ad hæc verba, *quæ pertinent præſentanda*. Et hæc eſt additio in iſta Compoſitione, & quod fideliter omnes articulos ſuperius contentos & quemlibet illorum exequantur, & nihil in præjudicium articulorum prædictorum ſeu aliorum dictos articulos quoviſmodo contingentium clam vel palam committent ſeu contravenient, nec in læſionem, præjudicium ſeu diminutionem articulorum prædictorum facient vel attemptabunt. Immo pro viribus ſuis omnes prædictos articulos ut jus ipſius abbatis & eccleſiæ ſuæ quantum in ipſis eſt inperpetuum manutenebunt & illæſos conſervabunt. Et pro hac Conceſſione &c. ut in Compoſitione de **Chiſtelet** præter hanc ultimam additionem quæ talis eſt. *Et quod per iſtam Compoſitionem perſona illa non compellantur ibidem venire quæ excipiuntur per ſtatutum Domini Regis.* In cujus rei teſtimonium &c. *Walterus* Archiep.

Anno vero ſupradicto ſcilicet M. CCC. xviij. frater *Ricardus de Cant.* hujus eccleſiæ tunc ſacriſta contulit illam tabulam pulcherimam quæ in magno altari cernitur in præſenti.

An. Dñi 1320. Anno Domini M. CCC. xx. & anno Sancti *Thomæ* martyris tunc jubeleo dominus *Radulfus* Abbas per ſeniores eccleſiæ Sanctæ Trinitatis effective requiſitus Miſſam & cætera ſolempnia inter ipſos in magno honore celebravit.

§. 5. *Vinea in* **Nordhome** *plantata per* R. *Abbatem.*

ISTis temporibus abbas *Radulfus* vineas juxta **Nordhome** fecit plantari. Erat enim perante idem locus ſpelunca latronum, habitaculum immundiciæ & fornicationis, ad quem erat quædam via communis per *le* **Kenſle** cujus ſubterfugio adulteria & cætera talia facilius agebantur. Et hæc omnia dictus abbas pie conſiderans, & qua via iſta ſcandaloſa in melius poſſet commutare excogitans, dictam communem viam regia auctoritate et licentia præcludit, latibula umbroſa et convalles explanavit, ſpinas et tribulos extirpavit, arbuſta truncavit, muro ex omni parte circumcinxit, et inibi vineam electam ut inpræſentiarum cernitur ad commodum et magnum honorem honorifice plantavit.

1321. Anno Domini M. CCC. xxj. abbas et conventus hujus monaſterii dederunt in excambium *Henrico* Priori ſanctæ Trinitatis et conventui ejuſdem loci unam placeam terræ in *Fordwico* jacentem inter tenementum dictorum Prioris et conventus verſus **Weſt** et tenementum *Willelmi Cok* verſus **Eaſt**, regiam ſtratam verſus **South** et ad *Sturam* verſus **North**, continentem x. perticatas et dimidiam, et quælibet perticata ad xvj. pedes et dimidium in longitudine et xxiiij. pedes in latitudine; Salvis Abbati et conventui omnibus judiciis ſanguinis cum executionibus et aliis tranſgreſſionibus ibidem factis ſicut in aliis placiis ejuſdem villæ ex antiquo percipiunt et perceperunt, pro tribus rodis terræ jacentibus in ſuburbio *Cantuariæ* in loco qui vocatur **Sandpit** inter regiam ſtratam verſus **Weſt** et terram Abbatis & Conventus verſus **Northeaſt** & **Suth**. Nec licebit Priori vel ſuis ſucceſſoribus in prædicta placea in *Fordwico* merces aut mercimonia aliquorum extraneorum receptare et advocare, aliter quam hactenus in tenementis quæ idem Prior et conventus prius in villa prædicta habuerunt fieri conſuevit.

§ 6. Petrus Dene *monachus factus eſt.*

1322. ANno ſequenti iij. kal. Aprilis magiſter *Petrus de Dene* excellens clericus et nobilis magnique vir conſilii, in iſto monaſterio ob tirannidem adverſariorum domini *Thomæ* Comitis *Lancaſtræ* monachus

Edwar. II. *Rex.* chus effectus eſt. Qui *Petrus* ante ſuū ingreſſum per ſuum teſtamentū huic monaſterio legavit infraſcripta.

In Dei nomine Amen. Ego Petrus de Dene *Canonicus in eccleſiis cathedralibus* Eboracenſi, Londonenſi *&* Wellenſi, *necnon in eccleſiis collegiatis de* Southwelle *& de* Wymburn Eboracenſis *&* Sarebernienſis *dioceſis, à multis annis propoſui & propoſitum fixa deliberatione firmavi religionem ingredi, et in monaſterio ſancti* Auguſtini Cant. *in habitu regulari domino perpetuo famulari. Et quidem ante ingreſſum hujuſmodi volui teſtamentum condere & de rebus ac bonis meis prout decuit ordinare; ſane anno Domini M. CCC. xxij. menſis Aprilis die ſecundo in præſentia venerabilis patris domini* Radulphi *Dei gratia abbatis & plurium fratrum monaſterii prædicti in ſeculari ſtatu & habitu conſtitutus, teſtamentum meum ſeu voluntatem ultimam condo, ordino ſeu enuncio in hunc modum. In primis* decreta *mea in vitulinio ſcripta in aſſeribus nigro coreo coopertis. Item* decretales *in vitulinio in corio ligatas. Item* apparatum *domini* Hoſtienſis *ſuper Decretalibus in duobus voluminibus. Item* apparatum *domini* Innocentii *in aſſeribus. Item Roſarium* Guidonis *ſuper Decretalibus. Item* apparatum *ſuper* ſextum *cum repertorio* Guillelmi Surandi *in uno volumine in coreo. Item* apparatum *domini* Johannis *monachi cum apparatu* Johannis Andreæ *in uno volumine in coreo. Item quinque volumina juris civilis in corio ligata, videlicet Digeſtum vetus inforciatum, Digeſtum novum, codicem & parvū volumen monaſterio S.* Auguſtini Cant. *do lego, ita videlicet ut idem monaſterium poſt deceſſum meum habeat dictos libros, uſu eorum michi quoad vixero reſervato ſpecialiter et retento, nec liceat eciam poſt deceſſum meū alicui dictos libros alienare niſi forſan urgeat evidens neceſſitas monaſterii, & tractatu diligenti cum toto conventu habito, & de conſenſu ſpontaneo ejuſdem conventus; De aliis libris meis omnibus tam in dicto monaſterio quam alibi exiſtentibus inter vivos antea donando & ordinando diſpoſui, licet eos adhuc retineam, quarum donationum & ordinationum diſtributionem ſeu executionem michi retineo, & reſervo. Item treſcentas quinquaginta marcas ſterlingorum in quibus ex cauſa mutui, michi tenetur monaſterium, prout patet per duas literas ejuſdem monaſterii ſigillo communi ſigillatas, ac eciam centum marcas in eodem monaſterio pro me depoſitas eidem monaſterio do lego, ita videlicet quod quinquaginta marcæ cedant in refectione ſeu reparationem Capituli ipſius monaſterii, quadringentæ vero marcæ reſiduæ in eventum vacationis monaſterii integre reſerventur, nec in uſus alios convertantur niſi forſan pro ſumma & evidenti neceſſitate monaſterii de communi conſenſu conventus ad ſuccurrendum monaſterio cum id aliunde fieri non valeret expenderentur; Et ſi contingat ipſas quadringentas marcas in toto vel in patre expendi, ordino & omnino volo, quod cum omni celeritate recolligantur, & pro vacatione ut præmittitur integre conſerventur. Item florenos de* Florencia *quadringentos nonagintos quinque. Item floreum de agno centum & quinque & florenum de Mas: decem prædicto monaſterio do lego, ita videlicet quod pro vacatione dicti monaſterii integraliter conſerventur, & ex nullis omnino cauſis vel caſibus qui contingere poterunt in uſum alium convertantur ſeu eciam aſſumantur; Adveniente vero vacatione, in utilitatem monaſterii de communi conſenſu conventus prout magis expediens viſum fuerit expendantur. Item omnia vaſa mea argentea in monaſterio depoſita tam deaurata quam plana exceptis duodecim coeleariis argenteis, quæ quidem vaſa in quadam indentura cujus tenor inferius ponitur ſpecificantur, dicto monaſterio do lego, ita videlicet ut ad utilitatem ejuſdem monaſterii de communi conſilio prout magis viſum fuerit convertantur.* *Walterus* Archiep.

Tenor indenturæ de vaſis argenteis de quibus ſupra fit mentio talis eſt.

« *Depoſita per magiſtrum* Petrum de Dene *clericum in monaſterio ſancti* Auguſtini Cantuariæ « *ix. die menſis Octobris anno M. CCC. xxj.* An. Dñi 1321.
« Inprimis ij. bacini argentei pulcri cum duobus « emall. Item duo alii baſini argentei deaurati in « circumfferencia et in fundo, et ij. baſini in fundo et « circumferencia deaurati. Hii quatuor in uno hana« perio. Item ij. pottella majora argentea de una ſe« cta. Item ij. pottella, unum de una ſecta. Item unum « pottellum argenteum de alia & majori ſecta cum « j emall. in ſummitate. Item vj. diſci argentei & « ſalſarium de una ſecta cum A. & I.S. deſuper ex« terius in fundo. Item vj. alii diſci argentei & vj. « ſalſaria de alia ſecta cum P. tantum in fundo. « Item quinque cuppæ argenteæ deauratæ cum « cooperculis ſuis operis diverſi. Item una cuppa « argentea deaurata ſine cooperculo. Item iij. cup« pæ argenteæ planæ non deauratæ cum coopercu« lis ſuis. Item xj. ciphi argentei plani de una fa« bricatura. Hæc omnia cum ſuis hanaperiis clavi« bus et ſeruris. « *Item dico, enuncio ac ordino, « quod omnes fructus, redditus & proventus ac « eciam omnia bona qui & quæ ratione quorum« cumq; beneficiorum eccleſiaſticorum ſeu reſidentiæ « cujuſcumque mei & mea ſunt ſive eſſe poterunt, « ac qui & quæ michi debentur ſeu deberi poterunt, « cedant in jus & utilitatem monaſterii ſupradicti. « Item viginti quatuor diſci argentei cum totidem « ſalſariis. Item j. cuppam argenteam de qua ſole« bam bibere. Item j. ciphum argenteum ſine pede « cum cooperculo. Item iij. ciphos argenteos de « opere* Turonenſi. *Item xxiv. coclearia argentea « dicto monaſterio do lego. Michi quoad vixero vaſo« rum iſtorum omnium uſu omnimodo reſervato. De « jocalibus autem meis & rebus ac bonis aliis qui« buſcumque quæ ſunt ſuperius nominatim legata « diſpoſui inter vivos, quorum diſtributionem & « diſpoſitionis executionem michi retineo & reſervo. « Supraſcripta omnia vero & ſingula ordino, volo « & præcipio ita ut ſupra ſcriptum eſt & non aliter « fieri & ſervari.*

Eodem anno quinque cruces proceſſionales & una quæ adoratur in paraſceve & duæ de magno altari & imago beatæ *Mariæ* in capella dormitorii ab archiepiſcopo *Armanak* de *Hibernia* iij. nonas Maii fuerunt inunctæ & ſacratæ. Et coquina abbatis & ciſterna in curia lapidea factæ fuerunt.

Anno Domini M. CCC. xxiiij. Habita ſic tabula argentea, fiebat reparatio magni altaris cum imaginibus *Petri* videlicet & *Pauli* & aliorum deſuper conſtructis. 1324.

Anno ſequenti primo die menſis *Martii* dedicatum fuit magnum altare hujus loci à domino epiſcopo *Hungariæ Petro* in honore apoſtolorum *Petri* & *Pauli* ſanctique *Auguſtini*. Et poſtea idem *Petrus* 1325.

Edw. III. Rex.

trus Carbonienſis epiſcopus dedicavit illud in honore ſanctæ Trinitatis & ſancti *Auguſtini* ſociorumque ejus Item dedicavit altare ſancti *Johannis* Baptiſtæ in honore———— ———— Item altare ſanctæ *Katerinæ* in honore ejuſdem virginis ſanctorumque martirum *Stephani* et *Laurencii*. Item altare beatæ *Mariæ* in cryptis in honore ejuſdem virginis et ſanctorum *Michaelis, Gabraelis, Raphaelis*. Item altare ſancti *Thomæ* in honore ejuſdem et ſanctorum martyrum *Blaſii, Coſmæ* & *Damiani*. Item dedicavit altare beatæ *Mariæ* in infirmaria.

Et iſta fecit per commiſſionem generalem tanquam vicarius archiepiſcopi *Walteri*. Altaria ſanctorum *Adriani* & *Mildredæ* non dedicavit, quia altare ſancti *Adriani* in honore ſanctorum martyrum *Stephani, Laurencii* et *Vincencii*, et altare ſanctæ *Mildredæ* in honore ſanctorum *Innocentium* per prius extiterant dedicata.

Eodem anno fuit quædam collecta à toto conventu conceſſa ad novum capitulum conſtruendum, videlicet de compoto et C. de vino miſericordiarum, de cera et ſpeciebus, de cuſtodibus, de ſacriſtia elemoſinaria et anniverſariis. Et duravit hæc collecta ad opus ſupradictum per viij. annos et amplius; et ſumma collectæ pro expenſis per fratres *Radulphum Gatewich* et *I. Maſonn* factæ CC.lxxvij.li.iv.s.viij.d.

An. Dñi 1326. Anno Domini M.CCC.xxvj. idus Januarii electus eſt rex *Edwardus de Wyndeſore* patre adhuc ſuperſtite, et die converſionis ſancti *Pauli* proximo ſequente apud *Weſtmonaſterium* coronatus eſt.

1327. Anno ſequenti obiit *Walterus* archiepiſcopus apud **Mortelake** die ſancti *Edmundi* archiepiſcopi, & die ſanctæ *Luciæ* virginis magiſter *Simon Mepeham* in theologia Doctor electus eſt, et anno ſequenti nonas Junii in curia *Romana Avinione* confirmatus eſt & conſecratus.

Cap. XXXV.

§. 1. *Proceſſus verſus* Simonem Mepeham *archiepiſcopum*.

1329. Anno Domini M.CCC.xxix. idem archiepiſcopus *Simon* viſitationis officium in civitate & dioceſi *Cantuariæ* exercens, iſtud monaſterium graviter moleſtavit et multipliciter perturbavit; unde abbatem et conventum, quod coram ipſo et cauſarum ſuæ curiæ Auditoribus in judicio comparerent, ad loca incerta demandavit et fecit evocari, Privilegia, jura & munimenta, apropriationes eccleſiarum noſtrarum concernentia oſtenſuros et peremptorie probaturos, videlicet ſuper eccleſiis S. *Pauli Cantuariæ*, **Sturreye, Favirsham, Preſtone, Middelton, Merſtre** cum capellis **Lenham, Tenterdene, Kenytone, Norborn** cum capellis et **Chiſtelet**; necnon ſuper quibuſdam articulis incognitis penitus & incertis, per citationem quæ talis eſt.

SYMON *permiſſione &c. Dilecto filio officiali archidiaconi noſtri* Cantuariæ *ſalutem, gratiam & benedictionem. Cum nuper noſtras civitatem & dioceſim actualiter viſitantes comperimus religioſos viros abbatem & conventum* S. Auguſtini *quamplures eccleſias parochiales, videlicet eccleſiam S.* Pauli Cantuariæ *(ut ſupra) quas ſe in proprios uſus habere prætendunt occupare ac eciam detinere, necnon infra alienas parochias certas porciones & decimas percipere contra juris communis tenorem. Et licet religioſi prædicti tam ex citatione noſtra quam ex præfixione auctoritate noſtra canonice ſibi factis ad proponendum, exhibendum & probandum coram nobis jus ſi quod eis competeret ſuper detentione, occupatione & perceptione eccleſiarum & decimarum prædictarum, nec non ad reſpondendum quibuſdam in dicta noſtra viſitatione contra eoſdem compertis, optinuiſſent quamplures terminos competenter & peremptorie aſſignatos: Ipſi tamen religioſi eiſdem terminis juxta citationem & præfixionem hujuſmodi quicquam ſuper apropriatione, detentione & occupatione dictarum eccleſiarum & decimarum in aliquo terminorum ipſorum proponere, exhibere ſeu probare minime curarunt; unde licet contra eoſdem abſque juris offenſa in pœna contumaciæ eorundem in hac parte canonice potuiſſemus graviter proceſſiſſe, Volentes tamen ſuper jure quod eis prætendunt competere in hac parte prout ex officii noſtri debito nos aſtringi conſpicimus, effici certiores, Tibi in virtute obedientiæ & ſub pœna majoris excommunicationis ſententiæ quam canonica monitione præmiſſa ſi in executione hujuſmodi mandati noſtri negligens fueris in te proferimus in hiis ſcriptis, firmiter injungendo mandamus, quatinus cites vel citari facias peremptorie abbatem, priorem, ſubpriorem, necnon certas majores perſonas dicti monaſterii perſonaliter, ſi valeant inveniri, ſin autem, ipſorum abbatis & conventus procuratorem, ſi quem dimiſerunt; alioquin publica citationis edicto in ſingulis eccleſiis ſupradictis publice propoſito, ipſos abbatem & conventum citari volumus & mandamus quod compareant coram nobis ſeu curia noſtra cauſarum Auditoribus proximo die juridico poſt feſtum ſancti* Edwardi *Regis ubicumque in civitate, dioceſi vel provincia* Cant. *tunc fuerimus, jus ſi quod habent ſuper detentione & occupatione eccleſiarum, necnon perceptione decimarum prædictarum pro termino peremptorio exhibituri & oſtenſuri, necnon ſuper dictis compertis reſponſuri, ulteriuſque facturi & recepturi in præmiſſis et eis contingentibus quod eſt juſtum & æquum rationi.*

Simon M. Archiep.

Et ſtatim poſt hæc prædictos abbatem & conventum pro eo quod in viſitatione ſua vel judicio non comparuerunt prout nec debuerunt, pronunciavit contumaces & pro hujuſmodi contumacia pœnam eis infligendam reſervavit ſibi per decretum; unde & in manerio ſuo apud **Otteford** fratri *T. de Natindon* procuratori noſtro ita dixit, Volumus quod ſciatis quod pronunciavimus abbatem & conventum contumaces, pro eo quod in viſitatione noſtra ad noſtram citationem non comparuerunt; & pœnam pro hujuſmodi contumacia eiſdem infligendam nobis reſervavimus.

Hiis & aliis injuriis monachi *Auguſtini* cotidie vexati, vulnerati & in expenſis graviter indebilitati, ad ſedem apoſtolicam appellantes querimoniam depoſuerunt, implorantes ut ſummus pontifex ſuper hujuſmodi injuriis remedium dignaretur apponere oportunum, & quod mandaret alicui certæ perſonæ cauſam litis & hujuſmodi ſententiæ audire, diffinire et juſto modo ſententialiter terminare. Unde idem pontifex apoſtolicus *Iohannes* videlicet xxij. volens dictas cauſas ad effectum mancipare, direxit bullam; cujus tenor formam continet infraſcriptam.

JOHAN-

Edw. III. Rex.

« JOHANNES epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilecto filio magiſtro *Icherio* de *Concoreto* canonico *Sareſberienſi* ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Significarunt nobis dilecti filii abbas & conventus &c. quod licet monaſterium ipſum cum omnibus membris ſuis à tempore fundationis ipſius et à tempore & per tempus cujus principii memoria hominum non exiſtat, fuerit et ſit eaemptum per ſpecialia privilegia ſedis apoſtolicæ à quacumque juriſdictione et poteſtate cujuſlibet Ordinarii, et præſertim per privilegium ſuper eaempcione hujuſmodi per felicis recordationis *Bonifacium* papam viij. prædeceſſorem noſtrum eis conceſſum pro ſe et omnibus ſuis membris, eccleſiis, capellis atque locis & perſonis quibuſlibet ſubjectis ſibi ubilibet conſtitutis; Tamen venerabilis frater noſter *Simon Cantuarienſis* archiepiſcopus qui nunc eſt, dictorum privilegiorum et eaempcionis hujuſmodi plenam et ſufficientem noticiam habens ſeu valens habere, prædictos abbatem et conventum ſuper dictis eccleſiis, bonis, juribus et perſonis monaſterii memorati et aliis, ſuper quibus ſunt dictæ eaemptionis privilegio communiti, tam in civitate et dioceſi *Cantuariæ* quam extra & contra exempcionem & privilegia ſupradicta moleſtavit & multipliciter perturbavit, & adhuc moleſtat, vexat & perturbat, eoſdem aliaſque perſonas eis ſubjectas citando, citationeſque vagas & incertas ad loca ubicumque fuerit in ſua provincia faciendo, monendo, viſitando, mandando quantum in eo eſt, & proceſſus alios per ſe & alios faciendo. Subtrahendo eciam advocatos & tabelliones eiſdem aſſiſtere alias volentes pro defencione exempcionis & libertatum prædictarum. Propter quæ ſeu aliqua ex prædictis fuit & eſt ex parte dictorum abbatis & conventus eciam ſæpius ad eandem ſedem apoſtolicam appellatum, quodque idem archiepiſcopus appellationibus hujuſmodi deferre non curat, ſed eoſdem abbatem & conventum ac ſubditos & parochianos ſuos eis in præſenti ut præmittitur adhærentes, contra privilegia, exempcionem & appellationes prædicta in eorum magnum præjudicium gravare non ceſſat. Quare nobis idem abbas & conventus humiliter ſupplicarunt ut providere eis ſuper præmiſſis de oportuno remedio paterna dilectione curaremus. Quocirca diſcretioni tuæ per apoſtolica ſcripta committimus & mandamus, quatenus vocatis qui fuerunt evocandi, omnes & ſingulos cauſam vel cauſas appellationis ſeu appellationum hujuſmodi pro parte ipſorum abbatis & conventus & ſubditorum ſuorum parochianorumque eccleſiarum ſuarum ſibi adhærentium ad ſedem interjectas eandem, à gravaminibus & injurioſis proceſſibus factis & illatis per præfatum archiepiſcopum & alios ſuo nomine in ipſorum abbatis & conventus ſubditorumque parochianorum ac libertatum & exempcionis dicti monaſterii & membrorum ejus præjudicium ut præfertur; Necnon cauſam ſeu cauſas nullitatis dictorum proceſſuum & negocii principalis, cum omnibus dependentibus & emergentibus ab eiſdem quæ inter ipſos & archiepiſcopum feruntur, ſimpliciter & de plano ac ſine ſtrepitu & figura judicii auctoritate prædicta ſimul vel ſeparatim audias. Inhibens nichilominus auctoritate prædicta eidem archiepiſcopo prout fuerit rationis, ne ſuper præmiſſis interim in eorum abbatis & conventus ac juriſdictionis tuæ præjudicium aliquid per ſe vel alium ſeu alios indebite attemptare ſeu innovare præſumat, Ac cauſas prædictas omnes & ſingulas ſimul vel ſeparatim appellatione remota debito fine decidas, faciens quæ decreveris auctoritate noſtra per cenſuram eccleſiaſticam firmiter obſervari, non obſtante dicti *B.* prædeceſſoris noſtri qua cavetur ne judices à ſede apoſtolica deputati extra civitatem & dioceſim in quibus deputati fuerunt procedere, ac alii ſeu aliis vices ſuas committere, aut aliquos ultra unam diætam à fine ſuæ dioceſis ad judicium evocare præſumant; dummodo ultra duas diætas aliquis auctoritate præſentium non trahatur; quam aliis quibuſcumque Conſtitutionibus à prædeceſſoribus noſtris *Romanis* pontificibus editis, quæ tuæ poſſent in hac parte juriſdictioni aut poteſtati ejuſdem libero exercitio quomodolibet obviare; ſeu ſi prædicto archiepiſcopo vel quibuſlibet aliis conjunctim vel diviſim à ſede apoſtolica ſit indultum, quod excommunicari, ſuſpendi vel interdici vel extra ſeu ultra certa loca ad judicium evocari non poſſint per literas apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam ac de verbo in verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & qualibet alia dictæ ſedis indulgentia generali vel ſpeciali cujuſcumque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam vel totaliter inſertam tuæ juriſdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua cujuſque toto tenore habenda ſit in noſtris literis mencio ſpecialis.

Simon Ar. Archiep.

Et fuerunt iſtæ literæ apoſtolicæ eidem domino *Icherio* pro parte abbatis & conventus et ſubditorum ſuorum in vigilia ſancti *Michaelis* anno ſupradicto exhibitæ & præſentatæ. Quibus ſic præſentatis fuit idem judex cum inſtantia requiſitus ut in hujuſmodi negotio procederet, & dictum archiepiſcopum pro prætactis cauſis citaret proceſſurum. Et tunc dictus judex mandatis apoſtolicis obediens fecit eum citari per dominum *Aymericum* Rectorem eccleſiæ ſancti *Juliani Londoniæ.*

Pars vero archiepiſcopi fictitie propoſuit recuſare, enervare et declinare ſi qua vix poſſet juriſdictionem dicti Judicis, talem materiam prætendens ſuſpectivam, videlicet quod idem *Icherius* eſſet annualis penſionarius pro noſtris negotiis et auxiliis inpendendis et conſiliarius ſpecialis nimiſque propicius & favens. Dixerunt eciam per ipſum, quod idem *Icherius* publice comminatus fuit quod archiepiſcopus ſub pœna capitis ſui ſuccumberet. Item quod ad locum privatum minus inſignem & ad quem eidem archiepiſcopo, niſi per loca inhoneſta, indecentia et turpia nullus patebat ingreſſus ſeu acceſſus, et per quem ipſum archiepiſcopum attenta ipſius dignitatis excellentia non deceret tranſire, ad judicium fecit evocari. Hæc & alia mentientes ſimulavit eum dixiſſe, propter quæ ad alios arbitros conſulto papa idem archiepiſcopus nititur convolare. Cujus rei cauſa iterum mittitur procurator abbatis ad curiam *Romanam*, dominum papam informans ſub tali tenore.

Edw. III. Rex.

« *SIGNIFICAT* & exponit ſanctitati veſtræ procurator religioſorum prædictorum, quod idem archiepiſcopus in contemptum ſanctitatis veſtræ & ſedis apoſtolicæ inbullavit dominum *Icherium* prædictum coram rege, comitibus, baronibus & prælatis, in pleno parliamento, cujus bullæ ſumma eſt. Archiepiſcopus *Cantuarienſis* conqueritur de magiſtro *Icherio de Concoreto* qui ſe prætendit nuncium domini papæ in *Anglia*, quod in contemptum regis, comitum, & prælatorum *Angliæ* citavit ipſum in parliamento exiſtentem quod compareret perſonaliter coram ipſo reſponſurus ſuper quibuſdam articulis ad coronam regiam & non ad forum eccleſiaſticum ſpectantibus; unde petit idem archiepiſcopus prædictum *Icherium* tanquam reum læſæ majeſtatis regiæ puniri, & ne de cætero contra archiepiſcopum procederet per literas regias ſibi prohiberi. Unde pater ſanctiſſime ſtatim per aliquos nobiles de regno ad hoc per ipſum archiepiſcopum concitatos acclamatum fuit ipſum *Icherium* debere à regno proſcribi; ſet tanto clamore per dominos *Wyntonienſem*, *Wygornenſem* & alios epiſcopos ſedato, maturiori conſilio deliberatum fuit, ut ipſe *Icherius* ad diem ſequentem vocaretur ſuper ſibi per archiepiſcopum obiciendis reſponſurus. Quo in craſtino comparente, *Icherius* reſpondit quod non citavit archiepiſcopum in parliamento nec fecit citari, ſet in dioceſi *Ciceſtrenſi*, & ſuper hoc protulit certificatorium epiſcopi *Ciceſtriæ* qui eundem archiepiſcopum de ſuo mandato citaverat. Nec fecit eum citari ſuper articulis ad coronam regiam ſpectantibus, ſet ſuper juramento fidelitatis violato quod veſtræ ſanctitati præſtiterat, multaſque alias cauſas citationis legitimas ibidem adiciendo: unde dixit, quod rex non potuit nec debuit ſibi prohibere quin contra archiepiſcopum ſuper illis procederet, eo quod rex non fuit conditor canonum neque corrector. Hæc omnia idem archiepiſcopus ſibi male conſcius in contemptum ſanctitatis veſtræ committere non expavit in gravem injuriam & præjudicium monaſterii veſtri, quæ quidem ſunt in partibus multum notoria, & de prædictis idem archiepiſcopus publice diffamatus. Item pater quod dicit quod in loco inhoneſto non tuto: Salva ſanctitate veſtra non eſt verum, nam in civitate *Londoniæ* quæ eſt civitas inſignis, & in qua idem archiepiſcopus tenet curiam ſuam metropoliticam, & hoſpitium ejuſdem domini *Icherii* quaſi in medio ejuſdem civitatis & unum de honorabilibus & majoribus hoſpiciis civitatis prædictæ. Item de ſuſpectione allegavit, quod falſum eſt, nam abſit quod ille exiſtens apoſtolicæ ſedis ſervus eſſet clericus vel penſionarius alicujus. Immo omnia ſupradicta fruſtratorie ſunt propoſita ad inpediendum proceſſum. Quare ſupplicat procurator prædictus, quatinus dignemini dicto abbati & conventui de oportuno remedio providere, & prædictum archiepiſcopum & alios in prædictis culpabiles taliter corrigere & punire quod ſit cæteris in exemplum.

Unde idem papa talibus querelationibus intellectis & animo ponderatis, & de ſubterfugiis & delationibus archiepiſcopi per procuratores domini *Icherii* & abbatis ſufficienter informatus, eidem *Icherio* prædictam cauſam juſſit executioni demandare.

Igitur dictus Judex conſiderans quod appellationibus frivolis, falſis, fictis, abuſotiis nec juſticia deferat nec ſit à Judice deferendum, præſertim ubi Judici manifeſte apparet quod ex malicia proponuntur, & procuratori archiepiſcopi tunc præſenti ſignificavit, quod voluntatis eſt ſummi pontificis & etiam ſuæ intentionis, in eadem cauſa finaliter procedere, & ipſum archiepiſcopum uſque ad deciſionem ejuſdem per citationes ad judicium evocare, inhibendo eidem archiepiſcopo ne appellationibus & ſuis frivolis objectionibus quicquam per ſe vel alium ſeu alios attemtari faciat in præjudicium juriſdictionis ſuæ & hujuſmodi cauſæ cognitionis. Quam inhibitionem dixit in hunc modum: *Simon M. Archiep.*

« *NOS* auctoritate apoſtolica nobis in hac parte commiſſa inhibemus domino *Cantuarienſi* archiepiſcopo, officialibus ac commiſſariis ſuis, ac etiam abbati & conventui, ne aliquid in præjudicium juriſdictionis noſtræ in cauſa hujuſmodi per ſe vel alium ſeu alios faciant vel attemptent, nec nos in cognitione cauſæ hujuſmodi vel proceſſibus ejuſdem inpediant ſeu perturbent quovismodo.

§. 2. *Tormentum de* Slyndone.

ANno Domini M. CCC. xxx. die S. *Benedicti* frater *Thomas de Natindon* procurator abbatis & conventus, dominus *Aymericus de Rogeſio* rector eccleſiæ ſancti *Juliani Sarlatenſis* dioceſis, *Thomas Mancel* notarius publicus, & alii præcepto Judicis antedicti acceſſerunt ad manerium archiepiſcopi de Slyndon *Ciceſtrenſis* dioceſis ad citandum ibidem archiepiſcopum ad certos actus ad procedendum coram prædicto judice. Qui quidem frater *Thomas* & *Aymericus* dixerunt, quod cum vellent exequi mandatum apoſtolicum eis injunctum in aula dicti manerii fere l. homines de familia dicti archiepiſcopi in eos cum gladiis & fuſtibus irruerunt; & ipſum *Aymericum* verberaverunt graviter, & letaliter in diverſis locis ſui corporis vulneraverunt, & iſtis malis non contenti, ipſum ceperunt & nudum ſpoliaverunt, & ſic nudum in compedibus pedibus ligatum & manibus retro atrociter diſtrictis carceri manciparunt, & nudum cum quadam corda per pectus præcinxerunt, & cum uno baculo cordam qua ipſum præcinxerant tam graviter extorſerunt in tantum quod exalare ſpiritum omnimodo ſperabatur, feceruntque caput ſuum radere ne presbyter videretur; & adhuc præmiſſis tormentis non contenti ſuper ipſum nudum ad terram nudam ſic ut præmittitur incarceratum fere vj. galones aquæ frigidæ infuſerunt, ipſumque in tormentis hujuſmodi per unam noctem & amplius tenuerunt, & præmiſſis non contenti magiſtri *Thomæ Mancel* notarii publici dextrum brachium in duobus locis fregerunt, & in diverſis locis ſui corporis eum graviſſime vulneraverunt. Dictuſque frater *Thomas Natindon* videns ſibi mortis iminere periculum equeſter timidus profugit ab eis. Maliſici vero cum utheſio & cornubus uſque ad quoddam manerium domini *Henrici de Percy* Pettewarth nomine eum equeſtrem & voce clamoſa proſequentes eum per triduum in carcere detinuerunt, tandem illius libertatis præſidio adjutus manus eorum evaſit in nomine Domini. Et eodem anno in craſtino inventionis ſanctæ Crucis fuit hoc factum apud Slyndon coram domino Papa & Cardinalibus publice in Conſiſtorio propoſitum per magiſtrum *Blaſium* advocatum noſtrum ſatis elegantet

An. Dñi 1330.

Edw. III. Rex.

ganter & plane. Quibus auditis, dominus Papa in iram converſus agitando caput ſuum dixit, Nos aſtringimur ſtare unicuique æqua lance ad juſtitiam; Iccirco quia factum eſt tam notorium in illis partibus de hujuſmodi commiſſis purgatio ſibi denegari non debet, quam purgationem ſi conſequi non valuerit, condigna pœna pro ſuis demeritis in caput ſuum juſtum eſt redundare.

Juramentum archiepiſcopi de excuſatione ſceleris.

SYMON *permiſſione divina* Cantuarienſis *archiepiſcopus totius* Angliæ *primas. Nunciato nobis per Cancellarium noſtrum quod dudum ſcilicet* xij. *kal. Aprilis quidam frater* Thomas de Natyndon *cum quibuſdam ſuis complicibus quorum nomina ignoramus, armis tam defenſivis quam aggreſſivis munitis, manerium noſtrum de* Slyndon *contra voluntatem & prohibitionem Janitoris noſtri ingrederetur, &, nobis exiſtentibus in camera noſtra gravi infirmitate detentis, diceret ſe velle modis omnibus nobis alloqui, & dicto ſibi reſponſo quod loquendi nobiſcum propter infirmitatem noſtram acceſſus ad nos patere ſibi non potuit ea vice, & propter hoc dicto monacho turbato & tam ipſo quam complicibus ſuis ac . . buſdam aliis familiaribus noſtris in verbis contumelioſis prorumpentibus hinc & inde, tandem duo ex complicibus memoratis, extra portam dicti manerii vulnerati extiterunt & etiam areſtati, præfatuſque monachus ad ſectam & inſtanciam quorundam quos ſimiliter ignoramus apud* Pettesworthe *in libertate domini* Henrici de Percy *captus extitit & areſtatus, Juramus ad hæc ſancti Dei evangelia per nos corporaliter tacta & viſa, quod hæc facta vel eorum aliquod nullatenus approbamus nec rata vel ratum habemus, immo ea & eorum quodlibet penitus deteſtamur: Sic Deus nos adjuvet & hæc ſancti Dei evangelia.*

Item idem archiepiſcopus omnes culpabiles ejuſdem facti à domo ſua & à familia amovit nullatenus ad eum reverſuros. Hoc autem fecit ut hoc ſcelus poſſet penes dominum *Iberium* innocenter tranſire ad reformandam bonam famam per iſtum exceſſum in curia *Romana* & in *Anglia* denigratam.

Teſtes producti pro parte Archiepiſcopi.

Procurator ſuus intendit probare famam publicam fuiſſe & eſſe in civitate & dioceſibus *Cantuarienſi, Londonenſi, Cicestrenſi, Lincolnienſi, Eboracenſi,* & in tota provincia *Cantuarienſi* in regno *Angliæ* & in curia *Romana* quod dictus archiepiſcopus à x. xx. & xxx. annis, & citra, & ultra, & eſt homo honeſtæ converſationis & bene morigeratus. modeſtus atque manſuetus, humilis & benivolus, & pro tali, & per tanta tempora ſuit habitus & reputatus, & in toto regno *Angliæ* reputatur. Et ad idem probandum Epiſcopi *Londonienſis, Lincolnienſis, Wygornenſis, Carleolienſis, Nordwicenſis, Cicestrenſis, Sareſberienſis,* & *Elienſis,* quilibet per ſe ſcribunt in hunc modum:

UNIVERSIS præſentes literas inſpecturis vel etiam audituris Stephanus *permiſſione divina* Londonienſis *epiſcopus ſalutem. Odor ſuaviſſimus bonæ famæ qua venerabilis pater dominus* Simon *Dei gratia* Cantuarienſis *archiepiſcopus exigentibus ſuæ probitatis meritis extollitur & laudatur* Anglicanam *regionem perfundit, ipſum namque dominum* Simonem *innocentia vitæ, ſcientia, puritate conſcientia fulgentem univerſaque morum honeſtate præclarum nimirum narrat & prædicat vox communis, ut qui tanti decoris nitor eo clarius eluceſcat quo in communiorem deductus fuerit notionem, oraque loquentium iniquè à ſuis exinde detractionibus conticeſcant.*

Simon Ar. Archiep.

Inſuper producti fuerunt in teſtimonium ad reſtituendum eum in bonam famam & quod non præſtitit auxilium nec conſilium nec favorem in hujuſmodi exceſſu apud Slyndon perpetrato, tam in dignitatibus conſtituti quam fratres & laici ſeculares numero xxxij. & hii omnes propter potentiam & indignationem archiepiſcopi aliter dicere non audentes vinculo perjurii ſcienter vel neſcienter ſe innodarunt.

Teſtes producti pro parte Abbatis.

Atteſtationes teſtium productorum ex parte abbatis per reverendum in Chriſto patrem dominum *Armandum* archiepiſcopum *Aquinenſem* contra archiepiſcopum *Cantuarienſem* ſuper infamia exorta contra ipſum occaſione eorundem exceſſuum, pro quibus idem archiepiſcopus *Aquinenſis* fuit à domino Papa commiſſionarius, & cum idem archiepiſcopus *Aquenenſis* in hujuſmodi negotio plene fuiſſet inſtructus ſic ſcripſit Papæ.

Sanctiſſime pater ſicut in Conſiſtorio fuerat propoſitum pro parte Abbatis & conventus S. Auguſtini *& etiam tanquam res notoria ad aures ſanctitatis veſtræ devenit, quod archiepiſcopus* Cantuarienſis *tam enormiter exceſſit, vel officiales & familiares ſui, ipſo ſaltem audiente & forſan vidente, ſciente, audiente, vel ſcire valente & non prohibente, licet prohibere de facili & ſolo verbo potuiſſet, non ſine magno ſanctitatis veſtræ & apoſtolicæ ſedis contemptu, & in magnum præjudicium & jacturam abbatis ſupradicti ſanctitati veſtræ immediate ſubjecti &c. Igitur producti fuerunt teſtes in atteſtatione Abbatis* xxiv. *& ſi iſta cauſa in* Anglia *potuiſſet terminaſſe, de facili archiepiſcopi numerum triplicaſſent. Et hi omnes ſigillatim adjurati & diligenter examinati ſuper infamia prætacta dixerunt, quod idem archiepiſcopus de ipſis exceſſibus in partibus illis eſt publice & notorie diffamatus. Et dixerunt, quod eſt publica vox & notorium, quod idem archiepiſcopus prædictos exceſſus fieri mandaret, & tempore quo prædicti exceſſus commiſſi fuerunt ſciret & audiret eos committi, & prohibere poſſet ſi vellet, & hoc de facili; & quod juxta cameram in qua tunc erat idem archiepiſcopus dicti exceſſus fuerant commiſſi, & ſuper hoc eſt notorie diffamatus à clericis & laicis quaſi in toto regno* Angliæ. *Dixerunt etiam, quod cum quidam frater* Thomas Natindon *procurator abbatis ſupradicti legeret ſcriptum citacionis in aula dicti manerii, quidam ſcutifer venit ad eum & dixit, Domine* Thoma *quid facitis? & reſpondit. Facio quæ incumbunt pro jure eccleſiaſtico. Et ſcutifer reſpondit. Et ego timeo quod tu morieris. Et monachus reſpondit, Licet moriar ego proſequar jura eccleſiæ noſtræ. Dixerunt etiam quod ipſe mandavit exceſſus committi eoſdem, pro eo quod cum alii epiſcopi denunciarunt de die in diem hujuſmodi malefactores eſſe excommunicatos, ipſe nunquam voluit eos vel aliquem illorum denunciare.*

Igitur

Edw. III. Rex.

Igitur habita circa præmiſſa atteſtatione hujuſmodi, & ea ut decuit in medium producta & in forma juris ſufficienter examinata & ponderata, idem dominus *Aquenenſis* Judex in hac parte per apoſtolicum deputatus, propter ſua perpetrata ipſum *Cantuarienſem* archiepiſcopum excommunicavit, & taliter innodatum mandari denunciavit.

Dum vero iſta negocia agebantur ſic in curia *Romana*, *Icherias* Judex in *Anglia* contra eundem archiepiſcopum continuos fecit proceſſus, unde tranſmiſit archiepiſcopo poſitiones de omnibus injuriis abbati & conventui ſancti *Auguſtini* per ipſum temporibus diverſis injuſte illatis, præcipiens ſub pœna juris reſpondere ad univerſa, & eciam obicere ſi poſſet, per unum notarium & miniſtrum; Qui miniſter illas optulit & eidem dixit. « Pater reverende dominus *Icherius* Judex veſter competens per ſedem apoſtolicam deputatus paternitati veſtræ tranſmiſit iſtud mandatum, & vos interrogat ſuper contentis in eodem & monet vos & jubet ſub pœna juris, quod vos reſpondeatis eiſdem. Et ille reſpondit, « In nomine domini. Tunc denunciatum fuit ſibi, quod ſtatim rediret ad recipiendum reſponſionem. Tunc archiepiſcopus dixit. Ponimus verba noſtra in ore iſtius officialis noſtri, qui ait, « Dominus meus archiepiſcopus in iſta cauſa non conſentit in dictum dominum *Icherium* tanquam in Judicem ſuum pro eo quod ab ipſo appellavit, & ideo non tenetur reſpondere hiis poſitionibus ſibi oblatis, ſet ab gravamine ſi neceſſe ſit infra tempus juris debet appellare. Cujus reſponſione accepta, idem dominus *Icherius* mandavit citari archiepiſcopum in hunc modum:

Reverendis in Chriſto patribus dominis Dei gratia Epiſcopo Ciceſtriæ *& Abbati de* Waltham *ac religioſo viro Priori de* Lewes Londonienſis *&* Ciceſtrenſis *dioceſis*, *Rectori eccleſiæ ſancti* Juliani Carlatenſis *dioceſis*, Icherius *de* Concoreto *canonicus* Saresbterienſis *domini noſtri Papæ & apoſtolicæ ſedis in* Anglia, Scocia, Wallia, *&* Hibernia *nuncius ac Judex unicus in omnibus & ſingulis cauſis appellationum pro parte religioſorum virorum ſancti* Auguſtini *ſubditorum parochianorumque eccleſiarum ſuarum ſibi adhærentium ad ſedem apoſtolicam interjectarum contra reverendum patrem &c. Auctoritate apoſtolica qua fungimur in hac parte, vos dominum epiſcopum cum reverentia qua decet requirimus & monemus ſub obedientia qua ſedi apoſtolicæ tenemini nichilominus injungentes, ac vobis abbati &c. & veſtrum quemlibet ſub pœna excommunicationis quam in vos & veſtrum quemlibet canonica monitione præmiſſa exnunc prout tunc extunc pro nunc ferimus in hiis ſcriptis niſi feceritis quod mandamus, diſtricte præcipimus & mandamus, quatinus vos vel duo aut unus veſtrum qui primo fuerit requiſitus vel requiſiti ita quod alter alterum non expectet nec alter pro altero ſe excuſet, ſet qui primo fuerit requiſitus hujuſmodi mandatum noſtrum ſecundum ejus continentiam viriliter exequatur vel exequantur indilate. Receptis præſentibus ad dictum dominum archiepiſcopum ſi ad eum vobis tutus videatur acceſſus, accedatis, ſin autem, publice in ejus eccleſia* Cantuariæ *vel curia auctoritate noſtra citetis legitime quod compareat &c. Intimantes eidem, quod ſive venerit ſive non, in dictis cauſis & negociis procedemus prout juris fuerit, ejus abſentia vel contumacia in aliquo non obſtante.*

Simon M. Archiep.

Anno ſupradicto comparuit pars religioſorum, & accuſavit contumaciam ejus, & petiit ipſum contumacem pronunciari. Peciit eciam, attemptata per ipſum archiepiſcopum irritari ſeu irrita eſſe & fuiſſe pronunciari. Peciit eciam quod monitiones & vocationes & alia mandata Judicis eidem archiepiſcopo dirigenda dirigantur ad eccleſiam ſuam metropoliticam ibidem exequenda, præſertim cum pars ipſa propter metum mortis qui cadit in conſtantem virum, ad dictum patrem pro execucione facienda accedere non audeat. Petiit eciam ipſos à ſentencia excommunicationis per ipſum in ipſos lata poſt appellationem & contumaciam ad cautelam abſolvi. Et quia iſta petitio religioſorum notam ſapuit veritatis, dictus Judex per ſuos actus ſequentes auctoritate ſuæ Juriſdictionis legitime approbavit. Anno igitur ſupradicto comparuit in Judicio *Londoniæ* in hoſpicio habitationis ſuæ frater *Stephanus de Hakenden*; & contumaciam dicti Archiepiſcopi quia ad nullam citationem comparuit nec aliquis pro eodem accuſavit, petens eum contumacem reputari, & petiit eum in cauſa concludi & haberi pro concluſo, & eidem archiepiſcopo diem aſſignari ad diffinitivam ſententiam audiendam. Et tunc dictus Judex poſt multas citationes tamen reputavit eum contumacem, & in hac cauſa eum concludit & habuit pro concluſo, & certum diem aſſignavit ad audiendam ſententiam diffinitivam. Iterum fecit eum ad maliciam ſuam convincendam per decanum *Cantuariæ* citari ad diffinitivam ſententiam audiendam, & quare ipſum in dampnis & expenſis legitimis prædictis Religioſis non debeat merito condempnari. Et cum non compareret nec aliquis pro eodem, dictus Judex reputavit eum contumacem & in ejus contumacia concluſit & clauſit cum dicto fratre *Stephano de H.* procuratore concludente & claudente & pro concluſo & clauſo decrevit eum haberi. Et ſedens pro tribunali ad jura reddenda, dictam diffinitivam ſententiam in cauſa hujuſmodi in ſcriptis protulit in hunc modum:

Sententia.

« In Dei nomine Amen. Univerſis præſentes literas &c. *Icherius de Conkereto* &c. Dudum ſanctiſſimus pater dominus *Johannes* divina providentia papa xxij. &c. ſignificarunt nobis dilecti filii abbas & conventus ſancti *Auguſtini Cantuariæ* & infra. Nos eundem dominum *Simonem Cantuarienſem* archiepiſcopum reputamus juſtitia exigente contumacem, & in ejus contumacia Dei & domini noſtri *Jheſu Chriſti* nomine invocato ejuſque ſacroſanctis evangeliis poſitis coram nobis, ut de vultu Dei noſtrum prodeat Judicium & oculi noſtri videant æquitatem, & ut dicti archiepiſcopi contumacia Dei præſentia inpleatur, habito ſuper hoc conſilio peritorum, nobiſcum eciam plena deliberatione omnibus diſcuſſis, propoſitis, productis & probatis, diffinitivam ſententiam in cauſis & negociis hujuſmodi in hiis ſcriptis proferimus, & in modum qui ſequitur & formam. In primis quoniam conſtat nobis per inſpectionem privilegiorum felicis recordationis *Romanorum* pontificum, & ſpecialiter *Bonifacii* papæ viij. eiſdem Religioſis & eorum monaſterio conceſſorum evidenter, dictos Religioſos cum omnibus membris ſuis, juribus & pertinentiis & perſonis ubicumque conſtitutis fore liberos & exemptos ab

« omni

Edw. III. Rex.

« omni dominio & poteſtate archiepiſcopi *Cantuarienſis* & quorumcumque Judicum ordinariorum, & ſoli *Romano* pontifici ſubjectos, ita quod nec idem archiepiſcopus jure metropolitico ſeu diocеſano aut legationis vel tuitionis prætextu quas in *Cantuarienſi* provincia habere ſe aſſerit, in prædictum monaſterium aut membra vel bona ad ipſos ſpectantia & quæ in poſterum ſpectarent, & in perſonas eis ſubjectas utpote libera & exempta & præfatæ ſanctæ ſedi immediate ſubjecta, poſſet nullatenus juriſdictionem aliqualem exercere, & quod per depoſitiones teſtium in cauſa hujuſmodi productorum probatum extitit evidenter, & dicti religioſi & prædeceſſores ſui in poſſeſſione exemptionis ſunt & fuerunt pacifice & quiete, ſcientibus & patientibus archiepiſcopis *Cantuarienſibus* per tempus & per tempora; Probatumq; eſt etiam, quod venerabilis pater dominus *Simon Cantuarienſis* archiepiſcopus plenam habuit noticiam exemptionis & privilegiorum loco & tempore competenti; unde deliberatione diligenti nobiſcum habita, dictos religioſos & eorum monaſterium, cum omnibus eccleſiis & membris ſuis & perſonis ſibi ſubjectis, in jure & poſſeſſione libertatis & exempcionis hujuſmodi, in hiis ſcriptis auctoritate apoſtolica nobis in hac parte commiſſa ſentencialiter & diffinitive pronunciamus tanquam ſufficienter munitos, fore tuendos & defendendos, & ab inquietatione dicti Archiepiſcopi ſuper præmiſſis ipſos abſolvimus, & eoſdem bene & legitime provocaſſe, archiepiſcopum vero male & inique proceſſiſſe, dictoque archiepiſcopo ſuper præmiſſis perpetuum ſilentium imponentes. Omnes vero proceſſus erga dictos Religioſos & eorum ſubditos factos & habitos per dictum archiepiſcopum officiales ſeu commiſſarios ſuos pronunciamus & declaramus ſentencialiter & diffinitive fore injurioſos & injuſtos, ſuaſque citationes vagas & incertas, ipſoſque proceſſus & excommunicationis ſententias ſi quæ occaſione ipſorum latæ fuerunt nullos & irritos, & quatenus de facto proceſſerunt caſſamus, annullamus & irritamus, dictoſque Religioſos pronunciamus & declaramus ſentencialiter & diffinitive à dictis injurioſis proceſſibus bene & legitime appellaſſe, & dictum archiepiſcopum & ſuos perperam & inique proceſſiſſe, dictumque archiepiſcopum in expenſis legitimis eiſdem Religioſis per hanc noſtram ſententiam diffinitivam condempnamus earum taxatione nobis in poſterum reſervata.

Die juridico ſequenti comparuit in Judicio procurator Abbatis dicens hac forma:

« Coram vobis domine Judex dicit pars Religioſorum, quod ipſi in dictis cauſis & negociis ac eciam propter ea & occaſione ipſorum graves expenſas & non modicas pro defenſione ipſorum contra eundem patrem neceſſarias fecerunt & appoſuerunt, in quibus dictus archiepiſcopus per vos extitit jam legitime condempnatus, quarum cognitio condempnationis & execucio ad vos dinoſcitur pertinere, dictorumq; religioſorum intereſt vos ſuper hiis informare. Quare petit dicta pars quatinus informatione per vos ſuper hiis recepta, quam offert dicta pars tam per teſtes quam per alias probationes legitime ſe facturam, ſecundum informationem ipſam expenſas prædictas habita ratione temporis à quo & per quod controverſia ſuper prædictis mota extiterat per vos taxati, & juxta taxationem hujuſmodi juramento à parte ſuper hiis præſtito & recepto, condempnationem veſtram de expenſis hujuſmodi legitime factam executioni debitæ demandare & exequi cum effectu.

Simon M. Archiep.

Igitur anno ſupradicto ſcilicet M. CCC. xxxiv. kal. Decembris idem Judex dedit in mandatis Priori ſancti *Gregorii Cantuariæ* quod citaret archiepiſcopum in ſua eccleſia *Cantuariæ* ut proxima die poſt feſtum ſanctæ *Luciæ* ſi feriata non fuerit ob honorem Dei, alioquin die proxima ſequente non feriata, compareret *Londoniæ* in hoſpicio habitationis ſuæ per ſe vel procuratorem idoneum, coram ipſo *Icherio* viſurum & auditurum taxationem expenſarum prædictarum. Intimando eidem, quod ſive venerit ſive non, ad dictam taxationem procederet ejus abſentia vel contumacia in aliquo non obſtante.

Examinatio teſtium ſubſcriptorum facta per Priorem ſancti Gregorii Cant. *dicti domini* Icheril *in hac parte commiſſarium per partem religioſorum productorum in eccleſia ſancti* Pauli Cantuariæ.

Receptio atteſtationum in condempnatione expenſarum.

Procurator religioſorum dicit & probare intendit, quod ipſi in dictis cauſis & negociis & occaſione ipſorum & propter ea à tempore & per tempus litis ſeu controverſiæ ſuper hiis motæ inter partes prædictas expenſas neceſſarias fecerunt, quæ ſecundum verum compotum ad M. CC. x. li. ſe extendunt & ultra, perhendinationibus clericorum minime computatis quas pars Religioſorum relinquit arbitrio judicantis.

Item *Galfridus Barown* clericus ætate xxxiv. annorum & amplius juratus, examinatus & requiſitus expoſito ſibi articulo ſupradicto quantum ſciat, credat vel æſtimet quod dicti Religioſi expendiderunt in lite, cauſis & negociis & ob ea motis contra archiepiſcopum ſupradictum, dicit, quod mille ducentas & x. li. Idem requiſitus per quod tempus tantam ſummam pecuniæ expendiderunt, dicit, quod menſe Marcii nunc proximo venturo erunt tres anni elapſi quod dicti religioſi per archiepiſcopum inquietati ad ſedem apoſtolicam appellarunt, & tunc primo incipiebant ſumptus apponere, & in hujuſmodi ſumptibus hucuſque perſeverarunt. Requiſitus in quibus perſonis & rebus tantum expendiderunt; Dicit, quod diverſis dominis & juris peritis tam in curia *Romana* quam in *Anglia*, procuratoribus, advocatis, conſiliariis, notoriis publicis, ſcriptoribus, promotoribus, & teſtibus in dictis cauſis & negociis productis, Nunciis quoque ad curiam *Romanam* euntibus & redeuntibus, illic ſtantibus & in aliis gentibus in dicta cauſa laborantibus, ac cibis & potibus, & in aliis victualibus neceſſariis dictam cauſam tangentibus. Requiſitus qualiter ſcit quod tanta pecunia in dicta cauſa ſit expenſa; dicit, quod vidit, audivit & perſonaliter interfuit & propria manu inde compotum ſcripſit ubi dicta pecunia in multis parvis ſummis ſimiliter & magnis per multas vices quaſi innumerabiles tam in auro quam in argento expenſa, hominum ſupradictorum ſtipendia, penſiones, ſalaria exiſtebant ſoluta, tradita & liberata. Et dicit ſimiliter quod ære alieno ob dictas cauſas adhuc multipliciter onerantur & gravantur, & ad mul-

taa

Edw. III. Rex.

tas penſiones & ſalaria tenentur penſionariis quos occaſione dictæ litis de novo nunc tenent pro eorum perpetuo, quos alias non tenerent. Et dicit quod ob dictam cauſam dominus *Johannes Mankſel* doctor ſacræ paginæ monachus dicti monaſterii in curia *Romana* in proſecutione dictæ cauſæ laborans diem ſuum ibidem clauſit extremum ad magnum dicti monaſterii dampnum & ſumptus graviſſimos.

Frater *Ricardus de Cant.* theſaurarius ætate lxiij. annorum concordat cum *Galfrido* ſupradicto; hoc addito, quod de dicta tota ſumma ſterlingorum ipſe ſolvit de theſauraria propriis manibus DCC.li. & amplius occaſione ſupradicta.

Frater *Petrus de Wrotenham* monachus ætate xxxv. annorum & amplius concordat per omnia cum *Galfrido*, hoc addito, quod propriis manibus de dicta tota ſumma C. libras ſterlingorum liberavit.

Thomas Catour ætate al. annorum & amplius juratus concordat cum *Galfrido*; hoc addito, quod per manus ſuas magnam ſummam pecuniæ prædictæ expendidit, & inde compotum ſcripſit & reddidit. Et in hujus rei veritatem fuerunt adhibiti multi alii teſtes in teſtimonium præmiſſorum. Atteſtatione iſtorum per dominum *Icherium* Judicem à Priore ſancti *Gregorii* ſic recepta; hujuſmodi expenſas ad mille CC. & x. libras taxavit per archiepiſcopum dictis Religioſis ſolvendas.

§. 3. *Proceſſus de* Plumſted *verſus* Simonem Mepeham *archiepiſcopum.*

ANnis & temporibus ſupradictis cum idem archiepiſcopus jure metropolitico viſitando eccleſiam de Plumſted *Roffenſis* dioceſis in proprios uſus Abbatis & Conventus ſancti *Auguſtini* appropriatam comperuiſſet, & quod pro hujuſmodi appropriatione poſt multas citationes & latas ſententias dicti Religioſi non comparere prout nec debuerunt minime curarunt, idem archiepiſcopus omnes capellanos in eadem eccleſia in capella de Eſtwykham celebrantes, necnon parochianos eccleſiæ ejuſdem non legitime citatos nec convictos nec per contumaciam abſentes, omni juris ordine prætermiſſo, pro eo quod in viſitatione ſua quam in eadem dioceſi exercuit non comparuerunt, de facto perperam excommunicavit, & excommunicatos denunciavit, decano de Dartefoɼd demandando, quod præfatos capellanos & parochianos omnes & ſingulos in eccleſiis ſui decanatus excommunicatos eſſe & fuiſſe cum communicantibus publice & ſolempniter denunciaret. Inſuper idem decanus citavit eos inter cætera propoſitum quare pro ipſorum captione & incarceratione ſcribi non deberet regiæ majeſtati.

Temporibus ſupradictis commiſſarii archiepiſcopi & cauſarum auditores in eccleſia parochiali de Erhede pro tribunali ſimul ſedentes presbyteros & parochianos prædictos fecerunt publice præconizari, quibus præconizatis magiſter *Laurencius de Yford* clericus & procurator abbatis eiſdem dixit, Domini cavete; illi presbyteri quos facitis proclamari ſunt dominis abbati & Conventui ſancti *Auguſtini Cantuaria* adhærentes, & hodie mane in præſencia notarii adhæſerunt. Illi autem expreſſe dixerunt ſe velle eiſdem & ſuis provocationibus & appellationibus adhærere. Cui unus eorum reſpondit, Ipſi bene fecerunt. Et ſtatim Cancellarius archiepiſcopi omnes presbyteros & parochianos in ſcriptis excommunicavit, & magiſtro *Waltero Pycard* procuratori

Simon M. Archiep.

nomine Dominorum ſuorum aſſignavit diem ad reſpondendum quibuſdam compertis in viſitatione Archiepiſcopi. A quo quæſitum fuit quæ fuerunt illa comperta. Cui reſpondit; ſatis eis conſtabit in eventu, ſet hiis injuriis non contentus ſet gravamina gravaminibus accumulans, advocatos & tabelliones abbati aſſiſtentes pro defenſione ſua ſubtraxit & ab officio ſuo ſuſpendit. Propter quæ omnia ex parte Abbatis & parochianorum eccleſiæ ſuæ de Plumſted extitit appellatum. Quare petit procurator nomine dominorum ſuorum per vos domine Judex cognitione harum appellationum per vos ſufficienter recepta, pro conſervatione juriſdictionis veſtræ dicto archiepiſcopo & ſuis commiſſariis inhiberi faciatis, ne contra præmiſſa in præjudicium veſtræ juriſdictionis ſeu cauſæ cognitionis aliquid attemptent ſeu faciant attemptari quoviſmodo.

Igitur coram prædicto domino *Icherio* judice, certo die aſſignato ponit procurator prædictus, quod abbas & conventus monaſterii S. *Auguſtini* eccleſiam de Plumſted cum ſua capella *Roffenſis* dioceſis ſibi & monaſterio ſuo ab olim optinuerunt, & in præſenti optinent auctoritate ſedis apoſtolicæ canonice appropriatam.

Item quod eccleſia prædicta cum clero & populo & diu eſt & fuit ab omni poteſtate, juriſdictione & ſubjectione cujuſcumque archiepiſcopi *Cantuaria*, epiſcopi *Roffenſis*, officialium & commiſſariorum ſuorum quorumcumque auctoritate dictæ ſedis exempta & eiſdem religioſis pleno jure ſubjecta.

Item quod abbas dicti monaſterii per ſe & ſuos commiſſarios fuit in poſſeſſione exercendi omnimodam juriſdictionem in dicta eccleſia, ſcientibus archiepiſcopis & epiſcopis *Cantuarienſibus* & *Roffenſibus* & non contradicentibus ſet pacientibus, plene, pacifice & inconcuſſe.

Item quod abbas qui nunc eſt toto tempore ſuo fuit & eſt in præſenti in poſſeſſione exercendi præmiſſam juriſdictionem in omnes & ſingulos tam clericos quam laicos in dicta eccleſia celebrantes & commorantes.

Item ponit quod præmiſſa omnia publica ſunt & notoria in dioceſibus *Cantuarienſi* & *Roffenſi* & locis convicinis.

Item petit quod hæc omnia prætacta & oſtenſa poſſent verificari per diverſorum atteſtationes. Unde dictus Judex juſſit produci teſtes quos volebant in argumentum & certitudinem operis præſentis, & ad memoriam futurorum in ſempiternum.

Igitur producti fuerunt in teſtimonium præmiſſorum domini fratres *Thomas Poncy* theologiæ doctor, *Ricardus de Cant.* *Thomas de Natindon*, *Thomas Wyveliſburg*, & *Thomas Colwell* monachi, magiſter *Johannes de Schordwich*, magiſter *Laurentius Yford*, magiſter *Johannes de Grove*, & alii tam archidiaconi, rectores & vicarii quam alii ſeculares, numero juxta centum. Et cum idem archiepiſcopus iſtis atteſtationibus teſtium ſic receptis multociens & iteratis vicibus fuiſſet proclamatus & ad Judicium evocatus, nec per ſe vel procuratores comparere curavit, procurator abbatis & parochianorum coram dicto Judice pro tribunali ſedente archiepiſcopi contumaciam accuſavit, petens eum contumacem reputari & pronunciari, & in hujuſmodi negotio concludi & claudi, & imperpetuum eidem ſilentium inponi, & pro injuriis & vexationibus indebitis in expenſis & dampnis eiſdem parochianis merito

rito

Edwar. III. Rex. rito condempnari. Tandem comparuit in Judicio coram dicto domino *Icherio* Judice in hoſpicio habitationis ſuæ *Londonia W. Pycard* procurator ſupradictus, proponens & petens, quod cum dictus Judex in cauſa hujuſmodi procedens legitime ſententiam diffinitivam contra archiepiſcopum *Cantuarienſem* juſtitia exigente duxerit promulgandam, & eundem in expenſis legitimis verius dominos ſuos per eundem judicem condempnavit, quod fieret horum taxatio. Et tunc dictus judea ipſum *Walterum* interrogavit per ſuum juramentum ad ſancta Dei evangelia tunc corporaliter manu tacta quantum in hujuſmodi cauſis dicti capellani & parochiani neceſſario expendiderunt. Et reſpondit per ſuum juramentum quod ducentas marcas & amplius, & tunc dictus judex hujuſmodi expenſas ad dictas CC. marcas taxavit ſolvendas per dictum archiepiſcopum capellanis & hominibus ſupradictis.

§. 4. *Quod tenentes ſancti* Auguſtini *ad turnum vicecomitis non debent venire.*

An. Dñi 1330. ANno Domini M. CCC. xxx. erat iſtud breve directum *Rogero de Reyham* vicecomiti *Kantia* per *Galfridum Barown* pro tenentibus abbatiæ non veniendis ad turnum vicecomitis, niſi per unum hominem qui deferat turnum in hæc verba:

« *EDWARDUS* Dei gratia &c. Vicecomiti *Kancia* ſalutem. Cum celebris memoriæ dominus *Edwardus* nuper rea *Angliæ* pater noſter ad proſecutionem hominum et tenentium dilecti nobis in Chriſto abbatis ſancti *Auguſtini* de maneriis ſuis de **Menſtre** in *Thaneto*. **Chiſtelet**, **Sturre**, **Litleburn**, **Northburn**, **Lenham**, & **Plumſted**, ei per petitionem ſuam coram ipſo patre noſtro conſilio ſuo exhibitam, ſuggerentium quod Borgheſaldrus et quatuor homines de qualibet Borga eorundem maneriorum tempore quo ipſi ad turnos vicecomitis in eodem comitatu ad ea quæ ad viſum franci plegii contingunt præſentandum venerunt, et quendam redditum qui *turnus vicecomitis* nuncupatur ſecum detulerunt, & quod in quodam placito nuper in curia ipſius patris noſtri coram eo inter prædictum abbatem et *I. Malemeyns* de **Hoo** tunc vicecomitem ejuſdem patris noſtri per breve prætextu quarundam cartarum eidem abbati per progenitores noſtros conſideratum extitit, quod idem abbas et ſucceſſores ſui imperpetuum habeant viſum franci plegii et ea &c. in maneriis prædictis; per quod præſentationes et alia quæ ad hujuſmodi viſum pertinent de hiis quæ infra eadem maneria contingunt, in curia ipſius abbatis maneriorum prædictorum et non alibi fieri deberent; Et quod quidam vicecomes poſtea ipſos homines et tenentes nichilominus pro eo quod omnes Borgeſaldri cum quatuor hominibus de qualibet Borga ad dictos turnos vicecomitis poſt conſiderationem illam ad redditum illum deferendum non venerunt, ſicut ante dictam conſiderationem venire conſueverant, quamquam eundem redditum poſtea vicecomites ejuſdem comitatus per unum hominem à tempore conſiderationis illius miſerunt, graviter diſtrinxit. Comperto per recordum et proceſſum placiti prædicti (et etiam per quandam certificationem factam poſtea vicecomitis inde) in Cancellaria ipſius patris noſtri de mandato ſuo nuper facta, quæ coram ipſo et conſilio ſuo poſtea venire fecit, quod præfatus abbas viſum prædictum, et ea &c. in maneriis illis habere deberet, eidem vicecomiti tunc mandaſſet, quod diſtrictionibus quas fecit eiſdem hominibus et tenentibus ad veniendum ad turnum ipſius tunc vicecomitis per eoſdem Borgeſaldrum et quatuor homines de qualibet Borga ad prædictum redditum ibidem deferendum ſuperſederet omnino, et diſtrictiones eis ea occaſione factas ſine delatione relaxaret eiſdem; Proviſo ſemper quod redditus ille dicto patri noſtro in eiſdem turnis per unum hominem integraliter ſolveretur, ſicut ex parte ipſorum hominum et tenentium accepimus. quod tu ipſos ad veniendum ad turnos tuos per Borg. et quatuor homines de qualibet burga ad redditum illum tibi deferendum jam de novo diſtrinxiſti et adhuc diſtringis, in ipſorum hominum et tenentium diſpendium non modicum et gravamen, et contra tenorem mandati patris noſtri ſupradicti; ſuper quo nobis ſupplicarunt ſibi per nos de remedio provideri: Nos ad hoc quod in eiſdem recordo et proceſſu in Cancellaria noſtra jam exiſtentibus inter cætera continetur, quod hujuſmodi viſus franci plegii prædictis maneriis habendus in curia dictorum progenitorum noſtrorum necnon et ipſius patris noſtri allocatus fuit, et ad hoc quod ad dictam petitionem ipſorum hominum et tenentium per præfatum patrem noſtrum et concilium ſuum extitit concordatum, quod mandaretur vicecomiti de ſuperſedendo diſtrictionibus faciendis ad veniendum per Borg. et quatuor homines &c. ad præſentandum, et ad prædictum redditum deferendum; Et ad mandatum ipſius patris noſtri præfato tunc vicecomiti inde factum, ut prædictum eſt, conſiderationem habentes, nolentes præfatos homines et tenentes contra allocationes, conſiderationes, et mandata prædicta in hac parte indebite prægravari, tibi præcipimus quod diſtrictionibus quas facis eiſdem hominibus et tenentibus ad veniendum ad turnos tuos per eoſdem Borg. et quatuor homines de qualibet borga ad præſentandum et ad prædictum redditum ibidem deferendum, ſeu ad aliqua alia quæcumque ibidem facienda quæ in curia prædicti abbatis maneriorum ſuorum prædictorum & non alibi fieri debeant, ſuperſedeas omnino, & diſtrictiones eis ea occaſione factas ſine dilatione relaxes eiſdem; proviſo ſemper quod redditus ille nobis in eiſdem turnis per unum hominem integraliter ſolvatur &c. Simon M. Archiep.

Anno Domini M. CCC. xxxij. fuerunt quædam conſtitutiones editæ ſuper reformatione ſtatus monaſterii per dominum *Radulphum* abbatem anno ſui regiminis xxij. & inſertæ in martyrologio ut ab omnibus legerentur. Set mortuo abbate, ſcilicet anno ſecundo ſequenti priuſquam corpus ejus ſepulturæ traderetur, per quorundam & præſidentis capituli præceptum avulſæ fuerunt de martyrologio & igni combuſtæ propter illarum indebitas arctationes. An. Dñi 1332.

Cap. XXXVI.

§. 1. *Proceſſus pro* Petro de Dene.

ANno ſupradicto habitus eſt proceſſus in negotio fratris *Petri de Dene* qui extitit doctor

utriuſque

Edw. III. Rex.

utriuſque juris, presbyter beneficiatus curatus, & in eccleſiis cathedralibus *Londonienſi*, *Wellenſi*, & *Eboracenſi*, & in eccleſiis collegiatis de Southwell & Wymburne menſtre canonicus & præbendarius, tempore domini *Thomæ* abbatis Findon hujus monaſterii extitit defenſor & valens conductor. Tandem abſque culpa ſua, graviſſima perſecutione per mortem domini *Thomæ* Comitis *Lancaſtræ* ſuborta; & captione, incarceratione, ſtatus ſubverſione, bonorum omnium ſpoliatione ac etiam morte ei publice intenta per magnos nobiles & potentes quibus reſiſtere & contra quos ſe defendere non valebat, ipſe fugæ vel aliud ſuffragium non habens, hujuſmodi metu ductus in monaſterio iſto habitum monachalem aſſumpſit ſub domino *Radulpho* abbate anno Domini M. CCC. xxij. & anno abbatis prædicti xiij. ingreſſuſque religionem, ſtatim de tercia profeſſionem emiſit.

Modus ſui ingreſſus.

MAgiſter *Petrus de Dene* presbyter monaſterium ſancti *Auguſtini Cant.* eſt ingreſſus, non ut cæteri abſolute, ſet ſub multis conditionibus, modis & pactis per eum patenter expreſſis, & per eos ad quos ingrediebatur receptis & conceſſis, tam ante ingreſſum quam in ipſo ingreſſu; videlicet quod idem *Petrus* retinebat & retinere volebat domos ſuas quas conſtrui fecerat infra ſepta monaſterii & familiam ſecularem, ac etiam bona eroganda, expendenda, diſpendenda, & donanda pro ſua libera voluntate, & quod non teneretur cum monachis convenire in eccleſia, capitulo, refectorio, dormitorio, clauſtro, vel alibi ad dicendum divinum officium aut quicquam aliud faciendum; ſet liceret ei cum ſua familia in ſuis domibus die noctuque manere, ac orationibus, contemplationi, ſtudio & aliis honeſtis vacare, prout ſibi Dominus inſpiraret, & de ipſius *Petri* libera procederet voluntate. Hoc expreſſe adjecto, quod per habitus aſſumptionem, profeſſionem, moram quantumcunque diutinam aut quicquam aliud non intendebat aut volebat ſe ad ullam obſervantiam regularem quomodolibet obligare. Geſtabat vero habitum profeſſorum bene per decem annos, ſicque converſatus inter fratres monaſterii iſtius pacifice & quiete, fuiſſetque laudabiliter ac multipliciter ab eiſdem honoratus, & tam monachis quam ſecularibus jura canonica publice in ſcolis legendo per dies & annos ſuum conſilium cum abbate & ſenioribus tanquam principalis conſiliarius monaſterii communicaſſet, ſecreta & ardua ejuſdem negotia tractaſſet, cui etiam patebat libera facultas eundi & ſpaciandi intus & extra tempore competenti pro ſuæ libito voluntatis. Demum tamen idem *Petrus*, quod referre dolendum eſt, tantæ indulgenciæ & tam ſanctæ religionis propriæque ſalutis inmemor, audienſque hujuſmodi metum ceſſaſſe de quo ſupra fit mentio, vel ſaltem eſſe attenuatum, conſideranſque ſuum ingreſſum & profeſſionem ipſo jure nunquam in effectu tenuiſſe nec poſſe tenere, ſtatum & habitum ſecularem voluit reaſſumere, & hoc tam verbo quam ſcripto fecit abbati & conventui per vices intimare: ſet ipſe abbas & conventus ſuam cauſam ſiniſtranter deferentes, & eidem egrediendi licentiam denegantes, apoſtaſiam quæ ſequitur operatus eſt.

Simon M. Archiep.

Fuga Petri.

Anno igitur Domini M. CCC. xxx. die ſanctæ *Luciæ* virginis *Johannes de Bourn* rector eccleſiæ ſancti *Martini* invitatus fuit ad prandium per fratrem *R. Gatewik* infirmarium; & inter prandium idem *Johannes* ſurgens à menſa ſimulavit ſe habere officium examinarium conſiſtorii, & ivit ad cameram dicti domini *Petri de Dene*, & cum eo habuit diutius colloquium. Eodem die inter cœnam dixit *Petrus* famulo ſuo. Ego celebravi, Ego celebravi hodie, ſet non ero in ſtatu celebrandi craſtina die, & ideo non inpedias me à ſompno matutino. Solebat enim ſurgere media nocte & reddere quæ forent reddenda; & cum jam diu vigilatum eſſet, famulus ejus hoſtio non obſerato cubatum receſſit in alia camera, dimiſſo quodam *Willelmo Chauntelet* garcione cum domino ſuo. Et ante mediam noctem abjecto habitu monachi cum prædicto garcione clam receſſit, portantes ſecum vj. diſcos, vj. ſalſaria; & tranſierunt per ſelarium ſuum ad portam quæ ducit in gardinum Celerarii cujus ſeruram prius fregerant, & ſic tranſierunt uſque ad murum contra eccleſiam ſancti *Martini*, & projecto lapide per eundem ultra murum ſecundum prælocutionem *Iohannes* rector dictæ eccleſiæ, & *Georgius de Borne* frater ejus, & duo alii habentes ibi tres equos paratos appoſuerunt duas ſcalas ad murum abbatiæ, & duo ſcandentes ſederunt ſuper murum & attraxerunt aliam ſcalam, & depoſuerunt eam in gardinum ad dictum *Petrum*, quem ipſe cum garcione aſcendebat, murum tranſivit, quem ipſi quatuor aſſumentes levaverunt in equum, & deduxerunt eum per Bromden uſque ad domum *Georgii* prædicti ſub pacto inito cum prædictis ſub certo x. li. Cujus fuga comperta, miſſi fuerunt plures ad diverſa loca maritima & alibi ad inquirendum, & explorandum, & ſcrutandum. Et tandem compertum eſt quod erat apud Borne abſconditus in domibus *G.* & ſtatim illuc acceſſerunt ex conſilio *S. de Rippele*, *Ricardi de Cant.* & *Willelmi Reculver* qui erat tunc ſeneſcallus archiepiſcopi, & janitor abbatiæ. Multi de famulis abbatiæ etiam cuſtodierunt omnes exitus illius meſuagii per totam noctem in magno frigore. Die tercio ſequenti inquirebant, explorabant diligenter de loco ubi *Petrus* inveniretur. Tandem invenerunt eum in bungello canapis medio cautuloſe involutum. Et die ſequenti *Willelmus Reculver* aſſumptis pluribus de familia noſtra vocato burghſaldro & aliis vicinis ibidem, ratione ſuæ ballivæ frangere fecit hoſtia cum huthеſio & clamore; & invenerunt *Petrum* in habitu ſeculari, & duos garciones. Et capto *Petro* levatus eſt in equum, & dictus *W. Reculver* cum aliis multis duxerunt *Cantuariam*. Erat enim intentionis dicti *Willelmi* duxiſſe eum in libertatem archiepiſcopi uſque ad Maideſtane. Set cum veniſſet apud Hotchelle fratres *Nicholaus Dagh. Salamon*, & *Ricardus de Cant.* acceperunt prædictum *Petrum* invitis omnibus, & duxerunt eum ad monaſterium noſtrum inter veſperas die dominica cum multitudine virorum & mulierum copioſa; & prædictos ij. garciones cum diſcis & ſalſar. dimiſerunt apud *Borne Epiſcopi* poſitos in cippis. Et poſtea dicti garciones ducti ſunt per *Willelmum Reculver* ad Maideſtan, & ibidem carcerati cum diſcis & aliis inventis cum eis. Et *Petrus* ſic indutus manſit

Edw. III. Rex. manſit in camera Infirmariæ. Et ſtatim poſtea miſſi fuerunt per archiepiſcopum ad abbatem cum magna pompa domini *I. Cobeham*, *Werricus de Valuns*, *I. de Borne* milites, cum aliis viris & notariis in honore conſtitutis. Et quia abbas infirmabatur non fuerunt permiſſi intrare in cameram ſuam, niſi certæ perſonæ &, ſine notario,& depoſuerunt querelam ſub hiis verbis. Cum *Petrus de Dene* clericus eſſet apud Borne in domo *G.* per appellationem *T. de Findon* de pleg. proſequendo, *Willelmus Reculver* ſeneſcallus archiepiſcopi vocato Burgh. & vicinis, fracto hoſtio, idem *Petrus* ductus fuit apud *Cantuariam* per prædictum *Willelmum* ſeneſcallum; miniſtri tamen veſtri violenter prædictum *Petrum* contra pacem regis & libertatem archiepiſcopi rapuerunt, & prædictos duos garciones poſitos in cippis in manerio domini archiepiſcopi apud Borne cum diſcis, & ſalſariis, & aquareo argenteo, & centum quinque florenis aureis ſcrurati ſunt fugientibus cuſtodibus, & florenos ceperunt & aſportaverunt, & prædictum magiſtrum *Petrum* duxerunt ad ſanctum *Auguſtinum*. Et abbas reſpondit, quod invenit *Petrum* monachum ſuum & eum cepit ſicut ei bene licuit, & eum cuſtodit. De cæteris vero libenter reſponderet conſilio archiepiſcopi infra xij. dies. Quo die veniente; non præmunito abbate ſet omnino ignorante illi ſupranominati & plures in multitudine copioſa poſt prandium venerunt ad ſanctum *Auguſtinum* volentes loqui cum Priore et ſenioribus. Quibus in magna aula occurrentibus, milites prædicti querelam depoſuerunt, ut ſupra. Et reſponſum eſt per Priorem, Quod abbas qui eſt caput & ſuperior domus non fuit præſens, ſet conſulere eum vellet ſuper prædictis,& reſpondere archiepiſcopo rationabiliter; unde die ſanctæ *Agnetis T. Lincoll* ſeneſcallus abbatis dedit reſponſum domino *I. de Cobeham* et aliis de conſilio dicti archiepiſcopi non ad voluntatem eorum ſed ad rei geſtæ veritatem.

Poſtea epiſcopi *Wygornenſis* & *Norwycenſis* miſſi per regem et conſilium regni ad regem *Franciæ* venerunt *Cantuariam*, et tractatum eſt cum eis de negociis ſupradictis; videlicet de hiis quæ rangunt fratrem *Petrum de Dene*. Et audita & intellecta fuga, abjectione habitus et apoſtaſia, quæſivit epiſcopus *Norwicenſis* in quali habitu eſſet: et reſponſum eſt quod in tunica de burneto et almucia ſine cuculla. Qui conſulendo dixit, Secure cuſtodiatis eum, et omni via inducatur ut induat habitum et radatur, quod ſi noluerit nec induci potuerit, arctetur, et ſi habitum proiecerit vel diſcerpere voluerit, ligentur ei manus ne dedecus faciat habitui vel religioni, quia ſi vicecomes per breve regis de Replegiari peteret eum, et inveniret illum in habitu ſeculari, ſtatim invitis vobis caperetur & abduceretur. Et ſi invenerit eum in habitu monachali et raſum, non audebit vobis invitis et reclamantibus abducere quoquo modo. Et ſi rex voluerit quod coram eo compareat perſonaliter, mittantur duo diſcreti fratres cum eo qui ei oſtendant monachorum innocentiam, profeſſionem, ſtatum et ingreſſum et religionis honeſtatem. Igitur quinto kal. Febr. convocatis per Priorem xiij. de ſapientioribus monaſterii, tractaverunt de hiis quæ fuerunt conſulta per epiſcopos in camera Prioris: et unanimi conſenſu adierunt omnes cameram prædicti *Petri*, et ipſum in lecto invenerunt jacentem; et primo verbis dulcibus, mollibus, & ſuaſionibus pulſaverunt, et cum per vana verba et varias ambages protraherunt, aſpera et comminatoria rigide ſibi propoſuerunt ſecundum quod conſulta fuerunt per epiſcopos et alios regni majores; quod niſi gratis habitum indueret regularem, et permitteret ſe radi, invite facere cogeretur, et ſi neceſſe eſſet ligaretur. Quibus auditis, ſuſpirans dixit, Confido quod dominus abbas et vos me gracioſe tractabitis, faciam quæ conſulitis, & cum ſurgero ſi ſtare pedibus potero cucullam induam, & poſtea me radi permittam, & omnia quæ potero faciam. *Simon M. Archiep.* Et quia prius ante adventum ipſorum dictum fuit quod *Henricus de Valans* dixerat Priori & fratribus ſanctæ Trinitatis, quod ipſe vidit ſigillari in Cancellaria domini regis commiſſionem factam Comiti *Lancaſtriæ* quod ipſe caperet *Petrum de Dene* inviris abbate & conventu, & abduceret ad reſpondendum ſibi de theſauro quem aſportavit de theſauro fratris ſui & penes nos recondidit, unde territi & turbati graviter eramus, ſet epiſcopi dixerunt ſe non eſſe conſcios hujus commiſſionis; ſubſequenter dominus abbas diſpenſavit cum eodem *Petro* propter reſumptionem habitus, & tonſuram, carnem comedendo, & vinum bibendo. Miſſi fuerunt ſapientiores de conventu conſulentes eum quod reformaret conſcientiam ſuam propter apoſtaſiam, petendo abſolutionem, ut ſecurius poſſent confratres ſui communicari in divinis celebrandis & audiendis aliiſque colloquiis. Et reſpondit *Petrus*, Se non commiſiſſe nec incurriſſe excommunicationis ſententiam, ſet quod fecerat quoad reſumptionem abitus & tonſuram metu mortis fecit. Tandem rogavit, quod placeret abbati ipſum ad ſui conſolationem perſonaliter viſitare. Quo audito, venit abbas & habuit colloquium cum eo in capella Infirmariæ. Et poſtquam abbas intimavit ſibi apoſtaſiam, infamiam, & enormia dampna quæ monaſterio & religioni per egreſſum ſuum fecerat: *Petrus* reſpondendo cum protervia dixit, Se nunquam aliquid ulterius facturum niſi foret ſibi facta ſecuritas. quod honorifice, & ſuaviter, & gratioſe cum eo ageretur. Quo audito, abbas iterum ſubtraxit ei etiam carnium ita quod miniſtraretur ei ſicut in Refectorio. Poſtea tamen cum maxima inſtancia inducitur ad reformandam conſcienriam ſuam, ita quod confeſſus fuit ſe eſſe & fuiſſe monachum & profeſſum coram notariis. Et ſuper hoc fecerunt publicum inſtrumenum, cujus tenor talis eſt.

« IN DEI nomine Amen. Cum ego *Petrus de Dene* magnæ devotionis & affectionis optentu quas erga monaſterium S. *Auguſtini Cant.* ac religioſos viros inibi Domino famulantes gerebam, firmiter propoſuiſſem ſeculo renunciare, vitamque meam in melius commutare, Cumque poſtmodum hujuſmodi propoſitum meum ſicut ſpero Deo gratum complendo, ſanctam religionem in monaſterio prædicto intraviſſem, habitumque monachalem aſſumſiſſem, ac profeſſionem expreſſam feciſſem pure, ſponte, publice & abſolute in manibus venerabilis patris domini *Radulphi* abbatis monaſterii ſancti *Auguſtini*, & in præſentia conventus loci ejuſdem, ipſamque profeſſionem manu propria ſcriptam juxta Regulam beati *Benedicti* conceptam palam & publice emiſiſſem, oreque proprio legiſſem; necnon canonice ſic profeſſus inter confratres monaſterii prædicti diutius pacifice & quiete fuiſſem converſatus, & multipliciter ab eiſdem honoratus; demum tamen, quod dolentor refero, tantæ ac tam ſanctæ religionis pro-

Edw. III. Rex.

« priæque ſalutis inmemor, maligno inconſtantiæ « ſpiritu ſeductus, ingreſſum & profeſſionem hujuſ« modi dixi & aſſerui ex quibuſdam cauſis vanis & « ficticiis non tenuiſſe, ut ſic quæſito colore ad ſe« culum redire & habitum ſecularem reaſſumere « potuiſſem; & tandem laxatis habenis monachi « modeſtia & habitu religionis temere ac inpuden« ter abjectis, monaſterium ipſum latenter non abſ« que vicio apoſtaſiæ illicenciatus exivi, in illius cui « integritatem meam ſpontanea voluntate devovi, « gravem offenſam, quæ doleo, religionis obprobri« um, & ſcandalum plurimorum. Cum igitur lapſis « medela & delinquentibus venia ſi rite petantur de« negari non debeant, idcirco coram vobis venera« bili patre domino *Radulpho* abbate meo, totoque « conventu hujus ſacri cœnobii reatum meum, erro« res ac ſcelera contra ſtatum religionis & profeſ« ſionis meatum quomodolibet per me hactenus « prolata facta ſeu attemptata cum cordis amaritu« dine recognoſco, eaque deteſtando penitus abjuro, « profeſſionemque per me prius pure, expreſſe, ſponte « & abſolute factam, & abſque metu quovis pub« lice emiſſam fateor per præſentes veram, juſtam, « effectualem, ac canonicam, meque verum mona« chum veſtrum eſſe & fuiſſe, & eidem profeſſioni « ac religioni perpetuo obligatum, ipſaſque profeſ« ſionem & religionem quas eciam ab initio vali« das reputavi, approbo, gratifico & accepto, & « quicquid in contrarium prius in derogationem re« ligionis aut profeſſionis præmiſſis dixi, propoſui, « aſſerui, ſcripſi, ſeu publicavi, illud expreſſe revoco, « doleo quantum in me eſt penitus & deteſtor, vos « eciam reverendum patrem dominum abbatem « cum humili contritione requiro quatinus à ſenten« tia excommunicationis quam occaſione temerarii « receſſus incurri, me *Petrum* monachum veſtrum « abſolvere, habitumque meum michi retradere, « meque veſtræ ſanctæ congregationi redintegrare « dignemini intuitu caritatis; offerens me vobis, juri « ac regularibus diſciplinis in omnibus pariturum.

Iſtis ſic habitis, dominus abbas ad ſerenandum conſcientiam confratrum ſuorum mandavit talem cedulam legi in Capitulo.

« Nos *Radulphus* permiſſione divina abbas mo« naſterii ſancti *Auguſtini Cant.* omnibus & ſingu« lis confratribus noſtris notificamus, quod nos di« lectum nobis in Chriſto confratrem & commona« chum fratrem *Petrum de Denne* à ſentencia ex« communicationis, ſuſpenſionis ſeu interdicti, qua« tenus idem frater occaſione receſſus ejuſdem extra « ſepta monaſterii noſtri præter licentiam & volun« tatem noſtram, ſeu contra eam, ſeu contra bo« num obedientiæ vel regularem diſciplinam ordinis « ſancti *Benedicti* per ipſum contracti incurrebat, « in forma juris & ſecundum regulam ordinis noſtri « abſolvimus, & ſacramentis eccleſiæ reſtituimus, « & ipſum pro abſoluto & ſic reſtituto habemus & « reputamus. Vobiſque omnibus & ſingulis denun« ciamus & in virtute obedientiæ injungimus, quod « vos & quilibet veſtrum ipſum plene & canonice « abſolutum & reſtitutum habeatis & teneatis cum « effectu.

Sed *Petrus* adhuc inſtabilitate agitatus prælibatæ confeſſionis tranſgrediendo, conſiliis fautorum ſuorum inhærens, omni qua potuit via ut ad ſeculum rediret propoſitum dirigebat. Cujus varietatem abbas non ignorans, quantum ad communicationem ſecularium, & ne eſſet ei tam libera facultas in rebus ſuis diſponendis ad libitum, quovis vellet ſpaciandi tempore compertenti, cum amocione ſuæ familiæ ſuſpectæ grariam abbreviavit. Timuit enim abbas ne de libris & aliis jocalibus, puta de vaſis aureis & argenteis, & aliis multis ut patet ſuperius in teſtamento ſuo apud eum licite permiſſis propinquis & familiaribus ſuis, fieret diſtractio, & de eiſdem incompetens diſtributio. Unde idem *Petrus* ex præmiſſis omnibus ſentiens ſe eſſe gravatum, ſedem apoſtolicam appellavit, & per quendam falſum presbyterum nomine *I. Iacob* ex ſuggeſtione ejuſdem *Petri* impetrata erat bulla executoria directa domino *Ricardo Oxindenne* Priori eccleſiæ Chriſti, & magiſtris *Willelmo Renham* canonico S. *Pauli London.* & officiali *Cant.* pro executione facienda & terminanda in negotio ſupradicto.

Simon M. Archiep.

§. 2. *Executio Prioris ſanctæ Trinitatis pro eodem* Petro.

ANno igitur M.CCC.xxxj. octavo kal. Januarii præſentata fuit bulla Priori ſanctæ Trinitatis formam continens infra ſcriptam. An. Dñi 1331.

« *JOHANNES* epiſcopus ſervus ſervorum « Dei, dilectis filiis Priori ſanctæ Trinitatis & ma« giſtro *Willelmo Renham* &c. Conſtituti à Do« mino cunctis in juſticia debitores ad inpenden« dum illis juſticiæ complementum eam inploran« tibus officii noſtri debito exſolvimus ut tenemur, « afflictis quoque per ſqualorem cuſtodiæ carcera« lis, diuturnitate præſertim temporis, paternæ pie« taris affectu compatimur, cum ex cauſis poſſibili« bus juri concordibus ſi veritatis adminiculo ful« ceantur innocentia proponitur eorundem. Ex te« nore ſiquidem petitionis ex parte dilecti filii *Pe« tri de Denne* presbyteri *Ciceſtrenſis* dioceſis no« bis oblatæ collegimus, quod olim ipſe ante ſuſ« ceptionem ſacrorum ordinum & poſt in caſibus à « jure permiſſis famoſus patronus cauſarum extitit, « patrocinia & conſilia multis in jure cujus peritus « eſt præſtitit in partibus *Anglicanis,* ſtudendo præ « viribus prodeſſe cuique, & præcavendo alicui « non obeſſe. Set cum ipſe *Petrus* ratione cauſa« rum juris quæ in dictis partibus præſtitit, diverſo« rum & magnorum non tamen ob ſui culpam odia « incurriſſet, quæ ſibi mortis periculum rerumque « ſuarum exterminium veraciter minabantur, ut illa « evitare poſſet ac ſecuritatis remedio perfrui, cum « bonis ſuis ad monaſterium ſancti *Auguſtini Cant.* « recurrit, ibique ſumptibus ſuis multis domibus « jam conſtitutis, mox ibidem ſuſcepit habitum « monachalem, & extunc tercio die monaſticam « profeſſionem emiſit, non tamen abſolute ſicut cæ« teri dicti monaſterii monachi, ſet ſimulate ut per« ſecutorum ſuorum qui contra eum inflammati « erant propter hujuſmodi conſilia tyrannidem de« clinaret, nolens tamen in eodem ordine, hujuſmodi « metu ceſſante, ut monachus remanere, ſet pocius « ad ſeculum remeare, idemque ſemper ante hujuſ« modi religionis ingreſſum, & in eo & poſt illum « fixo gerens propoſito, prout expreſſe proteſtatus « fuit coram abbate & monachis dicti monaſterii, « quod retinebat & retinere volebat bona ſua tam « mobilia quam inmobilia diſpendenda, & admini« ſtranda & eroganda, necnon alia recipere & ha« bere & de ipſis pro ſua libera voluntate diſpo-

« nere

Edw. III. Rex. « nere ſicut prius, & in dictis ſuis domibus quas infra ſepta ipſius monaſterii conſtrui fecerat, manere cum ſua familia ſeculari, nec teneretur in eccleſia, capitulo, refectorio, clauſtro, ſeu alibi pro divinis officiis vel aliis quibuſcumque cauſis cum monachis ejuſdem monaſterii convenire, neque ſe quoviſmodo actibus monaſticis conformare; ſet libere manere in ſuis domibus antedictis; proteſtans eciam expreſſius, quod per hujuſmodi habitus aſſumptionem, profeſſionem, moram quantumcumque diutinam aut quicquid aliud non intendebat, nec volebat ſe quomodolibet obligare ad aliquam obſervantiam vel obedientiam regularem. Quæ omnia & ſingula tam ante dictum ingreſſum quam in ipſo & poſt eum fuerant expreſſe recepta, conceſſa & approbata per abbatem & monachos monaſterii prædicti. Sicque ſub dicto habitu monachali quem ſimilato geſtabat cum animo ad ſeculum redeundi permanſit cum ſeculari familia ſemper in ſuis domibus ſupradictis. Proceſſu vero temporis cum metus vehemens propter quem dictum monaſterium cum præmiſſis proteſtationibus ingreſſus fuerat ceſſaret, & ipſe cum ſuis bonis hujuſmodi præfato ſimilato habitu monachali dimiſſo vellet ad ſeculum remeare, id præſciens dictus abbas miſit ad eum Priorem clauſtralem dicti monaſterii coadunatis ſibi monachis, clericis & laicis, armatis, ut ipſum caperent, & dictis bonis ſuis ſpoliarent eundem, Qui ſiquidem Prior, clerici & laici de mandato ipſius abbatis manus injecerunt graviter & enormiter in eum temere violentas, ſcripturam appellationis ſuæ rapuerunt de ſuis manibus violenter, eumque auſu ſacrilego ceperunt, & de ſuis domibus & aliis domibus ejuſdem monaſterii carceres privatos fecerunt, alimenta ſibi neceſſaria ſubtraxerunt, ipſumque idoneo confiteri presbytero vel miſſam audire, ſeu eukariſtiam ſacram ſumere non permittunt, ſet potius portas & aditus domorum ſuarum obſtruxerunt ne ſibi abinde pateret egreſſus, aut ingreſſus ſuis benevolis ad eundem. Et adhuc idem abbas & conventus appellatione hujuſmodi vilipenſa ipſum detinet viliter carceri mancipatum, & ſibi appropriarunt bona ſua prædicta, eumque illis detinent ſpoliatum. Quare nobis ex parte dicti *Petri* fuit humiliter ſupplicatum ut provideri ſibi ſuper prætactis jacturis & afflictionibus ſuis adverſus dictos abbatem & conventum de oportuno remedio ex dictæ ſedis ſolita clementia dignaremur: Quia vero pro parte dictorum abbatis & conventus fuit ex adverſo expoſitum coram nobis, quod idem *Petrus* ſub teſtimonio cujuſdam inſtrumenti in noſtra præſentia exhibiti; quod publicum prima facie videbatur, confeſſus fuerat ſe nec vim, nec metum paſſum, ſet ab illis ſe fore liberum, ſeque prædicti monaſterii monachum canonice profeſſum, & quod fuerat proteſtatus ſe nolle à ſtatu ſuo monachali recedere, nec ipſum inpugnare, quodque ſuam profeſſionem hujuſmodi pure ſponte ac libere approbavit & ratificavit, & quod ſuis proteſtationibus ſuperius deſignatis & appellationibus emiſſis per eum vel alium ejus nomine ſuper hiis ſimiliter renunciaret, Nos volentes ſuper prædictis informatione tamen recepta primitus ſuper eis, de favore juſticiæ provideri, hujuſmodi ſupplicationibus benignius inclinati, diſcretioni veſtræ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus vos vel duo aut unus veſtrum ad dictum monaſterium accedentes perſonaliter, dicto *Petro* in ſtatu libertatis poſito, cum ipſo de prædictis, & utrum confeſſio, approbatio, ratificatio & renunciatio hujuſmodi quæ per eundem *Petrum* factæ fuiſſe dicuntur, & in inſtrumento deſignantur eodem, ſunt veræ, nec deviant à tramite veritatis, informationem recipere ſtudeatis. Et ſi per informationem reperitis confeſſionem, approbationem, ratificationem & renunciationem præfatas in dicto inſtrumento, ut præmittitur contentas à veritatis ſubſtantia deviare, præfatum *Petrum* auctoritate noſtra reſtitui faciatis priſtinæ libertati, ſibique liberam licentiam inpertiri ad dictam ſedem perſonaliter veniendi, & jus ſuum ſuper prædictis libere proſequi valeat apud eam, contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo. *Simon M.* Archiep.

Anno igitur Domini M.CCC.xxxij. x. kalend. Marcii. *Ricardus* Prior eccleſiæ ſanctæ *Trinitatis* miſit certos nuncios & fecit eos jurare, quod fidelem relationem facerent de eo quod eſſet eis commiſſum in negotio prædicto & de reſponſionibus ſibi datis, & tradidit eis talem formam. An. Dñi 1332.

RICARDUS *permiſſione divina &c. Literas apoſtolicas dudum recepimus ejus qui ſequitur tenoris*, *Johannes* epiſcopus ſervus ſervorum Dei &c. & infra. *Nos igitur Prior volentes ut tenemur prædictum mandatum apoſtolicum exequi reverenter, vobis domino abbati auctoritate apoſtolica nobis in hac parte commiſſa tenore præſentium intimamus, quod ſecundo die à die quo præſentes receperitis computando, die receptionis minime computato, perſonaliter erimus in corpore eccleſiæ veſtræ pro prædicto mandato apoſtolico exequendo, Domino concedente. Et ideo nos Prior, vos dominum Abbatem auctoritate ſupradicta monemus in virtute obedientia qua ſedi tenemini antedictæ, quatinus prædictum* P. *dictis die & loco coram nobis exhibeatis vel faciatis corporaliter exhiberi, ita quod ipſo* P. *in ſtatu libertatis poſito, poſſumus nos cum ipſo informari ſuper hiis de quibus & prout requirunt literæ apoſtolicæ ſupradictæ. Vobis eciam auctoritate apoſtolica & in virtute obedientiæ firmiter injungendo mandamus, has præſentes literas noſtras & omnia & ſingula in eiſdem contenta conventui veſtro notificetis, intimetis, & publicetis, vel hæc fieri faciatis; & ipſas literas perlegi coram eis, quodque conventui veſtro ac veſtris familiaribus & miniſtris inter vos moram facientibus diſtricte inhibeatis, ne quovis modo inpedimentum præſtent præſtarive procurent quo minus prædictus* Petrus *poſſit coram nobis exhiberi, & nos prædictum mandatum apoſtolicum libere et plene exequi ut tenemur.* Set iſtis nunciis non permiſſis accedere ad abbatem, & tali relatione facta Priori ſupradicto, ſtatim dixit, ſe velle ad præfatum monaſterium perſonaliter declinare pro prædicto mandato apoſtolico exequendo.

Igitur viij. kal. Marcii, ſcilicet die ſancti *Petri* in cathedra, idem Prior perſonaliter acceſſit ad præfatum monaſterium. Et cum ingrederetur clauſtrum, occurrerunt duo monachi eidem Priori ad hoſtium clauſtri, dicentes quod oporteret eum exire quia conventus fuit congregatus in capitulo. Et Prior dixit, quod venit ibidem pro mandato apoſto-

Edw. III. Rex. lico esequendo. Et prædicti monachi dixerunt, Quod recederet à clauſtro, dicentes quod conventus tractabat ſecreta in capitulo prout ipſe bene novit. Unde requiſivit illos & eis in virtute obedientiæ injunxit, quod irent ad conventum tunc in capitulo congregatum & notificarent eis cauſam adventus ſui, & quod vellet habere colloquium cum eis & tractatum pro mandato apoſtolico exequendo, & quod requirerent conventum, quod ob reverentiam ſedis apoſtolicæ placeret eis poſt ſecreta capituli expedita dictum Priorem in capitulo expectare, ita quod poſſet eis literas apoſtolicas intimare. Item, idem Prior requiſivit illos duos monachos, quod intimarent abbati cauſam adventus ſui, & quod placeret ſibi quod idem Prior poſſet habere acceſſum ad eum. Et reſponderunt, Quod non irent ad abbatem ratione nunciationis ſuæ ſet ſicut vicinus ad rogatum ejus, & reſponſionem abbatis libenter referrent. Quibus ſic factis redierunt una cum domino *Thoma Ponci* doctore theologiæ. Et idem *Thomas* reſpondit, Quod non potuit habere acceſſum ad abbatem propter infirmitatem qua tunc detinebatur. Et incontinenti injunxit domino *Stephano de Hakendon* Priori tunc præſenti, quod congregaret conventum ita quod poſſet mandatum apoſtolicum eis intimare. Et *Stephanus* Prior reſpondit quod voluit conſulere fratres ſuos, & receſſit; nec mora, rediit ad Priorem *Cant.* exiſtentem in clauſtro, ſic dicendo, Quod noluerunt parere ſibi tanquam executori mandati apoſtolici nec tanquam judici, nec conventum ad ipſius monitionem poſſe congregare. Quo viſo, idem Prior quaſdam monitiones protulit & injunctiones. Cujus tenor talis eſt.

In Dei nomine Amen. Nos Ricardus *Prior eccleſia* Cant. *monemus auctoritate apoſtolica nobis in hac parte commiſſa vos abbatem & conventum, & vobis in virtute ſancta obedientia qua ſedi apoſtolica eſtis aſtricti firmiter injungimus, quod corporaliter exhibeatis* Petrum de Dene *quem in veſtro monaſterio invitum detinetis, coram nobis die craſtina in corpore eccleſia veſtra, ita quod ipſo in ſtatu libertatis poſito poſſimus nos cum ipſo informare ſuper illis ſuper quibus litera apoſtolica requirunt, & ulterius mandatum apoſtolicum exequi ſecundum exigentiam ipſorum. Vos vero* Stephanum *Priorem hujus monaſterii & omnes hic præſentes auctoritate & virtute ſancta obedientia monemus & injungimus, quatinus monitiones & injunctiones noſtras quin verius apoſtolicas abbati & conventui intimetis, & ad noticiam ipſorum deducatis quam celerius poteritis ſine mora modo quo ſciveritis & poteritis meliori.* Et ſtatim idem Prior *Cantuarienſis* ivit in chorum; & ibi invenit xx. monachos & amplius in alta miſſa congregatos, & poſt offertorium ſtetit in medio chori, & monitiones & injunctiones ſupradictas ibidem coram eis fecit recitari.

In craſtino vero ſancti *Petri* idem Prior aſſociatis ſibi Præpoſito de Wyngham & aliis tam monachis prædictæ eccleſiæ quam aliis, in multitudine copioſa venit ad monaſterium ſancti *Auguſtini*. Et cum veniſſet ad portam eccleſiæ prædictæ per quam competeret ipſum tranſire ad eccleſiam, invenit eam clauſam ita quod non patuit ingreſſus ad eandem niſi per unum parvum wykettum. Erat eciam ex utraque parte munita groſſis cathenis ferreis ex tranſverſo ductis, & ex parte interiori, multitudine eciam cuſtodum munita. Et dictus Prior & quidam Simon M. Archiep. qui venerunt cum eo quibus cuſtodes dictæ portæ placuerunt permittere ingreſſum, ingrediebantur per dictum wykettum ſucceſſive ſolus poſt ſolum, Qui & Priori dixerunt quod ingrederetur cum ſuis fratribus clericis, & familiaribus decentibus, & eciam neceſſariis; & remanſerunt extra portam circiter ducenti viri. Deinde venit ad hoſtium dictæ eccleſiæ & illud invenit ſeratum, ita quod non patuit pro eo, nec pro ſuis ingreſſus, niſi per unum parvulum wykettum in ipſo hoſtio apertum per quod vix unus ſolus homo ingredi potuit. Ipſis tandem ingreſſis, præfatus Prior cum ſuo conſilio in corpore eccleſiæ ex parte auſtrali ſedens, præcepit alta voce & publice in diverſis locis illius eccleſiæ proclamare, quod abbas & conventus exhiberent corporaliter coram ipſo magiſtrum *Petrum de Dene*, ita quod ipſo in ſtatu libertatis poſito poſſit informationem recipere cum eodem. Tali proclamatione in diverſis locis eccleſiæ prædictæ publicata, ecce dominus *Stephanus de Hakendon* Prior cum aliis monachis octo, etiam magna clericorum & laicorum multitudine adduxerunt præfatum *Petrum* ad præſentiam dicti Prioris, & ipſum à tanta diſtancia collocarunt quod prædicti Prior & *Petrus* non potuerunt adinvicem habere colloquium niſi in audientia monachorum hujus loci & aliorum eis adhærentium, qui aſtabant eundem *Petrum* quaſi circumcingendo. Prior vero *Cantuariæ* præcepit legere literas apoſtolicas; ſet monachi & clerici abbatis hujuſmodi lecturæ faciendæ reclamarunt, & per clamorem nitebantur inpedire ne prædictæ literæ ibidem legerentur; ſet tandem maxima difficultate lectæ fuerunt. Quibus lectis, idem Prior præcepit exponi in vulgari; ſet pars abbatis per clamores & ſtrepitus inpedierunt quod exponi non poſſent: & inter cætera clamarunt quod ipſe Prior audiret eundem *Petrum*. Et reſpondit quod ideo venit ut audiret eum; & proteſtatus fuit quod ſi idem *Petrus* eſſet poſitus in ſtatu libertatis, ipſe libenter & benigne audiret quæ vellet dicere. Et fecit quandam monitionem ſub tali forma.

Nos Ricardus *eccleſia* Cantuariæ *Prior executor in hac parte à ſede apoſtolica deputatus, volentes nos cum* Petro de Dene *presbytero* Ciceſtrenſis *dioceſis hic coram nobis præſente informare ſecundum exigentiam literarum apoſtolicarum, monemus auctoritate apoſtolica omnes & ſingulos hic præſentes ſub pæna excommunicationis quod recedant & trahant ſe in partem, ita quod poſſimus libere cum prædicto* Petro *informare, exceptis hiis qui nobiſcum comitati ſunt.* Et poſtea ſæpius viva voce monuit omnes monachos clericos & laicos dicti monaſterii ibidem in magna multitudine aſtantes, quod recederent & traherent ſe in partem. Sed illi hujuſmodi monitionibus reclamarunt nec parebant eiſdem, ſet prædicto *Petro* ſemper aſtiterunt. Et frater *Salamon de Ripple* ad monitiones dicti Prioris reſpondit ſic dicendo, Truſeles, truſeles, truſeles, & eciam dicendo, Nolumus parere ſibi, prout nec tenemur. Et cauſa illius *Salamonis* fuit hæc & juſta, quia pars abbatis arguebat & inpugnabat dictam bullam fore falſam & carens ſtilo curiæ *Romanæ* ſolito & conſueto, & multipliciter ſuſpecta propter raſuras & alios defectus in ipſa contentos & ſurrepticie inpetrata, & proteſtabantur quod vellent eiſdem

*Edw.*III· Rex. eiſdem reverenter obedire, ſi quando poterit apparere dictum reſcriptum eſſe verum, nunc autem falſatum vel falſum & multipliciter ſuſpectum propter raſuras in diverſis locis tam de alia manu quam de diverſo incauſto. Et nota quod verba ſuſpecta & ſic raſa notantur in bulla per ſubtractionem linearum, et arripuerunt prædictum *P.* & abduxerunt eum. Et Prior videns quod præfatus *Petrus* non fuit iterum reexhibitus, ob reverentiam abbatis & conventus expectavit uſque in craſtinum. Quo die veniente ſæpedictus Prior declinans ad prædictum monaſterium pro dicto negotio ulterius exequendo, et cum veniſſet ad portam cimeterii invenit eam apertam, munitam tamen cum multitudine cuſtodum qui ſtabant in magna multitudine ex utroque latere ordinati unus juxta unum ad magnam diſtantiam, ita quod non patuit eidem Priori ingreſſus niſi tranſeundo inter dictos cuſtodes. Et illo in corpore eccleſiæ tandem conſtituto, præcepit fieri proclamationes quæ ſupra nominantur, in materna lingua. Poſt quas proclamationes præfati *S.* Prior monaſterii prædicti et alii in magna multitudine adduxerunt *Petrum* ad præſentiam Prioris, & eum collocarunt in loco aliqualiter viciniori. Et tunc Prior monuit omnes & ſingulos ibidem præſentes exceptis vj. perſonis de conſilio ſuo ibidem nominaliter expreſſatis quod recederent et traherent ſe in partem, et tunc *S.* Prior hujus loci et alii dixerunt, quod ſi retraherent ſe voluerunt habere duos notarios in receptione informationis. Set Prior hoc renuit & dixit quod voluit eligere perſonas quas ſecum voluit habere in informatione recipienda. Et cum hoc fuiſſet aliquandiu altercatum, tandem idem *Petrus* excitatus dixit, quod voluit habere Priorem ſuum et *Salamonem* et duos notarios, et rogavit eos quod facerent cum eo moram. Tamen Prior eccleſiæ Chriſti ſub pœna excommunicationis monuit eos quod recederent, qui dixerunt ſe nolle recedere niſi ad mandatum dicti *Petri*. Tandem ad rogatum illius *Petri* ad partem ſe retraxerunt, ita quod aliqui eorum circiter xiiij. alii xvj. et alii xx. pedum ſpacium à prædicto *Petro* diſtabant. Quibus ſic aliqualiter ad partem tractis, Prior quæſivit an eſſet vere monachus, et an placeret ſibi manere in eodem monaſterio. Et ipſe alta voce reſpondit, ſe eſſe verum monachum, et ſe in prædicto monaſterio velle permanere, et adjecit, In ſtatu libertatis poſitus ſum et monachus in iſto monaſterio canonice profeſſus, quod vobis et omnibus aliis volo eſſe notum, et ſi vobiſcum ſedero uſque ad noctis tenebras aliam informationem de me non recipietis. Et etiam alta voce multa verba contumelioſa protulit tunc ibidem contra concilium ejuſdem Prioris; dicens, quod fecerunt ſibi magnas injurias et male regularunt Prirem in proceſſu ſuo. Et unus eorũ dixit ſubmiſſa voce, « Magiſter *Petre*, vos non poteſtis dicere quod « fecimus vobis injuriam, quia ad nichil aliud laboravimus niſi quod eſſetis poſitus in tali ſtatu in « quo poſſetis abſque metu exprimere voluntatem « veſtram, et licet voluntas veſtra foret in hoc monaſterio perpetuo morari, dominus meus Prior reſtitueret vos priſtinæ libertati, & daret vobis liberam licentiam eundi ad curiam *Romanam* pro « negotiis veſtris proſequendis. Eſto quod faceret injuriam abbati & conventui*, vobis autem nullam « vel modicam quia poſſetis redire ad monaſterium « & ibidem perpetuo remanere. Et *Petrus* reſpondit, quod ipſe fuit liber et in ſtatu libertatis; & quod ſi eſſet juvenis & corpore potens, ipſe libenter iret ad curiam *Romanam*. Et cum quæſitum eſſet ab eodem, Ad quem effectum? alta voce reſpondit, Quod ad conquerendum de injuria ſibi per dictum Priorem & ſuum conſilium nequiter illata. Quibus auditis, dictus Prior & eidem aſſidentes ſtatim abinde vacuis manibus receſſerunt. Fuerant enim idem Prior & ſui complices publice comminati quod præfatum *Petrum* nobis invitis extra religionem ſuam & monaſterium abducerent, alioquin tam abbatem hujus monaſterii quam Priorem & alios majores ſuſpenderent & excommunicarent, & monaſterium eccleſiaſtico ſupponerent interdicto. Et nota quod expendimus per ſuggeſtionem archiepiſcopi pro reſcuſſu facto de eodem *Petro* apud Biſſhopesburne & Otehelle, ut patet in placito habito coram *Galfrido Scrop* Juſticiario domini regis xl. li. & amplius. Iuſuper oneratum fuit iſtud monaſterium de annua penſione x. marcarum conceſſa cuidam *Matildæ de Wilminton* ad terminum vitæ ſuæ, & ſecta regis erga perſonam dicti *Petri*, vaſa ſua argentea & floreni per preces *Elianoræ* ſororis regis per ſuggeſtionem ejuſdem *Matildæ* abbati & conventui per cartam regis pardonantur. *J. Stratf.* Archiep.

§. 3. *Obitus* Simonis Mepeham *archiepiſcopi.*

ANno Domini M. CCC. xxxiij. *Simon de Mepham Cantuarienſis* archiepiſcopus conſiderans quod ſingula quæ tam injuſte huic monaſterio inferebat in caput ſuum proprium merito ſic redundarent, & ſententijs in eum hinc inde exigente juſtitia judicialiter & ſententialiter fulminatis animæ & vitæ ſuæ cedens tædio feſſus, in craſtino ſancti *Dionyſii* hac luce ſubtractus inhumatus jacuit, donec domini *Thomæ Poncy* abbatis, *Radulphique* immediate ſucceſſoris eſſet abſolutione inſignitus. Et ſic illius *Thomæ* benedictione præventus, eccleſiaſticæ traditur ſepulturæ, et ſubſequenter in craſtino animarum dominus *Johannes Stratford* epiſcopus *Wyntonienſis* in archiepiſcopatum *Cantuariæ* poſtulatur. An. Dñi 1333.

§. 4. *De fine facto cum rege, ne Juſticiarii itinerantes ulterius procederent.*

EOdem vero anno venerunt Juſticiarii itinerantes *Cantuariam*, & ſederunt ibidem per vj. ſeptimanas et amplius, levantes & ad opus regis colligentes per idem tempus de populo *Cantiali* ultra ſummam mille librarum. Tandem conſilio inito à Prælatis & aliis dicti comitatus proceribus, ne ulterius Juſticiarii prædicti procederent, domino regi mille marcas gratis optulerunt. Ad cujus ſummæ ſolutionem dominus *Radulphus* abbas cum paucis cæteris fuerat obligatus.

Cap. XXXVII.

§. 1. *De electione* Thomæ Poncy.

ANno Domini M. CCC. xxxiiij. in craſtino Purificationis, venerabilis pater dominus *Ra-* 1334.

Edw. III. Rex. *dulphus* hujus loci pater quinquageſimus ſecundus in ſenectute bona anno ſui regiminis xxvj. hoc ſæculo exemptus, deſolatum relinquens ſuum gregem cœlo vocatus eſt; & ſub muro boriali ex oppoſito capellæ cometiſſæ honorabiliter jacet humatus.

Eodem anno primo die menſis Marcii fuit dominus *Thomas Poncy* Doctor ſacræ paginæ electus in abbatem monaſterii iſtius, & iiij. kal. Aprilis arripuit iter verſus *Avinionem*, ubi tunc curia reſidebat: Et in vigilia ſancti *Georgii* venit *Avinionem*, et die dominica ſcilicet in craſtino ſancti *Barnabe* fuit ibidem benedictus. Et die ſancti *Laurencii* Martyris arripuit iter verſus *Angliam*, & in ordinatione ſancti *Gregorii Dovoram* apprehendit. Et erant expenſæ à *Dovora* uſque ad *Avinionem* per iij. ebdomadas & iij. dies xxj. li. xviij. s. xj. d. Expenſæ ibidem ſtando videlicet à vigilia ſancti *Gregorii* uſque ad vigiliam S. *Laurentii* Martyris xcviij. li. iiij. s. v. d. ob. Et in expenſis verſus *Angl.* xxviij. li. viij. d.

§. 2. *Queſtio inter Papam &* Johannem xxij. *et fratrem* Thomam Waleys.

TEmporibus quibus idem *Thomas* ſtetit in curia *Romana* erat quædam quæſtio ibidem agitata inter papam *Johannem* xxij. & quendam fratrem de ordine prædicatorum nomine *Thomam Waleis*, & eſt quæſtio, Utrum animæ beatorum videbunt Deum facie ad faciem ante diem judicii. Dominus papa & omnes curiæ Cardinales, uno duntaxat excepto qui ſucceſſit ei ſine medio in epiſcopatum *Romanorum*, tenebat partem negativam quæſtionis. Frater autem *Thomas Waleys*, & pauci cum eo partem ejus affirmativam, & pro hujuſmodi quæſtionis deciſione tota curia diutius erat fatigata & perturbata, quia multi Doctores eximii papalem offenſam metuentes, & negocia rerum ſuarum promovere celeriter affectantes, conſcientia ſua læſa intentum papæ approbabant, & illud tam legendo quam aſcribendo conſentierunt. Et contigit ut in iſta turbata fluctuatione idem *Thomas Poncy* Doctor theologicus et profundus ad eandem curiam cauſa ſuæ electionis proſequendæ accederet; Et ſtatim in iſto negocio cum cæteris juſſus eſt conferre, & intentum ſuum in hujuſmodi quæſtionis ſolutione in conſiſtorio palam divulgare. Illo vero ſe excuſante tum quia non habuit copiam librorum, tum quia venerat non ad quæſtiones terminandas, quia habebat unum aliud expediendum quod erat ſibi magis neceſſarium, & quia in tam remotis partibus poſitus non potuit ſine magnarum expenſarum incommodis longam ibidem facere moram; Tamen, iſtis rationibus non obſtantibus, negabatur ſibi de curia receſſus antequam ſuam conſcientiam in illo propoſito liberaret, et ex habundanti de libraria domini papæ fuerunt ſibi codicelli exhibiti ſufficienter et miniſtrati. At ille habita aliquali deliberatione malens ad tempus indignationem ſummi pontificis ſuſtinere, & expeditionem ſuam parumper ſiniſtrare, quam contra fidem catholicam et ſuam conſcientiam ſcienter publice proferre, opinionem dicti *Thomæ* fratris fore tenendam opinavit, et eam tam legendo quam eciam ſcribendo approbavit. Tandem eodem papa in extremis laborante, miſit in omnes fines terræ nuncios ſuam erroneam opinionem revocando; Quæ revocatio *Thomæ* abbati prænotato, ad magnam ceſſit laudem et honorem.

J. Stratf. Archiep.

§. 3. Salamon de Ripple *monachus fit per abbatem Receptor x. et xv.*

An. Dñi 1335.

ANno Domini M. CCC. xxxv. fuit idem abbas collector decimæ & quintæ decimæ in dioceſi *Cantuarienſi* & juriſdictionibus immediate ſubjectis in magnum ſcandalum, dampnum & gravamen, abbate vero hujus facti inconſcio. Ordinavit denique quendam monachum nomine *Salamonem de Ripple* receptorem denariorum in hujuſmodi collectione levandorum. Qui vero *Salamon* hujus ſeculi prudens, fabricavit ſibi ſtateram abbati & conventui poſtea doloſam & abhominabilem quæ dicitur Penypiſe, & cum illa triavit xx. s. in denariis antiquis ponderis maximi, cum quibus æqua lance recipiebat denarios quorumcumque. Et qui ſperabat ſe per xx. s. acquietare, invitus ex ſuper habundanti artabatur infundere v. s. vel iij. s. iiij. d. ad minus, Et cujus pars decimæ vel quintædecimæ plus contingebat, plus ab eo extorquebatur. Tandem vero tota dioceſis ſuper hiis injuſte gravata ad remedium conſequendum concilio domini regis querimoniam depoſuerunt. Unde dominus rex ordinavit apud *Roffam* hujuſmodi cauſam audiendam & terminandam: Et fuerunt Juſticiarii ad hoc ſpecialiter limitati Comes *Oxoniæ* et dominus *Henricus Grene*, coram quibus vocatus eſt abbas, & coram eis ſtans ante barras pœnam exceſſus ſui monachi recepturus; Condempnatus eſt ergo verſus regem pro illa offenſa in lxxx. libris, ſuis expenſis & amplis muneribus ob hanc cauſam habitis minime computatis, Et præter hoc juſſus eſt refundere & ſatisfacere petitioni cujuſcumque, & inventis plegiis ſcilicet dominos *Iohannem Griel* & *Stephanum de Walans* milites de ſtando judicio eorum licenciatus remeavit.

§. 4. *Beneficia* Salomonis de Ripple.

IDem *Salamon* tempore *Radulphi* abbatis erat cuſtos maneriorum de Nordborne, Littleborne, Stodmerſch, & de Chiſlet in quibus locis multa laude digna feciſſe comprobatur, apud Nordborne conſtruxit capellam à fundamentis pulcherrimam, horrea ibidem, et apud Litylmungam perampla ædificavit, et apud Chiſtlet capellam ad inſtar prioris capellæ fabrificavit. Apud Lytlsborne terras undique diſperſas in unum congregavit, et multas inibi de novo perquiſivit, omnibus domibus manerii ibidem per eum quaſi totaliter ædificatis & à ſolo ſumptuoſe erectis.

§. 5. *Compoſitio inter* Johannem Stratford *et nos.*

IStis temporibus æmulatores *Auguſtinenſis* cœnobii tranquillam noſtram pacem invidentes, talemque victoriam puta de archiepiſcopo *Cantuarienſi* una cum dampnis & expenſis per ſententiam latam graviter ferentes, dominum *Iohannem Stradforde* ſucceſſorem ejuſdem iteratis vicibus adierunt, moventes eum adverſus *Auguſtinenſem* eccleſiam, dicentes, Si hii tranſierint ſic intacti, & tales pecuniarum ſummæ tali cauſa ab archiepiſcopo *Cantuarienſi* extorquerentur, eſſet quaſi ſubverſio dignitatis primaciæ ſuæ: ſicque per vices eum pulſarunt. Tandem eundem archiepiſcopum ad iracundiam

*Edwar.*III. Rex.

diam concitarunt. Cujus rei cauſa miſit abbati & conventui, quod niſi cum illo componeremus & ſententiam domini *Icherii* revocaremus, eamque totaliter quaſſaremus, perpetuum ſe proteſtatus fuit fore inimicum; licet tamen ad ſe vel eccleſiam ſuam hæc ſenteotia vel pecuniæ multacio oichil pertineret, immo verius ad eaecutores defuncti. Talibus vero comminationibus aliqualiter territi, ejus tyrannidem metueptes, utpote quia dextera regis & tocius regni procurator, promotor & patrocinator, & interim aliquibus iojuriis fatigati, & unde jura noſtra poſſemus defendere ad manum non habentes, eatitit inter partes Compoſitio formam continens infraſcriptam.

« IN Dei nomine Amen. Cum olim religioſi viri Abbas & Conventus monaſterii ſancti *Auguſtini Cant.* ad *Romanam* eccleſiam nullo medio pertinentis omnimodam jurildictionem ſpiritualem tam in eccleſiis parochialibus ſibi appropriatis in *Cantuarienſi* dioceſi quam in alus in quibus jus patrooatus habebant, ſibi competere vendicarent, adeo quod in eis Rectores, vicarios, & clericos lege inſtituerent, & proceſſiones pentecoſtales ad eccleſiam *Cantuariæ* per dictos Rectores, vicarios & clericos & parochiaoos dictarum eccleſiarum conſuetas fieri prohiberent, nec in tranſitu archiepiſcopi *Cantuarienſis* campanas pulſari in dictis eccleſiis permittebant: Propter quæ cum bonæ memoriæ *Robertus Cantuarienſis* archiepiſcopus tocius *Angliæ* primas & apoſtolicæ ſedis legatus, ad dictam ſedem apoſtolicam appellaſſet, & ſuper præmiſſis injuriis ſibi et eccleſiæ ſuæ illatis & aliis querelam depoſuiſſet apud ſedem eandem, felicis recordationis *Bonefacius* papa viij. ſuper dictis querelis plenius infotmatus, totum negocium per viam proviſionis, ordinationis et declarationis ſub compendio diffinivit, ſicut continetur in literis apoſtolicis ejuſdem *Bonefacii* ſub data *Laterani* aiij. kal. Aprilis pontificatus ſui anno nono. Et licet hujuſmodi ordinatio, proviſio, declaratio et defioicio per recolendæ memoriæ *Johannem* papam aaij. ipſarum de verbo ad verbum recitato tenore confirmatæ fuiſſeot per literas ipſius *Johannis* papæ ſub data *Avinionis* kal. Aprilis pontificatus ſui anno xviij. evidenter apparet, Inimico tamen homine zizannia ſeminante ſuper comparitione dictorum religioſorum, et parochianorum eccleſiarum ſuarum in viſitatione dicti archiepiſcopi *Cant.* ratione dictarum eccleſiarum. in dioceſi *Cantuarienſi* appropriatarum eiſdem, & ſuper modo exhibitionis privilegiorum, jurium, munimentorum dictorum religioſorum et quibuſdam aliis, ſuborta fuit gravis materia quæſtionis, quæ tam in *Anglia* coram delegatis à ſede prædicta, quam in *Romana* curia inter præfatos religioſos & bonæ memoriæ dominum *Simonem Cantuarienſem* archiepiſcopum oon ſine gravibus utriuſque partis laboribus eapenſis fuit diutius agitata, et adhuc in ipſa curia pendere dinoſcitur indeciſa. Præfato igitur domino *Simone* archiepiſcopo, vocante Domino, ab hac luce ſubtracto, et venerabili patre domino *Johanne* Dei gratia nunc *Cantuarienſi* archiepiſcopo, ſicut Domino placuit, eidem canonice ſubſtituto placuit tam dicto domino *Iohanni* archiepiſcopo per ipſos religioſos diligenter et humiliter requiſito, quam religioſis prædictis, pro gravaminibus hujuſmodi et aliis diſpendiis evitandis, per viam amicabilis compoſitionis lites et diſcordias dirimere ſupradictas. Convenientibus igitur præfatis domino *Johanne* archiepiſcopo et religioſis cum concilio eorundem, poſt tractatus diverſos deliberatione habita diligeoti fuit inter eos per viam compoſitionis conſenſum, et in modum qui ſequitur concorditer ordinatum. In primis fuit quoad modum comparitionis et exhibitionis hujuſmodi dictorum religioſorum in viſitationibus dicti domini *Iohannis* archiepiſcopi *Cantuariæ* ſuam dioceſim aut aliam in qua ipſi religioſi aliquam eis appropriatam eccleſiam obtinuerunt viſitantis, dicti religioſi coram eo vel ſuis in ea parte Commiſſariis in viſitatione ſingulorum decanatuum in quibus ipſi religioſi eccleſias ſibi appropriatas, portiones decimarum in parochiis alienis, vel penſiones aut capellas, vel Oratoriam in quibus divina faciunt celebrari habere ooſcuntur, per ſufficientem procuratorem ad allegandum & proponendum pro ſe & jure ſuo quod in hujuſmodi eccleſiis & aliis ſupradictis ſe aſſerunt optinere, & ad recipiendum terminum competentem, & locum congruum & ſecurum, per dictum dominum *Iohannem* archiepiſcopum vel ſuos Commiſſarios aſſignandos, ad realiter exhibendum privilegia, jura & munimenta dictorum religioſorum tam ſuper eaemptione ipſorum in capite & membris, quam ſuper hujuſmodi appropriatis eis eccleſiis & aliis ſupradictis, per procuratorem hujuſmodi, legitime comparebunt, & quod in loco & io termino ipſis taliter aſſignatis per procuratorē hujuſmodi privilegia, jura & munimenta ſupradicta realiter exhibebunt, & fidelem copiam ſibi facient de eiſdem, & terminum ac locum recipient ut præmittitur competentes ad audiendum pronunciationem & declarationem ipſius domini *Iohannis* archiepiſcopi ſeu Commiſſariorum ejuſdem ſuper exhibitis antedictis. Io quo termino idem domious *Iohannes* archiepiſcopus, vel ſui Commiſſarii prout ſibi juſtū videbitur pronunciare curabunt, vel alium terminum competentem ad idem faciendum aſſignabunt eiſdem, quouſque ſuper hujuſmodi exhibitis poſſunt ipſi religioſos juſtitia prævia ſeotentialiter expedire, quod abſque præjudicio privilegiorum hujuſmodi celerius fiet quo poterit bono modo. Item ſuper reparationibus defectuum, caocellorum, librorum, et ornamentorum in præfatis eccleſiis & manſis earum tempore viſitationis hujuſmodi repertorum, conſenſum extitit & concorditer ordinatum, quod idem dominus *Johannes* archiepiſcopus, dictos religioſos per quaſcumque vias & cenſuras eccleſiaſticas ad reparationes defectuum prædictorum ac ad jura epiſcopalia & omnia onera ratione ſpiritualium eccleſias ipſorum concernentia in dictis eccleſiis incumbencia, quæ à vicariis aut parochianis earundem agnoſci oon debebunt de conſuetudine vel de jure ſubeunda & perſolvenda, necnon ad augmentum et aſſignationem portionum, vicariorum ſuarum eccleſiarum prædictarum, unde onera ipſis incumbentia ſubportare & congruam ſuſtentationem habere valeant, ſi & quando opus erit canonice cohercere. Ad hæc ſuper revocatione ſententiæ magiſtri *Icherii de Concoreto* olim in *Anglia* nuncii domini papæ auctoritate apoſtolica ut dicitur promulgatæ, ac proceſſuum inter

J. Straf. Archiep.

Edw. III. Rex. ter ipſos religioſos & parochianos eccleſiarum ſuarum ac bonæ memoriæ dominum *Simonem* quondam *Cant.* archiepiſc. inceptorum, litium ac cauſarum quæ in curia *Romana* vel alibi ea occaſione indeciſæ pendere noſcuntur ordinatum extitit et conſenſum, Quod præfati religioſi per viam renunciationis vel aliam legitimam per conſilium dicti domini *Johannis* archiepiſcopi ordinandam, hujuſmodi proceſſus revocari quatenus ordinationi, proviſioni, declarationi, diffinitioni & confirmationi dominorum *Bonifacii* & *Johannis* prædictorum ſeu in hiis ſuperius expreſſatis obviant quovis modo, lites & cauſas conquieſcere perpetuo et omnino ceſſare ſuis expenſis et laboribus effectualiter procurabunt, & proteſtabantur dictæ partes expreſſe, quod proviſio, ordinatio, declaratio & diffinitio felicis recordationis *Bonifacii* papæ viij. prædicti, Et confirmatio recolendæ memoriæ *Johannis* papæ xxij. de quibus præmittitur, in omnibus capitulis & articulis obſerventur, & quod per præmiſſa vel compoſitionem hujuſmodi eis vel contentis in ipſis præjudicium nullum fiet, nec in aliquo recedatur ab ipſis vel aliquibus contentis in eis in proteſtationem dictæ partes conſenciebant expreſſe.

Procuratoria vero, virtute quorum dicti religioſi in dictis viſitationibus comparebunt, pro omni ambiguo removendo erunt tenoris & continentiæ infraſcriptæ.

Pateat univerſis per præſentes, quod nos Thomas *permiſſione divina abbas monaſterii ſancti* Auguſtini Cant. ad Romanam *eccleſiam nullo modo pertinentis ordinis ſancti* Benedicti, *ordinamus, facimus & conſtituimus dilectum nobis in Chriſto* N. *clericum procuratorem noſtrum ad allegandum privilegia exemptionum nobis & monaſterio noſtro a ſede apoſtolica indultis, appropriationeſque eccleſiarum & alia munimenta ſuper portionibus decimarum noſtrarum in parochiis alienis, penſionibus aut capellis vel oratoriis in quibus divina contigerit celebrari, nos & monaſterium noſtrum concernentia, coram venerabili patre domino* Johanne *Dei gratia* Cantuarienſi *archiepiſcopo totius* Angliæ *primate ſeu ejus Commiſſario, Nec non ad recipiendum aſſignationem termini competentis & loci congrui & ſetari ad exhibenda prædicta quibus uti intendimus, & ad realiter exhibendum eandem dictis loco & tempore per dictum patrem ejus vel Commiſſarium pro facti qualitate ipſorum legitime moderandam, & fidelem copiam ſibi faciendam de eiſdem ad terminum & locum recipiendam ut præmittitur competentes, ad audiendum pronunciationem et declarationem dicti domini* Johannis *archiepiſcopi ſeu Commiſſariorum ejuſdem ſuper exhibitis antedictis, alium procuratorem loco ſui ſubſtituendum & ſubſtitutum revocandum et officium procuratoris reaſſumendum, & omnia alia et ſingula faciendum quæ in præmiſſis & circa præmiſſa neceſſaria fuerint ſeu etiam oportuna, ratum et gratum habituri quicquid dictus procurator & ejus ſubſtitutus duxerit faciendum in præmiſſis.*

§.6. *Inquiſitio de terris et tenementis adquiſitis in* **Natyndon** *et alibi poſt ſtatutum.*

An. Dñi 1341. ANno Domini M. CCC. xlj. fuit quædam inquiſitio facta per ſacramentum, videlicet *E. Stablegate, R. Koter, S. Algar, I. de Hammyngherſt, I. Atechirche, R. de ſancto Martino,* & aliorum alj. ad recognoſcendum ſi abbas ſancti *Auguſtini* habeat in villis de **Natindon, Snaves, Northwarmerſche & Kellynge**, et in hundredis de **Breggeworthe** et **Bortone** aliqua alia temporalia quam ea quæ fuerunt de poſſeſſione dictæ domus ſuæ anno domini *Edwardi* quondam regis *Angliæ* avi iſtius regis xix. aut aliqua bona mobilia alia quam de temporalibus illis exeuntia, ac etiam ſi terræ & tenementa illa quæ abbas habet in **Natindon** ſint membra vel parcellæ de **Salmanſton** necne. *J. Straf.* Archiep. Et jurati ſuper hoc dixerunt, quod abbas ſancti *Auguſtini* non adquiſivit ſibi vel eccleſiæ ſuæ in villis et hundredis prædictis aliqua alia temporalia infra tempus ſupradictum niſi illa de quibus per cartas regias eſt ſufficienter licentiatus et munitus. Dicunt etiam, quod terræ et tenementa quæ idem abbas habet in **Natindon** non ſunt membra de **Salmanſton**, ſet ad quamlibet x. & xv. in hundredo de **Bregge** tenentur contribuere pro ſua porcione.

An. Dñi 1343. *Anno Domini M. CCC. xliij. fuit proceſſus ſuper firma manerii regis de* **Middilton** *per ipſum regem per formam quæ ſequitur.*

EDWARDUS Dei gratia &c. Inſpeximus tenorem recordi & proceſſus cujuſdam loquelæ nuper coram nobis habitæ & poſtmodum in cancellariam noſtram ad mandatum noſtrum miſſæ in hæc verba.

Tenor recordi et proceſſus loquelæ de qua in billa huic rotulo conſuta fit mentio habitæ coram domino rege termino ſanctæ *Trinitatis* anno regni regis *Edwardi* tercii poſt conqueſtum *Angliæ* xvij. Inter recorda de anno xvij. prædicti regis &c.

Dominus rex mandavit dilecto & fideli ſuo Willelmo Scot *& ſociis ſuis Juſticiariis breve ſuum clauſum in hæc verba.* EDWARDUS *Dei gratia rex* Angliæ *&* Franciæ *& dominus* Hiberniæ *dilectis et fidelibus ſuis* Willelmo Scot *et ſociis ſuis Juſticiariis ad placita coram nobis tenenda aſſignatis ſalutem. Recordum et proceſſum cujuſdam loquelæ ſuper perceptione decem librarum et octo peiſarum caſei quas Abbas ſancti* Auguſtini Cant. *petit ſingulis annis de manerio de* **Middilton** *in manu* Philippæ *reginæ* Angliæ *conſortis noſtræ cariſſimæ ex conceſſione noſtra exiſtente, coram nobis et concilio noſtro, & poſtmodum coram concilio præfatæ reginæ habita, et coram nobis in cancellaria noſtra per dictam reginam miſſa; vobis mittimus ſub pede ſigilli noſtri, mandantes quod viſis & examinatis recordo et proceſſu prædictis ulterius ad finalem diſcuſſionem ſuper contentis in eiſdem procedatis, & faciatis quod de jure et ſecundum legem et conſuetudinem regni noſtri* Angliæ *in hac parte fuerit faciendum, Teſte meipſo apud* Weſtmonaſterium *tercio die Julii anno regni noſtri* Angliæ *xvij. regni vero noſtri* Franciæ *iiij.*

§.7. Recordum et proceſſus loquelæ prædictæ ſequuntur in hæc verba.

REX *Theſaurario & Baronibus ſuis de ſcaccario ſalutem. Supplicavit nobis dilectus nobis in Chriſto abbas* S. Auguſtini Cant. *quod cum ipſe de manerio de* **Middilton** *in comitatu* Kanciæ *decem libras & octo peiſas caſei ſingulis annis percipere debeat*

Edw. III. Rex.

debeat, & ipſe & prædeceſſores ſui hujuſmodi decem libras & caſeum de manerio illo tempore quo idem manerium in manu noſtra & progenitorum noſtrorum regum Angliæ *extitit percipere conſueverunt, & jam prædicti decem libræ & caſeus eidem abbati per aliquod tempus à retro fuerint, velimus ſibi inde ſolutionem fieri jubere; Nos ut eidem abbati quod juſtum fuerit fieri faciamus volentes cerciorari ſi præfatus abbas & prædeceſſores ſui hujuſmodi decem libras & caſeum de manerio illo ſingulis annis ſicut prædictum eſt percipere conſueverunt necne, & ſi ſic, tunc quo tempore qualiter & quo modo; Vobis mandamus quod ſcrutatis rotulis & memorandis ſcaccarii prædicti præmiſſa contingentibus, nos de eo quod inveneritis inde reddatis in Cancellaria noſtra ſub ſigillo ſcaccarii illius diſtincte & aperte ſine dilatione certiores hoc breve nobis remittentes. Teſte rege apud* Novum Caſtrum *ſuper* Tynam xxvj. *die Marcii anno regni ſui* xij.

Scrutatis rotulis & memorandis ſcaccarii prætextu iſtius brevis, compertum eſt quod anno xxxiv. regis *Henrici* proavi veſtri in compoto *Ricardi de Ponte* de exitibus manerii de Middilton inter allocationes eidem *Ricardo* factas annotatur ſic. *Et monachis ſancti* Auguſtini Cant. x. *libras de anno integro quas ſolebant percipere ſingulis annis per manus vicecomitum* Kanciæ *quando manerium de* Middilton *fuit in cuſtodia ſua.* Compertum eſt eciam in rotulis de annis ſequentibus de tempore ejuſdem regis *Henrici*, quod prædictæ x. libræ allocantur annuatim vicecomitibus *Kanciæ* quando idem vicecomites fuerunt firmarii manerii prædicti, quandoq; per talia verba: *Et monachis ſancti* Auguſtini Cant. *de elemoſina regis* x. *libras*; Quandoque non nominando, *de elemoſina Regis.* Tempore vero regis *Edw:* avi veſtri uſque annum regni ſui ſextum fiebat conſimilis allocatio vicecomitibus *Kanciæ* annuatim dummodo fuerunt firmarii manerii prædicti, & *Radulpho* de *Sandwico* dum fuit cuſtos dominicorum Regis in compoto ſuo de exitibus ejuſdem manerii. Compertum eſt eciam in compoto dicti *Radulphi* de eodem manerio de Middilton de dicto anno ſexto ſic. *Et in elemoſina conſtituta monachis ſancti* Auguſtini Cant. x. *lib. & eiſdem monachis* Almarico de Lucy & Johanni de Gracii *pro* vj. *ponder. caſei quæ percipiunt in ſingulis annis de dominico de* Middilton *præter* xxviij. *piſas quas percipiunt in caſeo per manus ballivi de* Middilton *de diverſis tenentibus ejuſdem manerii prædicti anno* vj°. xxxvj. s. *videlicet pro qualibet piſa* vj. s. Conſimilis allocatio facta eſt in compoto dicti *Radulphi* de anno octavo dicti regis avi veſtri, videlicet, *Dictis monachis de* x. *libris de elemoſina conſtituta. Et eiſdem monachis & præfatis* Almarico & Johanni *de* xxxvj. s. *pro* vj. *ponderibus caſei quæ percipiunt in ſingulis annis in forma prædicta.* Compertum eſt eciam in compoto dicti *Radulphi* de eodem manerio, videlicet de bonis & catallis & bladis autumpni anno octavo dicti regis *E.* avi veſtri, quod idem *Radulphus* liberavit dictum manerium cum bonis & catallis in eodem *Alianoræ* tunc reginæ *Angliæ* habendum in dotem à feſto S. *Michaelis* eodem anno octavo finiente. Scriptum apud *Eboracum* xxiij. die Maii.

« In nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, patris « & filii & ſpiritus ſancti Amen. Ego *Willelmus* « ineffabili Dei providencia rex *Anglorum* ex hiis « quæ omnipotens Deus ſua gratia michi largiri eſt « dignatus quædam concedo eccleſiæ ſancti *Auguſtini Anglorum* apoſtoli quæ ſita eſt in ſuburbio « urbis *Cantuariæ*, pro ſalute animæ meæ & paren« tum meorum, prædeceſſorum & ſucceſſorum hære« ditario jure: hæ ſunt eccleſiæ & decimæ duarum « manſionum, videlicet Faverſham & Middilton, « ex omnibus redditibus qui michi redduntur ex hiis « manſionibus & omnibus ibidem appendentibus, « terra, ſilva, pratis & aqua, excepta decima mellis « & gablii denariorum. Hæc omnia ex integro con« cedo S. *Auguſtino* & abbati & fratribus ut ha« beant, teneant & poſſideant inperpetuum. Si quis « autem huic noſtræ donationi contraire præſumpſe« rit, anathemati ſubjacebit. Facta eſt donatio in « villa quæ dicitur Wyndeſor anno incarnationis « Domini milleſimo ſeptuageſimo decimo. Teſtibus « epiſcopo *Goffrido de ſeynt Loith* & *Willelmo* præ« ſule *Lundonienſi* & *Hugone de Port* & aliis ejus « quamplurimis optimatibus.

Joh. Stratf. Archiep.

A noſtre ſeigneur le Roi & a ſon counſayl monſtrent ſes humbles chapeleyns Abbe & Covent de ſeint Augſtin de Canterbire *que come le bon Roi* Willeam *Conquerour* Dengilterre *par devocion & par ſa chartre lour granta & dona entre autres choſes la deſme de totes ſes rentis & de tous autres profites aportenants a ſon manoir de* Middilton *forpris la diſme de rente de meel & la diſme de rente apelle Peny gavil, come piert per ſa dite Chartre dont la copie de la dit chartre eſt eſcript paramont. La quelle chartre puis eſt conferme par chartres des molts des Rois, iſſeut qe eus vunt eſte peyſiblement ſervi de* x. *livres com de la diſme de* C. *livres de rente aſſiſe aportenant au dit manoir de* Middilton, *& de* viij. *piſes de formage de certeyn par au & de pannage & des autres profites du dit manoir en noun de diſme du temps le Roi* Willeam *avaunt dit, tanque au terce An du regne noſtre ſeigneur le Roi que ore eſt, que dieu garde. qi granta a meſtre* Johan de Florence *le dit manoir a terme de ſa vie. li quel meſtre* Johan *veſqui apres quatre annez & lour detint lavandit diſme de rente & de formage & de pannage tout cel temps. Et puis* Beneit de Fulſham *qi eſt fermer madame la Roigne du dit manoir lour ad detenu la vaunt dit diſme de rent & de formage & de pannage du temps que meſtre* Johan *devia tanque a ore, que amounte a quatre aunts & plus du temps* Beneit. *dont les avanditis Abbe & covent prient a lour tres honurable ſeigneur* Edward *par la grace de deux noble Roi de* Engilterre, *que lui pleſe par pite & par regard de charite comander a ſes miniſtres qe les arreragis du temps meſtre* Johan *avandit lour ſoient paies, & qui li pleſe comander a* Beneit de Fulſham *avandit qil lour paie les arreragis de la dit diſme de ſoun temps que amount a quatre auntes & plus, & que eus en temps a venir peuſent eſtre peiſiblement ſervi de la dit diſme en temps noſtre ſeigneur le Roi qore eſt, cum eus ount eſte en temps de ſes progenitours.*

Soit ceſte peticion mande en Cancellarie & la certification dont le tranſeſcript eſt coſu a ceſte peticion, illoeques ſerche, & veune meſme la certification ou la chartre le dit Abbe, & appellez le dit Beneit *fermer du manoir de* Middilton *& autres que buſoigne, ſoit illoeqes fait outre droit & reſon.*

« Rex vicecomiti *Kanciæ* ſalutem. Cum dominus « *W.* quondam rex *Angliæ* progenitor noſter per « cartam ſuam quam dominus *Edwardus* nuper rex

« *Angliæ*

Edw. III. Rex.

« *Angliæ* pater noſter per cartam ſuam confirmavit, conceſſiſſet eccleſiæ ſancti *Auguſtini Anglorum* epiſcopi quæ ſita eſt in ſuburbio urbis *Cantuariæ* decimas duarum manſionum, videlicet **Faverſham** & **Spiddiltone**, ex omnibus reddditibus qui eidem progenitori noſtro reddebantur ex hiis manſionibus & omnibus ibidem appendentibus, terra, ſilva, pratis & aqua, excepta decima mellis & gabli denariorum; Habendum & tenendum ſancto *Auguſtino* abbati & fratribus inperpetuum, prout carta & confirmatione prædictis plenius continetur. Ac jam ex querela dilecti nobis in Chriſto nunc abbatis loci prædicti accepimus, quod cum prædeceſſores ſui abbates loci illius à tempore confectionis cartæ dicti progenitoris noſtri ſupradictæ, virtute ejuſdem decem libras de redditibus manſionis ſive manerii de **Spiddilton** tam per manus vicecomitum comitatus *Kanciæ* quam ballivorum firmariorum ac aliorum qui eandem manſionem ſive manerium temporibus dicti progenitoris noſtri & hæredum ſuorum & progenitorum noſtrorum quondam regum *Angliæ* ad firmam ſeu alio modo tenuerunt, annuatim percepiſſent & habuiſſent, dictæque x. libræ annuæ tam dictis vicecomitibus quam ballivis firmariis & aliis prædictis in compotis ſuis ad ſcaccarium dictorum progenitorum noſtrorum redditis pro ſingalis annis quibus manerium prædictum in manibus progenitorum noſtrorum fuit uſque ad annum domini *Edwardi* quondam regis *Angliæ* avi noſtri octavum, quo anno idem manerium *Alianoræ* tunc reginæ *Angliæ* nomine dotis tenendum per dictum avum noſtrum extitit aſſignatum; allocatæ fuiſſent, prout per quandam certificationem theſaurarii & baronum noſtrorum de ſcaccario coram nobis in cancellaria noſtra de mandato noſtro miſſam plene liquet. Et licet prædeceſſores ipſius abbatis antedicti dictas x. lr. annuas tam de toto tempore quo manerium illud ſic in manu dictæ *Alianoræ* ac etiam in manu *Iſabellæ* reginæ *Angliæ* matris noſtræ cariſſimæ, quæ illud poſtmodum ſub certa forma tenuit, extitit, quam pro tempore quo *Philippa* regina *Angliæ* conſors noſtra cariſſima idem manerium ex conceſſione noſtra tenuit ſimiliter percepiſſent & habuiſſent, uſq; ad annum regni noſtri tercium, Quo anno manerium prædictum magiſtro *Johanni* de *Florence* ſub certa forma conceſſum fuit. Qui quidem *Johannes* dictas decem libras annuas pro tempore quo manerium illud ſic tenuit, abbati loci prædicti qui tunc fuit, ſolvere recuſavit, quodque tamen *Benedictus de Fulſham* qui prædictum manerium hucuſque à tempore mortis prædicti *Johannis* ex conceſſione dictæ conſortis noſtræ tenuerit et adbuc teneat dictas x. libras annuas & arreragia earundem pro tempore quo ipſe idem manerium ſic habuit, præfato nunc abbati, quamquam per ipſum abbatem ſuper hoc ſæpius requiſitus fuerit, & quamquam idem abbas & prædeceſſores ſui prædicti C. ſolidos de manſione ſive manerio de **Faverſham** à tempore confectionis cartæ progenitoris noſtri ſupradictæ prætextu ejuſdem & dictæ confirmationis per manus abbatum de **Faverſham** ac aliorum qui dictam manſionem ſive manerium de **Faverſham** hucuſque tenuerunt, abſque perturbatione aliqua percepiſſent & habuiſſent, idemque nunc abbas eoſdem C. ſolidos percipiat in præſenti, ſolvere recuſaverit & adhuc recuſet minus juſte, in ipſius nunc abbatis & eccleſiæ ſuæ prædictæ præjudicium & exhæredationis periculum manifeſtum, & contra tenorem cartarum, conceſſionum & confirmationis prædictarum & aliter quam hactenus fieri conſuevit: Super quo idem abbas per petitionem ſuam coram nobis in conſilio noſtro nuper in parliamento noſtro exhibitam, nobis ſupplicavit, ut ſibi in hac parte velimus de congruo remedio providere: Nos volentes præfato nunc abbati in hac parte fieri quod juſtum fuerit & conſonum rationi, tibi præcipimus quod ſcire facias præfato *Benedicto* quod ſit in cancellaria noſtra in craſtino S. *Luciæ* virginis proximo futuro ubicunque tunc fuerit, quem diem præfato nunc abbati ibidem ſuper hoc dedimus, ad oſtendendum ſi quid pro ſe habeat vel dicere ſciat quare idem *Benedictus* dictas x. libras annuas de redditibus dictæ manſionis ſive manerii de **Spiddilton** & arreragia earundem pro tempore quo ipſe eandem manſionem ſive manerium de **Spiddilton** ſic tenuit, eidem nunc abbati minime ſolvere debeat juxta formam cartarum, conceſſionum & confirmationis prædictarum & prout retroactis temporibus fieri conſuevit, & ad faciendum ulterias & recipiendum quod curia noſtra conſideraverit in bac parte. Et habeas ibi nomina illorum per quos ei ſcire feceris & hoc breve teſte *Edwardo* duce *Cornubiæ* & comite *Ceſtriæ* filio noſtro cariſſimo cuſtode *Angliæ* apud **Langele** xvj. die Novembris anno regni noſtri xxj.

Joh. Stratf. Archiep.

« Scire feci *Benedicto de Fulſham* quod ſit ad diem infra in iſto brevi nominatum juxta tenorem ejuſdem brevis per *Willelmum Queinte* & *Johannem Queinte*. Prædictus *Benedictus* po. lo. ſuo *Willelmum de Mirfeld* & *Ricardum de Roncliff* ſub alternatione ad lucrandum vel perdendum in loquela infra ſcripta. Abbas ſancti *Auguſtini Cant.* infra ſcriptus po. lo. ſuo *Thomam de Newenham* clericum in negocio infraſcripto. Abbas ſancti *Auguſtini Cant.* infraſcriptus ponit loco ſuo *Willielmum de Newenham* clericum in negocio infraſcripto. Ad quem diem tam prædictus *Benedictus* in propria perſona ſua quam præfatus abbas per dictum *Willelmum de Newenham* attornatum ſuum in cancellaria regis venerunt & de eorum aſſenſu continuatum eſt negocium iſtud in eodem ſtatu quo nunc eſt uſque ad quindenam ſancti *Hillarii* proximo futuram, ut tunc de aviſamento tam concilii regis quam reginæ de iſto negocio fiat quod juſtum fuerit & conſonum rationi. Ad quem diem tam prædictus *Benedictus* in propria perſona ſua quam præfatus abbas per dictum *Willelmum de Newenham* attornatum ſuum in cancellaria regis venerunt, & de eorum aſſenſu continuatum eſt negotium iſtud in eodem ſtatu quo nunc eſt: uſque ad quindenam Paſchæ proximo ſequentem ut tunc de aviſamento tam conſilii regis quam dictæ reginæ de negocio prædicto fiat quod juſtum fuerit & conſonum rationi. Ad quam quidem quindenam tam prædictus *Benedictus* per *Willelmum de Mirfeld* clericum attornatum ſuum quam præfatus abbas per *Thomam de Newenham* clericum attornatum ſuum in cancellaria regis venerunt; & de eorum aſſenſu continuatum eſt negocium iſtud in eodem ſtatu quo nunc eſt uſque ad quindenam ſanctæ Trini-

« tatis

Edw. III. Rex.

« tatis proximo ſequentem, ut tunc de aviſamento « tam concilii regis quam dictæ reginæ de negocio « prædicto fiat quod juſtum fuerit & conſonum ra« tioni. Ad quam quidem quindenam tam præ« dictus *Benedictus* per dictum *Willelmum de Mir« feld* attornatum ſuum quam præfatus abbas per « dictum *Thomam de Newenham* attornatum ſuum « in cancellaria regis venerunt, & de eorum aſſenſu « continuatum eſt negocium iſtud in eodem ſtatu « quo nunc eſt uſque ad octabas ſancti *Michaelis* « proximo ſequentes, ut tunc de aviſamento tam « conſilii regis quam dictæ reginæ de negocio præ« dicto fiat quod juſtum fuerit & conſonum rationi.

A noſtre ſeigneur le Rei & ſon conſail prie le ſoon chapeleyn labbe de ſein Auſtin de Canterbire, *que com le noble Roy* William *Conquerour dona a leglise de ſeint* Auſtin de Canterbyre *dys livres de rente a prendre de ſon manoir de* Middilton *en le Counte de* Kent, *le quel Manoir* Beneit de Fulſham *tient a terme du lees madame le Royne* Philippe, *& des queux dys livres le dit Abbe ad eſt ſeiſi puis le temps le dit Conquerour tanque a temps un Meſtre* Johan de Florence *qi le dit manoir tient a terme de ſa vie du les noſtre dit ſeignur le Rei auxi come plus pleinement eſt trove per record dallouannces faites al dit Abbe en leſchegir en temps que le dit manoir eſteit en la meyn les progeniteurs noſtre dit ſeigneur le Roi. ſur quei le dit Abbe ſuyt une peticien en parlement compernant ſon droit avant dit, laquele per agard du parlement fut endoſe, & mande en la Chauncelarie que le Chaunceler deveroit veer le droit de dit Abbe & fair venir le dit* Beneit *fermer de ſavoir ſil ſeut rien dire pur quei le paiment de la dit rente & des arreragis encornes ne ſerroit fait. Et le dit Canceler manda bref de fair venir le dit* Beneit. *A quel bref il ad allege qil eſt fermer ma dit dame le Roine, & ne poet charger le dit Manoir ne deſcharger. ſur quei ceux de la Chancellerie ne volerent plus faire ſur le droit le dit Abbe, mes eunt done iour outre tanque a la xv. de pache procheyn avenir. Pleſe au dit noſtre ſeigneur le Roy de ſa grace comander a ſon Chanceller que il purra trover per record ou per enqueſte ou en autre maner que lee avandiz dys linuere ſoient dues, que adonque le paiment des dits dys livers & auxi des arreragis encornes ſoit fait, nient contre eſtant ceo que le dit* Beneit *ad plede & allege en delay du droit le dit Abbe.*

Edward *par la grace de deu Roy* Dengleterre *& de* France *& ſeigneur* Deirland *au gardein de noſtre graunt ſeal ſalutz. Nous vous envoions cy dedinz encloſe un peticien quele nous feuſt baillee par noſtre cher en dieu labbe de ſeint* Auſtin de Cantirbirs, *contenant coment* William *Conquerour jadis Roy* Dengleterre *dona a ſa gliſe de ſeint* Auſtin de Cantirbirs *dis livers par an a reſceiuere de ſon manoir de* Middilton *en Conte de* Kent *a touz jours, le quel manoir* Beneit de Fulſham *tient a terme du les noſtre treſchere compaigne la Royne* Dengleterre, *ſi com plus pleinement eſt contenuz en la peticion deſuſdite. ſi vous mandoms que appellez a vous nous Juſtices de lun Bank & de lautre que vous verrez que ſoit a ceo appeller, & veue la dit peticion & examinez & debatuez entre vous les choſes contenues en ycelle. & ſi vous truiſſez par choſe de Record com par allouance ou en autre manere, que les predeceſſeurs le dit Abbe eut eſte paietz des ditz dys livers du manoir avandit ſi com il ſuppoſe par la dit peticion, que adonqes facez faire au dit Abbe ſur meſme les choſes droit & reſon nient contreſtant ceo que le dit* Beneit *ad allegge ou alleggera devant vous pur delaier le droit le dit Abbe en celle partie, ou que le dit manoir nous touche & ſoit en la main le dit* Beneit *du lees noſtre dit treſchere compaigne ſanz quele il dit qil ne poet reſpondre ne pleder ne le dit manoir charger ou deſcharger. Done ſouz noſtre prive ſeal a* Weſtmonſtre *le primer jour Daveril lan de noſtre regne* Dengleterre *quatorziſme & de noſtre regne de* France *primer.*

Joh. Strat. Archiep.

Iſto proceſſu miſſo ſub ſigillo magiſtri *Johannis de Thoresby* cuſtodis rotulorum cancellariæ coram concilio reginæ, & recitato coram eodem concilio apud *Weſtmonaſterium* xviij. die Julii anno xv. viſiſque cartis regum allegatis per proceſſum iſtum, vocatoque *Benedicto de Fulſham* tenente manerii de Middilton ad terminum vitæ reginæ ex dimiſſione ejuſdem reginæ, & non comparente impedimentis legitimis, Datus eſt dies attornatis prædicti abbatis, videlicet fratri *Johanni de Weſton* commonacho ſuo & *Willelmo de Waure* in xv. ſancti *Michaelis* proximo futuram. Ad quem diem præfatus *Benedictus* præmunietur per literas reginæ peremtorie intereſſendi, oſtenſurus ſi quid pro dicta regina vel ſe ipſo habeat vel dicere ſciat quare ad judicium inde reddendum non erit tunc procedendum. Ad quem diem venerunt prædicti abbas per attornatum ſuum prædictum, & prædictus *Benedictus* in propria perſona ſua. Qui quidem *Benedictus* dicit & oſtendit pro rege, regina & ſeipſo quod infradictæ decem libræ & octo piſæ caſei annui redditus quem idem abbas & conventus clamant nomine decimæ omnium redditiuum terræ pratorum & aquarum [de] dominicis de Middilton eis non debent ſolvi de jure, tam pro eo quod ipſi habent eccleſiam de Middilton in proprios uſus, & ea occaſione percipiunt de anno in annum decimas ſeperales de terræ pratis lacticinium & alias hujuſmodi decimas ab aliis parochianis ſolutas, quam pro eo quod x. mellis & denariorum gabuli, qui denarii ſunt totus redditus aſſiſus ibidem, ut dicit, eſt ſpecialiter exceptus in carta feoffamenti. Per quod videtur ſibi quod illæ decem libræ octo piſæ caſei non poterunt illa ratione vendicari nec reddi ſine dampno & præjudicio regis &c. ſet attornatus dicti abbatis dicit, quod illa decima denariorum gabuli non eſt ille totalis redditus aſſiſus ſet alius parvus redditus per ſe. Super quo datus eſt dies partibus uſque quindenam ſancti *Hillarii* tunc proximo futuram. Ita quod idem abbas ulterius ſcrutari faciat evidencias ſolutionis redditus prædicti temporibus regum *E.* filii *Henrici*, *E.* filii *E.* & regis nunc, & temporibus reginarum & aliorum tenencium dictum manerium ad terminum vitæ vel ad firmam. Ad quam quidem quindenam datus eſt ulterius dies tam prædicto abbati quam prædicto *Benedicto* uſque quindenam purificationis beatæ *Mariæ* anno xvij. Ad quem diem venerunt idem abbas & conventus per dictum attornatum ſuum, & præfatus *Benedictus* in propria perſona, qui nichil plus ſcivit dicere vel oſtendere contra peticionem petencium quam prius dixerat ut ſupra. Set addidit, quod iidem abbas & conventus ſolebant invenire ibidem duos monachos celebrantes & hoſpitalitatem tenentes & diſtribuentes per annum certa quarteria piſarum; quæ quidem celebratio, ho-

ſpitalitas

Edw. III. Rex. ſpitalitas & diſtributio jam ſubtractæ fuerunt per quindecim annos, & amplius, Quod tamen verificare non optulit nec verificavit, ſuper quo datus eſt dies partibus prædictis uſque quindenam Paſchæ proximo tunc futuram. Ad quem diem venerunt idem abbas & conventus per dictum attornatum ſuum, & præfatus *Benedictus* in propria perſona, Et attornatus eorundem abbatis & conventus, & liberavit adhuc alias evidentias extractas de rotulis memorandorum ſcaccarii in cancellaria miſſas per breve, de temporibus regum *Ricardi, Johannis, Henrici, Edwardi* filii ejuſdem *Henrici*. Quod breve ſequitur in hæc verba:

EDWARDUS Dei gratia rex Angliæ *&* Franciæ *& dominus* Hiberniæ, *Theſaurario & baronibus ſuis de ſcaccario ſalutem. Supplicavit dilectus nobis in Chriſto abbas ſancti* Auguſtini Cant. *quod cum ipſe de manerio de* Midilton *in comitatu* Kanciæ *decem libras & octo piſas caſei ſingulis annis percipere debeat, ipſe & prædeceſſores ſui hujuſmodi decem libras & caſeum de manerio illo tempore quo idem manerium in manu noſtra & progenitorum noſtrorum quondam regum* Angliæ *extitit, percipere conſueverunt, & jam prædicta* x. *libræ & caſeus eidem abbati per aliquod tempus à retro fuerint, velimus ei ſolutionem inde fieri jubere: Nos ut eidem abbati quod juſtum fuerit, fieri faciamus volentes certiorari ſi præfatus abbas & prædeceſſores ſui hujuſmodi decem libras & caſeum de manerio illo ſingulis annis ſicut prædictum eſt percipere conſueverint necne; Et ſi ſic, tunc à quo tempore, qualiter & quomodo, Vobis mandamus quod ſcrutatis rotulis & memorandis ſcaccarii prædicti præmiſſa contingentibus nos de eo quod inde inveneritis reddatis in Cancellaria noſtra ſub ſigillo ſcaccarii illius diſtincte & aperte ſine dilatione certiores, hoc breve nobis remittentes. Teſte me ipſo apud* Weſtmonaſterium xxv. *die Aprilis anno regni noſtri* Angliæ xvij. *regni vero noſtri* Franciæ iiij.

Certificatio de qua in brevi fit mentio ſequitur in hæc verba: *Scrutatis rotulis & memorandis ſcaccarii ſuper contentis in brevi huic cedulæ conſuto compertum eſt, quod in magno rotulo de anno primo regis* Ricardi *in* Kancia *ſic.* Et monachis S. *Auguſtini Cant.* decem libras in Midilton, *Et conſimilis allocatio fit vicecomitibus* Kanciæ *dummodo fuerint firmarii de* Midilton *tam in rotulis de annis ſequentibus ejuſdem regis* Ricardi *quam in rotulis de tempore regis* Johannis, *ac eciam in rotulis de annis regis* H. *tercii uſque annum ejuſdem regis* xxxiv. *quo anno* Ricardus *de Ponte computat de exitibus manerii & hundredi de* Midilton *à* vj. *die Novembris anno* xxxiij. *uſque* xxiij. *diem Aprilis anno* xxxiv. *In quo compoto annotatur ſic.* Et monachis ſancti *Auguſtini* x. lib. de anno integro quas ſolebant percipere ſingulis annis per manus vicecomitis *Kanciæ* quando manerium de Midilton fuit in cuſtodia ipſius vicecomitis. *In rotulis vero de annis ſequentibus ejuſdem regis* H. *ac eciam in rotulis de tempore regis* E. *filii dicti regis* Henrici *uſque annum ejuſdem regis* E. vj^{um}. *facta eſt conſimilis allocatio quandoque vicecomitibus* Kanciæ *dummodo fuerint firmarii manerii prædicti, & quandoque* Radulpho de Sandwyco *dum fuit cuſtos ejuſdem manerii in compotis ſuis de exitibus ejuſdem menerii. Item compertum eſt in magno rotulo de anno octavo prædicti regis* E. *in compoto præfati* Radulphi *de exitibus manerii prædicti de annis* vj. *&* vij. *ſic*: Et in elemoſina regis conſtituta monachis ſancti *Auguſtini Cant.* x. li. de anno vj^{to}. Et eiſdem monachis *Almarico de Lucy* & *Johanni de Tracy* pro vj. ponderibus caſei quæ percipiunt ſingulis annis de dominico de Midilton præter xxviij. piſas quas percipiunt in caſeo per manus ballivi de Midilton de diverſis tenentibus ejuſdem manerii de dicto anno ſexto xxxvj. s. videlicet pro qualibet piſa vj. s. *Et in compoto facta eſt conſimilis allocatio de anno ſeptimo, videlicet infra quandam ſummam de* xxvij. li. x. s. vij. d. *Et eciam in magno rotulo de anno nono prædicti regis. Et in compoto prædicti* Radulphi *de exitibus manerii prædicti de anno octavo facta eſt conſimilis allocatio, videlicet præfatis monachis de* x. li. *Et eiſdem monachis & præfatis* Almarico *&* Johanni *de* xxxvj. s. *pro* vj. *ponderibus caſei. In quo quidem compoto facta eſt mentio quod prædictum manerium quod extenditur ad* C. iiij.^{xx} viij. lib. *liberatum fuit* Alienoræ *reginæ* Angliæ *tenendum ad totam vitam ſuam prout inter ipſam & præfatum regem* E. *filium regis* Henr. *convenit. Per quas evidenter apparet quod temporibus eorundem regum dictæ decem libræ per annum ſolvebantur eiſdem abbati & conventui & dicta pondera vel piſa caſeorum, videlicet eiſdem monachis* Almarico de Lucy *&* Johanni Tracy *pro* vj. *ponderibus caſei per annum de dominico de* Midilton xxxvj. s. *videlicet pro qualibet piſa* vj. s. *præter* xxviij. *piſas quas percepit per annum in caſeo per manus ballivi de* Midilton *de diverſis tenentibus ejuſdem manerii, ſicut in extractis prædictis huic conſutis cum brevi plenius continetur.* Per quod conſideratum eſt per concilium regis & reginæ, quod prædicti abbas & conventus tam de x. li. prædictis per annum per ſe, quam de caſeo prædicto vel de ejus precio una cum præfatis *Almarico* & *Johanne* recuperent ſeiſinam ſuam. *Nos autem tenorem recordi & proceſſus prædictorum ad requiſitionem prædicti abbatis ſancti* Auguſtini Cant. *tenore præſentium duximus exemplificandum.*

Joh. Straf. Archiep.

An. Dñi 1342.

Inquiſitio capta die Veneris proxima poſt feſtum ſancti Michaelis *anno Domini* M. CCC. xlij. *apud* Eſcheſtisforde *per dominos* Johannem de Crocforde *rectorem eccleſiæ de magna* Chert, Thomam de Seleby *rectorem eccleſiæ de* Hauchurſt, Thomam de Sointing *rectorem eccleſiæ de* Hothfelde, Johannem de Langtofte *rectorem eccleſiæ de* Bathwoldenne, Thomam de Chileham *rectorem eccleſiæ de parva* Chert, Stephanum de Flare *rectorem eccleſiæ de* Caſtwelle, Johannem Kemel *procuratorem* Henrici de Sodingtone *rectoris eccleſiæ de* Eſchettiſforde, Ricardum de Creſſevile *rectorem eccleſiæ de* Rolvyndenne, Johannem de Bradwey *vicarium eccleſiæ de* Tentwardene, Johannem Michel *vicarium eccleſiæ de* Bedriſdenne *&* Galfridum de Combroke *vicarium eccleſiæ de* Kenington *de decanatu de* Cherrynge, *An eccleſia de* Tentwardene *ejuſdem decanatus vacet. Qui unanimiter dicunt quod prædicta eccleſia de* Tentwardene *non vacat, quod dominus abbas & conventus ſancti* Auguſtini Cant. *poſſeſſioni ejuſdem eccleſiæ incumbunt, & ab anno Domini* M. CC. lix. *uſque nunc incumbebant. Et quis ſit verus dictæ eccleſiæ de* Tentwardene *patronus, dicunt quod idem abbas & conventus oſtendunt quandam Bullam in qua continetur, quod habent jus patronatus cum omnibus*

EdwIII. Re. *bus juribus & pertinentiis ſuis. Et quis ultimo præſentavit ad eam, dicunt propter diuturnitatem temporis lapſi ſe penitus ignorare. De jure eciam præſentantis dicunt ſe ignorare: ſet dominus* Michael de Ponyngges *prætendit ſe habere jus præſentandi ad eandem ut de jure ſucceſſionis hereditariæ Baroniæ* **Davercnches**, *ad quam dicit jus patronatus memoratæ eccleſiæ pertinere, & hac de cauſa litigioſa cenſetur non eſt porcionare niſi in tantum quod eſt ibidem quadam vicaria non eſt penſionaris & eſt æſtimationis communibus annis cum vicaria* xlv. *marcarum. Præſentatus ad eandem eſt bonæ vitæ & converſationis honeſtæ & eſt ætatis* xxx. *annorum & non eſt alibi beneficiatus & in minoribus ordinibus conſtitutus. De cæteris articulis conſuetis ſuppleat diſcretio veſtra. In cujus rei teſtimonium rectores, vicarii & procuratores prædicti huic inquiſitioni ſigilla ſua appoſuerunt. Dat. die loco & anno ſupradictis & in pleno loci capitulo.*

Eodem anno appropriationes eccleſiarum de **Kenningtone** & ordinatio vicariæ de **Northborne**.

CAP. XXXVIII.

§ 1. Willielmus Drulege *in Abbatem eligitur.*

An. Dñi 1343. ANno quo ſupra ſcilicet M.CCC.xliij. die tranſlationis ſancti *Auguſtini*, venerabilis pater & doctor ſullimis *Thomas Poncyn* hujus monaſterii abbas liij. ab hac luce tranſiens univerſæ carnis debitum exſolvit; qui quamdiu rebus humanis interfuit, ut idoneus paſtor gregis ſibi commiſſi ſollicite curam exhibuit. Eodem anno vj. non. Octobris ſcil. die ſancti *Leodegarii* martyris cum prorogatione dierum ſequentium electus fuit ſimplici via compromiſſi in abbatem & paſtorem frater *Willelmus Drulege* tunc camerarius hujus loci, & *Avinione* ab epiſcopo *Sabinenſi* de mandato apoſtolico fuit benedictus. Erat enim iſte *Willelmus Zachæo* ſimilis ſtaturæ puſillus, ſet pro jure ſuæ eccleſiæ tuendo & defendendo robuſtus & immenſus.

1344. Anno vero ſequenti iv. kal. Marcii fuerunt ſua temporalia per eſcaetorem ſibi deliberata. Iſte namque dominus *Willelmus* paſtorali regimine aſſumpto creditum ſibi ovile juxta datam ſibi ab alto induſtriam in bonis temporalibus ſollicite ſtuduit ampliare, nec tamen pro vita activa contemplativam deſerens; ſet juxta officii ſui debitum in ipſa perſiſtens pervigil & devotus.

Hic eciam abbas feſta ſanctorum *Jamberti, Nothelmi, Brytwaldi* & *Tatwyni*, ſub duplici feſto futuris temporibus cum conſilio communi ſtatuit celebrari.

1345. Anno M.CCC.xlv. idus Februarii facta fuit ordinatio vicariæ de **Chiſtelet** ut patet in eccleſiis. Eodem anno & die ordinatio vicarii de **Preſtone** ut ſupra.

1346. Anno Domini M.CCC. xlvj. in nocte S. *Mauricii*, *Willelmus* hujus eccleſiæ paſtor liv. diem ſuum clauſit extremum. Corpus vero ejus in capitulo eccleſiaſticæ traditum eſt ſepulturæ. Rexit autem hanc eccleſiam tribus annis minus bis quinque diebus.

§. 2. Johannes Deveniſſe *in abbatem eligitur.*

ANno quo ſupra v. die menſis Octobris electus fuit in abbatem per viam compromiſſi frater *Willelmus de Keningtone.* Sed quid intellecta iſta vacatione dominus Papa *Clemens* vj. contulit incontinenti abbathiam cuidam monacho de *Wyntonia Johanni Deveneſche*, prædicti fratris *Willelmi de Keningtone* electione caſſata. Cujus rei cauſa erat hæc. Vacante cathedrali eccleſia *Wyntoniæ* per mortem ultimi epiſcopi ibidem, Prior & capitulum loci ejuſdem elegerunt iſtum *Johannem Deveniche* illius gremii monachum in paſtorem & epiſcopum eccleſiæ prælibatæ, & ad curiam *Romanam* pro ſua electione proſequenda & confirmanda uſque profectus eſt. Interim autem miſit *E.* rex ad prædictum apoſtolicum literas ſupplicatorias & multum ſpeciales pro quodam clerico ſuo nomine *Willelmum Edindone* prædictum epiſcopatum pro eodem ad optinendum; tandem mediante pecunia rex in ſua erronia petitione exauditus eſt, & prædictus dominus *Willelmus* ſic epiſcopatum ſortitus eſt quia ſic honorabitur quem rex honorare voluerit. Prædictus vero *Johannes* electus juſſus eſt moram facere & ibidem ſtare proximum beneficium eccleſiaſticum in iſtis partibus accepturus. Unde contigit ut iſti monaſterio quia primo vacavit proviſione apoſtolica eidem præficitur in abbatem. Dum vero hæc omnia in curia ſic fuerant facta, prædictus dominus *Willelmus de Keningtone* electus tum propter viarum diſcrimina tum propter mortis periculum, & maxime durante guerra inter nos & *Francos* in obſidendo *Caliſiam*, paſſagium ad ultra mare ex certa ſcientia fuerat prohibitum, dominus Rex pro eodem electo ſcripſit ſummo Pontifici in hunc modum:

SANCTISSIMO in Chriſto patri domino Clementi *divina providentia ſacroſanctæ atque univerſalis eccleſiæ ſummo pontifici*, Edwardus *eadem gratia rex* Franciæ *&* Angliæ *& dominus* Hiberniæ *pedum oſcula beatorum. Inter cætera cordis noſtri deſiderabilia id plurimum appetimus & affectu ſincero proſequimur, per quod neceſſitatibus monaſteriorum regni noſtri* Angliæ *in oportunitatibus conſulamus, & eorum oppreſſionibus & periculis occurramus. Sane vacante pridem monaſterio ſancti* Auguſtini Cant. *ſedi apoſtolicæ inmediate ſubjecto, Prior & capitulum dicti monaſterii petita per prius & obtenta à nobis eligendi licentia, ad electionem futuri paſtoris rite procedentes, fratrem* Willelmum de Keningtone *commonachum ſuum virum de vita & morum imminentia multipliciter commendatum ſuum elegerunt concorditer in abbatem, cui quidem electioni aſſenſum regium præbuimus & favorem; ſicut in literis noſtris patentibus inde confectis & ſanctitati veſtræ tranſmiſſis plenius continetur. Et quia per frequentes vacationes quæ à paucis retro temporibus in dicto monaſterio contigerunt & alia imminentia eidem incommoda, idem monaſterium enormiter in facultatibus eſt collapſum & debitis graviter oneratum. Nos conſiderantes quod tam propter evidentem inopiam quam propter viarum diſcrimina per guerram notoriam, quæ juſtum metum & mortis periculum ſeu captionem vel incarcerationem corporum patulo cominantur, ſumpta de captis aliis ſic proficiſcentibus conjectura, electo præfato & inſtructoribus electionis ſuæ ad ſanctitatis veſtræ præſentiam pro proſequendo dictæ electionis negocio nec tutus nec accommodus patebat acceſſus, Electum & inſtructores prædictos morari fecimus in partibus, ſperantes veraciter quod ad ſupplicationem noſtram veſtra benignitas dictum negocium ex*

Edw. III. Rex. *cauſis eam veris & notoriis gracioſe comiſiſſet examinandum in partibus, & fine debite terminandum, ſuper quo eidem ſanctitati veſtra noſtras multiplicavimus literas ut potuimus ſpeciales, cauſam hujuſmodi plenius continentes. Set veſtra providentia per importunam & ambicioſam featris* Johannis Deveniche *monachi* Wintonienſis *inſtantiam ut ſupponimus circumventa, precibus noſtris penitus obauditis, & cauſis prædictis minus debite ponderantes (de quo nobis non levis ingeritur admirandi materia) electione prædicta tam concordi caſſata, ut dicitur, jam providit eidem monacho* Wintonienſi, *dicto monaſterio S.* Auguſtini *extraneo & ignoto, qualis juxta felicis recordationis* Caliati *ſecundi,* Innocentii *ſecundi,* Lucii *ſecundi,* Eugenii *tercii,* Urbani *tercii,* Celeſtini *tertii,* Innocentii *tercii,* Gregorii *noni prædeceſſorum veſtrorum* Romanorum *pontificum privilegia dicto monaſterio indulta ſpecialiter in hac parte ibi præfici non deberet, ſicut ex ipſorum privilegiorum tenore plenius poterit apparere. Qui quidem monachus diu in* Romana *curia moram traxit debita importabilia contrahendo, per quæ tam per prius, ut prædicitur, quam jam de novo præſentis occaſione proviſionis contracta idem monaſterium quod eſt quodamodo deſtructum, ſi præfatus præficeretur, idem quod abſit, deſtrueretur omnino: Quod eo ferimus moleſtius quo præfatus monachus inpudenter linguam ſuam contra nos laxavit in proboſa, ut jam de pejoribus taceamus, per quod ſi idem etiamſi alias fuiſſet electus canonice, non teneremur temporalia dicto monaſterio liberare. Quamobrem veſtra clementia votivis affectibus ſupplicamus, quatinus præmiſſis clementer attentis, dignetur veſtra maturitas circumſpecta ſuper præmiſſis remedium adhibere feſtinum, dictam proviſionem quæ in dicti monaſterii depreſſionem notoriam, ac noſtri & coronæ noſtræ regiæ prajudicium manifeſtum, necnon nobilium & communitatis regni noſtri diſplicentiam non modicam redundare noſcitur, revocande, & taliter ſi placuerit ordinando, ut dictum monaſterium electionis ſuæ tam concordis fructum ſenciat & effectum, quæ dicto monaſterio ex cauſis variis, præſertim propter jus patronatus quod habemus in eodem ſpecialiter efficimur, ſumme cederet votis noſtris, quod dignetur quæſumus pia veſtra paternitas ex animo ponderare, & nobis ſuper eo quod inde facere decreveritis reſcribere veſtræ beneplacitum voluntatis.*

Et quaſi ſub conſimili forma pro eadem expeditione fuit alia litera communiter compoſita à magnatibus regni, & domino papæ deſtinata. Quid plura? meritis hujus negocii non ponderatis, & precibus regis & regni procerum ſepoſitis & obauditis, ad partes cum literis & bullis ſuæ proviſionis directus eſt, unde rex adverſus eum merito commotus, à ſuis temporalibus penitus eum excluſit, dans conventui in mandatis ſub foriſfactura omnium bonorum ſuorum, ne monaſterium iſtud aliquo modo illum intrare permitterent, nec, quatenus poſſent, de ſuis rebus aliqualiter diſponere vel ordinare. Cujus præcepti forma talis eſt.

EDWARDUS *Dei gratia &c. dilectis ſibi in Chriſto Priori & conventui eccleſiæ ſancti* Auguſtini Cant. *ſalutem. Cum progenitores noſtri quondam reges* Angliæ *eccleſiam veſtram prædictam quæ libera capella noſtra exiſtit de poſſeſſionibus quæ de corona noſtra* Angliæ *per baroniam tenentur & aliis largiſſime dotarunt, & ipſam ad certas eleemoſinas faciendas perpetuo onerarunt, & ſub regimine abbatis perpetuo gubernandam devote fundarunt, ita quod cedente vel diſcedente abbate loci prædicti, Prior & conventus ejuſdem perſonam idoneam ad ipſam regendam & devote ac ſalubriter gubernandam de licentia noſtra & ipſorum progenitorum noſtrorum eligerent, & ipſum in abbatem ſuum haberent, & ſub ipſius obedientia & ordinis ſui regula viverent, & Deo devote ſtuderent deſervire, abſque eo quod aliquis in abbatem loci prædicti ullo tempore hucuſque per ſedem apoſtolicam extitit præfectus. Ac jam intelleximus, quod licet vos decedente ultimo abbate veſtro eccleſiæ prædictæ, idoneam perſonam de licentia noſtra in abbatem veſtrum elegeritis, & ſub ipſius obedientia & dicti ordinis veſtri regula devote vixiſſe intendebatis, dominus tamen ſummus pontifex quendam monachum extraneum in abbatem veſtrum ad curiam* Romanam *jam præfecit. Qui quidem monachus ſic præfectus verſus ipſam eccleſiam ſe trahere, & de terris & tenementis, bonis & catallis ejuſdem diſponere proponit, in noſtri præjudicium & coronæ noſtræ regiæ læſionem & exhæredationis periculum, & exempcionum & libertatum dictæ capellæ noſtræ regiæ enervationem manifeſtam: Nos hujuſmodi exhæredationi & præjudicio volentes remedio obviare oportuno, & libertates & exemptiones prædictas illæſas obſervare, vobis ſub foriſfactura omnium quæ nobis foriſfacere poteritis prohibemus, firmiter injungentes, ne ipſum præfectum quantum in vobis eſt adminiſtrationem ſeu diſpoſitionem aliquam de terris, tenementis, bonis, ſeu catallis prædictis abſque licentia noſtra ſeu mandato noſtro ſpeciali aliqualiter habere permittatis.*

Anno Domini M. CCC. xlvj. in octabis Aſſumptionis ſanctæ *Mariæ* fuit iſta regia prohibitio recepta. Et ſtatim Prior & conventus ipſum *Johannem* ſecundum exigentiam prohibitionis prælibatæ ab adminiſtratione temporalium excluſerunt, ingreſſum monaſterii iſtius in capite denegando. Unde apud **Patyngdon** traxit ſuam moram de ſpiritualibus tantummodo & vix ſe intromittendo; & fratrem *Willelmum de Kenynton* electum Priorem monaſterii conſtituit, & quoſdam alios officiarios ordinavit quaſi ad libitum ſuæ voluntatis. An. Dñi 1346.

§. 3. *De procurationibus archidiaconi* Cant.

Iſtis temporibus erat quidam clericus in curia *Romana* domini papæ notarius, dictus magiſter *Petrus Rogerii*. & hic fuit archidiaconus *Cant.* fecerat quidem ſuggeſtionem ad papam, ut poſſet recipere ſuas procurationes de archidiaconatu, ipſo in curia *Romana* exiſtente, ad cujus cauſæ expeditionem fuit idem dominus *Johannes* abbas per apoſtolicas literas deputatus executor in hac forma.

" *CLEMENS* epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis ſancti *Auguſtini* & *Weſtmonaſterii* juxta *Londoniam* monaſteriorum abbatibus ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum grandia virtutum merita quibus perſonam dilecti filii magiſtri *Petri Rogerii* archidiaconi *Cant.* notarii noſtri Dominus inſignivit diligenter attendimus: *& infra.* Hinc eſt quod tuis devotis ſupplicationibus inclinati, ut eccleſias, monaſteria & alia

« alia loca eccleſiaſtica eorumque perſonas archi-
« diaconatus tui *Cant.* quem optines, in quibus tibi
« ratione dicti archidiaconatus tui viſitationis offi-
« cium competit de conſuetudine vel de jure, poſſis
« libere per perſonas idoneas quas ad hoc duxeris
« deputandas viſitare, & procurationes ratione vi-
« ſitationis hujuſmodi tibi debitas ab eccleſiis, mo-
« naſteriis & locis; dummodo procurationes ſum-
« mam contentam in conſtitutione felicis recorda-
« tionis *Benedicti* papæ xij. prædeceſſoris noſtri ſuper
« procurationibus hujuſmodi exhibendis dudum
« edita non excedant: *& infra.* Quocirca diſcre-
« tioni veſtræ per apoſtolica ſcripta mandamus,
« quatinus vos vel unus veſtrum faciatis perſonas
« quas idem archidiaconus ad prædictum viſitatio-
« nis officium duxerit deputandas, ad illud admitti,
« & de hujuſmodi procurationibus integraliter ad-
« miniſtrari, contradictores vero per cenſuram ec-
« cleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo.
« Nos igitur *Iohannes* executor prædictus, volen-
« tes mandatum apoſtolicum reverenter exequi ut
« tenemur, omnes & ſingulos Abbates, Priores,
« eorumque conventus & capitula, decanos, præpo-
» ſitos, rectores, & quoſcumque ſubditos archidia-
« cono vel archidiacont *Cant.* cujuſcumque ſtatus
« & conditionis exiſtentes, monemus & hortamur,
« quatenus dicti archidiaconi procuratorem vel cui
« dictum viſitationis officium duxerit committen-
« dum, ad officium viſitationis quiete & pacifice
« admittatis, & procurationem ſuam in pecunia
« numerata ſine diminutione perſolvatis. Alioquin
« in vos omnes & ſingulos, necnon in quoſcumque
« alios contradictores cujuſcumque fuerint præmi-
« nentiæ, dignitatis, ordinis, condicionis, aut ſtatus,
« auctoritate nobis in hac parte commiſſa in hiis
« ſcriptis ſingulariter in ſingulos excommunicationis,
« in conventus vero & capitula ſuſpenſionis, & in
« monaſteria & eccleſias interdicti ſententias pro-
« mulgamus, abſolutionem omnium & ſingulorum
« qui præfatas noſtras ſententias vel earum aliquam
« incurrerint, nobis vel ſuperiori noſtro in poſterum
« reſervantes. Cæterum cum ad executionem hu-
« juſmodi ulterius faciendam non poſſumus quoad
« præſens perſonaliter intereſſe, pluribus monaſterii
« noſtri negociis occupati, venerabilibus patribus
« dominis Priori eccleſiæ Chriſti *Cant.* de *Lang.*
« de Borel, de Fabirſham, & ſanctæ *Radegundis*
« monaſteriorum abbatibus, præpoſito eccleſiæ de
« Wynghamcommittimus tenore præſentium vices
« noſtras, donec eas ad nos duxerimus revocandas,
« In virtute ſanctæ obedientiæ ac ſub excommuni-
« cationis pœna quam in eos & eorum quemlibet
« incurrere volumus ipſo facto ſi ea quæ eis in hac
« parte committimus contemſerint ſeu neglexerint
« contumaciter adimplere. Per hunc autem noſtrum
« proceſſum nolumus nec intendimus veſtro in ali-
« quo præjudicare collegæ quo minus ipſe ſervato
« tamen hoc noſtro proceſſu poſſit in hujuſmodi
« negotio procedere prout ei videbitur expedire.

Eccleſiæ de Wyvelesberg, Stone, *&* Brok-lond *appropriatæ ſunt.*

Wyvelesberg Stone, Broclond.

ISTIS ſic actis, idem *Iohannes* abbas pro ſua expeditione ad curiam *Romanam* iterum progreſſus eſt; unde contigit ut ex quorundam hujus congregationis ſano conſilio, prædictus *Iohannes* gratiam appropriationum eccleſiarum de Wyvelisberg, Stone, & Broklonde, cum inſtantia petivit admitti, ſperans harum obtentu apud nos regem & regni proceres gratiam invenire uberiorem. Et nota quod iſtarum eccleſiarum appropriatio fuit adepta tempore *Radulphi* abbatis. Set quia bulla illarum fuit tam condicionalis & penes dioceſanum litigioſa, noluit idem *Radulphus* abbas illam bullam debitæ mandare executioni meliorem bullam tempore oportuno ſuſtinendo; cujus appropriationis forma talis eſt.

CLEMENS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis *Iohanni* abbati & conventui monaſterii ſancti *Auguſtini Cant.* ad *Romanam* eccleſiam &c. Sacræ veſtræ religionis: *& infra.* Sane petitio veſtra nobis nuper exhibita continebat, quod monaſterium veſtrum præfatum iſto præſertim tempore pro veſtris dictique veſtri monaſterii neceſſitatibus continue vobis incumbentibus ſupportandis, & pro juribus, privilegiis & exemptionibus ipſius monaſterii defendendis, ac eciam pro monachis dicti monaſterii ſtudentibus tenendis in ſtudiis generalibus & aliis diverſimode, variis & diverſis expenſis oneribus eſſe dinoſcitur prægravatum, quæ tamen vos ſupportare convenit cum maxima gravitate, Quare pro parte veſtra nobis extitit humiliter ſupplicatum, ut in relevationem & ſupportationem hujuſmodi, vobis de alicujus ſubvencionis utilis remedio providere paterna ſollicitudine dignaremur. Nos igitur vobis & eidem veſtro monaſterio paterno in hac parte compatientes affectu, volenteſque vobis ſuper hiis de hujuſmodi ſubſidio providere, veſtris ſupplicationibus inclinati, de Wyvelisberg cujus xxv. & de Stone in Oxene cujus xxx. & de Broklonde parochiales eccleſias *Cantuarienſis* dioceſis, cujus fructus, redditus & proventus xx. marcarum ſterlingorum ſecundum taxationem decimæ, valorem annuum non excedunt, de patronatu veſtro ſicut aſſeritis exiſtentes, ac conſuetas per ſeculares clericos gubernari cum omnibus juribus & pertinenciis earundem, vobis & præfato veſtro monaſterio exnunc in uſus & ſupportationem onerum prædictorum auctoritate apoſtolica inperpetuum annectimus & unimus, eadem auctoritate vobis & ſucceſſoribus tuis fili *Iohannes* & dicti monaſterii qui fuerint pro tempore, nichilominus concedentes, ut earum eccleſiarum rectoribus qui nunc ſunt cedentibus vel diſcedentibus, vel alias eccleſias ipſas dimittentibus ſimul vel ſucceſſive, liceat vobis & eiſdem ſucceſſoribus per vos, vel alium, ſeu alios nomine veſtro, ipſarum eccleſiarum ac jurium, ac pertinenciarum earum corporalem poſſeſſionem propria auctoritate apprehendere & habere, ipſaſque in veſtros & dicti monaſterii uſus proprios perpetuo retinere, cujuſquam licentia ſeu conſenſu minime requiſitis. Reſervata tamen de ſingularum eccleſiarum earundem proventibus & redditibus pro ſingulis perpetuis vicariis in eiſdem ſingulis eccleſiis canonice deputandis, congrua portione, de qua ipſi vicarii poſſint congrue ſuſtentari, jura epiſcopalia ſolvere, & alia incumbentia eis onera ſupportare. Non obſtantibus ſi aliqui ſuper proviſionibus ſibi faciendis de hujuſmodi parochialibus eccleſiis, vel aliis beneficiis eccleſiaſticis in illis partibus ſpeciales vel generales, noſtras vel prædeceſſorum noſtrorum *Romanorum* pontificum aut legatorum apoſtolicæ ſedis literas impetrarunt &c.

Carta Regis de eiſdem Eccleſiis.

Quia accepimus per inquiſitionem quam per Eſcaetorem noſtrum in comit. *Kancia* fieri fecimus, quod non eſt ad dampnum vel præjudicium noſtrum aut aliorum, ſi concedamus dilectis nobis in Chriſto abbati & conventui ſancti *Auguſtini Cant.* quod ipſi eccleſiam de Stone in Orene, ac eciam eccleſias de Wyvelesberg & Brocland in comitatu *Kancia* quæ ſunt de advocatione ſua propria, & quæ de nobis tenentur in capite, appropriare & eas appropriatas in proprios uſus tenere poſſint ſibi & ſucceſſoribus ſuis imperpetuum, niſi in hoc quod nos tempore vacationis abbatiæ prædictæ ſi contigeret eccleſias prædictas vel aliquam earundem tunc vacare, nos jus præſentandi ad eaſdem amitteremus. Nos de gratia noſtra ſpeciali & pro C. libris quas præfati abbas & conventus nobis ſolvent ad receptam ſcaccarii noſtri in feſtis Paſchæ & *Michaelis*, conceſſimus & licentiam dedimus pro nobis & hæredibus noſtris quantum in nobis eſt eiſdem abbati & conventui, quod ipſi eccleſias prædictas appropriare, & eas ſic appropriatas in proprios uſus tenere poſſint ſibi & ſucceſſoribus ſuis imperpetuum, ſine occaſione, vel impedimento noſtri, vel hæredum noſtrorum quorumcumque. Hujus data eſt ſub anno Domini M. CCC. xlix.

Ratificatio Archiepiſc. de eccleſiis ſupradictis.

SIMON permiſſione divina &c. univerſis præſentes literas inſpecturis ſalutem in Domino ſempiternam. Noverit univerſitas veſtra quod nos reſcriptum domini papæ non cancellatum, non abolitum, nec in aliqua ſui parte viciatum cum Bulla vera filoque integro inſpeximus ſub hac forma. *CLEMENS* epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis *Johanni* abbati & conventui monaſterii ſancti *Auguſtini Cant.* ad *Romanam* eccleſiam nullo medio pertinentis ordinis ſancti *Benedicti* ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sacræ veſtræ religionis ſub qua virtutum domino militantes devotum ſibi famulatum impenditis promeretur honeſtas, devotionis quoque ſinceritas quam ad nos & *Romanam* geritis eccleſiam nos inducit, ut veſtris & monaſterii veſtri neceſſitatibus quantum cum Deo poſſumus favorabiliter & utiliter conſulamus. Sane petitio veſtra nobis nuper exhibita continebat quod monaſterium veſtrum &c. Et ſic terminatur bulla. Data *Avinione* iiij. non. Octobris pontificatus noſtri anno vj. Nos igitur indulgenciæ prædictæ præfatis abbati & conventui factæ & conceſſæ in quantum ordinariæ facultatis requirit poteſtas, gratum præbentes aſſenſum, gratiam quam in hac parte dominus papa eiſdem religioſis duxerit faciendam, necnon & ingreſſum poſſeſſionis vel poſſeſſionum eccleſiarum de Broklonde, de Stone in Orene, & de Wyvelesberg noſtræ diočeſis, quam vel quas exinde novimus eoſdem religioſos legitime aſſecutos, ratificamus & approbamus per præſentes. Hujus data eſt anno Domini M. CCC. lix. ſub die ſancti *Bricii* epiſcopi & confeſſoris.

Ordinatio vicariæ de Broklond.

SIMON permiſſione divina &c. Cum nuper religioſi viri abbas & conventus monaſterii ſancti *Auguſtini Cant.* ordinis ſancti *Benedicti*, eccleſiam parochialem de Broklonde noſtræ diočeſis auctoritate ſedis apoſtolicæ eis & eorum monaſterio prædicto optinuiſſent in uſus proprios aſſignari, ipſamque eccleſiam poſtmodum per mortem magiſtri *T. Maſon* ultimi rectoris ejuſdem eccleſiæ vacantem, & ipſius eccleſiæ corporalem poſſeſſionem fuiſſent legitime ingreſſi, ac dominum *Johannem de Hoghton* presbyterum nobis præſentaſſent ad perpetuam vicariam dictæ eccleſiæ admittendum, & inſtituendum canonice in eadem, aſſignantes eidem & ſucceſſoribus ſuis perpetuis vicariis in dicta vicaria pro ſuſtentatione ſua congrua, & aliis ſubſcriptis oneribus ſupportandis certam porcionem, Eciam inquiſitione legitima ſuper vero valore annuo fructuum & proventuum eccleſiæ de Broklonde præfatæ & aliis articulis in hac parte debitis & conſuetis præmiſſa, omnibuſque quorum intererat primitus evocatis, de conſenſu abbatis & conventus & domini *Johannis* prædictorum de proventibus & redditibus dictæ eccleſiæ de Broklonde eidem domino *Johanni* perpetuo vicario ad vicariam dictæ eccleſiæ admiſſo & in eadem canonice inſtituto, & ſuis ſucceſſoribus in futurum in eadem, aſſignavimus porcionem congruam de qua poterunt congrue ſuſtentari & infra ſcripta ſibi incumbentia onera ſupportare. Quam quidem porcionem in rebus ſubſcriptis ſpecificandam duximus una cum oneribus per hujuſmodi vicarium & ejus ſucceſſores perpetim ſupportandis. In primis ſiquidem de conſenſu & aſſenſu partium prædictarum decernimus & eciam ordinamus, quod dicti religioſi præfato vicario & ſucceſſoribus ſuis in fundo de dote ejuſdem eccleſiæ ſuis ſumptibus & expenſis manſum competens, cum clauſura & gardino ſufficienti conſtruant & ædificabunt liberum & quietum à quocumque redditu & ſervicio ſeculari, per vicarium dictæ eccleſiæ qui pro tempore fuerit extunc reparandum & eciam ſuſtentandum. Habeat eciam vicarius dictæ eccleſiæ de Broklonde qui pro tempore fuerit ad præſentationem dictorum religioſorum per nos vel ſucceſſores noſtros admittendus, & inſtituendus canonice in vicaria eccleſiæ præfatæ, decimas majores terrarum jacentium de ultra de *le Re* verſus *Dovoriam*, videlicet de ultra pontem vocatum Brynſete, & verſus parochiales eccleſias de Brynſete, Snaves, & Ivercherche, ad eccleſiam de Broklonde pertinentes. Ac eciam decimas garbarum de gardinis ſeu ortis pede foſſatis provenientes. Item omnes & omnimodas oblationes in dicta eccleſia vel parochia ubicumque & qualitercumque faciendas, necnon decimas feni, vitulorum, pullanorum, agnorum, porcellorum, aucarum, gallinarum, ovorum, anatum, columbarum, apum, mellis, ceræ, cignorum, lanæ, lacticinii, paſturæ, lini, canapis, olerum, pomorum, ſiſaræ, mercimoniorum, piſcationum, aucupum; ac eciam omnes & omnimodas decimas minores de quibuſcumque rebus provenientes. Præfatam autem porcionem in valore annuo ad octo marcas ſterlingorum taxamus & eciam æſtimamus, & pro taxatione prædicta hujuſmodi vicarium ad ſolutionem decimæ & aliarum impoſitionum quarumcumque & qualitercumque contingentium debere contribuere decernimus in futurum. Nolentes quod vicarius eccleſiæ prædictæ quicquam vel aliud quam ſuperius eſt expreſſum percipere valeat vel habere de proventibus & redditibus eccleſiæ

de

de Broklonde prædictæ. Subibit autem dictus vicarius ejuſdem eccleſiæ de Broklonde onus officiandi eidem per ſe vel alium presbyterum idoneum in divinis, & inventionis luminariorum in cancello, panis, vini pro celebratione miſſarum, locionis veſtimentorum, & reparationis librorum eccleſiæ ſæpedictæ. Et nichilominus ſolvet procurationem debitam archiepiſcopo *Cantuarienſi* viſitanti. Cætera vero onera eidem eccleſiæ incumbentia hic nullatenus expreſſata, pertineant ad abbatem & conventum monaſterii ſancti *Auguſtini* prædicti &c.

Ordinatio vicariæ de Stone.

Stone. *SIMON* permiſſione divina &c. Cum itaque religioſi viri abbas & conventus monaſterii ſancti *Auguſtini Cantuariæ*, eccleſiam parochialem de Stone in Oxencye noſtræ dioceſis, eis & monaſterio eorum pridem per ſedem apoſtolicam optinuiſſent in uſus proprios aſſignari, ipſamque eccleſiam poſtmodum legitime vacantem, & ipſius corporalem poſſeſſionem ingreſſi fuiſſent, & aliquamdiu pacifice poſſediſſent &c. Habebit ſiquidem perpetuus vicarius eccleſiæ de Stone prædictæ qui pro tempore fuerit ad præſentationem dictorum religioſorum per nos & ſucceſſores noſtros ſede *Cantuarienſi* plena, & ipſa vacante per Priorem & Capitulum eccleſiæ *Cant.* inſtituendus canonice in eadem, manſum pro inhabitatione ſua in ſolo dictæ eccleſiæ ſumptibus & expenſis eorundem religioſorum in omnibus plenarie conſtruendum & faciendum, & per dictum vicarium poſtmodum ſuſtentandum ac eciam reparandum, cum croftis & gardino, competentibus & clauſura ſufficienti circumquaque. Percipiet inſuper vicarius hujuſmodi omnes & omnimodas oblationes in dictis eccleſia & parochia ubicumque & qualitercumque faciendas, Necnon decimas garbarum de gardinis ſeu ortis pede foſſatis provenientium, & decimas lanæ, agnorum, pullanorum, vitulorum, lacticinii, porcellorum, aucarum, anatum, gallinarum, apum, paſturæ, columbarum, mellis, ceræ, pomorum, pirorum, olerum, canapis, lini, ovorum, ſilvæ cæduæ, mercimoniorum; ac eciam omnes & omnimodas decimas de quibuſcumque rebus provenientes & debitas de conſuetudine vel de jure, decimis garbarum extra loca prædictà & feni infra dictam parochiam provenientibus duntaxat exceptis. Præterea decernimus, ſtatuimus, & ordinamus quod vicarius dictæ eccleſiæ qui pro tempore fuerit habeat tres carectatas feni & duas carectatas ſtraminis per dictos religioſos vel eorum miniſtros ibidem ſine difficultate quacumque ſuis & congruis temporibus annis ſingulis liberandas. Supraſcriptam autem porcionem in valore annuo ad decem marcas ſterlingorum taxamus & eciam æſtimamus, & pro taxatione hujuſmodi ipſum vicarium ad ſolucionem decimæ cum ipſam currere contigerit, ſeu ſolvere oportuerit, ſtatuimus debere contribuere in futurum. Subibit vero vicarius eccleſiæ de Stone prædictæ, onus officiandi eidem per ſe vel per alium presbyterum idoneum in divinis, & inventionis luminariorum in cancello dictæ eccleſiæ, panis & vini pro celebratione miſſarum. Et nichilominus ſolvet procurationem debitam archidiacono *Cantuarienſi* viſitanti. & expenſas pro criſmate & oleo petendis & proceſſionibus pentecoſtalibus faciendis. Nolumus autem vicarium dictæ eccleſiæ de Stone qui pro tempore fuerit ultra porcionem prædictam quicquam percipere vel habere, ſeu alia onera quam ſuperius exprimuntur ſubire vel agnoſcere quoviſmodo.

Ordinatio vicariæ de Wyvelesberg.

Wyvelesberg *SIMON* permiſſione divina *Cantuarienſis* archiepiſcopus &c. Ne perpetui eccleſiarum parochialium vicarii: *& infra.* Et ut hæc noſtra ordinatio ſtabilis ſit & firma, ea quæ vicarius hujuſmodi juxta aſſignationem & adjectionem prædictas percepturus, quæ eciam onera idem vicarius & quæ dicti religioſi ſubituri fuerint, declarare & ſpecificare duximus, ſub hac forma. Vicarius perpetuus eccleſiæ parochialis de Wyvelesberg noſtræ *Cantuarienſis* dioceſis religioſis viris abbati & conventui monaſterii ſancti *Auguſtini Cantuariæ* unitæ & appropriatæ, pro porcione ſua percipiet omnes & omnimodos fructus, redditus & proventus ad dictam eccleſiam qualitercumque obvenientes ſeu in poſterum obventuros, decimis garbarum ſeu bladorum extra ortos & gardinos creſcentium & feni de pratis ab Eſchetiſfordeſbregge, & per partem borialem dictæ parochiæ ſe protendentibus provenientibus dumtaxat exceptis; quæ quidem decimæ ad dictos religioſos & eorum monaſterium integraliter pertinebunt. Habebit idem vicarius manſum infra rectoriam dictæ eccleſiæ ſumptibus dictorum religioſorum congrue prout convenit ædificandum, & per vicarium qui pro tempore fuerit extunc in poſterum reparandum, cum gardino & crofto, & una roda terræ pro curtelagio eidem rectoriæ adjacentibus, curia, horreis ipſius rectoriæ adjacentibus & eiſdem contiguis ipſorum religioſorum uſibus reſervata. Item habebit vicarius duas acras terræ arabilis de dote ſibi de gleba ipſius eccleſiæ juxta ipſam eccleſiam jacentes, quas una cum dicto crofto & roda idem religioſi facient eidem vicariæ amortizari ſuis ſumptibus & expenſis, vel aliam ſecuritatem in ea parte parabunt ſeu parari facient ſufficientem. Subibit autem idem vicarius onus officiandi imperpetuum dictæ eccleſiæ per ſe vel alium presbyterum idoneum in divinis. Item & onera adminiſtrationis ſeu invencionis luminarii in cancello dictæ eccleſiæ, panis & vini pro celebratione miſſarum, reparationis librorum, veſtimentorum, & aliorum ornamentorum eccleſiaſticorum. Item jura epiſcopalia, procurationem quoque archidiacono viſitanti debitam, & alia jura archidiaconalia imperpetuum ſuſtinebit. Dicti vero religioſi cætera onera ſuperius non expreſſa quæ rectoribus dictæ eccleſiæ retroactis temporibus ſolebant incumbere, ſupportabunt.

Cap. XXXIX.

ET quia hic habetur mencio de appropriatione iſtarum eccleſiarum, una cum ordinationibus de vicariis earundem, ideo appropriationes omnium eccleſiarum cum ſuis ordinationibus gratum duxi ſeriatim conſcribere, & ſic cognicioni deducere arbitror ſummopere fore expediendum. ET hic ſubſequenter ſcribe & quære proceſſum de eccleſiis de Menſtre, & Northborne, & Chiſtelet cum ſuis ordinationibus.

§. 1. *Appropriationes eccleſiarum de* Faverſham *&* Spidoliton.

Faverſham & Middilton.

ANno Domini M. lxa. Rex *Willelmus* Conqueſtor dedit huic eccleſiæ prædictas eccleſias per formam ſubſequentem. In nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti Amen. Ego *Willelmus* ineffabili Dei providentia rex *Angliæ*, ex hiis quæ omnipotens Deus ſua gratia michi largiri eſt dignatus, quædam concedo eccleſiæ ſancti *Auguſtini Anglorum* apoſtoli quæ ſita eſt in ſuburbio urbis *Cant.* pro ſalute animæ meæ & parentum meorum prædeceſſorum & ſucceſſorum hæreditario jure; hæc ſunt eccleſiæ & decimæ duarum manſionum, videlicet Fabyrſham & Spidoliton ex omnibus redditibus qui michi redduntur ex hiis manſionibus & omnibus ibidem appendentibus, terra, ſilva, pratis & aqua; exceptis decima mellis & gabuli denariorum. Hæc omnia ex integro concedo ſancto *Auguſtino*, & abbati, & fratribus ut habeant, & teneant, poſſideant imperpetuum.

Confirmatio papæ Alexandri *tertii.*

ALEXANDER epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis Priori & Capitulo monaſterii S. *Auguſtini Cant.* Juſtis petentium deſideriis: *& infra.* Ea propter eccleſiam de Spidoliton cum omnibus capellis & pertinentiis ſuis, eccleſiam de Faverſham cum capella ſancti *Jacobi* & omnibus aliis pertinentiis ſuis, terram de Burgate, & terras quas habetis infra muros civitatis *Cant.* canonice vobis conceſſas, ſicut eas rationabiliter poſſidetis vobis & monaſterio auctoritate apoſtolica confirmamus.

Ratificatio archiepiſcopi de eiſdem.

THEOBALDUS Dei gratia *Cantuarienſis* archiepiſcopus, *Anglorum* primas, & apoſtolicæ ſedis legatus &c. Donationes regum *Anglorum* & eleemoſinas principum eccleſiis ſeu religioſis locis canonice collatas & conceſſas, noſtri eſt officii firmas ſtatuere & auctoritatis noſtræ teſtimonio roborare. Ea propter donum regis *Angliæ* celebris memoriæ *Willelmi* à rege glorioſo *Henrico* filio ſuo confirmatum, videlicet eccleſias & decimas de Faverſham & de Spidoliton cum omnibus quæ regi reddebantur, & ea omnibus ibidem appendentibus terra &c. exceptis decima mellis & gabuli denariorum, concedimus & confirmamus Deo, & S. *Auguſtino*, & abbati & fratribus ejuſdem loci, ut habeant, & teneant, & poſſideant ita libere & quiete ſicut prædictorum regum cartæ quas oculis noſtris vidimus atteſtantur eos habere & tenere debere &c.

Ordinatio Vicariæ de Faverſham.

JOHANNES permiſſione divina *Cantuarienſis* archiepiſcopus &c. Ex injuncto noſtræ adminiſtrationis officio nuper religioſos viros abbatem & conventum monaſterii ſancti *Auguſtini Cant.* eccleſiam parochialem de Faverſham noſtræ dioceſis in proprios uſus tenentes, juxta juris exigentiam moneri fecimus & induci, ut infra certum terminum per nos eis præfixum domino *Roberto de Heyron* perpetuo ejuſdem eccleſiæ vicario & vicariæ ſuæ ad quam cum vacaverit idem religioſi debent, ut dicitur, ſecularem clericum inſtituendum in ea præſentare, ſufficientem aſſignarent de ipſius eccleſiæ fructibus, redditibus, & obventionibus portionem, de qua ipſe vicarius & ſucceſſores ſui in dicta eccleſia vicarii poſſent congrue ſuſtentari, jura epiſcopalia ſolvere, & alia ipſi vicariæ & vicarus inibi inſtituendis incumbentia onera ſupportare. Qui quidem religioſi prætextu noſtræ monitionis prædictæ per literas ſuas patentes ſigillis eorum ſignatas portionem hujuſmodi in & de decimis, oblationibus, obventionibus, proventibus & rebus aliis infraſcriptis ad dictam eccleſiam ſpectantibus, præfato *Roberto* vicario & ejus ſucceſſoribus in dicta eccleſia de Faverſham vicariis, quatinus in eis extitit, aſſignarunt; & per partem ipſorum in præſentia dicti vicarii judicialiter fuit petitum, porcionem ſeu vicariam ipſam per commiſſarium noſtrum in decimis & oblationibus, obventionibus, proventibus & rebus aliis infraſcriptis hujuſmodi conſtitui & perpetualiter ordinari, ac eiſdem vicariis inponi onera infraſcripta; unde idem Commiſſarius noſter quod rationabiliter ſic per ipſos factum erat, prout decuit approbans, de ipſarum conſenſu partium & ipſis præſentibus decrevit ac ordinavit judicialiter ſub hac forma, Quod videlicet vicarius præfatus eccleſiæ de Faverſham qui nunc eſt & ſucceſſores ſui in dicta eccleſia vicarii, habeant manſum ſolitum dictæ vicariæ cimiterio dictæ eccleſiæ contiguum cum omnibus pertinentiis ad eundem, Tenendum libere & immune ab omni reddito & ſervicio ſeculari. Item habeant & percipiant nomine vicariæ prædictæ omnes & omnimodas oblationes in dicta eccleſia de Faverſham, & in quibuſcumque locis infra fines & limites ſeu decimationes dictæ eccleſiæ ſituatis ex devotione divina qualitercumque factas aut faciendas, ſeu ad eam vel in ea provenientes & in poſterum provenire valentes modo, cauſa, occaſione vel colore eciam quibuſcumque; necnon & omnes & omnimodas oblationes in prima miſſa pro dominis & dominabus xiij. tenentium certa tenementa in hamelecto de Ochelwych ipſius noſtræ dioceſis exiſtentium ibidemq; decedentium in capella dicti hameletti de Ochelwich eidem eccleſiæ de Faverſham annexa & infra decimam parochiæ ſituata qualitercumque factas & impoſterum faciendas, quorum ecism tenementorum nomina ſpecifice deſignantur, videlicet tenementum Longeranon quod domina *Elizabetha* relicta *Radulphi Sawnaver* militis defuncti nunc tenet cujus ædificia ſunt amota. Item tenementum *Iohannis Atteſole* quod *Margeria* relicta *Iohannis de Harefeld* nunc tenet. Item tenementum *Thome le Valer* quod *Cicilia Niele* hæres dicti *Thoma* nunc tenet. Item tenementum *Luciæ Sclokekuie* alias *Lile* quod eadem *Lucia* nunc tenet. Item tenementum *Iohannis atte Halke* quod *Thomas* filius ſuus nunc tenet. Item tenementum quondam *Ricardi Chyld* quod *Robertus Draylonde* nunc tenet de adquiſitione. Item tenementum *Walterii de Kyngeſlonde* quod *I. de Kyngeſlonde* de adquiſitione nunc tenet, cujus tenementi ædificia ſunt amota. Item tenementum *Roberti Lord* quod *J.* filius ejus & hæres nunc tenet. Item tenementum *Ricardi de Kingeſlonde* quod *Bertholomaus de Kyngeſlonde* ipſius hæres nunc tenet. Item tenementum *Bertholomei Spryngte* quod *Rogerus Dik* nunc

nunc tenet. Item tenementum *Willelmi de Schobeſale* quod idem *Willelmus* adhuc tenet. Item tenementum *Petri ate Leſe* quod idem *Rogerus Dyk* nunc tenet. Item tenementum *Guernera ate Bailie* quod idem *Rogerus Dyk* nunc tenet. Item habeant & percipiant dicti vicarii nomine vicariæ prædictæ omnes decimas feni, lanæ, agnorum, porcellorum, lini, canapi, pomorum, pirorum, ciſiræ, caſei, lacticinii, aucarum, columbarum, mercimoniorum, ovorum, & omnium molendinorum infra parochiam dictæ eccleſiæ exiſtencium ſeu in poſterum faciendorum, ac eciam fabarum & aliorum ſeminum in gardinis ſive ortis plantatis ſeu ſeminatorum ibidem creſcencium undequaque. Item habeant & percipiant dicti vicarii nomine quo ſupra à magiſtro domus Dei de **Hoſprenge** qui pro tempore fuerit v.s. ſterlingorum pro decimis minoribus de clauſo & ortis dictæ domus Dei de **Hoſprenge** infra parochiam ipſius eccleſiæ de **Faverſham** notone conſtitutis provenientibus, juxta quandam Compoſitionem inter quendam vicarium dictæ eccleſiæ & magiſtrum dictæ domus Dei habitam in hac parte. SUBEANT autem vicarii præfati onus deſerviendi per ſe & ij. preſbyteros idoneos præfatæ eccleſiæ in divinis; onus etiam miniſtrationis panis & vini, duorum cereorum proceſſionalium, luminariorum & aliorum quæ ad celebrationem divinorum ibidem fuerint neceſſaria, necnon & onus inventionis cirporum pro dicta eccleſia ſternenda in æſtate, ac ſolutionis decimarum & impoſitionum aliarum quæ *Anglicanæ* eccleſiæ imponi quandocumque ſeu per quemcumque contingent ſeu ipſi eccleſiæ de **Faverſham** incumbent pro taxatione a. li. ſuis ſubeant ſumptibus & expenſis. Onera vero reparationis & refectionis cancelli præfatæ eccleſiæ de **Faverſham** intus & exterius, necnon inventionis & reparationis librorum & veſtimentorum & ornamentorum ejuſdem eccleſiæ quæ per eccleſiarum rectores inveniri & reparari debent aut ſolent de jure vel conſuetudine, ac etiam ſtraminis pro dicta eccleſia ſternenda tempore yemali; necnon & cætera onera ordinaria & extraordinaria eidem eccleſiæ incumbentia præfatis vicariis ſuperius non aſcripta dicti religioſi ſubeant perpetim & agnoſcant &c.

Ordinatio vicarii de **Middeltone.**

JOhannes permiſſione divina &c. Dudum religioſos viros & *infra*. Vicarius præfatus eccleſiæ de **Middilton** & ſucceſſores ſui in dicta eccleſia vicarii habeant manſum ſolitum dictæ vicariæ cum gardino adjacente eidem, cum una acra terræ de gleba antedicta. Item habeant & percipiant ipſi vicarii nomine vicariæ prædictæ omnes & omnimodas oblationes in dicta eccleſia de **Middilton** & in quibuſcumque locis infra fines & limites ſeu decimationes dictæ eccleſiæ ſituatis qualitercumque factas aut faciendas, ſeu ad eam vel in ea provenientes & impoſterum provenire valentes modo, cauſa, occaſione vel colore eciam quibuſcumque. Item habeant & percipiant dicti vicarii nomine quo ſupra omnes decimas ſilvæ cæduæ, lanæ, agnorum, vitulorum, porcellorum, aucarum, anatum, cignorum, columbarum; caſei, lacticinii, herbagii, pomorum, pirorum & aliorum fructuum in gardinis et ortis creſcentium, ciſiræ, lini, canapi, ovorum, cirporum, mercimoniorum & molendinorum omnium infra fines & limites ſeu decimationes parochiæ dictæ eccleſiæ de **Middilton** jam conſtructam & impoſterum conſtruendam, Omneſque alias minutas decimas qualitercumque ſpectantes & pertinentes ad eccleſiam antedictam, Necnon quæcumque legata relicta impoſterum dictæ eccleſiæ quæ ipſius rectores ſeu vicarii poſſent de jure vel conſuetudine percipere. Item habeant & percipiant dicti vicarii nomine quo ſupra à Religioſis præfatis penſionem annuam xl.s. ſterlingorum, unum ſummam ſive quarterium frumenti et iij. quarteria ſive ſummas ordei in feſto ſancti *Michaelis* menſe Septembris apud **Middilton** per eos annis ſingulis perſolvenda ſub pœna ſequeſtri in fructibus et proventibus dictæ eccleſiæ de **Middilton** ad ipſos religioſos pertinentibus interponendi quocienſcumque et quandocumque defecerint vel ceſſaverint in ſolucione penſionis & ordei hujuſmodi, ſeu ſi eam vel ea non ſolverint in termino ſupradicto. SUBEANT autem præfati vicarii onus deſerviendi per ſe et alium preſbyterum idoneum eidem eccleſiæ in divinis, eciam invencionis unius lampadis coram altare beatæ *Mariæ* ibidem ardere debentis, ac miniſtrationis panis, vini, luminariorum & aliorum quæ ad celebrationem divinorum neceſſaria fuerint in eccleſia antedicta. Onus inſuper ſolutionis decimarum & impoſitionum aliarum quæ *Anglicanæ* eccleſiæ imponi quandocumque & per quemcumque contingent ſeu ipſi eccleſiæ de **Middilton** incumbent pro taxatione xij. marcarum præter onera præfatis Religioſis inferius aſcripta ſuis ſubeant ſumptibus & expenſis. Onera vero reparationis et refectionis cancelli eccleſiæ de **Middilton** intus & exterius, necnon invencionis & reparationis librorum et veſtimentorum & ornamentorum ejuſdem eccleſiæ quæ per eccleſiarum rectores inveniri et reparari ſolent aut debent de jure vel conſuetudine, ac cætera onera ordinaria et extraordinaria eidem eccleſiæ incumbentia dicti religioſi ſubeant perpetim et agnoſcant &c.

§.2. *Appropriatio vicariæ de* **Preſton.**

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis Abbati &c. ſinceræ devocionis affectus: & *infra*. Veſtris igitur precibus inclinati eccleſiam de **Preſton** *Cantuarienſis* diœceſis in qua jus patronatus habetis, cum omnibus juribus et pertinenciis ſuis vobis in uſus proprios auctoritate præſentium concedimus. De gratia ſpeciali vobis nichilominus indulgentes, ut corporalem ipſius eccleſiæ poſſeſſionem cum cedente vel decedente illius Rectore vel quovis alio modo legitimo vacaverit, auctoritate propria, non obſtante conſtitucione contraria per nos vel aliquem noſtrum ſeu alium ingredi libere valeatis, et proventus ipſius integre percipere, in uſus convertendos eoſdem, diœceſani epiſcopi vel archidiaconi loci ſeu cujuſlibet alterius aſſenſu minime requiſito. Proviſo attentius quod vicario perpetuo in eadem eccleſia ſerviturо quem diœceſano canonice præſentabitis competentem aſſignetis de ipſius eccleſiæ proventibus porcionem, de qua congrue ſuſtentari & epiſcopalia ac ipſius aliа eccleſiæ onera valeat ſupportare; jure diœceſani quoad inſtitutionem & deſtitutionem, correctionem & viſitationem ejuſdem vicarii ſemper ſalvo. Nos igitur quicquid contra præſentis indulti noſtri tenorem de dicta eccleſia cum juribus & pertinentiis ſuis in præjudicium

Preſton

um veſtrum noſtra vel quavis auctoritate per quemcumque factum vel attemptatum fuerit, irritatum decernimus & inane. Nulli igitur &c.

Ratificatio ejuſdem.

Univerſis ſanctæ matris &c. magiſter *Hugo de Mortuo Mari* gerens vices venerabilis patris domini *Bonifacii* Dei gratia *Cantuarienſis* archiepiſcopi in remotis agentis, ſalutem in Domino ſempiternam. Noverit univerſitas veſtra nos reſcriptum domini papæ non cancellatum, non abolitum nec in aliqua ſui parte viciatum cum bulla vera filoque integro inſpexiſſe ſub hac forma. *Alexander* epiſcopus &c. Nos igitur indulgenciæ prædictæ præfatis abbati & conventui à domino papa conceſſæ in quantum ordinariæ facultatis requirit poteſtas, gratum præbentes aſſenſum, gratiam quam in hac parte idem dominus papa eiſdem duxerit faciendam, necnon & ingreſſum poſſeſſionis eccleſiæ prædictæ quam exinde novimus eoſdem aſſecutos legitime, approbamus.

§.3. *Appropriatio eccleſiæ S.* Pauli.

S. *Pauli Cant.* A*Lexander* epiſcopus &c. Dilectis filiis abbati &c. Sedis apoſtolicæ gratia: *& infra.* Ut autem hujuſmodi pietatis opera facilius & liberius à vobis ſemper valeant exerceri, Nos veſtris ſupplicationibus inclinati, præſencium vobis auctoritate concedimus, ut eccleſiam ſancti *Pauli* ſitam in ſuburbio civitatis *Cant.* in qua dicimini jus patronatus habere, cujuſque proventus valenciam quindecim marcarum ſterlingorum ſecundum communem æſtimationem patriæ annis ſingulis non excedunt, cedente vel decedente ipſius Rectore, dioceſani ſeu archidiaconi loci aut cujuſcumque alterius aſſenſu minime requiſito, veſtris uſibus applicare, ac ejus poſſeſſionem ingredi & retinere libere valeatis. Proviſo tamen quod capellano in eadem eccleſia domino perpetuo ſervituro competens per vos de ipſius proventibus porcio, ex qua congrue ſuſtentari & epiſcopalia ac archidiaconalia & alia conſueta ejuſdem eccleſiæ onera ſupportare valeat, aſſignetur.

Ratificatio ejuſdem.

Univerſis ſanctæ matris &c. magiſter *Hugo de Mortuo Mari* gerens vices venerabilis patris *B.* Dei gratia &c. Noverit univerſitas veſtra nos reſcriptum domini papæ non cancellatum, non abolitum, nec in aliqua ſui parte &c. Nos igitur indulgentiæ prædictæ præfatis abbati et conventui à domino papa conceſſæ in quantum ordinariæ facultatis requirit poteſtas gratum præbentes aſſenſum, gratiam quam in hac parte idem dominus papa eiſdem duxerit faciendam, necnon & ingreſſum poſſeſſionis eccleſiæ prædictæ quam exinde novimus eoſdem aſſecutos legitime, approbamus.

*Ordinatio vicariæ S.*Pauli.

Univerſis Chriſti fidelibus ad quos præſens ſcriptum pervenerit, magiſter *Hugo* &c. Noveritis nos ad præſentationem magiſtri *H. Doge* rectoris eccleſiæ ſancti *Pauli Cant.* *Virgilium de Alkham* capellanum ad vicariam prædictæ eccleſiæ de conſenſu et aſſenſu venerabilis patris *R.* Dei gratia abbatis S. *Auguſtini Cant.* & ejuſdem loci conventus, qui dictæ eccleſiæ veri ſunt patroni, admiſiſſe, ipſumque vicarium caritatis intuitu inſtituiſſe canonice in eadem. Salvis tamen dicto magiſtro *H.* rectori dictæ eccleſiæ & ſucceſſoribus ſuis ejuſdem eccleſiæ Rectoribus viij. marcis argenti annuis de fructibus, oblationibus et obventionibus dictæ vicariæ ad natale Domini, ad Paſcha, ad feſtum natalis ſancti *Iohannis Baptiſtæ*, & ad feſtum ſancti *Michaelis* æqualiter percipiendis. Et dictus vicarius ſolvet procurationem domini archidiaconi & alia onera omnia ordinaria ſuſtinebit. Habebit autem dictus vicarius & percipiet nomine vicariæ ſuæ omnes obventiones, oblationes, caſus & alia jura omnia ad dictam eccleſiam ſancti *Pauli* aliquo modo ſpectantia & pertinentia, exceptis bladis & fabis in campo, & ſic eſt ad præſens taxata vicaria ſupradicta &c.

§.4. *Appropriatio de* Sellyng.

U*Rbanus* epiſcopus &c. Juſtis petencium deſideriis; *& infra.* Ea propter dilecti in domino filii veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu Conſtitutionem ſuper Sellyng ad veſtitum monachorum deputata de communi aſſenſu abbatis & conventus provide factam et eccleſiæ *Romanæ* privilegio confirmatam ratam habemus, et eandem eccleſiam ſicut eam juſte & ſine controverſia poſſidetis, vobis & per vos eccleſiæ veſtræ auctoritate apoſtolica confirmamus & præſentis ſcripti pagina communimus. *Selling.*

Ratificatio ſuper eadem eccleſia.

Univerſis ſanctæ matris eccleſiæ filiis præſentem paginam inſpecturis magiſter *Hugo* &c. Noverit univerſitas veſtra nos reſcriptum domini papæ non cancellatum &c. Nos igitur indulgenciæ prædictæ præfatis abbati & conventui à domino papa conceſſæ in quantum ordinariæ facultatis requirit poteſtas, gratum præbentes aſſenſum, gratiam quam in hac parte idem dominus papa eiſdem duxit faciendam, necnon & ingreſſum poſſeſſionis eccleſiæ prædictæ quam exinde novimus eoſdem legitime aſſecutos, approbamus.

Ordinatio vicariæ de Sellyng.

Univerſis præſens ſcriptum viſuris vel audituris *T.* permiſſione divina &c. Cum jamdudum porcio vicariæ eccleſiæ de Sellyng ſic ordinata ſeu taxata fuiſſet, ac auctoritate et approbatione ordinaria roborata, quod videlicet vicarius quicumq; pro tempore eſſet ibi, haberet et perciperet oblationes et obventiones ad altaragia communiter pertinentes, dominus *I.* de *Badele* tempore confirmationis præſentium vicarius dicti loci nobis expoſuit, aſſerens ſe & vicariam ſuam prædictam nimis graviter in præſtationibus ordinariorum jurium oneratam, et deductione eorum facta de porcione prædicta ipſam ſeu reſiduum ipſius minus ſufficere ad faciendum honeſte & debite quod incumbit, Nobiſque humiliter ſupplicavit, ut ſibi ſuper hoc ampliorem gratiam faceremus. Nos vero nolentes porcionem vicariæ prædictæ gravari vel minui in aliquo ſet augeri, & de noſtra munificentia & gratia ampliori, ad honorem Dei et glorioſæ virginis matris ejus omniumque Sanctorum, & ad augmentū perpetuum porcionis ejuſdem

damus

damus, adicimus, dimittimus & concedimus v. acras terræ cum gardino et aliis ſuis pertinenciis jacentes in eadem parochia, in loco quo aliquando ſitus fuerat perſonatus. Ratificamus eciam et concedimus pro nobis et ſucceſſoribus noſtris appropriationem tenementi ſeu meſuagii quo nunc habitat vicarius antedictus juxta eccleſiam prænominatam factam vicariæ prædictæ, ſibi & ſuis omnibus ibidem ſucceſſoribus plene & pacifice inperpetuum poſſidendas. Volumus eciam & concedimus quod dictus *I.* vicarius & omnes ſui ſucceſſores ibidem habeant & percipiant de nobis & eccleſia noſtra ſingulis annis per manus Camerarii noſtri quicumque pro tempore fuerit x.s. ſterlingorum & j. ſummam piſarum, videlicet in feſto ſancti *Michaelis* v.s. & ad feſtum Paſchæ v.s. & ad feſtum natalis Domini j. ſummam piſarum prædictam, ita quod prædictus *I.* vicarius & omnes ſui ſucceſſores prædictis oblationibus & obventionibus non bladis aut garbis niſi plantatis aut pede foſſis ad altaragia communiter ſpectantibus, & noſtris adjectionibus hiis contenti nichil ratione vel nomine decimæ poſſint exigere vel habere de ortis, beſtiis, culturis aut rebus aliis quibuſcumque infra ſepta manerii cameræ noſtræ ibidem exiſtentibus, ſeu de molendinis aut nutrimentis animalium ad dictam cameram pertinentibus nichil percipient. Set ſine omni decimatione & exactione prædicta ibi noſtro Camerario remaneant ſalva; libera & quieta ſicut alibi in noſtris dominicis exiſtimus ab hujuſmodi præſtationibus liberi & immunes. Si tamen aliis ad firmam tradita ſint præmiſſa, vicarius tunc de firmario juſtam decimam reportabit. Dictus autem vicarius & omnes ſucceſſores ſui ſolvent Ordinariis procurationem ratione viſitationis ibi debitam, & ad omnia alia onera ordinaria ejuſdem eccleſiæ imperpetuum tenebuntur. Quando autem dictam gratiam fecimus & conceſſimus vicario memorato, ipſam cum gratiarum actione expreſſe ratam habuit & acceptam pro ſe & ſucceſſoribus ſuis univerſis. Et in teſtimonium præmiſſorum &c. Et ad perpetui roboris firmitatem tam ad requiſitionem dicti vicarii quam noſtram eidem ſcripto cyrographato ſigillum venerabilis patris *I.* Dei gratia *Cantuarienſis* archiepiſcopi pro approbatione ordinaria eſt appenſum.

§.5. *Appropriatio eccleſiæ de* Lenham.

Lenham. C*Eleſtinus* &c. Cum in eccleſiis conventualibus; *& infra.* Inde eſt quod cum reparatio utenſilium refectorii veſtri multis expenſis & magnis indigeat, & vos eccleſiam de manerio veſtro de Lenham prædictorum reparationi utenſilium velitis à ſede apoſtolica ipſi refectorio confirmari. Nos ipſam deputationem ſicut provide & ſine pravitate aliqua facta eſt ratam habemus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, per apoſtolica ſcripta univerſitati veſtræ firmiter inhibentes, ne ipſam eccleſiam & pertinentias ſuas in alios uſus convertere vel in aliquam præſumatis perſonam ſecularem contra ſtatuta noſtra transferre.

Ordinatio vicariæ ejuſdem.

Univerſis Chriſti fidelibus &c. Noverit univerſitas veſtra, quod cum dudum vicaria eccleſiæ noſtræ de Lenham ſic taxata fuiſſet ac eciam ordinata, quod vicarius qui eſſet pro tempore oblationes et obventiones ad altaragia communiter provenientes ſeu eciam pertinentes, & minutas decimas cum decimis feni & curtilagiorum perciperet & haberet, Ac poſtmodum inter nos abbatem & conventum prædictos ex parte una, & dominum *I.* dictum le *Maſon* de *Cantuaria* vicarium dictæ eccleſiæ noſtræ de Lenham ex altera, ſuper quibuſdam minutis decimis paſturæ & bladorum de quibuſdam terris poſt dictam ordinationem ſeu taxationem memoratæ vicariæ nobis abbati & conventui ex noſtro manerio de Lenham realiter adquiſitis controverſia verteretur ſeu verti potius ſperaretur, idem vicarius aſſerens vicariam ſuam prædictam ſic eſſe ordinariis oneribus ac eciam extraordinariis aggravatam & oneratam, quod non ſufficit ad tot oneta ſupportanda, nobis humiliter ſupplicavit ſuper hoc ſibi gratiam aliquam faceremus: Nos igitur ſuis precibus inclinati, volentes diſcordiarum materias amputare, & ſuæ porcioni ob divini cultus honorem uberius providere, damus & concedimus eidem & ſucceſſoribus ſuis totum illud meſuagium cum pertinenciis in quo nunc habitat, quod aliquando perquiſitum fuit ad uſum eccleſiæ noſtræ de hæredibus *Michaelis* capellani. Et inſuper pro nobis & ſucceſſoribus noſtris remittimus et quietum clamamus præfato vicario et ſuis ſucceſſoribus x.s. annui redditus quos aliquando percipere conſuevimus de meſuagio ſupradicto. Volumus eciam quod dictus vicarius et ſucceſſores ejuſdem imperpetuum recipiant et habeant xij. d. annuos quos Prior et Conventus de Ledes, & ſimiliter ij. libras ceræ quas Prior et Conventus eccleſiæ ſancti *Gregorii Cant.* debent et ſolent annuatim offerre ſuper magnum altare eccleſiæ prænotatæ. Et præterea damus & concedimus eiſdem iij. ſummas bladi, videlicet j. frumenti & ij. ordei percipiendas ſibi et ſuis ſucceſſoribus annuatim à nobis in noſtro manerio de Lenham per manus cuſtodis manerii ſupradicti qui pro tempore fuerit, duobus anni terminis, ſcilicet ad feſtum ſancti *Michaelis* et ad feſtum Paſchæ pro æqualibus porcionibus, ita tamen quod dictus vicarius et ſui ſinguli ſucceſſores ſic dicto blado contenti, de garbis cujuſcumque generis bladi in curtilagiis vel extra infra fines dictæ parochiæ provenientibus nichil nomine decimæ aut ſuæ vicariæ de cætero reportabunt: Adicientes porcioni ſuæ eciam, quod ipſe et ſui ſucceſſores habeant & habere poſſint ſingulis annis ij. vaccas cum noſtris vaccis in paſtura noſtra apud Lenham paſcentes, ad ovile noſtrum minime ituras à feſto Apoſtolorum *Philippi* & *Jacobi* uſque ad feſtum ſancti *Michaelis*. Ratificamus eciam eiſdem *I.* & ſucceſſoribus ſuis pro nobis & ſucceſſoribus noſtris terram illam quæ vocatur Langebregge juxta Parkewell undique ſepibus circumcluſam, una cum appropriatione tenementi ſeu meſuagii ſupradicti quo nunc habitat vicarius antedictus, quæ volumus pro nobis et ſucceſſoribus noſtris quod dictus vicarius & ſui ſucceſſores libera et quieta ad uſus vicariæ prædictæ poſſideant in futurum, ut prædictum eſt. Idem vero *I.* vicarius pro ſe et ſucceſſoribus ſuis conceſſit bona fide ac renunciavit expreſſe quod à nobis vel à ſucceſſoribus noſtris de manerio noſtro prædicto ſive de terris ſive tenementis noſtris dominicis in eodem manerio de minutis decimis bladorum, feni, paſturæ, iij. molendinorum, ſcilicet Abbottesmell, Blakke et

molen-

molendini ad ventum, nutrimentorum animalium ſive de aliquibus aliis minutis decimis, vel aliquid aliud quam prætactum eſt, ratione dictæ vicariæ de nobis aut ſucceſſoribus noſtris exigere, ſeu vendicare non poterunt de cætero nec debebunt, ſet de incremento prædictorum meſuagii, redditus x.s. redditus bladi annui, et paſturæ vaccarum, oblationis xij.d. et ij. librarum ceræ ſecundum formam antedictam ſe tenebunt contentos, propter quæ dictus vicarius pro ſe et ſucceſſoribus ſuis omni juri, actioni quæ ſibi vel ſucceſſoribus ſuis vicariis competere poterunt de minutis decimis dominiorum noſtrorum prædictorum pro ſe & ſucceſſoribus ſuis renunciavit expreſſe. Hoc tamen intellecto, quod ſi aliis ad firmam tradita ſunt præmiſſa, vicarius tunc de firmario juſtam decimam reportabit illa vice. Salvis præterea dicto *Johanni* & ſucceſſoribus ſuis prædictis oblationibus & obventionibus & aliis minutis decimis & redditibus dumtaxat, quibus dicta vicaria fuit primitus ordinata; exceptis decimis noſtris in forma qua prædictum eſt. Dictus autem vicarius & ſui ſucceſſores deſerviet ſeu deſervient honeſte dictæ eccleſiæ de **Lenham** & capellæ de **Rayton** per ſe & alterum idoneum capellanum, & luminaria invenient in eiſdem more debito & conſueto, & ad ſolutionem procurationis archiepiſcopi ratione viſitationis ibi debitam & ad omnia alia onera ordinaria ejuſdem eccleſiæ ipſe & ſui ſinguli ſucceſſores imperpetuum tenebuntur. Omnibus aliis ſi quæ fuerunt compoſitionibus, inſtrumentis ſeu ſcriptis inter nos & ipſum, noſtros ac aliquem anteceſſorum ſuorum dictam vicariam contingentibus prius factis per hoc ſcriptum ſolummodo robur optinens de cætero firmitate qualibet & efficacia totaliter vacuatis. Et ut hæc omnia robur perpetuum optineant firmitatis, ſigillum commune &c.

§.6. *Appropriatio eccleſiæ de* **Tenterden**.

Tenterden. ALexander epiſcopus &c. Etſi ex injuncto nobis apoſtolatus officio; & *infra*. Veſtris igitur utilitatibus paterna ſolicitudine intendentes, eccleſiam de **Tentirdenn** *Cantuarienſis* dioceſis in qua jus patronatus habetis cum omnibus juribus & pertinenciis ſuis vobis in uſus proprios auctoritate præſentium concedimus de gratia ſpeciali, vobis nichilominus indulgentes ut corporalem poſſeſſionem ipſius eccleſiæ cum cedente vel decedente illius rectore vel quovis alio modo legitimo vacaverit, auctoritate propria non obſtante Conſtitutione contraria, per vos vel aliquem veſtrum ſeu alium ingredi libere valeatis, ac proventus ipſius integre percipere in uſus convertendos eoſdem, dioceſani epiſcopi vel archidiaconi loci ſeu cujuſlibet alterius aſſenſu minime requiſito. Proviſo attencius quod vicario perpetuo in eadem eccleſia ſervituro, quem dioceſano canonice præſentabitis, competentem de ipſius eccleſiæ proventibus aſſignetis portionem, de qua congrue ſuſtentari & epiſcopalia & alia ipſius eccleſiæ onera valeat ſupportare, jure dioceſani quoad inſtitutionem & deſtitutionem, correctionem et viſitationem ejuſdem vicarii ſemper ſalvo. Nos enim quicquid contra præſentis indulti noſtri tenorem de dicta eccleſia cum juribus et pertinenciis ſuis in præjudicium veſtrum noſtra vel quavis auctoritate per quemcumque factum vel attemptatum fuerit, decernimus irritum et inane.

Ratificatio ſuper eadem eccleſia.

Univerſis ſanctæ matris &c. Noverit univerſitas veſtra nos reſcriptum domini non cancellatum &c. inſpexiſſe ſub hac forma. *Alexander* epiſcopus &c. Nos igitur indulgenciæ prædictæ præfatis abbati et conventui à domino papa conceſſæ in quantum ordinariæ facultatis requirit poteſtas, gratum præbentes aſſenſum, gratiam quam in hac parte idem dominus papa eiſdem duxit faciendam, necnon & ingreſſum poſſeſſionis eccleſiæ prædictæ quam exinde novimus eoſdem aſſecutos legitime, approbamus.

Taxatio ſive ordinatio vicariæ ejuſdem.

Venerabili in Chriſto patri & domino reverendo *Bonifacio* Dei gratia *Cantuarienſi* archiepiſcopo totius *Angliæ* Primati, Devotus ſuus *H. Doge* officialis domini archiepiſcopi &c. Ad mandatum veſtrum Inquiſitionem feci de vicaria eccleſiæ de **Tenterdenn** ſicut potui diligentem, & inveni vacantem per mortem domini *Willelmi* capellani qui ultimo fuit vicarius in eadem. Jus vero præſentandi ad ipſam ſpectat ad viros religioſos abbatem & conventum ſancti *Auguſtini Cant.* et eſt ſine lite. Conſiſtit autem dicta vicaria in omnibus decimis, obventionibus & oblationibus ad dictam eccleſiam ſpectantibus, exceptis decimis garbarum bladi et feni, de quo quidem feno dictus vicarius percipiet annuatim iv. carectatas feni per manus abbatis et conventus ſancti *Auguſtini*, & valet per annum xviij. marcas et amplius &c.

§.7. *Appropriatio eccleſiæ de* **Plumſtede**.

GRegorius epiſcopus &c. Dignum eſt ut hiis; & *infra*. Hinc eſt quod cum reparationi pauperum & hoſpitum quorum ad vos concurrere multitudo dicitur, intenta veſtra charitas habeatur, Nos ut opus pietatis hujuſmodi à vobis poſſit facilius ſupportari, devotioni veſtræ præſencium auctoritate concedimus, ut eccleſiam de **Plumſtede** *Roffenſis* dioceſis in qua jus patronatus ut aſſeritur optinetis, cedente vel decedente ipſius Rectore dictorum pauperum et hoſpitum poſſitis uſibus libere deputare, ita tamen quod vicario in ea perpetuo ſervituro per vos de ipſius proventibus portio competens, ex qua congrue ſuſtentari et epiſcopalia ac alia ipſius eccleſiæ onera ſupportare valeat aſſignetur, dioceſani epiſcopi in omnibus jure ſalvo. *Plumſtede.*

Ratificatio ſuper eccleſia de **Plumſtede**.

R. Dei gratia *Roffenſis* eccleſiæ miniſter humilis, viris venerabilibus &c. Noveritis nos reſcriptum domini papæ ſuper indulgentia vobis ab eo conceſſa de eccleſia de **Plumſtede** dioceſis noſtræ in hæc verba inſpexiſſe, *Gregorius* epiſcopus &c. Nos igitur huic indulgenciæ à domino papa vobis factæ gratum præbemus aſſenſum, et gratiam quam vobis in hac parte duxit faciendam approbamus et quantum ad nos pertinet ipſam concedimus, et epiſcopali auctoritate roboramus, ſalvo jure dioceſani prout in indulgencia prædicta continetur.

Ordi-

Ordinatio ejuſdem vicariæ.

Omnibus Chriſti fidelibus &c. *Thomas* permiſſione divina abbas monaſterii ſancti *Auguſtini Cant.* Cum nuper nobis monſtraſſet dominus *J.* vicarius eccleſiæ noſtræ de **Plumſtede**, & capellæ noſtræ de **Wicham** ſtatum vicariæ ſuæ prædictæ ex varietate conditionum & temporum modernorum in nonnullis variatum exiſtere, & ejuſdem proventus ad ſolitæ porcionis ſuæ ſummam nequaquam extendi ſeu ſibi competenter poſſe ſufficere nunc ut prius, quodque multum optaret ſuper decimis quibuſcumque garbarum & bladorum de ortis ſeu curtilagiis aut aliis terris & locis plantatis ſeu pede foſſis, de quibus vel quorum cauſa contentiones ſæpe movebantur hinc inde, ad certam pecuniæ ſummam poni; Nos divini cultus honorem non minui ſet ſemper augeri volentes, & diſcordiarum materias amputari, & ob hoc ad uſus dicti miniſterii de noſtræ liberalitatis gratia habundancius providere, ad memoriam præſentium & certitudinem futurorum ſpecificatis hiis quæ & non alia ratione vicariæ prædictæ ipſe *J.* & ſucceſſores ſui quicumque licite debent & libere percipere in futurum, videlicet decimas lini, canapis, lanæ, lactis, agnorum, vitulorum, & de cæteris nutrimentis animalium non noſtrorum, fenis, herbagiis, paſcuis, ſeu paſturis & fructibus arborum; molendinis, negociationibus ſeu artificiis parochianorum ejuſdem oblationibus debitis & conſuetis legatis ac cæteris obventionibus & conſuetudinibus ad altaragium communiter pertinentibus, Exceptis cujuſlibet generis bladis in ortis ſeu curtilagiis aut alibi quocumque locorum illius parochiæ provenientibus, de quibus de cætero nichil omnino capiet ipſe vel ſuorum aliquis ſucceſſorum niſi de decima piſarum in ſiliquis quæ appellantur **Chiches**, in curtilagiis pede foſſis tantum quibus manſiones exiſtunt creſcentibus de quibus tantummodo et non aliis vel alibi volumus & concedimus quod decimam habeat & habeant ipſe & ſui ſinguli ſucceſſores. In recompenſationem eciam aliorum bladorum de curtilagiis provenientium nobis omnino remanentium in futurum, Et in augmentum portionis vicariæ prædictæ volumus, adicimus ſeu adiciendo damus & concedimus pro nobis & noſtris ſucceſſoribus, ipſi vicario & ſuis ſucceſſoribus univerſis, vj. marcas ſterlingorum ad ij. anni terminos videlicet ad feſtum omnium Sanctorum iij marcas & ad feſtum Paſchæ iij. marcas per manus cuſtodis noſtri de **Plumſtede** inperpetuum exſolvendas, unam inſuper peciam terræ ſepibus circumcluſam quæ dicitur **Wadelond** cum ſuis pertinentiis, prout in carta feofamenti quam inde habet plenius & apertius continetur, quam idem *J.* vicarius nobis conſencientibus dedit & aſſignavit præſentibus ſeu dat & aſſignat in proprietatem & utilitatem perpetuam vicariæ ejuſdem, bene volumus & concedimus ſic appropriatam exiſtere, & in augmentum & uſus portionis ejuſdem perpetuo ſic manere; Salvis dominis feodi ſerviciis inde debitis & conſuetis, Approbantes & ratificantes ſeu confirmantes quantum pro nobis & in nobis eſt appropriationem ſeu aſſignationem, & modum aſſignationis ſeu appropriationis hujuſmodi, ac meſuagium cum ſuis pertinenciis quo inpræſentiarum habitat vicarius antedictus, factam ſeu factas vicariæ prædictæ ſecundum tenorem & formam inſtrumentorum quæ inde habet perpetuis temporibus duraturam. Hoc interjecto acto pro firmo, quod dictus *J.* vicarius & omnes ſucceſſores ſui ſpecificatis præmiſſis & præſentis adjectionis noſtræ largitione contenti manus ſuas ad alia non extendant, ſet decencius ipſi vicariæ miniſtrent & omnia onera ordinaria ejuſdem eccleſiæ quæ totaliter de cæteto ſuſtinebunt ut prius, competencius ſubire valeant & facilius ſupportare. Et in teſtimonium præmiſſorum præſens inſtrumentum in modum cirographi confectum ſigillo noſtro communi & prædicti *Iohannis* vicarii hinc inde eſt conſignatum ac ad perpetui roboris firmitatem tam ad requiſitionem dicti vicarii quam noſtram eidem ſcripto cirogrophato ſigillum venerabilis patris *T.* Dei gratia *Roffenſis* epiſcopi pro approbatione Ordinarii eſt appenſum. Dat. *Cant.* publice in capitulo noſtro xij. kal. *Auguſti* anno Domini milleſimo ducenteſimo nonageſimo ſecundo.

§. 8. *Appropriatio eccleſiarum de* **Sturre** *&* **Kenynton.**

CLEMENS epiſcopus &c. Religionis veſtræ meretur honeſtas; *& infra*, Cum itaque ſicut ex parte veſtra fuit expoſitum coram nobis, tam propter varios litium amfractus quos habuiſtis pro tuendo jure ac liberrate monaſterii veſtri, quam eciam propter oppreſſiones & exactiones varias quas propter varios eventus ſuſtinuiſtis hactenus, ſitis ære alieno non modicum prægravati, Nos neceſſitatibus veſtris pio compacientes affectu, ad hujuſmodi ac hoſpitalitatis & alia vobis & dicto monaſterio incumbentia onera facilius ſupportanda veſtris ſupplicationibus inclinati de **Sturre** & de **Kenynton** *Cantuarienſis* dioceſis eccleſias in quibus jus patronatus habetis, quorum fructus, redditus & proventus l. marcarum ſterlingorum valorem annuum juxta taxarionem decimæ ſicut aſſeritis non excedunt, cum omnibus juribus & pertinentiis vobis & præfato monaſterio apoſtolica auctoritate unimus à vobis in uſus proprios perpetuo retinendas, vobis eadem auctoritate nichilominus concedentes, ut Rectoribus ipſarum eccleſiarum cedentibus vel decedentibus ſeu alio quovis modo eccleſiis ipſis vacantibus, liceat vobis ſine cujuſquam aſſenſu poſſeſſionem earundem eccleſiarum libere ingredi & tenere, non obſtantibus ſi aliquis ſuper proviſionibus ſibi faciendis de eccleſiis vel beneficiis eccleſiaſticis in partibus ſpeciales vel generales apoſtolicæ ſedis vel legatorum ejus literas impetrarunt; quibus quoad aſſecutionem aliarum eccleſiarum & beneficiorum nullum per hoc præjudicium generetur, ſeu quibuſcunque dictæ ſedis literis, privilegiis & indulgenciis generalibus vel ſpecialibus cujuſcumque tenoris exiſtant, per quæ præſentibus expreſſa vel totaliter non inſerta effectus hujuſmodi gratiæ impedire valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumcumque totis tenoribus debeat in noſtris literis fieri mentio ſpecialis, Proviſo quod in præfatis eccleſiis cultus divinus nullatenus negligatur, & quod de ipſarum eccleſiarum proventibus, perpetuis vicariis inibi domino ſervituris portiones congruæ relinquantur ex quibus commode ſuſtentari valeant, & incumbentia eis onera ſupportare, juribus dioceſani & aliorum inferiorum ordinariorum qui ſint in omnibus ſemper ſalvis. Per hujuſmodi unionem non intendimus, quod exemptioni veſtræ dictiq; monaſterii & aliorũ quibus competit in aliquo derogetur,

Sturre & Kenynton.

Li-

Licentia regis ſuper eiſdem.

EDWARDUS Dei gratia &c. Licet per inquiſitionem quam per dilectum noſtrum *R.* de *W.* eſcaetorem noſtrum citra *Trentam* fieri fecerimus, accepimus quod non eſt ad dampnum vel præjudicium noſtrum aut aliorum ſi concedamus dilectis nobis in Chriſto abbati & conventui ſancti *Auguſti n Cant.* quod ipſi eccleſias de 𝔖𝔱𝔲𝔯𝔯𝔢 & de 𝔅𝔢𝔫𝔶𝔫𝔱𝔬𝔫 quæ ſunt de advocatione ſua propria appropriare, & eas appropriatas in proprios uſus tenere poſſint ſibi et ſucceſſoribus ſuis imperpetuum, niſi ad dampnum noſtrum in hoc, quod ſi eccleſias illas vacante abbatia prædicta in manu noſtra exiſtente vacare contingeret, præſentationem noſtram ad eccleſias illas amitteremus, Volentes tamen eiſdem abbati et conventui gratiam in hac parte facere ſpecialem, conceſſimus eis et licentiam dedimus pro nobis et hæredibus noſtris quantum in nobis eſt, quod ipſi eccleſias prædictas appropriare, et eas appropriatas in proprios uſus tenere poſſint ſibi et ſucceſſoribus ſuis imperpetuum ſicut prædictum ſine occaſione vel impedimento noſtri vel hæredum noſtrorum, Juſticiariorum, eſcaetorum, vicecomitum aut aliorum ballivorum ſeu miniſtrorum noſtrorum quorumcumque, ſtatuto de terris & tenementis ad manum mortuam non ponendis edito non obſtante.

Ratificatio archiepiſcopi.

Univerſis Chriſti fidelibus præſentes literas inſpecturis *Walterus* permiſſione divina &c. Noverint univerſitas veſtra quod nos reſcriptum Domini papæ non cancellatum, non abolitum, nec in aliqua ſui parte viciatum, cum bulla vera filoque integro inſpexiſſe ſub hac forma. *CLEMENS* epiſcopus ſervus ſervorum &c. Nos igitur indulgentiæ prædictæ præfatis abbati et conventui factæ et conceſſæ in quantum ordinariæ facultatis requirit poteſtas gratum præbentes aſſenſum, gratiam quam in hac parte dominus papa eiſdem religioſis duxerit faciendam, necnon et ingreſſum eccleſiæ de 𝔅𝔢𝔫𝔶𝔫𝔱𝔬𝔫 prædictæ quam exinde novimus eoſdem religioſos legitime aſſecutos, approbamus per præſentes &c.

Ordinatio vicariæ de 𝔖𝔱𝔲𝔯𝔯𝔢.

Univerſis Chriſti fidelibus ad quos literæ præſentes pervenerint, *Walterus* &c. Noveritis quod cum nuper religioſi viri abbas & conventus monaſterii ſancti *Auguſtini Cant.* poſſeſſionem corporalem eccleſiæ parochialis de 𝔖𝔱𝔲𝔯𝔯𝔢 &c. Nos poſt aſſignationem ipſorum religioſorum, ad ordinationem ejuſdem vicariæ ex cauſa legitima procedentes, ipſam in ſubſcriptis portionibus ordinavimus, taxavimus & decrevimus perpetuo conſiſtendam, videlicet quod vicarius qui nunc eſt in dicta eccleſia, et vicarii qui futuris temporibus ſucceſſive fuerint in eadem, habeant & percipiant omnimodas oblationes ad eandem eccleſiam & in eadem qualitercumque provenientes, Decimas eciam vitulorum, pullanorum, agnorum, lanæ, lacticiniorum, ovorum, porcellorum, aucarum, columbarum, apium, ortorum, pomorum, paſturæ, canapis & lini. Item decimas omnium proventuum molendinorum dictæ parochiæ de 𝔖𝔱𝔲𝔯𝔯𝔢, tam ad dictos religioſos quam ad cæteros parochianos pertinentium. Item decimas feni parochiæ prædictæ. Item decimas cujuſcumque bladi creſcentis in virgultis ſive ortis ejuſdem parochiæ pede foſſis, & omnes alias minores decimas in tota parochia prædicta ſive de animalibus ſive de aliis quibuſcumque rebus provenientes, ita tamen quod de prædiis, poſſeſſionibus quæ dicti religioſi nunc poſſident ac animalibus ſeu aliis rebus dictorum religioſorum, præfatis molendinis eorundem duntaxat exceptis, nichil percipient vicarii memorati. Item vicarius qui pro tempore habeat manſum, domos & ædificia, videlicet aulam, cameras, ſtabulum, coquinam & piſtrinum, una cum area & orto quæ ad rectoriam illius eccleſiæ ab antiquo ſpectabant. Habeat eciam ſupellectilia & utenſilia in piſtrino ejuſdem loci relicta, videlicet furneſium plumbeum, ſolo affixa, molam manualem, ſumum & torale. Onera vero reficiendi cancellum dictæ eccleſiæ & de novo conſtruendi cum opus fuerit, libros & ornamenta inveniendi & reparandi, ac eciam onera extraordinaria ad dictos religioſos pertinebunt. Alia autem onera ordinaria in toto dictus vicarius agnoſcere teneatur. In cujus rei teſtimonium &c.

Ordinatio vicariæ de 𝔅𝔢𝔫𝔶𝔫𝔱𝔬𝔫.

IOHANNES permiſſione divina *Cantuarienſis* archiepiſcopus &c. Quemadmodum temporalium rerum &c. Nos igitur habita moderaminis temperie, eccleſiarum regimini conſulere cupientes, religioſos viros abbatem & conventum monaſterii ſancti *Auguſtini Cant.* eccleſiam parochialem de 𝔅𝔢𝔫𝔶𝔫𝔱𝔬𝔫 noſtræ *Cantuarienſis* dioceſis in proprios uſus tenentes, ut Domino *G.* vicario perpetuo eccleſiæ antedictæ, cujus vicariæ præſentatio ad ipſos dicitur pertinere, ſufficienter de ipſius eccleſiæ fructibus, proventibus & obvencionibus, poſſeſſionibus unde ipſe poſſit & ſucceſſores ſui in eadem eccleſia vicarii poſſint congruam ſuſtentationem habere, jura epiſcopalia ſolvere, & alia ſibi incumbentia onera ſupportare, infra certum à nobis eis præfixum terminum aſſignarent, auctoritate noſtra legitime moneri fecimus et induci: Qui quidem religioſi virtute monitionis noſtræ hujuſmodi dicto vicario & ſuis ſucceſſoribus in dicta eccleſia vicariis pro ſuſtentatione ſua congrua ad infraſcripta onera ſupportanda porciones aſſignarunt in ſcriptis de fructibus, proventibus, redditibus ipſius eccleſiæ & aliis infraſcriptas; videlicet manſum dictæ vicariæ quem eccleſiæ prædictæ vicarii ſolebant hactenus habitare, omneſque oblationes ad dictam pertinentes eccleſiam et provenientes undecumque ad eam, ſeu infra parochiam ejus Dei intuitu et eccleſiæ factas, ac decimas omnes & ſingulas feni, paſturæ, molendinorum, agnorum, lactis, lanæ, vitulorum, porcellorum, pullanorum, aucarum, columbarum, anatum, lini, canapis, pomorum, pirorum & ortorum, tam præſentium quam futurorum tocius parochiæ antedictæ ac eccleſiæ præfatæ debitas ſeu debendas, necnon xl. s. ſterlingorum annuæ penſionis percipiendos æqualiter apud 𝔅𝔢𝔫𝔶𝔫𝔱𝔬𝔫 ſingulis annis in feſtis ſancti *Michaelis* & Paſchæ à religioſis eiſdem; quas porciones una cum hujuſmodi penſione xl. s. ipſi aſſeruerunt Domino *I. de la Toute* primo vicario inibi inſtituto fuiſſe ab inicio aſſignatas, eaſque portiones cum penſione xl. s. prædicta, viij. li. x. s. valorem annis

annis ſingulis valere æſtimarunt. Et ſuper hiis omnibus inquiſitione præhabita diligenti, dicti religioſi ad augmentum dictæ vicariæ pro ſibi incumbentibus oneribus melius ſupportandis, ultra portionem & penſionem hujuſmodi, & cum ipſis, eiſdem vicariis & ſucceſſoribus ſuis in dicta eccleſia vicariis decimam fœni de iiij. acris & j. roda ſive virgata prati de dominico prato dictorum religioſorum apud Benynton provenientem, quam fœni decimam idem vicarius aut prædeceſſores ſui ibidem vicarii percipere non ſolebant, & viij. buſſellos bladi puri & mundi, videlicet iiij. buſſellos frumenti, et iiij. ordei de dictis religioſis aut eorum miniſtris apud Benynton in feſto ſancti *Michaelis* percipiendos annis ſingulis aſſignarunt, & petiverunt dictæ partes aſſignationem præmiſſorum ad vicariam prædictam per noſtrum Commiſſarium ex habundanti judicialiter fieri, ad rerum geſtarum perpetuam firmitatem. Unde idem Commiſſarius in ea parte rite procedens, dictam vicariam de conſenſu dictorum religioſorum & vicarii in manſo & portionibus hujuſmodi aſſignatis, ac perceptione fœni bladorum prædictorum, necnon penſionis annuæ dictorum xl. s. præfatis terminis eidem vicario et ſucceſſoribus ſuis ibidem vicariis à religioſis prædictis annuatim fideliter ſolvendorum, ſub pœna ſequeſtri in fructibus et proventibus dictæ eccleſiæ ad dictos religioſos pertinentis interponendi quocieſcumque defecerint in ſolutione penſionis prædictæ, debere conſiſtere, conſideratis dictæ eccleſiæ parochialis facultatibus, redditibus & proventibus, et ponderatis in ea parte undique ponderandis, noſtra auctoritate ordinaria judicialiter partibus prædictis præſentibus coram eo decrevit, ac eidem vicario ipſiuſque ſucceſſoribus & vicariæ prædictæ aſſignavit, præmiſſa cautione de conſenſu expreſſo partium prædictarum. Decrevit eciam & ordinavit conſentientibus dictis partibus, quod idem vicarius et ſucceſſores ſui ibidem vicarii eidem eccleſiæ deſervire debeant in divinis, & futuris temporibus ſuſtentationis unius clerici in dicta eccleſia miniſtraturi, luminariumque cereorum panis & vini pro celebratione miſſarum onera in eadem, ac eciam in ſolutione decimæ ac procuratione archidiaconi *Cant.* dictam eccleſiam viſitantis, aliiſque oneribus extraordinariis dictæ eccleſiæ imminentibus ſeu impoſitis vel imponendis, ad æſtimationem terciæ partis taxacionis dictæ eccleſiæ ſecundum quam pro ipſa ſolvi decima conſuevit, onera ſupportabunt, & libros per prædictos religioſos eidem eccleſiæ miniſtrandos & eorum ſumptibus aſſignandos & ponendos ſeu inveniendos, dictus vicarius & ſucceſſores ſui ibidem vicarii ligari cum opus fuerit facient dũtaxat ſuis ſumptibus & expenſis. Et præfati religioſi refectionem & reparationem cancelli dictæ eccleſiæ, aſſignationem, poſitionem ſeu inventionem librorum, ſeu veſtimentorum & ornamentorum quorum onus ad rectores locorum pertinet de conſuetudine vel de jure, in ſolidum, ac cætera onera ordinaria & extraordinaria eidem eccleſiæ incumbentia pro æſtimatione hujuſmodi taxationis duarum partium eccleſiæ prædictæ ſubibunt perpetim & agnoſcent. Reſervata nobis & ſucceſſoribus noſtris archiepiſcopis *Cantuarienſibus* dictam vicariam aumentandi & minuendi, ſi & quando nobis & eis expedire videbitur, plenaria poteſtate. Quæ omnia & ſingula nos præfatus archiepiſcopus approbantes, ea noſtra auctoritate ordinaria confirmamus.

Anno Domini M.CC. xli. *Laurentio* ultimo rectore eccleſiæ de Litleborne viam univerſæ carnis ingreſſo, dominus papa *Gregorius* ix. volens negocium alienationis prædictæ eccleſiæ quam dudum *Robertus* abbas hujus cœnobii ob benedictionem ſuam facilius impetrandam edidit, debito ſine terminare; domino *Ottoni* tunc in *Anglia* legato ſuper ordinatione vicariæ ejuſdem eccleſiæ literis ſuis mandavit, cujus forma talis eſt. *Litlebo**rne.*

GREGORIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilecto filio *O.* ſancti *Nicholai* in carcere *Tulliano* diacono cardinali apoſtolicæ ſedis legato ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Quia certi ſumus & minime dubitamus monaſterium noſtrũ S. *Mariæ* de monte *Mirteto* quod dum in minori eſſemus officio conſtituti bonis dotavimus propriis & ſumptibus noſtris ab ipſis ereximus fundamentis, ſet ea quæ nunc optinere dinoſcitur non poſſe congrue ſuſtentari; ne de ipſo pro neceſſariorum defectu quicquam, quod abſit, valeat votis noſtris contrarium evenire; uberiorem ſibi gratiam providimus exhibere. Hinc eſt quod *Laurentio* Rectore eccleſiæ de Litleburne *Cant.* dioceſis nuper viam univerſæ carnis ingreſſo, eandem eccleſiam in qua dilecti filii abbas & conventus *S. Auguſtini Cant.* jus patronatus habebant, & illud nobis per ſuas patentes literas conceſſerunt, dilectis filiis *A.* & conventui prædicti monaſterii & ipſi per eos ad ejus uſus perpetuo detinendam, vicariæ duntaxat excepta congrua porcione, auctoritate apoſtolica de gratia conceſſimus liberali. Quo circa diſcretioni tuæ per apoſtolica ſcripta mandamus quatinus præfatam eccleſiam competentis per te vicariæ taxatione præmiſſa, dilecto filio fratri *Deodato* monacho procuratori monaſterii prælibati auctoritate noſtra non differas aſſignare.

De eccleſia de Litleburne.

Otto miſeratione divina &c. Univerſis præſentes literas inſpecturis ſalutem. Literas domini papæ ſuſcepimus in hæc verba. *GREGORIUS* &c. Nos igitur de valore omnium proventuum ſupradictæ eccleſiæ de L. facientes inquiri diligentius veritatem, auctoritate præfati mandati, vicariam perpetuam trium marcharum & dimidiæ ultra altaragium ipſius eccleſiæ, quod una cum obventionibus & terra cujuſdam capellæ ad eccleſiam eandem ſpectantis circiter C. s. valere dicitur, prout nobis per inquiſitionem factam conſtitit, in eccleſia prædicta taxamus, qua vicarius inſtituendus in ipſa contentus exiſtat tam temporalia, quam ſpiritualia onera ſuſtinens fideliter in eadem. Prædicta quoque vicariæ taxatione præmiſſa quam ſatis reputamus penſato valore proventuum ipſius eccleſiæ competentem: dictam eccleſiam cum omnibus proventibus reliquis & aliis omnibus circumſtantibus pertinentibus ad eandem, fratri *Deodato* monacho ſanctæ *Mariæ de Gloria* procuratori monaſterii memorati nomine abbatis ſui juxta præfati mandati continentiam & ejus auctoritate aſſignandam duximus in uſus proprios ab eis perpetuo poſſidendam.

Ratihabitio abbatis S. Auguſtini *de ordinatione vicariæ eccleſiæ prælibatæ.*

Viris venerabilibus & religioſis abbati & conventui monaſterii ſanctæ *Mariæ* de monte *M.* &c.

Robertus Dei gratia abbas ſancti *Auguſtini Cant.* &c. Cum nos ad mandatum & ob reverentiam venerabilis patris et domini noſtri *Gregorii* papæ ix. vobis eccleſiam de *L.* reſervata nobis ordinatione vicariæ. ejuſdem eccleſiæ contulerimus, licet idem dominus noſter reſervatæ nobis dictæ ordinationis ignarus, per dominum *Ottonem* fecerit eccleſiæ prænominatæ vicariam taxari; Nos ad ejuſdem domini noſtri papæ preces iteratas dictam taxationem ſicut ab ipſo domino legato facta eſt ratam habemus & firmam, volentes ipſam taxationem perpetuam habere roboris firmitatem; præſentationem duntaxat nobis ad præfatam vicariam reſervantes.

Conventio cum procuratore abbatis montis Mirteti *ſuper eccleſia prædicta.*

Noverint univerſi præſentes literas viſuri vel audituri, quod hac conventio facta inter fratrem Deodatum *monachum monaſterii ſanctæ* Mariæ *de gloria procuratorem abbatis & conventus monaſterii ſanctæ* Mariæ *de monte* M. *ex parte una, & religioſos viros abbatem & conventum ſanctorum* P. *&* P. *ſanctique* Auguſtini Anglorum *apoſtoli* Cant. *ex altera, videlicet quod dictus procurator conceſſit ad perpetuam firmam dictis abbati & conventui ſancti* Auguſtini *eccleſiam de* Litleburne Cant. *diœceſis cum omnibus pertinentiis ſuis pro xxx. marcis bonorum ſterlingorum, xiij. s. & iiij. d. pro qualibet marca computando, in duobus anni terminis ſolvendis, ad eccleſiam ſanctæ Trinitatis* Londoniæ *dicti monaſterii ſanctæ* M. *de monte* M. *nuntio literas ejuſdem loci capituli deferenti & eas procuratori dictorum abbatis & conventus ſancti* Auguſtini *reſignanti, ſcilicet in media xl*[ma]. *quindecim marc. & in kal. Iunii xv. marc. Ita quod ſi prædicti abbas & conventus ſanctæ* Mariæ *vel eorum procurator pro prædicta pecunia recipienda in terminis prænominatis præſentes non fuerint, abbas & conventus ſancti* Auguſtini *deponent dictam pecuniam ad opus prædictorum abbatis & conventus ſanctæ* Mariæ *in theſauraria dictæ eccleſiæ ſanctæ Trinitatis* Londoniæ *coram Priore vel Subpriore vel iiij. canonicis ejuſdem loci fide dignis, prædictis abbati & conventui ſanctæ* Mariæ *vel eorum certo procuratori literas patentes propter hoc ſpecialiter deferenti & eas procuratori abbatis ſancti* Auguſtini *reſignanti ſine difficultate qualibet aſſignandam. Prædicti vero abbas & conventus ſancti* Auguſtini *omnia onera dictæ eccleſiæ de* Litleburne *ordinaria & debita ſive per collectam regiam ſive per guerram ſive per ignem in omnem eventum quicquid eveniat ſuſtinebunt, illis duntaxat exceptis oneribus quæ vicarius dictæ eccleſiæ de* L. *qui pro tempore fuerit ſecundum vicariam à venerabili patre domino* Ottone *apoſtolicæ ſedis legato taxatam ſuſtinere tenetur. Illis eciam exceptis oneribus quæ ſedem tangunt apoſtolicam, quæ ſi forte contingant dicti abbas & conventus ſanctæ* M. *de* M. *ea ſuſtinebunt niſi ſe per gratiam ſedis apoſtolicæ ſpecialem poſſunt in hac parte relevare: ſi vero dicti abbas & conventus ſancti* Auguſtini *in ſolutione dictæ pecuniæ terminis prænominatis ut dictum eſt defecerint, omnia dampna & expenſas quæ vel quas abbas & conventus* S. Mariæ *de* M. *propter hoc incurrerint dicti abbas & conventus* S. Auguſtini *plene eis refundent, ſuper quibus ſtabunt ſoli verbo abbatis vel Prioris dicti monaſterii montis* M. *ſine alterius onere probationis niſi per ipſos vel eorum nuntium hoc ſteterit; Renunciantes omni juris auxilio quod eis competere poſſit contra hoc inſtrumentum vel factum, & regiæ prohibitioni & literis apoſtolicis contra hanc conventionem impetratis vel impetrandis. Pro hac autem conventione fideliter obſervanda ſæpedicti abbas & conventus ſancti* Auguſtini *præfato monaſterio ſanctæ* Mariæ *de monte* M. *ſe & ſucceſſores ſuos & monaſterium ſuum intus & foris in verbo veritatis obligaverunt. Quando autem hæc conventio facta fuit dictus procurator montis* M. *ad omnia ſupradicta facienda ſpecialiter conſtitutus literas domini papæ & literas dictorum abbatis & conventus de monte* M. *cum literis eorundem procuratoriis abbati & conventui* S. Auguſtini *reſignavit, In quibus expreſſe continebatur quod eorum auctoritate dictam eccleſiam de* L. *ad perpetuam firmam viris religioſis tradere potuit et aſſignare. Et ſicut dicti abbas et conventus* S. Auguſtini *dictam firmam præmiſſo modo ſe fideliter ſoluturos promiſerunt, Ita dictus procurator* Deodatus *omnimodam firmæ memoratæ promiſit warantiam. Quod ſi alterum dictorum monaſteriorum contra præmiſſa in aliquo venire præſumpſerit, pars à conventione reſiliens parti alteri centum marcas ſterlingorum nomine pœnæ perſolvet, hoc nichilominus inſtrumento robur perpetuæ firmitatis obtinente. Eſt autem hæc conventio ſub ſigillis utriuſque partis, Prioris* S. Gregorii *et archidiaconi* Cant. *ſignata.*

Ordinatio vicarii de Litleburne.

Univerſis ſanctæ matris eccleſiæ filiis præſentes literas inſpecturis vel audituris, Willielmus *permiſſione divina* Cant. *archiepiſcopus totius* Angliæ *Primas et apoſtolicæ ſedis legatus ſalutem in domino ſempiternam. Noverit univerſitas veſtra quod ſcrutato regiſtro noſtro de tempore bonæ memoriæ domini* J. Stratford *nuper* Cant. *archiepiſcopi prædeceſſoris noſtri confecto invenimus inter cætera in eodem ut infra ſequitur plenius contineri.* §. *Octavo idus Marcii anno Domini M.CCC. xlv. In negocio ſuper ordinatione vicarii de* Litleburne *quam abbas & conventus beatæ* Mariæ *de monte* Mirteti *in proprios uſus habent reſervata præſentatione ad dictam vicariam abbati et conventui monaſterii* S. Auguſtini Cant. *Ordinata eſt dicta vicaria cum manſo decimis ſilvæ cedua fœni & in tribus acris terræ arabilis una acra prati et in perceptione trium marcarum et dimidiæ in pecunia numerata à religioſis prædictis annuatim, et in decimis lini, canapis, aucarum, vitulorum, columbarum, apum, lactis, molendinorum, lanæ, porcellorum et in omnibus oblationibus et minutis decimis aliis pertinentibus ad eccleſiam antedictam. Et prædictus vicarius habet deſervire eidem in divinis, et invenire unum capellanum ad celebrandum ter in ebdomada in capella de* Gartwyntone, *et invenire panem, vinum et luminaria pro celebratione divinorum in eccleſia antedicta, In cujus quidem ſtrictum teſtimonium nos* Willielmus Cant. *archiepiſcopus ſupradictus ſigillum noſtrum fecimus, hiis apponi. Dat. apud* Cherryng *xiiij. kal. Auguſti anno Domini M.CCC. lxx. primo et noſtræ tranſlationis*

§. 9. *Vicaria de* Preſton *juxta* Wyngham.

Preſton. JOHANNES permiſſione divina *Cantuarienſis* archiepiſcopus &c. Ex debito noſtræ ſolicitudinis paſtoralis nuper religioſos viros abbatem & conventum monaſterii S. *Auguſtini Cant.* eccleſiam parochialem de Preſton juxta Wyngham noſtræ *Cantuarienſis* diœceſis in proprios uſus tenentes juxta juris exigenciam moneri fecimus & induci, ut ipſi infra certum terminum per nos eis præfixum dño *A.* perpetuo ejuſdem vicario & vicariæ ſuæ ad quam cum vacaverit idem religioſi debent ut dicitur ſecularem clericum præſentare, ſufficientem aſſignarent de ipſius eccleſiæ fructibus, redditibus & obventionibus portionem, de qua ipſe vicarius & ſucceſſores ſui in eadem eccleſia vicarii poſſent congrue ſuſtentari, jura epiſcopalia ſolvere & alia vicario ipſi & vicariis inibi inſtituendis incumbentia onera ſupportare. Qui quidem religioſi prætextu noſtræ monicionis prædictæ per literas eorundem patentes portionem hujuſmodi in & de decimis, oblationibus, obventionibus, proventibus, & rebus aliis infraſcriptis præfato *A.* vicario & ipſius ſucceſſoribus in dicta eccleſia vicariis quatenus in eis extitit, aſſignarunt, Et per partem ipſorum in præſencia dicti vicarii judicialiter fuit petitum, porcionem ipſam per commiſſarium noſtrum in decimis, oblationibus, obventionibus, proventibus, & rebus infraſcriptis conſtitui & perpetualiter ordinari, ac eiſdem imponi onera infraſcripta; unde idem commiſſarius noſter quod per ipſos ſic rationabiliter factum erat, prout decuit approbans, de ipſarum conſenſu partium & ipſis præſentibus decrevit ac ordinavit judicialiter ſub hac forma: Quod vicarius præfatus eccleſiæ de Preſton qui nunc eſt & ſui ſucceſſores in dicta eccleſia vicarii habeant manſum ſolitum dictæ vicariæ cum j. acra terræ & dimidia adjacente eidem. Item habeant & percipiant nomine vicariæ prædictæ omnes & omnimodas oblationes in dicta eccleſia de Preſton & in quibuſcumque locis infra fines, limites ſeu decimationes dictæ eccleſiæ ſituatas qualitercumque factas aut faciendas ſeu ad eam vel in ea provenientes ſeu impoſterum provenire valentes, modo, cauſa, occaſione vel colore eciam quibuſcumque. Habeant inſuper & percipiant dicti vicarii nomine quo ſupra, omnes decimas lanæ, agnorum, vitulorum, caſei, lini, canabi, aucarum, porcellorum, ovorum, columbarum, fructuum gardinorum & aliorum in ortis creſcentium, lacticinii, paſturæ, mercimoniorum, molendinorum omneſque alias minutas decimas qualitercumque ſpectantes & pertinentes ad eccleſiam antedictam, Necnon quæcumque legata relicta & relinquenda in poſterum eidem eccleſiæ quæ rectores ſeu vicarii ipſius poſſent de jure ſeu conſuetudine percipere & habere. Item percipiant & habeant dicti vicarii nomine dictæ vicariæ à religioſis eiſdem apud Preſton in feſtis beati *Michaelis* in menſe Septembris, natalis Domini, Paſchæ & natalis ſancti *Johannis Baptiſtæ* iv. marcas ſterlingorum & j. ſummam frumenti vel alterius uſualis monetæ ad valorem hujuſmodi currentis annis ſingulis penſionem ſub pœna ſequeſtri in fructibus & proventibus dictæ eccleſiæ de Preſton ad dictos religioſos pertinentis interponendi, quocieſcumque & quandocumque defecerint vel ceſſaverint in ſolutione penſionis prædictæ, ſeu ſi eam non ſolverint in terminis antedictis. SUBEANT autem vicarii præfati onus ſerviendi per ſe vel alium presbyterum idoneum præfatæ eccleſiæ in divinis. Onus eciam unius clerici ſerviendi eidem, Inſuper & ij. cereorum proceſſionalium atque unius lampadis in cancello ardere debentis, miniſtrationis panis & vini, luminarium & aliorum quæ ad celebrationem divinorum neceſſaria fuerint in eccleſia antedicta. Onera vero reparationis & refectionis cancelli prædictæ eccleſiæ de Preſton intus & exterius, necnon & inventionis librorum, veſtimentorum ſuperpelliciorum & ornamentorum dictæ eccleſiæ quæ per eccleſiarum rectores inveniri & reparari debent aut ſolent de jure vel conſuetudine, Ac eciam onus inventionis ſtraminis in dicta eccleſia annuatim, & cætera onera ordinaria & extraordinaria eidem eccleſiæ incumbentia dicti religioſi ſubeant perpetim & agnoſcant. Quæ omnia & ſingula nos præfatus archiepiſcopus approbantes ea auctoritate noſtra confirmamus &c.

§. 10. *Aſſignatio eccleſiæ de* Northborne.

SIlveſter Dei gratia abbas monaſterii &c. Opera miſericordiæ hiis qui neceſſitatem patiuntur impendentibus pollicetur mercedem ſempiternam ſpes fidelium & ſermo divinus, ait enim Dominus, *Beati miſericordes, quoniam &c.* Hujus expectationis intuitu, ut et nos miſericordiam Dei conſequi mereamur, pro animabus ſanctiſſimorum patrum noſtrorum *Romanorum* pontificum, pro animabus regum *Angliæ*, pro animabus abbatum monaſterii noſtri qui fuerunt vel qui futuri ſunt, pro animabus patrum & matrum & parentum noſtrorum & eorum qui eidem loco beneficia contulerunt vel collaturi ſunt, pro ſalute eciam animarum noſtrarum humili devocione communi conſenſu concedimus & in perpetuam elemoſinam donamus eccleſiam de Northborne cum omnibus ad eam pertinentibus, capellis, decimis & aliis quibuſcumque rebus quas habet vel habitura eſt vel canonice habere debet, Hoſpitali quod ante portam noſtram conſtituimus ad ſuſceptionem pauperum undequaque confluentium & relevationem debilium ut beneficia ab eadem percepta ad uſum pauperum ſecundum diſpoſitionem abbatis & monaſterii imperpetuum inconcuſſa et illibata permaneant: ſi quis igitur impoſterum, ſive abbas, ſive monachus, ſive clericus, ſive laicus donationem iſtam irritam facere temptaverit, ſive conſenſu aliquo contra eam venire præſumpſerit, ſi non pœnituerit & digna correctione ſatisfecerit, omnipotentis Dei & beatæ *Mariæ*, omniumque ſanctorum indignationem incurrat, Conſervantibus autem, per interceſſionem ejuſdem virginis *Mariæ* omniumq; Sanctorum conferat Deus miſericordiam ſuam & vitam æternam. Nordborne.

Confirmatio aſſignationis ejuſdem.

ADRIANUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei &c. Dilectis filiis *Silveſtro* abbati & univerſis monachis eccleſiæ ſancti *Auguſtini* ſalutem &c. Si de hiis operibus; *& infra*: Ex inſpectione literarum veſtrarum quoniam relatione dilecti filii noſtri *R.* confratris veſtri cognovimus, vos eccleſiam de Northborne cum capellis, decimis & omnibus pertinenciis ſuis hoſpitali domui quæ ante portam veſtram conſtructa eſt, ad ſolatium peregrinorum & pauperum miſericordiæ intuitu conceſſiſſe, unde quo-

niam hanc veſtram conceſſionem noſtro poſtulaſtis patrocinio roborari, Nos eam ad petitionem veſtram ſicut rationabiliter à vobis facta eſſe dinoſcitur & ſcripti veſtri pagina confirmata, auctoritate apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus &c.

Confirmatio Regis de eadem.

HENRICUS rex *Angliæ* & dux *Normanniæ, Aquitaniæ*, & comes *Andigaviæ*, archiepiſcopo *Cantuarienſi*, & omnibus Juſticiariis &c. Sciatis me conceſſiſſe & confirmaſſe hoſpitali quod eſt ante portam ſancti *Auguſtini Cant.* eccleſiam de **Northborne** cum omnibus pertinenciis ſuis, quam abbas & conventus ſancti *Auguſtini* illi dedit & conceſſit. Et volo & firmiter præcipio quod habeat eam, & teneat, ita bene & in pace, & libere, & honorifice ſicut carta abbatis & conventus teſtatur. Confirmatio vero archiepiſcopi ſuper eadem eccleſia in proceſſu de **Chiſtelet** continuo ſequetur.

Ordinatio de **Norborne.**

JOHANNES permiſſione divina *Cantuarienſis* archiepiſcopus &c. Ex debito ſolicitudinis paſtoralis nuper religioſos viros abbatem & conventum monaſterii ſancti *Auguſtini Cant.* eccleſiam parochialem de **Northborne** noſtræ *Cantuarienſis* dioceſis in proprios uſus tenentes, juxta juris exigenciam moneri fecimus & induci, ut infra certum terminum per nos eis præfixum domino *J.* perpetuo ejuſdem eccleſiæ vicario & vicariæ ſuæ, ad quam cum vacaverit idem religioſi debent ut dicitur ſecularem clericum præſentare, ſufficientem aſſignarent de ipſius eccleſiæ fructibus, redditibus, proventibus & obvencionibus portionem, de qua ipſe vicarius & ſucceſſores ſui in dicta eccleſia vicarii poſſent congrue ſuſtentari, jura epiſcopalia ſolvere, & alia ipſi vicario & vicariis inibi inſtituendis incumbencia onera ſupportare. Qui quidem religioſi prætextu noſtræ monitionis prædictæ per literas eorum patentes ſigillo eorum communi ſigillatas portionem hujuſmodi in & de decimis, oblationibus, obventionibus, proventibus & rebus aliis infraſcriptis præfato *J.* vicario & ipſius ſucceſſoribus in dicta eccleſia vicariis quatenus in eis extitit, aſſignarunt; & per partem ipſorum in præſentia dicti vicarii judicialiter fuit petitum portionem ipſam per commiſſarium noſtrum in dictis oblationibus, obventionibus, proventibus & rebus infraſcriptis conſtitui & perpetualiter ordinari, ac eiſdem vicariis imponi onera infraſcripta; Unde idem commiſſarius noſter quod per ipſos ſic rationabiliter factum fuit prout decuit approbans, de ipſarum conſenſu partium & ipſis præſentibus decrevit ac ordinavit judicialiter ſub hac forma: Quod videlicet vicarius præfatus eccleſiæ de **Northborne** qui nunc eſt & ſucceſſores ſui in dicta eccleſia vicarii, habeant manſum ſolitum dictæ vicariæ cum gardino & ij. acris terræ eidem contiguis una cum xj. acris terræ jacentibus apud **Donneſtonde** & viam competentem & ſolitam ad eaſdem, quæ omnia vicarii dictæ eccleſiæ hactenus habuerunt. Habeant eciam annuatim ij. vaccas depaſcentes & jus depaſcendi eaſdem à feſto ſancti *Gregorii* uſque ad feſtum ſancti *Martini* in yeme cum vaccis dictorum religioſorum ubicumque infra fines & limites parochiæ eccleſiæ de **Northborne** quo contigerit vaccas ipſorum religioſorum depaſci. Item habeant & percipiant nomine vicariæ prædictæ omnes decimas garbarum, bladorum & aliorum vegetabilium in ortis ſeu in gardinis quibuſcumque præſentibus & futuris infra fines & limites ſeu decimaciones eccleſiæ de **Northborne** ſeu capellarum ejuſdem quarumcumque ſituatis vel jacentibus pede foſſatis creſcentium undecunque provenientes & provenire valentes inpoſterum qualitercunque, necnon omnes decimas de quibuſcumque molendinis infra dictam parochiam ſeu infra fines & limites aut decimationes eccleſiæ vel capellarum prædictarum exiſtentibus jam conſtructis ſeu in poſterum conſtruendis provenientes, excepta molendini decima dictorum religioſorum in præfata eccleſia ſituati juxta viam quæ ducit de **Woo** uſq; ad regiam ſtratam protenſam, & ducentem de **Northb.** verſus *Cant.* Item habeant & percipiant dicti vicarii nomine quo ſupra decimas omnes feni infra dictam parochiam ſeu infra fines et limites ſeu decimationes eccleſiæ vel capellarum prædictarũ provenientes, excepta decima feni provenientis ſeu provenire valentis inpoſterum de pratis dictorum religioſorum quæ in ipſa parochia habent tempore ordinationis præſentis. Item habeant & percipiant dicti vicarii nomine quo ſupra omnes & omnimodas oblationes in dicta eccleſia de **Northborne** & in quibuſcumque capellis vel oratoriis infra fines vel limites ſeu decimationes dictæ eccleſiæ ſituatis vel eidem eccleſiæ annexis ſeu dependentibus ab eadem qualitercumque factas vel faciendas, ſeu ad eas vel earum aliquam provenientes & in poſterum provenire valentes modo, cauſa, occaſione vel colore quibuſcumque, exceptis oblationibus factis ſeu faciendis per extraneos non parochianos eccleſiæ præfatæ vel capellarum ejuſdem in capella dictorum religioſorum infra ipſorum manerium de **Northborne** ſituata, quas ſibi retinuerunt religioſi prædicti. Habeant inſuper & percipiant dicti vicarii nomine quo ſupra omnes decimas agnorum, lanæ, pullanorum, vitulorum, aucarum, porcellorum, anatum, cignorum, apum, columbarum, lactis, lacticiniorum, negociacionum, mercimoniorum, ovorum, lini, canapi, genecti, cirporum, piſcationum, paſturæ, pomorum, cepum, alleatorum, pirorum, Ac omnes et omnimodas alias decimas minores infra dictos fines et limites ſeu decimationes eccleſiæ ac capellarum prædictarum quomodolibet provenientes ſeu provenire valentes in futurum, necnon quæcumque legata relicta inpoſterum prædictis eccleſiæ & capellis, & ſpecialiter decimas arundinis, ruſcubardi & ſilvæ cæduæ quandocunque exciſæ infra fines & limites ſeu decimationes capellæ de **Cotmanton** à dicta eccleſia de **Northborne** dependentes ſeu pertinentes vel adjacentes ad eam quandocunque provenientes, ac eciam decimas ſilvæ cæduæ infra fines & limites ſeu decimationes capellæ de **Scholdon** ab eccleſia prædicta dependentes aut pertinentes vel adjacentes ad eam quandocunq; provenientes. *SUBEANT* autem vicarii præfati onus deſerviendi in divinis per ſe & alios presbyteros idoneos præfatæ eccleſiæ & capellis dependentibus ab ea ſeu adjacentibus, & pertinentibus ad eandem. Onus autem miniſtrationis panis, & vini, luminarium, & aliorum quæ ad celebrationem divinorum ibidem fuerint neceſſaria ſuis ſumptibus in ipſis eccleſia ſubeant & capellis, præterquam in capella de **Cotm.** dependente ab eccleſia ſupradicta ſeu adjacente vel pertinente ad eam, in qua onus hujuſmodi ac eciam refectionis & reparacionis dictæ capellæ de **Cotmanton** & cancelli ejuſdem

dem intus & exterius, una cum onere refectionis, inventionis & reparationis librorum, veſtimentorum & aliorum ornamentorum neceſſariorum ad eam per dominos manerii de **Cotmanton** conſuevit ſubiri. In ſolutione etiam decimæ vel alterius quotæ beneficiorum eccleſiaſticorum cum ipſam decimam vel aliam quotam eccleſiis in *Anglia*, in noſtriſve provincia vel dioceſi imponi vel imminere contigerit, Idem vicarii & ſucceſſores ſui ibidem juxta porcionem taxationis dictæ vicariæ quam præfatus commiſſarius noſter de conſenſu ipſarum partium ad x. marcas ſterlingorum taxavit, decimam ſeu quotam aliam hujuſmodi pro dicta vicaria ſolvere teneantur. Onera vero reparationis & refectionis cancelli præfatæ eccleſiæ de **Northborne** & capellæ de **Scholdon** ab eadem eccleſia dependentis ſeu adjacentis vel pertinentis ad eandem, intus & exterius, necnon invencionis & reparationis librorum, veſtimentorum & ornamentorum earundem eccleſiæ & capellæ de **Scholdon** quæ per eccleſiarum rectores inveniri & reparari debent aut ſolent de conſuetudine vel de jure, ac cætera onera ordinaria & extraordinaria eiſdem eccleſiæ & capellæ incumbentia, dicti religioſi ſubeant imperpetuum et agnoſcant. Quæ omnia & ſingula nos præfatus *J.* archiepiſcopus approbantes, ea auctoritate noſtra ordinaria confirmamus, reſervantes nobis & noſtris ſucceſſoribus &c.

Anno Domini M. CC. lxviij. idus Februarii, fuit controverſia inter abbatem & conventum S. *Auguſtini Cant.* & *Henricum* rectorem de **Suaves** occaſione fructuum & proventuum eccleſiæ de **Suaves** ab abbate perceptorum ac præſentacionis ad eandem factæ; tandem per quendam M^rum^ *Ricardum* de *Podio* arbitrem ſive amicabilem compoſitorem, fuit diffinitum & ſentencialiter ordinatum, Quod abbas prænominatus eidem rectori pro ſuis laboribus & expenſis in xxiv. marcis condempnatur, ipſi *Henrico* rectori eccleſiæ prælibatæ ſuper præmiſſis perpetuum ſilentium imponendo.

§.11. *Appropriatio Eccleſiæ de* **Chiſtelet.**

Chiſtelet. CElestinus epiſcopus ſervus &c. Cum in eccleſiis conventualibus, *& infra.* Inde eſt quod cum domus fratrum veſtræ congregationis infirmancium multis expenſis & magnis indigeat, & vos eccleſiam de manerio veſtro de **Chiſtelet** ipſius domus uſibus deputatam velitis à ſede apoſtolica pro fratrum infirmorum neceſſitatibus prædictæ domui confirmari, Nos peticioni veſtræ tanquam ſpecialium filiorum clementer annuimus, & deputationem ipſam ſicut provide & ſine pravitate aliqua facta eſt ratam habemus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, per apoſtolica ſcripta univerſitati veſtræ firmiter inhibentes, ne ipſam eccleſiam & pertinencias ſuas in alios uſus convertere vel in aliam præſumatis transferre perſonam.

Item confirmatio Archiepiſcopi de eadem.

THEOBALDUS Dei gratia &c. ſecundo *Hugoni* abbati ſancti *Auguſtini Cant.* Cum ſalvator noſter ſe ipſum dicat in infirmis viſitari, in nudis cooperiri, gloria noſtra eſſe debet infirmis compati, pauperum inopias relevare. Ea propter cum vos eccleſias maneriorum veſtrorum de **Northborne** & de **Chiſtelet** cum capellis ſuis ad ſuſtentationem infirmitorii veſtri & ſuſceptionem pauperum & peregrinorum communi conſilio deputaveritis, & hoc factum veſtrum noſtra petatis auctoritate roborari, Nos piis petitionibus veſtris libenter cum Deo annuentes, aſſignationem iſtam præſenti ſcripto roboramus & confirmamus. Hoc autem facientes volumus ut hæc eadem auctoritate omnibus venturis temporibus firmum robur optineat illibataq; permaneat, De conſenſu veſtro nichilominus ſtatuentes, ut fructus dictarum eccleſiarum quos jam diu integre percepiſtis, non niſi ad præfatos uſus aliquo tempore convertatis.

Nota quód iſte abbas *Hugo* aſſignavit & deputavit prædictam eccleſiam de **Chiſtelet** ad uſus ſupradictos ſicut & eccleſiam de **Menſtre** ad ſummum altare ordinavit. Forma cujus inferius ſuo in loco poterit apparere. Anno Domini M.CC.xxxiij. quidam *Willielmus* dictus *Clericus* domino *Ricardo Cant.* archiepiſcopo ad vicariam tantummodo de **Chiſtelet** per abbatem & conventum fuit præſentatus. Qui quidem *Willielmus* vicaria non contentus prædicta per archiepiſcopum memoratum hujus eccleſiæ inimicum in rectorem dictæ eccleſiæ de **Chiſtelet** eſt inſtitutus, majores decimas occupando; unde abbas & conventus ſuper tali injuſta occupatione coram ſummo pontifice querimoniam deponentes per Priores de **Waltham** & *Weſtmonaſterio* per ſedem apoſtolicam in hac parte judices deputatos optinuerunt, ut idem *Willielmus* à præfata eccleſia per ſententiam diffinitivam abjudicaretur, eidem ſuper ea perpetuum ſilentium imponendo, & pro fructibus medio tempore perceptis per dictum *Willielmum* in l. marcis prædictis religioſis ſolvendis condempnando. Eodem anno abbas de **Waltham** magiſter ordinis de **Semplyngham** & Prior ſanctæ *Trinitatis London.* ex delegatione ſedis apoſtolicæ in hoc monaſterio viſitationis officio fungentes, inter cætera infirmitorio hujus loci quod magnis expenſis indigebat invenientes nil certi redditus eſſe aſſignatum, ſet in omnibus habere defectum, duxerunt auctoritate apoſtolica providendum. Cujus proviſionis tenor inter cætera ſic ſe habet:

CUM igitur inſpectis diverſorum *Romanorum* pontificum ſcriptis autenticis invenerimus eccleſiam de **Chiſtelet** cum pertinenciis ſuis uſibus infirmorum loci memorati ſpecialiter fuiſſe deputatam, & inhibitionibus factis in eiſdem ne eccleſia dicta in alios uſus converteretur, quam non ſine divina ut credimus proviſione abbatis & conventus ſancti *Auguſtini Cant.* contra quendam *Willielmum* nomine *Clericum* judicialiter optinuerat ea vice, quem ad vicariam dictæ eccleſiæ tantummodo præſentatum *Ricardus* archiepiſcopus cum de jure non poſſet de facto rectorem inſtituerat in eadem, poſt appellationem ab eiſdem propter hoc ad ſedem apoſtolicam legitime interpoſitam, ſicut ex proceſſu de **Waltham** & *Weſtmonaſterio* Priorum qui de mandato ſedis apoſtolicæ dictam eccleſiam eis ſentencialiter adjudicaverant evidenter inſpeximus: Nos auctoritate apoſtolica qua fungebamur ea vice, ad uſus infirmariorum ejuſdem congregationis dictam eccleſiam ordinavimus. Et ne per factum aliquorum quærentium quæ ſua ſunt, non quæ *Jheſu Chriſti*, ſicut antea contigiſſe intelleximus, rarus aut nullus uſus de dicta eccleſia dictis fratribus proveniret, auctoritate prædicta de eccleſia memorata ſic duximus ſtatuendum; Ut cuſtos infirmitorii qui pro tempore fuerit, fructus dictæ eccleſiæ cum omni in-

ſegritate percipiat ſalva vicaria canonice in eadem ſi voluerit facienda. Et ut proventus dictæ eccleſiæ cum omni maturitate & ſolicitudine diligenti in dictos uſus congregentur, ſemper de clauſtro ex fratribus quem conventus ad hoc duxerit eligendum dicto cuſtodi dedimus adjutorem, qui ſemper in fine anni ratiocinia plene reddet de eadem. Et quia in commiſſionis noſtræ literis illud continebatur, quod ſtatuta à nobis per cenſuram eccleſiaſticam firmiter faceremus obſervari ; ſub divini interminatione anathematis auctoritate apoſtolica prohibemus, ne abbas dicti loci vel quivis alius bona dictæ eccleſiæ aliquo titulo, vel penſionem inde ſolvendo vel ad firmam eam dando vel eam pro altera permutando, ſeu quocumque alienationis genere, in aliquam transferre præſumat eccleſiaſticam perſonam vel ſecularem. Et ut hæc noſtra ordinatio futuris temporibus obſervetur ad inſtanciam dictorum abbatis & conventus &c.

Confirmacio Archiepiſcopi ſuper eadem.

JOHANNES permiſſione divina *Cantuarienſis* archiepiſcopus tocius *Angliæ* primas & apoſtolicæ ſedis legatus, cunctis Chriſti fidelibus ſalutem conſequi ſempiternam. Nuper religioſos viros abbatem & conventum monaſterii S. *Auguſtini Cant.* eccleſiam parochialem de **Chiſtelet** noſtræ *Cantuarienſis* dioceſis in proprios uſus tenentes, juxta juris exigentiam moneri fecimus & induci, ut ipſi infra certum terminum per nos eis præfixum domino *Edmundo* perpetuo ejuſdem eccleſiæ vicario & vicariæ ſuæ ad quam cum vacaverit iidem religioſi debent ut dicitur ſecularem clericum inſtituendum in ea præſentare, ſufficientem aſſignarent de ipſius eccleſiæ fructibus, redditibus & obventionibus porcionem, de qua ipſe vicarius & ſucceſſores ſui in dicta eccleſia vicarii poſſint congrue ſuſtentari, jura epiſcopalia ſolvere, & alia ipſi vicario & vicariis inibi inſtituendis incumbencia onera ſupportare ; Qui quidem religioſi prætextu noſtræ monicionis prædictæ per literas eorum patentes ſigillo ſuo ſignatas porcionem hujuſmodi in & de decimis oblationibus, obvencionibus, proventibus de rebus aliis infraſcriptis ad dictam eccleſiam de **Chiſtelet** ſpectantibus, præfato *Edmundo* vicario & ipſius ſucceſſoribus in dicta eccleſia vicariis quatenus in eis extitit aſſignarunt, & per partem ipſorum in præſencia dicti vicarii judicialiter fuit petitum, porcionem ipſam ſeu vicariam hujuſmodi per commiſſarium noſtrum in decimis, oblationibus, obventibus, proventibus, & rebus aliis infraſcriptis hujuſmodi conſtitui & perpetualiter ordinari, ac eiſdem vicariis imponi onera infraſcripta ; unde idem commiſſarius noſter quod per ipſos ſic rationabiliter actum erat prout decuit approbans, & de ipſarum conſenſu partium & ipſis præſentibus decrevit ac ordinavit judicialiter ſub hac forma : Quod videlicet vicarius præfatus eccleſiæ de **Chiſtelet** qui nunc eſt & ſucceſſores ſui in dicta eccleſia vicarii, habeant manſum ſolitum dictæ vicariæ cum gardino adjacente eidem. Item habeant & percipiant nomine vicariæ prædictæ omnes et omnimodas oblationes in dicta eccleſia de **Chiſtelet** & in quibuſcumque locis infra fines & limites ſeu decimationes dictæ eccleſiæ ſituatis ex donatione divina qualitercumque factas aut faciendas, ſeu ad eam vel in ea provenientes & in poſterum provenire valentes modo, cauſa, occaſione vel colore eciam quibuſcumque. Habeant inſuper & percipiant dicti vicarii nomine quo ſupra omnes decimas lanæ, agnorum, vitulorum, aucarum, porcellorum, columbarum, caſei, lacticinii, canapis, lini, mercimoniorum, pomorum, pirorum, ortorum, ovorum, paſturæ, ſalis de xv. **Saltcotes** vulgariter nuncupati, omneſque alias minutas decimas qualitercumque ſpectantes & pertinentes ſeu provenientes & proventuras ad eccleſiam antedictam, necnon quæcumque legata relicta & relinquenda impoſterum prædictæ eccleſiæ quæ ipſius rectores ſeu vicarii poſſent de jure vel conſuetudine percipere & habere. Item habeant & percipiant dicti vicarii nomine vicariæ prædictæ à religioſis ejuſdem apud **Chiſtelet** unum pondus ſive **Wage** caſei nomine decimarum vaccarum & ovium dictorum religioſorum infra dictam parochiam de **Chiſtelet** depaſcentium, ac eciam decimam de venatione parci dictorum religioſorum apud **Chiſtelet**, & decimam molendinorum eorum infra parochiam exiſtencium antedictam cum tradantur & dimittantur ad firmam, quæ per tempus aliquod eidem vicario per dictos religioſos indebite ſubtracta fuerunt. *SUBEANT* autem vicarii præfati onus deſerviendi per ſe & alium presbyterum idoneum præfatæ eccleſiæ, in divinis. Onus eciam miniſtracionis panis, & vini, luminarium & aliorum per rectores eccleſiarum ea conſuetudine vel de jure miniſtrandorum ſeu inveniendorum quæ ad celebrationem divinorum ibidem fuerint neceſſaria, necnon locionis veſtimentorum & ornamentorum eccleſiæ antedictæ. Onus inſuper ſolucionis decimarum & impoſitionum aliarum quæ *Anglicanæ* eccleſiæ inponi quandocumque ſeu per quemcumque continget ſeu ipſi eccleſiæ de **Chiſtelet** incumbent pro taxatione centum ſolidorum ſuis ſumptibus ſubeant & expenſis. Onera vero reparationis & refectionis cancelli præfatæ eccleſiæ de **Chiſtelet** intus & exterius, necnon invencionis & reparationis librorum, veſtimentorum & ornamentorum ejuſdem eccleſiæ quæ per eccleſiarum rectores inveniri & reparari debent aut ſolent de jure vel conſuetudine, Ac cætera onera ordinaria & extraordinaria eidem eccleſiæ incumbencia præfato vicario ſuperius non aſcripta dicti religioſi ſubeant perpetim & agnoſcant. Quæ omnia & ſingula nos præfatus archiepiſcopus approbantes, ea auctoritate noſtra ordinaria approbamus. Reſervantes nobis & ſucceſſoribus noſtris archiepiſcopis *Cantuarienſibus* dictam vicariam augmentandi & diminuendi ſi & quando nobis & eis expedire videbitur plenariam poteſtatem. In quorum teſtimonium ſigillum noſtrum fecimus apponi. Dat. apud **Lambheth** idus Februarii, anno Domini M. CCC. xlv. & noſtræ tranſlacionis decimo tercio.

§. 12. *De eccleſia de* **Menſtre** *cum capellis.*

Menſtre.

NOtum ſit omnibus Dei fidelibus tam poſteris quam preſentibus, quod ego ſecundus *Hugo* Dei gratia abbas S. *Auguſtini* concedo & dono altari beatorum apoſtolorum *Petri* & *Pauli* & S. *Auguſtini* ad reparationem & ad ſervicium monaſterii eccleſiam de **Tanet** cum capellis, denariis, decimis & omnibus aliis rebus ad eandem pertinentibus, quas habet vel quas habitura eſt. Hanc autem donationem facio pro animabus prædecentium regum, abbatum & fratrum monaſterii noſtri, & eorum omnium qui eccleſiæ noſtræ bona fecerunt vel facturi ſunt.

ſunt. Et quia ſollicitus debeo eſſe de ſalute animæ meæ rogo vos fratres chariſſimi quatinus in ſancta karitate memores ſitis miſeriarum noſtrarum, & orationibus & beneficiis veſtris adquiratis animæ meæ hoc quod per me impetrare non poſſum ſcilicet ſalutem æternam. Et quod pro me rogo peto humiliter ut impendatis animabus patris & matris meæ & parentum noſtrorum. Et ſingulis annis poſt obitum noſtrum in anniverſario noſtro de hoc beneficio & aliis beneficiis quæ eccleſiæ noſtræ contuli j.marcam argenti elemoſinæ date. Nec iſta extra poteſtatem ſive curam pono noſtram, ſet ſicut cæteræ obedienciæ conſilio noſtro & voluntate reguntur & manutenentur, ita fiat & de iſtis.

Confirmatio Papæ ſuper eadem eccleſia.

LUCIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, Dilectis filiis *Hugoni* abbati ſancti *Auguſtini* &c. Quociens illud à vobis petitur, *& infra.* Conceſſionem itaque poſſeſſionum ſive reddituum ad luminaria continuanda & ipſum monaſterium reparandum & ornandum à te fili abba *Hugo* communi fratrum conſilio rationabiliter factam & ſcripto tuo firmatam præſentis ſcripti pagina confirmamus & ratam manere cenſemus, videlicet molendina duo infra ipſam civitatem *Cantuariæ*, x. marcas de eccleſia de **Middilton** ita ut iij. marcæ ſint ad libros faciendos & cæteræ vij. reddantur altari, & omnes denarios qui oblati fuerint in feſto ſanctorum *Coſmæ* & *Damiani* in veſtra capella apud **Chiſtelet** & omnes denarios quos ſolebas habere de eccleſia de **Thanet**, & inſuper medietatem candelarum & cereorum quæ oblatæ fuerint in memorato feſto ſanctorum *Coſmæ* & *Damiani*; ſuſtentationem quoque ad veſtitum monachorum à vobis communi conſilio & aſſenſu ſimili modo factam nichilominus confirmamus.

Item confirmacio Archiepiſcopi de eadem.

EGO *Theobaldus* Dei gratia *Cantuarienſis* archiepiſcopus & tocius *Angliæ* primas ſecundo *Hugoni* abbati &c. Veſtris juſtis poſtulationibus annuentes, roboramus & confirmamus præſenti ſcripto & ſigillo noſtro donum illud de eccleſia de **Thanet** quod tu dilecte fili *Hugo* abba altari beati *Auguſtini* ad reparationem & ad ſervicium ejuſdem monaſterii dediſti & carta tua confirmaſti, ſcilicet ipſam eccleſiam cum omnibus capellis, oblationibus & decimis omnium hominum infra inſulam ad feodum beati *Auguſtini* pertinencium. Hoc autem facientes volumus ut hæc eadem actio & donum omnibus venturis temporibus firmum illibatumque permaneat.

§. 2. *De electione* Thomæ Colwelle *videlicet anno regno regis* E. 3. *viceſimo ſecundo.*

ANno igitur ſupradicto quinta die menſis Auguſti die ſcilicet ſancti *Oſwaldi* regis domino *Willielmo de Clynton* comite de **Huntyngton** mediante frater *Thomas Colwell* tunc hujus eccleſiæ ſacriſta vir revera providus & diſcretus, per viam ſcrutinii in abbatem electus eſt, & viij.kal. Octobris ipſo electo pro ſua electione ad curiam *Avinionem* uſque progreſſo, invenit ibi omnia neceſſaria à prænominato fratre *Radulpho* ſibi honorifice præparata; fuerat enim iſte *Radulfus* tempore quo ſtetit ſolitarius in curia, ita familiaris domino *Clementi* ſexto papæ et acceptabilis ut ſæpius reciperet eum ad pacis oſculum abbatiam iſtam ei multotiens proferendo. Igitur electo conſpectui apoſtolico ſe repræſentante die S. *Wlfridi* confeſſoris per *Sabinenſem* epiſcopum cardinalem paſtorali dignitate inſignitus eſt, die S. *Katerinæ Dovor.* applicando; nec mora, Rege ibidem tunc præſente fidelitate ſibi prius facta ſua temporalia recepit, & in vigilia natalis Domini inſtallatus eſt. Eodem anno in vigilia S. *Bartholomei* apoſtoli obiit dominus *Joh. Stratford* archiepiſcopus *Cant.* Et anno ſequenti in craſtino ſcilicet nativitatis beatæ *Mariæ* dominus *Simon de Iſcleph* tunc cuſtos privati ſigilli in archiepiſcopum electus eſt.

Anno vero ſequenti ſcilicet M. CCC. xlix. Rex *Edwardus* confirmavit appropriationem eccleſiarum de **Stone**, **Brokland**, & **Wivelesberg** ut patet in eccleſiis. An. Dñi 1349.

Compoſitio cum Archiepiſcopo.

Anno Domini M. CCC. lj. in vigilia natalis beatæ *Mariæ* edita fuit compoſitio inter abbatem hujus loci & archiepiſcopum ſupradictum ad inſtar intentum compoſitionis factæ inter archiepiſcopum *J. Stratford* & abbatem *T. Poncy*, cujus forma ſub anno Domini M.CCC.xl. patet inquirenti. Et idem prænominatus papa conceſſit eidem abbati privilegia autentica hæc quæ ſequuntur. 1351.

§. 3. *De benedictione ſolenni & reconciliatione eccleſiarum.*

CLEMENS epiſcopus &c. Sinceræ veſtræ religionis affectus; *& infra.* Cum itaque petitio pro parte veſtra nobis nuper exhibita continebat, abbates monaſterii veſtri qui ſunt pro tempore ex privilegio apoſtolico inſignia pontificalia habere noſcantur, Nos veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati ut tu fili abbas et ſucceſſores tui abbates ejuſdem monaſterii qui pro tempore fuerint in monaſterio ipſo & locis aliis eidem pleno jure ſubjectis ac alibi ubique, poſt miſſarum ſolempnia ac veſperas & matutinas ac in menſa, ſuper populum ſolennem benedictionem, dummodo aliquis apoſtolicæ ſedis legatus vel antiſtes aliquis in benedictione hujuſmodi præſens non fuerit, conſtitutionibus apoſtolicis & aliis quibuſcumque contrariis nequaquam obſtantibus, impartiri licite valeatis, tibi fili abbas & eiſdem ſucceſſoribus auctoritate apoſtolica de ſpeciali gratia tenore præſentium indulgemus.

Item aliud.

CLEMENS epiſcopus &c. Ut in hiis; *& infra.* Ipſius itaque abbatis ſupplicationibus inclinati, ut ipſe & ſucceſſores ſui abbates qui pro tempore fuerint necnon monachi dicti monaſterii in capellis ſeu oratoriis maneriorum ſuorum & eccleſiarum dicto monaſterio unitarum divina officia horis debitis abſque parochialium eccleſiarum & aliorum juris præjudicio valeant celebrare, quibuſcumque ſtatutis ſeu conſuetudinibus contrariis nequaquam obſtantibus, eis auctoritate apoſtolica de ſpeciali gratia indulgemus.

Item aliud.

CLEMENS epiſcopus &c. Tuæ devotionis; *& infra.* Cum itaque ſicut pro parte tua fuit propoſitum coram nobis ſæpe contingit eccleſiam tui monaſterii

Edw. III. Rex. naſterii & cimiterium ipſius eccleſiæ per effuſionem ſanguinis vel ſeminis violare, & grave ſit tibi propter exemptionem tuam tuique monaſterii Ordinarium pro eccleſiæ ſeu cimiterii prædictorum reconciliatione adire, nobis humiliter ſupplicaſti ut providere tibi ſuper hoc de oportuno remedio dignaremur. Nos itaque tuis ſupplicationibus inclinati, quod eccleſiam & cimiterium ſupradicta reconciliare valeas quociens oportunum fuerit quamdiu monaſterio præfueris ſupradicto, aqua prius ut moris eſt per aliquem antiſtitem benedicta, tibi auctoritate præſentium concedimus facultatem.

Conceſſit autem huic monaſterio bullam prohibitoriam & excommunicatoriam ſuper occultos detentores decimarum, reddituum, cenſuum, terrarum, bladorum, legatorum, funeralium, inſtrumentorum. Et directa fuit iſta bulla abbati de Langeley exequenda.

§. 4. Auguſtini *feſtivitas ordinatur dupliciter celebrari.*

An. Dñi 1356. ANno Domini M.CCC.lvj. nobiles viri *Henricus* Dux *Lancaſtriæ*, & *Ricardus* Comes *Arundelli* pro diverſis regni negotiis apoſtolicum viſitantes, per ſuggeſtionem abbatis & conventus ob reverentiam *Auguſtini Anglorum* apoſtoli impetrarunt privilegia multum inſignia, tenores quorum tales ſunt.

INNOCENTIUS epiſcopus &c. Decet cunctos Chriſti fideles: *& infra.* Decens & congruum reputamus ut glorioſus confeſſor beatus *Auguſtinus* qui olim miſſus per ſedem apoſtolicam ad gentes *Anglorum* nondum tunc baptiſmatis unda renatas eas de infidelitatis tenebris ad lucem Catholicæ fidei per prædicationis miniſterium evocavit, primuſque in *Anglia* erexit eccleſiam, ſpecialiter in illis partibus honoretur. Ex hoc namque ibidem populorum creſcet devotio, ac ille qui glorificatur in Sanctorum conſilio benignus preces reſpiciat devotorum; ut igitur ipſius Confeſſoris feſtivitas in dictis partibus quibus ſicut accepimus vix aut minus in regno *Angliæ* celebriter colitur, ſolennius & devotius veneretur. fraternitati veſtræ de qua ſpecialem in Domino fiduciam gerimus, per apoſtolica ſcripta committimus, & mandamus quatenus feſtivitatem Confeſſoris ejuſdem in omnibus eccleſiis dicti regni exemptis faciatis auctoritate noſtra perpetuis futuris temporibus ſub duplici officio ſolenniter celebrari; & nichilominus in dicta feſtivitate ceſſari à mechanicis & aliis operibus interdictis in feſtis duplicibus de more conſuetudine ſeu obſervancia eccleſiarum earundem. Et eſt hujus data vij. idus Febr. anno ſupradicto.

INNOCENTIUS epiſcopus. Splendor paternæ gloriæ: *& infra.* Cupientes igitur ut eccleſia monaſterii ſancti *Auguſtini Cant.* ordinis ſancti *Benedicti* congruis honoribus frequentetur, & ut Chriſti fideles eo libentius cauſa devotionis confluant ad eandem quo uberius dono cœleſtis gratiæ conſpexerint ſe refectos, de omnipotentis Dei miſericordia & beatorum *Petri* & *Pauli* apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, omnibus vere pœnitentibus & confeſſis qui in feſto ipſius Sancti eccleſiam ipſius monaſterii viſitaverint, annuatim j. am & j. quadragenam de injunctis eis pœnitentiis ſingulis videlicet ipſius feſtivitatibus, diebus quibus eccleſiam ipſam viſitaverint ut præfertur, miſericorditer relaxamus. S. Iſlep Archiep.

Et nota quod bulla pro duplici feſto archiepiſcopo *Eboracenſi* præſentata omnibus ſuæ provinciæ & aliis quorum dioceſani ſuam indulgentiam ratam habuerint & acceptam qui ad precioſas reliquias beati *Auguſtini* humili devotione acceſſerint al. dies de injuncta pœnitentia relaxavit.

Anno quo ſupra quinto idus Junii ordinatio vicariæ de Wyvelesberg cujus forma patet ſupra in eccleſiis.

Anno ſequenti dominus *Pictagoricenſis* presbyter Cardinalis ad pacem inter regna reformanda à ſede apoſtolica miſſus in vigilia Apoſtolorum *Petri* & *Pauli* interfuit matutinarum ſolempniis, & in craſtino miſſarum ſacramenta ad magnum altare feſtive celebravit, in magna aula nobiliores patriæ ſplendide convivando. An. Dñi 1357.

§. 5. *Ne vicecomes intromittat de hundredis noſtris.*

ANno Domini M.CCC.lviij. emanavit breve regium vicecomiti *Kantiæ* pro hundredis noſtris in hæc verba: 1358.

« *EDWARDUS* &c. Monſtravit nobis di-
» lectus nobis in Chriſto abbas ſancti *Auguſtini*
« *Cant.* quod cum ipſe teneat per cartam domini
« *Edwardi* quondam regis *Angliæ* avi noſtri, ſibi
« & ſucceſſoribus ſuis hundreda de Ringeſlo,
« Blengate, & Donhamforde, cum pertinenciis
« de nobis & hæredibus noſtris ad feodi firmam
« C. s. nobis inde annuatim per manus viceco-
« mitis noſtri comitatus prædicti qui pro tempore
« fuerit reddendorum; Et licet idem abbas ha-
« beat, ipſeque & prædeceſſores ſui abbates loci
« illius ſemper hactenus à tempore confectionis
« cartæ prædictæ habuerunt in hundredis prædictis
« viſus franci plegii cum omnibus ad hujuſmodi
« viſus pertinentibus, & in letis ſuis in quolibet
« hundredorum prædictorum bis per annum tentis,
« de omnibus articulis quæ ad hundreda & viſus
« hujuſmodi pertinent, & de quibus præſentationes
« fieri debent per ballivos ſuos inquiri & præſen-
« tationes inde per borgeſaldrum & alios reſiden-
« tes in hundredis illis fieri, & executiones, & pu-
« nitiones inde prout moris eſt fecerint, ac amer-
« ciamenta & alia proficua inde provenientia ad
« opus ſuum levari fecerint in auxilium firmæ no-
« ſtræ ſupradictæ, Tu tamen & miniſtri tui tenentes
« ipſius abbatis de dicto hundredo de Blengate
« & alios in eodem reſidentes ad præſentandum
« coram te in comitatu prædicto de purpreſturis &
« aliis articulis præſentabilibus ibidem, quæ coram
« ballivis ejuſdem abbatis in dictis letis præſentan-
« tur & hactenus præſentari conſueverunt, & ipſos
« ad reſpondendum inde coram te in eodem comi-
« tatu per amerciamenta & alios modos diſtringi
« & inquietari facis minus juſte jam de novo, in
« ipſius abbatis & tenentium ſuorum prædictorum
« diſpendium non modicum & contra tenorem car-
« tæ prædictæ & firmæ noſtræ prædictæ diminu-
« tionem manifeſtam. Et quia eidem abbati in-
« juriari nolumus in hac parte, tibi præcipimus
« quod ſi ita eſt, tunc ab hujuſmodi compulſioni-
« bus, diſtrictionibus, & inquietationibus præfato
« abbati aut tenentibus ſuis prædictis ex cauſa præ-

« dicta

Edw. III. Rex.

« dicta de cætero inferendis deſiſtens, & miniſtros « tuos prædictos deſiſtere faciens, ipſum abbatem, « & hundreda ſua prædicta cum pertinenciis juxta « tenorem cartæ prædictæ habere & tenere, ac « omnia quæ ad eadem hundreda & viſus franci « plegii ibidem pertinent per ſe & ballivos ſuos fa- « cere & exercere permittas, prout ea de jure fa- « cere & exercere debet & ſolet, & idem abbas & « prædeceſſores ſui prædicti ea hucuſque à tempore « prædicto rationabiliter facere & exercere conſue- « verunt. Et diſtrictionem ſi quam alicui tenentium « prædictorum præmiſſa occaſione feceris, ſine de- « latione relaxes eidem.

Et eodem anno campana quæ vocatur *Auſtyn, Maria* & *Gabriel'*, & iiij. in turri per fratrem *T. Hicham* ſagtiſtam fuſæ ſunt.

§. 6. *Regia licentia appropriare certas terras.*

An. Dñi 1358. ANno M.CCC.lviij. *Edwardus* rex dedit licenciam apropriandi de magiſtro *Willelmo Godwyne* ij. meſuagia, xlvij. acras dimidiam terræ, vj. acras prati, xxxvij. acras paſturæ, x. s. iiij. d. redditus, & v. gallinarum, xj. gallinarum cum pertinenciis in **Kenington** & **Chiſteleth**, & de *Johanne Brode* ij. acras j. rodam terræ cum pertinenciis in **Sutton**. De *Iohanne Elys* & *Willelmo Maydeſtone* j. acram & j. rodam in **Sellynge**. De *Iohanne Cuſynge* ij. acras boſci in **Sellynge**. De *Stephano Barbour* dimidiam acram in **Lytleborne**. Quæ omnia valent per annum in omnibus exitibus xxxiij.s. & amplius.

§. 7. *Compoſitio inter abbatem & cives* Cant. *de molendinis.*

EOdem anno edita fuit quædam compoſitio inter abbatem & cives *Cantuariæ* de molendino abbatis in hunc modum, videlicet, Quod cum cives *Cant.* indigeant pro reparatione molendini prædictæ civitatis quod dicitur **Kyngeſmell**, & molendini Prioris eccleſiæ Chriſti *Cant.* quod dicitur **Mildredemell** & emundacione curſus aquæ currentis inter prædicta molendina & à molendino civitatis prædictæ uſque ad molendinum abbatis ſancti *Auguſtini Cant.* quod dicitur **Abboteſmell**, quæ quidem reparationes & emundationes fieri non poſſunt niſi curſus aquæ prædictæ à curſu ſuo proprio pro tempore reparationis & emundationis prædictarum divertatur; Qui quidem cives licentiam à præfato abbate ſuper præmiſſis pecierunt, & prædictus abbas eiſdem civibus de gratia ſua ſpeciali & ſpontanea voluntate conceſſit, quod curſus aquæ prædictæ per unum menſem proximo ſequentem diverti poſſit pro reparatione & emundatione prædictis; ita quod ſi in tempore futuro molendinum dicti abbatis quod dicitur **Abboteſmell** indigeat reparatione, conſimilis gratia fiat eidem abbati vel ſucceſſoribus ſuis per eoſdem cives vel hæredes ſuos; Et ſi contingat quod reparatio & emundatio dictorum molendinorum infra menſem non fiant, extunc prædicti cives concedunt ſolvere prædicto abbati pro rata menſis tempore quo curſus prædictus extra curſum proprium extiterit xl s. Concordatum eſt, eciam quod occaſione reparacionis & emundacionis, exaltationis vel deexaltationis molendinorum prædictorum nullum generetur præjudicium dampnum ſeu nocumentum molendino prædicti abbatis. Et quod exaltatio vel deexaltatio molendinorum prædictorum de **Kyngeſmell** & **Mildredemell** fiat per viſum & conſenſum duorum artificum ex parte prædicti abbatis electorum noticiam & experienciam in dicto opere habentium. Concedunt eciam prædicti cives pro ſe & hæredibus ſuis prædictum abbatem & ſucceſſores ſuos occaſione conceſſionis, reparationis, vel emundationis prædictarum erga quoſcumque indempnem conſervare. S. *Iſlep* Archiep.

Anno Domini M.CCC.lx. quinto kal. Auguſti ordinatio vicariæ de **Stone** & **Wybeleſberg**. An. Dñi 1360.

§. 8. Radulphus *capellanus in eccleſia S.* Pancraſii *occubuit.*

ANno ſequenti in nocte ſancti *Mauri* abbatis tantus fragor contigit venti, ut proſtratis arboribus, tectis & campanilibus dejectis quaſi tota mundi machina ruere videbatur. Ea tempeſtate quidam capellanus ſanctæ converſationis cilicio nocte dieque indutus, corpus ſuum vigiliis, jejuniis, & orationibus macerans continuis, nomine *Radulphus*, ſperans periculum imminens ad tempus declinare, in cancello capellæ S. *Pancracii* quaſi in loco tutiſſimo, utputa quia tectum prædictæ capellæ noviter factum, conſedit: Quid plura? magna trabe per rabiem venti ſuper imaginem beatæ virginis dejecta, prædictus presbyter ante imaginem in ſuis orationibus procumbens, extinctus eſt, imagine permanente intacta, ſepultuſque eſt in prædicta capella ſub lapide marmoreo ante crucem; per cujus merita eſt ſperandum in futurum conſequi Dei beneficia. 1361.

ALEXANDER *epiſcopus ſervus &c. Vitæ perhennis gloriam*: & infra. *Rogamus itaque univerſitatem veſtram & hortamur in Domino in remiſſionem peccaminum vobis injungentes, quatinus ad monaſterium ſancti* Auguſtini Cant: *ad* Romanam *eccleſiam nullo medio pertinens quod in honorem beatorum apoſtolorum* Petri *&* Pauli *ac ejuſdem Sancti conſtructum eſſe dinoſcitur, imploraturi à domino delictorum veniam in humilitate ſpiritus accedatis, Nos etenim, ut Chriſti fideles quaſi per præmia ſalubriter ad merita invitemus, de omnipotentis Dei miſericordia & dictorum apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, omnibus vere pœnitentibus & confeſſis qui ad monaſterium ipſum in feſtivitatibus apoſtolorum ipſorum & ejuſdem Sancti & ſeptem ſequentibus diebus cauſa devotionis acceſſerint annuatim, j. annum &* xl. *dies de injuncta ſibi pœnitentia miſericorditer relaxamus.*

ALEXANDER *&c. Solet animus*: & infra. *Ea propter dilecti in domino filii veſtris devotis precibus inclinati, omnes remiſſiones & indulgentias benefactoribus monaſterii veſtri ab archiepiſcopis, & epiſcopis orthodoxis, rationabiliter conceſſas auctoritate apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus.*

Anno ſuperius notato, videlicet M.CCC.lxj. Dominica in palmis abbas *Cluniacenſis* tunc Cardinalis celebravit divina ad magnum altare hujus eccleſiæ, præſente hominum multitudine non modica, & eodem die comedit in refectorio, uſque in chorum conventum cum *Miſerere* ſubſequendo. Interfuit eciam matutinis ferialibus per duos dies ſequentes, dando ſuper lectiones benedictionem jure ſuo.

Anno ſequenti *Edwardus* rex tercius confirmavit cartas, tam de maneriis noſtris quam de libertatibus nobis quondam conceſſis. 1362.

Edw. III. Rex.

§. 9. INSPEXIMUS *E.* 3. *De terris ſancto* Auguſtino *datis.*

EDWARDUS Dei gratia Rex *Angliæ*, Dominus *Hiberniæ*, & Dux *Aquitanniæ*, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Ducibus, Comitibus, Baronibus, Juſticiariis, Vicecomitibus, Præpoſitis, Miniſtris, & omnibus ballivis & fidelibus ſuis ſalutem. INSPEXIMUS Cartam claræ memoriæ domini *E.* nuper regis *Angliæ* patris noſtri in hæc verba. *EDWARDUS* Dei gratia Rex *Angliæ*, Dominus *Hiberniæ*, & Dux *Aquitanniæ*, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Ducibus, Comitibus, Baronibus, Juſticiariis, Vicecomitibus, Præpoſitis, miniſtris, & omnibus ballivis & fidelibus ſuis ſalutem. INSPEXIMUS cartam bonæ memoriæ *Athelberti* quondam regis *Angliæ* in hæc verba. IN NOMINE Domini noſtri *Iheſu Chriſti*. Omnem hominem qui ſecundum Deum vivit & remunerari à Deo ſperat & optat, oportet ut piis precibus conſenſum hilariter ex animo præbeat, quoniam certum eſt tanto facilius ea quæ ipſe à Deo popoſcerit conſequi poſſe, quanto & ipſe libentius Deo aliquid conceſſerit. Quocirca ego *Athelbertus* rex *Kanciæ* cum conſenſu venerabilis archiepiſcopi *Auguſtini* ac principum meorum do & concedo Deo in honore ſancti *Petri* aliquam partem terræ juris mei quæ jacet in oriente civitatis *Doroberniæ*, Ita duntaxat ut monaſterium ibi conſtruatur, & res quæ ſupra memoravi in poteſtate abbatis ſit qui ibi fuerit ordinatus. Igitur adjuro & præcipio in nomine Domini Dei omnipotentis qui eſt omnium rerum judex juſtus, ut præfata terra ſubſcripta donatione ſempiternaliter ſit confirmata, ita ut nec michi nec alicui ſucceſſorum meorum regum aut principum ſive cujuſlibet condicionis dignitatibus & eccleſiaſticis gradibus de ea aliquid fraudare liceat. Si quis vero de hac donatione noſtra aliquid minuerit aut irritum facere temptaverit, ſit in præſenti ſeperatus à ſancta communione corporis & ſanguinis Chriſti, & in die judicii ob meritum maliciæ ſuæ à conſortio ſanctorum omnium ſegregatus. Circumcincta eſt hæc terra hiis terminibus; in oriente eccleſia ſancti *Martini*, in meridie via de **Burgate**, in occidente & in aquilone **Drutingeſtrete**. Acta in civitate *Doroberniæ* anno ab incarnatione Chriſti DC.v. Indictione vj. ✠ Ego *Ethelbertus* rex *Kanciæ* ſana mente integroque conſilio donationem meam ſigno ſanctæ Crucis propria manu roboravi confirmavique. Ego *Auguſtinus* gratia Dei archiepiſcopus teſtis conſenciens libenter ſubſcripſi. *Edbaldus*, *Hanngiſilus*, *Augemundus* Referendarius, *Hocca*, *Graciys*, *Thongil*, *Pincu*, *Geddy*. INSPEXIMUS eciam cartam ipſius *Athelberti* in hæc verba. IN NOMINE ſanctæ & individuæ Trinitatis, Ego rex *Anglorum Athelbertus* miſericordia omnipotentis Dei catholicus, omnibus meæ gentis fidelibus & adventum gloriæ magni Dei & Salvatoris noſtri *Iheſu Chriſti* beata ſpe expectantibus ſalutem. Ut quæ æterna largiente ſummi regis clementia, Ego *Athelbertus* in ſolio paterno confirmatus paceque divinitus conceſſa eo jam per decem quinquennia ſeptrigera poteſtate potitus, & per venerabiles ſacræ fidei doctores Spiritus ſancti gratia irradiatus, ab errore falſorum deorum ad unius veri Dei cultum toto corde converſus, ne ingratus beneficiorum appaream illi à cujus ſancta ſede nobis in regione umbræ mortis ſedentibus lux veritatis emicuit, Inter alias quas fabricavi eccleſias monitu & hortatu beatiſſimi papæ *Gregorii* & ſancti patris noſtri *Auguſtini*, ipſi beatiſſimo apoſtolorum principi *Petro* & doctori gentium *Paulo* eccleſiam à fundamentis conſtruxi, eamque terris, variiſque poſſeſſionum donariis donare ſtudui, inibique monachos Deum timentes aggregari feci, & cum conſilio ejuſdem reverentiſſimi archipræſulis *Auguſtini* ex ſuo ſanctorum collegio venerabilem virum ſecum ab apoſtolica ſede directum *Petrum* monachum elegi, eiſque ut eccleſiaſticus ordo expoſcit abbatem præpoſui. Hanc igitur eccleſiam ad provectum debiti culminis promovere deſiderans ſuarumque poſſeſſionum dilatare geſtiens, ſana mente integroque conſilio cum *Eadbaldi* filii mei aliorumque nobilium optimatum meorum conſenſu, ob redempcionem animæ meæ, & ſpem retribucionis æternæ optuli ei eciam villam nomine *Sturrigao* alio nomine dictam **Chiſtelet**, cum omnibus redditibus ei jure competentibus, cum mancipiis, ſilvis, cultis vel incultis, pratis, paſcuis, paludibus, fluminibus, & contiguis ei maritimis terminis eam ex una parte cingentibus; omnia mobilia vel immobilia in uſus fratrum ſub regulari tramite & monaſtica religione inibi Deo ſerviencium. Miſſurium eciam argenteum, ſcapton aureum, iterum ſellam cum freno auro & gemmis exornatam, ſpeculum argenteum, armilaſia, oloſerica, camiſiam ornatam; quod michi exhennium de domino papa *Gregorio* ſedis apoſtolicæ directum fuerat, quæ omnia ſupradictæ eccleſiæ gratanter optuli. Quam eciam eccleſiam ipſe ſervus Dei *Auguſtinus* ſanctorum apoſtolorum ac martyrum reliquiis variiſque eccleſiaſticis ornamentis ab apoſtolica ſede ſibi tranſmiſſis copioſe ditavit, ſeſeque in ea & cunctos ſucceſſores ſuos ex auctoritate apoſtolica ſepeliri præcepit, ſcriptura dicente, Non eſſe civitatem mortuorum ſet vivorum, ubi eciam michi & ſucceſſoribus meis ſepulturam providit ſperans me quandoque ab ipſo apoſtolici ordinis principe, cui Deus poteſtatem ligandi atque ſolvendi dedit & claves regni cœlorum tradidit, à peccatorum nexibus ſolvi & æternæ beatitudinis januam introduci. Quod monaſterium aut eccleſiam nullus epiſcoporum, nullus ſucceſſorum meorum regum in aliquo lædere vel inquietare præſumat, nullam omnino ſubjectionem in ea ſibi uſurpare audeat, ſet abbas ipſe qui ibi fuerit ordinatus intus & foris cum conſilio fratrum ſecundum timorem Dei libere eam regat & ordinet, ita ut in die Domini dulcem illam piiſſimi redemptoris noſtri vocem mereatur audire dicentis, *Euge ſerve bone & fidelis quia ſuper pauca fuiſti fidelis ſupra multa te conſtituam; intra in gaudium Domini tui.* Hanc donationem meam, In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti largitate divina ut michi tribuatur peccatorum remiſſio, per omnia cum conſilio reverentiſſimi patris *Auguſtini* condidi, atque ad tranſcribendum *Augemundum* presbyterum ordinavi. De hiis ergo omnibus quæ hic ſcripta ſunt ſi quis aliquid inde minui præſumpſerit, ſciat ſe æquiſſimo judici Deo & beatis apoſtolis *Petro* & *Paulo* rationem eſſe redditurum. Confirmata eſt donatio præſentibus teſtibus reverentiſſimo patre *Auguſtino Dorovernenſis* eccleſiæ archiepiſcopo primo, *Mellito* quoque & *Juſto Londonienſis* & *Roffenſis* eccleſiæ

S. Iſtep Archiep.

Edw. III. Rex.

eccleſiæ præſulibus, *Edbaldo* filio meo, *Hamngiſilo*, *Angemundo* Referendario, *Occa*, *Graphio*, *Tangil*, *Pinca*, *Geddi*, aliiſque pluribus dignitatum diverſarum perſonis. Inspeximus inſuper cartam *Edbaldi* quondam regis *Angliæ* in hæc verba. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, *Edbaldus* rex glorioſi regis *Athelberti* filius quem protodoctor & apoſtolus *Anglorum Auguſtinus* cum ſuo regno ab æternis infernorum cruciatibus eripuit, & dealbatum fonte baptiſmatis ſanctorum collegio copulavit per venerabilem *Laurencium* beati *Auguſtini* diſcipulum quem ipſe pater novellæ adhuc *Anglorum* eccleſiæ ſibi ſucceſſorem in archiepiſcopatum ordinarat. Tandem ſermonibus aſſiduis & ſignis ac plagis in ſeipſo pro me paſſis ac oſtenſis, à volutabro ſcelerum lotus, & ad agnitionem creatoris omnium creaturarum promotus, Dominum Deum meum recognoſco & adoro. Proinde ego *Edbaldus* in ſolio paterno confirmatus patris veſtigia imitans, & eccleſias Dei quas viriliter inſtancia patris *Auguſtini* fundavit & terris multiſque honoribus ditavit augens & confirmans, monaſterio apoſtolorum *Petri* & *Pauli* in ſuburbio *Doroberniæ* civitatis fundato & prærogativo eccleſiaſticæ libertatis privilegio munito, terris ac variis honoribus ditato, ad honorem Dei & ſanctorum apoſtolorum ſanctique *Auguſtini*, pro remedio animæ patris mei meæque parentumque meorum, gratanter concedo & amicabiliter do quondam partem regni mei triginta aratrorum nomine Northborne in uſum monachorum ibidem Deo famulantium, ubi ipſe pater *Auguſtinus* & pater meus requieſcit; ubi etiam archiepiſcopi & reges ſibi ſuccedentes requieſcere decreverunt, ubi & corpus meum ſepeliri præcipio. Hanc autem præfatam terram in omnibus ad ſe pertinentibus paſcuis, paludibus, pratis, ſilvis, ac finibus maritimis, ita liberam ac quietam dono ac dico, ſicut pater meus aut ego unquam liberius habuimus. Hujus donationis confirmationem tropheo agyæ crucis & carta mea regia conſignavi, aſſidentibus & collaudantibus archiepiſcopo Baptiſta ſcilicet meo *Laurencio* & ſubſcribente cum regina mea *Emma*, filiiſque meis *Egfrido* ac *Ercumberto*, cum duobus epiſcopis, *Mellito Londonienſis*, & *Juſto Roffenſis* eccleſiæ, cæteriſque multis Comitibus & optimatibus meis confaventibus & ſubſcribentibus, in hujus donationis fautores & auctores vitam æternam optantibus, in invidentes ſeu minuentes Dei omnipotentis & ſanctorum apoſtolorum & patris noſtri *Auguſtini* terribilem interminationem. Ego *Laurencius* gratia Dei archiepiſcopus ſigno ſanctæ ✠ ſicut regem vidi facere hoc donum confirmo. Ego *Emma Francorum* regis filia & regina *Edbaldi* copula vexillo adorandæ ✠ armavi. Ego *Mellitus Londonienſis* epiſcopus ſigno ſanctæ ✠ quæ vidi aſtipulor. Ego *Juſtus Roffenſis* epiſcopus laudo & ſubſcribo ✠ Ego *Robertus* ſigno ✠ libenter corroboro. Ego *Ercumbertus* atteſtatione venerandæ ✠ gratanter concedo, conteſtor, & ſubſcribo. Ego *Sunwardus* conſenſi. Ego *Cuthardus* ſubſcribo. Actum eſt hoc anno DC.xviij. Indictione iiij. Inspeximus etiam cartam *Edmundi* quondam regis *Angliæ* in hæc verba. In nomine ſanctæ Trinitatis. Quamvis decreta pontificum & verba ſacerdotum velut fundamenta montium in diſtrictis ligaminibus fixa ſunt, tamen plerumque tempeſtate & turbine ſecularium rerum etiam religio ſanctæ Dei eccleſiæ maculis reproborum diſſipabitur ac rumpitur. Idcirco incertum futurorum temporum ſtatum providentes, poſteris ſuccedentibus profuturum eſſe decrevimus, ut ea quæ communi tractatu ſalubri conſilio diffiniuntur, certis litterulis roborata confirmentur. Quapropter ego *Edmundus* rex *Anglorum* cæterarumque gentium in circuitu perſiſtentium gubernator & rector, cuidam michi fideliſſimo miniſtro nomine *Sigerico* devocionis ejus ſolertia ejuſdemque placatus obſequio, dignatus ſum impertiri duas aratras in illo loco ubi jamdudum ſolicolæ illius regionis nomen impoſuerunt At Sibrihteſwealde tali autem tenore hoc præfatæ munificentiæ munus tradendo conceſſi, ut poſſideat & firmiter teneat uſque ad ultimum vitæ ſuæ curſum cum omnibus utenſilibus quæ Deus cœlorum in ipſo telluris gramine creavit, tam in notis cauſis & ignotis, in modicis & in magnis, campis, paſcuis, ſilvis omnino donans dabo libertatem. Et poſtquam humani generis fragilitatem deſeruerit, & ad deſiderabilem, ſuccedencium ſibi cuicunque libuerit æternaliter derelinquat, ſicut ſuperius prænotavi. Sit autem prædictum rus liberum ab omni fiſcali tributo ſeculariumque ſervitutum exinanitum ſine expeditione & pontis arciſve inſtructione; præcipioque in nomine Dei ſummi tam nobis viventibus quam etiam divina præcepta prædicantibus hujuſmodi libertatis ſtatuta ad irritum deducere minime quiſpiam præſumat. Quiſquis benivola mente meam donationem amplificare ſategerit, in hoc præſenti ſeculo vita illius amplificetur feliciter longiturnæque vitæ gaudia teneat: ſi quis autem propria temeritate violenter invadere præſumpſerit, ſciat ſe proculdubio ante tribunal diſtricti judicis titubantem tremebundamque rationem redditurum, ni prius digna ſatisfactione emendare maluerit. Iſtis terminibus prædicta terra circumcincta eſt. Oſwyneſingen of yrnes holdan in ſeyyþe ⁊ langriegeþ od dam ſtret inder ⁊ Langſtrete ſyanþ on. Agguſt beorgas of haggynge beorgan; on brineſole of bryneſſole lang coltedynga, ge. metonnon. helſeſdene od helſedene od lectan acer od lectan acere od ynthan. ut on Benneſeld od bealdeſſole of bealdeſſole yeſt, od ſchellyng onderone hale yanſcote of dam hale yanſcote on byodune od donne eal danyeges langiegeþ eſt ong cy meſyng. Acta eſt hæc præfata donatio anno ab incarnatione Domini noſtri *Iheſu Chriſti* DCCC. xliiij. Indictione ij. Inspeximus inſuper cartam *Adelwlfi* quondam regis *Angliæ* in hæc verba. Regnante imperpetuum Domino noſtro *Iheſu Chriſto* cum cujus imperio hic habentis ſeculi proſperitas in adverſis ſucceſſibus ſedulo permixta & conturbata cernitur. Et omnia viſibilia atque deſiderabilia ornamenta hujus mundi cotidie ab ipſis amatoribus tranſeunt. Ideo beati quandoque ac ſapientes cum hiis fugitivis ſeculi diviciis æterna & jugiter permanſura gaudia cœleſtis patriæ adipiſci properant. Quamobrem ego *Adelwlf* occidentalium *Saxonum* rex, cum conſenſu ac licencia epiſcoporum ac principum meorum, etiam pro remedio animæ meæ, & pro expiatione facinorum meorum aliquam partem terræ juris mei *Alher* meo principe pro ejus humili obedientia in perpetuam hæreditatem libenter largitus ſum in villa quæ nuncupatur Lenham, id eſt, xl. caſſatos, ut habeat & perfruatur quamdiu

S. [illegible] Archiep.

Edw. III. Rex.

diu ſub aſtrifero cœlo vitam duxerit cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus, campis, ſilvis, pratis, paſcuis, piſcariis, & loco in quo ſal adipiſci poteſt; & cum greſſu trium carrorum in ſilva quæ dicitur **Blean.** Et poſt finem vitæ illius hæredi cuicunque placuerit æternaliter relinquat. Terra hæc prædicta ſecura & immunis omnium rerum permaneat regalium & principalium tributorum & vi exactorum operum ſutiſque comprehenſione ſimulque omni populari gravedine, niſi expeditione & pontis factione, & arcis munitione. Hæc ſunt territoria præfatæ telluris, **Wyltuman, Uuhinga yeſt mere, darce, hina, land to ſcaerge noꝛdmere yeſt Lenham, Eſt mere Gymmugeſnade to Feſereſham ſud meare hiſtcares lez on Cunnyngeſdowne to Tenynge ſaledun his teares leſe to Beryngtone on Gymunyngeſkirhde ſme to ſme to deon lond be limpe yidunga. on Cyningeſnade ſme to diam londe be lympe diſſinti da dacu harra des londes muſila horſt ruſtyngdene doꝛn dene on mapol derheſt. dꝛio den Fridwyngedene tyn on ſrideſleas tiſſ. on tim laſ hꝛaſt in on haddune ſudan an beſudan ſtan ea an.** Et qui hanc meam donationem augere & amplificare voluerit, multiplicet Dominus partem ejus hic & in futuro ſeculo. Si quis autem hæc infringere vel minuere temptaverit, ſciat ſe ſeperatum à conſorcio beatorum ſpirituum, & rationem in tremendo die judicii coram Chriſto & angelis ejus redditurum, niſi ante ſatisfactione emendaverit. Scripta eſt hæc hujus donacionis cartula anno Dominicæ incarnationis DCCC. l. Indictione vero xiij. in villa regali quæ nominatur *Wyltonia*, coram idoneis teſtibus quorum nomina ſubtus annexa notantur ✠ Ego *Adelwlf* rex *Kancia* hanc meam donationem manu propria cum ſigno ſanctæ Crucis Chriſti roborando confirmandoque ſubſcripſi ✠. Ego *Aedelbald* dux filius regis conſenſi & ſubſcripſi ✠. Ego *Adelſtan* rex hoc conſentiens ſignum crucis impoſui. Inspeximus eciam cartam bonæ memoriæ *Cnut* quondam regis *Angliæ* in hæc verba. Ego *Cnut* per Dei miſericordiam baſileus *Agelnoto* archiepiſcopo & omnibus epiſcopis, & abbatibus, comitibus, vicecomitibus, & omnibus fidelibus tocius *Angliæ* ſalutem & amicitiam. Nôtum ſit vobis omnibus mè dediſſe ſancto *Auguſtino* patrono meo corpus ſanctæ *Mildrithæ* glorioſæ virginis cum tota terra ſua infra inſulam **Tanet** & extra; cum omnibus conſuetudinibus ad ſuam eccleſiam pertinentibus. Hæc omnia ita libera & quieta reddo Deo & abbati *Aelſtano* & fratribus loci, ſicut ego ea unquam melius habui tam in terra quam in mari, & in littore, ut habeant & poſſideant imperpetuum. Et qui hanc donationem meam infringere vel irritam facere temptaverit, à Deo omnipotente & omni ſancta eccleſia excommunicatus ſit, Amen. Inspeximus inſuper cartam bonæ memoriæ *Edwardi* quondam regis *Angliæ* in hæc verba. Conditor cœli terræque Deus univerſitate tocius creaturæ de nichilo perfecta primum hominem de limo formavit, eumque ad imaginem ſuam configuravit, cui & omnium operum ſuorum dominari præcepit, ea videlicet ratione ut homo rationabilis irrationabili uteretur creatura per quem ipſe Deo ſerviens obediret, & obediendo creatorem honoraret. Deinde ſuccedente generatione in generationem, templa & eccleſias fieri conſtituens de primitiis & decimis hac de ſubſtancia ſuæ largitionia eas in nomine ſuo honorari præcepit. Inſuper & per Evangelium vos inſtruens ait, *Theſaurizate vobis theſauros in cœlo*, & reliqua. Quapropter ego *Edwardus* regis regum gratia rex & *Anglorum* princeps, poſt longam exiliationem ſolius miſericordia Dei nutu in regno meo reverſus, & in ſolio patrum meorum reſidens, eccleſiam quam hortatu beati *Auguſtini* rex *Adelbryght* in honore apoſtolorum *Petri* & *Pauli* à fundamento conſtituit diverſiſque donis ditavit, in qua ipſius regis & omnium epiſcoporum *Cantuarienſium*, ac regum corpora poni poſſent cum omnibus appendiciis vel adjacenciis ſuis liberam eſſe annuo & ſtatuo, quoniam quidem in eadem eccleſia ſupradictus rex conditus jacet, ejuſque ſtirpis progenita Deo dilecta requieſcit virgo *Mildritha*. Ego eciam ejuſdem regis ſtemmate ortus & regno ejus Deo juvante potitus, *Tanatos* inſulam trado, quam *Hegbertus* rex jure hæreditario conceſſit venerabili reginæ *Domneva* matri ſcilicet S. *Mildretha* quantum cerva curſu ſuo luſtraverat pro interemptione duorum fratrum ejus *Aethelredi* atque *Athelberti*, quos juſſu ejuſdem principis Deo odibilis *Thunur* iniqua ſtravit morte, quem mox cœleſtis ulcio terribiliter ſubſecuta eſt ipſum perimendo. Set & omnes donationes poſſeſſionum vel facultatum quas priſco ſive moderno tempore prædeceſſores mei reges eidem eccleſiæ contulerunt, & ego regia poteſtate contrado atque firma aſtipulatione cum conſenſu & teſtimonio epiſcoporum, ducum, principum, & ſatellitum meorum abbati *Aelſtano* ac monachis ibidem ſub regula beati *Benedicti* abbatis Deo militantibus, ad habenda & perfruenda ſibi perpetua libertate conſtituens attribuo. Si cui vero hæc largicio diſplicet, vel ſi quis, quod abſit, hanc donationem zelo ductus diaboli quoquo ingenio infringere temptaverit, iram Dei & omnium ſanctorum maledicta incurrat, & ſubita morte intereat ſicut prædictus Dei inimicus *Thunur* interiit, percutiatque eum Deus amentia & cecitate, ac furore mentis omnique tempore columpniam maledictionis Dei ſuſtineat, nec ſit qui eum liberet niſi pœnitens reſipiſcat, & digna èmendatione ſatisfaciat. Hæc autem tradicio regalis in eodem loco ſervetur inconvulſa & incontaminata Deo teſte qui dixit, *Michi vindicta, ego retribuam.* Contradicentibus vero ad ruinam & ad condemnationem in die furoris Domini, cum eis qui dixerunt Domino Deo, *Recede à nobis, ſcientiam viarum tuarum nolumus.* Inspeximus eciam cartam ejuſdem *Edwardi* in hæc verba. **Edward kyng gret Stigand ercebiſſcopp, and Harold erl, and Oſward, and alle myne theȝnes on Kent frendeliche, and ych kyth yow þat ye am þys knowe þat ye ȝenode Chꝛiſt and ſeynt Auſtyn and þe halwen þer bynnan ſo muchel land bynnan Foꝛdwyche foꝛ minre ſaule ſo ye me ſelf þer hauede. ſo ful and ſo foꝛth, ſo ye me ſelnen on hode ſtode on alle thing. Now wol ye þat yt lygge into þe Halgan Menſtre. Alſo ic þeder in yaff and ye nelle ſoffre þat, eny man mine yeſthe youte and ye wolle habbe ful dom of þat man. þer mine ſwis lunge and wynnnen wolde þat ye yat to ȝeuen hauede.** Inspeximus inſuper cartam bonæ memoriæ *Willelmi* quondam regis *Angliæ* progenitoris noſtri in hæc verba. *Willelmus* Dei gratia rex *Anglorum*

S. Iſtep Archiep.

L, ar-

Edw. III. Rex.

L. archiepiſcopo, *Roberto* & *Rogero* comitibus totiuſque *Angliæ* optimatibus ſalutem. Scitote quod reddo ſancto *Auguſtino* & abbati *Scotlando* & fratribus loci octo præbendas in **Myelwynton**, & omnes terras ad illas pertinentes liberas & quietas cum omnibus conſuetudinibus ſicuti teſtimonium perhibuit comitatus *Kanciæ* coram *Lanfranco* archiepiſcopo, & *Eudone* meo dapifero, & *Willelmo de Arches*, & *Radulpho de Curba ſpina*, cæteriſque optimatibus illius comitatus. Volo ergo & præcipio ut amodo firmiter & honorifice jam dictus abbas & locus eas habeat, teneat, poſſideat imperpetuum ſicuti anteceſſores ejus melius tenuerunt. Et ſi aliquis ſibi aliquam inde fecerit injuriam, vos illi rectum facite. Teſte *Go.* epiſcopo *Conſtantinenſi* apud *Rotomagum*, valete. INSPEXIMUS eciam cartam ejuſdem *Willelmi* in hæc verba. In nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Patris, Filii, & Spiritus ſancti, Amen. Ego *Willelmus* ineffabili Dei providentia rex *Anglorum*, ex hiis quæ omnipotens Deus ſua gratia michi largiri eſt dignatus quædam concedo eccleſiæ ſancti *Auguſtini Anglorum* apoſtoli, quæ ſita eſt in ſuburbio urbis *Cantuariæ*, pro ſalute animæ meæ & parentum meorum prædeceſſorum & ſucceſſorum hæreditario jure. Hæ ſunt eccleſiæ & decimæ duarum manſionum, videlicet **Faverſham**, **Middiltone**, ex omnibus redditibus qui michi redduntur ex hiis manſionibus & omnibus ibidem appendentibus, terra, ſilva, pratis, & aqua, excepta decima mellis & gabuli denariorum. Hæc omnia ex integro concedo ſancto *Auguſtino*, & abbati & fratribus, ut habeant, teneant, poſſideant imperpetuum. Si quis autem huic donationi noſtræ contraire præſumpſerit anathemati ſubjacebit. Facta eſt hæc donatio in villa quæ dicitur **Wyndeſor** anno incarnationis Dom. M.lxx. Teſtibus epiſcopo *Godfrido de ſeynt Loth*, & *Willelmo* præſule *Londonienſi*, & *Hugone de Port*, & aliis ejus quamplurimis optimatibus. INSPEXIMUS inſuper cartam ejuſdem *Willelmi* in hæc verba. In nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti Amen. Ego *Willelmus* Dei gratia rex *Anglorum*, ſtatum eccleſiarum regni mei corroborans, & vacillata hactenus in melius confirmans, atque injuſte ablata reſtituens; concedo & annuo ſancto *Auguſtino* et fratribus in ſuo cœnobio commorantibus terram quæ dicitur **Plumſtede**. Hanc terram à præmemorato Sancto et fratribus loci antiquitus poſſeſſam *Godewinus* Comes fraude et vi injuſte abſtulerat, ſuoque filio *Toſtyk* dederat, quam tamen rex *Edwardus* poſtea Sancto reddiderat. Sic variis eventibus poſſeſſa, ablata, reſtituta, ne jam ulterius calumpniæ pateat, aut cujuſquam queremonia à cœnobio ſancti *Auguſtini* ſupradictam villam auferat, inde cirographatum hoc confirmo, ut eam habeant, teneant, poſſideant monachi ſancti *Auguſtini* in ævum. Si quis autem huic noſtræ auctoritati contrarius violare præſumpſerit, æterna maledictionis dampnatione ſe multandum noverit, & regiæ vindictæ ſubjacebit. Ego *Willelmus* gratia Dei rex *Anglorum* hanc cartam confirmo, et fidelibus firmandum committo. Ego *Odo* epiſcopus *Baiocenſis* calumpniam quam in ipſa terra habebam relinquo & libens ſubſcribo ✠. Ego *Willelmus Londonienſis* epiſcopus ſcribo ✠. INSPEXIMUS eciam cartam ejuſdem *Willelmi* in hæc verba. Ego *Willelmus* rex *Anglorum*, *H.* dapifero & omnibus Baronibus de *Kancia Francigenis* & *Anglis* ſalutem. Sciatis quod ego volo et præcipio, ut ſanctus *Auguſtinus* et abbas *Wydo* firmiter & honorifice teneat omnes rectitudines ſuas et conſuetudines ad **Eſtanores** tam in aqua quam in terra; Et nolo ut amplius aliquis ei inde aliquam injuriam faciat, Teſte *Willelmo* epiſcopo *Dunelmenſi* apud **Wyndeſor**. INSPEXIMUS inſuper cartam bonæ memoriæ *Henrici* quondam regis *Angliæ* progenitoris noſtri in hæc verba. *Henricus* rex *Angliæ A.* archiepiſcopo & conventui canonicorum ſancti *Martini de Dovera*, & *Hamoni* dapifero & Baronibus ſuis, et fidelibus *Francis* et *Anglis* de **Chent** ſalutem. Sciatis quod abbas *Hugo* ſancti *Auguſtini Canterburiæ* per dirationamentum regni mei & curiæ, habet præbendam unam de me in eccleſia ſancti *Martini de Doveria* ſicut anteceſſores ſui habuerunt de anteceſſoribus meis. Et volo et præcipio ut ipſe ita plene eam habeat & ita deſerviat per unum canonicum in eccleſia ſancti *Martini* ſicut anteceſſores ſui plenius et melius habuerunt et deſervierunt, & quicquid inde captum eſt poſtquam ipſe *Hugo* abbas fuit, totum ei reddatur; quod niſi ita factum fuerit, in hamo juſtifica inde adverſarios, Teſte *Rogero* epiſcopo *Saleſberienſi*, et *W. Oxonienſi* epiſcopo apud *Weſtmonaſterium* in *Pentecoſte*. INSPEXIMUS eciam cartam ejuſdem *H.* in hæc verba. *H.* rex *Anglorum*, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Comitibus, Vicecomitibus, Baronibus et omnibus fidelibus ſuis *Francis* & *Anglis*, totius *Angliæ* ſalutem. Sciatis quod *Hugo* abbas ſancti *Auguſtini Cant.* dirationavit in curia mea terras ſuas de **Rypple** & **Langedon**, cum omnibus illis pertinentibus contra *Maneſtenum Arſit*, Et volo et concedo et firmiter præcipio, ut amodo imperpetuū in dominio eccleſiæ eas teneat, ita bene et honorifice ſicut ipſe abbas *Hugo* melius et honorabilius et quietius tenet ſuas alias dominicas terras, Teſte epiſcopo *Lyncolnienſi* et comite de **Mellent** apud **Wyndr.** in Pentecoſte in anno quo rex dedit filiam ſuam imperatori. Hoc dirationamentum fuit apud *Londoniam* in Rogationibus. INSPEXIMUS inſuper cartam ejuſdem *H.* in hæc verba. *H.* rex *Anglorum*, omnibus vicecomitibus ſuis & miniſtris totius *Angliæ* ſalutem. Præcipio ut ſervientes S. *Auguſtini* ſint quieti ab omni theolonio in omnibus quæ poterunt affidare ſe emere ad dominicos uſus monachorum, Et defendo ne quis eos ſuper hoc diſturbet. Teſte *Waltero* Cancellario apud *Weſtmonaſterium* in natali Domini. INSPEXIMUS eciam cartam ejuſdem *H.* in hæc verba. *H.* rex *Anglorum Anſelmo* archiepiſcopo & *Hamoni* vicecomiti & omnibus Baronibus ſuis *Francis* & *Anglis* tocius *Angliæ* ſalutem, Sciatis me dediſſe et conceſſiſſe monachis ſancti *Auguſtini* habere feriam in tranſlatione ipſius ſancti apud *Canterberiam* quæ eſt idus Sept. v. die poſt natale S. *Mariæ* & duret per quinque dies, ij. ante feſtum ipſius Sancti & ij. poſt feſtum. Et præcipio ut omnes ad eam venientes & in ea morantes & ab ea redeuntes habeant firmam pacem meam, & nemo eis injuriam faciat, nec in civitate vel extra aliquis theolonium per hos dies capiat niſi monachi & ſervientes eorum, Teſte *Turſtino* capellano & *Hamone* dapifero apud *London.* kal. Septembris. INSPEXIMUS inſuper cartam ejuſdem *H.* in hæc verba. *H.* rex *Anglorum Radulpho Cantuarienſi* archiepiſcopo & *Willelmo de*

S. Iſilep Archiep.

Edw. III. Rex. *Aynelfort* vicecomiti, & omnibus baronibus & fidelibus ſuis de **Chent** ſalutem. Concedo Deo & ſancto *Auguſtino Cant.* & *Hugoni* abbati & omnibus ſucceſſoribus ſuis habere mercatum io inſula de **Thanet**, & homines illuc venientes & redeuntes omnes firmam pacem meam habeant, ne aliquis eos diſturbet, neque injuriam vel contumeliam faciat. Et ita habeat abbas in pace & quiete & honorifice mercatum ſuum cum omnibus conſuetudinibus & ſonsfactis & placitis ſuis, ſicut habet aliquam terram vel rem ſancti *Auguſtini* melius & quietius & honorificentius. Teſte *Rogero* epiſcopo *Sareſberienſi*, & *Ranulpho* Cancellario, & *Nigello* de Alb. apud *Weſtmonaſterium*. Inspeximus eciam cartam *Ricardi* quondam regis *Angliæ* progenitoris noſtri in hæc verba. *Ricardus* Dei gratia rex *Angliæ*, dux *Normanniæ* & *Aquitaniæ*, Comes *Andegaviæ* vicecomitibus & omnibus baronibus & fidelibus ſuis de **Chent** ſalutem. Concedo Deo & ſancto *Auguſtino Cant.* & abbati *Rogero* & omnibus ſucceſſoribus ſuis habere mercatum in inſula de **Thanet** apud **Stanores**. Et homines illuc venientes & redeuntes omnes firmam pacem noſtram habeant; nec aliquis eos diſturbet neque injuriam vel contumeliam faciat. Et ita habeat abbas in pace quiete & honorifice mercatum ipſum cum omnibus conſuetudinibus & ſotisfactis & placitis ſuis, ſicut habet aliquam terram vel rem ſancti *Auguſtini* melius quietius & honorificentius. Teſte *H. Dunolmenſi* epiſcopo tercio die Decembris apud *Cantuariam*. Inspeximus eciam cartam *Iohannis* quondam regis *Angliæ* progenitoris noſtri in hæc verba. *Johannes* Dei gratia rex *Angliæ*, dominus *Hiberniæ*, dux *Normanniæ*, *Aquitaniæ* & Comes *Andegaviæ* archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, Comitibus, baronibus, Juſticiariis, vicecomitibus, ballivis & omnibus miniſtris & fidelibus ſuis ſalutem. Sciatis quod volumus & præcipimus ut nullus amòdo aliquid reclamet in **Stanores**, ſet abbas de ſancto *Auguſtino Cant.* & fratres loci ejuſdem libere & quiete terram illam & totum littus uſque ad medietatem aquæ habeant ſine calumpnia aliqua; ſicut cartæ regis *Willelmi* & regis *Henrici* avi patris noſtri quas inde habent rationabiliter teſtantur. Hiis teſtibus *Roberto* Comite *Leirceſtriæ*, Comite *Willelmo Mareſcallo*, *Willelmo* Comite *Arundel*, *W. de Brewes*, *Girardo de Furnivall*, *Iohanne de Pratellis*, *Thoma & Alano Baſſet*. Dat. per manus *Iohannis de Branceſtre* archidiaconi *Wygornenſis* apud *Aurival* xv. die Junii anno regni noſtri quinto. Inspeximus eciam cartam domini *E.* quondam regis *Angliæ* patris noſtri in hæc verba. *Edwardus* Dei gratia rex *Angliæ*, dominus *Hiberniæ*, dux *Aquitaniæ*, Omnibus ad quos præſentes literæ pervenerint ſalutem. Sciatis quod cum nos maneria de **Langeport**, **Chiſtelet**, & **Sturreye**, **Menſtre** & **Salmanſton** in comitatu *Kanciæ* cum pertinentiis nuper in curia noſtra coram dilectis & fidelibus noſtris *Ioh. Berewyk* & ſociis ſuis Juſticiariis noſtris itinerantibus in eodem comitatu per brevia noſtra directa, verſus dilectum nobis in Chriſto abbatem ſancti *Auguſtini Cant.* petiviſſemus ut jus noſtrum: Nos caritatis intuitu & ob reverentiam prædicti Sancti remiſimus pro nobis & hæredibus noſtris præfatis Abbati & conventui loci prædicti omnem actionem quam erga eundem abbatem habuimus in maneriis prædictis cum ſuis pertinentiis quibuſcumque. Volentes & concedentes pro nobis & hæredibus noſtris, quod prædicti abbas & conventus habeant & teneant maneria prædicta cum ſuis pertinentiis ut jus eccleſiæ ſuæ prædictæ ſibi & ſucceſſoribus ſuis, ſicut ea habuerunt & tenuerunt ante impetrationē brevium noſtrorum prædictorū ſine occaſione vel impedimento noſtri vel hæredum noſtrorum imperpetuum. In cujus rei teſtimonium has literas noſtras fieri fecimus patentes. Teſte meipſo apud *Cantuariam* viceſimo ſeptimo die Julii anno regni noſtri viceſimo primo. Nos autem donationes, conceſſiones, traditiones, confirmationes & remiſſionem prædictas ratas habentes & gratas, eas pro nobis & hæredibus noſtris quantum in nobis eſt dilectis nobis in Chriſto *Radulpho* nunc abbati loci prædicti, & conventui ejuſdem loci & ſucceſſoribus ſuis concedimus & confirmamus ſicut cartæ prædictæ rationabiliter teſtantur. Hiis teſtibus venerabilibus patribus *W.* archiep. *Eboracenſi Angliæ* primate theſaurario noſtro, *I. Elyenſi* & *I. Wyntonienſi* epiſcopis. *Iohanne de Warenna Surr.* & *Hugone le Deſpenſer Wyntonienſi* Comitibus, *Hugone le Deſpenſer* domino de *Glammorgan*, *Thoma de Blount* ſeneſcallo hoſpitii noſtri et aliis. Dat. per manum noſtram apud *Weſtmonaſterium* decimo octavo die Julii anno regni noſtri viceſimo. Nos autem donationes, conceſſiones, traditiones, confirmationes et remiſſionem prædictas ratas habentes & gratas, eas pro nobis et hæredibus noſtris quantum in nobis eſt dilecto nobis in Chriſto fratri *Thomæ* nunc abbati loci prædicti et ejuſdem loci conventui, et ſucceſſoribus ſuis concedimus et confirmamus ſicut cartæ prædictæ rationabiliter teſtantur, Et prout idem abbas et conventus prædicta maneria, terras et tenementa cum pertinentiis jam tenent, ipſique et prædeceſſores ſui abbates & conventus loci prædicti eadem maneria et tenementa cum pertinentiis ante hæc tempora rationabiliter tenere conſueverunt. Hiis teſtibus venerabilibus patribus *S. Cantuarienſi* archiepiſcopo totius *Angliæ* primate, *W. Wyntonienſi* Cancellario et *S. Elyenſi* Theſaurario noſtris epiſcopis, *Ricardo Arundel*, *Thoma de Bello Campo Wartennæ* Comitibus, *Thoma de Veer* Comite *Oxonienſi* camerario noſtro, *Iohanne atte Lee* ſeneſcallo hoſpicii noſtri et aliis. Dat. per manum noſtram apud *Weſtmonaſterium* duodecimo die Maii anno regni noſtri triceſimo ſexto.

S. Iſlep Archiep.

Confirmatio regis Edwardi *ſuper libertatibus.*

EDWARDUS Dei gratia rex *Angliæ*, dominus *Hiberniæ* et *Aquitaniæ* Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Ducibus, Comitibus, Baronibus, Juſticiariis, Vicecomitibus, Præpoſitis; Miniſtris & omnibus Ballivis & fidelibus ſuis ſalutem. Inspeximus cartam claræ memoriæ domini *E.* quondam regis *Angliæ* patris noſtri in hæc verba. *Edwardus* Dei gratia rex *Angliæ*, dominus *Hiberniæ* & dux *Aquitaniæ* Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Comitibus, Baronibus, Juſticiariis, Vicecomitibus, Præpoſitis, miniſtris & omnibus ballivis & fidelibus ſuis ſalutem. Inspeximus cartam quam bonæ memoriæ dominus *H.* quondam rex *Angliæ* progenitor noſter fecit in hæc verba. *H.* rex *Angliæ Hamoni Dapifero* & miniſtris ſuis ſalutem. Præcipio vobis ut cito faciatis reddi hominibus ſancti *Auguſtini* vadimonia illa quæ ceperunt Burgenſes de *Cantorberia*

Edw. III. Rex.

ria ſuper eos propter auxilium. Nolo enim ut ſervientes ſancti *Auguſtini* qui nec emunt nec vendunt, nec mercatum ducunt donent hoc auxilium, unde quicquid propter hoc ab eis captum eſt totum cito reddatur eis; & videte ne amplius inde clamorem audiam. Teſte *Waltero* Cancellario apud *Wynceſtriam* in paſcha. INSPEXIMUS eciam cartam confirmationis quam claræ memoriæ dominus *H.* quondam rex *Angliæ* avus noſter fecit Deo & eccleſiæ ſancti *Auguſtini Cant.* abbati & monachis ibidem Deo ſervientibus in hæc verba. *Henricus* Dei gratia rex *Angliæ*, dominus *Hiberniæ*, dux *Normanniæ*, *Aquitaniæ*, & Comes *Andegaviæ* archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Comitibus, Baronibus, Juſticiariis, Vicecomitibus, Præpoſitis, miniſtris, & omnibus Ballivis & fidelibus ſuis ſalutem. INSPEXIMUS cartam domini *I.* regis patris noſtri in hæc verba. *Iohannes* Dei gratia rex *Angliæ*, dominus *Hiberniæ*, dux *Normanniæ*, *Aquitaniæ* & comes *Andigaviæ*, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Comitibus, Baronibus, Juſticiariis, Vicecomitibus, Ballivis & omnibus miniſtris & fidelibus ſuis ſalutem, Sciatis nos intuitu Dei & pro ſalute animæ noſtræ & pro animabus omnium ſucceſſorum & anteceſſorum noſtrorum dediſſe, conceſſiſſe & præſenti carta noſtra confirmaſſe Deo & eccleſiæ ſancti *Auguſtini Cant.* abbati & monachis ibidem Deo ſervientibus in liberam, puram & perpetuam elemoſynam, quod prædicti abbas & monachi habeant imperpetuum eorum ſaccam & ſocnam, & pacis fracturam, & pugnam in domo factam, & viæ aſſaltus, & latrones in terra ſua captos, & latronum ſuſceptionem & paſtionem ſuper illorum proprios homines infra civitatem & extra, & catalla fugitivorum ſuorum, & theoloneum ſuum in terra & in aqua, & conſuetudinem quæ dicitur **Theames**, & ſuper omnes allodiarios quos eis habemus datos. Quare volumus & firmiter præcipimus, ut aliquis de hiis ſupra memoratis in aliqua re ſe non intromittat niſi eorum præpoſiti quibus hic commendaverit. Et prohibemus ne aliquis has libertates quas eis conceſſimus ullo modo infringat, ſicut carta regis *Ricardi* fratris noſtri, & cartæ aliorum anteceſſorum noſtrorum quas inde habent rationabiliter teſtantur. Hiis teſtibus *Roberto* Comite *Leyceſtriæ*, comite *Willelmo* Mareſcallo, *Willelmo* Comite *Arundel*, *Willelmo* Comite *de Ferrariis*, *Willelmo de Breynceſtre*, *Girardo de Fornival*, *Iohanne de Pratellis*, *Thoma* et *Alano Baſſet*. Dat. per manum *Iohannis de Branceſtre* archidiaconi *Wygornienſis* apud *Aurival* xv. die Junii anno regni noſtri quinto. Nos igitur conceſſionem prædicti *Iohannis* regis patris gratam & ratam habentes, pro nobis & hæredibus noſtris eam præſenti carta noſtra confirmamus. Hiis teſtibus, *Euſtachio Londonienſi*, *Ioſcelino Bathonienſi*, *Ricardo Sariſberienſi* epiſcopis, *Huberto de Burgo* Comite *Kanciæ* Juſticiario noſtro, *Guillelmo de Ferrariis* Comite *Albemarliæ*, *Humfrido de Boun* Comite *Herefordiæ*, *Guillelmo de Aynesford*, *Ricardo de Argenteyn*, ſeneſcallis noſtris, *Henrico de Capella* & aliis. Dat. per manum venerabilis patris *Radulphi Ciceſtrenſis* epiſcopi & cancellarii noſtri apud *Weſtmonaſterium* decimo octavo die Februar. anno regni noſtri undecimo. INSPEXIMUS eciam quandam aliam cartam quam præfatus avus noſter fecit prædicto abbati & conventui loci illius in hæc verba. *Henricus* Dei gratia rex *Angliæ*, dominus *Hiberniæ*, et dux *Aquitaniæ*, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Comitibus, Baronibus, Juſticiariis, Foreſtariis, Vicecomitibus, Præpoſitis, Miniſtris & omnibus Ballivis & fidelibus ſuis ſalutem. Sciatis nos conceſſiſſe & hac carta noſtra confirmaſſe dilectis nobis in Chriſto abbati *S. Auguſtini Cant.* qui pro tempore fuerit & ejuſdem loci conventui, quod ipſi & eorum ſucceſſores imperpetuum habeant liberam warennam in omnibus dominicis terris ſuis de **Menſtre** in inſula de **Thenet**, **Chiſtelet**, **Sturreye**, **Stodmerſch**, **Littleborne**, **Kenynton**, **Snaves**, **Borewarmerſch**, **Lenham**, & **Plumſtede** in comitatu *Kanciæ*, dum tamen terræ illæ non ſint infra chacias aut warennas noſtras. Ita quod nullus intret terras illas ad fugandum in eis vel ad aliquid capiendum quod ad warennam pertineat ſine licentia & voluntate ipſorum abbatis & conventus vel ſucceſſorum ſuorum, ſuper forisfacturam noſtram decem librarum. Conceſſimus eciam & hac carta noſtra confirmavimus eiſdem abbati & conventui, quod ipſi & eorum ſucceſſores imperpetuum habeant unum mercatum apud prædictum manerium ſuum de **Plumſtede**, ſingulis ſeptimanis per diem Martis, Et quod habeant ibi unam feriam ſingulis annis duraturam per tres dies, videlicet in vigilia, in die & in craſtino Sancti *Nicholai*, niſi mercatum illud & feria illa ſint ad nocumentum vicinorum mercatorum, & vicinarum feriarum. Quare volumus & firmiter præcipimus pro nobis et hæredibus noſtris, quod prædicti abbas & conventus et eorum ſucceſſores imperpetuum habeant prædictam warennam, dum tamen non ſit infra chacias aut warennas noſtras. Et quod habeant prædicta mercatum et feriam cum omnibus libertatibus et liberis conſuetudinibus ad ea pertinentibus, niſi mercatum illud et feria illa ſint ad nocumentum vicinorum mercatorum et vicinarum feriarum ſicut prædictum eſt. Hiis teſtibus, *Guydone de Lezinan*, & *Willelmo de Valencia* fratribus noſtris, *Thoma de Clare*, *Roberto Agnylim*, *Willelmo de Wyntreſbulle*, *Benedicto de Blakenham*, *Stephano de Edworth*, *Rogero de Wurton*, *Petro Everard* & aliis. Dat. per manum noſtram apud *Weſtmonaſterium* primo die Aprilis anno regni noſtri quinquageſimo quarto. INSPEXIMUS eciam literas patentes quas celebris memoriæ dominus *E.* quondam rex *Angliæ* pater noſter fecit præfatis abbati & conventui in hæc verba. *Edwardus* Dei gratia rex *Angliæ*, dominus *Hiberniæ*, & dux *Aquitaniæ*, Omnibus ad quos præſentes literæ pervenerint, ſalutem. Sciatis quod cum nos maneria de **Langport**, **Chiſtelet**, **Sturreye**, **Menſtre** & **Salmanſton** in comitatu *Kanciæ* cum pertinentiis nuper in curia noſtra coram dilectis & fidelibus noſtris *Iohanne de Berewyke* & ſociis ſuis Juſticiariis noſtris itinerantibus in eodem comitatu per brevia noſtra de recto verſus dilectum nobis in Chriſto abbatem ſancti *Auguſtini Cant.* petiviſſemus ut jus noſtrum, Nos caritatis intuitu et ob reverentiam prædicti Sancti remiſimus pro nobis & hæredibus noſtris præfatis abbati & conventui loci prædicti omnem actionem quam erga eundem abbatem habuimus in maneriis prædictis cum ſuis pertinentiis quibuſcumque: Volentes & concedentes pro nobis & hæredibus noſtris quod prædicti abbas & conventus habeant & teneant maneria prædicta cum ſuis pertinentiis ut jus

S. Iſlep. Archiep.

Edw. III. Rex. eccleſiæ ſuæ prædictæ ſibi & ſucceſſoribus ſuis ſicut ea habuerunt & tenuerunt ante impetrationem brevium noſtrorum prædictorum ſine occaſione vel impedimento noſtri vel hæredum noſtrorum imperpetuum. In cujus rei teſtimonium has literas noſtras fieri fecimus patentes, teſte meipſo apud *Cantuariam* viceſimo ſeptimo die Julii anno regni noſtri viceſimo primo.* INSPEXIMUS eciam cartam quam præfatus pater noſter fecit eiſdem abbati & conventui in hæc verba. *Edwardus* Dei gratia rex *Angliæ*, dominus *Hiberniæ*, dux *Aquitaniæ*, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Comitibus, Baronibus, Juſticiariis, Vicecomitibus, Præpoſitis, Miniſtris & omnibus ballivis & fidelibus ſuis ſalutem. Sciatis quod licet dilecti nobis in Chriſto abbas & conventus ſancti *Auguſtini Cant.* à tempore cujus memoria non exiſtit perceperint & habuerint catalla omnium hominum & tenentium ſuorum felonum & dampnatorum ac fugitivorum in quibuſcumque curiis infra regnum noſtrum adjudicata fuerant ſemper hucuſque, abſque dono, vel conceſſione aliqua à nobis ſeu progenitoribus noſtris quondam regibus *Angliæ* inde habita vel optenta: Ne tamen dicti abbas & conventus ex hujuſmodi perceptione onerari, inquietari, vel actionari à quocumque valeant in futurum, ob reverentiam ſancti prædicti et devotionem quam erga eundem ſanctum gerimus & habemus, Volentes eiſdem abbati & conventui gratiam facere & eorum ſecuritati ex regia munificentia in hoc ſpecialiter providere; Volumus & concedimus & hac carta noſtra confirmamus pro nobis & hæredibus noſtris præfatis abbati & conventui, quod ipſi & eorum ſucceſſores habeant & percipiant de cetero catalla omnium hominum et tenentium ſuorum felonum, dampnatorum & fugitivorum coram quibuſcumque Juſticiariis & Miniſtris noſtris et hæredum noſtrorum aut aliorum quorumcumque infra regnum noſtrum catalla hujuſmodi, ex quibuſcumque delictis et cauſis contigerit adjudicari. Ita quod cum aliquis hominum & tenentium ſuorum pro delicto aliquo vitam vel membrum debeat amittere, vel fugam fecerit et judicio ſtare noluerit, vel qualitercumque deliquerit, per quod catalla ſua perdere debeat in quacunque curia noſtra et hæredum noſtrorum, ſeu aliorum, ubi de eo juſtitia fieri debeat, liceat ipſis abbati et conventui et eorum miniſtris ſine impedimento ſeu contradictione noſtra et hæredum noſtrorum, vicecomitum, ballivorum, et miniſtrorum noſtrorum quorumcumque vel aliorum ponere ſe in ſeiſinam de catallis prædictis in quibuſcumque caſibus, in quibus ballivi noſtri vel hæredum noſtrorum ſi catalla illa ad nos vel hæredes noſtros pertinerent, ea in manus noſtras vel manus hæredum noſtrorum poſſent vel deberent capere vel ſeiſire; Ita quod nullus Juſticiarius ſeu miniſter noſter vel hæredum noſtrorum ſeu alterius de catallis hujuſmodi quo minus abbas et conventus et eorum miniſtri ea habere et in ſeiſinam eorundem ſe ponere poſſint ut prædictum eſt, ſe in aliquo intromittat ſine licencia et voluntate ipſorum abbatis et conventus, et ſucceſſorum ſuorum imperpetuum. Quare volumus et firmiter præcipimus pro nobis et hæredibus noſtris, quod prædicti abbas et conventus et eorum ſucceſſores habeant et percipiant de cetero catalla hominum et tenentium ſuorum felonum et dampnatorum ac fugitivorum, coram quibuſcumque Juſticiariis et miniſtris noſtris et hæredum noſtrorum, et aliorum quorumcumque infra regnum noſtrum catalla hujuſmodi ex quibuſcumque delictis et cauſis contigerit adjudicari. Ita quod cum aliquis hominum vel tenentium ſuorum pro delicto aliquo vitam vel membrum debeat amittere, vel fugam fecerit, et judicio ſtare noluerit, vel qualitercumque deliquerit, per quod catalla ſua perdere debeat in quacumque curia noſtra vel hæredum noſtrorum ſeu aliorum ubi de eo juſticia fieri debeat, Liceat ipſis abbati et conventui et eorum miniſtris ſine impedimento ſeu contradictione noſtri et hæredum noſtrorum, vicecomitum, ballivorum et miniſtrorum noſtrorum quorumcumque vel aliorum, ponere ſe in ſeiſinam de catallis prædictis in quibuſcumque caſibus in quibus ballivi noſtri vel hæredum noſtrorum, ſi catalla illa ad nos vel hæredes noſtros pertinerent, ea in manus noſtras et hæredum noſtrorum poſſent vel deberent capere vel ſeſire, et ita quod nullus Juſticiarius ſeu Miniſter noſter vel hæredum noſtrorum ſeu alterius de catallis hujuſmodi quominus dicti abbas et conventus et eorum miniſtri ea habere et in ſeiſinam eorundem ponere ſe poſſent, in aliquo intromittat ſine licentia & voluntate ipſorum abbatis et conventus, et ſucceſſorum ſuorum imperpetuum ſicut prædictum eſt. His teſtibus venerabilibus patribus *A. Dunolmenſi*, *W. Elienſi*, *I. Karliolenſi* et *W. Bathonienſi* et *Wellenſi* epiſcopis, *Edmundo* fratre noſtro, *W. de Valencia* avunculo noſtro, *Edmundo* Comite *Cornubiæ* conſanguineo noſtro, *Roberto Tybetot*, *Gilberto de Thornton*, *Waltero de Bello Campo*, *Iohanne de Meryngham*, *Roberto de Hertford*, *Rogero Brabazon* et aliis. Dat. per manum noſtram apud *Weſtmonaſterium* quarto decimo die Junii anno regni noſtri viceſimo ſecundo. Nos autem præceptum, donationem, conceſſiones, confirmationes et remiſſionem prædicta rata habentes et grata, ea pro nobis et hæredibus noſtris quantum in nobis eſt, dilectis nobis in *Chriſto Radulpho* nunc abbati loci prædicti & conventui ibidem et eorum ſucceſſoribus concedimus & confirmamus, ſicut cartæ et literæ patentes prædictæ rationabiliter teſtantur. Præterea cum abbates & conventus loci illius à tempore quo non extat memoria habuerint in maneriis ſuis de Menſtre, Northborne, Littlemongham, Lenham, Lytleborne, Chiſtelet, Sturre, Stodmerſch, Ripple, Langedon, Salmanſton, Minſtclive, Combrok, Kenynton, Helling, Plumſted, Tenwarden, Borewarmerſh, Dale, Coſtone, Newenton, Langport, & Wyke, in ſuburbio *Cantuariæ* in comitatu *Kanciæ* catalla hominum ſuorum dampnatorum et fugitivorum cum anno et vaſto, & animalia quæ dicuntur Werf. Et in prædictis maneriis de Menſtre, Stodmerſch, Chiſtelet, Northborne, Dale, Sywalcliffe, Plumſtede, ac in maneriis ſuis de Snave & Weſaltre in eodem comitatu wreccum maris, & etiam habuerint in prædictis maneriis de Menſtre, Northborne, Lenham, Litleborne, Chiſtelet, Sturre, Stodmerſch, Ripple, Langedon, Plumſtede, Dale, Coſtone & Langport viſum franci plegii et ea quæ ad hujuſmodi viſum pertinent, Et in prædicto manerio de Newynton, emendas aſſiſæ panis & cerviſiæ fractæ, et tenuerint in eodem manerio de *N.* de hominibus ſuis qui ſunt extra procinctum hundredi de Middilton, Et in prædictis maneriis de Kenynton, Borewarmerſch & Snaves placita de ſanguinis effuſione, ſicut recordum *I. de Berewyk*, & ſo-

S. Iſlip Archiep.

Edw. III. Rex.

ſociorum ſuorum Juſticiariorum domini regis *E.* quondam regis *Angliæ* patris noſtri anno regni regis ejuſdem xxj. itinerancium ad communia placita in comitatu prædicto, quod coram nobis venire fecimus, evidenter apparet; Super quibus quidem libertatibus abbates & conventus prædicti cartam alicujus progenitorum noſtrorum hactenus nullatenus habuerunt: Nos volentes ſecuritati abbatis & conventus loci prædicti & ſucceſſorum ſuorum in hac parte providere, & eis gratiam facere ampliorem, concedimus eiſdem abbati & conventui & hac Carta noſtra confirmamus pro nobis & hæredibus noſtris, quod ipſi & ſucceſſores ſui imperpetuum habeant per eandem cartam noſtram in prædictis maneriis de **Menſtre, Nordborne, Litlenlongham, Lenham, Litleborne, Chiſtelet, Sturre, Stodmerſch, Ripple, Langedon, Salmanſton, Swalclive, Berton, Combrek, Kenynton, Selling, Plumſtede, Tantwarden, Borewarmerſh, Dale, Goſtone, Newinton, Longport & Wyke** catalla hominum ſuorum dampnatorum & fugitivorum cum anno & vaſto, & animalia quæ dicuntur **Weyf**; & in prædictis maneriis de **Menſtre, Stodmerſch, Chiſtelet, Nordborne, Dale, Swalclive, Plumſtede, Snaves & Seſaltre** wreccum maris. Et in eiſdem maneriis de **Menſtre, Nordborne, Lenham Litleborne, Chiſtelet, Sturre, Stodmerſch, Ripple, Langedon, Plumſtede, Dale, Goſton & Longport** viſum franci plegii, & ea quæ ad hujuſmodi viſum pertinent. Et in prædicto manerio de **Newynton** emendas aſſiſæ panis et cerviſiæ fractæ, & quod teneant in eodem manerio de **Newynton** de hominibus ſuis qui ſunt extra procinctum hundredi prædicti et in dictis maneriis de **Kenynton, Borewarmerſch & Snaves** placita de ſanguinis effuſione. Et conceſſimus pro nobis & hæredibus noſtris, quod licet ipſi aut prædeceſſores ſui prædicti aliquibus libertatum in cartis & literis ſupradictis quas confirmavimus ut ſuperius eſt expreſſum contentarum ſeu aliarum per recordum prædictum ſuperius expreſſarum aliquo caſu emergente hactenus uſi non fuerint, Idem tamen abbas & conventus & ſucceſſores ſui libertatibus ſupradictis & earum qualibet de cætero virtute præſentis cartæ noſtræ imperpetuum plene gaudeant & utantur ſine occaſione vel impedimento noſtri vel hæredum noſtrorum, Juſticiariorum, Eſcaetorum, Vicecomitum aut aliorum ballivorum ſeu miniſtrorum noſtrorum quorumcunque. Hiis teſtibus venerabilibus patribus *W. Wigornenſi, J. Bathonenſi* & *Wellenſi*, & *W. Exonienſi* epiſcopis, *Gilberto de Clare* Comite *Glouceſtriæ*, & *Herefordiæ*, *Adomaro* de *Valencia* Comite *Pembrok*, *Johanne de Britania* Comite *Richmond*, *Hugone le Deſpencer*, *Edmundo de Malo Lacu* Seneſcallo hoſpicii noſtri, et aliis. Dat. per manum noſtram apud *Dovoram* xxij. die Maii anno regni noſtri ſexto. Nos autem præceptum, donationem, conceſſiones, confirmationes & remiſſionem prædicta rata habentes et grata, ea pro nobis & hæredibus noſtris quantum in nobis eſt dilecto nobis in Chriſto fratri *Thomæ* nunc abbati loci prædicti et ipſius loci conventui concedimus et confirmamus ſicut cartæ & literæ prædictæ rationabiliter teſtantur. Prætérea volentes eiſdem abbati et conventui ob affectionem quam ad perſonam dicti abbatis merito gerimus et habemus, gratiam facere ampliorem, conceſſimus pro nobis & hæredibus noſtris eiſdem abbati et conventui, quod licet ipſi vel eorum prædeceſſores aliqua vel aliquibus libertatum in prædictis carta et literis contentarum ſeu aliarum per dictum recordum expreſſarum aliquo caſu emergente hactenus uſi non fuerint: idem tamen abbas et conventus et ſucceſſores ſui libertatibus prædictis et earum qualibet extunc plene gaudeant imperpetuum et utantur, ſine occaſione vel impedimento noſtri vel hæredum noſtrorum, Juſticiariorum, Eſcaetorum, Vicecomitum, aut aliorum Ballivorum ſeu miniſtrorum noſtrorum quorumcunque. Hiis teſtibus venerabilibus patribus *S. Cantuarienſi* archiepiſcopo tocius *Angliæ* Primate, *W. Wintonienſi* Cancellario, et *S. Elienſi* Theſaurario, noſtris epiſcopis; *Ricardo Arundel. T. de Bello Campo Warr.* Comitibus; *T. de Ver* Comite *Oxoniæ* Camerario noſtro, *J. ate Lee* Seneſcallo hoſpicii noſtri & aliis. Dat. per manum noſtram apud *Weſtmonaſterium* xij. die Maii anno regni noſtri xxxvj.

S. Iſlep: Archiep.

§ 10. *De manerio de* **Dene** *in* **Thanet** *per Comitiſſam* Huntindoniæ *dato.*

SCiani præſentes & futuri, quod nos Juliana de Leybourne *Comitiſſa* Huntingtoniæ *dedimus &c. manerium noſtrum de* **Dene** *& quoddam tenementum vocatum* **Auſton** *cum mariſcis, brocis, molendinis, ſerviciis, tenementis, redditibus, releviis, eſcaetis, viſibus franciplegii, feoditatibus, ſectis curiæ & omnibus aliis juribus & pertinenciis ſuis quibuſcumque in inſula de* **Thanet** *adeo integre ſicut ea unquam habuimus vel tenuimus per deceſſum hereditarium in manu noſtra. Habendum & tenendum prædicta maneria & tenementa cum ſuis pertinentiis prædictis abbati & conventui & ſucceſſoribus ſuis imperpetuum ad inveniendum & ſuſtentandum de exitibus & proficuis manerii & tenementorum prædictorum quaſdam cantarias, eleemoſynas & alia pietatis opera ſubſcripta, videlicet, Quod ipſi & ſucceſſores ſui poſt deceſſum noſtrum in die ſanctæ* Annæ *annuatim celebrent imperpetuum j. miſſam ſolempnem in choro ut in duplici feſto, & diſtribuant eadem die C. pauperibus CC. denarios, videlicet cuilibet eorum ij.d. & conventui ejuſdem loci j. pitanciam ſufficientem annuatim die ſupradicto, & in die anniverſarii noſtri exequias mortuorum cum ſolempni miſſa in choro & aliis pertinentiis ut in duplici feſto annuatim celebrent; & eodem die CC. pauperibus CC. denarios diſtribuent, & pitanciam eodem die, videlicet abbati xx.s. Priori v.s. & cuilibet monacho de conventu ij.s. vj.d. Et prædicti abbas & conventus & ſucceſſores ſui invenient j. capellanum idoneum ſecularem ad celebrandum imperpetuum ad altare ſanctæ* Annæ *in monaſterio prædicto j. miſſam cotidie pro domino* Edwardo *rege* Angliæ *& pro animabus progenitorum ſuorum & animabus anteceſſorum noſtrorum & pro anima* Laurencii de Haſtyng *&* Johannis *filii ejuſdem & animabus anteceſſorum ſuorum. Et quod omnes monachi ad prædictum altare celebrantes habeant ſpecialiter in memoria animas prædictas. Ad quas quidem cantarias, eleemoſynas & alia pietatis opera ut præmittitur annuatim facienda & obſervanda imperpetuum, prædicti abbas & conventus obligant ſe & ſucceſſores ſuos manerium & tenementa prædicta; & concedunt pro ſe & ſucceſſoribus ſuis, quod ſi contingat*

Edw. III. Rex. *prædictas cantarias, elemoſynas & alia pietatis opera in parte vel in toto à retro eſſe vel ſubtracta; extunc bene liceat hæredibus prædictæ Comitiſſæ & atornatis eorum in hac parte, in manerio & tenementis prædictis diſtringere & diſtrictiones retinere, quouſque idem abbas & conventus de omnibus ſubtractis & defectibus plenarie ſatisfecerint. Et nos prædicta Comitiſſa & hæredes noſtri prædicta manerium & tenementa cum ſuis pertinentiis prædictis abbati & conventui & ſucceſſoribus ſuis in forma prædicta contra omnes warantizabimus &c.*

Eodem anno x. die menſis Marcii idem rex remiſit & quietum clamavit pro ſe & hæredibus ſuis totum jus & clameum quæ in eiſdem manerio & tenementis habere potuit, prædictis abbati et conventui, et contemplatione prædictæ Comitiſſæ eiſdem prædicta perpetualiter confirmavit.

An. Dñi 1363. Anno Domini M.CCC.lxiij. dominus rex conceſſit CC.l. marcas pro foſſatura et clauſtura civitatis. Cujus operis ſupervisores fuerunt abbas et prior ſanctæ Trinitatis.

§. 11. *Adquiſitio manerii de* Ores.

1365. ANno Domini M.CCC.lxv. poſt multas interlocutiones, lites & contentiones motas inter *T.* abbatem & conventum hujus monaſterii & *Thomam Conn* chivaler de jure & poſſeſſione manerii de Ores in Chiſtelet, tandem per finem de li. idem *T.* alienavit & dimiſit manerium prædictum in hac forma quæ ſequitur.

Sciant præſentes &c. Willielmo Sepham *Rectori eccleſiæ de* Werhorne, Valentino ate Pathe *Rectori eccleſiæ de* Nortone, *&* Thomæ Kempe *vicario eccleſiæ de* Chiſtelet *manerium de* Ores *juxta* Raycolver *cum pertinentiis, una cum omnibus libertatibus, redditibus & ſerviciis, tenementis & commoditatibus ad dictum manerium quoquo modo ſpectantibus; Habendum & tenendum prædictum manerium cum pertinentiis una cum omnibus libertatibus, redditibus & ſerviciis, tenementis & commoditatibus ad dictum manerium quoquo modo ſpectantibus prædictis* Willielmo Valentino, *&* Thomæ *hæredibus & aſſignatis ſuis de capitalibus dominis feodorum per ſervicia quæ ad præfatum manerium cum pertinentiis prædictis pertinent imperpetuum.*

Thomas Abbas ſancti &c. per *Johannem Eſpelon* attornatum ſuum petit verſus *Willelmum S.* &c. j. meſuagium, C.xl. acras terræ, CCCC. & xl. acras paſturæ, viij. acras boſci, C.l. acras mariſci, lx. s. redditus & redd. xij. gallinarum, xl. gallinarum & xij. vomerum cum pertinentiis in Chiſtelet & Weſtbere, quæ magiſter *Johannes Verdonn* tenuit de *Radulpho* abbate prædeceſſore abbatis nunc, & quæ ad præfatum nunc abbatem reverti debent tanquam eſcaeta ſua, eo quod prædictus *I.* baſtardus fuit & obiit ſine hærede de ſe. Et unde dicit, quod prædictus *Johannes Verdonn* tenuit de prædicto *Radulpho* abbate prædicta tenementa cum pertinentiis ſuis per homagium & fidelitatem & ad ſcutagium domini regis xl. s. & ad faciendum ſectam tam ad curiam prædicti abbatis apud *Cantuariam* de tribus ſeptimanis in tres ſeptimanas quam ad curiam ipſius abbatis de Chiſtelet; & per ſervicium liij. s. iv. d. & inde producit ſectam. Et prædicti &c.

§. 12. *Servitium quod homines v. portuum debent ad* Norborne.

S. Iſlip Archiep.

An. Dñi 1364. ANno Domini M.CCC.lxiv. die Veneris proximo poſt feſtum ſancti *Dunſtani* fuit inquiſitio capta apud *Cantuariam* coram *Willelmo Herle, Johanne Cobham* & aliis Juſticiariis domini regis aſſignatis ad inquirendum per ſacramentum &c. qui dicunt quod barones de libertate *Dovoriæ* adquiſierunt extra libertatem ſuam in tenura abbatis ſancti *Auguſtini Cantuariæ* ad maneria de Northborne & Ripple in hundredo de Cornylo de diverſis hominibus tempore regis *E.* patris regis nunc, & tempore regis nunc, CCC.ix. acras, iij. rodas dimidiam de terra vocata Swollyngland quæ tenentur per diverſa ſervicia ſubſequentia; videlicet ad curiam de Nordborn CC.xlij. dimidiam acram dimidiam rodam de Swollyngland, & debet inde qualibet acra per annum ad iv. terminos j. d. ob. & debet qualibet *Swollynga* habere CC. acras quæ debent per annum viij. gallinas, j. muttonem & CC. ova de redditu, & ſic ſecundum quantitatem cujuſlibet *S.* Et debet qualibet *Swollinga* arare vj. acras de Telwork, & ij. acras de Swodlesten, & prædictas vj. acras ſeminare, ſemen ad granarium domini quærere & reſiduum ſeminis reportare. Debent etiam dictas vj. acras herciare, ſarculare, metere, ligare, coppare & vertere, ſi neceſſe fuerit in grangiam domini cariare & taſſare. Et debent pro qualibet *Swollinga* xiv. d. per annum pro ſchippeſhere, timberlode & bordlode, vel cariare extra waldam per mare vel per terram ad manerium prædictum. Et ad quamlibet *Swellingam* dominus eliget in curia ſua per tenentes ſuos ij. homines & inde onerabit j. qui colliget redditum in dicta *Swollinga*, ſet pro arreragiis redditus non diſtringere, ſet bedellus domini diſtringet; & debet quilibet tenens ſectam ad curiam domini de tribus ſeptimanis in tres ſeptimanas. Et ad ij. dies diviſos debent venire ad viſus franci plegii faciendos ibidem & præſentare ibidem omnia quæ ſunt præſentanda; Et debent relevium tam de terris ſuis ſibi hæreditarie acceſſis quam de terris perquiſitis ſecundum modum patriæ. Quæ ſervicia & conſuetudines ipſi tenentes annuatim faciunt & ſolummodo præter corporale ſervicium quod vocatur Swollyngman, quod facere omnino recuſant, ad magnum gravamen & præjudicium abbatis ſupradicti. Item dicunt quod dicti tenentes pro omnibus terris ſuis in geldabili tenentur & debent contribuere in omnibus lottis & ſcottis in geldabili aſſeſſis, videlicet pro warda maris tempore guerræ pro hobelariis, ſagittariis inveniendis & ſuſtentandis ubi neceſſe fuerit ſuper coſteram maris, & jam pro ſagittariis & eorum ductoribus inveniendis & ſuſtentandis verſus partes *Scociæ* & alibi tempore guerræ prædictorum regum, & pro hominibus juratis coram diverſis Juſticiariis domini Regis, & pro eorum expenſis aſſeſſis & levatis in geldabili pro terris ſuis in geldabili contributionem recuſarunt & recuſant, & pro expenſis factis circa conſtabularios laborantes ad eligendum & ducendum prædictos hobilarios ſagittarios, & in omnibus aliis lottis & ſcottis contributionem facere recuſant, ad grave dampnum tocius communitatis partium ſuarum. Item dicunt, quod per eadem ſervicia et conſuetudines tota terra de Swoll, quam dicti barones te-

nent

Edw. III. Rex. nent ad curiam de **Ripple** & **Caſtlangedon** debent nichil per annum præter **ſchippiſbere, timbirlode, bordlode,** & **multon.** Item tota terra de **Swoll** apud **Ripple** tenetur de curia de **Ripple** quælibet acra per ſervicium iij. d. ad tres terminos, & quælibet acra metere ij. pedes frumenti & ligare, & debent ad turnum vicecomitis ſecundum quantitatem terrarum ſuarum ad. terminum mediæ quadrageſimæ, Et dicunt quod dicti barones pro terris ſuis contributionem in lottis &c. facere recuſant. Item dicunt, quod barones de *Sandwyco* tenent de curia de **Northborne** CCCC. lxvj. acras iij. rodas dimidiam de **Swollyngland** per eaſdem conſuetudines & ſervicia ſicut barones de *Doveria* &c. quæ quidem conſuetudines & ſervicia ipſi annuatim faciunt & ſolvunt præter corporale ſervicium ut ſupra, & pro lottis & ſcottis faciunt contributionem.

§. 13. *Juſticiarii aſſignati ſuper coſteris maris.*

An. Dñi 1365. EOdem anno ſcilicet M. CCC. lxv. dominus Rex abbate *Thoma* ſuggerente aſſignavit *Radulphum Spigurnel* conſtabularium caſtri *Doveriæ*, *Johannem Cobeham*, *Robertum Belkneph*, *Robertum Corby*, *Willielmum Halden*, & *Willielmum Horne* Juſticiarios ad ſupervidendum, & ad ſupervisionem illam dominos partium illarum vel illorum ballivos convocandum & cum ipſis tractandum & deliberandum de dampnis & periculis à **Clyveſend** uſque **Stonore** & à **Stonore** uſque *Fordwycum* & *Serr.* qualiter melius & citius ſubduci poterunt quoquo modo. Quarum prætextu literarum idem juſticiarii convocatis ad eos dominis terras & dominia in partibus illis habentibus perſonaliter inſulam de **Thanet** ingredientes ad loca prædicta acceſſerunt, & omnes partes & fines adjacentes circumquaque cum diligentia ſupervidérunt, ſcilicet die Martis in tercia ſeptimana Quadrageſimæ anno regni regis xxxix^o. præceptumque fuit vicecomiti ab eiſdem quod venire faceret coram præfatis aſſignatis de quolibet hundredo hundredorum de **Cornylo**, **Caſtry**, **Wyngham**, **Preſtone**, & **Downhamforde**, & **Ryngslo** xij. tam milites quam alios liberos & legales homines de probioribus & potentioribus hundredorum prædictorum, illorum videlicet qui terras tenementa, mariſcos, prata vel paſturas periculo maris à **Clyveſende** uſque **Stonores** & à **Stonores** uſque *Fordwycum* & *Serr.* ſubjacentia non habeant. Qui quidem jurati & onerati dicunt per ſacramentum ſuum, quod ipſi prædictas coſteras maris inter **Clyveſende** & **Stonores** cum deliberatione diligenti cum omnibus partibus ibidem adjacentibus undique ſupervidérunt prout eis injunctum extitit per præfatos aſſignatos. Dicunt etiam quod iminens eſt ibidem de novo ſuperventum inter limites ſupradictos quoddam periculum à quodam videlicet loco vocato **Thorghlode** uſque quendam locum vocatum mariſcus de **Brodehope**, tale videlicet quod impetus maris ad terram ibidem fluctuantes ripam ibidem in multo violentius adjacent quam ſolebant. Quibus quidem fluctibus & maris ibidem ingreſſui obſtat quædam wallea quam abbas S. *Auguſtini Cant.* jam tarde fieri fecit, & periculo ac walleæ periculo illi reſiſtenti tantum ſubjacet quidam mariſcus ejuſdem abbatis vocatus **Saltmerſch** continens iiij^{xx}. acras, & ille mariſcus per inundationem maris & fluctuationem exceſſivam & non aliter illa wallea non obſtante vel alio manuopere forte poteſt ſuperundari & leviter devaſtari. Dicunt inſuper quod licet undæ maritimæ ultra defenſionem illam ingredientes totum mariſcum illum ſuperfluerent & vaſtarent, nulla terras prata mariſcos paſturas vel tenementa alia quam prædictum mariſcum vocatum **Saltmerſch** tantum in partibus illis deſtruerent, nec alicui dampnum generaret, eo quod nulla terræ prata mariſci paſturæ vel tenementa alia quam prædictus mariſcus in partibus illis ſubjacent periculo ſupradicto. *S. Lanham Archiep.*

Anno M.CCC.lxvj. in vigilia Reliq. obiit *Symon Yſclep* archiepiſcopus, & eodem anno in vigilia ſancti *Nicholai* electus eſt *Simon Lanham*, & eodem anno in epiphania Domini natus eſt *Ricardus* rex *Angliæ* apud *Burdeywes*, in cujus nativitate fuerunt iij. magi, ſcilicet rex *Iſpaniæ*, rex *Navverniæ*, & rex *Portigalliæ*, qui quidem reges dederunt puero munera precioſa. An. Dñi 1366.

§. 14. *Commutatio inter Abbatem & Priorem S. Trinitatis in* **Quenyngate.**

ANno Domini M. CCC.lxvij. facta fuit quædam commutatio terrarum & redditijum inter religioſos viros abbatem &c. ex parte una, & Priorem & conventum Sanctæ Trinitatis ex altera, ſuper variis contentionibus & calumpniis ex utraque parte de diverſis injuſtis occupationibus & detentionibus ut dicitur factis, videlicet quod cum idem Prior & conventus certa meſuagia & toſta de quibus idem abbas reddit xv.s. particulariter percipere conſueverunt, continentia in longitudine & latitudine dimidiam acram dimidiam rodam & iv^{tam} partem unius rodæ, & quæ de *Nicholao Horn*, *Johanne Calward*, *Henrico ate Furſtall*, & aliis in **Quenyngatelane** ſeperatim adquiſierunt, & partem inde calumpniaverunt, & reſiduum eorundem meſuagiorum & toftorum in augmentationem gardini ipſorum Prioris & conventus ibidem includere prætendunt. Et ex parte prædictorum Prioris & conventus ſit oſtenſum, quod prædicti abbas & conventus j. placeam terræ apud *les Vines* in **Thrrotyngton** & quandam parcellam cujuſdam condos juxta campum ipſorum Prioris & conventus apud **Paneregge** viij. d. annui redditus pro herbagio & paſtura cujuſdam wallæ apud *Fordwycum* vocatæ **Celereriſwal**, xviij. d. de redditu cujuſdam alterius parcellæ, & viij. d. redditus cujuſdam peciæ terræ apud **Bromdon** de terra quondam **Godeleve ate Crouch** continente dimidiam acram terræ juxta terram ipſorum Prioris & conventus in longitudine verſus **Eaſt**, & ex altera parte in longitudine ad communem viam quæ ducit ad terras diverſorum hominum apud **Paneregh** & **Bromdon** verſus **West** capitando ad regiam ſtratam verſus **South** ad elemoſynas prædictorum abbatis & conventus pertinentes per magnum tempus in parte occupatunt: Tamen amicabiliter pro bono pacis habenda & continuanda & contentionibus & calumpniis prædictis omnino amovendis & amodo imperpetuum finaliter quieſcendis, concordatum eſt inter ipſos in hunc modum, videlicet quod prædictus abbas & conventus pro ſe & ſucceſſoribus ſuis remittunt eiſdem Priori & conventui & ſucceſſoribus ſuis v. s. de prædictis xv. s. & concedunt quantum in ipſis eſt, quod ipſi Prior & conventus per dictam menſuram menſuratam meſuagia 1367.

Edw. III. Rex.

ſuagia & toſta prædicta ſcilicet de illis tenementis de quibus idem abbates redditum percipiunt pro voluntate ſua includere valeant; ita tamen quod x.s. reſidui prædictorum xv.s. eiſdem abbati & conventui & ſucceſſoribus ſuis in feſto S. *Michaelis* annuatim de tenementis prædictis ſolvantur imperpetuum ut prius conſueverunt. Et ad majorem ſecuritatem ſolutionis prædictorum x. s. concedunt prædicti Prior & conventus pro ſe & ſucceſſoribus ſuis, quod ſi contingat prædictum redditum x. s. in parte vel in toto per viij. dies poſt terminum prædictum à retro eſſe, bene liceat eiſdem abbati & conventui & ſucceſſoribus ſuis per miniſtros ſuos quoſcumque in quodam meſuagio cum celario & ſhoppa ad idem pertinentibus ipſorum Prioris & conventus in parochia S. *Andreæ Cantuar.* in *le* Poltrye ſituato inter regiam ſtratam verſus North, & alia tenementa ipſorum Prioris & conventus verſus South, & quandam venellam vocatam Clementislane verſus East, & quandam placiam communem vocatam Bulſtak verſus West, diſtringere, & diſtrictiones ſic captas irreplegiabiles retinere uſque ad plenariam ſolutionem redditus prædicti, & detentionis ejuſdem competenter faciendam. Pro qua quidem conceſſione & remiſſione idem Prior & conventus pro ſe & ſucceſſoribus ſuis remittunt & quietum clamant eiſdem abbati & conventui & ſucceſſoribus ſuis, totum jus & clameum quod habuerunt in prædictis placeis terræ apud *les Vines* annexa muro ejuſdem abbatis & conventus, & in condos ut prædicitur apud Paneregge, prout metæ & bundæ inde de novo appoſitæ ibidem dividunt & demonſtrant, ac etiam totum jus & clameum quod habuerunt in dictis annuis redditibus prædictorum viij.d. & xviij.d. & viij.d. imperpetuum. Et præterea idem Prior & conventus concedunt & licentiam dant per præſentes pro ſe & ſucceſſoribus ſuis eiſdem abbati & conventui & ſucceſſoribus ſuis, quod ipſi per ſe & miniſtros ſuos ſuper terram ipſorum Prioris & conventus eſiamentum habeant ultra metas & bundas in campo *de la* Berton de novo poſitas pro walla ſive muro ipſorum abbatis & conventus apud *les Vines* de novo facienda & reparanda, & quociens & quandocunq; neceſſe fuerit ſcalas ponendi & terram ipſorum abbatis & conventus ibidem molliendi & miniſtrandi ſine perturbatione ipſorum Prioris & conventus & ſucceſſorum ſuorum.

§. 15. *Placitum de* Stonore *cum hominibus de* Sandwico.

An. Dñi 1368.

ANno Domini M.CCC. lxviij. *Thomas Crabbere* &c. homines de Stonore attachiati fuerunt ad reſpondendum abbati &c. de placito quare cum idem abbas in feodo ſuo apud Stonore pro quibuſdam conſuetudinibus & ſerviciis ſibi debitis, per *G. Roby* ſervientem ſuum quædam catalla capi feciſſet, & idem *G.* catalla illa nomine diſtrictionis ſecundum legem & conſuetudinem regni ibidem detinere voluiſſet, prædictus *T. Crabbere* & alii catalla prædicta eidem *G.* vi & armis abſtulere & alia enormia ei intulere ad grave dampnum &c. & unde deterioratus fuit & dampnum habuit ad valenciam C. librarum. Et prædictus *T. Crabbere* & alii per attornatum ſuum dixerunt, quod prædicta villa de Stonore ubi præfatus abbas ſupponit tranſgreſſionem ſibi fuiſſe factam, fuit infra bundas & limites v. portuum, & quod ipſi fuerunt homines & barones eorundem quinq; portuum; unde dixerunt, quod ipſi non intendebant quod curia hæc in placito illo cognoſcere deberet. Et prædictus abbas dixit, quod ubi præfatus *T.* & alii ſuperius allegarunt prædictam villam de Stonore infra limites fuiſſe & bundas quinque portuum, ſupponendo per hoc ipſos in curia hac in placito prædicto reſpondere non debere, prædicta villa de Stonore eſt in comitatu *Kanciæ* & parcella baroniæ S. *Auguſtini Cant.* & extra bundas & limites quinque portuum, & hoc paratus eſt verificare, unde petiit judicium. Et prædicti *T.* & alii dixerunt, quod prædicta villa de Stonore eſt infra bundas & limites quinque portuum prout ſuperius allegarunt, & poſuerunt ſe ſuper patriam. Et præceptum fuit vicecomiti, quod venire faciat xij. probos &c. per quos &c. qui nec abbatem &c. Et venire fecit *J. Boſynton*, *W. Bernevile*, *R. Garwenton*, *Jacobum Wodhelle*, *Adam Bengekyn*, *Andream Wodhell*, *J. Davy*, *W. Coupere*, *J. Enſynge*, *T. Pylhoſte*, *J. Balfire*, *J. Yſaac*, qui ad hoc electi, triati & jurati dicunt ſuper ſacramentum ſuum, quod prædicta villa de Stonore eſt in comitatu *Kanciæ* & parcella baroniæ S. *Auguſtini*, & extra bundas &c. prout prædictus abbas ſuperius placitando allegavit, & aſſident dampna prædicti abbatis occaſione tranſgreſſionis prædictæ ad xx. marcas. Ideo conceſſum eſt quod prædictus abbas recuperet verſus præfatos *T. Crabbere* & alios qui convicti ſunt dampna ſua prædicta ad xx. marcas aſſeſſa; Et idem *Tho. Crabbere*, & omnes alii capiantur &c. S. *Langham* Archiep.

Conſuetud. per Sandwic. in Stonore *calumniatæ.*

ET quia iſti *Stonorenſes* maluerunt ſubici et vivere ſub jugo ſervitutis *Sandwycenſium* quam antiquâ libertate patriæ gubernari, ideo conſuetudines & dominium quæ ipſi de *Sandwico* in villa de *Stonores* calumpniabantur habere aſcribere gratum duxi.

In primis poſt diem Lunæ proximo poſt feſtum S. *Andreæ* apoſtoli in qua Major villæ *Sandwyci* fuerit electus & ſacramentum ſuum more ſolito fecerit, dictus Major qui pro tempore fuerit per ſervientem ſuum communem faciet certis locis in villa de *Stonores* ſuum cornu commune ſonari proxima ſeptimana ſequenti, vel quando viderit tempus oportunum, & erit ibidem proclamatio facta per eundem ſervientem inhibentem ex parte dicti Majoris communitatem villæ de *Stonores* in certo loco ad hoc aſſignato invicem convocari. Cum autem prædictus Major cum ſociis ſuis juratis una cum tota communitate de *Stonores* fuerint in loco prædicto congregati, aſſignabit quendam probum virum de prædicta villa exercere & occupare ſimile officium majoritatis in omnibus ſicut Major villæ *Sandwici* occupat in villa *Sandwici* ſalvo in judiciis dandis, quia omne judicium cujuſcumque fuerit conditionis & naturæ detur per os Majoris *Sandwici* infra limites villæ de *Stonores*, videlicet à prædicta villa uſque Henneberge & Pepernaſſe, & faciet ibidem dictus Major per clericum ſuum legere coram tota communitate ibidem ſolenniter eaſdem ordinationes quas habent in villa de *Sandwico*. Item habent dicti Major & Barones de *S.* poteſtatem ſupervidere omnes orphanos in eadem villa de *Stonores* quolibet anno quotieſcunque neceſſe fuerit, & prædictos orphanos ſimul cum bonis & catallis eorum bene & fideliter diſponere ut melius & ſecurius ad commodum eorundem valeant expedire. Item debent habere coram ſe recognitionem terræ redditus & tenementi in

omnibus

Edw. III. *Rex.* omnibus & ſingulis ſicut habeāt in villa de *Sandwico* & irrotulentur in communi regiſtro in villa prædicta juxta naturam recognitionis. Item adminiſtrationem bonorum inteſtatorum tam liberorum quam extraneorum qui obierint inteſtati in terra vel in mari ſive obierit infra libertatem vel extra, dum bona ipſius inteſtati infra limites libertatis prædictæ aliquo loco fuerint inventa, & aſſignabit ij. executores de propinquioribus amicis ipſius defuncti qui jurabunt facere fidelem inventarium ſuum de omnibus bonis & catallis ſuis prout deberent coram Ordinario ſuo;& per viſum ipſius Majoris diſponent bona ipſius defuncti pro anima ſua juxta quantitatem bonorum. Item omnia placita cujuſcunque fuerint conditionis, ſcilicet placita bateriæ, ſanguinis fuſi, debiti, tranſgreſſionis & cons. fractæ & omnia hujuſmodi placita poſſunt terminari de die in diem coram Majore villæ *Sandwici* & ballivo abbatis qui pro tempore fuerint. Et judicium cujuſcumque fuerit placiti detur per os Majoris *Sandwici*. Item cum aliquis liber homo amerciatus fuerit pro falſo clamore vel pro aliquo alio in placito debiti vel tranſgreſſionis ſive placitis terræ, non poteſt ballivus abbatis ibidem intrare ejus tenementum neque eum diſtringere pro ſuo amerciamento quouſque taxatum fuit per Majorem & juratos,ſed per præceptum Majoris & juratorum ſuper taxationem illius amerciamenti, ſtatim per ballivum ſupradictum & ſervientem Majoris ſi pro rebellibus in hac parte fuerint levabitur ad opus ipſius abbatis. Item ſolent infra dictam villam de *Stonores* terminari omnia placita coronæ vitæ & membrorum coram Majore & juratis juxta naturam ſuam in forma conſuetudinis villæ *Sandwici* in hiis placitis uſitatæ,Salvo appello ſuper falſarium monetæ domini regis, ſeditione, prælocutione contra regem vel reginam, falſaria ſigilli domini regis, quæ pertinent ad curiam de **Shipway**. Nec eſt in prædicta villa de *Sandwico* et *Stonores* aliquis Judex Coronæ qui vulgo dicitur **Coroner** niſi ipſe Major cum ſuis juratis.

An. Dñi 1368. Anno Domini M.CCC.lxviij. *Willielmus Wyteleſeye* in octabis *S. Adriani* abbatis à *Wigornienſi* eccleſia in archiepiſcopum tranſlatus eſt.

1370. Anno Domini M.CCC.lxx. die tranſlationis S. *Thomæ* martyris dominus *Thomas* abbas hujus loci invitatus et à ſenioribus monachorum S. *Trinitatis* ſpecialiter requiſitus inter illos divina ſolempniter celebravit anno beati *Thomæ* tunc Jubeleo populo pro indulgentia quaſi infinite congregato. Et nota quod durante iſta ſolempnitate prædictus abbas à ſacriſta S. *Trinitatis* tam in vigilia quam in die ut foret archiepiſcopus illorum fuit quæſitus et ad reveſtiendum deductus.

1371. Anno ſequenti in vigilia S. *Lucæ* evangeliſtæ duo magna grangia in manerio de **Northburne** frumento et ordeo plena per negligentiam cujuſdam carpentarii inibi operantis incendio conſumpta ſunt ad dampnum hujus monaſterii M. librarum juxta æſtimationem diſcretorum.

1372. Anno Domini M. CCC. lxxij. dominus rex miſit apud *Fordwicum* unam galeam ut tuta contra tempeſtates yemales ſervaretur: Mandans abbati quod pro foſſatura et doma ſuper illa conſtruenda ad ſumptus ipſius regis operam daret diligentem. Quæ omnia in labore multum tædioſo ad cuſtus ipſius abbatis xx. li. et amplius expeditioni demandata ſunt.

Witteleſey. *Archiep.* An. Dñi 1373. Anno ſequenti quidam monachus hujus loci C. marcas cujuſdam ſecularis in cuſtodiam ſuam recepit ſine abbatis ſui vel fratrum conſcientia. Hic tamen monachus aſſeruit poſtea publice in capitulo coram omnibus prædictam ſummam, & plus de ſuo ſtudio in craſtino Reliqu. furatum fuiſſe, hoſtio armariolis inventis ut dimiſerat bene clauſis. Hiis taliter publicatis proceſſit abbas per cenſuram eccleſiaſticam ſingulos admonendo, & poſt legitimam admonitionem excommunicationis ſententiam inferendo in illam vel illos ſubditorum ſuorum qui hujuſmodi furtum facere præſumpſerunt, ne forte ſicut quondam inter apoſtolos alter *Judas* qui fur erat loculos habens ſub ſpecie religionis locum juſti nequiſſimus occuparet. Sed quidem cenſuris eccleſiaſticis, ſententiis excommunicatoriis, & quod magis eſt ipſo ſacroſancto corpore Chriſti in medio capituli producto & ſuper illud quilibet per ſe an furtum commiſerit adjuratus actorem operis nullus ſe eſſe confeſſus eſt. Eodem vero anno in nocte S. *Thomæ* apoſtoli ſacriſta hujus eccleſiæ tam in auro quam in jocalibus C. marcas conſimili forma de archivis ſuis furtum paſſus eſt. Unde ſuper hiis omnibus prioribus ſententiis ſæpe & terribiliter in medio fulminatis, arte nigromantica & aliis operibus quamquam illicitis multociens adhibitis, & quibuſdam monachis pro hujuſmodi negotio fere per totum regnum laborantibus fautores minime revelantur.

Dimiſſio.

UNIVERSIS ſanctæ matris eccleſiæ filiis Simon *permiſſione divina* Cantuarienſis *archiepiſcopus totius* Angliæ *primas & apoſtolicæ ſedis legatus ſalutem in Domino ſempiternam. Noverit univerſitas veſtra, quod cum religioſi viri abbas & conventus monaſterii ſancti* Auguſtini Cant. *fuiſſent per nos requiſiti jus ſuum ſuper appropriatione vel appropriationibus eccleſiarum de* **Menſtre** *in* Thaneto *cum capellis ſanctorum* Johannis Laurencii *&* Petri *in* Thaneto, *de* **Chiſtelet**, *de* **Northborne** *cum capella de* **Scheldon**, *de* **Preſton**, *de* **Faverſham**, *cum capella de* **Sceldwych**, *de* **Sellynge**, *de* **Stodmerſton**. *de* **Lenham**, *de* **Tenthwarden**, *S.* Pauli Cantuar. *de* **Sturre**, *de* **Kenynton**, *de* **Wytſelſberghe**, *de* **Stone** *in* **Oxne**, *& de* **Broklonde** Cantuarienſis *dioceſis,& eccleſia de* **Plumſtede** *cum capella de* **Eaſtwykham** Roffenſis, *quas eoſdem religioſos in uſus proprios habere & tenere comperimus, nec non jus ſi quod idem religioſi haberent quare ratione eccleſiarum eiſdem appropriatarum & unitarum tanquam rectores earundem in viſitatione noſtra comparere ac mannalem obedienciam nobis præſtare non debeant exhibituri & oſtenſuri, iidem religioſi coram nobis ratione hujuſmodi congruis loco & tempore comparentes, jura & munimenta pro jure ſuo quod eis competere prætenderint in hac parte exhibuerunt & eciam oſtenderunt. Quibus exhibitis & inſpectis,examinatis & diligenter ponderatis, Quia de jure & immunitate eorundem in præmiſſis nobis legitime conſtabat,ipſos religioſos ſuper hiis omnibus tanquam ſufficienter munitos in præmiſſis rite & legitime procedentes per decretum duximus dimittendos. Eo ſalvo, quod ſi contingat præfatos religioſos à ſucceſſoribus noſtris ex aliqua cauſa rationabili extra viſitationem evocari exhibituros titulos ſive appropriationes eccleſiarum ſuarum, iidem religioſi extra viſitationem prædictam ad præmiſſam exhibicionem faciendam comparere teneantur.*

Edw. III. Rex. *teneantur. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum præſentibus duximus appenendum. Dat. apud* Chertyngg *octavo decimo die menſis Aprilis anno Domini* M. CCC. lxviij. *& noſtra tranſlationis ſecundo.*

Anno ſequenti *Willelmus* fit archiepiſcopus.

Anno Domini M. CCC. lxx. die tranſlationis S. *Thomæ, Thomas* abbas à ſenioribus monachis ſanctæ Trinitatis rogatus & ſpecialiter requiſitus inter illos divina ſolempniter celebravit anno ſancti *Thomæ* tunc jubileo.

Et anno ſequenti in vigilia S. *Lucæ* duo magna grangia apud Northorne frumento & ordeo plena conſumpta ſunt incendio ad dampnum mille librarum.

Et anno ſequenti mandavit dominus rex abbati quod ſervaret ſibi unam galeam apud *Fordwycum*; unde quæ fuerunt facienda pro illa exceſſerunt expenſas xx.li. de proprio abbatis.

Perambulatio ballivorum & communitatis civitatis Cantuariæ *facta per bundas libertatum civitatis prædicta anno regni regis* Edwardi *tercii quadrageſimo ſexto.*

EOdem anno die lunæ proximo poſt feſtum S. *Auguſtini* facta fuit perambulatio per *Nicholaum de Baa* & *Willelmum Cornwaille* tunc ballivos civitatis *Cant.* per *Nicholaum ate Crowche, Iohannem Scheldwych, Thomam Everard, Willelmum Browne, Henricum Lincolle, Iohannem Thyece, Edmundum Horn,* & *Ricardum de Heo* cives & haldermannos ejuſdem civitatis, & per alios quamplurimos de cõmunitate ejuſdem civitatis innumerabiles, calumpniantes terras & tenementa infra perambulationem ſuam fore infra libertates civitatis prædictæ. Primo præterierunt metas & bundas libertatum eorundem à cruce de Shettynge uſque ad portam cujuſdam paſturæ vocatæ Poldreflete, & ſic perambularunt totam dictam paſturam in exhæredationem & uſurpationem factas ibidem ſupra jura dominorum & aliorum hominum patriæ forinſecorum. Item præterierunt metas & bundas libertatum eorundem apud Fyspole ſupra dominium abbatis ſancti *Auguſtini Cantuaria*, & ibidem præfixerunt & poſuerunt novam crucem ligneam nomine metarum & bundarum libertatum eorundem, in exhæredationem & uſurpationem factam ibidem per magnum ſpacium ſupra dominium ejuſdem abbatis & conventus ſancti *Auguſtini* & omnium hominum tocius hundredi de Donhamford in manibus domini abbatis ad firmam cum aliis hundredis de dimiſſione & conceſſione domini regis; & ſic ibidem injuſte & ſine licentia equitarunt ſupra terram *Thomæ de Gardewynton* vocatum Lileſterne ex parte orientali cujuſdam ſtagni vocati Fiſpoleſpond, præteriens ibidem metas & bundas ſuas per medietatem ſtagni prædicti. Item perambulando præterierunt metas & bundas ſuas libertatum eorundem à quadam meta vocata Clodeſtake perambulando injuſte totum boſcum de Swodrycheſtwode totaliter extra libertatem ſuam. Item perambularunt & præterierunt metas ſuas & uſurparunt ſupra dominium ibidem de Gloucestre in hundredo *del* Wortſtaple, præterierunt bene circiter xx. acras terræ hoſpicii ſancti *Laurencii* juxta *Cantuariam* & aliorum hominum patriæ ibidem apud Wyrteſelveſhegge extra limites & procinctus libertatum eorundem, & ibidem perambularunt injuſte maximam partem terræ in hundredo de Bregge ad angulum de Wyrteſelveſhegge.

Whitleſey Archiep.

Anno M. CCC. lxxiiij. obiit *Willelmus* archiepiſcopus. An. Dñi 1374.

« *EDWARDUS* Dei gratia rex *Angliæ* & « *Franciæ*, & dominus *Hiberniæ*, dilectis ſibi *Salamoni Oxeneye, Galfrido Colepeper, Galfrido* « *Waldon, Iohanni Mugham,* & *Iohanni Ropere* ſalutem. Sciatis quod cum nos & progenitores noſtri tempore cujuſcunque vacationis archiepiſcopatus *Cantuariæ* quoddam iter juſticiariorum « in comitatu *Kanciæ* ſemper hactenus habuerimus « & de jure habere debeamus, ac præſenti tempore vacationis poſt mortem bonæ memoriæ « *Willelmi* ultimi archiepiſcopi loci illius aſſignaverimus certos juſticiarios juſticiarios noſtros ad « itinerandum in dicto comitatu ratione vacationis ſupradictæ; Unde dilectus nobis in Chriſto « abbas ſancti *Auguſtini Cant.* ac dilecti & fideles noſtri *Iohannes de Cokham* & *Willelmus Pympere* ad nos et concilium noſtrum ex parte communitatis dicti comitatus accedentes, quemdam « finem mille librarum pro ſe & communitate « prædicta pro relaxatione & remiſſione itineris « prædicti hac vice habenda concilio noſtro obtulerunt de gratia noſtra levandum. Nos ad « gratuitam voluntatem dictæ communitatis ac « bonum geſtum ſuum quem ſemper invenimus et « quem ſperamus in poſterum prompcius invenire, « conſiderationem habentes, ac volentes proinde « quieti et commodo ejuſdem communitatis proſpicere gracioſe, ex mero motu et uberiori gratia « noſtra ad intentionem quod pauperibus et impotentibus dictæ communitatis parcatur in hac parte, « pardonavimus quingintas libras de dicta ſumma « mille librarum nobis ſic oblata, ac volentes de reſiduis quingintis libris de communitate prædicta, « videlicet de his qui potentes exiſtunt pro remiſſione dicti itineris reſponderi, ita quod ſemper « pauperibus & impotentibus prædictis parcatur in « forma prædicta, Aſſignavimus vos conjunctim & « diviſim ad dictas quingintas libras de dicta « communitate, videlicet de his qui potentes exiſtunt, ex cauſa prædicta levandas, colligendas « & recipiendas, & nobis inde ad ſcaccarium noſtrum reſpondendas, Ita quod dictis pauperibus « in forma prædicta parcatur. Et ideo vobis mandamus quod circa præmiſſa cum omni diligentia « intendatis, & ea faciatis & exequamini in forma « prædicta. In cujus rei teſtimonium &c. anno « quadrageſimo nono regni, regni vero *Franciæ* » tricesimo quinto.

THOMAS *permiſſione divina abbas monaſterii ſancti* Auguſtini Cant. *&* Ricardus *eadem permiſſione Prior eccleſiæ Chriſti* Cantuariæ, *ad taxandum quoſcumque religioſos & alios viros eccleſiaſticos bona temporalia in* Cantuarienſi *&* Roſſenſi *diœceſibus optinentes, ad contributionem ducentarum marcarum pro rata porcione eoſdem contingente nuper domino noſtro regi pro relaxacione & remiſſione ultimi itineris in comitatu* Kanciæ *ab ipſis conceſſarum, ſummaſque hujuſmodi levandas & colligendas miniſtri ejuſdem domini regis ſpecialiter deputati, omnibus & ſingulis abbatibus, Prioribus, magiſtris, & perſonis aliis religioſis*

&

Edw. III. Rex. *& eccleſiaſticis bona & poſſeſſiones hujuſmodi in eiſdem obtinentibus ſalutem in Domino. Cum nos juxta rectum moderamen procedentes vos omnes & ſingulos quorum nomina in cedula etiam præſentibus annexa continentur, ad pecuniarum ſummas in eadem cedula ſpecialiter & nominatim vos & quemlibet veſtrum contingentes deſcriptas, pro contributione ad dictas ducentas marcas à ſingulis veſtrum facienda proporcionaliter taxaverimus, ipſaſque ſummas pront ad quemlibet veſtrum attinet citra feſtum ſancti* Mathæi *apoſtoli proximo futurum à veſtrum quolibet ſolvendas fore ordinaverimus, juſticia exigente, vobis auctoritate dicti domini noſtri regis mandamus, firmiter injungentes quatinus dictas pecuniarum ſummas juxta dictæ cedulæ exigentiam Priori eccleſiæ conventualis S.* Gregorii Cantuariæ *quem ſubcollectorem noſtrum in hac parte tenore præſentium deputamus, in Prioratu ſuo predicto plenarie perſolvatis. Dat.* Cantuariæ *&c. anno regni regis* Edwardi *tercii poſt conqueſtum* xlviij.

Taxa Prælatorum religioſorum & aliorum virorum eccleſiaſticorum temporalia bona habentium in Cantuarienſi *&* Roffenſi *diœceſibus pro fine itineris in comitatu* Kanciæ.

De domino epiſcopo *Roffenſi* præter temporalia ſua in manu regis. vj.li. iij.s. iiij.d.
De Abbate S. *Auguſtini Cant.* xxv.li. vj.s. viij.d.
De Priore S. *Trinitatis Cant.* xxxvj.li. xiij.s.iv.d.
De Abbate de *Bello.* x. li.
De Priore *Roffenſi.* C.s.
De abbate de **Faverſham.** viij. li.
De Priore de **Ledes.** lxvj.s. viij.d
De Priore *Doveriæ.* viij. li. v.s.
De Abbate de **Borle.** lxvj.s. viij.d.
De Abbate de **Leſnes** in utraq; dioceſi. xxxiij.s.iv.d.
De Abbatiſſa de **Malinge** in utraque dioceſi. l.s.
De Abbate ſanctæ *Radegundis.* xl.s.
De Abbate de **Langedon.** xxiij.s. iv.d.
De Priore de **Merton** in utraque dioceſi. xxv.s.vj.d.
De Priore ſancti *Gregorii.* xxvj.s. viij.d.
De Ab. de **Cegham** in utraq; dioceſi. xxvj.s.viij.d.
De Abbate de *Weſtmonaſterio* in utraque dioceſi. xiij. s. iv.d.
De Priore de **Horton.** lxvj.s. viij.d.
De Priore de **Bilſinton.** xxxiij.s. ivd.
De Priore de **Combwell** in utraq; dioc. xxxiij.s.iv.d
De Abbate *Pontis Roberti* in utraque dioceſi. xxxiij. s. iv. d.
De Priore de **Tonbregge.** xxx.s. iv.d.
De Abbate de **Garnt.** lxij.s. ij.d.
De Abbate de **Redinge.** xxiv. s.
De Priore de **Bermondſele.** xl. s.
De Priore ſanctæ *Trinitatis London.* vij. s.
De Priore de **Suthwork** *London.* x. s.
De Abbate de **Ilvedieu.** xiij. d.
De Priore de **Thruleghe.** ij. s.
De Priore de **Folkſtan.** vj. d.
De Abbatiſſa de **Gines.** ij. s.
De Abbate ſanctæ *Oſithæ.* iv. s.
De Abbate *Colcheſtriæ.* iij.s. iv.d.
De Priore de **Michilham.** iij.s. iv.d.
De Priore de *Novo loco.* xiv. d.
De Cuſtode **Chetham.** ij. s.
De Abbate de **Stratford.** x.s.
De Archidiacono *Roffenſi.* iij.s. viij.d.
De Priore de **Stoke.** iv. s.
De Priore ſancti *Johannis Jeruſalem* pro **Sutton.** xxx. s.
De eodem & de magiſtro de **Swyneſfeld**, pro **Swyneſfeld, Staleſfelde, Ore, Ewell,** & aliis temporalibus in dioceſi *Cantuarienſi.* x. s.
De magiſtro domus Dei *Doveriæ.* C. s.
De magiſtro domus Dei de **Oſprenge.** xliij.s.iv.d.
De Prioriſſa **Schepeye.** lx. s.
De Abbate S. *Albani* pro **Eaſole.** xiij.s.iv.d.
De Canonico de **Burne.** vj.s. viij.

S. Sudbiry Archiep. Anno ſubſequenti *Simon Sudberi* pallio in *Flandria* prius recepto Dominica in palmis in eccleſia ſua intronizatus eſt. An. Dñi 1374.

Anno Domini M.CCC. lxxv. venerabilis pater dominus *Thomas* abbas hujus congregationis lv. ſenex & plenus dierum poſt xxvij. annos quibus ſapienter rexit bona ſibi commiſſa, die Aſcenſionis Dominicæ in æternam requiem ſubvectus eſt. Corpus vero ejus in aquilonari muro capellæ Comitiſſæ ſepultum eſt. Hic vero abbas feſtum ſanctarum *Katerinæ* & *Margaretæ* ſub duplici feſto, & ſancti *Iohannis* ante portam Latinam in albis, perpetuis temporibus conſtituit celebrari. Hujus eciam tempore eccleſia *Auguſtini* poſſeſſionibus trium eccleſiarum, videlicet de **Wytteleſberge**, de **Stone** & **Brocklonde**, & maneriis de **Dits** & **Dene** gaudet augmentata. 1375.

Cap. XLI.

Pater ſanctiſſime,

Benigniſſimus Deus ipſe pater miſericordiarum & Deus tocius conſolationis qui conſolatur nos in omni tribulatione noſtra, ſic ſua ſapientia omnia fecundavit, ut etſi ſuis ſervis ad tempus inmittit langoris flagellorumque preſſuras, præfinito tamen ſibi tempore in ſuo beneplacito conſolamina ordinat & medelas. Sic enim interdum adverſis ſuccedunt proſpera & poſt aſpera affluunt linitiva, & qui ſapientiſſime percuciendo corripuit, medicinam non abſtulit ſet diſtulit uſque ad tempora oportuna. Sane pater licet ſub duri Martis aſpectu malevolo captivitatis meæ ingemuerim diſpendia calamitoſa, jam nunc ſub jocunditatis jubare clareſcente in manibus veſtræ potentiæ captivitatis meæ conſpicio alleviatorium incercludi, ſi annuere duxeritis meis juſtis ſupplicationibus præſentium literarum tenore patule exprimendis. Nam pater clementiſſime veſtram æſtimo ſollicitudinem non latere monaſterium ſancti *Auguſtini Cant.* vobis & curiæ *Romanæ* immediate ſubjectum paſtoris regimine fore deſtitutum, aliumque canonice electum, pro cujus benedictione in *Anglia*, rex cum aliis proceribus veſtræ ſanctitati literas præcordialiſſimas conſcripſerunt, viarum pericula, guerrarum diſcrimina, tam excellentis famoſique monaſterii moroſæ vacationis incommoda pariter allegantes. Verum pater quia dicti electi confirmatio, immo verius ejus in partibus benedictio foret quodammodo res nova à multis temporibus inaudita, ejuſdemque omiſſio quamplurimis detrimentorum laqueis irretita, ſi contemplatione precum mearum valeret præſentis cauſæ

Edw. III. Rex.

cauſæ negocium finem votivum conſequi, ad effectum quod alicui epiſcopo in *Anglia* poſtulatæ benedictionis auctoriras committeretur, pro certiſſimo habeo quod diſſoluris nexibus meæ captivitatis, priſtina libertate adepta poſſem ad libitum veſtris ſanctitatis oculis præſentari, habitu mœroris abjecto felici lætitiæ duplonmide circumamictus; cujus rei gratia quam ardentius mei deliberationem deſidero, tanto conſtantius dicti electi celerimam expeditionem concupiſco.

Harum literarum immo verius hujus præſentis literæ contemplatione idem papa corde tactus conceſſit bullam quæ talis eſt.

GREGORIUS *epiſcopus &c. Suſcepti cura regiminis* : & infra. *Nos igitur electionem ipſam utpote poſt & contra reſervationem & decretum hujuſmodi ut præmittitur attemptatam & alia inde ſecuta prout erant irrita & inania reputantes, ac ad proviſionem ejuſdem monaſterii celerem & felicem de qua nullus præter nos hac vice ſe intromittere potuit neque poteſt reſervacione & decreto obſiſtentibus ſupradictis, ne dictum monaſterium longæ vacationis exponeretur incommodis paternis & ſolicitis ſtudiis intendentes, poſt deliberationem quam de præficiendo eidem monaſterio perſonam utilem & eciam fructuoſam cum fratribus noſtris habuimus diligentem, Demum ad te cui de religionis zelo, literarum ſcientia, vitæ mundicia aliiſque multiplicum virtutum tuarum meritis apud nos fide digna teſtimonia perhibentur, direximus oculos noſtræ mentis. Quibus omnibus ac eciam concordi dictorum conventus te eligentium voluntate attenta meditatione penſatis, de perſona tua eidem monaſterio de dictorum fratrum conſilio auctoritate apoſtolica providemus, teque illi præficimus in abbatem, curam & adminiſtrationem ipſius monaſterii tibi in ſpiritualibus & temporalibus plenariam committendo. Dat. apud* Pontemſorgie Avinionenſis *diœceſis* ij *idus Septembris pontificatus noſtri anno quinto.*

Bulla benedictionis illius quia clauſa venit clauſa fuit miſſa *Wyntonienſi* epiſcopo, qui ſibi auctoritate ejuſdem bullæ munus benedictionis apud **Caſſther** quinta die Octobris ſub die ſexta impendidit ſatis benigne requiſirus. Hiis taliter peractis aliiſque ex more ibidem datis & ſolutis, idem electus iter ſuum verſus regem & ejus concilium, coram quibus bullis ſuæ proviſionis & quicquid in præjudicium domini regis vel ejus coronæ prætextu hujuſmodi proviſionis attemptatum erat pure ſponte & abſolute renuncians, literas regias optinuit talem formam continenres.

« *EDWARDUS* Dei gratia rex *Angliæ* « & *Franciæ*, & dominus *Hiberniæ*, dilecto ſibi « *Thomæ Ilſton* Eſcaetori ſuo in comitatu *Канciæ* « & *Surr.* ſalutem. Cum dominus ſummus pon« tifex nuper vacante monaſterio abbatiæ ſancti « *Auguſtini* in ſuburbio *Cantuariæ* ordinis ſancti « *Benedicti* ſanctæ *Romanæ* eccleſiæ inmediate ſub« jecto, eidem monaſterio de dilecto nobis in Chri« ſto *Michaele* nuper Camerario ejuſdem mona« ſterii qui per conventum dicti monaſterii in ab« batem ejuſdem monaſterii electus fuit, & cui « prius regium aſſenſum adhibuimus & favorem « providerit, & ipſum abbatem loci illius præfece« rit & paſtorem, ſicut per literas bullatas ipſius « domini ſummi pontificis nobis inde directas no« bis conſtat; Nos pro eo quod idem abbas omni« bus & ſingulis verbis nobis & coronæ noſtræ præ« judicialibus in dictis literis bullatis contentis pure « ſponte & abſolute renunciavit, & gratiæ noſtræ « ſe humiliter ſubmiſit, volentes cum eodem ab« bate in hac parte agere gratioſe, cepimus fideli« tatem ipſius abbatis & temporalia abbatiæ præ« dictæ reſtituimus eidem. Et ideo tibi præcipi« mus quod eidem abbati omnia temporalia ab« batiæ prædictæ cum pertinenciis in balliva tua li« beres ſalvo jure cujuſlibet. Teſte meipſo apud « *Weſtmonaſterium* viij. die Octobris anno regni « noſtri *Angliæ* quadrageſimo nono, regni vero « *Franciæ* triceſimo ſexto.

S. Sudbury Archiep.

Iſto negocio ſic utcumque peracto monaſterium peciit, eccleſiam ſibi commiſſam gubernando. Qui à conventu proceſſionaliter eſt receptus, die ſancti *Wylfridi* epiſcopi in feria ſexta eſt inſtallatus. Et quia antea in ſuis negociis ſumptuoſis expenſis ſatis extitit copioſus, nunc ſuæ prudenciæ inicium oſtendens, ſolus ipſe cum ſolo conventu ſapienter expenſis parcens feſtum inſtallationis ſuæ in refectorio celebravit.

Et ſequuntur expenſæ facta pro vacatione & Electi expeditione.

Inprimis pauperibus die ſepulturæ, & die menſis, & pro corpore ficto cum herſia. vi.li. ij.s. ij.d.

Item, in expenſis fratrum euntium ad regem pro abbate eligendo. iv.li. iij.s. iv.d.

Item, in carta regis ſuper licencia eligendi & feodo de **petepagge.** xxviij.s. vj.d.

Item, data diverſis clericis & notariis ſuper electione. vj.li. xiij.s. iv.d.

Irem in expenſis electi ad offerendum ſe regi. viij.li. x.s. iv.d.

Item, in expenſis electi cum epiſcopo *Wyntonienſi.* ix.li. iij.s. iv.d.

Item datum clericis, armigeris, & aliis familiaribus dicti epiſcopi poſt benedictionem. vi.li. xiij.s. iv.d.

Item, camerario domini regis pro feodo ſuo ſuper juramento. C.s.

Item, domino regi pro medietate anni. CCCC.li.

Item, domino Papæ & collegio Cardinalium pro communi ſervicio, ut in M. iiij^{c}. xxxiv. florenis, precium floreni iij.s. CCxv.li. ij.s.

Item, datum Papæ & Cardinalibus ut electus poſſet benedici in *Anglia.* Civ^{xx} iij.li. ii.s. vj.d.

Item, pro mutuatione omnium florenorum prædictorum. vj.li. xv.s.

Item, in expenſis *Johannis Pecham* & *Hugonis Halle* procuratorum ejuſdem electi euntium *Avinionem* ad curiam, & ibidem in proſecutione ſtando cum diverſis donis datis per eoſdem. C.xxiv.li. iij.s. ii.d

Item, datum diverſis nunciis de curia *Romana* venientibus cum literis vel literas mittentibus pro confirmatione ſua, & pro aliis cauſis prædictum electum tangentibus. xxx.li. xiij.s. iv.d.

Item, Eſcaetori pro ſimplici ſeiſyna tempore vacationis. xliij.s. iv.d.

Summa expenſarum M. viij.li. xiij.s. viij.d.

Anno ſequenti, viz. anno Dom. M.CCC.lxxvj. obiit *Edwardus* rex circa feſtum natalis ſancti *Johannis Baptiſtæ*; & ſtatim *Ricardus* ejus cognatus gubernacula regni ſuſcipiens *Weſtmonaſterii* coronatus eſt. An. Dñi 1376.

Et ſequenti anno doloſi *Franci* ad numerum lx. navium

navium & galearum maria piratice luſtrantes confederatis ſibi perfidis *Scotis Angliam* pervadere ſunt conati, æſtimantes eam mortuo jam inclito rege *Edwardo* parva manu parvo tempore devaſtare; unde *Scoti* occidentales *Gallici* in cæteras partes viciniores hoſtiliter debacare cœperunt, & facta ſtrage inſulam *Vectam* depopulantes, die apoſtolorum *Petri* & *Pauli le Reye* combuſſerant, ſicque omnibus locis maritimis pene deſtructis *Folſtanem* uſque petentes illam igne die ſanctæ *Enſwydæ* in parte conſumpſerunt, ubi abbas *Michael* licet religioſus, in tuicione tamen patriæ laudabiliter & ſtrenue in multitudine valida ſuorum cum aliis valentibus ſecum ſpecialiter retentis verſus eorum inſultum & aciem properavit, & naves eos repetere coartabat. Inde piratæ vela tendentes juxta *Doveriam*, fixis ancoris ultra triduum morantes à terra ad delendum diebus & noctibus omnes conatus ſuos extenderunt. Ubi & abbas prædictus cum non pauca manu virorum bellatorum primus venit ad defenſionem populi ſupradicti, & hoſtibus adhinc recedentibus noviſſimus cum ſuis reddita terræ ſecuritate cum honore receſſit.

Sub hiis diebus videns abbas quod per regimen caſtri *Doveria* jam quaſi de novo introductum & nequiter uſitatum, & quod per curiam illius caſtri ſæpiſſime ſuis tenentibus & aliorum dominorum de Baronia extorciones multum graves, & quod curia prædicti caſtri ſiniſtraret curiam illius & aliorum dominorum in comitatu, habito conſilio cum dominis prædictis, porrectæ fuerunt billæ & peticiones domino regi & ſuo conſilio in ſequenti parliamento formas continentes ſubſcriptas.

A noſtre ſeignur le Roy ſupplient ſez poures ligez del countee de **Kent**, *que par la ou pluſeurs de eux rienz ne tiegnent ne elamont tenir del chaſtel de* Dovorre *ne ſur eux null juriſdicion ont, ſont conſtreyntz grevouſement par lez miniſtres del dit chaſtel de jour en aultre par dureſſe amerciementz capias aregardez devert eux a reſpondre devant eux as diverſe gentz des dites treſpas contractet. & de toutz aaltret plees perſeneles que attiegnent a le courr noſtre dit ſeigneur le Roy & des aultres ſeignieurs des franchiſes, peront que lez ditz poures ligos ſeunt grevouſement ruutz anientez deſtruitz par lez officers del dit chaſtel appellez* **Cachepolles** *& aultres miniſtrez illoeques, que il pleaſe a noſtre dit ſeigneur le Roy & a ſonn counſeil ordeigner que le dit chaſtel cie tiel libertee com auncienement eſtoie doigne, & que lez uſagez & cuſtumez ore de novele acrochez par extorcions ſoient repellez que lez ditz poures liges ne ſoient anyentez & deſtruez as toutz jours.*

Neient let ditz miniſtrez juriſdiccion hors du fee del honour da chaſtel de Dovorre *nene facent proces par capias hors du franchiſes de cynk portz.*

Auxint qe le elerk de la dite court torcenouſoment prent ij.d. *pur le entre de cheſcun pleynte, &* ij.d. *pur le entre de la torne de cheſcun pleynyff, &* ij.d. *pur le entre de la torne de cheſcun defendant & de cheſcun meympriſe* viij.d. *la ſumme de bylles par an en la dice court par eſtimacion de ſervantz de la bedour* iij.M.li. *& plus, la quele ſumme de billes amonta par an* lxxv.li. *Ceſtaſſaver pur cheſcun bille* vj.d. *outre lez meympriſes que amontont a* xxx.li. *par eſtimacion ou pluis.*

Auxint, le merchal prent de cheſcun pleynte iv.d. *pur ſon fee qe amonte par an par eſtimacion de lez avant ditz billes* l. li.

Auxint, le dit merchal de cheſcun homme pris par le capias & menes a chaſtel vj.s. viij d. *qe amonte par an* x.li. *ou plus.*

Auxint, le ſerianz de la pore de cheſcun homme qe vient par le capias xvj.d. *qe amonte par an par eſtimacion* xl.li. *ou plus.*

Auxint, en le temps du dit ſire Robert *les capias furont primerment agardes par les miniſtres du dit ſire* Robert *outre ceo qe aſcun aultre conſtable agarda devant ly.*

Auxint, les miniſtres du dit ſire Robert *primerment en ſon temps agarderont cheſcun diſtreſſe forfeſto ſur la defaute de defendant de quele value qe il ſuiſt, outre ceo qe aſcun nalere conſtable ſiſt devant ly.*

Auxint, le ſeneſchal de dit chaſtel en temps de dit ſire Robert *de ſon eyndegre de meyne de cheſcun nonſonte miſt la mercement du pleyntyf a* vj.d. *devant plee plede a* xij.d. *refuſantz le comane courz de aſſieroures uſez en totes temps des anleres conſtables devant ly, qe amonte par an de la moite devant plee plede* xxxvij.li a.s. *& apres plee plede pur la moite* lxxv. li. *par eſtimacion de les billes avandiz.*

Auxint, la ou le bedour ſoleyt aver mes un fervant ſaz ly, le dit bedour ad & avoit x. *ſervantz a cheval & cheſtan de eux* ij. *ou* iij. *valeetes ſuz ly feſanne outragiouſes damages par my toat la counte en pouryſſement de totes les ſeigneurages & communes avantdiz. Des queux grevunces les ditz communes requiroune remedie.*

Auxint, ſupplient ces pourres ligez del counte de **Kent** *qe par la ou pluſeurs de eux ryenz ne tiegnent ne clament tener del caſtel de* Dovorre *ne ſur eux null juriſdiccion ount ſount conſtraynz grevouſement par les miniſtres del dit chaſtel de jour en aultre par dureſſe amerciamentz capias & regardes divers eux a reſpondre devant eux as divers gentz des ditez treſpas contractes & de toutez aultres terres perſoneles qe attiegnent al court noſtre dit ſeigneur le Roy & des altres ſires des franchiſes perent qe les ditz poures liget ſount grevouſement reintz deſtruitez anyentez par les officieres del dis chaſtel apelles* **Chachepolles** *et aultres miniſtres illeoques, qil pleaſe a noſtre dit ſeigneur le Roy & a ſon conſail ordeigner qe le dit chaſtel eit tuel liberte come ancienement eſtoit doigne, & qe les uſages & cuſtumes ore de novele acroches par extorcions ſoient reppellez, & qe les ditz poures liges ne ſoient anientes & deſtruez a toutz jours.*

Neient lez ditz miniſtres juriſdiction hors de fee del Honour de chaſtel de Dovorre *ne facent proces par capias hors des franchiſes de cynk portz.*

A noſter ſeigneur le Roy & ſon conſoil ſupplie Eſmund *counte de* Cantebregge *& conſtable de* Dovorre *qe ſoit declarre en ceſte preſent parlement, qe le dit counte a cauſe de la dite coneſtablerie & ces miniſtres parrons aſer toutes maneres franchiſes libertes & cuſtumes queuz les coneſtables du dit chaſtel & leur miniſtres ount aſen en temps de noſtre ſeigneur le Roy & de ſos progenitours de tout temps nient obſteaunt aſcune ordinaunce ou endoſſment faytes a contrarie en le darreyn parlement.*

Soyent lez auntiens fraunchiſcez, cuſtumes &

Rich. II. Rex. *uſages fermement tenuz & gardez, &. ſi nul ſe pleiſne de aſcun novelrie y comence, enquere ſe face par bones & ſufficeauntz gentz, & ſur ceo droit ſoit fait.* Set cum iſta finem optatum ſic caperent, dux *Lancaſtriæ* prædicti Conſtabularii germanus, ſciens hæc omnia in manu abbatis conſiſtere, ipſum affectu quo potuit deprecatus eſt, eciam & ſe amicum perpetuum huic eccleſiæ fore affirmando, ut abbas diſſimulato negocio permitteret ipſum tempore ſuo ſuis gaudere conſuetudinibus. Unde abbas tum propter timorem Ducis, tum propter commodum eccleſiæ captandum à proſecutione manum invitus retraxit.

An. Dñi 1378. Anno M.CCC.lxxviij. *Simon* archiepiſcopus volens prætextu illius Decretalis archiepiſcopo in *Clementina* ad nos ingredi, abbati comminatus eſt, ut cum delatione crucis ad eum vellet ingredi corpora Sanctorum neſcio quo animo viſitaturus. Set abbas huic maliciæ & novitati reſiſtens portas monaſterii armata manu cuſtodiens repulſam parabat eidem. Et archiepiſcopus iſtis cognitis manus retraxit ab eodem, remediis apoſtolicis occaſione præmiſſorum cito poſt gaudere ſperans. Unde domino papæ ſuggeſſit talem prætendens cauſam, ut cum ipſe in civitate & dioceſi ac provincia *Cantuariæ* in quibus legatus natus exiſtit de jure poſſit ingredi loca exempta, pontificalibus uti, crucem ante ſe facere deferri, abbas tamen & conventus monaſterii ſancti *Auguſtini Cantuariæ* ſuper hujuſmodi pontificalium uſu contra juſtitiam eum inpedire præſumunt, &c. Pro quo ſcripſit Epiſcopo *Wintonienſi* delegatorie in hæc verba:

« *URBANUS* &c. Venerabili fratri epi« ſcopo *Wintonienſi* ſalutem & apoſtolicam bene« dictionem. Exhibita nobis pro parte venerabilis « fratris noſtri *Simonis* archiepiſcopi *Cantuariæ* pe« ticio continebat, quod licet archiepiſcopo *Cantu« arienſi* pro tempore exiſtenti in ſuis civitate & « dioceſi ac provincia *Cantuariæ* in quibus apoſto« licæ ſedis legatus natus exiſtit, tam de jure quam « eciam de antiqua & approbata & hactenus paci« fice obſervata conſuetudine liceat in locis eciam « exemptis uti pontificalibus inſigniis & crucem ante « ſe deferri facere, Tamen nonnullæ perſonæ eccle« ſiaſticæ civitatis ac dioceſis & provinciæ prædi« ctarum, et præſertim dilecti filii abbas & con« ventus monaſterii ſancti *Auguſtini Cantuariæ* or« dinis ſancti *Benedicti* prætendentes ſe fore exem« ptos & apoſtolicæ ſedi inmediate ſubjectos, in eo« rum locum ipſum *Simonem* archiepiſcopum ſuper « hujuſmodi pontificalium uſu & crucis delacione « contra juſticiam inpedire præſumunt, quare pro « parte ejuſdem *Simonis* archiepiſcopi nobis fuit « humiliter ſupplicatum ut providere ſibi ſuper hoc « de remedio oportuno dignaremur: Nos igitur hu« juſmodi ſupplicationibus inclinati, fraternitati tuæ « per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus voca« tis qui fuerint evocandi & auditis hinc inde pro« poſitis, quod juſtum fuerit appellatione remota « decernas, faciens quod decreveris per cenſuram « eccleſiaſticam firmiter obſervari. Teſtes autem « qui fuerunt nominati ſi ſe gracia, odio vel timore « ſubſtraxerunt, cenſura ſimili appellatione ceſſante « compellas veritati teſtimonium perhibere: Non « obſtante ſi præfatis abbati & conventui vel qui« buſvis aliis communiter vel diviſim ab eadem ſit « ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi vel excom« municari aut ad judicium evocari non poſſunt per « literas apoſtolicas non facientes plenam & expreſ« ſam ac de verbo ad verbum mencionem. Dat. « *Romæ* apud ſanctum *Petrum* iij. kal. Decembris, « pontificatus noſtri anno iij. S. Sudbury Archiep.

Et ſequitur abbatis objectio contra ſuperius petita.

« BEATISSIME pater, Devoti oratores « veſtræ ſanctitatis abbas & conventus monaſterii « veſtri ſancti *Auguſtini* extra muros civitatis *Can« tuariæ* ordinis ſancti *Benedicti* ad *Romanam* ec« cleſiam nullo medio pertinentis & veſtræ ſancti« tati inmediate ſubjecti, quod cum venerabilem « in Chriſto patrem archiepiſcopum *Cantuarienſem* « qui pro tempore fuerit per monaſterium prædi« ctum tranſitum ſeu ad illud ut ibidem divina of« ficia in pontificalibus celebret declinare volentem « per privilegia prædeceſſorum veſtrorum *Romano« rum* pontificum eiſdem abbati & conventui & « eorum monaſterio conceſſa admittere non tene« bantur nec tenentur, ipſique abbas & conventus ac « prædeceſſores quicumque pro temporibus eorum « ſucceſſivis à tempore & per tempus cujus contra« rii memoria hominum non habetur, privilegia « hujuſmodi obſervarunt & eiſdem uſi fuerunt pa« cifice & inconcuſſe, quatinus privilegia hujuſmodi « confirmare, & ſi qua contra privilegia hujuſ« modi à ſede ſanctitatis veſtræ emanarunt revo« care dignemini gracioſe.

Verùm diverſis inpedimentis in partibus exiſtentibus, nec præſulis in *Anglia* petitio nec abbatis in *Roma* defenſio votivum valuerunt ſortiri effectum, maxime cum eorum alteri adverſante fortuna neſcio an patronis noſtris vindicantibus ad majora & horribiliora erat in proximo reſponſurus. Dixerat autem abbati comminando: En domine abba, jam favente Deo ingrediar in domum tuam & adhorabo ad templum tuum, nec portæ tuæ ulterius nobis claudentur. Cui & prophetice abbas reſpondit; Pater reverende in domino ſecurus confido quod in hoc facto non aſſiſtet vobis nec copiam intrandi adminiſtrabit, ſet & quanto ferventius ad inquietandum illos ſervos Dei animum ſtimulatis, tanto celerius ſpero nobis ab alto auxilium provenire. Et ut veritas conjectoris probaretur ſic evenit ſuper eum.

An. Dñi 1380. Nam anno Domini M.CCC.lxxx. turbulenta pravorum turba de *Eſſexia* ſurgens aſſociatis ſibi ex omni parte regni innumerabili multitudine ribaldorum juxta ſummam lx. millium, habens ductores *Johannem Straw, I. Bank, Johannem Hales, Thomam Mellere* & alios horum pejores ſceleratos diſcurrit per omnia loca, innocentes comprimendo, Judices regni nobiles & viros probatos aut necando aut male tractando. Hii fregerunt carceres, liberarunt noxios, ſuccenderunt domos, proſternaverunt ædificia, hiis animo volenti ſerviebat nobilitas & prona adminiſtrabat digna poteſtas. Hii poſt ſtrages *Cantuariæ* & in locis vicinis villis eciam & opidis hujus comitatus inſtinctu diabolico ſic dampnabiliter perpetratas, apud le Blakeheth ſe in unum congregantes miſerunt domino regi ut ad illorum ibidem adveniret colloquium, illos & funeſta illorum facta approbando. Qui per aquam deſcendens dum vidiſſet à longe illam temerariam & incompoſitam

Rich. II. Rex. ſitam catervam, timens ne aſcendens ad illos regiæ majeſtati periculum immineret, ſano fruens conſilio retroitum habuit, & in ſua turri *Londonienſi* ſe recepit. Unde populus in furorem verſus in die feſto corporis Chriſti curſu rapido *Londoniam* petiit, ubi totum illum diem cum nocte ſequenti inquietus populus et inpetuoſus in pulcherrimis ædificiis deſtruendis,in effuſione humani ſanguinis jugiter intentus, facto mane turrim *Londonienſem* ingreditur, et archiepiſcopum *Cantuarienſem* cum magiſtro Hoſpitalis ſancti *Iohannis* qui illis diebus Cancellariæ et Theſaurariæ regni officiis fungebantur inde extrahens xiv. die menſis Junii eodem die apud **Tourhel** capitibus privavit; et caput archiepiſcopi impoſitum ſtipiti ſuper pontem *Londonienſem* fecit affigi. Et nota quod dum hæc fallax et perniciosa ſocietas eſſet *Cantuaria* et partibus ibidem vicinis, prudens abbas ita ſapienter egit ut bona monaſterii ſui ſervaret illæſa,et ſuos amicos et vicinos abſque corporali nocumento vel facultatum depetditione ſecure cuſtodiret. Set cum hæc prophana opera fuerant ſic facta, Comites,Barones et Regni proceres ad arma recurrunt,et habito ſufficienti robore virorum bellatorum comprehendunt multitudinem illorum cum ductoribus ſuis, et ſecundum exigentiam factorum ſuorum reddiderunt illis. Et hæc Domini pernicioſo populo facientes turbatam terram quieverunt. Poſt hæc monachi corpus ſui præſulis tollentes condigno honore in ſua eccleſia ſepelierunt. Cui ſucceſſit magiſter *Willielmus Courteney* de ſede *Londonienſi* aſſumptus. Hic ad ingrediendum monaſterium mentem figens, ſuum prædeceſſorem in hoc ſequens,peciit à domino papa quod poſſet viſitare civitatem et dioceſim et provinciam ſuam et eciam monaſteria quæ ante non fuerant viſitata non obſtantibus conſtitutionibus in contrarium editis. Set prudens ſummus Dei ſacerdos ejus calliditatem animadvertens modificavit petita & reſtrinxit ſic, Servetur forma juris ne trahatur in conſequenciam: unde ſciens ſe eſſe fraudatum à deſiderio ſuo, uberius & melius ſibi provideri ſperans in futurum ſiluit, tempus majus ratum expectans. Verum quia hæc ſua peticio non ceſſit ſibi ad votum, Et quia geſtu noſtri abbatis non potuit placari,eciam forte à quibuſdam ſuorum contra nos inſtimulatus,hanc eccleſiam & in illa habitantes odio cœpit habere & modis diverſis ancillare. Unde ſtilum à tempore cujus memoria hominum non exiſtit per nos uſitatum, & à pontificibus *Cantuarienſis* eccleſiæ ſemper permiſſum & acceptatum qui talis fuit formæ: Venerabili in Chriſto patri ac Domino domino N. Dei gratia Cantuarienſi Archiepiſcopo tocius Angliæ Primati N. eadem permiſſione Abbas &c. ſalutem in Domino ſempiternam, calumpniavit & vetavit, Et quouſque ſcriptum erat ſibi per hanc formam, Reverendiſsimo in Chriſto patri ac Domino domino Willelmo Dei gratia Cantuarienſi Archiepiſcopo tocius Angliæ Primati & Apoſtolicæ ſedis legato, N. eadem permiſsione Abbas &c. Reverencias & honores tanto patri debitas, præſentatos ſibi ad eccleſias noſtras vacantes admittere penitus recuſavit.

Anno ſequenti ſecundo xxj. die menſis Maii feria iv. hora meridiana accidit terræ motus totam *Angliam* commocione conterrens.Hic feneſtram orientalem in capitulo, occidentalem in eccleſia & alia ædificia lapidea tam infra monaſterium quam extra terribiliter concuſſit & quaſſavit. *W. Courtney Archiep.*

Et anno Domini M.CCC.lxxxiv. memoratus archiepiſcopus exemptioni noſtræ non favens abbatem quaſi ſuæ dicioni ſubditum collectorem ſuum deputavit per formam quæ talis eſt. *WILLIELMUS permiſſione divina* Cantuarienſis *archiepiſcopus tocius* Angliæ *primas & apoſtolicæ ſedis legatus, dilectis in Chriſto filiis abbati & conventui Civitatis noſtræ* Cantuariæ *ſalutem, gratiam & benedictionem. Literas regias nuper recepimus in hæc verba: Ricardus* Dei gratia rex *Angliæ* & *Franciæ* & dominus *Hiberniæ*. Venerabili in Chriſto patri *Willelmo* eadem gràtia archiepiſcopo *Cantuariæ* tocius *Angliæ* primati ſalutem. Cum vos cæterique confratres coepiſcopi & ſuffraganei veſtri ac alii prælati & clerus veſtræ *Cantuarienſis* provinciæ in ultima Convocatione prælatorum & cleri hujus in eccleſia ſancti *Pauli Londoniæ* decimo nono die menſis Decembris ultimo præterito per vos facta ad captandum noſtram regiam benevolenciam pro defenſione regni noſtri *Angliæ* & eccleſiæ *Anglicanæ* medietatem unius decimæ de beneficiis dictæ provinciæ taxatis ad decimam ſolvere conſuetis nobis conceſſeritis in quindena Paſchæ proximo futura perſolvendam, Nos volentes de medietate decimæ prædictæ juxta conceſſionem prædictam fideliter reſponderi, vobis mandamus quod aliquos viros fide dignos de clero veſtræ dioceſis pro quibus reſpondere volueritis ad dictam medietatem in dioceſi veſtra levandam & colligendam prout moris eſt deputari & aſſignari faciatis, ita quod nobis de tota pecunia ejuſdem medietatis decimæ prædictæ prædicto termino reſpondeatur, Theſaurario & Baronibus de Scaccario noſtro de nominibus illorum quos ad hoc deputaveritis citra octabas Purificationis beatæ *Mariæ* ad ultimum diſtincte & aperte certificantes, & hoc ſicut nos & honorem noſtrum ac ſalvationem defenſionemque eccleſiæ & regni prædictorum diligitis nullatenus omittatis. Teſte meipſo apud *Weſtmonaſterium* xj. die Januarii anno regni noſtri viij. *Volentes igitur dictas literas executioni debite demandari, ad exigendum, colligendum & levandum dictam medietatem decimæ de quibuſcunque beneficiis eccleſiaſticis noſtrarum civitatis & dioceſis* Cantuariæ *ac juriſdictionum noſtrarum inmediatarum ad decimam ſolvere conſuetarum vos Collectorem virtute hujuſmodi mandati deputamus, Mandantes quatinus totam pecuniam per vos ut præmittitur in hac parte collectam in terminis in ipſis literis comprehenſis eidem domino noſtro Regi in Scaccario ſuo fideliter perſolvatis. Ad præmiſſa vero facienda & fideliter exequenda vobis vices noſtras committimus cum cujuſlibet cohercionis poteſtate. Dat. apud* **Lyngneſtre** *vj. die Februarii anno Domini M.CCC.lxxxiv. & noſtræ tranſlationis iv.* An. Dñi 1384.

Sequitur Certificatorium ad Scaccarium regis.

WILLIELMUS *permiſſione divina archiepiſcopus* Cantuarienſis *tocius* Angliæ *primas & apoſtolicæ ſedis legatus, dilectis in Chriſto filiis Theſaurario & Baronibus de Scaccario domini noſtri regis*

Rich.II. Rex.

regis Angliæ *&* Franciæ *ſalutem, gratiam & benedictionem. Breve regium iv. die præſentis menſis Februarii recepi in hæc verba:* *Ricardus* Dei gratia, ut ſupra. *Ad levandum igitur & colligendum dictam medietatem decimæ pro noſtra civitate & dioceſi ac juriſdictionibus immediatis & eam domino noſtro Regi in' Scaccario ſuo termino ſupradicto ſolvendam, Religioſos viros abbatem & conventum monaſterii ſancti* Auguſtini Cantuariæ *deputavimus collectores; quod vobis tenore præſentium ſignificamus. Dat. ut ſupra.* Mandatum archiepiſcopi, ut ſupra fit mentio, miſſum fuit ad abbatem idus Februarii & in craſtino habita concione cum ſenioribus retraditum fuit nuncio archiepiſcopi. Et abbas pro exoneratione hujuſmodi ad Concilium regis *Londoniam* petens, primo Cancellarium & Theſaurarium, deinde Ducem *Lancaſtriæ* conſulens, & pericula & privilegiorum ſuorum eiſdem formam exponens, nec à collectione prædicta valens exonerari, ne tamen auctoritate archiepiſcopali cenſeretur eſſe collector, tale mandatum aſſecutus eſt.

RICARDUS *Dei gratia Rex* Angliæ *&* Franciæ *& dominus* Hiberniæ, *dilecto ſibi in Chriſto* Michaeli *abbati ſancti* Auguſtini Cantuariæ *ſalutem. Sciatis quod cum vos ac cæteri prælati & clerus* Cantuarienſis *provinciæ in ultima convocatione prælatorum & cleri hujuſmodi in eccleſia cathedrali ſancti* Pauli Londoniæ *xix. die Decembris ultimo præterito facta, ad captandam noſtram regiam benevolentiam pro defenſione regni noſtri* Angliæ *ac eccleſiæ* Anglicanæ *medietatem unius decimæ de beneficiis eccleſiaſticis dictæ provinciæ taxatis ad decimam ſolvere conſuetis nobis conceſſeritis, in quindena Paſchæ proximo futuro perſolvendam; Nos volentes de medietate decimæ prædictæ juxta conceſſionem prædictam fideliter reſponderi, Ac de fidelitate & circumſpectione veſtris plenius confidentes, aſſignavimus vos ad medietatem decimæ illius in civitate & dioceſi* Cantuariæ *ac juriſdictionibus archiepiſcopi* Cantuarienſis *immediatis cum omni celeritate qua fieri poterit levandum, colligendum & ad opus noſtrum recipiendum, Ita quod nobis de tota pecunia medietatis decimæ prædictæ poſſeſſiones & beneficia eccleſiaſtica in civitate & dioceſi & juriſdictionibus prædictis contingente in quindena prædicta ad ultimum reſpondeatur. Et ideo vobis mandamus diſtrictius quo poſſimus injungentes, quod circa levationem & collectionem medietatis decimæ prædictæ in locis prædictis diligenter intendatis, & nobis inde ad ſcaccarium noſtrum in quindena prædicta ad ultimum ſub incumbenti periculo reſpondeatis. Damus autem tenore præſentium firmiter in mandatis univerſis & ſingulis tam prælatis quam aliis viris eccleſiaſticis in civitate & dioceſi & juriſdictionibus prædictis beneficiatis & poſſeſſionatis, quod portiones ipſos ratione medietatis decimæ prædictæ contingentes vobis ad opus noſtrum prompte & indilate ſolvant ut tenentur, quam vicecomitibus, majoribus, ballivis, miniſtris & aliis fidelibus noſtris infra libertatem & extra, quorum intereſt quod vobis in omnibus quæ levationem & collectionem medietatis decimæ prædictæ accelerare poterunt intendentes ſint, conſulentes & auxiliantes quociens & prout ipſos ſeu eorum aliquem ſuper hoc ex parte noſtra duxeritis requirendos. In cujus rei teſtimonium has literas noſtras fieri fecimus patentes. Teſte meipſo apud* Weſtmonaſterium *xxij. die Februarii anno regni noſtro viij.*

W. Courtney Archiep.

Unde auctoritate prædictarum dominus abbas ſcripſit ſingulis decanis mandatum ſuum in hæc verba: “*MICHAEL* abbas S. *Auguſtini Cantuariæ* Collector medietatis unius decimæ in civitate & dioceſi *Cantuariæ* ac juriſdictionibus *Cantuarienſi* archiepiſcopo immediatis in ultima convocatione prælatorum & cleri *Cantuarienſis* provinciæ in eccleſia cathedrali ſancti *Pauli Londoniæ* xix. die Decembris ultimo præterito domino noſtro regi conceſſæ decano de *M.* ſalutem. Virtute literarum patentium domini Regis ad medietatem unius decimæ antedictæ colligendam, levandam & ad opus ipſius domini regis recipiendam nobis directarum vobis mandamus firmiter injungentes, quatinus cum omni celeritate qua poteritis moneatis & efficaciter inducatis omnes & ſingulos viros & perſonas eccleſiaſticos tam exemptos quam non exemptos, tam Religioſos quam ſeculares, bona ſeu beneficia eccleſiaſtica ad decimam taxata in dioceſi *Cantuarienſi* ſive juriſdictionibus archiepiſcopi *Cantuarienſis* immediatis infra decanatum veſtrum qualitercumque optinentes, quod ipſi & eorum ſinguli de ſingulis bonis & beneficiis ſuis antedictis nobis ſolvant in monaſterio noſtro *Cantuariæ* medietatem decimæ ſupradictæ in feſto Annunciationis beatæ *Mariæ* proximo ſequenti ſine ulteriori delatione ſub incumbenti periculo, & quid feceritis in præmiſſis nos citra feſtum ſancti *Gregorii* certificetis literis veſtris patentibus harum ſeriem continentibus. Dat. in monaſterio noſtro *Cantuariæ* ſub ſigillo quo utimur in collectis, ultimo die menſis Februarii anno regni Regis *Ricardi* viij.

Certificatorium ex parte decani.

“Venerabili in Chriſto patri ac domino Domino *Michaeli* permiſſione divina abbati monaſterii ſancti *Auguſtini Cantuariæ* ſuus humilis & devotus *N.* de *P.* decanus de *B.* obedienciam & reverenciam tanto patri debitas cum honore. Mandatum veſtrum reverendum anno domini Regis infraſcripto cum ea qua decuit reverencia ſub eo qui ſequitur tenore vj. die menſis Marcii recepi. *Michael* abbas S. *Auguſtini* &c. Cujus mandati auctoritate omnes & ſingulos viros & perſonas eccleſiaſticos tam exemptos quam non exemptos, & tam religioſos quam ſeculares, bona ſeu beneficia eccleſiaſtica ad decimam taxata ſaltem in decanatu de *B.* qualitercumque obtinentes præmunivi & efficaciter induxi ſingillatim, & in genere juxta tenorem mandati veſtri reverendi, quod ipſi & eorum ſinguli prout infra vobis aut alio forſan à vobis interim collectore deputando in monaſterio veſtro *Cantuariæ* medietatem decimæ ſupradictæ in feſto Annunciationis beatæ *Mariæ* proximo ſequenti ſine ulteriori dilatione ſub incumbentis periculi pœna perſolvant indilate; & ſic mandatum veſtrum reverendum ſum reverenter ut decet executus. Script. &c. anno Domini Regis infraſcripto. In cujus rei &c. ſigillum officii decani de *B.* præſentibus eſt appenſum &c.

Taxa

Rich. II. Rex.

W. Courtney Archiep.

Taxa Spiritualium Abbatiæ S. *Auguſtini.*

Taxa.	Medietas decimæ.	Quadrans de Taxa.
Eccleſia de **Sturreye** in decanatu *Cantuariæ* xiij.li. vj.s. viij. d.	xiij.s. iv.d.	v.d.
Eccleſia ſancti *Pauli Cantuariæ* in eodem decanatu viij.li.——	viij.s.	iij.d.
Eccleſia de **Chiſtelet** in decan. de **Weſtbere** xxiij. li. vj.s. viij.d.	xxiij.s. iv.d.	viij.d. ob. q.
Eccleſia de **Menſtre** in eodem decanatu Cxxxiij.li. vj.s. viij.d.	vj.l.xiij.s.iv.d.	iv.s. ij.d.
Eccleſia de **Preſtone** in decanatu de **Bregge** xx.li.——	xx.s.	vij.d.q.
Eccleſia de **Lytleborn** in eodem decanatu xx.li.——	xx.s.	vij.d.q.
Eccleſia de **Cantwarden** in decanatu de **Cherryng** xx. li.——	xx.s.	vij.d. q.
Eccleſia de **Lenham** in decanatu de **Sutton** xxiij.li. vj.s. viij.d.	xxiij.s. iv.d.	viij.d. ob.q.
Eccleſia de **Keninton** in decanatu da **Cherryng** xx. li. ——	xx.s.	vij.d.q.
Eccleſia de **Middilton** in decanatu de **Sydingborne** xxvj.li. xiij.s. iv.d.	xxvj.s.viij.d.	x.d.
Eccleſia de **Faverſham** in decanatu de **Oſprenge** xxxvj.li. xiij.s. iv.d.	xxxvj.s.viij.d	xiij.d. ob.q.
Eccleſia de **Sellyng** in eodem decanatu xx.li.——	xx. s.	vij.d.q.
Eccleſia de **Wyvelyſberge** in decanatu de **Lymene** xvj.l. xiij.s. iv.d.	xvj.s. viij.d.	vi.d. q.
Eccleſia de **Stone** in eodem decanatu xx.li.——	xx. s.	vij.d.q.
Eccleſia de **Brocklonde** in eodem decanatu xiij.li. vj.s. viij.d.	xiij.s. iv.d.	iij.d.
Camerarius in parochia de **Dale** in decanatu *Sandwici* xxx.s.——	xviij.d.	ob.
Idem Camerarius in **Eaſtlangdon** in eodem decanatu iv.li.——	iv.s.	j.d. ob.
Item idem in parochia de **Ripple** in eodem decanatu lxx.s.——	iij.s. vj.d.	j.d. ob.
Item idem in **Pyſinge** in eodem decanatu xx.s.——	xij. d.	ob.

Summa taxæ CCCCxxiv.li. xiij.s. iv.d.

Inde medietas decimæ xxj li. iv.s. viij.d. Unde vicarii de **Kenynton** vj. s. viij.d. de **Stone** vj.s. viij.d. & de **Brocklonde** v.s. iv.d. ſolvunt ad quamlibet medietatem decimæ ut patet in decanatibus de **Cherryng** & **Lymen.** Et ſic eſt medietas decimæ Spiritualium monaſterii S. *Auguſtini Cantuariæ* xx.li. vj.s.

Taxa Temporalium monaſterii ſancti *Auguſtini Cantuariæ.*

Taxa.	Medietas decimæ.	Quadrans de Taxa.
Menſtre cum redditibus & aliis pertinenc. CCxxxij. l. iv.s. iij.d.	xj.l xij s. ij.d. ob	vij.s. iij.d.
Langport cum redditibus in *Cant.* lx. li.——	lx. s.	xxij.d. ob.
Sturreye cum reditu in *Fordwyco.* xl.li. xj.s. viij.d.	xl.s. vij.d.	xv.d. q.
Chiſtelet cum pertinenciis xlij. li. x.s. ix.d.	xlij.s. vj.d. ob.	xvj. d.
Litleburne cum pertinenciis xxiij.li. viij.s. vj.d.	xxiij.s. v.d.q.	viij.d. ob. q.
Stonmerſch cum pertinenciis xv.l. iv.s. ix.d.	xv.s. ij.d. ob.q.	iij.d. ob. q.
Redditus aſſiſus in manerio de **Preſtone** xiv.li. vj.s.	xiv.s. iv.d.q.	v.d. q.

Rich. II. Rex.

Taxa.	Medietas decimæ.	Quadrans de Taxa.
Nozbozne cum pertinenciis xxij.li. xj.s. ij.d.	iv.li. vj.s. vj.d. ob.	ij.s. x d. ob. q.
Plumſtede cum pertinenciis lxix.li. x.s. vj.d.	lxix.s. vj.d. q.	lj.s. ij. d. q.
Redditus in Hamelett de Neweſole Cvj.s. ij.d. ob.	v.s. iij.d. ob. q.	ij.d.
Snates, Bozewaremerſch cum redditu in Benardynton liij.li. xiv.s. j.d.	liij.s. viij.d. ob.	xx.d. q.
Lenham cum pertinenciis liv.li. xv.s. x.d.	liv.s. ix.d. ob.	xx.d. ob.
Kenynton cum pertinenciis xx.li. xij.s. iv.d.	xx.s. vij.d. q.	vij.d. ob. q.
Camerarius pro Gonſtone iv.li. x.s. vj.d.	iv.s. vj.d.	ij.d. q.
Redditus in Elmeſted & Hybertyſweld xxxj.s. vj.d.	xviij.d. ob. q.	ob.
Redditus in parochiis de Wardon & Newynton xxj li. xvij.s. iij.d.	xxj.s. x.d. q.	
Redditus in Wormſell, Bocton & Ottehan lxvij.s. vij.d. ob.	iij.s. iv.d. ob.	j.d. q.
Camerarius pro Selling, Swalclyve, Ripple & Caſtlangdon xvij.li. xvj.s. iv.d.	xvij.s. x.d.	vj.d. ob. q.
Sacriſta pro Salmyſton, Reyde, Blacmand, & Wyngate xxxiv.li. ix.d.	xxxiv.s. ob.	xij.d. ob. q.

Manerium de Ozos in parochia de Chiſtelet pertinens ad cameram monachorum non decimatur, quia inter parochianos prædictæ parochiæ idem manerium eſt taxatum.

Manerium de Dene in parochia ſancti *Johannis* in *Thaneto* pertinens ad ſacriſtam non decimatur quia inter parochianos idem manerium eſt taxatum.

Summa taxæ Temporalium viij C. viij.li. xij.d. q.

Inde medietas decimæ xl.li. viij.x.ob.

Summa Spiritualium & Temporalium Mille CC. xxxij.li. xiv.s. iv.d. ob. Et medietas decimæ lx.li. xiv.s. ob. præter x.s. pro medietate decimæ eccleſiæ parochialis de Faverſham. Et præter xxix.s. iv.d. pro Eccleſia de Plumſtede in dioceſi *Roffenſi* quæ taxatur ad xxix.li. vj.s. viij.d. Eccleſia de Nozbozne in decanatu *Sandwyci* taxatur ad xl.li. Et temporalia ibidem ad xlv.s. viij.d. ſet non decimantur quia ad opus pauperum aſſignatur ſicut *Hoſpitale ſancti Laurencii*. Temporalia ibidem xxvj.s. viij.d. Et memorandum quod prædictum Hoſpitale præter antiquam taxam ut ſupra ſalva portione inter laicos ſolvenda inter bona abbatis & conventus taxantur. Et idem abbas pro eiſdem bonis inter bona ſua ſolvere & contribuere tenetur. W. Courtney Archiep.

Taxa Spiritualium & Temporalium abbatis ſancti *Auguſtini Cantuariæ* M.CC.xiv.li. xij.d. Deducta taxa vicariarum de Stone, Brocklonde & Kenynton. Inde decima Cxxj.li. viij.s. j.d. deducta decima prædictarum vicariarum, unde quadrans de libra taxæ xxv.s. iij d. ob. Et quadrans vero de marca xxxvij.s. xj.d.

Taxa Spiritualium & Temporalium tocius cleri *Cantuarienſis* dioceſis cum juriſdictionibus ſibi immediatis xj M. vj C. lxv.li. xiij.s. iv.d. Inde decima M. Clxvj.li. xj.s. iv.d. unde quadrans de libra taxæ ſupradictæ xij.li. iij s. q. Et quadrans de marca xviij.li. iv.s. vj.d. ob.

Taxa Spiritualium & Temporalium tocius cleri *Cantuarienſis* provinciæ Clxiv M. viij C. vij. li. xvj.s. viij.d. Inde decima xvj M. iv C. xc. li. xv.s. viij.d. q. unde quadrans de libra taxæ ſupradictæ Clxxj.li. xiij.s. vj.d. Et quadrans de marca taxæ CClvij.li. x.s. iij.d.

Taxa *Eboracenſis* provinciæ juxta Regiſtrum papæ xl.M.li. Inde decima iv.M. Et juxta regiſtrum regis xl.M. marcæ. Inde decima iv.M. marcæ.

Spiritualia & Temporalia Archiepiſcopi *Cantuarienſis* in dioceſi *Cantuarienſi* & juriſdictionibus eidem ſubjectis.

ECcleſia de Magheſelde in decanatu de Southmalling lx.li. Eccleſia de Reycolver in decanatu de Weſtbere Cxiij. li. vj.s. viij.d. Eccleſia de Cranebrok in decanatu de Cherrynge xxvj.li. xiij.s. iv.d. Temporalia ejuſdem in *Kancia* M.CCClv.li. viij.s. j.d. Item idem in dioceſi *Ciceſtrenſi* CCClv. li. xij.d. ob. Item in dioceſi *Wintonienſi* lxv.li. Item in dioceſi *Londonienſi* & Middleſex Cxxx.li. xv.s. Summa taxæ ij.M. Cv.li. iv.s. j.d. ob. Inde medietas decimæ Cv.li. v.s. ij d. ob.

Prioris Eccleſiæ Chriſti Cantuariæ.

Temporalia ejuſdem in dioceſi *Cantuarienſi* DCClxxj.li. vij.s. viij d. Item in dioceſi *Roffenſi* CCxcv.li. v.d. Item in dioceſi *Londonienſi*, *Wintonienſi*, *Oxonienſi*, *Lincolnienſi*, & *Northwicenſi* CCCxxiv.li. xvij.s. j.d. Summa taxæ M.CCCxcj.li. v.s. iij.d. Inde medietas decimæ lxix li. xj.s. iij.d.

Elemoſyna ejuſdem eccleſiæ.

Eccleſiæ de Weſtclyve in decanatu *Devoriæ* xviij.li. Eccleſia de Monketon in decanatu de Weſtbere xxiij.li. vj.s. viij.d. Eccleſia de Eaſtry in decanatu *Sandwici* liij.li. vj.s. viij d. Summa lxxxiv.li. xiij.s. iv.d. Inde medietas decimæ iv.li. xiv.s. viij.d.

Item elemoſyna ibidem.

Portio ejuſdem in eccleſia de Monketon xxxiij.li. vj.s.

Rich. II. Rex.

vj. s. viij. d. Portio ejuſdem in eccleſia de **Caſtry** liij.li. vj. s. viij. d. eccleſia de **Seſaltre** in decanatu de **Weſtbere** lxvj. s. viij. d. eccleſia de **Fairfeld** in decanatu de **Limen** iv. l. eccleſia de **Frenyngham** in decanatu de **Shorham** x. l. Portio ejuſdem in **Pepeham** in eodem decanatu vj. li. xiij. s. iiij. d.

Eccleſia de **Bredgar** in decanatu de **Sydingborn** xiij. l. vj. s. viij. d.

Eccleſiæ pertinentes ad archidiaconatum Cantuariæ.

Eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* in *Sandwico* viij. l. eccleſiæ ſancti *Clementis* in *Sandwico* Cvj. s. viij. d. eccleſia de **Bokynton** in decanatu *Cantuariæ* xiij. l. vj. s. viij. d. eccleſiæ de **Tenham** in decanatu de **Oſprenge** Cxxxiij. l. vj. viij. d. eccleſia de **Lymne** in decanatu de **Limin.** xx. l. Incerti proventus ejuſdem archidiaconi xx l. Summa taxæ CC. l. inde medietas decimæ x. l.

Abbatis de bello.

Eccleſiæ de **Wy** in decanatu de **Bregge**, xliij. l. vj. s. viij. d. Penſio in **Kyngiſnoth** in decanatu de **Limin.** xl. s. ſacriſta de bello in **Halkherſt** in decanatu de **Cherryng**, v. s. Temporaliæ abbatis in decanatu *Cantuariæ* Cxcv. l. v. s. Summa taxæ CC. xl l. xvj. s. viij. d. Inde medietas decimæ xij. l. x. d.

Abbatis de **Faverſham.**

Eccleſia de **Bocton** in decanatu de **Oſprenge** lx. l. eccleſiæ de **Preſton** in eodem decanatu xix. l. xj. s. ij. d. Penſio in **Lodynham** in eodem decanatu lxvj. s. viij. d. Penſio in **Nyewyngham** in eodem decanatu xxxiij. s. iiij. d. Temporalia ejuſdem in dioceſi *Cantuariæ* clv. l. vj. s. ij. d. Summa taxæ CCxxxiij. l. xvij. s. iv. d. Inde medietas decimæ xj. l. xix. s. xj. d. ob.

Abbatis de **Borlee.**

Eccleſiæ de **Caſtcherche** in decanatu de **Sydyngborn** xxxiij. l. vj. s. viij. d. Temporalia eorundem in dioceſi *Cantuariæ* lxij. l. xiiij. s. vij. d. Item pro temporalibus abbatis de **Dounes** lviij. s. iv. d. Summa taxæ xc. viij. l. xix. s. vij. d. Inde medietas decimæ iiij. l. xviij. s. xj. ob. q.

Temporalia & Spiritualia abbatis de **Langedon.**

Eccleſia de **Orene** in decanatu *Sandwici* xl. s. eccleſia de **Walmer** in eodem decanatu x. l. eccleſia de **Weſtlangedon** in eodem decanatu vj. l. xiij. s. iv. d. eccleſiæ de **Waldwareſhar** in eodem decanatu xij. l. Decimæ in **Coked** in eodem decanatu xxx. s. eccleſiæ de **Levenn** in decanatu *Doveriæ* vj. l. xiij s. iv. d. eccleſiæ de **Tonge** in decanatu de **Sydyngborne** xxx. l. Temporaliæ eorundem in dioceſi *Cantuariæ* xxvij. l. xix. s. viij. d. Summa taxæ xciv. l. xiv. s. vj. d. Inde medietas decimæ iv. l. xiv. s. viij. d. ob. q.

Temporalia & Spiritualia Abbatis ſanctæ Radegundis.

Eccleſiæ de **Sybertiſwelde** in decanatu *Sandwici* ix. l. xiij. s. iiij. d. eccleſia de *Riparia* in decanatu *Doveriæ* Cvj. s. viij. d. eccleſia de **Alkham** in eodem decanatu xiv. l. eccleſia de **Poſlynge** in decanatu de **Elham** viij. l. eccleſia de **Ralſdon** in decanatu de **Sydingborn** viij. l. Temporalis eorundem in dioceſi *Cantuariæ* xxvij. l. xix. s. viij. d. Summa taxæ lxxij. l. xix. s. viij. d. Inde medietas decimæ lxxij. s. xj. d. ob. q.

W. Courtney Archiep.

Temporalia & Spiritualia Prioris Roffenſis.

Eccleſiæ de **Hertclepe** in decanatu de **Sydyngborne** xiij. l. vj. s. viij. d. eccleſia de **Darrente** in decanatu de **Shorham** vj. l. xiv. s. iv d. Decimæ in **Wodneſbergh** in decanatu *Sandwici* xxv. s. Penſio in **Norton** & **Ores** in decanatu de **Oſprenge**, xxx. s. Temporalia in **Darrente** in decanatu de **Shorham** xvj. l. viij. s. iiij. d. Redditus in **Clyve** & **Orean** in eodem decanatu ix. l. Temporalia ejuſdem in *Cantuariæ* & **Elham** xxxviij. s. x. d. Summa taxæ l. lij. s. ij. d. Inde medietas decimæ l. s. j. d. q.

Temporalia & Spiritualia Prioris Dovoriæ.

Eccleſia de **Colred** & **Popeleſale** in decanatu *Sandwici* xiij. l. vj. s. viij. d. eccleſia de **Hugham** in decanatu *Doveriæ* xvj. l. xiij. s. iv. d. eccleſiæ de **Guſtone** in eodem decanatu x. l. eccleſiæ ſanctæ *Margaretæ* in eodem decanatu xvj. l. eccleſiæ de **Brokland** in eodem decanatu ix. l. vj. s. viij. d. eccleſiæ de **Apoldre** in decanatu de **Limin.** xx. l. Temporalis eorundem in dioceſi *Cantuariæ* Clxxx. viij. l. x. s. Summa taxæ CClxxiij. l. xvj. s. viij. d. Inde medietas decimæ xiij. l. xiij. s. x. d.

Spiritualia & temporalia Prioris de **Lewes.**

Eccleſia de **Sere** in decanatu de **Weſtbere** lxvj. s. viij. d. Eccleſia de **Wodneſbergh** in decanatu *Sandwici*, xxx. l. Pro decimis ſancti *Albani* in eadem parochiæ ix. l. vj. s. viij. d. Penſio in **Hamme** in eodem decanatu xl. s. Decimæ eorundem in **Hertangre** in eodem decanatu vj. s. viij. d. Penſio eorundem in **Acriſe** in decanatu de **Elham**, xl. s. eccleſia de **Berghreſtede** in decanatu de **Sutton** viij. l. eccleſia de **Chart** in eodem decanatu xvj. l. xiij. s. iv. d. eccleſia de **Otherſt** in eodem decanatu xiij. l. vj. s. viij. eccleſia de **Ledes** in eodem decanatu xiij. l. vj. s. viij. d. eccleſia de **Botton Cheneſi** in eodem decanatu x. l. eccleſia de **Stokebery** in decanatu de **Sydingborne**, xxvij. l. vj. s. viij. d. eccleſia de **Bordenn** in eodem decanatu xx. l. eccleſia de **Renham** in eodem decanatu xxvj. l. xiij. s. iiij. d. Penſio eorum in **Ores** in decanatu de **Oſprenge** viij. s. Temporalia eorundem in dioceſi *Cantuariæ* xxxvij. l. xviij. s. Summa taxæ CCxx. l. xij. s. viij. d. Inde medietas decimæ xj. l. vij d. ob. q.

Prioris ſancti Gregorii.

Eccleſia de **Tanenton** in decanatu *Cantuariæ*, xj. l. vj. s. viij. d. eccleſia de **Northgate** in eodem decanatu lxvj. s. viij. d. eccleſia de **Weſtgate** in eodem decanatu C. s. eccleſiæ ſancti *Dunſtani* in eodem decanatu liij. s. iv. d. eccleſia de **Natyngdone**, in eodem decanatu iv. l. Decimæ de **Ryſſhborne** in decanatu de **Weſtbere** xx. s. eccleſia de **Litingeſborne** in decanatu de **Bregge** x. l. Decimæ apud **Goldſtaneſton**, **Goſehale**, & in campo de **Herteſland**, **Heldan** juxta **Wyngham** x. l. Decimæ in **Biſſoppeſborne** in eodem decanatu xl. s. eccleſia de **Waltham** in eodem decanatu xj. l. vj. s. viij. d. eccleſia de **Elmeſtede** in eodem decanatu xvj. l. eccleſiæ de **Beatricheſdenne** in decanatu de **Cherryng** xij. l. Decimæ eorum in **Plukele** in eodem decanatu xxvj. s. viij. d. Portio eorum in **Northflete** in decanatu de **Shorham** xl. s. eccleſia de **Stalesfeld** in decanatu de **Oſprenge** xij. l. eccleſia de **Ores** in eodem decanatu iv. l. Temporalia eorundem in dioceſi *Cantuarienſi* xxx. li. xv. s. Summa

Rich. II. Rex.

ma taxæ Cxxxiij.l.xv. s. Inde medietas decimæ vj.l. xiij. s.ix. d.

Prioris de Cumbwelle.

Eccleſia de Benenden in decanatu de Cherrynge xx. l. eccleſiæ de Thornham & Aldington in decanatu de Sutton xiij. l. vj. s. viij. d. eccleſia de Beawesfelde in decanatu *Doveria* xij.l. Temporalia eorundem in Dioceſi *Cantuaria* xx.l.xv.s.x.d. Summa taxæ lxvj.l. ij.s.vj.d. Inde medietas decimæ lxvj. s. j. d. ob.

Prioris de Mertone.

Eccleſia de Patrickesborne in decanatu de Bregge xxxiij. l. vj.s. viij. d. Temporalia eorundem in Harietteſham xxvj. s.viij. d. Summa taxæ xxxiv. l. xiij. s. iv. d. Inde medietas decimæ xxxiv. s. viij. d.

Prioris de Bilſynton.

Eccleſia de Bilſyntone in decanatu de Limin. xvj. l. xiij. s. iv. d. Temporalia eorundem in dioceſi *Cantuaria* xxxiij.l.xvj.s. v. d. Summa taxæ l. li. ix. s. ix. d. Inde medietas decimæ l. s. v.d.ob. q.

Abbatis de Leſnes.

Eccleſia de Merdenn in decanatu de Sutton xxvj. l. xiij.s. iv.d. eccleſia de Newentone in decanatu de Sydingborne xxvj.l. vj. s.viij.d. Temporalia eorundem in dioceſi *Cantuaria* vij.l.vj. s. viij. d. Summa taxæ lx. l. aiij. s. iv. d. Inde medietas decimæ lx. s. viij. d.

Sancta Oſithæ.

Eccleſia de Petham cum temporalibus in eadem xx. l. xvij. s. Summa patet. Inde medietas decimæ xx. s. x. d. ob.

Abbatiſſa de Mallynge.

Eccleſia de Eaſtmallynge in decanatu de Shorham aviij. l. Temporalia earundem in eadem villa xlv. l. Temporalia earundem in Weſtwelle in decanatu de Cherrynge lx.s.x. d. Summa taxæ lxvj.l x. d. Inde medietas decimæ lxvj s. ob.

Weſtmonaſterii.

Temporalia in *Weſtmonaſterio* in Lodenham xx.s. Summa patet. Medietas decimæ xij. d.

Abbatis Pontis Roberti.

Temporalia Abbatis de *Ponte Roberti* in dioceſi *Cantuaria* xij. l. x. s. x. d. Summa patet. Inde medietas decimæ xij. s. vj. d. ob.

Beghamme.

Temporalia de Beghham in dioceſi *Cantuaria* lx. s. Summa patet. Inde medietas decimæ iij. s.

Sancti Pauli London.

Temporalia ſancti *Pauli London.* in Blewnes in decanatu de Croidon xij. l. Summa patet. Inde medietas decimæ xij. s.

Prioris de Horton.

Eccleſia de Brabourne in decanatu de Elham xxx. l. Portio eorum in Hope in decanatu de Limin lxvj. s. viij. d. Temporalia eorundem in dioceſi *Cantuaria* lxv. l. a. s. Item Prior ſolvet decimam vicariæ de Braborne. Summa taxæ ac.viij.l. xvj. s. viij. d. Inde medietas decimæ iv. l.xviij. s. x. d. Et præter hoc pro vicaria prædicta vj.s. qualibet medietate decimæ.

Prioris de Dunlegh.

Eccleſia de Chilham in decanatu de Bregge xl. l. eccleſia de Thruleghe in decanatu de Oſprenge xl. l. Temporalia ejuſdem in dioceſi *Cant.* xx.s.vj.d. Summa taxæ laxxj.l. vj. d. Inde medietas decimæ iv. l. aij. d. q.

Prioris de Folſtan.

W. Courtney Archiep.

Eccleſia de Folkſtone in decanatu *Doveria* xxvj.l. xiij. s. iv. d. Temporalia eorundem in eadem villa iij. s. iv. d. Summa taxæ xxvj. l. xvj. s. viij. d. Inde medietas decimæ xxvj. s. a. d.

Okkeborne Prioris.

Eccleſia de Glynde in decanatu de Southmallynge xiv. li. xiij. s. iv.d. Summa taxæ patet. Inde medietas decimæ xiv. s. viij. d.

Abbatis de Gynes.

Eccleſia de Newyngton in decanatu *Doveria* xx. l. eccleſia de Brenſete in decanatu de Limin xiij. l. vj.s. viij. d. eccleſia de Promhelle in eodem decanatu xiij. l. xiij. s. iiij. d. Temporalia in Newyntone & *Doveria* xxj. s.x. d. Summa taxæ xlv. l. xviij. d. Inde medietas decimæ xlv. s. j. d.

Ilde de Deu.

Eccleſia de Upcherche in decanatu de Sydyngborne xxiij. l. vj. s. viij. d. Temporalia eorundem in eadem villa xxv. s. vij.d. Summa taxæ xxiv. li. xij. s. iij. d. Inde medietas decimæ xxiv. s. vij. d.

Prioris de Lewes.

Redditus Prioris de Lewis in *Doveria* xxj. s. viij.d. Summa patet. Inde medietas decimæ xiij.d.

Redditus fratrum de Byntegfeld.

In *Doveria* xv.s. Summa patet. Inde medietas decimæ ix. d.

Abbatis de Pontiniaco.

Abbas de *Pontiniaco* habet eccleſiam de Romene in proprios uſus taxatam ad ax.l. Inde medietas decimæ xx. s. In decanatu de Bregge vicaria de Littleborne iv.l. vicaria de Lithingesborne xl.s. vicaria de Elmeſtede iiij.l.

Eccleſia de Sellynge in decanatu de Limin xij. li. eccleſia de Oſprenge in decanatu de Oſprenge xxiij. l. vj. s. viij. d. eccleſia *beata Maria* in *Doveria* Cvj.s.viij.d. Temporalia eorundem Cxx.l.x.d.

Domus Dei de Oſprenge.

Eccleſia de Hedecrone in decanatu de Cherrynge xiij. l. vj. s. viij. d. Temporalia eorundem lj. l. v. s.

Moniales de Scapeya.

Eccleſia de Menſtre in decanatu de Sidyngborne xxiij. l. vj. s. viij. d. eccleſia de Bobbynge in eodem decanatu vj. l. xiij. s. iiij. d. eccleſia de Ofſingham in decanatu de Shorham xl. l. eccleſia de Orean in eodem decanatu xiij. l. vj. s. viij. d. Temporalia earundem lxvj.l.viij.s.

Prior de Clerkenwelle.

Eccleſia de Sidyngborne in decanatu de Sidyngborne axiij. l. vj. s. viij.d. Temporalia earundem ibidem xl. s.

Hoſpitale pauperum Sacerdotum Cantuariæ.

Eccleſia de Stowmerſch in decanatu de Bregge iiij. l. Eccleſia ſanctæ *Margareta* in *Cantuaria* iiij. l. Temporalia eorundem vj. l.

Abbas de Danynton.

Eccleſiæ de Herchegghe, Newyngham & Danynton xij. l. eccleſia de Burdefeld liij. s. iiij. d. Temporalia earundem aiiij. l. vj. s. v. d.

Hoſpitale ſancta Katerinæ *juxta* Londoniam.

Temporalia Hoſpitalis ſanctæ *Katerina* juxta turrim *London.* xxj. l. a. d.

Miſter. de Movenden.

Temporalia miniſterii de Movendenne C.s.

Ho-

Rich. II. Rex.

Hoſpitale apud **Madeſtane** *archiepiſcopi.*

Eccleſia de **Sutton** in decanatu *Sandwici* xx. l. eccleſia de **Luten** in decanatu de **Sutton** Cvj. s. viij. d. eccleſia de **Ferleghe** in decanatu de **Shorham** xiij. l. vj. s. viij. d. Temporalia eorundem Cx. s. v. d.

Hoſpitale de **Eaſtbrege** *in* Cantuaria.

Eccleſia Sanctorum *Coſmæ* & *Damiani* in decanatu *Cantuariæ* C. s.

Sancti Jacobi *in* Cantuaria.

Eccleſia de **Bradgar** in decanatu de **Sidyngborne** xiij. l. vj. s. viij. d.

Beneficia exilia ad Decimam non taxata.

In decanatu *Cantuariæ* vicaria S. *Pauli* lxvj. s. viij. d. eccleſia S. *Petri* iiij. l. eccleſia omnium Sanctorum iiij. l. eccleſia ſancti *Elphegi* iiij. l. eccleſia de **Bredman** liij. s. iiij. d. Vicaria ſancti *Dunſtani* iiij. l. vicaria de **Weſtgate** iiij. l. Vicaria de **Northgate** lxvj. s. viij. d. Vicaria de **Tanenton** iiij. l. Vicaria de **Natyndon** iiij. l. eccleſia beatæ *Mariæ de Caſtro* lxvj. s. viij. d. eccleſia ſancti *Johannis* lxvj. s. viij. d. eccleſia de **Bredene** lxvj. s. viij. d. eccleſia ſancti *Edmundi* liij. s. iiij. d. eccleſia ſancti *Michaelis* de **Burgate** cum capite de **Quengate** iiij. l. eccleſia de **Pelton** lxvj. s. viij. d.

In decanatu de **Weſtbere** vicaria de **Herr** lxvj. s. viij. d. vicaria de **Seſaltre** lxvj. s. viij. d.

In decanatu *Sandwici* vicaria de **Eghethorne** iiij. l. vicaria de **Colred** &c. iiij. l. vicaria beatæ *Mariæ Sandwici* iiij. l.

In decanatu *Dovoriæ* vicaria de **Folkſtane** xxvj. s. viij. d. vicaria de **Ewell** lxvj. s. viij. d. vicaria de *Riparia* lxvj. s. viij. d. vicaria de **Gutton** lxvj. s. viij. d. vicaria de **Beawſelde** iiij. li. eccleſia ſancti *Iohannis Dovoriæ* lxvj. s. viij. d.

In decanatu de **Elham** vicaria de **Poſtinge** iiij. l. eccleſia de **Birchholte** lxxiij. s. iiij. d.

In decanatu de **Limin** vicaria de **Sellynge**, lxxiij. s. iiij. d. vicaria de **Prembell** iiij. l. vicaria de **Newcherche** iiij. l. eccleſia de **Orgareſwyk** iiij. l. vicaria de **Limin** lxvj. s. viij. d. eccleſia de **Herſt** iiij. l. vicaria de **Romenal** iiij. l. vicaria de **Weſthethe** iiij. l.

In decanatu de **Sutton** vicaria de **Herſetiſham** lxvj. s. viij. d. vicaria de **Berghſtede** lxvj. s. viij. d. vicaria de **Thornham** lxvj. s. viij. d. vicaria de **Aldyntone** liij. s. iiij. d. vicaria de **Bocton** iiij. li.

In decanatu de **Sydingborne** vicaria de **Rodmerſham** lxvj. s. viij. d. eccleſia de **Kyngeſdom** iiij. li.

In decanatu de **Oſprenge** vicaria de **Heaſeſelde** iiij. l. vicaria de **Dodenton** lxvj. s. viij. d. eccleſia de **Monketon**, xl. s.

In decanatu de **Cherrynge**. eccleſia de **Pette** lxvj. s. viij. d. vicaria **Beatriſdenn** iiij. l. eccleſia de **Pinenton** iiij. l.

In decanatu de **Shorham**, vicaria de **Frenyngham** lxvj. s. viij. d. eccleſia de **Felde** lxvj. s. viij. d.

Exilia de Arcubus.

Eccleſia ſancti *Dioniſii* iiij. l. eccleſia ſancti *Michaelis* in **Pele** iiij. l. eccleſia ſancti *Johannis* Evangeliſtæ lxvj. s. viij. d. eccleſia beatæ *Mariæ* de **Bodehawe**, lxvj. s. viij. d.

W. Courtney Archiep.

Beneficia eccleſiaſtica Prælatis vel Religioſis ſeu aliis non appropriata in diœceſi Cantuariæ *& juriſdictionibus immediate ſubjectis eidem una cum taxa et medietate Decimæ ſingulorum.*

In Decanatu Cantuariæ.

Eccleſia de **Fordwych**,	vj. s. viij. d
Eccleſia beatæ *Mariæ Magdalenæ*,	v. s. iiij. d
Eccleſia ſancti *Georgii*,	vj. s. viij. d
Eccleſia de parva **Harbres**	xij. s
Eccleſia S. *Michaelis de Herbald*,	xiij. s. iiij. d
Eccleſia ſancti *Martini*,	x. s
Vicaria de **Hakyndon**,	iiij. s. viij. d
Eccleſia ſancti *Nicholai de* **Herbaldowne**,	vj. s
Eccleſia ſancti *Andreæ Cantuariæ*,	viij. s
Eccleſia ſanctæ *Mildrethæ*,	v. s. iiij. d

In Decanatu de **Weſtbere**.

Eccleſia de **Weſtbere**,	vj. s. viij. d
Eccleſia de **Swalclyve**,	vj. s. viij. d
Eccleſia de **Hwyſtaple**,	xxvj. s. viij. d
Vicaria de **Chiſtelet**,	v. s
Vicaria de **Reycolver**,	xvj. s. viij. d
Vicaria de **Menſtre**,	xx. s
Vicaria ſancti *Laurentii*,	v. s.
Vicaria ſancti *Petri*,	v. s.
Vicaria ſancti *Iohannis*,	v. s. iiij. d
Vicaria de **Monketon**,	x. s

In Decanatu de **Bregge**.

Præpoſitus de **Wyngham**,	xl. s
Canonici ibidem,	viij. l.
Eccleſia de **Stormouth**,	xij. s. viij. d
Vicaria de **Preſtone**,	iiij. s. viij. d.
Eccleſia de **Elmerſton**,	x. s.
Eccleſia de **Adeſham**,	liij. s. iiij. d
Eccleſia de **Chilyndenn**,	v. s. iiij. d
Eccleſia & vicaria de **Wycham**,	xxxviij. s. viij. d
Eccleſia de **Kyngyſtone**,	xij. s.
Eccleſia de **Biſhoppiſborne**,	xxxiij. s. iiij. d
Vicaria de **Petham**	iiij. s. iiij. d
Vicaria de **Waltham**,	iiij. s. viij. d
Eccleſia de **Chertham**,	xxvj. s. viij. d
Vicaria de **Chilham**,	vj. s. viij. d
Eccleſia de *Magna Hardres*,	xxvj. s. viij. d
Eccleſia de **Crundale**,	xj. s. iiij. d
Eccleſia de **Broke**,	vj. s. viij. d
Vicaria de **Wy**,	x. s. viij. d
Eccleſia de **Bocton Aleff**,	xl. s.
Eccleſia de **Godmerſham**,	liij. s. iiij. d
Eccleſia de **Ikham**,	xxx. s.

In Decanatu Sandwyci.

Eccleſia de **Berſreſtone**,	v. s. iv. d
Eccleſia de **Eghethorn**,	xij. s.
Vicaria de **Wodemſberghe**,	x. s
Eccleſia de **Dele**,	xx. s
Vicaria de **Eaſtry**,	x. s
Eccleſia de **Hamme**,	xj. s. iv. d
Eccleſia de magna **Mongham**,	xxx. s
Eccleſia de **Knolton**,	xiij. s. iiij. d

Vicaria

Ricard.II. Rex.

Vicaria de Northborne,	vj.s. viij.d
Eccleſia de Caſtlangedon,	x. s
Eccleſia de Rypple,	x. s
Ecclofia de Ridelyngwelde,	xvij.s. iv.d
Vicaria de Tilmanſton,	x. s
Vicaria ſancti *Clementis*,	v. s
Eccleſia ſancti *Petri*,	vj.s. viij.d
Eccleſia de Stonore,	v. s
Eccleſia de parva Mongham,	v.s. iv.d
Eccleſia de Betſangre,	xj.s. iv.d

In Decanatu Dovoriæ.

Vicaria de Alkham,	vj.s. viij.d
Vicaria de Hugham,	v. s
Vicaria ſanctæ *Margaretæ*,	iv.s. viij.d
Eccleſia de Charlton,	x. s
Eccleſia ſancti *Petri* in *Dovoria*,	vi. s
Eccleſia ſancti *Nicholai* ibidem,	v. s
Eccleſia ſancti *Jacobi* ibidem	v.s. iv.d
Eccleſia de Hauking,	iv.s. iv.d
Eccleſia de Serytone,	xij. s
Vicaria de Mewyntone,	v.s. iv.d

In Decanatu de Elham,

Eccleſia de Wodyntone,	x. s
Eccleſia de Denyntone,	x.s. iv.d
Eccleſia de Elham,	lxiij.s. iv.d
Vicaria de Elham,	x. s
Eccleſia de Akryſe,	viij. s
Eccleſia de Stonting,	xiij.s. iv.d
Eccleſia de Hortone,	vj.s. viij.d
Vicaria de Braborne,	vj. s
Eccleſia de Haſtyngleghe,	x. s
Eccleſia de Lyminge,	lx. s
Vicaria de Lyminge,	viij. s
Eccleſia de Saltwode,	xliij.s. iv.d

In Decanatu de Limene.

Eccleſia de Borewarmerſch,	ix.s. iv.d
Eccleſia de Bonynton,	vj.s. viij.d
Eccleſia de Oſtinghangre,	iv.s. viij.d
Eccleſia de Kingiſnoth,	x.s. viij.d
Eccleſia de Rokinge,	xvj.s. viij.d
Eccleſia de Demecherche,	xj.s. iv.d
Eccleſia de Snergate,	xvij.s. iv.d
Vicaria de Brenſete,	iv.s. viij.d
Eccleſia de Wodecherche,	xx. s
Eccleſia de Kenartone,	xiij.s. iv.d
Vicaria de Stone,	vj.s. viij.d
Vicaria de Apuldre,	vj.s. viij.d
Eccleſia de Aldyngton,	xxx. s
Vicaria de Aldyngton,	v. s
Vicaria de Broklonde,	v.s. iv.d
Eccleſia de Suavée,	xiij.s. iv.d
Eccleſia de Witriſhamme,	xx. s
Eccleſia de Werehorne,	xvj.s. viij.d
Eccleſia de Newecherche,	xl. s
Eccleſia de Ivecherche,	xxxv.s. iv.d
Eccleſia de veteri Romene,	xviij.s. viij.d
Eccleſia de Blakmanſton,	v. s.
Eccleſia de Merſham,	xxv.s. viij.d
Eccleſia de Eſtbregge,	vj.s. viij.d
Eccleſia de Lyde,	xxxvj.s. viij.d
Vicaria de Lyde,	xvj.s. viij.d

W. Courtney Archiep.

Eccleſia de Shaddocyſherſt,	v. s
Eccleſia de Sryneton,	x. s
Eccleſia de Olaſtone,	v.s. iv.d
Eccleſia beatæ *Mariæ* in *Mariſco*,	xx. s
Eccleſia de Henrehull,	x. s
Eccleſia de Hope,	xiij.s. iv.d
Eccleſia de Mildele,	iv.s. iv.d

In Decanatu de Cherryng.

Eccleſia de Frythyndenn,	x. s
Eccleſia de Sandherſt,	xxiij.s. iv.d
Vicaria de Benyngdenn,	viij. s
Eccleſia de Rolnyndenn,	xxxiij.s. iv.d
Vicaria de Rolnyndenn,	vj.s. viij.d
Eccleſia de Haukherſt,	xx. s
Vicaria de Tenterdenn,	x. s
Eccleſia de Newendenn,	ix.s. iv.d
Vicaria de Hodecrone,	viij. s
Eccleſia de Haldenne,	x. s
Eccleſia de Rydyngdenn,	xx. s
Eccleſia de Plukele,	x. s
Eccleſia de Eſtwell,	vj.s. viij.d
Eccleſia de Boclon Malerbe,	xx. s
Eccleſia de Weſtwell,	xl. s.
Prior *Cantuariæ*,	xxx. s
Vicaria ibidem,	x. s
Eccleſia de Hothfelde,	x. s
Eccleſia de *Magna* Chart,	xx. s
Eccleſia de Eſchettisforde,	xvj. s
Prior de Ledys,	x.s. viij.d
Vicaria ibidem,	v.s. iv.d
Vicaria de Kenyntone,	vj.s. viij.d
Eccleſia de Cherrynge,	liij.s. iv.d
Vicaria de Cherrynge,	viij.s. viij.d
Eccleſia de Smerdenn,	xx. s
Eccleſia de *Parva* Chart,	xvj.s. viij.d

In Decanatu de Soutton.

Eccleſia de Herietyſham,	xvj. s
Eccleſia de Maideſtane,	Cvj.s. viij.d
Vicaria de Lenham,	vj.s. viij.d
Vicaria de Merdenn,	vj.s. viij.d
Vicaria de Goutherſt,	vj.s. viij.d
Eccleſia de Olcumbe,	xx. s
Eccleſia de Frenſtede,	x.s. viij.d
Eccleſia de Holyngborne,	xl. s
Eccleſia de Borle,	xl. s
Prior *Roffenſis*,	xxxij. s
Vicaria ibidem,	viij. s
Eccleſia de Otham,	vj.s. viij.d
Eccleſia de Stapilherſt,	xx. s
Eccleſia de Wormeſell,	xiv.s. viij.
Eccleſia de Sutton,	xxxiij.s. iv.d
Vicaria de Sutton,	v.s. iv.d
Eccleſia de Langele,	vj.s. viij.d

In Decanatu de Sydingborne.

Vicaria de Upcherche,	v.s. iv.d
Vicaria de Hertleye,	v. s
Vicaria de Newenton,	vj.s. viij d
Vicaria de Borden,	v.s. iv.d
Vicaria de Eſtcherche,	xiij.s. iv.d
Eccleſia de Wardon,	vj.s. viij.d
Vicaria de Laiſdon,	v. s

Vicaria

Ricard. II. Rex.

Vicaria de Sydyngborne,	vj.s. viij.d
Eccleſia de Tunſtall,	xxiij.s. iv.d
Vicaria de Renham,	x. s
Eccleſia de Halowiſtowe,	vj s. viij.d
Vicaria de Halowiſtowe,	iv.s. viij.d
Eccleſia de Milſtede,	xiij.s. iv.d
Eccleſia de Wichelinge,	xij. s
Eccleſia de Elmele,	vj.s. viij.d
Vicaria de Madiſton,	viij. s
Eccleſia de Morſton,	xvij.s. iv.d
Eccleſia de Bacchilde,	xxij. s
Vicaria de Bacchilde,	vj.s. viij.d
Vicaria de Tonge,	v.s. iv.d
Eccleſia de Bykenore,	v.s. iv.d

In Decanatu de Oſprenge.

Vicaria de. Oſprenge,	x. s
Vicaria de Faverſham,	xx. s
Vicaria de Thuleghe,	viij. s
Vicaria de Preſtone,	ix.s. ix.d. q
Eccleſia de Badleſmere,	viij.s. viij.d
Eccleſia de Northan,	xviij.s. viij.d
Eccleſia de Oravene,	v.s. iv d
Vicaria ibidem,	vj.s. viij.d
Eccleſia de Oterendenn,	vj.s. viij.
Vicaria de Sellynge,	vj s. viij.d
Vicaria de Bocton,	v.s. iv.d
Vicaria de Harnhell,	v. s
Eccleſia de Eſelynge,	xl. s
Eccleſia de Levelonde,	vj.s. viij.d
Vicaria de Tenham	viij.s. viij.d
Vicaria de Lyndeſtede,	v. s
Eccleſia de Godwynſton,	v.s. iv.d
Eccleſia de Bokelonde,	viij. s.
Eccleſia de Lodenham,	xiij.s. iv.d
Vicaria de Scheldwych,	v. s

Hic incipiunt exempti.

In Decanatu de Schorham.

Eccleſia de Schorham,	liij.s. iv.d
Eccleſia de Eynesforde,	xx. s
Eccleſia de Birele,	xx. s
Vicaria de Birele,	vj.s. viij.d
Eccleſia de Earde,	xxvj.s. viij.d
Eccleſia de Northflete,	lxvj.s. viij.d
Eccleſia de Meycham,	xxvj.s. viij.d
Vicaria de Orean,	x. s
Eccleſia de Clyve,	lxxiij.s. iv.d
Vicaria de Farleghe,	vj.s. viij.d
Eccleſia de Huntyngdon,	x. s
Eccleſia de Petham,	xxiij.s. iv.d
Eccleſia de Wrotham,	liij.s. iv.d
Vicaria de Wrotham,	xiij.s. iv.d
Eccleſia de Egham,	xiij.s. iv.d
Eccleſia de Sevenok,	xxxiij.s. iv.d
Vicaria de Sevenoke,	vj.s. viij.d
Vicaria de Oylyngham,	xiij.s. iv.d
Eccleſia de Penſerſt,	xx. s
Eccleſia de Chidyngiſton,	xx. s
Eccleſia de Cuer,	x. s
Eccleſia de Bradſtede,	xxvj.s. viij.d
Eccleſia de Sundreſſch,	xx. s
Eccleſia de Chyvenyng,	xvj.s. viij.d
Eccleſia de Orpynton,	xl. s

Eccleſia de Keſtan,	v. s
Eccleſia de Heſe,	vj.s. viij.d
Eccleſia de Halſtede,	v.s. iv.d
Eccleſia de Wodelonde,	iv.s. viij.d
Vicaria de Eſtmallynge,	vj.s. viij.d

W. Courtney Archiep.

In Decanatu de Pagham *&* Terrynge.

Eccleſia de Pagham,	Cx. s
Vicaria de Pagham,	xvj s. viij.d
Vicaria de Southerſtede,	vj.s. viij.
Eccleſia de Lovente,	xxx. s
Eccleſia de Tanguer,	xiij.s. iv.d
Eccleſia de Slyndon,	x. s
Vicaria de Slyndon,	iiij.s. viij.d
Eccleſia de Terrynge,	lxvj.s. viij.d
Vicaria de Terrynge,	viij. s
Eccleſia de Petthing,	xx. s
Vicaria de Petthing,	v. s
Summa	xiv.l. xj.s.

In Decanatu de Suthmallyng.

Vicaria de Maghefelde,	vij.s. iv.d
Eccleſia de Bocſtede,	xxxij.s
Eccleſia de Iſefelde,	x. s
Eccleſia de Ebburton,	xiv.s. viij.d
Vicaria de Glynde,	v. s
Eccleſia de Stanmer,	ix.s. viij.d
Eccleſia de Fremfelde,	x. s
Vicaria de Wadeherſt,	vj.s. viij.d
Præbenda Decani in eadem,	xl. s.
Præbenda Theſaurarii,	xx. s
Præbenda Cancellarii,	xx. s
Præbenda præcentoris	xx. s
Vicaria de Ryngemer,	iv.s. iv.d
Summa	x.l. viij. d

In Decanatu de Bockyng.

Eccleſia de Bockyng,	xl. s
Eccleſia de Stuſtede,	xx. s
Eccleſia de Hadele,	xl. s
Porcio ejuſdem in Borfoad,	xvi. d
Eccleſia de Illegh Monach.	xx. s
Eccleſia de Lacheſdon,	xiij.s. iv.d
Eccleſia de Suthcherche,	xxvj.s. viij. d
Eccleſia de Molton,	vj.s. viij.d
Summa	viij. l. iij. s

In Decanatu de Riſbergh.

Eccleſia de Riſbergh,	xvj.s. viij.d
Eccleſia de Newenton,	xxvj.s. viij.d
Eccleſia de Halton,	x. s
Porcio Prioris de Walyngford,	xij. d
Summa	liiij. s. iv. d

In Decanatu de Croydon.

Eccleſia de Croydon,	xl. s
Vicaria de Croydon,	x. s
Eccleſia de Hele,	xxvj.s. viij.d

Eccleſia

Ricard. II. Rex.	Eccleſiæ de Harwe,	xl. s
	Vicaria de Harwe,	vj.s. viij.d
	Eccleſia de Cheyham,	xxiij.s. iv.d
	Eccleſia de Cherlewode,	xiij s. iv.d
	Eccleſia de Horſleghe,	xij. s
	Eccleſiæ de Burſtowe,	viij. s
	Eccleſia de Metenton,	xiv.s. viij.d
	Eccleſia de Wimbildon,	xl. s.
	Eccleſiæ de Burnes,	xiv.s. iv.d
	Eccleſia de Merſtham,	xxiij.s. iv.d
	Summa	xiij. l. xij.s. iv.d

In decanatu de Arcubus London,

Eccleſia ſancti *Vedaſti*,	vj.s. viij.d
Eccleſia ſancti *Dunſtani*,	viij.s. iv.d
Eccleſia ſancti *Leonardi*.	v. s
Eccleſia ſancti *Michaelis*,	vj. s
Eccleſia ſancti *Pancraſii*,	v. s
Eccleſia de Aldermaricherche.	iv.s. viij.
Eccleſia beatæ *Mariæ* de *arcubus*,	xiij.s. iv.d
Eccleſia *omnium Sanctorum* in Brēdſtrete,	viij.s
Eccleſia *omnium Sanctor.* de Greſcherch,	iv.s.iv.d
Summa	lvj. s. iv.d

Summa præter Schorham, lij.l. xv.s. viij.d

Cant.	Regiſtrum papæ,	viij C.lxxxviij.li. iv.s. iv.d.ob
	Regiſtrum ſcaccarii,	viij C.lxxxvj.l. xvij.s.viij.d.ob
	Rotulus compoti,	M. C.lxvj.l. xj.s iv. d
London.	Regiſtrum papæ,	M. lxxxv.l. xv.s. iv.d. ob. q
	Regiſtrum ſcaccarii,	M. lxxxv.l. xiv.s. iij.d. q
	Rotulus compoti,	M. xlvij.l. iv.s. ij.d
Roffen.	Regiſtrum papæ & ſcaccarii,	ij C.xxxix.l. vj.s. xj d
	Rotulus compoti,	C.lxxv.l. viij.s. iv.d. q
Norwyc.	Regiſtrum papæ,	ij M. iij C.lvj.l. x.s. iij.d
	Regiſtrum ſcaccarii,	ij M. iij C.lv.l. xviij.s. iij.d
	Rotulus compoti,	ij M. iij C.xiiij.l. ix.d. q
Elyen.	Regiſtrum papæ,	vj C.lxxv.l. x.s. viij.d. q
	Regiſtrum ſcaccarii,	vj C.lxxvj.l. ix.s. xj.d. q
	Rotulus compoti,	vj C.lxxvj.l. ix.s. xj.d. q
Ciceſtren	Regiſtrum papæ,	vj C.lxxxiv.li. q
	Regiſtrum ſcaccarii,	vj C.lxxxvij.l. xiv.s.vij.d.ob.q
	Rotulus compoti,	vj C.j.l. ix.s. iv.d
Wynton.	Regiſtrum papæ,	M. ij C.xxx.l. v.s. viij.d
	Regiſtrum ſcaccarii,	M. ij C.xxiij.l. xij.s. ij.d
	Rotulus compoti,	M. C.lxxxix.l. xij.s.v.d. q
Sar.	Regiſtrum papæ,	M. iv C.xxij.l. xix.s.ix. d
	Regiſtrum ſcaccarii,	M. iv C.xxij.l. xj.s.ij.d. q
	Rotulus compoti,	M. iv C.xxj.l. vij.s. vj.d. ob
Bathon.	Regiſtrum papæ,	vj C.lj.li. viij.s. ix.d. ob
	Regiſtrum ſcaccarii,	vj C.xlix.l. xviij.s.ix. d. ob
	Rotulus compoti,	vj C.xlvij.l. xij.s.ix.d. ob
Exon.	Regiſtrum papæ,	iv C.lxxxviij.l. vij.s. v.d. ob. q
	Regiſtrum ſcaccarii,	v C xlvj.l. xviij.d
	Rotulus compoti,	iv C.lxxxxv.l. xix.s. v.d.q

Regiſtrum papæ,	vij C.xxxvj.l. vj s. iv.d. q	*W. Courtney* Archiep. *Wygorn.*
Regiſtrum ſcaccarii,	vij C.xxxvj.l. v.s. x.d. q	
Rotulus compoti,	vij C.xxj.l. xix.s. viij.d. ob	
Regiſtrum papæ,	v C.lv.l. xj.s. vij.d.ob	*Herefor.*
Regiſtrum ſcaccarii,	v C.lxxxxvij.l. viij.s. ob	
Rotulus compoti,	v C.liij.l. iv.s. x.d.ob	
Regiſtrum papæ,	viij C.lxiv.l. xviij.s. xj.d. q	*Coventr.*
Regiſtrum ſcaccarii,	viij C.lxiv.l. xix.s.	
Rotulus compoti,	vj C.lxxxxij.l. xviij.s. xj.d. q	
Regiſtrum papæ,	iv M. C v.l. viij.s	*Lyncoln.*
Regiſtrum ſcaccarii,	iij M. ix C.lxxxj.l.x.s.vj.d.ob	
Rotulus compoti,	iij M.ix C.iiij.l.xviij.s.iv.d.ob	
Regiſtrum papæ,	ij C.lxxiij.l. xvj.s. viij.d.ob	*Menev.*
Regiſtrum ſcaccarii,	ij C.lxxiij.l. x.s. ob	
Rotulus compoti,	ij C.lxix.l. viij.s. vj.d. ob	
Regiſtrum papæ,	ij C.vij.l. xv.s. ij.d. ob.q	*Landav.*
Regiſtrum ſcaccarii,	ij C.vij.l. vj.s.v.d. ob	
Rotulus compoti,	ij C.vij.l. viij.s. vj.d. ob	
Regiſtrum papæ,	C.xxix.l. xj.s. vij.d	*Aſſaven.*
Regiſtrum ſcaccarii,	C.xxvij.l. iv.s. viij.d. q	
Rotulus compoti,	C.xxviij.l. xiv.s. iij.d	
Papæ, ſcaccarii, & compoti,	lxxxvj. l. ij.s. vij. d	*Bangor.*
Regiſtrum ſcaccarii,	C.xij. l. xij. s. iij. d	*Albani*

« Nos abbas ſancti *Auguſtini Cantuariæ* medie« tatis unius decimæ domino noſtro regi per clerum « ultimo conceſſæ in civitate & dioceſi *Cantuariæ* « ac in juriſdictionibus domini archiepiſcopi imme« diatis per dominum regem collector deputatus, « recepimus de Rectore de M. C. s. in plenam ſo« lutionem medietatis decimæ ſupradictæ. De qui« bus quidem C. s. prædictum rectorem acquietæ« mus per præſentes. Dat. *Cantuariæ* ſub ſigillo « quo utimur in collectis, ultimo die menſis Aprilis « anno regni regis *Ricardi* viij.

Monicio collectoris pro denariis levandis.

« *MICHAEL* abbas ſancti *Auguſtini Can*« *tuariæ* Collector medietatis unius decimæ in dio« ceſi *Cantuariæ* in ultima convocatione præla« torum & cleri *Cantuarienſis* provinciæ in eccleſia « cathedrali ſancti *Pauli Londoniæ* xix. die Decem« bris ultimo præterito, diſcreto viro Rectori ec« cleſiæ parochialis de Eltham vel ſuo ibidem at« tornato ſalutem. Auctoritate nobis commiſſa vo« bis mandamus quatinus de bonis & beneficiis ve« ſtris de quibus decimam ſolvere conſueviſtis, no« bis ad opus ipſius domini regis medietatem deci« mæ ſupradictorum infra xiij. diem hujus menſis « in monaſterio noſtro *Cantuariæ*, ſicut vos volue« ritis verſus dominum regem indempnem conſer« vare, ſolvere feſtinetis. Dat. *Cantuariæ* vij. die « menſis Maii anno regni regis *Ricardi* viij.

Breve Vicecomiti quod intendat collectori.

« *RICARDUS* Dei gratia rex *Angliæ* & « *Franciæ*, & dominus *Hiberniæ*, vicecomiti *Kan*« *ciæ*

Rich. II. Rex.

« *cia* ſalutem. Cum nuper per literas noſtras patentes aſſignaverimus dilectum nobis in Chriſto *Michaelem* abbatem ſancti *Auguſtini Cantuariæ* ad medietatem decimæ nobis per clerum *Cantuarienſis* provinciæ ultimo conceſſæ in civitate & dioceſi *Cantuariæ* ac juriſdictionibus archiepiſcopi *Cant.* inmediatis cum omni celeritate qua fieri poterit levandam, colligendam, & ad opus noſtrum recipiendam, prout in eiſdem literis plenius continetur; Nos ut de medietate decimæ illius nobis celerius ſatisfiat tibi præcipimus ſub pœna indignationis noſtræ firmiter injungentes, quod eidem abbati in omnibus quæ levationem & collectionem medietatis decimæ prædictæ accelerare poterunt intendens ſis, conſulens & auxilians, quociens & prout per ipſum abbatem ſuper hoc ex parte noſtra fueris requiſitus. Et omnes illos qui ſummas, ipſos ratione medietatis decimæ prædictæ contingentes, ſolvere recuſaverint, ad ſolutionem inde prompte faciendam ad ſignificationem prædicti abbatis per diſtrictiones & alias vias & modos compellas prout melius videris expedire; Taliter te habens in executione præſentis mandati noſtri, ne retardatio ſolutionis medietatis decimæ prædictæ ſicut inde reſpondere volueris tuo defectui valeat inputari. Teſte meipſo apud *Weſtmonaſterium* xxj. die Aprilis anno regni noſtri viij.

Præceptum Vicecomitis.

« *ROBERTUS CORBY* Vicecomes *Kanciæ*, *I. de G. I. de B. M. de T.* & *W. de C.* ballivis ſuis conjunctim & diviſim hac vice ſalutem. Ex parte domini regis vobis & cuilibet veſtrum mando, quod non omittatis propter aliquam libertatem quin diſtringatis perſonam eccleſiæ de **Oſlanſton**, *R. atte M.* firmarium perſonatus de **Lymynge** per omnia bona & catalla ſua temporalia ubicumque fuerint inventa in eodem comitatu. Et bona & catalla illa quæ ſic nomine diſtrictionis ceperitis ad caſtrum *Cantuariæ* ſalvo duci faciatis ibidem moratura donec præfatus perſona abbati ſancti *Auguſtini* collectori medietatis unius decimæ domino regi à clero conceſſæ de v.s. iv.d. & prædictus *Ricardus* firmarius eidem collectori de lx. s. plene ſatisfecerint. Et in caſu ſi ſuper dictos Rectorem & firmarium ſufficientes diſtrictiones non inveneritis, tunc ipſos per corpora ſua areſtari faciatis, & eos ad prædictum caſtrum ſalvo duci faciatis, ibidem moraturos donec ipſi de præfatis ſummis eidem abbati ſatisfecerint in forma prædicta. Et hoc nullatenus omittatis.

« REX Theſaurario & Baronibus ſuis de Scaccario ſalutem. Mandamus vobis quod cum dilecto nobis in Chriſto *Michaele* abbate ſancti *Auguſtini Cantuariæ*, quem nuper per literas noſtras patentes ad medietatem decimæ nobis per clerum *Cantuarienſis* provinciæ ultimo conceſſæ in civitate & dioceſi *Cantuariæ* ac juriſdictionibus archiepiſcopi *Cant.* inmediatis levandam, colligendam, & ad opus noſtrum recipiendam aſſignavimus ſuper receptione medietatis decimæ computetis, & ulterius tam pro nobis quam pro ipſo abbate in hac parte fieri faciatis quod natura compoti exigit & requirit: demandæ quam eidem abbati ad computandum coram vobis de medietate decimæ illius de civitate, dioceſi & juriſdictionibus prædictis provenientis virtute alicujus certificationis in Scaccarium prædictum per venerabilem patrem archiepiſcopum *Cantuarienſem* factæ continentis, eundem archiepiſcopum præfatum abbatem ad collectionem medietatis decimæ prædictæ in locis prædictis aſſignaſſe & deputaſſe per ſummonitionem Scaccarii prædicti fieri facitis, Superſedentes omnino. Teſte meipſo &c.

W. Courtney Archiep.

De vocando abbatem ad compotum reddendum.

« *RICARDUS* Dei gratiâ rex *Angliæ* & *Franciæ*, & dominus *Hiberniæ*, vicecomiti *Kanciæ* ſalutem. Præcipimus tibi ſicut pluries, quod non omittas propter aliquam libertatem quin eam ingrediaris & diſtringas abbatem & conventum ſancti *Auguſtini Cant.* collectorem medietatis unius decimæ nobis à clero *Cantuarienſis* provinciæ in eccleſia cathedrali ſancti *Pauli Londoniæ* xix. die Decembris ultimo præterito conceſſæ in civitate & dioceſi *Cantuariæ* ac juriſdictionibus archiepiſcopi *Cantuarienſis* inmediatis, per omnes terras & catalla ſua in balliva tua, Ita quod nec ipſi nec aliquis per ipſos ad ea manum apponat donec aliud tibi præceperimus: & quod de exitibus earundem terrarum nobis reſpondeas. Et quod habeas corpora eorum coram Baronibus de Scaccario noſtro apud *Weſtmonaſterium* in craſtino ſanctæ Trinitatis ad reddendum nobis compotum de medietate prædicta. Et habeas ibi tunc hoc breve. Teſte *Roberto de Pleſynton* apud *Weſtmonaſterium* xv. die Maii anno regni noſtri viij. per rotulum memorandorum de anno viij. *Hillarii* Recorda:

Inter Recorda de Termino ſanctæ Trinitatis anno viij. regis *Ricardi* ſecundi, ex parte rememoratoris regis inter alia continetur ſic. Præceptum fuit vicecomiti *Kanciæ* per breve ſub ſigillo hujus Scaccarii datum xvj. die Maii ultimo præterito, quod diſtringat abbatem & conventum ſancti *Auguſtini Cantuariæ*, quos venerabilis pater *W.* archiepiſcopus *Cantuarienſis* tocius *Angliæ* primas per literas ſuas patentes deputavit collectores medietatis unius decimæ regi à clero *Cantuarienſis* provinciæ in eccleſia ſancti *Pauli Londoniæ* xix. die Decembris ultimo præterito conceſſæ in civitate & dioceſi *Cantuariæ* ac juriſdictionibus archiepiſcopi inmediatis, ſicut continetur alibi in hiis memorandis, videlicet inter Recorda de termino ſancti *Hillarii* per terras &c. Ita &c. in craſtino ſanctæ Trinitatis hoc Termino ad reddendum regi compotum de medietate prædicta. Et idem vicecomes ad eundem retornavit breve, quodque prædicti abbas & conventus diſtricti ſunt, unde exitus &c. Et prædicti abbas & conventus ad eundem diem venerunt per *Willelmum de Thorne* commonachum & attornatum ſuum, & exhibuerunt curiæ quoddam breve regis de magno ſigillo ſuo quod eſt inter communia de hoc Termino in hæc verba: *RICARDUS Dei gratia rex* Angliæ *&c. Theſaurario & Baronibus ſuis de Scaccario ſalutem. Mandamus vobis &c.* ut ſupra.

Et tenor literarum patentium de quibus fit mencio ſuperius in brevi ſequitur in hæc verba: *RICARDUS Dei gratia &c. Dilecto ſibi in*

Rich. II. Rex.

Chriſto Michaeli *abbati ſancti* Auguſtini *&c.* ut ſupra. Et dicit ulterius prædictus abbas quod ipſe levavit & collegit medietatem prædictam virtute literarum regis patentium prædictarum & non vigore commiſſionis prædicti archiepiſcopi, & petit quod ipſe admittatur ad computandum de dicta medietate virtute earundem literarum regis juxta tenorem brevis regii ſupradicti. Cujus brevis prætextu prædictus abbas admiſſus eſt ad computandum &c. Et præſtitit ſacramentum de bene & fideliter computando de medietate prædicta. Poſtea percomputavit de eadem medietate ſicut continetur in rotulo compotorum de decimis. Ideo verſus ipſum abbatem non fiat hic ulterius executio.

Compotus *Michaelis* abbatis ſancti *Auguſtini Cantuariæ* collectoris medietatis unius decimæ regi à clero *Cantuarienſis* provinciæ in eccleſia ſancti *Pauli Londoniæ* xix. die Decembris anno viij. conceſſæ in civitate & dioceſi *Cantuariæ* ac juriſdictionibus archiepiſcopi *Cantuarienſis* inmediatis ad hoc per literas regis patentes datas xxij. Februarii dicto anno viij. irrotulatas in memorandis de anno viij. regis hujus, videlicet inter Recorda de Termino ſanctæ Trinitatis ex parte Rememoratoris regis, & ſuper hunc compotum reſtitutas deputato fratris *Willelmi Thorne* commonachi & attornati ipſius abbatis pro eo, ſicut continetur in eiſdem memorandis inter attornatos de Termino Paſchæ, videlicet de eadem medietate.

COMPOTUS.

Idem reddit compotum de CCCC.xliv.li. ij.s. ij.d. q. receptis de medietate decimæ bonorum ſpiritualium & temporalium cleri dictæ dioceſis *Cantuariæ*, infra quam ſummam ſunt lxvij.l. xv.s. v.d. de medietate decimæ bonorum temporalium archiepiſcopi *Cantuariæ* in eadem dioceſi ſicut continetur in rotulo de particulis taxationis bonorum prædictorum hic in theſauro exiſtente. ET de xv. li. xviij.s. xj.d. receptis de medietate decimæ prædictæ, videlicet ix.l. xix.s. de medietate decimæ bonorum ſpiritualium exiſtentium in decanatu de **Croydon** in dioceſi *Wyntoniæ*, qui decanatus eſt de juriſdictione prædicta lxv. s. de medietate decimæ temporalium archiepiſcopi *Cantuarienſis* ibidem & xlij s xj.d. de medietate decimæ temporalium Prioris eccleſiæ Chriſti *Cantuariæ* xij.s. de medietate decimæ temporalium capituli ſancti *Pauli Londoniæ* ibidem, ſicut continetur in rotulo de particulis taxacionis bonorum prædictorum hic in theſauro exiſtente. ET de xlv.l. xv.s. iv.d. ob. de medietate decimæ bonorum ſpiritualium & temporalium cleri in decanatu de **Southmallyng** & **Pagham**, viz. xxvij.l. viij.s. iv.d. de medietate decimæ bonorum ſpiritualium exiſtentium in eiſdem decanatibus de **S.** & **P.** in dioceſi *Cyceſtrenſi*, infra quam ſummam ſunt v. marcæ de medietate decimæ eccleſiæ de **Terringe** in decanatu de **Suthmallyng** taxatæ ad C. marcas, quæ eccleſia eſt juriſdictio per ſe & vocatur decanatus de **Terrynge** per ſe ut idem Collector dicit, xiij.s. de medietate decimæ vicariæ de **Terrynge** in decanatu de **Storghton** & **Paſſyng** in decanatu de **Arundel**, & xvij.l. xiv.s. ob. de medietate decimæ bonorum temporalium archiepiſcopi *Cantuarienſis* ibidem: qui decanatus & loca ſunt in juriſdictione prædicta ſicut continetur in rotulo de particulis taxationis bonorum ſpiritualium cleri dioceſis *Ciceſtrenſis* hic in theſauro exiſtente. ET de viij.l. v.s. x.d. q. de medietate decimæ eccleſiarum de **Illeye** monachorum **Hadeleye** & porcionis Rectoriæ de **Haddeleye** in eccleſia de **Borford** in decanatu ſubur. eccleſiæ de **Moleton** vicariæ ejuſdem in decanatu de **Fordham**. Temporalium eccleſiæ Chriſti *Cantuariæ* in **Borford**, **Letelbarton**, **Hetham**, **Haddeleye**, **Illeye** in decanatu ſubur. & **Apeherd** in decanatu de **Boſemere** in dioceſi *Norwycenſi* ſicut continetur in rotulo de particulis taxationis bonorum ſpiritualium & temporalium cleri *Norwycenſis* dioceſis hic in theſauro exiſtente. Quæ quidem beneficia ſunt in decanatu de **Bocking** ut idem collector dicit. ET de xxv.l. xvj.s. iij.d.q. receptis de medietate decimæ prædictæ, videlicet vj.l. x.s. ix.d. de medietate decimæ temporalium archiepiſcopi *Cantuarienſis* in archidiaconatibus **London** & **Middleſex** lxj.s. iv.d. de medietate decimæ beneficiorum exiſtentium in decanatu de arcubus **London** C s. de medietate decimæ beneficiorum exiſtentium in decanatu de **Bockyng** in archidiaconatu *Eſſexiæ* lxxj.s. de medietate decimæ eccleſiarum de **Harwes** & **Pese**, vicariæ de **Harwes** & porcionis monachorum de *Roffa* in eccleſia de **Pese**, quæ beneficia ſunt de inmediata juriſdictione archiepiſcopi *Cantuarienſis* vij.l. xiij.s. ij.d. q. de medietate decimæ contingente bona Prioris eccleſiæ Chriſti *Cantuariæ* in dioceſi prædicta, quæ ſunt de eadem juriſdictione in dioceſi *Londonienſi* ſicut continetur in rotulo de particulis taxacionis bonorum cleri dioceſis *Londonienſis* hic in theſauro exiſtente. ET de iv.l. xviij.s. vij.d. ob. q. receptis de eadem medietate decimæ bonorum temporalium Prioris eccleſiæ Chriſti *Cant.* in decanatu de **Rysberg**, & de liv.s. iv.d. de medietate decimæ bonorum ſpiritualium exiſtentium in eodem decanatu in dioceſi *Lincolnienſi*, quæ beneficia ſunt in eadem juriſdictione ſicut continetur in rotulo de particulis taxationis bonorum cleri ejuſdem dioceſis hic in Theſauro exiſtente. ET de xxxviij.l. viij.s. iv.d. ob. q. de medietate decimæ bonorum ſpiritualium & quorundam temporalium in decanatu de **Schorham** in dioceſi *Roffenſi*, qui decanatus eſt de eadem juriſdictione, videlicet xxxiv.l. xvj.s. de medietate decimæ bonorum ſpiritualium dicti decanatus, & de lxxij.s. iv.d. ob q. de medietate decimæ temporalium Prioris *Roffenſis* in **Darrenth**, **Clyve**, & **Ocean**, Abbatiſſæ de **Mallyng** in **Mallyng**, & **Eaſtmallyng** cum hameletto Prioris ſancti *Gregori Cantuariæ* in **Northflete**, ſicut continetur in rotulo de particulis taxacionis cleri in dioceſi *Roffenſi* hic in theſauro exiſtente.

W. Courtney Archiep.

Eodem anno M.CCC. lxxxiiij. procuravit abbas exonerari ſe de quadam commiſſione dudum ſibi directa pro inſolencia illius peſtiferæ ſocietatis *Johannis Straw*, ne virtute commiſſionis prædictæ gravaretur in exitibus verſus ſcaccarium regium. Cujus forma ſic ſe habet.

« REX Theſaurario & Baronibus ſuis de Scaccario ſalutem. Licet per literas noſtras patentes aſſignaverimus dilectum nobis in Chriſto *Michaelem* abbatem ſancti *Auguſtini Cant.* & certos alios fideles noſtros conjunctim & diviſim ad pacem noſtram in comitatu *Kanciæ* & ſingulis partibus ejuſdem, tam infra libertates quam extra,

integram

*Ricard.*II. Rex. « integram & illæſam viis & modis quibus convenit « cuſtodiendum & cuſtodiri faciendum, & ad quædam alia in eiſdem litteris noſtris contenta faciendum & exequendum prout in eiſdem litteris noſtris quarum tenorem vobis ad ſcaccarium prædictum in extractis cancellariæ noſtræ nuper miſimus plenius continetur. Quia tamen idem abbas « ſe de aliquibus in litteris noſtris prædictis contentis hactenus minime intromiſit, ſicut coram nobis in cancellaria noſtra prædicta certitudinaliter « eſt teſtatum: Vobis mandamus quod demandæ « quam eidem abbati quem certis de cauſis licitis & « honeſtis de quacunque hujuſmodi aſſignatione « exonerari volumus, ad liberandum vobis ad ſcaccarium prædictum aliquas extractas finium, exituum, amerciamentorum ſeu catallorum forisfactorum coram fidelibus noſtris prædictis in ſeſſionibus ſuis adjudicatorum ſeu exnunc adjudicandorum prætextu alicujus hujuſmodi aſſignationis noſtræ per ſummonitionem ſcaccarii prædicti fieri « facitis, ſuperſedeatis omnino. Et diſtrictionem ſi « quam eidem abbati ea occaſione feceritis totaliter « relaxari faciatis indilate: Proceſſum nichilominus « verſus alios fideles veſtros qui prætextu aſſignationis hujuſmodi intromiſerint pro extractis illis « vobis liberandis per ſummonitionem ſcaccarii illius debite facientes. Teſte me ipſo apud *Weſtmonaſterium* xxv. die Novembris anno regni noſtri « octavo.

Anno ſequenti *Gallica* gens cum ſuo rege collecta navium multitudine apud *le Sclus*, credens propter diſcordiam in regno prætextu cujuſdam potentiſſimi viri ſubortam cui *Simon Burley* erat nomen, qui & regis camerarius, *Dovorenſis* caſtri conſtabularius & cuſtos quinque portuum & comitatus ſimiliter exiſtebat, navigio ſuo hanc terram invadere, ipſam vaſtare & ejus gentem extirpare pariter & delere linguam. Unde præfatus *Simon* regnum regens falſo favens *Francorum* regi regem noſtrum ad *Scotos* debellandos partes occidentales appetere coegit, donans per hoc regi adverſario liberum introitum ad has partes & facere ibi quæ placita erant illi; Set Deus optimus meritis Sanctorum *Cantiales* defendentium noſtri regis innocentiam proditoriſque conjecturas aſpiciens, in *Cantuaria* vento in everſum flante claſſim regiam portum prædictum exire vetabat, quo in tempore multa millia adverſariorum fame deleti ſunt. *Simon* vero callidus & verſipellis ſimulans ſe horum formidare potentiam & fingens omnia ſalvo velle tueri, ſuæ avariciæ conſulens, non reliquias ſet divicias, non cœleſte theſaurum ſet inæſtimabile martyris aurum ſitiens, ſanctum *Thomam* ſua tunica precioſa viis & modis quibus potuit diverſis vicibus cum effectu ſpoliare conatus eſt, & eam cum aliis jocalibus noſtris in ærarium ſuum *Dovoriæ* deferre; allegans quod hæc omnia illuc allata ſecurius forent quam in civitate non murata. Set ſanctis nolentibus, monachis eciam orantibus & viriliter reſiſtentibus, ſuo propoſito Deo volente fruſtratus receſſit inanis.

Interim *Simon* dolens de vento, xviij. galeas de navigio prædicto accerſivit, quæ patriam girantes, illam magno dedere terrori: Nam inſulam circumgirantes, villam de Stonore per ipſos prius depopulatam igne cremarunt, quam abbas ſalvaſſet ſi de Nordborne per *Sandwycum* liberum paſſagium habuiſſet. Abbas ſic ab illis repulſus, volens bona ſua & tenentium ſuorum Deo juvante ſalvo cuſtodire, nocturno tempore per *Fordwycum* & Sturreye viam obliquando per magnos labores ad inſulam uſque pervenit. Cujus adventum adverſarii cognoſcentes, inſulam reliquerunt intactam. *Simon* vero non dormiens ſet ad malum mente vigilans, nova fraude concepta, ut prædictis galeis ad inſulanos facilius aditus daretur applicandi, fieri mandavit patentes literas quæ talem continent formam.

W. Courtney Archiep.

RICARDUS Dei gratia rex Angliæ *&* Franciæ *& dominus* Hiberniæ, *dilecto & fideli ſuo* S. *de* Burley *conſtabulario caſtri ſui* Dovoriæ *& cuſtodi quinque portuum ſuorum vel ejus locum tenenti ibidem, ſalutem. Sciatis quod cum certitudinaliter intelleximus inimici noſtri* Franciæ, Iſpaniæ, Flandriæ *&* Britanniæ *& alii ſibi adhærentes inter ſe alligati & undique hoſtiliter congregati multimode quærant & conjecturent, qualiter coſteras regni noſtri* Angliæ *deſtruere valeant & de cauſa diverſa coſteras ejuſdem regni accumulato toto poſſe ſuo ad eas & fidelem populum noſtrum deſtruendum & munitiones & fortalicia ſuper coſteris illis exiſtentia capienda & occupanda invadere apponant infra breve, niſi eorum propoſito ſalubrius reſiſtatis: Nos malicia hujuſmodi inimicorum noſtrorum gratia mediante divina reſiſtere ac pro ſalvatione & defenſione regni & fidelium noſtrorum prædictorum circumquaque diſponere & ordinare volentes, aſſignamus vos ad proclamari faciendum infra villam de* Sandwyco *& ſuburbio ejuſdem, quod omnes & ſinguli infra villam & ſuburbia prædicta commorantes & omnes alii terras, tenementa vel poſſeſſiones ibidem habentes, ſub pœna inpriſonamenti corporum ſuorum & omnium aliorum quæ nobis forisfacere poterunt, infra eandem villam cum eorum famulis & ſervientibus pro ſalvatione & defenſione ejuſdem villæ & partium adjacentium fortiori modo quo poterunt commorentur, vel gentes ſufficienter munitas et arraiatas juxta quantitatem terrarum & tenementorum ſuorum ibidem ac facultatum ſuarum inveniant ſuper ſalvatione & defenſione villæ prædictæ continue moraturas. Et ad omnes illos quos in hac parte poſt proclamationem prædictam contrarios inveneritis ſeu rebelles areſtandos & capiendos, & priſonis noſtris mancipandos in eiſdem moraturos, & ad omnia bona terras & tenementa ſua in manum noſtram capienda & ſalvo & ſecure cuſtodiri facienda, quouſque aliter inde per nos & conſilium noſtrum duxerimus ordinandum &c. In cujus rei teſtimonium &c. anno regni noſtri nono.*

Miſit inſuper & ex ore regis ore locutus abbati ut retraheret ſe cum ſua fortitudine de inſula prædicta, eo quod eſſet terra in proximo perdenda cum ille non poſſet agere contra impetum inimicorum jam ſupervenientium, ſet cum omni feſtinantia villam de *Sandwyco* cum toto poſſe ſuo inſulam relinquendo ſecum cuſtodiret. Hoc autem totum factum eſt ut inſula per *Francos* ſic capta auctoritate regia præfato *Simoni* daretur & eccleſia iſta de eadem perpetualiter privaretur. Set magnanimus abbas nec terrore inimicorum percutitur, nec blandimentis proditoris ſeducitur. Set ſua & tenentium ſuorum bona cuſtodiendo interritus permanſit cum illis, malens inter eos mori quam declinando videre mala gentis ſuæ. *Gallici* vero inter hæc fame & aliis miſeriis attenuati navalia ſua linquentes abierunt ad loca ſua.

Rich. II. Rex.

Set adhuc *Simon* ſemper odio habens abbatem adhuc ſuam apponens maliciam ipſum feriis, mercatibus & aliis commoditatibus privare voleas et manerium ſuum de **Preſton** præferre, literas regias optinuit, talem quæ continent formam:

REX Archiepiſcopis, &c. ſalutem. Sciatis nos de gratia noſtra ſpeciali conceſſiſſe & hac carta noſtra confirmaſſe dilecto & fideli militi noſtro Simoni de Burley *ſubcamerario noſtro, quod ipſe & heredes ſui imperpetuum habeant unum mercatum ſingulis ſeptimanis per diem Veneris apud manerium ſuum de* **Preſton** *in comitatu* Kanciæ, *& unam feriam ibidem ſingulis annis per tres dies duraturam, videlicet in feſto ſanctæ* Mildredæ *virginis & per duos dies proximo ſequentes cum omnibus libertatibus & liberis conſuetudinibus ad hujuſmodi mercatum & feriam pertinentibus, niſi mercatum illud & feria illa ſint ad nocumentum vicinorum mercatorum & vicinarum feriarum. Quare volumus & firmiter præcipimus pro nobis et heredibus noſtris quod prædictus* Simon *et heredes ſui imperpetuum habeant prædicta mercatum et feriam apud prædictum manerium de* **Preſton** *cum omnibus libertatibus et liberis conſuetudinibus ad hujuſmodi mercatum et feriam pertinentibus, niſi mercatum illud & feria illa ſint ad nocumentum vicinorum mercatorum, et vicinarum feriarum ſicut prædictum eſt. Hiis teſtibus anno regni noſtri* ix.

Set ad majorem miſeriarum ſuarum confuſionem tradidit, immo vendidit *Francorum* regi, inito inter eos pacto, pro certa pecunia omnes terras tranſmarinas cum villa de *Caleys*, caſtrum *Doveria* cum omnibus villis & caſtris uſque ad pontem *Roffenſem*, quæ omnia ſcripto regio & quorundam aliorum fraudulenter fecit roborari. Set & abbati viva voce comminatus eſt ut ipſum & eccleſiam ſuam de inſula de *Thaneto* ſub pœna capitis ſui perpetualiter exhæreditaret. Servos eciam in maneriis ipſorum & eorum tenentes tempore meſſium & aliis temporibus eciam multum arduis vexavit, & ut rebelles graviter multavit, & ſine cauſa incarceravit. Hæc & his ſimilia cum idem ſic in regno perpetraſſet, & tam graviter offendiſſet Deum & Sanctos ejus, turbaſſet regnum & populum illius, cum non eſſet homo qui ſuæ auderet reſiſtere voluntati, eo quod omnia haberet in manus, ſubito quaſi per majores regni capitur, & per eos de ſuis ſceleratis factis ſibi male conſcius ad mortem ſentencialiter damnatur, & per mediam civitatem *Londonia* manibus poſt tergum ligatis reus ducitur, & in præmium omnium laborum ſuorum apud **Tourhel** xv. die menſis Maii poſt annum & tres menſes à morte abbatis ſupradicti capite truncato cecidit operator iniquitatis. Hujus dies niſi Deus vel ejus ſervus *Auguſtinus* abbreviaſſet noſtra poſſeſſio jacturas graves ſuſtinuiſſet. Set Deus omnipotens *Simonis* propoſitum tollens, ipſum pœna mortis antedictæ juſte præmiavit, ergo benedictus ipſe qui tam cito delevit impium.

Cap. XLII.

An. Dñi 1386.

ANno ſequenti videlicet M.CCC.lxxxvj. abbas *Michael* poſt labores, tribulationes, tædia & dolores in quibus per aj. ferme annos monaſterio præfuit gubernator xj. die menſis Februarii finem ſumens vitæ hoc ſeculum reliquit, & in capitulo ea parte *Auſtrali* obſcure jacet humatus. Hujus tempore quoddam magnum hoſpicium in vico pontis *Londonienſis* quod *Rogerus Schyrbroke* divino ductus amore paulo ante nobis contulerat fuit alienatum. Quæ quidem alienatio huic monaſterio non parum obfuit, nam alios nobis taliter benefacere volentes ab hujuſmodi facto fecit continere manus. Poſt quem reverendus vir frater *W. WELDE* decretorum Doctor ultimo die menſis ſupradicti per viam compromiſſi in paſtorem electus eſt.

W. Courtney Archiep.

Hic in ſuis primordiis fortuna volente graves operum ſuorum ſuſtinuit dilationes. Nam primo cum dominus Rex pro licencia eligendi ab eodem habenda de neceſſitate requiſitur, hunc in **Notyngham** nuncii legati invenerunt. Dehinc cum facta electione, regiæ majeſtati oportuit ſe præſentari, ultra *Lincolniam* invenit. Demum expeditis expediendis ibidem prima die menſis Aprilis in Cantaria de **Doge** hoſpicio ſe recepit. Evolutis inde xviij. diebus ut negocium tam arduum & ſumptuoſum videretur quaſi oblivioni fore datum, & quod ulterius nullus ad horam opponeret manus, tandem frater *Willelmus Thorne* à præfato electo & conventu ſæpiſſime rogatus & intime requiſitus, ſuper ſe hoc opus ſuſcipiens, procurator ſeu inſtructor electionis prædictæ per capitulum ſolus conſtitutus eſt. Qui receptis literis regiis & dominorum cum licencia paſſagii ad laborem ſe dedit, hunc ad transfretandum in partibus vicinis contrarius impedivit ventus; tranſitum apud **Orwelle** petens eciam ventus obſiſtens ipſum licet ibidem diebus viij. moram ſuſtinens tranſire non permittebat. Tandem apud **Hyrskele** v. die menſis Maii navim conſcendens ad *Middelborg* perductus eſt. Inde ſtatim iter arripiens ad civitatem *Lucanam*, ubi tunc dominus Papa cum ſua curia reſidebat, die S. *Barnaba* apoſtoli devenit. Tunc captata temporis opportunitate cum amicis & proſecutoribus quibus in *Anglia* fuerat aſſignatus cum litteris prædictis ad ſummum pontificem acceſſit negocium ſuum exponens in hæc verba:

BEATISSIME Pater, devoti oratores veſtri ſcilicet Prior & conventus monaſterii veſtri S. Auguſtini Cant. *veſtra ſanctitati immediate ſubjecti humillime ſe recomendant pedibus ejuſdem ſanctitatis. Et quia pater ſancte ſuo monaſterio abbate jam deficiente præfati Prior & conventus canonice ſibi unum elegerunt, ipſius confirmationem cum omni gratia et favore humilius quo poſſunt et audent ſupplicant et exorant humiliter et devote.* Et reſpondit ſic, *Tu eris expeditus ſi non fuerint impedimenta.* Subſequenter poſt, magnifico viro magiſtro *Bartholomao de Novaria* inter advocatos apoſtolicæ curiæ non minimo, procuratoribuſque & promotoribus electis & conſtitutis competentique mercede retentis, ad flebile principium præfatus *Bartholomaus* in præfato negocio advocatus qui & horum negociorum factor principalis, cui & in negociis promovendis in curia non erat apud ſummum pontificem ſecundus, tercia die ſequenti ad *Bolonienſes* nuncius papalis miſſus eſt, ubi & ſtetit uſque ad nativitatem virginis *Mariæ*, in quo tempore Papa properabat ſe tranſire ad *Peruſinos*. Interim dominus Papa in prædicto negocio juxta juris ordinem ſervatis ſervandis procedere volens, domino *Reynoldo de Brancaſiis* diacono cardinali cupido & avaro ac Simoniaca labe ad plenum reſperſo, non circa feſtum Aſſumptionis beatæ virginis anno ſequenti vivæ vocis oraculo commiſit, ut de omnibus & ſingulis

præfatæ

*Ricard.*II. Rex. præfatæ electionis articulis plene ſe informaret, & ipſo demum ſic informato præfato pontifici reperta plane referret. Ad quem ſtatim poſt idem *Willelmus* procurator, cognita commiſſione ſic ſibi facta, captato tempore adjunctis ſibi nobilioribus nationis *Anglicanæ* omnia jura, actus & munimenta prædictam electionem concernentia obtulit, præſentavit, devote ſupplicans, & in quantum ad ipſum pertinuit declaravit, ut cauſam per ſummum pontificem noviter ſic ſibi commiſſam dignaretur celerius expedire. Quibus receptis & utcumque ſupervisis reſpondit. Iſta littera *Græca* eſt, reſcribatur in melius & iterum nobis tradatur. Quibus ex integro reſcriptis & retraditis, idem commiſſarius tradidit auditori ſuo, ſibi moribus & condicione ſimili, præfatum negocium ad audiendum & illius reperta tempore debito ſibi ad referendum: unde idem cardinalis prout habuit in mandatis in præfato negocio procedere volens, fecit citare teſtes non minus quam octo ſive inſtructores qui ad probandam electionem producti, quæſitum fuit ab eis qualiter fuit proceſſum poſt mortem ultimi abbatis, An traditus fuerat ſepulturæ antequam tractatus fuerat habitus de futuro abbate. An dies fuerat præfixus ad eligendum, & quis dies, & an omnes vocati fuerant qui erant vocandi ad electionem. Item, an dies fuerat præfixus cum continuatione dierum. Item, qualiter fuerat proceſſum in electione. Item, ſi invocata fuerat Spiritus ſancti gratia antequam opus inciperent. Item, per quem modum fuerat proceſſum in eadem. Item, ſi electus conſenſerit electioni & quo tempore, videlicet ante electionem publicatam vel poſt. Item, an rex præſtitit aſſenſum electioni. Item, infra quod tempus poſt conſenſum ejus præſtitum arripuit iter ad ſedem apoſtolicam pro confirmatione petenda. Item, de perſona electi cujus ætatis. Item, ſi ſit expreſſe profeſſus. Item, an ſervus an liber Item, ſi legitimus vel non. Item, ſi ſit competentis litteraturæ. Item, ſi ſobrius, manſuetus, ſi prudens in ſpiritualibus & temporalibus. Item, ſi maturus in geſtu vel levis. Item, ſi ſit zelator ſui ordinis. Si ſit notatus publice de aliquo crimine, & præcipue de aliquo de ſeptem principalibus. Item, ſi fuerat aliqua conſpiracio vel convencio per aliquos fratres ſuos de eo eligendo. Item, ſi ſit irregularis propter aliquem defectum ſeu factum proprium. Item, ſi fuerit curialis immediate ante ingreſſum ſuum. Et ad omnia iſta probanda teſtes producti primo jurabant qualiter ſciverunt quæ dixerunt. Quorum aliqui noticiam electi habentes & aliqui ad informationem procuratoris edocti ſatis lucide depoſuerunt ſuper prætactis. Iterum non deſiit quaſi continua ſollicitacio penes cardinalem & ejus auditorem pro cauſa ſupradicta cum magnis donis & diverſis diverſa vice eiſdem præſentatis ad valorem C. florenorum. Quibus non ſatis contenti dixit cardinalis, En curia eſt in motu: In iſtis igitur partibus nichil ultra faciam. Et cum à pluribus nobilium virorum pluries rogaretur ut ad promotionem cauſæ ibidem tunc ageret, Nichil citra *Peruſium* promiſit ſe acturum.

An Dñi. 1388. Ad quam civitatem die ſancti *Mathei* apoſtoli anno M.CCC.lxxxviij. iter arripiens primo die menſis Octobris cum curia papali devenit tandem, ibidem curia ad tempus ſtabilita, Idem *Willelmus* procurator multociens per ſe, ſæpe cum amicis præcipui honoris & non ſemel cum advocato antedicto, & interdum cum omnibus nobilioribus nationis *Anglicanæ* accedens expeditionem negocii ſupplicitер petiturus, & ut compateretur eidem monaſterio occaſione tam prolixæ vacationis eciam ſupplicando. *W. Courtney* Archiep. Quibus reſpondit ſe per viam proviſionis libenter facere relationem, alio modo non. Nam litera regis pro eligendo electo contra reſervationem apoſtolicam in partibus factam, cum proviſioni apoſtolicæ tanta beneficia & talia notorie conſiſtunt reſervata, de non veniendo ad curiam ad ſubiciendum ſe examini deteſtabilis veſtri regis prohibitio, Et abſens procuratorium illius electi prætenſi cum aliis impedimentis quæ occurrunt in compertis volunt privationem vel electionis caſſationem vel ſaltem de gratia apoſtolicam proviſionem. Ad hæc ſic reſponſum erat.

Reverendiſſime pater &c. Licet hoc præſens negotium tot ſuſtineat defectus & multipliciter fuerit viciatum, tamen ob reverentiam Dei intuitu caritatis & ſi placet noſtrarum precum interventu ne præfatum monaſterium finaliter decumbat in expenſis, dignemini hiis facere finem referendo domino noſtro quæ fuerint referenda ex bona parte. Quibus ita dixit, Libenter faciam finem quatenus ad nos attinet, & cum tempus venerit dicam domino quæ viderim dicenda. Unde ultimo die conſiſtoriali ante natale Domini retulit defectus ſuperius annotatos & alia impedimenta quamplura, quæ averterunt oculos papæ ne faceret judicium neque juſticiam.

Interim de aviſiamento & conſilio amicorum muneribus eciam præmiſſis & acceptis oblata fuit eidem ſupplicatio ſive informatio de ſtatu monaſterii formam continens ſubſequentem:

Reverendiſſimæ paternitati veſtræ ſupplicat veſter orator ac ſervitor humilimus procurator monaſterii S. Auguſtini Cant. *quatinus dignemini de ſtatu ejuſdem quin potius lamentabili caſu dominum noſtrum benignius informare, & præcipue ſuper incommodis quæ ſequuntur. Inprimis quod à vacatione ejuſdem quæ incepit* iij. *idus Februarii elapſi ſunt duodecim menſes & duæ inſuper ſeptimanæ, qua vacatione durante dominus rex* Angliæ *horum fundator occaſione temporalium* C. *marcas omni menſe recipit ab eiſdem. Et ſumma ſolvenda eidem regi pro rata temporis à dictis idibus uſque ad diem lunæ proximo jam elapſum ſe extendit ad* M.CC.l. *marcas, præter id quod debetur curiæ domini noſtri papæ. Item monaſterium prope litus maris in ſe & in ſuis maneriis ſituatum anno dictam vacationem proximo præcedente cum cuſtodia maris abbate ibidem perſonaliter tunc exiſtente cum ducentis lanceis & quingentis arcitenentibus propter* Francos *&* Flandrenſes *qui terram* Angliæ *deſtruere intendebant fuit oneratum in ſexcentis marcis. Item quod durante hujuſmodi perſecutione uſque ad obitum dicti abbatis & electionem novi & eciam diu poſt, exiſtentibuſque in mari pluribus navibus cum hoſtibus oneratis inſidiantibus* Anglicis *ut ipſos abducerent captivos, prohibuit dictus rex dicto Electo tranſitum hac de cauſa, ne perſona dicti Electi quæ tunc temporibus quartanis vexabatur ſicut adhuc vexatur ſicut ſatis probabitur hiis diebus, ob laborem itineris invaleſcente infirmitate periclitaretur in via. & ſic monaſterium de novo relictum exponeretur irrecuperabili caſui & ruinæ. Item tempore vacationis antedictæ conferente rege omnes eccleſias de patronatu ejuſdem fruſtrantur proviſores ſuis bullis, nec eis prodeſt proviſio domini no-*

Rich. II. Rex. *ſtri: ubi electo confirmato gauderent ut ſolito apoſtolica gratia & favore. Item quod tempore vacationis dominus rex prædictus recipit eſcaeta & feoda militaria ac alios proventus. Quæ una cum debitis antedictis ſe extendit ad multa plus quam ad decem mille florenorum præter expenſas procuratoris jam in curia exiſtentis. Iſta igitur pater reverende conſiderare dignemini oculo compaſſionis, & ſuper calamitoſa onera & quaſi importabilia dicto loco effundere viſcera veſtræ pietatis, notificantes & plenarie exponentes domino noſtro incommoda antedicta. Et moveant veſtram reverendam paternitatem primo quod beatus* Auguſtinus *primus patronus ejuſdem monaſterii & fundator miſſus ab iſta ſancta ſede per beatum* Gregorium *totum populum prædicti regni convertebat ad fidem & ad hujus ſacræ ſedis catholicam unitatem, A cujus tempore & à principio ſuæ fundationis exemptum fuit à juriſdictione cujuſcunque inferioris, & velut quoddam peculium huic ſedi ſanctiſſimæ reſervatum. Moveat inſuper veſtram reverendam paternitatem ipſa conditio exemptionis quæ notatis iſtis oneribus & protelata diutina expectatione confirmationis videtur multum eſſe gravior quam ſit alia conditio in non exemptis, quibus videtur melius eſſe non eximi quam tantis oneribus prægravari. Moveant inſuper veſtram reverendam paternitatem ſanctorum reliquiæ per beatum* Gregorium *eidem ſancto loco legatæ & eciam corpora Sanctorum in dicto loco repoſita ad numerum octodecem ibidem quieſcentia, pro quibus Deus operari miracula non deſinit eciam in hunc diem.*

Ad omnia iſta idem opturatas tenens aures tamen ſic reſpondit, « Si rex veſter ut dicitis ſtante vacatione tanta facit & tollit, apponatis remedia unde « poterit ſentire levamen. Ego retuli domino noſtro « & feci in iſto quod ſcivi fore utile, exoneravi me, « amodo conſulatis eum. Per hæc verba quidam amicorum voluerunt ut plura ſibi darentur. Sed prudens advocatus ſciens ejus intentum inhibuit factum ne fieret major deperdicio pecuniarum. Set & dixit, « Bene ſcivi quod diabolus tradidit nos in manus « ejus. Veruntamen aſcendam hiis diebus & videbo « quid in iſto negocio ſentiat dominus. Procurator « vero cum lacrimis ajebat, Dominus tecum pater.

Tunc videns procurator præfatus quod non eſſet in hiis ulterius fatigare cardinalem ſolummodo, ad papam fecit recurſum, Ad quem noſtræ nationis ſpectabiles perſonæ quaſi omni ſeptimana exactiſſimam fecerunt diligentiam. Et præter hos dominus princeps *Capuæ* nepos domini Papæ per dominum *Johannem Beltoſter* capitaneum eccleſiæ *Anglicanæ* affectuoſe requiſitus ut non obſtante reſervatione quæ communi aſſenſu quondam inter ſanctæ recordationis dominum *Gregorium* xj. prædeceſſorem ſuum & dominum *Edwardum* avum regis moderni caſſata fuit ut ſub anno Domini M. CCC. lxxiij. fuerat conceſſum, quod reſervationibus in eccleſia *Anglicana* amodo uti ſe nolle promiſit, ut expediretur in *Anglia* non deſinit eidem ſupplicare. In quorum præſentia eidem procuratori cum vehementi indignatione dixit, « Rex tuus præcepit quod non « veniat electus ille. Ego volo quod compareat & « examini ſe ſubiciat. Alio tempore idem procurator cum ambaſſiatore regis *Yſpaniæ*, & ducis *Lancaſtriæ*, & domino *Johanne Beltoſter* ſupradicto acceſſerunt ad papam, aſſerentes literas ſuorum re-

An. Dñi 1377.

gum ſe recepiſſe pro expeditione electionis ſupradictæ, ſupplicantes ſanctitati ſuæ ob reverentiam regum prædictorum ſine perſonali comparicione expediretur in *Anglia*. Ad quos papa reſpondit. « Bene « ſcimus quod iſte monachus ſtat pro eodem negocio, & quod multæ litteræ intervenerunt pro eodem; ſet quia audivimus turbationem inter regem « & barones ſuos & multa ſiniſtra de perſona electi, « & quod cederet eccleſiæ *Romanæ* in præjudicium, « abſque perſonali comparicione non intendimus « ipſum confirmare, ne daretur poſteris in exemplum. Et commiſit præfato cardinali de novo pro eo quod idem electus perſonaliter non venerat ad electionem ſuam proſequendam ut de jure artatus erat, quod ipſum per edictum publicum citaret in *Romana* curia poſt lecturam in audiencia puplica palacii apoſtolici & in partibus vicinis citra mare; videlicet in eccleſiis collegiatis S. *Petri* de **Middelbourg**, & S. *Livini* in **Zereſée**, ut infra quatuor menſium ſpacium poſt puplicationem prædictam in locis prædictis notorie factam quod compareat perſonaliter ad allegandum & oſtendendum jus quod prætendit habere in dicta electione, alioquin cederet à jure quod prætendit ſe habere in electione prædicta. Hoc edictum affixum fuit valvis palacii apoſtolici in civitate *Peruſina* ultimo die menſis Junii anno Domini M. CCC. lxxvij. Set in locis maritimis ſupradictis ad inſtantiam amicorum non citra feſtum exaltationis ſanctæ Crucis. W. Courtney Archiep.

Tunc videns fidiſſimus advocatus per hanc ſummi pontificis diffinitionem quod negocium iſtud talem conſequeretur finem, & quod oporteret electum tædia & viarum diſcrimina pati ad præſens & ſic intrare in ſuam requiem, & quod eſſet ſecurius prævenire tempus quam incaute præveniri, incontinenti ad cautelam futurorum ante puplicationem prædictæ citationis in illis partibus per unum menſem miſit pro eodem in hæc verba :

PATER reverende, Monachus veſter quem miſiſtis ad curiam pro optinenda confirmatione veſtra electionis laboravit inceſſanter tam in Luca *quam hic apud Papam commiſſariumque hujus negocii Cardinalem & alios de nacione ita fideliter & diligenter ſicut vires ſubminiſtrabant. Videns tandem quod amplius in hoc non profeciſſet eo quod finaliter eſſet per dominum Papam in cauſa prædicta concluſum, quod non intenderet providere vobis niſi ad curiam perſonaliter accedatis, tunc commiſit Cardinali de* Brancaſiis *qui fuit commiſſarius veſter, quod vos per edictum perſonaliter citaret ut infra quatuor menſes perſonaliter ad curiam veniretis ad ſubiciendum vos examini & dicendum pro vobis de jure virtute electionis competenti, alias procedet contra vos ad annullitatem prætenſi juris veſtri. Iſta eſt in effectu forma citationis decreta. Et licet fuerant maxima inſtancia facta ne dicta tranſiret citacio ſet dictam electionem confirmaret, nullo modo potuimus proficere. Tamen non dubito quod veſtra præſentia in curia exiſtens omnia tollet. Unde ortor veſtram reverendam paternitatem quod non tadeat vos laborare. Spero indubie quod de ea conſolatus recedetis, alias timeo quod negotium hoc licet male indebite terminetur. Deo teſte tantum pro iſta cauſa feci quantum umquam pro aliqua alia immo longe plus, & non dimiſi aliquid quod ſciveram ad ipſius expeditionem valere. Scriptum in* Peruſio *ultimo die menſis Maii.*

Tunc

Rich. II. Rex.

Tunc pro certo ſciens procurator ſæpedictus quod labor ultra appoſitus eſſet inanis ad perſequendum ulterius negocium prædictum, ne videretur interim otio vacare, ad inveſtigandum de ſtatu monaſterii montis *Merteti* animum dedit. Sciebat enim hoc monaſterium C. xx. florenorum annua ſolutione per illud onerari. Neſciebat vero an in proſperis votive & rerum affluenciis vel tedioſe in adverſis & bonorum copia carentes ſuam ducerent vitam, maxime cum à C. xx. annorum ſpacio non fuit à quoquam de hoc monaſterio de quo exibat tam gravis annualis penſio viſa ſeu illorum habitacio cognita. Unde directis ad quoſdam amicos qui erant *Roma* ſuper facto prædicto epiſtolis, ut ipſi per ſe vel per alios prudentes ad locum prædictum accedentes manſum viderent, monachos alloquerentur, & ſuper præmiſſis cum eiſdem ſapienter tractarent, & tractata fideli relatione ad ipſum in *Peruſio* litteratorie referrent. Quo demum facto, talem recepit reſponſionem. Monaſterium montis *Merteti* diſtat à *Roma* per xxiv. miliaria, & ſituatur juxta *Biletre* ſuper *Nimpham*, & eſt deſertum & deſolatum propter guerrarum turbines, & ille locus de *Mertete* eſt una cella dependens à monaſterio ſanctæ Trinitatis per unum miliare extra villam de *Core* diſtans. Non ſunt in prædicto monaſterio nec in dicta cella ſuper *Nimpham* niſi duo monachi tantum, ſi fas ſit eos monachos vocare, quia in omnibus ſunt ribaldi, qui neque regulam neque ordinem in aliquo ſervant monachorum, ſet reſident in tabernis lociſque inhoneſtis, quorum vitam nefandum eſt audire vel mores ſequi, ſet & hiis qui miſſi fuerant unus qui alio videbatur eſſe ſenſu ſanior nomine *Jacobus* reſpondit, quod non poſſent vendere vel alienare illam penſionem nec jus in illa, niſi haberent abbatem catholicum. Set ſe *Romam* in proximo eſſe venturum affirmavit de prædicto negocio cum eiſdem planius ibidem tractaturus. Qui terminum ſtatutum obſervans, ad *Peruſium* eidem fratri *Willelmo Thorne* in feſto ſancti *Jacobi* apoſtoli miſſus eſt, ſet quia Papa ut ſolito pedes habens veloces locum non inveniens ad figendum eos, cum per decem menſes inter *Peruſinos* tantum reſidiſſet, ipſos ſicut ante *Lucanos* cito faſtidiens, ix. die menſis Auguſti anno ſequenti cum validiſſima bellatorum manu verſus *Neapolim* iter arripuit, & itinerando *Viterbienſes* relinquens eciam & *Romanos* puplice deteſtans uſque ad *Ferenciam* ſolito paſſu progreſſus eſt, nec ulterius timore abbatis monaſterii caſtri *Caſſini* & comitis *Fundorum* procedere valens, licet invitus, ad *Romanos* die decollationis S. *Johannis* ſe divertit. Ubi de ſupradicto negocio per præfatum *Willelmum* nuper incepto in *Peruſio* & per motum curiæ ad horam interrupto, eundem fratrem *Jacobum* iterata vice reconvenit ſuper negocio antedicto, ſperans per hujuſmodi tractatum aliquid boni huic monaſterio proventurum. Erat namque idem *Jacobus* ſpiritu elacionis inflatus ſuper proprio eciam cœnobio præferri gaudens, et juxta nominis ſui interpretationem fratrum ſupplantator; nam tactis ſacroſanctis eidem *Willelmo* juravit, ut ſi poſſet agi ad depoſitionem abbatis ſui, Antipapæ pro tunc adhærentis, & cum ſuis fratribus inſciis ad regimen promovere, quod iniret fœdus componendi cum eodem in prædicto negocio præincepto, juxta votum. Et in ſecuritatem præmiſſorum tradidit eidem evidentias & inſtrumenta quibus præfatam penſionem ſoliti erant annuatim vendicare de nobis, uſque ad optatum finem cuſtodienda. Quod attendens procurator antedictus, & ſciens eum nimis ambitioſe livore fatigari, cœpit agere cum domino vicecancellario & aliis quorum intererat de privatione abbatis ſciſmatici, iſtum ſubrogando. Unde laboribus & aliquibus expenſis in negocio prædicto appoſitis, ſciſmatico reprobato, *Jacobus* apoſtolica proviſione inductus eſt, & à præfato vicecancellario die S. *Bricii* munere benedictionis, immo maledictionis præventus ſub nomine paſtoris regimen ribaldorum ſuſcipiens eciam ribaldus permanſit inveteratus.

W. Courtney Archiep.

Forma tamen ſui inſtrumenti ſive evidentiarum de quibus hic ſuperius fit mencio talis eſt. *IN NOMINE Domini Amen.* Hoc eſt exemplar cujuſdam privilegii bullæ plumbatæ papalis pendentis filis ſericis. In cujus bullæ ſculptura ex una parte apparebant duo capita, & inter ea quædam crux, & ſuper ea capita literæ infraſcriptæ ſcilicet *Paulus* & *P.* ex alia vero parte litteræ infraſcriptæ *Alexander* papa iv. Cujus privilegii tenor per omnia talis eſt:

« *ALEXANDER* Epiſcopus ſervus ſervorum « Dei, dilectis filiis abbati & conventui monaſterii « ſancti *Angeli* de monte *Merteti Floren.* ordinis « *Velletrenſis* dioceſis ſalutem, & apoſtolicam bene« dictionem. Petitio veſtra nobis exhibita contine« bat quod vos ex ſpeciali felicis recordationis *Gre-* « *gorii* papæ prædeceſſoris noſtri indulto eccleſiam « veſtram de Littleborne *Cantuarienſis* dioceſis « abbati & conventui ſancti *Auguſtini Cantuariæ* « ad firmam perpetuam conceſſiſtis, prout in litteris « confectis exinde plenius continetur: Nos itaque « veſtris precibus inclinati, quod in hac parte pro« vide factum eſt ratum habentes, id autoritate a« poſtolica confirmamus & præſentis ſcripti patro« cinio communimus, litterarum ipſarum tenorem « de verbo ad verbum præſentibus inſeri facientes. « Ut igitur idem tenor omnimodam rei ſeu facti cer« titudinem faciat ſic incertus, autoritate noſtra « decrevimus ut illud robur eamque vim eundemq; « vigorem per omnia habeat & retineat quæ præ« dictæ literæ roboratæ ſigillo, & eadem prorſus « ſibi fides adhibeatur quæ ipſis litteris adhibetur, « & quandocunque & ubicunque ſive in Judicio ſive « alibi fuerit exhibitus & oſtenſus, ſtetur ei firmiter « in omnibus ſicut eiſdem ſtaretur litteris ſi forent « exhibitæ vel oſtenſæ, ac plenam & firmam fidem « per omnia faciet ac ſi originale ſive ipſæ litteræ « adhiberentur.

Tenor vero producti talis eſt.

NOVERINT univerſi præſentes litteras viſuri vel audituri, quod hæc eſt conventio facta inter fratrem Deodatum *monachum monaſterii ſanctæ* Mariæ *de Gloria* Anagnin. Floren. *ordinis procuratorem abbatis & conventus monaſterii ſanctæ* Mariæ *de* Monte Merteti Velletrenſis *dioceſis ejuſdem ordinis ad hoc ſpecialiter conſtitutum ex una parte, & religioſos viros abbatem & conventum beatorum* Petri *&* Pauli *ſanctique* Auguſtini Anglorum *apoſtoli* Cantuarienſis *ex altera, videlicet dictus procurator conceſſit ad firmam perpetuam dictis abbati & conventui* Cantuarienſem *eccleſiam de* Littleborn Cantuarienſis *dioceſis cum omnibus pertinenciis ſuis pro xxx. marcis bonorum novorum & legalium ſterlingorum, xiij. s. iv. d. pro marca qualibet computanda, in duobus anni terminis ſolvendis ad eccleſiam ſanctæ* Trinitatis Londoniæ *dicti monaſterii*

Rich. II. Rex. ſterii ſanctæ Mariæ de Monte Merteti certo nuncio ejuſdem loci acquietancias deferenti & eas procuratori dictorum abbatis & conventus ſancti Auguſtini reſignanti, ſcilicet in media quadrageſima xv. marcas & in kalendis Junii xv. marcas: Ita quod ſi prædicti abbas & conventus monaſterii ſanctæ Mariæ de Monte Merteti vel eorum procuratores pro dicta pecunia recipienda in terminis prænotatis præſentes non fuerint, abbas & conventus ſancti Auguſtini deponent dictam pecuniam ad opus prædictorum Abbatis & Conventus monaſterii ſanctæ Mariæ de Monte Merteti in theſauraria dictæ eccleſiæ ſanctæ Trinitatis Londoniæ coram Priore vel ſuppriore & tribus vel quatuor canonicis ejuſdem loci fide dignis, prædicti abbas & conventus jam dicti monaſterii de Monte Merteti vel eorum certo procuratori eorum litteras patentes ſpecialiter deferenti & eas procuratori dictorum abbatis & conventus ſancti Auguſtini reſignanti ſine qualibet aſſignando. Prædicti vero abbas & conventus S. Auguſtini Cant. omnia onera dictæ eccleſiæ de Littlebo2n ordinaria & debita ſive per collectam regiam ſive per guerram, ſive per ignem in omni eventu quicquid evenerit ſuſtinebunt, Illis dũtaxat exceptis oneribus quæ vicarius dictæ eccleſiæ de Littlebo2n qui pro tempore fuerit ſecundũ vicariã à venerabili patre domino Ottone apoſtolicæ ſedis legato taxatam ſuſtinere tenetur. Iſtis eciam exceptis oneribus quæ ſedem tangunt apoſtolicam, quæ ſi forte contingant dicti abbas & conventus monaſterii ſanctæ Mariæ de Monte Merteti ea ſuſtinebunt niſi ſe per gratiam ſedis apoſtolicæ ſpecialem poſſint in hac parte relevare. Si vero dicti abbas & conventus ſancti Auguſtini in ſolutione dictæ pecuniæ terminis prænotatis ut dictum eſt defecerint, omnia dampna & expenſas quæ vel quas dicti abbas & conventus monaſterii ſanctæ Mariæ de Monte Merteti propter hoc incurrerint, dicti abbas & conventus ſancti Auguſtini Cantuariæ plene eis refundent, ſuper quibus ſtabunt ſolo verbo Abbatis vel Prioris ſanctæ Mariæ de Monte Merteti ſine alterius onere probationis, niſi per ipſos vel eorum nuncium hoc ſteterit. Renunciante omni juris auxilio quod eis competere poterit contra hoc inſtrumentum vel factum, & legis prohibitioni & litteris apoſtolicis contra hanc conventionem impetratis ſive impetrandis. Pro hac vero conventione fideliter obſervanda ſæpedictus abbas & conventus ſancti Auguſtini Cantuariæ præfato monaſterio ſanctæ Mariæ de Monte Merteti ſe & ſucceſſores ſuos & monaſterium ſuũm intus & foris verbo veritatis obligaverunt. Quando autem hæc convencio facta fuit dictus procurator frater Deodatus monachus ad omnia ſupradicta facienda ſpecialiter conſtitutus litteras domini papæ & litteras dictorum abbatis & conventus monaſterii beatæ Mariæ de Monte Merteti cum litteris eorundem abbati & conventui ſancti Auguſtini Cantuariæ reſignavit. In quibus expreſſe continebatur quod earum auctoritate dictam eccleſiam de Littlebo2ne ad perpetuam firmam viris religioſis tradere potuit & aſſignare. Et ſic dictus abbas & conventus ſancti Auguſtini Cantuariæ dictam firmam præmiſſo modo ſe fideliter ſoluturos promiſerunt. Ita dictus procurator Deodatus nomine monaſterii ſanctæ Mariæ de Monte Merteti omnimodam firmæ promiſit waranciam. Quæ ſi alterum monaſteriorum prædictorum contra præmiſſa in aliquo venire præſumpſerit ab hac convencione reſiliens, parti alteri C. marcas ſterlingorum nomine pœnæ perſolvet, hoc nichilominus Inſtrumento robur perpetuæ firmitatis optinente. Facta eſt autem hæc convencio anno Domini M.CC. xlj. pontificatus domini Gregorii papæ noni anno quintodecimo, menſe Aprili. In cujus rei teſtimonium huic ſcripto cirographi prædictorum abbatis & conventus S. Auguſtini Cantuariæ & fratris Deodati procuratoris ſigilla alternatim una cum ſigillis Prioris ſancti Gregorii, archiepiſcopi Cant. ſunt appenſa. W. Courtney Archiep.

Interea dum hæc ſic agebantur in curia, ecce Deo duce ſæpedictus electus die S. Edmundi regis ad eos ſanus advenit, de itinere & labore tam grandi utcumque refocillatus die ſanctæ Katerinæ ſalutatione per modum ſermonis ſapienter præmiſſa præſentiæ apoſtolicæ ſe offerens honorifice acceptatus eſt, & in craſtino per privatum Conſiſtorium eſt confirmatus per hæc verba: Item dominus noſter nolens in præſenti vacatione duntaxat monaſterii ſancti Auguſtini Cant. ordinis ſancti Benedicti reſervationibus ſuis uti, electionem factam ad illud de perſona fratris Willelmi ipſius monaſterii monachi confirmavit, de gratia ſpeciali omnes ſuplendo defectus ſi qui forſan commiſſi fuiſſent in electione prædicta. Et die ſanctæ Luciæ virginis in eccleſia ſancti Petri quæ eſt ibidem inter feſta præcipua dies celeberrimus ad requiem ſancti Gregorii doctoris pontificali more munere benedictionis cum magna ſolempnitate eſt inſignitus, Dominos aliosque valentes eodem die decentiſſime convivando.

Iſtis ad votum ſic celeriter expeditis, prædicti moderni abbates in tractatu per ſæpedictum Willelmum in Peruſio dudum incepto procedere volentes, poſt multosque tractatus tandem convenerunt in hanc formã:

« In nomine Domini Amen. A nativitate ejuſdem « M.CCC.lxxxix. pontificatus &c. menſe Januarii « die decima, in præſencia providi & diſcreti viri « Johannis Bown Anglici, & mei Pauli notario« rum & teſtium ſubſcriptorum ad hoc ſpecialiter « vocatorum & rogatorum reverende in Chriſto pa« ter Jacobus Andree Cole Angeli de Core abb. « monaſterii ſancti Angeli ſuper Nimpham de « Monte Merteti Floren. ordinis Velletrenſis dio« ceſis per ſe & dicti monaſterii hac vice & nomine « conventus ejuſdem pro quo dictus dominus frater « Jacobus ſe & conventum ſuoque illorum unanimi « conſenſu eorundem bene proviſus principaliter ob« ligavit & promiſit de rato & rata habente, & ſe « facturum & acturum realiter cum effectu quod « dictus conventus de inſcriptam dimiſſio« nem & omnia & ſingula in ea contenta ſemper & « perpetuo attendent & obſervabunt & contra non « facient vel venient quovis modo, jure ſeu eciam « cauſa ad pœnam inſcriptam ſpontanea & propria « voluntate liberoque arbitrio & balia, non vi, non « dolo nec imaginatione aliqua ductus, ſet ex ejus « tota ſcientia dimiſit & conceſſit & reſignavit pro « ix. annis proximo futuris à feſto nativitatis Do« mini noſtri Jheſu Chriſti proximo præterito tunc « incepto, reverendo in Chriſto patri & Domino do« mino Willelmo abbati monaſterii ſancti Auguſti« ni Cantuariæ præſenti, & pro bono pacis, lites, rixas « & brigas evitare volenti de non præjudicando mo« naſterio ſive eccleſiæ ſuæ per præſentem conventi« onem publice proteſtanti, & hoc ad requiſitionem « dicti fratris Jacobi abbatis recipienti & legitime « quod ſi à dicto ſuo monaſterio conventuque

An. Dñi 1389.

Rich. II. Rex. « tuque ejuſdem penſionem vel firmam nuper de « fructibus eccleſiæ de **Littlebozne** *Cantuarienſis* « diocefis ut aſſeruit provenientem vigore cujuſdam « bullæ prætenſæ quondam eis indultæ ut dicitur « vel conceſſæ, Habendum & tenendum & debite poſ- « ſidendum idem jus prætenſum in ea penſione vel « firma eccleſiæ prædictæ quod eis de *Monte Mer-* « *teti* aliquo tempore præterito competebat vel « competere poterat durante termino prædicto huic « eccleſiæ dimiſſionem ſeu conceſſionem & reſigna- « tionem & omnia & ſingula quæ dicta ſunt & infra « dicentur fecit dictus dominus frater *Jacobus* abbas, « & conceſſit prædicto eidem domino *Willelmo* ab- « bati præſenti recipienti & legitime pro « ſe & dicto ejus monaſterio ſolvere ſibi vel ejus & « dicti ſui monaſterii legitimo procuratori omni an- « no dictorum ix. annorum in urbe *Roma* videlicet « in hoſpicio ſancti *Thomæ* ſitu in regione *Arunel* « recipienti in octabis ſancti *Martini*, videlicet die « dedicationis baſilicarum *Petri* & *Pauli*, liij. duca- « tos boni & puri auri & recti ponderis refutanciam « & ſufficientem acquietanciam de ſolutis deferenti « & ea ibidem procuratori dictorum abbatis & « conventus monaſterii S. *Auguſtini Cant.* tradenti. « Et promiſit dictus frater *Jacobus* pro ſe & conven- « tu ſuo ſe renunciaturum, & expreſſe renunciavit « quibuſcumque Compoſitionibus prætenſis præde- « ceſſorum ſuorum & per ſedem apoſtolicam ſet « quacumque alia firmitate ſi de aliqua appareret « vel apparere poterit in futurum roboratis dumtaxat « tempore prædicto. Hæc autem omnia & ſingula « ſupradicta promiſerunt dictæ partes adinvicem, « videlicet una pars alteri, & altera alteri proteſtatio- « ne præhabita ſemper ſalva ſemper ipſo attendere et « reſervare rata grata & firma habere & contra non « facere vel venire ſub ypotheca & obligatione om- « nium bonorum ſuorum, & dictorum eorum mona- « ſteriorum mobilium & immobilium, præſentium « & futurorum & pœna unius libræ auri, qua pœna « ſoluta vel non prædicta omnia & ſingula ſemper « & perpetuo nichilominus firma perdurante. Ad « valitudinem autem præmiſſorum dictus dominus « *Iacobus* abbas prædictus juravit ad ſancta Dei « evangelia corporaliter manu tacta ſub fide dicti « præſtiti juramenti, & in fidem & teſtimonium præ- « miſſorum omnium & ſingulorum ſigilla dictorum « abbatis & conventus monaſterii ſancti *Angeli* « ſuper *Nympham* de *Monte Merteti* huic publico « inſtrumento ſunt appenſa. Actum *Romæ* in domo « habitationis dicti domini abbatis ſancti *Augu-* « *ſtini* videlicet in domo *Synnoſii Pauli* homo Dei.

Et iv. die ſequenti conceſſit acquietanciam à principio mundi uſque &c. ſub forma quæ talis eſt.

« In nomine Domini Amen &c. ut in ſuperiori inſtrumento. « Nos frater *Iacobus* abbas monaſterii « prædicti clare cognoſcimus & fatemur, quod viſis « libris, monumentis, regiſtris, refutationibus aliiſque « evidenciis univerſis reperimus fideliter & inveni- « mus abbatem monaſterii ſancti *Auguſtini* extra « muros *Cantuariæ* nobis & monaſterio noſtro præ- « dicto plenarie & fideliter perſolviſſe & ſatisfeciſſe « pro quadam annua penſione nobis ut aſſerimus « debita de eccleſia de **Littlebozne** *Cantuarienſis* « dioceſis. Quapropter nos prædictus frater *Iaco-* « *bus* abbas prædictus pro nobis & dicto conventu « ſancti *Angeli* prædicti quietamus & quietos faci- « mus per hoc publicum inſtrumentum dictos abba- « tem & conventum ſancti *Auguſtini Cantuariæ* *W. Courtney Archiep.* « & eorum ſucceſſores à principio mundi uſque in « feſtum nativitatis Domini noſtri *Iheſu Chriſti* « proximo præteritum. Actum *Romæ* &c.

Hiis & aliis ſic ſapienter diſpoſitis & quæ ad iter ſuum erant neceſſaria eciam prudenter ordinatis, à ſummo Chriſti ſacerdote benedictione percepta, cum oſculo pacis eciam dimiſſus, omnibus inſuper amicis ſuis valedicens, die ſanctorum martirum *Fabiani* & *Sebaſtiani* cum adhuc tenebræ eſſent, verſus terram nativitatis ſuæ in laboribus plurimis, periculo fluminum & latronum, in mortibus frequenter itineravit. Verum Dominus via qua ambulabat ſemper eum cuſtodiens ad trajectum ſalvum ſanumque perduxit. Inde mari tranſito celeritate qua potuit ad regem ſuum tunc apud **Langele** exiſtentem acceſſit. A quo v. die menſis Aprilis anno ſupradicto omnibus verbis præjudicialibus in bullatis litteris prius renunciatis, fidelitate prius eidem domino regi facta recepit Temporalia quæ fuerunt in manibus ipſius ratione vacationis prædictæ per duos annos, duos menſes, & dies quatuor, pro quibus monaſterium fuit indebitatum in M. iv C. xviij. li. xviij. s. videlicet pro die xxxvj. s. vj. d. ob. pro ſeptimana xlj. li. xvj. s. iv. d. ob. pro menſe lj. li. v. s vj. d. de qua ſumma idem dominus rex diverſa vice vij C. lij. li. liij. s. iv. d. remiſit. Fuit eciam indebitatum pro primis fructibus apoſtolicæ curiæ debitis in M. v C. xxxij. florenis & iv. bolon. videlicet cameræ apoſtolicæ in vj C. florenis & Collegio Cardinalium in vj C. l. florenis. Et pro iv minutis ſerviciis pro familiaribus domini papæ in C iii. v. florenis xxavij. bolon. Et pro j. minuto ſervicio pro familiaribus prædictorum Cardinalium in xlvj. florenis xvj. bolon. Et fuerunt tunc in Curia xiv. Cardinales, unde quilibet illorum habuit xlvj. florenos xvj. bolon. & tantum habebit quodlibet ſervicium de v. ſupradictis, præter expenſas procuratoris eundo verſus Curiam in *Luca*, *Peruſio* & *Roma*, eciam ſtando & iterum redeundo. Verum expeditis ulterius coram domino rege regniſque Cancellario, Theſaurario & aliis regiis miniſtris quæ forent inter eos expedienda, ad eccleſiam ſuam longo jam tempore ſolamine paſtoralis curæ viduatam xj. die menſis prædicti in craſtino videlicet Palmarum acceſſit, & facta ſibi proceſſione debito modo inſtallatus eſt, & recepta ab omnibus obedientia manuali ad refectorium gratia refectionis expenſis parcendis cum ſuis fratribus declinavit.

Erat autem hiis diebus archiepiſcopus in eccleſia ſua hic faſtu potenciæ ſecularis eccleſiaſticæque dignitatis præminencia inflatus, inſolita temptare volens eo quod papa aſſiſtebat ſibi à dextris, & rea brachium ejus confirmabat, ſuper exemptos, ut prædeceſſor ejus cupiens exaltari, tempus ratum expectans cum jam noſter novus abbas ad eccleſiam ſuam noviter adveniſſet, non parcens iſti licet laboribus expenſis exceſſivis ſciret eſſe fatigatum, ſet volens afflictionem afflicto, non ulterius expectans ſet die ſuæ inſtallationis notificavit ſibi ſe infra paucos dies ad ſe eſſe venturum. Unde die ſancti *Georgii* tunc in feria vj. ebdomadis Paſchæ ſimulans ſe peregrinum venit nudus pedes cruce prævia non acceſitus, factaque ab eo proteſtatione de non præjudicando, ut patet hic inferius, & ſimulata devotione ad corpora prædeceſſorum ſuorum acceſſit & in camera abbatis pedibus lotis cum Dei malodictione remeavit ad propria calciatus. Proteſtatio tamen ejus talis eſt.

UNI-

Rich. II. Rex.

UNIVERSIS Chriſti fidelibus ad quos præſentes literæ pervenerint Willelmus *permiſſione divina* Cantuarienſis *archiepiſcopus tocius* Angliæ *primas & apoſtolica &c. Noverit univerſitas veſtra quod in feſto ſancti* Georgii *anno Domini infraſcripto monaſterium & eccleſiam ſancti* Auguſtini Cantuariæ *ad* Romanam *eccleſiam nullo medio pertinentia cum cruce noſtra ante nos publice more conſueto portata, præſentibus tunc ibidem religioſis viris Abbate & Conventu ejuſdem monaſterii & multis aliis, cauſa devotionis divina ibidem officia audiendi ac venerandi ſanctos prædeceſſores noſtros & alios ſanctos ibidem quieſcentes intravimus. Verum quia nonnulli metuebant ut aſſeritur ne ingreſſus noſter hujuſmodi poſſet prædictis abbati & conventui aut eorum monaſterio ſeu exemptioni vel privilegiis eorundem aliquod præjudicium generare, Nos ad omnem dubitationem in hac parte tollendam fatemur & recognoſcimus ac palam & publice proteſtamur, quod non fuit intencionis noſtræ nec intendimus neque volumus eiſdem abbati & conventui vel diviſim aut eorum monaſterio præjudicium aliquod generari ſeu inferri moleſtiam vel gravamen, nec eorum juri, exempcioni, privilegiis ſeu libertatibus quibuſcumque nunc vel in poſterum in aliquo derogare, nec eciam aliquid juris vigore hujuſmodi noſtri ingreſſus nunc vel in futurum quocienſcumque faciendi nobis adquirere quod ad nos aut eccleſiam noſtram* Cantuariæ *ante hujuſmodi ingreſſum noſtrum non pertinuit, quinimmo jure noſtro abſque dictorum privilegiis & libertatum læſione uti, eoſdemque abbatem & conventum ac monaſterium, exemptiones, privilegia & libertates eorum prout ad nos attinet paterna ſolicitudine confovere. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum præſentibus eſt appenſum. Dat. in monaſterio prædicto xxiij. die menſis Aprilis anno Domini M.CCC. lxxxix. & noſtræ Tranſlationis viij.*

An. Dñi 1390. Anno ſequenti affuit annus Jubilæus ſive gratiæ per dominum *Urbanum* papam ſextum ad annum xxxiij. reductus. *Bonifacius* quippe viij. primo conſtituit ut qui in anno Domini M.CCC. à nativitate & quolibet anno futuro debito modo limina apoſtolorum viſitarent certa conditione peregrinantibus ſervata, quod omnium veniam peccatorum conſequerentur. Deinde *Clemens* vj. prædictam gratiam ex certis cauſis conditione eciam ſuperiori ſervata ad annum l. reduxit. Ultimo *Urbanus* vj. papa volens omnes hujuſmodi indulgentiarum fieri participes ad annum xxxiij. abbreviavit & reduxit, eo quod ætas hominum vix ad l. annum hiis diebus adducta ſit, & quod Chriſtus in hoc numero annorum curſu vitæ ſuæ mortalis abſolverit, concedens omnibus vere pœnitentibus & confeſſis conditione eciam ſuperiori obſervata ſuorum omnium veniam peccatorum. Unde eciam *Bonifacius* ix. poſt ipſum ad regimen univerſalis eccleſiæ ſubintrans, prædictam remiſſionem & gratiam latius diffundere volens, regibus & aliis dominis temporalibus & ſpiritualibus, religioſis eciam conventibus per diverſa loca conſtitutis conceſſit, ut in partibus hujuſmodi gratiæ largitatem poſſent conſequi, ita tamen ut confeſſor quem eorum aliquis elegerit nomine baſilicarum & eccleſiarum videlicet *P.* & *Pauli, Johannis Lateranenſis* & ſanctæ *Mariæ* majoris aliquas eccleſias in partibus per Confeſſorem electum deputandas certis vicibus tenerentur viſitare; unde & archiepiſcopus *Cantuarienſis* bullam hujuſmodi indulgenciæ conſecutus, ſicut forte per Confeſſorem ſuum ei fuerat injunctum circa feſtum Paſchæ ſine aliqua proteſtatione facta vicibus trinis corpora Sanctorum viſitavit. Eodem anno conceſſit præfatam indulgentiam & abbati & conventui ſancti *Auguſtini* in hac forma: W. Courtney Archiep.

BONIFACIUS epiſcopus &c. devotionis veſtræ ſinceritas; & infra. *Dudum ſiquidem felicis recordationis* Urbanus *papa vj. prædeceſſor noſter &c.*

An. Dñi 1391. Anno ſequenti obiit frater *Thomas Icham* quondam hujus eccleſiæ ſacriſta. Cujus beneficia ultra proviſionem ſuam, & alia debita ſoluta conventui ſunt hæc. Primo fecit fieri ad corpora Sanctorum tres baſſinos argenteos cum cathenis argenteis, precium xl. marc. Item iv. campanas in choro precii lx. marc. Item novum tectum ex parte boriali eccleſiæ precii lxxx marc. Item duas magnas campanas in campanili precii Clxxiv. marc. Item duas campanas in turri in fine eccleſiæ precii lx. marc. Item pro campana *Gabriel* xlij. marc. Item pro una capa decentiſſime brudata Cxxiij. marc. Item duas pelves argenteas cum duabus phialis precii xliij. marc. Item pro j. turribili & navi argenteo deaurato xv. marc. Item pro magna feneſtra in eccleſia Clxxxvj. marc. Item ſummam prædicantium viij. marc. Item fecit capellam ſancti *Pancraſii* prec. C. marc. Item pro novo capitulo faciendo dedit M. iij C.xx. marcas. Item fecit novam aulam apud **Salmiſton** cum cameris prec. C. marc. Item dedit in vaſis argenteis C. marcas. Item ſolvit. pro nova porta cimiterii vj C. x. marcas. Item emit ij. thurribila decentiſſima prec. lxiij. marc. Item fecit fieri ij. candelabra prec. xl. marc. Summa horum beneficiorum iij M. ij C. lj. marc.

1392. Anno Domini M. CCC. xcij. vj^{to} die Maii anno *Ricardi* regis xvj. Compoſitio quæ inter dominum *Edwardum* regem ſecundum & abbatem *Radulfum* & conventum pro tempore vacationis monaſterii quondam fuit edita, ut ſub anno Domini M.CCC. xvj. plane liquet, ad inſtantiam abbatis annullata fuit & caſſata, eo quod per eandem pro anno integro vacatione durante M. marcas fiſco regio ſolvere tenebatur. Nova Carta à domino Rege *Ricardo* impetrata fuit, per quam ſibi & hæredibus ſuis pro cuſtodia temporalium tam de dotatione & fundatione dictæ abbatiæ quam adquiſitorum vel adquirendorum l. marcas ad Scaccarium ipſius Regis terminis *Michaelis* & *Paſchæ* ſingulis annis monaſterium iſtud ſolvere tenetur, Ita quod prædicti abbas & conventus tam de vj C. marcis pro dimidio anno quam de M. marcis, & rata earundem, prout in prima Compoſitione plenius continetur, ſint quieti imperpetuum & exonerati. Voluit inſuper idem rex & conceſſit quod ſi ipſe vel hæredes ſui aliquo tempore vacationis abbatiæ prædictæ exercitum ſuum fecerit ſummoneri, prædicti Prior & Conventus & ſucceſſores ſui pro propriis feodis militum in manibus ipſorum exiſtentibus ad ſervicium prædictum minime teneantur, ſalvis ſibi & hæredibus ſuis ſerviciis feodorum militum quæ tenentur de abbatia prædicta. Voluit eciam quod imperpetuum ſint quieti de quibuſcumque decimis in quibuſcumque vacationibus futuris per clerum conceſſis. Voluit eciam quod dictus redditus l. marcarum coronæ ſuæ remaneat annexus

nexus

Rich. II. Rex. nemus imperpetuum, ita quod non fiat aliqua remiſſio vel pardonatio in parte vel in toto. Et ſi forte per Abbatem, Priorem, vel Conventum qui pro tempore fuerit, vel aliquos vel aliquem aliqua remiſſio ſit impetrata, quod extunc prædicta conceſſio ſua nullius ſit roboris vel virtutis.

An. Dñi 1393. Anno ſequenti dominus rex cum regina moram traxit in monaſterio iſto ab octabis Aſcenſionis uſque in °craſtinum ſanctæ Trinitatis cum Ducibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Comitibus & Baronibus ſuis & populorum affluencia. Et ipſo die Pentecoſtes cum die ſequenti quem tunc almi patris *Auguſtini* feſtivitas illuſtrabat, idem rex tam in proceſſionibus quam in menſa proceſſit & ſedit in decore ſuo coronatus, quo in tempore feſtum Regis *Ethelberti* cotidiana veneratione præcepit honorari.

1394. Anno ſequenti videlicet M.CCC. xciv. xxvij die Junii anno regis xviij. idem rex conceſſit & licentiam dedit pro ſe & hæredibus ſuis, quod poſſemus adquirere terras, tenementa & redditus ad valorem xl. librarum per annum, tam ea quæ de ipſo rege tenentur ut in libero burgagio quam ea quæ ſunt de feodo abbatiæ aus alieno, exceptis terris quæ de rege tenentur in capite per ſervicium militare. Eodem anno die Aſſumptionis beatæ virginis cum paucis diebus ſequentibus fratres prædicatores celebrarunt capitulum ſuum provinciale *Cantuariæ*, & ipſo die Aſſumptionis proceſſionaliter intraverunt eccleſiam iſtam, & per chorum & corpora Sanctorum incedentes ad eccleſiam ſanctæ Trinitatis ſe diverterunt; ubi dicto ſermone in vulgari ad eorum habitaculum redierunt. Hos ſemper ſequebatur Prior eccleſiæ antedictæ pontificalibus decenter inſignitus, quem archidiaconus *Cantuarienſis* non ſegniter indumentis eccleſiaſticis coopertus ſiniſtravit. Miſſa vero à præfato Priore more ſuo inter eos celebrata cum abbate ab eiſdem diligenter prius requiſito feſta mandibilia in papilionibus, caricis & palliis deauratis eccleſiæ prædictæ coopertis, & per pluvias & ventorum rabies diſſutis, delaceratis & particulatim abruptis idem prælati pariter tenuerunt. Iſtos primo die videlicet Aſſumptionis quem Dominica dies venuſtabat archiepiſcopus licet abſens decentiſſime. Diem ſequentem Abbas & Prior antedicti ſuis epulis & præſencia ipſos jocundiſſime repleverunt in expenſis abbatis x. li. Et die tercia de benevolencia dominorum patriæ eciam in habundancia guſtarunt. Unde prædicti fratres tanta beneficia & honores à duabus iſtis eccleſiis tam honorifice conſecuti, beneficia ſpiritualia ſic conceſſerunt ut videlicet quilibet ſacerdos dictorum fratrum in hoc regno conſiſtens pro quolibet monacho utriuſque eccleſiæ de illorum communi aſſenſu vj. miſſas pro illorum felici proſperitate tenetur & obligatur quam cito poterit celebrare.

1395. Anno ſequenti fuerunt adquiſita licentia regia præobtenta iij. meſuagia, iv. ſchopæ cum celariis & ſolariis ſuperædificatis cum ſuis pertinenciis in parochia *beatæ Mariæ de* Wollecherchehawe *Londoniæ* de *Radulpho Crane* & *Margareta* uxore illius abbati & conventui imperpetuum, & ſunt ſita in warda de Bradeſtrete. Et hæc lecta fuerunt & irrotulata in huſtengo *Londoniæ* de communibus placitis tento die Lunæ proximo ante feſtum ſancti *Dunſtani* anno regis xx. Et eodem anno ultimo die menſis Julii magiſter *Willielmus Courteneye Cantuarienſis* archiepiſcopus rege cum magnatibus terræ tunc præſente juxta feretrum ſancti *Thomæ* traditur ſepulturæ. Fuerat enim rex tunc verſus *Caliſiam* pro uxore ſua filia regis *Franciæ* deſponſanda. Et anno ſequenti dominus *Thomas Arundel* tranſiit à ſede *Eboracenſi* ad ſedem *Cantuarienſem*; Qui xviij. die menſis Februarii Dominica qua cantatur *Circumdederunt* rege præſente cum maxima gloria fuit intronizatus. Et eodem die intravit hanc eccleſiam cum ipſo rege facta tali proteſtatione. *T. Arundel Archiep.*

« UNIVERSIS Chriſti fidelibus ad quos « præſentes literæ pervenerint, *Thomas* permiſſione « divina *Cantuarienſis* archiepiſcopus totius *Angliæ* « primas & apoſtolicæ ſedis legatus ſalutem, graci« am & benedictionem. Noverit univerſitas veſtra « quod religioſi viri abbas & conventus monaſterii « ſancti *Auguſtini Cant.* ordinis ſancti *Benedicti*, ac « ipſum monaſterium privilegiis ſedis apoſtolicæ, nec « non conſuetudine laudabili à tempore & per tem« pus cujus contrarii memoria hominum non exiſtit « hactenus pacifice obſervata legitimeque præſcri« pta, ab omni juriſdictione ordinaria fuerunt & ſunt « prorſus exempti, & ſedis apoſtolicæ ſoluro & in ſo« lidum immediate ſubditi & ſubjecti, necnon in « poſſeſſione pacifica præmiſſorum. Ad rogatum ta« men ipſius abbatis & conventus xviij. die menſis « Februarii anno Domini M. CCC. xcvj. cum cruce « erecta & ante nos publice portata ipſum monaſte« rium cauſa devotionis ibidem divinæ audiendi « ſanctoſque prædeceſſores noſtros eccleſiæ *Cantu*« *arienſis* archiepiſcopos & alios Sanctos quorum « corpora in ipſo monaſterio requieſcunt venera« turi dumtaxat & non aliter nec alio modo intra« vimus, & prout nobis deſuper datum eſt ipſos San« ctos venerati ſumus. Set quia nonnulli ut aſſeri« tur metuebant an privilegiis, conſuetudinibus & « exemptioni ſupradictis per ſuperius geſta in aliquo « ſit derogatum, Nos omnem in hac parte ambigu« itatem tollentes tenore præſentium proteſtamur « palam & publice recognoſcimus, & in quantum opus « fuerit pro nobis dicimus & concedimus, quod per « ingreſſum noſtrum ac portationem crucis hujuſ« modi eodem tempore ſupradicto factam vel quo« cienſcumque in futurum facienda ſeu alia præ« miſſa vel eorum aliquod nil juriſdictionis poſſeſ« ſionis ſeu juriſdictioni nobis ſeu ſucceſſoribus no« ſtris *Cantuarienſibus* archiepiſcopis ſeu eccleſiæ « *Cant.* acquiratur aut de novo accreſcat, nec eci« am per ea vel aliquod præmiſſorum, ipſis religi« oſis viris abbati & conventui ſeu eorum monaſte« rio prædictis aut privilegiis, exemptioni & con« ſuetudini ſuis prædictis vel aliis juribus & liberta« tibus eorundem quibuſcumque præjudicium ali« quod nunc vel in poſterum generetur ſeu in aliquo « derogetur, ſet illeſa permaneant & illibata ac ſi « præmiſſa per nos facta non fuiſſent. In cujus rei « teſtimonium ſigillum noſtrum præſentibus eſt ap« penſum. Data & acta ſunt hæc in monaſterio præ« dicto die menſe & anno ſupradictis. An. Dñi 1396.

Eodem anno archiepiſcopus affective rogatus in apparatu ſolenni celebravit magnam Miſſam & veſperas die ſancti *Benedicti*, & poſt in expenſis Abbatis comedit in refectorio cum uno Duce & aliis Dominis multis multum ſplendide refocillatus.

Et anno Domini M CCC. lxxxxvij. vij. die Julii anno regis *Ricardi* xxj. fuerunt adquiſita licentia regia præobtenta unum meſuagium, iiij. ſchopæ, iſi 1397.

celaria,

Ricard. II. Rex. celaria, j. gardinum cum ſuis pertinentiis in parochia
ſancti *Dioniſii* de Bakcherch *London.* de *Willelmo*
Caſſeby ejuſdem eccleſiæ rectore quem *Iohannes*
Hayſfelde illius meſuagii poſſeſſor feoffavit cauſa
ſupradicta, & ſunt in warda de Langebrok. Hoc
ſcriptum lectum fuit & irrotulatum in huſtengo
Londoniæ de placitis terræ tento die lunæ proximo
ante feſtum ſanctæ *Margaretæ* anno ſupradicto.

Eodem anno archiepiſcopus viſitationem ſuam ex-
ercens conceſſit nobis dimiſſionem hanc quæ talis eſt.

« Univerſis Chriſti fidelibus has literas inſpectu-
« ris, *Thomas* permiſſione divina *Cantuarienſis*
« archiepiſcopus, totius *Angliæ* Primas & apoſtoli-
« cæ ſedis legatus ſalutem in Domino ſempiternam.
« Dudum in viſitatione noſtra *Cantuarienſis* dio-
« ceſis necnon *Roffenſis* dioceſis perſonaliter exercita,
« religioſos viros abbatem & conventum monaſte-
« rii ſancti *Auguſtini Cant.* ordinis S. *Benedicti*
« prætendentes ſe ac monaſterium prædictum nec-
« non elemoſinariam ſuam domum S. *Laurentii* &
« cantariam de *Doges* ac omnes & ſingulas perſo-
« nas religioſas utriuſque ſexus infra ſepta mona-
« ſterii elemoſinariæ domus ſancti *Laurentii* &
« *Cantaria de Doges* prædictorum degentes, ab om-
« ni juriſdictione ordinaria prorſus exemptos ſediq;
« apoſtolicæ ſolum & in ſolidum immediate ſubdi-
« tos & ſubjectos, eccleſiaſque parochiales ſancti
« *Pauli* in ſuburbio *Cant.* de Sturreye, de Chi-
« ſtelett, de Menſtre cum capellis ſancti *Iohannis*,
« ſancti *Petri*, & ſancti *Laurentii* in *Taneto* eidem
« annexis, de Northbourne cum capella de Schol-
« don eidem annexa, de Faverſham cum capella
« de Scheldwych eidem annexa, de Middelton,
« de Lenham, de Tenderdenne, de Sellyng,
« de Preſton, de Benynton, de Wyvelesbergh,
« de Stone, de Orene, de Broklond, Præbenda-
« lem eccleſiam de Ouſtone, de Littlebourne,
« noſtræ dioceſis de Plumſted, cum capella de
« Eſtwycham *Roffenſis* dioceſis cum ſuis pertinen-
« tiis, necnon penſiones annuas, videlicet de eccleſia
« de Sybertyſwelde & ejus rectore viginti ſolidos,
« de Rodmerſham & ejus vicario decem ſolidos,
« de eccleſia de Borden & ejus rectore treſdecim
« ſolidos & quatuor denarios *Cantuarienſis* dioce-
« ſis prædictæ; Ac inſuper decimas majores & mi-
« nores de terris feodi de Hoppelond quondam Sol-
« dan exiſtentibus infra limites ſeu fines eccleſiæ de
« Weſtbere, decimas parciales de terra de Weſt-
« lond infra limites ſeu fines eccleſiæ de Menſtre,
« de *Scapeia*, & decimas parciales infra limites de
« Eaſtcherche de antiquo dominico de Scher-
« lond, duas decimarum partes infra limites eccleſiæ
« de Rypple, decimas parciales infra parochias
« eccleſiarum de Stokebery & de Iwade, deci-
« mas majores & minores de Soldaneſlond & par-
« tem garbarum decimalium provenientium de ter-
« ris manerii de Wynkelond infra limites parochiæ
« de Eaſtlangedon, ac eciam decimas parochiales ad
« valenciam ſex marcarum infra eandem parochiam
« noſtræ dioceſis *Cant.* prædictæ dicto monaſterio &
« ipſis religioſis nomine dicti monaſterii incorpora-
« tas, unitas & annexas, eaſque ſic percipientes & te-
« nentes ad certos diem & locum competentes co-
« ram nobis ſeu venerabilibus viris domino *Thoma*
« *Chyllenden* Priore eccleſiæ noſtræ *Cant.* & magi-
« ſtro *Michaele Sergeur* noſtro Cancellario Decreto-
« rum Doctoribus, noſtris in hac parte Commiſſa-
« riis, jus ſufficiens & titulum canonicum quod & T. Arundel Archiep.
« quem in præmiſſis & eorum quolibet præfati ab-
« bas & conventus optinent exhibituri mandavimus
« & fecimus ad judicium evocari. In quo quidem
« termino religioſus vir frater *Thomas Daniel* dicti
« monaſterii commonachus ipſorum religioſorum
« virorum abbatis & conventus procurator, & no-
« mine procuratorio pro eiſdem coram ipſis Com-
« miſſariis noſtris juxta evocationem hujuſmodi le-
« gitime comparens, nonnullas literas apoſtolicas
« necnon archiepiſcoporum *Cantuarienſium* præde-
« ceſſorum noſtrorum ac confirmationes Prioris
« & capituli noſtræ eccleſiæ *Cant.* ſubſequentes, va-
« riaſque literas & inſtrumenta alia, de & ſuper
« præmiſſis exemptionibus, incorporationibus, uni-
« onibus, annexionibus eis & eorum monaſterio
« prædicto conceſſa oſtendit & eciam exhibuit. Et
« deinde ipſis literis & inſtrumentis coram ipſis
« Commiſſariis & per eos perlectis nonnulliſque al-
« legationibus factis ſuper eiſdem, præfati Commiſ-
« ſarii noſtri præfixerunt eidem procuratori coram
« eis ad audiendum voluntatem ſuam de & ſuper ex-
« hibitis & allegatis ſupradictis certos diem & locum
« competentes. Quibus quidem die & loco adve-
« nientibus præfati commiſſarii noſtri eidem procu-
« ratori coram eis comparenti noſtra auctoritate ex
« officioque noſtro mero ac alias omni meliori mo-
« do & cauſa quibus poterunt objecerunt, dicentes,
« quod ipſi religioſi de & ſuper exemptionibus
« eccleſiarum, decimarum & penſionum prædicta-
« rum incorporationibus, unionibus & appropriatio-
« nibus jus ſufficiens, titulum canonicum ſeu
« aſſecutionem legitimam nullatenus exhibuerunt,
« prout nec habuerunt ſeu habent in eis ſeu aliquo
« præmiſſorum, & præſertim pro eo & ex eo quia
« pro re exhibita eciam hujuſmodi ſupradicta de
« cauſis neceſſariis quæ in conceſſionibus exempti-
« onum, eccleſiarum, decimarum, & penſionum ſu-
« pradictarum tractatu & conſenſu eorum legitimo
« quorum conſenſus in hac parte de jure contine-
« bant non apparent ut deberet, cauſæque cognitio
« & alia juris ſolempnia deficiebant quæ in conceſ-
« ſione exemptionis prædictæ ac alienatione rei ec-
« cleſiaſticæ requiruntur de jure, quodque ipſi re-
« ligioſi & aliæ perſonæ ſupradictæ hujuſmodi ex-
« emptione utuntur, ipſaſque eccleſias, decimas &
« penſiones percipiunt illicite & contra jura ex cau-
« ſis ſupradictis. Idemque procurator nomine di-
« ctorum religioſorum virorum abbatis & conven-
« tus ac monaſterii ſui ſupradicti litem in ea parte
« conteſtando ad præmiſſa judicialiter allegavit,
« dixit & propoſuit conteſtationem juſtificando,
« quod præfati religioſi viri abbas & conventus,
« ipſumque monaſterium, elemoſinaria domus ſancti
« *Laurentii* & cantaria de *Doges* prædicta, necnon
« omnes & ſingulæ perſonæ degentes in eiſdem, pri-
« vilegio ſedis apoſtolicæ ac conſuetudine laudabili
« à decem, viginti, triginta, quadraginta, quinqua-
« ginta, ſexaginta annis ultimo præteritis, ac ultra
« & citra, eciam à tempore & per tempus cujus con-
« trarii memoria hominum non exiſtit pacifice ob-
« ſervata & in judicio contradictorio obtenta fue-
« runt, & ſunt ab omni juriſdictione ordinaria pror-
« ſus exempta, ac ſedi apoſtolicæ ſolum & inſoli-
« dum ſubdita & ſubjecta, dictæque eccleſiæ & de-
« cimæ parciales necnon penſiones ex conceſſione
« ſummorum pontificum, archiepiſcoporum *Cantu-*

arienſi-

Rich. II. Rex.

arithſimi & confirmationibus Prioris & capituli eccleſiæ *Cant.* prædictæ, aliorumque omnium & ſingulorum quorum intereſt ſeu intereſſe poterit ad ipſum monaſterium ſancti *Auguſtini* ac ejus nomine ad ipſos abbatem & conventum eorumque præceſſores & prædeceſſores pertinuerunt, pertinere conſueverunt, & pertinent toto & omni tempore prædicto. Fueruntque dicti religioſi nomine dicti monaſterii ac ipſum monaſterium in poſſeſſione juris ſeu quaſi omnium præmiſſorum, dictique religioſi nomine quo ſupra ipſas eccleſias, decimas parciales & penſiones ante Concilium *Lateranenſe* contra conceſſiones hujuſmodi penſionum editum cum omnibus ſuis pertinentiis tenuerunt & habuerunt, ac tenent et habent pacifice & quiete toto & omni tempore prædicto, quodque omnia & ſingula præmiſſa fuerunt, & ſunt vera, publica, notoria & famoſa, & ſic ſuper eis laborarunt & laborant publica vox & fama. Petens dictus procurator nomine quo ſupra probatis primitus in hac parte probandis per nos ac noſtram ſententiam diffinitivam pronunciari, decerni & declarari præfatos religioſos viros abbatem & conventum, eorumque monaſterium, elemoſinariam domum ſancti *Laurentii* ac cantariam prædictam, necnon omnes & ſingulas perſonas religioſas in eis degentes ab omni juriſdictione ordinaria fuiſſe & eſſe prorſus exempta, ac ſedi apoſtolicæ dumtaxat ſolum & in ſolidum ſubdita & ſubjecta. Ipſas eccleſias, decimas parciales & penſiones cum ſuis juribus & pertinentiis univerſis ad ipſum monaſterium ac ejus nomine ad ipſos abbatem & conventum pertinuiſſe, pertinere & pertinere debere, Ipſosque abbatem & conventum à noſtro in hac parte officio dimittendos fore & dimitti, cæteraque fieri quæ ſacri canones exigunt & requirunt. Quam quidem propoſitionem & dictum procuratorem ad probandum eandem præfati Commiſſarii admiſerunt certoſque diem & locum competentes præfixerunt eidem ad probandum coram eis contenta in eadem. Quibus quidem die & loco coram præfatis Commiſſariis idem procurator nonnullos teſtes ac plura legitima documenta ad probandum præmiſſa produxit, Ipſiſque teſtibus admiſſis, juratis & examinatis ac omnibus aliis in ea parte rite peractis, Nos *Thomas* permiſſione divina archiepiſcopus ſupradictus rimato et diligenter inveſtigato toto proceſſu prædicto cauſæque cognitione ſufficienti præhabita ſervatoque juris ordine qui requiritur in hac parte; Quia per hujuſmodi exhibita et atteſtationes teſtium prædictorum aliaque documenta ſupradicta invenimus dictos religioſos viros abbatem et conventum ipſorumque procuratorem ſupradictum præmiſſa et omnia ſuperius ut præmittitur per eum propoſita ſufficienter et legitime fundaſſe, probaſſe, per hanc noſtram ſententiam diffinitivam quam in hiis ſcriptis fecimus, pronunciamus, decernimus et declaramus, ipſos abbatem et conventum monaſterii ſancti *Auguſtini* *Cantuaria* ac ipſum monaſterium necnon elemoſinariam ſuam domum ſancti *Laurentii* et Cantariam de *Doges* prædicta, necnon omnes et ſingulas perſonas religioſas in eis pro tempore degentes ab omni juriſdictione ordinaria fuiſſe et eſſe prorſus exempta ac ſedi apoſtolicæ duntaxat ſolum et in ſolidum ſubdita et ſubjecta, præfataſque eccleſias parochiales ſancti *Pauli* in ſuburbio *Cantuariæ*, **Sturreye**, de **Chyſtelet**, de **Menſtre**, cum capellis ſancti *Johannis*, & ſancti *Laurentii* in *Thaneto* eidem annexis, de **Northborne** cum capella de **Scholdon** eidem annexa, de **Faverſham**, cum capella de **Scheldwych** eidem annexa, de **Middelton**, de **Lenham**, de **Tenterdenne**, de **Sellyng**, de **Preſton**, de **Kenynton**, de **Wyvelesbergh**, de **Stone** in **Oxene**, de **Brokland**, prebendalem eccleſiam de **Sutton**, de **Littleb ne**, noſtræ dioceſis, de **Plumſted**, *Roffenſis* dioceſis cum capella de **Eaſtwycham**, cum ſuis pertinentiis, necnon penſiones annuas videlicet de eccleſia de **Sybertiſwolde** & ejus rectore viginti ſolidos, de **Rodmerſham** & ejus vicariis decem ſolidos, de **Borden** et ejus rectore treſdecim ſolidos & quatuor denarios *Cantuarienſis* dioceſis prædictæ, ac inſuper decimas majores & minores de terris feodi de **Poppelond** quondam *Soldani* exiſtentibus infra limites ſeu fines eccleſiæ de **Weſtbere**, decimas parciales de terris de **Weſtlond**, infra limites ſeu fines de **Menſtre**, de *Scapeya*, & decimas parciales infra limites de **Eaſtcherche**, de antiquo dominico de **Scherlond**, duas decimarum partes infra limites eccleſiæ de **Ripple**, decimas parciales infra parochias eccleſiarum de **Stokebery** & **Iwade**, decimas majores et minores de **Soldaneſlond**, et partem garbarum decimalium provenientium de terris monaſterii de **Wynkelond** infra limites parochiæ de **Eaſtlangedon**, ac etiam decimas ad valentiam ſex marcarum infra eandem parochiam noſtræ dioceſis *Cantuariæ* prædictæ cum ſuis pertinentiis ad ipſum monaſterium ſancti *Auguſtini* ac nomine ejuſdem monaſterii ad ipſos abbatem & conventum pertinuiſſe, pertinere et pertinere debere, præfatoſque religioſos abbatem et conventum ipſas eccleſias decimas et penſiones cum ſuis pertinentiis canonice tenuiſſe et poſſediſſe tenere et poſſidere, ac tenere et poſſidere debere, ab officioque noſtro in hac parte dimittendos fore, et dimittimus. Lecta lata et in ſcriptis promulgata fuit, hæc noſtra ſententia diffinitiva in manerio noſtro de **Lamheth** ſextodecimo die menſis Auguſti anno domini milleſimo CCC. nonageſimo ſeptimo et noſtræ tranſlationis anno primo. In quorum omnium et ſingulorum fidem et teſtimonium, ſigillum præſentibus eſt appenſum.

Thomas Archiep.

Explicit Chronica W. Thorn.

Terra maneriorum ſancti Auguſtini *menſurata.*

IN **Godmerſheſelde** C.l. acras dimid. In **Wynedale** C.alvij. acras. Summa totius terræ ibidem CCCC.lxxv. acræ, j.virgata.

De terra arabili CCC xlv. acræ, j. virgata. De mariſco ibidem CCCC. acræ. **Menſhe, Cotmanneſeld** C.xix. acræ. Campus de ſpina uſque **Cliveſende** C.viij acræ. Campus de doois agnorum uſque gardinum C.iiij^{xx}.xvij. acræ. j. virgata.

Summa terræ arabilis D.lxvij. acræ dimidia.

Summa totius cum terra *Suſana* MM.C.xlix. acræ, j. virgata.

Item apud **Hengrene** CC iij. acræ, iij. virgatæ. Item apud **Salmanſton** iiij^{xx}. ix. acræ, j. virgata. Item apud **Newelonde** C. xxvj acræ. Item apud

Alvelond lxij. acræ. Item apud **Caleys** lix. acræ j. virgata. Summa ſacriſtiæ in *Thaneto* CCClvj. acræ dim. j. virg. dimid.

Item apud **Wyngate** iiijxx. xiij. acræ, iij. virgatæ. Item apud **Ryede** C. iiijxx. iiij. acræ, j. virgata. Item apud **Blakemanniſberi** lxij. acræ, iij. virg. Item apud **Natyndon** C. xxj.

Summa ſacriſtiæ extra *Thanetum* CCCC. lxj. acræ dimid. iij. virg.

Apud **Ripple** de terra arabili C. iiijxx. iij. acræ dimidia j. virgata. De paſtura lij. acræ, j. virgata. Item apud **Wynkelond** xxxix. acræ dimidia dimid. virg. & de paſtura C. iiijxx. xij. acræ, iij. virgatæ. Item apud **Langedon** C. lxiiij. acræ dimid. virg. de terra arabili & paſtura C. xx. acræ dimidia. Item apud **Coſtone** C. ix. acræ. Item apud **Sellyng** de terra arabili iiijxx. xij. acræ & de paſtura & boſco xvj. acræ dimid. Item apud **Bour**, de terra arabili, paſtura & boſco cum bruera CC. xl. acræ. Item apud **Swalcliue** de terra arabili iiijxx. iiij. acræ de paſtura ibidem & **Chetherſt** iiijxx. xv. acræ. Item de boſco & bruera apud **Herueherſt** xxx. acræ & apud **Betiwelle** j. acra. Summa acrarum totius cameræ M. CCCC. xxj. acr. dimidia.

In mariſco cum aqua CCCC. xviij. acræ, iij. virg. ij. **Daywerks** et de terra *Suſana* CCCC. acr. dimid. iij. **Daywerks**. Item de feodo cameræ C. xxx. acr. v. **Daywerks** dimid. Item de feodo veſturæ de terra mariſci xlviij. acræ. Item de feodo veſturæ de terra *Suſana* & boſco xlij. acr. j. rod. iiij. **Daywerks**. Item ad eccleſiam de **Faverſham** xxxiiij. acr. Item ad eccleſiam de **Oeſtwich** ij. acræ dimid.

Summa acr. abbathiæ de **Faverſham**, de quibus percipit abbas S. *Auguſtini* decimam ratione eccleſiæ parochialis de **Faverſham** xxxviij. acræ.

Item apud **Northburne** cum CC. viij. acris de boſco MM. C. lxxix acræ dimid. j. rodæ. Item apud **Lytlebum** D. & v. acræ dimid. j virg. dimid. Item apud **Stonmerſch** de terra *Suſana* prati & mariſci CCCC. iiijxx. viij. acræ, j. virgata dimidia. Apud hoſpitale ſancti *Laurentii* de terra & boſco C. xxiiij. acræ dimid. & dimidia virgata, de quibus tradimus ad firmam cum iij. acris prati xlvij. acras, j. virg. Item apud **Lenham** DCCC. lxiiij. acræ de boſco lxxij. acræ. Item xiiij. **Dennes** & ij. boſci xv. acrarum. Item apud **Kenynton** lxij. acræ. Item apud **Bozewarenerſch** CC. acræ iiij. j. virgatæ dimidia. Item apud **Snaves** CC. xlviij. acræ per virgam xx. pedum de elemoſyna cum j. acra boſci, x. acris prati dimidia & cum dimidia acra brok CC. xiij. acris dimidia & dimidia virgata, de quibus traduntur ad firmam cum iij. acris prati xlvij. acræ, j. virgata.

Summa omnium acrarum totius abbathiæ S. *Auguſtini* aj mill. DCCC. lxij. acræ.

Longitudo.	Latitudo.	Pedes.	Pollices.
xxiij.	vj.	xv.	iij.
xxiiij.	vj.	x.	viij.
xxv.	vj.	vj.	iv.
xxvj.	vj.	ij.	iv.
xxvij.	v.	xiv.	ix.
xxviij.	v.	xj.	v.
xxix.	v.	viij.	iij.
xxx.	v.	v.	iv.
xxxj.	v.	ij.	vij.
xxxij.	v.		

Longitudo.	Latitudo.	Pedes.	Pollices.
xxxiij.	iv.	xiij.	vij.
xxxiv.	iv.	xj.	iij.
xxxv.	iv.	ix.	j.
xxxvj.	iv.	vij.	j.
xxxvij.	iv.	v.	vj.
xxxviij.	iv.	iij.	iv.
xxxix.	iv.	j.	vij
xl.	iv.		
xlj.	iij.	xij.	v.
xlij.	iij.	xj.	xj.
xliij.	iij.	x.	vij.
xliv.	iij.	viij.	ij.
xlv.	iij.	vij.	xj.
xlvj.	iij.	vj.	vij.
xlvij.	iij.	v.	vj.
xlviij.	iij.	v.	iv.
xlix.	iij.	iij.	iv.
l.	iij.	ij.	ij.
lj.	iij.	j.	ij.
lij.	iij.		ij.
liij.	ij.	xv.	iv.
liv.	ij.	xiv.	iv.
lv.	ij.	xiij.	iv.
lvj.	ij.	xij.	xj.
lvij.	ij.	xij.	j.
lviij.	ij.	xj.	iv.
lix.	ij.	x.	viij.
lx.	ij.	ix.	viij.
lxj.	ij.	ix.	x.
lxij.	ij.	viij.	iij.
lxiij.	ij.	viij.	ij.
lxiv.	ij.	vij.	iv.
lxv.	ij.	vj.	
lxvj.	ij.	vj.	ix.
lxvij.	ij.	v.	ij.
lxviij.	ij.	v.	j.
lxix.	ij.	iv.	j.
lxx.	ij.	iv.	vj.
lxxj.	ij.	iij.	vj.
lxxij.	ij.	iij.	
lxxiij.	ij.	ij.	j.
lxxiv.	ij.	ij.	viij.
lxxv.	ij.	j.	ij.
lxxvj.	ij.	j.	j.

Fait aſſavoir de la Fraunchiſe lerceveſque de Canterbirs *qil ad en* **Staplegate** *en levant dit Citee.*

VErite eſt en cronicles trove que le Roi *Ethelbert* dona levant dit lieu de **Staplegate** & ſeint *Auſtin* qi fuiſt *Erceveſque* de *Canterbirs* quant il vient en *Engleterre* pur precher le Roi & le poeple qi furent peynymes, en meſme le lieu qeſt ore nomes **Staplegate** adonqes fuiſt un lieu come oracorie pur moigne le Roi deſouz le paleys lerceveſque de *Canterbirs*. Et puys trois aunz apres dona il ſon paleys a ſeint *Auſtin* ove touz les apportenancez ou la egliſe de la *Trinite* de *Canterbirs* eſt fundee. Et le palays lerceveſque a touz jours ad eſtes tenuz celle lieu de **Staplegate** fraunk dount nulle memorie ne court auxi avant come le paleys lerceveſque, & ſount tenantz lerceveſque & ſon paleys per qei oy par bone eydance ſoi poet homme ſavoir par meintes choſez qount avenuez, kar uncore multz des gentz ſont

ſont en vie & lerceveſque meſmes qore eſt que a ydon qes fuiſt eſcoler en la vile que le voillent bien teſmoigner que un *William Frowe* fuiſt enditee de homicide ſenfuiſt en **Staplegate** & lienz ſe tient come en ſeinte eſgliſe. Et hors de **Staplegate** forjura la terre le Roi & porta le crois a la meer. Et puis ſez amyz purchacerent ſa pees & revient en *Engleterre* & fuiſt menant en *Maydeſtan* graunt temps apres. Et neſt mye uncore douſze aunz qil moruſt Et pur ceo les bonez gentz de *Canterbirs* diont que le lieu de **Staplegate** eſt en la Citee de deinz les mures; & verite eſt que le lieu eſt en la Citee & ſi ad il allo alliours lieux en la Citee que ne ſount mye tayllables en la Citee & unqes ne furent. Et auxi les tenantz de **Staplegate** ſount moul chargez de ſervir lerceveſque de divercez ſervices. kar qaunt le Seneſchal lerceveſque les veudra ſomondre en le paleys lerceveſque en enqueſtez ou pur autres choſez il covient qils ſoient preſt come tenantz de paleys. Et auxi qaunt le paleys eſt occupie de Roi ou de Reyne ou del Erceveſque meſmes ou de autres grantz ſeigneurs que le ſeneſchal de franchiſe ne purra mye tener ſa court en le paleys, il viendra en **Staplegate** & tendra la court en qele meyſon qil voudra choiſer que null tenantz nel purra contredire & avera lieuz ſon hoſtel ſil voit. Et auxi ſi bref vient queu bref que ſe ſoit ſour tenants lerceveſque de **Staplegate**, le ſeneſchal de fraunchiſe avera retourn de bref & ferra lexecution que le bref voit. Et auxi ſi laroun ſoit pris leyntz ove larcyne ou dautre treſpas per ont il ſoit attachable levant dit ſeneſchal le prendra & le amenera en le paleys lerceveſque primerement & puis de illoeſqes a *Maydeſtan* & la avera ſon jugement. Et neſt guerres paſſe que un laron vient en **Staplegate** & empla un hanap de *Mazer* ove un pee dargent & fuiſt pris a maynoure & meſnes en le paleys lerceveſque & de illoeſqes a *Maydeſtan*, & la fuiſt il penduz. Et auxi ſi Juſticerie ſoit en la ville de deliverance de gayole de Counte ſil eſt homme ou femme de tenantz lerceveſque que le ſeneſchal de la fraunchiſe voudra faire ſuette de priſon ils amenera a **Staplegate** ſil voit & les baudra as aſcunz des tenantz a garder & ceo teſtmoignerſt *Eſmond de Paſſele* que bailla a *Aliſaundre* del amoynerye *Henr.* atte *Gate* & *Robert* ſon frere & le fiſt lour gardeyn. Et auxi un *Robert Courthoſe* de *Newendenn* tenant lerceveſque fuiſt attache en la mayſon lavantdit *Aliſaundre* en temps de *Traylbaſtoun* per le Viſcounte & ſire *William de Melkſop* que fuiſt ſeneſchal lerceveſque de ces terrez, & *Eſmond de Paſſele* le firent entendre as Juſticez ſire *Roger Bakeroun* & a ſez compaignons, & comande fuiſt a Viſcounte per les Juſticez que meſmez celez gentz que attacherent lavauntdit *Robert* que il le a laſſent quere hors du chaſtel & remener en le lieu de **Staplegate** la ou il priſtrent & ſi le firent ils, & la fuiſt il arreſtuez per *Eſmond de Paſſele* ove les autrez & hors de **Staplegate** furent deliverez, Et auxi une gentyle femme quavoit a noun *Anable* la veue *William de Childecroft* fuiſt enditee de recett de *Lukke atte Berne*, ele ſuiſt auxi en garde en **Staplegate** par ſeute de *Eſmond de Paſſele* pur graunt maladie quele avoit de qele maladie ele moruſt & quant el fuiſt mort monſtre fuiſt par ſire *William Melkſop* & par *Eſmond de Paſſele* as Juſtices & les Juſtices comanderent a *Henr. de Woghope* Coroner foreyn qil alaſt a **Staplegate** prendre lequeſte de foreyns & ſi le fiſt il, Et qaunt lerceveſque tient grauntz feſtez les polenciers lerceveſque averent lieuz lour pleytrye ou bien lour ſoit, Et ſire ceo cemble a tenauntz grauntz ſervicez & autre evidence ad il aſſez ſi meſtier ſoit.

Forma obligationis Cameræ papæ.

VOS venerabilis pater domine *Thoma* abbas monaſterii S. *Auguſtini Cant.* ordinis S. *Benedicti* de licentia ab apoſtolica ſede vobis in hac parte conceſſa gratis & ſponte recognoſcitis cameræ domini noſtri papæ & ſacro collegio reverendorum patrum dominorum ſanctæ *Romanæ* eccleſiæ cardinalium pro communi ſervicio per quendam venerabilem patrem dominum *Johannem* abbatem dicti monaſterii prædeceſſorem veſtrum eiſdem cameræ & collegio promiſſo & non ſoluto M. CCC. florenos auri juſti & recti ponderis de *Florencia* & v. ſervicia conſueta pro familiaribus & officialibus domini noſtri papæ et dominorum cardinalium prædictorum. Item de eadem licentia gratis ac liberaliter ac ſponte promittitis, datis & offertis pro veſtro conſervicio cameræ & collegio ſupradictis alios M. CCC. flor. auri & v. ſervicia familiaribus & officialibus eorundem conſueta, quorum omnium tertiam partem integraliter ſolvere promittitis in *Romana* curia ubicumque fuerit à proximo feſto omnium Sanctorum ad unum annum, & aliam tertiam partem in ſequenti feſto omnium Sanctorum, & aliam tertiam partem in proximo feſto omnium Sanctorum reverendis patribus dominis *Guillielmo* tituli ſanctorum iiij. coronatorum presbytero cardinali ſacri collegii prædictorum dominorum cardinali & *Stephano Arelatenſi* archiepiſcopo cameræ domini noſtri papæ camerariis. Quod ſi dictis loco & terminis dictos MM. DC. flor. auri & dicta ſervicia conſueta non duxeritis perſolvendos promittitis infra iiij. menſes poſt dictos terminos & eorum quemlibet immediate ſequentes ad curiam *Romanam* redire & coram dictis dominis camerariis perſonaliter comparere, & de curia ipſa non recedere donec de prædictis florenis & ſerviciis familiaribus per vos fuerit ſatisfactum. Et de hoc obligatis bona veſtra & monaſterium veſtrum & ipſius bona in quibuſcumque rebus conſiſtant præſentia & futura. Et ut ſitis vinculo fortiori aſtrictus; ſponte ſubicitis & ſubmittitis vos juriſdictioni & cohertioni dictorum dominorum camerariorum. Et de voluntate veſtra qui hoc vultis & petitis & hanc juredictionem in dictos dominos camerarios prorogatis ipſi domini camerarii hanc juredictionem in ſe ſuſcipientes vobis mandatum faciunt & præceptum tanquam de re ita feſſata, quod dictos MM. DC. florenos auri & ſervicia ſolvatis loco & terminis ſupradictis. Et de reveniendo ad *Romanam* curiam & inde non recedendo donec de prædictis fuerit ſatisfactum, ut ſuperius eſt expreſſum. Quod ſi non feceritis ſed in aliquo defeceritis eorundem, in vos ſuſpenſionis ab adminiſtratione ſpiritualium & temporalium veſtræ abbatiæ & executionis pontificalium ſi quam habetis ac majoris excommunicationis, & in eccleſiam dicti veſtri monaſterii interdicti ſententias, proferunt in ſcriptis, comminantes & proteſtantes veſtri domini de procedendo contra vos & abſque aliqua citatione ad graviores pœnas & ſententias ſpirituales & temporales prout eis placuerit & videbitur expedire. Et quod vos denunciabunt & denunciari facient per ſe

vel alios excommunicatum ſuſpenſum perjurum & aliis pœnis irretitum quas propterea in vos duxerint proferentes, & ſuper hiis omnibus vos domine abbas renunciatis expreſſe omnibus privilegiis & indulgentiis ac literis apoſtolicis conceſſis & concedendis quibuſcumque prælatis, beneficio fori reſtitutionis integrum & appellationis remedio juri revocandi donum & omni juris auxilio canonici & civilis per quæ contra præmiſſa vel aliquod præmiſſorum poſſetis quomodolibet vos tueri. Et juratis ad ſancta Dei evangelia manu tacta prædicta omnia & ſingula prout recitata ſunt ad purum & ſanum in dictorum dominorum camerariorum ſine fraude & dolo firmiter attendere & inviolabiliter obſervare, & non contra facere vel venire. Si vero vos, quod abſit, non cedere vel transferri contingat antequam dictis dominis camerariis vel deputato ſeu deputatis ab eis vel ſucceſſoribus ſuis in dicto officio fuerit de prædictis pecuniæ ſummis plenarie ſatisfactum; & is qui regimine monaſterii prædicti ſubſtitui contigerit infra iiij. menſes poſt ſubſtitutionem eandem adeptam adminiſtrationem ejuſdem monaſterii dictis dominis camerariis ſeu ſucceſſoribus ſuis de eiſdem ſummis ſatisfacere non curaverit, vultis quod in eum dicti domini camerarii eaſdem ſententias proferant & promulgent, & vultis quod de prædictis omnibus nos clerici faciamus publicum & publica inſtrumenta.

Evidentia eccleſia Chriſti Cant.

Ex MS. in Collegio CC. Cant. dicto Thom.

ANno Dominicæ incarnationis DC.xvj. Ego *Eadbaldus* rex *Cancia* filius *Ethelberti* regis à Deo compunctus, & per ejus miſericordiam perq; ammonitionem domini *Laurentii* archiepiſcopi converſus à pravitate vitæ meæ, pro recuperanda ſalute animæ meæ, proque ſpe remunerationis futuræ, concedo eccleſiæ *Chriſti* in *Doroberna* & familiæ in eadem eccleſia Deo ſervienti, terram juris mei nomine **Cœſtham**, cum campis, ſilvis, paſcuis & omnibus ad eam rite pertinentibus, liberam ab omnibus ſecularibus ſerviciis & fiſcali tributo, Exceptis his tribus, expeditione, arcis pontiſve conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis DC.lxix. Ego *Lotharius* rex *Cantuariorum* pro remedio animæ meæ concedo terram in inſula *Thanatos* in loco qui appellatur *Weſtanea* tibi *Brithwolde* abba, tuo que monaſterio, cui nomen **Racull**, cum omnibus ad illam rite pertinentibus, campis, paſcuis, mariſcis. Adjeci adhuc eidem eccleſiæ tuæ terram xij. manſionum in loco qui dicitur **Sturrie**, liberam ut ſuperiorem ab omni ſeculari ſervicio; Exceptis iſtis tribus, expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis DC.lxxx. Ego *Ceadwalo* Deo diſponente rex rogatus à venerando *Wilfrico* epiſcopo conceſſi ſibi quandam terram juris mei quæ dicitur **Pagaham** cum appendiciis ejus circumquaque adjacentibus, id eſt **Sildinum**, **Stippaneg**, **Ceretun**, **Bucgreneza**, **Beorganſtede**, **Crimeſham**, **Pundanham** aquilonare & aliud **Pundanham**, Hæc omnia conceſſimus venerabili viro *Wilfrido* epiſcopo cum conſenſu & devota confirmatione omnium optimatum meorum, pro relaxatione omnium peccatorum noſtrorum & pro ſpe æternæ retributionis. Inſuper addidimus terram quæ nominatur **Langanere** fratribus Deo ſervientibus in eccleſia S. *Andreæ* apoſtoli, poſita ſuper ripam quæ dicitur **Menzingemuthe**.

Anno Dominicæ incarnationis DC.lxxxvij. Ego *Ceadwala* rex cum conjuge mea *Kendritha* concedo tibi paſtor *Theodore* archiepiſcope & familiæ eccleſiæ *Chriſti* in *Dorobernia* terram juris mei nomine **Geddinge** & **Wieten** ſcilicet terram liij. aratrorum pro ſpe ſalutis æternæ, liberam ab omni ſeculari ſervitio; Exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis DC.lxxxiv. Ego *Withredus* rex *Cant.* concedo terram iiij. aratrorum pro amore Dei & *Brithwaldi* archiepiſcopi eccleſiæ beatæ *Mariæ* quæ ſita eſt apud **Limingeſ**, quæ terra vocatur **Wihelmeſtun**, cum omnibus ad eam rite pertinentibus, campis, ſilvis, pratis, paſcuis, liberam ab omnibus ſecularibus ſervitiis; Exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno ab incarnatione Domini DC.xciiij. *Withredus* glorioſus rex *Canciæ* cum reverentiſſimo archiepiſcopo *Brithwaldo* præcepit congregari concilium in loco qui nominatur **Baccanceld**, præſidente eidem concilio jam nominato clementiſſimo rege *Cant. Withredo*, & eodem venerando patre & primate totius *Britanniæ*, ſimulque *Tobia* epiſcopo *Roffenſis* eccleſiæ, cum abbatibus, abbatiſſis, preſbyteris, diaconibus, ducibus, ſatrapis, pariter tractantes de ſtatu eccleſiarum Dei in *Anglia*, & de his quæ à fidelibus regibus prædeceſſoribus ejus & propinquis, *Ethelberto* videlicet poſteriſq; ejus, Deo omnipotenti in propriam hæreditatem data fuerunt; qualiter ſecundum veram juſtitiam ſtare & permanere valeant, vel quomodo ea ſervare oporteat amodo & uſque in finem ſeculi, conſtituentes. Ego, inquit *Withredus*, rex terrenus, à rege regum compunctus, zelo rectitudinis accenſus, ex antiqua traditione ſanctorum patrum didici, non eſſe licitum alicui homini in laico habitu conſtituto, uſurpare ſibi quaſi propriam poſſeſſionem quod ante fuerat Domino conceſſum & cruce Chriſti firmatum. Scimus enim & veraciter conſtat quia quod ſemel accepit homo donatione alterius in propriam poteſtatem, nullatenus ſine injuria illud iterum dimittet. Horrendum eſt itaque hominibus Deum vivum expoliare, tunicamque ejus & hæreditatem ſcindere. Cum ergo Deo aliquid oblatum fuerit de terrenis ſubſtantiis, ad hoc ut facilius promereri valeant offerentes æternam retributionem percipere in cœlis, manifeſte declaratur, quod quanto incautius homo ſecularis applicuerit ſe in hæreditatem regis æterni, tanto diſtrictius à Deo punietur. Pro qua re firmiter decernimus, & in nomine omnipotentis Dei omniumque Sanctorum præcipimus omnibus ſucceſſoribus noſtris regibus, principibus & omnibus in laico habitu conſtitutis, ut nulli unquam liceat alicujus eccleſiæ vel monaſterii dominium habere, quæ à me vel anteceſſoribus meis priſcis temporibus Deo tradita ſunt in perpetuam hæreditatem & ſanctis ejus; Magis autem, ſicut in canonibus præcipitur obſervandum eſt, ut quando aliquis de prælatis defungitur epiſcopus, abbas vel abbatiſſa, intimetur archiepiſcopo propriæ parochiæ, & cum ejus conſilio & conſenſu, vita ac munditia ejus examinata, qui dignus invenitur eligatur, & nullo modo ſine conſenſu & conſulto archiepiſcopi promoveatur. Neque de hac re aliquid pertinet ad decretum vel imperium regis.

regis. Illius autem eſt Comites, Duces, optimates, principes, præfectos, judices ſeculares ſtatuere. Metropolitani vero archiepiſcopi eccleſias Dei replere, gubernare, epiſcopos, abbates, abbatiſſas, cæteroſque prælatos eligere, ſtatuere, firmare, admonere, ne quis de ovibus Chriſti, ſcilicet æterni paſtoris aberret. Hæc lex per ævum in regno noſtro inperpetuum omnibus eccleſiis Dei pro ſalute animæ meæ meorumque prædeceſſorum, proque ſpe cœleſtis regni. Igitur ex hac die & deinceps concedimus & donamus eccleſiis regni noſtri liberas eſſe perpetua libertate ab omnibus ſecularibus ſerviciis, ab omni debito vel pulſione regalium tributorum, ut poſſint pro nobis Deo omnipotenti hoſtias dignas offerre noſtraque peccata abluere inmaculatis muneribus.

Anno Dominicæ incarnationis DCC. xlj. Ego *Eadbrith* rex cognomento *Eating*, pro ſalute animæ meæ concedo eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* capturam piſcium quæ habetur in oſtio fluminis quæ dicitur *Limenea*, & partem agri in qua ſitum eſt oratorium ſancti *Martini* cum domibus piſcatorum, & quartam partem aratri circa eundem locum & paſcua Cl. jumentorum juxta mariſcum qui dicitur **Biſcopeſwic** uſque ad ſilvam quæ appellatur **Rhip**, & uſque ad terminos *Suthſaxoniæ*, regimen habente eccleſiæ beatæ *Mariæ* quæ habetur apud **Limene** *Cuthberto* archiepiſcopo tunc temporis abbate. Cui videlicet eccleſiæ hanc meam donationem nominatim contuli liberam ab omni ſeculari ſervitio, exceptis iſtis tribus, expeditione, pontis, & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis DCC. xlij. congregatum eſt magnum concilium apud **Cloveſho**, præſidente eidem concilio *Ethelbaldo* rege *Merciorum* cum *Cuthberto* archiepiſcopo *Doroberniæ* cæteriſque epiſcopis ſimul aſſidentibus, diligenter examinantes circa neceſſaria totius religionis, & de ſymbolo ex antiquis ſanctorum patrum inſtitutionibus tradito, ſtudioſeque perquirentes qualiter in primordio naſcentis eccleſiæ hic in *Anglia* jubebatur haberi, aut ubi honor cœnobiorum ſecundum normam æquitatis. Hæc & his ſimilia anxie inquirentes, antiquaque privilegia recitantes, tandem pervenit ad manus libertas eccleſiarum, & inſtitutio vel præceptum *Withredi* glorioſi regis de electione & auctoritate cœnobiorum in regno *Cantiæ*, quomodo vel qualiter ſecundum imperium & electionem *Cantuarienſis* metropolitani fieri, ſtare præcipitur. Ex præcepto itaque regis *Ethelbaldi* lectum eſt coram omnibus privilegium præfati *Withredi* glorioſi regis, & placuit cunctis hoc audientibus, pariterque dixerunt, nullum aliud tam nobile tamque prudenter conſtitutum decretum invenire potuiſſe ſecundum eccleſiaſticam diſciplinam, & ideo hoc ab omnibus firmari ſanxerunt. Igitur ego *Ethelbaldus* rex *Merciorum* pro ſalute animæ meæ et ſtabilitate regni mei, proque reverentia venerabilis archiepiſcopi *Cuthberti*, propria manu mea munifica ſubſcribens confirmo, ut per omnia libertas, honor, auctoritas, et ſecuritas Chriſti eccleſiæ à nulla perſona denegetur, ſed ſit libera ab omnibus ſecularibus ſerviciis & omnes terræ ad illam pertinentes, exceptis expeditione, pontis et arcis conſtructione.

Et ſicut ipſe præfatus rex *Withredus* pro ſe ſuiſque conſtituit ſervandum, ita per omnia irrefragabiliter et immutabiliter perdurare præcipimus.

Anno Dominicæ incarnationis DCC. xliij. ſpicem regni tenente in *Cantia* glorioſo rege *Eadberto*, venerabilis ac Deo dilectus *Cuthbertus* vir in omni ſapientia & religione fundatus, undecimus à beato *Auguſtino* in metropolitana ſede *Dorobernia* ſummi ſacerdotii dignitate fungebatur. Hic prudenter advertens deſtitutionem eccleſiæ Chriſti, eo quod nullo honorabilis ſepulturæ decore fulgeret, dum defunctis archiepiſcopis eorum corpora ſibi auferrentur, & ad cœnobium quod in orientali parte *Cantuariæ* civitatis extra urbem ſitum eſt transferrentur, condoluit & qualiter illa conſuetudo mutaretur ſtudioſe tractavit. Præſidebat autem ea tempeſtate ſedi apoſtolicæ *Gregorius* junior, vir ſanctitatis merito venerabilis, & magno ſapientiæ ſplendore præfulgens. Huic itaque cum reverentiſſimus *Cuthbertus* hanc cauſam patefaceret, & ſe nimis pro tali archipræſulum tranſpoſitione contriſtari aſſereret, petiit ab eo ut hanc conſuetudinem ſuo edicto mutaret, & mutatam ſua auctoritate firmaret. Qui quoniam piam & rationabilem cauſam prætendebat, pro voto mox quod petivit optinuit. Confeſtim ergo cum à *Roma* reverſus *Angliam* veniret, & à ſuis honorifice ſuſceptus fuiſſet, hoc idem negotium etiam præfati regis auctoritate fecit firmari. Poſt hæc, in archiepiſcopatu plurimos feliciter vivens annos, plurima ob robur eccleſiæ concilia fecit in *Anglia* celebrari. Conſtruxit et baſilicam juxta eccleſiam Chriſti quam in honore S. *Iohannis Baptiſtæ* conſecravit, ubi ipſe & ſucceſſores ſui honorifice ſepelirentur. Appropinquante autem vitæ ſuæ termino, præcepit ne aliqua divulgatio infirmitatis vel mortis ejus fieret nec ſignum pro eo pulſaretur, donec ejus corpus ſepulturæ traditum eſſet. Quod & factum eſt. Sepulto vero eo, ſigna pro eo pulſantur, notitia mortis ejus palam divulgatur. Quo audito, abbas ſancti *Auguſtini* nomine *Iambertus* eo cum ſociis acceſſit, corpus juxta ritum priſtinum ſecum laturus, ſed cum eum jam ſepultum reperiret, & antiquam conſuetudinem apoſtolica ſimul & regia auctoritate mutatam eſſe cognoſceret, turbatus & anxius ſuo privatus deſiderio ad propria remeavit. Succeſſit autem beato *Cuthberto* totius *Britanniæ* primati in archiepiſcopatum vir magnæ religionis nomine *Brechwinus*, qui de præfata mutatione ſepulturæ archipræſulum prædeceſſoris ſui ſtatuta multum laudavit, & eadem devotione qua ipſe fecerat, eandem cauſam apoſtolica & regia auctoritate & ſua confirmari fecit. Et hoc quoque ex hac vita ſublato, filii eccleſiæ Chriſti in memorata baſilica ſancti *Johannis Baptiſtæ* ubi prædeceſſor ſuus honorabilis *Cuthbertus* locatus fuerat ſepelierunt. Huic ſucceſſit in pontificatum prædictus abbas *Iambertus* qui præſulatus dignitatem annis plurimis vigore ſacerdotalis auctoritatis pleno adminiſtravit. Hic cum finem ſuum ſibi inſtare conſpiceret, volens anteceſſorum ſuorum ſtatuta mutare, præcepit, ut poſt obitum ſuum ad ædem S. *Auguſtini* corpus illius ſepeliendum deferretur. Eo quoque defuncto præceptum illius impletum eſt. Nam cum tertius eſſet qui apud eccleſiam Chriſti ubi duo prædeceſſores ſui quieſcebant ſepeliri deberet, præparatum ſibi honorem abjecit, & in loco ubi abbas fuerat ſepulturam ſibi ad hoc ut mutatio quæ de archiepiſcoporum corporibus facta erat annichilaretur, elegit; ſed quia Chriſtus eccleſiæ ſuæ honorem everſum iri noluit, virum prædicandæ ſanctitatis *Athelardum* ei in pontificatum

ſuccedere fecit, qui prædeceſſoris ſui *Iamberti* ſtatuta de ſæpe memorata cauſa irrita fecit, & decus quod venerandi patres *Cuthbertus* & *Bregowinus* eccleſiæ Chriſti in hac re contulerant approbavit, & apoſtolica ſimul & regia auctoritate fecit firmari, & eidem negotio ſuam auctoritatem adhibuit. Res itaque in poſterum ita remanſit, & apud metropolitanam ſedem ipſe *Athelardus* & omnes ſucceſſores ſui, viz. archipræſules eccleſiæ Chriſti *Cantuariæ* ſepulturæ honorem ſortiti ſunt.

Anno Dominicæ incarnationis DCC. xlvij. Ego *Eadbertus* rex *Canciæ* cum conſenſu optimatum meorum, *Bregowini* archiepiſcopi & cæterorum principum meorum, concedo eccleſiæ quæ eſt apud **Raculf** & tibi *Deneheah* abba tuæque familiæ pro ſalute animæ meæ vectigal & tributum unius navis in portu ac villa quæ dicitur **Fordewic**, ad opus ut præfatus ſum ſanctæ *Mariæ* quæ in jam nominata eccleſia Deo ſervit. Simulque præcipio in nomine omnipotentis Dei præfectis, præpoſitis, actionariis & omnibus fidelibus qui habent vel habituri ſunt aliquam poteſtatem, ut hæc meo donatio ſit ſtabilis & firma imperpetuum.

Anno incarnati Domini DCC. lxxxiiij. Ego *Ealhmundus* rex *Canciæ*, do tibi *Wetrede* honorabili abbati tuæque familiæ degenti in loco qui dicitur **Raculf Ceſtre** terram xij. aratrorum quæ dicitur **Schylwic**, cum univerſis ad eam rite pertinentibus, liberam ab omni ſeculari ſervitio & ab omni regali tributo; Exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno incarnati Domini DCC. xcj. Ego *Kenewlfus* rex rogatu venerabilis archiepiſcopi noſtri *Athelardi* do vicario munere terram xij. aratrorum ubi dicitur **Tenham**, ad metropolitanam Salvatoris eccleſiam. Hanc autem munificentiam ob id maxime reddo, quia idem archiepiſcopus gratia recompenſationis terram xij. aratrorum mihi dedit in loco ubi *Gregeſtwlma*, quam videlicet terram *Offa* rex olim dedit cuidam Comiti ſuo nomine *Ufa*. Hanc itaque donationem meam, ego rex *Kenewlfus* liberam eccleſiæ Chriſti concedo ab omni ſeculari ſervicio; Exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno incarnati Domini DCC. xcviij. congregatum eſt magnum concilium in loco qui dicitur **Baccanceld**, præſidente eidem concilio *Cenewlfo* rege, necnon reverentiſſimo archiepiſcopo *Athelardo*, cum epiſcopis, abbatibus, & multis aliis idoneis perſonis. Tunc idem venerabilis pater & primas totius *Britanniæ Athelardus* ſic exorſus eſt. Ego *Athelardus* gratia Dei humilis ſanctæ *Doroberniensis* eccleſiæ archiepiſcopus unanimo conſilio totius ſanctæ ſynodi in nomine Dei omnipotentis & per ejus tremendum judicium præcipio, ſicut ego mandatum à domino apoſtolico *Leone* papa percepi, ut ex hoc tempore nunquam temerario auſu ſuper hæreditatem Domini, id eſt eccleſias, laici ſeculares præſumant dominium ſuſcipere. Sed ſicut in privilegiis ab apoſtolica ſede datis habetur, ſeu etiam ab apoſtolicis viris in initio naſcentis eccleſiæ traditum eſt per ſanctos canones, vel etiam à propriis poſſeſſoribus monaſteriorum conſtitutum eſt, ex regula & diſciplinæ obſervantia ſua monaſtica jura ſtudeant obſervare. Si ergo, quod abſit, ipſi hoc noſtrum mandatum & Domini Apoſtolici præceptum ſpreverint & pro nichilo ducunt, ſciant ſe à præſenti eccleſia juſtorum ſegregatos, & in die judicii ante tribunal Chriſti niſi ante emendaverint rationem reddituros. Hæc ſunt nomina ſanctorum epiſcoporum & abbatum qui cum totius ſynodi conſenſu pro confirmatione prædictæ rei ſignum ſanctæ Crucis ſubſcripſerunt.

✠ Ego *Athelardus* archiepiſcopus *Dorobernenſis* civitatis ſubſcripſi.
✠ Ego *Hedde* epiſcopus *ſubſ.*
✠ Ego *Werer* epiſcopus *ſubſ.*
✠ Ego *Egwinus* epiſcopus *ſubſ.*
✠ Ego *Fortherus* epiſcopus *ſubſ.*
✠ Ego *Daniel* epiſcopus *ſubſ.*
✠ Ego *Eadbrith* epiſcopus *ſubſ.*
✠ Ego *Acca* epiſcopus *ſubſ.*
✠ Ego *Ingualdus* epiſcopus *ſubſ.*
✠ Ego *Heardryd* epiſcopus *ſubſ.*
✠ Ego *Nothbertus* epiſcopus *ſubſ.*
✠ Ego *Wulfredus* archidiaconus *ſubſ.*
✠ Signum *Adulfi* epiſcopi *Licifeldenſis*
✠ Ego *Eadwlf Siddenſis* epiſcopus *ſubſ.*
✠ Ego *Oſmundus Londonienſis* epiſc. *ſubſ.*
✠ Ego *Tydfridus Dammoca* epiſcopus *ſubſ.*
✠ Ego *Eortredus* abbas *ſubſ.*
✠ Ego *Wernbrihtus Legorenſis* *ſubſ.*
✠ Ego *Ealmundus* epiſc. *Wintonienſis* *ſubſ.*
✠ Ego *Wermundus Roſenſis* epiſcopus *ſubſ.*
✠ Ego *Felogyldus* abbas *ſubſ.*

Anno Dominicæ incarnationis DCC. xcix. Ego *Cenewlfus* rex, venerabili archiepiſcopo *Athelardo* rogante reddo eccleſiæ Chriſti quæ eſt in *Dorobernia* quaſdam terras quas olim rex *Offa* eidem eccleſiæ ablatas ſuis contulit miniſtris. Quarum nomina hæc ſunt, **Ceringes**, **Selebertesceart**, **Bruningland**, & **Burnam** in parte occidentali **Bereham**. Has ut præfatus ſum terras pro perpetua ſalute animæ meæ rogatu prænominati pontificis, conſentientibuſque epiſcopis & principibus meis, reddo liberas ab omni ſeculari ſervicio & tributo regali. Et hanc donationem meam ut inviolata permaneat, ſigillo ſanctæ crucis confirmo.

Anno Dominicæ incarnationis DCCC. Ego *Athelardus* primas totius *Britanniæ*, pro amore Domini noſtri *Jeſu Chriſti*, & pro abſolutione omnium criminum meorum, concedo eccleſiæ Chriſti & monachis ejuſdem eccleſiæ terram quatuor aratrorum nomine **Burnam**, omneſque pontifices ſucceſſores noſtros intimo corde obſecro, ut omne bonum quod in illa terra lucrificatum fuerit idem fratres ad menſam ſuam habeant, aut ad aliud ad quod utilius illis videatur. Hanc enim terram prænominatam quidam ſtrenuus & prædives homo qui olim præfectus fuit in *Dorobernia* civitate nomine *Aldhun*, pro ſalute animæ ſuæ eccleſiæ Chriſti quaſi dominium ſuum contulit ad victum monachorum ibidem Deo ſervientium. Sed eadem ſancta eccleſia Chriſti contra veram juſtitiam rapacitate *Offa* regis eadem terra privata eſt. Nos autem Chriſto auxiliante iterum eandem terram ſinodali judicio curavimus eidem Chriſti eccleſiæ reſtituere. Itaque reges & pontifices ſequaces noſtros & omnes alios qui poteſtatem habent vel habituri ſunt in hac provincia ſummo ſtudio rogamus & humiliter obſecramus, ut ſemper augere ſtudeant eiſdem fratribus noſtris bonum ſuum & non minuere. Hanc prædictam

ctam terram, ſcilicet **Burnam**, liberam ab omni ſeculari ſervicio ſinodali ut præfatur judicio recepi & eadem libertate eccleſiæ Chriſti reddidi; Exceptis his tribus, expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis DCCC. iiij. Ego *Cenewlfus* rex *Merciorum*, & *Cuthredus* rex *Cantiæ* frater meus, conceſſimus interveniente *Athelardo* archiepiſcopo *Cantiæ* eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* quæ ſita eſt in loco qui dicitur **Liminge**, ubi jacet corpus beatæ *Eadburgæ*, aliquantulam terram in civitate quæ dicitur *Dorobernia*, videlicet ſex manſuras pertinentes ad eccleſiam beatæ *Mariæ* in parte occidentali, locus autem ille dicitur **Eadburgewell**.

Anno Dominicæ incarnationis DCC.lxxiiij Ego *Offa* rex concedo partem terræ in maraſco ubi dicitur **Hlide**, ad opus eccleſiæ Chriſti, id eſt, monachorum qui in eccleſia Chriſti ſunt, quæ ſita eſt in *Dorobornia* civitate, *Iamberto* archiepiſcopo ejuſdem civitatis rogante, pro ſalute animæ meæ liberam ab omni ſeculari ſervicio & fiſcali tributo; Exceptis pontis & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis DCCC.xxij. Indictione iij. de diverſis *Saxoniæ* partibus congregatum eſt ſynodale concilium in loco præclaro qui dicitur **Clovesho**, præſidente huic venerabili concilio *Beornulfo* rege *Merciorum*, & *Wulfredo* archiepiſcopo, cæteriſque epiſcopis & abbatibus omniumque dignitatum optimatibus, eccleſiaſticarum videlicet & ſecularium perſonarum, utilitatem & neceſſitatem eccleſiarum monaſterialiſque vitæ regulam & obſervantiam, ſtabilitatem quoque regni pertractantes. Interea ab omnibus in eadem ſynodo quæſitum eſt quomodo quis cum juſtitia ſit tractatus, ſeu quis injuſte ſit deſpoliatus. Inter multa itaque quæ ibi acta & dicta ſunt, monſtratum eſt quia præfatus archiepiſcopus *Wulfredus* per delationem, & inimicitiam, & violentiam, avaritiamque, *Cenulfi* regis perpeſſus ſit, & de ſua juſta dominatione injuſtiſſime privatus, tam per ea quæ hic inter nos, ſcilicet in *Anglia* illi ſunt illata, quam per ea quæ per juſſionem prænominati *Cenulfi* regis ad apoſtolicam ſedem perlata ſunt. Nec ille ſolummodo ſæpe nominatus archiepiſcopus, ſed per eaſdem accuſationes & diſcordias tota gens *Anglorum* per ſex annorum ferme curricula ſua primordiali auctoritate ſacrique baptiſmatis miniſterio privata ſit. Super hæc omnia quadam vice idem rex *Cenulfus* cum ſuis conſiliariis veniens ad villam regalem *Londoniam* conſtituit diem cum magna indignatione quo idem archiepiſcopus veniret ad eum. Quo cum veniſſet, præcepit rex ut relictis omnibus rebus ſuis citiſſime de *Anglia* diſcederet, ne aliquam ſpem haberet redeundi amplius, nec per præceptum domini papæ nec precibus imperatoris, nec alicujus alterius perſonæ niſi conſentiret voluntati ejus dimittendo ei villam trecentorum manentium nomine **Leogenesthamme**, inſuper daret ei centum libras denariorum. Hanc autem reconciliationem prædictus vir *Wulfredus* diu recuſans contradixit. Cumque amici viri Dei & optimates regis qui illum plurimum dilexerunt viderent rapacitatem & violentiam regis, inſtigaverunt archiepiſcopum ut eo tenore regiæ voluntati pareret, quatinus idem rex diſcordiam quam per nuncios ſuos inter apoſtolicum & archiepiſcopum compoſuerat, diſſiparet, omnem quoque poteſtatem & dignitatem quæ ad primatem ſedem pertinebat eidem patri juxta auctoritatem quam anteceſſores ejus priſcis temporibus excellentius habuerunt ei reſtitueret. Quod ſi hoc rex facere nequiſſet, pecuniam & terram quam ab archiepiſcopo exigebat, iterum ei redderet. Hac igitur conditione aſſenſum ei pater præbuit. Sed nichil hujus prædictæ conditionis impletum eſt. Nam tribus integris annis poſt eandem reconciliationem, poteſtatem quam anteceſſores ejus & ipſemet ante illam diſcordiam habuerunt ſuper **Suthmenſtre**, tam in paſtu, pecunia, veſtimentis, quam obedientia quæ ad ſedem metropolitanam pertinebat privatus remanſit. Poſt mortem autem *Cenulfi* regis cum *Beornulfus* rex regnaret, idem pater archiepiſcopus invitabat *Cenedritham* abbatiſſam hæredem filiamque *Cenulfi* regis ad prædictum concilium. Quo cum perveniſſet, omnibus in concilio audientibus conqueritur archiepiſcopus de injuriis, & moleſtiis ſibi & Chriſti eccleſiæ à patre ſuo illatis, emendationemque ab ea ſi juſtum eſt poſtulat. Tunc omne concilium pro juſtitia invenit, & hoc unanimi conſenſu decrevit, ut illa omnia quæ pater ejus archiepiſcopo ibidem abſtulerat, juſte eidem reddere debuiſſet, iterumque tantundem pro emendatione. Inſuper omnem uſum emendare quem in illo ſpatio præfatus pater perdiderat. Quod ipſa humiliter ſpoſpondit. Placuit itaque *Beornulfo* regi cum ſuis ſapientibus pro amicitia *Cenulfi* regis & hæredum illius archiepiſcopo ſupradictarum terrarum diligentiſſime reconciliationem & emendationem facere. Quia autem hoc regi placuit & humili prece id depoſcebat, pro amore & amicitia illius conſenſit. Hæredes enim ſæpe nominati regis *Cenulfi* expetiverunt eundem patrem, patronum & interceſſorem habere. Deprecabanturque eum humili devotione ut pro plena reconciliatione ſuſciperet in quatuor locis terram centum manentium, id eſt, **Herges**, **Herfordingland**, **Wambelea**, **Geddinge**. Tunc archiepiſcopus pro amore Dei & amicabili amicitia regis *Beornulfi* huic reconciliationi conſenſit, ea conditione ut præfata abbatiſſa prænominatam eidem archiepiſcopo illam terram, ſcilicet centum manentium, cum libris quos *Angli* dicunt **Landboc**, & cum eadem libertate quam ante habuerat, in perpetuam hæreditatem traderet. *Beornulfus* autem rex cum teſtimonio totius ſynodi liberam omnino proclamavit. Iſta quoque reconciliatio nec hac vice rata fuit, quia poſt hæc iſta promiſſio xij. menſibus imperfecta remanſit. Retenti enim ſunt tres manentes de prædicta conditione & libri xlvij. ſcilicet liber de **Bocland**, liber de **Wambelea**, liber etiam de **Hereſrethingeland**. Sequenti vero anno hæc eadem abbatiſſa flagitabat colloquium cum ſæpe nominato viro, qui tunc temporis erat in regione *Wiciorum* in loco qui dicitur **Oſlaveſhlew**, ibi enim tenebat concilium: ubi cum virum inveniſſet, confeſſa eſt inſipientiam tardare reconciliationis. Archiepiſcopus vero cum magna dulcedine oſtendit ſe eſſe omnino liberum de ſæpenominata reconciliatione; de ſua autem parte, id eſt abbatiſſæ plura deeſſe, quæ reddere debuiſſet. At illa coram poſita concilio ſuffuſa levi rubore, omnia quæ deerant humiliter promiſit ſe redditurum, libros etiam quarundam terrarum quos ante non promiſerat cum terris in eodem concilio, archiepiſcopo libenti animo reddebat. Agellum quoque quatuor manentium pro ejus amicitia adjecit apud **Hergam**,

gum. Terram quoque xxx. manentium ubi dicitur **Cumbe**, cum libello ejuſdem terræ pro emendatione, archiepiſcopo dedit, ut firma amicitia inter omnes hæredes *Cenulfi* regis & archiepiſcopum ſtabilis permaneret. Archiepiſcopus autem bis omnibus aſſenſum præbuit, hac conditione, ut nomina prædictorum agellorum ſint abraſa de antiquis privilegiis quæ pertinent ad **Winchelecumbe**, ne impoſterum aliqua controverſia exeitetur de hoc; quod ſynodali auctoritate finitum eſt, & ſigno crucis firmatum.

Anno Dominicæ incarnationis DCCC. v. Ego *Cuthredus* rex *Cantia* cum licentia *Cenulfi* regis *Merciæ*, concedo *Wlfredo* archiepiſcopo ad opus eccleſiæ Chriſti terram duorum aratrorum quæ dicitur **Bocholo**, & ab aliis vocatur **Hyrthzeleah** liberam ab omni ſeculati ſervitio. Item, in alio loco in *Cantia* ubi dictur **Bewestanwoan**, quidam autem nominant **Cingeſculand**, quod nos poſſumus dicere paſturam vaccarum regis. Iſta inquam terra cum ſupranominata & cum ſuis contiguis terminis qui ad eaſdem rite pertinent, concedo ſupra nominato archiepiſcopo ad opus præfatæ eccleſiæ liberas ab omni ſeculari gravitate & fiſcali tributo; Exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis DCCC. ix. Ego *Cenulfus* rex *Cantia* concedo *Wlfredo* archiepiſcopo dilecto mibi terram juris mei vij. aratrorum quæ dicitur **Berebam**, pro ejus competenti pecunia, id eſt, xxx. libris denariorum. Item, in alio loco in *Cantia* dedi eidem venerabili viro ad opus præfatæ eccleſiæ & monachorum ibidem Deo ſervientium terram xxv. jugerum, nomine **Jbbinctun**, liberas ab omnibus ſecularibus anxietatibus; Exceptis communi expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis DCCC. xj. *Wlnredus* archiepiſcopus emit bas terras ad opus eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* à *Cenulfo* rege, *Gravenea*, **Caſtucburnam**, & **Climeſtede**, & in alio loco terram duorum aratrorum quæ dicitur **Swidumingland** juxta *Gravenea*. Item, in alio loco terram quæ nominatur **Appingland**. In mariſco quoque terram unius aratri inter hæc quatuot confinia, ab oriente **Clemeare**, ab auſtro **Bedinghope**, in palude, ab occidente terra regis, ab aquilone **Nothameſpynd**, cum undique legitimis limitibus rite ad eas pertinentibus, campis, ſilvis, pratis, paſcuis, paludibus, littoribus, liberas ab omni ſeculari ſervicio; Exceptis expeditione, pontis, & arcis conſtructione.

Ego eciam *Cenulfus* rex pro reverentia & dilectione ejuſdem archiepiſcopi *Wlfredi* eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* infra mœnia urbis in auſtrali parte præfatæ eccleſiæ duas dono manſiones & dimidiam quod Angli dicunt **Thziddehiall** haga, & duo prata in orientali parte fluminis *Stura* ſita.

Anno Dominicæ incarnationis DCCC. xiiij. Ego *Cenulfus* rex viro venerando *Wlfredo* concedo aliquam partem juris mei & monachis eccleſiæ Chriſti in perpetuam libertatem in loco qui dicitur *Oiswanen* circiter xxx. jugera inter duos gremiales rivos quod dicitur **Sture**. Hæc terra, ut diximus, libera maneat ab omnibus ſecularibus ſervitiis; Exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione. Item, ego *Cenulfus* gratia Dei rex conceſſi eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* infra mœnia particulam terræ quæ adjacet eccleſiæ ſancti *Johannis Baptiſtæ*, menſuram ſcilicet xv. virgarum longitudinis, x. virgarum latitudinis. Eodem anno idem venerabilis pater *W.* archiepiſcopus adjecit monachis eccleſiæ Chriſti domos ſuas quas proprio labore conſtruere fecit.

Anno Dominicæ incarnationis DCCC. xv. Ego *Cenulfus* rex do partem terræ juris mei in loco qui dicitur *Bixlea* x. aratrorum *Wlfredo* archiepiſcopo ad opus eccleſiæ Chriſti, & hæc terra libera permaneat, præter expeditionem, pontis & arcis conſtructionem.

Hæc ſunt nomina paſcuorum porcorum, **Helſrethingden**, **Hunbealdingbola**, **Frumeſingleah**, **Burneſtedeſden**, **Heanyſte**, cujus termini ſunt in oriente **Spchꝛig**, in auſtro **Plumwarding patroc**, in occidente **Lindecolne**, & ab aquilone **Atene**.

Anno dominicæ incarnationis DCCC. xxj. Ego *Cenulfus* rex concedo venerando archiepiſcopo *W.* pro remedio ſalutis æternæ partem terræ juris mei in tribus locis, id eſt, **Coppanſtan**, **Ozeatnearſe**, & **Scealdeſoꝛdan**, liberas ab omni ſeculari ſervicio & regio tributo.

Anno Dominicæ incarnationis DCCC. xxij. Ego *Cenulfus* rex *Cantia* do *W.* archiepiſcopo ad opus monachorum partem terræ juris mei nomine **Meletun**, liberam ab omni ſeculari gravitate & fiſcali tributo. Item, eodem anno *Beornulfus* rex dedit *W.* archiepiſcopo ad opus monachorum villam **Godmereſham** terram juris ſui, videlicet octo aratrorum, liberam ab omnibus rebus; Exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis DCCC. xxiij. Ego rex *Ceolulfus* concedo partem terræ juris mei in *Cantia W.* Archiepiſcopo partim infra mœnia urbis *Dorobernia*, videlicet lx. pedum in longitudine & xxx. in latitudine; partim extra civitatem ab aquilonali parte urbis xxx. jugera, xxv. in arido campo & quinque agros prati.

Anno Dominicæ incarnationis DCCC. xxiiij. Ego *Wlfredus* archiepiſcopus dedi monachis eccleſiæ Chriſti terras quæ vocantur **Egethoꝛne** & **Langedune** pro commutatione alterius terræ quæ vocatur **Beraham**. Item dedi eiſdem monachis villam quæ dicitur **Caſtur**, **Waldingtun**, in occidentali parte eccleſiæ infra mœnia urbis *Dorobernia* intra ripam fluminis **Sture**. Item, idem pater dedit eccleſiæ Chriſti terram quæ dicitur **Flocquinningland** in regione **Caſtrege**, ruricoſum quoque unius aratri in loco qui dicitur **Byꝛi**.

Anno Dominicæ incarnationis DCCC. xxix. Ego *Wilaf* rex *Merciorum* concedo eccleſiæ Chriſti & *Wlfredo* archiepiſcopo in provincia *Mildelſaxonum* partem terræ juris mei, quæ ab incolis nominatur **Botewelle**, cum campis, pratis, paſcuis, ſilvis, venationibus omnibus ad eam rite pertinentibus liberam ab omni ſeculari ſervitio & regali tributo, Exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis DCCC. xxx. Ego *Wernardus* gratia Dei presbyter his literis intimare cupio quomodo volo poſt obitum meum ſubſtantiam & terras dividere, quas donante Deo & *Wlfredo* archiepiſcopo propinquo meo auadiante adquiſivi. Inprimis autem cum magna humilitate & humili devotione reddo eccleſiæ Chriſti & monachis Deo ibidem ſervientibus omnes terras infra *Cantiam* & extra quas hactenus tenui, donante præfatæ archiepiſcopo & conſentiente prædicta familia Chriſti, Præcepit enim hoc mihi idem archiepiſcopus ita facere,

facere, eò quòd eaſdem terras ad opus jam ſæpedictæ familiæ emiſſet, & cum magno labore adquiſiſſet, pro remuneratione æternæ ſalutis. Hæc autem ſunt nomina terrarum quas reddo, Hergas, c. & iiij. hidas. Graveneam, xxxij. hidas. Burnam, xliiij. hidas. Oeſwalun, x. hidas. Berham, quam idem archiepiſcopus & monachi eccleſiæ Chriſti mihi dederunt pro commutatione terræ de. Clive, xxxvj. hidas; unum jugum quod jacet in auſtrali parte Limene & ab incolis nominatur Lambaham, pertinet autem ad Burnam & reddit xl. penſas caſei, & agnos & lanam abſque caſeo. Aliud jugum apud Northwda, & reddere debet Cxx. menſuras quas Angli dicunt ambres de ſale, mariſcos omnes in auſtrali parte Limene & in aquilonali cum præfatis terris devote reddo. Manſionem quoque in aquilonali parte *Dorobernia* muri, & clauſulam quod Angli dicunt teage, quæ pertinet ad prædictam manſionem. Hanc autem redditionem ideo ex parte reddo quia dominus meus archiepiſcopus ita præcepit mihi, & in ſcripto quod ipſe ſcribere fecit de diviſione rerum ſuarum hoc idem notari præcepit. In quo etiam ſcripto conſtituit elemoſynam quam cotidie fieri præcepit, in illis terris quas ipſe adquiſivit pro anima ſua, & pro animabus omnium illorum qui eccleſiæ Chriſti aliquid auxilium impendiſſent, & hoc intentiſſime fieri præcepit, ita ut diceret, inter Deum & ſequentes nos archiepiſcopos ſit de facienda aut negligenda iſta elemoſyna à me ordinata. Apud Hergam v. pauperes. Apud Otteford v. Apud Clive ij. Apud Gravena ij. Apud Oeſwalun j. In civitate *Dorobernia* vj. Unicuique detur cotidie ad manducandum quod convenienter ſit ſatis, & per annum cuique pauperi ad veſtitum xxvj. den. Cotidie quoque præcepit miſſam celebrari pro anima ſua & pro animabus ſupramemoratorum. In anniverſario ſuo præcepit dari mille CC. pauperibus ad manducandum, cuique panem unum, & caſeum aut lardum, & denarium unum. Hoc eſt præceptum archiepiſcopi *W.* Ego quoque *Werhardus* presbyter concedo eccleſiæ Chriſti prænominatæ in urbe *Dorobernia* pro ſalute animæ meæ & *Wlfredi* archiepiſcopi xxxij. hidas de patrimonio meo, quas dare poſſum cui volo, nomine Hyſe. Aliam quoque terram nomine Meſgeldewrthe quam *Ceolnothus* archiepiſcopus & monachi ſæpe nominatæ eccleſiæ Chriſti mihi dederunt eidem eccleſiæ redono. Adhuc addo terram octo hidarum nomine Cuntland. Super hæc xxx. hidas cum villa nomine Twicham in provincia Middleſexan.

Anno Dominicæ incarnationis DCCC. xxxij. Ego rex *Athulfus* inſtinctu Dei & *Ceolnothi* archiepiſcopi concedo eccleſiæ Chriſti ad opus monachorum has terras Ebbenea, Deiſerthefen, Miſtanham, Langeburnam, Blaceburnanham, Plegwiningham, Oxneham, cum campis, ſilvis, pratis, paſtu quoque Cxx. porcorum in ſilva quæ vocatur Egelbrihtingahyrſt, & ſilvam quæ vocatur Boſtringdenne, & unam villam juxta urbem *Cant.* nomine Bertun, ad quam pertinent v. jugera, & duo prata, apud Scytinge unum, aliud apud Tanington. Hanc donationem ego rex *Athulfus* Chriſto concedo liberam ab omni ſeculari ſervicio, exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis DCCC. xxxviij. congregatum eſt concilium in loco famoſo nomine Cingeſtune præſidente eidem concilio *Egberto* rege & filio ejus *Athulfo*, *Ceolonotho* quoque archiepiſcopo cum cæteris epiſcopis *Angliæ* & optimatibus. Inter multa itaque quæ ibi dicta atque acta ſunt, præfatus *Ceolonothus* archiepiſcopus coram toto concilio oſtendit quia reges prænominati, *Ecgbertus* videlicet & *Athulfus* filius ejus, dederunt eccleſiæ Chriſti manerium quod nominatur Mellinges in Suthſexan liberam ab omni ſeculari ſervitio & tributo regio, exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione. Iſtam prædictam terram rex *Baldredus* dedit eccleſiæ Chriſti. Sed quia ille rex cunctis principibus non placuit noluerunt donum eſſe ratum. Quapropter jam dicti reges perfecerunt illud donum rogati à jam ſæpe dicto archiepiſcopo *Ceolnotho*.

Anno Dominicæ incarnationis DCCC. xxix. Ego *Ceolnothus* gratia Dei archiepiſcopus *Doroberniæ* comparavi propria pecunia terram nomine Cert, à quodam principe dicto Heleth, conſenſu *Athulfi* regis qui eandem terram liberam proclamavit ab omni ſeculari ſervicio & regio tributo, exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis DCCC. xxxix. Ego *Athulfus* rex do *Ceolnotho* archiepiſcopo partem terræ juris mei nomine Caſtreaſta Delham, ſcilicet vij. jugera, quæ videlicet terra adjacet eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* apud Limminge in ſempiternis hæreditatibus liberam ab omni ſeculari ſervitio, exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis DCCC. xliiij. Præſente *Athulfo* rege & *Ethelſtano* filio ejus, *Ceolonotho* quoque archiepiſcopo & *Tatnotho* presbytero tunc quidem electo ad epiſcopatum *Borthyrelli*, id eſt, civitatis *Roſæ*, confirmatum eſt donum *Oſwlfi* ducis quod dedit eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia*, hoc eſt Ettre, Stan, Hamſtede, quam terram præfatus rex *Athulfus* proclamavit liberam ab omni ſeculari ſervitio, exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis DCCC. xcv. Ego *Plegomundus* gratia Dei archiepiſcopus concedo eccleſiæ Chriſti terram quæ vocatur Wefingmerſc juxta flumen quod vocatur *Rumenea* liberam ab omni ſeculari ſervicio, exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis DCCC. xcix. contigit conveniſſe in loco qui dicitur Celchith, *Elurredum* regem, & *Plegemundum* archiepiſcopum, *Etheredum* quoque ducem *Merciorum*, & colloquium habuiſſe de inſtauratione urbis *Londoniæ*. Accidit tunc temporis affuiſſe venerabilem *Werefridum Wigoracenſem* epiſcopum. Igitur inter multa alia colloquia dati ſunt à rege *Elurede* ij. agri in loco qui dicitur Ethereds Hythe. Unus archiepiſcopo *Doroberniæ* ad opus monachorum, alter vero *Werefrido* ad *Wigoracenſem* eccleſiam. Eſt autem via publica à flumine *Tamiſiæ* dividens hæc duo jugera tendens in aquilonem. Ambo autem jugera in murum protelantur & extra murum navium ſtationes tantæ ſunt latitudinis quantæ & jugera intra murum. Habet vero jugerum eccleſiæ Chriſti artam ſemitam in occidente, jugerum eccleſiæ *Wigoracenſis* arctam viam ab oriente. Caput amborum jugerorum ſemita tendente ad orientem dirimitur.

Anno Dominicæ incarnationis DCCCC. xxiij. *Wlfelmus* archiepiſcopus comparavit xj. agros mille denar.

denar. juxta ſtratam quæ dicitur Calvanſtrete in occidente Helwiningland & Wilfrethingland. juxta locum qui nominatur Ritherſcheap. His terminis circumdatur prædicta terra, in oriente publica ſtrata, in auſtrali parte terra *Brithulſi*, in occidente civitas *Dorobernia*, Burhware boc ęteras in aquilone.

Anno Dominicæ incarnationis DCCCC. xxxix. Indictione xiiij. anno *Ethelſtani* regis, ego *Wulhelmus* concedo *Wlfelmo* archiepiſcopo aliquam partem terræ juris mei, id eſt, aj. agros à meridie *Dorobernie*, circumdatam his terminis ab oriente Cwredeſland, à meridie publica ſtrata, ab occidente Brithelmeſland, ab aquilone Cingeſland. Hanc donationem ego *Ethelſtannus* rex cum ſigillo ſanctæ crucis confirmavi. Ego *Wlfelmus* confirmavi. Ego *Teodredus Londonienſis* epiſcopus ſubſcripſi. Ego *Elfegus Wintonienſis* ſubſcripſi. Ego *Odo. Scirburnienſis* ſubſcripſi. Ego *Cenewaldus* epiſcopus ſubſcripſi.

Anno Dominicæ incarnationis DCC. xc. Ego *Offa* rex *Anglorum* xxxviij. anno regni mei cogitans de ſalute animæ meæ & de ſtatu regni mei perveni ad *Londoniam* civitatem ad colloquium venerabilis viri *Athelardi* archiepiſcopi, & locutus ſum cum eo ut aliquid Deo omnipotenti pro ſalute animæ meæ darem. Qui petivit à me ut aliquid ſupplementum ſibi conferrem ad opus eccleſiæ Salvatoris in *Dorobernia*, dicens cum epiſcopis omnibus noſtræ regionis eſſe inhoneſtum non dicati matrem eccleſiarum à filiis ſuis regibus quos fonte baptiſmatis regeneravit. Ego vero conſenſi petitioni illius & omnium epiſcoporum. Dedi enim illi xc. tributaria terræ bipartita in duobus locis, lx. in loco qui dicitur Linganhefe & Geddinges circa rivulum qui dicitur Fiſſelburnan, & xxx. in aquilonali parte fluminis *Tamſiæ* ubi appellatur Twicanhamme; lx. ad emendationem eccleſiæ ſanctæ Salvatoris, xxx. vero in Twicanhamme ad indumenta fratrum qui ſerviunt Deo in illa ſancta eccleſia.

Hanc donationem humilis & devotus ego *Offa* rex *Anglorum* pro pignore Chriſtianæ fidei totius gentis noſtræ, offero Deo & ſuæ eccleſiæ in die Pentecoſtes præſentibus his quorum hæc nomina ſcripta ſunt. *Athelardus* metropolitanus. *Ceolwlfus* epiſcopus. *Unwona* epiſcopus. *Hathoredus* epiſcopus. *Ceolmundus* epiſcopus. *Balchardus* epiſcopus. *Elfhunus* epiſcopus. *Cynebirhtus* epiſcopus. *Beneverthus* epiſcopus. *Weremundus* epiſcopus. *Weobehtunus* epiſcopus. Ad confirmandum hoc largitatis donum hi teſtes aderant & ſubſcripſerunt. Ego *Offa* rex ad confirmationem hujus doni ſignum ſanctæ crucis impono ✠. Ego *Egwbert* rex conſenſi. Ego *Athelardus* metropolitanus ſignum ſanctæ crucis impono, & in nomine Salvatoris conſcribo. Omnes quoque ſupra nominati epiſcopi ſubſcripſerunt. Idem *Offa* dedit eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* nomine Otteford.

Anno Dominicæ incarnationis DCC. xcj. Ego *Offa* rex eccleſiæ Chriſti *Cantuariæ* terram juris mei xv. aratrorum in provincia *Cantia*; in his poſt nominatis locis, id eſt, Lecham, Phanſtede, Rochinga, & in ſaltu qui dicitur Andred paſcua porcorum in his locis Dunwalingden, Sandhyrſte, Swithelungden, & in ſilvis quæ dicuntur Bocholt & Blean, Heanhyle, & aliud inter torrentem nomine Meoxthburnan & Paganetreon, & paſtum unius gregis juxta Teningden, & l. porcorum Binnanſnede. Hanc prædictam donationem concedo liberam eccleſiæ Chriſti cum omnibus rite ad eam pertinentibus ab omni ſeculari ſervicio & regali tributo.

Anno Dominicæ incarnationis DCCCC. xxvij. Ego *Ethelſtanus* rex pro remuneratione æternæ ſalutis, & pro ſalute mea & animæ patris mei *Eadwardi*, proque reverentia & honore archiſacerdotis *Wlfelmi*, concedo eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* & familiæ ejuſdem terram juris mei in *Cantia* ſitam ſupra mare nomine Folcaſtan, ubi quondam fuit monaſterium & abbatia ſanctarum virginum, ubi etiam ſepulta eſt ſancta *Eanſwitha*. Quapropter ego *Ethelſtanus* monarcha totius *Britanniæ* cogitans de illo loco & de ſervitio Chriſti & ſanctæ *Mariæ* matris quod in eodem loco olim fieri ſolebat antequam pagani deſtruxiſſent locum illum, dedi eccleſiæ Chriſti eundem locum, ut ſervitium quod ibi fieri ſolebat reſtituatur. Sit autem prædicta terra libera à ſeculari ſervitio, cum omnibus ad ſe rite pertinentibus, campis, pratis, paſcuis, ſilvis; exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione. ✠ Ego *Ethelſtanus* rex ſigno crucis confirmavi. ✠ Ego *Teodredus* epiſcopus *Londonienſis* ſubſcripſi. ✠ Ego *Wlfelmus Dorobernenſis* archiepiſcopus donationem regis trophæo crucis confirmavi. ✠ Ego *Elfegus Wintonienſis* epiſcopus ſubſcripſi. ✠ Ego *Odo Scirburnienſis* epiſcopus ſubſcripſi. ✠ Ego *Wlgarus* dux ſubſcripſi.

Anno Dominicæ incarnationis DCCCC. xl. Ego *Eadulfus* dux per conceſſionem Domini mei regis *Ethelſtani* præſente *Wlfelmo* archiepiſcopo concedo eccleſiæ Chriſti has terras de propria poſſeſſione mea, quas mihi idem *Ethelſtanus* rex dedit in perpetuam hæreditatem, videlicet Detentam & Peapetham, liberas ab omni ſeculari ſervitio & regio tributo; Exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione. Ego *Ethelſtanus* rex totius *Britanniæ* hanc donationem confirmavi. Ego *Wlfelmus* archiepiſcopus confirmavi. Ego *Scirburnienſis* epiſcopus ſubſcripſi. Ego *Dunſtanus* ſubſcripſi.

Anno Dominicæ incarnationis DCCCC. xlviij. Ego *Edredus* rex pro amore Dei ad profectum animæ meæ offero munuſculum ſanctæ metropolitanæ eccleſiæ in *Dorobernia*, villam ſcilicet nomine Twicam in provincia *Middleſaxonia* ſuper fluvium *Tamiſiam* ſitam, cum omnibus ad eam rite pertinentibus, liberam ab omni ſeculari ſervitio & fiſcali tributo; Exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis DCCCC. xlix. Ego *Eadredus* rex præſente *Odone* archiepiſcopo & *Edina* regina matre mea, dedi eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* monaſterium *Raculfenſe* cum tota villa & omnibus ad eam rite pertinentibus, liberam ab omni ſeculari ſervitio; Exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione. Ego *Dunſtanus* indignus abbas cartulam inde imperante domino meo rege compoſui, cartulam & propriis digitis perſcripſi.

Ego *Eardulfus* rex *Cantiæ* tibi venerabilis *Eadberte* abba tuæque familiæ conſiſtenti in loco qui dicitur Raculf, concedo terram unius aratri in loco qui nominatur Berhamſtede, cum omnibus ad eam pertinentibus, liberam ab omnibus ſecularibus ſervitiis.

Anno

Anno Dominicæ incarnationis DCCCC.xlj. *Eadmundus* rex & *Eadredus* frater ejus, nec non & *Edwins* filius ejuſdem *Eadmundi* reddiderunt eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* has terras quas anteceſſores eorum eidem eccleſiæ injuſte abſtulerant, ſcilicet **Tuicham, Preſtentun, Wingaham, Wiwdlingaham, Boſingtun, Ozatenea, Wiacumbe**. Hæc redditio facta eſt eo anno quo *Ethelſtanus* frater *Eadmundi* regis & *Eadredi* mortuus eſt, qui tamen ante mortem ſuam prædictæ eccleſiæ dedit villam unam nomine **Terringes** ſitam ſupra mare in *Suthſexa*. Eodemque anno prædictus *Eadmundus* levatus eſt in regem, & prædictas terras liberas clamavit ab omnibus ſecularibus ſerviciis, exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione. ✠ Ego *Eadmundus* rex *Anglorum* prædictam donationem ſigillo ſanctæ crucis confirmavi. Ego *Eadredus* frater regis ſigno crucis confirmo. ✠ Ego *Edwius* filius regis ſubſcripſi. Ego *Eadgiva* regina ſigno crucis confirmo. ✠ Ego *Wlfelmus Doroberuenſis* archiepiſcopus regis donationem cum ſigillo ſanctæ crucis ſubaravi. Ego *Teodredus Londonienſis* epiſcopus ſubſcripſi. Ego *Elfegus Wintonienſis* epiſcopus ſubſcripſi. Ego *Odo Scyrburnienſis* epiſcopus ſubſcripſi. Ego *Elfricus* epiſcopus ſubſcripſi. Ego *Elaredus* epiſcopus ſubſcripſi. Ego *Burgricus* epiſcopus ſubſcripſi. Ego *Ethelgarus* epiſcopus concluſi.

Anno Dominicæ incarnationis DCCCC. lviij. Ego nempe *Eadgarus* rex Anglorum, regum antiquorum *Ethelberti* ſcilicet ſucceſſorumque ejus ac archiepiſcoporum *Brithwaldi Ethelardique* ſtatuta privilegia monaſteriorum contingentia cum venerabilis archipontificis conſultu ad maledictionem impiorum raptorum, immo magis Deo favente ad benivolorum juſtorumque benedictionem æterna concluſione renovamus & in domino ſummo roboramus.

Anno Dominicæ incarnationis DCCCC.lix. Ego *Elwerdus* miniſter regis *Eadgari* concedo eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* conceſſu domini mei villam unam de patrimonio meo nomine **Melstun**, liberam ab omni ſeculari ſervitio. Exceptis expeditione &c.

Anno Dominicæ incarnationis DCCCC.laj. Ego *Ediva* regina & mater *Eadmundi* & *Eadredi* regum pro ſalute animæ meæ concedo eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* has terras **Meapaham, Culinge, Leanham, Pecham, Fernleage, Muneketun, Caldintun** liberas ab omni ſeculari ſervicio; Exceptis expeditione pontis & arcis conſtructione.

Ego *Egelredus* Dei opitulante miſericordia totius *Anglica* gentis tenendo privilegiis audiţis veterrnorum ſapientum, cordis tactus compunctione archipræſuliſque exortatione *Elrici*, ad animæ commodum deputamus noſtræ, quin prædeceſſorum noſtrorum decreto firmamus hæc æternaliter ſtatuentes ut impii quique à privilegiis prædictis Chriſto tonanti aliquid auferentes, ſub anathemate in æternum cum diabolo puniantur.

Anno Dominicæ incarnationis DCCCC. lxxix. Ego *Egelredus* rex concedo eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* terras juris mei ſcilicet **Sandwich** & *Eſtreia* liberas ab omni ſeculari tributo; Exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis DCCCC. lxxx. Ego *Ethelſtanus* filius *Egelredi* regis cum conſenſu ejus concedo eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* terram juris mei nomine *Holingeburnam* quam emi à patre meo cum omnibus ad eam rite pertinentibus, liberam ab omni ſeculari gravitate; Exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis DCCCC. xcv. indictione vij. Ego *Eſcwinus Dorceſtrenſis* eccleſiæ pontifex reddo eccleſiæ Chriſti & *Elfrico* archiepiſcopo terram de **Risberge** cum libro ejuſdem terræ pro ſalute animæ meæ liberam ab omni ſeculari ſervicio; Exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis DCCCC. xcvij. Ego *Elfgyna Ymma* regina concedo eccleſiæ Chriſti terram nomine **Newentune** & **Bucteworle** liberam ab omni ſeculari ſervitio, Exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione. Iſta terra in regione quæ vocatur **Oxeneford**. Ego quoque contuli eidem eccleſiæ Chriſti calicem cum patena aurea, in quo ſunt xiij. marcæ de puro auro, & duo dorſalia de pallio, & duas cappas de pallio, cum tabellis auro paratis.

Anno Dominicæ incarnationis milleſimo tercio indictione xv. Ego *Ethelredus* dux concedo eccleſiæ Chriſti particulam terræ in *Dorobernia* quam mihi rex *Ethelredus* dedit, id eſt xv. virgarum in longitudine, & viij. in latitudine, & vj. agros extra murum. Termini terræ infra murum ſunt hi. In orientali parte terra Regis. In parte auſtrali platea civitatis. In occidente terra eccleſiæ Chriſti. In aquilone cimiterium Chriſti. Termini quoque duorum agrorum. In orientali parte terra eccleſiæ Chriſti. In auſtrali terra de *Apeldri*. In occidente terra civium. In aquilone platea regis. Termini aliorum duorum agrorum ab oriente terra *Ethelſtani*, in auſtro ſtrata Regis. In occidente & aquilone terra ſancti *Auguſtini*. Terminus quinti agri, in occidente terra *Ethelſtani*, in auſtro & occidente ſtrata regis, in aquilone terra ſancti *Auguſtini*. Termini ſexti agri, in oriente platea Regis, in auſtro **Ritherſceap**.

Anno Dominicæ incarnationis DCCCC. xxv. Ego *Kenewara* abbatiſſa concedo *Humberto* Duci terram juris mei nomine **Wirceſworthe**, ea conditione ut omni anno det eccleſiæ *Chriſti* in *Dorobernia* pro gabla plumbum trecentorum ſolidorum ad opus eccleſiæ ejuſdem archiepiſcopo *Ceolnotho* & ſucceſſoribus ejus.

Ego *Elfleda* uxor *Brithnothi* ducis concedo eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* villam juris mei nomine **Hatlege** in regione quæ nominatur *SUTHFOLCA*, concedente rege *Ethelredo*, liberam ab omni ſervicio, exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis DCCCC. xxxiv. Ego *Egylfleda* concedo eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* annuente domino meo *Eadmundo* terram juris mei in *Suthſexan* nomine **Hamme**, liberam ab omni ſeculari ſervicio, exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis DCCCC. lxiij. Ego *Dunſtanus* primas totius *Britanniæ* conſentiente & concedente *Eadgaro* rege partem terræ videlicet ſeptem acrarum quod *Anglice* dicitur **Yrdels** cum libro ejuſdem terræ emi quæ nominatur **Fenggs** pro competenti pecunia ab *Ingelramo* optimate regis *Eadgari* cum omnibus ad eam rite pertinentibus, liberam ab omni ſeculari ſervicio, exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno

Anno Dominicæ incarnationis DCCCC.lxiiij. Ego *Ethelſtanus* pro expiatione peccatorum meorum concedo eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* quæ ſita eſt apud Liminge ubi ſepulta eſt ſancta *Eadburga*, terram unius jugeri conſentiente *Dunſtano* archiepiſcopo in loco qui dicitur Ulaham.

Anno Dominicæ incarnationis M.x. Ego *Elfegus* archiepiſcopus adauxi eccleſiæ Chriſti quandam terram nomine Werehorn. Noſtriſque diebus Friningaham & Wdetun donata ſunt eidem eccleſiæ Chriſti libera ab omni exactione & tributo.

Anno Dominicæ incarnationis M.xviij. Ego *Ethelſtanus* qui & *Livingus* dedi eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* duas villas in regione quæ nominatur *Suthreia* nomine Merſteham & Ceiham, liberas ab omni ſeculari ſervicio; Exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Item eodem anno rex *Cnut* dedit mihi *Livingo* archiepiſcopo ad opus eccleſiæ Chriſti quandam villam nomine Heſelearſe liberam cum omnibus ad eam rite pertinentibus ab omni ſeculari ſervicio, Exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis M.xxxv. Ego *Cnut* rex *Anglorum* concedo *Eadſino* archiepiſcopo eccleſiam ſancti *Martini* quæ ſita eſt extra urbem *Dorobernia*, & terras *Apeldre* videlicet & *Withriceſhamma*.

Anno Dominicæ incarnationis milleſimo xxxvj. Ego *Tored* inſtinctu Dei conſentiente Domino meo rege *Cnutone* concedo eccleſiæ Chriſti *Dorobernia* villam meam nomine Horſlege, liberam ab omni ſeculari ſervicio, Exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Eodem anno Ego *Haldene* ſcarpa concedo eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* præſente rege *Cnutone* has terras Hetham & *Sealtwda* cum omnibus ad eas rite pertinentibus.

Ego *Etheric* & *Leofwenna* Deo annuente & rege *Ethelredo* donamus terram juris noſtri nomine Bocinge & Merſege, ad eccleſiam Chriſti in *Dorobernia*. Hoc igitur donum datum eſt coram rege *Ethelredo* ipſo conſentiente, & ſtatim præcipiente hoc ſcriptum componere & coram eo legere, & illud factum eſt & confirmatum ab his quorum hic nomina ſcripta ſunt.

✠ Ego *Ethelredus* rex *Britanniæ* hoc donum ſigno crucis confirmo. ✠ Ego *Elfegus* epiſcopus *Wintonienſis* ſubſcripſi.

✠ Ego *Wlſinus Wiltonienſis* epiſcopus ſubſcripſi.

✠ Ego *Godvinus Roffenſis* epiſcopus ſubſcripſi.

✠ Ego *Alſinus* abbas ſubſcripſi.

✠ Ego *Leoffinus* dux ſubſcripſi. ✠ Ego *Egelmerus* dux ſubſcripſi. ✠ Ego *Wlgarus* abbas ſubſcripſi.

✠ Ego *Leofwinus* dux ſubſcripſi. ✠ Ego *Brithnothus* dux ſubſcripſi. ✠ Ego *Livingus* abbas ſubſcripſi.

✠ Ego *Frena* dux ſubſcripſi. ✠ Ego *Wlfget* dux ſubſcripſi.

Anno DCCCC.xcj. Ego dux *Brithnothus* iturus contra paganos ad bellum conſentiente rege *Ethelredo* diviſi omnes terras meas per eccleſias per *Angliam*, audiente *Sirico* archiepiſcopo & omnibus optimatibus regis idque laudantibus. Eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* has terras contuli, Lellinges, Illege & Hetlege liberas ab omni ſeculari ſervicio, Exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione. Hetlege tamen dedi *Elfleda* uxori meæ in diebus ſuis, poſtea redeat ad eccleſiam Chriſti eadem villa.

Ego *Godvinus* & *Wlgith* conſentiente rege *Eadwardo* donamus eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* aliquam partem terræ juris noſtri nomine Stiſtede & Coggeſhale in *Eaſtſexa*, liberas ab omni ſeculari ſervicio ſicut nos hactenus tenuimus.

Anno Dominicæ incarnationis milleſimo xxxviij. *Aedſinus* presbyter regis *Cnut* ſuſcepit habitum religionis in *Dorobernia*.

Eodem tempore idem rex *Cnut* reddidit præfatæ eccleſiæ Chriſti villam de Folcaſtan, quam olim rex *Ethelſtanus* filius regis *Edwardi* eccleſiæ Chriſti dedit. Hac autem conditione prænominatus rex *Cnut* eandem terram reddidit, ut nullus archiepiſcoporum qui in eandem eccleſiam venturi ſunt terram illam nec dare nec vendere poſſit ſine licentia regis & monachorum conſenſu, ſicut dicit cartula quæ in illa eccleſia de jam ſæpe nominata terra habetur.

Ego *Edwardus* gratia Dei rex *Anglorum*, omnibus epiſcopis, ducibus, comitibus, proceribus, vicecomitibus cæteriſque ſuis fidelibus in omnibus civitatibus in quibus *Stigandus* archiepiſcopus & monachi eccleſiæ Chriſti *Cant.* terras habent amicabiliter ſalutem. Notum vobis facio me conceſſiſſe *Stigando* archiepiſcopo & monachis eccleſiæ Chriſti omnes terras quas habuerunt tempore patris mei & omnium anteceſſorum meorum & ſaca & ſocna, On ſtrande & ſtreame, on wde & felde, tolnes & teames, grythbreke & hamſeckne, & foreſtalles, & infangenestheofes, & flemene ſermthe ſuper ſuos homines infra urbes & extra, in tantum & tam pleniter ſicut proprii miniſtri mei exquirere deberent, & etiam ſuper tot thegenes quot habent, & nolo ut aliquis hominum ſe intromittat niſi ipſi & miniſtri eorum quibus ipſi committere voluerint, propterea quia conceſſi Chriſto has conſuetudines pro æterna redemptione animæ meæ, & nolo pati ut aliquis eas frangat ſi non vult perdere amicitiam meam. Si quis autem hujus donationis aliquid fregerit temerario auſu, faciendo aut conſentiendo, ſit ſocius *Juda* qui tradidit Chriſtum, & ab omnipotenti Deo inperpetuum dampnetur.

Ego *Edwardus* Dei gratia *Anglorum* gubernator, inſtinctu Dei concedo Chriſti eccleſiæ in *Dorobernia* terras nomine Chertaham & Walewrthe juxta *Londoniam*.

Ego *Edwardus* rex *Stigando* archiepiſcopo & *Wlnrico* abbati ſancti *Auguſtini* & *Oſwardo* vicecomiti cæteriſque dilectoribus ſuis in *Cantia* ſalutem. Notifico vobis quod ego concedo donationem *Siwardi* & *Matildis* uxoris ejus quam dederunt eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia*, villam ſcilicet nomine Merſeham cum omnibus ad eam rite pertinentibus, ſicut *Siwardus* & *Matildis* unquam melius tenuerunt.

Ego *Godwinus* conſentiente rege *Edwardo* dedi eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* villam patrimonii mei nomine Cic, liberam ab omni ſeculari ſervicio ſicut rex *Cnut* illam mihi dedit.

Ego *Turſtanus* conſentiente rege *Edwardo* dedi eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* terram patrimonii mei Wimebiſc pro ſalute animæ meæ & *Leofwara*. Primo autem anno quo iſta terra ad dominium præfatæ eccleſiæ pervenerit, monachi ejuſdem eccleſiæ dent decimam eccleſiæ ſancti *Auguſtini*. Hæc igitur donatio facta eſt coram rege & *Elueva Tunna* regina idem confirmantibus.

Anno

Anno Dominicæ incarnationis DCCCC. xlviij. Ego *Wlfricus* annuente & præſente domino meo rege *Edredo* matreque ejus *Ediva* regina, *Odone* quoque archiepiſcopo *Dorobernia*, *Wlſtano* etiam archiepiſcopo *Eboracenſi* multiſque aliis epiſcopis conceſſi eccleſiæ Chriſti *Dorobernia* terram juris mei nomine **Peccinges** in *Suthſexa*, quam præfatus rex *Edredus* mihi dedit in perpetuam hæreditatem, liberam ab omni ſeculari ſervitio, Exceptis expeditione, pontis & arcis conſtructione.

Anno Dominicæ incarnationis milleſimo xxxvij. Ego *Egelnothus* archiepiſcopus totius *Britanniæ* comparavi ſeptuaginta duabus marcis puri argenti à *Siredo* duce terram quæ nominatur **Codmereſham** ad opus monachorum in eccleſia Chriſti Deo ſervientium.

Ego *Wlſtanus* cognomento *Wilde preſt* annuente domino meo rege *Ardecnuto* concedo eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* terram patrimonii mei nomine **Tarroche.**

Knut rex *Anglorum* dedit eccleſiæ Chriſti brachium ſancti *Bartolomæi* apoſtoli cum magno pallio, & ſui capitis auream coronam, & portum de **Sandwic** & omnes exitus ejuſdem aquæ ab utraque parte fluminis, ita ut natante nave in flumine cum plenum fuerit, quam longius de navi poteſt ſecuris parvula in terram proici, debet à miniſtris eccleſiæ Chriſti rectitudo navis accipi. Nulluſque omnino hominum aliquam conſuetudinem in eodem portu habet, exceptis monachis eccleſiæ Chriſti. Eorum quoque eſt transfretatio portus & navicula & theloneum naviculæ & omnium navium quæ ad **Sandwic** venerunt à *Pepernæſſa* uſque *Northmuthan*. Si quid autem in magno mari repertum fuerit delatum **Sandwic** medietatem eccleſia Chriſti habebit, reliqua vero pars inventoribus remanebit.

Ego *Henricus* Dei gratia rex *Anglorum* rogatus ab *Anſelmo* archiepiſcopo *Cantuarienſi* pro ſalute animæ meæ & uxoris meæ, patris & matris meæ & fratrum meorum reddo eccleſiæ Chriſti *Cantuariæ* villam quæ vocatur **Slindune** in *Suthſexa* quæ per aliquot annos quorundam violentia ab eadem eccleſia alienata fuerat & nuper in meum proprium devenit dominium. Hanc autem largitionem meam ſic ratam eſſe conſtituo inperpetuum, ut nulla ratione ab aliquo violetur, nec pro ulla commutatione aut alia cauſa à prædicta eccleſia auferatur.

Ego *Anſelmus* ſanctæ *Dorobernenſis* eccleſiæ archiepiſcopus reddo - - - - - - - - - - - - - Chriſti, quam in manu mea habebam poſt mortem - - - - - - - - - - - - - - - qui eis aliam medietatem cognita veritate quod ad - - - - - - - - - -

Similiter manerium quod **Stiſtede** dicitur eiſdem mo - - - - - - - - - - - - - iſſe ſcitur. Teſtes, *Willielmus* eccleſiæ Chriſti - - - - - - - -

Rodbertus filius *Watſonis*. *Wi* - - -

Cætera deſunt.

CHRONOLOGIA

ſpectans ad cœnobium *S. Petri* & *Pauli*, *Auguſtinique Anglorum* apoſtoli *Cant.*

Anno Dom.	Indictio	An. adventus *Auguſtini.*	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Reges *Cantiæ.*	Abbates præſentis Monaſterii.
597	15		64. Sanctus *Gregorius* papa j.		1. *Ethelbertus* baptizatur.	
598	1	1		*Auguſtinus* venit in *Angliam.*	Fundatio præſentis monaſterii.	1. *Petrus* præficitur in Abbatem.
599	2	2				
600	3	3				
601	4	4				
602	5	5				
603	6	6		Pallium mittitur *Auguſtin.*		
604	7	7		Ordinatio *Melliti*, et *Juſti.*		Hoc an. ob. S. *Benedictus* 12.kal.Apr.ſi in ſabbato Paſchæ obitus ejus fuit, vel in 95.an.præcedenti.
605	8	8	Ob.*Greg:* 4.id.Mar.fer. 6.	Ob. *Auguſtini* 7.kal.Jun. feria 4.	Dotatio hujus monaſterii. Cartæ patent titulo de dotatione cum quantitate membranorum & qualitate ſcripturæ *Saxonicæ*, fol.8, & 9.	Langepoꝛt, Chiſtelet, *Sturigao.*
606	9	9	65. *Savinianus.*			
607	10	10				
608	11	11	66. Ob.*Saviniani*, *Bonifat:*iiij.			2. Ob.*Petri.* Succ. *Johan.*
609	12	12	67. *Bonifacius* iiij.			
610	13	13				
611	14	14	Bulla de privilegiis, Titulo 3. folio 12.			
612	15	15				
613	1	16		Dedicatio hujus Eccleſiæ à S. *Laurentio* tit.3 f.12.		
614	2	17	68.			
615	3	18	*Deuſdedit.*			
616	4	19				
617	5	20			Ob.*Ethelberti*, 6. kal.Mar. (2. *Edbaldus*	
618	6	21			Donatio manerii de Noꝛthboꝛne, Charta de eodem tit.4. f.15.	3. Ob.*Johannis.* *Rufinianus.*
619	7	22	69. *Bonefacius* v.	Ob. *Laurencii* 4.non.Feb. (3. *Mellitus.*		
620	8	23				
621	9	24				
622	10	25				
623	11	26				
624	12	27				
625	13	28		4. Ob.*Mel*·8.ka. Mai. *Juſtus.*		
626	14	29	70. Ob. *Bonifacii.* *Honorius*			
627	15	30			*Edwinus* rex *Northanhymbrorum* baptizatur in die S. Paſchæ qui tunc fuit pridie idus Aprilis.	4. Ob.*Rufiniani.* *Gracioſus.*
628	1	31				
629	2	32				
630	3	33				
631	4	34				
632	5	35				
633	6	36				
634	7	37				
635	8	38		5. Ob.*Juſti* 4.id.No.*Honorius*		
636	9	39	71.			
637	10	40	*Severinus.*			
638	11	41	72. *Johannes* iiij.			
639	12	42	73.			5. Ob.*Gracioſi*, *Petronius.*
640	13	43	*Theodorus.*		3. Ob.*Edbaldi.* *Ercombertus.*	
641	14	44				
642	15	45				
643	1	46	Martir. S.*Oſwaldi* tit. 6.			
644	2	47	(f.23.			
645	3	48				

Anno Dom.	Indictio	An. adventus Auguſtini	Summi Pontifices Romani.	Archiepiſcopi Cantuariæ.	Reges Cantiæ.	Abbates præſentis Monaſterii.
646	4	49				
647	5	50	74.			
648	6	51	*Martinus* j.			
649	7	52				
650	8	53				
651	9	54				
652	10	55				
653	11	56		Ob. *Honorii* pridie kal. Octob. Vacavit 1. anno 6. menſibus.		6. Ob. *Petronii*. *Nathanael.*
654	12	57	75. *Eugenius* j.			
655	13	58		6. *Deuſdedit* eligitur.		
656	14	59	76. *Vitalianus* ix.			
657	15	60				
658	1	61				
659	2	62				
660	3	63				
661	4	64				
662	5	65				
663	6	66				
664	7	67		Obiit *Deuſdedit* pridie id. Julii. Vacavit.	Ob. *Ercomber* prid. id. Jul. (4. *Egbertus.*	
665	8	68			*Wilfridus* epiſcopus regulam S. *Benedicti* fecit in *Anglia* obſervari, tit. 7. fol. 26.	
666	9	69				Ob. *Nathanael.* Vacavit.
667	10	70				
668	11	71		*Theodorus* conſecratur *Romæ* 7. kal. Aprilis, & mittitur cum *Adriano* 6. kal. Junii.		7. *Adrianus* ſucceſſit.
669	12	72		*Theodorus* venit in *Angliam* 6. kal. Junii.		
670	13	73	77. *Adeodatus* j.		Fundatio monaſterii de Menſtre in *Thaneto*, tit. 8. fol. 33.	
671	14	74				
672	15	75	Bulla de privilegiis, tit. 8. fol. 37.			
673	1	76		Sinodus prima eccleſiæ *Anglicanæ*, tit 8. fol. 36.	Obitus *Egberti*. Vacavit.	
674	2	77	78. *Conus* j.		Carta *Oſwyni* regis de mina ferri, tit. 8. fol. 33.	
675	3	78		Carta *Oſwini* de 28. manentibus in *Thaneto*, tit. 8. fol. 34. Carta *Oſwini* de terra 10. manentium in *Sturrey*, tit. 8. fol. 34.	5. *Lotharius* coronatur qui dedit Stourmerch, carta de eodem tit. 8. fo. 38.	
676	4	79	79. *Agatho.*	Carta *Suaberti* de terra in *Sturreya* & Bodeſham, tit. 8. fol. 35.	Carta *Suaberti* regis de *Thaneto* & *Sturigao*, tit. 8. fol. 35.	
677	5	80	Bulla de privilegiis, tit. 7. fol. 38.			
678	6	81	80. *Leo* ij.			Confirmatio Cartæ *Suaberti*, tit. 8. fol. 38.
679	7	82				
680	8	83	81. *Benedictus* ij.			
681	9	84	82. *Johannes* v.			
682	10	85				
683	11	86	83. *Conon* j.			
684	12	87			Ob. *Lotharii* 8. idus Febr. (6. *Edricus.*	
685	13	88				
686	14	89			Carta de terra juxta Stourmerch, tit. 8. f. 39	
687	15	90			Ob. *Edrici*. Vacavit regnū	
688	1	91	84. *Sergius* j.		De *Cadwalla* & *Mulone*, tit. 8. fol. 39.	
689	2	92				
690	3	93		Ob. *Theod.* 13. k. Oct. Vac.		

Anno Dom.	Indictio	An. adventus *Auguſtini*	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Reges *Cantiæ.*	Abbates præſentis monaſterii.
691	4	94	———	———	*Wythredus* rex coronatur.	
692	5	95	———	8. *Brithwaldus* 3. kal. Julii eligitur.		
693	6	96				
694	7	97	———	———	Carta de terra 4. aratrorum in *Thaneto, Britannice Ruym* quondam vocatum *Humantone* tit. 8. fol. 47.	
695	8	98				
696	9	99	———	———	Littlebozne Carta de defenſione hominum & rerum in *Thaneto* tit. 8. fol. 47. Carta de terra 5. aratrorum apud Littlebozne tit. 8. fol. 47. Carta de terra vocata Haeg 40. manentium in *Thaneto.*	
697	10	100				
698	11	101				
699	12	102				
700	13	103				
701	14	104	85. *Leo* iij. Hic non computatur eo quod per Patricium Romanorum factus eſt Papa.		———	
702	15	105				
703	1	106	86. *Johannes* vj.			
704	2	107				
705	3	108	87. *Johannes* vij.			
706	4	109				
707	5	110	88. *Siſinnius* j.			
708	6	111	89. *Conſtantinus* j. ———	———	———	Ob. *Adriani.* Jacet ad altare S. *Gregorii.* 8. *Albinus.*
709	7	112				
710	8	113				
711	9	114				
712	10	115				
713	11	116				
714	12	117				
715	13	118	90. *Gregorius* ij.			
716	14	119				
717	15	120			———	
718	1	121				
719	2	122	———	———	Carta *Ethelberti* filii regis *Withredi* de terra unius aratri circa flumen Lymene, & de prato in loco vocato Hammeſpot tit. 9. fol. 49. Carta *Withredi* de libertate eccleſiarum. tit. 9. fol. 48.	
720	3	123				
721	4	124				
722	5	125				
723	6	126				
724	7	127				
725	8	128	———	———	Ob. *Withredi* 9. kal. Maii. 8. *Edbertus.*	
726	9	129				
727	10	130				
728	11	131				
729	12	132				

Anno Dom.	Indictio.	An. adventus Auguſtini	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Reges *Cantiæ.*	Abbates præſentis Monaſterii.
730	13	133	91.			
731	14	134	*Gregorius* iij.	Ob. *Brithwaldi* v. id. Junii. 9. (*Tatwinus* 4. idus Junii.		
732	15	135	—	—	Carta de libertate thelonei in portu *London.* tit. 10. fol. 52. Carta de libertate regalis tributi in omni loco regni, tit. 10. fol. 51.	Ob. *Albini.* 9. *Nothbaldus.*
733	1	136				
734	2	137	—	—	—	Ob. venerabilis *Bedæ* preſbyteri.
735	3	138	—	Ob. *Tatwini* 3. kal. Aug. (10. *Nothelmus.*		
736	4	139				
737	5	140				
738	6	141				
739	7	142				
740	8	143	—	Ob. *Nothelmi* 16. kal. Nov (11. *Cuthbertus.*		
741	9	144	92. *Zacharias.*			
742	10	145				
743	11	146				
744	12	147				
745	13	148				
746	14	149				
747	15	150				
748	1	151	—	—	Carta de dimidio vectigal. unius navis & tributi regi debiti in *Thaneto.*	Ob. *Nothbaldi.* 10. *Aldhunus.*
749	2	152				
750	3	153				
751	4	154	93. *Stephanus* ij.			
752	5	155				
753	6	156	—	—	Prima *Danorum* rabies in *Thaneto.*	
754	7	157				
755	8	158	94.			
756	9	159	*Paulus* j.			
757	10	160				
758	11	161	—	Ob. *Cuthberti* 7. kal. Nov. 12. *Bregwinus* in die Sancti *Michaelis.*		
759	12	162				
760	13	163	—	—	Carta de terra ſex aratrorum in Mongeham, tit. 12. fol. 53. Carta *Offæ* regis de navis tranſvectione. Carta *Edberti* de eodem, tit. 12. fol. 54. Carta conventionis pro terra de Cheert, tit. 12. Carta *Dunwaldi* de Queningate, tit. 12.	Ob. *Aldhuni.* 11. *Jambertus.*
761	14	164	—	—	Ob. *Edberti.* 9. *Ethelbert.* ij.	
762	15	165	—	Ob. *Bregwini* 8. kal. Sept. 13. (*Jambertus* in die Purif.	Ob. *Ethelberti.* 10. *Alricus.*	Electio *Iamber.* in archiep. 12. *Ethelnothus.*
763	1	166				
764	2	167				
765	3	168	—	—	Carta *Offæ* regis de Be-ſwenfeld, tit. 13. fol. 56.	
766	4	169	95.			
767	5	170	*Conſtantinus* ij. 96.			
768	6	171	*Stephanus* iij.			
769	7	172				
770	8	173	97.			
771	9	174	*Adrianus* j.			
772	10	175				
773	11	176				
774	12	177				
775	13	178				
776	14	179				
777	15	180				
778	1	181				
779	2	182				

Anno Dom.	Indictio	An. adventus Auguſtini	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Regni *Cantiæ* ſubverſores.	Abbates præſentis monaſterii.
780	3	183				
781	4	184				
782	5	185				
783	6	186				
784	7	187				
785	8	188				
786	9	189				
787	10	190				13.
788	11	191				Ob. *Ethelnothi. Guttardus.*
789	12	192		14. Ob *Jamberti. Athelardus.*		
790	13	193				
791	14	194				
792	15	195				
793	1	196				
794	2	197	98.			
795	3	198	*Leo* iij.		Ob. *Alrici* ultimi regis *Cantiæ.*	
796	4	199			Ceſſavit germen regum *Cantiæ.*	
797	5	200			*Ethelbertus* advena irrupit in regnum *Cantiæ.*	
798	6	201			*Ethelbertus* ingreſſor periit. *Cuthredus* intruſit.	
799	7	202				
800	8	203			Coronatio *Egberti* apud *Weſtſaxones.*	
801	9	204		*Albinus Anglicus Franciam* intravit, & ſtudium quod à *Græcis Romæ* tranſlatum fuerat *Pariſius* advexit.		
802	10	205		Ob. *Athelardi* 4. idus Maii. 15. *Wlfredus.*		
803	11	206				
804	12	207			Carta *Kenwlphi* reg. *Merciorum* de terra 20. aratrorum in Weſtlenham tit. 15.	14. Ob. *Guttardi. Conredus.*
805	13	208				
806	14	209			*Cuthredus* periit. *Baldredus* intruſit.	
807	15	210				
808	1	211				
809	2	212				
810	3	213				Fundatio monaſterii *Cirlacenſium.*
811	4	214				
812	5	215				
813	6	216				
814	7	217				
815	8	218				
816	9	219	99. *Stephanus* iv.			
817	10	220				
818	11	221				
819	12	222				
820	13	223	100. *Paſchalis.*			
821	14	224				
822	15	225				15.
823	1	226				Ob. *Conredi. Wernodus.*
814	2	227	101. *Eugenius* ij.		*Egbertus* rex *Weſtſaxonum* expulit *Baldredum* & ſubjecit ſibi regnum *Cantiæ.*	
815	3	228				
816	4	229		Carta de Dovinglond in Thaneto tit. 16.		
827	5	230	102. *Valentinus* j.		*Egbertus* coronatur rex totius *Britanniæ* apud *Wentoniam* faciens edictum ut omnes *Saxones Angli* dicantur & *Britannia Anglia.*	

Anno Dom.	Indictio	An. adventus *Auguſtini*	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Reges *Angliæ.*	Abbates præſentis Monaſterii.
828	6	231	103. *Gregorius* iiij.			
829	7	232		16. Ob.*Vulfredi.* Ob.*Feologildi* 3. kal. Sept.		
830	8	233		17. *Ceolnotus* ſucceſſit 6. kal. Sept.		
831	9	234				
832	10	235				
833	11	236				
834	12	237				
835	13	238				
836	14	239			Donatio de **Ouchſtr=bonne**. Carta de eodem tit. 16.	
837	15	240			12. Ob.*Egberti.* *Ethelwlphus.*	
838	1	241			Carta de terra 5. aratrorum in **Lenham.**	
839	2	242				
840	3	243	*Theodulfus* epiſcopus *Aurelianus* compoſuit *gloria laus*, Feſtum omnium ſanctorum inſtituitur.			
841	4	244				
842	5	245				
843	6	246	104.			16.
844	7	247	*Sergius* ij.			Ob. *Wernodi.* *Diernodus.*
845	8	248			**Lincheſore.** Carta ejuſdem tit. 17.	
846	9	249	105.			
847	10	250	*Leo* iiij.			
848	11	251			*Winemundus* dedit **Burſwarmerch.** Carta ejuſdem tit. 17.	
849	12	252				
850	13	253			*Ethburga* dedit redditum de **Brabburne**. Carta ejuſdem tit. 17. **Eſtlenham** *Athero* comiti *Cantiæ*. Carta de eodem tit. 17.	
851	14	254				
852	15	255				
853	1	256	Hic obiit *Leo* quartus, cujus tamen anni uſque ad *Benedictum* tertium computantur eo quod mulier in Papam promota fuit quæ homo maſculus putabatur.			
854	2	257				
855	3	258	*Johannes.* Iſte non computatur quia fœmina fuit. 106. *Benedictus* iij.			
856	4	259			13.	
857	5	260			Ob. *Ethelwlfi.* *Ethelbaldus* ij.	
858	6	261	107. *Nicholaus* j.			
859	7	262			14.	
860	8	263			Ob. *Ethelbaldi.* *Ethelbertus* iij.	
861	9	264			**Mertone.** Carta ejuſdem tit. 17.	
862	10	265				17. Ob. *Diernodi.* *Wynbertus.*
863	11	266				
864	12	267				
865	13	268				18.
866	14	269	108.		15.	Ob.*Wynberti.* *Bewmundus.*
867	15	270	*Adrianus* ij.		Ob.*Ethelberti.* *Ethelredus.*	
868	1	271				
869	2	272		18.		
870	3	273		Ob.*Ceolnoti.* *Aethelredus.*	Martirium S. *Edmundi* regis. Secundus adventus *Danorum* in *Angliam.*	
871	4	274	109.		16.	
872	5	275	*Johannes* viij.		Ob. *Ethelredi.* *Aluredus.*	
873	6	276				19.
874	7	277				Ob.*Bewmundi.* *Kynebertus*
875	8	278				
876	9	279				

Anno Dom.	Indictio	An. adventus S. *Auguſtini*	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Reges *Angliæ.*	Abbates præſentis Monaſterii.
877	10	280				
878	11	281				
879	12	282				20. Obitus *Kyneberti*. *Etans.*
880	13	283				
881	14	284				
882	15	285	110. *Martinus* ij.			
883	1	286	111. *Adrianus* iij.			21. Ob. *Etantis*. *Degmundus.*
884	2	287				
885	3	288	112. *Stephanus* v.			
886	4	289				22. Ob. *Degmundi*. *Alfridus.*
887	5	290				
888	6	291				
889	7	292		19. Ob. *Aethelredi*. *Pleigmundus.*		
890	8	293				
891	9	294	113. *Formoſus* j.			
892	10	295				
893	11	296				
894	12	297				23. Ob. *Alfridi*. *Ceolbertus.*
895	13	298				
896	14	299	114. *Bonifacius* vj.			
897	15	300	115. *Stephanus* vj.			
898	1	301	116. *Romanus* j.			
899	2	302	117. *Johannes* ix.			
900	3	303	118. *Theodorus* ij.			
901	4	304	119 *Benedictus* iv.		17. Ob. *Aluredi*. *Edwardus* j.	
902	5	305				24. Ob. *Ceolberti*. *Beccanus.*
903	6	306				
904	7	307	120. *Leo* v.			
905	8	308	121. *Chriſtoforus* j.			
906	9	309				
907	10	310	122. *Sergius* iv.			25. Ob. *Beccani*. *Ethelwoldus.*
908	11	311				
909	12	312				
910	13	313				26. Ob. *Ethelwoldi*. *Tilbertus.*
911	14	314				
912	15	315				
913	1	316				
914	2	317	123. *Anaſtaſius* iij.	20. Ob. *Pleigmundi*. *Athelmus.*		
915	3	318				
916	4	319	124. *Lando* j.			
917	5	320	125. *Johannes* x.			27. Obitus *Tilberti*. *Edredus.* Statuta edita *Romæ* in eccleſia *Lateranenſi*, ut monachi regulam ſancti *Benedicti* admittant.
918	6	321				
919	7	322				
920	8	323				28. Ob. *Edredi*. *Alcherindus.*
921	9	324				
922	10	325				
923	11	326				
924	12	327		21. Ob. *Athelmi*. *Wlfhelmus.*		
925	13	328			18. Ob. *Edwardi*. *Ethelſtanus.* Hic dedit Werburginglond in *Thaneto*. Carta ejuſdem titulo 29.	
926	14	329				
927	15	330				
928	1	331				29. Ob. *Alcherindi*. *Guttulfus.*
929	2	332				
930	3	333	126. *Leo* vj.			
931	4	334	127. *Stephanus* vij.			
932	5	335				
933	6	336	128. *Johannes* xj.			
934	7	337		22. Ob. *Wlfhelmi*. *Odo.*		
935	8	338				30. Ob. *Guttulfi*. *Eadredus.*
936	9	339				
937	10	340	129. *Leo* vij.			31. Ob. *Eadredi*. *Lullingus.*

Anno Dom.	Indictio	An. adventus *Auguſtini*	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Reges *Angliæ,*	Abbates præſentis monaſterii.
938	11	341				
939	12	342	130.			32. Ob. *Lullingi.* *Beornelmus.*
940	13	343	*Stephanus* viij.			
941	14	344			19. Ob. *Ethelſtani.* *Edmundus* j.	
942	15	345	131.			33. Ob. *Beornelmi.* *Sigericus.*
943	1	346	*Martinus* iij.			
944	2	347			Carta de Hnydbithelſweolde tit. 34. Hæc enim terra duorum aratrorum data fuit *Sigerico* abbati & ſucceſſoribus ſuis, fecitque illam liberam ab omni fiſcali tributo et ſeculari ſervitute.	
945	3	348	132.		20.	
946	4	349	*Agapitus* ij.		Ob. *Edmundi.* *Eadredus.*	
947	5	350				
948	6	351				
949	7	352				*Herefig* miniſter regis dedit terram de Oſwalſclive. Carta ejuſdem tit. 34.
950	8	353				
951	9	354	133.			
952	10	355	*Johannes* xij.			
953	11	356	Bulla de privileg. directa *Edredo* regi.			
954	12	357			21.	
955	13	358	Littera apoſtolica directa domino Regi & *Odoni* archiepiſcopo de privileg. monaſterii & quod præſens eccleſia ſit omnium monaſteriorum præſentis regni mater primaria.		Ob. *Eadredi.* *Edwinus.*	
956	14	359				34. Ob. *Sigerici.* *Alfricus.*
957	15	360		23.		
958	1	361		Ob. *Odonis.* *Elſſinus.*	22.	
959	2	362		24. *Dunſtanus.*	Fugatus *Edwinus.* *Edgarus*	
960	3	363	134.			
961	4	364	*Benedictus* v.			
962	5	365	135. *Leo* viij.		Donatio terræ iv. aratrorum quæ nominatur Plumſtede. Carta ejuſdem tit. 35.	
963	6	366	136.			
964	7	367	*Johannes* xiij.			
965	8	368				
966	9	369				
967	10	370				
968	11	371				
969	12	372				
970	13	373	137.			35.
971	14	374	*Benedictus* vj.			Ob. *Alfrici.* *Elſnothus.*
972	15	375	138. *Bonus* j.			
973	1	376	139. *Bonifacius* vij.			
974	2	377				Quædam matrona nomine *Winfleda* dedit centum acras prati & paſturæ & terræ arabilis quæ jacent ex parte boriali curiæ de Northborn.
975	3	378	140.		23. Ob. *Edgari.* *Edwardus* ij.	
976	4	379	*Benedictus* vij.			
977	5	380				
978	6	381				Dedicatio hujus eccleſiæ à ſancto *Dunſtano* in honore apoſtolorum *Petri* & *Pauli* & S. *Auguſtini.*
979	7	382			24. Martir. *Edw.* *Ethelredus.*	36. Ob. *Elſnothi.* *Siricius.*
980	8	383				
981	9	384				
982	10	385				
983	11	386	141.			
984	12	387	*Johannes* xiv. 142.			
985	13	388	*Johannes* xv.			

Anno Dom.	Indictio.	An. adventus *Auguſtini.*	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Regni *Angliæ* ſubverſores.	Abbates præſentis monaſterii.
986	14	389	143. *Johannes* xvj.			
987	15	390				
988	1	391	———	Ob. *Dunſtani* 14. kal. Jun. 25. *Egelgarus.*	———	*Siricius* eligitur in epiſcopum *Wilton.*
989	2	392	———	Ob. *Egelgari.* 26. *Alricus.*	Carta de Sibertiſwoeld, tit. 38.	*Wlfricus* j. eligitur in Abbatem.
990	3	393				
991	4	394	———	———	———	Carta *Brumanni* de 2. hagis & j. prato cum pertinenciis apud *Fordwicii* tit. 38.
992	5	395				
993	6	396				
994	7	397				
995	8	398				
996	9	399	144. *Gregorius* v.			
997	10	400	———	———	———	Carta *Edwardi* de Cumbe de terra de Cumbe.
998	11	401	145. *Johannes* xvij.			
999	12	402	146. *Silveſter* ij. Hic fecit homagium diabolo.	———	———	Carta *Brithrici* de terra de *Woderingberni.* tit. 38.
1000	13	403	———	Ob. *Alrici.* 27. *Siricius.*		
1001	14	404				
1002	15	405				
1003	1	406	147. *Johannes* xviij.			
1004	2	407	148. *Johannes* xix.			
1005	3	408	———	Ob. *Siricii.* 28. *Elphegus.*		
1006	4	409	———	———	———	Ob. *Wlfrici*, jacet in cryptis ante altare S. *Ricardi.* 38. *Elmerus.*
1007	5	410				
1008	6	411				
1009	7	412	149. *Sergius* iv.	———	———	*Godwoldus* dedit C. acras terræ in Sturtone.
1010	8	413				
1011	9	414	150. *Benedictus* viij.	Martir. *Elphegi.* 29. *Livingus.*	*Dani Cantiam* devaſtabant	
1012	10	415				
1013	11	416				
1014	12	417				
1015	13	418				
1016	14	419	———	———	Ob. *Ethelredi.* 25. *Edmundus.*	
1017	15	420	———	———	Ob. *Edmundi.* 26. *Cnutus.*	
1018	1	421				
1019	2	422	———	———	———	*Elſgiva* dedit huic congregationi lx. libras in communi, & præter hoc cuilibet monacho xx. ſolidos.
1020	3	423				
1021	4	424				
1022	5	425	———	———	———	*Elmerus* eligitur in epiſcopum *Schirborn.* jacet in tumba extra clauſuram altaris ſancti *Johannis.* 39. *Elſtanus.*
1023	6	426				
1024	7	427	151. *Johannes* xx.	Ob. *Livingi.* 30. *Egelnothus.*		
1025	8	428				
1026	9	429				
1027	10	430	———	———	Donatio terr. de Menſtre cum corpore S. *Mildredæ* tit. 40.	
1028	11	431				
1029	12	432				
1030	13	433	———	———	Tranſlatio S. *Mildredæ* de *Thaneto* in præſentem eccleſiam.	
1031	14	434				
1032	15	435				
1033	1	436	152. *Benedictus* ix.			
1034	2	437				
1035	3	438				
1036	4	439	———	Ob. *Egelnothi.* 31. *Eadſinus.*	Ob. *Cnuti.* 27. *Haroldus* j.	
1037	5	440				
1038	6	441				
1039	7	442				
1040	8	443	———	———	Ob. *Haroldi.* 28. *Hardecnutus.*	
1041	9	444				
1042	10	445	———	———	Ob. *Hardec.* 29. *Edwardus* iij.	

Anno Dom.	Indictio	An. adventus *Auguſtini*	Anni à conqueſtu *Angliæ*	Summi Pontifices *Romani*.	Archiepiſcopi *Cantuariæ*.	Reges *Angliæ*.	Abbates præſentis Monaſt.
1043	11	446	—	—	—	Carta confirmationis omnium terrarum, libertatum & privilegiorum tit. (40.	
1044	12	417					
1045	13	448	—	—	—	Carta de **Shelyng** & **Conybroc** ſive **Kenington** tit. 40.	
1046	14	449					
1047	15	450	—	153. *Silveſter* iij.	Carta terræ unius aratri apud **Littelborne** tit. 41.	—	Ob. *Elſtani*, jacet in criptis ante altare S. *Thomæ*. 40. *Wlfricus* ij.
1048	1	451	—	154. *Gregorius* vj.	Iſte etiam *Eadſinus* dedit duos calices argenteos & deauratos. Dedit etiam centum marcas ad ædificationem turr. eccleſiæ, & unum pſalterium gloſſatum quod cathenatum fuit ad altare S. *Gregorii*.		
1049	2	452					
1050	3	453	—	155. *Clemens* ij.	Ob. *Edſini*. 31. *Robertus* j.		
1051	4	454	—	156. *Damaſus* ij. 157. *Leo* x.			
1052	5	455	—	—	Ob. *Roberti*. 32. *Stigandus*.		
1053	6	456					
1054	7	457					
1055	8	458	—	—	—	Carta de *Fordwico* tit. 41.	Abbas *Romā* adiit miſſus à rege.
1056	9	459	—	*Marianus Scotus* poſt longam peregrinationem monachus factus eſt in *Colon.* in monaſterio *Scotorum* ſancti *Martini* kal. Aug. v. feria.	Auctoritate apoſtolica ordinatur ut Archiepiſcopus *Cantuar.* aſſideat in Conciliis Pontifici ſanctæ *Rufinæ*.	—	Abbas auctoritate apoſtolica ordinatur ut in conciliis aſſideat abbati montis *Caſſini*.
1057	10	460		158. *Victor* ij.			
1058	11	461	—	—	—	—	Abbas eccleſiam dilatare, incepit ſed quia mandatum cœli reginæ de ſua eccleſia ſervanda implere noluit letali ægritudine obiit. 41. Ob. *Wlfrici*. *Egelſinus*.
1059	12	462	—	159. *Stephanus* ix. hic fuit abbas montis *Caſſini*. 160. *Benedictus* x. hic pallium *Stigando* miſit. Hic fuit *Marianus* incluſus ij. id. Maii in *Fuldenſi* monaſterio juxta corpus S. *Kyliani*.	—	—	
1060	13	463	—	161. *Nicholaus* ij.			
1061	14	464					
1052	15	465		162.			
1063	1	466	—	*Alexander* ij.	—	—	Mitra cum indumento Pontificali auctoritate apoſtolica Abbati confertur mero motu dom. Papæ *Alexandri* ij.
1064	2	467					
1065	3	468					
1066	4	469	—	—	—	*Haroldus* truditur.	
1067	5	470	1	—	Coronatio *Willielmi* conqueſtoris.	*Willielmus* Dux *Normanniæ*.	Abbas mitra uti non audebat ob timorem conqueſtoris, mitraque jacuit ſupina uſque ad *Rogerum* abbatem.
1808	6	471	2				

Anno Dom.	Indictio.	An. adventus Auguſtini.	An. à conq. Angliæ.	Summi Pontifices Romani.	Archiepiſcopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præſentis monaſt.
1069	7	472	3	*Marianus* poſt x. annos ſuæ incluſionis, *Moguntiam* venit, juſſione epiſcopi *Moguntini* & abbatis *Fuldenſis*, & ibi includitur juxta monaſterium principale.			
1070	8	473	4	—	34. *Lanfrancus.*	Carta de decimis Feverſham & Miltone excepta decima mellis & gabuli.	*Egelſinus* fugit. 42. *Scotlandus.* Hic novum opus *Wlfrici* ſubvertens Eccleſiam dilatare incepit.
1071	9	474	5	—	—	Carta de ſaka & ſocna & aliis libertatibus.	
1072	10	475	6	—	—	Carta de viij præbend. de Newyngtone.	
1073	11	476	7	—	—	Carta de manerio de Plumſtede.	
1074	12	477	8	—	—	Carta de decimis *Odonis* Epiſcopi titulo 43.	
1075	13	478	9	163. *Gregorius* vij.	—	Carta de donatione *Odonis* Epiſcopi in *Fordwico.*	
1076	14	479	10	—	—	Carta præceptoria de burgo de *Fordwico.*	
1077	15	480	11	—	—	Carta de domibus & conſuetudinibus in *Fordwico* quæ eſt confirmatoria de donatione *Odonis* Epiſcopi.	
1078	1	481	12	—	Transfertur epiſcopatus *Dorceſtr.* ad *Lincolniam.*	Carta *Odonis Baiocenſis* de medietate villæ de Plumſtede & decimis de Knoltun, Tinkenherſt, Ringentun, Curſtun, & duobus locis Bewlefan et Bochelande & *Osberni Payſorei.*	Fundatio monaſterii de Leſnes.
1079	2	482	13				
1080	3	483	14				
1081	4	484	15				
1082	5	485	16				
1083	6	486	17				
1084	7	487	18				
1085	8	488	19				
1086	6	489	20				
1087	10	490	21	164. *Victor* iij.	—	Ob. *Willielmi* v. idus Sept. 32. *Willielmus Rufus* coronatur vj. kal. Octobr.	Ob *Scotlandi* iij. non. Septembris, jacet in eccleſia criptarum ſub pelve cum cereo ardente. 43. *Wido.* Hic eccleſiam dilatavit & totum opus perfecit & corpora ſanctorum tranſtulit.
1088	11	491	22	165.	—	Carta de Eſtanores.	
1089	12	492	23	*Urbanus* ij.	Ob. *Lanfranci.* Vacavit.	Carta de Saka & Sokna, tit. 44.	
1090	13	493	24	Ordo *Cartuſiæ* incepit.			
1091	14	494	25	—	—	Carta de rectitudinibus & conſuetudinibus debitis apud Eaſtanores in terra & in aqua.	Tranſlatio S. *Auguſtini* ſociorumque ejus.
1092	15	495	26	—	35. *Anſelmus* conſecratur.		
1093	1	496	27				
1094	2	497	28	Ob. *Alwinus* fundator de Bermundeſeie.	Transfertur ſedes epiſcopalis de Thedfor in *Northwicum.*	Carta de conſuetudinibus debitis apud Newington.	
1095	3	498	29				
1096	4	499	30	Concilium *Claromontanum.* Horæ beatæ *Mariæ* ſtatuuntur dici cotidie.			
1097	5	500	31				
1098	6	501	32				
1099	7	502	33	—	—	—	Ob. *Wydonis*, jacet in criptis ante altare S. *Ricardi.* *Hugo Florye* j. Hic fuit primus benedictus extra eccleſiam ſuam apud *Lambedam* ab epiſc. *London.* *Mauricio*, iij. idus Maii.

Anno Dom.	Indictio.	An. adventus *Auguſtini.*	An. à conq. *Angliæ.*	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Reges *Angliæ.*	Abbates præſentis monaſt.
1100	8	503	34	166. *Paſchalis* ij.	—	33. Ob. *Willielmi*. *Henricus* j.	
1101	9	504	35	—	—	Carta de præbenda in *Doveria* titulo 45.	
1102	10	505	36	Ordo *Ciſtercienſis* incepit.	—	Carta alia de eadem præbenda tit. 45.	
1103	11	506	37			Carta de feria in tranſlatione *Aug.* tit. 45.	
1104	12	507	38	—	—	Carta ne ſervientes qui nec emunt, nec vendunt, nec mercatum ducunt, tallientur ad auxilia burgi *Cantuar.* Carta de Eſcambio cum monachis eccleſiæ Chriſti de terra ad ampliand. cimiterium illorum, tit. (45.	
1105	13	508	39	—	Corpus S. *Elſegi* incorruptum repertum eſt.		
1106	14	509	40	—	—	Carta de benedictione *Hugonis* Abbatis tit. 45.	
1107	15	510	41	—	—	Carta de terra quam Abbas *Hugo* diſvadavit de *Wiberto* de *Thaneto* tit. 45.	
1108	1	511	42				
1109	2	512	43	Abbatia *Elienſis* in ſedem epiſcopalem commutatur.	Ob. *Anſelmi*. Vacavit.	Carta de *Eſtaneris* & de litore uſque ad medinm aquæ, tit. 45.	
1110	3	513	44	—	—	*Henricus* rex dedit filiam ſuam *Matilden Henrico* Imperatori *Alemanniæ*.	
1111	4	514	45	—	—	Carta de libertate monaſterii, tit. 45.	Carta *Haimonis* de villa de *Fordwico* cum omnibus rebus ad eam pertinentibus.
1112	5	515	46				
1113	6	516	47	—	—	Carta ut Abbas habeat libertatem ſuper presbyteros ſuos quam habuit Abbas *Scotlandus*.	
1114	7	517	48	*Bernardus* fit monachus *Ciſtercienſis*.	36. *Radulphus*.		
1115	8	518	49				
1116	9	519	50	—	—	Carta de Ripple & Langdone.	Conceſſio Mercati apud Menſtre in *Thaneto*.
1117	10	520	51	167.			
1118	11	521	52	*Gelaſius* ij. Inceptio Ordinis Templariorum.	—	Carta de libertate ſervientium & de Theloneo.	
1119	12	522	53	168. *Calixtus* ij.	S. *Thomas* naſcitur *London*. *Petrus* primus Prior de Bermundeſeie obiit.		
1120	13	523	54	Bulla de privileg. & electione Abbatis tit. 45.	Submerſi ſunt in mari *Willielmus* & *Ricardus* filii Regis *Henrici* &c.	Carta de warrenna in terris de Chiſtelet & *Sturreya*.	
1121	14	524	55	—	—	—	Fundatio monaſterii de Radinge.
1122	15	525	56	—	Ob. *Radulphi*. Vacavit.		
1123	1	526	57	—	—	—	Prior *Lewenſis* efficitur Abbas de Radinge.
1124	2	527	58	169. *Honorius* ij.	—	—	Ob. *Hugonis*. Vacavit. jacet in capitulo in parte boriali.
1125	3	528	59		37. *Willielmus* j.	Carta directa *Hugoni* monacho *Rouc.* de conceſſione Abbatiæ cum terris & hominibus & omnibus aliis libertatibus.	Trottiſcleve. 45. *Hugo* ij. monachus *Roſenſis*. Hic primo officia diſtinxit & eiſdem certos reditus aſſignavit.
1126	4	529	60	—			
1127	5	530	61			Carta confirmatoria de eccleſiis & decimis Faverſham & Miltone.	
1128	6	531	62	—	—		Abbotiſmelle adquiritur & ad ſacriſtiam pro officio magni altaris deputatur.
1129	7	532	63	Invaſit apoſtolatum quidam nomine *Petrus*, à ſchiſmaticis dictus *Anacletus*.	—		

Anno Dom.	Indictio.	An. ab ventu Auguſtini	Anni à conq. Angliæ.	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Reges *Angliæ.*	Abbates præſentis Monaſt.
1130	8	533	64	170. *Innocentius* ij.	———	Carta de eccleſiis de Renham, Newintone, Faverſham, Northburn, & aliis decimis monaſterii.	
1131	9	534	65				
1132	10	535	66	———	———	Carta de redditibus & conſuet. in eccleſia de Newingtone.	
1133	11	536	67	———	———	Natus eſt *Henricus* filius Imperatricis qui poſtea fuit Rex, filius *Galfridi* Comitis *Andegaviæ.*	
1134	12	537	68				
1135	13	538	69	———	———	34. Ob. *Henrici. Stephanus.*	
1136	14	539	70	———	Ob. *Willielmi.* Vacavit.	Carta de donatione molendini de Eſtbrigge.	
1137	15	540	71	Fundatio eccleſiæ de Lewes.	———	Carta de Charnell faciendis ſuper muros eccleſiæ tit. 46.	
1138	1	541	72	———	38. *Theobaldus.*		
1139	2	542	73	Bulla de libertate monaſterii.	———	Carta de Saka & Socna & pacis fractura.	
1140	3	543	74	Monachi introducuntur in eccleſiam *Doveriæ.*	———	Carta de molendino de Eſtbrigge.	
1141	4	544	75	Floruit *Ric.* de S. *Victore.*	———	Carta de eccleſia de Newingtone. Carta de molendino de Eſtbrigge ut iterum ſtatuatur in priſtinum ſtatum.	
1142	5	545	76	———	Carta confirmatoria de eccleſiis & decimis Faverſham & Miltone.	Carta de libertate infra burg. & extra.	
1143	6	546	77	171. *Celeſtinus* ij. ———	Carta de Eſtonore & litore uſque ad medium aquæ.	Carta de *Hagha.*	
1144	7	547	78	172. *Lucius* ij. Bulla de libertate eccleſiæ. Bulla de concordia inter *Theobaldum* archiepiſcopum & noſtrates. Confirmatio Sententiæ latæ ſuper benedictione Abbatis ſolempni.			
1145	8	548	79	173. *Eugenius* iij.	———	Carta de Ripple, & Langdone.	
1146	9	549	80	*Petrus Lumbardus* Sententias compilavit. Bulla de libertate eccleſiæ. Bulla da confirmatione eccleſiæ de Faverſham.	———	Carta de feria in feſto Apoſtol. *Petri* & *Pauli.*	
1147	10	550	81	Bulla de confirmatione Hoſpitalis S. *Laurencii.*			
1148	11	551	82	*Petrus Comeſtor* ſcripſit hiſtoriam ſcolaſticam.	———	Carta ne prohibeantur homines venire ad molendinum *Cantuar.*	Fundatio monaſterii de Faverſham.
1149	12	552	83	Interdictum totius *Angliæ.*			
1150	13	553	84	———	———	Carta *Matild.* reginæ de terra data eccleſiæ de Faverſham.	
1151	14	554	85	———	———	Carta confirmatoria de terra data eccleſiæ de Faverſham.	Ob. *Hugonis.* 46. *Silveſter.* Jacet in capitulo in parte boriali.
1152	15	555	86				
1153	1	556	87	174. *Anaſtaſius* iv.			
1154	2	557	88				
1155	3	558	89	175. *Adrianus* iv. Bulla de eccleſia de Faverſham & decimis.	*Henricus* rex junior naſcitur.	35. Ob. *Stephani. Henricus* ij.	
1156	4	559	90	Bulla ſuper donatione eccleſiæ de Northborne in uſus pauperum.			
1157	5	560	91				
1158	6	561	92	———	S. *Thomas* factus eſt Cancellarius Regis.	Carta de Plumſware, Parrok, *W. de Ros* ad Plumſtede.	

Anno Dom.	Indictio	An. adventus Auguſtini	An. à conq. Angliæ	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Reges *Angliæ.*	Abbates præſentis monaſt.
1159	7	562	93	176. *Alexander* iij.			
1160	8	563	94	———	Ob. *Theobaldi.* Vacavit.	Carta de comminut. expenſ. de Plumſtede.	
1161	9	564	95	Bulla quod poſſumus celebrare tempore Interdicti.	*Thomas* Cancellarius & Archidiaconus tunc eligitur in Archiepiſcopum in vigil. Pentecoſt. & ordinatur presbyter in eccleſia Chriſti *Cantuar.* à *Waltero Roſ.* in ſabbato ſequenti.	———	Ob. *Silveſtri.* Vacavit. jacet in capitulo ad ſpatium xij. pedum à lectrino verſus occidentem.
1162	10	565	96	S. *Thomas* reſignavit Sigillum regium.	Becket. 39. *Thomas* j. conſecratur in Dominica S. Trinitatis anno ætatis ſuæ xliv. ab *Henrico Winton.* epiſcopo.	Carta de Warrenn. de Chiſtelet & Sturreye.	
1163	11	566	97	Tranſlatum eſt corpus S. *Edwardi* regis & confeſſoris à S. *Thoma.*	Oritur diſcordia inter regem & archiepiſcopum.	Carta *Rogeri Clare* Comitis Hertford de j. cervo ſingulis annis in feſto S. *Auguſtini.*	*Clarembaldus* ſecularis intruſit.
1164	12	567	98	———	S. *Thomas* exulat in feſto omnium Sanctorum.	Carta de eccleſia de Northburne.	
1165	13	568	99				
1166	14	569	100				
1167	15	570	101	———	———	Carta de ſaka & ſokne, tol & tem infra burg. & extra.	
1168	1	571	102				
1169	2	572	103				
1170	3	573	104	S. *Thomas* regreditur ab exilio.	*Thomas* j. martirizatur anno ætatis ſuæ lij. Vacavit.	Carta confirmatoria de eccleſiis & decimis Faverſham & Miltone.	
1171	4	774	105	Bulla de obſervatione Sigilli.			
1172	5	775	106	Bulla de confirmatione eccleſiarum de Menſtre & Faverſham, & de præſentatione clericorum in eadem bulla.	Soror S. *Thomæ* nomine *Maria* facta eſt abbatiſſa de Berkinge.	Carta ut eccleſia de Miltone habeat omnia tenementa in decimis & terris & de boſco de Northwode.	
1173	6	776	107	Confirmatio eccleſiarum de Faverſham & Miltone & terrarum intra *Cantuar.*	40. *Ricardus* j. Prior *Doveriæ.*		
1174	7	777	108				
1175	8	778	109				
1176	9	779	110	———	———	———	Ejectio *Clarembaldi.* Hurdingden. 47. *Rogerus* j. Hic fuit monachus eccleſiæ Chriſti cuſtos ad altare ubi S. *Thomas* martirium paſſus eſt.
1177	10	780	111	Bulla de libertate eccleſiæ. Bulla de confirmatione præbendæ de Guſtone *Rogero* electo directa.	———	Confirmatio de concambio terræ ex parte meridiana cimiterii eccleſiæ Chriſti juxta campanile.	
1178	11	781	112	———	———	Carta de menſuratione molendini in *Cantuar.* & extra, ut ſic ſtet ſicut juratum fuit tempore regis *Hen.* j.	
1179	12	782	113	Bulla de benedict. Abbatis ſine exactione profeſſionis archiepiſcopo facienda. Bulla de confirmatione eccleſiarum de *Thaneto* & de Miltone.	*Lodovicus* rex *Franciæ* venit ad S. *Thomam* & lapis regalis ſuper feretrum ponitur.	———	Benedictio *Rogeri* j. Abb. à dom. Papa in curia *Romana* & reſtitutio mitræ cum anulo & ſandaliis.

Ann. Dom.	Indictio.	An. adventus *Auguſtini.*	Ann. à conq. *Angliæ.*	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Reges *Angliæ.*	Abbates præſentis monaſt.
1180	13	583	114	Bulla de confirmatione eccleſiæ de Northborn ad elemoſinar. Bulla ne pueri xv. annorum recipiantur in monachatum. Bulla ne camerar. vel ſacriſt. tradantur ad firmam.	—	Carta præceptoria pro hominibus de *Thaneto.*	
1181	14	584	115				
1182	15	585	116	—	—	Carta de confirmatione pacis inter *Ricardum* archiepiſcopum & *Rogerum* abbatem.	
1183	1	586	117	—	—	Ob. rex *Henricus* junior qui fuit rex tranſmarinus.	
1184	2	587	118	177. *Lucius* iij.	41. Ob. *Ricardi.* *Baldwinus.*		
1185	3	588	119	178.			
1186	4	589	120	*Urbanus* iij.	*Baldwinus* plura mala fecit monachis eccleſiæ Chriſti.		
1187	5	590	121	Bulla de libertate eccleſiæ. Bulla de confirmatione eccleſiæ de Northborn elemoſinar. Bulla ne dentur alicui ſeculari eccleſiæ de Menſtre, Northborn, & Sellyng.	—	*Jeruſalem* capta eſt & crux Chriſti à Paganis.	
1188	6	591	122	Bulla de confirmatione eccleſiæ de Sellyng. Bulla de confirmatione libertatum, & ne archiepiſcopus vel aliquis ex ſuis deroget. Bulla de eccleſiis de Faverſham & Miltone & de cuſtodia clavium. Bulla de confirmatione appropriationis eccleſiarum de Miltone & de *Thaneto.* Bulla de præbenda de Guſtone.			
1189	7	592	123	179. 180. *Gregorius* viij. *Clemens* iij.	—	36. Ob. *Henrici* ij. *Ricardus* j.	Carta de libertate.
1190	8	593	124	—	Ob. *Baldwini.*		
1191	9	594	125	Bulla no monachi de Faverſham ſepeliant paroch. noſtros in cimiterio ſuo. Bulla de confirmatione ſuper libertate eccleſiæ. Bulla quod nec abbas nec aliquis poteſt tradere ad firmam camerariam & ſacriſt. Bulla de confirmatione Sententiæ ſuper benedict. Abbatis & libertate Eccleſiæ. Bulla ne clerici tradant eccleſias ſuas ad firmam. Bulla quod poſſumus celebrare in terra interdicta. Bulla de confirmatione de Northborne. Bulla de præbenda de Cuſteton. Bulla ne abbas redditus ſacriſt. & elemoſinar., capitulo inconſulto aliunde miniſtret.	—	Carta de libertate.	
1192	10	595	126	—	42. *Hubertus.*		

Anno Dom.	Indictio.	An. adventus Auguſtini	Anni à conq. Angliæ.	Summi Pontifices *Romani*.	Archiepiſcopi *Cantuariæ*.	Reges *Angliæ*.	Abbates præſentis Monaſt.
1193	11	596	127			Carta de mercato ad Stonore.	
1194	12	597	128				
1195	13	598	129	Bulla de cofirmatione eccleſiæ de Chiſtelet in uſus infirmorum.			
1196	14	699	130	Bulla ne archiepiſcopus, vel epiſcopus, vel apoſtolicæ ſedis legatus ſeu offic. eorum iſtud monaſterium interdicere poterint. Bulla de remedio appellationis ultimæ. Bulla de confirmatione hoſpitalis S. *Laurencii*.			
1197	15	600	131	182.			
1198	1	601	132	*Innocentius* iij. Concilium *Lateran.*			
1199	2	602	133			37. Occiſio *Ricardi*. *Johannes*.	
1200	3	603	134	Ordo fratrum prædicatorum incepit.			
1201	4	604	135				
1202	5	605	136	Bulla de libertate Eccleſiæ.			
1203	6	606	137			Carta de Stonores & litore uſque ad medium aquæ. Carta de Saka & Sokna & pacis fractura. Carta confirmationis ſuper mercato Stonores.	
1204	7	607	138	Bulla confirmatoria de decimis de Colleſtond.			
1205	8	608	139	Bulla ne ultra tres dietas trahantur ad cauſas.	Ob *Huberti*.		
1206	9	609	140		43. *Stephanus*.		
1207	10	610	141				
1208	11	611	142	Interdictum generale in *Anglia*.			
1209	12	612	143				
1210	13	613	144	Ordo Fratrum Minorum incepit.			
1211	14	614	145				
1212	15	615	146				Obit. *Rogeri* xiij. kal. *Novemb.* jacet in capitulo ex parte boriali.
1213	1	616	147	Relaxatio interdicti in *Anglia*.			48. *Alexander* benedictus à Papa in curia *Romana*.
1214	2	617	148				
1215	3	618	149	Bulla ne dentur perſonatus vel benficia ad preces vel minas potentum.			
1216	4	619	150	183. *Honorius* iij.		38. Ob. *Johannis*. *Henricus* iij.	
1217	5	620	151				
1218	6	621	152				
1219	7	622	153				Conveniunt primo Abbates nigrorum monachorum *Oxon.* ad tractandum de ordine.
1220	8	623	154	Bulla confirmatoria de Sellyng, Euſton, Kenham & Chiſtelet. Bulla ne monachus poſſit compelli ad cognitionem cauſarum. Bulla de indulgentia ad opus Eccleſiæ. Bulla de ſuſceptione cuſtodiæ Fratrum & bonorum Hoſpitalis S. *Laurencii* ſub ſpeciali protectione, & confirmatio redditus &c.	Tranſlatio S. *Thomæ*.		Ob. *Alexandri* iv. nonas Octobris, jacet in capitulo ex parte auſtrali. 49. *Hugo* iij. vij. kal. Septembris electus eſt, benedicitur in curia *Romana* j. die menſis Aprilis.

Ann. Dom.	Indictio	Ann. ad adventum Auguſtini	Ann. à conq. Angliæ	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Reges *Angliæ.*	Abbates præſentis monaſt.
1221	9	624	155				
1222	10	625	156				
1223	11	626	157			Carta de feodo quem tenuit *Abſalon* in *Sandwico* juxta Eccleſiam S. *Petri.*	
1224	12	627	158				Obit. *Hugonis* iij. Novembr. jacet in navi eccleſiæ prope altare S. Crucis ex parte Boriali. 50. *Robertus* de Bello electus viij. kal. Decemb. benedicitur in curia *Romana* viij. idus Maii qui fuit dies Aſcenſionis.
1225	13	628	159	Bulla ut liceat in propriis parochiis capellas conſtruere.			
1226	14	629	160			Carta confirmationis de libertate monaſterii. Carta cõfirmationis mercati de **Estonores** & omnibus conſuetudinibus ibidem. Carta confirmationis de **Estonores** & litore uſq; ad medium aquæ. Carta de quieta clamatione furragii in tota *Cantia.*	Compoſitio inter Abbatem & barones de *Sandwico* de præſentatione Eccleſiæ S. *Petri.*
1227	15	630	161	184. *Gregorius* ix.			
1228	1	631	162	Bulla de confirmatione eccleſiarum de **Menſtre**, **Northorn** & **Selling**. Bulla de confirmatione Eccleſiæ de **Blunſtede**. Bulla de Eccleſia de **Chiſtelet** ne quis præſumat fructus in alios uſus convertere.	Ob. *Stephani.* Vacavit.		Dimiſſio terrarum juxta Eccleſiam S. *Petri* in *Sandwico.*
1229	2	632	163	Bulla de præbenda de **Gutone**. Bulla ne quis exigere valeat decimas de novalibus vel nutrimentis. Bulla demandans Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Decanis. Bulla de confirmatione Eccleſiæ de **Lenham** in uſus refectorii. Confirmatio Eccleſiæ de **Selling** ad veſtitum monachorum.	44. *Ricardus* ij.		
1230	3	633	164			Carta de exactione xl. ſolidorum de feod. militum & conceſſione xl. ſolidorum Prælat. de eodem.	
1231	4	634	165		Ob. *Ricardi.* Vacavit.		
1232	5	635	166	Bulla conſervatoris directa archidiacono *Sudber.* Priori S. *Edmundi* & decano Chriſtianitatis de S. *Edmundo.*			
1233	6	636	167	Bulla de approbatione conſuetudinum iſtius monaſterii & earundem confirmatio.			
1234	7	637	168	Bulla confirmationis Eccleſiæ de **Chiſtelet**.	45. *Edmundus.*		

Anno Dom.	Indictio	An. adventus Auguſtini	An. à conq. Angliæ	Summi Pontifices Romani.	Archiepiſcopi *Cantuariæ*.	Reges *Angliæ*.	Abbates præſentis monaſt.
1235	8	638	169	Bulla excitatoria ad Regem de defendendo & conſervando. Bulla de capell. in *Thaneto*. Bulla ne quis poſſit excommunicare monachos clericos & homines. Bulla quod Eccleſiæ noſtræ & homines noſtri & omnia bona noſtra habita & habenda ſint ſub protectione *Romanæ* Eccleſiæ.			
1236	9	639	170	Bulla ne ultra duas diætas trahamur ad cauſas. Bulla de confirmatione annuorum cenſuum in Eccleſiis noſtris.			
1237	10	640	171				
1238	11	641	172	Bulla ſuper compoſitione directa Abbati & Conventui inter S. *Edmundum* & nos. Bulla ne quis præſumat emere terras vel redditus ab aliquo tenentium noſtrorum. Bulla de libertate Eccleſiæ & ne decimæ de novalibus exigantur. Bulla ut non poſſimus compelli per literas apoſtolicas ad providendum alicui. Bulla de tunica & dalmatica. Bulla de confirmatione ſuper compoſitione inter nos & S. *Edmundum* directa Priori & Conventui Eccleſiæ Chriſti.		Carta confirmationis de compoſitione inter ſanctum *Edmundum* & nos.	
1239	12	642	173				
1240	13	643	174	Bulla de appropriatione Eccleſiæ de 𝔓𝔩𝔲𝔪𝔰𝔱𝔢𝔡 in uſus pauperum. Bulla quod abbas poteſt dare benedictionem in abſentia Epiſcoporum.	Ob. *Edmundi*. Vacatio.		Dedicatum eſt magnum altare & altare S. *Auguſtini* & S. *Adriani*.
				185.			
1241	14	644	175				
1242	15	645	176	*Celeſtinus* iv. Bulla confirmatoria ſuper eccleſiis in *Thaneto* ad ſacriſtiam aſſignatis.			
				186.			
1243	1	646	177	*Innocentius* iv. Bulla de indulgentiis in feſt. *Petri* & *Pauli* & *Auguſtini*. Bulla de pilliis utendis.		Carta de warenn. de *Thaneto*.	
					46. *Bonifacius*.		
1244	2	647	178				
1245	3	648	179	Bulla de non providend. clericis contra voluntatem Abbatis & Conventus.		Carta de warenn. de 𝔏𝔢𝔫𝔥𝔞𝔪.	
1246	4	649	[illegible]	Bulla ne delegatus vel ſubdelegatus, executor vel conſervator poſſit nos excommunicare. Bulla ne compellamur ad ſolutionem debitorum niſi cauſa conſtiterit in utilitatem monaſterii.		Carta de warenn. de 𝔈𝔞𝔰𝔱𝔲𝔯𝔯𝔢𝔶𝔢 & de 𝔈𝔥𝔦𝔰𝔩𝔢𝔱.	
1247	5	650	181				

Anno Dom.	Indictio	An. adventus S. *Auguſtini*	Anno à conq. *Angliæ*	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Reges *Angliæ.*	Abbates præſentis Monaſt.
1248	6	651	182	Bulla de libertatibus & exemptionibus. Bulla quod Abbas poteſt diſpenſare ſuper Statut. *Gregorii* & abſolvere monachos. Bulla de indulgentia ne cogamur per literas apoſtolicas ad proviſionem ſive receptionem. Bulla de confirmatione ſuper omnibus poſſeſſionibus noſtris ſub protectione domini Papæ. Bulla de mandatis Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Prioribus, & Decanis. Bulla de poſſeſſionibus & aliis bonis ad nos converſorum ut poſſumus ea petere. Bulla de indulgentia nova ſuper Eccleſia de Lenham. Bulla conſervatoria contra alienationes in enormem læſionem.			
1249	7	652	183	Bulla de Eccleſia de Lenham. Bulla conſervat. directa Epiſcopo *Winton.* ad inſpiciend. privilegia noſtra vetuſta.			
1250	8	653	184	Bulla de indulgentia pro eccleſia de Lenham. Bulla ſuper privileg. inſpiciend. & tranſcribend. directa epiſcopo *Ciceſtr.* Bulla quod vicarii ſolvant procurationes de Eccleſiis nobis appropriatis. Bulla quod non tenemur ſolvere procurationes de eccleſiis nobis appropriatis. Bulla contra infidelitatem Clericorum.			
1251	9	654	185	Bulla conſervatoria ſuper quodam ſequeſtro facta in Eccleſia de Faverſham & ſuper eo quod archiepiſcopus &c.			
1252	10	655	186	Bulla directa Abbati & Priori S. *Edmundi* ne ultra tres diætas trahamur ad judicium. Bulla quod poſſumus præſentare canonice ad eccleſias noſtras non obſtant. aliquibus ſuſpenſionibus. Bulla ne ultra tres diætas trahamur in cauſam. Bulla conſervatoria ſuper eodem. Bulla conſervator. ne bona alienentur in enormem læſionem. Bulla ne per literas apoſtolicas generales vel ſpeciales cujuſcunque tenoris poſſimus compelli &c. Bulla de confirmatione libertatum & exemptionū. Bulla ſuper confirmatione *Celeſtini* papæ.		Carta de fine facto per Priorem & Conventum de vacatione abbatiæ & talliag.	

Ann. Dom.	Indictio	An adventus S. *Auguſtini*	Ann. à conq. *Angliæ*	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Reges *Angliæ.*	Abbates præſentis Monaſt.
1253	11	656	187	Bulla de privilegio contra proviſiones factas & faciendas imperpetuum. Bulla conſervatoria directa Abbatibus S. *Edmundi* & Waltham ſuper ſtatut. *Gregorii* noni. Bulla conſervatoria directa Abbati & Priori S. *Edmundi* contra proviſion. & penſion. Bulla conſervatoria directa Abbatibus S. *Edmundi* & Waltham. Bulla conſervatoria directa Abbati ſancti *Edmundi* ne quis nos impedire poſſit. Bulla quod non obſtantibus aliquibus ſuſpenſionibus à beneficiorum collatione ſeu illorum reſervatione impediamur.	——	——	Obit. *Roberti* 17. kal. Febr. jacet in capella S. *Mariæ* in introitu cancelli. 51. *Rogerus* ij. electus eſt iij. non. Febr. benedicitur iv. kal. Septembr. in præſenti eccleſia ab epiſc. *London.*
1254	12	657	188				
1255	13	658	189	187. *Alexander* iv. —— Bulla conſervatoria ecclecleſiæ de Tentirdent. Bulla de quingentis marcis in quibus obligavit epiſcopus Herford. Bulla conſervatoria pro Plumſtede cum triplici privilegio. Bulla ſuper appropriatione Eccleſiæ de Melynge. Bulla de appropriatione eccleſiæ de Mellynge cum iv. privilegiis. Bulla de confirmatione appropriationis Eccleſiæ de Plumſtede. Bulla de appropriatione Eccleſiæ de Preſtone cum ejus littera conſervatoria. Bulla de privilegiis Eccleſiæ de Preſtone. Bulla ſuper appropriatione Eccleſiæ de Tentirdene.	——	Carta de Compoſitione ſuper decima dom. Regi à Papa conceſſa.	
1256	14	659	190	Bulla ne aliqui habeant ingreſſum in elemoſinar. camerar. &c. tempore vacationis. Bulla de indulgentia j. anni & xl. dierum. Bulla ne maneria vel eccleſiæ tradantur laicis ſine conſenſu. Bulla de benedictione pallarum. Bulla ut Abbas poſſit monachis ſuis minores ordines conferre. Bulla de cuſtodibus maneriorum dupplicata. Bulla ne corrodia concedantur niſi nobis perſonaliter ſervientibus. Bulla quod Papa conſervat Eccleſiæ noſtræ libertates illæſas. Bulla de benedictione ſollempni danda ab Abbate.	——	——	Summa totius indulgentiæ à fundatione monaſterii uſque ad hanc annú conceſſæ quolibet die vij. anni cum additione unius ann. infra octav. Apoſtolorum *Petri* & *Pauli* & ſancti *Auguſtini*, Omnes enim indulgentiæ præcedentes per *Alexandrum* iv. confirmatæ fuerunt.

Anno Dom.	Indictio	An. adventus *Auguſtini*	An. à conq. *Angliæ*	Summi Pontifices *Romani*.	Archiepiſcopi *Cantuariæ*.	Reges *Angliæ*.	Abbates præſentis monaſt.
				Bulla ut utamur privilegiis non antea uſitatis.			
				Bulla de conſuetudinibus feſtivitatum.			
				Bulla ne ratione delicti vel contractus trahamur coram Ordinar.			
				Bulla de tunica & dalmatica.			
				Bulla de cuſtodia pupillorum.			
				Bulla generalis de Eccleſiis appropriatis & quod vicarii tenentur ſolvere procur.			
				Bulla ne nobis invitis emantur poſſeſſiones noſtræ vel redditus.			
				Bulla ne monachi officiarii pretereant ſtatutum terminum reddendi compotum.			
				Bulla confirmationis indulgentiarum.			
				Bulla confirmatoria de Hoſpitali S. *Laurentii*.			
				Bulla de membranis vel litteris non ſignandis ſine conſenſu Conventus.			
				Bulla ne per conſtitutiones ſeu ſtatuta Legatorum, Nunciorum, vel delegatorum ſedis apoſtolicæ conſuetudinibus noſtris regularibus vel libertatibus aliquod præjudicium generetur.			
1257	15	660	191	Bulla de indulgentia xl. dierum.			
				Bulla ne ultra duas dietas trahamur in cauſas.			
1258	1	661	192	Bulla pro eccleſia de Lede de decimis non dandis Regi.			
				Bulla ne Abbas teneatur invitus cognoſcere de cauſis.			
				Bulla de benedictione danda ab Abbate.			
				Bulla ut poſſimus uti privilegiis non uſitatis.			
				Bulla quod non teneamur ad proviſionem alicujus per litteras apoſtolicas.			
				Bulla de confirmatione Hoſpitalis S. *Laurentii*.			
				Bulla de appropriatione Eccleſiæ S. *Pauli* quadriplicata.			
1259	2	662	193			Breve regium de warenn. in terris Stodmerch & Littelborne.	
1260	3	663	194	188.			
1261	4	664	195	*Urbanus* iv. Inſtitutio feſti corporis Chriſti.			
				Bulla confirmator. omnium Libertatum & exemptionum.			
				Bulla confirmator. omnium privileg. noſtrorum & ſecularium Libertatū.			
				Bulla quod poſſimus uti privileg. non uſitat.			
				Bulla quod non tenemur ad ſolutionem debitorum niſi in uſum monaſterii convertantur.			

Ann. Dom.	Indictio	An. adventus *Auguſtini*	Ann. à conq. *Angliæ*	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Reges *Angliæ.*	Abbates præſentis monaſt.
				Bulla quod Abbas poſſit diſpenſare ſuper irregularitate cum monachis.			
1262	5	665	196				
1263	6	666	197	—	—	Carta de quadraginta & ſex pedibus terræ in longitudine & iij. pedibus & dimidio in latitudine de communi ſtrata juxta eccleſiam ſancti *Pauli*.	
1264	7	667	198	189.			
1265	8	668	199	*Clemens* iv.	—	Carta de libera warenna in omnibus dominicis terris in comitatu *Cantiæ* & de mercat. in die Martis & de feria per tres dies apud Plumſtede.	
1266	9	669	200	—	—	Carta de xl. acris terræ pro una marca per annum *Reginaldo* aurifabro in tenura de Langport vocat. Wyhesfeld.	
1267	10	670	201				
1268	11	671	202	Ob. *Clementis*. Vacavit.	—	—	Carta *Hamonis* filii *Rogeri* Doge de manerio de Patingdone, titulo 51.
1269	12	672	203	—	—	Conditum eſt corpus ſanctæ *Mildredæ* in novo monumento vij. kal. Jun. & dedicatum eſt altare ejuſdem in honore ſanctorum innocentium.	
1270	13	673	204	—	Ob. *Bonifacii*.		
1271	14	674	205	190.	97.		
1272	15	675	206	*Gregorius* x. Bulla conſervatoria directa Abbati & Priori *Weſtmonaſt*. Bulla confirmator. privileg. & libertatum.	*Robertus* ij. Kilwarbi.		
1273	1	676	207	—	—	Ob. *Henrici*. 39. j. poſt conqueſtū. *Edwardus* iv.	Obit. *Rogeri* idus Decembr. jacet coram altari S. *Katerinæ* ſub lapide cum imagine ſculpto. 52. *Nicholaus* de *Spina* eligitur in craſtino circumciſionis, benedicitur in curia *Romana* v. idus Aprilis qui fuit dies Paſchæ.
1274	2	677	208	191.			
1275	3	678	209	*Innocentius* v.			
1276	4	679	210	192. 193. *Adrianus* v. *Johannes* xxj. Bulla quod poſſumus recipere bona converſorum noſtrorum. Bulla ne aliquis bona monaſterii invadere, occupare ſeu alio modo detinere præſumat. Bulla ne dentur decimæ de novalibus noſtris.	—	Carta de jus. meſuag. & j. carucata terræ viginti ſolid. redditus in Eſtſutton & j. acr. terræ & medietate j. molendini cum pertinen. in Sturrey.	
1277	5	680	211	194. *Nicholaus* iij. Bulla conſervator. directa Abbati ſancti *Albani*. Ea quæ de bonis. Bulla ne aliquis bona monaſterii occupare, invadere ſeu alio modo detinere præſumat. Bulla quod poſſumus uti privilegiis non uſitatis.			

Ann. Dom.	Indictio	An. adventus S. *Auguſtini*	Ann. à conq. *Angliæ*	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Reges *Angliæ.*	Abbates præſentis Monaſt.
1278	6	681	212	—	Promovetur *Robertus* in Cardinalem.		
1279	7	682	213	—	48. *Johannes* j. *Petham.*		
1280	8	683	214	—	—	Statutum ne religioſi in acquiſitione creſcant.	
1281	9	684	215	195. *Martinus* iv.			
1282	10	685	216				
1283	11	686	217	—	—	Carta de quadam venella incluſa juxta portam curiæ.	Ceſſit *Nichol.* iv. idus Maii & intravit ordinem prope *Par.*
1284	12	687	218	196.			53. *Thomas* j. *Fyndon.* Benedicitur *London.* ij. non. Aprilis ab archiepiſc. *Dublinenſi.*
1285	13	688	219	*Honorius* iv. Bulla confirmatoria privilegiorum. Bulla de confirmatione cantariæ *Hamonis Doge.* Bulla quod Abbas poteſt dare licentiam loqui monachis *Ciſterſienſis* ordinis. Bulla quod clerici beneficiati in ſervicio noſtro remanentes percipient fructus Eccleſiarum. Bulla conſervator. directa Abbatibus *Weſtmonaſt.* & de Waltham ne clerici noſtri compellantur. Bulla conſervator. directa Abbati de Waltham quod omnes qui alienant & detrahunt bona &c. Bulla de correctione Fratrum Hoſpitalis S. *Laurencii.*	—	Conceſſio de Hundred. de Kingſlo, Blengate, & Doverhanford ad feodi firmam pro v. li. per annum. Carta miſſa tenentibus de Hundredo prætacto ut Abbati & miniſtris ſuis intendant & reſpondeant.	
1286	14	689	220	Bulla quod Abbas & Fratres poſſunt comedere carnes in aula & in ſecreta camera Abbatis.			
1287	15	690	221	197.			
1288	1	691	222	*Nicholaus* iv.	—	Carta de concambio terrarum cum monachis eccleſiæ Chriſti. Carta de emptione terrarum & reddituum poſt ſtatutum ad valenciam x. lib. viij. s. vj. d.	
1289	2	692	223	Bulla conſervatoria directa Abbati de Waltham.			
1290	3	693	224				
1291	4	694	225	—	—	Decima bonorum eccleſiaſticorum auctoritate apoſtolica regi conceſſa eſt ad ſubſidium Terræ ſanctæ per vj. annos.	
1292	5	695	226	—	Ob. *Johannis.*	—	Facta ſunt ſtalla in choro.
1293	6	696	227	—	49. *Robertus* iij. *Winchelſe.*	Miraculū S. *Mildredæ* xv. kal. Junii in feſto tranſlationis ejuſdem propter quod juſſit Rex Juſticiar. ceſſare ab executione Brevium per totam *Angliam.* Carta de quieta clamatione, de maneriis Langport, Chiſtelet, Sturrey, Menſtre, & Salmeſton.	Magnum feſtum in die S. *Auguſtini* vij. kal. Junii in quo fuerunt omnes Prælati *Cantiæ* et 66. milites & dominus *J. Berwic* Juſticiarius cum aliis Juſticiariis itinerantibus & omnis populus qui fuit in itinere. Summa omnium in hoc feſto. 4500. homines.

Ann. Dom.	Indictio.	An. adventus *Auguſtini*	Anni à conq. *Angliæ*	Summi Pontifices *Romani*.	Archiepiſcopi *Cantuariæ*.	Reges *Angliæ*.	Abbates præſentis Monaſt.
1294	7	697	228	198. *Celeſtinus* v. 199. *Bonifacius* viij.	Exigitur à clero *Angliæ* medietas omnium bonorum.	Carta de catallis felonum, fugitivorum dampnatorum.	
1295	8	698	229				
1296	9	699	230				
1297	10	700	231				
1298	11	701	232	Bullæ vj. de diverſis privilegiis. Littera conſervatoria directa Abbatibus *Weſtmon.* de Waltham & S. *Edmundi.* Littera conſervatoria directa Abbati *Weſtmonaſt.* Quod licet nobis in placito inter nos & Archiepiſcopum teſtes quos curiæ mandar. non De teſtium admiſſione ante litem conteſtator. Inhibitio ad Archiepiſcopum ſuper cauſis appellationis inter ipſum & nos. Dupplicatur. Littera conſervatoria directa Abbati de Waltham contra diſtrictores bonorum eccleſiæ.			
1299	12	702	233	Bulla de reformatione ſtatus antiqui & exemptionis novæ. Bulla declaratoria ſuper exemptione & revocatione quorundam privilegiorum prius per eundem Papam conceſſorum.	———	Carta de via incluſa de manerio de Chiſtelet.	
1300	13	703	234	Bulla conſervatoria directa Abbati de Langdone pro Eccleſia de Centirdene. Bullæ 15.	———	Carta de elargatione curiæ.	
1301	14	704	235	Bulla miſſa epiſcopo *Winton.* ut excommunicet quoſdam malefactores. Bulla excommunicatoria contra detentores decimarum Eccleſiæ de Scheldwiche. Bulla conſervatoria pro Eccleſia S. *Laurentii* in *Thaneto* contra raptores. Bulla conſervatoria pro eccleſia S. *Petri* in *Thaneto* contra detentores decimarum. Bulla conſervatoria pro Eccleſia de Menſtre in *Thaneto.* Bulla conſervatoria pro Eccleſia S. *Johannis* in *Thaneto* contra detentores decimarum. Bulla conſervatoria pro Eccleſia de Chiſtelet contra detentores decimarum. Bulla conſervatoria pro Eccleſia de Littelborne contra detentores decimarum. Bulla conſervatoria pro Eccleſia de Preſtone contra detentores decimarum. Bulla conſervatoria pro			

Ann. Dom.	Indictio	An. adventus *Auguſtini*	An. à conq. *Angliæ*	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Reges *Angliæ.*	Abbates præſentis monaſt.
				Eccleſiæ de Mellyng contra detentores decimarum. Bulla conſervatoria pro Eccleſia de Lenham contra detentores decimarum. Bulla conſervatoria pro Eccleſia de Miltone contra detentores decimarum. Bulla conſervatoria pro Eccleſia de Faverſham. Bulla conſervatorie contra detentores decimarum de Faverſham. Bulla conſervatoria pro Eccleſia S. *Pauli.*			
1302	15	705	236	Bulla directa Abbati de Waltham pro Eccleſia de Contirdene. Bulla de reverentia exhibenda & campanis pulſandis archiepiſcopo in Eccleſiis noſtris. Bulla quod ad Abbatem pertinet præſentatio clericorum, & ad Archiepiſcopum inſtitutio.			
1303	1	706	237	200.			
1304	2	707	238	*Benedictus* xj. 205.		Carta de terris *Johannis Legh* in Weſtbere.	
1305	3	708	239	*Clemens* v.			
1306	4	709	240				
1307	5	710	241	Bulla directa Abbati de Faverſham contra detentores decimarum in omnibus Eccleſiis noſtris.		Ob. *Edwardi* primi poſt conqueſtum. 40. *Edwardus* v. (ſecundus poſt conqueſtum. Carta de x. acris terræ in Littelborne. Carta de j. toſto ad perſonat. de Sturreye.	
1308	6	711	242			Carta de charnellatione novæ portæ, tit. 53.	
1309	7	712	243	Bulla de appropriatione Eccleſiarum de Sturrey & Keningtone. Bulla conſervatorie contra detentores decimarum Eccleſiarum de Sturrey & Keningtone.			Obit. *Thomæ* xiv. kal. Martii. jacet ante altare ſanctæ *Mariæ.* 54. *Radulphus.* benedicitur in curia *Avinion.* xj. kal. Julii.
1310	8	713	244	Ordo Templariorum extinctus eſt.		Carta de Holdeniſmelle apud Sturrey, tit. 54.	Carta de uno meſ. una carucat. terræ *Philippi de Intebeghe* in Eſtſutton.
1311	9	714	245			Carta de licentia adquirendi terras ad valorem lx. librarum. Carta de appropriatione Eccleſiarum de Keningtone & Sturrey.	Carta de j. meſ. lxj. acr. terræ magiſtri *Willielmi le Meuter.*
1312	10	715	246			Carta de libertatibus maneriorum & catall. ſervorum fugitivorum. Carta de acquiſitione lxx. acrarum *Ricardi de Beere.*	
1313	11	716	247		Ob. *Roberti.* 50. *Walterus.*	Carta de xvij. acris terræ *Thomæ Pincyn* in Menſtre.	*Henricus Stanton,* Juſticiarius itineris.
1314	12	717	248				

Ann. Dom.	Indictio	An. adventus Auguſtini	An. à conq. Angliæ	Summi Pontifices Romani.	Archiepiſcopi Cantuariæ.	Reges Angliæ.	Abbates præſentis monaſt.
1315	13	718	249	—	Carta de molendino de Littelborne.	Carta de via incluſa apud Northburne. Carta de vacatione monaſterii. Carta de eſcambio terræ cum magiſtro *Andrea de Brugge*.	Carta unius meſ. & xviij. acrarum terræ *Joh. Foſter* & *Walteri Ruſſel.* Carta de j. molendino v. acris terræ in Littelborne. *Walteri Ruſſel.*
1316	14	719	250	202. *Johannes* xxij.	—	Carta de Clvij. acris terræ in Chiſtelet, Sturrey, &c. Carta de confirmatione xj. acr. in Chiſtelet.	
1317	15	720	251	—	—	Carta de xj. acr. j. roda mariſci *Gervaſii Scherreve* id eſt Rychope. Carta de licentia conceſſa *Laurencio de Cornwaleis* & *Mich. de Baſtervyle* de terris in Sturrey & Chiſtelet.	
1318	1	721	252	—	—	Carta de tranſgreſſione perquiſitionis terrarum *Johannis Botſvejn*. Carta de confirmatione molend. & lx. acr. terræ in Sturrey.	
1319	2	722	253	—	—	Carta de Eſcambio terræ juxta Quengate cum Priore eccleſiæ Chriſti.	
1320	3	723	254	Caſtrum de Ledes obſidetur.	—	Carta de eſcambio terrarum cum Priore eccleſiæ Chriſti. Carta de eſcambio terræ cum *Roberto de Sturrey*. Carta de j. meſ. & xxxiv. acris magiſtri *Johannis de Grove*.	Carta de j. meſ. & xxxiv. acris magiſtri *Johannis de Grove*.
1321	4	724	255				
1322	5	725	256	—	—	Carta de eſcambio terræ & redditus cum Priore eccleſiæ *Chriſti*.	
1323	6	726	257				
1324	7	727	258			—	Hic dedicatur magnum altare kalend. Marcii in honore Apoſtolorum *Petri* & *Pauli*, Sancti *Anglorum* Apoſtoli *Auguſtini* & S. *Ethelberti* regis cum indulgenc. xl. dierum.
1325	8	728	259	—	—		
1326	9	729	260	Hoc anno reparatum fuit caput ſancti *Auguſtini*.	—	Carta de eſcambio terrarum in Northborne, Ripple, Langdon, Plumſted, & alibi. Carta de confirmatione antiquarum cartarum & eccleſiarum Faverſham & Milton. Carta de confirmatione antiquarum, cartarum, & remiſſione omnium actionum erga Abbatem in Langport, Chiſtelet, Sturrey, Menſtre & Salmeſton. Ob. *Edwardi* ſecundi poſt conqueſtum. 41. *Edwardus* vj. tertius poſt conqueſtum.	
1327	20	730	261	—	51. Ob. *Walteri*. Simon j.		

Ann. Dom.	Indictio	An. adventus *Auguſtini*	Ann. à conq. *Angliæ*	Summi Pontifices *Romani*.	Archiepiſcopi *Cantuariæ*.	Reges *Angliæ*.	Abbates præſentis monaſt.
1328	11	731	262				
1329	12	732	263	Bulla executoria directa Abbati de Langdone de appropriatione Eccleſiarum de Wytelisberg, &c.			
1330	13	733	264	Bulla conſervatoria directa Abbati de Faverſham.			
1331	14	734	265				
1332	15	735	266				
1333	1	736	267	Bulla confirmatoria privilegii *Bonifacii* octavi.			
1334	2	737	268	203. *Benedictus* xij.	—	—	Obit *Radulphi* iij. non. Febr. jacet in muro juxta altare Annunciationis beatæ *Mariæ*. 55. *Thomas* ij. *Poucyn* primo die menſis Marcii, benedicitur in curia *Avinion.* ij. idus Junii.
1335	3	738	269	—	—	Carta de lxxxj. acris terræ lx. acr. paſturæ & dimid. in Lenham. Carta de terris & tenementis in Lenham, Chiſtelet, Cant. Northborne, Scholdun, Mendre, Littlebourn, Natingdone, Miltone ad manum mortuam.	
1336	4	739	270				
1337	5	740	271				
1338	6	741	272	—	—	Carta de appropriatione Eccleſiarum Wytelisberg, Stone & Brokland.	
1339	7	742	273	—	—	Bellum de *Sluys*. Rex *Angliæ* arma accipit *Franciæ*.	
1340	8	743	274	204.			
1341	9	744	275	*Clemens* vj.			
1342	10	745	276	—	—	Exemplificatio recordi & proceſſus decimæ decimarum manerii de Miltone.	
1343	11	746	277	—	—	—	Ob. *Thomæ Poucyn* 3 in tranſlatione S. *Auguſtini*, idus Sept. jacet ad altare S. *Katerinæ* ſub imagine ſculpta. 56. *Willielmus* j. *Drueligh* vj. non. Oct. & benedicitur in curia *Avinion.* in tranſlatione *Auguſtini*. jacet in capitulo ex parte Prior.
1344	12	747	278				
1345	13	748	279	Bulla quod paſſimus eccleſiaſticos redditus dimittere ad firmam cuicunque & quandocunq; nobis placuerit.	*Edwardus* regis primogenitus miles efficitur, & taxa ad ſcutagium exigitur.		

Ann. Dom.	Indictio.	An. adventus *Auguſtini.*	Ann. à conq. *Angliæ.*	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Reges *Angliæ.*	Abbates præſentis monaſt.
1346	14	749	280	Bulla de appropriatione Eccleſiarum Wydeliſberg, Stone, & Brocelonde. Bulla conſervatoria directa Epiſcopo *Winton.* & & Abbatibus *Weſtmon.* & Langdon.	———	Bellum de *Crecy.*	Obit. *Willielmi* in nocte S. *Mauricii.* 57. *Iohannes* ij. *Devenech.* Hic monachus *Winton.* per proviſionē præficitur in Abbatem caſſata electione *Willielmi Kenington.* Electus eſt *Willielmus Kenington* v. die menſis Octobris.
1347	15	750	281	Bulla quod Abbas poteſt dare benedictionem ubicunque. Bulla quod poſſumus in oratoriis maneriorum divina celebrare.			
1348	1	751	282	Bulla de proviſione monaſterii vacantis in curia.	Ob. *Johan.* 52. *Johannes* iij. (*Offorde.*	Captio *Calleſiæ.*	Obit. *Johannis*, in vigilia *Johannis Baptiſt. Avinion.* ſepultus. 58. *Thomas* iij. *Colwelle* v. die menſis Apr. & benedicitur in curia *Avinion.* iv. non. Octobris.
1349	2	752	283	Bulla conſervatoria directa Abbati de Langdone contra prædones.	Ob. *Johannis.* 53. *Thomas* ij. (*Bradwardyn.*	Magna peſtilencia.	
1350	3	753	284	———	Ob. *Thomæ.* 54. *Symon* ij. *Yſlep.*		
1351	4	754	285	205.			
1352	5	755	286	*Innocentius* vj.			
1353	6	756	287				
1354	7	757	288	Bulla ut feſtum S. *Auguſtini* ſub feſto dupplici celebretur. Bulla de indulgentia in feſto S. *Auguſtini.*	———	Carta de feria per tres dies duratura apud Lenham.	
1355	8	758	289	———	———	Carta de ij. meſuag. *Willielmi Godwyn.*	
1356	9	759	290	———	———	Bellum de *Peyteris.*	
1357	10	760	291	———	———	Carta de terris in Kenington, Seling, Sutton, Littlborne, Chiſtelet ad manum mortuam.	
1358	11	761	292				
1359	12	762	293	———	———	Carta de warennia in *Thaneto,* tit. 57.	
1360	13	763	294	———	———	Peſtilentia minor.	
1361	14	764	295	———	Ventus magnus in feſto ſancti *Mauri.*	Carta confirmationis maneriorum & de ſaka & ſokna &c. Carta manerii de Dene quod dedit *Juliana Lyburne,* tit. 59.	Carta confirmationis antiquarū cartarum & remiſſio de omnibus actionibus.
1362	15	765	296	206. *Urbanus* v.	———	Carta confirmationis decem librarum & viij. peyſarum caſei manerii de Miltone.	
1363	1	766	297				
1364	2	767	298				
1365	3	768	299	Bulla conſervatoria directa Abbatibus de Faverſham, Langdone, & Radegund.			
1366	4	769	300	———	Obii. *Symonis.* 55. *Simon* iij. (*Langham.*		

Ann. Dom.	Indictio	An. adventus *Auguſtini*	An. à conq. *Angliæ*	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Reges *Angliæ.*	Abbates præſentis monaſt.
1367	5	770	301	—	—	Exemplificatio compoſitionis & record. attornati in Cancell. inter Abbatem & homines de Stonore & Sandwich.	
1368	6	771	302				
1369	7	772	303	—	Promotio *Simonis* in Cardinalem. 56. *Willielmus* ij. *Witleſeye.*		
1370	8	773	304	207. *Gregorius* xj.			
1371	9	774	305				
1372	10	775	306				
1373	11	776	307				
1374	12	777	308	Bulla ut feſtum S. *Auguſtini* celebretur in duplici feſto per totum regnum.			
1375	13	778	309	—	Obit *Willielmi.* 57. *Simon* iv. (*Subbery.*	—	Ob. *Thomæ* iv. kal. Junii in die Aſcenſionis. jacet in capella ſanctæ *Annæ* in eccleſiæ ex oppoſito Annunciationis. 59. *Michael Pecham,* benedicitur apud Eaſtcher. ab Epiſc. *Winton.*
1376	14	779	310	—	—	Ob. *Edwardi.* 42. *Ricardus* ij.	
1377	15	780	311	208.			
1378	1	781	312	*Urbanus* vj. Schiſma incepit. Cardinales elegerunt *Clementem.*			
1379	2	782	313				
1380	3	783	314	—	Decollatio *Simonis.* 58. *Willielmus* iij. *Courtnay.*	Rebellio popularis.	
1381	4	784	315				
1382	5	785	316	—	—	Terræ motus.	
1383	6	786	317				
1384	7	787	311				
1385	8	788	319				
1386	9	789	320	—	—	—	Obit. *Michael* xj. die menſis Februarii. jacet in capitulo ex parte *Auſtrali* inter lectrinum & ſcamnum. Vacavit.
1387	10	790	321				
1388	11	791	322	Bulla quod feſtum ſanctæ *Mildredæ* virginis celebretur ſub dupplici feſto in *Thaneto.* Bulla conſervatoria directa Priori S. *Gregorii,* Bulla conſervatoria directa Priori de Bermundeſeie. Bulla de confirmatione exemptionis iſtius monaſterii. Bulla conſervatoria directa Priori de Bermundeſeie contra Abbatem & Conventum de Leſnes.			
1389	12	792	323	209. *Bonifacius* ix.	—		60. *Willielmus* iij. *Welde.* Ultimo die menſis Febr. & benedicitur in curia *Romana* in feſto ſanctæ *Luciæ.*

Ann. Dom.	Indictio	An. ab adventu Auguſtini	Ann. à conq. Angliæ	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Reges *Angliæ.*	Abbates præſentis monaſt.
1390	13	793	324	———	———	Carta de vacatione Abbaciæ pro annuo redditu l.marcarũ & de milite non mittendo in exercitu regis tempore vacationis & non ſolvend.decimis, & quod Prior & Conventus habeant cuſtodiam Abbaciæ & omniũ temporaliũ ejuſdem tam adquiſitorum quam adquirendorum in poſterum, tit. 61.	
1391	14	794	325	———	———	Carta de licentia conceſſa *Willielmo Pangel*, *Thomæ Palmer*, & *Johanni Sepham* quod poſſent dare tres virgatas, xx. & vij. perticatas terræ, lxxv.ſolidat. & v. denariat. & j. libræ piperis redditus per annum, titulo 61.	
1392	15	795	326				
1393	1	796	317				
1394	2	797	328	———	———	Carta de donatione trium meſuagior. *Radulfi Crime London.* tit.61. Carta de licentia adquirendi terras ad valorem xl.librarum, tit.61.	
1395	3	798	329	———	Ob. *Willielmi.* 59. *Thomas* iij. (*Arundel.*		
1396	4	799	330	———	———	Carta de licentia conceſſa *Willielmo Calſehi* de donatione unius meſuagii iv. Schopp. in parochia S.*Dionyſii London.* tit.61.	
1397	5	800	331	———	Proſcriptio *Thomæ.* 60. Intruſio *Rogeri. Waldene.*		
1398	6	801	332	———	Regreſſio *Thomæ.* Expulſio *Rogeri.*	Depoſitio *Ricardi* ultimo die menſis Septembr. 43. *Henricus* iv. coronatus eſt iij. idus Octobris.	
1399	7	802	333				
1400	8	803	334		———	Carta ratificationis ſuper carta regis *Ricardi* ij. & de uno meſuagio cum pertinentiis in *Fordwico.*	
1401	9	804	335	———			
1402	10	805	336	———	———	Bellum de Hummel-bonehyl contra *Scotos.*	
1403	11	806	337	Bulla quod Abbas poterit minores ordines monachis ſuis conferre. Bulla quod Abbas poterit Eccleſias, oratoria & capellas ſuo monaſterio immediate ſubjectas ac altar.veſtes,calices, patenas & alia ornamenta earundem conſecrare & cimiteria reconciliare.	———	Bellum *Salopiæ* contra *Henricum Percy.*	
1404	12	807	338	210. *Innocentius* vij. Bulla quod Abbas dabit benedictionem ſollempnem populo ubicunque in regno tranſitum fecerit, dum tamen legatus ſedis apoſtolicæ vel aliquis antiſtes non foret præſens. Bulla ut monachi & ſeculares iſtius monaſterii	———	Obſidio de Marcke.	

Ann. Dom.	Indictio.	An. adventus *Auguſtini.*	Ann. à conq. *Angliæ.*	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Reges *Angliæ.*	Abbates præſentis monaſt.
				valeant accipere Confeſſorem quemcunque voluerint & ſemel remiſſionem omnium peccatorum conſequentur & in mortis articulo.			
1405	13	808	339	———	Decollatio *Ricardi* archiepiſcopi *Eborac.*	Carta de confirmatione *Thomæ* Abbatis.	Obit. *Willelmus* in vigil. S. *Mildredæ* jacet in capitulo inter lectrinum & Abbatem *Sylveſtrum.* 61. *Thomas* iv, *Hunden*, Benedicitur *London.* à *Thoma Arundel* archiepiſcopo in die S. *Johannis* ante portam Latinam in Eccleſia S. *Pauli.*
1406	14	809	340	211. *Gregorius* xij.	———	Carta de ratificatione Libertatum & poſſeſſionum. Item carta declaratoria quod decimæ non ſunt ſolvendæ tempore vacationis & remiſſione med. unius decimæ.	
1407	15	810	341	———	———	———	Recuperatio reddiius xxij. ſolid. vj. denar. j. lib. piperis de iv. chopp. *Londonis* in parochia S. *Mildredæ* ſuper Walebrok. Pro hujus redditus diſtrictione *Thomas Elmham* tunc Theſaurarius areſtatus fuit ad ſectã *Henrici Somerſet*; per aſſiſã redditus recuperatur.
1408	1	811	342				
1409	2	812	343	212. *Alexander* v. Concilium in Civitate *Piſana.*			
1410	3	813	344	213. *Johannes* xxiij.			
1411	4	814	345				
1412	5	815	346				
1413	6	816	347	———	Furia *Lollardorum* in feſto Epiphaniæ.	44. *Henricus* v. Coronatus eſt ix. die Apr. apud *Weſtmonaſterium* à *Thoma Arundell* archiepiſc. *Cantuariæ.*	
1414	7	817	348	———	———	Rex reparavit manerium de Shene & tria monaſteria conſtruxit ibidem.	
1415	8	818	349	Concilium in Civitate *Conſtant.*	*Harf*LV fert MaVrIC *Ag*InCort præLIa CrIſpIn. Hæc rex *Henricus* quintus trino notat anno.	Rex in *Normanniam* tranſiit. Captio villæ de *Harflu.* Et bellum de *Agyncort* in die ſanctorum *Criſpini* & *Criſpiani.* Rex in *Angliam* rediit x. kal. Decembr.	

Ann. Dom.	Indictio	An. adventus *Auguſtini*	An. à conq. *Angliæ*	Summi Pontifices *Romani.*	Archiepiſcopi *Cantuariæ.*	Reges *Angliæ.*	Abbates præſentis monaſt.
1416	9	819	350	———	———	*Sigiſmundus* Imperator venit in *Angliam.*	
1417	10	820	351	*Martinus* quintus in feſto omnium Sanctorum.	*Jon Oldcaſtel* hæreticus periit & igne crematur.	Rex iterum intrat *Normanniam* in feſto ad vincula S. *Petri.* Captio villæ & Caſtell. *Cadomi* per obſidionem & aliarum villarum & caſtellorum.	
1418	11	821	352	———	———	Captio civitatis *Rothomagi* in die S. *wlſtani.* VrbIs *Rotho*MagI VVL*ſta*ni CapCIo CLaret Quam rex *Henricus* quintus ſexto notat anno.	
1419	12	822	353	———	———	Rex *Jud æorum* Jhs. eſt ut origine matris SIC rex *Ang*L*or*VM LIL la *Fran*C*a* LegIt.	

Habes hic Lector domus S. Auguſtini *erectionem naſcente hic apud* Anglo-Saxones *Chriſtiana religione ejuſq; hiſtoriam ad annũ* M.CCC.xcvij. *continuatam. Et, ut videas, quod nihil in hoc mundo fixum firmumque ſit ejus traditionem in manus* H.viij. *poſtquam* DCCCC.xl. *annos illæſa & illibata ſtetiſſet, tibi ex archivis hic exhibere curavimus.*

OMnibus Chriſti fidelibus ad quos præſens ſcriptum pervenerit *Johannes* abbas monaſterii ſancti *Auguſtini* extra & juxta muros civitatis *Cantuarienſis* & ejuſdem loci conventus ſalutem in domino ſempiternam. Noveritis nos præfatos abbatem & conventum unanimi conſenſu & aſſenſu noſtris animis deliberatis certa ſcientia & mero motu noſtris ex quibuſdam cauſis juſtis & rationabilibus nos animas & conſcientias noſtras ſpecialiter moventibus ultro & ſponte dediſſe conceſſiſſe & per præſentes damus concedimus reddimus & confirmamus illuſtriſſimo Principi & domino noſtro *Henrico* octavo Dei gratia *Angliæ* & *Franciæ* regi, fidei defenſori & domino *Hiberniæ* ac in terris ſupremo capiti eccleſiæ *Anglicanæ* totum dictum monaſterium noſtrum domum ſive abbathiam, noſtram ac ſcitum fundum circuitum & præcinctum ejuſdem monaſterii domus ſive abbathiæ prædict. cum omnibus debitis catallis & bonis noſtris mobilibus quibuſcumque nobis ſeu dicto monaſterio domui ſive abbathiæ noſtræ ſpectantibus ſive pertinentibus, tam ea quæ in præſenti poſſidemus quam ea quæ ex obligatione vel alia quacumque de cauſa nobis vel dicto monaſterio, domui ſive abbathiæ noſtræ prædictæ quoquo modo debentur: Necnon omnia & ſingula maneria, dominia meſuagia gardina curtilagia tofta terras tenementa prata paſcua paſturas boſcos redditus reverſiones ſervitia molendina paſſagia feoda militum wardas maritagia nativos villanos cum eorum ſequelis communias libertates franchefias juriſdictiones officia curias let. hundred. viſus franci plegii ferias mercata parcos warenna vivaria aquas piſcarias vias chimina wharphos vacuos fundos advocationes nominationes præſentationes donationes eccleſiarum vicariarum capellarum cantariaram hoſpitalium & aliorum eccleſiaſticorum beneficiorum quorumcunque rectorias vicarias cantarias penſiones portiones annuitates decimas oblationes ac alia & ſingula emolumenta proficua poſſeſſiones hæreditamenta & jura noſtra quæcumque tam infra dictum comitatum *Kantiæ* quam infra comitatum *Surr.* & civitates *Londonienſem* & *Cantuarienſem* & alibi infra regnum *Angliæ*, *Walliæ* & marchias eorundem eidem monaſterio domui ſive abbathiæ noſtræ prædict. quoquo modo ſpectan. appenden. ſive incumben. Ac omnia & omnimoda cartas evidentias obligationes ſcripta & munimenta noſtra quæcumque nobis ſeu eidem monaſterio domui ſive abbathiæ noſtræ maneriis terris & tenementis ac cæteris præmiſſis cum ſuis pertinen. ſeu alicui inde parcellæ quoquo modo ſpectan. ſive concernen. Habendum tenendum & gaudendum dictum monaſterium domum ſive abbathiam ſcitum fundum circuitum præcinctum cum omnibus debitis bonis & catallis noſtris necnon omnia & ſingula dominia maneria tenementa rectorias penſiones & cætera præmiſſa quæcumque cum omnibus & ſingulis ſuis pertinen. præfato invictiſſimo Principi & domino noſtro Regi hæredibus & aſſignatis ſuis imperpetuum in hac parte ac ad omnem juris effectum qui exinde ſequi poterit aut poteſt nos & dictum monaſterium domum ſive abbathiam prædictam cum omnibus & ſingulis præmiſſis, ac omnia jura nobis qualitercumque acquiſita ut decet ſubjicimus & ſubmittimus. Dantes & concedentes prout per præſentes damus & concedimus eidem regiæ mageſtati hæredibus & aſſignatis ſuis omnem & omnimodam plenam & liberam facultatem aucthoritatem & poteſtatem nos & dictum monaſterium una cum omnibus & ſingulis maneriis terris tenementis redditibus reverſionibus ſervitiis & ſingulis præmiſſis cum ſuis juribus & pertinen. quibuſcumque diſponendi & pro ſuo libero Regiæ voluntatis libito ad quoſcumque uſus mageſtati ſuæ placentes alienandi donandi commutandi & transferendi, & hujuſmodi diſpoſitiones alienationes donationes converſiones & tranſlationes per prædictam Regiam mageſtatem ſuam quoviſmodo fiendas extunc ratificantes ratas & gratas ac perpetuo firmatas nos habituros promittimus per præſentes. Et ut præmiſſa omnia & ſingula ſuum debitum ſortiri valeant effectum, electionibus inſuper nobis & ſucceſſoribus noſtris, Necnon omnibus querelis provocationibus appellationibus actionibus litibus & inſtantiis aliis quibuſcunque noſtris remediis & beneficiis nobis forſan & ſucceſſoribus noſtris in ea parte prætextu diſpoſitionis alienationis tranſlationis & converſionis prædictarum & cæterorum præmiſſorum qualitercumque competen. & competituris, omnibuſque doli erroris metus ignorantiæ vel alterius materiæ ſive diſpoſitionis exceptionibus objectionibus & allegationibus prorſus ſemotis & diſpoſitis, palam publice & expreſſe ex certa noſtra ſcientia animis ſpontaneis renunciavimus prout per præſentes renunciamus & cedimus & ab eiſdem recedimus in hiis ſcriptis. Et nos præfati abbas & conventus ſucceſſoreſque noſtri dictum monaſterium domum ſive abbathiam præcinctum ſcitum manſionem & eccleſiam prædictam, Ac omnia & ſingula maneria dominia meſuagia gardina curtilagia tofta prata paſturas boſcos & ſubboſcos terras tenementa ac omnia & ſingula præmiſſa cum ſuis pertinen. præfato domino noſtro Regi hæredibus & aſſignatis ſuis contra omnes gentes warrantizabimus imperpetuum In quorum teſtimonium nos præfati abbas & conventus huic ſcripto ſigillum noſtrum commune apponi fecimus. Dat. in domo noſtra capitulari penultimo die menſis Julii anno regni dicti illuſtriſſimi noſtri Regis triceſimo.

Per me *Johannem Eſſex* abbatem ibidem.
per me infirmarium *Thomam Barham*.
per me *Johannem Langdon* præcentorem.
per me *Edwardum Benet* ſacriſtam.
per me *Johannem Sandwich* ſuppriorem.
per me *Ricardum Compton* iij. Priorem.
per me *Ricardum Canterbr.* refectorarium.
per me *Willielmum Mylton*.
per me *David Franklyn* quartum Priorem.
per me *Willielmum Holyngborne* capellanum domini abbatis.
per me *Iohannem Ryvers*.
per me *Laurentium Goleſton*.
per me *Iohannem Antoni*.

per me *Radulphum Adrian.*
per me *Willielmum Horſmunde.*
per me *Georgium Amys.*
per me *Robertum Glaſconbury.*
Willielmus Bangos.
per me *Iohannem Dygun* Priorem.
per me *Iohannem Langport* theſaurarium.
per me *Willielmum Wyncbelſe* celerarium.
per me *Robertum Cenett* veſtiarium.
per me *Iohannem Story* oſtiarium.
per me *Robertum Garwinton* ſubcelerarium.
per me *Robertum Saltwood* cuſtodem capellæ beatæ *Mariæ.*
per me *Thomam Strykynbow* camerarium.
per me *Willielmum Hawkherſt* ſubſacriſtam.
per me *Iohannem Haylſam.*
per me *Iohannem Shroynsbery.*
per me *Thomam Haplys.*
per me *Edwardum Hales.*

Recept. recognit. & deliberat. coram me *Ricardo Layton* cancellariæ domini noſtri Regis magiſtrorum uno, Anno & die prædictis.

plus in dorſo

Irrotulatur in Dorſo clauſarum cancellariæ Regis infraſcriptæ, menſe & anno infraſcriptis.

FINIS.

HENRICI
KNIGHTON
Canonici Leyceſtrenſis
CHRONICA
DE
Eventibus Angliæ à tempore Regis Edgari
uſque mortem Regis *Ricardi* ſecundi.

Nunc primum edita ex Mss. codicibus fideliter collatis.

COMPILATIO HENRICI de KNIGHTON Canonici Abbathiæ *Leyceſtrienſis* de eventibus *Angliæ*.

HOC opuſculum poſt præclaros retroactorum eventuum in regno *Angliæ*, & ejus confinibus luculentos cronografos aggreſſus, quibus rerum geſtarum notitiam & morum inde modeſtiam proficiendo conſequendam poſteritati adventanti karitatis intuitu deſideravi propinate & velut utile dulci conſultius immiſcere, malorum videlicet de die in diem imminentium incurſum præcavere, cum dulciſluo tripudio hiſtoricæ cognitionis manum ſcribendo tali deſiderio apponere curavi. Et meæ parvitatis velle de hiis quæ à diebus pertranſitis in dies ſuccedentes tam mirabiliter quam caſualiter in regno *Angliæ* & multociens in ejus confinibus & regionibus adjacentibus diatim emerſerunt de magnificis cronografoꝛum geſtibus ſparſim prout potui ea reperire, in præſentem libellum ſtilo licet retorto conglutinare deſudavi. Et poſteris noſtris, veluti nobis anteriores noſtri caritatis poculum hujuſmodi propinaverunt, ſub qualicumque exemplari cum aviditate conſimili cordis mei, ſcienciola mea licet recalcitrante, dirivare corde tenus concupiſco. Igitur hiſtoria cum ſit nuncia vetuſtatis præteritæ, teſtis tranſactorum temporum, eſt & memoria vitæ, bonorum atque malorum, norma prælucens hiis qui ſe regere tam in corpore quam in anima regulariter diſponunt. Hiſtoria præminentes animæ & corporis ſenſatorum dotes poſſidendo occupat, ſuoſque quamplurimum ſenſualiter prærogat poſſeſſores. Et cum Hiſtoria quodammodo dici poteſt immortalis, cum ea quæ fuerunt oblivioni tradita ad memoriam revocat, & quaſi recenti animo reducit, & alias peritura ſi ſcripta non forent renovat, & aliqualicunque quaſi morte ſeparata vivificat, & aliis poſt alios ſuccedentibus ut ita dicam perpetuat & theſaurabiliter conſervat, ut per ea quæ ſcripta & lecta conſpiciuntur intellecta levius evitent & luculentius provideant mala quæ de die in diem inceſſabiliter habitantibus terram, pro dolor! emergunt. Icirco inter cætera lectoris faceciam cum intimis cordis expanſis viſceribus expoſco ne lectitando ſtadium laboris mei cum ſubriſu aliquociens aſpiciat; cum ſit inter cætera cronograforum florida ſcripta velut præpatens palia inter tritici grana peroptima: ſet pocius voluntatis meæ deſiderio quam inertis facundiæ ſtilo alludendo ſitibundus aſpirer. Igitur opuſculum hiſtoriolæ meæ à conqueſtu regni *Angliæ* cum adminiculo ſeptimi libri *Ciſtrenſis* laudifluі Cronographi perlucide ſcribentis: cujus ſeriem de verbo ad verbum cum aliis quæ aſpectui meo ſparſim ſe obtulerant inſcribere ſeriatim propono, telamque eventuum medio tempore in regno *Angliæ* & partibus finitimis per *Anglicos* & quandoque aliquoſculos alios in regnis aliis partim immiſcendo ſecundum parvitatem ſtilioli ſenſus mei uſque ad præſens tempus ordiri diligenter attentabo, ſecundum quod Deus fons & origo totius bonitatis & totius ſcientiæ infuſor venas cordis mei rore pneumatis cœleſtis, in quo omnes theſauri ſapienciæ & ſcienciæ ſunt reconditi, ſua ineffabili benignitate licet immerito irrigare dignatus fuerit de ſuo ſpeciali dono. Denique pleriſque præſens opuſculum noſtrum forte videretur nimis deficiens, & ſic minus idoneum, ſi in primordio noſtræ relationis in adventu *Willielmi* baſtardi in *Angliam* & conqueſtum ejuſdem noſtrum ſtilum ſcribendi figeremus; niſi de ejus origine & parentela, videlicet quo titulo quove jure conſanguinitatis ut linialiter ſub ſucceſſione progenitorum ſuorum monarchia regni *Angliæ* eidem *Willielmo* attinuerit & inde ad eam aſpiraverit, pro noſtro modulo præmitteremus. Icirco ad ejus priores progenitores calamum vertere & linialiter genealogiam ejuſdem *Willielmi* deſcribere, & de progenie in progeniem gradatim procedere, & à prima ſtipite parenteiæ ejus per ramos donec in ejus perſonam regni *Angliæ* rectum hæredem perveniam, ſub brevitate qua potero enodare curabo. Sicque antequam ad conqueſtum regni *Angliæ* procedam quendam parvulum libellum de origine, ortu, & linia conſanguinitatis ejuſdem *Willielmi* regis quam erga ſanctum *Edwardum* Confeſſorem ultimum regem *Angliæ*, *Haraldo* rege intruſore excepto, habebat, præmittere vigilavi per xvj. capitula ſecundum numerum & ſeriem literarum vocabuli mei, telam incepti ſermonis per capitulares literas ordiendo; ut diligens lector inveſtigare lucide valeat hujus opuſculi inquiſitorem. Inſuper opus inceptum videlicet à conqueſtu regni *Angliæ* in v. partes protelare curavi, in quarum duabus primis xvij. capitulorum numerum præcedentis libelli ſeriem & ordinem literarum de vocabuli mei expreſſione ſumptarum obſervando perorare curavi. Tertiam vero partem & quartam propter prolixitatem ſermonis & eventuum inexplicabilem concurſum & finis incepti operis inexpectabilem viſionem abſque tali capitulorum ordine tranſcurrendo annotare laceſſitus præocupavi. Sicque totum laborem præſentis operis in quinque partes ſive libellos diſtinctos protelando orditus ſum.

CAP. I.

HIſtoriæ tradunt in abbathia *Leyceſtriæ* quod poſt expulſionem *Edewini* filii *Edmundi* regis *Angliæ* quod monarchia regni vacavit per annum & amplius, Qui *Edewinus* propter malam vitam & propter enormia facta quæ exercuerat contra eccleſiam, expulſus eſt à regno & turpiter ejectus. Et inde procedente tempore fiebant homicidia & ſcelera multa; atque mala infinita evenerunt in populo pro defectu gubernationis, donec ſancti viri de clero & de populo miſerunt ſe in afflictionibus & ſine intermiſſione egerunt pœnitentiam die ac nocte orantes Deum ut eos exaudiret, & in tanta neceſſitate miſericorditer eis ſubveniret, donans eis regem talem qui regnum *Angliæ* ſic gubernaret quod cederet ad honorem Dei & commodum regni. Et eorum preces ex alto Deus aſpiciens nocturnali ſilentio vox diviſitus inſonuit ut *Edgarum* adhuc juvenem coronarent in regem. Qui læti divino oraculo *Edga-*

rum fratrem *Edwini* ſuſtulerunt celeriter in regem, & erat *Edgarus* xvj. annorum cum regere cœpiſſet, & xxj. annis regnavit in *Anglia*. In cujus exortu ſanctus *Dunſtanus* audivit angelos cantantes & dicentes, Pax in terra *Angliæ* cum plenitudine omnium bonorum dummodo puer iſte regnaverit & *Edwardus* filius ejus poſt ſe. Et ſic fuit electus in regem et coronatus divino oraculo quod nunquam accidit cuiquam regi *Angliæ* retroactis temporibus. Et credebatur non eſſe meliorem eo regem in mundo, Deo devotus, bonus & affabilis, humilis, juſtitiam ſervans, nec reſpexit perſonam cujuſcumque in judicio quin judicaret ſecundum delicti quantitatem & perſonæ qualitatem. In tempore ſuo non erat latro nec raptor nec prædo, nec qui pacem infringere auderet, quin de eoſtatim faceret juſtitiam. Iſte *Edgarus* habuit duas uxores, ſcilicet *Egelfledam* quæ vocata eſt *Candida*, de qua genuit *Edwardum* poſtea regem & martirem, et ſanctam *Editham*. De ſecunda ſcilicet *Alfritha* filia *Edgari*, Ducis *Devoniæ*, Anglice **Devenſhire**, *Edgarus* genuit *Edmundum* qui ante patrem ſuum obiit, et *Egelredum* qui poſt fratrem ſuum *Edmundum* regnavit. Hæc *Alfritha* poſt diſponſata fuit cuidam *Ethelwaldo*. Hic *Edgarus* ſanctum *Dunſtanum* per fratrem ſuum *Edwinum* exlegatum revocavit.

Hic *Edgarus* xxj. anno regni ſui idibus Julii obiit apud *Glaſton*. ſepultus, ubi poſtmodum ſub anno gratiæ M. lij. poſt ſepulturam ejus cum Abbas *Aykwardus* tumulum ejus irreverenter effodiſſet, inventum eſt corpus ejus incorruptum et ita corpulentum ut in novo locello ingredi non poſſit, ſanguiſque recens ex effoſſione viſus eſt diſtillare; ſicque ſuper altare cum aliis reliquiis reconditum eſt. Abbas ille temerator amens effectus exiens de eccleſia fractis cervicibus expiravit.

Edwardus filius *Edgari* juvenis auxilio *Dunſtani Cantuarienſis* archiepiſcopi cæterorumque epiſcoporum in regem ſublimatur contra voluntatem quorundam optimatum & potiſſime novercæ ſuæ *Elfrithæ* quæ filium ſuum *Egelredum* ſeptennem in regem erigere conabatur, ut ſic ipſa potius ſub nomine ejus imperaret. Iſte *Edwardus* regnavit tribus annis et dimidio in ſublimitate. Cumque *Edwardus* adhuc juvenis quadam die pergeret venatum diſperſis commilitonibus ſuis in ſilva, accidit ut ſolus laſſus rediret per hoſpitium *Elfrithæ* novercæ ſuæ, quæ læta quod opportunitatem nocendi nacta eſſet, vultum quam hilarem ei prætendebat et gaudiſuo honore eum recipiebat, et oſculabatur eum fervide, et dum ipſe biberet percuſſit eum una ſica, ac ille percuſſus ſic equum ſuum urgebat redire ad ſocios ſuos, agitato equo uno pede lapſus alteroque per devia tractus undante cruore apud **Coriſgate** ſigna mortis dedit ſuis militibus, monſtrando cauſam ſuæ interemptionis. Tunc ipſa ignobiliter apud *Warram* per triennium habitante, ſepulto attiſerunt divina miracula, nam cœleſti luce de ſummis emiſſa claudus recepit greſſum, mutus, ſurdus, cæcus, organum cupitum, omnis denique invalitudo ſoſpitatis ſumpſit ſtatum. Quo rumore attonita interfectrix ipſius dirigit ſe tumbam ipſius viſitare, et in jumentum vecta quod quidem nec flagris hoc clamoribus minari potuit, mutatoque ſæpius jumento id idem attemptavit nec proficere valuit. Unde quod per ſeipſam non potuit per alium efficit; nam *Elfferus* miniſter ejus corpus *Edwardi* apud *Septoniam* quæ modo **Schaftſbury** ſolemniter tumulavit. Succedente tempore pars corporis ejus apud **Leoſt** monaſterium juxta **Herford**, pars apud **Abendon** tranſlatum eſt, locus vero apud *Septoniam* ubi pulvis ejus adhuc integra viriditate palpitat **Edwardſtowe** nuncupatur. Pro hac autem interfectione *Elfritha* conſtruxit duo monaſteria fœminarum; & ipſa depoſita terrena pompa diu et dire pœnituit jugi cilicio & jejunio corpus frangens, cruces quas potuit inſuper fronti et pectori imprimens, nec tamen omnino vindictam evaſit. *Elferus* prædictus poſt annum à tumulatione prædicti martiris à pediculis et vermibus eſt conſumptus.

Cap. II.

De Egelredo.

EGelredus filius *Edgari* ex ſecunda uxore *Elfritha* poſt occiſionem fratris ſui *E*. in regem levatus xxxviij. annis regnum potius obſedit quam rexit. Nam vitæ ſuæ curſus ſævus et infauſtus fuit, in principio miſer, in medio et in fine turpis & reprobus. Dum beatus *Dunſtanus* eum baptizaret ventris fluxu fontem ſacrum fœdavit, unde turbatus *Dunſtanus* dixit, *Per Deum iſte ſi vixerit ignavus erit*. Iſte *Egel.* vocatus eſt *Buſtardus* eo quod ex ſecunda uxore ſit natus. Iſte tenuit regnum in magna anguſtia, labore et ærumnis; Nec mirum, quia ſic felonice et injuſte intruſus eſt in regnum. Inſuper adeo maleficioſus erat, quod ſemper erat rancor et contentio inter ipſum et majores regni. Et adeo cupidus fuit, quod omni tempore ſuo ſolicitudinem habuit qualiter poſſet cum aliqua cautela et circumventione cauſam qualemcumque fucatam conjecturare, rapere et ſpoliare bona religioſorum terræ: et primo regnavit pacifice x. annis uſque ad obitum ſancti *Dunſtani* qui in die coronationis *Egelredi* protulit hoc oraculum. *Quoniam aſpiraſti ad regnum per mortẽ fratris tui in cujus ſanguine conſpiraverunt* Angli *cum ignominioſa matre, non deficiet ab eo ſanguis et gladius donec populus ignota linguâ perveniens eos in ultimam redigat ſervitutem; nec expiabitur hoc delictum niſi longa vindicta*. Cum autem ipſe *Egelredus* puer decennis ploraret fratrem ſuum ſic necatum, in tantum commovit matrem furentem ut ipſa aliud flagellum ad manum non habens arreptis cereis candelis ipſum pene ad mortem flagellavit; Quamobrem in omni vita ſua lumen cereum exhorruit. *Egelredus* genuit ex *Ethelgiva* filia *Egberti* Comitis *Edmundum* cognomento *ferreum latus*, *Edwynum*, *Ethelſtanum*, & filiam *Edgivam*; poſtmodum duxit uxorem *Emmam* filiam *Ricardi* primi, Ducis *Normanniæ*, qui fuerat tertius Dux *Normanniæ*, de qua genuit *Alfredum* et *Edwardum*. Rex *Egel.* propter quaſdam diſſenſiones inter ipſum et *Roffenſem* præſulem, urbem *Roffenſem* obſedit, et mandat ei *Dunſtanus* ut furori deſiſtat nec ſanctum *Andream* loci patronum irritet. Mandato ejus contempto mittit ei centum libras ut obſidionem ſolvat. Quibus acceptis miratus *Dunſtanus* ei mandat, *Quia prætuliſti aurum Deo, argentum apoſtolo, propter cupiditatem tuam venient cito ſuper te mala, ſed non me vivente*. Biennio igitur poſt hoc mortuo *Dunſtano* venerunt *Dani*, veneruntet duæ a retro ſeculis incognitæ peſtes in *Anglia*, ſcilicet febris hominum, lues animalium

quæ

quæ Anglice **Schitta**, Latine, fluxus interaneorum vocatur. Interea *Dunſtano* mortuo, *Dani* venerunt in *Angliam* quaſi in quolibet portu *Angliæ*; unde neſciebatur qua parte illis occurrerent, unde conſilio *Siriſii* archiepiſcopi ſucceſſoris *Dunſtani* tributum annuum ſolvunt. Primo anno x. mil. libr. Secundo anno xvj. mil. Tertio anno xx. mil. Quarto anno xxiiij. mil. Quinto anno xxx. mil. tandem al. mil. donec pecunia deficiebat in *Anglia*. Et tunc redierunt iterum ad rapinas. *Northimbriam* deprædantes et *Londoniam* obſidentes coegerunt regem tributum dare. Interea *Anlafus* rex *Danorum* per *Elphegum* epiſcopum *Wyntonienſem* datis obſidibus ductus eſt ad regem *Egelredum*, quem rex *Egel.* levavit de ſacro fonte, et idem epiſcopus eum confirmavit, unde ille deinceps nil nocens ad propria remeavit. Nec ex hoc hoſtes pacificati, ſet majus creſcentes *Angliam* ſpoliaverunt. Verum etiam cum in re publica quamplurium præſentia ducis valet ſpectata, viſus ejus audacia & bellandi adortatio & diſciplina, Hæc in *Anglia* totaliter novercabantur diebus hujus *Egelredi*. Nam in collectione exercitus, in fabricatione navium, in adjuvatione conſilii magnatum et Com. nihil proſperum provenit. Nam populus non regulatus ſet cupiditate allectus rapinas nimis aſſuevit, corde tabeſcens de facile fugiebat, et quod mirum eſt tempeſtas naves quaſſavit, & reſervatas manus inimica diripuit, incendit & ſubmerſit. Proceres quoque regni ſi quando ad conſilium congregati pocius de ſingularibus et inutilibus quam de communibus negociis conſultabant, et iden eorum conſilium more puerorum inanuit. Et ſi quid utile decreviſſent, *Edricus* Comes *Saluſburienſis* fidelem ſe oſtendens ſed actu proditorem inimicis revelat. *Ricardus* primus dux tercius *Normanniæ* obiit, cui ſucceſſit *Ricardus* ſecundus Dux quartus *Normanniæ* xxviij. annis, qui præ nimia bonitate vocatus eſt *Bonus*. Rex *Egelredus* duxit uxorem *Emmam* filiam *Ricardi primi* Ducis tertii *Normanniæ*, quo proventu elatus juſſit omnes *Danos* in *Anglia* una nocte occidi, quod & factum eſt in nocte ſancti *Bricii*, ſet *Swanus* rex *Daciæ* exſecrabiliter hoc vindicavit. Icciteo rex *Egelredus* de conſilio procerum ſolvit *Danis* tributum xxx. millium lib. pro habenda pace. *Dani* innumerabilia mala in *Anglia* illis diebus exercebant, quæ in *Ciſtrenſi* Cronica deſcribuntur, et propter ſuam magnitudinem hic omittuntur. Interim poſt mortem *Swani*, *Canutus* filius ejus ſucceſſit. Et *Angli* hoc audientes mittunt ad regem *Egelredum* in *Normanniam*, & promittunt ei ſi benignius ſolito ſe vellet habere erga eos *Canutum* excluderent, & ipſum præferrent. Ac ille promiſſis applaudens miſit *Edwardum* filium ſuum pro pace in *Angliam* inter ipſum & proceres firmanda, poſtmodum ille veniens *Canutum de Lindeſheia* profugavit, ſed in aliis partibus multa mala exercuit. Rex *Egelredus* ix. kal. Maij *Londoniæ* defunctus eſt in eccleſia ſancti *Pauli* ſepultus, poſt cujus mortem proceres regni cum clero ſtirpem ejus abhorrentes apud **Southamton** *Canutum* recognoverunt regem ſuum fore, Quibus ipſe juramentum præſtitit fore illis fidelis dominus ſecundum Deum & ſæculum. *Londonienſes* cum nonnulla parte procerum *Edmundum ferreum latus* filium *Egelredi* in regem erexerunt.

REX *Egelredus* genuit de *Emma* filia *Ricardi* primi Ducis tercii *Normanniæ* duos filios, ſcilicet *Alfredum* et *Edwardum* Confeſſorem, & de una alia uxore habuit *Edmundum ferreum latus* qui ſic dicebatur propter probitatem ſuam, cujus ſagitta nunquam in caſſum reverſa neque gladius in vanum extractus aut lancea quandocumque fruſtra vibrata. Iſte *Edmundus* nunquam rediit de prælio abſque victoria, ſi proditio *Edrici* Comitis *Devoniæ* ſcilicet *Saluſburgenſis* non interveniſſet. Nam *Canutus* interim *Londoniam* obſedit, ſed inde repulſus in *Dorſætania* juxta **Gillingam** cum *Edmundo* dimicans vincitur: et poſt hoc in æſtate *Edmundus* cum majori exercitu in provincia *Wicciorum* contra *Canutum* tam acriter dimicans ut præ laſſitudine uterque exercitus ab invicem diſcederet, et *Danos* in craſtino *Edmundus* protriviſſet, ſet falſus *Edricus* caput cujuſdam occiſi militis ſimillimi oſtendit exercitui dicens, Fugite *Angli*, ecce caput Domini veſtri *Edmundi*; & *Edmundus* hoc agnoſcens acrius inſtat uſque ad noctem; *Canutus* de nocte *Londoniam* tendit, *Edmundus* à tergo ſequitur, urbem liberat et apud **Brentforde** *Dani* iterum vincuntur. Tunc *Edricus* juravit fidelitatem *Edmundo*. Et *Edmundus* quarto *Danos* devicit apud **Otteforde** in *Kancia*, & uſque ad inſulam de **Schepeye** profugavit. His & aliis multis inter eos ita geſtis, ſecundum conſilium *Edrici* obſidibus hinc inde datis pax inter reges reformata eſt in ripa *Saprinæ* apud **Dorhurſt**. Nam ſurrexit quidam miles in medio dicens in hunc modum.

« Quotidie morimur, ſed nullus vincit; invincibi-
« lis utique eſt uterque rex; & hujus continui diſcri-
« minis nullus reſtat fructus niſi ut cæſis utriuſq; ex-
« ercitus militibus duces tandem neceſſitate coacti
« componant vel certe ſoli pugnent; Quare igitur
« unum iſtorum non modo faciunt? quod ſi com-
« ponant, quare non ſufficiet modo regnum duobus
« ſolito locupletius quod olim 5. regibus ſatis fuit?
« Quod ſi tanta ſit in eis dominandi libido, ut u-
« terque dedignetur cum alio partem habere aut al-
« teri ſubeſſe, tunc pugnent ſoli qui ſoli cupiunt
« dominari, ne ſi omnes pugnent, omnibus interfe-
« ctis, ſint non milites quibus Duces imperent, nec
« ſint qui adverſus extraneos patriam defendant.

Convenientibus igitur apud inſulam de **Olneye** juxta *Gloverniam* utriſque exercitibus, acclamatur à cunctis, Aut componant aut ſoli pugnent. Occurrentes igitur ambo reges populo hinc inde ſpectante, primo in equis, poſtmodum pedibus certamen ineunt; & cum *Canutus* comperit *Edmundum* invincibilem de regni participio componit. Inde projectis armis ruunt in oſcula exultantibus cunctis. Iſte *Edmundus* genuit *Edmundum* & *Edwardum* nomine. *Edmundus* v. anno regni ſui apud *Gloverniam* pro eo quod Barones ſui ſuſpicabantur eum proditorem & ſubverſorem communis profectus regni ſui eo quod nimis inclinatus fuit antedictis *Danis* et prætulit eorum conſilium, conſilio legiorum ſuorum juratorum fidelium incurrit mortem infra ſcriptam. De morte ejus multæ ſunt opiniones, ſet ſufficiat una pro omnibus cum ſit per proditionem occiſus *Edrici*. Iſte *Edricus* rogavit *Edmundum* dominum ſuum ad prandium, & poſt prandium cum intraret cameram vidit unum triſtegum cum imagine ad ſimilitudinem unius ſagittarii, tenentis arcum in manu tendentis arcum cum ſagitta. Et rex miratus acceſſit propius, & cum tetigiſſet imaginem manu ſua, ſtatim imago emiſit ſagittam et interfecit regem.

Nam *Edricus* proditor imaginabatur per ſortilegium taliter occidere Dominum ſuum, ut ſic chariorem faceret ſe *Canuto*. Quidam dicunt quod *Edricus* quadam vice cum *Edmundus* ad requiſita naturæ ad privatam domum acceſſit, ſub domo ſe abſcondit, & regem *Edmundum* ad neceſſaria ſedentem inter celanda ferro transfodit & occidit. Alii dicunt quod corrupit muneribus camerarios *Edmundi* ut ipſi eum in lecto occiderent. Sive ſic, ſive ſic, per *Edricum* mortuus eſt proditioſe. Mortuo ſic *Edmundo* doloſe, ſtatim *Edricus* acceſſit ad uxorem *Edmundi* neſcientem de eventu, & tulit duos filios ejus *Edwardum* & *Edmundum* & duxit eos ad *Canutum* aliquamdiu diſſimulans flagitium.

Cap. III.

Nunc mortuo *Edmundo latus ferreum* vocato *Canutus* monarcha totius *Angliæ* effectus, ante quem rex nullus natus eſt in *Anglia* tam magnus præter *Arthurum magnum*. Nam dominus extitit totius *Angliæ, Daciæ, Norwegiæ,* & *Scotiæ* poſt mortem *Edmundi*, & pene regnavit xx. annis. Primo anno coronationis ſuæ venerunt ad regem *Canutum* omnes qui per excitationem *Edrici* conſpiraverunt in mortem *Edmundi*, et oſtenderunt regi facinus ſuum, & rex miſit pro magnatibus & proceribus regni & fecit proditores recognoſcere facinus ſuum, timuit enim ſibi ne crederetur ipſum ſcelus prædictum meditatū fuiſſe. Tunc juſſit omnes primo trahi deinde ſuſpendi. Nam *Edmundus* & *Canutus* mutuo juraverunt fœdus fraternitatis & fidelitatis. *Canutus* regnum *Angliæ* in iiij. partes diviſit. *Weſtſaxiam* reſervavit ſibi ipſi, *Eaſtangliam Turkillo* Comiti, *Merciam Edrico* perfido, *Northumbriam Hiricio*. Inde apud *Londoniam* conſilio coacto quærit à proceribus an in illo ſociali fœdere inter ipſum & *Edmundum* aliqua mencio fuiſſet facta de ſucceſſione fratrum aut filiorum *Edmundi* poſt mortem ſuam; Et illi reſponderunt falſiſſime & adulatorie æſtimantes ſe per hoc apud regem magnos futuros. Inſuper & juraverunt regi *Canuto* quod ipſum in regem ſuſciperent & progeniem *Edmundi* omnino depellerent, unde & juſto Dei judicio quidam eorum ſunt interfecti, quidam exterminati. Nam *Canutus* conſilio *Edrici* exlegavit *Godwynum* fratrem *Edmundi* qui *rex ruſticorum* appellatus eſt, poſtmodum reconciliatus doloſe interfectus eſt. *Canutus* conſilio *Edrici* exlegavit filios *Edmundi ferreum latus*, *Edmundum* & *Edwardum*, & tranſmiſit eos ad regem *Suavorum* feriendos, qui Dei timore tactus miſit eos ad regem *Hungariæ* vitæ reſervandos, & cito poſt *Edmundus* duxit uxorem filiam regis *Hungariæ*, & cito poſt ſine liberis diſceſſit. *Edwardus* duxit *Agatham* filiam *Henrici* Imperatoris de qua genuit ſanctam *Margaretam* reginam *Scotiæ*. *Malcolmus* genuit de dicta *Margareta Matilden* quæ poſtea fuit regina *Angliæ* per *Henricum* primum filium Conqueſtoris, ſicut infra plenius patebit, qui eam habuit uxorem & genuit ex ea *Matilden* Imperatricem, de qua venit *Henricus* filius Imperatricis, et ſanctimonialem *Criſtianam* & *Edgarum* Atheling. Poſtmodum ſanctus *Edwardus* iſtum *Edgarum* propoſuerat hæredem *Angliæ* feciſſe, ſet timens filios *Godwini* Comitis *Canciæ* & propriæ gentis nequitiam *Willielmum Normannum* adoptavit. Rex *Canutus* ut firmius regnum ſibi aſtringeret, duxit uxorem *Emmam* reginam, regis *Egelredi* quondam uxorem, de qua genuit *Hardecnutum*. Poſt hæc in natale Domini orta eſt diſcordia inter regem & perfidum *Edricum*, & ait *Edricus* regi,

« Chariſſime rex, non deberetis mihi aſpere loqui, nec aliquid mali pati inferri mihi. Nam « nunquam gauderetis de regno *Angliæ* adepto ſi « ego non interveniſſem: nam proprium dominum « pro amore veſtro reliqui in tantum quod mortem « ejus pro integro regno vobis adducendo præoccupavi, juſtum dominum meum, meum legium interficiendo, & tam leviter tantam dilectionem « collatam parvipenditis?

Hæc dixit ante prandium coram audientibus. Rex inde attonitus & iracundia motus, & magno dolore tactus, ne forte ſuſpicarentur audientes ipſum ad hoc aſſenſum præbuiſſe; « Nequiſſime, inquit, hominum & perfidiſſime proditor, proprium dominum « tuum legium regem occidiſti cui fidelis apparebas. Statim juſſit ligari manus & pedes & mitti in unam ſundam cum machina & proici per feneſtram ab alta turri in aquam *Thameſiæ*, & mortuus eſt. Poſtea *Canutus* vixit per xx. annos, et poſt celebravit *Parliamentum* apud *Oxoniam*, ubi *Angli* ſimul & *Dani* de legibus *Edgari* obſervandis concordes ſunt effecti. *Canutus* adduxit *Daciam Anglicos* ſecum contra *Wandalicos* ſibi infeſtos, unde nocte bellum præcedente *Angli* duce *Godwyno* inſcio rege inproviſo hoſtes fugaverunt & diſperſerunt. Unde rex habuit deinceps *Anglos* in ſummo honore. *Briſthwaldus* monachus *Glaſconienſis* qui poſtmodum fuit primus epiſcopus *Wiltonienſis* dum contemplando cogitaret de regia ſtirpe *Anglorum* pene tunc deleta, ſopor irruit in eum, & vidit *Petrum* Apoſtolum manu ſua tenentem *Edwardum* filium *Egelredi* in *Normannia* eo tempore exulantem in regem conſecrare, ac ſanctitatem ejus cum numero xxiij. annorum quibus regnaturus erat plene oſtendere. Monachus de poſteritate *Edwardi* & ſucceſſione ejus regis inquiſivit. Reſpondit *Petrus*, *Regnum Angliæ regnum Dei eſt, poſt iſtum providebit Deus*. *Egelnotus Cantuarienſis* archiepiſcopus de *Roma* veniens apud *Papiam* urbem brachium ſancti *Auguſtini* Doctoris centum talentis argenti & uno talento auri comparavit, quod amore *Leofrici* Comitis *Conventriam* miſit.

Cap. IV.

Ricardus ſecundus dux iiij. *Normanniæ* obiit, cui ſucceſſit *Ricardus* filius ſuus iij. dux v. *Normanniæ*, quem poſt annum ſui ducatus frater ſuus junior veneno extinxit, unde idem frater ſuus *Robertus* nomine eidem ſucceſſit. Poſt ſeptimum ducatus ſui annum corde compunctus nudipes *Jeroſolymam* ivit peregrinus, & *Bitiniæ* obiit. Tranſiens iſte *Robertus* aliquando per *Phaleriam* urbem *Normanniæ* vidit puellam *Arlet* nomine pelliparii filiam, inter cæteras in corea tripudiantem, nocte ſequenti illam ſibi conjunxit, quam vice uxoris aliquandiu tenens *Willielmum Conqueſtorem* ex ea generavit. Cujus futuram magnitudinem matris portendebat ſomnium. Quæ inteſtina ſua per *Angliam* & *Normanniam* viderat dilatari, ipſaque partus effuſione paſſo humum attigit, ambaſque manus de pulvere pavimenti implevit, conſtrinxit & complodit.

plodit. Qua ex re obſtetrix ipſum regem fore futurum pronunciavit. Hæc itaque puella *Arlot* dum prima nocte ad lectum ducis *Roberti* duceretur, fregit camiſiam ſuam propriam à mento uſque pedes; & requiſita à duce cur hoc faceret, reſpondit, « Non eſſe decens neque facecia ut ima pars camiſiæ quæ pedes ſuos ambierat ad os domini ſui verteretur. Igitur dux *Robertus Jeruſalem* tendens convocatis proceribus ſuis apud *Fiſcannum* fecit omnes jurare fidelitatem filio ſuo *Willielmo* tunc ſeptenni, cui *Gilbertum* Comitem ſtatuit tutorem, tutelamque tutoris *Henrico* regi *Francorum* aſſignavit. Et hanc fidelitatem uſque ad obitum *Roberti* proceres ſervarunt pupillo, ſet morte ejus audita unuſquiſque ſibi proſpexit & pupillum neglexit. Tandem interfecto *Gilberto* prædicto per *Radulfum* pueri patruelem ubique cædes fiebant, homicidia & furta et inteſtinis diſcidiis patria ulcerata eſt. *Willielmus* adhuc in annis adoleſcens *Gwydonem Burgundum* ex filia *Ricardi ſecundi* ſibi conſanguinei tocius factionis auctorem cepit & extinxit; *Odonem* fratrem regis *Franciæ* contra ſe venientem fugavit. Quo audito *H.* rex *Franciæ* cum ampla multitudine occurrens profugavit turpiter; ſet intercurrentibus mediatoribus pax inter eos reformatur, regii captivi liberantur: ubi ſumme notandum eſt quod cum *Willielmus* ille cum rege *Franciæ* ſæpius conflixerit, nunquam ſubito ſicut noſtri moderni faciunt, ſed prænunciata belli die ſuperiorem ſemper manum reportaverit. Inde mortuo rege *Franciæ* terras *Normanniæ* appendices quamvis diu obſoletas, puta *Cenomanicum* comitatum, *Britanniam* minorem quam rex *Karolus* cum filia ſua *Gilla* dederat *Rolloni*, probe adquiſivit. Dux igitur *Robertus Ieroſolymam* tendens tranſivit per *Burgundiam*, ubi dum mane ultimus omnium peregrinorum portam exiret, à portario cum baculo percuſſus eſt; qui ſtatim Deo gracias agens, dixit ſuis, Nolite me vindicare quia majori malo dignus ſum; ego diligo iſtum ictum plus quam totam *Rothomagum*. Et *Romam* veniens crucem à Papa ſuſcepit. Mulam cui inſederat fecit auro ferrari & prohibuit omnibus ſuis ne quando ferraturæ caderent eas recolligerent. Inde *Conſtantinopolim* ad Imperatorem veniens & cum eo loquens cum ſcamnum non haberetur in domo, ſedit ſuper pallium proprium ſecundum morem patriæ ſuæ, & id idem fecerunt milites ſui; Surgentes autem ſicut dux præceperat dimiſerunt pallia ſua ibi, dicentes, ſe non debere ſecum auferre ſedilia ſua. Et dum *Robertus* rogaretur ab Imperatore ſumptus ab eo accipere, reſpondit ſe velle dum peregrinaretur de ſuo vivere, ſed in redeundo ſe velle Imperatoris voluntatem facere. Imperator juſſit ne quis ei ligna ad coquendum cibos ſuos venderet. At dux nuces emit, quibus coxit victualia. Imperator admirans ducis probitatem bancos in curia ſua ſtatuit deinceps loco palliorum ſuorum. Poſt hæc dux ægrotavit in itinere quod neque ire neque equitare potuit; qua de cauſa conduxit *Saracenos* qui eum de die ferrent, in feretro ſuper humeros. Unde cuidam *Normanno* domum redeunti juſſit dux ut *Normanniæ* rumores de duce quærentibus diceret, « quod videret dæmones ducem ferre verſus cœlum. *Saracenos* vocabat dæmones, *Jeruſalem* cœlum. Fuit conſuetudo quod nullus Chriſtianus *Jeruſalem* urbem niſi precio intraret. Unde multi peregrini de adventu ducis audientes auxilium ab eo petebant, Quibus ille per cor ventris ſui juravit, quod quam diu duraret ſibi unus denarius ipſe ultimus introiret. Quod audiens *Saracenus* dominus urbis & de aliis ejus probitatibus audiret, prohibuit ſtatim ne quicquam de eo aut de eum comitantibus caperetur, & totam oblationem illius diei ſtatim ei ſimiliter contulit, quam ille ſtatim pauperibus dedit; & cito poſt in *Britannia* obiit. *Norigani* regem ſuum ſanctum *Olavum* propter ejus ſimplicitatem reſpuentes, regem *Canutum* ſuper eos induxerunt. Qui *Olavus* poſt hoc anno nepharie interemptus eſt. *Benedictus* ix. ſedet papa annis viij. Iſte de papatu ejectus eſt & alius electus loco ejus ſubrogatus eſt, ſet & illo ejecto reſtitutus eſt *Benedictus* & adhuc ipſo ejecto inſtitutus eſt *Johannes* presbiter qui dictus eſt *Gregorius* ſextus, ſet ille *Benedictus*, papa effectus, cum eſſet rudis literarum alium papam ad exſequenda negocia eccleſiaſtica ſubſtituit; quod cum multis diſpliceret ſuperinductus eſt & tercius qui vices duorum expleret; tandem uno contra duos & duobus contra unum contendentibus *Henricus* imperator gener *Conradi* & ſucceſſor, illis tribus depoſitis *Bamburſenſem* epiſcopum qui *Clemens* ij. dictus eſt violenter inſtituit, à quo & ipſe coronatus eſt. Coegit eciam jurare *Romanos* quod deinceps ſine aſſenſu ſuo papam non eligerent.

Cap. V.

INter cætera videamus quam ob cauſam & qua ratione *Canutus* venit in *Angliam* & miſit clamium in regno *Angliæ*. Fuit quondam in *Anglia* quidam rex *Egelwoldus* nomine, & genuit ij. filios & iij. filias, & omnes moriebantur excepta filia minore nomine *Goldusbourgh* ætatis vj. annorum & dimidii quando pater ejus moriebatur. Iſte *Egelwoldus* dum moreretur commendavit tutelam filiæ ſuæ cuidam *Godrico* duci *Cornubiæ*, qui maritavit eam cuidam *Haneloc* filio *Birkelani* regis *Daciæ* apud *Lincolniam*, qui poſtea regnavit tam in *Anglia* quam in *Dacia* ſimul; in *Dacia* jure hæreditario, & *Anglia* jure hæreditatis uxoris ſuæ. Quidam *Dani* ſumpſerunt nimiam audaciam in *Anglia* & ſuppeditaverunt *Anglos* longo tempore, ſicut continetur in hiſtoria de Grymmeſby, Quia quidam *Grym* nomine nutrivit prædictum *Haneloc* apud Grymmeſby uſque ad tempus quo ille *Haneloc* deſponſavit prædictam *Goldusbourgh* apud *Lincolniam*. Et quia prædictus *Grym* quando primo adduxit puerum de *Dacia* primo applicuit illo loco; ſortitus eſt nomen à nomine ejus Grymmeſby. Iſte *Haneloc* regnavit xxxj. annis & rexit populum ſuum cum ingenti honore, & genuit xv. filios & filias; & moriebantur omnes præter quatuor in juventute ſua. Et ſenior iſtorum quatuor vocatus *Gormundus* quem propoſuit præfeciſſe hæredem ſuum *Angliæ*, & ſecundus vocatus *Canutus* de quo loquitur in præſenti quem fecit regem *Daciæ* cum eſſet xviij. annorum, de regno *Angliæ* ipſemet contentus volens reſervare regnum *Angliæ* filio ſuo *Gormundo*. Set iſte *Gormundus* aſcenſo equo indomito volens magiſtralia atemptare fregit collum ſuum. Tercius filius vocatus eſt *Godardus* quem feoffavit in Seneſcaria *Daciæ* & in *mercimoniatu Angliæ*, quæ non ſe extendebant ad tantum valorem quam nunc. Quartus vocatus eſt *Theraldus* qui duxit uxorem comitiſſam de *Hertone* in *Northwegia*, cujus affinitas in *Norwegia*

wegia perſeverat uſque ad præſens, & major amicitia inter regem *Norwegia* & regem *Dacia* adhuc continuatur, Et qualibet vice quando *Dani* intraverunt poſt hæc in *Angliam* pro clameo mittendo in regnum, *Norigani* cum eis affuerunt ſuum præbendo auxilium, donec *Gujdo de Warwyk* finem fecit in hac parte. Cujus *Gujdonis* mentio fit in hiſtoria regis *Athelſtani*, de quo non fit mentio in præſenti libello cum idem *Athelſtanus* patruelis fuerit *Edwini*, nam *Athelſtanus* pater fuit regis *Edmundi* qui fuit pater *Edwini*. A quo *Edwyno* opuſculum præſentis libelli initium ſumit. Set quia hiſtoria dicti *Gwidonis* cuntis ſeculis laudabili memoria commendanda eſt, in præſenti hiſtoria immiſcere curavi. Rex *Anglia Adthelſtanus* regnavit poſt *Edwardum* patrem ſuum & omni ſeculo glorioſus præ cuntis prædeceſſoribus ſuis *Anglie* regibus apparuit. Nam hic *Athelſtanus* ſubegit totam *Walliam* & reges ſubjecit tributo. Nam *Northwallia* reddidit ei ſingulis annis CC li. auri & CCC. li. argenti & v. mill. boum & vaccarum. Et ita expanſa eſt mirabilis ejus fama præ mirabili magnitudine mirabilium operum ejus in toto orbe terrarum. Hic habuit unam ſororem nomine *Hildam* quæ ſpecioſiſſima ab omnibus ubique reputabatur. Quam rex *Francia Hugo*, *Bonus* vocatus, deſideravit in uxorem. Et miſit *Andulphum* comitem *Bolonia* ad regem *Athelſtanum* pro ſorore ſua petenda. Et præſentavit ei ex parte regis *Francia* de glorioſis exenniis & diviciis, viz. enſem *Conſtantini* Imperatoris *Romani* filii S. *Helena* quæ invenit crucem Domini. Hic enſis fuit de nobiliſſimo auro *Arabico* in cujus capello reconditus fuit clavus unus Dom. crucis, Similiter præſentavit ei lanciam *Caroli magni*, cum qua lancia *Longinus* aperuit latus Domini in cruce, & unam regalem auream coronam lapidibus precioſis ad plenum refertam. Similiter vexillum S. *Mauricii* quod portare ſolebat. Similiter particulam unam ſanctæ crucis Domini in uno criſtallo nobiliter recluſam. Rex vero *Athelſtanus* de hiis reliquiis nimium lætatus conceſſit ei *Hildam* ſororem ſuam in uxorem. Et remiſit ei immenſam ſummam auri & argenti & copiam precioſorum pannorum & ſtrenuorum dextrariorum. Sicque propter iſtam affinitatem crevit de die in diem amor & amicitia inter *Anglos* & *Francos*. Quinto poſt hæc anno *Olavus* rex *Dacia* & cum eo *Golanus* rex *Norwegie* venit in *Angliam* cum viij. comitibus & cum duce *Neuſtria* & cum quingentis millibus armatorum, & adduxerunt ſecum de *Affrica* quendam gigantem *Colibrandum* nomine qui eo tempore fortiſſimus & eleganriſſimus reputabatur in orbe. Cum igitur rex *Athelſtanus* de eorum adventu audiſſet, congregavit magnates *Anglie* apud *Wyntoniam* inire cum eis conſilium quomodo inimicis poſſet reſiſtere & cum eis congredi in prælio. Dum igitur rex *Athelſtanus* vacaret tali conſilio & congregationi populi ſui in *Wyntonia*, ſupervenerunt antedicti duo reges cum exercitu ſuo, & obſederunt *Athelſtanum* cum baronia ſua in civitate. Illo tempore *Gwido Warewik* deſponſaverat *Feliciam* filiam comitis *Warwici* & peregre profectus fuerat in Terram ſanctam. Rex vero *Athelſtanus* cum populo ſuo obſeſſus eſt per biennium, nec audebant *Angli* bello congredi cum *Danis* præ multitudine poteſtatis ſuæ. Et interim firmata eſt conventio inter partes, quod rex *Athelſtanus* provideret de uno pugile qui bellum iniret cum *Colibrondo*, & hoc pro conſervatione exercitus utriuſque partis. Forma belli aſſignati talis erat. Si gigas *Athelſtani* in congreſſu victus eſſet à *Colibrondo*, perpetuis temporibus regnum *Anglia* teneretur de *Dacorum* rege ſub tributo ; Et ſi *Colibrondus* vinceretur à gigante *Athelſtani*, tunc *Olavus* foriſfaceret regnum *Anglia* pro ſe & hæredibus ſuis imperpetuum, & nullus rex *Dacia* clamium mitteret in regnum *Anglia*, nec deinceps moleſtaret illud. Et talis treuga inter partes capta eſt de integro anno, eo quod rex *Athelſtanus* inproviſus fuerat de pugile qui duellum auderet cum *Colibrondo* inire, pro eo quod ſic diabolicæ ſtaturæ fuerat grandis & fortis & immanis menſuræ, & per totam *Angliam* quæſivit nec invenire potuit quemquam qui pro auro vel argento terris vel tenementis negocium aggredi vellet. Turbatus eſt igitur rex & omnes magnates cum eo. In quindena igitur ante treugas finitas jacuit rex *Athelſtanus* in cubili ſuo apud *Wyntoniam* ſompno deditus, quem Deus cœli de alto aſpiciens viſitavit in neceſſitate poſitum per Angelum ſuum, ita inquiens: « *Athelſtane*, *Athelſtane* evigila, quid dormis? Expergefactus rex, Benedicite, inquit, quis es tu? Ego ſum, inquit, nuncius cœleſtis regis miſſus ad te, ex cujus parte tibi præcipio, quod mane facto ſurgas, & duos epiſcopos tecum ſumas portamque ſuper aſcendas, ibique uſque ad altam primam exſpectes, multoſque pauperes ac peregrinos alios in civitate intrare videbis. Set cum videris unum virum ſtatura grandem in habitu peregrini indutum nudum pedibus incedentem, capite diſcoperto, & ſuper caput ejus unum ſertum de albis roſis, ipſum retineas inprecans eum ut pro amore *Jeſu Chriſti* & zelo peregrinationis ſuæ & totius regni *Anglia* promotione belli certamen ſuſcipiat, nam ipſe vincet *Colobrandum Saracenum*, & te & regnum tuum de ſervitute gaudiſlue liberabit. Tunc *Athelſtanus* valde diluculo ſurgens, miſſarum devotioni cum ſumma devotione ſe contulit, accerſuiſque *Cantuarienſi* archiepiſcopo & *Ciceſtria* epiſcopo narravit eis viſionem ſuam quam ab Angelo audierat, cum quibus & portam aſſignatam petit & aſcendit, ibique uſque ad altam primam pauſantes multas gentes pauperes & divites intrare viderunt. Set poſt diuturnam moram venire videbant virum elegantem curſantem, de una ſclauma alba veſtitum & unum ſertum de albis roſis in capite tectum fuſtemque grandem in manu ferentem, ſet multum erat debilitatus & diſcoloratus anxietateque minoratus eo quod nudipes laboravit, barbamque prolixam habuit. Quem cum rex intueretur & per exemplar viſionis cognoſceret à Deo ſibi miſſum, ultra quam dici poteſt lætatus eſt. Et comilitonibus ait, Eya inquit, jam adeſt certe peregrinus, iſte eſt qui nefandum *Colibrondum* occiſurus eſt. Ad quem ſermonem palmarius accedens & regem ac epiſcopos reverenter ſerto depoſito ſalutans feſtinato pede ingredi civitatem velocius laborat, ſed rex ante eum ſalutat & per veſtem retinet, cui & dixit. Domine peregrine ſi placeat vobis audiatis dicta noſtra pro Deo hoſpiciumque capiatis nobiſcum ut aliqua nova audiamus de vobis. Domine regracior vobis, dixit palmarius, nondum venit hora hoſpitandi, ſet prius ibo ad eccleſias civitatis pro precibus meis offerendis, deinde vitæ alimoniam aliquamcunque quæram, & tunc de iſta civitate ibo quo iturus ſum ad agendam pœnitenciam

pro

pro delictis meis. Domine peregrine dixit *Athelſtanus*, Scis de qua cauſa te hic tam diu expectavimus? voluntas Dei noſtri eſt ut ferias bellum cum *Colibrando* nephando *Saraceno Affrico* in ſalvationem totius gentis noſtræ *Anglicanæ* & liberationem à jugo ſervitutis impoſito. Nam rex *Daciæ Olavus* et rex *Norwegiæ Golanus* obſederunt civitatem iſtam jam fere per annum. Sed & treugæ inter nos jam captæ ſunt ea conditionē, quod nos inveniamus unum gigantem qui certamen ſubeat cum pugile ſuo *Colibrando Affrico*, & ſi contingat quod noſter gigas gigantem ſuum ſuperare poterit, cito dimittent terram noſtram ad propria repedantes nec malum inferent noſtris, & regnum *Angliæ* quietum erit imperpetuum deinceps ab omni clamio *Danorum* & jugo ſervitutis penitus ſolutum de ſe & hæredibus ſuis. Et iccirco rogamus vos pro amore *Jeſu Chriſti* ſalvatoris veſtri quatinus negotium hujus luctaminis in remedium omnium delictorum veſtrorum ſuſcipere eccleſiæ Dei & Chriſtianæ religionis cauſa contra nephandum paganum *Affricum* cum corde fitmiori dignemini. Reſpondit palmarius, Domine rex intueri poteſtis me non fore diſpoſitum tale certamen ſubire cum ſim homo laſſus, debilis, macilentus & diuturno labore tabefactus. Sed domine mi rex ubi modo ſunt milites veſtri olim tam ſtrenui quos caros in hujuſmodi certamine habere ſolebatis? Ah certe, dixit Rex. Quidam eorum mortui ſunt, quidam terram ſanctam adierunt necdum redierunt. Sed unum militem habui qui fuit comes *Warwychiæ*, *Gydo* nomine, & iſte *Gydo* habuit unum militem *Herandum* nomine, de *Ardena*, vellet Deus quod jam in præſenti illos haberem, nam cito duellum ſuſciperetur, & infra brevi guerra finita. Et cum rex cœpiſſet loqui de *Gydone* & ejus ſocio *Herando* erumpebant lachrimæ, nec ſe poterat à fletu continere. Cum vidiſſet palmarius regem ſic lachrimantem multum doluit ſuper eo & compaſſus eſt ei, & dixit, Domine rex ne ploretis pro Deo quia talis fletus regem non decet, ego pro amore *Jeſu Chriſti* & matris ejus *Mariæ* atque honore ſacræ eccleſiæ Dei & pro anima *Gydonis* & *Herandi* ſocii ſui ſuſcipiam negocium certaminis, Deum præ oculis præponens. Tunc duxerunt eum in civitatem ad eccleſiam & pulſari fecerunt & voce jocunda *Te Deum laudamus* reſonare cœperunt. Deinde cibo & potu ipſum recreari fecerunt, balneiſque refocillabant, veſtibus mollioribus induebant, eumque per tres ſeptimanas in ſumma recreatione fovebant. Et cum dies ſtatutus ad luctamen advenerat, ipſe palmarius valde mane ſurrexit & tres miſſas audivit, primam de ſancto Spiritu, ſecundam de Trinitate, & terciam de Cruce, Deinde fecit ſe armari de melioribus armaturis regis, & cinxit ſe gladio *Conſtantini*, lanceamque ſancti *Mauricii* in manu tulit ſcandens meliorem dextrarium regis. Cumque ſic armatus fuiſſet ſonipedemque aſcendiſſet, dixerunt ſe nunquam tam decentem militem pulcrum & ſtrenuum apparentem ſtaturaque procerum. Igitur palmarius ſic armatus tetendit iter per medium civitatis verſus locum certaminis in una valle aſſignatum vocabulo *Chiltecumba*, & ibi expectabat *Colubrandum*. *Colubrandus* fuit ſic ponderoſe armatus quod vix ſonipes ejus ipſum ſufferre poſſet armatum. Et fecit antecedere ſe ad locum pugnæ unam carectam onuſtam de ſecuribus *Danicis* & magnis malleis de calibe quadratis, & magnos gibbos de ferro cum lanceis & croculis de ferro ad trahendum ſibi adverſarium ſuum. Cum igitur diabolicus iſte vidiſſet palmarium properantem ad ſe, altiſona voce clamavit ſibi & præcepit illi equum deſcendere & procumbens ſe ei ſubmittere ejuſque homo devenire. Et palmarius intra ſe inquit ipſum videns, Certe iſte non eſt homo, immo pocius ſpiritus diaboli in effigie hominis latens. Et muniens faciem totumque corpus ſignaculo ſanctæ crucis Deoque ſe comendans urget ſonipedem calcaribus in occurſum *Colubrandi*. *Colubrandus* diffidebat eum, *Gydo* vero percuſſit *Colubrandum* de una magna lancea per medium ſcuti cum tanto curſu quod lanceam in fruſta compulit; ſed *Colubrandus* immobilis perſtat nec quoquo modo ceſpitat ſed eo inſtinctu recurrens tanta valitudine equum *Gydonis* feriendo impeciit quod collum in terram abſcidit. *Gydo* vero occiſo ſonipede ad terram ſe ſenciens, ut miles ſtrenuus, elegans & nobilis ſurſum ſalit, brachium elevat, gladii ictum dirigit volens eum ſuper galeam ferire, ſed tam magnus erat ille diabolicus quod brachium ejus ad caput ejus extendere non valuit, & ſuper ſcapulam percuſſio quievit. *Colubrandus* porrexit *Gydoni* alapam cum uno gibbo de calibe quadrato, ſed *Gydo* videns tantum periculum ſibi imminere oppoſuit ſcutum impulſui, & ſaltans ſe tranſtulit à latere tanquam fulgur in tonitrio, & *Colubrandus* tanta fortitudine cancellum ſcuti impeciit quod gibbus de manu labens in terram proſiluit. *Gydo* de ſonitu lapſus multum extitit attonitus. Sed cum *Colubrandus* manum extenderet gibbum repetere, *Gydo* eum præveniens & gladio feriens manum à brachio eliſam in terram prolabi divina clementia propulſavit. Quod *Dani* videntes multum ex hoc contabuerunt & Deos ſuos in *Colubrandi* adjutorium cum ejulatu magno invocare cœperunt. *Adthelſtanus* vero rex cum cæteris *Anglicis Chriſtum Jeſum* glorificaverunt, omneſque campanas civitatis compulſari in Dei laudem quam cicius coegerunt. Tunc *Gydo* & *Colubrandus* talibus ictibus colluctabantur quod omnem vallem inde redundare compulerunt, & uſque denſitatem obſcuræ noctis duelli exercitium continuaverunt, *Colubrandus* tanti ſanguinis minutione contabuit de evulſione manus ſuæ quod vultus cœpit decreſcere cum viribus. Tandem vero *Gydo* tanto vibramine gladii cum omni conatu ipſum impeciit, quod caput cum galea à collo evulſum in terram projecit. Cujus victoriæ tripudio tota terra *Angliæ* quietis & libertatis de *Danico* rege gaudebat illæſo privilegio, donec rex *Daciæ Canutus* conquiſivit regnum *Angliæ* de *Edmundo ferreo latere*, ſicut infra patebit ſuo loco. Rex *Athelſtanus* poſt prædictam victoriam regnum *Angliæ* per ſeptem annos gubernavit laude plenus, & in abbatia de *Malmyſbyra* regaliter jacet humatus.

Rex vero *Havelac* jacet *Londoniæ* apud ſanctum *Paulum* & dotavit filios ſuos ſicut dictum eſt, poſt cujus mortem venit *Canutus* filius ejus de *Dacia* ut antedictum eſt & regnavit cum honore, & habuit ſanctum *Edmundum* regem & martirem in ſummo honore. Nam dotavit eccleſiam ſancti *Edmundi* terris & poſſeſſionibus atque libertatibus quampluthnis quibus adhuc gaudent, Namquum ſanctus *Edmundus* receſſit de Priore de Crilleſkyrke quæ eſt *Londoniæ* ubi jacuit tumulatus per xxv. annos poſt paſſionem ſuam in boſco Horne quæ eſt in Suffolc, & venit ad locum ubi jacet nunc

qui

qui ante adventum vocatus eſt **Betricheſorde**; poſtea per centum annos & dimidium & amplius laici & ſeculares miniſtrabant coram corpore ſancti *Edmundi* uſque ad tempus quo ſanctus *Benedictus* fuit abbas de **Holm** in **Northfolc** ipſo tempore miſit medietatem conventus ſui ad illum locum ſervire Deo digne & religioſe circa corpus prædictum, quia vidit grandia miracula in loco de **Betricheſorde** ubi ſanctus *Edmundus* jacuerat. Et tali modo fuit illa abbatia fundata majus ac majus de die in diem dotata uſque ad tempus iſtius *Canuti* qui eis dedit regalitatem & libertatem cum terris & tenementis, quæ adhuc habent in honorem ſancti *Edmundi*.

Rex *Canutus* parum ante mortem ſuam conſtituit ſuper *Noreganos* regem, *Swanum* quendam, qui ipſius *Canuti* & *Elgivæ Hamptunenſis* filius putabatur, aſſerebant quidem nonnulli ipſam *Elgivam* cum prolem de rege concipere non poſſet præfatum *Suanum* de quadam presbiteriſſa recenti natum ſibi decubanti ſuppoſuiſſe, & regem *Canutum* ad id credendum ſub dolo induxiſſe. Super *Danos* quoque conſtituit regem, ſuum *Hardecnutum Emmæ* filium. *Canutus* quadam elatione ſuperpreſus quadam vice ſedile ſuum in litore *Thameſiæ* æſtuantis & fluentis poſuit, imperans mari quod crura ſua non aſcenderet aut veſtes domini ſui humectaret; Mare vero more ſuæ naturæ aſcendit, & regis crura humectavit: & tunc præcepit mari ut cito rediret; ſed mare curſum ſuum tenuit. Tunc rex ait, Sciant mortales vanam eſſe regum potentiam, nec regis nomine quempiam dignum præter ipſum cujus legibus omnia ſubſiſtunt. Ego miſer ſum & captivus nihil potens, nihil habens abſque ejus dono, ipſi me cōmendo & ſit ille cuſtos meæ debilitatis, Amen. Ab eo tempore coronam in capite non geſtavit, ſet ſuper caput crucifixi *Wyntoniæ* poſuit. Deinde *Romam* peciit, carnemque ſuam cum magna pœnitentia maceravit, & in eundo & redeundo multa bona fecit, magnamque partem Dominicæ crucis ſecum detulit. *Canutus* genuit ij. filios, ſcilicet *Hardecnutum* & *Haraldum Harefot* de *Emma* regina, & regnavit pene xx. annis & laudabili fine mortuus apud *Septoniam*, ſet in veteri monaſterio apud *Wyntoniam* ſepultus eſt.

Cap. VI.

CANUTO mortuo facta eſt apud *Oxoniam* magna altercatio de regni ſucceſſione. *Leofricus* conſul *Ceſtrenſis* & cæteri de borialibus partibus *Thamiſiæ* una cum *Londonienſibus Haraldum Harfot* ut putabatur *Canuti* & *Elgivæ Hamptunenſis* filium erexerunt. Nonnulli putabant iſtum *Haraldum* fuiſſe cujuſdam ſutoris filium ſet doloſe per *Elgivam* prædictam ſuppoſitum ſicut alium *Suanum* ſuppoſuerat ſibi.

Haraldus igitur in regem erectus *Emmam* de *Anglia* expulit, gazaſque regias ab ea exemit, ſet comes *Flandriæ* eam cum reverentia ſuſcepit & fovit. Iſte *Haraldus* habuit corpus ad modum leporis & ideo dicebatur *Harfot*. Iſte *Haraldus* iv. anno regni ſui mortuus *Londoniæ* apud *Weſtmonaſterium* ſepultus. Quo mortuo miſerunt proceres pro *Hardecanuto* tunc cum matre ſua *Emma* in *Flandria* degente.

Hardecanutus veniens *Angliam* fere tribus annis regnavit, nil tamen gloria dignum egit. Iſte *Alfricum Eboracenſem* epiſcopum cum *Godwyno Londoniam* miſit, corpus *Haraldi* regis nuper ſepulti in ultionem injuriæ matris ſuæ exhumari fecit & capite abſciſo in *Thamiſiam* projci. Set piſcatores comperientes tradiderunt ſepulturæ. Iſte dedit ſecundo anno regni ſui *Danis* xxviij. mill. li. argenti ad ſumptus hoſpicii regis. Sed tandem data eſt magna ſumma animalium bene craſſorum. Iſte fuit tantæ largitatis eo quod quater in die fecit præparari cibaria familiæ ſuæ. Iſte *Hardecanutus* mortuus eſt tercio anno regni ſui in una bovaria & ſepultus apud *Weſtmonaſterium*. Iſte ſuſtinuit *Danos* in *Anglia* in tantum dominari donec hoſpicium quodlibet per regnum habuit unum *Danum* cuſtodem, & magiſtrum domus ſuper omnes alios hoſpicii; Et ſic defloraverunt uxores noſtras & filias & ancillas, & multa alia opprobria & contumelias ingeſſerunt noſtris in vituperium & dedecus *Anglorum*; donec *Anglici* neceſſitate coacti acceperunt audaciam, reſumpſerunt vires, & collegerunt magnum exercitum qui **Howneher** appellabatur à quodam *Howne* qui jº. ad hoc conſilium dederat & ductor eorum exſtiterat; & ſic *Danos* occiderunt & in magnum ruborem de partibus *Angliæ* totaliter fugaverunt. Hujus *Hardecanuti* tempore *Elfredus* & *Edwardus* filii quondam regis *Egelredi* & *Emmæ* poſt longā morā in *Normannia* venerunt in *Angliam*, quamplurimis ſtipati militibus, ad viſitandum *Emmam* matrem ſuam apud *Wyntoniam*. Interim *Godwynus* præcogitans maritare filiam ſuam *Edwardo* tanquam ſimpliciori & minori, nam *Elfridum* primogenitum tales nuptias parvipendere autumavit, congregatiſque proceribus regni dixit, Non eſt tutum quemquam optentu cognationis tantam copiam externæ & ſubdolæ gentis in *Angliam* adducere, & ideo eos qui advenerant pœnas exſolvere oportere; ſicque apud **Gildeforde** ſexcentos viros interfecit de *Normannis*. Nam de adductis novem ſemper decapitatis decimus remanſit, & cum nimium adhuc ſupereſſe videretur, decimam illam partem adhuc decimari præcepit. De quibus primordia fecit viſcerum ad palas erectas figi, & tunc corpora eorum circumduci donec noviſſima inteſtinorum extraherentur. *Alfredus* apud **Hely** miſſus eſt, & ibi excæcatus paucis ſupervixit diebus. *Emma* hæc audiens celeriter filium ſuum *Edwardum Normanniam* remiſit. *Godwynus* à proceribus & à rege *Hardecanuto* poſtmodum de hiis inculpatus juravit quod nuſquam talia fecit niſi vi regia coactus.

Henricus ſecundus imperator omnes joculatores & mimos à terra ſua amovit, & quod eis dari ſolebat pauperibus erogavit. Hic ſororem habens ſanctimonialem tantum eam dilexit quod à latere ſuo vix unquam abeſſe permitteret; unde cum quadam nocte clericus quidam de curia ſua cum illa uſque mane dormitaſſet, & nix terram cooperuiſſet, librato conſilio clericus fecit eam ſe portare in dorſo ſuo extra curiam. Quod rex dum mane ad matutinum ſurgeret è feneſtra conſpexiſſet, ſubticuit donec vacante uno epiſcopatu clerico ſic diceret, « Accipe epiſcopatum « & vide ne ultra equites ſupra dorſum mulieris; Et iterum vacante abbathia Sanctonialium dixit rex ſorori ſuæ, » Accipe abbathiam & vide ne unquam « portes clericum equitantem. Idem imperator *Henricus* habuit in capella ſua unum clericum quendam literarum peritia, vocis elegancia præſtantem, ſet lubrico carnis deditum, quem dum imperator

die

die quadam ſolenni juſſiſſet evangelium legere, renuit ille, eo quod nocte præcedente cum concubina ſe fœdaſſet: tunc rex ait, Lege aut terram meam deſere. Mox ille congeſtis ſarcinulis ſuis parabat proficiſci; injunxerat autem imperator miniſtris ut latenter conſequentes ſi ipſe abiret ipſum reducerent. Quod dum fieret, ait ad eum rex, Congratulor probitati tuæ quod pluripenderas Dei timorem quam patriam tuam, reſpectum cœleſtis iræ quam meas minas. Igitur renuncia inſano amori quo laboras & epiſcopum te faciam. Hujus *Henrici* tempore tantum ſciſma erat in eccleſia quod tres eligerentur in papas, nam quidam *Gratianus* data magna ſumma pecuniæ papatum optinuit, ſet iſti *Henrico Romam* venienti pro ſciſmate ſedando coronam auream ei optulit. De ſimonia tamen eum convicit & depoſuit.

Cap. VII.

VEnerabilis *Gregorius* vj. prius dictus *Gratianus* ſedit poſtea annis 2. Vir iſte magnæ religionis & ſeveritatis homo erat; qui ſtatum *Romani* papatus adeo collapſum invenit, ut præter pauca opida urbi vicina & oblationes fidelium vix quicquam pro ſe & Cardinalibus ad victum haberet, reliqua à prædonibus aut ablata aut poſſeſſa erant, adeo ut ipſæ oblationes ſub nudatis gladiis ab ipſis altaribus direptæ fuerant, aut in ſtratis publicis deprædatæ; Quamobrem ceſſatum eſt ab omni provincia *Romanum* iter aggredi propter prædones in via, propterque ſicarios in ipſa *Petri* eccleſia. Hæc videns *Gregorius* papa primo leniter amoris verbis cœpit cum illis agere, ſet tamen nil proficere: cauterio excommunicationis illos ab eccleſiæ corpore ſecuit qui talia agerent vel qui cum talia agentibus communicarent; cum autem papa per hujuſmodi non ſolum non proficeret ſet etiam mortis diſcrimen in ſe majus concitaret, ſcripſit imperatori ut eccleſiam labentem juvaret. Ille vero per *Wandalicum* bellum ſe excuſans, rogat papam ut vice ſua & ſumptu manum apponat; qua de cauſa ferro abſciſſionis utendum papa judicans arma & equites undecunque conquiſivit, qui primo baſilicam *Petri* præocupantes oblationum raptores aut effugarunt aut extinxerunt; inde papa prædia diu amiſſa recuperavit. Omnes interea qui rapto vivere aſſueti fuerant papam vocabant ſanguinarium altaris officio indignum, adeo ut multi Cardinalium in hanc ſententiam flexi decreverunt ipſum papam in eccleſia non humandum. Quod ipſe ſub extrema valitudine perpendens, cœtum Cardinalium concionatus eſt in hunc modum. « Multum admiror fratres « quod vos ſic præcipitanter præſulem veſtrum di« judicatis qui ſic vixi ut patrimonium meum in « commoda veſtra transfunderim, qui famam mun« di pro veſtra liberatione neglexerim, quare ſi alii « talia ſiniſtra contra me procuderent, vos opinio« nes ſtultorum meliori interpretatione lenire debe« retis. Prædones victum veſtrum ſuſtulerunt, quod « ego ferre non valens bellum prædonibus indixi. « Cum igitur omnis actus humanus ſecundum in« tentionem agentis debeat librari, ſecundum illud, « *Si oculus fuerit ſimplex*, id eſt, intentio recta, *to« tum corpus tuum lucidum erit*, id eſt, congeries « actionum. Feci aliquando elemoſinam pauperi, « ille beneficium meum prædoni oſtendit, unde ipſe « & ſpoliatus eſt & occiſus; num ego ex hoc cul« pandus ſum quia peregrino dedi unde ipſe mor« tem incurrit? abſit, quia profecto aviditas præ« donum ad hoc impulit, non mea liberalitas. Sic & « apud leges unum idemque factum diverſo reſpe« ctu punitur & laudatur. Nam punitur latro oc« cidens in occulto, laudatur miles ſternens ho« ſtem in bello; quia primus pro aviditate, ſecun« dus pro ſalute patriæ occidit. Item, laudatus « eſt aliquando papa *Adrianus* primus quod con« ceſſerat *Karolo* inveſtituras prælatorum: laudan« tur modo noſtri præſules quod contrarium faciunt « auferentes à principibus talem poteſtatem. Tunc « rationabiliter propter aliquas cauſas ſubſiſtentes « conceſſum eſt quod modo rationabiliter negatum « eſt, quia tunc animus *Karoli* aviditate non erat « infectus, & ſedes apoſtolica ab ipſis electis remota « erat, & juxta erat princeps qui nil per avaritiam « diſponeret, ſet modo ambitus principum omnia « fœdat. Iſto modo poteſt cauſa mea in utramque « partem flecti, infirmari vel alleviari. Set dicitis, « Non eſt epiſcopi officium ut ſanguinem fundat « aut fundi faciat. Concedo. Spectat tamen ad eum « ut ſi videat innocentiam naufragari & lingua & « manu occurrat. Nam *Ezechiel* accuſat ſacerdo« tes quod non ſteterint ex adverſo, nec ſe fecerint « murum pro domo Domini. Duæ ſunt perſonæ « in eccleſia Dei ad reſecandum vicia conſtitutæ, « una quæ acuit eloquium, alia quæ portat gladi« um. Ego teſte Deo & vobis armavi linguam « contra hoſtes eccleſiæ quamdiu proficere potui, « illum autem cujus intereſt gladio rem agere per « nuncios & epiſtolas certioravi. Iſte reſcripſit ſe « fore occupatum bello *Wandalico*, rogans ut meis « laboribus & ſuis ſumptibus latrones deturbarem. « Quid igitur tunc facerem cum ipſe in me refunde« ret partes ſuas videns cædem civium, dampnum « peregrinorum, inediam Papæ & Cardinalium? at « qui parcit latroni cauſam dat ut innocens occida« tur. Set forte obicitur, Non eſt ſacerdotis ut ſan« guinem fundat? Volo. Set ſi ille inquinat qui ſon« tem premens inſontem liberat; Et beati qui cu« ſtodiunt judicium & faciunt juſticiam; Laudan« tur *Finees* & *Matatias* qui delinquentes confo« derunt, ſed multo minus debemus nos vera ſacra « noſtra tolerare profanari, quam illi ſua umbra« tica miſteria. Et *Zacarias* pontifex expulit de « templo regem *Oziam* thurificantem, proculdubio » eum occidiſſet niſi ceſſiſſet. Denique ego contuli « beneficium hiis quibus videor intuliſſe exitium. « Nam ſceleratus quanto diutius vivit plus ſibi de « culpa & pœna adquirit, propterea qui tali bre« viat vitam minuit ei & culpam & pœnam, & ſic « ei tribuit beneficientiam. Set ut in hiis nec fal« lar nec vos fallamini, ponite corpus meum cum « obiero ante fores eccleſiæ firmiſſime obſtructas, « & ſi divinitus portæ non fuerint patefactæ, de « corpore meo facite quod vultis. Cumque ſicut juſſerat factum fuiſſet, turbo repente adveniens portas cum ſeris diſrupit & funus uſque ad interiorem partem eccleſiæ impulit. Quo viſo miraculo, Cardinales cum populo ipſum in eccleſia *Petri* humaverunt.

Rex *Hardecanutus* dum in convivio nuptiarum apud Lambheth juxta *Londoniam* lætus & ſoſpes ſtando biberet, repente corruit, & ſic obmuteſcens

vj. idus

vj. idus Junii exſpiravit, ſepultus apud *Wyntoniam* cum patre ſuo; qui tantæ liberalitatis fuit ut præmittitur, ut quater in die fercula regalia parari faceret, malens ab invitatis & aliis appoſita prandia dimitti quam apponenda repoſci.

Cap. VIII.

Statim mittitur apud *Normanniam* pro *Edwardo* in regem coronando datis obſidibus, ita tamen ut paucos *Normannos* ſecum adducat. *Leofricus* Comes *Ceſtriæ*, *Godwynus* Comes *Weſtſaxonum*, & *Livingius* epiſcopus *Wygornienſis* juvabant *Edwardum*. Igitur *Edwardus* filius *Egelredi* coronatur in regem apud *Weſtmonaſterium* ab *Edſio* archiepiſcopo *Cantuarienſi* anno graciæ M. xlij. & regnavit pene 24. annis. Hic itaque *Goditham* filiam *Godwyni* & ſororem *Haraldi* duxit uxorem, quam tali cautela devotionis tractabat, ut nec à thoro amoveret, nec tamen virili more cognoſceret. Et hoc de eis celeberrimum habetur, quod abſque contagione ambo virgines permanſerunt. *Emmam* matrem ſuam nec ſumma reverentia colebat, nec eam publiee confundebat. Et de conſilio *Godwyni* quæcunque preecioſa ab ea abſtulit. De *Neuſtria* quemdam *Robertum Gemeticenſem* monachum vocavit, quem primo *Londonienſem* epiſcopum, deinde *Cantuarienſem* fecit. Et ejus conſiliis rex ipſe ſimplex in tantum adquievit, ut nacta oportunitate ipſum *Godwynum* cum filiis ſuis exlegaret. Matrem quoque propriam ſuſpectam cum *Wyntonienſi* præſule habens ob magnam inter eos familiaritatem, bonis omnibus privavit, & in monaſterium de Warewell detrudit, & *Alwynum Wyntonienſem* epiſcopum incarceravit. Et mater *Emma* laxius cuſtodita ſcripſit epiſcopis *Angliæ* in quibus confidebat, ſe plus de præſulis dedecore quam de ſua verecundia cruciari, & paratam ſe dixit probari Dei judicio ferrique candentis examine epiſcopum fore injuſte diffamatum. Convenientes epiſcopi tandem regem ad rogatum inflexiſſent niſi *Robertus Cantuarienſis* obſtetiſſet. « Quomodo, inquit, fratres « epiſcopi feram illam, non feminam audetis defen- « dere, quæ filium ſuum regem diffamavit, quæ ama- « ſium ſuum lubricum, Chriſtum Domini nominavit? Set eſto quod femina vult purgare pontificem, ſet quis purgabit eam quæ dicitur conſenſiſſe in necem filii ſui *Alnredi* & procuraſſe venenum *Edwardo?* Set eſto quod auctoritatem habeat ſupra ſexus conditionem, ſi tantum pro ſe ipſa quatuor paſſus & pro epiſcopo quinque paſſus continuos ſuper 9. ignitos vomeres nudis pedibus & plenis veſtigiis illa tranſierit, ab impetitione iſta evadat abſoluta. Præfigitur illico dies examinis quo rex & cæteri proceres excepto ſolo *Roberto* convenerunt. Set nocte præcedente diem examinis mulier ad ſepulchrum ſancti *Swithini Wyntonienſis* perorans confortata eſt, unde in die ſequenti velatis oculis ignitos vomeres nil læſa pertranſiit. Tunc rex ingemiſcens & veniam petens diſciplinam ab utroque præſule & eciam à matre ſua recepit, & ablata matri reſtituit. Tunc regina *Emma* dedit ſancto *Swithino* novem maneria, & epiſcopus alia novem maneria propter illos novem vomeres quos *Emma* pertranſiit. *Robertus* vero *Cantuarienſis* fugit in *Normanniam*.

An. Dñi 1042.

Elſwardus præſul *Londonienſis* & quondam abbas de Eviſham dum tanto regimini præ nimia corporis invalitudine minus ſufficeret, *Eviſhamiæ* præſidere voluit, ſet fratribus ſuis loci id recuſantibus, ablatis libris & rebus quos vel ipſe vel prædeceſſores ſui *Eviſhamiæ* contulerunt monaſterio, *Rameſiæ* contulit ſe, ibique cito poſt moriens ſepelitur.

Rex *Edwardus* congregat claſſem prævalidam apud *Sandicum* portum contra regem *Noriganorum Haraldum Harfag*, *Angliam* impugnare diſponentem, ſet bellum per *Suanum* regem *Dacorum* illi illatum totum impedivit. Alio tempore tradunt ipſum regem *Edwardum* inter miſſarum ſolempnia contra morem riſiſſe: mirantibus qui aderant & cauſam inquirentibus, ait rex, Convenit inter *Danos* & *Noriganos Angliam* invadere, ſet cunctis ad navigandum paratis optulit quiſpiam ipſis navigaturis calicem medonis ad potandum, imprecans illis probroſum nomen ſi non biberent. Ac dum calix calici ſucceſſit ebrietas verſa eſt in loquacitatem, loquacitas in litem, lis in pugnam, ſicque diſperſi abinvicem diſilierunt; & ſpero quod in diebus meis alienigenæ non vexabunt terram meam. *Haraldus* rex *Noriganorum* frater ſancti *Olavi* ex parte matris, fugato rege *Danorum Suano Daciam* ſibi ſubjugavit. Rex autem *Suanus* ſic expulſus peciit auxilium à rege *Anglorum*. Aſſenſit Comes *Godwynus*, ſet cæteri proceres diſſuaſerunt; unde rege *Haraldo* obeunte *Suanus Daciam* recuperavit. Nix magna cecidit in occiduis partibus *Angliæ* ita ut ligna ſilvarum frangeret, & duravit à kalendis Januarii uſque ad diem ſancti *Patricii*. Inde ſubſecuta eſt mortalitas hominum, lues animalium, & fulgur ſegetes uſtilavit. *Henricus* rex *Franciæ* venit in *Normanniam* in auxilium *Willielmi*, & habuit bellum cum proceribus *Normanniæ* pro eo quod nollent habere *Willielmum* in ducem; qui cum devicti fuiſſent, dux *Willielmus* quoſdam exlegavit, quoſdam ſuſpendit.

Cap. IX.

Circa hæc tempora *Herlewinus* miles quidam in *Normannia* relicta militia temporali apud *Beccum* in *Normannia* conſtruxit monaſterium quod adhuc *Bechewyni* vocatur. Non veritus ipſe abbas & rector lapides & cementum ad fabricam apportare, panes coquere, aut cæteras mundicias facere. Cui Dominus in auxilium & conſilium duas mundi lucernas eximiæ literaturæ viros *Lanfrancum* & *Anſelmum* deſtinavit, quorum unus poſt alium in dicto loco Prior, & poſtmodum *Cantuarienſis* archiepiſcopus eſt effectus. *Leo* papa & *Suanus* rex *Danorum* perrexerunt cum imperatore *Henrico* contra *Baldewynum Flandrenſem* Comitem. Et rex *Angliæ E.* mare obſervabat cum claſſe ſua donec imperator optinuiſſet beneplacitum ſuum. Iſte quoque papa *Leo 9.* cum conſcientiam haberet cautetiatam quod aliqualiter fuiſſet per imperatorem intruſus, ceſſit papatui, ſet denuo canonice eſt electus.

Hibernienſes Sabrinum mare ingreſſi, cum auxilio *Griffini Wallenſium* regis multas circa *Vagam* flumen prædas agebant. Interea *Suanus* filius *Godwyni* primogenitus qui nuper *Egivam* Leoſ monaſterii abbatiſſam corruperat & duxiſſe propoſuerat, &c.

& ob hoc *Angliam* reliquerat, rediit, & forſan cum rege pacificari poſſet, ſet in ſuo adventu *Beornum* Comitem & conſobrinum ſuum qui eum pacificaſſe intenderat, occidit. Inde *Flandriam* profugit donec per *Aldredum Eboracenſem*, & *Wygornenſem* epiſcopum reconciliaretur. Rex *E.* abſolvit *Anglos* à gravi tributo quod pater ejus *Egelredus Danicis* ſoldariis ſolvi fecerat, & jam per 40. annos duraverat. Mortuo *Edſio Doroberneñſi* archiepiſcopo, rex *E.* dedit archiepiſcopatum familiari ſuo *Roberto*, quem dudum fecerat *Londonienſem* epiſcopum. Poſt hæc menſe Septembri *Bononienſis* Comes *Euſtachius Doveria* applicuit, qui ſororem regis *E. Godam* duxerat; cujus milites dum impudenter hoſpicia quærerent unum de civibus peremerunt, cives autem unum de ejus militibus occiderunt. Facto tandem gravi conflictu cives 20. de comitatu Comitis occiderunt, aliis innumeris vulneratis. Ipſe Comes cum alio ſocio vix evadens, regem apud *Gloverniam* adiit, quem contra *Anglos* graviter incitavit; inde *Godwynus* Comes *Cantiæ* ad curiam citatus miſſus eſt ut exercitu ſuo Comitis vindicet injuriam. Ille autem videns alienigenas apud regem prævalere, ac ſuos cives volens tutari reſpondit, Juſtum fore cuſtodes caſtelli *Doverienſis* conveniri, qui ſi ſe poſſent excuſare illæſi abirent: ſin alias, in rebus & corporibus ſuis Regi & Comiti ſatisfacerent. Quia igitur regi videbatur ſuum juſſum parvipenſum, convocantur regni proceres apud *Gloverniam*, potiſſime *Leofricus* Comes *Merciorum* & *Siwardus Northumbriæ*, ut obſiſterent *Godwyno* qui de comitatibus ſuis *Cantia*, *Southrea*, *Weſtſaxonia*, & *Suano* primogenito ſuo qui de comitatibus ſuis *Bareccenſi*, *Oxonienſi*, *Glovernenſi*, & *Haraldo* qui de comitatibus *Eſtſaxſonia*, *Eſtanglia*, *Huntyndonia*, copioſum exercitum collegerunt apud Boneſtanee. Inculpatus eſt *Godwynus* quod tantum exercitum adunaſſet. Reſpondit, quod ad compeſcendum *Walenſes* ſic feciſſet; ſet *Walenſes* offenſam in illum retorſerunt. Igitur quantulacunque concordia procurata concilium ſuper hac re *Londoniis* eſt aſſignatum, ita quidem quod *Godwynus* cum *Haraldo* & xij. tantum hominibus ad curiam inermes venirent, & quod ſervicia militaria illis per *Angliam* debita regi contraderent: Econtra illi allegarunt, non poſſe ſine vadibus & obſidibus ad conventiculum factioſorum hominum pergere, nec ſine periculo & opprobrio cum tam paucis & inermibus procedere. Interea militibus *Godwyni* ob metum regii exercitus paulatim ſe ſubtrahentibus, proclamatum eſt publice per regios præcones, ut aut *Godwynus* in forma præſcripta ſe curiæ regiæ præſentaret, aut *Anglia* cederet infra quinque dies; unde *Godwynus* cum tribus filiis ſuis, *Suano*, *Toſti*, *Grouth*, per inſulam *Thorneiam* navigavit *Flandriam* ad Comitem *Baldewynum*, cujus filiam *Judith* *Suanus* deſponſaverat. *Haraldus* & *Leofwynus* per *Briſtoliam* ſunt advecti uſque *Hiberniam*, cujus comitatum *Algarus* filius *Leofrici* recipiens rexit nobiliter, Reverſo poſtmodum *Haraldo* reſtituit hillariter, & poſtmodum *Haraldo* tranſlato ad comitatus paternos recepiit viriliter.

Cap. X.

NEmpe *Edwardus* in parliamento pleno *Godwynum* cum filiis ſuis exlegavit. Reginam vero uxorem ſuam *Goditham* filiam *Godwyni* cum una pediſſequa apud monaſterium de Wertwell ſine honore detruſit. Exlitati igitur pater & filii pleno biennio in confinibus *Angliæ* prædas agebant, adeo ut tandem grandi claſſe congregata ſtatuerunt cum rege naviter dimicare; ſet proceribus intervenientibus eſt pax tandem poſt biennium reformata & regina revocata, ita quod *Wilnothus* filius *Godwini* & *Hacun* filius *Suani* dati ſunt obſides pacis, quos ſtatim miſit rex *E.* duci *Normanniæ Willielmo* cuſtodiendos; durante tamen exlegatione prædicta *Willielmus Normannicus* cum magna multitudine *Angliam* venit. Qui liberaliter muneratus *Normanniam* rediit. *Emma* regina regis mater obiit & *Wyntonia* ſepelitur. Concordati ſunt cum rege *Godwinus* & omnes filii ſui excepto primogenito, qui pœnitentia ductus pro morte *Beorni* conſobrini ſui de *Flandria* nudipes *Jeroſolymam* adiertat, & inde *Liciam* tendens, ex frigore contracto obierat. Exhinc *Normanni* regis conſiliarii qui iniqua regi perſuaſerunt exlegantur, potiſſime *Robertus Cantuarienſis* qui contra *Godwynum* & prius in hac parte contra *Anglos* claſſicum ſuum largius inſonuerat, timens ſibi, & judicium præveniens *Romam* ivit; ac cum apoſtolicis literis rediens, apud monaſterium ſuum *Gemeticenſe* obiit. Cui ſucceſſit *Stigandus* qui quondam dimiſſo *Schireburnenſi* præſulatu *Wyntonienſem* ſedem invaſit; vir quidem ex rebus eccleſiaſticis publicas nundinas exercens, vir utique ſicut pæne cæteri tunc temporis in *Anglia* epiſcopi illiteratus exiſtens, ſet pecuniis & blanditiis multum potens; quamobrem pallium à *Roma* nunquam promeruit quamvis venalitas ibi multum operetur. Palam tunc in triviis cantabatur, non eſſe idoneum epiſcopatu qui neſciret abuti pompis ſeculi, exercitiis nemorum, irritamentis gularum, veſtium apparatu, equitum comitatu, ſet de lucris animarum parum cogitaret. Cumque eis objiceretur epiſcopum debere penſari ex religione & literis, non ex ambitione & nummis, reſpondebant illud metricum,

Nunc aliud tempus, alii pro tempore mores,

atrocitatem videlicet rei lenientes facilitate reſponſi. His diebus clericus barboſus apud *Hiberniam* famoſus vir miræ religionis, adeo ut clericorum, laicorum, & puellarum magnam teneret ſcolam. At quia puellas more ſcolarum ſuorum tondebat, de *Hibernia* pulſus eſt. Circa hos dies obiit ſanctus *Alfwaldus* ultimus *Schirburnenſis* præſul, qui ex monacho *Wyntonienſi* præſul factus inter profuſa convivia quæ tunc in *Anglia* à *Danorum* adventu celebrabantur, pane & aqua utebatur. Vir per omnia beatæ *Mariæ* & ſancto *Cuthberto* devotus; cujus ſedem poſt obitum ejus nullus potuit impune dormitando premere quin terris ymaginibus territus reſiliret. Igitur dum aliquando ſimultas quædam animi inter ipſum & *Godwynum* Comitem eſſet ſuborta, nec die ſtatuto ad pacificandum ſedari poſſent, iratus epiſcopus dixit, recedendo, Per dominam meam *Mariam* male ſibi erit; nec ab illa hora quievit *Godwynus* à viſcerum tortura, donec benedictionem ab epiſcopo percepiſſet. Tandem vir ille epiſcopus ad *Dunelmum* profectus eſt, ubi quod magnæ videbatur audaciæ, revulſo ſarcoſago ad ſanctum *Cutbertum* velut ad amicum loquebatur, ubi munus poſuit & abiit.

Cap. XI.

Juſſu regis *Edwardi* ſtrenuus dux *Northumbriæ* *Siwardus* cum equeſtri exercitu & claſſe *Scotiam* contrivit, regem fugavit, *Malcolmum* regis *Cumbrorum* filium in ea regem conſtituens. In eo tamen bello filius *Siwardi* occiſus eſt; Quem cum pater cognoviſſet ex vulnere in anteriori parte corporis recepto occubuiſſe, quamvis de nece doleret, de animoſitate tamen filii gaudebat. *Wlſius Lichfeldenſis* epiſcopus obiit, cui ſucceſſit *Leofwynus Coventrenſis* abbas. In craſtino Paſchæ apud *Windeſoriam* dum Comes *Godwynus* in menſa regi *Edwardo* aſſideret, contigit unum de pueris regis cum cipho regio intraſſe, & uno pede offenſo in alio pede ſe ſuſtentaſſe, nec liquorem fudiſſe; quod videns *Godwynus* dixit ridendo, Nunc adjuvit unus frater alterum fratrem. Rex ad hæc reſpondit, Sic me frater meus *Aluredus* juviſſet ſi *Godwynus* permiſiſſet. Perpendens ex his Comes ſe ſuperflua dixiſſe, & regem de proditione fratris ſui ſignificaſſe, dixit regi, Domine, ut video ſæpe tibi delatum eſt me in necem fratris tui, & in proditionem tuam inſudaſſe; ſic incolumis tranſglutiam buccellam quam manu teneo ſicut in his culpabilis non ſum; & mox ſuffocatus eſt. *Haraldus* autem ad juſſum regis eum de ſub menſa extrahit, & apud *Wintoniam* ſepelivit. Tunc comitatus *Godwyni* datus eſt *Haraldo*, & comitatus *Haraldi Algaro* filio *Lefrici* Comitis. Rex *Edwardus* miſit *Aldredum Wigornienſem* epiſcopum ad imperatorem *Henricum* ſecundum, rogans eum ut miſſis apud *Hungariam* epiſtolis fratuelem ſuum *Edwardum* filium *Edmundi ferrei lateris Angliam* inde tranſmitteret. Decreverat enim rex *Edwardus* eum conſtituiſſe hæredem ſuum in *Anglia*. Set tercio poſt hoc anno *Angliam* veniens, obiit *Londoniæ* diu ante regem. Iſte *Edwardus*, ut ſupra dictum eſt, fuit pater *Margaretæ* reginæ *Scotorum* & *Edgari* Adelyng. Rex *Edwardus* exlegavit *Algarum* filium *Leoffrici* ſine culpa. Qui mox aſſociatus eſt *Griffino* regi *Walliæ*. *Herfordenſem* provinciam devaſtaverunt, *Herfordiam* capiunt, monaſterium incendunt, ſeptem canonicos occidunt. Set *Haraldus* Comes fugientes inſequitur, *Herfordiam* inſtaurans vallo cingit, ſet & exiliatos cum rege pacificat. Nobilis dux *Northumbriæ Siwardus* obiit apud *Eboracum*, priuſquam tamen obiret fecit ſe armari, & ſedens erectus ait, Sic decet militem defungi, non ut bos accubans enervari.

Cap. XII.

Toſtio & *Haraldo* fratre ejus ludentibus coram rege *Edwardo* convivante, *Haraldus* amarius quam ludus expetebat fratrem ſuum per capillos traxit & humi proſtravit, & niſi citius ereptus fuiſſet, manibus eum ſuffocaſſet. Quo viſo, rex ſibi aſſidentibus pronunciavit, maximam ſimultatem inter fratres illos affuturam, & unum eorum alterum extincturum. Habuerat *Godwynus* Comes primam uxorem regis *Canuti* ſororem, de qua genuit filium quem equus inſolenter agitatus in *Thamiſia* ſubmerſit, mater vero ictu fulminis perijt: nec mirum, eo quod habuit ipſa pulcras puellas & eas pro ſuis opibus augendis proſtibulo exponeret. Poſt cujus obitum *Godwynus* aliam duxit uxorem, de qua ſuſcepit ſex liberos, ſcilicet *Suanum*, *Haroldum*, *Toſtinum*, *Wilnotum*, *Gurt*, & *Leofricum*; de quorum exitu in præcedentibus & ſequentibus eſt expreſſum.

Circa hæc tempora mulier quædam in *Berkeleia* malis artibus aſſueta, dum quadam die convivaret, cornicula quam delicate educaverat vocalius ſolito cornicabat. Quo audito, cultellus de manu matronæ cecidit, vultus expalluit, productoque gemitu cum ſuſpirio, Hodie, inquit, ad ultimum ſulcum meum devenit aratrum. Quo dicto, nuncius intrans intimavit matronæ filii ſui obitum, & totius familiæ ſuæ ex ruina interitum. Fœmina ſtatim decubuit, & ſuperſtites quos habuit liberos, monachum & monacham advocavit, quos adventantes ſic alloquitur: « Ego malæ artis & vitæ nequam ſectatrix vane credidi veſtris orationibus tueri, modo « tamen rogo ut allevietis tormenta, quia de anima « prolata eſt ſententia; corpus meum forſan ſervabitis inſutum in corio cervino, quod in ſarco« fago lapideo ſuppinate. operculum plumbo & « ferro glutinatum tribus cathenis ferreis conſtringite, pſalmiciones xl. noctibus adhibete, totidem « miſſas per diem ſolvite: quod ſi tribus noctibus « ſic jacuero, quarto die infodite corpus meum hu« mo. Set fruſtra; nam duabus primis noctibus pſalmis ſonantibus dæmones hoſtiis fractis duas extremas cathenas levi negotio diruperunt; tercia nocte tremente loco circa galli cantum unus vultu terribilior ſtatura eminentior diruptis valvis imperavit cadaveri ut ſurgeret, quo reſpondente quod nequiret pro vinculis, Solveris, inquit, pro malo tuo, & ſtatim ruptis cunctis obicibus apprehenſam illam ab eccleſia extrahit, equo nigro ante fores hinnienti impoſuit, ſicque abceſſit cum clamoribus altiſonis per quatuor miliaria auditis. Iſta quamvis mira incredibilia tamen non judicabit qui iiij. librum dialogorum *Gregorii* legerit, ubi nequam hominem in eccleſia ſepultum dæmones ejecerunt. *Henricus* tercius aliquando turbavit eccleſiam contra *Hildebrandum* papam, volens ſi poſſet alium papam intrudere; ſet tandem pacificatus terram ſanctam adiit cum duobus, *Godfredo* & *Boamundo*, de quibus inferius ſuo loco dicetur. Laudabilis Comes *Leofricus* filius *Leofwyni* ducis *Merciorum* in villa ſua de Bromley 2. kalendarum Decembris obiit. Et apud *Conventreiam* in monaſterio quod ipſe conſtruxerat eſt ſepultus. Qui aliquando conſilio Dei & beatæ *Mariæ* cultricis *Godgivæ* uxoris ſuæ ditavit & reparavit monaſteria *Leonenſe* juxta *Herfordiam*, *Wenlocenſe*, *Wygornenſe*, *Eviſhammenſe*, & duas eccleſias in *Legeceſtria*, id eſt, ſancti *Johannis* & ſanctæ *Wereburgæ*. Cujus dum vixit circumſpectio terræ *Anglorum* multum profuit. Ad jugem quoque inſtanciam uxoris ſuæ urbem ſuam *Coventrenſem* ab omni tolneto præterquam de equis liberam fecit; ad quod impetrandum uxor ejus Comitiſſa *Godgiva* quodam mane per medium urbis nuda ſet comis tecta equitavit. Poſt *Leofrici* mortem filius ejus *Algarus* comitatum *Merciorum* ſuſcepit, ſet eodem anno de proditione contra regem convictus, exlegatus eſt. Set à rege *Waleaſium Griffino* ut nuper ſuſceptus & reconciliatus eſt.

CAP.

CAP. XIII.

TAli tempore civis quidam *Romæ* ephebus ætate *Lucianus* nomine, locuples ære, ſublimis genere uxorem *Eugeniam* duxit, de qua cauſa ſodalibus accitis convivium fecit. Poſt cibum in campum prodeunt ſtomachos exonerandi cauſa. Ipſe autem ſponſus ut pila ſe exerceret anulum ſuum ſponſalicium digito ſtatuæ propinquæ appoſuit, ſet extis tandem pro ludo incaleſcentibus primus à ludo ſe amovit, ſet anulum repetens invenit digitum ſtatuæ una cum anulo uſque ad volam recurvatum; diu ibi luctatus quod nec anulum avellere nec digitum valeret infringere, tacite interim diſceſſit re ſodalibus celata, ne vel præſentem deriderent vel abſentem anulo privarent: Ipſe tandem nocte tempeſta cum famulis rediens digitum extentum & anulum ſurreptum miratus eſt; Cumque hora cubandi ſe ad uxorem aptaſſet, ſenſit quendam nebuloſum & denſum inter ſe & uxorem volutari, ſic inquiens, Mecum concumbe quia hodie me diſponſaſti, Ego ſum dea *Venus*. Territus ille noctem illam duxit inſomphem; Et cum hoc quaſi cunctis noctibus fieret, querelis uxoris ammonitus rem parentibus ſuis defert; Illi quoque negotium *Palumbo* presbitero ſuburbano potiſſimo tunc nigromantico pandunt. Qui accepto ingenti ſalario epiſtolam quandam juveni dedit, quam traderet illi qui noviſſime de nocte in bivio proceſſionaliter in curru occurreret: Aſtat juvenis de nocte in compito, videt mulierem ornatu meretricio mulæ inſidentem, crinibus ſolutis, vitta aurea caput conſtrictam cum virga aurea in manu: Tandem poſtremo equitanti epiſtolam ſuam porrigit; Qua perlecta, dæmon ille principalis manibus in cœlum erectis dixit, O Deus omnipotens quamdiu durabit *Palumbi* iniquitas? Nec mora; ſatellites ejus à *Venere* diu tergiverſante anulum extorquent & juveni tradunt; Et ſic ille voti compos potitus eſt diu ſuſpiratis amoribus: ſet & *Palumbus* ubi dæmonis clamorem ad cœlum de ſe audivit, membris ſuis truncatis confeſſus eſt Papæ populo audiente ſcelera ſua.

Aldredus Wygurnenſis epiſcopus de licentia regis ſanctum *Wlſtanum* ordinavit Priorem *Wigorniæ* & præſulatum *Wiltonienſem* tradidit *Hermanno* reverſo. Et cito poſt mari tranſito profectus eſt *Jeroſolymam* peregre, quod nullus epiſcoporum *Angliæ* uſque tunc legitur attemptaſſe. Apud *Coloniam Alamaniæ* duo monaſteria *Scotorum* igne proprio combuſta ſunt; quod quidem incendium unus monachus ibidem nomine *Paternus* ibidem incluſus longe ante prædixit, ſet igne adveniente nullo modo exire voluit, ſet zelo martyrii combuſtus eſt. Circa hæc tempora in provincia *Apuliæ* inventa eſt quædam ſtatua marmorea cum capite æneo habente circulum ſic inſcriptum, *Kalendis Maii ſole oriente habebo caput aureum*. Quod intelligens quidam *Saracenus* à duce terræ nuper captivatus in kalendis Maii notato termino umbræ illius ſtatuæ reperit ſub umbra infinitum theſaurum, quem pro ſua redemptione dedit. Hoc in tempore *Nicholaus ſecundus* poſt *Benedictum* ejectum de papatu ſuo ſedit annis papa pene duobus. Cujus diebus *Gallicana* eccleſia turbatur plurimum per *Berengarium Turonenſem* archidiaconum, qui aſſerebat Eucariſtiam in altari non eſſe verum corpus *Chriſti* ſet figuram ejus. Contra quem *Nicholaus* papa coegit Concilium centum xiij. epiſcoporum apud *Wercellas* in *Italia*. In quo *Berengarius* retractavit errorem ſuum, ſicut inſultur in decretis de conſecratione, diſtinctione ij. *Ego Berengarius*. Set poſt mortem ejus repullulante ejus hæreſi *Hiltebrandus* papa contra ſequaces determinavit. Ejus erroribus reſponderunt *Lanfrançus Beccenſis* Prior in libro *Scintillarum*. Et potiſſime *Wymundus* qui prius fuit *Normanniæ* monachus & poſtmodum epiſcopus *Averſanus* in *Apulia* tunc temporis eloquentiſſimus. In tantum autem ille *Berengarius* ſubſequente ætate ſe correxit ut ſanctus à quibuſdam reputetur, utpote qui apocalipſim expoſuerit, qui humilitati & elemoſinis indulſerit, qui femineum aſpectum vitaverit, qui ſimplici victu & veſtitu ſecundum apoſtolum contentus fuerit. Et quem *Hildebertus Cenomanenſis* epiſcopus in ſuis verſibus ſumme commendaverit, ſic dicens,

Quem modo miratur ſemper mirabitur orbis,
Ille Berengarius *non obiturus obit.*

Et inter hæc animadvertendum eſt, quod quamvis *Berengarius* ille ſententiam ſuam correxit, tamen omnes quos in diverſis terris doctrina ſua infecit convertere non potuit. Tale igitur eſt aliquos verbo vel exemplo corrumpere, quod cum ſuum peccatum deletum fuerit gravabit alienum. Quod quidem venerabilis *Fulbertus Carnotenſis* epiſcopus in extremis laborans prædixiſſe ferebatur cum videret *Berengarium* inter cæteros ad viſitandum venientem, Expellite inquit eum, nam video dæmonem illum ſequi qui aera corrumpit. Quineciam ille *Berengarius* die Epiphaniæ moriens recordatus eſt quot miſeros ille adoleſcens ſua ſecta corrupit. Hodie inquit ut ſpero, apparebit mihi *Chriſtus* in die apparitionis ſuæ, vel propter pœnitentiam meam ad gloriam, vel propter alios quos everti ad pœnam. Mortuo *Kynſio Eboracenſi* archiepiſcopo ſucceſſit *Aldredus Wygornenſis* epiſcopus. Qui cum *Toſtio* Comite *Northumbrenſi* pro pallio habendo *Romam* ivit: qui repertus in ſua reſponſione culpabilis omni honore privatus eſt; ſet domum tendens omnibus rebus ſuis ſpoliatus eſt. Quapropter ipſo *Romam* regreſſo *Toſtius* Comes ſuis allegationibus ita papam inflexit, ut archiepiſcopatum *Aldredo* conferret. Aſſerebat nempe *Toſtius*, parum metuendam longinquis nationibus Papæ excommunicationem quam propinqui ſic derident latrunculi. Aut igitur ſua illi fore reſtituenda, aut per papæ fraudulentiam amiſſa conſtarent: Futurumque fore ut rex *Angliæ* hæc audiens ſancti *Petri* tributum ſubtraheret. Impium eſſe aſſerens ſi *Aldredus* inglorius ſimul & ſpoliatus repatriaret. Igitur *Aldredus* pallio inſignitus *Angliam* rediens *Wlſtanum* Priorem fecit *Wygornenſem* Præſulem. Non enim à *Stigando Cantuarienſi* quiſquam Pontificale munus libenter ſuſceperit, ſet nec ipſe dux *Willielmus* veniens benedictionem ab illo ſuſcepit.

CAP. XIV.

HAraldus dux *Weſtſaxonum* juſſu Regis *Edwardi* poſt natale Domini cum modico equitatu *Walliam* adiit, pallacium *Griffini* Regis apud *Ruthelan* & naves ejus combuſſit. *Griffinus* fugiendo evaſit; poſtmodum circa Rogationes cum claſſica manu de *Briſtollia* profectus terram *Wallanorum* pene circumnavigavit. Cui frater ſuus *Toſtius* Co-

ſuam miſit ad ipſas inveniendas & ſtatuendas. Tradunt quidam quod rex *Edwardus* ante obitum ſuum *Haroldum* prædixit futurum regem poſt ſe, quem proceres mox in regem erexerunt. Mox *Haroldus* regnum occupavit, quod per ix. menſes circiter tenuit. Quidam enim *Edgarum* Adelyng filium *Edwardi* filii *Edmundi ferrei lateris* regem conſtituere moliebantur, ſet quia puer erat tanto regimini inidoneus, & in burſa minus refertus, *Haraldus* Comes cui erat mens aſtutior, crumena fecundior & miles copioſior & pompis glorioſior ſiniſtro omine regnum occupavit.

Cap. XVI.

Nunc *Haraldus* ab *Aldredo Eboracenſi* archiepiſcopo conſecratus eſt. Iſte devenit nimis elatus & cupidus in collectione auri & argenti & theſaurorum, nec aliquam uxorem ducere voluit, ſet vi oppreſſit filias Baronum & procerum atque militum de regno; quod ipſi ægre ferebant; Et de foreſtis ſuis tantam ferocitatem & ſeveritatem erga adjacentes nobiliores exercuit, quod quamplures adnichilavit & multos depauperavit. Nec mirum, quamvis ex hiis & ex aliis nimis odioſus devenit populis ſuis. Et ideo pars Comitum & Baronum adinvicem conferebant, dicentes ipſum non eſſe fortunæ deditum, nec verum eſſe regem ſet per intruſionem erectum, & ideo infauſte regere populum ſuum. Et mandaverunt *Willielmo* duci *Normanniæ*, qui *Baſtardus* vocatus eſt eo quod ante celebrationem matrimonii natus ſit, ut in *Angliam* veniret eorum conſilio & auxilio jus regni proſecuturus, feceruntque ei fidelem ſecuritatem veniendi, & conſenſit. Tradunt quidam quod *Haraldus* regno potitus ſtatim cœpit leges iniquas deſtruere, æquas fovere & condere, eccleſias defendere, religioſos colere, tranſgreſſores punire, patriam tueri. Set & ejus principatu audito *Toſtius* frater ejus cum lx. navibus de *Flandria* rediens *Vectam* inſulam ſtipendiis & tributis multavit, Circa ripas *Canciæ* prædas exercuit, ſet dum fratris ſui *Haraldi* apparatum timeret *Lyndeſeiam* per mare adiit, ubi villam incendit, gentem trucidat, donec per duces *Merciorum* & *Northumbrorum*, *Edwynum* & *Morcarum* extruſus *Malcolmum* regem *Scotorum* adiret, cum quo per totam æſtatem morabatur. Interea rex *Noreganorum Haraldus Harfeg* frater ſancti *Olavi* cum trecentis navibus in oſtio *Tynæ* fluminis applicuit, ad quem *Toſtius* ſicut prius conduxerat cum ſua claſſe advenit. Quod ut regi *Haraldo* innotuit, expeditionem illuc movit, ſet priuſquam ille adveniſſet, duo germani Comites prædicti *Edwynus* & *Morcarus* quamvis valde dure decertaſſent in fine tamen ſunt contriti, datis utrinque obſidibus centum quinquaginta. Quinto poſt hæc die rex *Haraldus* apud Stenefortbrugg ſuperveniens regem *Noriganum* & *Toſtium* proprium fratrem quamvis acerrime eſſet repugnatum in ore gladii interfecit. *Olavum* tamen filium regis *Norigani* & *Paulum* ducem *Orcadum* acceptis obſidibus & juramentis ad patriam redire permiſit. Ibi tamen unus *Noreganus* perpetua fama dignus ſolus ſtans in ponte de Stenefortbrugg plures quam xl. viris *Angliæ* ſua ſecuri interfectis, uſque ad horam diei nonam totum exercitum *Anglorum* retardavit, donec unus *Anglus* naviculam ingreſſus ipſum *Norricum* per foramina pontis lancea perfodiſſet. Et ex hoc eventu *Haraldus* multum elatus prædam ibidem conſecutam cum commilitonibus ſuis dividere dedignabatur, qua de cauſa multi de proceribus & plebeiis offenſi ipſum ad bellum *Haſtingenſe* contra *Willielmum* properantem; ut infra patebit, deſeruerunt. Iſte *Haraldus Noricus* in adventu ſuo iter dirigit verſus *Eboracum*, ubi veniens centum clericos & mille laicos occidit, ſet rex *Angliæ* ſuperveniens cum ſeptem legionibus virorum fortium optinuit victoriam. Igitur *Haraldus* conſtitutus in regno nil de pactis inter ipſum & *Willielmum* cogitabat, ſet liberatum ſe eſſe de ſacramento juramenti, eo quod filia *Willielmi* quam diſponſare promiſerat infra annos nubiles obierat, & eciam quia *Willielmus* dux continuis bellis implicatus fuit. *Willielmus* tamen eum de rupto fœdere commonens minas precibus intermiſcebat; *Haraldus* contra dixit, « Præſumptuoſum pactum non eſſe ſervandum, » potiſſime de alieno regno promiſſum, « abſque generali Senatus decreto; proinde ſtultum « juramentum frangendum fore, maxime neceſſitatis « tempore coactum. Interea *Willielmus* neceſſaria itineri parat, aſſenſum procerum ſuorum captat; favorem *Alexandri* papæ una cum vexillo ſibi directo impetrat. Cauſæ motivæ quare *Willielmus Angliam* contra *Haraldum* inpeciit hæ ſunt. 1. Mors *Alfredi* cognati ſui filii *Emmæ* per *Haraldum* & patrem ſuum ut ſupradictum eſt procurata. 2. cauſa, proſcriptio *Roberti Cantuarienſis* archiepiſcopi. 3. Promiſſio de ſucceſſione regni per *Edwardum* regem, ſi ſine liberis decederet, ſibi facta cauſa propinquitatis. Et 4. juramentum *Haraldi* ad id idem implendum. Conſultantibus itaque *Normanniæ* proceribus adinvicem ſuper hujus expeditionis negocio, *Willielmus* filius *Oſberti* ducis dapifer ducis iter diſſuaſit, tum propter paucitatem aggredientium ſuorum & tum propter ferocitatem hoſtium. Exilarati ex hoc proceres cæteri, poſuerunt verba ſua in ore illius *Willielmi*. Ille vero cum coram duce veniſſet, dixit ſe paratum fore ſi cæteri adire vellent ad expeditionem; nec poterunt cæteri præ pudore ſe ſubtrahere. Cumque in portu ſancti *Wallerici* dux *Willielmus* cum ſuis adverſante vento diutine tardaretur, & ob hoc vulgus murmuraverit, aſſerens inſanum fore alienum ſolum velle uſurpare, præſertim Deo contra ſe certante qui ventum præter ſolitum tam diu arceret; Tunc dux *Willielmus* fecit ſtatim corpus *Wallerici* foras efferri, & pro vento habendo ſub divo poni. Et ſtatim proſper ſtatus carbaſa inplevit; & ſic tercio denuo menſe à coronatione *Haraldi* incipiente in terram *Angliæ* applicuit. Et adimpletum eſt quod de *Haraldo* proverbialiter dictum eſt, Quod cum peccato venit cum pudore recedet. Origo conſanguinitatis iſtius *Willielmi* pro quo præſens opus arripitur, ſicut ſupra plenius continetur, hic brevius ſub tali compendioſitate de linea in lineam patenter ſcire volentibus deducendo diſcribitur.

Liber Secundus.

Cap. I.

HARALDO in plaga aquilonari pro *Norico* bello occupato *Willielmus* Dux *Normanniæ Angliam* tendens poſt feſtum ſancti *Michaelis* anno gratiæ 1066. cum una parte exercitus ſui apud *Haſtingum* portum in loco qui 𝔓𝔢𝔳𝔢𝔰𝔢𝔶𝔢 dicitur, & cum altera parte apud *Sandicum* portum applicuit. Dum igitur *Willielmus* ſaltitaſſet de navicula feſtinans in terram, ceſpitans uno pede, cecidit in ſabulum, ita ut os ejus ſabulo impleretur. Deus, *Willielmus* inquit, adjutor meus, terra eſt mea. Acclamat ſtatim ſibi ſimiliter quidam miles, Domine Comes, jam tenes terram *Angliæ*, in proximo rex futurus. Tunc coercuit exercitum à præda, parcendum dicens eſſe rebus quæ ſuæ forent eſſe futuræ. (Nec prætereundum arbitror, quod prima nocte poſt ingreſſum *Willielmi* in terram *Angliæ*, dum jaceret in papilione, venit ad eum vox dicens; *Willielme, Willielme*, eſto bonus homo quia in regni corona prævalebis, & rex *Angliæ* eris, & cum hoſtem deviceris fac conſtrui eccleſiam in eodem loco in nomine meo tot centenorum pedum in longitudine quot annorum numero ſemen ſanguinis tui regni *Angliæ* gubernaculum poſſidebit & in *Anglia* regnabit. Tunc perrexit *Willielmus Londonias* & cives cum aſſenſu Baronum receperunt eum reddentes civitatem; Deinde *Eboraco* & cæteris civitatibus cum confinibus pacifice ſic ſubactis anno gratiæ milleſimo ſexageſimo ſexto.) Et permanſit ibidem 15 diebus adunans populum ſuum in loco ubi poſtea conſtruxit Abbathiam de *Bello*. Quo per nuncium audito, *Haraldus* de partibus borialibus cum celeritate feſtinavit pauco admodum ſtipatus milite, nam multos fortes in priori bello *Norico* amiſerat. Nec tamen nova auxilia convocaverat, & ſi convocaſſet tamen illi pro manubiis in *Norico* bello ſibi ſoli retentis & minime diſtributis infenſi ſe ſubtraxerunt, Nam prædam ibidem captam cum commilitonibus diſtribuere dedignabatur, et ea de cauſa multi de proceribus & communibus offenſi ipſum in tanta neceſſitate deſeruerunt, ut de eo impleretur quod ſcriptum eſt, *Avaritiæ inebriatus veneno dum ſitit lucrum pervenit ad interitum. Haraldus* præmiſit exploratores qui numerum & vires hoſtium ſpecularentur. Quos tamen *Willielmus* apprehenſos circum tentoria ſua duxit, laute pavit & *Haraldo* remiſit. Qui renunciaverunt, fere cunctos in exercitu *Willielmi* fore presbiteros pro eo quod totam faciem cum utroque labio haberent raſam. *Angli* autem tunc temporis ſuperius labium fructificantibus pilis intonſum habebant. E contra *Haraldus* dixit eos non eſſe presbiteros ſet validiſſimos milites. « Cur, inquit *Gouth* frater *Haraldi*, « nimis tu improvidus vis cum tam multis validis « congredi? Nos ſacramentum illi non fecimus; « Melius eſt igitur ut tù qui juramento erga eum li« garis ad tempus te ſubtrahas, & nos ſacramento « immunes pro patria pugnemus; Quod ſi vicerimus, bene quidem habes propoſitum: ſi victi fu« erimus, ſalva erit tibi cauſa tua, & nos vindicare « poteris. Ad hoc dux *Willielmus* miſit quendam monachum ad *Haraldum* tria ei proponens. Primo quod cederet regno, & *Willielmo* redderet, vel ſub eo regnaturus tributarius de eo regnum teneret, vel *Williel.I.* ſpectante utroque exercitu rem inter ſe mutuo gladio ventularent, Salva utriuſque exercitus ſanguinis effuſione, præſertim cum rex *Edwardus* nuper defunctus de conſilio *Stigandi* archiepiſcopi *Cantuarienſis*, *Godwini* & *Siwardi* Comitum *Angliæ*, ſi ſine hærede diſcederet conceſſit, & ipſe *Haraldus* ſub ſacramento aſtrictus fuerat, quod ſi ſic contingeret, regnum ſibi reſervaret, in cujus rei ſignum filius *Godwini Wilnotus*, & nepos ejus *Hacun* antedicti ſibi fuerant tranſmiſſi. *Haroldus* ſprevit monachi legationem, dicens, negotium gladiis utriuſque populi fore termiandū; hoc unum ſolum imprecans, ut Deus inter eos judicaret. Convenientibus interea ad locum certum prope nimis hinc inde exercitibus die ſancti *Kalixti* pridie idus Octobris in ſabbato in loco ubi poſtmodum conſtructa eſt abbathia de *Bello*, *Angli* ut dicitur totam noctem bellum præcedentem cantibus & potibus duxerunt inſompnem. Mane pedites inprimis cum bipennibus confertam ſcutorum teſtudinem fecerunt, Quod profecto valuiſſet niſi *Normanni* fugam ſimulaſſent. Rex ipſe *Haraldus* pedes juxta vexillum cum fratribus ſuis duobus ſtabat; quod quidem vexillum poſtmodum Papæ tranſmiſſum fuerat per *Willielmum*. E contra *Normanni* confeſſionibus peccatorum tota nocte, mane divinæ communioni vacabant, pedites cum arcubus in prima fronte, milites retro diviſis alis conſiſtebant. Comes bellum cohortans ſub ipſo tumultu lorica inverſa indutum caſu riſu correxit. *Vertetur, inquit, robur comitatus in regnum.* Set antequam acies coirent quidam ex parte *Normannorum* nomine *Taileſer* enſem jactando coram exercitibus ludens unum vexilliferum *Anglorum* ſibi occurrentem occidit, Secundo id idem de alio fecit, ſet tercium quoque interficiens ipſe interfectus eſt; Et ſtatim acies invicem offenderunt, cum cantilena *Rolandi* ex parte *Normannorum* incoata protenſum eſt bellum ab hora diei 3. uſque ad veſperum neutra parte cedente, ſet ſagittarii Ducis multum prævaluerunt. Tunc Dux innuit ſuis ut fugerent, quo ſcemate *Anglorum* cuneus ſolutus eſt quaſi ad invadendum hoſtes palantes, ſet *Normanni* redeuntes gratis aciebus reverſi diſperſos *Anglos* ventularunt. Tandem *Haraldus* ictu ſagittæ violato cerebro quaſi ſine oculo & excecatus occubuit, jacentis femur unus militum gladio infodit, ob quam cauſam miles à militia pulſus eſt per *Willielmum* eo quod tantám ignaviam perpetraſſet. Ea die *Willielmus* tres equos electiſſimos ſub ſe confoſſos amiſit, perſtitit tamen ut nil ſanguinis de corpore ſuo exiret. Peracta victoria *Willielmus* ſuos occiſos ſepelivit, hoſtibus ſi qui vellent id idem conceſſit; corpus *Haraldi* matri ſuæ id depoſcenti ſine precio miſit, vixit tamen poſt bellum lætaliter vulneratus per 9. menſes. Mater vero ſepelivit eum apud 𝔚𝔞𝔩𝔱𝔥𝔞𝔪, monaſterium Canonicorum ſecularium quod ipſe fundaverat, quod quidem monaſterium rex *H.* 2. in cujus tempore *Thomas Cantuarienſis* paſſus, in abbathiam Canonicorum regularium tranſtulit. Vult tamen *Giraldus Cambrenſis* in ſuo *Itinerario* quod *Haraldus* multum confoſſus vulneribus oculoque ſiniſtro ſagitta perdito ad partes *Ceſtriæ* victus evaſit, ubi ſancta converſatione vitam ut creditur anacoriticam in cella ſancti *Jacobi* juxta eccleſiam ſancti *Johannis* feliciter conſummavit. De iſta opinione fiat qualiter poterit, hoc unum ſcio, quod tumulatio

Willel. I. latio ejus cum imagine ſuperpoſita in eccleſia abbathiæ de Walthem videre adhuc volentibus oſtenditur, ubi dicitur *Haraldum* humatum fuiſſe.

Cap. II.

E*DWYNUS* Comes *Merciorum* & *Morkarus* Comes *Northumbrorum*, *Haraldi* morte audita qui propter loci artitudinem, vel viæ longitudinem ſeu potius propter ſpolias in *Norico* bello minus diſtributas ab *Haraldo* ſe ſubtraxerant, *Londonias* venerunt, & ſororem ſuam *Algitham Haraldi* uxorem ad urbem *Legionū* ſc. *Ceſtriam* tranſmiſerunt. Ac una cum *Aldredo Eboracenſi* epiſcopo & *Londonienſibus Edgarum* Adeling in regem erigere & pro eo pugnare promiſerunt, ſet invaleſcente *Willielmi* timore à præmiſſis reſilierunt, unde hii omnes cum ceteris nobilibus regni ad *Willielmum* venientes datis obſidibus cum fidelitate jurata manus ei dederunt.

Jam accedit Ciſtrenſis *lib. 7. ſic incipiens.*

WILLIELMUS igitur *Londonias* veniens conſecratus eſt in regem apud *Weſtmonaſterium* ab *Aldredo Eboracenſi* epiſcopo, declinato *Stigando Cantuarienſi*, die natalis Domini quæ tunc feria

Lege Ciſtrenſis. 2. accidit § Et ſic quia *Normannus* jure hæreditario tenuit *Normanniæ* Ducatum, ideo dux, regnum vero *Angliæ* ex mero conqueſtu & de clamio ſubſcripto, ideo rex. Ob quam cauſam ſucceſſores ſui acceperunt de *Normannia* magnum annuum tributum uſque ad tempus *Johannis* regis qui gladio amiſit jus ſuum in hac parte, ut infra parebit in loco ſuo. Iſte duxit ſecum in *Angliam* tantam copiam & multitudinem variarum gentium, ſcilicet *Normannorum*, *Picardorum*, *Britonum*, *Burgillorum*, de quibus magna pars remanſit in *Anglia* ubilibet diſperſa. Quidam poſſeſſiones habentes de dicto *Willielmo* ſeu ab aliis dominis ſibi datas, quidam vero ex emptione habentes, ſive in officiis ſub ſpe habendi remanſerunt. Et ea de cauſa non miretur quis, ſi varietas nationum tribuat varietatem conditionum, et inde creſcat nimia diffidentia naturalis amoris, & diſperſio ſanguinis tribuat diſperſam credulitatem mutuæ confidentiæ & dilectionis. Interim quidam miles de *Dacia* venit ad *Willielmum* nuper coronatum petens ab eo ea parte regis *Daciæ* homagium pro regno ſuo *Angliæ* de novo conqueſto & tributum; quod ſi *Willielmus* nollet facere, rex *Daciæ* veniret cum ſua forti potentia vi & armis tollere ſibi coronam & regnum. Tunc rex *Willielmus* de conſilio procerum ſuorum miſit 4 ſolempnes nuncios ad regem *Daciæ*, mittens cum illis plurima dona & exennia regalia tam regi quam aliis de ſuis, ad faciendum pacem inter eos dies in

Ciſtrenſis. perpetuos. § In quadrageſima ſequenti *Normanniam* adiit. Fratrem ſuum *Odonem Baiocenſem* epiſcopum ad cuſtodiam *Angliæ* reliquit. Plures *Angliæ* nobiles ſecum duxit, ſcilicet Comites *Edwynum*, *Morkarum*, *Edgarum* Adelyng, & potiſſime *Stigandum* archiepiſcopum *Cantuarienſem* quamvis in hoc jugiter renitentem, ſub velamine tamen honoris hoc fecit ne quid perfidiæ ſe abſente per ejus autoritatem pullularet in *Anglia*. Inter quæ difficile eſt dictu quantis eum exceperint obſequiis dignanter aſſurgendo, proceſſionaliter occurrendo longa ſerie pompæ; ſed quicquid hiis tegebatur velaminibus erupit poſtmodum in clarum quando veniente *Angliam* legato Papæ de regis conniventia Concilium celebrante *Stigandus* depoſitus eſt, fidem regia jugiter interpellans. Rex autem ut ſatis noverat blande ſe excuſans & præceptum Papæ objiciens, *Stigandum* quoad viveret in vinculis *Wintoniæ* detinuit. Poſt hæc imminente hieme rex *Willielmus Angliam* rediit inportabile tributum *Anglis* induxit. Civitatem *Exceſtriæ* contra ſe rebellantem obſedit, et infregit. Tunc *Githa* comitiſſa uxor quondam *Godwini* relicta urbe *Flandriam* navigio ſe tranſtulit. In iſta obſidione mirabiliter urbs quaſi ultro decidit & ingreſſum patefecit. Nam unus è civibus ſupra murum ſtans nudato inguine pudendo ſonitu auram fœdaverat. Hoc quoque anno proceres *Northumbriæ* ſævitiam *Willielmi* formidantes ſumptis ſecum *Edgaro* Adelyng cum matre ſua *Agatha* ac duabus ſororibus *Margareta* & *Chriſtiana*, ad regem *Scotorum Malkolmum* navigarunt. Volunt tamen nonnulli quod *Edgarus* prædictus videns regem *Anglorum* undique turbari, aſcenſa navi cum matre ſua & ſororibus reverti in patriam propriam qua natus fuerat diſponebat, ſuborta tamen tempeſtate *Scotiam* adire cogebatur. Qua occaſione actum eſt ut rex *Scotiæ Malkolmus Margaretam* duceret in uxorem, de qua genuit ſex filios & duas filias, de quibus *Edgarus*, *Alexander*, *David*, reges fuerunt poſt patrem. *Matildis* nupſit regi *Anglorū Henr.* primo, de quibus proceſſit *Matilda* Imperatrix. Altera filia *Maria* nupſit *Euſtachio* Comiti *Boloniæ*, de qua proceſſit *Matildis* quæ poſt nupſit regi *Stephano*. Hoc quoque anno rex *Willielmus* firmavit caſtrum apud Notingham & aliud apud *Lincolniam*, & duo caſtra apud *Eboracum*. Hoc etiam anno *Matildis* regina veniens *Angliam* de *Normannia* coronata eſt ab *Aldredo*. *Haroldus* & *Canutus* filii *Suani*, regis *Danorum* cum ducentis navibus in oſtio *Humbræ* fluminis applicuerunt, quibus *Edgarus Adeling* ſe dedit. De quorum adventu *Aldredus* archiepiſcopus tam triſtis effectus eſt ut moreretur iij. idus Septembris. Octavo poſt hoc die *Normanni* cuſtodes caſtellorum timentes ne domus ſuburbii forent *Danis* ſuffragia ad implendum foſſas; eas incenderunt, ſet flamma nimis excreſcens urbem *Eboracenſem* cum ipſo monaſterio ſancti *Petri* conſumpſit, ſet ante finem incendii *Danica* claſſis ſupervenit, & de conniventia civium plus quam tria millia *Normannorum* trucidavit. Inde *Willielmus* indignatus ita provinciam illam devaſtavit ut fame invaleſcente homines equinam, catinam, caninam & etiam humanam carnem comederent. Terra etiam quæ inter *Eboracum* & *Dunelmum* jacet novem annis habitatore & cultore caruit, excepto ſolo territorio *Johannis Beverlacenſis*. Nam ibi quidam regis miles vindictam incurrit fracto collo equi ſui & propria facie retorta. Tunc etiam monaſterium *Bedæ* quod fuerat in *Girvum* ſuper ripam *Wiri* fluminis combuſtum eſt. Hoc anno *Malcolmus* terram *Northumbriæ* ita devaſtavit, ut occiſis ſenibus & debilibus robuſtos quoque perpetua ſervitute dampnaret, in tantum quod via erat domus in *Scotia* quin ſervum aut ancillam *Anglicam* haberet. Rex *Willielmus* quorundam ductus conſilio omnia monaſteria *Angliæ* fecit perſcrutari & pecuniam inventam

in

ceſtrenſis factus eſt comes de *Wyncheſtria.* Dominus *Simon de Monte forti* poſtea propter inobedientiam ſuam erga regem exhæredatus & exlegatus cum filiis ſuis. Et comitatus *Leyceſtrenſis* cum honore de Hyncleye datus eſt *Ranulfo* comiti *Ceſtrenſi.* Set *Simon* filius dicti *Simonis de Monte forti* poſt mortem patris ſui in *Angliam* rediens ex dono regis recuperavit hæreditatem ſuam de comitatu et honore prædictis. Set rex reſervavit ſibi & hæredibus ſuis ſolum patronatum abbatiæ *Leyceſtrenſis* & Prioratus de *Kynelworthia.* Iſte *Simon* junior accepit uxorem *Elianoram* ſororem regis *Henrici*, quæ prius voverat caſtitatem, & anulum ut ſponſa *Chriſti* de manu ſancti *Edmundi Cantuarienſis* acceperat, De qua genuit nobiliſſimam prolem, ſet cito de hoc mundo tranſituram, ſcilicet filios & unam filiam *Elianoram*, quam poſtea deſponſavit *Lewlinus* princeps *Walliæ.* Iſte *Simon* patriſſare volens, ſuper quibuſdam conſtitutionibus obſervandis inter regem *Henricum* iij. & Barones regni ſe ingeſſit ut capitaneus eorum, unde duo bella mortalia ingruerunt in *Anglia*, unum apud Lewes & aliud apud Evyſham, ut infra plenius patebit; In quo ipſe *Simon* & filius ejus una cum multis aliis ex parte baronum ociderunt. Et ſic rex *Henricus* dedit comitatum *Leyceſtriæ* cum honore de Hyncleye & ſeneſcalatu *Angliæ Edmundo* filio ſuo. De quo *Edmundo* & hæredibus ſuis hiſtoria prolixius patebit in antedicta abbatia *Leyceſtrenſi*; ſimiliter de *Seiro de Quinci* ſcilicet comite *Wyntonienſi* & ejus hæredibus ibidem plenarie copia habetur.

Ciſtrenſis lib.7.c.2. Comites *Merciorum* & *Northimbrorum Edwynus* & *Morgarus* quia rex *Willielmus* eos vinculare diſpoſuerat latenter de curia fugerunt, & aliquandiu rebellaverunt, ſet quia parum profecerunt, *Edwynus* regem *Scociæ* adiens à ſuis obiter occiditur; *Morgarus* vero & *Egelwynus* epiſc. *Dunelmiæ* inſulam Ely adierunt ubi rex ab oriente exitum præcluſit, ad occidentem pontem ij. milliarium conſtruxit. Inde perterriti ipſi intercluſi regi ſe dederunt, at rex epiſcopum ad *Abendonienſe* monaſterium tranſmiſit cuſtodiendum ubi, ex dolore cordis comedere nolens obiit. Cui ſucceſſit *Walkerus* genere *Lotaringus*, quem cum vidiſſet *Editha* regina regis *Edwardi* relicta ad conſecrandum *Wyntoniam* duci, Pulcrum, inquit, habemus martirem, conjectura videlicet ſuæ gentis *Northumbriæ* ad præſagiendum inducta; viderat enim eum cæſatie luteolum, vultu roſeum, ſtatura pergrandem.

Cap. III.

LEYCESTRENSIS.

NEmpe rex *Scotorum Malcolmus* inſudavit rebellare contra regem *Willielmum*; ſet *Willielmus* cum navali & equeſtri exercitu *Scociam* adiit

An. Gr̃æ 1072. anno Gratiæ M. lxxij. & regem *Malcolmum* ſtrenue ſubjugavit, qui ejus homo ligius devenit & fidelitatem juravit.

Ciſtrenſis lib.7.c.2. Hoc anno obiit *Willielmus Herfordenſis* epiſcopus, de quo fertur quod erat in urbe illa muliercula quam neſcio quo infortunio epiſcopus ardenter amabat. Ignorabat hoc illa, & forſan ſi ſciviſſet contempſiſſet. Interea cogitabat pontifex quod nihil infelicius quam ſenex amans, reluctabatur utcunque pro gradus ſui reverencia. Famulante tandem dæmonis fraude ingreditur illa Pontificis cubiculum ut forſan cubicularius ejus veſtes lineas incideret. Diſcedunt ex cauſa clientes ſecretorum conſcii; tandem epiſcopo poſt obſcena dicta vim inferente, fœmina forcipibus quos manu tenebat inguina epiſcopi perfodit; unde & obiit. Cui ſucceſſit *Robertus* genere *Lotaringus* omnium liberalium artium peritus, abbatum præcipue; lunarem compotum & curſum aſtrorum rimatus.

Erat tunc temporis *Marianus Scotus* monachus apud *Moganciam Alemaniæ* incluſus, qui longo ſolicitudinis ſuæ ocio cronographis ſcrutatis diſſonanciam cyclorum *Dioniſii exigui* contra evangelicam veritatem vel primus vel ſolus animadvertit. Itaque ab inicio ſeculi annos ſingulos recenſens xxij. annos qui ciclis prædictis deerant ſuperaddidit, magnam & diffuſam cronicam commentatus; quem librum *Robertus* iſte ſplendide defloravit, ut jam majus valere videatur ipſa defloratio quam ingentis illius voluminis diffuſio. Hoc eciam anno *Lanfrancus Cantuarienſis* & *Thomas Eboracenſis Romam* iverunt pro pallio habendo. Set *Lanfrancus* duo accepit pallia, unum honoris, alterum amoris; Tantam namque gratiam *Lanfrancus* coram papa *Alexandro* invenerat, ut ambos itineris ſui ſocios *Thomam Eboracenſem* & *Remigium Dorceſtrenſem* baculis & anulo merito privatos officio reſtitueret; Primus namque presbiteri filius erat; Secundus cum eſſet monachus *Fiſcamenſis Willielmo* duci *Angliam* tendenti in multis opitulatus ſi dux vinceret, epiſcopatum pactus eſt, ſuper quo coram papa convictus, depoſitus eſt. In præſentia eciam papæ *Thomas Eboracenſis* calumpniam movit ſuper primatu *Doroberniæ*, & de ſubjectione ſibi facienda à tribus epiſcopatibus, ſcilicet *Lincolnienſi*, *Wygornenſi*, *Lychfeldenſi*, dicens, *Cantuarienſem* & *Eboracenſem* ſedes abinvicem diſtare, nec alteram alteri ſecundum conſtitutionem *Gregorii* papæ ſubjacere debere, excepto quod unus alio eſt dignior propter prioratum temporis. Cui cum *Lanfrancus* rationabiliter oſtendiſſet, conſtitutionem illam *Gregorianam* non de *Cantuarienſi* ſet de *Eboracenſi* & *Londonenſi* feciſſe mentionem, decrevit papa cauſam illam coram rege & epiſcopis in *Anglia* determinare. Et quamvis *Lanfrancus Thomam* pro ſuo tempore per profeſſionem prius factam teneret ligatum, maluit tamen pro ſuis ſucceſſoribus laborare, quam eis in poſterum hanc calumpniam diſcutiendam reſervare. Anno igitur M. lxxij. coram rege *Willielmo* & clero apud *Wyndeſoram* ventilata eſt cauſa illa, ubi perlecta hiſtoria *Bedæ* monſtratum eſt à tempore primi *Auguſtini* uſque ad ultima *Bedæ* tempora quod C. xl. pene annorum erat, *Cantuarienſes* geſſiſſe primatum ſuper totam *Britanniæ* inſulam & *Hiberniæ*, juxta quoque *Eboracum* concilia celebraſſe, epiſcopos *Eboracenſes* advocaſſe. Et ad hæc recitata ſunt privilegia ſuper hiis indulta. Adverſus iſta oppoſuit *Thomas* epiſtolam illam qua *Gregorius Eboracenſem* & *Londonienſem* eccleſias pares eſſe, nec alteram alteri ſubjacere decrevit. Cui cum *Lanfrancus* reſpondiſſet, Nec ego ſum *Londonienſis* nec de *Londonienſi* mota eſt quæſtio. Adjecit *Thomas*, qui ſecum plures fautorum claſſes aſciverat, Quod videlicet à beato *Gregorio* ſoli *Auguſtino* conceſſum fuerat omnes *Angliæ* epiſcopos habere ſubjectos; Et quod poſt obitum *Auguſtini* inter *Londonienſes* & *Eboracenſes* epiſcopos mutua foret gratiæ viciſſitudo;

do;

Williel. I. do; & quod prioritatem honoris cauſaret anticipatio ordinationis. Et quamvis *Auguſtinus* ſedem de *Londoniis* ad *Cantuariam* tranſtuliſſet, ſi *Gregorius* ſucceſſores *Auguſtini* prioratum ſuper *Eboracenſibus* voluiſſet, facile hujuſmodi verba in ſua Epiſtola poſuiſſet, *Hæc tibi Auguſtine & ſucceſſoribus tuis concedo*. Verum quia hoc ad ſucceſſores *Auguſtini* extendi noluit, ideo de ſucceſſoribus mentionem non fecit. Ad hæc *Lanfrancus*, Si ſoli *Auguſtino* & non ſucceſſoribus ſuis hæc conceſſa ſit auctoritas, exile foret munus apoſtolicum ſuo familiari collatum, præſertim cum *Auguſtinus* nullum dum viveret ordinaverit *Eboracenſem* epiſcopum, nec ibi fuerit aliquis epiſcopus quem *Auguſtinus* ſubjectum haberet. Hanc denique dignitatem privilegia apoſtolica *Dorobernenſibus Auguſtini* ſucceſſoribus confirmaverunt, æquum & juſtum eſſe cenſuerunt ut omnes *Anglorum* eccleſiæ ab eo loco mutuarent vivendi diſciplinam à cujus fonte rapuerunt credendi flammam. Porro quod dicis, *Gregorium* potuiſſe ſi voluiſſet ſucceſſoribus *Auguſtini* confirmaſſe, dicto quod conceſſerat *Auguſtino*, verum eſt; Nec tamen hoc ſedi *Cantuarienſi* præjudicium affert; Nam quando *Chriſtus* dixit *Petro*, *Tibi dabo claves regni cælorum*, potuit adjeciſſe ſi voluiſſet, eandem poteſtatem ſucceſſoribus tuis concedo; Verumtamen hujus dicti prætermiſſio nichil reverenciæ vel auctoritatis ademit *Petri* ſucceſſoribus, quin in eis officiorum eccleſiaſticorum rata ſit diſpenſatio. Et quid agit hoc niſi vis divinæ liberalitatis per *Jeſum Chriſtum* à beato *Petro* in vicarios ejus diffuſa? Propterea ſi dialecticam noſti, Quod valet in toto valet in parte, & quod valet in majori valet in minori. *Romana* eccleſia quaſi totum eſt omnium eccleſiarum, cæteræ eccleſiæ ſunt quaſi ejus partes. Sicut enim quodam intuitu homo eſt genus ſuorum individuorum; & tamen in unoquoque individuo ineſt tocius hominis tota proprietas: ita quodam reſpectu ſedes *Romana* eſt genus & totum reſpectu eccleſiarum, & tamen in unaquaque eccleſia totius Chriſtianæ fidei tota regnat integritas. *Romana* eccleſia major eſt omnium eccleſiarum, & quod in ea valet valere debet & in minoribus, ut poteſtas primi cujuſcumque eccleſiæ in ſuccedentes demanet, niſi ſi quid perſonaliter & nominatim excipiatur. Quare ſicut *Chriſtus* dixit omnibus præſulibus *Romanis* quod dixit *Petro*: ita dixit *Gregorius* omnibus *Auguſtini* ſucceſſoribus quod *Auguſtino* dixerat. Hinc conjicitur quod ſicut *Cantuaria* ſubicitur *Romæ* eo quod ex ea ſuſceperit fidem: ita *Eboracum* ſubiciatur *Cantuariæ* quæ illuc prædicatores miſit. Jam vero quod allegas *Gregorium* voluiſſe ut *Auguſtinus* reſideret *Londoniæ*, fluctuat plane. Quis enim credat tantum diſcipulum tanti magiſtri reſultare voluntati ipſeque in repulſam decretorum? Set eſto quod iſte *Auguſtinus* prout dicis migraret, quid ad me qui *Londonienſis* non ſum? Ea de re ſi lite conqueſta pace media negotium ventilari deſideres, pro mei juris officio non deero judicio. Succubuit hiis rationibus *Thomas* & libenter conceſſit ut ulterior ripa *Humbriæ* fluminis eſſet principium ſuæ dioceſis. Decretum eſt ut *Eboracenſis* de cætero in hiis quæ ad catholicum cultum pertinent ſubjaceat *Cantuarienſi*, Ita ut ſi *Cantuarienſis* ubicunque locorum in *Anglia* concilium cogere voluerit, *Eboracenſis* epiſcopus cum ſubjectis ſibi epiſcopis aderit, & canonicis ejus præceptis obediens erit. Obeunte autem *Cantuarienſi* primate, *Eboracenſis*, *Doroberniam* veniet & electum cum cæteris præfatæ eccleſiæ epiſcopis in primatem conſecrabit: Quod ſi *Eboracenſis* obierit, ſucceſſor ejus ad *Cantuarienſem* accedet vel ubicunque in *Anglia Cantuarienſi* viſum fuerit, & ordinationem ab eo ſuſcipiet, faciens juramentum cum profeſſione de obedientia. Emicat igitur *Lanfrancus* tripudio, Acta excepit ſcripto ne ſi laberentur recentia poſteri fraudarentur noticia. Modeſte tamen, ut nec ſcienda prætermitteret, nec dicendo efflueret, quia in proprias laudes facetiari odioſa jactantia eſt. Unde & epiſtolam iſta continentem miſit *Lanfrancus* ſummo pontifici *Alexandro* cum profeſſione *Thomæ Eboracenſis*. Williel. I.

Hoc anno rex *Willielmus* cum navali & equeſtri exercitu *Scociam* adiit & regem *Malcolmum* ſubegit, qui ejus homo legius devenit & fidelitatem juravit. *Sigefredus Mogontinus* epiſcopus ſanctum *Iacobum* peregrinus adiit; ſet in redeundo effectus eſt monachus *Cluniacenſis*; cujus epiſcopatum dum quidam mercenarii comparare vellent, jubente abbate ſuo ad ſedem propriam rediit. Hoc anno *Edgarus* Adelyng adiit regem *Willielmum* in *Normanniam*, & pacificatus eſt cum eo. §. *Item ibidem capitulo* iij. *Hiltebrandus* qui & *Gregorius* vij. quondam Prior *Cluniacenſis*, deinde *Romanus* archidiaconus, iij°. papa effectus ſedit annis undecim. Qui ſinodo congregata interdixit clericis conſecratis uxores habere aut cum mulieribus habitare niſi quas *Nicena* ſinodus aut cæteri canones permiſerunt; ſet cum ſacerdotes ejus cenſuras parvipenderent præcepit papa ut nullus audiret miſſam ſacerdotis concubinarii. Hic dum aliquando cardinalis eſſet & legatus in *Francia* contra prælatos *Simoniacos* acriter proceſſit, unde & unus epiſcopus ſuper hoc graviter infamatus teſtes qui eum accuſaverunt clam corrupit; quod comperiens legatus, coram concilio dixit, Ceſſet ad præſens humanum judicium ſæpe fallibile, & producatur divinum oraculum; Cum igitur certum ſit quod epiſcopalis gratia donum ſit Spiritus ſancti, & quiſquis epiſcopatum mercatur contra Spiritum ſanctum facit; ſi igitur tu pontifex contra Spiritum ſanctum non egiſti, dic palam in concilio, *Gloria patri & filio & ſpiritui ſancto*: Set ille licet frequencius incepiſſet & dicere temptaſſet, nunquam tamen *Spiritui ſancto* proferre potuit; ſet ejectus de epiſcopatu, poſtmodum plane dixit. Hic eciam papa dum nocte nativitatis Dominicæ primam miſſam in eccleſia beatæ *Mariæ* ad præſepe Domini celebraret, *Creſſencius* præfecti urbis filius cepit & incarceravit, ſet *Romani* ſtatim fregerunt turrim & liberaverunt papam. Iſte eciam papa in concilio centum epiſcoporum excommunicavit imperatorem *Henricum* iij. & à fidelitate ei debita cunctos abſolvit, pro eo quod contra ſtatum univerſalis eccleſiæ plurima moliretur. Set poſtmodum quamvis imperator nudus pedibus ſuper nivem & glaciem diu ſtans veniam rogaret, vix abſolutionem optinuit. Poſt hæc tamen imperator *Romam* obſedit, cives corrupit, papam incarceravit, & quendam *Wibertum Ravennatem* epiſcopum papam inſtituit, & *Clementem* vocavit. Sed *Robertus* dux *Apuliæ* hæc audiens papam & cardinales liberavit.

Comes *Herfordiæ Rogerus* de cujus conſilio rex *Willielmus* ſcrutari fecerat monaſteria *Angliæ* pro theſauris habendis, contra regis præceptum ſororem ſuam *Radulfo* comiti *Eſtangliæ* copulavit, ubi contra

Willel. I. tra regem fecerunt conjurationem, & comitem *Walteſ* ad conſentiendum circumvenerunt. Qui mox *Lanfrancum* adiit, & pœnitentia accepta regem in *Normannia* petiit, factionem denudavit, clementiæ regiæ ſe dedit ultro; rex vero reditus quoſdam exlegavit, comitem *Radulfum* profugavit, comitem *Walteſ* poſt incarcerationem juxta *Wyntoniam* impie fecit decollari. Set Deo ordinante proceſſu temporis corpus ejus apud Croland monaſterium tumulatur. De quo teſtatus eſt *Lanfrancus* quod vere humana contagia defleverit, & felicem ſe fore dixit ſi poſt hujus vitæ exilium illius poſſet frui requie. Celebratum eſt concilium *Londonia* in eccleſia S. *Pauli* ſub *Lanfranco*, cujus rei uſus in *Anglia* diu obſoleverat, ubi primo ordinatum eſt de ſeſſione epiſcoporum in conciliis celebrandis. Secundo, Quod ſedes epiſcoporum de viculis tranſirent ad urbes majores: unde factum eſt ut ſedes *Seleſienſis* tranſiret ad *Ciceſtriam*, *Cornubienſis* ad *Exceſtriam*, *Wellenſis* ad *Batoniam*, *Schurburnenſis* ad *Saleſburiam*, *Dorceſtrenſis* ad *Lyncolniam*, *Lychefeldenſis* ad *Ceſtriam* tempore *Petri* epiſcopi. Set *Robertus* ſucceſſor ejus tranſtulit de *Ceſtria* ad *Conventreiam*. Hoc anno *Hermannus* epiſcopus primus *Sariſburienſis* de quo ſupradictum eſt obiit, cui ſucceſſit *Oſmundus* regis cancellarius xxiv. annis, qui eccleſiam novam ibidem conſtruxit, clericos inſignes tam literis quam cantu aggregavit, ita ut ipſeque epiſcopus libros ſcribere, ligare & illuminare non faſtidiret. Hic quoque compoſuit librum ordinalem eccleſiaſtici officii quem Conſuetudinarium vocant, quo fere nunc tota *Anglia*, *Wallia* utitur, & *Hibernia*. Dictavit etiam vitam S. *Aldelmi*.

Robertus Courthous primogenitus regis *Willielmi* pro eo quod non poſſet optinere *Normanniam* quam pater ſuus ſibi aliquando aſſignaverat, auxilio regis *Francorum* fretus multas prædas in *Normannia* & patri moleſtias intulit, ita quod pater in brachio vulneratus & de equo ſuo ejectus exclamaret, cujus vocem *Robertus* audiens, deſcendit de equo ſuo & patrem in equum levavit. *Northumbrenſes* occiderunt *Walkerum* epiſcopum *Dunelmiæ*, cui ſucceſſit *Willielmus* quondam abbas ſancti *Karileſi* qui monachos apud *Dunelmiam* primus poſuit. Hic potens in ſeculo, oris volubilitate promtus, de qua re confiſus partes poſtmodum contra regem *Willielmum Rufum* aliqualiter fovit, unde & de *Anglia* fugiens poſt duos annos ad ſedem ſuam rediit, ſedulo agens ut priſtinum regis adquireret amorem; unde contigit ut regis velle & nolle omnino ſequeretur; potiſſime in illo turbine qui inter regem & *Anſelmum* verſabatur, ſperans per hoc aut regis gratiam adquirere aut in archiepiſcopatu ſuccedere; ſet utroque excidit; nam moto inter ipſum & regem diſcidio dum ipſe *Glovernia* pro cauſa ſua defendenda adeſſet, lecto æger decubuit, quo & obiit. Hic primus Priorem *Dunelmia* hoc inſigni contulit ut in toto illo epiſcopatu decanus ſit & vice dominus.

Comes *Salopia Warinus* conſtruxit duo cœnobia, unum in ſuburbio *Salopia*, & aliud apud Wenloc in honore ſanctæ *Milburga*. Dum quidam potens ſederet in convivio repente circumvallatus eſt à muribus, qui licet in pelagus maris adductus eſſet, nil ei profuit; Nam mures corticibus malorum granatorum adducti à nautis demergebantur. Nichil enim creatum deſtituit Deus ingenio, nec ullum noxium ſine remedio. Unde homo ille iterum ad terram adductus à muribus omnino dilaceratus eſt. Idem fertur contigiſſe cuidam principi *Polonia* quem *Leopardus* momorderat. Simile etiam refertur de quodam principe qui nulla arte ſe potuit à pediculis reſervare. Willel. I.

Hoc anno facta eſt ſeditio nephanda inter monachos & ignominioſum abbatem *Glaſconiæ Thurſtinum*, quem rex *Willielmus* de monaſterio *Cadomi* nulla prudentia inſtructum eidem loco præfecerat. Qui inter cæteras ſtulticiæ ſuæ ineptias *Gregorianum* cantum in officio ſpernatus, monachos cœpit compellere ut *Willielmi* cujuſdam *Fiſcanenſis* monachi cantum exercerent. Res etiam eccleſiæ lenocinandò conſumpſit. Severe etiam à monachis ordinem exegit, ſet & victualia reſtrinxit. Hinc lites verborum, diſcordiæ animorum ſuſcitantur, quia ut ait *Lucanus* neſcit plebs jejuna timere. Poſt jurgia ventum eſt ad arma. Abbas ille cum ſatellitibus ſuis armata manu in monachos irruit, duos ad crepidinem altaris occidit, xxviij. vulneravit, ſagittas & jacula ad imagines & feretra eccleſiæ direxit. Monachi autem tanquam neceſſitate compulſi ubicunque poterant ſe defendentes cum ſcamnis & candelabris quoſdam de militibus vulneraverunt. Hinc moto judicio coram rege abbas ad monaſterium ſuum in *Normannia* tranſlatus eſt, monachi vero juſſu regis per epiſcopatus & abbatias ſunt diſperſi. Poſt mortem vero regis *Willielmi Thurſtanus* prædictus emit monaſterium *Glaſconienſe* à rege *Willielmo Rufo* quingentis libris. Et ſic per poſſeſſiones eccleſiæ aliquot annis evagatus longe ab eo expiravit.

Hoc anno rex *Willielmus* de quaibet hida terræ in *Anglia* accepit ſex ſolidos argenti. Igitur papa *Hilsebrandus* laborans in extremis vocavit ad ſe cardinalem quem plus dilexerat & confeſſus eſt ſe ſuſcitaſſe odium et ſcisma inter imperatorem et quoſdam Chriſtianos, unde & ipſe diſſolvit vincula bannorum et obiit. §. *Item ibidem capitulo* iv. *Victor iiij.* poſt *Hildebrandum* ſedet papa uno anno & menſibus v. qui aliquando fuit nuncupatus *Deſiderius*. Abbas montis *Caſſini* veneno in calicem ejus miſſo extinctus eſt. Quo anno rex *Dacia Canutus* auxilio ſoceri ſui *Roberti Flandrenſis* Comitis fretus cum magna claſſe in *Angliam* venire diſpoſuit. Set rex *Willielmus* hoc audiens collecto grandi exercitu de *Normannia Angliam* rediit, ſet hoſtibus ſuis impeditis curiam ſuam magnam apud *Gloverniam* tenuit, ubi tres epiſcopatus tribus clericis ſuis contulit, ſcilicet *Mauricio Londonienſem*, *Willielmo Tedfordenſem*, *Roberto Ciſtrenſem*, ſet *Robertus* ſedem tranſtulit uſque *Conventriam*, de cujus eccleſiæ una trabe quingentas marcas argenti corroſit, unde manum regis impleret & papæ occupationes falleret. Ditaverat namque *Leofricus* Comes locum illum auro, argento, gemmis & reliquiis, ſic igitur *Robertus* præfatus crimen peculatus incurrit, repetendarum reus mox futurus ſi eſſet accuſator paratus. Monachos quoque loci illius egreſti victu cibavit, & non niſi triviali literatura permiſit informari, ne deliciæ aut literæ redderent monachos contra epiſcopum elatos. Veruntamen apud Lichefelde magnarum fuerat ædificationum inchoator. Circa hæc tempora incepit ordo *Cartuſienſis* in *Calabria* in epiſcopatu *Gratianopolitano* per quendam *Brunonem* qui ex urbe *Colonia* oriundus natione *Teutonicus* eccleſiæ *Remenſis* canonicus in *Gallia* & magiſter ſcolarum fuit. Hic relicto ſeculo heremum *Cartuſia* circa feſtum

ſancti

Williel. I. ſancti *Johannis* fundavit, & rexit ſex annis. Tandem cogente *Urbano* papa ſecundo cujus aliquando præceptor fuerat, *Romam* pertexit, ubi papam in negociis eccleſiaſticis multum jovit, ſet cum tumultum & mores curiæ ferre non poſſet, relicta curia contemptoque archiepiſcopatu *Ricenſi* ad quem jubente papa electus fuerat, in heremo *Calabriæ* cui nomen *Turris* eſt ſeceſſit, & deceſſit. Hoc genus Heremitarum ſub Priore agit, nulquam carnem comedens, aut apoſtatam readmittens; nec numerum duo denariorum in clericis tranſcendit niſi forte pro aliqua inſigni perſona; laicos tamen uſque ad viginti recipiunt.

Cap. IV.

REX *Willielmus* fecit totam *Angliam* deſcribi quantum terræ quis baronum ſuorum poſſidebat, quot feodatos milites, quot villanos, quot animalia; Et vexata eſt terra multis cladibus inde provenientibus, & redacta eſt hæc deſcriptio in uno volumine, poſitaque in archivis regiis apud *Wyntoniam*. Hoc eciam anno *Edgarus* **Adelyng** licentia regia *Willielmi* cum multa claſſe tranſiit in *Apuliam*; Cujus ſoror *Chriſtiana* intravit monaſterium de **Ramelee**.

Urbanus ſecundus poſt *Victorem* ſedet papa annis xiij. Hic primo fuit monachus *Cluniacenſis*, deinde archidiaconus *Remenſis*, *Odo* vocatus; poſt hoc epiſcopus *Hoſtienſis*, tandem apoſtolicus. Quem multum vexavit papa alius intruſus, nomine *Clemens*, archiepiſcopus quondam *Ravennenſis*. Hoc anno magna fuit in *Anglia* lues animalium, & intemperies aeris, qua plures mortui ſunt febribus & fame. Interea vorax flamma conſumpſit pene principales urbes *Angliæ*, eccleſiam ſancti *Pauli* cum magna parte *Londoniæ*.

Hoc anno *Dani* dominum ſuum *Canutum* in quadam eccleſia occiderunt. Iſtum *Willielmum* regem in extremo vitæ ſuæ anno apud *Rotomagum* decubantem rex *Franciæ* deriſit in hunc modum; Rex *Angliæ Willielmus* jacet modo more feminarum abſolutarum enixarum, ocium fovens; jocatus per hoc in ejus ventris groſſitiem quem potione tunc alleviaverat. Quo perſtrictus rex convicio, reſpondit, Et ego cum ad miſſam poſt partum acceſſero, centum millia candelarum ei libabo. Nec multum poſt, menſe Auguſti quando ſegetes erant in agris, botri in vineis, poma in viridariis occiduam partem *Franciæ* incendit; urbem *Medantem* cum eccleſia beatæ *Mariæ* conflagravit. In qua unam recluſam, quæ non putavit in tali neceſſitate cedendum, uſtulavit, ex qua calefactione *Willielmus* morbum incurabilem incurrit, vel quia dum ſonipes ejus foſſam tranſiliret interanea pinguis ventris ejus ſunt interrupta. Morte igitur à medicis intimata, delegavit *Normanniam* primogenito ſuo *Roberto*; *Angliam Willielmo Rufo*, poſſeſſiones maternas & theſaurum *Henrico* clerico; vinctos ſuos omnes fecit abſolvi, hii fuerunt comites *Morgarus*, & *Rogerus*, *Wilnotus* filius *Haraldi*, *Odo* frater ſuus epiſcopus *Baiocenſis*. Et ſic xxj. anno regni ſui, x. menſe, ducatus
An. Dñi ſui anno lij. vitæ ſuæ lx. gratiæ M.lxxxvij. ſexto idus
1087. Decembris obiit, In monaſterio *Cadomi* quod ipſe fundaverat ſepultus. Ubi erat videre mundi miſeriam, quod tantus *Europæ* terror & horror ſepul-
ram ſine calumpnia habere non potuit. Nam ibi *Williel.* I.
miles quidam palam inhibuit ſepulturam fieri, dicens, illud ſolum ſuum eſſe violenterque ab eo ſublatum, nec debere quempiam in rapina ſepeliri. Quo circa *Henricus* qui ſolus ex filiis ſuis tunc aderat, centum libras illi militi dedit. Nam *Robertus* primogenitus tunc patriam debellavit, *Willielmus Rufus Angliam* navigaverat, qui tamen apud *Wyntoniam* erutis theſauris paternis multa pro patris memoria erogaverat. Erat nempe *Willielmus* iſte conqueſtor vir ſapiens ſet aſtutus, locuples ſet cupidus, glorioſus ſet famæ deditus, affabilis Dei ſervis, ſet rigidus ei reſiſtentibus. Apud *Novam Foreſtam* in *Hamptunenſi* provincia ad ſpacium triginta milliarium villas & eccleſias eradicans feras inſtituit. Ita ut qui feram caperet oculum amitteret, qui mulierem vi opprimeret genitalia amitteret. Erat *Willielmus* ſtaturæ juſtæ, immenſæ corpulenciæ, facie fera, fronte nuda, magni roboris in lacertis ut fere nemo ejus arcum tenderet, quem tamen ipſe equo admiſſo pedibus nervo extento ſinuaret; commoda valetudine gaudens, exercitio nemorum nimis deditus, ita ut ſtratis villis & eccleſiis loca ſilveſtria faceret. In præcipuis feſtis profuſe convivabat; Natale domini apud *Gloverniam*, Paſcha apud *Wyntoniam*, Pentecoſten apud *Weſtmonaſterium* quando in *Anglia* foret tenere conſuevit. Set in emungenda pecunia ſemper exceſſivus, vel pro hoſtilitate pellenda, vel pro magnificentia fovenda, vel pro cupiditate ſedanda. Tradit fama quod iſte *Willielmus* adhuc minor patruum ſuum *Malgerum* archiepiſcopum *Rotomagenſem* de ſede ſua proturbaverit, eo quod neglecto officio divino venationi & conviviis indulſit, vel pocius quod ipſe *Willielmum* ducem & *Matildam* uxorem ſibi conſanguineam pro illicita copula excommunicaverit. Verumtamen dux *Willielmus* pro hoc delicto expiando monaſterium virorum, & *Matilda* monaſterium feminarum apud *Cadomum* conſtruxerunt. *Willielmus* quoque fundavit duo monaſteria in *Anglia*, unum apud **Bermundeſheie** juxta *Londonias*, aliud de *Bello* in *Southſuxonia* ubi pugnaverat. Mortuo iſto *Willielmo* vix erat in *Anglia* princeps *Anglicus*, immo *Anglis* in ſervitutem redactis probroſum fuit vocari *Anglicus*. Deus enim ad exterminium *Anglorum* præordinaverat populum ferocem quorum natura eſt cum hoſtes depreſſerint, ipſi ſe deprimant. Rex *Willielmus* genuit quatuor filios, ſcilicet *Robertum* ſeniorem cui contulit *Normanniam*, *Willielmum Rufum* qui regnavit in *Anglia* poſt patrem ſuum *Willielmum*, & *Henricum* clericum cui dedit theſauros ſuos & poſſeſſiones, (De iſtis tribus patebit infra in ſuis locis) & quartum filium nomine *Ricardum*, qui mortuus eſt in juventute.

Hic claudicat Ciſtrenſis *dicens eum feciſſe novam Foreſtam cum* Willielmus *baſtardus mortuus eſt in* Normannia *ubi & ſepultus. Et* Willielmus Rufus *filius ejus qui ſecundum plures cronografos & ſecundum communiorem opinionem multorum regni foreſtam perfecit & feris replevit. & in eadem foreſta, ut infra patebit, caſuali ictu ſagitta interfectus eſt. poteſt tamen ſtare, quod incepit, & filius conſummavit.*

Poſt adquiſitionem *Angliæ Willielmus* rex iiij°. anno regni ſui cum conſilio Baronum ſuorum fecit ſummoniri per univerſos *Angliæ* conſulatus *Anglos* nobiles, ſapientes, & ſua lege eruditos, ut eorum leges

Willel. I. leges & vitam & conſuetudines ab ipſis audiret. Electi ergo de ſingulis totius patriæ comitatibus viri xij. jurejurando coram rege primum confirmaverunt, ut quoad poſſent recto tramite neq; ad dextram neque ad ſiniſtram divertentes, legum veritatem ſuarum & conſuetudinū ſibi patefacerent, nil prætermittentes, nil addentes, nil prævaricantes, nil mutantes. A legibus itaque ſanctæ eccleſiæ matris ſumentes exordium, quoniam per eam rex & regnum ſolidum ſubſiſtendi habent fundamentum, leges libertates ipſius pacis concionati ſunt.

De Clericis & poſſeſſionibus eorum.

Omnis clericus & eciam ſcolaris, omnes eorum res & poſſeſſiones ubicunque fuerint pacem Dei & eccleſiæ habeant.

De temporibus & diebus pacis Regis.

Ab adventu Domini uſque ad octavas *Epiphaniæ* pax Domini & eccleſiæ per omne regnum. Similiter à ſeptuageſima uſque ad octavas Paſchæ. *Item*, ab Aſcenſione Domini uſque ad octavas Pentecoſtes. *Item*, omnibus diebus iiij. temporum. *Item*, omnibus ſabbatis ab hora ix. uſque ad diem Lunæ. *Item*, vigiliis ſanctæ *Mariæ*, ſancti *Michaelis*, ſancti *Johannis Baptiſtæ*, omnium Apoſtolorum & Sanctorum quorum ſolempnitates à ſacerdotibus dominicis diebus anunciantur, & omnium Sanctorum in kalendis Novembris. Similiter ab hora ix. vigiliarum & ſubſequentium ſolempnitatum. *Item*, in parochiis eccleſiarum ubi proprii feſtivitas Sancti celebretur. Similiter in parochiis in quibus dedicationis dies obſervatur. Et ſi quiſpiam devote ad celebrationem Sancti adveniat pacem habeat eundo, ſubſiſtendo & redeundo. *Item* omnibus Chriſtianis ad eccleſiam cauſa orationis venientibus pax in eundo & redeundo ſit eis. Similiter ad dedicationes, ad ſinodos, ad capitula venientibus ſive ſummoniti ſint ſive per ſe quid agendum habuerint ſit ſumma pax. Et ſi excommunicatus aliquis abſolvendi cauſa ad epiſcopum confugerit, abſolutus eundo & redeundo pacem Dei & eccleſiæ habeat; Quod ſi aliquis ei ſotisfecerit, epiſcopus inde juſtitiam faciat. Verumtamen ſi quis arrogans pro epiſcopi juſticia emendare noluerit, epiſcopus notum regi faciet, rex conſtringet malefactorem ut emendet ſuum malefactum; ſcilicet primum epiſcopo, deinde ſibi, & ſic erunt gladii duo & gladius gladium juvabit. *Item*, ubicunque regis juſticia vel ubicunque ſic placita tenuerit ſi miſſus epiſcopi veniens illuc apparuerit pro cauſa ſanctæ eccleſiæ, ipſa primitus terminetur; Juſtum eſt enim ut ubicumque Deus præ cæteris honoretur. *Item*, ubicunque de eccleſia aliquid tenuerit, vel in fundo eccleſiæ manſionem habuerit, extra curiam eccleſiaſticam coactus non placitabit quamvis ſotisfecerit, niſi (quod abſit) in curia eccleſiaſtica rectum defecerit. *Item*, ubicunque reus vel noxius ad eccleſiam pro fugæ cauſa confugerit, extra atrium quo eccleſiæ tenuerit à nemine inſequente ullatenus apprehendatur niſi per Pontificem vel miniſtros ejus. Si fugiendo domum ſacerdotis vel curiam ejus intraverit. eandem ſecuritatem & pacem habeat quam apud eccleſiam. dum tamen domus ſacerdotis & curia in fundo eccleſiæ conſiſtant. Hic ſi latro vel raptor eſt, quod male cepit ſi ad manum eſt reddat, & ſi illud penitus exſtirpaverit & de ſuo proprio unde reddat habuerit, in integrum ei cui dampnum intulit reſtituat. Quod ſi more ſolito latro taliter egerit, & forte fortuitu ad eccleſias vel ſacerdotum domus frequenter evaſit, *Willel.* I. ablatione reſtituta forjuget, & redeat; & ſi forte reditum fecerit, nullus eum hoſpitari præſumat, niſi à rege data licencia. *Item*, ſi quis pacem eccleſiæ violenter infregerit, epiſcoporum eſt juſticia. Quod ſi nocens ſententiam eorum defugiendo vel arroganter contemnendo deſpexerit, clam de eo referetur ad regem poſt xl. dies, & regis juſticia mittet eum per vadimonium & plegeos ſi habere poterit, uſque donec Deo primitus & regi poſtea ſatisfaciat. Quod ſi infra xxx. & unum diem ſeu per amicos & notos ſeu per juſticiam inveniri non poterit, utlagabit eum rex verbo oris ſui; ſi vero poſtea repertus fuerit & teneri poſſit, vivus regi reddetur, vel caput ejus ſi ſe defenderit, lupinum enim gerit caput à die utlagationis ſuæ; quod *Anglice* Wolveſheved dicitur. Et hæc lex communis & generalis de hominibus & de omnibus utlagatis approbatur. *Item*, de omni annona decima garba Deo debita eſt, & ideo reddenda. Si gregem equarum habuerit, pullum reddat decimum; qui unam tamen vel duas habuerit, de ſingulis pullis ſingulos denarios. Similiter qui vaccas plures habuerit, decimum vitulum: qui unam vel duas, de vitulis ſingulis obolos ſingulos. Et qui caſeum fecerit det Deo decimum; ſi vero non fecerit, lac, decima die. Similiter decimum agnum, decimum vellus, decimum caſeum, decimum butirum, decimum porcellum. *Item*, de apibus vero ſimiliter commodi. Quin-eciam de boſco, & prato, & aquis, & molendinis, parcis, vivariis, piſcariis, virgultis, & ortis, & negotiationibus, & de omnibus rebus quas dederit Deus, decima pars ei reddenda eſt qui ix. partes ſimul cum x. largitur. Qui eam detinuerint, per juſticiam epiſcopi & regis ſi neceſſe fuerit ad redditionem arguantur. Hoc enim beatus *Auguſtinus* prædicavit & docuit; & hæc conceſſa ſunt à rege & baronibus & populo. Set poſtea inſtinctu diaboli multi eam detinuerunt, & ſacerdotes locupleti & negligentes non curabant inire laborem ad perſequendas eas, eo quod ſufficientia habeant ſuæ vitæ neceſſaria. Multis enim in locis modo iij. vel iv. ſunt eccleſiæ, ubi tunc temporis una tantum erat, & ſic cœperunt minui. *Item*, de illo de quo judicium fieri debet, veniat illuc miniſter epiſcopi cum clericis ſuis, & ſimiliter juſtitia regis cum legalibus hominibus provinciæ illius, qui videant & audiant ut æque omnia faciant. Et quos Dominus per miſericordiam ſuam, non per merita ſalvare voluerit, quieti ſint, & libere recedant, & quos iniquitas culpæ non Deus dampnaverit, juſtitia regis & ipſius juſtitiam facit. Barones vero qui ſuam curiam de ſuis hominibus habent, videant ut ſic de eis agant, quatinus erga Deum reatum non incurrant, & regem non offendant. Et ſi placitum de hominibus aliorum Baronum oritur in curiis ſuis, ad placitum regis juſtitia ſit, quoniam abſque ea placitum finiri non poteſt. Si qui Barones judicia non habent in hundredo ubi placitum habitum fuit, ad propinquiorem eccleſiam ubi judicium regis erit; determinandum eſt ſalvo jure Baronum illorum. *Item*, omnes qui habent xxx. denariatos vivæ pecuniæ in domo ſua, de ſuo proprio, *Anglorum* lege dabunt denariatum ſancti *Petri* & lege *Danorum* dimidiam marcatam. Iſte vero denarius debet ſummoniri in ſolennitate Apoſtolorum *Petri* & *Pauli*, & colligi ante feſtivitatem quæ dicitur *ad vincula*, ita ut ultra illum diem non

Williel. I. teneatur. Si quiſquam detenuerit, ad juſtitiam regis clamor differatur, quoniam denarius hic elemoſina regis eſt, juſtitia ejus faciat denarium reddere & forisfactum epiſcopi & regis; Quod ſi quis plures domos habuerit, de illa vero ubi reſidens fuit in feſto Apoſtolorum *Petri* & *Pauli* denarium reddat. *Item*, Danegeldi redditio propter piratas primitus ſtatuta eſt, patriam enim infeſtantes vaſtationi ejus pro poſſe inſiſtebant. Ad eorum quidem inſolentiam reprimendam ſtatutum eſt Danegeldum annuatim ſcilicet xij. d. de unaquaque hyda totius patriæ ad conducendos eos qui piratarum irruptioni reſiſtendo obviarent. De hoc quoque Danegeldo libera & quieta erat omnis eccleſia, & eciam omnis terra quæ in proprio dominio eccleſiæ erat ubicumque jacebat; nihil prorſus in tali redditione perſolvens, quia magis in eccleſiæ confidebant orationibus quam in armorum defenſionibus. Hanc itaque libertatem tenuit *Anglorum* eccleſia uſque tempora *Willielmi* junioris qui *Rufus* vocabatur, donec eodem à Baronibus *Angliæ* auxilium requirente ad *Normanniam* retinendam de *Roberto* fratre ſuo cognomine *Courtehoſe* & *Ieroſolymam* proficiſcente conceſſum eſt ei, non lege ſtatutum neque firmatum; ſet hæc neceſſitatis cauſa ex unaquaque hyda ſibi dari iiij. ſolidos, eccleſia non excepta. Dum vero collectio cenſus fieret proclamabat eccleſia ſuam repoſcens libertatem, ſed nichil profecit. *Item*, pax regis multiplex eſt, alia enim data manu ſua quam *Angli* vocant **Kynkeſhand Senalgid**; alia, die qua primum coronatus eſt, quæ dies tenet viij. In nativitate Domini dies viij. In Paſchate dies viij. In Pentecoſte dies viij. Alia, per breve ſuum data. Alia, quam habent iiij. chimini, **Watlyngſtrete**, **Fos**, **Hykenildeſtrete**, **Ermingeſtrete**, quorum vero duo in longitudine regni, alii duo in latitudine diſtenduntur. Alia, quam habent nominatorum fluminum quorum navigio de diverſis locis victualia deferuntur civitatibus vel burgis. Illa autem manus ſive eciam pax dierum coronationis, & brevis, ſub judicio unius forisfacturæ eſt; ſimiliter iiij. chiminorum eciam majorum & aquarum de aſſultu. De opere, ſi vero fiat opus deſtruatur, & medietas emendationis dabitur, quicunque ſcienter fregerit eam, xviij. hundreta in *Dane lata*, & corpus ejus in miſericordia regis *Anglorum*. **Were** ſuum, id eſt precium ſuæ redemptionis. **Monbote** de occiſis erga dominos quorum homines fuerint interfecti. **Monbote**, id eſt *Danelaga* de villano & **ſochman** xij. horas. De liberis eciam hominibus iij. marcas. De hominibus propriis eorum. Set epiſcopo ejuſdem comitatus & conſuli comitatus & dapifero regis ix. ſolid. baronibus autem aliis x. ſolid. parentibus occiſi fiat emendatio, vel guerra eorum portet: Unde *Anglice* proverbium habetur **Begge ſpereof ſite oh thet bere**; hoc eſt, eme lanciam à latere aut fer. Pax autem iv. chiminorũ & prædictarum aquarum ſub majori judicio continetur quam ſuperius diximus de aſſultis. Si vero molendina, piſcaria vel alia qualibet opera eis impedimentum facientia reparentur, opera ipſa protinus deſtruantur, & chiminum & aqua ut fuerint primitus reparentur, & forisfactura regis non obliviſcatur. Chimini vero minores de civitate ad civitatem quoſque ducentes, de burgis ad burgos, per quos mercata vehuntur, & cætera negocia fiunt, ſub lege comitatus ſunt. Si quidpiam operis ad eorum perturbationem erigitur, ſolo tenus deponatur, & chimini mox reparentur, & ſecundum legem comitatus ejuſdem erga comitem & vicecomitem emendetur. Similiter de aquis fiat minoribus naves inde portantibus cum eis rebus quæ neceſſaria ſunt burgis & civitatibus, ſalem, ligna & hujuſmodi, cum lege minorum chiminorum ſunt, & emendatio eorum. *Item*, diviſiones ſchirarum regis proprie cum judicio iv. chiminorum regalium ſunt. Diviſiones hundredorũ wapentagiorũ comitibus vicecomitibus cum judicio comitatus. *Item*, theſauri de terra regis ſunt niſi in eccleſia vel cimiterio inveniantur. Aurum regis eſt & medietas argenti, & medietas ubi inventum fuerit quodcumq; ipſa eccleſia fuerit dives vel pauper. *Item*, ſi quiſpiam murdratus alicubi reperiebatur, quærebatur apud villam ubi inveniebatur interfector illius. Qui ſi inveniri poterat trahebatur juſticiæ regis infra viij. dies interfectionis; ſi vero inveniri non poterat, menſis & unius diei terminum habebant ad eum requirendum; Quod ſi infra terminum non inveniebatur, colligebantur in villa illa xlvj. marcæ; ſet ſi autem tantæ ſolempni pecuniæ non ſufficiebat, per hundredum colligebatur quod in villa non poterat: verumptamen quoniam omnino villa confunderetur, providebant Barones quod per hundredum colligerentur, & ſigillo alicujus Baronum comitatus ſigillarentur; & ad theſaurarium regis deportarentur; quas ſigillatas ipſe ſervare per annum & unum diem. Quod ſi infra hunc terminum poſſet murdrator haberi, traderetur juſticiæ regis, & ipſi marcas theſauro regis commendatas rehaberent; ſin infra tempus annuum poſſet teneri, parentes murdrati vj. marcas haberent, rex lx. ſi parentes deeſſent dominus ejus recipiet. Si dominum non haberet, aut phelagus ejus ſcilicet fide cum eo ligatus ſi haberet; ſi vero nichil iſtorum haberet, tunc rex regni ſub cujus protectione & pace deguit univerſum reſumeret, vj. marcas cum ſuis lx. *Item*, murdra quidem inventa fuerunt in diebus *Cnuti* regis *Dani*, qui poſt adquiſitam *Angliam* pacificam rogatu baronum *Anglorum* remiſit ad *Daciam* exercitum ſuum. Ipſi vero barones erga regem ſuum exiſterent fidejuſſores, quatinus quotquot in terra ſecum retinerent firmam pacem haberent per omnia; Verumptamen ſi quis *Anglorum* aliquem illorum interfecerit, ſi ſe ſuper hoc defendere non poſſet, in Deo ſcilicet, aqua vel ferro fieret de eo juſticia: ſin autem fugeret, ſolveretur ut ſupradictum eſt.

Williel. II.

Cap. V.

ciſtrenſis.

IGitur mortuo *Willielmo* Conqueſtore *Willielmus Rufus* coronatus eſt in regem die ſanctorum *Coſma* & *Damiana*, juvantibus eum *Wlſtano Wigornenſi* epiſcopo, & archiepiſcopo *Lanfranco* qui eum nutriverat & militem fecerat, & regnavit xiij. annis menſe minus. Quod audiens *Robertus* primogenitus qui tunc in *Almania* exercitum contra patrem congregaverat, *Normanniam* rediit; cujus mediam partem præter caſtella *Henrico* fratri ſuo inpignoravit, ut exercitum contra fratrem *Willielmum* conduceret, tandem apud *Hamptoniam* appulit. Cui rex *Willielmus* miſit nuncios qui dicerent, « Frater tuus *Willielmus* non ſe clamat regem ſet « ſubregulum ſub te & per te regnaturum qui illo « major es, melior & natu prior. Non uſurpavit « ſi placet quod ad tempus pro tui abſentia ſuſce- « petit. At quia jam coronatus eſt, petit ut ſub

« te

Willel. II.

« te reguet ſolvendo annuatim iij. millia marcarum. « Et qui altero ſupervixerit honores utriuſque poſ- « ſideat. *Robertus* velut arundo ſtatim conſenſit & exercitum dimiſit, *Neuſtriam* rediit nil niſi promiſſa referens. Tota fere nobilitas *Angliæ* voluerat attraxiſſe *Robertum* in regem excepto *Lanfranco* & *Wlſtano*. Interea per *Angliam* tempeſtas dira ſævit, nam poſt hyemem vere incipiente patruus regis *Willielmi*, *Odo Baiocenſis* epiſcopus à carcere *Willielmi* primi nuper liberatus *Angliam* venit, cui datus eſt *Cantia* comitatus, ſet cum videret non omnia ſuo arbitratu ut quondam in regno diſponi, livore ictus à rege diſcivit, & multos eodem ſuſurro infecit, potiſſime *Dunelmenſem* epiſcopum, Comitem *Northimbrenſem*, & *Rogerum* de *monte Gomeriſo* Comitem *Salopiæ*. Ipſe tunc *Odo* fiſcos regios & terras archiepiſcopi devaſtavit pro eo quod ejus conſilio ipſe in vinculis *Willielmi* primi conjectus fuerat; nam conquerente aliquando rege *Willielmo* primo de *Odone* fratre ſuo quod ab ipſo diſſiliret, Tu, inquit *Lanfrancus*, prehende eum & vinci ne tibi noceat; non dico epiſcopum ſet Comitem *Cantiæ*.

Interea *Rogerus Salopienſis* cum ſuis *Wallenſibus* fines *Angliæ* uſque *Wygorniam* devaſtat, ſet precibus ſancti *Wlſtani* ſimul & anathemate ita debilitati ſunt, & excæcati ipſe & viri ſui, ut à parvo numero caſtellanorum & ipſius familiæ epiſcopi diſpergerentur. Videns igitur rex *Willielmus Normannos* pene omnes contra ſe conſpiratos, delinivit *Anglos* promiſſis meliorum legum & liberæ venationis in ſilvis propriis, eodemque modo *Rogerum Salopienſem* reflexit, & ſtatim in deſertores deſævit, caſtella *Odonis* in *Cantia* occupavit, ipſum *Odonem* captum *Angliam* abjurare coegit, urbem *Roffenſem* ubi erat nobilitas congregata obſedit & cepit.

Hoc etiam anno corpus ſancti *Nicholai* ad urbem *Barrenſem* in *Apuliam* advehitur. Dum enim *Turci Mirream* urbem deſtruerent, axiij. milites *Barrenſes* illuc profecti oſſa beati *Nicholai* in oleo natantia ad urbem ſuam detulerunt.

Hoc etiam anno *Urbanus* papa comitante *Anſelmo* tunc abbate *Beccenſi* concilium celebravit apud *Clarum montem* in *Gallia*, ubi ſtatutum eſt ut horæ de beata virgine cotidie dicerentur, & ejus officium fieret diebus ſabbatinis.

Rex *Willielmus* quædam caſtella in *Normannia Roberti* adquiſivit, cuſtodes pecunia corrumpens, & regem *Franciæ* ne fratri ſuo faveret impediens. Sicq; *Normannia* diu fluctuabat, modo uni, modo alteri fratri favens, donec *Robertus Cenomanciam* & rex *Willielmus* quædam caſtra in *Normannia* optinuerant.

Interea tercius frater *Henricus* infrendens quod nil ſibi de terris impartiebatur, *montem Michaelis* occupavit, utrumque fratrem viciſſim incurſavit, ubi quadam die rex *Willielmus* tabernaculum ſuum egreſſus cum paucis, irruit in multos hoſtes ipſe improviſus, ſet equo ſuo ſub femuribus ſuis occiſo, ipſe per pedem diu tractus probitate loricæ ſuæ ſalvatus eſt ne læderetur; miles autem qui eum dejecerat manum ad capulum gladii ſui aptavit ut regem feriret. Cui rex: Quieſce nebulo, rex *Angliæ* ſum ego. Tremunt vocem vulgus militum, alterum equum regi adducunt. Quo aſcenſo, inquirit quis eum dejecerit. Ego, ait miles ille qui hoc fecerat, nec putavi regem deicere ſet militem. Et rex. Per vultum de *Luca* & tu mihi de cætero carior eris. Cum igitur *Henricus* ab utriſque fratribus ita obſideretur ut aqua ſibi deficeret, miſit ad *Robertum* fratrem ſuum virum utique lenioris animi, dicens, Impium fore aquam negare quæ omni mortali communis eſt, magiſque civile fore, pugnare virtute militum quam violentia elementorum. Tunc ille aquam conceſſit. Quod rex *Willielmus* audiens deriſit factum, dicens, Siccine didiciſti ô *Roberte* hoſtes tuos debellare, potum præbens? Cui *Robertus*: Nunquid aquam fratri tuo præponderas dimittens eum mori? Si eum amiſerimus quem alium habebimus? Ad hæc rex *Willielmus* reſolvit prælium, ambos fratres in *Angliam* ſecum ducens.

Item ibidem capitulo ſexto. Hoc anno *Lanfrancus Dorobernenſis* archiepiſcopus obiit quinto kalendarum Junii, & vacavit ſedes plene iiij. annis.

Secularis ille magiſter *Lanfrancus* in mundo famoſus receſſit à patria, ut infra patet, eſſe incognitus *Leiceſtrenſis* Cum ſemel ſuper *Secanam* fluvium iret ſpaciatum, à ſociis ſuis aliquantulum ivis, remotius ut Trinitatem perſonarum & veritatem eſſenciæ ad plenum intelligere meditaretur, vidit quendam puerum cum cochari haurientem aquam de *Secana*, & fundere in quendam puteolum; quæſivit *Lanfrancus* quid ageret: puer reſpondit, quod totam foſſam immitteret in foſſunculam. Dixit magiſter, hoc nunquam puerile valebis conſummare; reſpondit puer, Sic nec tu illud quod verſatur in corde tuo cogitando. Et ſtatim ad hæc puer evanuit. *Lanfrancus* vero nolens amplius perſcrutari majeſtatem ne opprimeretur, ſtatim *Beccenſe* monaſterium intravit in *Normannia* ſub abbate *Herlewino*. Et ſimulans ſe quaſi pauca aut nulla ſcire, pro fatuo quaſi & ſimplici habebatur. Eodem tempore quidam famoſus & improvidus, *Berengarius* nomine, qui antea tenuerat opiniones contra eccleſiaſticam doctrinam, & per *Lanfrancum* ſæpius retruſus, eo tempore de *Lanfranco* nec audiens nec videns, credidit eum de medio ſublatum. Et ſic ſecurus per *Galliam* ſuam hæreſim ſeminavit. ſcilicet, quod verum corpus Chriſti non fuit ſuper altari; & fere *Nicholaum* papam corrupit; veruntamen conſilio quorundam celebravit concilium univerſale, ut omnes prælati, omnes etiam abbates cum viris literatis convenirent, ut in aliquo poſſent *Berengario* reſiſtere, & ejus error univerſaliter reprobaretur. Statuto die abbas *Lanfranci* ad eundem locum ſe præparavit, & cognita cauſa *Lanfrancus* ut cum abbate ire poſſet frequenter poſtulavit, & licet tanquam fatuus & ſimplex frequenter eſſet repulſus, dixit ſe eſſe fortem ut in preſſura conſilii abbati ſuccurreret, & taliter ut ſecum iret impetravit. Perventum eſt ad concilium. *Berengarius* coram omnibus errorem ſuum propoſuit, & prout potuit rationibus comprobavit. Quibus dictis, non erat qui *Berengario* reſponderet, licet papa fortiter inſtitiſſet. Magiſter *Lanfrancus* videns quod fides deberet periclitari, licentiam loquendi ab abbate ſuo poſtulavit. Abbas vero videns quod ſibi ſtulto ſermone verecundiam inferret, licentiam negavit. Veruntamen dixit ei quidam, quod forſitan revelatum erat minori quod non majori; unde abbas cum tremore licentiam conceſſit. Surgens vero *Lanfrancus* rationes *Berengarii* improbavit, & errorem ejus manifeſtavit. Reſpondit *Berengarius*, Aut tu es *Lanfrancus*, aut tu es diabolus. Reſpondit

Williel. II. dit *Lanfrancus*, Vere *Lanfrancus* ſum, ſet tu es hæreticus, & quando in ſcolis militavimus, ſemper contra fidem Catholicam auctoritates collegiſti. *Berengarius* poſt hæc hæreſin ſuam abjurans ad Catholicam fidem converſus eſt.

Nec omittendum eſt quod quidam Cardinalis laborans in extremis vaſa ſua aurea & argentea fecit ſibi deferri, & amplectens ut potuit copiam vaſorum, ait, Quis te potuit relinquere? heu mihi! Quibus dictis, expiravit.

Quidam ſutor intelligens ad literam hoc præceptum, *Si oculus tuus ſcandalizat te &c.* videns quandam mulierem cum uno oculo & inde ſcandalizatus, oculum ſuum extraxit. Alia vice contigit, quod rex *Saracenorum* conſilio quorundam quærens occaſionem contra Chriſtianos ait, In evangelio veſtro ſcriptum eſt, *Si quis habuit fidem ſicut granum ſinapis poſſet dicere huic monti, quod tolleret ſe, & ſic fieret.* Non eſt aliquis Chriſtianorum qui hæc impleat. Omnes ſententiam capitalem ſubibunt ſi non impleatur facto. Hoc dicto, patriarcha *Alexandrinus* clerum & populum convocavit, & diligenter quæſivit ſi aliquis ad hoc implendum ſe præſentaret; Cum omnes eſſent quaſi deſperati, prædictus ſutor dixit ſe habere fiduciam in Domino quod hoc opus faceret, dum tamen eſſet tale quod à Chriſti ore ſuis fidelibus ſit promiſſum. At illi aſſerunt veram eſſe Chriſti promiſſionem. Die igitur ſtatuto convenit multitudo tam Saracenorum quam Chriſtianorum; rex vero cum inſtaret, ſolus ſutor ad pedem montis acceſſit, & cum oraret elevatus eſt mons & movebatur in aere verſus civitatem. Gentiles vero rogaverunt Chriſtianos ut facerent montem ſiſtere ne civitatem opprimeret; unde mons precibus fidelium inter alios duos montes ſe collocavit; in cujus rei argumentum, ut dicitur, diſſimilis aliis apparet. Et ſic diſpoſuit Deus, quod qui de oculo eruendo ad literam intellexit, de monte movendo eciam miraculoſe per gratiam ſuæ veritatis complevit.

Ciſtrenſis. Iſte *Lanfrancus* genere *Lumbardus*, literatura inſignis, quippe qui juventutem ſuam liberalibus artibus attriverat, ſacris paginis maturaverat. Quibus edoctus mundi fumos & ampullata gentilium eloquia parvipenderet. *Beccum* ex omnibus *Normanniæ* monaſteriis præelegit, paupertate loci & religione captus; ubi ſub *Herlewino* primo abbate monachus homo qui neſciret agreſti opere victum quærere publicas ſcolas de dialectica profeſſus eſt, ut ſic egeſtatem loci ſcolarium liberalitate ſublevaret; ſet gloria laudis ejus conflavit apud improbos viros invidiam, adeo ut à vicinis capellanis Comes *Normanniæ Willielmus* turbatus ediceret *Lanfrancum* pro ſua importunitate *Normannia* propellendum; nam *Herfaſtus* ducis *Willielmi* capellanus ante adventum *Lanfranci* probabilis ſcientiæ æſtimatus, ad gimnaſium *Lanfranci* cum magna pompa pervenerat; tunc *Lanfrancus* ex prima hominis collocutione perpendens quod prope nil ſciret, abecedarium literarum illi appoſuit expediendum, ferociam hominis Italica peritia ſic eludens. Quo ille iratus efficit per *Willielmum* ducem ut *Lanfrancus* ab omni *Normannia* ſubmoveretur; ſet occaſio recuperandæ gratiæ fuit, quod ad curiam Comitis tendens *Lanfrancus*, equus ejus claudicans Comiti cachinnum excuſſit, unde conſpecta in *Lanfranco* reſponſi facetia & elegantia frontiſpicii, de Priore *Beccenſi* effectus eſt abbas *Cadomenſis*, & poſtmodum præſul *Cantuarienſis*. Vir ille tam famoſus in doctrina fuit ut ei *Romam* venienti *Alexander* dignanter aſſurgeret, proteſtans, *Se non illius archiepiſcopo ſet ejus literaturam deferre*: quapropter petiit papa, ut cum ipſe feciſſet quod erat honoris, ipſe *Lanfrancus* faceret quod eſſet juſtitiæ, ut videlicet ſe proſterneret pedibus vicarii beati *Petri*; quo facto, ambos itineris ejus ſocios epiſcopos anulis & baculis privatos merito, ejus prætextu gradibus ſuis reſtituit, prout ſuperius prælibatum eſt. Item ipſe *Lanfrancus* regem *Willielmum* conqueſtorem ſacra tractabat arte, non rigide objurgando ſet ſeria jocis immiſcendo; erat nempe rex *Willielmus* timoris inmoderati, ſecularia & eccleſiaſtica ad libitum diſponens; nullum in terra ſua pro apoſtolico admittens, niſi animo ſuo blandiretur. Concilium in regno ſuo nullum cogi niſi ſe conſulto, nec aliquid ibi definiri niſi ipſe dictaſſet, nullum ex proceribus ſuis pro quavis culpa puniri niſi ipſe juſſiſſet. Accipiebat *Lanfrancus* quandoque pecuniam quo majus parceret delictis ſubditorum; quod non fecit ad alleviandum ſarcinam peccati, ſet magis ad cumulandum regis gratiam. Excuſabat aliquantulum regis factum pecunias glomerantis ipſa neceſſitas, qua oportuit cum multis pecuniis pacem procurare provinciæ quam armis ſubegerat; Et quamvis rapere à provincialibus & dare hoſtibus apud homines ſit exiguum, apud Deum tamen puto nullum. Facta igitur regis *Willielmi* Inter regum modernorum prædicanda ſunt magnanimitatis exempla, quæ quondam dicebantur præſumptionis facinora. Patiebatur iſta invitus *Lanfrancus*, captato loco & tempore conveniebat regem placite, ſuggerebat optime. At cum *Lanfrancus* omnibus quaſi virtutibus ingenium ſolidaſſet, in elemoſina tamen præcipue dicto & facto effloruit, utens ſæpe hoc verbo, *Date elemoſinam & ecce omnia munda ſunt vobis.* Et cum avaritia *Longobardis* familiare ſit vicium, à perſona ſua longe depulit hoc contagium, adeo ut in pauperes expenderet victum & veſtitum. Nec pudebat eum alte ſuccinctum pauperes recreare, aut teneriores fortunæ ſcolares ad diſputationis conflictum provocare: Poſt verba, utrique læti abibant, victor ex ſcientiæ triumpho, victus ex verecundiæ ſolatio. Promovebat potiſſime monachorum & clericorum habitacula; renovabat viriliter poſſeſſiones alienatas. Quem animabant mentis vivacitas & beati *Dunſtani* favor in eum effuſus, nam quocienſcunque in talibus cunctabundus defferret ſententiam, aderat *Dunſtanus* ſoporato *Lanfranco* adverſariorum detegens verſutias & evadendi oſtendens ſemitas: quineciam aliquando ægrotante *Lanfranco* luctamine quoque ſecum *Dunſtanus* iniſſe videbatur eripuit diſcrimini, reſtituit valetudini: Et ut ex vita *Dunſtani* colligitur, *Lanfrancus* in confeſſionibus audiendis tam pius & affabilis extitit, ut manus ſibi confitentium peracta confeſſione oſcularetur, & diceret, Manus iſtæ me beatum fecerunt hodie. Ejus quoque tempore monachi *Cantuarienſes* ſicut omnes fere tunc temporis in *Anglia* monachi ſecularibus haud abſimiles niſi quod pudicitiam non facile perderent, venari, aucupari, teſſeras quatere, potibus indulgere conſueverunt, ut majus illos conſules quam monachos pro familorum frequencia putares. Horum inſolenciam *Lanfrancus* aliquandiu toleravit, ſet oportune commento auſteritatis

Williel. II.

Willel. II. ſteritatis exterruit. Sciebat enim peritus animarum magiſter conſuetudinem à natura eſſe ſecundam, & repentina morum converſione teneriores animos exacerbari. Quapropter per intervalla blande nonnulla ſubmonens cote virtutum rudes ad bonum exacuebat mentes, ita ut abdicatis adulterinis fœtibus ultronei geniales virtutum adoptarent ſucceſſus, unde & ineſt in eis adhuc beati viri memoria, ingens ad Deum devotio, in hoſpites affabilitas, in alterutrum mutua caritas. Hic *Lanfrancus* nullum unquam triſtem dimiſit, ſet ſi quemquam ſubnubilum videret, cauſam inpigre quærebat, medelam adhibebat, ultroneus offerebat denarios juvenibus, ubique prævidens neceſſaria monachis, ut nec deplorarent neceſſaria, nec claudicarent à regula. Increverat tunc temporis epiſcoporum livor volentium de ſedibus ſuis monachos extrudere, & clericos ſeculares intrudere, cujus autor factionis fuerat *Walkalinus Wentanus* præſul, ad cætera bonus ſet ad hoc malum conſiliis ſuſurronum inflexus; regem eciam *Willielmum* in hanc ſententiam attraxerat; ſet *Lanfrancus* ut audivit, potentium machinas velut aranearum caſſes diſſolvit, adeo ut ne idem aut ſimile audirent poſteri, egit ut *Alexander* papa idem ſcriptis inhiberet. *Roffenſe* monaſterium de quaternario clericorum numero uſque ad quinquaginta monachos neceſſariorum ſufficientia affluentes reſtauravit. Ejus induſtriæ aſcribitur quòd *Gundulfum Cadomenſem* monachum ad ſedem tranſtulit *Roffenſem*, divina, ut putatur, electione: nam ille *Gundulfus* cum apud *Cadomum* divinas ſub *Lanfranco* audiret ſcripturas, magiſtro interim alias intento, ſedens ipſe cum *Waltero* ſocio ſuo & quodam alio, ac librum evangelicum manu tenens, Experiamur, inquit, revolutione foliorum quis noſtrum erit abbas, quis epiſcopus. Invenit *Gundulfus* locum illum, *Fidelis ſervus & prudens quem conſtituit dominus ſuper familiam ſuam. Walterus* vero invenit, *Serve bone & fidelis intra in gaudium Domini tui.* Tercium vero ſocium neſcio quid durum inventum turbavit, quod etſi audivi, libenter oblitus ſum, quia ingenuæ mentis eſt alienis malis non inſultare cachinnis. Ergo ex hoc eventu crepitantibus, quæſivit *Lanfrancus* quid haberent læticiæ. Et quia cognovit, indubitanter pronunciavit *Gundulfum* futurum epiſcopum, *Walterum* abbatem, tercium ad lubrica ſeculi devolvendum. Eventus rei probavit veritatem dicti; nam *Gundulfus* factus eſt epiſcopus *Roffenſis*, *Walterus* abbas *Eviſhamiæ*, tercius abiit in vanum. Igitur cum *Lanfrancus* moribus regis *Willielmi Rufi* minime conveniret, tandem decidit in febrem, & præviis confeſſione & viatico poculum medicinale hauſit, ſicque ſpiritum vitalem efflavit ſicut optavit. Fatebaturque viam Domini prædicaſſe, ut aut febre aut diſenteria exſpiraret, eo quòd hæ valitudines nec memoriam turbent nec loquelam implicent.

§. *Item ibidem capitulo* 7. Hocquoque anno celebrato Concilio apud urbem *Turonenſem* in *Gallia*, *Urbanus* papa in ſubſidium terræ ſanctæ totum pene provocat occidentem; unde imperator *Henricus* tercius, *Remundus* Comes ſancti *Egidii*, *Beaumundus* de *Apulia* cruce ſignati transfretaverunt apud brachium ſancti *Georgii*, cum quibus erant CC. mille Chriſtianorum; & ſic terra ſancta recuperata eſt, & lancea Chriſti per revelationem beati *Andreæ* cuidam ruſtico factam reperta eſt. Cum illis proceſſit *Robertus* dux *Normanniæ*, qua de cauſa amicitias cum fratre ſuo rege *Willielmo* fecit, cui *Normanniam* pro x. mille li. invadiavit. Set ad hoc rex tributum grave *Angligenis* induxit, ita ut prælati vaſa ſua conflarent, & deinde ſubditos ſpoliarent. *Willel.* II.

Rex *Scotorum Malcolmus Northimbriam* deprædavit, quapropter rex *Willielmus* una cum fratre ſuo *Roberto Scotiam* adiit, cujus claſſis pene tota dimerſa eſt. Exercitus fame & frigore contabuit. Quibus occurrens *Malcolmus* cum *Edgaro* **Adelyng** mediante *Roberto* pacem fecit, ita ut *Malcolmus* regi *Willielmo* ſicut quondam prius obediret, & rex *Willielmus* annuatim xij. mille marcas auri daret, & xij. urbes in *Anglia* redderet; ſet cito poſt deficiente rege *Robertus* ſumpto ſecum *Edgaro Normanniam* rediit.

Hoc anno idibus Octobris vehemens ictus fulminis turrim *Wynchecumbiæ* eccleſiæ concuſſit, parietem perforavit, caput crucifixi in terram dejecit, femur dextrum fregit, ymaginem *Mariæ* juxta crucem elidit. Fumus fetidus ſubſequens eccleſiam implevit, donec monachi cum aqua benedicta & reliquiis ſanctorum officinas monaſterii decantando Letanias circumirent. Similiter apud *Londonias* plus quam ſexcentas domos cum pluribus eccleſiis turbo depreſſit; In eccleſia de *Arcubus* duos homines occidit, ſex tigna eccleſiæ elevans ita in terram defixit, ut vix eorum ſexta pars appareret. Item turbo tectum eccleſiæ *Saluſburienſis* dejecit quinto die poſtquam dedicaverat eam *Oſmundus.*

Cap. VI.

Cum igitur *Remigius* præſul qui nuper ſedem *Dorceſtrenſem* ad *Lincolniam* tranſtulerat, eccleſiam apud *Lincolniam* quam de novo conſtruxerat, dedicare propoſuiſſet, reſtitit ei *Thomas Eboracenſis*, aſſerens locum illum eſſe in parochia ſua; at rex *Willielmus* pro pecunia quam *Remigius* clam ſibi dederat, mandavit fere omnibus *Angliæ* epiſcopis ut idibus Maii convenientes eccleſiam illam dedicarent; ſet biduo ante conſecrationem, *Remigius* occulto Dei judicio deceſſit; ſolus *Robertus Herfordenſis* venire abnuerat, quia certa ſiderum inſpectione præviderat & prædixerat dedicationem illam per partem *Remigii* nequaquam proceſſuram. Hic nempe *Remigius* cum præ corporis exiguitate pene portentum videretur natura, animum generoſum foras extulit, ita ut eſſet

Gratior exiguo veniens à corpore virtus.

Huic *Remigio* ſucceſſit *Robertus Bluet*, vir libidinoſus, qui dedicationem ſegniter explevit: qui tandem apud **Wodſtoke** à latere regis decedens, exenteratus eſt. Ejus viſcera apud monaſterium **Engneſham** quod ipſe fundaverat, cætera apud *Lincolniam* ſunt tumulata; ubi ſatis conſtabat loci cuſtodes nocturnis umbris exagitatos quouſque locus ipſe orationibus piaretur.

Hoc eciam anno rex *Willielmus* profectus *Northimbriam* urbem *Lugubaliæ* quæ modo **Caerliell** dicitur, reparavit, caſtrum in ea ponens, quæ à primo adventu *Danorum* per CC. annos deſolata jacuerat. Et cito poſt apud *Gloverniam* gravi morbo percuſſus, de conſilio procerum vitam ſuam corrigere promiſit; ſet quamvis illo anno archiepiſcopatum

[C 3] tum

Williel. II. cum *Anſelmo* conferret, nil tamen de rebus archiepiſcopatus ultra regis juſſum ſumere licuit, donec tributum quod impoſuerat perſolveretur. Simili modo dixit epiſcopatum *Lincolnienſem Eboracenſi* ſedi ſubjacere debere, quouſque *Robertus Bluet* v. millia marcarum regi dediſſet. Hoc quoque anno *Rogerus* Comes *Salopiæ* obiit, qui cum decubaret factus eſt monachus ad ſuccurrendum [animæ ſuæ] conſentiente Comitiſſa uxore ſua *Adeliſa*. Miſerat namque *Reginaldum* Priorem *Salopiæ* apud *Cluniacum* pro tunica ſancti *Hugonis* abbatis induenda. Cui ſucceſſit *Hugo* filius ſuus. Hoc quoque anno fuit magna pluviarum inundatio, & cito poſt, tantum gelicidium ut ubique eciam ultra aquas poſſent plauſtra duci; quo ſoluto pontes ubique pene effracti ſunt.

Rees rex *Walliæ* occiſus eſt in pugna juxta Brechnoc, & ſic reges ibi deſiere. *Malcolmus* rex *Scotorum* occurrit regi *VVillielmo* apud *Gloverniam* die ſancti *Barnabæ* ut concordaret cum eo. Set impacati receſſerunt; nam rex *VVillielmus* voluerat ut *Malcolmus* in curia ſua ubicunque fuerit in *Anglia* judicium ſubiret. Set econtra *Malcolmus* recuſabat, niſi in confiniis amborum regnorum ubi id ſolebat fieri. Set eo anno *Malcolmus* & primogenitus ejus *Edwardus* cum multis aliis die ſancti *Bricii* occiſi ſunt in *Northimbria* à militibus *Roberti* Comitis. Quorum morte audita, *Margareta Scotorum* regina Dei cultrix tanta affecta eſt triſtitia ut in morbum decidens, quemadmodum Deum rogaverat, tercio dehinc die obiit. Qua mortua *Scoti* erexerunt *Dunwaldum* fratrem *Malcolmi* in regem. Set *Duncanus* filius *Malcolmi* ope regis *VVillielmi* expulſo *Dunwaldo* regnum *Scotiæ* ſuſcepit. Iſti *Malcolmo* relatum eſt, quod quidam de proceribus ſuis in necem ejus conſpiraſſent; imperat Rex delatori ſilentium: ſiluit ipſe uſque ad proditoris adventum. Qui cum ad regis curiam inſidiaturus adveniſſet, jubet rex ſummo mane omnes venatores adeſſe cum canibus ſuis. Hii dum venatum proceſſiſſent, acceſſit rex cum proditore ad quandam latam planitiem quam in modum coronæ denſa ſilva cingebat, in cujus medio colliculus turgeſcebat; in quo dum ſoli hii duo conſtituiſſent, Ecce, inquit rex, ego & tu ſoli ſimilibus armis & equis muniti, non eſt modo qui videat, qui impediat, aut qui opem ferat: ſi vales, ſi audes, imple quod propoſuiſti, neſcio videre quando melius, quando liberius id fieri poſſes. Si venenum paraſti, hoc mulierum eſt non militum. Si lectulo meo inſidiaris, hoc poſſunt eciam adulteræ. Si ferrum occultaſti, hoc ſicarii eſt non militis. Age igitur quod viri eſt, quod militis eſt, ut proditio tua turpitudine ſaltem careat quæ infidelitate carere non poteſt. Procidit ille ſtatim ad pedes regis, & præſtito ſacramento de fidelitate futura, promiſſiſque obſidibus ad votum regis eligendis, proditor jam factus fidelis tempore oportuno ad ſocios ſuos revertebatur.

Hoc quoque anno venerabilis *Anſelmus* abbas *Beccenſis* de *Normannia* venit in *Angliam*, rogatu *Hugonis Ceſtrenſis* Comitis, tribus de cauſis, ut videlicet monaſteria quæ prius in *Anglia* fundaverat à gravi tributo regio levigaret; ut *Hugonem* Comitem tunc graviter ægrotantem viſitaret, & ut monaſterium apud *Ceſtriam* fundaret, cui loco capellanum ſuum *Richardum* primum aſſignavit abbatem, canonicos ſeculares in monachos regulares convertendo. Set inde redeundo factus eſt archiepiſcopus *Cantuarienſis*. *Williel.* II.

§. *Item ibidem* Ciſtrenſis *capitulo* 8.

Ciſtrenſis. Hoc anno *Anglia* & *Normannia* vexata eſt gravi tributo & clade hominum, ita ut agricultura ceſſaret & fames ſuccederet; *Wallenſes* eciam jugum ſervitutis abhorrentes, in provinciis *Ceſtriæ*, *Salopiæ*, *Herfordiæ* prædas agebant, & caſtrum *Menavæ* ceperunt. Interim *Scoti* regem ſuum *Duncanum* peremerunt & *Dunwaldum* iterum erexerunt. Et ſtellæ de cœlo viſæ ſunt cadere & quaſi mutuo concertare adinvicem. Rex *Willielmus* de *Normannia* rediens exercitum in *Walliam* miſit, ubi multos homines & equos perdidit: videns igitur rex *Wallenſes* ex locorum anguſtiis & denſis nemoribus fore invincibiles, conſtruxit caſtra in locis maritimis, & nemora pro magna parte ſuccidit, unde poſtmodum multos ex illis ſtravit.

Wlſtanus præſul *Wigornenſis* obiit xviij. die Januarii. Hic *Wlſtanus* in hora moriendi apparuit dilecto ſuo *Roberto Herfordenſi* epiſcopo in villa de Criklelade, mandans ei, ut ſuæ properaret ſepulturæ. Item, poſt hoc xxx. die apparuit eidem, monens eum ut de negligentia ſui ſuorumque corrigeret, afferens quod non diu in ſua cathedra ſederet: unde & cito poſt obiit. Hic quoque *Wlſtanus* anulum cum quo benedictionem epiſcopalem ſuſceperat non permiſit eciam mortuus à quoquam avelli, dixerat enim ſæpe dum viveret, ſe nunquam velle demittere eum: Dixerat eciam frequenter *Anglis* tribulatis, flagellum eſt quod patimini; & cum *Angli* dicerent quod pejores eſſent *Normanni* quam unquam fuerant *Angli*, reſpondit, Malis in vos illorum bene utitur Deus, & per indignos exercet ultionem in meritos; ſic & mala voluntate ſua ſet bona voluntate Dei punit dæmon perverſus in gehenna cum eiſdem pariter puniendus. Exemplum eſt, ſi aliquem iratus baculo percuſſeris, non multum curabis de fractione baculi. Igitur *Wlſtanus* in provincia *Warwicenſi* oriundus apud monaſterium de *Borgo* literis & officiis eccleſiaſticis eſt inſtructus, tandem ſacerdos effectus miſſam moroſe celebrabat, ſolis fidelium oblationibus contentus; erat virgo ut putabatur, exiſtens ſuperflui potus expers, eſui carnium indulſit; Quibus tamen ſpernendis occaſio hæc intervenit. Die quadam cum ad placitum quoddam exire deberet viſus eſt ſibi ut prius miſſa cantata inediæ ſuæ cibo conſuleret; Appoſita auca igni, nidor adustæ carnis nares celebrantis complevit, odor mentem advocavit. Set cum diu reluctans mentem advertere non poſſit, juramentum ad ſacramenta quæ tractabat fecit, nullo de pacto amplius id genus cibi comeſturum: Cantataque miſſa impranſus ad placitum proceſſit. Tandem creſcente devotione exemplo parentum patrum ſuorum qui ante obitum caſtitatem devoverant, ſeculum reliquit & in monaſterio *Wigornenſi* quo pater ſuus prius ſervierat, monachus effectus eſt, ubi per omnia pene loci officia gradiens conſcendit, jejuniis, vigiliis, & orationibus indulſit, ſuper aliquod ſcamnum eccleſiæ loco quo orabat capite ſuperpoſito dormire conſuevit, ubi nocte quadam dum ante altare oraret, dæmon eum viſibiliter ad luctam provocat, quem ter proſternens iliaca paſſione fatigatus eſt; Apparuit autem diabolus in forma cujuſdam ſervientis de curia, quem quociens poſtmodum *Wlſtanus* videret, totus expalluit, ad cæteros imper-

Willel. II. impertercitus? Affirmabat ſæpius ſe neſcire quid eſſet timor. Hic namque pro fractura cujuſvis pontis nunquam de equo deſcendit, quia eciam in ſummitatibus fabricarum anguſtarum ſecurius incederet. Deinde *Aldredo* ut præfatum eſt ad *Eboracenſem* ſedem tranſlato ipſe ad *Wygornenſem* electus eſt, procurante id potiſſime *Aldredo* qui ſimplicitate *Wlſtani* ſuas putabat rapinas obumbrare. Set ille magis virtute quam literis fretus res eccleſiæ defenſabat, quamquam non ita hebes in literis fuerit ut putabatur, quippe qui cætera neceſſaria ſciret præter fabulas poetarum & tortiles ſillogiſmos, quæ forſan nec noſſe dignabatur; ſet & ipſe cum ad conſentiendum electioni de ſe factæ minime flecti poſſet, à viro Dei *Wulſio* per xl. annos incluſo pro ſua obſtinacia acriter eſt correptus; ſet & divino oraculo ammonitus electioni conſenſit, cujus conſecrationi duo legati ſedis apoſtolicæ interfuerunt. Et quamvis Canonicam profeſſionem faceret *Stigando* archiepiſcopo, conſecrationem tamen ab *Aldredo Eboracenſi* ſuſcepit. Qui tamen *Aldredus* ad declinandum ſubſequentium calumpnias proteſtatus eſt ſe nullum deinceps jus ſubjectionis in *Wlſtano* vendicare, neque quia eum conſecraverat, neque quia ejus monachus prius fuerat. Igitur *Wlſtanus* epiſcopus factus cibi & potus abſtinens fuit, quamvis in aula ejus pro more *Anglorum* totis poſt prandium horis biberetur, cum quibus & ipſe aſſidens pſalmos ruminabat, ordine tamen ſuo ſe bibere ſimulabat, Bibentes ad ilaritatem invitabat, majus in hoc conſuetudini patriæ, quam animi judicio ſatisfaciens: Nec eciam pompam *Normannorum* omittebat quin ſtipatus militibus incederet cotidie ad miſſam. Solvens addebat pſalterium, famoſorum Sanctorum memorias ſepcifarie diviſas per ſeptem ſolvebat horas. Quociens *Wygornia* fuit majorem miſſam celebravit. à quo quidem officio ut dixit pro epiſcopatu reſignando noluit abſolvi. Collationi monachorum interfuit, ut ſic facta cum cæteris generali profeſſione, dataque benedictione in triclinium ſuum ſe reciperet. Equo vectus pſalterium frequentabat. Benedictionem quam *Angli* ſuper potum faciunt eciam in menſa regis non omiſit. Si quando ad placitum eum neceſſitas urgebat omnibus malis arbitris maledictionem inprecabatur, bonis vero benedictionem. Indifferenter vilioribus induebatur pellibus, magis autem agninis quam cæteri generis pellibus. Si quando ei ſuggereretur ut catinis pellibus amiciretur, jocoſa comitate reſpondebat, Crede mihi nunquam audivi in eccleſia Dei, catus Dei, ſet agnus Dei, Iccirco volo magis agno calefieri quam cato. Dum ſemel monachi ſui migrarent ad majorem eccleſiam quam ipſe conſtruxerat, lacrimas fudit; ſuper quo modeſte redargutus quod potius gaudere deberet, quod ſe ſuperſtite tantus honor eccleſiæ ſuæ acceſſiſſet, quod eciam multiplicatis monachis ædificia augerentur: reſpondit, Ego longe aliter ſencio, quod nos miſeri opera ſanctorum deſtruimus ut nobis laudem comparemus. Non noverat illa ætas pompatica conſtruere, ſet ſub qualicunque tecto ſe ipſos Deo immolare, ſubjectoſque ſuos ad exemplum attrahere: Nos autem econtra utimur ut animarum negligentes cumulamus lapides. Hic dum ſemel ſermonem de pace ad populum faceret multi ad pacem redierunt. Unus autem eorum nullo ſuaſu nec eciam rogatu concordare voluit: Cui in medium adducto ait epiſcopus, ſcriptum eſt, *Beati pacifici*, igitur non pacifici ſunt filii diaboli & miſeri. *Willel. II.* Illi igitur cujus es te commendo donec reſipiſcas; Et ſtatim ille, mancipium hoſtis effectus, cœpit dentibus ſtridere, ſpumas facere, caput rotare, Qui tamen à *Vulſtano* ſanatus cum pacem repudiaret, iterum & tercio arreptus eſt ab hoſte quouſque offenſam dimitteret. Cum aliquando *Wlſtanus* à *Lanfranco* archiepiſcopo ſuper literaturæ inſufficientia & *Aldredo* epiſcopo *Eboracenſi* ſuper ſubjectione canonica impeteretur, ille palacium egreſſus prius horam nonam, quæ à retro erat perdicere cenſuit, & ſic animoſe revertens in cauſa ſua optinuit.

Alwinus quidam apud ſaltum *Malvernie* anachoritice vivens afflatus eſt aliquando deſiderio *Jeroſolymitani* itineris. Quod cum *Wlſtano* panderet, diſſuaſit epiſcopus, ſic inquiens, Deſiſte ſodes *Alwine*; crede mihi quod mirareris ſi ſcires quæ per te Deus ſit facturus: Ille vero adquieſcens diceſſit & congregavit triginta monachos in loco illo. Alter quidam *Sewlfus* negociator dum ſæpius quaſi eadem peccata *Wlſtano* panderet, dixit epiſcopus, Ut video oportunitas facit latronem, ideo conſulo ut fias monachus. Cum igitur ille pro rigore vitæ hoc renueret, Vade, inquit, quia monachus fies velis nolis. Quod ſic contigit. Hic dum quondam alumpni ſui *Nicholai* caput palparet, quod eciam in juventute calveſcere cœperat, ait ad eum, Puto fili quod cito calvus eris: At ille. Quare igitur pater non detines crines meos? Cui epiſcopus. Crede mihi fili quamdiu vixero reſidui capilli non deficient? Et factum eſt ut illa ebdomada qua obiit epiſcopus omnes pili illius *Nicholai* defluerent, nudam cutem relinquentes. Poſt mortem *Wlſtani* cum tota eccleſia arderet, mauſoleum ejus nec fuit fuligine tinctum nec favilla opertum. Simile contigit de matta ſuper qua orare ſolebat. Fertur de eo quod cum rex *Willielmus* conqueſtor propter literaturæ inſufficienciam & *Gallicæ* linguæ carenciam eum privare intenderet, ut ſic aliquem *Normannum* ſubintroduceret; ille arrepto baculo ſuo paſtorali, ad pedes ſancti *Edwardi* regis nuper tumulati acceſſit; baculum in ſolida petra ita defixit, ut à nullo poſſet avelli, donec ille ad regis rogatum baculum reſumeret. Dixerat autem regi *Willielmo* dum baculum figeret, Melior te hunc mihi dedit, cui & retrado; avelle ſi poteris.

Quidam clerici itinerantes tempeſtate fulguris in *Leycestren.* nocturno diſcutiente cecinerunt hympnum, *Ave ſis maris ſtella* &c. Et cum pervenerunt ad hunc verſum, *Monſtra te eſſe matrem*, beata virgo quoddam velum ſuper eos expandit, ſub cujus umbra ſecuri donec tranſiret tempeſtas permanſerunt.

CAP. VII.

VIR quidam in dioceſi *Dunelmenſi* ſolebat cum tranſiret per cimiteria orare pro defunctis, Et cum quadam die inſequeretur ab hoſtibus per medium cimiterium, recordatus eſt ſolitarum precum & ad memoriam pro refugio adduxit, & miro dictu videbatur quod hii qui jacebant in ſepulcris ſe erigebant & ſe exponebant hoſtibus pro oratore ſuo, donec locum evadendi darent; & poſtea hoſtes reconciliati narraverunt quod mortui reſtiterunt illis in talibus armis quibus ſolent vivi ſe defendere.

Hoc anno facta eſt profectio *Jeroſolymitana*, in *Ciſtrenſis lib. 7. c. 9.* qua

qua aſſuerunt *Beaumundus*, & *Robertus* dux *Normannia*, qui prætextu illius profectionis invadiavit *Normanniam Willielmo* regi fratri ſuo pro decem mille libris argenti; Deinde xiij. kalendarum *Julii* Chriſtiani ceperunt urbem *Acon*, & ſtella comata apparuit menſe *Octobris* per xv. dies. Nonnulli vero viderunt ſignum crucis ardere in cœlo. Tunc quoque caput beati *Stephani* per quendam monachum *Odonem* multis miraculis comitantibus *Cadomum* in *Normannia* allatum eſt. Orta eſt diſſentio inter regem *Willielmum* & *Anſelmum* archipræſulem, quia non licuit *Anſelmo* ſynodos facere nec prava corrigere: Quinetiam rex inveſturas Prælatorũ exegit, populum tributis craſit, Potiſſime ad expenſas circa turrim *Londonia* & circa magnam aulam *Weſtmonaſterienſem* familia regis quocunque tranſibat populum opprimebat. Ad hæc acceſſit fomes cupiditatis *Ranulphus*, *Willielmi* primi Regis quondam capellanus, ſet hujus regis ubique procurator effectus. Is ſi quando regni tributum exegit, duplum emunxit: Expilator divitum, oppreſſor pauperum, confiſcator hæreditatum. Proinde rex cachinnans hunc ſolum pronunciavit eſſe hominem qui ingenium ſuum agitare ſciret, de nullius odio curaret, dummodo dominum ſuum complaceret. Quo auctore ſacri honores vendebantur, ſet & ipſe cito poſtmodum Epiſcopatum *Dunelmenſem* mille libris emit. Tunc fluxus crinium, luxus veſtium, tunc uſus calciorum acutorum, tunc greſſum frangere; nudo latere incedere. Iſta conatus eſt *Anſelmus* corrigere ſet auxilio ſuffraganeorum deſtitutus, *Anglia* vale fecit, ſet abeundo in portu *Cancia* ut prædo publicus regis juſſu expoliatus eſt manticis ejus & bulgis omnibus in medio exquiſitis. Inde *Anſelmus* ad papam *Urbanum* accedens in magno Concilio apud *Barrum* in *Apulia* contra *Græcorum* opinionem qui dicunt Spiritum ſanctum ſolummodo à patre procedere, luculenter diſſeruit. Eo tempore *Radulphus Ciceſtrenſis* epiſcopus regi cum aliis epiſcopis non ceſſit. Set in facie pro *Anſelmo* reſtitit, non veritus annulum & baculum prætendit. Nec unquam animi rigorem deflexit, donec *Anſelmus* ſuo diſceſſu cauſam ſuam enervaret. Iſte eciam ut rex pecuniam à fornicariis ſacerdotibus acciperet non conſenſit, ſet per totam dioceſim ſuam divina officia vacabant, januas eccleſiarum ſpinis obſtruxit. Atrocitas facti regem inflexit, ita ut ei ſoli cenſum presbiterorum ſuorum indulgeret. Illi eciam alleganti quod eccleſia incendiis aſſumpta non tributis expilari ſet oblationibus deberet ſublevari, Rex ipſe qui omnibus abſtulit, eccleſiæ *Radulphi* plurima contulit libens. Iſte *Radulphus* contra delinquentes ab increpationibus non pepercit. Et ſi minus increpatio valeret, ingenuo ludo culpam eliſit. Dioceſin ſuam ter in anno circuibat, nichil epiſcopali poteſtate extorquens ſet quæ ultro offerebantur gratulanter ſuſcipiens; quod certe ad præſens non commemoraſſem niſi quod noſtro ævo pro miraculo ducitur, ſi in epiſcopo reperiatur prædicandi ſolertia, aut accipiendi temperantia. Dum rex *Willielmus* venatum aliquando intenderet adeſt nuncius qui dicat *Cenomanniam* fore obſeſſam, ſtatim rex equo retorto iter ad mare reflexit. Admonentibus ducibus, exercitum fore congregandum, Videbo, inquit, quis me velit ſequi. Hoc modo pene ſolus ad mare devenit, aere exiſtente nubilo & vento contrario. Cum igitur omnino tranſfretare vellet, ſuaſerunt nautæ ventum & auram expectare. Et ille. *Nunquam audivi de Rege ſubmerſo:* quin pocius ſolvite retinacula navium & videbitis elementa conſpirare ad meum obſequium. Sicque ponto tranſito, obſeſſores *Cenomannia* audita fama adventus ejus diſſiliunt. Auctor factionis *Helias* capitur, Cui ante ſe adducto rex ludibundus ait, *Habeo te magiſter*; At ille. *Fortuito me cepiſti, ſet ſi poſſem evadere, novi quid facerem.* Tunc rex motus, inquit, *Abi, fuge; concedo ut facias quod poteris, Et ſi me viceris, per hoc tecum paciſcar.* Pro hujuſmodi in hoc rege repertis ſi Chriſtiana religio pateretur, ſicut quondam putabatur animam *Euforbii* in *Pythagoram* tranſiſſe, ſic poſſet dici animam *Julii Cæſaris* in iſtum regem tranſiſſe.

Hoc anno apud **Finchamſtede** in *Barcoſhira* fons quidam viſus eſt ſanguinem ebulliſe per xv. dies, & cœlum viſum eſt per totam noctem ardere. Hoc eciam anno Comites *Ceſtria* & *Salopia*, *Hugo* & *Hugo*, *Moniam* inſulam quæ *Angleſeia* dicitur ceperunt, *Wallenſes* in eadem occiderunt, nonnullos abſciſis teſticulis excæcaverunt: Inter quos quendam presbiterum nomine *Kenredum* de eccleſia extraxerunt, cui unum oculum eruerunt, linguam & teſticulos abſciderunt, ſet tercio poſt hæc die loquela ſibi reddita eſt miraculoſe. Quo in tempore magnus *Noriganorum* rex *Olavi* filius aſſumpto ſecum *Haraldo* quondam regis *Haraldi* filio *Orcadas* & *Monias* inſulas ſubjugavit. Inde ad inſulam *Moniam* ubi erant duo Comites prædicti acceſſit. Cui dum Comes *Salopia* obviam daretur, ſagitta percuſſus in oculo die viij. poſt perpetratam in ſacerdote prædicto ſæviciam obiit & apud *Salopiam* tumulatus. Circa hæc tempora *Herebertus* dictus *Loſanga* Abbas quondam *Remeſia* ſet tunc epiſcopus *Tedfordia*. magna in *Anglia* fomes Symoniæ extitit, eo quod ſedem ſuam à rege emerat. Hic tamen poſtquam erroneum juventutis impetum deflevisſet, *Romam* ivit, inde rediens ſedem ſuam uſque *Norwicum* tranſtulit, ubi quidem celebre cœnobium fundavit de rebus utique ſuis non epiſcopalibus. Set & apud *Tedfordiam* monachos *Cluniacenſes* inſtituit locupletes quidem in ſeculo & ſplendidæ religionis. Sic igitur correctus eſt *Herebertus* duplici quidem pronoſtico, uno videlicet prædeceſſoris ſui *Herfaſti* iudicio quod erat, *Non hunc ſet Barabam:* & ſuo proprio, quod erat, *Amice, ad quid veniſti?* Quo audito, lacrimabiliter ait, *Male intravi fateor, ſet per Dei gratiam bene egrediar*; unde ſæpius poſtmodum illud *Petri* recoluit, *Erravimus juvenes, emendemus ſenes.* Interea rex *Willielmus* de *Normannia* rediens cum primo magnam aulam *Weſtmonaſterii* aſpexiſſet, dixit, Eam debitæ magnitudinis dimidia parte carere, qua de cauſa ipſam aulam propoſuerat ordinaſſe pro camera. § *Item ibidem capitulo decimo.* Circa hos dies in *Burgundia Cabilonenſi* dioceſi ordo *Ciſtercienſis* incepit, iſto modo. Quidam *Herdingus Seemps* nomine, *Anglus* natione, à puero *Schireburnia* monachus *Scociam* tandem adiit. poſtmodum *Franciam* conſcendit, ubi liberalibus artibus intendens divini amoris ſtimulos accepit, *Romam* denuo cum quodam condiſcipulo adiit. Hos duos nulla unquam moleſtia aut obex impedivit quin pſalterium cotidie cantarent. Spirabat ejus animus quod poſtmodum adorſus eſt, nam tandem *Burgundiam* regreſſus in *Moleſmo* magno & novo monaſterio crinem dejecit, ubi primo regulæ elementa olim viſa facile deprehendit. Cum autem alia propo-

Willel. II. proponerentur obſervanda quæ nunquam videret aut audierat in regula *Benedicti*, rationem illorum efflagitare cœpit modeſte ſane, ut monachum decet, « Ratione, inquit, ſummus autor omnia fecit, rati« one regit, eaque ratione ſiſtunt elementa, moven« tur ſidera, & noſtra debet ſubſiſtere natura, quæ « quia ſæpe per deſideria vel ignorantiam à ratione « excidit, legibus revocatur; unde & regula beati « *Benedicti* ad hoc proceſſit, ut fluxum naturæ per « rationem revocaret; In qua regula licet quædam « contineantur quorum rationem penetrare non va« leo, auctoritati tamen adquieſcendum puto. Ra« tio namque & auctoritas divinorum ſcriptorum « quamvis diſſonare videantur, unum idemque ſunt. « Cum igitur Deus nichil præter rationem facit aut « reficit, quomodo credam ſanctos patres Dei ſe« quaces aliquid præter rationem ſtatuere, tanquam « ſoli auctoritati debeamus fidem & non rationi? « Igitur eorum quæ auditis aut rationem afferte aut « auctoritatem. Et ea regula beati *Benedicti*, quæ « ratione & auctoritate ſubnixa eſt, date exempla; « Quod ſi non poteſtis, fruſtra profitemini illius « prærogativæ cujus contempnitis ſequi doctrinam. Hujus ſententia ab uno in alium tranſiit, multos movit ne forte in vacuum currerent aut in vanum cucurriſſent: Decernitur igitur ſolam medullam regulæ reſecatis ſuperfluis ſectandam fore. Agit Abbas ſedulo ut omnes aſſentiant; ſet difficile eſt à mentibus avelli quod ab antiquo inſeritur. Soli xviij. monachi cum abbate *Herdynge* monaſterium illud dimittunt, pronunciantes regularem puritatem non poſſe ſervari in loco, ubi opum congeries, ciborum indigeries reluctantem animum ſuffocarent. Igitur *Ciſterciam* adivit, locum prius ſaltuoſum nunc monaſterium famoſum, quod quidem ope archiepiſcopi *Viennenſis* & poſtmodum papæ adjutorio multum promotum eſt. Poſt hoc anno gratiæ M.C.xxxv. ordo ille per quendam *Walterum Eſpec* in *Angliam* adductus, conſtructo monaſterio *Ciſtercienſis* ordinis apud *Rivallem*. Iſta ſunt quæ in eorum Collegio aſperiora videntur. 1. Quod videlicet nichil pelliceum aut lineum aut laneum ſubtile quale eſt ſtaminum veſtiunt. Femoralia niſi in via non ferunt. Duas tunicas cum cucullis habentes hyeme non augent, ſet æſtate poſſunt minuere ſi volunt. Veſtiti & cincti dormiunt. 2. Nunquam poſt matutinas ad lectum redeunt, ſet ita horam temperant ut ante laudes aurora luceſcat. 3. Statim poſt laudes primam cantant, poſt quam ad opera exeunt. 4. Quod faciendum de die ſine lucerna conſummant. 5. Nullus ab horis & completorio abeſt niſi infirmus. 6. Celerarius & hoſtilarius poſt completorium exeunt, & cum ſilencio hoſpitibus ſerviunt. 7. Abbas nil ſibi niſi quod aliis licere permittit, ubique cum grege præſens niſi ſolum in menſa, propter hoſpites, ſet & tunc tantum duo fercula miniſtrantur. 8 Sanguinem & carnem nullus niſi infirmus percipit. Ab idibus *Septembris* uſque ad Paſcha tantum ſemel in die comedunt, exceptis diebus dominicis. 9. Nunquam clauſtra ſua niſi cauſa operis manualis exeunt, nec ullicubi niſi Abbati vel Priori colloquentes. 10. Horis canonicis nulla apendicia adjiciunt. Præter vigilias pro defunctis *Ambroſianum* officium exercent. Hoſpitum & infirmorum curam habent. Iſta Abbas ille *Moloſmenſis* primo impetu acriter fecit, & alios agere compulit, ſet procedente tempore pœnituit, homo prius delicate nutritus. Cujus voluntatem aliqui monachorum cognoſcentes procurant *Willel.* II. literas Papæ revocatorias, Quibus Abbas ille ad monaſterium priſtinum reducitur; ſequebanturque eum omnes præter octo, qui *Albericum* Abbatem ſibi conſtituunt, & *Herdingum* Priorem. Set iſte *Stephanus Herdingus* ibidem poſtmodum Abbas effectus xv. monaſteria erexit, & ſeptem incepit. In tantum igitur diebus illis religio illa excrevit, ut illi de *Ciſtercio* forent omnium monachorum exercitium, ſtudioſorum ſpeculum, deſidum œſtrum.

Item ibidem capitulum xj. *Paſchalis ij.* poſt *Urbanum* ſedit papa annis xviij. menſibus v. qui xiij. epiſcopatus ſui anno una cum Cardinalibus incarceratus eſt per Imperatorem *Henricum* iv. *Romam* invadentem, nec liberari potuit donec juraſſet *Henrico* fidelitatem, promittendo ei inveſtituras prælatorum cum annulo & baculo, Quod nunquam excommunicaret Imperatorem. Super quibus privilegium ei ſuperſcripſit. Set anno ſequenti celebrato *Romæ* Concilio Papa dampnavit dictum privilegium in hunc modum. « Amplector omnem ſacram « ſcripturam, vetus & novum teſtamentum, legem & « prophetas, evangelia & canones apoſtolorum, « omnia Concilia univerſalia & decreta *Romano*« *rum* Pontificum, quod tenuerunt teneo, quod « dampnaverunt dampno, potiſſime illud privilegium « quod pocius vocandum eſt pravilegium nuper « *Henrico* conceſſum dampnamus in æternum.

Mortuo *Willielmo Dunelmenſi* epiſcopo rex contulit epiſcopatum *Walrero* ſenioris *Willielmi* capellano quondam, mediantibus mille libris. Hic reos ad eccleſiam ſancti *Cutberti* fugientes abſtraxit, monachos loci etiam invitos ſecum in aula ſua prandere fecit. Cibos vetitos publice appoſuit, mulieres vultu & veſte procaces ſparſis poſt tergum crinibus miniſtrare conſtituit, ubi vix quiſquam irreprehenſus abceſſit, quoniam ſi oculos averteret ipocrita; ſi jocis alluderet, irreverens diceretur: Hic tamen gloriam nonnullam promeruit, pro eo quod ipſo procurante corpus *Cutberti* è mauſoleo levatum ſit recentibus veſtibus circumdatum, caputque regis *Oſwaldi* inter brachia ejus eſt repertum. *Oſmundus* epiſcopus *Sariſburienſis* obiit. Hoc quoque anno fluctus marinus per *Thamiſiam* aſcendens villas ſubmerſit. Diabolus viſibiliter loquebatur de regis malicia cum hominibus, & morte feſtina. De quo rex præmunitus omnia parvipendit. Hoc etiam anno *Hugo Cluniacenſis* vidit per ſomnium regem *Willielmum* coram Deo adductum & dampnatum. Quod & *Hugo* retulit *Anſelmo* exulanti. Vidit etiam rex ipſe per ſompnium ſe flebotomii ictu ſanguinem emittere qui ſolem obnubilavit, unde & ſæpius inclamitavit Sancta *Maria*, ſancta *Maria*; Sompno excuſſo lumen afferri & cubicularios non decedere juſſit: Igitur tertio nonarum *Augusti* anno gratiæ M.C. An. Dñi 1100.
regni ſui xiij. ætatis ſuæ xliij. in nova foreſta ſagittatus à *Waltero Tyrel* ſibi familiari dum cervum intenderet, occubuit paucis plorantibus. Evaſit *Walterus* nemine inſequente: ſicque in reda caballaria rex impoſitus ſenſim ſanguinem diſtillans uſque *Wyntoniam* deducitur. Infra turrim epiſcopi ſepelitur quæ infra annum cecidit, vir ille ingentia præſumens & ingentiora proponens ſi fatum vitæ ſuppetiſſet. Denique ante proximum diem mortis ſuæ interrogatus ubi feſtum natale tenere vellet. Reſpondit, *Pictavis*, eo quod Comes loci illius *Jeroſolimitanum* iter geſtiens ei terram ſuam pro pecunia erat invadiaturus.

Willel. II. diaturus. Nullum Concilium Epiſcoporum celebrari permiſit. Honores eccleſiaſticos paſſim vendidit; nam & die obitus ſui tres epiſcopatus, ſcilicet *Cantuarienſem*, *Wyntonienſem*, *Saleſburienſem*, & xij. monaſteria in manu ſua tenuit aut ad firmam tradidit. Hæres omnium enim eſſe cupiebat. Propter diſcidium quod tunc in *Romana* eccleſia erat inter *Urbanum* papam, & *Wybertum* antipapam, *Romanum* tributum denegabat. At quamvis operibus fuiſſet levis; in verbis tamen ſtabilis fuerat, adeo ut ſi cui bonum vel malum promitteret, inde ſecurus eſſe poſſet: Et cum eſſet pecuniæ avidiſſimus, quoddam tamen ſemel geſſit memoria dignum. Defuncto nempe quodam abbate ſemel in *Anglia*, duo monachi collecta magna ſumma pecuniæ regem adeunt ut abbatis officium alter alterum ſupplantando optinerent, cum quibus quidā tertius monachus ea intentione pertexit ut abbatem conſtitutum humiliter domum duceret: Cumque coram rege illi duo ſtarent ut unus altero plura promitteret, rex à tercio monacho tunc tacente quid dare vellet inquiſivit; At ille ſe nichil promittere aut dare velle reſpondit; Accede, inquit rex, tu ſolus dignus es tam ſacrum onus ſubire. Reliqua vitam hujus regis *Willielmi* concernentia vide inferius in vita *Anſelmi* capitulo xiv.

Leyceſtrenſis. Iſte *Willielmus* multum deditus & diligens erat regalia caſtra & ædificia excellentiora conſtruere atque palacia, prout caſtra *Dorobernia*, *Wyndeſora*, *Norwychi*, *Exceſtria* & magna aula *Weſtmonaſterii*, & multa alia ejus induſtria opera teſtantur. Nec præceſſerat rex aliquis in *Anglia* ante ſua tempora qui tot & talia aggreſſus fuerat ædificia. Et legitur de eo quod ad mala quæque de die in diem ſemper pronus & proclivus fuerat atque paratus, ad bona quæque quaſi ſemper hebes. Hic *Willielmus* fecit foreſtas in multis locis per medium regni, & inter *Southamtonam* & Prioratum de *Twynam* qui nunc vocatur Cryſtſchyrche proſtravit & exterminavit viginti duas eccleſias matrices cum villis, capellis & maneriis atque manſionibus; ſecundum vero quoſdam lij. eccleſias parochiales. & fecit de loco illo Foreſtam novam quam vocavit ſuum novum herbarium, & replevit eam cervis, damis & aliis feris parcens illis per vij. annos primos venatus gratia. Quæ vaſtaverunt blada & ſegetes in magnum gravamen compatriotis; Et tantam exercuit per foreſtas duritiam, quod pro dama hominem ſuſpenderet, pro lepore xx. s. plecteretur, pro cuniculo x. s. daret.

An. Dñi 1100. Igitur, ut ante dictum eſt, iij. nonarum Auguſti per *Ciſtrenſem* anno gratiæ M.C. regni ſui xiij. ætatis liij. venit in novum herbarium ſuum, ſcilicet novam foreſtam, cum multa familia ſtipatus, venandi gratia, ſet ſibi gratia dura; Cum arcubus & canibus ſteterat in loco ſuo, & quidam miles ſibi nimis familiaris *Walterus Tyrel* nomine, prope eum ex oppoſito loco, ut moris eſt venantium, cæterique ſparſim unuſquiſque cum arcu & ſagitta in manu expectabat pro præda capienda. Interea accidit miræ magnitudinis cervum præ cæteris præſtantiorem regi appropinquare, videlicet inter regem & dictum militem, at rex tetendit arcum volens emittere ſagittam credens ſe interficere cervum, ſet fracta corda in arcu regis cervus de ſonitu quaſi attonitus reſtitit circumcirca reſpiciens, & inde rex aliqualiter motus dixit militi ut cervum ſagittaret. Miles vero ſe ſuſtinuit. At rex objurganter cum magno impetu præcepit ei, dicens, Trahe trahe arcum ex parte diaboli, & extende ſagittam, alias te pœnitebit. At ille emiſit ſagittam volens interficere cervum, percuſſit regem per medium cordis & occidit eum, ibidemque exſpiravit. *Walterus* evaſit nemine inſequente. Rex vero vehitur apud *Wyntoniam* ſuper redam caballariam impoſitus. In cujus ſepultura luctus defuit. Omnes gaudium de ejus morte arripiunt, adeo quod via erat quiſpiam qui lacrimam emiſerit, ſet omnes de morte ejus lætati ſunt. *Henric.* I.

Cap. VIII.

SIc igitur iſto modo *Willielmo* mortuo, *Robertus* frater ejus in *Normannia* contra inimicos ſibi infeſtos in guerra ſua occupatus eſt in eodem tempore. Iſte *Robertus* ſemper contrarius, & adeo innaturalis extiterat Baronibus regni *Angliæ*, quod plenario conſenſu & conſilio totius communitatis regni impoſuerunt ei illegitimitatem quod non fuerat procreatus de legitimo thoro *Willielmi* Conqueſtoris, unde unanimi aſſenſu ſuo ipſum refutaverant, & pro rege omnino recuſaverunt, & *Henricum* fratrem in regem erexerunt. *Robertus* autem audiens de coronatione fratris ſui junioris impetuoſe venit in *Angliam* cum exercitu magno, quærens bellum contra fratrem ſuum, & clamans regnum. *Henricus* vero cum favore & auxilio Baronum ſuorum viriliter reſiſtebat. Ingruit igitur bellum apud *Lincolniam*, ubi prædictus *Robertus* victus eſt & contritus cum toto exercitu ſuo, omneſque alienigenæ mortui & penitus deleti ſunt. *Robertus* vero captus pudoroſæ & immani morti adjudicatus eſt. *Henricus* vero frater ejus non ſuſtinens ignominiam tantam protendere in ſanguine ſuo, inſtitit erga Barones ſuos & impetravit ab eis, quod prædictus *Robertus* deberet exoculari & excæcari cum baſili ardenti, ſicque apud *Lincolniam* perpetuo carceri mancipatus ibidem quieſcit humatus.

Mortuo ſine liberis rege *Willielmo Rufo* qui concubinis ſemper uſus fuerat, ſucceſſit in regnum junior *Henricus* frater ejus, nonis Auguſti apud *Wyntoniam* electus, & à *Mauricio Londonienſi* epiſcopo apud *Weſtmonaſterium* conſecratus, nam tunc *Anſelmus* aberat. *Ciſtrenſis lib. 7. c. 12.* Hic tercio paterni regni anno in thoro regio genitus in liberalibus artibus ſuum primum poſtrivit tirocinium, quem aliquando à fratre ſuo *Willelmo* læſum pater conſolatus eſt in hunc modum; Ne fle, meus fili, nam & tu rex eris. Hic igitur ultimo paterni regni anno ætatis ſuæ xix. à patre ſuo factus eſt miles, ivit cum patre *Normanniam*. Et cito poſt paterno funeri aſtitit ut ſupradictum eſt, cæteris fratribus quo ſors quemque tulerat dilapſis; Quapropter paterna benedictione, maternaque hæreditate theſaurique ſubnixus fratrum ſupercilium parum exhorruit. Inclinatior tamen *Roberto* ſuperiori fratri ſuo propter animi manſuetudinem, econtra ille *Robertus* noxia ſemper facilitate delatoribus credulus fratrem vexabat. Inſuper & tria millia marcarum in teſtamento paterno *Henrico* relictarum *Robertus* in ſtipendiarios ſuos milites abſumpſit. Erectus itaque *Henricus* in regem, annuente maxime *Henrico Warwycenſi* Comite ſibi prius familiari, eccleſiam liberam fecit, foreſtas tamen in manu ſua tenuit, leges *Edwardi* cum emendationibus ſuis obſervavit, penſiones noxias remiſit, effeminatos de curia ſua propulit. Lucerna-

rum

Henr. I. rum uſum tempore patris ſui intermiſſum reſtituit de nocte in curia ſua. *Rannlphum Dunelmenſem* epiſcopum apud turrim *Londoniæ* recluſit. *Anſelmum Cantuarienſem* archiepiſcopum tunc exulem revocavit. Mercatorum falſam ulnam caſtigavit adhibita brachii ſui menſura. Libentius bellabat conſilio quam gladio. In cibando magis temperans eſuriem quam urgens ingluviem. Potationi præter ſitim nunquam indulgens, crapulam in ſe & in ſuis ſemper exſecrans. Poſt multas controverſias inter ipſum & *Anſelmum* ventilatas, inveſtituras Prælatorum per ſecularem manum faciendas Deo & beato *Petro* reſignavit. Tandem celebrato *Londoniæ* Pontificum Concilio, amotis pellicibus *Matildam Malcolmi* regis *Scotorum* filiam duxit in uxorem, quam venerabilis *Anſelmus* die ſancti *Martini* in reginam coronavit. Hæc *Matilda* filia fuit ſanctæ *Margaretæ* reginæ *Scotiæ*.

Leyceſtrenſis. Mortuo hoc anno *Thoma Eboracenſi* epiſcopo ſucceſſit *Giraldus*, vir quidem ut fert rumorum licentia libidini & maliciis obnoxius. Sub ejus nempe pulvillo cum in viridario quodam decederet inventus eſt codex curioſarum artium, videlicet *Julius Firmicus*, quem ſecrete & meridianis horis lectitabat. Quam ob rem clerici eccleſiæ ſuæ eum ſub cœli ceſpite extra eccleſiam vix ſepeliri permiſerunt. Interea Comes *Robertus* frater hujus regis audita morte fratris ſui *Willielmi Rufi*, de terra ſancta rediit in *Apuliam*, & inde in *Normanniam*, parans ſe in *Angliam*. Quo audito, multi de proceribus clam vel palam à rege *Henrico* ſe ſubtraxerunt fictis quibuſdam occaſiunculis vocantes eum Gobrych Godeſaby, & pro *Roberto* Comite clam miſerunt. Ad hæc *Radulphus Dunelmenſis* epiſcopus nuper incarceratus fune nacta de Turri *Londonenſi* evaſit, *Normanniam* adiit, *Robertum* Ducem contra regem *Henricum* inſtigavit. Erat nempe ille *Robertus* primogenitus regis *Willielmi* conqueſtoris exilis corporis, pinguis aqualiculi. Qui primo tirocinio ſuo parenti morem geſſit, ſet poſtmodum juvenili calore & fatuorum conſilio impulſus *Normanniam* ſuperſtite patre tentabat habere, quod cum pater negaſſet, iratus abſceſſit inſultus in patriam faciens. Primo quidem patre hoc cachinnante, ſet poſtmodum dicente, Per reſurrectionem Chriſti probus erit *Robertus* meus *curta ocria* filius meus: cæterum nichil habens *Roberto* quod ſuccenſeret quia lepidæ formæ, faceti eloquii, virtutis ingentis, ſolidi conſilii. Poſtremo tamen tempore pater contra eum adeo eſt infenſus, quod eum hæreditate *Angliæ* privavit, comitatu *Normanniæ* vix ei relicto. In terra ſancta multa egregia geſſit. Ita ubique mirabilis ut nunquam per Chriſtianum aut Paganum de equo dejici potuit. Denique cum in Sabbato Paſchali apud *Jeroſolymam* inter cæteros aſtaret Chriſtianos, expectans ignem more ſolito de ſupernis in cereum alicujus deſcendere, cereus ejus divinitus accenſus eſt, unde & ab omnibus in regem *Ieroſolymorum* electus eſt, ſet audita morte fratris ſui regis *Angliæ*, regnum *Jeroſolimitanum* recuſavit, non reverentiæ contuitu ſet aut laboris metu, aut regni *Anglicani* cupidine. Qua de cauſa nunquam poſtmodum in bello fortunatus fuit. Hic quoque in redeundo de *Ieroſolyma* duxit in uxorē filiam *Willielmi de Averſana* in *Apulia*, mulierem ſpectatiſſimæ formæ, quam poſt paucos annos morbo amiſit deceptam ut dicunt obſtetricis conſilio, quæ ligavit mammas ejus poſt partum effluentes lacte habundantiſſime. *Henr. I.* Filium tamen habuit egregiæ indolis *Willielmum*. Pro fœminæ connubio infinitam pecuniam nomine dotis receptam *Robertus* cito dilapidavit. In *Angliam* veniens ut fratri ſuo *Henrico Angliam* præriperet, collecto undecunque grandi exercitu apud *Porteſmudam* applicuit, ſet mediantibus regni prudentioribus ea conditione pax reformata eſt, ut ſingulis annis *Robertus* tria millia marcarum perciperet, & qui altero ſuperviveret hæres alterius foret, ſi tamen ſine maſculo hærede decederet. Set anno ſequenti *Robertus Angliam* veniens ad petitionem *Matildis* reginæ illam penſionem remiſit. Inde *Robertus* rediens apud *Normannos* parvipenſus eſt; in tantum quod *Normanni* advocarunt regem *Henricum* contra *Robertum*, qui pluries adventans totam *Normanniam* præripuit paulatim exceptis *Rotomago*, *Cadomo* & *Phaleſio*, in quibus urbibus *Robertus* paſſim vagatur. Qua de re *Cadomenſes* offenſi regem *Henricum* invitaverunt, & portas ſuas contra *Robertum* clauſerunt. Inde *Robertus* cum ſolo armigero *Rotomagum* fugiens auxilium regis *Francorum* & Comitis *Flandriæ* imploravit. Quo tamen totaliter deſtitutus publicum bellum contra fratrem attemptans victus eſt & captus, ac quoad vixit ſcilicet per 7. annos poſtmodum in cuſtodia detentus.

Item Ibidem, c. 13. Ciſtrenſis. Hoc anno inſurrexit contra regem *Henricum Robertus de Beliſmo* major filiorum *Rogeri de Monte Gomerico* Comitis *Salopiæ* obfirmans caſtella ſua *Salopiam*, Brugg, Arundel, Tikehul. *Wallenſes* etiam plures contra regem excitavit. Set rex infra 40. dies omnes illos inimicos cepit, *Walanos* donis & promiſſis corrupit, ipſum Comitem *Robertum Angliam* abjurare coegit. Navigat ille *Normanniam*. Cui cito poſtmodum *Willielmus* qui fuit Comes *Mortonii* in *Normannia* ac etiam comes *Cornubiæ* in *Anglia*, quia rex ſibi negaverat comitatum *Canciæ*, tranſnavigans ſe adjunxit. Hii duo cum ſuis complicibus in *Normannia* multum graſſabantur. Quo audito rex *Henricus* omnia quæ erant Comitis *Mortonii* in *Anglia* ſibi arripuit, & poſt hæc in *Normanniam* transfretavit, quam ſibi non ſine ſanguine ſubjugavit; Duos Comites prædictos perpetuo carcere mancipavit. Viros quidem ſimulationis & argutiæ plenos. Poſt hæc rex *Henricus* ſummam pacem in *Normannia* relinquens, *Angliam* rediit, Contra fures & falſarios acerbas leges edidit, privationem ſcilicet oculorum, teſticulorum, pugni continentes. Deinde ſubegit *Scotos*, *Walenſes* & *Britones* tranſmarinos, ac etiam regem *Lodowycum*. Deinde perendinante rege *Henrico* in *Normannia* acceſſit *Kalixtus* Papa prope *Normanniam* ut inter cætera *Henricum* regem de incarceratione fratris ſui *Roberti Ieroſolimitani* peregrini aſperius conveniret, ſet veriſimilibus reſponſis receptis conquievit; Poſſunt enim communes loci illius ad quamvis partem inflecti per facundiam Oratoris quam præſertim exornant exennia, & ut nichil pompæ deeſſet fecit rex juvenculos quoſdam filios Comitis de *Melento* illaqueare Cardinales tunc præſentes ſuis tortilibus ſophiſmatibus, unde non puduit Cardinales fateri, occiduas plagas majori florere peritia literarum quam ipſi audiſſent. *Hugo* Comes *Ceſtrenſis* nepos regis *Willielmi* conqueſtoris ex parte ſororis obiit, cui ſucceſſit filius ſuus *Ricardus* puer 7. annorum. *Anſelmus* celebrato concilio

Henr. I.

cilio *Londoniæ* plures Abbates depoſuit, traditiones dignitatum ad firmam prohibuit. *Sodomitas* quolibet die dominico excommunicandos cenſuit: Set & hoc poſtmodum retractavit, nam publicatio hujus vicii pravis mentibus fomes fuit majoris audaciæ ſimilia perpetrandi. Uxores quoque ſacerdotibus inhibuit [*Leyceſtriæ* anno gratiæ M.Cij.] prius non prohibitas.

Ceſtrenſis eodem capitulo.

Orta eſt diſcordia inter regem & *Anſelmum* eo quod nollet conſecrare Prælatos qui recipiebant inveſtituras de manibus laicorum; præſertim cum nuper dominus Papa hoc interdixerit ſub anathemate. *Giraldus* tamen *Eboracenſis* archiepiſcopus tales conſecravit, unde motus *Anſelmus* Papam adiit. Gens *Flandriæ* propter deſolationem patriæ ſuæ per jactationem æquoreæ arenæ diu vagabunda locum habitationis à rege *Henrico* expetiit & obtinuit ad orientalem plagam *Angliæ* juxta *Twedam*. Qui tamen poſtmodum ſub anno regni ſui xj. tranſlati ſunt in *Weſtwalliam*. Corpus ſancti *Cutberti* 414. poſt ſepulturam ejus anno ob quorundam Prælatorum incredulitatem cum capite ſancti *Oſwaldi* repertum eſt incorruptum. 7. Idus Junii quatuor albi circuli circa ſolem ſunt viſi. Hoc anno prima ebdomada quadrageſimæ feria ſexta circa veſperam ſtella inſolita viſa eſt lucere inter auſtrum & occidentem, & ſic lucebat quotidie eadem hora per xxv. dies; cui ingens trabes viſa eſt de orientali parte occurrere. Poſtmodum in cœna Domini viſæ ſunt duæ lunæ plenæ paulum ante diem, una in oriente & altera in occidente. Quo quidem anno factum eſt execrabile diſcidium inter *Henricum* Imperatorem patrem, & *Henricum* filium ſuum, adeò ut filius patrem incarceraret. Quo eciam anno *Anſelmus* concordatus eſt cum rege *Henrico Beccum* veniente, & inde tranſmiſſus eſt in *Angliam*.

Item ibidem c. 19. Ciſtrenſis.

Hoc anno *Henricus* 4. filius *Henrici* 3. cepit imperare apud *Teutonicos*, & regnavit pro ix. annis. Hic patrem proprium conjecit in vinculis, quibus & obiit. Papam *Paſchalem* cum Cardinalibus cepit & incarceravit prout ſupradictum eſt, qua de cauſa ut putatur carnali progenie caruit, quamvis *Matildam* filiam regis *Angliæ Henrici* in uxorem duxiſſet; Tandem ad cor rediens jura eccleſiæ *Kalixto* Papæ libere reſignavit, ſicque ſecundum veriorem opinionem exul ſponte factus clam uxore relicta apud *Ceſtriam* obiit. Celebratum eſt *Londoniæ* Concilium ſub *Anſelmo*, ubi annuente rege ſtatutum eſt ut nunquam deinceps rex aut aliqua laica perſona inveſtituram faceret cum anulo & baculo. Quo eciam in tempore *Giraldus Eboracenſis* archiepiſcopus impoſitis manibus ſuis inter manus *Cantuarienſis Anſelmi* ſubjectionem & obedientiam illi fecit. Deinde 4. idus Auguſti *Anſelmus* uno die conſecravit apud *Londoniam* 5. epiſcopos, ſcilicet *Wyntonienſem*, *Sariſburienſem*, *Exonienſem*, *Herfordenſem*, & *Glamoragacenſem*, quod à diebus *Plegmundi* non contigit. Hoc anno rex *Henricus* ſtatuit ut fures ſuſpenderentur, falſarii oculos & genitalia amitterent, & ut denarii & oboli eſſent rotundi. *Philippus* rex *Francorum* obiit. *Lodowicus* filius ſuus ſucceſſit. *Giraldus Eboracenſis* archiepiſcopus obiit. Cui ſucceſſit *Thomas* nepos *Thomæ* ſenioris, & præſedit ibi 7. annis. Rex *Henricus* fecit ſedem epiſcopalem apud Ely, inſtituens ibi *Herveum* nuper *Bangorenſem* Præſulem. At quia in hoc partem *Lincolnienſis* dioceſis detruncaverat conferendo pagum *Cantibrigiæ* ſedi *Helienſi*, ideo contulit epiſcopo *Lincolnienſi* villam ſuam regiam ſcilicet Spaldyng. Hoc anno in ebdomada Paſchali ſanctus *Hugo Cluniacenſis* Abbas poſtquam ſibi apparuiſſent beata virgo, ſanctus *Petrus*, beatus *Hillarius*, obiit. Hoc eciam anno venerabilis *Anſelmus* obiit *Cantuariæ* 11. kalendarum Maii. Et die ſequenti qua contigit in cœna Domini, balſamo divinitus miſſo perunctus ſepelitur. Et vacavit ſedes *Cantuarienſis* pleno quinquennio. Interimque res eccleſiæ expendebantur in uſus regios. Et cum rex ſæpe moneretur ut eccleſiæ viduatæ conſuleret, miti hoc differebat reſponſo, ſic inquiens. Optimos viros per patrem & fratrem ſuum inſtitutos fuiſſe archiepiſcopos, ſe quoque nolle in hoc degenerare, ſed optimum virum pro poſſe ad hoc captare velle. Talia reſponſa juris & æqui videbantur plena, ſet agger pecuniæ de epiſcopatu levatæ regis animo blandiebatur. Set quamvis *Anſelmi* vitā *Edmerus Cantuarienſis* monachus ad plenum deſcripſit; nonnulla tamen juvante *Willielmo Malmiſburienſi* ſuccinctius ſunt dicenda. *Anſelmus* igitur in *Auguſta* civitate *Alpium* oriundus & pueritia literatus & caſtus, dum iram patris ſui quam nullo obſequio lenire potuit, longius fugeret, *Beccum* in *Normannia* ſub *Lanfranco* confovendus acceſſit, ubi prope 26. agens annum monachus effectus eſt. Poſt triennium vero tranſlato ad *Cadomenſe* monaſterium *Lanfranco Becci* Priore ipſe *Anſelmus* ſub *Herlewino* Abbate Prior eſt inſtitutus, parcimoniæ, jejuniis, inſtitutionique juvenum per 15. annos potiſſime intendens. Frequenter dicere ſolet, *ſe malle eſſe ſine peccato in inferno quam in cœlo cum peccato.* Opuſcula literata & multa compoſuit, cum quibus & noſtram credulitatem quam alii auctoritatibus extorquere ſatagunt, ille rationibus & invincibilibus argumentis roboravit, adeo ut præcedentium excogitata non ſolum vinceret, immo in unum acervum cogeret. Diſcretione quoque & patientia omnium ſuorum devicit animos æmulorum. Poſt 15. autem Prioratus ſui annum defuncto *Herlewyno* primo *Beccenſi* Abbate ipſe *Anſelmus* in Abbatem *Beccenſem* promotus eſt. Et 5. annis ab *Anglia* tunc abſtinuit quamvis plurimæ ad veniendum cauſæ eum urgerent, ne forſitan archiepiſcopatum *Cantuarienſem* per mortem *Lanfranci* tunc vacantem ambire videretur; ſet tandem tribus de cauſis *Angliam* venire coactus eſt prout ſupradictum eſt. Fiebant tunc in *Anglia* ſub rege *Willielmo Rufo* deprædationes, proſcriptiones & confiſcationes. Nam tolerabilius fuiſſet unius hominis imperium ingemiſcere quam novis & recenter ſuccedentibus dominis ſubjacere; Inter hæc apud epiſcopos grande ſilentium latrare non valentium aut non audentium intra conſcientiam ſtrangulabatur judicium propter unius hominis metum. Nam quid attinet loqui ubi loquendo irrites odium nec ullum nanciſcaris emolumentum? Erat tunc ſpes evadendi hæc mala ſi *Anſelmus* ſignifer primus umbo publicus fieret archiepiſcopus. Rex ſiquidem *Willielmus* cuncta ſibi benigne dicta aut turbida ira aut facetis ſalibus eludebat, quippe non permiſit ut orationes fierent pro eo aut pro ſtatu eccleſiæ, *Orate*, inquit, *quod vultis, ego faciam quod placebit.* Sed ipſe tandem gravi infirmitate depreſſus *Anſelmum* vocavit, & conſenſu epiſcoporum ipſum archiepiſcopum fore deſignavit. At ille renitens in hunc modum allegat,

Henr. I.

Si

Henr. I. Si tauro indomito, id eſt *Willielmo Rufo*, ovis vetula, id eſt *Anſelmus* copuletur, pro diſparilitate trahentium aratrum eccleſiæ non recte incederet; Veruntamen *Anſelmus* inveſtitur & conſecratur. Sed rex convaleſcens pejor quàm ante effectus. Hortantibus eum ad bonum amicis ſuis, reſpondere ſolebat, Per vultum de *Luca* nunquam Deus me habebit bonum pro malo quod mihi irrogat. Denique rex ipſe ad congregandum rapax, ad effundendum prodigus, quemcunque quicquam offerentem turbide exterruit niſi quantitas dati ſuæ conveniret menti. Unde cum beatus *Anſelmus* 50. libras regi offerret nec ipſe reciperet, *Anſelmus* eas pauperibus diſtribuit.

Signa diverſa per *Angliam* viſa ſunt. Nam terræ motus maximus apud *Salopiam*; & flumen **Trente** apud **Snottinggam** à mane uſque ad terciam ità deſiccatum eſt, ut homines ſicco pede tranſirent; Et ſtella comata apparuit menſe Junii per tres ebdomadas. Tunc quoque extitit hiems aſperrima, fames valida, mortalitas hominum, lues animalium, ſtrageſque avium mutuo concertantium.

Henricus rex conſtruxit monaſterium de *Hyda* extra muros de *Wyntonia* quod prius infra urbem fuerat. Quo anno *Henricus* quartus Imperator *Alemaniæ* deſponſavit *Matildam* filiam regis *Henrici* apud *Mogonciam*.

Idibus Octobris magnus aquæ defectus per *Angliam* contigit, ita ut inter Turrim *Londoniæ* & pontem *Thameſiæ* fuit aqua vadabilis hominibus & equis per diem naturalem. Hoc anno coacto Concilio apud *Wynduſoram* deſtinavit *Henricus* rex *Faricium* Abbatem *Habindonenſem* ad ſedem *Cantuarienſem*, ſed pondere negotii ad examen epiſcoporum devoluto, ipſi prætulerunt *Radulfum*, *Roffenſem* tunc epiſcopum. Eo quoque anno *Thurſtanus* quidam in archiepiſcopum *Eboracenſem* eſt electus. Qui licet à rege ſæpius eſſet amonitus ut ſubjectionem canonicam faceret *Radulpho Cantuarienſi*, potius elegit dignitati cedere quam *Cantuarienſi* obedire. At dum privatus cederet ſolitis obſequiis deſtitutus, æger ipſe ambitione facti pœnituit, regem ultra mare ſequutus eſt, ubi Papa *Paſchalis* procurantibus id clericis *Thurſtini* epiſtolam regi direxit pro reſtitutione *Thurſtini*. Qui cum ad ſedem *Eboracenſem* rediſſet, & obedientiam canonicam *Cantuarienſi* facere adhuc detractaſſet, renovatur antiquum diſcidium. Quamobrem ſtatuit *Remis* ad Concilium generale concurrere pro diſciſione cauſæ ſuæ, ubi Papa primo promiſit *Cantuarienſi Radulpho* nichil contra dignitatem *Cantuarienſis* eccleſiæ ſtatuere, immo tale privilegium videbatur concedere. *Quæcunque auctentica & à prædeceſſoribus noſtris conceſſa habet eccleſia veſtra, ea nullatenus minuimus ſet inconcuſſa volumus obſervari.* Hic ſi dominus Papa expreſſe diceret has & has dignitates habet eccleſia veſtra, abſolveret litigium, ſed nunc reliquit indeterminatum; ſed calidus lepos *Romanorum* novit ſe ad oratorum convertere verſucias, ut quæ vult caſſa ſuſpendat ambage, non parcens laboribus dummodo ſuis conſulat profectibus; unde & dominus Papa recedentibus nunciis regiis inflexus favoribus aut muneribus, callidius quam tantum virum decuit *Thurſtanum* ſpreta antiquitatis regula conſecravit, pallium tradens; & licet rex *Henricus* ex hoc plurimum indignatus terram ſuam *Thurſtano* prohiberet, Apoſtolicis tamen literis perterritus eſt, Quibus comprehenſum fuerat ut aut *Thurſtanum* admitteret, aut ipſe rex anathemati ſubjaceret; & *Cantuarienſis* officii dignitate ſuſpenderetur. *Radulphus Cantuarienſis* ad iracundiam & paralyſim plurimum inclinatus, die quo rex *Henricus* mortua prima uxore filiam Ducis *Lotoryngæ* duxerat, epiſcopum *Sariſburienſem* ad id peragendum ſacris indutum exuviis cedere coegit, & *Wyntano* epiſc. hoc officium delegavit. Poſtera autem die cum regem *Henricum* videret præter ſui conſcientiâ coronatum, acceſſit ad eum dicens, Injuſte es coronatus, Tu igitur aut abſtinebis à corona, aut ego à Miſſa. Cui rex ait, Pater quia perperam actum eſt corrige. Vix igitur *Radulphus* procerum precibus eſt inflexus quin regiam coronam de capite regio excuſſiſſet. Vir quidem religione, literatura & affabilitate præſtans, nullius delicti ſuſpicione facile notabilis niſi quod ad jocos & riſus inclinatior erat quam gradum & ætatem ſuam decebat, dicebaturque nugax. Hiems aſperrima extitit, ita ut multi pontes per *Angliam* reſolutione glaciei frangerentur. Menſe Maio advolaverunt in terram *Ieroſolymorum* tam multæ locuſtæ devorantes vineas, arbores & ſata, factaque tali expeditione diurna aliæ pedites aliæ volantes ad ſua hoſpitia veſpere receſſerunt. Apud *Italiam* terræ motus duravit per 40. dies ita ut domibus plurimis everſis, villa una pergrandis mota ſit totaliter de loco ſuo ad alium longe poſitum. *Paſchalis* Papa obiit. Succeſſit *Johannes Gaitanus* qui & *Geluſius* 2. dictus eſt. Hic prioris Papæ Cancellarius, ſedit anno & dimidio. Audiens autem *Henricus* Imperator privilegium ſuum de inveſtitura clericorum revocatum; aſcendit *Romam* ut de *Paſchali* Papa gravius ſe vindicaret, ſed audita morte *Paſchalis* Papæ intruſit in papatum quendam à Papa nuper excommunicatum, *Mauricium* cognomento *Burdinum Bacharenſem* epiſcopum quem *Gregorium ſeptimum* nominavit. *Gelaſius* vero Papa cum Cardinalibus præ timore Imperatoris relicta *Roma* navigavit *Iannam*, & inde pedeſtri itinere venit *Cluniacum*, ubi & obiit; ibi tunc Cardinales erexerunt in Papam *Guidonem Viennenſem* archiepiſcopum quem *Kalixtum* 2. vocaverunt. Iſto anno obiit dominus *Florencius Wygornienſis* monachus, cujus literatò labore plurimum adaucta eſt præſens hiſtoria.

Henr. I.

Cap. IX.

Cumque mirabilis diſcordia orta eſſet inter reges *Angliæ* & *Franciæ*, rex *Angliæ Henricus* glorioſo potitus triumpho ipſum regem *Franciæ Lodovicum* devicit in *Francia* in bello, & ipſum regem *Lodovicum* cum multis *Francigenis* duxit ſecum in *Angliam* anno gratiæ M.C.xix. *Leyceſtrenſis.* An. Dñi 1119.

Orta eſt diſcordia inter reges *Franciæ* & *Angliæ*, Rex *Angliæ Henricus* glorioſe devicit regem *Franciæ* in bello. Poſt hæc rex *Henricus* copulavit *Willielmum* filium ſuum primogenitum filiæ *Fulconis* Comitis *Andegaviæ*; Et tunc facta eſt pax inter reges, quia *Willielmus* prædictus tenuit *Normanniam* de rege *Franciæ* & fecit ei homagium pro illa, concedente patre ſuo *Henrico* rege qui pro culmine majeſtatis ſuæ faſtidivit facere homagium regi *Franciæ* pro *Normannia*. Tunc quoque rex *Henricus* fecit liberos homines ſuos de *Anglia* & *Normannia* *Ciſtrenſis l.7.c.15.*

Henric.I. *mannia* facere homagium *Willielmo* filio ſuo; unde ſperabatur quod vaticinium regis *Edwardi* in illo *Willielmo* foret implendum; quo dicebatur, quando arbor præciſa ad truncum rediens pubeſceret, remedium foret ſperandum. Sed hoc obnubilavit fortis humanæ varietas; nam poſt triennalem moram regis in *Normannia Willielmus* ille ſubmerſus eſt, ut infra dicetur. Hoc quoque tempore *Fulco* Comes prædictus *Ieroſolymam* pergens commendavit comitatum ſuum *Andigavenſem* regi *Angliæ* ad opus generi ſui ſervandum ſi ipſe non rediret.

Item Ciſtrenſis. lib.7.c.16. *Calixtus* ij. ſedit papa annis v. menſibus x. Qui viribus undecunque collectis, cepit & incarceravit *Mauricium* antipapam ſupradictum: Quem poſt in camelo poni fecit verſa facie ſua ad caudam cameli, caudamque pro freno tenuit papam præcedendo. Circa hos dies ordo *Premoſtrenſis* incepit in *Laodinenſi* dioceſi, ſub patre *Northberto*, qui fuit natione *Colonienſis*. Circa hæc tempora obiit *Matilda* regina *Anglorum*, quæ in primis annis inter moniales *Wyntonienſes* educata fuit, & literis inſtructa. Unde & ut ignobiliores nuptias reſpueret quas pater ejus ei ſæpius optulit, peplum ſacri voti geſtavit: Quamobrem cum Rex *Henricus* eam thalamo ſuſciperet, res in diſputationem venit, reſiſtente *Anſelmo*, donec legitimis teſtibus probaretur eam ſine profeſſione, & non niſi cauſa procorum recuſandorum velum geſtaſſe. Hæc itaque duplicem partum enixa maſculum & feminam, parere deſiit. Inde apud *Weſtmonaſterium* commorans regaliter eſt exhibita, volente id rege. Cæterum cilicio ſub regio cultu convoluta nudipes in quadrageſima adibat eccleſiam: Nec horrebat lavare morbidorum ulcera, tractans manibus, baſia infigens, & menſam apponens, atque officii divini multum fuit æmula. Idcirco in clericos bene melodes inconſiderate prodiga. Unde & ſcolaſtici cantibus & verſibus famoſi ad eam quaſi de toto orbe confluebant. Set & in alios adventantes profuſe expendebat: Ita nempe innata eſt mentibus hominum cupiditas gloriæ, ut vix aliquis etiam bonæ conſcientiæ contentus ſit boni operis fructibus, quin dulce ducat efferri in vulgus. Unde quod illa hac de cauſa colonos ſuos expilaverit, conſiliis miniſtrorum imputari poterit.

Septimo kalendarum *Septembris* ſolutis navibus apud *Barbeflete* in *Normannia* rex proſpere *Angliam* venit; quem primogenitus ſuus *Willielmus* ſequi geſtiens, ſubmerſus eſt cum multis nobilibus non longe à terra. Inter quos fuerunt *Ricardus* nothus filius regis, filia regis notha Comitiſſa *Percie*, *Ricardus* Comes *Ceſtriæ* cum uxore ſua regis nepte, archidiaconus *Herefordiæ* cum aliis C. xl. numero. De quibus nullus evaſit niſi unus ignobilis ruſticus macellarius, qui totâ nocte malo ſupernatans ad litus mane vectus eſt, qui totam tragœdiam enarravit; Hii nempe omnes cum temulentis nautis navem novam ingreſſi, de nocte cito in ſcopulum non longe à terra impegerunt. Et rupta navi demiſſus eſt *Willielmus* regis filius in ſchapham, qua bene ſalvari potuiſſet ad litus regreſſus niſi ad ululatum ſororis ſuæ rediens recepiſſet eam in ſcapham. Scapha enim illa pondere inſilientium oppreſſa omnes ſubmerſit, excepto ruſtico prædicto. Et quod mirandum eſt, in craſtino multum theſauri reperiebatur per litora, ſet corpora defunctorum nulla, ſed æquoreis monſtris in pabula ceſſerunt; Et dicebatur quod pene omnes illi Sodomitæ fuerunt. Inſuper & ille *Willielmus* regis primogenitus palam comminatus fuerat *Anglis*, quod ſi aliquando dominium acciperet ſuper eos, quaſi boves ad aratrum trahere faceret. Quin etiam *Ricardus* Comes *Ceſtriæ* comminatus fuerat, quod cum de *Normannia* rediret monachos *Ceſtrenſes* deleret quos pater ſuus inſtituerat; Poſt hæc *Fulco* Comes *Andegaviæ* prædictus ſocer *Willielmi* ſubmerſi de terra ſancta rediens maritavit alterâ filiam ſuam filio *Roberti Courtehoſe*, cum qua dedit comitatum *Cenomannicum*, eo quod rex *Henricus* retinuerat in *Anglia* dotem filiæ ſuæ. Poſt hæc rex *Henricus* maritavit *Matildam* filiam ſuam *Henrico* quarto *Teutonicorum* Imperatori. Hoc anno rex *Henricus* apud villam de Wodeſtoke fecit magnum parcum. Submerſo *Ricardo* Comite *Ceſtrenſi* ſucceſſit ei *Ranulphus* prædictus de *Gernons*, filius ſororis *Hugonis* primi, qui præfuit viij. annis. *Radulphus Doroberuenſis* archiepiſcopus obiit cui ſucceſſit *W*. canonicus. Henric.I.

Circa hos dies ordo *Templariorum* incepit. Hii nempe congregati ex reliquiis Hoſpitaliorum ſedem ſibi ſtatuerunt in porticu Templi *Ieroſolymitani*, qua de re vocati ſunt *milites Templi*; Qui ex reliquiis Hoſpitaliorum in cibis & armis ſuſtentati ad tantam rerum opulentiam devenerunt, ut filiæ ditatæ matrem ſupergredi viderentur & ſuffocare. Qui tandem ob ignominioſam apoſtaſiam & in Chriſtum blaſphemiam circa annum gratiæ MCCC. xij. ſub Papa *Clemente* quinto deleti ſunt.

Iohannes Romanus Cardinalis *Angliam* veniens ſeveriſſime tractavit contra concubinas ſacerdotum coercendas, dicens, Summum ſcelus eſſe de latere meretricis ſurgere ad conficiendum corpus Chriſti. Eo tamen die, poſtquam celebraverat ad veſperam, cum meretrice interemptus eſt. Res apertiſſima negari non potuit, celari non debuit. Hoc ſi cuiquam diſpliceat, taceat ne *Iohannem* ſequi videatur.

Honorius ſecundus poſt *Calixtum* ſedit Papa annis quinque.

Henricus quartus Imperator *Alemanniæ* obiit; & ſecundum quoſdam ſepultus eſt apud *Spiram* cum progenitoribus ſuis, cum tali epitaphio.

Filius hic, pater hic, avus hic, proavus jacet iſtic.

Verius tamen videtur *Giraldus* in *Itinerario Walliæ* ſentire, ubi dicit, quod *Henricus* ille poſtquam incarceraverat patrem ſuum carnalem & patrem ſpiritualem Papam cum Cardinalibus, tandem ad cor rediens, ultroneus exul factus eſt, dimiſſa clam uxore ſua *Matilda Anglica*, heremiticam vitam apud *Ceſtriam* per decennium duxit, ubi ne dum viveret cuiquam innoteſceret, *Godeſcallum* ſe vocavit, quod ſonat, à Deo vocatum. Sic igitur Imperatore latenter digreſſo, *Matildis* Imperatrix ad patrem ſuum regem *Henricum* in *Normanniam* rediit, ubi cito poſt copulata eſt *Galfrido Plantagenet* Comiti *Andegaviæ*, de quo ſuſcepit *Henricum* ij. poſtmodum *Angliæ* regem.

Lotharius Dux *Saxoniæ* factus eſt Imperator poſt deceſſum *Henrici*. Celebrato *Londoniæ* Concilio conceſſum eſt *Henrico* regi juſtitiam facere de ſacerdotibus fornicariis eorumque concubinis. Set ipſe nichil aliud egit quam pecuniam emunxit. Quo anno proceres *Angliæ* juraverunt coram rege ſervare regnum *Angliæ* ad opus *Matildæ* Imperatricis filiæ ſuæ, ſi ipſa patrem ſine liberis decedentem ſuperviveret. *Item Ciſtrenſis l.7.c.17.*

Inventio corporis ſancti *Mathei* apoſtoli in urbe *Tre-*

Henricus I. *Treverenſi*, quod ſanctus *Auguſtinus* archiepiſcopus illuc advexerat de *Conſtantinopoli* tempore *Conſtantini* ſenioris, ex dono *Helenæ* reginæ.

Innocentius ij. poſt *Honorium* ſedit annis xiij. menſibus vij. *Petrus* enim *Leonis* qui & *Anacletus*, invaſerat apoſtolatum, & facta eſt turbatio in eccleſia; Nam ille *Anacletus* in paucioribus eccleſiis *Innocentium* de urbe fugaverat, eccleſias *Romæ* ſpoliavit, de quarum pecunia *Romanos* corrupit; Set *Innocentius* cum cardinalibus apud regem *Francorum* demoratus, concilium *Remis* celebravit, tandem redeundo, *Lotarium* ducem *Saxoniæ* in imperatorem coronavit, cujus ope *Rogerum* ducem *Ciciliæ* & *Apuliæ* qui ſibi rebellis fuerat, effugavit. Mortuo primo *Ranulfo* comite *Ceſtriæ* ſucceſſit *Ranulfus* ij. dictus de *Meſchenes*, filius prioris *Ranulfi*, qui præfuit xxv. annis.

Mortuo comite *Flandrenſi Henricus* rex *Angliæ* de beneplacito regis *Franciæ* ſucceſſit jure conſanguinitatis; Et cito poſt *Matilda* imperatrix repudiata à viro ſuo *Galfrido*, acceſſit ad patrem ſuum in *Normannia* exiſtentem: ubi tres mirabiles apparuerunt ei viſiones. Nam primo vidit in ſompnis ruſticorum multitudinem cum inſtrumentis inſilire & debitum expetere. Secundo, vidit armatorum cohortem omnimodis telis in eum ſævire velle. Tercio, vidit prælatorum catervam cum baculis paſtoralibus minas intentare. Et omnibus his vicibus exiliit rex de ſtratu ſuo gladium arripiens, & opem inclamitans ac ſi eſſet aliquos occiſurus, ſet neminem invenit. Iſta eciam omnia vidit quidam medicus, *Grunbaldus* nomine. Qui mane iſta regi referens, monuit eum ſicut quondam *Daniel Nabugodonoſor*, ut elemoſinis ſua peccata redimeret; Unde & rex in redeundo *Angliam*, nimiâ tempeſtate quaſſatus eſt, vovitque ut ſeptem annis *Danicum* tributum relaxaret, ut ſanctum *Edmundum* viſitaret, ut juſticiam faceret.

In terra *Franciæ* tanta ſiccitas fuit ut fluvii & fontes ſiccarentur; Ignis quoque per rimas terram ſubintrans, nec imbre nec frigore nec aliqua arte extingui potuit.

Hoc anno *Robertus* quondam comes *Normanniæ* & frater regis obiit apud **Cardiff**. Fundatus eſt Prioratus **Norton**, in provincia *Ceſtriæ* à *Willielmo* filio *Nigelli*. Et fundatum eſt monaſterium de **Cumbermer** in eadem provincia. Et natus eſt *Henricus* filius imperatricis, dictus **Courtemantel**. Rex *Henricus* obiit in *Normannia*: de quo quidam metrice ſic cecinit:

Rex Henricus *obit, decus olim nunc dolor orbis*;
Numina flent numen deperiiſſe ſuum.
Mercurius *minor eloquio, vi mentis* Apollo,
Jupiter *imperio*, Marſque *dolore gemit.*
Janus *cautela, minor* Alcides *probitate*,
Conflictu Pallas, *arte* Minerva *gemit.*
Anglia *qua cunis, qua ſceptro numinis hujus*
Ardua ſplenduerat jam tenebroſa ruit.
Hæc cum Rege ſuo, Normannia *cum Duce marcet*;
Nutriit hæc puerum, perdidit illa virum.

Mortuo rege *Henrico* libera ut aſſolet in mortuum judicia jaculabantur. Alii nempe tribus eum radiaſſe ferebant, ſapiencia, eloquentia, belli fortuna. Alii vero tribus viciis eum ſuccubuiſſe aſſerebant, cupiditate, voluptate, crudelitate. Corpus itaque regis eviſceratum, excerebratumque, multo ſale reſperſum eſt, atque cauſa fetoris vitandi qui jam multos infecerat, tandem in corio taurino includitur, nec potuit adhuc humor ille noxius cohiberi, quin ille qui caput excerebravit ex fetore occumberet; Comederat nempe ſenex invalidus ex murena, quam licet ſemper dilexerat, ſemper tamen ſibi nocuerat. Denique regii corporis reliquiæ in *Angliam* delatæ apud monaſterium *Radingæ*, quod ipſe à fundamentis conſtruxerat, ſepultæ ſunt. Hujus regis tempore floruerat quidam *Simon* filius *Roberti Lincolnenſis* epiſcopi, decanus in eadem eccleſia, qui fuit acer ingenio, clarus eloquio, forma venuſtus, gratia conſpicuus, ætate juvenilis, prudentia ſenilis, ſet ſuperbiæ vicio reſperſus. Ex ſuperbia crevit in ipſo invidia, ex invidia odium, ex odio jurgia, detractiones & delationes. Qui aliquando prognoſticavit de ſeipſo, dicens. Ego curialibus interponor ſicut ſal inter anguillas viventes: unam per hoc dicti proprietatem attendens; ſet aliam non adverteris; nam ſicut ſal anguillas excruciat, ita ille curiales corrodendo; ſet tandem ſicut ſal deſtruitur anguillarum humore, ita ille curiorum aſpernatione, nam tandem in odium regis devolutus, incarceratus, per latrinam aufugit, & exul obiit. Henricus I.

Iſte *Henricus* clericus regnavit xxxvj. annis, & devenit probus homo, benignus & verus erga Deum & homines. Iſte fundavit abbathiam de **Wellow** juxta **Grymmiſby** & domos de **Creke** in **North-folke** & de **Angleſeye** in comitatu *Cantabrigiæ*. Iſte habuit uxorem *Matildam*, filiam *Malcolmi* regis *Scotorum* & *Margaretæ* reginæ *Scociæ*, quæ fuit *Edwardi* exulis; De qua *Matilda* rex *Henricus* genuit unam filiam, *Matildam* nomine, ſicut mater ejus; quæ poſtea fuit imperatrix *Romæ*. *Leyceſtrenſis.*

Die aſſumptionis beatæ *Mariæ* iſte *Henricus* fuit coronatus anno Gratiæ M.C. Et conceſſit coram Deo & omni populo pacem regni pro ſuo poſſe ſervare, & libertates ſanctæ eccleſiæ conſervare; Et hæc & alia ad honorem Dei & elevationem regni carta ſua, ſecuriori modo quo potuit confirmavit. Iſte *Henricus* fecit *David* regem *Scociæ* & omnes magnates regni *Angliæ* facere homagium & jurare fidelitatem *Matildæ* filiæ ſuæ imperatrici. Poſt hæc miſit rex *Henricus Matildam* filiam ſuam in *Normanniam*, ubi deſponſata fuit *Galfrido* comiti *Andegaviæ* ut ſupradictum eſt; factoque divortio inter *Galfridum* & *Matildam* prædictos, prædicta *Matilda* conjuncta erat regi *Jeroſolymorum*, ſet primo conjuncta fuit cum eſſet ætatis v. annorum *Henrico* imperatori *Romano*, ut ſupra patet, anno ſcil. Gratiæ M.C.x. An. Dñi 1100.

Mortuo rege *Henrico* primo ſucceſſit in regnum *Stephanus* comes *Bononiæ*, filius comitis *Bleſenſis*, nepos *Henrici* regis ex parte ſororis, & regnavit xvij. annis. Vir quidem ſtrenuus & audax, ſet contra juramentum ſuum imperatrici factum die ſancti *Stephani Londoniæ* coronatus eſt à *Willielmo Cantuarienſi* epiſcopo, qui prius imperatrici ſacramentum præſtiterat. Quapropter idem *Willielmus* annum minime ſupervixit; Set & omnes magni qui *Stephano* juramentum fecerant, miſerum ſortiti ſunt finem. Fertur eciam quod hoſtia Chriſti die coronationis regi porrecta ſubito diſparuit. *Item Ciſtrenſis l.7.c.18.*

Stephanus.

Cap. X.

NEmpe coronatus rex *Stephanus* juravit coram proceribus apud *Oxoniam*, quod prælaturas vacantes in manu ſua non teneret; quod Danegaldum remitteret; quod neminem de ſilvis propriis implacitaret. Immo quia adventum imperatricis formidabat, conceſſit ut quilibet de proceribus poſſet facere munitionem ſive caſtrum in fundo proprio. Et cito poſt hæc recepit ad concordiam *David* regem *Scotorum*, qui nuper doloſe ceperat caſtellum de Caerliell & caſtrum ſuper *Tinam*, & dedit ei *Huntyngdonam* in *Anglia*, homagium autem & fidelitatem à filio ipſius *David* recepit, non ab ipſo *David*, quia *David* prius juraverat fidelitatem imperatrici. Deinde rex *Stephanus* cepit *Exceſtriam*. *Willielmus Cantuarienſis* archiepiſcopus obiit, cui ſucceſſit *Theobaldus Beccenſis* abbas. *Lotharius Teutonicus* imperator obiit, cui ſucceſſit *Conradus* dux *Bavariæ* ſuper *Teutonicos* & *Romanos* imperans xv. annis. Et quamvis benedictionem à papa non acceperit, cruce tamen ſignatus tempore *Eugenii* papæ ad prædicationem *Barnardi* abbatis, in terra ſancta multa ſtrenue geſſit; Eo tempore floruit pius Comes *Campaniæ Theobaldus*, pauperes & leproſos pie viſitans. Quem quidem metricus iperbolicis laudibus extulit ſic defunctum.

Ille Comes Comes ille pius Theobaldus *erat, quem*
Gaudet habere polus, terra carere dolet.
Non hominem poſſum, non audeo dicere numen:
Mors probat hunc hominem, vita fuiſſe Deum.
Trans hominem, citraq; Deum, plus hoc, minus illo.
Neſcio quis. Neuter. Inter utrumque fuit.

David rex *Scociæ* jam tertio *Angliam* venit, & terram uſque flumen Theſe in confinio *Eboracenſis* provinciæ cremando, cædendo, gravidas findendo vaſtavit. Set *Thurſtinus* archiepiſcopus cum regiis militibus occurrens, ipſum fugavit, occiſis x. millibus, & ſpolia multa reportavit; rex autem *Stephanus* poſtquam caſtrum de Bedforde ſibi adverſum cepiſſet, *Scociam* tendit: ubi paucis àd votum peractis rediit. Set in redeundo *Alexandrum Lincolnienſem* epiſcopum vinculavit, donec caſtrum ſuum de Newerk regi dediſſet. *Nigellum* quoque *Helienſem* epiſcopum effugavit. *Rogerum Saliſbirenſem* epiſcopum qui multa bona ſibi fecerat incarceravit, donec duo caſtella ſua de Viſer & de Schyrburne ei dediſſet, unde & epiſcopus ille *Rogerus* domorum & caſtrorum ædificator præcipuus nimia triſtitia infirmatus obiit, pecuniam quaſi xl. millia marcarum in caſtellis ſuis poſt ſe relinquens, quæ non in Dei ſet in uſum regis ceſſit; Nam rex illo theſauro *Conſtantiam* ſororem regis *Francorum* filio ſuo *Euſtachio* comparavit. *Thurſtinus Eboracenſis* archiepiſcopus eximius fundator monaſteriorum *Haguſtaldenſis* & *Fontium*, aliorumque octo, ſuſceptoque habitu monachico apud *Pontemfractum* in bona ſenectute obiit; Cujus corpus poſt duos annos repertum eſt odoriferum & incorruptum. Interea rex cepit caſtra *Gloverniæ*, *Herefordiæ*, *Welbeleyæ*, *Briſtolliæ*, *Dudeleiæ*, & *Salopiæ*. Quo audito, *Robertus* comes *Gloverniæ* nothus filius regis *Henrici* invitavit ſororem ſuam *Matildam* imperatricem, *Andegaviæ* tunc morantem, ut *Angliam* veniret, auxilium promittens contra regem *Stephanum*. Venientes igitur menſe Julio *Robertus* & *Matilda*, primo apud *Porteſmudam*, deinde apud *Briſtolliam* multa dampna provincialibus irrogant. Quod rex audiens dimiſſa obſidione quam circa caſtrum de Wallyngforth fecerat, illuc tendit; Set cito poſt, *Lincolniam* obſedit. Igitur circa purificationem beatæ *Mariæ Ranulfus* comes *Ceſtriæ*, *Robertus* comes *Gloverniæ* cum pluribus *Wallenſibus* ad ſolvendum regis obſidionem venerunt. Qui cum paludem arundineam vix tranſiſſent, aciebus diſpoſitis ſic comes *Ceſtriæ* ſuos alloquitur. Gratias vobis perſolvo jugiter exorans, ut qui vobis cauſa ſum periculi, primus omnium periculum ſubeam. Cui dixit comes *Robertus*. « Non eſt indignum quod primi ictus dignitatem depoſcas tam ex nobilitate generis quam ex virtute roboris qua præcellis. Set movet me ad bellandum regis rabies & perjurium. Veruntamen per iter quo venimus non eſt revertendum. Hic igitur vincendum aut occumbendum; neceſſe eſt enim ut ad probitatem confugiat cui non eſt aliud refugium. Attendite tamen contra quos & quales bellum geritis. Stat enim contra vos Comes *de Mellent* fraudis artifex, cui innata eſt in corde nequitia, in ore fallacia, in opere pigritia. Procedit eciam comes de *Albemarle*, *Baccho* devotus, *Marti* ignotus, vino redolens, bello inſolens. Aſtat ibi *Simon Hamptonienſis*, cujus actus ſola locutio, cujus datum ſola promiſſio, qui cum dixerit fecit, cum promiſerit dedit.

Stephanus.

Rex autem *Stephanus* ſub tantis æſtibus miſſam audivit, *Alexandro* epiſcopo tunc celebrante; In cujus manibus cereus quem rex optulit confractus eſt, & pixis quæ hoſtiam continuit fracta cathena cecidit. Quod quidem ſignum fuit regiæ ruinæ. Procedente tandem rege, verba belli exhortatoria *Baldewyno* comiti ſunt commiſſa. Qui cæteros affatur in hunc modum; « Confligentem oportet noſſe tria; Juſticiam cauſæ, ne periculum animæ incurratur: copiam catervæ, ne numero hoſtium comprimatur: efficaciam dextræ, ne debilibus innixa facile ſubruatur. Quantum ad hæc tria ut arbitror expediti ſumus. Attendite ulterius quales habemus adverſarios; Ecce *Robertus* conſul qui de more multum minatur parum operatur, ore leoninus, corde leporinus, clarus eloquentia, obſcurus inertia. Deinde ſtat comes *Ceſtriæ*, vir quidem audaciæ irrationabilis, promptus ad conſpirandum, inconſtans ad perficiendum, animo impetuoſus, periculi improvidus, altiora machinans, impoſſibilia temptans, quod avide incipit, effeminate deſerit; ubique infortunatus, aut vinci aut effugari aſſuetus, transfugas & girovagos ſecum adducit *Walenſes*, qui quanto ſunt numero plures tanto deteriores. Set ecce priuſquam dictis finem faceret adeſt clamor hoſtium, clangor lituorum, fremitus equorum, offendunt acies, cadunt ſegnes, rex capitur, ad imperatricem adducitur, & à feſto Purificationis uſque ad exaltationem ſanctæ Crucis apud *Briſtolliam* vinculatur, ex cujus rei eventu imperatrix nimis elata *Cirenceſtriam* occupat, deinde *Wyntoniam*, ubi approbante hoc legato papæ proceſſionaliter ſuſcipitur; Inde *Wiltoniam*, *Oxoniam*, *Radingum*, ad ſanctum *Albanum* iter dirigens à cunctis ubique, exceptis ſolum *Kentenſibus*, gratanter excipitur; occurrente ei potiſſime *Theobaldo* archiepiſcopo; Inde *Londonias* veniens de ſtatu regni tractatura, interpellata eſt à regina *Angliæ* regis *Ste-*

phani

Stephanus. *phani* uxore, ut rex abſolvi poſſet ea conditione, quod regno imperatrici reddito rex alicubi poſſet monachari aut perpetuo peregrinari; ſet non hoc exaudivit. Interpellata eſt etiam à civibus *Londonenſibus* ut liceret uti legibus ſancti *Edwardi*, non autem legibus patris ſui *Henrici* quia graves erant; Set illa non advertit; Inde populus commotus eam capere ſtatuit. Quod illa comperiens dimiſſa omni ſupellectili ſua, *Oxoniam* fugit, ubi diſperſos milites ſuos expectavit. Inde aſſumpto ſecum avunculo ſuo *David Scotorum* rege cum manu militari *Wyntoniam* tendit; Turrim epiſcopi ubi frater regis erat, acriter obſedit. Superveniente tandem regina cum *Willielmo Yprenſi*, imperatrix ita timore reſoluta eſt, ut feretro impoſita acſi cadaver eſſet equis deferentibus ad urbem *Glovernia* delata eſt. Comes *Robertus* frater ſuus interim captus eſt, & incarceratus. Igitur ſatagente regina pro rege, imperatrice pro fratre ſuo, multis hinc inde procurantibus talis liberatio providetur, ut rex ſuo reſtituatur regno, & Comes ſuo dominio, & ambo deinceps forent regni moderatores ſicut extiterant turbatores; Set Comite id renuente, per totum annum regnum ſubjacuit rapinis & cædibus ac divitum venditionibus; Tandem circa exaltationem ſanctæ Crucis rex liberatus obſedit imperatricem in urbe *Oxonia* à feſto ſancti *Michaelis* uſque ad natale Domini, cuncta extrinſecus devaſtando. Invaleſcente tandem inedia imperatrix albis veſtibus coopecta per *Thamiſim* congelatam & nive conſperſam evaſit uſque ad Wallyngforth, nam oculi obſidentium per nivis reverberationem deluſi erant; Et ſic urbs *Oxonia* regi reddita eſt. Circa hæc tempora quidam magiſter *Arnaldus* prædicavit *Roma* contra divites & contra ſuperfluitatem hominum, Qua de cauſa multi ſequebantur eum. Tandem captus eſt & per odium clericorum ſuſpenſus eſt. Quo etiam anno obiit *Johannes de Temporibus* qui vixerat CCC.lxj. annis, & armiger magni *Caroli* extiterat.

Item Ciſtrenſis l.7.c.19

Celeſtinus ſecundus poſt *Innocentium* ij. ſedit papa menſibus quinque. Poſt quem *Lucius* menſibus xj. *Eugenius* tercius ſedit papa annis viij. menſibus v. Hic cum primum eſſet diſcipulus beati *Barnardi*, & poſtmodum abbas ſancti *Anaſtaſii* juxta *Romam* ex inſpirato ad eccleſiam *Ceſarii* veniens, per cardinales electus eſt, ſet propter metum ſenatorum extra urbem conſecratus eſt. Hic cruce ſignavit *Lodowicum* regem *Franciæ*. *Remis* in *Gallia* concilium celebravit. Ad quem etiam ſanctus *Barnardus* abbas ſcripſit libros de conſideratione. *Ranulfus* conſul *Ceſtriæ* cum militum copiis ad Wallyngfort veniens cum rege concordatus eſt. Set cito poſt in Parliamento apud *Northamptoniam* doloſe captus eſt, nec liberari potuit, donec caſtrum *Lincolniæ* reddidiſſet; Interim *Wallenſes* vaſtaverunt provinciam *Ceſtrenſem*. Set apud vicum *Malbam* intercepti ſunt; Et poſtmodum rex *Stephanus* in urbe *Lincolnienſi* coronatus eſt; Quod nulli regum contigerat. Eoque anno *Conradus* imperator, *Lodowycus* rex *Franciæ*, comes *Flandriæ* & multi alii cruce ſignati viam terræ magis quam maris eligentes, tranſita *Hungaria* per dolum imperatoris *Conſtantinopolitani* proditi ſunt; nam multi guſtata farina calce mixta defuncti ſunt, cæteri multi aut gladio aut fame propter eorum luxuriam & rapinam conſumpti ſunt. Rediens tandem rex *Lodowicus* de Terra ſancta, cum ex diutina continentia & coitus defectu, prout medici dicebant, ægritudinem incurreret, ſuaſumque ſibi foret per medicos & prælatos, ut ob nimiam diſtantiam reginæ puella aliqua uteretur, Reſpondit; *Malo mori caſtus, quam vivere adulter*, & ſic totum Deo committens cito convaluit. *Stephanus.* Dum autem clericus quidam privilegium papale ei attuliſſet, quod in omni cathedrali eccleſia regni ſui primam vacaturam haberet cum fructibus medio tempore provenientibus, ille ſtatim literam combuſſit, dicens, *ſe malle tales literas comburere, quam animam ſuam in inferno torqueri*. Ac cum idem princeps qualibet ſexta feria in pane & aqua jejunaret, ſuaſum eſt illi hoc jejunium dimittere, & centum pauperes tali die reficere; Quibus reſpondit, Bene volumus quod tali die tot pauperes vel plures paſcantur, ſet jejunium noſtrum ſolvere nolumus, nam abſque eo quod animæ confert, corpori tum plurimum prodeſt; Tot enim ſuperflua per totam ebdomadam corpori ingerimus, quod purgatio vel quies unius diei multum valet tam ad pellendum ſuperfluum, quam ad provocandum appetitum. Mortuo tandem iſto *Lodowico* metricus quidam ſub ſtilo compendioſo tale epitaphium rethorico cemate ornatum ſcripſit, & tanquam ad filium ſuum *Philippum* apoſtrophans, patrem ſepultum oſtendens, ait,

Hunc ſuperes tu qui ſuper es ſucceſſor honoris:
Degener es ſi degeneres à laude prioris.

Circa hæc tempora obiit *Hugo* de ſancto *Victore* monachus & Prior ſancti *Victoris* juxta *Pariſium*, literis & religione ſummus, De quo ferunt quod cum in extrema infirmitate laboraret, & nullum cibum retinere poſſet, corpus tamen dominicum ſibi dari inſtanter poſtulavit; Fratres vero ejus turbationem ſedare volentes, ſimplicem oblatam non conſecratam ei optulerunt; Quod ille in ſpiritu recognoſcens, ait, Deus miſereatur veſtri, fratres, Cur mihi illudere voluiſtis? Iſte non eſt Deus meus. Mox illi euchariſtiam conſecratam attulerunt. Quod ille videns ſet retinere non valens, erectis manibus ait, *Aſcendat Filius ad Patrem, & Spiritus ad Deum qui creavit illum*; & ſtatim exſpiravit, & corpus Domini diſparuit; Volunt tamen alii, quod cum iſte *Hugo* propter jugem vomitum non poſſet euchariſtiam retinere, & hac de cauſa fratres ei verum ſacramentum afferre noluiſſent, rogavit eos ut ſaltem ſacramentum ſuper ejus latus ponerent. Quo facto, latus infirmi aperuit & hoſtia corpori ſe immiſit. Iſte dum vixit multa egregia opuſcula dictavit, utpote *De ſacramentis. De archa Noe. De inſtitutione monachorum. De arra animæ. De ſtudio ſapientiæ*, qui intitulatur *Didaſcalicon*, & *De laude Crucis*.

Tam valida erat glacies quod *Thamiſia* potuit tranſiri cum equo. Hoc anno magiſter *Gratianus* de *Tuſcia* natus, monachus ſancti *Proculi* in *Bononia* compilavit Decreta, ſicut dicit *Hugo* 2.q.ſ for. Ejus frater germanus magiſter *Petrus Lumbardus* epiſcopus *Pariſienſis* compilavit quatuor libros Sententiarum, Pſalterium quoque & *Pauli* epiſtolas gloſſavit.

Item Ciſtrenſis l.7.c.20.

Fredericus primus poſt *Conradum* imperavit *Teutonicis* & *Romanis* xxxvij. annis: hic poſt mortem *Adriani* papæ qui eum coronaverat, peſſime egit cum *Alexandro* in præjudicium ejus quatuor ſciſmaticis apoſtolicis ſucceſſive adhærendo. Regem quoque *Franciæ* ad quem papa confugerat cum valida manu

Stephanus. nu *Dacorum* & *Boemiorum* oppugnavit, ſet *Ricardo* rege *Anglorum* opem ferente repulſus eſt; unde & *Mediolanum* cujus tunc muri erant altiſſimi ſub anno Gratiæ M.C.lxij. funditus deſtruxit. Hic tandem poſt multas vexationes papæ illatas rimens ſibi de rebellione *Lumbardorum*, veniam à papa petiit, & tandem ad delictorum emendam cruce ſignatus terram ſanctam adiit, ubi juxta *Armeniam* in parvo flumine ſubmerſus eſt, & apud *Tyrum* ſepultus, filiuſque ejus illuſtris juvenis in obſidendo *Tholomaidam* quæ eſt *Acon* defunctus eſt, totaque pene nobilitas Chriſtianorum obiit.

Anaſtaſius poſt *Eugenium* ſedit papa quaſi annis duobus. Quo quidem anno obiit ſanctus *Barnardus* abbas *Clarevallenſis*, qui in *Burgundia* caſtro *Fontanis* oriundus, filius ſtrenui militis, materno primum lacte, deinde cibis groſſioribus enutritus fuerat. Tandem ab anno Gratiæ M.C.xij. & conſtitutione ordinis *Ciſtercii* decimo quinto, ætatis ſuæ xxij. cum xxx. ſociis *Ciſtercium* ingreditur: Poſt quintum converſionis ſuæ annum abbas *Clarevallenſis* deſtinatur, ubi ſupra humanam conſuetudinem vigilans, nullum tempus ſe dixit magis perdere quam quando dormivit, ſompnum morti comparans. Stertentes & incompoſite domientes vix tolerabat, ad cibum tanquam ad tormentum acceſſit; propter magnam abſtinentiam magna ex parte ciborum diſcretionem amiſerat, ita quidem ut oleum pro vino, ſanguinem pro butyro aliquando ſumeret, dixitque, ſolam aquam ſibi ſapere, eo quod fauces ſuas refrigerabat: Quicquid de ſcripturis didicerat, maxime in ſilvis & in agris meditando & orando hauſerat, nec alios ſe habuiſſe magiſtros quam quercus & fagos fatebatur; In veſtibus ejus paupertas, ſet abſque ſordibus fuit. Aiebat enim, veſtes fore animi indices aut negligentis aut inaniter gloriantis. Proverbium illud frequenter ore ſet corde ſemper tenebat, *Qui facit quod nemo miramur omnes.* Noviciis religionem intrare volentibus dicere conſueverat, *Si ad ea quæ intus ſunt feſtinatis, hic foris dimittite corpora quæ de ſeculo attuliſtis; ſoli ſpiritus ingrediantur, caro autem non prodeſt quicquam.* Quandocunque ad epulandum invitabatur, reſpondere ſolebat, ſe ſuum non eſſe ſet aliorum ſervicio deputatum. Semper inveniebatur aut orans, aut legens, aut ſcribens, aut meditans, aut fratres ſuos verbo ædificans. Tandem ſub anno Gratiæ M.C.liij. morti appropinquans, tria fratribus ſuis obſervanda reliquit, quæ & ipſe pro modulo ſuo in vita ſua obſervaſſe aſſuevit, dicens, *Neminem ſcandalizare volui, ſet et ſi ſcandalum ſurrexit ſedavi ut potui. Minus ſenſui meo quam alieno judicio credidi. Laſus de lædente vindictam non petii.* *Barnardus* igitur multorum tractatuum potiſſime in hiis quæ de incarnatione Chriſti ſunt egregius conſcriptor, multorumque miraculorum patrator, C.lxque monaſteriorum conſtructor obdormivit in Deo. Hoc quoque anno obiit *Ranulfus* ij. cognomento de *Gernons*, quartus poſt conqueſtum *Angliæ* Comes *Ceſtriæ*, cui ſucceſſit filius ſuus *Hugo* ij. qui præfuit in ducatu illo xxix. annis, & multa ſtrenue egit. Hoc eciam anno obiit rex *Stephanus* apud monaſterium de **Faverſham** in *Cantia*, quod ipſe à fundamentis exſtruxerat, ſepultus eſt.

IN diebus iſtius *Stephani* miles quidam *Owynus* nomine, intravit purgatorium *Patricii* ſecundi abbatis non epiſcopi. Qui rediens, manſit in negociis *Ludenſis* monaſterii ordinis *Ciſtercienſis* in *Hibernia*: & narravit gaudia & pœnas quas viderat, ſicut habetur ſupra libro primo capitulo xxv. de Prodigiis *Hiberniæ*, ita continens. Notandum quod *Patricius* ſecundus, qui fuit abbas & non epiſcopus, dum in *Hibernia* prædicaret, ſtuduit animos hominum illorum beſtialium terrore tormentorum infernalium à malo revocare, & gaudiorum paradiſi promiſſione ad bona confirmare. Illi autem dixerunt, ſe nolle converti niſi aliquis illorum tormenta illa & gaudia poſſet aliqualiter in hac vita experiri. Quamobrem *Patricio* ſuper hoc oranti apparuit *Jeſus Chriſtus*, dans textum evangelii & baculum unum, qui adhuc manent in patria illa apud ſummum archiepiſcopum: Eduxit igitur dominus *Patricium* in deſertum, ubi foſſam unam rotundam intrinſecus obſcuram ei oſtendit, dicens, Quod ſi veraciter quis pœnitens per diem & noctem in illa foſſa manſerit, & fide conſtans per illam tranſiret, videbit tormenta malorum & gaudia beatorum. Ad hæc *Chriſto* diſparente *Patricius* conſtruxit eccleſiam, canonicos regulares inſtituens. Foſſam autem illam quæ modo in cimiterio eſt, ad orientalem eccleſiæ frontem, muro circumcinxit, januam obſeravit ne quis temere ſine licentia epiſcopi & loci Prioris ingrederetur: multi quippe in tempore illius *Patricii* ingreſſi ſunt & regreſſi, narrantes pœnas & gaudia quæ viderant, quæ & literis ibidem demandantur. Qua occaſione multi tunc ad fidem convertebantur; multi quoque intraverunt qui nuſquam redierunt: locus autem vocatur *Purgatorium Patricii*, eccleſia, *Regles*. Nulli imponitur ut locum intret ſet pocius in principio diſſuadetur ſibi ingreſſus; quod ſi omnino voluerit intrare, accedet primo ad epiſcopum loci, qui ingreſſum diſſuadet: ſet perſeveranti in tali propoſito literas tradit ut loci Priorem adeat. Qui ſimiliter ingreſſum diſſuadet, hortando, ut aliam pœnitentiam aſſumat; quod ſi perſeverat, introducit eum in eccleſiam ut xv. diebus jejuniis & orationibus indulgeat. Poſt quos hominem communione munitum producit cum proceſſione & letania uſque ad hoſtium purgatorii, ubi eciam diſſuadet iterum ingreſſum; ſet ſi perſeverat, hoſtium ei cum benedictione aperit, & poſt ingreſſum hoſtium conſignat uſque in diem alterum: mane quo adveniente, Prior ſi hominem invenerit, cum proceſſione in eccleſiam ducit, ubi aliis xv. diebus jejuniis, orationibus intendit: hæc ibi. *Stephanus.*

Iſte *Stephanus* fuit filius Duciſſæ de *Bleſens* filiæ *Willielmi* conqueſtoris. *Leyceſtrenſis.* Qui ſtatim poſt mortem antedicti *Henrici* venit in *Angliam* cum grandi fortitudine, & ſe intruſit contra juramentum quod fecerat *Matildi* imperatrici, & injuſte ſe coronari fecit, & regnavit rex: Et toto tempore occupatus in magna guerra, nam illa guerra crudelis erat multum, & duravit xvij. annis, & finivit guerra anno Gratiæ M.C.liiij. An. Dñi 1154. Eo quod eodem anno viij. kalend. Novembris rex *Stephanus* miles ſtrenuus mortuus eſt, & tumulatus apud **Faverſham**. Et ſciendum eſt quod decimo quinto anno regni regis *Stephani*, *Galfridus* Comes *Andegaviæ* reddidit *Henrico* filio ſuo totam *Normanniam*: Et anno ſequenti idem *Galfridus* mortuus eſt, & tunc iſte *Henricus* filius imperatricis fuit Comes *Andegaviæ*

Henric. II. *via* & Dux *Normanniæ*. Eodem anno factum eſt divortium inter *Lodowycum* regem *Franciæ* & reginam uxorem ſuam, quæ juſta hæres erat *Aquitaniæ*; & iſte *Henricus* cepit eam in uxorem, & ſic devenit ipſe Dux *Aquitaniæ*, Comes *Andegaviæ*, & Dux *Normanniæ*. Et in xviij. anno regni *Stephani* iſte *Henricus* filius imperatricis venit in *Angliam* cum poteſtate magna, & cepit caſtellum de Malmeſbyry, & multum bellavit contra regem *Stephanum*; & tandem idem *Stephanus* conceſſit ei medietatem regni *Angliæ*, & ſic finivit guerra iſta. Iſte *Stephanus* poſt hæc præ dolore & timore ac rubore incurrit ægritudinem, unde cito poſt moriebatur. Iſte *Stephanus* intravit in *Scotiam* cum grandi exercitu nimis anno Gratiæ M. C. xxxix. & terram multum deſtruxit pro eo quod rex *Scotiæ David* multa mala exercuerat in *Anglia*, mulieres gravidas findendo, ſacerdotes ad altaria occidendo ſicut tirannus excommunicatus & renegatus. Et ſic tandem rex *David* concordatus eſt cum rege *Stephano*, & reddidit ei *Novum caſtrum* ſuper *Tynam*. Poſt hæc orta diſſenſio inter Regem *Stephanum* & Barones ſuos; & *David* hæc audiens, ſe dedit in *Angliam* cum magna fortitudine: ſet *Thurſtinus*, ut ſupradictum eſt, capitulo præcedenti, archiepiſcopus *Eboracenſis* venit ſuper *David* regem *Scotiæ* & occidit de gentibus ſuis pluſquam xij. millia apud villam de Overton, nec quiſquam de *Anglia* mortem ibidem incurrit præter unū militem, ſcilicet *Gilbertum de Lacy*. Iſte *Stephanus* bonitate & juſticia multum floruit, ſubtilis & virtuoſus in ordinationibus faciendis, artificioſus & articuloſus de & menſuris inſtituendis, & de terra arabili prudens & operoſus, de carucata, bovata, virgata, pertha, acra, roda & dimidia roda, pede, pollice, cubito & palma &c. de *anſul.* balancibus & menſuris, metis & bundis terrarum fuit certa menſura poſita, ſicut uſque in præſens tenetur; ac etiam de venditionibus & emptionibus.

Ciſtrenſis. lib. 7. c. 21. Mortuo *Stephano*, ſucceſſit *Henricus* ij. filius imperatricis, nepos *Henrici* primi ex filia imperatrice, & *Galfrido Plantagenet* Comite *Andegaviæ* progenitus; cujus mores & actus, virtutes & vicia *Galfridus Cambrenſis* in ſuis deſcriptionibus deſcribit, ſic inquiens, *Meticuloſa plane res eſt in illum allegare qui poteſt relegare, illum multis verbis deſcribere qui uno verbo poteſt proſcribere; gratioſum quippe foret & vires noſtras prorſus excedens, veritatem in ſingulis non ſupprimere, & in nullo principis animum exacerbare.* Erat nempe hic *Henricus* vir ſubrufus, amplo capite & pectore, oculis glaucis, voce quaſſa, corpore carnoſo, cibo tamen & potu parcus; & ut pinguedinem reprimeret, corpus ſuum vexatione, venatione, ſtatione, deambulatione vexabat: ſtatura mediocris, eloquens & literatus, in armata militia ſtrenuus, in togata providus, in bello ambigua fata formidans, humanior ſemper militi extincto quam ſuperſtiti, plus mortuos lugens quam vivos amans; urgentibus incommodis nemo benignior, reſumpta ſecuritate nemo rigidior, acer in indomitos, clemens interdum in ſubactos, durus in domeſticos, profuſus in extraneos, largus in publico, parcus in privato. Quem ſemel exoſum vel dilectum haberet vix ad contrarium flecteretur, Verbi ſpontaneus tranſgreſſor, moroſus ad cuncta reſponſor, quietis amator: ſed nobilitatis oppreſſor, juſticiæ venditor & dilator, fidei tranſgreſſor, verbo varius & verſutus, adulter publicus, eccleſiæ malleus, Deo ſemper ingratus, diſcordiam inter filios ſummopere fovebat, ſolum ſibi ex eorum diſcidio pacem ſperans provenire. Si tamen excurſuum ſuorum metæ quærantur, prius deerit orbis quam aderit finis: animoſo quippe pectori ceſſare potuerunt terræ, ceſſare neſciunt victoriæ, nec deerunt triumphi ſet materia triumphandi. In utraque militia, *Martis* ſcilicet & *Minervæ* ſingulariter affulſit, terras quippe hæreditarias potenter pacificavit, *Hiberniam* potenti claſſo ſubjugavit. *Scotiæ* regnum capto rege *Willielmo* ſuo regno adiciens, ab auſtrali oceano uſque ad boriales *Orcadum* inſulas quaſi ſub una monarchia terras concludens imperium ſuum egregie dilatavit, quod quidem poſt tempora *Julii Cæſaris* nulli legitur contigiſſe. In tranſmarinis partibus præter *Normanniam*, *Aquitaniam*, *Andegaviam*, *Cenomanniam*, quæ eum paternali jure contigerant, *Pictaviam* quoque & *Gaſconiam* uſque ad *Pireneos Hiſpaniæ* montes quæ ei matrimonialiter obvenerant, *Alverniam* cum quibuſdam aliis terris ſuo dominatui ſubegit: ſolebat quoque inter confabulandum dicere, totum mundum uni potenti viro ſatis parum eſſe. Reges *Hiſpaniæ* ad ſedandas diſcordias ſuas in hunc regem compromiſerunt: & quamvis in nonnullis ejus ſucceſſibus cuncta quietis obſtacula felicis ominis auſpicio quaſi exquiſito fortunæ favore ſibi ad vota fuerunt ſummota; nonnulla tamen quaſi fato infauſto ſibi contigerunt, ad ejus quidem humiliationem ſi tamen pœnitens fieret, ſin autem obſtinatus carne propria carnifex cruciaretur; Inprimis nempe *Alienoram Francorum* reginam domino ſuo *Lodowico* indebite ſubtraxit, ſibique de facto cum de jure non poſſet copulavit, de qua pater ſuus *Galfridus* eum prohibuerat ne eam attingeret, pro eo quod dum ſeneſcallus regis *Franciæ* fuerat eam cognoviſſet. Ex ea tamen *Henricus* iſte tres filias & ſex filios inclitos ſuſcitavit, quarum primam *Matildam* Duci *Saxoniæ*, ſecundam *Alienoram* regi *Hiſpaniæ*, tertiam *Johannam*, *Willielmo* regi *Siciliæ* copulavit; duobuſque filiis ſuis præmature ſublatis in reliquis quatuor uſque ad mortem meruit perturbari. At cum xxv. annis pene regnaverit, ſex luſtra data ſunt ei ad mundanam gloriam, ad converſionis tolerantiam, ad devotionis experientiam, ſeptimum vero luſtrum tanquam reprobo & ingrato inflictum eſt ad vindictam; ſecundo namque ſeptimi luſtri anno evanuit conatus ejus, quem circa *Johannis* filii ſui in *Hiberniam* miſſionem paravit. Tercio anno qui nunquam prius quicquam amiſerat, jam *Alverniam* contra regem *Franciæ* perdidit. Quarto anno *Bituricam*. Quinto anno urbes *Cenomannicam* & *Turonenſem* cum caſtellis multis & ſeipſum. Conſueverat quoque rex iſte religioſos epiſcopos ad colloquia ſua etiam in tranſmarinis partibus & in arduis negotiis ſecum circumducere, & eorum magis quam militum conſiliis uti. Quod & fecit duplici de cauſa: Primo, ut curia ſua adventantibus legatis venerabilior appareret: Secundo, quia prius ſemper pacem temptabat quam arma; iccirco tales cum adjectione pecuniæ ſuos fecit mediatores. Verum quia eccleſiaſticas dignitates aliquibus indignis contulerat, ut famam ſuam quodammodo redimeret, *Baldewynum Ciſtercienſis* ordinis monachum ad *Cantuarienſem* ſedem, & *Hugonem Cartuſienſis* ordinis Priorem ad *Henric. II.*

sedem

Henric. II. ſedem *Lincolnienſem* promovit. Hos duos quaſi ſemper ad conſilia adhibuit. Ut autem lector quiſquam tam regis hujus quam filiorum ſuorum infauſtos exitus minus obſtupeat, conſideretur origo regis hujus *Henrici* ex parte utriuſque parentis, necnon uxoris ſuæ conditio de qua filios ſuſcitavit. Comitiſſa quædam *Andemaniæ*, de cujus ſobole *Galfridus Plantagenet* proceſſit, ob ſolam corporis ſpeciem fuerat deſponſata: raro tamen ad eccleſiam acceſſit, ſet & tunc via uſque ad ſecreta miſſæ moram faciebat. Hoc dum à Comite mariro ſuo notaretur, die quadam detenta eſt in eccleſia à iiij. militibus; at illa rejecto pallio per quod tenebatur, relictiſque ibidem duobus filiis ſuis quos ſub dextro angulo pallii tunc fovebat cum reliquis duobus filiis ſuis quos ad ſiniſtram tenebat, per feneſtram eccleſiæ cunctis intuentibus evolavit, nec uſquam comparuit. Iſtud poſtmodum *Ricardus* rex *Angliæ* referre ſolebat, aſſerens, non eſſe mirandum ſi de tali genere procedentes mutuo ſeſe infeſtent tanquam de diabolo venientes & ad diabolum ituri; unde & clericus quidam à rege *Henrico* ad filium ſuum Comitem *Britanniæ Galfridum* pro pace reformanda miſſus, hoc à filio audivit; Ut quid veniſti me exhæredare de jure meo nativo? Num ignoras hoc nobis naturaliter fore proprium & ab attavis inſertum ut nullus noſtrum alium diligat. Noli igitur laborare, ut naturam expellas. Item mater hujus *Henrici* vivente priore marito imperatore, ſcilicet *Henrico* heremetice peregrinante, nupſit alteri, ſcilicet *Galfrido*, de quibus iſte *Henricus* rex proceſſit. De iſto quoque *Henrico* quondam infantulo & in curia regis *Francorum* nutrito, beatus *Barnardus* abbas de eo ſic prophetavit præſente rege, *De diabolo venit, & ad diabolum ibit:* Notans per hoc tam tirannidem patris ſui *Galfridi* qui *Sagienſem* epiſcopum enuchaverat, quam eciam iſtius *Henrici* futuram atrocitatem qua in beatum *Thomam* deſævirer. Ad hæc, *Galfridus* pater hujus regis illa *Alienora* abuſus fuerat, quam iſte *Henricus* filius ſuus poſtmodum duxerat. Pater eciam hujus *Alienoræ*, Comes *Pictavenſis*, uxorem ſui vicecomitis vi rapuit, & marito vivente in uxorem duxit; quem dum quidam vir ſanctus pro hac re increpaſſet, & minime profeciſſet, adjecit, *Nuſquam proles de vobis veniens fœlicem fructum faciat.* Contigerat aliquando in camera regis hujus *Henrici*, *Wyntoniæ*, multipliciter pictutata, locum vacuum juſſu regis relinqui, ubi rex poſtmodum aquilam cum iv. pullis inſidentibus depingi fecit, quorum tres unguibus & roſtris parentem lacerabant, ſet quartus paternis oculis eruendis acrius inſiſtebat; Requiſitus rex quid hoc prætenderet, ait, Hii quatuor pulli, filii mei ſunt, qui me uſque ad mortem perſequi non ceſſabunt, ſet potiſſime ille noviſſimus *Johannes*, quem modo carius amplector neci meæ acrius inſudabit.

Adrianus quartus poſt *Anaſtaſium* natione *Anglicus* ſedit papa annis quatuor. Hunc tradit fama vulgata nativum fuiſſe abbatis ſancti *Albani* in *Anglia*, & dum monachatum ibidem expoſtularet repulſum fuiſſe. Qui tandem literis & moribus inſiſtens, *Albanenſis* epiſcopus primo effectus eſt, deinde apud *Wormaciam* legatione fungens, provinciam illam convertit ad fidem. Demum papa effectus, propter vulnerationem unius Cardinalium totam urbem *Romanam* ſuppoſuit interdicto; *Willielmum* regem *Siciliæ* excommunicavit, & ad

Item Ciſtrenſis lib. 7. cap. 22.

ſummiſſionem coegit. Hic primus omnium virorum Apoſtolicorũ cum Cardinalibus moram fecit in urbe veteri. Rex *Scotiæ* & fere omnes primates *Angliæ* obierunt. Menſe Octobris apparuit ſignum crucis in Luna, & delata eſt manus ſancti *Jacobi* apoſtoli ad monaſterium *Radingiæ*. Hoc anno rex *Henricus* duxit primo exercitum in *Walliam*, firmavit caſtrum de Rothelan, & fundavit monaſterium de Baſyngw. Henric. II.

Alexander iij. poſt *Adrianum* ſedit papa annis xxij. qui ſuperavit quatuor ſciſmaticos apoſtolicos quos imperator *Fredericus* erexerat; hic eciam concordavit *Fredericum* & *Emanuelem Conſtantinopolitanum* & regem *Siculorum*, *Thomam Cantuarienſem* fovit in exilio. *Henricus* primogenitus hujus regis deſponſavit filiam regis *Franciæ*. Apud *Gloverniam* quidam puer crucifixus eſt à *Judæis*. Obiit *Theobaldus* archiepiſcopus, & conſecratus eſt *Thomas Londonienſis* regis Cancellarius vj. nonarum Junii, Ac tercio poſt hoc anno exivit de *Anglia*, Septimo quoque anno exilii rediit & martirizatus eſt. Cujus vitam deſcripſerunt quatuor viri famoſi, ſicut patet in vita ſua.

Circa iſtum annum floruit abbas *Joachim* in *Calabria*, qui ſuper Apocalipſim & libros Prophetarum ſcripſit commenta. Prædixit quoque imperatori *Frederico* & cæteris regibus terram ſanctam adeuntibus, quod parum ibidem proficerent eo quod nondum tempus liberationis adveniſſet. Fertur eciam de illo *Joachim* quod quaſi prophetice effigiavit mores, actus & numerum omnium virorum apoſtolicorum qui futuri forent in eccleſia. Ejus tamen opinio contra Magiſtrum ſententiarum ſcribentis reprobatur, ſicut patet in principio Decretalium per *Gregorium* ix. Decimo quarto kalendarum Octobris circa horam primam viſi ſunt in cœlo tres circuli & duo ſoles. Quo anno orta eſt diſſenſio inter regem & *Thomam*. Floruit his diebus in *Francia* magiſter *Petrus Comeſtor*, qui utriuſque Teſtamenti hiſtoriam contexuit, quæ *Scolaſtica* dicitur. Scripſit & allegorias ſuper utrumque Teſtamentum, & eciam ſermones inſignes reliquit. Allegorias eciam ſuas redegit in librum metricum quem intitulavit *Auroram*.

Radulphus Colonienſis epiſcopus tranſvexit de *Mediolano* per *Fredericum* nuper deſtructo tria magorum corpora uſque *Coloniam*. Hæc nempe corpora primitus de *Perſida* ad *Conſtantinopolim*, & inde per *Sergium* papam uſque *Mediolanum* tranſvecta fuerant. Hoc anno martirizatus eſt *Thomas Cantuarienſis*, de quo quidam metrice ſic:

Anno millenocenteno ſeptuageno,
Anglorum *primas corruit enſe* Thomas.

Alius ſic:

Quis moritur? præſul. Cur? Pro grege. Qualiter? enſe.
Quando? natali. Quis locus? ara Dei.

Et alius ſic.

Pro Chriſti ſponſa, Chriſti ſub tempore, Chriſti
In templo, Chriſti verus amator obit.

Poſt cujus mortem cœpit ſors regia attenuari. Nam anno ſequenti rex adivit *Hiberniam*, quam potenter ſubjugavit: volente papa Concilia per loca celebrantur. & maxime apud *Caſſiliam*, ubi primas *Armachanus* ob corporis invalitudinem tunc non affuit. Qui vaccam candidam cujus lacte duntaxat foveba-

Henric. II. fovebatur, ſecum ſemper circumduxit. Hanc itaque inſulam rex pro poſſe reformabat, maxime quoad tria; quoad officium eccleſiaſticum modulandum, quoad decimas præſtandas, & quoad, ritum matrimonialem. Ibi tunc ſtatutum eſt, ut morientes in præſentia vicinorum teſtium condant teſtamentum, & bona ſua mobilia ſi uxorem & liberos habeant deducto ære alieno & ſtipendiis ſervientium in tres partes dividantur, quarum una liberis, alia uxori, tertia ſibi & exequiis deſignetur. Si vero liberis aut uxore careant, bona in duas partes dividantur.

Rege de *Hibernia* reverſo, cœperunt revelationes fieri potiſſime de vita ſua corrigenda. Primo per quendam ſenem apud *Caſtrum* de Kaerdif in *Wallia*, Dominica in albis viij. Paſchæ die, ubi poſt miſſam auditam dum rex ad equum ſuum accederet, aſtitit ei vir quidam flavus, tonſura rotunda, macer & procerus, tunica alba veſtitus, nudiſque pedibus, qui regem *Teutonica* lingua ſic affatur, Gode olde kyng. Deinde ſic proſequitur, « Salutat te Chriſtus & pia mater ejus, *Johannes Baptiſta* & *Petrus*, mandantes firmiter, ne per terras ditionis tuæ fiant mercatus aut opera ſervilia diebus Dominicis, exceptis his quæ ad uſum ciborum pertinent; quod ſi obſervaveris, quicquid inceperis feliciter complebis. Rex autem dixit *Gallice* militi qui frænum ſuum tenebat, Inquire à ruſtico illo an hæc ſomniaverit. At dum hoc *Anglice* exponeret, ſubjecit ille lingua priori. Sive hoc ſompniaverim ſive non, vide quis dies ſit hodie, quia niſi hæc feceris & vitam tuam correxeris, tales infra præſentem annum rumores audies quod uſque ad exitum tuum inde dolebis. Hiis dictis vir ille diſparuit. Et infra annum tres regis filii *Henricus*, *Gaufridus*, *Ricardus* ad regem *Franciæ* contra patrem proprium diverterunt. Rex *Scotiæ*, Comes *Ceſtriæ*, & Comes *Leyceſtriæ* contra regem ſurrexerunt. Multæ quoque aliæ præmunitiones regi fiebant; ſed & omnia ille parvipendebat. Secundo namque præmunivit eum *Hibernicus* cum adjectione ſignorum ſecretiſſimorum; & tercio quidam miles de Lindeſhey. *Philippus de Eſtreby* tranſito mari *Gallico* expoſuit regi in *Normannia* ſeptem articulos quos emendaret, quod ſi faceret honorifice per ſeptennium regnaret, & crucem Chriſti de ejus hoſtibus eriperet, alioquin ignominioſe in quarto anno obiret; tria prima fuerunt, quæ juravit in coronatione ſua obſervare, videlicet, *De eccleſia tuenda, de juſtis legibus ſtatuendis; & ne aliquem ſine judicio dampnaret: Quartum fuit, de ablatis hæredibus reſtituendis. Quintum, de juſticia facienda ſine precio. Sextum, de reddendis ſtipendiis miniſtrorum. Septimum, de* Judæis *expellendis, parte pecuniæ ad exeundum eis relicta.* Sed rege non correcto inſurrexerunt in eum validi & fortes, ſcilicet tres filii ſui cum *Francorum* rege. Set poſtquam rex *Henricus* tumbam martyris nudis pedibus humiliter viſitaſſet, *Willielmus* rex *Scotiæ* apud Alnewik, & duo Comites *Ceſtriæ* & *Leiceſtriæ* capti ſunt. Hac plaga biennali vix ſedata, non divinæ miſerationi ſet proprio brachio hoc aſſcripſit. Et qui dudum incarcerata regina ſua *Alienora* adulter fuerat occultus, jam factus eſt maniſeſtus, palam & impudenter *Roſamunda* puella abutens. Huic nempe puellæ ſpectatiſſimæ fecerat rex apud Wodeſtoke mirabilis architecturæ cameram opere *Dedalino* ſinuatam, ne forſan à regina facile deprehenderetur; ſet illa cito obiit, & *Henric.* II. apud Godeſtowe juxta *Oxoniam* in capitulo monialium ſepulta eſt, cum tali Epitaphio:

Hic jacet in tumba Roſa mundi, non Roſa munda.
Non redolet ſet olet quod redolere ſolet.

Ciſta ejuſdem puellæ vix bipedalis menſuræ ſet mirabilis architecturæ ibidem cernitur; in qua conflictus pugilum, geſtus animalium, volatus avium, ſaltus piſcium abſque hominis impulſu conſpiciuntur.

Tunc rex *Henricus* quinto anno regni ſui genuit *Gaufridum* filium ſuum Com. *Britanniæ*. Sexto *Leyceſtrenſis cap.* 12. vero anno regni ſui duxit exercitum apud *Toloſam*, & conquiſivit eam. Septimo vero anno regni ſui *Henricus* filius ejus deſponſavit filiam regis *Franciæ Lodowici*. Tercio decimo anno regni ſui *Matilda* imperatrix mater regis *Henrici* obiit. Eodem eciam anno natus eſt ei filius, *Johannes* nomine. Decimo quinto anno *Robertus* Comes *Leyceſtrenſis* fundavit monaſteria de Geroudon de monachis *Leyceſtrenſibus*. De canonicis regularibus, de Eton monialibus; & ipſe Comes *Robertus* factus canonicus regularis in monaſterio *Leyceſtrenſi* vivens ibidem inter canonicos quindecim annis, & præter primam dotationem abbathiæ, dedit illis ad ſuſtentationem ſuam manerium de Stocton cum ſuis libertatibus. *Amicia* vero uxor ejuſdem Comitis facta monialis apud Eton, & ibi quieſcit. Dictus vero *Robertus* jacet in monaſterio *Leyceſtrenſi* in pariete dextro coram magno altare anno Gratiæ M. C.lxiij. Iſte *Henricus* rex xvj. anno regni ſui fecit filium ſuum *Henricum* coronari apud *Weſtmonaſterium* ab archiepiſcopo *Eboracenſi Rogero*, & poſt coronationem tranſivit pater *Henricus* in *Normanniam*. Anno vero xvij. regni ſui *Thomas* martirizatus eſt; Deinde infra biennium *Henricus* juvenis rex coronatus inchoavit guerram contra patrem ſuum cum rege *Franciæ* & fratribus ſuis. Set pater *Henricus* omnes ſuperavit & victoriam optinuit. Dum igitur inſtaret dicta guerra, *Henricus* juvenis rex mortuus eſt; ſet ante mortem vere pœnitens fuit, & miſericordiam & veniam à patre ſuo optinuit.

Hoc quoque anno xiij. kalendarum Septembris *Item Ciſtrenſis lib. 7. cap.* 23. apud *Eboracum*, *Willielmus* rex *Scociæ* de conſenſu procerum & Prælatorum ſuorum fecit homagium regi *Henrico*. Cavit eciam idem rex *Willielmus* literis ſuis patentibus, quod ipſe & ſucceſſores ſui & homines *Scociæ* facerent homagium, ligiamentum & fidelitatem regibus *Angliæ* quociens ſuper hoc requirerentur; & in ſignum hujus ſubjectionis rex *Scociæ* optulit capellum & ſellam ſuam ſuper altare ſancti *Petri* in eccleſia *Eboracenſi*, quæ ibidem uſque hodie conſervantur; & adjecerunt proceres *Scociæ* cum juramento, quod ſi aliquando rex *Scociæ* à fidelitate prædicta reſiliret, ipſi contra regem *Scociæ* inſurgerent donec reſipiſceret. Quam quidem Compoſitionem *Gregorius* papa in diverſis reſcriptis regibus *Angliæ* & *Scociæ* directis mandavit firmiter obſervari: Et ad declarationem hujus ſubjectionis rex *Scociæ* cum Prælatis ſuis venit ad parliamentum regis *Henrici* apud Northamton. Et poſt hæc venit ad regem *Henricum* in *Normannia*.

Hoc eciam anno annuente rege conventus *Cantuarienſis*

Hen. II. *tuarienſis* elegit fratrem *Ricardum Devorienſem* Priorem in Archiepiſcopum, cui ſub anno Pontificii xj. apparuit Dominus in viſu, dicens; *Tu diſſipaſti bona Eccleſiæ meæ, & ego extirpabo te de terra*: Inde perterritus obiit. Poſt hoc viij. die, crucis obſequium quod dudum rex *Henricus* in partibus tranſmarinis ſumpſerat, & poſtmodum coram duobus Cardinalibus ſe poſt triennium proſecuturum juraverat, lapſo triennio miſit *Romam* ad protelandum fruſtratione fallax propoſitum, ſub eo tamen colore ut tria monaſteria conſtrueret in *Anglia*: Quod & iſto modo fecit. Canonicos ſeculares de **Waltham** *ſanctæ Crucis* ad conventualem redegit vitam. Moniales de **Ambreſbury** extirpavit, alias de tranſmarinis partibus introducendo. Domum *Cartuſienſis* ordinis apud **Whytham** juxta *Sariſburiam* taliter inſtauravit. Hic eciam receperat dudum in cuſtodia ſua filiam regis *Francorum* ut eam filio ſuo *Pictavenſi* Comiti copularet. Verum quia poſt mortem *Roſamundæ* puellæ illa abuſus fuerat, *Ricardus* filius ſuus matrimonium recuſavit. Proinde propoſuit rex hanc puellam duxiſſe. Qua de cauſa *Hugonem* Cardinalem ad divortiandum inter ipſum & reginam *Elionoram* invitavit, ut ſic majori *Francorum* favore fretus filios proprios exhæredaret: Poſtmodum ingruente bello inter ipſum & regem *Franciæ* pro caſtello *Radulphi* peciit rex *Henricus* puellam prædictam ad opus *Johannis* filii ſui, una cum comitatibus *Pictaviæ* & *Andegaviæ*; ſed rex *Franciæ* ſpretas hujus legationis literas tranſmiſit *Ricardo* inſpiciendas: Qua de cauſa mox execrabile odium inter patrem & filium eſt exortum.

Audita ſunt inſolita tonitrua nocte natalis Domini. Et ſacerdos quidam apud **Andever** in **Hampteſchyre** extinctus eſt de fulmine in medio populi, nullo alio attacto. Set & porci videbantur diſcurrere inter eos. Tempeſtas grandinata conſumpſit aves, animalia & homines nocte *Magdalenæ*.

His noſtris diebus corpus *Arthuri* regis quod quaſi fantaſticum & in fine tanquam ad longinqua deductum fabulæ *Britannicæ* adhuc venturum confinxerunt, apud *Glaſtoniam* inter duas lapideas piramides in ſacro cimiterio quondam erectas profunde in terra quercu concava reconditum & ſignatum, miris indiciis eſt inventum, & in eccleſia honorifice tranſlatum, marmoreoque tumulo decenter collocatum, ubi & crux plumbea lapide ſuppoſito literas inſculptas interius ad lapidem verſas, quas ego vidi & contrectavi, continebat, ſub hac forma: *Hic jacet ſepultus inclitus Rex* Arthurus *cum* Genevera *uxore ſua ſecunda in inſula* Avalona. Sic autem erant oſſa diſtincta ut duæ partes ſepulchri verſus caput oſſa viri continebant, tercia pars verſus pedes oſſa mulieris concluſit. Ubi & trica comæ mulieris flava cum integritate priſtina & colore reperta fuit. Quam cum monachus quidam avide cum manu attraxiſſet, tota ſtatim in pulverem decidit. Audierat namque rex ille *Henricus* à quodam Hiſtorico cantore *Britannico*, quod profunde in terra circiter xv. pedes corpus *Arthuri* invenirent in quercu concava. Iccirco autem profunde humatus fuerat ne à *Saxonibus* ſibi æmulis facile reperiretur, & ideo literæ veritatis indices interius verſus lapidem ſculptæ erant: Et eſt notandum quod os tibiæ *Arthuri* tunc nobis oſtenſum tibiam & genu longiſſimi hominis tunc reperti tribus digitis excedebat. Spacium quoque intercilii inter duos oculos palmalem Hen. II. longitudinem continebat. In cujus capite x. vulnerum cicatrices apparebant: Quæ omnia præter unum ſolum quod letale videbatur, in unam cicatricem concurrebant.

Ieroſolyma capta eſt à *Saracenis* & deſtructa. *Lucius* iij. poſt *Alexandrum* ſedit papa annis iv. menſibus iij. Quo anno obiit *Hugo* Comes *Ceſtriæ* apud **Leek**, cui ſucceſſit filius ſuus *Ranulfus* tercius l. annis. Hoc eciam anno obiit primogenitus regis; de quo quidam cecinit ſic,

Omnis honoris honos, decor, & decus urbis & orbis;
Militiæ ſplendor, gloria, lumen, apex;
Julius ingenio, virtutibus Hector, Achilles
Viribus, Auguſtus moribus, ore Paris.

Hoc anno mortuo *Ricardo Cantuarienſi* archiepiſcopo ſucceſſit *Baldewynus Wygornienſis* tunc epiſcopus, de conſenſu regis & omnium epiſcoporum, reclamantibus tamen monachis *Cantuarienſibus*. De eo fertur quod à primo die quo factus eſt monachus *Ciſtercienſis* uſque ad obitum nunquam carnes comedit; unde & illi aliquando itineranti occurrit quædam vetula macilenta, inquirens ab eo an verum eſſet, quod carnes non comederet; Verum eſt, inquit: At illa, immo falſum eſt, quia comediſti carnes meas uſque ad oſſa. Nam decani tui abſtulerunt à me vaccam meam unicam unde ſuſtentabar. Cui ille, Vere vere favente Deo æque bona vacca reddetur tibi. Quarto anno præſulatus ſui orta diſſenſione inter ipſum & Conventum *Cantuarienſem* propter nova ædificia & baſilicam conſtructam juxta muros monachorum in qua deſignavit clericos ſeculares, aſſignando præbendas eis de eccleſiis monachorum, compulſus eſt & ipſe per papam *Urbanum* ædificia tollere: unde & tranſlati ſunt apud *Lambetham* juxta *Londoniam* ex oppoſito *Weſtmonaſterii*; tandem iſte *Baldewynus* crucis legatione fungens ſub anno gratiæ M.C.lxxxviij *Walliam* intravit, & in cunctis cathedralibus Eccleſiis, quod uſque tunc viſum non fuerat, pontificalibus indutus celebravit.

Item Giſtrenſis l. 7. c. 24.

An. Dñi 1188.

Urbanus iij. poſt *Lucium* ſedit papa quaſi ij. annis. Qui obiit ex dolore quodam pro captione *Ieroſolymæ* per *Saracenos*: Quo in tempore venit *Heraclius* Patriarcha *Ieroſolymitanus* in *Angliam* ad regem *Henricum*, petens auxilium contra *Saracenos* ex parte omnium Chriſtianorum orientalium, conferens ei claves urbis ſacræ dominicique ſepulcri, cum vexillo regio & cum literis *Lucii* papæ monitoriis, ac juramenti regii ſuper hoc prius præſtiti commemoratoriis; ſet rex reſponſum uſque *Londoniam* prorogabat: Tandem cum multi ad prædicationem Patriarchæ ac *Baldewyni* cruce ſignarentur, rex *Henricus* reſpondit, quod terras ſuas abſque tutela deſerere non poſſet, nec *Francorum* rapacitati eas exponere, ſet proficiſci volentes habundanter de ſuo reſpiceret: Cui patriarcha, Nichil eſt quod agis rex. Principem quærimus non pecuniam; Quælibet pars pene mundi pecuniam nobis mittit, ſet Principem nulla; virum igitur petimus qui pecunia indigeat, non pecuniam quæ viro eget. Receſſit itaque patriarcha ſpe fruſtratus, quem rex uſque mare proſequebatur ut vel ſic conſuetis blanditiis offenſum mitigaret. Cui ait Patriarcha, Hactenus regnaſti glorioſe, ſet amodo te deſeret quem tu deſeruiſti. Recole quæ Dominus tibi contulit, & qualia illi rependiſti; quomodo regi *Franciæ* infidus fuiſti, beatum *Thomam*

Henric. II. *mam* occidiſti, & nunc protectionem Chriſtianorum abjeciſti. Cumque ad hæc rex excandeſceret, optulit ei Patriarcha caput ſuum & collum, dicens, Facias de me ut de *Thoma* feciſti, Adeo volo occidi à te in *Anglia* ſicut à *Saracenis* in *Siria*, Quia tu omni *Saraceno* pejor es. Cui rex, Si omnes homines mei unum corpus eſſent unoque ore loquerentur, non auderent mihi talia dicere; Cui ille, Non eſt mirum; quia tua non te diligunt, prædia non hominem ſequitur turba. Ita tunc rex, *Recedere non poſſum quia filii mei inſurgunt in abſentem.* Cui ille, *Nec mirum, quia de diabolo venerunt & ad diabolum ibunt.*

Hoc anno miſit rex filium ſuum *Johannem* in *Hiberniam*: ſet parum ibi proficiens reverſus eſt. Hoc anno kalendis Maii *Saraceni* ceperunt *Jeroſolymam*, crucem ſanctam aſportantes, occideruntque Magiſtrum miliciæ templi cum multis nobilibus: Quo audito, multi per orbem ſunt cruce ſignati; Inter quos *Ricardus Pictavenſis* filius hujus regis *Henrici* cruce ſignatur; Et *Baldewynus* archiepiſcopus hac de cauſa *Walliam* intravit, ut ſupra tactum eſt; in cujus comitatu erat magiſter *Giraldus Cambrenſis* archidiaconus *Landavenſis*: Qui ſtatum & ritum *Cambrigenæ* gentis in *Itinerario* illo deſcripſit, ſicut nuper cum *Johanne* regis filio *Hiberniam* miſſus, ſtatum & ritum gentis illius in ſua topographia deſcripſerat.

Gregorius viij. poſt *Urbanum* ſedit papa menſibus iv. Qui pro ſubſidio terræ ſanctæ multas miſit epiſtolas; Cui ſucceſſit *Clemens* tercius qui ſedit Papa annis iij. Hoc anno *Iheſus Chriſtus* viſibiliter apparuit in aere cruce pendens apud *Dunſtapulam* in *Anglia* videntibus multis. Quo eciam anno rex *Henricus* fecit *Ranulfum* Comitem *Ceſtria* fore militem, & dedit ei in uxorem *Conſtanciam* Comitiſſam *Britanniæ* relictam *Gaufridi* filii ſui, cum tota *Britannia minore* & cum comitatu *Richemundia*. Reges *Francia* & *Anglia* & *Ricardus* Comes *Pictavia* cum aliis multis Nobilibus die ſancti *Georgii* cruce ſignantur ad numerum C.M.j. Quo anno *Fredericus* Imperator dum *Terram ſanctam* excommunicatus adiret, duxit exercitum ſuum per *Conſtantinopolim*, ſet ob nimium æſtum in quodam flumine *Armenia*, quod dicitur *Gula Sathena*, ſe balneans extinctus eſt, vel ſecundum alios, equo ſuo inpingente in aqua cecidit & ſubmerſus eſt, apud *Tyrum* ſepelitur. Primogenitus ſuus in illa expeditione ſublatus, ſucceſſit ad imperium *Teutonicorum* alter filius ejus *Henricus* v. qui regnavit viij. annis, & ſubjugavit *Apuliam* & *Siciliam*, ſet quia regem *Anglia Ricardum* de terra ſancta revertentem de carcere ſuo niſi data pecunia multa liberare nōluerat, excommunicatus eſt à Papa *Celeſtino*, ſub qua ſententia decedens ſepeliri non poterat niſi aut reddita *Ricardo* regi pecunia recepta, aut de permiſſione *Ricardi* terra traderetur. Hoc quoque anno orta diſſenſione inter Reges *Anglia* & *Francia* tota illa pecunia quæ ad profectum *Jeroſolymitanum* ex rerum decimatione collecta fuerat abſumpta eſt; Nam apud urbem *Cenomannicam* querentibus contra regem *Anglia* rege *Francia* & *Ricardo Pictavenſi*, rex *Henricus* fecit ſuburbium ſuccendi ad cautelam, ne hoſtibus ſuis foret ad præſidium. Vis venti retorta convertit flammam in urbem, & totam combuſſit, & regem *Henricum* exire coegit. Qui in recedendo talia dixit, *Quia tu Deus urbem de mundo quam plus dilexi hodie à me tam turpiter abſtuliſti; ego tibi* Henr. II. *reddam talionem. Nam de cætero auferam à te quod in me plus placere deberet, quod eſt cor meum.* Demum apud *Turonem* febri correptus pacem Regis *Francorum* ſub hac forma optavit, Quod gratiæ regis *Francorum* ſalvo honore ſuo regnique ſui corona libenter ſe ſubmitteret; ſet fruſtrà, quia pacem non aliter optinuit niſi gratiæ regis abſolute ſe ſubmittendo: Et merito hoc ſibi provenit, quia illud verbum, *Salvo honore Dei & ordinis ſui dignitate & Eccleſia libertate*, *Thoma* non conceſſit. Igitur cum apud *Cynonenſe* caſtrum rex *Henricus* decederet, omnes circumſtantes ita rapacitati indulſerunt, ut corpus regis diu jaceret nudum, donec puer quidam inferiores corporis partes pallio brevi contegeret, & tunc videbatur cognomen ejus adimpletum, quo ab infantia vocabatur *Henricus Courtmantyl.* Nam iſte primus omnium curta mantella ab *Andegavia* tranſvexit in *Angliam*. Ferebant quoque de eo qui funeri aſtabant, quod quamdiu *Ricardus* filius ſuus paterno aſtaret cadaveri, utraque patris naris ſanguinem diſtillavit. Per viij. dies ante obitum hujus regis piſces de quodam ſtagno *Normannia* exilientes nocturno tempore cum tanto ſtrepitu ſunt congreſſi, ut homines vicini ad ſpectaculum venientes, vix unum piſcem ſuperſtitem reperirent.

Iſte *Henricus* bene & prudenter regulavit populum ſuum cum recta juſtitia, & gravem & celerem vindictam de latronibus & furibus & raptoribus admodum exercuit. Leycestrenſis. Hujus *Henrici* tempore nullus latro neque raptor, homicida vel qualiſcunque ſceleratus gaudere potuit privilegio immunitatis ſanctæ Eccleſiæ, neque clericus nec ſacerdos, quin eos ab Eccleſia eriperet, & judicio regni aſtare cogeret ſecundum eorum delicti quantitatem puniendos, nullam ferens ſanctæ Eccleſiæ in hac parte reverentiam: Et pro hac Eccleſiæ cauſa & aliis quæ in vita beatiſſimi *Thoma Cantuarienſis* plenius recitantur, idem *Thomas Cantuarienſis* archiepiſcopus quinto die natalis Domini in utero matris ſuæ, eccleſia matrici ſcilicet *Cantuarienſi* à filiis ſuis ſpiritualibus ſet degeneribus patienter mortem ſuſtinuit, ut vitalem deinceps & debitam reverentiam univerſali ſanctæ matri Eccleſiæ *Anglicana* perpetue redderet.

Hujus *Henrici* tempore Chriſtiani bellabant contra *Saracenos* in Terra ſancta. Set Chriſtiani victi ſunt & ſuperati, & in dolendo numero occiſi per fraudem & proditionem falſiſſimi Chriſtiani Comitis *Tripolitani*, ea de cauſa quia voluit deſponſaſſe reginam *Ieroſolymitanam* filiam ſcilicet *Henrici* regis *Anglia*, ſet ipſa recuſavit eum, & ob hanc cauſam Comes tenuit firmiter cum *Saracenis*, & ſic fuerunt Chriſtiani proditione ſubacti & in mortem ſubpeditati. Mox cognita iſta immani proditione, rex *Francia* & quaſi omnes magnates terræ *Francia* ſe cruce ſignaverunt, terram ſanctam petituri. Iſte *Henricus* poſtquam fere regnaverat xxxvj. annis mortuus eſt, anno gratiæ M.C.lxxxix. in octavis apoſtolorum *Petri & Pauli*, apud fontem *Ebrardi* humatus jacet in *Normannia*. Iſte *Henricus* ij. vocatus filius Imperatricis *Matilda*, quæ fuit filia primi *Henrici* regis, & *Matilda* filiæ *Malcolmi* regis *Scocia* & ſanctæ *Margareta* reginæ *Scocia*, quæ fuit filia regis *Edwardi* filii regis *Edmundi ferrei lateris*, qui fuit filius regis *Ethelredi* filii regis *Edgari*, qui rex pacificus dicebatur. Et ſic aſcendendo

dendo

Ricardus I.

dendo uſque ad primum regem *Angliæ*. In tempore hujus *Henrici* menia villæ *Leyceſtrenſis* deſtructa ſunt & quaſi funditus muri everſi. Iſte *Henricus* habuit tot filios; *Willielmus*, qui moriebatur infantulus; *Henricus* juvenis rex, de quo ſuperius; *Ricardus cordeonis*; *Iohannes*; *Galfridus*, qui deſponſavit Duciſſam *Britanniæ*. Et tot filias, *Iohanna* Comitiſſa *Toloſe*, *Matilda* Duciſſa *Oxonienſis*, *Elianora* regina *Caſtellæ*.

Cap. XIII.

TUnc *Ricardus* qui vocatus eſt *Cor leonis*, ut infra patebit, filius hujus regis *Henrici*, cum ſummo honore apud *Weſtmonaſterium* iij. nonarum *Septembris* coronatus eſt anno gratiæ M. C. lxxxix. poſt mortem patris ſui.

An. Dñi 1189.

Ciſtrenſis lib. 7. c. 25.

Sic mortuo rege *Henrico* apudque fontem *Ebrardi* ſepulto ſucceſſit filius ſuus *Ricardus* per x. annos regnaturus. Cujus mores & actus *Stephanus Cantuarienſis* luculenter deſcripſit. At ne præſens hiſtoria careat inſigniis tanti Ducis, libellum *Stephani* curſim ſtudui deflorare. Rex igitur iſte rebus tranſmarinis mature diſpoſitis, *Angliam* redit coronandus; in cujus adventu carceres relaxantur. Coronatur quoque *Londoniæ* à *Baldewyno Cantuarienſi* iij. nonarum *Septembris*, Qui dies ex priſca Gentilium ſuperſtitione *malus* vel *Egyptiacus* dicitur, tanquam quondam *Iudaici* eventus præſagio, Nam dies ille *Iudæis Angligenis* exitialis fuiſſe dinoſcitur. Convenerant ad hæc ſolennia multi *Iudæorum*, ne forte habita ſub priore rege felicitas minus arrideret eis ſub novo. Illis tamen interdixit rex ingreſſum Eccleſiæ dum coronaretur, & ingreſſum palacii dum epularetur; rege tamen epulante quidam *Iudæorum* inter cæteros tumultuantes fores regias introibant, Quorum unus dum pugna percutitur, turba indiſciplinata credens regem talia mandaſſe, lignis & lapidibus *Iudæos* cecidit, & in fugam compulit: Ex hoc gratus rumor tanquam ſi rex exterminari *Iudæos* juſſiſſet totam percurrit urbem: Moxque fremens populus domos ubi trepidi confugerant *Iudæi* oppugnat, incendit, ſpoliat, neque propter mandata regia deſtitit; Ac licet immenſitas tantæ rabiei ſi diſſimulata & inulta tranſiret primordia regiæ majeſtatis denigraret plurimum: propter infinitam tamen reorum multitudinem diſſimulari oportuit quod vindicari non potuit. Pace tamen utcunque *Iudæis* data, illico rex vacantes dignitates confert, fratrique ſuo *Iohanni* præter id quod ex dono paterno in *Hibernia* & *Normannia* receperat, provincias *Cornubiæ*, *Devoniæ*, *Notyngamiæ*, *Lancaſtriæ* contulit; ſet & filiam Comitis *Gloverniæ* in iij. gradu conſanguineam cum integritate paterni juris copulavit, ſet & indulta fratri tetrarchia fecit ingratum & infidum eciam ambire monarchiam. Regni quoque procurationem *Dunelmenſi* commiſit epiſcopo: Qui tamen decentius divino incubuiſſet officio quam regio ſuccubuiſſet miniſterio, cum nemo poſſit ſecundum evangelium utrique domino prout dignum eſt deſervire; ſi enim velit epiſcopus ut utrique cœleſti & terreno regi placeat, ad utrumque ſe divideret. Certe rex cœleſtis qui ſibi vult ex tota anima deſerviri, miniſterium diviſum non approbat, quineciam ſi epiſcopus nec ſaltem dimidius qui Dei ſunt exequatur, ſet vices ſuas indignis & remiſſis executoribus committat, ut ipſe terreno palacio vel foro totus inſervlat; nam nec terreni Principis ratiocinia quiſquam dimidius ſufficienter adminiſtrat.

Ricardus I.

Cæterum ut ſumptus propenſiores verſus *Ieroſolymam* rex ſibi congereret, reſignavit regi *Scotorum* caſtella de 𝔅𝔢𝔯𝔴𝔶𝔨, 𝔑𝔬𝔨𝔰𝔟𝔲𝔯𝔤 pro x M. li. Pellexit eciam pecunioſum illum *Dunelmenſem* epiſcopum veteranum ut pro innumera pecunia propriam emeret provinciam; unde ſolebat rex jocando dicere, De vetuſto epiſcopo feci novicium Comitem, mirus eo artifex. Conſimili aſtu rex plurimorum ſacculos exhauſit, diſtrahendo dignitates & prædia regia ac ſi animum redeundi non haberet: Cumque propter hoc ab amico familiari auſu increparetur, reſpondit, *Londoniam venderem ſi emptorem ſufficientem reperirem*. Eo quoque proclivius emebant plurimi quo rex nunquam repatriare credebatur; Ipſe nempe à ſummo Pontifice poteſtatem acceperat ut à quibus vellet crucem aſſumptam detrahere poſſet, unde & multa librarum milia adquiſivit. Rex igitur commiſſo ut putabatur negligenter regni gubernaculo *Willielmo Helienſi* epiſcopo Cancellarioque ſuo, ante natale Domini *Normanniam* tranſfretavit; Quo tempore apparuit ſignum crucis in cœlo apud 𝔇𝔲𝔫𝔰𝔱𝔞𝔭𝔩𝔩. Et cito poſt viſa eſt forma crucis per aliquod ſpacium à vexillo recedere. Interpretetur qui poterit ſigni prodigium, cujus didici eſſe ſimplex narrator non præſagus interpretator. Dum igitur reges *Angliæ* & *Franciæ* poſt firmatum inter ſe fœdus apud *Turon. Galliæ* æſtatem ad proficiendum expectarent, zelus Chriſtianorum adverſus *Iudæos* in *Anglia* conſpiravit, non quidem ſincere, id eſt cauſa fidei, ſet eorum vel æmulando felicitatem vel inhiando fortunæ. Dei quidem juſtitia talia minime approbante ſet decenter ordinante, ut hoc modo gentis perfidæ cohercerer inſolentiam. Verum præter ea quæ apud *Lyncolniam* & *Lynnam* in rebus & perſonis *Iudæi* pertulerant, apud *Eboracum* quidam poſt diutinam obſidionem & afflictionem *Raby* magiſter *Iudæorum* incidit venas CCCC. *Iudæorum*, ſuaſque proprias venas & guttur uxoris ſuæ detruncavit; ſet & apud 𝔖𝔱𝔞𝔫𝔣𝔬𝔯𝔱𝔥 cæſis aut expilatis *Iudæis*, *Iohannes* quidam audaciſſimus Chriſtianus cum multis ſpoliis *Northantoniam* divertit, ubi & ambitu pecuniæ allatæ latenter occiſus eſt ab hoſpite ſuo, corpuſque ejus de nocte projectum eſt extra urbem, occiſore fugiente. Mox ſompniantibus vetulis atque apparentibus ibidem fallaciis, ſignorum præſtigiis illi martyris meritum ſimplices homines tribuerunt, ſepulchrum defuncti ſolennibus excubiis & muneribus honorantes: Ridebatur hoc à prudentibus, ſet tamen gratum fuit hoc clericis ibidem victitantibus gratia commodorum. Res defertur ad epiſcopum, qui ſtatim continuata ſimplicium ſtudio & cupidorum falſi martyris inſignia prophanavit. Inter hæc rege *Ricardo* abſente, *Willielmus Helienſis* epiſcopus regis Cancellarius & regni Procurator ac apoſtolicæ ſedis mediante pecunia in *Anglia* legatus, clerum oppreſſit, regis prætendens poteſtatem, plebem depreſſit, *Romanam* oſtendens auctoritatem; Cum mille equis procedebat, monaſteria contributionibus & hoſpitationibus gravabat; regni majores ſibi affines efficiebat. Utramque ſedem metropolitanam ad libitum ſuum proſternebat. Nam ante adventum regis *Ricardi* in terram ſanctam *Baldewynus* archiepiſc. *Cant.* apud *Tyrum* deceſſerat, ac *Eboracenſem* electum fratrem regis *Galfridum* jam

Ricard. I. jam per x. annos impedierat ne conſecraretur. Quineciam apud *Dovoriam* appulſum *Galfridum*, direptis rebus, de monaſterio ſancti *Martini* extrahi, & in turri regia trudi fecerat; ſet & apud *Weſtmonaſterium* tanquam papæ legatus & regni procurator Concilium celebravit; in quo complex ejus *Hugo Nonant* epiſcopus *Ceſtrenſis* querelam depoſuit, quod monachi *Coventrenſes* ſanguinem ſuum fudiſſent coram altari, unde decrevit *Willielmus Helienſis*, monachos de *Coventreia* fore eliminandos, & clericos præbendarios inſtituendos. Hac igitur occaſione capta, præfatus *Hugo* callidus homo & inverecundus, audax ad auſus improbos, literatura eloquentiaque inſtructus, qui inter Priorem & Conventum *Coventrenſem* ſemper diſcordiam ſeminaverat, jam manu armata monachos expulit tanquam enormium criminum reos; moxque ad apoſtolicam ſedem inſtructos direxit reſponſales cum literis epiſcoporum atteſtantibus, quod monachi *Coventrenſes* deſerta Chriſti milicia, ad ſeculum eſſent relapſi; unde petiit à papa liberam de ordinatione illius monaſterii facultatem. *Romanus* vero pontifex ſub cauta expectatione ſi quis forte ex parte monachorum adveniens in contrarium allegaret, per ſex menſes ſententiam ſuſpendit; ſet ſumptuum inopia retardans monachos, votum epiſcopi conſummavit. Monachi tandem vel ſero venientes quamvis violentæ expulſionis injuriam deplorarent diutius, prævalente tamen epiſcopi potencia, aſtu & pecunia, per annos plurimos monachi diſperſi, rebus eorum in præbendas clericorum redactis, prout poterant inopes victitabant: quamobrem de iſto *Hugone* epiſcopo apud *Beccum* in *Normannia* die Paraſceues decubante tradit fama, quod cum neminem ſibi pœnitentiam imponere volentem repperiſſet, dixiſſe fertur, & ego meipſum pro malis erratis meis adjudico uſque in diem judicii pœna purgatorii cruciandum.

Item Ciſtrenſis lib. 7. cap. 26. *Celeſtinus* iij. poſt *Clementem* ſedit papa annis vj. menſibus viij. qui ij. die conſecrationis ſuæ coronavit *Henricum* v. *Frederici* filium in imperatorem, ſub hac forma: Inprimis, recepto ab eodem *Henrico* juramento ante gradus eccleſiæ *Romanæ*, quod eccleſiam Dei defenderet, ejus jura conſervaret, rectam juſtitiam teneret, patrimonium *Petri* ſi quid ablatum fuerit, pro poſſe revocaret; econtra dominus papa in cathedra ſedens coronamque imperialem pedibus tenens, inclinato capiti imperiali demiſit, quam ſtatim cum pedibus in terram excuſſit; deſignans per hoc, quod ipſe papa habet poteſtatem creare imperatorem ſi meruerit, & deiciendi ſi demeruerit; Cardinales vero aſtantes coronam ſic excuſſam, capiti repoſuerunt. Abſente itaque rege *Ricardo* præfatus *Willielmus* de *Longo Campo Helienſis* epiſcopus *Hugonem Dunelmenſem* epiſcopum omni honore privavit, *Lincolnienſem* epiſcopum proturbavit, & pene cunctos moleſtavit. Parantur interim multi ad transfretandum & regem interpellandum contra Comitem tyrannum, ſet & ille cunctos præveniens voti compos effectus eſt, prius rediit quam cæteri regem attigiſſent; literas tamen votivas cæteri impetraverunt. Quorum primus *Lincolnienſis* epiſcopus rediens, *Willielmum Helienſem* uſque *Lincolniam* proſequitur; præfigitur dies apud caſtrum de 𝔗𝔦𝔨𝔥𝔲𝔩 reſpondendi, ubi cum *Dunelmenſis* adveniſſet, ait ad eum *Willielmus*, Ego te capio, non Præſul Præſulem, ſet Cancellarius Caſtellanum, donec obſides dederis de regiis caſtellis reddendis. Fama facinoroſi *Willielmi* *Ricard.* I. *Angliam* replevit, unde majores in eum fremunt, minores mala increpant. *Johannes* regis frater de captione fratris ſui *Galfridi Eboracenſis* electi multum commotus, accitis ad ſe de ſuis provinciis & ex *Wallenſibus* ingentibus copiis cum nonnullis epiſcopis, Comitem tyrannum à 𝔚𝔶𝔫𝔡𝔢𝔰𝔬𝔯 uſque turrim *Londonienſem* & inde uſque *Dovoriam* profugavit, ubi timens ſibi *Willielmus* ne non libere poſſet transfretare in pontificalibus, veſtem ſuperinduit muliebrem, caputque & majorem partem faciei peplo circumvolutus deambulabat in litore lævo brachio telam lineam, tanquam venalem, ulnam vero manu dextra ferens, ut hac arte non conſideratus facilius transfretaret, ac dum telam ſuam more femineo diſtrahere neſciret, per verenda contrectatus ignominioſe detectus eſt. Ipſo tandem enavigante, regni adminiſtratio *Rothomagenſi* archiepiſcopo rege de *Sicilia* ſic mandante commiſſa eſt, necnon *Batonienſis* epiſcopus in archiepiſcopum electus eſt; ſet eciam ipſo præmature defuncto *Willielmus Helienſis* fortiſſimum ad hunc reſcriptum à papa *Celeſtino* impetravit, redditis ſibi priſtinis apoſtolicæ ſedis vicibus quaſi pro meliorando *Anglorum* regno & *Johanne* cohercendo qui ad regnum fratris abſentis aſpirare videbatur; ſet & in hiis fruſtratus datis muneribus ac ſaltem factis commiſſis cum *Johanne* colluſit, ſet fruſtra. Nam licet apud *Dovoriam* erectis legationis ſuæ inſigniis jam applicuiſſet, tamen regina *Elianora*, & archiepiſcopi *Rothomagenſis* & *Eboracenſis* cum aliis multis ipſum renavigare coegerunt. Igitur poſt vernum tempus apud *Turon.* expectatum reges *Angliæ* & *Franciæ*, unus per terram, alter per mare uſque *Siciliam* devenerunt; ubi rex *Franciæ* delicta ſuorum diſſimilans nomen agni ſortitus; Rex vero *Angliæ* nichil inultum relinquens nomen leonis promeruit; ibi quoque rex *Ricardus* grifones in *Calabria* & *Sicilia* expugnavit, caſtellum ligneum & portatile contra civitatem *Meſſanam* erexit, quod & *Mategriphum* appellavit. Quo quidem inſtrumento urbem *Acram* poſtmodum cepit; ibi eciam mater ſua regina adduxit ad eum *Berengariam* filiam regis *Navarrorum*, virginem pulchram & diſertam, quam rex duxit in uxorem.

Philippus rex *Francorum*, ut ſupradictum eſt, tranſivit per terram cum populo ſuo præcedens regem *Angliæ*, & rex *Angliæ Ricardus* carpſit iter cum populo ſuo per mare habens ſecum xiij. pergrandes naves bene onuſtas & l. galias, & ſic applicuit apud *Ciprum*. *Leyceſtrenſis.*

Profecto tandem rege *Francorum* in *Siriam*, rex *Anglorum* aliquantulum poſt eum demoratus eſt; ſet ſub hyemali otio otioſus non erat, ſet victualia tranſmiſit, machinas confecit: deinde de *Sicilia* procedens, uſque *Ciprum* retortus eſt; ubi duæ regiæ naves per tempeſtatem confractæ irruentibus *Cipriis* ſpoliatæ ſunt. *Ciſtrenſis ubi ſupra.*

Applicanti regi *Ricardo* in *Cipriam* occurrit rex *Cipriæ* coronandus, prohibens ei portum cum potencia magna ne ingrederetur terram ſuam. *Leyceſtrenſis.*

Quapropter rex *Ricardus* regem terræ ſatisfacere nolentem de urbe in urbem proſequebatur donec ſe dediſſet; reddidit igitur ſe eo pacto, ut in vinculis ferreis non poneretur. Annuit rex *Ricardus*, ſet in vinculis argenteis conjecit eum; & ſic de tota inſula *Ciſtrenſis.*

Ricard. I. ad libitum diſpoſuit, per bimeſtre tempus ibidem commorando.

Leyceſtrenſis. Deinde iter arripuit ſequens *Franciæ* regem, & medio tempore in quodam angulo maris proſpexit quandam magnam navem, ſcilicet Trierem quod *Dromond* vocatur, onuſtam cum *Saracenis* quam rex *Ricardus* cepit, & necari fecit de *Saracenis* mille CCC. & ducentos vitæ reſervavit; cepit eciam *Ricardus* rex ſeptinginta camelos onuſtos innumeris divitiis de gaſis & theſauris *Solidani*, quas partitus eſt proceribus & communibus ſuis valde regaliter.

Ciſtrenſis. Denuo dum *Ricardus* ad terram tenderet comprehendit in mari trierem magni *Solidani* bonis innumeris onuſtam, eam ſubtus perforando. Cum igitur ad *Acram* veniſſet, orta eſt materia diſcidii inter reges *Angliæ* & *Franciæ* in hunc modum; rex *Franciæ* ex pacto quod fecerant inter ſe apud *Turon.* vendicabat medietatem adquiſitorum in *Cipro*, & econtra rex *Ricardus* dixit, ſe pepigiſſe de adquiſitis in terra ſancta & contra *Saracenos*. Similiter alia cauſa fuit diſcordiæ, quod rex *Franciæ* noluit quicquam mutuare Comiti *Campaniæ* tunc valde indigenti, niſi ſibi invadiaret *Campaniam*; tunc Comes ait, Feci quod debui, amodo faciam quod oportet; Dominus meus me non recipit niſi pro meis, vadam igitur ad eum qui paratior eſt dare quam accipere; unde ad regem *Ricardum* veniens ditatus eſt. Inſuper & rex *Ricardus* fovebat partem *Guidonis* regis *Jeroſolymorum* contra *Conradum Marchionem* regem *Tyri*. Quem rex *Francorum* econtra fovebat. Properatur tamen ad obſidionem *Acræ* quæ jam per biennium caſſo labore fuerat obſeſſa, nam machinæ urbi admotæ igne *Græco* qui nulla aqua aut alio elemento extingui poterat, conburebantur; exercitus autem Chriſtianus partim inedia partim morbo minorabatur, & eciam propter diſcordiam inter *Guidonem* & *Marchionem* dividebatur in partes, Necnon & aliqui magni de noſtris pecunia *Soldani* corrumpebantur.

An. Dñi 1191. *Item Ciſtrenſis l. 7. c. 27.* Anno tandem Gratiæ M.C.xcj. quinto idus Julii tertio poſt adventum regis *Ricardi* die capta eſt urbs *Tholomaida*, quæ *Acra* dicitur; in qua captione dux *Auſtriæ* ſequutus eſt regem *Angliæ Ricardum*, ut forſan partem triumphi vendicaret, ſet neſcio an caſu an regis voluntate vexillum ducis *Auſtriæ* cœno conculcatum eſt; unde dux ipſe commotus domum reverſus eſt graviſſime poſtmodum de rege *Ricardo* ſe vindicaturus. Partitis interim inter reges *Angliæ* & *Franciæ* cunctis perquiſitis, rex *Franciæ* ſuos vendidit captivos, rex *Angliæ* ſuos ſuſpendit.

Leyceſtrenſis. Rex *Ricardus* cepit urbem ſancti *Georgii*, & civitatem *Nazareth*, & villam de *Barut*, & caſtrum *Caiphæ*.

Ciſtrenſis ubi ſupra. Ob hoc & hiis ſimilia commotus rex *Franciæ*, necnon & gloriam regis *Ricardi* ægre ferens, aeris intemperiem cauſatus, domum rediit, juratoriam tamen cautionem adhibuit de indempnitate rerum regis *Ricardi* uſque ad reditum ſuum de terra ſancta. Proſperis tandem flatibus *Italiam* applicuit, papam adiit, abſolvi à quodam juramento involuntario petiit, ſet non optinuit. Occiſo interim *Conrado Marchione* per duos ſicarios in urbe ſua *Tiro*, rex *Franciæ* niſus eſt hoc ſcelus regi *Ricardo* imponere, unde & apud *Pariſium* celebrato concilio, de proditore *Ricardo* ſe velle ulciſci proponit. Prudentiores tamen præmaturæ ultionis propoſitum diſſuaſerunt; aſſerentes, quod licet ita foret quod regi *Ricardo* imponebatur, non tamen præpropere aut petulanter agendum fore, ſet reſpectu honeſtatis ſuſtinendum, quouſque ad propria rediret, qui propter *Chriſtum* noſcebatur peregrinari; Cæterum ſi reverſus, vel obicienda purgare potuerit, vel de exceſſu ſatisfacere voluerit, bene actum erit, ſin autem, expetendæ ultionis, juſticia comite, congruum tempus erit: quod ſi hoc conſilium diſpliceat, *Romanus* pontifex conſulatur. Set quamvis ad modicum quieſceret rex, molitus eſt tamen regno *Angliæ* cruentum negotium. Expetiit namque rex *Franciæ* per legatos nuptias germanæ regis *Dacorum*, eo tamen pacto, ut dotis nomine ſibi concederetur illud antiquum jus quod *Dacis* in regnum *Anglorum* ab olim competebat, ſimul cum claſſe & exercitu per unum annum ad hoc aſſequendum. Set & hac conditione propter *Wandalicam* à tergo infeſtationem negata, traditur tamen nuptui puella cum x. millibus marcarum argenti, quam tamen poſt primæ copulæ noctem, aut propter fetidum oris halitum, aut quia non invenit eam virginem rex repudiavit indecenter. *Ricard. I.*

Interea apud orientem ſumptu deficiente regeque *Ricardo* nequiter defamato, quod regem *Franciæ* inſidiis appetiſſet, quod eciam *Conradum* Marchionem per conductos ſicarios peremiſſet, quod cum *Soldano* de proditione terræ ſanctæ conſiluiſſet, atque ideo ad capiendum urbem ſacram accedere noluiſſet, *Ricardus* ſe parat ad repatriandum; major namque pars Chriſtiani exercitus morbo, gladio, inedia, laborumque intolerantia abſumpta fuerat: in qua re conſideranda eſt altitudo ſapientiæ divinæ, quæ de ſuorum vel temporali ſalute vel felicitate minus curare videtur, dummodo eorum clades ad ſupemæ civitatis completionem proinde faciat derivari. Proinde fidenter dixerim, quod longe felicius illis contigit, qui ſic ibidem migraverunt, quam illis qui repatriantes ad ſordes priſtinas remearunt; ſic igitur Chriſtus rex noſter malis hominum bene utens, dum terrenam ſuam *Jeroſolymam* propter peccata inhabitantium in manus tradidit hoſtium, cœleſtis ſibi *Jeroſolymæ* uberiora lucra ſubtiliter conquiſivit: itaque propter noſtrorum defectum & dedecus temporum oportet civitatem ſanctam conculcari à gentibus uſque ad tempus quod ſolus Deus novit; nam ſuo tempore proculdubio juxta morem priſcum terra ſancta ſpurciſſimos ſuos evomet incolas, & forſan per perniciorem manum, ut virtus divina in hoc negotio clarius eluceſcat; unde dixit quidam apud *Machabæos*, *Facile eſt multos concludi in manus paucorum*. Quod utique declaratum eſt quando unus perſequebatur mille, & duo fugaverunt x. milia. Et *Gedeon* quondam amota multitudine per CCC. viros qui aquam lambuerant de multis triumphavit. At non eſt temptandus Deus, ut Chriſtiani pro eo quod Dominum bonum & potentem habeant, petulanter & inconſulte contra multos adverſarios pauci proſiliant: Ita enim vult Deus ſuos in ſe confidere, ut non negligant prudenter agere.

Firmatis denuo inter regem *Ricardum* & *Soldanum* induciis triennalibus, *Hubertus Saliſbyrienſis* epiſcopus pro ſe & pro rege ſanctum ſepulchrum adiit, hoſtiam ſacram ibidem immolavit; inde rediens una cum rege *Ciprum* navigavit: inde præmiſit rex *Item Ciſtrenſis l. 7. c. 28.*

Ricard. I.

rex duas reginas, uxorem ſcilicet & ſororem, cum omni pene familia ſua uſque *Siciliam*, ipſeque lenti pelagi impatiens feroci aura ad partes *Auſtriæ* inter *Aquileiam* & *Venecinum* cum paucis depulſus eſt, ubi aliquantiſper oberrans & latitans, dum cibi lautiôres pro illo emerentur notatus eſt, & ab hominibus ducis *Auſtriæ* deprehenſus. Quo divulgato, rex *Francorum Johannem* regis *Ricardi* fratrem contra regem *Ricardum* facile allexit. Imperatorem *Teutonicum* contra *Ricardum* captivum inſtigavit, unde & imperator pacta cum duce *Auſtriæ* tercia parte provenientis commodi, regem *Ricardum* dominicum adhuc characterem portantem in ſuam traduxit cuſtodiam; & poſuit eum in trivallis, ubi dicit *Ariſtoteles, Bonum eſt occidere patrem.* Quem tandem circa Dominicam palmarum coram procerum ſuorum multitudine ad reſpondendum produxit. Ille vero hilari fretus conſcientia ita objecta diluit, ut imperator non ſolum ad miſericordiam, ſet eciam ad reverentiam flecteretur.

Venerunt tunc ad regem ſic detentum *Willielmus Helienſis* epiſcopus propter inſolentes mores ſuos ab *Anglia* jampridem extruſus, ut regis circa ſe animum exploraret; quem cum adumbratæ devotionis præſtigiis non poſſet deludere, deſperata gratia ſet cauteriata comitante conſciencia ad *Franciam* rediit: ſet & *Hubertus Saliſburienſis* de *Sicilia* ad regem veniens pro neceſſaria *Anglicani* regni cura, ac eciam pro maturando regiæ redemptionis negocio, in *Angliam* directus eſt, ubi adveniens concorditer à *Cantuarienſibus* & ipſis epiſcopis in archiepiſcopum erectus eſt. Qui nimirum accepto pallio inthronizatus eſt, mox apud *Marton.* accepto canonicæ profeſſionis habitu *Cantuarienſibus* quos fervor *Baldewyni* paulo indiſcretius exulceraverat, moleſtus non fuit. Præfatus namque *Baldewynus* quamquam alias vir bonus & religioſus, jus & prærogativam eligendi archiepiſcopum à *Cantuarienſibus* transferre elaboraverat, cujus rei gratia regio favore fretus nova ædificia juxta monachalem eccleſiam ad præbendas canonicorum ſecularium non ſine ſanguine conſtruere cœperat, ut ibidem poſtmodum ſuffraganei epiſcopi cum clericis convenientes de futuri pontificis electione, extruſis monachis, deliberarent. At contra monachi *Romanum* pontificem appellantes, opus inceptum intermitti coegerunt, quod & poſt mortem *Baldewyni* uſque ad ſolum complanaverunt: In quo facto mirandum eſt, tantum virum qui ex archidiacono monachus *Ciſtercienſis* ordinis, & poſtmodum abbas, & ex abbate *Wygornenſis* præſul, ac ex ſuffraganeo tandem metropolitanus effectus, quod imperfectioris vitæ homines, canonicos ſcilicet ſeculares, loco perfectorum ſubrogare voluit, cum olim ſancti principes & pontifices in *Anglia* illud genus clericorum minus abundare volentes, optionem illis dederint, ut aut beneficia relinquerent, aut vitam mutantes in religionem tranſirent.

Leyceſtrenſis cap. 14.

Henrico imperatore in forma prædicta regem *Ricardum* in cuſtodia ſic detinente, *Philippus* rex *Franciæ* memor ſuæ pernicioſæ malencoliæ contra regem *Ricardum* malitioſe acceptæ, ſe armavit protinus in ultionem; nam *Johannem* fratrem *Ricardi* inſtigat ad coronam regni *Angliæ*: ſicque unanimi aſſenſu guerram moverunt, unus in *Anglia*, alter in *Normannia*. Eodem tempore *Ricardo* ſic in carcere exiſtenti, quidam leo ferox & famelicus ſolutus eſt, & ad eum dimiſſus, ad hoc ut credebatur, ut præ fame attenuatus regem *Ricardum* quaſi ex negligencia cuſtodis leonis, in inſtinctu devoraret; ſet rex plenus audacia & fortitudine, gratiaque Dei illi aſpirante, videns leonem illi aperto gutture & ferociter feſtinare, apprehendit mantellum ſuum, & circumplicatum brachio ſuo immiſit manum cum brachio in gutture leonis, manu contrectans cor leonis extrahit, cor cum radicibus & calidum crudumque comedit: ex quo facto provenit illi illud nomen quo vocatus eſt *Ricardus cor leonis.*

Item Ciſtrenſis lib. 7. c. 28.

Igitur poſt *Alemannicæ* detentionis tædium, quod plene uno anno & tribus menſibus duraverat, relaxatus eſt rex *Ricardus* menſe Januarii pro centum millibus libris argenti, relictis apud imperatorem obſidibus *Rotomagenſi* & *Batonienſi* epiſcopis pro parte pecuniæ nondum ſolutæ; Ad cujus ſummæ ſolutionem ſilente interim omni privilegio, prærogativa & immunitate eccleſiæ ſeu perſonæ, extorta eſt tota lana alborum monachorum & canonicorum, quinetiam prælatorum annuli, vaſa, cruces, calices, cum auro de feretris ſanctorum abraſa ſunt conflata. Demorante tamen apud *Swynam* in *Flandria* duobus plene menſibus, aut propter flatus adverſos, aut neceſſarii apparatus gratia, Imperiales apparitores ſic demorantem pene interceperant. Pœnituit imperatorem relaxaſſe regem, ſicut quondam *Pharaonem* dimiſiſſe *Iſrael.* Menſe tandem Marcio *Sandicum* portum rex applicuit, & modica apud *Lundoniam* mora facta proceſſit, ac munitiſſima fratris ſui *Iohannis* caſtella de 𝔑𝔬𝔱𝔶𝔫𝔤𝔞𝔪, de 𝔗𝔶𝔨𝔶𝔩 accepit, quorum caſtellanos incarceravit; *Iohannem* fratrem ſuum tanquam ingratum & infidum judicio procerum omni honore privavit; ſicque apud 𝔥𝔞𝔪𝔭𝔱𝔬𝔫 Paſcha ſuum tenuit, atque apud *Wyntoniam* tanquam detruſa jam captivitatis ignominia, quaſi rex novus quinto regni ſui anno ſolenniter coronatus eſt. Poſt cujus coronationis ſolennia, quicquid prius leviter datum aut graviter venundatum fuerat repetiit, nomine commendati, fructus perceptos pro ſorte computans, ceſſante pacto, titulo & inſtrumento quocunque; & ſic paululum demoratus *Franciam* navigavit, contra regem *Francorum* denuo bellaturus.

Leyceſtrenſis.

Rex *Ricardus* denuo apud *Wintoniam* coronatus poſt paululum temporis transfretavit in *Normanniam*, ad conquirendum caſtella quæ *Philippus* rex *Franciæ* adquiſierat in ſua abſentia. Rex *Franciæ* venit contra eum cum ſecentis militibus populoque multo; cumque rex *Ricardus* ei occurreret ut bellum cum eo iniret, rex *Franciæ* retraxit ſe quaſi fugiendo, & capti ſunt de militibus ſuis centum, & ducenti dextrarii ferro communiti.

Ciſtrenſis.

Igitur regibus ſub varia ut aſſolet ſorte congredientibus, conceſſæ ſunt ad annum induciæ, regi quidem *Ricardo* pro reparatione virium & opum utiles, quamvis ratio honeſti repugnaret. *Johannes* frater regis *Ricardi*, qui jam regi *Francorum* contra proprium fratrem adhæſerat, quia jam nil habuit nilque potuit, ſpretus eſt à rege *Francorum*, mediante tamen matre ſua *Alienora*, ad regem *Ricardum* ſupplex rediit, fideliter ei de cætero militaturus. Fiebant interea apud *Turonem* exercituum diu intermiſſa torneamenta, quaſi bellorum præludia, non obſtante papali prohibitione.

Item Ciſtrenſis l. 7. c. 29.

Circa hæc tempora quidam *Stephanus* procurator *Andegaviæ*, qui ſub diebus *Henrici* ſecundi &

Ricard. I. hujus regis *Ricardi* prudenter egerat, conjectans tamen delicati corporis principem ex longo itinere & periculo vel non vel difficile poſſe reverti, abſente rege cœpit fines creditæ ſibi poteſtatis petulanter excedere, unde & ſuadente quodam familiari ſuo, nigromanticum quendam conſuluit, utrum rex *Ricardus* eſſet reverſurus: at ille ducens *Stephanum* ad locum ſecretum, oſtendit ei caput æneum habens ſpiritum incluſum, Quære, inquit, ab iſto quæ volueris, ſet pauca & breviter, nam ad multiloquium non reſpondit. Cui ille: Num ego viſurus ſum regem *Ricardum*? Et reſpondit, Nequaquam. Item, Quamdiu durabit adminiſtratio ſuſcepta? Reſpondit, uſque ad mortem tuam. Tertio quæſivit *Stephanus* ubi eſſet moriturus? Et reſponſum eſt, In pluma. Nec licuit ei ulterius quærere, ſet dimiſſus à vate præcepit ſuis ne quidem plumam aliqua occaſione ei applicarent. Cœpit exhinc confidentius ſolito agere, ſubditos conterere, & maxime quendam de nobilibus, qui aliquando in caſtrum ſuum fugiens à facie *Stephani* perſequentis, ipſum *Stephanum* negligentius in obſidione oberrantem cepit, & laniatum trucidavit. Munitio autem illa vocabatur *Pluma*. Sicque patuit cavillatio ſpiritus illuſoris. Simile contigit de *Gereberto* pſeudopapa, prout ſuperius eſt expreſſum. Simile autem narratur de *Alberico* Comite *Northimbriæ*, qui cum eſſet præpotens, ſuo ſtatu non contentus, conſulto dæmone audivit quod *Græciam* eſſet poſſeſſurus, unde & partes adiens orientis, in *Græciam* ingreſſus eſt, cumque auditum eſſet à *Græcis*, quod ſuper eos regnaret, nudatum illum bonis omnibus de finibus ſuis expulerunt. Poſt annos aliquos feſſus homo ille laboribus & ærumnis *Normanniam* ad regem *Henricum* adiit, à quo nobilem viduam recepit in conjugem; ac cum in benedictione nuptiali ſacerdos quæreret à muliere, ſic, *Domina Græcia complacetne tibi in viro illo?* Agnovit *Albericus* verſuciam ſpiritus illuſoris, qui mentem hominis ſtupidam areait in ſpem vanam. Cum igitur *Ricardus* xx. marcarum millia pro ſuæ redemptionis reſiduo duci *Auſtriæ* præparaſſet, obſides quos apud eum dimiſerat ſubito comparuerunt, referentes illum tyrannum divini judicii pondere ſubmerſum, terramque ejus ante obitum ſuum multiplici flagello attritam, urbes repente conflagratas, *Danubium* fluvium cum multa jactura fines ſuos exiſſe, ſemina ſata aruiſſe, ipſum quoque ducem propter regis captionem nuper à papa excommunicatum ferebant excommunicationem deriſiſſe, qui denuo die ſancti *Stephani* ad campos equitans, ita pedem attrivit, ut pede abſciſo in mortem deſperatus coram optimatibus ſuis ab excommunicationis vinculo peteret abſolvi, reſponſum eſt à clero, hoc fieri non poſſe, niſi ſub juratoria cautione quod ſuper injuriis regi *Ricardo* irrogatis judicio eccleſiæ ſtaret; moxque obſides regis *Anglorum* poſt præſtitum juramentum liberavit. Deinde rex correctior vixit. Accidit & aliud quod regem movit ad correctionem, vir quidam *Cenomannicus* ad ſanctum *Jacobum* pia devotione profectus, ſoſpes remeavit; qui poſtmodum pari devotione ignitus, ut ſanctum ſepulchrum Domini videret, proceſſit; cui forſan ſolivago quidam terribilis vultu apparuit. Pavefactus homo crucis ſigno ſe munivit. Ille autem tanquam ſignaculum illud parvipendens, Nequaquam, inquit, hoc modo te tueri poteris quin meus ſis, porro ſi procidens adoraveris me, faciam te locupletem: Ad hæc inquit homo ille, *Ricard. I.* Modo liquet te fore partis adverſæ. Sint tua tibi, mihi ſufficit Chriſti largitio, quem ſolum adoro. Cui ille: Oportet te vel invitum munus aliquod de meo habere; & mox jactavit ſuper caput hominis quaſi pallium tenuis materiæ, quo crinibus adhuſtis, cutis capitis denigrata permanſit. Homo trepidus ſanctum *Jacobum* inclamavit; qui mox aſſiſtens, dæmonem increpavit, ac quis eſſet, quid negotii haberet inquiſivit. Qui conſtrictus imperio, Dæmon ſum, inquit, humano generi infeſtus, Ego Chriſtianos reges in orientali profectione impedivi, Ego regem *Ricardum* per miniſtrum meum ducem *Auſtriæ* captivavi, Ego regem *Ricardum* poſtquam liberatus eſſet jugiter circumvallo, potiſſime circa cubile ejus & circa theſauros ejus quos avide recondit. His dictis dæmon diſparuit, & homo ille confortatus, dimiſſo itinere incepto, *Cenomanniam* reditus, *Ricardo* regi quæ audierat retulit, caput ſuum uſtulatum oſtendit, & rex ſe correxit.

Circa hos dies *Hubertus Cantuarienſis* archiepiſcopus applicans & regias vices in *Anglia* gerens, mortuo jam *Eboracenſi* archiepiſcopo, *Eboracum* adiit & Concilium celebravit.

Circa hos dies duo erant qui pari propoſito ſet diſpari cauſa commoda regia quærere videbantur, abbas namque *Cadomenſis* fraudem officialium regiorum apud regem culpabat; ideoque inſolentiam eorum cum quiete provincialium caſtigandam fore cenſebat: *Willielmus* vero cum *longa barba* inſolentiam divitum qui propriis fortunis parcentes pauperes onerabant fortiter accuſabat; Igitur accepta poteſtate abbas præfatus menſe Februarii *Londoniam* venit, præſides provinciarum ad ratiocinia ſua reddenda diſtricte convenit, ſet morte præventus Paſchalia feſta non vidit. De *Willielmo* quoque tradebatur, quod *Londoniis* erat oriundus, à barba prolixa quam fovit cognomen accepit, quam nutrivit, ut tali inſigni in cœtu & concione magis conſpicuus & ſpectabilis appareret; qui cum eſſet ingenio acer, mediocriter literatus, eloquens ſupra modum, innata quadam animi & morum petulantia nomen ſibi grande facere volens, moliri nova & audere ingentia cœpit: Denique inhumana & impudens ejus actio in proprium germanum ſignum eſſet veſaniæ ejus in cæteris; nam fratrem ſuum *Londonienſem* civem qui eum in ſcholis exhibuerat, apud regem tanquam regiæ proditionis reum, pro eo quod profuſiora ſolito ſumptuum ſolatia non refunderet, inſtanter accuſabat, ſet quamvis à principe in hoc deriſus fuerit, favore quorundam inter magiſtratus *Londonienſes* locum optinuit: Denique clandeſtina opera & venenatis ſuſpiriis apud plebem divitum inſolentiam qua pauperes indigne tractabantur ſuggillans, mediocres ad immoderatæ libertatis amorem inflammans, adeo plurimos quaſi præſtigiis faſcinatos ſibi devinxit, ut quinquaginta duo millia *Londonienſium* indigenarum ad ejus nutum tanquam communi cunctorum proviſori obtemperarent. Tanto igitur fretus conſciorum numero, tanquam zelans pro pauperculo populo & commodo regio, cœpit in omni cœtu nobilibus reſiſtere, prætendens quod eorum fraude fiſco plurimum deperiret; cumque illi contra eum propter hoc fremerent, transfretavit ille ad regem pro cujus fide potentum injurias ſe perpeſſum oſtendebat: inde reverſus, calliditate ſolita cœpit de cætero tanquam regio favore ſubnixus fiducialius agere,

Item Ciſtrenſis l. 7. c. 30.

Ricard. I. agere, & proprios complices fortius animare; Cumque jam initæ conſpirationis rumor percrebuiſſet, *Cantuarienſis* archiepiſcopus *Hubertus* cui regni regimen commiſſum fuerat, plebem convocat, natos rumores recitat, ad tollendum omnem ſiniſtram ſuſpicionem obſides dari rogat; Ejus blandiloquio populus placatus obtemperat, obſides donat; Nichilominus præfatus *Willielmus* cœptis inſiſtens, vallatus turbis pompatice procedebat, conventus publicos faciebat, *Salvatorem pauperum* ſe vocabat, fræn andam in brevi potentum proterviam granditer intonabat, unde & ſumpto de ſacris ſcripturis themate ita exorſus eſt. *Haurietis aquas in gaudio de fonte Salvatoris. Ego enim ſum pauperum ſalvator. vos pauperes duras divitum manus experti haurietis nunc de fontibus meis aquas doctrinæ ſalutaris, & hoc cum gaudio, quia jam venit tempus viſitationis veſtræ. Ego*, inquit, *dividam aquas ab aquis, aquæ nempe, populi ſunt. Dividam igitur populum humilem & fidelem à populo ſuperbo & perfido, dividam electos à reprobis, velut lucem à tenebris.* Igitur *Hubertus* præfatus de conſilio procerum evocavit *Willielmum* ad obicienda ſatisfacturum; Qui opportune affuit, ſet ita turbis vallatus eſt, ut ejus evocator territus mollius ageret & judicium protelaret. Explorata tandem per duos cives *Londonienſes* opportunitate, qua ſolus ſine turba reperiri poſſet, ad capiendum armata manus emittitur; ſet alterum è civibus qui eum exploraverunt ipſe *Willielmus* bipenni ſua mactavit; Alterum, unus de *Willielmi* complicibus trucidavit; Illico *Willielmus* cum paucis ſuorum & cum concubina ſua inſeparabiliter cohærente, in vicinam eccleſiam, beatæ ſcilicet *Mariæ* de *Arcubus*, qua non tanquam aſilo, ſed velut caſtello ad tempus ſe tueri voluit, [confugit] ſperans populum ſuum, ſet fruſtra, ad ejus liberationem affuturum. Qui nimirum etſi de ejus diſcrimine dolerent, reſpectu tamen obſidum quos dederant, ac metu armatorum militum quos viderant, ad ejus ereptionem non accurrunt. Juſſus igitur *Willielmus* egredi, ſet nolens, igne & fumo appoſitis exire tandem eſt coactus; Egredienti autem filius civis illius quem peremerat, cultro ventrem diſſecuit. Captus tamen, judicio curiæ primo equis diſtractus, deinde cum ſociis ix. qui illi deeſſe noluerant, patibulo ſuſpenſus eſt. Porro complices ejus archiepiſcopum velut homicidam non ſolum diffamaverant, ſet eciam ut conſpirationis ſuæ propriæ dedecus abſtergerent, & dampnatores *Willielmi* improbos comprobarent, arte & aſtu nomen illi & gloriam martyris quæſierunt. Denique, ut fertur, ſacerdos quidam propinquus *Willielmi* cathenam qua vinctus fuerat febricitanti cuidam ſuperpoſuit, & mox ſanitatem ſubſecutam publice prædicavit. Quo vulgato, populus patibulum ejus nocturno furto ſuſtulit, terram ſanguine ejus cruentatam veluti ſacrum quiddam, in uſus curationum uſque ad foſſam non modicam per minucias abraſit. Fama itaque late ſic diſperſa, ſtultorum & curioſorum hominum greges confluebant. Excubabat ibidem nocturno tempore inſulſa jugiter multitudo, quantum honoris defuncto impendens, tantum dedecoris ejus dampnatori impingens, tantumque invaluit inceptus error, ut prudentes quoſque faſcinaſſet, niſi ea quæ de illo geſta cognoverant cautius advertiſſent. Sane excepto eo quod paulo ante captionem ſuam homicidium commiſerat, quod utique cuilibet cordato viro ne pro martyre coleretur ſufficere debuerat, ipſius extrema ſub morte confeſſio ſuos debuit cultores verecundaſſe; Quippe cum à nonnullo quamvis ſero ſub humili confeſſione peccatorum dare gloriam Deo moneretur, Confeſſus eſt ſe eccleſiam beatæ *Mariæ* dum ibi expectaret, ſemine polluiſſe. Inſuper & cum ad votum per ſuos citius non eriperetur, negato *Mariæ* filio eo quod eum non liberaret, diabolum ad ſuam liberationem invocaſſe. Inficiabantur iſti *Willielmi* juſtificatores, atque maligne conficta dicebant. Porro litem hanc diremit in brevi fabricatæ vanitatis occaſus; veritas nempe ſolida eſt, & tempore convaleſcit. Igitur *Hubertus* archiepiſcopus regni moderator in ſacerdotem præfatum eccleſiaſtica præeunte vindicta, armatam cuſtodiam in illo loco poſuit, quæ & acceſſum accurſentium arceret; & ſic in brevi machina continuatæ ſuperſtitionis concidit, & popularis opinio conquievit. Ricard. I.

Illis diebus quidam ſanctus ſacerdos in *Gallia* nomine *Fulco* venit ad regem *Ricardum*, ſic inquiens, Dico tibi rex, ex parte omnipotentis Dei, ut tres filias tuas peſſimas citius nuptui tradas, ne aliquid deterius tibi contingat; Cui rex, Mentiris hypocrita quia nullam filiam habeo. Et ille, Immo, ſuperbiam habes, avaritiam, & luxuriam. Rex igitur convocatis proceribus ſuis ait, Do Superbiam meam *Templariis* & *Hoſpitalariis*, Cupiditatem meam monachis *Ciſtercienſibus*; Luxuriam meam eccleſiæ Prælatis. Illi autem quos *Fulco* prædictus reprehenderat, miſerunt illum in vincula, ſet non potuit alligari. *Item Giraldus Cambrenſis lib. 7. cap. 31.*

Hoc anno obiit *Reſus* princeps *Walliæ*; de quo quidam ſic cecinit; *O belli gloria, Miliciæ clypeus, Patriæ tutamen, Armorum decus, Brachium fortitudinis, Largitatis manus, Rationis oculus, Honeſtatis ſplendor, Pectore gerens* Herculis *probitatem*, Achillis *proſperitatem*, Neſtoris *modeſtiam*, Tedei *audaciam*, Sampſonis *fortitudinē*, Hectoris *gravitatem*, Euriali *agilitatem*, Paridis *formā*, Ulixis *facundiam*, Salomonis *ſapientiam*, Ajacis *animoſitatem*. *O nudorum veſtis, famelicorum morſus, omnium denique poſtulantium plena ſatisfactio. O dulcis eloquio, comis obſequio, actu honeſtus, ſermone modeſtus, vultu hilaris, facie decorus, ſingulis benignus, omnibus æquus.*

Verſus.

Nobile Cambrenſis *cecidit diadema decoris;*
Hoc eſt, Reſus *obit*, Cambria *tota gemit.*
Reſus *obit: Non fama perit ſed gloria tranſit;*
Cambrenſis *tranſit gloria*, Reſus *obit.*
Reſus *obit: Decus orbis abit, laus quaque tepeſcit.*
In gemitu vivit Cambria, Reſus *obit.*
Reſus *abeſt, inimicus adeſt* Reſus *quia non eſt.*
Iam ſibi nil prodeſt Cambria, Reſus *obit.*
Non moritur ſed ſubtrahitur, quia ſemper habetur
Ipſius egregium nomen in orbe novum.
Grande decus tenet iſte locus ſet cernitur ortus;
Si quis ſit finis quæritur, ecce cinis:
Hic tegitur, ſed detegitur quia fama perhennis
Non ſinit illuſtrem voce latere Ducem.
Exceſſit probitate modum, ſenſu probitatem,
Eloquio ſenſum, moribus eloquium.

Innocentius iij. qui & *Lotarius*, poſt *Celeſtinum* ſedit Papa annis viij. menſibus v. Iſte literatus fuit & fecit libellum *De miſeria humanæ conditionis.*

Ricard. I. *ſpeculum Miſſa*, *Conſtitutiones* quamplurimas. Iſte dampnavit libellum Abbatis *Joachim* quem contra magiſtrum *Petrum Lambardum* auctorē Sententiarum ediderat. Dampnavit etiam *Almaricum Curaeтenſem* epiſcopum in ſua doctrina hæretica. Hoc etiam anno mortuo Imperatore Principes *Alemanniæ* diſcordabant. Nam aliqui *Othonem*, aliqui *Philippum* fratrem *Henrici* quinti elegerunt. Tandem *Philippo* doloſe occiſo, *Otho* coronatur ab *Innocencio* Papa in *Francia*. Qui ſtatim pugnavit cum *Romanis* propter non exhibitum honorem, & inde contra Papæ voluntatem abſtulit regnum *Apuliæ* à *Frederico*, qua de cauſa à domino Papa excommunicatus eſt. Inde quarto anno regni ſui Principes *Alemanniæ Fredericum* erexerunt in Imperatorem; qui victorioſe triumphavit de *Othone*.

Anno gratiæ M.C.lxxxxix.

An. Dñi 1199. HOc ultimo anno regis *Ricardi Widomarus* vicecomes *Lomovicenſis* in *Britannia minore* homo regis *Angliæ* invento immenſo theſauro auri & argenti in fundo ſuo, miſit magnam theſauri partem regi *Ricardo*, ſet ille recuſavit, dicens, ſe totum habere debere de jure dominationis ſuæ, quod tamen alius recuſavit. Obſedit igitur rex caſtrum vicecomitis, quod vocabatur *Caluz*, putans ibi theſaurum ineſſe: Cui miniſtri Caſtri exeuntes optulerunt regi caſtrum cum contentis, ſalvis eiſdem vita membris & armis; renuit rex, imponens illis ut redeuntes viriliter ſe defendant. Cum igitur rex die quadam & Dux *Brabanciæ* circuirent caſtrum, ut infirmiora explorarent, quidam arcubaliſta *Bertramnus Gurdon* telo regem in brachio vulneravit; Quare præcepit rex omnino, ut caſtrum caperetur, & omnes intus ſuſpenderentur, excepto ſuo vulneratore; Quod & factum eſt. Cum igitur extracto teli ligno ſet manente ferro, ex venarum & nervorum inciſione nono poſt hoc die rex eſſet moriturus, advocari fecit vulneratorem ſuum ſic inquiens, Quid umquam mali tibi feci quod me ad mortem vulneraſti? Et ille. Patrem meum & duos fratres meos occidiſti, & me modo occidere voluiſti, placet mihi quamcumque pœnam ſubire dummodo tu occumbas. Tunc juſſit rex eum libere abire, dans illi centum ſolidos ſterlingorum. Set poſt regis obitum fecit Dux *Brabanciæ* eum excoriatum ſuſpendi. Mortuo igitur *Ricardo* vij. idus Aprilis corpus ejus in tres partes diviſum in tribus locis ſepelitur, unde quidam metricus ſic ait.

Verſus.

Viſcera Carleolum, *corpus fons ſervat* Ebrardi,
Et cor Rotomagum, *magne* Ricarde, *tuum*.
In tria dividitur unus, quia plus fuit uno,
Nec ſupereſt uno gratia tanta viro.
Chriſte *tui calicis præda ſit præda* Caluzis,
Ære brevi deicis qui talis æra crucis.
Hic Ricarde *jaces, ſet mors ſi cederet armis*
Victa timore tui cederet arma tuis.

Obiit igitur rex *Ricardus* x. anno regni ſui in *Normannia*.

Leyceſtrenſis. Septimo kalendarum *Aprilis*, & juxta patrem ſuum *Henricum* apud fontem *Ebrardi* ſepulta eſt pars ejus corporis anno gratiæ M.C.lxxxxix.

Johannes frater ejus ſciens ſe non admitti ad regnum *Angliæ* à magnatibus terræ *Anglicanæ*, cum propinquiorem haberent regni ſucceſſorem, *Arthurum* ſcilicet filium fratris ſui ſenioris *Galfridi* quondam Ducis *Britanniæ*, cum adhuc eſſet in *Aquitania* comprehenſum puerum dolo tenuit, & occidit per manum armigeri ſui *Petri de malo Laca*, cui poſtea hæredem Baroniæ de *Mulgref* dedit in uxorem, loco mercedis iniquæ. Reverſus *Johannes* in *Angliam* à populo terræ ſuſceptus eſt, & die Aſſūptionis Domini anno ejuſdem M.C.lxxxxix apud *Weſtmonaſterium* per *Habertum Cantuarienſem* archiepiſcopum ſolenniter in regem conſecratus vj. ſcilicet kalendarum Junii. Johannes.

Succeſſit regi *Ricardo* ſine liberis obeunti frater ſuus *Johannes* dictus *ſine terra*, qui ſtatim occupavit theſauros regis *Ricardi* apud *Chinonem*, & miſit *Habertum* archiepiſcopum ad componendum res in *Anglia*. Set *Thomas de Torneya* tradidit *Andegaviam Arthuro* filio ſenioris fratris *Galfridi* Duci *Britanniæ*, ubi convenientes proceres *Andegaviæ*, *Cenomanniæ*, & *Turoniæ* adhæſerunt *Arthuro* ſecundum conſuetudinem terræ illius, ubi filius fratris ſenioris ſuccedit patri ſi primogenitus decedit ſine filio. *Conſtantia* vero relicta *Galfridi* ac Comitiſſa *Britanniæ* tradidit cuſtodiam filii ſui *Arthuri* necnon & hæreditatis ſuæ regi *Franciæ*, ſet *Johannes* cito ſubvertit *Cenomanniam* quia adhæſerat *Arthuro*. Deinde in Paſchate *Johannes* accinctus eſt gladio ducatus *Normanniæ* apud *Rotomagum*, & in Aſcenſione Domini coronatus eſt in regem apud *Weſtmonaſterium* ab *Huberto Cantuarienſi* epiſcopo; Quo die *Johannes* rex fecit *Habertum* eſſe ſuum Cancellarium; Cui de hoc officio nimis poſtmodum glorianti, ait quidam, Domine non deberes gloriari de jugo ſervitutis, Audivimus enim de Cancellario archiepiſcopum factum, ſet non ē converſo. Ciſtrenſis cap. 32.

Secundo anno regni ſui miſit rex *Philippum Dunelmenſem* epiſcopum, & *Rogerum Bigot* cum literis ſuis patentibus de ſalvo conductu & reditu ad *Willielmum* regem *Scotorum*, de cujus fide heſitavit, ſtatuens ei diem certum & locum, apud *Lyncolniam* ſcilicet in craſtino ſancti *Edmundi* regis & martyris, veniendi ad ſe & homagium faciendi abſque omni protogatione vel cavillatione. Qui accepto hujuſmodi mandato ad diem properavit eundem, & in die ſanctæ *Ceciliæ* virginis, x. ſcilicet kalendarum *Decembris* qui fuit eodem anno feria quarta, ſupra montem extra civitatem *Lincolniæ* coram optimatibus utriuſque regni & omni populo, fecit regi *Johanni* homagium ſolenniter, fidelitatemque juravit ſuper crucem *Huberti Cantuarienſis* archiepiſcopi, & de pace conſervanda ſibi & regno ſuo. Quibus peractis in ſolenni convivio receperunt ſe, & lætatus eſt uterque populus gaudio magno, & poſt dies aliquot dimiſſus eſt in terram ſuam cum honore immenſo. Acta ſunt hæc in anno Domini M.CC. die qua ſupra; rex vero *Johannes* in ſuperbia erectus & mentem regis exuens animum leonis induit, ſectando luxuriam, avaritiam & omnem animi ſui voluptatem. Leiceſtrenſis An. Dñi 1200.

Anno Domini M.CC.v. obiit *Hubertus Cant.* archiepiſcopus, poſt cujus mortem monachi *Cantuarienſes* eligendi licentiam à rege petierunt, & optinuerunt. Rogavit tamen rex pro *Norwycenſi* epiſcopo ut ſi poſſibile eſſet ſaltem ſuis precibus poſtularetur hac vice. Adveniente autem electionis die, quidam ex monachis preces regias amplectentes eundem *Norwycenſem* poſtularunt. Alii vero ſecundum Deum procedentes ſubpriorem ejuſdem domus elegerunt, & diſſenſione facta inter fratres, 1205.

utra-

Johannes. utraque pars pro ſuo electo ad ſedem apoſtolicam appellarunt; Unde electi ſunt hinc & inde xiiij. monachi qui ad ſedem apoſtolicam iter arriperent hoc negocium proſecuturi; Qui ad regem venientes ut ex voluntate illius proficiſcerentur, promiſerunt ei jurantes quod modis omnibus procurarent poſtulationem *Norwycenſis* à domino Papa confirmari; & ab ipſo rege magna accepta pecunia profecti ſunt; Quibus in curia conſtitutis, caſſatur electio ſubprioris, & datur licentia illis xiiij. iterum eligendi in curia. Qui ſedentes iterato poſtularunt *Norwycenſem* epiſcopum, & iratus Papa eo quod colluſionem audierat, poſtulationem eorum & vota non admiſit, ſet eos ſuſpendit quatenus ad vicem hanc. Qui videntes ſe quaſi deprehenſos pœnitentia ducti confeſſi ſunt ſe regi juraſſe de *Norwycenſi* epiſcopo poſtulando, & veniam depoſcentes arbitrio domini Papæ humiliter ſe ſubmiſerunt; Papa vero non ſecundum meritum, ſet ſecundum clementiam agens, eos benigne abſolvit & conſuluit ut magiſtrum *Stephanum de Langeton*, ſibi in patrem eligerent & paſtorem, virum utique literaturæ magnæ & bonitatis immenſæ. Qui ſano adquieſcentes conſilio eligunt eum, & confeſtim à Papa confirmatus eſt, & cito poſt conſecratus; Quæ cum ad audientiam regis abſque dilatione deveniſſent, turbatus eſt & excandeſcens in iram illos xiij. monachos regno ſuo perpetuo proſcripſit, ſub pœna capitis interdicens eis reditum in terram ſuam; Monachos etiam cæteros à clauſtro ejecit, committens curam ejuſdem domus mercatoribus *Brabantinis*, qui reſponderent ei de exitibus univerſis; Cæteroſque clericos ejuſdem provinciæ male tractavit, & univerſos Dei miniſtros exoſos habuit nulla flexus pietate vel miſericordia. Quibus domino Papæ nunciatis, ſcripſit ei Papa, filialiter ortans & monens vice trina, ut ab oppreſſionibus hujuſmodi pœnitentia ductus reſiliret, alioquin durius procederetur in eum; At ille continuando errorem proceſſit de malo in pejus; Propter quod dominus Papa ſententiam excommunicationis tulit in eum & in omnes fautores, & totam terram *Anglicanam* eccleſiaſtico ſuppoſuit interdicto; Incepitque hoc Interdictum generale à prima dominica paſſionis Domini anno ejuſdem
An. Dñi 1208. M.CC.viij. quæ fuit eodem anno, x. kalendarum Aprilis, & duravit ſex annis continuis & uno menſe, nilque fiebat in ſancta matre eccleſia niſi parvulorum baptiſma, & confeſſiones morientium. Corpora tamen eorum extra cimiterium ſepulta ſunt; & memoriale hoc non duravit in ſecula. Hujus autem interdicti executores, *Londonienſem* ſcilicet, *Wygorni enſem* & *Helienſem* epiſc. egit ipſe rex in exilium, & multa alia mala inſtigante diabolo perpetravit.

Ciſtrenſis. Poſt hoc circa nativitatem ſancti *Iohannis* tranſfretavit rex *Iohannes* in *Normanniam*, ubi captæ ſunt treugæ inter reges *Angliæ* & *Franciæ*, ac juramento & ſcripto firmatæ, quod quis illorum pacem illam prius infringeret, homines illius à fidelitate abſolverentur & ad alterum regem converterentur. Set cum poſtmodum rex *Iohannes* occideret *Arthurum* nepotem ſuum, rex *Franciæ* occupavit multas terras tranſmarinas. Hoc quoque anno Comes *Flandriæ* devenit homo legius regis *Iohannis*, & rex *Franciæ* fecit *Arthurum* militem, accipiendo ab illo homagium pro terris *Andegaviæ*, *Cenomanniæ*, *Pictaviæ*, *Turoniæ*, *Britanniæ minoris* & *Normanniæ*. Eo quoque anno ſolenniter divortiatum eſt inter regem *Iohannem* & uxorem ſuam *Johannes* filiam Comitis *Gloverniæ* propter conſanguinitatem in tertio gradu, & accepit rex de conſilio regis *Franciæ Iſabellam* filiam Comitis de *Engoliſme*, ex qua genuit *Henricum*, *Ricardum* ducem *Cornubiæ*, & tres filias, & ſtatim accepit tributum per totam *Angliam*, videlicet de qualibet hida, id eſt carrucata terræ, iij. s. & rediit in *Normanniam*. Quo in tempore *Ranulphus* iij. Comes *Ceſtriæ* exemplo forſan regis ductus reliquit uxorem ſuam *Conſtantiam* Comitiſſam *Britanniæ*, quam dudum de conſilio regis *Henrici* duxerat, & copulavit ſibi *Conſtantiam* filiam *Radulphi* de *Fengere*; Qua de cauſa ut putatur meruit ſine prole decedere. Hoc anno ſicut creditur *Tartarorum* dominatus incepit; Hii nempe ſub montibus *Indiæ* in regione *Tartara* conſtituunt dominũ ſuum regẽ *Indiæ David* filium presbyteri occidentis, ad rapinas & deprædationes aliarum nationum proceſſerunt. Hoc etiam anno *Francigenæ* ceperunt urbem *Conſtantinopolim*, in qua conſtituerant Imperatorem *Baldewynum* Comitem *Flandriæ*; Cujus urbis captionem accolæ vicini vix credere etiam poſt multos dies potuerunt tum propter urbis fortitudinem, tum propter antiquam propheciam qua prædictum fuerat; illam urbem capi non poſſe niſi per *Angelum*. Set hoſtibus per murum ubi erat Angelus depictus intrantibus, indigenæ per æquivocationem *Angeli* ſe deceptos cognoverunt.

Fredericus ij. imperavit xxxiij. annis. Hic coronatus ab *Honorio* Papa primo fovit eccleſiam tanquam matrem, ſet poſtmodum tanquam novercam ſpoliavit; Quapropter *Honorius* ipſum excommunicavit, & omnes ab ejus fidelitate abſolvit; Quam quidem ſententiam *Gregorius* ix. innovavit. Iſte *Fredericus Henricum* filium ſuum proprium *Alemanniæ* regem carceris ſqualore ſuffocavit; Prælatos quos *Gregorius* ix. ad Concilium generale vocaverat capi fecit, & durante ſententia qua innodatus fuerat terram ſanctam adiit, majorem ibidem relinquens deſolationem quam conſolationem. Tandem a Papa *Innocentio* iiij. depoſitus eſt, & dum quandam *Italiæ* urbem obſideret, amiſſis theſauris per legatum Papæ uſque in *Apuliam* fugatus eſt, ubi infirmatus obiit. Eo tempore tantæ pluviæ, tonitrus & grandines ceciderunt, ut lapides ad quantitatem ovorum quadranguli mixti cum pluvia de cœlo deſcenderent, quibus arbores, vineæ, ſegetes multum ſunt deſtructæ, homines ſunt contriti, & aves per aera volantes viſæ ſunt carbones ignitos in roſtris deferre & domos incendere. Apud *Londoniam* ſanctus *Hugo Lincolnienſis* epiſcopus obiit apud *vetus Templum*, ſet apud *Lincolniam* eſt ſepultus. Ad cujus funerationem occurrerunt legatus Papæ, tres archiepiſcopi, ſcilicet *Cantuarienſis*, *Dublinenſis* & *Raguenſis*; xiij. epiſcopi, duo reges, ſcilicet *Angliæ*, & *Scotiæ*, qui tunc ibidem advenerat ut juraret fidelitatem ſuper crucem *Huberti* archiepiſcopi & homagium faceret regi *Iohanni*. Quo die ſanata eſt mulier per vij. annos cæca; & quidam burſarum inciſor in incidendo incurrit manus contractionem, donec per orationem cleri & populi liberaretur. Hic fuit natione tranſmarinus, apud Witheham juxta *Sariſbiriam* Prior *Cartuſienſis* effectus, deinde *Lincolnienſi* epiſcopatui præfectus. Qui dum inſtallaretur apud *Lyncolniam* & equus ejus ratione inſtallationis per archidiaconum loci peteretur

Johannes. tur, dixit, ſe malle epiſcopatui cedere quam quicquam ſali ex cauſa dare. Ad manum ejus ſolebant volatilia cibum quærere.

Eo tempore venit in *Angliam Euſtachius* Abbas de *Flui* prædicare verbum Dei, & fecit multa miracula; Inter quæ benedixit fontem de Wy juxta *Cantuariam*, de quo potantes receperunt ſoſpitatem; Nam & mulier dæmonaica ibidem bibens evomuit duos nigros buſones, qui cito converſi ſunt in canes, deinde in grandes aſinos, qui aſcendentes in aera fœda poſt ſe veſtigia reliquerunt. Effecit *Euſtachius* iſta prædicatione ut multi uſuras dimitterent, mercata per diem dominicum non tenerent, ut lumen indeficiens ante corpus dominicum in eccleſiis haberent, ut proceres diſcum eleemoſynarum in menſa haberent. Ipſi tandem *Euſtachio* aliqui Prælatorum invidentes dixerunt, Non licet tibi falcem ponere in meſſem alienam. Quibus ille dixit, *Meſſis quidem multa ſet operarii pauci.* Et ſic deceſſit in *Normanniam*. Hoc quoque anno menſe Decembris in provincia *Eboracenſi* apparuerunt v. lunæ in cœlo. Prima in oriente. Secunda in occidente. Tertia in Auſtro. Quarta in Aquilone. Quinta in medio cœli circuiens ſeaies illas iiij. lunas quaſi per unam horam, & tandem evanuit.

Ciſtrenſis cap. 33. Rex *Johannes* ad vincula ſancti *Petri* apud caſtrum de *Myrabell* cepit & occidit nepotem ſuum *Arthurum*, & ſororem ejus *Alienorum* apud *Briſtolliam* perpetuo carcere mancipavit. Qua de cauſa tanquam propter feloniam commiſſam, rex *Francia* occupavit *Normanniam*, *Britanniam*, *Pictaviam*, *Andegaviam*, & *Cenomanniam*.

Cap. XV.

Anno quinto Innocentii *tercii*.

ORdo fratrum prædicatorum incepit in *Toloſanis* partibus ſub duce *Dominico*, ſet non potuit confirmari ante primum annum *Honorii*. Hiems aſperrima à circumciſione uſque ad Annunciationem inhorruit, Rex *Johannes* dedit filiam ſuam *Lewlino* Principi *Wallia* in uxorem, & cum ea dedit caſtellum & totum territorium de Ellesmer in confinio *Wallia*. Hoc anno mortuo *Huberto Cantuarienſi* archiepiſcopo fit magna diſſenſio in eccleſia *Cantuarienſi*, aliis ſubpriorem, aliis *Norwycenſem* epiſcopum juſſu regis eligentibus; ſet *Innocentius* Papa utriuſque electionem caſſavit, & *Stephanum de Langeton* conſecravit. Canes & maſtivi per omnes foreſtas *Anglia* occiduntur. Apud *Sowtwalliam* in terra *Norgani* apparuit in ſomnis magiſtro *Mauricio* miles quidam, cum quo alternis verſibus nunc incipiendo nunc finiendo colludebat, Qui & dixit, Magiſter *Maurici* volo ut finias hunc verſum

Deſtruet hoc regnum rex regum————

Cui ille, Immo finias tu qui fere verſum conſummaſti. At miles, Quia ſenex es ac hebes ut video ſic finies,

Deſtruet hoc regnum rex regum duplice plaga.

Eo tempore natus eſt regi *Johanni Henricus* primogenitus ſuus, ex *Iſabella*, de qua genuit iſtum *Henricum*, & *Ricardum* Comitem *Cornubia*, iij. quoque filias, ſcilicet *Iſabellam* Imperatricem, *Alienoram* quæ nupſit primo *Willielmo* Mareſcallo Comiti de *Penbrock*, & poſtmodum *Simoni de Monte forti* Comiti *Leyceſtrenſi* qui genuit ex ea ſex liberos. Tertia filia *Johanna* nupſit regi *Scotia*. *Johannes.* Incepit interdictum *Anglia* per vij. annos continue duraturum, eo quod rex *Johannes*, *Stephanum de Langeton Cantuarienſem* archiepiſc. per Papam conſecratum omnino recuſavit. Priorem & monachos *Cantuarienſes* profugavit, bona eorum confiſcavit: Qua de cauſa Papa homines *Johannis* ab ejus fidelitate abſolvit, ſcripſitque confinibus regibus ut in *Johannem* inſurgerent.

Leyceſtrenſis. Rex *Johannes* fecit confiſcari in manus ſuas omnes poſſeſſiones epiſcoporum, clericorum, Abbatum, Priorum totius regni *Anglia*, & præcepit quod ſi quis aliquam bullam à Papa miſſam reciperet, ad præſentiam regis duceretur.

Ciſtrenſis. *Albigenſes* hæretici venerunt in *Angliam*, quorum aliqui comburebantur vivi. *Saraceni* cum aiij. millibus armatorum exceptis lotricibus la. de *Africa* venerunt, & occupaverunt magnam partem *Hiſpania*, unde Papa *Innocentius* miſit nuncios ad diverſas nationes pro ſubſidio terræ ſanctæ; Nam *Saraceni* erexerant munitiones in monte *Thabor* ad debellandum *Acram*.

Hoc etiam anno ſanctus *Franciſcus* incepit ordinem *Fratrum minorum* juxta *Aſſiſium*. Rex *Francia* cum copioſo exercitu littora *Normannia* contra regem *Johannem* occupavit. *Pandulfus* Papæ legatus *Angliam* venit, regem *Johannem* de parendo *Romana* eccleſiæ convenit diſtricte, rex autem videns undecunque periculum ſibi imminere tum per regem *Francia* tum per proceres ſuos qui per ſcripta ſua regi *Francia* ſe devinxerant, totum regnum ſuum *Anglia* & *Hiberniam* pro ſe & hæredibus ſuis Papæ *Innocencio* ejuſque catholicis ſucceſſoribus in perpetuum obligavit, Ita quidem, quod ipſe & hæredes ſui deinceps forent feodarii eccleſiæ *Romana*, reddendo annuatim pro *Anglia* DCC. marcas & pro *Hibernia* CCC. marcas, Ita quod ſi ipſe vel aliquis hæredum ſuorum ab hac conditione vel ſolutione deficiat, à jure regni cadat.

Ciſtrenſis. Poſt hæc *Pandulfus* receſſit, & regem *Francia* de *Normannia* redire coegit. *Stephanus* vero archiepiſcopus cum coexulibus ſuis *Angliam* venit, qui regem cum fautoribus ſuis in eccleſia *Wymonienſi* abſolvit, præſtita tamen juratoria cautione de reſtitutione ablatorum facienda.

Leyceſtrenſis. Cum ab iniquo rege *Johanne* talia ut ſupradictum eſt agerentur, inſurrexerunt in eum magnates regni multiplici neceſſitate coacti, eo quod noluit permittere leges ſancti *Edwardi* teneri ſicuti ante ſolebant, ſet omnia fecit in ſuo velle nec voluit legis formam obſervare: nam quoſdam de proceribus exhæredavit ſine judicio Parium regni, & *Randulphum* bonum Comitem *Ceſtria* voluit exhæredaſſe quia ſæpius redarguit eum de erroribus ſuis & de dedecore quod fecit contra eccleſiam, & multorum uxores violaverat, nam in hujuſmodi nimis lubricus fuit, moventes ei quæſtionem & dicentes, Cur ita male agis ô rex, cum plebe tua? Quare legem Dei tui & ipſius mandata tranſgrederis? non enim vivimus in lege Dei ſet velut hæretici facti ſumus, in confuſionem noſtram & ſanctæ matris eccleſiæ tranſgreſſionem magnam. Nunc igitur reſipiſce aut certe pœnitebit in poſterum quoniam hujuſmodi mala ſuſtinenda non ſunt. Timens vero ſibi rex delinivit eos verbis pacificis, & fecit eis Cartam de multis libertatibus; & ſic fuit concordans ea vice cum eis, ſet infra breve rex venit contra Cartam factam & con-

Johannes. concordatam, & contra articulos Cartæ ſuæ: Interea miſit nuncios ad papam, & rogavit ut in ſtatum Eccleſiæ reduci poſſet & admitti; qui ſinum matris Eccleſiæ aperiens, eo quod ſancta mater Eccleſia gremium non claudit redeunti; miſit in *Angliam* duos legatos Cardinales cum plenitudine poteſtatis, qui omnimodas Eccleſiæ cauſas & regis moleſtias ponderarent & fine debito terminarent. Venientes autem ad regem, ab eo honorifice ſuſcepti ſunt, & induxerunt eum in primis ut omnes exulantes & pro jure eccleſiæ proſcriptos ad propria revocaret & ad omnia reſtitueret. Quo facto, licet variis varia cenſentibus, antequam beneficium abſolutionis poſſet promereri de libero fecit ſe ſervum, & de dominante ſervientem, terramque *Anglicanam* quæ eſſe ſolebat libera & ab omni ſervitute quieta fecit tributariam & ancillam pediſſequam, ſubjectionemque ſuam confirmavit per ſcriptum ſanum in hæc verba conceptum.

Johannes *Dei gratia Rex* Angliæ *&c. Univerſitati veſtræ per hanc Cartam aurea Bulla noſtra munitam volumus eſſe notum, quod cum Deum & matrem noſtram ſanctam eccleſiam offenderimus in multis, & proinde divina miſericordia indigere noſcamur, nec quid quod digne offerre poſſumus pro ſatisfactione Deo & eccleſiæ facienda niſi nos ipſos habeamus & regna noſtra, volentesque nos ipſos humiliare pro illo qui ſe pro nobis humiliavit uſque ad mortem, gratia ſancti ſpiritus inſpirante, non vi inducti aut timore coacti ſed noſtra bona & ſpontanea voluntate ac communi conſilio Baronum noſtrorum, offerimus & libere concedimus Deo & ſanctis Apoſtolis ejus* Petro *&* Paulo *& ſanctæ* Romanæ *eccleſiæ matri noſtræ ac domino noſtro papæ* Innocentio *tertio ejuſque catholicis ſucceſſoribus, totum regnum* Angliæ *& totum regnum* Hiberniæ *cum omni jure ac pertinentiis pro remiſſione omnium peccatorum noſtrorum & totius generis noſtri tam pro vivis quam pro defunctis: Et amodo illa à Deo & eccleſia* Romana *tanquam feodarius recipientes & tenentes, In præſentia venerabilis patris domini* Nicholai Tuſculanenſis *epiſcopi Apoſtolicæ ſedis legati, &* Pandulphi *domini papæ ſubdiaconi & familiaris, fidelitatem prædicto domino noſtro papæ* Innocentio *ejuſque catholicis ſucceſſoribus ac eccleſiæ* Romanæ *ſecundum ſubſcriptam formam fecimus & juravimus, Homagium & ligium fecimus pro prædictis regnis domino noſtro papæ* Innocentio *per manus prædicti legati loco & vice ipſius domini papæ recipientis publice; Succeſſores & heredes noſtros de uxore procreatos in perpetuum obligantes, ut ſimili modo ſummo Pontifici qui pro tempore fuerit & eccleſiæ* Romanæ *ſine contradictione debeant fidelitatem præſtare & homagium recognoſcere. Ad indicium autem hujus rei & noſtræ perpetuæ obligationis & conceſſionis noſtræ volumus & ſtabilimus ut de propriis & ſpecialibus redditibus prædictorum regnorum noſtrorum pro omni ſervicio & conſuetudine quod pro ipſa ſatisfacere debemus, ſalvo per omnia denario ſancti* Petri, *eccleſia* Romana *mille marcas ſterlingorum percipiat annuatim, ſcilicet in feſto ſancti* Michaelis *ſeptingentas marcas pro regno* Angliæ, *& trecentas pro regno* Hiberniæ; *Salvis nobis & heredibus noſtris juſticiis, libertatibus & regalibus noſtris. Quæ omnia ſicut prædicta ſunt rata eſſe volentes & perpetuo obligamus firmiter. nos & ſucceſſores noſtros contra non venire: Et ſi nos vel aliquis noſtrorum ſucceſſorum contra hæc aliquid attemptare præſumpſerit, quicunque fuerit ille, niſi commonitus reſipuerit, cedat à jure regni. Et ut hæc Carta obligationis & conceſſionis noſtræ ſemper firma permaneat, In ejus rei teſtimonium &c.* *Johannes.*

Ego Johannes *Dei gratia rex* Angliæ *&c. Ab hac hora in antea fidelis ero Deo & beato* Petro *& eccleſiæ* Romanæ *ac domino meo* Innocentio *papæ tertio ejuſque ſucceſſoribus catholice intrantibus; non ero in facto, dicto, conſenſu vel conſilio ut vitam perdant vel membra, vel mala captione capiantur; & dampnum eorum quod ſciverim impediam, & removere faciam ſi potero, Alioqui eis quam citius potero intimabo, vel tali perſonæ dicam quam eis credo pro certo dicturam. Conſilium quod mihi crediderint per ſe vel per nuncios ſeu per literas ſuas tenebo ſecrete & ad eorum dampnum nulli pandam, me ſciente, patrimonio beati* Petri *& ſpecialiter regni* Angliæ *& regni* Hiberniæ *adjutor ero ad defendendum & tenendum contra omnes homines pro poſſe meo. Sic me Deus adjuvet & ſancta Dei evangelia.* Sicque de libero ſervus effectus eſt, & beneficium abſolutionis apud *Wyntoniam* conſecutus, & interdicti relaxatio facta eſt ſtatim in eodem anno M. CC. xiv. ſexto nonarum Julii feria ſexta, facta prius reſtitutione cuilibet petenti. In primordiis regni ſui rex iſte *Johannes* appellatus fuit ad curiam regis *Franciæ* ſuper mortem *Arthuri* nepotis ſui filii Comitis *Britanniæ* & fratris ſui, per quendam militem ſtrenuiſſimum parentem proximum ejuſdem *Arthuri*, & quia vocatus non comparuit, ſaiſita fuit in manu regis *Franciæ Normannia* hæreditas ſua, iterumque citatus cum non compareret eo quod ſciebat judicium ſibi fieri in mortem vel confuſionem, judicio Curiæ illius perdidit eam totam. *Vaſconiam* etiam cum rex *Franciæ* per ſuos occupare vellet, pervenit ille *Johannes* & ejectis *Francis* quantum perdidit recuperavit, non tamen proceſſit ulterius ut *Normanniam* recuperaret. Anno regni ſui quaſi xj. *Willielmus* rex *Scotiæ* filiam ſuam Comiti *Flandrenſi* dedit in uxorem. Iratuſque *Johannes* ob hoc quod cum hoſtibus ſuis fœdus iniſſet, divertit ibidem cum exercitu copioſo & cepit *Berwicum* ſuper *Twedam*, caſtrumque ibidem conſtruxit. Videnſque rex *Scotiæ* ad reſiſtendum de viribus non poſſe, emiſſis ad *Johannem* nunciis rogavit ea quæ pacis ſunt, & adimpleta pecuniaria petitione ſua datiſque obſidibus duabus ſcilicet filiabus, non tamen *Alexandro* filio ſuo quem petierat, reverſus eſt *Johannes Londoniam*, tenuitque ibidem parliamentum ſuum & multa mala graveſque moleſtias intulit Baronibus ſuis, qui injuriis ſuis ſe ad reſiſtendum præparaverant.

Anno vero ſequenti proceſſit rex in *Hiberniam* cum plebe maxima, ſtatuitque ibidem legem *Anglicanam* & ut omnia eorum judicia ſecundum eandem legem, vel *Anglicanam* conſuetudinem terminarentur. Reverſuſque eodem anno in *Angliam* talliavit eccleſias & *Hugonem de Lacy* & *Willielmum de Breuſe* proſcripſit in *Hiberniam*. Anno etiam xiij. regni ſui divertit in *Walliam*, & eam quaſi pro nihilo ſubjugavit, cepitque homagium *Lewlini* Principis eorum, & quibuſdam acceptis obſidibus de pueris magnatorum ibidem reverſus eſt. Anno vero ſequenti *Lewlinus* Princeps *Walliæ* reſiliit à fide ſua, Iratuſque *Johannes* continuo ſuſpendi fecit

omnes

Johannes. omnes pueros obſides apud *Notynghamiam*, & iterum *Leulinum* ſuæ dominationi ſubjecit.

Temporibus iſtius regis *Iohannis* inceperunt duo novi ordines *Prædicatorum* ſcilicet & *Minorum*. Ordinem vero fratrum prædicatorum incepit beatus *Dominicus* in partibus *Tholoſanis* ubi contra hæreticos prædicabat verbo & exemplo: Cumque manſiſſet ibidem x. annis prædicando & colligendo Fratres uſque ad tempus quo *Lateranenſe* Concilium debuit celebrari, cum *Fulcone Tholoſano* epiſcopo *Romam* ad Concilium generale adiit, petiitque à domino papa *Innocentio* iij. quod ordo *Prædicatorum* diceretur, & poſſet confirmari. Qui cum aliquantulum difficilem ad hæc faciendum ſe exhiberet, nocte quadam idem papa vidit in ſompnis quod *Lateranenſis* eccleſia gravem ſubito ruinam minaretur; Quod cum tremens aſpiceret, ex adverſo vir Dei *Dominicus* accurrebat, humeriſque ſuppoſitis totam illam caſuram fabricam ſuſtentabat; evigilans autem & viſionem intelligens, petitionem viri Dei hilariter acceptabat, hortans ut Fratres ſui regulam aliquam approbatam ſibi eligerent, & ad ipſum rediens confirmationem ad libitum reportaret. Regreſſus igitur verbum ſummi Pontificis Fratribus patefecit; Erant igitur Fratres tunc circiter xvij. qui invocato Spiritu ſancto regulam beati *Auguſtini* Doctoris & prædicatoris egregii ipſi pariter & re & nomine prædicatores unanimiter elegerunt, quaſdam arctioris vitæ conſuetudines quas ſibi per formam inſtitutionum obſervandas ſtatuerunt, inſuper aſſumentes. Interea *Innocentio* defuncto & *Honorio* in ſummum ſublimato Pontificem, confirmationem ordinis anno Domini M.CC.xv. à prædicto *Honorio* impetravit. Tandem vero appropinquante ſuæ peregrinationis termino, apud *Bononiam* gravi corporis infirmitate langueſcens, convocatis xij. ex Conventu teſtamentum hujuſmodi condidit, dicens, Hæc ſunt quæ vobis tanquam filiis hæreditario jure poſſidenda relinquo. *Caritatem habentes, humilitatem ſervantes, paupertatem voluntariam poſſidete.* Illud etiam qua potuit diſtrictione prohibuit ne quis umquam in ſuo ordine poſſeſſiones induceret temporales, maledictionem Dei omnipotentis, & ſuam terribiliter imprecans ei qui Prædicatorum ordinem terrenarum divitiarum pulvere præſumeret maculare. Proinde ad extremam horam veniens anno Domini M.CC.xxj. dormivit in pace, ſepultuſque eſt ibidem. Ordinem vero Fratrum minorum incepit beatus *Franciſcus* in civitate *Aſſiſii*, ubi oriundus eſt. Qui cum audiret die quadam ea quæ Dominus ſuis diſcipulis ad prædicandum miſſis locutus eſt; ſtatim ad univerſa ſervanda tota virtute conſurgit. Solvit calciamentum de pedibus, tunica una ſet vili induitur, & pro corrigia mutavit funiculum. Inſtituitque Fratres juxta illam civitatem *Aſyſiam* apud ſanctam *Mariam* de *Portiuncula* anno Domini M.CC.vij. pontificatus *Innocentii* tercii anno xiv. à quo & confirmatus eſt ordo ille. Habuit etiam Fratres in *Ricardina* juxta *Bononiam* quibus contulerat manſiunculam dominus *Accurſius* magnus qui fecit novam gloſſam in jure Civili ſuper omnia v. volumina. Iſtum beatum *Franciſcum* multi nobiles & ignobiles clerici & laici ſpreta ſeculari pompa ſecuti ſunt, ejus veſtigiis adhærentes, quos pater ſanctus docuit evangelicam perfectionem adimplere, paupertatem apprehendere, & per viam ſanctæ ſimplicitatis incedere. Scripſit præterea evangelicam regulam ſibi & ſuis fratribus habitis & habendis, quam dominus papa *Innocentius* iij. confirmavit. Cumque ad dies appropinquaſſet extremos, longa infirmitate confectus ſuper nudam humum poni ſe fecit, & convocatis fratribus ſingulis manus imponens omnibus ſine fine benedixit, & inſtar cœnæ dominicæ ſingulis panis buccellam diviſit, invitabatque ut moris ſui erat omnes creaturas ad laudem mortis ſuæ quæ læta occurrit, & ad ſuum invitabat hoſpicium, dicens, Bene veniat ſoror mea mors. Ad extremam igitur horam veniens, dormivit in Domino, anno ejuſdem M.CC.xxviij. iv. die Octobris. Anno quinto præcedenti ſcilicet M.CC.xxiv. venerunt primo Fratres *Minores* in *Angliam* in feſto beati *Bartholomæi* Apoſtoli. *Prædicatores* vero prius venerant in anno Domini M.CC.xvij. Eodem tempore anno ſcilicet Domini M.CC.ix. beatus *Hugo* fit *Lincolnienſis* epiſcopus. Eodem tempore, anno ſcilicet Domini M.CC.xiij. generale Concilium celebratur quod dicitur *Lateranenſe* præſidente eodem papa *Innocentio tertio.* *Johannes.*

Rex iſte *Iohannes* ſuam ſemper continuando tirannidem multos magnatum ſuorum ad iracundiam provocavit. Qui in ſpecie corporis candorem femineum videretur, carnis tamen munditiam non in ipſa carne tenuit in libidinem pronior, namque conjugalem modum exceſſit, & more odibili luxu femineo fretus magnatum omnium uxores & dominas concupivit, deridendo maritos eorum poſt perpetrata mala. Quod quidem extitit principium & origo univerſalis guerræ & ſeditionis magnæ; Fuit enim eodem tempore inter commenſales regis nominatiſſimus Baro & ſtrenuiſſimus miles *Euſtachius* de *Veſſy* habens uxorem pulcherrimam & caſtam, quam cum ipſe rex ultra modum concupiſceret nec ad eam attingere poſſet eo quod per dominum ſuum à conſpectu ipſius longius tenebatur & gratis, contigit dum quadam die ſimul in menſa ſederent rex & *Euſtachius*, vidit rex anulum in digito ejus, & apprehendit eum, dicens, Se habere conſimilem lapidem quem eodem artificio vellet in auro concludi. At ille nichil mali ſuſpicans accommodavit eum regi, rex vero accito confeſtim puero, miſit eum cum anulo ad uxorem *Euſtachii*, qui diceret ei ex parte ejuſdem domini ſui, ut cum omni feſtinatione veniret ad eum *Londoniam* ſi eum umquam videre vellet in vita, eo quod infirmabatur ad mortem; At illa viſo anulo confeſtim properavit credens vera eſſe quæ dicebantur ei. Contigit vero die quadam dum ſpaciatum iret dominus ejus, caſu obviavit ei, & ea viſa admirans ait, Quid agis ô domina mi? At illa rei ſeriem pandebat. Qui regis fraudem ſciens, ait, Doloſe, inquit, vocata es ut illuderet tibi rex. Fac igitur ornata in veſte tua lotrix vel meretrix ſit; quæ ingrediatur ad regem loco tui, Tu abſque ulla dilatione reverte in locum unde veniſti; Quo facto, die quadam dum fabularentur adinvicem rex & *Euſtachius*, & gloriaretur rex in operibus ſuis peſſimis, ait rex, Pulcherrimam habes ô *Euſtachi* dominam & nocturno ſilentio bene placentem. Cui *Euſtachius*, Et quomodo noſti ô rex? At ille, Cognovi jam & expertus ſum. At ille, Non eſt ita rex. Non enim habuiſti uxorem meam ſet loco ſui horrendam meretricem & lotricem. Iratuſque rex addito juramento comminatus eſt ei in mortem; & cum in eum exſurgere vellet, proſilivit ab eo; Et recedendo à rege uſque partes boriales domos regis una cum

Johannes. cum maneriis regiis in via demolivit, Adjunctique ſunt ei multi magnatorum, & illi præcipue quorum uxores violaverat rex: Inſurrexeruntque unanimiter in regem & creverunt in populum magnum, occupaverunt caſtra & munitiones regias, & jura regis demoliti ſunt; *Londonienſes* eciam favebant ei & populum populo addiderunt. Rex vero *Iohannes* interim congregato exercitu proſequebatur eos, & vehementiori impetu fugavit in *Scotiam*: At illi iterum animati reſiſtebant regi & retrorſum abire fecerunt, Quibuſdam enim eis favorem opemque præſtantibus & quibuſdam regi, completum eſt illud dominicum, *Omne regnum in ſe diviſum deſolabitur*, ita enim per diſcurſum excurſumque hinc inde hoſtilibus rapinis &. incendiis paulatim dilaniata & attenuata eſt *Anglia*, ut ex regno florentiſſimo infeliciſſimum videretur, & deſolatum; nam omnis regii nominis terror, immo omnis diſciplinæ publicæ vigor in ventum abierat, & ſublato legum velamine libido & luxuria æquis paſſibus currebant, maliſque cotidie crebreſcentibus *jam verſa erat in luctum eccleſiæ cithara*, & populus gemens ſub jactura multiplici ululabat. Cum igitur rex & Barones jugi diſcordia diſceptarent, quandoque partes æquabantur, quandoque præſtabat altera, Fortunæ tamen volubilitatem quantum ad exercitium ſingulare experti non ſunt quoad omnia. Tres vero Comites ſcilicet *Ceſtriæ*, *Albemariæ* & Warwyk obſederunt interim *montem Sorellum* per vij. ebdomadas, & ſupervenientibus Baronibus receſſerunt uſque *Notynghamiam*, ubi congregato exercitu perrexerunt in *Lincolniam*, junctique regalibus qui ibidem aderant caſtrum fortiter machinis ligneis oppugnaverunt: Quod cum domina *Nicholaa* quondam domini *Gerardi Canevile* cum ſuis validiſſime defendiſſet, in fine tamen prævaluerunt regales, & optenta victoria quoſdam ex Baronibus qui ibidem aderant gladio peremerunt, & quoſdam abduxerunt captivos, civitatem ipſam ſpoliantes & cives ipſius in captivitatem redigunt. Vulgus eciam ignobile & filii *Belial* de matrice eccleſia fecerunt ſtabulum, introducentes equos & pecudes, & non verentes, ſet deturpantes præſepe Domini ſui. Quibus peractis perrexerunt regales cum captivis ſuis ad montem *Sorellum* & caſtrum illud deditione ceperunt. *Wyntoniam* eciam cum caſtro & quaſdam alias munitiones in patria adepti ſunt In fine acies ſuas dirigentes *Londoniam* ut oppugnarent civitatem, quam tunc ingreſſi non ſunt, ſane inter partes ut dictum eſt diu multumque certatum eſt alternante fortuna; nam contra hos variis ſucceſſibus elidebat. In quodam enim conflictu apud *Caſtrum Barnardi* corruit ille nobilis vir *Euſtachius de Veſcy*. Videntes autem Barones ſe non proficere ad votum, mutuo loquebantur adinvicem dicentes. Quid faciemus de iſto rege iniquo? ſi ſic dimiſerimus eum delebit nos & populum noſtrum. Expedit igitur ut deleatur à ſolio regni ſui, Nolumus enim de cætero eum regnare ſuper nos: unde communicato conſilio miſerunt nuncios ad *Lodowicum* filium regis *Franciæ*, rogantes ut cum omni feſtinatione veniret & regnaret ſuper eos, promittentes in primo adventu ſuo civitatem *Londonienſem* ſe ei liberare, & homagia & fidelitates ei facere & jurare: Qui coronam *Angliæ* ſitiens & ad tantam dignitatem anhelans, cum immenſo exercitu regnum *Angliæ* hoſtiliter ingreſſus eſt. Piratæ tamen regis multos ex ſuis & magnates aliquos in mari peremerunt. Occurreruntq; ei multi Barones ſet non omnes, *Johannes.* & eum cum immenſo gaudio ſuſceperunt, homagium facientes & fidelitatem jurantes: In primo autem adventu ſuo velut agnus mitiſſimus conſilio Baronum uſus eſt; ſet introducta ſuorum potentia de qua confidebat, non tantum conſilium ſet & perſonas *Anglorum* ſprevit & contempſit. Optimates eciam ſui deridebant, & illudebant magnatibus terræ, & in tantam ſuperbiam erecti ſunt, quod per potentiam propriam vellent opprimere & habere, Vaſtaveruntque igne & gladio per dietas non modicas uſque dum venerunt *Lincolniam*; Indignatique magnates terræ receſſerunt ab eo, neſcientes tamen qua parte ſe diverterent, eo quod perſonam regis haberent exoſam; Et rex *Iohannes* miſit ultra mare & fecit venire tantam multitudinem *Normannorum*, *Picardorum*, *Flandricorum* quod vix tota terra *Angliæ* eos potuit receptare & ſuſtinere; Et inter quos erat unus tirannus facundus de *Eierent*, qui neque Eccleſiis neque Religioſis parcebat, ſet omne malum quod potuit exercuit. Iſte *Iohannes* in principio regni ſui inter reges monarchales liberrimus fuit, & merito ſuo proprio miſit regnum *Angliæ* ſub tributo, & quando cœpit regnare devenit nimis ſingularis & mirabilis in actibus ſuis, & tranſiit in *Normanniam*, & bellavit contra regem *Franciæ*, donec perdidit *Normanniam*, *Andegaviam*, quæ nunquam poſtea fuerant recuperata. In ejus tempore fuerunt proviſi articuli magnæ Cartæ ad communem profectum regni. Iſte quoque *Iohannes* fuit primus rex *Angliæ* qui unquam dotavit v. portus *Angliæ* de libertatibus & conſuetudinibus quas uſque ad moderna tempora clamant tenere pro ſequela navigii ad quod eodem tempore ſe perpetuo regi *Iohanni* obligaverunt, & hæredes ſuos invenire quando & quo tempore guerræ rex habeat neceſſitatem de eis; videlicet, quinque portus antedicti rationaliter præmuniti quociens rex mandaverit eis octoginta naves defenſabiles propriis ſuis expenſis per xl. dies, & capient deinceps ſtipendia à rege. Et hæc fuit cauſa principalis hujus dotationis propter magnam neceſſitatem quam habuit de navigio ad paſſagium ſuum in *Normanniam* quam illo tempore perdidit, ut antedictum eſt, cauſa cujus dotationis adhuc clamant liberiores eſſe præ cæteris portubus omnibus regni *Angliæ*.

Circa hos dies rex *Iohannes* fecit diſtrahi & ſuſpendi quendam ſanctum virum nomine *Petrum de Pontefracto*, pro eo quod dixerat ei multa infortunia propter crudelitates & fornicationes affutura, & eciam quia prædixerat ei, quod xiv. annis regnaret, cum tamen xviij. pene regnaverat annis: Ignorans in hoc quod xiv. annis libere tantum regnaret, ſet tribus annis non libere, quia ſub tributo papali. *Ciſtrenſis.* Iſti *Petro* bis apud *Eboracum* & ſemel apud *Pontemfractum* apparuit Chriſtus in forma pueri inter manus ſacerdotis inſufflans in eum, & ter dicens, Pax, pax, pax. Docuitque eum multa quæ poſtmodum enarravit Pontificibus & populis male viventibus. Raptus eſt eciam aliquando in mentis exceſſu per iij. dies & noctes, ubi vidit gaudia bonorum & pœnas reproborum. In vigilia ſancti *Andreæ* rex *Iohannes* cepit caſtellum *Roucestre*, ubi multi nobiles qui contra eum conſpiraverant inerant. *Lodovicus* frater regis *Franciæ*, ad rogatum procerum *Angligenarum* venit in *Angliam*, cui factæ ſunt fidelitates ut prædictum eſt ab *Anglis* & *Francis* & eciam

Iohannes. eciam ab ipſo rege *Scotorum* apud London, ſet *Gualo* legatus papæ in *Anglia* tunc exiſtens excommunicavit *Lodovicū* cum ſuis fautoribus. Set *Lodov.* nichilominus cepit *Wyntoniam* & obſedit *Doveriam* et *Wyndeſorā*.

Innocentius papa obiit, *Honorius* xiij. ſucceſſit x. annis, viij. menſibus. Qui primo ſui anni confirmavit ordinem *prædicatorum fratrum*. Nam & *Innocentius* iij. difficilem ſe in hoc exhibuerat.

Leyceſtrenſis. Iſte *Iohannes* male venit ad regnum, nam *Arthurum* de *Britannia* filium *Godfridi* fratris ſui doloſe occidit, qui jure hæreditario debuit habuiſſe coronam regni *Angliæ* poſt mortem *Ricardi* avunculi ſui; Et ſororem *Arthuri* tenuit in carcere apud *Briſtellum* ad totam vitam ſuam.

Ciſtrenſis. Rex *Iohannes* xvij. regni ſui anno & ſexto menſe obiit apud Newerk morbo diſſenterico die ſancti *Kalixti* papæ, ſet apud Croghton monaſterium ordinis *Præmoſtracenſis* exenteratus eſt, & apud *Wygorniam* in medio chori monachorum ſepultus. Tradit tamen vulgata fama quod apud monaſterium de Swynshenede alborum monachorum intoxicatus obiit. Juraverat enim ibidem ut aſſeritur prandens quod panem tunc obolum valentem faceret infra annum ſi viveret xij. denarios valere. Quod audiens unus de converſis fratribus loci illius, venenum confecit, regi porrexit, ſet & ipſe ſumpto prius viatico catholico ſimul cum rege interiit.

Leyceſtrenſis. Rex ipſe *Iohannes* ad monaſterium de Swynshened quod à ſancto *Botulpho* diſtat per v. leucas hoſpitandi cauſa declinarat. Audivit abbatem ejuſdem loci pulchram habere ſororem Prioriſſam cujuſdam loci propinqui, accenſuſque ex more libidine, miſit ſatellites ſuos ut eam adducerent ad ſe. Quod cum audiſſet abbas frater ejus, triſtis admodum effectus eſt, noluitque à fratribus conſolationem accipere. Cui dixit unus converſus ſuus qui curam gerebat hoſpicii, & familiaris & notus domino regi, Quidnam habes pater? Cur decidit vultus tuus & triſtior ſolito eſt facies tua? Cui abbas, Sororem habeo, inquit, unam, ſponſam Chriſti, quam dilexi. Proponit eam deturpare rex. At ille. Ignoſce mihi pater, & ora pro me, & auferam vitam iniqui à terra, & timorem ipſius à converſatione hominum. Cui ille. Vellem hæc quidem fili mi: Non tamen licet in perſonam regis manum extendere. Proceſſit itaque converſus, & tulit pira nova quibus ipſum regem libenter veſci ſciebat, appoſuitque venenum in ſingulis præter tria, quæ cum cæteris repoſita optime denotabat. Denique cum rex ſederet in menſa & confabularetur cum ſuis militibus qui aſſiderant, accepto uno pane, non quidem ut dominicam cœnam faceret, ſet ut in perniciem ſuam loqueretur & mortem, Quæſivit à miniſtris, quanti precii eſſet panis ille ſi venditioni traderetur. At illi, Valeret, inquiunt, obolum. Et ille, Vere, inquit, fertilitas iſta maxima fecit jam Barones & populum meum inſurgere in me, Nunc autem ſi per annum integrum comites mihi fuerint vita & ſalus, faciam tanti panem ponderis xij. obolos valere. Et ſcandalizati ſunt miniſtri ejus in verbo iſto, & retrocedebant quidam eorum. Conjurant omnes cum converſo in mortem ipſius. Venit itaque converſus ille & applauſit regi ſicut & alias facere conſueverat, & dixit ei; Placetne tibi ô rex comedere de fructu novo? Placet, inquit. Vade & affer. Tulitque præparata pira, & ſtatuit ea coram rege. Moxque lapides precioſi qui coram rege fuerant in ſudorem vertebantur: Et ait rex. Quid attuliſti frater? numquid venenum porrexiſti? At ille: Non venenum ô rex ſet fructum optimum. Et rex, Comede, inquit, de fructu tuo. Moxque apprehenſo uno ex piris cognitis comedit; & rex, Comede, inquit, & alterum, & comedit. Adde inquit & tercium, & fecit ſic. Nec ſe ulterius potuit continere rex, apprehenſo uno ex venenatis comedit, & eadem nocte extinctus eſt. Nec tamen periit converſus ſet inter manus eorundem tantum dilapſus eſt, liberavitque Deus per mortem regis iniqui prædictam ſanctimonialem ſponſam ſuam à novo ut creditur ſponſo diabolo. Mortuo itaque *Iohanne* ſic extincto, tandem poſtmodum ſepultus eſt *Wigorniæ* die ſancti *Lucæ* Evangeliſtæ anno Domini M.CC.xvj. & regni ſui anno xvij. Sepultus dico eſt, ſet non cum honore, quia terra quæ in operibus ejus peſſimis turbata extitit nondum ad plenum pacificata quievit. Sacerdos quidam qui regi *Iohanni* familiariter adhæſerat in vita ſua, poſt mortem ejus ab amore ipſius non eſt ex toto ſeparatus. Profuſis enim lacrimis & precibus multis Deum frequenter exorabat, ut ſi ejus voluntas eſſet oſtenderetur ſibi in ſigno aliquo utrum cum anima Domini ſui judicialiter vel miſericorditer ageretur. Cumque diu in hac voluntate permanſiſſet, tandem in viſione nocturna apparuit ei quidam vir ſplendidus in veſtibus quaſi deauratis, dicens ei, « Quid fles? quid ploras? ſurge, tolle & lege pſalmum 51, *Quid gloriaris in malicia?* & ibi videre poteris quid meruit Dominus tuus. At ille expergefactus à ſompno, rediit in ſe, & nichil boni inveniens in pſalmo illo, ceſſavit à prece ſua. *Iohannes.* *An. Dñi 1216.*

Quatuor habuit filios rex iſte *Iohannes*. *Henricum* ſcilicet primogenitum qui ei ſucceſſit in regnum. *Ricardum* qui per proceſſum temporis in regem *Alemanniæ* electus eſt, *Willielmum* de *Valencia*, & *Guidonem Dyſenay* qui trans mare moriebantur. Quintum eciam habebat clericum, qui in *Wyntonienſem* epiſcopatum promotus eſt. Tres eciam habebat filias. Quarum una *Iſabella*, quæ *Frederico* Imperatori data eſt. Altera vero Comiti Mareſcallo, & tercia quæ poſt caſtitatem voverat, non tamen ſuſceperat velum caſtitatis, Comiti *Leyceſtrenſi Simoni de monte Forti* conjuncta eſt, unde fertur *Robertum Lincolnienſem* epiſcopum quaſi exprobrando dixiſſe eidem, Nunquam gaudebis de progenie tua nec in ea lætaberis, quoniam matrimonium Dei contempſiſti pro nuptiis hominis: & ſic quidem contigit, ut patet in ſequentibus.

Eodem tempore obiit *Galfridus Eboracenſis* archiepiſcopus, cui ſucceſſit *Walterus de Grey*, conſecratus eſt anno Domini M. CC. xv. Eodem eciam tempore, ſcilicet anno Dñi M.CC.xvj. obiit *Innocentius* papa iij. cui ſucceſſit *Honorius*. Sublato de medio rege *Iohanne*, Comes Mareſcallus vir magnæ auctoritatis & ſani conſilii amicabiliter vocavit ad ſe certo die multos Comites & Barones, & apprehenſo puero *Henrico* filio regis *Iohannis* qui nondum ætatis ſuæ ix. annum compleverat, ſtatuit eum in medio eorum & dixit, « Ecce rex veſter. *Adjecitque*. Cariſſimi mei, Etſi patrem iſtius propter mala ejus opera perſecuti ſumus, & juſte, iſte tamen puer parvulus & innocens eſt ab operibus patris. Verumque peccatum & culpa ſuos ligare debent actores, & in verbo Domini Filius non portabit iniquitatem patris. Ignoſcendum eſt parvulo iſti & teneræ compatiendum ætati; Nunc autem quia filius regis eſt & futurus Dominus noſter

« regni«

Hen. III. « regnique ſucceſſor, venite, & conſtituamus eum no- « bis in regem & ejiciamus à terra noſtra *Lodowi-* « *cum* filium regis *Franciæ* & gentem ſuam, auſe- « ramuſque opprobrium terræ noſtræ & dirumpa- « mus jugum ſervitutis iniquæ. Ad hæc Comes *Glou-ceſtriæ*. « Et quomodo poterimus hæc facere? Voca- « vimus enim eum & fidelitatem ei fecimus. Cui ille, « Poſſumus, inquit, & debemus, quoniam fidelita- « tibus noſtris abuſus eſt, vocavimus enim eum & « volumus eum præfeciſſe, ſet in ſuperbiam jam ere- « ctus ſprevit & deſpexit nos, & ſi dimiſerimus eum « ſic ſubvertet & terram noſtram, nos erimuſque « quaſi opprobrium hominum & abjectio plebis « ſuæ. Ad hæc quaſi divinitus inſpirati conclama- bant omnes, *Fiat ſic, fiat Rex, fiat Rex.* Statu- eruntque diem coronationis ſuæ diem ſc. Apoſto- lorum *Simonis* & *Iudæ*. Quo die apud *Gloverniam* coronatus eſt & in regem conſecratus aſtante archi- epiſcopo *Cantuarienſi Stephano* per manum *Walli* apoſtolicæ ſedis legati; Cujus conſilio & amoni-

An. Dñi 1216. tione idem rex cruce ſignatus eſt in feſto omnium ſanctorum eodem anno ſcilicet M.CC.xvj.

Ciſtrenſis f.34. Mox igitur in feſto Apoſtolorum *Simonis* & *Iudæ* *Henricus* filius *Iohannis* puer novem annorum in regem erigitur, viribus & induſtria *Gualoni* legati papæ, *Wyntonienſis* epiſcopi, Comitum de Penbroke & *Ceſtriæ*.

Leyceſtrenſis. Anno Domini M. CC. xvj. vj. kalendarum Novembris devotus Dei cultor illuſtris *Henricus* rex apud *Gloverniam* coronatus eſt quoniam *Weſtmonaſterium* ubi locus eſt ex conſuetudine regiæ coronationi deputatus & conſecrationi, tunc ab inimicis ſuis fuit obſeſſum; ſet in anno quarto ſequenti apud *Weſtmonaſterium* eſt iterum coronatus.

CAP. XVI.

NUnc ſtatim amici novi regis congregato ex univerſis provinciis exercitu copioſo occurrerunt *Lodowyco* & Baronibus qui cum eo erant apud *Lyncolniam* in anno ſequenti, & commiſſo ibidem gravi prælio cæſi ſunt multi ex parte *Lodowyci*, & magnatorum plures capti ſunt, fugientibus cæteris qui per velociorem fugam ſe ſalvare poterant, Captuſque eſt *Lodowycus* filius regis *Franciæ* cum multa feciſſet mala, vaſtaſſetque plurima uſque *Lyncolniam*, & tunc adimpletum eſt verbum patris ſui, quod nunciis ejuſdem filii jam dudum dixerat, Cum enim quæſiſſet à nunciis, *ubi filius ejus eſſet in Anglia.* Reſponderunt, *Apud Stanfordiam.* Et ille; *Nunquid habet caſtrum Dovorniæ?* At illi. *Non.* Et intulit Rex. *Per brachium ſancti* Jacobi *non habet filius meus unum terræ pedem in* Anglia. Et tandem ſedato furore ait idem *Lodowycus.* « Domini « cariſſimi, Ab initio in terram veſtram non veni « gratis, ſet vocaſtis me, nunc autem ſi corpore meo « abuſi fueritis ut morti tradatur, dicetur de vobis, « quia ſeduxiſtis me. Sed facite mecum rogo miſe- « ricordiam veſtram, & cum ſalvo conductu dimit- « tite me ut revertar, faciamque vobis juramentum « quod nunquam terram hanc ingrediar, nec vobis « nec alicui veſtrum umquam moleſtus exiſtam. At illi adquieverunt ei, & accepto juramento, uſque ad mare conduxerunt, Reverſuſque eſt in terram ſtrenuitatem *Anglicanæ* miliciæ ſic expertus. Rex vero novus qui patri barbato impubes ſucceſſit prævenus eſt à Deo in benedictionibus dulcedinis à teneris innocentiæ ſuæ annis, ſuperni regis amorem fervoremque concepit in tota vita, titulo humilitatis & innocentiæ, puritate conſcientiæ, morum ſuavitate & gravitate ſic excellit, ut inter prædeceſſores ſuos quibus ſolo nomine regio congruebat, quaſi ſanctus & inter homines imperabat, & terrenus quidem Angelus videretur. Hen. III.

In primordiis iſtius novi regis erat quidam tirannus ex *Hiſpania* cognomine *Monachus.* Hic cum multas exegiſſet prædas, multaque loca ſuo ſubjugaſſet imperio, tandem anhelavit ad regnum *Angliæ* conquirendum; Cumque quæſiſſet à ſuis, qualis eſſet terra & quis rex; Reſpondiſſentque ei, Terra quidem optima, & ejus rex puer parvulus. Confeſtim ſubintulit, Dignius eſt quidem puerum regi quam regere, quomodo regere poteſt cui neceſſe regi eſt? Eamus igitur & deponamus eum: ſtatimque magna claſſe congregata cum immenſo apparatu & exercitu *Angliam* appetiit; Et cum eſſet in mari adhuc longe à terra, cognoſcerentque marinarii de portibus adventum ejus, & timuiſſent cum eo quod mala prædicabantur de hoc homine, dixerunt inter ſe, ſi applicuerit tyrannus iſte, vaſtabit omnia, eo quod terra non eſt præmunita, & longe diſtat à nobis rex cum auxilio ſuo. Ponamus igitur in manibus noſtris animas noſtras, & aggrediamur eos dum adhuc in mari ſunt, quoniam virtus eorum miſera, & veniet nobis auxilium de excelſo. Et intulit unus cujus edicto cæteri ſavebant: Eſtne veſtrum aliquis qui hodie pro *Anglia* mori paratus eſt? Et ait unus. Ecce ego. Tolle, inquit, tecum ſecurim, & ſi videris nos cum navi tyranni congredi, ſtatim navis ipſius malum aſcende, & vexillum quod in altum erigitur deprime, & ſic diſpergantur & pereant cæteræ naves dum ducem non habeant neque præceſſorem. Feſtinanter itaque conſcenderunt naves ſuas, & laxatis ad ventum velis cum immenſo impetu irruerunt in hoſtes, tradiditque dominus eos in manus eorum, & multis ſubmerſis & peremptis reverſi ſunt cum gaudio & præda magna, & ſalvatus eſt puer per ipſum regnantem in ſecula. Unde fertur ipſum novum regem dum die quadam coram altari beatæ virginis & filii ſui regis aſſiſteret, tale verbum protuliſſe, Rogo te puerum regem ut me regem puerum de cætero regas & defendas.

Anno Domini M.CC xix. & regni regis *Henrici* iv. à Chriſtianis noſtris capta eſt *Damiata* civitas validiſſima & diu obſeſſa, menſe ſcilicet Novembris, An. Dñi 1219.
In qua repertus eſt ingens auri & argenti theſaurus & armorum copia & ferri habundantia magna, factuſque eſt in caſtris *Saracenorum* horror & confuſio & amara mentium conturbatio; In populo quidem Dei lætitia magna, ſet brevis quidem; nam in ſuperbiam erecti gratia Dei abuſi ſunt, & ideo peccatis exigentibus *converſa eſt lætitia in luctum, & organa eorum in voces flentium*, dum enim exirent incaute ad obſidendum civitatem *Thaer*, inundatæ ſunt aquæ fluminis & creverunt in immenſum, ita quod reverti non poterant, cum ſibi deficerent neceſſaria: Propter quod in mortis articulo poſiti pacem qualem poterant adepti ſunt; inierunt enim cum hoſtibus treugas ſeptennales. & *Damiatam* reddiderunt. Captivis etiam utrinque liberatis, & ſancta crux ut aiunt Chriſtianis liberatur. Eodem anno beatus *Thomas Cantuarienſis* tranſlatus eſt nonis ſcilicet Julii & ſanctus *Hugo Lyncolnienſis* epiſcopus Canonizatus

[F] eſt.

Hen. III. eſt. *Wallenſes* rebellarunt. Iſte *Henricus* filius *Iohannis* vocatus eſt *Henricus* iij. in cronicis & cartis, & in omnibus aliis ſcriptis, non cauſa nominis quia nomine quartus rex *Henricus* fuit, ſet cauſa dignitatis regalis ; & regnabilis , & dominatione regnandi ; nam ſi primus *Henricus* filius autem imperatricis, & rex *Henricus* filius ejuſdem regis *Henrici* qui vocatus eſt *Henricus* rex junior qui coronatus eſt vivente patre, tunc iſte *Henricus* filius *Iohannis* eſſet quartus in numero : ſet quia ille *Henricus* rex junior moriebatur ante patrem ſuum, & non regnavit, ea de cauſa reſpectu eorum qui regnaverunt ita dictus eſt *Henricus* tercius, & coronatus eſt apud *Gloverniam* in feſto apoſtolorum *Simonis* & *Jude* à *Gualone* legato de conſilio procerum regni qui ſemper tenuerunt cum patre ſuo *Iohanne*, ſcilicet *Ranulfus* Comes *Ceſtriæ* ; *Willielmus* Mareſcallus Comes de *Penbrok*, ſet *Willielmus de la Briuer* Comes de *Ferariis*, *Henricus* de *Manle* , iſti & multi alii quaſi omnes tenuerunt cum *Lodowyco*, ut ſupra patet ; ſet ad monitionem *Gualonis* legati omnes magnates regni juraverunt fidelitatem novo regi *Henrico*. Iſte *Gualo* legatus excommunicavit omnes Barones qui tenuerunt cum *Lodowyco*, & ipſum *Lodowycum* ſub ſententia innodavit. Interim gentes *Lodowyci* tenuerunt *Lyncolniam*, ſet populus novi regis cum poteſtate venerunt & forte bellum inierunt cum Baronibus qui inibi fuerunt, & vicerunt eos ; & Comes *Perches* fuit occiſus, & Barones devicti , & plures ex illis capti, ſcilicet *Seirus* de *Aquitania* , Comes *Winceſtriæ*, *Humfridus de Boun* Comes *Herfordiæ*, *Robertus Fitz-Walter* , & multi alii qui movebant guerram contra regem. Statim poſt hæc ordinatum eſt per concilium regis, quod omnes capti de una parte & alia hinc inde liberarentur quieti. Et *Lodowycus* pro dampnis & expenſis haberet mille marcas, ea conditione quod terram *Angliæ* exiret deinceps non rediturus, & ſic guerra finivit ; & omnes tam de una parte quam de alia à legato *Gualone* fuerunt abſoluti. Statim poſt hæc omnes alienigenæ ejecti erant de *Anglia*, & omnia caſtella quæ rex *Iohannes* donaverat & tradiderat in cuſtodiam alienigenarum fuerunt reſeiſita in manu regis. Deinde rex *Henricus* perrexit cum grandi poteſtate ad obſidendum caſtrum de **Bedeforde** quod *Faulco de Brent* bene inſtauraverat & tenuit de dono regis *Iohannis*. Et ſtatim cepit rex caſtellum, & pendebat omnes qui inibi inventi fuerunt octoginta homines. Et ſtatim poſt hæc iſte *Falco* inventus eſt apud *Coventriam* in eccleſia, & ibi abjuravit terram *Angliæ*. Poſt hæc rex *Henricus* conceſſit magnatibus terræ *Angliæ* duas Cartas, unam de foreſta & aliam de libertatibus ; ob quam cauſam Communes regni conceſſerunt quindecimam partem omnium bonorum ſuorum mobilium & immobilium, monachique *Ciſtercienſis* ordinis pro habenda regis benevolentia & gaudere ſuis libertatibus dederunt regi infra ſpacium unius anni v. millia marcarum argenti. Iſte *Henricus* ſuſtinuit grandes guerras in *Vaſconia* bina vice, unde prima guerra mota eſt per *Bernardum de Bleynes* , quæ quidem guerra finita eſt per *Iohannem Vaus* & *Iohannem de Veſſy* illo tempore. Secunda guerra cœpit per *Daſcinum de Bearne*, quæ quidem finivit guerra per *Simonem de Monte forti* Comitem.

…ſtrenſis. Nam *Ranulfus* Comes *Ceſtriæ* mox cepit *Lyncolniam* contra *Lodowycum* , occiſis in eo plurimis *Francigenis* ; unde *Lodowycus* videns partem ſuam debilitari, accepta pecunia pro reſignatione munitionum quas tenuit, abſolutione à legato papæ accepta, *Franciam* rediit. De hiis autem qui *Lodowyco* adhæſerant laici non ſunt exhæredati, ſet clerici pro quantitate culpæ aut ſunt beneficiis privati, aut ad curiam pro abſolutione tranſmiſſi. Hen. III.

Ranulfus Comes *Ceſtriæ* poſtquam concordatus eſt cum *Lewlyno* principe *Walliæ* profectus eſt *Ieroſolymam*, & capta eſt *Damieta* à Chriſtianis.

Hoc anno convenerunt primo abbates nigri apud *Oxoniam* ad tractandum de ordine. Rex *Henricus* incepit novum opus apud *Weſtmonaſterium*. Et *Ranulfus* Comes *Ceſtriæ* rediens de terra ſancta ædificavit caſtra de **Cartheleye**, de **Boſton**, & abbathiam de **Dewlencres** albi ordinis ; ad quorum ſumptus caſtrorum cepit tallagium per totam terram ſuam.

Facta eſt tranſlatio beati *Thomæ* martyris per *Stephanum* archiepiſcopum, qui durante ſolempnitate exhibuit cuicunque petenti fenum & præbendam à *Londonia* uſque ad *Cantuariam* per viam itineranti. Fecit etiam per totum diem tranſlationis vinum jugiter in canalibus per varia urbis loca diſtillare ; unde & expenſas quas *Stephanus* in hac ſolemnitate exhibuit quartus ejus ſucceſſor *Bonifacius* vix perſolvit.

Alexander rex *Scotiæ* duxit in uxorem *Iohannam* regis *Henrici* ſororem. In die ſancti *Lucæ* Evangeliſtæ irruit ventus à ſeptentrione quatiens domos, pomaria, nemora , turres eccleſiarum ; viſi ſuntque dracones ignei & maligni ſpiritus in turbine volutare. In concilio epiſcoporum apud *Oxoniam* comprehenſus eſt quidam habens in corpore ſuo vulnera Dominicæ crucifixionis, dicens ſe eſſe *Jeſum* ; qui judicio eccleſiæ tradebatur puniendus, & crucifixus eſt apud **Abburbury**.

Johannes filius *David* Comitis de *Scotia* duxit uxorem filiam *Lewlini* principis *Walliæ* tanquam pro finali concordia inter ipſum *Lewlinum* & avunculum ſuum *Ranulfum* Comitem *Ceſtriæ* .

Iohannes rex *Ieroſolymorum* venit in *Angliam* pro ſuccurſu terræ ſanctæ. Magnates *Angliæ* conceſſerunt regi *Henrico* wardas hæredum & terrarum ſuarum, quod fuit initium multorum malorum in *Angliæ*. Et cito poſt hæc rex *Henricus* cepit quintamdecimam per totam *Angliam*.

Hoc anno primum venerunt fratres *Minores* in *Angliam* , biennio ante obitum *Franciſci*.

Gregorius ix. poſt *Honorium* ſedit papa annis xiiij. hic roboravit ſententiam excommunicationis contra *Fredericum* imperatorem , iccirco imperator comprehendit multos Prælatos & duos Cardinales qui ad concilium contenderant. Hic papa fecit fratrem *Reymundum* compilare v. libros Decretalium ex pluribus epiſtolis & decretalibus conſtitutionibus excerptos. Iſte quoque papa per imperatorem aliquando in urbe obſeſſus, videnſque *Romanos* pecunia imperatoris corruptos , accepit in manibus capita apoſtolorum *Petri* & *Pauli* , fecit proceſſionem à *Lateranenſi* eccleſia uſque ad eccleſiam S. *Petri* ; ſicque animos *Romanorum* emollivit, unde imperator ſibi timens, longius diſceſſit.

Stephanus Cantuarienſis archiepiſcopus obiit, qui Biblia apud *Pariſium* quotavit, libros regum expoſuit, vitam regis *Ricardi* dictavit , multaque

alia

Henr. III. alia induſtriæ ſuæ opera poſteris reliquit; cui ſucceſſit magnus eccleſiæ *Lincolnienſis* decanus magiſter *Ricardus*. Obiit *Willielmus Alvernenſis* egregie literatus, qui primo fuit Cancellarius, deinde *Pariſienſis* epiſcopus. Hic multa inſignia literaturæ ſuæ opera reliquit, videlicet *De ſacramentis. Cur Deus homo. De Fide & Legibus. De univerſo corporali & ſpirituali.* *Gregorius* cepit decimas eccleſiarum. Celebrante epiſcopo *Londonienſi* in eccleſia ſancti *Pauli* facta eſt tanta nubium denſitas, ſolis obſcuritas cum tonitruo & fulgure ac fetore intolerabili, ut populus exiret, ibidem relicto epiſcopo cum ſuo miniſtro.

Hoc anno rex *Henricus* conceſſit *Angligenis* multas libertates, ſet accepit ab eis quintam decimam partem bonorum ſuorum, ut recuperaret partes tranſmarinas quas rex *Franciæ* occupaverat tempore regis *Johannis*, unde cum valida manu tranſnavigans parum profecit.

Willielmus de Brews inculpatus pro uxore *Lewlini* principis *Walliæ* incarceratur, ſuſpenditur, unde magna diſcordia inter regem & *Lewlinum* orta eſt. *Ranulfus* Comes *Ceſtriæ, Lyncolniæ, & Huntyngdoniæ* obiit apud Wallynforde, & ſepultus eſt apud *Ceſtriam* in capitulo monachorum cum progenitoribus ſuis, cui ſucceſſit *Johannes Scoticus* filius ſororis ſuæ. Iſte nempe *Ranulphus* ſine liberis decedens quatuor habuit ſorores, quarum ſenior *Matilda* nupſit *David* Comiti *Huntyngdoniæ*, qui poſt factus eſt rex *Scotiæ*, de quibus proceſſit *Johannes* iſte. Secunda *Mabilia* nupſit Comiti de *Arundell*. Tercia *Agnes* nupſit Comiti *Darbyæ Willielmo de Ferariis*. Quarta *Hawyſia*, nupſit Comiti *Wyntonienſi Roberto Quinci*. Rex *Henricus* ſtatuit hoſpitale ſancti *Johannis* extra portam *Oxoniæ*, ponens primum lapidem.

Defuncto dudum *Ricardo Cantuarienſi* archiepiſcopo ſucceſſit ſanctus *Edmundus Abendonienſis* tunc *Saliſbirienſis* theſaurarius; qui ſub octavo præſulatus ſui anno obiit in tranſmarinis partibus, & ſepultus eſt apud *Pontiniacum* in *Burgundia*, ac poſtmodum ſeptimo anno tranſlatus eſt favente papa *Innocentio* quarto.

Cap. 35. *Fredericus* imperator duxit in uxorem *Iſabellam* ſororem regis *Henrici*. Quo anno *Judæi* adducti ſunt coram rege apud *Weſtmonaſterium*, pro eo quod puerum quemdam apud *Northwycum* abſconderant & poſt circumciſionem pueri eum crucifixiſſe propoſuerant.

Rex *Henricus* deſponſavit *Alienoram* filiam Comitis *Provinciæ*. *Joh. Scoticus* Comes *Ceſtriæ* & *Huntyngdoniæ* obiit ſine liberis apud Darenhale vij. idus Junii, & ſepultus eſt *Ceſtriæ*. Verum quia terra ſua gaudebat regali prærogativa, comitatus ejus ad manus regis devenit, datis aliis terris hæredibus ſororibus ſuis in compenſationem, ne tam præclara dominatio inter colos feminarum dividi contingeret. Habuit nempe iſte *Johannes* quatuor ſorores, ſcilicet *Margaretam*, quæ nubens *Alano de Glewy* genuit *Darnergoil* puellam, de qua nupta *Johanni de Baillol* proceſſit *Johannes Baillol* rex *Scotiæ*. Altera ſoror *Iſabella*, nupſit *Roberto de Bruz*. Tercia ſoror *Matilda* obiit ſine liberis. Quarta ſoror *Alda* nupſit *Henrico de Haſtinges*.

Eo quoque anno venit *Ottobonus* legatus in *Angliam*, qui ſtatuit multa ſalubria ad eccleſiæ utilitatem. Quo per *Oxoniam* tranſeunte magnus conflictus factus eſt inter ſcolares & quoſdam de familia ſua, ita ut uno ſuorum interfecto, ipſe *Ottobonus* in turri eccleſiæ de Oſneye uſque ad veſperam obſeſſus ſit, & vix per multos de regis miniſtris ab *Abindonia* venientes liberari poſſet; iccirco uſque ad Wallingforde adductus, malefactores illos excommunicavit, ſtudium Univerſitatis ſuſpendit, donec abbas & canonici de *Oſneya* una cum magiſtris *Oxoniæ* regentibus diſcalciati & diſcincti per medium *Londoniæ* incedentes, apud hoſpitium legati veniam vix haberent. Henr. III.

Eodem anno quidam pſeudoclericus infatuatum ſe ſimilans ſecreta regiæ curiæ exploravit, cameram regis *Henrici* apud Wodſtoke per feneſtram ingreſſus eſt ut regem interficeret; ſet ad clamorem cujuſdam ſanctæ mulieris interceptus eſt, & apud *Coventreiam* diſtractus.

Natus eſt *Edwardus* primogenitus regis *Henrici* apud *Weſtmonaſterium*, quem baptizavit *Ottobonus* legatus & confirmavit *Edmundus* archiepiſcopus. Gens *Tartarorum* ſubactis orientalibus provinciis in duo ſe agmina diviſerunt, quarum una pars *Hungariam* & *Pannoniam* ita attrivit, ut viri terræ illius carnes filiorum ſuorum comederint.

Celeſtinus iiij. poſt *Gregorium* ix. ſedit papa menſe uno, & vacavit ſedes per annum; poſt quem ſucceſſit *Innocentius* iiij. qui ſedit annis xj. menſibus vj. Allata eſt in *Francia* ſpinea corona Salvatoris. *Ottobonus* recedens ab *Anglia* captus eſt in mari ab hominibus imperatoris. Rex *Henricus* apud *Ceſtriam* intravit *Walliam*, & apud *Rutelan David* venit ad eum.

Hoc anno obiit ſanctus *Edmundus* apud *Pontiniacum*, cui ſucceſſit in archiepiſcopatum *Bonifacius*; hic itaque *Edmundus* apud *Abyndoniam* juxta *Oxoniam* oriundus, parentes habuit religioſos, videlicet patrem *Edwardum* cognomento *Divitem*, qui de conſenſu conjugis apud Ewyſham vitam duxit regularem: & matrem *Matildam*, quæ cilicio & lorica jugiter uſa in carne contra carnem militavit. Natus igitur *Edmundus* ab omni contagione infantili mundus, per totum diem ſancti *Edmundi* regis & martyris quo prodiit in lucem à mane uſque ad veſperam jacuit quaſi exanimis, ita quod aſtantes eum ſepulturæ demandaſſent, niſi conſilium matris obſtitiſſet. Vocatus eſt autem *Edmundus* quod ſonat felicem & mundum, eo quod die ſancti *Edmundi* natus ſit, & quia dum mater ex eo gravida ad tumbam ſancti *Edmundi* peregrina excubaret, vitalis ſpiritus primitias in eo deprehendit. Hic ſenſus ſuos ab initio per ſpiritualia vitæ exercitia aſſuefecit in boni ſtudium, ut prævalente poſtmodum inolita conſuetudine vitaret velut naturaliter omne malum. Set quamvis ſingulis virtutum floribus choruſcaret, incorruptionem tamen quæ proximum facit Deo prælegit. In cujus ſignum beatæ virgini ſe devovit; ad matris conſilium cilicio uſus, per ſextas ferias pane & aqua jejunavit; diebus Dominicis & Feſtivis antequam comederet, Pſalterium ex integro dicere conſuevit: In primis itaque annis dum Grammaticæ intenderet, capitis dolore ita acriter vexata eſt, ut in literis deinceps proficere deſperaret: cui mater ait, Fili, arbitror, laica & inordinata quam geſtas tonſura doloris tui eſt cauſa, unde & poſtmodum clericaliter attonſus doloris incommodo caruit. Dum eciam in prato quodam *Oxoniæ* vicino ſpeciandi cauſa ſeorſum iret, apparuit ei puer ſpecio-

Henr. III. ſus, ſic inquiens, Salve dilecte mi, miror quod me non agnoſcis, præſertim cum ad latus tuum in ſcolis & alibi jugiter aſſiſtam; quod igitur videris in facie mea ſcriptum hoc fronti tuæ ſingulis noctibus inprime: erat autem ſcriptum, *Jeſus Nazarenus rex Judæorum.* Extunc didicit Dominicæ paſſionis memoriam jugiter recolere, quam dum ſemel ob futuram lectionem prætermitteret, irrumpente aurora antiquus hoſtis ne ſe ſignare poſſet utramque ſibi manum alligavit, ſet ipſo in ſpiritu orante decidit hoſtis ab eo inter parietem & lectum; quem dum per aſperſionem ſanguinis *Chriſti* adjuraſſet ut ſibi diceret per quid plus arceri poſſet, reſpondit, per illud quod modo nominaſti. Alia vice dum hanc orationem, *O bona & intemerata*, dicere omiſiſſet, beatus *Iohannes* Evangeliſta in ſompnis apparens comminatus eſt eum cum ferula percutere: atque teſte Scriptura qui modica contemnit paulatim decidit, ipſe de venialibus per confeſſionem cotidie ſe purgavit. Inſtigante tandem antiquo hoſte, filia hoſpitæ ſuæ non ſolum ſignis & nutibus ſet eciam verbis beatum *Edmundum* auſa eſt ad illicita attemptare, nec deſtitit donec ad cameram beati viri veniens expoliata flagellaretur, & ſic pruritum omnem deponeret. Et cum hoſtis per puellam non proficeret, aggreditur *Edmundum* per matronam, cujus munuſcula dum ſine mariti conſcientia recipere noluiſſet, verecundatam ſic deluſit. At quamvis in ſacris non fuiſſet promotus, factus tamen magiſter in artibus cotidie miſſam audire, horas dicere antequam legeret, conſuevit, quod & ſcolaribus ſuis profuit dum eos miſſas ſic audire edocuit. Pecuniam à ſcolaribus acceptam in feneſtra poſuit, dicens, Pulvis pulveri, cinis cineri; quæ ſæpe à ſociis joco, vel à furibus clanculo aſportabatur. Tandem cum arithmeticam legeret, apparuit ei mater ſua in ſompnis dudum mortua, inquirens & ſciſcitans, quæ eſſent illæ figuræ quibus intendebat. Quo reſpondente, Talia & talia, illa depingit in manu ejus dextra tres circulos, Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum continentes. His, inquit, fili, de cætero intende figuris. Raro in eccleſia ſedit, ſet aut ſtans, aut genua flectens exoravit. In tribus ſpecialiter enituit, nam erat prædicator egregius; diſputator acerrimus; lector pius. Nam in fallaciarum animadverſione fuit circumſpectus, in ſolvendis quæſtionibus oculatus, in legendo ædificativus. Præ nimia abſtinentia pilis capitis & barbæ decidentibus labia ejus fiſſa videbantur; groſſis utens cibariis omni feria ſecunda & quarta, & in Septuageſima à carnibus abſtinebat. Pridie qua celebravit & ipſo celebrationis die carnes non guſtavit; unde nonnunquam menſis integer pertranſiit quo carnes non comedit. Raro comedit bis in die. Electuaria & medicinalia non curabat. In genubus ex frequenti genulatione callos habebat. Per ſingulos dies tria dixit horarum paria; de die, de Domina, de ſancto Spiritu cum officio defunctorum. Poſt primum ſompnum de nocte ſurgens ſinaxim dicebat. Si quando detractionis verbum in medium venit, mutato ſtatim themate ad materiam tranſiit ſaniorem. Nullum beneficium curatum niſi unicum voluit tenere; largas expenſas fecit ne avarus diceretur. Ventulationibus cauſarum intereſſe noluit. Curiales ſeculares ad menſam admiſit ut eos Deo lucrifaceret. Officinas ſuas nuſquam viſitavit. Compotum de miniſtris non audivit. Plus ſemper expendidit quam habuit à famulis ſuis. Carnis munditiam adeo exegit, ut ex pacto præſcripto quandocunque ad lubrica laberentur accepta mercede recederent. Decimas, oblationes & peccatorum redemptiones in pios duntaxat uſus expendebat. Ante ſe ymaginem virginis & in circuitu ſuo miſterium redemptionis noſtræ habebat depictum. Sic igitur de codice procedebat lectio, ad yconiam ducebat ratio, de utroque reſpondebat devotio. Comeſtionis, dormitionis, equitationis tempora (quibus ſtudio nequivit inſiſtere deperdita judicavit. Quociens Bibliam ſuam aperuit oſculo honoravit. Commiſſa ſibi crucis legatione procurationes conceſſas non ſumpſit, propriis ſtipendiis contra morem militavit. Prædicans apud *Oxoniam*, *Gloverniam*, *Wygorniam*, imbres ſuper populum irruentes precibus avertit. Contigit eo in ſtudio ſuo dormitante candelam ſuper bibliam cadere & ardere, ſet eo evigilante & ſuſpirante nullam uſtulam apparere. Similiter tres cruces ſuper anthracem quem in pede habuit cum penna ſua fecit, & continuo apoſthema evanuit. Ejus cilicia inveterata igni tradita comburi non poterant, nec in ciliciis ejus aut cæteris veſtibus vix unquam vermis reperiri potuit. Miſſis aliquando de *Cantuaria* ad *Sariſbiriam* nunciis pro *Edmundo* ipſius loci theſaurario in archiepiſcopum promovendum, ait ad eos decanus, Bene veneritis & male veneritis; bene quidem, quod noſtræ eccleſiæ honorem facitis: ſet male, quia theſaurum noſtrum in theſaurario aufertis. Calciamenta propria ſibi detrahere non erubuit. Cuicunque ſibi confiteri volenti de equo deſcendens audientiam præbuit, nulla aeris intemperie aut hoſpitii propinquitate retardatus; inſtar olivæ quæ ſibimet retinet corticis amaritudinem & cæteris fundit liquoris dulcedinem: ſic ipſe, ſibimet erat durus, cæteris compatiens & benignus. Pectus ſuum frequenter tutidit, genua terræ colliſit, ita ut clerici in cellariis ſub ipſo pauſantes vix dormire poſſent. Sexum femineum ob honorem beatæ virginis ſemper honoravit, nec tamen per hoc maculam incurrit; immo cum à quodam familiari ſuo ex hoc reprehenderetur quod cum quadam pulcra matrona tam frequenter loqueretur, reſpondiſſe fertur. Vidiſtine quam ſpecioſa fuit illa? ſæpius mihi fateor aſſedit, nunquam tamen plus de illa quam de muro temptatus extiti. Quin eciamſi omnia quæ in hoc peccati genere commiſi in fronte mea depingerentur, non erubeſcerem. Munerum acceptores deteſtabatur, dicens Gallice, Inter *prendre* & *pendre* unica duntaxat diſtat iota. Inſtigante tandem diabolo rex *Henricus* una cum capitulo *Cantuarienſi* contra ipſum rebellavit, ſub quo turbine multa diſſimulavit, perſecutores ſuos ad oſcula & alias familiaritates admiſit; & cum amici ſui dicerent, Hanc nimiam manſuetudinem aliis exemplum præbere conſimiliter inſurgendi, ita reſpondit, Inundationes maris quaſi lac ſugere debemus, & cum præcurſore Domini comedere mel ſilveſtre in deſerto mundi. Soli quippe Deo ſervanda eſt potentia vindicandi, De alienis defectibus nolo mihi diſpendium propagare. Convocato denuo prælatorum cœtu, inquirit quomodo eccleſiam jam ancillatam relevare poſſit; decernitur, regem cum cæteris rebellibus admonendos fore, & ſi non corrigerentur ſeveritatem eccleſiaſticæ cenſuræ non dormire. Paret vir ſanctus, regem adiit; rex petit deliberationem ſuper his haberi. Expectat ille, ſet nil profuit: qua de cauſa ſoli regi deferendo, *Henr.* III.

Henr. III. deferendo, in cæteros rebelles ſententia fulminatur. At cum nec his compungerentur tranſgreſſores, cedendum magis cenſuit maliciis quam inſervire litigiis. Conſideravit nempe ſi totam ſeveritatem expenderet, forſan legatus papæ qui tunc aderat in irritum duceret, regemque ad deteriora provocaret: ſi vero ipſe archiepiſcopus præſens exiſtens eorum errata non corrigeret, videretur ea per quandam diſſimulationis tollerantiam approbare; propterea prælegit corpore ſe ad tempus abſentare, ut ipſo facto cordis oſtenderet amaritudinem, & ipſorum deteſtaretur malitiam. Igitur ingraveſcente ejus ultimo morbo ſeceſſit à *Pontiniaco* uſque *Soyſi*, promittens illis quod die ſancti *Edmundi* reverteretur. Allata ſibi euchariſtia dixit, Tu es Domine quem amavi, in quem credidi, quem prædicavi, præter quem aliud non quæſivi. Sic ſumpto viatico, dixit, Homines dicunt quod lupus vadit in ventrem, & ego dico quod vadit in mentem; inde lavans vulnera ymaginis crucifixi & deoſculans, dixit, *Haurietis aquas in gaudio de fonte Salvatoris.*

Cap. 36. *Innocencius* ſecundus fuit papa poſt *Celeſtinum* annis xij. menſibus vj. qui vacuas Cardinalium ſedes honeſtis replevit perſonis. Fratrem *Hugonem* de ordine Prædicatorum inſtituit Cardinalem, qui totam bibliam poſtillavit, & magnas ſuper bibliam concordias compilavit. Iſte papa apud *Lugdunum Galliæ* concilium celebravit, in quo ſanctum *Edmundum* ſeptimo defunctionis ſuæ anno canonizavit, rebellem imperatorem *Fredericum* deponendum decrevit. Apud *Tholetum Hiſpaniæ* dum quidam *Judæus* in orto ſuo pro vinea amplianda foderet, lapidem reperit ex omni parte integrum, in cujus medio invenit librum ad quantitatem pſalterii cum foliis ligneis Hebraice, Græce, Latine conſcriptum de triplici mundo ab *Adam* uſque ad *Antichriſtum* loquentem, proprietates hominum exprimentem, principiumque tercii mundi in Chriſto ponentem, in hunc modum: *In tercio mundo Filius Dei naſcetur ex virgine* Maria, *qui pro ſalute hominum mortem patietur.* Hæc legens *Judæus* ſtatim baptizatus eſt.

Tanta fuit cariſtia in *Anglia* ut ſumma bladi pro xij.s. venderetur. Quo anno beatus *Edmundus* tranſlatus eſt, & *Fredericus* imperator excommunicatus obiit in *Apulia*, poſt quem *Mamfridus* filius ejus naturalis regnum & theſauros *Siciliæ* invadit, donec *Carolus* frater regis *Franciæ* ipſum vita & regno privaret. Mortuo tandem *Frederico* prædicto *Innocentius* papa procuravit electores imperii principes *Alemaniæ* ut plures eligerent; unde Duce *Thuringiæ* & Comite *Holandiæ* electis ſet cito poſt obeuntibus, quidam elegerunt *Ricardum* fratrem Regis *Angliæ* Ducemque *Cornubiæ*; quod quidem ſciſma ſub magnis ſumptibus multis duravit annis. Hoc anno apud *Londoniam* facta eſt ſolennis proceſſio contra ſanguinem *Chriſti* qui miſſus eſt *Henrico* regi à patriarcha *Ieroſolimytano* iij. idus Octobris. *Lodowicus* rex *Franciæ* adiit terram ſanctam, & cepit *Damietam*, ſet anno ſequenti captus eſt à *Soldano* in bello campeſtri, & facta eſt ſtrages Chriſtianorum; in qua occubuit ſtrenuus miles *Willielmus longa ſpata.* Venerunt *Pariſius* paſtores animalium cruce ſignati centum quinquaginta millia, per quos Univerſitas multum fuit turbata & clerici necati. Rex *Henricus* dedit *Edwardo* primogenito ſuo *Vaſconiam*, *Hiberniam*, *Walliam* & comitatum *Ceſtriæ*: quo anno terra ex nimio fervore æſtatis ita exaruit ut nullum fructum fecit, & in fine autumpni tantæ pluviæ inundaverunt, quod terra non potuit ſtatim deglutire, unde mala contigerunt. *Henr.* III.

Hoc anno obiit ſanctus *Robertus* dictus *Groſteteſte* epiſcopus *Lincolnienſis* vij. idus Octobris, qui in cunctis liberalibus artibus excellenter eruditus, præcipue in Logica & Aſtrologia plurima comentatus eſt; ad *Innocentium* papam miſit epiſtolam ſatis tonantem, quæ ſic incipit. *Dominus noſter Ieſus Chriſtus* pro eo quod eccleſias *Anglicanas* indebitis & inſolitis exactionibus gravare videretur, & quia nepotulo ſuo puero Papa contuliſſet canonicatum cum proxima prebenda vacatura in eccleſia *Lincolnienſi*, quem tamen *Robertus* admittere noluit, reſcribens papæ, ſe nec velle nec debere tales ad curas animarum admittere, qui ſe neſcirent nec poſſent regere. Qua de cauſa ad curiam vocatus & excommunicatus, appellavit à curia *Innocentii* ad tribunal *Chriſti*, unde contigit ut poſt biennium mortis *Roberti*, apparuit papæ de nocte quieſcenti quidam epiſcopus pontificalibus indutus, ſic inquiens, Surge miſer, veni ad judicium. Et ſtatim cum baculo paſtorali pupugit papam in latere ſiniſtro uſque ad cor; unde & lectiſternium papæ inventum eſt mane ſanguinolentum, & ipſe defunctus. Hac de cauſa quamvis *Robertus* perſpicuis effulgeret miraculis non eſt permiſſus à curia canonizari. *Alexander* quartus poſt *Innocentium* iiij. papa ſedit annis vij. menſibus iiij.

Et cum iſte *Henricus* regnaſſet in *Anglia* l. annis, *Griffinus* princeps *Northwalliæ* mortuus eſt, relinquens poſt ſe duos filios *Lewlinum* & *David.* *Leiceſtrenſis.* Iſte *Lewlinus* in primo ingreſſu heretagii ſui reſtitit regi *Henrico*, & homagium ei facere recuſavit quod ei debuit; ſet rex *Henricus* ipſum cepit, & ad gravem redemptionem compellebat. Et pro principatu *Northwalliæ* obligavit ſe & hæredes ſuos ſub annuo tributo mille marcarum ad coronam *Angliæ* imperpetuum.

Pax eſt reformata inter *Henricum* regem & *Lewlinum* principem *Walliæ* mediante *Ottobono* legato apud *montem Gomericum* ſub hac forma: *Quod* Lewlinus *& ejus ſucceſſores deinceps vocarentur principes, & facerent regibus* Angliæ *homagium.* *Ciſtrenſis.* Et rex *Henricus* accepit ab eo tria milia marcarum, ſuper quibus rex *Angliæ* fecit cartam autoritate papali roboratam.

Tanta fames invaluit ut in principio autumni ſumma bladi ad xxiiij. s. venderetur, pauperibus fame pereuntibus. Rex *Henricus* ita ditavit quatuor ſemifratres ſuos, ut ipſi cæteros proceres parvipenderent, unde in feſto Trinitatis convenientes apud *Oxoniam Symon de Monte forti* Comes *Leyceſtriæ*, *Ricardus de Clare* Comes *Gloverniæ* cum aliis magnatibus xij. Pares elegerunt, quorum conſilio miniſtros regis mutaverunt, & quatuor fratres regis prædictos de terra ejecerunt, quod fuit occaſio belli Baronum.

Rex *Henricus* transfretavit, & facta eſt pudenda concordia cum rege *Franciæ*, nam remiſit ei *Normanniam* cum cæteris terris tranſmarinis, ita quod ſibi remaneret integraliter *Vaſconia.*

Urbanus quartus poſt *Alexandrum* ſedit papa annis fere iiij. *Cap.* 37. Hic prius extiterat patriarcha *Ieroſolymitanus*; deinde auxilio cruce ſignatorum fugavit exercitum *Romanorum* quem *Mamfredus* in patri-

Hen. III. monium ſancti *Petri* intruſerat. Hic eciam contulit *Carolo* fratri regis *Franciæ* regnum *Siciliæ*, ita ut *Mamfredum* inde expelleret. Quod & factum eſt. Eo tempore apud **Theokyſbiry** quidam *Judæus* per diem Sabbati cecidit in latrinam, nec permiſit ſe extrahi propter honorem Sabbati ſui. Qua de cauſa *Ricardus de Clara* Comes *Gloverniæ* non permiſit eum extrahi die Dominica ſequenti propter reverentiam ſui Sabbati, & ſic mortuus eſt.

Hoc anno ſuborta eſt diſcordia inter regem *Angliæ Henricum* & proceres ejuſdem ſuper ordinationibus in Parliamento ordinatis, conſtitutis nec tamen ab ipſo rege obſervatis. Circa nativitatem S. *Johannis Baptiſtæ* proceres *Angliæ* epiſcopum *Herfordiæ*, Priorem *Wenoleci* & quoſquam alios prælatos alienigenas in cuſtodia tenuerunt, cæteros vero regi propinquiores ab *Anglia* fugaverunt, quorum bona ſumpſerunt; quibus de cauſis rex *Henricus* ejecit univerſitatem cleri de *Oxonia*. Tandem rex *Henricus* & Barones poſuerunt ſe quoad prædictos articulos in ordinatione regis *Franciæ*, qui omnes articulos reprobavit. Magnates tamen *Angliæ* ſpreto ejus irrationabili decreto perſtiterunt in incepto. Convenientes igitur proceres anno Grãæ M.CC.lxiiij. & regis alviij. qui per inducias prædictas ſuſtinuerunt apud **Lewes** in *Suthſexia* pridie idus Maii bello commiſſo ceperunt regem *Henricum* & fratrem ejus *Ricardum* ducem *Cornubiæ*, & *Edwardum* regis primogenitum cum aliis magnis, & ſic regem ad obſervantias coegerunt. *Edwardum* per viij. menſes apud **Hertforde** in carcere tenuerunt. Et data eſt provincia *Ceſtriæ Simoni de Monte forti*. In vigilia Trinitatis *Edwardus* filius regis evaſit de cuſtodia *Herteferdiæ* ope domini *Rogeri de Mortuo mari*, nam licentiatus fuerat cauſa ſolatii unum dextrarium agitare, & ſic evaſit uſque ad monticulum de **Dunmor**, ubi vexilla prædicti *Rogeri* fuerunt explicata. Poſtmodum circa *ad vincula ſancti Petri* commiſſum eſt bellum apud **Eveſham** inter Regem & Barones, ubi per doloſam ſubtractionem Comitis *Gloverniæ* qui prius ſteterat cum *Simone de Monte forti*, *Simon* ipſe miſtus cum multis præclaris perſonis occubuit. De quo fert fama celebris quod multis poſt obitum radiavit miraculis, quæ propter metum regium non prodeunt in puplicum.

Leyceſtrenſis. In bello de **Eveſham** occiſus fuit *Simon de Monte forti*, *Henricus* filius ejus, *Hugo de Spenſer*, *Petrus de Monte forti*, *Radulfus Baſſet de Drayton*, & multi alii de magnatibus. Anno ſequenti menſe Maii quarto die ante feſtum ſancti *Dunſtani* fuit bellum apud **Cheſterfeld** contra exhæredatos ubi multi de illis fuerunt occiſi. *Robertus* Comes de *Ferrariis* captus, *Baldewinus de Wake*, *Johannes de la Haye* vix ſub magna pœna evaſerunt.

Ciſtrenſis. Interim milites *Simonis de Monte forti* tenuerunt caſtrum de **Kenelworth** per dimidium annum contra exercitum *Angliæ*.

Leyceſtrenſis. In vigilia ſancti *Johannis Baptiſtæ* incepit obſidio, & duravit uſque in vigiliam ſancti *Thomæ* apoſtoli ante natale Domini. Quo die *Henricus de Haſtynges* qui habuit cuſtodiam caſtelli reddidit illud regi ſub tali conditione, quod omnes qui inibi eſſent haberent vitam & membra, bona & catalla, equos, arma & herneſia, & quæcumque ibi habebant; & ſic ſub tali modo rex intravit. *Simon Montefort* filius cum matre ſua Comitiſſa fugerant ultra mare.

Hoc anno *Soldanus Babyloniæ Armenia* vaſtata *Hen.* III. cepit *Antiochiam* urbem celeberrimam, indigenas *Ciſtrenſis.* necavit, urbem deſtruxit. Poſt hæc circa feſtum *omnium Sanctorum* venit *Ottobonus* legatus in *Angliam*, plurima ſtatuens ad eccleſiæ & cleri utilitatem, cujus conſilio rex *Henricus* conceſſit exhæredatis qui in eum ſurrexerant, ut poſſent terras ſuas redimere, excepto Comite *Darbiæ Roberto de Ferrariis* qui plus cæteris regem amaricaſſe videbatur; unde & anno ſequenti Comes ille infeſtavit regem, ſed captus eſt apud **Cheſterfeld**, & exhæredatus donec ipſe, aut hæredes ejus, aut aliquis pro eis uno die quinquaginta millia librarum ſolvere poſſet.

Clemens iiij. poſt *Urbanum* ſedit annis quaſi iiij. poſt quem vacavit ſedes annis tribus menſibus duobus. Hic *Clemens* prius uxorem & liberos habuit, deinde famoſus fuit advocatus, & præcipuus cum rege *Franciæ* conſiliarius; poſt hæc mortua uxore factus eſt *Podienſis* epiſcopus, deinde *Nardonenſis* archiepiſcopus, tandem *Sabinenſis* epiſcopus & Cardinalis in *Angliam* miſſus fuit legatus, ubi abſens electus fuit in papam. Extunc pia vita ſua & devota oratione creditur multas eccleſiæ tribulationes extinxiſſe. Hic eciam cum *Conradinus* ad debellandum *Carolum Siciliam* intraret, ſermone puplico prædixit factum *Conradini* annullandum fore.

Anno lv. regis *Henrici Edwardus* primogenitus *Leyceſtrenſis.* ſuus cum uxore ſua adiit terram ſanctam cruce ſignatus, & cum eo *Johannes de Bretayne*, *Johannes de Veſſy*, *Thomas de Clara*, *Rogerus de Clifforde*, *Otho de Grantſoun*, *Robertus le Brus*, *Johannes de Verdon*, & multi alii proceres cum magna poteſtate.

Tempore hujus *Henrici* anno Gratiæ M.CC.lvj. *Leyceſtrenſis.* *Ricardus* dux *Cornubiæ* frater ejuſdem *Henrici* electus fuit in regem *Alemanniæ*.

Archiepiſcopus *Ebor.* & alii epiſcopi armati adeuntes *Ciſtrenſis* turrim *Londonienſem* eduxerunt *Ottobonum* le- *l.7. c. 37.* gatum ibidem obſeſſum. Rex autem cum exercitu demoratus eſt apud **Stretforde**, donec pax inter ipſum & Barones reformaretur; receſſit *Ottobonus* de *Anglia* cum magno theſauro. Papa *Clemens* obiit. Tranſlatio ſancti *Edwardi* regis facta eſt iiij. idus Octobris, & datus eſt regi xxus. denarius de bonis laicorum & decima cleri per triennium annuente papa.

Gregorius x. ſedit papa annis iiij. poſt *Clementem*; qui tertio papatus ſui anno pro utilitate terræ ſanctæ quam perſonaliter viſitare intendebat, apud *Lugdunum Galliæ* ſolenne coegit concilium, in quo *Græcorum* & *Tartarorum* nuncii affuerunt; *Græci* ad unitatem eccleſiæ redire promiſerunt, *Tartari* fuerunt baptizati. Convenerunt ibi decem epiſcopi, mille prælati, ideo dixit quidam,

Gregorius *denus congregat omne genus.*

Ibi ſtatutum eſt illud inſigne & à retro ſeculis inſolitum. *Quod ſcilicet omnes rectores curati deinceps forent ſacerdotes: Quod nulli hominum deinceps liceret decimas ſuas ad libitum ut antea ubi vellet aſſignare, ſed matrici eccleſiæ omnes decimas perſolvere.* Ipſe quoque *Gregorius* decimam ſexennalem univerſali eccleſiæ impoſuit, pluralitatem beneficiorum curatorum dampnavit. Aliquos ſtatus de ordinibus mendicantium approbavit, ut *Prædicatores* & *Minores*, alios toleravit utpote *Carmelitas* & *Auguſtinianos*, alios reprobavit ut *Saxinos* qui intitulantur

Henr. III. lantur de *pœnitentia* ſive *de valle viridi*, & conſimiles. Hoc eciam anno obiit rex *Angliæ Henricus* die ſancti *Edmundi*, *Pontiniaci*, & juſte ut creditur vitam ſuam in ejus feſto terminavit quem injuſte dum viveret vexavit.

Leyceſtrenſis. Anno Domini M.CC.xxviij. & regni regis *Henrici* xiij. *Lewlinus* Princeps *Walliæ* iterum rebellare
An. Dñi cœpit, Propter quod rex congregato exercitu decli-
1228. navit ibidem. *Lewlinus* reſiſtendo cum ſuis multos ex regiis cum particulatim incederent interemit, inter quos nobilem virum *Willielmum de Breans* vivum captum obſervari juſſit. Tandem vero poſt concurſus varios & diſcrimina multa, per quoddam maritagium cum rege concordatus eſt & in pace di-
1229. miſſus. Anno Domini ſequenti *Lewlinus* eundem *Willielmum de Breans* Baronem nobilem quem ad feſta Paſchalia invitaverat, poſt epulatum copiam ſuper adulterio & violatione uxoris ſuæ accuſans, & malitioſe eum & hoſtiliter ingreſſus eſt, & eum in carcerem trudens morte turpiſſima & abſque omni judicio ſententialiter interemit. Eodem tempore *Honorius* Papa obiit, ſcilicet anno Domini M. CC. xxvij. cui ſucceſſit *Gregorius* ix. qui in ſecundo anno miſſus legatus in *Angliã* decimas reddituum eccleſiarum conſtanter exegit nullo reclamante vel ſaltem audente contradicere; Et

Quod voluit Papa non ex ratione fiebat,
Set tamen invaluit rapiens quodcunque patebat.

Juxta illud

Sic volo, ſic jubeo, ſtat pro ratione voluntas.

1230. Anno Domini M. CC. xxx. transfretavit idem rex in *Britanniam* in auxilium Comitis *Britanniæ*, qui à rege *Franciæ* quaſdam injurias perpeſſus eſt, Recepitque rex homagium magnatorum totius quaſi provinciæ, & modicum quidem ibi moratus eſt, nam ægritudine percuſſus reverſus eſt in *Angliam* cum fratre ſuo *Ricardo*; Reliquit tamen in adjutorium Comitis *Willielmum* Mareſcallum & Comitem *Ceſtriæ*.

1233. Anno Domini M. CC. xxxiij. iiij. non. Aprilis beatus *Edmundus* conſecratus eſt in archiepiſcopum *Cantuarienſem*, & in anno ſequenti factus eſt *Lyncolnienſis* epiſcopus magiſter *Robertus Groſteteſte*. Anno Domini M.CC. xxxiiij. & anno regni regis
1234. *Henrici* xix. transfretavit idem rex in *Hiberniam* cum manu armata, eo quod *Ricardus* mareſcallus prius ibidem transfretaverat volens pro poſſe terram illam ſuo ſubjugare imperio, ſet in ſecretis naturæ plaga percuſſus in Paſchali tempore ultimum efflavit ſpiritum, unde pacificata terra rediit rex eodem anno & in anno ſequenti de conſilio magnatorum ſuorum ſtatuta de Merton ordinavit, in regno *Angliæ* perpetuis temporibus obſervanda. Anno Domini
1236. M. CC. xxxvj. idem rex de conſilio Magnatorum ſuorum *Alienoram* filiam Comitis *Provinciæ* ſibi matrimonialiter copulavit, coronataque eſt in reginam cum immenſo gaudio, & ex ea procreavit duos filios proceſſu temporis, *Edwardum* ſcilicet primogenitum qui ſibi ſucceſſit in regnum, & *Edmundum* Comitem poſtea *Leyceſtrenſem*; Qui factus adoleſcens reginam *Naveriæ* mortuo ipſo rege ſolempniter duxit uxorem. Duas eciam procreavit filias idem rex ex uxore ſua, *Margaretam* ſcilicet quæ regi *Scociæ* data eſt, & *Beatricem*, quæ Comiti *Britanniæ* extitit poſtmodum copulata. Rex autem *Franciæ Lodowicus* ſororem *Alienoræ* reginæ *Angliæ* filiam prædicti Comitis *Provinciæ* primogenitam prius duxerat in uxorem. Anno Domini Henr. III.
M. CC. xxxvij. miſſus eſt à latere Papæ *Otho* lega- An. Dñi
tus in *Angliam* ad corrigendum exceſſus cleri & 1237.
populi cum plenitudine poteſtatis, Qui cum veniſſet *Oxoniam* occurrerunt ei magiſtri & clerici & cum immenſo gaudio ſuſceperunt, at ubi poſtmodum cum vellent negotia procurare repulſi ſunt à ſuis, & vehementer indignati ſunt; Propter quod in unum congregati irruerunt in eum. Ipſe vero fugiens recepit ſe in clocario de Oſenay & ibi ſalvavit ſe donec ira quieſceret, ſedatoque furore ipſam villam eccleſiaſtico ſuppoſuit interdicto; & ex præcepto regis capti ſunt multi qui tanti ſceleris autores eſſe dicebantur, & *Londoniam* miſſi. Hic cum eſſet onuſtus pecunia & quædam ſtatuta edidiſſet, reverſus eſt ad locum unde exierat. Eodem anno rex cepit triceſimam. Anno Domini M. CC. xxxix. 14. kalenda- 1239.
rum Julii natus eſt *Edwardus* filius regis *Edwardi* primogenitus, & à beato *Edmundo* baptizatus. Qui ſcilicet beatus *Edmundus Cantuarienſis* archiepiſcopus in anno ſequenti proximo obiit in terris, & locum electorum ſortitus eſt in cœlis. Anno Domini M.CC. xlij. & regni regis *Henrici* 26. transfreta-
vit idem rex in *Vaſconiam* cum optimatibus multis 1242.
& exercitu grandi, ut terras quas pater ejus perdiderat recuperaret. Occupaverat enim rex *Franciæ Sanches* & *Sayncheron* & manſit ibidem cum exercitu grandi ex altera parte *Gerundiæ*; Cumque rex *Angliæ* fixiſſet caſtra ſua ex oppoſito, manſiſſetque ibidem per dies aliquot; Ecce die quadam egreſſi ſunt *Franci* pontem tranſeuntes, ut noſtros ex improviſo aggrederentur ad pugnandum. At illi præmuniti occurrerunt eis quaſi in primo tranſitu pontis, antequam tranſiſſet robur exercitus, & percuſſis quibuſdam in ore gladii alios retrocedere compulerunt; Interim nunciatum eſt regi noſtro qui in veniendo fuit à caſtris, quod tranſierunt *Franci* & prævaluerant, hortabaturque eum ad fugam, & opido cogebantur, qua inita, reverſi ſunt noſtri optenta victoria, & regem ſuum fugientem inſecuti ſunt; Interim vero videntes *Franci* noſtros ex toto fugientes, tranſierunt ſecundo cum magna turba, & caſtra noſtrorum & ſpolia diripuerunt; At ubi noſtri regem ſuum fugientem comprehendiſſent, & nunciaſſent ei proſpera, eum continuo cum toto exercitu reduxerunt, Invenienteſque *Francos* in caſtris eos hoſtiliter aggreſſi ſunt, & cæſis multis, quibuſdam eciam ponte præcipitatis cæteriſque ſubmerſis qui ſe fluctibus potius quam hoſti credebant, reverſi ſunt ad caſtra ſua cum gaudio & victoria. Mane autem facto miſit rex *Franciæ* nuncios ſolennes qui loquerentur de pace, & hoc cum effectu, Qui cum rege pacifico pacifice loquentes ipſius animum ad bonum pacis reduxerunt; & reſtitutis eis omnibus reverſus eſt in *Angliam* circa feſtum ſancti *Michaelis*.

Anno Domini M. CC. xliij. poſt obitum *Gre-* 1243.
gorii ij. Papæ factus eſt Papa *Innocentius* quartus, & 8. kalendarum *Auguſti* cathedratus eſt, qui deteſtabilem & malitioſam Imperatoris *Frederici* devitare procurans tyrannidem, à ſede apoſtolica per tempus aliquod exulare decrevit, unde profectus exinde venit, & commoratus eſt cum Cardinalibus ſuis & clericis in civitate *Lugduni* ſuper *Rodanum*, qui diſtat à *Roma* duabus diætis; ubi in tercio anno papatus ſui generale Concilium celebrare inſtituit; Et convocatis ibidem ad ipſius præſenti-
am

Hen.III. am archiepiſcopis, epiſcopis, cæteriſque majoribus univerſalis eccleſiæ prælatis, exilii ſui cauſam illis exponere curavit & fecit. Et ut magis liqueat exilii ſui cauſa prænotanda ſunt hæc.

Imperator *Otho* quartus à Papa *Innocentio* iij. fuit coronatus in baſilica beati *Petri*. Hic accepta corona ſtatim pugnam habuit cum *Romanis*, & contra voluntatem Papæ intravit regnum *Apuliæ*, auferens illud *Frederico* regi *Sciciliæ*. Motuſque Papa in offendentem, excommunicavit eum. Quarto autem anno Imperii ſui Principes *Alemanniæ* qui ei primo fuerant conjuncti, ab eo recedentes, *Fredericum* ſibi Imperatorem elegerunt; Qui veniens navigio uſque *Romam* à Domino Papa & à populo terræ honorifice ſuſceptus eſt, & inde proficiſcens in *Alemanniam*, ſuper ipſum *Othonem* magnifice triumphavit. Hic autem *Fredericus* ij. coronatus fuit Imperator ab *Honorio* Papa in baſilica ſancti *Petri*, regnavitque xxxviij. annis, ſet non ſicut eccleſiæ bonus filius; Ipſe enim ab infantia ab ipſa eccleſia tanquam per matrem educatus & ad imperii faſtigium *Othone* dampnato promotus, eccleſiam Dei non fovit tanquam matrem ſet velut novercam in quantum potuit laniavit; propter quod idem *Honorius* qui eum coronaverat, ſibi rebellem & *Romanæ* eccleſiæ adverſarium comperiens, ipſum anathematizavit & omnes Principes ejus à ſua fidelitate abſolvit. Ipſe tamen inceptum errorem continuans, multas eccleſiæ Dei injurias intulit & pro poſſe gravamen. Inter quas duos Cardinales qui pro eccleſiæ ſubſidio miſſi fuerant ultra montes, cum redirent ad curiam una cum Prælatis multis qui properabant per naves *Piſanorum* captivavit, & retinuit; Quibus provocatus injuriis *Innocentius* Papa prædictus, de communi conſilio totius Concilii ipſum *Fredericum* terribili anathemate condempnavit, & exigentibus culpis ſuis ab imperii dignitate depoſuit. Facta ſunt hæc in octavis ſancti *Johannis Baptiſtæ*. Quæ cum audiſſet ille depoſitus contempſit omnia, & excommunicationis & depoſitionis ſententias pro nihilo reputans Imperatoriæ majeſtatis potentiam ut prius exercuit, & continuavit, miſitque epiſtolas ſuas ad univerſos orbis Principes in hæc verba.

FREDERICUS *Dei gratia, &c. Omnibus regibus & Principibus per univerſam Chriſtianitatem ſalutem.* ILLOS FELICES *deſcribit antiquitas quibus ex alieno præſtatur cautela periculo, ſtatus namque ſequentes formantur ex principio præcedentis, & ut impreſſionem cera recipit ex ſigillo, ſic eadem vice formatur mortalitas exemplo. Hanc utinam felicitatem noſtra ſerenitas præoptaſſet, & quam cautela ſolertiam vobis regibus ſcilicet Chriſtiani reges ex noſtra majeſtatis nimia læſione relinquimus, & utinam prius alii reges & Principes læſi ſic reliquiſſent. Porro quoniam clerici pauperum elemoſinis impinguati filios opprimunt, ipſique noſtrorum filii ſubditorum paterna conditionis obliti ſunt, nec Imperatorem nec regem aliqua veneratione venerari dignantur, quociens in patres Apoſtolicos ordinantur: Quod autem in circumlocutionibus noſtris innuitur, ex* Innocentii *Papæ præſumptione probatur, qui vocato ſynodo ut aſſerit contra nos generali, nec citatos nec ſuper aliqua fraude vel pravitate convictos, auſus eſt ſententiam depoſitionis ſtatuere, quam præter omnium regum enorme præjudicium non poterat ſtabilire. Quid enim vobis ſingulis regibus ſingulorum regnorum à facie talis Principis Sacerdotum timendum non supereſt, ſi nos & Principum electione ſolempni, & approbatione totius eccleſiæ & clero, dum clerici fide & religione vigebat, Imperiali diademate divinitus inſignitos, & alia regna nobilia magnifice gubernantes ille deponendos aggreditur, Cujus quoad temporalium detrimenta non intereſt in nos exercere aliquid rigoris, eciamſi cauſa legitima probarentur? Verum quos ſacerdotalis ſic infeſtat abuſio poteſtatis & à ſummo conatur præcipitare deorſum, nec primi ſumus nec ultimi, & hoc quidem facitis ſimulatoribus ſanctitatis obedientes, quorum ſperat ambitio quod totus* Jordanus *in os ejus influat, ô ô ô ſi veſtra credulitatis ſimplicitas à* Scribarum *&* Pharaſæorum *fermento quod eſt hypocriſis juxta ſententiam ſalvatoris, ſibi curaret attendere, quot illius Curiæ turpitudines execrari poſſetis, quas honeſtas & pudor affari nos prohibet in præſenti? Sane redditus copioſi quibus ex plurium regnorum pauperatione ditantur, quemadmodum ipſi noſtis, ipſos faciunt inſanire. Apud nos Chriſtiani mendicant, ut apud eos panem paterini manducent. Ibi veſtrorum domos obruitis, ut hic adverſariis opida confirmetis; ſic de veſtris elemoſinis tales Chriſti pauperes ſuſtentati, qua beneficii compenſatione, qua ſaltem gratitudinis exhibitione vobis ſe præſtent obnoxios? quanto indigentibus manus largiores extenditis, tanto non ſolum manus ſet eciam pedes avidius apprehendunt, ſuo vos laqueo detinentes, ſicut aviculam quæ quanto ad evaſionem fortius nititur tanto firmius alligatur. Hæc vobis ad præſens ſcribenda curavimus inſufficienter exprimendo votum noſtrum, alia quædam reſervando vobis pro tempore ſecretius intimanda, qualiter ſcilicet & in quos uſus divitias pauperum expendit prodigalitas avarorum, quantis eciam viribus in hoc vere quod inſtat omnes illos qui modo nos opprimunt opprimere poſſe ſperamus etſi ſe nobis opponeret totus mundus. Quicquid autem fideles noſtri latores præſentium vobis retulerint credatis ac ſi ſanctus* Petrus *juraſſet firmiſſimum reputetis, nec credatis aliqualiter quod per latam in nos papalem ſententiam noſtra magnanimitas majeſtatis aliquatenus incurvetur. Habemus eciam conſciencia puritatem, & per conſequens Deum nobiſcum, cujus teſtimonium invocamus quia ſemper fuit noſtra intentio voluntatis clericos cujuſcunque religionis ad hoc inducere, & maxime maximos, ut tales perſeverarent in fine quales dudum fuerant in eccleſia primitiva, Apoſtolicam ſcilicet vitam ducentes, humilitatem dominicam ſectantes, & ſubditos informantes verbo & exemplo. Tales namque olim ſolebant Angelos intueri, miraculis coruſcare, ægros curare, mortuos ſuſcitare, & ſanctitate ſpiritus non armis ſibi reges & principes ſubjugare: At iſti ſeculo dediti, deliciis debriati Deum poſtpoſuerunt, quorum ex affluentia divitiarum religio ſuffocatur, eccleſia perit, & devotio ſanctitatis dampnatur. Talibus igitur abſtrahere nocentes divitias quibus dampnabiliter onerantur, opus eſt charitatis. Ad hæc vos & omnes Principes terræ ut cuncta ſuperflua deponentes mediocribus rebus contenti Deo deſerviant, omnes debetis diligentiam adhibere. Valeatis.* Hen.III.

CHAP.

Hen. III.

Cap. XV.

NEmpe *Fredericus* Imperator dudum cruce ſignatus durante excommunicationis ſententia mare magnum tranſivit; majorem deſolationem quam conſolationem terræ ſanctæ relinquens; Poſtquam enim ab *Innocentio* Papa ſic depoſitus eſt ab imperio, Principes *Alemanniæ* elegerunt contra ipſum *Langravium Thuringiæ* ut ſuo regnaret imperio; Quo tamen poſt modicum tempus mortuo, *Willielmus* Comes *Holandiæ* denuo contra ipſum eligitur ab eiſdem Principibus, & hic paulo poſt à *Friſonibus* occiditur, & ſic uterque electus benedictione caruit Imperiali. *Fredericus* quidem poſt ſuam imperii deſtitutionem cum inter cæteras civitates *Lumbardiæ Parmam* tanquam magis exoſam ſibi forti manu obſideret, à legato domini Papæ & à *Parmenſibus* eſt devictus, & amiſſis theſauris ipſius & aliis rebus ſuis in *Apuliam* rediens gravi infirmitate correptus eſt, & cito defunctus; *Mamfredus* autem filius ejus ambiens regni *Siciliæ* dominium & theſauros ipſius, tandem cum difficultate tamen ipſum regnum optinuit, retinuitque quouſque *Carolus* frater regis *Franciæ* tunc comes *Provinciæ* per Papam *Urbanum* iiij. vocatus & ſub Papa *Clemente* iiij. veniens ipſum *Mamfredum* vita & regno privavit. Hic *Fredericus* ab *Augusto* primo xcv. fuit Imperator, & poſt eum vacavit imperium uſque in præſens. Ipſe eciam *Carolus* à regno *Siciliæ* per regem *Aragonum* poſtea dejectus eſt, & in fugam verſus infradicto Concilio *Lugdunenſi*.

Quidam epiſcopi quorum primus extitit *Robertus Groſteteſte Lincolnienſis* epiſcopus ſuis rationibus & allegationibus multis conati ſunt in præſentia domini Papæ libertatem & dominium *Ciſtercienſis* ordinis ſibi vendicare & ſubjicere, ſet exauditi non ſunt ad effectum.

An. Dñi 1245. Anno Domini M.CCxlv. *Wallenſes* effrænati iterum ſurrexerunt in regem ſub capto novo Principe *David*, Qui cum multa feciſſet & igne & gladio multa deleviſſet, aſcendit ibidem rex cum exercitu copioſo credens in brevi totam *Walliam* ſibi ſubjugare, & in tantum in iram motus eſt, quod ſigno Draconis elevato ſuos procedere juſſit in mortem eorum. Ipſi autem in arto poſiti pugnaverunt viriliter pro patria, & non tantum à propoſito regem reſilire fecerunt, immo eciam coegerunt eum abire retrorſum, magnam tamen occiſionem fecit rex ſet in bello publico; non enim auſi ſunt palam cum eo congredi, ſet per viarum diſcrimina ſuis ſemper obviabant. Deluſus igitur à propoſito eo quod montana aſcendere non potuit, ſtatim in convalli ad pedem de Snawedon caſtrum conſtruxit fortiſſimum, ponens in eo milites ſtrenuos & viros armis electos, qui eo recedente propter hyemem patriam tuerentur & defenderent; Quibus peractis juſſum eſt ex ore regis exercitum redire ad propria; ſet & ipſe rex cum regina reverſus eſt ut alias revertendi ad prælia tempus expectaret idoneum, non tamen reverſus eſt per tempora multa, nam *Wallenſes* egreſſi deſtruxerunt caſtrum illud quod conſtruxerat, & mediantibus viris pacificis cum eo pacificati ſunt & concordati.

1253. Anno Domini M. CC. liij. & anno regni regis *Henrici* xxxvj. transfretavit idem rex ſecundo in *Vaſconiam* circa feſtum beati *Petri* ad vincula, ut quoſdam rebelles qui ad ejus fidem deciderant ad unitatem pacis revocaret ille pacis tutor, deditque ei dominus pacem & manum ſuperam, ita quod abſque multa ſanguinis effuſione rebelles ſibi pro *Hen.* III.
voto ſubjugavit, Quorum quoſdam obſides præmiſit in *Angliam*, ipſe cito omnibus in pace agentibus & proſpere ordinatis reverſus eſt in *Angliam* in anno ſequenti, Deſponſavitque *Edwardus* filius ejus cum eſſet annorum xvj. *Alianoram* filiam regis *Hiſpaniæ*, & eam in *Angliam* introduxit. Eodem anno liij. obiit *Robertus Groſteteſte Lincolnienſis* epiſcopus cui ſucceſſit *Henricus de Lexington*. Anno An. Dñi
M. CC. lv. obiit *Walterus de Grey Eboracenſis* archiepiſcopus kalendis Maii. 1255.
Cui ſucceſſit *Sewallus* qui in anno ſequenti proximo fuit conſecratus apud *Eboracum* x. kalendarum Auguſti. Eodem anno *Judæi* crucifixerunt *Hugonem* puerum novennem *Lyncolniæ* kalendis Auguſti. Anno Domini M. CC.
lj. *Alexander* rex *Scotiæ Margaretam* filiam regis 1251.
Henrici duxit in uxorem, facta eſtq; ipſa ſolennitas in feſto Nativitatis dominicæ apud *Eboracum*, & fecit homagium regi *Henrico*. Eodem anno 17. kalendarum Decembris feria iiij. fulgur terribile contigit à media nocte uſque ad mane. Item eodem anno 7. kalendarum Novembris feria v. ventus extitit inauditus, evertens domos & quaſſans lapides.
Anno Domini M. CC. lvij. Principes *Alemanniæ* 1257.
elegerunt ſibi in regem *Ricardum* Comitem *Cornubiæ* fratrem regis *Henrici*, & miſſis nunciis acerſierunt eum, & eodem anno coronaverunt. Kalendis Aprilis dominus Papa miſit quemdam archiepiſcopum de Ordine Prædicatorum cum quibuſdam aliis ſibi ſociatis in *Angliam* pro *Edmundo* filio regis *Henrici*, ut ex dono Papæ adquireret & regnaret in *Apulia*, *Sicilia*, & *Calabria*; ſet tamen ipſa res ad effectum non pervenit. Anno Do-
mini M. CC. lviij. obiit *Sewallus Eboracenſis* ar- 1258.
chiepiſcopus, cui ſucceſſit *Galfridus*. Eodem anno fames valida oppreſſit *Angliam*, & præ fame nimia mortui ſunt multi. vendebatur enim quartarium frumenti pro xvj. s. Anno Domini M. CC. lix. 1259.
obiit *Alexander* Papa, cui ſucceſſit *Urbanus* anno
M. CC. lxj. Eodem anno rex & regina transfreta- 1261.
runt in *Franciam*, habita enim fuerat prælocutio inter regem *Alemanniæ Ricardum* fratrem regis *Henrici* & per alios ſolennes nuncios, ut cum rege *Francorum* tractaret & finaliter cōponeret de *Normannia*, ductuſq; conſilio malo ſimplex rex compoſuit, ſic ut regi *Francorum Normannia* remaneret, reddita ſibi & hæredibus ſuis ſingulis annis certa ſumma pecuniæ, Quam tamen pecuniam poſtea pœnitētia ductus nunquā recepit nec recipere voluit in vita ſua. Immo in literis ſuis & epiſtolis toto tempore ſuo ſe Ducem *Normanniæ* appellavit, ſet eo mortuo *Edwardus* filius ejus & ſucceſſor in regno illa duo verba *Dux Normanniæ* in ſuis epiſtolis non poſuit, Ex tunc ingreſſi ſunt curiam regis innumerabiles *Franci* ſicut inantea fuerant *Provinciales*, & repleta eſt terra quaſi ex omni natione quæ ſub cœlo eſt, agebanturque negotia regalia per alienigenas & ignotos, & facta eſt eis *Anglia* quaſi ſerviens ſub tributo, quoniam wardas & relevia & cætera emolumenta terræ præ cæteris omnibus aſportabant, indignatique ſunt magnates terræ videntes, & mutuo loquentes ſibi dicebant, Quid faciemus alienigenis iſtis qui ſic opprimunt nos? Si dimiſerimus ſic aſportabunt omnia, & nos vacui remanebimus; Dirumpamus igitur vincula & projiciamus à nobis jugum ipſorum, quoniam ſi tacuerimus peribit *Anglia*, & nos utique erimus opprobrium hominum

&

Henr. III. & abjectio plebis. Et ſicut *Simon Machabeus* ſurrexit pro fratre ſuo *Juda*, ut pro populo Dei & lege paterna certaret ad mortem: ſic & *Simon de Monteforti* pro *Anglia* erexit ſe, ut pro legibus & libertatibus ejus uſque ad mortis perniciem dimicaret; initoque conſilio adierunt regem Comites et Barones, et dixerunt ei. « DOMINE rex, Inter manus alienigenarum res utique tua male agitur et diverſimode tractatur, nam conſumptis univerſis multo jam deprimeris ære alieno, et datis pro cibariis tuis talleis, verſus eſt in ſcandalum in omni populo tuo. Nunc ergo ſanis adquieſce conſiliis, et domum tuam committe diſpoſitioni fidelium tuorum, ſolvemuſque debita tua infra annum ea noſtro proprio, ita tamen ut noſtrum levare poſſimus infra quinquennium. Sic familiam tuam non minuemus ſet augmentabimus multis militibus, et tibi et regno tuo omnem adhibebimus diligentiam et cuſtodiam utique fidelem. Adquievit eis rex, et certos diem et locum ſtatuerat, ſcilicet *Oxoniam*, à die Paſchæ in xv. dies ubi omnes convenirent tractaturi de profecto regis et utilitate regni. Convenientibus igitur epiſcopis et ad eoſdem diem et locum, inprimis ab eo rege et cæteris Magnatibus Sacramentum petierunt, ut quæ pro utilitate regis et regni providerentur abſque ulla contradictione univerſaliter tenerentur. Præſtititque juramentum rex ſe ſervaturum ſtatuenda quæ ad honorem Dei et Eccleſiæ ſuæ et profectum ſui et utilitatem regni conderentur; Juraverunt eciam cæteri Magnates quaſi omnes, novem eciam epiſcopi qui excommunicaverunt omnes qui huic facto contradicerent, rege tenente cereum ignitum, et prædixerunt palam ſi auſu temerario vellet quis contradicere, ſurgerent omnes in eum, velut accipitres in corvum. Venerant enim inſtructi cum armis ut quod in animo conceperant ſtatim executioni mandarent. Fratres autem regis fuerant iv. nolentes in hac parte conſentire, occulte quidem receſſerunt, tendentes *Wintoniam*. Itaque Barones inſecuti ſunt eos uno corde & animo velut catuli Leonum rugientes, ne forte munirent præſidio civitatem occupatam. Cumque eos comparere compellerent, & cognoviſſent eos in ſua contumacia permanere, ſtatuerunt ſtatuta. *Inprimis quod ad terras ſuas quas in partibus tranſmarinis habebant transfretarent. Et hoc quidem ſtatutum ſtatim executioni mandabant, Rege pro eis interveniente & multis precibus ſupplicante, ſet tamen exaudiri non potuit quoad hoc.* Statuerunt eciam *quod omnes alienigenæ cujuſcumque conditionis exiſterent ſeu nationis confeſtim repatriarent ſub pœna membrorum & vitæ.* Statuerunt adhoc *quod ſi teneat quis de Rege in parte & teneat ſimiliter de aliis dominis pro diverſis partibus, ſi de eo humanitus contigerit, herede ſuo infra ætatem legitimam exiſtente, quod Rex heredem habeat cum terra quam de dominio ipſius tenet, & cæteri domini habeant terras de feodis eorum uſque ad ætatem heredis, Et eſcaetas & relevia unuſquiſque eorum ſecundum partem tenuræ ſuæ.* Statuerunt inſuper *quod lanæ terræ compararentur in* Anglia *nec alienigenis venderentur, Et quod omnes uterentur pannis laneis infra limites terræ operatis, nec nimis precioſas veſtes quærerent, Item quod expenſas voluptarias & ſuperfluas omnes pro poſſe devitarent.* Alia quædam ſtatuta ſunt & ordinata quæ cauſa brevitatis ſcripta non ſunt in libro hoc. Moratique ſunt ibidem per dies xv. & multi veneno perierunt. Extinctus eſt enim Abbas *Weſtmonaſterienſis* vir utique nobilis & diſcretus, & *Willielmus* frater Comitis *Gloverniæ* vir commendabilis & ſtrenuus; Ipſe eciam Comes *Gloverniæ* in cura medicinali uſque ad aſſumptionem perſiſtens tandem cum difficultate maxima mortem evaſit; Ceciderunt enim pili ex capite ejus & ungues ex manibus ejus; Noluit autem Dominus tanto neceſſitatis articulo & tam evidenti periculo ipſius præſentia *Angliam* viduari. Quæ quidem ſeditio impoſita fuit & imputata cuidam militi *Waltero de Stonenay*, & ad appellum Comitiſſæ *de Inſula* comprehenditur, judicatur & trahitur. Videntes autem magnates pericula multa nec expedire in præſenti conſilium revelare, clauſerunt ordinata & ſigillis ſingulorum munierunt, ſtatuentes diem certum à feſto ſancti *Michaelis* in xv. dies ut omnes convenirent *Londoniæ*, & eſſent parati cum armis ad perficiendum quod inceperant. *Henr. III.* Adveniente igitur die, convenerunt omnes & ſingulis diebus quaſi per menſem integrum in conſiliis perſiſtebant & armis. Tandem publicata ſunt omnia & executioni ſententialiter demandata.

Publicatis ſtatutis & executioni demandatis, diſplicuerunt multa regi & pœnituit eum ſic juraſſe, ſet quia reſiſtere non potuit ex arrupto, diſſimulavit ad tempus. Cumque elapſo anno non videret ſe ut promiſerant à debitis relevari ſet magis onerari, in multum condoluit. Et miſſis ad papam nunciis, quoad ſacramentum præſtitum abſolutionis beneficium conſecutus eſt & quoad ſe & ſuos omnes; Abſolvit eciam papa indifferenter omnes ab eodem juramento ut citius inter ſe in vinculo pacis unirent. Statimque abſolutione optenta, reſilivit rex à promiſſis, & convocato Parliamento ſuo *Oxoniæ*, Quæſtionem movit magnatibus ſuis, dicens, Se quantum ad proviſiones tenendas callide quidem inductum & ſeductum. Inſuper quod ad ſacramentum præſtitum & pro ſe & ſuis & univerſaliter omnibus abſolutionis beneficium generaliter impetraſſe, unde petiit ſe ad omnia reſtitui ſicut antiquitus eſſe conſuevit. At illi qui convenerant, Comes ſcilicet *Leyceſtrenſis*, *Simon de Monte forti*, Comes de *Glouceſtria*, *Gilbertus de Clara*, *Humfridus de Boune* juvenis, Comes *Ferarenſis*. Barones eciam quamplurimi, ſcilicet dominus *Johannes filius Johannis*, dominus *Henricus de Haſtinges*, dominus *Galfridus de Lucy*, *Johannes de Veſcy* juvenis, dominus *Nicholaus de Segrave*, *Hugo le Spenſer*, & *Robertus de Veſponte*, pro ſe ſiquidem & ſuis ſequacibus unanimiter reſponderunt, Quod Proviſiones ad quas juramento aſtricti fuerant uſque in finem vitæ tenere voluerunt, eo quod pro utilitate regis & regni communiter editæ fuerant & confirmatæ. Dumque vota ſua ſic mutaſſent in varia & impacati recedere voluiſſent, quidam epiſcopi aderant qui interpoſuerunt partes ſuas, Ita quod ipſis & aliis amicis communibus ſic cum difficultate mediantibus compromiſerunt partes utrimque ſe velle ſtare in omnibus arbitrio regis *Franciæ Lodowici*. Qui quidem rex auditis hinc inde propoſitis & diligenter ponderatis, decrevit in fine regi *Angliæ* exhæredationem fieri manifeſtam, unde ſtatuta eorum quaſi omnia reprobavit, & eidem regi ſtatum priſtinum reſtituit, imponens aliis ſilentium quantum ad jura regalia ordinanda. Mœſtique magnates & indignantes receſſerunt, ſtare nolentes ejus arbitrio eo quod pro rege omnia rex ipſe judicavit.

Reverſis

Hen. III. Reverſis ergo magnatibus ſe in quantum poterant ad arma properabant. Quod audiens rex, ipſe etiam ſe modis omnibus properabat adducens cum eo alienigenas & *Francos* multos: Interim vaſtabantur regalia jura, & igne & gladio multa decidebant. Cumque cognoviſſet Rex multos ex Baronibus apud *Northamptonam* conveniſſe, divertit ibidem cum exercitu, adduxitque cum eo regem *Alemaniæ* fratrem ſuum, & *Edwardum* filium ſuum, *Johannem Comyn* de *Scotia* qui multos adduxerat *Scotos*, *Iohannem de Balliolo* dominum *Galwidiæ*, *Robertum de Brenis* dominum *Vallis Anandiæ*, *Rogerum de Clifford*, *Philippum Marmionn*, *Iohannem de Vaus Rogerum de Layburn*, *Henricum de Percy*, & *Philippum Baſſet*, *Rogerum de Mortimer*, & *Willielmum de Valence* fratrem ſuum & multos alios. Mandavitque Rex Baronibus qui aderant, quod urbem & obſides ſibi continuo rédderent. vel ſtatim irrueret in mortem eorum. *Simon de Monte forti* junior qui ex præcepto patris cæteros ibidem ad conſulendum attraxerat, nondum enim advenerat pater ejus nec Comes *Glovernia*. audacter quidem & unanimiter reſponderunt, quod mandatum regis non facerent, Immo ſe & urbem defenderent ſi eſſet neceſſe uſque ad mortem. Quod audientes regales miſerunt denuo quod ſaltem venirent ad murum civitatis ut ex muro loquerentur ad regem, ſi quo modo poſſet via pacis inveniri. At illi nil doli ſuſpicantes adquieverunt eis, & relictis cuſtodiis ſuis murum verſus pratum adierunt, ibidem enim rex & robur exercitus imminebat. Interim vero dum inter Regem & Barones varii haberentur tractatus & diverſi, dominus *Philippus Baſſet* qui ad hanc ſeditionem fuerat præordinatus, cum ligonibus & inſtrumentis ferreis & viris præparatis juxta monaſterium ſancti *Andreæ* murum ſuffodit civitatis, Corruitque murus de facili, & facta eſt planicies magna, ita quod in una fronte ingredi poſſent equeſtres al. Imputatus eſt etiam ipſe dolus illis monachis alienigenis, quod introeuntibus per illos ad introeundum eſſent erectæ ſcalæ. Factus eſt utique ululatus multus & clamor populi aſcendit ad Barones, feſtinaveruntque ibidem reſiſtere ſet in caſſum, quoniam ab hoſtibus jam in magna multitudine præventi ſunt. *Simon* vero juvenis cum *Petro de Monte forti* & paucis eum ſequentibus per medium eorum tranſiliens, cum aliquantiſper ſtrenue militaſſet, & eſſet ab hoſtibus circumſeptus, adveniente jam filio regis *Edwardo* juſſu ipſius captus eſt. Clerici vero univerſitatis *Oxoniæ*, quæ quidem univerſitas juſſu Baronum ibidem tranſlata fuerat, ipſis ingredientibus & inſultantibus majora fecerunt mala quam cæteri Barones cum fundis & arcubus & baliſtis. Habebant enim vexillum per ſe & in ſublime contra regem erectum, unde iratus rex juravit, quod in ingreſſu ſuſpenderentur omnes. Quo audito raſerunt capita ſua multi, & fugam qui poterant velocem inierunt. Ingreſſo itaque rege in urbem ſic captam fugerunt multi, alii ſicut erant armati, in caſtrum, alii relictis equis & armis in Eccleſiam; pauci tamen corruerunt, & hii quidem de communi populo, nec erat multus ſanguis effuſus, quoniam quaſi ſubito hæc omnia facta ſunt; Pacificata tamen urbe juſſit rex exequi quod juraverat. Et dixerunt ei. Abſit hoc à te ô rex, nam filii magnatorum tuorum & cæterorum hominum de regno tuo huc cum Univerſitate hac convenerunt, quos ſi ſuſpendi feceris ſeu detruncari, inſurgent in te tui qui modo tecum ſunt, non permittentes pro poſſe ſanguinem filiorum ſuorum ſeu proximorum effundi. Placatuſque eſt rex, & contra clericos quievit ira ejus. In ipſo etiam eodem die poſt horam aliquantam inſultum fecerunt ad caſtrum ipſi regales, timueruntque ſibi novi caſtrenſes, eo quod victualia & cætera reſiſtendi neceſſaria non haberent, ſtatim miſſis nunciis dederunt ſe in gratiam regis. Capti ſunt in die illa milites ſubſcripti & Barones, dominus *Willielmus de Ferar*. dominus *Petrus de Monte forti* ſocius prædicti *Simonis* junioris, dominus *Baudewinus de Wak*, dominus *Adam de Neumarche*, dominus *Rogerus Bertham*, dominus *Simon filius Simonis*, miles ſtrenuus qui primo erexit vexillum contra regem; dominus *Hengeramus de Watervyle*, dominus *Hugo Gubyon*, dominus *Thomas Maunſel*, dominus *Robertus Bontevylayn*, dominus *Nicholaus de Wake*, dominus *Robertus de Neuton*, dominus *Philippus de Bribi*, & *Grymbaldus de Ponntevolt*. Omnes prædictos captivavit rex & plures alios; quorum quoſdam in eodem Caſtro bene munito ſub cuſtodia domini *Nicholai de Haunreſtham* cuſtodiendos tradidit, quoſdam ſecum adduxit, quoſdam etiam ad diverſa caſtra, & *Simonem de Monte forti* ad caſtrum de Windeſore deſtinavit. Factaque ſunt hæc quoad captionem *Norhamtoniæ* ſabbato primo in paſſione Domini ſcilicet iij. nonarum Aprilis, anno Domini M. CC. lxiv. Perrexitque rex uſque Notingham, incendens & devaſtans maneria Baronum & cæterorum hoſtium, ibique recollegit magnates ſuos & numerum ſuorum vehementius adauxit. An. Dñi 1264.

Cumque rumor iſte ſiniſter Comiti *Simoni* qui cum exercitu grandi verſus Norhamton in veniendo erat, à tranſeuntibus & fugientibus diceretur, infremuit, nec tamen concidit vultus ejus, ſed ſtatim *Londonias* adiens fecit ſibi fieri currum quaſi falcatum in quo equitaret acſi eſſet ægrotus, finxit enim ſe debilem & infirmum cum eſſet bellator robuſtus & fortis. Congregati ſuntque ad eum cæteri magnates complices ſui Comites & Barones, & ſinguli ſingulas adduxerunt cohortes. Præparatiſque ibidem ligneis machinis profecti ſunt ad obſidendum *Roteſtriam*, Comes enim de *Warennia* villam tenuit & caſtrum ex parte regis. Cumque primam partem una cum ponte cepiſſent & illuminaſſent in parte, vulnerati ſunt multi & retrocedere compulſi ſunt, ibique vulneratus eſt ſtrenuus miles ille *Rogerus de Layburn* & male tractatus: Cumque ſic obſidionem continuarent ad tempus, nunciatum eſt eis, quod in veniendo erat rex verſus *Londonias* cum exercitu copioſo, & dixerunt adinvicem. Si in adventu ſuo *Londonias* occupaverit rex, erimus hic incluſi quaſi in angulo terræ; revertamur ergo *Londonias* ut & locum ſalvemus & gentem. Poſitis ergo quibuſdam certis perſonis ad tenendum obſidionem, *Londonias* reverſi ſunt. Adveniente demum rege exierunt cum civibus obviam ei, non tamen ad recipiendum cum palmis ſet ad repellendum cum lanceis. Declinavitque rex, & capto caſtello de Kyngeſton quod erat Comitis *Glonceſtriæ*, profectus *Ronceſtriam* ubi interfectis quibuſdam obſidionem illam fregit, Indeque perrexit rex apud Tunnebrug & reddito ei caſtro cum villa cepit ibidem Comitiſſam *Glonceſtriæ*, & eam poſuit in Abbathia non cuſtodiendam quidem ſet ut abiret libere quo vellet, Reliquitque ad cuſtodiam caſtri & urbis magnam partem ſui exercitus

Hen. III.

tus pluſquam xx. vexillarios electos, eo quod communiter diceretur, quod Comes *Glouceſtriæ* ad expugnandum eos in proximo adveniret; Quo facto, iter inceptum continuavit uſque Winchelſes, ubi marinarios de portubus recepit ad pacem, & cum eis plene concordatus eſt, & poſt triduum autem egreſſus à loco illo venit in ſequenti ſabbato in villam de Lewes, & receptus eſt rex in Abbathiam, filius autem ejus in caſtro. Interim mittebant literas ad Regem Barones xij. ſcilicet die Maii excuſatorias & comminatorias in parte, dicentes, ſe ei honorem velle facere quantum ad perſonam & ſtatum proprium, homines tamen quoſdam quos ſecum tenuerat impetere vellent velut hoſtes publicatos ubicunque invenirentur in terra. At communicato conſilio conſcripſit eis & præcipue duobus Comitibus *Leyceſtriæ* & *Glouceſtriæ*, arguens eos de dampnis ſibi illatis, incendiis & rapinis, & quod per eos in terra ſua guerra mota eſt, Adiciens, quod homines quos gravaſe voluerant eos tanquam fideles ſuos reputans pro poſſe defenderet & liberaret. Inſuper & injurias ſibi illatas tanquam proprias emendari faceret & pro tempore judicaret. Quibus auditis appropinquabant regi, non enim diſtabant multum à loco illo qui dicitur Lewes. Dumque regalibus foragium defeciſſet, præceptum eſt in die martis, ut procederent pro quærendo feno & paleis. Quibus proficiſcentibus ſet non proficientibus præventi ſunt plures, & ab hoſtibus interempti. Reliqui vero viderunt hoſtes venientes in ſummo diluculo die Mercurii, & exclamantes excitaverunt regem & ſuos ad arma capienda. Venientes ergo Barones in plena planicie deſcenderunt ibidem, & equos cingentes properabant arma, ubi Comes *Symon* ipſum Comitem *Glouceſtriæ* & *Robertum de Ver* una cum multis aliis novos fecit milites & armis militaribus eos inſignivit; Quo facto, omnem exercitum in quatuor acies ſeparatas diviſit & diſtinxit, ſtatuitque magnates in ſingulis qui acies dirigerent & gubernarent. Aciei vero primæ conſtituti ſunt Duces, *Henricus de Monte forti* primogenitus *Symonis* Comitis, & *Guido* frater ejus, Dominus *Johannes de Bourgh* juvenis, & dominus *Humfridus de Boun*. Aciei vero ſecundæ, *Gilbertus de Clara* Comes de *Glouceſtria*, Dominus *Iohannes filius Iohannis*, & dominus *Willielmus de Montenſy*. Aciei autem terciæ in qua *Londonienſes* erant, ad rogatum eorum dominus *Nicholaus de Segrave* aſſignatus eſt, qui eciam inſtanter ſupplicarunt ut primos belli ictus habere poſſent & eventum rei ſub dubio recipere. Quartæ vero aciei dux fuit ipſe Comes cum domino *Thoma de Pilneſdon*. Interim egreſſi ſunt regales ad pugnam ſe properantes per tres turmas, quarum primam ducebat filius regis *Edwardus* cum Comite de *Warenna* & *Willielmo de Valence* fratre regis. Secundam vero rex *Alemaniæ* cum filio ſuo *Henrico*. Terciam autem ipſe rex cum magnatibus ſuis. Quartam vero aciem conſtituit rex eo quod plures vexillarios reliquerat poſt ſe ad cuſtodiendum villam & caſtrum de Tunebrig contra Comitem de *Glouceſtria*; & erat ibi juvenilis ætas quaſi totius militiæ ſuæ, non enim credebat rex adventum Baronum tam propinquum. Præparatis hinc & inde itaque aciebus exhortabantur adinvicem ad ſtrenue militandum, & conſerto gravi prælio corruerunt multi pedeſtres quaſi in momento. Statimque filius regis *Edwardus* cum acie ſua tempore juvenis acer & miles ſtrenuus irruit in hoſtes cum tanto impetu quod eos retrocedere compulit ſpacio magno, ita quod poſteriores quidam ex retroceſſione credentes primos corruiſſe, fugerunt plures & aquæ ſe credentes tranſierunt. Submerſi ſunt milites circiter lx. cæſiſque aliquibus fugerunt ſtatim *Londonienſes* qui primos ictus belli petierant diſcrimina ignorantes, quos inſequebatur *Edwardus* cum turma ſua cædens extremos eorum ſpacio duorum miliarium vel trium. Eos enim habebat exoſos pro eo quod receſſerant à patre & matrem ſuam dehoneſtaverant cum à *Weſtmonaſterio* uſque regiam *Turrim* per aquam *Tameſiæ* navigaret, proicientes ex ponte in navem ipſius lutum & lapides, & contumelioſa verba promiſerant. Interim vero dum ſequebatur ſic fugientes irruerunt Barones in aciem regis ſecundam, perititque pars ejus maxima, & captus eſt rex *Alemaniæ* cum *Roberto de Bruys* & *Iohanne Comyn* qui *Scotos* adduxerant numeroſos, perforataque eſt acies ipſius regis, & dextrarius ejus occiſus. Cumque vidiſſent ſui multos corruiſſe & quamplures fugam iniſſe, reduxerunt regem in abbathiam unde prius exierat, claudentes portas & cuſtodiam adhibentes cum multis militibus; Ingreſſique ſunt Barones in urbem optenta victoria, nec facile diſcerni poterat per longum ſpacium præ multitudine vulneratorum qui dicerentur Regales & qui Baronales. Dumque fierent hæc *Edwardus* filius regis cum turma ſua reverſus, & videntes ſui in planicie currum quem fieri fecerat Comes *Symon* ad equitandum, ſtatim cum equis abſque auriga vel duce itineris cucurrerunt, & quaſi in momento delaceraverunt eum. Duos eciam burgenſes quos invenerunt in eo, gladio peremerunt. Appropinquantes autem ad locum occiſorum & ſtragem intuentes permaximam, expavit cor eorum, & ferocis animi vultus deperiit. Conſortabat tamen corda eorum dux ille ſtrenuus regis filius, & ut eſſent viri robuſti modis omnibus animabat. Appropinquantibus ipſis ad urbem exierunt Barones obviam eis, & conſerto gravi prælio corruerunt hinc & inde, Fugitque Comes de *Warenna* cum duobus regis filiis *Willielmo de Valence* & *Guidone* fratre ejus, & ſequebantur eos pluſquam ſeptingenti armati electi qui erant de domo & familia eorum, & eodem die proficiſcentes uſque Pevenſay mare tranſierunt. Fugit eciam *Hugo Bigot* cum multis aliis, & filium regis ſtrenue militantem vecorditer reliquerunt. Quod videns ipſe denuo circumduxit villam uſque caſtrum, & ibi non invento patre reverſus eſt ad eum in abbathiam. Interim tumultuabat Civitas per partes utraſque, vacabant enim ſpoliis & rapinis & equis occiſorum ſtabiliendis, nec adhuc ſe mutuo cognoſcere potuerunt. Cumque poſt modicum coadunati Barones inſultum feciſſent ad caſtrum pro *Iohanne Giffard* & aliis concaptivis quos regales acceperant, defenderunt ſe ſtrenue & emiſſis telis ignitis magnam partem villæ incenderunt. Quod videntes Barones retraxerunt ſe & ad Abbathiam diverterunt, & illuminata Eccleſia telis eorum, ſet tamen poſt modicum ignis ille extinctus eſt. Videns autem filius regis eorum audaciam & recollectis multis ex ſuis cum remanſiſſent adhuc plures viri ſtrenuiſſimi, diſpoſuit iterato exire ad pugnam; Quo cognito miſerunt Barones mediatores pacificos qui diem differentes in craſtinum promiſerunt quod in craſtina die loquerentur de pace plena cum effectu. Actaque ſunt hæc in menſe *Maye* die ſancti *Dunſtani*

Hen. III. *ſtani* epiſcopi anno Domini M. CC. lxiv. ſequente vero die Jovis diſcurrebant inter Regem & Barones bini & bini de ordine Prædicatorum & Minorum, portantes verba pacifica, & ſic cum quibuſdam aliis interponentes partes quod ſequenti die veneris tradidit ſe filius pro patre, *Edwardus* ſcilicet pro rege & pro cæteris commilitonibus ſuis, & *Henricus* filius regis alterum dedit ſe pro patre ſuo, & hæc ſub ſpe pacis & quietis cum deliberatione tractarent impoſterum. Quæ proviſionum & ſtatutorum eſſent pro utilitate regni tenenda, & quæ rationabiliter recuſanda, & quod hinc inde captivi libere abſque ullo dato redderentur. Sequenti vero ſabbato licentiavit rex ſuos quaſi timens, & abierunt in pace ad loca ſua tam caſtrenſes quam familiares & cæteri qui erant in Eccleſia conſtituti. Miſitque rex de conſilio filii ſui et Comitis literas ſuas ad fideles ſuos quos in munitione de Tunebrige conſtituerat, quod de cætero quicquam Baronibus mali non inferrent ſet redirent ad propria, eo quod pax erat in januis et modis omnibus adimplenda. At illi non credentes perrexerunt ita ut erant uſque Briſtow, et manſerunt ibi in præſidio uſque poſt evaſionem filii regis *Edwardi* à carcere. Primo tamen cum audiſſent apud Tunebrige regem devictum & *Londonienſes* per filium regis in fugam verſos, prædicente *Willielmo de Say*, qui à conflictu fugerat, quod hoſpitarentur *Londonienſes* qui fugerant, apud Croydon, irruerunt in eos adveſperante die, & captis ſpoliis multos peremerunt.

An. Dñi 1264.

Decreſcente parte regis & roborata parte Comitis difficiliorem ſe Comes exhibuit, eo quod rex & omnia ſua in poteſtate Comitis & gratia dependebant; Circumduxit ergo filium regis ad fortiora caſtra quouſque quaſi omnia caſtra terræ in poteſtatem Comitis traderentur; & extunc artius ſolito cuſtodiebat eum. Cumque crebreſceret fama quod filius regis in vinculis teneretur, excitaverunt eum ut tornearet ut videretur in populo. At ille præmunitus & ſeditionem timens, non ſe credebat eis. Filii autem Comitis qui erant quatuor, ſcilicet *Henricus, Symon, Guydo* & *Hemericus* in ſuperbia erecti fecerunt mala quæ diſplicuerunt Comiti *Glouceſtriæ*. Inter quæ *Henricus* ille primogenitus cum ipſo Comite *Glouceſtriæ* torneaſſe debuerat apud Northamton ſet defecit, eo quod timebant plures inde poſſe deterius evenire; Motuſque Comes miſit ad patrem eorum Comitem *Symonem*, & petiit ſibi mitti inſignes captivos quos ipſe ceperat in bello Lewes, inter quos rex *Alemaniæ* nominabatur primus. At ille remandans reſpondit, Sibi ſufficere debere quod ei terras ſalvaverat in ipſo die Belli: noluit ergo mittere ſet nobiliores ſervavit in caſtro *Devorniæ*, inter quos fuit ipſe *Philippus Baſſet* qui in conflictu *Norhamtonenſi* murum confoderat, ut ſupra continetur; Indignatuſque Comes *Glouceſtriæ* accepto reſponſo miſit continuo ad dominum *Rogerum de Mortimer*, qui parti regis ſemper abſque mutatione adhæſerat, quod mutuo loquerentur pro utilitate regis & regni. At ille timens ne forte infidelis eſſet petiit obſidem & obtinuit; Convenientibus tandem ipſis. dixit ei Comes omnia quæ facta ſunt, & quod pœnituit eum peccaſſe in regem & peccati maculam delere velle in liberatione ipſius pro poſſe. Miſerunt ergo ſecrete ad *Robertum* fratrem ipſius Comitis *Glouceſtriæ*, qui cum Comite *Symone* morabatur & inter primos ipſius magnus tenebatur, quomodo unanimes effecti ſunt, & quod ad liberationem filii regis cautius inſtaret cum ad id ſe offerret opportuna facultas. Miſitque prædictus *Rogerus de Mortimer* ad filium regis equum optimum & curſorem velociſſimum in quo confidere poſſet cum ſibi videret tempus opportunum. Quibus cognitis, petiit *Edwardus* de conſilio prædicti *Roberti* à Comite *Symone* licenciam ſpaciandi & probandi dextrarios ſi forte torniare deberent, ſicut & aliquando voluiſſent; & erant tunc apud *Herfordiam* & Rex & Comes, ſemper enim regem ſecum tenuit Comes & cum honore. Accepta itaque licentia; cum jam curſiſſet equos aliquos & eos laſſos reddidiſſet, tandem aſcendit illum equum electum quem prædictus *Rogerus de Mortimer* ei miſerat, & ob hanc cauſam præmiſſo interim puero qui conſenſerat cum duobus gladiis, & in equo optimo. Converſuſque ipſe ad cuſtodem ſuum *Robertum de Ros* cæteroſque ſocios circum aſtantes, dixit, Domini cariſſimi aliquantiſper manſi in cuſtodia veſtra, & ulterius manere nolens ad Dominum vos commendo; & converſis loris cum feſtinatione abiit. Inſequentes autem eum cæteri comprehendere non potuerunt, & demum videntes *Rogerum de Mortymer* à caſtro ſuo de Wiggemor cum multis armatis venientem obviam ei ſicut primitus condixerant, reverſi ſunt vacui & ſic illuſi. Eodem anno ſcilicet M. CC. lxiv. obiit *Urbanus* Papa cui ſucceſſit *Clemens* iv.

Audita evaſione filii regis à carcere, concurrit ad eum multus populus & cum immenſo gaudio ſuſceperunt eum, Inter quos quaſi primus extitit Comes *Glouceſtriæ* & cæteri Regales qui apud Briſtow & in confinio ejus diu permanſerant, crevitque in brevi tempore exercitus ejus in immenſum. Quo cognito timuit ſibi Comes *Leyceſtrenſis Simon de Monteforti*, & mittens in *Walliam* vocavit inde multos & robur ſui exercitus ex omni qua potuit parte multiplicavit; Miſit etiam *Symonem* filium ſuum ad Magnates boriales ut eos cum omni feſtinatione adduceret. Qui coadunatis multis fere xx. banarettis & plebe multa fecit aliquantiſper feſtinationem apud caſtrum de Kenylworthe; Nunciatum eſt hoc *Edwardo* filio regis per exploratorem ſuum *Margoth*, quæ cum mulier eſſet, in veſte tamen virili, velut homo gradiebatur, & per *Radulfum de Arderne* qui cum eſſet ex parte altera conſocios tamen prodidit & decepit: Eratque *Edwardus* tunc in *Wirceſtria* quam poſt *Glouceſtriam* paulo ante devicerat, & accepto nuncio conſurgens de nocte abiit & pervenit ad locum quem præordinaverat exploratrix illa ad armandum ſe. Erat enim vallis profunda & prope locum caſtri. Dumque armarent ſe & equos cingerent, audierunt ſonitum à longe venientem & timebant, dicentes. Præmuniti ſunt hoſtes noſtri & ecce jam veniunt; ſtatimque aſcenderunt equos & lanceas in manibus adaptabant. Cumque direxiſſent acies ſuas ante diluculum & proceſſiſſent in itinere, venerunt hoſtium longæ quadrigæ ut victualia quærerent, & continuo captæ ſunt & equi diſtributi in loco laſſatorum equorum per exercitum. Procedentes vero & irruentes in hoſtes ſummo diluculo invenerunt eos dormientes in villa & abbathia, & erant multi minuti ſanguine venæ.

Peremptis ergo multis de communi populo ceperunt circa quindecim vexillarios electos & ſpolia multa. *Symon* vero juvenis qui pernoctaverat in caſtro ſic cum paucis captionem evaſit. Geſta ſunt

Henr. III. hæc iv. non. Auguſti anno Domini M.CC.lxv. & ſtatim ad *Wirceſtriam* reverſi ſunt. Cumque audiſſet *Edwardus* Comitem *Symonem* in veniendo eſſe verſus Kenilworth ut exercitui filii ſui conjungeretur & fieret fortior, proceſſit obviam ei die tercio apud Eveſham, & ordinatô exercitu per tres acies, ipſe cum ſuis ex parte una, Comes *Glouceſtriæ* ex parte altera, & *Rogerus de Mortimer* à tergo veniebat. Venit itaque *Edwardus* filius regis ex parte boriali quaſi de Kenilworth apud Eveſham, & ne cognoſceretur à longe, præcepit primo erigi vexillum *Symonis* junioris & cæterorum qui captivi ducebantur, feſtinavitque ut montis clivo aſcenſo primos belli ictus occupare poſſet; Cumque vidiſſet ſpeculator Comitis *Symonis*, *Nicholaus* ſcilicet barbitonſor ejus, qui homo expertus erat in cognitione Armorum, armatos ſic à longe venientes, dixit ad Comitem, Ecce veniunt armati multi à ſeptentrione, & ut cognoſci poſſint à longe apparent vexilla tuorum. Et ille, Filius meus eſt, inquit, ne timeas, ſet vade & circumſpice ne forte præoccurrimur circumventi. Non enim cognoverat adhuc de hiis quæ filio acciderant. Perrexit ille ſpeculator in altum in clocario Abbathiæ ubi Comes fuit hoſpitatus, & de claro cognoſcens vexillum filii regis à latere uno, depoſuerat enim tunc alia vexilla, & vexilla Comitis *Glouceſtriæ* à latere altero, & vexilla *Rogeri de Mortimer* ab occidente & à tergo, clamavit ad Comitem, & dixit, Mortui ſumus omnes, non enim venit filius tuus ut credebas, ſet filius regis ex parte una, Comes *Glouceſtriæ* ex altera, & *Rogerus de Mortimer* ex parte tercia. Et ait Comes, Propitietur Deus animabus noſtris, quoniam eorum ſunt corpora noſtra, præcepitque ut confiterentur omnes & eſſent parati in prælium qui pro legibus terræ mori vellent & pro juſtitia, qui vero per fugam ſe ſalvare vellent & hos quidem liberos abire præcepit. Cumque confortaretur à primogenito ſuo *Henrico* ne deſperaret in eventum dubii, reſpondit, Non deſpero fili ſet præſumptio tua & ſuperbia fratrum tuorum me ad hunc finem quem vides perduxit, nunc verumtamen ut credo moriar pro Deo & juſtitia. Armantur ergo omnes & ad prælium aliquantiſper animantur. Set & ipſe rex qui in cuſtodia Comitis uſque in præſens remanſerat, armis ut dicitur Comitis armatus eſt. Proceſſerunt ergo per turmas ſuas ad pugnandum pro patria, & antequam progreſſi ſunt fugerunt *Walenſes* à Comite *Simone*, & in tranſeundo flumen Dee multi ſubmerſi ſunt, & reliqui denuo baptiſati. Conſerto itaque gravi prælio corruerunt multi ex parte Comitis, ſet & ipſe rex percuſſus in ſcapula, clamavit fortiter, Ego ſum *Henricus de Winceſtria* rex veſter, non occidatis me; Erat enim vir ſimplex non bellicoſus. Salvavit eum in voce hac dominus *Adam de Monte alto*; Accurrit eciam filius ad vocem patris & eum cuſtodiendum tradidit ceteris militibus ſuis. Interim vero cecidit & occiſus eſt Comes *Simon*, antequam reverteretur *Edwardus*, & cum ſtaret pedes pugnans gladio & occiſo deſtrario. Cumque ſtetiſſent magnates ſui cum *Henrico* primogenito ſuo, prorupit in hæc verba, dicens ad hoſtes, Num miſerecordia aliqua vobiſcum eſt? Et reſpondit unus. Quæ miſerecordia ſeductori? Et ille. Miſereatur ergo Deus animabus noſtris quoniam corpora noſtra in veſtra voluntate ſunt. Et hiis dictis martyrizaverunt eum præciſis membris & amputato capite. Corrueruntque cum

An. Dñi 1265.

eo in modico terræ ſpacio *Henricus* primogenitus ejus, dominus *Hugo le Spenſer*, dominus *Radulfus Baſſet*, dominus *Thomas de Henſtelee*, dominus *Willielmus de Maundeble*, dominus *Johannes de Beauchamp*, dominus *Guido de Balliof*, dominus *Rogerus de Roule*, & multi alii nobiles cum plebe copioſa. Geſtaque ſunt hæc ij. non. Auguſti anno Domini M.CC.lxv. duravit bellum hoc ab hora quaſi prima uſque fere veſperam. Et reverſi ſunt cum rege ſic liberato uſque *Wirceſtriam*, portantes ſecum ſpolia multa; & caput Comitis *Symonis* mittentes ad uxorem *Rogeri de Mortimer* apud Wiggemore. Henr. III.

Poſt modicum tempus recolligebant ſe Barones qui remanſerant, & cœpit habere nomen celebre dominus *Johannes Daynill*, homo quidem callidus & bellator fortis; Fecerunt ergo mala quæ poterant & convenerunt in menſe Mayo apud Ceſtrefild ſub ipſo *Johanne* & Comite *Ferarenſi*, ubi ſupervenientes regales milites irruerunt in eos ſubito, & ceperunt multos iterum quaſi dormientes. Ipſe tamen *Johannes Daynell* confeſtim armatus dum exiret ut fugeret, percuſſit dominum *Gilbertum Haunſard*, & eum cum equo ictu lanceæ dejecit in terram, & aufugit cum paucis qui eum ſequi poterant, periitque populus multus, & interim nobiliores fugam inierunt; Fugitque Comes *Ferarenſis* & in eccleſia abſcondit ſe, ſet tamen prodente eum quadam muliere extractus & captivus abductus eſt. Tenuitque rex Parliamentum ſuum menſe Novembris apud Northampton, & exhæredati ſunt omnes qui Comiti *Symoni* aſtiterunt, & uxor ejus cum liberis. Tenuitque ibidem Concilium *Othobon* legatus domini papæ, & excommunicavit omnes Epiſcopos qui eidem Comiti *Symoni* auxilium præſtiterant & favorem; Miſitque quoſdam eorum ad præſentiam papæ pro beneficio abſolutionis optinendo. Publicavitque quædam ſtatuta quæ fecerat, & conceſſionem domini Papæ *Clementis* quam fecerat Regi & Reginæ de decima *Angliæ* Eccleſiæ conceſſa eiſdem per vj. annos ſubſequentes; Fiebatque cito poſt taxatio *Norwicenſis* per *Walterum Norwicenſem* epiſcopum qui ad hoc onus electus eſt. Factaque ſunt hæc in anno Domini M.CC.lxvj. Eodem anno obiit *Godefridus* An. Dñi 1266. *Eboracenſis* archiepiſcopus & electus eſt *Willielmus* decanus ejuſdem eccleſiæ, ſet tamen à papa non admiſſus, Immo miſſis ad papam literis per ipſum *Othobonum* legatum tranſtulit ipſe papa *Willielmum Giffard* à ſede *Bathonenſi* uſque ad ſedem *Eboracenſem*, & in ſequenti anno in archiepiſcopum *Eboracenſem* conſecratur.

Anno Domini M.CC.lxvij. obſedit rex *Henricus* 1267. caſtrum de Kenilworth, à v. kalendarum Junii uſque idus Decembris, ubi adveniente *Othobono* legato & interveniente reddidit regi *Henricus* de *Haſtinges* qui fortiter illud tenuerat, ſalvis ſibi vita & membris & catallis. Interim recolligerant ſe Barones cum *Johanne Daynill* in Inſula de Haxeholm, et procedentes inde ceperunt *Lincolniam*. ſpoliaveruntq; *Judeos* et multos ex eis peremerunt, et intreeuntes ſynagogam eorum librum legis dilaceraverunt ſuccendentes eciam igni omnes Cartas et obligationes quaſcumque invenire potuerunt; Quod audiens rex miſit filium ſuum *Edwardum* ut comprehenderet eos, at illi fugientes à facie ejus receperunt ſe in inſula de Ely munientes introitum ex omni parte. Erat enim menſis Aprilis. Cumque filio regis advenienti

non

Henr. III. non pateret introitus propter exitus aquarum quæ ex omni parte ipſam circuierunt inſulam, de conſilio incolarum ejuſdem provinciæ convocavit operarios multos et per foſſata multa in profundo mariſci viam quam præpedierant incolæ fieri juſſit, apponens tabulas et crates et fieri faciens pontes in pleriſque locis. Ingrediente tandem eo in inſulam per viam quam fecerat, fugerunt Barones quidam *Londoniam* et à *Londonienſibus* ſuſcepti ſunt, cæteri vero reddiderunt ſe, ſcilicet dominus de *Wake*, et *Symon* juvenis et *le Peſches* ſalvis vita et membris, et quod ipſe filius apud patrem intercederet ad ipſius regis gratiam plene promerendam. Adveniente tandem rege cum conſilio *Londoniam*, Barones qui confugerant illuc una cum ipſis civibus tenuerunt villam contra regem xl. diebus; Et ipſum *Ottobonum* legatum qui in turrim regiam præ timore confugerat, ne quidem exiret diligenter cuſtodiebant; Tandem vero interveniente Comite *Gloceſtriæ* et multis amicis Comitis, recepti ſunt in gratiam Regis Barones et cives, electique ſunt quatuor epiſcopi, et octo magnates qui prius fuerant nominati apud *Coventriam*, ut ipſi inter regem et exhæredatos formam pacis et redemptionis in omnibus ordinarent: Factaque pronunciatione in feſto omnium Sanctorum de plena concordia et redemptione ſingulorum, ſtatuta eſt pax ipſius regis et præconizata per totam regionem. Tenuit rex Parliamentum ſuum in octabis ſancti *Martini* apud Merleberg anno regni ſui & ad exhibitionem communis juſtitiæ multa fecit ſtatuta, quæ dicuntur *Statuta de Marleberg*.

Sub memorati regis noſtri *Henrici* principatu ſuſcitavit bellum dominus epiſcopus Chriſtianorum contra *Saracenos* longo jam tempore poſſidentes ſanctuarium Dei, id eſt loca ſancta in quo redemptio noſtra facta eſt. Factus eſt ergo per diligentiam *Romani* Pontificis *Clementis* & aliorum ſervorum Dei religioſam operam magnus populi Chriſtiani concurſus, & fortiſſimi Principes charactere Domini inſigniti ſunt, & numeroſa ſtipati militia orientis regna laborioſiſſime penetrarunt: Inter quos eandem expeditionem aſſumpſit *Edwardus* filius regis *Henrici*, & iter arripuit in æſtate anno Domini M.CC. lxx. dabaturque triceſima per totam *Angliam* ob hanc piam cauſam. Veniens autem circa feſtum ſancti *Michaelis* apud *Egermorth* quæ diſtat à *Marſilio* xviij. leucis verſus occidentem, ibidem navem aſcendit, & proſpero vento vela laxantes & pro voto proficiſcentes, decimo die applicuit apud *Thunes*, ſuſceptuſque eſt cum immenſo gaudio à regibus Chriſtianis quos ibidem invenit, à rege *Franciæ Philippo* qui nomen regium ſortitus eſt poſt mortem patris ſui *Lodowici* qui paulo ante ibidem defunctus eſt, & à *Karolo* rege *Siciliæ* & aliis duobus regibus ſcilicet *Navarniæ* & *Aragonum*; omnes iſti reges convenerant pro zelo Dei & populo Chriſti. Ipſe etiam *Edwardus* pro ſe & pro patre, & *Henricus* filius regis *Alemaniæ* pro patre ſuo ſimiliter veniebat. Hic etiam *Henricus* filius regis *Alemaniæ* in redeundo poſtea ad patrem apud *Viterbium* in ipſa capella cum miſſam audiret occiſus eſt per *Guidonem de Monte forti* & Comitem *Rurſum* cujus filiam ipſe *Guido* duxerat, in ultionem patris ſui Comitis *Symonis*. Cumque à prædictis regibus ſciſcitaretur *Edwardus* quid fieret. Reſponderunt ei, Quod princeps civitatis iſtius cum adjacente provincia tributum reddere conſuevit regi *Siciliæ* annis

An. Dñi 1270.

ſingulis, & quia multo tempore per ſeptennium & ultra jam in ſolutione ceſſavit, idcirco adpetivimus eum. Ipſe vero ſciens tributum juſte deberi, jam ſatisfecit nobis ad votum & quidem pro tempore præterito & futuro. At ille, Quid eſt domini cariſſimi nonne convenimus huc & characterem Domini aſſumpſimus ut contra inimicos crucis *Chriſti* procedere & componere deberemus? Abſit à nobis hoc, nam modo patet introitus & terra nobis eſt plana & dura ut poſſimus procedere uſque ad ſanctam civitatem *Ieroſolymam*. At illi dixerunt, Jam cum iſtis compoſuimus & pactum præterire non licet, ſet revertamur in *Siciliam* & tranſacta hyeme apud *Acram* applicare poterimus. Diſplicuitque ei conſilium hoc, nec ipſi compoſitioni aſſenſum præbuit, non participans quicquam de pecunia ſcelerata, ſet facto eis regali convivio clauſum ſe tenuit. Permanentes itaque in fixo propoſito, demum aura flante conſcenderunt naves univerſi reges & remanſerunt in littore pluſquam CC. viri non habentes navem in qua veherentur, clamantes & ejulantes præ timore mortis quam cito oporteret recipere ſi remanerent; Motus ergo *Edwardus* in lacrimis eorum cum non moverentur alii, terram cum ſcapha adiit & in naves ſuas ſingulas adaptans eos præmiſit omnes ante ſe, & ſic demum cum cæteris laxatis velis & mare ſulcans profectus eſt. Septimo autem die applicuerunt omnes in regno *Siciliæ* ex oppoſito civitatis de *Trapes* ſecundo quaſi die ante feſtum Apoſtolorum *Symonis* & *Iudæ*, & hora quaſi nona & anchoriaverunt in mari alto pluſquam uno miliare à terra, Erant enim maximæ naves ſingulæ habentes duo vela & ſupra modum onuſtæ. Veneruntque obviam eis ex portu civitatis ſcaphæ multæ & Reges & Principes & Majores exercitus uſque ad terram perduxerunt bina vice vel trina, ſet equos valde paucos & arma quaſi nulla. Adveſperante demum die movit ſe mare, & ſubito orta eſt tempeſtas ſæviſſima ita quod colliſæ naves & confractæ perierunt & ſubmerſi ſunt pluſquam centum xx. cum equis & armis & animabus multis, periitque theſaurus ille ſceleratus & in profundum maris demerſus eſt. Omnibus autem navibus ipſius *Edwardi* quæ erant xiij. non nocuit illa tempeſtas, nec periit ex eis unus homo, ſalvavitque Deus omnia ſua eo quod conſilio ſcelerato non conſenſerat. Mane autem facto cum egrederentur omnes reges ad mare viderunt in litore homines ſubmerſos & equos abſque numero; viderunt quidem & doluerunt, nec mirum cum tantis navibus & mille quingentis nautis abſque communi populo non remanſerant aliqui niſi nautæ tantum unius navis, et hii quidem hoc modo; Erat enim in alia navi una bona matrona et Comitiſſa quæ periculum videns et juſte ſibi timens, quæſivit à nautis utrum ſalvari poſſent ſi litus maris arripere attemptarent, At illi reſponderunt, Quod ſi fiet ſic ſalvarentur homines, ſet periret ipſa navis. At illa, Non ſit vobis cura de navi, quoniam ſi ſalventur animæ duplicabo vobis precium navis: ſtatimque duo vela laxantes in altum, cum tanto impetu irruerunt in terram quod ab aqua maris longe ſeparata fixa manſit in litore; ſet ut prædixerant nautæ in duas partes reſoluta eſt, et ſalvæ factæ ſunt omnes animæ cum contentis univerſis. Mutato ergo propoſito reverſi ſunt omnes Reges in terras ſuas, ſubmerſis ut dictum eſt equis et armis. Solus autem *Edwardus* hiemavit ibidem cum navibus ſuis quas Deus omnipotens ſibi optime ſalvaverat. *Henr.* III.

Hen. III. Circa medium Quadrageſimæ iterato propoſitum renovans, navem aſcendit *Edwardus*, & à Paſcha Domini per xv. dies ad *Acram* applicuit cum mille viris electis; manſitque ibi per menſem integrum ad refocillandum homines & equos, & ut interim ſecreta terræ cognoſceret. Poſt menſem vero perrexerunt cum eo Chriſtiani multi quaſi vij. mille & profecti ſunt quaſi viginti leucis ab *Acra*, ceperuntque *Nazareth*, & quos invenerant peremerunt. In redeundo autem apud *Acram* ſequebantur eos hoſtes ſi quomodo ea eis occidere poſſent in loco ſtricto vel convalle; quod illi videntes deverterunt facies ſuas ſtatim & cæſis aliquibus cæteros in fugam converterunt. Iterato circa feſtum nativitatis ſancti *Johannis Baptiſtæ* cum audiſſet *Edwardus* conveniſſe *Sarracenos* apud *Kakehowe* quod diſtat ab *Acra* quaſi xl. miliaribus, exivit ibidem & irruens in eos ſummo diluculo percuſſit ex eis quaſi mille viros cæteris in fugam velocem converſis, tuleruntque ſpolia multa, & profecti ſunt uſque caſtrum peregrinorum quod ſupra mare ſituatur, manentes ibidem cum cæteris Chriſtianis nocte illa, & in ſequenti die reverſi ſunt ad *Acram*. Interim rex *Jeruſolymitanus* qui advenerat miſit ad magnates de *Cypro* ut in auxilium Chriſtianorum cum feſtinatione venirent: at illi venire noluerunt, dicentes, ſe nolle terram ſuam exire. Miſitque tunc ad eos *Edwardus* ut ad rogatum ipſius venirent, ſaltem in hac parte. At illi continuo veniebant cum magna militia, dicentes, ſe teneri mandatis ipſius, pro eo quod antecesſores ſui dominabantur olim terræ illorum, & ſe debere regibus *Anglorum* ſemper eſſe fideles. Animatique Chriſtiani tercio exierunt circa ad vincula ſancti *Petri* uſque ad ſanctum *Georgium*, & peremptis quibuſdam cum non invenirent qui reſiſterent reverſi ſunt cum gaudio in locum ſuum. Cumque inter inimicos crucis *Chriſti Edwardi* fama increbreſceret eum timuerunt valde, & mutuo loquebantur ſi forte poſſent eum opprimere caute; miſit ergo ad eum literas princeps ille magnus *Amirandus de Jaffes*, fingens in dolo ſe velle eſſe Chriſtianum, & quod multos attraheret ad ſe ſi tamen ab ipſo cæteriſque Chriſtianis haberetur cum honore. Placuitque ſermo & excitavit eum *Edwardus* ad hujuſmodi propoſitum perficiendum; iterato vero & tercio & quarto ſemper miſit eundem puerum ob eandem cauſam, & ille nuncius erat de *Alto* inter tales nutricios qui nec mortis timent periculum, nec Deum reverentur. Quinta autem vice cum veniſſet ad eum idem nuncius, & ut moris erat à miniſtris *Edwardi* videri in brachiis & zona ſi quid fraudis eſſet nec cum cultello vel armis inventus eſt, adduxerunt eum ad cameram *Edwardi*, inclinanſque tradidit ei literas ex parte domini ſui ſicut alias facere conſueverat, eratque dies Jovis infra octavas Pentecoſtes & hora veſperarum, & propter calorem nimium ſedit *Edwardus* in tunica ſola ſuper lectum diſcooperto capite; dumque legerentur literæ apparuit in lectura earum quod in ſequenti Sabbato ejuſdem ebdomadæ veniret dominus ſuus ad perficiendum quod promiſerat, placuitque ſermo cunctis audientibus, & confabulabantur à longe in his quæ audierant: ipſe vero curvatus *Edwardo* plura ſciſcitanti ad interrogata reſpondit, Tandem manum ſuam apponens ad balteum ſuum quaſi ſecretas literas extracturus, extrahet ſubito cultellum venenatum ut ventri fedentis eum infigeret. At ille elevata manu ut percutienti reſiſteret vulneratus eſt in brachio profunde, & iterato percutere volentem repercuſſit pede cum tanto impetu quod in terram corruit, apprehenditque manum ipſius, & tam valide cultellum extruſit quod ſeipſum vulneravit in fronte, & ſtatim infixit in ventrem ejus & occidit eum. Accurrentes ad hæc miniſtri ejus qui à longe ſteterant, invenerunt in terra mortuum, & apprehendit unus eorum tripodem, ſcilicet citharœda ſuus, & percuſſit eum in capite & effudit cerebrum ejus: increpavitque eum *Edwardus* quod hominem mortuum percuſſiſſet. Deſcendit rumor iſte ſiniſter in aulam & ab aula in populum, & contriſtati ſunt valde. Accurrenſque ſtatim Magiſter miliciæ templi dedit ei precioſa quæque bibere ne infuſum venenum noceret ei, vel in interiora abſconderetur. Et increpando dixit, Nonne prædixi tibi ſeditionem populi hujus? Adjecitque ad hæc. Confortare tamen & noli timere quoniam ex iſto veneno non morieris. Vocantur ergo chirurgici & medicamenta imponunt, ſet poſt dies paucos videntes denigreſcere carnem muſitaverunt inter ſe nec erat ulla lætitia populo ſuo. Quod ille perpendens, dixit eis, Quid eſt quod muſſitatis? Nonne ſanari poſſum? Dicite mihi nec timeatis. Et ait unus natione *Anglus*, Curari poteris ſet oportet te dura pati. Et ille: Si paſſus fuero nunquid ſanitatem promittis? At ille: Promitto quidem & ſub pœna capitis mei. Et ait: Committo ergo me tibi, & exerce quæcunque volueris. Et ille: Nunquid ſunt aliqui ex magnatibus tuis in quibus confidis? At ille nominavit multos ex circumſtantibus, circumſtiterunt enim eum magnates plurimi cum uxore ſua; Et ait duobus primo nominatis, ſcilicet domino *Edmundo*, & domino *Johanni de Veſcy*, nunquid & vos diligitis dominum veſtrum? Dixerunt utique. Tollite ergo mulierem hanc & non videat eam dominus ejus quouſque dixero vobis. Tulerunt ergo eam flentem & ejulantem, & dixerunt, Sine domina, melius eſt quod effundas lacrimas quam quod lacrimetur tota terra *Anglicana*. Mane autem facto, incidit denigratam carnem brachii ſui & projecit ex toto, & ait, Confortare, quoniam promitto tibi quod infra xv. dies manifeſtabis te, & equum aſcendes. Tenuitque quod promiſit, & admirati ſunt univerſi. Cumque diceretur hoc magno *Soldano Edwardum* ſcilicet eſſe ſuperſtitem, vix fidem adhibuit, & mittens ex ſuis tres principes magnos excuſavitque ſe, Deos ſuos atteſtans, Quod per ſe vel ex ipſius ſcientia non eſt factum hoc. Qui ſtantes à longe adoraverunt *Edwardum* proni in terram. Et ait *Edwardus* in *Anglico*, Vos quidem adoratis me ſet minime diligitis; nec intellexerunt verba ejus eo quod per interpretem loquerentur ei. Honorifice autem attractavit eos, & poſt biduum dimiſit in pace. Poſt tempus modicum diſcurrebant inter partes mediatores & nuncii pro treugis ineundis, & inierunt inter ſe treugas decennales ſx. ebdomadarum & x. dierum. Profectique ſunt Chriſtiani ad loca ſua præter inhabitatores urbium quæ ſub poteſtate Chriſtianorum manebant.

Initis itaque treugis poſtquam ipſe *Edwardus* jam uno anno & dimidio manſiſſet in *Acra*, circa Aſſumptionem beatæ *Mariæ* virginis navem aſcendit ut reverteretur, ſet poſt vij. ebdomadas in *Cecilia* applicuit apud *Trapes*, inde viam faciens per *Hen.* III.

Pale-

Hen. III. *Paleſtinam* & *Mechines*, & ſic per medium *Poylia* uſque *Romam*, ubi à papa *Gregorio* honorifice ſuſceptus eſt. Cumque appropinquaret *Franciam*, & fama gloriæ ejus divulgaretur in populo, invidebant gloriæ ejus multi, & præcipue Comes ille ſtrenuus de *Chalons*, miſitque & petiit ut torniaret cum eo in terra ſua; qui gloriam laudis ſuæ minuere nolens, licet peregrinationis ſuæ cauſam prætendere poſſet & excuſare, noluit tamen, ſet libenter conceſſit: & præconizatum eſt voce publica quod *Edwardus* cum peregrinis ſuis partem torniamenti teneret contra omnes advenire volentes. Concurrerunt itaque multi ex omni parte regionis illius, inter quos pedeſtres multi & eciam quidam equeſtres conjurati ſunt ad invicem in ſpoliationem *Anglorum*, præ manibus vendentes & equos & arma, & bibentes vinum *Libaninum* in ſpoliationem captivandorum. Miſit eciam *Edwardus* in *Angliam* pro quibuſdam magnatibus & venerunt ad eum Comites & Barones; adveniente demum die inventi ſunt cum *Edwardo* fere mille milites armati & pedeſtres multi: ſet ex parte altera duplare eum poterant & hominibus & equis. Congredientibus ergo partibus cœperunt pedeſtres qui conjuraverunt ſpoliare & perimere; reſiſtebantque noſtri cum fundis & arcubus, & peremptis quamplurimis cæteros ad portas civitatis perſecuti ſunt; multos eciam fugaverunt ad aquam, & multi ſubmerſi ſunt. Interim dedit ſe Comes cum electis ſuis l. militibus qui ſequebantur eum ad cuneum *Edwardi*, & conjunxit ſe ei, multiſque gladiorum ictibus longo ſpacio decertabant. Cumque eſſent ambo ſtrenui, & vidiſſet ſe Comes non proficere gladio, circumduxit brachio collum *Edwardi* & eum vehementer aſtrinxit; & ait *Edwardus*, Quid tibi vis? Nunquid me habere credis? Et ille: Utique & te & equum habere volo. Indignatus ad hæc, erexit ſe & percuſſo dextrario in tantum irruit quod relicto equo proprio collo ipſius adhæſit alter, excuſſitque eum in terram cum diu ſic pendere non poterat. Attonituſque *Edwardus* exivit continuo ut ventum reciperet ad refocillandam animam ejus. Videnſque iniquitatem eorum, & quod multos ex ſuis jam perimerant, & non torneamenti ſet modum belli exercerent, ait ſuis. Jam nemini parcat oculus veſter ſet ſicut ipſi nobis faciunt, ſic & vos faciatis eiſdem; ingreſſi ſunt ergo in mortem aliorum, & ex omni parte gladio ſævierunt, reverſique pedeſtres à cæde cæterorum cum vidiſſent ea ſuis multos corruiſſe, ingreſſi ſunt audacter conflictum equeſtrium, & eviſceratis quibuſdam ex equis multorum eciam cingulis inciſis aſcenſores eorum in terram corruerunt; deditque ſe *Edwardus* prædicto Comiti qui tunc manibus ſuorum elevatus erat in equum, & diu quoque fuſtigatum cum ſe ſedare *Edwardus* vellet non adquievit in primis, ſet cum defeciſſet tandem virtus ejus, ex præcepto *Edwardi* cuidam militi ſimplici ſe tradidit; & fugerunt cæteri multi & in eodem loco plurimi corruerunt. Reverſique noſtri optenta victoria. Cumque noſtri quieſcere ſecurius crederent, nunciatum eſt *Edwardo* quod perimebantur ſui dum tranſirent de domo in domum à civibus civitatis; ſtatimque vocato Majore & præpoſitis civitatis præcepit eis ut ſuos corriperent & caſtigarent, alioquin civitatem in craſtinum incenderet & complanaret: illi autem abeuntes poſuerunt cuſtodias ex omni parte civitatis, & quievit in pace. In haſtiludio iſto multus ſanguis effuſus eſt, unde nomen illius mutatum eſt ita quod non torniamentum ſet parvum bellum de *Chalons* communiter diceretur. Inde perrexit *Edwardus Pariſius* & à rege *Francorum* honorifice ſuſceptus eſt, & poſt dies aliquot profectus eſt in *Vaſconiam*, & moratus eſt ibi uſque poſt obitum patris. Hen. III.

Anno Domini M.CC.lxxj. xiiij. kalend. Octobris tanta fuit apud *Cantuariam* inundatio pluviæ, tonitrui, fulguris & tempeſtatis quanta à diebus antiquis nunquam audita vel viſa fuerit, durante tonitruo & horribiliter quaſi ea uno ictu tonante tota die & nocte prædicta; & tanta inundatio aquæ ſecuta eſt quod arbores, vineas, & hayas ſubvertit, ita quod incedere non poſſent homines nec equi. Et periclitabantur multi impetu aquæ decurrentis per plateas. Et in domibus civitatis ſecuta eſt fames maxima in tota regione. An. Dni 1271.

Anno Domini M CC.lxxij. obiit papa *Clemens* iiij. cui ſucceſſit *Gregorius* decimus. Eodem anno obiit *Petrus de Brus* xiij. kal. Octobris. 1272.

Anno Domini M.CC.lxxiij. frater *Robertus de Kylwarby* de ordine prædicatorum in archiepiſcopum *Cantuarienſem* erectus eſt per dominum papam, qui in anno ſequenti vocatus ad curiam, in Cardinalem *Hoſtienſem* conſtitutus eſt, & ſucceſſit ei in archiepiſcopatum ex collatione papæ frater *Johannes Pecham* de ordine *Minorum*. Eodem anno diſcordia extitit magna *Oxoniæ* inter clericos Aquilonares & *Hybernicos*, & aliqui occidebantur *Hybernici*. 1273.

Hoc anno eciam obiit rex *Angliæ Henricus* die ſancti *Edmundi* pontificis; & juſte, ut creditur, vitam ſuam in ejus feſto terminavit quem injuſte dum viveret vexavit. Ciſtrenſis l.7.c.37.

Cronica *Weſtmonaſterii* verius ſe habet ſic. Hic *Henric*. poſt lvj. annos à prima coronatione ſua cum ſit bis coronatus ſicut patet, ab hac luce migravit, & in eccleſia *Weſtmonaſterii* quam propriis ſumptibus fecerat renovari, ſibi dignam meruit ſepulturam. Qui quantæ innocentiæ, quantæ pacienciæ, quantæque devocionis, & quanti meriti in vita ſua fuerat apud Deum, teſtantur poſt mortem ipſius miracula ſubſecuta. Leyceſtrenſis.

Leyceſtrenſis dicit eum regnaſſe à prima coronatione lviij. annos, quod verius videtur.

Defuncto *Boniſacio Cantuarienſi* archiepiſcopo electus eſt Prior *Cantuarienſis* in archiepiſcopum, ſet eo caſſato, *Gregorius* promovit fratrem *Robertum de Kylwarbi* de ordine *prædicatorum* ſacræ Theologiæ profeſſorem. Qui inter cætera induſtriæ ſuæ opera inſignes notulas ſuper *Priſcianum* & ſuper Logicam compilavit. Cito poſt hoc *Lodovicus* rex *Franciæ* cum duobus filiis ſuis & rege *Navarræ* ac prælatis plurimis terram ſanctam iterato adiit, ſet gravi infirmitate circa maritima terræ illius invaleſcente exercitus Chriſtianorum qui fuit ducentorum millium, diſperſus eſt; nam legatus papæ qui fuit gubernator peregrinorum in terra ſancta, & ipſe rex *Franciæ* defuncti ſunt. Ipſe nempe rex dum decumberet infirmus orabat jugiter in hunc modum, Fac nos quæſumus Domine proſpera mundi deſpicere, & nulla ejus adverſa formidare. Et pro populo quidem ſic orabat, Eſto Domine plebi tuæ ſanctificator & cuſtos; & in fine adjecit; *Introibo in domum tuam Domine, adorabo ad templum ſanctum tuum.* Ciſtrenſis.

Edwar. I. Edwar. I.

Liber tercius.

CAP. I.

Leiceſtrenſis. An. Dñi 1272. HIC etenim *Henricus* iij. mortuus eſt anno Gratiæ M.CC.lxxij. & ſepultus apud *Weſtmonaſterium* juxtra feretrum ſancti *Edwardi*. Iſte *Henricus* habuit filios & filias quos generavit de uxore ſua filia Comitis *Provinciæ*. *Edwardus* primogenitus, *Edmundus*, *Margareta* regina *Scotiæ*, *Beatricia* Comitiſſa *Britanniæ*, *Katerina* quæ moriebatur virgo.

Ciſtrenſis l. 74. 38. *Edwardus* filius regis *Henrici* iij. x. non. Auguſti rediit de terra ſancta in *Angliam* cum *Helenora* uxore, & coronatus eſt xiiij. kalend. Septembris à *Roberto Cantuarienſi* epiſcopo, & in craſtino coronationis ſuæ recepit publice homagium & fidelitatem ab *Alexandro* rege *Scotiæ*.

Leyceſtrenſis. Rex *Edwardus* in die coronationis ſuæ dum ſederet ad menſam hora prandii venit honorare eum mirabili viſu cum centum militibus in bonis dextrariis, & cum ab equis ſe dediſſent, dimiſerunt equos ire quo vellent, & quicunque capere potuit, abſque contradictione poſſedit ad voluntatem. Deinde venit *Edmundus* frater regis *Edwardi*, Comes *Cornubiæ*, & Comes *Glouceſtriæ*, Comes de *Pembrok*, Comes *Warenna*, & quilibet eorum habuit in ſua comitiva centum bene prælatos milites eleganti forma in ſui domini armis; & cum deſcendiſſent de palefridis ſuis, dimiſerunt eos quibuſcumque capere volentibus abſque reclamatione qualicunque. Et aquæductus in **Chepe** currebat de vino albo & rubio ſicut pluvia aquarum, & bibebant volentes ad placitum. Deinde fecit rex diligentiam ſuam emendare & reformare errata regni ad laudem Dei & honorem eccleſiæ ejus, & gravamina communis populi ſui emendare pro ſuo poſſe ſecundum rationem. Et fecit ſtatutum apud *Londonias* quod vocatur *Statutum Weſtmonaſterii*.

Papa *Gregorius* tenuit concilium generale apud *Lions*. Et de qualibet regione fuerunt ibi procuratores. Papa peciit auxilium ab eccleſia ire in terram ſanctam, Archiepiſcopus *Cantuarienſis Robertus de Kylwarbi* non audebat negare petitionem Papæ eo quod ipſum promoverat. Inter alios qui nolebant concedere, magiſter *Ricardus de Peccham* decanus *Lyncolnienſis* propoſuit unam billam excuſatoriam quod terra *Angliæ* in tantum fuerat depauperata per diverſas guerras, & decimas, & ſubſidia per papas conceſſa per ſex annos, quod non poſſent levare aliquod ſubſidium & vix vivere. Statimque papa privavit eum omni beneficio, & habuit decimam de ſex annis ab eccleſia, & tercia die reſtituit eum ad beneficia ſua. Papa fecit ibi multas Conſtitutiones quæ vocantur *Gregorianæ*, & moriebatur eodem anno ultra montes. Poſt quem, papa *Iohannes*, qui moriebatur infra duos menſes, nam camera ſua cecidit ſuper eum. Poſt quem *Nicho-*
1275. *laus* iij. Inſuper anno Gratiæ M.CC.lxxv. inter primam & terciam apud *Londonias* & in tota terra, in caſtellis, & villis, & campis, & domibus terræmotus. Eodem tempore fuit pluvia rubia ut ſanguis in *Wallia*. Eodem anno venit prima communis ſcabies ovium in *Anglia*.

Ciſtrenſis. Deinde *Edwardus* ſecundo anno leges edidit. *Innocentius* v. poſt *Gregorium* decimum ſedit papa menſibus v. Hic prius vocabatur *Petrus Tarentaſius* de ordine *Prædicatorum*, Theologiæ doctor. Cui ſucceſſit *Adrianus* v. menſibus ij. qui dudum miſſus fuit in *Angliam* à papa *Clemente* quarto ad ſedandum diſcordiam Regis & Baronum. Poſt quem ſedit *Iohannes* xxj. menſibus viij. qui prius eſt dictus *Petrus*, in variis ſcientiis famoſus. Set poſtquam adeptus eſt gradum apoſtolicum adeo deſipuit, ut naturali induſtria magna ex parte carere videretur: verumtamen literatos homines promovit. Hic cum ſæpius coram multis vitam longam ſibi promitteret, corruens ſubito de nova camera quam *Viterbyæ* extruxerat, poſt ſextum diem ruinæ expiravit. *Nicholaus* iij. poſt *Iohannem* ſedit papa annis quaſi iij. Hoc anno quia *Lewlinus* princeps *Walliæ* ad parliamentum regis *Angliæ* venire noluerat, rex adiit *Walliam*; Caſtrum de **Flynt** de novo fundavit, caſtrum de **Ruthelan** firmavit, ubi *Lewlinus* ſubdidit ſe regi, dando pro tranſgreſſione l. millia librarum; & pro inſula **Angleſeye** mille marcas per annum.

Iſte *Lewlinus* primo anno coronationis regis *Edwardi* cœpit cõtradicere homagium ſuum & annuum redditum, ad quem ipſemet ſe obligaverat tempore *Henrici* iij. ut antedictum eſt, & in præjudicium regis *Angliæ* voluit ſe maritare ſine licentia regis *Edwardi*; ſet *Edwardus* virtute guerræ ſecundo anno ipſum confundebat, & tandem poſuit ipſum ad novam redemptionem, & ipſum fecit accipere uxorem de dono ſuo anno Gratiæ M.CC.lxxvij. Nam 1277. ſecundo anno coronationis ſuæ rex tennit parliamentum ſuum apud *Weſtmonaſterium*, & fecit unum ſtatutum pro defectu *Lewlini* per communem aſſenſum Baronum; Deinde poſt Paſcha proximo ſequens, rex mandavit per breve ſuum principi *Lewlino* ut veniret ad parliamentum ſuum pro terris ſuis ſecundum tenorem obligationis ſuæ. *Lewlinus* duxit mandatum in deriſum, & tandem cœpit guerram movere & terras regis *Edwardi* deſtruere. Et cum rex *Edwardus* hæc audiſſet, iratus valde, & ſine mora cœpit congregare populum, & tranſivit verſus *Walliam*, & adeo atrociter inſequebatur *Lewlinum* quod duxit eum ad magnam diſtrictionem. Et *Lewlinus* videns quod ſua defenſio non potuit valere, reddidit ſe & ſubmiſit ad miſericordiam regis, & miſit ſe proſtratum ante pedes regis. Rex pietate motus fecit eum ſurgere, & propter humilitatem quam oſtendebat, pardonavit illi quicquid erga eum deliquerat: & addidit, ſi iterum delinqueret erga regem, pro ſuo perpetuo puniretur. Et accepit puellam filiam ſcilicet Comitis de *Monte forti* cum hæreditate patris ſui, & fecit obligationem de novo, venire bis in anno ad parliamentum regis. Et anno ſequenti mortua eſt uxor ejus prædicta. Leyceſtrenſis.

Nicholaus papa ordinavit fratrem *Robertum de Kylwarbi* tunc archiepiſcopum in Cardinalem, & poſuit ad ſedem *Cantuarienſem* fratrem *Johannem de Peccham*. Rex *Edwardus* graviter punivit Judæos & eorum conſentaneos pro tonſione monetæ & pravis eſcambiis, unde uno die omnes Judæos capi fecit, quoſdam ſuſpendit, cæteros ejecit. Ciſtrenſis.

Edwardus filius *Henrici* venit de terra ſancta in Auguſto cum uxore ſua *Helenora*. Anno Gratiæ M.CC.lxxiiij. ætatis ſuæ xxxvij. anno. Leyceſtrenſis.

Rex *Edwardus* cum proceribus ſuis edidit ſtatutum contra mortuam manum, anno Gratiæ Ciſtrenſis.
M.CC.lxxviij. ita ut nullus deinceps terras, tenementa, 1278.

Edwar.I. menta redditus daret, venderet, legaret, aut permutaret, ſeu quovis titulo viris religioſis aſſignaret ſine licentia regis.

Leyceſtrenſis. Eodem anno dedicata eſt eccleſia abbathiæ *Leyceſtrenſis* anno Gratiæ M.CC.lxxix.

Ciſtrenſis. Rex fecit incidi novam monetam, obolum ſcilicet & quadrantem rotundum, in quo prophetia *Merlini* videtur impleta, ubi dicitur denarium rotundum erit. *Honorius* iiij. poſt *Nicholaum* ſedit papa annis quaſi vij. Hic iiij. papatus ſui anno mutavit capas fratrum de *Carmelo* in purum album,
An. Dñi quæ prius erant ſtragulatæ, radiatæ, & birratæ; an-
1279. no ſcilicet Gratiæ M.CC.lxxix. & anno Gratiæ
1281. M.CC lxxxj.

Ciſtrenſis. Perfidus *David Wallenſis* ſurrexit contra regem *Edwardum*, & in Dominica palmarum multa mala *Angligenis* intulit; advenieos tandem rex *Edwardus* circa feſtum ſancti *Iohannis Walliam* ſubjugavit, villas & terras quæ erant in meditullio *Walliæ* ſuis proceribus diſtribuit, ſet caſtra maritima ſibi retinuit: ex quo facto magna tranquillitas ſequenti tempore provenit. Poſt hæc circa feſtum ſanctæ *Luciæ* caput *Lewlini* amputatum eſt & regi allatum, *Londoniaſque* tranſmiſſum. Citoque poſtmodum captus eſt *David* frater ejuſdem *Lewlini* totius mali incentor; qui in magno parliamento apud *Salopiam* condempnatus eſt, primo quidem equis diſtractus, deinde ſuſpenſus, tertio in quarteria diviſus, & per *Angliæ* loca diſtributus.

Leyceſtrenſis. Quia fuit unus de ſecretis conſiliariis regis *Edwardi* quos habuerat, & fecit proditionem inter regem *Edwardum* & principem *Walliæ* fratrem ſuum. De *Lewlino* prædicto ſcripſerunt metrice religioſi in hunc modum:

Verſus.

Hic jacet Anglorum *tortor, tutor Venedorum,*
Princeps Wallorum Lewlinus, *regula morum,*
Gemma coævorum, flos regum præteritorum,
Forma futurorum; dux, laus, lex, lux populorum.

Anglicus ſic. Verſus.

Hic jacet errorum princeps, & prædo virorum,
Proditor Anglorum, *fax livida, ſecta reorum.*
Numen Wallorum, *trux dux, homicida piorum,*
Fex Trojanorum, *ſtirps mendax, cauſa malorum.*

Rex *Edwardus* fecit leges *Anglicanas* obſervari per *Walliam* ponens vicecomites.

1282. Anno gratiæ M. CC. lxxxij. *Lewlinus* movit
Leyceſtrenſis. guerram, & anno ſequenti decapitatur; & anno Gratiæ ſequenti M.CC.lxxxiij. captus eſt *David*
1283. frater ejus; ſcilicet iſte *David* frater *Lewlini* demoratus eſt in curia regis *Edwardi*, & aſtutus & ſubtilis, ac ingenioſus, & proclivis ad proditionem, exploravit facta regis & ſuorum, & qualiter devenire poſſet ad proditionem, & in hiis omnibus prudenter ſe habebat tempus expectans deſideratum. Rex *Edwardus* fecit illum militem, & dedit ei 𝔉𝔬𝔯𝔡𝔯𝔢𝔰𝔥𝔞𝔪 cum Honore toto pertinente; & exhibuit ei tantum honorem quantum nulli *Wallico* ante nec poſt fecerat. Et poſtquam rex fecerat voluntatem ſuam in *Wallia* tenuit parliamentum ſuum *Londoniis*, & fecit mutare monetam regni quæ illo tempore fuit viliter retonſa & abbreviata, unde populus regni graviter conquerebatur, & rex veritatem inde inquirens & veritatem comperiens, trecentos & plures de illo delicto & felonia publice convicit, quorum quidam fuerunt ſuſpenſi, quidam diſtracti & ſuſpenſi ſecundum delicti qualitatem & quantitatem. *Edwar.I.* Et ordinavit quod ſterlingus obolus & quadrans deinceps eſſent rotundi. Interim *David* frater *Lewlini* per affinitatem conſanguinitatis habuit uxorem de dono regis, de camera reginæ *Helianoram* nomine. Ex qua cauſa rex fecit eum Seneſcallum & cuſtodem de omnibus caſtris ſuis in *Wallia*, ſcilicet de 𝔎𝔬𝔱𝔥𝔢𝔩𝔞𝔫 & aliis. Ipſe autem inde nimis ſuperbus effectus, circumvenit fratrem ſuum *Lewlinum* tercia vice guerram temptare. Et venit proditioſe cum grandi populo *Wallenſium*, & multos *Anglicos* occidit apud 𝔎𝔬𝔱𝔥𝔢𝔩𝔞𝔫 & 𝔉𝔩𝔶𝔫𝔱𝔢 caſtra regis, ſcilicet cementarios, carpentarios, & alios operarios qui ſervierant regi, anno Gratiæ M.CC.lxxxj. Quod cum rex audiſſet & intellexit, diſpoſuit ſe cum Baronibus ſuis ire in *Walliam* ad bellandum contra perjurum & miſerum *Lewlinum* & *Davidem* fratrem ejus; ſet iſta guerra erat ferox, fortis, & tædioſa, nam in hyeme contigerat: *Lewlinus* inſtauravit caſtrum de 𝔖𝔫𝔬𝔴𝔡𝔬𝔫𝔫𝔢 de victualibus & hominibus armatis adeo quod rex neſcivit ubi haberet ingreſſum; *Angli* vero per brachium maris venire fecerunt bargias, batellas, naviculas, & groſſas plancas ad faciendum paſſagium dicto caſtello tam pedeſtribus quam equeſtribus: ſet *Wallenſes* adeo fortes erant quod *Anglicos* in fugam retroarcebant, ita quod concurſus *Anglorum* tam feſtinus & grandis extitit ad fugiendum quod pondus eorum ſuppreſſit bargias in profundo, & multi boni milites ibidem fuerunt nece ſubacti, videlicet dominus *Rogerus de Clifford*, dominus *Willielmus de Lindeſey* filius, dominus *Johannes fitz Roberd*, dominus *Lucas de Tanneye*, & multitudo magna aliorum, & hoc contigit in die ſancti *Leonardi*. Et quando rex audivit de nece populi ſui, in tantum doluit quod fere inſanivit; & congregavit exercitum & petrexit in *Walliam* cum fortitudine robuſta de *Anglicis* & *Gaſconicis*; & *Wallenſes* cum intelligerent de tanta multitudine veniente receperunt ſe in montibus ad ſeipſos ſalvandos. Et tandem noſtri ceperunt inſulam de 𝔄𝔫𝔤𝔩𝔢𝔰𝔢𝔶𝔢, & circa feſtum ſancti *Nicholai* deſcendit *Lewlinus* cum uno armigero de montibus ad explorandum geſta *Anglorum*, & dimiſit totum exercitum ſuum in montibus. Eo tempore rex fuit in caſtro de 𝔎𝔬𝔱𝔥𝔢𝔩𝔞𝔫. Tunc *Lewlinus* vidit quod *Anglici* tranſierant aquam 𝔚𝔢𝔩𝔩𝔰𝔴𝔞𝔱𝔥, & feſtinato pede tranſierant verſus *Wallenſes*, ipſe *Lewlinus* quam ſecrete potuit feſtinavit verſus exercitum ſuum, ſet quidam *Stephanus de Fanketon* exploravit & cognovit eum *Wallenſem* eſſe, & ei accurrens, percuſſit eum lancea & perforavit latera ejus & mortuus eſt; & eo dimiſſo ſtatim rediit ad exercitum ſuum. *Wallenſes* ſteterunt directi per acies ſuper montem expectantes reditum domini ſui. Et *Anglici* ſtatim direxerunt pedem verſus eos, & ſagittarios multos ex eis occiderunt; tandem armati noſtri ceperunt montem ſuper eos, & plures eorum in fugam ſe dederunt, & gentes noſtræ occiderunt omnes qui remanſerunt. Et prædictus *Stephanus* poſt victoriam rediit ut videret quem occiderat, quiſnam eſſet, & cognovit eum per faciem eſſe *Lewlinum*, amputavit caput ejus & attulit ad regem. Rex *Edwardus* miſit caput *Londonias* coronatum cum corona argentea in ſignum principatus per medium 𝔚𝔢𝔰𝔱𝔠𝔥𝔢𝔭𝔢, populo ad hoc congregato ſpeculante. Et caput fixum eſt apud Turrim longo tempore; & ſic adimpleta eſt

prophetia

Edwardi prophetiæ quam eis prædixerat quædam ſortilega in principio guerræ ſuæ, dicens, quod *Lewlinus* equitaret coronatus per medium **Chepe**, unde *Lewlinus* deceptus credidit ſe futurum fore regem *Angliæ*. Rex fecit ſtatim proclamari pacem per *Walliam*, & ordinavit qui perſequerentur *David* fratrem *Lewlini* præ timore *Anglicorum* ne eis dampna inferret. *David* vacabat in *Wallia* aliquamdiu credens ſe devenire ad principatum poſt fratrem ſuum. Inſuper & mandavit *Wallenſibus* ut venirent ad parliamentum ſuum apud **Dinebeht**; & præſumpſit defendere *Walliam* contra regem, & incepit guerram, & malum quod potuit fecit erga *Anglos* ſecundum ſuum poſſe. *Edwardus* vero fugare eum cœpit viriliter, & *David* ſe defendebat vigoroſe uſque ad feſtum ſancti *Mauricii* in autumpno; & tunc fuit captus & ductus ad *Edwardum*, qui præcepit eum trahi, ſuſpendi, decollari, & in quatuor partes dividi, & caput portari *Londonias*. Tunc rex ſeiſivit totam *Walliam* in manu ſua, & fecit clamare pacem in tota *Wallia*; & omnes magnates *Walliæ* qui ſuperviaerant venerunt ad *Edwardum* facere ei fidelitatem & homagium ut domino ſuo legio. Rex autem fecit emendare leges ſi quæ defectivæ erant. Natus regi *Edwardo* filius ſuus *Edwardus* apud **Karnarvan** in *Wallia* die Martis. *Nicholaus* iiij. de ordine fratrum *Minorum* poſt *Honorium* iiij. ſedit papa annis quaſi ſex. Quo anno *Johannes de Pecham* archiepiſcopus per *Ceſtriam* tranſiens venit *Walliam* ad reformandum ſtatum eccleſiæ. Tanta fuit ſiccitas & æſtus ut homines morerentur. Et inde mandavit Baronibus *Angliæ* ut venirent ad parliamentum ſuum, quibus cum veniſſent valde facete alloquebatur, & dixit, Domini per conſilium veſtrum oportet nos ire *Vaſconiam* ad faciendum emendas de delictis quæ nobis fuerunt illata quum ſtetimus in *Wallia*. At illi conſenſerunt. Et rex ivit *Vaſconiam* & defectus correxit. Et fecit Comitem *Cornubiæ* gardianum terræ *Angliæ* donec rediret; & rex inquiſivit in *Vaſconia* de proditoribus ſuis qui ymaginati ſunt ei proditionem, & veritate cognita ſecundum quantitatem delicti quemlibet eorum judicialiter punivit; dum rex in *Vaſconia* ita ageret quidam *Reicius Amaraduke* cœpit movere guerram in *Anglia* contra regem cauſa cujuſdam domini *Roberti Tybetofte* qui ad magnam injuriam amaricaverat regem. Set quando rex audivit de hiis, miſit eis per literas ſuas ut pro amore ſuo ſe in pace tenerent donec rex rediret in *Angliam*, & tunc libenter audiret querelam eorum; & eis prœſtaret juſtitiam & rationem. At illi deſpexerunt regis mandatum & fecerunt malum quod potuerunt gentibus *Anglorum*; ſet poſt paululum temporis captus fuit *Reicius* & ductus *Eboracum*, tractus et ſuſpenſus.

Set antequam ulterius procedamus ſciatis quod homines de *Vaſconia*, de *Burdegalo*, & aliis bonis villis convenerant cum rege *Franciæ* reddere ei bonas villas *Vaſconiæ*, & magnam ſummam pecuniæ proinde receperant ab eo, & niſi rex celerius ibi veniſſet factum fuiſſet; unde rex *Edwardus* fecit plures eorum trahi & ſuſpendi, & multos de magnatibus fecit ſuſpendi ante portas eorum; & fecit pacem in tota *Vaſconia*; & fecit pacem inter regem *Franciæ* & regem *Hiſpaniæ*, & *Arragoniæ*. Deinde

An. Dñi 1285. rediit in *Angliam* anno Gratiæ M.CC.lxxxv. Cumque rex moram traxiſſet in *Vaſconia* tribus annis,

nunciatum eſt ei quod majores regni *Angliæ* oppreſſerant minores, & foriſfecerant de terris ſuis ut theſaurum ab eis exigerent; unde divites placitantes in banco regis corruperant falſos Juſticiarios regni, ſcilicet *Thomam de Weland*, *Adam de Stretton*, *Ricardum de Boyland*, & alios. Unde rex in adventu ſuo in *Angliam* maxime fuit anxiatus & occupatus. Eo tempore ſedebant Juſticiarii apud *Leyceſtriam* ſuper *le Eyre* ad feſtum ſancti *Michaelis*, ſcilicet *Johannes de Caux*. & quidam nomine *Salomon* alius Juſticiarius. Duodecimo anno regni *Edwardi* *Thomas de Weland* exulabat de *Anglia* & ivit in *Franciam*. Cumque feciſſet voluntatem ſuam Juſticiariis, ſtatim movebat cum una alia cauſa de moneta quam invenit viliter tonſa & corrupta in præjudicium coronæ, & ad grave dampnum populi per infidelitatem & maliciam Judæorum, ſicut fuit inquiſitum & inventum. Et fecit ſtabilire unum parliamentum in quo convicti ſunt Judæi de ea falſitate, & ſtatuis quod omnes Judæi exirent de terra *Angliæ*, deinceps non redituri propter eorum incredulitatem principaliter, & propter falſitatem quam eis dure impoſuerunt Chriſtiani. Et pro hac cauſa cum feſtinatione facienda & ſine dilatione explenda, communes regni dederunt regi quintum denarium de omnibus bonis ſuis mobilibus. Et primo habuit rex auxilium de civibus, deinde de religioſis, poſtea de omnibus aliis qui non fuerunt cum rege in guerra ſua ſicut debuerant. De ſpiritualibus non habuit taxationem ea vice quia excuſaverunt ſe ita quod nichil dederunt.

Cap. II.

Eo tempore clamata ſunt haſtiludia apud ſanctum *Bothulphum* tempore nundinarum, & acceſſit una pars in habitu monachorum, & altera in habitu canonicorum; & fecerant conventionem ut poſtquam luſiſſent rapinam exercerent in nundinis: quod & fecerunt; nam ignem miſerunt in tribus locis in villa ſub ſecreto, & quum flamma cœpit in altum aſcendere, mercatores feſtinaverunt cum omni celeritate ignem extinguere, & fures medio tempore feſtinaverunt ex ſua parte aſportare meliora mercimonia quæ invenerant, & portaverunt ad ſua hoſpitia. Et alii qui fuerunt de eorum conſenſu obviaverunt eis, ceperunt & per diverſas vias abduxerunt quæ illi deportaverant. Et ſic infra breve noctis ſpacium crevit flamma in tantum quod magnam partem villæ combuſſit; & hujus ſceleris capitaneus auctor in domo fratrum prædicatorum quidam *Robertus Chaumberleyn* magni nominis homo armiger ſtrenuus captus fuit, & ante mortem ſuam recognovit hujus ſceleris veritatem plenaliter, ſet nunquam voluit complices ſuos revelare. Et cum ductus eſt ad ſuſpendendum multum fuit pœnitens, & devote petebat veniam de mercatoribus qui inſequebantur eum propter furtum factum; & prædictus fur habuit domos plures in prædicta villa bonas, magnas & latas: & poſt mortem ejus invenerunt in prædictis domibus multas divitias, ſcilicet de auro & argento, & de precioſis mercimoniis, de prædictis nundinis furatis.

Eo quoque anno combuſta ſunt mercimonia apud ſanctum *Botulphum* per filios *Belial* qui in diverſis villæ locis ignem appoſuerunt ut ipſi liberius reſidua poſſent *Ciſtrenſis lib. 7.*

Edward I. Cap. 38. poſſent ſpoliare. §. Dicebatur nempe quod tota pecunia *Angliæ* vix reſtauraret dampna ibidem facta; Currebant namque rivuli auri & argenti & metallorum fuſilium uſque in mare.

An. Dñi 1286. Anno gratiæ 1286. Reverendus in Chriſto pater dominus *Johannes* Dei gratia *Cant.* archiep. ultima die menſis Aprilis indictione quarta decima pro tribunali ſedens in eccleſia beatæ *Mariæ de arcubus Londoniæ*, aſſidentibus ſibi venerabilibus patribus dominis *Olivero Lincolnienſi*, *Godfrido Wygornienſi*, & *Ricardo Herferdenſi* epiſc. præſentibus etiam officiali Curiæ *Cant.* & Cancellario Univerſitatis *Oxonienſis* cum v. archidiaconis Doctoribus in utroque jure, & aliis pluribus venerabilibus perſonis, & multitudine copioſa, infra ſcriptos errores quos de novo audierat in ſua Provincia ſuſcitatos tanquam hæreſes declaravit & pronunciavit eſſe dampnatos in ſcriptis proferens ſub hac forma. Iſtos Articulos infra ſcriptos inter hæreſes dampnatas in ſe & ſuis ſimilibus numerandas eſſe credimus, & hæreticos cenſemus pertinaces eorum & omnium & cujuſlibet defenſores. §. articulus 1. Quod corpus Chriſti mortuum nullam habuit formam ſubſtantialem eandem quam habuit vivum. §. Secundus articulus, Quod in morte fuit introducta nova forma ſubſtantialis, & nova ſpecies vel natura quamvis non nova aſſumptione vel unione verborum copulata, ex quo ſequitur, quod filius Dei non fuerit homo ſet alterius ſpeciei innominatæ. §. tertius, Quod per nullam formam vel naturam de novo introductam per mortem facta fuiſſet tranſubſtantiacio panis virtute verborum ſacramentalium, ſcilicet, *Hoc eſt corpus meum*, ſi in triduo mortis facta fuiſſet conſecratio. §. quartus, Quod modo ſcilicet poſt reſurrectionem Chriſti in virtute verborum ſacramentalium convertitur totus panis in totum corpus Chriſti vivum, Ita quod materia panis convertitur in materiam corporis Chriſti, & forma panis convertitur in formam corporis, ſcilicet in id quod eſt anima intellectiva ſecundum quod corporis eſt & dat eſſe corporeum, & hoc virtute verborum ſacramentalium. §. Quintus eſt, idemptitatem fuiſſe numeralem corporis Chriſti mortui cum ejus corpore vivo tantummodo propter idemptitatem materiæ diviſionum interunitarum & habitudinis ipſarum ad animam intellectivam quæ immortalis eſt. Inſuper eſſe idemptitatem numeralem corporis vivi & mortui ratione exiſtentiæ utriuſque in eadem hypoſtaſi verbi. §. Sextus, Quod corpus cujuſcunque Sancti vel hominis mortuum antequam ſit per putredinem mutatum in auras vel elementa, non eſſe idem numero cum corpore ejus vivo, niſi ſecundum quid ſcilicet ratione materiæ communis, ſicut ſunt unum quæ invicem tranſmutantur ut caro & vermis, & ratione accidentis communis, ſcilicet quantitatis, ſimpliciter autem eſſe diviſum corpus mortuum à vivo ſpecie & numero. §. Septimus eſt, Quod qui vult ita docere non tenetur in talibus fidem adhibere auctoritati Papæ *Gregorii* vel *Auguſtini* & ſimilium, aut cujuſcumque magiſtri, ſet tantum Bibliæ & neceſſariæ rationi. §. Octavus eſt, Quod in homine eſt tantum una forma, ſcilicet anima rationalis, & nulla alia forma ſubſtantialis, ex qua opinione ſequi videntur omnes hæreſes ſupradictæ.

Eo anno modius frumenti ad iiij. d. fuit. Nocte ſanctæ *Margaretæ* deſcendit tempeſtas imbrium, tonitrui & fulguris à retro ſeculis vix audita, concutiens ſata & ſubmergens ita ut *Londoniæ* modius tritici qui prius ad tres vendebatur denarios ex tunc paulatim uſque ad duos ſolidos crevit, ſicque per xl. ferme annos uſque ad obitum regis *Edwardi* poſt Conqueſtum ſecundi extitit cariſtia bladi, Ita ut aliquotiens *Londoniæ* modius frumenti ad x. s. venderetur. *Edward I.*

Leve precium frumenti incepit an. gratiæ M CC. lxxvij. cariſtia frumenti incepit anno ſequenti. *Leyceſtrenſis.*

An. Dñi 1287. Cumque rex tot & tantas controverſias in diverſis plagis regni & dominii ſui pacificaſſet, deduxit in memoriam de paſſagio in terram ſanctam contra inimicos *Ieſu Chriſti* quod ante à Papa & multis aliis catholicis propoſitum fuerat, & multum de illo in corde tractavit, ſet guerræ in *Gaſconia* & *Wallia* multum exhauſerant & devaſtaverant theſauros ejus; unde Papa *Celeſtinus* videns cruciofam voluntatem in tantum poſitam in ſancto propoſito ſalubris itineris, ad votum cruciatæ implendæ dedit ei unam decimam de tota eccleſia *Angliæ* per vij. annos, & Papa *Bonefacius* qui recenter venit poſt *Celeſtinum* dedit illi decimam iij. annorum. Et interim rex *Edwardus* de dicto itinere primo impeditus eſt per mortem *Alexandri* regis *Scotorum* qui moriebatur medio tempore ſine hærede de corpore procreato, ſet rex *Edwardus* eo tempore maritavit tres filias ſuas, unam *Iohanni* Duci *Brabanciæ*, alteram *Gilberto de Clara* Comiti *Gloceſtriæ*, tertiam Comiti de *Bares*. Eo itaque tempore moriebatur *Helianora* regina *Angliæ*, & humata honorifice apud *Weſtmonaſterium*.

Iſte *Alexander* ut dictum erat ſicut equitavit una nocte in obſcuro verſus uxorem ſuam ſacro quadrageſimali tempore, cecidit de equo ſuo, & rumpebat collum ſuum, & mortuus eſt. Iſte *Alexander* deſponſaverat *Margaretam* filiam regis *Henrici* ſororem regis *Edwardi* apud *Eboracum*, de qua genuit filium *Alexandrum* & unam filiam *Margaretam*. Iſte filius in plena ætate mortuus eſt vivente patre ſuo. *Margareta* deſponſata fuit regi *Norvegiæ*. Poſt hæc moriebatur regina *Scotiæ* & rex accepit uxorem filiam Comitis *Flandriæ*, ſet nullam habuerunt prolem, & longo tempore regnaverunt in magna proſperitate. Cumque rex obiſſet, tractatum eſt cui jus regni incumberet, & pluribus viſum, quod filia regis *Alexandri* nupta regi *Norvegiæ* propinquior eſſet regno hæreditario. Ob quam cauſam *Scoti* noluerunt attemptare materiam ſine aſſenſu regis *Angliæ*, & mandaverunt regi *Edwardo* in *Gaſconiam* de eventu regis *Alexandri*, qui remandavit eis, ut tot eligerent gardianos regni qui cuſtodirent ſtatum coronæ uſque ad adventum ejus; Quod & factum eſt, & miſſum erat *Norwegiam* pro filia *Alexandri* ad reditum regis *Edwardi* in *Scociam*, quaſi ſuprema domina *Scociæ*. Cumque in mari navigaſſet quaſi pro teneritudine cœpit ægrotare, & cum magna pœna ducta eſt in inſulam de Orkeney, & ibi moriebatur, Et ſic regnum *Scotiæ* multum turbulentum poſt mortem *Alexandri* & *Margaretæ* filiæ ejus, *David* frater ejus poſuit clamium in regno *Scotiæ* qui fuit Comes *Huntyngdoniæ*, & quia cum eſſet hæres apparens magna rixa orta eſt inter ipſum & propinquos ejus quia noluerunt aſſenſum præbere coronationi ejus. Contigit etiam quod iſte *David* mortuus eſt, & habuit tres filias ſecundum ſeculi faſtum altiſſime maritatas in *Scotia*, ſcilicet una *Baliolo*, altera *Brus*,

et

Edw. I. et tertia ad *Haſtingu*. Et iſti tres miſerunt clamium in regno *Scotiæ* cauſa uxorum ſuarum, & magna diſcordia orta eſt inde inter eos, nam quilibet eorum voluit eſſe rex, et regnum non debuit dividi, unde multa homicidia et alia mala evenerunt medio tempore in regno *Scotiæ*, et nullus eorum voluit aſſenſum præbere, ſuper quo rex *Edwardus* pietate motus ordinavit Parliamentum ſuum apud *Northamptonam* anno regni ſui viceſimo; Et ibi affuerunt illi tres clamatores regni petentes à rege judicium veritatis et æquitatis de regno cui deberetur dari, ſet rex noluit ferre decretum ſuum in cauſa prædicta, niſi prius facerent fidem ſtare judicio ſuo, et deinceps imperpetuum ſe obligarent decretum ejus non revocaturos; ſuper quo xxiiij. de excellentioribus regni fecerunt unum obligatorium ſigillis ſuis ſignatum, quod cuicunque jus regni per decretum *Edwardi* adjudicatum fuerit de tribus clamatoribus perpetua ſucceſſione de rege *Angliæ* velut de ſuo ſupremo domino futuris temporibus inviolabiliter teneret; videlicet quatuor epiſcopi, Comites vij. Barones decem et plures alii de prænominatis regni; ſtatimque rex pro certiori fide habenda fecit quærere et examinare omnes Cronicas in Abbathiis & cunctis locis regni per datam quindecim regum *Scotiæ* præcedentium; Et compertum eſt quod iſti tres clamatores deſcenderunt de tribus ſororibus, et *Johannes de Baliolo* venit de ſeniore earum, ſicque *Edwardus* ſeiſitus eſt in toto regno *Scociæ* ut Dominus ſupremus, et omnes proceres fecerunt ei fidelitatem et homagiū ut domino ſuo ſupremo et legio ad providendum eis regem de tribus qui meliorem juſtitiam haberet in illo caſu, et ad refeoffandum electum in tota regalitate & dignitate in dominiis, libertatibus, conſuetudinibus, juribus, uſibus, poſſeſſionibus, & omnimodis cauſis & rebus in eodem ſtatu quo ſteterunt quando ſeiſina tradita fuit *Edwardo*, ſalva regi *Angliæ* ſuperioritate & homagio de eo qui regnaturus eſt, & quod faciat reverſionem infra ij. menſes poſt diem quo juſtitia fuerit diſcuſſa, terminata & affirmata; & quod exitus regni medio tempore recepti ſint ſalvo miſſi in cuſtodia & bene cuſtoditi per manum Camerarii *Scociæ* qui in præſenti eſt & per alium qui erit ei aſſignatus per regem *Angliæ*, ſub eorum ſigillis, ſalva rationabili ſuſtentatione miniſtrorum & caſtellorum regni; Et proceſſus iſte miſſus fuit in *Anglia* in diverſis locis, in teſtimonium futurorum ſi neceſſe fuerit. Tunc electi ſunt triginta viri de diſcretioribus *Scotorum* & totidem de *Anglicis* qui melius ſciebant jura & fuerunt jurati ſuper ſacramentis eccleſiæ & fide ſua quam debuerunt regi *Angliæ*, & ſub periculo vitæ & membrorum quod inquirerent per omnes vias rationis quis eorum trium haberet jus rectum ad regnum *Scotiæ*, poſtpoſitis pravo odio, amore, lucro auri & argenti, & quacumque favoris cauſa, & facerent veram inquiſitionem et oſtenderent veritatem. Et illi arbitratores diligenti inquiſitione facta, elegerunt *Johannem de Baliolo* quia de ſeniore ſorore natus eſt, ſtatimque rex *Edwardus* acceptavit eum, & ductus eſt apud *Scone* & miſſus ſuper unum lapidem juxta magnum altare; Et hæc facta ſunt poſt feſtum ſancti *Andreæ*, & die ſancti *Stephani* idem *Johannes* novus rex fecit homagium ſuum & cætera quæ facere de-

An. Dñi 1292. buit *Edwardo* regi *Angliæ* apud *Novum caſtrum ſuper Tyne* anno gratiæ M.CC.xcij.

Ciſtrenſ. l.7. c.39. Poſt obitum regis *Scociæ Alexandri* ſine liberis decedentis mota eſt controverſia quis ei ſuccederet in regnum *Scotiæ*, at quia multi regnum illud ratione propinquitatis vendicabant, nec hoc poſſet ſine præſentia capitalis Domini plène decidi, repertum eſt per ſcripta auctentica & antiqua, quod rex *Angliæ* ſit capitalis Dominus *Scotiæ*, et debeat in tali caſu cognoſcere; & ut hoc futuræ conſtaret poſteritati fecit rex *Edwardus* in iſto anno omnia monaſteria *Angliæ*, *Scotiæ* & *Walliæ* perſcrutari ad dinoſcendum quale jus in hac parte ſibi poſſet competere, & repertum eſt in Cronicis *Mariani Scoti*, *Willielmi de Mannisbyri*, *Rogeri de Hondeyn*, *Henrici de Huntingdon*, *Radulfi de Diceto*, quod anno Domini nongenteſimo decimo rex *Edwardus* ſenior ſubegit ſibi reges *Scotorū* & *Cumbrorū*. Item ibidem, quod anno Domini DCCCC. xxj. prædictæ gentes elegerunt ſibi *Edwardum* prædictum in Dominum & patronum. Item ibidem, quod anno Domini DCCCC. xxvj. rex *Angliæ* *Adelſtanus* devicit regem *Scotiæ Conſtantinum*, & item ſub ſe permiſit regnare. Item *Edredus* frater *Adelſtani* rex *Angliæ* devicit *Scotos* & *Northymbranos* qui ſe ſubmiſerunt ei, & fidelitatem juraverunt. Item ibidem, *Edgarus* rex *Angliæ* ſuperavit *Kinadium* filium *Alphini* regem *Scotorum*, qui juravit ei fidelitatem. Item ibidem, rex *Angliæ* & *Daciæ Canutus* anno regni ſui xvj. perdomuit *Malcolinum* regem *Scotorum*; & extunc factus eſt rex quatuor regnorum, ſcilicet *Angliæ*, *Scociæ*, *Daciæ*, & *Norvegiæ*. Item ibidem, ſanctus *Edwardus* dedit regnum *Scotiæ Malcolino* filio regis *Cumbrorum* de ſe tenendum. Item *Willielmus Baſtard* anno regni ſui vj. vicit *Malcolinum* regem *Scotiæ*, & accepit ab eo ſacramentum fidelitatis; Item *Willielmus Rufus* ſimile fecit quod pater ſuus fecerat erga *Malcolinum* regem *Scotiæ*, & contra duos filios *Malcolini* ſucceſſive regnantes. Item *Alexander* ſucceſſit fratri ſuo *Edgaro* in regnum *Scotiæ*, de conſenſu regis *Henrici* primi. Item *David* rex *Scotiæ* fecit homagium regi *Stephano*. Item *Willielmus* rex *Scotiæ* fecit homagium regi *Henrico* tertio filio regis *Henrici* ſecundi in coronatione ſua, et iterum *Henrico* patri anno regni ſui viceſimo, ſicut patet in quadam conventione inter eos inde facta; Item dicit *Rogerus Hondeyn* quod *Willielmus* rex *Scotiæ* venit ad Dominum ſuum regem *Angliæ*, *Henricum* in *Normanniam*, et ſimile fecit regi *Ricardo* et etiam *Johanni* regi apud *Lincolniam*. Item in Cronicis ſancti *Albani* reperitur quod *Alexander* rex *Scotiæ* apud *Eboracum* deſponſavit *Margaretam* filiam regis *Henrici* anno regni ſui xxxv. et fecit ei homagium. Et reperitur in cartis regum *Scotiæ*; Item reperitur in Bullis papalibus *Scotiæ* directis reges *Scotorum* excommunicatos fuiſſe quia noluerunt obedire Dominis ſuis *Anglorum* regibus.

Convenientibus igitur apud *Norram* in finibus *Anglorum* verſus *Scotiam* rege *Angliæ* cum ſuis peritis, ac *Scotorum* valentioribus cum ſuis prudentioribus petivit rex *Angliæ* inprimis ut *Scoti* pacifice aſſentirent ſuæ ordinationi ſuper regem *Scotiæ*, præſertim cum hoc ſibi competeret ratione dominii ſui capitalis. Reſponderunt, ſe ignorare quod talis ſuperioritas regi *Angliæ* competeret, nec poſſe ſine capite regi ad talia reſpondere, cui incumbit talem denunciationem audire; nec alıud reſponſum ad præ-

ſens

Edwar.I. ſeni deberé reddere propter juramentum excommunicatione vallatum quod poſt mortem regis *Alexandri* ſibi invicem fecerunt, unde deliberatione librata fecit rex *Edwardus* literas ſuas *Scotis* patentes quibus recognovit adventum *Scotorum* in *Angliam* citra aquam de Twede non debere alias illis vergere in præjudicium iterum veniendum in *Angliam*. Poſt hæc majores *Scotia* et *Anglia* qui vendicabant jus ſucceſſionis in regnum *Scotia*, per literas ſuas patentes recognoverunt ſe velle ſponte recipere juſticiam coram dicto rege *Edwardo* tanquam coram capitali domino, et firmum tenere quicquid ipſe decreverit in præmiſſis. Verum quia, ut peritis tunc videbatur, rex *Edwardus* non poterat jus ſucceſſionis in regnum illud cuiquam tribuere niſi ipſe jus et poſſeſſionem prius in regnum *Scotia* haberet, Icirco facta *Scotis* ſecuritate ex parte regis *Anglia* de reſtituendo regno infra duos menſes illi cui de jure hoc competeret ſub pœna centum mille librarum ſterlingorum *Roma* in ſubſidium terræ ſanctæ ſolvendorum, ac etiam ſub pœna excommunicationis et interdicti in regis perſonam & regnum *Anglia* ſi non reſtitueret fulminandorum, *Scoti* per cartas ſuas tradiderunt regi *Edwardo* regnum *Scotia* cum caſtellis, juribus et conſuetudinibus, poſueruntque cuſtodes qui medio tempore exitus et appruviamenta terræ ad opus illorum quorum intererat cuſtodirent. Quo facto, rex *Edwardus* poſt longas diſceptationes vendicantium illud regnum, diſcuſſis juribus, prætulit *Iohannem* de *Baliol* qui recognovit regem *Anglia* fore *Scotia* capitalem dominum, fecitque ei homagium et fidelitatem juravit.

Cap. 3. Hoc anno obiit frater *Johannes de Pecchem* archiepiſcopus *Cantuarienſis*. Nunc eodem quoque anno *Madocus* filius *Morgani* ſuſcitat guerram in *Wallia* die ſancti *Michaelis*. Icirco rex *Edwardus* veniens *Ceſtriam* circa feſtum ſancti *Nicholai* cepit inſulam Anglesepam, ædificavitque de novo urbem et caſtrum de *Bello marisco*. Quo in tempore ſucciſa ſunt nemora in *Wallia* quæ in tempore bellico præſtabant indigenis latibula, firmataque ſunt caſtra circa loca maritima, et cito poſt hæc captus eſt *Madocus* prædictus et *Londonias* adductus, à quo tempore guerræ in *Wallia* quieverunt. *Wallenſes* pene *Anglorum* more victitant, theſaurum congregant, rerum dampna formidant. Hoc in tempore fecit rex *Edwardus* omnia monaſteria *Anglia* ſcrutari, ac pecuniam inventam *Londonias* afferri, fecit quoque lanas et coria areſtari et ſubſecuta eſt magna cariſtia bladi et vini.

Leyceſtrenſis. Omnes *Wallenſes* unanimi aſſenſu ſurrexerunt contra regem *Edwardum* in feſto ſancti *Michaelis*, unde rex *Edwardus* cum *Edmundo* Comite *Cornubia* fratre ſuo et *Henrico de Lacy* Comite *Lincolnia* quos rex fecerat redire ob illam cauſam quum debuerant tranſiſſe in *Vaſconiam* pro diſcordia ibidem mota per regem *Francia*, ſicut infra patebit, et rex cum illis feſtinavit cum magna potentia. Et Comes *Lincolnienſis* feſtinavit ſe ante regem ad caſtrum ſuum de Rymebeth ad ſalvandum caſtellum ſuum, ſet *Wallenſes* ſuæ gentes propriæ obviaverunt ei, et multos de ſuis viris occiderunt et tandem vicerunt et in fugam reliquos compulerunt. Rex cum paucis gentibus tranſivit aquam de Conewey et fuit in caſtello ſuo, ſet propter undas maris exercitus ejus non potuit feſtinanter ſequi eum et impedimentur ſic quod non poſſent venire ad eum. *Wallenſes* eventum videntes, obſiderunt regem in caſtro ſuo, et nunquam in tota vita ſua fuerat in tanta egeſtate quia non habuit niſi aquam cum melle mixtam. Nam *Wallenſes* ceperant omnia victualia ejus, et occiderant gentes ejus. Et rex habuit paucum de vino quaſi vix unam lagenam, et fecit miſcere in aqua et dare omnibus qui cum illo fuerunt, et dixit, In neceſſitate omnia eſſe communia, et omnes habebimus unam diætam donec Deus melius nobis ſuccurrat. Poſt hæc venit exercitus ejus et *Wallenſes* in tantum fatigaverunt et fugaverunt quod ſe plenarie reddiderunt ad gratiam regis *Edwardi*: *Madocus* receptus fuit ad pacem, ſic tamen quod perſequeretur *Morganum* et caperet, et ſic evenit, nam captus fuit et ductus *Londonias* et decollatus; ſtatimque rex cepit hoſtiagios de omnibus magnatibus *Wallia*, et fuerunt miſſi in diverſas partes regni, et ſic finivit guerra *Wallia*, et pax ſuccrevit.

Ciſtrenſis lib.7 c.40. *Bonefacius* viij. poſt *Celeſtinum* quintum ſedit Papa annis xj. Hic pontificatus ſui anno quinto qui *Jubileus* erat uberes indulgentias limina Apoſtolorum viſitantibus conceſſit, ſextum librum Decretalium edidit; In quo multa dubia decidit, nonnullas extravagantes conſtitutiones *Honorii*, *Adriani*, *Innocentii*, *Clementis* et aliorum incorporavit, reprobanda reſecavit, de quo prædeceſſor ſuus *Celeſtinus* vir vitæ anacoriticæ eo quod eum ad cedendum papatui ſubdole induxiſſet, prophetavit in hunc modum, prout fertur, Aſcendiſti ut vulpes, regnabis ut Leo, morieris ut canis. Et ſane contigit; Nam ipſum Papam ut papatui cederet et ut Papa quilibet cedere poſſet conſtitutionem edere fecit, quam quidem poſtmodum ipſemet, Papa effectus, renovavit; Deinde rigide regens generoſos quoſdam de *Columpna* Cardinales deponens, regi *Francorum* in multis non ſolum obſtitit, ſet eum totis niſibus deponere inſudavit. Igitur ſeneſcallus *Francia Willielmus* de *Longareto* vir quidem in agibilibus admodum circumſpectus, & fratres de *Columpna* prædicti fœderatis viribus *Bonefacium* Papam comprehenderunt, in equam effrenem verſa facie ad caudam ſine freno poſuerunt, quem ſic diſcurrere uſque ad noviſſimum halitum fecerunt, ac fame necaverunt.

Leyceſtrenſis. *An. Dñi 1220.* NEmpe *Scoti* homines inquieti, leves & inſtabiles ſub anno Domini 1220. prox. ſequenti anno contra regem *Anglia* rebellare cœperunt, credentes excutere jugum ſervitutis debitæ. Inprimis ſuo regi ſimplici ſuggeſſerunt occaſione expenſarum alleviandarum ut omnes *Anglicos* ſuos, quos ſumptuoſiſſime in curia ſua retinuerat, à curia ſua removeret, Et quidem hoc ne ſeditio eorum per *Anglicos* in primo ſuo fomite panderetur. Interim dum rex *Edwardus* ad regem *Scotorum* literas dirigeret ut in guerram ſuam contra regem *Francia* robur exercitus in parte mitteretur, excuſatoria impotentiæ & reſponſio brevis datur. Multiplicantur iterum preces & præcepta, & non tantum ad regem, immo et ad magnates terræ, & ſemper reſponſiones frivolæ quærebantur, eo quod conjurationes eorum validæ nondum complerentur ad votum. Tenuerant enim Parliamentum ſuum apud Scone, in quo ad modum *Francia* xij. pares ordinaverunt, iiij. ſcilicet epiſcopos, iiij. Comites et iiij. Barones, quorum conſilio & ordinatione extunc tota *Scotia* regeretur.

Edward.I. tur. Nuncios eciam in compoſitione ſequenti nominatos ordinaverunt, mandantes ut cum omni feſtinatione ad regem *Franciæ* properarent, fœduſque inirent cum eo meliori modo quo poſſent. Quod & ipſi fecerunt in hunc modum. Tenores procuratoriarum literarum tales ſunt.

Excellentiſſimo Principi Domino ſuo & amico Domino Philippo *Dei gratia regi* Franciæ *illuſtri*, Johannes *eadem gratia* Scotorum *rex, ſalutem in Domino. Noverit veſtra celſitudo quod nos fecimus, conſtituimus, & ordinavimus per præſentes dilectos & fideles noſtros venerabiles patres* Willielmum *ſancti* Andreæ *&* Mathæum Dunkeldenſem *epiſcopos, &* Johannem de Soules, *&* Ingramum de Umfranvile, *milites & attornatos, Nuncios & Procuratores noſtros ſpeciales ad tractandum vobiſcum ſi placet ſuper ſponſalibus matrimonii contrahendis cum ſereniſſima domicella nepte veſtra ſeu conſanguinea, &* Edwardo *primogenito meo & hærede; dantes eis generalem & liberalem poteſtatem ac plenariam, & mandatum ſpeciale ſponſalia & matrimonium prædicta contrahendi, faciendi, & perficiendi quatinus jura & contractus hujuſmodi ſponſalia & matrimonium inter abſentes contrahi permittunt & perfici per Procuratores ſeu Nuncios ad hoc ſpecialiter conſtitutos, Et omnia & ſingula faciendi quæ ad dictos contractus vel conditiones ſeu compoſitionem pertinent vel quocumque modo poterunt pertinere, & ſine quibus dicti contractus ſive conventiones rite nequiverunt expediri; Ratum & firmum, &c. Dat. apud* Strevelyn *iij. non. Julii anno Domini M.CC.xcv.*

An. Dñi 1295.

Univerſis, &c. Johannes *Dei gratia, &c. Noverit univerſitas veſtra quod nos liberam & plenariam poteſtatem obligandi nos & filium noſtrum & ipſos incolas regni noſtri* Scociæ *ac jurandi in animam noſtram, filii noſtri, & regni noſtri incolarum, necnon omnia & ſingula faciendi & perficiendi &c. Dat. die & loco quo ſupra.*

Philippus *Dei gratia* Francorum *Rex univerſis &c. Inter alia per quæ regnantium & regnorum exaltatio procuratur, adquiritur pacis & tranquillæ quietis amenitas, ac felici & proſpero ſtatui conſulitur ſubditorum, illud videtur attenta conſideratione præcipuum, ut inter Reges & regna ſolidæ caritatis veritas & fidelis amicitiæ fœdera nutriantur, ſicque Reges & Principes ad probandas & domandas injurias & inſolentias perverſorum, ac reprimendas impugnationes hoſtiles ſibi invicem pro zelo juſticiæ affectuoſe aſſiſtunt & exhibent cum cauſa amicabiliora charitatis: Ita quod alter alteri aſſiſtat in proſperis & non deficiat in adverſis, ut ſaltem oportuno defenſionis remedio pacem odientium repreſſis ſalubriter injurioſis impulſibus pacis optata dulcedo proveniat: In cujus plenitudinem devoti pacis filii pacis auctori eo devotius quo tranquillius famulentur. Sane inclitus* Johannes *rex* Scociæ *illuſtris ſpecialis amicus noſter præmiſſas utilitates & commoda prudenter attendens, venerabiles patres* Willielmum *ſancti* Andreæ *&* Mathæum Dunkeldenſem *epiſcopos, ac* Johannem de Soules *&* Ingramum de Umframvile *milites, Nuncios Procuratores ſuos ad hoc ſpecialiter conſtitutos prout in quibuſdam procuratoriis literis inde confectis ipſius regis ſigillo communitis quarum tenores de verbo ad verbum inferius ſunt conſcripti, ad nos pro contrahendis confœderationibus & amicitiæ fœderibus pro futuris ſpecialiter deſtinavit: Nos itaque ipſius regis votis laudabilibus in hac parte grato concurrentes animo, ut hujuſmodi confœderationis affinitas & amicitia fructuoſa contractus eo ferventius vigeat ſtabiliuſque duret, quo melioribus confirmatus auſpiciis nexuſque conſtrictus fuerit fortior, Actum, conventum & concordatum inter nos de voluntate & aſſenſu cariſſimi germani noſtri & fidelis* Caroli Valeſiæ, *&* Andegaviæ *Comitis & Procuratores prædictos procuratorio nomine dicti Regis* Johannis, *quod inter* Edwardum *primogenitum filium Regis* Scociæ *futurum Regem* Scociæ *& qui per Conventionem expreſſam habitam cum Procuratoribus prædictis ſucceſſurus eidem Regi in Regno* Scociæ *& aliis terris ſuis, & primogenitam filiam germani noſtri prædicti matrimonium contrahatur; Cui Regi nomine dicti filii ſui promittimus. Nos ſucceſſores noſtros ſuccuros dare in matrimonium cum prædicta filia xxv. millia* Turnorum *parvorum in pecunia uumerata, Idemque rex prædicta filia M.D.li. ſterlingorum annui redditus in dotalicium ſeu dotationem propter nuptias dare & aſſignare tenebitur: De quibus M.D.li. annui redditus cum juriſdictionibus in terris & inſtitutis emolumentis ad coronam regiam nunc ſpectantibus in locis infraſcriptis, videlicet in* Baliolo, Dampitta *de* Holcote, *de* Horney *in regno* Franciæ, *necnon de* Lanark, *de* Kidion, *de* Maldeſley, *de* Conygham, *de* Hadygte, *& in caſtris de* Dunde *in regno* Scociæ *cum pertinenciis locorum ipſorum, dictam ſummam M.D.li. ſterlingorum annui valoris excedant, Illud quod ſuperhabundabit ultra ſummam eandem præfato Regi* Scociæ *remanebit, Et ſi quid de eadem ſumma deerit, idem dominus Rex de aliis redditibus ſuis in regno* Scociæ *conſtitutis integre ſupplere teneatur, vel eaſdem mille ſi maluerimus nunc reſiduas vel D.li. ſic percipiendas in* Burcis *& cæteris locis annuatim ad duos anni terminos. Ipſamque bene aſſecurabit de dotalicio antedicto habendo & percipiendo ab eo poſt matrimonium contractum & mortem dicti filii quam diu vitam duxerit in humanis. Quod ſi dicto futuri conjuges à dicto Rege velint fortaſſe diſcedere, dicto dotalitio in vita eciam Regis ejuſdem liberrime perfruantur; Et ſi ſucceſſu temporis prædictus rex ad ſancta vota tranſire voluerit, noſtrum ſuper hoc conſilium requirere vel communicare debebit; Idem quoque Rex more juſti Principis tum ex fervore juſticiæ tum eciam ex zelo dilectionis internæ quam ad nos, domum noſtram, ſolium & incolas regni noſtri habere dinoſcitur, moleſtias ferens, graves injurias, enormes exceſſus, impugnationes hoſtiles & aggreſſiones, cujuſmodi rex* Angliæ *violato fidelitatis debito quo nobis tenebatur aſtrictus, in nos, fideles ſubditos noſtros tam per terram quam per mare multipharie multiſque modis oſtendiſſe dinoſcitur & oſtendere continue ſatagit & conatur, Ac propterea ut & nos & ſucceſſores noſtros ſibi & ſuis ſtrictius mutui amoris alliget affectibus, ad repreſſionem ſalubrem injuriarum, impugnationum & aggreſſionum hujuſmodi nobis efficaciter & potenter aſſiſtere gratuita amabrevitate diſponens dominus commiſit Procuratoribus, ipſique Procuratores nomine ejuſdem Regis ac pro eo nobis promiſerunt expreſſe, quod idem Rex* Scociæ *in prædicta guerra quam contra dictum Regem* Angliæ *fautores & confœderatores tam Regem* Alemanniæ *quam alios quoſcumque gubernatores* Edward.I.

Edwar.I. bernatores ejus habemus, nobis & ſucceſſoribus noſtris ſi ad eos guerra hujuſmodi prorogetur, totis viribus ſuis & regni ſui tam per terram quam per mare in Anglia publice & potenter aſſiſtent, & præſtabunt conſilium & auxilium oportunum; Et ut præfati Regis Angliæ injurioſi conatus eo commodius reprimantur, idemque Rex à perverſis ſuæ hoſtilitatis incurſibus eo citius reſilire cogatur quo magis fuerit aliis occupatus, dictus Rex Scociæ ipſi Regi Angliæ guerram propriis ſumptibus & expenſis toto poſſe quociens fuerit oportunum & incolarum & regni ſui, nobis inceptam guerram proſequentibus ac manutenentibus, movere ac continuare curabit: Promiſerunt inſuper Procuratores præfati procuratorio nomine præfati Regis Scociæ, eundem Regem curaturum & effecturum, quod tam Prælati quatenus eis de jure licebit, quam Comites, Barones & alii Nobiles, necnon & univerſitates ac communitates villarum regni Scociæ erga nos & ſucceſſores noſtros in prædicta guerra pari modo in omnibus ſicut dictum eſt ſuperius ſe habebunt, dictoque Regi Angliæ ſimili modo totis viribus ſuis guerram facient, ſicut ſuperius eſt expreſſum; quodque tam Prælati quam Comites, Barones, & alii Nobiles, necnon univerſitates communitateſque nobilitates dicti regni Scociæ ſuper hoc nobis ſuas patentes literas ſuis munitas ſigillis quam citius poterit fieri deſtinabunt. Conventum fuit ſiquidem inter nos & ipſos Procuratores nomine quo ſupra, quod ſi prælibatum regem Angliæ coadunatis viribus ſuis regnum Scociæ per ſe vel per alium invadere contigerit poſt guerram ad requiſitionem noſtram per dictum regem Scociæ cœptam vel poſt confederationem præſentem vel affinitatem inter nos initam occaſione earundem, Nos, dummodo ex parte ipſius Regis Scociæ ſuper hoc congruo tempore fuerimus præmuniti, ſibi ſubſidium faciemus, ipſum regem Angliæ per partes alias occupando ut ſic ab incepta invaſione prædicta ad alia diſtrahatur, vel ei in Scociam conveniens adjutorium ſumptibus noſtris quouſque in Scociam venerit tranſmittendo. Si vero prænominatus Rex Angliæ terram Angliæ perſonaliter forte exierit, vel terram ipſam notabili peditum vel equitum armatorum, guerra inter ipſum & nos durante, numero vacuaverit, promiſerunt Procuratores prædicti procuratorio nomine ſupradicto, quod præcipue in hac cauſa dictus Scociæ Rex cum toto poſſe ſuo terram Angliæ quanto latius ſive profundius poterit intrare curabit, faciendo guerram bellumque campeſtre, obſidendo, vaſtando, ac Regem Angliæ & terram ejus prædictis modis omnibus ſuis ut ſupradicitur ſumptibus impugnando. Actum præterea eſt & expreſſe conventum inter Nos & Procuratores prædictos nomine quo ſupra, quod nos de guerra quam præfatus Scotorum Rex & ſucceſſores ejuſdem contra præfatum Angliæ regem pro nobis facient poſtquam guerram ipſam ad requiſitionem noſtram fecerint, vel ſi occaſione inita affinitatis vel confederationis idem Scociæ Rex guerram fecerit ſupradictam vel Rex Angliæ contra ipſum occaſione aliquorum ex præmiſſis, nec eciam de prædicta guerra noſtra componere aut pacem inire nequibimus vel trengam ſine ipſis in pace ſeu trenga quam de dictis omnibus guerris faciemus incluſis, nec ipſi ſimiliter pacem vel trengam de omnibus guerris ſupradictis facere poterunt ſine nobis. Pro quibus omnibus & ſingulis ſupraſcriptis tenendis, adimplendis & inviolabiliter obſervandis, obligamus dicto Scotorum Regi & ſucceſſoribus ſuis nos hæredes & ſucceſſores noſtros & omnia noſtra & noſtrorum bona mobilia & immobilia ubicumque exiſtentia præſentia & futura. Tractatus autem, pactiones & conventiones ac omnia & ſingula ſupradicta dictus Rex Scociæ ratificare & approbare tenetur ac ſuo nomine innovare, ac ſuper ratificatione & approbatione & innovatione prædictis ſuas patentes nobis literas ſuo ſigillo munitas quam citius fieri poterit deſtinare. Edwar.I.

Univerſis &c. Carolus *Regis* Franciæ *filius*, Valeſiæ *de* Lentona, Karnon & Andegavia *Comes*, *ſalutem. Noverit univerſitas veſtra &c. Nos tractatus & conventiones prædictos ſub modis & conventionibus ſupradictis gratos & ratos habentes eos laudamus, volumus & approbamus, expreſſe promittentes nos &c.* Inito itaque fœdere cum rege *Franciæ* & ſatis inde nimis elati, mox erexerunt cornua & ad pugnam ſe paraverunt. Convenientes ſtatuerunt ex edicto quod omnes & ſinguli qui terras, poſſeſſiones ſeu redditus aliquos in regno *Scociæ* tenuerunt, ſub forisfactura eorum venirent præparati.

Johannes de Balislo Scociæ rex nuper creatus, Ciſtrenſis. conſilio quorundam de *Scocia* ac potiſſime abbatis de *Menroſe* contra fidem adverſus regem *Angliæ* ſurrexit, ſet captus eſt & exhæredatus. Circa feſtum tranſlationis ſancti *Thomæ* miſit papa *Bonefacius* nuncios ad regem *Angliæ* ut liberaret illi *Johannem Baliol* quondam regem *Scociæ*, & ille ipſum conſervaret ab omnibus periculis quæ evenire poſſent; Et rex dimiſit eum, & primo in *Franciam* & ſic ad terras ſuas. Unde & anno ſequenti quidam *Willielmus Waleys* natione *Scotus* contra regem *Edwardum* guerram inſtauravit, ſet ſecundo poſt hæc anno profugatus eſt. Rex *Edwardus* occidit lx. milia *Scotorum* apud **Fonthchirche** in feſto beatæ *Mariæ Magdalenæ*; Veruntamen *Scoti* invaleſcentes paulatim per xxx. annos uſque ad tempora Regis *Edwardi* poſt conqueſtum tercii *Anglos* & *Anglorum* vicinia loca ſæpius proluerunt; Quod quidem infortunium dolo & effeminationi *Anglorum* multi deputarunt. Nonnulli vero vindicis dextræ Dei hoc aſcripſerunt juxta prophetiam illam quæ tempore Regis *Egelredi* prædixit, *gentem* Anglorum *per* Dacos, Francos *&* Scotos *fore exterminandam*, ſicut ſupra tactum eſt in fine primi libri, in hanc modum; *Quidam ſanctus anachorita tempore Regis* Egelredi *prophetavit in hunc modum dicens,* Angli *quia proditioni, ebrietati & negligentia domus Dei dediti ſunt, primo per* Danos, *deinde per* Normannos, *tertio per* Scotos *quos viliſſimos reputant erunt conterendi; Adeo quod tunc varium erat ſeculum, ut varietas mentium multimoda veſtium variatione deſignetur.* Hæc ibi.

Cumque rex *Edwardus* ita eſſet ex omni parte Leyceſtrenſis. occupatus in guerra, *Scoti* proponunt ſe liberare de ſubjectione Regis *Edwardi*; Et primo tenuerunt Parliamentum apud *Scone*, & ordinaverunt xij Pares ad modum *Francorum*, ſcilicet iv. Epiſcopos, iv. Comites, & iv. Barones, ita quod nullum arduum negotium ſit factum ſine eorum conſenſu; fecerunt eciam ſibi ſigillum commune. Deinde mandant certos nuncios cum literis procuratoriis ſigillatis cum ſigillo regis & totius communitatis *Scotorum* ad regem *Franciæ Philippum*, *pro affinitate facienda in-*

Edw. I.

ter eos contra Regem Angliæ *per viam maritagii inter* Edwardum *filium* Johannis *Regis* Scociæ *& haeredem, &* Johannem *filiam* Caroli de Waleys *fratrem* Philippi *Regis* Franciæ. *Pro qua copulatione* Franci *promiſerunt dare Regi* Scociæ *viginti quinque millia librarum de parvis* Turonenſibus, *Ita tamen quod ipſa eſſet dotata ſtatim poſt conjugationem in mille quingentis libris annui redditus de* Baliol *& de terris* Scociæ *qua non ſunt pertinentes ad coronam, tenendis ad totam vitam dicta* Johannæ; *Et quod Rex* Scociæ *non iret terram ſanctam ſine conſilio Regis* Franciæ, *& quod teneret cum* Francis *& eos foveret in omnibus finibus & marchia ſua cum omni potentia ſua; Et ſi rex* Angliæ *bellum vel guerram moveret contra regem* Scociæ, *rex* Franciæ *ſurgeret cum eo contra ipſum & omnes alios, cum omni potentia ſua intraret in* Angliam *facere malum quod poſſet. Et quod non concordaret cum rege* Angliæ *aut* Almaniæ *nec alter eorum ex ſua parte de pace vel treuga abſque conſilio & aſſenſu alterius.* Nam rex *Almaniæ* receperat de rege *Angliæ* lx. mille libras ſterlingorum ire cum eo in *Gaſconiam* & tantum in perditione, ſicut infra patet; nam rex *Edwardus* impeditus fuit per guerram *Walliæ*. Deinde *Scoti* miſerunt ad Curiam *Romanam* pro abſolutione habenda de juramento ſuo præſtito regi *Angliæ*, & de homagio ſuo illi facto. Et per falſam ſuggeſtionem factam *Celeſtino* Papæ ſunt abſoluti per bullam papalem.

An. Dñi 1296. Anno gratiæ M.CC.xcvj. reddiderunt homagium ſuum regi *Angliæ* per certos Nuncios habentes ad hoc literas procuratorias & deſpectuoſe hoc fecerunt.

« Magnifico Principi *Edwardo* Dei gratia Regi *Angliæ*, *Johannes* eadem gratia *Scociæ* rex. Cum vos ac alii de regno veſtro vobis non ignorantibus vel cauſam ignorantiæ non habentibus, per violentam potentiam veſtram nobis & regni noſtri incolis graves & intollerabiles injurias, contemptus et gravamina, necnon & dampna enormia contra nos & regni noſtri libertates ac contra Deum & juſticiam notorie & frequenter intuleritis, nos extra regnum noſtrum ad levem cujuſque ſuggeſtionem pro libito voluntatis veſtræ citando & indebite vexando, Caſtra noſtra, terras & poſſeſſiones noſtras & noſtrorum infra regnum noſtrum injuſte & ſine noſtris demeritis occupando, bona noſtra ac ſubditorum noſtrorum tam per terram quam per mare rapiendo & infra regnum veſtrum receptando, Mercatores & alios regni noſtri incolas occidendo, homineſque noſtros de regno noſtro in regnum veſtrum abducendo, ipſoſque ibidem detinendo & incarcerando; ſuper quibus reformandis nuncios noſtros vobis ſæpe tranſmiſimus; Quæque non ſolum remanent adhuc incorrecta, verumetiam de die in diem per vos & veſtros prioribus deteriora accumulantur, vos namque jam cum innumerabili armatorum multitudine exercitu veſtro publice convocato ad exhæredandum nos & regni noſtri incolas ad fines regni noſtri hoſtiliter acceſſiſtis, & ultra progredientes ſtrages & incendia inſultus & invaſiones violentas tam per terram quam per mare commiſiſtis inhumane: Nos dictas injurias, contemptus & gravamina, necnon & hoſtiles impugnationes ulterius ſuſtinere non valentes, nec in fidelitatem & homagium licet per violentam impreſſionem veſtram extorta manendo, contra vos ad defenſionem noſtram & regni noſtri ut juramento ſumus aſtricti, nos volentes erigere, fidelitatem & homagium vobis facta tam à nobis quam ab aliis quibuſcunque noſtris incolis & fidelibus noſtris ratione terrarum quas in regno veſtro de vobis tenebant, ac ratione monagii ſeu retentionis veſtræ, nomine noſtro & eorum omnium & ſingulorum vobis reddimus per præſentes. Et fuit litera iſta ſine data. Recepitque rex homagium reſignatum, & præcepit ut inrotularetur in rotulis Cancellariæ ſuæ ad perpetuam rei geſtæ memoriam. Et ſtatim mandaverunt quod omnes *Anglici* qui habebant terras & poſſeſſiones in *Scocia*, ſub pœna vitæ & membri ſine dilatione exirent à finibus eorum aut veniſſent cum omni robore ſuo quo poſſent ad defendendum regnum *Scociæ* contra *Anglicos*. Et terræ eorum qui non venerant cum *Scotis* datæ ſunt aliis de regno. Dominus *Robertus Braſe*, qui poſtea vendicavit regnum *Scociæ*, non venit ad diem eorum, unde terræ ejus ſcilicet villa de *Anande* & aliæ datæ ſunt domino *Johanni Comyn de Longmaban* ad defendendum contra *Anglos*, qui cepit omnes decimas de patria, inſtauravit caſtrum de bonis alienis. Tunc rex *Edwardus* mandavit regi *Scociæ* quod veniret ad eum cum fortitudine gentium ſicut ei promiſerat & ſicut tenebatur per juramentum ſuum; Ad hæc *Scoti* reſponderunt ſub una voce, quod nec illi nec eorum rex tenebantur in aliquo ad juſſa ejus ei obedire, quia fuerunt abſoluti per papam *Celeſtinum* de juramento ſuo & de omni ſubjectione quam per oppreſſionem extorſerat ab eis. Et cum rex vidiſſet ſe taliter deceptum, mandavit eis, *ut ejicerent inimicos ſuos* Francos *&* Flandros *de terra ſua, quod ſi nollent ſet ſtare in fidelitate ſua, quod retradant ei tria caſtella ſua, ſcilicet* Berwik, Rokysborg, Ednysborg, *dum guerra duraret inter ipſum & regem* Franciæ. Et hoc quoque noluerunt concedere. Ad primum articulum ſic reſponderunt. *Terra noſtra libera eſt & de omni ſervicio quieta, non habemus quid facere cum rege* Angliæ *nec in aliquo tenemur ei, Nos volumus eſſe cum* Francis *& aliis qui ſunt in terra noſtra quos mercatores tenemus & recipimus de quacunque patria fuerint.* Iterum rex *Edwardus* mandavit *Johanni Baliol* regi *Scociæ* quod veniat ad eum tanquam dominum ſuum legium ſtare judicio & juſticiæ pro delictis illi factis & gentibus ſuis contra fidelitatem illi factam & legiamentum ſuum ſub pœna ſoriſfacturæ quicquid poſſet ſoriſfacere. *Iohannes Balliol* omnino mandata recuſavit. Eodem tempore venerunt *Anglici* mercatores in portum de *Berewyk*, venerunt *Scoti* & plures occiderunt, & bona rapuerunt. Tunc mandavit *Edwardus* regi *Scociæ* ut veniret ad *Novum Caſtrum* ſuper *Tynam* ad reſpondendum de iſta felonia & aliis; Set noluit venire. *Edwardus* venit in marchiam cum quatuor mille gentibus armatis & xxx. mille pedeſtribus electis. Et epiſcopus *Dunolmenſis* cum quingentis armatis & mille pedeſtribus & populo grandi de *Walleaſibus* & *Hyberníenſibus* qui venerant ad Regem.

Edw. I.

Dum rex in confinio remaneret dominus *Robertus de Ros* dominus Caſtri de *Werk* allectus amore cujuſdam mulieris de genere *Scotorum* quam uxorem habere cupivit, quadam die procuravit *Willielmum* fratrem ſuum ad partem *Scotorum*, dicens ſe confederatum cum eis, At ille renuit, dicens, Tace frater

Edw. I. frater ſi. hæc feceris in obprobrium eris cunctis nationibus & cognationi tuæ in ſcandalum. At ipſe eadem nocte latenter receſſit. Mane facto ipſe *Willielmus* ſignificavit regi *Edwardo* hæc, rogans auxilium ſibi mitti, ne forte *Scoti* venientes violenter caſtrum ab eo abriperent. Mox rex miſit millenarium militem cum mille viris, & centenarium. Cum in nocte ſequenti in villa de *Preſtefen* pernoctarent nichil mali ſuſpicantes, ecce ſeductor ille *Robertus Ros* venit cum populo *Scotorum* qui erant in præſidio caſtri de *Rokesborg*, latenter veniens totam villam clandeſtine circumduxit; dederantque ſignum inter ſe ut ſic ſuos mutuo cognoſcerent in congreſſu cum *Anglicis*, ut *Scotus* diceret *Anglice* **tabart**, alter reſponderet, **ſurrote**, & è converſo Et ſic qui non reſponderent, pro certo haberentur *Anglici*, & morte plectendi. Et circumdata villa ſtatim ignem appoſuerunt, conclamantes in mortem *Anglorum*. *Anglici* vero ſtupefacti & neſcientes qua parte ſe diverterent, mutuo ſe cædebant, & ab invicem corruerunt. Centenarius *Clifflandiæ* cum multos ſe defendendo peremiſſet, tandem ipſe corruit; millenarius vero amiſſis equis & armis cum difficultate evaſit. Multi enim *Anglici* ex frequentatione inita ſignum cognoverunt, et illud frequentantes ſalvati ſunt fugientes per campos, et multi capti ducti ſunt captivi ad caſtrum de *Rokeſburgh*, quorum quidam gladio, quidam vero fame in carcere perierunt. Reſidui quidem pauci poſt captam urbem de **Berwyk** à rege *Edwardo* ad preces cujuſdam bonæ dominæ quæ cum *Scotis* in eodem caſtro fuerat, liberati ſunt; ſet tamen ita nudi ſicut egreſſi ſunt de utero matris. Cum rex *Edwardus* iſta audiſſet, benedixit Deum, Benedictus ſit Deus altiſſimus qui uſque in præſens manus noſtras conſervavit innoxias. Et ex quo jan inceperunt ſic & regnum noſtrum hoſtiliter ingreſſi ſunt, nos auctore Domino factum complebimus, & in eorum capita retorquendo conſimilia faciemus; ſet quia erat proximum Paſcha noluit fines ſuos egredi, donec peracta ſolempnitate Paſchali. Menſe Aprilis *Scotorum* exercitus copioſus à caſtro de **Gedworthe** veniens ſexto idus Aprilis ingreſſi ſunt fines *Northumbriæ* in valle de **Reede**, obſidentes caſtellum de **Hyrbotyl** per duos dies; ſet cum proficere ſe non viderent, immo perdidiſſent aliquos de ſuis, digreſſi ſunt inde vaſtantes & concremantes ex orientali parte de **Tyne**. **Cocedale**, **Redeſdale**, & *Northumbriam* cum **Corbrig** uſque **Exteldetham**, ibique fugientibus canonicis hoſpitati ſunt uno die. Mane autem facto cum jam monaſterium illud omnibus quaſi bonis ſpoliâſſent, appoſuerunt & ignem & monaſterium cum tota villa combuſſerunt. Obliti namque ſunt memoriam reverendi ejuſdem domus & quondam totius *Scotiæ* S. *Andreæ* apoſtoli, parvipendentes illum quem patronum regni *Scotiæ* antiquitus nominare ſolebant & in auxilium invocare. Inde vero vertentes, domum ſanctarum monialium de **Lamellare** cum cæteris adjacentibus in patria incendio horribili concremarunt; in fine illius diei Jovis pernoctantes apud **Lanercoſt**. Cumque eorum fuit voluntas ulterius procedere, noluit ipſe Deus & ideo impediti ſunt. Affuit enim nuncius ex ſuis qui diceret, quod exercitus regis *Angliæ* veniens in proximo aſſiſteret; attoniti vero & ſtupefacti in hoc, cum quaſdam domos ejuſdem monaſterii tamen non eccleſiam incendiſſent, ſummo mane diei Veneris per medium foreſtæ *Nicholai* cum magna præda reverſi ſunt. Peracta ſolempnitate Paſchali mox exercitu præparato rex *Edwardus* divertit ad caſtrum de **Werk**; ipſe vero *Robertus Ros* qui ſe futurum magnum credebat, poſt optentam victoriam de regno *Scotiæ* à rege *Edwardo*, à facie regis fugiens, tanquam vagus & profugus aliquantiſper latitavit, & in paupertatis miſeria periens defunctus eſt. *Edw. I.* Die mercurii in ebdomada Paſchali peracta ſolempnitate Paſchali anno ſcilicet Gratiæ incipiente M.CC.xcvj. rex *Edwardus* movebat ſe cum exercitu ſuo, & ingreſſus eſt terram *Scotiæ*, aquam quæ vocatur *Tweda* tranſeundo, & aqua nimium inundante quaſi miraculoſe contigit quod non periit niſi unus puer ex omni populo. An. Dñi 1296. Interim cives combuſſerunt iij. naves bellicas regis. inſultum facientes ad murum; quod rex videns, fecit inſultum magnum & die Veneris cepit villam de **Berwyk**, & caſtrum redditum erat ei per fortitudinem per dominum *Symonem Fryſel* & dominum *Willielmum Douglas*, & fuerunt ibi occiſi de *Scotis* xvij m[l]. iiij[c]. vij[em]. Rex *Edwardus* morabatur ibidem uſque in diem Veneris proximum poſt feſtum ſancti *Marci* quo ſe movebat ad **Golynghum** ad ſuccurrendum homines ſuos qui fuerunt apud **Dunbarre** oppreſſi, ſcilicet Comes de *Warenna*, Comes de **Warwyk**, Comes *Patrik*, *Hugo Spenſer*, *Nicholaus Daundeleye*, *Henricus Percy Robertus Clyfforde*, & multi alii Baronetti & multi milites. Sabbato ſequenti mittit rex apud **Dunbarre** ad ſuccurrendum gentes ſuas quæ ibi fuerunt; ſet Deo dante gentes noſtræ vicerant *Scotos* antequam ibi venerat & in fugam verterunt: in qua fuga *Scoti* perdiderunt x. milia liij. perſonas; & fecit rex munire **Berwyk** de muro & foſſa. Noſtræ gentes obſederunt caſtrum de **Dunbarre**, ubi venit *Johannes Baliol* cum exercitu ſuo, & noſtri obviaverunt eis, & interfecerunt de *Scotis* xxij. mille. Nam non erat inter eos nullus valens niſi dominus *Patricius de Graham* qui ibi occiſus eſt. Illi de caſtello videntes victoriam, ſe reddiderunt & caſtellum *Anglicis* & obligaverunt ſe regi *Edwardo*, corpora, terras, & catalla. Et erant capti in caſtello iij. Comites, ſcilicet *Willielmus* Comes *Ros*, *Alexander* Comes de *Menteth*, *Johannes* Comes de *Aſſell*, *Johannes* filius ejus, *Johannes Comyn de Badenauth*, *Ricardus Wyard*, *Willielmus Seinclere*, vij. Barones, xxxj. armigeri, centum milites, ij. clerici, vij. *Picardi*, et omnes fuerunt miſſi ad diverſos carceres in *Anglia* et *Wallia*. Nunc habent *Scoti* neceſſe de auxilio *Francorum*, ſet fallunt eos de auxilio promiſſo quando eis ſe ligaverunt. Ante iſtam victoriam venerunt *Scoti* ad villam de **Carlyl** circiter quingenti armati et grandis multitudo pedeſtrium, et fecerunt inſultum fortem ad villam et incenderunt ſuburbium, adeo quod major pars civitatis infra muros fuit incenſa; et præcipue per unum exploratorem qui fuit in carcere, qui ferramenta ſua fregit et miſit ignem in domum carceris, unde magna pars villæ fuit exuſta. Et murum aſcendens, clamavit ad *Scotos* quod conſtanter et viriliter agerent ſecuri de ſuo propoſito; ſet defecerunt ſicut Deus voluit, et ille poſtea de igne tractus et ſuſpenſus eſt. Et diſſoluta ſunt corda multorum civium, dicentium, Capta eſt civitas, fugiamus. Cucurrerunt multi ad ignem, et pauci ad portas civitatis; mulieres tamen viriliter agentes attulerunt quoſdam

Edw. I.

lapides et projecerunt lapides in hoſtes, inſuper et calidam aquam effuderunt. Extincto tandem igne, omnes unanimiter ſe in hoſtes dederunt, et eos fugaverunt. Rex diſpoſuit ſe verſus **Rokeſburgh** poſt captionem de **Dunbarre** ubi fuit Seneſcallus *Scotiæ*. Et qui ibi fuerunt reddiderunt caſtrum et habuerunt vitam miſſi per regem *Edwardum* in *Angliam*. Et abinde tranſivit rex ad **Edeneſburgh** et illam obſedit viij. diebus, et qui intus erant ſe reddiderunt, et miſſi ſunt in *Angliam* data eis vita Et inde tranſivit rex verſus **Strybelyne**, et ibi non invenit aliquam reſiſtentiam quia omnes fugerant. Ibi venit ad regem Comes de *Vlneſter* cum CCCC hominibus armatis, xxx. mille pedeſtrium, et ibi venerunt nuncii ad eum pro gratia habenda pro hiis qui paulo ante ſurſum reddiderant ſuum homagium, Rex vero ut princeps gratiæ et miſericordiæ conceſſit eis ut venirent tractare de materia gratiæ ad caſtrum de *Breghine*. Cumque rex *Scotiæ* ibi veniſſet cum aliis, conceſſerunt frangere ſuum commune ſigillum quod contra *Edwardum* fecerant, et ſe miſerunt in gratiam regis abſque conditione quacumque et præ gaudio fleverunt, et *Edwardum* filium regis *Scotiæ* mittunt hoſtiagium, et ſe ligarunt regi *Edwardo*; primo rex, per ſcripta, deinde omnes communes, ſub forma ſequenti.

JOHAN *per la grace de Dieu &c. Cum nous par noſtre malves counſaile & faus, & par noſtre ſimpleſſe eioms grevouſment offenduez & coronſe noſtre ſeigneur* Edward *roy* Dengleterre *en meynte choſes, ceſt aſſavoire nous eſteanz & demorans en ſa foie & ſon homage de faire aliance a roy de* France *contre luy qui donkes eſtoit & unquore eſt ſon enmy & affaire mariage ou la file ſon frere ſir* Charles *pur noſtre ſeigniour grever & le roy de* France *eyder ove tote noſtre povaire par guerre & aultres maners, & puis par noſtre mauves counſaile deſpire noſtre ſeigneur le roy* Dengleterre *& nos mettre hors de ſon homage & de ſa foy par le homage rendre: & auxi noz gens envoyere en ſa terre pur faire arſonz, preyez prendre, homycides faire & damages pluſours. Et la terre de* Scoce *la quele eſt de ſon fee de gentz dez armes en viles chaſtiels & allours mettre & eſthabelere pur la terre defendre encontre luy & pour ſon fee luy deforciere. Pur lez queuz choſes & treſpas deſouzedit noſtre ſeigniour le roy* Dengleterre *eſt en ſa terre de* Eſcoze *entre, & al fors ad pris & conquis nounteſteant le pouere que nos avoms mys contre luy: la quele choſe il poient faire de droite cum ſeigniour de ſou fe, puis que nous luy avoms le homage rendre. Pur la quele choſe, nous eſteauntz en noſtre pleyne pouare & noſtre franche volunte luy avoms renduez la terre des* Scoce *& tote la gent ove totez loure homages. En toiſmoignance de quele choſe &c.*

Cumque rex hæc egiſſet tranſivit cum exercitu ſuo verſus montes et in **Morwith**. Et cum vidiſſet quod regnum eſſet ſubjectum plenarie ad ſuam voluntatem, et non erat qui ſibi reſiſteret, tunc rediit verſus **Berwyke** ubi ordinaverat parliamentum ſuum. Et cum veniſſent per **Scone** fecit cariare lapidem ad *Londonias* in quo reges *Scotiæ* ſolent eſſe poſiti in ſua coronatione, in ſignum quod ipſe *Edwardus* conquiſiſſet regnum *Scotiæ*. Apud **Berwyk** venerunt omnes magnates *Scotiæ* et fecerunt homagium et fidelitatem per obligatorium ſigillatum de ſigillis ſuis, fideliter ſibi ſervire contra omnes gentes, ac eciam venire ad eum in auxilium qua parte illi placeret quocumque tempore præmuniti. Et ad hæc facienda juraverunt ſuper ſanctum Evangelium in hæc verba: *Edw.* I.

A touz ceux que ceſte lettre verront oue oyront &c. ſalutz. Pur ceo que nous a la faie & a la volunte de treſnoble prince & noſtre chier ſeigniour ſir Edward *par la grace de Dieu roy* Dengleterre, *ſeigniour* Dirlande, *duc* Daquitan, *promittoms pur nous & pur noz heyres ſur payne de corps dez avers & ſur quant que nous poms que nous luy ſerveroms bien & lealment contre totez gentz que purront viver & morire totes les fyes que nous feroms requis oue garnies par noſtre ſeigniour le roy* Dengleterre *avantdite oue par cez heires, e que nous lour damagez ne ſaveroms que nous le deſturberoms a tote noſtre pouare e lour froms a ſaver, & a ceſte choſe tenir & gardir nous obligiomms nous & noz heyres & touz noz biens, & ſur ceo avoms jure ſur ſeyntez Evangeliſtez. Eſtre ceo nous touz & cheſcune de nous par ſey avoms faite fyance a noſtre ſeigniour le roy* Dengleterre *avantdite en ceſte paroles.* Jeo ſerra feal et leal et fei et leute portrai au roy *Edward Dengleterre* a cez heytes de vie et de membre, et de terriene honour contre totez gentz que purront viver et morire, et jammes pur nully armes porteray ne en conſeile, ne en eyde ſerray contre luy ne encontre ſez heires en nule caſe que poet avenir; Si me eyde Dieu et lez ſeyntz. *En teſmoigne de ceſtz choſez nous avoms fait faire ceſt lettre overte ſeale de noz ſeals. Done a* **Berwyk** *ſur* **Twede** *le* xxviij. *jour de Auſt. lan de regne noſtre ſeignour roy* Dengleterre *avantdite* xxiiij.

Scriptum *Roberti Brus*, et quorundam aliorum.

A touz ceux que ceſtez preſentz lettres verront oue oyront, Patric *Conte de la* Marche *& de* Dunbarre, Gilbert *de* Umſmavile *Conte de* Anegos, Robert de Brus *le veyle*, Robart le Bruys *le june Conte de* Carryk, *ſalutz. Pur ceo que nous ſumus & tous jours avoms eſte a le feye & a la volunte de treſnoble prince & noſtre chier ſeigniour ſir* Edwarde *par la grace de Deiu roy* Dengleterre, *ſeigniour* Dirland, *& duc de* Aquitaine, *Nous promittoms pur nous & pur noz heyres ſur payne de corps & de avier & ſur kanke que nous puiſſons encoure que nous luy ſerveroms bienne & lealment encontre totez genz que porront viver & morere, tous les fiez que nous ſerroms requis oue garnez de part noſtre ſeigniour le loy* Dengleterre *avantdite, oue par cez heyres. Es que lour damages non ſaveroms que nous le deſturbroms a tote noſtre poare oue lour ferroms aſſavoire. Et a ceſtez choſez tenir & garder obligoms nous & noz heyrez & touz nouz bienz. Et outre ceo avoms jurez ſur ſeynte Evangeles. Et puis nous tous & cheſcun par ſey avoms faite homage a noſtre ſeigniour le roy avantdite en ceſtez parolez,* Jeo devynk voſtre homme lige de vye et de membre et de terrene honour contra touz gentz que purrout viver oue morire.

Edward meſme celuy noſtre ſeigniour le roy ad receu en ceſt forme: *Nous le receyvoms de terres dont vous eſtez ore ſeyſe ſauf noſtre droit & autri & forpris lez terrez lez quens* John de Baliol *qi fuiſt roy de* Scoce *vous dona puis que nous luy ſumes renduz le realme de* Scoce *ſi nuls vous eit done. Ouſtre ceo nous tous & cheſcune de nous par ſey avems fait fyance a noſtre ſeignour le roy* Dengletiere

gletiere

Edw. I. *gletiere avandite en ceſtez parolez.* Jeo ſerra feal et leal, et fei et lealte porteray au roy *Dengleterre Edward* et a ſez heyrez de vie et de membre et de terriene honour contre totez gentz que purront viver oue morire. Et james pur nully armes ne portera ne en conſaile ne en eyde ſerra contre luy ne contre cez heires pur nule cas qe poet avenir, e lealment reconuſtray & lealment frai lez ſervices qi appertenent as tenements que jeo cleyme tener de vous ſi Dieu me eyde & lez ſeynts. *En teſmognance de quelez choſez nous avoms fait faire ceſtez lettres overtez de noz ſealez ſealez. Don a* Werk *le* xxv. *jour de Marche lan du regne noſtre ſeigniour* Edward *roy* Dengleterre xxiiij.

Ordinavit igitur rex in parliamento ſuo de Berwyk novum Theſaurarium regni *Scotiæ*, novum ſigillum, & novum Cancellarium, Juſticiarioſque conſtituit; & præcepit ut omnes qui terras aliquantas de dominio regis tenerent, vocarentur, homagiumque facerent, & cæteri omnes tenentes aliunde, fidelitatem jurarent recognoſcentes ſe ſuo dominio extunc eſſe ſubjectos. Et hæc per ſcripta ſingulorum in perpetuam conqueſti memoriam. Statuitque rex & præcepit ut *Johannes* quondam rex *Scotiæ* & uterque *Johannes Comyne* cæterique magnates terræ illius, vel in ſuo itinere, vel faciem ejus præcedere ad partes auſtrales, morarenturque in partibus eiſdem ultra aquam quæ *Trenta* dicitur non revertentes ſub pœna capitis, quouſque inter ipſum & regem *Franciæ* omnino guerra finiretur. Optentaque victoria regni *Scotiæ* & ordinato regno, dimiſit rex *Wallenſes* & *Hibernenſes* & *Anglicanum* exercitum ut reverterentur ad propria, gratias eis agens & adiciens Coronam *Anglicanam* eis in hoc facto multum teneri & perpetuo obligari. Ipſe quoque rex ad partes auſtrales reverſus eſt, ex edicto tempus ſtatuens optimatibus ſuis ut convenirent ad eum in craſtino Animarum apud ſanctum *Edmundum*. Præceſſeruntque regem magnates *Scotiæ* & morati ſunt ultra *Trentam*. Juſſitque rex quod omnes terræ quas *Johannes Baliol* & omnes cæteri de *Scotia* tenent in *Anglia* ultra *Trentam* ſint ſeyſitæ in manus regis donec guerra *Franciæ* finiretur.

Cap. IV.

REX *Edwardus* miſit eodem tempore epiſtolam ad papam *Bonefacium* in declarationem juris ſui in regno *Scotiæ*, ſub forma quæ ſequitur; nam *Scoti* fecerant unam ſuggeſtionem pro ſtatu ſuo & pro abſolutione habenda, ut ſupradictum eſt. Hæc eſt epiſtola.

« *Edward par la grace de Dieu* &c. Infra non in forma in figura judicii, ſet omnia extra judicium præcurrenda ſanctæ paternitati veſtræ conſtanter vobis tranſmittimus exhibenda. Altiſſimus inſpector cordium veſtræ ſanctimoniæ memoriæque indelebili ſtilo novit inſcribi, quod antegenitores & progenitores noſtri reges *Angliæ* jure ſuperioritatis & directi dominii ab antiquiſſimis retro temporibus, *Scotiæ* & ipſius regibus & temporalibus & annexis eiſdem præfuerunt, & eiſdem regibus *Scotiæ* & ejuſdem regni proceribus à quibus habere volebant ligia homagia & fidelitates receperunt. Et nos juris dominii poſſeſſionem continuantes hujuſmodi pro tempore noſtro eorundem

Edw. I. tam à rege *Scotiæ* quam ab ejuſdem regni proceribus recepimus; quinimmo tanta juris dominii prærogativa ſuper regnum *Scotiæ* reges *Angliæ* gaudebant quod regnum ſuis fidelibus conferebant; Reges eciam ex certis cauſis amovebant & conſtituebant ſub ſe loco ipſorum alios regnaturos. Quæ proculdubio ab antiquo notoria fuerunt & adhuc exiſtunt, licet aliud forte paternis auribus per pacis æmulos & rebellionis filios fuit falſa inſinuatione ſuggeſtum. Quorum machinoſa & imaginaria figmenta veſtra diſcretio aſpernetur.

« Sub temporibus *Hely* & *Samuelis* prophetæ; vir quidam ſtrenuus & inſignis *Brutus* nomine, de genere *Troianorum*, poſt excidium urbis *Troienſis* cum multis nobilibus *Troianorum* applicuit in quandam inſulam tunc *Albion* vocatam, à gigantibus inhabitatam; quibus ſua ſuorumque potentia deductis & occiſis eam nomine ſuo *Britanniam*, eciam ſuoſque ſocios *Britones* appellavit, & ædificavit civitatem quam *Trinovantum* nuncupavit, quæ modo dicitur London. Et poſtea regnum ſuum tribus filiis ſuis diviſit, videlicet *Locrino* primogenito ſuo illam partem *Britanniæ* quæ nunc *Anglia* dicitur. Et *Albanacto* ſecundo nato illam partem quæ tunc *Albania*, nunc vero *Scotia* nuncupatur. Et *Cambro* minori filio partem illam, quæ tunc à nomine ſuo *Cambria*, nunc vero *Wallia* vocatur, reſervata *Locrino* regia dignitate. Itaque biennio poſt mortem *Bruti* applicuit in *Albania* quidam rex *Hynorum* nomine *Humber*, & *Albanactum* fratrem *Locrini* occidit; quo audito *Locrinus* rex *Britonum* perſecutus eſt eum, qui fugiens ſubmerſus eſt in flumine quod de nomine ejus *Humbra* vocatur, & ſic *Albania* revertitur ad *Locrinum*. Item *Dunwallo* rex *Britonum Saterum* regem *Scotiæ* præfecit, & eundem ſibi rebellem & regnum ejus in deditionem recepit. Item duo filii *Dunwallonis*, ſcilicet *Belynus* & *Brennius* inter ſe regnum patris ſui diviſerunt; ita quod *Belynus* ſenior diadema inſulæ cum *Britannia*, *Wallia*, & *Cornubia* poſſideret, *Breninus* junior ſub eo regnaturus *Scotiam* teneret. Petebat vero *Toiana* conſuetudo, quod dignitas hæreditatis primogenito perveniret. Item *Arthurus* rex *Britonum* princeps famoſiſſimus *Scotiam* ſibi rebellem ſubegit, & pene totam gentem delevit. Et poſtea quendam nomine *Anſelmum* regem *Scotiæ* præfecit; & cum poſtea idem rex *Arthurus* apud civitatem *Legionum* feſtum faceret celeberrimum, interfuerunt illi omnes reges ſibi ſubjecti, inter quos *Anſelmus* rex *Scotiæ* ſervicium pro regno *Scotiæ* exhibens debitum, gladium regis *Arthuri* ante ipſum detulit. Succeſſive omnes reges *Scotiæ* omnibus regibus *Britonum* fuerunt ſubjecti. Succedentibus autem regibus in eadem inſula & ipſius monarchiam & dominium optinentibus ſubſequenter. *Edwardus* dictus ſenior filius *Aluredi* regis *Anglorum*, *Scotorum*, *Cambrorum*, *Stretig. Wallorum* reges ſibi tanquam ſuperiori domino ſubjectos habuit & ſubmiſit. *Adelſtanus* rex *Anglorum*, *Conſtantinum* regem *Scotiæ* ſub ſe regnaturum conſtituit, dicens, Glorioſius eſt regem facere quam regem eſſe. Eſt enim dignum memoria, quod idem *Adelſtanus* intercedente ſancto *Johanne de Beverlaco* quondam archiepiſcopo *Eboracenſi Scotos* rebellantes dimicavit; qui gratias Deo devote agens Deum exo-

Edw. I.

« ravit petens quatinus intercedente beato *Johanne* ſibi aliquod ſignum oſtenderet evidens, quatinus tam ſuccedentes quam præſentes cognoſcere poſſent *Scotos Anglorum* regno ſubjugari; & videns quaſdam ſcopulas juxta quendam locum prope **Dunbarre** prominere, extracto gladio de vagina percuſſit in ſilicem; cui lapis ad ictum ferientis gladii Dei virtute cavatur ut menſura ulnæ longitudini poſſit coaptari; & hujuſmodi ſignum hactenus evidens in Legenda, & in *Beverlacenſi* eccleſia ſingulis ebdomadis per annum ad laudem ipſius miraculoſe recitatur. Et de hoc extat celebris memoria tam in *Scotia* quam in *Anglia* uſque in præſentem diem. Item *Conſtantinus* rex *Scotia* et *Eugenius* rex *Cambrorum* ad prædictum regem *Anglia Adelſtanum* poſt diſſenſiones inter ſe habitas venientes, cum ſuis regnis ſe eidem *Adelſtano* reddidere; cujus facti gratia filium *Conſtantini* ipſe *Adelſtanus* de ſancto fonte ſuſcepit. Item *Edredo* regi *Anglia Scoti* in bello ſe reddiderunt, et eidem regi *Edredo* tanquam domino fidelitatem debitam juraverunt, quodam *Iricio* rege ſuper *Scotos* ipſos conſtituto. Item cum *Edegarus* rex *Anglia* regem *Scotorum Kynaldum*, etiam *Cumbrorum Malcolmum* regem, pluſimarumque inſularum regem *Makkum*, alioſque quinque ſubregulos, ſcilicet *Dunwaldum*, *Sycherch*, *Huuldon*, *Jacob*, et *Hychel* ſubjectos; ipſumque *Edgarum* in navi quadam prope proram ſedentem per flumen de **Dee** illos remigare feciſſet, fertur ipſum dixiſſe, ſucceſſores ſuos gloriari ſe reges *Anglia* eſſe, cum tanta prærogativa honorum fruerentur, ut ſubjectam haberent ſibi tot regum potentiam. Poſt dictum *Edegarum* ſucceſſive ſucceſſerunt reges *Anglia* ſanctus *Edwardus* martyr, *Elnredus* frater ejus, *Edmundus* dictus **Irneſide** filius *Elnredi* & *Knutus*, qui eorum temporibus regnum *Scotia* in ſua ſubjectione tenuerunt, hoc duntaxat excepto quod anno xv. *Knuti* prædicti idem *Knutus* *Scotulam* rebellantem expeditione illuc directa, regem *Scotia Malcolmum* parvo ſubjecit negotio ſubdituſque eſt ei iterum *Malcolmus*. Quibus *Haraldus* filius *Knuti* & *Hardeknoutus* frater ejus unus poſt alium regnum *Anglia* ſuſceperunt, qui eis ſic regnantibus ſibi regnum *Scotia* ſubjectum pacifice tenuerunt. Item dictus ſanctus *Edwardus* rex *Anglia* regnum *Scotia* dedit *Malcolmo* filio regis *Cambrorum*, de ſe tenendum. Item *Willielmus* **Baſtarde** rex *Anglorum* cognatus ſancti *Edwardi* à *Malcolmo* rege *Scotorum* tanquam à ſuo homine cepit homagium. Item *Willielmo Rufo* regi *Anglia* prædictus *Malcolmus* rex *Scotorum* fidelitatis juramento ſubditus fuit. Item *Willielmus* prædictus *Dunwaldum* de regno *Scotia* ex juſtis cauſis amovit, & loco ipſius *Duncanum* filium *Malcolmi* regem *Scotia* præfecit, & recepit ab eo fidelitatis juramentum, ſanctoque *Duncano* doloſe perempto, rex *Willielmus* præfatum *Dunewaldum* qui iterum regnum *Scotia* invaſerat ab eodem amovit, & *Edgarum* filium *Malcolmi* regem *Scotia* conſtituit & eidem idem regnum donavit. Cui ſucceſſit *Alexander* frater eidem *Edgaro* conſenſu regis *Anglia Henrici* primi. Item *Matildi* imperatrici filiæ & hæredi dicti *Henrici* rex *Scotia David* fecit homagium & fidelitatem. Item regi *Anglia Stephano*, *Henricus* filius dicti *David* homagium fecit. Itêm rex *Willielmus Scotia* pro regno *Scotia* & *David* frater ejus, Comites & Barones regni *Scotia* devenerunt homines ligii *Henrici* filii regis *Anglia Henrici* ſecundi patre vivente, & fidelitatem ei juraverunt contra omnes homines, ſalva fidelitate debita patri viventi. Anno xvj. regni regis *Henrici* ij. dictus *Willielmus* rex *Scotorum* rebellare incipiens venit in *Northumbriam* cum exercitu ſuo, & exercuit in populo ſtragem magnam, cui occurrentes milites comitatus *Eboracenſis* apud **Alnwyk** ipſum ceperunt, & dicto *Henrico* regi *Anglia* reddiderunt. Annoque ſequenti ſcilicet xv. kalend. Marcii eſt idem *Willielmus* permiſſus liber abire. Poſtea vero apud *Eboracum* anno eodem ſcilicet xvij. kalend. Septembris idem *Willielmus* de conſenſu Prælatorum, Comitum & Baronum, & aliorum magnatum regni *Scotia* domino ſuo regi *Anglia Henrico* filio imperatricis *Matilda* prædictæ ſuis literis patentibus caviſſe noſcitur, quod ipſe hæredes & ſucceſſores ſui Reges *Scotia*, Epiſcopi, Abbates, Comites, & Barones, & alii homines de regno *Scotia* de quibus dictus rex habere voluerit, faciant regibus *Anglia* homagium & fidelitatem, & ligeantiam ut domino ligio contra omnes homines. Et in ſignum fidelitatis hujus, idem *Willielmus* rex *Scotia* capellum, lanceam & ſellam ſuos ſuper altare beati *Petri Eboracenſis* optulit: quæ in eadem eccleſia uſque in hodiernum diem remanent & ſervantur. Item Epiſcopi, Comites & Barones dicti regni *Scotia* conventionaverunt ut verbis hujuſmodi conventionis uterentur domino regi *Anglia* & *Henrico* filio ſuo prædictis, *Quod ſi rex* Scotiæ *aliquo caſu à fidelitate regis* Angliæ, *& à conventione prædicta recederet, ipſi cum domino rege* Angliæ *tenebunt ſicut cum domino ſuo ligio contra regem* Scotiæ, *quouſq; ad fidelitatem regis* Angliæ *redeat*. Quam quidem compoſitionem felicis recordationis *Gregorius* papa ix. in diverſis Cartis regno *Anglia* & *Scotia* directis mandavit firmiter obſervari, continentibus inter cætera, quod *Willielmus* & *Alexander Scotorum* reges regibus *Anglia Johanni* & *Henrico* ligeum homagium & fidelitatem fecerunt, quæ eorum ſucceſſores Rex, & Comites, & Barones regni *Scotia* ipſis & ſucceſſoribus ſuis tenentur exhibere. Et iterum quod cum idem rex *Scotia* homo ligeus ſit ipſius *Henrici* regis *Anglia* & eidem fidelitatis juramentum præſtiterit, quo ſe principaliter aſtrinſit quod in ipſius regis regni *Anglia* detrimentum nil penitus attemptaret. Et papa *Clemens* ſcribens regi *Anglia* pro *Johanne* epiſcopo ſancti *Andrea* expulſo ab epiſcopatu ſuo per regem *Scotia*, inter cætera rogavit, quod *Willielmum* regem *Scotia* moneret & induceret, & ſi neceſſe fuerit diſtrictione regali qua præminet & conceſſa ſuæ regiæ celſitudini poteſtate compelleret, ut dicto epiſcopo omnem rancorem remitteret & epiſcopatum ſuum in pace habere permitteret. Et poſt conventionem prædictam in eccleſia ſancti *Petri Eboracenſis* coram prædictis regibus *Anglia* & *Scotia*, & *David* fratre ſuo & univerſo populo, Epiſcopi, Comites, Barones & milites regis *Scotia* juraverunt regi *Anglia* & *Henrico* filio ſuo & hæredibus eorum fidelitatem contra omnes homines ſicut ligeo domino ſuo & dominis ſuis. Et idem *Willielmus*

Edw. I.

Edw. I.

elmus rex *Scotorum* ad mandatum regis *Henrici* prædicti venit ad *Northamptoniam* ad parliamentum ſuum adducens ſecum omnes Epiſcopos, Abbates, & Priores totius regni ſui. Venit etiam ad ejuſdem regis *Angliæ* mandatum in *Normanniam*. Et idem rex *Willielmus* poſt deceſſum ipſius regis *Henrici* veniens *Cantuariam*, *Ricardo* regi *Angliæ* filio & hæredi dicti *Henrici* fecit homagium. Quo *Ricardo* defuncto ſæpedictus *Willielmus Johanni* regi *Angliæ* fratri & hæredi prædicti regis *Ricardi* extra *Lincolniam* ſupra montem in conſpectu omnis populi fecit homagium & juravit fidelitatem ſuper crucem *Huberti* tunc *Cant.* archiep. eidem *Johanni* tanquam ligeo domino ſuo; Et per Cartam ſuam conceſſit, quod *Alexandrum* filium ſuum ſicut hominem ſuum ligeum maritaret, promittendo firmiter in Carta eadem quod idem *Willielmus* rex *Scotorum* & *Alexander* filius ſuus *Henrico* filio regis *Angliæ Johannis* tanquam ligeo domino ſuo contra omnes homines & mortales fidem & fidelitatem tenerent; à quo quidem *Willielmo* rege pro eo quod deſponſaret filiam ſuam Comiti *Boloniæ* præter ipſius regis *Johannis* aſſenſum, pro tranſgreſſione & temeraria præſumptione hujuſmodi ſatisfactionem debitam accepit. Item *Alexander* rex *Scotorum* ſororius noſter regi *Angliæ Henrico* patri noſtro pro regno *Scotiæ*, et poſtea nobis homagium fecit. Vacante deinde regno *Scotiæ* poſt mortem *Alexandri* regis illius, et ſubſequenter poſt mortem *Margaretæ* ejuſdem regni *Scotiæ* hæredis & dominæ neptis noſtræ, Epiſcopi, Comites, Barones, & cæteri regni proceres & communitates regni *Scotiæ* ad nos tanquam ad legitimum ducem, aurigam, captaneum & dominum capitalem ejuſdem regni ſic vacantis, gratis & ſpontanea voluntate accedentes prout tenebantur de jure, jus noſtrum & progenitorum noſtrorum, & anteceſſorum noſtrorum, & poſſeſſionem ſuperioris, & dominii directi in regno eodem & ipſius ſubjectione ex certa ſcientia pure, ſimpliciter & abſolute recognoverunt. Et præſtitis nobis ab eiſdem tanquam ſuperiori & directo domino *Scotiæ* debitis & conſuetis fidelitatum juramentis. ac civitatibus, burgis, villis, & caſtris, munitionibus regni ejuſdem in manu noſtra traditis, ad cuſtodiam ejuſdem regni jure noſtro regio officiales & miniſtros deputavimus, quibus ipſi tempore vacationis hujuſmodi concorditer fuerunt obedientes et intendentes, et præceptis noſtris, et mandatis regiis. Poſtmodum autem diverſæ perſonæ ſuper ſucceſſione in dicto regno *Scotiæ* jure hæreditario inter ſe contendentes, ad nos tanquam ad ſuperiorem dominum ſuum regni *Scotiæ* acceſſerunt, petentes ſuper jure ſuccedendi in regnum prædictum ſibi per nos exhiberi juſtitiæ ſupplementum; volentes et expreſſe conſentientes coram nobis tanquam ſuperiori domino *Scotiæ* ſtare juri. Et demum earundem partium petitionibus et juribus coram nobis judicialiter propoſitis ac ſufficienter auditis et rimatis, et multiformiter examinatis ac diligenter intellectis, in præſentia omnium prælatorum et nobilium quaſi totius regni *Scotiæ*, & de voluntate, & conſenſu eorum expreſſe procedentes, *Johannem Baillol* debite præfecimus in regem *Scotorum*, quem tunc in ſucceſſione ejuſdem regni hæredem legitimum juris invenimus habere potioris. Quidam

Prælati, Comites, & Barones, Communitates, ac Edw. I. cæteri incolæ ejuſdem regni hujuſmodi ſententiam expreſſe audierunt, acceptaverunt, & expreſſe approbaverunt, & ipſum *Johannem* de mandato noſtro virtute ejuſdem judicii in regem ſuum admiſerunt; ac idem *Johannes* rex *Scotiæ* pro regno ſuo præſtito nobis homagio debito ac conſueto, fidelitatis juramentum ad parliamentum noſtrum veniens fecit, tanquam noſter ſubditus & fidelis, & ſicut alii de regno noſtro interfuit, & noſtris tanquam domini ſui ſuperioris mandatis obedivit. Et Prælati, Comites, & Barones, & cæteri incolæ majores ejuſdem regni poſtmodum ex præconcepta & plena malicia ac proditione præordinata pactiones, confederationes, conſpirationes, & conjurationes in exhæredationem noſtram, & hæredum noſtrorum & regni noſtri, contra debitam homagii ſui fidelitatem, juramentum inierunt inter ſe, in crimen læſæ majeſtatis nequiter incidendo. Unde cum præmiſſa ex relatione fideli fama publica conſentiente ad aures noſtras perveniſſent, volentes futuris periculis præcavere quæ ex hiis & aliis poſſent nobis, regno noſtro & regni noſtri incolis veriſimiliter provenire, pro aſſecuratione regni noſtri acceſſimus ad confinium utriuſque regni, pluries mandantes eidem *Iohanni* tunc regi *Scotiæ*, quod ad certa loca in confinio prædicto ad nos accederet ſuper præmiſſis & aliis pro ſtatu, tranquillitate & pace utriuſque regni aſſecurationem & alia per nos & conſilium noſtrum ſibi exponenda auditurus, & ſuper hiis contingentibus juſticiam recepturus. Qui publicis mandatis noſtris contumaciter in ſua perfidia perſiſtens, ad bellicos apparatus cum cæteris Prælatis, Comitibus & Baronibus regni *Scotiæ* ac etiam aliis exteris conductis, contra nos, regnum noſtrum & regni noſtri incolas hoſtiliter ſe convertens accinxit, & ad hoſtiles aggreſſus & incurſus procedens noſtrum regnum invaſit, quaſdam villas regni noſtri *Angliæ* per ſe & ſuos deprædatus eſt, eaſdem vaſtavit incendio, homineſque noſtros interfecit, & nonnullis nautis noſtris per eos interemptis, naves hominum noſtrorum regni *Angliæ* comburi fecit. Et eveſtigio nobis reddito homagio & fidelitate per regem *Scotiæ* tam pro ſe quam pro aliis quibuſcumque regni ſui incolis per verba effectum diffidentiæ exprimentia, comitatus noſtros *Northumbriæ*, *Cumbriæ*, *Weſtmerlandiæ*, congregato ingenti exercitu hoſtiliter per ſe & ſuos invaſit, ſtragem innumeram hominum noſtrorum, incendia monaſteriorum, eccleſiarum & villarum inhumane perpetrando, & patriam undique depopulando, Infantes in cunis & mulieres in puerperio decubantes atrociter & miſerabiliter trucidantes, Et quod auditu horrendum eſt, à nonnullis mulieribus mamillas abſciderunt, parvos clericulos primas literas addiſcentes ad numerum circiter ducentorum in ſcolis exiſtentes obſtructis hoſtiis igne ſuppoſito concremaverunt; Nos quoq; cernentes tot dampna, opprobria, facinora & injurias & exhæredationem noſtram & deſtructionem olim regni noſtri proditionaliter irrogari, nolentes ratione juramenti quo ad conſervationem jurium coronæ regni noſtri ſumus aſtricti, tam execranda & nephanda facinora ulterius tolerare nec jura noſtra relinquere indefenſa, Cum idem *Johannes* rex *Scotorum* & gens ſua

Edw. I.

« ſua ſubditi noſtri per legem & juſticiam ſe juſtificari minime permiſiſſent, ipſo regno *Scociæ* quod à longiſſimis temporibus ſicut ſuperius exprimitur nobis & progenitoribus feodale extitit ex cauſis præmiſſis Deinde bello juxta leges & conſuetudines regni noſtri contra eos ex conſilio procerum noſtrorum indicto, contra dictum *Johannem* & gentem *Scotorum* vires potentiæ noſtræ extendimus, prout nobis licuit de jure, & proceſſimus contra eos tanquam proditores contumaces & publicos hoſtes. Subacto igitur regno *Scociæ* jure proprietatis noſtræ, præfatus rex ipſum regnum *Scociæ* dirioni noſtræ quatenus de facto tenuit, ſponte, pure & abſolute reddidit in manum noſtram: proditiones & ſcelera memorata coram nobis & proceribus noſtris publice recognoſcens. Quo peracto, Prælati, Comites & Barones et communitates regni *Scociæ* quos ad pacem noſtram regiam recepimus, ſubſequenter homagia et fidelitates nobis tanquam inmediato et proprio domino fecerunt, reddirus eciam ejuſdem regni nobis præſtiterunt. In civitatibus, caſtris, villis, inmunitionibus ac cæteris locis omnibus miniſtros officiales noſtros ad regimen ejuſdẽ regni præfecimus jure noſtro ſpeciali et cætera in hunc modũ.

Ciſtrenſis l.7.c.40. Rex fecit ſeiſire omnia temporalia clericorum eximens eos protectione ſua pro eo quod anno elapſo nollent eum reſpicere de bonis ſuis contra *Scotos*. Nam *Robertus* archiepiſcopus de conſenſu cleri procuraverat à papa inhibitionem ne quis clericorum regem reſpiceret de bonis Eccleſiæ. Unde et plures Prælatorum timore tacti quæſierunt protectionem regiam.

CAP. V.

Leiceſtrenſis. INterea Papa miſit bullas papales inhibitorias quod nulla perſona Eccleſiaſtica cujuſcumque conditionis foret, daret ſeculari perſonæ ſive regi ſive alteri perſonæ decimam, quintamdecimam, viceſimam nec quamcumque aliam contributionem abſque ſpeciali licentia à Curia *Romana* in hac parte conceſſa; ſimiliter nulla pars ſecularis majoris vel minoris conditionis caperet ſub colore cujuſcumque cauſæ de perſonis Eccleſiaſticis majus vel minus abſque ſpeciali licencia à curia petita & optenta, & hoc ſub pœna excommunicationis majoris inde latæ & ipſo facto incurrendæ & capiens & tribuens, & hoc abſque abſolutione præter in mortis articulo citra curiam *Romanam* conſequenda. Similiter ne quis per vim aut extorſionem caperet quicquid depoſitum in Eccleſia ubilibet ſub eadem pœna. Eodem tempore cum audiſſet papa non ſolũ *Anglicanæ* ſet etiam univerſalis quaſi Eccleſiæ afflictiones varias & oppreſſiones multas quaſi per omnia mundi regna, eo quod Reges & Principes affligebant eam, Cogitavit ſollicite per quam poſſet viam aliquod remedium adhibere; Unde conſilio fratrum Conſtitutionem ſubſcriptam ad univerſas mundi provincias bullatam miſit perpetuis temporibus obſervandam.

« *Bonefacius* &c. Ad perpetuam rei memoriam; *& infra.* Clericis laicos infeſtos opido tradit antiquitas, Quod & præſentium experimenta temporum manifeſte declarant dum ſuis finibus non contenti nituntur in vetitum & ad illicita ſua frena relaxant, nec prudenter attendunt quomodo ſit eis in clericos eccleſiaſticaſve perſonas & bona interdicta poteſtas; quinimmo eccleſiarum Prælatis eccleſiaſticiſque perſonis regularibus & ſecularibus imponunt onera gravia, ipſos talliant & eis collecta imponunt, & ab ipſius ſuoque proventuum vel bonorum dimidiam decimam ſeu viceſimam vel quamvis aliam portionem aut quotam exigunt & extorquent, eoſque moliuntur multipharie ſubicere ſervituti & ſuæ ſubdere ditioni. Et quod dolendo referimus, nonnulli eccleſiarum Prælati eccleſiaſticæque perſonæ trepidantes ubi trepidandum non eſt, tranſitoriam pacem quærentes, plus timentes majeſtatem temporalem offendere quam æternam, talium abuſibus non tam temerarie quam inprovide adquieſcunt, ſedis apoſtolicæ auctoritate non optenta: Nos igitur talibus actibus obviare volentes de fratrum noſtrorum conſilio apoſtolica auctoritate ſtatuimus, Quod quicumque Prælati Eccleſiaſticæve perſonæ, religioſi vel ſeculares quorumcumque ordinum, conditionis ſive ſtatus, collectas vel tallias, dimidiam, decimam, viceſimam ſeu centeſimam ſuorum & Eccleſiarum ſuarum proventuum vel bonorum laicis ſolverint vel ſe ſoluturos conceſſerint, aut quamvis aliam quantitatem, portionem aut quicquam ipſorum proventuum vel bonorum æſtimationem vel valorem ipſorum, ſub adjutorii, mutui, ſubventionis, ſubſidii vel doni nomine, ſeu quovis alio timore vel modo vel quæſito colore abſque auctoritate ſedis ejuſdem, necnon Imperatores, Reges, ſeu Principes, Duces, ſeu Comites vel Barones, Proceres, Capitanei, Officiales vel Rectores quocumque nomine cenſeantur, civitatum, caſtrorum, vel quorumcumque locorum conſtitutorum ubilibet, & quivis alius cujuſcunque provinciæ, conditionis & ſtatus qui talia impoſuerint & exegerint vel receperint, aut apud ædes ſacras depoſita eccleſiarum vel eccleſiaſticarum perſonarum ubilibet areſtaverint ſeiſierint ſeu occupare præſumpſerint, vel areſtari, ſeiſiri vel occupari mandaverint, aut occupata, ſeiſita ſeu areſtata receperint, necnon omnes qui ſcienter in prædictis dederint conſilium, auxilium vel favorem publice vel occulte, eo ipſo ſententiam excommunicationis incurrant. Univerſitates quæ in hiis culpabiles fuerint eccleſiaſtico ſupponimus interdicto. Prælatis & perſonis eccleſiaſticis in virtute obedientiæ & ſub depoſitionis pœna diſtricte mandantes ut talibus abſq; expreſſa licentia dictæ ſedis nullatenus adquieſcant. Quodq; prætextu cujuſcumque obligationis, promiſſionis & conceſſionis factarum hactenus vel faciendarum in antea priuſquam hujuſmodi conſtitutio, prohibitio ſeu præceptum ad noticiam ipſorum pervenerit, nil ſolvant, nec ſupradictĩ ſeculares aliquid quoquo modo recipiant. Et ſi ſolverint, vel prædicti receperint in ſententiam excommunicationis incidant ipſo facto. A ſupradictis autem excommunicationis & interdicti ſententiis nullus abſolvi valeat præterquam in mortis articulo abſque ſedis apoſtolicæ auctoritate & licentia ſpeciali, Cum noſtræ intentionis exiſtat tam horrendum ſeculariũ poteſtatũ abuſum nullatenus ſub diſſimulatione tranſire, non obſtantibus quibuſcumq; privilegiis ſub quibuſcumq; tenoribus ſeu modo aut verborum conceptione conceſſis Imperatoribus, Regibus & aliis ſupradictis, quæ contra præmiſſa in nullo volumus alicui vel aliquibus ſuffragari. Nulli igitur hominũ liceat hanc paginã noſtræ Conſtitu-

Edw. I.

« tionis

Edwar. I. « tionis, prohibitionis ſeu præcepti infringere ſeu auſu temerario contraire. Dat. *Romæ* ad ſanctum *Petrum* vj. kalendarum Marcii Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Eodem anno in craſtino animarum ejuſdem anni tenuit Rex Parliamentum ſuum apud ſanctum *Edmundum*, ubi ad rogatum ipſius conceſſus eſt ei xij. denarius à populo, & à civitatibus & burgis octavus denarius. A clero vero reſponſum eſt, Quod nec ipſi dare vel concedere nec ipſe quicquam accipere poſſet niſi uterque eorum ſententiam excommunicationis incurreret in Bulla lata, Quod tamen regem velle non credebant nec ſibi expedire ſciebant. Set non placuit regi reſponſum hoc. Unde advocati ſunt ad aliud Parliamentum *Londonias* in craſtino ſancti *Hillarii*, ut interim cum deliberatione conſimili melius reſpondeant. Adveniente tandem die & ibidem clero congregato, *Cantuarienſis* archiepiſcopus magiſter *Robertus de Winchelſe* communicato conſilio, hiis qui à facie ejus mittebantur, reſpondit in hæc verba: « Satis vobis conſtat domini mei nec latere poteſt quod ſub omnipotenti Deo dominos etiã dominos habemus temporales, ſpiritualem & temporalem. Spiritualem vero dominum papam, & temporalem dominum noſtrum regem, Et quamvis utrique obedientiam debeamus, majorem tamen ſpirituali quam temporali. Verum ut placere poſſimus utrique, concedimus & mittere volumus ſumptibus noſtris nuncios noſtros ſpeciales ad ipſum patrem ſpiritualem dominum papam, ut licentiam aliquid concedendi habere poſſumus, vel ſaltem reſponſum habeamus ab ipſo quid facere debeamus. Credimus eciam dominum noſtrum regem ſicut & nos ipſam excommunicationis ſententiam inbullatam & timere & effugere velle; Ad hoc ordinate ex vobis Domini cariſſimi perſonas certas qui talia domino regi ex parte noſtra renuncient. Nos enim ſcientes indignationem ejus accenſam, veremur talia nunciare omnino. Quod cum ipſi feciſſent, mox furor regis inſævit & excandens in iram ipſum *Cantuarienſem* archiepiſcopum cum toto clero *Anglicano* extra ſuam protectionem & defenſionem poſuit; Præcepitque ut omnes terræ etiam dotales totius Eccleſiæ *Anglicanæ* in manum ipſius ſeiſirentur. Et tamen ut creditur miraculoſe contigit, quod eadem die qua Clerum extra protectionem ſuam poſuerat confuſi ſunt milites ſui in *Vaſconia* à *Francis* & turpiter victi, ut infra patet. Juſticiarius eciam regis in banco ex parte regis pro tribunali ſedens omnibus circumſtantibus dixit publice. « Vos domini attornati Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Abbatum & Priorum cæterarumque perſonarum omnium ex clero nunciate dominis veſtris & dicite, quod de cætero in curia domini regis nulla fiet eis juſtitia de quacumque re etiamſi illata fuerit eis injuria atrociſſima, juſtitia tamen de eis fiet omnibus conquerentibus & eam habere volentibus.

Ciſtrenſis l.7.c.40. Rex *Edwardus* fecit ſeiſire omnia temporalia clericorum, eximens eos à protectione ſua pro eo quod anno præcedenti nollent eum reſpicere de bonis ſuis contra *Scotos*; nam *Robertus* archiepiſcopus de conſenſu Cleri procuraverat à Papa inhibitionem ne quis Clericorum Regem reſpiceret de bonis eccleſiæ; unde & plures Prælatorum timore tacti quæſierunt protectionem regiam.

Leyceſtrenſis. O mirabile & inauditum auribus horribile! Communis juſtitia quæ omnibus patere deberet tam incolis quam alienigenis quo ſpiritu neſcio clero Chriſti denegatur, ancillaturque & ſervit ac ſubpeditatur ipſa mater Eccleſia quæ ſolebat antiquitus filiis dominari, pedes ſuper caput elevantur, & quæ ſolebat cunctis ſplendeſcere fomento miſerationis, jam à miſericordia deicitur & obſuſcatur umbraculo crudelitatis. Electus autem *Eboracenſis*, *Henricus de Newerk*, & *Dunolmenſis*, *Elienſis* & *Saliſbirienſis* epiſcopi & quidam alii timentes iram regis maximam, & conjecturantes grave periculum imminere, ordinaverunt ſe deponere velle in æde ſacra quintam partem bonorum eccleſiaſticorum illius anni ad tuitionem eccleſiæ *Anglicanæ* & defenſionem urgentiſſimæ neceſſitatis, ut ſic iram regis evaderent & ſententiam in Bulla non incurrerent; Quicquid tamen ponebat clerus tollebat fiſcus; Et ſic ordinantes & ſub colore quintam partem concedentes, protectionem regis conſecuti ſunt. *Cantuarienſis* vero archiepiſcopus animum non mutans nec concedere nec deponere quicquam voluit, Elegitque pocius iram regis quam ſententiam excommunicationis incurrere, unde ſeiſita ſunt omnia bona ſua & vaſa ejus aurea & argentea occupata ſunt & equi omnes, Receſſeruntque ab eo familiares ejus nec remanſit quicquam unde pauper Chriſti aleretur; Præceptumque eſt ſub gravi foriſfactura regis ne quis eum hoſpitio ſuſciperet in monaſterio vel extra, Evacuatumque eſt illud Apoſtoli, *Suſcipite invicem ſicut & Chriſtus ſuſcepit vos*; manſitque ſic in domo cujuſdam ſimplicis Rectoris cum ſolo ſacerdote & uno clerico, non habens ex toto archiepiſcopatu ubi caput reponeret. Conſtanter tamen egit in verbo Domini, publice mendicans, ubique proteſtans, omnes qui vel regi vel perſonæ ſeculari præter voluntatem domini papæ quicquid concederent in canonem latæ ſententiæ eo facto proculdubio incidiſſe, ſemper exiſtens paratus ad moriendum pro Eccleſia Chriſti. Amici vero *Lincolnienſis* epiſcopi *Oliveri* eciam ipſo voluntatem vel petitionem regis non ratificante, procuraverunt tamen quod vicecomes *Lincolnienſis* levata quinta parte de bonis ipſius epiſcopi extunc ei poſſeſſiones & terras reſtitueret. Omnia eciam monaſteria epiſcopatus ipſius & totius provinciæ *Cantuarienſis* ſeiſita fuerant in manu, & ex præcepto ipſius Cuſtodes appoſiti qui ipſis religioſis ſolummodo neceſſaria miniſtrarent, et reliqua converterentur in fiſcum. Unde Abbates & Priores neceſſitate compulſi curiam regis adierunt, abn peccata ſet bona propria redimentes data quarta. Nulla tunc temporis fiebat juſtitia clero, & paſſi ſunt clerici injurias multas. Religioſi eciam in via regia equis ſuis ſpoliabantur, & nullam conſecuti ſunt juſtitiam, quouſque redemptione facta eis daretur regia protectio. Rex præcepit ut omnes qui habebant lanas & pelles cariarent eas ad diverſos portus maris, Quod cum ipſi feciſſent, miniſtri regis omnes ſaccos lanæ quinarium numerum excedentes datis talliis ad opus regis acceperunt; Et ab unoquoque ſacco quinarium numerum non excedente ab eis nomine malæ toltæ xl. s. extorſerunt. Et multæ oppreſſiones fiebant in hunc modum in populo. Rex habuit de quolibet comitatu duo millia quarteria frumenti. & totidem de avenis & carnes ſalſas ſimiliter ad gravem oppreſſionem populi, videlicet porcinas, bovinas, vaccinas, multonum ſalſas, nulla ſolutione cuiquam inde facta.

In

Edward. I. In feſto ſancti *Mathei* Apoſtoli quibuſdam convocatis optimatibus regni abſque clero rex tenuit Parliamentum ſuum apud *Salyſbyriam*, ubi rogavit quoſdam magnatorum ut in *Vaſconiam* tranſfretarent; Et cœperunt ſinguli ſe excuſare; Indignatuſque rex comminabatur quibuſdam eorum vel quod irent vel quod terras eorum daret aliis ire volentibus; Et in hoc verbo ſcandalizati ſunt multi, & ſciſma cœpit oriri inter eos. Comes eciam *Mareſchallus* & Comes *Herfordiæ* excuſaverunt ſe, dicentes, quod officia ſua quæ ſibi jure hæreditario competebant libenter facerent eundo cum ipſo rege. Iterataque prece rogavit Rex Comitem Mareſchallum ut iret, Et ait, Libenter tecum vadam ô Rex præcedendo faciem tuam in acie prima, ſicut michi competit jure hæreditario. Et rex. Etiam ſine me ibis cum aliis. At ille, Non teneor, nec eſt meæ voluntatis ô rex ſine te iter arripere. Et iratus rex prorupit in hæc verba, ut dicitur. Per Deum ô Comes, aut ibis aut pendebis. Et ille. Per idem juramentum ô rex nec ibo nec pendebo. Et licentia non accepta receſſit; Diſſolutumque eſt concilium pro illo die. Confeſtim vero duo Comites iſti *Herfordiæ* & *Mareſchallus* aſſociatis ſibi multis magnatibus & pluſquam xxx. baneretiis electis creverunt in populum multum, numeratique ſunt in equis armatis mille quingenti viri expediti ad bellum. Et cœpit eos timere rex, diſſimulavit tamen. Illi profecti in terras ſuas noluerunt miniſtros regis permittere nec lanas nec coria nec extraordinarium quicquã capere aut aliquid exigere ab invitis, quinimmò interdixerunt eis terras ſuas ſub pœna capitis & membrorum; & ſic reſiſtebant regi & ſuis.

Comes *Flandriæ* paſſus injuriam à rege *Franciæ* domino ſuo receſſit ab amicabilitate ejus cum jam multas exhauſiſſet pecunias pro eo contra regem *Angliæ* ſicut infra patebit; videnſque ſe in vacuum laboraſſe qui multa meruerat, à fide regis ſui deſilivit. Et ut regi *Angliæ* acceptior fieret, omnes *Francos* à terra ſua eliminavit, Nam conſideravit terram ſuam quaſi exinanitam eo quod cives ſui lanas *Anglicanas* & coria non haberent ut ſolito mercandū habere conſueverant ad operandum cum ſint ibi multi operarii; Piſcatores eciam terræ ſuæ depauperatos, eo quod liberum ad mare non haberent acceſſum. Videnſque finaliter ſe ulterius non poſſe regi *Angliæ* reſiſtere, miſit ad eum nuncios petens & rogans ea quæ pacis ſunt & amoris. Placuitque regi *Edwardo* rogatus & in expulſione *Francorum* à terra ſua eum commendando laudavit, ſtatuitque ei firmam pacem, quam præconizari fecit, & inito fideli fœdere, cari quidem facti ſunt & amici.

Ciſtrenſis lib. 7. c. 40. Rex *Edwardus* cum parva manu *Anglorum* & *Wallenſium* neglecto conſilio procerum ſuorum tranſfretavit in *Flandriam* tanquam contra regem *Francorum* bellum ingeſſurus; Ferebat enim fama regem *Edwardum* amore *Blanchiæ* filiæ regis *Franciæ* adeo detentum, ut terram *Gaſconiæ* pro *Blanchia* regi *Franciæ* libenter reſignaret; verum quia rex *Edwardus* tunc ſenior fuerat & *Blanchia* juvencula extiterat, *Margareta* ſoror regis *Franciæ* copulata eſt regi *Edwardo*; ex qua rex *Edwardus* progenuit duos filios *Thomam* & *Edmundum*. Rex *Edwardus* dampnavit ſubito monetam ſurrepticiam & illegitimam, quam *pollardos*, *crocardos*, *roſarios* nominabant, qui paulatim & latenter loco ſterlingorum irrepſerant. Et primo eos valere obolum fecit, deinde eos omnino exterminavit. Hoc anno obiit ſine prole *Edward.* I. *Edmundus* Comes *Cornubiæ* filius *Ricardi* Comitis *Cornubiæ* filii regis *Alemaniæ*. Qua de cauſa rediit comitatus ille ad coronam. Iſte annus fuit *Jubilaus*, quo multi peregrinati ſunt ad *Romam*. Rex *Edwardus* dedit filio ſuo *Edwardo* principatum *Walliæ* & comitatum *Ceſtriæ*.

Willielmus Waleys dux *Scotorum* diſtractus eſt *Londoniis* & ſuſpenſus, cujus caput amputatum ſuper pontem *Londonienſem* ponebatur ad ſpectaculum tranſeuntium. Corpus ejus in iv. partes diviſum ad diverſa loca mittebatur. Hoc autem anno rex *Edwardus* miſit papæ *Bonefacio* literas declaratrices juris & dominii quod *Angli* habent ſuper regnum & reges *Scociæ*; Nam prius *Robertus de Bruys* conqueſtus erat domino papæ, quod *Edwardus* injuſte vexaſſet regnum *Scociæ*, unde & papa ſcripſerat regi *Angliæ* quod deſiſteret à tali vexatione niſi clarius de jure ſuo poſſet docere. *Benedictus* tercius de ordine Prædicatorum poſt *Bonefacium* viij. ſedit papa non plene anno uno. De quo quidam ſic ait,

A re nomen habe, *Benedic, benefac, benedicte*,
Aut rem perverte, *Maledic, malefac, maledicte*.

Clemens quintus poſt *Benedictum* ſedit papa annis quaſi xij. qui circa theſauros colligendos & caſtra conſtruenda inſudavit. Ordinem *Templariorum* dampnavit, ſeptimum librum Decretalium quæ Conſtitutiones *Clementinianæ* vocantur, ordinavit, ſet cito poſt in Concilio quod apud *Viennam* celebrarat eundem librum revocavit, Quem tamen ſucceſſor ſuus papa *Johannes* innovavit, incorporavit, publicavit.

Leyceſtrenſis. Anno Domini M.CCC.vij. & regni regis primo, litera dominicali G. luna currente per xvij. die Mercurii proxima poſt feſtum Epiphaniæ, omnes *fratres miliciæ Templi* in *Anglia* univerſaliter fuerunt capti quaſi una hora diei, & incarcerati præcepto regis, per mandatum domini Papæ, & in manu regis omnia bona eorum, terræ & tenementa ſeiſita, quia hæretici & apoſtatæ dicebantur, & idem de eis fiebat in *Francia* & in tota Chriſtianitate. Hic quoque *Clemens* primus omnium papalem ſedem de *Roma* uſque *Avinoiam* tranſtulit. Quod quidem factum an divino nutu ſeu humano auſu contigerit in admirationem ducitur. Hoc eciam anno fecit rex *Edwardus* graves inquiſitiones contra malefactores & uſurpatores Coronæ, quæ Inquiſitio vocatur *Traylbaſton*. *Robertus de Brus* uſurpavit regnum *Scociæ*, & circa Paſcha occidit *Johannem de Comyn* in eccleſia Fratrum minorum de *Dounfrez* pro eo quod noluit ſibi in dicta factione conſentire. Set rex *Edwardus* ſuperveniens, ipſum *Robertum* fugere compulit, & interfectores dicti *Johannis* ſuſpendit. Quo quidem anno rex *Edwardus* juxta *Carlilel* perendinans fecit *Petrum de Gaviſton* familiarem filii ſui *Edwardi* terram *Angliæ* abjurare. An. Dñi 1307.

Leyceſtrenſis. Quidam clerici in *Vaſconia* itinerantes tempeſtate fulguris & tonitrui admodum territi concinerunt ympnum de Domina, *Ave maris ſtella*. Et cum perveniſſent ad hunc verſum, *Monſtra te eſſe matrem*, beata virgo quoddam velum ſuper eos expandit ſub cujus umbra ſecuri permanſerunt donec tranſiret tempeſtas illa tremoſa.

Cap.

Edw. I.

Cap. VI.

CUM igitur pro parte tractatum ſit de guerra *Wallia* & guerra *Scocia* tempore hujus regis *Edwardi*: aliam guerram *Scocia* quam *Scoti* exercuerant tempore ejuſdem *Edwardi* pro iſta vice taceamus, & ad guerram quæ primævo tempore guerræ *Wallia*, inter regem *Anglia Edwardum* & regem *Francia* orta eſt redeamus, nam ut infra patebit, rex *Edwardus* in ultima guerra ſua poſtquam ſubjugaverat regem *Scocia* cum regno ejuſdem, in redeundo in *Angliam* ſuper ſabulum occubuit.

An. Dñi 1293. Anno igitur Domini M. CC. xciij. orta eſt execrabilis contentio inter marinarios regis *Anglia* de portubus, ac marinarios regis *Francia* de *Normannia*, tali modo. Navis quædam de portubus *Anglia* in *Normannia* applicans manſit ibidem diebus aliquot. Cumque die quodam egrederentur nautæ duo, ut ex quodam fonte ibidem proximo aquam dulcem & deſiderabilem ſibi haurirent, contingit eoſdem ibidem invenire marinarios *Normannos*; à quibus irritati movebantur ad verba, & de verbis ad verbera & tandem ferro agitati, unus eorum occubuit, fugitque alter, & ſe cum ſociis ſuis in navem recepit, nuncians eis caſum & adventum *Normannorum* inſequentium xx. Cumque in altum ducerent navem ut ſic ſaltem laberentur, inſequuti ſunt hoſtes ut eos caperent, ſet tamen inſequentes cum difficultate tranſierunt, nunciantes talia marinariis de portubus & eorum auxilia expoſcentes. Nec perſequentium rabies ita requievit, ſed aſſociatis eis pluribus, naves *Anglicanas* in mare quæſierunt; & cum die quadam ſex naves *Anglicanas* obvias habuiſſent, eaſdem hoſtiliter aggreſſi, duas ex ipſis continuo permerunt, ſuſpendentes homines in navibus ad trabes navium ſuarum, & ſic per mare navigantes, nullam faciebant differentiam inter canem & *Anglicum*. Quæ cum marinariis *Anglia* & cæteris fugientibus dicerentur, mox conglobari & in tanti opprobrii vindictam fremendo animati hoſtes quæſierunt & cum non invenirent ad votum, ingreſſi ſunt potenter portum de *Swyn* ut ex hoſtibus ſuis vindictam expeterent, ubi interfectis aliquibus & quibuſdam ſubmerſis, ſex inde naves potenter adduxerunt, & extunc homicidiis vacabant & congreſſionibus mutuis, utrinque ſanguinem ſitientes cum naufragiis & rapinis. Cumque talia longo certamine agerentur inter eos, miſſis internunciis, placuit tandem partibus certo die congredi cum toto conamine, ſcilicet xiiij. die Aprilis, fixo ſtandardo quaſi in medio maris inter *Angliam* & *Normanniam*; ibi enim cum communi aſſenſu ancoraverunt navem pergrandem & vacuam in ſignum congreſſionis faciendæ. Interim vero *Anglici* aſſociaverunt ſibi *Hibernicos* & *Holandicos*, *Normanni* vero conduxerunt eis *Francos* & *Flandrenſes* & marinarios de *Gene*. Adveniente demum die convenerunt ibidem armis bellicis ſufficienter inſtructi; & ſicut in eis fuerat diſparitas animorum, ſic etiam & eodem die contigit inæqualitas maxima elementorum, nivis ſcilicet & grandinis ventique validiſſimi; Conſertumque eſt grave prælium inter partes, & tandem victoriam dedit noſtris ipſe Deus omnipotens; Perieruntque multa millia gladio præter ſubmerſos cum navibus quaſi infinitos, reduxeruntque noſtri onuſtas cum præda naves circiter CC xl. Quæ cum *Philippo* regi *Francia* nunciata *Edw. I.* fuiſſent, licet frater ejus *Carolus* hujus navalis prælii auctor extitiſſet, miſſis tamen ad regem *Angliæ* nunciis obnixe petiit Emendas ſibi fieri, auctoreſque facti puniendos tradi, & infinitam pecuniæ ſummam pro ſpoliatione mercatorum ſuorum liberari; Quibus rex *Edwardus* prudenter reſpondit, Quod per proprios reſponſales ad interrogata reſponderet, miſſiſque nunciis rogavit regem *Francia* tanquam parentem & dominum, ut certos diem & locum nominaret, ad quos cum communi conſilio hinc inde properarent amicabiliter ſuper hujuſmodi tractaturi, ulterius facturi quod ipſa veritas rei ſuaderet; Quod quidē oblatum rex *Francia Philippus* non admittens, de communi conſilio magnatum ſuorum præcepit regem *Anglia* per breve vocari certo die ſuper hujuſmodi injuriis in curia ſua reſponſurum. Qui cum ad diem non veniret, præceptum fuit & à curia regis *Francia* judicatum quod tota terra ſua tranſmarina ſeiſiretur, & iterum recitaretur ad diem alterum ſub pœna forisfacturæ totius terræ ſuæ tranſmarinæ reſponſurus. Rex autem *Anglia* ſeditionem timens, utpote à quibuſdam amicis præmunitus, perſonaliter non adiit, ſet dominum *Edmundum* fratrem ſuum Comitem *Leyceſtria* cum literis ſuis ad diem miſit, in eodem negotio facturus quod juſticia ſuaderet. Qui cum pro rege *Anglia* cum ſufficienti mandato ſe oſtendendo offerret, non receperunt eum ſet in curia regis judicaverunt *Vaſconiam* & omnes terras regis *Anglia* forisfactas pro contemptu. Ipſe autem dominus *Edmundus* ſub ſpe pacis diverſimode tractavit cum rege *Francorum*, Ita quod communiter diceretur quod rex *Edwardus* ſororem regis *Francia* duceret in uxorem, ut omnia ſopirentur.

Interim ſeneſchallus regis *Anglia* in *Vaſconia* permittere noluit miniſtros regis *Francia Vaſconiam* ingredi ut ſeiſirent eam. Fiebatque altercatio magna; Propter quod rex *Francia* vocato domino *Edmundo* rogavit eum tanquam pacis mediatorem & amicum, quod ingreſſum ſuorum permitteret ſaltem in iv. vel v. civitates ſcilicet *Burdeux*, *Bayon*, *Langon.* & *Mermaund*, & hoc in ſpe pacis; dicens ſe pacem firmare non poſſe niſi magnates ſui viderent ſententiam curiæ ſuæ executioni mandatam, inde promittens regia ſponſione plenam pacem debere ſubſequi ſi rogatum hujuſmodi adimpleret. Qui cum talia ſe non audere præſumere diceret, ſtatim ad rogatum regis *Philippi* voluntatem regis *Angliæ* & conſilium ſuper hoc requiſivit. Rex autem *Edwardus* dicto fratris ſui fidem adhibens, per literas ſuas patentes remandavit, ſe ratum & gratum habere & velle quicquid ſuo nomine in hac parte duceret faciendum. Quibus acceptis & per eum regi *Francia* inſinuatis, promiſit ei rex in fide & in verbo regio, quod omnia poſt tempus modicum cum plena pace reſtituerentur ad votum; *Edmundus* vero ſimpliciter credens & in tantum regia promiſſione allectus ſecuritatem non petiit, firmiter credens promiſſionem regiam omnem debere excedere cautionem. Statimque ſcripſit Seneſchallo *Vaſconia*, quod earundem civitatum ſeiſinam miniſtris regis *Francia* liberaret; Quod cum ille feciſſet, mox ipſi *Franci* primo paucos & latenter, poſtea plurimos & patenter, & demum pergrandem induxerunt exercitum; *Edmundus* autem hoc audiens & ſeditionem timens, rogavit regem *Francia* ut promiſſionis ſuæ memor

talia

Edw. I.

talia fieri prohiberet. Cui rex, Suſtine, inquit, pauliſper quouſque adimpleantur xl. dies, & omnia reſtituam. Quibus elapſis, dum ſuper eodem negotio rogaretur per *Edmundum*, confeſtim reſpondit, Ordinationem curiæ ſuæ & judicata per xij. Pares abſque eorum communi conſilio ſe revocare non poſſe, mutatoque vultu quaſi dedignando receſſit. Dominus *Edmundus* cum in eadem curia multos haberet amicos, eo quod reginam *Navernia* matrem uxoris regis *Franciæ* duxerat in uxorem, occulte præmunitus & ex conjecturis certis ſeditionem timens, à curia illa latenter & cum feſtinatione ſe tranſtuſit, & in *Angliam* ad fratrem ſuum regem veniens omnia per ordinem non ſine gravi cordis dolore recitavit, dicendo ſe eſſe in hoc facto ſtultum & quaſi ipſius ſeductorem. Rex autem licet animo conſternatus ab auditis, tamen fratrem blande confortavit; moxque vocatis magnatibus ſuis cum *Johanne* rege *Scotorum* tenuitque Parliamentum ſuum *Londonia*. Et in eorum præſentia toto proceſſu recitato conſilium eorū petiit & juvamen. Atteſtans ſe etiam ſi majorem non haberet ſequelam, cum uno puero & uno equo jus ſuum proſequi velle uſque ad mortem, & ſuper hujuſmodi injuriis vindicare. At illi unanimiter reſponderunt ei, dicentes, ſe eum velle ſequi in vitam & in mortem. Rege igitur *Scotorum* qui aderat cum cæteris magnatibus auxilium promittente, gratias Deo & ipſis egit, & eum multis gratiarum actionibus dimiſit, Adiciens & rogans, ut parati et inſtructi venirent cum ab eo eſſent ſufficienter præmuniti. Rex *Edwardus* de ſuorum auxilio ſic ſecurus, confeſtim miſſis duobus fratribus de ordine *Prædicatorum* cum literis credulitatis ad regem *Franciæ* homagium ſuum ei reddidit; Cui dicerent in hunc modum. “Dominus noſter rex *Angliæ* non ſine cauſa miratur quod in literis veſtris nuper ei directis eum non vocaſtis amicum nec carum conſanguineum veſtrum ſicut hactenus ſcribere conſueviſtis, unde cauſatur ex hoc quod ex multis conjecturis accepit et credit, quod vos eum ut prius non tenetis amicum. Propter quod certiſſime vobis mandat, ut ſicut eum creditis & tenetis ut pura non amicum, ſic et ipſe vos reputat et conſimili modo tenet. Et ſicut in vobis nullam modo habet fiduciam, ſic nec in poſterum habere poteſtis nullam in eo fiduciam ſive fidem. *Adjeceruntque*. Et quia in terra veſtra in ipſo itinere veniendi ad vos capti ſumus et retenti, et per iij. dies quaſi incarcerati, petimus et obſecramus ſtatum nunciorum nobis tribui et privilegium dari.” Statimque eorum dicto accepto & ratificato, reſpondit ex parte regis unus magnatum ejus, Quod illa captio, detentio ſeu incarceratio ex præcepto regis vel ſcientia non proceſſit quinimmo multum diſplicuit, emendas offerens, equos & expenſas & cætera quæque neceſſaria, rogans ut oblata reciperent pro libito voluntatis ſuæ: datoque ſano & ſalvo conductu confeſtum ad propria reverſi ſunt, regi nunciantes viſa & audita. His auditis, mox rex *Edwardus* quingentos armatos & xx. millia peditum miſit in *Vaſconiam* cum domino *Johanne de ſancto Johanne*, qui ejuſdem terræ olim ſeneſchallus extiterat, & cum domino *Johanne de Britania*, & illo milite ſtrenuiſſimo *Willielmo Latymere* qui apud Portſmouth [?] omnibus ad expeditionem tantam neceſſariis præparatis, poſuerunt ſe in mari circa feſtum beati *Petri* ad vincula; Et irruente vento contrario diſperſæ ſunt naves per partes *Cornubiæ*, iterumque collectæ apud Plimmouth circa feſtum beati *Dioniſii* ventis vela iterum relaxabant, & poſt multa variaque tempeſtatum diſcrimina tandem circa feſtum Apoſtolorum *Simonis* & *Judæ* applicuerunt in *Vaſconia* apud *Caſtellon* quæ ſituatur in litore fluminis de *Gerunde*, Deditque ſe eis & regi *Angliæ* dominus urbis illius, & eos cum lætitia magna ſuſcepit & benigne tractavit. Profectique ſunt inde uſque *Makanter*, & dederunt ſe cives in vigilia omnium Sanctorum; Et in craſtino anchoraverunt cum tota claſſe ante *Burgum ſuper mare*, qui antiquitus dicebatur *Mons Albani*. Cives autem ſe dare volebant, ſet timebant *Picardos* qui erant in præſidio civitatis. Cumque vidiſſent *Picardi* quod cives ſe dare vellent, exierunt de caſtro, & plurimos peremerunt; Miſeruntque cives ad *Anglos* nunciantes hæc, & eorum auxilium expoſcentes qui in eorum auxilium confeſtim aſcenderunt, & retraxerunt ſe regales in caſtrum, & cives ſe dederunt; Mane autem facto cum *Angli* in caſtrum irruere voluiſſent, petierunt *Picardi* inducias triduales, ut miſſo nuncio *Burdegaliam* ſi in eorum non venirent auxilium, ſe ſtatim redderent abſque dubio. Miſſo igitur puero remandat eis Conſtabularius de *Burdeux* & mariſchalles *Franciæ*, quod ita feſtinanter venire non poterant, Immo ſe defenderent & viriliter reſiſterēt, præcipue cum haberent victualia & cætera quæque neceſſaria pro tempore ſemeſtri. Quo audito ſtatim dederunt ſe ſibi, ſalvis vita & membris, equis & armis, & abierunt in pace. Poſt dies octo reverſi ſunt noſtri ad urbem de *Blayne* quæ diſtat à *Burgo* per ij. leucas, & quaſi ſimiles treugas petierunt caſtrenſes, & habuerunt; ſet non veniente auxilio dederunt ſe. Inveneruntque noſtri victualia multa in urbe & in caſtro, & dolia vini circiter MM. D. & conſtituerunt *Angli* poſt dies aliquot cuſtodes iſtarum urbium fortiſſimarum dominum *Rogerum de Mortimer*, & dominum *Ricardum de Boys* cum populo terræ multo; Et profecti ſunt uſque *Burdeux* quæ diſtat per v. leucas, manſeruntque in oppoſito civitatis illius in flumine de *Gerunde* per ij. dies; Et emiſſis hinc & inde telis, cum jam non proficerent nec ſe cives dare vellent, aſcenderunt de flumine uſque *Ryons*, ubi dominus loci illius gratanter ſe dedit eis cum tota villa & caſtro. Et tunc primo *Angli* extraxerunt equos à navibus cum in mari manſiſſent per xvij. ebdomadas & aliquos dies, Tandem vero refocillatis hominibus et equis diviſerunt etiam ſe *Angli* quaſi in duas partes, remanſeruntque in eodem loco ut populum terræ ſibi attraherent, dominus *Johannes de Britania* & dominus *Willielmus Latymer* cum CCC. equeſtribus & vij. millibus peditum electorum. Profectuſque dominus *Johannes de ſancto Johanne* cum reliquo populo uſque *Bayon* quæ ſituatur in mari *Hiſpaniæ* verſus occidentem, & eſt civitas fortiſſima et quaſi inexpugnabilis diſtans à *Lyons* [?] per v. dietas modicas, per xxx. leucas regionis illius; Comes enim & homines urbis illius cum audiſſent eum adveniſſe in terram, vocaverunt eum, eo quod eum diligebant pro antiqua cuſtodia [?], fuerat enim ut dictum eſt, olim cuſtos totius terræ *Vaſconiæ* ex parte regis *Angliæ* & eos cum humanitate tractabat. Cumque appropinquaret civitati et eſſent certi cives de ejus adventu, irruerunt continuo in [illegible] regalibus *Francis* qui ex

parte

Edw. I. parte regis *Franciæ* præficiebantur eis & cæſis multis ex eis qui in civitate fuerant, reliquos in priſone fortiſſimo loci ejuſdem concluſerunt; Exoſos enim eos habebant eo quod abutebantur male conceſſa poteſtate, tradideruntque venienti civitatem, et obſidionem caſtri continuando tenuerunt, dicentes laſſo; quod ſe cum ſuis recreando reficeret, nullam habendo curam de obſeſſis. Poſt dies autem aliquot cum ſe viderent Caſtrenſes ſic diu manere non poſſe, dederunt ſe, ſub pacto tamen, quod cuſtos eorum remaneret pro omnibus, & cæteri abirent illæſi. Remanſitque cuſtos eorum *Iordanas Bertram*, & reliqui abierunt. Elapſo igitur tempore modico & viribus reaſſumptis egreſſi ſunt *Angli* uſque ad ſanctum *Cynerinam* ut illum expugnarent, ac cives continuo dederunt ſe; & regales *Franciæ* ex pacto receſſerunt; ubi aſſignato cuſtode domino *Hugone de Ver* cum CC. equeſtribus & multis pedeſtribus; reverſus eſt prædictus dominus *Johannes de ſancto Johanne* apud *Bayoa*, & manſit ibidem ſecurus multo tempore; Tandem rex *Franciæ Philippus* audito adventu *Anglorum* in *Vaſconiam*, miſit *Carolum* fratrem ſuum & dominum *de Nele* ſeneſcallum ſuum cum multis millibus equeſtrium armatorum & exercitu copioſo ad capiendum eos & potenter devaſtandum; Qui venientes apud *Rions* in dominica Palmarum non proceſſionaliter cum palmis ſet turmatim cum lanceis, obſederuntque noſtros qui ibi remanſerant per dies xj. multas oppreſſiones & diverſa gravamina eiſdem inferentes; Cumque exirent aliquando *Angli* ut gloriam militiæ ſuæ in hoſtibus exercerent, rechaciati ſunt à multitudine magna velut oves in ovile. Noviſſime vero videntes *Angli* ſe diu ſic manere non poſſe, conſilio inito decreverunt quod in ipſa ebdomada Paſchali navigio recederent de nocte, mitterenturque equi eorum in rivo *Gerunde* uſque *Burgum* & *Blamys*, ſet impeditum eſt eorum propoſitum modo qui ſequitur. Tenebatur in vinculis miles quidem centenarius *Johannes* ſcilicet *Gyffarde*; Hic cum cujuſdam caſtri ſcilicet *Pudeſach* fuiſſet cuſtos deputatus, advenientibus *Francis* & eum obſidentibus, tradidit ſe eis ſub pacto tali, quod ſcilicet ipſe cum *Anglicis* qui cum eo erant ibi, abirent liberi, & voluntatem ſuam facerent *Franci de Vaſconia*, qui ſe primo dederant ei & cum eo manebant. Feceruntque *Franci* ſic, & *Vaſconienſes* ſuſpenderunt laqueo circiter l. Propter quod quidem factum irati ſunt *Vaſconienſes* & vehementer moti, & ſe dare nollent contra noſtros, dicentes ſeditionem fieri in populo ſuo. Volentes autem *Angli* ipſis placere pro poſſe, ſtatuerunt ſe judicialiter procedere contra eundem militem, ut ſaltem cognita veritate eorum innocentiam declararent; Cumque Mareſcallus exercitus, dominus ſcilicet *Radulfus de Gorges* in ipſo die Mercurii quo exire deberent in veſperis pro tribunali ſederet pro judicio faciendo de ipſo milite & de quibuſdam pedeſtribus qui propter mala eorum opera tenebantur in vinculis, venerunt pedeſtres reliqui qui magis ſolito vino æſtuabant, eo quod in tranſitu ſubito erant omnia communia, & dixerunt expreſſe ſe nolle pati de ipſis judicium fieri, nec ſuos quoquo modo perire in tanta neceſſitate. Inſtantibus itaque militibus pro judicio faciendo reſiſtebant pedeſtres & ad invicem rixati ſunt, ita quod unus pedeſtrium percuſſus interiit, Moxque efficiuntur partes & in ſuam perniciem dividuntur, pedeſtres & equeſtres mutuo ſe cædentes uſque ad veſperam. Adveniente tandem veſpere fugerunt equeſtres ad naves ſuas, & relictis equis ſuis properabant navigio uſque *Burgum* & *Blayus*, Multi tamen eorum in naves aſcendere non poſſent utpote à pedeſtribus impediti, in præſidio ejuſdem urbis ſe cum difficultate receperunt. Mane autem facto ingreſſi ſunt *Franci* nullum quaſi reſiſtentem habentes, & occiſis pedeſtribus qui remanſerant ceperunt equos cæterorum qui aſſugerant armatos, ſellatos & frænatos, Moxque expugnaverunt cæteros qui erant in præſidio, & præter armigeros multos ceperunt milites quaſi xij. videlicet dominum *Radulfum Teway*, dominum *Radulfum de Gorges*, dominum *Rogerum de Layburne*, dominum *Simericum de ſancto Edmundo*, dominum *Iohannem de Gretyng*, dominum *Henricum de Boyding*, dominum *Iohannem de Modenyle*, dominum *Iohannem de Folburne*, dominum *Robertum de Cockefelde*, dominum *Thomam de Turbeville*, qui poſtea, ut infra patet, conjuravit cum *Francis* contra *Anglicos*, & dominum *Walterum Gyffarde*. Hos omnes captivatos direxerunt in *Franciam* ſub arta cuſtodia recludendos, & urbem de *Ryens* demolierunt in terram propter odium *Anglorum*; Profectique ſunt inde cum toto exercitu uſque ad ſanctum *Cynerum*, ubi erant ex *Anglis* CC. armati cum domino *Hugone de Ver*, ut ſupradictum eſt, & obſederunt eos per xj. ebdomadas, inferentes eis mala quæ poterant; Cumque morerentur armati *Franci* in multis millibus ſubito quaſi porci propter uſum armorum & calorem nimium, fecit eos ſepeliri *Carolus* in Cimiterio novo quod erexerat in campo & dedicari fecerat à quibuſdam epiſcopis qui aderant cum eis. Stupefactus tandem *Carolus* cum multas jam ex omni parte perdiderat cœpit ſolito benignius ad bonum declinare. Unde miſſis nunciis & remiſſis, demum cum noſtris tale fœdus pepigit; *Quod ſcilicet irent quo vellent cum ſuis omnibus, nec urbi nec civibus quicquam mali vel moleſtiæ inferret aut moliretur, ſet ſtatum haberent priſtinum & eis omnia conſervarentur illæſa.* Recedentibus igitur *Anglis* apud [ ] fecit *Carolus* locũ eundẽ victualibus & cæteris quibuſcumque neceſſariis inſtaurari & bene muniri, & appoſitis cuſtodibus & militibus reverſus eſt in *Franciam* & iterum non eſt reverſus, Immo reverſi ſunt noſtri cum illum abiiſſe didiciſſent, & effugatis cæteris locum ut prius eundem tenuerunt.

Edw. I.

Cap. VII.

Videns rex *Edwardus* tantam ſtragem & confuſionem ſuorum in *Vaſconia*, potentiamque *Francorum* belluinam miſit *Antonium de Beke* epiſcopum *Dunelmiæ* ad regem *Alemaniæ*, ſcilicet anno gratiæ M. CC. xciv. ut fœdus iniret cum eo, ut dicitur cum lx. millibus libris ſterlingorum, & conventiones & pacta cum eo iniit, *Quod ſcilicet uſque ad certum tempus præfinitum regi* Angliæ *& ſuis contra regem* Francorum *& ſuos cum robore exercitus ſui fideliter aſſiſteret veniretque in eorum auxilium cum eſſet ſufficienter præmunitus. Convenit etiam quod neuter eorum abſque altero cum rege* Franciæ *concordaret vel fœdus iniret quoquo modo.* Eodem anno rex *Edwardus* quorundam fretus conſilio, omnem pecuniam & omne depoſi- An. Dñi 1294.

Edw. I.

tum in ecceceſiis cathedralibus, domibus religioſis & univerſis gazofilaciis clericorum & laicorum, fratrumque *Prædicatorum* & *Minorum* cæterorumque ordinum omnium, quarto ſcilicet die Julii, hora tertia, per miniſtros ſuos præordinatos quaſi ex improviſo cepit, & in ærarium ſuum *Londoniæ* reponere fecit, multamque pecuniam conſecutus eſt, quam nunquam poſtea reſtituit. Illis tamen qui ei tenebantur in debito, vel communiter cum clero vel populo auxilium promittebant ei, hujuſmodi pecuniam acceptam in ſolutionem alterius juſſit allocari ſeu reſtitui. Eodem anno circa feſtum Aſcenſionis Domini omnes lanas terræ *Angliæ* ſeiſivit, tam clericorum quam laicorum, et ſic ſeiſitas ſervavit quouſque mercatores data maxima pecuniæ ſumma eas quaſi de novo redimerent. Eodem eciam anno vocavit rex per literas ſuas archiepiſcopos, epiſcopos, Decanos eccleſiarum cathedralium & archidiaconos in propriis perſonis, clerumque uniuſcujuſque dioceſis per duos Procuratores, ut in feſto S. *Mathæi* Apoſtoli coram eo comparerent *Londoniæ*. Quibus exiſtentibus ait rex. «Domini cariſſimi jam ſatis conſtat ut audiſtis de famoſa iſta guerra quæ inter regem *Francorum* & inter nos initium ſumpſit non noſtra culpa, ut novit ipſe Deus, ſet abſque ullo dolo vel fraude caſualiter ſumpſit initium & uſque in præſens ſumptuoſiſſime continuatur; verum ne ex injuſto bello redargui poſſemus vel reprehendi, optulimus ei primo pacem, & pacis formam uterque noſtrum amplexatus eſt, Quam cum ex parte noſtra ut convenit ſervare parati eſſemus, ipſe eam renuit & contempſit, & quanto magis pacem quærimus tanto magis ab ea eramus longius ſeparati; Videntes autem nos finaliter ſic illudi, hanc guerram incepimus, & ſi neceſſe fuerit pro juſtitia noſtra conſequenda uſque ad mortem continuandam; verum quia terræ noſtræ *Anglicanæ* non ſum niſi quaſi unus malus cuſtos, & non ipſa terra noſtra ſet tota *Anglicana* eccleſia jam in arto ponitur & movetur injuſte, nec continuare poſſumus quod incepimus niſi de eadem terra noſtra nobis auxilium tribuatur, iccirco orationes veſtras in præſenti expetimus & veſtrum auxilium implorantes, & juſte debetis domini cariſſimi & præcipue iſta oratione impartiri auxilium, quoniam videtis Comites & Barones & milites noſtros quod non ſolum bona verum eciam corpora ſua pro nobis exponunt & pro terra noſtra non ad ſanguinis effuſionem, immo frequentius ad mortem. Et vos igitur qui corpora veſtra exponere non poteſtis, juſtum eſt & rationi conſonum ut de bonis veſtris ſubveniatis. Adjecitque ſubſequentia, ut placeret eis, ſcivit enim eos eſſe motos pro immunitate eccleſiæ violatæ, & ait, «Quia recenter duo facta ſunt in quibus admiramini, placare vobis volumus & in hac parte reſpondere; Præcepimus quod omnes lanæ veſtræ areſtarentur, & hoc non ſine cauſa fecimus, quia noſtræ voluntatis fuit ut de bonis terræ ipſa terra conſervaretur illæſa, Aliud eſt. Datum fuit nobis intelligi quod moneta terræ noſtræ corrupta fuit & falſata, unde præcepimus quod ſtatutum monetæ in ſuo robore teneretur, nichil mali ſuſpicantes, ſet in facto contigit, ſicut & accidit inter Apoſtolos *Jeſu Chriſti*. Inter enim xij. erat unus malus qui *Chriſtum* tradidit; ſimiliter & in hoc facto fines mandati noſtri quidam egreſſi ſunt & deceperunt nos, unde parati ſumus emendas facere pro libito veſtræ voluntatis. Cumque loquendi finem faceret, reſpondit *Oliverus Lincolnienſis* epiſcopus; Domine, iſtud negotium conſilium requirit. Detur nobis dies ad conſulendum cum fratribus noſtris, & ex conſilio reſpondendum. Datuſque eſt dies tertius. Interim vero conſulentes, diverſi diverſa cenſerunt. Vacabat enim *Cantuarienſis* eccleſia, & membra ſine capite in conſilio diſperſa ſunt. *Eboracenſis* vero *Iohannes Romanus* regis timore perterritus eo quod Regi in magna ſumma pecuniæ tenebatur, quaſi diſſimulando deſtituit. *Dunelmenſis Antonius de Bek* nondum reverſus fuerat de *Alemannia*; In unum tandem votum concordabant omnes, ut offerrent regi duas decimas in uno anno ſolvendas. Quod audiens rex indignatus eſt, & per ſuos ſatellites comminatus eſt ſe extra protectionem ſuam clerum velle ponere niſi medietatem omnium bonorum concederent & votis ejus annuerent in hac parte, ſtatimque quaſi ſtipula corda eorum diſſipata ſunt: Quidam enim regi placere volentes, feſtinanter, alii vero timore perterriti ſubſequenter conceſſerunt; Et quia immunitas eccleſiæ, ut ſupradictum eſt, læſa fuit & violata, petiit clerus à rege quoſdam articulos, rege jubente, Juſſit enim rex poſtquam votis ipſius paruerant ut & ipſi ab eo peterent remedia quæ vellent; & petierunt in primis ut ſtatutum de manu mortua quod in præjudicium ſanctæ matris eccleſiæ fuit editum, deleretur. Cui quidem articulo rex, Quod idem ſtatutum de concilio magnatorum ſuorum fuerat editum & ordinatum, & abſque eorum conſilio non erat revocandum. Cæteris autem articulis quos propoſuerant reſpondit de facili, ita quod fruſtrati & deluſi reverſi ſunt ad propria, obligati tamen ad medietatem conceſſam. Eodem eciam anno habuit rex à communitate regni decimum denarium, & à civitatibus ſextum denarium.

Eodem anno *Wallenſes* rebellare cœperunt circa feſtum ſancti *Michaelis*. Convenerunt autem & ſtatuerunt inter ſe quod in ipſo die ſancti *Michaelis* omnes unanimiter ſurgerent contra regem, & caſtra ejus dirimerent; Et eodem die quaſi ex inproviſo ceperunt caſtella multa. Ceperuntque caſtrum de **Carnarvan** quod rex noſter dudum ſumptuoſiſſime conſtruxerat, demolientes muros, & miniſtros regis trucidantes. Fugeruntque *Angli* qui poterant, ſet multi abſorpti ſunt in ore gladii. Quæ cum rex audiſſet mox congregato exercitu declinavit ibidem; Miſſiſque literis ad *Edmundum* fratrem ſuum & Comitem *Lincolnienſem*, qui tunc temporis in portu de **Portuſmowt**, cum multis millibus armatorum parati fuerant in *Vaſconiam* transfretare, ut ad eum in *Walliam* redirent; & redierunt ad eum. Cætera plenius quære ſupra eodem libro capitulo 3.

Eodem anno fames valida *Angliam* afflixit, & moriebantur pauperum multa millia. Vendebatur quarterium frumenti pro xvj. ſolidis, & multociens pro xx. ſterlingus enim comitabatur regem.

De proditione Thomæ Turbevyl.

Anno Domini M.CC. xcv. Dominus *Thomas de Turbevyle* qui ut ſupradictum eſt in captura de *Ryons* in *Vaſconia* cum militibus captivus ductus eſt & carceri regis *Franciæ* mancipatus, qui ſollicite laborabat quomodo effugere poſſet carcerem & vincula (An. Dñi 1295.)

Edwar. I. cula, Qui cum eſſet regi *Franciæ* familiari notitia cognitus, pepigit cum eo fœdus in ſeditionem regis *Angliæ*, dicens. « Providebis tibi ô rex, de magna « claſſe, & pones in ea robur exercitus, ego autem « revertar ad dominum meum regem, & dicam ei, « quod auxiliante amico quodam cum difficultate « manus tuas evaſi. Cumque ab eo impetraverim « cuſtodiam maris & portuum, obviabo marina- « riis tuis, Cumque ſignum fœderis inter me & « ipſos ut viderint vexillum meum ſupra vexillum « regis elevari, audacter in eodem loco terram in- « grediantur, & abſque difficultate eam eis tradam. Facta igitur hac conventione tam valida promiſit ei rex mercedem iniquam, & acceptis duobus filiis obſidibus, dimiſit eum & abiit. Reverſus eſt autem *Thomas* ad regem *Edwardum*, & ab eo honorifice ſuſceptus eſt, & pro captivitate ſolatium tribuens familiariter ab eo conſolatus eſt. Cumque frequenter inſtaret ut cura maris ſibi traderetur, excuſavit ſe rex, eo quod noluit ipſe Deus iniquitatis propoſitum adimpleri. Rex autem *Franciæ* conductis navibus interim multis, de *Marſilio* ſcilicet & de *Gene* & undecunque poterat, robur exercitus miſit in mare, ita quod aliquando viderentur pluſquam CCC. naves magnæ, ſignum expectantes quod promiſſum acceperant. Cumq; manſiſſent diu, nec ſignum vidiſſent, miſerunt ex conſilio proprio v. galleas electas ut terram explorarent, At una earum præ cæteris feſtinans, applicuit apud *Hydam* juxta portum de *Rumonal*, Quod videntes *Anglici* qui ibidem fuerant cuſtodes deputati, ſimulabant fugam, & conſilio ducis eorundem retraxerunt ſe ut frequentius hoſtes ad terram allicerent, Illis itaque fugientibus ab aliis inſecutis, ſet facies cito convertentibus, mox & alii terga verterunt, & cæſi ſunt omnes ſcilicet CC. xl. viri, & navis eorum combuſta eſt. Quod videntes aliæ iiij. galiæ retraxerunt ſe ad magnam claſſem; poterant enim videri à noſtris. Nec tamen audebant cum eis congredi marinarii noſtri, timentes multitudinem magnam. Circa feſtum ſancti *Petri* ad vincula magna pars ejuſdem claſſis applicuit apud **Dovere** ex parte occidentali ubi nulla fuit applicandi ſuſpicio præ multitudine lapidum & rupis excelſæ; Egreſſique ſunt bellatores fortiſſimi circiter xv. millia hominum, & exploraverunt *Doverniam* ab hora prima uſque fere veſperam, incendentes eam igni pro magna parte, Cumque in ingreſſu eorum fugiſſent incolæ, diſperſi ſunt omnes conclamantes, ejulantes, conglobati ſunt incolæ compatriotæ & concurrebant milites qui curam maris habebant, ita quod eodem die quaſi hora xj. hoſtes aggreſſi ſunt animoſe, cæſiſque quaſi v. millibus reliquos in partes diviſerunt, quidam enim fugerunt in ſegetes, qui poſtea cædebantur ab incolis, & cæteri qui poterant navigio fugerunt; Triginta autem viri fortiſſimi receperunt ſe infra clauſum Abbathiæ ſtrenuiſſime pugnantes uſque in veſperum; ita quod nichil eis nocere poterant noſtri obſidentes; Cumque in veſperis noſtri remiſſius agerent & multi reverterentur ad propria, ipſi quoque dilapſi ſunt cum duabus ſcaphis fugientes; Quod mane cognito, inſecutæ ſunt eos duæ magnæ naves, quæ vela levantes in altum ſcaphas cum hoſtibus ſubmerſerunt. In ipſo autem introitu hoſtium in villa de **Dovere** ceciderunt ex noſtris xiij. viri & unus monachus. Hic quidem monachus cæteris ſuis fratribus in campanile eccleſiæ ſe recipientibus cum orationi vacarent, in eccleſia Dei coram ipſo altari trucidatus eſt, & optulerunt eum Deo ſacrificium matutinum. Interim dum talia agerentur in *Anglia* diſcurrebant literæ inter regem *Franciæ* & prædictum *Thomam Turbevyle*, in quibus excitavit *Francos* ut robur exercitus mitterent in *Scotiam* ſub ſpe tali & certa, quod *Scoti* contra regem *Angliæ* debellarent. Adiciens eciam quod dominus *Edmundus* frater regis & Comes cum immenſo exercitu populi & magnatibus cito poſt proficiſcerentur in *Vaſconiam*, & quod ex tunc terra *Angliæ* à ſuis de facili poſſet ingredi & optineri. Clericus autem ipſius domini *Thomæ* dum talia ſcriberet, & literas legeret reſponſales, juſtè ſibi timuit ne forte in tali deprehenderetur facinore & tanquam regis & regni proditor cenſeretur, condoluit, & ſano uſus conſilio regi *Edwardo* ſeipſum ſponte optulit, omnia per ordinem narrans, & veniam miſerabiliter petens, Quod cum ipſum dominum *Thomam* non lateret, fugit continuo & à curia latenter diſceſſit; ſet mox à miniſtris regis inſecutus verſus *Wallias*, poſt duas diætas captus eſt, reductus, adjudicatus, tractus eſt & ſuſpenſus, Et cito poſt tota magna claſſis prædicta diſſoluta eſt, & ad proprios portus reverſa. Edwar. I.

Eodem anno circa feſtum *Pentecoſtes* venerunt in *Angliam* duo Cardinales miſſi à latere Papæ ad regem *Angliæ* cum epiſtolis Papalibus, in hæc verba conceptis.

BONEFACIUS *ſervus ſervorum Dei cariſſimo in* Chriſto *filio* Edwardo *regi* Angliæ *ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Movet animum, mentemque ſollicitat, fili cariſſime, ſincera & affectuoſa dilectio quam ab olim dum cura nobis officii minoris incumberet ad perſonam regiam tuumque regnum inclitum geſſimus, & continuatis benivolis ſtudiis gerere non ceſſamus, ut celſitudinem regiam cujus exaltationem & gloriam ſummis deſideriis affectamus à Deo inducamus ſollicite, per quem in conſpectu regis altiſſimi per quem reges regnant & principes dominantur, de bono ſemper in melius reddaris acceptior, occurras gratior, carior habearis, ac in regno mundi carior nominiſque titulis copioſum proveniat incrementum. Sane ab ipſis noſtræ promotionis auſpiciis ad generalem ſtatum fidelium mentis aciem extendentes, & conſiderantes gravem, immo graviſſimam & ideo contrariam votis noſtris inter te & cariſſimum filium noſtrum* Philippum *regem* Franciæ *illuſtrem proxima tibi conſanguinitate conjunctum, procurante pacis æmulo incentore malorum, diſcordiam ſuſcitatam; firma & ſtabili diſpoſitione decrevimus, ut ſuper hujuſmodi negotio cordi noſtro potiſſimo, ſolemnes nuntios ad præſentiam regiam & literas mitteremus. Sed propter noſtrum de civitate* Neopolitana *diſceſſum, ubi tunc* Romana *Curia præſidebat, noſtrumque acceſſum ad urbem quem viarum periculoſa diſcrimina non modicum retardarunt, ac etiam ad noſtra inibi celebrata conſecrationis ſolempnia impediti, nequivimus citius nuncios prædictos & literas deſtinare. Revera fili nequaquam ſumus immemores quin potius tenaci memoria retinemus, quod nos hactenus dum eſſemus in minori officio conſtituti ſinceris affectibus dilexiſti, plenis favoribus proſecutus. Idemque dum ſolerter attendimus quantis & quam grandibus prædicta diſcordia noſcitur onuſta diſpendiis, quot & quanta pericula*

Edw. I. *ſecum trahit, quam dampnoſa fidelibus redditur, quam graviter turbat & impedit negotium terræ ſanctæ, quantumque propterea Deo diſplicere dinoſcitur, anxiamur ut pater, ſauciamur ut mater, in animo turbamur amarius ut amator, nec poſſumus quietis refoveri dulcedine, donec prælibatum negotium optatum & celerem exitum juxta cordis noſtri deſiderium ſortiatur. Cumque venerabiles fratres noſtros* Beraldum Albinenſem & Simonem Preneſtinum *epiſcopos ſedis Apoſtolicæ nuncios, exhibitores præſentium, viros utique profundi conſilii, literarum ſcientia præditos, ac diverſarum virtutum titulis inſignitos, necnon pacis angelos licet eorum inviti careamus præſentia, deſtinamus, excellentiam regiam rogamus, hortamur & obſecramus in domino* Jeſu Chriſto, *quatinus ad divinam & apoſtolicæ ſedis reverentiam memoratos epiſcopos, magnas utique columpnas eccleſiæ tuique honoris & famæ fervidos amatores, tanquam filius benedictionis & gratiæ reſpiciens, honeſteque proſequens, & honorificentia condigna pertractans, attente audias, diligenter intelligas, & efficaciter ſtudeas adimplere quæ ipſi & eorum quilibet coram te ſuper eodem negotio duxerint proponenda. Sic te in his devote ac prompte habiturus ut ſperamus & cupimus, ut difficultatis & repulſæ cujuſlibet more profugato regiæ devotionis ſinceritas exinde clarius illuceſcat, tuaque fama præconium quamvis amplum & diffuſum in ſeculo propenſius augeatur, ac ſedis apoſtolicæ gratiam quæ circa filios devotos exuberat, habundancius merearis. Dat.* Laterani x. *kal. Marcii pontificatus noſtri anno primo.*

Cùmque in adventu Cardinalium nondum reverſus eſſet rex à *Wallia* poſt guerram quam ibi finierat, ut ſupra eodem libro capitulo iij. patet; præcepit rex ut honorifice tractarentur, *Londoniiſque* moram facerent uſque ad vincula ſancti *Petri*, ipſius regis adventum præſtolantes. Ad quem diem ipſe rex pacificata *Wallia*, & omnes magnates tam cleri quam populi ſpecialiter ad hoc vocati comparentes ipſos Cardinales honorifice cum gaudio ſuſciperent. Cumque facto ſilentio uterque Cardinalis pacis ſermonem faceret, & multa viciſſim de bono pacis introducerent, in fine tandem concludentes, ipſum regem pacis zelatorem & filium catholicum rogaverunt, ut tanquam princeps piiſſimus & pacis filius dignaretur animum ad pacis bonum inclinare. Reſponſumque eſt eis ex parte regis, Quod deliberato conſilio rex ad interrogata & rogata reſponderet die tercia. Erat enim thema unius Cardinalis: *Da pacem Domine in diebus noſtris.* Alterius vero: *Adaperiat Dominus cor veſtrum in lege ſua, & in præceptis ſuis, & faciat pacem.* Adveniente die tertio, & congregato concilio, frater *Willielmus de Hothum* prædicavit in Latino ſicut Cardinales ſecerant, aſſumpto themate hoc; *Audiam quid loquatur in me Dominus, quoniam loquetur pacem in plebem ſuam.* Reducens in parte ſic, Quod rex noſter tanquam veræ obedientiæ filius paciſque zelator paratus erat audire apoſtolica mandata tanquam cœlitus etiam emiſſa. Finitoque ſermone brevi, ſtatimque ex præcepto regis recitabatur in *Gallico* totus proceſſus ſupraſcriptus, quomodo inter reges ipſos guerra orta eſt, & uſque in eundem diem continuata; ut ipſi, qui mediatores pacis exiſterent & promotores videre poſſent & dinoſcerent quis regum

juſticiam haberet in cauſa, vel injuſte cauſam confoveret. In fine vero totius longæ recitationis ſupraſcriptæ ſurrexit *Antonius de Bek* epiſcopus *Dunelmenſis*, & ex parte regis reſpondit ſic in *Gallico.* Edw. I. « Vos domini Cardinales rogaſtis & requiſiſtis dominum noſtrum regem pro plena pace concedenda, vel bonis ſaltem treugis diutius amplectendis: & licet unuſquiſque Chriſtianus & fide catholicus pacem velle debebit, & eam amplecti ratione bonorum quæ ex ea ſequuntur, & propter ejus contraria & immenſa mala quæ ex guerra proveniunt & ex ſeditione naſcuntur, tamen fidelitatem & promiſſa tenere debent homines univerſi; unde ipſe dominus rex vobis reſpondet ſic, Quod talis confederatio inter regem *Alemanniæ* & ipſum jam nunc inita eſt & per ſacramentum confirmata, quod neuter eorum abſque altero cum rege *Franciæ* pacem faceret vel treugas concedat quoquo modo: cujus rei cauſa ipſo non requiſito vel diſſentiente, nec pacem facere poteſt, nec treugas concedere vult. Quo ceſſante loqui, confeſtim Cardinales ipſum regem rogaverunt, ut ex clementia regia annuere dignaretur, nuncios ſuper hoc regi *Alemanniæ* deſtinare. Et datus eſt dies craſtinus ad reſpondendum. Craſtina autem die cum convenirent iterum univerſi, idem *Dunelmenſis* epiſcopus in *Gallico* ſic ait, « Domini cariſſimi requiſiſtis heſterna die dominum noſtrum regem de duobus, ſcilicet quod ex gratia ſua mera dignaretur nuncios mittere ad regem *Alemaniæ*, ut ejus animum alliciat ad pacem annuendam & plene confirmandam. De alio; quod ſcilicet treugas concederet uſque ad certum tempus infra quod de plena pace tractari poſſet, vel ipſas ſaltem treugas ulterius prorogare. Ad primum articulum reſpondet vobis dominus noſter rex ſic; Quod ratione & reverentia *Romanæ* eccleſiæ quæ totius orbis caput eſt & magiſtra, & occaſione perſonarum veſtrarum qui illius eccleſiæ eſtis membra, habitaque conſideratione veſtri laboris & longi itineris, liberaliter concedit vobis rex nuncios ſuos ſuper hoc ibidem deſtinare. Ad aliud ſic: Satis vobis conſtat & omni populo quod exercitus regis *Franciæ* & gens ſua tota jam parati exiſtant ut ſibi & ſuis inferant mala quæ poſſunt, ſicut hucuſque fecerunt in terra & in mari, unde regi non eſſet ſecurum ſuis præcipere ne ſe defenderent niſi ex parte altera eſſet inhibitum ne ulterius perſequerentur. Propter quod vobis reſpondet, Quam cito conſtiterit ei regem *Franciæ* ex parte ſua inhibuiſſe vel inhibere velle, ſtatim & ipſe ſuis hoc illud idem præcipiendo mandabit, ſet ante non. Factoque tali reſponſo & accepta licentia reverſi ſunt Cardinales in *Franciam* unde prius venerant, ſet non vacui, immo burſas vacuantes. Ex unoquoque cathedrali capitulo vel collegiato per totam *Angliam* nomine procurationis & expenſarum ſex marcas argenti habuerunt; & hoc ex conceſſione papali, præter alia multa, ut aſſolet cupiditati *Romanorum* Cardinalium, ſicut penſare ſcitis multiplicius. Et ubi religioſorum pauperum vel ſanctarum monialium propter exilitatem non ſufficerent per ſe, adjungebantur eis circumadjacentes eccleſiæ parochiales ad ſolutionem peragendam, ita quod papale privilegium non remaneret vacuum, nec deficeret obolus in ſumma.

CAP.

Edw. I.

Cap. VIII.

SEquenti vero anno reverſus eſt unus eorum cum eſſet tunc rex in guerra *Scotiæ* apud Bertwyke ut de præmiſſis reſponſum acciperet. Et interim miſſi nuncii ad regem *Alemanniæ* reverſi ſunt, nunciantes quod nec pacem voluit nec ullum amorem. Sicque reverſus Cardinalis & tamen reliquit ibidem octo perſonas de ſuis interfectas à *Scotis*, qui ad quærendum fenum & paleas die quadam cum aliis proceſſiſſent & incaute procederent, à *Scotis* circumſpecti ſunt & interfecti. Iterumque expenſas accepit idem Cardinalis, videlicet ſecundum taxationem *Wyntonienſem* & *Lyncolnienſem* de unaquaque marca iij.d. Eodem anno clerus decimum, cives ſextum, populus xij. denarium regi contulerunt. Eodem anno apud *Lowmeban* obiit dominus *Robertus de Bruys* in cœna Domini, qui, ut ſuperius tactum eſt, circa ſucceſſionem regni *Scotiæ* cum *Johanne de Baliol* coram rege *Anglorum* diſceptavit, & ſepultus eſt apud Oſborne juxta patrem ſuum. Eodem anno obiit *Gilbertus* Comes *Gloenceſtriæ* qui *Iohannam* filiam *Edwardi* regis duxerat uxorem; & puerum parvulum tenerimum reliquit hæredem de prædicta *Iohanna* procreatum: ipſa *Iohanna* contra voluntatem patris ſui regis accepit unum ſimplicem militem in conjugem nomine *Radulfum de Montermer*, qui per ſtrenuitatem & induſtriam poſtea factus eſt Comes *Gloenceſtriæ*. Eodem anno in quadrageſima obiit *Iohannes Romanus* archiepiſcopus *Eboracenſis*, à *Iohanne Romano* quondam *Eboracenſi* Theſaurario, & quadam pediſſequa procreatus; & bene *Romanus* quia à *Romano* patre cupiditatem *Romanam* extraxit: Et cum magnus eſſet theologus & homo valde literatus, non tamen multæ literæ ſed avaritia maxima eum fecit quaſi inſanire. Sitivit enim pecuniam & ſubſtantiam, unde juſto Dei judicio contigit ut qui ſubditorum bona & maxime ab inteſtatis ſitiret, ſubita quaſi morte præventus nullum vel modicum ex teſtamento proprio conſecutus eſt emolumentum. Executores enim ſui ſe intromittere noluerunt, ita quod non proprio ſet pocius alieno fiebant expenſæ funerum & in eccleſia ſua cum honore ſimplici repoſitus eſt, non enim panis vel obolus pro anima ipſius dabatur. Viſitationem hic eccleſiæ *Dunolmenſis* quam prædeceſſor ſuus jure & juriſdictione *Eboracenſis* eccleſiæ vendicaverat, accepta ut dicebatur pecunia dormire ſuſtinuit. Obedientiam quam primo pompoſe de *Dunolmenſi* petiit, appellatione interpoſita ſegniter proſecutus eſt. Huic ſucceſſit *Henricus de Newerk* ejuſdem eccleſiæ decanus, electus à fratribus anno Dom. M.CC.xcvj. Qui propter guerram inter reges *Romam* adire non valens, per bullam confirmatus eſt, eciam ex diſpenſatione papæ *Bonefacii* in eccleſia ſua *Eboracenſi* conſecratus per *Antonium Dunolmenſem* epiſcopum.

An. Dñi 1295. Anno Gratiæ M.CC.xcv. *Edmundus* frater regis transfretavit in *Vaſconiam* cum Comite *Lincolnienſi*, aſſociatis eis xxvj. baneretiis & DCC. armatis, cum plebe multa; applicueruntque circa medium quadrageſimæ apud *Byrgum* & *Blayus*, manſeruntque ibidem cum *Anglis* quos in eorum adventu congratulantea invenerant, uſque Paſcha. Et congregati ſunt ad eos *Vaſconienſes* multi & cæteræ nationes, ita quod in brevi creverunt in numerum pluſquam ij, mille armatorum; in ebdomada vero Paſcali die Mercurii moverunt ſe & ex oppoſito de *Burdeux* fixerunt caſtra ſua à civitate quaſi per unam leucam. Quod videntes cives, exierunt cum *Francis* ut eis occurrerent, mutum enim videbant ſe & ad congrediendum feſtinabant. Noſtri tamen expectabant & in parte retraxerunt ſe quaſi fugam ſimulantes quouſque ſepararentur ab urbe ſpacio magno, & verſis vultibus eos in urbem retrocedere compulerunt; cæſiſque quaſi duobus millibus alios inſecuti ſunt uſque ad portam civitatis. Quidam eciam ex noſtris ingreſſi ſunt cum eis, & demum dimiſſa porta præcluſi ſunt & retenti, inter quos erant illi duo fratres de Spanlay dominus *Robertus* & *Johannes*, qui poſtea redempti ſunt dato precio; mane autem facto timentes cives obſidionem continuari appoſuerunt ignem in domibus ſuburbanis quæ muro adhærebant, & interim egreſſi marinarii noſtri cæteras domos ſuburbanas accendebant, ita quod in ipſa die Jovis totum quaſi ſuburbium vorax flamma conſumpſit. Die autem Veneris cum urbem fortiſſimam *Angli* impugnare non poſſent eo quod ligneas machinas non haberent, profecti ſunt uſque *Langgon*. ultra *Ryons* per tres leucas, ubi dominus villæ ejuſdem in eorum adventu *Francis* effugatis tradidit eis villam liberam, & morati ſunt ibidem per iij. dies; miſeruntque interim ad ſanctum *Macarium* ut villam redderent, at illi petitis & optentis tridualibus induciis miſerunt *Burdegalum* ut auxilium mitterent, & accepto reſponſo quod non poſſent, tradiderunt ſe *Anglis* & villam reddiderunt. Caſtrenſes tamen tenuerunt caſtrum, & obſeſſi ſunt à noſtris tribus ebdomadis & tum expugnati. Interim venerunt quinque burgenſes *Burdegalenſes* ad dominum *Edmundum* loquentes ſecreto & componentes tum eo pro quinquies mille libris argenti, ut civitatem *Burdegalenſem* eidem traderent in aurora ſecundæ diei, dato tamen hoc ſigno & inito pacto ut cum eſſent urbem ingreſſi parcerent univerſis qui ſigno ſancti *Georgii* ſe munirent; cumque reverterentur ad urbem, illi quinque proditi ſunt, capti, & incarcerati, & poſt dies paucos patibulo ſuſpenſi. Venientibus autem *Anglis* ut ingrederentur ad libitum, repulſi ſunt à civibus qui eorum adventum præcognoverant, & firmiſſime clauſerunt portas civitatis; initoque conſilio, cum ſe illuſos ſic cognoſcerent nec ſecurum haberent locum quo declinarent, profecti ſunt omnes uſque *Bayon*, & honorifice ſuſcepti ſunt. At ubi dominus *Edmundus* multos in ſtipendiarios convocaverat, & multos theſauros exhauſerat velut homo facetus & largiſſimus, cum tantam militiam retinere non poſſet eo quod non haberet ſtipendia, decidit vultus ejus, & infirmatus eſt circa Pentecoſten, & ſic deficiente pecunia defecit & ſpiritus, & poſt dies paucos viam univerſæ carnis ingreſſus eſt. Præcepitque ſuis, ut aſportarent eum ſecum, nec ſepelirentur oſſa ejus quouſque ſolverentur ejus debita, ſicque fecerunt. Et poſt trengas initas reduxerunt ſecum oſſa ad fratrem ſuum regem, & per eum honorifice ſepulta ſunt apud *Weſtmonaſterium Londoniæ*. Poſt mortem *Edmundi* præficitur *Anglis Henricus Lacy* Comes *Lincolnienſis* de conſenſu totius exercitus. Homo quidem facetus, pulcherrimus & ſtrenuiſſimus; hic cum aliquantiſper regulaſſet exercitum, circa feſtum ſancti *Iohannis Baptiſtæ* egreſſus eſt. & obſedit urbem *Hays* per vij. ebdomadas, & ſingulis fere diebus inſultum fecit ad ur-

Edw. I.

bem. Ac illi obſeſſi de ſtrenuitatte & juventute confidentes multociens exierunt, & poſt conflictum aliqualem iterum ingreſſi ſunt; tandem vero cum audiſſent *Angli* quod Comes de *Artoys* veniret in auxilium cæterorum, reverſi ſunt uſque ad *Bayon*. Iteratoque poſt tempus modicum exierunt quidam ex *Anglis* verſus partes *Tholoſanas*, & multas villas & urbes incendentes concremaverunt; reverſique ſunt contra yemem cum præda magna. Tunc licenciati ſunt multi ex *Anglicis*, ſcilicet vulnerati, debiles, & imbecilles, & cum domino *Willielmo de Veſcy* qui infirmabatur cum cæteris in *Angliam* reverſi ſunt. Circa Purificationem beatæ *Mariæ* virginis miſerunt ad noſtros *Anglos* qui erant apud *Bayon* cives ad *Heleregard*, & alii quidam ex noſtris qui in eorum auxilio miſſi fuerant cum obſiderentur à *Francis*, quod victualibus fere deficientibus aut neceſſario oporteret in proximo eis ſuccurrere, aut obſeſſos fame deficere, vel quod abhorterent in immenſum, in manus hoſtium ſe tradere. Quo audito, feſtinavit Comes qui noſtris præerat, & præparatis neceſſariis profectus eſt cum DC. armatis & x. mille peditum electorum. Manſitque eodem die in veſperis apud *Perforarde*; mane autem facto continuavit iter inceptum uſque ad horam undecimam volens ſi poſſet eodem die obſeſſis ſubvenire. Et erant omnes armati & bene muniti quia ſuſpicabantur hoſtes in proximo, non tamen de certo ſciebant; gradiebanturque per turmas ſuas tribus diſtinctas aciebus, portantes frumentum & onera inter ipſas ſuas turmas; cumque non diſtarent ab urbe niſi per iij. leucas modicas, & eſſet ipſa dies multum inclinata, ſilvam quaſi modicam quæ erat in via tranſire feſtinabant. Egreſſa autem acie prima à ſilva, occurrit ei in plena planicie Comes de *Artoys* cum mille & D. armatis per iij. acies diſtinctas & ſeparatas. Congredientibus igitur primis duabus primum aciebus retrocedere fecit alienos acies noſtra uſque ad ſecundam aciem; qua convicta cum prima & ſuperveniente tercia, verterunt ſe noſtri & alii inſequuntur: interim tranſierunt noſtri qui in ultima cuſtodia erant & obviantes quartæ aciei ipſius Comitis, ipſam in velocem fugam quaſi pro nichilo converterunt. Et facta eſt obſcura nox, ita quod nullus cognoſceretur ab altero niſi lingua materna loqueretur; diſperſique noſtri & eciam *Franci* neſcientes bene qua parte diverterent quouſque luna luceret ſuper eos. Lucente tandem luna declinaverunt *Franci* ad urbes finitimas, & quidam ex noſtris inſerti cum *Francis*, qui cum ex ipſa luce vel lingua manifeſtarentur propria, capti ſunt & violenter abducti. Inter quos dominus *Iohannes de ſancto Iohanne* captus eſt & quidam alii, pauci tamen corruerunt gladio quia adveſperaſcente die facta ſunt hæc, & cooperuerat eos quaſi ſubita caligo, nec erant pedeſtres hinc vel inde qui projectos armatos ſpoliarent vel interimerent, noſtri enim pedeſtres remanſerunt in nemore, nec boni quicquam exorſi ex armatis à noſtris. Retenti viri proceſſerunt *Heleregard*, ſet tamen à civibus qui jam hoc factum audierant admiſſi non ſunt, ſet clauſis januis improperabant eis quod ſuos conſocios & comitem ſtrenuum tam vecorditer relinquerent; proceſſeruntque eadem nocte ad ſanctum *Cinerum* per quatuor leucas, & ibi recepti ſunt, ſuſceperunt tamen alios in profundo noctis venientes, & eorum conſilio freti egreſſi ſunt in aurora diei ad locum pugnæ, colligentes ſpolia multa & frumentum quod portaverant aſportantes. Comes autem *Lincolnienſis* cum multis aliis magno noctis ſpacio vagans cum jam neſciret quo ſe diverteret, per eandem viam reverſus eſt qua & venerat. Et mane quaſi hora tercia venit ad *Perforade* ubi prius pernoctaverat, & invenit ibi multos ex ſuis mœſtos quidem de ejus abſentia, ſet de præſentia jam gaudentes eo quod ſalvum eum receperant; reverſuſque eſt uſque ad *Bayon* cum domino *Iohanne de Britannia* & toto comitatu. Congregatique ſunt ad eum in ſequenti quadrageſima omnes diſperſi & profugi, & in ſequenti æſtate moverunt ſe verſus partes *Tholoſanas*, incendentes villas quas poterant & ſævientes gladio, perimentes uſque ad feſtum ſancti *Michaelis*. Removeruntque obſidionem ſancti *Katerni* quam *Tholoſanenſes* fecerant, & reverſi ſunt cum præda magna uſque *Bayon*, yemaveruntque ibidem uſque poſt dominica natalitia, & cito poſt accepto mandato à rege *Edwardo* de treugis initis, reverſi ſunt in *Angliam* circa Paſcha. Circa iſta tempora *Scoti* rebellare cœperunt, ut ſupradictum eſt.

Edw. I.

Cap. IX.

CUM igitur immobiliter perſtaret in propoſito eundi in *Flandriam*, ut ſupradictum eſt quinto capitulo, præcepit anno Gratiæ M. CC. xcvij. ut omnes qui ſervicium ſibi debebant & omnes alii qui viginti libratas terræ à quocumque tenerent infra regnum *Angliæ*, eſſent *Londoniæ* in feſto beati *Petri* ad vincula, parati cum equis & armis ad transfretandum cum rege abſque dilatione qualicunque vel excuſatione. Cumque veniſſent ibidem multi, viderentque regem in incepto propoſito permanere, dixerunt ei quidam de magnatibus, Non expedit, ô rex, nec bonum eſt transfretare niſi prius reconciliato patre tuo ſpirituali *Cantuarienſi* archiepiſcopo, & magnatibus tuis, inveniaris & ipſe in ſinu matris eccleſiæ numeratus. At ille in ſe reverſus & videns hoc juſtum eſſe & rationi conſonum, mox accerſito *Roberto de Wynchelſe Cantuarienſi* archiepiſcopo qui præſens aderat, & tunc rex omni rancore depoſito ipſum cum ſuis in ſpecialitatem recepit priſtinam, & majorem adauxit. Et confidens de bonitate ipſius & conſtantia, curam & cuſtodiam *Edwardi* filii ſui & totius terræ *Angliæ* adjuncto ſibi domino *Reginaldo de Grey* coram omni populi commiſit, præcepitque ut omnia ſibi reſtituerentur eciam uſque ad ultimum quadrantem; ſicque favente Deo reductus eſt cum honore qui mortem non metuens pro honore Dei certavit uſque ad mortem. Omneſq; magnates qui ibi aderant ipſo regis filio ex præcepto regis pacis fidelitatem faciebant, & ab omni populo levatis dextris verus conclamabatur hæres futurus & dominus & regni ſucceſſor. Excuſavit ſe eciam rex de exactionibus & priſis quas à populo ſuſcepit, dicens ſe incepta proſequi non poſſe niſi eorum ſubveniret larga manus, præcipue cum non ſuam tantum, immo totius populi ageret cauſam tanquam protector eorum & defenſor; rogavitque populum accepta licentia ut omnia condonarentur ei & orarent pro eo. Et orabant quidam publice, alii autem ſic; alii vero occulte, pauci vero bene. Prædicti vero Comites *Herfordenſis* & Mareſchallus à Rege ſe ſubtrahentes, cum votis ejus

An. Dñi 1297.

Edw. I.

ejus non parerent ab eorum officiis abſoluti ſunt, deditque rex eorum officia aliis quibuſdam qui miniſtrarent ei. Quod ipſi grave ferentes, præcipue cum non tantum propriam ſet eciam totius communitatis cauſam agerent, dicentes mediatoribus pacis qui inter ipſos & regem equitabant, quod non ſolum ipſi ſet tota communitas terræ gravata erat & ultra modum de injuſtis vexationibus, talliagiis & priſis, & maxime quod non ſecundum libertates magnæ Cartæ ducerentur; cumque regis animum viderent immobilem & diutius ſub incerto ventum verberare nolentes, miſſis ad regem nunciis rogaverunt eum, ut ſubſcriptos articulos pro ſe & pro populo emendare juberet, adicientes quod ſi cartam libertatum confirmare vellet & articulos corrigere, parati erant omnes eum ſequi in vitam & in mortem.

Ceus ſont le moſtrauncre que Archeveskes, Eveskes, Abbes, Prioures, Countes, & Barons, & tote la communyalte de la terre meaſtrent a noſtre ſeigniour le roy & humblement priont come a ſeigniour que ceſtez choſez voille redreſſer & emendere a honour de luy & ſalvacion de peple. En primes y ſemble a tut la communyalte du realme la terre que le gurnyſment que fet lour fuiſt par le brief noſtre ſeigniour le roy ne fuiſt pas aſſiz ſufficyant pur ceo qil ne aveit nule certaine lieu eſpecyfie one ils deveront aler. Kare ſolom le lieu covynt il faire la purvyance & puiſſene aviſer le quele ils duſent luy faire ſervice one none. Pur ceo que diſt eſt cominalment que noſtre ſeigniour le roy vule paſſer en Flandres, *avys eſt a tote la comyalte que la ne dyvent il nule ſervyce faire; pur quey vaux ne lours predeceſſoures ne aunceſtres unkes en cele terre ſervyce ne fyrent; & tut fuiſt il iſins qils duſſent le ſervyce la ou aylours, ils averent pas pouare de fere le, pur ceo que ils ont eſte tant greves de diverſez talliages, eydes, pryſes, ceſt aſſaver de frument aveynes brayes laynes quiſez bœfs vachez chare ſalſez ſaunz nule dener payer dont ils duſſent avoire ſuſtenue & maynenu. I dyent eſtre ceo ke eyde ne poyent ils faire pur la poverte que ils ſont eyns pur les talliages & priſez avantdites, kar ils nont a payne dont ils ſe poyent ſuſtenere. Eemolez en ſont que nont pas loure ſuſtenaunce ne leurs terres guynee. Eſter ceo tote la communalte de la terre ces ſentent durement grevez qile ne ſont pas menee ſolom lez leyes & lez uſages de la terre par lez queus lour aunceſtres ſelont eſtre menez, ne ils ont lour fraunchiſes lez queus ils ſolont avoyre: mes ſont mys hore volunterement par quoy ils ſe ſentone durement grevez. Ouſtre ceo clerkus & lays ſe ſontont durement grevez de ceo qils ſolent eſtre menes ſolom lez poyntes de la grant chartre lez queus poynsez ſont tote plus treſſoyles, la quele choſe eſt treſgrant damage a peeple. Par quoy ils priont a noſtre ſeigniour le roy, qil voyle que ceſtez choſez ſoyent redreſſez al honour de luy & ſalvacion de peeple. Oſtre ceo la comynalte de la terre ſe ſenſent durement greves de la ſyſe de la foreſte que neſt mye garde cum ele ſoleyt eſtre en arere ne la chartre de la undere, mes ſont attachementes voluntiere hors de la ſyſe altrement que homme ne ſoleit. Oſtre ceo tote la comunalte de la terre ſe ſenſont durement grevez de la male tos dez leynez que eſt ſi grevonſe a cheſcune ſak de la leyne entiere xl. s. pryſe a cheſcune ſak v. marces. Pur ceo que la leyne* Dengleterre *eſt a poye le moye de la value de tote la terre par ſyl prus. Pur ceo que la comynalte de la terre volent honour & ſauite a noſtre ſeigniour le roy ſicome il deyvont voylere ne lour ſemble pas quo ſerroit a luy pry de paſſer en* Flandres *ſil ne fuiſt plus a ſure pur luy & pur ſez gente des* Flandreſſes *& auxi pur la terre de* Scoce *la quele ſe comence a lever contre luy tant como il eſt ore en tere. Et bien entendent qils en frayent plus malveys manere ſils fuſſent ſure qil fuiſt le mere paſſe; & ne myt ſeulement cum mes aulere terres que ne ſont pas uncore bien affermet.*

Edw. I.

Cumque eſſet rex in ſuo itinere apud **Porteſmeut** ad transfretandum quaſi paratus, miſerunt ad eum prædicti Comites nuncios qui voluntatem ejus quærerent in præmiſſis; quibus ille reſpondens ait, « Concilium meum plenum non eſt mecum « hic, pars enim ut ſcitis remanſit *Londonia*, & « pars præceſſit in *Flandriam*, nec abſque concilio « pleno reſpondere poſſum ad interrogata veſtra, « ſet ite & dicite his qui miſerunt vos, ut ſi me- « cum venire velint placebit michi multum, ſin au- « tem noluerint, rogo ut michi vel regno ſaltem « non noceant; ſpero quidem adhuc favente Do- « mino quod revertar in terram hanc & in regnum « meum ſuſcipiar. Et reverſi ſunt nuncii levi data licentia. Transfretavitque rex circa feſtum ſancti *Bartholomæi* in *Flandriam*, & applicuit ad portum de *Swyne*. Cujus hiſtoriam proſequimur hic poſt regreſſum Comitum in patriam ſuam. Comites vero prædicti cum quibuſdam Baronibus complicibus ſuis reverſi ſunt *Londoniam* prohibentes Cancellario Regis & Baronibus Scaccarii ne octavum denarium quem Rex expetierat à populo, vel quintum à clero, ſeu aliquam vexationem expeterent vel levarent quoquomodo. Rogaverunt eciam *Londonienſes* tanquam amicos & confratres, ut in expetendis libertatibus magnæ Cartæ eis aſſiſtere vellent, & curam adhibere fidelem. Ita quod jura perdita recuperare poſſent & recuperata tueri. Et ne rapina vel extorſione illicita poſſent argui in poſterum, prædicti Comites proclamare fecerunt ne ſuorum quiſquam rem quamcumque modicam caperet à quocumque niſi juſto dato precio, & hoc ſub pœna mutulationis manus dextræ vel eciam capitis ſi culpa expoſceret, reverſique ſunt in terram ſuam nulli moleſtiam inferentes aut gravamen.

Rex itaque *Edwardus* non obſtante, ut dictum eſt, mutatione officiorum prædictorum Comitum circa feſtum beati *Bartholomæi* apoſtoli, non animum mutans, transfretavit in *Flandriam* cum mille quingentis armatis & l. mille peditum electorum, de quibus fuerunt *Wallenſes* xxx. mille. Statimque cum applicuiſſet rex in portu de *Swyna* ſuoque ſe recepiſſet hoſpicio, noſtri marinarii de portubus inveteratum illud odium quod inter ipſos & marinarios de **Jarnemethe** ab antiquo duraverat ad memoriam reducentes, mox currentes ad arma impetu furoris ſui combuſſerunt pluſquam xx. naves eorum, perimentes gladio quotquot ex ipſis comprehendere potuerunt, rege tamen prohibente ſet impetum furoris reprimere non valente. Tres tamen naves magnæ in quarum una theſaurus magnus fuerat retrahentes ſe in altum maris cum difficultate fugerunt; & hæc acta ſunt in portu de *Swyna*. Inde perrexit rex apud *Bruges* ubi Comes *Flandriæ* oc-

Ciſtrenſis.

currens

Edw. I. curreris ei obviam ſuſcepit eum cum immenſo gaudio. Cui rex ait, Ecce in auxilium tuum venimus ô Comes! Num igitur in hoſtes procedere an ad tempus quieſcere debemus indica nobis. Exercitus enim regis *Franciæ* non diſtabat ab eis niſi per duas leucas modicas; videns autem Comes ipſum reſpective viribus imparem, & quod exercitus *Franciæ* pergrandis fuerat immenſus, ait illi, Domine mi rex, non poſſumus in præſenti ex arrepto procedere eo quod eſtis labore fatigati, ſet eſt michi civitas fortis & bene munita, ſcilicet *Gant* ad quam declinabimus ad tempus, quouſque robur noſtrum & negotium melius pro voto ordinetur. Et adquievit ei rex, & præcepit ut exitus viarum & introitum terræ obſervarent pedeſtres eo quod ibi ſunt foſſa multa, donec iter inceptum agerent ad eandem civitatem. Et quia cives *Brugenſes* ſicut & cives aliarum civitatum, ſcilicet *Doway*, *Ypre*, *Gant*, & S. *Edomari* paulo ante ceſſerant regi *Franciæ* cum defenſorem non haberent neque propugnatorem, juſſit rex ne alias forte mutarentur ut & fidelitatem ſibi jurarent & obſides darent; quo facto, proceſſit in via ſua verſus *Gant*, reſpicientibus in eum *Franciæ* ſet non prohibere valentibus. Timebant enim pedeſtres regis *Angliæ* eo quod erant ex eis ſagittarii multi. Moveruntque caſtra ſua uſque *Courteray* quæ diſtat à *Gant* per viij. leucas. Manſit itaque rex noſter apud *Gant* per dies plurimos, & pedeſtres ſui frequenter agebant prædas plurimas, inter quas villam de *Damp* ſic dictam ſpoliaverunt eciam bonis multis, & peremerunt in ea pluſquam ducentos viros electos qui ſe primo dederant regi noſtro in primo adventu ſuo. Quod quidem factum multum diſplicuit regi, & quoſdam hujus ſceleris auctores juſſit in furca ſuſpendi.

An. Dñi 1290. Menſe Maii ejuſdem anni, ſcilicet anno Domini M.CC.xc. gens *Scotorum* perfida rebellare cœpit hoc modo. Comes de *Warenna* cui rex noſter curam & cuſtodiam tocius regni *Scotiæ* vice ſua & nomine commiſerat corruptionem aeris cauſans dixit ſe ibi non poſſe manere cum ſanitate; manſitque in *Anglia* in parte tamen aquilonis & hoſtes exulantes ſegniter proſecutus eſt, quod fuit nobis in poſterum fons & origo magni mali. Theſaurarius eciam regis dominus *Hugo de Creſſyngham* homo pompoſus & elatus valde pecuniam dilexit, & murum lapideum quem ipſe dominus rex novum foſſatum apud Berwyk conſtrui præceperat non conſtruxit, quod noſtris evenit in ſcandalum, ut patebit inferius. Juſticiarius vero regis dominus *Willielmus Ornesby* præceptum regis proſequens, omnes qui fidelitatem regi *Angliæ* facere noluerant abſque perſonarum diſtinctione exulabat. Eratque quidam latro puplicus *Willielmus Waleys* nomine qui multis temporibus exulaverat; hic tunc exiſtens vagus & profugus omnes exulantes convocavit ad ſe, & factus eſt quaſi princeps, & creverunt in populum multum. Huic eciam aſſociatus eſt ille miles *Willielmus Douglas* qui in captione caſtri de Berwyk ſe cum ſuis regi noſtro dederat ſalva ſibi vita & membris, ut ſupradictum eſt, quem cum rex ad omnia reſtituiſſet, factus eſt omnium bonorum immemor, ſicque latro latroni ſociatus eſt, liberatorem ſuum ſaltem in ſubditis perſecutus eſt in mortem. Cumque prædicti Comes & Theſaurarius ad partes perrexiſſent auſtrales ut parliamento regis intereſſe poſſent, quod in feſto ſancti *Petri* ad vincula *Londoniæ* tenebatur, nil mali ſuſpicantes in *Scotia*, ecce prædicti duo *Willielmi* cum populo perverſo venientes credebant ſe invenire poſſe Juſticiarium regis noſtri prædictum apud Scone ubi placitaverat, ut eum perimerent feſtinabant; ipſe tamen præmunitus cum difficultate evaſit, relinquens hoſtibus ſpolia multa. Quibus collectis, jam non in occulto ut prius ſet palam proceſſerunt concludentes in ore gladii omnes *Anglicos* quos ultra mare *Scotiæ* invenire potuerunt, divertentes poſtea ad obſidionem caſtrorum. Interim dum talia gererentur, *Carlioleniſis* epiſcopus & cæteri viri qui cum eo erant in præſidio civitatis ejuſdem & caſtri, timentes de infelicitate & inconſtantia domini *Roberti de Bruys* junioris Comitis de *Karyk*, miſerunt vocantes eum ut certo die veniret tractaturus cum eis de negotiis regis ſi tamen in fide regis ipſius perſeverando maneret. Qui mandatis reſiſtere non audens, venit ad ipſum diem cum omni populo *Galwaliæ*, & ſupra ſacra myſteria juravit, & ſuper gladium ſancti *Thomæ* juramentum præſtitit, quod regi noſtro & ſuis contra *Scotos* & omnes inimicos ſuos fideliter aſſiſteret in conſiliis & auxiliis, dampnaque ſua impediret in quanto ſe poſſet ſua facultas extendere, factoque juramento reverſus eſt in locum ſuum. Et congregato populo ut colorem fingeret proceſſit in terras *Willielmi Douglas* & partem earum combuſſit igni, & uxorem ejus & parvulos ſecum adduxit in vallem *Anandiæ*. Cito tamen poſt dum à conſpiratione *Scotorum* reverteretur ad propria, convocatis militibus patris ſui de *terra vallis Anandiæ*, nam pater ipſius in auſtralibus partibus *Angliæ* moram faciebat hujus fraudis neſcius, & dixit eis, « Cariſſimi mei, ſcitis, & verum « eſt quod nuper apud *Carliolum* juramentum « præſtiti, de quo ſcitis & audiſtis, ſtultum quidem « & vi extortum, nam timore ductus hoc feci cor« pore ſet non mente, unde contriſtor & pœniteo « valde, ſpero tamen me beneficium abſolutionis « conſecuturum in brevi. Verum quia carnem ſuam « nemo unquam odio habuit, nec ego habeo, opor« tet ut vadam ad populum meum & nationi meæ « adjungar ex qua procreatus ſum; rogo autem « vos ut illud idem facientes placeat vobis venire « mecum, eritiſque michi conſiliarii & amici cariſ« ſimi. Cumq; differrent reſponſionem in craſtinum, eadem nocte latenter receſſerunt, potius eligentes dampna quæcumque magna ad tempus ſuſtinere quam fidelitatem regi *Edwardo* factam cum nota infamiæ infringere. Ipſe vero aſpirans ad regnum ſicut puplice dicebatur adjunctus eſt ad populum perverſum, & cum epiſcopo *Glaſguenſi* & ſeneſchallo *Scotiæ* qui tocius mali fabricatores extiterant, confederatus eſt. Extunc vero generatio illa perfida & infidelis *Scoti*, omnes *Anglicos* quos invenire poterant trucidabant, religioſos eciam viros *Anglicos* à domibus ſuis quibus profeſſi fuerant violenter extraxerunt ex ipſis ſpectaculum facientes. Erat enim ludus eorum & ad ſpectaculum cum eis vacabant. Ad pontes namque aquarum multarum ſedentes, ſenes *Anglicos* religioſos & feminas quos ſpecialiter reſervabant ad hoc, ligatis manibus vel pedibus ne forte natando evaderent, ab ipſis pontibus vel ſalire vel præcipitari faciebant, in interitu eorum & ſubmerſione lætantes. Inter quos adducti ſunt duo Canonici de domo ſancti *Andreæ* in *Scotia*, qui cum ad pontem villæ nominatæ ſancti *Johannis* co-

ram Edw. I.

ram illo latrone *Willielmo Waleys* ſtarent quaſi pro tribunali mortem expectantes, ſubito ſalvavit eos Deus ſic. Venerunt enim nuncii cum magna feſtinatione ex parte quorundam magnatorum regni *Scotiæ*, in quorum adventu præpeditus ille *Willielmus* latro præcepit ut in ſalva cuſtodia ponerentur; qui poſtea a cuſtodibus ſuis per quoſdam amicorum ſuorum redempti ſunt dato precio & præſtito juramento quod à regno feſtinanter egreſſi nunquam illud iterum ingrederentur; quorum unus manſit apud **Gyſburne** per tempus aliquod & periculum ſuum ore proprio enarravit. Hæc ideo ſcribere curavi ferocitatem improbæ gentis reſerare quæ in maligno totaliter ſuper omnes alias nationes terræ quaſi naturaliter contra *Anglicos* poſita eſt. Tres *Anglici* viri in villa S. *Andreæ* in *Scotia* manſionem ſuſceperant cum à facie illius *Willielmi Waleys* & ſuorum fugiſſent in lapidem illum ſcilicet qui dicitur petra vel *acus* ſancti *Andreæ*, credentes ſe poſſe lapidis immunitate muniri, cum ſancta mater eccleſia privilegium perdidiſſet, à *Scotis* inſecuti ſunt, & in eodem lapide interfecti.

Cap. X.

Nunciata ſunt hæc regi in *Flandria* exiſtenti, Quæ cum ad audientiam ejus perveniſſent, de facili fidem non adhibuit, ſet miſſo *Dunolmenſi* epiſcopo præcepit ſuper hoc veritatem inquiri. Qui feſtinando convolans invenit multitudinem *Scotorum* conglobatam, cui reſiſtere non audebat. Et reverſus ad regem omnia per ordinem nunciavit; rex vero in *Flandria* quaſi accinctus ad iter transfretandi propoſitum mutare noluit, ſet omnem militiam *Eboracenſis* comitatus à *Trenta* uſque in *Scotiam* ipſi Comiti de *Warenna* aſſignans, præcepit ut *Scotorum* audaciam feſtinando reprimeret, & auctores mali debita juſtitia caſtigaret; Remiſit eciam in terram *Scotiæ* ambos illos Comites *Iohannem de Badenough*, & *Iohannem de Bughun*, præcipiens eis in fide ſua ut tumultum populi ſedarent & manerent in fidelitate promiſſa; Quorum ille de *Bughun* colorem primo ſimulans cœpit reprimere quorundam audaciã, ſet tamen in fine factus eſt nobis de converſo perverſus. Alter vero de *Badenaugh* ſuorum animos mutare non valens manſit cum noſtris ſaltem cum corpore. Comes vero de *Warenna* de comitatu *Eboracenſi* exercitum congregans, præmiſit ante ſe cognatum ſuum dominum *Henricum de Percy*, Qui congregato exercitu comitatus *Karliolenſis* vallem *Anandiæ* ingreſſus eſt cum tricentis armatis & xl. millibus pedibus electorum circa feſtum beati *Laurentii* martyris; Cumque pernoctaſſent noſtri apud *Longhmaban* non timentes ſibi in aliquo, ecce incolæ ejuſdem patriæ exterrere eos volentes quaſi nocte media clamabant, non quidem *Philiſtini* ſet *Scoti* ſuper nos. At illi currentes ad arma mox unuſquiſque domum in qua manſerat accendit, & conglobati continuo receſſerunt cum lumine, Profectique ſunt inde per modicas diætas uſque ad villam de **Are** juxta *Galewalliam* ut ad pacem admitterent *Galewalenſes*; Cumque non veniſſent niſi pauci equeſtres nunciatum eſt eis poſt triduum quod *Scotorum* exercitus non diſtabat ab eis niſi ſpacium ij. leucarum. At illi ſummo mane caſtra moventes egreſſi ſunt campum juxta *Irewyn*, ordinantes exercitum & ad bellum ſe parantes; Eratque *Scotorum* exercitus ex parte altera cujuſdam laci modici & mutuo ſe videbant; Cumque magnates *Scotorum* qui ibi aderant, epiſcopus ſcilicet *Glaſguenſis*, ſeneſcallus *Scotiæ* & *Willielmus Douglas* viderent ſe eſſe impares equeſtribus noſtris licet pedeſtres noſtros in duplo excederent, timuerunt ſibi, & miſſis nunciis ad noſtros petierunt utrum eſſet ibi aliquis ex parte regis *Angliæ* qui eos ad pacem recipere poſſet, & reſponſo quod ſic, confeſtim venit ad eos ille ſtrenuus miles *Ricardus Lundy* qui nunquam regi noſtro fidelitatem fecerat, & ſe cum ſuis dedit voluntati regis noſtri, dicens ſe nolle ulterius cum diſcordantibus & variantibus militare. Quod cum vidiſſent alii magnates nominati conſternati ſunt, & continuo ſe dederunt prædicto domino *Henrico de Percy* nomine regis, ſalvis eis vita & membris, terris & catallis, & quod condonarentur omnia uſque ad eandem diem, promiſſis obſidibus & inſtrumentis confectis; & conditionaliter admiſſi ſunt, ſi talia regi complacerent. Cumque noſtri reverterentur apud *Irewyn* nunciatum eſt eis, quod multi ex *Scotis* & *Galewalenſibus* eorum ſarciunculas hoſtiliter deprædati ſunt interfectis pluſquam quingentis viris cum mulieribus & parvulis, quos inſequentes, percutierunt ex eis circiter mille viros, & reverſi ſunt noſtri ſic multiplicata præda. Adveniente apud **Berwyk** Comite de *Warenna* ei per ordinem prædicta nunciantur, & miſſis ad regem nunciis voluntatem ejus expetiit; Qui exiſtens in præcinctu itineris ut dictum eſt, noluit impediri, ſet pro bono pacis poſtulata conceſſit, factoque ad diem certum hujuſmodi reſponſo, adhuc diſſecabantur *Scoti* in cordibus ſuis, differentes obſides quos promiſerant, & poſtulantes omnia ſua & antiquas conſuetudines ſuas ſicut à rege *Scotorum* antiquitus tenere conſueverant; Quæ cum adhuc eſſent quaſi ſub certa ſpe concedendo promiſſa, iterum & iterum multiplicatur dies, & variantia & frivola jungebantur, eo quod latro ille *Willielmus Waleys* interim populum adjuvabat. Ad ultimum vero cum tantum proponerent ſuper eos timebant ſibi, magnates *Scotorum* impoſuerunt culpam prædicto domino *Willielmo Duglas*, & epiſcopo *Glaſguenſi*, Qui notam criminis impoſiti excuſare volentes, ſponte dederunt ſe, primo ille *Willielmus*, & paulo poſt ipſe dominus epiſcopus; & traditus eſt epiſcopus ſub cuſtodia cuſtodis caſtri de **Rokeſburgh** vice nominis regis noſtri; Ipſe vero *Willielmus* in caſtro de **Berewyk** poſitus eſt & retentus ſalvo cuſtoditus. Quod cum audiſſet ille latro *Willielmus Waleys* iratus animo perrexit ad domum epiſcopi & omnem ejus ſupellectilem, arma & equos, filios eciam epiſcopi nepotes nomine nuncupatos ſecum adduxit, ut auctus immenſo *Scotorum* numero eo quod communitas terræ ſequebatur eum tanquam Ducem & principem, tota eciam familia magnatorum adhærebant ei; & licet ipſi magnates cum rege noſtro eſſent corpore, cor tamen eorum longe erat ab eo. Noſtri vero ſic irritati cum nollent talia ulterius ſuſtinere, proceſſerunt armati ad villam de **Strivelyne**, ubi ſeneſcallus *Scotiæ* venientes rogaverunt noſtros ut adhuc ſuſtinerent per modicum tempus, ſi forte ſuos populum *Scotorum* pacificare poſſent quoquo modo; Quod cum eis conceſſum eſſet, iterato venientes iiij. ſcilicet idus Septembris reſponderunt præciſe, quod eos juſtificare non poterant; pro-

Edw. I.

promittentes tamen quod in auxilium noſtrorum venirent die craſtina cum xl. equis armatis; Crediderntque eis & dimiſerunt eos; In receſſu autem eorum in veſperis cum quibuſdam ex noſtris à foragio revertentibus obviaſſent, inſultum fecit in eos ille Comes de *Levenay*, & collum unius peditis perforavit gladio; Quod cum in exercitu noſtro nunciatum eſſet, mox cucurrerunt ad arma, & vulneratum ſanguinolentum Comiti de *Warenna* præſentaverunt, expetentes vindictam fieri in ipſa nocte, conclamantes & dicentes, ſeditionem fieri & fidem fractam eſſe. Ad hæc Comes, Suſtinete, inquit, nocte hac ut ſi in craſtino promiſſa non fecerint & compleverint, majorem eciam in facto ultionem exſpectamus. Præcepit tamen ut omnes eſſent parati in craſtinum ad tranſeundum pontem de Strybelyn. Mane autem facto tranſierunt pontem pedeſtres *Anglici* pluſquam v. mille & *Wallenſes* plures, iterumque revertebantur eo quod Comes de *Warenna* ſomno depreſſus in campum non exiiſſet. Cumque poſt magnam moram ſurrexiſſet à ſomno eſſentq; omnes in campo armati, fecit ibidem novos milites quorum quidam eodem die corruerunt, Interimque tranſierunt pedeſtres noſtri, & iterato reverſi ſunt eo quod ſeneſcallus *Scotiæ* cum paucis quidem venit & non cum xl. armatis ubi convenerant, Credebantque *Anglici* ipſos fore bajulos boni nuncii, ſet excuſaverunt ſe & in facto prædicto & quod gentem propriam juſtificare non poſſent, dicentes, ſe non poſſe ab eis eripere nec equos nec arma. Mittebantur eciam interim duo fratres prædicatores ad exercitum *Scotorum* qui in altera parte montis ſupra monaſterium *Skambskynel* cum illo latrone *Willielmo Walcys* latitabat, ſi forte pacem amplecti vellent quam tendebant. Ad hæc ille latro, Renunciate inquit veſtris, quod pro bono pacis non venimus, & parati ſumus ad pugnam, ad vindicandum ſcilicet & liberandum regnum noſtrum; Aſcendant igitur cum voluerint & nos paratos invenient in barbis eorum. Erant autem ut dicebatur C.lxxx. equeſtres & xl. mille peditum. Cumque talia dicerentur, Præſumptuoſi mox ex noſtris dicebant; Aſcendamus ad eos, noſtri enim ſunt; ſapientiores vero ſubjunxerunt, Non aſcendamus adhuc, ſet provide deliberemus quid nobis conſilii fuerit faciendum. Adhuc ſtrenuus ille miles *Ricardus Lundy* qui ſe noſtris dederat apud *Irewyn*,

« Domini mei ſi aſcenderimus pontem mortui ſu« mus, non enim tranſire poterimus niſi bini & bini, « & hoſtes noſtri à latere ſunt, deſcendentque ſu« per nos ſicut voluerint omnes in una fronte; ſet « eſt unum vadum non longe abhinc ubi tranſire « poterimus xl. ſimul in una vice. Nunc igitur tra« dantur mihi quingenti equeſtres & modica pars « peditum, girabimuſque hoſtes à tergo & debella« bimus eos. Interimque vos Domine Comes & cæ« teri qui vobiſcum ſunt pontem tranſibitis valde « ſecuri. Noluerunt ſano adquieſcere conſilio dicentes, non eſſe ſecurum ſe in partes dividere. Erant tunc quaſi mille equeſtres & l. millia peditum præter populum quem dominus *Henricus de Percy* de comitatu *Karliolenſi* & *Lancaſtrenſi* congregaverat numeratum ad CCC. equites & lxxx. M[l]. peditum electorum; Qui cum eſſet in veniendo cum eis verſus Stribelyn modicum ante recepit in mandatis à domino *Hugone de Creſſyngham* theſaurario regis, ut eundem populum cum gratiarum actione remitteret, dicens, exercitum quem habebant ſufficere poſſe; nec expedire ipſos vexare in vanum, vel regis ærarium conſumere pluſquam neceſſe erat; Fecitque ſic, & indignatus eſt populus valde, volens eum quaſi lapidare. Variis itaque varia cenſentibus, conclamabant quidam ut pontem tranſcenderent, alii è converſo. Inter quos adjecit ille Theſauratius regis homo quidem pomposus & filius mortis. Non expedit domine Comes ulterius protelare negotium & theſaurum regis noſtri in vanum expendere, ſet aſcendamus & faciamus debitum noſtrum ut tenemur aſtricti. Motus itaque Comes in verbis iſtis præcepit, ut pontem aſcenderent & tranſirent. Mirum dictu ſet terribile quidem in eventu quod tot & tanti diſcreti viri, dum ſcirent hoſtes in promptu, ſtrictum pontem aſcenderent quem bini equeſtres vix & cum difficultate ſimul tranſire potuerunt. Quoniam ut dicebant qui in eodem conflictu fuerant, ſi à ſummo mane uſque ad horam undecimam abſque ulla interruptione vel impedimento tranſiſſent, adhuc extrema pars exercitus in parte magna remanſiſſet; Nec fuit aptior locus in regno *Scotiæ* ad concludendum *Anglicos* in manu *Scotorum* & multos in manu paucorum. Tranſierunt itaque vexillarii regis & Comitis, & inter primos ſtrenuiſſimus ille miles dominus *Mardemucus de Twenge*; Cumque vidiſſent hoſtes tot jam veniſſe quot ſuperare poterant ut credebant, mox deſcenderunt de monte, & miſſis viris lanceariis occupaverunt pedem pontis, ita quod extunc nulli patebat tranſitus vel egreſſus, ſet in revertendo ſicut & in feſtinando ſuper pontem præcipitati ſunt multi & ſubmerſi. Deſcendentibus itaque *Scotis* de monte dixit dictus *Mardemucus* conſociis ſuis, *Eſtne fratres tempus ut equitemus ad eos?* Quibus reſpondentibus quod ſic, Mox ſtimulatis equis mutuo egreſſi ſunt, & corruentibus quibuſdam ex *Scotis* cæteri equeſtres quaſi omnes in fugam verſi ſunt. Quos cum inſequeretur fugientes, dixit unus ex noſtris domino *Marmeduco*, Domine mi, decepti ſumus, non enim ſequuntur noſtri, & vexilla regis & Comitis non comparent. Ad hæc reſpicientes retro viderunt multos ex noſtris & vexillarios regis & Comitis corruiſſe. Dixeruntque, Præcluſa eſt jam nobis via ad pontem, & à populo noſtro intercepti ſumus, melius eſt igitur ut tradamus nos aquæ periculo ſi forte tranſire poſſumus, quam hoſtium cuneos penetrantes quaſi pro nichilo corruamus, Difficilis, immo impoſſibilis jam factus eſt nobis tranſitus per medium *Scotorum*. Ad hæc iſte ſtrenuiſſimus miles *Mardemucus*, « Certe ca« riſſimi nunquam dicetur de me quod gratis me « ſubmerſerim, abſit & hoc à vobis & ab honora« rabili nomine *Anglorum*, ſed ſequimini me, & « per medium eorum viam vobis faciam uſque ad « pontem. Stimulatoque dextrario mox irruit in hoſtes, & nunc hos nunc illos cædens gladio per medium tranſivit illæſus, patuitque via magna ſequentibus eum, erat enim fortis robore & ſtaturæ proceræ. Cumque ita ſtrenue militaret nepos illius vulneratus & attonitus equo ſuo interfecto, ſet ſtans tamen ſuper pedes clamavit ad eum, *Domine mi, ſalva me*, At ille, *Aſcende*, inquit, *poſt me*, Qui ait, *Non poſſum, defecit enim robur meum.* Moxque conſocius ejus armiger ejuſdem *Marmeduci* deſcendens de equo ſuo eum aſcendere fecit, & dixit domino ſuo. *Sequar te domine quocunque ieris*,

Et

Edw. I. Et ſecutus eſt eum uſque ad pontem & uterque eorum ſalvatus eſt. Apprehenſo itaque ponte, per fortitudinem ſtrenue militantis omnes extunc quotquot ex noſtris ibi remanſerant corruerunt numero armatorum fere centum & peditum quaſi v. M. Inter quos CCC. *Wallenſes.* Et cum multos ex noſtris vita privaverant, tandem quidam ex noſtris qui remanſerāt aquā natando tranſierūt, unus etiam miles ex noſtris cum difficultate aquā trāſiit in equo armato. Corruit eodē die inter *Scotos* lancearios prænominatus theſaurarius regis *Angliæ* dominus *Hugo de Creſſyngham* rector eccleſiæ de Rudbeby & capitalis Juſticiarius in Aſſiſis *Eborac.* Qui cum eſſet Prebendarius in multis eccleſiis & multarum haberet curam animarum, nunquam tamen arma ſpiritualia vel caſulam induit, ſet galiam & loricam in quibus corruit; & qui gladio linguæ ſuæ multos olim extriverat in judiciis multis, gladio tandem perverſorum occiſus eſt. Quem excoriantes *Scoti* diviſerunt inter ſe pellem ipſius per modicas partes, non quidem ad reliquias ſet in contumelias, erat enim pulcher & graſſus nimis, vocaveruntque eum non *Theſaurarium* ſet *Traiturarium* regis: & verius hoc quam credebant, multos enim ſeduxit in die hac, ſet & ipſe ſeductus eſt; qui erat levis & lubricus, elatus ſuperbia & avaritiæ deditus. In proximo congreſſu noſtrorum cum *Scotis* ſeneſcallus *Scotiæ* & Comes de *Lenenax* qui prius pacifici venerant cum vidiſſent noſtros corruiſſe, confeſtim receſſerunt ad ſuos qui in ſilvis latitabant juxta *polles.* Qui nefandum videntes eventum egreſſi ſunt obviam noſtris & multos particulariter fugientes peremerunt ibidem ad *polles* aſportantes ſpolia multa & quadrigas onuſtas abducentes, Non enim poterant quadrigæ vel ſummarii à fugientibus abduci de facili in lacubus & mariſcis. Comes vero noſter citra pontem ſemper exiſtens reverſo domino *Mardoch* cum ſuis præcepit pontem frangi & comburi; et commiſſa cuſtodia ejuſdem Caſtri de Strivelyn prædicto *Mardoch* promiſit ei fideliter data fide quod infra primas decem ebdomadas veniret in ejus auxilium cum manu forti: non tamen adimplevit quod promiſit, oblituſque ſenectutis ſuæ profectus eſt apud *Berewycum* cum feſtinatione tanta, quod dextrarius in quo ſederat in ſtabulo fratrum Minorum poſitus nunquam pabulum guſtavit. Deinde proceſſit ad filium regis in partes auſtrales & reliquit patriam penitus deſolatam. Facta fuit confuſio hæc tertio idus Septembris ſcilicet feria quarta.

An. Dñi 1297. Anno gratiæ M. CC. xcvij. poſt iſta nephanda principia animati ſunt *Scoti* & corda *Anglorum* confuſa ſunt. *Anglicique* noſtri qui remanſerant in Berewyk juſte timentes ſibi, abierunt à loco ſuo eo quod principem non haberent ſeu defenſorem. Et cito poſt ingreſſi ſunt eam *Scoti* invenientes eam vacuam & quaſi ſcopis mundatam. Caſtrum tamen tenuerunt *Anglici* & defenderunt illud. *Northumbrenſes* eciam timore perterriti evacuaverant patriam ab uxoribus & parvulis & omni ſuppellectili, mittentes cum eis animalia uſque *Novum Caſtrum* & ſparſim per provincias; Cumque diu morarentur *Scoti* in eiſdem locis nec latius in *Angliam* proceſſiſſent, credebant in hoc *Northumbrenſes* ipſos nolle fines ſuos ingredi, & ſic ad propria regreſſi ſunt reducentes ſecum omnia, quod cum *Scoti* didiciſſent per exploratores ſuos, mox & quaſi latenter *Northumbriam* ingreſſi ſunt, circumgirantes ſubito patriam peremerunt multos, & prædas *Edw. I.* maximas aſportaverunt. Et extunc erant *Scoti* ingredientes & egredientes ad libitum cubantes in foreſta de *Rentbreſburia,* nec erat qui exterreret eos. In tempore illo ceſſavit laus Dei in omnibus monaſteriis & eccleſiis totius provinciæ à *Novo Caſtro ſuper Tynam* in *Karliolum.* Fugerant enim à facie *Scotorum* omnes monachi & canonici regulares & cæteri ſacerdotes miniſtri domini cum plebe quaſi tota. Vacabant itaque *Scoti* incendiis & rapinis à feſto ſancti *Lucæ* uſque ad feſtum ſancti *Martini,* & non erat qui impediret eos, niſi quidam ex noſtris qui erant in præſidio caſtri de Berewyk & aliorum caſtrorum aliquando exeuntes extremas eorum reliquias cædebant, In modico tamen tempore; In feſto vero ſancti *Martini* & per octavas ſequentes conglobati *Scoti* proceſſerunt ubique vaſtantes omnia; Cumque veniſſent *Karliolum* miſerunt ad urbem ſacerdotem quendam abſque Levita qui diceret, « Hæc mandat vobis dominus meus *Willielmus* Conqueſtor ut vitæ veſtræ conſulentes « abſque ſanguinis effuſione reddatis ei villam & « caſtrum, dabitque vobis vitas & membra & « omnia catalla veſtra; Quod ſi non feceritis, con« feſtim expugnabit vos & ad internecionem uſque « delebit. At illi reſponderunt ei; Quis eſt ille « Conqueſtor? At ille, *Willielmus* quem *Waleys* « nominatis. Adjecerunt & illi. Rex noſter, inquiunt, curam & cuſtodiam civitatis iſtius & caſtri vice & nomine ſuo & hæredum ſuorum nobis tradidit, & credimus eum non habere gratum & ratum habere velle ut domino tuo *Willielmo* ea liberemus, ſet vade & dic ei ut ſi eam habere voluerit, veniat ad modum boni Conqueſtoris & locum expugnet, habeatque ſi poſſit civitatem & caſtrum & univerſa in eis contenta. Moxque recedente, tetenderunt machinas & ad reſiſtendum paraverunt ſe. Quod videntes *Scoti* declinaverunt ab urbe, vaſtaveruntque univerſa per medium foreſtæ de Ingelwode cum Berlande & Allerdale uſque Derwent ad Cokermewe. Non enim pepercit eorum oculus ordini, ſexui vel ætati, quin eccleſias Dei concremantes ejus ſanctuaria quaſi pro nichilo reputabant; Et cum eſſet *Scotorum* propoſitum ut in epiſcopatum *Dunelmenſem* acies dirigerent, impedivit eos Deus & glorioſus ejuſdem loci patronus ſanctus *Cuthbertus,* ſupervenit enim tempeſtas maxima grandinis, nivis & forte gelu infra eaſdem octavas beati *Martini,* ita quod multi *Scotorum* fame & frigore perierunt. Exploratores eciam eorum venientes dicebant, eundem epiſcopatum armis præparatum & bene munitum inmenſo populo, & tamen non erant centum armati & vix tria millia peditum electorum; Qui licet multo plures ante ad reſiſtendum in confinio manſerant, eodem tamen tempore perterriti ad propria fugerunt, ſet deficiente populo non defuit iſte glorioſus *Cutbertus* quin ut pie creditur *Scotorum* propoſitum ſuis ſanctis precibus quaſſatum eſt. Revertentes igitur *Scoti* à cæde prædicta venerunt apud Exteleſham ubi tres Canonici ejuſdem domus qui paulo ante redierant mortem non timentes, cum vidiſſent venientem exercitum fugerunt in oratorium quod de novo conſtruxerant, ut ſi ſic eſſet divina voluntas ſacrificium Deo fierent in odorem ſuavitatis. Moxque ingreſſi ſunt ad eos viri lancearii vibrantes eis lanceas & dicentes, Oſtendite nobis theſauros eccleſiæ veſtræ

vel

Edw. I. vel confeſtim moriemini. Ad hæc unus de Canonicis, Non, inquit, diu eſt quod vos & populus veſter omnia quaſi noſtra aſportaſtis in terram veſtram, & ubi repoſuiſtis ea ſcitis. Nos vero extunc pauca quæſivimus ſicut jam in præſenti videtis. Interim vero dux eorum ingreſſus eſt ſcilicet *Willielmus Waleys* & comminabatur ſuis ut recederent, Rogavitque ut eorum aliquis miſſam celebraret. Et ſtatim unus celebravit. Factaque elevatione egreſſus eſt ille *Willielmus* ad deponendum arma ſua, Et factum eſt dum perveniret ſacerdos ad perceptionem ſacratiſſimi corporis & ſanguinis *Chriſti*, circumſteterunt *Scoti* ut calicem abriperent. Dumque manus ablueret & à ſacrario reverteretur ad altare, invenit calicem aſportatum quem ſuper altare reclinaverat, manutergiaque & cætera ornamenta ipſius altaris; Nec erat ei liber in quo finiret miſſam inceptam, eo quod aſportaverant omnia. Et cum hæſitaret ſacerdos quid eſſet faciendum, reverſus eſt ille *Willielmus*, & vidit hæc, præcepitque ut quærerentur ſacrilegi & capite plecterentur; ſet non ſunt inventi, utpote cum diſſimulatione quæſiti. Adjecitque ad Canonicos, Non inquit à me recedetis quoquam ſet mecum manebitis ut ſalvemini, Populus enim iſte malitioſus eſt nec juſtificari poteſt ſeu caſtigari. Manſitque ibidem per duos dies, & populus iſte perverſus diſperſus per circumjacentem provinciam comburens incendio & vaſtans univerſa. Habuitque tunc *Willielmus* ille in literis ſequentibus ſocium nominatum qui eiſdem Canonicis literas ſuas protectorias conceſſerunt, conceptas in hac forma:

Andreas de Moronia *&* Willielmus Waleys *duces exercitus regni* Scociæ, *nomine præclari Principis domini* Johannis *Dei gratia illuſtris Regis* Scociæ, *de conſenſu communitatis regni ejuſdem omnibus hominibus dicti regni ad quos præſentes literæ pervenerint ſalutem. Sciatis nos nomine dicti Regis Priorem & Conventum de* Exſeldeſham *in* Northumbria, *terras ſuas, homines ſuos & univerſas eorum poſſeſſiones, ac omnia bona ſua mobilia & immobilia ſub firma pace & protectione ipſius domini Regis & noſtra juſte ſuſcepiſſe; Quare firmiter prohibemus ne quis eos in perſonis, terris ſeu rebus malum, moleſtiam, injuriam ſeu gravamen aliquod inferre præſumat ſuper plenaria foriſfactura ipſius domini Regis; aut mortem eis vel alicui eorum inferant ſub pœna amiſſionis vitæ & membrorum, præſentibus poſt annum minime valituris. Act. apud* Exſeldeſham *vij. die Novembris.*

Item aliæ literæ protectoriæ.

Andreas *&c. Sciatis quod ſuſcepimus unum Canonicum de* Exſeldeſham *cum ſuo Armigero uno & duobus famulis ſuis in ſalvum & ſecurum conductum regis noſtri & noſtrum, ad veniendum ad nos ubicumque fuerimus quandocumque neceſſe fuerit & expediens dictæ domui. Et ideo vobis omnibus & ſingulis nomine dicti domini Regis mandamus firmiter injungentes, quatinus cum aliquis Canonicus dictæ domus cum prædicto Armigero & famulis ſuis præſentes literas ſecum habens cauſa veniendi ad nos inter vos venerit, ipſos ſub ſalva cuſtodia ad nos ducatis, ita quod nullus eos in perſonis ſeu rebus moleſtet in aliquo ſub Regis plenaria foriſfactura, aut mortem eis vel alicui eorum inferat ſub pœna amiſſionis vitæ & membrorum, præſentibus ad voluntatem noſtram duraturis.*

Egredientes tandem *Scoti* de loco illo tenderunt acies ſuas verſus *Novum caſtrum* ex parte boriali de Tyne; Et cum eſſent ex oppoſito illius villæ de *Rytona* egreſſi ſunt viri quidam illius villæ et maledicebant eos, non timentes eos eo quod aqua ſuperhabundaret in parte. Moxque ex *Scotis* tranſierunt multi, & eandem villam incendentes continuo reverſi ſunt. Fugientibus incolis jam ſtatim rumor aſcendit, adveniunt *Scoti*, crevitque clamor & ululatus eorum per provinciam totam. Et fugerunt; & ſecum aſportaverunt bona ſua non quidem in gaudio ſet in fletu & luctu, nec erat qui reſiſteret ſeu ad reſiſtendum ſe pararet niſi *Dunelmum* & cives de *Novo caſtro*. Viri eciam animoſi qui erant in præſidio *Novi caſtri* paraverunt ſe ad pugnam, egredientes ab urbe, non longe tamen, eo quod pauci fuerant reſpectu multorum. Quod videntes *Scoti* declinaverunt ab urbe, & dividentes inter ſe ſpolia quæſita, tradiderunt *Galwalenſibus* partes ſuas, & abierunt in loca ſua. Edw. I.

Cap. XI.

INterea modicum ante natale Domini, dominus *Robertus de Clyfford* cum centum armatis & xx M. peditum electorum de Civitate *Karliolenſi* & comitatu egreſſus eſt vallem *Anandiæ* ut prædaretur ibidem; Cumque tranſiſſent aquam de Solwath, mox voce præconis clamatum eſt, ut nulli quicquam boni facerent niſi tantum ſemetipſis. Quo audito gaviſi ſunt pedeſtres, & continuo ad prædas diſperſi ſunt. Equeſtres vero maturo egreſſu proceſſerunt & ſimul. Cumque veniſſent in mora juxta *Anandiam*, incolæ ejuſdem patriæ adunati venientes improperabant eis, vocantes eos *canes caudatos* & præ paucitate eos contempnentes, eo quod pedeſtres ſui longe erant ab eis ſeparati. Ad hæc autem exhortantes ſe noſtri adinvicem congreſſi ſunt cum hac multitudine magna. Et cæſis quibuſdam reliquos in fugam converterunt; Concluſeruntque eos in quodam mariſco, quouſque venientes pedeſtres occiderunt ex eis CCC. & viij. viros, & quoſdam duxerunt captivos. Iterumque revertentes ad prædam combuſſerunt pluſquam x. villas ibidem infra limites parochiarum de Gyſborne, & tandem reverſi ſunt *Karliolum* in vigilia natalis Domini cum captivis & præda magna. Iterato circa principium quadrageſimæ tranſierunt ibidem, & vallem *Anandiæ* expoliantes ignem appoſuerunt, Qui accenſus crevit in immenſum, & combuſſit quandam eccleſiam de Gyſburne; & ſic captis ſpoliis & quibuſdam captivis reverſi ſunt. Et extunc vacabant mutuis incendiis & rapinis. Cum à gente *Scotorũ* perfida talia agerentur, conſiliarii regis noſtri *Edwardi* qui cum *Edwardo* filio regis erant magnum videntes periculum non tantum regi in remotis agenti ſet eciam toti terræ *Anglicanæ* imminere, inſtiterunt apud filium regis qui *Londoniæ* morabatur infra muros civitatis, ut Comites prædictos Mareſchallum & *Herfordenſem*, qui ut dictum eſt, à patre ſuo in partem deciderant, rogaret & interpellaret ad pacis unitatem & amorem. Miſſis igitur literis ſuis rogavit eos ut ad Parliamentum ſuum, eo quod ſui patris locum tenebat in *Anglia*, venirent *Londonias* x. die Octobris celebrandum, Qui novi præceptoris & futuri Principis rogatum amplectentes venerunt ad eundem diem,

diem, non tamen nudi, inmo cum quingentis equis armatis & multitudine magna peditum electorum; quia communem profectum & utilitatem amplectebantur, communes diligebant eos fortiter; Portas tamen Civitatis noluerunt ingredi, niſi primo concederetur eis quod in omnibus portis Civitatis ponerentur prius cuſtodes eorum, ne forte abſque armis ingreſſi velut oves in ovili clauderentur; quo conceſſo, ingreſſi ſunt. Ubi tandem poſt conſilia multa & tractatus varios mediante venerabili patre *Cantuarienſi* archiepiſcopo magiſtro ſcilicet *Roberto de Winchelſe*, cujus memoria in benedictione ſit, non fuit alia forma ad quam conſentire voluerunt, niſi quod ipſe dominus Rex magnam Cartam cum quibuſdam adjectis articulis & Cartam de Foreſta concederet & confirmaret. Et quod auxilium nullum ſeu vexationem à Clero vel à populo peteret vel exigeret in poſterum abſque magnatorum voluntate & aſſenſu. Et quod animi rancorem remitteret eis & omnibus ſibi aſſociatis. Ordinatumque hujuſmodi ſcriptum in hæc verba conceptum.

Nullum tallagium vel auxilium per nos vel heredes noſtros de cætero regno noſtro imponatur ſeu levetur ſine voluntate & aſſenſu communi archiepiſcoporum, epiſcoporum, & aliorum prælatorum, comitum, baronum, militum, burgenſium, & aliorum liberorum hominum in regno noſtro. Non capiat blada, lanas, coria aut aliqua alia bona cujuſcunque ſine voluntate & aſſenſu illius cujus fuerint hujuſmodi bona. Nichil capiatur de cætero nomine vel occaſione malæ tollæ de ſacco lanæ. Volumus eciam & concedimus pro nobis & hæredibus noſtris quod omnes clerici & laici de regno noſtro habeant omnes leges, libertates & liberas conſuetudines ſuas ita libere & integre ſicut eas aliquo tempore plenius & melius habere conſueverunt, Et ſi contra illas vel quemcumque articulum in præſenti Carta contentum ſtatuta fuerint vel edita per nos vel anteceſſores noſtros vel conſuetudines introducta, volumus & concedimus quod hujuſmodi conſuetudines & ſtatuta vacua & nulla ſint imperpetuum. Remiſimus eciam Humfredo de Bowne *Comiti* Hertfordiæ *&* Eſſex, *Conſtabulario* Angliæ, Rogero Bygot *Comiti* Northfolk Mareſchallo Angliæ, *& aliis Comitibus, Baronibus, Militibus, Armigeris,* Johanni de Ferrariis *ac omnibus aliis de eorum ſocietate, conſæderatione & concordia exiſtentibus, necnon omnibus xx. libratas terræ tenentibus in regno noſtro ſive de nobis in capite ſive de quocumque qui ad transfretandum nobiſcum in* Flandrias *certo die notato vocati fuerunt & non venerunt, rancorem noſtrum & malam voluntatem quam ex cauſis prædictis erga eos habuimus, & eciam tranſgreſſiones ſi quas nobis vel noſtris fecerint uſque ad præſentis cartæ confectionem. Et ad majorem hujus rei ſecuritatem volumus & concedimus pro nobis & hæredibus noſtris quod omnes Archiepiſcopi & Epiſcopi* Angliæ *imperpetuum in ſuis cathedralibus eccleſiis habita præſenti Carta & lecta excommunicent publice & in ſingulis parochialibus eccleſiis ſuarum diœceſum excommunicare ſeu excommunicatos denunciare faciant bis in anno, omnes qui contra tenorem præſentis Cartæ vim & effectum in quocumque Articulo ſcienter fecerint aut fieri procuraverint quoquo modo. In cujus rei teſtimonium præſenti cartæ ſigillum noſtrum eſt appenſum una cum ſigillis Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Comitum, Baronum, & aliorum qui ſponte juraverunt quod tenorem præſentis Cartæ, quatenus in eis eſt, in omnibus & ſingulis articulis obſervabunt, Et ad ejus obſervationem conſilium ſuum & auxilium fidele præſtabunt imperpetuum.*

Ipſe eciam *Edwardus* regis filius per literas ſuas patentes remiſit prædictis Comitibus & univerſis ſuis ſequacibus omnem malam voluntatem; Et promiſit in eiſdem literis quod patrem ſuum induceret modis omnibus ad illud idem faciendum. Omnes eciam Conſiliarii regis qui ibidem aderant per ſcriptum ſuum ſuper hoc ſpecialiter confectum, illud idem promiſerunt. Et lætati ſunt univerſi in die hac unitatis & pacis. Erat enim ibi ex parte Regis Archiepiſcopus *Cantuarienſis*, & *Henricus* electus *Eboracenſis*, Epiſcopi eciam *Londonienſis, Elienſis, Batonienſis, Coventrenſis.* Comites eciam *Cornubiæ, Warennæ, Warwici* & *Oxoniæ*. Barones eciam *Johannes Gyffarde, Henricus de Percy, Reginaldus de Greye*, cum multis aliis clericis & laicis. Hii omnes & ſinguli tactis ſacroſanctis Evangeliis juraverunt ad majorem rei ſecuritatem, quod prædictos Comites cum ſequacibus omnibus contra dominum Regem ſervare deberent illæſos & indempnes. Convenit eciam ut in craſtino ſancti *Nicholai* epiſcopi certum ſuper hoc acciperent reſponſum ab ipſo rege, ſub hac conditione adjecta, *ut ſi Rex prædicta ſcripta conſignata remitteret & ratificaret omnia, exeunc ad mandatum Regis vel ad Regem in* Flandriam *vel contra hoſtes ſuos in* Scociam *iidem Comites proficiſcerentur ad votum.* Miſſis igitur nunciis ad ipſum dominum Regem ſcripſerunt ei ſecretarii ſui, ut ſi honorem ſuum, ſtatum & regnum ſalvare & retinere proponeret, prædicta omnia remitteret conſignata. Qui quidem in arto poſitus cum jam hæſitaſſet per triduum, noviſſime tamen ut corda ſuorum retineret votis eorum annuit in præmiſſis, & omnia conceſſit & per ordinem confirmavit. Pro hac autem confirmatione Cartarum prædictarum cum ſuis adjunctis prædictis dederunt magnates terræ cum communi populo nonum denarium, Archiepiſcopus *Cantuarienſis* cum ſuo clero decimum denarium. *Eboracenſis* electus cum ſuo clero qui propinquiores periculo extiterunt quintum denarium in ſubſidium guerræ regis in regno *Scociæ*. Lanas eciam religioſorum & aliorum de populo prius acceperat rex, cum proteſtatione tamen quod allocarentur in eodem quinto &c.

CAP. XII.

TUnc rex *Edwardus* per literas ſuas ſpeciales rogavit eoſdem Comites & cæteros magnates qui remanſerant in *Anglia*, ut ſicut ſuum & totius regni *Anglicani* honorem diligerent cum feſtinatione parati procederent in *Scociam* cum Comite de *Warenna* quem ſuo loco præfecerat, ut *Scotorum* audaciam caſtigarent & reprimerent, præfixitque eis terminum, ſcilicet in octavis ſancti *Hillarii* apud *Eboracum*, ut interim pararentur & convenirent ibidem extunc in ſuos hoſtes proceſſuri. Miſit eciam rex literas ſuas ad magnates *Scociæ*, ut ſi in fide & in fidelitate ſua manerent ſicut in receſſu ſuo ſe remanere promiſerant, ad Parliamentum ſuum apud *Eboracum* quod per Comites ſuos in craſtino ſancti *Hillarii* celebrandum ſtatuerat, abſque omni cavillatione veni-

venirent, alioquin extunc velut hoſtes publici tenerentur. Ad quem quidem diem convenerunt noſtri Comites. Iſti ſcilicet, Comes de *Warenna* qui locum regis tenens perſonam illius præſentabat in hoc, Comes *Glouceſtria* cum Comitiſſa uxore ſua filia regis, Comes Mareſchallus, Comes *Herfordenſis*, Comes de *Arundell*, & *Gwydo* filius Comitis de *Warwyk*, *Johannes* de *Segrave*, & magnates plurimi. Communicatoque conſilio voluerunt ut conſtaret communi populo de confirmatione magnæ Cartæ & Cartæ de Foreſta. Unde lecta magna Carta cum Articulis inſertis, quos enumeravimus ſupra, de præcepto eorum *Karliolenſis* epiſcopus pontificalibus indutus excommunicationis ſententiam in omnes ejus violatores fulminavit. Cumque non venirent *Scoti* neque mitterent, ſtatuerunt ut in octabis ſequentibus apud *Novum Caſtrum* ſuper *Tynam* omnis numeraretur populus expeditus ad pugnam; Et ſic continuo procederetur in hoſtes. Venientes autem ibidem juraverunt populum univerſum; Et inventa ſunt duo millia equorum armatorum cum aſſeſſoribus electis, & aliorum equitantium pluſquam mille ducenti, Peditum autem cum *Walenſibus* pluſquam Gmill. & continuo proceſſerunt uſque ad confinia regionum. Et ſingulis diebus augebatur eorum numerus & in pedeſtribus & in equeſtribus. Cumque ſciviſſent *Scoti*, adventum eorum validum timuerunt. Et relinquentes obſidionem Caſtri de **Rokeſburgh**, quod multò jam tempore oppugnaverant eo quod tenebatur ibidem epiſcopus *Glaſcovenſis*, fugerunt à facie *Anglorum*, ingreſſique ſunt *Angli* in villam & caſtrum conſolantes obſeſſos, & vulneratis & attonitis medelam adhibentes. Confirmatoque caſtro digreſſi ſunt uſque **Beleſheme**, inde revertentes uſque **Berwyke** ſuper *Twedam*. Et invenerunt eam vacuam, eo quod fugerant *Scoti* audito eorum ingreſſu in terram. Et *Anglicis* caſtrenſibus facta eſt lætitia magna qui multo jam tempore à *Scotis* fuerant oppugnati, in adventu eorum. Cumque *Anglorum* voluntatis & propoſiti fuiſſet ad perdendum *Scotorum* exercitum dirigerent acies ſuas, Ecce à rege *Edwardo* emanavit novum mandatum. Supervenit enim quaſi in principio quadrageſimæ miles quidam cum literis Regis ad prædictum Comitem de *Warenna* cæteroſque Comites & alios ſuos fideles, continentibus in parte ſic, *Quod ipſe Rex auctore Domino negotia ſua tranſmarina jam bene pro voto expedierat, & in propria perſona properaret ad eos in* Scotiam *cum omni feſtinatione qua poſſet. Adiciens quod ante ipſius adventum nil quod magnum attemptaretur in* Scotos *nec ſe ullo diſcrimini manciparent, ſet ſi villam de* **Berwyk** *adipiſci poſſent manerent ibidem, citum ejus adventum praſtolantes.* Accepto itaque hujuſmodi mandato elegerunt ea univerſis armatis mille quingentos viros in equis armatos & circiter xx M. peditum electorum qui venerant ex *Wallia* & ex remotioribus partibus terræ, remittentes ad propria cæteros uſque ad adventum regis. Manſeruntque ſic in eadem villa de **Berwyk** expectantes regis adventum, ſemperque ſuis hoſtibus ad reſiſtendum parati. Inter magnates qui cum rege *Edwardo* aderant affuerat unus diſcretus vir frater *Willielmus de Hoton Dunblanenſis* electus de ordine Prædicatorum, qui noticiam familiaritatemque regis *Franciæ* & magnatorum ejuſdem regni contraxerat dum in Theologia *Pariſius* multis egregie rexerat annis, natione tamen erat *Anglicus*: Hic miſſus regi *Franciæ* peregrinum ſe finxit in terra ſancta, dicens ſe velle proficiſci ad Curiam apoſtolicam ob cauſam vocationis ſuæ ad ſedem *Dunblanenſem*, petiitque ab ipſo rege literas conductivas ut ſalvo veniret ad eum & pacifice loqueretur cum eo. Quas cum de facili impetraſſet, regem adiit, & pacifice quid loquens utpote multum habens pectoris & ſermonis, ſic impetravit ut hinc & inde ad certos diem & locum viri pacifici & diſcreti mitterentur, qui de pace plena vel ſaltem de treuga tractarent cum effectu, factumque eſt ita. Unde habitis per dies quatuor & loca diverſa tractatibus variis & colloquiis multis tandem in quinto die convenerunt magnates utriuſque regni apud *Turnay*. Ex parte ſcilicet Regis *Franciæ*, Dux *Burgundiæ*, Comes de *ſancto Paulo*, Comes de *Britannia*, Dominus de *Nele*, & Epiſcopus de *Aut*. cum multis aliis. Ex parte Regis *Anglorum*, *Antonius de Bek* Epiſcopus *Dunelmenſis* cum cæteris plurimis. Qui Deum præ oculis habentes tanquam filii veræ lucis & pacis, pacis prælucidas ſtatuerunt treugas ſcilicet biennales à feſto ſcilicet Epiphaniæ Domini ejuſdem anni uſque ad idem feſtum revolutis annis duobus. Et quod captivi hinc inde redderentur, ſub cautione tamen, ut ſi plenas rex treugas non ſequeretur biennales, vel quod eorum corpora vel ſaltem pecunia ſub cautione expoſita ſolveretur, ſupponentes utrumque regem & de voluntate eorum obligantes, eos in omnibus & per omnia ordinationi domini Papæ *Bonefacii*, qui diſſenſiones omnimodas audiendo dirimeret, & fine debito terminaret. Mittuntur itaque ſolempnes nuncii ad curiam Papæ qui utriuſque regis negotium exponunt diligenter. Dominus autem Papa auditis hinc inde propoſitis & communicato conſilio decrevit & ſententiavit in hunc modum.

Dudum inter cariſſimos in Chriſto *filios noſtros* Philippum *Regem* Francorum *ex parte una & Edwardum Regem* Angliæ *ex altera Reges illuſtres ſuggerente generis humani inimico pacis æmulo ſuper diverſis titulis materiaque diſcordia ac diſſenſionis eſt exorta, Tandem idem Reges per ſpeciales nuncios & Procuratores ſuos ob hoc ab eis mandatum habentes in nos* Bonefacium *divina providentia Papam octavum tanquam in privatam perſonam & dominum* Benedictum Gaytan *in arbitrum, arbitratorem, laudatorem, diffinitorem, arbitralem ſententiatorem, amicabilem compoſitorem, ordinatorem, diſpenſatorem & pronunciatorem ſuper reformanda pace & concordia inter ipſos Reges ac ſuper hiis quæ ad pacem pertinent occaſione quacumque de alto & baſſo abſolute et libere compromittere juraverunt, prout in compromiſſoriis Inſtrumentis inde confectis plenius continetur: Nos igitur* Bonefacius *Papa prædictus qui finem litibus apponere affectamus, et præcipue inter reges prædictos quorum quietem indeſinenter appetimus, et tanto ferventius vigere cupimus ſucceſſus quanto pleniori eos affectione proſequimur & puriori complectimur caritate, Hujuſmodi compromiſſis receptis & nobiſcum præhabita deliberatione diligenti, vocatiſque nunciis & procuratoribus ſupradictis ad arbitrium, laudum, mandatum & arbitralem ſententiam audiendam, eiſque coram nobis ſpecialiter conſtitutis, ad laudem omnipotentis Dei qui eſt pacis auctor & ſalutis amator, & glorioſæ matris ejus, ſicut arbiter & arbitrator, laudator & amicabilis compoſitor, aut ſicut privata perſo-*

Edw. I. *perſona* Benedictus Gaytan *ex formâ & virtute compromiſſorum prædictorum ut omni modo & jure quo melius poſſemus viam arbitratoris, laudatoris, & amicabilis compoſitoris ſequentes dicimus, arbitramur, laudamus, diffinimus, arbitrabiliter ſententiamus, mandamus, ordinamus, diſponimus & pronunciamus hac vice, ut inter ipſos Reges fiat & ſit perpetua pax & ſtabilis, Et quod treugæ vel ſufferentiæ voluntariæ dudum inductæ & initæ inter eos & modo & forma ac omnibus illis perſonis & terris, et ſub illis pœnis & conditionibus & temporibus ſub quibus indictæ aut formatæ fuerunt inviolabiliter obſerventur: Ad hujuſmodi autem pacem confirmandam roborandam atque ſeruandam infra tempus quod duxerimus moderandum præfato regi* Angliæ *ſororem dicti regis* Franciæ *recipere ac ducere cum dotalitio quindecim mille librarum* Turunenſium *in uxorem, Et idem Rex* Franciæ *eandem ſororem ſuam eidem Regi* Angliæ *in uxorem dare & tradere cum diſpenſatione ſedis Apoſtolicæ teneantur. Quod filia prælibati Regis* Franciæ *quæ infra ſeptennem dicitur conſtituta ſuo tempore* Edwardo *prædicti Regis* Angliæ *filio qui jam tredecimum ætatis ſuæ annum exegit cum ſimili diſpenſatione matrimonialiter cum dotalicio xviij. millium librarum* Turonenſium *copuletur, Illudque firmetur atque valletur extunc modis inferius annotatis, videlicet quod idem Rex* Angliæ *pro filio ſuo, idemque filius pro ſe qui ad hoc ſufficientem ætatem habent contrahant ſponſalia prædicta eorundem Regis & filii juramentis firmanda. Et Rex* Franciæ *&c.* Copiam ſequentium de hac materia diligens lector inquirat, nam ego ſollicitus inveſtigator nequivi pro tempore invenire.

Biennalibus treugis ſic factis & cæteris ad regis *Edwardi* votum patratis, rediit rex *Edwardus* ſub omni celeritate qua potuit feſtinando ad partes boriales viſitare ſuos ejus adventum apud **Berwyk** præſtolantes; Et venit cum exercitu grandi apud **Rokeſburgh**, Et inde tendens apud **Templiſton** ibique expectans navigium veniens de **Berewyk**, ſet deficiente vento navigium impeditum patiebatur, unde *Anglici* pro defectu victualium in gravi penuria acti ſunt. Quod percipientes *Scoti* feſtinaverunt congreſſum habere cum eis. Set juvante Deo antequam venirent *Scoti*, applicuerunt naves cum omni repletione victualium oneratæ, *Anglorum* animos in lætitiam vertentes. Tunc rex direxit ſe verſus *Scotos*, & tentoria fixit in medio camporum, Et *Scoti* appropinquantes clamaverunt *Anglicos* altiſonis vocibus, & gentes noſtræ ſub omni celeritate ſe paraverunt ad pugnam prompti; & cum rex dextrarium aſcenderet urgens equum calcaribus, fregit duas coſtas ejuſdem, ſet rex ex hoc non omittens cito alium aſcendit & ſuos ad bellum hortatur, & blandis ſermonibus conſolatur, ſicque congreſſi ſunt uterque exercitus in die ſanctæ *Mariæ Magdalenæ* apud **Fowchirche**: Et fuit bellum forte nimis; ibique ceciderunt de *Scotis* mortui numero xxx. millia & plures, & *Anglici* habuerunt victoriam. Inde abeuntes verſus villam ſancti *Andreæ* quam devaſtaverunt, Et inde procedentes exterminaverunt **Selſechirche**, Veneruntque ad caſtellum de **Are**, de quo *Robertus de Brius* fugerat vacuumque reliquerat. Deinde tendunt *Anandiam*, & poſtea ad **Longhmaban**, & ſic ad *Karliolum*, ubi duo Comites *Herfordenſis* & Mareſchallus capientes licentiam à rege, redierunt in patriam ſuam. Deinde perrexit rex apud **Tynnemewe**. Deinde apud **Catynggam**, & ibi tenuit natale Domini. Edw. I.

Cap. XIII.

Tandem Papa *Bonefacius* reformavit pacem & concordiam inter reges *Angliæ* & *Franciæ* anno gratiæ M.CC.xc. ut ſupra notatum eſt; ſub ea An. Dñi 1290.
tamen conditione, quod *Vaſconia* remaneret penes Papam donec eſſet diſcuſſum quis eorum haberet lucidiorem juſticiam ad ejus poſſeſſionem, Et quod rex *Angliæ* faceret reſtitutionem de bonis & navibus captis & dampnis illatis in portu de *Swyne* in adventu ejuſdem ibi per ſuos marinarios. Set ſuper illo articulo rex fecit dilationem, excuſans ſe hoc non fuiſſe factum ſub ejus ſcientia. In quadrageſima ſequenti rex celebravit Parliamentum *Londoniis*, ubi iterato proceres & communes rogaverunt regem de ratificatione articulorum magnæ Cartæ quam eis fecerat, Annuitque rex petitioni eorum ſalvo ſemper ſtatu coronæ. In feſto nativitatis beatæ *Mariæ* rex *Edwardus* deſponſavit *Margaretam* ſororem *Philippi* regis *Franciæ* apud *Cantirbiriam*. In feſto ſancti *Martini* rex celebravit Parliamentum ſuum apud *Eboracum*, & inde tranſivit verſus **Berwyk**, & ultra propoſuit tranſiſſe ad removendum obſidionem de **Striveline** quæ robuſta & fortis diu extiterat ſuper *Anglicos* ibidem; ſet propter aſperitatem yemis & inſufficientiam patriæ conſultum eſt eidem dimittere, & quod *Anglici* qui inibi erant ſalvis ſibi vita & membris ſecuriori modo quo poſſent ſeipſos liberarent. Eodem anno mortuus eſt *Henricus Eboracenſis* epiſcopus, Cui ſucceſſit *Thomas de Corbrig* magnus clericus.

Anno gratiæ M.CCC. & regni regis *Edwardi* An. Dñi
xxviij. *Bonefacius* Papa ordinavit peregrinationem 1300.
per unum annum duraturam & quolibet centeſimo anno remiſſionem omnium peccatorum.

Iſte annus fuit Jubilæus quo multi peregrinati ſunt ad *Romam*. *Ciſtrenſis l.7.c.40.*

Circa feſtum ſancti *Johannis* rex tranſivit in *Scociam*, & factæ ſunt treugæ inter *Anglicos* & *Scotos* uſque ad feſtum Pentecoſtes proximum ſequens; Eo nempe anno *Margareta* Regina genuit filium *Thomam* nomine, qui poſtea extitit Comes Mareſchallus. *Leyceſtrenſis.*

Anno gratiæ M.CCC.j. & anno regni regis *Edwardi* xxix. habuit alium filium *Edmundum* nomine de **Wodeſtoke** qui poſtea fuit Comes *Cantiæ*; eodem ſiquidem anno papa revocationem per bullas ſuas fecit de omnibus beneficiis & gratiis per ſe & prædeceſſores ſuos ante regi *Franciæ* conceſſas, & cito poſt fecit citare omnes Prælatos & omnes magiſtros & doctores utriuſque juris & omnes magiſtros de theologia, quod coram eo compareterit die certo & loco in kalendis *Novembris*, ſet prius excommunicavit regem *Franciæ*, deinde citari fecit Prælatos; denique rex *Franciæ* clamare fecit quod nullus homo exportaret de regno ſuo aurum nec argentum ſeu mercimonia quæcunque ſub pœna forisfacturæ omnium bonorum ſuorum, & fecit cuſtodire introitus & exitus terræ *Franciæ*. Rex celebravit Parliamentum apud **Stamforde**, ubi convenerunt Comites & Barones fortitudine non modica donec haberent Cartam de Foreſta plenarie conceſſam 1301.

Edw. I. ceſſam & confirmatam de qua non habuerant fir-
mam ſecuritatem licet ante eis conceſſam; De qua
rex integre & plene eorum voluntatem adimplevit
ad vota. Eo tempore *Boneſacius* per ſuggeſtionem
Scotorum miſit regi *Angliæ*, *quod jus dominii regni*
Scociæ *pertineret ad eccleſiam* Romanam, *& quod*
Rex Angliæ *contra rationem & contra jura ſubege-*
rat illud ſibi, & aſſignavit diverſas rationes. Primo,
Quod Rex Henricus *rogavit Regem* Scociæ Alexan-
drum *de auxilio contra* Simonem de Monte forti *&*
alios Barones regni; idem Rex Henricus *recognovit*
per literas ſuas quod nullum auxilium petiit à Rege
Alexandro *de debito ſervitutis, ſet ſolum de gratia.*
Secundo, ſimiliter quando vocatus fuit ad coronati-
onem ejuſdem Regis Henrici *idem Rex* Alexander
venit velut amicus & de gratia ſpeciali &c. Et
poſt tales motiones Papa reſcripſit per Bullas, *quod*
poſt mortem Regis Alexandri *Rex* Angliæ *idem* Ed-
wardus *miſerat & attraxerat regnum* Scociæ *in*
ſuam ſubjectionem pro defectu gubernaculi contra
juſticiam & libertatem Romanæ *Eccleſiæ, Et quod*
Rex Edwardus *ſuppreſſerat Prælatos* Scociæ *& te-*
nuerat in ſua ſubjectione contra ſtatum Eccleſiæ &
libertatem Eccleſiæ Romanæ.

Rex tenuit ſecretum Concilium apud *Lincolniam*
ſuper eiſdem articulis, & reſcriptum eſt in hunc mo
dum, *Quoad illum articulum quod Papa manda-*
vit Regi quod mitteret nuncios & procuratores ad
Curiam ſuam Romanam *& habere deberet juſtitiam*
& rationem de clamio regni Scociæ, *Rex noluit re-*
ſpondere ad illum articulum, ſet tota Baronia An-
gliæ *reſcripſit Papæ, quod Rex nullo modo hoc face-*
ret, Nam non mitteret jus ſuum tam clarum &
tam apertum in dubio & alieno arbitrio. Veniente
tempore Pentecoſtes cum treuga *Scociæ* finiret, rex
Edwardus cum exercitu ſuo perrexit in *Scociam* ibi-
que yemavit, & perierunt multi de populo ſuo præ
defectu victualium; Et rex celebravit natale Domi-
ni apud **Lynlyſco**.

An. Dñi 1302. Anno gratiæ M.CCC.ij. & regni regis *Edwardi*
xxx. rex *Edwardus* ad inſtanciam regis *Franciæ* con-
ceſſit treugas cum *Scotis* uſque ad feſtum omnium
Sanctorum proximum ſequens & rediit in *Angliam*.
Eo tempore miſit papa regi *Edwardo* quod eum ju-
varet contra regem *Franciæ* & guerram moveret con-
tra eum. Set in hac parte ſe finxit dicens, alio modo
forte remedium poſſe evenire. Eo tempore miſerunt
Prælati *Franciæ* duos Epiſcopos ad Papam ad excu-
ſandum eos quod non comparuerunt coram Papa
ſtatuto die. Poſt feſtum omnium Sanctorum fini-
ente treuga *Scotorum*, rex præfecit dominum *Johan-*
nem de Segrave gardianum *Scociæ* cum multis aliis.
Eodem anno *Flandrenſes* fugaverunt omnes *Franci-*
genas de terra ſua.

1303. Anno gratiæ M.CCC.iij. & regni regis *Edwardi*
xxxj. iterum cœperunt *Scoti* rebellare, de conſilio
Willielmi Waleys capitanei eorum, & rex *Edwardus*
occurrit & pertranſivit **Strivelyne** & abiit ultra
per medium terræ, & non erat qui ei reſiſteret. Eo
anno rex *Franciæ* reddidit *Vaſconiam* regi *Angliæ*.
Eo anno objecerunt contra Papam *Boneſacium* hæ-
reſim, homicidium, ſimoniam, & in dolore mori-
ebatur, ut ſupra eodem libro capitulo . Et electus
eſt in Papam *Benedictus Lumbardus*. Rex iterato
tranſivit in *Scociam* & perrexit, per medium terræ uſ-
que *Cateneys* ſine reſiſtentia. Deinde perrexit ad ca-
ſtrum de **Strybelyne**, quod quidam *Scoti* tenuerant
& defenderant contra eum. Set ante moram traxerat Edw. I.
apud **Dunbarre**. Et cum caſtrenſes de **Strybelyne**
viderent obſidionem acrem & fortem nimis ſuper eos,
optulerunt caſtellum regi & ſalvis eis vita & mem-
bris, ſet renuit rex; Deinde infra breve reddiderunt
ſe ſimpliciter ad gratiam ſuam, & qui inibi fuerunt
miſſi ſunt apud *Londonias* & alia loca regni in cuſto-
diam carceris. Tunc fuit tota *Scocia* ad voluntatem
regis, & tradidit cuſtodiam domino *Johanni de Se-*
grave. Deinde venit rex *Eboracum* & fecit remo-
vere Bancum & Scaccarium regis apud *Londonias*
quæ apud *Eboracum* fuerant per vij. annos. Caſtel-
lum de **Strybelyne** redditum eſt cum prætactis anno
gratiæ M.CCC.iij. regni regis *Edwardi* xxxij. Eo-
dem anno obiit archiepiſcopus *Thomas de Correbrig*
& ſucceſſit *Willielmus de Grenefylde*. Eodem anno
ſederunt Juſticiarii ſuper le *Traylbaſtones*. Anno
gratiæ M.CCC.v. regni regis *Edwardi* xxxiij. captus An. Dñi
eſt *Willielmus Waleys* & ductus apud *Conderet* & 1305.
ſuſpenſus. Eodem anno ejecti ſunt *Flandrenſes* de
Anglia ad inſtanciam regis *Franciæ*. Anno gratiæ
M.CCC.vj. regis *Edwardi* xxxiv. *Robertus Brus* 1306.
occidit *Johannem Comyne* in domo Fratrum *mino-*
rum apud *Dunfreg* ut ſupradictum eſt, & fecit ſe
coronari in regem *Scociæ* apud **Stone** circa feſtum
Pentecoſtes. *Edwardus* filius regis *Edwardi* perrexit
cum domino *Emerico de Valence* Comite de **Pen-**
brok & cum juvenili militia in *Scociam* contra *Ro-*
bertum de Brus nuper coronatum; & dominus *Ed-*
mundus frater ejus ſequebatur eum cum exercitu ſuo
uſque *Karliolum*. Dominus *Emericus de Valence*
Comes de **Penbrok** ſequebatur *Robertum Brus* ver-
ſus *Lenter*, & credebat ipſum fore in caſtello, ſet fu-
gerat ad uxorem ſuam & fratrem ſuum *Nele*. Et ad
feſtum ſancti *Michaelis* venit apud *Lenter* & obſe-
dit *Henricum de Percy* & occidit multos de ſuis gen-
tibus, dextrarioſque ejus cœpit. Rex *Edwardus* ve-
nit apud **Lanercost** & inde miſit grandem poteſta-
tem ad amovendum obſidionem. Et ſic ibi capti
ſcilicet *Nele* frater *Roberti Brus* & plures alii tracti
ſunt & ſuſpenſi apud **Berwyk**, uxor *Roberti Brus*
miſſa eſt in *Angliam*. Anno gratiæ M.CCC.vij. regni 1307.
regis *Edwardi* xxxv. poſt Paſcha *Robertus Brus*
pugnavit cum *Emerico de Valence* & poſuit eum ad
fugam & quoſdam de ſuis occidit. Et infra tres dies
ſequentes pugnavit cum Comite *Gloucestriæ* & vicit
eum & fugavit eum ad caſtrum de **Bare** & obſedit
eum, ſet gentes regis *Edwardi* amovebant obſidi-
onem & prædictum *Robertum Brus* ſequebantur &
fugaverunt in quendam mariſcum & boſcum, unde
nec potuerunt inde exire nec ipſi ad eos adire. Rex
Edwardus miſit filium ſuum *Edwardum* apud *Lon-*
donias ad deſponſandum filiam regis *Franciæ Phi-*
lippi prout ordinatum fuerat & diſpenſatum per pa-
pam *Boneſacium*. Rex *Edwardus* ægrotare cœpit de
quodam fluxu dum tenderet de *Karliolo* verſus *Sco-*
ciam, & dum veniret apud *Burgum ſuper ſabulum*
obiit.

Rex *Edwardus* obiit die tranſlationis ſancti *Tho-* Ciſtrenſis
mæ juxta *Karliolum* apud *Burgum ſuper ſabulum* l.7.c.41.
xxxv. regni ſui anno. Cujus obitum *Robertus Can-*
tuarienſis archiepiſcopus apud Curiam *Romanam*
exulans in ſompnis vidit. Cui ſucceſſit *Edwardus*
filius ſuus poſt conqueſtum ſecundus. Qui ſtatim
revocavit amaſium ſuum *Petrum de Gaviſton*, cui
dedit ducatum *Cornubiæ* ac commiſit cuſtodiam
Angliæ dum ipſe moraretur circa nuptias in partibus
tranſ-

Edw. II. tranſmarinis. Duxerat enim *Iſabellam* filiam unicam *Philippi* regis *Franciæ* apud *Bononiam*, qui inde rediens, coronatus eſt in regem apud *Weſtmonaſterium* ab epiſcopo *Wintonienſi* auctoritate papæ *Clementis* Dominica quinquageſima, eo quod *Robertus Cantuarienſis* tunc apud *Romam* exulabat.

Leyceſtrenſis. Nota, ubi dicit *Ciſtrenſis Philippum* regem *Franciæ* habere unicam ſolam filiam claudicat, nam habuit duas filias, quarum ſeniorem rex *Naverniæ* duxerat, iſte vero rex *Edwardus* minorem, ut infra patebit in ſuo loco. *Petrus de Gaviſton* dummodo exulaverat vigilavit ſuper mare & in *Flandria*, ſemper expectans mortem boni *Edwardi* regis. Et contra voluntatem communitatis regni fecit eum Comitem *Cornubiæ*. Et plus ſolito ſpecialiorem eum habuit, & procuravit malum quod potuit adverſus omnes magnates & alios qui moram ejus in *Anglia* malipendebant. Et ſuggeſſit regi in quantum potuit procurando quod *Walterum de Langton* epiſcopum *Ceſtriæ* carceri mancipavit. Nam idem *Walterus* ſæpius increpaverat prædictum *Petrum* pro eo quod male tractaverat regem, & ad multas ſcurrilitates & malicias, atque ſtultitias & ineptias, ac inercias frivolas eum produxerat contra ſtatutum ſuum & regni honorem. Et idem *Petrus* habuit in deſpectum & deriſum majores regni; de quo proverbialiter dictum eſt:

Que altre tient en deſpite
Bien ſauyz de ceo qil dit,
Car fortune fait abeſſer
Que ja ne quide a ceo venir.

Cap. XIV.

HIC primus *Edwardus* rex nobilis qui bonus *Edwardus* vocatus eſt, tot filios habuit & filias. De prima uxore *Alfonſum* primum, qui mortuus eſt puer. *Johannem*, qui mortuus eſt puer. *Johannam de Acres* Comitiſſam *Glouceſtriæ*. *Margaretam* Duciſſam *Brabantiæ*. *Iſabellam* Comitiſſam *Herfordiæ*. Et *Edwardum*, qui regnavit. De ſecunda uxore *Thomam* Comitem *Mareſchallum*, *Edmundum* Comititem *Cantiæ*.

Eodem anno omnes proceres regni juraverunt coram rege *Edwardo* ſecundo ad fidelitatem regni & coronæ quod ſecundum ſuum poſſe illud defenderent & cuſtodirent, & hoc ſub pœna excommunicationis per *Robertum de Wiſchelſe* archiepiſcopum apud *Londonias* inde lata, qui nuper de exilio revocatus eſt. Eodem anno, ſcilicet Gratiæ
An. Dñi 1307. M.CCC.vij. anno regni regis *Edwardi* ſecundi primo litera Dominicali *A*. Luna currente per xvj. die Mercurii proxima poſt feſtum Epiphaniæ, quarto ſcilicet anno papæ *Johannis*, capti ſunt omnes fratres de *Militia Templi* per mandatum regis, per bullam papæ, & incarcerati univerſaliter in *Anglia* & *Francia* & in tota Chriſtianitate propter enormitatem profeſſionis ſuæ & alia ſuperſtitioſa quæ profana gerebant inter eos in religione, ſuper quibus convicti fuerunt in concilio *Londoniis* ſuper hoc celebrato. Et fuerunt omnia bona eorum, terræ & tenementa ſeiſita in manu regis in *Anglia*.

Ciſtrenſis l.7.c.41. Erat nempe *Edwardus* iſte vir elegans corpore, viribus præſtans, ſed moribus ſi vulgo creditur plurimum inconſtans. Nam parvipenſo procerum contubernio adhæſit ſcurris, cantoribus, tragœdis, aurigis, foſſoribus, remigibus, navigiis, & cæteris artis mechanicæ officiis, potibus indulgens, ſecreta facile prodens, aſtantes ex levi cauſa percutiens, magis alienum quam proprium conſilium ſequens; in dando prodigus, in convivando ſplendidus, ore promptus, opere varius. Adverſus hoſtes ſuos infortunatus, in domeſticos efferatus, ad unum aliquem familiarem ardenter affectus, quem ſumme coleret, ditaret, præferret, honoraret. Ex quo impetu provenit amanti opprobrium, amaſio obloquium, plebi ſcandalum, regno detrimentum. Indignos quoque & ineptos ad gradus eccleſiaſticos promovit, quod poſtmodum ſudes in eccleſiis & lancea in latere ſibi fuit. Tanta etiam in diebus ejus cariſtia tritici fuit tamque continua mortalitas armenti extitit quanta à retro ſeculis viſa vix fuerit; Tunc decimationes juges, aſſiduæ contributiones, temporalium & ſpiritualium continuæ expilationes. Et cum ex permiſſu papæ multa ſub colore *Scotos* repellendi ad fiſcum regium acceſſiſſent, per regiam tamen inſolentiam cuncta inaniter ſunt conſumpta. Unum tamen huic regi feliciter obvenit, quod *Cambria* contra eum minime rebellavit, cætera ſibi ſatis infauſta extiterunt. In ſuis nempe primordiis *Petrum* quendam de *Gaviſton* cujus conſortium *Edwardus* ille paterno juſſu abjuraverat, de tranſmarinis partibus revocavit, ejuſque contemplatione *Iſabellam* reginam neglexit, proceres ſuos parvipendit. Quam ob rem magnates indignati ipſum *Petrum* uſque in *Hiberniam* propulerunt ubi & theſauri tranſmiſſi petulanter ſunt abſumpti. Deinde ſub ſpe uberioris pacis conſequendæ *Petrus* revocatus eſt, ſed regio ut prius theſauro abſumpto, proceres inſurgunt, *Petrum* à rege diſpergunt, equos & theſauros eorum in partibus *Northumbriæ* capiunt; *Petrum* ſic fugitantem ad caſtrum de **Scarburgh** obſident, & comprehendunt. Tandemque apud **Ganereſdiche** juxta *Warewycum* decapitant & occidunt. Sed & *Petro* ſic extincto rex ut prius aliis adhæſit. Qua de cauſa Concilium provinciale per *Robertum Cantuarienſem* cogitur; in quo multa ad regis regnique informationem ſalubriter ſunt ſtatuta: ad quorum obſervationem & ipſe præſtito juramento ſubſcripſit. Benedictio quoque *Roberti Cantuarienſis* obſervantibus illa, maledictio vero refragantibus irrogatur; ſed rex ut ſemper & tunc ſuis adhærens fautoribus aſtipulata prætermiſit. Ob hoc tumultuantur mediocres, frendent majores contra regem regiſque collaterales, potiſſime ipſe metropolitanus *Robertus*. *Thomas Lancaſtriæ* Comes ipſius *Roberti* animatus hortatu cum ſibi adhærentibus per plures annos conatus eſt regiis obſiſtere ineptiis, donec noviſſimam ſuper hoc turbine efflaret auram. *Petrus de Gaviſton* per proceres *Angliæ* ſed contra regis voluntatem exulat in *Hiberniam* circa nativitatem beatæ *Mariæ*, ſed anno ſequenti revocatus eſt; cui occurrit rex apud *Ceſtriam*. Circa natale Domini *Petrus* exulatus eſt uſque *Flandriam* per proceres, ſed circa Purificationem beatæ *Mariæ* contra voluntatem eorum revocatus eſt; cum quo rex aliquando peragrans apud caſtrum de **Scardeburgh** dimiſit, quem tandem obſeſſum & captum uſque **Dadyngton** deduxerunt, & juxta *Warewycum* occiderunt.

Principales hujus factionis fuerunt *Thomas* Comes *Lancaſtriæ*, & *Guydo* Comes de *War*. *Leyceſtrenſis.*

Edw. II. An. Dñi 1313. Anno Gratiæ M.CCC.xiij. regni vero regis *Edwardi* ſecundi ſexto, prædictum *Petrum*, ut ſupradictum eſt, ſic captum apud **Dadyngton** juxta **Banbyry**, idem Comites duxerunt apud **Blakelowe** juxta *Warwycum* & decollaverunt in feſto ſanctorum *Gervaſii* & *Prothaſii*, & deinceps Rex & Comes *Lancaſtriæ* nunquam ſe mutuo amore habuerunt. Iſte *Petrus* tumulatus eſt apud **Langleye**, & rex fundavit ibidem unam domum de fratribus prædicatoribus, quaſi poſſeſſionatis ad orandum pro anima dicti *Petri* cunctis diebus.

Ciſtrenſis l.7.c.41. Decapitato *Petro* die ſanctorum *Gervaſii* & *Prothaſii* apud **Ganereſſiche**, eodem anno die ſancti *Bricii* ſequenti natus eſt *Edwardus* primogenitus regis hujus tercius poſt conqueſtum apud *Wyndeſoram*. Obiit *Robertus de Wynchelſe* archiepiſcopus, electus eſt magiſter *Thomas de Cobham* probus clericus; quo tamen ad inſtantiam regis caſſato & ad *Wygorniam* tranſlato, ſucceſſit *Walterus Reynalde* Regis Theſaurarius. Et cito poſtmodum adivit rex *Scotiam* pompatice cum multa ſupellectili; ſet apud **Stryvelyn** turpiter cum ſuis devictus eſt die natalis ſancti *Johannis*, occiſis aut captis nobilibus, amiſſis theſauris, reſiduique projectis armis ſola ſibi fuga conſuluerunt. Dehinc per continuos xij. annos regnante hoc rege partes *Angliæ* boriales per *Scotos* ſunt contritæ. *Edwardus le Brus* frater *Roberti le Brus* intravit *Hiberniam* ut eam ſibi ſubjugaret, ſet quarto poſt hoc anno die ſancti *Kalixti* occiſus eſt.

Hoc quoque anno poſt feſtum ſancti *Michaelis* miles quidam *Adam de Banaſtre* de comitatu *Lancaſtriæ* movit guerram contra dominum ſuum *Thomam* Comitem *Lancaſtriæ*, ſet circa feſtum ſancti *Martini* captus eſt & decollatus.

Leyceſtrenſis. Homines Comitis *Lancaſtriæ* ceperunt dictum *Adam Banaſtre* & dominum *Willielmum de Lee* ante adventum domini ſui, in una grangia ubi ſe abſconderant, & plures alios ceperunt, & miſerunt eos in carcerem. Principales hujus factionis ex parte Comitis fuerunt dominus *Willielmus de Holand*, dominus de *Acre*, & dominus *Philippus de Haryngton*
1316. ſcilicet anno Gratiæ M.CCC.xvj.

Leyceſtrenſis. Fuerunt capti apud bellum de **Stryvelyn** de *Anglia*, Comes *Glouceſtriæ*, Comes de *Clare*, *Robertus de Clyfforde*, dominus *Iohannes de Mountfort*, dominus *Payn de Tybtoſt*, dominus *Egidius de Aſteleye*, dominus *Nicholaus de Aſteleye*, dominus *Ricardus de Baſſet* de **Weldon**, dominus *Egidius de Argentyne*, & multi alii magni de *Anglia*. Rex quoque *Edwardus* ſe miſit ad fugam, & ſub magna difficultate vix evaſit. Magnates regni capti ſunt in fugiendo, in *Scotiam* ducti, ſub magno precio redempti. Et eſt notandum quod retroactis temporibus non eſt auditum in aliquo *Anglicano* bello tanta bona regni & tanta victualia hoſtiliter rapta & abducta fuiſſe. *Thomas* Comes *Lancaſtriæ* non ierat cum rege in *Scociam* propter diſcordiam quæ à morte *Petri de Gaviſton* inter eos duraverat; nam idem Comes medio tempore moram traxit apud *Pontefractum* in caſtello ſuo; &, ut auribus vulgi interim innotuit, rex propoſuerat eum cepiſſe in caſtello ſuo in redeundo de *Scotia* ſi victoriam ibidem optinuiſſet; & hæc fuit cauſa quare rex noluit eum ſecum proficiſci contra inimicos ſuos.

Ceſtrenſis l.7.c.42. *Johannes* xxij. poſt *Clementem* quintum ſedit papa annis circiter xviij. qui ſeptimum librum Decretalium innovavit, literatos promovit, diſciplinam triplicis linguæ, *Hebraicæ*, *Græcæ*, & *Latinæ* apud generalia ſtudia inſtituit; at dum in primis acceptiones munerum exhorrere videretur, dampnavit primo pluralitatem beneficiorum, ita ut unico beneficio per curatum quemlibet acceptato, ipſe papa reliquorum vacantium fructus per aliquot annos optineret; inſuper & aliorum beneficiorum per mortem ſeu reſignationem vacantium, ſive per tranſlationem primos fructus reſervavit, ita ut rector inſtitutus taxationem beneficii ſui aut reſiduum taxationis acceptaret; ex qua cautela innumerabiles theſauri ad manus papæ devenerunt: bella tamen à duce *Bavariæ* qui ſe pro imperatore geſſerat ſæpe ſuſtinuit, & ſemper ſuccubuit. Hoc quoque anno magna lues animalium & hominum, maxima inundatio ymbrium æſtivalium & autumpnalium, ex qua provenit tanta bladi cariſtia, ut quarterium tritici ad xl. s. venderetur.

Leyceſtrenſis. An. Dñi 1317. Anno Gratiæ M.CCC.xvij. venit tanta cariſtia bladorum per totum regnum & duravit per biennium, ita quod quarterium frumenti in foro *Leyceſtriæ* die Sabbati vendebatur pro xliiij. s. & die Mercurii ſequenti in eodem foro quarterium frumenti vendebatur pro xiiij. s. Eodem tempore multi qui fuerant locupletes in regno & divites & multis bonis habundantes ad magnam & irrecuperabilem inopiam devenerunt mendicitati ſubjecti. Set anno præcedenti dominus *Robertus de Brus* rex *Scotiæ* miſit fratrem ſuum dominum *Edvardum de Brus*, & dominum *Philippum de Moubray*, dominum *Johannem de Sowles*, dominum *Iohannem Styward*, & plures alios magnates *Scotorum* cum poteſtate magna in *Hiberniam* ad ſubjugandum terram; qui multa mala exercuerunt in terra, ſet homines regis *Angliæ*, ſc. dominus *Emilius de Verdon*, dominus *Iohannes de Wyrmyngton*, dominus *Hugo de Tryplynton*, qui poſtea interemptus eſt apud **Notyngham**, ſe dederunt contra *Scotos* cum ſua poteſtate, & congreſſum eſt bellum apud *Dundalk*, ubi occiſus eſt antedictus *Edwardus de Brus* cum aliis prædictis nominatis magnatibus, qui adeo fuerunt ab *Anglis* obcluſi, quod de tanta multitudine *Scotorum* non evaſerat nec unus quidem.

Anno Gratiæ M. CCC. xvij. & anno Gratiæ M.CCC.xix. magna mortalitas hominum & lues animalium per totum regnum *Angliæ*, adeo quod homines remanentes non habebant unde terras ſuas colere nec ſeminare, & cotidie quam plurimi in quolibet cimiterio fodebantur; & duravit hæc peſtis per biennium, & ſic undique magna deſolatio tam ex hiis quam ex *Scotis* hoſtibus *Anglos* apprehendit. Condolens igitur papa *Anglicanæ* tribulationi & pietate motus miſit duos Cardinales in *Angliam*
anno ſcilicet Gratiæ M.CCC.xviij. ad reformandam 1318.
pacem inter regem *Angliæ* & cognatum ſuum *Thomam* Comitem *Lancaſtriæ*, & inter regem *Angliæ* & *Robertum Brus* regem *Scotiæ*. Venerunt igitur Cardinales cum rege & regina & cum archiepiſcopo *Cantuarienſi* cum omnibus epiſcopis provinciæ, cum comitibus & baronibus & aliis magnatibus regni apud *Leyceſtriam*, & occurrit ei *Thomas* Comes *Lancaſtriæ* die ex hac parte ei præfixo apud **Sprothes Brigge** quæ modo vocatur **Sotesbrygge** ſtipatus pulcherrima multitudine hominum, adeo quod non occurrit quempiam retroactis temporibus vidiſſe aliquem Comitem duxiſſe tam pulchram

Edw. II. chram multitudinem hominum in equis ſic bene araitorum, ſcilicet xviij. mille. Cumque Rex & Comes obviarent, ſine magna difficultate oſculati ſunt, & facti ſunt cari amici quoad intuitum circumaſtantium. Et ſtatim Cardinales tenderunt iter verſus partes boreales pro pace habenda inter reges *Angliæ* & *Scotiæ* mediante Dei gratia & virtute commiſſionis ſuæ. Cumque in partes *Scotiæ* veniſſent, inſultavit eos dominus *Gilbertus de Mydelton* miles cum aliis elegantibus ſhavaldres, & eos de omnibus bonis & theſauris ſuis ſpoliaverunt. Cardinales ſic ſpoliati redierunt ad regem ſine aliqua alia expeditione, narrantes quæ geſta ſunt in via. Cum rex hæc intellexiſſet, fecit capere dictum *Gilbertum de Mydelton* & *Iohannem* fratrem ſuum, & ducti ſunt *Londonias*, tracti & ſuſpenſi ibidem.

Ciſtrenſis lib. 7. c. 42. Quidam ſcriptor nomine *Iohannes* habens mitelegum ſibi familiarem, aſſeruit publice apud *Oxoniam* circa feſtum Pentecoſtes, ſe eſſe verum hæredem *Angliæ*; quam ob rem apud *Northamptonam* coram rege & proceribus de mendacio convictus, diſtractus & ſuſpenſus eſt. Quo quidem anno Ij. Cardinales *Angliam* venientes excommunicaverunt *Robertum de Brus* cum fautoribus ſuis, *Scotiamque* ſub interdicto poſuerunt.

Leyceſtrenſis. Eodem anno certi articuli locuti & concordati apud *Leyceſtriam* inter *Thomam* Comitem, & Clerum, & poſtea fuerunt ordinati & confirmati *Londonia* per Cardinales, archiepiſcopos *Cantuariæ* & *Dunelmiæ* & alios prælatos provinciæ *Cantuarienſis*; qui retornati ſunt ad dictum *Thomam* Comitem apud caſtellum ſuum de 𝔗𝔲𝔱𝔱𝔢𝔟𝔢𝔯𝔶 per epiſcopos *Norwycenſem* & *Elyenſem*.

Primo.

Que les terres, rentes & tenemens donez encontre la fourme dez ordinancez ſeiont rendua & remiſez en la mayn le roy ſanz eſtre redonez a meſmes ceaux eynz demourront en la mayne le roy a ſon profite, & al parliment ſoient regardez queux cholez eſtoient covenablement donez & queux altrement, & adonkes ſoit la choſe diſcuſſe ſolom ceo que lem verra que ſoit affaire par reſon.

La reſponſe du Conte.

Sires mout a vous plerroit que les ditez choſes furent miſes en oeure ſi come ſuiſt accordes a lez perlancez a *Leyceſtre*, & ſils ſoyent redonez deſore buſeygneroit que vous ſires oue altres peres de la terre nyent iuſpecions enpreyſtez & lez ditez cholez, terrez & tenemencz &c. ſoient miſes en ſi covenable garde que lez uſez veignent pleynement a leſcheker le roy al commune profite de luy & de ſonn realme, & diſpenduz en la deffence de la terre. Iſſi qils ne fuſſent deſorenavant gaſtez ne en malveys oeps deſpenduz ſicome avant ont eſtre.

Prælati.

Pur ceo que lez prelatez entendent & veyent que per cele rendre grant bien avendra pur leſtate noſtre ſeigniour le roy & pur eſement de peple & la pes de la terre mayntenyr, ils enpernont ſil pleace a noſtre ſeigniour le roy que nule de ceux que ount tieles manerez de donn receuz e lez redounent ore come avant eſt dit, que ne averont hounte vylennye ne altre puniſhment par encheſoun de la priſe.

Comes.

Par la ſires ou vous avez enpris que ceux que ont pris del roy contre la ordinaunce, queux ne ſerront punys, ſires il nous ſemble que vous avez meſpris contre les ordinaunces e contre voſtre ſerment & noſtre, car les ordinaunces voilent que ceux ſoient punis en parlement. *Edw. II.*

Articuli ordinati ſunt iſti.

Et puis de reſchieſe pur ceo que la coroune eſt taunt abbeſſe & deſmembre par diverſez dounz, Nous ordeynoms que touz lez dounz que ſount donez al damage de roy & en deſcreçez de la coronne puis la commiſſion a nous faite, dez chaſteles, viles, terrez & tenemencz, bailez, gardes & mariages, eſcheys & releſs, queux il ſoyent, auxi bene en *Gaſcoyne*, *Irlande*, *Galez*, & *Eſcoce*, come en *Engleterre*, ſoient repelles. Et nous repelloms de tutte, ſanz eſtre redonez au meſmes ceux, ſanz commune aſſente en parlement; & ſi tiels maneres dez donnez oue releſs ſoient deſormes donez encontre la coronne avantdite ſanz aſſente del Baronage, e ceole parlement, tanque ſez dettez ſeient acquites avenalment puis ſon eſtate releve, ſoient tenuz pur nules, e le pernoure puny en le parlement par agarde de Baronage.

Dicta antedictorum Prælatorum.

A pur ceo covynt il ordeyner & faire covenable ſeurte pur le conte de *Lancaſtre* & pur lez ſoens ſur ſa venue a noſtre ſeignour le roy, ſi le pleſt face cez lettres patentes de ſuffiſance ſeurte pur le dit conte.

Comes.

Sires quant a les lettres patentes de conduſt que noſtre ſeignour le roy nous deveroit faire ſeurte ſufficiance, ſires nous entendoms de rien avoire meſfait vers noſtre ſeigniour le roy par quey nous duſſoms eſtre aſſeourez de luy; Et vous ſavez biene ſires que lez chartes commiſſions & lettres de conduſt de ſa en arere ount eſte faitez al honour le roy meſmes, & al profit de luy & de tote ſon people & commandez a tenir par my ſonn realme. Et par commiſſions grantez a ad eſte a touz lez grantz de ſa terre davoire & entreliere & tenyr lez dites choſez ordeynez & par ſa chartre confermea, al honour & commune profite du roy & de realme. Et ſur ceo ſentence done par Erſevek *Robard* touz lez prelatez, lez queus chartres lettres & commiſſions ne poent unkes lien tenir come biene ſavez; Et ſires nous avoms eſte altre foy ſur tiels ſeourte en peril pur male agaytere par lez malveys conſeillours que pres de roy ſount. Par quoy ſires nous ne poems de tiele ſeourte fier ne a luy venir tanque nule de ceux que riens ont pris du ly & de novel ſont entiere jurez contre lour ſerement qils ont fet as ordinaunces demoeront entour luy. Et ſires de approcher au noſtre dit ſeigniour avoms toutdys deſires. Et vous prioms que vous ordeynez pur nous tiele ſeurte dont puiſſoms fier & preſtys ſerroms del faire.

Dicta Prælatorum.

Item que lez prelatys e lez grantz que eſtont a *Leyceſtre* auxint par lour lettres aſſeourent le dite conte e lez ſeonz ſur meſmes lez choſez.

Reſponſio Comitis.

Sires quant a la ſeurte entre vous & lez prelatz & la fermeme dez Cardinales nous aſſeouroms bien & de eux et de vous que lez Cardinales et vous ne vodrez nule male a nous. Et ſi male nous avenſit nous ſavoms bien que moult y diſpleroit a eux et a vous. Et bien ſavoms que eux ne vous nous vodrez deceivere, car ſi purront eux & vous eſtre deceux par lez males conſeilers le Roy ne lez Cardinales ne vous ne poyent a nous altre amendement faire mes priere pur nous almez. Quant a la ſeerte dez altres

Edw. II. altres grantz que furent a *Leyceſtre*, il nous ſemble que nous ne poems de tut ſyere, puis que aſcuns de eux que illoeques furent ount dedit lour ſerement qils ſyrent a *Leyceſtre* en voz preſencez. Et ſur ceo ſont de novele jurez & entre aliez a ce que nous avoms entendaz de meinteigner ceux que ont malement conſele le roy en deſheritance de la coronne.

Dicta Prælatorum.

Auxint que totez ceux dez queuz le dite cont ad ſuſpection al avyſement dez prelates facent ſeurte par lours lettres & par ſerment que eux privement front al dit conte & a ſeux que eux ne en tenancez oue allancz al roy al parlement oue aillours illoeques demorans ne retornancz male ne damage luy ſerront ne ſufferont eſtre faite ſi avant cum ils le purront deſtuiber a lour pouare. Et ſur ceo que meſmes ceux ſe ſummettent au ſentence deſcommengement dez dites Cardinales ſi ils ſoient troves alencontre, & que cele ſeourte ſoit afferme dez Cardinalez.

Reſponſio Comitis.

Sires quant a ceux que vous entendez que nous avoms ſuſpecion nous ne voloms nule ſeourte de eux; care nous tendroms pluis diſſeourez par choſe qe eux nous poient faire par eſcript oue ſerment ou par ſummiſſion de eux ſommettre en ſentence deſcomenge qi aſſeurez. Quant a laſſerment dez Cardinalez, avoms avant reſponduez.

Dicta Prælatorum.

Et que meſmes ceux dez queux le dit conte ad ſuſpecion aillours venuz al parlement quele houre que nous deveroms venir, nous vendroms come faire deveroms, & solonc ceo que noſtre eſtate demande en peſible manere ſi home ne nous ſurquerge. Et ſolom ceo que nous verroms que nous puiſſoms ſeourment venir & demorere & ſeourment deporter en ſaufte de nous & de noz gentz ſicome fuiſt parle a *Leyceſtre*. Quant al venir de ceux que vous appellez ſuſpicions, ſemble a nous qils deveront venir come gentz que devent eſte punyz a garde de peeres en parlement ſolonc le treſpas qils averont faite encontre lez ordinancez.

Dicta Prælatorum.

Ceſtez choſez faitez pur venir a bien de pees, ſerroit boſnignable que le roy & le dit conte ſe entrevyſent a certeyns leus en temps a queux le roy ſe accordera. Et que le conte a ſa venue face al roy come a ſon ſeigniour lige dewe reverence & obedience tyl come ſerra acorde par prelacz, contez, & barons que a donke y ſerront, iſſi que le roy ſe deit tenir a paye par reſon.

Reſponſio Comitis.

Sires quant a luy nous deveroms venir de parler a noſtre ſeignour le roy plerroit bien a nous, mes qil ſoit en bone lue & covenable & ſent ſuſpicions, come fuiſt parle a *Leyceſtre*. Et ſires quant a dewe reverence & obeiſſance, nous ne entendoms rien avoire dez obeiſye, & preſt ſumes affaire quant faire devoms de reverence & de honour a noſtre ſeigniour le roy come ſon homme liege.

Dicta Prælatorum.

Et pur ceo il eſt contenu en le tretys a *Leyceſtre* que le dit conte avera covenable ſeourte ſour la venue au roy, ſi ſemble au diz prelatys que oue la dite ſeourte covendra que certeins perſones dez queux le dit conte ſe doute, e les queux il ſent uncore qils ſont ſez enmys mortelez, e quils ont procure male devers ſon ſeigniour lige, a ceo qil dit, Edw. II. abſentent un peece tanc le roy & le conte ſoient entre venuys & entre parlez. Car lez prelatys entendent que ſauncz ceel la, a la primer entre venue le count ſe aſſyereit de nule aukre ſeourte. Et auxſint entendent que par cele ſeourte a la requeſt de roy, dez cardinales, & de ditz prelatys le cont ſerra menable a reſceivere a ſa amiſte & a ſe bien voilance ceux qil tienent uncore ſez amiſours & ſez enmis. Iſſint ceux que ſerront trovez coupablez devers luy facent covenable amendez par reſone; & a ceo faire lez prelatys promittent en bone ſoy qils mettront tote laide & le conſaile qils purront. Et auxint grantent lez prelates que ſi nule dune parte oue altre reſuſe pees covenable eux teſmoigneront la deſreſon & la defalte oue ils la troveront, & ſerront outre ceo que faire purront & deverront par reaſon.

Reſponſio Comitis.

Sires quant a labienment dez ſuſpecions entour le roy une peece pur la ſeourte de nous, nous ne ſumes en volunte que nule ſoit remue forſque lez malez conſeillours. E lour abſence une peece ſeroit encontre lez ordinancez ſi eux ne fuiſſent remuecez de tut que mes ne ſoient pres du roy; & vous ne nous tendroms de riens aſſeourez du cele abſence pur la malveys agaite qils purront faire come ils ont faite avant cez coures.

Les poyntez dez ordinancez ſont tielx.

Et pur ceo que le roy ad eſte male gie & conſelle par malez conſellours come deſuz eſt dite, Nous ordeignoms que touz lez malez conſeillours ſoient ouſtez & remuez de tut, iſſint que eaux ne altres tiels ne ſoient mes prees du roy ne en ſon office retenuz, & que altres covenablez ſoient mis en lour lieu. E en meſme la manere ſoit fait dez gents de office que ne ſont pas covenables.

Reſponſio Comitis.

Sires quant à ceo que vous entendez par la ſuchrete dez ſuſpecions, que nous a la requeſte noſtre ſeigniour le roy, & dez cardinales, & dez prelates receiveroms a noſtre amiſte & bone voilaunce eux uncore tenoms noz enmys, ſires il nous ſemble que nous ne purroms a eux accordere & noſtre ſeourment ſaver avant que lez choſez qils ont myſpris contre le ſtate le roy al damage de luy & de ſon people ſoient areſtez par agarde dez pieres en parlement, ſi come il eſt contenue en lez ordinauncez. Endroit ſirez de ceo que vous grantez que ſi nule dun parte ou de altre reſuſe pees covenable & reſonable, que vous teſmoignerez la diſreſon & defalte oue vous lez troverez, & ſreez outre ceo que faire purrez & deverez par reſone: ſires moult nous pleace, kare tote noſtre entente ad eſte & eſt que lez choiez que ont eſte myſpris en prejudice de roy & ſeynt eſglyſe ou emblemyſhment de la coronne le roy & a damage de ſon people fuiſſent adreſſez pur bien de pees avoire & meyntenere.

Cumque antedicti epiſcopi ſub tali ordine nuncium ſuum ordinati fuiſſent, Comeſque ad ſingula, ut prædictum eſt, reſponſum dediſſet, tandem placuit Comiti occurrere regi obviam apud Sootyſbrig ad ſibi mutuo colloquendum; & ſic fecerunt, ut ſupradictum eſt. Hiis ita habitis tractatibus & conditionibus conceſſis, eo minus noluit rex carere ſocietate *Diſpenſatorum*, ſcilicet *Hugonis* patris & *Hugonis* filii, qui dicebantur maligni conſiliarii ſeductoreſque

Edw.II. ductoreſque regis ; ſet eo amplius eos fovebat contra voluntatem procerum regni, & cariores habere curavit, qui regi ſuggeſſerunt procurando malum contra plures magnates regni in quantum potuerunt.

1321. Quam ob rem anno gratiæ M. CCC. xxj. Barones regni levaverunt ſe contra *Diſpenſatores* patrem & filium Camerarium regis, ſcilicet *Umfridus de Bonn* Comes *Herfordiæ*, dominus *Rogerus de Mortuo mari* avunculus, dominus *Rogerus de Clyfford*, dominus *Iohannes de Mowbraye*, dominus *Iohannes de Gyffard le Rych*, dominus *Henricus de Wyllington*, dominus *Iohannes de Wylinger*, dominus *Henricus de Monte forti*, dominus *Bartholomeus de Baddyſmere*, dominus *Henricus Tyeys*, dominus *Rogerius Dammeroy*, dominus *Hugo Dandeleye*; dominus *Warinus de Lyle* & plures alii cum omni ſuo poſſe & ſuis adhærentibus, Qui omnes ſe dederunt ad conſilium Comitis *Lancaſtriæ*, & circa feſtum ſancti *Michaelis* perrexerunt *Londonias* cum grandi exercitu & exlegabant *Diſpenſatores* patrem & filium extra regnum, præter & contra voluntatem regis apud *Weſtmonaſterium*. Comes *Lancaſtriæ*. *Thomas* ſe tenuit in pace medio tempore apud caſtrum ſuum de *Pontefracto*. Igitur exulantes *Diſpenſatores* vagabant ſuper mare capientes & deprædantes quicquid eventus eis conferre valuit, Inter cætera rapuerunt duas magnas naves quas *Dromundes* vocamus, bene onuſtas omni fertilitate mercimoniorum ad valorem xl. mille marcarum, & homines eciam captos miſerunt in *Angliam* ad carcerem per conſilium regis, ſtatimque rex cœpit colligere exercitum, mandans ubique omnes ſuos ſibi adeſſe ſub pœna vitæ & membrorum amiſſione. Et venit rex cum exercitu ſuo apud **Burton** *ſuper Trentam* contra Comitem *Lancaſtriæ* & Barones qui venerant apud **Tuttebery** cum grandi fortitudine. Eodem tempore reddiderunt ſe, regi antedicti de *Mortuo mari*, & ex præcepto regis miſſi ſunt apud turrim *Londonienſem* in cuſtodiam. Et infra triduum quo rex venerat apud **Burton** movebat exercitum ſuum ultra aquam verſus **Tutteberỳ**.

Ciſtrenſis l.7. c.42. Quia rex *Edwardus* contra commune votum magnatum duos ſoverat *Diſpenſatores Hugonem* patrem & *Hugonem* filium, *Thomas* Comes *Lancaſtriæ* & alii multi regios viros adeo attenuarunt ut ejus aſſenſu ſaltem umbratice adjecto prædictos *Diſpenſatores* exlegarent, propter quod caſtra eorum in *Wallia* protriverunt, animalia abduxerunt; theſauros recollegerunt, & in yeme *Gloverniam* occupaverunt, ſet cito poſt rex ipſe cæteris inconſultis utrumque *Hugonem* revocavit. Exinde ſuccreſcunt indies odia & ſciſmata. Inter hæc duo magnates de *mortuo Mari* priuſquam Comes *Lancaſtriæ* parari poſſet, præpropere agentes, urbes aliquas in Marchia capiunt, regiſque milites profligant donec rex ipſe cum inſperata multitudine peditum per viam circularem *Salopiæ* veniret, ubi ob defectum pecuniæ ac Comitis *Lancaſtriæ* nimia retardatione militibus defluentibus illi duo de *mortuo Mari* ad deditionem ſunt coacti, Quibus apud *Londonias* incarceratis rex ad *Glovernniam* rediens revocavit utrumque *Diſpenſatorem*, inde divertit apud **Lychefelde** circa feſtum ſancti *Cedde* ut præoccuparet Comites *Lancaſtriæ* & cum eorum complicibus apud **Tutteberỳ** & *Burtonam* exiſtentes ſet rege aquam *Trentæ* per vadum tranſeunte fugit Comes *Lancaſtriæ* cum ſuis à villa *Burtona* uſque ad urbem de **Borowbrigge** ubi occurrens ex parte regis *Andreas de Harkeleye* occidit Comitem *Herfordiæ* in ipſo ponte xvij. kalendarum Aprilis, Comitem *Lancaſtriæ* cepit cum multis aliis nobilibus, qui pro majori parte in diverſis locis ſunt ſuſpenſi, ſet & ipſe Comes apud proprium caſtrum de *Pontefracto* xj. kalendarum Aprilis decapitatus eſt. *Edw.II.* De cujus viri meritis an inter ſanctos ſit annumerandus crebra in vulgo diſceptatio eſt, aliis quidem aſſeverantibus quod ſic, eo quod elemoſinis indulſit, quod religioſos honoraverit, quod pro juſta querela ut videbatur uſque ad mortem certaverit, quod eciam ejus inſectatores parvo poſt tempore duraverunt, immo dira morte perierunt: Aliis vero in contrarium ſentientibus, hominem videlicet conjugatum neglecta uxore ſua generoſa innumeras mulierculas polluere, Offendentes vel leviter in eum morti mandare, Ordinum fugitivos legiſque tranſgreſſores ne lege plecterentur pertinaciter fovere, Cuncta denique agenda ſua ad nutum unius ſecretarii ſui paſſim committere, Tempus quoque certandi uſque ad mortem pro juſtitia defenſanda inermiter fugere non debere ſanctum cenſeri, præſertim cum invitus comprehenſus paſſus fuerit: ſet oblationum donaria & miraculorum ſimulacra quæ in loco ſuæ decapitationis in præſentiarum celebrantur qualem in poſterum habebunt exitum ſecula videbunt poſt futura. Ab hoc igitur tempore uſque in ſextum poſtea annum cœpit *Diſpenſatorum* fortuna invaleſcere & reginæ conditio ancillari, quouſq; rex *Franciæ* pro homagio *Vaſconiæ* non exhibito regem *Angliæ* plurimum moleſtaret. Circa aſcenſionem Domini rex tenuit Parliamentum apud *Eboracum* ubi erexit *Hugonem Diſpenſatorem* ſeniorem in Comitem *Wyntonienſem*, *Andream de Harkeleye* in Comitem *Carliolenſem*.

Comes *Lancaſtriæ* cum Baronibus egreſſus eſt *Leyceſtrenſis.* de caſtello in campum, credens ſe ſublevari de poteſtate hominum per dominum *Robertum de Holande* et alios qui ſibi auxilium promiſerant, prout antea inter eos promiſſum fuerat; Nam *Robertus de Holande* promiſerat ſe venturum cum forti expeditione virorum fortium, ſet decepit eos. Cumque Comes percepiſſet ſe eſſe deceptum, divertit vultum in partes boriales; & rex ſemper ſequebatur à dorſo, pede poſt pedem. Inter cæteros regis viros erat quidam *Robertus Tyrannus* qui ferocius cæteris inſequebatur Comitem, ſet poſtea turpem mortem quam in iſto viagio meruerat per *Diſpenſatores* incurrit; Nam et cæteri quilibet Comitis perſecutores violentam mortem nacti ſunt. *Robertus de Holande* cum audiſſet fugiſſe Comitem, reddidit ſe regi apud *Derbeyam*, miſſuſque eſt in cuſtodiam ad caſtrum de **Dover**, quem omnes habebant exoſum pro eo quod deceperat ſic dominum ſuum qui eum nimis dilexerat, et quaſi de nichilo in magnum virum erexerat. Perrexerunt igitur Comites *Lancaſtriæ* & *Herfordiæ* cum Baronibus et aliis apud **Borowebrigge**, ubi occurrit eis dominus *Andreas de Harkeleye*, et pugnare cœperunt fortiter ad pontem. Et cum Comes *Herfordiæ* ſtaret pugnans ſuper pontem, quidam perrexit ſub ponte et lancea Comitem *Herfordiæ* percuſſit, ſtatimque ibidem occubuit ut ſupradictum xvij. kalendarum Aprilis. Ibique interfecti ſunt duo ſtrenui milites, dominus *Rogerus de Berfelde* et dominus *Willielmus de Sulleye*, et plures alii, ſimiliterque multi alii graviter vulnerati. Comes *Lancaſtriæ* rediit cum

ſuis

Edw. II. ſuis in villam de Boꝛowebꝛigge ſub treuga uſque in craſtinum. In craſtino vero captus eſt et miſſus cum ſuis per dictum *Andream de Harle* apud *Eboracum* ad regem. In cujus adventu gaviſi ſunt nimis *Diſpenſatores*, Et eſt notandum quod cum dictus *Andreas* comprehendiſſet Comitem *Lancaſtriæ*, dictus Comes prædixit ei turpiſſimam et vilem mortem infra annum ſequentem ſibi eventuram; ſicque evenit, prout infra patebit. Cumque veniſſent apud *Eboracum*, ſtatim Juſticiarii aſſignati ſunt qui ſederent ſuper eos, et hoc multum per excitationem *Diſpenſatorum*. Sicque adjudicati ſunt omnes primo trahi et ſic ſuſpendi, excepto Comite *Lancaſtriæ* qui ob reverentiam regii ſanguinis decollatus eſt apud *Pontefractum* ubi rex interfuit eodem tempore, ſcilicet in craſtino ſancti *Benedicti*, videlicet xj. kalendarum Aprilis anno Domini M. CCC. xxj. ſepultuſque eſt in Prioratu ejuſdem villæ. (An. Dñi 1321.) Decollatus eſt in quadam planicie extra villam, ubi nunc in Dei honore & dicti Comitis memoria fabricata eſt eccleſia mira ſtructura apud *Eboracum*. Ante mortem Comitis tracti ſunt & ſuſpenſi videlicet dominus *Johannes Mowbray*, dominus *Rogerus de Clifforde*, dominus *Goſellinus Deyvile*; Et pro majori tormento nobilis Comitis fecerunt trahere & ſuſpendere ſex nobiliores & ſecretiores milites, ſcilicet dominum *Warinum de Yle*, dominum *Willielmum Tochet*, dominum *Thomam Manduth*, dominum *Willielmum* filium *Willielmi*, dominum *Willielmum Charnell*, dominum *Henricum Wradburne* & unum valettum Comitis qui omnes penderunt longo tempore ſuper furcas pro majori opprobrio. Hi apud *Pontefractum* & alii apud *Eboracum*, nec ſinebat eos rex & *Diſpenſatores* evelli aut ſepeliri uſque in longo tempore poſtea.

OCcumbente igitur Comite, ut ſuperius dictum eſt, pro juſtitia eccleſiæ & regni, prout vulgaris communitas mente concepit, occurrunt undique populi turbæ cum muneribus oblationum ad exhibendum honorem & obſequium corpori Comitis pro modulo ſuo, non ceſſantes donec rex per excitationem *Diſpenſatorum* miſit viros armatos qui eis introitum prohiberent in eccleſiam, Et præcepit ſub pœna carceris ne quis intraret in eccleſiam ad exhibendum corpori honorem vel obſequium; Cumque vidiſſent populi ſe taliter regali potentia ab ingreſſu eccleſiæ præpeditos, diverterunt præcordia devotionis ſuæ ad locum ubi Comes occubuit, & eo frequentius accurrebant, quo & acrius regis rigor erga peregrinos efferbuit, donec eliminata omni ſpurcitia campeſtri facta eſt ibidem eccleſia capellanis Deo ſervientibus non mediocriter dotata. Deinde infra breve cæteri magnates tracti ſunt & ſuſpenſi ſingillatim unuſquiſque in propria patria ſub teſtimonio regis & *Diſpenſatorum* qui terminus vocatur *Le Roy Recorde*; ſcilicet dominus *Bartholomeus de Baddiſmere*, & dominus *Bartholomeus de Ayſcheburnham* apud *Cantuariam*, dominus *Franciſcus de Aldham* apud *Wyndeſoram*, dominus *Johannes Gyffard* & dominus *Rogerus de Elmeſbrigge* apud *Gloverniam*, dominus *Henricus de Wylinton Emond* & dominus *Henricus de Montford* apud *Briſtolliam*, dominus *Thomas Colpeir* apud *Wynchilſe*, dominus *Henricus Tyeys* apud *Londonias*, dominus *Rogerus Dammery* mortuus eſt pulcre in lecto ſuo apud Tuttebyꝛy in caſtello, dominus *Hugo Dandeleye* ad rogatum & inſtantiam uxoris ſuæ ſollicite proſequentis habuit gratiam à rege & vitam conceſſam, fuit tamen in carcere apud Notyngham in caſtello uſque ad reditum reginæ de tranſmarinis. Poſt hæc factus eſt dominus *Andreas de Harle* Comes *Carlellenſis* pro iſto negotio ſic proſecuto, factuſque eſt Gardianus borialis marchiæ contra *Scotos*. Notandum quod iſti fuerunt conſentientes neci Comitis, qui omnes poſtea morte turpi perierunt. Primo ipſe rex, duo fratres ejus, ſcilicet *Thomas* Comes Mareſcallus & *Edmundus* Comes *Cantiæ*; iſti promoti & erecti per excitationem & inſtantiam dicti Comitis *Lancaſtriæ*: Comes *Warenna*, Comes *Arundell*, dominus *Hugo Diſpenſator* pater & dominus *Hugo* filius, Comes *Rychemundiæ*, Comes de *Penbroke*, dominus *Omerus de Valencia*, ſed inter eos non extitit quiſquam qui fine laudabili vitam finivit, neque quiſquam eis adhærentium, ut infra patebit in ſuo proceſſu.

Eodem anno circa feſtum ſancti *Petri* ad vincula rex adivit *Scociam*, & quamvis non haberet obſiſtentiam, multos de ſuis fame & morbo amiſit. (*Ciſtrenſis l. 7. c. 42.*) Ipſum tandem regem circa nativitatem beatæ *Mariæ* remeantem *Scoti* à tergo inſequentes ceperunt caſtrum de *Norram*, et poſtmodum circa feſtum ſancti *Lucæ* prandentem regem apud monaſterium de *Bella landa* ſuper Blakhamoꝛe pene comprehendiſſent niſi fuga ſibi conſuluiſſet, verumtamen regiis theſauris amiſſis Comitem *Richemundiæ* ceperunt.

Anno gratiæ M. CCC. xxij. circa tranſlationem ſancti *Thomæ* intraverunt *Scoti* in *Angliam* per medium *Forneſiæ*, & comitatum *Lancaſtriæ* devaſtaverunt undique abſque aliquo damno ſuorum, colligentes immenſam prædam auri & argenti, animalium, ornamentorum, eccleſiaſticorum lectualium, menſalium, abducentes onuſtas carectas de omnibus bonis patriæ ad ſuum placitum. (*Leyceſtrenſis.* An. Dñi 1322.) Audiens rex *Edwardus Scotorum* adventum & mala quæ fecerant feſtinavit cum grandi exercitu occurrere eis circa feſtum decollationis ſancti *Johannis Baptiſtæ*, & *Scoti* ſe retraxerunt cum innumerabili præda; & adeo patriam ſunt deprædati quod *Anglici* venientes nil alimenti repererunt; propterea perierunt; & cum rex *Edwardus* cum exercitu ſuo appropinquaſſet ad abbathiam de Menroſe nil mali ſuſpicans de *Scotis* ſic retractis, *Scoti* ſubito irruerunt ſecrete ſuper eos venientes de montanis, & occiderunt de *Anglicis* trecentos viros & plures; & abierunt antequàm exercitus appropriaret, & cùm rex vidiſſet quod *Scoti* nollent publicum bellum committere, per conſilium *Diſpenſatorum* fecit redire exercitum ſuum in *Angliam* & hoc ſine aliqua expeditione, & ſic, ut ſupradictum eſt, moriebantur ſparſim in campis, vicis & villis in autumno circiter xvj. millia, in magnum dedecus regis graveque detrimentum regni. Circa natale Domini rumor cœpit ſuccreſcere ubique in regno de Domino *Andrea de Harkeleye* qualiter ſeditioſe foveret *Scotos* contra regem ſuum *Edwardum*, & qualiter *Scotos* aderat & reduxerat in *Angliam* proditorie contra fidelitatem ſuam, & qualiter nobilis & ſanctus Comes *Lancaſtriæ Thomas* quando dictus *Andreas* cepit eum, prædixit ei quod infra annum ſequentem vili morte plecteretur, & ſic evenit; Nam dictus *Andreas* per mandatum regis captus eſt apud caſtel-

Edw. II. caſtellum ſuum **Carlyell** quod habuit ex dono regis, & per proceres boriales ablatum eſt ab eo primo cingulum militare, capta ob eo lancea, abſciſique ſunt tali ejus cum calcaribus.

Ciſtrenſis lib.7.c.42. Eodem anno in craſtino ſancti *Ceadde*, *Andreas de Harkeleya* tanquam proditor apud **Carlell** captus eſt, diſtractus, ſuſpenſus & decapitatus; viſceribus combuſtis demembratus eſt, & caput ejus ſuper pontem *Londonienſem* poſitum eſt. Ad vincula ſancti *Petri*, *Rogerus de Mortuo mari* junior nuper incarceratus evaſit de turri *Londonienſi* cuſtodibus ſuis per potionem ſomniferam ſoporatis.

Leyceſtrenſis. An. Dñi 1323. Anno gratiæ M.CCC.xxiij. Dominus *Rogerus de Mortuo mari* evaſit de turri *Londonienſi* per auxilium cujuſdam *Girardi de Alſpaye* qui ſub domino *Stephano de Segrave* cuſtodiam ejus habuit ut ſupra, & fugit in *Franciam*, ibique moram traxit cum multis aliis qui fugerant à facie regis *Edwardi* præ timore regis & *Diſpenſatorum* qui eſuriebant alienis terris & poſſeſſionibus ſaturari.

Ciſtrenſis l.7.c.42. Circa medium quadrageſimæ regina *Angliæ* miſſa eſt ad fratrem ſuum regem *Franciæ*, qui magna ex parte *Vaſconiam* invaſerat ad pacem procurandam. Circa nativitatem beatæ *Mariæ* rex miſit in *Franciam* filium ſuum *Edwardum* ut homagium faceret regi *Franciæ* pro Ducatu *Acquitaniæ* ſibi dato, Quem fecit rex *Franciæ* morari cum matre ſua in Comitatu *Pontivo*. Set matre & filio in tranſmarinis ſic demorantibus nec redire volentibus, aut certe propter metum *Diſpenſatorum* remeare non audentibus, rex *Angliæ* de conſilio duorum *Diſpenſatorum* exlegavit & bannivit publice in foro *London.* uxorem ſuam & filium, tanquam regni proditores.

Leyceſtrenſis. 1324. Anno ſequenti orta eſt diſcordia inter regem *Franciæ* & *Angliæ* eo quod rex *Angliæ* noluit facere homagium regi *Franciæ* pro terris ſuis in *Vaſconia*, unde rex *Franciæ* miſit fortitudinem magnam in *Vaſconiam* ſeiſire terram in manum ſuam, & rex *Angliæ* anno gratiæ M. CCC. xxiiij. miſit ibidem pro defenſione terræ plures nobiles regni, ſcilicet Comitem *Kanciæ* fratrem ſuum, Comitem de *Aſſeles*, dominum *Radulfum Baſſet de Drayton*, dominum *Ricardum Greye de Codonoure*, dominum *Nicholaum* fratrem ejus, dominum *Iohannem de ſancto Iohanne*, dominum *Johannem de Segrave*, dominum *Stephanum* filium ejuſdem, & dominum *Iohannem* fratrem ejus. Conceperat namque rex indignationem contra *le Segraves* pro evaſione domini *Rogeri le Mortimer* qui evaſerat de turri *Londonienſi*, & ideo miſit eos pro eorum interitu & plures alios de regno, qui ſpiſſe moriebantur ibidem, & pauci qui remanſerant poſt diutinam infirmitatem cum magna difficultate vix ſanitatem adquirebant. *Franci* inſultum fecerunt contra *Anglicos*, & ipſi viriliter reſtiterunt & potenter ſeipſos defendebant, tandem capta treuga inter reges, rex *Angliæ* miſit uxorem ſuam *Iſabellam*, & filium ſuum *Edwardum de Wyndeſoure* ad regem *Franciæ* fratrem *Iſabellæ* reginæ pro pace reformanda, 1325. ſcilicet anno gratiæ M. CCC. xxv. *Edwardus* filius fecit homagium regi *Franciæ* avunculo ſuo pro Ducatu *Vaſconiæ*, dederat enim ei pater ſuus prædictum Ducatum, & ſic pax reformata eſt. Regina *Iſabella* dum moram traxit in *Francia* attraxit ſibi contubernium domini *Rogeri le Mortymer* & aliorum *Anglicorum* exulum qui per inſtigationem *Diſpenſatorum* exulabant ob cupidinem terrarum ſuarum, & cum audiſſent *Diſpenſatores* reginam & filium ejus *Edwardum* cum aliis exulantibus ſic fore conjunctos, ſuggeſſerunt regi ſecludere eis ingreſſum regni, ut ſupradictum eſt, & miſit ad Papam pro una bulla ad excommunicandum ſi quis attemptaret ingredi regnum *Angliæ* niſi prius adepta licentia regis & ejus voluntate. Quæ ſententia promulgata erat *Londoniis* in eccleſia ſancti *Pauli* per epiſcopum *Exceſtriæ* & alios de conſilio regis. Cum igitur intellexiſſet malitiam prævalidam *Diſpenſatorum* & regem fore ſic deceptum per malivolum conſilium eorum & aliorum conſinatorum perverſorum, & magnates regni ſic per eos morti adductos, ut ſuperius patet, & ſuper hoc vigilabant ipſam reginam & filium ſuum hæredem ſcilicet regni excludere penitus à regno, ita quod nunquam ingrederentur *Angliæ* terram, nec ſtatum ſuum adipiſcerentur, ſtatim cum conſilio coexulum cœpit regina diſponere pro ſuo regreſſu, collegit gentes, arma & cuncta neceſſaria itineris paravit, navalem claſſem aſſcivit, in portu de **Ppeſwiche** applicuit x. kalendarum Octobris anno gratiæ M. CCC. xxvj. An. Dñi 1326. ſcilicet *Iſabella* regina, *Edwardus de Windeſowre* filius ſuus qui ibidem contractum fecerat ducere filiam Comitis *Hunaldorum* in uxorem, nomine *Philippam*, pro majori fortificatione ſuæ partis, dominus *Edmundus* Comes *Canciæ*, dominus *Rogerus de mortuo mari*, dominus *Thomas Roſſelyne*, dominus *Willielmus Truſſell*, dominus *Johannes de Crombewell*, dominus *Johannes de Ros*, dominus *Simond de Berforde*, dominus *Johannes de Henand*, Comes de *Tylers* & multi alii. Et ſtatim cum regina applicuiſſet in terram *Angliæ* cum filio & aliis, omnes fere majores regni occurrerunt eis læti in auxilium propter odium quod gerebant erga perverſos conſiliatores regis; & rex audito adventu reginæ fugit *Londonias* cum ſua poteſtate; ſet qui ad regis auxilium acceſſerunt in die, retraxerunt ſe ab eo in ſequenti nocte. Regina procedit *Londonias*, rex dirigit iter verſus *Briſtolliam*, regina cum magno exercitu ſequitur; rex fugiens tandem aquam aſcendit cum *Hugone Spenſer* filio & magiſtro *Roberto de Baldoc* Cancellario & duobus aliis militibus, ſet ventus contrarius ſicut Deo placuit iter eis ſubripuit ne abirent viam verſus *Walliam* ad caſtellū de *Neeth*, vagantes hic illucq; quaſi gentes convictæ & fugitivæ atque confuſæ. Cumque veniſſet regina apud *Briſtolliam* cepit cum hiis qui inibi erant, ſcilicet dominum *Hugonem Diſpenſatorem* Comitem *Wynceſtriæ* patrem, quem fecerunt diſtrahi, ſuſpendi & decollari viij. kalendarum Novembris: & notandum quod eodem anno ſcilicet iiij. kalendarū Febr. occiſus eſt dominus *Rogerus Beler* in comitatu *Leyceſtriæ*. Iſte *Rogerus* fundavit Cantariam ſecularium ſacerdotum apud **Kyrkeby Beller** in comitatu *Leyceſtriæ*, quam poſt multos annos uxor ejuſdem *Rogeri* cum conſenſu *Rogeri* filii eorum tranſtulit in uſus Canonicorum regularium, inſtituens ibidem primum Priorem loci de abbathia de *Oleſton*. Hic *Rogerus* occiſus eſt à quodam *Euſtachio de Folvyll* & fratribus ſuis quibus prius minas ingeſſerat & injurias; & interfectus eſt à tribus fratribus habens ſecum in familia 50. & plures in quadam valle juxta **Reresby**. Hic oppreſſor fuerat religioſorum & aliorum vicinorum pro cupidine eccleſiarum & aliarum poſſeſſionum quas cupierat ad dotationem Cantariæ ſuæ. Eodem anno ſcilicet

Edw. II. An. Dñi 1326. cet M.CCC.xxvj. die ſancti *Barnabæ* videlicet iv. idus Junii, combuſta eſt abbathia de Croxton ſequenti modo. Quidam plumbarius detulit ignem in vaſe ſuper eccleſiam pro reparatione defectuum ejuſdem eccleſiæ, & caſu accidit negligentia comitante quod igne paulisper ibidem dimiſſo & aura flante attigit quandam cellulam & excrevit in flammam & combuſſit eccleſiam cum clauſtro & omnibus domibus annexis, nec erat qui in tanta neceſſitate ſuccurrere poſſet. Et unus de Canonicis ejuſdem domus combuſtus fuit in dormitorio eadem hora.

Ciſtrenſis l. 7. c. 43. Hoc anno regina *Angliæ* cum primogenito ſuo *Edwardo* ac *Rogero de Mortuo mari* nuper elapſo necnon & cum parva manu *Hunaldorum* circa feſtum ſancti *Michaelis* apud Eſſex in *Angliam* applicuit, & verſus *Londonias* ubi rex tunc erat, tetendit. Et quod mirandum fuit, terra undique tranquilla ſine ſanguine & ſtrepitu regem à *Londoniis* mature fugitantem uſque in Weſtwale pedetentim inſequitur. Interim in craſtino ſancti *Calixti* decollatus eſt Epiſcopus *Oxoniæ* Theſaurarius Regis de conſilio civium *Londonienſium* extra boriale hoſtium eccleſiæ S. *Pauli*. Et die ſequenti capta eſt turris *Londonienſis* per cives ad opus reginæ & filii ſui. Et cito poſt in vigilia Apoſtolorum *Simonis* & *Judæ* captum eſt caſtrum *Briſtolliæ* per reginam & ſuos; ubi *Hugo Diſpenſator* ſenior diſtractus & ſuſpenſus eſt & caput ejus *Wyntoniam* tranſmiſſum eſt. Eodem anno die ſancti *Hugonis* Comes de *Arundele* apud partes *Salopiæ* captus eſt, ſet apud Herford decollatus. Eadem ebdomada rex *Angliæ* captus eſt apud caſtrum de Neeth in *Weſtwallia*, ſet apud caſtrum de Kenylworth cuſtodiendus demandatur. Junior autem *Hugo Diſpenſator* qui cum rege captus fuerat, diſtractus, ſuſpenſus ac decollatus eſt apud Herforth, corpore quadripartito, ſet caput ejus ad pontem *Londonienſem* tranſmiſſum eſt.

Leyceſtrenſis. Tercio idus Octobris *Londonienſes* ſurrexerunt cum regina & filio ejus contra regem, abierunt ad eccleſiam ſancti *Pauli* & extrahentes epiſcopum *Oxoniæ* eo quod fulminaverat ſententiam excommunicationis ſuper quemcumque intrantem regnum contra voluntatem regis, & hoc in præjudicium reginæ & filii ejus & ſuorum, ac eciam pro mala voluntate quam gerebant erga regem pro malis conſiliis ſuis. Duxeruntque epiſcopum in Schepe & deſpectuoſe decollaverunt, ibique ſpoliatum veluti latronem aut homicidam in vico diviſerunt. Tres quoque viros de ſuis interfecerunt. Deinde idibus Octobris cives *Londonienſes* ceperunt Turrim *Londonienſem* ad uſum reginæ & filii, & quos ibi invenerant duxerunt ad palacium epiſcopi *Londonienſis*, videlicet dominum *Johannem de Eltham* filium regis *Angliæ* & uxorem *Hugonis Diſpenſatoris*, quæ ut regina habebatur in regno dum regina in remotis agebat. Et hæc linguam ſuam nimis ad ſiniſtra contra reginam & alios relaxaverat; & duos filios *Rogeri de mortuo mari*, dominum *Rogerum de Clyfforde*, dominum *Thomam de Byrleye*, dominum *Bartholomæum de Burwais*: & fecerunt dominum *Johannem de Eltam* gardianum civitatis *Londonienſis* quod quotquot invenire poterant de hiis qui de conſilio & aſſenſu fuerant ad denunciandum ſententiam contra reginam & filium & alios coexules, ut ſupradictum eſt, morte plecterentur ſi qui inventi eſſent in *Londoniis* ea hora, ſcilicet archiepiſcopus *Cantuarienſis*, epiſcopus *Londonienſis* & plures alii, ſet non ſunt inventi. *Edw.* II. Eodem anno quinto non. Octobris venit dominus *Johannes de Vaws* miles cum theſauris domini *Hugonis de Spenſer* Comitis *Wynceſtriæ* cum armis precioſis & indumentis nobilibus, magnis equis, dextrariis, curſariis & aliis equis de melioribus regni & aliis innumeris diviciis ad Abbathiam *Leyceſtriæ* verſus dictum Comitem dominum ſuum, qui propoſuerat auxilium præbuiſſe regi contra reginam & filium ejus; & homines *Henrici* Comitis *Lancaſtriæ* qui tunc fortuitu apud *Leyceſtriam* convenerant cum magna potentia venerunt noctanter apud Abbathiam & obſederunt illam. Cum dominus *Johannes de Vaws* vidiſſet ſe non poſſe proſequi negotium domini ſui de prædictis bonis, abiit ad Comitem *Lancaſtriæ* mane apud Caſtrum *Leyceſtriæ* degentem: Abeunte illo, iſti intraverunt in Abbathiam & ſibi rapuerunt de bonis quis quicquid tollere poſſet, ſortem non mittentes, ſcilicet aurum, argentum, vaſa precioſa lectualia, menſualia, ornamenta & quæcumque delectabilia equos & arma, cunctaque abduxerunt ad caſtrum *Leyceſtriæ* ad Comitem *Lancaſtriæ*. Infra triduum feſtinavit Comes cum omni potentia quam potuit congregare occurrere obviam Reginæ apud *Dunſtapulam*. Eo tempore omnes de regno læti facti ſunt de adventu reginæ & filii ſui, & gratiabantur Deo de ejus gratioſa expeditione ut falſi conſiliares regis enervarentur, & cæteri per eos doloroſi & anguſtiati & exhæredati redderentur ad ſuam juſtitiam & hæreditatem. Eodem anno captus eſt rex *Edwardus* xviij. kalendarum *Decembris*, ut ſupradictum eſt, anno gratiæ M.CCC.xxvj. & cum eo *Hugo Diſpenſator* junior, & magiſter *Robertus de Baldoc* Cancellarius ſuus. Rex traditus eſt in cuſtodiam *Henrici* Comitis *Lancaſtriæ*. Cito poſt captus eſt dominus *Edmundus* Comes de Arundell per dominum *Johannem de Charleton* in Schropſhyre, & ductus eſt apud Herford ubi Regina cum magnatibus regni convenerat. Et quia dederat filium ſuum hæredem filiæ *Hugonis Diſpenſatoris* & ſecretus in conſilio & malum procuraverat Reginæ ut dicebatur in ſua abſentia, & eciam procuraverat mortem nobilis Comitis *Lancaſtriæ Thomæ*, cum domino *Omero de Valenciis* Comite de Pembroc qui ſubito moriebatur in tranſmarinis agens. Et ſic dictus *Edmundus* morti adductus eſt, diſtractus & ſuſpenſus xv. kalendarum *Decembris* cum armigero ſuo nomine *Johanne Danyell* qui ipſum conſilio ſuo in multis ſeduxerat. Statimque tractatum eſt apud *Herefordiam* de morte *Hugonis Spenſer*, & quomodo extingui poſſet tota ejus poſteritas, ne ad aliquem honorem, gradum vel ſtatum quis eorum deveniret in regno *Angliæ* pro perpetuo. Et idem *Hugo* & magiſter *Robertus Baldoc* & Prior de *Herfordia* ducti ſunt apud *Herfordiam*. Et cum prope villam appropinquarent occurrit tanta multitudo populorum undique quod omnes mirabantur de viſu, & omnes qui poterant cornu ſufflare vel vocem huteſii emittere ſeu aliquam deſpectionem inferre, pro ſuo modulo cum convitiis & contumeliis intulerunt *Hugoni*, adeo quod retroactis temporibus tam horridus ſonus de quocumque ſublimi homine non eſt auditus. Ea primo veſtierunt eum uno veſtimento cum armis ſuis reverſatis miſſa corona de urticis in capite ejus. Simili modo veſtierunt *Robertum Baldoc* ſimili veſtimento. Et ſuper veſtimentis eorum ſcripti ſunt vj.

verſus

Edw II. verſus de pſalmo, *Quid gloriaris in malitia?* deriſoriori modo quo poſſent; dictus *Robertus* adjudicatus eſt perpetuo carceri apud Newgate; ibique anno ſequenti moriebatur ſub magna miſeria; Antedictus Prior miſſus eſt in carcerem apud *Herefordiam* eo quod male ſe geſſerat contra pacem Regis. Dominus *Hugo Spenſer* ductus coram domino *Willielmo Truſſell* Juſticiario areniatus eſt coram eo ad barrum in forma quæ ſequitur:

Hugo le Dyſpenſer. *En parlement noſtre ſeignour le Roy que ore eſt tenue a* Weſtminſtre *lan quinziſme per examinement dez Prelates, Contes, Barones, & tote la commune de Realme fuiſt notoriement trove que voſtre piere & vous* Hugh *fuiſtez agardez traytoures & enmys del realme pur quel par aſſent & commandment noſtre ſeigniour le Roy, voſtre piere & vous* Hugh *fuiſtez exales del realme ſanz james revenir, ſi ceo ne fuiſt par laſſent & commandment noſtre ſeigniour le Roy, & ceo en playne parlement duement al ceo ſemouncz; Contre quele agarde e exil voſtre piere & vous* Hugh *eſtez trove en conrte. ſanz garranne; E vous* Hugh *en retornant en realme dez.pillaſtez felonneſment deux dromandes de lour avoyr, a la value de xl M. livers; a grant deſhonure noſtre ſeignour le Roy & de tat ſon realme, & a grante peril dez eez marchanz que repairent ſovent en eſtrange pays.* Hugh, *apres ceſt felonye par vous fait, vous approchatez noſtre ſeignour le Roy, & luy faitez chivacher a forcement ove gens dez armes ſur lez pieres de realme, & altrez ſez ligez gentz, pur eux deſtruere & deſheriter, encontre la grant chartre; Et enſi chivachent a force & armes purpernant real ponare, vous* Hugh *& vous eydantz deſrobaſtez felonneſment lez bones gentz de realme, & par* Andrewe de Harkeleye *& atreys traytoures vous aerdancez, faitez mordrere le bone* Conte *del* Hereforde, *monſir* William Sullee, *monſir* Roget de Berfelde; *Et faitez prendre mon treſhonourable Seignour le bone* Cont *de* Lancaſtre Thomas, *que eſtoit coſyne germayne a noſtre Seignour le Roy & de ſez frerez, uncle a treſhonourable de* France *& de ſa ſoere madame* Iſabelle *Roigne* Dengletere, *ſi luy faitez fauſement enpriſoner & deſpolier & tonz lez ſonz en ſa ſale proprement deinz ſa chaſtele de* Pontfraite *par voſtre real ponare que vous avez purpris ſur noſtre ſeignour le Roy; Et luy faitez juger par une fauce recorde encontre leye & reſone & la grant chartre; Et enſi faitez mordrer, martirizer & morir de dure mort & pitouſe; Et ceſte malveys cruelte & tirantie faiſtez al ſi digne perſone ne vous poez ſauler del ſank dez criſtenez eſpandier. Ency faitez en meſme tiele journeye pur mon die ſeignour plus turmentyr ſez baronz ſez chyvalers ſe enaux venauncez trayner & pendre, & puis juger al morte par cel faus recorde, encontre laye & reſone, & pendre dyſpitnoſement ſanz mercy, Come monſir* Warene del Lyle, *monſir* William Tochet, *monſir* Thomas Maydut, *monſir* Henry de Bradburne, *monſir* William Chornel, *monſir* Bertholomewe de Aſſheburne *a* Londres, *monſir* Henry Tyeis *a* Windeſoure, *monſir* Franceys de Aldham *a* Glouceſtre, *le ſeignour* Gyffarde, *& monſir* Roger de Elmesbrigge *a* Bryſtoll, *monſir* Henry de Wylyngton, *& monſir* Henry de Monfort *a* Wynchelſe, *monſir* Thomas Colpeyre *& pluſours grantz; et altre grantz feiſtez mettre en dure priſone pur lez mordrer ſanz cauſe pur coveytiſe de lour terez,* Edw. II. *ſicome le ſeignour le* Mortymer *le coſyne & le uncle, le ſeignour de* Kyrkeleye, *monſir* Hugh Dandeleye *le pere & le fiz, lez enfantz le Conte de* Hereforde *nevoutz noſtre ſeignour le Roy; Et lez grandes dames femmes a ſez ſeignours e lours enfantz enpriſone e en orphanye puis la mort lour ſeigniours: E lez venz dames, come la dame* Barettez *que vous enſuys pur grace avoire. Et vous contiraunt la feiſtes batre de vous rybandes, & debryſer bracez & jammbes trope diſpitnoſement encontre lorder de chivaler e encontre leye & reſone; Par quoy la bone dame eſt a tonz joures afolee & perdue; & pluſours de ycels avez fait ſure la courte a pee e an grant poverte ſanz pite & mercye, que ſolent eſtre dames de grant honour. Et tous jours eaux uſez en ſi grant vilte tenu, ne fuiſt que Dieu pur ſa mercy envoya noſtre bone dame & ſon filsz en terre, & lez bonez gentz que ſont venuz en lour ayde, par quey le realme eſt ſuccurra.* Hugh; *apres cele deſtruccion dez noblez gentz vous* Hugh, *voſtre piere & meſtre* Robart de Baldoc *qe aviez entre vous pris enbrace reale ponare ſur noſtre ſeignour le Roye, ſi ly menaſtez & ſon peple en* Eſcoce *ſur eez enmys, oue vous* Hugh *par voſtre traytours mener luy faiſtez perder plus de xx M. dez perſones de ſon peple, que morirent pitouſement pur defalte, a grant deſhonour de Roye, & damage de realme, & ſanz eſployte faire retornere. En retornant vous* Hugh, *voſtre pere &* Robart de Baldoc *fauſement & trayterouſement conſallatez noſtre ſeignour le Roy a leſſer madame la Royne en grant peryl de corps en la Priore de* Tynmuth *en la marche de* Guerre, *ſi menaſtez noſtre ſeignour le Roy enſuye de luy, eanque en la more de* Blackholme *oue ſez enmys dez* Scoce *par voſtre trayterouſe mener luy ſuſpriſtrent a grant deſhonour & damage, ſicome apparaſt bien a la journe par lez priſez & lez morz. Et a ſi grant meſchiefe madame la Royne uſt eſte perdue an perpetuel diſhonour, ſi diea ne luy uſt envoye ſocoure par meare par la la, covyne adventurer pur ſa vie & ſonu honure ſauver, al ſi grant miſchief du corps que unke nule bone dame de ſon ſtate ne de ſa nobleſſe ne fuiſt enſy.* Hugh, *ceſt trayſon ne ceſt tyrancye ne vous point ſufficer, enz faiſtez par voſtre real ponare, que vous avietz purpris ſur noſtre ſeignour le Roy deſtruer lez Franchiſes de ſeynt eſgliſe, & lez prelates, ſicome* Herforde, Nychol, Hely, Northwyche *felonneſment deſrobber de lours biens deinz ſeint eſgliſe, & dor & de chyvaax, des veſſaux, & de loure harneys, ſi lez faitez aler au pee, Et lours terrez et lours poſſeſſiones lour faitez toler ſanz leye & reſon. Mes vous ne ſuffiſtez mye tant ſoulement davoir guerre as minſtres de ſeynt eſgliſe, uncore lempreyſtez cum faux expenſer contre dieu et ſez ſeyns, Que par la ou voas ſavietz que diea fiſt grace & vertue pur mon dit ſeignour que vous avez mordre ſi cruelment contre leye et reſon, vous mettez gentz dez armes, et faitez clore et fermer les us, de moaſtrer que nule fuiſt ſi hardyſe dentrer la eſgliſe pur aourer dieu et cez ſeynz, Par quoy merit en deſpyte de vous dieu fiſt grace & vertue.* Hugh, *apres cele maveiſte, vous conſellaſtes noſtre ſeignour le Roy en dezheretaunce de ſa corounne a doner voſtre piere, que fuiſt faux traytour, le Conte de* Wynceſtre, *&* Andrewe de Harkeleye *traytoure notorye et attaynte le Conte de* Cardoyle. *Et a vous* Hugh, *la*

Edw. II. terre de Cantermaure et altres terres que furont proprement appurtenancez a la coronne. Et enſi feiſtez onſter ma dame la Roigne de ſa terre que luy fuiſt done et aſſigne par noſtre ſeignour le Roy la meytee dez terres pur ſon certayne douerment a la journe contre leſtate de ſa nobleſſe. E a ceo abetant et procurant touz jours diſcorde ſolenc tresttute voſtre pouare perentre noſtre ſeigniour le Roy et luy. Hugh, la ou ma dame la Royne & ſonn fitz paſſeront la mere par aſſent et commandment noſtre ſeignour le Roy pur ſa terre de Gyenne ſalver, que fuiſt en poynt davoyr eſte perdue par voſtre traytoures conſayle, vous envoyaſtez pardela mer une grant ſoume dargent as aſcunes malveys gentz vous aerdancz pur la reyne deſtruere et ſon fitz qeſt droit heire del realme, et pur deſtourber lour revenir enforciaſtez ceo affaire. Hugh, voſtre pere et Robart de Baldoc et lez altrez faux traitoures vous aerdancz par mer et terre ſi alaſtez par my le realme purpernant real pouare, feſauncez le grant et le petyte par deſtreſſe jurer et aſſeurer a vous de vous maynteyner en vous faux quereles, ſanz avoire regard que tiels confederations eſtoient faucez et traitourouſes, e encontre la lyannce et leſtate du Roy et de ſa corone. Et qy a vous malveiſtez mayntener ne voleit jurere ne aſſeurer, vous luy faiſtez mettre en grieſe priſone, com mon ſeignour Henry de Bealmont, et altres que ne voillent faire, ne as vous malveiſtez eſtre aſſentantz. Et quant vous Hugh, et lez altres traytours vous aerdancz ſavoient que ma dame la Royne et ſon fitz furent arryvez en ceſt terre, vous faitez noſtre ſeignour le Roy par voſtre malveys conſayle aloyner de eaux, ſi luy menaſtez hors de realme en perile de ſon corps et diſhonour de luy et de ſon people, menant felonnonſement le treſoure del realme oveſke vous, encontre la grant chartre. Hugh contraytour eſtez trove, par quoy vous agardent touz lez bonez gentz de realme, meyndrez et greyndres, ryches et pourez par commune aſſent, que vous come larone eſtes trove par quey vous ſerrez pendue. Et contreytour eſtez trove par quey vous ſerrez treynez et quarterecez, et envoye par my le realme. Et pur ceo que vous fuiſtez utlage par noſtre ſeignour le Roy et par commune aſſent, & eſtez revenue en courte ſanz garraunt, vous ſerrez decollez. Et pur ceo que vous abbeſtatez & procuraſtez diſcorde entre noſtre ſeignour le Roy & la Royne & lez altrez del realme, ſi ſerret enbouellecz, & puis ils ſerront ars. Retrayez vous traytour, tyrant reneyee, ſi alez voſtre Juyſe prendre. Traytour malveys & attaynte. Et ſic ſtatim morte plexus eſt ſcilicet viij. kalendarum *Decembris*. Cujus caput in altum fixum eſt ſuper pontem *Londonienſem*.

Ciſtrenſis l.7.c.43. Quo eciam anno in octavis Epiphaniæ factum eſt parliamentum apud *Londonias*, ubi de communi ordinatione miſſi ſunt ſolempnes Nuncii ad Regem incarceratum, ſcilicet tres Epiſcopi, duo Comites, duo Barones, duo Abbates, duo Juſticiarii, ut Regi detento homagium quondam ſibi factum reſignarent, ipſumque pro domino ulterius non haberent. E quibus dominus *Willielmus Truſſell* miles & procurator totius Parliamenti vice omnium dixit regi iſta verba:

Ego Willielmus Truſſell *vice omnium de terra* Angliæ *& totius Parliamenti procurator tibi* Edwarde *reddo homagium prius tibi factum, & extunc diffido te & privo omni poteſtate regia & dignitate, nequaquam tibi de cætero tanquam Regi pariturus.* Edw. III.

Iſtud eciam fuit publice proclamatum apud *Londonias*. Eodem anno in vigilia Purificationis beatæ *Mariæ Edwardus* filius regis factus eſt miles.

Vera ſeries Procuratorii. *Jeo* Willam Truſſell *Procuratour dez Prelatez, Contez & Barons, & altrez gentz en ma procuracye nomes eyant al ceo playne & ſuffyſant pouare, lez homages & fealtez au vous* Edward *Roy* Dengleterre *come al Roy avant ces oeures depar lez ditz perſones en ma procuracye nomes, renk & rebaylle ſus a vous* Edward *& deliver & face quitez lez perſones avanditz en la meillour manere que ley & coſtome donnent, E face proteſtacion en non de eaux qils ne voillent deſormes eſtre en voſtre fealte, ne en voſtre lyance, ne cleyment de vous come de Roy riens tenir. Encz vous tiegnent deſhorſe priveye perſone ſanz nule maner de reale dignite.* Leyceſtrenſis.

Cum rex hæc audiſſet multum de ſuis malefactis doluit, rugitus & lamenta emittens eo quod per falſos & proditioſos conſiliarios ſic omni ſuo tempore ductus fuerat. Verumtamen in ſe tandem poſt multos ejulatus reverſus, nimis gratulabatur quod filium ſuum *Edwardum* poſt ſe regnaturum elegiſſent, & ei aſſenſum ſuum in quantum potuit attribuit. Ejus mores & actus ſupra in ſuo primordio per *Ciſtrenſem* deſcribuntur.

Edwardus filius *Edwardi* poſt conqueſtum tercius adoleſcens xv. circiter annorum vivente adhuc patre ſuo ſub cuſtodia, in feſto Purificationis beatæ *Mariæ* coronatus eſt in regem apud *Weſtmonaſterium*. In cujus primordiis grata augebantur auſpicia. Nam & tunc terra recepit ubertatem, aer temperiem, mare tranquillitatem, & eccleſia libertatem. Ciſtrenſis l.7.c.44.

Explicit hiſtoria *Leyceſtrenſis* anno gratiæ M.CCC.xxvj. Nunc *Ciſtrenſis* imponit finem Cronicæ ſuæ. Set poſtea quædam adjecit ei, videlicet de morte antiqui *Edwardi* regis cum quibuſdam aliis eventibus in tempore regis *Edwardi* tercii, prout infra patebit in ſuo loco per ſingula.

Cap. XVI.

Nunc ſciendum eſt quod iſte *Edwardus* de *Wyndeſoure* tercius à conqueſtu coronatus eſt apud *Weſtmonaſterium* dominica proxima ante feſtum Purificationis beatæ *Mariæ* pridie kalendas *Februarii*, & *Londonienſes* atque magnates mutuo juraverunt & fecerunt ſecuritatem quod mutuo foverent & ſuſtentarent regem & reginam matrem ſuam ſecundum totum poſſe ſuum. In quo loco videndum eſt qualiter claudicat *Ciſtrenſis* dicens regem *Edwardum* die Purificationis fore coronatum. Verumptamen cronica *Weſtmonaſterienſis* dicit eum coronatum in Converſione ſancti *Pauli* ſcilicet viij. kalendarum *Februarii*; ſicque iſtæ tres Cronicæ inter ſe variant. Set poteſt forte dici quod dominus *Willielmus Truſſell* reddidit ſurſum homagium in Converſione ſancti *Pauli* ex quo jus regni ſtatim eodem die devolutum eſt ad iſtum *Edwardum* regem, & forte pridie kalendas *Februarii* coronatus, ſet die Purificationis ſolempnitas celebrata eſt. Tunc *Hugo Diſpenſator* filius *Hugonis* junioris reddidit regi caſtel-

Edw. III. caſtellum de **Karſyly** quod à morte *Hugonis* patrui ſui tenuerat, & miſit ſe in gratiam regis; qui ei conceſſit vitam & membra. Abbathia de **Abyndon** ſpoliata eſt à civibus ejuſdem villæ.

Ciſtrenſis l.7.c.44. Et cito poſt hoc iij. nonas Aprilis tranſlatus eſt rex antiquus de **Kenelworth** uſque Caſtrum de **Berkeleye**, ubi tamen cum multi conſpirarent ad ejus liberationem, circa feſtum beati *Mathei* Evangeliſtæ cum veru ignito inter celanda confoſſus nepharie peremptus eſt. De cujus meritis an inter ſanctos annumerandus ſit, frequens in vulgo ſicut quondam de *Thoma* Comite *Lancaſtriæ* adhuc deceptatio eſt. Set revera nec carceris fœditas nec mortis vilitas cum iſta ſceleratis debeantur, nec eciam oblationum frequentia aut miraculorum ſimulacra cum talia ſint indifferentia, quemquam ſanctum probant niſi correſponderet ſanctimonia vitæ præcedentis. Bene namque cum unoquoque agitur ſi talia cum contritione culpam in eo diluant aut pœnam debitam imminuant, quanvis inmediatam avolationem animæ non efficiant; ſet præſumptio flagitioſorum inpunitatem ſibi & ſui ſimilibus inaniter ſperantium, Ambitio quoque matronatum circumgirare affectantium rumorem talis venerationis multum amplificat & dilatat, donec ædificatio ſuper arenam fundata decidat & labeſcat.

In Parliamento apud *Wyntoniam* decollatus eſt *Edmundus* de **Wodeſtoke** avunculus hujus Regis Comes *Canciæ* pro eo quod conſpiraverat contra iſtum regem ut dicebatur.

Leyceſtrenſis. Anno Gratiæ M.CCC.xxvij. *Edwardus* quondam rex *Angliæ* miſſus eſt ad caſtellum de **Berkeleye** moram trahere ibidem ſub cuſtodia domini *Thomæ de Berkeleye* & domini *Iohannis Mautravers*; qui apud *Londonias* deputati ſunt ad ejus cuſtodiam.

An. Dñi 1327. Comes *Lancaſtriæ* noluit ulterius habere cuſtodiam illius quia, ut rumor ſpargebatur, quidam de ſecretis antiqui regis nitebantur per machinamenta, dum Comes aliunde circa ſua facienda occupatus eſſet, furari & latenter eum abducere de caſtello de **Kellyngworth**. Eodem anno poſt Aſcenſionem venit rex *Edwardus* cum multis magnatibus de regno apud *Novum caſtrum ſuper Tynam* ad tractandum de pace inter *Anglicos* & *Scotos*, ſet *Scoti* renuerunt tractatum propter quandam conventionem initam inter illos & matrem regis *Iſabellam*, & *Edmundum* Comitem *Canciæ*, & *Rogerum de Mortuo mari* dum ſtarent in tranſmarinis contra coronam *Angliæ*. Et dum rex eſſet in partibus borealibus eodem tempore venit dominus *Johannes* dux *Hunaldorum* cum ij. millibus virorum armatorum in auxilium regis *Angliæ*. Et cum veniſſent apud *Eboracum* orta eſt diſcordia gravis inter *Hunaldos* nimis magiſtraliter ſe gerentes & *Anglicos* hoc multum exacerbantes. *Hunaldi* vero noctanter ſe levantes inſperate occiderunt de *Anglicis* circiter CCC. perſonas de comitatibus *Lincolniæ* & *Northamptonæ* favente regina & ſuis dictis *Hunaldis*; ſtatimque in eodem tempore nunciatum eſt regi *Scotos* adveniſſe & fuiſſe apud **Stanhop-parke**. Ex quo rex lætus multum effectus abſque mora tendit iter verſus eos, & equitavit eo die præ lætitia xxx. leucas, & in craſtino fecit milites circiter CCC. ſperans cito cum *Scotis* offendere. Et fecit moram ibidem xv. diebus. Et tunc per invidiam quam aliqui magnatum gerebant erga *Hunaldos*, tum per falſitatem & proditionem quorundam de regno *Scoti* evaſerunt abſque malo ubi ſteterunt circumdati undique, adeo quod illinc nunquam abirent niſi mediante falſa proditione quorundam *Anglicorum*. Et antequam *Scoti* recederent, dominus *Jacobus Douglas* per ſubtilitatem quorundam *Anglicorum* ductus eſt in una nocte explorandi gratia in *Anglicanum* exercitum dum *Anglici* pauſarent in ſuis tentoriis quiete ſompni ſoporati. Et accidit ut cum à quibuſdam *Anglicis* perciperetur, cœpit *Anglica* voce clamare dicens, **Po warde a ſeynt Jorge**, bina voce aut trina, acſi *Anglicus* eſſet; ſet tandem occiſis capellano ſuo atque camerario, vix ipſe cum magna difficultate evaſit. Tunc rediit rex cum magna deſolatione & mœrore pro eo quod melius ei non evenerat in ſuo primordio, & nimio pudore percuſſus multum indoluit. Et venit *Lincolniam* ubi celebravit parliamentum ſuum; in quo divulgata eſt mors antiqui regis. *Iſabella* regina mater regis, *Rogerus de Mortuo mari*, & plures alii conſiluerunt regi ut in illo parliamento rex à clero ſubſidium peteret, aſſerentes omnes gazas & theſauros poſt mortem *Diſpenſatorum* & aliorum proditorum repertos, in guerra *Scotiæ* & aliis regni neceſſariis fore jam exhauſtos. Et ſic erant conſumpti ſicut dixerant per novos traditores regis, qui eum ſecundum ſuum velle ut juvenem regebant. Epiſcopi vero petebant diem deliberandi de reſponſo uſque in feſtum omnium Sanctorum apud *Leyceſtriam*. Et fecerunt ſolempne pro anima regis antiqui *Edwardi* qui moriebatur, ut ſupradictum eſt, undecimo kalendarum Decembris, & modo qui ſequitur; Quidam ad hoc ſcelus faciendum procurati cum rex *Edwardus* in lecto recumberet quietis gratia nil mali ab aliquo ſuſpicans ſibi inferri, acceſſerunt ad eum, & veſtes à pedibus excutientes, ſuper caput ejus ſubito deplicuerunt, & fiſtulam æneam in poſteriora ejus appoſuerunt, ignitumque veru per fiſtulam in ventrem ejus ſubmiſerunt, ne exterius plaga aliqua cuiquam intuenti locum daret, dicentes, non mortem naturalem ſet ſubitam ei eveniſſe. Eodem tempore *Hunaldi* & cæteri alienigenæ reverſi ſunt in patriam ſuam, in immenſum remunerati & de auro & argento multiformiter ditati per reginam *Iſabellam*, *Rogerum Mortymer*, & alios de eorum aſſenſu, in grave onus communitatis regni, prout inferius deſcribetur. Tunc venit domina *Philippa* filia Comitis *Hunaldorum* in *Angliam* ad maritandum regi *Edwardo* juveni nuper coronato. Et fuit recepta cum magno tripudio honoris *Londoniæ* à civibus in vigilia natalis Domini. Et apud *Eboracum* in Converſione ſancti *Pauli* viij. kalendarum Februarii cum magna ſolempnitate deſponſata. Eodem anno conceſſus eſt regi de temporalibus viceſimus denarius, de ſpiritualibus autem decimus denarius. Et hæc conceſſio facta eſt apud *Leyceſtriam* ad inſtantiam Comitis *Henrici Lancaſtriæ* filii *Edmundi*. Poſt hæc rex tenuit parliamentum ſuum apud *Eboracum*, ubi veniunt nuncii ex parte *Scotorum* pro pace habenda inter regna: & rex *Angliæ* miſit nuncios ſuos in *Scotiam* ad regem *Scotiæ*. Sicq; evenit ex una parte & alia quod pax facta eſt & proclamata, eo pacto quod filius & hæres *Roberti Brus* regis *Scotiæ* duceret in uxorem dominam *Johannam de Turri* ſororem regis *Edwardi*. Et Ita factum eſt Dominica proxima ante feſtum ſanctæ *Margaretæ* virginis. Illis diebus regina *Iſabella*

Edw. III.

Edw. III. & *Rogerus de Mortuo mari* unanimi aſſenſu apropriaverunt ſibi regalem poteſtatem in multis & regni theſaurum, & ſubpeditaverunt regem, in tantum quod non erat quiſquam qui pro regis aut regni commodo loqui auderet; quod ſi quis faceret, in magnam igniominiam ſui perſecutus eſt ab eis. Multa & gravia onera patriæ intulerunt, & ſemper ſimul in uno hoſpitio hoſpitati ſunt, unde multa obloquia & murmura de eis ſuſpectuoſa oriuntur. In tantum iſti duo regina & *Rogerus* aſciverunt ſibi poteſtatem, quod Comes *Lancaſtriæ Henricus* qui deputatus & ordinatus eſt capitalis cuſtos & ſupremus conſiliarius regis in tempore coronationis per communem aſſenſum procerum & magnatum regni, pro meliori gubernaculo regis & regni, non potuit ei appropinquare nec quicquam conſilii dare. Inde nimis motus & conſilio archiepiſcopi *Cantuarienſis*, & quorundam epiſcoporum & aliquorum procerum regni excitatus eſt proſequi ad emendas. Et eciam multum obloquium percrepuit in populo de pace quam iidem fecerant inter *Angliam* & *Scotiam* abſque conſilio & aſſenſu communitatis regni & procerum; volebantque quod rex de ſuo viveret abſque exactionibus & extorſionibus in depauperationem populi ut ſolite abreptis. Unde parliamentum apud Saluſbury ſummonitum eſt, ſet abſque facto. Nam partes obviaverunt ſibi ſuper planam de Saluſbury ad parliamentum tendentes, ibique ſe ad pugnam paraverunt, ſet per alios de regno impediti ſunt, ſicque parliamentum dilatum eſt apud *Weſtmonaſterium* ad feſtum Purificationis celebrandum. Rex antiquus *Edwardus* x. kalendarum Octobris occiſus, & xiij. kalendarum Januarii tumulatus eſt apud *Glouceſtriam*, ſet abſque mœrore populi propter errores quos foverat in ſuo tempore dum regnaret. Hic habuit tot filios, *Edwardum* qui regnavit poſt ipſum, *Iohannem* Comitem *Cornubiæ*, *Elyanoram* Comitiſſam de *Gerl.* *Iohannam* reginam *Scotiæ*. Eodem anno mortuus eſt *Carolus* rex *Franciæ* frater *Iſabellæ* reginæ. Quoad concordiam factam inter *Angliam* & *Scotiam* hæc forma fuit: *Iſabella* regina cum *Rogero de Mortuo mari* tantam potentiam & regalitatem uſurpavit, quod abſque conſenſu & aſſenſu procerum & magnatum regni, abſolvit & acquietavit ab omni jugo ſervitutis, & ſubjectionis, & omnimodis actionibus verſus regnum *Angliæ* & reges ejuſdem deinceps venturos, & regina *Iſabella* reddidit *Scotis* omnia munimenta & omnes cartas & indenturas quæ confecta fuerant per bonum *Edwardum* filium regis *Henrici* uſque ad præſens tempus, regnum *Scotiæ* libere tenere abſque omni exactione vel demanda.

An. Dñi 1328. Anno Gratiæ M.CCC.xxviij. anno regni regis *Edwardi* tercii ſecundo apud *Bedfordiam* rotunda tabula tenetur per *Rogerum de Mortuo mari*. Eodem anno creatus eſt novus papa apud *Romam Nicholaus* nomine per Ducem *Bavariæ* qui ſe fecit Imperatorem contra voluntatem papæ *Iohannis* apud *Avinoniam* demorantis. Iſte *Iohannes* Papa excommunicari fecit Imperatorem & alium Papam per totam Chriſtianitatem. Eodem anno captus eſt dominus *Robertus de Holand* in uno boſco citra *Londonias*. Iſte *Robertus* erectus eſt de paupere milite in ſublimem & divitem Baronem per Comitem *Lancaſtriæ Thomam*. Eo tempore quo diſcordia increvit inter dominum ſuum Comitem *Thomam* & Regem, ipſe *Robertus Holand* in ſumma neceſſitate domini ſui quando dominus ſuus maxime confidebat de ejus adventu cum auxilio populi promiſſo, relicto domino ſuo in ſua anguſtia inevitabili reddidit ſe regi, decipiens dominum ſuum; quam ob infidelitatem omnes proceres & magnates regni odio eum habebant; & cum maximo vituperio caput ejus abſciſum eſt, ad Comitem *Lancaſtriæ Henricum* apud Waltham ſanctæ crucis tranſmiſſum eſt per quendam militem *Thomam Wyther* nomine, & alios ſecretos *Thomæ* Comitis *Lancaſtriæ*. Edw. III.

Apud Saluſbury regina *Iſabella* & *Rogerus de Mortuo mari* fecerunt novos Comites, ſcilicet *Iohannem de Eltham* Comitem *Cornubiæ*, *Rogerum de Mortuo mari* Comitem de *Marchia*, *Edmundum Botoler* Comitem de *Ormund*. Qui omnes cum ſuis adhærentibus congregaverunt magnum exercitum ad *Iſabellam* reginam contra Comitem *Lancaſtriæ Henricum* & alios magnates de regno qui non fuerant eorum nephariis operibus conſentientes. Et equitaverunt viribus & armis ſuper terras dicti Comitis & venerunt *Leyceſtriam* cum magno exercitu *Anglicorum* & *Wallanorum* pridie nonas Januarii, & morabantur in *Leyceſtria* & in circumjacenti patria octo diebus, & ſpoliaverunt undique patriam, & boſcos, parcos, vineas, ſtagna, piſcinas, & ſecum abduxerunt quicquid precioſum aut vile manus eorum invenire potuerunt, aurum, argentum, blada, utenſilia, lectualia, menſualia, arma, veſtimenta, beſtias feras & domeſticas, oves & boves, aucas, gallinas, & ornamenta eccleſiaſtica, nichil in eccleſiis inventum vel alibi relinquendo, acſi eſſet in tempore guerræ inter regna. Et hoc totum in opprobrium Comitis *Lancaſtriæ* qui tunc fuerat in veniendo de partibus auſtralibus cum poteſtate magna volens eis obviaſſe, habens in comitatu ſuo magnates qui fuerant cum *Thoma* Comite *Lancaſtriæ*, ſcilicet Comitem *Marchiæ*, *Edmundum* Comitem *Canciæ* fratrem ſuum & avunculum regis, epiſcopos *Londoniarum*, *Wynceſtriæ*, dominum *le Wake*, dominum de *Bealmont*, *Hugonem Dandeleye*, dominum *Thomam Roſſelyne*, & multos alios. Et cum iſti magnates parati eſſent ad invadendum, ut ſuſpicabantur *Rog. Mortymer*, cujus conſilio & excitatione rex conceperat indignationem contra quoſdam legios ſuos fideles regni, duo avunculi regis *Thomas* & *Edmundus* reliquerunt Comitem, & ſe dederunt matri regis & *Rogero Mortymer*, procurantes Comiti *Lancaſtriæ* malum ſeditionis in quantum poterant. Hic Comes *Henricus* ſub ſpe fiduciæ ſuorum ceperat locum ſuum in campo juxta Bedforde fixis tentoriis proponens bellum committere cum *Rogero de Mortymer* & aliis ſuis adhærentibus: ſet per ſupradictam proditionem ſuorum humiliter ſe ſubjecit regi in campo coram toto exercitu. Et fuit concordatum ibidem coram *Simone* archiepiſcopo *Cantuarienſi* & aliis epiſcopis & multis de magnatibus regni, quod omnes errores emendarentur in proximo parliamento ſequenti; & hoc ne forte omnes ſurgerent Communes in hac communi cauſa cum Comite; ſet ab iſta concordia quædam perſonæ fuerunt exceptæ quas *Rogerus le Mortymer* noluit ut rex quoquo modo admitteret in præfata concordia, ſcilicet dominus *Henricus de Bealmont*, dominus *Thomas Roſſelyne*, dominus *Willielmus Truſſel*, dominus *Thomas Wyther* qui occiderat dominum *Robertum de Holande*. Iſti

quatuor

Edw. III. quatuor profecti ſunt ultra mare in *Franciam*, ibique manſerunt donec *le Mortymer* captus eſſet apud **Notyngham**, ut infra patebit, quia non audebant propter metum mortis faciem ſuam oſtendere in terra *Angliæ* dummodo *Mortymer* floreret.

An. Dñi 1329. Anno Gratiæ M.CCC.xxix. rex *Edwardus* perrexit in *Franciam* ad regem *Franciæ Philippum*, & fecit ei homagium pro *Vaſconia*. Et facti ſunt amici ſecundum vultum exteriorem. Sed rex *Philippus* pro eo quod non habuit bonum titulum ad coronam *Franciæ*, eo quod rex *Angliæ Edwardus* eſſet propinquior in linea generationis, diſpoſuit comprehendiſſe regem *Edwardum* & arreſtaſſe eum; quod non latuit *Henricum Berewaſch* epiſcopum *Lyncolnienſem* ductorem regis *Edwardi* & gubernatorem; qui latenter receſſit cum *Edwardo* a facie *Philippi* regis *Franciæ*, & quaſi ſubito remeavit in *Angliam* neſciente rege *Franciæ*, ſet in hac parte deluſo. Eodem anno obiit *Robertus Bruz* qui ſe regem *Scotiæ* fecerat, & ſepultus apud **Dounfermelyne**, & regnavit xx. annis. Nunquam fuerat in retroactis temporibus aliquis rex in *Scotia* qui tanta mala exercuit in *Anglicos* ſicuti iſte temporibus ſuis. Nam in tantum ſubpeditavit *Anglicos* in tempore ſuo pro defectu gubernaculi regni *Angliæ*, quod duo *Angli* viz valebant debilem *Scotum*.

1330. Anno Gratiæ M.CCC.xxx. & regni regis *Edwardi* quarto, rex celebravit parliamentum apud *Wincheſtriam*. In quo impoſitum eſt per *Iſabellam* matrem & *Rogerum Mortymer*, & alios de eorum conventu, quod *Edmundus* Comes *Canciæ* avunculus regis contra fidelitatem ſuam procuraverat, & ſummam diligentiam adhibuerat, ad liberationem *Edwardi* quondam regis *Angliæ* fratris ſui de caſtello de **Berkeleye** in præjudicium & gravamen coronæ, unde dictus *Edmundus* captus eſt & attachiatus, & ad pœnam decollationis condempnatus, ſicque ſtetit extra portam caſtelli mortem expectans uſque ad horam veſperarum, quia nemo voluit eum decollare, propter pietatem quam habebant de eo, nam dampnatus erat abſque communi conſenſu. Tandem venit unus ribaldus ſceleratus de Marchalſia, & pro ſua vita inde habenda decollavit eum die Lunæ in vigilia ſancti *Cuthberti*. Eodem anno Comes *Lincolnienſis* & plures alii attachiati ſunt per *Iſabellam* & *le Mortymer*, & per manucaptores dimiſſi. Tunc rumor cœpit crebeſcere per totam terram *Angliæ* de malignitate & crudelitate *Iſabellæ* matris regis & *Rogeri Mortymer* de multis ſeditionibus. Primo, quod fovebant *Scotos* in magnam derogationem & dedecus regis & regni *Angliæ*, & quomodo exterminaverat regem *Edwardum* quondam maritum ſuum, & quanta mala eorum conſilio & auxilio exercebantur in regno, quantaque mala opera eorum fomento velabantur. Quam ob cauſam rex per ſecretum concilium amicorum ſuorum diſpoſuit conſorcium eorum abinvicem ſegregare, ne deterius deinceps vel ſimile quid eorum factione vel conſilio quandoque oriretur. Nam in tantum invaleſcebant in terra, quod totum regnum in periclitando labi videbatur. Deinde rex tenuit concilium ſuum apud **Notyngham** in quindena *Michaelis* cum pene omnibus magnatibus regni. In quo rex ſaniori conſilio de eorum fraude & malicia ſalubrius edoctus, videnſque periculum tam præteritum quam in poſterum jam in præſenti per dictos *Iſabellam* & *le Mortymer* evidenter imminens graviter in corde condolens ſuſcepit; ſicque die Veneris in craſtino *Edw.* III. ſancti *Lucæ* rex cum electa comitiva in obſcuro noctis perrexit per quandam viam ſubterraneam de villa *Notynghamia* uſque in caſtellum, & venit ad cameram matris ſuæ *Iſabellæ*, & invenit ibi prope eam in alia camera *Rogerum* de *Mortymer* & epiſcopum *Lincolnienſem Henricum*. Et ſtatim rex juſſit *Rogerum* apprehendi, & in ſecuram cuſtodiam uſque in craſtinum poni. In craſtino fecit apprehendere omnes ſuos adhærentes per totam villam diſperſos. Et ſtatim miſit omnes *Londonias*, videlicet *le Mortymer*, & duos filios ejus, ſcilicet *Galfridum* & *Edmundum* milites, & dominum *Oliverum de Byngam*, dominum *Simonem de Berforde*. Et in captione *Rogeri Mortymere* occiſus eſt dominus *Hugo de Tryplington* miles & ſeneſcallus familiæ regis per dictum *Rogerum Mortymer* in ingreſſu regis in cameram eorum. *Iſabella* mater regis adjudicata eſt perdere omnes terras ſuas, & cum difficultate evaſit dampnationem ad mortem, eo quod erat mater regis, & ob reverentiam regis dilata eſt hæc ſententia. Et ordinatum eſt quod ſingulis annis caperet de ciſta domini regis ad ſuſtentationem ſuam tria millia marcarum, & maneret in uno certo loco ubi rex pro ea diſponere vellet. Magnates regni impoſuerunt contra *Rogerum Mortymer* articulos ſequentes.

Primerment que par la ou ordenee fuiſt al parliment de *Londrez* proſcheyne apres la coronnement noſtre ſeignour le roy, que quatres Eveskes, quatre Contes, & vj. Barones duſſent eſtre pres du roy pour luy conſeyller, iſſint que tote foith quatre y fuſſent; Ceſt aſſavoire une Eveske, une Conte, & dieux Barons, a meynez, & que nule groſſe boſoigne ſoit faite ſanz loure aſſente, & que cheſcune reſpondiſt dez ces fetz pur ſon temps: le dit *Roger* nyent eyant regarde al dit aſſent accrocha a luy real pouere & le governement del realme ſur leſtate le roye, ouſta & fiſt ouſtre & mettre miniſtres en louſtele le roy & aillours par my le realme a ſa volunte de ceux que furent de ſon acorde. Et myſt *John Wyarde* & altres entour le roy deſpyer cez faitz & cez ditz, iſſint que le roy fuiſt en tiele manere envyrone de cez enmys qil poet riene faire de ſa volunte, mes auxi come une homme deſouth altre garde.

Enſy par la ou le piere noſtre ſeigniour le roy fuiſt a **Kenilworthe** par ordinancez dez pieres de la terre a demorer illoeqes a ces eſes pur eſtre ſervi come afferoit un tiele ſeigniour le dit *Roger* par real pouare a luy accroce ne leſſa tant qil leuſt devers luy a ſa volunte. Et ordyna qil fuiſt mande an chaſtiel de **Berkeleye** oue par luy & par les ſones fuiſt fauſement, traytouroufment & felonneſment mordre & tue.

Enſy le dit *Roger* fiſt defendre par briefe le roy ſouz le grante ſeale que nule venſiſt al parliment de **Saluſbury** a force & armes ſour quan qil poet forfere devers le roy. Et la vynt le dit *Roger* & altres de ſa covygne al force & armes al dit parliment contre la dite defenſe. Par quoy pluſours de la terre come le Conte de *Lancaſtre* & altres ſachans la manere de ſa venue ne vyndrent poynt. Et come par la ou lez prelatz eſtoyent aſſemblez al dit parliment en une meaſon pur conſeiller ſour lez boſoignez le roy, & de realme, le dit *Roger* debruſa les eos de la meaſone ove gentz dez armez ſour lez

Edw. III. ditez prelatez, & lez manaſſa de vye & de membre fils fuiſſent ſi hardys a dire oue faire riene encontre ſa volunte & ordinancez. E en meſme le parliment fiſt tant que le roy luy fiſt conte *de la Marche*, & luy dona pluſouts terres & tenementz en deſheritance de ſa coronne. E puis mena le dit *Roger* e ceux de ſa covygne noſtre ſeigniour le roy armez ſur le conte de *Lancaſtre* & altres pieres de la terre tanque a *Winceſtre* la oue yls eſtoient venancez devers le roy, au dit parlement de Saluſbury. Parquay le dit conte & lez altres pieres de la terre pur eſchewere le peryl que poet avenir, a la reverence du roy departitent & aillerent envers lour pays dolons qils ne poyent ove lour ſeigniour lige parlere ne conſeiller come ils deveront.

Enſy le dit *Roger* fiſt le roy chivacher forciblement ſour le conte de *Lancaſtre* & altres pieres de realme que eſtoient ordeignes davoyre eſtre pres du roy pur luy conſeiller. Et en tant les enchaſa par force que le dit conte & altres grantez del realme que voilerent profite au roy ſe miſtrent a la grace le roy ſauve a cous vie & membre, et qils ne fuiſſent diſherites ne al trop grant ranſone; Mes ils furent mys au trop grante ranſon que lours terres vendront a tous jours. Et les altres fit enchacet hors de la terre a ſeiſer lours terres contra la fourme de la grante charte & leye de terre.

Enſy par la oue le dit *Roger* ſavoit biene qe le piere noſtre ſeigniour le roy eſtoit morte e enterre, il par altrez de ſa covigne en deſceyvante maner fiſt enteridre al *Edmund* conte de Kent qil fuiſt en vye, par quey le dit conte fuiſt moult deſireus de ſavoire la verite. E fiſt eſpier par totez lez bonez voies qil ſavoit, tanke le dit *Roger*, par real powere a luy accroche fiſt prendre al parliment de Wincheſtre le dit cont de Kent, procura qil fuiſt illoeques mys a la mort.

Enſy le dit *Roger* fiſt le roy doner a luy ſez enfantz e a ſez alies chaſtieles, viles, maners & francheſes en *Engleterre*, *Irland*, & *Gales* en decreſſe de ſa coronne.

Enſy le dit *Roger* en deſceivaunce manere fiſt les chivalers dez contez al dit parliment al roy de cheſcune vile *Dengleterre* que reſpont par quatre & le provoſt en eyre une homme de armes a lour coſtages en ſa guerre de *Gaſcoyne* par une an; la quele charge le dit *Roger* avoit compaſſe a tourner ceol avoyre en altre profite pur luy & altres de ſa covygne, en deſtruccion de people.

Enſy le dit *Roger* par real pouare a luy accroche fiſt maundere lettres ſuth la grante chartre au pluſours grantz chivalers & altres qe ils veneſont al roy queu part qil fuſt, & a lour venue le fiſt chargere qils ſe adreſſent daler en *Gaſcoyne* oue qils feiſſent fyn oue ranſon a ſa volunte; Dez queuz aſcunez fyrent fyn grevous, & tut le pluis eſt venuz au profite le dit *Roger*.

Enſy le dit *Roger* fauſement & malicioufment fiſt le diſcorde entre le piere noſtre ſeigniour le roy & la reyne ſa compaigne, & la fiſt entendre qe ſi ele out venuz a luy, qil la out tue de cotele oue altre arme oue altre manere de mordre, & par tiele cauſe altres ſotilletes ſi fiſt il tant que la reyne ne vint pas devers ſon ſeigniour, al grant diſhonour du roy et de tote realme, et damage par cas en temps avenir qe dieu deffende.

Enſy le dit *Roger* ſy ad pris et faite prendre devers luy et les altres de ſa companie de treſore le roye a ſa volunte ſanz noumbre en deners et juagus en deſtruccion du roy; iſſint qe le roy nad rien de paiere pur ſon viure. *Edw.* III.

Enſy le dit *Roger* ſi ad fait prendre devers luy et devers ſez alliez les xx. mille marz queux ſont venus hors dez *Scozce* pur la fourme de la pees, et rien eſt venue al profite du roy.

Enſy le dit *Roger* cez priſes par my le realme auxicome roy et ſeigniour de tutte, et entre luy et lez altres de ſa covigne merent al double dez gentz et chivalez en la companie le roy qe le roy ne fiſt, en deſtruccion del people ſanz faite payment altre qe a lour volunte.

Enſy le dit *Roger* par ſon real pouare fiſt le roy granter a la montance del CC. chivalers a ceoux *Dirland* que avount tuez lez grantes et altres de la terre que furent de la foye le roy en cellez partyes. Par la oue le roye devoit pluis toſt par reſon avoyre vengee loure mort qe pardonee contre fourme de parlement.

Enſy le dit *Roger* compaſſa davoyre deſtruit lez notyes le roy et lez ſecrettez le roy de queux il ſe pluis affya. Et ſuſmyt al roy en preſence la reyne ſa miere et dez eveskus de *Nichole* et de Saluſberye et altres de conſaile le roy qe lez avantditez ſecretez le roye luy exciterent deſtre la covygne dez enmys par de la, en deſtruccion de ſa miere et del avantdite *Roger*; La quele choſe il afferma tant ſour le roy que le parole le roye ne poet eſtre creu. Et cele vendurdy deinz la nute qils eſtoient priſez, a la myt nuyt ſuant donke pur lez cauſez ſuſeſcriptes et molt dez altrez choſez que ne ſont ore a dyre ſi fiſt le dit roy prendre en la manere par eide et aviſement dez priveez et nurricz.

Tunc propter cauſas ſubſcriptas & multas alias quæ jam non ſunt recitandæ ad præſens Rex præcepit Comitibus, Baronibus, & cæteris magnatibus regni juſtum judicium ferre ſuper prædicto *Rogero Mortymer*. Qui omnes adinvicem conſulentes venerunt, dicentes, quod omnes & ſinguli articuli ſuperius de dicto *Rogero* atteſtati veri ſunt & notorii, & omni populo terræ cogniti, & præcipue articulus tangens mortem regis apud Berkeleye; unde reſpiciatum eſt & adjudicatum, quod prædictus *Rogerus* ut proditor & inimicus regis & regni diſtractus ſit & ſuſpenſus tercio kalend. Septembris apud *Londonias*. Cujus corpus duobus diebus & duabus noctibus nudum pendebat ſuper furcas. Deinde traditum eſt corpus ejus ſepulturæ apud fratres *Minores Londoniæ*.

Poſt hæc Comites & Barones una voce omnes dixerunt in eodem parliamento quod *Simon de Bereforde* extiterat omni tempore conſulens, adjuvans, & aſſentiens dicto *Rogero Mortymer* in cunctis ſeditionibus, & proditionibus, & feloniis, & malignitatibus, & principalis fautor in omnibus ſceleribus. Quam ob cauſam ibidem diſtractus eſt & ſuſpenſus xvj. die Januarii. Eodem tempore ſupra nominati venerunt *Londonias*, ſcilicet *Thomas Wake*, *Hugo Dandeleye*, *Henricus Bealmont*, *Thomas Roſſelyne*.

Natus eſt novo regi *Edwardo* primogenitus ſuus *Edwardus* quartus poſt conqueſtum ex regina ſua filia Comitis *Hunaldorum* xvij. kalendarum Junii. Eoque anno in craſtino ſancti *Lucæ* captus eſt *Ciſtrenſis l.7.c.44.*

Edw. III. eſt apud **Notyngham** *Rogerus de Mortuo mari* qui ſe Comitem *Marchiæ* fecerat appellari. Indeque *Londonias* miſſus, judicio parliamenti diſtractus & ſuſpenſus eſt in vigilia ſancti *Andreæ*. *Edwardus le Baliol* filius *Johannis le Baliol* quondam regis *Scotiæ* cum modica manu *Anglorum*, id eſt, duobus millibus intravit *Scotiam* ut regnum recuperaret circa vincula *Petri*, & occidit lx. mille *Scotorum* apud **Glevelmore**, Venit rex *Angliæ* in auxilium regis *Scotiæ* & obſedit *Berwicum* iiij. idus Julii, cui miles quidam *Scoticus Willielmus de Keth* promiſit quod ad certum diem adduceret exercitum *Scotorum* ad pugnandum cum eo & ad obſidionem illam removendam; quod niſi faceret urbs *Berwyci* regi redderetur. Interim *Scoti* ſubdole combuſſerunt in partibus *Northumbraniæ* & obſederunt caſtrum de **Bamburgh** ubi regina *Angliæ* tunc morabatur ſi ſic forſan obſidionem *Berwici* ſolvere poſſent. Tandem die præfixa, hora nona, pelago pleno advenerunt *Scoti* contra *Anglos* in iij. aciebus, omnes pedites diſtincti xiiij. kalendarum Auguſti prope *Berwicum* in loco qui dicitur **Boothull** juxta **Halydon**, qui oppreſſi ſunt à ſagittariis *Anglorum* & inſecuti ab equitibus *Anglis* uſque ad noctem, ita quidem quod ceciderunt ex *Scotis* octo Comites cum mille CCC. equitibus & de plebeis xxxv. mille, quo viſo opidani reddiderunt *Berwicum* regi *Angliæ*, & quod mirabile eſt dictu, non ceciderunt ex parte *Anglorum* niſi unus miles, unus armiger, & xij. pedites. In feſto ſanctorum *Gervaſii* & *Prothaſii Edwardus le Balyol* verus rex *Scotiæ* fecit homagium *Edwardo* regi *Angliæ* pro regno *Scotiæ* apud *Novum caſtrum ſuper Tynam* in præſentia trium Epiſcoporum, Comitum, Baronum, & copioſæ plebis. Et cito poſt *Scoti* rebellaverunt. Quam ob rem rex *Angliæ* ſub gelida yeme *Galwodiam* intrans, totam patriam uſque ad mare *Scoticum* devaſtavit, caſtrum de **Rokeſburgh** reparavit, ubi ſe & ſuos per totam yemem tutavit.

Leyceſtrenſis. Eodem anno *Henricus* Comes *Lancaſtriæ* cœpit conſtruere novum Hoſpitale juxta caſtrum *Leyceſtriæ*, ſcilicet anno Gratiæ M.CCC.xxx. & Comes cœpit oculis caligare in cæcitatem & ſeneſcere. An. Dñi 1330. Eodem anno commiſſum eſt bellum in *Armenia* ſuper planam de *Lyas* in feſto ſanctæ *Katerinæ* inter Chriſtianos & Paganos, ibique occiſus eſt rex *Tharſis Caſſanus* nomine, & vij. mille de Chriſtianis, & lviij. mille de Paganis. Eodem anno in æſtate factum eſt bellum apud *Frontem Bernarde* inter Chriſtianos & Paganos, & ibi occiſus eſt dominus *Jacobus Duglas Scoticus*; qui in tempore ſuo multa mala intulerat *Anglicis*, & præcipue poſt prælium de **Strevelyne**. Nam quemlibet ſagittarium quem capere poterat aut dextram manum abſcidit aut oculum dextrum eruit, & adeo ſe crudelem erga *Anglicos* gerebat propter arcus ſuos & ſagittas quod quantulamcunque enormem & intollerabilem vindictam capere poſſet de perſonis *Anglicis* minus brevem & levem excogitavit non habens de aliquo pietatem. Et ideo *Anglici* magis eum timebant quam cunctos alios de terra *Scotiæ*.

Anno Gratiæ M.CCC.xxxj. ſederunt Juſticiarii 1331. ſuper *le Trailbaſton* per totum regnum *Angliæ*, & exulabant multi ubique in regno. Quam ob cauſam *Ricardus de Wilonghby* Juſticiarius regis captus eſt poſt natale Domini itinerando verſus **Grantham** per *Ricardum de Folvyle* rectorem eccleſiæ de **Tyk** Edw. III. in *Rotolandia*, qui ferus & audax & ad proterva pronus fuerat; & ductus eſt in quendam boſcum adjacentem ad quendam ſocialem comitivam, ibique coactus ſolvit nonaginta marcas pro capitis ſui redemptione, juramento præſtito eorum conſilium ſemper obſervare.

Anno Gratiæ M.CCC.xxxij. & regni regis *Edwardi* iij. nono, poſt feſtum ſancti *Georgii* rex tenuit An. Dñi 1332. parliamentum ſuum apud *Londonias*; in quo data eſt commiſſio magnatibus cujuſlibet comitatus inquirere de malefactoribus, & eos capere & cuſtodiæ mancipare; ſimiliter & ſententia excommunicationis lata eſt per archiepiſcopum & alios epiſcopos qui affuerant ex præcepto regis ſuper eos qui bona dicti *Ricardi de Wylonghby* tulerant, rapuerant, vel aſſenſum præbuerant. Eodem anno nata eſt *Iſabella* filia regis apud **Wodeſtoke**. In æſtate ſequenti *Elienora* ſoror regis maritata eſt apud *Almonsam* domino *Galfrido* Comiti de *Gerle*; in cujus maritagium conceſſa eſt quintadecima de temporalibus & decima de burgis. Eodem anno convenerunt quidam magnates *Angliæ* qui clamaverant habere terras in regno *Scotiæ* jure hæreditario, & rex *Edwardus* hoc ſuſtinuit, non tamen eos aperte juvare potuit; nam mater ejus *Iſabella* & *Rogerus de Mortuo mari* obligaverunt eum curiæ *Romanæ* in ij. mille libris argenti in maritagium *Johannæ* ſororis regis, ut ſi quis duorum regum, *Angliæ* ſcilicet & *Scotiæ*, à die hujus concordiæ & deinceps inquietaret alium per extorſionem, ſolveret curiæ *Romanæ* prædictas ij. mille libras argenti. Et iſtam obligationem rex *Edwardus* multum abhorruit, eo quod ante prædictam pactionem omnes reges *Scotiæ* ſubeſſe debuerant ditioni regum *Angliæ*. Tunc iſti domini clamantes terras in *Scotia*, ſcilicet dominus *Edwardus le Baliol* qui jure hæreditario clamavit regnum *Scotiæ*, comes de *Athedell*, dominus *Henricus de Bealmont*, dominus *Thomas de Wake*, dominus *Falco le fitz Waryne*, Baro de **Stafforde** nomine domini *Willielmi la Zouche*, dominus *Henricus de Ferrerys*, dominus *Ricardus de Talbot*, & plures alii cum trecentis armatis & tribus mille de omni genere peditum applicuerunt in *Scotiam* vij. die Auguſti in comitatu de **Fyffolk** juxta quandam parvam villam nomine **Kingtorne** ubi nunquam navis applicuerat ante idem tempus; & *Scoti* occurrerunt eis parati in aciebus diſpoſiti ad ſummam x. millium repellere eos cupientes ne terram adirent, & pauci pedites de *Anglicis* qui exierant & terram ceperant commiſerunt pugnam cum *Scotis*, & antequam armati plene de navibus exierant vicerunt *Scotos*, & ad fugam coherceruut, & de *Scotis* circiter nongentos occiderunt; & *Anglici* manebant in eodem loco nocte, & in craſtino poſt prandium perrexerunt ad abbathiam de **Donfermlyn**, ubi repererunt plenitudinem victualium; manſeruntque ibidem donec omnes magnates regni *Scotiæ* congregarent potentem exercitum armatorum & peditum venire ad eos in prælium; & *Scoti* venerunt ad locum qui vocatur **Gaſkmore** in vigilia ſancti *Laurencii*, & *Anglici* ſe dederunt apud **Fernpmouth** ſuper aquam de **Erne**. Et quidam de *Anglicis* attoniti ſunt & vecordes præ paucitate ſuorum, nam toto numero fuerunt ij. mille & quingenti & non plures *Anglici*, & *Scoti* annumerati ſunt, ut dictum erat, xl. mille. *Anglici*

manſerunt

Edw.III. manſerunt toto illo die ſuper rivum aquæ prædictæ, videntes prope oculo ad ocûlum inimicos ſuos; ſet *Scoti* noluerunt tranſire aquam verſus *Anglicos*. Circa mediam noctem *Anglici* prætereibant aquam ſuper *Scotos*, & interfecerunt ex eis in magna ſumma, & reſiquos poſuerunt ad fugam; Et. cum *Anglici* redirent mane de fuga *Scotorum* credebant armatam multitudinem *Scotorum* fugiſſe, nam fugientes *Scoti* multi erant nimis, & volebant viam capere verſus villam ſancti *Iohannis*, & videntes plenum exercitum *Scotorum* ante eos, feſtinaverunt aſcendere montem ubi *Scoti* hoſpitati ſunt in ſiniſtra parte, Et ſic *Angli* præoccupaverunt magnam moram, & ſtatim acies miſcuerunt; *Scotique* ultra modum mirantes qualiter *Angli* moram ſurripuerant, clamaverunt ſtatim ad Arma ad Arma, & præliari ferociter cœperunt exceptis xl. hominibus armatis qui venerant de *Almania* in auxilium *Anglorum*, qui ſe à latere continebant aſcenſis equis ſuis. Et ſic ſe gerebant *Anglici* divina clementia mediante qui victoriam non in numero hominum ſet in juſtitia & humilitate æquitatis ſolet exercere, quod *Scoti* in tanta multitudine adunati, ſuperati ſunt, mortui ſunt & cæteri in fugam verſi. Mortuique ſunt in eodem prælio de *Scotis* dominus *Dunaldus* Comes de *Murreff*, Comes de *Meneteth*, Comes de *Aſſeles*, dominus *Robertus Bruz* Comes de *Karyng*, dominus *Nele de Bruz*, dominus *Alexander de Bruz*, cum xij. Baronettis, & pluſquam C. milites. Pugnaveruntque ab ortu ſolis uſque ad altam primam diei. Et ſecundum quod dictum eſt non evaſerunt de *Scotis* armatis vix xiv. quin capti ſunt aut mortui. Summa *Scotorum* ij M. armatorum, pedeſtruim xiij M. CCC. De *Anglicis* mortui ſunt ibidem in bello dominus *Iohannes Gurdon*, dominus *Regnaldus de la Beche*, & circiter xxxiij. nobiles armati, ſet nullus ſagittarius aut pedeſtris. Victoria prædicta facta eſt die Mercurii proxima poſt feſtum ſancti *Laurencii*. In craſtino *Angli* remeabant ad villam ſancti *Iohannis* & ceperunt illam ſine vi, multaque victualia invenerunt in ea, & manebant aliquamdiu ibidem, & fortificaverunt villam cum larga foſſura & de palo, ſupponendo ſe infra breve habituros indigentiam defenſionis; & ſic evenit eis, nam Comes *Patrik* & *Archibaldus Duglas* venerunt coram villa *ſancti Iohannis* cum omni genere hominum terræ *Scotiæ* xl M. hominum, & miſerunt apud **Berwyk** pro *Iohanne Crabbe* marinario *Scotiæ* & quam tocius veniret ſine dilatione ducens ſecum totam claſſem navigii quam poſſet totolibet aduniare, & quod intraret aquam de **Tepe** ubi claſſis dictorum *Anglicorum* manebat, & naves incendio ſubito conſumeret, & ſic cum navigio ad villam *ſancti Iohannis* properaret obſidionem villæ ſuper *Anglos* incluſos facturus ex parte aquæ; unde dictus *Iohannes Crabbe* venit cum x. navibus de *Flandria* omni ſtoffura quæ ad guerram pertinet bene refertis; & ſubito venit in aquam **Tepe**, & irruit ſuper naves *Angliæ* improviſas & non armatas, & primum inſultum fecerunt ſuper bargiam *Bealmont*, & quoſque in ea inventos vi comprehenderunt, & omnes occiderunt, qui inibi fuerunt, & ſimile quidem cæteris navibus facere crediderunt, ſet ſpes eorum fefellit eos, nam pauci gentes qui in navibus relicti fuerant viriliter ſe defendendo reſtiterunt, *Scotos* in mari devicerunt, & majorem partem eorum interfecerunt & vulneraverunt, & naves eorum incendio combuſſerunt; ſicque *Anglici* cum navibus Dei gratia ſuccurrente ſalvi facti ſunt præter eos qui bargia primo occiſi ſunt. Et ipſe *Iohannes Crabbe* cum magna difficultate vix evaſit, per terram fugiens venit *Berwycum* nuncians eis doloroſum eventum ſuorum & infortunium *Scotorum* inſperatum. Fortuna iſta evenit per Dei gratiam in die ſancti *Bartholomæi*. Deus enim cuncta operabatur pro *Anglicis* in illo itinere. Cum igitur Comes *Patrik* & *Archebaldus Douglas* cum cæteris qui in obſidione ſteterant, iſta nova audiſſent, abierunt viam ſuam obſidione relicta. *Anglici* autem poſt parvam moram tradiderunt villam Comiti de *Fyth* qui ſe poſt victoriam *Anglicis* reddiderat. Set *Anglicis* ulterius in partes terræ progreſſis, idem Comes ſe *Scotis* contulit, villamque illis proditioſe tradidit. Et *Scoti* qui remanſerant vivi temptaverunt iterum inſultum contra *Anglicos* juxta **Buſtburgh**, ſet cum *Anglos* viderent, ſe retraxerunt. Tunc *Edwardus le Baliol* protinus coronatus eſt apud **Scone** rex *Scociæ* per ſocios ſuos *Anglicos*. Et cum *Scoti* coronaſſent Comitem *Patrik*, poſt paululum *Archebaldus Douglas* & alii magnates *Scociæ* miſerunt *Edwardo Baliol* per *Anglicos* regi facto, petentes treugas uſque ad purificationem, quod rex *Scociæ* poſſet bene & pacifice tenere Parliamentum ad uniendum & concordandum *Scotos* in unam gentem. Rex *Edwardus Baliol* nichil mali ſuſpicans in illis, annuit petitioni, & amovit à ſe populum ſuum, & plures redierunt in *Angliam*. *Scoti* fallaces bene armati venerunt apud *Anandiam* ad Parliamentum quod ipſi ibidem aſſignaverant, & ſtatim ceperunt interficere quotquot poterunt capere de parte *Edwardi de Baliol*. Et ipſe rex *Edwardus Baliol* vix evaſit quin captus eſſet & male tractatus. Fueruntque occiſi ibidem dominus *Walterus Comyne*, dominus *Iohannes Mowbraye*. Rex perrexit apud *Karlioluw*, ubi cum honore receptus eſt per dominum *Radulfum de Acre* qui eo tempore gerebat cuſtodiam illius villæ. Deinde perrexit in comitatum *Leyceſtriam* ad dominam de *Geynes* apud **Morholme** degentem, ubi moram traxit per unam ebdomadam cum parva comitiva ſua viva qui evaſerant à *Scotis*; Et illa domina reſpiciebat eum de equis, veſtibus, jocalibus, auro & argento, nam ipſe perdiderat omnia ſua per *Scotos*.

Anno gratiæ M.CCC.xxxiij. rex *Edwardus* tenuit Parliamentum ſuum apud *Eboracum*, & plures magnates *Angliæ* paraverunt ſe pergere in *Scociam* ſolidam in auxilium *Baliol* regis *Scociæ*, & ſecunda ebdomada quadrageſimæ intraverunt terram *Scociæ*. Et tranſierunt multa loca & mala plura *Scotis* fecerunt: Et domini le *Montagii*, le *Parojel Nevyll* filius Comitis *Lancaſtriæ*, Comes *Arundell* ceperunt unam forſulam, in qua invenerunt dominum *Robertum de Colvyll* cum x. armatis cum multis dominabus & feminis de patria, & plures alios homines, atque plenitudinem magnam victualium & ſummam habundanciam, Quæ omnia ſecum adducentes forſulam funditus everterunt; Deinde perrexerunt *Berwycum* & obſederunt eam tam per mare quam per terram. Et dum ipſi obſiderent *Berwycum*, *Archibaldus Douglas* dominica poſt feſtum Annunciationis intravit marchiam *Angliæ* cum iij M. hominum, & morabatur in *Anglia* iv. diebus, & incendebat in **Gyllesland** terras domini *Radulfi de Acre*, in longitudine xv. leucarum & in latitudine

An. Dñi 1333.

Edw. III. tudine xxj. leucarum. Et redierunt tamen cum parva præda. Dominus *Antonius Lucy*, & *Willielmus Langhmaban* intraverunt in *Scociam* cum octingentis viris & equitaverunt in illa nocte xx. leucas de terra, & die Mercurii in Annunciatione *Mariæ* ceperunt dare incendio & gladio quicquid invenerunt, & ceperunt prædam magnam animalium. Et in ingreſſu eorum *Willelmus Douglas* qui Cuſtos fuerat forſalte de Longhmaban cum magna multitudine hominum circa horam nonam occurrit *Antonio Lacy* & ſuis, & diu congreſſi ſunt in pugnam nimis fortem, & victi ſunt *Scoti* & *Willielmus Douglas* captus, & *Willielmus Wardo* & circiter centum alii. Et dominus *Humfredus de Sardyne*, *Willelmus Carlelyll* & alii ad ſummam centum xl. de valectis ibidem occiſi, & dictus *Antonius Lucy* durè vulneratus; & ſic redierunt in *Angliam* cum magna præda virorum & animalium plurium. Quidam *Anglici* aſſociati perrexerunt in *Scotiam* ad nundinas apud Nimtington, & deprædati ſunt nundinas de animalibus & mercimoniis, & quicquid preciοſum invenerunt ſecum tulerunt, & occiderunt quot expectare voluerunt. Tunc Comes de *Olneſter* Gardianus *Aquitaniæ* paravit ſe cum pulcra comitiva properare apud Berwyk in auxilium *Anglorum* villam obſidentium; ſet falſi *Aquitanici* qui ſe ultro dederant confœderatos regi *Scociæ*, videntes propoſitum Comitis, finxerunt ſe amoris cauſa proficiſci velle cum illo in relevamen fortitudinis ſuæ. Set cum ſimul proficiſcerentur cum Comite de *Olneſter* verſus *Berwycum* colloquentes de materia itineris, quidam *Ybernicus* extracto ſubito gladio viſcera Comitis penetravit in equo ſuo, & interiit.

b. Iſto anno ſtatutum *lez eſtaples* lanarum *Anglicorum* in uno certo loco ad venditionem alienigenis coadunari, ut petra lanæ venderetur ad ij. s. ſet mercatores non obſervaverunt ſtatutum.

l. Dominica poſt Tranſlationem ſancti *Thomæ* venerunt *Scoti* & monſtraverunt ſe ex altera parte aquæ de Twede, ad ſummam per æſtimationem quater viginti M. hominum. Et manſerunt in ora Twede illa nocte, & *Anglici* noluerunt ad eos accedere, ſet ſe continuerunt in loco ſuo. *Scoti* prætereuntes exercitum *Anglorum* die ſequenti adierunt *Angliam*, rapientes, incendentes, occidentes & quicquid poterant deſtruentes, ut *Anglicos* ab obſidione retraherent. In vigilia ſanctæ *Margaretæ* rediit tota fortitudo *Scotorum* in tribus aciebus diſtincta & bene arraiata coram villa de Berwyke, & pugnaverunt fortiſſime cum *Anglicis*, & *Scoti* armati ſæpius temptaverunt villam intrare ſet rex in ea parte exiſtente præpediti ſunt & quaſi omnes occiſi. Et *Anglici* ſagittarii viriliter in habentes coactuerunt *Scotos* ad fugam; Et fuerunt ibidem occiſi ad ſummam xxxvj. mill. hominum, ſcilicet Comites, Comes de *Strayerne*, Comes de *Sentherland*, Comes de *Leneaux*, Comes de *Caryk*. Comes de *Menteyth*, Comes de *Aſſeles*. Baronetti, dominus *Walterus Steyward*, dominus *Johannes de Graham*, dominus *Humfredus de Boys*, dominus *Johannes de Strivelyne*, dominus *Willielmus Tedy*, numero M. & C. De communibus non armatis M. DCCC. ſumma omnium occiſorum *Scotorum* xl. mill. Iſti fuerunt capti Baronetti, dominus *Willielmus Keth*, dominus *Iacobus Duglas*, dominus *Iohannes de Kyrkeston*, dominus *Archebaldus Duglas* Gardianus *Scotiæ*, dominus *Willielmus Duglas* ut ſupra. Dominus *Willielmus de Lyndiſcon*, dominus *Iohannes de Seberlynghowe*, dominus *Rogerus de Kyrkepatrik*, dominus *Rogerus Boys*, dominus *Robertus le Warde*, *Alyſander Fryſell*, *Michael de Wymes*, dominus *Iacobus Steywarde*; numero xvj. In prima acie; Comes de *Moryf* adhuc juvenis. Et cum eo *Iacobus Fryſell*, *Symon Fryſell*, *Walterus Styward*, *Reginaldus Clene*, dominus de *Patrik* de *Grahamſneth*, dominus *Iohannes Grant*, dominus *Iohannes de Carlyl*, dominus *Patricius Careter*, dominus *Robertus de Caldecote*, dominus *Patricius de Meldrome*, dominus *Willielmus Gareyne*, dominus *Thomas Taker*, dominus *Gylbertus Wyſman*, dominus *Adam de Carden*, dominus *Iacobus Grauegranche*, dominus *Alanus Graunte*, dominus *Robertus Boyth*. Et cum eis ſexcenti viri armati & ij. M. ducenti communes. In ſecunda acie; Seneſcallus *Scotiæ* cum vexillo, dominus *Iacobus* avunculus ejus cum vexillo, dominus *Mauritius* filius *Andenſis* cum vexillo, *Willielmus Douglas* filius *Iacobi Duglas*. Ejus *David de Lyndeſhey* ad vexillum, dominus *Ducanus Cambell* ad vexillum. Baronetti, dominus *Iacobus Steyward de Dalden*, dominus *Adam Steyward*, dominus *Willielmus Treskin*, dominus *Willielmus Abreuyshy*, dominus *Willielmus Moreſth*. dominus *Walterus Fitz Gilbert*, dominus *Iohannes de Greſtone*, dominus *Willielmus Moreſth*. de *Glaveton*, cum trecentis viris bene armatis, & trecentis de communibus armatis. In tercia acie, ſcilicet *le* Reredwarde, Comes de *Caryk*, dominus *Archibaldus Douglas* cum vexillo, dominus *Alexander Larneys* cum vexillo, Comes de *Kenenaux* cum vexillo, vexillum Comitis de *Fyfe*, dominus *Iohannes Clavelle*, qui ſe clamat Comitem de *Aſſeles*. Baronetti, dominus *Robertus le Wyeber* filius, dominus *Iacus de Seberlynghong*, dominus *Willielmus de Veſon*. dominus *Willielmus de Lyngiſton*. dominus *Iohannes de Lyndeſheye*, dominus *Willielmus de Fryſleye*, dominus *Bernardus Fryſell*, dominus *Alexander de Lyndeſleye*, dominus *Alexander de Gray*, dominus *Willielmus de Umfraville*, dominus *Patricius de Tleward*, dominus *David de Wymes*, dominus *Willielmus Soot*, dominus *Willielmus de Land*, dominus *Rogerus de Mortemer*, dominus *Thomas de Veys*, dominus *Willielmus de Cambeme*, cum CCC. armatis de communibus armatis, cum Comitibus de *Roſſe*, Comite de *Southlande*, Comite de *Stratherne*. Barones, Dominus *Walterus de Kyrkeby*, dominus *Iohannes de Cambron*, dominus *Gilbertus de Saye*, dominus *David de Marre*, dominus *Criſtinus de Hayde*, dominus filius de *Brenning*, dominus *Oliverus de ſeint Clere*, cum CC. viris armatis, iv M. de communibus armatis. Iſti non venerunt ad bellum, Dominus *Alexander de Miners*, dominus *Willielmus de Prenderſout*, dominus *Robertus de Goudre* pater, dominus *Robertus de Keth*, *Edwardus de Keth*, dominus *Patricius de Brithmer*. Eodem die opidani & villani reddiderunt caſtrum cum villa regi *Angliæ*. Et dedit eis rex *Edwardus* inducias xl. dierum eundi & redeundi & bona ſua ad placitum abducendi. Et his qui manere volebant libenter licentiam dedit, & fecit eos jurare ei fidelitatem & ejus ligios fideles devenire, ſcilicet Comitem *Patryk*, dominum *Alexandrum de Ramſheye*, dominum *Robertum de Myners* & alios majores de villa. Deinde rex *Edwardus* fecit Comitem *Patrik* & dominum de *Percy* Gardianos de tota terra *Scociæ* citra mare, & omnes citra mare *Scociæ* tene-

Edw. III. venerunt ad pacem regis *Edwardi*. Deinde poſt feſtum ſancti *Laurencii*, *Edwardus Baliol* rex *Scociæ* cum quæſtoribus & aliis qui ſe dederant ad pacem regis perrexit ultra mare *Scociæ* circiter xxvj. mille hominum bene arraitorum vaſtando & deprædando, & ad libitum quicquid volebant capiendo; & morabantur ibidem per totam yemem totam patriam habentes in quiete.

An. Dñi 1334. Anno gratiæ M. CCC. xxxiv. & regni regis *Edwardi* viij. rex *Edwardus* tenuit Parliamentum apud *Eboracum*, ubi venit rex *Scociæ Edwardus Baliol* & fecit homagium ſuum regi *Angliæ* pro omnibus terris ultra mare *Scoticum*: Et exinde rex *Scotiæ* proceſſit cum antedictis quæſtoribus quos eo tempore *Anglici* vocabant *le Querelers*, in *Scociam*, & *Scoti* interim fecerunt congregationem magnam populi; & aſſociaverunt ſibi Comitem de *Aſſelles*, & fecerunt eum Capitanium ſuum & ductorem, & propoſuerunt capere regem *Baliol* ſi moram traxiſſet apud Strybelyne prout propoſuerat. Eodem tempore captus eſt dominus *Ricardus Talbot* qui fuerat Gardianus ultra montes, & poſt paululum dominus *Henricus de Bealmont* captus eſt & plures de ſuis per *Scotos*. Rex *Baliol* rediit apud Berwyk. *Scoti* adunati in magna potentia venerunt citra mare *Scoticum* verſus marchiam, & multa mala fecerunt. In autumpno ſequenti rex *Edwardus* tenuit Parliamentum apud *Londonias* vocato Clero; & conceſſa eſt regi de temporalibus quintadecima, de Clero & Burgis decima in ſubſidium guerræ *Scociæ*. Et circa feſtum omnium Sanctorum venit rex *Edwardus* apud Berwyk, & tetendit iter verſus mare *Scoticum*. Eodem tempore dominus *Edwardus de Boun* conſanguineus regis ſubmerſus eſt in Sulwath. Rex venit apud Rokysburgh & fortificavit caſtrum & villam.

Ciſtrenſis lib.7.c.44. Obiit papa *Iohannes* xxij. in adventu Domini. Et cito poſt in eadem ebdomada ſucceſſit *Benedictus* xij. monachus prius & Abbas *Ciſtercienſis* ordinis. Deinde in propria dioceſi epiſcopus, tandem Cardinalis, & demum Apoſtolicus. Qui mox ad profeſſores diverſorum ordinum Conſtitutiones edidit regulas eorum concernentes.

Leyceſtrenſis. Iſte papa *Iohannes* vocatus fuerat Cardinalis blancus, id eſt albus. Iſte papa *Iohannes* libenter Clericos promovit, & ordinavit quod nullus Clericus teneret duo beneficia curata, & reſervavit Curiæ omnes primos fructus vacantium Eccleſiarum ſive per mortem ſive per reſignationem; & ſemper contendebat cum Duce *Bavariæ*, & eum excommunicavit cum omnibus ſuis adhærentibus. Poſt Purificationem rediit & rex *Angliæ* apud *Novum caſtrum ſuper Tynam* ad conſulendum & reſponſum dandum nunciis regis *Franciæ*, qui ſe dederat contra regem *Angliæ* cum *Scotis* ad perturbandum regem *Angliæ* ne guerram exerceret ſuper *Scotos*; & circa medium Quadrageſimæ habuit rex *Edwardus* ſecretum Concilium apud Notyngham, In quo Concilio reſponſum eſt *Francis* & *Scotis* mere & plane regem *Edwardum* nolle concordare in illa parte cum eis. Eodem anno pars Univerſitatis ivit apud *Stanfordiam* propter diſcidium inter ſcolares auſtrales & boriales apud *Oxoniam*. Eodem anno yemps valida & frigida ultra menſuram, eo quod multi *Anglici* in exercitu regis in *Scociæ* moriebantur.

1335. Anno gratiæ M,CCC.xxxv. rex *Edwardus* cum populo ſuo exiit de *Carlivlo* pertranſiens vadum Sulwath ſcilicet xj. die Julii. Et die Martis ſequenti dominus *le Montagu* & plures alii magnates *Angliæ* abierunt verſus partes de Carlanerok prædantes animalia in magna plenitudine. Et die Mercurii redierunt ad exercitum cum præda multa. Die Jovis tranſierunt vadum *Anandiæ*, & rex prodiit vexilla & fecit milites plures. Eodem die Comes *Hunaldorum* deſtinavit per *Enendum* militem unam galeam precioſam, cum apparatu, quam idem Comes ſolebat in capite ſuo geſtare. Et rex dedit eidem militi pro ſua præſentatione C. li. ſterlingorum. In eodem viagio rex dedit domino *Montagu* is creſt with Egle cum uno dextrario ſtrato cum Armis de *Montagu* cum reverſione manerii de Wetton & Perſchewodenale cum pertinenciis in comitatibus Somerſchede & Dorſete & Wiltſchyre. Quam reverſionem dominus *Johannes Mantravers* perquiſierat de domino *Roberto Fit Pain*. Dominus *Montagu* exercuit multa incendia & devaſtationes in terra *Scociæ* eodem tempore, & prædas multas & mias ad exercitum regis adduxit cum multis aliis victualibus. Dominica poſt feſtum *Magdalenæ* Comes *Warennæ* & rex *Scociæ Baliol* ceperunt unam forſulam Comitis de *Aſſelles*, quam vocabant Combrenouth, quæ nimis fortis erat ad capiendum; ſet per infortunium ignis per eos qui inibi erant aut extra coacti ſunt ſe reddere cum cibis ſuis; In qua captus eſt dominus *David* Mareſchallus cum uxore ſua, uxor domini *Archebaldi Duglas*, uxor domini *Philippi Moubray*. Et tranſierunt *Anglici* abinde per villam ſancti *Iohannis*; Et rex *Scociæ Baliol*, & Comes *Cornubiæ* tenderunt iter apud Donbretane ad firmandum Caſtrum; Et quidam de *Scotis* ſe dederunt ad fidem regis *Angliæ*, ſcilicet dominus *Alexander Moubraye*, dominus *Galfridus Moubraye*, dominus *Galfridus de Roos*, dominus *Willielmus Bulloc* clericus; dominus *Euſtachius de Lorryne*, habentes ad hoc plenam poteſtatem de domino *David de Strabulgy* Comite de *Aſſelles*, & *Roberto* Seneſcallo *Scociæ*.

Primo quod Comes de *Aſſelles*, & omnes magnates & cæteri omnes de Communitate qui vellent venire ad pacem regis *Angliæ* haberent vitam & membra, terras & tenementa, feoda & officia in *Scociæ* quæ habere deberent de juſticia vel jure hæreditario, præter eos qui excipiendi erant per communem aſſenſum. Ita eciam quod omnia delicta & mala facta quæ fecerant in regno *Angliæ* à principio mundi uſque ad datam præſentium abſque incarceratione vel alia moleſtatione pardonarentur.

2. Eciam quod Comes de *Aſſelles*, & dominus *Alexander Moubraye* haberent terras & tenementa & feoda in *Anglia* quæ habebant in receſſu ſuo de *Novo caſtro* ſuper *Tynam* quando fecerant homagium regi *Angliæ*.

3. Eciam quod libertates Eccleſiæ *Scociæ* foveantur ſecundum antiquum ſuum uſuagium. Et quod leges *Scociæ* in burgis & villis vicecomitibus infra terras regis *Scociæ* uſitentur ſecundum antiquas conſuetudines ſicut uſitatæ fuerant tempore regis *Alexandri*; & quod officia regni *Scociæ* miniſtrentur per homines ejuſdem nationis, Ita quod rex *Scociæ* poſſit de ſua regalitate præficere Officiarios omni tempore ad placitum de quacumque natione voluerit; Et quod omnes illi qui ſunt ſub conditione

Edw. III. tione Comitis de *Aſſelles* qui habent terras & tenementa infra terras regis *Angliæ*, retineant eaſdem terras & tenementa & poſſeſſiones feoda & officia ſicuti habuerant in ſuo receſſu poſt prædictum homagium factum apud *Novum Caſtrum ſuper Tynam*, præter eos qui excipientur de communi aſſenſu. Et quod omnes prædicti ſi ſint in placito attemptati poſſint habere ſuam defenſionem in qualibet curia ſecundum jura.

4. Quantum ad manerium ſuum vadiatum pro CC. li. qua hora Comes *Atheles* veniat poſt datam præſentium & facere voluerit ſolutionem, rex faciet eum habere manerium ſuum.

5. Et quoad caſtellum & terras de **Chilkham** concordatum eſt, quod idem Comes in eodem puncto ſit ſicut ſteterat in ſuo receſſu &c. & habeat recuperationem per legem, rex ei promiſit quod faceret eum habere legem regni ſui abſque favore ad partem.

6. Et etiam quoad terras quas idem Comes clamabat in **Northfolc** rex annuit ei, quod viſis Cartis ſuis per Conſilium regis *Angliæ* rex faceret ei juſtitiam. Et etiam quod in caſu quod aliquis imponere vellet proditionem aliquam dicto Comiti, quod poſſet habere corporalem defenſionem ſecundum uſitationem *Scociæ* & ſuper marchiis &c.

Et cum iſta concordia foret de ambabus partibus firmata & ſolidata quod homo niſi bonum attenderet, & omnes facti eſſent ligii homines & jurati regi *Edwardo Baliol*, tunc redierunt in *Scociam* ad refrænandum rebelles per præceptum regis *Angliæ*. Et ſtatim fregerunt pactum, & falſi facti ſunt: et convenerunt ſimul & conjunctim abierunt apud **Kyldromy**, & occiderunt proditioſe Comitem de *Atheles* ſuper obſidione ubi rebelles *Scociæ* fuerant incluſi. Eodem tempore quinginti ſagittarii cum aliis pedeſtribus redeuntes in *Angliam* occiſi ſunt per Comites de *Morryſ* & *Patrik* & dominum *Willielmum Duglas*. Deinde x. mille *Scotorum* petrexerunt apud **Bamburgh** ad obſidendum reginam *Angliæ*, & occurrerunt eis per viam de *Anglicis* v. mill. & occiderunt de eis xix. milites & v. C. de aliis, & ceperunt Comitem de *Murryſ*, & ſecum adduxerunt ad caſtellum reginæ, cæterique fugerunt; Et occiſi ſunt ibidem de *Scotis* v. mill. & de *Anglicis* CCCC. venerant enim iſti *Scoti* in *Angliam* ut regem *Angliæ* retraherent de *Scocia*. Rex *Franciæ* ſubtiliavit viis & modis quibus potuit qualiter deturbaret regem *Angliæ* & repatriare faceret ne in tantum deſtrueret & debellaret regnum *Scociæ*. Et per ſuggeſtionem quam papæ fecerat, venerunt nuncii ex parte Papæ & ex parte Regis *Franciæ* ad Regem *Angliæ* pro pace facienda cum *David Bruz*, & attrahendo regem *Angliæ* iter capere cum rege *Franciæ* in terram ſanctam. Rex *Franciæ* adquiſierat à papa *Iohanne* colore deceptorio unam decimam ſexennalem, fingens ſe velle proficiſci in terram ſanctam, Papa credidit eum fuiſſe in firmo propoſito proſequendi dictum negotium, & fecit eum capitaneum dicti paſſagii, & in quantum potuit ſubvenit, ſet Rex prætermiſit totum propoſitum; Verumtamen Rex *Angliæ* reſpondit ei quod ſufficiens eſſet de ſuo, laudetur Deus, abſque ejus auxilio in aliquo pro merito animæ ſuæ ſi videret tempus oportunum, ſi non fuiſſet impeditus per ipſum & ejus adhærentes. Et ad *David de Bruz* ita proviſe reſpondit, quod per rationem culpa non deberet imputari ei in aliquo reſponſo, Et inter alia quod non poſſet nec vellet exire terram ſuam dummodo inimici ſui ita rebelles eſſent contra eum quos rex *Franciæ* foverat contra eum, qui jure conſanguinitatis potius deberet ei cum ſuo juvamine adhærere quam inimicos ſuos capitales contra eum fortiter educare. *Edw.* III.

Eodem anno M. CCC. xxxv. in feſto decollationis ſancti *Iohannis* combuſtum fuit manerium noſtrum de **Cokerham** cum capella in eodem, cum libris & minumentis aliis ejuſdem manerii. An. Dñi 1335.
Et circa nativitatem beatæ *Mariæ* omnes *Scoti* venerunt vi oppreſſi ad pacem regis *Angliæ*, & fecerunt ſecuritatem per juramentum quod omnes magnates *Scociæ* venirent & *David Bruz* cum uxore venire facerent ad feſtum *Michaelis* apud *Londonias* ad Parliamentum Regis *Angliæ* & ſtare ordinationi Regis *Angliæ* & Concilii ejus, Ita quod idem *David* & uxor ejus demorarentur in *Anglia* uſque ad mortem *Edwardi Baliol*; & medio tempore *Scoti* facerent debitam ſubjectionem Regi *Angliæ*. Set Rex *Franciæ* cum hæc intellexiſſet in tantum malitioſe fecit & procuravit, quod *Scoti* ſe continuerunt, & ad Parliamentum ſtatuto tempore non venerunt. Quam ob cauſam Rex *Angliæ Edwardus* anno gratiæ M. CCC. xxxvj. cum grandi exercitu iterato tranſ- 1336.
ivit in *Scociam* & fortificavit cum foſſa villam *ſancti Johannis* & caſtellum de **Striveline**, **Bodenyll**, & **Rokesburgh**, & alias forſulas, & inſtauravit ea & poſuit cuſtodiam in eis. Tunc infirmatus eſt *Johannes de Eltham* frater Regis Comes *Cornubiæ* apud villam *ſancti Iohannis* & mortuus eſt ibidem. Et cauſa hujus viagii Regis *Angliæ* hæc fuit, nam dabatur regi intelligi quod rex *Franciæ* juraverat *Scotis* ipſos fovere & ſuum auxilium præbere eis, & multos de *Francia* in *Scotiam* contra regem *Angliæ* præmiſiſſe. Ex qua re rex *Edwardus* multum lætus effectus, credebat ipſos velle in bellum contra ſe procedere, ſet hoc non audebant, ſet ſæpe tam nocte quam die populum *Anglicum* acclamabant, & ſemper de longe ſteterunt; & rex *Edwardus* circuivit de patria in patriam prædando, devaſtando, & depauperando undique patrias, & non erat qui ei reſiſteret; & cum neminem inveniſſet impedientem rediit apud **Notyngham** ubi conceſſa eſt regi nova contributio ſcilicet de temporalibus viceſima, de burgis decima, de ſpiritualibus vj. de mercatoribus *Angliæ* xl. s. ad ſaccum; de alienigenis ad ſaccum lx. s.

Circa feſtum beati *Gregorii* in quadrageſima Rex *Edwardus* in pleno Parliamento apud *Londonias* de comitatu *Cornubiæ* fecit Ducatum; quem contulit *Edwardo* primogenito ſuo una cum comitatu *Ceſtriæ*. Ordinavit etiam ibidem quinque Comites, unum ad *Derbeyam*, alium ad *Northamptoniam*, tertium ad *Huntindoniam*, quartum ad **Salisbury**, quintum ad *Glovernian*. *Ciſtrenſis l.7. c.44.*

Rex *Edwardus* fecit *Henricum* filium *Henrici* Comitis *Lancaſtriæ*, Comitem *Derbeyæ*; *Willielmum de Boun*, Comitem *Northamptoniæ*; *Willielmum Montagu*, Comitem de **Salusbury**; *Hugonem de Anſeleye*, Comitem *Glouceſtriæ*; *Robertum de Dufforde*, Comitem de **Suthfolc**; *Willielmum de Clynton*, *Leyceſtrenſis.*

Edw. III. *Clynton* Comitem de *Huntyngdon*, *Hugonem de Courteneye*, Comitem de Devenſchyre.

Ciſtrenſis ubi ſupra. Orta eſt grandis diſcordia inter reges *Franciæ* & *Angliæ*, ex eo quod rex *Franciæ* multas terras & opida in *Vaſconia* improbe uſurpaverat. Qua de cauſa rex *Angliæ* oblationes plures humiles regi *Franciæ* fecerat ſi ſaltem ſic terras ſuas recuperare poſſet, ſet cum nil proficeret, collectis undique pecuniis mare tranſire diſpoſuit. Circa feſtum beatæ *Margaretæ* rex *Edwardus* tranſiit in *Flandriam*, inde *Coloniam* adiit, ubi Imperatorem *Bavarium* ſibi conciliavit, *Brabanos* & *Flandrenſes* ſibi ſociavit, de quorum conſilio arma *Franciæ* ſuis immiſcuit armis. *Boriales* partes *Franciæ* uſque ad *Tornacum* incendit & vaſtavit. Circa feſtum Purificationis, rex *Edwardus* *Angliam* rediit, uxorem tamen ſuam cum liberis in ea parte progenitis, apud Andewarp in Seland dimiſit quaſi in aſſecurationem reditus ſui. Celebratoque apud *Londonias* parliamento aliiſque negotiis diſpoſitis, induxit *Angligenis* tributum quintæ partis bonorum, lanas omnium occupavit, nonamque garbam de omni gleba *Angliæ* ſuis expeditionibus deputavit, de quarum proventu dominos villarum vicinarum reſpondere fecit. Hoc eciam anno tanta fuit rerum copia & æris inopia, quod quarterium frumenti *Londoniis* ad duos ſolidos venderetur, & bos pinguis ad dimidiam marcam. Rex *Edwardus* in vigilia *Johannis Baptiſtæ* cum ducentis navibus mare ingreſſus eſt verſus *Flandriam*, ſet juxta maritima *Flandriæ* claſſem *Francorum* copioſam & inſtructam obviam habuit. Qua de cauſa per totum diem illum cum ſuis deliberans, in craſtino ſuperveniente in ejus auxilium valente milite *Roberto de Morleya* cum boriali claſſe *Angliæ* commiſſum eſt navale bellum fortiſſimum quale circa oras *Angliæ* nuſquam eſt viſum, ubi Deo favente *Franci* & *Normanni* acriter ſagittati per *Anglos* ſunt devicti, partim cæſi, partim gratis ſubmerſi, partim capti, navibuſque eorum exceptis paucis quæ affugerant totaliter occupatis; Inde rex *Angliæ* *Flandriam* attingens adunato exercitu copioſo borialem partem *Franciæ* vaſtavit, urbem munitiſſimam *Tornacum* diuſcule obſedit, ſet tandem ob defectum pecuniæ quam ſui ſegnes Procuratores ab *Anglia* non miſerant contractis treugis & induciis inter reges utrimque diſceſſum eſt.

Explicit liber 7. *Ciſtrenſis*.

Finito 7. & ſic ultimo libro *Ciſtrenſi* ſolus procedit *Leyceſtrenſis* proſequens inceptam materiam.

Liber quartus.

Cum rex *Franciæ* ut ſupradictum eſt, occuparet terras regis *Angliæ* in *Vaſconia*, rex *Edwardus* miſit nuncios ad regem *Franciæ* petens ab eo terras ſuas in *Vaſconia* quæ ſibi jure hæreditario incumbebant, & quas progenitores ſui de generatione in generationem juſte occupabant, & pro quibus ut ſupra patet, ipſe homagium regi *Franciæ* eidem fecerat. Brevi reſponſo accepto, nuncii nichil in hiis profuerunt. Nam rex *Franciæ Philippus* juraverat & votum voverat, quod aut regem *Angliæ* penitus deſtrueret, aut ipſum ditiſſimum regem Chriſtianitatis efficeret aut pauperrimum redderet, & hoc totum pro cauſa quod rex *Edwardus* tantum inſudaverat ad humiliationem *Scotorum*; & ideo miſerat rex *Franciæ* gentem robuſtam in *Vaſconiam*, & deſtruxit & occupavit quaſi totam terram paucis caſtellis exceptis; ſet idem rex *Franciæ* multos perdidit de populo ſuo. Tunc fuerat Seneſcallus *Vaſconiæ* dominus *Oliverus de Dygham* probus miles, elegans & audax, & ſecundum ſuum poſſe bene ſe habens erga *Francos*. In æſtate ſequenti rex cepit lanas de tota terra *Angliæ* per tallias corulinas & parvula brevia ſcripta impoſito precio ix. marcarum ad ſaccum per manus mercatorum in quolibet comitatu; & de domo noſtra *Leyceſtriæ* habuit xviij. ſaccos, & circa feſtum omnium Sanctorum rex miſit *Henricum de Borougwas* epiſcopum *Lincolnienſem* & Comitem de *Northamptona* & Comitem de Suthfolk cum x. mille ſaccis lanæ in *Brabanciam* pro retentione facienda de alta *Almania*, & vendiderunt ibidem quemlibet ſaccum pro xx. l. Quinto die ante natale Domini venerunt duo Cardinales in *Angliam* pro concordia facienda inter reges *Angliæ* & *Franciæ*, & quolibet die ceperunt de eccleſia *Anglicana* l. marcas pro ſuis expenſis, unde levata eſt ſumma iiij. denariorum de qualibet marca totius eccleſiæ *Anglicanæ* tam exemptæ quam non exemptæ. Poſt Epiphaniam fecit rex obſidere caſtellum de Donnbarre per Comites de Arundell & Saluſbury, ſet poſt longam moram in obſidione ibidem factam relicta obſidione receſſerunt abinde in eorum opprobrium non modicum. In eodem tempore epiſcopus de Glaſcoue venit de *Francia* cum apparatu multo de armis, equis, auro & argento in auxilium guerræ *Scotiæ* ex providentia regis *Franciæ* ad valorem xv. mille librarum. Et captum eſt totum ſuper mare per dominum *Johannem Ros*, & ductum ad portum de Sandewyche, & idem epiſcopus cito poſt mortuus eſt præ dolore. Eodem anno rex cepit omnes theſauros per totam terram de alienigenis religioſis & ſimiliter de ſecularibus, & fecit attachiare bona eorum, terras & tenementa donec facerent gratum regis. Itaque terras eorum fecit extendi ad valorem; Et ipſi dederunt regi certam ſummam de anno in annum prout potuerunt concordare. Rex rogavit de auxilio ex toto regno de quolibet qui habebat xl. s. in bonis & catallis; Et quæſitum eſt à ſingulis per miniſtros regis præſtito ſacramento quantum poſſent bene dare. Et cum rex multa in hunc modum recepiſſet tam de eccleſiaſticis perſonis quam de ſecularibus, rex celebravit Parliamentum apud *Londonias*, & tractaverunt de adventu Cardinalium pro pace habenda & de aliis negotiis regni. Sicque reſponſum eſt Cardinalibus in principio quadrageſimæ, quod rex non ſe concordaret cum rege *Franciæ* niſi ſub conditione quod redderet ei terras ſuas quas ultra mare nequiter & injuſte ei detinuerat & adhuc occupaverat. Unde cito poſt *Normanni* intraverunt cum magna potentia in Portuſmuth, & miſerunt in flammam ignis totam villam, & multos *Anglorum* interfecerunt, & ceperunt quicquid invenire potuerunt, & ſubito ſine mora abierunt. Nam intraverunt ſub armis *Angliæ* & ſic deceperunt illos de villa, ſet tamen ſupervenerunt quidam *Angli*, & in receſſu eorum multos ex eis occiderunt.

Anno gratiæ M. CCC. xxxviij. rex *Edwardus* fecit capere de quolibet comitatu certam ſummam quat- An. Dñi 1338.

Edw. III. quarteriorum frumenti, aveoarum & baconum in qualibet villa prout extiterat major vel minor. Deinde de abbathiis veſtimenta, vaſa argentea, & alia ornamenta in auxilium paſſagii ſui ultra mare. Ex qua re ortus eſt ingens clamor in populo, & majus malum exinde proveniſſet ſi ſanius conſilium rex non accepiſſet.

Circa feſtum Pentecoſtes miſit rex *Iohannem* epiſcopum *Cantuarienſem* & epiſcopum *Dunelmiæ* cum Cardinalibus ad regem *Franciæ* pro pace habenda ſi bene poſſet adipiſci. Eo tempore capta eſt treuga inter *Angliam* & *Scotiam* per unum annum duratura. Et tunc ſoluta eſt obſidio de **Dunnebarre**, & rex *Edwardus* medio tempore miſit ultra mare dominum *Willielmum Bowne* Comitem *Northamptoniæ*, & dominum *Galfridum Scherp* Juſticiarium capitalem *Angliæ* & plures alios, & applicuerunt apud *Anderwerp* in *Brabantia*, & die tranſlationis ſancti *Thomæ* cunctis rebus diſpoſitis & proviſis quæ ad paſſagium pertinent, rex ſe miſit in mare cum grandi potentia, habens ſecum Comites & magnates regni, ſcilicet Comites *Derbeya*, de **Salysburye**, & **Northfolk** & multos proceres cum eis & copioſam multitudinem ſagittariorum & *Wallenſium*, et applicuit apud *Anderwerp* ad uxorem ſuam et filios, in feſto ſancti *Kenelmi*. *Flandrenſes* læti de ejus adventu promiſerunt ei auxilium ſuum; Nam ſatisfecerat eis pro quibuſdam navibus quas *Angli* ceperant de eis & deſtruxerant. In craſtino ſancti *Jacobi* Dux *Cornubiæ* tenuit Parliamentum apud *Northamptoniam* per commiſſionem regis cum cæteris magnatibus regni, ubi ordinatum eſt, quod rex in ſubſidium guerræ ſuæ haberet de qualibet villa ubi taxa ſe extendebat de viceſima ad xx. s. Rex haberet x. petras lanæ, et ſic per totum regnum de qualibet villa ſecundum ſuum poſſe, et ſic rex habuit de comitatu *Leyceſtriæ* CCC. & xj. ſaccos, de comitatu *Lincolniæ* DC. ſaccos, de comitatu *Northamptoniæ* CCC. ſaccos, ſumma totalis ſaccorum trium comitatuum M. CC. aj. ſacci. Et præter hæc rex habuit auxilium de Epiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Rectoribus, Vicariis, Juſticiariis & aliis magnatibus qui non poterant proficiſci cum eo in guerra ſua, de quibuſdam C. li. de aliis CC. li. prout poterant effundere. Ad feſtum ſancti *Michaelis* ſequentis conceſſa eſt regi decima biennalis à clero ad lanas tertii anni donec ſe extenderet ad decimam unius anni ultra ſcilicet ubi ante non ceperat lanas. Et cum rex veniſſet in illas partes non invenit in quo confidere poſſet, excepto Duce de *Gerle* ſolo, & exinde dixit *Lyncolnienſi* epiſcopo & aliis ſecretis ſuis, non ſibi bene conſultum fuiſſe. Et capitoſe cepit iter verſus Ducem *Bavariæ* qui ſe Imperatorem fecerat, qui habitavit in alta *Almania* per vij. diætas à *Colonia*, Et cum Imperator intellexiſſet de adventu regis *Edwardi*, movit ſe de loco ſuo rediens in occurſum regis, per iiij. diætas occurrens ei, & ad quandam villam nomine *Colonence*, & ibi recepit regem cum magno honore, ubi parata eſt una cathedra Imperatori, et alia regi, et ditiſſime ſtrata in communi foro extra omne domicilium; ubi Imperator ſedebat & rex *Edwardus* juxta eum; & aſſiſtebant eis iiij. Duces, iij. archiepiſcopi & vj. epiſcopi, & a xxvij. Comites, de Baronibus & Baronettis & militibus & aliis advenientibus bene ad æſtimationem *des heroudes* xvij. mille. Imperator tenuit in manu ſua dextra ſceptrum imperiale, & in ſiniſtra manu pilam auream rotundam Edw. III. quæ totius mundi denotat gubernaculum, Quidam miles ultra caput ſuum unum gladium evaginatum: & ibidem Imperator coram omni populo congregato oſtendit & notificavit omnibus innaturalitatem & inobedientiam ac improbitatem quam rex *Franciæ* ei fecerat, & ibidem regem *Franciæ* diffidebat, & in foriſfactura ipſum & omnes ſuos adhærentes promulgavit. Deinde Imperator fecit regem *Edwardum* ſuum vicarium & dedit ei plenam ſuam poteſtatem de *Colonia* & citra. Et ſuper hoc dedit ei cartam ſuam vidente omni populo. In craſtino vero convenerunt ad matricem eccleſiam Imperator & rex *Angliæ* cum cæteris magnatibus & archiepiſcopis *Coloniæ*, celebrarunt miſſam, & poſt miſſam ſtatim juraverunt tam Imperator & omnes cæteri magnates regis *Angliæ*, quod ipſum juvarent & manutenerent contra regem *Franciæ* ad vivere & mori per vij. annos proxime integraliter ſequentes ſi guerra inter dictos reges tanto tempore duraret. Et ſimiliter fuerunt jurati omnes regi *Angliæ* quod omnes magnates de *Colonia* & citra cito venirent ad regem *Angliæ*, & ſemper debent eſſe parati venire ad eum omni tempore quo fuerint præmuniti contra regem *Franciæ* cum eo ſeu in quo loco rex *Angliæ* ipſos voluerit aſſignare. Et ſi contingeret aliquem illorum regi *Angliæ* non obedire in præmiſſis, cæteri omnes de alta *Alemania* inſurgerent contra ipſum & eum deſtruerent. His itaque contractis & ſtabilitis rex cepit licentiam ab Imperatore & rediit in *Brabaniam*. Et deinde infra breve rex *Edwardus* fecit vocare omnes magnates à *Colonia* & citra ad unum concilium apud *Malyne*, ubi convenerunt dux *Brabaniæ*, Comes *Hunaldiæ*, Comes de *Gerle*, dominus de *Facunberge* & cæteri magnates omnes, excepto epiſcopo de *Legys*; & rex ibi oſtendit eis cartam Imperatoris quam ei Imperator confecerat & cætera Imperatoris in hac parte promiſſa. Et omnes annuerunt ei obedire ſecundum illud quod ligius eorum dominus in hac cauſa ordinaverat. & etiam eos libenter velle vacare ejus negotiis ſecundum ſuum poſſe. Rex *Edwardus* celebravit aliud concilium in marchia ſuper terras epiſcopi de *Legys*, & fecit ſummonere epiſcopum de *Legys*, ſet noluit venire, & ſic pro ejus inobedientia et aliis negotiis rex *Edwardus* miſit epiſcopum *Lincolniæ* ad Imperatorem conquerens de epiſcopo de *Legys* & petens ejus auxilium; Et dictum erat quod Imperator in propria perſona voluit veniſſe ad regem *Angliæ* in ejus auxilium, quia credebatur quod magnum campeſtre bellum foret futurum inter reges *Angliæ* & *Franciæ* circa feſtum Pentecoſtes proximo ſequens. Eodem tempore *Flandrenſes* fugaverunt dominum ſuum Comitem *Flandriæ* extra terram ſuam, et plures affines ſuos et conſanguineos acriter peremerunt.

Infra breve poſt rex *Edwardus* miſit archiepiſcopum *Cantuarienſem* et epiſcopum *Dunelmenſem* ad parliamentum regis *Franciæ* apud *Compyn* celebratum, et iterum ad aliud Parliamentum apud *Arat* pro pace habenda; ſet rex *Franciæ* pacem renuit, ſet cum intellexiſſet contractum inter Imperatorem et regem *Edwardum*, ſtatim viis et modis quibus potuit ſe dedit Imperatori, et clam concordatus eſt cum eo, et ſuper hoc congregavit populum multum et adunavit claſſem undique non modicam, præcipiens eis terram *Angliæ* cum omni audacia attingere,

Edw. III. et malum quod poſſent tam per terram quam per mare abſque ulla pietate exercere. Et ſic applicuerunt apud *Suthamptoniam* et interfecerunt in ea quos repererunt et rapuerunt et plures de nobilioribus villæ in domibus propriis ſuſpenderunt, et in flammam ignis totam villam in circuitu immani crudelitate dederunt; ſet accurrentibus compatriotis naves aſcenderunt et altum mare petierunt. Eodem anno poſt Purificationem filius regis *Edwardi* Dux *Cornubiæ* tenuit Parliamentum apud *Londonias*, et ibi ordinatum fuit habere ſecuram cuſtodiam in quinque portubus, ſcilicet lx. naves de viris armatis ad plenum ſtuffatas. Comes de *Humtyngdonia* Conſtabularius *Angliæ* factus eſt Gardianus de Suthfolk. et dominus *Robertus de Morleya* gardianus de Northfolk. Eo anno fuit hiems dura et aſpera, gravis et ultra menſuram perlonga. Iterum circa Paſcha redierunt *Normanni* cum xij. galeis et viij. ſpinachiis cum manu bene armata circiter iiij. mille virorum, et petierunt villam de *Suthamptonia* ad opus Ducis *Normanniæ*, et cum vidiſſent audaciam *Anglorum* ſic paratam et defenſionem reſiſtibilem, non audebant terram *Angliæ* pede ſuo attingere, ſet altum mare tenuerunt præ timore ne *Anglici* eis inſequerentur. Nam *Anglici* proferebant eis opportunum ingreſſum in terram *Angliæ* ad refocillandum ſe et ſuos per duos dies, eo pacto quod poſt biduum pugnarent x. cum x. vel xx. cum xx. aut aliquo alio modo per aſſenſum partium; & noluerunt ſet abſque opere abierunt. Iſto anno quarterium frumenti valuit xl. d. & aliquando minus, ordeum x. d. fabæ & piſæ xij. d. avenæ x. d.

An. Dñi 1339. Anno gratiæ M. CCC. xxxix. circa feſtum Trinitatis venerunt inimici ad portum de *Haſtynges* & incenderunt magnam partem villæ, *Scoti* per excitationem regis *Franciæ* remiſerunt treugas & convenerunt in marchiam *Scotiæ* parati intrare terram *Angliæ*, ſet ſupervenerunt *Angli* & plures illorum ceperunt cum præda eciam mille beſtiarum. Rex *Franciæ* videns ſe fruſtratum de malo ſic inferendo in terram *Angliæ*, miſit exercitum in *Vaſconiam* ad deſtruendum confinia ejus; ibique perdidit de ſuis; & cæteri redierunt vacui abſque expeditione ſicut Deus voluit. Citta feſtum ſancti *Iacobi* iterum venerunt *Franci* cum grandiori potentia ad portum de Sandewyche, ſcilicet cum xxxij. galeis & xx. magnis navibus & xv. minoribus navibus, ſet non audebant egredi in terram propter *Anglicos* paratos, ſet diverterunt aciem ad portum de Rye & ibi multa mala fecerunt, & *Anglici* de mare ſupervenerunt, at *Franci* conſuluerunt ſibi de fuga, & *Anglici* inſequebantur eos uſque *Boloniam de noſtre dame* & poſuerunt in flammam ignis magnam partem villæ, & ſuſpenderunt laqueo xij. de capitaniis navigii, & redierunt in *Angliam* cum navibus captis apud *Boloniam*. Eodem tempore rex *Angliæ* movebat ſe cum exercitu ſuo verſus *Franciam* de *Hunaldia*, & *Willielmus de Pole* morabatur in hoſtagio apud *Andewerpe* medio tempore pro expenſis regis non ſolutis. Dominus *Walterus de Mawnee* cum multis aliis *Anglicis*, ac eciam cum multis *Flandrenſibus* arripuit iter verſus *Picardiam* cum magna potentia, et villam *Morteyneye* incenderunt & ceperunt unum caſtellum ad iij. leucas de *Cawmbreye*, Comes *Saliſbury* intravit partes de *Legys* mille ſtipatus militibus; rex *Edwardus* morabatur in *Valencia* quaſi per v. leucas de marchia *Franciæ*.

Eodem tempore *Robertus de Morleye* mariſarchus *Edw.* III. perrexit in *Normanniam* cum claſſe ſua & cum claſſe quinque portuum & incenderunt v. villas, ſcilicet tres portus, videlicet *Auſtr. Rye*, *Rynele*, & alias tres quarum nomina non habeo, ſcilicet unum portum & duas alias villas, et incenderunt de claſſe *Normanorum* ibidem ſcilicet lxxx. naves

In feſto ſancti *Mathei* apoſtoli rex *Edwardus* cum duce *Brabaniæ* cum grandi fortitudine intravit in *Franciam*, vendicans jus regni ſibi incumbere jure hæreditario ex parte matris ſuæ *Iſabellæ* filiæ regis *Franciæ* qui maſculum non habuerat, et ideo de jure conſanguinitatis hæreditas coronæ *Franciæ* regi *Edwardo* debebatur. Et eſt notandum quod rex *Franciæ* duas habuit filias, quarum ſeniorem rex *Naverniæ* duxit in uxorem, et rex *Angliæ Edwardus* ſecundus nupſit juniorem, de qua genuit iſtum *Edwardum* tercium. Et quia iſte *Edwardus* primo poſuit clameum in regno *Franciæ*, et tale regnum non debet dividi inter ſorores, ideo totum jus coronæ *Franciæ* cecidit ſuper ſecundum, *Edwardum* regem *Angliæ*. Ingreſſus rex *Edwardus* in *Franciam* in feſto ſcilicet ſancti *Mathei*, eodem die miſit in flamma & igne tantam patriam de *Chawmbrezyne*, & tota ebdomada ſequente non ceſſabat ab incendio & flamma undique in illis partibus, ita quod illa patria fuit omnino deſtructa de bladis, beſtiis et aliis quibuſque ſimilibus bonis. Sabbato ſequenti venit rex *Edwardus* apud *Markonnam* quæ eſt inter *Cawmbrezyne* et *Franciam*, et præcepit populo ſuo flamma comburere et dare incendio illas partes *Franciæ*. Et datum eſt intelligi *Edwardo* quod *Philippus* rex *Franciæ* diſponeret ſe obviare illi apud *Peron*. antecedens illum. *Edwardus* tendit iter rectum verſus eundem locum, ſemper præcedens populum ſuum deſtruendo et inflammando undique patriam ad ſpacium xij. ad minus vel xiiij. leucarum in die. Et ſabbato ante feſtum ſancti *Lucæ* tranſierunt aquam de *Oyze*, et hoſpitati ſunt ibidem die Dominica ſequenti, ſemper habentes alienigenas coram eis, ſcilicet marchiatum de *Branburgh* filium imperatoris, et marchiatum de *Myſa* filium ſuum legalem cum v C. armatis, ducemque *Brabaniæ* mareſcallum de *Iulers*, et dominum de *Facumberge* ducem *Gerle*, et multi alii. Et hii omnes dixerunt regi *Edwardo* quod eorum victualia fuerunt quaſi fere conſumpta et expenſa et yemps apropinquans eſſet aſpera, nec ſe poſſe in tanto frigoris algore demorari; et ideo eos oportere ſe retrahere ſuper marchias pro recuperatione victualium cum forent eorum victualia expenſa: nam pauciora victualia ſecum ſumpſerant credentes celerius bellum ingruiſſe cum *Philippo de Valois* qui ſe prætendebat regem *Franciæ*; Quia quociens rex *Edwardus* miſerat nuncios ad parliamentum regis *Franciæ* pro pace offerenda, aliud reſponſum reportare non poterant niſi hoc unum, Quod rex *Angliæ Edwardus* nunquam gauderet ſpacio bipedali de toto regno *Franciæ*; propterea credebant omnes ipſum *Philippum* bellum campeſtre eis voluiſſe obicere; ſet non ita evenit. Et ſæpius nunciis juraverat, quod rex *Edwardus* non moram faceret per ſpacium unius diei infra terram regni *Franciæ* cum ſuo exercitu quin ei occurreret in bellum. Die Lunæ ſequenti magiſter albaliſtarum *Franciæ* miſit literas domino *Hugoni de Geneve* facientes mentionem quod diceret regi *Angliæ* ex parte regis *Franciæ* quod eligeret ſibi talem

locum

Edw. III. locum campeſtrem qui non eſſet vallatus boſco, mariſco aut aqua, & procederet ei in bellum citra diem Jovis proximo ſequentem. Deinde venit nuncius ad dictum *Hugonem* ex parte regis *Boemyæ* & ducis *Loryngiæ* habens literas ſigillis eorum pendentibus munitas & continentes, quod quicquid dictus magiſter albaliſtarum ei nunciaverat ex parte regis *Franciæ* quoad bellum promiſſum, ipſe rex *Franciæ* ſervaret conventionem. Igitur rex *Edwardus* videns dictas literas, ſtatim mane in craſtino cepit iter verſus *Flenymgerie*, ubi moram traxit tota die Veneris. Et circa veſperam capti ſunt tres exploratores *Franci*, & ſigillatim examinati dixerunt, quod die Sabbati ſequenti *Philippus* rex *Franciæ* daret eis bellum in campo. Et quod hoſpitatus eſt ab eis niſi per unam leucam & dimidiam. Die Sabbati rex *Edwardus* elegit locum ſuum in campo ſibi & ſuis multum habilem in quo pugnaret; & mane eodem die capti ſunt quidam diſcooperatores *Francorum*, Qui dixerunt *Francos* in aciebus diſpoſitos in campo, & ad congrediendum cum *Anglis* paratos. De quo nuncio multum læti facti ſunt *Anglici*, & immenſa voluntate ad pugnandum exhillarati. Et medio tempore quidam de noſtris diſcooperatoribus capti ſunt, inter quos miles quidam de *Almanya* qui arrayamentum & concupibilem voluntatem *Anglorum* pugnare deſiderantium *Francis* per ordinem retulit; qui ſtatim primam aciem ſe retrahere compulerunt, & fixerunt tentoria & circumcluſerunt exercitum cum foſſuta & magnas arbores coram eis ſucciderunt ad tollendum viam *Anglicis* ne eis accederent; *Anglici* vero tota die in campo ſteterunt ad pedes ſemper expectantes licet fruſtra adventum *Francorum* in aciebus diſpoſiti. Appropinquante vero veſpere videbatur ſapientioribus noſtris quod ſatis de die expectaverant inimicos, & ſalubrius fore per lumen diei locum hoſpitii quærere. Sicque equos aſcenderunt & iter ceperunt verſus *Davaneys* ad unam leucam & dimidiam à rege *Franciæ Philippo*. Et rex *Edwardus* miſit regi *Franciæ* nuncians ei quod tota die Dominica ſequenti ipſum expectare vellet moram faciens in eodem loco. Quod & fecit. Et alios rumores *Anglici* non habuerunt de *Francis* quin quod die Sabbati quando *Angli* ceperunt equos ſuos recedentes de loco ſuo ad petendum nocturnum hoſpitium, crediderunt *Franci* ipſos velle ſe invadere, propterea cum tanta feſtinatione ad ſecuriorem locum cum veloci curſu ſe dederunt, quod una vice in ſuo tranſitu per unum mariſcum irrecuperabiliter unam magnam partem exercitus perdiderunt, altero ſuper alterum irruente. Die Dominica *Anglici* ceperunt quendam magnum dominum dominum de *Flanjolys*. Die Lunæ ſequenti nunciatum eſt regi *Edwardo* quod *Franci* diſperſi ſunt & receſſerunt cum celeri tranſitu ſinguli ad propria feſtinando. Tunc Marchiatus filius imperatoris cum ſuis ſociis & dux *Brabaniæ* cum ſuis repedare ſe diſponunt ad propria propter yemis aſperitatem. Et rex *Edwardus* cum ſuis rediit ad *Andewerk*. Eodem tempore nunciatum eſt regi *Edwardo* de *Vaſconia* quod dominus *de la Bret* & alii proceres terræ qui ſe dederant regi *Franciæ*, jam pro defectu auxilii redierant ad fidem regis *Angliæ*, & equitaverant ſuper terras regis *Franciæ* uſque ad portum *Thobſe*. Eodem tempore omnes galeyæ de confinibus *Franciæ* cum reliqua claſſe convenerunt apud *Swyne* in *Flandria*, & coram *Flandricis* ibidem juramentum præſtiterunt cum ſolempni voto adjecto, quod ad propria prius non redirent quam centum naves de *Anglicis* caperent, & quingentas villas in *Anglia* incendio conflagrarent; ſet Deo negotium aliter diſponente evanuerunt in cogitationibus ſuis. Nam die Sabbati proxima poſt feſtum ſancti *Michaelis* arripuerunt alta maris itinera, & ſuperveniente tempeſtatis moleſtia perpeſſi ſunt immoderata diſcrimina, confractiſque navibus eorum & pro majori parte populis ſubmerſis, reliqua pars reagitata eſt ad partes terræ *Flandriæ*. Et ſciendum quod rex *Edwardus* non habuit ſecum in illo tempore de *Anglicis* niſi mille ducentos de viris armatis, & octingentos viros armatos, & ij. mille ſagittarios. Deinde poſt breve, ſcilicet rex & regina anno Domini M.CCC.xxxix. cum cæteris *Anglicis* venerunt in *Flandriam*, ubi propter nobilitatem & audaciam regis ac ferocitatem, locutum inter *Anglos* & *Flandros*, mediante quodam vaſſallo nomine *Iacobo de Artyngfeld Flandrico*, rex *Edwardus* cepit arma *Franciæ* & cum armis ſuis *Angliæ* immiſcuit. Et ſtatim poſt hæc *Flandri* homagium et fecerunt ſicut domino ſuo recto regi *Franciæ*, & reddiderunt ei totam terram *Flandriæ*. Et Comes *Flandriæ* cum cæteris omnibus ſuis ſe dedit regi *Edwardo*. Sicque regina moram fecit in *Flandria* apud *Gaunt*, & rex rediit in *Angliam* cum ſuis, & celebravit parliamentum ſuum poſt Paſcha apud *Londonias*.

Anno Gratiæ M.CCC.xl. ubi in ſubſidium guerræ regis conceſſa eſt taxa per ij. annos duratura, ſcilicet nonus agniculus, nonum vellus, nona garba, de civibus & burgenſibus veram nonam de omnibus bonis ſuis & catallis. Et veriſimiliter de mercatoribus forinſecis qui non morantur in civitatibus & burgis; eciam de hiis qui morantur in foreſtis & vaſtis, & omnibus aliis qui non vivunt ſub labore agriculturæ quintadecima, ſolum exceptis mendicis, & cottariis, & laborariis ad prædictam quintamdecimam non taxatis. Proceres regni rogaverunt regem annuere & ſtabilire quod deinceps non caperetur de cuſtuma pro uno ſacco lanæ niſi dimidia marca, nec de plumbo, ſtanno, coriis, pellibus, lanis, niſi antiqua conſuetudo; verumptamen non obſtante eorum rogatu, ad inſtantiam regis ex unanimi conſenſu parliamenti conceſſerunt regi de quolibet ſacco xl. s. & de quolibet tricentenario numero pellium lanearum xl. s. & de qualibet laſta coreorum iiij. li. & de aliis mercationibus quæ mare transferebantur ſecundum ſuæ menſuram proportionationis, incipiendo ad feſtum Paſchæ in anno regni regis *Edwardi* iij. præſentia xiiij. & uſque ad feſtum Pentecoſtes anni ſequentis duratura. Et ſic rex conceſſit quod à prædicto feſto & deinceps, nec ipſe, nec hæredes ſui peterent, ſumerent nec ſumi permitterent de cuſtuma magis quam duas marcas ad ſaccum lanæ de *Anglicenis*, & de pellibus, coriis, & aliis mercationibus ſecundum antiquam conſuetudinem. Et ſaccus lanæ continere debet in pondere xxvj. petras, petra vero xiiij. li. Et quod quilibet *Angligena* vel alienigena egrediens *Angliæ* fines in tranſmarinas partes inveniat bonam & ſufficientem ſecuritatem ad cuſtumas ſolvendas ante eorum egreſſum, ſcilicet ſecum reportare platam argenti vel auri ad valorem duarum marcarum pro quolibet ſacco lanæ, & ſic pro reliquis prætactis in ſuo primo reditu. Et eandem platam ferre deberet ad eſcambium regis, & *An. Dñi 1340.*

Edw. III. ibi recipere ſuos denarios. Pro hac autem conceſſione rex viciſſitudinaliter ad eyſiamentum communis populi multa conceſſit, ſcilicet delicta foreſtarum, & catalla felonum, et multa alia quæ in hac Carta ibidem de hiis facta continentur condonando.

Rex *Franciæ* medio tempore imaginatus eſt quomodo regem *Edwardum* præpediret et refrænaret, et à ſuo propoſito veniendi in *Flandriam* finitus defalcaret. Inſuper venire fecit maximam et nobiliſſimam copiam navium, qualem nemo ſuperſtes viderat retroactis diebus, et nobiliter inſtuffavit de viris armatis et albaliſtis, et applicuerunt in *Flandriam* in portu de *Swyn*, ut regem *Edwardum* adventantem ad uxorem ſuam reginam tunc degentem apud *Gaunt* abſque ulla impeditione raperent. Super quo idem rex *Franciæ Philippus* miſerat papæ certificans ei, quod rex *Angliæ Edwardus* mare non tranſmearet niſi occideretur, vel ſaltem à ſuis caperetur; inſuper eciam ex alia parte excitavit *Scotos* ſurgere & bellare in *Anglia*, Similiter in *Flandriam* circiter xxx. mille virorum armatorum & xl. mille peditum nobiliter arraiatorum deſtruere inſulam *Flandriæ*, quia nobiles *Flandriæ* juraverant fidelitatem regi *Edwardo*. Eodem tempore Comes de Saluſburgh, & Comes de Suthfolc fuerunt cuſtodes *Flandriæ* nomine regis; qui ſe propter nimiam ſtrenuitatem ſuam & audaciæ nobilitatem in tantum ſe ultro interpoſuerunt ſuper inimicos, quod pedem cum honore retrahere non poterant; iccirco ambo capti ſunt & *Pariſius* abducti, in magnam deſolationem regis *Angliæ*. Interim *Flandrenſes* mandaverunt regi *Angliæ* quod cum omni celeritate ſubveniret eis cum forti auxilio; ſin autem, oporteret eos ſe reddere regi *Philippo* & comiti *Flandriæ*, & ſic caperetur regina *Angliæ Philippa* cum liberis ſuis quæ moram traxit illis diebus apud villam de *Gaunt*.

Medio tempore *Scoti* venientes in *Angliam* victi ſunt, capti, & plures occiſi. Igitur rex *Edwardus* intellecto propoſito regis *Franciæ*, ſub omni feſtinatione fecit accelerare claſſem in expeditionem itineris ſui verſus *Flandriam*, ſicque congregato navigio, rex iter maris arripuit cum *Henrico de Borugwas* epiſcopo *Lincolnienſi*, viro utique nobili, & ſapienti conſilio, eleganti audacia, præpotenti viribus, & retentione virorum fortium perſpicuus. Aderat quoque nobilis *Henricus* juvenis Comes *Derbeyæ*, qui poſtea factus eſt primus Dux *Lancaſtriæ*, Comes *Northamptoniæ*, Comes *Glouceſtriæ*, Comes *Huntyngdoniæ*, cum multis magnatibus regni; & in vigilia ſancti *Johannis Baptiſtæ* circa horam terciam, die ſcilicet Veneris, rex *Edwardus* cum ſuis applicuit ſuper oras *Flandriæ* apud *Blancburgh*, & ibi viderunt omnes naves claſſis *Franciæ* in portu de *Swyn* quieſcentes; & rex *Edwardus* miſit dominum *Reginaldum de Cobham*, dominum *Iohannem de Cundy*, & dominum *Stephanum de Laburkin* ad explorandum & videndum de arraiamento dicti navigii; qui per terram equitantes ita prope venerunt ad dictas naves quod de earum apparatu diſcernere bene ad viſum poſſent, & viderunt ibi præſtantiores naves & grandiores quales non prius viderant circiter xix. quarum una *Chriſtofora* vocabatur præ ſua excellentia. Similiter viderunt CC. naves de guerra prope terram in aqua in tribus aciebus diſtinctas, cum aliis minoribus navibus & bargiis; & in craſtino ſcilicet in die ſancti *Iohannis Baptiſtæ* Edw. III. prædictum navigium divertit ſe de portu de *Swyne* apud *Grengne* per acies diſpoſitum, ut ſupra dictum eſt. Et rex *Edwardus* captato oportuno tempore eodem die ſancti *Iohannis* circa horam nonam cum ſuo navigio cœpit ſulcare maris ardua, tendens verſus dictum navigium *Franciæ*, non veritus eorum ferocitatem aut popularem nimietatem. Commiſſoque navali bello & hinc inde egregie & fortiter pugnato, tandem *Chriſtus* conceſſit victoriam *Edwardo* regi, ſicque *Franci* protriti ſunt quod fugerunt in magnas naves vocatas ſanctus *Dioniſius*, & ſanctus *Georgius*, cum domino *Hugone Cyret* qui fuerat mariſarchus navigii, & domino *Nicholao Bychet*, eodem die facto milite & occiſo cum prædicto *Hugone*. Et ut dicebatur, interierunt de *Francis* cum ſuis complicibus inimicis noſtris circiter xxv. mille. Et circa mediam noctem ſequentem evaſerunt xxiij. naves à noſtris gentibus & bargiæ de claſſe *Normandorum* quæ nondum victæ fuerant à noſtris. Interea rex *Edwardus* cum *Flandricis* & toto exercitu ſuo divertit ſe ad villam de *Turneye*, & viriliter eam obſedit. Et tamdiu in obſidione laboravit quod in magnam penuriam omnes inhabitantes villam præ defectu victualium quaſi penitus adduxit. Et *Philippus* rex *Franciæ* cum exercitu ſuo approximavit quaſi per iiij. leucas ab obſidione, & cum rex *Edwardus* cum ſuis ſe diſponeret ad pugnam cum rege *Franciæ* & exercitu ſuo, venit comitiſſa *Hunaldiæ* ad regem *Angliæ* genu flexo rogans quatinus vellet ad ſui inſtanciam ſuſtinere tractatum de concordia & pace inter ipſum & regem *Franciæ*. Set durum erat revocare animum ejus ab inceptis ad prætacta. Verumptamen quia plenam fiduciam erga ducem *Brabaniæ* qui ſe fidelem amicum regi *Edwardo* finxerat eo tenus non gerebat, cum idem dux quaſi medius ſtaret inclinatus ad partem *Francorum*, ac eciam non eſſet ei miniſtratum de pecunia de communibus regni *Angliæ* illi hactenus conceſſa, præ defectu miniſtrorum ſuorum in ſua abſentia, tandem cum magna difficultate conceſſit treugas uſque ad feſtum S. *Iohannis Baptiſtæ* proximo ſequens, ſub forma quæ ſequitur.

A touz ceux que ceſtez preſentez lettres verront oue oieroúnt *John* par la grace de Dieu roy de *Beawme* & conte de *Lexenburgh*, *Adulf* eveske de *Leges*, *Roynels* duc de *Loreine*, *Annis* conte de *Sauveie*, *John* conte de *Ermingnant* ſaluz. Savoire faconis a touz que lez trewes ſont donez & outroyez entre lez halx princes & puiſſances lez roys de *France* & de *Engleterre* pur eous & lour amis totez par aſſent dez lez haltez hommez & puiſſancez le duc de *Brabane*, le duc de *Gelure*, le marchis de *Iulier*, é my ſire *Iohan* de *Henande*, ſir de *Beawmont* dune parte, & nous & cheſcune deſuz dys daltre parte par pouare a nous & a eoux deſouth nomez done par lez dys roys, iſſint que nous attroiames affiantaſmes par noz fors de maine & de par lez deux roys lour amis & le lour allies queux qils ſoient cheſcune de ſa partie de jour de huye dekes la nativite ſeint *Iohan la Baptiſtre* procheine envenant & le jour tote lendemaine Jeskes a ſolail levant en ceſte manere, ceſt aſſavoire,

Primerment que durant la dite trewe nule mauveolte ne meſpreſſure ſe face dun parte ne de aultre en prejudice de dit trewe & reſpite.

Enſy

Edw. III. Enſy lez ditz ſeigniours lours aherdancz coadjutours & lours alliez queux qils ſoient demouront en tiele poſſeſſion & ſeiſine qils ſoient al dit jour de huye dez touz lez bienz, terrez & poſſeſſiones qils teignent & ount conquis en quecunque manere que ſe ſoit lez trewes durantz.

Enſy accorde eſt que lez trewes duranz lez ditz ſeigniours lours coadjutours & alliez purront aler ſaufement del un pays en lautre, & tous marchantz ove touz lour marchandes & tote manere de lours gentz ove lours biens & purviancez tant par terre come par mere & par ewe franchement come ils ſoleint venir a temps dez anauntiers de diz royz en paiant le paſſage de viage au couſtomes auncienement horpris lez banys qe ſount banyz des diz realmes oue aſcune de eux pur altre cauſe que pur la guerre de diz roy. Mes lez le barons de *Gaſcoine*, de la duche de *Gyenne*, & altrez parſonez de *Gaſcoine*, & de la dite duchee que ſont bannys ou altres ſoient compris en lez diz trewes, et purront aler & venir del une pays en lautre durantz lez ditez trewez.

Enſy accorde eſt qe lez deux rois ne procuront ne ſerront procurer par eaux ne par altrez qe nul novealte ne grevance ſe facent par leglyſe de *Rome* oue par altres de ſeint eſglyſe queux qil ſoient ſur aſcunez dez diz roys, coadjutours oue aliez, ne ſour lour terrez oue de lours ſugettez pur laccacion de la dit guerre, oue par altre cauſe, ne pur ſervicez qe lez ditz alliez oue coadjutours eient ſaitez al ditz rois oue a aſcune de yceux; Et ſi noſtré ſeint piere la pape oue altre le voet faire, lez deux roys lours deſtourbront a lour pouare ſanz male engyne, lez ditz trewez endurantz.

Enſy maintenant ſoient criez en lez deux citees touz qe lez ſavoire purront oue oyront ſerront tenuz de lez tenir & garder.

Enſy accorde eſt qe dedeinz lez vynt jours, de acomencer le jour de huy, cheſcune dez roys lez fra crier en *Gaſcoine*, en la duche *Dacquitaigne*, en la terre qils tiegnent, et iſſi ſoient ſceux et conuz.

Enſy accorde eſt qe ſi par aſcune dez roys, par lours gentz, oue lours alliez, oue coadjutours aſcunes ſoient miſez en *Gaſcoine*, en la duche *Dacquitaine* oue en altres yles de mier, en *Gerneſeye* & en *Geneſeye* oue aillours, lez ſegez ſe leveronnt ſi toſt come lez trewez vendront a lour coniſance. Et quatruſze perſones, ceſt aſſavoire ſeept par cheſcune de ditz viles entront en viles, chaſteles oue forcelettes oue lez ſieges ſerront, & verront lez garniſourz tannz dez gentz come dez vitailles qe deenz ſerront al fyn qe le jour de ceo trewes faile, iſſi qe ditz viles, chaſteaux oue forcelettes qe ſerront aſſigneez demorrent & ſoient myſes en tiele nombre & quantite dez viuers e dez perſonnes come ils ſerront trovez par lez ditez quatruſze perſonez.

Enſi eſt accorde qe lez bannyz & futifs del pais du *Flandrez* qe ont eſte de la partye le roye de *France* deinz le realme & ſon piere en affray de luy ſerront forfetz touz cez biens qil avera en *Flandrez*.

Enſi accorde eſt qe durantz lez ditez trewees touz les priſones pris en ceſt guerre ſerront releſſez de lour priſons a revenire en y ceoles ſour lours foith & ſermencz, ſi enſi ne fuiſt qils fuſent rechatez devant la date dez ceſtez preſentez trewez. Sauve enſi qe lez ditez priſones tenent pur lours foitz recreanncer de revenir en lour priſone, lez ditz trewes failance, & ſil avynt qe aſcunez dez priſonez fuiſt rebell de venir in lour priſone, le ſir de **Southfolc** luy conſtrenderont de venir al priſone. *Edw.* III.

Enſi qe lez leves qeſs qils ſoient faitz devant lez ditez trewes en temps de guerre tut ſoient ils dez benez eſpirituels oue altrement demourent ſanz faire reſtitucion, la trewe durant.

Enſi accorde eſt qe une trewe ſe pregne meintenant entre lez *Engleys* & lez *Eſcozs* lours aerdauncz & alliez tanqe a la feſte ſeint *Iohan* ſuſdite. Et qe certeines perſones ſoient deputeez par lez ditz parties deſtre al certeine jour ſont lez marches *Dengleterre* & dez *Scozſe*, pur lez trewes affermer, iſſint qe durant la trewe ils ne ſerront enforcez en nule manere par lez *Franceys*.

Enſi accorde eſt qe ceſtez trewes ſerront notifies en *Engleterre* & en *Eſcoce* deinz lez xxvj. jours apres la date dez ceſtez lettres.

Enſi accorde eſt qe ceſtez trewes ſoient compris ly *Eſpaynol*, ly *Chaſteleyne*, le *Genevoyſe*, le *Provincial leſveke* du chapitre de *Cannbreye*, luy chaſtels en *Cannbreſine*, & auxi ly ſire de la *Brette*, le viſconte de *Fronſake*, *Gaſcon* le *Lyle*, & le ſeigniour de *Triculeonn*, *Iohan* de *Vernyll*, le ſeigniour de *Rye*.

Eodem tempore facta eſt concordia inter imperatorem & regem *Franciæ*; quam ob rem imperator miſit regi *Angliæ* petens ab eo & rogans quatinus faceret ſibi ſufficientem commiſſionem cum plenaria poteſtate inire concordiam inter ipſum & regem *Franciæ*: quod rex *Edwardus* renuens, reſcripſit imperatori, dicens, Se nolle jus ſuum tanta efficacia veracis claritatis effulgens ſub dubio alienæ arbitrationis ſupponere; pluraque imperatori de conventionibus ſuperfactis & effractis oppoſuit. Eodem tempore *David le Bruz* cum xl. mille *Scotorum* intravit in *Angliam* prope *Novum caſtrum* & etiam *Dunelmum*, & exercuerunt multa mala, & in regreſſu eorum perdiderunt ſex milites & xj. alios valentes. Eodemque tempore Imperator revocavit poteſtatem quam contulerat regi *Angliæ* ut eſſet vicarius imperatoris, prout ſuperius patet anno Domini M.CCC.xxxviij.

In æſtate ſcilicet anno Gratiæ M.CCC.xl. accidit quædam execrabilis & enormis infirmitas in *Anglia* quaſi communis, & præcipue in comitatu *Leiceſtriæ* adeo quod durante paſſione homines emiſerunt vocem latrabilem acſi eſſet latratus canum; & fuit quaſi intollerabilis pœna durante paſſione. Exinde fuit magna peſtilentia hominum. Rex *Edwardus* tranſivit in *Scotiam* circa feſtum ſancti *Andreæ*, & celebravit natale Domini apud **Menroſe**; & *Henricus* nobilis comes *Derbeyæ* apud **Rokeſburgh** Interea venit *Willielmus Duglas* cum tribus aliis *Scotis* militibus ad haſtiludiandum ſub foro guerræ cum Comite *Henrico* prædicto & ſuis. Qui letali vulnere attriti in *Scotiam* ſine honore redierunt. Interim capta eſt treuga inter regem *Angliæ* & regem *Scotiæ*. Poſt treugam captam ſtatim venerunt xij. optimi milites de *Scotia* electi ad haſtiludiandum apud *Berwicum*. Quorum duo occiſi ſunt, & ſimiliter unus miles comitis *Darbeyæ Iohannes Twyforde* nomine. Comes *Derbeyæ* ita gratioſe in omnibus operibus humanitatis ſe gerebat, quod omnes de eo audientes gloriam & honorem defferebant. Anno iſto papa *Benedictus* edidit novas An. Dñi 1340.

Edw. III. vas conſtitutiones de ſtatu religioſorum, ſcilicet canonicorum regularium & monachorum; quas conſtitutiones *Benedictinas* vocant.

An. Dñi 1342. Anno Gratiæ M.CCC.xlij. data eſt regi decima eccleſiæ. Mortuus eſt papa *Benedictus*. *Robertus Bruz* redit in *Scotiam* qui ſubductus fuerat in *Franciam*. Papa *Clemens* papa creatus eſt, qui fuerat epiſcopus *Rotomagenſis*. Eodem anno rex *Edwardus* miſit *Walterum de Moun* in *Britanniam* cum centum xx. armatis & mille ſagittariis in auxilium *Britonum* contra regem *Franciæ* qui eos oppreſſerat. Cumque dictus *Walterus* veniſſet in *Britanniam*, audivit quod dominus de *Lyons* qui poſt ducem *Britanniæ* major extiterat totius terræ manebat in quodam forciletto parvo nomine *Treſgalenteuk* & diſtat à villa de *Breſt* quaſi per xxiij. leucas. Idemque *Walterus* equitavit tota nocte & circa ſolis ortum applicuit cum ſuis ante dictum forcelettum quaſi omnibus inibi in lecto dormientibus præter duos vel tres; & fuerunt l. viri armati in prædicto forciletto. Statimque *Anglici* inſultum fecerunt, & alii ſe fortiter defenderunt & ignem ad portam miſerunt; & cum una porta combuſta eſſet, quidam' *Anglici* introgreſſi per medium ignis in caſtrum, eos omnes bene armatos cum elegantibus dextrariis bene coopertis ceperunt, qui capere proponebant iter per medium ignis opprimere noſtros qui pedibus laborabant ſub conculcatione pedum equorum ſuorum. Interim dictus *Walterus* cum cæteris ſuis intravit & cepit prædictum dominum de *Lyons*, & fratrem ejus, & plures milites, & xxx. armatos viros cum prædicto loco. Interim mareſcallus *Franciæ* & *Carolus de Bloys* qui ſe ducem *Britanniæ* nominavit cum CCCC viris armatis obviam ſe dederunt *Anglicis* & in fugam attriti ſunt. Et in toto iſto itinere & aliis multis quæ medio tempore contigerunt, quæ propter brevitatem reticentur, *Anglici* non perdiderunt niſi duos ſagittarios & unum pagettum. Iſti fuerunt capti in dicto forciletto, dominus *Henricus de Lyons*, dominus de *Lyons*, dominus *Alardus* frater ejus, dominus *Oliverus* conſanguineus, dominus *Eimerus de Powne*, dominus *Eimerus de Charmelles*, dominus *Eimerus de Plontplantteis*, dominus *Radulfus de Roſemadek*, dominus *Iohannes de Ioye*, & multi armigeri & alii pedeſtres. Quorum vij. nobiliores prædictus *Radulfus Moun* ſecum duxit in *Angliam*, & poſuit in turri *Londonienſi* cuſtodiendos. Eodem anno orta eſt diſcordia in *Scotia* inter *David* regem cui ſe regem præfecerat & *Iohannem de Orgaile* & plures alios de regno. Sed rex *David* ſe aptavit eorum voluntati, quod ſi non feciſſet regnum perdidiſſet. Eodem anno ordinati ſunt cuſtodes de marchia *Scotiæ* comes de 𝔄𝔯𝔲𝔫𝔡𝔢𝔩𝔩 & comes de ℌ𝔲𝔫𝔱𝔶𝔫𝔤𝔡𝔬𝔫, et capta eſt treuga per annum duratura. Poſt feſtum ſancti *Iohannis Baptiſtæ* miſſi ſunt in *Britanniam* mandato regis Comes *Northamptoniæ*, Comes de *Artoys*, Comes de 𝔇𝔢𝔳𝔢𝔫𝔰𝔠𝔥𝔶𝔯𝔢, *ly Courteneye*, dominus *Radulfus de Stafforde*, qui poſtea factus eſt comes *Staffordiæ*, ſeneſcallus regis, dominus *Iohannes Darcy* camerarius regis, dominus *Willielmus de Gaddesby* clericus regis, cum multis aliis magnatibus; et obſederunt quandam villam cum caſtro; et nunciatum eſt ei quod dominus *Carolus de Bloys* cum xx. mille viris apropinquaret ad removendum obſidionem. Et videns paucitatem *Anglicorum* reliquit obſidionem, et tota obſcura nocte dedit ſe in occurſum inimicorum ſuorum. Et mane *Edw. III.* ceperunt locum ſuum quaſi per unam leucam ab inimicis prope unum boſcum, et foderunt foveas et foſſas circa eos, et cooperuerunt eas de feno et herbagio; et poſt ſolis ortum paraverunt ſe ad bellum. Et inimici ſe paraverunt in tres acies diviſas. In quarum prima fuit dominus *Galfridus Charnis* cum multis galletis; qui ſtatim victi ſunt ab *Anglicis* et miſſi in fugam: et cæteri inimici in pace ſteterunt conſulendo quid facere vellent. Tandem videntes *Anglicorum* paucitatem et ſuorum multitudinem, ferocitate animi ducti, opprimere *Angliæ* gentes moliti ſunt; & equorum ſuorum validorum pedibus conculcare volentes capitoſe irruerunt in eos, ſet antris decepti obcuratis, ut prædictum eſt, ceciderunt quilibet ſuper alium in foveis abinvicem confuſi. Et prædictus dominus *Galfridus Charnys* captus eſt cum multis valentibus. Et occiſi ſunt ibidem l. milites cum magna multitudine ejuſdem populi. *Anglici* autem abſque mora ſe receperunt in quendam boſcum prope adjacentem propter metum multitudinis inimicorum qui undique catervatim accurrebant, & *Anglici* ibidem aliquamdiu obſeſſi magnam penuriam præ defectu victualium ſuſtinebant. Cumque prædicta ad aures regis *Edwardi* perveniſſent, ſtatim ſe miſit in mare cum ſuis apud 𝔓𝔬𝔯𝔱𝔢𝔰𝔪𝔲𝔱𝔥𝔢, & applicuit apud portum de *Breſte* in *Britannia* ante feſtum omnium Sanctorum. Medio tempore archiepiſcopus *Cantuarienſis* celebravit concilium cum clero apud *Londonias*, in quo conceſſa eſt regi una decima de ſpiritualibus; in quo tempore archiepiſcopus *Eboracenſis* & epiſcopus *Lincolnienſis* venerunt de curia *Romana* conſecrati à papa.

Comes de *Artoys* mortuus eſt de infirmitate antequam rex applicuiſſet apud *Breſte*. Dominus *Walterus de Mawne* venit ad regem apud *Breſte*, ducens ſecum epiſcopum de 𝔆𝔬𝔯𝔫𝔢𝔰𝔱𝔞𝔭𝔩𝔢. Et prædictus epiſcopus fecit fidelitatem regi *Edwardo* die Lunæ ſequenti. Recepit ſe rex *Edwardus* in quodam manerio ducis *Britanniæ* ſituato infra parcum quendam ad ſpacium xv. leucarum muro lapideo in circuitu munitum, & ibi moram traxit per dies feris & damis pro ſe & ſuis habundanter affluens. Deinde rex miſit dominum *Walterum Mawne*, dominum *Iohannem de Striveline*, dominum *Willielmum de Warenna* filium, & alios ad explorandum villam de *Vanys* ſi eſſet capibilis per inſultum; qui redeuntes referebant regi, dictam villam eſſe valde habilem & multum diſpoſitam ad capiendum per inſultum. Tunc rex diſpoſuit ſe mittere inſultum ad villam de *Vanys*; & eodem tempore Comes de 𝔑𝔬𝔯𝔱𝔥𝔞𝔪𝔭𝔱𝔬𝔫 fecit inſultum ad villam de *Rowan* bene muratam, cives vero ejuſdem villæ cum vidiſſent ejus fortitudinem & ſe ei reſiſtere non poſſe ullatenus crederent, in fugam ſe ex adverſo direxerunt; & ſic cepit villam, & ſpoliatam dedit flammæ & incendio; & idem Comes cepit aliam villam quæ vocatur *Pountenyse*; quæ ambæ villæ fuerunt vicecomitis de *Rowan*. Eodem tempore reddita ſunt regi duo caſtella fortiſſima, videlicet *Franc.* & *Rochperowe*, & duæ villæ, videlicet *Plarmelle* & *Malegraite*. Eodem tempore fuit dominus *Lodovicus de Priters* gardianus in villa de *Vanys* habens ſecum CCC. Et rex *Edwardus* diſpoſuit ſe inſultum dare ad prædictam villam; & cum præparaſſet machinas & cætera quæ in tanto negotio requirebantur,

tur, & ipſe cum ſuis præſto eſſet inſultum facere ad villam de *Vanys*, ſtatim ſupervenere duo Cardinales miſſi à latere papæ, & tantam inſtantiam ſupplicando fecerunt penes regem *Edwardum*, quod conceſſit eis treugas triennales, ſcilicet inter reges *Angliæ*, *Franciæ*, & *Scotiæ*. Et exinde multi Angligenæ & Francigenæ tranſierunt ad *Spruciam* ad bellum campeſtre aſſignatum die Paraſceves proximo ſequenti inter regem *Hiſpaniæ* & Paganos. Rex *Edwardus* redit in *Angliam* & patiebatur maris fluctus per quinque ſeptimanas quaſi tempeſtatibus inevaſibilibus circumpulſus, adeo quod ſolum mortis metas ſibi & ſuis imminere repentino fine præſtolabatur, & multos perdidit de populo ſuo. Et agitatus eſt ſuper maritima *Hiſpaniæ*, ibique claſſis *Hiſpanienſis* occurrit obviam regi *Edwardo* ad rapiendum eum, ignorans quis eſſet; ſet viſo ejus vexillo ſubmiſerunt ſe in ejus gratiam; & hoc evenit ſuper fluvium de *Unglancia*. Tandem vero per Dei gratiam per multa pericula & innumera dampna populi ſui, armorum atque victualium venit in *Angliam*, & celebravit parliamentum apud *Londonias* xx. die poſt Paſcham proximo ſequentem. Eodem anno xv. die Februarii quaſi in meridie fuit terræ motus magnus per univerſas plagas regni. Cum nobilis *Henricus* Comes *Derbeyæ* moram traxiſſet ſuper obſidione de *Calgeſerz*, & bis pugnaſſet cum paganis & ſtrenuiſſime ſe haberet, in *Angliam* rediit anno Gratiæ M.CCC.xliij. circa feſtum omnium Sanctorum, & ſtatim mittitur in *Scotiam* pro treuga firmanda inter *Anglos* & *Scotos*.

Eodem anno rex *Franciæ* miſit in *Britanniam* & magnates terræ qui adhæſerant regi *Angliæ* in ſua guerra & ipſum foverant, fecit diſtrahi & ſuſpendi, videlicet dominum de *Clyſſones* & alios plures. Eodem anno papa inſtitit habere de provincia *Cantuarienſi* mille marcas pro ſuſtentatione unius Cardinalis, & ſimilem ſummam de provincia *Eboracenſi*, in grave præjudicium & oppreſſionem totius regni. Unde de communi conſilio regni miſſum eſt papæ, gentem *Anglicanam* deinceps nolle talia onera quoquomodo de curia *Romana* ſubire; & ſi quis aliquod beneficium eccleſiaſticum auctoritate curiæ *Romanæ* poſſideret in regno *Angliæ*, ad beneficium ſuum repedaret & ſuper eo viveret, cujuſcunque conditionis eſſet vel gradus, nec theſauros regni extra mare aſportaret in depauperationem, ſet ubi bona eccleſiæ perciperet ibidem eadem expenderet; ſuper quo rex miſit in ſingulos comitatus regni, ne quis ab eo tempore & deinceps admitteretur per bullam ad aliquod beneficium, nec reciperetur ſine licentia ſpeciali regis. Inſuper magnates & proceres regni *Angliæ* oblocuti ſunt & minati; quod ſi papa conferret beneficia eccleſiæ talibus proviſoribus, ſive indigenis, ſive alienigenis, quæ quidem beneficia anteceſſores ſui contulerant viris religioſis & eccleſiaſticis in elemoſinam ut pro ipſis & animabus ſuis orarent: ipſi ea beneficia in manus proprias repeterent ſicuti anteceſſores habuerant, & de eis ad placitum diſponerent. Unde Papa cum curia multum ſibi timuit de tali reſponſione; & quædam alia grandia quæ in regno *Angliæ* attemptare propoſuerat, abſque detentione prætermiſit; verumptamen regem *Franciæ* in quantum potuit, prout dictum eſt, ſecreto tamen modo, fovebat & auxiliatus eſt.

An. Dñi 1328.

Anno Gratiæ M.CCC.xliiij. nobilis *Henricus* Comes *Derbeyæ* tranſivit in *Franciam*, & Comes de Arundell cum eo. Eo tempore dominus *Carolus de Bloys* venit cum fortitudine grandi in *Britanniam*, & cepit dominum *Johannem de Hardeſhill*, & duxit eum *Pariſius*: & occiſus eſt ibidem filius ejus *Johannes*, & multi de ſagittariis noſtris ibidem perierunt. In ebdomada Paſchali occiſus eſt *Johannes de Aliſhewerl* clericus apud *Leiceſtriam* in domo propria per *Emmam* uxorem ſuam & famulum ſuum, & alios de eorum conventione, & portatus eſt et poſitus ſub abbathia ſuper ripam *Sore*, et dicta *Emma* combuſta eſt, et famulus ſuſpenſus, et cæteri evaſerunt. In feſto ſanctorum *Prothaſii* et *Gervaſii* grandinis habundantia. Rex *Edwardus* tenuit parliamentum apud *Londonias*, in quo conceſſæ ſunt duæ quintædecimæ de communibus, et de civitatibus de decimis, et de burgis, ad levandum modo ſimili quo ultima decima levata fuit, et ſolvendum ad duos annos, videlicet ad feſta omnium Sanctorum et Paſchatis pro primo anno, et in caſu quod rex tranſeat mare, ad ſolvendum quintas decimas et decimas ad eoſdem terminos in ſecundo anno, et non aliter; ita quod pecunia levata ſit expenſa ad profectum regni per aviſiamentum procerum certorum ad hoc parliamentum aſſignatorum; Et quod fortitudo virorum bellatorum ultra *Trentam* ſit miſſa in auxilium contra *Scotos*. Eodem tempore *nobile*, et *obolus*, et ferthing de auro cœperunt florere in regno: unde in eodem parliamento ordinatum eſt quod nullus de communibus artaretur capere de nova moneta auri quod rex ordinaverat de novo tranſire per medium, in quacunque ſolutione, citra ſolutionem et ſummam xx. s. Et quod moneta auri et argenti fiat conſimili modo, et forma, et pondere apud *Eboracum* & alias civitates ubi ſolet fieri, ſicut ad turrim *Londonienſem*; & quod excambium monetæ eſſet in magnis civitatibus & villis. Rex tenuit concilium apud *Londonias* circa feſtum ſancti *Laurencii*, ubi ordinavit DC. viros armatos & ij. mille ſagittarios ire in *Scotiam* cum *Edwardo de Baliolo* ad tuitionem marchiæ pro *Scotis*. Ad feſtum ſancti *Andreæ* fuerunt haſtiludia apud *Leiceſtriam* per *Henricum* Comitem *Derbeyæ* pro maritagio filiæ ſuæ *Matildæ* quam duxit in uxorem. Nec prætereundum arbitror quod *Gilbertus* Comes *Gloceſtriæ* qui moriebatur apud bellum de Strivelyn habuit tres filias hæreditatem patris conſequentes, quarum primam *Theobaldus de Verdon* duxit in uxorem. Poſt cujus mortem Comes de *Olneſtre* duxit eandem; de qua genuit *Edmundum de Olneſtre*, qui poſtea duxit uxorem filiam Comitis *Lancaſtriæ*, *Iſabellam* nomine, qui genuit unam filiam, quam *Leonellus* filius regis *Edwardi* duxit in uxorem. Secundam filiam *Hugo le Deſpenſer* duxit in uxorem. Tercia filia data eſt domino *Petro de Gaviſton*, & poſt ejus mortem *Hugo de Audeleye* accepit eam uxorem, qui poſtea factus eſt Comes *Gloceſtriæ*, de qua genuit unam filiam poſtea conjugatam Baroni de Stafforde, qui genuit ex ea unum filium qui deſponſavit Comitiſſam de Arundell. In Quadrageſima ſequenti papa miſit regi *Angliæ* duos epiſcopos, præcipiens ei dimittere arma *Franciæ*, & ſuſtineret alienigenas, videlicet religioſos viros præbendarios & proviſores promotos à curia *Romana* pacifice gaudere ſuis beneficiis, nec eos quoquo modo perturbaret qui promoti fuerant per ſedem apoſtolicam & magnates regni *Angliæ*; & petiit à rege mirabilem ſummam

pecuniæ

Edw. III. pecuniæ de regno *Anglia*, ut dicebat, curiæ *Romana* ab antiquo debitam. Quibus ſub brevitate reſponſum eſt, & redierunt ad propria. Poſt Paſcha dux *Britannia* evaſit de carcere regis *Francia*, & venit in *Angliam* ad regem. Circa feſtum ſancti *Johannis Baptiſta* idem Dux *Britannia*, & Comes *Northamptonia*, & Comes *Oxonia* cum multis aliis tranſierunt in *Britanniam*. Similiter Comes *Derbeya Henricus*, & Comes de Penbroke, cum pluribus aliis eodem tempore perrexerunt in *Vaſconiam*; & poſt feſtum ſancti *Michaelis Johannes de Monfort* Dux *Britannia* obiit in *Britannia*. Poſt hæc *Henricus* Comes *Derbeya* cœpit congregare populum in *Vaſconiam*, & fecit xl. milites *Anglicos* & *Vaſconicos*, & vaſtavit patrias, & cepit villas, civitates & caſtella ad ſummam lij. Cepit eciam bonam villam de *Briggerake* per vim, & infinita precioſa quæ in ea erant; dicebatur namque ipſum de dicta villa unam pipam plenam auro præter alios innumeros theſauros triumphaliter reportaſſe; cepit eciam per fortitudinem villam & caſtellum de *Langhra*. Deinde ſequebatur Comitem de *Armenak* uſque ad villam de *Paragos*, ſet Comes recepit ſe in caſtello, & ſic evaſit. Eodem tempore Comes *Hanaldia* cum duobus aliis Comitibus & multitudine populi occiſus eſt in *Frigelande*. *Henricus* Comes *Derbeya* cum paucis viris perrexit ad villam de *Alberoche*, ubi invenit xxx. mille *Francorum* quos debellavit, & per Dei gratiam devicit, & in ipſa victoria cepit iij. Comites, & iij. Barones, vij. Vicecomites, & xiij. Baronettos. Eodem anno venerunt rumores ad Comitem de morte patris ſui qui apud *Leiceſtriam* occubuit.

An. Dñi 1346. Anno Gratiæ M.CCCxlvj. rex *Edwardus* multavit omnes alienigenas, præbendarios, rectores, vicarios, religioſos, & ſumpſit de quolibet ſecundum quod poſſent dare, & ſecundum ſuum ſtatum. Eodem anno poſt Paſcha rex habuit unam decimam de clero. Eodem tempore rex *Edwardus* fecit congregare frumentum, braſium, avenas, bacones, & carnes bovinas ſalſas, vina, equos, & alia guerræ neceſſaria, ad magnam ſummam. Et circa tranſlationem ſancti *Thoma* rex *Edwardus* tranſfretavit in *Normanniam* cum mille C. magnis navibus & D. minoribus navibus. Medio tempore orta eſt magna diſcordia inter magnates *Scotia*, unde noſtri boriales cum magna audacia intraverunt in *Scotiam* circiter xv. mille hominum, & cito poſt dominus de *Percy*, & dominus *le Nevyll*, & alii magnates patriæ borialis ceperunt treugas uſque ad feſtum ſancti *Michaelis*; *Scoti* vero inde ſumentes audaciam intraverunt per partes *Carlioli*, & devaſtaverunt patriam, & miſerunt in ignem & flammam ubique in circuitu. Rex *Edwardus* applicuit in *Normanniam* in portu de *Hogges*, videlicet xx. anno regni ſui, ubi invenit xxx. magnas naves & galeas, quas cepit, & villas de *Hogges* & *Harflete* cepit, & de eis fecit quod voluit. xij. die Julii arripuit iter ſuum verſus *Camodum*, & tranſivit per bonas villas *Valojeus*; *Carantan*, *ſancti Leonis*, & plures alias villas. Et in *Camodo* erant Comes de *Ewe* Conſtabularius *Francia*, Camerarius *le Tankervill*, & multitudo magna militum & virorum armatorum, civium & compatriotarum, qui diſpoſuerant ſe tenuiſſe civitatem contra regem *Edwardum*, ſet quando viderunt regem cum exercitu ſuo coram civitate, retraxerunt ſe ultra unum pontem qui eſt quaſi in medio civitatis. & ibidem ſe tenuerunt; & cum appropinquarent prope civitatem ſagittarii noſtri inſultum eis fecerunt per terram, & medio tempore quidam de armatis noſtris hæc videntes acceſſerunt ad eos, & ſic fortem inſultum inimicis ingeſſerunt, & pontem de eis adquiſierunt. Nam rex credens nullos armatos cum ſagittariis eſſe, & ſic infirmiores tantum onus ſubire, miſit Comitem *Warchia*, ad revocandum ſagittarios ne detrimentum paterentur. Qui inveniens eos agiliter oppugnantes civitatem, & ipſe ſe immiſcuit eis, & viriliter pugnavit ad barrea cum eis; tandem *Angli* pontem adepti ſuper eos, intraverunt villam *Camodi*, & victoriam de eis optinentes prædati ſunt civitatem ad placitum. Antedictus Conſtabularius *Francia* reddidit ſe domino *Thoma de Holande* cum militibus ſuis, & cæteris ſuis viris armatis in grandi numero. Camerarius de *Tankervyll* captus eſt per quendam militem principis *Wallia Edwardi* filii dicti *Edwardi* regis. Capti ſunt ibidem & mortui centum milites, & de viris armatis plures. De Burgenſibus vero, & communibus, ac plebeis capti ſunt & mortui circiter v. mille abſque detrimento *Anglorum*, excepto uno valente ſcutifero, qui vulneratus erat ibidem & poſt biduum obiit. Eodem anno, modico ante iſta facta orta eſt gravis diſcordia inter epiſcopum de *Legys* & capitulum et communes patriæ; capta eſt dies amoris inter eos cum magna fortitudine ex utraque parte; ſet orta lite inter partes, cœperunt fortiter pugnare, ſet remanſit victoria cum capellano & communibus; et occiſi ſunt ex parte epiſcopi xl. millia virorum. Inter quos occiſus eſt unus filius regis *Boemia*, unus de filiis ducis *Brabania*, & frater ducis baſtardus, dominuſque de *Fankemont*, et v. mille de viris quos rex *Francia* miſerat in auxilium epiſcopi. Primo die Auguſti *Flandrenſes* intraverunt in *Franciam* in auxilium regis *Edwardi* cum lx. mille virorum armatorum, ſet ante eorum introitum fecerunt concordiam cum bonis villis *Turonica* et ſancti *Omeri* ne dampnum *Flandriis* inferrent, nec *Flandrenſes* illis villis, et ſic arripientes iter fecerunt mala quæ potuerunt. Capitanios habuerunt *Anglicos* aſſignatos, ſcilicet dominum *Hugonem Haſtyngys*, dominum *Johannem Moleynes*, dominum *Johannem Mautravers*. Comes *Huntingdonia* duxit captivos quos ceperant apud *Camodum* in *Angliam*, poſitique ſunt apud turrim *Londonienſem* et in aliis locis regni ſub ſecura cuſtodia, ad numerum CCC. virorum et amplius. Nec prætereundum eſt quod niſi rex *Edwardus* tranſfretaſſet et meliorem expeditionem in remotis optinuiſſet, *Franci* propoſuerunt in *Angliam* perveniſſe, et parati erant adventaſſe ad ſummam iiij. mille virorum armatorum, v. mille peditum, et v. mille arbaliſtarum, quorum capitaneus *Johannes Francus* vocatus, ſcilicet filius regis *Philippi de Valoys*, qui ad hoc deputatus fuerat per parliamentum *Francia*, ac etiam nomen reportaſſe conqueſtoris. Similiter ordinatum eſt in eodem parliamento, quod donaret terras *Anglia* adquirendas magnatibus qui tunc erant cum eo, cuilibet ſecundum ſtatum ſuum; et ſic terras *Anglia* obfirmaſſe Francigenis imperpetuum. Set Deus incuſſit eis tantum tremorem per gratioſum regis noſtri adventum in ſuas partes, quod in toto ab hoc propoſito deſtiterunt; et ſic diſtractum eſt eorum conſilium ipſa vice. Ab ea hora qua rex *Edwardus* abivit de *Camodo* cepit caſtella

et

& villas ad magnum numerum per fortitudinem, nec ei reſiſtere poterant quæque partes. *Philippus de Valoys* rex *Franciæ* ſemper lateraliter approximabat & ſequebatur noſtrum exercitum, & ſæpius non diſtabat per unam leucam *Anglicanam* à noſtro rege & ſuis, habuit namque grandem & mirabilem fortitudinem exercitus. In vigilia Aſſumptionis beatæ *Mariæ* rex *Edwardus* venit per villam *Mellenty*, & multos ibidem occidit ſet villam non cepit; tetenditque iter ſuum ad villam *Poiſſye* ad vij. leucas de *Pariſio*. Rex *Philippus* fecit infringere omnes pontes in circuitu in patria, adeo quod rex *Edwardus* non potuit ulterius tranſire verſus *Pariſium*. Rex *Edwardus* cepit pontem & villam de *Poyſſe* per vim, & interfecit ibidem viros ad ſummam CCCC. virorum armatorum & magnam multitudinem communium, rege *Philippo* adjacente cum ſuo exercitu; & abinde fugit apud *Pariſium*. Rex *Edwardus* fecit pontem ita quod ſagittarii noſtri cum paucis viris armatis tranſierunt, & cuſtodes quos *Philippus* rex deſtinaverat ad cuſtodiam paſſagii interfecerunt ad numerum centum & plurium virorum armatorum & aliorum; Cumque *Philippus* intellexiſſet paſſagium *Anglorum* & ruinam ſuorum, carpſit iter verſus *Amyas*, fecitque elidi omnes pontes in circuitu inter ipſum & regem *Edwardum*, ita quod non patuit iter *Angligenis* niſi inter *Creteye* & *Abville*, ubi antea incolis dictæ terræ vel compatriotis nunquam claruerunt viam, & ſic tranſierunt per unum whaſſum maris ad longitudinem unius leucæ, in vigilia ſancti *Bartholomæi*; & ex altera parte waſſhii inimici fuerant parati ad prælium iij. mille virorum cum capitaneis *Pontiniaco* & Comitiſſa de *Armarle* in campo cum *Angli* terram capere debuerant; ſet *Anglici* proripuerunt terram ſuper eos cum agili fortitudine; & Comes *Warwych*, & Comes *Northamptoniæ*, & dominus *Reginaldus de Cobham* exierunt de aqua, & antequam rex *Edwardus* terram arriperet, devicerant inimicos & ij. mille virorum armatorum cum plurioribus de communibus occiderant, & reliquos fugaverunt uſque ad villam de *Abvill*; *Philippo* rege in eadem villa cum ſuo pleno exercitu exiſtente. Rex *Edwardus* manſit ibidem in campo cum exercitu ſuo toto illo die & nocte & in craſtino uſque ad horam Completorii. Et tunc quia *Philippus Valoys* ſe movebat de illo loco cum exercitu, rex *Edwardus* cum populo ſuo recepit ſe in foreſtam de *Creſſy*. Et circa horam nonam venerunt novi rumores ad regem *Edwardum*; quod rex *Philippus* paratus erat & arraiatus in iij. diſtentis aciebus. Rex *Edwardus* ex hoc lætus effectus, paravit populum ſuum, & venit ad pontem de *Creſſy*; & circa horam veſperarum & parum ante proſpexit *Edwardus* inimicos apropinquare, *Anglici* jejuni adhuc erant præ longa mora *Francos* expectando ut ſemper poſſent eſſe parati in eorum adventu. Statimque clanxerunt clarriones & tubæ, inundatioque pluviarum comitabatur, tonitruique magni horribilitas, & in brevi ceſſavit illa mirabilis tempeſtas. In anteriori acie erat *Edwardus* princeps *Walliæ* primogenitus regis *Edwardi*, Comes *Northamptoniæ*, & Comes *Warwych* cum ſuis qui expugnaverunt primam aciem *Francorum* divino adminiculo ſubfulti; deinde ſimiliter & ſecundam abſque pauſatione aliquali, in qua erant duo reges & unus dux, videlicet rex *Boemiæ*, rex *Malogriæ*, & dux *Loryngiæ*, & multi alii proceres. Deinde tercio congreſſus eſt princeps *Walliæ* cum tercia acie, in qua rex *Philippus Valoys* fuit & rex *Almoniæ*, & dominus *Johannes de Hunaldia*, & ipſos Dei gratia fretus proſtravit & devicit. Rex *Franciæ Philippus* percuſſus eſt in facie cum una ſagitta, dextrariuſque ejus occiſus eſt, aſcenditque alium compotem & fugit, nec quiſquam *Anglicus* ſcivit unde devenit. Similiter & multi alii fugerunt; & interfecti ſunt ij. mille virorum armatorum militum & ſcutiferorum, & quaſi innumerabilis multitudo pedeſtrium. Numerus virorum venientium cum rege *Franciæ Philippo* xij. mille galliarum, l. mille virorum armatorum ad tibias & pedes. De quibus in illis tribus præliis interfecti ſunt ij. mille virorum armatorum & xxxij. mille aliorum armatorum; nam pugnaverunt uſque ad profundam noctem in campo de *Weſtglyſe* juxta *Creſſy*. Comites xvj. occiſi ſunt ibidem, duo Reges, *Boemiæ* & Rex *Malogriæ*, & Dux *Loryngiæ*, archiepiſcopus *Senenſis*, & epiſcopus *Neienſis*, & magnus magiſter Hoſpitalis *Franciæ*, & abbas de *Corbella*. Rex *Edwardus* tota nocte cum exercitu ſuo ſtetit in campo, & *Franci* xvj. vicibus dederunt eis inſultum antequam dies illuceſceret; Nam luna clare lucebat, ſicut Deus voluit, per tres partes noctis. In ortu ſolis venit exercitus *Francorum* verſus *Angles* in campum, ſet ſicut Deo placuit congredi non audebant, & cum *Angli* verſus eos procederent, fugerunt, & *Angli* eos inſequentes multos eorum occiderunt; de *Anglicis* occiſus eſt unus ſcutifer ante prælium, et in prælio iij. milites, reliquos Deus reſervavit. Facti ſunt multi milites pauperimi de *Anglicis*. Toto iſto tempore *Henricus* Comes *Lancaſtriæ* fuit in *Vaſconia* cum ſuo exercitu, nam mortuo patre ſuo Comite *Lancaſtriæ* iſte *Henricus* qui ante vocatus eſt Comes *Derbeiæ* jam vocatus eſt Comes *Lancaſtriæ*. Rex *Edwardus* divertit iter ſuum verſus *Caleſiam*, deſtruens et devaſtans patriam undique in circuitu per viij. leucas, et ſuburbia *Boloniæ* uſque ad muros, *ſeint Richere*, *Staples*, *Chaſtele neef*, donec veniret ad *Caleſiam* cum exercitu ſuo quaſi incolumi et ſano, Deo dante, ſcilicet die Jovis ante nativitatem beatæ *Mariæ* virginis. Rex *Edwardus* fixit tentoria circa villam *Caleſiæ* pro ſe et exercitu ſuo, et hoſpitatus eſt in modum civitatis per terram, et poſuit navigium forte in portu maris; ita quod nullum ſubſidium potuit civibus occurrere nec per mare, neque per terram, per *Anglicos* ſic in miſeria incluſis. Deinde rex *Edwardus* fecit afferri machinas et alia inſtrumenta magiſtralia de *Anglia* quæque ad talem obſidionem pertinentia, ad infringendum muros. Statim poſt hæc Comes *Warwych* cum pluribus aliis perrexit ad nundinas de *Tyrwan*, et invenerunt multos viros armatos deputatos ad cuſtodiam fori, videlicet epiſcopum de *Tyrwan* cum ſuis ad ſummam x. mille armatorum, quos *Angli* devicerunt et quamplures occiderunt. Epiſcopus vero quaſi letaliter vulneratus vix evaſit cum vita. Comes *Warwych* cum ſuis tali modo prædatus eſt forum et ſpoliavit, et quæque precioſa duxit in carrectis et equis uſque ad regem apud *Caleſiam*: et valde ditati ſunt omnes diverſis mercimoniis quaſi innumeris. Tunc *Flandrenſes*, *Brabanni*, *Hunaldi*, et multi *Almanni*, et de *Francia* aliqui cœperunt inclinare et adhærere regi *Edwardo* propter gratiam Dei quam viderunt in eo. *Johannes* primogenitus regis *Philippi*

ante

Edw. III. ante adventum regis *Edwardi* in *Normanniam* poſuerat obſidionem fortem ad villam *Agwylone*; Dominus *Radulfus* Baro *Staffordia* qui poſtea factus Comes *Staffordia* tunc erat in *Agwilona* & defendebat; Et quia dicta villa in una parte nec muro nec palo munita, poſuit in tali parte dolia vinacia vacua ſet lapidibus impleta pro palo; & idem *Johannes* habuit ſecum electiores, nobiliores & ſtrenuiores totius *Fraucia*, ſcilicet Ducem *Burgonia* multoſque proceres electos de regno, ad ſummam viij M. virorum armatorum ad pedes & tibias, & xl M. de viris armatis, ſæpeque dederunt inſultum ad villam, & ſemper perdiderunt totiens de ſuis tam de majoribus quam de minoribus; & in tantum anguſtiatus eſt præ pudore & dolore amiſſionis ſuorum, quod jurejurando aſſeruit, ſe nulla cauſa ab illa obſidione receſſurum donec de dicta villa ad placitum triumpharet, quia juvenis & elatus erat; ſet gratia Dei mediante tantum inerat robur defenſionis & reſiſtentiæ quod ipſum mentiri oportuit præ neceſſitate in caput ſuum. Nec quiſquam potuit de tanto exercitu pro neceſſariis victualibus perquirendis patriare quin eſſet captus & occiſus, Nam *Henricus* Comes *Lancaſtria* illis diebus ibidem compatriota erat; Et in brevi tempore in tantam deſtructionem devenerunt præ defectu victualium & inde corruptionis alterius ad alterum, quod ſparſim moriebantur ultra numerum xv. mille, & ſummopere cupiebat abinde exilire. ſet tam ſtricta erat cuſtodia ſuper eum per *Henricum* Comitem *Lancaſtria* quod abinde multo tempore exire non potuit quoquo modo; Tandem tamen ſentiens ſe fruſtratum à ſuo propoſito de captione civitatis, regemque *Anglia* fines intraſſe *Normannia*, ſubtraxit ſe de exercitu, & fugit in *Franciam* exercitu ſuo deſolato ductore. Exercitus etenim opportunitatem capiens ſequebatur fugiendo, *Henricus* Comes *Lancaſtria* ſequebatur fugientes, & cepit eorum equos & victualia, tentoria & quæque precioſa, multoſque fugitando interfecit; Et ſic contigit quod compatriotæ de marchia *Francia* ipſos fugientes ſpoliavérunt in eorum adventu. Sicque ante per ſuos proximos ipſos denudantes, & à retro per Comitem *Lancaſtria* & ſuos ipſos acriter inſequentes in nimia miſeria poſiti ſunt. Et antequam dictus *Johannes* ad patrem ſuum devenire potuit tergum verterat ab *Anglicis*. Poſt prædictum prælium de *Crecy Philippus* rex *Francia* nunciavit regi *Scotia* quod tota fortitudo *Anglicana* militiæ apud *Caleſiam* convenerat, & quod non ſibi timeret ſuper partes boriales equitare, aſſerens quempiam non eſſe qui ſibi uſquam reſiſtere poſſet; & hoc ei facere mandavit ſub quadam confederatione affinitatis inter eos prius confecta, ut ſuperius patet. Ob quam rem *David* rex *Scotia* poſt plures equitationes & gravamina quæ in abſentia regis *Edwardi* exercuerat ſuper partes aquilonales *Anglia* in deprædationibus & occiſionibus multorum *Anglorum*, in grave ſcandalum magnatum borialium, qui à multis credebantur complices in hiis malefactis fuiſſe & eorum conſentaneos extitiſſe; Tandem idem *David* in orientali marchia venit in

An. Dñi 1346.

Angliam anno Domini M. CCC. xlvj. cum grandi exercitu ad ſummam xxxvj. mille virorum bene in armis arraiatorum ad modum et formam *Francorum*; et iter ceperunt directe verſus *Dunelmiam*, treugamque omnino reſpuebant, nec volebant pro quocunque ſupplicatu aures auditrices ad treugas *Edw. III.* vel miſericordiam apponere, niſi haberent de quolibet capite & quolibet pede unum denarium de ſingulis compatriotis uſque ad aquam *Trenta*, Nam ſuggeſtum erat eis quod non remanſerant in *Anglia* quin omnes forent ad obſidionem *Caleſia*, niſi ſolum agricolæ ac paſtores et capellani imbecilles & decrepiti. Unde epiſcopus *Eboracenſis* dominus *Willielmus le Sowche*, dominus de *Percy* et cæteri omnes de illis partibus milites armigeri, capellani et clerici, omnes unanimi aſſenſu parati vivere et mori pro ſalvatione regni convenerunt in unum diem die lunæ proxima ante feſtum ſancti *Luca* per iiij. leucas citra *Dunolmum*, et *Scoti* fuerunt modico ſpacio ultra eos in ingenti fortitudine et elata manu. Dominus *Willielmus Duglas* cum ſuis præceſſerat exercitum *Scocia*, & *Anglici* inopinate ſupervenerunt ſuper eum, & captus eſt per unum armigerum domini *le Deyncourte*, & multi de ſuis ibidem interfecti ſunt. Quod cum rex *Scocia* intellexiſſet cum feſtinatione paravit ſe ad bellum, diſtrinxitque exercitum per acies, repleverunt terram in ſonitu tubarum & clarionum, & direxerunt aciem in occurſum *Angligenarum*. *Anglici* vero ſpem ſuam totam in Deo ponentes, & juris titulum morti ſuæ præponentes, & in ſigno Crucis quæ ante eos cum aliis vexillis ferebatur plenam fiduciam habentes, divinæ clementiæ à qua nullus fallitur ſe totum commendaverunt, & ſe conflictui cum ſumma audacia fortiter dederunt, ſicque miſcuerunt ſe exercitus quaſi tercia & pugnaverunt uſque ad horam Tandem mediante divina clementia conceſſa eſt *Anglicis* de hoſtibus tripudialis victoria apud *Beal repair* per tres leucas juxta *Dunolmum* in vigilia ſancti *Luca*. Monachi exiſtentes in campanili Eccleſiæ ſuæ & videntes fugientes *Scotos*, levaverunt vocem nubeſque repleverunt ſonitu clamoris, clamantes & Deum laudantes, flebilibuſque lacrimis præ gaudio dicentes, *Te Deum laudamus*, quam vocem *Angli* audierunt ac ſi à tergo eorum prope adeſſent, & fortiorem audaciam in Deo inde ſumentes inimicos acrius inſecuti ſunt & fortius eos protriverunt. Nam monachi *Dunelmenſes* finem fecerant cum *Scotis* pro ſe & maneriis ſuis & ſuis tenentibus in patria in craſtino ſequenti pro mille libris ſolvendis abſque ulteriori mora, & ſic liberati ſunt ab ipſo jugo. *Scoti* propoſuerant iter dirigere ad *Beverlacum* & abinde apud *Eboracum*, Crediderunt namque nullos eſſe in patria eis reſiſtere valentes quin omnes eſſent ad obſidionem *Caleſie*. Iſti ſunt capti in bello. *David* rex *Scocia*, Comes de *Fyth*, Comes de *Meymiſe*, Comes de *Wygton*, Comes de *Carryk*, dominus *Willielmus Duglas*, & frater ejuſdem *Willielmi*, dominus *Willielmus de Kemyſton*, dominus *Willielmus de Rameſeye* & filius, dominus *Malcolmus Flemyug*, dominus *David Banande*, dominus *Johannes Seyntclere*, dominus *Willielmus Moubraye*. Iſti fuerunt occiſi in bello *Dunelmenſi*. Comes de *Meryſ*, Comes de *Suthlande*, Comes de *Stracruh*. Dominus *Philippus de Mildron*, dominua *Umfridus de Bloys*, dominus *Robertus Mautalent* & frater ejus, dominus *Johannes Styward* frater ejus, dominus *Alanus Styward* frater ejus, dominus *Alanus Styward*, dominus *Johannes Styward*, dominus *Mauricius de Morreſ*, dominus *David de la Haye*, dominus *Edwardus de Keth*, dominus *Johannes de Cranforde*, dominus *Johannes*

Edw. III. *hannes de Lymeſheye*, dominus *Adam de Nytſon*, dominus *Alexander Stragy* & frater ejus. Item occiſi in bello dominus *Willielmus de la Haye*, dominus *Iohannes de la Morre*, dominus *Thomas Boyde*, frater *Edmundus* domini de *Keth*, dominus *Willielmus de Rameſeye* pater, dominus *Iohannes Seintbiller*, dominus *Adam Moygrave*, dominus *David Fyth Roberd*, dominus *Willielmus Monbray*, dominus *Reginaldus Kirkepatrik*, dominus *Willielmus de Halyburton*, dominus *Patenus Heryng*. Et præter iſtos ultra centum milites meliores tocius *Scociæ*, Et de communibus pluſquam xx M. Ex parte *Anglorum* occiſi ſunt quatuor milites & quinque armigeri. Rex *Scociæ* fugit de prælio & vulneratus eſt de una ſagitta in capite & captus apud Merpngton per unum valettum *Iohannis Coupelande*, & ductus apud caſtellum de Bamburgh, ibique aliquamdiu moram traxit ſub cuſtodia domini de *Percy*, pro eo quod non potuit laborare, cum multis aliis magnatibus, quoaduſque ex juſſu regis ducti ſunt *Londonias*. Interim rex *Edwardus* mandavit omnibus vicecomitibus & ſingulis aliis quod nullus *Scotus* captus liberaretur pro quacunque redemptione, ſet omnes *Scoti* capti detinerentur ſub ſalva cuſtodia, & rex ſatisfaceret ſingulis captoribus pro redemptione omnium & ſingulorum: Et hoc mandatum generaliter exiit in omnes & ſingulas partes regni *Angliæ* ſub pœna foriſfacturæ vitæ & membrorum. Deinde ſtatim poſt bellum intraverunt *Angli* in *Scotiam*, & ceperunt magnam prædam animalium & aliorum bonorum, & duxerunt in *Angliam*. Referebat quidam ſe hæc vidiſſe & teſtatus eſt quod cum ſacerdotes partium borialium advocarentur adverſus *Scotos* in prælium, vidit magnam turbam eorum apud *Beverlacum* congregatam, qui ad finem villæ convenientes diſcalciaverunt ſe, & diſcoopertis capitibus habentes gladios & ſagittas ſub femore, arcus ſub brachio, parati in expeditionem ad quam vocati fuerant ſic procedebant proceſſionaliter, pulſantes Dei aures & Sanctorum ejus, inclamantes ejus miſericordiam & gratiam ad proſperandum negotium itineris ſui in liberationem *Anglicanæ* gentis de ſuis inimicis ſe funditus exterminare cupientibus. Populares vero videntes eorum inedicibilem devotionem, in admirabilem contritionem converſi cum lacrimabili vultu & ejulatu flectebant genua, Salvatoris pulſantes clementiam, ut eis in tanta neceſſitate manus adjutrices afferret. Nec in caſſum, nam Deus adjutor eorum eis ad plenum affuit. O mira devotio! cui mirabilior & inedicibilior toto mundo in perpetua memoria commendabilis, à Deo qui ſalvos facit ſperantes in ſe, ſubvenit exitus, quod tanta ſuperba elatio protervorum *Scotorum* à paucis armatis rudibus & ad bellum indoctis Chriſti adminiculo protrita eſt. Unde apoſtolus, *Si Deus nobiſcum quis contra nos?* Idem dicebatur fieri à ſacerdotibus & plebe tam in *Eboraco* quam in aliis multis locis.

Eodem tempore *Hibernici* levaverunt ſe in *Hibernia* contra *Anglicos* per excitationem & conſilium tam *Francorum* quam *Scotorum*. Set protriti ſunt & in magno numero occiſi ab *Anglicis* ibidem degentibus. Conceſſa eſt regi de clero decima biennalis, De populo quintadecima biennalis, De feodo militis xl. s. Eodem tempore nunciatum eſt regi in obſidione *Caleſiæ* occupato quod Comes *Lancaſtriæ Henricus* ceperat in *Centonia* per fortitudinem villam *ſancti Iohannis Evangeliſtæ* quam compatriotæ vocant *Seynt Iohn Dangelyn*, & villam *Tauchanloys*, & cæteræ villæ de patria reddiderant ſe ei; Deinde cepit per vim caſtrum de *Lyſmay*, quod quidem caſtrum reputabatur fortiſſimum caſtrum *Franciæ*. Deinde cepit civitatem de *Peyters* ſub tali modo. In civitate erant pluſquam mille viri armati qui proceſſerunt in campum cum magna multitudine peditum, & inierunt cuneos, & mixti intraverunt portas cum illis; & cum intraſſent occupaverunt portas apertas, donec univerſi *Anglici* intrarent; deinde ad placitum occiderunt, ſpoliaverunt, abſtulerunt aurum, argentum & quæque precioſa innumera. Circa Epiphaniam ductus eſt *David Bruz* rex *Scociæ* apud *Londonias*, & miſſus in turrim ſub cuſtodia, cum quo de mandato regis *Edwardi* venerunt xx M. *Anglorum* bene arraiatorum. Ipſe vero rex *David* ſedebat ſuper uno nigro dextrario omnibus aliis iminente, ita quod ſuper omnes alios videri poſſet à populo; Sicque ductus eſt de ſtrata in ſtratam cum magno tripudio honoris, poſtremoque ad turrim procedens ſubſequente populo & quolibet artificio per ſe in propria ſecta veſtitus honorifice diſtincto. In yeme ſequenti *Henricus* Comes *Lancaſtriæ*, & Comes de Penbroc redierunt de *Vaſconia* cum populo ſuo; & in vigilia Conceptionis beatæ *Mariæ* paſſi ſunt mirabile periculum ſubitæ tempeſtatis in mari, ſet Deus liberavit eos. Eodem anno obiit *Euſtachius de Folvyle* qui *Robertum Bellere* interfecerat. In Quadrageſima ſequenti *Iohannes* Comes de *Meyntyſ* fuit diſtractus & quarterizatus; Eodem die Comes de *Fyth* judicatus ad mortem apud *Londonias* de ordinatione Regis *Edwardi*. Edw. III.

POST Paſcha anno gratiæ M.CCC.xlvij. venerunt xxx. naves & galeæ & atrociter ſine impedimento regis *Edwardi* vel ſuorum intulerunt victualia in villam *Caleſiæ*, & abſque dampno receſſerunt cernente populo *Anglicano*. Et ab ea hora fecit rex obturare viam introitus navium in villam. Et Comes *Warwych* cepit cuſtodiam maris cum lxxx. navibus. Ad feſtum Pentecoſtes ſequentis miſit rex *Edwardus* per totam *Angliam* ad Abbathias & Prioratus pro auxilio habendo de lanis ſicut idem quod quælibet domus potuit ſubportare. Eodem anno ipſe *Baliolus* tranſivit in *Scociam* cum CCC. mill. hominum per *Carliolum* pro adquirenda hæreditate regni *Scociæ*, & dominus de *Percy* per *Berwycum* cum xx. mill. virorum; & cum veniſſent ad mare *Scoticum Scoti* redierunt ad pacem *Balioli*, & integre ſe dederunt ei ut regi ſuo. Deinde *Anglici* direxerunt iter ſuum verſus villam *ſancti Iohannis* in propoſito ulterius progredi in devaſtationem terræ *Scociæ*. Set *Scoti* tantum inſtabant, quod conceſſa eſt eis treuga uſque ad feſtum nativitatis beatæ *Mariæ*, & darent regi *Baliolo* ix M. libras ſub illa conditione, Ordinatumque eſt quod ipſe *Baliolus* moram traheret medio tempore apud caſtellum de *Lanerok* in *Galweya* in ſalva cuſtodia pro timore *Scotorum*, cæteri vero *Anglorum* magnates redirent in auxilium regis *Edwardi* apud *Caleſiam*. Modicum ante feſtum ſancti *Iohannis Baptiſtæ*, *Iohannes de Francia* primogenitus *Philippi Valoys* venit prope *Caleſiam* cum fortitudine militiæ quaſi totius *Franciæ*, & *Henricus* Comes *Lancaſtriæ* cum retentione videlicet viij C. virorum armatorum & xvj C. ſagittariorum, An. Dñi 1347.

Edw. III.

rum, cum forti manu proceſſit in occurſum ejus, æſtimans campeſtre bellum ingruere; ſet *Franci* ſe retraxerunt & inire congreſſum renuerunt ad patriam repedantes. Eodem tempore Comes *Oxoniæ* Baro *Staffordiæ* factus poſtea Comes *Staffordiæ* & dominus *Walterus de Mawne* cum grandi claſſe ingreſſi ſunt mare, & ſic obviaverunt navigio *Franciæ* cum victualibus ad inſtaurandum *Caleſiam*, & ceperunt de dicto navigio xx. naves & multitudinem galearum cum magna plenitudine victualium, occiderunt et ſubmerſerunt quos volebant, & quæ volebant ſecum duxerunt ad regem apud *Caleſiam*. Eodem tempore captus eſt quidam nuncius in mari habens literas de capitaneo *Caleſiæ* ad regem *Franciæ Philippum* ſub tali tenore, brevitate de tota litera excerpta.

Sachez treſdoute ſeigniour qe vous gentz en Caleys *ont mange lour chivals, cheus & ratez, & neſt remys rien pur lour viure ſy non cheſcune mange altre; Par quey treſhonourable ſeigniour ſi nous ne eyms haſtif ſecoure, la vile eſt perdieu. Et nous ſumes tous accordes, ſi nous ne eyms eyde, de yſſir & morir ſur nous enmys au honour plus toſt qe dedeins morire pur defalte, Et Dieu vous doygne grace de rendre al nous & noz heyrez noſtre travayle.* Cum igitur rex *Edwardus* intellexiſſet literas, fecit eas muniri ſuo ſigillo, & miſit eas regi *Franciæ*, mandans ei accelerare ſubſidium populo ſuo *Caleſiæ* pro amore ſuo fame periclitanti. Eodem tempore ejecti ſunt de *Caleſia* de communibus minoribus circiter quingenti viri, qui venerunt ad regem *Angliæ* quærentes gratiam: Quos rex juſſit redire in villam; verumtamen qui in villa erant introitum ipſis negaverunt. Et ſic moram traxerunt inter exercitum & villam, & fame ac frigore pereuntes ſpiſſim de die in diem mortui ſunt. *Iohannes de Francia* filius *Philippi* cum poteſtate *Franciæ* venit prope exercitum *Angliæ* diverſis vicibus, quandoque ad duas leucas, quandoque ad tres leucas, ſet non habentes victualia unde diu moram trahere valebant, ac eciam quia patria circumquaque deſtructa fuerat per *Anglos*, in *Flandriam* ſe receperunt, & magnam multitudinem gentium ſuarum perdiderunt.

Die Mercurii ante feſtum ſancti *Iohannis Baptiſtæ* percuſſum eſt bellum apud *Roderayn* in *Britannia* tali forma. Dominus *Carolus de Bloys* jacebat in obſidione de *Rochedarrayn* cum xxx M. viris ſtrenuis. Et *Thomas* capitaneus *Britanniæ* nomine regis *Angliæ* capta oportunitate quod mane ſubito irruerunt ſuper eos ex una parte, & cives de civitate exierunt ex altera parte, congrediebantur & fortiter pugnabant, tandemque protriti ſunt ab *Anglicis* & multi capti. *Carolus de Bloys* qui ſe Ducem *Britanniæ* intruſerat captus eſt, & dominus de *Rochefordia*. Dominus *Leybihak* & cum eo xxxvj. milites, dominus de la *Vagien*, *viſcont de Rowhan*, dominus de *Durvayl* & filius ejus. Dominus de caſtello *Bryant*, dominus de *Knighton*, dominus de *Maletrett*, dominus de *Rongy*, dominus *Radulphus de Montforde*, & occiſi ſunt pluſquam D. de viris armatis. Die Mercurii proxima ante feſtum ſanctæ *Margaretæ*, *Henricus* Comes *Lancaſtriæ* fecit viagium in *Francia* ab obſidione *Caleſiæ* ad x. leucas de terra *Franciæ*, & habuit ſecum in comitiva DCCC. virorum armatorum, & xx M. ſagittariorum: Et fuit in propoſito iviſſe ad capitales nundinas prope *Amyas* die ſanctæ *Margaretæ*; & interim nunciatum eſt ei quod *Philippus* de *Valoys* rex *Franciæ* erat veniens verſus *Caleſiam* cum innumerabili populo: Nam illi de *Picardia* & *Arteſia* nunciaverant regi *Philippo*, niſi citius veniret eis ſuccurrere ac eciam *Caleſiæ*, de neceſſitate compulſi oporteret eos ſe dare regi *Angliæ*, & auxilium ſuum ei præſtare. Et Comes hiis auditis cum feſtinatione ad regem venit apud *Caleſiam*, ſet prædatus eſt patriam in circuitu, & duxit ſecum ij M. lx. boves & vaccas & pluſquam v M. de ovibus: Quæ exercitui magnum refrigerium præſtiterunt. Et idem Comes *Lancaſtriæ* equitaverat niſi per unum diem & unam noctem, & ſtatim narratum eſt, quod rex *Philippus* venit verſus *Caleſiam* cum ij M. & lx. de viris armatis & de albaliſtis gentes ſine numero, & quod cepit locum ſuum inter *Whiteſande* & *Caleſiam* ſuper ſabulum maris paratus ad prælium: Et eodem tempore venerunt Cardinales ad Regem *Edwardum* tractare de pace inter reges, & ſic data eſt treuga inter partes per iv. dies ad tractandum de pace inter reges; & inter cætera *Franci* profeſſerunt regi *Edwardo Vaſconiam*, & *Pontyf*, & maritagium filii ſui *Iohannis*, ſub alia via ſubmitterent regi *Edwardo Caleſiam* & eam ſibi reſervarent ſalvis civium vita et membris. Ad quod breviter reſponſum eſt, Quod villa & ea quæ in ea erant, erant & eſſe deberent ad voluntatem regis *Angliæ*, & nichil de dono *Philippi de Valoys*. Cotidieque *Franci* venerunt ad cauſam inire haſtiludium cum *Anglis* cum guerræ malum ſuum inutiliter luentes. Et cum vidiſſent *Franci* quod concordia non poſſet ex tractatu provenire, petierunt quod jus utriuſque regis per diſcrimen quinque vel ſex ex una parte & totidem ex alia parte diſcideretur, & locus diſcriminis per *Francos* aſſignaretur. Ad quod reſpondet Comes *Lancaſtriæ*, Locum aſſignari debere per *Edwardum* regem *Angliæ* & *Franciæ* naturalem & rectum hæredem utriuſque, nam ad *Philippum de Valoys* jus nullum ſuppetit. Tandem cum diſcordia inter eos diſpareret, ſine ſpe pacis abinvicem ad loca ſua diſcedebant, bellum campeſtre habere ſperantes abſque impedimento. Rex *Edwardus* obtulit ſe ſumptibus propriis ad implendum omnes foveas & infringendum omnia obſtacula circa obſidionem, ita quod *Franci* poſſent habere liberum ingreſſum & paſſagium cum ſuo exercitu ad bellum congrediendum ſine impedimento qualicumque: Et crediderunt *Angli* bellum habuiſſe die Jovis vel Veneris proximo ſequenti poſt feſtum ad vincula ſancti *Petri*, ſet *Franci* nocte ante diem Jovis truſſaverunt quæcumque ſua quæ cariare voluerunt, & retraxerunt ſe loco ſuo, & miſerunt incendio & flammæ tentoria ſua cum magna plenitudine victualium, ſuſcipientes fugam tanquam gentes confutatæ. Igitur cum vidiſſent cives *Caleſiæ* vecordiam *Francorum* ſubtraxerunt de muris vexilla *Franciæ*, & vexilla regis *Angliæ* quartilata de Armis *Angliæ* & *Franciæ* elevantes, Feceruntque ejulatum magnum & voce lugubri clamaverunt ad regem *Edwardum* pro miſericordia tanquam gentes fame pereuntes ſine ſubſidio; & reddiderunt villam, ſe & cuncta ſua ad gratiam regis *Edwardi*, ſcilicet iv. die Auguſti anno Domini M.CCC.xlvij. ſub tali forma Venerunt de *Caleſia* reddere ſe & villam regi *Edwardo* dominus *Ioannes de Vienna* capitanius cum aliis pluribus. Milites villæ cuſtodes veniunt diſtinctim cum diſcoopertis capitibus habentes gladios tranſverſos in manibus, Quorum unus gladius

ſignifi-

Edw. III.

Edw. III. ſignificavit quod rex vi & armis villam conquiſierat: alter vero, quod ſubiciebant ſe ad voluntatem regis mittere eos ad mortem, vel aliter de eis faceret votum ſuum. Burgenſes vero procedebant cum ſimili forma, habentes funes ſinguli in manibus ſuis, in ſignum quod rex eos laqueo ſuſpenderet vel ſalvaret ad voluntatem ſuam; & voce altiſona regi clamabant, quod falſe & proditioſe villam tenuerant & defenderant contra eum. Rex vero miſericordia motus ſuſcepit eos in gratiam ſuam, & gratioſe eos tractabat; ſtatimque miſit victualia in villam ad recreationem populi, ſet illi erant adeo famelici & fame affecti & adnichilati ac debilitati, & tantum ſumpſerunt de victu & potu, nocte proxima ſequenti moriebantur in dicta villa pluſquam CCC. perſonæ. Eodem tempore venerunt ad *Caleſiam* de *Flandria* in auxilium regis *Edwardi* lx M. armatorum credentes bellum futurum inter duos reges. Set quia villa reddita fuit nec ea vice opus habuit de eis, regratiabatur illis datis muneribus, & redire fecit ad propria, ea conditione quod ſi ei opus aliquando inſtaret, ipſi præmuniti parati adeſſent. Incepta eſt obſidio *Caleſiæ* anno Domini M. CCC. xlvj. die ſeptimo Septembris, & capta eſt quarto die Auguſti anno gratiæ &c. xlvij.

Statim poſt hæc Princeps *Walliæ Edwardus* fecit equitationem in *Francia* ab exercitu bene ad xxx. leucas de terra, & miſit igni & flammæ totam patriam in circuitu, cepitque prædam magnam, & duxit *Caleſiam*. Interim rex miſit clericos ſuos per regnum *Angliæ* ad Abbathias & Prioratus cum literis regis precatoriis quantum auxiliari regem de lanis ſuis vellent de ſuo dono de ſaccis lanarum; ſicque habuit de domo noſtra *Leyceſtrenſi* iij. ſaccos de prece, & alios iij. ſaccos cum communi collectura, ut infra patet. Iſto tempore miſit rex in *Angliam*, & habuit lanas ubique, videlicet viginti mille ſaccorum. In comitatu *Leyceſtriæ* CCC. xxxiij. ſacc. In comitatu *Derbeyæ* CC. lij. ſaccos. Simili modo fiebat de ſingulis Comitatibus. Conceſſa eſt regi eodem tempore decima biennalis de clero. Et præter hæc per breve regis ſummoniti ſunt venire *Londonias* coram Rege & Concilio ſuo omnes Mercatores regni, & de qualibet civitate & burgo x. aut xij. potentiores burgenſes, & taxati ſunt ſecundum illud quod poſſent ſupportare. In Auguſto ſequenti Comes *Warwych* fecit viagium ab exercitu regis ad villam ſancti *Omeri*, & perdidit multos armatos & ſagittarios ad numerum C. lxxx. virorum, pro eo quod inconſulte nimis præcedebant exercitum. Eodem tempore per totum menſem Auguſti extitit tanta caliditas quod *Anglici* ſuper obſidione *Caleſiæ* præ defectu dulcis aquæ ſpiſſim moriebantur tam majores quam minores ad magnam ſummam. Rex *Edwardus* fecit congregare omnes theſauros & alia precioſa villæ *Caleſiæ* in unam ſecuram domum, & ponit ſuper eis cuſtodiam. Dominus *Iohannes de Vienna* cum xij. de majoribus cuſtodibus villæ miſſi ſunt *Londonias* in turrim ad carcerem. In craſtino ſancti *Laurencii* proximo præcedenti accidit apud *Caleſiam* in exercitu doloroſum infortunium ignis ſubitanei, & conſumpſit tentoria nullo remedio prævalente. Et cum ad tentorium regis ignis excandiſſet, quaſi loco parcens tranſſaltavit ad alia tentoria concremando, regiæ mānſioni non lædens, ſet cætera victualia irremediabiliter conſumens cum auro & argento atq; aliis jocalibus & neceſſariis, vino, arcubus & ſagittis, unde oportuit eos facere novam providentiam de victualibus & aliis neceſſariis. Quapropter Comites & alii magnates redierunt in *Angliam* ad providendum ſibi de neceſſariis, ſet rex *Edwardus* ſemper ſtabat in obſidione miles ſtabilis & immobilis nulla neceſſitudine vincibilis. Eodem tempore per menſem circa feſtum ſancti *Petri* ad vincula fuit magna cariſtia bladi in regno *Angliæ*, ſet non duravit niſi per menſem novis fructibus ſe emergentibus. Conceſſa eſt regi decimaquinta per regnum. Poſt feſtum ſancti *Michaelis* facta eſt treuga inter reges *Angliæ* & *Franciæ* uſque ad feſtum ſancti *Barnabæ* proximo ſequens. Rex *Edwardus* ordinavit cuſtodiam ſuper villam *Caleſiæ*, ſcilicet trecentos viros armatos, vij C. ſagittarios. Comes *Derbeyæ Henricus* habuit de retentione ſua viij C. armatorum & duo millia ſagittariorum uſq; ad treugam captam, de quibus xxx. ad banerium, & tantam tenuit hoſpitalitatem quod quolibet die ſundebat in expenſis centum libras & ultra per octo vel ix. marcas. Et in receſſu Comitis poſt treugam captam inventum eſt per compotum ipſum expendiſſe pluſquam xvij. millia librarum ſterlingorum de proprio ærario ultra ſtipendia de rege capta. Poſt feſtum omnium Sanctorum redeunt omnes Magnates de *Caleſia* in *Angliam* & magnum diſpendium paſſi ſunt in mari, & multi naufragium. Nam multi milites, armigeri, ſagittarii & mercatores paſſi ſunt ruinam ſubmerſionis in mari cum equis & victualibus ac aliis divitiis. Poſt feſtum Epiphaniæ rex *Edwardus* celebravit Parliamentum, *Londoniis* & prætermiſit illud uſque ad medium Quadrageſimæ. Toto illo tempore papa procuravit totis niſibus facere filium regis *Boemiæ* qui occubuerat in bello de *Creſſy* Imperatorem *Romanum*, pro vindicta mortis patris ſui; et hoc totum præter & contra voluntatem eorum qui fuerant ordinati electores ad id implendum; Et miſit *Carolum de Hiſpania* cum bulla papali ad archiepiſcopum *Coloniæ* ut ipſum conſecraret in Imperatorem, & ſacravit eum poſt feſtum Purificationis prope *Coloniam* per iv. leucas; Quam ob cauſam plures magnates de Imperio ex communi aſſenſu miſerunt Nuncios in *Angliam* ad regem *Edwardum*, & ipſum promovere cupiebant in Imperatorem velut digniſſimum, ſtrenuiſſimum, & validiſſimum militem ſub Chriſtianiſmo. Lagena vini vendebatur ad xvj. denarios. Eodem anno defertur in *Angliam* per alienigenas & indigenas mercatores falſa moneta quæ *Luſſheburne* appellata eſt; unde apud *Londonias* multi mercatores & alii plures tracti ſunt & ſuſpenſi, et quidam magno precio vitam redemerunt.

An. Dñi 1348. Anno gratiæ M. CCC. xlviij. in Parliamento *Londonienſi* conceſſa eſt regi *Edwardo* quintadecima triennalis et decima de Burgis ſolvendæ in iij. annis. *Iohanna* filia regis maritata eſt filio regis *Hiſpaniæ* et ibidem deducta. Cito poſt dominus *Thomas de Dagworth* adduxit ad turrim *Londonienſem Carolum de Bloys* de *Britannia* priſonarium, qui *Carolus* uſurpaverat Ducatum *Britanniæ*, Captique ſunt cum eo triginta de majoribus *Britanniæ*, & circiter v C. occiſi per dictum *Thomam*. Rex *Edwardus* conceſſit treugas triennales ad inſtantiam papæ et rogatum. Tunc nobiles regni cœperunt ſe dare jocis haſtiludiorum ex omni parte regni. Priſonarii vero *Francigenæ* ſtrenue ſe miſcuerunt noſtris. Eodem tempore *Almanici* elegerunt regem *Edwardum* in Imperatorem, et miſerunt ſolennes nuncios in *Angliam* ad regem:

Edw. III. gem; Quod cum regina audiſſet anxia ex hoc effecta multum lamentabatur. Rex miſit conſanguineum ſuum Comitem *Northamptoniæ* in *Hiſpaniam* ad ſciſcitandum de prædictis, et compertum eſt procuratum fuiſſe per inimicos regis ut ſic eum fruſtrarent ab proſequutione juris hæreditatis ſuæ in regno *Franciæ*, ut guerra *Franciæ* poſtpoſita occuparetur in guerra contra filium regis *Boemiæ* quem papa erexerat in Imperatorem, hac de cauſa ut credebatur ut patrem ſuum occiſum apud *Creſſi* vindicaret. Veruntamen *Almannici* concionati ſunt regem *Edwardum* meliorem Principem ſub Chriſtianiſmo. Rex totaliter renuit Imperium, dicens ſe malle proſequi jus ſuum. *Marcheus* de *Iulers* adhuc expectat reſponſum à rege, et rediit multum dolens in *Hiſpaniam* fruſtratus à ſuo velle et propoſito. Tunc veniunt *Scoti* redimere *David* regem ſuum; Quibus breviter reſponſum, ſe oportere ſatisfacere pro dampnis quæ intulerant regi *Angliæ* et regno, toto præcedenti tempore, & deinde procedere poſſent ad redemptionem regis ſui. *Scoti* vero abſque mora repatriaverunt, & populum congregantes venerunt in *Angliam* multa facientes, patrias vaſtando, incendendo villas, populum occidendo, & multos in lectis ſuis dormitantes in *Scociam* priſonarios abducendo, & quaſi ſub importabili redemptione concludendo. Quam ob cauſam proclamata ſunt haſtiludia apud Berwyk, ut *Scotos* ſic provocarent venire in *Angliam*; Et cum *Scoti* cum ſolita magna fortitudine ad haſtiludia adventarent, boriales ſe obviam eis dederunt, oppugnatiſque illis quamplures occiderunt. Deinde quidam magnates boriales intraverunt in *Scotiam*, & comitatum de *Caryk* prædantes vaſtitati dederunt. Eodem tempore viij C. viri armati de *Francia* intraverunt in *Vaſconiam*, & multa mala exercuerunt gentes ſine capite ut dicebatur, volebant ſubdere terram ſuo proprio dominatui. At *Thomas Cok* Seneſcallus *Vaſconiæ* nomine regis *Angliæ* congregatis *Vaſconicis* & *Anglicis* ſe ultro dedit eis obviam, & repentino inſultu eos compulit in fugam, & cepit de melioribus xxxv. & occidit circiter CC. Eodem tempore natus eſt regi filius nomine *Thomas de Wyndeſore*. Illis diebus ortus eſt rumor & ingens clamor in populo, eo quod ubi haſtiludia proſequebantur quaſi in quolibet loco dominarum cohors affuit quaſi comes interludii in diverſo & mirabili apparatu virili, ad numerum quandoque quaſi xl. quandoque l. dominarum de precioſioribus & pulcrioribus non melioribus tocius regni, in tunicis partitis, ſcilicet una parte de una ſecta & altera de alia ſecta, cum capuciis brevibus & liripiis ad modum cordarum circa caput advolutis, & zonis argento vel auro bene circumſtipatis, etiam ex tranſverſo ventris ſub umbilico habentes cultellos quos *daggerios* vulgariter dicunt in powchiis deſuper impoſitis; & ſic procedebant in electis dextrariis vel aliis equis bene comptis ad locum haſtiludiorum; & tali modo expendebant & devaſtabant bona ſua, & corpora ſua ludibriis & ſcurriloſis laſciviis vexitabant ut rumor populi perſonabat. Et ſic nec Deum verebantur nec verecundam populi vocem erubeſcebant, laxato matrimonialis pudicitiæ fræno. Nec hii quos ſequebantur animadvertebant quantam gratiam & præfulgidam expeditionem Deus omnium bonorum largitor *Anglorum* miliciæ contulerat contra omnes inimicos undecunque eis adverſantes, & quaſi privilegio triumphalis victoriæ in omni loco illos prætulerat. Set Deus in hiis ſicut in cunctis aliis affuit mirabili remedio, eorum diſſipando diſſolutionem, nam loca & tempora ad hæc vana aſſignata imbrium reſolutione, tonitrui & fulguris coruſcatione & variarum tempeſtatum mirabili ventilatione præoccupavit. Eodem tempore duo Cardinales qui venerant apud *Caleſiam* pro concordia facienda habuerunt viij.d. ad marcam tam de ſpiritualibus quam de temporalibus. Epiſcopus *Lincolnienſis* ex gratia Papæ habuit vj.d. ad marcam in dioceſi ſua. Edw. III.

Iſto anno & anno ſequenti erat generalis mortalitas hominum in univerſo mundo. Et primo incepit in *India*, deinde in *Tharſis*, deinde ad *Saracenos*, poſtremo ad *Chriſtianos* & *Iudæos*, ita quod in ſpacio unius anni videlicet à Paſcha uſque ad Paſcham, ut rumor in Curia *Romana* percrepuerat, mortui ſunt in illis remotis regionibus viij M. legiones præter *Chriſtianos* quaſi ſubita morte. Rex *Tharſis* videns tam ſubitam & inauditam ſtragem ſuorum, iter arripuit cum multitudine copioſa nobilium verſus *Avinoniam* ad papam, diſponens ſe Chriſtianum fieri & baptizari à papa, credens vindictam Dei populum ſuum enervaſſe propter eorum malam incredulitatem: Igitur cum feciſſet viginti diætas, itinerando audivit quod lues mortaliter invaluit inter Chriſtianos ſicut inter alias nationes, verſo calle ultra non progreditur in illo itinere, ſet repatriare feſtinavit; Chriſtiani vero à tergo eos inſequentes occiderunt de illis quaſi duo mille. Mortui ſunt *Avinoniæ* uno die M.CCC. xij. perſonæ ſecundum computationem factam coram papa; Item alio die CCCC. perſonæ & ultra. De fratribus prædicatoribus in regione *Provinciæ* in Quadrageſima mortui ſunt CCC.lviij. Item apud *Monpelers* de centum xl. non remanſerunt niſi vij. fratres. Apud *Magdalen*. de C.lx. remanſerunt vij. fratres, & tamen ſatis. Apud *Marſiliam* de C.xl. & x. minoribus non remanſit ſolus unus qui nunciaret cæteris; bene quidem. De *Carmelitis* mortui ſunt *Avinoniæ* lxvj. antequam cives caſum eventus perciperent, Credebant namque quod alter alterum peremiſſet. De Heremitis *Angliæ* non remanſit unus in *Avinonia*; nec cura. Eodem tempore eadem peſtis invaluit in *Anglia* incipiens in autumpno in quibuſdam locis, & diſcurrens per patrias finivit eodem tempore anno ſequenti. Eodem tempore apud *Corinthum* & *Achaiam* plures civitates obrutæ ſunt & terra operuit eas. Caſtella & opida fracta & fruſtata & obſorpta ſunt. Montes in *Cipria* in unum coequati ſunt, ita quod curſus aquarū impediti fuerunt, & ſunt, & multæ civitates ſubmerſæ & villæ deſtructæ. Similiter cum frater quidam prædicaret apud *Napiles*, tota civitas deſtructa eſt terræ motu & tempeſtate, & ſubito operta eſt terra ſicuti ſolet lapis jactus in aqua; & mortui ſunt omnes cum fratre prædicante, excepto uno fratre qui fugiens evaſit in unum ortum extra villam; Et hæc omnia operabatur terræ motus.

Tunc miſit papa literas pro pace reformanda inter regna, ut ſic evaderent vindicem Dei dexteram, aſſeverans hæc omnia propter peccata hominibus eveniſſe: Quam ob cauſam rex miſit Comitem *Lancaſtriæ* & Comitem de Norfolc cum aliis magnatibus apud *Caleſiam* tractare de pace. Proceres *Franciæ* morabantur apud ſanctum *Omerum*. Set medio tempore Comes *Flandriæ* cum *Francis* & quibuſdam *Flandris* cum fraude venerunt apud *Brygges*, & decollaverunt & ſuſpenderunt *Flandros*

quos

Edw. III. quos repererunt tenuiſſe cum rege *Angliæ*. Rex *Edwardus* congregavit populum volens adire *Flandriam* ut deſtrueret viros deſertores, iterque arripuit, ſet Comes *Lancaſtriæ* occurrit ei dicens, Univerſos *Flandros* ad regem converſos ſub certis conventionibus, ſicut infra patebit. Concordatum eſt eciam quod certæ perſonæ de *Anglia* & *Francia* deberent tractare de pace inter regna ab eo tempore uſque ad menſem Septembris, Quo tempore ſi concordia non ſe caperet, Corona *Franciæ* afferri deberet ad certum locum regni *Franciæ* per conſenſum partium, & ibi per bellum campeſtre abſque ulteriori rebellatione nanciſci.

Tunc peſtis doloroſa penetravit maritima per *Southamptonam* & venit *Briſtollam*, & moriebantur quaſi tota valitudo villæ quaſi ſubita morte præoccupati, nam pauci erant qui lectum occupabant ultra iij. dies vel duos dies aut dimidium diem; deinde mors ipſa ſæva prorupit circumquaque ſecundum curſum ſolis. Et moriebantur apud *Leyceſtriam* in parva parochia ſancti *Leonardi* pluſquam CCC.lxxx. In parochia *ſanctæ crucis* pluſquam CCCC. In parochia ſanctæ *Margaretæ Leyceſtriæ* pluſquam vij C. Et ſic in ſingulis parochiis in magna multitudine. Tunc epiſcopus *Lincolnienſis* miſit per totum epiſcopatum, & dedit generalem poteſtatem omnibus & ſingulis ſacerdotibus tam regularibus quam ſecularibus audire confeſſiones, & quoſque abſolvere plena auctoritate & integra epiſcopali excepto ſolo caſu debiti; In quo caſu, ſi potens eſſet per ſe dum viveret ſatisfaceret, aut certe alii de bonis ſuis poſt mortem ejus id implerent. Similiter papa conceſſit plenam remiſſionem de cunctis peccatis cuilibet in periculo mortis exiſtenti una ſola vice eſſe abſolutus, & conceſſit hanc poteſtatem durare uſque ad Paſcha proximo ſequens, & cuilibet liceret eligere ſibi Confeſſorem ad placitum. Eodem anno fuit magna lues ovium ubique in regno, adeo quod in uno loco moriebantur in paſtura una pluſquam v M. ovium, & in tantum putreſcebant, quod nec beſtia nec avis tangere volebat. Et erat leve precium de cunctis rebus præ mortis timore, Nam valde pauci erant qui de divitiis vel quibuſlibet rebus curam agerent; Nam homo poſſet habere unum equum qui ante valuerat xl.s. pro dimidia marca, j. bovem craſſum & pinguem pro iv.s. j. vaccam pro xij.d. j. Juvencam pro vj.d. j. multonem pinguem pro iv.d. j. ovem pro iij.d. j. agnum pro ij.d. j. magnum porcum pro v.d. j. petram lanæ pro ix.d. Et oves & boves per campos & inter ſegetes vagabant errantes, & non erat qui eas agendo fugaret aut colligeret, ſed in ſulcis deviis & ſepibus morte perierunt numero incomputabili per univerſas regiones præ defectu cuſtodis, quia tantus defectus extitit ſervorum & famulorum, quod non erat quis qui ſciret quid facere deberet; nam non occurrit memoria tam rigidæ mortalitatis & tam ſævæ à tempore *Vortigerni* regis *Britonum*, in cujus tempore ut teſtatur *Beda* de geſtis *Anglorum*, vivi non ſufficiebant ſepelire mortuos. In autumpno ſequenti non potuit quis habere unum meſſorem minori precio quam viij. d. cum cibo, unum falcatorem quam xij.d. cum cibo. Quam ob cauſam multæ ſegetes perierunt in campis præ defectu collectoris; ſet in anno peſtilentiæ, ut ſupra dictum eſt, de aliis rebus tanta habundantia erat omnis generis bladorum quod nullus de eis quaſi curavit. *Scoti* audientes de crudeli peſte *Anglorum* ſuſpicati ſunt de manu Dei Edw. III. vindici hoc eis eveniſſe, & ſumpſerunt in juramentum prout vulgaris rumor aures *Anglorum* perſonuit ſub hac forma quando jurare volebant, *Per fœdam mortem Anglorum*, Anglice, **be the foul deth3 of Engelond.** Et ſic *Scoti* credentes vindictam Dei horribilem *Anglos* obumbraſſe, convenerunt in foreſta de **Selſchirche** in propoſito invaſiſſe totum regnum *Angliæ*. Supervenit ſæva mortalitas, & ventilavit *Scotos* ſubita & immanis mortis crudelitas; & moriebantur in parvo tempore circiter v. millia; Reliqui vero, quidam debiles, quidam fortes, repatriare ſe diſponebant, ſet *Anglìgenæ* eos præoccupaverunt inſequentes, & occiderunt ex eis multos nimis. Magiſter *Thomas de Bradwardyn* conſecratus eſt à Papa in Archiepiſcopum *Cantuarienſem*, & cum rediret in *Angliam* venit *Londonias*, & infra biduum mortuus eſt: Hic erat famoſus præ cæteris clericis totius Chriſtianitatis; in Theologia præcipue, ſimiliter & in cæteris ſcienciis liberalibus. Eodem tempore tanta penuria erat ſacerdotum ubique, quod multæ Eccleſiæ viduatæ erant carentes divinis officiis, miſſis, matutinis, veſperis, ſacramentis & ſacramentalibus. Vix poſſet homo habere unum capellanum infra x.li. vel x. marcas miniſtrare alicui eccleſiæ. Et ubi homo poſſet habere unum Capellanum pro v. aut iv. marcis vel pro ij. marcis cum menſa quando copia extitit ſacerdotum ante peſtilentiam, vix erat in iſto tempore qui acceptare vellet unam vicariam ad xx. li. aut xx. marcas; ſet infra breve confluebant ad ordines maxima multitudo quorum uxores obierant in peſtilencia, de quibus multi illiterati & quaſi meri laici niſi quatenus aliqualiter legere ſciebant licet non intelligere. Coria boum ſub vili precio ſcilicet ad xij.d. & per ſotulares ad x.d. xij.d. vel xiv.d. unum par ocrearum ad iij.s. & iv.s. Interim rex miſit in ſingulos comitatus regni quod meſſores & alii operarii non plus caperent quam capere ſolebant ſub pœna in ſtatuto limitata, & ex hoc innovavit ſtatutum. Operarii tamen adeo elati & contrarioſi non advertebant regis mandatum, ſet ſi quis eos habere vellet oportuit eum eis dare ſecundum ſuum velle, & aut fructus ſuos & ſegetes perdere, aut operariorum elatam & cupidam voluntatem ad vota implere; Quod cum notum Regi fuiſſet, eo quod mandatum ejus non obſervaſſent, & majora ſtipendia operariis dediſſent, levavit gravia amerciamenta de Abbatibus, Prioribus, & de magnis militibus, & minoribus, & aliis tam majoribus quam minoribus de patria; de quibuſdam C.s. de quibuſdam xl.s. & de quibuſdam xx.s. de quibuſlibet ſecundum quod poſſent dare. Et cepit de qualibet carucata per totum regnum xx.s. & nec eo minus unam quintamdecimam. Deinde Rex fecit attachiare laborarios quamplures, & miſit eos in carcerem, & multi tales retraxerunt ſe, & abierunt ad ſilvas & boſcos pro tempore, & qui capti erant graviter ſunt amerciati; Et majores ſunt jurati, quod ultra antiquam conſuetudinem ſtipendia diurna non caperent, & ſic ſunt liberati de carcere. Simili modo fiebat de aliis artificiariis in burgis & villis. Eodem anno ſit Tranſlatio ſancti *Thomæ Herfordiæ* viij. kalendarum Novembris. Poſt prædictam peſtilentiam multa ædificia tam majora quam minora in omnibus civitatibus, burgis & villis collapſa ſunt & ad terram penitus diruta præ defectu habitatoris; ſimiliter multæ villulæ & hami-

Edw. III. lettæ deſolatæ ſunt nulla in eis relicta domo, ſed mortuis omnibus qui in eis habitarent, & veriſimile erat quod multæ tales villulæ non eſſent habitandæ pro perpetuo. In yeme ſequenti tanta erat penuria ſervorum in omnibus agendis quod vix ut homo credebat retroactis temporibus tanta carencia fuerat, nam beſtiæ & univerſa pecora quæ homo habebat circumquaque vagabant abſque paſtore, & ſingula quæque quæ homo habebat ſine cuſtode. Et ſic cuncta neceſſaria adeo cara devenerunt, quod id quod retroactis temporibus valuerat unum denarium, jam iſto tempore valuit iv.d. aut v.d. Jur. & magnates regni & alii minores domini qui tenentes habebant pardonarunt redditum de redditu ne tenentes abirent præ defectu ſervorum & cariſtia rerum, Quidam medietatem redditus, quidam magis & quidam minus, quidam per ij. annos, quidam per tres, & quidam per unum, prout poterant cum eis convenire. Similiter qui habebant de tenentibus per diætas tocius anni ut aſſolet de nativis, oportebat eos relaxare & remittere talia opera, & aut penitus pardonare aut ſub laxiori modo in parvo redditu ponere, ne nimia & irrecuperabilis ruina fieret domorum, & terra ubique totaliter remaneret inculta. Et omnia victualia & omnia neceſſaria devenerunt nimis cara.

An. Dñi 1349. ANno gratiæ M.CCC.xlix. incepit generalis abſolutio *Romæ* & multi ſe paraverunt *Romam* adire; ſet Rex prohibuit paſſagium eis propter guerram *Franciæ*; Quam ob cauſam papa miſit nuncios Regi *Angliæ* principaliter pro paſſagio. *Primo videlicet ne Rex impediret ſanctum paſſagium viſitare ſancta loca apoſtolorum volentium. Item quod concedere vellet unam trengam ne Comes* Lancaſtriæ *equitaret in* Aquitania *in perturbationem volentium loca ſancta adire. Similiter ne rex impediret aut impediri permitteret promotos à Curia per Bullas acceptare beneficia ſibi taliter incumbentia.*

Et primo articulo reſponſum eſt, *Quod occupatus eſt in guerra & ideo indiget adminiculo ſui, ac etiam neceſſe erat ei providere de theſauro regni ſui ne in præjudicium ſui & ſuorum duceretur extra regnum quam diu guerra duraret; Et ſuper hoc Rex fecit proclamare, quod omnes* Angli *tam* Romæ *quam alio loco ultra mare exiſtentes repedare feſtinarent quantocius ſub pœna foriſfactura corporis ac omnium bonorum. Ad ij. articulum quoad proviſores* reſponſum eſt, *Quod Rex bene acceptaret proviſos clericos qui eſſent bonæ conditionis, & qui digni eſſent promoveri, & alios non. Ad iij. articulum de trenga habenda* reſponſum eſt, *Quod Rex* Franciæ *ſæpius equitaverit ſub tali trenga ſuper terras Regis* Angliæ *traditioſe in deſtructionem populi ſui & contra conventiones in trenga contentas.* Et cum tali reſponſo repatriaverunt nuncii papæ.

Comes *Lancaſtriæ Henricus* equitavit cum *Vaſconicis* medio tempore ad numerum xxx. mill. ſuper inimicos decem diebus & amplius, & miſit igni & flammæ totam patriam in circuitu per x. leucas ea omni parte, & conquiſivit pluſquam xlij. villas & caſtella; Et venit *Toloſam* cum exercitu ſuo, & petit villam nomine regis *Angliæ*, vel aliter egrederentur dimicaturi cum eo. Et qui inibi fuerunt promiſerunt ei bellum ſi expectare vellet per v. dies; At ille conceſſit eis inducias iv. dierum, & tamdiu moram traxit ibidem coram villa *Toloſa*. Et cum vidiſſet quod nollent pugnare, omnia ſuburbia villæ incendit igni, & quæcumque potuit vaſtavit & igne ſuccendit, & abiit devaſtando & deprædando cunctas patrias in regreſſu ſuo, adeo quod omnibus inimicis ſuis incuſſit magnum timorem. Eodem tempore *Hiſpanici* redierunt de *Eſtlandia* cum forti claſſe & gente robuſta, habentes gazas innumeras & mercimonia infinita, & quieverunt apud le *Scluſſe* in *Flandria*. Et prædati ſunt in mari quæcunque potuerunt, & multos *Anglos* occiderunt & multa mala fecerunt, & in eorum adventu apud le *Scluſſe* obviaverunt *Anglicanæ* claſſi tendenti verſus *Vaſconiam* pro vino quærendo, bona eorum rapuerunt & occiderunt de *Anglis* ad magnam ſummam ſub maritima *Britanniæ*: Unde rex *Edwardus* miſit in *Flandriam* ut eos amoverent à finibus ſuis ad inſtantiam ſuam, & ſtatim rex *Edwardus* congregavit populum ſuum pro eo quod *Hiſpanici* tanta mala intulerant *Anglicis* incendendo portus *Angliæ*, deprædando & occidendo, rex *Edwardus* dedit eis obviam in mari & eis acriter inſultum fecit, & ipſi ſe nobiliter & fortiter defenderunt longo tempore, & tandem ſubacti ſunt & multi ſubmerſi, & tulit rex bona eorum per Dei gratiam, & adduxit ſecum in *Angliam*, ſcilicet Dominica proxima ante feſtum Aſſumptionis.

An. Dñi 1350. Anno gratiæ M. CCC. l. annus Jubilæus *Romæ*, Et incepit in feſto Annunciationis glorioſæ virginis *Mariæ*. *Henricus* nobilis Comes *Lancaſtriæ* factus eſt dux *Lancaſtriæ*: Hic erat primus dux *Lancaſtriæ*, & ante ipſum non occurrit fuiſſe ducem in *Anglia* niſi ſolum in *Cornubia*. *Johannes de Gaunt* filius regis *Edwardi* factus eſt Comes *Richemundiæ*. Dominus *Radulfus* Baro *Staffordiæ* factus eſt Comes *Staffordiæ*. Dominus *Robertus de Vfforde* factus eſt Comes de Suffolc. Et conceſſa eſt regi in parliamento quintadecima. Eodem anno *Johannes de Valoys* filius Regis *Franciæ* coronatus eſt in regem *Franciæ*.

1351. Anno gratiæ M. CCC. lj. conceſſa eſt regi decima biennalis. Dominus *Thomas de Dagworthe* nobilis miles peremptus eſt per fraudem *Francorum*. Conceſſa eſt regi quintadecima triennalis & decima triennalis. Captum eſt *Gynes* per *Johannem de Lancaſtre*. *Matildis* filia nobilis Ducis *Lancaſtriæ Henrici* deſponſata eſt *Willielmo* Duci de *Seland*. Dux *Lancaſtriæ* tranſiit de *Caleſia* verſus *Boloniam*, & ſuccendit igni omnia ſuburbia villæ uſque ad muros, & igne cremavit omnes naves in portu, et exinde tranſiit apud *Staples* & prædatus eſt villam ſimiliter & *Alnet* prædatus eſt, & cepit multos theſauros & multos priſonarios, & exinde tendit iter ſuum verſus *Trowan* & rapuit quæ in villa erant, villani fugerant ad eccleſiam & defenderunt eam & vulneraverunt multos de *Anglis*: Tandem potitus victoria rediit cum præda magna de beſtiis abſque numero. Dominus *Johannes de Beauchamp* capitaneus de *Caleys* cum CCC. virorum armatorum & ij. ſagittariorum perrexit de *Caleſia* in *Franciam*, & prædatus eſt patriam ad x. leucas, & cum redirent cum præda ſua dominus de *Bealren* cum ij. mill. virorum armatorum ſurrexit de inſidiis, & fortiter pugnavit cum *Anglis*, tandem *Johannes de Beauchamp* occidit dominum de *Bealren* et cæteros viciſſet, ſet ſubito ſupervenit alia fortis acies *Francorum* in equis et occiderunt ſuper *Anglos* laſſos et læſos, et debellaverunt eos,

Edw. III. eos, & ceperunt dominum *Iohannem de Beauchamp* capitanium cum aa. militibus, & cæteros omnes occiderunt; & cito poſt redempti ſunt & venerunt in *Angliam.* Tunc capta eſt treuga inter reges *Angliæ* & *Franciæ* ſub tali conditione, quod quandocunque placeret uni regi vel alteri treugam infringere poſſent. Et ſuper hoc *Henricus* dux *Lancaſtriæ* tranſivit verſus *le Spruſiam* cum multis viris in ſua comitiva de majoribus regni. Et cum perveniſſet in altam *Almaniam* areſtatus eſt cum aliis multis de ſociis ſuis, & fecit redemptionem pro ſe & ſuis de iij. mille ſcutis auri. In hoc itinere mortuus eſt Dominus *le Ros.*

An. Dñi 1352. ANno Gratiæ M. CCC. lij. rex *Scotiæ David Brus* adhuc priſonarius miſſus eſt in *Scotiam* ſub cuſtodia cum fidelitate jurata ad revocandum *Scotos* in fidelitatem regis *Angliæ*, ſicut ſolebant eſſe, & ſicut idem rex *David* juratus fuerat eſſe legius homo regis *Angliæ*, & ſicut reges *Scotiæ* ſolent eſſe. *Scoti* vero unanimi aſſenſu ſub una voce reſponderunt, ſe velle regem ſuum redimere, ſet ſe ſubdere regi *Angliæ* nequaquam velle: unde rex *David* reverſus eſt ad turrim *Londonienſem.* Poſt Paſcha rex tenuit parliamentum apud *Londonias*, ubi conceſſa eſt regi xv^ma. triennalis & decima una de eccleſia. Tunc captum eſt caſtellum de *Gynes.* Dum igitur dux *Lancaſtriæ* tenderet verſus *Sprucíam*, dux *Selandiæ Willielmus* venit in *Angliam*, & de conſilio reginæ deſponſavit *Matildam* ſeniorem filiam ducis *Lancaſtriæ* cum magna nobilitate honoris in capella regis apud *Weſtmonaſterium*, & duxit eam ſecum in *Selandiam.*

Cum igitur dux *Lancaſtriæ* veniſſet *Coloniam*, nunciatum eſt duci *Lancaſtriæ* per quendam militem, quod Dux de *Bronneſwyk* habuit in mandatis de rege *Franciæ* ut caperet ducem *Lancaſtriæ* ſic peregrinantem verſus inimicos Chriſti; ipſe tamen tenuit iter ſuum quo tenderet, et ſecurus ductus fuit per diverſas comitivas; ſet ante adventum ſuum in *Spruciam*, treuga per plures annos capta eſt inter Chriſtianos et Paganos; quod multum ei diſplicuit. At ille inde reverſus venit *Coloniam*, et ibi narravit coram multis magnatibus qualiter dux *Oto de Bronneſwyk* ymaginatus fuerat capere eum et ipſum impedire de ſua ſancta peregrinatione, et tam ipſum quam ſuos ſocios, cum non deliquerit verſus eum prout noverat, nec aliquam notitiam de eo habuit. Et dixit ultra, quod non decebat talem ducem uſurpare de tali milite extraneo peregrinante, qui nil male ceperat penes eum, et ſi cuperet habere aliquid facere cum eo reperiret eum paratum in hiis quæ ad militis gradum pertinent. Cum igitur iſta recitarentur coram duce de *Bronneſwyk*, ſtatim abſque mora quaſi capitoſe miſit literas ſuas in *Angliam* ad ducem *Lancaſtriæ* ſub hac forma. Othes *par la grace deden duc de* Bronneſwik, *ſeinour de* Torynge, *Fitz al grant duc de* Bronneſwyk, *al excellent prince e noble duc de* Lancaſtre; *Sachetz qe les paroles qe vous deyſtes perſonalment de voſtre propre bouche en la ſoverryne egliſe de* Coloyne *a mon ſeynt* Pere, *le vendredy procheyn apres la Paſche paſſee, devant le noble prince* Markes de Julers *e moltz des honeſtes chivalers e eſquyers en preſence des citiſenez de meſme la citee malveiſment ledment & deſhoneſtment furent mentuz e de nul maner de voir. Quelee choſes nous meintroms par noſtre corps propre e biens contre voſtre propre cors ſicom bon & leal ſeigniour eſt tenuz e obligee de monſtrer devers un malveis e deſboneſte e mal homme. Ceſte choſe ferroms entre le chaſtel de* Gynes *e la ſeynt* Omer, *ou laou noſtre ſeignour le roy de* Fraoce *certeinlen monſtra. Car ilequez a vous e les vous ſeour condiſt de lavantdit ſeignour ordeiner ne targeroms, ſour qel choſe prioms qe reſpons nous ſoyt eſcryt ſoth voſtre ſeal par le portour de ceſtez. Donee al* Qerougaron *&c.* Dux *Lancaſtriæ Henricus* reſcripſit ei, Quod certo die ad hoc aſſignato paratum ſe fore futurum, & per Dei gratiam ea quæ veritas requirit ſuo proprio corpore defenſurum. Et paravit ſe & perrexit *Caleſiam* cum l. militibus & multitudine ſtrenua. Et cum appropinquaret prope *Gynes* occurrit ei dominus *Johannes Clermont* mareſeallus *Franciæ* cum pulchra multitudine virorum armatorum, & recepit eum cum honore, ſcilicet in quindena ante natale Domini, & fecit ei conductum cum magno honore uſque ad *Heddyng*; ubi occurrit ei dominus *Iacobus de Burbon* cum valida comitiva, & conduxit eum uſque *Pariſius*, & exhibuit ei quantum potuit honoris & reverentiæ & omnibus ſuis. Et in adventu ſuo *Pariſius* occurrit ei multitudo magna procerum & magnatum, cum honore eum recipientes. Et tanta affuit multitudo extraneorum civium & communium quanta nunquam illis diebus viſa fuerat in illa civitate, & omnes ei ſummum honorem exhibuerunt in ſuo modo. Statimque rex *Franciæ* miſit pro eo ut veniret ad ipſum in palatio ſuo, & recepit eum cum magno honore. Et rex *Naverniæ* cognatus ducis ſuper omnes alios grato modo ſe habuit penes eum, & ſapienter pro eo in omnibus agebat. Ante diem prælii proceres tractaverunt inter partes, ſed minime profuerunt de concordia. Venit dies prælii & intraverunt liſtas vidente rege *Franciæ* & cunctis congregatis; addictoque ſacramento Dominico ſacramentum præſtiterunt de veritate cauſæ ſoæ, ut moris pugnantium. Tunc aſcendunt dextrarios quaſi parati ad pugnam. Et ut dicebatur non videres elegantiorem aut ferociorem militem quam dux de *Bronneſwyk* extitit ante præſtitum juramentum, quo facto contabuit & inpalluit vultus ejus. De quo convitiati ſunt plures querelam ſuam non eſſe veram, aut nimis præſumptuoſam. Et equum tulit vultu pallido & triſti, &, ut dicebatur, non habuit hillaritatem nec poteſtatem gratioſe ſe habere in carpendo gladium, ſcutum, & lanceam, & cætera quæ ei attinebant, ſet quaſi attonitus & perturbatus defeſſe cuncta palpitat, & trina vice ſcutum ſuum evertebatur in accipiendo. Tandem de conſilio amicorum ſuorum remiſit querelam ſuam, & cavit ſe omnino de cauſa ſua, committens ſe in alto & imo ſub ordinatione regis *Franciæ.* Dux *Lancaſtriæ* ſemper aſtabat in loco ſuo hillari vultu & eleganti expectans congreſſum ſicuti decet militem pro veritate concertantem. Et mirabantur omnes de ejus ſtabili geſtu. Et omnino recuſavit omittere prælium; & dixit, quod ante ingreſſum in liſtas forte potuit ad concordiam inclinari per tractatum de conſilio amicorum ſuorum; ſed poſtquam ingreſſi ſunt locum certaminis, equis aſcenſis, & cæteris paratis quæ tale negotium requirit, rege & magnatibus cunctiſque populis congregatis pro veritate cauſæ diſcidenda, dedecus & obprobrium eſſet duci *Lancaſtriæ* abſque re facta de loco recedere in deluſionem

Edw. III. nem totius gentis *Anglorum*. Et dixit, ſe nolle locum exire pro quocunque tractatu aut concordia niſi haberet prælium, nec alio modo velle prælium dimittere niſi ſalvo honore ſuo, & ſanguinis ſui, & legii domini ſui regis *Angliæ*, & totius regni *Anglorum* in toto in quantum ſaltem in eo eſt, ita quod gens *Anglorum* per ipſum non incurreret crimen pudoris, ſed ſalvus eſſet honor ejus in toto, vel aliter gratiam expectaret quam ei conferre vellet Deus. Tandem *Oto* dux de *Brounneſwyk* utut homo victus ſe ſubegit diſpoſitioni & ordinationi regis *Franciæ*, aſſerens ſe nolle certamen inire nec inſultum duci *Lancaſtriæ* inferre & clamium ſuum remittere abſque aliqua conditione honoris ſibi reſervata, in ſummum honorem ducis *Lancaſtriæ* & ſuorum. Conſiliarii ducis *Lancaſtriæ*. Rex *Naverniæ*, Dominus *Egidius* frater ejus. Comes de *Pontyf*. Comes *Flandriæ*. Comes de *Tankirvyle*. Comes de *Salyſbyry*. Dominus de *Clermont* mareſcallus *Franciæ*. Dominus *Lodovicus de Navernia*. Dominus *Lodovicus de Harecourt*. Dominus *Iohannes de Chaſteleyn*. Dominus *Gauterius* filius ejus, & plures alii. Tunc rex *Franciæ* fecit convivium & fecit concordiam inter duces. Deinde rex *Franciæ* duxit ducem *Lancaſtriæ* huc atque illuc, demonſtrans ei multa delectabilia quæ ei conferre propoſuit, & nil horum voluit niſi ſolam ſpinam quæ fuerat de corona *Jeſu Chriſti*, quam idem dux reliquit in eccleſia ſua collegiali quam fundaverat ſub caſtro *Leiceſtriæ*. Deinde cepit dux *Lancaſtriæ* licentiam de rege *Franciæ*, & venit in *Angliam* ad regem apud *ſanctum Albanum*, ubi idem rex tenuit natale Domini, qui congratulatus eſt nimis de ejus adventu & gratioſa expeditione.

Eodem anno papa reſervavit vacationem omnium beneficiorum eccleſiaſticorum & dignitatum in omni Chriſtianitate, & mortuus eſt apud villam ſancti *Nicholai* per intoxicationem, ut dicebatur. Et electus eſt *Innocentius*. Hic erat multum favorabilis regi *Franciæ* contra regem *Angliæ*. Æſtas erat nimis ſicca, adeo quod pro defectu aquæ beſtiæ multæ perierunt in ſuis paſturis, & mariſci devenerunt ita ſicci quod via patuit ubi non occurrit viam patuiſſe. Et circa feſtum omnium Sanctorum contigit magna tempeſtas ventorum diſcooperiens domos, eccleſias, molendinos evertens, arbores eradicans, & multa mala perpetrans. Eodem anno dominus *Walterus de Benteleye* gardianus de *Britannia* devicit multos *Francos* venientes contra eum; quoſdam occidit, quoſdam cepit, & reliquos in fugam vertit: qui poſtea ibidem occiditur per fraudem & ſeditionem uxoris ſuæ, ſicut infra plenius patebit.

Eodem anno editum eſt ſtatutum de ſervientibus, & ab eo die pejus ſervierunt magiſtris ſuis de die in diem quam ante fecerant; ſed per Juſticiarios & alios miniſtros emolumentum regi ſemper accrevit, & dominigerium ad populum. Iſto anno dux *Henricus* dedit licentiam abbati & conventui ad includendum boſcum ſuum & inparcandum, & idem dux fecit inſtaurare prædictum parcum de feris defenſæ *Leiceſtrenſis*. Nam fecit de ſuo mero motu infringere palos tam de parco ſuo quam de dicto parco abbatis ex utraque parte viæ quæ ducit verſus villam de **Anſty**, & claudere viam prædictam cum retibus, & ſic fugare feras de parco ducis in parcum abbatis, feno & avenis in via ad alliciendum feras projectis. Fecit etiam idem dux capere feras in dicto parco ſuo, videlicet defenſa *Leiceſtrenſi*, cum retibus, & mittere in parcum abbatis donec ad plenum inſtauraretur. Eodem anno appropriatæ ſunt per dictum ducem eccleſiæ de **Humberſton** & **Hungurton** ad abbathiam noſtram *Leiceſtrenſem*, ipſo duce penes papam in propria perſona mediante. Eodem anno ordinatæ ſunt ſtapulæ eſſe *Londoniis* ad magnum emolumentum regis, & magnum dampnum alienigenarum & mercatorum; nam emolumentum regis per tale incrementum, ut dicebatur, continebat ſummam M. Cij. li. ultra quam aliquis rex habuerat ante. Edw. III.

ANno Gratiæ M.CCC.liij. ſederunt Juſticiarii apud *Ceſtriam* ſuper *le Eyre* magno tempore; & in defenſionem eorum ne conpatriotæ eos nocerent aſſiſtebant prope in patria princeps *Walliæ*, *Henricus* dux *Lancaſtriæ*, Comes *Warwych*, Comes *Stafford*, pro timore patriæ. Juſticiarii, dominus *Ricardus de Wylughby*, dominus *Willielmus de Scharſhall*. *David* rex *Scotiæ* tranſit apud *Novum caſtrum* ſuper *Tynam* tractare de concordia inter *Anglos* & *Scotos*; *Scoti* vero refutarunt regem ſuum niſi ſe in toto eximeret de conſilio *Anglorum* & ſimiliter de eorum ſubjectione. Et minati ſunt ei ſe nolle ipſum redimere nec redemptionem pro eo facere, niſi pardonaret eis omnes querelas & gravamina per eos facta cunctaque delicta à tempore captionis ejus, & de hoc eis ſecuritatem faceret. Sin aliter, minabantur ſe velle alium regem ſuper ſe erigere. An. Dñi 1353.

Jam redeamus ad ea quæ facta ſunt apud *Ceſtriam* priuſquam ulterius procedamus de *Scotis*. Illi de patria *Ceſtriæ* videntes enormitatem delictorum ſuorum, & ſe non poſſe pro tempore in judicio pro fortitudine adverſa contendere, finem fecerunt cum principe *Walliæ* domino ſuo pro v. mille marcis & lx. ſolvendis infra iiij. annos proxime ſequentes, & fecerunt ſecuritatem qualem princeps petere voluerit, ea quidem conditione quod *le Eyre* non tranſiret ſuper eos. Cumque ſe crederent eſſe quietos & liberatos in toto, Juſticiarii ſederunt de novo ſuper *Traylbaſtons*, & levaverunt pecuniam ultra menſuram, & multæ terræ & tenementa ſeiſita in manus principis, & fines multas fecerunt quaſi ſine numero. Et in redeundo venit princeps per abbathiam de **Dewlencros**, & vidit ibi miram ſtructuram fabricæ eccleſiæ quam inceperat rex bonus *Edwardus*, & contulit eis de mera elemoſina ſua in ſubventionem operis prædicti D. marcas. Homo credebat ſub tali ſumma ipſum decimaſſe perquiſitum ſuum de comitatu *Ceſtriæ*. Tunc ordinatum eſt de conſilio regis *Londoniæ* quod domini de plaga boriali cum Comite *Northampton* & cum omnibus qui terras clamant in *Scotia* intrare deberent cum rege *David* in *Scotiam*, & Comes *Stafford* pergere deberet in *Vaſconiam*. Dux *Lancaſtriæ*, Comes de **Arundell**, epiſcopus **Norwych**, dominus *Bartholomeus de Boreghwas*, dominus *Michael de Northborg*, & archiepiſcopus *Cantuarienſis*, cum multis aliis miſſi ſunt apud *Caleſiam* ad tractandum de concordia inter regna *Angliæ* & *Franciæ*. Tunc conceſſa eſt treuga uſque ad Paſcha ſequens.

Nec oblivioni tradendum arbitror quod cum Comes de *Ewe* qui captus fuerat apud *Camodum*, cum diu moram traxiſſet in *Anglia*, licenciatus eſt ſub redemptione xx. mille ſcutorum adire patriam ſuam

Edw. III. ſuam pro redemptione ſua quærenda; & cum perveniſſet coram magnatibus *Franciæ* commendavit *Anglos* de tanta humanitate, honore, & urbanitate quæ in eis repererat, quod rex *Franciæ* & plures magnatum habuerunt eum ſuſpectum, & apprehenſus eſt & malitioſe interemptus abſque alia cauſa. Et rex *Franciæ* dedit terras ejus *Carolo de Spayne*, & fecit illum ſeneſcallum *Franciæ* qui ante fuerat miles ſimplex & pauper.

Anno Gratiæ M.CCC.liij. iſto anno fuit hyems longa, dura, & frigida. Incepit ad feſtum ſancti *Nicholai* & duravit uſque ad feſtum ſancti *Gregorii* continue; & ſupervenit tempeſtas magna & valida ventorum dilapidans coöperturas eccleſiarum, molendinos, & magnas arbores, & multa mala faciens; talis tempeſtas diebus noſtris viſa non fuerat. Eodem tempore viginti milites de *Francia* optulerunt haſtiludiare contra xx. de *Vaſconia*, & aſſignaverunt locum in marchia inter *Vaſconiam* & *Franciam*, & fecerunt ſecuritatem altera pars ad alteram locum non dimittere dummodo eſſet unus qui vellet adverſarium haſtiludiando occupare; & tam fortiter & diu officium ſuum exequuti ſunt quod de parte *Francorum* non remanſerunt vivi niſi tantum tres: ex altera parte multi vulnerati ſunt, & nobilis miles dominus de *Pomers* etiam mortuus eſt. Dominus *Carolus de Bloys* qui captus fuerat in *Britannia* per dominum *Thomam de Dagworthe* tranſivit in patriam ſuam ſub hoſtiagiis quærere pecuniam redemptionis ſuæ, & venit ad inſulam de *Triſtrem* cum ſecuritate facta cauſa repauſationis, & ſpaciatus eſt, & cum vidiſſet infirmiora patriæ poſtea ſupervenit cum CCC. viris armatis, & clam occiderunt quoſque inibi invenerunt, quaſi miles perfidus & infidelis & ibi ſe tenuit.

An. Dñi 1354. Anno Gratiæ M.CCC.liiij. filius *Rogeri de Morte mari* factus eſt Comes de *Marchia*; & rex redonavit ei terras patris ſui quas contulerat Comiti de Saliſbury poſt foriſfacturam *Rogeri de Morte mari* & ejus mortem. Eodem tempore Comes de Warwyk clamavit dominium terrarum de Gower in *Wallia*, quas dominus *le Moubray* poſſederat toto tempore à conqueſtu *Walliæ*, unde orta eſt lis & diſcordia inter partes. Tandem rex de favore fecit inquiſitionem *Londoniis* de militibus & ſerjanciis dictæ patriæ; & per inquiſitionem prædictam datæ ſunt terræ Comiti de Warwyk. Eo tempore capta eſt treuga inter *Angliam* & *Franciam*, *Vaſconiam* & *Britanniam* uſque ad Paſcha proximo ſequens, ad tractandum medio tempore de pace competenti; & miſſi apud *Avinionem* ad papam Dux *Lancaſtriæ*, Comes de Arundel, epiſcopus Norwych, & plures magnates. Cum autem ambaſſiatores *Franciæ*, videlicet Dux *Burboniæ*, Comes de *Armenak* & alii, dediſxerunt cunctos articulos ad quos aſſenſum præbuerant & convenerant apud *Caleſiam*, & ſub brevi eloquio, nullam concordiam amplecti volebant niſi ad ſuam propriam voluntatem, & dixerunt, « Se paratos & ſatis potentes ad « tuendam partem ſuam contra *Anglicos* cunctis « diebus ſeculi, & ſic abinvicem receſſerunt. Nam primo petierunt *Franci*, *Quod rex* Angliæ *omitteret arma* Franciæ. *Item, quod rex* Angliæ *faceret homagium regi* Franciæ *pro* Vaſconia. Reſpondit Dux *Lancaſtriæ*, *Quod arma* Franciæ *quæ tulerat de conſilio hominum ſuorum legiorum de* Francia *non omitteret pro quoquam vivente. Item, rex* Angliæ *non faceret homagium homini de quo clamat* Edw. III. *ſuperior eſſe jure hereditario ex parte matris ſuæ. Quod ſi aliam viam pacis rationabilem capere vellent, rex* Angliæ *tanquam pacis amator amplecti deſiderat.* *Henricus* Dux *Lancaſtriæ*, & cum eo Comes de Arundel & cæteri venerunt *Avinionem* in vigilia natalis Domini cum CC. equis, de quibus fuerunt xxxij. cum hemeſiis cooperti, & moram traxit ibidem per vj. ſeptimanas cum pleno honore, & eo appropinquante ad civitatem, occurrerunt ei de epiſcopis, proceribus, civibus, & communibus ad numerum ij. mille equorum, & tanta extitit turba obviantium, quod ab hora diei tercia uſque ad horam veſperarum vix potuerunt pontem villæ pertranſire. Et cum intraſſet civitatem regratiabatur cunctis, & direxit iter ſuum uſque palacium papæ. Quo cum perveniſſet extra portam, deſcendit ab equo, & ingreſſus ad papam cum reverentia debita, prout bene ſciebat, ſalutavit eum; & ut brevitas temporis exigebat mutuo colloquentes, abiit ad hoſpitium ſuum. Hillaritas dapium & poculentorum omnibus venire volentibus & reſici cupientibus ſemper parata erat quamdiu ibi moram traxit, & talem providentiam ibi fecerat quod tota curia mirabatur. Providentia vini ante adventum ſuum in cellaria ſua erat C. doliorum. Et tantam humanitatem omnibus exhibuit, & præcipue Papæ et Cardinalibus, quod dicebânt, Non eſſe ei parem in toto mundo. Poſt receſſum ſuum de curia *Franci* circumvenerunt eum inſidiis ut eum caperent, ſet Deo adjuvante per multas cautelas evaſit, et venit in *Angliam* cum honore. Eodem anno natus eſt regi filius *Thomas* de Wodſtoke qui poſtea factus eſt dux *Glouceſtriæ*, et duxit uxorem filiam Comitis *Herefordiæ* ſeniorem: Comes vero *Derbeyæ*, ut infra patebit, duxit alteram ſororem juniorem, inter quas diviſa eſt hæreditas.

ANno gratiæ M.CCC.lv. rex *Franciæ Johannes Valeys* miſit mareſcallum *Dondena* cum viijC. viris armatis in *Scotiam* in nocumentum *Anglorum* et ſubſidium *Scotorum*, et ordinati ſunt manere certo loco ſuper marchia; ſet neſcientes vivere ſecundum morem patriæ, cito repatriaverunt. Poſt Pentecoſten rex tenuit concilium apud *Londonias*, et miſit in *Vaſconiam* contra *Francos* principem *Walliæ* filium ſuum, Comitem de Warwyk, Comitem *Oxoniæ*, Comitem de Suffolk cum viij C. viris armatis, M. iiij C. ſagittarius, et applicuerunt in portu de *Gerunde*; et magnates terræ tam epiſcopi quam alii occurrerunt eis obviam læti de adventu eorum, et receperunt eos cum honore, et optulerunt ſe principi tanquam domino ſuo legio cum bonis et catallis in omnibus ſuis agendis vivere et mori cum illo ſi tamen moram trahere vellet cum eis ad eorum defenſionem, et erant parati cum eo. An. Dñi 1355. In æſtate ſequenti apparuerunt duo vexilla in firmamento, unum rubrum et aliud azurium, et in multis partibus regni videbantur à pluribus, et congrediebantur ſimul alterum adverſus alterum rebellando; tandem vexillum rubrum debellavit azurium et proſtravit ad terram ſub ſe ut videbatur. Ad tranſlationem ſancti *Thomæ* rex *Edwardus* tranſiit cum xxxviij. magnis navibus de *Londoniis* per *Tameſiam* ad *les* Downes. Dux *Lancaſtriæ Henricus* erat cum eo, et habebant ſecum xv. mille virorum armatorum, de ſagittariis ij. mille. Et in eodem loco

fecerant

Edw. III. ſecerunt xxvij. milites, videlicet ij. filios regis, *Leonellum* et *Iohannem de Gaunt*; ij. filios Comitis *Warwych*, *Guidonem* et *Thomam*, filium Comitis *Oxonienſis*, dominum *le Mowbray*, et alios plures filios Dominorum regni. Deinde tranſierunt in *Franciam* per maritima *Normannia* remigantes in mari volentes loqui cum rege *Navernia* prout ante promiſerunt duci *Lancaſtria* obviare eis in aliquo certo loco et tenere cum eis. Nam rex *Navernia* ea de cauſa venerat ad caſtellum ſuum in *Normannia*, & rex *Francia* exploraverat eum ut eum caperet propter mortem *Caroli de Hiſpania*. Sed quando rex *Francia* cognovit quod rex *Navernia* percepiſſet propoſitum ſuum, miſit ad eum reginam *Francia* & alios magnos de regno qui eum excuſarent, & promiſit regi *Navernia* quod nunquam eum impechiaret pro morte dicti *Caroli de Hiſpania*, nec de aliqua alia felonia ſibi & ſuis illata, ſet gauderet & teneret libere & quiete quicquid haberet in *Normannia*, ſive caſtella, ſive quæcumque alia, ſine impedimento vel contradictione regis *Francia*, vel nocumento ſuorum; & ipſe fidem adhibens eorum blandis promiſſis nequiter deceptus eſt, ut infra patebit. Eodem tempore *Scoti* & *Hibernici* adunati intraverunt *Anglicam Hiberniam*, & cœperunt deſtruere patriam in circuitu per x. leucas. Et boriales *Hibernici* qui de rege *Anglia* tenent congregati dederunt eis prælium, & occiderunt de illis ij. M. DCCC. & reportaverunt de illis prædam magnam & lucrum de hiis quæ rapuerunt de *Anglis*. Eodem tempore congregati ſunt *Scoti* in iij. aciebus, & propoſuerunt intrare quidam per *Carliolum*, quidam per *Berwycum*; *Anglici* paraverunt ſe obviare eis in prælium. Et cum percepiſſent quod *Angli* diſponerent ſe pugnare cum eis, cœperunt tractare de treuga, & conceſſa eſt uſque ad feſtum ſancti *Johannis Baptiſta* proxime ſequentis. Et plures magnates aquilonares tranſierunt cum rege apud *Caleſiam* ad feſtum ſancti *Michaelis* ſequentis. In iſta æſtate graſſavit quædam enormis infirmitas acſi eſſet de temptatione malorum ſpirituum, Nam gentes inſanierunt & facti ſunt dementes toto ubique regno in villis & campis; & ſic amentes cucurrerunt ad ſilvas & loca denſoſa abſcondere ſe tanquam feræ fugientes conſortia hominum, & quidam currebant in campis ad villas & de villis ad campos, nunc hic, nunc illuc, quaſi de ſe non curantes, & vix potuerunt comprehendi: & quidam cultellis vulnerabant & dentibus laniabant ipſos capere volentes. Et multi capti ducti ſunt ad eccleſiam & ibi vincti jacebant donec à Deo relevationem acciperent; & in quibuſdam eccleſiis videres x. aut xij. alicubi plures, alicubi pauciores, quod gravis dolor erat intueri paſſionem eorum.

Nunc redeamus ad regem *Francia* qui congregavit grandem exercitum & diſpoſuit ſe venire uſque *Caleſiam* multum elatus & audacior, eo quod ſubtraxerat regem *Navernia* & ejus poteſtatem morantem in *Normannia*.

Nec prætereunda arbitror quæ eodem tempore in curia *Romana* acciderunt. Erant quidam fratres de ordine *Minorum* in illis partibus qui ſæpius prædicabant & pronunciabant papam *Johannem* xxij. hæreticum & excommunicatum, & omnes ſucceſſores ſuos, & quod nullum jus haberent nec poteſtatem ſancti *Petri* edere conſtitutionem contra ordinem ſancti *Franciſci* aut in præjudicium. Deinde capti ſunt, & quæſitum eſt ab eis, Utrum Papa poſſet mutare habitum eorum & transferre eos ad ordinem *Prædicatorum*. Reſponderunt, Quod non. Item, Si Papa poſſet diſpenſare cum eis habere granaria & cellaria pro ſtauro reſervando. Reſpondent, Quod non. Item, Si crederent quod Papa *Johannes* antedictus caput eſſet eccleſiæ Chriſti. Dixerunt, Quod non. Item, Si crederent Decretalem quam Papa *Johannes* edidit quæ incipit, *Quorundam &c.* eſſe bonam, & rationabilem, & fidei orthodoxæ convenientem. Dixerunt, Quod non. Sed dixerunt illam Decretalem voluntarie factam in deſtructionem pauperum fratrum, & in condempnationem iiij. fratrum arſorum apud *Marſiliam*, & in deſpectum paupertatis *Jeſu Chriſti* & ſancti *Franciſci*. Item, Si crederent quod illi quatuor fratres meruerunt per mortem ſuam. Dixerunt ipſos glorioſos ſanctos coram *Jeſu Chriſto*, & ſancto *Franciſco*. Et plures tales opiniones prædicabant & aſſeverabant contra papalem dignitatem & manutenebant uſque ad mortem, unde adjudicati ſunt ignis ſupplicio; ſed ante combuſtionem unus eorum palam emiſit talem confeſſionem.

Ego Johannes *indignus ſervus* Jeſu Chriſti *&* *ſancti* Franciſci, *profiteor & aſſero papam* Johannem *hereticum & ſancta eccleſia inimicum pro hereſibus quas fecit in* iiij. *Conſtitutionibus & fovebat. Prima incipit*, Ad conditorem. *Secunda*, Cum inter nonnullos. *Tercia*, Quia quorundam. *Quarta*, Quia ubi reprobus. *Quæ ſunt aperte contra ſacram Scripturam & ſanctam vitam Apoſtolorum. Et ego* Johannes *confiteor & aſſero credere & tenere cunctis Chriſtianis* Benedictum *papam* xij. *&* Clementem vj. *&* Innocentium vj. *ſucceſſores antedicti* Johannis, *qui dictas hereſes foverant & pronunciaverant, vixiſſe hereticos & excommunicatos, & de omni gradu dignitatis privabiles, & dignos pœna omnibus talibus ordinata. Et idem dico de omnibus prelatis & omnibus aliis qui ordinati ſunt defendere veritatem ſancta matris eccleſia & fidem orthodoxam, & de omnibus aliis cujuſcumque ſtatus, gradus, dignitatis vel conditionis fuerint.* Et in tali confeſſione vitam finierunt per combuſtionem ignis, ad laudem & honorem ſui ordinis ut credebant. Nam illi tenuerunt & adhuc ſuperſtites tenent quod nullus Papa deberet eligi niſi de ordine fratrum *Minorum*.

Ad regem *Anglia* redeamus. Cum igitur rex *Edwardus* longo tempore alta maris palpitaſſet, nunciatum eſt ei quod rex *Navernia* concordatus eſt cum rege *Francia*, ideoque diſpoſuit ſe redire ad *Caleſiam*. Et ibi fuerunt *Franci* congregati & jacebant ex omni parte ultra numerum expectantes eum: & dicebant ſe velle inire cum eo bellum quandocunque veniret & vellet. Die Animarum rex tranſivit cum iij. mille viris armatis, & mille ſagittariis, & ſic de omni genere populi x. mille, & venit ad *Gynes*, et inde ad ſanctum *Omerum*, deinde ad *Hetyn*. Rex *Francia* receſſit et fugit *Pariſius*, et fecit proſternere omnes pontes poſt eum, et victualia et cætera bona delata ſunt ad civitates et caſtella, et ita defuerunt victualia *Anglis*. Tunc neceſſe erat redire ad *Caleſiam*. Quo cum perveniſſet, nunciatum eſt regi quod villa de Berwyk capta eſſet per *Scotos*, ſed in redeundo *Caleſiam* dederunt patriam flammæ et incendio.

Qualiter capta ſit Berwyk extat narratio. *Scoti* abſcon-

Edw. III. abſconderunt ſe in uno boſco, et fugare fecerunt unam prædam beſtiarum prope villam de **Berwyk**, et illi de villa exierunt rapere prædam ab illis et ſequebantur; et ſubito venerunt ſuper *Scotos*, qui ex utraque occurrentes, ceperunt eos et occiderunt paucis de minoribus valentibus reſervatis. Et in craſtino cum cuſtodes murorum ſopori ſe dediſſent, miſerunt ſcalas ad muros et ſubito introierunt, et invenerunt eos improviſos, invaſerunt, et occiderunt quos invenerunt. Rex igitur feſtinavit et venit ad *Novum caſtrum*. Princeps *Walliæ* nunc eſt in *Vaſconia*, et peragrat fines *Franciæ* cum l. mille virorum armatorum, de pedalibus abſque numero de *Anglicis* et *Vaſconicis*. Et capit villas et caſtella ad placitum ſuum, et patriam ſub tributo et ſubjectione ex omni parte ſubjecit; *Vaſconia* manet lætabunda, quia non eſt qui eam inquietet. Cum igitur rex *Edwardus* veniſſet *Berwicum*, tanta poteſtas *Anglorum* occurrit ei undique, quod hii qui in villa fuerunt, videlicet C.xxx. viri, rogaverunt regem quod poſſent reddere villam, et habere vitam et membra, et rex conceſſit. Die Epiphaniæ *Edwardus Baliol* qui clamavit jus coronæ *Scotiæ* donavit totum jus ſuum *Leonello* filio regis *Angliæ Edwardi* cunctis qui aderant intuentibus. In craſtino converſionis ſancti *Pauli* rex *Edwardus* intravit in *Scotiam* cum iij. aciebus. Qui cum veniſſet apud **Rokeſborg**, multi de magnatibus *Scotorum* venerunt et habuerunt colloquium cum rege *Edwardo* quaſi vellent venire ad fidem regis, et ſuper hoc aſſignatus eſt dies de reſponſo. Et rex cum populo ſuo quievit in pace per viij. dies, at illi medio tempore cariaverunt bona ſua ultra mare *Scoticum*, Tunc *Willielmus Duglas* miſit reſponſum per literas ſuas regi *Edwardo* ſe nolle omnino venire ad pacem ejus; et ſuper hoc rex carpit iter verſus **Edynſborg** cum iij. aciebus et deſtruxerunt patriam per viij. leucas in circuitu, & ſuccenderunt igni & flamma. *Scoti* abſtulerant cuncta victualia ita quod *Angli* non habuerunt potum niſi ſolum recentem aquam per totam quindenam, & ideirco redierunt. *Scoti* autem ſemper affuerunt à latere & tergo capientes & interficientes quotquot de exercitu foriare exibant. *Henricus* dux *Lancaſtriæ* præibat ulterius in *Scotiam* & intellexit *Scotos* ſe parare ad prælium, & nunciavit regi, Qui regreſſus eſt feſtinanter cum paucis de *Mewroſe* ubi *Angli* hoſpitati fuerant, & cæteri qui *Angliam* petebant capti ſunt in foreſta de **Ettryk** per *Willielmum Duglas*.

An. Dñi 1356. Anno Gratiæ M.CCC.lvj. rex habuit concilium *Londoniis*, & petiit de clero decimam ſexennalem ad ſolvendum in iij. annis, ſed non conceſſit ea vice niſi unicam decimam. Poſt Pentecoſtem dux *Lancaſtriæ* & dux *Britanniæ* cum populo grandi perrexerunt in *Britanniam*. Sed primo tranſierunt in *Normanniam* ſuper terras regis *Naverniæ*, quem rex *Franciæ* per fraudem carceri mancipaverat eo quod antea adhæſerat regi *Angliæ*. Et primo apud *Mountebrygge* in inſula *Conſtaatyn*, & inde uſque ad *Carantan*, & circuivit terram undequaque ad placitum & ad caſtellum quod vocatur *pones Dondemer* regis *Naverniæ*, quod erat obſeſſum grandi numero *Francorum*. Qui cum audiſſent ducis adventum, dimiſſis machinis & multis aliis neceſſariis fugerunt. Et inſtauravit illud victualibus, & viris, & aliis neceſſariis. Et inde tranſiit ad *Bretolliam* regis etiam *Naverniæ*, quæ erat obſeſſa à *Francis*, Edw. III. & amovit obſidionem & victualibus ditavit. Exinde proceſſit ad civitatem *Vernolliam* quæ dicitur una clavis *Normanniæ*, civitas robuſta & fortis, cujus una pars eſt in *Normannia*, altera in dulci *Francia*, & cepit eam per inſultum eodem die. Deinde fecit inſultum ad caſtellum eodem die uſque ad noctem, & die ſecundo & die tercia uſque ad terciam & tunc reddiderunt illud; habuit namque unum hordicium forte & bene proviſum, cum quo ad tales inſultus operatus eſt mirabilia in proſternendo muros caſtrorum. In craſtino nunciatum eſt ei quod rex *Franciæ* appropinquaverat & prope erat ad v. leucas. Et continuo exivit de villa in campum, & diſpoſuit populum ſuum in acies paratus ad prælium. Et moram fecit in campo donec audiret quod rex *Franciæ* appropinquare nec pugnare vellet. Interim rex *Franciæ* miſit ad eum duos clarigarios armorum dicens, Quod multo tempore graverat terras ſuas devaſtando, & multa gravamina populo ſuo inferendo, videbatur regi quod idem dux quæreret bellum, & libenter impleretur. Ad hæc dux *Lancaſtriæ* reſpondit, dicens, Se & ſuos ſocios ad illas partes pro quibuſdam negotiis adventaſſe, & bene pro parte, regratietur Deus, proſequutos fuiſſe, & jam erat regrediens illicubi quo etiam habebat aliqua facere per viam, & ſi rex *Franciæ* vel aliqui ſuorum ipſum impedire conarentur ipſe paratus erat ipſos vi repellere & negotia itineris ſui continuare. Et in abſcondito nil facere propoſuit, ſed ut rex *Franciæ* qua via ipſe tenderet ſcire poſſet ipſe lucernam poſt ſe accenderet. Et rex quievit illum perſequi quia conſultus eſt ut ejus regreſſum expectaret & etiam donec voluntatem ſuam de principe *Walliæ* adimpleret, credidit namq; ambos ſubpeditaſſe. Et ſic rex regreſſus tetendit iter ſuum verſus principem. Dux *Lancaſtriæ* movit ſe verſus *Argentam*, uſque *Turri*, & uſque ad abbathiam ſancti *Fromundi*, ubi tranſivit aquam nimis periculoſam, *Franci* vero pontem deſtruxerant. Poſitique erant viri qui locum pontis cuſtodirent lxvij. viri armati cum pluribus aliis, quibus occurrerunt antequam exercitus *Anglorum* adveniret xviij. viri *Angli* & occiderunt & vulneraverunt, ita quod nullus eorum abire valuit. Abinde movit ſe dux ad *Caratan*, deinde ad *Mountebourgh*. Et nullus dies pertranſiit in quo non caperent forciletta & priſonarios. Medio tempore rex *Franciæ* divertit aciem verſus principem *Walliæ*, & ſubito tenuit ſe cum exercitu ſuo quaſi per unam leucam ab exercitu principis. Cardinales venerant pro concordia, ſed rex *Franciæ* renuit pacem vel treugam habere niſi princeps redderet priſonarios quos ceperat iterando. Princeps *Walliæ Edwardus* primogenitus regis *Edwardi* tercii in craſtino decollationis ſancti *Iohannis* in autumno movit ſe de *Burdegalo* in *Vaſconiam*, & equitavit per *Ageneys*, *Lymoſine*, *Halverne*, *Berya*, & ſuper aquam de *Leyre* in *Nouers* quæ eſt inter *Dalneys* ex una parte, & venit juxta *Peyters*, ubi initum eſt bellum xix. die Septembris. Die Sabbati ante bellum iſti capti ſunt, Comes de *Iuny*, Comes de *Uſur*. Mareſcallus *Burgoniæ*, & CC.xl. viri armati capti & interfecti. Captum eſt caſtellum de *Romerentyn* xv. die ante bellum; in quo captus eſt dominus de *Bran*, dominus *Bruſſegardus*, & xl. viri armati. Victualia cœperunt deficere in exercitu principis in tantum quod oportebat eos congredi in

bello

Edw. III.

bello aut præ vecordia tergum inimicis vertere. Et hæc inter ſe videntes firmaverunt ſibi cor validum ne quis eorum ſe redderet regi *Franciæ*, ſed potius elegerunt mori una die pro jure domini ſui regis *Angliæ* una voce & unanimi aſſenſu compacti ſunt. Et ſignaverunt ſe ſignaculo ſanctæ Crucis Deo ſe & cauſam ſuam commendantes parati in bellum. Et diviſerunt ſe in tres acies. Comes de Warwych habuit primam aciem. & ex parte *Francorum* duo Mareſcalli *Franciæ* habuerunt primam aciem. Secundam aciem dominus *Dolfynus de Vienna* cum fratre ſuo Duce de *Orlyens* cum majori fortitudine. In tercia acie erat rex *Franciæ* cum ij. mille de electioribus armatis totius *Franciæ*. Dominus *Galfridus Charneys* bajulavit vexillum rubeum quod erat mortis ſigniferum. Rex *Franciæ* edidit præceptum ne quis *Anglicus* vitæ reſervaretur ſolo principe excepto. Cardinales ante prælium aſcenderunt in quendam montem prope ut viderent eventum belli. Jam prima acies *Franciæ* congreditur cum Comite *Warwyk*, ſet cito per ſagittarios ſubpeditati ſunt. Et Mareſcallus *Clermont* occiſus eſt & multi alii, ut infra dicetur. Comes de Warwych inſequebatur fugientes, & quoſdam occidit & quoſdam cepit priſonarios. Medio tempore venit ſecunda acies *Francorum* & miſcuerunt cum principe *Walliæ*, et pugnaverunt nimis acriter infra unam ſepem, et *Anglici* devenerunt multum laſſi præ gravedine certaminis, et arma eorum nimis lacerata. Et tam fortis et dura extitit pugna quod ſagittarii præ defectu ſagittarum ſuſtulerunt lapides, et cum gladiis et lanceis, et quicquid poſſent arripere pugnaverunt, et ſic ſe corde ſagaci mirabile dictu defenderunt; ſed tandem ſicut Deus voluit *Franci* fugam arripuerunt, et dum *Anglici* ſtarent laſſi ſe refocillantes et ſperantes victoriam reportaſſe de ſuis inimicis omnibus, ſupervenit *Johannes* rex *Franciæ* cum ingenti fortitudine aciem dirigens verſus principem qui paucos ea hora ſecum habebat, quia laborabant ſuper inimicos fugientes. Dum igitur cepiſſent *Franci* aciem miſcere ſupervenit Comes de Warrewych rediens de fugatione inimicorum cum integro exercitu ſuo, et oppoſuit ſe à latere exercitus regis *Franciæ* et ſtrenue pugnaverunt, et ſic per gratiam Dei et non humana virtute victoria ceſſit principi et prælii reportavit principatum, et rex captus eſt et filius ejus *Philippus*, junior Comes de *Peyters* et magnates plurimi.

Regales.

Dominus *Johannes de Valoys* Rex *Franciæ*.
Philippus filius ejus adoleſcens.
Comes de *Pountyf*.
Dominus *Iacobus Burbon*.
Comes de *Ewe*.
Comes de *Tankirvyll*.

Comites.

Comes de *Aunſervill*.
Comes de *Ventadurn*.
Comes de *Baleſerrynagg*.
Comes de *Vendoyn*.
Comes de *Ruſſye*.
Comes de *Wandemont*.
Comes de *Aumartyn*.
Comes de *Neſowe*.

Clerici.

Epiſcopus de *Geyns*.
Chaſtell de *Empoſte*.
Vicecomes de *Nerbon*.
Mareſcallus *Dondena*.
Filius Comitis de *Alſur*.
Filius Comitis de *Wendemer*.
Comes de *Bealmont*.
Dominus de *Richeſlaundres*.
Dominus de *Mountagu*.
Dominus de *ſeynt Agar*.
Dominus de *Aulenye*.
Seneſcallus de *ſeynt Omer*.
Dominus *Ricardus Dars*.
Dominus *Mawricius de Mayuet*.
Capitanus de *Peyters*.
Dominus de la *Tour*.
Dominus de *Bewall*.
Dominus de *Mangeleyre*.
Dominus de *Blaunce*.
Dominus de *Alneye*.
Dominus de *Dyvelyn*.

Et præter iſtos ij. mille perſonæ de quibus mille homines armati.

Nomina occiſorum in bello.

Dux de *Bulloun*.
Dominus *Robertus de Ar*.
Dux de *Catenys*.
Conſtabularius *Franciæ*.
Vicecomes de *Talouns*.
Mareſcallus *Clermont*.
Vicecomes de *Bruſſe*.
Vicecomes *Lychedard*.
Dominus *Reginaldus de Pounce*.
Dominus *Galfridus Charneys*.
Dominus *Euſtachius de Rippelmond*.
Dominus de *Lyle*.
Dominus *Willielmus Johar*.
Dominus *Robertus Chaungger*.
Dominus caſtelli *Seylon*.
Dominus de *Mounlaun*.
Dominus *Argention*.
Dominus *Iohannes Saunſever*.
Dominus *Lodowycus Brok*.
Filius domini *Mountagu*.

Et præter iſtos ij. mille virorum armatorum mortui, & de aliis CCC.

Sabbato ante bellum capti

Comes de *Iuny*.
Comes de *Uſur*.
Maraſcallus de *Burgoyn*.
Et de viris armatis mortui & capti CC. xl.

Die xv. ante bellum caſtellum de *Romorentyn* captum eſt, Dominus de *Broun*, Dominus *Bricius Gamb*, & xl. viri armati.

Summa occiſorum in bello ij M. CCC.
Sum. priſonariorum captorum ij M. D.

Anglici ſe receperunt prope locum in uno boſco, & ibi hoſpitati ſunt illa nocte. In craſtino numeraverunt mortuos quos ſpoliatos & nudos repererunt. Deinde redierunt cum priſonariis ſuis verſus *Burdegalum*, laudantes & glorificantes Deum qui tanta miracula operatus eſt in eis. Concuſſum eſt hoc prælium

Edw. III. prælium circa feſtum S. *Mathei* apoſtoli. In exercitu principis *Walliæ* M. DCCC. de viris armatis. Sagittarii M. CCCC. In exercitu regis *Franciæ* de omni populo xl M. Poſt feſtum ſancti *Michaelis* videns dux *Lancaſtriæ* quod non poſſet inimicos equitando perturbare yeme ſuperveniente, deſcendit cum exercitu ſuo ad villam de *Reynes*, & circa feſtum omnium Sanctorum cœpit obſidere eam ad magnum detrimentum populi ſui; nam multum dampnum propter yemis algorem ibi perpeſſi ſunt. Tunc cœpit papa tractare de concordia inter reges cum effectu.

An. Dñi 1357. ANno Gratiæ M.CCC.lvij. *Edwardus* princeps *Walliæ* venit in *Angliam* ducens ſecum *Johannem* regem *Franciæ*; & applicuit apud **Plimmouthe** in vigilia ſancti *Johannis* ante portam Latinam. Et exinde ductus eſt *Londonias* per mediam civitatem. Et tantus apparatus arcuum, & ſagittarum, & de omni genere armorum monſtratus eſt in qualibet ſtrata *Londonienſi* ubi rex *Franciæ* adventare deberet, quod mirum eſt dictu, nec ab antiquo tale quid viſum aut auditum. Civeſque obviaverunt ei ultra mille equeſtres ſuo meliori modo, quodlibet artificium ſimul veſtiti in una ſecta. Facta ſunt hæc die Mercurii proxima ante feſtum Pentecoſtes. Conceſſa eſt regi quintadecima biennalis. Et rex relaxavit & condonavit omnes felonias, evaſiones, & fugitiones. Eodem tempore orta eſt diſcordia inter clerum & fratres *Minores* de quibuſdam opinionibus; & utraque pars appellavit ad curiam *Romanam*: unde magiſter *Ricardus* epiſcopus *Armachanus* tranſivit cum pluribus aliis clericis ad curiam in defenſionem cleri. Et idem *Ricardus Armachanus* habuit ſubſidium de clero, & abbas S. *Albani* erat procurator ejus. Et quia papa ſemper favebat *Francis*, & eos fovebat in quantum potuit contra *Anglos*, & propter miraculum quod Deus tribuerat victoriam tam paucis viris contra tantam multitudinem *Francorum*, ſcriptum erat in pluribus locis in *Vienna* & in multis aliis locis, *Ore eſt le Pape devenu* Franceys e Jeſu *devenu* Engleys. *Ore ſerra veou qe fra plus, ly Pape ou* Jeſus. Et ſcriptum erat in deriſionem. Die Lunæ ante feſtum ſancti *Johannis Baptiſtæ* venit unus Cardinalis ad regem *Londonias* ſub magna feſtinatione, & dixit ad regem, Domine conſenſum erat apud *Burdegalum* quod dux *Lancaſtriæ* amoveret obſidionem de villa de *Reynes*, quæ jam extat in magno periculo, & cuncta quæ in ea ſunt. Nunc autem ſi tractare debeamus de concordia faciatis amoveri obſidionem. Rex igitur miſit literas ad ducem *Lancaſtriæ* ſub foriſfactura vitæ & membrorum & quicquid foriſfacere poſſet, ut deſiſteret ab obſidione & domum remearet quam citius poſſet; ſimiliter rex *Franciæ* miſit ad ſuos ut omnia ſuſtinerent in pace. Et dum iſta ſic tractarentur venerunt *Londonias* duo alii Cardinales, ſcilicet Cardinalis *Pagorenſis*, & Cardinalis *Ronenſis*, & ille alius Cardinalis. Qui cum veniſſent ante regem apud *Weſtmonaſterium* quaſi in apparatu imperiali & fero vultu tanquam leonis, adoraverunt eum proni in terram, & ſic mutuo alterutris ſalutatis, regeque in cathedra reſidente, unus eorum ſumpto themate cœpit prædicare. thema, *Honor regis judicium diligit.* Et poſt ſermonem cœperunt loqui de negotio itineris ſui, videlicet Quod rex *Edwardus* haberet omnes terras anteceſſorum ſuorum dum tamen pax & concordia inter reges mediaret. Edw. III. Reſpondit rex breviter, Quod licet ipſe perdiderat terras anteceſſorum ſuorum pro tempore, ipſe eâ recuperaret cum Deus voluerit, & dixit eis ut loquerentur de corona *Franciæ* quam ipſe vendicavit. At illi reſponderunt, Commiſſionem ſuam ad tam ardua negotia non extendere. Et ſic dilatum eſt negotium uſque ad decollationem S. *Johannis*, donec mitteretur papæ pro dicto negotio. Et habuerunt iiij.d. ad marcam tam de ſpiritualibus quam de temporalibus per totum regnum de eccleſia. *Johannes* rex *Franciæ* moram traxit apud *Wynduſoram*, & *David* rex *Scotiæ* apud turrim *Londonienſem*.

Jam redeamus ad ducem *Lancaſtriæ*. Cum igitur *Henricus* dux *Lancaſtriæ* ix. menſes feciſſet ſuper obſidione & patriam circumquaque devaſtaſſet, dominus *Carolus de Bloys* venit cum x. mille viris & dux paravit ſe ad pugnam: ſed cum appropinquaſſet non audebat accedere, ſet receſſit. Illi vero de villa, hæc videntes magis timuerunt & captaverunt opportunitatem qualiter inirent colloquium cum duce. Et miſerunt unum epiſcopum cum vj. militibus per conductum ducis reconciliare unam eccleſiam extra muros per mortem unius occiſi pollutam. Dux vero compulit eos ſecum manducare. Et inter epulas colloquebantur de redditione villæ, eo quod nullus veniret in eorum auxilium. Dux vero durus erat ad inducendum ad hoc niſi ſub tali conditione quod ſe & ſua cuncta ei redderent in ſua gratia. Sed tandem convenerunt dare duci C. mille ſcutorum pro ſuis coſtagiis, & redderent ei villam, ſic tamen quod ipſi haberent bona ſua. Et fecerunt ſecuritatem quod quandocunque dux vellet petere villam ad opus regis *Angliæ* ipſi redderent ei villam, dare vel aſſignare cuicunque ei placeret, & dux ordinavit unum capitanium quem voluit; & quia noluit quod deprædaretur villa, aſſignavit certos viros qui ingrederentur & ſeiſinam caperent in ea ejus nomine. Et ipſe moram traxit extra villam & noluit intrare. Eodem tempore die Veneris proxima poſt feſtum ſancti *Johannis Baptiſtæ* delatæ ſunt literæ regis *Angliæ* ad ducem ut amoveret obſidionem, poſt concordiam & redditionem factam, ſicut Deo placuit. Eodem tempore erant nonnulli armigeri & ſagittarii qui manſerant in *Britannia* & *Vaſconia* ad cuſtodiam caſtellorum & opidorum, & hii convenerunt in unum ad numerum DC. virorum, & perrexerunt in *Normanniam*, & per ſubtilitatem comprehenderunt villam de *Honyflet* & tenuerunt eam, & ſupervenit Mareſcallus de *Flandria Robertus Clermont* cum DCCC. viris armatis & v. mille pedeſtrium, & impetierunt villam, ſet *Angli* ſtrenue defenderunt ſe ad muros, & occiderunt de illis circiter v C. Et dum ſic pugnaverunt ad muros ſupervenerunt *Robertus Cnolles* & *Randulfus* ſocius ſuus cum ſua comitiva à tergo, & percuſſerunt *Francos*, occiderunt pluſquam mille perſonas, & plures ceperunt priſonarios, & Mareſcallum & cæteros miſerunt ad fugam.

Eodem anno orta eſt lis inter abbatem noſtrum *Leyceſtrenſem* & *Johannem Larence* de **Belgrave**, & *Laurencium Larence* fratrem ejus, & communitatem ejuſdem villæ. Et ſic incepit. Communes de **Belgrave** quadam nocte proſtraverunt furcas libertatis abbatis *Leyceſtrenſis* in quodam angulo campi qui vocatur *le* **Stokking**. Tandem per ſen-

Edw. III. tentias latas in patria recognoverunt malefactores factum ſuum. Similiter fecerunt foſſas in quodam vado ſuper aquam *Sore* ubi vix de Foſſe ſolet habere curſum ſuum, ad impediendum cariagium victualium noſtrorum de maneriis noſtris cum caréctariis, et munierunt pontem ad alteram finem villæ cum peſſulis et ſerta ut undique nos gravarent. Super quibus Abbas noſter *Leyceſtrenſis* habuit breve regis de placito tranſgreſſionis ad Juſticiarios ad hoc aſſignatos, ſcilicet dominum *Robertum de Herle* et dominum *Johannem de Folvyll* milites, et *Simonem Pakeman* et *Laurencium Haubark*. Et fuerunt addictati xxxv. de **Belgrave** et ſic oportuit eos finem facere parti. Primo *Johannes Larence*, in cujus confidentia cæteri hæc mala fecerunt, et idem *Johannes* vadiavit Abbati xl.li. in gratia ſua, et ſolvit centum ſolidos; reliqui vero de villa quia ſimpliciores erant, ad inſtantiam magnatum patriæ ſolverunt tantum x. li. et reliquum pardonatum eſt eis ea conditione quod repararēt viam de Foſſe in vado de *Cowefwath* et proſternerent arbores creſcentes in dicta via verſus pontē, nam dicta via extendit ſe à *Cowefwath* per pratū et ſic inter les **Wylwes** ad finem pontis uſque ad *le* **Pewygrene**, et eciam dictū pontem paratum patere facerent omni tranſire volenti. Et antedictus *Laurencius* frater ſenior relaxavit ſi quid juris habuerat vel habere videbatur in illo loco ubi furcæ noſtræ prius erectæ fuerant. Eodem tempore *Scoti* navigabant ſuper mare huc atque illuc cum tribus navibus bene ſtoffatis cum CCC. viris armatis electis. Et explorabant *Anglicos* tranſeuntes cum ſuis mercimoniis et bona eorum rapuerunt et eos occiderunt, et ſic diu multa mala operati ſunt. Et circa feſtum ſancti *Michaelis* ortus eſt ventus validus et fugavit eos cum multis aliis navibus *Anglorum* in portum de **Parmyſmoth**, et ibi capti ſunt ſicut deo placuit per *Anglicos*. *David* rex *Scotiæ* xi. anno à captione ſua liberatus eſt et redemptus per xxx mil. li. et venit apud *Berwycum* in die ſancti *Michaelis*, ubi venerunt quidam de *Scotis* cum medietate dictæ ſummæ, et cum certis viris hoſtiagiis manſuris in *Anglia* donec altera medietas ſolveretur. Et facta eſt proclamatio de una trewga x. annorum inter *Anglos* et *Scotos* ſub pœna foriſfacturæ corporis et catallorum, et poſt x. annos lapſos eligerent *Scoti* utrum vellent pacem vel guerram. Ad feſtum ſancti *Michaelis* iterum Cardinales habuerunt iiij. d. ad marcam de clero tam de ſpiritualibus quam temporalibus, et non eo minus Papa miſit per Bullam quod quilibet Epiſcopus faceret viſitare epiſcopatum ſuum autoritate Papæ, et ſolverent procurationes Cardinalibus, et dictum eſt quod hæc ſumma data eſt per papam ad ſuſtentationem regis *Franciæ*. Et Papa eodem tempore petiit de regno *Angliæ* mil. marcas per annum per regem *Johannem* Curiæ *Romanæ* conceſſas et ab ejus tempore debitas jam plenarie ſolvendas, et hæc omnia facta ſunt ut per talem terrorem regis *Edwardi* animum ad eorum voluntatem magis inclinarent: et rex providus provide et breviter reſpondit, ſe nullum tributum velle cuidam dare, quia regnum ſuum tenuit et libere tenere voluit abſque ſubjectione cujuſcunque.

An. Dñi 1358. ANno gratiæ 1358. Rex fecit proclamationem in omnibus partibus regni, quod omnes alienigenæ de quibuſcunque partibus mundi, qui advenire vellent ad ſolempnitates ſancti *Georgii* haberent liberum conductum ingrediendi regnum *Angliæ* & regrediendi ad placitum per iij. ſeptimanas abſque impedimento vel nocumento cujuſcumque ad haſtiludia cuilibet volenti in ſuo gradu proſequi generalia. Venit ibi Dux *Brabanniæ* & multi *Vaſconii*. Regina quoque *Scotiæ* affuit cum multis aliis dominabus. Nobilitas hujus ſolennitatis multa erat nimis, nec eſt noſtræ facultatis ejus glorioſa facta evolvere. Poſt ſolennitatem peractam tranſierunt omnes *Londonias* tractaturi de concordia inter *Anglos* & *Francos*, & multo tempore tractaverunt ſine expeditione. Tandem pro eo quod Princeps promiſerat *Francis* apud *Burdegalum* quod pax & concordia ſe tenerent in quantum procurare poſſet patrem ſuum regem, & Rex cupiebat promovere filium ſuum in honore ſicut multum tenebatur atque ejus ſiniſtra pro ſuo poſſe devitare, aſſenſum præbuit concordiæ & pacis viſcera amplexatus eſt. Et ſic facta eſt redemptio regis *Franciæ* pro x. mill. centenis marcis & darent xiiij. hoſtiagios de melioribus totius regni *Franciæ* ad demorandum in *Anglia* donec tota ſumma ſolveretur. Sed dux *Lancaſtriæ Henricus* quando rediit in *Angliam* dimiſerat gardianos in *Normannia* dominum *Jacobum de Pype*, *Robertum de Cnolles* & multos alios qui aſſociaverant eis de melioribus viris armatis & ſagittariis electioribus in numero ſufficienti & mirabile dictu qui auxiliarentur regi *Navarniæ*, & crevit tam fortitudo regis *Navarniæ*, quam *Anglorum*, quod ſic adunati devaſtaverunt cunctas patrias in circuitu, & divites facti ſunt nimis & locupletati ſunt, adeo quod potius viderentur domini regni quam ſtipendiarii. Et multi qui egreſſi ſunt illuc garciones vel valetti facti ſunt milites validiſſimi ac ditiſſimi regreſſi ſunt, & omnes terræ ad lx. leucas circa Paritius factæ ſunt eis tributariæ, ne in toto exterminarentur. Ipſa quoque Civitas *Pariſienſis* promiſit eis fidem, & ſuper hac fide dominus *Jacobus de Pype* cum xxx. viris ingreſſus eſt *Pariſius* videre civitatem ſpaciandi gratia. Cumque aliquandiu moram traxiſſet ibidem, ſurrexerunt quidam de civitate & interfecerunt omnes illos xxx. viros. Dominus *Jacobus* vero evaſit adminiculo unius de civitate ſuffultus ſicut deus voluit. Et ſupervenit Rex *Navarniæ* cum exercitu ſuo, & ſtetit coram civitate *Pariſienſi*, & dominus *Dolfinus de Vienna* venit à tergo per a leucas appropinquans. Et cum noſtri viderent quod accedere nollet ad pugnam, direxerunt ſe verſus illum, & coercuerunt eum ad fugam, et occiderunt pluſquam CCC. viros de illis et multos valentes milites et armigeros, et unum Epiſcopum ceperunt. Tunc Cardinales diſpoſuerunt ſe repatriare, et habuerunt conductum ad *Caleſiam*. Eodem tempore mortua eſt *Iſabella* regina mater regis *Edwardi* et ſepulta *Londoniis* apud fratres *minores*. Poſt receſſum Cardinalium quidam de *Francia* venerunt *Londonias* cum xij. centenis millibus marcarum in partem ſolutionis pro rege ſuo. Sed rex noſter recuſavit pecuniam pro eo quod non adduxerunt ſecum hoſtiagios prout Concordia ſe præhabuit. At illi reſponderunt, Magnam partem *Franciæ* fore per *Anglos* deſtructam contra formam Concordiæ, adeo quod *Franci* non audebant ad proprias domos redire. Rex reſpondit quod *Angli* qui remanſerant in *Francia* poſt habitam concordiam exlegati homines fuerunt, cum felones ſcilicet, homicidæ, fures & latrones & tales delinquentes con-

tra

Edw. III. tra jura regni ſui, & extra protectionem ſuam, nec ipſos potuit juſtificare. Eodem anno poſt feſtum omnium Sanctorum venit rex *Scotiæ* per communem aſſenſum regni ſui ad regem, *Londinias*, & optulit ſe pergere cum eo ubicumque ſibi placeret in guerra ſua, ſi forte talis oblatio poſſet cedere in alleviamen regni ſui de tanta ſumma redemptionis ſuæ ſolvenda. Et ſupplicavit regi quod Mercatores *Scotiæ* poſſent libere intrare regnum *Angliæ* & exire, & mercatores *Angliæ* ſimili modo terram *Scotiæ* tanquam una gens & unus populus abſque detrimento vel calumpnia alterius ad alterum. Similiter quod mõneta eorum poſſet currere cum moneta noſtra & noſtra moneta tranſire cum moneta ſua, & filii eorum vacare Univerſitatibus *Angliæ* diſcendi gratia cum facere ſolebant. Cum igitur rex *Edwardus* vidiſſet tantam humilitatem annuit ejus petitioni. Et rex *Scotiæ* cum regina moram traxit apud fratres prædicatores *Londoniis*. Et ſciendum eſt quod rex *Angliæ* concordatus eſt cum rege *Franciæ* in octabis ſancti Hillarii, ſicut ſupra notatum eſt, ſub iſta forma. * * * * * Et forma Concordiæ miſſa eſt ad Curiam *Romanam* ad ratificandum & confirmandũ, & dum nuncii eſſent in redeundo expleto negotio, inventũ eſt quod rex *Franciæ* contra ſacramentum ſuum juratum miſerat literas in *Franciam* quod nunquam fuit in voluntate dimittere unum pedem terræ regi *Angliæ* de terra ſua *Franciæ*. Et captus eſt nuncius ad mare qui portavit has literas ſecreto ſigillo ſuo munitas. Quam ob cauſam rex *Franciæ* miſſus eſt ad caſtellum de *Somertun* ſub cuſtodia domini de *Dryncort* & domini de *Solvyll*, & *Philippus* filius ejus miſſus eſt ibidem cum eo. Poſt feſtum Purificationis quidam tunc valettus poſtea per proceſſum temporis miles magnus & validus dominus, capitanius multorum caſtellorum, opidorum, forcilettorum atque villarum in *Francia* tam ex aſſignatione ducis *Lancaſtriæ* quam ex propria adquiſitione, collecta multa fortitudine *Anglorum* perrexit in *Franciam* & venit ad villam de *Aurilions* & poſuit ſuburbia ad flammam ignis, & occidit quos voluit & tulit ſecum multa bona & quæque precioſa inventa, Cives vero non audebant exire contra eum, tanta florebat fama divinæ gratiæ *Anglorum*. Exinde perrexit verſus *Amiſium* & per cautelam muros aſcendit, portas aperit, omnes *Angli* intrant & in medio ſtratæ ſe ad bellum parant & multos cives necant, & cives in tantum attoniti redduntur quod multi ad muros fugerunt, ſaltant & colla frangunt, & multi ſe ſubmerſerunt præ timore, ſicque factum eſt quod multo plures occiderunt terrore quam gladio. Et ipſi abſtulerunt, rapuerunt & aſportaverunt bona innumera & ibi divites ſunt nimis. Et non erat ibi *Anglus* tam pauper quin de auro & argento & aliis jocalibus & precioſis ad plenum ditatus eſt. Et inde venit dictus *Robertus Cnollis* ad xij. leugas ab *Avinonia*, & tantam virtutem ſecum duxit quod Papa & Cardinales non audebant extra palatium moram facere, & quaſi deludentes intra ſe dicebant,

Roberte Cnollys parte fit Francus mollis,
Ipſius tollis prædas, dans vulnera collis.

Deinde in redeundo cepit priſonarios & villulas multas & divitias ad plenum, et ſic venit ad ſuum hoſpitium. Tunc *Robertus Cnollys* miſit in *Angliam* ad regem quod quæcunque adquiſierat in regno *Franciæ* caſtella, villas, catalla & quæcunque alia bene voluit omnia eſſe ad voluntatem regis domini ſui regis diſponere de eis ad ſuum placitum. Et rogavit regem de ſuo dominio & bona ſua voluntate, & multum placuit regi cunctiſque filiis ſuis. Sed poſt feſtum ſancti *Michaelis* idem *Robertus* captus eſt per inſidias. Et dum deberet abduci ſupervenit *Randekyn* ſocius dicti *Roberti* qui prope erat in illis partibus & ceperat eodem die circiter xl. priſonarios de *Francis*, devicit hoſtes, & liberavit ſocium ſuum *Robertum*. Interim redeunt nuncii de Curia Papæ dicentes Papam & totam Curiam lætam fore de Concordia & ſuum aſſenſum præbuiſſe. Similiter attulerunt ſecum unam Bullam Papalem ad abſolvendum Juſticiarios regis qui fuerant excommunicati ad ſuggeſtionem & procurationem Epiſcopi *Helienſis* &c. Parum ante hæc tempora orta eſt diſcordia inter fratrem *Thomam de Lyle Helienſem* Epiſcopum & dominam *la Wake*; nam homines Epiſcopi ſuccenderant unum manerium Dominæ *la Wake* & homines ejus interfecerant, et domina conqueſta eſt regi de ſuo gravamine. Et Juſticiarii miſſi ſunt ad inquirendum in cauſa, ſcilicet dominus *Henricus Grene*, dominus *Williclmus de Schardeſhul* et alii, et Epiſcopus venit coram eis, et compertum eſt quod fuit in toto culpabilis. Unde attachiatus eſt per temporalia ſua ſicut lex dictat, et traditus eſt Epiſcopis qui eum cuſtodirent et pro eo ad legem reſponderent, et ipſe ſtatim tranſivit ad Curiam *Romanam* et dedit Papæ intelligere quod rex incarceraverat eum et tulerat ab eo ſua temporalia contra jura Eccleſiæ. Quam ob cauſam miſſa eſt ſententia per Bullam papalem ſuper Juſticiarios et omnes ſuos fautores et eis adhærentes ac coadjutores vel conſiliatores in hac cauſa. Et miſſa fuit Bulla ad *Johannem de Kynwelle* Epiſcopum *Lincolnenſem* ad puplicandum populo et exhumare corpora eorum ſi mortui eſſent et proicere extra cimiterium. Qui continuo perrexit ad quendam *Simonem de Draython*: et exhumavit eum et fregit parietem Eccleſiæ et extraxit corpus per foramen et ejecit extra cimiterium. Et Epiſcopus *Lincolnienſis* mandavit Abbati de *Burgo* idem faceret de corpore Domini *Johannis de Engan* militis, ſed impeditus eſt per virtutem à filio dicti militis. Cum igitur rex iſta audiſſet graviter tulit, et mandavit Papæ quod nil actum contra Epiſcopum citra leges et conſuetudines regni. Et ſic tandem cum difficultate tamen et auxilio Cardinalium habuit pro eis abſolutionem. Ad feſtum Epiphaniæ quando magis credebatur pacem habuiſſe inter regna *Angliæ* et *Franciæ* cives *Pariſienſes* totaliter recuſaverunt, et deſpectuoſe omnes unanimi aſſenſu inſurrexerunt contra *Anglos* in civitate, quorum multi morati fuerant ibidem tota vita ſua, et eos omnes occiderunt et bona eorum ſibi rapuerunt. Similiter et *Flandrenſes* ex ſua parte fugaverunt mercatores noſtros in *Brabanniam* et mercatores *Eſtyrlynges* tenuerunt extra fines *Flandriæ*, & omnes illos cives de *Brydgges* qui mercatores foverant exlegabant, ceperunt, & multos de mandato Comitis *Flandriæ* detruncaverunt. Et iccirco rex fecit proclamare ubique in regno quod omnes aliengenæ cujuſcunque conditionis eſſent, ſolis firmariis regis exceptis, parati eſſent ad mare exire regnum citra feſtum ſanctæ *Margaretæ* proximo ſequentis ſub pœnâ vitæ & membrorum abſque ulteriori dilatione. *Edw.* III.

Edw. III. An. Dñi 1359.

Anno gratiæ 1359 rex fecit retentionem ſimiliter & cæteri domini regni fecerunt qualem præ valitudine non audivimus factam noſtris anteactis temporibus pro aliquo paſſagio ultra mare faciendo, & præparavit ſe tranſire in *Franciam* ad nativitatem beatæ *Mariæ*. Et medio tempore venit dominus *Walterus le Mawne* cum M. D. viris bene arraiatis de *Almania* & *Hunaldia* & aliis locis in auxilium regis, & venerunt ad *Caleſiam* & cum introiſſent villam tractaverunt villam ad ſuum placitum. Ceperunt hoſpicia & ejecerunt *Anglos* & quoſdam occiderunt & ultra menſuram multa magiſtralia exercuerunt, ſicque propter iſta & propter alia nova quæ ad aures regis devenerunt rex noluit pro tempore in *Franciam* tranſire, & ſic paſſagium illud dilatum eſt, ſed ordinavit *Henricum* ducem *Lancaſtriæ* in *Franciam* pergere & applicuit apud *Caleſiam* poſt feſtum ſancti *Michaelis* cum fortitudine grandi, & hoc contra voluntatem multorum magnatum de regno qui ſecretas inimicitias gerebant erga eum. Et equitavit per *Picardiam* & *Artoys*, et deſtruxit patrias in circuitu. Et tunc ſupervenit rex *Edwardus* cum omnibus aliis magnatibus, & diviſerunt ſe in tres turmas & acies, & abinvicem ſe dividentes ſingulæ acies ceperunt iter ſuum, Neſciebat una acies de cætero ubi altera devenit uſque in diem Jovis ante feſtum ſancti *Andreæ*. Quo caſualiter duæ acies tranſeuntes occurrerunt regi ad unam villulam ad x. leucas de *Reynes* in *Campania*, ubi rex tenuit unum magnum Concilium cum duce *Lancaſtriæ* & aliis magnatibus ſuis in vigilia ſancti *Andreæ*, & die ſequenti, & exinde ceperunt iter ſuum verſus *Reynes* in tribus aciebus ſicut prius fecerant, ita tamen quod ſinguli poſſent ſcire ubi eſſent & reliqui, nec aliquis exercitus eorum aliquam patiebatur adverſitatem aut diſpendium, nec quandoque ab adverſariis acclamatus eſt in toto hoc itinere, ſed omnia proſpera eis evenerunt niſi quod unus *Baldewynus Bartyn* xxvi. die Novembris venit cum lx. viris ſuper Comitem *Staffordiæ* hoſpitatum in una parva villula prope Principem, et acclamavit eum, at ille exiens in primo inſultu unum occidit et alium ad terram jecit, ſicque omnes capti ſunt vel occiſi, nec unus quidem evadit et ipſe *Baldewynus* captus eſt. Et notandum quod in toto illo viagio non periit quiſquam noſtrorum nec dampnum ſuſtinuit præter quod dominus *Thomas de Morreus* percuſſus eſt medio de una gunna. Xviij die Decembris venit rex cum omnibus ſuis ad villam de *Reynes* & recipiebant ſe hoſpitio ex omni parte villæ, & quieverunt pacifice nulli malum aut moleſtiam inferentes. Et fecerunt convivia unuſquiſque dominus cum alio acſi in proprio ſolo fuiſſent in *Anglia*. Die ſancti *Thomæ Cantuarienſis* ad noctem dux *Lancaſtriæ*, Comes *Richemundiæ*, Comes *March*, dominus *Johannes Chandos* qui nominatiſſimus miles hiis diebus habebatur, exierunt ad inſcalandum villam de *Cerney* in *Dormoys* quæ erat villa fortiſſima duplici foſſa & ingenti muro munita, plena turribus & inſtaurata viris armatis, In craſtino antequam appropinquiarent ad villam per unam leucam illi de villa perceperunt eos & eos acclamabant, At dux & cæteri Comites non obſtante illo clamore equitaverunt donec venirent bene prope villam, & tunc deſcendit dux de equo ut videret foſſuras & illarum, & ſtatim cæteri videntes eum ad pedes deſcenderunt de equis, & abſque conſilio inito aut aliquo propoſito inde capto unanimiter ſe dederunt ad inſultum inproviſe, & ſine dilatione unam foſſuram adquiſierunt, deinde abſque mora adepti ſunt aliam, tunc cum gravi pœna ad muros aſcenderunt & ibi militanter & ſtrenue pugnaverunt donec aliqui eorum muros adquirerent, & ſic aſcenſis muris villam intraverunt & miſerunt ad mortem qui eis reſtiterunt, & multi illorum fugientes ſe ſubmerſerunt in aqua & mariſco, deinde direxerunt ſe ad caſtellum ut inſultum facerent, ſed caſtellani præpediti timore ſine dilatione ſe reddiderunt cum Caſtello duci *Lancaſtriæ*, & eodem die antequam inde abirent poſuerunt villam incendio & flammæ, & hoſpitati ſunt eadem nocte in una villula bene prope Comitem de *March*, & in craſtino die ſcilicet Circumciſionis dux *Lancaſtriæ* & plures alii tetenderunt viam ad quandam villam vocatam *Autry* in *Dormoys* quæ diſtat per iij. legas de *Cerneys*, & erat hæc villa bene munita & fortior quam *Cerneye*, poſita ſuper aquam vocatam *Dayne*. Sed antequam illuc venirent villani reliquerunt villam & fugerunt præ timore, nec erat qui eis reſiſteret. Eodem die dux *Lancaſtriæ* perrexit ad villam fortem & bene munitam vocatã *Meuram* in *Campania*, de qua ſimili modo villani ante eorum adventum fugerant, & villã flammæ & incendio ſuppoſuerant, et exinde redit cum exercitu ſuo ad Regem *Edwardũ* ſanus & incolumis cũ omnibus ſuis, laudetur deus. Et præter hæc dominus *Bartholomeus de Borgwahs*, dominus *Baldewynus de Buttore* cum multis aliis de familia principis et familia Comitis *Richemundiæ* 20 die Decembris direxerunt ſe ad villam nomine *Sourmuſſy* quæ erat munita duplici foſſa et bene murata et fortiſſima præſidio, et virili audacia inſcalaverunt eam eadem nocte et prendiderunt eam, et in medio villæ erat unum pulcrum caſtellum cum turri una quaſi inexpugnabili, et hoc caſtellum per ſuffoſſionem et varios inſultus adepti ſunt in die Epiphaniæ, et hii qui fuerunt in caſtello fugerunt in turrim indilate, ſed vi coacti reddiderunt ſe eodem die, ſcilicet dominus de *Clermont* et multi valentes milites armigeri et burgenſes de villa. Tercia die poſt Epiphaniam prædicta turris dilapidata eſt ad terram, dictaque villa data incendio combuſtionis et penitus deſtructa. Eodem tempore *Dalfinus de Vienna* filius regis *Franciæ* et alii proceres regni congregaverunt multitudinem virorum fortium et claſſem magnam nimis ut in *Normannia* adunati in *Angliam* applicarent in diverſis locis, ut ſic regem *Edwardum* revocarent ac etiam de *Anglicis* ſe vindicarent? Et quidam eorum occurrerunt domino *Thomæ Fogges* ad numerum CC. XL. lanceati, ac dictus *Thomas* occurrit eis juxta *Honiflet*, cum xxvij. lanceatis et circiter C. ſagittariis, et fortiter pugnaverunt, et capti ſunt in eodem congreſſu CXX. perſonæ armatæ, videlicet dominus *Lodovicus Harecourt* gardianus *Normanniæ*. Dominus *Johannes Bygot* Mareſcallus. Dominus *Baldewynus* de la *Huſe* cum a. fratribus. Dominus de *Brukemont* et frater ejus, *Ballivus* de *Caux* et unus Baro cognatus ejus. Dominus *Willielmus Marteb*. Die ſancti *Mathiæ* Apoſtoli in Quadrageſima *Franci* applicuerunt apud Winchelſe ad ſummam xx mill. armatorum virorum, et interfecerunt xxxv. homines de villa. Sed infra breve tempus tanta multitudo *Anglorum* compatriotarum quod antequã *Franci* poſſent navigio ſuo ſe munire in tantum ſe proripuerũt ad aquã quilibet ſuper alium quod

per-

Edw. III.

Edw. III. perdiderunt tam necatos quam ſubmerſos pluſquam CCCC. Et ſumpſerunt ſecum ix. mulieres ſpecioſas de villa quas tam turpiter violaverunt quod horribile eſt recitare. Et dum ſic occupati eſſent *Franci* ex una parte quidam marinarini noſtri navigio venerunt & ceperunt xiij. naves cum vino & aliis victualibus bene onuſtas, & eas abduxerunt. Eodem tempore miſſus eſt *Iohannes de Valoys* Rex *Franciæ* de Caſtello de **Somerton** ad turrim *Londonienſem.*

An. Dñi 1360. ANno gratiæ M.CCC.lx. omnes laici cujuſcunque conditionis erant inter xvj. & lx. annos arraiati ſunt. Et de illis meliores armati ſagittarii miſſi ſunt ad mariſarchos ad mare in defenſionem regni. Unus Mariſarchus erat *Iohannes Weſnam* Prior Hoſpitalis, & alii aſſignati per regem. Navigium inimicorum ſuper mare dicebatur nimis validum.

Archiepiſcopi & epiſcopi per epiſcopatus ſuos conceſſerunt grandes indulgentias omnibus tranſeuntibus ad mare contra inimicos in defenſionem regni, & quod unuſquiſque poſſet eligere ſibi confeſſorem ad placitum. Epiſcopi quoque, Abbates & Priores, Rectores, Vicarii & capellani & omnes viri eccleſiaſtici parati erant prout Abbates fuerant, Quidam eſſe viri armati, quidam ſagittarii, et electi erant per mandatum epiſcoporum. Et beneficiati qui non potuerunt in propria perſona ſupplerent per bona ſua in aliis perſonis, ſi *Franci* in terram intrarent & neceſſitas eis occurrere ſuppetiſſet. Tunc mariſarchus cū C.lx. navibus de *Londoniis* per *Temiſiam* mare petiit. Et primo ſulcavit maris alta uſque *Boloniam*, deinde uſque ad *Honyflete* ad reprimendum inimicorum audaciam qui terram *Angliæ* infeſtare propoſuerant. Et ſic noſtri fecerant multa mala *Francis* in iſta peregrinatione. Cum igitur Rex jacuiſſet apud *Reynes* vij. ſeptimanas tranſivit ad *Chalounnes*, deinde perrexit in *Burgoniam*. Et venit dux *Burgoniæ* & tractavit cum rege, & rex conceſſit ei treugas per iij. annos pro ſe & omnibus ſuis pro CC. mill. **Motonns** regi ſolvendis. In quadrageſima ſequenti rex *Edwardus* habuit tractatum cum *Francis*, aderantque unus Cardinalis & unus legatus; ſed non cepit effectum. Unde rex movit exercitum uſque *Pariſius* incendendo, occidendo & undique devaſtando. Et ibi propter feſtum Paſchæ fixit tentoria ad ij. leucas de civitate. Die Lunæ poſt diem Paſchæ rex diſpoſuit exercitum ſuum in iij. aciebus coram civitate clangentibus tubis & clarionis & aliis inſtrumentis muſicis perſonantibus. Rex erat in ſecunda acie cum ſuis, dux *Lancaſtriæ* & Comites *Northamtonienſis* & *Saliſburienſis* cum ſuis in prima acie. In tercia acie Princeps & Barones cum reliquo vulgo expectantes prælium de hiis qui in civitate *Pariſienſi* erant ſicuti eis ante promiſerant. Sed nemo exiit de civitate occurrere illis. Unde rex *Edwardus* inde graviter motus juſſit dare incendio magnam partem ſuburbiorum ut eos provocaret ad pugnam. Et tamen non erat qui eis reſiſteret. Tunc xxx. milites de novo ordinati cum lanceis ſuis perrexerunt ad portam *Pariſiorum* petentes ab eis opera militaria ſecundum legem Armorum. Et exierunt de civitate lx. cum haſtis, & pugnatum eſt fortiter ex utraque parte, ſed per gratiam Dei quæ ſemper præſto erat *Anglis* in omnibus ſuis agendis *Angli* vicerunt *Francos* & refugaverunt eos in civitatem quoſdam mortuos, quoſdam letaliter vulneratos; ſed noſtri, laudetur Deus, evaſerunt abſque gravi vulnere. Tunc movit ſe rex in alias partes & tradidit cuſtodiam caſtellorum quæ ſunt in partibus de *Orliens* & *Cateneſia* duci *Lancaſtriæ*. *Edw.* III. Eodem tempore Comes de *Armenak* in *Vaſconia* pugnavit cum amico regis *Angliæ* Comite de *Foys* pro eo quod adhærebat regi *Angliæ*. Et mortui ſunt ex parte dicti Comitis xv. millia virorum & ex noſtra parte nullus nominatus, laudetur Deus. In iſto viagio obierunt in *Francia* multi nobiles *Angli*, ſcilicet Comes de *March* Mareſcallus exercitus, *Gydo de Warwyk* primogenitus Comitis miles nominatiſſimus, Dominus *Robertus de Morle* & filius ejus, & multi alii nobiles milites & armigeri atque valetti, Nam in eorum reditu de civitate *Pariſienſi* verſus partes de *Orliens* in *Bevoaſina* ſubito ſupervenit horribilis tempeſtas tonitrui, fulguris deinde grandinis & occidit gentes abſque numero & pluſquam vj. millia equorum, Ita quod cariagium exercitus defecit fere in toto, & oportuit neceſſario redire verſus *Angliam*, ſed Deus tranſtulit miſerjam neceſſitatis in honorem regiæ majeſtatis; nam papa miſit nuncios ſolempnes cum literis ad regem *Angliæ* ad tractandum de pace & concordia. Et tractaverunt apud *Morens* prope *Chartres*, & continuatus eſt tractatus quinto die Maii quando rex diſpoſuit ſe redire verſus *Angliam* tum propter neceſſitatem tum propter formam tractatus, quæcunque habebant miſerunt flammæ & incendio præ defectu cariagii, tentoria, utenſilia, currus, ſellas & cætera quaſi cuncta. De dicta concordia dicetur infra. Eodem anno rex conceſſit libertates *Leyceſtriæ* de nundinis & aliis ad inſtanciam ducis *Lancaſtriæ*. Et dux obligavit dominium de *Wrangill* ſub waranto dictarum libertatum pro ſe & hæredibus ſuis. Eodem anno quidam miles dominus *Johannes de Ardena* implacitavit Abbatem noſtrum *Leyceſtriæ* & nos de manerio noſtro de **Berewode** & advocatione eccleſiæ noſtræ de **Crudworthe** quam per multa tempora in proprios uſus habueramus, Qui quidem dominus *Iohannes* per favorem & auxilium multorum majorum de patria & per conſilium vicecomitis qui pro eo tempore fuerat, portavit unum breve quod continet, *Faciatis venire ſex tales*; & hii erant gentes incognitæ nobis, quæ duxiſſe debuerant totum negotium ad ſuum placitum. Sed cum divulgatum eſſet jus noſtrum, ac etiam præ timore unius literæ per Regem ad Juſticiarios miſſæ quod non ſinerent Abbatem injuriam pati prout reſpondere vellent in poſterum coram rege & ejus concilio, facti ſunt nimis dolentes & triſtes, Sicque noſtra juſtitia declarata, tranſivit negotium ad noſtrum placitum & recuperavimus manerium cum eccleſia ut prius habuimus. Acta ſunt hæc die ſabbati proximo ante feſtum ſanctæ *Margaretæ* apud *Warwicum* coram Juſticiariis domino *Johanne de Mowbray*, & *Thoma de Hyngylby*. Circa tranſlationem ſancti *Thomæ* tranſiit *Johannes de Valoys* rex *Franciæ* & alii priſonarii ad *Caleſiam*, & tractaverunt cum proceribus *Franciæ* de concordia & finali pace inter regna *Angliæ* & *Franciæ*. Et concordatum eſt ſub tali forma.

Rex Angliæ *habere debet totam* Aquitanniam *&* Vaſconiam *pro perpetuo abſque reverſo, civitatem quoque de* Peyters *cum caſtello, cum toto comitatu & patria de* Peyters: *Item totum feodum de* Durward: *Item totam terram de* Belvill: *Item civitatem cum caſtello de* Saintona *cum tota patria de* Saintona *tam ultra aquam de* Charent *quam citra aquam: Item*

Edw. III. *civitatem* Andegaviæ *cum caſtello cum tota patria* Andegaviæ: *Item civitatem cum caſtello de* Paragors *cum tota patria in circuitu: Item civitatem cum caſtello de* Caours *cum patria de* Caourſina: *Item civitatem & caſtellum & terram de* Tarke: *Item civitatem & patriam de* Wygomeſia: *Item civitatem & caſtrum & terram cum patria de* Caues: *Item civitatem & caſtellum cum patria de* Angelmoſia: *Item civitatem & caſtellum de* Rodeſya *& patriam de* Vergia: *Item homagia, ſervicia & honores Comitum de* Foys *&* Armenak *& de* Paragorenſi *& vicecomitis de* Lyngeſia; *Et ſervicia de dictis dominis pro terris quas habent in antedictis patriis: Item* Moſtrellum *ſuper mare cum ſuis pertinenciis: Item integrum comitatum de* Pountif: *Item caſtellum cum villa de* Caleſia *cum dominiis & caſtellis* Merk, Sandegate, Colne, Hammes, Wald, Sea, *cum tergis, mariſcis, boſcis, rivulis, redditibus, & cum veſtituris eccleſiarum & omnibus pertinentiis. Item omnes inſulas appendentes antedictis dominiis. Item caſtellum cum toto comitatu de* Gynes *cum ſuis pertinentiis. Item caſtellum & villam de* Rochell *cum omnibus ſuis pertinentiis.* Et ad iſta firmiter & inviolabiliter perpetuis temporibus obſervanda juraverunt utrique reges ſuper ſacramento corporis *Ieſu Chriſti.* Simuli modo juraverunt magnates utriuſque partis pro ſe & hæredibus atque ſucceſſoribus ſuis coram iij. archiepiſcopis et viij. epiſcopis cum Indenturis per ſigilla ambarum partium munitis, Et pro redemptione regis *Franciæ* darent.

An. Dñi 1361. ANno gratiæ M.CCC.lxj. Cum igitur reformaretur pax inter regna, in quadrageſima ſequenti obiit æterna memoria dignus *Henricus* nobilis dux *Lancaſtriæ* apud *Leyceſtriam.* Eodem tempore crevit quædam ſocietas virorum fortium vocata *Societas fortunæ*, & per quoſdam vocata eſt *La grant companye.* Et adunati ſunt de diverſis partibus non habentes unde vivere niſi de ſuo labore poſt initam pacem inter regna. Iſti erant viri fortes & bellicoſi, elegantes & ſtrenui & vivebant de ſuo perquiſito per guerram, in pace nil habentes. Et erant de diverſis nationibus congregati. Iſti venerunt de *Lumbardia* verſus *Avinoniam* & petierunt licentiam proficiſci per *Savey.* Sed Comes de *Savey* negavit eis progreſſum, et congregavit multitudinem populi ad reſiſtendum eis. Et illi captaverunt opportunitatem et noctanter prorupetunt ſuper muros civitatis in qua ipſe Comes manebat, et interfecerunt homines illius et prædati ſunt civitatem et tulerunt quæcunque in ea invenerunt. Et ipſe Comes cum magna difficultate dimiſſus per murum vix evaſit.

Eodem anno obiit magiſter *Ricardus fitz. Rauf* epiſcopus *Armacanus* qui cauſam manutenuerat contra fratres mendicantes in curia *Romana* apud *Avinoniam.* Eodem anno *Matildis* filia ducis *Lancaſtriæ*, duciſſa de *Seland*, ſcilicet uxor *Willielmi* ducis de *Seland* venit in *Angliam* ad clamandum hæreditatem ſuam. Et tunc diviſa eſt hæreditas inter dictam *Matilden*, & dominam *Blanchiam* filias ducis *Lancaſtriæ.* Dominus *Iohannes de Gaunt* filius regis *Edwardi* duxerat in uxorem prædictam *Blanchiam*, qui poſtea factus eſt dux *Lancaſtriæ.* Eodem anno nobilis dux *Lancaſtriæ Henricus* tumulatus eſt in eccleſia Collegiali et hoſpitali extra portam auſtralem *Leyceſtriæ*, quam ipſe conſtruxerat et quam præfecerat uno decano et xij. Canonicis præbendariis et totidem vicariis ac aliis miniſtris ſufficienter requiſitis, et centum pauperibus debilibus et decem fortibus mulieribus quæ debilibus deſervirent et procurarent in eſculentis et poculentis et aliis corporis neceſſariis jugiter die ac nocte, dictamque hoſpitalitatem pauperum cum Collegio Canonicorum ſufficienter dotavit, ubi jacet ſepultus. Eodem anno xvj. kalendarum Februarii, ſcilicet in die & nocte ſancti *Antonii* orta eſt horribilis & nimis valida tempeſtas ventorum qualem nunquam retroactis temporibus non creditur à plebe fuiſſe viſam, nam ultra quam dici poteſt, boſcos, pomeria & omne genus arborum proſtravit & multas ultra quam crederet cum radicibus evertis; eccleſias, molendina, campanilia, muros, domos dilapidavit; Apud *Londonias* mala innumera de campanilibus & aliis domibus & eccleſiis exercuit. Eodem anno *Edwardus* Princeps *Walliæ* duxit uxorem filiam *Edmundi* Comitis de *Cantia* quam ante Comes de *Saluburia* duxerat in uxorem, & divortio inter eos per dictam mulierem facto dominus *Thomas de Holond* duxit in uxorem, pro cujus concupiſcentia ut dicebatur divortium factum eſt. Tercio duxit eam Princeps *Walliæ* antedictus. Eodem anno mortalitas generalis oppreſſit populum quæ dicebatur *peſtis ſecunda.* Et moriebantur tam majores quam minores & maxime juvenes & infantes. Et de congregatione noſtra xj. Canonici mortui ſunt.

ANno gratiæ M.CCC.lxij. obiit *Matildis* Duciſſa de *Selond* & Comitiſſa *Leyceſtriæ*, quam vulgaris opinio dicebat veneno intoxicatam propter hæreditatem reintegrandam. Eodem anno ſederunt Juſticiarii de *Traylbaſtons* apud *Eboracum.* Eodem anno quidam valens homo de boriali plaga ſcutifer elegans & audax nomine *Iohannes de Coupeland* occiſus eſt. Iſte cepit *Davidem* Regem *Scociæ* in bello *Danolmie.* An. Dñi 1362.

ANno gratiæ M.CCC.lxiij. ad feſtum *Michaelis* Rex ordinavit ſtapulas lanarum eſſe apud *Caleſiam* & ordinavit xxvj. mercatores de valentioribus regni habere cuſtodiam villæ & eam manutenere cum ſtapulis per iij. annos. Et cum quolibet mercatore vj. viros armatos & iv. ſagittarios de ſumptibus regis. Ordinavit eciam ibidem duos Majores, videlicet unum pro villa, & alium pro ſtapulis. Et rex caperet pro mala captura quæ vulgaliter dicitur *Maletorth* xx. s. & prædicti mercatores Gardiani de villa xl d. de quolibet ſacco lanæ. Princeps *Walliæ* & Comes *Warwych* tranſierunt in *Vaſconiam.* Eodem anno *Willielmus de Clown* humaniſſimus abbas *Leyceſtriæ* adquiſivit vacationem Abbathiæ *Leyceſtrenſis*; quando aliquis Abbas ibi obierit Eſcaetor Regis intrabit in Abbathiam & capiet ibi ſimplicem ſeiſinam in nomine regis, & tenebit ſe ibi per unum diem & unam noctem, non tamen faciet ibi aliquod magiſterium, & in craſtino exibit. Et ſi forte ſponte exire noluerit, licitum eis eſt eum vi expellere. Nec quiſquam Eſcaetor ſe intromittet ulterius in aliis maneriis, terris vel tenementis dictæ Abbathiæ niſi ſolum ut dictum eſt in Abbathia tantum; Et pro iſto privilegio & pro primis quatuor vacationis menſibus pro electione privilegiatis dabunt regi lv. marcas. Et ſi contingat ulterius vacare, 1363.

cate,

Edw. III. care, pro quolibet menſe quamdiu vacaverit dabunt regi unam marcam. Hoc privilegium rex *Ricardus* ij. in ſuo primo anno confirmavit. Eodem anno venit in *Angliam* rex *Cipriæ*, qui in reliquis regnis laboraverat pro auxilio petendo. Et petiit à rege auxilium contra Paganos qui ei tulerant & detinuerant regnum & hæreditatem ſuam *Jeroſolymam*. Et rex noſter valde regaliter eum muneravit, & cæteri domini magnum honorem ei exhibuerunt. Eodem tempore rex *Scociæ* venit in *Angliam* pro abbreviatione pecuniæ quam debuit regi *Angliæ* de redemptione ſua, ſed rediit negotio non expedito. Rex *Franciæ* venit *Londonias* poſt Purificationem & moram traxit apud Savoye ſcilicet in manerio Ducis *Lancaſtriæ* tunc pulcherrimo manerio *Angliæ* ut dicebatur. Hoc quidem manerium *Henricus* Dux *Lancaſtriæ* conſtruxerat de ſumptibus lij. millibus marcarum quas adquiſierat apud villam de Wyggerake. Rex *Franciæ* attulit ſecum medietatem millenarii in partem ſolutionis redemptionis ſuæ. Et rogavit regem pro liberatione hoſtagiorum *Franciæ*. Sed rex noluit annuere petitioni ejus. Sicque evenit uno eodemque tempore quatuor reges convenire *Londoniis*, ſcilicet regem *Angliæ*, regem *Franciæ*, regem *Scociæ*, & regem *Cipriæ*. Eodem anno rex congregavit Comites & Barones & cæteros proceres *Angliæ* & habuit ſecum omnes hoſtiagios *Franciæ*. Et fecit ſolennem fugationem ferarum in foreſta de Rogyngam, Clyne Schyrewode & pluribus aliis foreſtis & ſilvis & parcis. Et hoc fecit pro anno L. ætatis ſuæ. Et ut dicebatur effundebat expenſas diurnales viciſſim uno die C. li. ſecundo die C. marcas toto illo tempore fugationis. Et multas gratias fecit *Angligenis* illo anno, & condonavit multa delicta. Eodem anno quidam *Walterus Wynkeburne* ſuſpenſus in furcis *Leyceſtriæ* per inſequutionem fratris *Johannis Dyngleye* magiſtri de *Dalby* de ordine Hoſpitalium. Et cum dimiſſus à furcis duceretur ut mortuus ad cimiterium ſancti *Sepulcri Leyceſtriæ* ſepeliendus cœpit reviviſcere in carecta, & ductus eſt in eccleſiam ſancti *Sepulcri* per Clerum, & ibi diligenter cuſtodiebatur à Clero *Leyceſtrenſi* ne forte raperetur iterum ſuſpendendus. Cui rex *Edwardus* in Abbathia *Leyceſtrenſi* fecit gratiam & conceſſit Cartam, ita inquiens me audiente, *Deus tibi dedit vitam & nos dabimus tibi Cartam.* Eodem anno mortua eſt Duciſſa de *Clara* uxor *Leonelli* Ducis *Clarenſis*. Eodem anno *Johannes de Bokyngham* epiſcopus *Lincolnienſis* de novo creatus habuit viij. d. ad marcam de Clero per totum epiſcopatum *Lincolnienſem*. Et gelu magnum & frigiditas inſolita iſto anno fuit, & duravit uſque ad feſtum ſancti *Gregorii* & ultra. Et obiit *Edwardus de Baliolo* quondam rex *Scociæ* juxta *Dancaſtriam*.

An. Dñi 1364. ANno gratiæ M.CCC.lxiv. *Johannes de Valoys* rex *Franciæ* obiit *Londoniis* apud Savoye ej. idus Aprilis, & ductus eſt in *Franciam* & tumulatus apud ſanctum *Dioniſium*. Hic à primo ſuo adventu in *Angliam* habuit homines ſuos ſecretos apud *Londonias*, & in aliis locis, qui ſecretiori modo congregaverunt electum aurum regni & fecerunt in platas & miſerunt in barellos ferratos ad abducendum in *Franciam*. Et emerunt arcus & ſagittas & poſuerunt in ſaccis lanarum ad ſummam milla arcuum, & congregavit magnam plenitudinem Armorum ad ducendum in *Franciam*. Et etiam rogavit regem *Edwardum* condonare ſibi de redemptione ſua, ſed noluit; Cum igitur ægrotaret & mortem appropinquare intelligeret, miſit pro *Edwardo* rege & recognovit coram eo omnes proditiones antedictas & cauſas pro quibus attemptatæ fuerunt; ac etiam quod inique & injuſte regnum *Franciæ* occupaverat uſque ad concordiam initam apud *Caleſiam*. Et petiit ab eo veniam de omnibus. Rex *Edwardus* benigne condonavit ei omnia prædicta. Et rex *Edwardus* fecit areſtare cuncta quæ ſic collegerat, & *Anglicos* quoſque hujus rei conſentaneos rex graviter punivit. Eodem tempore invaluerunt fures & latrones in regno & ſpoliaverunt eccleſias, feretra ſanctorum, & reliquias aſportaverunt, ſcil. Abbathiam de Thornthon, imaginē de Domina apud Spirtwale, in capella ſua, & imaginem de Domina apud Pontyſkirkeby, & pluribus aliis locis, & multi eorum capti ſunt & ſuſpenſi. Caput quoque ſancti *Hugonis Lincolnienſis* furati ſunt, & captis argento & auro lapidibuſque precioſis caput projecerunt in quodam campo. Et quod mirum eſt dictu, quidam corvus prout fama laboravit cuſtodivit illud donec cognitum eſſet per eoſdem latrones & *Lincolniam* deportatum. Latrones prædicti abierunt *Londonias* ad vendendum ſua prædicta latrocinia, & vendiderunt ut dicebatur pro xx. marcis, & redeuntes in patriam ſuam ſpoliati ſunt de dicta pecunia, poſtea de dicto ſcelere prodientes ſe ipſos capti ſunt & apud *Lincolniam* ſuſpenſi. Eccleſiam quoque Abbathiæ noſtræ *Leyceſtrenſis* per quandam feneſtram ſuper altare ſancti *Johannis* Evangeliſtæ intraverunt fures, ſet cito per ſacriſtam percepti ſunt & abſque dampno illato fugerunt. Eodem anno dum dux *Britanniæ* vacaret obſidioni de *Orroy* in *Britannia* prope *Vanes* ſupervenit *Carolus de Bloys* qui vendicavit Ducatum *Britanniæ* cum xx. millibus virorum armatorum & pugnavit cum eo; Et occiſi ſunt ex parte ejus ix C. perſonæ, & ipſe *Carolus* ibidem occubuit, & ceciderunt de parte noſtra miles unus, armigeri quinque: In craſtino Caſtellani reddiderunt Caſtellum Duci *Britanniæ*. Dominus *Bertrannus de Cleykyn* famoſiſſimus guerrator *Francus* captus eſt ibidem per dominum *Johannem Chandos* qui habebat primam aciem in dicto bello.

ANno gratiæ M.CCC.lxv. *Iſabella* filia regis deſponſata eſt domino de *Conſy* de *Francia* apud *Wyndeſoram*. Et Rex fecit eum Comitem de *Anmarle*, ſi forte genuiſſet filium maſculum, ſibi & hæredibus ſuis in perpetuum habere dictum comitatum. Eodem anno fecit rex areſtare Juſticiarios, ſc. dominum *Henricum de Grene*, & dominum *Willielmum Schypwith*, & plures alios propter eorum enormes infidelitates &c. nota tu. Et ſe redimentes fecerunt finem Regi. An. Dñi 1365.

ANno gratiæ M.CCC.lxvj. *Nicholaus Dagworthe* cum ſua ſocietate pugnavit cum *Francis* 1366. in Ducatu *Andegaviæ* & devicit eos Erant enim *Franci* xv. mille victi & occiſi. Et capti ſunt de *Francis* ibidem v C. capitanii *Francorum* fuerunt dux de *Orlians*, & dux de *Angeres*, & plures magnates: Eodem anno Princeps *Walliæ* et frater ejus *Johannes de Gaunt* jam dux *Lancaſtriæ* perrexerunt in *Hiſpaniam* ad inſtanciam *Henrici* regis *Hiſpaniæ* contra *Petrum* fratrem ſuum baſtardum. Nam idem

Edw. III. baſtardus per potentiam & conſilium & auxilium papæ fecit ſe coronari in regem, & expulit fratrem ſuum regem à regno ſuo, ſeipſum intrudens; *Iobannes* dux *Lancaſtriæ* ſemper præceſſit itinerando cum exercitu ſuo, & princeps ſequebatur eum cum ſuo exercitu. In prima acie erat dux *Lancaſtriæ* & dominus *Iobannes Chandos* capitanius de exercitu ſuo. Dominus *Stephanus de Coſynton* Conſtabularius. Dominus *Gychardus Dangill* Mareſcallus cum M. DCCC. lanceis, ſagittarii quaſi ſine numero. Princeps *Walliæ* cum ſuis habuit mediam aciem. Rex *Malogiæ* & Comes *Deerne* cum ſuis habuerunt tertiam aciem. Rex *Hiſpaniæ* & rex *Naverniæ* cum duabus aciebus à latere principis ſemper proſequendo. Et xx. die Aprilis venit baſtardus cum ſua potencia quæ grandis erat nimis & bene arraiata in quodam pulcro campo prope *Nazaris* in regno *Caſtellæ*. Et ſtatim congredientes pugnaverunt fortiter; & ceſſit victoria principi *Walliæ* & ſuis. Et mortui ſunt ex parte baſtardi in prælio de viris nominatis præter inferiores & minores v. mille. Deinde in fugatione de eiſdem iij. mille, ipſe baſtardus & unus de fratribus ejus fugerunt, & cæteri capitanii mortui ſunt aut capti. Poſt hæc periit populus *Anglicanus* in *Hiſpania* de fluxu ventris & aliis infirmitatibus quod vix quintus homo rediit in *Angliam*. Iſtud erat maximum bellum quod in diebus noſtris actum eſt. Ex parte baſtardi venit magna multitudo Paganorum, & Saracenorum, & incredulorum. Et antequam princeps *Walliæ* rediret ille baſtardus fuerat in *Vaſconia* et deſtruxerat magnam partem terræ; quo princeps perrexit, ſed ipſe abivit et rediit in *Hiſpaniam*. Et cœpit doloſe tractare cum rege *Hiſpaniæ* de concordia donec conveniret eum in certo loco cum dolo, et nacta opportunitate ſcidit guttur ejus et occidit eum. Et ſic invaſit potius quam rexit regnum *Hiſpaniæ* pacifice et quiete, donec *Johannes* dux *Lancaſtriæ* in xix. anno ſequenti poſuit clamium in regno *Hiſpaniæ* pro jure hæreditatis uxoris ſuæ; nam idem *Johannes* dux poſt mortem primæ uxoris ſuæ duxit *Conſtanciam* filiam regis *Hiſpaniæ* ſeniorem, et frater ejus *Edmundus* duxit juniorem, ut infra eodem loco patebit. Eodem tempore venit *le grant Companye* in *Franciam*, et fecit multa mala prædando et deſtruendo patrias, et ceperunt caſtella multa et civitates. Poſtremo cum multa audacia præſumpſerunt obſidere civitatem *Pariſienſem*. Eodem tempore *Leonellus* dux *Clarenſis* filius regis deſponſavit filiam *Goliæ* domini de *Meleto*; Et ibi aliquandiu moram trahens intoxicatus veneno interiit. Eodem tempore *Edmundus* filius regis tranſiit in *Vaſconiam* cum v C. viris armatis et ſagittariis multis ad fratrem ſuum principem *Walliæ Edwardum*.

Deſiderantur decem anni.

Liber quintus.

ANNO Domini M.CCC.lxx.vij. obiit illuſtriſſimus rex *Edwardus* iij. anno ſcilicet regni ſui lj. xj. kalendarum Julii, & iij. non. ejuſdem apud *Weſtmonaſterium* regaliter cum honorificentia eſt ſepultus. Iſto enim regi *Edwardo* regina ſua *Philippa* peperit *Edwardum* filium ſuum primogenitum, ſcilicet in feſto ſanctorum *Viti* & *Modeſti*, regni ſui anno iij. *Ricar.* II. Hic flos mundanæ militiæ, ſub quo militare erat regnare; confligere, triumphare; cui jure maternali linea recta deſcendente regnum cum corona *Franciæ* debebatur. Pro cujus regni adipiſcenda corona quæ maris evaſit pericula, quos bellorum devicit impetus, quas belligerorum terruit audacias, ſcriptor enarrare deſiſtit, ſuæ relationis veritatem adulationis timens obumbrari velamine. Hic vero *Edwardus* quamvis in hoſtes terribilis extiterat, in ſubditos tamen mitiſſimus fuerat & gratioſus, pietate & miſericordia omnes pene ſuos anteceſſores præcellens. Iſte vero *Edwardus* primogenitus princeps *Walliæ* fortunatiſſimus & miles in bello audaciſſimus inter validiſſima geſta militaria magnifice ab eodem peracta apud *Creſſy* in *Francia*, bellum habuit contra *Philippum* regem *Franciæ*, qui *Philippus* aſſociaverat ſibi duos reges, ſcilicet *Boemiæ* & *Malogiæ*: Et iſti duo reges ambo in eodem bello à prædicto principe *Edwardo* interfecti ſunt; regem vero *Franciæ Philippum* in fugam vertit, magnamque ſtragem inimicorum fecit, captivoſque plurimos de magnatibus *Franciæ* in *Angliam* ſecum adduxit. *Johannem* quoque regem *Franciæ* ſimiliter apud *Peyters* debellavit, & pluribus tam nobilibus quam aliis de regno *Franciæ* captis & aliis interfectis, eundem regem *Iohannem* captivavit & ipſum potenter in *Angliam* patri ſuo *Edwardo* ductum præſentavit. *Henricum* eciam *Hiſpaniæ* intruſorem potentiſſime in bello devicit, & *Petrum Hiſpaniæ* regem dudum à regno ſuo per dictum *Henricum* expulſum potentiæ virtute in regnum ſuum reſtituit; unde propter ingenitam ſibi probitatem & actus ipſius triumphales memoratum principem inter regales regum memorias dignum duximus commendandum. Hic enim ante patrem ſuum moriens apud *Cantuariam* in eccleſia Chriſti eſt ſepultus.

Anno Gratiæ M.CCC.lxxvij. xvij. kalendarum An. Dñi 1377. Auguſti apud *Weſtmonaſterium* coronatio *Ricardi* ij. regis filii *Edwardi* principis memorati. Hic avo ſuo regi *Edwardo* jure hæreditario ac eciam voto communi ſingulorum in regnum ſucceſſit *Anglorum*, anno ætatis ſuæ xj. Hic duxit uxorem *Annam* ſororem regis *Boemiæ* imperatoris.

XI. kalendarum Februarii *Willielmus de Clowne* abbas mortuus eſt, qui monaſterium beatæ *Mariæ* de *Pratis Leyceſtriæ* luculenter circiter per xxxiij. annos cum laude virtutum & incremento temporalium bonorum tramite inviolabili gubernavit. Hic quantæ pietatis & patientiæ quantæque diſcretionis & moderaminis erga ſubditos ſuos ſuoque auxilio & conſilio indigentes, ſeu ejus ſubſidium in cauſa veriſimili petentes lingua tabeſcit evolvere, mens ebet advertere, manus pigreſcit ſcribendo, memoriæ commendare voluntas tepeſcit, excogitare timens relationis veritatem apud audientium aures ſub adulationis obumbraſſe velamine ne forte poſſe. Hic pacis & tranquillitatis amator erat, hic diſcordiarum & injuriarum in patria ſua & ubique reformator fuit, quas ſuis temporibus ubique motas pro ſuo poſſe pro labore vel expenſis non omittens reformare & pacificare totis viribus elaborare ſtuduit, ſanguinis ſemper abhorrens & pertimeſcens effuſionem. Hic bonorum operum ſectator inceſſabilis; ſubditis & minoribus mitis & affabilis; majoribus & magnatibus regni inedicibiliter amabilis; vultus

Ricar. II. vultus ejus & præſencia divitibus & pauperibus omnibus inenarrabiliter deſiderabilis. Hic piæ memoriæ piiſſimus abbas in evidenciam & ſignum quod totus Dei ſervus fuerit & pacis atque quietis amator, pacis tempore & hora quietis, ſcilicet media nocte diei Dominicæ inter brachia & manus confratrum ſuorum ejus deceſſum plangentium & animam ejus Deo commendantium ab hac luce migravit ad Dominum, qui ut veriſimile erat in omnibus operibus ejus dilexit eum. Quid plura? In temporibus illius de ejuſdem laudabili collegio talem paſtorem commendabilem imitante duo poſtulati ſunt in abbates, ſcilicet ad abbathias de *Myſſyndena* & Wellowe juxta Grymmyſby. Et duo in Priores, ſcilicet apud Torkyngton & Matſonde. Duo convolarunt ad anacoriticam vitam, ſcilicet apud *Ceſtriam* & *Leyceſtriam* in eccleſia ſancti *Michaelis*, Et duo migraverunt ad beneficia eccleſiaſtica curata. Ejus etiam temporibus duæ eccleſiæ ſunt appropriatæ, ſcilicet eccleſiæ de Hungurton & Humburſton. Duoque maneria adquiſita, Myngwardeby & Kyrkeby maleſore. Similiter quoque redditus & poſſeſſiones in Hertyſhorne, Mouſeleye, Bymeſwelle, *Leyceſtria*, Humburſton, Belgrave, Dalby, Burſtalle. Cartam quoque de non veniendo ad parliamentum pro ſe & ſucceſſoribus ſuis de rege adquiſivit. Vacationem quoque abbathiæ poſt mortem cujuſcunque abbatis ejuſdem ſimiliter adquiſivit, ita ut cum contigerit aliquem abbatem ab hac luce diſcedere, Eſcaetor domini regis ſolum in abbathiam intrabit, & ibi ſimplicem ſeyſinam pro omnibus poſſeſſionibus abbathiæ capiet nomine regis, ſicque ibidem moram faciet per unum diem & noctem tantum, non tamen intra vel extra in aliquo gravando vel ſe intromittendo, & tunc exiet, & ſi noluerit bene licebit eum inde expellere licet invitum, per Cartam regis *Edwardi* iij. quæ quidem Carta fuit ratificata per regem *Ricardum* proximo ſequentem, ſic quod nullus eſcaetor regis in aliquo manerio vel loco dictæ abbathiæ ſe intromittet niſi ſolum in abbathia tantum. Iſti benigno abbati *Willielmo* Deus tantam gratiam in oculis omnium tam dominorum quam aliorum contulit, quod vix erat aliquis qui ei quod petebat negaret. In tantum enim affabilis erat domino regi, quod burdando petebat à rege mundinas ſibi concedi pro leporariis & aliis canibus cujuſcunque conditionis eſſent emendis & vendendis. Rex vero credens ipſum nundinas affectuoſe petiſſe, ei conceſſit quod petebat, abbas vero noluit inſtare circa negotium. In venatione leporum inter omnes regni dominos famoſiſſimus & nominatiſſimus habebatur, ita ut ipſe rex, & princeps filius ejus *Edwardus*, & plures domini de regno cum eo retenti erant ſub annua penſione leporare. Ipſe tamen ſæpius voluit aſſerere in ſecretis, ſe non delectaſſe in hujuſmodi frivolis venationibus niſi ſolum pro obſequiis dominis regni præſtandis, & affabilitate eorum captanda, & gratiam in ſuis negotiis adipiſcenda. Viij. die menſis Aprilis electio *Urbani* papæ vj. anno Domini M.CCC.lxxviij. EXEMPLUM epiſtolæ quam cœtus Cardinalium tranſmiſit imperatori de electione *Urbani* papæ ſexti, & quam idem imperator fecit ſigillari ſigillo ſuo cum aliis xv. ſigillis aliorum dominorum; & transfigi fecit *Romæ* ad eccleſiam ſancti *Petri* in teſtimonium & fidem præmiſſorum omnibus intuentibus.

An. Dñi 1378.

SEreniſſime Princeps, Quia plerumque, immo plurimum, præſertim in rebus arduis fama loquacitas veritatem quibuſdam coloribus adulterinis obnubulat, ideo quod hiis diebus in Romana *eccleſia geſtum ſit, vobis præſenti ſcriptione nunciamus. Et ut hiis qui vobis rem aliter factam narraverint ſeu ſcripſerint non credatis, & mens veſtra hac noſtra inſinuatione clarificata in tranquilla & ſereno veritatis liquore conquieſcat; Regia igitur celſitudo cognoſcat, quod ſanctæ feliciſque recordationis domino & patre noſtro* Gregorio *papa x. viceſimo ſeptimo die menſis Marcii nuper elapſi viam univerſæ carnis ingreſſo, & ſicut de largiſſima Dei pietate confidimus poſt labores ad præmia evocato, tantique patris prout juris & moris eſt cum debitis honore & reverentia exequiis celebratis die vij. menſis Aprilis nuper præteriti conclavi palatii apoſtolici in quo præfatus dominus noſter abierat, ne dicamus obierat, juxta ſanctiones canonicas decrevimus introire, ſet ex certis cauſis ad id noſtrum inducentibus animum, hujuſmodi noſtrum introitum ad diem immediate ſequentem duximus differendum. Qua quidem die, videlicet viij. die menſis Aprilis primitus gratia Spiritus ſancti invocata conclavem intravimus de electione & ſubſtitutione futuri pontificis tractaturi. Sequentique die luciferi neſcientis occaſum ut pie credimus illuſtrati, circa illam diei horam qua Spiritus ſanctus ille qui paraclitus eſt ſanctorum diſcipulorum corda deſcendit, ad perſonam reverendi in Chriſto patris domini* Bartholomæi *archiepiſcopi* Barrenni, *viri utique meritorum claritate conſpicui & multiplicium virtutum lampade refulgentis, libere & unanimiter direximus vota noſtra cum ad celſitudinis apoſtolicæ ſpeculæ concorditer evocantes, & hanc noſtram evocationem ſeu electionem in conſpectu maximæ Chriſtianæ plenæ multitudinis nunciavimus. Cæterum die nona ejuſdem menſis Aprilis idem dominus noſter electus in throno dignitatis apoſtolicæ ſublimatus ſibi* Urbani vj. *nomen aſſcivit. Ac die qua* Chriſtus Jeſus *ſummus pontifex vitam noſtram reſurgendo reparavit, coram turba fidelium copioſa ſicut in* Romana *eccleſia conſuetudinis eſt, in baſilica principis apoſtolorum de Urbe cum ingenti tripudio & lætitia innumerabilis populi Chriſtiani pontificali regno magnifice & ſolempniter extitit coronatus. Quæ quidem ſerenitati veſtræ ideo nunciamus, ut ſicut obitus memorati domini* Gregorii *vobis amaritudinis & triſtitiæ calicem propinavit, ita in præſentis patris conceſſione nobis cœlitus facta gaudii & exultationis ſpiritum aſſumatis; in illo enim cujus vicem idem dominus noſter gerit in terris firmam ſpem fiduciamque tenemus, quod ſub ejus felici regimine ſtatus* Romanæ *ac univerſalis eccleſiæ reflorebit, & orthodoxa fides felix optatumque ſuſcipiet incrementum. Dat.* Romæ *die viij. menſis Maii.* Ricar. II.

Eodem anno quidam de Cardinalibus prima introductione *Urbanum* papam reliquerunt, & abierunt *Avinoniam*, ibique erexerunt *Robertum* epiſcopum *Cibbonenſem* in ſummum pontificem, quem vocaverunt *Clementem* papam, unde ſciſma maxima orta eſt in eccleſia Chriſti, quibuſdam regibus & regnis uni adhærentibus, quibuſdam vero alteri.

Conceſſa eſt regi una groſſa quæ continet iiij.d. de quolibet viro & muliere, religioſis, mendicantibus,

Ricar. II. bus, & pauperibus ſolum exceptis. Dominus *Thomas* de Wodeſtoke, Comes de Bokyngham perrexit in *Britanniam* in auxilium ducis *Britanniæ* contra Francigenas. *Henricus* Comes *Derbeyæ* deſponſavit filiam minorem Comitis *Herfordiæ*, dominus *Thomas* de Wodeſtoke deſponſaverat ſororem ſeniorem; & diviſa eſt comitatus de *Bowne* connomine.

Conceſſa eſt domino regi de epiſcopis, de abbatibus, de mercatoribus certa taxa de quolibet viro cum uxore ij. s. De aliis non conjugatis ſingulis xij. d. De religioſis poſſeſſionatis vj. s. viij. d. De ſingulis beneficiatis vj. s. viij. Et tamen iſta taxa non ſe extendebat in ſcaccario regis per magnam ſummam ad taxam præcedentis anni, ſcilicet iiij. d. De quo miniſtri regis admirantes multum conqueſti ſunt, dicentes, Rem in collectione non ſe habere bene geſtam, nec fideliter taxam fore collectam. Unde quidam *Johannes Leg* cum tribus aliis ſibi aſſociatis impetravit à rege commiſſionem ad inquirendum de collectoribus hujus taxæ in *Cancia*, Northfolc, & aliis patriæ confinibus, & pacti ſunt magnam ſummam pecuniæ domino regi pro ſua adquiſitione ſe daturos; conſiliumque regi ad ſui perniciem, proh dolor! ſpoſpondit. Unus eorum cum eſſet ad aliquam villam ad faciendum inquiſitionem de dicta taxa, convocari fecit tam viros quam mulieres, & puellulas, quod dictu horribile eſt, eſurſum impudice elevavit, ut ſic experiretur utrum corruptæ eſſent & cognitæ à viris, ut ſic more artaret amicos & parentes pro eis ſolvere taxam; & plures potius elegerunt ſolvere pro ſuis filiabus quam videre eas tam turpiter attractari. Hæc & hujuſmodi dicti inquiſitores facientes maxime provocaverunt populum. Cumque vidiſſent communes de *Cantia* & finitimis locis erga eos rem ſic graviter peragi, & nova ac nova quaſi importabilia onera eis indeſinenter abſque remedio imponi; iſtiuſmodi oppreſſionis gravamen ulterius ferre non valentes, conferebant adinvicem quam remedii vel ſubſidii cautelam inde reperire valerent. Cumque hæc & hujuſmodi unuſquiſque in animo revolveret, nec manum inceptricem apponere auderet ne ſui dampni irremediale detrimentum pateretur, tandem quidam *Thomas Baker* de Fobbyngges ab artificio ſic vocatus, animum fortiorem ſibi aſſumens, cœpit hortari & aſſociare ſibi quoſdam de villa ſua, & ſic alios ac alios ſibi aſſociaverunt, & ſic miſerunt unuſquiſque ad amicos & cognatos ſuos, & ſic ulterius de villa in villam, & de patria in patriam, rogantes & petentes conſilium eorum & auxilium ád ea quæ communis utilitatis & neceſſitatis eos tam graviter urgentis erant, eis ferre indilate. Qui maximo tripudio ſuo more gaudentes catervatim ruere cœperunt, læti admodum effecti quod diem viderent quo ſibi invicem ſuccurrere poſſent in tanta ac tali neceſſitate.

An. Dñi 1381. Anno Domini M.CCC.lxxxj. & regni regis *Ricardi* ij. ſecundo.

Sequenti igitur anno ſupradicto menſe Maii feria iij. quarto poſt feſtum Trinitatis cœpit convenire plebs iſta nephanda de *Cantia*, de Sotherepe, & de multis aliis locis ſcilicet confinibus. Apprenticii quoque relictis magiſtris ſuis illis accurrebant. Sicque congregati ſunt ſuper *le* Blakeheth, ubi præ multitudine ſeipſos obliti & cauſa priſtina non contenti neque minoribus ſceleribus pacati, majora inexquiſita mala meditati ſunt immiſericorditer, nec à ſuo nephando propoſito deſiſtere diſpoſuerunt quoaduſque omnes proceres regni & magnates funditus exſtirparent; ſicque primo direxerunt aciem ſuæ nequitiæ ad quandam villam archiepiſcopi *Cantuarienſis* vocatam Maydeſtoke, in qua erat carcer dicti archiepiſcopi, & in prædicto carcere erat quidam *Johannes Balle* capellanus, qui prædicator famoſiſſimus habebatur apud laicos, qui per plura retroacta tempora verbum Dei inſipienter ſparſerat, lollium cum tritico immiſcendo, laicis nimis placens, & libertati juris eccleſiaſtici & ſtatus quam maxime derogans, atque multos errores in eccleſiam Chriſti inter clerum & laicos execrabiliter introducens, multis annis provinciam ſic obnubulavit, ob quam cauſam à clero fuerat auditus & de jure convictus, atque in eodem carcere pro ſuo perpetuo mancipatus & adjudicatus. Dicti vero populares carcerem fregerunt, & eum extraxerunt, atque abire eum ſecum fecerunt, nam in archiepiſcopum eum ſublimare propoſuerunt. Ricar. II.

Die vero Mercurii ante feſtum Conſecrationis venerunt in Sowthwerke ad carcerem regis de *Marchelſya*, & carcerem abſque mora fregerunt, & omnes incarceratos in eorum auxilium ſecum abire coegerunt, & quoſcunque invenerunt ſive peregrinos ſeu alios cujuſcunque conditionis ſecum ire compulerunt.

Die Veneris in craſtino Conſecrationis intraverunt per pontem in civitatem *Londonienſem*, nec erat qui eis reſiſteret, & tamen, ut dicebatur, cives *Londonienſes* de eorum adventu longo ante tempore intellexerunt; ſicque ad turrim iter direxerunt ubi rex erat cum grandi cœtu militum, armigerorum, valettorum, & aliorum hominum ſtipatus. Erant ibidem in turri, ut dicebatur, circiter C.L. milites, ſecundum quoſdam centum octoginta, cum matre regis & duciſſa de *Britannia*, & multis aliis dominabus. Et *Henricus* Comes *Derbeyæ* filius *Johannis* Ducis *Lancaſtriæ* adhuc juvenis ibidem erat. *Symon* quoque de *Sutbyry* Archiepiſcopus *Cantuarienſis*, & Cancellarius *Angliæ*, & frater *Robertus de Halys* Prior Hoſpitalis *Angliæ* & Theſaurarius Regis. *Johannes* quoque *Leg* & quidam *Johannes* de ordine *Minorum* in armis bellicis ſtrenuus, in Phyſica peritiſſimus, domino *Johanni* Duci *Lancaſtriæ* familiariſſimus cum aliis tribus ad turrim cucurrerunt cauſa refugii ſub alis regis latitaturi. Communes vero diſpoſuerunt ſe interficere archiepiſcopum & cæteros prænominatos cum eo, & ad hoc ibidem venerunt, & poſtea votum ſuum impleverunt. Volens igitur rex archiepiſcopum & ſocios ſuos de ore luporum liberare, miſit ad communes, mandans eis, ut ad locum qui *Myltros* vocatur extra civitatem convenirent cum rege locuturi, & de eorum propoſito tractaturi. Milites vero qui ituri erant cordis ſtrenuitatem quaſi tabeſcentes vecorditer amiſerunt, & mentis audaciam quod dolendum eſt ſub calle dederunt, nec egredi quaſi timore femineo percuſſi ullatenus audebant, ſed ſe in turri continebant; rex vero perrexit ad locum aſſignatum, & multi de nephanda plebe ſequebantur eum. Plures vero remanſerunt in eodem loco. Ubi cum veniſſent conqueſti ſunt regi ſe multiplici & intollerabili ſervitute & vexatione graviter oppreſſos, nec poſſe nec velle ulterius ſuſtinere. Unde rex pro bono pacis & temporis ingruencia ad petitionem eorum

Ricard. II. eorum conceſſit eis Cartam ſub magno ſigillo, Quod omnes homines in regno *Angliæ* liberi eſſent, & liberæ conditionis, & ab omni jugo ſervitutis & villenagii exuti pro ſe & hæredibus ſuis imperpetuum permanerent. Quæ quidem carta eodem anno poſt feſtum ſancti *Michaelis* in parliamento apud *Weſtmonaſterium* per regem & magnates regni quaſſata fuit, & adnullata & irrita & inanis judicata. Dum hæc ſic agerentur, ecce degeneres filii remanentes patrem ſuum archiepiſcopum cum ſociis antedictis abſque vi vel impetu, abſque gladio vel ſagitta, vel quacunque alia oppreſſione, ſed ſolum verbis minacibus & clamore turbido evocaverunt, & ad mortem invitaverunt, qui ſponte non reclamantes, non reluctantes tanquam agni coram tondente ſe nudipedes, capite diſcooperto, cingulis abjectis, acſi homicidio vel furto rei, & ſic vindictam meriti eſſent, libere ſe morti indebite optulerunt. Et ſic, heu pro dolor! duo luciferi regni indigni cum digois antequam rex reveniret ſuper le Tourehill decollati ſunt, ſeptem in numero. Nam *Johannes Leg* & iij. ſocii ejus, ut antedictum eſt, cauſa fuerunt iſtius irrecuperabilis dampni. Capita vero illorum in lanceis & baculis transfixerunt ut à reliquis ſic dignoſcerentur. Inde autem progredientes & inexquiſita malicia invaleſcente iterum viam direxerunt uſque ad manerium ducis *Lancaſtriæ* vocatum Savoy miro ſtructuræ tabulatu paulo ante ædificatum, Quod quidem nobiliſſimus *Henricus Lancaſtriæ* dux primus cujus filiam dominam *Blanchiam Johannes de Gaunt* deſponſaverat, & ſic in hæreditatem ſucceſſerat, de fundamento conſtruxit, in regno *Angliæ*, ut credebatur, non habens ſibi ſimile. Quod quidem manerium iſti ſervi diaboli ſubverterunt, combuſſerunt, & in cinerem redigerunt cum omnibus in eo inventis præter unum lectum & pauca alia quæ fuerunt per cuſtodem abſtracta quaſi in eorum adventu. In illo namque manerio erant omnes theſauri dicti *Johannis* ducis, cum lectualibus & aliis ornamentis, cum gazis innumerabilibus, & ferencia bona ſua quæ poſſent careri à communi cotidiano uſu cum cartis & munimentis, quæ omnia, quod dolendum eſt, eorum fuerunt ſimul perierunt. Et ſciendum quod cuſtos dictæ gardropiæ aſſeruit oreque ſuo retulit & juravit, quod credidit quod non eſſet aliquis rex Chriſtianus habens meliorem gardropiam, nec aliquis via talem; nam ut dixit tanta copia erat vaſorum & jocalium de argento, abſque aliis deauratis & de auro puro, quod vix v. carrectæ ea vehere ſufficerent; unus autem illorum nephandorum ſumpſit unam pulcram peciam argenteam, in gremioque abſcondit, quod videns alius & ſociis referens, ipſum cum pecia in ignem projecerunt, dicentes, Zelatores veritatis & juſtitiæ, non fures aut latrones. Fertur quoſdam intraſſe cellariam vini ibidem, & tantum de dulci vino bibiſſe quod egredi quidam non ſufficiebant, ſed jocis, & canticis, ac aliis illecebris ebrietatibus vacantes, donec hoſtium obturatum fuit igne & lapidibus quod egrediendi facultas denegata fuiſſet licet ſobrii eſſent, uſque ad mortem. Per ſeptem dies poſt hæc clamor eorum à multis ad locum accedentibus & de enormitate ſceleris dolentibus auditus eſt, nec erat qui eos adjuvaret vel conſolaretur ex omnibus caris ſuis. Et ſic ſe de vino inebriaverunt, vinumque conſumere venerunt, & in vino perierunt. Numerus eorum, ut poſtea dicebatur xxxij. ferme erat.

Cum hæc & alia mala feciſſent redierunt ad novum templum quod erat Prioris de Clerkenwell, & ibi plures domos ſubverterunt. Ciſtas in eccleſia ſive in cameris apprenticiorum inventas fregerunt, & libros quoſcunque inventos, ſive eccleſiaſticos, ſive cartas & munimenta in ciſtis apprenticiorum ſecuribus ſcindebant, & in cibum ignis dederunt. Domos quoque juratorum in civitate ſubverterunt, quas ſenes & quaſi decrepiti, quod dictu mirum eſt, tanta agilitate aſcenderunt, acſi eſſent ratones vel ſpiritu aliquo vecti. Quod quidem credibile eſſe poteſt, quia ſpiritus malignus quem ſequebantur & ſerviebant, ipſe greſſus eorum dirigebat. Eodem die proceſſerunt inde ad Clerkenwell ubi præter eccleſiam pauca reliquerunt non deſtructa de manſione Prioris. Manerium quoque de Hybery extra *Londonias* diſtans per ij. leucas quod prædictus *Robertus de Halys* Prior de novo quaſi alterum paradiſum delicate conſtruxerat, funditus deſtruxerunt. Juratos quoque civitatis & juris regni apprenticios quoſcunque invenerunt ſine mora interfecerunt. Si quis ante aliquem haberet exoſum vel inimicum, tales maxime requirebant & indilate decollabant. Plures quoque apprenticii civitatis decollatis magiſtris ſuis abierunt cum illis; Nec aliter quoſque interficiebant niſi ſolum capitis obtruncatione. *Ricardum* quoque *Lyonnes* famoſum Burgenſem de domo ſua extraxerunt, & in ſepe decapitaverunt. Qui tempore regis *Edwardi* iij. in quodam parliamento convictus fuit multiplici fraude regi & reginæ, ac aliis dominis & dominabus regni facta in lapidibus precioſis & aliis jocalibus, unde judicio parliamenti perpetuo carceri adjudicatus eſt, ſtipendio diurno iij.d. ex curialitate regis ei conceſſo, ſed poſtea gratiam conſecutus liberatus eſt, ſicque peremptus. Hæc & alia quam plura enormia faciebant nullo gradui vel ordini parcentes, tam in eccleſiis quam in cimiteriis, tam in plateis & ſtratis quam in domibus & campis; in quem ante dirigebant clamoſum ſonitum mox accurrebant cæteri, ſcientes eum decollandum, nec Deum timentes, nec honorem matris eccleſiæ verentes. Cum igitur hæc & alia quam plura execrabilia per totum illum diem perpetraſſent, tandem tanto labore fatigati & immoderamine vini inſoliti inebriati, die quoque adveſperante, viros eorum jacentes ſparſim in plateis & ſub muris ſoporatos veluti porcos interemptos: noctequè illa plures illorum ſumptis viribus ebrioſis ſocios ſuos occulte interfecerunt quos ab antea in odio habuerunt; ſicque in illa nocte ſtrages magna tam ab invicem quam ab aliis facta eſt. Die vero ſequenti, ſcilicet Sabbato, iterum adunati ſunt in Smythfeld, ubi rex venit mane ad eos, qui licet ætate juvenis tamen animi ſapientia prudenter doctus. Cui apropinquavit Ductor eorum proprio nomine *Watte Tyler*, ſed jam homine mutato vocatus eſt *Jakke Strawe*. Hic regi adhærens & ipſum pro aliis unus alloquens, & cultellum evaginatum quem Dagger vulgus vocant in manu gerens, de manu in manum jecit quaſi pueriliter ludens, & opportunitatem capiens, ſi rex ei petita negaret qua ipſum ſubito ut credebatur percuteret, unde maxime timuerunt qui regi aſſiſtebant quid in facto eveniret. Petunt à rege ut omnes warennæ tam in aquis quam in parco & boſcis communes fierent omnibus, ita ut libere poſſet; tam pauper quam dives, ubicunque in regno in aquis

Ricard. II.

&

Rich. II.

& ſtagnis piſcariis & boſcis & foreſtis feras capere, in campis lepores fugare, & ſic hæc & hujuſmodi alia multa ſine contradictione exercere; Cumque rex de hujuſmodi conceſſione cum deliberatione tardaret, *Jakke Strawe* propius accedens & regem minacioribus alloquens, frænum equi regis quo auſu neſcio manu arripuit; Quod *Johannes de Walworth* Burgenſis *Londonienſis* intuens, & mortem regi iminere pertimeſcens, arrepto baſillardo transfixit *Jakk Straw* in gutture. Videnſque hoc alius Armiger nomine *Radulfus Standyche* cum alio baſillardo penetravit latera ejus. Et ſic corruit reſuppinus, aliquamdiu manibus & pedibus deſiliens interiit. Inde clamor ingens & ululatus factus eſt multus, Ductor noſter mortuus eſt. Igitur ſic mortuo, & in Eccleſiam ſancti *Bartholomæi* quæ prope erat manibus & pedibus viliter tracto, multi de illis ſe ſubtraxerunt, & quaſi evaneſcentes in fugam ſe ſubito dederunt, numero ut credebant circiter x. millia. Tunc rex dicto *Johanni de Walworth* & *Radulfo de Standiche* vicem rependens ipſos cum aliis iiij. burgenſibus de Civitate militari cingulo ſublimavit, ſcilicet *Dominos Johannem Philipote, Nicholaum de Brembre*, & *Iohannem Lande, Nicholaum Twyford*. Hiis militibus ſic à rege ordinatis juſſit rex ut cæteri qui remanſerant de nephanda turba ſecederent & abirent in campum, & ibi convenirent, ut ibidem poſſet cum illis de concordia tractare. Illis ibidem conſtitutis, ecce proceſſit interim de civitate multitudo armatorum duce domino *Roberto Knollys* cum aliis militibus, & circumvallabant cohortem miſeram in campo quaſi oves deſolatas ſine paſtore. Tunc rex pius qualis fuiſſent conditionis miſericordia motus noluit miſeros interire, parcens ſtultæ multitudini, juſſit eos abire unumquemque in domum ſuam, multis tamen interim recedente rege dampna mortis perpeſſis. In illa miſera multitudine recenſebantur xx. mille. Iſti fuerunt ductores eorum, *Thomas Baker* primus motor ſed poſtea principalis ductor, Jakke Strawe, Jakke Mylner, Jakke Carter, Jakke Trewman. Jakke Mylner alloquitur ſocios ſic.

Jakke Mylner asket help to turne his mylne aright. He hath grounden ſmal ſmal the kings ſone of heven he ſchal pay for alle. Loke thy mylne go a ryȝt, with the foure ſayles, and the poſt ſtande in ſteadfaſtneſſe. With ryȝt and with myȝt, with skyl and with wylle, lat myȝt helpe ryȝt, and skyl go before wille, and ryȝt before myȝt, than goth oure mylne aryght. And if myȝt go before ryght, and wylle before skylle; than is oure mylne mys a dyȝt.

Jak Carter.

Jakke Carter prayes yowe alle that ȝe make a gode ende of that ȝe hane begunnen, and doth wele and ay bettur and bettur, for at the even men heryth the day. For if the ende be wele, than is alle wele. Lat Peres the Plowman my brother duelle at home and dyȝt us corne, and I will go with yowe and helpe that y may to dyȝte youre mete and youre drynke, that ȝe none fayle, lokke that Hobbe robbyoure be wele chaſtyſed for leſyng of youre grace, for ȝe have gret nede to take God with yowe in alle youre dedes, For nowe is tyme to be war.

Jak Trewman.

Jakke Trewman doth yow to underſtande that falſnes and gyle havith regned to long, and trewth hat bene ſette under a lokke, and falſnes and gyle regneth in everyik flokke no man may come trewthe to, bot he ſyng *ſi dedero*. Speke, ſpende and ſpede, quoth Jon of Bathon. and therefore ſynne fareth as wilde flode, trew love is away, that was ſa gode. and clerkus for welthe worthe hem wo. God do bote, for nowe is tyme.

Exemplar epiſtola Johannis Balle.

Jon Balle gretyth yow wele alle and doth yow to underſtande, he hath rungen youre belle. Nowe ryȝt and myȝt, wylle and skylle. God ſpede every ydele. Nowe is tyme Lady helpe to Jheſu thi ſone, and thi ſone to his fadur, to make a gode ende, in the name of the Trinite, of that is begunne, amen amen par charite amen.

Prima epiſtola Johannis Balle.

John Balle ſeynte marye priſt gretez wele alle maner men and byddes hem in the name of the Trinite, Fadur and Sone and holy Gaſt ſtonde manlyche togedyr in trewthe, and helpez trewthe, and trewthe ſchal helpe yowe. Now regneth pride in pris, and covetys is hold wys, and lecherye withouten ſhame and glotony withouten blame. Envye regneth with treſone, and ſlouthe is take in grete ſeſone, God do bote, for now is tyme amen. In Eſex Southfolc and Northfolc.

Northfolc ſimiliter ſurrexerunt communes in quibuſdam locis in magna multitudine, & multa mala fecerunt & plures probos homines decollaverunt. Et ſciendum quod in omnibus locis habebant eundem modum jugulandi. Dominum *Iohannem de Candyche* Juſticiarium regis capitanium trucidaverunt. Dominum quoque *Robertum Salle* militem in armis ſtrenuitate famoſum decollaverunt, ſicque inaudita & enormia mala à ſeculo non audita non ſolum in una patria ſet in multis partibus regni irrecuperabiliter perpetrata ſunt. Similiter apud Peterburgh compatriotæ & tenentes Abbatis ejuſdem ſurrexerunt contra eandem domum ſcilicet Abbathiam, & eam exterminare cupiebant atque propoſuerunt, quod & irremediabiliter feciſſent niſi Deus manum reſiſtricem eis inopinate immiſiſſet; Nam auxilium eorum à Domino *Henrico le Spenſer* Epiſcopo *Northwycenſi* divina mediante ſuperna clementia, Qui cum forti manu armata ſupervenit, ipſoſque malefactores ab incepto propoſito perturbavit, & ipſoſque perſecutus turbam eorum diſperſit, & eis reddens prout meruerunt, ſcilicet aliis mortem, aliis carcerem & vincula, nemini parcens; & dum plures eorum fugam caperent ad eccleſiam pro præſidio, in foveam perditionis ceciderunt quam Eccleſiæ paraverant, nam Eccleſiæ immunitatem non meruerant qui valles Eccleſiæ deſtruere non metuebant. Nam quidam eorum juxta altare & ad parietes Eccleſiæ tam intra Eccleſiam quam extra lanceis & gladiis confoſſi ſunt. Et ſicut illi in ſua ferocitate poſiti nemini parcebant ſet ultionem furioſam exercebant: ſic nec oculus Epiſcopi cuiquam eorum pepercit, ſed

digna

Ricar. II. digna pro dignis rependens, & eadem menſura qua menſi fuerunt remetiebatur illis: nam eccleſiam & viros Eccleſiæ deſtruere venerunt, & in eccleſia & ab eccleſia ut ita dicam; immo quia ita dicere audeo quia ab eccleſiaſtica perſona perire metuerunt; nam manus ejus in ultionem eorum valde lætanter erat extenſa, & abſolutionem gladialem epiſcopalis dignitas eis impendere in extremis non dedignabatur pro ſuis delictis, ut adimpleretur quod dictum eſt per Prophetam, *Reges eos in virga ferrea & tanquam vas figuli confringes eos.* Similiter faciebat iſte valens epiſcopus in diverſis locis in comitatibus *Cantibrigienſi* & *Huntyngdonenſi*; & in quibuſcunq; locis de talibus audiebat, ſine mora eis occurrebat, illos diſperdens ſuperbiam eorum funditus quaſſavit.

Apud ſanctum *Albanum* communes de villa & multi à finibus illis egreſſi obliti bonorum ad Abbathiam confluebant, Abbatemque & Conventum petitionibus eorum adquieſcere & eis petita concedere atque de multis libertatibus in non modicum diſpendium domus & gravamen; Et hæc tenentes Abbatis ſibi fecerunt pro ſuo perpetuo habituri. Set Rex infra breve ſuperveniens Cartam frangi fecit, & malefactores puniri. Similiter in multis locis cœperunt tenentes contra ſuos dominos invaleſcere, unde ſcriptum eſt,

Aſperius nihil eſt humili cum ſurgit in altum,

Nam ſeipſos ignorabant, ſuam conditionem non attendebant, nec de fine perpendebant, ſet facti ſunt velut ſtulti ſicuti qui prius ſaltant quam lapſum ſuum conſiderant; ſicque in illis nephariis impletum eſt quod de ſanctis Apoſtolis ſcriptum eſt, *In omnem terram exivit &c.* Nam corda hominum tam in remotis & extremis partibus quam in propinquis & vicinis ubicumque in regno à timore eorum contremuerunt; & ubique tremuli & conterriti credebant eos ſtatim abſque mora inopinate ſinguli in ſuis partibus affuturos. In *Leyceſtria* venit nuncius veſpere ad Majorem villæ aſſerens eos prope eſſe apud Harberough approximantes cum idem prophani eſſent *Londoniis*, & in craſtino circa horam primam diei in villam *Leyceſtria* fore venturos ad deſtruendum manerium ducis *Lancaſtria* ibidem; & omnia bona ejus ibidem inventa dilaceranda & evertenda atque comburenda, nam quædam habebat ibidem de cotidianis ſuis neceſſariis quia ſæpius ibi fovebat familiam ſuam, tamen in tempore iſtiuſmodi conflictus in marchia erat cum *Scotis* de negotiis regni tractaturus. Quid plura? Major inde maxime conturbatus et conterritus, & quid in caſu ſibi ipſi contrario faceret contremeſcens. Si eis reſiſtere diſponeret forte deficeret, & ſic cum ſuis occumberet: ſi eos cum pace reciperet, poſtea eorum conſentaneus dijudicaretur. Salubri uſus conſilio convocavit vicinos ſuos juratos & alios peritiores; Quorum conſilio eadem nocte fecit proclamationem ad altam crucem villæ, & ad iiij. portas ſub nomine regis, quod unuſquiſque paratus eſſet mane ſeipſum & proximos defenſurus. Similiter ſub certa pœna regi danda, quod omnes & ſinguli de villa tam divites quam pauperes, tam magiſtri quam ſervientes, meliori modo quo ſe armare poſſent & ſe defendere ſcirent, omni excuſatione poſtpoſita extra villam ſuper montem vocatum Galtrehill armis ſuis taliter ſtipati mane convenirent, ſi forte poſſent divina eos adjuvante gratia & patria eis ſimiliter ſuccurrente contra inimicos tam ſubito ſupervenientes occurrere reſiſtendo. Quo in loco cum conveniſſent numerati ſunt circiter mille ducenti tam de bonis & aliis. Altera quoque die fecerunt ſimiliter oſtendentes ſe in eodem loco, & eventum rei cum magno timore exſpectantes; nam exploratores emiſerant & ad explorandum de operibus eorum & eos certificandum ubi eſſent, & quando ad iſtas partes diverterent, & qualiter ſe diſponerent ad recipiendum eos ſive cum pace ſive cum pugna, nec erat aliquis eorum qui rediret nunciare eis ſive bonum ſive malum; Propterea magis timuerunt. Interim cuſtos gardropiæ domini Ducis redit de *Londoniis* ſimiliter metuens ne ſupervenirent ad deſtruendum ſi quid invenirent in caſtello *Leyceſtria* ducis, unde cum feſtinatione qua potuit ea quæ invenit in caſtello, onuſtis carrectis fecit duci ad Abbathiam *Leyceſtria* pro ſalva mitione habenda à prædictis inimicis; Cumque ibidem veniſſent die martis ſequenti circa meridiem, Abbas nimio terrore percuſſus, ſicut & cæteri regni, non audebat ea hoſpicio recipere, ne forte hujuſmodi rei occaſione tota abbathia detrimentum intolerabile exterminii pateretur; quia idem Communes pacificum ducem *Lancaſtria* ſuper omnes mortales in illo conflictu magis exoſum habebant, & ſi ipſum inveniſſent abſque mora ab eis periclitaretur; ſicque redierunt carrectæ onuſtæ prout venerant, & in area eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de Caſtro bona illa expoſita ſunt, divinam gubernationem ſine cujus adminiculo nichil ſupereſt expectando.

In illis diebus ut jam ante dictum eſt, erat præfatus pius dux *Lancaſtria Johannes* in marchia *Scocia* ad tractandum cum *Scotis* de negotiis regni. Quod ut credibile fieri potuit ex divina diſpoſitione ei accidit, quod procul ab illis partibus abſens eſſet ne in manus nephandorum caderet ſine natura occidendus. Domina *Conſtantia* duciſſa *Lancaſtria* talibus auditis timore magno percuſſa cordis eſt, malignorumque rabiem declinare volens, & pro refugio ſub alas domini ſui volare deſiderans, cum feſtinatione qua potuit iter arripuit, venitque ad *Pontefractum* ad Caſtellum ſuum pro ſubſidio habendo quaſi in domo propria ſecura. Et qui inibi erant ipſam hoſpicio & ſalvo cuſtodire nullatenus voluerunt, ſet recuſaverunt ipſam cum caſtello ſub ſecuritate cuſtodire, Dicebant namque ſe non audere: ſicque deſolata & quaſi à propria domo cum pudore in laſſitudine repulſa, eadem nocte cum lumine ceræ antequam dieſceret viam ſeptem leucarum peregit, & abſque quietis refocillatione apud Knareſburgh pervenit, & ibi moram fecit, donec ceſſante procelloſa tempeſtate rabidi curſus ſerenitas tranquillitatis & pacis ſuperluxit, & pius dux pacis & miſericordiæ de *Scotia* cum honore reverteretur.

Jam præceſſerunt detrimentoſa cum lamentatione doloroſa, nunc ſuccedunt lacrimoſa cum diligenti amaritudine compaſſioſa. Igitur pio duce non ſui ſcilicet ſet regni negotiis ſic ſe in remotis habente, rumor hujuſmodi rapacitatis ad aures ejus pervenit. Quo ſubito turbatus & licet perturbatus nimium non eſſet, & inde non ex arrepto ſet cum ſumma deliberatione ſapientiſſimo uſus conſilio, non motus ira quia non proderet, non concuſſus vecordia quia in aliquo delicto non reus; ſet qualis fuerit in omnibus actibus ſuis oſtenſus, ſcilicet plus & mitis, hillari vultu audita quaſi motus non eſſet ſecrete conſervavit. & uſque ad tempus aptum occultum abſque revelatione quacunque ſilenter conſervari mandavit, nec cuidã revelari

per-

permiſit. Set finem negotii ſui pro quo ibidem venerat cum feſtinatione qua potuit totis niſibus acceleravit, nam prope finem erant ex utraque parte de tractatu ſuo. Fine igitur habito, & hinc inde Indenturis ſigillatis, tunc primo petiit à *Scotis* licentiam in *Scotiam* intrare, & ibidem pro certo tempore ſi vellet moram facere, atque quando ei placeret abſque impedimento ſui vel alicujus ſuorum licenrer redire & abire, nondum enim innotuir *Scotis* neceſſitatis cauſa. Hiis itaque ad votum patratis, tunc demum convocavit conſilium ſuum atque familiam, & intimavit eis calamitatem gentis *Anglorum* auſtralis plagæ. Et ecce ploratus & ululatus mulrus lacrimantium atque plangentium. Tunc ille cum omni manſuetudine & pietate dedit licentiam ſuis omnibus, & rogavir ut unuſquiſque rediret ad propria, ne detrimentum paterentur de bonis ſuis; At illi ab eo, veluti diſcipuli à Chriſto, relicto eo omnes fugerunt, paucis admodum cum eo remanentibus. Similiter ei relatum eſt quod duæ turmæ nephandorum luporum diſcurrebant per duas partes regni, & quælibet turba continebat decem millia electorum ad rapiendum eum, una turma per orientalem partem, & alia turma per occidentalem partem. Similirer quoque omnia quæ habebant *Leyceſtriæ* deſtructa erant, & caſtellum de **Tutteberp** everberatum & multa alia perpetrata, quæ de facto falſa erant. Unde non mitum eſſet licet cor ejus hæc horrida frangerent. Comes quoque de *Northambria* invitaverat eum ad cœnam & cum eo pernoctandum. Cumque acceſſiſſet ad locum, ecce quidam miles dicti Comitis cum aliis Armigeris venit ei obviam in medio itineris, nuncians ei, dictum Comitem dominum ſuum nec audere nec velle ipſum Ducem hoſpitio recipere, nec aliquid humanitaris ei unpendere, nec in aliquo caſtello ſeu villa ſuæ cuſtodiæ deputatis intrare pennittere, donec ſciret utrum dominus rex ei benivolus eſſet an non. O caſus ſuper omni parte ſupra modum dolendus! pacis amator & reformator à pace ſine delicto deicitur & perturbatur. Quo ſe divertar, quo caput ſuum inclinet? Si ad caſtrum de **Banburgh** greſſum dirigat ubi familiam ſuam pro tempore quo in marchiam moram facere diſpoſuerat, dictus Comes eum prævenit ingreſſumque prohibuit; victualia quoque quæ pro ſe & familia ſua ibidem paraverat ſecum abducere denegavit, unde orta eſt magna diſcordia, nec inmerito, inter eos. Videns igitur pius dux innocentiſſimus quomodo prædictus Comes ſuper cæteros rumores adverſabatur, magis ſibi timuit ne rex ab aliquibus æmulis ejus ſub ſiniſtro conſilio ductus ad iſtiuſmodi luporum rabiem inconſulte præberet aſſenſum; Et ut verum fatear, in multis locis regni divulgatum fuerat, regium aſſenſum interveniſſe in hiis quæ contra eum fiebant. Quod quidem à nonnullis credebatur licet vane, qui tamen forte ut aſſolet linguæ habenas à cordis radice laxabant, cupientes quod ore fatebantur in effectu durius eveniſſe: nam plures habuit æmulos & inimicos divites ſimul ac pauperes, qui pocius ſiniſtra quam bona de eo loquebantur, male de eo ſencienres, injuſta contra eum cum non eſſet eorum meritus ſæpe meditabantur. Set Deus ſemper adjutor ejus verſucias omnium inimicorum vertebar in bonum, & omni tempore compeſcuit maliciam eorum, & ipſum eripuit de manibus eorum. Spretus igitur ſic pius Dux à dicto Comite & ex omni parte ſic agonizatus, & ab hoſpicio ſuo atque victualibus tam horribiliter ſecluſus, receſſit nec mirum corde mœrore repletus, greſſumque ſuum ſub conductu præhabito in *Scociam* direxit, ab amicis & cognatis repulſus, inter inimicos & ignotos hoſpicium quæſiturus. Ad villam de **Enduſburgh** domino eum protegente in omnibus viis ſuis cum perveniſſet, quos antea habuerat adverſarios & inimicos tunc invenit eos amicos familiariſſimos, nam *Scoti* humaniſſime eum receperunt, & donis, magnificenriis, exenniis honorificentiori modo quo ſciebanr ipſum glorificaverunt, & victualia ad plenum ei miniſtraverunr, & quicquid poſſet honoris vel ſolacii excogitari ei impendere ſollicite curabanr.

Comes de *Duglas*, & Comes de *Dunbarre* cum aliis duobus Comitibus venerunt ad eandem villã in ejus ſolacium & confortationem, ibique expenſis propriis aliquamdiu moram fecerunt ad ejus conſolationem. Quid plura? Similiter ex alia parte ad memoriam deduxit actus ſuos præcedentis vitæ ſuæ, et de ſingulis operibus ſuis ſi in aliquo delicto tranſgreſſus fuerat clam vel palam erga regem vel regnum quo tale quid mereretur ex ſua culpa. Sicque librata conſcientia cum animo ſuo, et in ſe non reperiens modicum vel grande quo poſſet juſte accuſari vel quid contra eum juſte obici, Hiis et hiis ſimilibus cum ſapienti deliberatione excogitatis in ſeipſum rediens, confortarionem aliqualem inde ſumpſit, in tranſacta juſticia ſua fiduciam habens, et in Deo fixit cor ſuum, cui ſe et cauſam ſuam cum omni attentione commendavit, animadvertens quod ſcriptum eſt, *Multæ tribulationes juſtorum & de hiis omnibus liberabit eos Deus.* Inter cætera tamen in memoriam retorquebat quomodo ſæpius ac ſæpius audierat tam à viris eccleſiaſticis quam à ſuis domeſticis, qualiter fama ejus quaſi in omnibus partibus regni multo tempore denigrata fuerat, et qualiter ipſe pro nullo duxerat quicquid ei dictum fuerat concupiſcentia excæcatus, nec Deum timens nec homines erubeſcens, Habebat namque quandam dominam *Katerinam de Swynforde* alienigenam in familia cum uxore ſua, unde ſuſpicio ſiniſtra maxime de eo oriebatur. Et hiis excogitatis in ſeipſum Deo gratiam ſibi inſpirante ſtatim reverſus eſt, et ſe totum divinæ miſericordiæ committens, et emendationem vitæ Deo promittens, votum vovit Deo, quod quam citius poſſet dictam dominam à familia ſua amoveret cum effectu, ulterius non offenſurus. Cumque ad propria rediſſet oportunitate nacta ipſam à domo ſua ſtatim amovit ulterius in familia ſua non manſuram. Quid plura? Cumque ad aures boni regis *Angliæ* perſtrepiſſet de tanta anguſtia ejus & calamitate inaudita atque triſtitia intollerabili pii ducis avunculi ſui, atque opprobrioſa ejus repulſione minus juſte ei objecta, maxime condoluit, & mox indilate literas conſolatorias quam citius potuit ei tranſmittere feſtinavit. Et ſic literis novis ac novis ſupervenientibus animum regis ei benevolum cognoſcens, ad plenum conſolatus eſt, & quaſi pro nichilo duxit tantam injuriam & irrecuperabilia dampna bonorum ſuorum. Similiter & fratres ſui in quantum potuerunt eum conſolari niſi ſunt. O eventus quam variabilis! Nam unde maximum opprobrium illi oriebatur inde lætitia primi honoris provenit, & ideo cum redeunt conſolationis mirabilia redit pio duci & ejus dilectoribus lætitia.

Igitur hiis ita tranſactis rex benevolus mandat

Ricard. II. Comiti *Northumbriæ* regias literas, ut quærat Ducem *Lancaſtriæ* ubicumque fuerit cum omni honoris alacritate, & ipſum ſalvo pro ſuo poſſe ab inimicis cuſtodiat, & fortitudine qua potuit armata ipſum adducat, & per partes ſuas ſalvo tranſducat ne detrimentum patiatur. Sicque accidit quod qui primo repulſionis opprobrium ei intulit, primæ reductionis honorem illi impendebat; Cumque idem Comes cum fortitudine armatorum ei obviam fecit, & ei obſequium honoris optulerat, pius dux regi gratias egit, ſet ipſum cum comitiva ſua repulit, dicens ſe non indigere ejus obſequio; Sicque abinvicem receſſerunt abſque pluri, pius dux viam ſuam graditur, Comes vero in domum ſuam revertitur.

Mandavit eciam rex omnibus & ſingulis dominis borialis plagæ ac eciam vicecomitibus & burgenſibus omnibus & ſingulis præcipiens, quod quilibet eorum cum fortitudine ſufficienti ſecundum vires ſuas ipſum ſalvo tranſducant per partes ſuas. Sicque factum eſt quod aliis recedentibus in ſuo comitatu aliiſque ſuccedentibus in alio comitatu cum honoris tripudio venit per *Eboracum*, *Notyngamiam*, *Leyceſtriam*, aliquando mille comitatus lanceatis ut dicebatur, & quandoque numero majori ſtipatus, quandoque minori, exceptis ſagittariis & aliis. Tandem vero venit ad regem apud Redynges. Rex vero in ejus adventu admodum lætus effectus, cum magno honore eum ſuſcepit, atque cum omni diligentia eum confortabat, doniſque largifluis prout decuit regiam magnificentiam ad ſuum avunculum, hilariter honorificavit.

Ne cuiquam cedat in mirum quare ipſum tociens pium ducem vocitavi, diligens Lector attendat & auditor veritatis amicus intelligat, quod iſte pius dux pietatis tanto robore fundatus extitit, quod in omnibus tribulationibus ſuis & in omnibus anguſtiis atque injuriis ſibi malicioſe illatis non vindictam quæſivit, non ultionem per ſuos mandavit, ſet æquanimiter tollerans cuicunque petenti delicta condonavit. Cum autem theſaurus argenteorum vaſorum ejus per quoſdam de familiaribus ſuis ſæpius ad magnam ſummam furtive ablatus fuiſſet, & miniſtri ejus per juris rigorem contra eos captos tandem vellent procedere eos ſuſpendendo, tantæ pietatis ſpiritu repletus erat, quod ipſos prohibuit dicens, ſe nolle aliquem hominem perire pro bonis ſuis, præcipiens ſemper tales dimitti ſub abjuratione, quod ſe abſtinerent à familia & domo regis, & domo ſua, & domo fratrum ſuorum.

Hiis itaque geſtis & quietis tempore ſuccedente, aderat tempus quo rex puniri faceret delinquentes. Miſſus eſt igitur dominus *Robertus Treſylyon* Juſticiarius præcepto regis ad inquirendum de ſurgentibus contra pacem & puniendum; Qui ubique diſcurrens & nulli parcens fecit ſtragem magnam. Et ut illi malefactores inimicabiliter inſidiabantur adverſus Juſticiarios, ſcilicet dominum *Johannem de Candyche* & alios quos invenire potuerunt, mortem eis inferendo capitalem, atque contra omnes legis regni peritos quos invenire poterant, nec cuidam eorum pepercerunt capitali ſententia puniendo, ſic nec ipſe cuiquam pepercit vicem pro vice rependens; Nam quicunque accuſatus fuerat coram eo in cauſa ſupradicta ſive juſte ſive ex odio, ſtatim ipſum mortis ſententia plectebat. Et alios quidem decapitari præcepit, alios autem ſuſpendi, alios vero trahi per civitates & ſuſpendi per quatuor partes civitatum, alios autem eviſcerari, viſceraque concremari coram ipſis viventibus, poſteaque decollari & in iv. partes dividi ac ſuſpendi per iv. partes civitatum ſecundum delicti & meriti quantitatem. Ricard. II. Dominus *Johannes Balle* vero captus fuit apud Coventre & ductus apud *ſanctum Albanum*, ibique præcepto regis tractus fuit & ſuſpenſus, atque in iv. partes diviſus, quæ ad iv. loca ſunt miſſæ & ſuſpenſæ.

Eodem anno apud *Weſtmonaſterium* rex *Ricardus* deſponſavit *Annam* filiam regis *Boemi* ſororem Imperatoris, & dedit Imperatori ut dicebatur pro maritagio decem mille libras præter alias expenſas in quærendo eam & adducendo eam ſumptibus ſuis propriis.

Anno proximo ſequenti M. CCC. lxxxij. regis *Ricardi* v. dominus rex ad ſpecialem rogatum *Annæ* reginæ & aliorum magnatum regni & ſpecialiter pii ducis *Lancaſtriæ* condonavit generaliter omnibus antedictis inſurgentibus malefactoribus unientibus & adhærentibus & conſentientibus eiſdem, & conceſſit Cartas eiſdem proſequi volentibus; & mediante divina clementia dicta rabies ſic ſopita eſt. An. Dñi 1382.

Xij. kalendarum Junii terræ motus generalis mala multa faciens in regno quaſi prima hora poſt nonam feria quarta. Item die Veneris ſequenti quaſi in ortu ſolis terræ motus non multum nocens. Sabbato ſequenti aquæ motus quaſi hora tercia mane. Naves vacillabant in portubus ab aquæ motu.

In iſtis temporibus floruit magiſter *Johannes Wyclif* Rector eccleſiæ de Lutturworthe in comitatu *Leyceſtriæ*, Doctor in Theologia eminentiſſimus in diebus illis. In Philoſophia nulli reputabatur ſecundus, in Scolaſticis diſciplinis incomparabilis. Hic maxime nitebatur aliorum ingenia ſubtilitate ſcientiæ & profunditate ingenii ſui tranſcendere, & ab opinionibus eorum variare. Hic multas dicitur introducere in eccleſia opiniones quæ à catholicis eccleſiæ doctoribus reprobantur, quæ in ſuo loco pro parte patebunt. Hic habuit præcurſorem *Johannem Balle* veluti Chriſtus *Johannem Baptiſtam*, qui vias ſuas in talibus opinionibus præparavit, & plurimos quoque doctrina ſua ut dicitur perturbavit, De quo ſuperius mentionem feci. Hic magiſter *Johannes Wyclif* Evangelium quod Chriſtus contulit clericis & Eccleſiæ Doctoribus ut ipſi laicis & infirmioribus perſonis ſecundum temporis exigentiam & perſonarum indigentiam cum mentis eorum eſurie dulciter miniſtrarent, tranſtulit de *Latino* in *Anglicam* linguam non angelicam, unde per ipſum fit vulgare & magis apertum laicis & mulieribus legere ſcientibus quam ſolet eſſe clericis admodum literatis & bene intelligentibus, & ſic evangelica margarita ſpargitur & à porcis conculcatur, & ſic quod ſolet eſſe carum clericis & laicis jam redditur quaſi jocoſitas communis utriuſque, & gemma Clericorum vertitur in ludum laicorum, ut laicis ſit commune æternum quod ante fuerat Clericis & Eccleſiæ Doctoribus talentum ſupernum. Sicque ſponſus Eccleſiæ conqueritur & cum propheta poteſt clamare, *Sedebit honor Eccleſiæ ſolitarius, & tacebit quia levavit ſe ſuper ſe.* Et ſic adimpletum eſt quod prædixit *Willielmus de ſancto Amore* longo ante tempore, & poteſt applicari congrue de eodem populo, ſic inquiens, *Aliqui laborant ad mutandum Evangelium Chriſti in aliud Evangelium quod dicunt fore perfectius & melius & dignius, quod appellant Evangelium æternum ſive Evangelium Spiritus*

Ricard. II. *ſancti. Æternum congrue dici poteſt, quia jam vulgare & commune in materna lingua, & ſic in æterna memoria.* Hic prædictus *Willielmus* compoſuit libellum de adventu talis populi, de converſatione, de vita & moribus eorum ſatis expreſſe, & incipit ſic. Willielmus de ſancto Amore *anno Domini* M.CC.lv. cap. viij. *Nos ſumus in quos fines ſeculorum devenerunt, ſcilicet in ultima ætate ſeculi. Poſt iſtam vero ſextam ætatem quæ eſt pugnantium cum qua currit ſeptima ætas quæ eſt quieſcentium, non eſt ventura alia niſi octava quæ eſt reſurgentium. Igitur nos ſumus in ultima ætate hujus mundi, & iſta ætas jam plus duravit quam aliqua aliarum quæ currerunt per millenarium numerum annorum, quia jam duravit per* M. CC. lv. *annos. Veriſimile eſt igitur quod nos ſumus prope finem, igitur propinquiores ſumus periculis noviſſimorum temporum quæ ventura ſunt ante adventum* Antichriſti. Iſta probat ibidem per plures auctoritates ſacræ Scripturæ. *Relinquitur igitur quod in noviſſimis temporibus ſumus aut illis valde propinqui, quod oſtendemus per octo ſigna quod jam pericula inſtant.* Primum enim eſt, *Quod aliqui laborant ad mutandum Evangelium* Chriſti *in aliud Evangelium quod fore dicunt perfectius & melius & dignius, quod appellant Evangelium æternum ſive Evangelium Spiritus ſancti, quo adveniente evacuabitur, ut dicunt, Evangelium* Chriſti, *ut parati ſumus oſtendere, in illo Evangelio maledicto. Hoc ſignum manifeſtum eſt quod prope eſt tempus* Antichriſti, *de quo in Pſalmo,* Conſtitue Domine legis latorem ſuper eos. Gloſſa. *Antichriſtum* pravæ legis latorem. Secundum ſignum eſt, *Quod illa doctrina quæ prædicabitur tempore* Antichriſti, *videlicet Evangelium æternum prædictum, ubi viget Scriptura ſacra ſtudium jam publice poſitum fuit exemplandum, unde certum eſt quod jam prædicaretur niſi eſſet aliquid quod eam detineret. Quid autem detineat ſcitis, ſcilicet imperium* Petri *& eorum qui loca apoſtolorum, ſcilicet epiſcoporum.* Niſi enim venerit diſſenſio primum non revelabitur filius perditionis vel iniquitatis, *unde caveant epiſcopi ne prædicti prædicatores pſeudo procurent eorum percuſſionem, id eſt, ablationem poteſtatis eorum; ſicut ſignificatur in Evangelio æterno.* Tercium ſignum eſt, *Quod ſicut in* Babilone *reproba poſtquam viſa eſt manus ſcribens,* Mane Techel Phares. *cito ſecuta eſt ſubverſio ejus,* Danielis 5. *Sic in* Babilone *dilecta Domini,* Yſa. 21. 1. *In eccleſia cum jam viſa ſit dicta Scriptura, conſtat quod prope ſint pericula ejus. Set iſta tria verba jam viſa ſunt ſcripta in eccleſia. Scripta ſunt enim in illo maledicto libro quem appellant Evangelium æternum quod in eccleſia jam propalatum eſt; propter quod timendum eſt de ſubverſione eccleſiæ.* Mane *ut exponitur* Danielis 5. *numeratur regnum eccleſiæ, ſcilicet Evangelium* Chriſti; *& concluditur in certo numero annorum.* Techel *inventum eſt minus habens perfectionis & dignitatis quam Evangelium æternum. Quanto minus lucet Luna quam Sol, quanto minus valet teſta quam nucleus, & multa tales ſcripta ſunt ibi comparationes quibus probatur minus valere Evangelium Chriſti quam Evangelium æternum.* Pharez *ibi invenitur quod regnum eccleſiæ dividetur poſt prædictum tempus ab illis qui tenent Evangelium Chriſti, & dabitur illis qui tenent Evangelium æternum.* Ricard. II.

Quartum ſignum eſt, *Quod propinquante fine ſeculi & adventu* Antichriſti *quidam qui apparebant in eccleſia* Chriſti *ſanctiores & tamen facient quod diſplicet* Chriſto, *corrigentur per aliquos juxta viſionem beati* Johannis *de correctione eccleſiarum,* Apoc. 23. *Ipſi autem correctionem ſuſtinere nolentes, ſuos correctores tradent in tribulationem, & procurabunt ut ab omnibus odiantur vel odio habeantur, & ut etiam aliqui ex eis occidantur.* Quintum ſignum eſt, *Quando propinquante conſummatione ſeculi illi qui videntur in eccleſia ſanctiores reprehendentur de falſa ſanctitate & de ſua præſumptione, propter quod multi, tam ipſi quam ſcilicet eorum fautores ſcandalizabuntur.* Sextum ſignum eſt, *Quod propinquante conſummatione ſeculi ſurgent quidam in eccleſia prædicatores commendantes ſemetipſos ultra menſuratum à Deo ſibi populum, quia gloriabuntur in prædicando plebibus vel populis non ſuis. Et iſti ſub ſpecie pietatis multos ſeducent,* id eſt, *à conſiliis prælatorum ad conſilia ducent.* Septimum ſignum eſt, *Quod propinquante conſummatione ſeculi quidam qui videntur in eccleſia magni zelatores fidei & maxime amare* Chriſtum, *dimittent Evangelium* Chriſti *& adhærebunt Evangelio æterno quod ex toto abſorbet fidem* Chriſti, *unde refrigeſcet caritas qua ſermo Dei cuſtoditur.* Octavum ſignum eſt, *Quod propinquante conſummatione ſeculi annunciabuntur in eccleſia ſigna propinquæ conſummationis, ut ſic intelligant metuentes* Chriſtum *prope conſummationem ſeculi & dolorem qui erit tempore* Antichriſti. Hæc ibi in octavo capitulo & multa alia cum allegationibus ſacræ Scripturæ; quæ quidam applicant ad fratres mendicantes, magis tamen congruunt iſtis novis populis *Lollardis* qui mutaverunt Evangelium *Chriſti* in Evangelium æternum, *id eſt,* vulgarem linguam & communem maternam; & ſic æternam quia laicis reputatur melior & dignior quam lingua Latina. Idemque *Willielmus* oſtendit capitulatim in libro ſuo de verbo ad verbum, *Quod in eccleſia* Chriſti *multa & magna pericula ſunt futura ſecundo capitulo; & per cujuſmodi homines ſunt futura.* 3°. *Quam habiles & ydonei erunt ad pericula inducenda.* 4°. *Cujuſmodi erunt illa pericula.* 5°. *Qualiter procedent in periculis producendis.* 6°. *Quod qui non prævideriut illa pericula aut prævisa non præcaverint peribunt in illis.* 7°. *Quoniam & ipſi parantes aliis pericula in multis periculis, ſeipſos conſtituerunt: ſimiliter in quibus periculis erunt conſtituti.* 8°. *Ne dicat quis de prædictis periculis nondum eſſe curandum utpote adhuc remotis, oſtendit per quædam ſigna illa non eſſe remota longe ſet ſatis propinqua.* 9°. *Oſtendit, Quorum eſt illa pericula prævidere & prænunciare, & à fidelibus repellere.* 10. *Oſtendit, Quam pœnam incurrent hii qui pericula tenentur prævidere, & prænunciare, & ab eccleſia repellere, ſi non fecerint.* 11°. *Ne videatur impoſſibile illa repelli eo quod ſunt prophetice prædicta, oſtendit quod repelli poterunt ad tempus.* 12°. *Oſtendit, Qualiter ſunt repellenda & poſſunt repelli.* 13°. *Quia repelli non poſſent prædicta pericula niſi cognoſcerentur illi qui pericula procurabant, oſtendit ubi poſſunt prædicti periculoſi viri inveniri.* 14°. *Oſtendit, plurima ſigna quædam infallibilia, quædam vero proba-*

Ricard. II. *probabilia per quæ poſſunt dicti homines cognoſci.*

Iſta oſtendit cum auctoritatibus ſacræ Scripturæ luculenter. Et incipit liber. Prædictus magiſter *Johannes Wyclyf* tenuit ut prædictum eſt, ſingulares opiniones & concluſiones, & in tantum in eis delectatus eſt & ſedens, quod ſæpius aſſerebat ſe velle & paratum eſſe ire in carcerem, & ignem atque mortem ſubire pro defenſione earum ſi neceſſitas temporis illud ab eo poſtulaſſet; ſimiliter & cæteri ſui hæreſiſtæ diſcipuli & complices atque fautores arridente ſibi proſperitatis quiete omnes ſe eſſe paratos affirmabant. Interim occidit eis lux audaciæ, & tenebræ eos vecordiæ comprehenderunt. Nam idem magiſter *Johannes* citatus fuit & vocatus mandato domini papæ ad comparendum coram archiepiſcopo *Cantuarienſi* & multis aliis eccleſiæ doctoribus in eccleſia fratrum prædicatorum *Londoniis* ad reſpondendum ſuper hæretica pravitate, ubi habuit præcipuum adjutorem pium ducem *Lancaſtriæ*, qui ſemper ei & ſuis in omnibus neceſſitatibus invincibili præſidio affuit, & aliter ipſe & ſui in foveam interitus viliter cecidiſſent. Cumque die ſtatuto ad objecta reſpondere deberet omnem præjacticatam cordis audaciam ſine mora dimiſit & induit vecordiæ loricam, fantaſticoſque errores dedicere ſuos eſſe molitus eſt, atque opiniones & concluſiones ſuas eſſe vel fuiſſe firmiter negare conatus eſt, & eas ab aliis inventas & nomine ejus prædicatas & doctas, & illi aſcriptas fuiſſe proteſtatus eſt. Cum tamen ipſe & ſui eas omni niſu foverant retroacto tempore & puplicaverant veras fuiſſe, & antiquos libros de ſolida fide eccleſiæ ſcriptos raſerant literalique doctrina novæ opinionis in pluribus locis reſcripſerant. *Thomamque Alquinum* in ſuis ſcriptis novis opinionibus eorum contrariante, & quia frater erat, concludebant, igitur mendax eſt. Sicque dejectis armis totius non divinitatis, immo vanitatis affugit. Idem magiſter *Johannes Wyclyf* ſub alas maternæ diſciplinæ pro refugio mortem evadendi quam à matre didicerat à cunis ſub forma quæ ſequitur.

I knowleche that the Sacrament of the autar is verry Goddus body in fourme of brede: but it is in another maner Goddus body then it is in hevene. For in heven it is ſene fote in fourme and figure of fleſhe and blode. But in the Sacrament Goddus body is be myracle of God in fourme of brede. and is he nouther of ſene fote: ne in mannes figure, but as a man leves for to thenk the kynde of an ymage whether it be of oke or of aſſhe, and ſettys his thouzt in him of whom is the ymage: So myche more ſchuld a man leve to thenk on the kynde of brede, But thenk upon Chriſt for his body is the ſame brede that is the Sacrament of the Autere, and with alle clennes, alle devocion, and alle charite that God wolde gif him, worſchippe he Criſt, and then he receyves God goſtly more medefully than the Preiſt that ſyngus the Maſſe in leſſe charite. For the bodely etyng ne profytes nouth to ſoule, but in als mikul as the ſoule is fedde with charite. This ſentence is provyde be Criſt that may nouzt lye. For as the Goſpel ſays, Criſt that night that he was betraiede of Judas Scarioth, he tok brede in hiſe hondes, and bleſſide it, brak it, and gaf it to hiſe diſciplus to ete. For he ſays and may not lye, This is my body. Ricard. II.

Opiniones & Concluſiones magiſtri
Johannis Wyclyf.

Hæreſis 1.

QUod ſubſtantia panis materialis aut vini manet poſt conſecrationem in ſacramento Altaris.

Hæreſis 2.

Quod accidentia non manent ſine ſubjecto poſt conſecrationem in eodem ſacramento.

Hæreſis 3.

Quod Chriſtus non eſt in ſacramento Altaris idemptice, vere, & realiter in propria perſona corporali.

Hæreſis 4.

Quod epiſcopus vel ſacerdos ſi exiſtat in mortali peccato, non ordinat, conficit, nec baptizat.

Hæreſis 5.

Quod ſi homo fuerit debite contritus omnis confeſſio exterior eſt ſibi ſuperflua vel inutilis.

Hæreſis 6.

Quod pertinaciter aſſerere non eſt fundatum in Evangelio quod Chriſtus miſſam ordinaverit.

Hæreſis 7.

Quod Deus debet obedire diabolo.

Hæreſis 8.

Quod ſi Papa ſit præſcitus & malus, ac per conſequens membrum diaboli, non habet poteſtatem ſupra fideles Chriſti ab aliquo ſibi datam niſi forte à Cæſare.

Hæreſis 9.

Quod poſt *Urbanum* ſextum non eſt aliquis recipiendus in Papam, ſet vivendum eſt more *Græcorum* ſub propriis legibus.

Error. 1.

Quod nullus prælatus debet aliquem excommunicare niſi prius ſciat ipſum excommunicatum à Deo.

Error 2.

Quod ſic excommunicans ex hoc ſit hæreticus vel excommunicatus.

Error 3.

Quod prælatus excommunicans clericum qui appellavit ad regem & conſilium regni, eo ipſo traditor Dei eſt & regis & regni.

Error 4.

Quod illi qui dimittunt prædicare, ſeu audire verbum Dei, ſeu Evangelium prædicatum propter excommunicationem hominum, ſunt excommunicati, & in die judicii traditores Dei habebuntur.

Error 5.

Aſſerere quod eſt contra ſacram Scripturam, quod viri eccleſiaſtici habeant poſſeſſiones temporales.

Error 6.

Aſſerere quod liceat alicui etiam diacono vel presbitero prædicare verbum Dei abſque auctoritate ſedis apoſtolicæ, vel epiſcopi catholici, ſeu alia de qua ſufficienter conſtat.

Error 7.

Aſſerere quod nullus eſt dominus civilis, nullus eſt epiſcopus, nullus eſt prælatus dum eſt in mortali peccato.

Error 8.

Quod domini temporales poſſunt ad arbitrium auferre bona temporalia ſibi ab eccleſia habitualiter

Ricard. II. delinquente, vel quod populares poſſunt ad eorum arbitrium dominos delinquentes corrigere.

Error 9.

Quod decimæ ſunt puræ eleemoſinæ, & quod parochiani poſſunt propter peccata ſuorum Curatorum eas detinere, & ad libitum eas aliis conferre.

Error 10.

Quod ſpeciales orationes applicatæ uni perſonæ per prælatos vel religioſos non plus proſunt eidem perſonæ quam generales orationes eidem perſonæ cæteris paribus.

Error 11.

Quod eo ipſo quod aliquis ingreditur religionem privatam quamcumque redditur ineptior & inhabilior ad obſervantiam mandatorum Dei.

Error 12.

Quod Sancti inſtituentes religiones quaſcumque privatas, tam poſſeſſionatorum quam mendicantium in ſic inſtituendo peccaverunt.

Error 13.

Quod religioſi viventes in religionibus privatis non ſunt de religione Chriſtiana.

Error 14.

Quod fratres mendicantes teneantur per laborem manuum ſuarum & non per mendicationem victum ſuum adquirere.

Error 15.

Quod fratres mendicantes post ſermones ſuos eo ipſo ſunt ſimoniaci, vel quod conferentes eis eleemoſinam ſunt excommunicati & dans & recipiens.

Iſtis & aliis ab archiepiſcopo & conſilio ejus conſideratis, noluit archiepiſcopus ea vice plenarie procedere in cauſa donec deliberaret plenarius cum conſilio coepiſcoporum ſuorum, & tunc aſſignavit dicto magiſtro *Johanni Wyclyf* alium diem ad comparendum coram eo apud *Oxoniam*, ut cum conſilio cleri Univerſitatis poſſet luculentius procedere & finem imponere in præmiſſis. Igitur die ſtatuto convenit apud *Oxoniam* archiepiſcopus cum coepiſcopis *Lincolnienſi, Northwycenſi, Vigornienſi, Londonienſi, Salyſbyrienſi, Herfordenſi*, cum Cancellario Univerſitatis, cum multis Doctoribus & pluribus aliis de clero & de populo ibidem congregato. Similiter affuit magiſter *Johannes Wyclyf* ad reſpondendum ſuper hæretica pravitate ut prius de prædictis Concluſionibus ſive opinionibus. Qui eis omnino renuncians, nec eas tenuiſſe, neque tenere ſe velle proteſtans, ad maternalis virgæ documentum quod ei antea pro refugio præſto fuerat, advolavit iterum, ſub forma quæ ſequitur.

We beleve as Criſt and his Apoſtalus han taujt us, that the Sacrament of the Auter white and rounde and like tyl oure brede or oſt unſacrede is verray Goddus body in fourme of brede, and if it be broken in thre parties os the Kirke uſes, or elles in a thouſand, everylk one of theſe parties is the ſame Goddus body, and right ſo as the perſone of Criſt is verray God and verray man, verray Godhede and verray manhede ryth ſo as holy Kyrke many hundrith wynter has trowyde, the ſame Sacrament is verray Goddus body and verray brede: os it is forme of Goddus body and forme of brede as techith Criſt and his Apoſtolus. And therefore ſeynt Poule nemyth it never but whan he callus it brede, and he be oure beleve tok his wit of God in this: and the argument of heretykus agayne this ſentens, lyth to a criſtene man for to aſſolve. And right as it is hereſie for to trowe that this Sacrament is Goddus body and no brede, for it is bothe togedur. But the moſt hereſie that God ſufferide come tyl his Kyrke, is to trowe that this Sacrament is an accident with a ſubſtance and may on no wyſe be Goddus body: for Criſt ſayde be witneſſe of John, that this brede is my body, and if the ſay that be this ſkylle that holy Kyrke hat bene in hereſie many hundred wynter, ſothe it is, ſpecially ſythen the ſende was louſede that was be witneſſe of Angele to John Evangeliſte aftur a thouſande wynter that Criſt was ſtenenyde to heven. But it is to ſuppoſe that many ſeyntes that dyede in the mene tyme before her deth were purede of this errour. Owe howe grete diverſite is betwene us that trowes that this Sacrament is verray brede in his kynde, and betwene heretykus that tell us that this an accident withouten a ſubiecte. For before that the ſende fader of leſyngus was lowſide, was never this gabbyng contryvede. And howe grete diverſite is betwene us that trowes that this Sacrament that in his kynde is verray brede and ſacramentally Goddus body, and be twe heretykes that trowes and telles that this Sacrament may on none wyſe be Goddus body. For I dar ſewrly ſay that gif this were ſoth, Criſt and his ſeynts dyede heretykus, and the more partye of holy Kyrke belevyth nowe hereſie, and before devoute men ſuppoſene that this conſayle of Freres and London was with the herydene. For they put an hereſie up on Criſt and ſeynts in hevyne: wherefore the erthe tremblide faylande maynnus voys anſueryde for God als it dide in tyme of his paſſione whan he was dampnyde to bodely deth. Criſt and his modur that in grounde had deſtroyde alle hereſyes kepe his Kyrke in right beleve of this Sacrament, and meue the king and his rewme to aſke ſcharply of his clerkus this offis that alle his poſſeſſioneres on paine of leſyng of alle her temporaltes telle the king and his rewme with ſufficient growndyng, what is this Sacrament, and alle the orders of Freres on paine of leſyng of her legians telle the king and his rewme with gode grounding what is the Sacrament. For I am certaine of the thride partie of clergie that defendus thiſe doutes that is here ſaide, that they will defende it on paine of her lyf.

Cumque hæc & hujuſmodi ſic agerentur, archiepiſcopus cum conſilio coepiſcoporum, ac doctorum & aliorum clericorum ſibi aſſiſtentium fecit deliberationem de antedictis opinionibus ſeu concluſionibus, libratiſque ſingulis deciſis atque diſcuſſis, cum aſſenſu atque conſenſu totius concilii, puplicavit eas falſas eſſe, & pronunciavit eas dampnandas & dampnatas, quaſdam ſcilicet ut hæreſes, quaſdam vero ut errores, ſicut patet de ſingulis in ſuo loco; & omnes & ſingulos defenſores earum in poſterum ſentencia excommunicationis innodatos fore publice declaravit. Et in evidentia hujus rei feria ſexta in ebdomada Pentecoſtes proximo ſequenti facta fuit proceſſio

Ricard. II. proceſſio generalis per civitatem *Londonienſem*, & omnes tam clerus quam cæteri laici cujuſcumque gradus eſſent nudis pedibus incedebant pro ſtatu. Et præſens eccleſiæ fuit epiſcopus *Londonienſis* cum pluribus aliis valentibus; & poſt proceſſionem prædicavit unus frater & doctor in Theologia de ordine *Carmelitarum* qui vocabatur *Kynyngham*; in qua prædicatione ex præcepto & commiſſione archiepiſcopi *Cantuarienſis* ibi oſtenſa pronunciavit publice omni populo concluſiones illas falſas fore & dampnatas, quaſdam ut hæreſes & quaſdam ut errores, & ex præoſtenſa commiſſione denunciavit omnes illos excommunicatos qui eas in poſterum docent & tenent, ac prædicant, vel ſavent & eis adhærent, Et omnes audientes in poſterum illas prædicatas vel doctas. Et in iſto ſermone præſens fuit unus venerabilis miles, nomine *Cornelius Clonne* qui iſtis concluſionibus & eas tenentibus ac docentibus maximus fautor fuerat, nec voluit pro quocumque aliter credere de ſacramento Altaris niſi quod ibi eſſet verus panis materialis ſecundum opinionem *Wyclyf*. In craſtino, ſcilicet in vigilia ſanctæ Trinitatis iſte miles ivit ad Conventum fratrum prædicatorum in civitate *Londonienſi* pro miſſa audienda; & accidit quod audivit miſſam unius ſtudentis de Conventu illo, & in elevatione corporis Chriſti nichil vidit niſi ſicut prius videre ſolebat, ita quod firmiter credidit quod ibi fuit verus panis materialis. In fractione vero hoſtiæ miles reſpexit & vidit oculo ſuo corporali in manibus fratris celebrantis veram carnem, crudam, & ſanguinolentam diviſam in tres partes; Admirans vero & ſtupefactus, vocavit armigerum ſuum ut ipſe videret, qui tamen nichil vidit niſi ſicut prius ſolebat. Miles vero in tercia particula ſimiliter quæ in calicem mitti debuit, vidit eundem colorem albedinis quæ prius erat, ſet tamen vidit in medio ejuſdem particulæ hoc nomen *Ihesus* ſcriptum literis carneis, crudis, & ſanguineis, quod admirabile erat aſpectu. Et in craſtino in feſto ſanctæ Trinitatis idem frater prædicans in cruce *Pauli* ſancti pronunciavit iſtud toti populo. Et in fine ſermonis idem miles ibidem præſens narravit ore tenus totum proceſſum publice & aperte ad confirmationem fidei noſtræ, & promiſit ſe ibi pugnaturum & moriturum in cauſa iſta, quod in ſacramento Altaris eſt verum corpus Chriſti & non panis materialis ſolum, ut ipſemet prius credidit. Hæreſes ſupradictæ & errores quæ aſcribuntur magiſtro *Johanni Wyclyf* dampnatæ in domo fratrum prædicatorum *Londoniis* feria quarta ante feſtum Pentecoſtes à decem epiſcopis & xvij. doctoribus in Theologia, & xvj. doctoribus Juris, & pluribus aliis bachulariis tam Theologiæ quam etiam Juris & in præcedenti patent.

Sequitur copia Commiſſionis qualiter archiepiſcopus ſcribit coepiſcopis de dampnatione hæreſum; miſſa aliis epiſcopis prout epiſcopus *Lincolnienſis* recitat ſub hac forma.

JOHANNES *permiſſione divina* Lincolnienſis *Epiſcopus, dilectis in Chriſto filiis univerſis & ſingulis, Abbatibus, Prioribus, Archidiaconatus* Leyceſtriæ, *& ejuſdem loci Archidiaconi noſtri officiali ſeu Commiſſario cuicumque, necnon Decanis eccleſiarum, Rectoribus & Vicariis perpetuis, ac eorum Capellanis parochialibus & aliis quibuſcumque divina celebrantibus per ipſum Archidiaconatum ubilibet conſtitutis ſalutem, gratiam, & benedictionem.* « Literas reverendi in Chriſto patris « domini *Roberti* Dei gratia *Londonienſis* epiſcopi « ſalutem & ſinceram in Domino caritatem. Man« datum venerabilis in Chriſto patris & Domini, « domini *Willielmi* Dei gratia *Cantuarienſis* archi« epiſcopi totius *Angliæ* primatis & Apoſtolicæ ſe« dis legati, venerabili fratri noſtro domino *Roberto* « Dei gratia *Londonienſi* epiſcopo ſalutem & frater« nam in Domino caritatem. *Eccleſiarum prælati circa gregis Dominici ſibi commiſſi cuſtodiam eo vigilantius intendere debent quo lupos intrinſecus ovium veſtimentis indutos ad rapiendum & diſpergendum oves noverint fraudilentius circuire. Sane frequenti clamore & divulgata fama, quod dolentes referimus, ad noſtrum pervenit auditum, Quod licet ſecundum canonicas ſanctiones nemo prohibitus vel non miſſus abſque ſedis Apoſtolicæ vel Epiſcopi loci auctoritate ſibi officium prædicationis uſurpare debeat publice vel occulte, quidam tamen æternæ dampnationis filii in inſaniam mentis producti ſub magnæ ſanctitatis velamine auctoritatem ſibi vendicant prædicandi, ac nonnullas propoſitiones & concluſiones infraſcriptas hereticas atque falſas ab eccleſia Dei dampnatas & determinationibus ſanctæ eccleſiæ repugnantes ſtatumque totius eccleſiæ noſtræque provinciæ* Cantuarienſis *& tranquillitatem regni enervare nituntur, tam in eccleſiis quam in plateis, & quam pluribus aliis locis prophanis dictæ noſtræ provinciæ non verentur aſſerere, dogmatizare, & publice prædicare; illis nonnullos Chriſti fideles inficientes, & à fide Catholica ſine qua non eſt ſalus facientes flebiliter deviare. Nos itaque attendentes quod tam perniciosum malum quod ad plurimos ſerpere poterit eorum animas letali contagione necando, non debeamus ſicuti nec debemus ſub diſſimulatione tranſire ne ſanguis eorum de noſtris manibus requiratur, ſed illud quantum nobis ex alto permittitur extirpare volentes, de quamplurium fratrum ſuffraganeorum noſtrorum conſilio & aſſenſu convocavimus plures ſacræ Theologiæ Doctores, ac Juris canonici & civilis Profeſſores, & alios clericos quos famoſiores & peritiores de regno credidimus, ut ſuper dictis concluſionibus vota ſua dicerent & ſentirent. Verum quia præmiſſis concluſionibus & aſſertionibus in noſtra & eorundem confratrum noſtrorum ac dictorum convocatorum præſentia patentibus expoſitis & diligenter examinatis finaliter eſt compertum, noſtroque & eorum omnium communicato conſilio declaratum, quaſdam Concluſionum illarum hæreticas eſſe, quaſdam vero erroneas atque Determinationibus eccleſiæ repugnantes, prout inferius deſcribuntur; Fraternitati veſtræ committimus & mandamus, in virtute ſanctæ obedientiæ firmiter injungentes, quatinus omnibus & ſingulis fratribus noſtris, coepiſcopis noſtris, & eccleſiæ noſtræ* Cantuarienſis *ſuffraganeis cum ea celeritate qua poteritis injungetis, prout eis & eorum ſingulis ac vobis injungimus, ut eorum ſinguli in eccleſiis ſuis & aliis civitatum ſuarum & dioceſum vosque in veſtra & ceteris veſtræ civitatis & dioceſis moneant & inhibeant, moneatis & inhibeatis, prout nos tenore præſentium monemus primo, ſecundo, & tertio, & diſtrictius inhibemus, pro prima monitione unum diem, pro ſecunda alium, & pro tertia monitione canonica ac peremptoria unum alium diem aſſignando, Ne quis de cetero cujuſcumque ſtatus* Ricard. II.

Rich. II.

aut conditionis exiſtat hæreſes ſeu errores prædictos, vel eorum aliquem teneat, doceat, prædicet, ſeu defendat; aut aliquem prohibitum non miſſum vel alium de cujus poteſtate non conſtiterit ad prædicandum admittat, aut hæreſes ſeu errores hujuſmodi vel eorum aliquem prædicantem audiat vel auſcultet, ſeu ei faveat vel adhæreat publice vel occulte; ſet ſtatim quaſi tanquam ſerpentem venenum peſtiferum emittentem fugiat & evitet ſub pœna excommunicationis majoris, quam in omnes & ſingulos in hac parte rebelles & noſtris monitionibus non parentes, lapſis ipſis tribus diebus pro monitione canonica aſſignatis, mora culpa & offenſa ſuis præcedentibus & id fieri merito exigentibus, exnunc prout extunc ferimus in hiis ſcriptis, & per ſingulos confratres noſtros & ſuffraganeos noſtros in ſuis civitatibus & dioceſibus, ac per vos in veſtra civitate & dioceſi, quatinus ad eos & ad vos pertinet ex habundanti præcipimus fulminari. Dictos noſtros confratres inſuper omnes & ſingulos per vos hortari volumus & mandamus per aſperſionem Jheſu Chriſti, *& ſimiliter vos hortamur, quod cum juxta ſacrorum canonum inſtituta quilibet eorum in ſuis civitatibus & dioceſibus hæreticæ pravitatis Inquiſitor exiſtat, ac in veſtris ſimiliter exiſtatis, de hujuſmodi præſumptoribus ſollicite & diligenter inquirant & inquiratis, Ac contra eos & juxta officii ſui debitum cum effectu procedant, ſimiliter procedatis ad laudem & honorem nominis Crucifixi & ſalvationem fidei orthodoxæ. Concluſiones hæreticæ & determinationibus eccleſiæ repugnantes, de quibus fit mentio de verbo ad verbum ſupra, quæ vocantur* Concluſiones Wyclyf, *ſimiliter & Concluſiones erroneæ recitantur ibidem. Dat: in manerio noſtro de* Ottoforde *penultimo die menſis Maii anno Domini* M.CCC.lxxxij. *& noſtræ conſecrationis primo.* « Cujus auctoritate mandati « vobis reverende pater cum ea quæ decet reverentia firmiter injungendo mandamus quatinus omnia « & ſingula in mandato prælibato contenta quatinus vos in civitate & dioceſi veſtra aut perſonas « earundem concernunt, juxta formam & tenorem « ejuſdem executioni plenarie demandetis & faciatis effectualiter demandari; vos eciam eadem « quatenus perſonam veſtram contingunt curetis diligentius adimplere. Et inſuper ex parte dicti venerabilis patris vos hortamur per aſperſionem ſanguinis *Jeſu Chriſti*, quod cum juxta ſacrorum « canonum inſtituta in veſtris civitate & dioceſi inquiſitor exiſtatis, hæreticæ pravitatis, de præmiſſis « præſumptionibus diligenter & ſollicite inquiratis, « ac contra eos juxta officii veſtri debitum procedatis effectualiter ad laudem & honorem nominis « Crucifixi & ſalvationem fidei orthodoxæ. Dat. « *Londoniis* die quinta Junii anno Domini &c. & « noſtræ conſecrationis primo. *Volentes igitur omnia & ſingula in dictis ſcriptis contenta quatenus nos, & civitatem, & dioceſim noſtras ac perſonas earundem concernunt executioni debita demandare, vobis firmiter præcipiendo mandamus quatinus in ſingulis monaſteriorum veſtrorum eccleſiis, ac in ſingulis parochialibus eccleſiis dicti archidiaconatus prout ad quemlibet veſtrum pertinet vos Abbates, Priores; Archidiacone officialis ſingulique quibus præſentes noſtræ literæ diriguntur publice mandatum reverendi patris & domini, domini* Cantuarienſis *archiepiſcopi prædicti, omniaque & ſingula contenta in eodem cum omni celeritate clero ac populo archidiaconatus & eccleſiarum earundem fideliter exponatis & exponi faciatis, & eis ac eorum cuilibet inhibeatis & moneatis eoſdem prout & tenore præſentium nos eciam inhibemus & monemus, quod mandato hujuſmodi & omnibus quæ in eodem mandato eis injunguntur pareatis & pareant cum effectu, Cæteraque faciatis & faciant, & ab hiis quæ mandato hujuſmodi prohibentur abſtineatis & abſtineant juxta ejuſdem mandati exigentiam & tenorem ſub pœnis & cenſuris in eodem latis, quas monitione ſupradicta in omnes & ſingulos in hac parte rebelles & monitionibus hujuſmodi non parentes præſentium ſerie fulminamus & per vos præcipimus ſolempniter fulminari. Et ut nulli pateat ignorantia præmiſſorum, vobis præcipimus & mandamus quatinus poſt publicationem & executionem prædictorum per vos fiendas, præſentium literarum ſeriem ſub vera copia valvis eccleſiarum prædictarum affigi faciatis & dimittatis affixam ad extirpationem hæreſum & errorum prædictorum, & exaltationem fidei orthodoxæ. Dat. apud parcum* Stowe *ſub ſigillo noſtro* xij. *die menſis Julii anno Domini* M.CCC.lxxxij. *& noſtræ conſecrationis viceſimo.*

An. Dñi 1382.

« *Willielmus de Berton* Cancellarius Univerſitatis « *Oxoniæ*, Omnibus dictæ Univerſitatis filiis ad quos « præſens noſtrum mandatum pervenerit ſalutem, & « mandatis noſtris firmiter obedire. Ad noſtrum « non ſine grandi diſplicentia pervenit auditum, quod « cum omnium hæreſum inventores, defenſores, ſeu « fautores, cum eorum pernicioſis dogmatibus ſint « per ſacros Canones ſententia majoris excommunicationis dampnabiliter involuti, & ſic à cunctis « Catholicis rationabiliter evitandi; nonnulli tamen maligni ſpiritus repleti conſilio in inſaniam « mentis producti, molienteſque tunicam Domini, « videlicet ſanctæ matris eccleſiæ ſcindere unitatem, « quaſdam hæreſes ſufficienter ab antiquis patribus « reprobatas, & per eccleſiam ſolempniter condempnatas hiis diebus, proh dolor! innovant, & tam « in iſta Univerſitate quam extra publice dogmatizant. Duo inter alia ſua documenta peſtifera aſſerentes, *Primo, In ſacramento Altaris ſubſtantiam « panis materialis & vini poſt conſecrationem realiter remanere. Secundo*, quod execrabilius eſt auditu, *In illo venerabili ſacramento non eſſe corpus « Chriſti & ſanguinem æqualiter, nec ſubſtantialiter, nec eciam corporaliter, ſic quod Chriſtus ſit « ibi in ſua propria præſentia corporali.* Ex quibus documentis fides Catholica periclitatur, devotio populi minoratur, & hæc Univerſitas mater « noſtra non mediocriter diffamatur. Nos igitur advertentes quod aſſertiones hujus partis ſe deteriores haberent ſi diutius in hac Univerſitate ſic tolerarentur, convocavimus omnes ſacræ Theologiæ « Doctores, & Juris canonici profeſſores quos ad hoc « aptiores credidimus & in Univerſitate præſentes reperimus, & præmiſſis aſſertionibus in eorum præſentia patenter expoſitis ac diligenter diſcuſſis, tandem finaliter eſt compertum atque judicio omnium declaratum, ipſas eſſe erroneas, fidei orthodoxæ contrarias, & determinationibus eccleſiæ repugnantes, contradictoriamque earundem eſſe veritates catholicas determinationibus eccleſiæ & « dictis Sanctorum conſonas firmiterque credendas, « viz. Quod per verba ſacramentalia à ſacerdote rite prolata

Rich. II.

“prolata panis & vinum in Altari in verum corpus Chriſti & ſanguinem tranſubſtantiantur ſeu ſubſtantialiter convertuntur, ſic quod poſt conſecrationem non remanent in illo venerabili ſacramento panis materialis & vinum ſecundum ſuas ſubſtantias & naturas, ſet ſecundum ſpecies earundem. Sub quibus ſpeciebus verum corpus Chriſti & ſanguis continentur non ſolum virtualiter ſeu figuraliter, ſet eſſentialiter, ſubſtantialiter & corporaliter, ſic quod in illo venerabili Sacramento eſt Chriſtus hoc indiviſiſſime in ſua propria præſentia corporali. Hoc credendum, hoc docendum, hoc contra omnes homines viriliter defendendum. Auctoritate igitur noſtra monemus primo, ſecundo & tertio, ac diſtrictius inhibemus pro prima monitione aſſignando unum diem, pro ſecunda alium diem, pro tertia monitione canonica & peremptoria unum alium diem, ne quis cujuſcumque gradus, ſtatus aut conditionis exiſtat præmiſſas aſſertiones erroneas vel earum alteram publice tenentem, docentem ſeu defendentem quoviſmodo audiat vel auſcultet, ſet ſtatim cum perceperit tanquam ſerpentem venenum peſtiferum emittentem fugiat & abſcedat, ſub pœnis in jure expreſſatis & ſub pœnis incarcerationis & ſuſpenſionis ab omni actu ſcolaſtico, etiam ſub pœna excommunicationis majoris, quam in omnes & ſingulos in hac parte rebelles & noſtris monitionibus non parentes, lapſis ipſis tribus diebus pro monitione canonica aſſignatis, mora culpa & offenſa præcedentibus & id fieri merito exigentibus, ferimus in his ſcriptis, Quorum omnium & ſingulorum abſolutionem & abſolvendi poteſtatem præterquam in mortis articulo nobis & ſucceſſoribus noſtris ſpecialiter reſervamus. Inſuper ut homines quamvis non pertimorem latæ ſententiæ, ſaltem propter defectum audientiæ à talibus doctrinis illicitis retrahantur & eorum opiniones erroneæ ſopiantur, auctoritate eadem qua prius monemus primo, ſecundo & tercio, ac diſtrictius inhibemus, ne quis de cætero aliquem publice docentem, tenentem ſeu defendentem præmiſſas aſſertiones erroneas in ſcolis vel extra ſcolas quiviſmodo audiat vel auſcultet, ſet ſtatim ſic docentem tanquam ſerpentem venenum peſtiferum emittentem fugiat & abſcedat ſub pœna excommunicationis majoris in omnes in hac parte rebelles non immerito fulminandæ & ſub pœnis aliis ſuperius annotatis.”

Hic magiſter *Johannes Wiclyf* in ſuo adventu habuit *Johannem Balle* ſuæ peſtiferæ inventionis præmeditatorem, eccleſiaſticæ unitatis validum ciſſorem, diſcordiarum inter clerum & laicos ſuſcitatorem, illicitorum dogmatum indefeſſum ſatorem, & Chriſticolæ eccleſiæ perturbatorem, de quo plenius infra patebit.

In the name of God Amen. Wytes alle criſten men that we Nichol of Herforde & my felow priſtus unworthy in preſence of oure goſtely fader the Erchebiſhop of Canturbery the nyngtende day of Juny ȝeer of grace a thouſand thre hundred fourſcore and two in the hous of the Freres prechoures at London whan we weren requyred to ſayne what we felyde of diverſe Concluſiones we mayden this proteſtation and ȝit we maken, That oure entent was, and is to be trewe ſones and meke of holy chirche and ȝif happe as God ſchilde that we erren agaynes this entent in wordus or in werkus we ſubmytte us mekelyche to the correction of oure forſayde fader the erchebyſhop of Canturbery, and of alle other to whom it longyth to redreſſe them that erren and afturwarde to wham were requirede to ſay oure beleve of the ſacrament of the autere, as to ſoure underſtondyng onth the peple we knowlechens ſyrſt that the priſt takus in his hondes thorowe the vertue of the ſacramental wordus is made and turnyde veralyche into Chriſtus body, tho ſame that was taken and ben of the mayden Marye, and that ſufferide deth on the croſſe for man kynde, and that lay in the ſepulcre, and that ros fro deth to lyve the thridde day and ſtey up into hevene, and ſyttes in joye in the bliſſe of the fader, and that ſchal come at the day of dome to deme the quikke and the dede, and the wyne is alſo turnyde veralyche into his blode ſo that leves aftur the conſecration of brede and wyne non other ſubſtance than that ilk that is Criſtus fleſhe and his blode. And furthermore we beleve that the hole body of Chriſt is hole in the ſacrament, and hole in everyche partie of the ſacrament of the autere. And alſo we beleve that Criſt is veraylyche in the ſame ſacrament in his bodely preſence to ſalvacion of alle hem that worthelyche receyven that ſame ſacrament, to hem that unworthelyche receyven to her dampnation, and this oure beleve and in this we bene thorou grace of God, we wille dye in remiſſion of oure ſynnes. And therfore we pray alle criſten men to whom this confeſſion ſchal come ta that ȝe bere us witnes of this beleve at the day of dome before the heyȝeſt judge Jheſu Criſt and pray for us for charite.

In the name of God Amen. I John Aſton priſt unworthely required of my Lord the erchbyſchop of Canturbery the nyntene day of June in the ȝer of grace &c. ut ſupra, in the hous &c. to ſay what I felyde in the matyr of the ſacrament of the autere I have knowlechyde and ȝit I do that the ſelfe bred that the priſte holdes in his hondes is made thorou the vertue of the ſacramental wordus verely the ſelf Criſtus body that was borne of the mayden Marye and takun and ſuffrede deth on the croſſe and thre days lay in the ſepulcre, and the thridde day ros fro deth to the lyve and ſteyede up into heven and ſyttes on the ryght honde of God, and in the day of dome ſchal come to deme the quikke and the ded, and over this I beleve generaly alle that holy writte determynet in worde and in underſtondyng or what ever holy kyrke of God determynes of alle this. Whan I was requirede ſpecyaly to ſay what I felde of this propoſition. Materiale brede leves in the Sacrament after the Conſecration. I make this proteſtation that I never thouȝt ne tauȝt ne prechide that propoſition. For I wote wele that the mater and the ſpeculation thereof paſſes in heyȝte myn underſtondyng, and therefore als mykele telys openly for ta leve in this mater I beleve and of this mater or of any other touchyng the ryght beleve of holy kyrke, that is nouȝt expreſſide in holy writte I beleve as oure moder holy kirke beleves, and in this belyve I will dye, and of this thing I beſeke alle men and alle wymmen

to

to whom this confeſſion come to, to bere me witneſſe befoꝛe the hyghest juge at the day of dome.

Cumque hæc ita agerentur videns prædictus *Nicholaus Herford* ſic ſe mortis acerbitatem cum *Lancaſtrenſis* Ducis juvamine & verborum ſubtilitate evaſiſſe, & ulterius in ſuis ſuperſtitioſis prædicationibus & doctrinis inanibus ſe non poſſe proficere, viditque quod non poſſet opiniones ſive concluſiones prætactas in *Anglicana* Eccleſia cum honore ſuo defendere, cum Archiepiſcopus *Cantuarienſis* cum conſenſu & aſſenſu coepiſcoporum ſuorum & cleri ſui eas pro falſis dampnaverit, atque omnes eas faventes excommunicationis vinculo innodaverit, pedem erigit, greſſum dirigit, *Romamque* petere diſpoſuit, & ſic tandem viam arripuit. Cum igitur veniſſet *Romam* in Conſiſtorio coram Papa, Concluſiones antedictas propoſuit, & ſe ab itinere longinquioris terræ fatigatum aſſerebat ut eas veras & irreprehenſibiles contra quoſcunque, cum proteſtatione præhabita ut uſque ad mortis periclitationem defenderet. Igitur Papa fecit convocationem de cœtu Cardinaliū & de clero, & cum conſilio eorum in tam arduo negotio fecit plenam deliberationem & crebram diſcuſſionem & ſummam diligentiam ut veritatem inveſtigaret in negotio tam ſublimi. Diſcuſſis omnibus & articulatim diſciſis invenit eas à ſanctis patribus damnatas, & in præſenti dignas dampnari. Et ſic cum conſenſu Conſiſtorii fecit eas dampnandas & dampnatas promulgari, & quaſdam ut hæreſes, quaſdam vero ut errores omni populo puplicari. Et quia gens *Anglicana* dicto *Urbano* Papæ favebat & ipſum ut verum Papam amplectebatur & colebat, Papa quaſi vicem rependens in hac parte noluit *Angligenam* licet hæreſis defenſorem ignis flamine conſumere; ſet quaſi aliqualiter indulgens ob reverentiam quam genti *Anglorum* gerebat remiſſius cum eo licet merito agere voluit, perpetuo carceri tamen irremiſſibiliter ipſo adjudicato & publice coram omni populo condempnato. Nam *Clemens* Papa ſciſmaticus illis diebus adhuc florebat; Cumque plures magnates in proceſſu temporis penes Papam inſtarent pro miſericordia remiſſionis & liberationis pro dicto *Nicholao*, Papa fertur taliter reſpondiſſe, Sufficit ei vitam habere ut animum ſuum pœnitens revocet ab errore. Aliquantulo temporis pertranſiit & Papa propoſuit *Romam* exire & verſus *Naples* natale ſolum viſitandi gratia *Romanis* inde non conſultis tendere. Cumque proficiſcens ad quandam villam in ſuo progreſſu veniret, & ibi moram aliquamdiu traheret, obſidionis à rege detrimentum de *Naples* perpeſſus eſt. *Romani* igitur videntes quod Papa ſine conſenſu eorum ab eis receſſerat, & ſic in domigerio poſitus eſſet, ira moti & in ſeditionem verſi palatium Papæ invaſerunt, carceremque Papæ confregerunt, & inibi incarceratos liberos abire fecerunt, inter quos *Nicholaus de Hereforde* à dampno carceris ſolutus eſt & in *Angliam* reverſus eſt. Set infra breve poſt per Archiepiſcopum *Cantuarienſem* perpetuo carceri mancipatus, ut infra patebit.

Opiniones unius alterius quas audivi prædicatas.

Quod, ſi perſona eccleſiaſtica deliquerit & ſe non emendaverit, licitum eſt dominis ſecularibus hujuſmodi radere per ſcapulas ſcilicet caput auferre licet corona ejus de novo raſa ſit & larga.

Similiter, quod ſi dominus temporalis deliquerit & non ſe emendaverit, licitum eſt popularibus ipſum corrigere.

Die quadam palmarum prædicavit, *Quod multiplicare voces labiorum in oratione ſcilicet* **blaber with thi lyppus** *Anglice, nichil eſt.*

Quod dare denarios pro pſalteriis dicendis nichil eſt.

Quod, dare denarios pro miſsis celebrandis niſi bene vixerit nichil eſt; quod ſi bene vixerit ſemper orat, & quod ſufficit ad orationem bene vivere.

Similiter ibidem prædicavit, *Quod pœna Chriſti quam ſuſtinuit in paſſione fuit major quam tota pœna inferni.*

In eodem Sermone, *Quod Chriſtus nunquam mandavit aliquem mendicare.* Item, quod prædicavit in aliis locis.

Item, *quod Chriſtus nunquam expreſſit in ſacra ſcriptura quod voluit quod homo relinqueret omnia ſua temporalia nichil ſibi retinendo.*

Item, *omne Chriſti conſilium eſt preceptum.*

Item, *nullus debet dare elemoſynam alicui qui habet meliores pannos & meliores domos quam ſic conferens.*

Item, *nullus eſt vere Prælatus nec habilis ad Prælaciam niſi ſic Doctor & prædicator.*

Item, *quilibet abſolutus à peccato eſt in gratia, & in tanta gratia quod non eſt capax majoris.*

Item, *quod iſte habuit auctoritatem confeſſandi & communicandi parochianos eccleſiarum Leyceſtriæ ſine licentia vicariorum ratione Rectoriæ dictarum eccleſiarum.*

Item, *denarius Confeſſionum eſt maledictus, & tam conferens quam recipiens excommunicatus.*

Item, *nullus debet dare elemoſinam alicui quem noverit eſſe malum.*

Item, *nulli viri eccleſiaſtici plus habere debent quam nudum victum & veſtitum.*

Item, *propter peccatum noviter commiſſum omnia peccata prius dimiſſa redeunt.*

Item, *prædicatores ſaculos portantes ſunt falſi prædicatores cum Chriſtus in Evangelio oppoſitum præcipiat, nec veri prædicatores Chriſti diſcipuli hoc fecerunt.*

Item, *mendicitas valentium laborare eſt reprobata in jure civili, & non invenitur à lege evangelica approbata.*

Item, *Chriſtus multos de diverſis ſtatubus convertit ad fidem, ſet non invenitur in ſcriptura ſacra quod umquam convertit ſacerdotem.*

Similiter, frequenter aſſeruit in prædicationibus ſuis, *quod populus fuit deceptus iſtis ducentis annis poſtquā iſtæ novæ ſectæ intraverūt per falſos prædicatores adulatores, Antichriſti diſcipulos, ſet ipſe eundē populum reformaret per ſuam veram prædicationem.*

Similiter, frequenter dixit in ſuis prædicationibus, *quod iſti prædicatores nituntur falſificare ſacram ſcripturam, dicentes & concedentes, ut ipſemet ſæpius audivit publice Oxoniæ,* quod *ipſa eſt plena de hereſibus. Et cauſæ iſtius falſæ Aſſertionis ut dixit, quia ſacra ſcriptura fuit contra vitam illorum, & ideo ad defendendum vitam illorum malam hoc aſſeruerunt.*

Item, ſolet quoque idem frequenter aſſerere, *quod vix quilibet decimus homo ſalvus erit.*

Item, magiſter *Johannes de Aſton* nominatiſſimus, qui refocillamen corporis poſtponens vehiculum equorum non requiſivit ſet pedeſtris effectus cum baculo incedens ubique eccleſias regni cum veneni ampulla indefeſſe curſitando viſitavit, ne equi paratio aut tempus paſtus impedimentum itineris

aut

Ricard. II. aut tardationem inceptæ voluntatis quandoque ei miniſtraret, ſet ſicut canis de accubitu reſiliens paratus ſub parvo ſonitu ad latrandum: ſic expedite ipſe viam carperet velut apis argumentoſus prompte ad dogmatizandum. Opiniones quoque magiſtri ſui *Wyclyf* modo audaci pro ſuo poſſe ad menſam ſimplicium cordium dedit, ut cum uſuris inſanæ doctrinæ & incrementis ſectæ ſuæ poſtea exigere poſſet tali blandicie eciam ſeductos. Nec de magiſtri ſui Concluſionibus talibus ſeductivis contentus, immo utique de ſua nova ſubtili adinventione quamplu-plures alias adicere non erubuit; & ubique in eccleſiis regni prædicans lollium cum tritico ſeminavit. Hic ſeipſum & ſectæ ſuæ fautores frequenter & ſæpius veros prædicatores nominando maxime commendavit, & omnes quoſcumque alios prædicatores falſos prædicatores tociens recitavit. Et quaſcunque opiniones aliquis hujus ſectæ adinvenerit, reliqui hujus ſectæ illas approbaverunt & pro veris prædicaverunt, & latius divulgaverunt. Idemque magiſter *Iohannes* quadam die palmarum apud *Leyceſtriam* prædicavit multas opiniones magiſtri *Iohannis Wyclyfe*, & inter cæteras iſtas.

Quod nullus debet aliquem excommunicare niſi ex caritate, & pro ſalute animæ ſuæ.

Item, Excommunicatio quæ datur ad impediendum homines audire verbum Dei eſt excommunicatio Antichriſti & non boni Chriſtiani.

Item, Quod prælati eccleſiæ adquirunt beneficia ſua per aurum, & ſic ſunt ſimoniaci & hæretici.

Item, Nunquam eſt bona pax & plenaria in regno iſto quouſque iſta temporalia auferantur ab eccleſiaſticis, & ideo rogabat populum manibus extenſis, ut unuſquiſque adjuvaret quantum poſſet in iſta materia.

Item, Viri eccleſiaſtici dummodo vixerint in diviciis & voluptatibus ſicut jam vivunt, ſunt inhabiles ad orandum pro populo pro quo fine fuerunt principaliter inſtituti.

Item, Si rex haberet in manu ſua temporalia virorum eccleſiaſticorum non oporteret eum tunc accipere tallagia nec communitatem regni ſpoliare.

Item, Quod iſtæ novæ ſectæ quaſi heſterno die venerunt, aſſerunt vitam ſuam & religionem perfectiorem quam religionem Chriſti communem & Apoſtolorum.

Item, Beatus *Paulus* adquiſivit manibus ſuis victum pro ſe & diſcipulis ſuis, & ſic deberent religioſi manibus ſuis laborare & non publice mendicare.

Item, Quod ſacramento Altaris poſt conſecrationem eſt verus panis & verum corpus Chriſti, & illa rotunditas quæ videtur & albedo & hujuſmodi ſunt panis: & hæc eſt ſententia Apoſtoli & Doctorum antiquorum & Sanctorum; & in iſta materia Doctores novelli vel contradicunt inter ſe vel non dant ſufficientem iſtius ſacramenti deſcriptionem.

Item, Religioſi prædicantes qui nolunt dicere populo & ſcribere veram deſcriptionem iſtius ſacramenti, & fidem fundatam in Evangelio & in ſacra Scriptura ſunt excommunicari & hæretici: & ſi quis talibus elemoſinam ſuam dederit ipſe eſt fautor illorum & cum ipſis excommunicatus.

Item, Fratres verecundantur dicere fidem ſuam de ſacramento Altaris, & pro confirmatione omnium dictorum ſuorum dixit quod hæc eſt fides quam deberet habere ex Evangelio & dictis Apoſtolorum; & ſi quis oppoſitum prædictorum diceret vel prædicaret, quod nullo modo eſſet ei credendum. Ricard. II.

Hæc & multa alia erronea dixit publice & prædicavit in detrimentum eccleſiæ & ſubverſionem fidei orthodoxæ. Item, quod prædicavit in *Glonceſtria* in feſto ſancti *Mathai* apoſtoli, *Quod epiſcopi accipientes pecuniam pro peccatis ſunt filii diaboli.*

Item, *Quod inter omnia facta quæ unquam fuerunt reputat ſtatum cruciatæ maligniſſimum.* Nam illis diebus epiſcopus *Norwycenſis* habuit cruciatam in *Flandriam* contra Antipapam.

Item, *Promoventes cauſam cruciatæ ſunt fures.*

Item, *Promoventes cruciatam inducunt Chriſtianos ad conferendum bona ad occidendum homines.* Nam illis temporibus epiſcopus *Norwycenſis* habuit cruciatam conceſſam ſibi à papa *Urbano* in regnum *Franciæ* contra Antipapam *Clementem.* Nam *Franci* eidem *Clementi* adhærebant, & duxit cruciatam in *Flandriam* & non ulterius ſet rediit.

Item, idem in eodem loco & tempore, *Quod concedentes participationem omnium bonorum ſuorum ſpiritualium ſunt blaſphemi.*

Item, *Quod Chriſtus natus fuit in ſtabulo & mortuus in cruce ad reprobandum caſtra* Cayni, *ſcilicet eccleſias & domos altas religioſorum & eccleſiaſticorum.*

Quartus hæreſiarcha dominus *Johannes Purneye* capellanus ſimplex, in geſtu vultuque maturus & formam ſanctitatis prætendens præ cæteris ſuis, in veſtitu & habitu homo communis, corporis quietem excutiens ad itineris laborem operam dabat ut ſectæ ſuæ populorum corda prædicationibus deceptoriis viiſque & modis quibus potuit adducere indefeſſe ſtuduit. Et ſimiliter in quantum valuit moribus & vita exempla reliquorum de ſua ſecta imitatus ſe conformavit magiſtri ſui dogmatibus invincibilis diſcipulus, Doctrinamque magiſtri ſui *Johannis Wyclyf* per omnia & in omnibus executor pervalidus intrepide roboravit; nam magiſtri ſui dum adhuc viveret commenſalis extiterat, & ſic majus de ejus documentis debriatus, copioſius mente hauſerat, atque uſque ad mortis metas comes individuus ipſum cum doctrinis & opinionibus ſuis concomitabatur indefeſſe laborans. Iſte *Johannes Purneye* ſicut cæteri, ſectatores ſuos ſemper in omnibus prædicationibus ſuis permaxime commendavit, alienos vero ſemper & ubique, & præcipue mendicantes pernicioſis detractationibus palam aſpernabatur, & quaſi in qualibet tercia propoſitione cujuſcunque prædicationis ſuæ, æmulatores ſectæ ſuæ inſinuans, veros prædicatores commendavit, & tam viros eccleſiaſticos quam mendicantes, cæteros prædicatores ſubintelligens, falſos prædicatores latranter commemoravit. Similiter & cæteri de ſecta illa frequenter & abſque taciturnitate in ſuis ſermonibus & ſermocinationibus inexquiſite clamitaverunt, **Trewe Prechoures, Falſe Prechoures**, Opinioneſque mutuas & communes ſicut unus ita & omnes. Et ita connexæ erant æque concathenatæ opiniones eorum, quod qui iſtas habuit, habuit & alterius; & qui alterius opiniones habuit, habuit & opiniones iſtius. Iſte dominus *Johannes Purneye* prædicavit in **Bryſtowe** & publice docuit,

Quod celebratio miſſæ eſt traditio humana & non evangelica, nec Chriſtus eam ordinavit.

Similiter, Quod Chriſtus patiebatur in apertione lateris & cordis.

Item, Quilibet ſacerdos magis debet dimittere matutinas,

Ricard. II. matutinas, miſſam, & veſperas, & cæteras horas canonicas quam prædicationem verbi Dei, eo quod ſolum traditione humana ordinantur.

Item, Quilibet ſacerdos poteſt ex lege divina prædicare verbum Dei alia licentia non optenta.

Item, Epiſcopi & alii qui impediunt prædicationem verbi Dei faciunt hoc ne peccata eorum videantur.

Item, Ingredientes religionem privatam quamcumque ex hoc redduntur inhabiliores ad obſervantiam mandatorum Dei.

Item, conferens elemoſynam fratri prædicanti evangelium propter ejus ſermonem eſt ſymoniacus & excommunicatus, & dans & recipiens.

Item, Fratres non ſub hoc nomine ſet ſub nomine Phariſæorum tenentur, victum ſuum non per mendicationem ſed aliunde per laborem manuum adquirere.

Item, nullus ſacerdos debet dimittere prædicare evangelium, nec aliquis debet dimittere audire evangelium prædicatum propter excommunicationem cujuſcumque.

Item. Nullæ religiones privatæ ſunt in aliquo ita perfectæ ſicut æſtimant quod ſunt.

Item, Quilibet Curatus eſt perfectioris ſtatus quam quicumque religioſus cujuſcumque religionis privatæ.

Item, Epiſcopi litterati & bonæ vitæ hortantur nos ad prædicandum verbum Dei ne eorum peccata videantur.

Item, Epiſcopus nolens conſecrare eccleſiam pauperimæ parochiæ abſque xl. ſolidis ubi tota parochia non ſufficit ſolvere, & ſi xl. denarii ſufficiant, per xl. dies eandem eccleſiam ſuſpendat, & ſic parochiani per tantum tempus à miſſa & omni ſacramento ſunt ſuſpenſi, eſt ſymonacus & excommunicatus.

Willielmus Smith principalis colator ab artificio ſic vocatus, perſona deſpicabilis & deformis, qui cupiens ducere in uxorem juventulam quandam, ſet ab ea ſpretus, in tantam prorupit ſanctitatis oſtentationem, quod omnia mundi concupiſcibilia deſpexit, muliebrem amplexum perpetuo abdicavit, lineis renunciavit, carnes & carnea, piſces & piſcina nullatenus admiſit, vinum & ſerviſiam quaſi venenum recuſavit, nudis pedibus per plures annos incedens, medio tempore abcedarium didicit & manu ſua ſcribere fecit. Erant eciam milites, dominus *Thomas Latymer*, dominus *Johannes Truſſell*, dominus *Lodowycus Clyfforde*, dominus *Iohannes Pecche*, dominus *Ricardus Story*, dominus *Reginaldus de Hylton*, cum Ducibus & Comitibus. Iſti erant præcipue eis adhærentes & in omnibus eos faventes. Iſti erant hujus ſectæ promotores ſtrenuiſſimi, & propugnatores fortiſſimi; erantque defenſatores validiſſimi & invincibiles protractatores. Qui militari cingulo ambiebant ne à recte credentibus aliquid opprobrii aut dampni propter eorum prophanam doctrinam ſortirentur; nam zelum Dei habuerunt ſet non ſecundum ſcientiam: crediderunt namque vera fuiſſe quæ à pſeudodoctoribus audiebant, & ſic vani facti ſunt in cogitationibus ſuis, & eis ſimiles in voluntatibus ſuis, factique ſunt cives & domeſtici eorum. Cumque aliquis pſeudoprædicator ad partes alicujus iſtorum militum ſe diverteret prædicationis cauſa, incontinenti cum omni promptitudine populum patriæ convocare & ad certum locum vel eccleſiam cum ingenti ſollicitudine congregare ſatagebat ad audiendum voces eorum licet invitos reſiſtere tamen vel contradicere non audentes, acſi cum propheta clamaret & diceret, *Si eum audire nolueritis, & me ad iracundiam provocaveritis, gladius devorabit vos.* Nam aſſiſtere ſolent juxta ſic inepte prædicantes gladio & pelta ſtipati ad eorum defenſionem ne quis contra eos aut eorum doctrinam blaſphemam aliquid temptare vel contradicere quandoque auderet. Et ſic dejecto humilitatis flore, quos non potuerunt ratione, gladii timore ſæpiſſime adquiſierunt. O Chriſti doctrina mitis, humilis, & manſueta! O repugnans nephandorum diſciplina ſuperba, gladiata, invidiæ & detractionis plena! Chriſti namque doctrina eſt, *Si quis vos non audierit, exeuntes excutite pulverem pedum veſtrorum in teſtimonium illis.* Iſtorum *Lollardorum* ſive *Wyclyvianorum* diſciplina longe aliter ſe habet. Si quis vos non audiet, vel contra vos aliquid dixerit, eximite gladium & eum percutite, aut lingua mordaci famam ejus vulnerate. Nam ſolent iſti nephandi hujus ſectæ doctores dicere, quod nulli eis contradicunt niſi ſolum peccatores & maligni ſeu viciati.

Quidam dominus *Ricardus Wayteſtathe* capellanus, *Willielmus Smyth* antedictus moram adinvicem traxerunt in quadam capella ſancti *Iohannis Baptiſta* extra *Leyceſtriam* prope manſionem leproſorum, ubi cæteri de illa ſecta ſæpe convenerunt conventiculaque fecerunt, & conſilia de ſuis nephariis cogitationibus communicaverunt; ibi enim erat hoſpicium & diverſorium omnium talium adventantium, & ibi habuerunt gingnaſium malignorum dogmatum & opinionum, & errorum hæreticorumque communicationem. Capella quæ olim Deo dedicata eſt, jam blaſphemis, & eccleſiæ Chriſti inimicis atque hæreticis receptorium & ſedes facta eſt. Hii duo, *Ricardus* capellanus & *Willielmus Smyth*, quadam vice olerum eſuriem paſſi ſunt. Cumque caules adeſſent ſet ſocale ad coquendum olera non haberent, proſpiciens alter eorum in quendam angulum capellæ, videnſque quandam ymaginem vetuſtam quondam in honore ſanctæ *Katerinæ* formatam & depictam ibi ſtantem, En, inquit, mi kariſſime ſocie, jam Deus nobis providit de focali pro caulibus noſtris coquendis ut eſuriem noſtram faciemus. Hæc ſancta ymago certe jam erit nobis ſocale ſanctum, Et ſic per ſecurim & ignem novum patietur martirium; ſi forte per immanitatem novorum tormentorum venire aliquando poterit ad regnum cœlorum. Hæc erat condicio *Lollardis* hujus ſectæ quod ymagines oderunt & inſidiabantur eis, & eas ydola prædicabant & velut ſimulacra aſpernabantur. Cumque quis nominaſſet ſanctam *Mariam* de *Lincolnia*, vel ſanctam *Mariam* de **Walſyngham**, vocabant eas epialtes, hoc eſt in materna lingua **wiche of Lincolle, and wiche of Walſyngham**, & hujuſmodi. Sicque alter eorum ſecurim arripuit, alter autem ymaginem tenuit. Sine, inquiens, experiamur certe utrum hæc vera ſancta ſit. Nam ſi capite percuſſa ſanguinem emittat, amodo à nobis ut ſancta adoranda erit: ſin autem ſanguinem non eliciat, cibus erit ignis noſtris coquendis oleribus ut tanta ſaturetur noſtra eſuries. Sicque cum exiſſent propriam verecundiam celare non valuerunt; ſet quaſi de luſo de hoc jactando ſeipſos nec impune pluribus detexerunt. Nam cito poſt de hoſpicio ſuo ejecti ſunt.

Olim

Ricard. II.

Olim quippe viri fuerant duo valde nephandi,
Facta modum ſcri quorum fero carmina fundi,
Quæ ſteterunt triſte; cuncella geſta Johannis
Sancti Baptiſtæ *noſtris volventibus annis*
Eſſurient paſſi caulorum corde maligni,
Ambo dolent caſſi quod privarentur & igni.
Cum decimarent ſimul olera cumque ſidiſſent,
Nec patet unde parent ignem ſibi ſet doluiſſent,
Angulo cancella tuitur mox anus eorum.
En, inquit, velle noſtrum plet ſcriba deorum,
Hic ſuper altare Katerinæ *reſtat ymago,*
Abſque vetuſta pare quæ paret ut Eva *virago,*
Cur ita penſamus? Scindatur inepta figura.
In cineres flamma fruſtra, laſſi prece pura,
Prævidit caris ſanctis Deus ipſe focale,
Olera quo laris coquemus ea ſpeciale,
Noſtri poſt finem quibus eſuriem facietque
Hæc nova martiria dolabro patietur & igne,
Per quæ ſuſpiria capiet regnum ſine fine.
Tunc anus cepit ſecurim præſto figuram,
Alter eo clepit: pœnam ejulans ſibi duram,
Jam ſine dicentes, Utrum ſuit experiamur
Vera per arſentes. Hac alma vel ea violamur,
Sanguis percuſſa ſi manat vera vocetur,
Si non, per juſſa nobis cibus ignis habetur,
Caula quo citius mendici ſtrude coquentur,
Eſuries ſacias & tis fames fugit.

Crevit populus credentium in iſta doctrina, & quaſi germinantes multiplicati ſunt nimis, & impleverunt ubique orbem regni, & adeo domeſtici facti ſunt acſi eſſent de uno die procreati; audaceſque ad plenum facti ſunt nec in aliquo erubuerunt, ſet quaſi inverecundi tam in occultis quam in publicis locis impudice latrantes veluti canes indefeſſis vocibus. De quibus quidam metricus ſic canit dicens. * * * *

Sicque à vulgo *Wyclyſ* diſcipuli & *Wyclyviani* ſive *Lollardi* vocati ſunt. Ad ſectam ſuam plures ac plures lucrifacerent ſic inaniter deceptos. Principales pſeudo *Lollardi* prima introductione hujus ſectæ nephandæ veſtibus de ruſſeto utebantur pro majore parte, illorum quaſi ſimplicitatem cordis oſtendentes exterius, ut ſic mentes intuentium ſe ſubtiliter ſibi attraherent, & laborem docendi atque ſeminandi inſanam doctrinam ſecurius aggrederentur. De talibus enim loquitur Dominus in evangelio docens ſuos cavere ab eis, ait enim, *Attendite a falſis prophetis qui ad vos veniunt in veſtimentis ovium, intrinſecus autem ſunt lupi rapaces; à fructibus eorum cognoſcetis eos.* Acſi diceret, Cavete à talibus qui ſub quodam pietatis tegumento tecti venient, ſpeciem ſanctitatis ſub ſimplici veſtimento prætendentes, venenato animo nocendi & intentione ſeducendi lupi vobis erunt rapaces. Exterius oſtenſione ſimplicis veſtis & interius corrumpendo ſuavitate ſeductivæ doctrinæ. *Veſtimentum ovium* congrue dici poteſt quod ab ove tondetur & ſub alio colore non intingitur; unde veſtimentum ovium ſimilitudo innocentiæ & juſticiæ quam prætendebant dici poteſt. ſet *a fructibus*, hoc eſt ab operibus, manifeſtis doctrinis ſcilicet errorum & invidioſis detractionibus, ſanctitatis dulcedinem & veritatis ſuavitatem exterius ſuperinduunt, & detractionum acerbitate eis non adhærentes indeſinenter lacerant & cruentant. Simulare quidem poterunt, ſet fructum bonitatis non attulerunt: finxeruntque ſe integre fidei & doctrinæ, cum tamen eorum doctrina erroribus plene turpiter repugnaret fidei Catholicæ. In tantum namque in ſuis laborioſis dogmatibus prævaluerunt quod mediam partem populi aut majorem partem ſuæ ſectæ adquiſierunt. Quoſdam autem ex corde; quoſdam vero præ timore & verecundia eis adhærere compulerunt. Nam adhærentes eis & ſectæ ſuæ omni laude dignos & bonitate perſpicuos magnificabant, aſſerentes eos bonos & immaculatos omni honore conſpicuos, licet eſſent tam occultis quam publicis viciis pluribus hominibus notandi. Et in contrarium opinio multorum bonorum virorum perſtrepebat, quod tales viciati pro parte majori & quaſi ubique & pauci alii eis adhærebant. Ex alia parte non eis adhærentes vel eis non faventes, ſet antiquam eccleſiæ ſolidam & firmam doctrinam obſervantes, impios, pravos, malignos atque perverſos, & omni vituperio dignos, atque legi Dei contrarios affirmabant abſque; docebantque & prædicabant quod boni homines & Deo digni omnes eis adhærebant, & doctrinam eorum acceptabant ſecundum legem Dei quam docebant & prædicabant, ſolum autem eos moribus eorum & doctrinæ rebellare qui maligni erant & peccatores peſſimi, & nullum eſſe juſtum & Deo dignum qui non cuſtodiret legem Dei quam prædicabant; talem enim habebant terminum in omnibus ſuis dictis ſemper prætendendo legem Dei, **Goddislawe**. Et ſic quamplures ſimplices pervertebant, & ſectæ eorum adhærere compellebant, & hoc ne viderentur à lege Dei & divinis præceptis alieni; & multi infirmiores ſic ſeducti ſunt, alii timore, alii verecundia, ne ab eis per opprobrioſa verba peterentur. Sicque mellis ſuavitatem in capite eloquii gerebant, in cauda venenum. Nam doctrina eorum in quibuſcumque loquelis in ſui principio dulcedine plena apparuit & devota, in fine quoque invidia ſubtili & detractione plena defloruit. Et licet de novo converſi vel ſubito & recenter hanc ſectam imitantes unum modum ſtatim loquelæ & forma concordem ſuæ doctrinæ mirabiliter habuerunt; & Doctores Evangelicæ doctrinæ tam viri quam mulieres materno ydiomate ſubito mutati effecti ſunt: Et hoc acſi eſſent de uno gignaſio educati & doctrinati ac etiam de unius magiſtri ſcola ſimul refecti & nutriti. Quod credibile haberi poteſt: nam credi abſque ambiguitate poteſt quod qui eos ſibi in ſervos & malorum dolorum iniciatores & nundinarum inter Chriſticolas propinatores adoptavit, idem ipſe eos eadem ydemptitate ſpiritus ſui ſimul aptavit, & conformitate unius loquelæ cum fervore deſiderii in ſuum obſequium inſpiravit; & ſic à diebus ingreſſionis eorum in regnum *Angliæ* vim diſcenſionis patitur, quia ipſi violenti intoxicaverunt illud. Et incitaverunt filium adverſus patrem, & patrem adverſus filium, & ſocrum adverſus nurum ſuam, & domeſticos familiæ adverſus dominum ſuum, & quod dolendum eſt, quaſi quemlibet hominem contra proximum ſuum. Et via invenires quemquam fiduciam habentem in quoquam, etiam in fratre ſuo uterino, quin crederent alteratos mutuo ſe decepturos. Et veriſimile eſt quod poſt ſtabilitam eccleſiam tanta diffidentia, diſcordia & diſſenſio in illis partibus nunquam audita vel viſa eſt. Sicque *Wyclyſ* diſcipuli ubique à cæteris vocati ſunt. Et nomen non incongrue ſibi aſciverunt. Nam ſicut magiſter eorum *Wyclyſ* potens erat et validus in diſputationibus ſuper cæteros, & in argumentis nulli credebatur ſecundus: ſic iſti licet recenter ad

ſectam

Ricard. II. ſectam illam attracti nimis efficiebantur eloquentes, in omnibus verſutiis atque verboſis colluctationibus cæteris prævalentes; validi in verbis; in garulis fortes; in ſermocinationibus præpotentes, in litigioſis deceptationibus omnes ſuperclamantes. Et ſic quod non poterant recta ratione quaſi pugnati impetuoſitate cum voce clamoſa & turbida & altiſonis verbis ſupplebant. Adeo ut non Chriſti ſervi humiles, manſueti, mites et patientes, immo potius *Machumeti* ſuſpicarentur diſcipuli qui legem ſuam diſcutere prohibuit ſuis ſequacibus, ſet certius bellaci fortitudine eam defendere præcepit et pro ea pugnare. *Alcorani azoara quarta.* Iſti *Wyclyviani* ſectam ſuam maxime commendabile publicabant, & omnem populum ubilibet tam virorum quam mulierum adortabantur ad eam, doctrinaſque & prædicationes cæterorum omnium ut reſpuerent incitabant, nec prædicationibus fratrum mendicantium quos falſos prædicatores nominabant quoquo modo intereſſent, tam publice quam occulte ferventi ſtudio indeſinenter edocebant, ſemper eis inſidiabantur falſos fratres vocantes, ſeipſos veros prædicatores & evangelicos eo quod evangelium in *Anglicam* linguam habebant tranſlatum vociferabant. Et ſic per publicam detractionem & invidioſam reprehenſionem ſeipſos commendabant hominibus licet non Deo, & fratrum mendicantium ſtatum in multis maxime denigrabant, nam fratres per iſtorum doctrinam & exortationem illis diebus exoſi multis habebantur, & *Wyclyviani* ex eo audaciores inde effecti innitebantur avertere magis animos populorum ab eis & ipſos impedire ne prædicarent & ne mendicarent, aſſerentes tam dantes quam accipientes eſſe excommunicatos, ſet eos debere manuum labore more Apoſtoli *Pauli* victum & veſtitum adquirere. Plebs iſta inepta & reproba adeo callida erat & pernicioſa, adeo perfida & ærumpnoſa, adeo retrograda & ſpurcitioſa, quod ſi ejus conditiones deſcribi deberent, vel forte poſſet ſcribere adeſſe mens, tamen ſatisfacere voluntati nec excogitare ad plenum ſufficeret; & licet omnium hominum linguæ verterentur in unam, ejus perverſitatem retexere non valeret & malignitatem promere. Et niſi Deus citius abbreviaſſet dies aſperitatis illorum, & cum tanta nequitia eorum proventum faceret, ipſum regnum *Angliæ* non arbitror poſſe ſupportare verſutias eorum atque maliciam, unde verſus.

Si totum membrana ſolum, calamus nemus omne,
Et Thetis incauſtum, ſcriptor & omnis homo,
Iſtorum facinus ſcribere non poterunt.

Maledictus Conventus eorum quoniam pertinax. Propterea Deus deſtruet eos, in finem evellat, & emigrare faciat de tabernaculis fidelium ſuorum & radicem eorum de terra regni. Et hoc videant juſti & lætentur ut dicere poſſint, *Ecce populus qui ſe exaltavit ſuper electos doctores Dei, & ſperavit in multitudine vanitatis ſuæ, confundantur & pereant cum doctrina eorum in æternum.*

Erat quoque illis diebus apud *Leyceſtriam* quidam ſacerdos *Willielmus de Swynderby*, quem *Willielmum* heremitam vulgus vocabant, eo quod heremiticam vitam aliquamdiu ibidem colebat. Hic unde venerit aut ubi originem duxerit non occurrit. Set hoc unum notabile quia inconſtans vita & moribus repertus eſt, nam multos gradus vivendi temptavit, & de gradu in gradum ſalutavit, nulluſque ei placabilis repertus eſt ſatis. In primo adventu ſuo vitam communem in villa ducens inter homines converſatus eſt, Cœpitque prædicare & inicium prædicationis ſuæ de mulierum defectibus & ſuperbia ſumere. Nam ornatum mulierum multum deſpiciebat, ſuperbiamque & actus earum aſpernabatur, lacunaſque earum deteſtabatur; & quamvis bene agebant tamen nimis importune de hac materia tractabat quia finem facere neſciebat, ſicut nec in quacunque alia materia quam in prædicatione tangebat. In tantum namque mulieres villæ tam bonas & graves quam alias per improbitatem prædicationis & reprehenſionis in iram provocaverat, ut ipſum lapidibus inpetere & de villa lapidare propoſuerunt. Videns igitur quod ſic prædicando nichil profecit, nec grates reportabat ſet magis ſeditionem excitabat, ceſſit materiæ, & ad mercatores & divites ſtilum prædicationis vertit, frequenter aſſerens in ſuis prædicationibus, *Neminem poſſe habere divitias hujus ſeculi & affluentiam temporalium bonorum & conſequi poſſe regnum cælorum*: ſicque frequentius materiam iſtam libravit quod quoſdam probos viros de villa, niſi mediaſſet divina clementia, in errorem deſperationis demiſiſſet. Tunc vitam communem voluit mutare in vitam ſolitariam, quia prædicatio ejus nichil ei profuit ad laudem heremitorum quia in boſco domini ducis petiit, ibique domum hanc aliquanto tempore coluit, diſcurrendo quandoque in villam, quandoque in patriam. Cumque devoti *Leyceſtriæ* ſperantes ejus ſanctitatem victualia ei ex more tranſmittere curaverunt, ipſe ſanctitatem prætendens, & quaſi de ſuo proprio ſi quid ſibi in ſeculo reſervaverat contentus, hujuſmodi exennia & dona recuſavit & remiſit, & dixit, ſibi ſufficere ad ſuſtentationem paucula quæ habebat cum juvamine domini ducis. Nam dominus dux eum juvabat ad ſuſtentationem. Cumque ibidem moram per modicum tempus traheret & panis alimonia in ſiſtarchiis deficere cœpiſſet, ſimiliter & ipſe de tali vita inſolita de die in diem tepeſceret, de vita ſua eum faſtidivit, & ad villam unde venerat præ pudore redire non valuit. Medio tempore honeſtiori modo quo potuit procuravit ut in abbathia ibidem pro tempore ſuſciperetur. Quod & factum eſt; nam canonici ipſum Chriſtum Domini credentes, in quadam camera infra eccleſiam ipſum receperunt propter ſanctitatem quam ſperabant in eo, & ei ex more aliorum ſacerdotum procuraverunt victum cum penſione. Illo tempore eccleſias in patria ubique non in villa prædicando viſitavit; ſicque inconſtantiam mentis oſtendens de mora ſua laſſus vix calefactis lateribus abire ut aliam vitam ducere poſſet cupiebat. Aſſociavit ſibi quendam *Willielmum Smyth*, de quo ſuperius fit mentio, cum quo ad quandam capellam S. *Johannis Baptiſtæ* prope manſionem leproſorum abiit, & ibi alios de ſecta *Wyclyf* ſibi aſſociaverunt. Nam ſecta illa in maximo honore illis diebus habebatur, & in tantum multiplicata fuit, quod via duos videres in via quin alter eorum diſcipulus *Wyclyffe* fuerit. Videns prædictus *Willielmus* quia ex ſolito modo prædicandi grates populi non habuit, nec laicis & ſecularibus non placuit neque fructum augmentationis ad ſectam ſuam adduxit, direxit ſermonem contra libertates Eccleſiæ & contra eccleſiaſticas

Ricard. II. eas perſonas, & innitebatur quantum potuit vel ymaginare potuit viros eccleſiæ & eorum famam denigrare, *Aſſerens eos impudice vivere & bona Eccleſiæ male ſumere & pejus expendere*; & frequenter prædicabat, ſicuti & cæteri de ſecta ſua faciebant, ut ſuperius patet, *quod parochiani non tenentur dare decimas ſuas & oblationes ſuis Curatis ſi caſte non viverent cum aliis moribus compoſitis ſicut decet Dei ſacerdotes, ac eciam ſi in parochia moram non trahant, & ibi bona Eccleſiæ expendant ubi ea aſſumunt. Similiter ſi inſufficientes eſſent in ſciencia vel lingua impeditiores, quod prædicarent vel parochianos competenter docere non poſſent, ſet poſſent parochiani decimas & oblationes retinere & quibuſcunque ad libitum dare.* Docebant enim exteri diſcipuli *Wyclyf, quod decimæ ſunt meræ elemoſinæ, & ideo poſſent dare elemoſinam cuicumque vellent. Et ſi non ſubtraxerint decimas ab hujuſmodi male viventibus, eciam fautores criminis eſſent & conſentientes eorum malis operibus.* Item prædicabat, *quod homines poſſunt debita ſua cum caritate petere à ſuis debitoribus, ſet nullo modo aliquem propter debita implacitare, incarcerare.* Item, *quod Curatus malus ſubditos excommunicans pro decimarum detentione, pecuniam ab eis indebite & male extorquet.* Item, *nullus vivens contra legem Dei eſt ſacerdos qualitercumque fuerit ab Epiſcopo ordinatus.* Hæc & hujuſmodi quamplura erronea prædicans & docens atque hæretica, quorum quædam infra patebunt, affabilitatem vulgi captavit, & eorum familiaritatem ſibi adquiſivit in tantum, ut dicerent, Nunquam vidiſſe aut audiſſe talem qui veritatem eis exponeret, & ſic colebatur ab eis ut alter Deus.

Cumque rumor hujuſmodi ad aures *Iohannis Bukkyngham* epiſcopi *Lincolnienſis* perſonuiſſet, mox abſque dilatione miſit, & eum ab omni prædicatione in dicta capella ſeu alia eccleſia vel cimiterio ſuæ diocæſis de cætero ſuſpendit, & populo inhibuit ne quis eum prædicantem præſumeret audire vel ei prædicanti faveret ſub pœna excommunicationis majoris quam in ſcriptis ferebat & latius fieri mandaverat ab aliis in diverſis eccleſiis. Stabat autem unum par molarum ad vendendum extra capellam in alta ſtrata, & dictus *Willielmus* ibidem inter illos lapides paravit ſibi pulpitum, & convocavit populum, atque ibi pluries in contemptum epiſcopi prædicavit, dicens, *Se poſſe & velle in ſtrata regia invitis dentibus epiſcopo prædicare, dum tamen benevolentiam populi optineret*; Tunc videres populorum turbas ex omni parte tam de villa quam de patria copioſius ſolito quaſi in duplo ad ejus prædicationem ruere poſt talem inhibitionem & ſententiæ excommunicationis fulminationem, quam ante ſolebant quando magis licite poterant, Nam fulminata erat ſententia excommunicationis tam in abbathia quam in multis aliis Eccleſiis. Interim dominus epiſcopus *Lincolnienſis* eum citavit ad comparendum in eccleſia cathedrali *Lincolnienſi*. Qui die ſtatuto ibidem comparuit, & objectis ei concluſionibus quas prædicaverat, dies plures habuit ad deliberandum & ad objecta reſpondendum. Tandem ſuper diverſis hæreſibus & erroribus publice convictus, pabulum ignis digne effici meruit; Tunc flebant ſui & palmas & capita ad parietes cum voce lacrimoſa jecerunt. Nam plures de villa *Leyceſtrenſi* qualibet vice comitabantur eum ad ferendum ei auxilium, licet incaſſum. Nam in illo caſu nichil proficere potuerunt. Set caſu affuit *Lincolniæ* eodem die pius dux *Lancaſtriæ* qui *Lollardis* omnibus ſemper affuerat cum ſubſidio. Credidit namque eos ſanctos Dei propter blandiciem ſermonis & vultus, tamen deceptus ſicut & multi alii. Hic intervenit apud epiſcopum pro prædicto *Willielmo* ut pœnam ejus transferret in aliam pœnam, Et conceſſit epiſcopus ſub forma quæ ſequitur, *Quod ipſe in quibuſcumque Eccleſiis tales Concluſiones prædicaverat publice diebus feſtis inter miſſarum ſolempnia elevata voce recognoſceret ſe falſa prædicaſſe & docuiſſe, & hæreſes atque errores quas prædicaverat & ſuper eis convictus fuerat revocaret, aſſerens determinationibus ſanctæ matris & ſanctorum Doctorum repugnare, Et quod in poſterum non prædicaret in dioceſi* Lincolnienſi *niſi prius habita licencia Dioceſani.* Et hæc omnia poſtea infra breve adimplevit & in Eccleſia cathedrali *Lincolniæ* primo, poſtea *Leyceſtriæ* in eccleſiis ſanctæ *Crucis*, ſanctæ *Margaretæ* & *Novæ hoſpitalitatis*, deinde in eccleſiis de Melton, Loughtborowe, & multis aliis, comitante ſemper eum magiſtro *Stephano de Syreſham* vicario de Barowe ſequeſtratore tunc epiſcopi, & ad hoc opus ſupervidendum ſpecialiter ab epiſcopo deputato.

JOHANNES *permiſſione divina* Lincolnienſis *epiſc. dilectis filiis Officiali archidiaconi noſtri* Leyceſtrenſis, *magiſtro* Stephano Syreſham *perpetuo vicario Eccleſiæ de* Barowe *ſequeſtratori noſtro in Archidiaconatu prædicto, ſingulis decanis eccleſiarum parochialium, Rectoribus, Vicariis perpetuis & eorum capellanis, parochialibus, & aliis quibuſcumque divina celebrantibus per dictum archidiaconatum ubilibet conſtitutis, ſalutem, gratiam & benedictionem. AD extirpandum in varios errores prorumpendos temporibus modernis qui molientes ſcindere tunicam Domini inconſutilem, eccleſiæ videlicet ſanctæ & fidei catholicæ veritatem, prædicationis, quin verius prævaricationis officium temere uſurpantes per loca varia noſtræ dioceſis diſcurrendo nonnulla hæretica blaſphematice ſciſmatica ſacriſque canonibus & decretis repugnantia docere & publice prædicare nequiter præſumpſerunt, Status & gradus eccleſiaſticos à ſanctis patribus inſtitutos conficta materia quia veritate non poterant ſuis conviciis & contumeliis lacerantes, Cura noſtri regiminis perurgente ſpecialiter inſurgentes, nuper* Willielmum *de* Wyndunby *dictæ noſtræ dioceſis ſe preſbiterum prætendentem ſuper præmiſſis & cæteris Concluſionibus infraſcriptis hæreticis, erroneis atque falſis graviter nobis ſuſpectum & clamoſa inſinuatione ac fama publica referentibus denunciatum & delatum, fecimus coram certis noſtris Commiſſariis certis die & loco ad judicium legitime evocari, Quibus objectis eidem* Willielmo *per eoſdem Commiſſarios coram eis comparenti Concluſionibus & articulis memoratis, petitoque termino per eundem* Willielmum *ad deliberandum ſuper Concluſionibus & hujuſmodi articulis & ad reſpondendum eiſdem, iidem Commiſſarii terminum hujuſmodi præfixerunt competentem, in quo comparente dicto* Willielmo *coram eis, ac medio ſuo juramento, reſponſo Concluſionibus & articulis antedictis eiſque per eum omnino negatis, cum contra eum vehemens fama ſuper hiis laboraret, Commiſſarii noſtri antedicti eidem* Willielmo *canonicam ſuper hiis purgationem indixerunt certum ad hoc diem ſtatuentes et locum, ſalvo*

 jure proſequi volentium ſuper præmiſſis et ſe opponere intendentium contra purgationem ſic inductam. Quibus in genere vocatis et præmunitis comparuerunt judicialiter coram Commiſſariis antedictis Reverendi diſcretionis viri Fratres Rogerus de Frysby *de ordine* Minorum, Johannes de Hynkeleye *de ordine* Auguſtini, *&* Thomas de Blacſton *de ordine* Prædicatorum, *ſacræ paginæ profeſſores, offerentes ſe ut denunciatores ad probandum præmiſſorum per dictum* Willielmum *negatorum; Eiſque in forma juris admiſſis, ac teſtibus nonnullis per eos productis juratis et examinatis, nos una cum Commiſſariis noſtris memoratis in Eccleſia noſtra* Lincolnienſi *in cauſa hujuſmodi pro Tribunali ſedentes, ad inſtantiam Fratrum denunciantium prædictorum depoſitiones teſtium in cauſa hujuſmodi productorum fecimus puplicari. Eis nec omnibus et ſingulis in cauſa eadem actis et habitis et productis, viſis, intellectis et debite recenſitis præfatum* Willielmum *tam per probationes teſtium quam alias legitime ſuper objectis ſibi ut præmittitur et per eum negatis convictum reputantes, et ibidem à ſuis erroribus divertentem ac ordinationi diſpoſitioni ſanctæ matris Eccleſiæ atque noſtris ſe ſuper omnibus antedictis humiliter ſubmittentem, eum ad gremium ſanctæ matris quod claudi non debet redeunti miſericorditer admiſimus juxta formam et modum ſacris canonibus conſtitutos, unde injuncta ſibi pœnitentia ſeculari pro commiſſis, eum fecimus præſtare, prout præſtitit, ad ſancta Dei Evangelia tactis ſacroſanctis corporale juramentum, quod nunquam de cætero dictos articulos et Concluſiones ſibi tunc ibidem publice recitatas et expoſitas nec earum aliquam prædicabit, docebit, tenebit vel affirmabit publice vel occulte ſub pœna relapſus in eadem, quodque dictas Concluſiones et earum quamlibet publice revocabit locis et diebus infraſcriptis coram populi multitudine adunata, et ſub ea forma verborum quæ inferius deſcribetur. Videlicet in Eccleſia noſtra* Lincolniæ *die Dominica proxime futura dum miſſarum ſolempnia celebrantur, ac in Eccleſia prabendali ſanctæ* Margaretæ Leyceſtriæ, *ac in eccleſia parochiali ſancti* Martini, *et etiam in Eccleſia* novi operis Leyceſtriæ beatæ Mariæ, *necnon in Eccleſiis parochialibus de* Melton Moubray, Halughton, Hareburgh, *&* Lowtburgh *proximis diebus dominicis juxta numerum & ordinem locorum prædictorum proximo & ſucceſſive futuris & captandis ad præmiſſa adimplenda.* Forma vero Revocationis publice prædicto *Willielmo* fiendæ de quo ſupra fit mentio ſtatuimus in hæc verba:

EGO *Willielmus* de *Wyndurby* presbiter licet indignus *Lincolnienſis* dioceſis cognoſcens veram catholicam & apoſtolicam, & ſanctæ *Romanæ* Eccleſiæ fidem, omnem hæreſim & errorem determinationi ſanctæ matris Eccleſiæ repugnantem de quibus fui hactenus infamatus, et præſertim Concluſiones ac articulos ſubſequentes & eorum quemlibet per Commiſſarios Reverendi in Chriſto patris domini mei *Lincolnienſis* epiſcopi judicialiter michi objectos abjuro, & omnes ac quemlibet eorundem revoco, aliquas ut hæreticas, & aliquas ut erroneas atque falſas, & tales eas aſſero atque credo, & nullam earum de cætero prædicabo, docebo vel affirmabo publice vel occulte. Nec ſermonem faciam ad populum nec prædicabo in poſterum infra dioceſim *Lincolnienſem* niſi licentia Reverendi patris & domini mei *Lincolnienſis* epiſcopi petita primitus & optenta. Quod ſi ego ipſe aliquando contra hæc aliquid ſentire, facere, aſſerere, ſeu prædicare præſumpſero, ſeveritati canonum ſubjacebo prout judicialiter juris neceſſitati juravi & nunc juro.

Concluſiones quoq; per dictum *W.* abjuratæ per eum ut præmittitur revocandæ, in hæc verba ſequuntur:

Prima hæreſis, Quod puer non eſt vere baptizatus ſi ſacerdos baptizans compater vel commater fuerint in peccato mortali.

Secunda hæreſis, Quod nullus vivens contra legem Dei eſt ſacerdos qualitercunque fuerit ab aliquo epiſcopo ordinatus in ſacerdotem.

Primus error, Quod homines poſſunt debita ex caritate petere, ſet nullo modo propter debita aliquem incarcerare. Et quod ſic incarcerans eſt excommunicatus.

Secundus error, Si parochiani ſciverint Curatum illorum eſſe incompetentem & malum debent ab eo ſubtrahere decimas, & alias ſunt fautores criminis & conſentientes ejus malis operibus.

Tercius error, Quod decimæ ſunt puræ elemoſinæ. Et in caſu quo Curati mali, poſſunt eas licite aliis conferre.

Quartus error, Quod Curatus malus ſubditos excommunicans pro decimarum detentione non eſt niſi ab eis pecuniam indebite & male extorquere.

Quintus error, Quod nullus Prælatus poteſt aliquem excommunicare niſi prius ſciat ipſum excommunicatum à Deo. *Nota quod epiſcopus in iſto loco & ſerie poſuit ante ſcriptas hæreſes & inter errores numeravit ut ſequitur.*

Octavus error, Quilibet ſacerdos poteſt habita contritione quemlibet peccatorem abſolvere, & non obſtante prohibitione epiſcopi tenetur Evangelium populo prædicare.

Nonus error, Quod ſacerdos recipiens aliquid pro annuali ex pacto, eo ipſo Symoniacus eſt & excommunicatus.

Decimus error, Credit firmiter ut aſſerit quod quilibet ſacerdos exiſtens in mortali peccato ſi ponat ſe ad conficiendum corpus Chriſti, potius committit idolatriam quam conficit.

Undecimus error nimis diffamatorius, Nullus ſacerdos in aliquam domum intrat niſi ad male tractandum uxorem, filiam aut ancillam, & ideo rogabat ut mariti caveant ne ſacerdotem aliquem in domum ſuam intrare permittant. Quocirca ne veritas geſtorum in hac parte perverſorum verſutia & loquacitate pallietur ſet potius dampnatam hujuſmodi hæreticarum & erronearum concluſionum iniquitas & confuſio eas aſſerentium veniant in publicam notionem, Vobis omnibus & ſingulis præcipimus & mandamus quatinus in locis ſupradictis prout ad vos & quemlibet veſtrum pertinebit præmiſſa omnia & ſingula populo & clero ad hoc congregandis publice nuncietis, & ea exequamini & exequi faciatis cum effectu. Dictumque *Willielmum Swyndurby* admittatis & inducatis ac per cenſuram eccleſiaſticam ſi oportuerit compellatis ad ea quæ ſibi ut præmittitur pro ſuis exceſſibus ſunt injuncta efficaciter peragenda, Nos reddentes de modo & forma executionis veſtræ præſentium ac omni eo quod memoratus *Willielmus* faciendum duxerit in præmiſſis plenius certiores literis veſtris patentibus, habentibus hunc tenorem ſigillo auctentico conſignatis. Dat. in domo noſtra capitulari Eccleſiæ noſtræ

Lin-

Ricard. II. An. Dñi 1382.

Lyncolniæ aj. die menſis Julii anno Domini milleſimo CCC. octogeſimo ſecundo, & noſtræ Conſecrationis viceſimo.

Hiis itaque tranſactis antedictus *Willielmus* heremita manſit apud *Leyceſtriam* apud prædictam capellam triſtis & mærens, eo quod hii qui aliquando dum proſpera ſuccederent videbantur ejus amici, jam quaſi deſolatum eum dimittebant non viſitando nec conſolando, neque ei ſolitam annonam miniſtrando, Quia ſic eo à prædicatione ſolita ceſſante fragor & favor populi erga eum cœpit tepeſcere, & de die in diem magis ac magis frigeſcere, & inde ipſe de vita ſua faſtidire. Sicque infra breve in ſe reverſus fugam de villa occulte iniit. & ad villam de *Coventria* abiit, ubi infra breve à laicis in majori honore quam antea fuerat ibidem habebatur, circiter per annum prædicans, ſicut & prius docens, & plures ad ſectam execrabilem ſubvertens, donec fruſtrata ejus fama & peſtifera ejus ſeductione per dioceſanum & clerum, de dioceſi illa ridiculoſe dejectus eſt cum maximo rubore.

Dominus *Henricus le Spenſer* epiſcopus *Norwicenſis* perrexit cum cruciata contra adhærentes papæ *Clementi*, tum *Francia*, *Scocia*, *Flandria*, & multæ aliæ nationes favebant & adhærebant antipapæ prædicto. Collegerat namque dictus epiſcopus innumerabilem & incredibilem ſummam pecuniæ auri & argenti, atque jocalium, monilium, annulorum, diſcorum, peciarum, cocliarium, & aliorum ornamentorum, & præcipue de dominabus & aliis mulieribus, nam dicebatur quod unica domina ei contribuit C.li. Et ſic aliæ, quædam majus, aliæ minus. Et quamplures ultra ſuum poſſe ut credebatur, ut beneficium abſolucionis conſequerentur pro ſe & ſuis benivolis amicis. Et ſic ſecretus theſaurus regni qui in manibus erat mulierum periclitatus eſt. Et ſic faciebant tam viri quam mulieres divites & pauperes ſecundum facultatem bonorum ſuorum & ultra, ut ſic tam amici eorum defuncti quam ipſi à ſuis delictis abſolverentur. Nam aliter non abſolvebantur niſi tribuerent ſecundum poſſe ſuum & facultatem ſuam; Et multi inveniebant viros armatos ſumptibus ſuis, multi ſagittarios propriis expenſis. & multi ibant in propriis perſonis & ſumptibus; Habuit namque prædictus epiſcopus indulgentias mirabiles cum abſolutione à pœna & à culpa pro dicta cruciata à papa *Urbano* ſexto ei conceſſas, Cujus auctoritate tam mortuos quam vivos ex quorum parte contributio ſufficiens fiebat, per ſe & ſuos Commiſſarios à pœna & culpa abſolvebat; Dicebatur enim quod quidam de Commiſſariis ſuis aſſerebant, quod ad eorum præceptum angeli de cœlo deſcenderent, & animas in purgatoriis locis poſitas de pœnis eriperent, & ad cœlos abſque mora deducerent. Epiſcopus igitur primo aciem exercitus ſui direxit in *Flandriam*, ubi tum veniſſet debellavit villas de *Graſhinde*, *Burborgh* cum caſtello, *Barne*, *Dunchirche*, caſtellum de *Dryngham*, caſtellum de *Caſſelys*, *Naport*, *Dicſmyt*, *Popryne*, eccleſiam ſancti *Georgii* munitam, *Forne* & multas alias non munitas, & cepit eas & tenuit. Cum igitur eſſet apud *Dunchirche*, congregati ſunt viri ad eum in pugnam, & pugnavit cum eis & devicit & in fugam vertit, & plures cepit & circiter tria milia occidit; & obſedit villam de *Ypres* magno tempore. & oppugnavit eam & multos inſultus ei fecit ſet ſemper reverberatus erat; Tandem ipſo inconſulto & neſciente exercitus ejus receſſit ab obſidione & defluxit ab eo, poſuerat enim unam machinam magnam & unum trepget cum una magna gunna vocata gunna *Cantuarienſis* contra unam turrim ſuper unam portam, & hiis ibidem relictis cum duobus curriculis onuſtis cum utenſilibus & aliis neceſſariis ſuis, ipſe ſecutus eſt ſuos, ſubclamante populo villæ qui inibi erat ſuper eum, & clamore magno perſtrepente. Igitur Epiſcopus ſic recedens ab obſidione, recepit ſe in villam de *Dunchirche* cum multis aliis de populo ſuo. Dominus *Thomas Tryvet* hoſpitatus eſt cum multis aliis in villa de *Burburgh*, & fortificaverunt villam cum palo & foſſa. Inſuper ſubito ſupervenit rex *Franciæ* cum regali potentia, & acceſſit ad villam de *Burburgh* & tentoria fixit ad obſidionem; Et ignem ſagittavit in villam, & involvit eam incendio. Villa vero cremante fiebat inſultus ad palum uſque ad veſperam; ſet bene reverberati receſſerunt *Franci* vice illa. In craſtino miſit rex *Franciæ* ad eos qui inibi erant ut redderent villam, & fertur dominum *Thomam Tryvet* talem dediſſe reſponſum, Si rex *Franciæ* continuare vellet inſultus contra eos per ſe & ſuos ut prius cœperat per xv. dies ſequentes, invenire deberet paratos paucolos *Angligenas* ibidem quaſi in parvo clauſulo poſitos ipſum & ſuos more *Anglicano* potenter repulſuros; Et ipſum regratiabatur eo quod tam nobilis rex tam grandi potentia paucos viros *Anglicanæ* nationis tanto honore prædonaverat, bellandi gratia viſitando. Cumque ſub tractandi forma tempus per aliquot dies tardarent, & ſe non poſſe cum tanta multitudine contendere nec valere conſiderarent, reddere villam conceſſerunt ſub conditione eis à rege conceſſa, quod libere abire poſſent abſque dampno ſuorum cum equis & armis & aliis bonis ſuis. Dux *Britanniæ* ibidem cum rege *Franciæ* fuit qui fideliſſimus amicus genti *Anglorum* pro ſuo poſſe in occulto extiterat; Qui in quantum potuit apud regem procuravit ut eis abſque dampno talem concederet conductum; & aliter non evaſiſſet nec unus quidem *Anglus*, nam pauci de eis remanſerant; & tunc forisfecit ſuum comitatum erga regem *Angliæ* quia venit cum rege *Franciæ* contra *Anglos*. Dux *Britanniæ* habuerat in *Anglia* comitatum *Richemundiæ*. Menſe Junii intravit epiſcopus cum cruciata verſus *Flandriam*, & poſt feſtum ſancti *Michaelis* repatriare cœpit de *Flandria* in *Angliam* fruſtratus ab effectu cruciatæ propoſitæ.

Carolus rex *Franciæ* venit in *Flandriam* & intravit in villam de *Dampe* cum dolo, & decapitari fecit omnes magnates villæ, volens funditorie exterminare linguam *Flandricam* de villa illa. Nam poſt receſſum epiſcopi *Northwycenſis* de *Flandria* omnes villæ de *Flandria* reddiderunt ſe regi *Franciæ* præter villam de *Gaunt*; quæ jam anno iſto præcedenti devenit *Francigena*, miſerunt namque cives de *Gaunt* ad regem *Angliæ* pro auxilio contra regem *Franciæ* qui obſidionem poſuerat ad villam de *Gaunt*, & rex cum conſenſu parliamenti ſui conceſſit eis auxilium virorum armatorum & ſagittariorum ad expenſas vj. millium marcarum, ſet in defectu Cancellarii *Michaelis de Pole* defraudati ſunt. Nam diſtulit ſolutionem donec coacti fuerunt de neceſſitate reddere villam, ſub conditione tamen quod vivere poſſent ſub legibus ſuis propriis antiquis, & quod rex non intraret villam niſi cum certo numero virorum armatorum.

Ricard. II.

Ordinationes Epiſcopi pro Cruciata publicanda.

EN primes ordines eſt en lonour de Dieu & eſtabliment de ſeint eſgleyſe & en ſalvation de roialme que prechourez ſufficiantz ſoient envoyes en cheſcune pays ſi bien de la miere come de cea pur declarere & puppliet la Croyſerye & le droit eſtate de ſeint eſglyſe & de noſtre treſſaynte piere le pape *Urbane*, quæ Dieu pur ſa benigne grace doyne pyte & redreſſa quant luy pleſt.

Item que a cheſcune prechoure oue confeſſoure que va par my en Engletiere ſoit une clerke aſſigne que ſerra receyvoure & regiſtroure dez lez nonnes, & de la moneye dez lez gentz penauntz, & lez ditz confeſſoures ſoient contrerollours a eaux.

Item qe les ditez confeſſoures publeſſent en lour ſermones que nule femme ſoit ſi hardy de paſſer en le dite viage ſi non par eſpecial licence del Eveske de Norwyce en eſcript deſouth ſon ſeale.

Item que lez ditez confeſſoures facent proclamacion que nule home ſoit ſi hardy par le chemyne de robbet ove prendre par aſcune extorſione oue tortuoſe manere biens de ouly tanqils entrent la dez ennmys, qils puiſſent gaynere par droit de guerre, ſur payne qils naveront parte del pardon ne de abſolution. Et ſils ſoyent convictes de ceo, qils ſoyent avoyes & jettes hors del hoſt tanne qils ount fait reſtitution.

Item qe lez ditz prechoures priont & conſeyllont le pepul pur faire proceſſiones & altres priers a Dieu, en ſalvacion del eſtate de ſaint eglyſe de le realme & de la vyage & de lez peregrynes. Et qils conſeylont cheſcune homme qe voet en le vyage pur faire meſme le manere devant ſon paſſage. Et qe cheſcune qui demourt al hoſtiel comence de le faire en tout le haſt durant tout le vyage pur ſez amys qi vount en le vyage pregnaunt pur lour greo grant pardon graunte per le pape & altres pluiours de ſeynt eſglyſe.

Item que cheſcune confeſſour bayle le nonne de cheſcune confeſſe a le receyvour a luy aſſignea oveske la ſomme qe le dit receyvour receyvera del le confeſſe en eſcripte, & dez ceux qi ſont enjoynez pur penaunce del alere en le voyage, qe le dit confeſſoure delyvere en eſcript al dit receyvoure lez nones & lez termes a luy enjoynes pur ſervyr Dieu en le dit voyage.

Item lez ditz prechoures publieront en lour ſermones lez articules ſouthſewantz.

EN PRIME qe nul homme ſoit ſi hardy de paſſer en le voiage ſi ne ſoit mys en regiſtre delle dit Eveske ſur payne deſtre jette hors de hoſt & de la graunt excommunication ſur luy done en le fait.

Item lez ditz receyvours & commiſſaries ſoyent chargez de receyvere devers eaux pur loure faite lymytours & prechoures dez touz les ordres dez mendynantz pur a eux aydere & conſeylere, & pur loure rewarde de lour travayle cheſcune de eux prendra vj. d. de livere de touz les deners que vendront par lour procurement oveske la abſolucion.

Item les commiſſaries & receivours amoneſtront tyels lymitours & prechoures ſur payne de la excommunication done en le faie, que bien lealment & diligentment ſerront & procureront a faire lour charge al eyde de dit croyſerye ſanz fraude oue nule engyne.

Item lez ditz receyvourez & commiſſariez enducerons en le meillour manere qils purront & moneſtront ſur payne de lez grauntz cenſurez & excommunication done en le fait, a touz lez Curates en cheſcune parochie oue ils vendront qils enduceront & treteront lour parochienes ove tout lour poyare en le manere come lez prechoures & commiſſaries eux enfourmeront, pur doner & aydere al dit croſerye en ſalvacion de lour almes & pur receyver la grant abſolution done en le fait. Ricard. II.

Item qils appelleront a cheſcune parochie iij. oue iv. perſones dez pluis ſufficiauntz pur loure eyder & procurere touz lez habitauns illoeques tam laboreres que menagerers pur eydere & ſuſtener a loure pouare la dite Croſerye.

Item cheſcune que voet alere en propre perſone oue a ſez coſtagez propres pur abſolutione, devant qil pregne abſolucione ſoit jure & aſſeute en preſence dez collectours & contrerollours de venir a le dit eveske oue a ſone depute pur faire ſez endentures pur le temps qil ſervera la dite croſerye.

Item lez ditez prechoures publieront en lour ſermones que celuy que voille trover aſcune en ſon none & pur ly alere en la croſerye a ſez coſtages, qil ordeyne que celuy qi irra ſoit able & ſufficeant combatour qil ne ſoit refuſe a la monſtre affaire devant lour paſſage, oue altrement paye a dit Eveske ceo qil voile doner en la voisge, ſi qil puiſſe allowere ſufficiant combatour.

Item cheſcune que envoye aſcune combatour pur luy, qil face enrollere en le regiſtre de dit Eveske le none de ſon ſoudiour & ſon none propre devant qil pregne abſolucione, ove altrement ils naveront part ne de la pardon ne de labſolucion.

Scoti intraverunt in *Angliam*, & ſpoliaverunt nundinas de **Penrith**, & ſuccenderunt quandam partem villæ, et approximaverunt verſus **Carlele**, et ſagittaverunt ignem in villam, et ſuccenderunt quandam ſtratam infra villam. Die Lunæ in craſtino Paſchæ pius Dux *Lancaſtria Johannes* intravit in *Scociam* in magna potentia perſequens *Scotos*, et plures villulas et domos ſuccendit igni, ſilvaſque ſuccidit et dedit igni. Fertur enim poſſe ibidem audiri ſonitus ſimul quater viginti millium ſecurium ſuccidentium ligna ſilvarum, et in pabulum ignis ligna interea dederunt; Et inaudita mala de talibus perpetraverunt. Et ſuperveniente nive et frigore gravi detrimento oppreſſi ſunt, et plures tam de *Scotis* quam de *Angligenis* hinc inde capti ſunt. Dominus *Johannes Fawconer* cepit dominum *Henricum Dowglas* militem. Die Mercurii in feſto ſancti *Andreæ Johannes Walyſſe* de **Grymeſby** pugnavit infra lyſtas cum *Martyletto de Vynelef* de *Navarria* ſcutifero apud *Weſtmonaſterium* in præſencia regis *Ricardi* et pii Ducis *Lancaſtriæ Johannis*. Et idem *Johannes* interfecit adverſarium ſuum, et juſſu regis factus eſt miles et multis donariis locupletatus eſt tam à Rege et Duce quam ab aliis magnatibus regni. Dictuſque *Martilettus* poſtquam interfectus eſt, ſtatim fuit tractus, ſuſpenſus et decollatus. Rex tenuit parliamentum apud *Weſtmonaſterium* poſt feſtum omnium Sanctorum, et habuit de temporalibus quindenam et dimidiam, et de ſpiritualibus decimam et dimidiam.

Dominus *Johannes* Dux *Vienna* menſe Junii venit de *Francia* cum CCC. navibus bene onuſtis arma-

Ricard. II. armatorum manu in *Scociam* io auxilium *Scotorum* contra regem *Angliæ*, Manſitque ibi uſque poſt feſtum ſancti Michaelis; *Ricardus* vero rex *Angliæ* credens eos nolle recedere abſque re belli cum tam fortes eſſent tam de *Scotis* quam de ſuis, præmiſit pium Ducem *Lancaſtriæ Iohannem* et alios Comimites, & dominos ad cuſtodiendum partes Marchiæ uſque ad adventum ſuum. Venit igitur rex per *Leyceſtriam* in feſto Tranſlationis ſancti *Thomæ* martyris & regina cum eo, quem comitabatur, præceſſerat & ſequebatur flos militiæ *Angliæ*, Comitum, Baronum, Militum, Armigerorum, valettorum, neque ſuæ ætati neque ſuæ paupertati reſpectum habentes pro expenſis, ſet hoc ſolum deſiderantes ut tantæ diei eventui in bello intereſſent, in caſſum, nam hoſtes videntes tam floridum populum contra ſe venire, ſubtraxerunt ſe, à latere ſe elongantes; rex vero inſecutus eſt eos in *Scotiam*; fugando de patria in patriam circiter per viginti dies in terra *Scociæ*. Et villam de Cunesburgh ſuccendit igni & villulas multas & domos, boſcos quoque & foreſtas ſuccidit & ignis pabulum fecit. Abbathias quoque de Melroſe & de Edyngburgh cum villa deſtruxit & ſuccendit; & non ſine merito. Nam rex miſericordia & reverentia erga Dei Eccleſiam motus, tum pietate erga Deum tum quia primo tunc arma contra hoſtes tulerat, eccleſiaſticæ libertati favere ſtuduit, & Eccleſiæ dampna inferre noluit. Set in ſignum pacis omnibus ſuis miſit vexillum, & poni juſſit ſuper portas abbathiarum Melroſe & Newbotyl, pacem & clementiam omnibus prætendens. Unde *Anglici* audacius & ſine trepidatione ingrediebantur & egrediebantur, nec dampnum intulerunt nec malum timuerunt. Poſtea autem multitudine *Anglicorum* recedente, retro manſerunt quidam *Anglici* & ibidem interfecti poſtea inventi fuerunt. Quod rex intelligens iracundia nimis motus eſt. Et pacem mutavit in iram & miſericordiam in vindictam, tuncque juſſit utraſque abbathias deſtrui & igne ſuccendi. Et dum rex ſic ageret in marchia orientali intraverunt *Scoti* in marchia occidentali, & incenderunt partem villæ de Pennerethe & ad villam de Carleyl inſultum fecerunt. ſet ut dicebatur & credebatur miraculo territi fugerunt. Nam occurrens mulier nunciavit regem *Angliæ* venire cum exercitu ſuo, at illi proſpicientes, videbatur illis vexillum regis prodire, & ſic perterriti relictis ſcalis ad murum & machinis fugerunt. Mulier autem illa credebatur glorioſa virgo *Maria* patrona de Carleyl quæ ſæpe parata eſt colonis de Carleyl.

In ingreſſu regis in terram *Scociæ* duos avunculos ſuos fecit Duces, videlicet dominum *Edmundum de Langeleye* ſeniorem Comitem *Cantubrigiæ* fecit Ducem de *Eboraco*, & dominum *Thomam de Wodeſtoke* fratrem juniorem Comitem de *Bokyngamia*, fecit Ducem de *Gloverniæ*, eoſque regaliter dotavit poſſeſſionibus & redditibus, aliiſque donariis. Comitem quoque de *Oxoniæ* fecit *Marchenum* de *Dunelmia*. Dominum *Symonem de Burle* fecit Comitem *Huntyngdonienſem*. Dominum *Michaelem de Pole* fecit Comitem de Southfolk; & eos omnes regaliter dotavit muneribus, fecitque milites incomparabili multitudine, & in proximo parliamento ratificavit hæc prædicta. Ea tempeſtate ſcilicet ij. die adventus regis io partes Marchiæ dominus *Johannes de Holande* frater regis uterinus juxta *Eboracum* verſus Byſſhopthorp interfecit filium primogenitum Comitis *Staffordiæ*. Quem rex fecit addictari & exulare per leges regni; Et [illegible] omnia feoda & officia quæ ei rex antea donaverat ab eo eripuit, aliiſque donavit. Poſtea per interventum pii Ducis *Lancaſtriæ* & aliorum dominorum regni gratiam regis conſecutus eſt & indulgentiam Comitis *Staffordiæ*. Ricard. II.

Rex tenuit parliamentum in craſtino Animarum apud *Weſtmonaſterium*. Conceſſa eſt regi quindena de temporalibus; de ſpiritualibus decima. Pius dux *Lancaſtriæ Johannes* in parliamento petiyit licentiam à Rege, Proceribus & Communibus adire terram *Hiſpaniarum* pro hæreditate regni ſibi concernente ex parte uxoris ſuæ. Duxerat autem uxorem *Conſtanciam* filiam primogenitam *Petri* regis *Hyſpaniarum* qui expulſus fuerat à regno per *Henricum* fratrem ſuum baſtardum & ſub dolo occiſus. & dominus *Edmundus* frater ejus Comes *Cantubrugiæ* alteram filiam juniorem duxerat in refugium contra hoſtes. Rex vero conceſſit cum conſenſu parliamenti, & in ſubſidium dicti negotii xl. millium marcarum ſummam ei promiſit. Dominus *Willielmus de Bewechamp* frater Comitis *Warwychiæ* capitanius de *Caleſia* cepit xlviij. naves per ſe & ſuos per vices, quarum duæ onuſtæ cum ſpeciebus, & quædam cum allece albo ad ſummam quartingentarum laſtarum & reliquæ cum aliis providentiis regis *Franciæ* directis verſus le *Sclus*. Similiter & mercatores de portubus ceperunt plures naves, & quaſdam earum miræ magnitudinis & altitudinis, & unam navem de *Clyſſons* quæ appreciabatur ad xx. mille florenas. Dominus *Baldewinus* de *Radyngton* cepit duas caretas bene onuſtas. Sicque captæ ſunt in diverſis partibus regni anno iſto naves magnæ & parvæ octoginta & plures.

M.CCC.lxxxvj. die Paſchæ pius dux *Lancaſtriæ* An. Dñi
Iohannes venit cum uxore ſua ad regem pro mutuo 1386.
valefacere. Cui rex dedit coronam auream. Similiter & regina dedit uxori ſuæ aliam coronam auream. Et rex præcepit omnibus ſuis ut ipſum regem *Hiſpaniarum* vocarent, honoremque regium in omnibus impenderent; Sicque ſolempnibus peregrinationibus regni ab eo itineratis, tandem direxit ſe ad portum de Plummowthe in *Hyſpaniam* cum exercitu ſuo ſecundum voluntatem Dei profecturus. In quo exercitu recenſiti ſunt viginti mille virorum electorum, De quibus in rotulo Mareſcalli ij. millia armatorum, & ſagittariorum octo millia. Pridie kalendarum Julii applicuerunt ſe in eundem portum decem naves mirabilis magnitudinis & ſtaturæ, & vj. galeæ magnæ & robuſtæ & virorum fortium manu bene refertæ. Quarum quædam cum CCC. remigibus, & minima earum cum centum octoginta remigibus, miſſæ à rege de *Portingaliæ* in ſubſidium pii Ducis *Lancaſtriæ* & ſuorum. Vij. idus Julii paratis omnibus, & circa horam veſperarum diei Dominicæ pio duce cœnante & *Henrico* Comite *Derbeyæ* filio ſuo & hærede cum eo, videres ventum validum rectum venientem io nubibus quam gaudiſſimum, & elevaverunt vela in navigium. Nec mora, ſibi invicem valedixerunt, & ſic abinvicem diſceſſerunt. Comes cum ſuis rediit ad terram, pius dux cum ſuis eadem nocte cum omni celeritate ſe dedit ad navigandum in nomine Domini. In illo exercitu dominus *Iohannes de Holande* frater uterinus *Ricardi* regis ex parte matris erat Conſtabularius. Dominus *Ricardus de Burle* Mareſcallus. Dominus *Iohannes de Marnyan* Camerarius. Dominus *Thomas de Percy* Amerayle.

[Q 3] Fuerunt-

Fueruntque alii domini, ſcilicet dominus *Iohannes Camwe*, Dominus *le* [illegible] *Water*, & dominus *le Ponyngus* cum multis aliis Baronibus & militibus & aliis magnatibus. Habuit autem idem pius dux in comitatu ſuo uxorem ſuam *Conſtanciam* filiam regis *Petri Hiſpaniarum* & *Katerinam* filiam ejus quam genuerat de eadem *Conſtancia.* Duas eciam alias filias quas genuerat de domina *Blanchia* priore uxore ſua filia & hærede *Henrici* Ducis *Lancaſtriæ*, ſcilicet dominam *Philippam* non conjugatam, & dominam *Elizabet* Comitiſſam de *Penbrok* dimiſſo viro ſuo juvene in *Anglia.* Qui Comes poſt receſſum uxoris ſuæ fecit divorcium, & deſponſavit ſororem Comitis de *Marchia.* Dominus vero *Iohannes de Holande* primo dictam *Elizabet* deſponſavit ſibi in uxorem. Domina *Philippa* maritata eſt Regi de *Portingallia. Katerinam* filiam ſuam maritavit filio regis *Hiſpaniæ.*, & ſic concordati ſunt dux *Lancaſtriæ* & rex *Hiſpaniæ*, et rediit dux *Lancaſtriæ* in *Angliam* menſe Novembris anno Domini 1389. milleſimo CCC. octogeſimo nono ſequenti cum immenſa ſumma auri et theſaurorum. Retulit enim michi quidam de familia pii Ducis qui cum eó fuerat in illo viagio, quod Rex *Hiſpaniæ* miſit quadraginta ſeptem mulas cum auro in ciſtis onuſtas pro ſecunda ſolutione. De prima ſolutione non quæſivi, et miſit Duci hoſpites de majoribus *Hiſpaniæ* pro annuo tributo xvi. millium marcarum ad totam vitam ducis. Si vero uxor Ducis ſuperviveret xij. milia marcarum annuatim perciperet ad totam vitā ſuam. Erat eciam cum eo Prior ſancti *Iacobi* de *Galecia.*

Eodem tempore Dux *Britanniæ* obſeſſerat tam à mari quam à terra quandam villam in *Britannia* ab antiquo regi *Angliæ* ſubjectam quæ vocabatur *Breſt*, cum ingenti multitudine *Francorum* & *Britonum* Et xij. kalend. Julii cœpit ædificare unum baſtile coram dicta villa de *Breſt* miræ magnitudinis in ſpiſſitudine murorum x. pedum cum vij. turribus. Et operabatur cotidie cum mille operariis, & habuit in defenſione dictorum operariorum decem milia pugnatorum ne impedirentur à civibus, ſicque ædificatum eſt dictum baſtile in decem & novem diebus, & vocatum eſt nomen ejus *le* Dufhous quia columbare in eodem loco ante fuerat. Et inſtauravit illud omnibus neceſſariis, victualibus, armis, gunnis & machinis. Et poſuit in eo bellatorum capitanium quendam Dominum qui vocatur dominus *Iohannes Maletret* cum centum quinquaginta viris armatis & totidem aliis, treceptis in numero omni. Pius Dux hæc intelligens, direxit navigium ſuum verſus portum de *Breſt.* Quo cum applicuiſſet fugerunt omnes ab obſidione tam à mari quam à terra, ſolis hiis qui in baſtili erant remanentibus. Prior vero ſancti *Jacobi* rogabat pium Ducem ut ipſe poſſet facere primum inſultum contra baſtile; & bene reverberatus cum ſuis quievit. Similiter & plures alii, feceruntque inſultum per duos dies & amplius. Et ſuffodientes murum ſub una turrī, cecidit turris ſuper Dominum *Robertum de Swynarton* militem ſtrenuum de comitatu *Stafforðiæ* cum multis aliis & *Johannem de Bolton* ſtrenuiſſimum armigerum de comitatu *Eboraci.* Et qui inibi erant ſuper turrim ſimiliter ceciderunt & ſtatim occiſi ſunt. Interea miſit dominus le *Malatret* de baſtili ad ducem ut redderet ei cuſtodiam, ſub conditione quod ipſe & ſui omnes libere poſſent abire cum armis, bonis & catallis ac victualibus inibi repoſitis, & pius dux ut pius ſemper erat conceſſit, ſub conditione quod antequam recederent, baſtile à fundamentis diruerent, & ei eciam pro ſagittamine quod ibidem in debellando conſumpſerat, viginti milia ſcutorum auri exſolveret. Tunc videres ex omni parte patriæ affluere viros cum feretris & grabatis atque carectis ad abducendum mortuos ſuos & vulneratos. Nec quiſpiam inibi erat quin aut ipſum mortuum aut letaliter vulneratum ſe ejulabant ſui. Et ipſe dominus *Malatret* adeo vulneratus eſt quod in receſſu ſuo pedeſtre fulcimentum duorum ex utraque parte eorum ſcapulis innixus expetebat, & dicebatur quod abſconderunt plures mortuos in ſale, ne *Anglici* gauderent ſuper multitudine occiſorum. Mortui ſunt centum quinquaginta & eo amplius. Deinde dirigit Dux iter navigii in opus inceptum. Et quia frequenter de bono principio melior ſperatur finis, cum in *Galeciam* applicuiſſet, cives villæ ſancti *Jacobi* ſe reddiderunt ei, & à conditione ſi regnum ſubjugaret, ei ſubderentur. Simili modo & cives *de la Groyne.* Interim proſpexerunt eminus naves & unam galeam navigantes, quas quidam cum navigio inſecuti, apprehenderunt eas in portū de *Pontlyon*, & inconſultis civibus irruerunt in villam, & ceperunt eam & tenuerunt. Et in prædicta galea capta invenerūt duos mercatores de *Londoniis* cum ſuis mercimoniis captive abductos. Et cum ea, navem pii Ducis *Lancaſtriæ* quæ onuſta erat & plena frumento et farina et cæteris quæ ad officium piſtoriæ conveniunt, quæ, dum tenderent ad portum de Plummowthe parata ad viagium, capta fuerat et abducta ab *Hyſpanicis*, jamque inopinata fortuna plenarie recuperata. Jam de pio duce taceo donec alia nova audiero.

Dominus *Henricus Percy* primogenitus Comitis *Northamhymbrorum* in feſto ſanctæ *Petronillæ* virginis exivit de *Calecia* cum admodum paucis viris verſus *Boloniam*, & incidit in manus inimicorum, & capti ſunt & mortui de ejus comitiva de viris armatis circiter xl. de ſagittariis circiter octoginta, & plures vulnerati. Eadem nocte ſequenti idem *Henricus* & dominus *Willielmus Bewchamp* capitaneus de *Caleſia* & dominus *le Bowſers* & dominus *Degarius de Sees* alienigena exierunt eadem via, & mane venerunt ſuper magnam comitivam *Francorum* improviſe, & quos voluerunt vivos captivarunt, & reliquos interfecerunt. Menſe Junii dominus *Baldewynus de Radyngton* cepit duas taretas ſatis plene opulentas, quas dominus *Michael de Pole* Comes de *Southfolc* & Cancellarius *Angliæ* accepta magna ſumma pecuniæ dimiſit capite proprio per warentum ſigilli Cancellariæ. Et de illo in proximo Parliamento accuſatus fuit per communes. Eodem menſe dominus *le Derſy* Amarellus maris cepit quatuor taretas & vi. magnas naves non mediocriter onuſtas, & applicuit eas in portum de Sandewyche. Undecimo kalend. Julii ſederunt Juſticiarii apud *Lincolniam* in ſpeciali cauſa deputati, Comes *Northumbrorum*, dominus *Robertus Bealknap* & dominus *Willielmus Skypwyth.* Et coram illis convicti ſunt vij. falſarii monetæ, qui unum nobile extenderunt ad decem ſolidos facientes inde vi. quadrantes, qui vij. ſimul tracti ſunt & ſuſpenſi. Et quidam vicarius de *Wintringam* obmuteſcens adjudicatus eſt ad pœnam mutorum; Quidam Rector de patria promotus ad valorem ut dicebatur octoginta marcarum cauſa affinitatis quam digniorem & altiorem habebat non

Ricard. II. eſt morti adductus, ſet *Londonias* miſſus in Turrim ſub voluntate regis, & ſic quievit. Et de cooperatoribus eorum & fautoribus addictati fuerunt circiter lx. de diverſis partibus regni.

Karolus Rex *Franciæ* congregavit exercitum magnum & copioſum & præfecit eis dominum *Johannem* Ducem *Vyennæ* & dominum *le Clyſſons* & alios plures dominos de regno *Franciæ*. Et fecit jurare ſuper ſacramento altaris & ſimiliter de ſacramento communicare, quod infra certum diem terram *Angliæ* ſi ventus eos ſineret abſque alio impedimento intrarent, & de ea vivi non redirent donec aut depopulata aut ſubjugata ſaltem finem guerræ imponerent inter regna, vel mortem ibidem ſuſtinerent. Et ad hoc ſupportandum & perficiendum conceſſa eſt regi per totum regnum *Franciæ* taxa inaudita, videlicet tertia pars bonorum ſive catallorum. Rex *Franciæ* fecerat quendam palum miræ ſtructuræ cum turribus & munitionibus, quem palum ſecum veherent, & intrata terra *Angliæ* quaſi in tribus horis ſuper terram, mirabile dictu, erigerent; Et dicebatur continere in circuitu quaſi ſpatium ſeptem leucarum de menſura terræ *Angliæ*. Et circa feſtum ſancti *Michaelis*, dominus *Willelmus Bewchamp* capitaneus de *Calecia* cepit duas naves, unam onuſtam cum parcella dicti pali, in qua erat magiſter carpentarius dicti pali, & aliam navem cum machinis & gunnis & pulvere & aliis inſtrumentis bellicis. Et poſt paululum temporis captæ ſunt duæ aliæ naves onuſtæ de dicto palo, ſicque captæ ſunt tres naves de dicto palo onuſtæ. Statimque fecit rex erigere prædictum palum circa villam de **Wynchelſe**. Interim menſe Septembris venit exercitus antedictus in *Flandriam* apud portum de *Sclus* volens in *Angliam* dirigere greſſum ſuum. Ibique moram traxerunt ſub magna indigentia. Nam dicebatur panem *Angliæ* denarialem vendi ibidem pro xviij. denariis, & ovum gallinæ pro denario, & in fine menſis Novembris redierunt in *Franciam* de propoſito fruſtrati. Quorum adventu apud *le Sclus* audito rex *Angliæ* proxima ebdomada ante feſtum ſancti *Michaelis* miſit celeriter in univerſas partes regni *Angliæ* & *Walliæ*, & infra decem dies congregavit induſtriam multitudinem virorum, bellatorum de Ducibus, Comitibus, Baronibus, militibus, ſcutiferis & ſagittariis. Nam de comitatu *Ceſtriæ* habuit mille ſagittarios, de comitatu *Leyceſtriæ* centum quinquaginta de ſtipendiis Comitatus donec ad regem venirent, præter eos qui cum magnatibus ibant, ſicque factum eſt per totum regnum ſecundum poſſibilitatem plagæ. Præcepitque rex quod omnes Communes hoſpitarentur infra triginta leucas per circuitum *London.* & ne appropinquarent per x. leucas ad *Londonias*. Simili modo mandavit de reliquis qui venerant cum dominis & magnatibus, Ipſi tamen concurſum habere poterant ad regem & Parliamentum apud *Londonias* cum ſolita familia. Interim inimici ſe continuaverunt apud *le Sclus*, nec alicubi appropinquaverunt aliqui eorum, erat enim eventus venti contrarius illis.

Magiſter *Radulfus de Skyrlowe* Epiſcopus *Lychefeldenſis* nondum inſtallatus ſet conſecratus tranſlatus eſt in Epiſcopum *Batonenſem*. Magiſter *Ricardus Scrope* factus eſt Epiſcopus *Lychefeldenſis*. Unde rex mandavit omnibus ſuis ut redirent ſinguli in patriam ſuam, ſet ſtipendia pro expenſis nulla illis dedit. Ipſi vero qui à *Wallia* & comitatibus *Ceſtriæ*, *Lancaſtriæ* & aliis remotis partibus venerant & *Ricard.* II. expenſas pro redeundo non habuerant, ſpoliaverunt ubique in via ſua de equis ad equitandum & pro victu de porcis, porcellis, ovibus, aucis, caponibus, gallinis & cæteris quæ ad eſum pertinuerunt. Dicebatur enim in ſpacio iiij. leucarum ſexaginta duos fuiſſe expoliatos de pauperibus mercatoribus & aliis communibus de patria in comitatu *Warwychiæ*. Venit etiam quidam in campo de **Sapcote** in comitatu *Leyceſtriæ* & tulit unam equam de quadam caruca, cujus poſſeſſor inſequebatur eum cum viciniis ſuis et equam eripuit, raptoremque ad plenum verberavit. Raptor vero dicto tempore rediit cum centum quadraginta ſociis cum arcubus et ſagittis de comitatu *Ceſtriæ*, voluit prædictum villanum occidiſſe et villam incendiſſe, unde villani neceſſitate coacti finem cum illis fecerunt & eis ad certum diem ſe daturos decem libras obligaverunt; quod & impleverunt. Sicque in diverſis partibus regni per tales infinita mala perpetrata ſunt.

Poſt feſtum ſancti *Michaelis*, *Karolus* rex *Franciæ* ſimulavit ſe velle ſolempnizare feſtum natalis Domini in villa de *Gaunt*, quaſi volens honorem impendere civitati et civibus ejus. Et præmiſit miniſtros ſuos prævisores ad providendum de victualibus et cæteris aliis neceſſariis quæ regum honorem et magnificentiam decerent, veneruntque ad villam de *Gaunt* quaſi octingenti viri cum magno cariagio doliorum acſi eſſet vini. Quod videntes prudentiores villæ mirabantur quod tam tempeſtive cœpit facere providentiam ſuam, & præcipue in tali villa ubi omnis habundantia habebatur. Similiter quod tantam copiam miniſtrorum præmiſerat, et quod magis timore advertendum erat, verebantur enim ne forte rex circumveniret eos lapſu mortis ſicuti fecerat compatriotis ſuis viris videlicet de villa de *Dampe*. Hiis et aliis conſideratis, miſerunt quendam incurium qui occulte et quaſi incaute et inſipienter, ſet accidit ſapienter, penetraret dolium unum vel plura, ut eos certiores redderet an dolus interfuiſſet. Qui juſſa implens et nullum liquorem inibi reperiens, nunciavit magiſtris ſuis dolia à liquore vacua ſet maxima ponderoſitate plena. Convenerunt igitur cives Civitatis à minimo uſque ad maximum, et ſe velle videre et guſtare de vino regio dixerunt. Orta eſt igitur lis magna hinc inde, ſet prævalentibus civibus fregerunt plura dolia et ea plena armorum invenerunt, ſicque demum extorquebant ab illis quod illi octingenti viri cum aliis qui ſic ſparſim venturi erant more miniſtrorum capta opportunitate irruerent ſuper cives Civitatis, & depopularent funditusque delerent omnem progeniem in ea inventam. Igitur *Flandrenſes* in ſeditionem verſi & iram, reddiderunt eis prout meruerunt vicem pro vice, & decapitaverunt omnes, nec evaſit unus quidem.

Rex tenuit Parliamentum apud *Weſtmonaſterium* die lunæ in craſtino ſancti *Jeronimi* & finivit in feſto ſancti *Andreæ*. Comes *Oxoniæ* qui & Marcheus *Dubliniæ* factus dux *Hiberniæ* in feſto ſancti *Edwardi* regis & Confeſſoris. Rex traxit moram tempore parliamenti apud **Eltam** pro majore parte. Proceres igitur regni & Communes de communi aſſenſu nunciaverunt regi, oportere amoveri Cancellarium & Theſaurarium ab officiis ſuis, quia non erant ad commodum regis & regni, ac etiam habebant talia negotia tractare cum *Michaele de Pole* quæ non poſſent tractare cum eo quamdiu ſtaret in officio

Ricard. II. officio Cancellariæ. Rex inde motus mandavit eis ut de hiis tacerent, & de negotiis Parliamenti procederent atque ad expeditionem feſtinarent, dicens ſe nolle pro ipſis nec minimum garcionem de coquina ſua ammovere de officio ſuo. Pecierat enim Cancellarius ex nomine regis à Communibus quatuor quiodenas ſolvi in uno anno & totidem decimas à clero, dicens regem adeo indebitatum quod non poſſet aliter à ſuo debito & aliis oneribus ſibi incumbentibus tam de guerra quam de familia & de aliis relevari. At illi communi aſſenſu Dominorum & Communium remandaverunt regi, ſe non poſſe nec omnino velle in aliquo negotio Parliamenti procedere, nec minimum quidem articulum expedire, donec rex veniret & ſeipſum in propria perſona in Parliamento eis oſtenderet, dictumque *Michaelem de Pole* ab officio ammoveret. At rex remandavit eis, ut quadraginta milites de peritioribus & valentioribus Communibus ad eum tranſmitterent, qui ei vota aliorum omnium indicarent; Tunc illi majus timuerunt unuſquiſque de propria ſalute. Nam occultus rumor aures ſecretius aſperſerat, quod eorum interitus per inſidias imaginaretur. Nam ut poſtea innotuit eis, dicebatur, illis ſic ad regis colloquium accedentibus turba armatorum eos invaderet & interficeret, vel ad regis convivium invitatos ſceleſti viri armati in eos irruerent & necarent, vel in hoſpiciis ſuis *Londoniis* ſubito interficerentur, ſet renuente & ad tantum ſcelus nullo modo conſentiente *Nicholao de Exon* Majore villæ *Londonienſis*, iſtud flagitium dilatum eſt & nephandum conſilium ſucceſſive denudatum eſt. Salubri igitur uſi conſilio miſerunt de communi aſſenſu totius Parliamenti dominum *Thomam de Wodeſtoke* Ducem *Glouceſtriæ* & *Thomam de Arundelle* Epiſcopum *Helyenſem* ad regem apud Eltham, qui ſalutarent eum ea parte procerum & communium Parliamenti ſui ſub tali ſenſu verborum ei referentes vota eorum.

“Domine Rex, proceres & domini atque totus populus communitatis Parliamenti veſtri cum humillima ſubjectione ſe commendant excellentiſſimo regalis dignitatis veſtræ, cupientes proſperum iter invincibilis honoris veſtri contra inimicorum potentiam, & validiſſimum vinculum pacis & dilectionis cordis veſtri erga ſubditos veſtros in augmentum commodi veſtri erga deum & ſalutem animæ veſtræ, & ad inedicibilem conſolationem totius populi veſtri quem regitis. Ex quorum parte hæc vobis intimamus, Quod ex antiquo ſtatuto habemus & conſuetudine laudabili & approbata cujus contrarietati dici non valebit, quod rex noſter convocare poteſt dominos & proceres regni atque communes ſemel in anno ad Parliamentum ſuum tanquam ad ſummam curiam totius regni, in qua omnis æquitas relucere deberet abſque qualibet ſcrupuloſitate vel nota, tanquam ſol in aſcenſu meridiei, ubi pauperes & divites pro refrigerio tranquillitatis & pacis & repulſione injuriarum refugium infallibile quærere poſſent, ac eciam errata regni reformare & de ſtatu & gubernatione regis & regni cum ſapientiori conſilio tractare, & ut inimici regis & regni intrinſeci & hoſtes extrinſeci deſtruantur & repellantur quomodo convenientius & honorificentius fieri poterit cum ſalubri tractatu in eo diſponere & prævidere, qualiter quoque onera incumbentia regi & regno levius ad ediam communitatis ſupportari poterunt. Videtur eciam eis quod ex quo onera ſupportant incumbentia habent eciam ſupervidere qualiter & per quos eorum bona & catalla expendantur. Dicunt eciam quod habent ex antiquo ſtatuto quod ſi rex à Parliamento ſuo ſe alienaverit ſua ſponte, non aliqua infirmitate aut aliqua alia de cauſa neceſſitatis, ſet per immoderatam voluntatem proterve ſe ſubtraxerit per abſentiam temporis xl. dierum tanquam de vexatione populi ſui & gravibus expenſis eorum non curans, extunc licitum omnibus & ſingulis eorum abſque domigerio regis redire ad propria & unicuique eorum in patriam ſuam remeare. Et jam vos ex longiori tempore abſentaſtis, & qua de cauſa neſciunt, venire renuiſtis. *Ad hæc rex*, Jam plene conſideramus quod populus noſter & Communea intendunt reſiſtere atque contra nos inſurgere moliuntur, & in tali infeſtatione melius nobis non videtur quin cognatum noſtrum regem *Franciæ* & ab eo conſilium et auxilium petere contra inſidiantes, et nos ei ſubmittere potius quā ſuccumbere ſubditis noſtris. *Ad hæc illi reſponderunt*, Non eſt hoc vobis ſanum conſilium ſet magis ducens ad inevitabile detrimentum. Nam rex *Franciæ* capitalis inimicus veſter eſt et regni veſtri adverſarius permaximus. Et ſi in terram regni veſtri pedem figeret, pocius vos ſpoliare laboraret et regnum veſtrum invadere, voſque à ſublimitate regalis ſolii expellere, quam vobis aliquatenus manus adjutrices cum favore apponere; Si, quod abſit, ejus ſuffragio quandoque indigeretis. Ad memoriam igitur revocetis qualiter avus veſter *Edwardus tertius* rex & ſimiliter pater veſter *Edwardus* Princeps nomine ejus in ſudore & anguſtiis in omni tempore ſuo per innumerabiles labores in frigore & calore certaverunt indefeſſe pro conquiſitione regni *Franciæ*, quod eis jure hæreditario attinebat, & vobis per ſucceſſionem poſt eos. Reminiſcamini quoque qualiter domini regni & proceres atque Communes innumerabiles tam de regno *Angliæ* quam *Franciæ*, regis quoque & domini de aliis regnis, atque populi innumerabiles in guerra illa mortem & mortis periculum ſuſtinuerunt, bona quoque & catalla inæſtimabilia & theſauros innumerabiles pro ſuſtentatione hujus guerræ Communes regni hujus indefeſſe effuderunt. Et quod gravius dolendum eſt, jam in diebus veſtris tanta onera eis impoſita, pro guerris veſtris ſuſtinendis ſupportaverunt, quod ad tantam pauperiem incredibilem deducti ſunt, quod nec redditus ſuos pro ſuis tenementis ſolvere poſſunt, nec regi ſubvenire, nec vitæ neceſſaria ſibi ipſis miniſtrare, & depauperatur regia poteſtas, & dominorum regni & magnatum infelicitas adducitur, atque totius populi debilitas. Nam rex depauperari nequit qui divitem habet populum, nec dives eſſe poteſt qui pauperes habet communes. Et mala hæc omnia redundant non ſolum regi ſet & omnibus & ſingulis Dominis & proceribus regni, unicuique in ſuo gradu. Et hæc omnia eveniunt per iniquos miniſtros regis qui male gubernaverunt regem & regnum uſque in præſens. Et niſi manus citius apponamus adjutrices & remedii fulcimentum adhibeamus, regnum *Angliæ* doloroſe attenuabitur

tempore

Ricard.II. « tempore quo minus opinamur. Set & unum aliud « de nuncio noſtro ſupereſt nobis ex parte populi « veſtri vobis intimare. Habent enim ex antiquo « ſtatuto & de facto non longe retroactis tempori- « bus experienter quod dolendum eſt habito, ſi rex « ex maligno conſilio quocunque vel inepta contu- « macia aut contemptu ſeu proterva voluntate ſin- « gulari aut quovis modo irregulari ſe alienaverit « à populo ſuo, nec voluerit per jura regni & ſtatu- « ta ac laudabiles ordinationes cum ſalubri conſi- « lio dominorum & procerum regni gubernari & « regulari, ſet capitoſe in ſuis inſanis conſiliis pro- « priam voluntatem ſuam ſingularem proterve ex- « ercere, extunc licitum eſt eis cum communi aſſen- « ſu & conſenſu populi regni ipſum regem de regali « ſolio abrogare, & propinquiorem aliquem de « ſtirpe regia loco ejus in regni ſolio ſublimare. Quæ « forte diſſenſio aut error gravis in populo oriatur, & « populus regni novo aliquo diſſidio dolendo & ini- « micis regni placibili in diebus veſtris per inſanum « conſilium miniſtrorum veſtrorum ſubruatur, re- « gnumque *Angliæ* tam honorificum & in toto orbe « terrarum præ cæteris regnis tempore patris veſtri « hactenus in militia nominatiſſimum, nunc vero « diebus veſtris per diviſionem malæ gubernationis « improperioſe deſoletur, regnique tanti dampni titu- « lus pro debili gubernatione ſub perpetua memoria « perſonæ veſtræ ſcandaloſæ quam regni veſtri atque « populi, & animum ab inepto conſilio revoceris & « eos qui vobis talia ſuggerunt nec ſolum non audi- « atis ſet eciam de conſilio veſtro penitus amoveatis; « nam in eventu vario parum aut nichil vobis pro- « deſſe poterunt in effectu.

Hiis & aliis talibus loquelis rex ab ira ſemotus animum de malencolia revocavit, ſicque pacificatus promiſit ſe venire ad Parliamentum poſt triduum & eorum petitioni cum maturitate ſe libenter adquieſcere velle. Venit igitur rex ad Parliamentum ut promiſit, & tunc dominus *Johannes* de *Fortham* Epiſcopus *Dunelmenſis* ammotus eſt de officio Theſaurariæ & Epiſcopus *Herfordenſis* factus eſt Theſaurarius. Dominus *Mychael de Pole* Comes de **Southfolk** depoſitus eſt cum ingenti rubore de officio Cancellariæ, & *Thomas de Arundell* Epiſcopus *Helyenſis* per conſenſum Parliamenti factus eſt Cancellarius. Poſt hæc dictus *Michael de Pole* accuſatus eſt de multis tranſgreſſionibus, fraudibus, falſitiis & traditionibus factis in grave præjudicium & dampnum regis & regni, convictuſque in mirabili numero articulorum prædictorum noluerunt ipſum morte plectere neque nomen Comitis ei auferre, & hoc propter honorem gradus militaris, ſet judicaverunt eum ad carcerem in caſtello de **Wyndeſore**. Set ſtatim Parliamento finito & univerſis ad propria regreſſis Rex eum à cuſtodia revocavit, & abire ad libitum libere permiſit donec providerent qualiter diſponerent aliter de eo. Redditusque et poſſeſſiones quos perquiſierat dum ſteterat in officio Cancellariæ ad annuam ſummam mille librarum ad perpetuum profectum regis confiſcati ſunt et adjudicati per Judicium Parliamenti, et multas alias ſummulas quas nequiter et fallaciter lucratus fuerat in tardando negotia populorum donec cum eo primo finem facerent antequam eos expediret, videlicet ad ſummam xij. millium librarum condempnatus eſt reddere regi in relevamen Communitatis regni. Articulos fraudis et fallaciæ ejus pro parte referabo *Ricard.II.* ſub forma quæ ſequitur.

Lez empechementz faitz par lez communes en le playne Parlyment ſur *Michaele de Pole*, Cont de **Southfolk** jadys Chauncelere Dengletiere en terme de ſeynt Mychele lan de Roy diſme. Et les judgementez ſur ycels enſement de poynt en poynte.

P*Rimerment qe le dit Conte eſteant Chauncelere & jurez de faire le profite le Roy, purchaſa de noſtre ſeigneur le Roy terrez tenementz & rentes a grant valne, come pert par recordes rolles del Chancerye, encontre ſon ſoerment la one il navoit taunt deſervys, nient conſiderez la grant neceſſite du Roy & del realme, & outre ceo a cauſe qe le dit Cont fuiſt Chauncelere au temps de dit purchas fait lez ditez terrez & tenementz furent extendus a mayndre value qils ne vaylent par an par grant ſumme en deceyt du Roy.*

Et pur ceo qil purchaſa lez ditez terez quant il fuiſt Chancelere contre ſon ſerment, le roy avera les terrez Mermam, & le dit Cont fra fin & ranſon au Roy one lez iſſuez priſſe a temps de purchace.

Item, *la one ix. ſeigneurs furent aſſignez au derreyne Parlyment pur veyere & examiner leſtate du Roy & del realme & dyre lour avys coment il purra eſtre meultz amendez & mys en mellour governance & diſpoſition, & ſur ceo le examynement fait au Roy ſi biene par bouche come en eſcript, le dit nadgares Chanceller diſoit en pleyne parlement qe lez ditez aviſementz & ordinance deuſſent eſtre mys en due exſecution. Et ceo ne fuiſt fait & ceo en defaute de luy qalors fuiſt principal officer. A ceſt article & a la tierce & a la ſeptiſme le dit qe le dit Conte reſpoundera ſi aſcune vorra dire devers luy en ſpeciale.*

Item, *la one charge fuiſt graunte par lez communes au darreyne Parlyment pur eſtre deſpenduz en certeyne forme demande par lez communes & aſſentuz par le Roye & ſe ſeigneur & non pas autrement, Lez deners ent provenantz furent deſpenduz en altre manere ſi qe la miere neſtoit gardez en manere come fuiſt ordenez perount pluſours meſchiefs ſont avenuz al realme & verray ſemblable eſt du venir, & ceo en defaute de dit nadgers Chauncelere.*

Item la one Tydeman de Lymbergh *qe avoit a luy & a ſez eyres du done le Roye layel l. livers annuels del cuſtome del* **Kyngeſton** *ſur* **Hull**, *le quele* Tydeman *forfiſt devers le Roy, & auxint le payment de ditz l. livers annuels feuſt diſcontinue par xxxv. anz & plus, le dit Chauncelere ceo ſachaunt purchaſa a luy & a ſez eyres de dite* Tydeman *lez l. livers annuels, & fiſt taunt qe le Roy lui conferma la dit purchace, la one le Roy deuſt aver ewe le profite. Et pur cele purchaſe le dit Cont fuiſt ajuge fin & ranſon a Roy & lez l. li. a Roy & a ſez heyres enſemblement oveske lez manere de* Flaxflete. *& x. mars de Rent quenx avoit enchange &c. oveske lez iſſuez &c.*

Item, *la one le haut meſter de ſeynt* Antoyn *eſt ſiſmatyk & par cele cauſe le Roy deit avoyre le profite qe a luy pertenoit en realme Dengletiere, le dit nadgers Chauncelere qe deuſt aver avauncez & procurez le profyte du Roy priſt a ferme la dit*

dit profite du roy pur xx. mars par an. & ent priſt a ſon ceps propre bene entour mille mars, Et al heure que le dit meſtre de ſeynt Antoyne *en* Engletiere *qe ore eſt deut avoyre poſſeſſione & livere du dit profite il ne pouſt aver avant qil & deus perſones ove luy ſe avoyent obligez par reconyſaunce en la Chancelerye & per inſtrumentz en trez millez livers. de payere annuelment au dit nadgares Chauncelere &* John *ſon fitz* C.li. *par an a terme de lour deus vyes; Et pur cele cauſe le roy avera touz les profites du dit ſeynt* Antoyn *a temps du purchaſſe; & pur cele reconyſſance enſi fait le dit Conte fuiſt agarde a priſone & a la volunte le roy fin & ranſon &c.*

Item, qe en le temps le dit nadgares Chancelere furent grantes & faitez diverſez charters & patentes dez murdres & treſonnes felonies raſoures dez rollez vent des loyes, & puis la commencement de ceſte preſent parlyment fuiſt fait & enſeyle une chartre dez certeynez franchiſez grauntez a chaſtiele du Douvere *en dezheretyſonne de la coronne & en ſubverſion de touz lez placez & courtes du roy & dez ſez leyes.* Le roy regarde qe ceux chartres ſoient repelles.

Item, per la ou ordinaunce fuiſt fait au darreyne parlyment pur la vyle de Gaunt *qe x. mille mars deiſent eſte cheviz & pur cele chevaunce deuſent eſtre perduz mille mars, la en defaute du dit nadgares Chancelere la dite vile eſt perduz & nient menz lez ditz mille mars pur la chevaunce furent perduz come de ſuz eſt dite, de touz queux articles lez ditz communes demaundent jugement du parlyment.*

Item, eſt faie une eſtatute qe nully perentre le roy & lez ſeigneurs apres en le commiſſione dite face deſturbance one impediment perentre le roy & lez ſeignurs ſur grevous payne de perdre ſa vye & forfeture dez ſez terres & poſſeſſiones au roy, & qe meſmes les ſeigneurs facent execution dez totez poyntes compris en la dite commiſſione. Et a ceo lez ſeignurs voilent faire lour diligence a lour coſtage de meſme per ceſte an a durere.

Videntes interea domini & magnates parliamenti quod per cupidinem officiariorum regis bona regni adeo quaſi inaniter conſumpta eſſent, rexque nimis deceptus & populus regni per gravia onera depauperatus, redditus & emolumenta dominorum & magnatum, multum debilitata, & agriculturæ pauperum tenentium in multis locis in deſolationem derelictæ, & in hiis omnibus officiarii regis ſupra modum locupletati ſunt, elegerunt quatuordecim dominos regni qui gubernaculum totius optinerent; de quibus tres erant de novis miniſtris regis per parliamentum electis, videlicet epiſcopus *Helyenſis* qui erat Cancellarius, epiſcopus *Herfordenſis* Theſaurarius, & dominus *Johannes de Waltham* cuſtos ſecreti ſigilli, Et undecim de aliis dominis regni, ſcilicet archiepiſcopus *Cantuarienſis*, archiepiſcopus *Eboracenſis*, *Edmundus de Langleye* Dux *Eboracenſis*; *Thomas de Wodeſtoke* Dux de *Glouceſtria*, Epiſcopus de *Wyncheſtria*, Epiſcopus de *Exceſtria*, Abbas de Waltham ſanctæ Crucis, Comes de *Arundele*, dominus *Johannes Cobham*, dominus *Ricardus le Scrope*, & dominus *Johannes de Enroſe*. Et dederunt eis licentiam & poteſtatem ad inquirendum, tractandum, diffiniendum, & determinandum de omnibus negotiis, cauſis, & querelis emergentibus à tempore *Edwardi* tercii avi regis *Ricardi* uſque in præſens, tam in regno quam extra regnum in remotis. Similiter de expenſis regis & miniſtris, & de omnibus quibuſcumque aliis pro tempore ſibi aſſignato emergendis; feceruntque dictos conſiliarios dominos jurare ad ſancta Dei evangelia juſte & fideliter regulare omnia onera & negotia incumbentia regi & regno, & juſtitiam facere cuilibet petenti ſecundum gratiam & ſcientiam à Deo ſibi datam. Similiter & rex ſacramentum juramenti præſtitit ſtare ordinationi eorum & eos fovere in ſuis agendis, & nullum articulum poteſtatis eorum revocare; ſet firmum & ſtabile habere quicquid prædicti conſiliatores fecerint & ordinaverint durante tempore illis aſſignato. Et ſi contingat quod omnes ſimul in quocumque negotio adeſſe non poterunt aliunde occupati, ſaltem vj.° eorum cum tribus officiariis regis prædictis audire poterunt inquirere, tractare, & determinare quamcunque cauſam contingentem ſive citra mare ſive extra quocunque titulo emergente ubicunque rex facere habuerit, ſicut ad plenum infra patebit. Similiter ordinatum eſt quod ſi quis regem conſuluerit aliquid de poteſtate eorum revocare in tempore ſuccedente, licet rex nichil revocave:it, ſi ſuper eo veriſimiliter convinci poterit, omnibus bonis & poſſeſſionibus privabitur; & ſi ſecundo tale quid attemptaverit, tractus per civitatem tanquam traditor publicus regis & regni ſuſpendetur, ſicut infra patebit in ordinatione. Et ut rex majorem benevolentiam & favorem adhibebit in præmiſſis conceſſerunt ei dimidiam decimam de ſpiritualibus, & dimidiam quindenam de temporalibus ſolvendas ad feſtum Purificationis proximo ſequens, ſub conditione tamen quæ infra patebit. Similiter conceſſerunt regi dimidiam decimam de ſpiritualibus & dimidiam quindenam de temporalibus ſolvendas ad feſtum ſancti *Michaelis* proximo ſequens, ſi neceſſe fuerit per viſum prædictorum conſiliatorum ſi cætera conceſſa non ſufficerent ad ſupportandum onera incumbentia medio tempore regi & regno. Similiter conceſſerunt regi de quolibet dolio vini intrante regnum *Angliæ*, & de quolibet dolio exeunte de regno tres ſolidos. Item, de libra cujuſcumque mercimonii intrante regnum vel exeunte de regno xij.d. tam de indigenis quam de extraneis, ſolum exceptis lanis, coriis, & pellibus.

Sequitur Commiſſio de antedictis articulis &c.

« REx *Ricardus &c.* A touz ceux que ceſtez
« lettres verront oue oyront ſaluz. Nous
« avoms certeingment conceux de la grevous com-
« playnt dez ſeigneurs, communes de noſtre realme
« en ceſt preſent parliament aſſemblez qe noz pro-
« fites, rentes & revenues de noſtre realme per ſin-
« gulere & non ſuffiſaunt conſeile & male guver-
« naile ſibien daſcunes nadgars noz grandez officers
« come diverſez altres perſones eſteaunt entour no-
« ſtre perſone ſunt en taunt ſuſtrez degaſtez & eſloi-
« gnez donez grantez & alienez deſtruez & male-
« ment deſpenduz, que nous ſumes taunt enpoverez
« voidez & nuez de treſoure & davoire & la ſub-
« ſtance de noſtre corone a taunt amenuſe & deſtrut
« qe leſtate de nous et de noſtre hoſtiele ne poet ho-
« nurablement eſtre ſuſtenuz come affiert, ne lez
« guerres que ſe abundent tout environ noſtre realme
« de joure en altre maintenuz ne governez ſanz treſ-

« grandes

Ricard. II.

« grandez et outraiouſes oppreſſiones et inportablez
« chargez de noſtre dit poeple. Et auxint qe lez
« bonez leyes, eſtatutz et cuſtomes de noſtre dit
« realme as queux nous ſumes aſtructz et obliges
« de tenir ne ſont ne ont eſte duement tenuz ne exe-
« cuz, ne plein juſtice ne droit faitz a noſtre dit poe-
« ple, peront pluſours deſheritylons et aultres treſ-
« grandez meſchiefs et damagez ſont avenuz ſi bien
« a nous come a noſtre dit poeple et a tut noſtre dit
« realme. Et nous al honour de Dieu & pur le
« bien de nous & de noſtre dit realme & pur le qui-
« ete & relevacion de noſtre dit poeple qont eſte
« grantement chargez en pluſours maners devaunt
« ſez oeures voillauntz ove la grace de Dieu contre
« tieux meſchiefs mettre bone & due remedie, Si
« avons de noſtre franche volunte & a la requeſt
« dez ſeignurs & communes ſuiſditz ordeignez &
« aſſignez noz grantz officers, ceſt aſſavoyre noz
« Chauncelere, Treſorer, & Gardeyne de noſtre pri-
« vey ſeale tieles come nous tenoms bonez & ſoiales
« & ſufficiauntz pur le honour & profit de nous &
« de noſtre dit realme. Et outre ceo de noſtre au-
« ctorite real certeine ſcienes bone gre & franche
« volunte & per avys & per aſſent dez prelatz ſei-
« gneurs communes ſuſditz en pleyne parliment
« en eyde de bone governaunce de noſtre realme
« & bone due execution de nous ditez lieges & en
« relevement del eſtate de noz & de noſtre poeple
« en temps avener confyantz* pleinement de le bone
« avyſement ſcen & diſcretion de lez honurablez
« pieres en dieu *William* ercevesk de *Canterburz*,
« *Alyſanndre* erceveske *Deverwyk*, noz treſchers
« uncles *Edmond* duc *Deverwyk*, & *Thomas* duc
« de *Glouceſtre*, les honurables pieres en dieu *Wil-*
« *liam* eveske de *Wynceſtre*, *Thomas* eveske de *Ex-*
« *ceſtre*, & *Nycol* abbe de *Waltham*, noz chiers &
« ſoialx *Ricard* count *Darundell*, *John* ſeigniour de
« *Cobbeham*, *Richard le Scrope*. & *John Devereux*,
« yceux avoms ordeinez aſſignez & deputez ordei-
« gnoms aſſignoms & deputoms deſtre en noſtre
« grant conſeile & continuele per un an entiere pro-
« ſchen apres la date de ceſtez a ſurveire & exami-
« ner oveske noz ditz grandes officers ſi bien le-
« ſtate & governaile de tut noſtre realme & de tutz
« noz officers & miniſtrez de quequonkes eſtate de-
« gre oue condicion quils ſoienç deinz noſtre hoſtiele
« come hors, & de enquerre & de prendre informa-
« cion per touz lez voyes qe mult meillour ſem-
« blera dez toutz lez rentez revenuz & profitez qe
« nous appertenent, & ſont duez & duſſent aperti-
« nere eſtre duez ſi bien deins noſtre realme come
« dehors en quecumque manere oue condicion. Et
« de toux maners de donns grantz alienacions &
« confirmacions per nous faitz dez terres tenementz
« rentez annuitez profites revenuz gardez mariages
« eſchetez forfactours franchiſes libertees, voidaun-
« cez de erceveskes eveskes abbaties & prioures,
« fermes dez maiſons & poſſeſſiones dez alienes &
« de touz altres poſſeſſiones commes dez jurez bi-
« ens & chateux & dez altrez choſes quequonkes
« & a queux perſones & per quele cauſe & coment
« & en quele manere & nomement dez queux per-
« ſonez qe lont pris ſanz deſert. Et auxint dez re-
« venuz & profites qeconques ſi bien de noſtre dit
« realme come lez terrez ſeigniories citees vylez
« chaſteux forcereſſez & queconques noz altres poſ-
« ſeſſiones ſi bien de cea la miere come de la; et de
« lez profitez et moloumentz de noz moneyz et bil-
« lions, et de la priſe de priſonners villez lieux niefs
« caraks biens et ranſons per miere et per terre, et
« dez beneficez et altres poſſeſſiones dez Cardinalx
« rebelx et touz altres aliens et auxint de aſportes
« de monoye hors de noſtre realme per les collectours
« de Pope procuratours dez cardinals *Lumbardez*
« et altres perſones queconques ſi bien alienz come
« deniſzeins, et dez lez emolumentz et profitez pro-
« venantz et ſourdantz de cuſtomes et ſubſidez dez
« leynes quirs et peals lanuz et de lez petitz cu-
« ſtomez et altrez ſubſidez dez draps vinez et touz
« altrez marchandiſes et dez dymez quinſimez et
« touz altres ſubſidez et charges grantz per le cler-
« gie et de le commune, et auxint de lez profitez et
« payments del hampere de noſtre Chancelerye et
« dez qeconqes noz altres rentez de temps de noſtre
« coronement tanqe encea. Et dez feez gages et
« rewardus dez officers et miniſtres greindrez et
« meindres, et auxint de annuites et altres rewardus
« grantez et donnz faitz as aſcunes perſones per nous
« et per noz powere et ayele en fee oue a terme de
« vye ou en aſcune altre manere. Et ſi gree ou pay-
« ment lour ent ſoit faite et per queux et en quele
« manere, et comebien ils ont releſſez oue donez as
« officers et altres pur avoire lour payment, et as
« queux perſones, coment et en quele manere. Et
« dez terrez tenementz rentez revenus et forfaitours
« bargainez et vendez a prejudice damage de nous
« et de noſtre corone; per queux et as queux et co-
« ment et en quele manere, et de vent oue bargaine
« de tailez patentez pur ſingulere profite ſi bien en
« temps de noſtre dite aiel come de noſtre temps per
« queux perſones. Et enſement dez lez jocalx et
« biens qe furent a noſtre dit ayel en temps de ſon
« morant, et queux et de quele pris ou value et oue
« y ſont devenuz, et coment et en quele manere, et
« de touz chevaces a nomement faitz a noſtre oeps
« per qeconques perſones. Et de touz lez perdez
« damages qe nous avonis eux et ſuſtenuz per yceles.
« Et per queux perſones et coment et en quele ma-
« nere; Et de chartres et de perdons generales; Et
« auxint dez le communes paymentes et manere dez
« diſpenſes ſi bien de noſtre dit hoſtiele come pur la
« ſalvacion de noz realme terrez ſeigniories villes
« chaſteulx forcereſſes et altres lieux de cea la miere,
« et de la faitz et reſcus per qeconques perſones ſi
« bien ſoldiers come altres et per qeconqe voye, co-
« ment et en quel manere et come bien ils ont donez
« pur avoire loure paymentz et de couſenient de noz
« droitez profites et per queux coment et en quele
« manere. Et de maintenours de querellez et du-
« ſtres denqueſtes, et dofficers et miniſtres fait per
« brocage et de lours brogours, de ceux qont pris le
« brogage et comment et en quele manere. Et de
« touz lez defautes et meſpriſons faitz ſi bien en no-
« ſtre dit hoſtiele et noz altres courtes places et leux
« ſuſditz come en touz altrez lieux deinz noſtre
« realme per qeconques perſones perount lez profites
« de nous et de noſtre corone ount eſte eſperites et
« amennies ou la commune leye deſtourbez et de-
« layez, ou altrement damages a nous avenus. Do-
« nauntz et comettantz per yceſtes de noſtre auctorite
« et per avys et aſſent deſſuſditez a noz ditez conſeil-
« lers, ſys de eaux, et a noz grandez officers avant-
« ditez plein poiare et auctorite generale et eſpe-
« ciale dentre noſtre dit hoſtiele et touz lez officez
« de

Ricard. II.

Ricard. II.

« de cel et touz noz autres courtes places leux a « tant de ſoit come lour plerra, et de faire venere « devant eaux ou et a tant et quant lour plerra rolles « et recotdes et altres minumentz et evidencez teux « come lour ſemblera, et touz lez defautes galtez et « exceſſez troverez en dit hoſtiele, et auxint touz defautes et meſpriſones trovetez en les altres courtes « places et leux officers et miniſters ſuſditz, et en « touz lez altres articles & poyntes deſſuſe nomez « & cheſcune de cell, & auxint touz altres defautez « meſpriſons & exceſſes faucynes deceytes extorcions oppreſſions damages & grevaunces, faitz en « prejudice damage & deſtreſſe de nous & de noſtre « corone & leſtate de noſtre dit realme en general « & en ſpecial nient expreſſes ne ſpecifies peramont, « amendre corrigere reparere redreſſere reformere « & mettre en bone & due eſtate & eſtabliſſement, « & auxint doyere & receiver touz maners dez « playntes & quereles de touz noz leages qe vorront « ſuyt & ſe pleyndre ſi bien pur nous come pur lour « meſmes devaunt noz ditez officers conſellours. & « de touz manerez dez dures oppreſſiones & de injuriez tortz & meſpriſonez queux ne purront bonement eſtre amenduz ne termines per la courte de « la commune lay de la terre avant uſee, & de ent « doner et affaire bone & due remedie & recovere ſi « bien pur nous come pur noz lieges ſuſditz, & a « touz lez choſes avauntditz & cheſcune de eaux « pleynement diſcutere & finalment terminere & de « en faire pleyn execution ſolonc ceo que lour ſemblera meult pur le honour & profite de nous & de « noſtre eſtate & renditegracion dez droitez & profitez de noſtre dite corone & meillour governance « de la paix & lois de noſtre terre & relevement de « noſtre people dit. Voilaunt auxint qe ſi diverſite « oue variance de oppinions ſourde oue aveigne entour noz dit conſeillours & officers qe jugement « oppinion de grendre partie eit force certeine leux. « Comandantz & chargauncez a touz Prelates, « Ducs, Contes, Barones, Seneſcalles, Treſorere & « Controllour, & touz altres officers de noſtre hoſtiele, Juſticez de Bank & del altrez officers miniſtres & liges queconques, qe a noz ditz conſeillours & officers en la manere avaunt ſoient entendantz obeyſauntz conſeillauntz & aydantz ſi ſovent & per manere come noz ditz conſeillers & « officers lour ferront aſſavoire deper nous. En temoignance &c. Don ſoutz noſtre grande ſeale « xix. jour de Novembre.

« Sur quoy noſtre ſeignour le Roy voillant qe « corrections & redreſſes dez defautes & meſpriſons « deſſuſditz puiſſent eſtre pur ſon profite de ſon « realme en ceſte parliment la forme deſuſditz mys « en due execution ſanz eſtre enfrentz oue deſturbez « per aſcune; de laſſent de ſeigneurs & de la communalte de ſon dit realme en ceſt preſent parlyment ad ordyne & eſtable, qe cheſcune de lez « lieges greindre & meindre de quele eſtate oue condicion qil ſoit ſoit entendant & obeiſant en quanke « toche lez articlez ſuſditz & cheſcune dependantz « du cellez a lez avantditz counſeillers & officers « en la forme ſuſdite. Et qe cheſcune qe ſerra ajuge « devant eaux come convict de aſcunez defautz oue « meſpriſons ſuſditz prigne & receyve ſanz debate « et faire tiele correccion come luy ſerra per lez « conſeillers et officers avantditz en la forme ſuſdite « ajuge; et qe nulle perſone de quele eſtate nacion « oue condicion qil ſoit greindre ne meindre ne donne a noſtre ſeigneur le Roy en prive oue en apert « conſeille excitation oue mocion peront qe noſtre « ſeigneur le Roy repele lour pouare deinz le temps « ſuſdit en aſcune poynte oue face riens contrariez « de ſon dit graunt oue de aſcune dez articules ſuſditz. Et ſi aſcune perſone greindre oue meindre « de quele eſtate ou condicion qil ſoit face contrarie lez ordinance et eſtablement deſſuſditz, oue « procure oue face choſe queconque en aſcune manere peront lez ditz conſeillers et officers ſoient « deſturbez en aſcune poynt ſur le exercite de lour « pouare avantdite, ou qe excite oue procure noſtre « dit ſeignur le Roy a faire oue comandere choſe « queconke peront le pouare dez ditz conſeillers officers oue le execution de lour jugement et agardez en ycelles ſoit defaite en aſcune poynt, et ceo « ſoit duement prove per bones et veroies teſmoignes « qe ſoient notoirement de bone fame et condicion « nyent ſuſpectes covenablement examines devant le « Roy et lez conſeillers et officers deſſuſditz, priſez et « a eux aſcunes dez Juſticez du lune Banc oue de « lautre oue altres ſages pris de la leye tieux come « plerra as ditz conſeillers et officers, eit tiele penance, ceſt aſſavoire, a primer foith quil ſerra iſſint convicte forfaite touz ſez biens et chatieux a « Roy et nyent meyns ſoyt en priſone a la volunte « de Roy. Et ſi aſcune perſone ſoit duement atteint « en la forme ſuſdite de conſeile excitacion oue mocion donne a Roy de faire la contrarie de ſon « grante come deſus eſt dite tout ne face le Roy riens per tiele conſeyle excitacion oue mocion, uncore il avera tiele penance come deſſus eſt dit. Et « ſi il aveyne qe dieu defende qil ſe porte en apres « qil ſoit autre foith atteynte come deſſuſe daſcunes « dez defautes oue meſpriſones avantditz, adonques « eit la dit perſone al ſeconde foith iſſount convictez « oue atteynte la penance de vie et de membre, ſaveth totefoith dignitees pontificales et privilegees « de ſeynt eſgliſe et dericale oue totez lez choſez « avantditz. Et que ceſt eſtatute teigne force et effecte durant la dite Commiſſione tout ſoulement.

Ricard. II.

Ricardus Dei gratia rex *Angliæ* et *Franciæ*, et dominus *Hiberniæ*, Omnibus ad quos præſentes literæ pervenerint ſalutem. Sciatis quod domini magnates et communitates regni noſtri *Angliæ* quædam ſubſidia nobis in præſenti parliamento noſtro conceſſerunt ſub certis modo et forma in quadam cedula nobis in eodem parliamento per communitatem prædictam liberata contentis, Cujus quidem cedulæ tenor ſequitur in hæc verba. *AL HONOUR de Dieu & pur le honour & bien de noſtre ſeigneur le Roy, & pur le bien commune & en defenſe du realme* Dengletiere *lez ſeignieurs et les communes du meſme le realme eſteantz en ceſt preſent parlement ount grauntes a noſtre dit ſeigneur le Roy une demye diſme & demy quinſyme a lever dez leis gentz du realme a* Chandiliere *proſcheyn venant per maner come ad eſte acuſtumez a eſtre a lever avaunt cez oeures, & aux ils ont grantez pur lez cauſez ſuſditz & pur deffenſe de la miere & ſalvacion dez marchaundyſes, de cheſcune tonelle de vyne entrant en meſme le realme ou iſſaunt hors du cel* iij. s. *& de la livre de touz altres maneres de marchandye entrant en la realme oue iſſaunt hors du ycell, hors pryſe leyns quirs & peaux lanutz ſibien de forens*

come

Ricard. II.

come de deine nient contre eſteanne aſcune chartre one patent fait a contrarye xij.d. *Et per la on a parlyment tenuz a* Weſtmonſtier *lan du reigne noſtre dit ſeignur le Roy neofiſme certeyne ſubſide dez leyne quire & peaux launtz eſtoite grantez per lez ſeignurs communes a prendre de le feſte de ſaynt* Piere *ad vincula darreyne paſſez tanqe a le feſt de ſaynt* Piere *ad vincula profcheyne avener, ore lez ditz ſeignurs & communes en ceſt preſent parlymens grantent la dite ſubſidye a durere de le dit feſt de ſeynt* Piere *ad vincula proſcheyne venant tanqe a le feſt de ſeyne* Edmonde *le martyr profcheyne enſuant, & de meſme le feſte de ſeyne* Edmonde *tanqe a le feſt de* Nowell *lors proſcheyne enſuant ſi ne ſoit nule parlement tenuz en le meſme temps. Et outre ceo lez ditz ſeigneurs & communes ont grantes per lez ditz encheſons une autre demy diſme & demy quinzime a lever dez lez laye gentz a la quinzaiſeme de ſeynt* Michele *proſcheyne venaat ſur certeyne condicion, ceſt aſſavoire, qe ſi lez ditz grauntez ſauuz la dit darrayne demy diſme & dimy quinziſme oveeke autree biens le Roy purront ſuffiere pur lez chargez & defenſez du realme per une an proſcheyne a vener per la diligence & bone ordinaunce dez lez honurables pieres en dieu* William *erchevesk de* Canturbiers, Alyſaundre *erchevesk* Deverwyk, *& les uncles le Roy* Edmond *duc de* Everwyk, Thomas *duc de* Glocestre, *& lez honurables pieree en dieu* Wil. *evesk de* Wyncestre. Thomas *evesk de* Exceſtre, *&* Nichol *abbe de* Walthani, Richard *cont de* Arundell, Johan *ſire de* Cobham, Richard le Scrope *chivaler, &* John Devereux *Chivaler, &* iij. *officers le Roy, ceſt aſſavoire Chauncelere, Treſorere, & Gardeyne de privey ſeale, ordeynez & aſſignez per noſtre dit ſeigneur le Roy per ſa commiſſion enſeale ſoutz ſon grante ſeale de ſa auctorite real certeyne ſcience bone gre & franche volunte & per avis dez prelatez ſeignurs & communes en ceſt preſent parlyment, en eyde de bone governaunce du realme & bone & due execution dez leys & en relevement del eſtate du Roye & de ſon poeple en temps avener deſtre de continuele conſeylle de noſtre dit ſeignur le Roy: Jadunques meſme la darreyne demy diſme & dimy quinziſme ne ſoyent pur nule qeconqe voye aſcunement coyllez ne levez ne nule commiſſione faite pur lez coiler ne lever, & qe nule altres ſoyent aſſocies one aſſignez a lez ditz ſeignurs forſque ceux que ſont ore nomes en la dite commiſſione. Touz lez quelez grauntez lee avaunt ditez ſeigneure & communes ount faite a ceſte foieb ſur lez condicions enſuantz; ceſt aſſavoyre qe ſi la poar done a ditz ſeignure per la commiſſione ſuſdite ordeignez deſtre del continuele conſeyle tote deſue ſoit en aſcune manere repellez ou deſaitz; one ſi meſme lee ſeignure de dit conſeile ſoient per aſcuny qi qe ſi ſoit ou en aſcune manere deſturbez qils ne purront franchement uſere ne faire pleyne execution de poer a eux comiz, per la dit commiſſione & cheſcune poynt de ycele, ſicome meuls lour plerra & meuls lour ſemblera pur le honour & profite de Roye & ſou realme, perout ils surſeyent & ceſſent outrement de la faire, qe del hors la leve & demande de tut ceo qe adonques remandra a lever per force ou colour dez ditz grantez ceſſent outrement pur touz jours, & en cee caſe briefe ſoyent mandez per my tote la realme en cheſcune counte as coyllours de touz lez ditz choſes enſi grantez qils surſeyent de quequonks leve eut affaire per vertu dez grantes avantditz qe per meſmes lez briefs ſoyent lour finale deſcharge en leſchekere. Et que lettres patentee ſoyent faitez a cheſcune conte deſoutz le grante ſeal ſauz rien payere pur le fee du ſeale one ſcripture de ceſt, recitantz la cauſe, la maner & lez condicione de touz lez grauntz avantditz. Et qe leſtaple dez leyns quirs & peaux launtz ſoit ordeigne en la baſte que purra bonement per lez ſeigniours & officere ſuſditz pur la greindour profite du Roy & du realme.*

Ricard. II.

Nos autem tenorem cedulæ prædictæ ad inſtanciam dictæ communitatis tenore præſentium duximus exemplificandum. In cujus rei teſtimonium has literas noſtras fieri fecimus patentes. Teſte meipſo apud *Weſtmonaſterium* viceſimo octavo die Novembris anno regni noſtri decimo.

Dominus *Willielmus Bewchamp* poſt natale Domini cepit xiiij. naves regis *Franciæ* tendentes verſus *le Selus*, quarum una onuſta erat pro magna parte cum ferrura equorum, & una alia cum cera facta in torchiis, cereis, & talibus, & reliquæ cum aliis neceſſariis quæ rex *Franciæ* paraverat pro ingreſſu ſuo in terram *Angliæ*, ſicut plenius patet ſupra. Eodem anno poſt principium apud *Leyceſtriam* centum quarteria ordei vendebantur pro centum ſolidis. Rex venit juxta *Leyceſtriam* per pratum epiſcopi & portam abbathiæ, & regina cum eo in craſtino ſancti *Valentini*, & pernoctavit cum domino *le Bewmont* apud Bewmaner, & tendebat verſus *Eboracum* ad ſedandam quandam diſcordiam ortam inter archiepiſcopum *Eboraci* & cives civitatis. Cauſa igitur hujuſmodi cum luculenta conſilio ad plenum regaliter diſcuſa, reddidit rex civibus quaſi in omnibus votum ſuum. Fuerat autem & magna diſcordia longo tempore inter dictum archiepiſcopum *Alexandrum Nevyll* & collegium cathedralis eccleſiæ *Eboraci*, & inter ipſum epiſcopum & collegium *Beverlacis* eccleſiæ; quod quidem collegium quaſi funditus per malitiam exterminaverat, & canonicos inde ejecerat fructuſque & proventus eccleſiæ cum armatorum manu longo tempore ſibi uſurpaverat: ſet quia lis mota ab utraque fuerat, rex noluit in cauſa eccleſiæ ea vice ſe intromittere. *Ricardus* Comes de Arundell marearchus aſſociato ſibi Comite de Devenſchyre & Comite de *Notyngamia* tunc juvene, circa feſtum Annunciationis beatæ *Mariæ* audito quod navigium *Franciæ* & *Flandriæ* diverteret ſe de *la Rochel* cum vino, feſtinato claſſe exivit in occurſum eorum, & magnanimiter debellans in fugam vertit, & cepit lvj. naves cum vino. Et iſtis navibus in *Angliam* ſub cuſtodia tranſmiſſis, ipſe cum ſociis inſequebatur inimicos & iterum fortiter pugnavit cum eis, expugnatiſque illis cepit ſexaginta decem naves cum vino. Summa navium captarum centum viginti ſex. In quibus æſtimabatur de vino de *Rochel* quaſi inter duodecim & treſdecim milia vaſorum. Similiter in prædicto conflictu captus eſt marearchus *Flandriæ* cum multis aliis. Interim rediit marearchus in *Angliam* cum ſociis ſuis ad refocillandum ſe & ſuos letaliter pro magna parte læſos & vulneratos, & poſt paululum rediit ad mare reingoratus pluribus novis hominibus, & direxit aciem navigii ſui verſus *Britanniam* ad villam de *Breſt* jam ſecundo per ducem *Britanniæ* obſeſſam. Dux *Britanniæ* fecerat unum baſtile de meremio à parte maris ad retrahendum eis ſubſidium victualium ex parte aquæ, & duo baſtilia de

lapide à parte terræ ad retrahendum eis ſubſidium ex illa parte. Veniens igitur ibi dictus Comes de Arundell, primo cepit baſtile ſuper aquam, fregit & funditus ſubvertit, & unum baſtile ſuper terram cepit & funditus dilapidavit, villamque de victualibus quæ in eis erant pro biennio ſequenti luculenter inſtauravit, & præcipue de ſale. Comes de *Notyngamia* non erat cum eo iſta vice. Rediens igitur dictus Comes de Arundell in *Angliam* cepit plures naves; perrexerat etiam in *Flandriam* in portum de *le Scluſ*, & ibi cepit naves de *Flandria* & quaſdam de *Scotia* quæ ibi applicuerant. Et aſcendens in terram ſpoliavit, vaſtavit, & incendio tradidit quaſi per decem leucas regionem. Interim dominus *Hugo le Dyſpenſer* volens ulterius in portu conſcendere in navi cum ſuis & refluente aqua & deficiente quaſi infortune captus eſt, ductuſque eſt *Pariſius* ad regem *Franciæ*. Sicque captæ ſunt inter feſtum Annunciationis & feſtum ſancti *Johannis Baptiſtæ* circiter centum ſexaginta naves opilenter refertæ.

Menſe Julii dominus *Robertus Treſilien* venit ad villam de Coventre, ſeditque ibi de banco regis per menſem, & addictati ſunt coram eo circiter duo milia de patria. Priorque de *Coventria* paſſus eſt magnum detrimentum de uno meſuagio ad redditum viginti quatuor marcarum, quod conſtruxerat in villa de *Coventria* ſine licentia regis; ſet non amiſit hac vice quia ponebatur in reſpectum ad conſilium regis. Eodem tempore venit rex & regina ad villam de *Coventria*, ibique aliquandiu moram trahens, adeo placatus eſt quod ratificavit duas cartas de antiquis libertatibus villæ de *Coventria*. Et de novo conceſſit eis, quod Major villæ poſſit habere hominem portantem gladium cum ornatu aureo coram eo ad modum *Londonienſium*, cum aliis pluribus libertatibus de novo gratioſis. Apud *Leyceſtriam* quarterium frumenti vendebatur pro ij.s. quarterium ordei ij.s. quarterium ſiliginis xij.d. quarterium piſarum xij.d. lagena vini rubei pro vj.d. lagena vini albi de *le Rochel* pro iiij.d. murrena damarum feratum.

Rex & regina pernoctabant apud Groby. xiij. kalend. Septembris. Eodem tempore venit rex apud Schenesbery, & ex præcepto regis convenerunt ibi quidam de Juſticiariis regni. Quos interrogaverunt antedicti ſeductores regis, ſcilicet *Alexander* archiepiſcopus *Eboracenſis*, *Robertus Ver* dux *Hiberniæ*, *Michael de Pole*, *Robertus Treſylyen*, & cæteri ſocii eorum; ſi poſſet ſtare cum jure regni quod rex poſſet obviare & reſiſtere ordinationibus de rege & regno in ultimo parliamento conſtitutis per proceres & communes regni cum regis aſſenſu, tamen, ut dicebant, in hac parte coacto. At illi reſponderunt regem poſſe tales ordinationes adnullare & mutare ad libitum pro meliori factione quia ſupra jura. Et dixerunt, Plura fuiſſe per ipſos in eodem parliamento decreta & per judicium ſuum declarata, quæ ſi jam non eſſent judicata, per ipſos de cætero non forent judicanda nec eis aſſenſum juris præberent. Tunc juſſi ſunt omnes Juſticiarii convenire apud Notyngham ad conſilium regis ibidem in proximo celebrandum. Tunc rex adiit in partes boriales, & tandem rediit in Auguſto viſitatis pluribus locis.

Poſt hæc rex venit per Notyngham rediens de partibus borialibus, & tenuit apud Notyngham concilium in craſtino ſancti *Bartholomæi*. In quo affuerunt quinque nephandi ſeductores regis, ſcilicet *Alexander* Archiepiſcopus *Eboracenſis*, dominus *Robertus Ver* Dux *Hiberniæ*, *Michael de Pole* Comes de Suthfolk, *Robertus Treſylyen* Juſticiarius, *Robertus Brembylle*, Juſticiarii quoque omnes regni juſſi ſunt ibidem accurrere, dominus *Willielmus Skipwith* non erat cum eis infirmitate detentus. Tunc juſſi ſunt Juſticiarii ſigilla ſua apponere ad infraſcriptas quæſtiones, ut exinde ſeductores ſæpedicti caperent occaſionem occidendi ducem *Gloverniæ* & omnes reliquos qui in ultimo parliamento conſtituti ſunt ad gubernationem regis & regni, & omnes in parliamento eis conſentientes in hac parte. Quidam de Juſticiariis renuerunt ſigilla ſua apponere, ſet hoc facere artati ſunt. Dominus *Johannes Belknappe* Juſticiarius cum multa inſtancia renuit. Set Dux *Hiberniæ* & Comes de Suthfolc compellebant eum ad hoc faciendum, nam ſi non feciſſet minabantur ei mortem, & manus eorum ut ſibi videbatur non evaſiſſet. Cumque ſigillum ſuum appoſuiſſet, ait, Jam, inquit, michi non deeſt niſi ratis, equus & funis, ut dignam mortem ſuſtineam: ſi vero hoc non egiſſem, mortem manus veſtræ ſuſtinuiſſem. Et quia voluntatem regis & veſtri jam adimplevi, mortem proditionis erga magnates regni merui; unde in proximo parliamento ſequenti cum ſociis morti adjudicatus eſt, ut patebit.

Quæſtiones propoſitæ Juſticiariis.

MEmorandum, quod viceſimo quinto die menſis Auguſti anno regni regis *Ricardi* ſecundi xj. apud caſtrum de Notyngham coram dicto domino rege *Robertus Treſylyan* capitalis Juſticiarius *Angliæ*, & *Robertus Bealknappe* capitalis Juſticiarius de communi banco domini noſtri regis prædicti, *Iohannes Holt*, *Rogerus Fulthorp*, & *Willielmus de Burgh* milites, Juſticiarii ſocii prædicti *Roberti Belknappe*, & *Iohannes de Lokton* ſerviens dicti domini noſtri regis ad legem, in præſentia dominorum & aliorum teſtium ſubſcriptorum perſonaliter exiſtentes per dictum dominum noſtrum regem requiſiti in fide & legeancia quibus eidem domino noſtro regi firmiter ſunt aſtricti, quod ad certas quæſtiones inferius deſignatas & coram eis recitatas fideliter reſponderent ſcilicet & ſuper eis ſecundum diſcretionem ſuam legem dicerent.

Inprimis, Quærebatur ab eis an illa nova ſtatutum & ordinatio atque commiſſio facta & edita in ultimo parliamento apud Weſtmonaſterium *celebrato derogaret regaliæ & prærogativæ dicti domini noſtri regis.* Ad quam quidem quæſtionem unanimiter reſponderunt, quod derogant præſertim eo quod fuerant contra voluntatem &c.

Item, Quære ab eis qualiter ſint illi puniendi qui ſtatutum, ordinationem & commiſſionem prædictam procurarunt. Ad iſtam quæſtionem unanimiter reſponderunt, quod pœna capitali puniri merentur, niſi rex in ea parte voluerit eis indulgere.

Item, Quære ab eis qualiter ſunt puniendi qui regem præfatum excitarunt ad conſentiendum ſtatuti, ordinationis, & commiſſionis hujuſmodi factioni. Ad quam quidem quæſtionem unanimiter reſponderunt, Quod niſi eis gratiam rex fecerit ſunt pœna capitali merito puniendi.

Item, Quærebatur ab eis qualem pœnam merentur illi qui compulerunt regem ſive artarunt ad conſen-

Ricard. II. *endam confectioni dictorum ſtatuti, ordinationis & commiſſionis.* Ad quam quidem quæſtionem unanimiter reſponderunt, Quod ſunt ut proditores merito puniendi.

Item, Quære ab eis quomodo ſunt puniendi qui impedierunt regem quo minus poterat exercere quæ ad regaliam & prærogativam ſuam pertinerent. Ad quam quidem quæſtionem reſponderunt unanimiter, Quod ſunt ut proditores puniendi.

Item, Quære ab eis an poſtquam in parliamento congregato negotia regni & cauſa congregationis parliamenti de mandato regis fuerint expoſita & declarata, & certi articuli limitati per regem ſuper quibus domini & communes regni in eodem parliamento procedere debeant, ſi domini & communes ſuper aliis articulis velint omnino procedere & nullatenus ſuper articulis limitatis per regem donec ſuper articulis per eoſdem expreſſ ailis fuerit per ipſum regem primo reſponſum, non obſtante quod fuerat eis injunctum per regem in contrarium, nunquid rex debeat in ea parte regimen parliamenti habere & de facto regere ad effectum quod ſuper limitatis articulis per regem primo debeat procedere, an domini & communes primo debeant habere reſponſum à rege ſuper articulis per eoſdem expreſſis antequam ulterius procedatur. Ad quam quidem quæſtionem unanimiter reſponderunt, Quod rex in ea parte haberet regimen, & ſic ſeriatim in omnibus articulis tangentibus parliamentum uſque ad finem ejuſdem parliamenti; & ſi qui contra hujuſmodi regimen regis fecerint, tanquam proditores regis ſunt puniendi.

Item, Quære ab eis, nunquid rex quandocunque ſibi placuerit poterat diſſolvere parliamentum, & ſuis dominis & communibus præcipere quod ab inde recedant an non. Ad quam quæſtionem unanimiter reſponderunt, Quod poteſt; & ſi quis tunc contra voluntatem regis procedat ut in parliamento, tanquam proditor exiſtat puniendus.

Item, Quære ab eis ex quo rex poteſt quandocunque ſibi placuerit removere quoſcunque Juſticiarios & officiarios ſuos & ipſos pro delictis eorum juſtificare & punire, nunquid Domini & Communes poſſunt abſque voluntate regis juſticiarios ipſos & officiarios impetere ſuper delictis eorum in parliamento an non. Ad iſtam quæſtionem unanimiter reſponderunt, Quod non poſſunt; & ſi quis in contrarium fecerit eſt ut proditor puniendus.

Item, Quære ab eis qualiter eſt ille puniendus qui movebat in parliamento quod mitteretur pro ſtatuto per quod Edwardus *filius* Edwardi *regis proavi regis nunc erat alias adjudicatus in parliamento, per cujus ſtatuti motionem & impoſitionem nova ſtatutum ordinatio ac commiſſio ſupradicta fuerint in parliamento concepta.* Ad quam quidem quæſtionem unanimiter reſponderunt, Quod tam ille qui ſic movebat quam alius qui prætextu hujus motionis ſtatutum illud portavit ad parliamentum ſunt ut proditores & criminoſi merito puniendi.

Item, Quærebatur ab eis, An judicium in ultimo parliamento apud Weſtmonaſterium *celebrato redditum contra Comitem de* Suthfolk *fuit erroneum & revocabile an non.* Ad quam quæſtionem unanimiter reſponderunt, Quod ſi illud judicium eſſet modo reddendum, illi Juſticiarii & ſerviens prædicti illud reddere nollent, quia videtur eis quod illud judicium revocabile tanquam erroneum in omni ſui parte, *In quorum omnium teſtimonium juſticiarii & ſerviens prædicti ſigilla ſua præſentibus appoſuerunt. Hiis teſtibus, Reverendis dominis* Alexandro *archiepiſcopo* Eboracenſi, Roberto *archiepiſcopo* Dublinenſi, Johanne *epiſcopo* Dunolmenſi, Thoma Ciceſtrenſi *epiſcopo*; Johanne Bangorenſi *epiſcopo*, Roberto *Duce* Hiberniæ, Michaele *Comite* de Suthfolk, Johanne Rypon *clerico*, & Johanne Blake *ſcutifero*. *Dat. loco die menſe & anno prædictis* &c. Ricard. II.

Dum rex tenuit concilium ſuum apud Notyngham in craſtino ſancti *Bartholomæi* marchalſia regis apud Lughteburgh. Dominus *Henricus Percy* primogenitus Comitis *Northumbriæ* factus eſt mariſcallus in autumpno. Hic *Henricus* vocatus eſt à *Francis* & *Scotis* Harre Hateſpore, quia intempeſtæ noctis ſilentio aliis quieti ſompnii vacantibus ipſe ſupra inimicos indefeſſe laborabat quaſi calcaria calefaciens, quod nos dicimus Hateſpore. Hic *Henricus* direxit navigium ſuum verſus villam de *Breſt* in *Britannia* obſeſſam, & liberavit eam ab obſidione, & unum baſtile de meremio ex parte aquæ de novo conſtructum funditus exterminavit, & unum aliud ex parte terræ de lapide conquiſivit, & ejectis inimicis inſtauravit illud de hominibus villæ. Et rediens paſſus eſt detrimentum ſuorum per tempeſtates maris. Xvj. kalend. Octobris rex & regina pernoctabant apud abbathiam *Leyceſtriæ*, & cum eis Dux *Hiberniæ*, Comes de Suthfolc, archiepiſcopus *Eboracenſis*, epiſcopus Ciceſtriæ. Die Mercurii & die Jovis dominus *Willielmus Skipwith* Juſticiarius ſedebat apud Melton Mowbray ad inſtantiam domini *le Bewmont* ad audiendum & determinandum de parco ſuo fracto ut dicit, & addictavit dominum *Thomam de Erdyngton*, dominum de *Barowe* ſuper *Soram* de tranſgreſſionibus factis de feris & aliis dampnis, & multi alii cum illo addictati ſunt de patria. Et taxatum eſt dampnum per inquiſitores pro domino *le Bewmont* contra prædictum *Thomam de Erdyngton* & ſuos ad mille & centum marcas. Et xiiij. menſis Octobris in comitatu *Derbeyæ* apparuit quædam nubecula quaſi hora ſexta, ut dicebatur, & pluit ſanguinem ad ſpacium quantum eſt jactus ſagittæ in circuitu.

Dominica in quarta idus Novembris rex *Ricardus* venit *Londonias* cum ingenti honore, comitantibus eum auricularibus ſuis reprobis, videlicet *Alexandro* archiepiſcopo *Eboracenſi* cum Cruce erecta præcedente, & domino *Roberto Veer* Duce *Hiberniæ*, *Michaele de Pole* Comite de Southfolk, domino *Nicholao Brembulle* de *Londoniis* milite ſubſequentibus. Cui Major *Londoniarum* obviavit cum innumerabili multitudine equitum de civibus, veſtitis omnibus in coloribus regiis, viz. in gownis albi coloris & rubii. Et conduxerunt regem & reginam ad eccleſiam ſancti *Pauli*, & deinde ad palatium ſuum *Weſtmonaſterii*. Nec occurrit aliquem regem *Angliæ* cum honore tantæ multitudinis aliquando receptum fuiſſe in aliqua civitate *Angliæ* tempore pacis. Et dicebatur regem obviaſſe quinque epiſcopis cum ſolempni proceſſione de *Weſtmonaſterio* obviam ei procedentibus, & nec crucem nec clerum conſiderans ſuſtulit viam ſuam. In craſtino ſcilicet in feſto S. *Martini* audivit rex & prædicti auriculares de adventu Ducis *Glouceſtriæ* & Comitum de Arundell & Warwych prope partes *Londoniarum* cum fortitudine armata advenisse: dicti auriculares conticuerunt ymaginantes qualiter eos exterminare poſſent, & timuerunt valde; nec viderès per totam

 diem, ut fertur, aliquam naviculam vel bargiam ſuper aquam *Thameſiæ* laborare. Set omnes in *Londoniis* quaſi attoniti continuerunt ſe ſub ſilentio, quia cauſa adventus dictorum Ducis & Comitum Regem & ſeductores ſuos prædictos latebat, exſpectantes eventum rei. Die martis in craſtino ſancti *Martini* facta eſt proclamatio per totam civitatem per præconem & duos ſergancios regis equitantes, ne quis civitatis ſub pœna foriſfacti auſus ſit vendere Comiti de **Arundell** arma, arcus, ſagittas, nec victualia ſeu aliquid aliud quod ad fulcimentum poteſtatis ſuæ poſſet provenire, & cauſa videlicet quia convenerat Dominos & Communes regni contra regem *Ricardum*. Interea dum rex ſic ſe diſponeret venire *Londonias*, *Thomas de* **Wodeſtoke** Dux *Glouceſtriæ*, *Ricardus* Comes de **Arundell**, *Thomas de Bewchamp* Comes de **Warwyk** videntes quod non poſſent procedere in gubernatione regis & regni ſecundum ordinationem præcedentis parliamenti ad utilitatem communem, impedientibus antedictis fautoribus archiepiſcopo *Eboracenſi*, *Michaele de Pole*, *Roberto Ver* Duce *Hiberniæ*, *Nicholao Brenbulle*, *Roberto Treſſylien* Juſticiario, qui regem ſubduxerant & alienare ſe fecerant à conſilio dictorum dominorum, in magnum gravamen regis & regni; unde circuire fecerunt partes regni per gyrum ne prope eſſet conſilio dominorum ne forte eorum conſilium caperet effectum. Revera non eſt auditum quod aliquis rex giraverit fines regni in tam brevi tempore ſicuti ille fecit illis diebus per eorum nephandum conſilium; unde convenerunt iſti domini tres prænominati cum magna ſtipatione militum, armigerorum, ſagittariorum, & bono apparatu, & apropinquaverunt prope *Londonias* apud **Byſſchopeſwode**, apud **Waltham**, apud **Hakeney**, & in diverſis locis ſe moventes. Interim miſerunt ad regem archiepiſcopum *Cantuarienſem*, dominum *Johannem Lovell*, dominum de *Cobham*, dominum *Johannem de Eurofe* & alios. Et petebant ſeductores regis & proditores regis & regni, qui ſeduxerant regem & perturbabant totum regnum tam divites quam pauperes, & ſeminabant diſcordias & rancores inter regem & ſuos proceres, & dicebant ſe ad commodum & honorem regis & regni ad hoc ſolum veniſſe, ut punirentur traditores regis, ne regnum tam citra mare quam extra per eorum ineptum conſilium honore gubernaculi privetur. Proteſtantes ſe in nullo velle cogitare, vel facere ſeu aliquid attemptare quod poſſet derogare profectui aut honori regis vel regni ſui, ſet ſolum ut traditores ammoverentur à latere regis & digne pro meritis punirentur ad terrorem omnium ſuccedentium. Fertur inſuper prædictos quinque fautores ſuggeſſiſſe regi, quod iſti domini qui conſilium & gubernationem regis & regni in præcedenti parliamento acceperant intendunt regem ſubpeditare, & ad voluntatem eorum ipſum ſubicere niſi principiis eorum obſtaret. Et ideo conſiluerunt eum ut cum rege *Franciæ* amicitias provocaret, faceret pacem in tanta neceſſitate, & pro bono pacis redderet regi *Franciæ Caleſiam*, *Gynes*, & *Picardiam*, & omnia quæ habebat rex *Angliæ* in regno *Franciæ* præter *Aquitaniam*, Ut ſic rex *Franciæ* cum manu forti veniret in *Angliam* ad caſtigandum & ſubiciendum inimicos regis indomitos dominos. Et ſimiliter dicebatur, quod quidam valettus mittebatur eodem tempore à rege *Angliæ* ad regem *Franciæ*, de quo nuncio quis erat nondum publicatur, ſet dicebatur ipſum reportaſſe in donis ſibi datis valorem mille marcarum. Similiter dicebatur quod quidam miles *Angliæ* mittebatur domino *Willielmo Bewchamp* capitaneo *Caleſiæ* cum literis ſignetto regis ſignatis, ut redderet ei villam *Caleſiæ*. Etiam dominus *Johannes Golofre* miles miſſus eſt à rege ad regem *Franciæ* cum literis. Set *Willielmus Bewchampe* capitaneus *Caleſiæ* abripuit ab eo literas, & remiſit in *Angliam* ad Ducem *Glouceſtriæ*. At ille reſpondit, quod cuſtodiam villæ & gubernationem ſibi traditam in præſentia & auctoritate regis & dominorum regni publice & palam, & ideo ſe nolle reddere villam in occulto donec ad eorum præſentiam adveniret. Ad priorem hiſtoriam redeamus. Fertur quendam de hiis qui adhærebant regi dixiſſe, Domine ſurgamus & irruamus inimicos veſtros & circumvallemus eos tanquam gregem ovium, & verberabimus eos quod diabolus lambat coria eorum. Fertur etiam regem interrogaſſe à Majore villæ, quot armatos in brevi tempore paratos poſſent habere in civitate. Qui reſpondens, dixit, Se credere poſſe habere circiter quinquaginta millia in brevila hora. Vade, inquit rex, & quam cicius valebis adduc ad me quot poteris ſine mora. Cumque veniſſet in Civitatem Major in executionem negotii, reſponderunt pro majori parte quaſi una voce & unanimi aſſenſu, Se non poſſe nec velle procedere in pugnam contra amicos regis & regni, & veritatis defenſores, & pauperum in inſtanti negotio, Deo adjuvante, fortiſſimos tutores; ſet contra inimicos regis & regni nunc & ſemper eſſe paratos. Fertur etiam dominum *Radulphum* dominum *le Baſſet* reſpondere regi. Domine ſciatis quod ego ſemper fui, ſum, & ſemper ero veſter legius homo fidelis, & corpus meum & catalla mea veſtra erunt & ſunt in juſticia veſtra & veritate; ſet ſi contingat me in campum venire, ſciatis me velle trahere abſque ambiguitate ad partem veracem & veritatis ſectatricem, nec intendo me opponere ad fracturam capitis mei pro Duce *Hiberniæ*. Fertur etiam Comitem *Northambriæ* dixiſſe regi, Domine Rex, iſti domini in campis ſemper fuerunt vobis fideles, & jam ſunt & ſemper eſſe intendunt, nec in aliquo ſtatui veſtro vel commodo, ſeu honori obviari proponunt, ſet ſenciunt ſe flebiliter gravatos per nequiſſimam imaginationem & falſam oppreſſionem quorundam veſtrorum. Et hoc unum ſciatis abſque vacillatione aliqua, quod totum regnum veſtrum turbatum eſt cum eis in iſta cauſa & indicibiliter motum, & hoc tam majores quam minores, tam proceres quam communes, & exponere ſe volunt cum eis uſque ad mortis metas.

Rex hiis auditis attonitus expavit, & Comes adjecit, Domine Rex, Vos jam ſtatis in principali loco regni veſtri & in ſede coronationis veſtræ, nunc igitur agatis ſapienter & regaliter, & mittatis eis ut veniant ad vos in publico loco ſolii veſtri ad intimandum vobis cauſam adventus eorum cum tanta multitudine virorum ad partes iſtas; & cum eos audieritis audeo dicere quod habebitis eos plenarie excuſatos. Similiter & archiepiſcopus *Cantuarienſis*, & epiſcopus *Helyenſis* Cancellarius, & alii epiſcopi & domini inſtabant penes regem, ut delinirent & mitigarent melancholiam ejus erga dominos. Tandem rex favebat voluntati eorum, & cohercuit ſeipſum ab ira concepta, quia in tantum ſubductus

Ricard. II. ductus erat quod totaliter cauſa ſuæ perſonalis ſubverſionis dominos ſic veniſſe autumaverat.

Feria quarta poſt feſtum ſancti *Martini* Dux *Glouceſtriæ* & duo Comites ſentientes quod rex faceret cauſam actam contra v. traditores quaſi ſuam propriam perſonalem per ſeductionem eorundem, ſupponunt quod leviter cives *Londonenſes* per regem ſic allectum & v. traditores ad partem illorum inclinari poſſent hii qui veritatis tramitem penitus ignorantes & cauſæ cognitionem minime intelligentes, & in præcedenti die audierant in Civitate proclamationem factam, nequis ſub pœna foriſfacti aliquid Comiti de *Arundell* venderet vel miniſtraret unde poſſet confortari vel relevari; ſicut ſupra oſtenditur: Idem domini diſponunt ſe certiorare eoſdem Cives per literam ſuam cauſam congregationis eorum & gravamen plenius continentem, petendo eorum conſilium & auxilium pro juſticia totius regni & conſervatione veritatis.

Copia literæ quam miſerunt.

Thomas Duc de *Glouceſtre* Conſtable *Denglietere* & *Ricard* Count de *Arundell* & de — & *Thomas Bewchamp* Counte de *Warwyk*, as Maire, Viſcont, Aldermen, Cyteſenez & touz lez bonez communes de la cyte de *Loundrez* ſalutz.

Vous faceoms aſſavoire, qe nous avoms eſte ſumes & totediz ſerroms obeyſanz & leaux lieges a noſtre treſredoute ſeignur le Roy, & qe vous ne merveylez de la cauſe de noſtre aſſemble en ceſte manere. Pur ceo qil fuiſt ordeigne per noſtre dit ſeigneur le roy a ſon darreyne Parliament qe certeyne ſeignurs illoeques ordeignez & jurez pur le honour de dieu & le bien du roy & del realme deverent avoyre la governance de ſon conſayle & del realme & de lors per une an entiere, la quele governance ad eſte & eſt grauntment deſturbez per Alyſaundre *le Erchevek* Deverwyk, Robert Ver *Duc* Direland, Mychele de la Pole *Conte de* Southfolk, Robert Treſylyan *fauce Juſtice*, Nichol Brambulle *fauce chyvalere de* Loundrez, *faux & traytoures touz & cheſcune de eaux traytoures a Roy & al realme, queux fauſement & traytorouſement ount aloignes le roy & per lour engynes conſeil & mennez la honurable perſone de noſtre dit ſeignur le Roy en diverſez partiez longes de ſoun conſeyle en arreryſment de luy & de ſon realme, & luy ount fauſement conſeyllez encontre ſon ſerment faire diverſez choſez en diſheretyſon & dezmembrance de ſa coronne en poynt de perdre ſa heritage perdela le miere a grant honte & deſtruccion de tut le realme, & fauſement faitez diverſez diſſentez entre noſtre dit ſeignur le Roy & lez ſeignurs de ſon conſayle, ſi qe aſcunez de eux furent en doute & peril de lour vyes, ſi come nous avoms en partye declarez a noſtre treſredoute ſeignur le Roy per lez treſreverentz pieres en dieu lercheveske de* Canturbery, *le Duc* Deverwyk, *leveske de* Wynchestre *& de* Ely, *& diverſez altrez ſeignurs grandez del realme, & pluis ferroms ſi dieu pleſt, a tote le realme. Pur queux choſez redreſſere & deſore reſtreynere & lez traytours avant ditz duement puniere come le ley voet, nous ſumes aſſemblez. Vous requiroms & chargeoms par vertue de voſtre legienance qe vous ent facez pleyne proclamation per my tout la cyte queſt noſtre entent & nule altre qe pur lonour profite in ſalvacion du Roy & du realme & dez touz ſez loiaux lieges, & qe vous ſoiez eydantz & confortanz ove tote voſtre devoire & poiare nient favorantz ne en eydantz as traytours avantditz ne a nuly de eaux, ſi come vous voillez le honour de dieu & du Roy & du realme & la ſalvacion de voſtre cytee avant dite. Ceo ne leſſez come vous voillez eſchuere le perille qent purra a vener en temps a venir. Et qe vous nous certifiez de voſtre entente dez ceſtez matyrez y ceo vendredy en tote manere.* Ricard. II.

Die veneris proximo ſequente venerunt archiepiſcopus *Cantuarienſis* & Cancellarius, Epiſcopus *Elyenſis* & aliis domini, Quibus juſſum eſt nuncium hoc facere, miſſi à latere Regis, quærentes Ducem & Comites. Et tandem invenerunt eos, & ſalutatis utriſque, fertur tam Ducem & Comites quam Archepiſcopum & ſocios ſuos fidem facere ad crucem Archiepiſcopi *Cantuarienſis* cauſam incumbentem non remittere donec finem congruum & communitati regni utilem inde quandoque optinerent, & ad hoc omnia bona ſua uſque ad ultimum denarium ſe expoſituros promittebant, ac etiam ſi exigentia temporis idem expeteret, corpora ſua uſque ad mortis periculum prodire non formidarent, & ſi aliquis eorũ ab hac vita vel plures ab hac vita diſcederẽt; reliqui viventes bonis eorũ & catallis gauderent in communi donec commune negotium ad finem congruũ perducerent. Præterea Archiepiſcopus & ſocii ſui negocium adventus eorum eis declarantes, & inde qualiter & quomodo in acceſſu ſuo ad regem ſub humillimo vultu & geſtu ſe haberent mutuo conſulerunt. Ventumque eſt ad conſenſum, ut ad regis ſe offerant dominica ſequente præſentiam, & ſe erga Regem de malencholia erga eos concepta integre & plenarie excuſarent, & cauſam gravaminis ſui contra v. ſeductores regis & proditores regni plenius exponerent, & remedium inde ſecundum leges regni ab eo peterent effectualiter aſſequendum.

Dominica igitur ſequenti venit rex in aulam Weſtmonaſterii & ſedit in ſolio regali, & tota domus erat repleta dominis magnatibus & Communibus, & rex exſpectabat eorum adventum quaſi per ſpacium fere duarum horarum. Nam relatum erat Duci & Comitibus quod inſidiæ poſitæ eſſent per viam apud *le* Mewes & in hoſpicio archiepiſcopi *Eboracenſis* ut eos raperent, & ideo luſtratis hiis & aliis locis ſuſpectis tandem venerunt ad præſentiam regis comitantibus illos multis dominis magnatibus & Communibus. Cumque intraſſent in atrium videntes regem flexis genibus ſalutaverunt eum, & cum veniſſet ad pedem graduum iterum genu flexo adoraverunt eum. At ille innuit eis manu ut accederent, tunc aſcenderunt ſummum graduum & tunc tercio genu flexo ſalutaverunt regem. Rex vero reverenter aſſurrexit eis, & ſingulis manu ad manum receptis ut moris erat illo tempore in adventu amici ad amicum, iterum reſidebat. Tunc illi ſe integraliter excuſabant erga regem & perſonam regis nichil mali imaginaſſe vel excogitaſſe, cauſamque gravaminis ſui erga quinque proditores regi referebant, & in ſcriptis indentatis plenarie de materia regi tradiderunt. Inde rex publice promiſit eis, quod faceret illos quinque comparere in proximo Parliamento ſequenti & ſtare judicio legum

Ricard. II. regni. & præfixit eis diem Parliamenti, & vocatur Parliamentum iſtud *Parliamentum ſine Miſericordia* nec alicui miſericordiam faceret ſine conſenſu dominorum. Et ſurgens adduxit eos ſecum in cameram, & biberunt cum eo, & ſic diſceſſerunt. Præterea die Martis ſequenti videlicet xiij. kalend. Decembris præcepit rex fieri proclamationem per mediam Civitatis *Londonienſis* in excuſationem Ducis *Gloceſtriæ* & ſociorum ejus Comitum de *Arundell* et *Warwychia* ſub hoc ſenſu licet non plena forma verborum.

Ricardus Rex &c. *Notum facimus omnibus legiis & fidelibus noſtris per totum regnum noſtrum Angliæ diſperſis, quod cum* Thomas *Dux* Glouceſtriæ, Ricardus *Comes de* Arundell, Thomas *Comes* Warwychiæ *diffamati fuerint per quoſdam noſtrorum ſecretorum fuiſſe proditores nobis & regno noſtro, qui veritatem minus bene ſapiebant, nos igitur ut decuit cauſam hujus diffamationis cum ſumma deliberatione & diligentia non modica librantes & diligentiſſime pro poſſe noſtro veritatem ſub omni integritate conſilii noſtri ad plenum inveſtigantes nichil in eis invenimus aliud quod ſuſpicionis nævo vel evidentia ſcrupulo foret dignum, unde prædictam diffamationem falſam, iniquam, reprobam & omni veritate vacuam integraliter decrevimus declarare, ipſoſque Ducem & Comites bonæ famæ dignos eſſe & omni ſuſpicione haſitationis innocuos fore teſtificamur, & in quantum in nobis eſt & poſſumus ſic eſſe approbamus, prædictoſque Ducem & Comites in noſtram ſpecialem protectionem deinceps acceptamus. Inſuper & diffamatores eorundem prout ſuſcepimus volumus omnibus innoteſcere per præſentes. Dominus* Alexander *Archiepiſcopus* Eboracenſis, Robertus Ver *Dux* Hiberniæ, Michael Comes de Suthfolc, Robertus Treſſylyen *Juſticiarius*, Nicholaus Brembulle *miles de* Londoniis; *Quos utique uſque ad proximum Parliamentum noſtrum in quo habent huic & aliis ſibi obiciendis reſpondere, ſuſcipimus in noſtram protectionem. Præcipimus inſuper nequis prætextu prætactorum, ut ſupradictum eſt, iſtis vel præmemoratis Dominis palam vel occulte, verbo vel opere aliquid moleſtiæ vel gravaminis ſeu obſequii inferat uſque ad tempus præfixum Parliamenti noſtri.* Interim quidam iſtorum nephandorum prædonum acceſſerunt ad regem ingenti audacia dicentes ſe in maximo vacillo vitæ et mortis non pro ſe ſet pro regis comodo poſitos erga magnates et dominos regni, cum rex promiſiſſet ſe producturos eos et alios in proximo Parliamento tam prope præfixo, quia illud fieri non poſſet cum honore regis pro cujus amore talia pericula ſubire deberent; nam dicebant ſe non audere nec poſſe nec velle exponere corpora ſua ad tam evidentes mortis metas. Rex iſta conſiderans retraxit ſe à conſilio ſuo quod tunc *Londoniis* aſſignatum erat pro Parliamento et hiis quæ ad Parliamentum neceſſitantur prævidendis, ſicque conſilium iſtud cum propoſito habendi Parliamentum dilatum eſt et quaſſatum. Interea prædones iſti a latere regis cum maximo pavore receſſerunt, et in diverſis partes fugerunt. *Alexander Eboracenſis* relicto cariagio et omnibus aliis bonis ſuis cum paucis viris in forma ſimplicis ſacerdotis, ut dicebatur, partes boriales quam magna feſtinatione petiit. *Robertus Veer* Dux *Hiberniæ*, ut fertur, cum arcu et ſagittis in pharetra in forma valetti cum quinque aliis valettis ſimili ſcemate *Ceſtriam* fugit, *Michael de Pole* Comes de Suth olk *Caleciam* petiit, et ut dicebatur barbam et caput à capillis per raſuram denudavit, ſimulans ſe *Flandricum* pultarium cum caponibus in calatho, id eſt a paynen, cum quibus acceſſit ad portas Caſtelli *Caleſiæ* quaſi volens in caſtello vendere capones ſuos. Cujus cauſa erat quia frater dicti *Michaelis* ſcilicet *Johannes de Pole* capitaneus fuit eodem tempore prædicti Caſtelli, ſet præcognitus à quibuſdam captus eſt per *Willielmum Bewchamp* capitaneum *Caleſiæ*, qui ſtatim abſque mora reduxit eum ad regem *Londonias*. Ob quam cauſam Rex motus eſt contra *Willielmum Bewchamp* et miſit eum in cuſtodiam, ſet poſtea quorundam ductus conſilio dimiſit eum ne videretur id fieri ob cauſam quia noluit liberare villam *Caleſiæ* ad juſſum Regis, ut præmittitur. Et *Michael de Pole* licentia regis abiit viam ſuam verſus partes de *Holle*. Igitur Rex ſic viduatus à conſortio ſuorum auricularium et præcipue Ducis *Hiberniæ* graviter tulit, nec diu potuit ſuſtinere, ſet cito miſit ad Ducem ut ſe feſtinaret ad eum, miſitque ad *Thomam Molyneus* qui magnæ poteſtatis erat illo tempore in comitatibus *Lancaſtriæ* et *Ceſtriæ*, et ad vicecomitem *Ceſtriæ* ſub ſecreto ſigillo rogans, et miſit eis etiam Commiſſionem præcipiens ut populum congregarent et conſanguineum Regis et amicum ſpecialiſſimum conducerent ſub omni ſecuritate ad Regis præſentiam, pro labore vel expenſis nullatenus omittens. Tunc iſte *Thomas Molyneus* congregavit populos ex omni parte, et ut fertur, qui noluerunt ſecum ire pro zelo Ducis *Glouceſtriæ* et ſociorum ejus mancipavit eos in carcerem, præcipiens cuſtodibus eos vinculis artari, et ut eos uno die parco pane nigro alerent, et altero die tanquam penitus mortis crudelitati adductos ſola aqua contentos facerent, donec de viagio rediret. Mandavit quoque Rex dominum *Radulfum Vernon* et dominum *Radulfum de Radeclyffe* et omnibus aliis magnatibus patriæ, ut aſſumpta fortitudine Ducem regi ſalvo tranſducerent. Qui collecta multitudine circiter quinque millium virorum ire cœperunt. Quo audito Dux *Glouceſtriæ*, Comes *Derbeyæ*, Comes de *Arundell*, Comes *Warwychiæ*, Comes de *Notyngham* miſerunt in omnes partes regni congregare populum ſuum. Tunc videres ex omni parte regni tam majores quam minores catervatim ſub omni celeritate feſtinare ad eos nulla occupatione impediente. Factique ſunt quaſi una perſona majores et minores plebei et communes contra antedictos regni prædones, clamantes et dicentes, Deleantur de vita ne honor egregius *Anglicanæ* gentis per tales proditores viduetur. Videres quoque orationes mirabili aſpiratione inceſſanter ab omnibus domi remanentibus fundi, proceſſiones ab eccleſia devotiſſime frequentari, & tam ſenes quam juvenes ac mulieres quaſi lacrimabili voce pro pace & tranquillitate regni Chriſti aures ſolicite perſonare. Timebant etenim ne rex brachium auxilii ſui pro duce *Hiberniæ* opponeret contra Dominos & Communes, Quod & ante, ut ſupra patet, fecit per commiſſiones, Et poſtmodum multiplici juvamine pro ſuo poſſe faceret ſi ſe in illo propoſito prodeſſe ullatenus videret. Nam voluntas *Londonienſium* ſicut cum Dominis & Communibus, ut ſupra notatum *Ricard.* II.

Ricard. II. notatum eſt. Denique *Robertus Ver* dux *Hiberniæ* cum omni populo ſuo numero quaſi inter quatuor & quinque mille pugnatorum venit in vigilia ſancti *Thomæ* Apoſtoli in comitatum *Oxoniæ*, tendens iter verſus pontem de Ravecote quæ diſtat ab Schepyng Norton per iv. leucas. Quem pontem ſi forte pertranſiſſet ſecurus ab omni timore fuiſſet de omnibus inimicis ſuis; ſet interceptus eſt à propoſito ſuo. Nam Comes *Derbeyæ* poſuerat Cuſtodes ad caput pontis viros armatos & ſagittarios qui tranſitum Duci prohibuerunt, & pavimentum pontis interruperunt in tribus locis, adeo quod non potuit niſi ſolus eques ſimul pertranſire, ac etiam pro majori ſecuritate pontem in tribus locis peſſulis munierunt. Cumque dux *Hiberniæ* ſic feſtinaret iter ſuum verſus pontem prædictum, non longe proſpexit *Henricum* Comitem *Derbeiæ* cum grandi caterva ſtipatum veloci greſſu proximare. Statim pedem fixit, vexillum regis quod ibi paratum habuerat expandere juſſit & ſuper lanceam erigere, alacri vultu & quaſi læto animo fecit tubis clangere aliiſque inſtrumentis muſicis in altum concrepare, & jocunda voce hortabatur ſuos paratos eſſe ad pugnam iminentem; Quidam vero ex eis pugnare volebant, ſet quidam renuerunt, dicentes, ſe non poſſe quia numero pauci reſpectu adverſariorum, nec audere offendere certamine contra tot dominos & nobiliores totius regni, nec velle ſe tanto periculo mortis quoquo modo immiſcere ex injuſta cauſa. Dux *Hiberniæ* hæc conſiderans urgens equum ſemper, antecedebat omnes feſtinato pede, propoſuit primus pontem pertranſire, & ſequebantur eum populi ſui. Cumque tendiſſet ad pavimentum pontis & vidiſſet illud ſic fractum & armata manu ſic munitum clamavit, Decepti ſumus; & rediens exiluit de equo in quo ſedebat, aſcendit alium curſarium volens effugere adverſarios per ripam fluminis *Thameſiæ*. Et ecce occurrebat ex adverſo dux *Gloverniæ* cum caterva ſua multa nimis, & dux *Hiberniæ* ſic incluſus ex una parte de aqua *Thameſiæ* & ex parte altera ab adverſariis ſuis undique, & Comes *Derbeyæ* prope aderat ad capiendum eum, commiſit ſe fortunæ vitæ vel mortis. Et calcaribus urgens equum rejectis à ſe cirotecis ſuis & gladio & aliis quæ equum ſuum à gravitate forſan expeditiorem redderent, immiſit ſe in aquam *Thameſiæ*, & ſic mirabili auſu evaſit ab eis. *Thomas Moleyns* volens eum ſequi retractus eſt per dominum *Thomam Mortymer*, à quo & interemptus eſt. Quidam frater de ordine *Minorum* confeſſor ejuſdem ducis ibidem in quadam palude ſubmerſus eſt, cujus equus ſalvatus eſt & captus, cujus famulus captus eſt. In cujus mantica repererunt octingentas libras de nobilis auri exceptis obolis & quadrantibus ut dicebatur. Fertur in eadem palude circiter octingentos viros ſubmerſos fuiſſe de populo dicti ducis, ſcilicet de viris Comitatuum *Ceſtriæ* & *Lancaſtriæ*. Captus eſt etiam ut dicitur unus equus dicti ducis onuſtus cum iv. millibus librarum auri. Et hæc retinuerunt ſibi in expenſas populi ſui. Quatuor dicti domini quoque currus ceperunt bene onuſtos cum precioſis vaſis, aureis, argenteis aliiſque, veſtialibus, lectualibus, menſalibus, utenſilibus, aliiſque bonis neceſſariis, quæ omnia noſtri domini ſibi & ſuis reſervabant. Inſuper & noſtri homines irruerunt in reliquum vulgus & invaſerunt eos tanquam hoſtes publicos; *Ciſtrenſes*, *Lancaſtrienſes*, *Wallenſes*, quos quaſi omnes ſuppreſſerunt, nudaverunt & armis, arcubus & ſagittis, equis, auro, argento & veſtibus uſque ad verecundam nuditatem inverecunde ſpoliaverunt, & ſic egentes anguſtiatos, afflictos fame, frigore & nuditate inanes & miſeros illos in propriam patriam abſq; verbere vel vulnere illæſos remiſerunt; Nam non occurrit plures ibi interfectos fuiſſe quam *Thomam Molyners* & unum valettum & unum puerū, quamplures tamen propria ſtultitia, ut antedictum eſt, ſubmerſos fuiſſe. Igitur noſtri domini antedicti ſic à captione ducis *Hiberniæ Roberti Veer* dolenter fruſtrati, redierunt apud *Oxoniam*, ibique inierunt conſilium de ſuis negotiis agendis. Inde progreſſi ſunt ad ſanctum *Albanum* & ibi moram traxerunt vigilia natalis Domini & die cum populo ſuo. Die ſancti *Stephani* iter dirigunt verſus *Londonias*, & ibi ſe monſtraverunt coram civitate in campo prope Clarkunwell cum delectabili & incredibili armata manu, ordinatique ſunt in tribus aciebus fulgentibus, unde reſplenduit aer à claritate refulgoris armorum, & miſerunt in civitatem duos milites & alios ſcutiferos ad Majorem & alios potentiores ut venirent ad noſtros dominos antedictos ad certiorandum eos, utrum vellent ſtare cum eis & cum communibus regni, cum duce *Hiberniæ* & proditoribus regis & regni. Venit igitur Major nomine *Nicholaus de Exton* cum majoribus civitatis, & traditis clavibus portarum civitatis ſubmiſerunt ſe illis. & obtulerunt eis ingreſſum cum omnibus gentibus ſuis. At illi miſerunt duos milites cum aliis ſcutiferis ad explorandum ne forte inſidiæ occultæ laterent in aliquibuſcunque munitionibus ad expugnationem eorum, & cognita veritatis ſecuritate intraverunt cum omnibus ſuis in *Londonias*, & manſerunt ibi. Interim conventum eſt inter regem & noſtros dominos, ut noſtri domini venirent ad colloquium regis apud Turrim tunc degentis. Quod & factum eſt. Nam die Veneris ſequente venerunt ad regem ſedentem in papilione apud Turrim in quadam vinea regaliter cum indumentis aureis ſtrata. Set non eſt prætereundum quod rex miſit eis claves portarum & omnium munitionum Turris ante ingreſſum eorum. At illi miſerunt milites & ſcutiferos qui luſtrarent omnes munitiones præter occultas inſidias. Et ſic tandem cum ſecuritate intraverunt *Thomas de Wodeſtoke* dux *Gloverniæ*, *Henricus* Comes *Derbeyæ*, *Ricardus* Comes de Arundell, *Thomas* Comes de Warwyke, *Thomas* Comes de Notyngham, traditis prius clavibus quibuſdam viris ſecurioribus de ſuis qui cuſtodirent portas dum ipſi inibi eſſent, omni comitatu armatorum cum reliquo vulgo foras extra Turrim in loco plano exſpectante; Cumque iſti quinque domini veniſſent amplexatis mutuo brachiis coram rege, eo ut decebat ſalutato, breviter de negotio ſuo cum allocuti, at rex conceſſit ſe velle favere votis eorum; Et ſurgens duxit eos ſecum in cameram ſuam, ubi prolixe tractabant mutuo de negotiis eorum, & rex videns iminentia pericula favebat petitioni eorum. At illi petebant à rege, quod omnes de curia regis qui de proditione & falſitate ſuſpecti habebantur caperentur et mitterentur ſinguli in ſingulis cuſtodiis caſtrorum regni. Et annuit rex petitioni eorum; quod factum eſt ut infra patebit. Interim Comes *Derbeyæ* alexit regem murum turris petere, et populum congregatum pro ſalvatione regis et regni aſpicere. Quem cum rex vidiſſet mirabatur de tanta tamque præclara multitudine et fortitudine in regno ſuo, At dux *Gloverniæ*, Hic, inquit, Ricard. II.

Ricard. II.

quit, populus non eſt decima pars populi volentium nobiſcum accedere ad deſtruendum et exterminandum falſos proditores regis et regni ejus. Et talibus ſermonibus mulcebant animum regis. At rex rogabat quinque dominos ſecum cœnare et pernoctare. Sed dux *Glovernia* volens ſecurius ſe et ſuos ſocios habere, excuſabat ſe dicens, Ne forte eorum populi in tali abſentia eorum male ſe haberent inter ſe aut erga cives Civitatis, & ideo ſe non poſſe ab eis quomodocunque pernoctare. Sed inſtante rege Comites *Derbeya* & *Notynghamia* cum rege & regina ea nocte demorati ſunt. Denique rex *Ricardus* ad inſtantiam prædictorum dominorum juſſit ſuſpectos de curia & familia ſua mitti ad diverſa loca regni, ut infra notatum eſt, cuſtodiendos, in proximo parliamento pro ſuis demeritis reſponſuros, ſcilicet dominus *Symon de Burle*, dominus *Willelmus Elman*, dominus *Nicholaus Dagworth*, dominus *Johannes Golofre*, qui *Johannes* nondum redierat de *Francia*, ut ſupradictum eſt, iſti ſunt milites. Quidam cognomine *Clyfforde* & alius *Slake* clerici, deputati ſunt ad caſtrum de **Notyngham**. Ad caſtellum de **Dovere** deputati ſunt dominus *Johannes Bewchamp*, dominus *Thomas Tryvet*, dominus *Johannes de Salubery*, & alius nomine *Lincolne*. Ad caſtrum de **Briſtowe** quidam *Jacobus Bernyrers*, quidam *Medeforde* clericus. Ad caſtrum de *Rowcheſtria Alexander Nevylle* archiepiſcopus *Eboracenſis*, ſet ipſe evaſerat ut antedictum eſt, *Michael de Pole* Comes de **Southfolc** qui ſimiliter evaſerat. Ad caſtellum de *Gloceſtria*, dominus *Robertus Treſylyen* Juſticiarius capitalis *Anglia*, ſet nondum erat inventus, dominus *Robertus Brembyl* de *Londoniis* amaſius regis, qui invenit manucaptores ſtare juri regni. Iſti ſunt amoti de curia regis, ſcilicet dominus *Johannes Fortham* Epiſcopus *Dunolmia*, dominus *le Bewmont*, dominus *le Sowche*, dominus *le Burnelle*, dominus *le Lovele*, dominus *Thomas Camoys* & filius domini *le Clyfforde*, dominus *Baldewynus Berforde*, Epiſcopus *Ciſtrenſis* Confeſſor regis, domina *le Menne*, domina *le Ponyngus*, domina *le Molyaens*.

Quædam forma in ſpecie ignis in multis locis regni *Anglia* apparuit nunc in una forma nunc in alia quaſi ſingulis noctibus, in diverſis tamen locis, per menſes Novembris & Decembris. Et ſæpe quando quis ſolus gradiebatur, cum illo ibat, & cum ſtante ſtabat. Et quibuſdam apparuit in forma rotæ volubilis ardentis, aliis autem in forma barelli rotundi flammam ignis ſuperius emittentis, aliis vero in forma longi tigni ardentis, & ſic aliis in una forma, aliis vero in alia forma per multum tempus yemis, præcipue in comitatibus *Leyceſtria* & *Northamptonia* apparuit. Cum vero plures ſimul gradiebantur non ſe eis approximavit ſet quaſi de longe eis apparuit.

Orta eſt gravis diſcordia *Oxonia* inter ſcolares, videlicet inter Auſtrales & *Walenſes* ex una parte & boriales ex alia parte iij. kalend. Maii. Et in tantum increvit illa diſſenſio quod pro majori parte ſcolares receſſerunt ſinguli in ſuas patrias, quibuſdam tamen primo occiſis. Quam ob cauſam Cancellarius Univerſitatis per conſilium regis in parliamento jam inſtante depoſitus eſt, & magiſter *Nicholaus Bryxewell* decanus novi operis *Leyceſtria* per cœtum Univerſitatis *Oxonienſis* eodem tempore ſcilicet in æſtate electus eſt. In præcedenti quadtageſima factum eſt quoddam caput de cera opere nigromantico ut dicebatur, quod quidem caput tempore ſtatuto loquendi hæc tria verba protulit & amplius loqui deſiit. Iſta ſunt verba: *Primo caput decidetur. Secundo caput elevabitur. Tercio pedes elevabuntur ſuper caput.* Rex *Ricardus* celebravit Parliamentum apud *Weſtmonaſterium* in craſtino Purificationis ſcilicet iij. non. Februarii, & duravit uſque pridie nonas Junii ubi finivit, intermiſſis tamen duabus ebdomadis videlicet à vigilia Palmarum uſque in octabas Paſchæ. Et quidem primo die parliamenti areſtati ſunt omnes Juſticiarii excepto domino *Willelmo Skypwith*, ſcilicet dominus *Rogerus Fulthorp*, dominus *Robertus Bealknappe*, dominus *Johannes Care*, dominus *Johannes Holte*, dominus *Willelmus Borowe*, *Johannes de Locton* ſerviens Regis ad legem. Iſti omnes capti ſunt ſedentes in officio ſuo judiciali, & ducti ſunt apud Turrim, & ſeparatim poſiti ſunt in cuſtodiam ſub hac cauſa. In ultimo namque præcedenti parliamento commiſſa fuit gubernatio regis & regni & omnium arduarum cauſarum emergentium tam infra regnum *Anglia* quam in omni loco dominii regis ut ſupra plenius patet, per communem aſſenſum regis & procerum, cum conſilio Juſticiariorum legem in hac parte regulantium, Factaque inde fuit quædam indentura tripartita pro majori ſecuritate. Cujus prima pars remanſit penes regem, & altera penes electos gubernatores ſive Conſiliarios antedictos, & tercia penes Juſticiarios, Qui poſtea, ut ſupra patet, contraria venerunt ſuo decreto apud **Notyngham**, propterea, ut infra patet, perierunt. In principio parliamenti per plures dies ſecundum conſuetudinem legis in parliamento dominus *Robertus Veer* dux *Hibernia*, dominus *Alexander Nevyll* archiepiſcopus *Eboracenſis*, dominus *Michael de Pole* Comes de **Southfolc**, dominus *Robertus Treſylyen* capitalis Juſticiarius *Anglia* vocati ſunt ad reſpondendum domino *Thoma de Wodeſtoke* duci *Glovernia* & domino *Ricardo* Comiti de **Arundell**, & domino *Thoma* Comiti de **Warwyk**, & ſociis ſuis, domino *Henrico* Comiti *Derbeya*, & domino Comiti de **Notyngham** ſuper articulis ſupra notatis de alta proditione regi & regno per ipſos facta. Qui non comparentes exlegati ſunt. Statutumque eſt communi judicio parliamenti quod deinceps pro ſuo perpetuo non daretur eis gratia redeundi, bonaque eorum mobilia & immobilia, terræ & tenementa forisfacta ſunt & ſeyſita in manus regis tam ab his quam ab hæredibus ſuis. Terræ tamen & tenementa quæ ſub tallia eis provenerant, poſt eorum deceſſum ad rectos hæredes redire ſtatuuntur. In præſenti parliamento quatuor milites *Francia* miſerunt & clamaverunt iv. milites *Anglia* ad haſtiludiam apud *Caleſiam* in forma guerræ. Inter quos dominus *le Bewmont* primo haſtiludiavit cum Camerario regis *Francia*, & ſtrenue & nobiliter ſe habuit. Dominica ſequenti dominus *Petrus de Courteney* cum ſuo clamatore, & ſic ſinguli cum ſuis clamatoribus nomen grande inde reportando. Menſe Aprilis draco ardens viſus eſt in multis locis per *Angliam*.

Adhuc hiis diebus floreſcunt & increſcunt *Wyclivians* qui & *Lollardi* dicti ſunt, & erroribus ſuis habundant & inedicibiliter in eis vireſcunt nec in eis adhuc erubeſcunt, ſet tamen impetuoſitate clamoſa aliqualicumque rabeſcunt. Inſuper novos errores antiquis immiſcent. Quidam etiam eorum

ad

Ricard. II.

Ricard. II. ad parliamentum ſubmonentur, opprobria eciam & objurgationes multiplices in parliamento & domi inter proximos paſſim pariuntur, nec adhuc ab inceptis deſiſtunt ſet tamen errores ſuos & opiniones ubique prudentius ſolito indefeſſe evomunt, & eis addunt. Quorum quidam hic inſeruntur, quidam quoque ſupra notati hic iterum recitantur.

Opinio prima, Quod papa modernus *Urbanus* ſextus non gerit vices beati *Petri* in terris ſet eſt filius *Antichriſti*, nec erat verus papa à tempore ſancti *Silveſtri*.

2. *Item*, Quod papa non poteſt concedere aliquas indulgentias nec epiſcopi quicumque, Et quod omnes confidentes in hujuſmodi indulgentiis ſunt maledicti.

3. *Item*, Quod papa non poteſt condere Canones decretales ſeu Conſtituriones, & ſi quos condiderit nullus tenetur eos obſervare.

4. *Item*, Quod ex ſola cordis contritione deletur omne peccatum abſque oris confeſſione, nec requiritur oris confeſſio eciam ubi copia ſacerdotum haberi poterit.

5. *Item*, Quod ymagines crucifixi, beatæ virginis aliorumque Sanctorum nullo modo ſunt venerandæ, immo ipſas vel picturas aliquas quomodolibet venerantes peccant & ydolatriam committunt, & quod Deus non facit aliqua miracula per illas, & quod omnes facientes peregrinationes ad ipſas vel eas aliquo modo adorantes, lumen vel alias devotiones coram ipſis ymaginibus exhibentes, ſunt maledicti.

6. *Item*, Quod non tenet neque ligat excommunicatio Papæ vel Epiſcopi.

7. *Item*, Quod non eſt ſupplicandum Sanctis orare pro viventibus, nec dicenda eſt letania, Affirmant enim Deum omnia facere, ipſos nil facere poſſe quos Sanctos vocamus. Set multos eorum prædicant eſſe in inferno quorum feſta celebrantur.

8. *Item*, Quod non eſt decimandum Rectori exiſtenti in mortali peccato. Nec oblationes aut donationes pecuniales ſunt faciendæ in Purificationibus mulierum, nec in celebrationibus miſſarum pro defunctis.

9. *Item*, Quod presbiteri & diaconi quicunque tenentur & debent populo publice prædicare ratione ordinis ſuſcepti, licet populum non habeant nec curam animarum.

10. *Item*, Quod Papa, Cardinales, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Archidiaconi, Decani, Officiales, utique omnes perſonæ majores eccleſiæ ſunt maledicti.

11. *Item*, Quod nullus intrabit regnum cœlorum niſi omnibus renunciaverit ea dando pauperibus, ſolum Deum ſequendo modo ipſorum.

12. *Item*, Quod vir vel mulier offerendo ſacerdoti denarium petendo pro ipſo miſſam celebrari, tam ille quam ſacerdos ſic recipiens ſunt maledicti.

13. *Item*, Quod omnia inter clericos debent eſſe communia.

14. *Item*, quod eſt contra ſacram Scripturam quod clerici habeant poſſeſſiones temporales.

15. *Item*, Quod divina officia non ſunt cantanda cum nota, & quod Deus non delectatur in hujuſmodi cantu.

16. *Item*, Quod non licet aliquo modo jurare. *Nota ibi iſti firmandis, nam ſequela cujuſlibet dicti eorum talis erat*, **I am ſykyr It is ſoth**, *vel ſic*, **withoute doute it is ſo.**

17. *Item*, Quod illud quod fuit panis ante conſecrationem in ſacramento altaris, poſt conſecrationem non eſt corpus Chriſti, ſet ſignum rei, non ipſa res. *Ricard.* II.

18. *Item*, Quod quilibet presbiter exiſtens in peccato mortali non conficit neque baptizat nec confert aliquod ſacramentum.

19. *Item*, Quod non pocius orandum eſt in eccleſia quam alibi.

20. *Item*, Quod feſta Sanctorum, ſcilicet *Stephani*, *Laurencii*, *Margaretæ*, *Katerinæ*, & aliorum Sanctorum non ſunt colenda neque celebranda, eo quod neſcitur ut dicunt utrum ſunt dampnati vel non, nec credendum eſt neque ſtandum eorum canonizationi & approbationi dictorum Sanctorum factæ per Curiam *Romanam* in hac parte.

21. *Item*, Quod ſancta Trinitas nullo modo eſt figuranda, formanda nec depingenda in ea forma qua communiter depingitur per totam Eccleſiam.

22. *Item*, Quod nullus Rector vel vicarius aut Prælatus aliquis excuſatur à perſonali reſidentia facienda in ſuis beneficiis commorando in obſequiis Epiſcoporum, Archiepiſcopi ſeu Papæ.

23. *Item*, Non licet presbitero locare operas ſuas.

24. *Item*, Quod Rectores & Vicarii non celebrantes nec miniſtrantes ſacramenta eccleſiaſtica eciam removendi & alii loco eorum inſtituendi, quia indigni ſunt & diſſipatores bonorum eccleſiæ.

25. *Item*, Quod viri eccleſiaſtici non deberent tam validis incedere equis, nec uti tantis jocalibus, veſtibus precioſis aut prandiis delicatis, ſet omnibus renunciare & dare ea pauperibus, pedibuſque incedentes accipienteſque baculos in manibus formam pauperum ſuſcipientes aliis dando exempla per converſationem.

Videntes igitur proceres & communes regni navem Eccleſiæ iſtis & aliis innumeris erroribus atque nephandis opinionibus quaſi undique de die in diem inceſſabili impulſione quaſſari, petierunt à rege in præſenti parliamento de iſtis remedium apponi ne forte archa tocius fidei Eccleſiæ talibus impulſionibus in illius temporibus piæ defectu gubernaculi irremediabiliter quateretur, & glorioſum regnum *Angliæ* per fidei depravationem in deſolationem gratiæ & honoris paulatim duceretur; Rex vero ſano conſilio tocius parliamenti in hac parte utens, juſſit archiepiſcopo *Cantuarienſi* cæteriſque Epiſcopis Regni ut officium ſuum ſinguli in ſuis dioceſibus ſecundum jura canonica acrius & ferventius exercerent, delinquentes caſtigarent, libroſque eorum *Anglicos* plenius examinarent, errata exterminarent populumque in unitatem fidei orthodoxæ reducere ſtuderent, eccleſiamque urticis, vepribus defloratam liliis & roſis ornarent, fulcimentumque regiæ poteſtatis ut audacius & fortius agerent eis annuit. Et juſſit rex ſtatim abſque dilatione literas ſuas patentes in ſingulos comitatus regni velocius mitti, & in quolibet comitatu certos inquiſitores de hujuſmodi libris & eorum fautoribus inſtituit, præcipiens eis ut remedium celerius apponerent, rebelles proximo carceri mancipparent donec rex eis mitteret. Set executio tarda & quaſi nulla affuit quia nondum hora correctionis advenit.

Copia

Ricard. II.

Copia regiæ Commiſsionis ſequitur in hac verba.

RIcardus *Dei gratia rex* Angliæ & Franciæ & *dominus* Hiberniæ, *dilectis ſibi magiſtro* Thomæ Bryghtwell *in Theologia Doctori, Decano* Collegii *Novi operis* Leyceſtriæ & Willielmo Cheſulden *Prebendario prebendæ ejuſdem Collegii; Ac dilectis & fidelibus noſtris* Ricardo de Barowe *Chivaler*, & Roberto Langham *ſalutem. Quia ex inſinuatione credibili certitudinaliter informatur quod ex inſana doctrina magiſtrorum* Johannis Wyclyf *dum vixit*, Nicholai Herforde, Joh. Aſton, & *ſuorum ſequacium quamplures libri, libelli, cedulæ & quaterni hereſes & errores manifeſtos continentes in fidei Catholicæ læſionem & ſacræ doctrinæ derogationem expreſſe & palam & notorie redundantes frequencius conpilantur, publicantur, communicantur, & conſcribuntur tam in* Anglico *quam in* Latino, *ac deinde opiniones nepharia ſanæ doctrinæ contrariantes oriuntur, & accreſcunt, ac manutenentur; & predicantur dampnabiliter & inique, in fidei orthodoxæ enervationem eccleſiaque ſanctæ ſubverſionem, & ex conſequenti, quod abſit, quamplurium incredulitatem eorumque animarum periculum manifeſtum: Nos zelo fidei catholicæ cujus ſumus & eſſe volumus defenſores in omnibus ut tenemur moti ſalubriter et inducti, nolentes hujuſmodi hereſes aut errores infra terminos noſtræ poteſtatis quatenus poterimus oriri ſeu quomodolibet pululare, Aſsignamus vos conjunctim et diviſim ad omnes et ſingulos libros, libellos, cedulas, et quaternos hujuſmodi doctrinam dictorum* Johannis, Nicholai, Johannis & *ſociorum ſequacium ſeu opinionem aliquam minus ſanam continentes, ubicumque & in quorumcumque manibus, poſſeſſione ſeu cuſtodia inveniri poterunt, infra libertates vel extra inveſtigandos, capiendos & areſtandos, & penes conſilium noſtrum cum omni celeritate poſſibili deferri faciendos, ut tunc ibidem de eiſdem ordinare valeamus prout de aviſamento conſilii noſtri prædicti fore viderimus faciendum. Ac eciam ad proclamandum & ex parte noſtra firmiter inhibendum ne quis cujuſcunque ſtatus, gradus ſeu conditionis fuerit ſub pœna inpriſonamenti & foriſfactura omnium quæ nobis foriſfacere poterit, aliquas hujuſmodi pravas & nepharias opiniones manutenere, docere, pertinaciterque defendere clam vel palam, ſeu hujuſmodi libros, libellos, cedulas, & quaternos detinere, ſcribere, vel ſcribi facere, aut emere, vel vendere præſumat quoviſmodo. Set omnes & ſingulos hujuſmodi libros, libellos, cedulas, & quaternos ſecum habitos & inventos ad mandatum veſtrum vobis reddat ſeu reddi faciat indilate; & ad omnes illos quos poſt proclamationem et inhibitionem prædictas contrarium inveneritis facientes & hujuſmodi nepharias opiniones manutenentes, coram vobis præfato* Thoma *decano et* Willielmo *evocandos et diligenter examinandos, et cum inde legitime convicti fuerint, per miniſtros noſtros proximis priſonis committendos, in eiſdem detinendos quouſque à ſuis erroribus, hereſibus, et pravis opinionibus reſipiſcant, ſeu nos pro deliberatione eorundem aliter duxerimus ordinandum. Et ideo vobis mandamus quod circa præmiſſa cum omni diligentia et efficacia intendatis et ea faciatis et exequamini in forma prædicta. Damus autem tam univerſis et ſingulis viris eccleſiaſticis, quam vicecomitibus, majoribus, ballivis, miniſtris, et aliis fidelibus et ſubditis noſtris, tam infra libertates quam extra, tenore præſentium firmiter in mandatis, quod vobis et cuilibet veſtrum in præmiſsis faciendis aſsiſtentes ſint, conſulentes et auxiliantes prout decet. In cujus rei teſtimonium has literas noſtras fieri fecimus patentes. Teſte meipſo apud* Weſtmonaſterium xxiij. *die Maii anno regni noſtri undecimo.* Ricard. II.

Magnates & communes regni videntes oppreſſiones inmanes & ſceleratiſſima facta quorundam conſiliatorum regis tam erga majores quam minores, & de d.e in diem in ſuis maleficiis invaleſcere ſentientes, in præſenti parliamento unanimi aſſenſu ſuggeſſerunt regi pro emendatione & reformatiane habenda, ſub hac forma.

A Noſtre treſdoute ſeignur le roy et a touz noz altres ſeignurs du roialme monſtrent lez humblez communes de voſtre dit roialme lez cauſez & damagez advenuz en diſpleſaunce du dieu & de ſeint eſgliſe, en deſhonour de vous & de voſtre coronne, & de tous voz noblez & gentiles & a touz eſtatez du dit roialme per la leve & rumour ore tarde advenuz per lez petitez gentz de voſtre dit realme enſemble ove lez perilles & damages qe de jour en altre apierent ſils ne ſoient haſtiment redreſſez, en deſtruccion de ſeint eſgliſe deinz voſtre realme en diſheritance & diſhonour de vous & de voſtre corowne, & damages de touz ceaux de voſtre realme, riches & pouers; dez queux perilles vous ne lez voz gentz de voſtre terre ne poient eſchapiere ſi pluis haſtyve remedie per aſcune mentz dez Prelatis, Conntez, Baronez, & dez pluis ſagez de voſtre realme ne ſoit ordeigne.

Primez a cauſe qe le peas & droite juſtice en voſtre tere a quele vous eſtez tenuz a maigtenere nad eſte ſuſtenuz egalment perentre ryches & ryches, poures & poures, & nomement perentre ryches & poures ſicome dieu & droit demanderont, voſtre poure peple ount eſte anyntez per extorcions de voz officers en paiis come eſchetours & autres commiſſours dez officers & miniſtres de ſeint eſgliſe, per officers dez altres ſeignurs en pays come ſeneſchalles & clerkes dez courtes de Byron & nomement per iij. oue per iiij. en cheſcune Conte appellez ſeconde Royez qe au pigne voſtre poure peple ne purront vivre ne porter lour charge en eyde de vous & de voſtre realme quant boſoigne y fuiſſe, per quelez defautez vous & voſtre realme ont eſte mys en grant diſclaundre en cheſcune terre. Et outre ceo voz grandez juggez dez lez loyes de voſtre terre nient feſſantz en touz temps ne as touz perſonez egale execution ſolonc lez voz loyez ordeignes, eins ſont enclynes deſchuere loffence dez maundementz per prive ſeale oue per grant ſeale encontre voz bonez loyes & lez priers dez altres ſeignurs ove queux ils ſont de retenuz qils ne ſont perfaire lour devoire a queles ils ſount jurrez, tout outrement en deſtruction de voſtre dit poure commune ſil ne ſoit pluis haſtyment redreſſe.

Item, treſdoute ſeignur per la oue voſtre dit poure commune ne ſolont en temps de voz nobles progenitours porter taxus ne tallages ne altres choſez eſpeciales deinz iiij. oue v. annz une ſi ont ceſtez v. anez perdevant de an en ane mys mes a diverſez tallagez nient egalment adgiſtez a cheſcune perſone

ſolonc

Ricard. II. ſolonc ſoun eſtate davoire mes totedya & continuelment la pluis grant quanitate dez ditez taxes tortuoſement ſurmys a voſtre poure commune & nentmyens a nule eſploite oe petiſſe dez voz guerrez & en deffence de voſtre realme per la coſters de mere en contre la choſe grauntiez. Eins ount eſtez ſur lez coſtiers du mere en divers parties de voſtre roialme lez mayſones de lez poures communez arſez, lez villagez & lez perſonez raunſones, & la nave tote outrement deſtruyta & la terre tote voyde & poure de tote maner de treſoure qe vous navea dont vous poiez voſtre terre defendre ne voſtre eſtate reale tenere, a grant doloure & poiſſance de touz vous ſagez pur le peple qe ſe leva ne ſaveyt altre choſe faire forſque a retter governours de voſtre counſayle appellantz lez pluis graundez de voſtre conſayle traytours a vous & a la roialme come gentz qe bien ne ſavoyent ne reſon.

Et pluſours altres encheſnnes treſredoute ſeignur purroit homme declarere a voſtre hauteſſe pur queuz lez ditz communes leveront, ſil a fuiſſe pur long tariance de vous noſtre ſeignur & noz altres ſeignurs en ceſt preſente parlyment eſperaunce en Dieu qe ſi bone remedie ſoit ordeigne pur lez diſfautez ſuiditez come appertient, lez ditz defautez & teuz altres qe buſoigneerent a penſer ſerrount redreſſez en pleſaunce du dieu, honour & profite a vous & de tous noz altrez ſeignurs & communes du roialme. Pur quoy ſeignur vous bonez gentz vous preent humblement pur ſalvacion de vous, & dieu, & de le coronne, la quele ils ſont tenuz a maigtener par lour ligienance qe vous pleſe aſſentiere as eux qe les deſfautes & perilles avanditez & aultrez que purront advener puiſſent eſtre ouſtez & redreſſea par ordinaunce de voz noblez & pluis ſagea au preſent aſſemble. Sembillantz au voſtre dit commune treſdoute ſeignur qe ſi ſage & perfite remedye ne ſoit mys en ceſt preſent parlyment lem doute de ceſt perille venaunt a pres qe homme ne ſerra de puiſſance pur lamender, la quele ne voile dieu pur ſa mercy Amen. Et queuz defautez remedier treſdoute ſeignur ſibien de ceuz come per lez damages & perilles ſemblables advenere il ſemble a voua humblez communes per conge & per commaundment de vous qe primerment qe eſt boſoigne de mutere la governayle de voua & de voſtre terre qe voua noſtre liege & naturele ſeignur permy voſtre terre dehors & en touz voz altres ſeigniories fuiſſe honure & doutez & perfytement amez de peple pur bon & juſtice governayle, ceſt aſſayvoyre treſhonure ſeignur en droite juſtice ſeſauntz as tieux perſones ſi biene as poures come as ryches egalment ſolonc lour deſert ſi bien en voz hautez courtes come ayllours en cheſcune pays cheriſancez lez bonez & vaylantz de touz lez eſtates de voſtre realme ſolonc lour degree & deſert, & nomement le honurable chyvalrye de touz voz ſeigniories endonancz la corage a lez bonez pur ſuſtiner voſtre honour & deffendre voſtre realme dez damagez en puiſſaunce tortes extorcions & touz oppreſſiones faitez & affaire devers poures de voſtre terre en touz pays riches ne vaylaunce eſpernes qe furſſe ent atient & z ſontomes quelle ne fuiſſe prunes ſanz pardone ſolonc la deſerte de treſpas ſi biene de gentz eſpirituele come dez lanes mittant payn ſil vous pleſt en ceſt preſent parlyment come il ſemble a vous & a nous voilauncez ſeigniories & baronage fur voz hautys juſticez & touz vous autres officers & commiſſours queconqes pur faire droite & dieu juſtice en tous caſes ſi bien as poures come as iches ſaunz donne oue fee prendre daſcune autre de vous ſanz vendre lea loyes pur doute oue pur bayne oue pur donne ou pur couitiſſe, ouſtantz le poure en cheſcune pays de meiſtymours de querell & touz ceuz qe ſont appellez ſecondes royes extorcions ; au confort & le relever de voz poures communes, per quele remedie & ordinance lealment teneuz & executez en tut temps quant boſoigne ſoit vous noſtre ſeigniourea de dieu ameez & per my tote voſtre realme honourez pur droiture, qe dieu le voille ottroiez pur ſa mercy &c. Ricard. II.

Tredoute ſeignur derechieſe z voſtre haute noblie ſoverengment en pleſaunce de dieu & de ſeynt eſgliſe pur honour de vous & de voſtre corone longment continuere pur eaſe & tranquillite de tut voſtre commune ordeigner per vous noſtre ſeignour & voz nobles a vous appellez de teux et tauntz come vous pleſt appellere leſtate de vous & de voſtre coronne , & de voz guerrez regardere & deſtreitement examiner z tiele entent qe le honour de vous noſtre ſeignur & de voſtre coronne ſoient honeſtenement ſuſtenuz ſanz enbleſſement de voſtre roialte en toua choſea appendantz, qe per vous & voz ditz nobles ſil vous pleſt nre z ceſt parlyment lez cauſes dea taxus autres grevances chargez portes perdevaunt de voſtre commune per defaute de ſage avytement qe ſont la terre poure & anientz tut voide de treſoure, puiſſent eſtre ceſſez & appeties en ſupportacion de voſtre dit commune taunqe ils puiſſent lour meſme relever de lour poverte & la realme enricheſſer per ſage governaill. Entenduz z voſtre hauteſſe noblye noſtre treſhonoure ſeigneur ſil vous pleſt, qe lez guerrez devant ſuſtenuz ne lour biens peravant donez & degaſtez ne altres chargez aſſetz purront eſtre eſpecifyez a voſtre dit realme & importable & ſuſtener ſaunz outrement la deſtruere , qe dieu ne voille ; ſuppliauntz humblement a voſtre haute & royal nobleye qe pur dieu & voſtre honour la dit mater deſtrement & effectualment purroit eſtre determys au preſent au ſoveraigne pleiancez de dieu, encreſe & renomes de voſtre bone governement ſi bien dehors come dedeinz voſtre dit realme en perfait eaſe & proſperite de tut poure commune ; per leſployte de quele article treſdoute ſeignur vous purrez purchaſſez de dieu & de voſtre poeple perfitement loura amours en tote lour pouare & corage, qe dieux coe voille per ſa gracioua petie amen. Et pur la gracious eſploite de bon governement ſovereynement pur perfourmer lez requeſtez avount requies & declariez ſupplient lez ditz humblez communes a vous treſdoute ſeigneur & a touz noz altres ſeigneurs ore aſſemblez, qe de pluis ſage de voſtre realme & de pluis vertunie de quele eſtate qils ſoient vous pleſt faire eſtre nomez vj. viij. oue taunt de noumbre qe vous pleſt & lour faire chargiere enſi touſt come ceo poet eſtre diſtingment & per bone payne & ſurement, qe endroit dez damagea & perillez avaunt nomez & pluſours altres qe nous ne ſavoms ne poemes pencer enſemble & dez lez remediez avaunt nomes & de touz altrez purvyauncez & remediez qe enboſoignent pur lonour & bien de vous noſtre ſeigneur & tut le commune ils diligentz ſoient en touz lour pouare de ſuſtener voſtre honour & roialte & la proſperite de tut voſtre roialme eſpi-

rauxz

Ricard. II.

tancz en dieu & lour ſoen & travayll que nulle de ditz meſchiefs ne nule tiele ſemblabez jammes navendra en voſtre dit realme cinz per leyde de dieu & per lour remediez & purvyance en temps qils ent ſerront chargez de ent ordeigner & occupiere ſils facent loure devour vous noſtre ſeigniour & voſtre coronne ſerrez honurablement governez en totez honourez & honeſtez pleſance & tut la poeple en quietz; per quelez governementz enſerres vous noſtre ſeigneur de diea chierez, & de voſtre poeple perfytement ameez & doutez, & tut la roialme quietz, qe voille dieu coe ottroire Amen.

Menſe Junii *Flandrenſes* venerunt ad parliamentum petentes à rege & magnatibus regni pacem & concordiam inter *Anglicos* & *Flandricos*, promittentes ſe velle *Anglicis* obſecundare, & obſequium eis præſtare, atque in omnibus eis adhærere pro ſuo poſſe. Tunc miſit rex viros apud *Caleſiam* tractare cum *Flandrenſibus* de concordia & pace. Et *Anglici* plura petierunt ab illis & conceſſerunt petita. Et inter cætera petierunt ab illis, quod ejicerent omnes *Francigenas* de finibus ſuis deinceps cum illis non moraturos, & annuerunt hoc facere. Similiter petierunt ut caſtellum de *Gravelyng* quod in multum nocumentum & gravamen *Angligenis* extiterat, penitus deſtruerent & funditus dilapidarent. Nam *Anglici* in illis partibus degentes & mercatores illuc tranſeuntes multa mala & pericula per illud caſtellum perpeſſi ſunt. Et veriſimile eſt adhuc per dictum caſtellum talia ſuſtinere, & iccirco firmam pacem haberi inter regna non poſſe quamdiu dictum caſtellum ſtaret vel etiam per *Flandros* gubernaretur. *Flandri* vero dictum caſtellum evertere aut in manus *Anglorum* liberare renuerunt, ſicque diſcordes abinvicem abierunt. Interea, ut fertur, quaſi infra proximum menſem orta eſt gravis diſſenſio in *Flandria* inter *Flandros* & *Francos* inter eos cohabitantes, adeo, ut dicebatur, quod uno die & uno tempore dici quaſi in tribus horis occiſi ſunt de *Francis* & *Flandris* eis faventibus circiter xvj. milia virorum in tribus civitatibus, videlicet *Gaunt*, *Yprys*, & *Andewerpus*. Eodem tempore Dux *Gerlyn* miſit avunculum ſuum cum aliis magnatibus ad regem *Angliæ*, qui nomine dicti Ducis optulerunt homagium regi atque fidelitatem ex ejus nomine ei fecerunt in eodem parliamento publice coram omnibus congregatis. In exordio hujus parliamenti dominus *Thomas* de **Wodeſtoke** Dux *Gloverniæ*, & *Henricus* Comes *Derbeyæ*, *Ricardus* Comes de **Arundell**, *Thomas* Comes de **Warwyke**, & *Thomas* Comes Mareſcallus in pleno parliamento accuſaverunt prout prius appellaverant de falſa proditione & ſeditione dominum *Alexandrum Nevyll* fratrem domini *le Nevyll*, archiepiſcopum *Eboracenſem*, & *Robertum Veer* Ducem *Hiberniæ* & Comitem *Oxoniæ*, & *Michaelem de Pole* Comitem de **Suthfolk**, *Robertum Treſſylyane* capitalem Juſticiarium regis, & dominum *Nicholaum Brembul* militem & civem *Londonienſem* quem ſæpius rex fecerat Majorem præter & contra voluntatem multorum civium; & accuſaverunt eos de alta proditione in multis falſitatibus regi & regno per eos factis; & ad hoc probandum ſe optulerunt in forma quæ ſequitur.

A Tresexcellent & treſſedoute ſeigneur noſtre ſeigniour le Roy, & ſon conſayle, en ceſt preſent parlyment monſtrent *Thomas* Duc de *Glouceſtre* Conſtable *Denglietere*, *Henry* Cont de *Derby*, *Richard* Cont *Darundell* & de *Surre*, *Thomas* Cont de *Warwyke*, & *Thomas* Cont Mareſcall, qe come lez avantditz *T.* Duc de *Glouceſtre* Conſtable *Dengleterre*, & *Ricard* Cont *Darundell* & de *Surre*, & *T.* Cont de *Warwyke*, come loialx lieges noſtre ſeignour le Roy pur profite du Roy & realme le xiiij. jour de Novembre darreyne paſſe a **Waltham Croſſe** en le conte de **Hertford**, devaot le treſreverent piere en dieu *William* lerceveske de *Cantebrus*, *Edmund* Duc *Deverwyk*, reverent piere en dieu *William* eveske de *Wynceſtre*, *Thomas* eveske de *Ely*, alors Chancelere *Dengleterre*, *John de Waltham* alors Gardeyne du prive ſeale noſtre ſeigniour le Roy, *John* ſeigniour de *Cobham*, mes ſeigniouress *Ricard le Scrope*, & *John Deuros* adonqes Commiſſioners noſtre ſeigniour le Roy ordeignez & faitez en le darreyne parlyment, appelleront *Alexandur* lerceveske *Deverwyk*, *Robert de Veere* Duc *Dirlande*, *Mychel de la Pole* Cont de *Suthfolc*, *Robart Treſsiliane* faux Juſtice, & *Nichole Brembul* faux Chivalere de *Londres* de hautes treſons per eux faitez encontre le Roy & ſon realme, & ſoy offeront de ſe purivere & mayntener & ſufficeane ſeurte trover. Et prierent as ditz ſeigours dez ceſtez certefiere a lour dit ſeigneur leage; Quele choſe eſtoit certyfie a meſme le jour a noſtre ſeignur le Roy per lez ditz ſeigniours Commiſſioners a *Weſtmynſtre* ou pleuſieurs dez ditz appellez eſtoient preſent pleinement enformes & certifiez du ditz appelle. Et puis per aſſent du Roy & ſon conſeyll lez avantditz *Thomas* Duc de *Glouceſtre* Conſtable *Dengletere*, & *Ricard* Cont *Darundell* & de *Surre*, *Thomas* Cont de *Warwyk* le dyſmeygne le proſchein enſuant viendrent a *Weſtmynſtre* in preſence du Roy & de ſon conſayle illeqes pur profit du Roy & du roialme appelleront lez avantduz *Alexandre* erceveske *Deverwyk* & aultres traytours ſez compaignons appellez dez hautez treſons per euz faitz contre le roy & ſon realme come traitours enmys du Roy & du roialme en affirmance lour appelle avantdit, & ſoy offeront de ly purivere & maintener come devant eſt dit. La quele appelle noſtre ſeignour le Roy accepta, & ſur ceo aſſigna jour as ditz parties a ſon primere parliment qe ſerroit tenuz a *Weſtmynſtre* lendemayne del Chaundelere proſcheyn enſuant, de prendre & receyver adonqes ſur la dit appelle pleyn juſtice. Et en le temps myſme priſt en ſa ſauve & treſpecial protection lez ditz parties ove touz lour gentz biens & chatieuz, & coe fiſt proclamere & publiere en ſa preſence en meſme le temps. Et puis le lundy proſcheyne apres le jour de la natyvite noſtre ſeigniour *Iheſu Criſt* proſcheyn enſuant lez avauntditz *Thomas* Duc de *Glouceſtre* Conſtable *Denglietere*, *Ricard* Conte *Darundell* & de *Surre*, *Thomas* Cont de *Warwyk* enſemblement ove lez avantditz ſeignurs *Henry* Cont de *Derby*, & *Thomas* Cont Mareſcall en preſence du Roy en le toure de *Londres* come loiale liegies noſtre ſeigniour le Roy & du roialme appelleront lez avantditz *Alexandre* erceveske *Deverwyk*, *Robart de Veer* Duc *Dirlande*. *Mychele de la Pole* Cont de *Suthfolc*, *Robart Treſſylyan* faux Juſticer, & *Nichol Brembul* faux Chyvaler de *Londres*, dez hautez treſonez per eaux faitz encontre le Roy & ſon realme, come

Ricard. II.

s

Richard. II. come traytours enmys du roy & du roialme & ſoy ofterent de purſuere & mayntener & ſuffiſant ſeurte trover, come de fuis, & ſur ceo le roy lour aſſigne jour a ſon proicheyne parliment a purſuere & declarere la dit appelle. Sur quoy le roy per uvys de ſon conſaile fiſt proclamer en touz lez contees Denglitere per briefs de ſon grant ſeale qe touz lez ditez appellez ſerront au dit Parliment a y reſpondre ſur appelle ſuſdite. Et quele appelle lez avanditz, *Thomas* Duc de *Glouceſtre Conſtable* Denglietiere, *Henry* Conte de *Derby*, *Richard* Counte *Darundell*, & de *Surre*, *Thomas* Cont de *Warwyk*, *Thomas* Cont *Marchall* appellantz ſont preſtez a purſuiere maignener & declarere & come loialx lieges noſtre ſeignour le roy pur profite du roy & realme appellount lez avanditz *Alexander* Ercevesk *Deverwyk* &c. dez hautez treſons per eux faitz encontre noſtre ſeignur le Roy & ſon roialme come traytours & enmys du roy & du realme. Quelles appellez & treſons ſont declarez appointez & ſpecifies pleynement ſi come eſt contenu a en diverſe cedules anneaes a y ceſtez, & prient qe lez ditz appellez ſoyent demands & qe droit & juſtice ent ſoit fait en ceſt preſent parlyment avantdit.

Articl. 1. Primement *Thomas* Duc de *Glouceſtre* Conſtable *Dengliotere*, *Henry* Cont de *Derby*, *Richard* Cont *Darundell* & de *Surre*, *Thomas* Count de *Warwyke*, *Thomas* Cont *Marchall* appellont & dyont qe *Alyſander* ercevesk *Deverwyk*, *Robart* de *Verr* Duc *Dirlande*, *Mychele de la Pole* Count de Suthfolk, faux trayto urs & enmys au Roy & a realme veantz le tendurnes del age noſtre dit ſeignur le roy & la innocencie de ſa royal perſone luy firont entendre come pur verite tantz dez faucez choſes par eaux outre lealte & bon ſoy ymagines & controvez qe entierement en luy fyrent de cut a eux doner ſon amour & ferme ſoy & credens & hayer ſes loiaa ſeignurs & lieges per queux il duiſt de droit pluis aver & eſte governe. Et auxint accrochans a eaux real pouare en deſſranchiſſant noſtre ſigneur le roy de ſueverei gte emblemyſſance & amenuſaunce ſa royale prerogatyve & regalye luy firent ſi avant obeyſere qil fuiſt jure deſtre governe conſeylle & meine per eua. Per vertue de quele ſerment eua luy ont ſi longement tenuz en obeſaunce de lour faux depenſemet ymaginacions & faitz qe lez meſchiefes enconvenients deleua & deſtruccions continuz as articles ſi apres enſuant ſont avenua come ſont overtement en partye a monſtrer & deſclarer pur profit du roy & du roialme.

2. Item la oue le roy neſt tenua de faire nule ſerement envers nules de ſes lieges ſi noun le jour de ſon coronement oue pur commune profite de luy & de ſon realme lez avaadits *Alexander* Ercevesk *Deverwyk*, *Robart* de *Verr* Due *Dyrlande*, *Mychele de la Pole* Count de Suthfolk, faux traytoures du roy & du royalme ount faitz luy jure & aſſeurer envers ceua qe les mayntendra & ſuſtendra a vivre & morere oue eux & iſſint la oue le roy doit eſtre de franc condicion pluis qe nule altre de ſon roialme ils luy ont mys pluis en ſervage encontre ſon honoure eſtate & regalie, encontre lour ligeance come Traytours a luy.

3. Item lez avanditz *Robart* de *Veere* Duc *Dirland*, *Mychele de la Pole* Count de Suthfolk, *Alexander* Erceves *Deverwyk* per aſſent & conſayle *Robart Treſilian* faux Juſticer & *Nichol Brembul* faua chivaler de *Loundrez*, per lour faux covyn ne ſoffront pas lez grantz du roialme ne lez bones conſeyllours le roy parler ne aprocher au roy pur luy bien conſeyllere ne le roy parler a eux forſque en la preſence & en la oyere dez ditz *Robart de Veere* Duc *Dirlande*, *Mychele de la Pole* Count de Suthfolk, *Alexander* Ercevesk *Deverwyk* per aſſent & conſayle *Robart Treſſylyan* faua Juſticer, *Nichol Brembul* faux chivaler de *Loundrez*, en preſence daſcune deux a meyns a lour volunte & ſolone lour tayle & choſes qils vaylorent en reboutant lez grantz & lez bonez conſeylers le roy de lour bone volunte vers lour ſeigniour liege & encrochantz a eux royal pouere ſeigniorye & ſoeverrant ſur la perſone le roy a grant diſhonour & peril du roy & du corounde ſon roialme.

Item, les avanditz *Alexander* Ercevesk *Deverwyk*, *Robart de Veere* Duc *Dirlande*, *Mychele de la Pole*, Cont de Suthfolk, *Robart Treſſylyan* faux Juſticer, *Nichol Brembul*, faux chivaler de *Loundrez*, par lour faux covyn & acrochement de lour faux malveſtez maneront & male conſeyleront noſtre ſeignur le roy ſi que ſa preſence qil doit de ſon devereite monſtre a lez ſeigneurs grauntz & a ſon people leige & a lez grantz & droit queux requirerent reſpondre ne le fiſt poynt forſque & a la taylle lez ditz *Alexander* Ercevesk *Deverwyk*, *Robart de Veere* Duc *Dirlande*, *Mychel de la Pole* Cont de Suthfolk, *Robart Treſſylyan* faux Juſticer & *Nichol Brembul* faux chivaler de *Loundrez*, en ouſtount le roy de ſon devoyre contre ſon ſerement & lez coreres dez grantz ſeigneurs & de people de ſon ſeigniour liege, en compaſſance de eloigner le coer noſtre ſeignur le roy dea pieres de la terre pur avoire entre eux ſoul le governement du roialme. *Item*, per le dit accrochment lez avandiet, *Robart* de *Veere* Duc *Dirlande*, & *Mychele de la Pole* Cont de Suthfolk per aſſent & conſeylle du dit *Alexander* Ercevesk *Deverwyk* ont faitz qe noſtre ſeigniour le roy ſantz aſſent du roialme ou deſerte deux lour ad done per lour abette mouk diverſez ſeignories chaſtelle vylles manoyrez ſibien anneaes a ſa corone come autres, ſi come la terre *Dirlande* & *Okam* oue la foreſt dycell & grantea terrez qe furont al ſeignieur *Dandelegh* & autres grantz terres as dit Duc *Dirland* & as autres diverſement, peront ils ſont grantement enriches & le roy eſt devenez en poure et nid dont il ſe purra ſuſtenez et portere lez charges du royalme ſi nonn per impoſicions taaus oue tributes mettre et prendere ſur ſon poeple en diſheriteſon de ſa corone et en defeſance du royalme. 4.

Item, per le dit encrochment lez avanditz *Alexander* Ercevesk *Deverwyk*, *Robart de Veere* Duc *Dirland*, *Mychele de la Pole* Cont de Suthfolk, per aſſent et conſeyle de dit *Robart Treſſylyane* faux Juſticer, et *Nichol Brembulle*. faux chyvaler de *Loundrez* ont faitz qe noſtre ſeignur le roy ad done divers manoyres terres tenementz offices et baylifes as diverſes altres perſones de lour affyance et as aulteres perſones dez queua ils ount priſe grantz donns per brogages pur ycellez cauſes et auſſi per cauſe a tener ovesk eua en loure faucez quereles et purpoſes en deffeſance du roy et du realme ſi come eſt de ſir *Robart Manſel* Clerc, *John Blake*, *Thomas Uske* et altres diverſment. 5.

Item, *Robart de la Veere* Duc *Dirland*, *Mychel de la Pole* Cont de Suthfolk, et *Alyſandet* Ercevesk *Deverwyk*, per aſſent et conſeyle de *Nichol*

Ricard. II. *Brembulle* faux chivaler de *Loundres* encrochant a eux roial pouare ount fait qe noſtre dit ſeignur le roy lour ad done treſgrantz donnes dor & dargent ſibien des biens joials propres come des biens & treſoures du roialme ſicome des dymes quinzymes & aultres taxes a diverſes parliments grantez pur eſtre eſploites en defence & ſavegarde du roialme & altrement, quel ſome amont a C. mill. marcz & pluis, ſicome au dit Duc *Dirland* & autres diverſements. Et outre ceo pluſoures bones ordinances & purpoſez faitz & ordeignez en parlyment ſibien pur lez guerres come en deffence du roialme, ont ils deſturbez en grant arereſment du roy et du roialme.

7. Item, per le dit encrochement & per grantz donnes & brogagez quils ont pris lez avantdit Duc *Dirland*, *Mychel de la Pole* Cont de Suthfolc, *Alexander* Erceveſk *Deverwyk* ont faitz qe diverſes perſones nient ſufficiantz & nient covenables ont lez garde & governance des diverſes ſeigniories chaſtellez & paiis en guerre come en *Gueyene* & aillours ſibien de cea la miere come de la peront le poeple & paiis dy celles parties lieges & loialx au roy pur grendure partie ſont deſtruez & grantz ſeigniories des novellez rendutz as maynes & poſſeſſiones des enmys ſanz aſſent du roialme, queles ne furent unques en maynes des enmys puis le conqueſt du cell ſicome il eſt en la marche de Scoce & ayllours en deſheriteſon de corone du roy & grant arereſment du roialme ſicome en *Harpeden* & *Craddok*, & aultres diverſementz.

8. Item per le dit encrochement lez avantditz *Alexander* Erceveſqe *Deverwyk* & ſez compaignons traitours ſuſditz ont faitez qe diverſez gentz ount deſturbes de le commune ley *Denglieterre* & mys a grantz delays perdes & coſtages, & eſtatutez & Jugementz droiturelement ſur cauſez neceſſariez faitz & renduz en parliment reverſes & adnullez per procurement dez ditz malfeſours & traitours, & ceo per cauſe dez grantz donnez & brogages per eaux recevy du cell parties en grant arereſment du roy & du roialme.

9. Item, lez avantditz *Alexander* Erceveſk *Deverwyk*, & lez altres traitours au roy & au roialme ont faitz & conſeylle noſtre dit ſeignur le roy a granter chartres de pardon dez horribles felonies & treſons ſi bien contre leſtate du roy come du partie, la quele choſe fuiſt encontre le roy & le ſerement le roy.

10. Item, la oue lez avantditz ſeigniories de la terre *Dirland* ſont & ont eſtez du temps dont memorie ne court parcel del coroun *Denglieterre* & lez gentz de cell terre *Dirland* per tote le temps avantdit ont eſte liegez ſanz meſne au roy noſtre ſeigneur & ſes roialz progenitours roys *Denglieterre* en toutz lour chartres breves lettres patentz & auxi en lour ſeala en augmentacion de lour none & de lour roialte lez ount fait nommez ſeigneur *Dirland*, les avantditz *Alexander* Erceveſke *Deverwyk*, *Robart de Veere* Duc *Dirland*, & *Mychel de la Pole* Cont de Suthfolc, come faua traitours au roy per le dit encrochement ont fait & conſeille qe noſtre ſeignur le roy en quanqe que luy eſt ad grante & aſſente plenement & ſoy accorde qe *Robart de Veere* Duc *Dirland* ſoit fait roy du dit terre *Dirland*, & pur complere ceſt malveys purpos lez avanditz traytours ount counſeylle execyte qe noſtre ſeignur le roy ad envoye ſez letters a noſtre ſeint piere le Pope de grantiere ratifiere & confermer lour traitorouſe purpos ſanz ſcience oue aſſent de ſon roialme *Denglieterre* & de la dit terre *Dirland* en deſceverance de la liegiance du roy perentre le dit realme *Denglietere* & la dit terre *Dirland*, en deſcreſſe del honurable none du roy noſtre ſeigneur avandit, & en overte diſhereteſon de ſa corone du roialme *Denglietere* & pleine deſtruccion dez leala lieges du roy noſtre ſeignur & la dit terre *Dirland*.

11. Item, la ou per la grant chartre & autrez bonez leyes & uſagez du roialme *Dengletere* qe nul homme ne ſerra pris ne priſonez mys a mort ſanz due proces de lay avantdit *Nichol Brembul* faux chivaler de *Londrez* per le dit encrochment priſt per noer certeins priſouns deis de priſone de Newgate chapeleins & autres jeſqe le noumbre de xxij. aſcunes endiꝺtez appelles de felonie & aſcunz provours en cas de felonie & aſcunez priſez & priſonez illoeques per cauſe de ſuſpecion de felonie, & lez ameſnoit hors de *Loundrez* en la conte de Kent a un lieu qeſt appelle Foulehoke, & illoeqes encrocha a luy roiale pouere come traitour au roy ſanz garante oue proceſſe du ley les fiſt eſtre decollez toutz ſanz un qeſtoit appelle de felonie per un provour le quele il leſſoit aler a large meſme le temps.

12. Item, lez avantditz *Alexander* Erceveſk *Deverwyk*, *Robart de Veere* Duc *Dirland*, *Mychele de la Pole* Cont de Suthfolc, *Robart Treſſylyane* faux Juſticer & *Nichol Brembre* faux chivaler de *Loundrez*, traitours au roy et au roialme ont priſez en meinez cauſes grantz donnz en noun du roy dez diverſez parties pur maintenance dez querelez et aſcune foith dez ambideux partiez ſi come pluis a pleine ſerra monſtre quant meſter ſerroite.

13. Item, per le dit encrochement lez avanditz *Alexander* Erceveſk *Deverwyk*, *Robart de Veere* Duc *Dirland*, *Mychel de la Pole* Cont de Suthfolc, et touz cez autres compaignons ont fait que per la ou aſcun dez ſeignurs altres loialx lieges noſtre ſeignur le roy as diverſez parlimentz eyantz grant pouare et doute le perde du roy et du roialme per cauſe lez ditz meſfeſours meſchiefs moveront davoire bone governance entour le roy pur eſchuiere les perilles avandiz, qe noſtre ſeignur le roy ſe mova tut et ſi durement encontre eux qe commanda aſcunez que departieront de ſon conſeille et de parliment, enſi quils ferront pluis parler de ceſt mater ne touche bone governance du roy et du roialme pur prioure de mort en grant arereſment du roy et du roialme.

14. Item, per le dit encrochment les avant duz *Alexander* Erceveſk *Deverwyk* et touz lez autres traitoures ont fait qe la ou le darreine parliment touz les ſeignurs et autres ſages illoeques aſſembles veantz le perde du roy et de ſon realme eſmuz tantz pur les perilles et meſchiefs ſuſditz & qe le roy eſtoit dupartie de conſaile du roialme et ſe tenoit tut a conſeile de lez ditz meſfeſours et traitours come per cauſe qe le roy Franceys eſtoit eskyppes ou ſon roial pouare en la meere preſt pur avoyr ariver en Englietere et deſtruere tut le roialme et la lange *Denglieterre* et nul ordeignance ne governãce eſtoit aillours faie pur ſavite du roy ne du roialme, mes ne ſovieront de ceo autres remedyes mes monſtront au roy tut pleinement coment il eſtoit malement governe conſellie et demene per les avantditz traitours et meſfeſours en declarantz a luy lour malves condicions et luy requi-

Ricard. II. quirerunt moult humblement come ſez foialx lieges pur ſavite de luy & de tut ſon realme, & pur eſchuire touz lez perillez avantditz leſſer & ouſtiere lez ditz meſfeſſours & traitours hors de ſa preſence & companie, & qe ne ferroit en apres lour malveis conſaille mes apres lez ſagez loialx & deſcretes du roialme. & ſur ceo les ditz traitours meſfeſours veanz ceſt bone & honurable opinion de parliment & pur deſturbere cel bon purpos par lour faux conſeile firent qe noſtre ſeignur le Roy commanda a Maire de *Londres* de faire ſodeignement lever un grant pouare dez gentz de *Londres* docciere & mettre au mort touz les ditz ſeignurs & communes hors pris ceux que furent de lour covin, al feſance de quele male fait lez greindres meſfeſours & traitours ſuſditz ſerroient partie & preſents en deffeſaunce du Roy & du roialme ſuſditz.

15. Item, Quant lez ditz *Alexandre* erceveske *Deverwyk* & touz les altres traitours & meſfeſours au Roy & au roialme perceveront qe lez ditz Maire & lez bonez gentz de *Londrez* avoient overtement refuſez en preſence du Roy dacompliere lez ditz malveis purpoſez & prodicion touchant le mourdre dez ditz ſeignurs & communes, par lour dit traiterouſe acrochement faucement conſeleront le Roy et tant fyront qe noſtre ſeignur le Roy ſoy eſloignaſt hors du dit parliment per pluſours jours et fiſt certifiere qe ne volois unqes approcher le dit parliment ne communer ove lez ditz ſeigniours & communes du boſoignes du roialme pur nule perile perde ne meſchieſe que purroient aſcunement avener a luy et ſon roialme ſi ne fuiſſe primerment aſſurez per lez avantditz ſeigneurs et communes qils ne duiſſent riens dier ne faire en le dit parliment encontre aſcunez dez ditz meſfeſours, ſavant qils duiſſent alere et procedere avant touchant la proceſſe qe fuiſt lors comence envers *Mychel de la Pole*; a grant areteſment du Roy et du ſon roialme, et encontre lez aunciens ordeignance et libertes du parliment.

16. Item, Lez avantditz ſeignurs & communes du roialme apres qils avont entenduz qe la volunte le Roy per les malves excitacion et conſeile de ditz *Alexandre* & touz lez altres eſtoit tiele qil ne voloit ſuffrere aſcune choſe eſtre comence purſue oue fait encontre lez ditz malfeſours & traytoures come deſuis, ne voleront ent pluis parlere ne procedere encontre la volunte le Roy, Et puis en le dit parliment ewes lez conſeillez & aviſementz dez touz lez ſeignurs juſticez & aultres ſagez communes du dit parliment coment leſtate du Roy & de ſon roialte purront meulx eſtre ſavez encontre lez perillez & meſchiefs ſuſditz. Et ne ſcieront trover ne troveront altre remedie mes de ordeigner qe aij. de loialx & ſages ſeignurs de la terre ſerront de conſeille du Roy pur une an entiere alors proſchein enſuant, & qe lours ſerroit fait tiele eſtatut & commiſſion per meſme le temps per queux ils avoient plin & ſuffeſant poiar de ordeigner pur la governance du Roy & du roialme & quanqe appertenoit a Roy de ſea la miere & de la, & de repellere repayerer & redreſſer quant qeſtoit malment fait encontre leſtate honour & profit du Roy & de realme, & de faire altres choſez diverſez & neceſſariez du Roy & du roialme, come eſt contenuz en la commiſſion ent fait quele eſt de recorde en la Chancelerie. Et qe nule perſonn ne devetoit conſeillere le Roy ne luy mover aſcunement encontre la dit ordeignance & ſtatute, & ſi le ſerroit, a primer foit perdiroit touz ſez bienz & chatieux, & al ſeconde defaute il porteront penance de vie & de membre. Et cellez ordeignancez & remedie ſerroit ent fait ſil pleroit au Roy & nient aultrement. A quele ordeignance touz lez juſticez du roialme eſtoient accordes & lour conſeile a ceo doneront ſibien en preſence du Roy come dez ditz ſeignurs, Et auxint noſtre ſeignur le Roy ſey aſſente pleinement a ycelle ordeignance. Et ſur ceo lez ditz ordeignance eſtatuz & commiſſion furent faitz & accordauntz al aſſent du Roy & dez ditz ſeigneurs & juſticez, & altres ſagez & communes aſſemblez au dit parlyment pur ſavere le Roy, ſa regalie, & ſon realme, Et apres le finiſſment de dit parliment lez ditz traitours & meſfeſours par lour ditz malves encrochementz faucement & trattiouſement enfourmeront le Roy qe lez ditz ordeignancez eſtatuto & commiſſion eſtoient faitz en defeſance de ſa regalie; & qe totez ceux que procureront oue conſeleront lez ditz ordeignancez eſtatut & commiſſion deſtre fait & qe touz y ceux qe exciteront le Roy daſſenter a ceo ſont dignez deſtre mortes com traitours au Roy.

Item, apres ceo lez ditz meſfeſours & traitours *Alexandre* erceveske *Deverwyke*, *Robart de Veer* Duc *Dirland*, *Michel de la Pole* Cont de *Suthfolc*, *Robart Treſſylian* faux Juſticer, & *Nichol Brembre* faux Chivaler de *Londres*, ont faitz le Roy aſſemblere conſeille dez certeins ſeignurs juſticez & altres pluſours faitz ſanz aſſent ou preſence dez ſeignurs de grant conſeille, & lez ont faitz diverſez demaundes & moult ſuſpecionouſe dez diverſez matiers. Pur quoy le roy lez ſeignurs & le commune poeple ont eſtez en le pluis grant trouble & tut le realme auxi & lez coera dez pluſours retrays du Roy ſavant loure liegeaunce. 17.

Item, Pur acompler la dit haut treſon les ditz meſfeſours & traitours *Alexandre* erceveske *Deverwyk*, *Robart de Veere* Duc *Dirland*, *Michel de la Pole* Cont de *Suthfolc*, per aſſent & conſeille *Robart Treſſylian* faux Juſtice, & *Nychol Brembulle* faux Chivaler de *Londres*, firent le roy alere oveſqe aſcunez dez eaux per my ſon roialme per le greindoure partie en parties de *Calu*, & firent le roy faire venir devant luy lez ſeignurz, chivalers, eſquiers et altres bonez gentz dez ditz parties ſibien dez citees et boroughez come dez altres lieus, et lez firent eſtre liez aſcunes per lour obligacions et aſcunez per lour ſerement a noſtre ſeignur le Roy deſtre oveſqe luy encontre touz gentz, et dacomplet la purpos du Roy qeſtoit a celle temps de acomplere lez voluntez et purpos dez lez avantditz meſfeſours et traitours et per faux imaginacions covins et erochemẽtz ſuſditz. Queux ſeurtez et ſerement eſtoient faitz encontre lez bonez loyes et uſages de la terre et contre le ſerement du Roy a grant areteſment et diſhonours du Roy et du roialme. Item per force tielez liens et ſerementz tout le roialme eſt movee en grant murmour et truble per lez ditz meſfeſours et traitours *Alexandar* erceveske *Deverwyk*, *Robart de Vere* Duc *Dirland*, *Michele de la Pole* Cont de *Suthfolc*, *Robart Treſſylyan* faux Juſtice, *Nichol Brembul* faux Chivaler de *Londres*, et en perille davoire ſuffert diverſez meſchiefs emportables. 18.

Item, pur aforcer lour purpoſes lez ditz *Alex. &c.* ove touz ſez compaignons ſovent firent le Roy ſoy eſſoinere en lez pluis longez parties du realme a cauſe 19.

 qe lez ſeignurs aſſignez per lez ditz ordeignancez & ſtatutez & commiſſion. nie purroyent conſeillere oveſqe luy du buſoigne du roialme, en deſturbance & deffence le purport & en effect del ordeignance eſtatutez & commiſſion avantditz en grant areteſment du roy & du roialme.

20. Item, Les avantditz meſfeſours & traitours *Nychol Brembul* faux Chivaler de *Londrez*, *Robart de Veere* Duc *Dirland*, *Alexandur* erceveske *Deverwyk*, *Mychele de la Pole* Cont de *Suthfolc*, & *Robart Treſſylian* faux Juſtice, apres quellez eſtoient ſuſtraiez lez corps & bien volunte le roy dez ditz ſeignurs qe ſenteront de faire lez avantditz ordeignaunoez eſtatutez & commiſſion en darreine parliment, & qe le roy les tenoit ſez enmys & ſez traitours & oveſqe ceo qils eſtoient ſeurs qe lez opinions dez juſticez eſtoient accordantz a lour malveis purpos ſuſditz & qaſcunes dez ditz juſticez eſtoient de lour aſſent & covine aillours pur faire imaginacion & pur attendre lour faux & traiterous purpos avantditz per faux compaſſements entre eus ordeigneront qe aſcunez dez ditz ſeignurs & communes ſerront primerment arreſtez, puis per faux enqueſtz endittez atteintes dez certeins treſons per eux fauxment imagines ſur meſmez lez ſeignurs & communes & iſſint eſtre mys in malveis & honitouſe mort & eux de lour ſank perpetuelment diſheritez, & qe ceux faux arreſtez enditeſmentz & attiendrez ſerront faitz a *Loundrez* & en *Middleſex*. Et pur celle cauſe firent un malveis & faux perſone de lour covine *Thomas Uske* deſtre ſouth viſcont de *Middleſex* qe perlaunce & aſſent procurement & commandment enpriſtz qe lez faux enditeſmentz & attiendrez ſerront faitez & acomplez per le maner ſuſdit, & a plener compleſſement de meſme la treſon lez dits traitours firent noſtre ſeignur le roy envoiere ſez lettres du credence per *John Rypon* faux clerk qe eſtoit de lour faux covine, directez a Maire de *Londres*, quele credence eſtoite qe le dit Maire duiſt mettre le dit *Thomas* Duc de *Glouceſtre* & aultres certeins perſones queux il noma a cell temps. Et apres qe le dit Duc & lez altres fuiſſent enſi arreſtez ils duiſſent eſtre enditez de certeins treſons en maner come le dit *Nichol Brembul* faux Chivaler de *Londres*, & *John Blake* qeſtoient de ceo pleinerment enformes duiſſent enformere le dit Maire. Et puis le dit *Nichol Brembul* faux Chivaler de *Londres*, & *John Blake* per force du dit lettre de credence porteront al dit Maire une bille queſtoit enformacion de la dite fauce enditement commandant & chargeant deper le Roye au dit Maire qil a ſon pouare duiſſoit faire lez avantditz arreſtez enditementz & atteindres eſtre faitez per le manere ſuiſdit. Le fait de quele bille enſuit. *Semble pur le menlt qe certeins* &c. ut en confeſſion *Blake* &c. Outre ceo lez ditz meſfeſours & traitours ordeigneront qe bone eſpie ſerroit fait ſur la arrivall de mon ſeignur Duc de *Lancaſtre* & qil ſerroit areſtee maintenant ſur ſa arivall.

21. Item, apres qe lez avantditz *Alexandur* erceveske *Deverwyk*, *Robart de Veere* Duc *Dirland*, *Michel de la Pole* Cont de *Suthfolc*, *Robart Treſſylyan* faux Juſtice, & *Nychol Brembul* faux Chivaler de *Londrez*, meſfeſours & traitours au roy & a roialme avoient enſi traiterouſement enformes noſtre ſeignur le roy qil croya ſeurment qe lez ditz ordeignancez eſtatutz & commiſſion furent faitz en derogacion de ſa regalie & prerogative du roy, & luy enfourmeront de croiere auxi fortement qe toux ceux qe ordeigneront lez ditz ordeignance eſtatuz & commiſſion deſtre faitz furent en finall purpos a degradere & depoſere noſtre dit ſeignur le roy. Et qils ne voillent en nule maner ceſſere de lour purpos tanqe averont ceo perfait peront le roy lez tinet come ſez enmys & traitours.

22. Item, Apres cell faux & traitorouſe infonnacion quant lez avantditz *Alexandre* erceveske *Deverwyk*, *Robart de Veere* Duc *Dirland*, *Michel de la Pole* Cont de *Suthfolc*, *Robart Treſſylian* fauce Juſtice, & *Nichol Brembul* faux Chivaler de *Londres* perleveyront qe noſtre ſeignur le roy lez loialx ſeignurs tenoit come ſez enmys & traitours, lez ditz meſfeſours & traitours luy conſeilleront qe per cheſcune voie poſſible luy ferroit fort ſibien per pouare dez ſez gentz liegez come per pouere de ſez enmys *Franceys* & altres a deſtruere & mettere a mort lez avantditz ſeignurs & touz altres aſſentantz al feiſaunce de dit ordeinance eſtatutez & commiſſion, & qe ceo ſerroit ſi privement qe nully ent ſaveroit tanqe y fuiſt mis en fait.

23. Item, pur acompler ceſt haut treſon lez avantditz *Alexandre* erceveske *Deverwyk*, *Robart de Veere* Duc *Dirland*, *Michel de la Pole* Cont de *Suthfolc*, per lour conſeile ils firent le roy ſez lettres de credence maundere a ſon adverſarie du roy *Franceys* aſcunes per *Nichol Suthwell* vadlet de ſa chaumbre & aſcunez per altres perſones de petite eſtate ſibien alienz come denizeinz, requirant & enpriant le dit roy *Frannceys* qil verroit eſtre ove tut ſa pouare & counſeil eidant & enforceant a noſtre ſeignur le roy a deſtruere & a mort mettre lez ditz ſeigneurs & aultres *Englys* lez queux le roy lors tenoit ſez enmis & traitours come deſus, a treſgrant diſeaſe & trouble de tut le roialme.

24. Item, Lez avantditz *Alexandre* erceveske *Deverwyk*, *Robart de Veere* Duc *Dirland*, *Michel de Pole* Cont de *Suthfolc* acrochantz a eaux roial poiare firent le roy promittere a roy *Franceys* per ſez ditz lettres & meſſagez pur eide & forcement avoire du dit roy *Franceys* & de ſa pouare pur acompliere ceſt haut treſon de prodicion & murdre, de doner & ſuſfrendre au dit roy *Franceys* la ville & le chaſtell de *Calys* & touz altres chaſtiellez, forcelletes en la marche de *Pycardie* & a *Troys* lez chaſtielles & villes de *Chirburgh* & de *Breſt*, a treſgrante diſhonour & trouble & arreteſment du roy & du roialme.

25. Item, Apres lez avantditz *Alexandur* erceveske *Deverwyk*, *Robart de Veere* Duc *Dirland*, *Mychel de la Pole* Cont de *Suthfolc*, eſtoient ſurez davoire eide en forcement du roy *Franceys* per manere come deſuſe, lour eſtoit accorde perentre noſtre dit ſeignur le roy & le roy *Franceys* per excitation & feſaunce dez ditz traitours *Alexandre* &c. & touz cez compaignons qe parlance ſerroit faite en lez marches de *Calys* de trewe per v. anz perentre lez ditz dieux roialmes *Dengliterre* & *France*, Et a quele parlance ſerront lez ditz deux royes & auxi lez ditz ſeignurs *Engleys* queux le roy tenoit allors ſez enmis & traitours & la per treſon meſmes lez ſeignurs *Thomas* Duc de *Glouceſtre* Conſtable *Dengliterre*, *Ricard* Cont *Darundell* & de *Surre*, *Thomas* Cont de *Warwyk*, & altres ſerront mis amort.

26. Item, pur acompleyſement de ceſte haute treſon

Alexandre

Ricard. II. *Alexander* erceveske *Deverwyk*, *Robart de Veere* Duc *Dirland*, *Michel de la Pole* Conte de *Suthfolc*, firent le roy envoier pur avoire certens ſavecundiz du roy *France* aſcunez par le roy meſme, aſcune pur le Duc *Dirland*, & aſcunes pur *John de Salusbury*, et *John Lancaſtre* chivalers ove certeine noumbre dez gentz ove eux pur alere en *France* en accompliſſement de lour dit malveys purpos & treſon. Lez queux ſont preſtz a monſtrere.

27. Itemle avantdit *Nychol Brembul* faux chivaler de *Londrez* per aſſent & conſeil des dits *Aliſandre* Erceveske *Deverwyk*, *Robart de Veere* Duc *Dirland*, *Michel de la Pole* Cont de *Suthfolc*, & *Robart Treſſylyan* faux Juſtice acrochantz a eaux roial pouare come devant fiſt qe aſcuns des eux vendrent a *Londrez* en propres perſones, & ſanz aſſent oue ſavoire du roy illeques overtement en non du roy fiſt touz les craftus du dit Citee de *Londrez* eſtre jurrez a tenir & perfourmere diverſes matieres nient honeſtez ſicome eſt contenus en le dit ſeurment qeſt de recorde en la Chancelerie, & entre autres, qe la volunte du roy & le purpos du roy tiendront & ſuſtiendront a lour pouare encontre tieus ceux qe ſont oue ſerront rebelles oue contrariantz encontre ſa perſone oue ſon regalte, et preſtez ſerront a vener & demourere oue noſtre dit ſeigour le roy pur deſtruere toux ceux que purpoſent oue purpoſeront treſon encontre noſtre dit ſeignur le roy en aſcune maner, & qe preſt ſerront & preſtment vendront a lour maire qe lors eſtoit oue qe apres cel temps ſerroit quanqe a quele eoure ſerroient requis pur reſiſter tanqe come la vie lour dure a toua que purpoſent oue purpoſeront treſon encontre noſtre dit ſeignur le roy en aſcune maner, & qe preſt ſerront & preſtmeot vendront a lour maire qe lors eſtoit oue qe apres cel temps ſerroit quanqe a quele eoure ſerront requis pur reciſter tanqe come la vie lour dure a toua que purpoſent oue purpoſeront encontre noſtre ſeignur le roy liege oue aſcunes des poines ſuſdits. A quele temps le roy pet malves information des dits meſfeſours & traitours & pet faux reſpons des dits Juſtices fermement tenoit les dits ſeignurs & altres qe eſtoient de laſſent de faire les avantdits ordeignances eſtatus & commiſſion eſtoient rebelles a luy ſes enmys & traitours & quele informacion allors eſtoit diſconez as gents des *Londres*; Et auxi per tieles paroles obſaires en le dit ſurement continues, le entent des dits meſfeſours & traitours eſtoit de exciter les avantdits gents de *Londres* de ſteiſe et de faire lour pouare a deſtruere les ſeignurs loialx ſuſdits.

28. Item lez avantdits *Nichol Brembul* faux chivaler de *Lonndres*, *Alexander* Erceveske *Deverwyk*, *Robart Veer* Duc *Dirland*, *Mychele de la Pole* Traytours de Roy & du roialme accrochant a eux royal pouere de lour auctorite demeſme ſanz garrante du roy oue de ſon grant conſeile firēt faire proclamer per my la Cite de *Lonndres*, qe nil des lieges noſtre ſeignur le roy ne duiſſent ſuſtener ne conforter ne eider *Richard* Count *Darundell* & de *Surre* piere de la tiere un des ſeignurs de grant conſeille noſtre ſeignur le Roy durant la dit commiſſion, ne armour ne vitailles ne autres choſes neceſſaries luy vendre ne nul aultre manere luy deſportere, & qe touz ceux queſtoyent entour luy duiſſent luy voidere come rebelle du Roy ſur peine de quanque qū purront forfaire vers noſtre dit ſeignur le Roy, monſtrant & portant une patent noſtre ſeignur le Roy dautre touste en compaſſant du dit faux proclamation en aloignement du loialx lieges noſtre dit ſeignur le Roy. Ricard. II.

29. Item les dits *Nicholl Brembull* faux chivaler de *Londres* per aſſent & conſeille de les avantdits *Alexander* Ercevesk *Deverwyke*, *Robart de Veere* Duc *Dirlande*, *Michel de la Pole* Count de *Suthfolc* fiſt crier & proclamer en la dite Citee de *Londres* qe nul perſone ſoit ſi hardie parler ne parole ne mot ſonner da male des dits meſſeſours, traitours ne des aſcuns deux ſur paine de ſorfeture de quanque qils purront forfaire envers noſtre dit ſeignur le roy encrochantz a eux roial pouare.

30. Item les avantdits *Alexander* Erceveske *Deverwyke*, *Robart de Veer* Duc *Dirland*, *Michel de la Pole* Count de *Suthfolc*, & *Robart Treſſylyan* faux Juſtice, & *Nichol Brembul* faux chivaler de *Londres* traitours au roy & au roialme ont faites le roy maundere a ſon counſeile de faire certeins perſones per my *Englieterre* viſconts queux eſtoient a luy nummez per les dits meſfeſours & traitours al entent de faire tieles chivalers des Contes veniere al parliment come ils voillent nummer, en defaute de bons ſeignurs & loialx & bones Communes du roialme & auxi des les bones leyes & cuſtomes de la terre.

31. Item les avantdits *Alexander* Erceveske *Deverwyk*, *Robart de Veere* Duc *Dirland*, *Michel de la Pole* Cont de *Suthfolc*, *Robart Treſſylyan* faux Juſtice, & *Nichol Brembul* faux chivaler de *Londres* faux traitours au roy & al roialme durant le temps de la dit proteccion en anientiſment de la dit pelle fauſment conſelleront & firent le roy commaundere per ſes lettres as diverſez chivalers & eſquiers, viſcontz & altres ſes miniſtres de diverſez Contees de lever & aſſembler tut la pouare qils purront pur vener ove le dit duc *Dirland* encontre les avantdits troys ſeignours appellantz pur eux ſodenement guerrer & deſtruer.

32. Item durant le temps de la dit proteccion les avantditz *Robart de Veere* Duc *Dirlande*, *Michel de la Pole* Cont de *Suthfolc*, *Alexander* Ercevesk *Deverwyk*, & *Nichol Brembul* faux chivaler de *Londres* firent le roy per ſes lettres notifiere au dit Duc *Dirland* comeqe il & autres eſtoient appelles de treſon per les dits *Thomas* Duc de *Glouceſtre* Conſtable *Denglieterre*, *Richard* Cont de *Arundell* & de *Surre*, *Thomas* Count de *Warwyk* coment il avoit de ſe done jour au dits parties tanqe a proſchein parliament, & coment il ad pris en la eſpeciale proteccion ambideux parties oveſqe touz lour gents & biens & chatieux; Et outre eſtoit contenuz as dits lettres du roy qe ſi le dit Duc *Dirland* avoit ſuffiſant pouare qil ne lerroit aler oveſqe le dit pouare & de vener au roy. Et toſt apres firent le roy eſcriver au dit Duc *Dirland* qil prendroit le champ oveſqe tut la pouare qil purroit aſſemblere, & qe le roy luy encontreroit oveſqe tut ſon pouare, et qe le roy mettreroit en aventure ſon corps roiale. et qe le roy eſtoit en grant perille de luy meſme et tut ſon roialme ſil ne ſoit eide ne ſocourre per le dit duc *Dirland*, et qe le dit duc *Dirland* devoit ſoy monſtrer a tous les gents qeſtoient aſſemblez ove luy qe le roy paieroit tous les gages et coſtages de dit Duc *Dirland* et de tous lez gents per luy aſſemblez. Par fors des quelles lettres et malveis et traiterouſe excitacion ſi bien du dit Duc *Dirland* come de ſes adherents & come les altres meſfeſours & trai-

Ricard. II. traitours le dit Duc *Dirland* aſſembla grant noumbre des gents des armes & des archiers, & ſi bien des countes de *Lancaſtre*, *Ceſtre*, & *Gales* come des altres lieux du roialme a deſtruere & mettre au mort les avantdits ſeignurs qe furent al ſent de feſaunce de dits ordeignaunces, eſtatutes & commiſſion en defenſance du roy & du roialme.

33. Item le dit *Robart de Veere* Duc *Dirland* faux traitour du roy & du roialme aſſembla grant noumbre des gents des armes & darchiers ſi bien des Contees de *Lancaſtre*, *Ceſtre*, & *Gales* & de pluſours altres lieux al entent davoire deſtruere traitorouſement tut la roialme, lez ditz *Thomas* Duc de *Glouceſtre* Conſtable *Dengliétere*, *Henry* Cont de *Derby*, *Richard* Cont *Darundell* & de *Surre*, *Thomas* Cont de *Warwyk*, & *Thomas* Cont Marehal & altres lieges loialx noſtre ſeignur le roy, ſi bien en deſeſſance & anienteſment noſtre dit ſeignur le roy & tut ſon realme iſſint chivacha le dit duc *Dirland* ove grant pouare & force dez gentz dez armes & archiers de Conte de *Ceſtre* per my le roialme tanque qil vient a un lieu qeſt appelle *Ratecotebrygge* qeſt pres le *Coteſwold* aecrochant a luy roial poiare il fiſt diſplaiere le banet le roy encontre leſtate du roy & de ſa corod. A qele temps le dit duc *Dirland* & ſa compaignie per la grace de Dieu furent de lour male purpos deſtourbes.

34. Item le dit *Robart de Veere* doe *Dirland* per conſeille & abette dea dita mesfeſours et traitours *Alexander* erceveſk *Deverwyk*, *Michel de la Pole* Cont de *Suthfolc*, *Robert Treſſylyan* faux Juſtice, *Nichol Brembul* faux chivaler de *Londres* aerochant a luy roial pouere ſanz commiſſion uſuele du roy oue altre garrant ſuffiant ſi fiſt Juſtice de *Ceſtre*, per luy & ſez deputz tenoit illoeques touz maners dez pleez de la corone, & ſur ceo renderont jugement & firent ent execution. Et auxi fiſt diverſez lettres de originalez & judiciels eſtre enſealez ove la grant ſeale le roy en celles partiez uſes, & iſſint per tieles encrochmenta du pouare roiale il fiſt ſourdre & lever aveſqe luy grant party dez gentz de tut la pays aſcunes per tieles lettres mout hidouſe & manaſſables, aſcunez per priſonement de lour corps, aſcuoez per ſeiſon de lour terre & altrement en moultz manges nient honeſtez per colour du dit office, & coe tut pur guerrere & deſtruere les ditz ſeignurs & autrez loialx lieges noſtre ſeignur le roy & nve deſeſance de tut ſon roialme.

35. Item lea ditz traitours *Robart de Veere* duc *Dirland*, *Alexander* erceveske *Deverwyke*, *Michel de la Pole* Cont de *Suthfolc* par conſeille & abbette du *Robart Treſſylyan* faux Juſtice, *Nichol Brembul* faux chivaler de *Londres* acrochantz a eux roiale pouare firent deliverere *John Bloys* heire au *Bretaine* que fuiſt priſonere & treſoor a noſtre dit ſeignur le roy & a ſon roialme ſance aſſent de ſon parliment oue de grant conſeille & garrantie oue grant afforcement del advérſary du *France*, en grant arrereſment du roy & du roialme encontre leſtatute & ordeignance avantdit faitz en darreine parliment.

36. Item les ditz traitors *Robart de Veere* due *Dirland*, *Alexander* erceveſk *Deverwyk*, *Michel de la Pole* Cont de *Suthfolc*, *Robart Treſſylyan* faux Juſtice de *Londres* firent le roy du faire grant retenance de novell de diverſez gentz & doner a eux diverſez ſignea aultrement qil ne ſoloit eſtre de auxien temps per aſcunez dea roiea ſez progenitours, al effect pur avoire pouere pur perfourmere lour faua treſon avantdit.

37. Item les avantditz mesfeſours & traitours *Alexander* erceveſk *Deverwyk*, *Robart de Veere* duc *Dirland*, *Michel de la Pole* Cont de *Suthfolc*, *Robart Treſſylyan* faua Juſtice, *Nichol Brembull* faux chivaler de *Londres* en plener accompleſſement de tut lour treſon avantz & autres & pur faire le roy de creyer a euax & en lour conſeille & lez tient pluis loialx a luy & pluis ſagez qe nulez altrez de ſon roialme, & ſur ceo pluis colorere lour faux treſon & ſauca ſuſditz, firent le roy faire vener devant luy as diverſea lieux deins le roialme diverſez Juſticez & gentz du ley, ceſt aſſavoire *Robart Treſſylyan*, *Robert Bealknappe*, *John Carey*, *John Holte*, *Roger Fulthorp*, *Will. Burgh* ſez Juſtices, *John de Lokton* ſerjant de la leye & oveske eux *John Blake* oppoſſez & demandez per lez avantditz mesfeſours & traitours ſi lez avantditz ordinance eſtatut & commiſſion furent faita en derogation de ſa regalie & prerogative ou nient, & des altres diverſes queſtions, as queles lez ditz Juſtices ſerjant & *John Blake* reſponderont en manere come enſuit. Prædicta reſponſio prædictorum Juſticiariorum patet hic col. 2694. in hac forma. *Memorandum quod viceſimo quinto die menſis* Auguſti *anno regni regis* Ricardi *ſecundi xj. apud caſtrum de* Notyngham *coram dicto Domino Rege &c.*

TUnc medio tempore dominus *Robertus Veere*, dominus *Alexander Nevill* archiepiſc. *Eboracenſis* & dominus *Michael de Pole* Comes de Suthfolc fugerant ut ſupradictum eſt & ad parliamentum non venerunt, & ideo exlegati ſunt & omnia bona eorum redditus & poſſeſſiones bona mobilia & immobilia in manus regis ſeiſita pro ſe & hæredibus ſuis imperpetuum, exceptis hiis feoffamentis quæ ſub tallia ad hæredes provenirent. Set dominus *Robertus Treſſylyan* capitalis Juſticiarius regis abſconderat ſe in domo cujuſdam Apothecarii prope portam *Weſtmonaſterienſem* ut ſic videret dominos & magnates regni intrantes ad Parliamentum & egredientes & exploraret quid ageretur in parliamento, quia in tota vita ſua ſemper cauteloſe egerat, ſet jam cautela ejus vertitur in ſummam ſtultitiam. Nam die Mercurii xj. kalend. Marcii proditus à proprio famulo & circa horam xj. ante nonam captus eſt & per ducem *Glouceſtria* in parliamento præſentatus. Eodem die poſt nonam diſtractus eſt de turri *Londonienſi* per medium civitatis uſque ad Tyburne ad furcas & ſuſpenſus eſt, gutturque ejus cæſum eſt, nam antea adjudicatus fuerat ad eandem mortem in eodem Parliamento. Hic prædictus *Robertus* diſſiguraverat ſeipſum fingens ſe pauperem debilem in tunica hiſpida & dilacerata & debili, Feceratque ſibi barbam prolixam & longam artificioſe. Quam barbam barbam *Pariſienſem* vocabant, et faciem ſuam exterminabat ne agnoſceretur; adeo diſſiguratus fuerat quod nullus eum agnovit niſi ea ſola loquela.

In craſtino ſcilicet die Jovis dominus rex ipſum *Nicholaum de Brembul* ſæpius promoverat antea in Majorem civitatis contra voluntatem multorum de civitate. Hic multas oppreſſiones & ſeditiones fecerat in civitate. De quo fertur quod dũ fuerat in ſua plenaria poteſtate majoratus fieri fecit unam ſtipitem cõmunem & unam ſecurim communem ad amputandum colla ſibi inſurgentium & ſibi adverſantium. Et fertur de eo quod addictati fecerat de talibus ſuis adverſariis potentioribus de civitate *Londonienſi* octo mille quingentos & plures; Quos omnes ut dicebatur niſi Deus reſtitiſſet propoſuerat decapitandos, & ut dicebatur

Ricard. II. batur cum eiſdem inſtrumentis idem *Nicholaus* apud Toutehill decapitatus eſt.; pro quo rex rogavit & inſtitit penes dominos Parliamenti ne diſtraheretur aut ſuſpenderetur. Hic ſi vixiſſet dux *Troiæ* factus per regem fuiſſet. Nam ab antiquo civitas *Londonienſis Troia* minor vocata eſt; et ſic dux de *Londoniis* eſſet, mutato nomine *Londoniarum* in nomen *Troia*. Item iv. non. Marcii *Thomas Uske* ſubvicecomes de *Londoniis* et alius de familia regis nomine *Iohannis Blake* diſtracti ſunt à turri *Londonienſi* uſque ad Tyburne, & ibi ſuſpenſi & decapitati. Caput vero *Thomæ Uske* poſitum eſt ſuper portam de Newgate cauſa opprobrii parentelæ ſuæ quæ in illis partibus civitatis morabatur. Tercio non. Maii dominus *Symon de Burlee* dampnatus eſt de proditione ut cæteri ſupradicti, ſet rex diſpenſavit cum eo de diſtractione & ſuſpenſione. Hic apud le Tourhill decapitatus eſt. Qui de patrimonio hæreditario expendere non valuit ultra xx. marcas, ſet in paucis annis in obſequio prædicti regis crevit ad ultra valorem trium mille marcarum annui proventus. Et fertur de eo dediſſe ad natale Domini in liberationem militum armigerorum valettorum & aliorum tam de curia regis quam ſuorum & ubi ſibi placuit quandoq; centum quadraginta pannos, quandoque centum ſexaginta, quandoq; CC.xx. magni precii, ſcilicet quoſdam pannos deauratos & quoſdam de ſcarleto. Item iv. idus Maii dominus *Iohannes Bewchamp* condempnatus eſt diſtrahi ſuſpendi & quarterizari, ſet gratia regis tranſlata eſt ejus dampnatio in decapitationem; & ſic apud Tourhill decollatus eſt. Dominus *Iacobus Berneys* miles de curia regis de proditione & ſeditione eodem die eodemq; modo accuſatus & condempnatus in eodem loco capite plexus eſt. Dominus *Iohannes Saluſbery* miles diſtractus eſt à turri uſque ad Tyburne et ibi ſuſpenſus eſt. Summi proditores evaſerunt de regno fugiendo, videlicet *Alexander Nevill* archiepiſcopus *Eboracenſis*, *Robertus Veere* dux *Hiberniæ*, & *Michel Pole* Comes de Suthfolc. Iſti de judicio parliamenti exlegati ſunt, & de hoc editum eſt quoddam ſtatutũ, quod deinceps gratiam redeundi in terram *Angliæ* nulla mediante conditione conſequerentur. Similiter exhæredati ſunt & forasfecerunt omnia tenementa terras & poſſeſſiones pro ſe & hæredibus ſuis imperpetuum, hiis exceptis quæ ſub tallia provenerunt, Sicut ſupra plenius patet ante principium hujus parliamenti. Simili modo de cæteris qui morte plexi ſunt de foriſfactura tam bonorum ſuorum et terrarum atque poſſeſſionum pro ſe & hæredibus ſuis ſtatutum eſt. Poſt hæc producuntur Juſticiarii ſcilicet pridie non. Marcii qui in principio parliamenti areſtati ſunt & mancipati ſub cuſtodia tenebantur apud Turrim. videlicet dominus *Robertus Belknappe*, dominus *Iohannes Caare*, dominus *Iohannes Holte*, dominus *Rogerus de Fulthorp*, dominus *Williel. de Burgh*, et *Iohannes de Locton* ſerjancius ad legem. Qui omnes pro ſuis demeritis ſicut ſupra patet ante præſens parliamentum & ſimiliter ſupra in ultima accuſatione proditorum plenius continetur, videlicet in præcedenti, dampnati ſunt ad diſtractionem & ſuſpenſionem & mortem. Set interveniente *Anna* regina *Angliæ* cum archiepiſcopo *Cantuarienſi* & aliis epiſcopis, rex cum conſenſu dominorum in quos deliquerant condonavit eis vitam. Set exhæredati ſunt ſicut cæteri pro ſe & hæredibus ſuis; Et exlegati ſunt in *Hiberniam* ſub ſtatuto edito nunquam redituri. Aſſignatiq; ſunt bini & bini ad certa loca pro ſuo perpetuo manſuri, & ultra certas limites & bundas non progreſſuri; Et aſſignata eſt certa ſumma pecuniæ ſingulis eorum de archa regis ad eorum ſuſtentationem. videlicet domino *Rogero de Fulthorp* xl.li. & progredi circa locum ſibi limitatum per iij. leucas, & domino *Willielmo de Burgh* ſocio ſuo xl. marcæ & progredi & regredi circa locum ſibi limitatum per ij. leucas. Item domino *Roberto Bealknappe* xl.li. & egredi & regredi circa ſe per iij. leucas. Et domino *Iohanni de Holte* ſocio ſuo xl. marcæ & egredi & circumgredi per ij. leucas, domino *Iohanni Caare* & *Iohanni Locton* cuilibet eorum xx. libræ & exire & redire circa ſe per ij. leucas. Inhibitumque eſt illis omnibus ne uxores eorum ad eos accederent in terra exilii ſui aut filii eorum ne forte eos de lege regni inſtruerent. Inhibitumque eſt eis ne cuiquam auxilium aut conſilium vel favorem verbo aut ſcripto vel quoquo alio modo aliquatenus miniſtrarent. Cautum quoque eſt contra eos, quod ſi quis quemquam illorum bundas illis limitatas tranſgredientem inveniret, tranſgreſſorem ſtatim arreſtaret *Londoniaſque* ad regem duceret prima mortis dampnatione videlicet diſtractione & ſuſpenſione prout ante addicti fuerant ſine remiſſione plectendos. Hiis ita geſtis rex facit generalem gratiam domino *Iohanni Golefre* qui de proditione accuſatus fuerat ſet in tranſmarinis illis diebus agens, & omnibus & ſingulis de proditione notatis aut in ſeditione delinquentibus; nec quiſquam ultra moleſtatus fuit de illo crimine. Sicque finivit parliamentum pridie non. Junii & inceperat in craſtino Purificationis præcedenti. Et ſic patet quod *Robertus Treſſylyan* capitalis Juſticiarius *Angliæ* diſtractus eſt & ſuſpenſus & gutture cæſus. *Willielmus Skipwyth* Juſticiarius evaſit ſolus ſine culpa quia non erat cum illis apud Notyngham quando malum illud proditionis fecerunt. Cæteri quinque ad eandem dampnationem addicti ſunt. Set vita eis ſic condonata, pro perpetuo ſuo taliter exlegati ſunt ut ſupradictum eſt. Ricard. II.

SCoti intraverunt in *Angliam* in occidentali marchia prope Carliall & dederunt patriam prædæ & incendio, & multa mala exercuerunt. Et ceperunt de patria circiter CCC. viros & eos ſecum abduxerunt, & ceperunt dominum *Petrum Tyrioll* vicecomitem *Carliolenſem* & alios milites de patria & evaſerunt abſque magno dampno ſuorum. Item in orientali marchia iij. die Auguſti intraverunt *Scoti* cum plena poteſtate *Scociæ*, videlicet Comes *Duglas*, Comes *Fyf*, dominus *Alexander de Exteris inſulis*, Comes *Marchiæ*, Comes *Straerniæ*, Comes de *Murryf*, Comes *Orkeneye*, dominus *Archibaldus Duglas*, & deprædari ſunt patriam & incendio tradiderunt et quamplures partes borialis plagæ devaſtaverunt, adeo quod multis retroactis temporibus tanta mala in regno *Angliæ* per hoſtes non ſunt audita. Quibus occurrit dominus *Henricus Percy* filius et hæres Comitis *Northumbriæ* quem *Scoti* vocabant *Henricum* Hotespurre propter ſuam probitatem, eo quod aliis ſopori deditis ipſe ſuper hoſtes evigilare conſueverat, et hic *Henricus* pugnavit cum eis juxta Zo'ſton prope *Novum caſtrum* ſuper *Tynam*. Et hic manu ſua interfecit Comitem *Duglas*, et Comitem de *Murryf* ad mortis metam vulneravit. Et idem *Henricus* ibidem captus eſt cum fratre ſuo juniore et aliis xxj. militibus et multis aliis armatis et ſagittariis, et in *Scociam* abducti ſunt. Set et de *Scotis* multi capti ſunt, inter quos *Iacobus de Lynſeye* frater reginæ *Scociæ* vir potentiſſimus. Factaque eſt pugna

die

Ricard. II.

die Mercurii proximo ante feſtum ſancti *Laurencii* in veſpere. Et numerati ſunt occiſi mille & C. prope Carliull eodem tempore numero xxx. mil. ſet in fugam coacti ſunt capientes aquam.

Dominus *Thomas de Arundell* Epiſcopus *Elyenſis* poſt exlegationem *Alexandri Nevyll* factus eſt archiepiſcopus *Eboracenſis*. Dominus *Iohannes Fortham* tranſlatus eſt de Eccleſiâ *Dunelmenſi* ad Eccleſiam *Helyenſem*. Dominus *Walterus Skyrlowe* tranſlatus de Eccleſia *Batonenſi* ad Eccleſiam *Dunelmenſem*. Magiſter *Radulfus Argum* tranſlatus eſt de Eccleſia *Salysbirienſi* ad Eccleſiam *Batonienſem*, & dominus *Iohannes Walton*, factus eſt Epiſcopus *Salyſbirienſis*. Magiſter *Walterus Skyrlowe* primo creatus fuerat Epiſcopus *Ceſtrenſis*, ſet antequam inſtallaretur tranſlatus eſt ad ſedem *Batonenſem*, deinde poſt paululum tranſlatus eſt ad ſedem *Dunelmenſem*; eodem ſcilicet anno magiſter *Ricardus Scrope* creatus eſt Epiſcopus *Ceſtrenſis*. Hæc omnia eodem anno. In autumno proximo ſequenti in craſtino nativitatis beatæ *Mariæ* virginis Rex celebravit aliud Parliamentum apud *Cantubrugiam*

An. Dñi 1388.

ſcilicet eodem Anno gratiæ M. CCC. lxxxviij. & regni ſui xij. incipiente, in quo conceſſa eſt ei de Eccleſia dimidietas decimæ & à populo medietas quintodecimæ pro guerra in *Scocia* anno ſequenti facienda. Et edita ſunt nova ſtatuta pro utilitate communis populi, & plura ſtatuta quæ edita fuerant in tempore avi ſui *Edwardi* iij. innovantur ſcilicet de laborariis, operariis, de ſervientibus, de ballivis, de ſingulis officiariis, de vicecomitibus, de proviſoribus ad curiam Romanam tendentibus & de multis aliis gradibus, communi populo neceſſaria. Nam tanta elatio in inferiori populo illis diebus in habitu & apparatu & diverſis guyſis pululabat & crevit, quod vix quis de populo dinoſceretur ab alio per ſplendorem veſtitus aut apparatus. Non pauper à potente, non egens à divite, non ſervus à domino ſuo, non ſacerdos ab alio de populo, ſet unuſquiſque imitabatur alium & nitebatur inducere noviorem gyſam & tranſcendere in elatiori apparatu & habitu ſuum potentiorem, ſuper quo magnates inſtabant apponere remedium & errata defalcare & ad meliorem formam reducere, ſicque rex ſtatuta ſequentia cum aſſenſu Parliamenti confirmavit, et in ſingulis comitatibus regni puplicari et conſervari inviolabiliter diſtrictè mandavit, ſub forma quæ ſequitur.

Pur commune profite & univerſele bien de tut le roialme noſtre ſeignur le Roy a ſon parlyment tenuz a Cantebrugge lendemayne de la nativite de noſtre dame lan ſon regne duziſme del aſſent des ſeigneurs & communes illocques aſſembles ad fait certeins eſtatutes & ordinaunces en la fourme que ſuit.

PRIMERMENT accordes eſt & aſſentes qe ſeynt eſglyſe eyt totes ſes libertes & fraunchiſes & qe la grant chartre & chartre de la foreſt & touz altres eſtatuz & ordenances avant ces oeures faites & nyent repelles ſoyent dewment tenuz & firmement gardes.

Item, accordes eſt & aſſentes qe le Chauncelere Treſorere, Gardeyne de le prive ſeale, ſeneſchal del hoſtiele le roy, Chaumburleyne du roy, Clerk du rollez, Juſticez del unebank & de lautre, Barons del eſchekkere & touz altres qe ſerront appelles du ordeigner nomer oue faire Iuſtices de la pees, Viſcont, Eſchetours, Cuſtomers, Contrerollours, oue aſcune altre officer oue myniſtre du roy ſoient firmement jurrez & ſerments qils ne ordeignent noment ne facent Iuſtice de la peet, Viſcont, Eſchetour, Cuſtomer, Controllour ne nulle altre officer ne myniſtre du Roy pur nulle maner donne ne brogage ne favour ne affection, ne qe nulle qe purſue per luy oue per altre en prive oue en apert de les pluis loialx & les pluis ſufficiants a lour eſcience & lour conſcience.

Item, accordes eſt & aſſentes qe touz les eſtatutz de artificers & laborers ſervaunts & vitayllers faitz ſibien en temps noſtre ſeignur le roy qore eſt come en temps de ſon noble ayele qe dieu aſsoyle nyent repellez ſoyent fermement tenuz & gardes & duement executez, & qe les ditz artificers loborers ſervants & vytaillers ſoyent duement juſtices per les juſtices de la paix ſi bien a ſuit du roy come a ſuite du partye ſolonc le exigence des ditz eſtatutz & qe le Mayre baylifs & ſeneſchalles des ſeignurs & ſeneſchalles des villes facent duement lour office touchant tieles artificers, ſervants, laborers, & qe ceppes ſoyent en cheſcune ville a juſtifiere meſmes les ſervants & laborers come ordeigne eſt en le ſtatute ſuſditz; & en outre eſt ordeigne & aſsentuz qe nule ſervant oue laborer ſoit il homme oue femene departe au fyn de ſon terme hors del hundrede Rope oue wapentake oue il eſt demorant pur ſervire oue demorere ayllors oue per colour dalere loynes en pylgrynage ſil ne porte lettre patent contenant la cauſe de ſon aller & le temps de ſon retourner ſil doit retournere deſouth le ſeale du roy qe a ceo ſerra aſſigne & lyvere en garde daſcune prodome del hundrede ou hundredez Rope oue wapentake, cite ou burgh, ſolonc la diſcrecion des juſtices de la paix a gardere & loyalment faire tiels lettres quant il boſoigne & nemye en altre manere per ſon ſerement, & qe entour le dit ſeale ſoit eſcript le non del conte, & a traverce du dit ſeale le non del dit hundrede Rope wapyntake cyte oue borough, & ſi aſcune ſervant oue laborer ſoit trove en cyte burgh ove ayllors venant de aſcune lieu vagarant ſanz tiele lettre, ſoit maintenant pris per lez ditz mayre bayliffes ſeneſchallez oue Conſtables & mys en cepps & gardez tanqe ils eyent trove ſurtees de retourner a ſon ſervys oue ſervyre oue laborere en la ville dont il vient tanqe il eyt tiele lettre come deſuys. Mes nuſt mye la entencion du ceſt ordeignance qe ſervauntz qe chivachent oue allent en boſoignez de lour ſeignours oue meyſtres ſoyent compris deynez ceſtez ordeignance pur temps de qe le boſoigne. Et ſi nule porte tiel lettre qe poet eſtre trove forge oue faux, eit la priſon de quarrant jours pur la fauxyne & outre tank il eyt trove ſurte de retournere & ſerver & laborer come devant eſt dit. Et qe nule receyt ſervant ne laborer allantz hors de lour hundrez rope wapentake cite oue burgh ſanz lettre teſmoynale ne oue lettre outre un noet ſil ne ſoit per cauſe de maladye oue altre cauſe reſonable ou qe il vult oue puiſſe ſervere & laborere illocques per meſme le teſmoygnance ſur payne a lymytiere per Iuſticez de pees, & qe ſi bien artificers & gentz de mayſtyer come dez ſervantz & apprentys qe ne ſont de grant avoyre & de quele artifice & myſtere leu nad pas boſoigne en temps dauſt ſoyent artez de ſervyr en auſt de cyere coilere & entyellere lez bleez, & ceſt eſtatute ſoit duement execute per mayres & baylyffes ſeneſchallez & conſtables de vyles ſur

payne

Richard. II.

peyne a lymiter & a jager per lez ditz Iuſtices de la pees en lour ſeſſions. Et qe nuls prigne outre une denere pur la dit lettre faire & enſealere & delyverere. Et en outre a cauſe qe lez ſervantz & laboreres ne voillent per long temps oute valuz ſervere & laborere ſanz outrageouſe & exceſſyve lowere & mols greindre qe nad eſte done as tiels ſervantz & laboreres en aſcune temps paſſe, ſi que pur chierte dez ditz laboreres & ſervantz lez husbondes & terre tenantz ne poyent payer lour rentes ne a payne vivre ſur lour terre, a treſgrant damage & perde ſibien dez ſeignurs come de tut le commune & auxint a cauſes qe lez lowers dez ditz laboreres & ſervantz nont eſte mys en certeyne devant ces heures, accorde eſt & aſſentuz qe le Baylif pur husbondrye pregne per an xiij. s. iiij. d. & ſa veſture un foith per annu plus, le mayſtre hyne x. s. Charretter x. s. Berchere x. s. Bouer vi. s. viij. d. Vachere vi. s. viij. d. Porchere vi. s. Feme laborerere vi. s. Deye vi. s. Chacer deſcharowe vij. s. a plus, & cheſcune altre laborere & ſervant solonc ſon degre, & meyns en pays ou meyns ſoleint eſtre dountz ſanz veſture curteſye oue altre regarde per covenant, & qe nule ſervantz dez artificers ne de vytaylers deynz Cite, burgh ne altres villes ne preignent plus qe le laboreres & ſervantz deſuz nomez ſolonc lour eſtate ſanz veſture curteſye ne altre regarde per covenant come deſuz eſt ditz; & ſi nul pregne oue donne per covenant plus qe neſt eſpecifies perament, qe al prime foith qils ſerront ent atteyntez payent ſibien lez donors come lez pernors la value del exceſſe iſſint donee oue pris, & a la ſeconde foith de lour atteindre la double value dez tieles exceſſez, & a tierce foith la treble value dez tieles exceſſez, & ſi le pernour iſſint atteynt neyt rienz dont payere lez ditz exceſſez eit la priſon de xl. jours.

Item, ordeigne eſt & aſſentuz qe ceux oue celluy qe uſe de laborere a charewe & charet oue altre labour oue ſervyſe de husbondrye tank ſoit del age del xij. anz qe deſore en avant il demourge a tyele labour ſanz eſtre mys au myſtiere oue artifice, & ſi covenant en de apprentyce ſoit fait deſore en avant a contrarye ſoit tenuz pur nul.

Item, accordez eſt & aſſentez qe nul ſervant de husbonderye oue laborere ne ſervant de artificyere ne de vytaillere ne porte deſore en avant baſtarde dagger ne eſpey ſur payne de forfeture du cyelle ſi non en temps de guerre pur deffence du roialme, & ceo par ſurveue dez arrayours pur temps eſtantz, oue travaylant per pays oveske lour meyſtrez oue en lez meſſagez de lour meſtrez, mez eyent tieles ſervantz & laboreres arkes & ſettez & lez uſent lez diſmengez & jours dez feſtez & leſſent tut outrement lez jewes as pelotes ſibien a mayne come al pee et lez altres jewes appellez coytes dyces gettere du piere kayles & altres tielez jewes importunez, & qe lez viſcontz mayres baylyffes & conſtables eyent powere dareſter & areſtont touz lez contravenauntez, & les baſelardes daggers & eſpeyes ſuiſditz, & lez ditz baſelardes daggers & eſpees ſeyſer, & gardiere tanqe ad ſeſſion de Juſticez de la pees & lez preſentent devant lez ditz Juſticez en lour ſeſſions enſemblement oue lez nouns de ceux qe lez porteront. Et neſt pas lentencion du roy qe prejudice ſoit fait as franchiſez dez ſeignurs touchant lez forfaytures a eux dewes.

Item accorde eſt & aſſentuz qe de cheſcune qe va mendyaunt & eſt able a ſervyre oue laborere ſoit fait de luy come de celuy qe departe hors dez hundrez & altrez lieux ſuſditz ſanz lettre teſmoynayle come deſuis eſt dit forpris gentz de Religion heremytes approves eyauntz lettres teſtemonials dez ordeynaryes, & que liz mendinantz impotentz de ſervyre demorgent as Cytees & villez oue ils ſont demorantz al temps de proclamacion du ceſt eſtatute. Et ſi les gentz del ditz Citees oue villes ne voillent ne poyent ſuffrere de les trover, que les ditz mendinantz ſey trayent as altres villes deinz le hundrede Rape oue wapentak; oue as villes oue ils furent nee, deinz xl. jours apres la dit proclamacion fait & la demourgent continuelment pur lour vyez. Et qe de touz ceux qeillent en pylrynage come mendynantz & ſont puiſſantz a travellere ſoit fait come dez ditz ſervantz & laboreres ſils neyent lettres teſmoynallez de lour pilrynage deſouth le ceale avanditz, & qe lez clerkz de univerſitez qe vont auxi mendynantz eyent lettres de teſmoyner de lour Chauncelere ſur meſme la payne.

Item, accorde eſt & aſſentuz qe ceux qe ces fuyrent homez travellys hors du roialme & illocques eſt enpriſones portaunt lettres teſmoynals de capytaine oueils ount demourez oue dez Mayrez & bayliffes oue ils facent lour arryvayle, & qe meſmez les mayrez & baylifs enquergent dez tiels gentz oue ils oat demoure & ove qui & en quele lieu lour demourere eſt en Engletere, & qe meſmes les mayrez & baylifs les facent lettres patentz deſouth le ſeale de lour office teſmoygnant le jour de lour arrivayle & ou ils ont eſte a ceo quils ont dit, & qe lez ditz mayrez & baylifs les facent jurere qils tendront lour droit chymyne vers lour pays ſi non quils eyent lettre patent deſuys la grant ceal le roy daltrement faire, & ſi aſcune tiele home travaylez ſoit trove ſanz tiele lettre, ſoit fait de luy come dez ſervantz laboreres ſuſditz, & ceſt ordeignance ſerra entendu des homes travaylles qe vont mendynant per le pays apres lour arryvaille.

Item ordeigne eſt & aſſentuz qe liz ordinaunces ſuſditz des ſervantz & laboreres mendynauntz & vagrantz tienent lieu & ſoyent executez ſibien as cytees & burghes come as altres villes & lieux deinz la roialme ſibien deinz franchiſe come dehors, & qe les viſcont mayres & gardyns des gaioles ſoynt tenuz & chargiez de reſceivere les ditz ſervantz laboreres mendyaantz & vagarantz & les detener en priſon en la fourme avantdis ſanz les leſſere a maynpriſe ou en bayle & ſanz fee oue altre rienz peendre deux per eux meſmes oue per altres tanqe come ils ſoyent enſy en priſon ou al entre oue al iſſue des meſme la priſone, ſur peyne de payere C. s. al Roy.

Item ordeignez eſt & aſſentuz qe en cheſcune Commiſſion des Juſticez du pays ne ſoyt aſſignez que ſix Juſticez entre tes Iuſticez daſſyſez, & qe les ditz ſyx Iuſticez tiegnent lour ſeſſions en cheſcune quarter del an au maynes, & ces per treys jours ſi meyſter ſoit, ſur payne deſtre punye ſolonc ladvis de conſeyl le roy a ſuyte de cheſcune qe ſe verra pleyndre. Et enquergent deligentment entre altres choſez touchant lour officee ſi les ditz mayres baylyffes ſeneſchalles Coneſtables & auxint gayolers ont deument faitez execution des ditz ordeignaunces & eſtatutz des ſervantz & laboreres, mendynantz & vagarantz, & punyſſent ceux qe ſont puniſſables

Ricard. II. niſſables per la dit payne de C. s. per meſme la payne qe ceux que ſont troves en deffaute que ne ſont punyſſables per la dit payne de C. s. puniſſent per lour diſcrecion. Et pregne cheſcune des ditz Juſtices lour gagez iv. s. le jour pur le temps de leur dit ſeſſions & lour elerkes ij. s. le jour & ceo dez fines & enmercyments ſuſdytez & provenantz de meſmes les ceſſiones per mayner des viſcontez, & qe les ſeignours des frauuchiſez ſoyent contributours as ditz gages ſolonc afferant de lour parte des fines & amercymentz ſuſditz, & qe nul ſeneſchall de ſeignour ſoit aſſigne en nule de ditz commiſſions & qe nulle aſſociacion ſoit as Juſtices de la pees apres lour primer commiſſion & neſt pas lentention de ceſt eſtatute qe lez Juſticez del un banc & del altre ne les ſergeauntz de leye en cas qils ſoyent nomez en les ditz commiſſions ſoyent tenuz per force du ceſt eſtatut de tener les ditz ceſſions quatre foith per an come ſont les altres commiſſioners que ſont continuelment demourant en pays mes quils le facent quant ils a ceo poyent bonement entendre.

Item, come contenuz ſoit ſibien en leſtatute de Weſtmynſtre primer come en leſtatute fait a Glouceſtre noſtre ſeignur le roy qore eſt ſecunde que nul ſoit ſi hardy de controvere oue countere aſcune faux novelle meſonge oue aſcunez tiels fauxez eſchoſez dez Prelates Ducs Contes Barons & altres noblez grantz du roialme, & du Chaunceliere, Treſorere, Clerk du prive ſeale, Seneſchal del boſtiele noſtre ſeignur le Roye, Juſticez de lune banc & de lautre, & daltres grant officers du roialme, & qe le fra ſoit pris & enpriſonez jeſques a tant qil trove celuy dont la parole ſerra monez: Accordez & aſſentuz eſt en ceſt parlyment quant aſcune tiele ſoit pris & enpriſonez & ne poet altre trover dont la parole ſerra movez come devant eſt dit qil ſoit punys per le dit conſayl nient conſteantz lez eſtatutez avantditz.

Item, en droit de la leyres dez Chivalers venantz as parlymentz pur lez communez des Contees accordes eſt & aſſentuz qe le dit leeve ſoit fait come ad eſte uſe avant cez oeures nouſte a ycell qe ſi aſcune ſeignur oue altre bome eſpiritnele oue temporele eit purchacez aſcunez terrez, oue tenementz, ou altres poſſeſſiones que ſoloyent eſtre contributores as tielez diſpences devant le temps du dit purchace, meſmez lez terrez, tenementz & poſſeſſions, & lez tenant du ycell ſoyent contributores as ditz diſpencez come les ditz terrez, tenementz & poſſeſſions, & lez tenantz du ycelles ſoilent faire devant le temps de meſme le purchaſe.

Item, pur ceo qe tant dez fymes & altres ordurez dez iſſuez entrailles ſibien de beſtez tuez come dez altres corruptions ſont gettez & mys en foſſes ryvers & altres ewes, & auxint pluſours altres lieux dedeyns & entour & pres diverſez citees, burghes & villes du roialme & lez ſuburbes du celles, qe leyre illoeques eſt grauntment corrupte en eſtee & pluſours altres maladiez & altrez dyſeaſez nient ſuffrablez aveignont de jour en altre ſibien a lez enhabitanz & converſantz as ditez cytees, burghes, villez, ſuburbes, come al altres illeoques repayrantz & paſſantz ſuiſditz, Accorde eſt & aſſentuz qe proclamation ſoit fait ſibien en la cyte de Londres come en altrez cytees, burghs, villes, & permy le roialme ou il boſoigne ſi bien deyns franchiſez come dehors, que toux ceux qi tils aniſancz fymes, iſſues, entrailles & altres ordurez ont gettez & mys en foſſez & ryvers, ewes & altres lieux ſuiſditz, lez facent oultrement remover ouſtere & enportere perentre cy & la feſt de ſeynt Mychell proſcheyn avener apres la fyne de ceſt parlyment, cheſcune ſur payne de xx li. a payers al Roy. Et qe lez Mayers & baylifs de cheſcune tiel cyte, burgh & ville, & auxint lez bayliffes dez francheſez lez compellont de ceo faire ſur ſemblabull payne. Et si aſcune ſoy ſent greve que ceo ne ſoit prefait en maner ſuſdit, & ſoy vult enpleyndre en la Chancelerie apres la dit feſte de ſeynt Mychel, eyt brief de faire vener celuy de qi il vult enſi plendre en la Chancelerye a monſtrere par quoy le dit payne ne ſerra leeve de luy, & ſil ne poet ent dewment excuſere, ſoit meſme la payne leeve de luy, Et en outre ſoit proclamacion fait ſi bien en la dyte cytee de Londres come en altres cytees, burghes & vylles come deſuys qe nul de quele condicion qil ſoit ne faite mettre ne gettre en avant tiles ainyſans iſſuez fymes entrailles & ordures en lez foſſes, ewes, ryvers & altres lieux ſuſditz. Et ſi nul le face ſoit appelle per brief devant le Chancelier al ſuit de celuy qi ſoy vorra pleyndre. Et ſi y ſoit trove coupable ſoit punys ſolonc la diſcrecion de Chaunceliere. Ricard. II.

Item, accordes eſt & aſſentuz qe les draps de Ray & de coloure aſſayrez & aceneres a Briſtout & ez countez environe ſoyent de la meſure altre foythe ordeignee par eſtatut fait a Weſtmynſtre lan du regne le Roy Edward ayel noſtre ſeignur le Roy qore eſt xlvij. Ceſt aſſavoyre lez drapez de Ray de la longure vynt & oept anz meſures per le liſt et ſynk quarters de leaure, & le drape de colour de xxvj. annez de longure meſure per les doos & vj. quarters de laeure au meyns. Et qe demy drape ſoit il de Ray oue de colour tiegne en longure ſolonc laferant en laeure come lez drapes de colour & du Ray ſur la payne a lymitiere en meſme la eſtatut.

Item, qe nulle liege du Roy de quele eſtate oue condicion qil ſoyt greyndre oue meyndre paſſe le miere nenvoy hors du roialme Denglietere per lycence oue ſanz lycence ſanz eſpecial conge du Roy meſmes pur ſoy providre oue purchacere aſcune benefice du ſeint eſgliſe ove cure one ſanz cure en la dit roialme, Et ſi aſcune le face & par vertu de tiele proviſion accepte oue per luy oue per lautre aſcune benefice en meſme la roialme, qe a cele temps meſme le proviſour ſoit hors de proteccion du roy et meſme la benefice voyde ſi qe bien liſe a patrone du meſme le benefice ſibien eſpiritnele come temporil preſentere a ycelle un clerc able a ſa volunte.

Enſement eſt aſſentuz et ordeignez qe leſtaple ſoit remewes du Mydburgh a Caleys, et qil ſoit a Caleys le primere jour de Decembre proſcheyne avenir.

Eodem anno in Quadrageſima intraverunt Scoti in occidentali plaga & tam occidendo quam incendendo multa mala exercuerunt, inſuper pueros parvulos lactantes ad ubera, mulieres in puerperio & prægnantes, ac viros debiles et decrepitos in patria Gyloſlond in dominio domini de Dacres in domos colligentes concluſerunt et clauſis hoſtiis ad numerum, ut dicebatur, circiter CC. et amplius irremiſſibiliter et abſque miſericordia igni combuſſerunt.

Anno Gratiæ M.CCC.lxxxix. incipiente die Jovis ante Paſcha, dominus le Bewmont Gardianus de Carliol in occidentali marchia intravit in Scociam An. Dñi 1389.

per

Ricard.II. per xl. leucas, et ſpoliavit forum de *Fowyk*, et prædatus eſt ad placitum et multos *Scotos* ſecum abduxit. Eodem anno ſtatim poſt Paſcha cuidam mercator de **Dermouth** conduxit claſſem de *Portink* proprio ſtipendio, et cepit xxxiij. naves, ut fertur, onuſtas cum vino de *Rochell* circiter M. v C. doliorum.

In Quadrageſima orta eſt doloroſa diſcordia in *Oxonia*, diſcordia anni præcedentis ad plenum nondum ſopita, ſet ſemper partes adhuc irritante. Nam *Wallani* ſcolares ſemper inquieti adhærentibus ſibi auſtralibus ſcolaribus inſurrexerunt contra boriales ſcolares, & hinc inde multa mala mortis inter eos evenerunt. Et in tantum increvit iſtud dicidium quod dies campeſtris prælii in campo præfixus eſt inter partes. Set Deo mediante & *Thoma de* **Wodeſtoke** Duce *Glouceſtriæ* ſe intromittente cum minore dampno conquievit, & multi de *Wallanis* banniti ſunt ab Univerſitate *Oxoniæ*; & in recedendo per alios ſcolares boriales ad hoc paratos ad portas villæ in recedendo oſcula offerre compulſi ſunt.

Menſe Maii rex tenuit concilium apud *Weſtmonaſterium*, & in feſto inventionis ſanctæ Crucis rex veniens in concilio ammovit omnes majores officiarios inopinate ab officiis ſuis & ad placitum ſuum ſubrogavit alios quos voluit, ſcilicet ammovit Cancellarium archiepiſcopum *Eboracenſem* & loco ejus promovit epiſcopum *Wyntonienſem*, & Theſaurarium epiſcopum *Hertfordenſem* & in loco ejus alium impoſuit, & clericum de privato ſigillo & omnes alios. Similiter & Juſticiarios de utroque banco. Set ne negocia regni medio tempore obfuſcarentur, juſſit Juſticiarios legis requiſita ſicut ſolito proſequi donec ſibi de aliis Juſticiariis conſultius provideret. Comes quoque de **Arundell** cui commiſſa fuerat Parliamenti gubernatio & cuſtodia maris & mariſarchus fuerat ſimiliter ab officio ſuo amotus eſt, & Comes *Huntyngdonæ* in loco ejus ſubrogatus. Similiter faciebat rex de cæteris officiariis dicens, « Se non debere inferioris aut minoris condi« tionis quam quiſcumque alius hæres regni *An« gliæ*, cum lex & conſuetudo regni *Angliæ* aſſeve« rant quod quiſquis hæres in warda cujuſcunque « domini poſitus cum viceſimum primum annum « ætatis ſuæ pervenerit ſtatim de paternali hæredi« tate gaudebit, & liberam diſponendarum faculta« tum & rerum ſuarum legitime poſſidebit. Set « jam contigit quod ego per plures annos ſub con« ſilio veſtro & gubernatione degebam, & nunc pri« mum Deo, deinde vobis gratiarum actiones mul« tiplico quia me & hæreditatem meam atque re« gnum meum *Angliæ*, tam infra quam extra, & « præcipue contra inimicos noſtros undequaque gu« bernaſtis & ſubportaſtis, ſalvo ſemper nobis & « regno noſtro honoris & laudis tripudiali organo. « Nunc autem Deus ita pro nobis diſpoſuit quod « legalem ætatem ſupplevimus, & jam viceſimum « ſecundum annum in præſenti agimus. Iccirco pe« timus & deinceps liberam facultatem regulandi « & regendi nos & hæreditatem ac regnum noſtrum « habere volumus, & officiarios ac miniſtros ad « noſtrum placitum ſecundum quod nobis melius « expedire viſum fuerit per Dei gratiam volumus eli« gere & ad quæque officia promovere; officiarios « vero jam incumbentes ad noſtrum libitum penitus « ammovere, & alios quos eligimus in loco eorum « ubilibet ſubrogare. Et non erat quis qui regis voluntatem infringere conaretur, ſet omnes Deum Ricard.II. glorificaverunt qui ſibi talem regem ſapientem futurum providere curavit.

Menſe Julii dum rex eſſet apud **Schene** convenerunt in curia ſua multæ turmæ atomorum & muſcarum, & in modum prælii congredientes fecerunt maximam ſtragem invicem, adeo ut ſcopis & pertis mundarent locum de interfectis. Captæ ſunt treugæ inter regem *Angliæ Ricardum* & reges *Franciæ*, *Scotiæ*, *Hiſpaniæ*, *Portuſgalliæ*, *Navverniæ*, & iſtæ treugæ inceperunt primo die Auguſti in propinquioribus partibus tam per mare quam per terram, & in remotioribus partibus quæ diuturniorem relationem expetebant xv. die menſis Auguſti ſole oriente.

Anno M.CCC.xcij. videlicet xvj. die menſis Auguſti oriente Eodem anno magiſter An. Dñi 1392. *Willielmus Courteneye* archiepiſcopus *Cantuarienſis* frater Comitis *Deiræ* viſitavit dioceſem *Lincolnienſem*. Et in feſto ſanctæ *Fidis* virginis viſitavit dominum *Johannem de Bokyngham* epiſcopum *Lincolnienſem* in eccleſia cathedrali *Lincolniæ* cum capitulo & cœtum canonicorum. Et venit ad abbathiam *Leyceſtrenſem* viſitationis cauſa ſabbato ante feſtum omnium Sanctorum, & ibi moram traxit uſque diem Martis. Et hora veſperarum die omnium Sanctorum, ſcilicet die Lunæ, convocatis omnibus canonicis ejuſdem monaſterii cum capellanis de capella ſua in ſingulorum manibus candelis accenſis, Idem archiepiſcopus firmavit ſententiam excommunicationis ſuper *Lollardos* ſive *Wyclyvianos* cum fautoribus, qui errores & opiniones magiſtri *Iohannis Wyclyffe* tenuerant, vel foverant, vel in poſterum teneant vel foveant in dioceſi *Lincolnienſi*. In craſtino ſcilicet die animarum iterum idem epiſcopus fulminavit ſententiam excommunicationis in ſpecie cum cruce erecta, candelis accenſis, pulſatis campanis ut prius ſuper novem certas perſonas villæ *Leyceſtrenſis* quæ eandem villam cum patria nimis polluerant & infecerant. Archiepiſcopus inde hora veſperarum recedens abiit ad eccleſiam ſancti *Petri* ad quandam anachoritam *Matildam* nomine ibidem recluſam, quam arguens de prædictis erroribus & opinionibus *Lollardinis*, minus provide reſpondentem citavit quod coram eo compareret die Sabbati proximo ſequenti in abbathia ſancti *Jacobi Northamptonienſi* ad reſpondendum ad prædicta erronea prophana. Quæ ibidem ſtatuto die comparuit, & renunciatis erroribus injunctaque pœnitentia ſalutari repatriavit. Set uſque in ſecundum diem ante feſtum ſanctæ *Luciæ* extra Recluſorium ſuum moram traxit, quo die iterum Recluſorium ingreſſa eſt. Quidam alii *Lollardi* citati comparuerunt apud *Oxoniam* & aliis locis prout archiepiſcopus eis induxerat, & renunciatis ſuis ſuperſtitioſis erroribus atque abjuratis prophanis dogmatibus publicam pœnitentiam peregerunt. *Willielmus Smyth* de quo ſuperius frequens fit mentio, forum *Leyceſtriæ* circumiit lineis tantum indutus in dextra portans crucem cum imagine Crucifixi, in ſiniſtra imaginem S. *Katerinæ*, eo quod quondam imaginem ſanctæ *Katerinæ* ſecaverat & incenderat pro oleribus coquendis in ſua eſurie, ſicut ſuperius plenius dictum eſt, Anno &c. octogeſimo ſecundo. Libros etiam ſolempnes quos in materna lingua de Evangelio, & de Epiſtolis & aliis Epiſtolis & Doctoribus conſcripſerat, & ut fatebatur per annos octo ſtudioſe conſcribere

Ricard. II. ſcribere laboraverat archiepiſcopo coactus tradidit; Prædictam pœnitentiam circa cimiterium eccleſiæ ſanctæ *Margaretæ Leyceſtrenſis*, Dominica ſequenti antecedens & præcedens proceſſionem adimplevit. *Rogerus Dexter* de *Leyceſtria* cum uxore ſua forum Sabbati *Leyceſtriæ* tantum lineis induti ferentes cruces in manibus pœnitentiam agendo circuerunt. Et ſic in magna parte publica audacia prophanæ doctrinæ *Lollardorum* ſive *Wyclyvianorum* timore potius archiepiſcopi quam amore Dei repreſſa eſt, cordis tamen perſeverantia in antiquis deluſionibus adhuc in occultis prout audebant pullulante nimis.

Dñi An. 1390. Anno Domini M.CCC.xc. circa feſtum ſancti *Petri* ad vincula *Johannes* Dux *Lancaſtriæ* fecit magnam convocationem magnatum regni ad venandum apud *Leyceſtriam* in foreſta & defenſa & in omnibus parcis ſuis ibidem. Nam die Sabbati affuerunt ibi Rex et Regina, Archiepiſcopus *Eboracenſis*, Dux *Eboracenſis*, *Thomas Wodeſtoke* Dux *Glouceſtriæ*, Comes de Arundell, *Johannes de Hollande*, Comes *Huntyngdoniæ*, cum aliis Epiſcopis, Dominis et Dominabus plurimis. Die Jovis ſequente rex inde recedens verſus *Notyngamiam* pernoctavit cum domino de *Bewmonde* juxta Lowhtebórowe. Eodem tempore ad feſtum ſancti *Jacobi Henricus* Comes *Derbeyæ* primogenitus *Iohannis* Ducis *Lancaſtriæ* cum armata manu M. electorum militum, armigerorum et valettorum arripuit iter verſus *Pruciam*, et menſe Aprilis rediit cum magni honoris tripudio et omnibus Chriſtianis excellenti gaudiflua expeditione.

Anno iſto fuit magna egeſtas in omnibus partibus *Angliæ*, et iſta egeſtas ſeu inopia bladorum incepit ſub falce, et perduravit uſque ad feſtum S. *Petri* ad vincula, ſcilicet ad nova grana. Iſta inopia multum oppreſſit populum, et præcipue communes et pauperes; nam videres infantes et pueros in viis et domibus pro fame ejulantes et clamantes panem petentes, nec mater habuit unde eis frangere valuit. Set et tanta fertilitas et frugum habundantia per quam plures annos præceſſerat, quod credebatur et dicebatur à multis yconomis et terræ colonis, Si ſemen non ſpargeretur ſuper terram, habita & recondita in orreis & granariis ſufficerent ad alimentum tocius populi per v. annos ſubſequentes. Set cauſa iſtius egeſtatis penuria pecuniæ multum credebatur eſſe apud plures, nam pecunia multum deffuit illis diebus, & hujus maxima cauſa fuit quia lanæ regni dormiebant apud quoſdam per biennium, & apud quoſdam per triennium abſque emptore; nam ſtatutum fuerat in quodam parliamento quod mercatores *Angliæ* non exirent regnum cum lanis & aliis mercimoniis, ſet ea adducerent ad duodecim loca infra regnum ad hoc negocium deputata, ut mercatores alienigenæ cum ſuis mercimoniis ad dicta loca confluerent, et ſic per excambium noſtra mercimonia abducerent ſuaque noſtris dimitterent. Quam ob cauſam mercatores *Angliæ* ab emptione lanarum et aliis mercibus abſtinuerunt, donec in proximo jam ſecundo parliamento conceſſum eſt eis cum ſuis mercimoniis tranſmeare quo volunt. Iſtis diebus lana exilis reputationis fuit, nam una petra bonæ lanæ de collecta patriæ vendebatur pro iij. ſolidis, et in foro *Leyceſtriæ* quandoque pro ij.s. vel xx. denariis. Iſta egeſtas annonæ maxime invaluit in comitatu *Leyceſtriæ* et mediis partibus regni. Et licet egeſtas eſſet magna, precium tamen bladorum non erat nimis exceſſivum. Nam quarterium frumenti in ſuo ſummo precio vendebatur *Leyceſtriæ* pro xvj.s. viij.d. una vice, reliquo tempore pro una marca vel xiiij. ſolidis. Apud *Londonias* vero et in multis aliis locis regni quarterium frumenti vendebatur pro decem ſolidis, vel paulo majus vel paulo minus; nam confluebant xj. naves onuſtæ cum copia alimentorum ad diverſa loca regni in relevamen populi. Set et cives *Londoniarum* exponebant ij. milia marcarum in emptionem alimentorum de communi ciſta orphanorum. Et xxiiij. aldarmanni quilibet eorum apponebat xx. libras ad conſimilem emptionem præ timore venturæ famis civitati, et reponebant in diverſis locis commodioribus et aptioribus pro populo, ut indigentes venirent et emerent ſub certo precio quantum ſufficeret pro ſe et familia ſua ſuſtentanda, et qui non habebant pecuniam in præſenti ſolvere fidem facerent ſolutionis infra ſequentem annum, ſicque relevati ſunt ne quis præ fame periret.

Anno Domini M.CCC.xcj. rex celebravit parliamentum apud *Weſtmonaſterium* in craſtino animarum. An. Dñi 1391. In iſto parliamento data eſt licentia mercatoribus *Angliæ* exire regnum et abducere ſua mercimonia quo volunt. In iſto parliamento editum eſt profanum ſtatutum contra eccleſiam et eccleſiæ perſonas, videlicet, ne quævis perſonæ eccleſiaſticæ poſſideant maneria glebas domos poſſeſſiones terras redditus quoſcumque proventus per manus feoffatoris abſque licentia regis et capitalium dominorum. Et iſtud ſtatutum extendit ſe tam ad eccleſias parochiales, capellas, cantarias, quam ad abbathias, prioratus, ſeu quæcumque alia monaſteria, ſimiliter ad cives civitatum, et villicanos, atque burgenſes burgorum et villarum hujuſmodi redditus vel poſſeſſiones pro communi utilitate habentes. Nam homines in illis diebus qui volebant conferre redditus vel poſſeſſiones alicui eccleſiæ ſive cuiquam communitati nec expenſas poſſent effundere, ut eos in manum mortuam reducerent ſub licentia regis & capitalium dominorum, ſolebant feoffare certos homines in quibus habebant fiduciam, ſub quorum nomine et defenſione eccleſiaſticæ perſonæ vel hujuſmodi communitas rei commodo gauderent et utilitatem eorum poſſiderent. Et cautum eſt in eodem ſtatuto, quod omnes et ſinguli tam perſonæ eccleſiaſticæ quam parochiales, et cives atque burgenſes, et villicani ſeu quicumque alii habentes hujuſmodi redditus, poſſeſſiones, maneria ſeu quoſcumqe proventus in manibus talium feoffatorum ſine licentia regis & capitalium dominorum, quod aut licenciam à rege et capitalibus dominis impetrarent in manum mortuam redigere vel venditioni talia exponere et ſuum commodum inde facere citra feſtum ſancti *Michaelis* proximo ſequens, vel illo feſto peracto rex et capitales domini in ſic non præordinatis et diſpoſitis intrare et ſeiſire, et ad ſuum placitum optinere.

Illis diebus erat quædam matrona in civitate *Londonienſi* quæ habebat unicam filiam quam inſtruxit ad celebrandum miſſam, & erexit altare in cubili ſuo ſecreto cum ornatu ſuo, ſicque fecit filiam ſuam multis diebus veſtire ſe more ſacerdotis & ad altare accedere, & pro ſuo modo miſſam celebrare: ſet cum veniſſet ad verba ſacramenti proſtravit ſe ante altare & ſacramentum non confecit, ſet cætera miſſæ ſurgens uſque ad finem complevit

matre

Ricard. II

matre ejus eam juvante & ſuam devotionem agente. Iſte error multo tempore duravit donec per quandam vicinam ad talem miſſam ſecretius vocatam divulgaretur, & ad aures epiſcopi *Londonienſis* deveniſſet, qui eas ad præſentiam ſuam convocavit & de errore convenit, & ſacerdotiſſimam tonſuram comæ publice monſtrare coegit, cujus caput nimis glabroſum inventum eſt; epiſcopus plorans nimis & ejulans de tali errore in eccleſia ſuo tempore contingente, multa lamenta emiſit, & finem cum illis injuncta pœnitentia fecit.

Dux *Geldriæ* miſit regi *Angliæ* literas laudabiles, & ad guerram, & militares actus, & ad regiæ nobilitatis exercitium multum allectivas, quarum tenor ſub ſequenti forma patet.

MAGNIFICE PRINCEPS, Innata vobis probitas & prudentum conſilia ut opinamur ſimul agerent in effectum quod ſingula hæreditaria jura quæ ex natalicio veſtram magnificant regiam majeſtatem temporibus veſtræ diſcretionis altiſſima providentia munirentur illæſa, & ſi quævis oppugnaret violentia clipeo militari ſtudeas regalis induſtria fortiter defendere ſua jura. Et quia veſtram regiam perſonam contingamus in affinitate, non valet Deus ipſe quin ſemper parati erimus vobis in veſtris juribus defendendis aſſiſtere cum duobus milibus lancearum quando et quociens diſponemini ad bellica convolare. Nec perire debent jura propter verba aut promiſſa quomodolibet ad hoc laboras verſutia Gallicorum. *Sane, ſereniſſime princeps, in orbem volat fama nec ambigitur quod propter lanæ et innumerabilium. veſtra ſingularia commoda ſine quibus non vivit oriens neque auſter regna ſingula in pecuniis vos ſalutant. In comparatione igitur ad alios reges vobis confert Deus ipſe divitias centuplatas. Probitas eciam militaris et armorum aſperitas ſine pari taliter huc uſque extulere gentem magnanimam occidentis, quod timor non parvus veſtros invadit adverſarios, et ad hunc diem impariter victorioſe dimicavit cum* Gallicis Angliæ *gens auſtera. In puſillanimitate igitur, potentiſſime princeps, contra naturam non obdormiat cor leonis, ſet et quales vobis contulit vires natura ipſas applicare dignemini actibus bellicoſis in defenſionem reipublicæ, juris hæreditarii ſuſtentationem, augmentumque meriti et incomparabiliter chronicabilem probitatem cordis magnanimi tanti regis.*

In parliamento præfato conceſſa eſt domino regi una dimidia decima à clero, & una quintadecima à populo in obſequium expenſarum domini *Johannis* Ducis *Lancaſtriæ*, qui in Quadrageſima ſequenti perrexit in *Franciam* apud civitatem de *Amyas* pro finali pace inter regna *Angliæ* & *Franciæ* tractanda; ubi occurrit ei rex *Franciæ* cum magno tripudio honoris & laudis, præmittens primo in occurſum dicti Ducis cives equeſtres ejuſdem civitatis numero pergrandi, deinde Comites & Barones quamplurimos, deinde avunculos ſuos Duces. Poſtremo ipſe rex venit ei obviam ſalutans eum & prænominans digniſſimam perſonam militiæ totius Chriſtianitatis, regali dignitate inuncta ſolummodo excepta; & idem dominus dux habuit xvij. dies ex conductu pro pacis forma tractanda. Deinde rediit habens in comitatu ſuo epiſcopum *Dunelmiæ*, & filium Ducis *Eboracenſis* Comitem de *Rutlandia*, cum mille equitibus ut dicebatur, mirabili apparatus elegantia refertis.

Anno Gratiæ M CCC. xcij. rex celebravit grande concilium in craſtino Trinitatis apud *Stanfordiam* pro negotiis regni erga *Francos* tractandis. In quo convocavit omnem ſenilem miliciam regni, ut ſeniorum conſilio quid agendum eſſet in præfatis duceret in effectum. *Ricard.* II. An. Dñi 1392.

Item, Rex habuit grande concilium apud *Notyngamiam* ad feſtum ſancti *Johannis Baptiſtæ*, in quo convenire fecit Majorem *Londonienſem* cum xxiiij. Aldermannis & duobus Vicecomitibus, & xxiiij. in ſecundo gradu potentioribus civitatis. In quo convicit eos foras feciſſe contra quoddam obligatorium novem milium librarum & amiſſione privilegiorum ſuorum erga regem. Quod quidem obligatorium regi ante fecerant ſuis demeritis illud exigentibus. Rex autem novis delictis recitatis abſolvit Majorem & duos Vicecomites cæteroſque officiarios de officiis ſuis. Et miſit Majorem & duos Vicecomites ad certa loca in cuſtodiam exuens civitatem *Londonienſem* omni privilegiorum honore, ita quod magis non gauderet civis quam extraneus aliquo privilegio, præficiens dominum *Edwardum Baleryge* cuſtodem ad cuſtodiendum leges regis & populum in civitate *Londonienſi* donec diſponeret aliter pro eis. Et præfixit eis diem ad reſpondendum regi & ejus conſilio ſuper objectis & objiciendis in feſto ſanctæ *Mariæ Magdalenæ* proximo ſequenti apud *Wyndeſoram*. Interim mediantibus quibuſdam amicis mitigata eſt erga eos pro parte indignatio regis, & dimiſit Majorem & Vicecomites cæteroſque omnes in domos ſuas, præficiens tamen eis novum cuſtodem civitatis, reſervans in manu omnia privilegia civitatis. Interea Dominica proxima poſt feſtum Aſſumptionis beatæ *Mariæ* omnes potentiores civitatis venerunt ad regem & ſubmiſerunt ſe & omnia bona ſua regi, & tunc primo recepit eos in ſuam gratiam. Die vero *Mercurii* ſequenti rex diſpoſuit ſe venire *Londonias*. & occurrerunt ei cives equeſtres multitudine quaſi innumerabili; & qui non habebant equos dederunt ei obviam pedeſtres; mulieres quoque & infantes ſe ei monſtraverunt. Epiſcopus quoque *Londonienſis* cum cœtu cleri totius civitatis nullo ordine vel gradu, aut conditione vel ſexu eccleſiaſticæ dignitatis excuſato cum ingenti honoris tripudio, & regi & reginæ proceſſit obviam. Fertur in illa proceſſione pluſquam quingentos pueros in ſuperpelliciis extitiſſe. Inſuper & cives ornaverunt facies domorum & camerarum ſuarum per omnes vicos, plateas, & ſtratas quo rex & regina tranſituri erant à ſancto *Georgio* uſque ad *Weſtmonaſterium*, ſaltem in dignioribus ædificiis, veſtibus cultioribus, aureis & argenteis, velvetis, ſyndonicis, ſicladibus, aliiſque precioſis prout poſſibilitas cujuſcumque attingere poterat ubique. aquæductu in *Chepe* vinum rubeum & album affluenter emanante. Puero quoque in veſtibus albis in forma angeli cum cupa aurea deſuper ſtante, & vinum regi & reginæ ad bibendum offerente. Interea offerunt regi unam coronam auream magni precii, & alteram coronam auream reginæ; & poſt puſillum procedentes conferunt regi unam tabulam auream de Trinitate ad precium octingentarum librarum. Similiter & reginæ aliam tabulam auream de ſancta *Anna* quam ipſa in ſpeciali devotione habebat, eo quod ipſamet *Anna* vocabatur; et tantos ac tales honores et mirabiles regi impenderunt quales nulli alii regi hujus regni retroactis temporibus meminimus impenſos fuiſſe.

Ricard. II. Sicque progredientes perduxerunt regem & reginam in aulam *Weſtmonaſterienſem*. Rege vero ſedente in ſede regali et omni populo coram eo ſtante, quidam ex ore regis regratiabatur populo de innumeroſitate magnifici honoris et immenſæ munificentiæ ab eis regi impenſa; Et quoad ſua negotia incumbentia in proximo parliamento ſe debere habere finale reſponſum yeme ſequenti.

Rediit curia regis, ſcilicet bancum de *Eboraco* et Cancellaria de *Notyngamia* uſque *Londonias*. Rex celebravit parliamentum apud *Wyntoniam*, in quo conceſſa eſt regi una dimidia decima de clero, et una dimidia quintadecima de populo pro expenſis pro futura pace tractanda inter regem *Angliæ* et regem *Franciæ*. In Quadrageſima ſequenti *Johannes* Dux *Lancaſtriæ*, *Thomas* Dux *Glouceſtriæ*, magiſter *Walterus Skirlowe* epiſcopus *Dunelmenſis* perrexerunt apud *Caleſiam* ad tractandum de pace, ut ſupradictum eſt, inter regna, et circa feſtum Paſchæ in *Angliam* redierunt.

An. Dñi 1393. Anno Domini M.CCC.xciij. *Johannes* Dux *Lancaſtriæ*, *Thomas* Dux *Glouceſtriæ* cum ſupradictis ſociis ſuis iterum ſecundo perrexerunt in æſtate apud *Caleſiam* pro pace tractanda; & ceperunt treugas cum *Francia* & *Scotis* pro quatuor annis & quatuor menſibus inmediate ſequentibus tam in mare quam in terris.

1394. Anno Domini M.CCC.xcv. in iſto anno mortua eſt *Anna* regina, & ſepulta eſt apud *Weſtmonaſterium* in æſtate. Eodem anno mortua eſt *Conſtancia* Duciſſa & uxor domini *Johannis* Ducis *Lancaſtriæ* & apud *Leyceſtriam* Dominica proxima poſt feſtum apoſtolorum *Petri* & *Pauli* cum magno honore humata. Et in craſtino, ſcilicet die Lunæ ſequenti ſepulta eſt *Maria* uxor domini *Henrici* Comitis *Derbeyæ* filii Ducis *Lancaſtriæ* in novo Collegio apud *Leyceſtriam*. In autumpno ſequenti dominus *Johannes* Dux *Lancaſtriæ* perrexit in *Acquitaniam* cum grandi equitatu pro Ducatu optinendo, nam rex *Ricardus* ante fecerat eum Ducem *Waſconiæ* & *Acquitaniæ*. Ricard. II.

Rex reſtituit cives *Londonienſes* ad ſua priſtina privilegia in iſto parliamento. Circa feſtum ſancti *Michaelis* proximo ſequens rex *Ricardus* cum grandi exercitu perrexit in *Hiberniam* ad debellandum *Ibernicos* ſibi rebellantes. Et circa feſtum ſancti *Andreæ* rex *Ricardus* celebravit parliamentum in *Ybernia* apud *Dubliniam*, & poſt Epiphaniam rex *Ricardus* miſit dominum *Thomam Wodeſtoke* Ducem *Glouceſtriæ* in *Angliam* qui celebravit parliamentum nomine regis apud *Weſtmonaſterium*, in quo conceſſæ fuerunt duæ dimidiæ decimæ de clero ſolvendæ per vices. Eodem anno ſimiliter & de dimidio quintodecimo de populo.

Anno Domini M.CCC.xcv. circa menſem Maii rex *Ricardus* rediit de *Ibernia* ſubpedit. a terra in *Angliam*. Et dimiſit in *Ibernia* Comitem *Marchiæ* cum multis aliis ad cuſtodiendum terram. Et poſt natale Domini ſequens dominus *Johannes* Dux *Lancaſtriæ* rediit in *Angliam* de *Vaſconia* & vehit per *Franciam*. An. Dñi 1395.

Rex *Franciæ* fecit convocationem de clero *Franciæ* ad inveſtigandum poteſtatem duorum paparum quis eorum plenius jus haberet in cathedra *Petri*, nam ſciſma duorum paparum adhuc perſeverat. Clerus vero ſcripſit pro *Clemente* papa ſuo *Avinoniæ*, & ſcriptum munierunt ſigillo *Pariſienſis* Univerſitatis. Quod quidem ſcriptum rex *Franciæ Carolus* tranſmiſit *Ricardo* regi *Angliæ* ut in hiis dubiis deliberaret cum conſilio cleri ſui. Igitur rex *Ricardus* fecit Convocationem *Oxoniæ* de peritioribus Theologis tam regentibus quam non regentibus totius regni. Qui ſcripſerunt pro *Urbano* papa ſuo *Romano*, & ſcriptum ſignaculo Univerſitatis *Oxonienſis* fortificaverunt regiſque *Ricardi*, & tranſmiſerunt *Pariſius* regi *Franciæ*. Set nichil ultra actum eſt de præmiſſis utroque papa ſub umbraculo ſciſmatis prævalentis juſtificante.

F I N I S.

ROTULUS PARLIAMENTI SUMMONITI & tenti apud *Weſtmonaſterium* in feſto Sanctæ *Fidis* Virginis, anno regni Regis *Henrici* quarti poſt Conqueſtum primo, membr. 20.

Les Record & procés del renunciation du Roy Richard *le Secondapres le conqueſt & de lacceptation de meſme la renunciation enſemblement ove la depoſition de meſme le Roy* Richard *enſuent cy apres.*

MEmorand. Quod die Lunæ in feſto ſancti *Michaelis* Archangeli Anno Regni Regis *Ricardi* ſecundi 23. Domini Spirituales & Temporales, & aliæ perſonæ notabiles: videlicet, Dominus *Richardus le Scrop*, Archiepiſcopus *Eboracenſis*, *Io.* Epiſcopus *Hereford*, *Hen.* Comes *Northumbr.* & *Radulfus* Comes *Weſtmorelandia*, Dominus *Hugo le Burnell*, *Tho:* Dominus *de Berkley*, Prior *Cantuar.* & Abbas *Weſtmonaſterii*, *Williel: Thyrninge* Miles, & *Iohan: Markham* Juſticiarii, *Tho. Seow*, & *Iohan: Burbache*, Legum Doctores, *Thom: de Erpingham*, & *Tho: Gray* Milites, *Will. de Feryby*, & *Dionyſius Lapham*, Notarii publici: de quorundam Dominorum Spiritualium, & Temporalium, ac Juſtitiariorum & aliorum tam in Jure Civili & Canonico, quam in regni legibus peritorum, apud *Weſtmonaſt.* in loco conſueto Concilii congregatorum aſſenſu & aviſamento ad actum ſubſcriptum primitus deputati, ad præſentiam dicti Regis *Ricardi* infra turrim *London.* exiſtentis circiter nonam pulſationem horologii acceſſerunt, & recitato coram eodem Rege per prædictum Comitem *Northumbr.* vice omnium prædictorum, ſibi ut præmittitur adjunctorum, qualiter idem rex alias apud Conetwap in *Northwallia*, in ſua libertate exiſtens promiſit Domino *Thome* Archiepiſcopo *Cantuarienſi* & dicto Comiti *Northumbr.* ſe velle cedere, & renuntiare Coronæ *Anglie*, & *Francie*, & ſuæ regiæ Majeſtati ex cauſis per ipſum Regem ibidem de ſua inhabilitate, & inſufficientia confeſſatis, & hoc meliori modo, & forma quibus facere poterit, prout peritorum conſilium melius duxerit ordinandum. Idem rex coram dictis Dominis & aliis ſuperius nominatis, ad hoc benigne reſpondens dixit, ſe velle cum effectu perficere quod prius in ea parte promiſit. Deſideravit tamen habere colloquium cum *Henrico* Duce *Lancaſtria*, & præfato Archiepiſcopo *Cantuarienſi* conſanguineis ſuis, antequam promiſſum ſuum hujuſmodi adimpleret. Petivit tamen copiam ceſſionis per ipſum faciendæ ſibi tradi, ut ſuper illa poſſit interim deliberare; qua quidem copia ſibi tradita, dicti Domini, & alii ad ſua hoſpitia receſſerunt. Poſtea eadem die poſt prandium, dicto rege plurimum affectante prædicti Ducis *Lancaſtria* adventum, & illum diutius præſtolante, tandem idem Dux de *Lancaſtria*, Domini & perſonæ ſuperius nominati, ac etiam dictus Archiepiſcopus *Cantuarienſis* venerunt ad præſentiam dicti Regis in turri prædicta, Dominis de *Roos*, de *Wiloghby*, & de *Abergeney*, & pluribus aliis tunc ibidem præſentibus. Et poſtquam idem Rex cum dictis Duce *Lancaſtria* & Archiepiſcopo colloquium habebat, ad partem vultu hilari hinc inde inter eos exhibito, prout circumſtantibus videbatur, tandem dictus Rex accerſitis ad eum omnibus ibidem præſentibus, dixit publice coram illis, quod paratus erat ad renuntiationem faciendam, & ad renuntiandum & cedendū ſecundum promiſſionem per eum ut præmittitur factam: Sicq; incontinenti, licet potuiſſet ut ſibi dicebatur ab aliis ceſſionem & renuntiationem in quadam ſchedula pergameni redactam per aliquem deputatum organum vocis ſuæ feciſſe, pro labore tam prolixo lecturæ vitando, Idem tamen Rex gratanter, ut apparuit, ac hilari vultu ſchedulam illam manu ſua tenens, dixit, ſemetipſum velle legere, & diſtincte perlegit eandem. Necnon abſolvit ligeos ſuos, renunciavit, & ceſſit, & juravit, & alia dixit & protulit in legendo, & ſe ſubſcripſit manu ſua propria, prout plenius continetur in dicta ſchedula, cujus tenor talis eſt.

Reſignatio Richardi *ſecundi.*

IN NOMINE DEI, *Amen.* *Ego* Rich. *Dei gratia Rex* Angliæ *&* Franciæ, *& Dominus* Hiberniæ, *omnium dictorum Regnorum, & Dominiorum Archiepiſcopos, Epiſcopos, & alios quoſcunq; Eccleſiarum Secularium, vel Regularium Prelatos cujuſcunq; dignitatis, gradus, ſtatus, ſeu conditionis exiſtant; Duces, Marchiones, Comites, Barones, Vaſallos, & Valvaſſores, & Ligeos homines meos quoſcunq; eccleſiaſticos, vel ſeculares quocunq; nomine cenſeantur, à juramento fidelitatis & homagii, & aliis quibuſcunq; michi factis, omniq; vinculo ligeantie, & Regalie, ac Dominii quibus obligati mihi fuerint, vel ſint, vel alius quomodolibet adſtricti, abſolvo; Et eos, & heredes ipſorum, & ſucceſſores in perpetuum, ab iiſdem obligationibus, & juramentis, & aliis quibuſcunq; libero, relaxo, & quieto, & liberos, ſolutos, & quietos ac immunes, quantum ad perſonam meam attinet, dimitto, ad effectum omnem juris qui ex premiſſis ſequi poterit, ſeu aliquo premiſſorum, omniq; Regie dignitati, ac majeſtati, & Corone, necnon Dominio, & poteſtati dictorum Regnorum, & Dominii, aliiſq; Dominiis, & poſſeſſionibus meis, ſeu mihi quomodolibet pertinentibus, ſeu competentibus quibuſcunq; quocunq; nomine cenſeantur infra Regna, & Dominia predicta, vel alibi ubilibet conſtitutis, Omniq; juri, & colori juris, ac titulo, poſſeſſioni ac dominio que unquam habui, habeo, ſeu quoviſmodo habere potero, in iiſdem, ſeu eorum aliquo, vel ad ea cum ſuis juribus & pertinentiis univerſis, ſeu dependentibus qualitercunq; ab eiſdem, vel eorum aliquo;*

Neçnon regimini, & gubernationi dictorum Regnorum, & Dominiorum hujuſmodi, & eorum adminiſtrationi, omnibuſq; & omnimodis mero & mixto imperio, ac juriſdictioni in iiſdem regnis, & Dominiis mihi competentibus, vel competituris, nominiq;, honori, ac Regalia, & Celſitudini Regiis, purè, ſponte, ſimpliciter, & abſolutè, melioribus modo, via, & forma quibus poterit in his ſcriptis renuntio, & ea in totum reſigno, ac re, & verbo dimitto, & iiſdem cedo, & ab iiſdem recedo in perpetuum. Salvis ſucceſſoribus meis regibus Angliæ *in Regnis, & Dominiis, & cæteris omnibus præmiſſis in perpetuum, juribus in iiſdem, ſeu eorum aliquo competentibus, vel competituris quibuſcunq;. Meq; ad regimen, & gubernationem dictorum Regnorum, ac Dominiorum cum ſuis pertinentiis univerſis fateor, recognoſco, reputo, & veraciter, ex certa ſcientia judico fuiſſe, & eſſe inſufficientem penitus, & inutilem, ac propter mea demerita notoria non immerito deponendum. Et juro ad hæc ſancta. Dei evangelia, per me corporaliter tacta, quod nunquam præmiſſis reſignationi, renuntiationi, dimiſſioni, & ceſſioni contraveniam, ſeu ea quomodolibet impugnabo facto, vel verbo, per me vel per alium, vel per alios, ſeu contraveniri, vel impugnari permittam quantum in me eſt publicè vel occultè; ſed eaſdem renuntiationem, reſignationem, dimiſſionem, & ceſſionem in perpetuum ratas & gratas habebo, & firmiter tenebo, & obſervabo in toto, & omni ſui parte, ſicut Deus me adjuvet, & hæc ſancta Dei Evangelia.*

Ego *Richardus* Rex antedictus propria mea manu hic me ſubſcribo.

Et ſtatim idem Rex renuntiationi, & ceſſioni prædictis, verbo tenus adjunxit; quod ſi eſſet in poteſtate ſua, dictus Dux *Lancaſtriæ* ſuccederet ſibi in Regno; ſed quia hoc in poteſtate ſua non dependebat ut dixit, dictos *Eboracenſem* Archiepiſcopum, & Epiſcopum *Herefordenſem*, quos protunc conſtituit ſuos procuratores ad declarandum, & intimandum ceſſionem, & renuntiationem hujuſmodi omnibus ſtatibus dicti regni, rogavit ut intentionem, & voluntatem ſuam in ea parte populo nuntiarent, & in ſignum ſuæ voluntatis, & intentionis hujuſmodi, annulum auri de ſigneto ſuo, patenter de digito ſuo tunc ibidem extraxit, & digito dicti Ducis *Lancaſtriæ* appoſuit. Deſiderans hoc ipſum ut aſſeruit, omnibus regni ſtatibus innoteſci. Quo facto, valefacientes hinc inde omnes turrim prædictam exierunt ad ſua hoſpicia reverſuri.

In craſtino autem, videlicet in die Martis in feſto Sancti *Hieronymi* in magna aula apud *Weſtmonaſterium* in loco ad Parliamentum tenendum honorifice præparato, dictis Archiepiſcopo *Cantuarienſi* & *Eboracenſi*, ac Duce *Lancaſtriæ*, aliiſq; Ducibus, ac Dominis tam Spiritualibus quam Temporalibus quorum nomina deſcribuntur inferius, populoq; dicti regni tunc ibidem propter factum Parliamenti in magna multitudine congregato præſentibus; ac præfato Duce *Lancaſtriæ* locum ſtatui ſuo debitum, & ſolitum occupante, ac ſede regali cum pannis auri ſolempniter præparata, tunc vacua abſq; præſidente quocunque, ſupradictus Archiepiſcopus *Eboracenſis* ſuo & dicti *Herefordenſis* Epiſcopi nomine juxta dicti Regis injunctum ceſſionem & renuntiationem per ipſum ſic fuiſſe ut præmittitur factam, etiam cum ſubſcriptione regiæ manus, & traditione ſigneti ſui publicè declaravit, eandemq; ceſſionem, & renuntiationem per alium, primo in Latinis verbis, poſtea in *Anglicis* legi fecit ibidem; & ſtatim, ut fuerat interrogatum à ſtatibus & populo ibidem præſentibus, primo videlicet ab Archiepiſcopo *Cantuarienſi* prædicto, cui ratione dignitatis & prærogativæ eccleſiæ ſuæ *Cantuariæ* Metropoliticæ, in hac parte competit primam vocem habere inter cæteros prælatos & proceres regni, ſi pro eorum intereſſe, & utilitate regni vellent renunciationem, & ceſſionem hujuſmodi admittere: ſtatuſq; iidem, & populus reputantes ex cauſis per ipſum Regem in ſua renuntiatione, & ceſſione prædictis ſignificatis, hoc fore multum expediens, renuntiationem, & ceſſionem hujuſmodi ſinguli ſingillatim, & in communi cum populo unanimiter, & concorditer admiſerunt. Poſt quam quidem admiſſionem fuerat publice ibidem tunc expoſitum, quod ultra ceſſionem & renuntiationem hujuſmodi ut præfertur admiſſam, valde foret expediens, ac utile regno prædicto, pro omni ſcrupulo, & ſiniſtra ſuſpicione tollendis, quod plurima crimina, & defectus per dictum regem circa malum regimen regni ſui frequentius perpetrata, per modum articulorum in ſcriptis redacta, propter quæ ut idem aſſeruit, in ceſſione facta per eum, eſſet ipſe merito deponendus, publicè legerentur, quodq; eſſent populo declarata. Sicq; maxima pars articulorum illorum erat publice perlecta tunc ibidem; quorum omnium articulorum tenor talis eſt.

Sequitur forma juramenti ſoliti & conſueti præſtari per Reges *Angliæ* in eorum Coronatione quod Archiepiſcopus *Cantuarienſis* ab eiſdem regibus exigere & recipere conſuevit, prout in libris pontificaliũ Archiepiſcoporum & Epiſcoporum plenius continetur.

Quod quidem juramentum *Ricardus* Rex *Angliæ* poſt Conqueſtum ſecundus in Coronatione ſua præſtitit & ab Archiepiſcopo *Cantuarienſi* erat receptum; & illud idem juramentum dictus Rex poſtmodum iteravit, prout in totulis Cancellariæ plenius reperiri poterit de recordo.

Servabis eccleſiæ Dei & populo pacem ex integro & concordiam in Deo ſecundum vires tuas. *Reſpondebit*, Servabo. Facies fieri in omnibus judiciis tuis æquam & rectam juſticiam & diſcretionem in miſericordia & veritate ſecundum vires tuas. *Reſpondebit*, Faciam. Concedis juſtas leges & conſuetudines eſſe tenendas, & promittis per te eſſe protegendas & ad honorem dei corroborandas quas vulgus elegerit, ſecundum vires tuas. *Reſpondebit*, Concedo & promitto.

Adjiciantur que prædictis interrogationibus quæ juſta fuerint; Prænunciatiſque omnibus confirmet Rex, ſe omnia ſervaturum Sacramento ſuper altare præſtito coram cunctis.

Sequuntur objectus contra regem de Depoſitione ejuſdem.

I*Nprimis*, Objicitur Regi *Richardo* quod propter malum regimen ſuum, videlicet bona & poſſeſſiones ad Coronam ſuam ſpectantia, etiam perſonis indignis donando, & indiſcrete diſſipando, & ob hoc collectas, & alia onera gravia & importabilia populo ſine cauſa imponendo, necnon alia mala innumerabilia perpetrando, alias de aſſenſu, & mandato ſuis per totum Parliamentum ad gubernationem regni certi Prælati, & alii Domini temporales erant electi, & aſſignati, qui totis viribus ſuis circa juſtam gubernationem regni propriis ſumptibus ſuis fideliter labo-

laborarent, tamen Rex facto per eum Conventiculo, cum ſuis complicibus, dictos Dominos tam Spirituales quam Temporales circa Regni utilitatem occupatos de alta proditione impetere proponebat, ac Juſtitiarios Regni ad ſuum nefandum propoſitum corroborandum metu mortis, & cruciatus corporis violenter attraxit, dictos Dominos deſtruere ſatagendo.

2. *Item*, Idem Rex nuper apud *Salopiam* coram ſe, ac aliis ſibi faventibus venire fecit quamplures, & majorem partem Juſtitiariorum cameraliter, & eos per minas, & terrores varios, ac etiam metus qui poſſunt cadere in conſtantes, induxit, fecit, & compulit ſigillatim, ad reſpondendum certis quæſtionibus pro parte ipſius Regis factis ibidem tangentibus leges regni ſui, præter, & contra voluntatem eorum, & aliter quam reſpondiſſent, ſi fuiſſent in libertate ſua, & non coacti. Quarum Reſponſionum colore idem Rex propoſuit proceſſiſſe poſtmodum ad deſtructionem *Thomæ* Ducis *Glouceſtriæ*, & Comitum *Arundell*, & *Warwicke*, ac aliorum Dominorum, contra quorum facta & geſta prædictus Rex erat quamplurimum indignatus maximè quia deſiderabant eundem Regem eſſe ſub bono regimine. Sed divino nutu obſtante, reſiſtentia & potentia dictorum Dominorum Rex propoſitum ſuum hujuſmodi perducere non potuit ad effectum.

3. *Item*, Cum Domini Temporales ejus malitiæ ac doloſitati ſeipſos defendendo reſtitiſſent, dictus Rex diem Parliamenti ſui pro juſtitia eis, & aliis Regnicolis in hac parte miniſtranda præfixiſſet, dictiq; Domini Temporales in ſuis domibus ſub ſpe & fiducia Parliamenti prædicti quiete, ac pacifice reſediſſent: Rex clanculo Ducem *Hiberniæ* cum ſuis litteris, & vexillo ad partes *Ceſtriæ* deſtinavit, ibiq; nonnullas gentes ad arma commovit, & contra dictos Dominos, & magnates Regni, & Reipublicæ ſervitores inſurgere fecit, vexillum ejus contra pacem per eum juratam publice erigendo; unde homicidia, captivitates, diſſenſiones, & alia mala infinita in totum regnum ſecuta fuerunt, qua re perjurium incurrebat.

4. *Item*, Licet dictus Rex omnem offenſam dictis Duci *Glouceſtriæ*, & Comitibus *Arundell*, & *Warwick*, & omnibus aliis ſibi in hujuſmodi factis aſſiſtentibus, & aliis in pleno Parliamento de aſſenſu ejuſdem perdonaſſet, paciſq; & amoris ſigna per plures annos eiſdem Duci, & Comitibus, & aliis vultum hilarem & benignum exhibuiſſet; Idem tamen Rex ſemper & continue fel in corde gerens, tandem opportunitate captata dictum Ducem *Glouceſtriæ* ipſius Regis Avunculum, necnon bonæ memoriæ *Edwardi* nuper Regis *Angliæ* filium, & Coneſtabularium *Angliæ* dicto Domino Regi cum proceſſione ſolempni humiliter occurrentem, dictoſq; Comites *Arundell*, & *Warwick* capi, & areſtari fecit, & ipſum Ducem extra regnum *Angliæ* uſq; ad Villam *Caleſiæ* duci fecit, & ibidem incarcerari, & ſub cuſtodia Comitis *Nottyngham* unius ipſum Ducem appellantium detineri, & ſine reſponſione & proceſſu quocunq; legitimo occultè ſuffocari, ſtrangulari, & murdrari inhumaniter, & crudeliter fecit, Comitemq; *Arundell*, tam cartam de dicta perdonatione generali, quam cartam perdonationis poſtea ſibi conceſſam allegantem, & juſtitiam ſibi fieri petentem, in Parliamento ſuo, viris armatis, & ſagittariis innumeris vallato per impreſſionem populi per eum ad hoc collecti dampnabiliter decapitari fecit; Comitemq; *Warwick*, & Dominum de *Cobham* perpetuis carceribus mancipavit, eorum terras, & tenementa, tam in feodo ſimplici quam in feodo talliato de ſe & hæredibus ſuis contra juſtitiam & leges regni ſui & juramentum ſuum expreſſum nequiter confiſcando, & eorum appellantibus concedendo.

5. *Item*, Tempore quo idem Rex in Parliamento ſuo fecit adjudicari Ducem *Glouceſtriæ*, & Comites *Arundell*, & *Warwick*, ut liberius poſſit exercere crudelitatem in eoſdem, & voluntatem ſuam injurioſam in aliis adimplere, ſibi attraxit multitudinem magnam malefactorum de Comitatu *Ceſtriæ*, quorum quidam cum Rege tranſeuntes per regnum, tam infra hoſpitium Regis, quam extra ligeos regni crudeliter occiderunt, & quoſdam verberaverunt, vulneraverunt, & deprædarunt bona populi & pro ſuis victualibus ſolvere recuſarunt, & uxores & alias mulieres rapuerunt, & violaverunt, & licet ſuper eorum hujuſmodi exceſſibus graves querimoniæ deferebantur ad audientiam dicti Domini Regis, idem tamen Rex ſuper hiis juſtitiam, ſeu remedium facere non curavit, ſed favebat iiſdem gentibus in maleficiis eorundem, confidens in eis, & eorum præſidio contra quoſcunq; alios regni ſui, propter quod fideles regni ſui magnam commotionis & indignationis materiam habuerunt.

6. *Item*, Licet dictus Rex per brevia ſua proclamari fecerit per totum regnum ſuum quod Avunculum ſuum Ducem *Glouceſtriæ*, & Comites *Arundell*, & *Warwick* capi fecerit, & arreſtari, non pro aliquibus congregationibus, & equitationibus per eos infra regnum *Angliæ* factis, ſed pro quampluribus extortionibus, oppreſſionibus & aliis contra Regaliam ſuam, & Regiam Majeſtatem poſtmodum factis et perpetratis per eos, quodq; non erat intentionis ipſius regis quod aliquis de familiâ prædictorum Ducis *Glouceſtriæ*, ac Comitum *Arundell*, & *Warwicke* ſeu eorum qui in comitiva ſua tempore congregationis, & equitationis prædictarum fuit, ea occaſione moleſtetur aliqualiter, ſeu gravetur: Idem tamen Rex tandem in Parliamento ſuo dictos Dominos non pro extortionibus, oppreſſionibus aut aliis prædictis impetiit, ſed pro congregationibus & equitationibus ſupradictis eos adjudicavit ad mortem, & quamplures de familia eorundem Dominorum, & aliorum qui in comitiva ſua tempore congregationis, & equitationis fuerunt, metu mortis compulit fines & redemptiones facere, utpote traditores, vel proditores, ad gravem deſtructionem quamplurium hominum de populo ſuo. Sicq; dictos Dominos & eorum familiares hujuſmodi & populum regni ſui callide, fraudulenter, & malitioſe decepit.

7. *Item*, Poſtquam quamplures de perſonis illis facientibus fines & redemptiones hujuſmodi impetraverunt à Rege literas ſuas patentes perdonationis plenariæ in præmiſſis, nullum commodum ex hujuſmodi literis perdonationis poterant reportare, donec novos fines, & Redemptiones pro eorum vita conſervanda feciſſent, unde fuerant quamplurimum depauperati; pro quo nomini, & ſtatui Regis fuerat plurimum derogatum.

8. *Item*, In Parliamento ultimo tento apud *Salopiam* idem *R.* proponens opprimere populum ſuum procuravit ſubtiliter, & fecit concedi, quod poteſtas Parliamenti de conſenſu omnium Statuum Re-

gni ſui remaneret apud quaſdam perſonas, ad terminandum diſſoluto Parliamento certas petitiones in eodem Parliamento porrectas, protunc minimè expeditas; Cujus conceſſionis colore perſonæ ſic deputatæ proceſſerunt ad alia generaliter Parliamentum illud tangentia, & hoc de voluntate Regis, in derogationem Status Parliamenti & in magnum incommodum totius regni, & pernitioſum exemplum. Et ut ſuper factis eorum hujuſmodi aliqualem colorem & authoritatem viderentur habere, Rex fecit Rotulos Parliamenti pro voto ſuo mutari & deleri, contra effectum conceſſionis prædictæ.

9. *Item*, non obſtante quod dictus Rex in Coronatione ſua juraverit, quod fieri faceret in omnibus judiciis ſuis æquam & rectam juſtitiam & diſcretionem in miſericordia & veritate ſecundum vires ſuas: Dictus tamen Rex abſq; omni miſericordiâ rigoroſe inter cætera ſtatuit, & ordinavit ſub gravibus pœnis, quod pro *Henrico* Duce *Lancaſtria* relegato, pro aliqua gratia ſibi facienda nullus rogaret, aut intercederet apud eundem Regem; In quo facto idem Rex contra charitatis vinculum operabatur, juramentum prædictum temere violando.

10. *Item*, Quamvis Corona regni *Angliæ*, & jura ejuſdem Coronæ, ipſumq; regnum fuerint ab omni tempore retroacto adeo libera, ut dominus ſummus Pontifex, nec aliquis alius extra regnum ſe intromittere debeat de iiſdem: tamen præfatus Rex ad roborationem ſtatutorum ſuorum erroneorum ſupplicavit Domino Papæ, quod ſtatuta in ultimo Parliamento ſuo ordinata confirmaret, ſuper quo Dominus Rex literas Apoſtolicas impetravit, in quibus graves cenſuræ proferuntur contra quoſcunq; qui dictis ſtatutis in aliquo contravenire præſumpſerint. Quæ omnia contra Coronam, & dignitatem regiam, ac contra ſtatuta, & libertates dicti regni tendere dinoſcuntur.

11. *Item*, Licet Dominus *Henricus* nunc Dux *Lancaſtria* billam ſuam, ſtatum & honorem Regis concernentem ad ipſius Regis mandatum contra Ducem *Norfolcia* propoſuiſſet, & eandem fuiſſet debite proſecutus, adeo quod juxta Regis ordinationem ſe ad duellum in omnibus paratum exhibuiſſet, præfatusq; Rex ipſum nunc Ducem *Lancaſtria*, debitum ſuum in hac parte honorifice quantum in ipſo fuerat impleviſſe pronuntiaſſet, & declaraſſet per decretum, & hoc coram toto populo ad duellum hujuſmodi congregato fuiſſet publice proclamatum; Idem tamen Rex prædictum nunc Ducem *Lancaſtria*, ſine quacunq; cauſa legitima ad decennium exlegari fecit & mandavit, contra omnem juſtitiam, & leges, & conſuetudines regni ſui ac jura militatia in hac parte, perjurium dampnabiliter incurrendo.

12. *Item*, Poſtquam dictus Rex gratioſe conceſſit per literas ſuas patentes Domino *Henrico* nunc Duci *Lancaſtria*, quod in ipſius abſentia dum fuerat exlegatus generales atturnati ſui poſſent proſequi pro liberatione ſibi facienda de quibuſcunq; hæreditatibus, ſive ſucceſſionibus ipſum extunc contingentibus, & quod homagium ſuum reſpectuari deberet pro quodam fine rationabili faciendo, literas illas patentes injurioſe revocavit, contra leges terræ perjurium incurrendo.

13. *Item*, Non obſtante quod ſtatutum erat, quod ſingulis annis Officiarii Regis cum Juſtitiariis & aliis de Conſilio Regis Vicecomites per omnes comitatus regni eligant, & nominarent Domino Regi ſecundum quod eorum diſcretioni, & conſcientiæ pro bono, & utilitate regni videbitur expedire: Idem Rex non nominatos aut electos hujuſmodi, ſed alios pro ſuæ libito voluntatis, quandoq; ſuos familiares, quandoq; tales quos ſcivit nolle reſiſtere voluntati ſuæ in Vicecomites fieri mandavit, pro ſuo & aliorum commodo ſingulari, ad magnum gravamen populi ſui, & contra leges regni ſui, perjurium notorie incurrendo.

14. *Item*, tempore illo quo Rex prædictus petivit, & habuit à quampluribus Dominis & aliis de regno plures pecuniarum ſummas ex cauſa mutui, certo termino ſolvendas, Non obſtante quod idem Rex per ſingulas literas ſuas patentes promiſit bona fide ſingulis perſonis à quibus mutuo recepit pecunias illas, quod eis limitato termino prædicto reſolveret hujuſmodi pecunias mutuatas; promiſſionem ſuam hujuſmodi non adimplevit, nec de pecuniis illis eſt hactenus ſatisfactum, unde creditores hujuſmodi valde gravantur, & non tam illi, quam plures alii de regno regem reputant infidelem.

15. *Item*, Ubi Rex *Angliæ* de proventibus regni ſui, & patrimonio ad Coronam ſuam ſpectante poſſit honeſtè vivere abſq; oppreſſione populi ſui, dummodo regnum non eſſet guerrarum diſpendio oneratum, Idem Rex quaſi toto tempore ſuo durantibus treugis inter Regnum *Angliæ* & adverſarios ejus, non ſolum magnam immo maximam partem dicti patrimonii ſui donavit etiam perſonis indignis, verum etiam propterea tot onera conceſſionis ſubditis impoſuit quaſi annis ſingulis in Regno ſuo, quod valde & nimium exceſſive populum ſuum oppreſſit, in depauperationem regni ſui, ea bona ſic levata, non ad commodum, & utilitatem regni *Angliæ* convertendo, ſed ad nominis ſui oſtentationem, & pompam, & vanam gloriam prodige diſſipando, & pro victualibus hoſpitii ſui, & aliis emptionibus ſuis maximæ ſummæ pecuniarum in regno ſuo debentur, licet divitiis & theſauris pluſquam aliquis progenitorum ſuorum de quo recolitur abundavit.

16. *Item*, Idem Rex nolens juſtas leges & conſuetudines regni ſui ſervare, ſeu protegere, ſed ſecundum ſuæ arbitrium voluntatis facere quicquod deſideriis ejus occurreret, quandoq; & frequentius quando ſibi expoſitæ & declaratæ fuerant leges regni ſui per Juſtitiarios, & alios de Concilio ſuo, & ſecundum leges illas petentibus juſtitiam exhiberet, dixit expreſſe vultu auſtero, & protervo, quod leges ſuæ erant in ore ſuo, & aliquotiens, in pectore ſuo, & quod ipſe ſolus poſſit mutare, & condere leges regni ſui; & opinione illa ſeductus quampluribus de ligeis ſuis juſtitiam fieri non permiſit, ſed per minas & terrores quamplures à proſecutione communis juſtitiæ ceſſare coegit.

17. *Item*, Quod poſtquam in Parliamento ſuo certa ſtatuta erant edita, quæ ſemper ligarent donec authoritate alicujus alterius Parliamenti fuerint ſpecialiter revocata; Idem Rex cupiens tanta libertate gaudere, quod nulla hujuſmodi ſtatuta ipſum adeo ligarent quin poſſet facere, & exequi ſecundum ſuæ arbitrium voluntatis prout non potuit, procuravit ſubtiliter talem petitionem in Parliamento ſuo pro parte Communitatis regni ſui porrigi, & ſibi concedi in genere, quod poſſet eſſe adeo liber ſicut aliquis progenitorum ſuorum extitit ante eum;

quarum

quarum petitionis & conceſſionis colore frequentius mandavit, & fecit idem Rex quamplura fieri contra ſtatuta hujuſmodi minime revocata; veniendo expreſſe & ſcienter contra juramentum ſuum in coronatione ſua præſtitum ut præfertur prout inferius declaratur.

18. *Item*, Licet ſtatutum fuit & ordinatum quod nullus Vicecomes officium ſuum occuparet continue ultra annum unum, ſed triennium laberetur antequam ad officium illud admitteretur de novo; Idem Rex *Richardus* quandoq; pro ſuo commodo ſingulari, & quandoq; ad proſecutionem aliorum pro eorum commodo & utilitate, quoſdam Vicecomites ſtare & remanere permiſit & fecit in eorum officiis continue aliquotiens per biennium, & aliquotiens per triennium, contra tenorem & effectum ſtatuti prædicti, perjurium incurrendo; & hoc eſt notorium, publicum, & famoſum.

19. *Item*, Licet de ſtatuto, & conſuetudine regni ſui in convocatione cujuſlibet Parliamenti populus ſuus in ſingulis comitatibus regni debeat eſſe liber ad eligendum & deputandum milites pro hujuſmodi comitatibus ad intereſſendum Parliamento, & ad exponendum eorum gravamina, & ad proſequendum pro remediis ſuperinde prout eis videretur expedire; tamen præfatus Rex ut in Parliamentis ſuis liberius conſequi valeat ſuæ temerariæ voluntatis effectum, direxit mandata ſua frequentius Vicecomitibus ſuis, ut certas perſonas per ipſum Regem nominatas ut milites comitatuum venire faciant ad Parliamenta ſua, quos quidem milites eidem Regi faventes inducere poterat, prout frequentius fecit quandoq; per minas varias, & terrores, & quandoq; per munera ad conſentiendum illis quæ regno fuerant præjudicialia, & populo quamplurimum onerosa; & ſpecialiter ad concedendum eidem Regi ſubſidium lanarum ad terminum vitæ ſuæ, & aliud ſubſidium ad certos annos, ſuum populum nimium opprimendo.

20. *Item*, Idem Rex ut liberius adimplere, & ſequi poſſet in ſingulis ſuæ arbitrium voluntatis, illicite fecit, & mandavit, quod Vicecomites per totum regnum ſuum, ultra antiquum & ſolitum juramentum jurarent quod omnibus mandatis ſuis, ſub magno, & privato ſigillo ſuis, ac etiam literis ſub ſigneto ſuo quotieſcunq; eis directæ fuerint obedirent, & in caſu quo iidem Vicecomites ſcire poterant aliquos de ballivis ſuis, cujuſcunq; conditionis fuerint, aliquod malum dicere ſive loqui publice, vel occulte, quod cedere poſſit in dedecus, aut ſcandalum perſonæ regiæ, ipſos areſtarent vel areſtari facerent, & priſonæ mancipari, in eadem ſalvo cuſtodiendos donec aliud à Rege habuerint in mandatis, prout reperiri poterit de recordo. Quod quidem factum poſſet veriſimiliter tendere ad deſtructionem quorumcunq; ligeorum dicti regni.

21. *Item*, Idem Rex nitens ſubpeditare populum ſuum & bona ſua ſubtiliter ſibi adquirere ut divitiis ſuperfluis habundaret, induci fecit populum de xvij. comitatibus regni ad ſubmittendum ſe Regi tanquam proditores per literas ſub ſigillis eorum, cujus colore optinuit magnas ſummas pecuniarum ſibi concedi per clerum & populum comitatuum eorundem pro benevolentia Regis captanda. Et quamvis ad placendum populo idem Rex fecerat eis reſtitui literas illas obligatorias, tamen procuratores ipſius populi habentes plenariam poteſtatem eis conceſſam ad obligandum ſe & hæredes ſuos dicto Regi, idem Rex fecit obligari ſibi ſub ſigillis eorum nomine ejuſdem populi; ſicq; decepit populum ſuum, & bona eorum ſubtiliter extorquebat ab eis.

22. *Item*, Quamvis idem Rex in coronatione ſua juraverit de ſervando libertates eccleſiæ *Anglicanæ* conceſſas, tamen dictus Rex ratione viagii ſui in terram *Hiberniæ* faciendi quampluribus viris religioſis videlicet Abbatibus & Prioribus regni ſui per literas ejus diſtrictè præcipiendo mandavit, ut eorum aliqui certos equos, & aliqui eorundem non ſolum equos ſet etiam quadrigas ſive charectas, alioquin magnas pecuniarum ſummas eidem Regi pro dicto viagio ſuo tranſmitterent in eiſdem literis expreſſatas, per quem modum ſcribendi plures hujuſmodi Religioſos metu ductos artavit ad complendum voluntatem & præceptum ipſius Regis, unde graviter depauperati fuerant & oppreſſi in derogationem libertatis eccleſiaſticæ manifeſtam, Cujus prætextu dictus Rex *Ricardus* perjurium incurrebat.

23. *Item*, In pluribus magnis Conciliis regiis quando Domini regni, Juſticiarii & alii onerati fuerant ut fideliter conſulerent Regi in tangentibus ſtatum ſuum & regni ſui, iidem Domini Juſticiarii & alii frequentius in dando conſilium juxta diſcretionem ſuam fuerant per Regem ſubito & tam acriter increpati & reprobati, quod non eſſent auſi dicere pro ſtatu Regis & regni in conſiliis ſuis dandis veritatem.

24. *Item*, Theſauri coronas reliquias & alia jocalia videlicet bona regni, quæ ab antiquo dimiſſa fuerant in archivis regni pro honore Regis & conſervatione regni ſui in omnem eventum, præfatus Rex exiens regnum ſuum verſus *Hiberniam* abſtulit & ſecum deferri fecit ſine conſenſu ſtatuum regni, unde regnum illud fuiſſet valde depauperatum niſi de recaptione bonorum hujuſmodi contra voluntatem dicti Regis Deus aliter providiſſet; & præterea rotulos recordorum ſtatum & gubernationem regni ſui tangentium prædictus Rex deleri & abradi fecit in magnum præjudicium populi & exhæredationem Coronæ regni prædicti, & ut veriſimiliter creditur in favorem & ſuſtentationem ſui mali regiminis.

25. *Item*, Idem Rex conſuevit quaſi continue eſſe adeo variabilis & diſſimilans in verbis, & in ſcripturis ſuis, & omnino contrarius ſibi ipſi, & ſpecialiter in ſcribendo Papæ & Regibus & aliis Dominis extra regnum & infra ac etiam & aliis ſubditis ejus, quod quaſi nullus vivens habens notitiam ſuæ conditionis hujuſmodi poterit aut velit de eo confidere, ymmo reputatur adeo infidelis & inconſtans, quod cedit ad ſcandalum non ſolum perſonæ ſuæ ſet etiam totius regni, & potiſſime apud extraneos totius orbis inde notitiam optinentes.

26. *Item*, Licet terræ & tenementa, bona & catalla cujuſcunq; liberi hominis per leges regni ab omnibus retroactis temporibus uſitatas capi non debeant niſi fuerint foriſfacta, nichilominus dictus Rex proponens & ſatagens leges hujuſmodi enervare, in præſentia quamplurium dominorum & aliorum de cōmunitate regni frequenter dixit & affirmavit, quod vita cujuſcunq; ligei ſui ac ipſius terræ, tenementa, bona & catalla ſunt ſua ad voluntatem ſuam abſq; aliqua foriſfactura. Quod eſt omnino contra leges & conſuetudines regni ſui ſupradicti.

27. *Item*, Quamvis ſtatutum fuerit & ordinatum, ac etiam hactenus confirmatum, quod nullus liber

ber homo capiatur &c. nec quod aliquo modo deſtruatur, nec quod Rex ſuper eum ibit nec ſuper eum mittet, niſi per legale judicium parium ſuorum vel per legem terræ, tamen de voluntate, mandato & ordinatione dicti Regis, quamplures ligeorum ſuorum malitioſe accuſati ſuper eo quod debuiſſent aliquid dixiſſe publice vel occulte quod cedere poterit ad vituperium ſcandalum ſeu dedecus perſonæ dicti Regis fuerant capti & impriſonati, & ducti coram Conſtabulario, & Mareſchallo *Angliæ* in Curia militari, in qua Curia dicti ligei accuſati, ad aliud reſponſum admitti non poterant, niſi reſpondendo ſe in nullo fore culpabiles, & per eorum corpora & non aliter, ſe juſtificarent & defenderent, non obſtante quod accuſatores, & appellatores eorum eſſent juvenes fortes & ſani, & illi accuſati ſenes & impotentes, mutulati vel infirmi; unde non ſolum deſtructio dominorum & magnatum regni, ſet etiam omnium & ſingularum perſonarum communitatis ejuſdem regni veriſimiliter ſequi poſſet. Cum igitur Rex prædictus hujuſmodi regni ſui ſtatuto voluntarie contravenerit, non eſt dubium quin proinde perjurium incurrebat.

28. *Item*, Quamvis populus regni *Angliæ* vigore ligeanciæ ſuæ ſatis plene Regi ſuo teneatur, & aſtringatur, ipſeque Rex populum ſuum ſi quovis modo deliquerit, per leges & conſuetudines regni ſui corrigere valeat & punire; tamen dictus Rex cupiens ſubpeditare, ac nimis opprimere populum ſuum, ut liberius exequi, & ſequi valeret ſuæ ineptæ & illicitæ voluntatis arbitrium, per literas ſuas ad omnes Comitatus regni ſui directè induxit etiam & mandavit, ut ligei ſui quicunque tam Spirituales quam Temporales certa juramenta præſtarent in genere quæ eis fuerant nimium onerosa quæque veriſimiliter cauſare poſſent deſtructionem finalem populi ſui, & quod ſub literis & ſigillis eorum juramenta hujuſmodi roborarent. Cui quidem mandato regio populus regni ſui paruit & obedivit, ne ipſius indignationem incurreret aut offenſam, ac etiam metu mortis.

29. *Item*, Cum partes in foro eccleſiaſtico, in cauſis mere Eccleſiaſticis, & Spiritualibus litigantes prohibitiones regias ad impediendum proceſſum legitimum in eiſdem à Cancellario *Angliæ* impetrare laboraſſent, & idem Cancellarius ex juſtitia ad hoc reſcribere recuſaſſet; idem tamen Rex per literas ſub ſigneto ſuo judicibus eccleſiaſticis hujuſmodi frequenter diſtricte prohibuit ne in cauſis hujuſmodi procederent, libertates eccleſiaſticas in magna carta approbatas ad quas conſervandas juratus extiterat, nequiter infringendo, perjurium & ſententiam excommunicationis contra hujuſmodi violatores à ſanctis Patribus latam dampnabiliter incurrendo.

30. *Item*, Dictus Rex Dominum *Thomam* de *Arundell* Archiepiſcopum *Cantuarienſem* totius *Angliæ* Primatem patrem ſuum Spiritualem in Parliamento ſuo vitis armatis hoſtili more vallato tunc de callido Conſilio dicti Regis ſe abſentantem abſq; cauſa rationabili, ſeu legitima quacunque ſeu alio juris proceſſu contra leges regni ſui per ipſum ut præfertur juratas in exilium perpetuum adjudicavit.

31. *Item*, Per inſpectionem teſtamenti dicti Regis ſub magno & privato ſigillis ſuis & ſigneto ſignati inter cætera continetur hæc clauſula, ſive articulus. ITEM volumus quod auri noſtri reſiduum ſolutis tamen noſtrorum hoſpicii, cameræ, & garderobæ veris debitis ad quæ perſolvenda legamus viginti milia librarum, reſervatis executoribus noſtris quinque vel ſex milibus marcarum, quas pro uberiori ſuſtentatione leproſorum ac capellanorum coram eis celebraturorum per nos apud *Weſtmonaſt.* & Bermondeſeye ordinatorum, volumus per dictos executores noſtros expendi, noſtro remaneat ſucceſſori, dum tamen omnia & ſingula ſtatuta ordinationes ſtabilimenta & judicia in Parliamento noſtro decimo ſeptimo die Menſis *Septembr.* anno Regni viceſimo primo apud *Weſtmonaſt.* inchoato & in eodem Parliamento uſque *Salopiam* continuato & ibidem tento facta lata & reddita, necnon omnia ordinationes & judicia ac ſtabilimenta decimo ſexto die *Septembr.* anno regni viceſimo ſecundo apud *Coventriam* poſtmodum apud *Weſtmon.* decimo octavo die *Marcii* anno prædicto auctoritate ejuſdem Parliamenti facta habita & reddita, ac eciam omnia alia ordinationes & judicia quæ autoritate ejuſdem parliamenti in futurum contigerit fieri approbet, ratificet, & confirmet, teneat, & teneri faciat, ac firmiter obſervet; alioquin ſi prædictus ſucceſſor noſter præmiſſa facere noluerit, vel recuſaverit, quod non credimus, volumus quod *Thomas* Dux *Surriæ*, *Edwardus* Dux *Daumarle*, *Johannes* Dux *Exoniæ* & *Willielmus Leſcrop* Comes *Wilteſhiræ* ſolutis prius debitis noſtrorum hoſpitii, cameræ, & garderobæ, reſervatis quinque vel ſex milibus marcarum ut ſupra pro hujuſmodi ſtatutorum, ſtabilimentorum, ordinaoationum, & judiciorum ſuſtentatione, & defenſione, ſecundum eorum poſſe, etiam uſque ad mortem ſi oporteat, reſiduum habeant & teneant memoratum; ſuper quibus omnibus & ſingulis eorum conſcientias prout in die judicii reſpondere voluerint oneramus. Per quem quidem articulum ſatis conſtare poterit evidenter, quod idem Rex illa ſtatuta, & ordinationes, quæ ſunt erronea, & iniqua, & omni juri & rationi repugnantia pertinaciter manutenere, & defendere nitebatur, non tam in vita quam in morte, nec de animæ ſuæ periculo, nec de dicti regni ſui, ſeu ligeorum ſuorum ultima deſtructione curando.

32. *Item*, Anno undecimo dicti Regis *Richardi* idem Rex in capella manerii ſui de Langley, in præſentia Ducum *Lancaſtriæ* & *Eborum*, ac aliorum quamplurium Dominorum perſonaliter conſtitutus, cupiens, ut apparuit, ut ejus avunculus Dux *Glouceſtriæ* tunc ibidem præſens de ipſius Regis beneplacito plene confideret, ad venerabile corporis Dominici Sacramentum ibidem ſuper altare repoſitum ſua ſponte juravit, quod eidem Duci *Glouceſtriæ* pro aliquibus factis ejus quæ contra perſonam ipſius Regis dicebantur eſſe commiſſa nunquam extunc inferret dampnum aliquod vel gravamen, ſet omnem offenſam illius, ſi qua fuerat, hillariter, & ea integro ſibi remiſit. Poſtea tamen juramento hujuſmodi non obſtante, dictus Rex præfatum Ducem pro ſic prætenſis offenſis horribiliter & crudeliter murdrari fecit, reatum perjurii dampnabiliter incurrendo.

33. *Item*, Poſtquam unus de militibus Comitatuum dicti regni, vocem habens eorum in Parliamento, dictum Dominum *Thomam* Archiepiſcopum *Cantuarienſem* ſuper certis defectibus contra regiam majeſtatem, ut minus veraciter aſſerebatur commiſſis, impetiit publice coram Rege & omnibus ſtatibus regni, Quamquam idem Archiepiſcopus ſtatim tunc ibidem optulit ſe paratum ad reſpondendum hujuſmodi ſibi impoſitis, & ad hoc petierit ſe admitti

per

per Regem, ſatis plene confiſus, ut dixit, ſe poſſe ſuam in eâ parte innocentiam declarare, idem tamen Rex machinans viis & modis quibus poterat eundem Archiepiſcopum *Cantuarienſem* opprimere & in nichilum redigere ſtatum ejus, prout tandem rei exitus declaravit, benigne ac hilari vultu Archiepiſcopum alloquens in ſede ſua regali, conſuluit & attente rogavit eundem Archiepiſcopum, quod illa vice taceret, tempus ad hoc magis aptum & congruum expectando: Quo die lapſo de die in diem bene per quinque dies & amplius Rex præfatus ipſum Archiepiſcopum fraudulenter & doloſe decepit, conſulens & ſuadens quod non veniret ad Parliamentum ſet apud hoſpitium ſuum intrepidus expectaret, quoniam, ut idem Rex fideliter ſibi promiſit, in ipſius Archiepiſcopi abſentia nullum ſibi deberet inferri diſpendium vel gravamen: Verumtamen dictus Rex in ſuo Parliamento prædicto ipſum Archiepiſcopum ut præfertur abſentem, ac ad reſponſum ſuum nullo modo vocatum, abſque quacunque cauſa rationabili adjudicavit in exilium ad ipſius Regis beneplacitum duraturum, omnia bona ſua contra leges regni ac omnem juſticiam voluntarie confiſcando, cujus prætextu perjurium incurrebat. Volens præterea dictus Rex ſuam in ea parte verſutiam palliare, per ipſius blanda colloquia cum dicto Archiepiſcopo frequentius habita, tantam ſibi illatam injuriam à ſe prorſus excutere nitebatur & ad aliorum facta transferre; unde dictus Archiepiſcopus habens cum eodem Rege & cum Duce *Norfolcia*, & aliis Dominis & magnatibus dicti regni colloquium, dixit aliqualiter lamentando, quod ipſe non erat primus qui exilium pertulit, nec erit noviſſimus, quia putabat quod infra breve dictus Dux *Norfolcia* & alii Domini ipſum Archiepiſcopum ſequerentur; & conſtanter aſſeruit dicto Regi quod omnium præmiſſorum aſperitas in caput ipſius Regis debeat finaliter retorqueri; Ad quod idem Rex vultu demiſſo acſi inde fuiſſet attonitus, incontinenti reſpondit, quod bene putabat illud accidere poſſe, quodque per ligeos ſuos à regno ſuo deberet expelli; Et ulterius dixit idem Rex, quod ſi illud forſan acciderit, vellet ad locum ubi idem Archiepiſcopus fuerit ſe conferre; Et ut dictus Archiepiſcopus huic aſſertioni fidem adhiberet indubiam, oſtendit idem Rex Archiepiſcopo memorato quoddam magnum auri monile juxta fimbriam tunicæ dicti Regis ſubtus veſtem ejus exteriorem miro modo firmatum, intimans eidem Archiepiſcopo pro conſtanti, quod cum illud monile ſibi pro interſigno tranſmitteret, non differret illuc venire ubi dictus Archiepiſcopus moraretur; Et ut idem Archiepiſcopus majorem haberet materiam confidendi in eo, miſit ipſe Rex præfato Archiepiſcopo, conſulens ſibi quod omnia jocalia ſua & alia ad Capellam ſuam ſpectantia dicto Regi ſecrete tranſmitteret pro ſalva cuſtodia eorundem, ne colore dicti judicii ſuper ipſius exilio redditi quiſquam ad bona prædicta manus injurioſas apponeret; Quo ſub maxima confidentia facto, præfatus Rex bona hujuſmodi viſa per eum in quibuſdam coffris reponi fecit, & coffras illas ferari, ac per unum de clericis ipſius Archiepiſcopi ſigillari. Retentiſque penes illum hujuſmodi coffris, claves earum per eundem clericum Archiepiſcopo memorato remiſit; Et poſtmodum coffras illas dicto Archiepiſcopo hoc penitus ignorante frangi mandavit, & de bonis hujuſmodi mox diſpoſuit pro ſuæ libito voluntatis. Promiſit etiam idem Rex fideliter dicto Archiepiſcopo, quod ſi pararet ſe ad portum de Hampton ut regnum exiret, ſaltem intereeſſione Reginæ protinus revocaret eundem. Et ſi contigerit ipſum Archiepiſcopum regnum exire, citra Paſchs proximo extunc ſequens ſine fallo rediret in *Angliam*, neque ſuum Archiepiſcopatum amitteret ullomodo; & hoc fideliter promiſit jurando ſuper crucem dudum ſancti *Thomæ* Martyris *Cantuarienſis* Archiepiſcopi per ipſum Regem corporaliter tactam. Quibus promiſſionibus non obſtantibus, idem Rex dictum Archiepiſcopum regnum exire coegit, & ſtatim ad ſedem Apoſtolicam pro ipſius tranſlatione tranſmiſit literas ſpeciales; ſicque & alias per fraudes & doloſitates dicti Regis erat idem Archiepiſcopus ut homo bonæ fidei callide circumventus.

Et quoniam videbatur omnibus ſtatibus Regni ſuperinde ſingillatim ac etiam communiter interrogatis, quod illæ cauſæ criminum & defectuum erant ſatis ſufficientes & notoriæ ad deponendum eundem Regem, attenta etiam ſua confeſſione ſuper ipſius inſufficiencia & aliis in dicta renunciatione & ceſſione contentis patenter emiſſa, omnes ſtatus prædicti unanimiter conſenſerunt, ut ex habundanti ad depoſitionem dicti Regis procederetur pro majori ſecuritate & tranquillitate populi ac regni cõmodo faciendam; unde ſtatus & communitates prædicti certos Commiſſarios, videlicet Epiſcopum *Aſſav.* Abbatem *Glaſtonie*, Comitem *Glouceſtria*, Dominum de *Berkeley*, *Thomam Erpyngham* & *Thomam Grey* Milites, & *Willielmum Thirnyng* Juſticiarium, unanimiter & concorditer conſtituerunt & deputarunt publice tunc ibidem ad ferendum ſententiam depoſitionis hujuſmodi & ad deponendum eundem *Richardum* Regem ab õmni dignitate, majeſtate & honore regis, vice, nomine & auctoritate omnium ſtatuum prædictorum, prout in conſimilibus caſibus de antiqua conſuetudine dicti regni fuerat obſervatum. Et mox iidem Commiſſarii onus Commiſſionis hujuſmodi in ſe aſſumentes & ante dictam ſedem regalem pro tribunali ſedentes, præhabita ſuper hiis deliberatione aliquali, hujuſmodi depoſitionis ſententiam in ſcriptis redactam vice nomine & auctoritate prædictis tulerunt, & per dictum Epiſcopum *Aſſaven.* Commiſſarium & Collegam ſuum eandem ſententiam de ipſorum Commiſſariorum voluntate & mandato legi & recitari fecerunt, in hæc verba.

IN DEI NOMINE, Amen. *Nos* Johannes *Epiſcopus* Aſſavenſ. Johannes *Abbas* Glaſtoniæ, Thomas *Comes* Glouceſtriæ, *Thomas* Dominus de *Berkeley*, Thomas *de* Erpyngham, *&* Thomas Gray *milites*, *ac* Willielmus Thirnyng *Juſticiarius*, *per pares & proceres regni* Angliæ *Spirituales & Temporales & ejuſdẽ regni cõmunitates omnes ſtatus ejuſdem regni repræſentantes Commiſſarii ad infraſcripta ſpecialiter deputati, pro tribunali ſedentes, attentis perjuriis multiplicibus ac crudelitate aliiſq; quampluribus criminibus dicti* Richardi *circa regimen ſuum in regnis & dominio ſupradictis pro tempore ſui regiminis commiſſis & perpetratis, ac coram dictis ſtatibus palam & publice propoſitis, exhibitis & recitatis, quæ adeo fuerunt & ſunt publica notoria manifeſta & famoſa quod nullo poterant aut poſſunt tergiverſatione celari, Necnon confeſſione prædicti* Richardi *recognoſcentis & reputantis ac veraciter ex certa ſcientia ſua judicantis ſe fuiſſe*

&

& eſſe inſufficientem penitus, & inutilem ad regimen & gubernationem regnorum & dominii prædictorum & pertinentium eorundem, ac propter ſua demerita notoria non inmerito deponendum per ipſum Richardum *prius emiſſa, ac de voluntate & mandado ſuis coram dictis ſtatibus publicata, eiſque notificata & expoſita in vulgari; prehabita ſuper hiis & omnibus in ipſo negotio actitatis coram ſtatibus antedictis & nobis deliberatione diligenti, vice nomine & auctoritate nobis in hac parte commiſſa, ipſum* Richardum *ex ſabundanti, & ad cautelam ad regimen & gubernationem dictorum regnorum & dominii juriumque & pertinentium eorundem fuiſſe & eſſe inutilem, inhabilem, inſufficientem penitus & indignum, ac propter premiſſa & eorum pretextu ab omni dignitate & honore regiis, ſi quid dignitatis & honoris hujuſmodi in eo remanſerit, merito deponendum pronunciamus, decernimus & declaramus, & ipſum ſimili cautela deponimus per noſtram diffinitivam ſententiam in hiis ſcriptis; Omnibus & ſingulis Dominis Archiepiſcopis, Epiſcopis & Prelatis, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Militibus, Vaſſallis & Valvaſſoribus ac cæteris hominibus dictorum regnorum & dominii, ac aliorum locorum ad dicta regna & dominium ſpectantium ſubditis ac ligeis ſuis quibuſcunque inhibentes expreſſe, ne quiſquam ipſorum de cætero præfato* Richardo, *tanquam Regi vel Domino regnorum aut dominii prædictorum pareat quomodolibet vel intendat.*

Volentes autem præterea dicti ſtatus ut nichil deſit quod valeat aut debeat circa præmiſſa requiri, ſuperinde ſingillatim interrogati, perſonas eaſdem prius per Commiſſarios nominatos conſtituerunt Procuratores ſuos conjunctim & diviſim ad reſignandum & reddendum dicto Regi *Richardo* homagium & fidelitatem prius ſibi facta, & ad præmiſſa omnia hujuſmodi depoſitionem & renunciationem tangentia, ſi oportuerit, intimanda.

ET CONFESTIM ut conſtabat ex præmiſſis & eorum occaſione regnum *Angliæ* cum ſuis pertinentiis vacare, præfatus *Henricus* Dux *Lancaſtriæ* de loco ſuo ſurgens & ſtans adeo erectus quod ſatis intueri poſſet a populo, & muniens ſe humiliter ſigno crucis in fronte & in pectore ſuo, Chriſti nomine primitus invocato, dictum regnum *Angliæ* ſic ut præmittitur vacans una cum Corona ac omnibus membris & pertinentiis ſuis vendicavit in lingua materna, ſub hac forma verborum.

In the name of Fader, Sonne and holy Goſt; I Henry of Lancaſtre chalenge this Rewme of Yngloncle and the Croune, with all the membres and the appurtenances, als I that am deſcendit be ryght lyne of the blode comyng fro the gude Lorde King Henry therde, and thorgthe that ryght that God of his grace hath ſent me, with helpe of my kyn and of my frendos to recover it; the whiche Rewme was in poynt to be ondone for defaut of governance, and undoyng of the gude Lawes.

Poſt quam quidem vendicationem & clameum, tam Domini Spirituales quam Temporales & omnes ſtatus ibidem præſentes ſingillatim & communiter interrogati quid de illa vendicatione & clameo ſentiebant, iidem ſtatus cum toto populo abſque quacunque difficultate vel mora, ut Dux præfatus ſuper eos regnaret, unanimiter conſenſerunt. Et ſtatim ut idem Rex oſtendit ſtatibus regni ſignetum *Ricardi* Regis ſibi pro interſigno traditum ſuæ voluntatis ut præmittitur expreſſivum, præfatus Archiepiſcopus dictum *Henricum* Regem per manum dextram apprehendens duxit eum ad ſedem regalem prædictam; Et poſtquam idem Rex coram dicta ſede genuflexus parumper oraſſet, idem Archiepiſcopus *Cantuarienſis*, aſſiſtente ſibi Archiepiſcopo *Eborum* prædicto, dictum Regem poſuit & ſedere fecit in ſede regali prædicta, populo præ nimio gaudio fortiter applaudente; Et mox dictus Archiepiſcopus *Cantuarienſis* vix facto ſilentio propter gaudium omnium circumſtantium collationem modicam fecit & protulit, in hæc verba.

VIR DOMINABITUR POPULO, *Reg.ix.c. Hæc ſunt verba ſummi Regis loquentis ad* Samuelem, *& docentis eundem qualem deberet inſtituere ad gubernandum populum quando petebat ſibi dari Regem populus ille, & non inepte de Domino noſtro Rege moderno dici poſſunt: quæ verba ſi intime conſiderentur præbent nobis materiam magnæ conſolationis. Non enim Deus nobis comminatur ſicut quondam per* Yſai. *comminabatur populo dicens,* Yſai 3. Dabo pueros Principes eorum, *ſet ex ſua miſericordia qui cum iraſcitur miſericordiæ recordatur, viſitavit plebem ſuam, & non modo, ut prius fuerat in regno, pueri dominabuntur, ſet dicit dominus vobis quod* Vir dominabitur populo. *Poterat enim de Rectoribus iſtius regni ſive eorum quolibet præteritis in perſona parvuli non inconvenienter dici illud Apoſtoli* Cor.13. Cum eſſem parvulus loquebar ut parvulus, ſapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus: *ecce 3. dicit Apoſtolus, loquebatur ut parvulus, ſapiebat, & cogitabat. Quantum ad loquelam certum eſt quod parvulus inconſtans eſt in loquendo, faciliter vera loquitur, faciliter falſa, faciliter verbo promittit, ſet quod promittit cito obliviſcitur; hæc enim ſunt inconvenientia & nimis moleſta regno, nec poſſibile eſt regnum feliciter ſtare ubi hæ conditiones regnant; ſet ab iſtis defectibus liberatur regnum cum vir dominatur, ad virum namq; pertinet circa linguam ſervare cuſtodiam. Modo autem non puer dominatur ſet vir, de quo ſpero dici poteſt illud* Eccl. ix. Beatus vir qui non eſt lapſus in lingua. *Poſt inquit Apoſtolus, ſapiebam uſ parvulus, parvulus enim non ſapit niſi placentia & adulatoria, arguentem ſecundum veritatem non diligit, ymmo odit ſupra modum. Quondam autem veritas fuerat ſubpeditata ut nullus auderet loqui; ſatis conſtat, & per hoc patet quod ille qui regnabat ſapiebat ut parvulus, vir enim non ſapit talia, ſet ſapientiam, unde per Dei gratiam dici poterit de iſto viro quod ſcribitur* Eccl.ix. Beatus vir qui in ſapientia morabitur; *ſicut enim puer diligit vanitatem, ita vir ſapit veritatem & ſapientiam; veritas ergo intrabit, adulatio recedat quæ tot mala in regno noſtro fecerunt, quia* vir dominabitur populo, *qui veritatem ſapit, non qui vanitatem vel adulationem. Tertio dicitur,* Cogitabam ut parvulus, *parvulus enim ſolum ſtudet facere omnia voluntarie non ex ratione, cum igitur puer regnat voluntas ſola regnat, ratio exulat; ubi vero voluntas regnat & ratio receſſit conſtantia fugata eſt, & ita imminet magnum periculum; ab iſto periculo liberati ſumus, quia* vir dominabitur, *ille*

ſcilicet

ſcilicet qui dicit non ſicut parvulus ſet ſicut ratione perfectus, Non veni facere voluntatem meam ſet ejus qui miſit me, *ſcilicet Dei; & ideo de viro iſto non ſolum dicemus quod in ſapientia morabitur, ſet eciam ut vir & non ut puer in ſenſu cogitabit circumſpectionem Dei, id eſt circumquaque diligenter aſpiciet ut Dei voluntas non ſua fiat, & ita loco pueri voluntarie laſcivientis vir modo dominabitur in populo, & iſte vir eſt talis quod dicetur, Regnabit Rex & ſapiens erit & faciet judicium & juſtitiam in terra.*

Qua collatione completa, dictus Dominus Rex *Henricus* ad ponendum ſuorum ſubditorum animos in quiete dixit publice tunc ibidem hæc verba:

Sires, I thank God and ȝowe Spirituel and Temporel, and all the aſtates of the Lond, and do ȝowe to wyte, it es noght my will that no man thynk that be waye of conqueſt I wold diſherit any man of his heritage, franches or other ryghts that hym aght to have, no put hym out of that that he has and has had by the gude Lawes and Cuſtumes of the Rewme; Except thos perſons that has ben agan the gude purpoſe and the commune profyt of the Rewme.

Et protinus hoc attento quod per prius vacante ſede regali per ceſſionem & depoſitionem prædictas ceſſavit omnis poteſtas quorumcunq; Juſticiariorum, Vicecomitum, & aliorum Officiariorum ubique per regnum, ne exhibitio juſtitiæ in gravamen populi dilationis incommodo ſubjaceret, ſuos officiarios principales ac eciam Juſticiarios deputavit ibidem juramento conſueto Regi præſtito per ſingulos eorundem. Et fuit ilico de dicti Regis mandato publice proclamatum ibidem, quod die Lunæ proximo poſt feſtum ſancti *Michaelis* Parliamentum ibidem teneri & celebrari deberet; quodque die Lunæ proximo extunc ſequente, videlicet in feſto ſancti *Edwardi* Coronatio dicti Regis fieret apud *Weſtmonaſterium*, &c. quod omnes illi qui vendicare voluerint aliquod ſervitium ſe in dicta Coronatione facturos, & eo prætextu aliquid ſibi deberi, venirent ad Albam aulam palacii coram Seneſcallo, Conſtabulario & Mareſcallo *Angliæ*, die Sabbati proximo ante diem Parliamenti prædicti, quod in ea parte juſtum fuerit petituri, quibus plena juſtitia fieret in petitis. Quantum autem ad abbreviationem aſſignationis diei Parliamenti prædicti, fuerat pro parte dicti Regis proteſtatio talis facta, videlicet quod non erat intentionis ſuæ ut ſtatibus regni ſui præjudicium afferatur exinde, nec quod hoc trahatur de cætero in exemplum, quinymmo quod abbreviatio illa fiebat tantummodo pro commodo & utilitate regni, & ſpecialiter ut quorumcunque ligeorum ſuorum parcatur laboribus & expenſis, quodque ſuper gravaminibus populi celere poſſit remedium adhiberi.

Quibus omnibus ſic peractis, Rex de ſede ſua regali ſurgens, & populum vultu hillari & benigno reſpiciens abinde populo congaudente receſſit, & in Alba aula prædicta convivium regni proceribus ac generoſis illuc in multitudine maxima congregatis eodem die ſolempniſſime celebravit.

ET POSTMODUM die Mercurii proximo extunc ſequente dicti Procuratores ut præmittitur deputati ad præſentiam dicti *Richardi* nuper Regis infra dictam *Turrim* exiſtentis, prout eis injunctum fuerat, acceſſerunt, & præfatus Dominus *Willielmus Thirnyng* Juſticiarius pro ſe & dictis ſociis & comprocuratoribus ſuis nomine omnium ſtatuum & populi prædictorum admiſſionem dictæ renunciationis, ac modum, cauſam & formam ſententiæ depoſitionis hujuſmodi eidem *Ricardo* notificavit ac plenius declaravit; & ſtatim homagium & fidelitatem eidem *Ricardo* nuper Regi ut præmittitur facta reſignavit & reddidit, ſub hiis verbis.

Les paroles qe *William Thirnyng* parla a monſire *Richard* nadgaires Roy *d'Engleterre*, a le Toure de *Londres*, en ſa Chambre, le Meſqerdy procheyn apres le feſt de Seint *Michell* larchaunchell ſenſuent.

SIRE, It is wele knowe to ȝowe, that ther was a Parlement ſomond of all the States of the Reaume for to be at Weſtmynſtre, and to begynne on the Tewſday in the morne of the feſt of Seint Michell the Archaungell that was ȝeſterday; by cauſe of the whiche Sommons all the States of this lond were there gadyrd, the whiche States hole made thes ſame perſones that ben comen here to ȝowe nowe her Procuratours and gafen hem full auctorite and power, and charged hem for to ſay the wordes that we ſall ſay to ȝowe in her name and on thair behalve; that is to wytten, the Byſchop of Seint Aſſa for Erchebiſſhoppes and Biſſhoppes; the Abbot of Glaſtenbury for Abbotes and Priours, and all other men of holy Chirche Seculers and Rewlers, the Erle of Glouceſtre for Dukes and Erles, the Lord of Berkeley for Barones and Banerettes, Sir Thomas Irpyngham Chamberleyn for all the Bachilers and Commons of this Lond be ſouth, Sire Thomas Grey for all the Bachilers and Commons by north, and my Felawe Johan Markham and me for to come wyth hem for all thes States; and ſo Syre theſe wordes and the doyng that we ſall ſay to ȝowe, is not onlych our wordes bot the wordes and the doynges of all the States of this Lond, and our charge and in her name. And he anſwered and ſaid, that he wyſt wele that we wold noght ſay but as we were charged. Sire, ȝe remembre ȝowe wele that on Moneday in the feſt of Seint Michell the Archaungell ryght here in this Chambre and in what preſence ȝe renounſed and ceſſed of the ſtate of Kyng and of Lordeſſhip, and of all the Dignite and Wyrſſhipp that longed therto, and aſſoiled all ȝour Lieges of her ligeance and obeiſance that longed to ȝowe uppe the fourme that is contened in the ſame Renunciation and Ceſſion, whiche ȝe redde ȝour ſelf by ȝour mouth, and affermed it by ȝour othe and by ȝour owne writing; upon whiche ȝe made and ordeyned ȝour Procuratours, the Erchebyſſhopp of Zork and the Byſſhopp of Hereford, for to notifie and declare in ȝour name thes Renunciacion and Ceſſion at Weſtmynſtre, to all the States & all the poeple that was ther gadyrd by cauſe of the Sommons forſayd; the whiche thus don ȝeſterday by thes Lordes ȝour Procuratours, and wele herde and underſtonden, thes Renunciacion and Ceſſi-

on

on ware pleinelich and frelich accepted, and fullich agreed by all the States and poeple forſayd. And over this Sire, at the inſtance of all thes States and poeple ther ware certein Articles of defautes in your governance redde there, and tho wele herd and pleinelich underſtonden to all the States forſaid, hem thoght hem ſo trewe and ſo notorie and knowen that by tho cauſes and by mo other as thei ſayd, & havyng conſideracion to youre owne wordes in youre owne Renunciacion & Ceſſion that ye were not worthy, no ſufficient ne able for to governe for your owne demerites, as it is more pleinerlich contened therin hem thoght that was reſonable and cauſe for to depoſe yowe and her Commiſſaries that thei made and ordeined, as it is of record ther declared and decreed and adjugged yowe for to be depoſed and pryved, and in dede depoſed yowe, and pryved yowe of the aſtate of Kyng and of the Lordeiſhip contened in tha Renunciacion and Ceſſion forſayd, and of all the Dignite and Worſhipp, and of all the adminiſtratien that longed therto. And we Procuratours to all theſe States and poeple forſayd, as we be charged by hem and by hir autorite gyffen us and in her name, yelde yowe uppe for all the States and poeple forſayd, Homage, Liege and Feaute, and all Ligeance, and all other Bondes, Charges and Services that longe therto; and that non of all thes States and poeple fro this time forward ne bere yowe feyth, ne do yowe obeiſſance as to thar Kyng. And he anſwered and ſeyd, that he loked not therafter: but he ſayde, that after all this he hoped that is Coſyn wolde be goode Lord to hym.

Quoad examinatur per *Gulielmum Ryley* juniorem & *Radulfum Jennyngs* cum Recordo in archivis in arce *Londoniensi* remanente, & convenit cum eodem.

FINIS.

RESPONSIONES ADÆ QUONDAM *Wigornienſis* Epiſcopi modo *Wyntonienſis* Electi confirmati, ad Appellationem contra ipſum propoſitam, *Anno Domini* M.CCC.XXXIV.

AD detegendam falſitatem materiæ contra me propoſitæ in quadam appellatione frivola ſeu verius libello famoſo, continente

1. Art. *PRIMO, Quod mandavi & feci auſu ſacrilego manus inici temere violentas in magiſtrum* R. *de* Baldok, *ipſumque invitum capi menſe* Novembris *anno Domini* M.CCC.xxvj, *in civitate* Herfordenſi *&c.*

Reſp. Dico & propono quod Dominus *R.* de *Baldok* dicto menſe *Novembris* tanquam hoſtis publicus regis & regni & reus criminis læſæ majeſtatis cum quondam Domino *Hugone le Diſpenſer* per Pares dicti regni captus ductus fuit *Herfordiam* & ibidem coram Judice ſeculari una cum dicto *Hugone* per Pares dicti regni ſecundum legem convictus, michi tunc Epiſcopo *Herfordenſi* juxta libertates Eccleſiaſticas ipſum tanquam perſonam Eccleſiaſticam ad forum Eccleſiæ repetenti fuit ſecundum conſuetudinem liberatus & Eccleſiaſtico carceri mancipatus, & ibidem detentus uſque ad Concilium Provinciale menſe *Januarii* anno Domini &c. *Londoniæ* celebratum. Ad quod, de præcepto Domini Regis & Reginæ matris ſuæ, excitante & procurante potiſſime venerabili patre Domino *J.* tunc *Wyntonienſi* Epiſcopo & *Angliæ* Theſaurario, nunc vero *Cantuarienſi* Electo, cumm aliis pluribus terræ optimatibus, præfatum *R.* adduci feci & bona fide ſine dolo malo in hoſpicio meo Epiſcopali recipi & cum diligentia debita cuſtodiri, donec præſentari commode poſſet eidem Concilio, ut per ejus Sententiam & Diffinitionem pro ſuis ſceleribus quæ adeo ſunt publica & notoria quod nulla poterunt tergiverſatione celari, reciperet quod inique geſſit. Et licet non eſſet veriſimile quod Domino Rege, Prælatis, Comitibus ac aliis terræ optimatibus *Londoniæ* tunc congregatis & præſentibus pro juſticia ibidem in Parliamento convocatis omnibus exhibenda (in quorum ſacro comitatu nichil à quoquam timeri potuit vel debuit de jure) vim vel metum quiſpiam pateretur, tamen per quorundam armatorum potentiam invitis cuſtodibus per me ſibi per Cives *Londonienſes* uſque ad mortem inibi cuſtoditus, ne dictus R. quem hoſtem regni publicum reputabant quorundam amicorum ſuorum & familiarium in Civitate *Londonienſi* præſentium ejus liberacionem ut aſſerebant prece & precio muneribus datis & promiſſis tractatum evaderet quoviſmodo.

2. Art. *AD SECUNDUM, Quod falſo obicitur & in dicto libello continetur. Quod falſo & malicioſe pertinaciter aſſerui, prædicavi & docui in villa* Oxoniæ *menſe* Novembris *&c. quod bonæ memoriæ Dominus* Edwardus *erat Tyrannus &c. Et per hujuſmodi prædicationem & doctrinam corda vaſſallorum & ſubditorum ipſius Regis contra ipſum provocabam in tantum, quod quidam ipſius Regis ſubditorum in prædictum Regem ſuum manus injecerunt temere violentas & ipſum in carcerem detruſerunt & detruſum tenuerunt.*

Dico & propono quod de mandato dicti Domini Regis qui nunc eſt & Dominæ Reginæ matris ſuæ præcepto, menſe *Octobris*, præſente eodem Domino Rege, Comite *Lancaſtriæ*, cum aliis multis regni optimatibus in dicta villa *Oxonienſi* propoſui & publicavi cauſam adventus dicti Domini Regis & *Iſabellæ* matris ſuæ ad regnum *Angliæ* de partibus tranſmarinis contentam in eorum literis patentibus ſigillorum ſuorum munimine roboratis, quarum tenor talis eſt. *Reſp.* *ISABELLE par la grace de Dieu Reyne* Dengleterre, *Dame* Dirlande, *Conteſſe de* Ponntyſ, *Et nous* Edward *ainſne fiz au noble Roy* Dengleterre *Ducs de* Guyenn, *Counte de* Ceſtre, *de* Ponntyſ *& de* Monſtroyl. *Et nous* Edmund *fiz au noble Roy* Dengleterre *Counte de* Kent, *a toux iceaux qe ceſtes lettres vendrient ſalutz. Por ceo qe conue choſe eſt notoriement qe leſtat de ſeint Egliſe & del Roialme* Dengleterre *eſt en moult des maners durement blemy & abeſce par mavoys counſail & abet* Hugh le Deſpenſer, *qe pur orgoil & coveytiſe de ſeignurier & meſtrier ſur toux altres ad purpris roial poair countre droit & reſon & ſa ligeaunce, & en tele manere le aduſe par le mavoys counſail* R. de Baldock *& autres aherdans a ly, qe ſeint Egliſe eſt revile & miſe hountoſement a grant ſubjection, & les Prelas de ſeint* Egliſe *de lour biens countre Dieu & dreiture deſpoilez, & en treps des maneres ledenges & deſhonurez, & la Coronne* Dengleterre *deſtrue en divers maners, en deſheritaunce de noſtre ſeignur le Roy & de ces heirs, les graunts du Roialme par envie & mavoys crualte de dit* Hugh *pluſours ſaunz coupe & ſaunz cauſe a hountouſe mort liverez, Les uns deſheritez les altres enpriſonez, banniez, & exilez; veues, orphanyns de lour droit a tort forjugiez & le poeple de la terre par diverſes taillages & nonn dues exactions tropſovent reynez, & par divers oppreſſions ſaunz nulle mercy grevetz. Par queax meſpriſes le dit* Hugh *ſe monſtre apert tyrant & enimy de Dieu & de ſeint Egliſe, de noſtre treſchier ſeignur le Roy & de toute le Royalme. Et nous & pluſours autres qe ſount ouveſqe nous e noſtre compaignie qe loungement avoms eſte aloignez de la bone voillaunce noſtre dit ſeignur le Roy, par la fauſe ſuggeſtion & mavoys procurement des avaunt dits* Hughe *&* Robert *& lour aherdaunts ſumes venuz en ceſte terre pur lever leſtat de ſeint Egliſe, & del Roialme, & le poeple de la terre del dits meſchiefs; & grevous oppreſſions garder, & mayntenyr a noſtre poair lounr & profit de ſeint Egliſe, & noſtre dit ſeignur ly*

Roy, & de tout le Roialme ſicome eſt deſutz dit. Pur qai nous vos maundoms & prioms pur commun profit de vous toux & cheſchun de vous endreit de ſey nous ſoietz aidaunt bien & leaument toutes les foitz que vous verretz lieu & temps, & par toutes les voies qe vous ſaveretz & pourrez a ceo qe les choſes deſutz dites puiſſent haſtivement venir a effect & a bon fin, car ſoietz certayns qe nous toux, & toux iceaux qe ſunt en noſtre compaignie ne enpenſoms a faire choſe qe ne ſerra pur lonur & le profit de ſeint Egliſe & de toute le Roialme ſicome la verret & troveretz par temps ſi Dieu pleſt. Don a Wallyngeford *le xv. jour* Doctobre, *lan del regne noſtre treſchier ſeignur ly Roy vintyſme.*

Ad introducendum publicationem & propoſitionem prædictam accepi quod in *Geneſis* 3. *Inimicicias ponam inter te & mulierem, & ſemen tuum & ſemen illius, ipſa conteret caput tuum.* Et dictam auctoritatem de primo tyranno, de primo diabolo & aliis malis angelis qui dicuntur ſemen proper ſimilitudinem naturæ & maliciæ expoſitam applicavi prædicto *Hugoni* qui tyrannice dominari præſumpſit Reginæ & Regno ut in dictis literis continetur. Ad cujus caput conterendum venit prædicta mulier domina videlicet Regina mater cum ſemine ſuo videlicet domino Rege qui nunc eſt filio ſuo. Quo mediante poteſtas dicti *Hugonis* cooperante Domino eſt contrita; nec poſſent præmiſſa verba patri domini mei Regis aliqualiter applicari judicio cujuſque ſane ſapientis. Illud autem quod de innominabili vicio falſo proponitur me dixiſſe, nuſquam fuit à me dictum vel propoſitum deo teſte. Et ſuper hoc etiam invoco teſtimonium omnium tunc præſencium nullo excepto. Ea autem quæ de conſilio & aſſenſu omnium Prælatorum, Comitum & Baronum & tocius Communitatis dicti Regni concordata & ordinata fuerunt contra dictum Regem ad amotionem ſuam à regimine regni, contenta ſunt in Inſtrumentis publicis Reverendo patre domino *J.* Dei gratia nunc *Cantuarienſi* Electo tunc *Wyntonienſi* Epiſcopo & *Angliæ* Theſaurario conceptis & dictatis, & manu magiſtri *Willelmi* de *Mees* Clerici ſui Secretarii & publici Notarii conſcriptis & in publicam formam redactis. Quam quidem Concordiam ad mei excuſationem duxi præſentibus inſerendam, quæ talis eſt.

ACCORDE eſt qe ſire Edward *fiz aiſne du Roy ait le governement del Roialme & ſoit rois Coronne par les cauſes qe ſenſiwent :*

1. Primerement, *Pur ceo qe la perſone ly Roy neſt pas ſuffiſaunt de governer. Car en toutz ſon temps ad il eſte mene & governe par autres qe ly ount mavoiſement conſaillez a deſhoneur de ly & deſtruction de ſeint* Egliſe, *& de tout ſon poeple ſaunz ceo qe il le vouſiſt veer ou conuſtre le quel il fuſt bon o mavoys ou remedie mettre, ou faire le vouſiſt quant il fuiſt requis par les graunts & ſages de ſon Roialme, ou ſuffrir qe amende fuiſt faite.*

2. Item, *Par tout ſon temps, il ne ſe voloit doner a bon counſail ne le croire ne a bon governement de ſon Roialme meys ſe ad done toux jours as ouraignes & occupationes nient covenables entreleſſaunt leſploit des boſoignes de ſon Roialme.*

3. Item, *Par defaute de bon governement ad il perdu le Roialme* Deſcoce *& autres terres & ſeignuries en* Gaſcoygne & Hyrland, *les quex ſon pere li leſſa en pees & amiſte ly Roy du Roy de* Fraunce, *& dets moults des autres graunts.*

4. Item, *Par ſa fierte & qualte & par mavoys conſail ad il deſtruit ſeint Egliſe, & les perſones de ſeint Egliſe tenuz en priſoun les uns, Et les altres en deſtreſce, & auxint pluſours graunts & nobles de ſa terre mys a hountouſe mort, enpriſones, exuletz & deſheritez.*

5. Item, *La ou il eſt tenuz par ſon ſerement a faire droit a toux il ne lad pas volu faire, pur ſon propre profyit & covetyſe de ly & de ces mavoys counſailires qe ount eſte pres de ly, Ne ad garde les autres pointz del ſerement qil fiſt a ſon corounement, ſi com il feuſt tenuz.*

6. Item, *Il deguerpiſt ſon Roialme & fiſt taunt come en ly fuſt qe ſon Roialme & ſon poeple fuſt perduz & qe pys eſt, pur la crualte de ly & defaute de ſa perſonne il eſt trove incorrigible ſauntz eſperaunce de amendement, les quex choſes ſount ſi notoires qil ne poount eſtre deſditz.*

§. ILLUD autem quod falſo obicitur & in dicto libello continetur, *Quod ad prædicationem meam quidam ipſius Regis ſubditi in eum manus injecerunt temere violentas & ipſum in carcerem detruſerunt & intruſum detinuerunt;*

Notorie falſum eſt & malicioſe propoſitum; quoniam publicum & notorium eſt, quod dictus Dominus Rex, capto dicto *Hugone le Deſpenſer* qui ipſum Dominum Regem captivum tenebat, ſponte venit ad Dominum Comitem *Lancaſtriæ* conſanguineum ſuum, qui eum honorifice aſſociavit ſibi uſque ad caſtrum ſuum de **Kynelworthe**, ubi in comitiva dicti domini Comitis in receſſu meo de *Anglia* verſus Curiam Romanam pro domini mei Regis qui nunc eſt & negociis regni ſui, dictus dominus Rex pater ſuus ſanus & incolumis dinoſcitur remanſiſſe. Reſp. cont.

AD TERCIUM quod falſo obicitur, In dicto libello continetur, *Quod per falſas & doloſas prædicationes & aſſerciones meas, Dominæ Reginæ matri Domini noſtri Regis apud* **Wallingford** *tantum timorem incuſſi quod ad prædictum Regem maritum ſuum accedere non audebat, Cujus occaſione bonum matrimonii tam quoad ſobolis procreationem quam in fide & Sacramento extitit impeditum;* 3. Art.

§. Dico etiam & propono, quod cum dicta *Iſabella* Regina cum domino Rege qui nunc eſt filio ſuo apud **Wallingford** moram faciens, oblocutiones aliquas audiviſſet, de eo quod ad maritum ſuum perſonaliter non acceſſit, deliberato conſilio cum reverendis patribus bonæ memoriæ *Waltero* tunc *Cantuarienſi* Archiepiſcopo ac *Johanne* tunc *Wyntonienſi* nunc vero *Cantuarienſi* Electo, *Willelmo Norwycenſi* Epiſcopo ac nobilibus viris Comitibus *Lancaſtriæ*, *Kanciæ*, & aliis nobilibus de conſilio ſuo, cui quia ego tunc *Herfordenſis* præſens interfui, injunctum fuit mihi, quod ad conſervationem famæ ſuæ quaſdam certas cauſas ex quibus dicti Regis ſæviciam, quam ſæpius fuit experta potuit & debuit merito formidare, publice proponerem, & ipſam contra oblocutiones hujuſmodi excuſarem. Quod juxta informacionem mihi ſuper hoc factam, in præſencia domini *Cantuarienſis* & nobilium prædictorum feci, nichil addens de proprio vel minuens de Reſp.

de injuncto. Poſtea inſuper, me extra regnum *Angliæ* agente, propter oblocutiones prædictas præfata Domina Regina fecit apud **Stamford** congregari dictos Prælatos & nobiles & alios multos Prælatos, Comites, Barones & nobiles dicti regni in multitudine copioſa; ubi poſt diligentem tractatum ſuper hoc habitum, deliberatum fuit unanimiter & dictæ Dominæ Reginæ conſultum, quod nullo modo permitterent eam ad dictum Regem accedere, licet ad id ſi hoc tute facere poſſet ſe paratam & voluntariam obtuliſſet. Hæc omnia adeo ſunt publica & notoria in regno *Angliæ* quod nulli inficiacioni locus exiſtit. Ex quibus apparet manifeſte falſitas & malicia adinveniencium & confingencium ea quæ tercio loco continentur in dicta appellatione ſive libello famoſo.

§. Præterea præfata Domina Regina longe ante dictam prædicationem dum adhuc eſſet in partibus *Franciæ*, juſtum timorem habuit de ſævicia Regis mariti ſui. Prout patet per literas ſuper hoc directas bonæ memoriæ quondam reverendo patri Domino *W.* Dei gratia *Cantuarienſi* archiepiſcopo continenciæ infraſcriptæ. Nec ceſſavit cauſa dicti timoris per mortem dicti *Hugonis le Diſpenſer*, quem Rex immoderato & inordinato amore dilexit, & propter hoc magis fuit ejus ſævicia accenſa ad vindicandum ipſius mortem. Tenor dictæ literæ talis eſt.

§. *REVEREND piere en Dieu nous avoms diligealment veu vos lettres, par les quex vous nous requerretz qe nous retornoms a la compaigne de noſtre treſchier & treſdouche ſeignur & amy. Et nous ſignefietz qe ſire* Hughe le Deſpenſer *neſt pas noſtre mauvoillant, ainz voudroit noſtre bien ſicome vous dites. De qai moult nous mervailloms, car vous ne autre de ſeint entendement ne devetz crere, qe nous leſſiſiems la compaignie de noſtre dit ſeignur ſannz trop graune cauſe & reſonable, & ſi ceo ne fuſt pur le peril de noſtre corps eſchuver, & pur la doute de dit* Hughe *qad le governement de noſtre dit ſeignur & de tout ſon Roialme, & qi nous voudroit deſhonurer a ſon poiar ſicome nous eſumes bien certeins & bien lavoms eſprove, coment qe nous layoms diſſimule longement pur le peril eſchuver. Et certes nous deſyroms ſur toute riens, apres Dieu & le ſalvete de noſtre alme, eſtre en la compaignie de noſtre dit ſeignur & viure & morir en ycele. Si vous prioms tanqe nous poioms qe vous nous ayees pur excuſe de ceo qe nous ne poioms faire ceo qe vous nous requeretz en ceo cas, car en nule manyre nous ne porroms retourner en la compaignie de noſtre dit ſeignur ſannz nous mettre en peril de mort, dount nous ſumes en plus graunt meſchief qe eſcrivre ne poems. &c. Done a Paris Meſqerdy apres la Chaundelure.*

Ad hoc, ex tenore appellationis prædictæ & propoſitis in eadem manifeſte patet, proponentem & appellantem eſſe perjurum. Dicit eciam & proponit in dicta appellatione ſeu crimine & libello famoſo juratiis, quod in civitate & dioceſibus *Londonienſi, Herefordenſi* & *Wyntonienſi*, ac aliis civitatibus & dioceſibus *Angliæ* ſuper omnibus & ſingulis præmiſſis per eum propoſitis laboravit & adhuc laborat publica vox & fama, quodque notoria per totam *Angliam* communiter reputantur. Et poſtmodum circa finem dictæ appellationis idem appellans juratus aſſerit, quod de dictis & propoſitis per eum ſupradictis ante ſecundum diem menſis *Aprilis* & ante horam primam ejus diei nichil ſibi innotuit. Qua tamen die hora tercia dictam appellationem interpoſuit, ut patet in Inſtrumento ſuper dicta appellatione confecto. *Explicit hoc opus.*

Amanuenſis Lectori.

DE utilitate variantium Lectionum ubi Authores ex antiquis Mſs. eodicibus eduntur aliquid hîc dicere non inidoneus eſſet locus, mihi autem magis congruum viſum eſt præmonere, quod nec in Bibilopola ſumptus requiſiti, licet quidem prægrandes, nec à parte mea ſumma cura & induſtria (abſit verbis jactantia) defuere; Advertas igitur lector (ſi placeat) qualiter à primo propoſito & ſtadio ad operis calcem pedetentim progreſſi fuerimus.

Primò, Reverendiſsimo in Chriſto patre *Jacobo Uſſerio* Armachano, & *Johanne Seldeno* armigero, magnis rei literariæ luminaribus, necnon honorabili *Rogero Twyſdeno* Equite & Baronetto, conſilium & auxilium præſtantibus, hæc Editio ſuſcepta & abſoluta eſt, Authores Hiſtorici Mſs. exquiruntur, tranſcribuntur, & cum ipſiſſimis ex quibus exarati conferuntur originalibus; In collatione plurium ex illis præfatus *Rogerus* plurimum adjuvit.

Secundò, De exemplaribus quorundam ex his Mſs. in Collegio Corporis Chriſti *Cantabrigiæ* (vulgò Sancti *Benedicti*) reconditis certiores redditi, ad *Cantabrigiam* proficiſcimur; Ibidem *Brompton* & *Thorne* cum originalibus *Benedictinis* recenſentur: Necnon in prædicto Collegio Hiſtoria *Simeonis Dunelmenſis* de geſtis Regum *Angliæ*, nonnulli etiam minuti tractatus hîc exhibiti exarantur & examinantur, Mro *Pleſsis* & Mro *Charles* ejuſdem Collegii alumnis Tranſcripta noſtra legentibus. Quot autem loca mendoſa in noſtris per illos Mſs. *Cantabrigienſes* fuerint correcta, defectuſque ſuppleti, in ſeq. lectionibus ſuo loco apparebit.

Tertiò, Novis characteribus affabrè fuſis papyroque nequaquam reprobanda præparatâ, examen tertium deliberatum eſt, conductuſque typis *Fleſherianis* operam præſtiti, & cum ipſis membranis (exceptis *Benedictinis* Recluſis, quibus ſub Magiſtri ſeniorumque trium Sociorum clavibus cuſtoditis efferendi ultra ambitum Collegii provido inviolabilique Donatoris *Matthæi Parker*, quondam *Cantuarienſis* Archiepiſcopi, ſtatuto licentia imperpetuum denegatur) ſchedas excuſas examinavi.

Quot verò congeſſimus & uſi ſumus exemplaribus, & penes quos unumquodque remanet, ut ſicquicunque voluerit propriis oculis fidem noſtram, ſolertiamque obiter, experiatur, inferiùs in hiſce lectionibus, & fuſiùs in præfatione hujus voluminis curioſus lector intelliget. Vale.

Radulphus Jennyngs.

VARIANTES LECTIONES
IN
Simeonis Dunelmenſis Hiſtoria de *Dunelmenſi* Eccleſia.

Hujuſce Hiſtoriæ Libros Mss. habuimus duos:

Unum exemplar in pergamena in quarto, vocatum *Liber S. Mariæ de Fontibus.*

Alterum in pergamena etiam, in folio, mutuatum ex Bibliotheca Publica *Cantabrigienſi* compactum cum plurimis aliis tractatibus.

Pag. 1. Lin. 1. I*Ncipit Hiſtoria* &c. Quæ præcedunt ſcilicet Apologia, Præfatio & reliqua deſunt in Ms. de Fontibus.

p. 7. col. 2. l. 28, 29. *Eadbertus per decem annos, poſt quem Eadfridus per xxii, duo ſancti,* In Ms. *Cant.* Publ. ſic ſcribitur *per xxii.* & ſic linea finitur, ſequente linea incipiente *ii. ſancti,* Ms. de Fontibus legit *per viginti quatuor, ſancti.*

p. 8. col. 2. l. 10. *Aſcenſionis Dominicæ.* Totum quod ſequitur, uſque ad finem libri primi deeſt in Ms. *Cant.* Publ. *l. 64. & alios tractatus qui,* ſic Ms. *C.* Publ. Ms. de Fontibus enumerat libros per *Bedam* ſcriptos.

Col. 20. l. 16. *ejus populo ubinam* deeſt *populo* in Ms. *Cant.* Publ.

Et ſciat lector quod hæc Hiſtoria à nonnullis Turgoto Priori *Dunelmenſi* aſcribitur.

Variantes Lectiones

In *Simeonis Dunelmenſis* Hiſtoria de geſtis Regum *Anglorum.*

Hujuſce Hiſtoriæ librum Ms. habuimus

Unicum in Bibliotheca S. *Benedicti* Cant. Altero tamen Ms. uſi ſumus ſcilicet *Mariani Scoti,* in quarto, in pergamena de *Oxonia* mutuato, qui fere ipſiſſimis verbis cum Simeone convenit.

Col. Lin.
101. 30. I*Ntra feretrum* Marianus *contra feretrum.*
105. 22. *Alcwith* Marianus *Alcluit.*
110. 25. *Botunne* Marianus *Sothwine.*
33. *& Corabrige* Marianus *apud Corabrige.*
111. 56. *confirmantum* Marianus *confirmatum.*
112. 1. *Ajnburg* Marianus *Clynburc.*
113. 52. *Cobre* Marianus *Copre.*
115. 12. poſt *continet textus* quod ſequitur uſque annum 792. deeſt in *Mariano.*
119. 39. *regnum præſent* Ms. Ben. *regnum præſentem* Marianus *præſentem vitam.*
121. 66. *ſe abdentes* Ms. Ben. *ſe addentes.*
124. 49. *veritatis,* ſic Ms. Ben. leg. *univerſitatis,* Marianus *defunctus eſt.*
63. *& Kenetan* Marianus *& Tinetan.*

Col. Lin.
126. 10. *ſecundus* Marianus *ſecundarius.*
198. 23. *Healfilene,* ſic Ben. Marianus *Healfdene.*
129. 40. *inſibiles,* ſic Ben.
131. 25. *Sigene,* ſic Marianus. Ben. *Inſigne.*
61. *qualiter* Ben. *qualibet.*
133. 36. *Cuthbertus* Marianus *Cuthered.*
134. 27. *Wendune* Marianus *Brunanburch.*
46. *Olilaf* Marianus *Anlafus.*
139. 62. *Heorternyſſe,* ſic Marianus. Ben. *Heorternyſſe.*
140. 1. *Ceolwlfo* Ben. *Ceolfulſo.*
146. 31. *Mucel pudu,* ſic Ben. lege Mucel wudu.
148. 60. *conſtruitur* Ms. Ben. *conſtringitur.*
150. 4. *Sequana* Marianus *Sigena.*
152. 12. *Tuthred* Marianus *Cuthered.*
41. *Kairleir* Marianus *Karlegion.*
57. *Teotenhale* Marianus *Cootenhale.*
153. 13. *Comwirthig* Marianus *Tamwirthig.*
154. 49. *Brinſtano* Marianus *Byrnſtano.*
156. 37. *Catesford* Marianus *Ceſterford.*
157. 12. *proſcriptus* Marianus *aſcriptus.*
159. 60. poſt *Francis* addit Marianus *Arthurus Britannis.*
160. 50. *Cirding* Marianus *Kyrtling.*
162. 5. *defuncto Elſſio* Marianus *defuncto Ethredo.*
164. 31. *Penho* Marianus *Penbo.*
166. 63. *Turkillus* Marianus *Kurkillus.*
167. 51. *Ringemere* Marianus *Regemere.*
51. *cognovere* Marianus *cognomen.*
169. 22. Ben. *ſecurum.*
171. 58. *Fisburhgintos,* ſic Ben. Marianus *Fiſburgenſes.*
173. 38. *Gillingham,* Ben. Marianus *Sullingaham.*
174. 46. *minant,* ſic ambo.
178. 43. *exigebatur* Ben. *exequebatur.*
180. pro qua lege 182.
ibid. 3. *abſtulit* Marianus *attulit.*
183. 1. *ſibi non modicum* Ben. *ſibimet modicum.*
190. 32. *papa* 149. Marianus *papa* 169.
194. 34. *D. de Eboraca* Marianus *C. L. de Eboraca.*
198. 26. *ſumma vi diluculo* Mar. *ſummo in diluculo*
200. 26. *præſtolabantur* Marianus *poſtulabantur.*
202. 30. *Agelricus* Marianus *Agelredus.*
203. 39. *Leodicenſis* Marianus *Lundonienſis.*
207. 55. *fugaret* Marianus *fugeret.*

Col. Lin.
211. 18. *conſcium nos* Marianus *conſilium nos*.
214. 58. *Wigornam* Marianus *Wigateſtre*.
216. ult. *crus* Ben. *crux*.
219. 60. *abſolutionem* Mar. *ad ſolutionem*.
220. 25. *pedonum* Mar. *peditum*.
224. 10. *differta* Ben. *deſerta*.
33. *ignorantiam* Mar. *ignaviam*.
225. 34. *occiſionem* Ben. *occaſſionem*.
226. 42. *buthſecarlis* Mar. *buzecarlis*.
227. 36. *Comitis filius* Ben. *Comitis illius*.
229. 29. *Baiocas* Ben. *Baius*.
30, 31. *Cadomum* Ben. *Cathum*.
230. 10. *de Moretoon*, ſic Mar. Ben. *Mor*^
243. 9. *in abbatem* deeſt in Ben.
250. 51. *& alabaſtarii*, ſic Ben. f. legendum *& alii baliſtarii*.

In *Simeonis Dunelmenſis* Hiſtoria continuata per *Johannem* Priorem *Haguſtaldenſem*,

Variantes Lectiones nullæ quia unicum tantummodo habuimus exemplar.

In *Ricardo* Priore *Haguſtaldenſi* de ſtatu & Epiſcopis *Haguſtaldenſis* eccleſiæ,

Variantes Lectiones nullæ ob præfatam rationem.

In Hiſtoria *Ricardi* Prioris *Haguſtaldenſis* de geſtis Regis *Stephani*, *&c.*

Variantes Lectiones nullæ cauſa qua ſupra.

Variantes Lectiones

In *Ailredo* de Genealogia regum *Anglorum*.

De iſta epiſtola *Ailredi* duobus uſi ſumus exemplaribus pergameneis:

Uno *Cottoniano* compacto ad finem Hiſtoriæ Ms. *Radulphi* de Diceto,
Altero venerabilis patris Domini *Armachani*.

Col. Lin.
350. 52. P*Referre*, ſic Armach. Cottonianus *perferre*.
351. 38. *Getam*, ſic Arm. Cot. *Genuum*.
354. 5. *dediſſet*, ſic Arm. Cot. *didiciſſet*.
356. 63. *portui*, ſic Arm. Cot. *potui*.
362. 18. *rerum omnium*, ſic Arm. Cot. *rexit omnium*.
363. 5. *pertaſus*, ſic Arm. Cot. *proceſſus*.
364. 62. *habitu*, ſic Arm. Cot. *habitu*.
366. 54, 55. *quidam Edgarum Edelyng cui regnum jure hereditario debebatur*, ſic Arm. In Cot. deſunt.

In vita Sancti *Edwardi* Regis

Variantes Lectiones nullæ quia exemplar ſingulare.

Variantes Lectiones

In *Abbreviationibus Chronicorum & Imaginibus Hiſtoriarum* — per Radulphum *de* Diceto.

Hujuſce libri quatuor nacti ſumus exemplaria

Exemplar in majori folio
Exemplar in minori folio
Exemplar mutulum in 4°
— omnia ex Bibliotheca *Cottoniana*.
Exemplar quartum in folio ex Bibliotheca nuper Regis *Caroli* apud S. *Jacobi*, quod S. *Albani* nuncupamus, ad cujus monaſterium pertinuit.

Col. Lin.
433. 39. E*O loco* Co. mi. *eam eo*.
42. E*tibi Deus* Co. mi. *ei Deus*.
434. 41. *excelſus* Co. mi. *in exceſſis*.
435. 14. *leve jugum* Co. mi. *lego jugum*.
63, 64. *Romanorum Imperatores ad Chriſtianam fidem corda Romanorum accenſa*, ſic S. Alb. Co. mi. *Romanorum accenſa*.
440. 27. *Heorsbord* Co. mi. *Heorfford*.
441. 27. *cætum ep:* Co. mi. *centum ep.*
443. 16. *exalavit* Co. mi. *exaltavit*.
36. *filius Pipini*, ſic S. Alb. tres Cot. *frater Pipini*.
444. 66. *diſcerent* S. Alb. *dicerent*.
449. 20. *pſalluntur*, ſic Co. ma. Co. mi. *pallantur*.
27. *Ducis Baioariæ*, ſic S. Alb. & Co. ma. Co. mi. *Ducis Bavariæ*.
34, 35. *Valentinus Papa*, & ſic linea explicit, proxima incipiente *Gregorius* &c. ſic S. Alb. & Co. ma. Co. mi. *Valentinus Papa* qui & Leo papa quartus.
450. 42. *Nannetem*, ſic Co. ma. & S. Alb. Co. mi. *manentem*.
62. *excommunicavit*, ſic S. Alb. & Co. ma. Co. mi. *ex communi*.
451. 46. *Aelendim*, ſic Co. ma. & S. Alb. Co. mi. *Ebendim*.
54. *Atrebatum*, ſic Co. ma. & S. Alb. Co. mi. *Atrebabum*.
[illegible] 23. *Eadhidam* Co. mi. *Eadgytham*.
32. *nec epiſcopatum urbis ſuæ repetiverunt*, deſunt in Co. mi.
60. *Theodorus* Co. mi. *Theodericus*.
454. 35. *majorum* Co. mi. *majorem*.
36. *viderant*. Co. mi. *viderat*.
46. *Oto*, Co. mi. *Odo*.
455. 3. *patribus*, ſic Co. mi. S. Alb. *paribus*.
26. *Rothomagi*, ſic S. Alb. Co. mi. *Rodomi*.

Col. Lin.

21. *Normannorum*, ſic S. Alb. Co. mi. *Romanorum*.

26. *Sueſſorum* Co. mi. *ſucceſſorum*.

456. 30. *Rogo*, ſic S. Alb. Co. ma. *Drogo* literâ D ſubſcriptum habente punctum.

37. *Edwinum*, ſic S. Alb. In Co. ma. locus raſus eſt & fit *Edwinum*.

457. 60. *quem adhuc heredes* ſic Co. ma. Co. mi. *parumper heredes*.

458. 1. *Amundus*, ſic S. Alb. Co. ma. & Ms. quarto *Hamundus*.

39. *Windeginduo*, ſic S. Alb. Co. ma. *Windichindus*.

459. 11. *Laudonenſi*, ſic Co. mi. S. Alb. *Clandunenſi*.

34. *Ethelredus* Ms. 4° *Edelthedus* Co. ma. *Edelthredus*.

56. *qui zonam* ſic Co. ma. Co. mi. *qui & nonam*.

462. 6. *Ducis Baviaria*, ſic Co. mi. Co. ma. *Baiaria*, vide lectiones antea, *col.* 449. *l.* 27.

463. 27. *denſatum*, ſic Co. ma. Co. mi. *denſatum*.

467. 40. *Eſſendun*, ſic S. Alb. Co. ma. *Aſſandune*.

469. 43. *minuenda domo*, ſic tres Ms. Ms. in 4° *minuenda domo*.

470. 48. *equitantem*, ſic Ms. S. Alb. reliqui tres *equitem*.

471. 47. *præſignari* lege *præſigniri*.

473. 27. *regis Francorum*, ſic S. Alb. Co. mi. *Regis frater*.

46. *à Laudiaco*, ſic S. Alb. Co. mi. *alauchiaco*.

53. *in ferrum*, ſic S. Alb. Co. mi. *infernum*.

474. 30. *Georgii*, ſic S. Alb. Co. mi. *Gregorii*.

476. 27. *Butſecarlis*, ſic S. Alb. Ms. 4° *Butſecarvis*.

50. *perdere* lege *prodere*.

477. 40. *Eadmum*, ſic S. Alb. Co. mi. *Eadmundus*.

478. 18. *Vollenſis*, ſic S. Alb.

479. 27. *Toſtius*, ſic S. Alb. Co. mi. *tocius*.

480. 44, 45. *Wlſtanus Wigornenſis & Walterus Herefordenſis & de* ſic Ms. S. Alb. Co. mi. *Wlſtanus Herefordenſis, & de*.

489. 3. *vivum*, ſic S. Alb. Co. mi. *in unum*.

492. 16. *renovat*, ſic S Alb. Co. mi. *noverat*.

493. 39. *& maniſtra*, ſic S. Alb. Co. mi. *& manifeſta*.

495. 55. *fideliter*, ſic S Alb. Co. mi. *feliciter*.

496. 22. *conſenuit*, ſic S. Alb. Co. mi. *conſuevit*.

499. 52. *Moritonio*, ſic S. Alb. Co. mi. *Moriterio*.

500. 21. *Colonia*; ſic S. Alb. Co. mi. *Cocolia*.

62. *loquor loquens*, ſic S. Alb. Co. mi. *loquor loquor loquens*.

63. *meo juſſu*, ſic S. Alb. Co. mi. *in eo juſſu*.

502. 39. *aperte*, ſic Co. ma. Co. mi. *à parte*.

506. 38. *ſubfaſcinatum*, ſic Co. ma. Co mi. *ſubfracinatum*.

508. 8. *Piſis*, ſic Co. ma. Co. mi. *ipſis*.

511. 13. *de Burge*, ſic Co. mi. S. Alb. *de Bruge*.

62. *invictiſſimus*, ſic S. Alb, Co. ambo *invitiſſimus*.

512. 13. *Hemesford*, lege *Heimesford*.

25. *Bedeford*, ſic Co. ma. & S. Alb. Co. mi. & Ms. in 4° *Herreford*.

514. 1. *Apoſtolatui*, ſic S. Alb. Co. mi. *appellatui*.

Col. Lin.

24. *Montem Ferum*, ſic S. Alb. alii *fer* cum abbreviatione ſ. *Ferandum*.

65. *munitiones*, ſic S Alb. Co. mi *murationes*.

524. 5. *& Philippum* ſic Co. mi. S. Alb. *& Baldewinum*.

525. 17. *Monaſteriolo*, ſic Co. ma. Co. mi. *Monaſterio*.

529. *Beverlaci* Co. ma. *Beveklaci*. Co. mi. *Beverlaici* S. Alb. *Bevierlaci* Ms. 4° *Beverlaci*.

530. 63. *in Imperatorem* deeſt *in* in omnibus.

532. 40. *Thebaldus Cantuarienſis* &c. ſic S. Alb. Co. ma. legit *Thebaldus Cantuarienſis* Epiſcopus obiit, qui dum adhuc viveret dederat in mandatis, quatenus *Bartolomeum Exonienſem* Electum, & *Ricardum Ceſtrenſem* Electum *Cantuaria* conſecraret *Walterus Roffenſis* Epiſcopus & licet morte mandatoris finitum fuiſſet mandatum, tamen quia *Ricardus Lundonienſis* Epiſcopus laborabat paralyſi, *Roffenſis* Epiſcopus memoratos conſecravit Epiſcopos. Nec te moveat quod *Ricardus Peccatum Ceſtrenſis* Epiſcopus conſecratus filius carnalis fuerit *Roberti* quondam ejuſdem ſedis Epiſcopi, cum ſubjectis abundemus exemplis. Et ut de noſtris temporibus taceamus, ſicut legitur in geſtis Romanorum, *Felix* tercius, &c.

533. 11. *Thomas autem Cancellarius primus*, &c. ſic S. Alb. ſed deeſt in Co. ma.

40. *decernerent* ſeq. lin. Incipiente *Clero*, ſic S. Alb. Co. ma. poſt *decernerent addit Rex Francorum ſuper hoc præſtitit Sacramentum, ſed pœnitens abſolutus eſt ab Alexandro papa. Clero*, &c.

534. dele in margine *magiſtro Arnulpho*, & cum Co. ma. contra lin. 14 pone in margine *magiſtrum Arnulphum*.

27. *qui dicitur Prothonotarius*, ſic Co. mi. deſunt in Co. ma.

49. *propria* deeſt in Ms. S. Alb.

53. *ratio fieri*, ſic Co. mi. Co. ma. *id fieri*.

56. *Actum eſt de conſilio, &c* deeſt in Co ma.

60. *Herefordenſis* S. Alb. *Herdfordenſis*.

535. 34. *per manum Regis*, ſic Co. mi. Co. ma. & S. Alb *permiſſu*.

55. *veſtibus de Byſſo*, Ms. habet tantummodo initiales literas.

57. *calcantium in torculari*, Ms. habet tantummodo initiales.

66. *miſericordia* Co. mi. *miſericorditer*.

536. 9. *Reſus Auſtralium*, ſic Co. mi. Co. ma. *Reſus Catur auſtralium*.

18, 19. *ſic odium perſonæ, &c.* deſunt in Co. ma.

24. *Thomas archiepiſcopus vacantem, &c.* Co. ma. ſic leg. *Thomas Cantuarienſis* archiepiſcopus *Willielmum* de *Einesford* parochianum ſuum ſacrilegii reum à liminibus ſanctæ Eccleſiæ ſequeſtravit & præcepit ab omnibus evitari. Quod quia, &c.

537. 58. *Senonis*, deeſt in Co. ma.

539. 56. *Vicelaicum*, ſic S. Alb. alii Mss. *Vicelliacum*.

pit.

Col. Lin.

ult. *Johannis Neapolitani &c*, ſic S. Alb. Co. ma. *Henrici Piſani &c* Co. mi. *Johannis Neapolitani* in textu cum punctis, & in marg. ſcribitur *Henrici Piſani*.

540. 9. *præter principis voluntatem* deſunt in Co. ma.

30. Sanctitatem.

33. *Scientia*, ſic in tribus Ms.

543. 8. *qui vindicandi* S. Alb. *qui judicandi*.

32. *ſuo præſtitit*, ſic S. Alb. Co. ma. *ſuo præfecit*.

ult. & 1. col. ſeq. *& hoc non*, deeſt *non* in Co. ma.

547. 1. *Felgenarum* Co. ma. *Felgeriarum* S. Alb. *Filigeriarum*.

548. 54. *appellabit*. l. ſeq. *Thomas* poſt *appellabit*. Co. ma. addit, In quo ſi Juri vel honori veſtro præjudicatur in aliquo, id ſe totius eccleſiæ regni ſui conſilio correcturum in proximo juvante Domino pollicetur,

560. 53. *Carnotenſem* S. Alb. *Cartonenſem*.

563. 27. *conſilio Joachim* S. Alb. *cum filio Joachim*.

566. 55. *Dei &* S. Alb. *cleri &*.

568. 47. *conferentibus Odo &c. nos Ricardum*, ſic S. Alb. Co. ma. Conferentibus, monachi *Cantuarienſes* commune bonum ſicut dicebatur impedire volentes, inauditum quiddam & intolerabile de novo cœperunt conſtanter aſſerere, Quod & de ſuo Collegio ſurrogandus eſſet antiſtes, licet hoc in ea ſede nullis contigiſſet temporibus, & quod eſſet ab ipſis in publico nominandus. Semotis itaq; duobus à multitudine monachorum, *Odone* ſcilicet Priore *Cantuarienſi* & *Ricardo* Priore *Dovrenſis* cœnobii, cum eos monachi Suffraganeis præſentaſſent, ad ſui Prioris electionem obrepere molientes, *Gilbertus Lundonienſis* Epiſcopus conſurgens in medium, de communi conſilio fratrum ait, Nos *Ricardum*.

571. 64. *ſolicitudine* Ms. Alb. *ſolitudine*.

575. 21. *milites illi* Co. ma. *milites filii*.

579. 24. *Auſeſienſis heredibus* Co. ma. *Auſeſienſis primum Metheaſis eccleſia archidiaconus poſt heredibus*.

29. *patris cum* Co. ma. *patris patriſſare non ceſſans cum*.

581. 61. *Quam enim* S. Alb. *Quid enim*.

586. 29. *ad eorum patientia* Co. ma. *ad eorum petitionis*.

591. 2. in margine, *tenet caput Antiochiq;* ſic S. Alb. Co. ma. *ten. cap.* Sydonius excuſus Hanoviæ anno 1617. *te non tenet, Antiochiq;*

693. 60. poſt *Tracia* Co. ma. addit, Optimus ab *Argardimia Frigia* in *Antiochiam Piſidia* tranſmutatus eſt.

595. 27. *Tirreno* Co. ma. *Mediterraneo*.

599. 22. *iij. kal.* S. Alb. *in kal.*

600. 39. *Britanie* S. Alb. *Britonum*.

602. 57. poſt *cirothecas ſuſcepit*, ſic Co. ma. & quoniam ex eventibus hujuſcemodi ſæpe naſcitur inter homines occaſio litigandi, ſi plebs ſuburbana *Cantuariorum* jactando repetierit, Abbas noſter inter Epiſcopos pontificalibus ornamentis inſignitus incedit, & civitas tota *Dorobernenſium* cum indignatione reſpondeat, & angelus Sathanæ ſæpe ſe transformat in angelum lucis.

604. 16. *Illis in ingreſſu* Co. ma. *illum ingreſſu*.

605. 42. poſt *punirentur* Co. ma. legit *Invaſores locorum*.

607. 40. *obnoxios animadverſio* Co. ma. *obnoxios quibuſdam animadverſio*.

608. 57. *& apoſtolicam benedictionem* Co. ma. *& apud hac*.

611. 36. *duorum abbatum* Co. ma. *trium abbatum S. Victoris, &c.*

613. 46. *de Chuci* Co. ma. *de Cuſci*.

622. 50. *Inſpiret* Co. ma. *ſuſpiret*.

625. 8. *habens ſocium* omnes Ms. *habens ſolatium*.

630. 60. poſt *Prior* in Co. ma. & S. Alb. eſt lacuna parvula in Co. mi. nulla eſt lacuna.

631. 31. *Aluredum* Co. ma. *Anfredum*.

632. 49. *cum filiali* Co. mi. *cum officiali*.

637. 19. *gratare velit* ſic omnes f. leg. *ſignificare velit*.

644. 57. poſt *caſtellum Radulfi*, ſequitur in S. Alb. *Facta ſunt autem*, quod vide *col.* 645. lin. 11. cæteri articuli omittuntur.

652. 4. *Pharaoni Nechao* S. Alb. *Pharaoni Vechao*.

653. 49. *Sancti Martini* S. Alb. *Sancti Marcii*.

654. 3. *ante Aconem* S. Alb. *ante Acaronem*.

655. 18. *& Baruth* S. Alb. *& Maruth*.

661. 14. *proferremus* S. Alb. *proferemus*.

671. 50. poſt *duximus interſerere* cætera uſq; finem paragraphi, deſunt in S. Alb.

56. *regni negotia ſpecialis*, *&c.* Co. ma. poſt *regni negotia* legit *vocante rege*. & reliqua omittit.

674. 36. Co. ma. ſummo mane, *&c.* Fractam vallem repetiit.

47. à Vernolio nocte recedens. Nota quod in Co. ma. in ora quaſi hujus paginæ ſunt carmina ſequentia ad binam Regis *Francorum* fugam alludentia, authore *Galfrido*.

Gallia fugiſti bis, & hoc ſub rege *Philippo*;
Nec ſunt ſub modio facta pudenda duo.
Vernolium ſumit teſtem fuga prima, ſecunda
Windocinum, noctem prima, ſecunda diem.
Nocte fugam primam rapuiſti, mane ſecundam;
Prima metus vicio; viq; ſecunda fuit.

678. 15. Omiſſus & adiciendus in margine, *A. D.* 1195.

Variantes Lectiones

In Chronica *Johannis Brompton.*

Binis exemplaribus uſi ſumus; *Cottoniana* uno;
Altero Bibliothecæ Corporis *Chriſti*, alias S.*Benedicti*, Cantabrigienſis.

Col. Lin.

726.41. *ERuendi* Cot. *erudiendi.*
727.66. *Inverſcii*, ſic ambo.
728.20. *cum dicit*, ſic ambo.
46. *in mirum*, ſic Cot. Cant. Ben. *nimirum.*
730.35. *Anglorum*, ſic Cant. Ben. Cot. *Angelorum.*
731.36. *immutari*, ſic Cot. Cant. Ben. *imitari.*
732.51. *ſolita*, ſic Cot. f. *ſollicita.*
734.66. poſt *meruiſſet* iſta verba deſiderantur in Ms. Cot. *ipſi à librorum exuſtione deſiſterent, ſi vero mori non meruiſſet.*
749.66. poſt *morte Chriſti* iſta verba deſiderantur in Ms. Cot. *apparuerunt, ante mortem hujus membri Chriſti.*
755. 4,5. *Henricus*, ſic Cot. Ms. Cant. Ben. *Kenricus.*
28. *dominicum eadem* Cot. & Cant. Ben: *dominī cum eadem.*
757. 23,24. poſt *longe* iſta verba deſiderantur in Ms. Cot. *à ſuis cum xij. tantum militibus irruit prædaturus ubi inopinata.*
758. 26. poſt *plenius habetur* diverſimode per tranſpoſitionem narratio procedit in duobus Ms.
762. 43. *ſi fur capiatur vel*, ſic Cot. Ms. Cant. Ben. ſi fur capiatur *mortem patiatur vel.*
50. *Holp.* ſic Cot. lege *hloth.*
763. 12. *Regis gerwereat*, ſic ambo lege *geneat.*
19. *& ſolvatur ipſius* Cant. Ben. *& non ſolvatur ipſius.*
32. *ſi parentes habeat* Cant. Ben. *ſi parentes non habeat.*
764. 24. *de earnis genitis* lege *de carius genitis.*
766. 55. *pundpega* lege *pundwega*
767. 37. caſei x. ſic ad mentem Sax. ſed numerus deeſt in Cot. & Cant. Ben.
768. 6. poſt *weram* iſta verba deſiderantur in Ms. Cot. *ſicut manbota facit erga dominum, ſi ſit filiolus Regis emendet ſecundum weram.*
780. 35. *nollent*, ſic Ben. Cot. *vellent.*
783. 19. poſt *alterum Epiſcopum* iſta verba deſiderantur in Ms. Cot. *ex hac noſtra auctoritate, debeat ſubrogare; quod quidem tam pro*
786. 61,62. *refertus* Ms. Cot. *refectus* Ms. Cant. Ben. *refertus* ſed per raſuram.
787. 33,34. poſt *tantum milite* iſta verba deſiderantur in Ms. Cot. *Condehere nomine, ſe abſcondit; à quo milite.*
796. 5,6. poſt *intollerabiliter* iſta verba deſiderantur in Ms. *quam prius fuit, unde in principio ſecundi anni regni ſui.*
66. *& ſpe* Cot. *& ſape.*

Col. Lin.

814. 52. *quod Erpwaldus Erpwaldus* cancellatur in Ms. Cant. Ben. & ſubſtituitur *Sigebertus.*
822. 24. *libris Merciorum* ambo Ms. *merorum.*
43. *ſi æditui magis opus habeant* Ms. Cot. *ſi edatur majus opus habeat.*
823. 18. *qui aurum* Ms. Cot. *qui aprum.*
824. 5. *ſe purgare* Ms. ambo *pugnare.*
825. 39. *impungatur* Ms. Cot. *impugnatur.*
43. *altius feratur* Ms. ambo *alterius feratur.*
57. *in publico*, ſic Cot. Cant. Ben. *in placito.*
826. 50. *cum ſervo ſuo* Ms. Cot. *cum domino ſuo* Cant. Ben. *cum homine ſervó ſuo.*
830. 24. *laſhlite*, & ſæpius ſic Cot. lege *lahſlite.*
833. 34.35. cujus primus abbas fuit, ſanctus *Odo*; tercius ſanctus *Maiolus*, ſic ambo Ms. & quære de hoc loco (& vide poſtea col. 864. l. 50. ubi ita dicitur *floruit quidam* Otho *primus Abbas Cluniacenſis.*)
51. *pugnando, omnes fugavit*, deeſt *omnes fugavit* in Cot.
834. 56. *Elfleda*, ſic Ben. Cot. *Elwyna.*
839. 6,7. *contriſtans, me miſer, neſciens quid futura parierat dies*, ſic Cot. Ben. *contriſtas me miſer neſciens quid futura periat dies.*
840. 54. *fiat die* deeſt *ſolis* in ambobus.
841. 36. *meis firmis* ut Sax. ambo Ms. *nithfirmis.*
40. *wite theowne* ut Sax. ambo Ms. *wited jowene.*
842. 17. *bordera* ut Sax. ambo Ms. *hordea.*
61. *rimath*, ſic Cot. lege *Rim-ath.*
62. *cyreath* lege *cyr-ath.*
843. 35. *In Exonia* ut B. & Sax. Ms. Cot. *In Oxonia.*
850. 45,46. *butan cyre* Ms. ambo *butan ſyre.*
49,50. poſt *Dominus veſtigium* deſiderantur in Cot. iſta verba *illud extra terram ſi poſſit, & ſi non poſſit, ſtet ipſum veſtigium.*
852. 36. *repetentis* Ms. Cot. *repentis.*
854. 29,30. poſt *veſtigium illud* deſiderantur in Cot. iſta verba *vel indicetur Præpoſito, & ipſe tamen ſuſcipiat monitione ſua & minet veſtigium illud.*
862. 50. *quem leviter acceperat, leviter abjecit* Ms. Cot. legit *quem leviter abjecit.*
864. 12. *improperare*, ſic Ben. Cott. *imperare.*
868. 54. *Uſcam fluvium Huntyngdon*, ſic Ben. Cot. *Uſcam fluvium Cantebrigiæ.*
876. 37,38. poſt *mane* deſiderantur in Ms. Cot. iſta verba *cum ſompnium quod viderat.*
883. 60. poſt *exigentibus* iſta verba Ms. Cot. deſiderantur *diſterminare propoſuerat, Britones peccatis ſuis exigentibus.*
889. 17. *viriliter*, ſic Ben. Cot. *viriliter.*
898. 10. *cum ovis 5 ova thelon*, ſic Cot. Ben. *cum ovis una ov. thelon.*
904. 32. *clam noctis ſilentio cum*, ſic Ben.

Cot.

Col. Lin.

Cot. *clam noctis crepuſculo ſine ſilentio cum.*

909. 22. *tunc exulantem*, ſic Ben. Cot. *tunc exultantem.*

911. 9,10. *facetiis declaratus eſt ; Audiens*, ſic Ben. Cot. *faceſſius audiens.*

919. 60. poſt *cognati ſui* iſta verba deſiderantur in Ms. Cot. *qui intra ſextum geniculum pertineat ei, nec in cognatione uxoris ſua.*

920. 34. *oculus cera*, ſic Saa. Ms. Cot. *oblata cera.*

921. 46. poſt *fidelis eſt*, deſiderantur iſta verba in Ms. Cot. *qui domino ſuo recte fidelis eſt.*

924. 30. *Et nemo namium capiat* Cot. & Ben. legunt *Et nemo manū capiatur.*

925. 51,52. *overhyrneſſam*, ſic Sax. Ms. ambo *overſeteneſſam.*

926. 46. *Thilac*, ſic Cot. & Ben. lege *tihelan* ut Saa.

935. 42. *accepta* Ms. Cot. *acceptae* Ms. Ben. etiam ante raſuram proculdubio *acceptae*, nunc autem nupera manu ſubſtituitur *accepta*. Inde nota convenientiam amborum exemplarium, Cot. & Ben.

943. 52. *de Wiht*, ſic Ben. Ms. Cot. *de Whit.*

957. 29. poſt *-riſdictione, hoc eſt* deſiderantur iſta verba in Ms. Cot. *ſeurte en defens. Infangthef ebelſind inward, eſt infra ſuum at--*

965. 60. poſt *applicuerunt* deſiderantur iſta verba in Ms. Cot. *quibus Edgarus Adelyng & Waltef Conſul prope ſe junxerunt.*

967. 40. poſt *genuit Robertum*, deſiderantur iſta verba in Ms. Cot. *& ille Robertus genuit Robertum.*

975. 15. poſt *& poſſedit*, Cot. leg. *Ex enim Comitis Leiceſtria Amiciam* Ben. *Et ex filia Comitis Leiceſtria Iſabella Amiciam*

993. 9. *ei praſtitit*, ſic Ben. Cot. *praſtavit.*

1025. 24. *concordiam inivit*, ſic Ben. Cot. *concilium inivit.*

1030. 37. *per iter quo*, ſic Ben. Cot. *pariter quo.*

1044,66. poſt *--tionem ſi* deſiderantur iſta verba in Ms. Cot. *tamen pœnitens fieret ; ſin autem obſtinatus carne propria carnifex.*

1099.55. poſt *daturus erat* deſiderantur iſta verba in Ms. Cot. *de terris ſuis, & donationes terrarum quas dederat hominibus ſuis, vel daturus erat.*

1118. 22,23. *advocatus Britannia* lege *advocatus Bitinia* cum Ben.

1125.49. poſt *–quentum M. morabotinorum* deſiderantur iſta verba in Ms. Cot. *& ad finem quatuor menſium tercio ſequentium mille morabotinorum.*

1127. 1. *Reginaldus* Ms. Cot. *Reg.*

1158.44. poſt *--varia Regis* deſiderantur iſta verba in Ms. Cot. *Et poſt illos veniebant 13. Comites & Barones portantes unum ſcaccarium ſupra quod poſita erant inſignia regalia & veſtes.*

1195.61. *putans per* Ms. Cot. *puta ne per.*

Col. Lin.

1242. 5. *uſque Ramulam*, ſic Ben. Cot. *uſque famulam.*

1256. 28. *Ciſtercienſis quoque* Cot. *Ciceſtrenſis* Ms. Ben. vetus ſcriba ſcripſerat item *Ciceſtrenſis*, ſed locus raſus eſt, & fit *Ciſtercienſis.*

1263. 32. poſt *quem iſte ſanctus*, deſiderantur iſta verba in Ms. Cot. *Auguſtinus ad lumen vera fidei produxit, Cantuarienſis vero Epiſcopus quem beatus.*

1268. 63. *tent. ſed &c. accurrant*, ſic Cot. *ſubſtituimus cum Neubrig. tent. ſi &c. occumbant.*

1272. 47. poſt *Beluacenſi* deſiderantur in Ms. Cot. iſta verba *per ſuos caſtrum quod Melliacum dicitur expugnavit. Quod audiens Beluacenſis.*

Variantes Lectiones

In Chronica *Gervaſii.*

Mss. trium exemplaria contulimus,

1. Exemplar *Cottonianum* in quarto in pergamena.
2. Bibliothecæ publicæ *Cantabrigiæ* in folio in pergamena.
3. Bibliothecæ ſanctæ *Trinitatis* ibidem in folio in pergamena.

Col. Lin.

1289. 46. *AD farta tecta* ſic Cot. Cant. publ. *ad ſacra tecta.*

49. *& peſſulorum*, ſic Cot. Cant. p. *peſſulis.*

57. *cubitos quindecim*, ſic Cot. Cant. pub. *cubitos xl.*

1290. 7. *in Dominum*, ſic C. p. Cot. *in Domini.*

33. *in aula eccleſia*, ſic Cot. C. p. *in navi eccleſia.*

63. *cos tamen*, ſic Cot. C. p. *nos tamen.*

1291. 24. *ad lapides formandos*, ſic C. p. Cot. deeſt *formandos.*

1292. 21,22. *finem inibi*, ſic Cot. Cant. p. *finem verbi.*

23. *in plaga aquilonali è regione*, ſic Cot. C. Trin. *in plaga aquilonali regione.*

31,32. *cujuſvis*, ſic Cot. C. p. *curvus.*

1293. 52. *partibus*, ſic Cot. C. p. *patribus.*

1294. poſt *ceſſit* lin. 21. *ad ſucceſſit* incluſive lin. 22. deeſt in Cot. ſed habetur in Cant. pub.

1296. 10. *Eluricus*, ſic Cot. Cant. Trin. *Elfricus.*

58. *dare cœpit lucem*, ſic Cot. Cant p. *clare cœpit lucere.*

1297. 53,54. *in brevi*, ſic Cot. Cant. pub. *in orbem.*

1301. 24 *fornicem*, ſic Cot. C. p. *criptam.*

1304. 12. *aſtare videtur*, ſic Cot. Ca. p. *aſtat Honorio.*

1305.

Variantes Lectiones.

Col. Lin.

1305. 45. *fatigamur opprobriis*, ſic Cot. C. P. *& apporiamur opprobriis.*

1309. 10. *diſciplinam regularium*, ſic Cant. Pub. deeſt *diſciplinam* in Cot.

1318. 58,59. *plangat eccleſiam*, poſt *hanc periodum totum quod intervenit uſque ad columnam* 1334. Ingreſſus ad prologum, *&c.* deſideratur in Ms. Cant. Publ. qui ſic procedit poſt *plangat eccleſiam.*

Cum autem jam inſtaret tempus celebrandi Concilii, & prædictus legatus ſingulis perſonis *Angliæ* citatorias miſiſſet literas de eligendo *Cantuarienſi* Archiepiſcopo, hanc *Jeremiæ* Priori & Conventui *Cantuarienſis* Eccleſiæ clero quoque & populo epiſtolam direxit. §. *Albericus* Dei gratia *Hoſtienſis* Epiſcopus Apoſtolicæ ſedis legatus dilectis in Chriſto fratribus *Jeremiæ* Priori totique Conventui, *H.* archidiacono, clero, nobilibus, populo *Cantuariæ* ſalutem & benedictionem. Suſceptum Apoſtolicæ legationis officium nos conſtringit-- & ſic proſequitur ad finem literarum quæ ſic finiunt, *deliberare valeamus, valete.* Idus Decembris (vᵉ literas *col.* 1344. *lin.* 43.)

Ingreſſus ad prologum, *&c.*

Tria ſunt, *&c.*

1335. 2. poſt *concludat* 8 lineæ, *videlicet* uſque vermium eſca incluſivè deſiderantur in Ms. Cant. p. ſed habentur in Cot.

34,35. poſt *hoc indicant Patriarchæ* uſque illuſtrarent luminaria. 46. *deſiderantur* in Ca. pu. *habentur* in Cot.

1337. 2. *competiſtas*, ſic Ca. pu. Cot. *compoſtitas.*

1338. 14. poſt *incipio* ſequitur in Ms. C. P. Anni Domini colore rubeo notandi ſunt, Decennovennalis vero Cyclus colore viridi; quod deeſt in Cot.

1339. 29,30. *eximperatricem*, ſic Cot. Ca. pu. *& Imperatricem.*

62. *diei* ſic Cot. Cant. pu. *Dei.*

1340. 7. *Bolonienſis Comitis*, ſic Cot. Ca. pu. *Bleſenſis Com.*

29. *ſacr. conficeret*, ſic Cot. C.p. *ſacr. ſumeret.*

1341. 27. *canonici ſeculares*, ſic Cot. C. p. *clerici ſeculares.*

1342. 19. *diſpoſitionem faciatis*, ſic Cot. C.p. *depoſitionem fac.*

1344. 24. *nomine clepſedra*, ſic Cot. Cant. pu. *nomine Ducillus vel clepſedra.*

1346. 24. *iratus*, ſic Cot. Cant. p. *irritatus.*

43. *Albericus Dei gratia* deeſt tota epiſtola in Ms. Cant. pub. quia in eodem Ms. antea inſeritur reſpice ad lectiones col. 1318. l. 58,59. Habetur hic in Ms. Cot.

1356. 56,57. *nec capere nec expellere*, ſic C.p. Cot. *nec ſic expellere.*

1370. 57. *Ricardum*, ſic Cot. Cant. pub. *Focum.*

1371. 61. *repulſam vehementer*, ſic Cot. C. p. *repulſam paſſus veh.*

1372. 16. *de Nuiberi*, ſic Cot. Ca. p. *de Muberi.*

Col. Lin.

1378. 25. *pluſquam pater*, ſic C. p. Cot. deeſt *pater.*

1380. 43. *à Lodowico rege Francorum*, ſic Cant. p. Cot. à *Lond.* rex *Angliæ* à Rege *Francorum.*

51. *Toarco*, ſic Cot. Cant. p. *Arco.*

1384. 5. poſt *Londonienſis* Cant. p. interſerit Hoc anno menſe Febr. 14. Calend. Marcii primo Sabbato quadrageſimæ ſuſcepi ego *Gervaſius* monachatum in eccleſia Chriſti Cant.

40. *& Hethe*, ſic Cot. C.p. *& Bethe.*

1386. In Ca. p. in margine ad initium cujuſque capituli ponitur quandoque, Toleratum quandoque, Dampnatum, non ita in Ms. Cot.

1388. 50. *Rogero*, ſic Cant. Trin. Cot. *Roberto.*

1390. 57. *comminationem*, ſic Cot. C.p. *communionem.*

1391. 41. *inexcuſabilis ſum*, ſic Cot. In C. p. interlineatur nupera manu *non*, & legendum *inexcuſabilis non ſum.*

1396. 55. *procurationem*, ſic Cot. C. p. *promotionem.*

1406. 43. *volutans*, ſic Cot. C.p. *volvens.*

1410. 30,31. *aut canonicus aut clericus*, ſic C. p. Cot. *aut canonicus* deeſt.

1411. 25. *& de ſingulis villatis*, ſic C.p. iſta verba deſunt in Cot.

37. *attacaverint*, ſic Cot. C.p. *tractaverint.*

43. *& quod rectum facient*, ſic C. p. iſta verba deſunt in Cot.

1412. 14. *infauſto quidem auſpicio ſicut exitus declarabit*, ſic Cot. deſunt iſta verba in C. p.

1418. 40,41. Anno gratiæ M.C.lxx. *&c.* Domini M.C.l.xxj. ſic Cot. In C. p. Anno gratiæ M.C.lxxj. *&c.* Domini M.C.lxx.

50. poſt *computare ſolemus*, lin. 8. ſequentes uſque *non arguo ſententiam* deſunt in C.p. vice illorum hæc inſeruntur. Unde felicis memoriæ *Willielmus Turbo Nordwicenſis* Epiſcopus literis admodum eruditus volens beati martyris Thomæ annum paſſionis verſificè deſignare, ait.

Annus millenus centenus ſeptuagenus
Primus erat, Primas cum ruit enſe Thomas.
Quinta dies natalis erat, Flos orbis ab orbe
Vellitur, & fructus incipit eſſe poli.

1420. 53. *Duenenſis*, ſic Cot. C.p. *Cluenenſis.*

1426. 66. Præcluſerat enim Cancellarius Imperatoris in odium Papæ *Alexandri* omnium Ciſalpinorum ſemitas, adeo ut vix per mare ad eum quiſquam ex noſtris valeret accedere: ſic C.p. ſed deſunt iſta verba in Cot.

1429. 28. *legi fecit ſtatuta*, ſic Cot. C p. legi fecit Benedicto ejus Cancellario ſolemniter legente ſtatuta.

1437. 64. xix. annis, ſic Cot. C.p. à novem annis.

Col. Lin.

1443. 49. omnes terras meas. Hæc autem ſupraſcripta, ſic Cot. C.p. terras meas. Et ego *H.* Rex *Angliæ* volo ex parte mea quod mercatores & omnes homines tam clerici quam laici de terra Regis *Franciæ* Domini mei cum omnibus rebus ſuis ſint ſecuri & pacem habeant per omnes terras meas. Hæc autem ſupraſcripta.

1452. 33. *ubi lucrorum*, ſic Cot. & Cant. p.

1456. 3,4. *evectionis* ſic legendum Cot. & C. p. evertionis.

1459. 3. *juſticias*, ſic Cot. C. p. *literas*.

1462. 40. *eorum vel pracepta*, ſic C.p. In Cot. deeſt *vel praecepta*.

1479. 51. *in terra*, ſic Cot. Cant.p. *interea*.

1480. 14.15. *Willielmus de Norehalle ad Wigornienſem Willielmus de Ver ad Herefordenſem*, deſiderantur iſta verba in Cot. tranſcripſimus ex C.p.

66. *-fata puella*, ſic C.p. In Cot. deeſt *puella*.

1482. 13. *quaſi ceruleas*, ſic Cot. C. p. *quaſi cenaeas*.

1492. 47,48. nullis literis veritati & juſtitiæ præjudicantibus à ſede apoſtolica impetratis obſtantibus, ſic C.p. In Cot. deſunt iſta verba.

1493. l. 7,8. Cot. legit *in eccleſia & conſortio fratrum ſuſcepit* Trin. Cant. legit *ab eccleſia & conſortio fratrum ſeparavit*; nota, quia pugnant ex diametro.

66. *in audientia*, ſic Cot. C.p. *inaudita*.

1505. 34. poſt *ſubſiſtentibus* lin. 8. ſequentes uſque *erui viderentur* incluſivè deſunt in C.p. habentur in Cot.

1506. 2. *vaniglorium*, ſic Cot. Cant. Tr. *vanigerulum*.

1522. 40. *laceatos*, ſic Cot. Cant. Tr. *laceratos*.

1546. 44. poſt *velitis mandatum* quæ ſequuntur ad *feciſſet mandatum* incluſive deſiderantur in Cot. & addidimus ex Cant.p.

1554. 13. *non ſuſtineret*, ſic Cant. p. In Cot. deeſt *non*.

1557. lineæ quatuordecim priores incipientes *autem Anglia*, &c. uſque *Accon capta eſt* incluſive deſiderantur in C. p. habentur in Cot.

1568. 2. *Cantuariam* deeſt in Cot. habetur in C.p.

26. *quod ſic deberet*, ſic C.p. *quod ſic non deberet* in Cot.

1575. 33. *Mairrit*, ſic Cot. C. p. *Maunt'* cum abbreviatura in ultima litera.

5577. 47. *tractare non differemus* adduntur in margine in Cant.p. & deſunt in Cot.

1578. *à regno* lin. 34. uſque *regno* linea ſequenti deeſt in Cot. ſupplevimus ex C.p.

1580. 32. *vel Bathonienſi*, ſic C.p. Cot. *vel Baronia*.

1584. 10. *adduxiſtis*, ſic C.p. Cot. *R. duxiſtis*.

56. notum tamen erat cunctis quod omnia ſuperbe & impie, ſic Cot. Cant. p. notus tamen erat & nothus & omnia ſuperbo impetu.

1586. 9,10, *alii dicebant quod eorum eſſet intronizatio quorum eſſet*, iſta verba deſiderantur in Cot. & ſupplentur ex C.p.

1589. 15,16. cum vix medici vel cubicularii viſitarent tandem medici de ſalute, ſic C.p. Cot. ut eum viri medici de ſalute.

1591. 15. *forma*, ſic Cot. Cant. p. *fortuna*.

59. Cot. *obicum* Trin. Cant. *obitus* C.p. *obiter*.

1595. 50. poſt *promovemus* deeſt in Cot. incluſive uſque *conſpicimus* l. 52.

56. poſt *vendunt* incluſive uſque *redimunt* linea proxima deeſt in Cot. ſupplet in ambobus locis C.p.

1598. 58. poſt *vel dignitatem in* uſque *de prabenda* deeſt in Cot. ſupplevimus ex C. p.

1599. *& omnes illos* lin. 8. uſque *innodabant* l. 10. incluſive deſunt in Cot. habentur in C.p. l. 27. ab *affectum* uſque *affectum* incluſive lineæ 30. deeſt in Cot. ſupplevimus ex C.p.

1600. poſt *humilitate* l. 4. C. p. ſic: fuimus, ſumus & erimus obedientes, ſed operi de *Lambethe* pro quo tot ſuſtinuimus mala nunquam *obediemus*.

1604. 66. *vos habere*, ſic C.p. Cot. *non habere*.

1606. 28,29. *effecti quia inſeparabiles*, deeſt in Cot. habetur in C.p.

1615. 31. *majoremque turbato Rege ſuſpicans deſtructionem* deſunt iſta verba in Cot. habentur in C.p.

Variantes Lectiones

In Chronica Pontificum Eccleſiæ *Eboraci*, Autore *Thoma Stubbs*.

Duo habuimus exemplaria,

Unum in folio ex mutuo *G. Moore* viri omnifariam doctiſsimi quondam alumni Coll. *Gonnelli* & *Caii* Cant.

Alterum in 4° nuper *Simonidis D'ewes* Equitis aurati & Baneretti.

Col. Lin.

1689. 13. *IN campo qui vocatur Hetfield*, iſta verba deſunt in Ms. in 4°

1692. 60. *multum ſingularis*, ſic Ms. fol. Ms. in 4° *meriti ſingularis*.

1699. 7. *Eddredus*, ſic Ms. fol. Ms. 4° *Ethilredus*.

1705. 62. *Baiocenſis* Ms. fol. *Boienſis*.

1706. 66. *extorta*, ſic Ms. 4° Ms. fol. *exorta*.

1712. 16. *optaret*, ſic Ms. fol. Ms. 4° *oporteret*.

1727. 36. poſt *archiepiſcopi* deſiderantur in Ms. in fol. iſtæ tres lineæ & dimidia ſequentes uſque *archiepiſcopi* incluſive.

1732. 19. *Gotherland*, ſic Ms. 4° Ms. fol. *Sothland*.

Variantes Lectiones

in *Thorn.*

Duo Exemplaria,

Twyſdenianum & Exempl. in Bibl. S. *Benedicti* Cant.

Col. Lin.

1766. 31. POſt *etiam confirmationem*, locus raſus eſt & novâ ſcripturâ in Ms. B. ſic habetur, *ſedis apoſtolicæ apoſtolici hujus monaſterii apoſtolorum Petri & Pauli* optenturus.

1767. 28. poſt *Berta fuit filia* quæ ſequuntur in Ms. *Twyſdeni*, uſque *lin.* 37. *gia.* deſunt. In Ms. B. ſic habetur, *Chilperici Regis Franciæ, cujus pater Clotarius, cujus pater Clodoveus primus Chriſtianus*, & iſte Letardus.

1770. 33. *& Ethelberti.* Ms. B. *& Ethelbricti.*

1776. 41. *quidam potens* uſque *l.* 52. *anathema ſit* quæ verba habentur in Ms. *Twyſdeni* deſunt in Ms. B. pro quibus Ms. B. ſic habet, *Egbertus Rex occidentalium Saxonum dedit cuidam in hoc monaſterio commoranti nomine Siadan & poſt vitam ejus monachis hujus loci terram unius aratri in loco qui nominatur* Onſtirdun, *qua terra ante pertinebat ad regalem villam* Cantuariæ. *Et pro hac donatione prædictus clericus dedit eidem regi centum mancuſas in duabus armillis. Et nota quod mancuſa eſt pondus* ij. s. vj. d. *Quæ ſit iſta terra de* Onſtirdun *nullus modernorum commemorat, eo quod viciſſitudo temporum antiqua nomina locorum non tam corrupit quam etiam mutavit. Facta eſt hæc donatio anno* 848.

1782. 29. poſt *defenſores* quæ ſequuntur uſque *ſingillatim lin.* 33. deſunt in Ms. *Twyſdeni* & abraduntur ſed habentur in B.

1783. 12. poſt *non* omiſit B. ſic habet, *At ille, O fili, pro certo ſcias quod Deus omnipotens juſte abſtulit à me eſum carnium, tamen vade, & ſi quo modo poteris ſcire ubi delatum eſt diligenter inveſtiga, ſciendo pro certo alium cibum hodie me non ſumpturum. Ad hominis verba puer mente turbatus dum fuit in eundo ad quærendum cibaria* mirum dictu.

1786. 58. *habita*, f. legendum *avita.*

1789. 41. *ſolidorum* B. *ſolingorum.*

1797. 42. poſt *approbatur* B. legit *ubi menſas columbas vendentium puniendo non evertit*, ſymoniacos.

1804. 63. poſt --*hibiti fuiſſent* deſunt in B. reliqua columnæ impreſſæ.

1815. poſt *deſtructionem* lin. 26. ſex lineæ ſequuntur in Ms. ſed cancellatæ, videlicet ſuper confirmatione appropriationis de *Faverſham* & *Middleton* per papam *Alexandrum* tercium & ſcribitur ad eundem locum in margine Ms. B. ſic *ſcribe inter eccleſias.*

1835. 46. poſt *apoſtolica authoritate* B. ſic *à beneficii perceptione abbas ſuſpendat, & donec antiquitus conſuetam ſecuritatem praſtiterit.* Quæ deſunt in Ms. *Twyſdeni.*

1843. 10. poſt *Samuel* inſerit Ms. B. *& Norman remanent in priſona quia tenuerunt ſe cum armis in Eccleſia.*

34. tota §. *Confœderatio* &c. uſq; *dependit l.* 57. deeſt in B. Et habet ſolummodo notulam marginalem *Confœderatio S. Edmundi.*

1856. poſt *conſulendo* lin. 24. B. interſerit *pro eis lædere. Immo ita vobis volumus conſulere ſicut fidem noſtram ergo vos & conſcientiam erga Deum cupimus ſalvare.* Quæ deſunt in Ms. *Twyſdeni.*

1872. 50. poſt *monachari* B. habet *prout ipſi aſſerebant de permiſſione Abbatis jam defuncti* admitteret.

1878. 22. poſt *meſſuagiis* B. habet *ſcilicet Ricardi Seneſcalli quod eſt ante portam S. Auguſtini cum aliis tribus*, abbati.

1892. 5. tota §. 2. uſque *col.* 1893. *lin.* 25. *præmiſſorum* deeſt in B. & B. habet in margine. Quære in matricula Abbatis Carta W. Craſpeys ſcilicet de alienatione Eccleſiæ de Stodmerſh.

1897. 26. poſt *celebratur* B. habet *ad bonam conſervationem vitæ ſuæ. Et in miſſa quæ cotidie celebratur* pro fidelibus.

1905. 66. Tota Hiſtoria de vita & origine S. *Mildredæ* diverſimode enarratur in Ms. *Twyſdeni* & Ms. C. C. Cant. ſed ultimum ſequimur.

1921. 2. poſt *benedictus eſt* Ms. B. habet iſta verba. *Privilegia vero quæ quondam* Ricardus *archiepiſcopus* Cantuarienſis *ſe commemorat ut ſuperius dictum eſt arguiſſe falſitatis, tradita fuerunt comburenda.* Quæ verba concellantur & continuo ſequitur, *Iſte Nicholaus Abbas ſuæ opinioni ſingulari minus ſapienter conſulens, quaſdam bullas abſque conſcientia apoſtolica precio comparavit, ſperans per illas contra inſurgentes ſibi in poſterum ſufficienter muniri, cujus rei cauſa ſuam ceſſionem inſtanter procuravit ut ſuo in loco patebit.* Igitur rex *Edwardus.*

1931. 2. poſt *ſuſtinebunt* B. habet *Et ſciendum quod Abbas Sancti* Auguſtini *dedit prædicto abbati de Leſnes in auxilium ad prædictam Wallam conſtruendam ij. Marcas*, deſiderantur in Ms. *Twyſdeni.*

1937. 20, 21. poſt *Item, quod* -- hæc verba *fratres noſtri ad venias ſint domi in capitulo niſi rationabilis cauſa eos impedierit, & quod* deſiderantur in Ms. *Twyſdeni.*

Col. Lin.

1947. 1. poſt *domino feodi*, hæc verba *pars attemptans ſatisfaciat competenter, alioquin liceat domino feodi*, deſiderantur in Ms. C.C. Cant. & habentur in Ms. *Twyſdeni*. Quod nota.

1943. 18. poſt *pro fidelibus*, hæc verba *ſi vero ipſa die hæc fieri non poſſint, ultera die competentiori fiant, & quilibet ſacerdos miſſam*, deſiderantur in Ms. *Twyſdeni*.

2006. 39. poſt *talliati* iſta verba *tunc levationi tallagii ſuper ipſum Abbatem ratione tenementorum ſuorum in eadem civitate*, deſiderantur in Ms. *Twyſdeni*.

2015. 14. Allocatio libertatis, *&c.* In toto iſto proceſſu Ms. C. C. Cant. ſequimur quia fuſior quam Ms. *Twyſdeni*.

2032. 9. poſt *rebus & bonis* iſta verba *ad Abbathiam illam qualitercumque ſpectantibus, adeo plene & integre ſicut abbates & conventus ejuſdem loci abbatiam illam & temporalia ejuſdem cum rebus & bonis*, deſiderantur in Ms. *Twyſdeni*.

2038. 20, 21. ſe-cta *Item duo pottellu unum de una ſecta, Item unum pottellum argentum de alia & majori ſectu*, deſiderantur in Ms. *Twyſdeni*, & habentur in Ms. B.

2057. 53. poſt *ſeculari* iſta verba *ſtatim invitis vobis caperetur & abduceretur. Et ſi invenerit eum in habitu monachali & raſum non undebit*, habentur in B. ſed non in Ms. *Twyſdeni*.

2065. 25. poſt *traherent ſe* iſta verba *in partem, & tunc S. Prior hujus loci & alii dixerunt, quod ſi retraherent ſe* deſiderantur in Ms. Domini *Twyſdeni*, ſed habentur in Ms. B.

2067. 48. poſt *terminandas* iſta verba *quia habebat unum aliud expediendum quod erat ſibi magis neceſſarium*, deſiderantur in Ms. *Twyſdeni*, & ſunt in B.

2070. 16. poſt *ipſi religioſi*, iſta verba *Eccleſias ſibi appropriatas, portiones decimarum in parochiis alienis vel penſiones aut capellas*, deſiderantur in Ms. *Twyſdeni*, habentur in B.

2100. 61. poſt *& gratiam, quam vobis in hac parte duxis faciendam approbamus, & quantum ad nos pertinet ipſum*, deſiderantur iſta verba in Ms. *Twyſdeni*, habentur in B.

2106. . à prima linea *A. D. milleſimo CC. xlj. &c.* uſque finem columnæ 2108. habemus ex Ms. B. deeſt in Ms. *Twyſdeni*.

2116. 8. -tes & pertinentes, *ſeu provenientes & proventuras ad eccleſiam antedictam necnon quacunque legata relicta &* deſunt in Ms. *Twyſdeni*, habentur in B.

Col. Lin.

2117. 54. poſt *permaneat*, Ingenue fatemur nos feſtinantes omiſiſſe. §. 1. Cap. xl. quam nunc damus ſicut habetur in utroque exemplari.

Cap. xl. In Ms. *Twyſdeniano.*

§. 1. *Sequitur de proceſſu fratris J. Deveneſch.*

Igitur anno Domini milleſimo CCC. xlviij. die Sancti *Ricardi* Epiſcopi idem *Johannes* ut ſupradictum eſt Romanam Curiam pro ſuis negotiis iterum repetens poſt multos labores & expenſas exceſſivè appoſitas videns quod non potuit penes Apoſtolicum beneficio Electionis Canonicæ, nec penes Anglorum Regem obtentu proviſionis Apoſtolicæ ad ſuum pervenire votum, ex intimo condoluit, & ſpiritu conſolationis deſolatus, eodem anno in vigilia Sancti *Johannis Baptiſtæ* ſpiritum efflavit, & in eccleſia Fratrum Minorum Avinione in introitu eccleſiæ verſus dexteram collocatus eſt. Et nota quod in & pro cauſa hujus miſerimæ proviſionis monaſterium extitit indebitatum in M. libris & eo amplius. Et Tranſlatio *T. Herfordenſis.*

§. 2. De Electione *Thomæ Colwelle*, &c.

Cap. xl. In Ms. *Benedictino.*

§. 1. *De morte J. Deveniſch Abbatis.*

Igitur anno Domini M. CCC. xlviij. die Sancti *Ricardi* Epiſcopi ipſo *Johanne* ut ſupradictum eſt ad Curiam Romanam pro ſuis negotiis redeunte, Dominus Rex hujuſmodi fatigationi obviando, & propter labores & enormes expenſas evitandas ex habundanti conceſſit, ut ſi idem *Johannes* poſſet obtinere à ſummo Pontifice quod poſſet mutare ſtilum ſuæ creationis ſive proviſionis, ſcilicet non promoveri abbatia prædicta ratione donationis vel proviſionis apoſtolicæ ſed ratione electionis capituli hujus loci, illa vice annueret & ſuis temporalibus gaudere permitteret. Sed quidem hujuſmodi cauſa coram ipſo ſummo Pontifice propoſita concludendo dixit, ſe malle cedere pontificio quam ſuum Decretum taliter revocare. De quibus verbis idem *Johannes* ex intimo condoluit, & anguſtiis & vanis cogitationibus circumventus eodem anno in vigilia S. *Johannis Baptiſtæ* diem ſuum clauſit extremum, & in eccleſia Fratrum Minorum Avinione in introitu eccleſiæ verſus dexteram per fratrem *Radulfum Weſtmonaſt.* qui ſibi datus fuit in capellanum decenter & cum magno honore ſepultus eſt; Et continuo miſit idem

Radulfus

Col. Lin.

Radulfus literas de obitu ejuſdem *J.* Quibus inſpectis, licentia Regis prius petita & obtenta, diem electionis futuri Abbatis conſtituerunt. Et nota quod in cauſa & pro cauſa hujus proviſionis monaſterium fuerat indebitatum tam quoad Regem quam quoad ipſam & Collegium cum expenſis ejuſdem *Johannis* hinc inde factis in M. libr. & eo amplius.

§. 2. De Electione *Thomæ Colwelle*, &c.

55. §. 2. De electione *Thomæ* &c. cum columnis 2118, 2119, & parte col. 2120. uſque *convivando* tranſcripſimus ex Ms. B. & deſunt in Ms. *Twyſdeni.*

2141. Eodem anno ſc. M.CCC.lxv. &c, uſque finem §. tranſcripſimus ex Ms. B. & deſunt in Ms. *Twyſdeni.*

2144. Titulum linea 31. *Conſuetudines per Sandwic.* ad finem Conſuetudinum tranſcripſi ex Ms. B. deſunt in Ms. *Twyſdeni.*

2149. 19. poſt *perſolvatis* ſequuntur iſta verba in B. & Cedulam de qua ſuperius fit mentio, brevitatis gratia in libro Theſaurariæ relinquo hic non ſubſcriptam.

In Chronologia *Auguſtin.* Cant.

Nullæ variæ Lectiones quia exemplar ſingulare.

In *Henrici Knyghton* Chronica

Nullæ variæ Lectiones cauſa qua ſupra.

De Parl. 1° *H.* 4. de depoſitione Regis *Ricardi* ſecundi habemus

Singulare exemplar, è Ms. Cod. ant. in Bibl. Bodleiana tranſcriptum, extat Ms. ille L.6.7. Theol. quem Bibliop. mutuo accepit à M. *Tho: Barlow* Collegii Reginæ Oxon. ſocio, viro ſummæ affabilitatis eruditioniſque.

Col. 2744. lin. 62. *conſtitutis, Omniq;* ſic legit Rotulus in archivis Turris London. Ms. veró Bodl. leg. *conſtitutis.* Salvis terris & poſſeſſionibus pro me & obitu meo impetratis & emptis, *omnique.*

Apologia Adæ Orleton.

De iſta Apologia unicum habuimus exemplar, hocque ex Bibl. D. *Rogeri Twyſdeni.*

F I N I S.

[X 2]

GLOSSARIVM:

IN QUO

Obſcuriora quæque vocabula, quæ toto hoc opere continentur, copioſè explicantur, & ad origines ſuas pleraque revocantur.

Guilielmo Somnero Cantuarienſi, Auctore.

A

ABaruatus.] 930. 62. *Corrige*, abamatus: *quod à verbo* abarnare. *hoc eſt, rem clam & occultè geſtam probationibus manifeſtare. Unde*, murdrum abarnare, *in LL. Hen.* 1. (*quarum editionem V. Cl. & verè Philologo*, D. Rogero Twyſdeno, *eq. aurato & Baronetto, debemus:*) *ca.* 79. 91. *idem eſt, ac* murdrum (*id eſt, homicidii genus atrociſſimum*) probare. *Verbo ab eodem fonte hauſto, ac* æbeꞃe *in iſtis Anglo-Saxonum*, æbeꞃe-moꞃþ, æbeꞃe-ðeoꝼ, & æbeꞃe-hoꞃcƿen. *i.e.* (*Bromptono noſtro interprete*) probatum murdrum, probatus fur, probata meretrix: *ſcil. à Sax.* abaꞃian, *denudare; unde fortè Teutonicor.* baeren, *oſtendere, manifeſtare; uti & noſtratium* bare, *nudus. Adverte tamen differentiam, ut inter. furem* apertum, & probatum; *ſic etiam inter homicidium* apertum, & probatum: *quemadmodum enim illum*, open-ðeoꝼ; *hunc*, æbeꞃe-ðeoꝼ; *ita & homicidium illud*, open-moꞃþ; *hoc*, æbeꞃe-moꞃþ, *Saxones vocabant: per* apertum, *notorietate facti jam convictum, utpote qui in flagranti crimine* (*quod eis*, æt openꞃe ꞅcylðe) *deprehenſus fuerit;* (*qualis* hond-habend, *vel* bac-berend:) *per* probatum, *non ita manifeſtum, ſed accuſationibus & probationibus judicialiter tandem criminis convictum, innuentes.*

Abbates.] 847. 50,51. ad iiij. abbates. *Locus planè mendoſus. Reſcribe* hebdomadas. *Vide LL. Edo. ſen. apud Lambard. cap.* 11. & *hic, col.* 837. *lin.* 38.

Abbatum.] 2348. 7. omnium liberalium artium peritus, abbatum præcipuè; lunarem compotum & curſum aſtrorum rimatus. *Ubi* abbatum *procul-dubio pro aſtronomorum, & arithmeticorum* abacum. *Vulgò*, a counting table.

à Bel.] *Vide* Bel.

Acclamare.] 82. 15. *Verbum eſt forenſe, ut &* Clamare *alibi, quorum utrumque vendicare notat, ſive adſciſcere: vulgò*, to claime, *al.* to lay claime unto: *cui contrar.* Diſclamare.

Acquietare.] 900. 64,65. *abſolvere, vel quietum & ſecurum reddere. Vox etiam fori noſtri: vulgò*, to acquite.

Acra.] 765. 14. 767. 21. 920. 6. 1779. 60,63. *Latioris olim hoc quàm nunc dierum ſignificationis. Certam enim terræ quantitatem, Latinis* Jugerum, *hodie notat: olim autem, agrum ſimpliciter; quomodo Anglo-Saxonibus* æceꞃ, *quod à Latino* ager. *Plura qui cupit, doctiſſ. equitis Spelmanni Gloſſar. adeat.*

Actionari.] 2135. 25. *Poſtulari, in jus vocari, A Gallico*, actionner, *quod poſtulare, lite involvere, in jus vocare, vulgò*, implacitare, *ſonat. Hinc* Actionarius. 2211. 20. *pro miniſtro publico, actionibus, i.e. poſtulationibus, accuſationibus & ſimil. Fiſci nomine, præpoſito: vulgò*, Placitator. *Vide* Placitare.

Adcredulicet.] 764. 20. adcredulicet ſe quod cum non percuſſit. *Id eſt, ita ſe purget, vel jurejurando ſuſpicionem omnem ita dimoveat, ut alii juſtè adducantur ut credant eum non percuſſiſſe. Quod enim hîc*, adcredulicet ſe, *Saxonicè habetur*, ᵹetꞃýƿe hine, *i.e. fidem faciat:* tꞃuƿa *enim, ut &* tꞃeoƿe, *Sax. fides:* tꞃýƿian, *ſeu* tꞃeoƿian, *fidem facere, aſſerere, aſſeverare, vulgò*, verificare: *per tranſlationem autem, purgare, culpâ eximere, vulgò*, juſtificare. *Vide* Idoneare, & Inveritare.

Addictare.] 2676. 1. *Unde* Addictatus. 2617. 12. *Forenſibus noſtris hodieque* Indictari, & Indictatus: *quæ à Gallico* endicter; *hoc autem (ita Spelmannus) à Græco* ἐνδείκνυμι. *i. defero, & poſtulo in judicio. Hinc noſtratium* to indict, *verbum, &* indictment, *nomen; eo ſenſu.*

Addretiare.] 1410. 37. 1411. 44,45. & *alibi:* ad rectum faciendum & addretiandum ei & hominibus ſuis quod addretiare debuerunt. *Vox miniſtrare, vel exhibere ſignat; à Gall.* addreſſer, *al.* adreſſer, *i. dirigere.*

Adelyng.] 907. 63. Atheling. 141. 26. *Vox hodie obſoleta, cui alius atque alius debeatur locus; pro vario ſcribendi modo; nam &* Edeling, & Edling, *reperias. Generatim, quemcunque natalitiis, vel genere clarum ſive nobilem ſignat: à Sax.* æðel, *al.* eðel, *nobilis: unde exteris*, adelſtalc, *Germanis olim* edil degin, *pro miniſtro nobili, vel ſervo principis. Preſſe tamen, regis filium, primogenitum ſcil. regni hæredem, & regis futurum ſucceſſorem, ut quidam; omnes filios, ut alii; qui aliter* Clitones, & Clitunculi, *q. inclyti, dicti.*

Adjacentiæ.] 1789. 19. *Eodem planè ſenſu ac* Appendenciæ, *infra: loca ſcil. vicina, eidem Domino parentia, vel ſubjecta: Nempe* adjacentia *ſingulari numero pro plurali: quomodo &* pertinentiam *dixere.*

Adlaterans.] 397. 57. *Vide* Allaterare.

Adlegiare.] 822. 30. 823. 32. 60. *Purgare, vel purgationis ope criminationem ita diluere, ut, phraſi forenſi*, probus & legalis homo, *jure habeatur: vulgò*

a true-man: triwian *enim, al.* treowian (*ut textu hic habetur Saxonico*) *idem eſt, ut jam monitum quod leguleiis noſtris* verificare, *vel* juſtificare. *Hinc intelligendum, quid ſibi velit illud in ca.* 41. *LL. Gul.* 1. *apud Illuſtriſſ. Selden. notis ad Eadmer*, ſil ne poet alcier: *ſed & illud ibidem, paucis intermediis:* ſil alajer ne ſe pot, *i. niſi ſe poterit* (*phraſi legum Hen.* 1. *ca.* 41,63,66,86.) allegiare, *jureſjurando ſcil. ſe purgare, vel purgando culpâ ſe eximere. Idem quod infra*, Idoneare. *&* Inlegiare.

Admannire.] 872.5. *Sax.* manian (*quod fortè, à Latino moneo, vel admoneo*) *monere ſonat. interpellare, citare: item judicis authoritate exigere, & tollere. Unde* admannire emendam *hic, idem eſt ac compenſationem* (*forenſium noſtratium linguâ*) levare, *i. tollere. Vide plura in* Maninga, *& apud Cl. Voſſium in* Mannire.

Admillus.] 1248.62. Inter quos *admillum* quendam, cæteris eminentiorem, & inſigni apparatu nobiliorem, unico ſed admirabili vulnere interfecit. *Ubi, niſi proprium alicujus viri nomen ſit*, Admillus *fortè pro* Admirallus, *de quo proximè. Sin autem neutrum, melioris vox Oedipo relinquenda.*

Admiraldus.] 998.23. 1052,54,59. *ult.* 1181. 24. Admirallis. 1213. 22. Admiratus. 641. 50. 642.54. 655.16,17. 1114.28. *Omnia, doctorum omnium conſenſu, ab Arabico* emir, *vel* amira, *quod dominum ſignat, ſive* (*ut Matthæo Pariſio* Amiralius) *conſulem:* Amiralius Joppenſis (*inquit ille, ad ann.* 1272.) natione Sarracenus: quæ dignitas apud nos Conſulatus vocatur. *De vocibus autem planè variis, & diverſimodè acceptis, cum nihil habeam quod à doctioribus jam adductis addam, vide doctiſſ. equit. Spelmann. Voſſ. Watſ. alios.* Stolii *verò* Admiratus, *de quo ſupra*, 1114. 28. *Thalaſſiarcham, ſive claſſis præfectum, ut opinor, ſignificat. Vide* Stolium.

Adpropiare.] 1623.52. *Vide* Appropiare.

Adterminari.] 836. 16. 848. 22. *De lite vel causâ dicitur, & diem dictam, vel dicendam notat, quâ in diſceptationem veniat. Dies ſic condicta Saxonibus*, andaʒa. *Vt. LL. Edo. ſen. ca.* 11. *ubi, ut & alibi crebrò, ſic occurrit. Huic affine verbum forenſe*, adjournare, *quod diem alicui dicere ſonat. Anglo-Saxon.* andaʒian *utrumq; complectitur: de quo vide plura apud doctiſſ. equit. verbo* adjournare. *Hinc autem, ut veriſimile eſt, quatuor illorum anni temporum apud nos litigiis dicatorum nomen adeo decantatum*, **Termes**.

Advocare.] 765.47. 766.14. 900 58. Advocatio. 835.61. 896.58. *Verbum* advocare, *rem factam agnoſcere, vel in ſe ſuſcipere, ſonat, unde forenſium noſtrorum* **Avowry**; *quin & vocare* (*ut loquuntur*) ad warrantiam, *hoc eſt, ad præſtationem rei venditæ; forenſium autem linguâ vulgari*, voucher al garantie, *quod Gallis*, appeller à garand. *aliàs*, ſommer à garand; *quibuſdam*, recours de garantie. *Videatur Spelmanni Gloſſar. in voce* Garandia; *item Lambardi, in verbo* advocare. *Saxonibus autem*, advocare, *eſt* tyman: advocatus, ʒeteaman: advocatio, team. *Atque hinc capituli LL. Ethelredi decimi epigraphe*, be teamum,
* col. 895. lin. 47. *apud Bromptonum* * *noſtrum Latinè redditur:* De advocatione & termino guerrandi (*corrige*, warranti) inveniendi. *Præter hanc autem, aliam quoque præfert* Advocatio *ſignificationem, col. ſcil.* 318. 54. *ubi pro* jure patronatus, *vel ipſo præſentandi jure ponitur, noſtratibus vulgò*, **Advowſon**.

Advolare.] 827. 55. *Mendoſè pro* Avolare. *Sax.* ʒif heo healfe on-weʒe fleoʒe, *&c. i.e.* ſi dimidia manus avolaverit; *vel*, (*ut Lambardus, pro more ſuo, magis politè*) ſi manum dimidiam abſciderit.

Afferus.] 2024.26. *Plato authori*, Affrus. *li.* 2. *ca.* 73. *Jumenta, vel caballi coloniei, ab operando dicti, quod Gall.* ouvrer.

Affidare.] 1039.22. 1182.39. *Fidem ſuam alicui obſtringere. Hinc cauſidicorum noſtratium* Affidavit, *pro affirmatione jurejurando firmatâ.*

Afforari.] 2034.24. *Æſtimare, precium rei* (*uti magiſtratus ſolet in cibariis*) *imponere vel conſtituere, à Gallico* afforer, *al.* affeurer, *eo ſenſu. Atque hinc Forenſium noſtratium* **Afeerors**, *eorum Latinitate*, Afferatores, *de quâ voce multus Cowellus in* Interprete.

Affugare.] 770.33. *barbarè, pro* fugare.

Agenfriga.] 765.15. *Vox merè Saxonica, liberum vel ingenuum proprietarium ſignificans; ab* aʒen, *aliàs* aʒend, *poſſeſſor; &* friʒea, *al.* freo, *liber, ingenuus.*

Agilde.] 929.13. *Vox ejuſdem farinæ cum priore: aliàs* orʒilde; *interdum* unʒelde, *i.e.* inultus, inſolutus, *vel, ſine compenſatione: virum adeo ſceleſtum intellige, ut ob ejus interfectionem nulla omnino compenſatio à cædis authore jure debeatur. In LL. Hen.* 1. *ca.* 88. *habetur* egilde, *mendoſè pro* agilde. *V.* Botolos, Emenda, Inſolutus, Orgilde, Ungeld.

Ailata.] 849. 23. ſi verbum non direxerit, ut *ailata* ſit, *&c. Corrigendum fortè* aplata; *de quo in quodam ſtatutorum codice MS. cap.* Expoſitio vocabb. juris, *ſic habetur:* Aplata, *hoc eſt*, pro certo. *Ita Spelmannus noſter in voce* Aplata. *Vox eſt, ni fallar, à Gallico* applater, *i.e. planum facere. Vulgò ſolemus dicere*, **that's flat**, *pro eo quod certum eſt, & indubitatum.*

Alabaſtarius.] 250.51. *Idem, ut veriſimile eſt, ac Spelmanno noſtro* Arbaliſtarius, *id eſt, baliſtarius, vel arcubaliſtarius: à Gallico* arbaleſtier.

Alba.] 75.11. 1173.21. *Veſtis linea ſacerdotalis, vulgò* **an Albe**; *ſic autem dicta à colore. Formam ejus, & cætera rem pleniùs illuſtrantia, vide apud doctiſſ. equit. & D. Watſ. in Gloſſar. Mat. Parſ. addito.*

Albaliſta.] 2574.64. 2577.13. *Idem ac* Alabaſtarius *ſupra, quod vide.*

Albania.] 2484. 25. *De nominis origine, vide* Cambria.

Aldermannia.] 1927. 1. *Alibi* Aldermannria. *Eſt autem munus & ditio* Aldermanni, *de quo proximè.*

Aldermannus.] 759.17. 765.33. Aldremannus. 900. 40. *Voces Anglo-Saxonicæ, ex* ealdor, *al.* ealdre, *ſenior, princeps; &* man, *homo, compoſita: cujus munus ditioque, Sax.* ealdordom *dictum. De quibus, ne actum agam, plura dicere conſultò ſuperſedeo: antevertit enim me doctiſſ. eques; item Cl. Seldenus, Lambardus etiam, Cowellus, & alii.*

Altetum.] 856.13. *Caldarium, calefactorium, hypocauſtum. Vox eſt Saxonica, conflata ab* ælan, *al.* onælan, *accendere; unde noſtratium* **nealing**, *eodem ſenſu: &* fæt, *vas, quaſi calefactionis vas. Ad judicialem probationem pertinebat: in hoc enim,* aqua

aqua bullientis plenum, criminis poſtulati manum cubito tenus immergebant & aliquamdiu detinebant; de reatu & innocentiâ, pro probationis exitu, decernentes: illaſam, inſontem; læſum vero, aut æſtum non ferentem, criminis convictum, habentes. Vide Lyd. Gloſſar. in voce Æneum.

Allaterare.] 534. 26. *Ubi,* ſigillum allaterare, *idem eſt, ac ſigillum à latere collocare. Hinc* adlaterans. 397.57. *item* allateralis. 592.21. *pro eo qui eſt vel incedit à latere.*

Allea.] 2010.66. *pro* Allium. *Ita* Alleatum. 2112.42. *pro* Alliatum.

Allocatio.] 1962.1.2011.7. *Admiſſio, approbatio. Fortè, à Gallico* allouër, *i. approbare, admittere: unde noſtratium* **allowance**, *item* **to allow**, *eod. ſenſu.* Allocari. 2508. 21. *pro* accipi.

Allodium.] 451.47.491.20.612.34.1658.19. *Vide* Feodum, *infra.* Allodiarius. 2016.65. *Qui* allodium *poſſidebat; idem (ni fallor) ac Saxonum* ðeȝen: *perinde enim ac ſi eſſent termini convertibiles, qui in Saxonicis cœnobii S. Auguſtini Cantuar. codicillis* ðeȝneſ, *in eiſdem Latinè factis,* Allodiarii *nuncupantur. De quo nos pluribus in tract. de* **Gavelkind**, *nondum edito.*

Almarium.] 2551.58. *pro* Armarium.

Almucia.] 2057. 46. *Amictus, pallium ſc. pellicenum, quo ſacrificus caput humeroſq; tegit. Veſtis ſacerdotum, vulgò,* Amuſia *al.* amicia, *majoribus noſtris,* **an Amytte**. *De quo videſis Kilian. Etymolog. in voce* **Almutſe**.

Altaragium.] 2883.66,67. *Emolumentum ſacerdoti proveniens ratione altaris, ex oblationibus ſc. Vide Jo. de Athona in Conſtitut. legatin. Otho. ca.* Auditis. *in voce* Proventus.

Amabrevitas.] 2474 62. *Fortaſſe, pro* amabilitas, *vel* amicabilitas.

Amatellus maris.] 2678. 52. Ameraylc. 2676. *ult. Thalaſſiarcha: præfectus maris. Vide* Admiraldus.

Amaticatus.] 2337.20. *Acerbatus. Ab* amaricare, *quibuſdam* amarizare, *quod, amarum reddere, ſonat.*

Ambra.] 767.35.37.841.36. *Vas, ſeu menſura genus Anglo-Saxonicam, Latinè* amphora *dictum: cujus autem quantitatis, vide apud Lambard. & Spelm. in voce. In eundem ſenſum* Anfora, *infra,* 1804. *penult.*

Americiamentum.] 1731.22. *Mulcta.* Americiatus. 1422.53,55. *Mulctatus. Quod ad originem attinet, vide* Miſericordia.

Amortizari.] 2090. 40. *Eſt prædium transferre in manum mortuam. Vide* Manus mortua, *& Spelman. in* Amortizatio.

Analogium.] 1885.23. *Pluteus,* lectrum, lectrinum, legium. *Durand. li.1. ca.1. de eccleſia & ejus partib. (Walafridum ſtrabonem ſequutus) Analogium* dicitur, quia in eo verbum Dei legitur, & annunciatur. *Cætera, Spelmannus.*

Anbaſſiator.] 2607.53. *Aliis,* Ambaſſiator. *Legatus. Vulgò,* **Ambaſſadeur**; *item,* **Embaſſadour**. *Quod, quemadmodum* Ambactus, *ab eodem fortaſſe fonte ac Saxon.* embeht; *i. miniſterium: unde eorum* embehtian, *pro miniſtrare: item* embehtmon, *pro miniſtro. De quo plures pluribus.*

Anchorare.] 2498. 21. Anchoriare. 2456. 30. *Anchoram figere.*

Anfeldtyhde.] 856.24. Et ſi *anfeltyhle* ſit, *&c.* *Corrige juxta Sax.* Et ſi anfeald tihle (*rectiùs,* tyhtla) ſit, *&c. i.e.* ſi ſimplex accuſatio fuerit. *Accuſationum enim erant apud Saxones duo genera: ſimplex ſcil. & triplex. Simplicem vocarant, cùm reus adjunctis ſibi duobus aliis interponeret juramentum: triplicem, quoties cum aliis quinque juraret una; niſi presbyter foret, qui ſimplicem unà, triplicem autem binâ (ut vocant) manu abſolvebat. Vide Lambard. in voce* Purgatio, *& Spelm. in* Lada.

Anſora.] 1804. *penult. Vide* Ambra.

Angaria.] *Sæpe. Coactio, exactio, gravamen. Idem fortè quod Saxonibus* onſting, *de quo ſemel iterumque in Decretal. Epiſt. Agatho. apud Spelm. Concil. pag.*164 165. *Hinc,* angariatus. 887. 39. *pro, gravatus, vexatus, territus: & ab eod. forte fonte noſtratium* **anger**, *&* **angry**.

Angenſiia.] 196.46. *mendoſè pro* Agenfriga, *quod vide.*

Angildum.] 763.27.822.58. 823.16,17. *Simplex, ſive hominis, ſive rei alicujus valor vel precium: compenſatio, pro ſimplice rei vel hominis æſtimatione: à Sax.* an, *una; &* ȝild, *ſolutio, pretium, De quo pleniùs Spelman. & Voſſ. in voce.*

Annale.] 1894.24. 1898.7. Annuale. 1914.40. *Idem quod* 1896.21. Anniverſarium: *dies ſc. annua, quâ defuncti alicujus memoria celebratur. Patribus noſtris, aliàs,* **a yeares day**; *aliàs,* **a yeares-mind**.

Annuitas.] 2293.48. *Annualis redditus vel penſio, alicui vel in perpetuum, vel ad tempus præſtitutum conceſſa. Vulgò,* **an Annuity**.

Annus & Vaſtum.] 1928. 18. 50. *aliàs,* Annus dies & vaſtum: *quod (Cowello interprete) pars eſt Prærogativæ regiæ, quâ terrarum & tenementorum ad eos, qui* feloniæ, *aut* proditionis minoris *condemnantur, ſpectantium, fructus, contra dominum feudi ad annum & diem rex vendicat; & præterea, vaſtationem tam terrarum quàm tenementorum hujuſmodi; niſi Dominus feudi eadem competenti pretio redemerit. V. Flet. li.*1. *c.*28.

Anologium.] 1885.23. *mendoſè pro* Analogium, *quod vide.*

Anſul.] 2391. 36. *Idem fortè ponderis genus quod noſtratibus* **Awncell-weight** *dictum. De quo Cowellus, in voce.*

Antejuramentum.] 924.62.64. *Sic vertunt priſci interpretes Anglo-Saxonum* foraþ, *quod olim (inſtar juramenti de calumniâ) non ab accuſato ſolùm, ſed & accuſatore quandoque exactum. LL. Hen.* 1. *ca.*66. ſiquis [a] furtum, vel hujuſmodi, periculoſâ capitalium compellatione pulſetur, ſecundum legem Weſſex, *antejuramentum* à compellante [b] habeat; & alter, ſe ſexto decimæ ſuæ, purgetur, ſicut accuſator præceſſerit, *&c. Vide etiam ca.* 64. *in princip. cum additione marginali, & ca.* 92. *Accuſatore verò in hujuſmodi antejuramento deficiente, accuſatus liber evaſit; juxta illud inter LL. Philippi Comitis Neoportuenſis, anno Dom.* 1164. [c] *editas:* Si fur vocatus accuſatus fuerit, ferro candenti ſe excuſabit: ſi culpabilis permanſerit, ſuſpendetur. Et ſi accuſans in *antejuramento* defecerit, accuſatus liber erit. *Tanto autem rigore uſi ſunt majores noſtri in hoc ab accuſato exigendo, ut vel ad* Ordaleum, *niſi eo prius præſtito, non eſſet admittendus. Unde illud in LL. Æthelſtani regis, apud Lambard. ca.* 23. ꝥ ſpiriȝe. ðone aþ. ꝥ he ſy mid folcriht unſcyldiȝ ðære tyhtlan. ær ðe he to ðam ordale

[a] lege, furti.

[b] for. habeatur.

[c] Greg. Tholoſ. Synt. jur. univerſ. li. 48 cap. 15. nu. 6.

[a] lege tyhtlan.

[b] Apud Spelm. in voce Foreſta.

ondale ȝá. *Et paulo poſtea:* ⁊ ofȝa ylc man his [a] tyhtan mid fore aþ. ſpa pe ær cpædon. *Poſteriora ſic Latinè facio:* Et quilibet illatam accuſationem exuat (*vel,* excutiat) præ-juramento: *ut nempe de accuſato, non accuſatore, (quomodo Lambardo viſum) dicta.* Forath *etiam occurrit in LL. Foreſta, cap.* 12.[b] *ubi juramentum alterius vice præſtitum (cui illud ſimile,* in animam Domini, *Canoniſtis dictum) ſignificare videtur. Veruntamen, ſi lex illa deprompta ſit è LL. Canuti, par.* 2. *cap.*30. *ut mihi quidem viſum, quomodo etiam lex proxima ex ejuſdem Canuti LL. cap.*32. (*quod notandum pro mendoſâ loci exhibitione corrigendâ*) Forath *hic, uti & illic, pro* ante-juramento *malim accipi: & eo conceſſo, pro* juramentum, *extremâ lege, reponendum reor* ante-juramentum, *vel* præ-juramentum.

Antiphonarium.] 436, 16. *Antiphonarum codex, ſive liber continens antiphonas.*

Antiqui Saxones.] 130. 43. *Horum, ut & provincia* antiqua Saxonia *dicta, ſæpius meminit venerabilis Beda, Hiſtor. Eccleſ. præſertim verò lib.*5. *cap.*11. Duo quidem presbyteri (*inquit*) de natione Anglorum, qui in Hibernia multo tempore pro æternâ patriâ exulaverunt, venerunt ad provinciam antiquorum Saxonum, ſi fortè aliquos ibidem prædicando, Chriſto acquirere poſſent, *&c. Sed &* antiquæ Saxoniæ *mentionem fecit S. Bonifacius, Epiſt.* 19. *ubi Serarius:* Sic vocatur (*inquit*) Germaniæ illa pars unde orta recentior in Anglia Saxonia. Nam ſub Domini annum 409. cum ad opem contra hoſtes ferendum Saxones evocaſſent, iis etiam apud ſe habitandi locum dedere: quem & vi paulatim retinuerunt atq; amplificarunt illi. Hinc novi Saxones, vel Anglo-Saxones in Anglia, Saxones verò ſimpliciter, aut verò Altſaxones ut ep. 121. ſeu antiqui Saxones in Germania ſunt. Beda l.1. c.10,11,15. hiſt. & lib 5. c.10.11, & 12,&c.

Antithetarius.] 916.7. *Sic ſe habet lemma cap. legum regis Canuti* 47. *quod de* antithetario *inſcribitur. Lex autem ipſa, voce caret, nec occurrit mihi alibi: quid igitur ſignificet, nemine, quod ſciam, adducente, ſcitu difficile eſt. Legis autem ſenſu penitiùs inſpecto, eum qui illatam accuſationem, recriminatione, i.e. contrariâ intentatâ actione, ſategerit repellere, intelligendum ſentio; quod & ipſa vocis ratio ſuadet. In rem quoque facit, quod in eâdem lege, à rege Hen.*1. *renovatâ, cap.* 34. *Saxonicum* piþertihtlan (*i. recriminatio, vel ex adverſo illata accuſatio*) contrapoſitionibus *latinè redditur.* Contracauſator *etiam occurrit in iiſdem LL. ca.*61, *hocce ſenſu.*

Apendicium.] 1576.4. *Vide* Appendentiæ.

Aporiatus.] 700. 9. *Depauperatus, pauper factus; ex Græco fonte.*

Apoſtare.] 931.38. *LL. Edo. Confeſſ. ca.*35. *tit. de Heretochiis,* qui leges apoſtabit weræ ſuæ reus ſit apud regem, *&c. Idem propemodum totidem verbis in LL. Hen.*1. *ca.*12. *ſed illic habetur* apoſtatabit. *Senſum legis pleniorem habes poſtea, ca.*34. *ubi ea ipſa lex innovata:* qui prævaricator vel everſor conſcriptæ legis extiterit, weræ ſuæ culpa ſit prima vice, *&c.* Apoſtare *itaque hic pro* apoſtatare, *& à lege deficere, ipſam violando.*

Apoſtolicus.] 77.9. 224.9. 460.57. 486.8. *Papam, vel epiſcopum Romanum intellige, cui hoc nomen, olim omnibus epiſcopis commune, poſteriori ævo proprium & peculiare: de quo pluribus illuſtriſſ. Seldenus in Eadmer. notis, pag.* 164. *item doctiſſ. Spelm. in voce. Hinc autem Curia Romana, hic,* 2194.27. Apoſtolica *dicta.*

Apothecarius.] 2726.36. *Pharmacopola. Gallicis* Apothecaire. *Anglis* **an Apothecary**: *ab apothecâ.*

Appares.] 659. 14,29. *Socii, collegæ, conſortes, comites, ejuſdem poteſtatis vel dignitatis participes; à paritate dicti, quaſi* ad-pares. *Titulus erat iis attributus, quibus Richardus rex ejus nominis primus, ſe abſente, & apud terram ſanctam agente, vices ſuas in adminiſtratione regni commiſerat; quos Roger. Hoveden.* ſocios *vocat, ubi, ut & apud Mat. Pariſ. ad ann.* 1191, *eorum extant nomina, titulo tamen (apud poſteriorem)* patrum *addito, pro* parium, *vel, uti hic,* apparium.

Appellare.] 937.35,37. Appellatio: *ead. col. li.* 46. Appellum, *ibid. l.*44. *Voces ſunt juris noſtri forenſis, quarum prior* (appellare *ſcilicet*) appellum, *vel* appellationem *proſequi ſonat.* Appellum *autem, ſive* appellatio, *eſt accuſatio illa, ſive illud proſequendi genus, quo quis, ſolemni verborum formulâ, ſuo nomine, non autem regio, alium eò poſtulat, ut reum comprobet* feloniæ. *Voces hoc ſenſu loquelæ noſtræ ſatis familiares, de quibus videatur doctiſſ. eques, & author Term. jur. in voce* **Appeale**.

Appendentiæ.] 139.44. Appendiciæ. 9.57. Appenticiæ. 290.63. *His adde LL. Edo. Conſ. cap.* 17. *epigraphen, quæ ſic ſe habet:* De regis officio,& appendiciis coronæ regni Britanniæ. *Quibus in locis & ſimilibus,* appendices *intellige. Quod autem hic* appenticiæ, *nos vulgò dicimus* **pent houſes.** *&* **penticels**, *q. appenſa domui tecta, vel tecto appendices; puta minora ædificia à majori dependentia.*

Apprenticius.] 2633.63. 2636.24. *Tyro, diſcipulus: is nempe qui ediſcendi alicujus artificii gratiâ, ex pacto ſervit ad tempus conſtitutum. Vulgò,* **an apprentice**: *à Gallico* apprendre, *i. diſcere. Unde noſtrum* **apprenticeſhip**, *Gall.* apprentiſage, *pro tyrocinio: ſed &* apprentiſage d'advocas plaidans, *pro tyrocinio juriſconſultorum. Apud nos (inquit Spelmann.) utique dicuntur alii* apprenticii ad legem; *alii olim* apprenticii ad barras. *De his dictum hic,* 2636.4.6.21. *ubi* juris regni apprenticii *nuncupantur: de quibus idem Spelm. pluribus, in voce.*

Appropiare.] 5.6.53. *Appropinquare, vel propiorem fieri.*

Approviamentum.] 2471. 26. *Emolumentum, fructus: vulgò,* proficuum.

Aratrum terræ.] 1768.9. 1770. 59. *&c. Idem quod* Carucata terræ, *infrà, quod vide. Aliàs,* Hyde. 2222.62.

Archijuſticiarius.] 516.31. 606. 8. *Judex, vel (ut vocant)* Juſticiarius *regni capitalis, vulgò,* **Lord Chiefe Juſtice**: *de quo pluribus doctiſſimus eques in de* Juſtitiariis *diatribâ.*

Arciſterium.] 89.23. *alibi* Archiſterium. *Intellige monaſterium. De quo Voſſ. in voce.*

Arreniatus.] 2547,8. *In reos relatus; in crimen vocatus, & judicio ſe ſiſtere coactus. Vulgò,* **arrained**. *A Gallico,* arranger, *ut opinatur Cowellus, quod eſt (inquit) aſtituere, ordinare. Spelmannus verò aliunde, quem vide in verbo* Adhramire.

Arrentari.] 1944.3. 2029.13. *Ad cenſum poni; elocari, à Gallico,* arrenter, *eopſe ſenſu. Hinc* Arrentatus, 2021.40. *pro elocatus, ad cenſum vel redditum*

ditum poſitus. unde noſtratium Rent, & renting out.

Areſtare.] 1919.19. *Rectiùs* arreſtare. *Vox forenſis, idem ſignificans, quod remorari, vel aliquem ſiſtere uſque dum legi reſpondeat.* Arreſtum, *ſiſtendi actus. Aliæ ſunt vocis ſignificationes à Spelm. exhibitæ, quem adi.*

Armigaiſium.] 1762.57. *Scribendum fortè* Armilauſum, *vel potiùs* armilauſa, *thoracis genus : vel, ut Iſidoro expoſitum,* ſcapulare monachorum. *Vox eſt compoſita, cujus pars prior* armus, *quòd* armos. *i. ſcapulas tegeret : poſterior autem obſcurior, niſi, ut eidem Iſidoro viſum,* clauſa *fuerit, quòd armos clauderet. Reynero,* Dalmatica, *Infra,* 2124.29. *habetur* Armiliaſium.

Armorum exercitio.] 825.61. Si quis Folcmot, id eſt, populi placitum, armorum exercitione turbabit, *&c. Spelmannus* [a], armorum exercitatione: *meliùs autem Lambard.* armorum extractione, *juxta Saxonica,* mıꝺ ƿæpneꞅ bꞃẏꝺe : *de eo dictum qui gladium diſtrinxerit. vel (unde* exercitio *bio effictum) exeruerit.*

[a] *Gloſſ. in verbo* Aldermannus.

Arnaldia.] 1201.64. uterque regum Franciæ & Angliæ in infirmitatem, quæ dicitur Arnaldia, inciderunt, in quâ ferè uſque ad mortem laborantes capillos ſuos depoſuerunt. *Id ipſum totidem verbis Hoveden. Qualis autem iſte morbus, nemine, quod ſciam, præeunte, divinare non poſſum, niſi fortè fuerit alopecia : ſed magis eſt probabile quòd vox ſit loci vel regionis propria. Medici viderint.*

Arraiatus.] 2182.39. *Inſtructus, ornatus. vulgò* arayed, *à Gall.* arrayer.

Arrayamentum.] 2575.26. 2577.59. *Ordo, ornatus, inſtructio : Gall.* arréement. *Unde noſtrum* rayment, *pro veſtitu.*

Arreragium.] 1926.39. *Quod à computante debetur, ratiocinio ſubducto : Reſiduum, reliquum. Vox forenſis apud Anglos, etiam & Gallos, à vernaculâ ſuâ* arriere. *i. retro.*

Artificiarius.] 2600.61. *Artifex. Vulgò,* an artificer.

Aſcenſorium.] 290. *penult. Vocem uſurpat Pet. Bleſen. Serm.* 24. Brevis eſt (*inquit*) ſcala, non laborioſa, tribus tantùm diſtincta aſcenſoriis. Etiam quodlibet aſcenſorium trium eſt palmarum. *It. epiſt.* 102. Habes præ oculis, pater ſanctiſſime, caritatis aſcenſorios gradus, ſcalam Jacob, *&c. Similiter Bernard. tract. de grad. humil. vocat* gradus aſcenſorios. Aſcenſorium *igitur eſt. ſcala, ſcamnum, aut ſimile quid, gradibus conſtans, quo aſcenditur.*

Aſſailiare.] 826.33, 38, 49. 52. *aggredi, adoriri, aſſultare, ſonat : quomodo Gallis* aſſaillir. *paſſiv.* Aſſailiari. 861.9. *hinc noſtrum* aſſaile, & aſſault, *eopſe ſenſu.*

Aſſaltus.] 2016.60. *A Gallico* Aſſault, *pro* Aſſultus.

Aſſartari.] 1829. 52. Aſſartatus. 1829.47, 55. Aſſartum. 1829 46. *Aliter* Eſſartum *&c. ut LL. Hen. 1. ca. 17. Vox foreſtarior. & ſaltuariorum : exteris quibuſdam* disboſcatio. Eſſartare *verò, à Gall.* Eſſarter *veniens, idem ſonat ac ſylvas ſuccidere, dumetis purgare, loca rigida & inculta in culturam redigere. Plura vide apud doctiſſ. equit. & Cowell. Conſulendus etiam eques Cocus, Inſtitut. par. 4. pag.* 306. *Vocem à Latino* Exertum *ducit Spelmannus; ego potius ab* Exaro, *unde* Exaratum ; *aut ſaltem à* ſarrire, *unde* ſarritura, *& per contractionem* ſartura, *quæ melioris & antiquæ latinitatis verba ſunt.*

Aſſaſini.] 1243.46. *& alibi. Vocabulum Turcicum ; à quibus res ipſa. Sic autem dicuntur conductitii ad alios interimendos, præcipuè viros principes, quorum mores deſcribit Matt. Pariſ. hiſt. pag.* 83.26. *edit. Watſ. quem vide, & Gloſſar. eid. additum, ut & illud doctiſſ. equitis, in voce.*

Aſſecurare.] 321.39. *Securum reddere : pignore puta, fidejuſſione, aut aliâ cautione adhibitâ : unde noſtratium* to ſecure, *item* to aſſure, *Belg.* aſſeureren. *i. e. cavere pro periculo, vel rei periculum in ſe recipere.* Aſſecurari. 649. 32. *paſſivè.*

Aſſeſſio.] 1759. 52. *Taxatio, impoſitio.* Aſſeſſus. 1939. 34, 56. *taxatus, ad cenſum poſitus. A Gallico* aſſis. *i. e. poſitum, ſtatutum, definitum. Unde noſtratium* ſeſſe & ſeſſing, *alias* aſſeſſe, & aſſeſſing. *Doctiſſ. equitem adeas in voce* Aſſiſa.

Aſſiſa.] 1173.40. 1177.40. *Varias inter vocis acceptiones apud Spelmann. & alios,* Statutum, *vel* Decretum, *ſignificat ; nec aliter hic: quòd unâ aſſidentibus regni primoribus conderetur. Ita ſtatutum illud de panis & potus pondere & menſurâ,* aſſiſa panis & cerviſiæ *vulgò dictum, de quâ hic,* 2016. 23. 2017.40.

Aſſiſa.] 2519.12. *Curia per omnem Angliæ comitatum, bis in anno, h. e. in vacatione quam ita vocant quadrageſimali, & æſtivali, celebrata : iter ergo facientibus Juſtitiariis quos* Aſſiſatum *vocant, & confluente undique inſigni nobilium & plebis frequentiâ : curiâ ſic dictâ, ab* aſſiſarum. *i. e. ſtatutorum regni executione, juſtitiæque ad earum normam adminiſtratione judicibus illis à principe demandatâ.*

Aſſiſa magna.] 1864.37. *Aliàs* grandis aſſiſa : *quod (Spelm. interprete) ſolennior eſt illa* Jurata *quæ in* Brevi de recto (*quod omnium ſolennius eſt, utpote quo de merâ proprietate agitur) è militibus (equeſtris ordinis viros intellige) omnino conſtat, &c. Eum adi, & Cowellum in Indice expoſitorio Inſtitut. addito. verbo* Grandis aſſiſa.

Aſſnaſari.] 825.39, 41. *Sic enim ſcribendum, non* aſſuaſari. *Vocabulum effictum à Sax.* onꞅnæꞅeþ, & aꞅnæꞅe, *in LL. Alfredi reg. apud Lambard. ca.* 32. *ubi in haſtam ſic impingere ſonat, ut occidatur impingens. Sic enim eadem lex denuo recenſita, & Latinè verſa in LL. Hen. 1. cap.* 84. Si quis lanceam ferat ſuper humerum, & inde quis occidatur, *&c. A* ꞅnıðan *autem oritur, quod incidere, & mactare ſonat.*

Ath.] 894.9. *Vide LL. Canuti reg. col.* 925. *ca.* 51. *Sax.* 27. *lin.* 4. *ubi hæcce lex innovata ; quod autem hic* Ath, *ibi eſt* juramentum ; *& rectè : Saxonicâ voce* aþ, *unde noſtrum* oath, *juramentum denotante. Talis igitur eſt loci ſenſus :* Quod in purgatione jurejurando abſolvendâ non defecerit, vel ceciderit. *Porro* Ath, *unum erat inter explorationum genera Saxonica, de quo vide doctiſſ. equit. Gloſſar. in voce, & Concil. pag.* 336.

Atheling.] *Vide* Adelyng.

Attachiamentum.] 957.30. *Eſt alicujus à lictoribus aut aliis miniſtris apprehenſio & retentio, ut juſtitiæ reſpondeat, & judicio ſe ſiſtat. Vocabulum forenſe, à Gallico* attacher, *veteribus* admallare. *Hinc autem noſtrat.* to attach, & attachment, *illo ſenſu. Plura apud Spelmann. & alios.*

Attachiatus per temporalia.] 2620.27. *De epiſcopo dictum, homicidii & ſimilium in foro ſeculari convicto; quem tamen illius ævi leges, in favorem ordinis,*

ordinis, manu laicali noluerunt apprehendi; bona verò ipſius quæ vocantur temporalia, prædia ſc. & ſimilia, ad eum & ſedem ejus, Baroniæ *nomine, pertinentia.*

Attornatus.] 1928.37. 1933. *ult. Qui aliena negotia, ad mandatum Domini adminiſtrat. Vel is, qui* ad turnum. *i. ad vicem alterius conſtitutus, domini ſui cauſas in foro promovet, ejuſque nomine reſpondet.* Procurator, Reſponſalis, Nuntius, Miſſus. *De voce pluribus Spelm. & Voſſ.*

Auditor contradictoriarum] 1992,2,33. *Quidam officialis ſive judex in Curiâ Romanâ, cujus erat, ex mandato Papæ, eorum, qui diplomatum, reſcriptorum, aut aliarum id genus literarum expeditioni contradicerent, allegationes audire & expendere: al.* Auditor contradictarum *dictus. De quo in Clementin.* 1. *tit.*2. *ca.*3. *& apud Pet. Gregor. Tholoſan. de Reſcript. li.*1. *ca.*45. *ubi officium ejus ex Weſtrio ſic exhibet:* Habet Cancellaria alios expeditores pro literis juſtitiæ propoſitos, quorum munus dicitur efficium contradictarum: quia ſi inter impetrantes de loco judicii, de perſona judicis, aliave re impetrationem concernente eſſet controverſia, is qui ſe expeditioni opponit, ſolet in hac audientia audiri: & ideo hoc officium habet auditorem, qui contradictiones has audire & definire ſolet.

Avercorne.] 1912.24,29,43. *Frumentum quoddam cenſuale, tenentium ſive vaſſallorum opere, jumentis ſcil. vel plauſtris, ad granarium vel horreum domini deferendum. A Gall.* ouure, *al.* ouurage, *labor, opus, (unde jumenta & alia operaria animalia,* averia *dicta) &* corne, *frumentum.*

Averia.] 1796. 57. *Quid, vide* Avercorne, *& Spelm. in voce.*

Auſugare.] *Idem ac* affugare, *quod vide.*

Aviſamentum.] 2076.58, 2077.1. Aviſiamentum 2584.24. *Conſilium, deliberatio, conſideratio. à Gall.* aviſement, *al.* adviſement, *unde quandoque dicitur* adviſamentum. *Hinc autem noſtratium* Adviſement. *Vide doctiſſ. equit. in voce* Adviſare.

Aula eccleſiæ.] 1293.8. *Navis eccleſiæ ita eâ ætate dicta: unde illud de ſepultura Radulphi Archiepiſcopi Cantuar. apud Eadmer. extremo opere:* —— defunctus eſt Cantuariæ, in Metropoli ſede, Radulphus Archiepiſcopus .xiii. kal. Novemb. præſentibus filiis ſuis; glorioſo ſcilicet agmine monachorum ejuſdem loci, & tertio die abhinc, in medio Aulæ majoris Eccleſiæ decenter ſepultus.

Ayſiamentum.] 1950.35. *Beneficium, commoditas. vulgò,* Eaſement. *à Gallico* Aiſement. *V. Spelm. in* Aiſiamentum.

B.

BAccile.] 1684.10. *Idem quod*——

Baccinium.] 253.37. 327.35. *Patina, polubrum, malluvium. Ital.* Bacile, bacino: *Gall.* baſſin: *Hiſp.* Bacin: *nobis* baſin.

Bacon.] 1724.20. 2571.1. *Porcus ad lardum; adeo ſc. ſaginatus, ut caro ejus lardo apta ſit. vulgò,* a bacon-hogg. *à Gall. & Angl.* bacon, *i. lardum.*

Bailivus.] 522.53. 650.58. *alibi,* Ballivus. *Adminiſtrator, vel negotiis procurandis præfectus; ſive in provinciâ, ſive in urbibus, ſive in caſtellis, villis, dominiis, re familiari, &c. Gallis & nobis vernaculè* bailiff; *à* bailler, *tradere, committere, quaſi* Commiſſarius: *cujus officium ſive munus; item territorium ſive locus in quo exercetur,* balliva *olim dicta, ut hic, col.*662.59. *item* Bailie. 1670.6. *al.* Bailia. 1410. 31. *hodie vulgò* bayliwick. *Vocem, per omnes ejus acceptiones, pulchrè (ut omnia) explicatam habes apud doctiſſ. equit. & D. Watſ. quos vide.*

Ballium.] 1731.56. *Locus cuſtodiæ deputatus, ut in caſtro ille vulgò* keepe *dictus.*

Balanx.] 2391.36. *pro* Bilanx: *vulgò,* Ballance.

Banarettus.] 2452.41. 2493.25. 2507.60. *Miles vexillifer, ſive vexillarius, & inde ſic dictus: vexillum enim nobis* a banner. *De quo pluribus ſummus ille vir Johann. Seldenus. Tit. honor. par.*2. *ca.*5. §. 39. *eques etiam doctiſſ. Hen. Spelmannus, in voce.*

Bancus.] 911.31. *Scamnum ſive ſedile oblongum pluribus ſimul ſeſſoribus aptatum, ut communiter ad murum domus locatum, & in hoc à cæteris, quibus utimur, ſedibus, ſive ſcamnis, quæ* formes *vocamus, planè diverſum, quæ de loco in locum pro arbitrio mobiles. Hoc Gallis* banc, *nobis* bench, *quod ab* abacus *corruptum putat Cl. Voſſ. quem vide & Spelm. Saxon.* bance.

Bancus regis.] 2530.11. 2693.22. Bancus communis. 2694.36. *Tribunalia illa totius regni celeberrima; olim mobilia, tandem verò, ut hodie, fixa, & in aulâ Weſtmonaſterienſi conſtituta. Ad iſtorum prius, cauſæ capitales, criminales, aliæque quæcunque ad coronam ſeu hoſpitium regis pertinentes, diſceptantur: ad poſterius autem, placita communia, h.e. lites civiles ex jure noſtro, quod* commune *vocant, inter ſubditos exortæ. Iſtud,* Common pleas: *illud* Kingsbench, *vulgò vocitant. De utroque, multis Cambdenus, Spelmannus, Cowellus, alii.*

Banerium.] 2596.18. *Vexillum: vulgò,* a Banner. *Fortaſſe à Sax.* ꝼan, *al.* ꝼana, *illo ſenſu. Germani (inquit *Spelmannus) hodieque vexilla* fanen, *& ab eâ ſimilitudine nos etiam ferreas laminas quæ in faſtigiis ædium verſatiles eduntur, ad notitiam venti,* fanes, *aliàs* vanes, *appellamus.*

Bannire.] 2543.32. *Unde*——

Bannitus.] 633.4. *Profugus, proſcriptus, relegatus, in exilium miſſus: item aquâ & igni, ut loquuntur, interdictus. A* bannire *venit, quod, inter alias ejus ſignificationes apud Spelm. & Voſſ. proſcribere, profligare, in exilium mittere, &c. ſignificat. nobis* to banniſh: *unde exulem quempiam,* banniſhed *dicimus.*

Bannum.] 205.60. 853.23. 844.23. *Vox ſanè multiplicis ſignificationis, ut apud omnes ferè gloſſographos & feudiſtas videre licet. His autem in locis edictum ſonat, mandatum, vel decretum, anathemate fortè (quod ex priori locorum citatorum veriſimile) munitum. Quo quidem ſenſu, pro mandato ſcil. edicto, ſed & proclamatione, Saxonibus* ʒebann: *unde eorum* ʒebannian, *pro proclamare, edicere, mandare; ut & noſtratium* bannes, *pro nuptiarum fœdere publicato.*

Barbacana.] 646.19. 695.20. *Vox, Minſhæi noſtri pace, planè Arabica; caſtellum ſive propugnaculum notans. De quâ plura Watſ. in Gloſſar. Matt. Pariſ. addito: ut de illo apud Cantuarienſes, (propugnaculo ſcil. caſtellum ibidem cingente, & turribus ad minus quatuor, foſſâque profundâ, quondam undique munito) ipſemet in urbis illius Antiquitat. pag.*35.

Barellus.] 2627.63. 2705.49. *Cadus: vulgò,* a bar-

a barrell. *De quantitate Cowellum conſule, in voce.*

Barganniare.] 837. 57, 60, *&c. Emendo & vendendo negotiari: item, paciſci, contrahere, ſtipulari, licitari; ſeu potius, licitando cunctari, vel tricari, & ,ut veteres dixere,* bovinari. *A Gallico,* barguigner, *unde noſtratium,* to bargaine.: *item,* a bargaine, *pro pactum vel contractus. Hoc alibi,* barcanniare, *ut apud Voſſ. quem vide.*

Bargia.] 2464. 23, 29. *Navicula, ſcapha oneraria: aliàs* barga, barca, *&* barcus. *Differunt autem apud nos (ut Spelmanno bene monitum)* barca, *&* bargia, (*Anglicè,* a barke, and a barge:) *hâc enim (minori) in fluviis tantùm utimur: illâ verò (majori) maria trajicimus.*

Baro.] 50. 46. 62. 44. 64. 28, 66. 216. 25. *&c. Ut quid Romanis notet, tranſeam;* baro, *Germanis vir: particulatim verò ſic dicuntur* viri regis. *h.e. qui regi bello inſervirent mercede: quóſque rex ob res fortiter geſtas, terris ac jurisdictione* (baroniam *vocabant, ut hic col. 261. lin. ult.) auxiſſet; quique ob dignitatem acceptam eſſent regi obſtricti, atque homagium (ut vocant) deberent. Ut duo in* baronibus *concurrant, & honos, quo præcellant alios; & homagium, ſive clientela, quam ob beneficium, deberent regi ſuo. Præter regem, habuerunt & epiſcopi, (ut ex aliquibus locis hic ſignatis pateat) & alii proceres, comites ſc. & id genus optimates, ſuos quique* barones. *Plura tamen non apponam, quia, ut Cl. Voſſii verbis utar, accuratè, diatribâ ſuâ de* Baronibus; *potiſſima de iis quæque complexus eſt doctiſſ. eques Spelmannus: qui vocem derivandam cenſet à Latino* vir, *unde Anglo-Saxonum* ƿeꞅe, *&* ƿaꞅe, *eopſe ſenſu. Qui tamen cæteris Germanis* baro *dictus, Saxonib. erat* þeᵹn, þeᵹen, þein; *Latino-barbarè* theinus, thanus, *& ſimil. de quibus infra, ſuo loco.*

Barones de Sandwyco.] 1880. 10, 15. *Oppidi ſcil. & portus illius municipes, qui cum ſociis ſuis, de quatuor aliis præcipuis Angliæ portubus, ſcil.* Haſtings, Dover, Hith, *&* Romney, *villiſque aliis ad eoſdem pertinentibus, propter antiquam nobilitatem, ſummamque gloriam quam in regni defenſione ex marinis præliis reportarant; non ſolùm (quod hodie nullis præterea in omni Anglia contigit)* Baronum *appellatione honeſtantur, ſed ampliſſima illuſtriſſimaque privilegia à priſcis regibus adepti ſunt. Ita Spelmann. qui rem pleniùs proſequitur: eum adi.* Baronum de Dovoria, *eopſe ſenſu, mentio.* 2140. 10. 2141. 14.

Barones de Scaccario.] 1917. 53. *& alibi. Fiſcalium cauſarum judices, qui vel hodie* Barones *dicuntur, quòd olim eſſent è* majoribus baronibus *regni. Doctiſſ. eques & de his omnino conſulendus.*

Baronettus.] 2480. 29. 2561. 29. *Minor baro. Eſt enim diminutivum à* Baro, *quomodo* Domicellus *à Dominus. Illuſtriſſ. Selden. & Spelm. adi.*

Baronia.] 1387. 59. —habent poſſeſſiones ſuas de domino rege ſicut *baroniam, &c. Id eſt,* ſicut Barones regni, *Poſtea,* 1464. 49. *item* 1729. 35. *uti etiam apud Bracton. fol. 427. a. pro dignitate, territorio ſeu patrimonio Baronis. Sic iterum* 2144. 9, 22. *Quin & pro loco non libero vel exempto, ſed ei ex diametro contrario: quippe* Baronia, *&* Francheſia *Forenſibus noſtris pro contrariis; quo ſenſu uſurpata vox in* Ordinatione Mariſci *apud Spelmann. ubi* de Baronia, *pro* de Comitatu, *vel eâ Comitatus parte, intra mariſcum quidem, extra tamen liberi vel exempti cujuſvis loci limites exiſtente. Poſtea,* 2321. 59. 2529. 31. *pro, Nobilibus regni majoribus: vulgò,* the Baronage.

Barra.] 2068. 26. *Septum Curiæ, cancelli, auditorium: Gallis* barreau, *nobis* a barre. *Hinc juris noſtri candidati, cauſas illic agentes, nobis vulgò* Barreſters *dicti: Budæo* Cancellarii, *à cancellis quos* barræ *repræſentant. Hinc etiam* barrea, 2586. 11. *pro obſtaculis ſcil. ad loci ſecuritatem erectis; utpote invaſionem impedientibus.*

Barrera.] 1940. 42. *A Gallico* barriere, *repagulum, obex: unde* barreræ *hic cum* pilis *juncta; quæ ex palis, trabibus, & repagulis fiſtuca adactis conſtant. vulgò,* barres.

Baſillard.] 2637. 9, 11. *De hoc etiam loquitur Statutum de anno 12 Ric. 2. ca. 6. item Chaucerus noſter, cujus interpres* pugionem, *vel* ſicam *vertit.* Baſelard *autem (inquit Spelmannus, in voce* Bizachius) *aliis* baſlerdus, *in Catholicon* clinabulum *exponitur. Tu corrige* clunabulum, *quod apud Iſidorum pro pugione: hoc alii ſcribunt* clunaculum, *ex Feſto. De quo vide Turneb. Adverſ. li. 19. ca. 32.*

Baſſinus.] 2196. 17. *V.* Baccinium.

Baſtard.] 179. 23. 195. 61. 472. 43. Baſtardus. 906. 54. *Vocem adhuc retinemus pro prole quavis ex illicito concubitu procreata. Hic tamen, ut alibi ſæpius, Guilielmo primo, Conqueſtori dicto, in cognomentum ceſſit: nec puduit eum eo uti, qui epiſtolam (ut alias plures) ad Alanum Britanniæ minoris comitem, ſic orditur:* Ego Willielmus cognomento Baſtardus. *Nec mirum, cum titulum ſive nomen* Baſtardi *à quibuſdam per ea tempora (quod jam non unus obſervavit) ut honoris notam uſurpatum conſtet. Quod mihi maximo eſt argumento, ut vocis derivationem Kilianam amplectar, ſcil. à* beſt-aerte *i. optima indoles ſive natura: illegitimo enim (inquit) & furtivo concubitu procreati, animo plerunque ſunt alacri & elato, ingenio ſagaci, & judicio exacto: hanc, inquam, vocis originationem potiùs probarem, cum in cæteris nulla ſit gloriandi cauſa. Vide tamen, ſi placet, doctiſſ. equitem, & tuo ipſius fruere judicio.*

Baſtile.] 2677. 36, 41, 51, 54, 63, *&c. A Gallico* baſtilde, *al.* baſtile. *i. propugnaculum, arx, caſtellum, munimentum. Vulgò,* a baſtile, *&* baſtillion.

Bata.] 1258. 24. *Menſuræ genus apud Hebræos, de quo Spelmannus, in voce* Batellus.

Batellus.] 1012. 55, 56, 57. Batus. 897. 61. *Hoc, cymba, ſcapha; illud, cymbula, ſcaphula. Utrumque à Sax.* bat, *nobis hodie* boate. *i. navicula.*

Bateria.] 2145. 15. *Vox forenſis, percuſſionem, verberationem, ſive fuſtigationem ſignans: à Sax.* beatan. *i. verberare, percutere, fuſtigare, priſcis* batuere; *unde* batte, *fuſtis. Vulgò,* Battery.

Batus.] *Vide* Batellus.

Batile.] 2374. 37. —Quòd prædictus Robertus deberet exoculari & excæcari cum *batili* ardenti, *&c. Scribe* batillo.

Bedellus.] 2140. 37. *A Saxon.* bẏdel. *i. præco, nuncius, apparitor. LL. Canuti reg. par. 1. ca. 26.* Bẏꞅcopaꞅ ꞅẏndon bẏdelaꞅ *&c. i.* Epiſcopi ſunt præcones *&c. Luc. 12. 58.* Exactor, bẏdele *dicitur. Plura apud Spelmann.*

à Bel.] 131. 55. *Lege* Abel.

Bellum.] 982. 50. *& alibi. Frequens hoc in LL. Hen. 1. ubi, uti & hic, idem ſignificat quod Græcis,* μονομαχία; *Latinis,* ſingulare certamen; *Feudiſtis autem,* duellum, *cujus (inquit Hotomannus)*

[a] Diſput.de Fiul.c.45. nus[a]) vera definitio talis erit: Duellum eſt duorum pluriumve concertatio, eâ lege inſtituta, ut ex ipſius eventu de re ambiguâ dijudicetur. De quo, cum vix habeam quod addam priùs dictu, ne plagiarius videar, vide doctiſſ. equitis Gloſſar. in voce Campus, & cæteros quos laudat authores D. Cowellus, in Interprete, verbo Battell, & Combat:. quibus adde vetus Normanniæ Cuſtumar. cap.68. & ult. Cujacium de feudis, li.1. tit.1. §. Si autem controverſia, &c. Dempſter. de juramento, ca.18. & Wormii Monumenta. Danica, li.1. ca.10. Plura infra, in Duellum.

Bellumvadiare,] 937.55. Eſt depoſito quopiam pignore certare, ſaltem ad bellum vel certamen ſe aſtringere. Vulgò, to wage warre. Majores autem noſtri, cum nihil pene facerent non armati, etiam lites armis decernebant. De quo plura in Duellum.

Bemollis.] 1075. 50. A bemolli incipiunt, &c. Scribendum, Ab molli &c.

Beneficium.] 450.20. 491.17. Idem Feudiſtis & Canoniſtis. quod forenſibus noſtris feodum, vel feudum. Allodio hic opponitur, & meritò: cum, nomine alieno, & certis ſub legibus beneficium poſſideatur; allodium autem ſecus; nomine nimirum proprio, & abſolutè. De quo nos multis in tractatu nondum edito. de Conſuetudine Cantianâ, vulgò; Gavelkind dictâ. Videatur etiam, feodum infra. Beneficiari. 1243.53. pro, beneficio affici, vel beneficium ſuſtinere, promereri. Taliſque planè ſenſus loci.

Beregafol.] 766. 55. Locus equidem mirè mendoſus, ſic autem ſecundùm Saxonica reſtituendus: Man ꞅceal ꞅýmle to beꞃeᵹafol aᵹýfan æt anum ƿýꞃhan ꞅix punꝺ ƿæᵹa, i.e, Lambardo interprete: hordei annui ſingulo quoque tempore tribuantor pondo ſex, &c. heregafule igitur hic, pro beregafol, quod tributum hordeaceum ſonat: à beꞃe, Sax. hordeum, & ᵹafol, tributum, cenſus, de quo nos alibi, in tract. ſcil. de Gavelkind ſupra memorato.

Bernet.] 929.18. Quod eſt incendium: à Sax. býꞃnan, incendium facere, comburere, cremare, vulgò to burne. Vide LL. Inæ apud Lambard. ca.43.

Berton.] 1946.38,41,46. 2019.59. Villa vel prædium frumentarium: cujuſmodi illud vel hodie ſic dictum, prope S. Martinum apud Cantuarienſes, ad monachos Auguſtinenſes olim ſpectans; cui ſimile illud extra portam illius urbis aquilonarem, ad monachos eccleſiæ Chriſti dudum pertinens: nec aliud illud olim extra portam occidentalem ejuſdem urbis ad Archiepiſcopum loci ſpectans, hodie Weſt-gate-Court dictum, olim autem bertona de Weſtgate: quorum quodlibet Dominis ſuis & eorum familiis veluti in penarium ſive promptuarium. Vox à beꞃe, Sax. hordeum; & ton, villa, prædium: al. berewica.

Beverina pellis.] 328.38. Quod Latinis fiber, Saxonib. erat beoꝼoꞃ, nobis bever. Hinc autem beverina pellis, pro, fibrina pellis.

Bilage.] 1936.39. 2000.55. item 2001.24,25, ubi vocem habes illuſtratam. Hinc noſtratium By-lawes. i. leges quas villarum incolæ ſibi conſtituerint obſervandas, præter & ultra juris publici, ſive communis præſcriptum, vel tenorem, q. By-lawes, id eſt, leges obiter, & pro re natâ conditæ; vulgò, by the by, niſi quis malit à Saxon. býan, i. habitare, q. ab alicujus loci habitatoribus de conſenſu ſtatutæ: quorum in eam rem conventus, majoribus noſtris Erthmiotum dictus: quomodo in LL. Hen.1. ca.57. quod vicinorum ſuper terram vel fundum conventum, ut opinor, ſignificat, à Saxon. eaꞃꝺ, nobis earth, terra; & ᵹemote, contractè, (ᵹe per aphæreſin ſublato) mote, conventus, conſeſſus. Talis autem conveniendi mos (ad vicinorum ſc. inter ſe diſcrepantium querimonias ſummariè audiendas & ſedandas, arbitrio comparium Curiæ, vel convaſſalorum) viget adhuc, ut audivi, in Curiis quas hodieque Letas vocamus. Vide Glanvill. li.9. ca.13,14. Spelmann. in Bellagines. & Cowell. in Bilawes.

Billa.] 2072.31. Schedula, ſyngraphum, libellus. Correptum fortè à libellus. Unde libellus accuſatorius, vulgò dicimus, a bill of complaint. Doctiſſ. eques, à Sax. bille: hoc autem ſenſu vocem an habuerint Saxones, viderint alii.

Binna.] 1912.46. Præſepe: quod Sax. binne: unde noſtratibus binne, Gallis & Belgis benne, pro panario.

Birratus.] 2463. 12. Ex birro, vel birreto, de quo proximè.

Birretum.] 1969. 28. Lacerna, palliolum: item tegmen capitis, pileus. De quo pluribus Spelmannus.

Biſantium. Bizantium.] 640.8,9,10. 642.9.655. 27, &c. Nummus Biſantinus, ſive Conſtantinopolitanus: ſecundùm Watſium, ducatum vel aureum valens. Vide Cotgrav. Dictionar. Gallico-Anglic. verbo, Beſant.

Biſſa.] 1411. 35. Cerva major, à Gallico, biche: Anglis, a hynde.

Bladum.] 647.30. Vocabulum à Saxonib. acceptum, ac ſemen, vel ſegetem deſignat; ſæpe & fructum, etiam arborum ac vitium. Evangel. Saxon. Jo. 15.2. he ꝺeð ælc tꞃıᵹ aꝼeᵹ on me þe blæꝺa ne býꞃð, i.e. aufert omnem palmitem qui in me bladum, i. fructum non fert. & Pſalm.36.v.2. olera dicuntur blæꝺa. Præcipuè tamen frumentum notat, ac quicquid in areâ teritur: Ita Gallis bled, ſeges, frumentum.

Blanhornum.] 848.27. Mendoſe, ni fallor, pro blauhornum, i. buccina. Locum exhibet doctiſſ. eques in voce Cenitus, quem non minùs corruptum quàm obſcurum ait: lumen tamen quale quale, in loci intellectum, accendere conabor infra in voce Ticimium.

Blaſerius.] 846 65. Vocabulum effictum à Sax. blaꞅeꞃe. In textu, ut vocatur, Roffenſi, poſt Aluredi & Inæ RR. leges, quæ conjunctæ 121. capita conficiunt, poſtremi capitis argumentum Saxonicè ſic ſe habet. Be blæꞅeꞃum ⁊ be moꞃþꞅlıtum. Quinam autem ii hìc blaſerum nuncupati, non eſt apertum: ſi fas ſit divinare, iidem fortè qui in LL. Athelſtani reg. apud Lambard. par.1. ca.6. blıꞅᵹeꞅaꞃ dicti, hoc eſt, eod. Lambardo interprete, incendiarii. Pro quâ eſt, quod fax, tæda, Saxon. blýꞅa, al. blýꞅıᵹe: flammam etiam hodieq; vulgò dicimus blaſe.

Blodwithe.] 957.39 Rectiùs blodwite, formâ Latinâ blodwita. i. mulcta effuſi ſanguinis: Latinobarbarè, forisfactura ſanguinis. V. LL. Hen.1. ca. 39. à Sax. bloꝺ, ſanguis, & ƿıte, mulcta.

Bocland.] 836.15,18. 923.55. Terra codicillaris, ſive ex ſcripto poſſeſſa. Unde autem ſic dicta. vide

vide apud Lambard. verb. Terra ex ſcripto, *& Spelmann. in voce : ubi, ni fallor, perperam ejuſmodi terram tâ poſſidendi transferendiq; lege coerceri aſſerit doctiſſ. eques, ut nec dari licuerit, nec vendi, ſed heredibus neceſſariò relinquenda fuerit ; idque à LL. Aluredi, cap.36. (corrige , 37.) concludi poſſe : cum (ſalvâ ejus reverentiâ, & aliorum ſecus ſentientium) loci, id eſt, legis citata rectè intellecta, ſcopus atque ſenſus aliud planè velit: talis ſiquidem alienatione eo ſolùmmodo caſu ibi prohibitâ, cum hujuſmodi terra à primis donatoribus, tempore donationis, tali reſtringeretur conditione, ne ſc. cognatis inconſultis & invitis alienaretur. Qua quidem limitatio, quemadmodum exceptionis vim obtinet, qua (ut loquantur juriſperiti) firmat regulam in non exceptis : ſic etiam juris civilis edicto prohibitorio aptè comparandam puto, quo quodcunque non prohibetur, permittitur. Fusiùs autem de hoc in tractatu noſtro de* Gavelkind, *cap.4. ubi plura de aliorum etiam generum terra : inter alia autem de Feudiſtarum* Allodio, *noſtratium* Bocland *(ac ſi eſſet idem utrumque) conſono. cujus etymon infra, in verbo* Feodum.

Bonda.] 930.25. *Occurrit iterum in ejuſd. Canuti reg. LL. Saxon. apud Lambard. ca.74. ſed & in LL. Hen.1. cap.14. ubi lex iſta totidem ferè verbis integrè recenſita. Vox autem aliis, paterfamilias ; aliis, habitator. De qua plura infra, in* Husbanda.

Bordlode.] 2140.32. 2141.3. *Servitium à quibuſdam uſufructuariis obitum, qui lege prædiorum, aſſeres vel tabulas ſectiles de ſylvâ in domum vel curtem domini deferre tenerentur. à Sax.* bopꝺe, *tabula, aſſer; &* loꝺe, *onus, ſarcina.*

Borgha.] 2021.33,34,40. *al.* Burgha. 2033.57. *Ex comitatus ſive provinciæ portio, olim* Decania, Decenna, Decuria, Decima, Friborga, *alias dicta: inhabitata ſc. à ſodalitio illo decemvirali, in quo ſinguli fidejuſſores erga regem extitere, de ſe bene gerendo, de quo infra in* Decima, Trithinga, *& alibi. Horum primarius ,* borghealdir , borghesald. *al.* borghſald, burgheſſaldrus, burgheſſal.uo, *q. fidejuſſorum ſenior vel princeps, dictus. Vide* 2021 24. 2033.55. 2034.7,10. 2055.37. *& infra in* Geburſcipa, *item equit. doctiſſ. in* Boeſholder. *Hinc autem—*

Borgi fractura.] 765 32. *Spelmanno,* burgbrech, *al.* borgbrech, *i.e. (inquit) fidejuſſionis violatio; vel, ut forenſes loquuntur,* plegii fractio. *Saxon.* bopȝbpyce, *&* bopȝbpyce: *à* bopȝ, *al.* bopȝ, *fidejuſſio, vas,* plegium: *Angl.* a borrow, *vel* furety: *&* bpyce, *fractio. Angli omnes, ut jam monitum, decemvirali olim fidejuſſione pacem regiam ſtipulati ſunt. Quod autem in hanc commiſſum eſt,* bopȝbpech *dicitur: ejuſq; cognitio & vindicta, regiis chartis, plurimis credebantur, pro quorum dignitate, mulcta aliàs levior fuit, aliàs gravior, ut vel iſte locus indicat. Hinc, quid* borhgum *ſit, de quo hic* 837.7. *ſatis eſt apertum, vadimonium ſc. Malè tamen illic à doctiſſ. equite confuſa* burgbrech, *&* borgbrech. *Hoc enim, fidejuſſionis; illud, ſepti, vel cujuſpiam alterius loci, ad ſalutem hominum muniti, effractionem vel violationem ſonat: unde ſeorſim de eis agitur in Aluredi reg. legibus, De hoc nempe, cap.3. de illo, cap.36. cui, me judice, reſpondet noſtratium* burglaria : *huc q; fortè referendum Spelmanni* Burgberith, *mendoſè ſic ſcriptum pro* Burgbrych.

Boſcus.] 996.36. *A Gallico* bois, *vel Belg.* boſch, *pro ſylvâ.*

Boſtar.] 934.26. *Bubile.*

Botolos.] 308.44. ſed apud Anglos *botolos*, id eſt, ſine emendatione, vocatur. *Sic cum voce habemus ejus qualem qualem ſignificationem, ſc.* ſine emendatione, *id eſt, ſine compenſatione. Mendoſè tamen* botolos, *pro* botleas, *ut in LL. Canuti politicis, cap 61. ubi eodem ſenſu occurrit. A Sax.* bot, *venit, Belg.* boet, *compenſatio (unde noſtrum* to boote *i. in compenſationem:) leas addito, quod, ut nobis hodie* leſſe, *terminatio eſt privandi poteſtatem habens, ut in* witleſſe, ſenſeleſſe, careleſſe, *&c. i.e. inſipiens, inſanus, negligens, &c. Plura ſuprà, in* Agilde, *infra, in* Emenda, Inſolutus, Orgilde, Ungelde.

Bovata terræ.] 37.54. 957.46. *Quantum terra uno bove arari poteſt. Vulgò,* an Oxgang, *vel* Oxgate, *Skenæi Scotis ſcatentiâ 13. continens acras, ſive jugera. De quo vide plura apud doctiſſ. equitem.*

Bovecta.] 2097.7,8. *Bucula, juvenca. Vulgò,* a Heyfer, *à Sax.* heahfope.

Boverium.] 1937.27. *Locus ubi ſtabulantur boves ;* bubile.

Braceca tunica.] 516.41. — coronam auream & *tunicam bracceam miſit, &c. Corrigendum fortè* tunicam bracteam, *id eſt,* bracteatam, *aureis ſc. bracteis ornatam · niſi malis, cum Gregor. Turonen. li. 2. cap.38.* blatteam.

Bracheta.] 1206.39. *Canis fœmina fortè, qua leporem ex odore perſequitur. Vulgò,* a Brach, *Gallis* Brachet.

Bracinum.] 1915.65. *Cervisia conficienda locus. à Gallico* braſſin, *i. confectio cerviſiæ. Unde* Braſſinum, *de quo Voſſius in* Braſium.

Brannon.] 1183.24. *Mat. Pariſ.* brennium. *i. furfur, Gallis* bran, *nobis hodieq;* branne: *forſan à colore fuſco, quod Sax. olim, Gallis hodie,* brun, *nobis* browne.

Braſium.] 1777.3. *Hordeum maceratum ex quo cerviſiam conficiunt. Ita poriſex,* braſiator *olim dictus. Vide Spelmann.*

Brede.] 925.16. *Vox Saxonica, dolum ſignans, vel fraudem. LL. Edo. ſenio. cap. 1.* butan bpæꝺe ⁊ beſpice. *i. ſine fraude & circumventione : Bromptono autem interprete,* ſine fraude & ſeditione ; *pro* ſeductione. *Is autem Sax.* bpeȝꝺen *in LL. Canuti, par.2.c.22. per* brede *hic exhibet: nec incongruè, cum apud Sax.* bpeȝꝺen *&* bpæꝺe *ſynonyma ſint, quibus etiam aſtutia* ȝebpeȝꝺaſ, *aſtus* ȝebpæȝnyſſe.

Brenna.] 1393.63. *Fortean abramus ; piſcis genus : vulgò,* a breame, *Gallis* bremme, *al.* brame, *Belgis* braeme.

Breve.] 1160.45. Miſit rex *brevia* ſua per omnes comitatus *Angliæ, &c. Vox late quidem ſignificationis: hic autem edictum regium ſonat , ſic appellatum* V. Flet. li.
quòd Imperatoriâ, ut aiunt, brevitate regis voluntatem notam faciat. Sermone patrio, a Writ, *à Sax.* 2. cap 13.
ȝeppıꞇ, *h.e. ſcriptum:* ge, *tractu temporis eliſo. De voce conſulend. doctiſſ. equit. Gloſſar. quin & Cowelli* Interpres, *verbo* Brief, *ac Beſold. de naturâ pop. cap. 18. verbo* brevet.

Breve de recto.] 1962.47. *eſt actionis formula quâ quis ſuper cauſis proprietatis in jus vocatur. De quo pluribus Cowell. in voce* Recto.

Breve de Warranto] 1962.47. *Idem, ut opinor, quod aliàs,* quo warranto *dictum : quo quis regalia uſurpans jura, in jus vocatur, quo jure talia vendicet oſtenſurus: ut idem Cowell. in voce.*

Breve regis de replegiari.] 2057.52. *Eſt Breve regis, quo quem captum & incarceratum, è cuſtodiâ*

libe-

liberandum præcipit, dato apud præfectum vade de ſtando juri. Vulgò, a **Replevy**, *q.* Replegium. *Sunt verò* Replegium, *&* Replegiare, *à* plegius, *vel* plegium. Plegius, *vas ſive fidejuſſor.* Plegium *verò, vadimonium.*

Bridgumum.] 861.49. *Idem quod* bridgunia (*pro* bridguma) *ead. col. li.* 56, 57. *Sponſum intellige, ut poſtremo locorum, interpretatione addita, vox Latinè redditur. Hinc noſtratium* **bridegroome**, *corruptè pro* **bridegume.** *Vox Saxonica, compoſita à* bryde, *ſponſa, &* guma, *quod, an à* gyman *ſit, curare ſonans; (Belgis olim* **goomen**. *Græcis* κομῶ*,) q. ſponſæ curator: an à Græco,* γαμῶ*, i. uxorem duco, unde fortè Sax.* gymung, *nuptiæ: an à Germ.* **gome**, *homo: q. ſponſæ factus homo: an deniq; ab cor.* **goman**, *al.* **gomman**, *(unde fortè noſtratium* **good-man**, *niſi quis malit à Belg.* **godeman**, *per ſyncopen* **god-man**, *mendicus, quibus etiam* **godewyf**, **god-wyf** *pro mendica; quales ſunt ii, ſaltem è plebe, quos ita nominamus:) maritus, paterfamilias, conſiderent alii. Advertendum hic, integrum hoc* De Sponſalibus contrahendis *inſtitutum, à doctiſſ. equite inter Concilia Saxonicè exhibitum, non paucis, nec levibus inquinatum erratis: quæ tamen hic annotare, ut nimis ſim prolixus, conſultò ſuperſedebo, præſertim cum alibi à me jam ſint obſervata, tract. ſc. de* **Gavelkynd** *ſæpius memorato, ca.* 3.

Brigbota.] 923.38. 929.24. *Pontis refectio vel reſtauratio. Sax. unde accepimus,* brigbote, *conflatâ voce à* brig, *nobis hodie* **bridge**, *avis noſtris* **brigge**, *pons; &* bote, *reparatio, reſtauratio, emendatio, quod à* betan, *al.* gebettan. *i. reſtaurare, emendare, meliorare: unde noſtratium,* **houſboote**, **hedgeboote**, **ploughboote**, *&c.*

Britannia.] 728.57. Erant tunc in *Britannia*, ſic à *Bruto* rege dicta, *&c. Britannia nomen vel vocem ita Bromptonus, ita & alii, nec pauci quidem, derivarunt. Sunt tamen qui aliunde petunt: rectè, ut opinor, meo. Brevitati conſulens, eorum omnium hac de re ſententias vel recenſere, nedum refellere, ſuperſedebo, præter illam Cl. Cambdeni; (à quo priorum omnium vocis notationes ſatis, ni fallor, convulſa:) quam, cum cæteris ab eo juſtè damnatis, haud genuinam cenſeo. Mihi tamen ab eo hac in re diſſentienti veniam datum iri ſpero; cum nequaquam hoc, aut contradicendi prurit u, aut ullo alio quam veritatis indagandæ ſtudio, quæ vel amicis omnibus mihi magis amica, facturus ſim. Cum autem (inquit) Britannos ſe glaſto depinxiſſe graviſſimi quiq; authores, Cæſar, Mela, Plinius, &c. docuerint, eos à depictis corporibus ſic dictos fuiſſe conjectat: quicquid enim (ut addit) depictum & coloratum,* brith *patriâ & antiquâ linguâ appellant, &c.* tania (*ut ibidem ipſe, paucis intermediis) à Græcis* brith *addito, quos apud, ſaltem in Gloſſariis, regionem ſignificat: unde* Britania, *i.e. Britonum regio, conflata. Sic ille. Num autem olim Britanni ſe pingere, ſaltem depingere ſoliti, quicquid alii ſentiant, bonâ cum eorum veniâ, juſtè dubitandum cenſeo, altiori ſaltem indagine haud indignum. Cæſaris enim, unde hoc collectū, verba riteè intellecta, rem, ni fallor, non evincunt, morem haud probant.* Omnes verò (*inquit*) ſe Britanni glaſto inficiunt, quod cæruleum efficit, atq; hoc horribiliore ſunt in pugnâ aſpectu, *&c. Nota,* glaſto inficiunt *inquit, non* pingunt, depingunt, *aut ejuſmodi quid. Simili uſus voce Pomponius Mela*: Britanni (*inquit*) incertum ob decorem, an ob quid aliud, vitro [a] corpora infecti, *&c.* cui *reſpondet Plinii* oblitæ. *Hiſt. li.* 22. *cap.* 1. Simile (*inquit*) plantagini glaſtum in Gallia vocatur: quo Britannorum conjuges nuruſq; toto corpore oblitæ, quibuſdam in ſacris & nudæ incedunt, Æthiopum colorem imitantes. *Verùm inter* inficere *&* pingere, *item* depingere, *haud mediocris planè differentia: ſiquidem inficere nihil aliud ſonat quàm oblinire, illinere, tingere, intingere, colorare, decolorare, imbuere, inquinare, contaminare: pingere verò, præſertim depingere, eſt lineamentis formare, vel formam alicujus rei ductu lineæ repræſentare. Quamvis igitur Britanni ſe glaſto infecerint, haud tamen hinc ſequitur, quod ſe pinxiſſe, nedum depinxiſſe, jure dicantur. Vide Salmaſ. Exerc. Plin. p.* 258. *c. d. & Boltoni noſtri Elemen. Armor. p.* 26. *Sin autem rectè ſic dicantur,* brith *tamen in lexico Britannico-latino, non pictus, depictus, coloratus, &c. Latinè habetur: ſed diverſicolor, maculoſus, maculis reſperſus, varius, variegatus, &c. quemadmodum ibidem* britho (*verbum*) *non pingo, depingo, coloro, &c. ſed maculis reſpergo, variego; nec (quod notandum etiam) in lexico Latino-britannico, inficere, Britannicè habetur* briho; *ſed* LLiwo, *&c. Imò* gradum, *quod idem ac* glaſtum, *Britannicè vertitur* yLiwioglas. *Britanni inſuper olim* cærulei *dicti: ſi autem cærulei, (à colore ſc. non autem à Cæruleo, nomine oceano indito) tunc non picti, non variegati, aut variis infecti coloribus, ſed uno ſolummodo colore, cæruleo ſc. Atqui fac Britannos olim ſe pinxiſſe, (notis compinxiſſe fateor, quod & aliis gentibus antiquitus ſolenne[b]:) ſic enim ab Herodiano traditum, præter quem picturam ullam, niſi quod ferro ſit (unde fortè* Britannorum ſtigmata *Tertulliano memorata[c]) nemo veterum, quod ſciam, commemorat: fac, inquam, ſe Britannos pingere ſolitos, ſed &* brith *ita Britannicè ſignificare: qui aut quales (ut Cambdene[1]) hii Britanni ſic pro more patrio picti, depicti? ii ſolùm, quod ſciam, qui inſulam hanc,* **Albion** *dictam, Britanniarum niſi unam, licet maximam, incoluere. Cæſar enim, qui primus omnium hunc Britannorum ritum commemorat, & à quo, ut veriſimile eſt, omnes alii id ipſum accepimus referunt, cæteros non inviſit Britannos, eos ſc. qui ſororem inſulam, Hiberniam[d], aut alias hic illic in oceano Britannico longè latéq; ſparſas (quæ omnes uno & eodem nomine* Britannicæ *dicta) inhabitarunt inſulas, de quorum ſimili corporum pingendorum more nuſpiam legimus. Nec quidem putandum eſt, apud Hibernos hunc morem unquam invaluiſſe: cum ii (ut taceam altum de hoc apud Strabonem, Melam, Solinum, Giraldum, alioſq; rerum morumq; Hibernenſium ſcriptores, ſilentium) non, ceu Britanni, qui pleriq; corporis nudi, ſaltem ad umbilicum[e], (quo pictura corporum innoteſcat[f]) ſed veſtiti, ſed induti, incedere ſint ſoliti, olim, hodieq;. Quid cum ita ſe res habeat, num eſt probabile, univerſam Britannorum gentem, omnes ſc. per quaſcunq; Britanniarum inſulas (quarum multæ præter Albionem) habitatores, à quodam pingendi, aut quovis alio more vel uſu, ſolum (quod hactenus compertum) inter Albionicos obtinente, denominatum? Minimè, meo quidem judicio; præſertim cum alia vocis originatio, in ſe multo hac ſimplicior, & quæ Albioni, Hiberniæ, ac cæteris omnibus eis adjacentibus inſulis, communis Britanniarum nomine notis, magis quadret, in promptu ſit, ſaltem haud difficile (ni fallor) inveniatur. Quam priuſquam in medium adducam, advertendum eſt, plures eſſe hodie, ut olim, inſulas marinas ſub Britanniarum nomine comprehenſas,*

[a] *Sic Camb. & Salmaſ.*

[b] *Cluver. German. antiq. li.* 1. *cap.* 16.

[c] [1] *Cambden.*

[d] *Quæ Ptolomæo,* Britannia minor: *aliis,* Britannia parva, *dicta.*

V. RR. Armachan. pag. 724.

[e] *Cl. Seld. not. in Polyolb.*

[f] *Herodian.*

prehenſas, (multitudinis enim numero, Britannia vocantur, item Britannides, & inſula Britannica) Albionem ſcil. Hiberniam, Orcades, Acmodas, Hebrides, Monam, Vectim, aliáſque à Plinio & aliis memoratos, nominibus autem propriis inſignitas, & invicem diſtinctas: omnes oceano, qui Britannicus dicitur, circumvallatas, & veluti cingulo [a]*complexas: oceanum etiam hunc eâ proſertim ex parte quâ Angliam & Galliam, quâ etiam Angliam & Hiberniam interluit, mirum in modum ſemper, hyeme præſertim, æſtuare, intumeſcere, fervere, fremere,* (Oceanus barbaris fluctibus fremens. *Paulin. apud Cambden. in Cantio) attolli, & q. ſinuum, h. e. litorum anguſtorum quibus clauditur impatientem, ſupra modum iraſci & concitari. Hinc de freto Gallico Cambden. ex Marcellino loquens:* Horrendis (*inquit*) hoc fretum attollitur æſtibus, rurſúſque in ſpeciem complanatur camporum bis inter duos Lunæ exortus affluens, biſque remeans. *Hanc rem ſuo cum damno non ſemel expertus eſt Cæſar, licet à Venetis, ex adverſo Britannia ad mare poſitis, edoctus, non neſcirit, longè aliam eſſe navigationem in concluſo mari atque in vaſtiſſimo ac apertiſſimo oceano. His ſimilia prædicamur de mari Hibernico, quod ſcil. Hiberniam & Angliam interluit, ac ſupra omnem modum ſævire ſolet. Audi enim quid de hoc Solinus Polyhiſtor. ca. 35. vulg. 22. Salmaſ.* Mare (*inquit*) quod Iberniam & Britanniam interluit, undoſum & inquietum, toto in anno, non niſi [æſtivis[b]] pauculis diebus eſt navigabile &c. *Totidem ferè verbis Girald. Cambrenſis, topograph. Hibern. diſtinct. 2. ca. 1.* Hibernicum igitur mare concurrentibus fluctibus undoſiſſimum, ferè ſemper eſt inquietum. Ita ut vix etiam æſtivo tempore paucis diebus, ſe navigantibus tranquillum exhibeat. *Plura ſi quis cupiat, Cambdenum adeat in ſuo peculiari de Oceano iſto tractatulo, Inſulis Britannicis præfixo. Oceanus autem iſte (utpote tam impetuoſus, æſtuoſus, periculoſus) innavigabilis olim fuit exteris habitus. quod (ut taceam Britannia tantam apud accolas, Cæſare*[c] *teſte, inſcitiam, hinc, ut veriſimile eſt, quadantenus exortam :) ſatis firmant, tam ex Julio Firmico, quam ex Ambroſio per Cambdenum allata: quibus addenda, præter Libanii ἀπόφθεγμα, S. Clementis verba, in ſuâ ad Corinthios epiſtolâ, à Cl. Patricio Junio ex bibliothecâ regiâ nuper & publici juris factâ, & Latinè verſâ; ubi de oceano loquitur non navigabili, Britannicum hunc intelligens, ut magno quo pollet judicio, conjectat idem eruditiſſ. editor, quem ſequitur ejuſdem epiſtolæ interpres Anglicus, multis in medium adductis teſtimoniis conjecturam plusquam probabilem reddentibus, in ſuis ad epiſt. annotatio. pag. 59. De ferventi verò, turbidâ, æſtuoſâ, & inquietâ hujus oceani qualitate hæc dixiſſe ſufficiat. Hinc autem, hinc inquam, (ô Britanni!) & noſtratium, & patria noſtra toto terrarum orbe longè celeberrima, nominis (ni fallor) petenda eſt origo: à litoribus nempe ferventibus, & mari vel oceano circumfluo tam mirè ſemper æſtuoſo: quemadmodum vulgò creditur*[d] *Albionem ſic vocari ab albis litoribus.*

[a] *Hinc fortè Britannia, Inſula Cærula dicta? V. Cambden. de Britann. nom.* Quam inter undas latentem ſuperior ætas ignoraverit. *Sueton. in Jul. Cæſare. Hinc etiam Britannia figura in Romanor. numiſmatis reperta; ſcil. muliebris, pallâ ſeu ſupparo induta, nunc rupibus, nunc globo in Oceano inſidens cum ſigno militari, haſtâ, ſcuto; uti ex area Antonini pii nummi apud Cambdenum habetur depicta. Hinc denique Britanni, Proſpero Rhetori (ut ibi nuncupatur) æquorei dicti. De quo vide Bed. hiſtor. eccleſ. lib. primo, cap. 10.*

[b] *Deeſt Salmaſio.*

[c] *De Bello Gall. li. 4.*

[d] *Priſans.*

Britannia (*inquit Iſidorus*) à vocabulo ſuæ gentis[e] cognominata. *Eſto. nec refragatur, ut vidimus, Cambdenus. Quodnam autem vocabulum? num* beith? *malim* brydio, *quod Britannis fervere, fereſcere, æſtuare, calefacere, caleſieri, concaleſacere, infervere, inferveſcere, inferveſacere, percaleſcere*[f], *ſignificat. Unde haud dubiè eorum* brydaniaeth, *pro Latin. iracundia, fervor, ardor, calor, caldor, excandeſcentia, &c. Et, quod Britonum ac Britannorum nomen, linguâ ut habetur Britannicâ;* Brython, (*Sax.* Bꝛyꞇon, *plur.* Bꝛyꞇꞇaꞅ: *quemadmodum etiam eorum* Brydain (*Sax.* Bꝛyꞇene, *Anglis* Britaine) *pro* Britannia, *ut &* Brithoneg *pro lingua Britannicâ, hinc dimanaverint, cur dubitemus non video. Re quidem ſerio penſatâ, & penitiùs inſpectâ, ita mihi videtur, hæcque mea demum eſt in quâ acquieſcam ſententiâ; meque in verâ vocis origine inveſtigandâ diu multumque verſatum, voti jam tandem factum compotem exiſtimo. Britannia verò, vel potius plurali Britanniarum nomen, (ut ita addam) omnibus oceani Britannici inſulis commune reor: modernâ Britanniâ interim* Albion *dictâ, dum cætera huic adjacentes inſulæ ſua etiam ſibi propria habuerint nomina: Hibernia ſcil. Orcades, Acmodæ, Hebrides, &c. Britannia nomine inſulæ huic Albionicæ præ reliquis adhærente, quaſi Britanniarum quæ planè maxima ſit, princeps, & celeberrima*[g]*. Cujus illud alterum nomen,* Albion, Britannia (*ni fallor*) *aliquanto recentius, non ab albis rupibus, ut quidam volunt, ceu Latine ortum, quod (ut Buchanano jam monitum) haud eſt veriſimile: ſed quemadmodum Scotorum* Albania, *à voce Celtica* Alpen, Alben, *aut ejuſmodi, pro monte, colle, mole, loco edito, quibus non ſolùm ora maritimâ*[h], *ſed & regionis interiora abundare noſcuntur, dimanaſſe malim. De litera autem* d. *in* b. *mutatione, vel litera* n. *geminatione; cum res ſit in omnibus linguis uſitatiſſima, non eſt quod lectorem pluribus moremur.*

[e] *Quid verbi igitur cum tanta Græcæ undè poſteriorem vocis ſyllabam tam vult Cambdenus?*

[f] *Hinc ſcil. calorifica horum oceani ex fluctuum motu qualitas, de quâ Cambd. Sped. alii.*

[g] *V. Caſaub. et Salmaſ. in Flav. Vopiſc. notas.*

[h] Hinc, Adicus inſulæ muniti ſunt mirificis molibus. *Cicero.*

Brithbrice.] 822. 24. *Mendoſè pro* Borhbryce, *de quo ſupra in* Borgi fractura.

Brokus.] 1886. 50, 54, &c. *Rivulus, fluviolus, torrens; Saxonib. olim* bꝛoc, *nobis hodie* brooke.

Brorhbrece.] 826. 8. *Corrige* burhbrece, *de quo ſupra,* Borgi fractura.

Brudatus.] 2008. 60. *Acu-pictus, quod* broydered, *vel* imbroydered, *Anglicè dicimus. Chaucerus autem* browded. *à Gall.* brodé. *Hoc, cum* aurifrigiatus *perperam confundit D. Watſius in Gloſſar. Matt. Pariſio addito, quod interim planè fugit,* aurifriſia, *vera vocis analogia. Per* aurifrigiatam *enim, veſtem intelligit* acu-pictam aureis filis, & opere phrygionico. *In eandem ſententiam Cl. Voſſius, Gloſſ. in voce; item Joannes de Wowerea à Martinio in Lexico philologico citatus,* ex aureis filis *rectè; non tamen, ut ſequitur,* opere Phrygio *vel* Phrygionico. *Quamvis enim veſtes acu-pictas Phrygias & Phrygiones nuncuparint veteres; item Acu-pictilia, ob acu-pingendi artem à Phrygibus inventam: auri tamen intexendi modus ab Attalo Aſiæ rege, non à Phrygibus originem traxiſſe tradit Plinius, et eum qui ſequuntur Iſidor. Hiſpal, Polydor. Vergil. aliique: unde veſtes ejuſcemodi* Attalicæ *dictæ, quemadmodum et iſtæ, potius quam* Aurifrigiatæ, *dicendæ, modò vox vel nomen inventionem aut inventorem ſaperet. Ut mea fert ſententia, poſterior compoſiti pars ejuſdem eſt originis ac noſtratium* fringe, *Gallorum* frange, *Italorum*

[Y 2] frangia,

frangia, *Hiſpanor.* franza, *Belgar.* **frengle**, *formâ Latinâ* frigia, *eliſo cæterarum linguarum,* n. *vocis fortè emolliendæ gratiâ: quomodo etiam in naufragium, ſaxifragium, colliſtrigium, & ſimilibus. Unde & Italis, miſſo.* n. *(ita eis preſo, pro prenſo; repreſo, pro reprenſo) aliàs* fregi *dicitur. Rectè igitur Spelmannus noſter, & ad vocis explicationem ſatis:* Aurifrigia, *(inquit) fimbriæ aureæ. Chaucero noſtro, ſed & Cotgravio, in Dictionar. Gallo-Anglico,* **Orfrayes**. *Quandoque ſcribitur* aurifriſium, *quod aurifrigio paulo mollioris pronuntiationis. Vide eundem Voſſ. in voce* Phriſium. *Vocabular. vetus Anglo-latin.* **Orfrey of a Veſtiment**, Aurifrigium.

Bruera.] 2203.19,21. *Vox fori noſtri, (à Gallico* bruyere. *i. erica.) ericetum ſignant. Anglis* **Heath**, *&* **Heath-ground**.

Brullatus.] 1915.16. ——iij. albas *brullatas,* vij capas *brullatas, &c. Idem fortè ac* brudatus, *quod vide. niſi quis dimanaſſe malit à Gallico* pourfilé. *i. intertextus, Anglicè* **purfled**.

Brunus.] 898.6. *Pannus ſcil. colore fuſcus, ſubniger; Sax. & Gallis* brun; *nobis hodie* **brown**. Burnettus *apud Matt. Pariſ. de quo in Gloſſar. eidem addito, corrigendum fortean* Brunettus: *quod à Gallico* brunette, *pro puro panno nigro. Cotgrav.*

Bucca.] 661.16. Buccia. 1174.3. Bucea. 657.37. Buſcia. 1164. 13. *Navis magnitudine notabilis, quandoque* buſſa, *al.* burcia *dicta, ut apud Spelmannum, cui eſt navis grandior ad ſimilitudinem pixidis, panda alvo & obtuſa prora. Quòd panda alvo ſit, nomen, ut ego conjicio, ſumpſit à Belg.* **bucken**, *pandare, curvare, incurvare, quod Saxonibus* buȝan, *unde eorum* boȝa, *hodie nobis* **bow**, *arcus:* boȝeꝺ, *nobis* **bowed**, *arcuatus, vel flexus in modum arcus: niſi malis à Belg.* **buyck**. *i. e. venter, alvus, uterus; quaſi, ob alvi ſive ventris amplitudinem, aliis navibus longè nobilior notabiliórque. Amplum hodie Anglis* **big**. *Naves autem has grandes fuiſſe conſtat, unde Neubrigenſi* onerariæ *dictæ.*

Buccellus.] 854.9. Siccum *buccellorum* impletione, ſit aliter, ſicut poterimus, *&c. In Textu (ut vocant) Roffenſi Saxonicè ſic:* * ꞅpa miꝺ byꞇe ꞅcyllinȝe. ꞅpa elleꞅ. ꞅpa uꞅ ꞇo anhaȝieꞇ. *Locus utrobique, ni fallor, corruptus, nec, quod videam, facilè reſtituendus. Conati quidem ſumus, ſed fruſtra; peritioribus igitur relinquo.*

* *Fortè:* ſive collatitiâ ſtipe, ſive aliter s ſicut nos decet.

Bulla.] 1108.47. 1114.7. 1458.59. 1717.66. 1718.2, *&c. Vulgo,* **a Bull**. *Vox, ut Watſio jam monitum, neque recens, neque rara, ſed his diebus pro diplomate papali, vel literis pontificiis plumbeo ſigno notatis, tantùm ferè uſurpata, quemadmodum hic, in locor. priore: olim autem* ſigillum *ſignificans, ut in poſteriore. quod enim ibi* bulla aurea noſtro typario *(typum intellige, vel ſignum, cujus exemplar apud Roger. Hoveden. in Hen. 2.)* impreſſa; *infra, ead. col. lin. 43.* Sigillum aureum regis Siciliæ *nuncupatur. Hinc etiam Privilegium S. Auguſtini, de quo hic,* 1764.64. bullâ plumbeâ *dicitur ſigillatum, ac munitum. De voce plur*[illegible] *pulchra apud doctiſſ. equitem, quem vide.*

Bundæ.] 1916.35,47. [illegible]*imites, termini, metæ: vulgò* **bounds**, *al.* **boundaries**. *Vox fortè (ut & noſtratium* **bundle**. *faſciculus) à Sax.* binꝺan, *ligare, vincire; cujus particip. eſt* ȝebunꝺen, *nobis* **bounden**: *ſiquidem termini agro ſunt in vinculum, ſive ligamen.*

Bungellus.] 2056.47. *Mendoſè pro* Bundellus. *i. faſcis, faſciculus: vulgò,* **a bundle**. *de quo jam dictum in* Bundæ.

Burans.] 1915.54. *Erroneè, for. pro* Birrum, *al.* Birretum, *quod vide.*

Burbreche.] 898.31. *Sax.* buꞃhbꞃyce; *de quo ſupra in* Borgi fractura.

Burdare.] 2631.46. *Nugari, ludere. à Gallico* **bourder**, *illo ſenſu.*

Burgagium.] 2197. 22. *Servitus eſt quam qui Burga inhabitant pro domiciliis ſuis præſtant, & plerumque conſtat in denariis; quibus ſolutis, burgenſis ab omni aliâ liberatur ſervitute, atque inde eſt quod hic dicatur* liberum. *Vulgò dicimus,* **Free-burgage**.

Burgaria.] 2020. 54. *Mendoſè fortè pro* Burglaria. *i. (inquit eques ille doctiſſ.) nocturna diruptio habitaculi alicujus, vel eccleſiæ: etiam murorum portarumve civitatis aut burgi, ad* feloniam *aliquam perpetrandam. Nocturna (inquit) dico, recentiores ſequutus; veteres enim hoc non adjungunt. Vulgò,* **Burglary**: *quomodo fortè corrigendum* **Lourgulary**, *de quo idem eques ex Statutis (inquit) pro plateis Londinen. impreſſis anno 1573. art. 45.* **Caſting any corrupt thing appoiſoning the water is lowrgulary and felony.** *Senſus eſt, ut ego capio: Facinus iſtud eâdem omnino ac* burglaria *&* felonia *pœnâ plectendum eſt, capitaliter ſcil.*

Burgbota.] 939.24. *Idem quod* Burhbota, *infra.*

Burgenſes.] 674.16. 704 18, *&c. Saxonibus* buꞃhꝛapu, buꞃhꝛæꞇan, buꞃhleoꝺa: *Germanis, Belgis, Anglis, hodie* **burgers**: *cives ſcil. vel urbium, arcium, oppidorum, burgorum denique habitatores ſive incolæ. A* buꞃh, *al.* buꞃȝ, *&* byꞃiȝ, *quod ut Latin.* burgus, *urbem, arcem, & quemcunque locum munitum denotat: à* beoꞃȝan, *quod munire, defendere, tueri, in tutum recipere, ſalutem dare, ſignificat. Plura petas apud equitem doctiſſ. & Voſſium.*

Burgha. Burgheſſaldrus. Burgheſſaldus.] *Vide* Borgha.

Burgmotum.] 872.14. *al.* burgmotus. *Sax.* buꞃhȝemoꞇe. *i. e. urbis ſive oppidi (civium ſcil. vel oppidanorum) conventus, congregatio, vel conſeſſus. à* buꞃh, *al.* buꞃȝ, *de quo in noviſſimis, &* ȝemoꞇe, *conventus: quod à* ȝemeꞇan, *obviare, convenire, Belgis* **ghe-macten**, *nobis hodie* **to meet**: *ut conventus aliàs* **gemeting** *olim, hodie* **meeting**, *dictus. Hoc exteris,* Mallus. *De* burgmoto, *cum reliquis ejuſmodi conventionum olim apud nos generibus, videatur doctiſſ. eques in voce* Gemotum: *unde fortè Cauſidicorum noſtrorum* **Mooting**, *ut & Scotor.* Mote, *pro actione, & cauſæ diſceptatione:* placitum *vulgò vocant.*

Burgus.] 833.35. 834.33.34, *&c. Sax.* buꞃh, *ut in Chronologia Sax. unde hæc deprompta. De voce ſupra in* Burgenſes: *pleniùs autem apud Spelmann. & Voſſ.*

Burhbota.] 923.38. *Urbis vel arcis reſtauratio. vox compoſita à Sax.* buꞃh, *&* boꞇe. *De priore ſupra in* Burgenſes. *De poſteriore in* Brigbota. *De utroque Spelm. pleniùs.*

Burhmannus.] 898. 4. *De cive Londinenſi dictum, & idem ſignans ac* burgenſis, *civis ſcil. vel oppidanus:* burgi *vir, vel homo, vulgò* **a burger**. *vox à* buꞃh, *&* man *efficta. quorum illud, urbem, oppidum; iſtud, hominem vel virum notat. Talis Saxonibus aliàs* buꞃhꝛaꞃe, *plur.* buꞃhꝛaꞃu, *al.*

buꞃȝh-

burꝫhpapu, quomodo Londinenſes olim à Guliel. primo Conqueſtore dicto, nominati. de quo Spelmann. in voce Burghware.

Burnetum.] 1904.51. Vocem habes etiam apud Matt. Pariſ. quam effictam puto à Gallico brunette, quod purum pannum nigrum ſignat.

Bulcia.] Vide ſupra Bucca.

Buſſellus.] 1887.36. 1912.39. Menſura genus, octo continens galones. Modius. vulgò, Buſhell. V. Galo.

Buthſecarlus.] 186.9,25. 193.60.226.49. 476. 17,&c. Idem fortè qui, tum apud Florent. Wigor. & Roger. Hoveden. ad eundem annum, tum apud Bromptonum, infra, col.998.37. marinarius dictus: nam qui hic, ultimo & penult. locis, buthſecarli, poſtea, col. ut dixi, 998. 37. bis vocantur marinarii. Vox planè compoſita: cujus pars poſterior, carlus, à Sax. ceoꝛl venit, h.e. tum mas, homo maſculus, (unde hodie karl-cat, pro cato maſculo:) tum, ut Belgis kaerle, vir fortis, robuſtus & ſtrenuus, eóque ſervitio aptus: atque hinc nomen eis qui aliis fuerint à ſervitio vel operibus attributum. E. G. qui domino à re ruſticâ vel agrariâ, colonus ſcil. villanus, glebæ aſcriptitius, Sax. æceꝛceoꝛl: qui à re vel opere domeſtico, famulus ſcil. domeſticus, hyꞃceoꝛl; ut qui hic à navigio, ſervus nauticus, bucecaꝛl. Churle adhuc nobis manſit pro viro ruſtico, inurbano & agreſti. Prior autem compoſiti pars tam variè ſcribitur, ut cui referatur origini juſtè ambigendum. Quandoque occurrit botſecarlus: nonne autem huic affine Domeſdei Batſwein, de quo apud Spelmannum, quod navis, ſaltem naviculæ. ſervum ſignat? quandoque, & ſæpius, Bucecarl, Butſecarlus: tunc autem ab eodem fonte fluere videatur ac bucca, bucia, de quibus ſupra, navem notantibus grandiorem, q. navis ejuſmodi ſervus.

Butor.] 2010.59. Ardea ſtellaris; Gallis butor, item bittore; Belgis butoor; Anglis a bitꞇcur.

C.

CAballus.] 20.58.164.35.1343.53. & alibi. Equus: ut Reda caballaria, 2372.59. pro rheda equis tracta. Latinis tamen equus non quivis, ſed vilior, cujus uſus (inquit Voſſius) in piſtrino, agriculturâ, ac vecturis mercium. Sed de verbo hoc, & ejus origine, plura reverendus ille, & doctiſſ. amicus meus, Meric. Caſaub. Iſ. filius, in ſuo de Linguâ Anglicâ vetere, tractatu, pag.291. Duplicis meminit S. Bonifacius, Epiſt.122. agreſtis ſcil. & domeſtici.

Cabillinus colennus.] 898.7. —— & in ſancto Natali —— duos cabillinos colennos aceto plenos, & totidem, &c. Locus parùm ſanus. quoddam vaſis genus intelligendum, quale tamen neſcius ipſemet aliis inveſtigandum relinquo.

Cacepollus.] 898.22. 2153.46. 2154.46. Satelles, lictor: nobis vulgò hodieque a Catchpoll: quo quidem nomine, ut videtur, tum in diebus illis, tum hodie, lictores Londinenſes inſigniti. Vox compoſita à Græco κατέχειν, occupare, firmiter tenere, aut amplecti: inde nempe, ut me docet doctiſſ. ille Caſaubonus, noſtratium to catch, pro apprehendere; & πόλος, capitis vertex, cranium, calvaria; unde, ut ab eodem didici, noſtratium pole, & polle, pro capite. Facit, quod tributum capitulare, vel in capita impoſitum, Juriſtis capitatio, unde Gallicum capitation, nobis hodie dicitur Polle-money: Belgis hooſtgelt. Lictores autem, ut veriſimile eſt, ſic dicti, quod capiendos per caput apprehenderent.

Cacherellus.] 1936.20. —— & quod pauperes tenentes noſtri defendantur contra cacherellos quantum de jure poſſent. Spelmann. in vocib. Furca & Foſſa, ex monumentis eccleſ. Roffen. de ann.1200. Et Paulus de Stanes fuit tunc Cacherellus de hundredo de Aclſtane. Ballivum intellige, ſic enim hic infra, lin.50. inquirant de injuriis per ballivos vel cacherellos vicecomitis, &c. Vocis origo eadem (ni fallor) ac Cacepolli.

Calcetum.] 1940.43,45. alibi Caſca, Calceata, Calſetum. Agger, via ſtrata. vulgò, a Cauſey. Non à calcando dicta, (inquit Spelmann.) ſed à calceando, quòd vel lapidibus vel durâ aliâ materiâ, quaſi calceo munitur contra injuriam plauſtrorum & itinerantium. Qualibet enim via calcata eſt non autem calceata. Sic ille. Potiùs, ut opinor, à calce; Sax. cealc: quòd pavimentum ejuſmodi ex calce fit plerunque.

Caliburne.] 1195.14. De gladio ſic dicto plura ſcire deſiderans, adeat Florilegum, ad ann. Chriſti 520.

Calumpnia.] 196.16.238,1. 312.65. Vox his in locis vendicationem, ſive juris poſtulationem, ſignat; nobis, noſtris præſertim forenſibus, claime, & forenſi Latinitate clamium, quomodo clamator eis pro vendicator, item clamare, pro vendicare, cui contrar. diſclamare.

Camberlanus.] 1191.27. Anglis hodie Chamberlai::e. i. camerarius, cubicularius, ſive, à cubiculis: à Gallico chambrier, al. Chambellan.

Cambiare.] 840.18. pro cambire. i. permutare, commutare; ut Cambitio. 843.1,4. pro permutatio, commutatio: vulgò, excambium, al. eſcambium; Gallis Eſchange, Anglis Exchange. Hoc Sax. ꝫehpyꞃꝼe; illud, hpyꞃꝼian, & ꝫehpyꞃꝼian, quod transferre, permutare, vulgò to chop and change: item, fluctuare, volvere, volutare, fluere & refluere, ut aqua ad ripas illas fluvii Thamenſis, inde Wharfes dictas.

Cambria.] 2484.27. Brutus —— regnum ſuum tribus filiis ſuis diviſit, videlicet Locrino &c. Et Cambro minori filio partem illam, quæ tunc à nomine ſuo Cambria, nunc verò Wallia vocatur, &c. Regionem iſtam quidam hinc, alii verò à Cimbris, Gomeri, Japheti filii, ut ferunt, progenie, ita nominatam exiſtimant. Horum poſteriores nomen illud (Cimbrorum) non ſolùm Gallis & Germanis, ſed & Britannis etiam olim aſſerunt commune. Britannos inſuper à ſupervenientibus Saxonibus, & regno & ſedibus avitis tandem orbatos, ac in Walliam effugatos, nomen illò unà ſecum detuliſſe, ubi inter eos, veluti Cimbrorum Britannicorum reliquiæ, adhuc manet inextinctum, ejuſdem regionis indigenis propriâ linguâ, Cumero, & Kumeri, dictis: Sic illi. Admonendi tamen hii, gentem illam Europæam, Cimbrorum dictam, à Gomero, Japheti filio, haud eſſe prognatam: ſiquidem Gomerus ille cum ſuis, non Europæas, ſed Aſiaticas, ſortitus eſt ſedes; quo autem in loco pluribus oſtendit (magnum Germaniæ decus) Philippus Cluverius, German. antiquit. li.1.ca.4: Quinetiam, ſi Cambri iidem ſint qui Cimbri; Cimbrorum autem nomine Britanni intelligendi; mira

 admo-

admodum res erit, è Britannorum gente Cambro-Britannos tantùm hoc nomen retinuiſſe, cæteris ſuis in Galliam atque Cornubiam trajicientibus contribulibus nunquam ſic dictis. Vocabulum inſuper, & *nomen,* Cimbri, *pro Britannis, modò ſit antiquum, & unà cum ipſà Britannorum gente (quod utique ab his aſſertum) conditum, mirari ſatis nequeo, cum eodem Cluverio, Romanos, qui 300. circiter per annos inſulam hanc ſub præſidiis atque imperio tenuerunt, nunquam hoc nominis in eâ gente exandiviſſe; aut ſi exandiverint, nuſquam in literarum monumentis reliquiſſe: quum interim haud ſemel de Cimbris Germanis, eorumq; in peninſulâ ſede, mentio exſtet: altum autem de Cimbris Britannis ubiq; ſilentium, niſi poſterioribus demum ſeculis, poſtquam Britanni ab Anglo-Saxonibus in eas quas nunc tenent compulſi fuerunt ſedes, Wallicas ſcilicet, Romanis omni Britanniâ jam egreſſis, haud ultra reverſuris, de quo vide ſis eundem Cluverium, ut ſupra, item li. 3. cap. 37. Nonne autem (roget fortè quis) manet Cimbrorum & vox, & nomen, in noſtratium* Cumberland, *comitatu ſcil. (ut vocant) ſic dicto, Mariano Scoto, & Florentio Wigorníenſi, ad ann.* 945. Cumbrorum terra? *Ita fateor quibuſdam viſum; quorum pace, nihil aliud (ni fallor) ſonat illud nomen niſi* terra impedita: *cujuſmodi, quæ hic curvis, aſperis, & acuminatis montibus, (unde regionis quædam pars* Copeland *dicta: montes autem ejuſcemodi, Cambdeno teſte, Britanni* Kopa *vocant) quæ illic torrentibus, ſtagnis & paludibus cœnoſis totius tractus ejus facies, veram quidem labyrinthi ſpeciem & imaginem præ ſe ferens. Verbo autem* cumber, (*al.* to cumber) *nobis hodieq; impedire, moleſtare, anguſtiis premere, ſignificanti, nomen* land, *i. terra, hic præponitur, eâdem de cauſâ ac* Weſtmore, *in contermini pagi nomine,* Weſtmoreland *dicti, de quo pluribus infra; terra nimirum ut exprimat qualitatem. A Cimbris itaque, bonâ cum doctorum veniâ, Cambriæ nomen haud petendum cenſeo.* ¶ *Num igitur à* Cambro, *de quo ſupra, Bruti filio? Nec inde quidem, ut opinor, cum de numero ſim eorum, Johannis Tuini ſc. & aliorum à Cambdeno & Spedo enumeratorum, qui hiſtoriam illam Brutinam (ut quibuſdam dicta, ipſiq; Giraldo Cambrenſi fabuloſa habita:) ceu poſterioris ævi ſomnium & commentum, ſuſpectam habent. Nec temerè fortean: quiſnam enim (ut alia taceam argumenta) inter antiquos, qui jam extant probatæ fidei, hiſtoricos, præter eundem mendaciorum patrem, (ut Tuino dictum) fabulatorem, (ut Neubrigenſi, Galfridum Monemuthenſem intellige:) ejuſve ſequaces, aut Brutum hujuſmodi, aut Cambrum ejus commemoravit filium? Ne vel unus quidem, quod uſpiam legi, inquit Cambdenus, de quo vide Tuini Commentar. li. 2. pag. 66. Verum ut dicam, uti Wallia, ſic itidem & Cambriæ nomen quodammodo novum eſt: neque per aliquot ſæcula poſt excidium Britannicum in literarum cujuſcunq; generis monumentis opinor occurrit. Gildam adi, Ninium, Aſſerium, (homines autem ipſi omnes natione Britanni) Bedam, Ethelwerdum, Ingulphum, Ordericum Vitalem, Florentium Wigornienſem, Gulìel. Malmesburienſem, omnes denique rerum Britannicarum ſcriptores ante Galfridi illius, Bruti aſſertoris, ævum; Cambriam autem ſi quæras, aut Cambrum, oleum prorſus & operam perdes: neutrius enim apud eorum aliquem aut vola, ut aiunt, aut veſtigium: ut nec inter alia illorum temporum monumenta quævis literaria, præterquam Leges Hoeli Dha, circa ann. Dom. 940. latas; ubi vox* (Cambria) *neſcio quâ fide, (cum nuſquam alibi in diebus illis, quod ſciam, reperiatur) haud ſemel occurrit. A Cambro igitur, Bruti filio, nomen tam ſerò uſurpatum, tot ſæculis incognitum, & inauditum, dimanaſſe haud eſt veriſimile. Domi tamen ortum credo, nec aliam quàm gentis propriæ vocem eſſe. In cujus meliorem inveſtigationem, (ut non unâ manu diruam, niſi & alterâ ædificem:) repræſentanda hîc imprimis loci, quò Britanni, modo quo ſupra fuſi fugatiq; migrare ſunt coacti, apud Gildam deſcriptio:* Nonnulli miſerarum reliquiarum in montibus deprehenſi acervatim jugulabantur. Alii fame confecti accedentes manus hoſtibus dabant in ævum ſerviturí: ſi tamen non continuò trucidarentur; quod altiſſimæ gratiæ ſtabat loco. Alii tranſmarinas petebant regiones; cum ululatu magno, ceu celeuſmatis vice, hoc modo ſub velorum ſinibus cantantes: *Dediſti* [a] *nos tanquam oves eſcarum, & in gentibus diſperſiſti nos.* Alii montanis collibus (minacibus præruptis vallatis) & denſiſſimis ſaltibus, mariniſque rupibus, vitam ſuſpectâ ſemper mente credentes, in patriâ licet trepidi perſtabant. *His addendum duxi Walliæ ſitum adhuc pleniorem ex Neubrigen. li. 2. ca. 5. quem vide in Proœm.* Cum autem (*inquit*) gens Britonum à ſupervenientibus Anglorum populis exterminium pateretur, qui evadere potuerunt, refugerunt in *Wallias* contra irruptionem hoſtium naturæ beneficio tutas, ibiq; hæc natio perſeverat uſque in præſentem diem. Regio quippe illa tractu propenſiori ad proſpectum Hiberniæ ſuper mare Occidentale jacens: alio latere regionibus Anglicis jungitur, & ferè tota vel Oceano vel vivis ſaltibus aliiſque difficultatibus cingitur. Ideoque difficillimos habet acceſſus ſive ingreſſus. Introrſus autem inextricabiles quoſdam noſcitur habere receſſus, ita ut quàm periculoſum eſt potenti cuilibet eam cum exercitu ingredi, tam impoſſibile ſit eam interiùs cum exercitu pervagari, &c. *Conſulamus jam Cambriæ tum Itinerarium, tum deſcriptionem per Giraldum, Cl. etiam Camdeni ejuſdem regionis in Britanniâ ſuâ topographiam, necnon tabulas Spedi geographicas. His autem & ſimilibus inſpectis, regionem hanc Cambrenſem, quod ad oram ſpectat maritimam, quæ ſinibus, æſtuariis, crepidinibus, lingulis, promontoriis, rupibus, &c. quod autem ad tractum attinet terreſtrem, quæ montibus, ſilvis, ſaltibus, paludibus, ſtagnis, ſaxetis, dumetis, &c. mirum in modum incurvam, ſinuoſam, inflexam, cameratam, arcuatam, lunatam, ambagioſam, diſtortam, tortuoſam, reſimam, obliquam, camuram, verrucoſam, gibboſam, lacinioſam, hiſpidam, inæquabilem, &c. deprehendemus: longè ſecus ac regiones vicinæ, & magis mediterraneæ, quæ multo ſunt æquabiliores, planiores, & agriculturæ aptiores. Hinc autem, ni fallar, Cambriæ vocis & nominis fons & origo.* Cam *enim &* Cambe, *Britannis, quemadmodum Latinis, ſaltem poſterioribus,* Camus, *&* Cambus, *Gallis etiam* Cambre, *curvum ſonat, incurvum, ſinuoſum, camurum, diſtortum, inflexum, &c.* Cam *etiam, linguâ Hibernicâ* curvum *denotat, uti me docuit ſummus ille vir, ac undequaque doctiſſ.* Jacob. Uſſerius, *reverendiſſ. Armachanus Archiepiſcopus, & univerſæ Hiberniæ primas. Quæ omnia fortaſſe, ceu Latinum* Camelus, Camera, *(Aſſerio Mene-*

venſi

[a] *Pſal.* 44. 11. *al.* 43.

venſi Cambra, (ſc. teſte Nonio, in curvitatem formatum) & id genus alia; orta à Græco καμπτω, i. curvo, flecto, deflecto, &c. unde καμπύλος, i. inflexus, curvus, aduncus. Utcunq; Moꝛtcambe, (Cambdeno teſte) mare ſinuoſum ſignificat: atque hinc (ut idem opinatur, vir quidem longè doctiſſimus) Cambo in Cambøritum, apud Icenos, ut & Camb in Camb-alan, aliàs Camel, apud Danmon. Nec aliunde proculdubio tum auſtraliam Saxonum, ad mare ſitum, prope Ria & Winchelſea oppida, tum Vectenſium, Camber; quorum ſi inſpicias apud Spedam & alios typum, utrumque curvitate ſatis notabili offendes. Hinc præterea ipſi Cambri, Giraldo Cambrenſi teſte, eorum linguam à Cam, & Græco, hoc eſt, diſtorto Græco, dictam dicunt: Curvus Græcus ſermo Britannicus. Ita Galfredus Monemuthen. li. 1. Hinc etiam Epiſcoporum pedum paſtorale, Cambuca olim dictum, nobiliſſ. Spelmanno teſte, in voce: ubi Camoc, priſcâ noſtrâ linguâ, curvum & camuratum ſignificare perhibet. Quod ſi verum ſit, herba Latinè remora aratri dicta, (quod ſuo ramorum & radicum implexu aratra ſæpius remoretur) hinc fortè Camock nobis hodieque dicta. Hinc inſuper naſus aquilinus, nobis vulgò, a camber noſe: naſum recurvum, a camoyſe noſe. Præterea, hinc ſtare vel incedere brachiis ad latus flexis, (quomodo is quem anſatum vocant) vulgò dicimus, to ſtand oꝛ walke with the armes a kembo. Hinc denique (ne in exemplis recenſendis infinitus videar) noſtratium kim kam, pro re quavis curvâ, diſtortâ, obliquâ, vel inverſâ. Cambria itaque (ni valde fallor) originitus, aut à ſimplici voce, camber; aut à compoſitâ, cam ſcil. curvus, & bro, quod Britannis, ut olim Gallis, patria, regio, tractus, ora, plaga: quaſi tractus, regio, &c. curva, camura, diſtorta, &c. aut bre, Britannis mons, collis: ac ſi univerſa regio una quaſi conſtaret monte: ſive (quod eòdem recidit) à Græco κόμβος, i. cavus receſſus; unde cymba navigii genus, conchæ ſimile. Talis autem Cambrenſis ora maritima (ut terra cava hic illic obvios tacitam receſſus perfugium quærentibus, ut olim Britannis[a], apprimè utiles) ad occaſum facies, lunata ſcilicet. Unde illud Pauli Jovii in Britann. deſcript. Contrario autem ad occidentem ſolem inſulæ littore, ubi Wallia duobus magnis ſinibus excavata peninſulæ ſimilis, rotundam frontem in Oceanum extendit, duo ſunt emporia, Gallicis ac Hiſpanicis negociationibus opportuna: in intimo ſinu terminoque Wallicæ ditionis, urbs Ceſtria, præterlabenti Deæ fluvio appoſita. Et Briſtollium in adverſo pariter ſinu, quo Cornwallia terminatur. Si tamen rectiùs dicenda ſit Cumbria quàm Cambria, quod per me licet, tum petendum fortè nomen à veteri noſtratium, de quâ ſupra, voce ſive verbo, to cumber, i.e. impedire, moleſtare: quod, inſtar Cumberlandiæ ſupra memoratæ, Cambria regio ſit montibus abruptis, terrarum arduis, ſaxetis, ſilvis, ſaltibus, ſtagnis, paludibus, &c. impedita, inacceſſa, & impervia, ſaltem viantibus quàm moleſta, Weſtmorlandiæ ſimilis, regiunculæ huic contermina inter montes altè pertingentes ſita, eòque ſic dicta. Loca ſiquidem montoſa Angli Septentrionales hodieque, ut Saxones olim (quibus terra montana mopland dicta) Mores vocant. Nec talis ſolùm Weſtmorlandicæ regionis, Cumberlandiæ proxima, conditio, ſed & illius paulo remotioris, multo amplioris, Caledonia dictæ, apud Pictos[b] olim, Scotos hodie; regio quidem (inquit Buchananus) inter Britannorum clariſſimas, ſic autem, ut fertur, dicta à montibus, vel collibus duris. Caled enim Britannis, Cambdeno interprete, durus, item moleſtus, difficilis, clivius, arduus: Don autem (unde noſtratium downe) mons. Terra verò illa, eo teſte, tota horridis & confragoſis montibus attollitur: atq; inde fortè fuerit aliis Albania dicta; nomine (Buchanano Scoto teſte) ejuſdem proſapiæ ac Alpium illo, quos potius ab altitudine quàm à candore ita nominatos arbitratur. Cui ſuffragatur & Paulus Merula, Coſmograph. par. 2. li. 4. cap. 5. & Philipp. Cluverius, German. Antiq. li. 1. cap. 8. quorum poſterior Alpinum incolas olim Tauriſcos inde appellari probat, à ſitu ſcil. regionis, Alpibus ſuperſtratæ montibus, quos illi ſuâ linguâ appellabant, Thi Tauren: quemadmodum alio vocabulo, Thi Alben, & Alpen, &c. Sic ille, li. 5. pag. 4. ubi alpen, & bergen idem ſignificare notat: berg autem Teutonicis mons. Hinc (non autem ab Albanacto Bruti filio ſecundo genito, ut quibuſdam viſum) Scotis olim hodieq; Albin, & Albaine dicta, quod nomen adhuc, quaſi jure ſingulari, manet inter alta incolentes, qui vulgò, High-land-men, alias Albinich. Albania. Nec mirandum interim locum vel regionem aliquam à ſitu, vel figurâ nomen ſortiri: quum nihil ſit hoc ſolennius. E. G. noſtratium Cotnubia, à cornu dicta, ut & alia loca à Cambdeno memorata, in ejuſce loci nominis ratione explorandâ, quem velim conſulas, & ibi, & in Cantio, quod à ſitu & formâ ejus angulari (Cant ita, inquit, ſignificante) nomen ſuum ſortitum exiſtimat idem author. Hinc etiam (uti me docet Buchananus, homo Scotus) Skiæ inſula apud Scotos nomen, priſco Scotorum ſermone (inquit ille) Skianacha: ſit autem dicta à figurâ ejus alatâ, quod promontoria inter quæ mare ſe infundit, velut alæ ſe obtendunt. Skia enim Scotis, ala. Sic ille. Porro hinc provinciæ nomen apud ipſos Cambros à Giraldo memoratæ, Dengledhew dictæ: ſic autem appellata (inquit ille) quòd duobus fluviis, quaſi duobus gladiis, cingatur & terminetur. His adde (quod quidem magis hic appoſitum, maximiq; videatur momenti) Camerinum Piceni urbem præclaram, à curvitate ſitus (inquit Iſidorus) ita appellatam. Sed de his ſatis. Quæ (ut & ea de Wallia, iaſra) ſcripſi, non ut loci vel gentis gloriæ aliquid detraherem, ſed tantùm ut veritas in vocum rectâ derivatione eluceſcat, ſalvâ interim per me ſuâ unicuiq; ſententiâ. Enimverò tantum abeſt me moleſtè laturum hæc refelli ab aliis, ut ſi quis certiora doceat, ac de errore me deducat, ei maximam gratiam ſim habiturus.

[a] V. Camden. Britan. in Caermardenſhire.

[b] Sic, ut fertur, à Romanis dictos, à corporibus pingendis: ſi verò hunc ſi & genium fuerint Britanni, (ut quidam exiſtimant:) Britanni autem ſic dicti à ſimili pictura; cur non hi cum contribulibus ſuis, cæteris ſcil. Britannis, Britanni potius dicti quàm Picti? Hinc (ut alia mittam argumenta) mihi videtur, aut Pictos non fuiſſe Britannos; aut ſi Britanni, Picti utcunq; à pingendo dicti, Britanni nomen ſuum à pingendo haud adeptos.

V. Tacit. in vitâ Agricolæ: item Annal. li. 12. & Gir. Cambren.

Cameraria.] 1807.18 1864.49. Munus vel officium camerarii. Is autem inter monachos unus, qui cæteris à veſtita: prædiorum & redditnum in cameram aſſignatorum curam habens, atque inde monachis in re veſtiariâ miniſtrans: quemadmodum Cellerarius (de quo infra) in re cibariâ, vel victu.

Campio.] 1173.31. Athleta, pugil, monomachus, bellator: ſic dictus à campo ſive circo decertantibus deſinito. Gallis & Anglis, Champion. De quo vide Duellum infra, & Skenæam Scotum de verbor.

verbor. ſignific. in voce Campiones. *Item Lindenbrog. Gloſſar. Schedium etiam, de Diis German. Syngr.* 2. *ca.*46. *Interim autem, ut à verbo ad rem tranſeam*, tonſuram *ſcil.* Latro autem de furto convictus tondeatur ad ſimilitudinem *Campionis. Hanc tondendi formam exhibet vetus Normanniæ Cuſtumarium, cap.*68. (*ubi duelli modus ſatis accuratè deſcriptus*) *in hæc verba:* Et uterque debet habere ſuper aures capillos rotundè adæquatos: *quæ Gallicè ſic, cap.*67. Et chaſcun doit avoir les cheveulx rongnez deſſus leis aureilles.

Cancellaria.] 1377.17. 1385.18. 1728. *penult. Munus & officium, dignitaſque Cancellarii, quod, quale fuerit, & quotuplex, vide apud doctiſſ. equitem.*

Canevaſium.] 2011.3. *Cannabinum. Gallis* Candvas, *nobis* Canvas.

Canfara.] 843.29. Si inculpatio ſit, & ſe purgare velit, eat ad ferrum calidum, & adlegiet manum ad *canfaram*, quod non falſum fecit. *Ubi* canfaram *pro* candens ferrum. *Locus Saxonicus in Latinum perperam redditus:* ᵹıꝼ hıτ ðonne τẏhτle ꝼẏ, ⁊ he hıne laðıan ꝩılle, ðonne ᵹa he τo haτum ıꞃene ⁊ laðıe ða hanð mıð ðæm mon τẏhτ ꝥ he ꝥ ꝼacn ꝼoꞃhτe, *i.e.* Sin autem accuſetur, & ſe purgare velit, adeat ferrum candens, & purget manum illam quacum fraudem illam feciſſe accuſabitur.

Canonia.] 1481.20. 1484.46. *Canonicorum collegium penſiones percipientium, quas* præbendas *pro* præbenda *vocant: unde* Canonia, *Ludovico de la Cerda*, Præbenda.

Canonica.] 1308.12. *Portio vel penſio illa Canonicis data, quam* præbendam *nuncupant, quod vide. Item, Canonici munus. Hinc autem* canonicare, *lin. prox. pro Canonicum, vulgò,* Præbendarium, *facere.*

Cantaria.] 1879.10. 1913.30. *Ædes ſacra: ideo inſtituta, & dotata prædiis; ut miſſa ibidem cantaretur pro animâ fundatoris, & propinquorum ejus. Ita Spelmann. vulgò,* a Chantary.

Cantredus.] 1074.3. *Ruris portio centum continens villas. Vox Cambro-britannica & Hibernica, Saxonicorum* hundredo *reſpondens: in quorum imitationem, pagorum diviſionem ejuſmodi priores excogitaſſe bene conjectat doctiſſ. eques, quem vide.*

Capa.] 531.16. *Tunica: quod enim hic* capa ſalvatoris *appellatur, apud Matt. tum Pariſ. tum Weſtmonaſter. ad eundem annum, ut & apud Brompton. hic infra, ad ann.*1157. *col.*1047.48. tunica ſalvatoris noſtri, & tunica Chriſti *nuncupatur. Hinc autem noſtratium* Cope, *pallium ſacrum, poderis: fortè à cooperiendo. Spelm. adi.*

Capellaria.] 1705.65. *Officium vel munus Capellani.*

Capellus.] 1108.23. *Galea, vel galerus, à capite ſic dictus: niſi* ferreus *hic ſubintelligendum, de quo in* Mandato ſuper Juratis ad Arma, *poſt Adverſaria Matt. Pariſio addita, & apud Hoveden. fol.*350.a. *quod in ſtatuto* 13 *Ed.*1. *cap.*6. *interpretatur,* A breaſt-plate of iron, *Thorax ferreus.*

Capitale.] 763.8. 764.43. *Vide infra,* Captale.

Capitaneus.] 536.31. 605.60. *Vulgò idem qui Anglis noſtris hodie* Captaine, *al.* Chieftaine; *Gallis* Capitaine. *Eſtq; vel minor, qui tertiam aut aliam ducit agminis partem, ut* Centurio: *vel major, ut qui totum ducat exercitum, cui* Capitanei generalis *nomen: cujuſmodi ſunt Barones regni atq; alii, ſcil. de rege terras & prædia ſua tenentes (ut vocant) in capite, uti horum locorum priori vox explicatur: quæ ortu Gallica, de quâ pleniùs Spelm. Voſſius, alii.*

Capitellum.] 575.32. *Rem geſtam ſic Walſingam. in* Ypodig. Neuſtriæ, *ad eund. annum:* Cum audiſſet (*Hen.*2.) Richardi filii ſui militiam, urbem Sanctonicam occupaſſe, ſumptis ſecum Pictavenſibus, ad eam liberandam cucurrit, & primum præſidium ſubjugavit, deinde majus præſidium, ſ. *capitellum*. Ad ultimum acceſſit ad majorem eccleſiam, *&c. Præſidia hæc Rogerus Hovedenus* Turres *vocat:* Sanctonenſem civitatem (*inquit*) & duas turres in ea, quarum una vocabatur turris Maroʒ, (*lege* major) *&c. Quod autem hic Hovedeno* turris major, *illic Walſinghamo* præſidium majus ſ. capitellum *dictum, idem fuit (ni fallor) ac Gallis* Dongeon, *arx ſcil. vel munimentum interius, quò, exteriore effracto, obſeſſi ſe recipiant: nobis vulgò,* a keepe; *an autem à* caput, *q. munitionis caput, ſive pars præſidii principalis, viderint alii.*

Capitoſè.] 2683.12. *Præcipitanter.*

Cappa.] 61.52. *Monachale capitis tegumentum vulgò* a Cappe, *quod à* caput: *unde &* capitium *ſimiliter dixere poſteriores; quin &* capucium, *ut hic infra, quibus etiam* caputiari, *pro cucullo monachali indui, de quo apud Pet. Bleſen. Serm.*50. *ad Monachos. Hinc Fratres inter mendicantes, ut vocantur, illi vulgò,* Capuchins *dicti, nomen ſuum mutuati, q.* capitiati, *ſive cucullati.*

Captale.] 764.61. 765.9,54,58. *aliter* Capitale, *ut ſupra. Voce utitur Hen.*1. *in LL. cap.*29. 59. *quæ latè ſumpta, uti Saxonum* ceape, *&* ceapᵹılꝺ, *rem quampiam venalem, & ejus pretium ſignificat: particulatim verò, & uſitatiùs, bona vel bonorum illam ſpeciem, quæ forenſes noſtri* Catalla, *nos autem vulgò,* Cattells, *al.* Chattells *dicimus: in animalibus enim (quorum præcipua, pecudes ſcilicet,* cattell *vulgò dicta) olim propriè conſiſtebat: quod pecus antiquorum (quibus rarior eſſet auri & pretioſioris ſupellectilis uſus:) maxima divitiæ: unde fortè nominis origo; ab animalium ſcil. vel pecudum capitibus, ut doctiſſ. Spelmanno jam obſervatum. Senſu verò quo* Captale *hic, occurrit* viva pecunia *in LL. Gul.*1. *ubi ad* viva pecunia *in textu, Lambardus notat in margine,* pecudes. *Similiter, quod nomine* vivæ pecuniæ *in LL. Edo. Confeſſ. cap.*10. *apud eundem Lambardum in eiſdem LL. à Cl. Seldeno, notis ad Eadmerum exhibitis, cap.*18. *Gallicè habetur,* aver champeſter, *&* aveir champeiſtre: *Latinè verò,* averia campeſtria, *&* campeſtria animalia, *intellige operaria animalia, jumenta ſcilicet, quæ Saxonibus* nẏꞇenu, *unde nobis manſit* neate *pro bove.*

Capucium.] 1227.60. *vide ſupra,* Cappa.

Carcannum.] 926.46. *Carcer, ergaſtulum, à Sax.* carcerne, *inquit Spelmannus. Non placet. Vocem* carcerne *Saxones uſurpaſſe non diffiteor, uti etiam* cꞃeꝺτeꞃne, *pro carcere:* peorcerne *autem pro ergaſtulo, q. operandi loco. Hoc autem nihil ad* Carcannum, *quod procul dubio ortum à Gallico,* Carcan, *pro catenâ ferreâ, ſive collariâ, Saxonum* healsfangio *ſimile, quâ conſtringuntur colla maleficorum captorum, &, ignominiæ ergò, publicè expoſitorum.* Carcannum *itaque hic malè pro*

Carcer:

Carcer: *quomodo vertendum Sax.* hengene, *al.* hencgen.

Carcoiſum.] 2010.48. *Cadaver. vulgò*, a **Carcaſſe**. *Fleta authore* Carcoſium. *li.2.cap.76. extremo: à Gallico*, Carquaſſe.

Carecta.] 806.41. 1057.49, 55. Caractata. 1810.7. *Vehiculum, plauſtrum, a Sax.* cpræt, *unde noſtrum* **Cart**: *niſi malis à Gallico*, Charette, *diminut. à* Char; *atque hoc à Latino* Carrum. *Hinc autem* Carectarius. 1097.52. *pro auriga, carrucarius, vulgò*, a **Carter**.

Cariare.] 1940.66. 1941. *pen. Portare, vehere, bajulare, præſertim carro; unde & vox; ut &* Cariagium. *pro carri onus, item vectio, vel vectura. Gallis* charier, charrier, *&* chariage, *ut nobis* **carry**, *&* **carriage**, *eodem ſenſu*.

Cariſtia.] 2534.18. bladi *cariſtia, &c. id eſt, frumenti caritas*.

Carruca.] 223.21. *al.* Caruca. 843.43. *Aratrum, à Gall.* Charrue.

Carrum.] 1776.35. *Pro* Carrum, *vel* Carecta, *quod vide*.

Carvannia.] 1245.39. *Hovedeno* Carvana. *Caterva militaris, mercatoribus per terram iter facientibus à conductu, vel tutelâ. Gallis*, Caravane.

Carucarum eleemoſyna.] 920.1. *V.* Eleemoſyna pro aratris.

Carucata terræ.] 37.51. *Quantum terra uni ſufficit aratro, vel uno aratro commodè per anni ſpatium coli poteſt: unde alibi* Colonia, Colonica, *vulgò*, a **plough-land**: *olim quandoque* hida, *quomodo in libro Angliæ cenſuali ſupius: quandoque* familia, *ut venerabili Beda dicta; quòd ad alimoniam unius familiæ deſignata ſit. Ubique tamen non eadem, ejuſdem ſcil. quantitatis, ſed varia, hic major, illic minor, prout ſolum levius fuerit aut operoſius. De quo vide Coci Notas in Littleton*.

Caſale.] 1163.53. 1164.5. *Habitaculum; item villa quandoque munita. A Caſa venit, quâ de voce multis Spelmannus, ut & de proximâ*.

Caſamentum.] 451.39. *Idem quod forenſibus noſtris* tenementum, *aut ſimile quid: habitaculum ſcil. vel prædium quod quis nomine & beneficio poſſidet alieno. V.* Caſſata.

Caſea.] *Vide* Calcetum.

Caſellum.] 667.61, 62. *Idem fortè quod* Caſale, *ſupra*.

Caſſata.] 166.41. *Habitaculum cum terrâ idoneâ ad unam familiam alendam, aliàs* Caſamentum: *Saxonib. noſtris*, hide: *Bedæ*, familia: *ut planè liquet ex collatis authoribus: quod enim hic, quemadmodum apud Floren. Wigorn. & Rog. Hoveden. ad ann.* 1008. Rex Anglorum Ethelred de treſcentis & decem *caſſatis* unam navem, *&c. apud Hen. Huntindon. ſic ſe habet* - Fecit rex parari per totam Angliam ex 310. *hidis*, unam navem, & ex octo *hidis* loricam & galeam. *Hida* autem Anglicè vocatur terra unius aratri culturæ ſufficiens per annum. *Priſci quidem hoc uni familiæ alendæ deſignabant; ideoque Beda* familiam *vocat. De vocis etymo ſupra in* Caſale, *& apud doctiſſ. equitem pluribus. Alibi*, Caſſatus. 1776.33. 1778.38.

Caſtellania.] 537.31, 32. 630.15. *Caſtellani, caſtri ſc. præfecti, munus: quandoque, caſtri territorium, & ditio*.

Caſula.] 61.53. 75.11. *aliter* Caſubula, *vel* Planeta, *Minſheo noſtro* Chaſuble. *Paltru, ſacrum pallium, à* Caſa *dictum. Iſidor. li.19. Orig.* 24. *Caſula* eſt veſtis cucullata, dictâ per diminutionem à *Caſa*; quod totum hominem tegat, quaſi minor caſa. *Quemadmodum autem* Caſula, *à* Caſa, *ſic & Gall.* caſaque, *Belg.* caſacke, *Angl.* **Caſſocke**. *Plura vide apud Voſſ. in* Caſubula, *& Serar. not. in Epiſt. 8. Bonifac. p.* 298.

Catalla.] 1087.34. 1088.48. *Olim, ut videtur, (ſic enim utriuſq; loci ſenſus planè vult) bona merè mobilia, quomodo* Chatell, *Cotgravio teſte, Normannis: ad immobilia tamen, bona nimirum, quæ vocant, realia cujuſcunque generis, præter* feudum, *&* liberum tenementum, (**fee**, *&* **freehold** *vulgò*) *à noſtris poſterioris ævi forenſibus vox extenditur. Cujus etymon & origo, eadem fortè cum* Captale, *ſupra*.

Catholicus.] 1258.47. *Chriſtianus*. Statuit inter *Catholicum* & Judæum, *&c.*

Cauſea.] 2594.28. *aliàs*, Calcetum, *quod vide*.

Caya.] 1940.3. 1941.42. *Aren (inquit Spelmann.) in litore onerandarum atque exonerandarum navium cauſâ, è compactis tabulis trabibuſq; (clavium inſtar) firmata. Saxonicè* cæg: *unde Anglis (*ȝ*. in q. liqueſcente)* a **key** *dicitur. Sic ille. Vide tamen Scaliger. in Auſon. cui* cajare, *idem quod cohibere**. *li.2.cap.22. molibus autem ejuſmodi aqua cohibetur, & velutis clave & repagulo includitur. Unde* Caya, *aliàs* **Waterlocke** *dicta*. * *Verberare. Salmaſ. in Treb. Pollion. not. in pa.*335.
Vide 2217.18. *ubi talis locus* Ceage *vocatur*.

Ceage.] 2217.18. *Vide* Caya.

Ceapgildum.] 853.38. *Vide ſupra*, Captale. *Vox à* ceape, *merx, mercimonium, res, bona; item (quòd mercatura veterum pecude præſertim conſiſteret) pecus: &* ȝylo, *ſolutio, reſtitutio, pretium, æſtimatio*.

Ceathgildum.] 847.58. *perperam pro* Ceapgildum, *de quo poſtremò*.

Celarium.] 2227. *ult. Mendoſè pro* Cellarium.

Celaria.] 1548.9. *Munus Celerarii, de quo proximè*.

Celerarius.] 1119.22. *Rectiùs, ut* 1344.19. Cellerarius, *ſeu potius* Cellarius. *Is autem* Cellarius, *ſive cellæ præfectus. In cœnobiis promus condus, ſive procurator penû; ut qui vini, tritici, & cæteror. ad victum monachorum ſpectantium diſpenſationem ſub cœnobiarcha adminiſtraret: cujus officium ſive munus a monaſticis*, Celleraria *dictum. Vocem effictam exiſtimo à Gall.* Celerier, *i.* Cellarius: *hoc autem à Latin.* Cella. *De re & nomine plura nos in Antiquit. Cantuar. p.*201.

Cella infirmorum.] 414.39. *Locus in monaſterio infirmis & ægrotis aſſignatus, in quem dum ſanarentur, ne ſanis eſſent moleſti, removebantur*. Noſocomium. *Poſterioribus*, Infirmarium; *item*, Infirmitorium. *Ingulphus Saxo*. Fecit ipſe de eodem meremio, plurima pulcherrimaq; ædificia; ſcilicet *infirmitorium* monachorum, longitudine & latitudine decentiſſimum. *Ubi, ad* meremio, *Voſſius in margine*, F. heremio, *vel* heremitorio, *&c. Rectiùs autem* meremio; *adhuc tamen emendatiùs* maeremio, *de quo Matt. Pariſ. tam in Hiſtor. quàm in Vitis; locus à Gloſſographo ſignatus: item Bracton. à Spelmanno exhibitus, in voce* Deodanda, *quod lignum ſignificat ædificandis domibus aptum; Watſius: Sternendis navibus materiam; Seldenus. Idem fortè quod eidem Pariſio* Lignamen. *Ad Cellam redeo, quæ priſco apud nos vocabulo*, a **Fermary**;

ry; *ex quo fratres ejuſdem* Friers of the fermary *olim nuncupati, Latinè* Infirmarii. *Quorum curator ſive cuſtos, monachus ſcil. qui loco præeſſet,* Infirmarius *etiam dictus. Apud Cantuarienſes olim talis locus, ex aulâ, cameris, & aliis receptaculis & appendicibus neceſſariis, cum capellâ contignâ, conſtans, de quibus omnibus tractatum nobis in loci Antiquitat. p.*196,197.

Cellura.] 25.15.7. *Fortaſſe pro* Cellula.

Cenninga.] 847.7. *alibi* Kenninga. *Quod Spelmanno* noticia; *perinde ac ſi à Sax.* cnapan *veniat, quod ſcire, vel noſcere ſignificat: & bene, ſi eam intelligat notitiam, quæ ab emptore venditori datur, de re emptâ à quodam tertio vendicatâ, ut compareat, & venditionem præſtet, quod Juſtinianiſtæ & Feudiſtæ* authorem laudare *dicunt, Saxones autem* team cennan, *i. authorem advocare, citare, producere, proferre, appellare. Vide Lambard. in verbo* Advocare. *Senſus itaque loci eſt hujuſmodi:* niſi fide dignum habeat teſtimonium (*de pecore ſcil. bonâ fide empto*) pecus ipſi adimatur, omni authoris laudandi, advocandi, citandi, appellandi, producendi, beneficio ceſſante, & ſublato: *juxta illud in LL. Canuti politicis, cap.*21,22. ⁊ ne beo aniȝ man teamer ƿyrðe, buton he ȝetrẏƿe ƿitnerre habbe, hƿanan him come ꝥ him man æt berehþ. *i. Lambardo interprete:* Porro autem nemini fiat *advocandi* poteſtas, ni prius ampliſſimis indicarit teſtimoniis, à quo ſit rem quæ illum penes eſt deprehenſa, adeptus. *Cui illud ſimile in lege ſequenti:* ⁊ ȝif hit man þonne befo, ⁊ he ƿillice ȝeƿitnerre næbbe, ne beo ðæn nan team, *&c. i.* Atqui ſi quis teſtibus non adhibitis quicquam fuerit mercatus, idemque alter uti ſuum ipſius proprium vendicarit, emptori nulli fiat *advocandi* poteſtas, *&c. Vox à Sax.* cennan, *parere, parturire, partum edere: & per tranſlationem, advocare, citare, producere, patefacere, & in medium proferre.*

Centonizare.] 436.17. *Ex variis deſcribere, & centones ſarcire vel conficere.*

Ceol.] 897.57. *Navis: tamen, nec exigua, ut Spelmanno, nec brevis & anguſta, ut* Celox, *quod navigii actuarii genus, à celeritate dicti, unde cum aliis ipſe* Ceol *derivandum exiſtimat.* Ceol *enim navis, & longa, & lata: alioqui copiis transferendis quàm eſſet inidonea? Cerdicium autem, qui Britannis victis, regum Weſt-Saxonicorum primus evaſit, in Britanniam cum quinque* Ceolis *copias trajeciſſe narrat monachus ille Malmesburien. de geſt. RR. li.*1. *cap.*2. Ceolorum *inſuper antea meminit idem author, Saxonum primum in Britanniam invitationem & adventum deſcribens, his verbis:* Placidoque ventorum favore tribus longis navibus, quas illi *Ciulas* (*ad marg. al. Ceolas*) vocant, Britanniam allabuntur *Germani. Idem totidem verbis multo antiquiùs Gildas.* Ceolæ *igitur naves longæ: quinetiam quod latæ eſſent, & grandes, ex Bromptono noſtro, loco hic citato, luce clarius eſt, ubi navigium triplex.* 1° Navicula. 2° Navis major vela habens. 3° Ceol vel ulcus, *cum thelonio ſive vectigale cuique pro ſuo modulo analogo. Porro, explanationis ergò,* Ceolæ Ulcus *hic adjungitur.* Ulcus *autem idem ìt conjicio, quod Græcis* ὁλκὰς, *Belgis* hulca, *nobis* hulck, *Saxonib. modernis* holck, *i.e. Kiliano interprete,* holkas, navis oneraria, gravis, frumentaria, ſtlata, navigium latum vaſtumq;. Ceol *autem, an ex* ὁλκὰς, *literis inverſis, ortum, quod veri ſatis ſimile, (cum lingua Saxonica planè Græciſſet, ut doctiſſ. Caſaubono ſatis oſtenſum, in* De Linguâ Anglicâ vetere, *&c.) conſiderent alii.* Ceol *adhuc nobis manſit, in vulgari noſtro* Keele, *pro carinâ, cujus etymon apud eundem Caſaubon. eod. lib. p.*264.

Ceorlman.] 846.6. *Idem qui, &* Ceorlus. 764.19. 765.2. *&* Cirliſcus. 763.7. 764.4. 766.28. *ſcil. homo ruſticus, paganus, villanus: is qui eſt à re ruſtica, agriculturam exercens, unde Sax. aliàs* æcer ceorl. *Ita* Ceorles Ring, 907.19. *pro ruſticos. Quemcunque præterea ignobilem, & qui tum rure tum urbe è plebe fuerit, vox complectitur, ac* Eorl, *qui nobilis, ex diametro contrarius: unde Saxonum* eorl ⁊ ceorl, *Comes, ſc. & villanus, pro ſummo & infimo hominum apud eos ordine vel gradu. V. LL. Alnredi Regis, apud Lambar. cap.*4. *ubi* ȝe ceorle, ȝe eorle, *pro viro tam ignobili quàm nobili: atque hinc eſt quod* æȝþer ȝeorlirce, ȝe ceorlirce *in Judiciis Civit. Lond. in Textu Roffenſi. apud Bromptonum noſtr. hic.* 852.26. Comites & villani, *Latinè dantur. Vide Lambardum, in voce* Paganus. *Quandoque tamen* Ceorl, *Saxon. pro marito, ut hic* 764.47. *item in Evang. Sax. Jo.*4. *verſ.*16,17,18. *unde etiam* ceorlian, *pro nuptum dari. Matt.*22. *ver.*30. *Hujus uxor,* Cirlica *dicta, ut hic.* 823.28. Charle, *ut &* Churliſh, *nobis adhuc pro ruſtico, agreſti, inurbano, illiberali. Vide* Ruſticus.

Ceorlus.] *Vide* Ceorlman.

Cercella.] 666.24,26. 1078.15. *A Gallico* Cercelle, Cercerelle, *&* Cercereulle, *ſcil. avis aquatica, quæ nobis* Teale: *corruptâ forſan voce à Latin.* querquedula. *Hæ Giraldo Cambrenſi* anates minores, *de quibus ipſe miranda quædam narrat. Topog. Hibern. ca.*31.

Chacea.] 1940.64. *al.* Chaſea. *ead. col. l.*54. *al.* Chaſia. 1947.12. *Via per quam aguntur ad paſcua animalia. Anglis,* a Drove, *al.* a Drove-way, *à Sax.* dryfan. *i. fugare, pellere: quo ſenſu, Gallis* chaſſer, *unde Latino-barbarè,* Chaſeare; *quin &* Chacia, 2134.15,34. *pro ſaltu, & ipſâ ſtatione quâ venandi gratiâ aluntur feræ. Vulgò.* A Chace.

Chamellus.] 2254. *col.*4. *hoc, ut &* Chamellatio. 2278. *col.*4. *à Gallico,* Carneau. *i. pinnæ: vulgò,* the battlement of a wall. *Ita* Carnalé, *Gallis pro pinnatus.* imbattled. *Unde verbum* Karnellare, *al.* Kernellare, *quod frequens in antiquis regum noſtrorum diplomatibus; ubi rex firmandi muniendique caſtellum ſive ædes privilegium alicui concedit. Nam alioquin nemini hoc licet. De quo vide Spelmann. in* Kernellare.

Charner.] 1942.42. *Idem quod Gallis* Charnier, *id eſt, locus mortuorum hominum corporibus reponendis, vulgò,* a Charnell-houſe, *q. carnis repoſitórium. Tale hodie viſitur in chori cryptâ templi Hithenſis in agro Cantiano, ubi ejuſmodi oſſium accuratè congeſtorum acervus ſpectabilis. De quo Lambardus in Itinerar. Cantii.*

Chiminum.] 2293.43. Chiminus. 2357.34. *Via, iter. à Gallico,* chemin.

Chriſtianitas.] 54.50. *It.* 55.4. 227.65. De juribus Chriſtianitatis, *Hen.*1. *in LL. ſuar. ca.*7.21. *Quâ verò ratione, juribus ibi, cura hic,* Chriſtianitatis *nomen impoſitum, diſce mecum à viro maximo*

Jo.

Jo. Seldeno, Notis ad Eadmerum, *pag.* 208. *Chriſtianitas (inquit)* & ea quæ ad *Chriſtianitatem* pertinent paſſim, apud Eadmerum atque alios illius ævi ſcriptores, functionem Epiſcopalem, atque Fori ſacri actionem & adminiſtrationem ſeu officium Epiſcopale, ut uſitatiùs appellatur, denotant. ——Hinc apud nos Fora ſacra, quibus, jure nempe communi ſubnixis, aut Epiſcopi præſunt, aut ii qui eo nomine Epiſcopos, utpote quos provocare licet, ſuſpiciunt, *Curia Chriſtianitatis* etiamnum vocitantur. *Huc etiam pertinet illud apud doctiſſ. Spelmann. Concil. pag.*311. *ex Ms. de vitâ regis Offa.* Dominabatur etiam Snotingenſi provinciæ, cujus *Chriſtianitas* ad Archiepiſcopum ſpectat Eboracenſem. *Hiſtoria Abbatum S. Albani per Matt. Pariſ. in vitâ Guliel. Abbatis* 22. *prælatorum Chriſtianitatis ſic meminit:* Aderat tempus quo omnes *Prælati Chriſtianitatis* generaliter ad Concilium ſub Innocentio tertio Papa celebrandum convocarentur. *Vide plura in Urbis Cantuar. Antiquitat. pag.*362,363. *ubi de* Decano Chriſtianitatis; *ut & apud Briannum Twynum antiquitatis Academiæ Oxon. aſſertorem; hujus autem vicis prorſus expertem, ut ibi pleniùs oſtenſum.*

Ciborium.] *Vide* Cyboreum.

Ciffus.] 614.19. *pro* Cyphus: *rectiùs* Scyphus.

Ciricſceattum.] 761. *ult. aliàs, & rectiùs* Cyricſceattum, *quod vide.*

Cirliſca. Cirliſcus.] *Vide* Ceorlman, *ſupra.*

Cirpus.] 2903.28. *pro* Scirpus.

Ciſara.] 2093. *penult. pro* Cicera, *leguminum genus, vulgò*, Vetches.

Ciſera.] 948.28. *Mendosè pro* Sicera. *i. potus vel vinum ad inebriandum potis.*

Clamare.] 478.37. Clamator. 2469.10,27. *Vide* Calumpnia, *ſupra.*

Clangarius armorum.] 2612.18. *Feciales, à clangando dictus.*

Clario.] 2623.48. Clarrio. 2587.58. *Lituus. A Gallica* clairon: *hoc autem à claro quem edit ſono. Vulgò*, a clarion.

Clauſtura.] 2139.20. *alibi* Clauſura. 2088.35. 2089.34. *Incluſio: item* Clauſum *vel Septum. Vulgò*, an encloſure.

Clauſula.] 2217.17. *Parvum clauſum, vel parva area ſepto incincta. vulgò*, a ſmall Cloſe.

Clauſum Paſchæ.] 1090.31. 1166.55. Dominica in Albis, *ſive dominica prima poſt Paſcha: nobis* Low-Sunday. *Sic autem dicta, quòd Paſcha claudat, & feſti ſolennis finem ponat. Claudere, ut & finire, nobis* to cloſe: *finis*, the cloſe.

Cleia.] 1931.6. *a Gallico* Claye. *i. Crates. Fleta authori*, Glaga.

Cleptor.] 156.11. *Fur, latro: al.* cleptes, & clepta. *omnia à Græco* κλέπτης.

Clito.] 122.33. 141.26. 157.6,22. 472.46. *id eſt*, Atheling, *ut hic*, 141.26. His diebus Elfredus, id eſt, clito Atheling, *&c. mendosè, pro* Elfredus Clito, id eſt, Atheling. *De voce, cum diminutivo* Clitunculus. 176.53. *ſupra in* Adelyng.

Clocarium.] 2440.10. 2453.23. *Campanile, campanarium: à Sax.* clugga, *Belgis* klocke, *campana. Unde noſtratium* Clocke *pro horologio.*

Cnipulus.] 587.8. *Gladius. Quod enim hic, Radulpho de Diceto* Cnipulus, *eſt Matt. Pariſ. ad ann.* 1176. gladius: Eodem anno (*inquit*) Willielmus de Branſia multitudine Wallenſium in caſtello de Bergamini callidè convocatâ, prohibuit, ne quis gladium ferret viator, vel arcum, *&c. Vox eſt (ni fallor) ejuſdem originis ac noſtratium* knife, *veteribus Belgis (inquit Kilian.)* kniife. *i. culter, gladius.*

Codicella.] 1815.45, *pro* Codicillus. *Ita ſiquidem eo ævo vocarunt donationum tabulas, vulgò*, Landbocs, *quæ Normannis* Chartæ *dicta. Vide* Landboc.

Cœlum.] 1289.29. 1704.53. *Concameratio cælata, & ex eo, hîc cœlum dicta; niſi malis ab eo cœli ſenſu quo tectum ſignificat: ſiquidem ut ait Poeta:* tegit omnia cœlum. *Vulgò*, a Seeling.

Cofra.] 1461.5. Coffra 2755.60. *&c. Ciſta, arca, capſa, ſcrinium. vulgò*, a Coffer, *à cooperiendo dictum.*

Collectura.] 2595.35. *Collecta.*

Colliſicium.] 825.33. Si eum reddat in contumeliam ad *colliſicium* x. s. emendetur. *Corrige*, Si eum radat in contumeliam. *Pergit Saxon.* to homelan, *id eſt, Lambardo Interprete*, morionis in morem: *authore autem noſtro, ut ſupra*, ad colliſicium. *ſed quid ſibi velit* colliſicium, *aut unde ſit petendum, ignarus ipſe peritioribus inveſtigandum relinquo. Interim, à Sax.* homelan, *forte noſtratium* homely. *i. ſqualidus, incultus, ſordidus: non autem ab* ham, *vel ut hodie* home, *domus, quaſi familiaris, ut Minſhæo viſum.*

Colpus.] 849.40. Et ſi *colpus* alicui fallat ter, verberetur & ipſe ter. *Ubi* colpus *ictum ſignat, Gallis* coup, *It.* colpo. Colpus *igitur alicui* fallere, *vel (ut in L. Salic. tit.* 29. *de vulnerib.* §. 1.) fallire, *idem eſt quod* de ictu falli; *nobis* to miſſe or faile of his ſtroke. *Huic affine* Colpo. *i.e. fruſtum, de quo Spelmann. ex Hovedeno, cujus etymon proculdubio à Græco* κολοβὸν, *decurto, minuo, mutilo, unde noſtratium* Collops. *V. doctiſſ. Caſaub.* de linguâ Anglicâ vetere, *p.* 279.

Combaro.] 1919.52. *Municeps. De Abbate S. Auguſtin. Cant. dictum, qui cum Baronibus, i. municipibus ſive burgenſibus Sandwicenſibus litigans, ejuſdem cum illis municipii ſe aſſerit participem.*

Comitiva.] 1112.35. *Societas, ſive comitatus viæ. Anglis* company. *Genus etiam dignitatis alibi notat. de quo Voſſ.*

Commerciones.] 762.36. *Fines, limites, confinia. vulgò*, marcæ, marchiæ, marchæ, *nobis* marches, *quomodo Angliæ partes Walliæ & Scotiæ proximantes vernacule* the Marches *dicimus; aliàs cum Gallis* Frontiers. *Hinc in Germania* Marcomanni *dicti, quaſi gentes* Marcham, *collimitium, vel confinia incolentes, nobis olim* Marchiſii, *vulgò*, Marchers. *i. conterminus. Hinc etiam limitis Comes, ſive præfectus limitaneus, Germ.* Marcgrave *dict. Latinè* Marchio, Marchiſus, *etiam* Marchiſius, *Gallis & Anglis* Marquis. *Voces omnes à Germ:* marc. *Angloſaxonib.* mearc, *limes, termini ſignum, nota: unde, quorundam opinione*, Merciorum *apud nos olim, Heptarchiâ Saxonicâ adhuc florente, regni nomen; Saxonicè* myrcnaric. *à* mearc *ſcil. terminus, finis: utpote cum* Mercia *reliquorum omnium regnorum eſſet confinis, ac limitanea. Plura de vocib. apud Hotoman. Voſſ. alios. Ad* Commerciones *redeundum: quo vocabulo uſus iſte author pro Sax.* gemæron, *quod idem ſenſu, limites ſcil. vel confinia: quomodo* land-gemæra *in Fœd. Aluredi & Guthr. RR. cap.* 1. *pro* terræ fines. *Unde, (ut hic, ut in ſexcentis aliis, tractu temporis extrito) noſtra*-

tium

tium hodie **meares**, al. **meeres**, eopſe ſenſu.

Commiſſionatus.] 2046.26. *Commiſſione. i. mandato delegatus, aſſignatus: vel cui quid poteſtatis ab altero demandatur, vel committitur.*

Communa.] 664.55. Omnes prædicti magnates juraverunt *communam* London. *De Gulielmi, Elienſis Epiſcopi, Ricardi reg. Cancellarii, depoſitione hic agitur: quod Hovedenum apud fuſius ſic:* Placuit ergo Johanni fratri regis. & omnibus Epiſcopis, & Comitibus, & Baronibus regni, & civibus Londoniarum, quod Cancellarius ille deponeretur, & depoſuerunt eum, & in loco illius inſtituerunt Rothomagenſem Archiepiſcopum, qui nihil operari voluit in regimine regni, niſi per voluntatem & conſenſum ſociorum ſuorum aſſignatorum, & per conſilium Baronum Scaccarii. Et eodem die Comes Moretonii, & Archiepiſcopus Rothomagenſis, & alii regis Juſticiarii conceſſerunt civibus Londoniarum habere *communam* ſuam. Et eodem anno Comes Moretonii, & Archiepiſcopus Rothomagenſis, & ferè omnes Epiſcopi & Comites, & Barones regni juraverunt *communam* illam firmiter, & inconcuſſè ſe ſervaturos, quamdiu domino regi placuerit, &c. *Ubi* Communa *(ut fallor) pro aſſociatione, confœderatione, compacto: ita ut* conceſſerunt civibus Londoniarum habere *communam* ſuam, *idem ſit, ac* cives Londinenſes in fœdere vel pacto ab eis inito ſibi aſſociarunt, *vel* ejuſdem fœderis ſocios ſecum & participes eſſe voluerunt, *quo decretum vel conſultum illud, de Cancellario deponendo, communi omnium conſenſu factum, debitum ſortiri valeat effectum. Hoc aliis* Communia, *ut multis probat doctiſſ. Voſſius. quo quidem ſenſu ſæpius occurrit in* Stabilimento *(ut vocatur)* Communiæ Rothomagi, & Faleſiæ, & Pontis Audomari, *inter Chartas Ducum Normanniæ, p.1066. Vox autem, præter hanc, aliam olim tulit ſignificationem, ut hic 704.30. item 1276.34. ubi, ut apud Matt. Pariſ. hiſt. 261.22. item, quomodo* Communes *hic, 2429.55. pro plebe, vulgo, populo, turba, nobis* **the Commons**; *alias, (à Gallico* Communaute) **the Communalty**. *Similiter apud Roger. Hoveden. in Ric. 1. fo. 410. a.* Communia Londoniæ, *pro urbis illius plebe vel civibus. Hinc Comitiorum Angliæ domus inferior, ubi plebis procuratorum conſeſſus, vulgò audit,* **the houſe of Commons**. *Alio tamen ſenſu vox poſtea, 1941.60. ubi jus ad rem aliquam commune vel indiviſum ſignat, in quo ſc. quis cum uno aut pluribus aliis communicat vel participat, ut in loco illic intellecto, ad ferendum ſc. & agendum. Unde illud, 1947.44. ubi de eodem loco agitur:* remaneat *communis* Abbati & Priori ad cariandum & chaſiandum quociens neceſſe habuerint. *Vulgò,* a **Common**. *de quo vide Cowell, in voce.*

Companagium.] 854.46. *Quicquid cibi præter panem & potum. à Gall.* campanage.

Compaſſioſus.] 2640.56. *A* compatior *fortè: unde &* compaſſio, *pro miſericordia: Gallis & Anglis,* **compaſſion**. *Plura apud Voſſium in vocib.* Compaſſio, & Compatior.

Compellativum.] 845.23. *pro hoc, & Foxus in Act. & monument. tom. 1. pag. 193. & Spelmann. Concil. pag. 405.* compellationum *exhibent. ſubintelligendum fortè* negotiis. *i.e. cauſis vel litibus accuſatione motis. Senſum loci talem arbitror, ſcil. ut Epiſcopus (cui & hic & alibi [a] onus hoc impoſitum) purgationum curam habeat, ne quid iniquum fiat. ſicut enim hoc in loco* compellatio, *accuſationem; ſic, (ut alibi oſtenſum)* adlegiatio, *purgationem ſonat.*

[a] LL. Edw. Confeſſ. cap. 9.

Completorium.] 1877.4. *Preces & cantus veſpertinus: divinorum officiorum de die celebrator. complementum; à complendo dictum; quod ultimum, vel extremum. vulgò,* **the Compline**.

Concambium.] 1820.39, 44, 52. *Idem quod* Eſcambium, *infra.*

Condos.] 2142.44. 2143.30. *Mendosè fortè pro* Condot, *al.* Condol, *quod Gall. dorſum terræ, porca. vulgò,* a **Ridge**.

Confeſſio.] 1291.63. *Martyrum cubiculum, ut quibuſdam dictum. Illa ſc. pars eccleſiæ ubi condita ſunt Martyrum reliquiæ ſub altari: nec tamen* martyrium, *ut multis probat Ludovic. de la Cerda, Adverſar. ſacr. in voce. Locum hunc in eccleſia Cantuarienſi vulgò* **Under-croft** *dicimus, de quo nos in Antiquitat. Cantuar. pag. 175.*

Confinator.] 2544.12. *Mendosè pro* Conſiliator, *ut paulo infra, lin. 36.*

Congildones.] 763.19. 825.5, 6. *alibi* Gildones. 825.10. *à Sax.* ʒeʒẏldan, *quæ vox (ut rectè notat Lambardus) à* ʒẏldan, *quod ſolvere ſonat, fluens, unà pariter ſolventem ſignificat. Nomen duabus de cauſis impoſitum: una, quod iſti pecuniam interdum in unum conferrent, atque unà cum ſocio, cædis conſcio, ad perempti corporis æſtimationem explendam pro more contribuerent; interdum verò compenſationis nomine, pro ſocio occiſo æſtimationis partem reciperent: altera, quòd pecunia quadam communis foret ad convivia publica, quæ certis temporis intervallis celebrarent. Tale, ut videtur, eorum contubernium ſive collegium,* quorum *(ut eſt in LL. Hen. 1. cap. 88.)* crocca cowellet, *id eſt, quorum olla ſimul bullit: à Sax.* cꞃocca, *olla, &* ƿællen, *bullire;* co *præpoſito, quod, ut* con, *in compoſitis* ſimul *notat. E.G. in* **co-partner, co-operate, co-ordinate, co-incident**, &c. *Vox, ut veriſimile eſt, cum more, hinc in Cambriam ivit; Cambris enim* gildio [b], *compotationum expenſas exolvere, ſonat. Vocant atque agricola (inquit Lindenbrog. in voce* Gildonia) *in Germania* Gilde *vocant convivia publica, quæ collatitiâ ſtipe quotannis ſemel iterumque celebrare ſolent. Sodalitium vel contubernium hujuſmodi, Saxonibus* ʒebeorꞅcipe, & ʒẏlꝺꞅcipe, *Belgis* **ghild-ſchap**, *dictum: & ab eodem fonte fluxit noſtratium* **Gilde**, *pro religioſorum olim aliquot ſocietatibus, ut & mercatorum, mechanicarum artium, & opificum ordinibus, (* **Companies** *hodie vocant:) ut &* **Gild-halle**, *pro prætorio, publicique conſeſſus hujuſmodi aulâ.* Congildo *igitur eſt contubernalis, contribulis, contributionum ſocius: Belgis* **ghilde-broeder**. *al.* **gulde-broeder**. *Monendum hic, locorum ſupra ſignatorum priorem, ubi vox iſta reperitur, (Legum ſc. Inæ regis cap. 20.) apud Lambardum malè, hic autem multo pejùs exhibitum. Ibi enim voces quædam Saxonicæ: hic autem plures Latinæ deſiderantur. Priorem ſic reſtituo: inter* to ƿroꝼianne, & oþþe to alẏꞅanne, *inferenda hæc:* oþþe to ꞅleanne. *Vide Concil. Berghamſted. cap. 28. apud Spelmann. pag. 197. Poſteriorem verò ſic:* —— nec cornu ſonet, profure *(i. tanquam furti juſtè ſuſpectus)* examinetur, *(ut, pro examinis exitu)* vel occidatur, vel liberetur. Si quis autem *(ita)* perempti corporis æſtimationem exegerit, confirmet *(interfector)* ſe illum tanquam furem occidiſſe: nec ſolvatur ipſius occiſi *(capitis æſtimatio)* congildonibus, &c.

[b] Daviſ. in Dictionar. Britannico-Latino. in voce Gildio.

Conjectare.] 824.3, 62. Contribuere: *unde* Conjectum.

jectum. *i. eſt, contributio, collatio de ſubſtantiis; pluribus puta debitoribus pecuniam in unum conferentibus, quod* congildonibus *ſupra ſolenne. Plura vide apud Lindenbrog. in voce* Conjectum. *& Buchel. Not. in Hedæ hiſtor. Ultraject. ubi in Epiſcoporum Privilegiis (ut vocantur) vox frequens, & immunitatem illã, aut ſimilem, ubique ſignificat, cui noſtratium* Scot *(à tributis excuſationem intellige) planè reſpondet.*

Conjuratio.] 918.63. *Hic pro* Adjuratio, Exorciſmus. *quod enim hîc Latinè* Conjuratio, *Sax. eſt* halſunʒ, *ab* halſian, *adjurare, exorciſare. Hinc noſtrat. & Gall.* Conjuration, *pro Dæmonum, per incantationes, tum excitatione, tum ejectione.*

Conqueſtio.] 912.38. Conqueſtus. 725.58. *& ſæpe. Vulgò,* Conqueſt. *Omnia, ni fallor, à Gallico* conqueſter, *hoc eſt, vincendo acquirere, & imperio addere, vel finibus ditionis adjicere; quo quidem ſenſu verbum* conquirere *hic.* 468.29. 472.44. *Hinc Guilielmus Nothus, Britanniâ ſubactâ,* Conqueſtoris *nomen adeptus, ut hic,* 725.38. *vulgò,* the Conquerour.

Conqueſtor.] *Vide* Conqueſtio, *ſupra, in noviſſimis.*

Conſideratio Curiæ.] 937.42, 63. 938.7, 8. 1920.1. *Pro* Judicium, *vel* Conſultum Curiæ, *ſive tribunalis: quibuſdam olim* Exguardium. *Conſtit. Sicul. li. 3. tit. 17. (à Spelm. partim exhibit. in voce* Exguardium) *de vaſſallo delinquente in dominum, (ſc. ratione feloniæ, vel ſervitii poſt tertiam ſubmonitionem non præſtiti, &c.)* Dominus poteſt de eo quod tenet ab ipſo, ipſum per *exguardium* diſſaiſire, &c. *Id eſt, non ſuo proprio judicio, ſed Judicis, ſuper eâ re conſulti, decreto vel ſententiâ: cauſa ſcil. judicialiter, & ſervatâ juris formâ, priùs cognitâ. Vocem enim* exguardium *idem ſignare conjicio, ac Gall.* eſgard, *de quâ crebrè in veteri Normanniæ Cuſtumario. E.G.* a leſgard de la court, *i. (ſecundum exemplar Latinum)* ad eſgardum curiæ. *Similis loquendi modus occurrit mihi in Cantii noſtri Cuſtumar. in re haud abſimili, nimirum ubi agitur de fundi ademptione ob redditum tempeſtivè non ſolutum, ſc.* per agard de ſa court, *id eſt, judicio curiæ ſuæ, vel ut hic,* per conſiderationem curiæ ſuæ. *unde phraſis illa forenſis vel hodie uſitata,* ſicut curiæ conſideraverit.

Conſigillatio.] 856.34. — inſigilletur manus ejus, & inquiratur die tertia ſi mulaminum ſit intra conſigillationem. *Sax. (in Textu Roffen.) ſic:* ⁊ inſeʒliʒe man þa hand. ⁊ ſece man ofeꞃ ðæne ꞃꞃiddan dæʒe. ſƿa hƿæþeꞃ ſƿa heo be ꝼul ſƿa clæne binnan ðam inſeʒle; *i.e.* manus (ordalio *probati, projecto jam ferro ignito: è veſtigio*) obſignetur, & inquiratur die tertiâ ſi munda ſit, vel immunda (*inuſta ſcil. necne*) intra obſignationem.

Conſtabularius.] 574.59. 1213.18. *& alibi. Vox (ut oſtendit eques doct.) à diverſis diverſimodè ſcripta: efficta verò à Gall.* Coneſtable, *ut hoc à Latin.* Comes ſtabuli, *qui veteribus aliàs,* Tribunus ſtabuli *dictus, ut qui ſtabulo ſuperiorum Imperatorum eſſet præfectus. Regino Prunienſis (qui floruit an. 1010) Chron. li. 2. ad ann.* 807. Burchardum Comitem ſtabuli, quem corruptè *Conſtabulum* appellamus, cum claſſe miſit in Corſicam. *Poſterioribus autem ſeculis ad magiſtrum equitum, perinde mox ad omnem turmæ equeſtris, tandem & pedeſtris, præfectum (i. Centurionem) quem hodie* Capitaneum *appellamus, nomen tranſiit. LL. Edv. Conf. ca.* 35. Erant & aliæ poteſtates —— per ſingulos Comitatus totius Regni prædicti (*i. Angliæ*) conſtitutæ, qui *heretoches* apud Anglos, — Latinè verò dicebantur ductores exercitus; apud Gallos capitales *Conſtabularii*, vel *Mareſchalli* exercitus, &c. *Hinc verò (ut rectè monet Spelmannus) liquet, non receptum tunc temporis à noſtratibus hoc vocabulum, ſed à Normannis poſtea introductum, & ad eos collatum, qui aut militem educebant, aut rem militarem curabant, aut loco alicui præſidio dabantur. Sic Regni, Caſtri, Hundredi, Villæ,* Conſtabularius, *&c. Traducitur etiam ad officiales marinos: unde qui poſtea* Admiralii *dicuntur, ſub Ricardo* 1. Conſtabularii claſſis regiæ *nuncupantur. Vocem itaque qui accerſunt à Sax.* cyninʒ, *Rex, &* ſtable, *ſtabilis, q. columen regis, & ejus ſtatum conſervans, planè nugantur. Vox autem huc ab Anglo-Normannis adducta; quàm variè & latè ab eis fuerit tandem uſurpata & extenſa; tractatu ſatis accurato, oſtendit Spelmannus, quem imprimis vide.*

Conſtamentum.] 1399.38. *Gallicè* Couſtemens, *pro expenſis, impenſis, ſumptibus: vulgò,* Coſts. *Vide* Cuſtus. *Venit, ut videtur, à Latino* Conſto, *eâ vocis ſignificatione quâ valere ſonat. De quo vide Cl. Caſauboni, Iſ. filii, Tractat. de Uſu & Conſuetud. pag.* 111, 112.

Conſuetudinarium.] 977.2. *Librum illum ritualem; olim longè latéque celeberrimum, intellige, quem ab authore Oſmundo ſcil. Sarisburienſi epiſcopo,* Miſſale ſecundum uſum Sarum *appellabant; officiorum divinorum omnium & ſingulorum* (Agenda *vocant*) *ritus formuláſque deſcribentem.*

Conſulator.] 1230.53. *Idem fortè qui apud Voſſium ex Freculpho,* Conſularius. *Utrumque, ni fallor, Conſiliarium ſignat, vel Conſiliatorem; unde noſtratium,* Counſellour.

Contenementum.] *Vide* Tenementum.

Continentia.] 544.55. 1393.25. 2767.22. *Synopſis, argumentum. Hinc autem tractatus alicujus argumentum ſive ſumma, nobis hodie,* the contents, *q. contentorum ſynopſis.*

Contratenere.] 830.36. *Sax.* ꝼoꞃhealdan, *quod contra legis præceptum, ex contemptu tenere, vel detinere, ſonat.*

Contribunales.] 861.2. *Tribules fortè, vel contribules. quod enim hîc:* & portet faidam erga *contribunales* mortui: *in LL. Hen.* 1. *ca.* 68. *eſt:* & portet factionem erga cognationem. *Saxonicè verò ſic:* ⁊ beʒe ða ꝼæhþe ƿiþ ða mæʒþe. *i.e. Lambardo interprete,* is jam cognatis interfecti pro inimico habetor. *V.* Weregildum.

Controverſiones.] 1196.51. *Controverſia.*

Conventionare.] 584.58. 1090.32. 1105.30. *Eſt ſuper aliquâ re paciſcendo convenire, & id, de quo convenit, promittere. vulgò,* to covenant.

Conus.] 898.39. *Idem, ni fallor, quod Matt. Pariſio, hiſtor. p. 748. l. 14.* Cuneus monetalis: *ſigillum ferreum ſcil. aut chalybeum, quo nummus cuditur. à formâ dictum. Atque hinc fortè nummus ipſe nobis vulgò,* Coine: *numarius, vel cuſor monetarius,* a Coiner. *V. Spelm. & Watſ.*

Coppa.] 75.23. *i.e.* Cuppa, *ut infra, ead. col. lin.* 35. *Alio tamen ſenſu poſtea.* 1820.62. *ubi idem eſt quod nobis vulgò,* Coppe, *i.e. quorundam frumenti manipulorum ſive faſciculorum acervus criſtatus, vel in acutum editus. Hinc* coppare *pro acervos ſic congerere. Nobis hodiéque,* a copped crowne. *pro rei alicujus capite criſtato, vel ad criſtæ modum edito.*

Corabus.] 812.51. *Corrige* Carabus. *Sic enim Florent. Wigorn. ad ann.* 892. Occultè (*inquit*) de *Hibernia* fugerunt, *carabúmq;* qui ex duobus tantum coriis & dimidio factus erat, intraverunt, mirúmque in modum ſine velo & armamentis, poſt 7. dies in *Cornubia* applicuerunt. *Rem geſtam ſic enarrat author Chron. Sax. ad ann.* 891. ðꞃy Scottaſ cꞃomon to Ælꝼꞃede cy-

nmge on anum bate butan ælcum gerebun of Hibernia ponon hi hi bestælon. forþon ðe hi poldon for Goder lufan on elþeodin. ſre bion, hy ne rohton hpær. be þat pæs geporht of ðpiodan healfpe hyde. ðe hie on foron. ⁊ hi namon mid him þ hi hæfdon to feorfon nihtum mete.&c.i.e. (*dent editores & interpretis venia*) Tres *Scoti* ad *Alfredum* regem venerunt in unâ naviculâ, omnibus deſtitutâ armamentis, de *Hibernia*, unde ſe clã ſubduxerunt: volebant enim pro Dei amore peregrinari, de loco, quocunque ferrentur, non ſolliciti. Navicula ex duobis corus & dimidio facta fuit: ſecum autem aſſumpſerunt unius ſeptimanæ viaticum, *&c. De naviculis hujuſmodi plura vide apud RR. Armach. Brit. eccl. Primord. pa.*606. *in marg. Luyd. Fragment. fo.*31.*a. Twin. Comment. li.*2.*pa.*80. *Seld. Mare Clauſ. li.*2.*c.*2. *item Salmaſ. in Solin. Hiberni vocant* Corroghes, *à Britan. fortè* Corwg, Corwgl, Cwrwgl *quod cymbam ſonat corio contectam. V. Dictionar. Britannico-Lat. Gallis* Carabe, *quod, uti* Carabus, *à Græco* κάραβος.

Corepiſcopus. 1650.*penult.*1651.34. *Quaſi* χωρεπίς. *i.e.* ruſticus epiſcopus: *epiſcopi nempe vel archiepiſcopi in remotis agentis vicarius. de quo vide Duaren. de ſacr. eccl. miniſter. li.*1.*ca.*9. *& Spel. Huic affinis epiſcopus ille nobis* ſuffraganeus *dictus. De Corepiſcopo verò cujus heic mentio vide Antiquitat. urb. Cant. pa.*65.299.

Coriſcus.] 686 43. — *coriſco* cooperto, & ſcripto nobis ignoto &c. *Fortè legendum*: codicillo cooperto &c.

Corium perdere.] 761.64.830.55.927.49. *idem quod* corio carere, *lin.*61. *quæ vapulare ſive verberibus cædi ſignificant. Pœna corporalis ſervis propria, quæ quandoq; in pecuniariam mutata: unde Sax.* hydgylde, *al.* hydegild. *i. corii redemptio; ab* hyde, *corium, &* gyld, *ſolutio, compenſatio. atque hinc* corio componere. 902.19.*item* corium redimere. 927 61. *id eſt, virgarum metum pretio redimere. Hoc in LL. Hen.*1.*c.*78. pretium corii *dicitur, quod idem ac in L. Salica* 42.§.2. ſolidos pro dorſo ſuo reddere. *Plura infra, in* Hidage.

Coronator. 1916.*penult. Eſt officialis ſive miniſter coronæ regiæ, inquiſitioni homicidiis aliiſque hujuſmodi ad coronam regis ſpectantibus præcipuè deſignatus. De quo pluribus Cowellus noſter, in voce. Vulgo,* Coroner, *ut hic*, 2145.39.

Corporale.] 1850.1. *Sindon vel linteum quo Corpus Domini. i. panem conſecratum tegunt. unde aliàs* Dominicale *dictum. quibuſdam,* pulvinar ſacroſanctum. *Gallis* Corporail, *nobis* the Corporall.

Corredium.] 767.34.1347.45.1872.57,61. Corrodium. 902.11.948.25. *alias* Conradium, Conredium. *vulgò*, a Corody. *Obſoniũ eſt, quod vel ſuperiori in ſubſidium penditur, vel in menſam alicui alii apponitur. Cibus menſæ apparatus. Item* Convivium. *Res quale quale veſtigium (ni fallor) adhuc in hoſpitio quo eccleſiarum cathedralium & collegiorum Firmarii (prædiorum ſc. conductores) dominos ſuos, prædia inviſendi gratiâ advenientes accipiunt, quod vulgò*, Entertainment *cujus redemptio pecuniaria*, Entertainment-money, *vocant. Vox autem amplioris eſt ſignificationis, ut apud doctiſſ. equitem videre licet. Sæpe occurrit ſcriptum cum* r. *ſingulari*, coredium *ſc. unde vocem à* con, *&* edo *conflatam reor. N. enim & R. literæ in veteribus libris crebrò mutantur, ut Cl. Salmaſio in not. Plinian. obſervatum.*

Corſned.] 919.16.25. *Anglo-Saxonibus erat in more poſitum, panem certis quibuſdam deſtinatiſq; ſententiis conſecratum reo guſtandũ offerre. habebant enim penitus inſitam opinionem, non poſſe quenquam mali conſcium panem hoc modo dedicatum glutire.* Offam judicialem *dixerunt. Ita Lambard. qui panem vocat execratum.* Corſ *(inquit)* execratum *ſonat*, ned *ܬ* neod, *id eſt neceſſitate ductum,* panem *ſignificat. Mallem ipſe* offam execratam: *ab eodem* corſ, *&* ſnæd, *vel* ſnid, *(a* ſnidan, *Belgis* ſniiden, *quod ſcindere ſonat) particula, bolus, fruſtum, offa.*

Coſinus.] 1684.17. *Gall.* Couſſin, *Pulvinus. Origo forti à* Coxa: *quod ſedentium coxis ſupponatur. Latinis* coxim *adv. pro* coſſim ſedendo, *vel* in coxis nitendo. *Item Hiſpanis* Cuxin, *&* Coxin, *pro pulvino.*

Coſtagium. 2616.32. *Idem quod* Conſtamentum, *ſupra, &* Cuſtus, *infra: quæ vide.*

Coſtera. 1218.6. *Litus ora maritima. Mat. Pariſ.* Coſta maris *hiſt.*258.28. *unde noſtr.* Coaſt, *&* Sea-coaſt, *eodem ſenſu. Vocum poſterior à Gal.* Coſte *i. latus. unde alias nobis dict.* the ſea-ſide: *prior fortaſſe ab eorũ* Coſtier, *obliquum, quemadmodũ plerumq; ora maritima.*

Coterelli.] 706.28. *Nam ſingulari nuſquam occurrit numero: plurali verò quandoque ſic, quandoque* Cotarelli. *qui quidam è plebe apud Gallos, ex prædâ & rapinâ (ex legum inſtar) viventes, nobilibus & eccleſiaſticis viris olim oppido infeſti. Gallis* Cotereaux, *&* Coſtereaux, *vulgò dicti. V.*1451.22.

Cottarius.] 2576.39. *Cota. i. tugurii habitator. Vulg.* a Cottager: *à Sax.* cote, *ſpelunca, latibulum. Vide Spel.*

Craſpiſcis.] 897.64. *Idem proculdubio quod alibi* Craſpeis; *Spelmanno noſtro* Grampois, *piſcis grandior. Vox compoſita, cujus prior ſyllaba in unâ, à Gall.* grand, *in alterâ, à Latin.* craſſus. *Bractono* Craſſus piſcis. *li.*2.*ca.*24.*fo.*55.*b. folio verò* 120.*a.* Groſſus piſcis.

Cremabilis.] 980.21. *Quicquid facile crematur. Ulpiano* cremialis.

Crocardus.] 2493.65. *Reprobum nummi genus, aliàs* Cocodones *dict. Vide Walſingham. hiſt. ad an.*1301.

Croftum.] 2089.33.2090.32,39. *Prædiolum (inquit Spelm.) pone habitaculum ruſticum, à latioribus campis ideo diſtinctum, ut animalia ruſtica ſubitis uſibus exhibeat. Angulus campi, idemque fortè Saxonibus quod nos hodie (Normannos ſequuti)* Clauſum *dicimus.* a Cloſe. *Vide Cowell.*

Cruciata.] 2660.8,9,11.12,15 18. 2671.23,46. 2672,45,48. *Literæ pontificiæ, quibus auxilium imploratur adverſus hoſtes eccleſiæ, in primis Saracenos & infideles, (quibus ſignum crucis ludibrio eſt:) quo tamen pontifices Romani contra ipſos etiã Chriſtianos, inimicos ſuos, (ut huic Urb 6. contra Clement. Antipapam) interdum uſi ſunt. Vulgo*, a Cruzada: *à crucis ſigni in veſtibus apud ejuſmodi crucẽatorum geſtatione.*

Culvertagium.] *Vide* Fridwita.

Cuneus monetæ.] 1816.6 10. *Moneta cudenda vel percutiendæ jus. vulgò*, Coynage. *Vide LL. Æthelſtani reg de quibus hic*, 843.32. *&* Conus, *ſupra.*

Cuppa mazerina. 614.29. *Idem quod nobis hodieq;* a mazer. *Belgis* maeſer *eſt aceris arboris tuberculum, unde, ut fertur, vox orta; quoniam (inquiunt) iſtiuſmodi pocula plerumque ſunt acerna.*

Curia Apoſtolica.] 2194.27. *Vide* Apoſtolicus.

Curſaria. 1164.14. *Piratæ, & latrones marini, qui maria diſcurrunt, Galli vocant* Corſaires, *&* Courſaires. *Hinc ut videtur*, Curſorix *nomen. quod naviculæ genus* Celoci *(ni fallor) ſimile. utrumque à celeritate dictum, q.* curſorix, *quomodo Hovedeno dicta.*

Curtelagium.] 2090.33. Curtilagium. 2029.45. *Hortus olitorius, vel ubi leguntur olera. Vocabular. vetus Anglo-Latin.* Curtilage or garden. Olearium. *In eandem ſententiam Lindewod. Provinc. al. li.* 3. *tit. de decimis, cap. Sancta.* 5. *omnibus.* Curtilagium *(inquit)* dicitur locus adjunctus curti ubi leguntur

guntur herbæ vel olera. Vox eſt à Gallico courtil; agium addito in vocis productionem.

Curtillum.] 764.59. ruſtici curtillum debet eſſe clauſum æſtate ſimul & yeme. Curtillum hic idem quod alibi Curticella. i. parva curtis. Prædiolum intellige. Curtis enim, uti & Curia, habitaculum ſignat ruſticanorum adſcriptis prædiis, vel (ut Lindewodus[a] noſter vocem explicat.) Curtis eſt manſio vel manerium ad inhabitandum, cum terris, poſſeſſionibus, & aliis emolumentis ad tale manerium pertinentib. Idem Gallis, quod Italis Manſus. Pet. Benevent. Curtis vulgare eſt Gallicorum, ſicut Manſus Italicorum. Item locus ille concluſus ſub dio, ante ædes præſertim virorum principum. Vulgò, a Court. A voce ad rem: unde fortè Forenſium noſtrorum Breve, de Curia claudendâ, ortum, de quo Cowell.

[a] Provinciàl.li.3.ti. de domin. ca. Sancta. §. omnibus.

Curtis.] Vide Curtillum.

Cuſtuma.] 1796.55. 2576.42,55. Conſuetudo: item vectigal conſuetudine debitum. à Gallico Couſtume, nobis Cuſtome. Vide Cowell. in voce. imprimis autem doctiſſ. Caſaubon. Iſ. fil. de me ſtudiiſque meis optimè meritum, Tract. de Uſu & Conſuetud. pag. 111,112, &c.

Cuſtus.] 1937.26. 1942.9. Expenſa, impenſa; ſumptus: vulgò, Coſte; à Gall. Couſt.

Cyboreum.] 1019.7. quandoque Cyburium; quandoque, & rectiùs, Ciborium. Arca, ſeu pixis, vel ſcriniolum ſuper altare, apud Pontificios, in quâ ſacramentum altaris conſervatur: Gallis Ciboite. Vox à cibo, ſacramentali ſcilicet, quem continet: & interdum ad eam tecti partem presbyterii ſive chori tranſlata, cui altare ſuppoſitum.

Cynebot.] 845.62. alibi Cynegild, & Cenegild. Lapſus hic doctiſſ. eques, qui voces expoſiturus eai cum mægbote confundit: quæ compenſationis eſt pars illa interfecti cognatis debita; atque hic cognationi datur regiæ, ſub weræ nomine, & tanquam natalis pretium, ut vocant. unde hæc Sax. ſe pæpe belýmpaþ to ðam mægðe ðaſ cýne cýnneſ. i.e. weram debent habere propinqui regii: poſtea verò, þam pæpe habbaþ ða mægaſ. i.e. ipſam weram debent habere parentes: (intellige propinquos, ut infra in voce parentes:) cum quod ſequitur, cýnebot, omni populo debeatur, ob regem ſublatum; juxta ſequentia: ⁊ þ cýnebot to ðam landleod ſ poſten, ⁊ ðam cýnebot ſe landleode. i. ad gentem verò pertinet compenſatio regia. ſcil. quâ regia.

Cyreath.] 842.62. Cyreath. i. jusjurandum electum, &c. Juramentum ſcil. quod quis, cum quibuſdam aliis conjuratoribus è majori numero ſelectis, præſtaret: cui contrarium Rimath, quod nempe quis cum toto conjuratorum nominatorum cœtu vel numero daret. Prius à cýpe, Sax. i. electum, & að juramentum, nobis hodie oath: poſterius à ꞃime. i. numerus, & eodem að.

Cyricſceattum.] Sic enim ſcribendũ, quod 761. ult. Ciricſceattum, aliter, (ut in LL. Hen. 1. ca. 11.) ſed perperam etiam, Cheriſceattum; nec meliùs hic. 469. 37. Syricſeat. Vox eſt pura puta Sax. cýpicſceat ſc. quam Lambardus, legum Saxonicarum primus editor & interpres doctiſſ. ſæpe Latinè reddit (quomodo etiam in verbor. explicatione eiſdem LL. præfixâ) primitiæ ſeminum, ad verbum autem (inquit, & rectiùs) vectigal eccleſiaſticum. quam quidem verſionem, poſteriorem ſc. amplectitur doct. Wheloccus[b], priorem, ut inconcinnam, nec immeritò, rejiciens. Primitia nempe Sax. ꝼꞃumſceatta, aliàs ꝼꞃumpipa.

[b] Ad LL. Sax. Præfat.

In Gloſſ. ſub finem Lambardi Gloſſar. Cyticſceat, eccleſiæ cenſus redditur; quomodo etiam vel apud Lambardum ipſum, LL. Canuti, par. 1. ca. 11. & bene quidem; cum re verâ cenſus ſit, ſive in gallinis, ſive aliis rebus, pro adium decimâ, ſolvendus die S. Martini, de quo vide Gryphiand. de Weichbild, Sax. ca. 30. nu. 11. voce ductâ a Sax. cýpic, eccleſia; & ſceat, poſterioribus ſcot, cenſus, vectigal, ſymbola, munus. Male interim teoþan ſceattaſ, pecuniarum decimas, Latinè fecit idem Wheloccus, Notis ad Beda hiſt. eccl. l. 4. ca. 29. (cum dicto ſimpliciter, ſive generatim, (quomodo Lambardo ibidem viſum) decimas planè ſignet. Plura ſi cupias doct. Spelm. Gloſſarium adito.

D:

DAggerius.] 2597. 54. Pugio, ſica: vulgò, a dagger.

Dalmatica.] 61.53. 441.64. 1159.13. Veſtis ſacerdotalis, linea, longa, & candida, Albæ ſimilis, vel Superpelliceo; (ut vocant, vulgò, a ſurplice;) à Dalmaticis populis primò petita, de quâ plurib. Spel. & Watſius, qui Dalmaticam veſtem etiam regiam fuiſſe notant, ac in regum noſtrorum conſecrationibus nondum exoletam.

Danegild.] 942.30. 957.45. 1024.24. Tributum Anglis indictum, aliàs ob pacandos Danos, patriam infeſtantes, aliàs ob arcendos. Tributũ Danicum. De quo juſtum habes tractatum apud doctiſſ. equitem:

Dayworke.] 2203.26,27,28,30. Quantum terræ arabilis unius diei culturæ ſufficiat: vel illud ſoli ſpatium quod uno die boum jugo arari poteſt. ad verbum, opus unius diei. à vernaculo noſtro day. i. dies, & work, opus. Gallis Journeau; à jour, dies: unde Latino-barbarer. Jornale, Jornata, & ſimil.

De alto & baſſo.] 2526.51. Idem quod infra; 2604.54. In alto & imo. Verborum formulâ, quâ facultas mutuo diſſidentium conſenſu, arbitris conceditur, lites & controverſias inter eos ortas, ſurſum deorſum, (quod Gallis Haut & Bas) pro ſuo arbitrio dirimendi, & componendi.

Decania.] 59.13. Dignitatem ejus hic intellige, qui in majori eccleſia, deno nõ minùs Canonicis, ſive Præbendariis (ut vocant) ſub Epiſcopo præeſt. Decanatum aliàs nominant. De pluribus aliis vocis ſignificationibus, Spelmannus.

Decanus Chriſtianitatis.] 1961.23. Quem recentiores Decanum ruralem, & exteri Archipresbyterum vicanum, (de quo, ut & de urbano; Duaren. de ſacr. eccl. miniſt. & benef. li. 1. ca. 8.) antiquiores Angli Decanum Chriſtianitatis vocarunt: quare verò; jam oſtenſum in voce Chriſtianitas.

Decima.] 924.40. Bractono noſtro Decenna. Decuriam (inquit Lambardus in voce Centuria) teoþung, ſive tienmantale, id eſt decemvirale collegium appellarunt Saxones. Ac ne quis ignoret; decuria ex decem viris conſtabat, quorũ ſinguli uniuſcujuſq; ſiſtendi fidejuſſores erant, et quid eorum aliquis dediſſet damni, id omnes reliqui reſarcire debebant. Sic ille, qui rem pluribus proſequitur. cum adi, item Wilh. Malmeſbur. de geſt. reg. Anglor. li. 2. fo. 24. a.

Decius.] 1522.33. Gul. Neubrigenſ. Rer. Anglic. li. 3. ca. 22. Dezius. Vox eſt à Gall. Dé, al. Det, unde noſtratium Die. pluraliter Gallis Dets, nobis Dice. Talus, taxillus, alea. Vide Spelm. in Dadus.

Defalta.] 1933.62. Vox fori. Defectus, negligentia, delinquium. A Gall. defaut. Bractono frequens. Vulgò, default.

Defendere.] 311.9. Prohibere. Videatur Spelm.

Defenſa.] 2605.60. 2606.1. 2737.17. *Roboravium: vivarium cervinum; ſive locus conſeptus vel incluſus, in quo feræ vivæ non paſcuntur ſolùm, ſed & defenduntur; eóque* Defenſa *dictus, aliàs* Parcus, *quod vide. Sepem dicimus Angli,* a fence.

Defenſabilis.] 2424.39. *Defenſioni aptus. De nave dictum, ita ex omni parte habili & inſtructâ ut navali prælio inſerviat.*

Defenſivæ locorum.] 524.19. 528.12. 703.61. *Vicecomites, ut ſecundo locor. hic ſignatorum:* Defenſivæ locorum ſeu Vicecomitis. *quos Matt. Pariſius ad ann.* 1153. *p.* 86. *l.* 37. *ed. Watſ.* Vicecomites *appellat, ſimpliciter. Sic autem nuncupati, quòd loca (i. Comitatum, vel Provinciam) eorum curæ & cuſtodiæ ſub Comite, commiſſa, tuerentur; vim & injuriam prohibendo, latrocinia compeſcendo, pacem regiam. i. publicam, non ſolùm legum tramite, ſed armis etiam (ſi opus fuerit) promovendo; jura regia & vectigalia curando, colligendo, fiſco inferendo.*

Dei judicium.] 942.2. 982.63. *Sic à veteribus dicantur probationes & ſortilegia, quibus ad reatus examen uſi ſunt:* Ordaleum *ſc. & ejus ſpecies; quæ* Ferrum candens; Aqua fervida, *&* Aqua frigida; Symbolum Crucis, *& ſacra ipſa* Euchariſtia; Offa judicialis, *ſeu* panis, *item* caſeus execratus, (*Saxonibus* ꞅnoꞃꞅneꝺ) Duellum, *aliàs* judicium gladiatorium *dictum, &c. De quibus omnibus amplum ſatis, nec minus eruditum habes tractatum apud doctiſſ. eq. verb.* Judicium Dei. *De Ordalio nos infra, in voce.*

Delatura.] 763.5. *Pretium delatori conſtitutum. Saxonib.* melꝺeꝼeoh, *à* melꝺan, *prodere, detegere, deferre, &* ꝼeoh. (*unde noſtr.* fee) *pecunia, ſtipendium, merces. V. Voſſium, & LL. Hen.* 1. *ca.* 64.

Demanda.] 1918.11. *Exactio, interpellatio, poſtulatio. vulgò,* Demaund: *à Gallico,* Demande.

Demanium.] 1113.51. *alibi* Domanium, *ex Gallico* Domaine, *quod à Latino* Dominicum. *Res ſignat dominicas, ſive quas proprio quis jure poſſidet: ac κατ' ἐξοχὴν, quæ ad coronam regiam pertinent. Hinc* Domanium Franciæ (*Choppinum audis*) definitur illud quod nominatim conſecratum eſt, unitum & incorporatum regiæ coronæ. *Hoc autem in loco,* demanium *priore uſurpatur ſignificatione, pro fundi ſcil. proprietate, h. e. terris & prædiis quæ dominus hæreditariè (accipienti ſc. & hæredibus ſuis) non tradidit ſuis (ut vocant) tenentibus, ſed aut ſibi retinuit, aut ad annos aliquot, ſub certis etiam legibus elocavit. Vulgò,* Terræ Dominicales, *&* Demaine-lands. *Appoſitè igitur* Servitio *hic opponitur: cum* in dominico tenere, *&* in ſervitio, *è diametro ſint contraria: poſterius nempe terram ſic, ut diximus, elocatam notat, ſc. non poſſidentis propriam, ſed quam eâ lege à Domino accepit ut aliquod ſervitium eidem exhibeat. Terras ejuſmodi* tenementales *vocant. Illud, Saxones* inlanꝺ; *iſtud,* utlanꝺ, *al.* neatlanꝺ, *vocârunt. V. Spelman. in voce* Inland.

Denariatus.] 1927.40. *Pretium rei quæ denariis æſtimatur: puta mercis. redditus annui, &c. V. Spelm.*

Denarius S. Petri.] 469.32. 802.24. *V.* Romepeny.

Denna.] 1776.16. *Locus ſylveſtris, aſper, & incultus, porciſque paſcendis accommodus: à* ꝺenn. *i. ſpelunca. cavea, ferarum latibulum vel cubiculum. Cogitandum tamen: interdum enim nec rarò,* Dena *ſcribitur, perinde ac ſi à* Dene *oriatur, quod Saxon. olim, ut nobis hodie, vallis. Spelman. vide in* Dena, *cui quandoque* Drof. *al.* Drofe, *agmen vel armentum ſonans, ex eo fortè præpoſitum, quòd porci paſtum agminatim agantur: quorum agitator & curator, ſive cuſtos,* Drofmannus *olim dictus.*

Deſtrarius.] *V.* Dextrarius.

Deſubitare.] 824.31. *Morſu de ſubito lacerare. De cane dicitur in hominem de ſubito irruente, & morſu lacerante, ubi de damno ejuſmodi compenſando.*

Dextrare.] 598.50,59. 671.41. 1130.20,26. *A dextris ire vel incedere; ut* Siniſtrare. 671.42. *pro, à ſiniſtris.*

Dextrarius.] 704.40. 2082.58. *Equus militaris, & bello aptus. Gallis* deſtrier, *&* dextrier; *Chaucero noſtro* deſtrer. *Sic autem (ni fallor) dictus à dexteritate: vulgò,* a ready horſe. *Poſtea,* 2408.53. *pro Cataphractario.*

Diffacere.] 150.28. *Vox in LL. Hen.* 1: *familiaris, ſed* defacere *ſcripta: idem eſt quod alibi* difficere, *&* diffigurare, *ſc. deformare. faciem ſive formam, decus ſive gratiam, adimere. Ut* hominem diffacere, *de eo qui oculum exſculpſerit, vel naſum præciderit, aut ſimile quid egerit. Angli adhuc,* to deface; *item,* to disfigure, *hoc ſenſu. Ad interfectionem etiam ſignificandam vox extenditur. Nempe ut oppoſita ſunt* facilis, *&* difficilis, fateor, *&* diffiteor: *ſic* facio, *&* difficio: *quaſi dicat, facio, ut quis non ſit. Similiter Sax.* ꝺoen *&* ꝼoꞃꝺoen, *pro facere, & deſtruere:* for *enim hic, ut* dis *&* de *illic, privandi vel negandi eſt particula. Hinc autem* Disfactus. 831.6. *pro deformatus, mutilatus, ab eodem etiam fonte Gallorum* deffaict, desfaict, *ut & noſtrum* defeate. *prælades, ſtrages: quod Gallis al.* Deſconfiture, *à* deſconfire. *Unde* Diſconfituræ *vox apud Mat. Pariſ. cladem, cædem, ſtragem, ſignant, non diffidentiam. ut ibi explicatam habes. Hinc noſtrum* Diſcomfiture, *eod. ſenſu, ut &* to diſcomfit, *pro devincere, ſuperare; expugnare, &c.*

Diffidare.] 2549. *ult. Bellum indicere, vel hoſtem denunciare, fide quæ ante fuerat renunciatâ. Gallo* defier, *&* desfier, *Angl.* to defie. *à* dis *negandi particula, &* fides: *cui contrarium* affidare, *de quo ſupra. Plura, Spelmann. Hinc* Diffidatus. 639.39.

Diffodere.] 896.65. *pro* Effodere. *De ſure, ſolet à furti ſuſpecto, dicitur, occiſo ſc. & ſepulto, quem cognatus inſontem probare conatur. Sax.* ꝣıꝼ he ꝺhene beo ꝼꞇ ꝥam oꞃꝺale.nime upp hiꞅ mæꝣ. *i.* Si Ordalio probatus minus evaſerit, tollat (*i. effodiat*) cognatus.

Diſſociare.] 830.41. 836.25,29. *Vox in LL. Hen.* 1. *crebra, ut &* Deſociatio: *quarum poſterior,* recti (*ut ſolet*) *adjuncto, denegationem ſonat juris æqui, juſtitiæ ſc. quando ab eo petitur, cujus intereſt ut rectum fiat. Sax.* ꞃıhꞇoꞅ ꝩıꞃnunꝣ. *Talis rectè à Judice inferiori (Domino puta manerii, & ejuſmodi) requiſiti denegatio, juriſdictionem ſuam ei adimit, altius provocandi cauſam præbet, & in aliorum forum & poteſtatem juriſdictionem tranſire facit. De quo vide LL. prædict. ca.* 22,33,59. *exemplo fortè ducto à LL. Edgari, par.* 2. *ca.* 2. *& Canuti, pa.* 2. *ca.* 16. *Quaſdam alias vocis acceptiones, jam Forenſibus noſtris meliùs notam reddentes, vide apud Cowell. & author. Term. Jur. verbo* Deforſour.

Diraciocinium.] 1799.44. *Vide* ——

Dirationamentum.] 2130.15,42. *Utrumque à verbo* ——

Dirationare.] 308.55. *al.* Diſrationare. 850.48. *Sic etiam in LL. Hen.* 1. *cap.* 2.29. *Ubi, ca.* 48. Diſratiocinatio. *Hoc Normannico-Latinâ linguâ* Deraiſnia, *quod ad facti ſive criminis objecti negationem, & ejuſdem negationis præſtationem* (juſtificationem *vocant*)

vocant) reſtringunt Normanni ; à probatione hoc modo diſtinguentes : Sciendum eſt (*ita vetus loci quod vocant Cuſtumarium, cap.*125.) quod probatio ſemper habet fieri ad factum ſuum probandum. *Deraiſnia* verò ad factum ſuum denegandum. Nemo enim tanquam actor ad factum alienum probandum debet admitti ; nec etiam ad alienum factum *deraiſnandum. Ut rem, & vocis etymologiam plenius pernoſcas, audi cap. inſequentis principium* : *Deraiſna* autem eſt lex quædam in Normannia conſtituta, per quam in ſimplicibus querelis inſecutus, factum quod à parte adverſa ei objicitur ſe non feciſſe declarat. Et quoniam facti proprii unuſquiſq; præſumitur ſcire meliùs veritatem, *deraiſnia* de facto quod ei objicitur conceditur inſecuto, unde eſt quod homo *deſrainat* id quod proponitur ab adverſo, id eſt *diſrationat* & demonſtrat extra rationem vel ſine ratione. Et ſic per *deraiſniam* irritat quod contra ipſum propoſitum eſt ab adverſo. *Appoſitè doctiſſ. eques in voce* : manifeſtam mihi videtur (*inquit*) ipſa vox originem prodere à Latino ratiocinari ; adjecto *dis*, quod in compoſitione contrarium ſæpe notat, ut *δὺς* creberrimè apud Græcos. Sic *diſcordare, diſſentire, diſſuadere, &c. Diſrationare* igitur eſt contrarium ratiocinando aſſerere, vel quod aſſertum eſt ratiocinando deſtruere. *Hoc Forenſibus noſtris hodie*, traverſare. *Plura ſiquis cupiat, adeat velim eund. doctiſſ. equitem in voce, & Cowelli* Interpr. *verbo* Dereyne.

Diſclamare.] 2027.38. *Vox fori noſtri. V.* Acclamare, *&* Calumpnia.

Diſclauſus.] 764.60. *Sax.* unȝyneð. *i. minimè clauſus, apertus ; quomodo ager ſepe carens, vel ſepto. A Gall.* deſclos, *unde & noſtratium* diſcloſe.

Diſcooperiri.] 1216.40. *Activè* diſcooperire, *id eſt, inquit Voſſius, operire, tegere, celare. Contrarium potiùs. ex adverſativâ particulâ*, dis, *præpoſitâ. unde noſtratium* to diſcover, *Gall.* deſcouurir, *It.* diſcoprire, *Hiſp.* diſcubrir, *pro revelare, detegere, quod tectum erat aperire. Hinc* Diſcoopertus. 1151. 25. *pro, detectus. Hinc etiam* Diſcooperator. 2575. 19,25. *pro, Explorator.*

Diſcredere.] 53.7. *it.* 60.36. 395.14. *Non credere, fidem derogare. Unde (ni fallor) & Gall.* deſcrier, *& noſt.* diſcredit.

Disfactus.] *Vide* Disfacere.

Diſparagiatus.] 1864. 26. *Connubio diſpari vel incongruo junctus : cum fœminâ ſcil. natalitiis vel dote viro inferiore, vel è contra. quod* Diſparagatio *dictum : unde verbum* diſparagare, *vulgò*, to diſparage. *Omnia à Gall.* Deſparager, *eod. ſenſu.*

Diſpenſa.] 930.65. 1191.54. *Penaria, promptuarium. à Gall.* deſpence. *Vulgò*, a Spenſe.

Diſrationare.] *Vide* Dirationare.

Diſſaiſire.] 1166.37. *al.* Diſſeiſiare. 1231.28. *Bonis deturbare, vel poſſeſſione ſuâ exuere ; quod in jure feudali* deveſtire. *unde* Diſſaiſina, *pro privatione poſſeſſionis vel dignitatis. quorum contraria* ſaiſire, *&* ſaiſina, *aliàs* ſeiſire, *&* ſeiſina, *pro poſſidendum dare, & miſſione in poſſeſſionem. atque hinc Forenſium noſtror.* to ſeize, *&* ſeiſin, *item* to diſſeize, *&* diſſeiſin, *quod hodie non dicitur niſi de prædiis : olim autem, ſaltem apud exteros, utique de bonis.*

Diſtrictio.] 1934.40. *Pignoris captio : item bona ipſa pignoris nomine capta. vulgò*, a Diſtreſſe. *Vox juris noſtri. V.* Namium, *& Spelmann. in verbo* Diſtringere.

Diſvadare.] 2252. *col.*4. *Rem oppigneratam redimere, & recuperare : cui contrarium* invadiare, *quod vide.*

Diviſa.] 657.2. 1459.48. *Vox fori, teſtamentum ſignans. fortè à Gallico* deviſer, *diſponere, ordinare. Alio tamen occurrit ſenſu infra*, 765.3. *ubi terræ partem ſive portionem notat, Sax.* ȝedale-land, *quemadmodum etiam ſupra*, 611.11. *& alibi, niſi quis agrorum limites intelligendos malit ; quo quidem ſenſu pluries in LL. Hen.* 1. *ut & apud Bracton. fol.*180.*b.*

Diuſculè.] 1163.20. 1369.63. 1271.1. *Aliquandiu, aliquantiſper.*

Domes-day.] 1864. 48. *Codex Angliæ cenſualis, totius regni deſcriptionem, duobus voluminibus exaratam ; continens, tempore Guilielmi primi, Conqueſtoris dicti, & de ejus mandato ſcriptus, & Weſtmonaſterii inter Scaccarii. i. Fiſci archiva repoſitus. unde autem ſic dictus, inter alia plura, oſtendit Spelmann. in voce. Vulgò*, Domes-day-booke.

Domicella.] 884. 10. *à Domina, q.* dominula. *i. junior domina. Huntindon. ad ann.* 1000. *Dominam vocat, quæ hic* Domicella : *appellatio (inquit Cotgrav.) Galliarum regis fratrum minorum filiabus peculiaris : hic autem ad Normanniæ Ducis filiam extenſa, tractúque temporiſ amplioris adhuc ſignificationis ; & tandem apud nos, ut hodie, puellam vel virginem omnem nubilem. adhuc tamen innuptam ſignificans, vulgò*, a Damſell.

Domicellus Abbatis.] 1784. 28. 1980.52. *Eodem ſenſu fortè, ac Gall.* Damoiſell, *ſcil. pro nobili juvene gladio militari nondum accincto.* Valettus *fortè, quod vide.*

Domigerium,] 2657.53. 2682.14. Dominigerium. 2605.57. *Damnum, jacturâ, detrimentum : vulgò*, dammage, *Gallis* dammage.

Dominicum.] 453.37. 695.19,27. 1046,36. 1168.35. *Idem quod alibi ſæpiùs* Dominium, *ut* 305.18. 306.27. 641.25,28. *quandoque* demanium, *ut ſupra, quod vide. Nec iis in aliquo diſſimiles terræ illæ* dominicales, dominicatæ, *&* indominicatæ *alibi dictæ, ut Spelmanno jam monitum in voce. unde* dominicatus, dominicatura, *& ſimilia, olim efficta, de quo Voſſ.*

Dominium.] *Vide* Dominicum, *&* Demanium.

Domnus.] 115.6. 191.21. *alibi* Domnpnus. 370. 47. *Crebrum ævo ſequiori pro* Dominus : *ſed de eccleſiaſticâ dignitate fungentibus plerumque dictum.*

Dormitorium.] 1897.20,22, *&c. Monachorum commune cubiculum. vulgò*, a Dormitory, *uſitatiùs autem*, a Dorter.

Dorſale.] 61.51. *Matth. Pariſio, & aliis* Doſſale. *Pallium ſive aulæum à tergo menſæ dominicæ, in maceriâ ſive pariete, ornatus gratiâ, ſuſpenſum, aliter*, Frontale *dict.*

Doruvernia.] 184. *penult.* Paucis *Doruverniam* applicuit navibus. *item lin.*30. Caſtellum in *Doruberniæ* dominio. *Locum Florent. Wigorn.* Dorverniam *vocat, Malmeſburienſis verò* Dovoram, *al.* Doveram, *Weſtmonaſterienſis* Doveriam, *qui* burgum *vocat, incolas autem*, burgenſes : *quò, cum authore noſtro, Euſtachium Boloniæ Comitem navibus appulicuiſſe ſcribunt, de Caſtello in loci clivo mentione additâ. Ex quibus omnibus veri ſatis eſt ſimile, oppidum illud in agro Cantiano ad mare poſitum, arce munitum, Romanis* Dubris, *poſteris* Dovera, Dovoria, *dictum ; non autem* Doroberniæ *urbem*, Cantuariam

ſcil. à Saxonib. dictam, hic intelligendam · eoſque errori arguendos qui rem Cantuariæ geſtam volunt; qui quidem locus, nomine à Romanis, ſeu potiùs Britannis, eorum præceſſoribus, impoſito, rectè Dorobernia *dictus, ut nobis alibi oſtenſum: alter autem nunquam ſine errore, cujus arguendus eſt Thomas ille Walſinghamus in Ypodig. Neuſtria, ad ann.* 1067. *geſta quædam Dorobernia caſtello aſſignans, quæ, ſi Guiliel. Pictaven. & Order. Vitali illius ævi ſcriptoribus fidem habeamus, ad arcem ſpectant Doverenſem, ſive Dubrenſem. Hæc autem obiter, ut utrique locorum rectum reſtituamus nomen.*

Doſſerum.] 898.8,9. Corbis (*ut vocant*) doſſuaria. *à Gall.* dos, *i. dorſum: utpote à tergo equi geſtatum. Gallis*, Panier, *à panis, q. corbis panaria. Vulgò hodieque*, a Doſſer, *al.* a Pannier.

Dotalicium.] 86.8. *Quicquid Sponſa à Sponſo datur: ἀντίφερνον: doti contrarium, quod φερνή, id ſcil. quod maritus accipit cum uxore. De priore Hotomann. ſic: Dotalicium* uſusfructus partis bonorum mariti, quam uxori propter nuptias dat, ut eo poſt ſuam mortem alatur. *Alibi hoc* & Morgengabe *confert: Morgengabe (inquit)* videtur idem apud Germanos fuiſſe, quod Germano-latini ſcriptores dicere ſolent *Dotalitium*, nonnulli *Doarium*, Græci *hypobolon*: hoc eſt, unde ſe tueri mulier mortuo marito poſſit, qua de cauſſa *Vitalitia* quoque appellantur, quaſi quæ utenda fruenda mulieri in omne vitæ ſuæ tempus attribuuntur. *Huic, ni fallor, reſpondet Sax.* Forteplean, *de quo infra.*

Dotarium.] 1113.47.48. *Idem quod* Dotalicium. *ſupra.*

Dreſſorum.] 2011.4. *Abacus, vaſarium, repoſitorium. Gallis*, Dreſſoir, *nobis* a Dreſſer, *al.* Dreſſing-board. *Vocabular. vetus Anglo-Latin.* Dreſſur or Dreſſing-bord: Dreſſorium, Directorium. *Hoc Belgis*, Tritſoor, *al.* Treſoor. *atq; hunc, aut ego fallor, Refectorii ornamentum illud,* Triſorium *dictum, de quo, ex Magno Chronico Belgico, Voſſius: quod ipſe, affinitate ſoni, ut videtur, deceptus, gazophylacium ſive ærarium (quod Belgis,* Treſoorie) *interpretatur.*

Dretum.] 896.62. *Mendosè pro* Hundretum. *Sic enim Saxon. in Textu Roffen.* And gif hwa þeof clænſian wille, lecge an C. to wedda, &c. *Verſionem ita corrigo:* Et ſi quis furem purgare velit, unum *hundredum (centum ſolidos intellige)* in vadio ponat: dimidium apud terræ dominum, dimidium apud præpoſitum regis intra portum; & adeat triplex *Ordaleum.* Si mundus ſit in *Ordalio*, effodiat cognatum ſuum: ſi verò ſit immundus, jaceat ipſe fur ubi jacebat. & centum (*ſolidi ſcil.*) pendantur, *pignore ſc. depoſito mulctetur.*

Drinclean.] 931.35. *Tributum potus, ut hîc: Lambardo verò*, dona potionis honorario. *Idem fortè quod alibi* Scotale, *de quo infra. Vox compoſita à Sax.* drinc, (*quod nobis manſit*) *potus, &* lean, *ſtipendium, merces, tributum; unde noſtratium* Loane, *pro lucro ex uſurâ, & ſimil.*

Dromundus.] 624.24.27. *Ingens navigii genus. Matt. Pariſ. in Hen.* 1. Apparuit ei navis quædam permaxima, quam *dromundum* appellant. *A Gallico* dromant: *hoc autem à Græco, δρόμος, curſus. Ethelwerdo Saxoni*, dromon, *&* dromonus.

Duellium.] 222.18. *Corrige*, Duellum. *Singulare certamen intellige, quod genus examinis, cum in Anglo-Saxonum monumentis, quod ſciam, non occurrat, Normannis eorum ſucceſſoribus, ut verſimile eſt, debemus, à quibus è Normannia, poſt conqueſtum (ut vocant) huc adductum reor.* Hoc genus——à Normannia (cum Anglis illis antiquioribus antea ignotum erat) invectum eſt. *Sic author Antiquitat. Britannic. pag.* 103. *Truculentum morem in omni ævo acriter inſectarunt theologi, & ab eo, principum clementiâ, excuſantur plures: inter alios, cives Londinenſes, ut in chartâ libertatum eis ab Hen.* 1. *conceſſâ, legibuſque ſuis insertâ: ſimiliter cives Cantuarienſes, Henrici* 2. *diplomate, in hæc verba:* Conceſſi etiam eis——quod nullus eorum faciat *duellum*, & quod de placitis ad coronam pertinentibus, ſe poſſint diſrationare ſecundum antiquam conſuetudinem civitatis, &c. *Regale quidem privilegium, duelli caſus (ne dicam impietates) vitandi gratiâ civibus indultum; cui illud ſimile Cantianis omnibus, in terris quas poſſident (ut loquuntur) in* Gavelkynd, *olim erogatum, de quo in agri illius ut vocant Cuſtumario apud Lambardum, non procul à fine. Vide Glanvil. li.*2*.ca.*3*, li.*14*.ca.*1. *Plura autem videas apud doctiſſ. equit. verb.* Jurata. Lex apparens. Aſſiſa. Adhramire. Judicium Dei. *Item Tholoſan. Syntag. jur. lib.*48*. ca.*15,16. *Quercetan. Not. ad Bibliothecam Cluniacen. pag.*160,161. *Lindenbrog. verb.* Campio. Duellum. Pugna. *Supereſt apud nos hodie in ſolennioribus juris actionibus, licet rariùs in uſum veniat, ut fuſiùs oſtendit doctiſſ. eques, verb.* Campus, & Lex apparens; *cujus ibidem, ut & alibi, conjecturæ aſſenſum meum facilè præbeo, de* Juratarum *ſcil. noſtrarum, (judicii nempe apud nos duodecemviralis) ſi non origine, ſaltem reſuſcitatione, & frequentiori deinceps uſurpatione, ab Henrico ejus nomine ſecundo, quo tempore (Glanvilla teſte, li.*2*. ca.*7.) Duellum *in tanto, licet non in toto ſuſtulit is; cum utique temporibus anterioribus rei rarum, nominis autem (duodecemvirale judicium intelligo) nullum apud nos extet veſtigium, quicquid alii ſomniarint in contrarium. Vide* Bellum.

Duploma.] 6c4.64. 620.32 *Pro* Diploma; *eâ nempe vocis ſignificatione, quâ apud juriſconſultos accipitur pro itineris feſtinatione, cum per dies ſingulos duo itinera conficiuntur.*

E.

EAhtayn.] 900.33,35. *Octo homines, vel numerus hominum octonarius.*

Ealahus.] 826.10. *Vox Saxonica, cauponam ſignans, vel popinam: ab* eale. *i.* cerviſia, *veterum Anglorum potu, &* hus, domus; *unde noſtratium* Ale-houſe, *pro compotationis domo. Simile habes in LL. Inæ reg. ubi de rixâ inter convivas, & ejus animadverſione: quemadmodum etiam in LL. Hen.* 1, *cap.*81. *Ad pleniorem autem rei noticiam, quædam de veterum Germanorum (à quibus tum Normanni, tum Saxones oriundi) moribus paulo altiùs petenda ſunt. Audiamus igitur, qui de illis ut luculentiſſimè ita fideliſſimè ſcripſit, Cornelium Tacitum, inſignem illum Hiſtoricum, in peculiari tractatu de morib. Germanorum* · Diem (*inquit*) noctemque continuare potando nulli probrum. Crebræ, ut inter vinolentos, rixæ, rarò conviciis, ſæpiùs cæde & vulneribus tranſiguntur. Sed & de reconci-

ſtandis

liandis invicem inimicis, & jungendis affinitatibus, & adſciſcendis principibus, de pace denique & bello plerunque in conviviis conſultant: tanquam nullo magis tempore aut ad ſimplices cogitationes pateat animus aut ad magnas incaleſcat. *Hoc, in parte, & de aliis quoque nationibus tradit Quintil. in Declamat. his verbis:* Ut ſevera nobis antiquitas tradidit, infeſtos animos placavere menſæ, & homines qui inter ſe armis atque exercitibus conflixerant, tuti tamen jacuere mediâ cœnæ fide. *De hoc autem pluribus Cluver. German. antiq. li.1. ca.42. Schedius de Diis German. ca.35. Id hodieque durare inter Germanos teſtatur vir doctus in libro Anglico nuper edito, cui titulus:* A Diſcourſe concerning the Lords Supper by R.C. *quibus (inquit)* Den friden trinchen, *pro* pacem bibere. *Potationum hujuſmodi quadam (ni fallor) umbra adhuc manet nobis in* Alis, *ut vocantur; ubi, quemadmodum etiam in* Vigiliis, (*vulgò,* Wakes) *convenitur, non ſolùm convivii cauſâ, ſed & ut jurgia, lites & controverſia inter vicinos orta audiantur & componantur. Vide Carei Notitiam Cornubiæ, pag.68. & Chauceri Interpretem, in voce* Vigils.

Eaſtintus.] 837.24. *A Sax.* eaſt inne. *i. orientalis plaga vel regio: ab* eaſt, *oriens, &* inne, *cubiculum, cella, caverna; & per tranſlationem, plaga, regio; quidvis nempe loci limitibus incluſi, & ab alio diſterminati.*

Ebdomadarius.] 953.15. *Reſcribe* Hebdomadarius: *quomodo vocarunt eum ad quem vices devenere, ſive in eccleſiâ ſacra faciendi, ſive in monaſterio res familiæ neceſſarias adminiſtrandi, qui ordo hebdomade quaque variabat.*

Eberemurder.] 929.20.1. probatum murdrum. *Vide* Abarnare.

Eccleſia commendata.] 456.49. 593.29. titulata. 439.39. 456.49. *Prior eſt quæ plerunque ad certum tempus cuſtodienda regendaque collatione revocabili, alieni, tanquam fideicommiſſario, concreditur, abſque titulo, ut dicunt; quo titulo quis donatus, nomine & jure proprio, quoad vixerit, poſſidendam eccleſiam obtinet. Hinc in jure Canonico, eccleſia in* Commendam, *& eccleſia in* Titulum *collata, ubi ſemper, ut & hîc, inſtar contrariorum, opponuntur. Vide Hiſtor. Concil. Trident. lib. 6. pag.500. & Duaren. de beneſic. lib.5. cap.7.*

Eccleſiæ ruſticus.] *Vide* Ruſticus.

Edeling.] 366.40,65. *Vide* Adelyng.

Edia.] 2682. 4. ——qualiter quoque onera incumbentia regi & regno levius ad *ediam* communitatis ſupportari poterunt. *Ubi* ediam *fortaſſe pro* eſiam, *vulgò,* eaſe. *i. levamen.*

Elargatio.] 2276. *col.4. Augmentum, ampliatio. Vulgò,* enlargement. *A Gallico* elargir, *ampliare, dilatare.*

Elemoſina regis.] 150.39. *Nummus Romæ pendendus. Denarius ſc. ab Ina occiduorum Saxonum rege, primò; poſtea verò ab Offa Merciorum rege, ex ſingulis regni ſui domibus ſive familiis Romæ collatus: unde* Denarius S. Petri, Romeſcot, Romepeny, Romeſcoh, Harth-peny, *&c. aliàs dictus, de quibus ſuis in locis.*

Elemoſina pro aratris.] 469.31. 901.62. Carucarum. 920. 1. *Arationis eleemoſyna, Lambardo: Sax.* ſulhælmeſſe. *à* ſulh, *aratrum, &* ælmeſſe, *nobis* almes, *eleemoſyna. Denarius fuit in ſingula aratra impoſitus, pauperibus eleemoſynæ nomine erogandus, & ab Ethelredo rege (ut quidam exiſtimant) inſtitutus: ſed falluntur, cum in LL. Edo. ſenio. nominatim occurrat.*

Elemoſinaria.] 1799. 39,57. *Munus Eleemoſynarii. Item domus monaſterio contigua, ubi pauperes quidam, monachorum eleemoſynis ſuſtentati, ſimul habitarent, vulgò,* the Almnery. *Cui quidem loco, ſive domui, tum in adium reparationem, tum in pauperum ibi hoſpitio donatorum victum & veſtitum, prædia quædam olim attributa, vulgò,* appropriata: *quorum omnium cura alicui loci monacho commiſſa, qui ideo* Eleemoſynarius *dictus, vulgò,* the Almner, *al.* Almoner.

Eleemoſinata poſſeſſio.] 658.10. *Prædium ſcil. vel terra, eleemoſinæ titulo poſſeſſa, atque poſſeſſori eo nomine originitus conceſſa: cujuſmodi ſunt Monaſteriorum, xenodochiorum, & locorum iis ſimilium, prædia; in puram ſcil. & perpetuam eleemoſynam plerunque collata.*

Emenda.] 308.45. *& ſæpe,* Emendatio. 42.44. *Videatur doctiſſ. equit. Gloſſar. in voce; ubi* emendam, *&* emendationem, *per id exponit quod in reſtaurationem damni tribuitur; à Gall.* amende, *&* emende. *Unde noſtratium* amends. *In hoc (inquit) à mulctâ differt, quod mulcta judici, emenda verò parti læſæ datur: laudato hoc ſine ſpeculo Saxonico, cui convenit quod è Judicio Saxon. art.53.l.3.* Landrecht, *per Gryphiandrum, in ſuo de Weichbild. Saxon. tractatu, cap. 58. nu.21. allatum,* Wette gibt man dem Richter, Buſe aber dem klager. *i. (memetipſo interprete)* Mulctam judici dato, emendam habeat actor. *Diſtinctio quidem hodie obſervata, nec nuper inducta, licet initio fortè ſecus res habuerit. Olim enim mulctâ ſub emendationis voce comprehendebatur, quæ Sax.* bote *dicta: unde cauſas diſtinguit Hen.1. cap.12. in* emendabiles, *&* inemendabiles. *i. mulcta pecuniariâ redimendas, vel non: quarum poſteriores, Saxonum linguâ* botleaſ *dicta, heic enumerata col.919 18,19; 20, 21. Ex ſcelerum inexpiabilium genere ſunt, aut ſimilium, quæ Teutonicis* Onbaet, *de quo vide Buchel. Not. in Heda Hiſtor. Ultraject. p.238. & Kilian, in voce. Plura adhuc in* Agild, Botolos, Inſolutus, Orgilde, Ungeld.

Emunitas.] 1576.48. *& alibi. Pro* Immunitas.

Encennia.] 731.41. ——& religionis *encenniis* ſolempnitatem celebret. *Lege* religioſis encænlis; *quæ Bedæ, lib. 1. cap. 30.* religioſis conviviis *dicta.*

Eodorbryce.] 826.13. Ceorls *Eodorbryce.* i. ruſtici ſepis fractio. *ab* eodor, *ſepes, &* bryce, *fractio, effractura.*

Equilocus.] 129.65. *Elfred* rex *Saxonum* audaciſſimus, ducum navali prælio ſuffultus, contra paganicas naves in mari congreſſus eſt. Ex quibus ipſe *equilocus* duas potenti virtute naves exuperavit, *&c. Ubi quid ſignificet* equilocus *anceps ipſe, aliis explicandum relinquo. Fortè, ſibi non favens, cavenſve; nec periculum fugiens: ſed ad omnem eventum paratus; quaſi æquo nunc cum ſuis commilitonibus conſentus loco. Niſi potiùs* equilocus *hîc, monachicâ (ut ita dicam) licentiâ, pro* æquiloquus. *Rex autem iſte ab æquitate & juſtitiâ longè latéque fuit celeberrimus, & ab Aſſerio, qui vitam ejus deſcripſit,* veridicus *appellatur.*

Erminius.] 642.53. *Idem fortè, qui doct. Spelmanno*

manno & Voſſio. Arimannus, *ſive* Erimannus, *quam vocem conflatam exiſtimant à Sax.* Ꮒepe, *quod non ſolùm exercitum, ſed etiam dominum ſignificat : &* man, *h. e. vaſſallus, ſive cliens. Ut poſteriorem vocis partem, de quâ minimè dubitandum, mittam, priorem videamus. Nondum equidem mihi occurrit vox* Ꮒepe, *pro Domino, monumenta inter Saxonica, ut nec vel equiti ipſi doctiſſ. quem in hanc rem vide in voce* Here. *Vox ſi ſit Saxonica, deductam mallem ab eorum* ape, *honor, &* man; *q.* arimannus *ſit, qui honorem domini conſervare & promovere teneretur, qualis ille qui* Fidelis miniſterialis *dictus, de quo idem doctiſſ. eques in voce* Fideles. *Ubi, ultra id quod à vaſſallo communi requiritur, de domini ſui honore cuſtodiendo jurat. Tales autem alias dicuntur* Familiares & Domeſtici, *utpote è familiâ dominicâ. Hinc, inquam, fortè vox petenda; niſi, quod mihi quidem magis arridet, quis malit à Sax.* hẏpan, *obedire, ſubjacere, auſculeare : unde* hẏpemon, *pro* ſubditus, *vel* ſubjectus, *quomodo apud Spelmann. Concil. p.*601,602. *formâ Latinâ* hiremannus, *ut hic*, 855.42.

Erthmiotum.] *Vide* Bilage.

Eſcaeta.] 659.21. 1099.61. *A Gallico* eſcheoir. *i. cadere, accidere, vel contingere. Significat bona, terras ſcil. vel prædia, quæ Domino feudi obtingunt ob delictum feudatarii, aut defectum hæredum; feudatario ſc. decedente ſine hærede : aut alias nonnunquam ſumitur pro ipſâ confiſcatione. Atque hinc officiales vel miniſtri eſcaetis, in uſum fiſci, exquirendis accommodati,* Eſcaetores *dicti. Vulgò,* **Eſcheatoꝛs** : *res autem,* **Eſcheats**. *Juſtinianiſtis, bona caduca.*

Eſcambium.] 702.60. 703.34. 1776.3. *pro* Excambium, *h.e. permutatio. Unde* Excambiatores. 654.31. *pro trapezitis, nummulariis, argentariis, & ſimilibus.*

Eſcapium.] 1917.8. *Fuga, evaſio. Vulgò,* **an Eſcape**. *Vox Gallica.*

Eſcarletum.] 1149.24. *Coccum ſignat, vel Coccocinũ, fortè à Gall.* Eſcarlate, *unde noſtratium* **Scarlet**.

Eſiamentum.] 1143.39. *Vide* Ayſiamentum.

Eſſoniare.] 1034.22. *Eſt (inquit eques doctiſſ.) excuſare aliquem in foro, qui indictâ die non comparuerit ſubmonitus; cauſamque impedimenti apud judicem promovere. Aliàs* Exoniare. *A Gallico,* Eſſonnier, Eſſoyner, Exonier, *eo ſenſu. Hinc etiam* Eſſoniator, 1933. *ult. pro eo qui alterius abſentiam ſic excuſat. Gallis* Exoniateur, *nec aliunde Forenſium noſtratium* **Eſſoine**; *verum Latinitate,* Eſſonium : *quod quidem multiplex, ut apud eundem equitem videre licet.*

Eſterlingus.] 1155.38. *Denarius Anglicanus, olim ſic, hodie* **Sterling**, *dictus. Vocis (ni fallor) origo à Sax.* ꞅτeope[a]. *i. lex, canon, regula : quòd ejuſmodi nummus legi vel canoni nummario (de quo Spelmannus in voce) ſit conformis, nummus ſcil. formâ pariter & pondere legalis, ſive regularis; unde noſtratium* bona & legalis moneta Angliæ: ling *addito, in vocis productionem, ut quibuſdam viſum: potius, ut opinor, cum Butlero*[b] *noſtro, (quemadmodum in* **Dearling**, **Wearling**, **Fondling**, **Hireling**, **Shaveling**, **Stripling**, **Woꝛldling**, **Changeling**, **Suckling**, *&c.) ut verbi cui adjungeretur notaret ſubjectum. Parum interim me movet quorundam objectio, qui de tantâ vocis antiquitate, nimirum Saxonicâ, ancipites, altum de eo in monumentis illius ævi ſilentium huic etymo obſtare volunt; cum quidem inter vocabula apud nos antiqua, nondum penitus obſoleta, quædam ſint, quæ licet ante Normannorum adventum, in monumentis noſtris, ſanæ ſaltem fidei, nuſquam, quod ſciam, occurrant, Saxonica tamen originitus eſſe alibi*[c] *ſat planè indicatum exiſtimem : qualia* Gavelkind, Gavelmannus, Socmannus, Socmantia, Socagium, Scotale, *cum ſexcentis aliis.* ¶ *Præterea demus vocabulum apud Saxones non extare; vix tamen ante ſubacti erant à Normannis, quam verbum à noſtratibus uſurpatum. Eodem enim ævo, nummi* ſterlenſis *mentio, ſc. apud Orderic. Vitalem, Uticenſem Cœnobitam, natum ann. Dom.* 1075. *qui in Hiſtor. eccleſ. li.* 5. *ſub anno* 1082. *Rogerium de monte Gomeries in fundatione Scrobesburienſis monaſterio ſic à quodam compellatum refert :* In primis advenientibus monachis cum cementario, ad jacendum monaſterii fundamentum; ad inchoationem ejuſmodi porrigam xv. lib. *ſterlenſium. Nec minùs (imò magis adhuc) hic appoſitus ille locus ex eodem authore ab ornatiſſ. LL. Hen.*1. *editore*[d], *in ſuâ ad lectorem præfatione, pag.* 154. *adductus :* Regi (*Conquaſtori*) ut fertur mille & ſexaginta libræ *ſterilenſis* monetæ, ſolidiq; triginta, & tres oboli, ex juſtis reditibus Angliæ per ſingulos dies redduntur, *&c. Adde his ipſiſſima Conquæſtoris verba in chartâ quadam Uticenſi monaſterio conceſſâ, & ab eodem Orderico, pag.* 602. *exhibitâ :* Mabilia verò ejuſdem Comitis filia, de reditibus ſuis in Anglia la. ſolidos *ſterilenſium* pro decimis ſuis dedit S. Ebrulfo per ſingulos annos ad luminaria eccleſiæ, *&c. Poſteris remanſit eadem vox, uſurpata ſiquidem temp. Guilel.*2. *& Hen.*1. *eod. Orderico teſte, pag.*768,786,788. *Nec longè poſtea, ſub Hen. ſc.* 2° *occurrit iterum, mutata tamen in* ſterlinum. *Robertus enim de Betuna, advocatus Atrebati, chartâ ſuâ ſuper eo confectâ*[e], *ad feudam firmam (ita MS.) conceſſit Abbati & conventui S. Salvatoris de* Feverſham *totam terram ſuam de Meſſewella cum omnibus pertinentibus in perpetuum, pro decem libris* ſterlinorum : *eodem abbate & conventu, compenſationis ergò, conceſſori & ſuis centum marcas* ſterlinorum *retribuentibus. Tandem, nec longè poſthac*[f], *ad formam pervenit vocabulum quâ nunc vulgò ſcribitur,* **ſterling** *ſcil. variatâ tamen interdum formâ illâ in* **Eſterling** : *occaſione inde quibuſdam tributâ, nec paucis iis, nec indoctis, nomen illud quibuſdam, ab orientali hinc ſitu,* **Eſterlings** *vocatis, aſcribendi, quos aſſerunt huc aliquando venientes, artem purgandi argenti, etiam flandi & feriundi, celebrem reddidiſſe, nomenque ſuum facto deinceps reliquiſſe. Cum autem horum Eſterlingorum adventum ad Johannis regis ævum referant, fidem rei labefactant, utpote cum longè antea (ſub ingreſſu ſc. Normannorum, temporibus etiam Gul.* 2. *Hen.*1. *&* 2.) *vocabulum iſtud, formâ quâ prius, ſat planè occurrat. Quinimò, forma hæc ſcribendi* Eſterlingorum *cum* E *ſc.* ſterlingo *præpoſito, ut veriſimile eſt, Galliciſmum*[g] *ſapit. Gallis enim (cum Hiſpanis) in more fuit, & eſt, pluribus vocibus Latinis, ut & Anglicis, quibus ab S. literâ initium, E. præponere, ſuaſq; facere : quod quidem accidiſſe* ſterlingo *noſtro nihil mihi veriſimilius viſum, ubi tandem, occaſione & cohabitationis & commercii, nobiſcum, in uſurpatione vocabuli, Galli communicarunt.* ¶ *Quod ad illud argumenti eorum*

[a] *Quod à* ꞅτeopan *regere, gubernare : unde* ꞅτeopeꞅman, *pro navarcho.*

[b] *Grammat. Anglic. cap.* 3. §. 1. *pag.* 36.

[c] *Tract. de* **Gavelkind**.

[d] *D. Rog.* Twyſden. *eq. aur. & baronett.*

[e] *In archiv. Archiep. Cantuar.*

[f] *Jo. Sereſbur. enim* ſterlingorum *meminit. Epiſt.* 31.

[g] *V. Merula Coſmog. par.* 2. *li.* 2. *c.* 2. *Beſold. de nat. pop. c.* 18. *verò.* Eſcarlatte. *Voſſii Gloſſ. verb.* Sunnia, *&* Eſterling.

ram adminiculum attinet, qui Eſterlingis *illu vocabulum hoc, ut diximus, attribuunt, (nempe quod in tranſmarinis regionibus vox recepta ſit, ut è Jure canonico non ſemel liqueat, in cap. ſi. 3. de Arbitris, & cap. Conſtitut. 12. de Procurator.) hoc verum fateor. Advertendum tamen, decretales illas Epiſtolas ad loca ſpectare, vel noſtra (regis ſcil. noſtri) tunc temporis ſubjecta ditioni, ut Lexoviam in Normannia; aut commercio noſtro (ut vicinitatem taceam) celebria, ut* Calais; *talia numerum loca, quorum incolæ, ut in mercibus, ſic etiam in vocibus, mutuo ſaltem commercio (quale hoc pro aliis) neceſſario; nobiſcum communicarunt. Adde huc quod exteri vocem non agnoſcunt, ſed planè abdicant, ut Anglis propriam, inter alios, (præter Polydor. Vergil. Hiſt. li. 16. & Covarruviam, in veter. collatio. numiſmat. cap. 2. nu. 12. ubi, ex eodem Polydoro, Anglicanam indicat:) Buchelius, Notis ad Beka Chronica Ultraject. pag. 51.* Sterlingorum moneta (*inquit*) Anglicana eſt. *Kilianus etiam, de variis variar. regionum libris, exponendi ergò, verba faciens,* libram ſterlingorum, *Teutonicè* **pond ſterlincks**, *Anglicanam appellat. Quibus concordant Heniſchius, in tractatu de Aſſe, & partibus ejus pag. 225. Sterling (inquit)* eſt commune monetæ nomen in Anglia, &c. *& Paulus de Mari, Notis ad Innocentii 3. Epiſt. p. 236. Freherus etiam, de re monetariâ, cap. 3. Sterlingus (inquit)* in Angliâ, Scotia, & Hibernia. *Quâ quidem voce ſic demum revocatâ, ad reliqua pergamus.*

Evidentiæ.] 2207. 31. *Illæ donationum tabulæ, ſive codicilli, quæ Saxonibus* **Landbocs**, *q. prædiorum libri; Normannis* Chartæ *dicta. Vulgò, (quia rem faciunt evidentem)* **Evidences.**

Ewice.] 859. 9. *Corrige,* Ewbryce. *i. adulterium: ab* æp, *conjugium, &* bpyce, (*nobis hodie* **breech**) *violatio: quòd conjugium adulterio violetur. Hinc fidem tori frangere, Germanis eſt* **ehe-brechen**, *Belgis,* **ec-breken**: *adulterium,* **ehe-brech**, **ee-breke.**

Examinatio coporis & ſanguinis Domini.] 451. 8. *aliàs probatio; vel purgatio per Euchariſtiam, de quâ conſulendus doctiſſ. eques in* De priſcis ſuſpectorum examinibus, *Judiciam Dei* nuncupatis; *ubi Lotharii regis hic memorati examen iſtiuſmodi nominatim exhibitum.*

Excaeta.] 1938. *V.* Eſcaeta.

Exenium.] 1307. 17. 1478. 20. *& alibi ſæpe. Vide* Præſentia.

Eximperatrix.] 1339. 29, 33. 1346. 14. *& alibi. Imperatoris vidua. De Matilde, quondam Henrici imperatoris uxore, dictum.*

Exitus.] 1941. 1. *Fructus, redditus, proventus.*

Exlegare.] 186. *penult.* 187. 64. *Exlegem reddere, vel beneficio legis exuere, adeò ut lege agere non valeat. Talis, Forenſibus noſtris* Utlaga, *vulgò,* **an Outlaw.**

Exoccupare.] 500. 15. 565. 64. *De poſſeſſione dejicere, pellere, vel removere. Aliam inveniat vocis ſignificationem apud Voſſ.*

Exordinare.] 824. 20. *Sacerdotali gradu ſpoliare, vulgò,* degradare, *i. de gradu dignitatis ſuæ dejicere. Sax.* unhadian: *ab* un, *particulâ privativâ, &* hadian, *ſacris initiare, vulgò,* ordinare.

Ex poſſibili.] 837. 67. *Ita,* poſſibilitatis accuſari. 825. 41. *hoc eſt, de malo vel damno aliquo datâ operâ, & voluntariè, facto; cui contrarium* ex impoſſibili; *ſc. non datâ operâ, ſed invitè. Huc pertinet illud.* 929. 56. Et ſi quiſquam agat aliquid *impoſſibiliter,* non eſt omnino ſimile ac ſi voluntariè faciat. *Ubi Lambardus.* Neque verò ejus rei quam quis invitus, ac voluntarius fecerit, una eademque habenda ratio. *Hæc Saxonibus* ʒepealdeſ, *&* unʒepaldeſ. *Mitiùs tamen licet hoc in caſu agendum ſit, & in tanto, ut diquat, authorem excuſet; non tamen in toto, vel ex integro. Unde proverbium illud Saxonicum in LL. Hen. 1. cap. 90.* Brech ungewealdes, bete gewealdes. *i.* **Unwittingly offend, wittingly amend.** ʒepeald *enim Sax.* poſſibilitas, unʒepeald, impoſſibilitas. *Monendum hic, locum in LL. Sax: unde voces iſtæ hauſta, Edo. ſc. ſenio. cap. 8. ab authore noſtro perperam hic Latinè verſum,* ex poſſibili, vel impoſſibili: ne pulnaþþap ne ƿƿiþman ne ƿeoþmian. ƿilleſ nǝ ʒepealdeſ. *i. (ut Lambardus probè)* Nemo cum ſceleris damnato pacem habeto, neve eam ſciens volenſque hoſpitio excipito.

Extolneare.] 897. *penult. Telonea (quod vulgò nobis* **Tol**) *liberare.*

Extorpari.] 860. 6. Et de ſervis, ſi qui furentur, ſenior ex eis capiatur, & occidatur, vel ſuſpendetur: & aliorum ſinguli verberentur, & *extorpentur,* & truncetur minimus digitus in ſignum. *Fortè reponendum* extorqueantur; *niſi malis* extirpentur, *de terrâ ſc. vel patriâ. i. exterminentur.*

Extracta.] 2181. 15. *Sic vulgus leguleiorum, pro* Excerpta, *Anglicè,* **Eſtreats.** *Heic autem ſubſtantivè ponitur, & ſignificat vel unum archetypi alicujus exemplar integrum, (copiam vocant:) aut notas inde ſumptas, puta mulctarum in actu curiæ conſcriptarum; ut per Balivum, aut alium ejuſmodi miniſtrum ab iis quibus fuerint impoſita exigantur.*

Exulatus.] 923. *penult. Exul factus.*

Exuperare.] 129. 66. 859. 56. *pro ſuperare, ſubjugare; item capere vel prehendere. Quod autem hic, loco poſter.* Exuperent, & 830. 28. exſuperetur, *Saxonicè habetur* ʒepylde, *quod idem eſt ac prehendito, vel in poteſtatem redigito, vulgò,* capias, *(unde Forenſium noſtrorum Breve,* **Capias** *dictum) à* ʒepyldan, *al.* ʒepealdan, *regnare, dominari, imperium tenere. Hinc noſtratium,* **to wield the ſcepter,** *quod de rege dictum imperium tenente.*

le Eyre.] 2605. 25, 40. *Vide* Iter.

F

FActio.] 763. 61. 767. 61. *Sic interdum Latinè fecerunt Saxon.* ƿæhþe; *quod idem ſignat ac alibi* faida, feida, guerra, *Anglicè,* **feud;** *(unde noſtratium,* **deadly feud**) *ſic, opinor, dictum à Saxonico* ƿah, *quod nobis hodie* **foe.** *i. hoſtis vel inimicus; &* hade, *junioribus* **hede**, *&* **hood.** *Teutonicis* **heyd, heit, hat,** *quod in ejuſmodi vocum terminatione, conditionem, qualitatem, naturam, ſignat; & ſic* **feud,** *q.* fah-hade, fah-hode. *&c ſimil. i. quantitas inimica, vel hoſtilis; pura puta inimicitia. De poſteriori compoſiti parte, pluribus infra in voce* feudum, *ut & in tractatu noſtro de* **Gavelkind,** *cap. 4. De faidis operæ erit adire Lambard. verb.* Capitales inimicitiæ, *& doctiſſ. equitem in voce, &* Guerra. *Videatur etiam Glanvill. li. 9. cap. 8. ad*

cujus

cujus uſque tempora ſævus iſte mos (ut videtur) duravit. Hæc enim ejus ſunt verba: Utrum verò ad *guerram* ſuam manutenendam poſſint domini hujuſmodi auxilia exigere quæro, *&c. Hujus autem (ut quidam exiſtimant) umbram tenet Foreaſium noſtrorum*, **Appeal de mort.**

Fagatum.] 2007.13. *Faſcis, quod Gallis & Anglis,* **Fagot.**

Faida.] 861.2. *Vide* Factio.

Falangus.] 1075.31. ——— & vice palliorum *falangis* nigris utitur. *Girald. Cambren. Topog. Hibern. diſtinct. 3. cap. 10.* phalingis laneis. *i. Cambdeno interprete,* ſagis ſive lacernis villoſis. *Vulgò,* **Jackets.**

Fallum.] 2756.5. ———ſine *falle* rediret in Angliam, *&c. i.e. plane: vulgò,* **without faile.** *à Gallico* faillir, *ut hoc à Latino,* fallo.

Falſare accuſationem.] 872.11. *eſt accuſationem tanquam falſam refellere, & arguere.*

Falſitia.] 2683. 49. *Perfidia: Vulgò,* **falſitie.**

Familia.] 92.16,31. 7588.57. 790.8. *Terræ portio uni familiæ alendæ ſufficiens, & in eam rem deſtinata. Sax.* hide. *Unde fit, ut ubi Beda familiam, Saxonicus ejus interpres coætaneus paſſim* hyde *redderet. Anglo-Normannis* Carucata terræ, *quod vide.*

Fehthe.] 766.24. *Vide* Factio.

Felo.] 1964.51. *Vide* ——

Felonia.] 1104.41,47. *Apud nos ſonat omne crimen capitale infra* læſam Majeſtatem. *Eſt autem à* felo, *ut hoc fortè à Germanico* **faelen**, *vel* **feelen**, *Sax.* feollan, *h.e. errare, delinquere, cadere; unde noſtratium* **fall**, *quibus Adami, primi hominis, lapſus, peccatum, error,* **Adams fall** *dictum. Quotuplex autem* felonia, *multis oſtendit doctiſſ. eques in voce. Vox forenſis, & vulgò notiſſima.*

Feodarius.] 2418.35. 2419.40. *Aliàs,* Feudatarius, *qui ſc.* feudum *à domino vel patrono conceſſum, accepit. Vulgò,* Vaſſallus.

Feodatus miles.] 979.39. Feudatus miles. 213. 21. *Feudum, vel feodum, qui poſſidet militare; quale id (inquit Spelmannus) quod nec à principe, nec à capitaneis regni, ſed à mediis (qui vocantur) dominis, nimirum Baronibus, Valvaſoribus, Caſtellanis, ſuis erogatur militibus: de cujus quantitate non convenit: quum anguſtior aliàs ſit, propter terræ bonitatem; extenſior aliàs propter ſterilitatem. Sic ille.*

Feodi firma.] 1863.39,48. *Prædiorum eſt poſſeſſio, quæ quis, ex dono vel conceſſione alterius, tenuerit ſibi & hæredibus ſuis, reddendo vel dimidiam, vel tertiam, vel ad minus quartam partem veri valoris, abſq; aliis ſervitiis quàm quæ in ipſâ chartâ continentur. Vulgò,* **Fee-farme.**

Feoditas.] 1932.9. 1933.31. *pro* Fidelitas, *voce (ni fallor) effictâ à Gallor.* Feauté, *illo ſenſu.*

Feodum.] 536.5. 553.8,9. Feodus. 651.2. Feudum. 262.3. 1114.2. Feudus. 650. *penult. Vox olim variè, ut videmus, ſcripta: hodie verò apud nos ubique* feodum. *Eâ ſignificatur genus clientelæ, quo vel prædium, vel dignitas, vel vectigal, cuiquam datur, ut & ipſe, & poſteri, beneficii auctorem agnoſcant pro patrono, ejuſque caput, honorem, ac fortunas, defendant. Prædiatores Angli vocem dupliciter accipiunt: pro terris ſc. vel prædiis* (tenementa *vocant) quæ quis perpetuo jure ſibi & ſuis, ſub domino feudi poſſidet: item pro circuitu integro, terræ ſiquidem portione, quæ ad talem dominum ſpectat, & inter diverſos feudatarios diſtribuitur. Quia verò feudum omne alicubi ſubjacet oneri & ſervituti,* allodio *opponitur; quod è contrario prædium eſt liberum, nulli ſervituti obnoxium. Utriuſque vocis & etymon habeas in tractatu noſtro de* **Gavelkynd**, *cap. 4. ex quo pauculâ è vernaculâ quâ deſcribuntur linguâ huc adſcribere operæ pretium duxi. Vocabulorum prius,* Feudum, *Feudiſtarum turba à* fide *ductum volunt: quidam autem à* faida, *vel* feida, *bellum: alii, à* fœdere*: quidam, à Germanorum* **fueden**, *q. à fungendo. i. paſcendo, vel (Gryphiandri ſententiâ) à Sax.* **foden.** *i. nutrire: à* **togthumb** *quidam, h.e. præfectura. Poſterius autem,* Allodium, *ab* a. *particulâ privativâ, &* laudare, *vel* laudatio*; quippe cujus nomine laudatio non debeatur: alii, ab ead. privativâ, &* **lodes.** *q.* ſine lode, *id eſt, vaſſallo: alii, ab* **alleud**, *quaſi quis dicat, univerſæ plebi competens: ab* **ein anlod** *alii; quòd familiæ veluti coagmentatum ſit & conjunctum, h.e. inſeparabile à familia: à* **lot** *quidam; quòd Gallis ſumitur pro ſorte, vel etiam hæreditariâ poſſeſſione, aut quotâ: Germanis eſt* **loſz**, *Saxonibus* **lott**: *alii denique, à memoratâ particulâ privativâ,* **a.** *&* **leod**, *Gallis* leud. *i. vaſſallus, q. ſine vaſſallagio, vel ſine onere. En quantum, inter interpretes, de utriuſque vocis derivatione, diſſidium! Noſtrum nunc ſi fas ſit adhibere judicium, utramque vocem, quod ad originem attinet, reor eſſe Teutonicam, ex duabus ſyllabis compoſitam, quarum poſterior in utrâque eadem (nec alia quàm quæ in terminatione non paucarum dictionum Teutonicarum apud Kilianum paſſim obvia) ſcil.* **heyd, heit, hat**, *Anglo-Saxonibus* **hade**, *nobis eorum ſucceſſoribus.* **head, hode, hood**: *quod ſtatum, ordinem, qualitatem, conditionem, genus, naturam, &c. ſignificat. Hinc equeſtris, maſculinus, fœmininus, puerilis, paternalis, maternalis, fraternalis, presbyteralis, vidualis, virginalis, ſtatus, &c. Anglicè audit,* **Knight-hode, Man-hode, Woman-hode, Child-hode, Father-hode, Mother-hode, Brother-hode, Prieſt-hode, Neighbour-hode, Mayden-head.** *Poſteriorem ſic habes in utroque compoſito ſyllabam. Prior autem in priori,* Feudum, **Fod**, *i. ſalarium, ſtipendium, &c. in poſteriori verè,* **Al**[a], **All**, *Sax.* eal, *omnis, totus, integer: quibus cum ſyllabis poſterioribus, in hujuſmodi Feudi & Allodii vocabulis, junctis, hoc* **All-hode** *illud* **Feo-hode**, *prodit, id autem ſatis appoſitè; cum hoc,* feudum, *ſtipendiariè more poſſideatur, rei proprietate penes dominum remanente, dum illius tantum uſumfructum (utile dominium, vocant juriſperiti) idque ſervitii præſtandi gratiâ, ad accipientem tranſeat: illud,* allodium, *è contrario, ex integro, vel totaliter, atque in ævum* (**for all**, *ut linguâ dicimus vernaculâ) teneretur, pleno ſc. jure, cujus nomine nulla neque gratia, neque merces, neque opera, deberetur; dominia & utile & directe (ut vocant) tranſeuntes. Fuſius autem de his in tractatu quo ſupra; ubi* Feudi *vocem, vel nomen, in nullo, mihi ſaltem non ſuſpectæ fidei monumento, ante annum Chriſti milleſimum, reperiendam commonui.* Feodum *autem, in* ſimplex, *&* talliatum, *noſtratibus olim hodieque diviſum, ut hic,* 2748.4,5. *de quo vide* Tallia.

[a] *Al, particula perfectionis. Worm.* Literat. Run. *cap. 3. qui* Allodium *Danis priſcis,* Odal *dictum ait.* Monum. Dan. *l. 6. p. 507.*

Feofare.]

Feofare.] 1930.45. 1934.57. *Noſtratibus eſt* feodum *dare, aut in aliquem conferre. Jus prædiorum concedere, poſſeſſionem tradere, inveſtire, donare. Vulgò*, to enfeoffe. *Hinc* Feoffamentum, 2078.44. *pro actu* feofandi. *Vulgò*, a Feoffment. *Item* Feoffator. 2738.30,51. *Ille ſc. qui alium feudo donat ſeu inveſtit. Is autem qui ſic inveſtitur appellatur* feoffatus.

Feria.] 1796.35,50. *Nundinæ: Vulgò*, a faire. *Gallis*, foire. *Doctiſſ. equitem omnino conſule.*

Ferrum judiciale.] 846. *ult. Ferrum candens, vel ignitum, ſuſpectorum probationi aptatum. De quo vide doctiſſ. equit. in* Judicium Dei, *& Lambard. in* Ordalium. *Normannis antiquis, hoc genus examinis* Ygniſe *dictum. Vide magnum loci Cuſtumar. ca.77. in exemplari Gallico, in Latino verò, 76. Danis autem* Jerntegn, *id eſt, (inquit doctiſſ. Wormius)* ſignum ardentis ferri, *quaſi* Iron-token.

Ferthing.] 2584.27. *In nummo argenteo notiſſimè dicitur de quartâ denarii parte: heic autem accipitur pro aureo quodam quartam* Nobilis *partem valente. h.e. viginti denarios veteres, qui hodie quinque ſolidos argenteos excedunt. Statut. ſecund. anni 9. Hen.5. ca.7. Vox eſt à Sax.* feorþ, *quartus: unde* feorþlinʒ *Saxonibus, pro quadrante. Nobis*, farthing.

Feſtum duplex.] 2081.51. 2119.51. *Feſtum aliquod principalius ſive ſolennius, in quo divinum officium duplicatur; vel quod duplici celebratur officio. De quo vide Lindewod. noſtr. Provincial. de Feriis, cap.* Ineffabilis, *ver.* Officio duplici.

Feſtum mandibile.] 2197.38. *Feſtum, eâ vocis ſignificatione quâ apud nos convivium, vel epulum ſonat: hic fortè* mandibile *dictum à manducando, & diſtinctionis gratiâ à* ſacro, *quæ magis propria & antiqua vocis ſignificatio.*

Feudum. Feudus. *Vide* Feodum.

Fidelis.] 454.15. 506.49. 986.34. Fidelitas. 45.33. 213.33. *Quid* fidelitas, *(nobis vulgò*, Fealty) *quot* fidelium *&* fidelitatum *genera, cæteraq; & rem & vocum utramque ad plenum illuſtrantia, petat cui placeat apud doctiſſ. equitem, & Hotoman. in vocibus. Hoc ſolùm hic addendum duximus, ſacramentum ſcil. fidelitatis Anglo-Saxonicum, quemadmodum habetur in Textu Roffenſi, fol.38.b. inter plures alias ejuſmodi formulas:* On ðone drihten þe ðes haliʒdom is fore haliʒ, ic ƿille beon N. hold, 7 ʒetriƿe, 7 eal lufian ðet he lufað, 7 eal aſcunian ðet he aſcunað, æfter ʒodes rihte, 7 æfter ƿorold ʒeryſnum, 7 næfre ƿilles ne ʒeƿealdes, ƿordes ne ƿeorces ƿriht don ðes him laðre biþ, ƿið þam ðe he me healde ſƿa ic earnian ƿille, 7 eall þæt læſt þæt uncer ƿormæl ƿæs þa ic to him ʒebeah, 7 his ƿillan ʒeceas. *i.e. (ut Latinè habetur ſub finem LL. Eadmundi Regis, in libro regio MS. ad S. Jacobi prope Weſtmonaſterium aſſervato:)* In illo Deo pro quo ſanctum hoc ſanctificatum eſt, volo eſſe domino meo N. fidelis & credibilis, & amare quod amat, & abſoniare[a] quod abſoniet, per Dei rectum & ſeculi competentiam, & nunquam ex velle vel poſſe, verbo vel opere, quicquam facere quod ei magis diſplicet, ut me teneat, ſicut deſervire volo, & totum mihi compleat, quod in noſtrâ prælocutione fuit, quando ſuus deveni, & ejus elegi voluntatem. *V. LL. Edo. ſen. ca.4.*

[a] *i. devitare, à Sax.* aſcunian, *unde*, to ſhunne, *nobis.*

Fihtewita.] 861.12. *al.* Fyhtwita. 923.60. 957.39. *Mulcta ob commiſſam pugnam, in perturbationem pacis publicæ. à Sax.* feohꞇ, *nobis* fight, *pugna, &* ƿite *mulcta.*

Filacium.] 2006.43. *Filum quoddam* brevibus, *trajectum, quò ſuſpendantur. A Gallico*, filace. *Vulgò*, a file. *Talium cuſtos Forenſibus noſtris*, a filazer *dictus. De utroque Cowellus, in* Interprete.

Filaterium.] 305.58. *al.* Philacterium, *&* Philaterium, *ut in capitis argumento. Idem, ni fallor, quod* Phylacterium: *quæ vox eſt multiplicis ſignificationis; hìc autem* Conſervatorium *ſignans; theca ſc. vel vaſculum, de argento, auro, cryſtallo, vel ebore, & hujuſmodi, in quo Sanctorum cineres, vel reliquiæ alia recònduntur. A Græco* φυλάσσω, *cuſtodio, preſervo: unde Græcè* φυλακτήριον.

Finis.] 1881.44. 2148.25. *Plures habet ſignificationes, ſed hanc præcipuam, cum pro judiciali illâ tranſactione* (Finalis Concordia, *Forenſes vocant) ſumatur, quâ quis, ad majorem facti authoritatem, coram Judicibus regiis (Juſticiarios nominant) terras vel prædia ad alium transfert. Mulctam etiam pro delicto aliquo impoſitam deſignat. Utroque ſenſu vulgò dicitur*, a Fine. *Cætera, Spelmannus.*

Firdfare.] 929.25. *In exercitum profectio: à* fyrd, *Saxon. exercitus, &* fare, *iter, profectio.*

Firma.] 225. *ult.* 311.30. 822.14. 887.5. Firmare. 765.38. *Vocabula à Sax.* feorme, *quod victum ſonat, vel cibaria: unde paſcere, vel cibum aut victum ſuppeditare, eis* feormian. *Propriè, & ab origine, cenſum tantùm in cibariis* Firma *notat: commutatâ verò & redactâ poſtea* firmâ *victualium in denarios, verbo retento, ad reditum ſive cenſum pecuniarium transferebatur, quo quidem ſenſu* Farme *hodie utimur. Plura videas apud doctiſſ. equitem, in voce, & Lambard. verb.* Terra ex ſcripto. *Ubi autem horum poſterior* cyninʒes feorme, *in LL. Aluredi, ca.2.* villam Regis *interpretatur, mihi magis arridet vetus illa verſio apud Bromptonum noſtr. ſcilicet* firmam *(victum, vel menſam)* Regis. *Huic aſtipulatur ipſius Lambardi verſio horum verb. in LL. Canuti, par.2. c.67.* ic beboðe eallum minum ʒerefan þ hiʒ on minan rihtlic tilian, 7 me mid ðam feormian. *i.e.* Præfectis meis omnibus mando, ut ex prædiis meis propriis, quæ mihi fuerint ad victum neceſſaria ſuppeditent. *Ubi etiam idem Lambard. citatæ legis Aluredi partem memoratam ſic exhibet*, ðe ne cyninʒes feorme to belimpe; *& pariter Bromptonus Latinè*, quæ ad firmam Regis non pertinet; *neutrius lectio probanda: cum, ni fallor*, ne, *in Saxonicâ, (quod in Textu Roffenſi planè omiſſum)* non, *in Latinâ loci exhibitione, omninò delendum ſit. V. LL. Eadmundi, ca.2. & doctiſſ. Spelmanni Concil. pag.372. ubi*, vel alteri commodo *(in impreſſo*, modo) deſerviat, & venialis ſit, *juxta Saxonica, ita corrigenda:* vel alterius liberæ domui, *vel* familiæ, quæ honorabilis ſit. ¶ *Idem eques doctiſſ. alteriùs de verbo agens, phraſin* firmæ dealbandæ *explicandam exhibet. Ex locis autem per eum eâ occaſione adductis, quid ſit* firmam dealbare *ſe non poſſe conjicere fatetur. Si verò per* firmam *hìc, cenſus in pecuniis numeratis intelligendus ſit, quod veri ſatis ſimile, rem ego (ſi vel ipſe non hallucinor)*

ner) inveni apud Mat. Pariſium ad ann. 1248. *pa.*747. *de moneta per regem Hen.*3. *mutatione, verba facientem* : Ipſius quoque temporis (*inquit*) curriculo, domini regis diverſa præcepta, voce præconiâ, per civitates Angliæ præciſè promulgata, ſuper receptione monetæ, adeo populum angebat*, quod mallet ut ſumma frumenti pretium viginti ſolidorum ſuperaret. Eſcambium enim paucis civitatibus exercebatur. Et cum illuc perventum fuerat, pondus veteris monetæ pro pondere novæ dabatur trutinatū, & præterea pro opere aurifabrili, id eſt, monetationis, quam vulgariter *dealbationem* vocabant, pro qualibet libra tredecim denarii ſolvebantur, *&c.* Dealbatores *hoſce vel hodie* Blanchers *vocitant. Vide D. Cowelli* Interpr. *in voce* Mint. Firmam *itaque* dealbare, *eſt monetam* firmæ *nomine ſolutam* dealbare, *vel potiùs dealbationis pretium ſolvere.* ¶ *In vitis Abbatum S. Albani per Matt. Pariſ. pag.* 56. *de tot illius loci* firmis *legimus, quot ſunt in anno ſeptimanæ. Ubi* firmæ, *nec prædia denotant elocata, nec reditum vel cenſum annuum à colono, prædiorum ſic elocatorum nomine, domino fundi ſolutum; ſed tot in pecuniis portiones, ſummas ſcil. tot* 46. *ſol.* (*eadem enim ſummam* firmam *vocabant*) *ex monaſterii proventibus ad monachorum victum aſſignatas, quot ad eundem victum comparandum, & monachos inde paſcendum, ſeptimanatim competere compertum fuit.*

* l. angebant.

Firmatio.] 764.4. *Ad menſam admiſſio, cibariorum ſuppeditatio, vel exhibitio. à Sax.* ꝼeoꞃmian, *ſupra.*

Firmitas.] 992.3. 1039.17. *Vox utrobique locum munitum, arcem ſcil. aut aliud ſimile propugnaculum, ſonat. Tale Saxonib.* ꝼeꞅꞇen, & ꝼeꞅꞇneꞅꞅe. *dictum; nobis hodie*, a faſtneſſe. *à* ꝼeꞅꞇnian, *nobis* to faſten *firmare, munire.*

Firthe.] 923.11. *Mendoſè pro* ꝼẏꞃꞇe, *rectiùs autem* ꝼẏꞃhꞇ. *i. e. terriculamentum, phantaſma, ſpectrum terrorem incutiens; unde noſtrum* fright, & affright, *pro terror, ſtupor: item* affrighted, & frighted, *pro territus, attonitus. Vox interim ab altero,* ardentibus tædis, *ab altero,* accenſis tædis, *perperam Latinè reddita, perinde ac ſi à* ꝼẏꞃe. *i. ignis, accerſenda.*

Firthunga.] 923. 39. *Correctiùs* Fyrthunga, *aliàs* Fyrdung, *quod Sax. expeditionem ſonat, ſive profectionem militarem: quæ duplex, terreſtris ſc. & navalis. Hanc,* ꞅcẏꝑꝼẏꞃꝺ, *al.* ꞅcıꝑꝼẏꞃꝺunᵹa; *illam,* lanꝺꝼẏꞃꝺ, *al.* ꝼẏꞃꝺunᵹa, *ſimpliciter appellarunt Saxones. V. LL. Canut. par.*2. *ca.*10. 62.75. & *Spelmanni Concil. p.*520. *ca.*22. *Erroris hic obiter arguendus author noſter, & qui eum ſequitur, Lambardus, vocem hanc* expeditionis apparatum *Latinè facientes. Id eis* Heregeat, *quod vide. Harum autem vocum loco, Hen.* 1. *in LL. ſuis, ca.*10.13.66. Fyrdfare *utitur, quod idem ſignat. Cum hac doctiſſ. eques malè confundit vocem* Herefare; (*quam etiam alicubi malè ſcribit* Herdfare, *quæ vox eſt nihili:*) *cum inter* here, & fyrd, *notabilem planè differentiam in Chronologiâ Saxon. nuper editâ deprehendas: ubi priore, exterorum, & hoſtium agmina, prædandi causâ terram invadentium; poſteriore verò, indigenarum, vel civium principis authoritate, (expeditionis ergò in tales prædatores) armatorum exercitus ſemper, & ubique ſignificantur. quarum vocum hæc à* ꝼaꞃan, *ire, proficiſci: illa ab* heꞃian, *al.* heꞃıᵹıan, *vaſtare, ſpoliare, prædam facere, veniunt.*

Flemene feimthe.] 2224.31. *Vox planè Saxonica, ſed aliquantulum corrupta; reſcribe* Flymena fymthe, *quod fugitivorum ſuſtentationem ſignificat. à Sax.* ꝼlẏma. *i. fugitivus.* & ꝼẏꞃmꝥe, *ſuſceptio, admiſſio, ſuſtentatio. De quo vide LL. Inæ. ca.*29. & 47. *LL. etiam Æthelſtani, ca.*2. *item LL. Hen.* 1. *ca.*10,12. *Heic autem pro illo ponitur juriſdictionis articulo, quo quis in alios delicti ejuſmodi reos animadvertere poteſt.*

Fletum.] 1889. 16,19, *&c. Æſtuarium, fluentum, ſeu canalis quem aqua fluens & refluens occupat. à Sax.* ꝼleoꞇan, *quod eſt, fluere, vel natare. Unde & Claſſis hoc nomine appellatur. Utrumque vulgò,* a Fleet.

Flima.] 897.13. *Vox Saxonica, fugitivum ſignans. Vide Spelmann.*

Flitwite.] 957.37. *Mulcta ob rixas & jurgia excogitata. Vox compoſita, à* ꝼlıꞇ, *contentio, lis, jurgium, rixa: &* ƿıꞇe, *mulcta, pœna. De quâ idem Spelm. plura.*

Florenus.] 2037.60. *Mox ſequitur* floreum *bis, pro* florenum. *Numi genus, ſed multiplex, & pro ratione loci varium. De quo,* 2194. *ſæpe. Nummus aureus, inquit Voſſius, primitùs à Forentinis cuſus, ac floris ſigno inſignitus; unde & nomen. Cætera, Spelmannus.*

Focaria.] 506.19. *Quæ focum curat. Culinaria. Hîc de concubinâ ſacerdotis dictum. Vide Decreta Eboracen. Concilii apud Rog. Hoveden. in Ric.* 1. *ad ann.*1195.

Fodrum.] 590.54. 767.38. XX. podia fodri. *Corrige,* xx. pondo fodri. Fodrum *autem, ut Sax. olim* ꝼoꝺꝺꞃe, *pabulum, alimentum, ſonat. Eodemq; ſenſu* ꝼoꝺa, & ꝼoꝺe, *unde noſtratium* foder, & foode. *Sed hoc de omnium animalium, illud de brutorum victu intelligimus, inquit eques ille doctiſſ. qui fodri meminit, quod in libris occurrit feudalibus inter regalia tributa, pro* annonâ militari, *hoc eſt, regio exercitui impendendâ. Huic non abſimile (ni fallor) illud olim* gavel-fother *dictum, hoc eſt, pabulum cenſuale, de quo in tractatu noſtro de* Gavelkynd *nondum edito.*

Folcland.] 836.15,16,18. *Terra ſine ſcripto poſſeſſa: ad verbum,* terra vulgaris, plebeia, *ſive* ruſtica. *Fundum (inquit Lambard.) veteres aut ex ſcripto, qui* Bocland; *aut ſine ſcripto, qui* Folcland *dicebatur, poſſidebant. Quæ fuit ex ſcripto poſſeſſio, commodiori erat conditione, hæreditaria, libera, atque immunis: fundus ſine ſcripto, cenſum penſitabat annuum, atque officiorum ſervitute quadam erat obligatus. Priorem viri plerumque nobiles, atq; ingenui; poſteriorem ruſtici ferè & pagani poſſidebant. Illam nos vulgò,* freehold, & per chartam; *hanc* ad voluntatem Domini *appellamus. Sic ille. Mihi, idem eſt omnino ac* ᵹaꝼollanꝺ. *i. terra cenſa. Fœd. Aluredi & Guthr. RR. ca.*2. buꞇan ðæm ceoꞃle ꝥe on ᵹaꝼollanꝺe ꞅıꞇ. *i.* præter ruſticum terram occupantem cenſualem. *Vide plura, infrà, in* Neat-land, & Ruſticus.

Folcmot.] 825.61. Si quis *folcmot.* i. populi placitum, armorum exercitione turbabit, *&c. Corrige,* armorum extractione. *Populi placitum hîc, pro* conventus populi: *voce conflatâ à Saxon.* ꝼolc, *populus; &* moꞇe, *al.* ᵹemoꞇe, *conventus, de quo pluribus Spelman. in voce, & in* Gemote.

Folgare.] 623.49. 851.12. *Saxonibus, pro ſiſtere*

ſe

ſe in aliquo contubernio; tradere ſe alieni in clientelam; ſervire, ſequi, ſectari; à ꝼolgian *hac ſignificante, unde vernaculum noſtrum,* to follow. g. *(ut ſæpe) in u. vel w. mutato. Hinc*——

Folgarius.] 924. 44. *pro cliente, ſectatore, famulo: unde ductum noſtratium,* **Follower.** *De quo plura apud Spelmann. & hîc infra, in* Heordfeſte.

Foragium.] 1880.40,46. *Pabulum, vulgò;* **Forrage.** *à Gall.* fourrage. *Hinc alibi* forrari, *pro pabulatum ire, vulgò,* to forrage.

Forbannitus.] 822.6, *aliis* Forisbannitus. 764, 4. *Proſcriptus, relegatus: Forenſibus noſtris* Utlagatus. *Vocabulum, ut videtur, ortu Longobardicum. De quo vide Hotomanni Dictionar. item doctiſſ. equit. & Voſſii Gloſſarium.*

Forbator.] 824. 9. *Politor, polio, armamentarius, ſic autem dictus à Gall.* fourbir, *unde Anglic.* to furbiſh. *i, polire, purgare, mundificare; arma in nitorem redigere: ſed &* fourbiſſeur, *Angl.* **Furbiſher,** *pro politore. Lambardo,* machæropius.

Forcelettum.] 2581. 19. *Idem quod aliis* Fortalitium: *aliis autem* Forteletum: *locus ſcil. munitus, caſtellum, propugnaculum. Vulgò,* a fort, or fortreſſe. *Cætera, doctiſſ. Voſſius in voce* Fortalitium.

Forcheapum.] 898. 4. *Rectiùs* forecheapum. *A Sax.* ꝼoꞃe, *i. præ, prius, ante, prinſquam; &* ceapan, *nundinari. Priorem itaque nundinationem ſonat, vel in rebus vendendis prioritatem, quod mercatoribus alienigenis hîc prohibitum, in gratiam domeſticorum: niſi malis* for *hic idem ſignare ac in* forligre, forwyrhan, forſweare, formarriage, forconſiliare, forfactus, *&c. contra ſcil, vel* malè: *& ſic* Forcheapum, *nundinatio, vel mercatura vetita, illicita; ob merces jure regni interdictas venditioni expoſitas; nobis hodie,* prohibited goods.

Forciatus.] 1099.49. *Hovedeno* Inforciatus. *i. munitus: ut* inforciare, *pro fortiùs vel munitius reddere; à Gallico* enforcir.

Forcilettum.] 2581. 15. 21. *Vide* Forcelettum.

Foreſta.] 450.4. 1828.32. Forreſta. 225.8,23. *Exterus, ſylva, ſaltus: Angliæ verò, latifundium, vel ampla ruris portio, deſerta plerumque & nemoroſa, alendis feris regiis expoſita; nullo ſepimento, ut certis terminis, legibus, judicibus, & miniſtris ſatis inſignis & communita. Vox hodie decantatiſſima; hinc autem à Normannis, ut videtur, adducta: Saxonibus enim & Danis pro eâ* buc-holꞇ. *i.* ſaltus cervinus, *al.* deꞃe-ꝼald, *vel* deoꞃ-ꝼald. *q.* ferarum ſtabulum. *Dubium interim, an origine ſit Latina, ex eo dicta, quòd foris eſſet, ſive extra urbem & agros; an potius Galli (quibus* foreſt *pro ſylva) & alii, acceperint à Normannis. Medii ævi ſcriptoribus* foraſticus *pro extraneum, vel id quod foris eſt. V. S. Bonifac. Epiſt. 3. & Serar. ibid. A* Foreſta *verò*——

Foreſtarius.] 450.4. 811.61. *Præſes vel cuſtos foreſtæ; de quo, ut & de* Foreſta, *juſtus extat apud doctiſſ. equitem tractatus, ut cætera ejus opera, lectu digniſſ.*

Forfang.] 847. 8,10,15,17,21. *al.* Forisfangium. 760.62. *al.* Forisfangum. 761.30,36. *Interdum pecudis errantis, interdum autem, & ſæpius, rei clam ſubductæ, vel furto ſublatæ prehenſio, & è manibus latronis, aut alterius eam injuſtè poſſidentis, in uſum veri domini, liberatio. Rei veſtigium adhuc apud Anglos occidentales, quibus* the foreſeng of a ſtray beaſt, *pro pecudis errantis comprehenſione, & ejus pretio, bene notum. Vox, ni fallor, à* for. *i. pro, (niſi malis* foris*) &* fahgian, *prehendere. Senſu verò, huic longè alieno, quo apud doctiſſ. equit. & Flet. li. 1. cap. 47. vox occurrit; à* fore *petenda eſt, quod præ; &* fangian, *capere, prehendere. q. anticipare, ante capere, prævenire. Hoc autem ſenſu in LL. Anglo-Saxon. vocem nuſquam inveni. Priori verò, quodammodo reſpondet* Forcapium *illud apud Spelmann. ex Capitular. li. 4. tit. 36.*

Foriare.] 2611.44. *Vide* Foragium.

Forisbannitus.] *Vide* Forbannitus.

Forisfacere.] 311.43. 822.40. 837.28. 927.32; *Unde* Forisfactum. 311.35. 587.59. *item* Forisfactura. 38.47. 496.62. *Voces Fori, à Gall.* forfaire, forfaict, forfaicture, *unde noſtratium,* to forfeit, a forfeit, & forfeiture. Forisfacere *verò, eſt delinquere, peccare, tranſgredi, injuriam inferre; cujus ergò quis rem, quandoque libertatem, quandoque vitam, amittit ſuam: unde* forisfactus *hîc,* 927.4. *pro reo mortis. Ubi quem* morte *(vitâ potius)* forisfactum occidere, *eſt eum interficere, cui ex legis ſententiâ, vita eſſet adimenda. Generatim autem, pro mulctam incurrere, & confiſcare. Hinc* forisfactum, *&* forisfactura, *pro crimine, delicto, tranſgreſſione, injuriâ, mulctâ, ut apud Spelmann. & alios videre eſt. Vocem autem ductam puto, non à* foris, *q. cujus cauſa quis foris eſſet; ſed à* for, *quomodo in Gall.* formariage, forparler, forconſeiller, forjuger; *in Sax.* ꝼoꞃliᵹᵹan, ꝼoꞃꞅpeꞃian, ꝼoꞃꞃædan, ꝼoꞃlædan, ꝼoꞃꞅpoꞃan; *in Angl. denique,* forſweare, *&c.* malè *ſonat, vel pravè, illicitè, injuſtè. à* for, *inquam, hoc ſenſu, &* facere, *q. malè facere, aut quid in contemptum juris agere. Cui quidem ad amuſſim reſpondet Sax.* ꝼoꞃƿyꞃcan; *quod à* ꝼoꞃ, *&* ƿyꞃcan. *compoſitum, malè facere, & per tranſlationem, malè agendo mulctam incurrere, ſignificat. Atque hinc eſt, à vocum nempe concordiâ, quòd Sax.* ꝼoꞃƿyꞃce, *in LL. tum Edo. ſenio. ca. 9. tum Canuti, par. 2. ca. 40. &* ꝼoꞃƿyꞃhꞇne, *ca. 42; Bromptonus noſter hîc,* forisfaciat, *&* forisfactus, *Latinè exhibuerit.* V. cap. in For.

plenaria regis Forisfactura.] 2521.46,64. *Mulcta ad omnia ejus cui imponitur, præter vitam; bona ſcil. quæcunque, & fortunas, ni fallor, extendens: quo ſenſu non ſemel in Statutis:* he ſhall forfeit all that he hath.

Forisfactus ſervus.] 841.40. *Forisfacere, ut jam diximus, eſt malè faciendo, quandoque libertatem ſuam amittere. Talis autem ſervus hîc; Sax.* ƿiꞇe-þeoꞃ; *de quo mentio, tum hîc, tum in LL. Inæ Reg. apud Lambard. ca 23.55. qualem ipſe* libertate mulctatus *Latinè reddit. Liberum intellige, furtò convictum, & eo nomine libertate mulctatum, ac in ſervitutem datum. De quo velim conſulas earundem LL. Inæ, ca. 7. & Edo. ſenio. ca. 9. apud Lamb. & Athelſtani hîc,* 852.5.67.

Forisfangium, *al.* Forisfangum.] *Vide* Forfang.

Forisſtallum.] 860.15. *Idem quod poſtea* Forſtall. 957.27. *Viæ obſtructio, itineris interceptio: ut quando quis rem annonariam in viâ intercipiens, eam ibidem mercatur, aut aliter impedit quominus*

minus ad forum rerum venalium adducta publicæ exponatur venditioni: quod nobis hodie dictum, **forſtalling.** *à Saxon.* fore, *præ, ante*; *aut* for, *contra*; *&* ſteal, *al.* ſteall, *ſtatio, ſtatus.*

Forjugare.] 2356. 2. ——ablatione reſtituta forjuget, & redeat. *Locus planè mendoſus, ſit autem reſtituendus*: ablatione (*i, re furto ſublatâ*) reſtituta, provinciam *forisjuret*, nec redeat. *Ubi* forisjuret pro abjuret. *Vide LL, Edo. Confeſſ. apud Lambard. & Whelocum, cap. 6. Nonnulla etiam præter hoc, in præcedentibus & ſubſequentibus errata corrigere ſi quis cupiat, earundem Legum apud eos exemplar velim conſulat, à cap. 1. uſque ad 16.*

Forpriſa.] 1940 57. *Quod in donationibus, ceſſionibus, & hujuſmodi, excipitur.* Exceptio, exceptum, reſervatum. *à Gall* for. *i. extra*: *&* priſe, *captio.*

Forragium.] *Vide* Foragium.

Forreſta.] *Vide* Foreſta.

Forſpecen.] 925. 38. —habeat totum hoc *forſpecen. i.e. hoc ei ſit penitus interdictum: à Sax.* for, *quod hic, ut in noſtratium* **forbid.** *i. interdicere, negandi vim habet: &* ſpecen *dictum. Quidam vocem* in caſſum *vertunt; nec incongruè, cum quod ſic jure non dicendum quis dixerit, fruſtra id dixiſſe judicetur.*

Forſtall.] *Vide Foriſtallum.*

Forſula.] 2562. 54, 60. 2563. 9. 2566. 24. *Idem quod* Forceletum.

Fortia.] 1846. *extremâ col. Vis, poteſtas. Vulgò,* **Force.**

Forulus.] 1587. 42. *Theca, vagina.*

Foſſa.] 1511. 5. Nam & ipſi in omnibus tenementis ſuis omnem ab antiquo legalem habuere juſtitiam, videlicet, *ferrum, foſſam, furcas,* & ſimilia. *Horum primum,* (Ferrum *ſc. de quo vide* Ferrum judiciale) *de criminibus ſuſpectorum ad probationem: reliqua, reorum & convictorum ad ſupplicium illud quod ultimum vocant; nempe ſubmerſionem, ſi* Foſſæ; (*ut olim hic & apud Scotos, fœmina:*) *ſuſpenſionem verò, ſi* Furcis, *ut viri, adjudicati. Ita ut per* Foſſam, *&* Furcas (*Anglis,* **Pyt and Gallowes**) *ſuſpendii & ſubmerſionis judicia intelligenda: quibus inſignibus juriſdictionis in fures territorium olim cognobile. Hunc autem ſubmerſionis ritum, ut veriſimile eſt, Germanis antiquis debemus; ſic enim Tacitus in eor. moribus:* Diſtinctio pœnarum ex delicto. Proditores & transfugas arboribus ſuſpendunt: ignavos, & imbelles, & corpore infames, cœno ac palude, injectâ inſuper crate, mergunt. *Plura vide apud doctiſſ. equit. in vocibus* Furca & Foſſa; *& Skenæum Scotum, in* Foſſa. *Incertum tamen an hoc, an alio* Foſſa *heic occurrat ſenſu. Non ſemper enim ad pœnam; interdum autem ad probationem,* Foſſam *habuere veteres; in quam aquâ gelidâ probandi, uti ruſtici & plebeii, pro more detruſi, & immerſi. Talem autem* **Ordel-pit** *vocarunt. q.* Ordaleo *probandorum puteus: cujuſmodi, ni fallor, illa, de quâ heic,* 1590. 25, 27, 34.

Foſſatura.] 2139. 20. *Loci ex foſſâ circumductâ munitio.*

Foſterlean.] 861. 55. *Idem fortè quod Hotomanno* Vitalitia, *de quo ſupra in* Dotalitium. *Vocem dictam arbitror à Sax.* foſter, *victus, cibaria; unde hodiernum noſtrum,* **to foſter,** *nutrire, & ſimilia: ac* lean, *exhibere.*

Francheſia.] 2293. 41. *Libertas, immunitas: item locus tali libertate honeſtatus. Vulgò,* **a Franchiſe.**

Francus plegius.] *Vide* Viſus franci plegii.

Francus tenens.] 1103. 10. Liberè tenens: *qui terras vel prædia ſibi à Domino conceſſa liberè tenet vel poſſidet. Unde noſtratium,* **Freeholder.**

Fridgild.] 852. 26. 855. 2. *rectiùs* Frithgild: *quod idem ac alibi* Gildſcypa, *exteris* Gildonia, *collegium ſcil. vel ſodalitium quorundam, pacis ſive conſociationis inter eos aut ineundæ, aut firmandæ gratiâ, convenientium, initamque collatitiâ ſtipe conſervantium. à Sax.* friþ, *pax, &* gyld, *unde* gyldan, *quod ſolvere, vel pendere, ſonat. V.* Congildones.

Fridſtol.] 308. 39. *Aſylum, Sanctuarium. A Saxon.* friþ, *pax, &* ſtol, *nobis hodie,* **ſtoole,** *ſedes, cathedra. Unde hic exponitur* Cathedra quietudinis, *vel* pacis. *Cætera, Spelmannus.*

Fridwita,] 766. 7. Cirliſcus xxx. s. pro *fridwita. Malè, pro* fyrdwita. *Textus Roffen.* to fyrdwite. *quæ voces in impreſſis codicibus deſiderantur.* Fyrdwite *autem militia, ſive detrectata, ſive derelicta, mulctam ſignificat: à* fyrd, *expeditio, &* wite, *mulcta. De quo in LL. etiam Canuti, par. 2. cap. 12, 14, 61, 75. Exteris* **Hereſlit.** *Cui convenit Gallorum & Anglorum* Culvertagium, *apud Mat.* Culver-
Pariſium, ad ann. 1213. quam vocem ego compo- tagium.
ſitam reor à Gallico cul. *i. cauda, podex,* (*quod à Latino* culus, *pro ano:*) *&* verto. *Niſi quis domanaſſe malit à Gall.* lever le cul, *inverſo ſcil. vocum ordine; quod de eis dictum qui obſidione abſiſtunt. Huc autem facit ludi nomen noſtratibus hodieque,* **Level-coyl** *dicti, aliàs* **Hitch-buttocke,** *ubi ſc. ludentes viciſſim aſſurgunt, & alii cedunt aliis. Utut ſit, hinc ſc. an illinc, res eòdem redit: ita ut* Culvert *hic, idem planè fuerit ac tergiverſator, is nimirum qui tergum dat, exercitum deſerendo: vulgò,* **a Turn-taile or Flincher:** *nec alius fortè quàm qui apud eundem Pariſium alibi* caudatus *dicitur, i.e. ni fallor, formidoloſus, puſillanimis, is qui ex formidine caudam vertit. i. tergum dat:* agium *hic addito, de more, terminationis gratiâ, vel in vocis productionem.* ¶ *Paucis poſt diebus quàm iſta ſcripſeram,* D. Roger.
viri longè doctioris in rem & vocem annotationes, Twyſden.
quas literis ſuis incluſas mihi perhumaniter transmi- eq. aur. &
ſit, lætus accepi. baronett.
Quibus haud mediocriter me confirmatum fateor. Præter enim rei notitiam quam aperit ampliorem, in noſtram hanc de vocis etymo ſententiam & ipſum ire comperi. Viri verò tam docti, tam dilecti, munus hoc chartaceum, bone lector, tibi non invideam: hic igitur mecum fruere: « *Matt.* « *Pariſ. Hiſt. p 233. l. 33.* Rex Francorum omnes « cum equis juſſit ſub nomine *Culvertagii* convenire, « ne crimine læſæ majeſtatis damnum exhæredatio- « nis incurrere viderentur, *&c. pag. 234. 5.* Rex Jo- « hannes brevi ſuo ad vicecomites, juſſit ut nullus re- « maneat qui arma portare poſſit, ſub nomine *Cul-* « *vertagii,* & perpetuæ ſervitutis. *Et ibid. lin. 15.* ni- « hil magis quam opprobrium *Culvertagii* metuen- « tes, *&c. Verbum ignominiam quandam denotare* « *videtur, à paucis (quantum reperi) uſitatum, & à* « *nemine (quod ſcio) explicatum. Ego derivatum* « *cenſeo à duabus voculis,* culum, *&* vertere, *ita ut* « *opprobrium culvertagii idem ſit ac dedecus, quo la-*
« *berant*

" *borant ii qui in bello terga dederunt, ac ſi Anglicè* " *diceres*: the diſgrace of being Turntailes. *Apud* " *nos enim ſemper rex, ut loquuntur leges Canuti,* " detrectatæ vel devitatæ militiæ, mulctam petebat. " *Leg. Canut. par.2. cap.12.14. Et legibus Inæ, cap.* " 52. *admodum ſeverè in eos agebatur, ut* qui mili- " tatem ſubterfugerit profectionem, prædiis mulcta- " tus, 120. ſolidos dependat. *Et Concilium*[a] *Ænham-* " *menſe adhuc magis rigidè, cap.24. ut* qui ſe ſubtra- " xerit de profectione militari cui Rex interfuerit in " detrimentum corruat omnium fortunarum. *Leges* " *quæ Confeſſoris eſſe dicuntur, cap.* De heretochiis, " *& Hen.1. ca.13. ſic ſtatuunt*: qui in bello, cam- " pali vel navali pro timiditate fugiet à domino vel " ſocio ſuo perdat omne quod habet, & vitam ſuam, " & manus mittat Dominus ad pecuniam ſuam, & " terram quam ei dedit, & ſi *bocland* habet in jus re- " gium cadat. *Neq; hæ pœnæ omnino in deſuetudinem* " *abiere rege Johanne & Henrico tertio apud nos im-* " *perantibus. Sic enim Mat. Pariſ. ann. Dom.1242.* " *p.596.31.* Significavit (*Rex*) etiam diſtrictius præ- " cipiendo Archiepiſcopo (*Eboracenſi*) ut terras & " poſſeſſiones ipſorum, quaſi proditorum, qui eum in " tranſmarinis partibus reliquerunt, & fortuitis caſi- " bus indefenſum expoſuerunt, infiſcaret, præcipuè ta- " men Willielmi de Ros & quorundam aliorum no- " bilium de partibus Angliæ borealibus, qui propter " hoc magnum poſtea incurrebant jacturam. *Atq;* " *hinc abſque dubio fit, quòd juris noſtri periti aſ-* " *firmant, athletam in brevi*[b] *quod dicitur* de recto, " *prælium fugientem, adeo inde infamem reddi, ut* " *pro idoneo teſte in nulla cauſa ſit impoſterum ad-* " *mittendus. Coc. Inſtitut. par.1. fol.6.b.*

[a] Concil. Spelm. p. 521. ann. 1009.

[b] a writ of right.

Frithmannus.] 900.9.11. *al.* Frithimannus. *Idem quod infra, lin.19.* Frithman. *i.* (*ut ibi*) homo pacis, *illius ſc. ſodalitii vel ſocietatis particeps, de quo ſupra in* Fridgild. *Vide LL. Sax. Ethelredi reg par.2. cap.3. apud Lambard. ubi etiam* unꝼꞃıþman, *i.e. authori noſtro,* pacem non habens: *eum intellige in confœderatorum ejuſmodi conſortium non admiſſum. Vocum prior à* ꝼꞃıþ, *pax*; *&* man, *homo. Huic autem* un, *privandi vim habens, præpoſitum, contrarium ſignat.*

Frithſoken.] 957.28. *Frithſoken.* i. tutatio in juriſdictione, hoc eſt, ſeurte en defens. *Spelmannus, & meliùs, & luculentiùs*: tuendæ pacis juriſdictio: *à* ꝼꞃıð, *pax, &* ꞅocne, *juriſdictio.*

Fruſſura domus.] 1590.36. *Effractura domus. à Gallico* Froiſſure, *fractio, ruptio.*

Fugitio.] 2615.29. *pro* Fuga.

Furca.] *Vide* Foſſa.

Furigildum.] 894.13. 896.40. 925.61. *Vox hybrida, utpote compoſita à Latin.* fur, *& Sax.* ᵹẏlo. *Mulctam ſignat, furti nomine ſolutam: ſc. in damni dati compenſationem, & furis redemptionem. Sax.* ðeoꝼ-ᵹẏlo: *à* ðeoꝼ, *nobis hodie* theefe, *&* ᵹẏlo, *ſolutio, penſio: aliàs* ðeꝼꞇ-boꞇe.

Furneſium.] 2011.2. 2104.16. *Fornax. Gall.* Fournaiſe. *Angl.* a Furnace.

Furragium.] *Vide* Foragium.

Furtum habens in manibus.] 850.17. *Idem qui* fur inter manus habens. 849.3. *Talis Sax.* ðeoꝼ æꞇ hæbbenoꞃe hano ᵹeꝼanᵹen: *ævo ſequiori, Bractono ſc. & ejus ſequacibus,* hondhabend; *latro ſc. manifeſtus, utpote qui in flagranti crimine deprehenſus, quod Sax.* æꞇ opeꞃne ꞅcẏloe, *uti in LL. Inæ, apud Lambard. cap.37. ut qui rem furto ſublatam in manibus habuerit. Huic omnino ſimilis* backberend, *furtum ſc. à tergo deferens. De quo Spelm. in voce. Vide* Abamatus *ſupra*: *&* Latro cum manu opere captus, *infra.*

Fyhtwita.] *Emendatiùs* Fihtwita, *quod vide.*

Fyrthwite.] 923.61. *Mendosè pro* Fyrdwite, *de quo in* Fridwita.

G

GAblum.] 762.13. 763.35. Gablum. 2074.10. *Alibi* Gabulum. 1788.42. 2078.42,48. *A Sax.* ᵹaꝼol, *al.* ᵹaꝼel, *i. cenſus, tributum, redditus. Ita* ᵹẏꝼan, *al.* ᵹẏvan; *quod Belgis* gheven, *Germanis* geben, *pro dare, reddere, tribuere, præbere, &c. Hinc autem Cantianorum* Gavelkynd, *quod fundum ſignat, non* (*quemodo Lambardo, & ſequacibus ejus expoſitum*) *omnibus cognatione proximis datum, q.* ᵹıꝼe-eal-cẏn: *ſed cenſualem, tributarium, reditui annuo, cæteriſque plebeiorum prædiorum ſervitutibus & oneribus obnoxium; ac Sax.* ᵹaꝼollano *reſpondentem, de quo in Fœdere Alvredi & Guthr. RR. cap.2.* buꞇan ðæm ceople þe on ᵹaꝼollano ꞅıꞇ. *i.* (*authore noſtro interprete*) præter ruſticum qui in terrâ cenſâ manet. *Sic autem dictus, diſtinctionis ergò à fundo planè contrario*, militaris *dicto, ſub ſervitio ſc. militari elocato, cujus præſtatione, fundum ejuſmodi tributis, cenſu, redditu, & cæteris ſervitutibus, quibus alter oneratur, ſolutum & immunem, adverſus feudi dominum, ſibi & ſuis vaſſallus defendit. Fuſiùs autem de hoc in Tractatu noſtro de* Gavelkynd, *cap.1. Plura etiam apud Spelmann. in voce* Gabella.

Gabulum.] 1915. *pro* Gabalum. *Anglicè,* a Gable-head, *Belgis* Gheevel, *al.* veur-gheevel, *frontiſpicium, frons ædificii, q.* ghe-hevel (*inquit Kilianus*) *i. elevatio ſurſum, ſive in altum, ab* heven, *ſive* heffen. *Hoc Chaucero noſtro* Gable.

Gachum.] 2010.65. De ſcopis & *Gachis* — viij[1] —— iiij *s. ubi quid ſibi velit* Gachis, *aliis diſpiciendum, quibus plus otii, relinquo.*

Galea.] 624.23. 628.61. 642.36. 646.5. *& alibi. Navis longa, remis acta, eóque actuaria dicta. Vox notiſſima: nobis* a Galley. *Videatur doctiſſ. eques: item Voſſius in voce. Hinc autem* ——

Galeota.] 1183.63. *al.* Galiota. 1192.5.20. *Remex in tali navi aut conſimili, quæ vulgò* Galeota *dicta.*

Galletus.] 2582.8. In quorum prima fuit dominus Galfridus Charnis cum multis *galletis, &c. Ubi* galletis *fortaſſe pro* galeatis, *militibus ſcil. galeatis, vel galeis armatis.*

Gallia.] 2588.13. Numerus virorum venientium cum rege Franciæ Philippo xij. mille *galliarum*, i. mille virorum armatorum ad tibias & pedes. Galliarum *hìc, ni fallor, pro* galeatorum, *militum ſc. ut jam dictum, galeis armatorum.*

Galo.] 1258.25. *Menſura genus apud Anglos, octo continens pintas; ut modius eor. octo* galones. *Vulgò,* a Gallon.

Ganea.] 1366.37. —— telo gracili quod *ganea* dicitur, &c. *Telum hoc Gul. Nubrigenſis, Rog. Hovedenus, & Mat. Weſtmonaſt.* Sagittam *vocant.*

Gaola.] 2022.25. Gayola. 1945.34. *Carcer. à Gallico* Geole, *eopſe ſenſu: unde noſtratium* Gaole, *al. & vulgatiùs,* Jaile.

Garba.] 1884.27. 1892.39. *Spicarum, ſive frugum faſciculus. A Gall.* garbe. *Vide Spelmann.*

Garcio.] 1226.46. *Voci, quo hîc occurrit ſenſu, valde eſt appoſitum illud Johannis de Athona,Gloſſ. in Conſtitut. Othoboni* de citationibus faciendis: *Garciones (inquit)* id eſt,pedites,& ſequentes equos, quos vulgus expertum eſt, peſſimos eſſe ribaldos. *Eopſe ſenſu Gallis* Garcon, *al.* Garſon; *licet generatim & uſitatiùs puero aptetur.*

Garderoba.] 2753. *ult.* 2754.27. *Vide* Gardropia.

Gardianus.] 2465.39. 2468.50. 2542.7. *Defenſor, cuſtos: is cujus fidei quid committitur; Vulgò, aliàs* a **Gardian,** *aliàs* a **Warden**; *pro variâ Gallorum & Germanorum dialecto. Vox notiſſima, de quâ pluribus Spelmannus & Voſsius.*

Gardinum.] 2088.35.49. *Vulgò,* a **Garden.** *à Gallico* Gardin, *al.* Jardin. *i. hortus; quod fortè à* garder. *i.e. conſervare, quia ibi conſervantur herbæ & olera. Niſi malis à Sax.* ʒẏꞃꝺan. *i. cingere, quòd, in frugum conſervationem, hortus ſepto undique incingatur. Vide Cluver. German. antiq. li.1. ca.13. pag.112.*

Gardropia.] 2635.44,47. *Veſtiarium: locus ubi adſervantur veſtes. Hîc autem potius ipſa veſtes. Ad verbum,* cuſtodia veſtium: *à* garde, *cuſtodia, &* robbe, *veſtis. Vox Gallica. Anglis,* a **Wardrobe.**

Gavelgilda.] 762.13. Gablum. *i.e. cenſum reddens; fundum ſc. qui poſsidet cenſualem vel tributarium,* Ceorl *puta. V.* Gablum. *Vox à* ʒavel, *cenſus, &* ʒẏlꝺan *(nobis hodie,* **to yeild**) *ſolvere, pendere, reddere, tribuere.*

Gavelkende.] 1785.63. *al.* Gavelkynd. *i. Terra, vel fundus, ſui naturâ cenſualis, vel tributarius; à Sax.* **gavel,** *cenſus, tributum, penſio, &* **kind,** *natura, genus, conditio. De quo plura in* Gablum, *ſupra.*

Gayola.] *Vide* Gaola.

Geburſcipa.] 836.2. *Lambardo* Vicinia: *nec malè; vicinorum enim ſodalitium illud erat apud Saxones, qui ſinguli fidejuſſores invicem extitere erga Regem de ſiſtendis ſemetipſis, & de damno ab eorum quolibet illato reſarciendo: aliàs* ꞇeoðunʒ: *poſteris* decuria, friborga, *& ſimiliter dictum; vulgò,* **Frank-pledge**: *quorum primarius* boꞃʒheꞃ-ealꝺoꞃ, *(unde noſtratium* **Borsholder**) *&* ꝼꞃiboꞃʒeꞃheaꝼoꝺ, *vocitatus. Vox eſt à Sax.* ʒebuꞃe. *id eſt, colonus, ruſticus, villanus, paganus, (Belgis hodie* **boer,** *&* **bouwer,** *hoc ſenſu:) &* ꞅcip, *(adjectitia particula apud Sax) quod poſteri mutarunt in* **ship.** *Belgis* **schap.**

Geburus.] 762,14,15. *Sax.* ʒebuꞃe, *de quo ſatis dictum in noviſsimis: quæ vel hinc firmantur, quod in LL. Aluredi Reg. cap.35.* Ceorla. *i. ruſtico, par omnino compenſatio datur, ob pacem in domo ſuâ pugnâ violatam, ac hic* Geburo. *Vocis autem origo à Sax.* buan, *Belg.* **bouwen.** *arare, colere agrum, exercere ſolum.*

Geldabilis.] 2140.50,51,59,60. *Tributarius. De fundo dictum* geldis. *i. impoſitionibus obnoxio; qualis illa Suthfolcienſis agri pars apud Cambdenum noſtr. vulgò,* **the Geldable** *dicta, quòd extra cœnobiorum quorundam territoria, à vectigalibus libera, ſita fuerit, qualis etiam fundus ille apud Ingulphum ſæpe,* **ad Geld** *dictus.*

Geldum.] 311.56. 1006.40. *Solutio, redditus, vectigal, tributum, penſio, mulcta: quandoque compenſatio, à Sax.* ʒelꝺan, *ſolvere, reddere, tribuere, quod nobis hodie,* **to yeild,** *g. in y. ut crebrò, mutato. Hinc tandem* **Gelt,** *pro pecunia. De voce pluribus doctiſſ. eques & Voſſ.*

Gemotum.] 837.37. 931.27. *Conventus publicus, Concilium, Conciliabulum, Concio, Mallus, Placitum. Vox à Sax.* ʒemeꞇꞇan, *convenire, unde noſtratium,* **to meete,** *Belg.* **ghe-moeten,** *i.e. obviare, obviam venire. Quàm varia verò ſint* gemotorum *genera, eques doctiſſ. in eruditiſſimo ſuo Gloſſar. oſtendit.*

Geneſtum.] 2112.41. Geniſta *fortè, quod quandoque* Geneſta *ſcriptum. Gallis* Geneſte. *Hinc* **genet** *in quorundam Regum noſtrorum antiquiorum cognomine,* **Plantagenet.** *Vox enim* planta geniſtæ *ſonat. Cujus ætiologiam multis obſervatam vide per Geo. Buck, in vitâ Ricardi regis ejus nominis tertii, pag.4,5,6. & alibi.*

Geniculum.] 919.61. *Generatio, ſive gradus generationis. Sax.* cneoꞃeꞅꞅe, *quod à* cneoꞃ, *(unde noſtratium,* **knee**) *genu: Lydio* Genuculus. *Vide Concil. Aenham, ca.8. apud Spelm. p.516.*

Gemereat.] 763.12,25. *Perperam pro* Geneat, *i.e. colonus, inquilinus, villanus. Talium forſan eſt terra illa Sax.* neaꞇlanꝺ *dicta, de qua in LL. Eadg. regis apud Lambard. cap.1. quæ, autore noſtro interprete,* terra villanorum; *ubi hæc &* ðeʒneꞅ inlanꝺ *planè opponuntur, quæ terram Thainorum propriam ſignat, utpote ſibimet à domino retentam, nec colonis elocatam, vulgò hodie,* **Demeane-land.** *Vide* Demanium *ſupra.* **Neat-land** *autem fortè à Sax.* nẏꞇ, *utile, commodum, quòd ejuſmodi terra, quemadmodum &* ʒaꝼollanꝺ, *quæſtus causâ, Firmariis, ut vocant, elocetur. V.* Gavelgilda: *niſi quis malit à Sax.* neaꞇ, *jumentum, quòd jumentorum ope teratur, & colatur.*

Gewineda.] 896.5. *Corrige (juxta Saxonic. in Textu Roffenſi)* ʒeþincþa: Wincwa *etiam, lineâ ſequenti reſcribendum* þincþa: *Sax.* þ. *i.* th. *in* w. *utrobique per errorem mutato.* Thinctha *autem hic, &* Gethinctha *illic, idem ſignificant,* ʒeþinʒ *ſcil. quod (ni fallor) idem eſt ac in LL. Aluredi reg. cap. 34.* ʒemoꞇe. *i.* Mallus, Placitum, *Judicum conſeſſus, quorum forum Sax.* ðinʒꞅꞇoꞃ, *(i. cauſarum agendarum locus, à* ðinʒ, *cauſa; &* ꞅꞇoꞃ, *locus) Belgis* **ding-bancke,** *&* **ding-stoel.** *Niſi quis derivandum malit à Sax.* ʒeþincþ, *honor; unde* ʒeþunʒene, *honoratus. q. honoratorum conſeſſus.*

Gewitneſſa.] 896.20. *Vox etiam Sax.* teſtimonium *ſignificans, de quo ſupra, lin.13. ubi ſtatuitur, ut id quod teſtimonio, puta teſtibus legitimè juratis, comprobabitur, firmum foret, & irrefragabile.*

Gignaſium.] 938.29. 968.61. *Vocem advertit & exhibet D. Watſius in Gloſſario Mat. Pariſ. addito, nullâ tamen explicatione adhibitâ. Hîc (ni fallor) occurrit pro* Gymnaſium, *(quod Italis* Ginnaſio) *aut ſimile. Quod enim de Editha reginâ priori loco hîc aſſertum:* in cujus pectore, ut quidam aiunt, omnium liberalium artium erat *gignaſium; apud Florilegum, ad ann. 1066. verbis paululum mutatis, ſic ſe habet:* in cujus pectore omnium liberalium artium repoſitum eſt *magiſterium. Ut mittam ea quæ de mulieris inſigni eruditione tradita per Ingulphum, & alios. Quod ad Lanfrancum attinet, de quo locorum poſteriori, valde appoſitum eſt illud. 970.23.* Cui Lanfranco Romam venienti, propter doctrinæ & ſapientiæ ſuæ famam, idem Papa dig-

nanter

nanter aſſurrexit, proteſtans, ſe non pro illius Archiepiſcopio, ſed literarum *magiſterio*, hoc feciſſe.

Gildare.] 841. 59. wera ſua *gildet* eum, *&c. quod idem eſt ac paulo ſupra, lin.* 50. perſolvat ipſum furtum ſecundum weram ſuam, *&c. Sax.* ꝼorȝylde. *Senſus itaque loci:* furis conſideratâ capitis æſtimatione, compenſet; *vel* capitis (*ejus*) æſtimatione mulctetur. *Voce ductâ à* ꝼoꞃ, *pro*; *&* ȝyldan, *ſolvere*.

Gildo.] 825. 10. *Idem qui aliàs* Congildo, *quod vide.*

Giltwithe.] 957. 41. Emenda pro tranſgreſſione. *Sic author noſter. Corrige,* Giltwite: *per* emenda, *intellige* mulcta, *Sax.* ƿite: gilt *vero*, *vel hodie*, *reatus, peccatum.*

Gingnaſium.] 2662. 32. 2664. 42. *Vide* Gignaſium.

Gleba.] 2090. 37. 2093. 52. *Paſſim in jure canonico pro ſolo & dote eccleſiæ: heic autem, ut & noſtratibus uſitatiùs, pro fundo ad eccleſiam parœcialem attinente. Vulgò,* the Glebe, *al.* Glebe-land. *Vide Spelmann.*

Gliſcywa.] 854. 44. Et diximus etiam omnibus hominibus illis qui in noſtram *gliſcywam* vadium dedit, *&c. Pro* gliſcywam *doctiſſ. eques* gildſcypam *exhibet. Concil. pag.* 407. *Tu corrige,* Gildſcypam, *juxta Sax. in Textu Roffen.* And ƿe cƿædon eac be ælcum þara manna þe on urum geȝyldſcyþum hiſ ƿedd geſeald hæfþ. *i.* Diximus etiam de quolibet qui in noſtram *gildſcypam* pignus ſuum tradiderit. Gildſcypa *autem tribulium eſt collegium, de quo ſæpius ſupra. V.* Congildones, Frithgildum.

Gowna.] 2696. 52. *Toga. Vulgò hodieque,* a Gowne. *Vide Spelman. in* Guna.

Grangia.] 1857. 54. 1972. 54. *Provincial. Angl. tit. de judiciis, ca. Item omnes:* De domibus, maneriis, *grangiis*, & aliis locis ad Archiepiſcopos, Epiſcopos—— pertinentibus, *&c. Ubi Lindewodus:* Dicuntur *grangiæ*, domus ſive ædificia, non ſolùm ubi reponuntur grana, ut ſunt horrea: ſed etiam ubi ſunt ſtabula pro equis, boſtaria ſive præſepia pro bobus & aliis animalibus: caulæ pro ovibus: porciteca pro porcis: & ſic de aliis quæ pertinent ad œconomiam: ut ſunt loca deputata ſervientibus, ad agriculturam, & opera ruſtica, *&c. Quandoque* Horreum *tantùm: ut hîc, infra,* 2533. 38. *Gallis & Anglis,* Grange.

Gratiare.] 851. 4. *Gratias agere vel habere. Ita* regratiari. 860. 42. *Gall.* regratier, *al.* regracier.

Gravatio.] 897. 39. *Ita in LL. Hen.* 1. *ca.* 20, 27. gravatus, *quandoque* curvatus, *ubi etiam* curvare, *&* curvatio. *Rectiùs autem* cravare, cravatus, cravatio. *Omnia à Sax.* crafian, *quod, uti* graven op ſemanden *Belgis*[a], *poſtulare, expoſtulare, petere, imò & impetere, lite ſc. motâ, ſignificat. Unde illud in LL. Canuti ſecularib. ca.* 70. And ðær ſe bonda ſæt uncrid, ⁊ unbecrafod, ſitte ꝥ ƿif, ⁊ ða cild on ðam ylcan unbeſacen. *ſic ab authore noſtro (eiſdem ferè verbis ac in LL. Hen.* 1. *ca.* 14.) *Latinè exhibetur:* Et ubi bonda. *i.* paterfamilias manſerit ſine compellatione & calumniâ ſint uxor & pueri in eodem ſine querelâ. *Hinc hodieque rogare, Anglicè dicitur,* to crave, *& rogatum aliquid,* craved, *Saxon.* crafod, *quo etiam impetitum, atque in reos relatum intelligebant, eoque ſenſu non ſemel occurrit vox in Chronologia. Saxon. ann.* 1070. *De quâ nos plurib. in Gloſſar. LL. Hen.* 1. *addito, nondum edito.*

[a] *Kilian. Etymolog.*

Greglada.] 814. 59. Ante iſta tempora fuerunt duo ſtudia in *Anglia*, unum de *Latino*, & aliud de *Græco*, quorum unum *Græci* poſuerunt apud Greglade, quæ modo dicitur Kirkelade, & ibidem linguam *Græcam* pro tempore docuerunt. Aliud verò *Latini* poſuerunt apud Latinelade, quæ modo vocatur Lecchelade juxta *Oxoniam*, linguam ibi *Latinam* docentes. *Ex nugis hæc, à majoribus noſtris, ex ignorantiâ linguæ ſuæ vernaculæ. i. Saxonicæ, ſæpius inculcatis & avidè devoratis. Locorum enim unus,* Creclade, *Saxonibus* crecca-gelade; *alter* Leccelade, *rectè nuncupandus. Utriuſque nomen eſt compoſitum: illud à Saxon.* crecca, *poſterioribus* Creeke, *zelandis* Kreke. *i. amnis, torrens, in majorem fluvium labens, vel in maris brachium cadens: hoc autem à Sax.* leccian, *quod rigare, irrigare, ſonat, cui vicinum Teutonicor.* lecken. *i. ſtillari, derivari, unde* Leckæ, *Hollandiæ rivuli, Rheni brachii nomen*[b], *ut & apud Saxones.* leacƿeard. *i. hortulanus, olitorius, ſic dictus, quia hortum irrigat; item noſtratium,* to leake, a leake, *&* leaking: *utrique voci Saxonicorum* lade (*quòd à* ladian *ortum, purgationem, exonerationem, evacuationem, ſonat*) *ideo addito, quod eo loci (circa Oxonium ſcil.) amnes quidam exonerando ſe purgent, & purgando ſe exonerent, decidantque in alium (Thamiſis nimirum) fluvium. Hinc etiam, ut obiter notem, celebris illius Londinenſium porta, vulgò* Ludgate *dictæ, nomen. Quadam ex parte ortum. Sunt qui ductum volunt à* Lud, *rege neſcio quo, & urbis & portæ (ut ſomniant) conditore: alii autem à* leod. *i. populus, ob numeroſam populi turbam in & extra urbem per portam illam tranſire ſolitam: cum re verâ, aut à* Flutta, (*ut Lelando viſum*) *fluviolo ſc. ſubjecto, ſicut Romæ porta* Fluentina *diceretur; aut à* Lada *potius, (quam* Fletam *vocant) cloaca ſcil. portæ viciniâ colluviei purgatoriâ, cum per ejus ſubterraneos canales ſordes urbis egerantur, nomen illud ſortita ſit, ſcil.* Lade-gate: *quod vulgus non advertens, & hiſtoriæ (fabulæ potius) gentis noſtræ originis Trojanæ nimiùm deditus, in* Ludgate *tandem corruperunt.*

[b] *V. Hedæ Hiſtor. Ultrajectin. cap.* 1.

Griſengus pannus.] 898. 5. *Idem fortè quod*——

Griſetus pannus.] 459. 17. 20. *Pannus ſcil. colore* griſeus. *i. cinereus, vel cineraceus, Gallis* griſe, *Anglis,* Gray: *quo veſtiti Fratres (quos vocant) minores, nobis ex eo* Gray-Friers *vulgò dicti. Hinc autem, à colore ſcil.*——

Griſia pellis.] 328. 37. *ſed &* Cuculla griſea *apud Bekam, in Othone* 2. *epiſcopo* 34.

Grithbrece.] 923. 62. 957. 23. *Pacis violatio, à Sax.* ȝrið, *pax; unde forsè Chaucero noſtro* grith *pro concordia; &* brece, *violatio.*

Gronna.] 180. 43. 474. 47. *Locus paluſtris; atque hinc loca ejuſmodi* gronnoſa *olim dicta. Aſſer. Meneven. in vita Ailfredi regis, ad ann.* 878. Ælfredus cum quibuſdam militibus & vaſſallis per ſylveſtria & *gronnoſa* Summertunenſis pagæ loca, in magna tribulatione, inquietam vitam ducebat. *Hæc autem in Chronologia Saxon. ſic ſe habent:* ⁊ he lytle ƿerede unieðelice æfter ƿudum for. ⁊ on morfæſtenum. *i. e.* & ipſe (*Alfredus*) parvo ſtipatus comitatu, moleſtè per ſylvas tranſiit & loca paludoſa (*ſive paludibus munita vel firmata.*) *Vide* Athelney *apud Cambden. noſtr. in agro Somerſeten.*

ſeten.

ſeten. & Matt. Weſtmonaſter. ad eund. annum. Adde Aſſerium ipſum, pag. 18. Duo (*inquit*) monaſteria conſtruere imperavit (*Alfredus Rex,*) unum monachorum in loco qui dicitur Æthelingaeg, quod per maxima *grannia* paludoſiſſima, & intranſmeabilia (*ſic lego*) & aquis undique circumcingitur, *&c. Plura vide apud eund. Cambden. in Cantabrig. & Granteceſter. Inſula illius apud Cantianos,* Grain *dicta, (qua ſitu humilis & naturâ paluſtris) hinc forte nominis origo; quod cum* Gronna, *fortè à Sax.* ʒꞃen, *Belg.* groen; *utpote cum ejuſmodi loca plerumque quò graminea, eò ſint viridia.*

Groſſa.] 2632. *penult. Drachma. Vulgò,* a groate. *Nomen à magnitudine reſpectu denarii; 4. enim continet denarios.*

Groſſus.] 823.38. 827.63. *Craſſus, magnus: unde* groſſitudo *pro craſſities, magnitudo. Adeundus eſt Voſſius.*

Guagium.] 1827. 55. *Idem, ni fallor, quod alibi* guadium. *i. pignus.*

Guerra.] 583.23,25. *& ſæpe. Bellum non ſolùm illud publicè ſuſceptum, noſtratibus hodie,* Warre; *ſedetiam quod privatim geritur à familiis inter ſe diſſidentibus: majoribus noſtris* feud, *de quo ſupra in* Factio. *Vocem alii à Sax.* ʒaꞃ, *telum: alii verò à German.* werre, *diſſidium, inimicitia, bellum, accerſunt: ego verò, doctiorum pace, vocem puram putam Gallicam exiſtimo; atque uti à Normannis in Angliam (ubi antea* ʒeꞅeohꞇ, *unde noſtr.* fight, *pro bello) advectam, ſic in alias orbis terrarum partes è Galliâ tandem delatam. Hinc quod Gallis* guerre, *eſt Italis* guerra, gara: *Hiſp.* guerra: *nobis autem cum Germanis, Gallorum g. & gu. in w. mutare ſolitis,* werre. & warre. *A* guerra *verò,* guerrare, *pro bellare, Gall.* guerroyer: *Ital.* guerreggiare: *Hiſp.* guerrear: *Germ.* werren: *Angl.* to warre, or make warre.

Guerrare.] 697.22. *Vide* Guerra, *ſupra.*

Guerrator.] 2628.42. *Bellator, à* guerra, *quod vide. Vulgò,* a warriour.

Gulfus.] 1265.22. Gulphus. 1215.31,61. *Gurges, vorago: Gallis* golfe. *Germ.* golpe. *Anglis hodie,* gulfe, *quibus* to gulpe, *ut Belgis* gulpen, *pro ingurgitare, avidè haurire. Vox etiam pro ſinu maris uſurpata. Unde author noſter, loco poſteriori: Gulfus* dicitur, ubi aqua protenditur inter duas terras, & ſinum facit. *A Græco* κόλπ☉.

Gunna.] 2641.48. 2672.3. 2677.45. *Tormentum, bombarda, ſcloppus. Vulgò,* a gunne. *Quod ad ortum attinet; quid ſi dixerim ab illâ ſuperioris ævi machinâ bellicâ ubique memoratâ,* Manganum, Mangonellum, *& ſimiliter dictâ; primâ vocis ſyllabâ tractu temporis truncatâ? Ita ſanè mihi videtur: nec aliunde fortè noſtratium & aliarum gentium* Canon. *i. ſclopus, vel bombarda major, ad muros ſc. diruendos inventa. Si quis probabilius quid habet, ei libenter aſſentiar.*

Guttera.] 1930. 60. *Canalis, colluviarium, ſtillicidium. Vulgò,* a Gutter. *Dubium ſitne à Sax.* ʒeoꞇan, *ſive* aʒeoꞇan, *fundere, effundere: an à Lat.* gutta, *quòd guttatim aquam accipiat, ac reddat; unde* guttare, *proſtillare: an denique à* guttur. *i. jugulum, quod Plinio, anima canalis.*

Guyſa.] 2729.35. Gyſa, *ead. col. l.* 50. *Mos, modus, forma. Nobis cum Gallis,* guiſe. *Saxonibus olim* piꞅe, *ut & nobis hodieque, eodem ſenſu.*

H

Haderunga.] 903.9. Judicia debent eſſe ſine omni *haderunga*, quod non parcatur diviti alicui vel egeno, amico vel inimico, jus publicum recitari. *Eques hic doctiſſ.* Odium, malitia. *Sax.* haꞇunʒa. *Cujus venia, vocis ſcripturam probo. Hæc enim, &* haꞇunʒa *mihi pro diverſis: quarum poſterior rectè,* odium, malitia: *prior autem (ni fallor)* perſonarum acceptio, *ab* haꝺe, *quod Saxonib. perſona. Vide Evangel. Sax. Matt.* 22. *verſ.* 16.

Hæreſita.] 2647.10. *pro* Hæreticus,

Haga.] 1777.51. 1780.41. *Domus in urbe, vel oppido. Ita D. Cocus. Not. in Littleton. Inde fortè dicta, (inquit Spelmann.) quòd ex complicatis viminibus, inſtar cratis vel ſepis, fabricata:* haʒ *enim Saxonicè, propriè ſepes eſt; unde Gallis* hay, *g. ut ſolet, in y. converſo. Vide Cluver. German. antiq. lib.* 1. *pag.* 112.

Halimotum.] 1820.60. 1827. 38. *Conventus aulæ, hoc eſt (inquit eques ille doctiſſ.) curia dominicalis, Manerii, vel Baroniæ, in villis & dominiis: ſeu tribuum, wardarum, & ſocietatum, in burgis & urbibus. A Sax.* heal, *nobis* hall, *aula, &* ʒemoꞇ, *ſeu* moꞇ *ſimpliciter. i. conventus. De voce plura ibi.*

Halsfagium.] 861.39. *mendosè pro* Halsfangium, *vel, ut* 926. 61. Healsfang. *Vocabulum in LL. Hen.* 1. *ſemel iterumque obvium, & ibi cap.* 76. *ſic explicatum:* Eſt autem verbum Anglicum, quod Latinè ſonat apprehenſio colli. *Alias dicitur* Colliſtrigium, *pœna ſc. quâ alicui collum ſtringitur. Vox eſt à Sax.* halꞅ, *collum, (mutato hic Latiner. c. inh. quod veteribus Anglis uſitatiſſimum, ut doctiſſ. Caſaubono*[a] *jam obſervatum) &* ꝼanʒ, *prehenſio. Dicitur & ipſa mulcta pecuniaria, in commutationem hujuſmodi pœnæ Regi, vel loci domino debita.* Halsfang. 929.3. 930.19. *idem.*

[a] De lingua Angl. vetere, pag. 170, 206.

Hamellus.] *Vide* Hamletta.

Hamſare.] 957.26. *Hamſoken* vel *Hamſare* eſt inſultus factus in domo. *Idem eſſe* Hamſare *cum* Hamſocna (*de quâ infra*) *vel hinc planè liquet, quod hic, ut in LL. Hen.* 1. *ca.* 80. *tanquam ſynonyma, copulentur. Nec aliud eſt, ni fallor,* Hamſare *hic, quam alibi* Hainſare, *alias* Heinſare: *quod ſi eſt, cum* Hamſare *hic,* Hamſocnam *ſonat. Huic autem ſuffragatur paritas emendationis* Heinfaræ *in Domeſdei libro*[b], *&* Hamſocnæ, *in LL. Hen.* 1. *cap.* 12. *utraq; enim* 100. *ſol. emendatur. Inter Anglo-Saxones vocem non reperio: efficiam tamen puto ab* ham, *domus, manſio; &* fri, *vel* frith, *pax, quies; quo* Hamſocnæ *ad amuſſim quadrare quis non videat? Niſi malis* fare, *ſenſu quo in* Herefare, *&* Fyrdfare, *acceptum, q. profectio in domum.*

[b] V. Spelm. in voce.

Hamletta.] *al* Hamellus. 1931 43. 1956. *penult. Viculus, de aliâ villâ dependens: vulgò,* a Hamlet. *ab* ham, *vicus, habitatio, & terminatione diminitivâ* let. *V. Spelmann. in* Leta. *Alibi* Hameletum. 2092.44.

Hamſocna.] 861.28. 898.26. 957.26. *Vox in LL. Hen.* 1. *familiaris, de cujus ſignificatione ſupra in* Hamſare, *& hic.* 923.62. *ubi* Invaſio manſionis *dicitur. Propriè tamen, domus, ſeu habitaculi, privilegium, & immunitas. A Sax.* ham. (*unde noſtrum* home) *domus, habitatio; &* ꞅocne, *libertas, immunitas. Cætera, & rem, & vocem plenius*

niùs explicantia, vide apud doctiſſ. equitem. Vocem reperio apud Scotos, opere, quod à primis verbis, Regiam Majeſtatem, inſcribitur. li.4. ca.9.10. ubi etiam de ejus ſignificatione per Sk-nєum. V. L. Wiſigoth. li.8.tit.1.ca.4.

Hanaperium.] 2038. 19, 32. Fiſcus, vel ſporta grandior. vulgò, a Hamper.

Regis Handgrith.] 829.63. LL. Hen. 1. ca.13. Hæc mittunt hominem in miſericordia regis. Infractio pacis quam per manum ſuam dabit alicui. Hanc pacis ſpeciem cyninger hand-griþ, & cyninger hond ſealo griþ, Anglo-ſaxones nuncuparunt, de quâ vide Fœd. Ed. & Guthr. RR. ca.1. item LL. Canuti ſaculares, ca.2. ſed & LL. Edv. Confeſſ. ca.12. & 13. Cl. Seldeni Tit. hono. par.2. ca.5. §.3. quibus adde Chartam Gul.1. Abbati Rameſ. datam, de quâ apud Spelm. verbo Honor. Huic autem (ni fallor) reſpondet Germano-Saxonum Handfried, cujus meminit Gryphiand Tract. de Weichbild. Sax. ca.66. uti etiam Latino-Barbarorum Mundiburdium, de quo Hotoman. de verbo feudal. in voce Mamburgus, & Voſſius in Mundium. Hinc fortè Protectionum apud nos origo. de quibus D. Cowellus, in voce Protection.

Handhabenda.] 849. 21. V. Furtum habens in manibus, & Abamatus.

Haya.] 2460. 14. Septum, ſepes. A Gallico haye. Anglis, a hedge: à Saxonico heȝe, aliàs heȝȝe. Unde ſepire vulgò dicimus, to hedge: Saxones heȝian. Vide Haia apud Spelmann.

Healsfang.] Vide Halsfagium, ſupra.

Heaſtingenſes.] 183. penult. Heſtingorum gens. 107.5. Sic ætas ea Normannos, al. Danos vocitabant: ab Haſting. al. Haſten eorum Duce primario, de quo in Annalibus noſtris paſſim. Vide Quercetan. Not. in Bibliothec. Cluniac. pag.39. & 167.

Herenames.] 828.39. Idem quod, 759.40. heretaynes, & 761.56. herethaynus. Omnia perperam pro Sax. hereteamer, de quo LL. Inæ apud Lambard. ca.15. ubi exercitus illicitè coacti, vel conducti participem ſignificat. ab here, al. herȝe, unde & herȝian, quod graſſari, prædam facere, ſonat; ſed & noſtratium, to harrie, illo ſenſu: & team, ſequela. Affine (ni fallor) exteror. Heriteita, quod Spelmanno, caterva militaris.

Heordfeſte.] 924.44. Idem mihi videtur cum Bractoni Huſfaſtene; nec minùs convenit priſcorum Bondæ, recentiorum Husbando, patrifamilias. ſcil. In Gloſſar. ſub finem LL, Hen.1. Lambardi Gloſſario medio, heordfeſt, interpretatione additâ, redditur, aſtro aſtrictus: quod luminis quid accendit intellectui illius loci in Conſuetudinib. Cantii: le âſtre demorra al pune. i. aſtrum remanebit juniori: Cl. Seldenus, Notis in Hengham. pag.158. de aſtro diſſerens, locum adducit. Pleniùs autem ut verbum & locus intelligantur, advertendum eſt, quod ut veterum Lar familiaris, ab Anglo-ſaxonib. inter alias ejus appellationes, (quales Hus, Ham, & ſimil.) frequentiori vocabulo Heorth, à poſterioribus autem, Anglo-Normannis ſc. Aſtre nuncupabatur: ſic etiam Larem ejuſmodi fovens, pater-familias ſcil. apud priores, quandoque Huſfaſtene, quandoque Hamfaſtene, non rarò Husband, crebriùs autem Heorthfæſt; apud poſteriores verò hominis aſtrarii nomen ſortitus eſt. Sub hoc nomine latifundiorum domini tantùm, & poſſeſſores terrarum præcipui, plerunque intelligebantur; aliis, nempe inferioribus (Folgariis dictis, q. dominis ſuis à ſequelâ) aut domibus, focisque propriis carentibus, aut ſub ſtipendio, & ſervitii alicujus præſtatione poſſidentibus, quod diverſimodè, pro more loci, vel in pecuniis vel in operibus ſervilibus pendebant. Prius Harth-peny, Heorth-ſilver, Smoke-ſilver, Bern-peny, (promiſcuâ verborum uſurpatione) vocitabant. Poſterius autem in membranâ quadam (Rotulum vocant) computor. manerii de Harwe (nunc Harrow) anno 21 Ric.2. inter opera autumnalia ſic occurrit: Magna Precaria. Et de 199. operibus magnæ precariæ provenientibus de omnibus Tenentibus Domini, tam liberis quàm nativis infra dominium domini reſidentibus, quorum quilibet domum habens de quo fumus exiit, inveniet unum hominem ad magnam precariam, ſi ad hoc ſummonitus fuerit, &c. Precaria verò ſervitium ſonat à quibuſdam inferioris notæ fructuariis debitum, dominorum ſuorum frumentum metendi, quando ad id rogati fuerint, & in auxilium acciti: aliàs Benerype dicitur, de quo nos alibi plurib. Tali ſervitio obnoxius, alibi, in maneriis ſc. quibuſdam intra Cantium, in diebus illis Herdemeter. i. Heorth-meter, appellabatur; perinde ac ſi ad id obligatus ob larem ſive focum proprium ſibi à domino indultum. quod, ni fallor, intellectum illuſtratúmq; reddit illud LL. Inæ ca.66. ȝif he him nan botle ne ſylþ. i. niſi ei dominus domum conceſſerit: antiquum (fortè) veſtigium hoc domuum vel focorum eâ lege à dominis hominibus ſuis concedendorum.

Hoc Teutonic. dict. Hauſzins Rauchgelt, Herdeſchilling. V. Serarii Not. ad Ep. Bonifac. pag.322.

Heordpeni.] 871.42. Alio ſenſu hic ac in noviſſimis, ſcil. pro nummo Romæ domeſticatim pendendo: Sax. heorþ-peninȝ, vulgò, Rome-ſcot, quod vide. Vox eſt ab heorþ. Belg. herd, heerd, i. domus, item focus, unde noſtratium harth; & peninȝ, denarius, vulgò, Peny.

Herbagium.] 2582.4. Idem quod Gallis Herbage, unde vox orta: terræ ſc. veſtura quæ dentibus animalium decerpitur. V. LL. Inæ apud Lambard. ca.40. ubi quod hic, 765.2. herbagium; Sax. gærſtun dicitur, quod agrum vel prædium compaſcuum ſonat. à gærſ, gramen, unde noſtratium graſſe, & tun, hodie towne, prædium, villa.

Hercinre.] 2140. 28. Eſt dentatâ crate glebas comminuere; Vulgò, to harrow. à Gallico hercer, eopſe ſenſu.

Here.] 827.37. Hoſtium cœtum, vel exercitum hoſtilem hic ſignat, quorundam ſcil. ad prædam faciendam collectionem. Vox pura puta Saxonica, in malam partem plerunque uſurpata: quibus interim exercitus legitimè coactus, puta juſſu principis, aut aliorum ſuperiorum, in hoſtes ejuſmodi, ſive advenas, ſive indigenas, terram infeſtantes, (ut ex Chronolog. Sax. facilè appareat) Fyrd nuncupatus. Vide Firthunga, ſupra. Alio tamen ſenſu vox exteris nota, ſcil. pro exercitu ſimpliciter, ſive hoſtium, ſive civium: unde eorum Hereſlit, pro exercitus deſerti, ut & herebannum pro militiæ detrectata, & culpâ & pœnâ, quibus vocibus Anglo-Saxones nunquam uſi, ſed Fyrdwite, quod vide.

Heregett.] 930.6. Here, ut jam diximus, armatorum cœtum, vel exercitum, illicitum ſonat. Heregett autem, rectiùs Heregeat, eſt muneris quid à novo vaſſallo Patrono ſuo præſtiti, fortean ob prædones ejuſmodi arcendos: armamenta ſc. ſive belli inſtrumenta, quæ varia, pro vaſſalli dignitate. LL. Canuti, par.2. ca.69. Hæc enim (ni me fallit conjectura mea)

mea) inſtituti vera ratio. ſcil. ut vaſſallorum ope hujuſmodi, patroni, & ſe, & ſuos in prædones & graſſatores ejuſmodi patriam infeſtantes, meliùs tuerentur, & defenderent. Pro quâ eſt, quod Hereotum, & Relevium *pro diverſis habita, de quo vide* Relevium. *Poſterior interim vocis pars* geat, *à Sax.* ᵹeoꞇan, *fundere, & metaphoricè, reddere vel erogare, unde Scoto-Britannis* Herezeld, *q.d.* heregeld, *g. in z. (ut illis ſæpe) tranſeunte. Vulgò hodie* Heriot, *de quo plurib. Spelmannus.*

Heremina pellis.] 328.38. *Pellis eſt muſtelæ Alpinæ, ſive albæ, pretioſa, quæ Belgis* armelijn, *Gallis* armelin, *vel* hermine, *Ital.* armeline, *Hiſp.* armino, *Anglis* Ermin.

Heremitorium.] 2666.28. *Cella monachi eremitæ: eremitæ habitaculum. Vulgò,* an Hermitage.

Heretagium.] 2436.34. *Patrimonium: bona hæreditaria. Gallis & Anglis* Heritage.

Heretaynes.] 759.40. Herethaynus. 762.56. *Vide* Heerenames, *ſupra.*

Hermerus.] 851.4. *Mendoſè, ni fallor, pro* Heremanni, *vel* Hiremanni. *V.* Erminius.

Herneſium.] 1084.13, 15. *& alibi. Ephippium, equorum apparatus. à Gall.* harnoys, *al.* harnas de cheval, *eo ſenſu; Anglis* Harneſſe, *aliàs* horſe-harneſſe.

Herſia.] 2152.27. *Cenotaphium. Vulgò,* a Hearſe. *fortè à Saxon.* ape. *i. honor: vel ab* heꝛian. *i. laudare, laudibus efferre, virtutem prædicare: quem in finem cenotaphium erectum, in laudem ſc. & honorem defuncti. Præter hoc autem, ornamentum ſignat ſuper tumbam defuncti collocatum: quod, quia illam velat & palliat,* Pallam *vocant: unde noſtratium* Pall, *pro panno ſc. ornatus ergò, mortui alicujus tumulo vel loculo inſtrato.*

Herthamon.] *Vide* Mundbrece.

Hida.] *Vide* Hyda.

Hidage.] 957.44. *Hidage* vel *taillage* eſt tallagium de hidis terrarum. *Tributum intellige quod ex ſingulis hidis colligitur. Quid autem* hida *ſit, vide ſupra in* Familia. *Plura apud doctiſſ. equitem, in voce. Malè tamen ibi* Hidgildum *&* Hidagium *confundit. Hidagium (inquit)* tributum quod ex ſingulis *hidis* colligitur: aliàs *Hidegild.* Hidegild *autem illo ſenſu nuſquam, quod ſciam, occurrit: & quid ſignificet, vide ſupra in* Corium perdere.

Hidgildum.] 830.56, 62. *Vide* Hidagium, & Corium perdere.

Hinda.] 767.34. De x. *hindis* ad corredium debent reddi x. dolia mellis, &c. *Corrige* hidis. *Vide* Hyda.

Hindenus.] 853.9. *item* hindenus homo, *ut ibi,* & 854.8. *rectiùs autem* hyndenus, & hyndenus homo. *Sic enim habetur Saxonicè, in Textu Roffenſi. Ab* hẏnꝺene *eſt, quod bis in LL. Inæ apud Lambard. ca. 55. ubi, authore noſtro interprete,* ſocietatem *ſignat. Claſſem hominum intellige, contubernio ſimilem, de quo Lambardus in voce* Contubernalis. *Saxonibus enim erat in more poſitum; ut omnem hominem non ſolùm æſtimarent, ac pro natalis ſui ratione capite cenſerent; ſed etiam, ſecundùm cujuſque valorem, in claſſem (vel collegium) parium ſuorum, quam* hẏnꝺene *nuncuparunt, referrent; trium ſc. ſequentium unam; infimam, mediam, ſummam.* [1] *Infima claſſis fuit, quorum ſinguli valerent 200. ſol. talis inde Latinè dictus* vir ducentenus; *vulgariter, à claſſe in quam aſcitus,* ꞇpẏhẏnꝺne-mon. [2] *Media, eorum quorum ſinguli valerent 600. ſol. talis inde Latinè dict.* ſexcentenus; *vulgariter, à claſſe in quam aſcitus,* ꞅixhẏnꝺne-mon. [3] *Summa autem, eorum quorum ſinguli valerent 1200. ſol. talis inde Latinè dictus* duodecies centenus; *vulgariter, à claſſe in quam aſcitus,* ꞇpelꝼhẏnꝺne-mon. *Paritérque uxores eorum* Cyrliſcam, (*i.* Twyhyndam: *nam* Twyhynde-man *idem erat qui* ceorliſcus, *& ſic quandoque dictus, quandoque* villanus:) Syxhyndam, & Twelfhyndam, *nominarunt. Conſimilem ſtatum hominum tripartitum commemorat Lindenbrog. in Gloſſar. verb.* Mediocris perſona. *De quo infra, in* mediæ Manus homo.

Hiremannus.] 854.51. 855.42. 901.64. *Vide* Erminius.

Hlafordſcona.] 849.13. *Corrige* Hlafordſocna, *& vide capitis inſcriptionem:* Ne Dominus libero homini jus prohibeat. *i. (fortè) jus æquum ei ne deneget.* Hlafordſocna *verò ſignare videtur Domini protectionem, vel tutelam, aut ſimile quid, niſi erratum ſit pro*——

Hlaſocna.] 851.14. *Ut id pro* laſocna. *q. legis beneficium dixeris.*

Hloth.] 762.53. *Saxonibus pro turma, cohorte. à* laþian, *al.* ᵹelaþian, *h. e. convocare, congregare. Vide Spelman.*

Hlothbota.] 824.52, 55. *Ejus qui turmæ illicitæ interfuerit mulcta, ſive compenſatio.* ꝩꝛlop, *ut diximus, turma; &* boꞇe, *compenſatio, mulcta.*

Hluttres.] 767.36. — xij. ambræ cerviſiæ Waliſcæ, xxx. *hluttres,* duo boves, &c. hluꞇꞇꝛe *Sax. ſimplex, purum, lucidum. Senſus igitur loci:* xij amphoræ cerviſiæ Wallicæ, (*hoc eſt, potentioris*) xxx. tenuioris (*vel, debilioris.*)

Hoberarius.] 2140.53. *paulo infra, lin. 63.* Hobilarius. *Qui lege prædii ſui (inquit doctiſſ. Caſaubonus, Iſ. filius, Caballi vocis ortum explorans, in* De linguâ Anglicâ vetere, *pag. 192.) equum curſorium ad publicos uſus alere teneretur. Eum velim adeas, & equitem Spelmann. in voce* Hobellarii; *Cambdenum etiam in Hantonia; item Cowell. in voce* Hoblers.

Homagium.] 237.25. 506.48. *al.* Hominagium. 481.49. 641.36. *al.* Hominium. 230. 43. 486. 1. *Quæ, ut & alibi* Hominatus, & Hominiſcum, *pro clientelæ genere: & ab eâ hominis ſignificatione veniunt, quâ quis dicitur alicujus* homo, *h. e.* vaſſallus; *ſive cliens beneficiarius, vel feudalis. De omnibus operæ erit adire Spelmannum, qui, inter alia,* homagii ligii *meminit, cujus etiam hic mentio.* 1038.63. *Illud (inquit) ſic dicitur, quod ſolummodo Regi debetur, ratione ſupremi dominii: à ligando venit, q. à l ab hoc nemo ſe poteſt liberare, ut (renuntiando feudo) ab aliis* homagiis. *Sed ipſum velim adeas, & Flet. li. 3. ca. 16.*

Hominem furari.] 823. 21. *Sic author noſter: mendoſè tamen, ni fallor. Ad Saxonica recurramus:* hpilon pæꞅ ᵹolꝺðeoꝼ. ꞁ ꞅꞇoꝺðeoꝼ. ꞁ beoꝛðeoꝼ. ꞁ maniᵹ piꞇu mapan ðonne oþꝛu. nu ꞅẏnꝺ ealle ᵹelice buꞇan manðeoꝼ. hunꝺ ꞇpelꝼꞇiᵹ ꞅcill. *Ubi* manðeoꝼ *authori noſtro, ut dixi, Latinè,* qui hominem furatur. *i. e. plagiarius. In eandem ſententiam Lambardus:* qui hominem clam ſurripuerit. *Malè, me judice, uterque.* man *enim hîc, quomodo poſtea in S. C. de Monticolis Walliæ,*

apud

apud eundem Lambard. ca. 7. quod de jumentorum æſtimatione inſcribitur, non hominem, ſed mannum, ſonat. Anglis, a Nagge, Holland. & Friſ. Negghe. Medull. Grammat. a Palfrey.

Homines decimales.] 848.5. Decemviri, vel decem illorum hominum cœtus & collegium, Saxonicorum teoðung, al. tenmantale, poſterioribus decimam, decuriam, al. friborgam conſtituens, de quibus in LL. Canuti, par. 2.c.19. item Edv. Confeſſ. ca.20,32. & ſupra in Decima.

Homo.] 203.56. 457.3. & crebrò. Vocabulum planè Latinum, falſâ tamen & barbarâ ſignificatione hîc uſurpatum; pro eo ſc. qui accepto feudo domino teneretur militare, homagiúmque & ſervitia ejuſmodi præſtare: al. Vaſſallus, Cliens beneficiarius, vel feudalis, Tenens (ut loquuntur) per ſervitium militare. Dicitur etiam de quovis prædiorum licet ignobilium Tenente, ſive Fructuario: ſed & de eo, qui nullo accepto feudo, nullo prædio, ſe in alterius tradidit militiam, ſervitium, obſequium, clientelam; & generatim de omni famulo, miniſtro, ſubdito. quæ quidem omnia exemplis plenè probat doctiſſ. eques, in voce, quem vide. De hominibus mediæ, inferioris, & infimæ manus, vide quid infra, in Manus dictum.

Honor.] 262.31,32,33. 274.11. 277.57. 309. 25,32. 553.6. 1413.10. & alibi. Vox Honor hic, non ut Romanis olim nota, ſed quomodo Anglo-Normannis accepta; ſc. majoris Baronis, (ut vocant,) feudale patrimonium, ſeu Baronia; ut eſt apud Spelmann. quem omnino conſule.

Hora.] 830.17. Mendoſè pro Ora, quod vide.

Horas dicere.] 1935.41.42. Diei & noctis temporibus Canone ſtatutis, divina celebrare: quæ tempora horæ canonicæ inde dictæ. Eæ verò quæ fuerint, vide apud Spelmann. Concil. p.577.

Hordarius.] 842.65. Idem quod ibid. lin.17 Hordera, Quæſtor ſcil. A Sax. hopdepe, quod etiam ab hopd, theſaurus. Hinc inſuper Horderium. 930.64. Sax. hopdeppne, ab eod. hopd, & epn, locus (plerunque ſecretior) pro penario, cellario, & ſimili. Eod. ſenſu nobis adhuc hoꝛd, & hoꝛder.

Hordera.] Vide Hordarius.

Horderium.] Vide Hordarius.

Hordicium.] 2612.10. Idem quod ſupra, 1189. 49. 1201.43. Hurdicius: machina ſcil. bellica muros diruens. Ita ſanè vocem heic accipiendam reor. Quandoque tamen contrarium ſignificat; quomodo hurditius, & hurditium apud Spelmannum & Voſſium: qui tegumenti genus ex cratibus factum vocant, quo muri obteguntur, ut cedendo magis, quam reſiſtendo, vim miſſilium morentur, atque infringant. A Saxon. hýpðl, Anglis hurdle. i. crates: niſi quis malit à Gallico hurter, aliàs heurter. i. impellere, ferire, impingere, (unde noſtratium to hurt:) nec fortè incongruè; ſive activè, ſive paſſivè vox ſumatur: pro diverſo nimirum rei uſu; offenſionis ſc. & defenſionis.

Hoſpitalitas.] 2346.41. pro Hoſpitale. i. Noſocomium. vulgò, an Hoſpitall.

Hoſtiagius.] 2472.17. 2481.24. Obſes: vulgò, Hoſtage. Vox Gallica.

Hoſtilarius.] 2371.52. Hoſpitum receptor. à Gallico Hoſtelier; unde noſtratium Hoſtler, pro ſtabulario.

Hredige.] 855.18. Mendoſè pro Hrædinge, juxta Saxon. in Textu Roffenſi: Niʒoþe ꝥ pe cpædon be þiſum þeofum. þe man on hpædinʒe fule ʒeaxian ne mæʒ, &c. i. Nonò diximus de latronibus quos in præſens (vel, in promptu) reos invenire nequeant, &c.

Hulſgengag.] 763.15. Malè ſic; nec meliùs Hulſgonges, ut 762.59. Corrige, juxta Saxon. Huſlgenga. i. Lambardo interprete, Paterfamilias; noſtro autem authore, Husbanda: D. Wheloco verò, &, ut opinor, rectiùs, Euchariſtiæ perceptor: voce, ut videtur, compoſitâ à Sax. huſl, euchariſtia, & genʒa, al. ganʒa, quod à ʒan, al. ʒanʒan, Belgis goen, ire, adire: unde to huſl ʒan Saxon. pro, euchariſtiam adire.

Hundred-ſetena.] Vide Hundredum.

Hundredum, Hundredus.] 314.60. 118.64. 956. ult. al. Hundredh. 308.31. & alibi. Comitatus vel provinciæ pars, centum continens villas; ut author noſter, Bromptonus: ut alii verò, in quâ habitarent centum pacis regiæ fidejuſſores. Vox eſt à Saxon. hundpeð, Belg. hondert. h.e. centum: unde Centena, Centuria, Latinè: de cujus origine & inſtituto, ut & de Centenariis, vulgò, Hundredariis, eorúmque juriſdictione, imprimis conſulendus eques doctiſſ. in voce: operæ etiam erit adire Cowellum, & Lambardum in Centuria. Ubi verò (ut hîc obiter moneam) eques doctiſſ. in voce, pro Hundred-ſetena, rectiùs reponendum autumat Hundred-ſceatena, planè fallitur: cum rectè habeatur Hundred-ſetena, quod utique vocabulum Textus (ut vocatur) Roffenſis conſtitutionem hundredi Latinè exhibet, his verbis: ——— debent habere conſtitutionem hundredi, quod Angli dicunt, hundꝛed ſetene.

Hunſcum.] 608.25. Veſtræ quoque dilectioni miſimus unum gladium, Hunſcum, & unum baltheum, &c. Matt. Pariſ. in Vitis, habet Hunniſcum: Malmesburienſis Huniſcum, quod legendum monet Watſius Unnicum, quo etiam interprete, gladium ancipitem ſignat. Eum adi, & Ludovic. de la Cerda. Adverſar. ſacr. ca.95. nu.9.

Hurdicius.] Vide Hordicium.

Husbanda.] 763.15. Idem, ni fallor, ac ſupra, Heordfeſte. i. paterfamilias. Ita eo ævo Huſwifa, materfamilias. Hodie nobis Husband, pro marito; Scotis autem pro agricola, qui nobis husbandman, ut pro agricultura, husbandꝛy. Vide Bonda, & Spelmannum in Husbandus.

Husbrece.] 929.18. i. (ita author noſter) infractura domus. rectiùs, effractura domus. Vox eſt à Sax. huſ, nobis houſe, domus, & brece, Sax. bpýce, nobis bꝛech, fractura, effractura. Vulgò hodie, Burglary. Vide Burgaria.

Huſcarla.] 181.13,23. 192.65. & alibi. Vir alteri è familiâ; Miniſter vel Famulus domeſticus. A Sax. huſ, ut jam dictum, domus, & capl, al. ceopl, homo maſculus, robuſtus, fortis; de quo ſuprà in Buthſecarlus. Adeatur etiam Spelmann. in voce.

Huſtengum.] 2197.63. 2199.6. Antiquiſſima, (inquit eques Spelmann. in voce) & celeberrima Londoniarum civitatis Curia ſuprema: à loco (ut Prytaneum Athenis) nuncupata. huſ enim domus; ðinʒ, cauſa: quaſi domus cauſarum, vel ubi cauſæ agantur. Sic ille, quem ſequutus eſt D. Ed. Cocus, Inſtit. par.2. pag.322. & par.4. pag.247. Et per me licet. Liberè tamen ut dicam quod ego ſentio, haud placet derivatio. Quamvis enim partes compoſiti ita ſonent, hus ſc. domum, & thing, cauſam: taliter tamen copulata, cauſarum domum, forum ſc.

juridi-

juridicum ut ſignificent, nihil video quod ſuadeat; ſaltem niſi hyſteron quoddam proteron ſit in ſyllabis. Experiundi gratiâ, ad alias fas ſit voces provocare. Patriſfamilias, vel habitatori, Saxones huſbanð, huſfæſtene, *Teutonici* **huyſ-heer, huyſ-man, huyſ-vader, huyſ-weerd**: *Angli hodie* **houſ-holder,** *nomina indiderunt: ut famulo domeſtico* huſcaſle *Saxones;* **huyſ-knecht**, *Teutonici. per* huſbanð, huſfæſtene, huſcaſle, *&c. domum patriſfamilias, domum habitatoris, domum famuli, &c. nequaquam intelligentes:* huſ *hîc naturam nominis adjectivi potius, quàm ſubſtantivi præferente, & epithethon, nominis cui præponitur qualitatem ſive ſubjectum prædicante, potius quam nomen ipſum ſapiente. Ad alia ut tranſeam verba. Cum de domo publicâ, (privatas ut mittam) gymnaſio ſc. libero, prætorio, domo eleemoſynariâ,* hoſpitale *vulgò dictâ, vel hodie loquimur, locu hæc* **School-houſe, Towne-houſe, Almeſ-houſe,** *dicimus, non ſyllabis inverſis,* **Houſe-ſchool.** *&c. Adde, quod curiam municipalem, puta prætorium, domum ſenatoriam, Teutonici* **Stad-huys. & Raedhuys** *nominant: quemadmodum etiam (propiùs ut accedam ad* Huſteng) *locum judicii publici, (Saxonibus* ðomeſne, *al.* ſpræceſne, *item* moteſne) **Dingſtatt**; *tribunal* **Ding-ſtuel**, *&* **Ding-bancke**; *diem litigiis dicatam (1. diem Martis)* **Dingsdagh**, *judicem* **Ding-grave,** *non autem* **Statt-ding**, *&c. cujuſmodi ſcriptioni planè obſtat idiomatis noſtri (paris cum Teutonico originis) canon ille grammaticalis, de quo Butlerus in Grammaticâ Anglicanâ, ca.3. §.2. pag.35.* Notandum hic *(inquit)* genitivum *(nomen ſc. caſus genitivi)* ſemper eſſe præponendum nomini à quo regitur, *&c. Præterea demus* Huſting *cauſarum domum, vel locum ſignare juridicum; quare, quæſo, hoc nomen non cæteris omnibus ejuſmodi locis commune, ſedè contrario Londinenſium, & paucorum aliorum locorum curiis proprium? Aliam itaque vocabuli originem, doctorum veniâ petendam puto.* ¶ *Curiarum tantùm ſuperiorum genus nomen illud (ut opinor) reſpicit, nec alibi fortè reperitur; quas & regias, (à placitis nimirum regiis, ſive ad coronam domini Regis jure ſpectantibus, ibidem tractari ſolitis) &* Recordecurias, *(ut ſunt omnes regiæ: curiæ ſc. quarum acta adeo ſunt authentica, ut probationem contrarii non admittunt:) Forenſes vocant. Ad ſuprema ſcil: (ut ita ideam, reſpectu Regis cujus ſunt) judicia nomen ſpectat: quod fortè vocabulum potiùs ſonat, quam (quod derivatio adhuc recepta vult) cauſarum domum: cum (ni fallar) ductum ſit ab* **Higheſt**, *vel (ut antiquitus ſcriptum)* Hyhſta, *i. ſupremum, &* **Thing**, *judicium: ſimul,* **Hyſt-thing**, *unde quorundam* **Hieſting**, *aliorum* **Hoyſtings**[a]: *cujus prior ſyllaba eadem, ut ſono, ſic iisdem fortè & ſenſu, ac nautarum vela dantium,* **Hoiſe.** *Ad rem eſt, quod hujus nominis tribunal apud Londinenſes à doctiſſ. equite & aliis memoratum, & inter alia loci tribunalia deſcriptum,* ſupremum *audit. Nec hic tranſeundum, quod apud quoſdam exteros, judicium ſummum* **Al-thing**, *q.* Alt-thing, *ut ego capio, nuncupatur. Vide Johan. de Laet. de orig. gent. American. li.1. pag.160. de Iſlandis.* ¶ *Nomen hoc quinque portuum curiam apud* **Shipwey** *in auſtralibus non (ut omnes*[b] *hac de re ſcribentes) apud* **Shepey**; *inſulam ſc. in borealibus Cantii partibus, inter alia quædam loca obtinuiſſe ſat planè conſtat ex Fleta lib.2. ca.55. ubi, ut etiam ca.54 pro* **Shepey**, *legend.* **Shipwey**, *quemadmodum loci nomen rectè exhibet Bracton. li.3. tract.2. ca. 2. & li.5. tract. 5. cap.14. item eques ille Cokus, Inſtitut. par.4 ca.42.*

[a] Stow. Notis. Londin. pag.207.

[b] Cowell. Spelman. Coke.

¶ *Abſolutâ* Huſtingi *curiâ, pauca nunc addamus, nec importunè, de* Huſtingi *pondere, cujus ſit mentio in doctiſſ. equitis de voce tractatu, è charta ſcilicet antiquiſſ. libri Rameſienſis. Iterum autem occurrit mihi in charta etiam pervetuſtâ, nimirum Saxonicâ, eccleſiæ Cantuarien. per Eadſinum al. Eadſinum presbyterum data anno Dom. 1032. in hæc verba:* And he ʒaun eac ðaſ landeſ æt Orpedingtune on hiſ dæʒe ſoſ hiſ ſaple into cꞃiſteſ cyꞃican ðam ʒodeſ þeopum to ſeſude-lande. þe he ʒebohte mid hund eahtiʒan maꞃcan hpiteſ ſeolfꞃeſ be huſtinʒeſ ʒepihte, *&c. Id eſt,* Dedit etiam terras illas apud Orpedingtune per dies ſuos, pro animâ ſuâ, eccleſiæ Chriſti, Deo illic ſervientibus in fundum veſtiarium, quas emit octoginta marcis argenti albi *Huſtingi* pondere, &c. *Quale autem pondus hoc adhuc incertum. LL. Ethelredi regis apud Venetingum, de quibus hic, 895. ca.30. ponderis meminit mercatorii huc fortè pertinentis:* —— & ipſi qui portus cuſtodiunt efficiant ſuper overhyrneſſam meam ut omne pondus ad mercatum ſit pondus quo pecunia mea recipitur, & eorum ſingulum ſignetur, ita quod xv. oræ libram faciant, & cuſtodiant omnes monetam, ſicut vos decere præcipio, & omnes eligimus. *Venia igitur ſi ſit conjectura,* Huſtingi *hoc, ſtatutum pondus puto commercio inſerviens, ipſum ſc.* Standardum *(ut vocant) Regis, (quod pondus ſignat originale & canonicum, ad quod alia pondera ejuſdem ſpeciei debent examinari, & cum eo concordare:) aut talis Standardi exemplar; atque inde fortè nomen hoc obtinuiſſe, ductum à ſupra memorato* hyhſta, *ſuprema, &* ðinʒ. *Teutonicis* **Dingh,** *nobis hodie* **Thing**, *res: quaſi dicas pondus regium, de quo vide 2. Samuel. ca.14. ver.26. vel pondus quo ſuprema, res ſc. regia appenſa trutinantur, ſive (phraſi legis Ethelredi jam citatæ)* quo pecunia Regis recipitur. *niſi pondus hoc in diebus illis in* Huſtingo, *fori nempe juridici loco ſic dicto, quemadmodum olim Romæ in Capitolio*[c], *ex uſu conſervatum, & inde nomen illud ſortitum malis. Nec aliud fortè pondus hoc, Saxonum ævo* Huſting *appellatum, quàm illud à poſteris, & in hunc diem, omnium ore,* Troiæ, *&* Troianum *(ac ſi inde huc allatum) dictum. credat nunc Judæus apella. Melius interim ut oſtendam unde (ut veriſimile eſt) nomen illud ortum ſit, ponderum apud nos in uſu duo eſſe genera advertendum eſt: quorum unum vulgò,* **Troy-weight**; *alterum,* Avoit de pois, *q.* habere pondus, *aut* juſti eſſe ponderis, *ut vulgaris fert opinio, nuncupatum. Prius, inſtar libræ quam Romanam vocant, 12. tantum uncias in libra continet: poſteriùs autem, libra ſimile quam mercalem, civilem, zygoſtaticam nominant, 16. uncias. Priore, gemmæ, lapides pretioſi, electuaria, medicinalia, aurum, argentum, & panis ponderantur: poſteriore verò omnia alia quæ pondere mercari ſolent homines. Poſterius hoc uſu magis receptum, quàm lege fundatum. cum nunquam adhuc lege aliqua ſtabilitum, ſed potius prohibitum, quomodo ſtatuto anni 27. Ed.3. ca.10. apparet: ſumpto nomine, non (ut communis fert opinio) à* pondus habendo, *ſed à Gallico* Avoir, *ſubſtantivè poſito, (perperam ſcripto* Aver) *unde noſtratium* Averia. *i. e.*

[c] V. Caſaub. Not. in Jul. Capitolin. pag. 139. m. 14.

(*Cat-*

(*Cotgravio teſte*) *bona, facultates, res: cui apponitur* de pois, *bonorum qualitatem deſignandi gratiâ. Atque hoc modo* Avoir de pois, *ut verbum verbo reddam,* bona ponderis *eſt, ſive bona quæ pondere venduntur, potius quàm valore: nomen obtinens à bonis tali libratis pondere; cujuſmodi ſunt, ut diximus, omnia præter panem, & quæ venundant aurifices, medici & pharmacopolæ: res nimirum pretioſiores, ideoque fortè illo altero ponderum genere libratæ,* **Troy-weight** *vulgò dicto, cujus quidem vera origo non à Troia, ut Troianum; ſed à vocabulo quodam antiquo, Fletæ authori* Trona, (*corrupto fortè aut à Latino* trutina, *aut à Græco* τρυτάνη, *à* ῥέω *fluente*) *unde nobis ortum* **Tronage**, *Latino-barbarè* Tronagium. *i. vectigal quoddam pro mercibus ponderatis pendi ſolitum, de quo in Statuto Weſtmonaſt. 2. ca. 25. anno ſc. 13. Ed. 1.* Trona *enim ſtatera eſt ponderandi gratiâ excogitata, teſte D. Cowello noſtro in* Interprete, *quem vide etiam in voce* Weights, *ubi conjicit ipſe* Tronæ & Troiæ *pondus idem eſſe. Cui quidem conjecturæ ſuffragatur altum de Troianæ vel Troiæ pondere ſilentium inter omnes eâ de re ſcriptores exteros, ut & domeſticos, antiquitate ſaltem celebres. Adde, quod noſtrum* **Troy-weight**. *Lexicographis noſtris* trutina campana *Latinè redditum.*

V. Cl. Seldeni Tit. honor. ed. 1. par. 2. pag. 199.

Hutheſium.] 1919.17. 2022.66. *Eſt ſtrepitantium clamor & ejulatio, quibus fugientem latronem, & rei capitalis ſontem, omnes obvii tenentur proſequi, donec maleficus deprehendatur. Angl.* **Huy and Cry**: *à Gall.* huyer, *ejulare, exclamare. De quo pluribus Spelmannus.* Huteſium, 2546.59. *Idem.*

Hyda.] 487.55. *al.* Hida. 212.62. 767.34. (*ubi* hindis *pro* hidis) 802.18. 979.36. *Hida* Anglicè vocatur terra unius aratri culturæ ſufficiens per annum. *Sic author noſter, Bromptonus ſc.* 887. 20. *Beda* Familia, *ut ſupra in voce. Cum doctiſſ. Spelmanno vocem ortam puto à Sax.* hýdan. *i. tegere, protegere, quod Belgis* hoeden, *unde eorum, & Gallorum* hutte, *pro caſa, tugurio, taberna, tentorio, Kilian. Cætera, Spelmannus. Operæ etiam erit adire Lambardum, apud quem in voce* Purgatio, *invenies quid ſibi velit* jusjurandum, *vel* purgatio, *per* 12. 24. 30. hidas, *& ſimilia.*

I.

IDoneare.] 872.10. —— ſi accuſatus ſe de hoc non *idoneaverit*, &c. *Hic, ut & in L. Longobard. Capitular. & alibi,* Idoneare ſe, *idem denotat ac inſontem ſe comprobare, & ſecundùm legis ordinem, à crimine illato ſe liberum reddere, vulgò* purgare. *Idem quod ſupra,* Adlegiare.

Ignis Græcus.] 656.18. 661.26. 939.49. *al.* Sylvaticus. *Sæviſſimum ignis genus, ex ſtupa, ſulphure, naphthâ oleiſque illitâ, & accenſa, quod nec aquâ extinguatur: at inſanâ quadam velocitate omnia rapit & devorat. Vulgò,* **Wyld-fire**: *unde fortè* Sylvaticus *diceretur, utpote cum ſylva nobis olim* **weald**. *Ita hodieque* **wild**, *pro ferus, ſylveſtris, immanis, &c. Malè tamen hîc, locor. ultimo, ignem hunc & aëreum confundit author noſter, quomodo etiam Florentius Wigorn. ad ann. 1048. ubi* ſulphur ſacrum, *vel* fulmen (*ni fallor*) *intelligendum. Ignis enim Græcus non eſt aëreus: ſiquidem in aëre vel æthere accenſus, & inde decidens vel deſcendens, ſed hominum arte & ingenio modo quo ſupra compoſitus. Cum tamen effectu ſimilis ſit aëreo, eò, ut videtur, nomen extendere quidam non dubitarunt.*

Illegitimitas.] 2374.20. *Natales illegitimi: Vulgò,* **Baſtardie**.

Illuminare.] 976. *extrem. Pingendo ornare. Vulgò,* **to limne**, *Gallis* enluminer. *Ita arte hac peritum,* **a Lymner** *dicimus.*

Impechiare.] 2609.17. *Impetere; eo ſenſu, quo Forenſibus noſtris, accuſare, appellare, criminari, ſignificat. Vulgò,* **to impeach**, *Gallis* empeſcher.

Implacitare.] 1024.29. *In jus vocare, lite involvere. Ab ea* placiti *ſignificatione, quâ conventum ad judicandum indictum ſignificat. Unde ſimiliter* placitare. *Gallis* emplaider. *quod nobis,* **to implead**. *Hinc autem* ——

Implacitatio.] 246.65. *In jus vocatio: actus implacitandi.* **Impleading.**

Impriſonare.] 1919.20. *In carcerem conjicere: incarcerare. V.* Priſona.

Improperatio.] 936.42. *pro* Improperium.

In alto & imo.] *Vide,* De alto & baſſo.

Inbreviare.] 1411.39. 1615.7. *Eſt in inſtrumentum illud publicum quod Forenſes noſtri* Breve *vocant, referre. Hinc* Inbreviamentum, 1615.7. *pro tali inſtrumento.*

Inbullare.] 1991.44. *In bullam tranſire vel referri: ut id dicatur, quod à Papa impetratum, & ſcriptis mandatum.* bulla. *i. ſigillo Papali, firmatur, & impetranti traditur.*

Incredentes.] 1203.40. Infideles. *A Chriſtianis de Saracenis & Ethnicis dictum, qui nobis vulgò,* **Infidels.**

Incredibilis.] 872.27. *Infidus.*

Inculpare.] 680.46. *Culpare, culpâ arguere, accuſare, criminari. Inde* ——

Inculpatio.] 822.22. *pro accuſatione, incuſatione, nominis delatione. Item* ——

Inculpatus.] 764.42. *pro culpatus, accuſatus, &c.*

Incuſtodia.] 930.3. *Incuria, negligentia.*

Indentura.] 1864.8. *Eſt ſyngrapha, vel ſcriptura conventionalis, alii quæ idem continet quaſi parallela. Ideoque utraque pars in latere vel ſummitate ſimiliter ſcinditur in morem dentium, ut invicem collatæ pares eſſe cognoſcantur; indéque nomen ſumpſit. Chartarum autem* Indentationem (*inquit Spelmannus*) *apud nos non reperio ante ætatem Henrici* III *& tunc quidem rariùs. Vulgò,* **Indenture.** *Ita* Indentatus, 2700.4. *de ſcripto dictum* Indenturæ *formam habente.*

Indicibilis.] 385.39. 411.55. *Idem quod* Inedicibilis. 120.69. *id eſt, Ineffabilis, inenarrabilis.*

Indictatus.] 1759.56. *In foro noſtro is dicitur, qui libello accuſationis* (*quem* billam *vocitant*) *à* 12. *ad minus inquiſitoribus juratis ad judicem delato, de maleficio aliquo vel in regem vel in rempub. ſolenni formâ poſtulatur. Vulgò,* **Indited**. *Vide* Addictari.

Indiſciplinatus.] 268.15. *Adverſus legum morúmque diſciplinam.*

Indorſatus.] 1954.64. *In dorſum,* (*epiſtolæ puta, vel ſcripti cujuſcunque partem averſam ſive exteriorem*) *poſitus; ſigillatus. Vulgò,* **indorſed.**

Inedicibilis.] *Vide* Indicibilis.

Inemendabilis.] 918.33. 929.22. *Vide* Botolos, *&* Emenda.

Inevinci-

Inevincibilis.] 86.28. *pro* Invincibilis.

Infaidare.] 859.58. Faidam. *i. graves inimicitias exercere, gerere, ſuſcipere, habere, denuntiare. De eo dictum qui à cauſâ furum ſtaret adverſus eorum inſecutores. Vide* Factio.

Infangentheof.] 22.40. Infangenthef thelfind inward. 957.29. *Juriſdictionem ut à domino manerii concessam in quemcunque, ſive hominum ſuorum, ſive aliorum, furti reum, & intra limites dominii ſui prehenſum. Ab* in. *i. intus,* fangan, *capere, prehendere, (unde & digiti hodie* fingers. *quibuſd.* fangs, *dicti:) &* theof, *fur. De quo pluribus Spelmannus, quem velim adeas. Quod autem hic* thelfind inward, *Ranulf. Ceſtren. in Polychron. li.1. ca.50. habet* pelfinde inwarde. *Corrigendum fortè utrobique* þeof finde in waede, *quod idem, ut videtur, ſonat, ac* fur intrinſecus inventus. *h. eſt, intra juriſdictionem domini prehenſus. Huic autem contrarius* Utfangtheof. *i. juriſdictio in latronem extraneum, ſive aliunde venientem, (quod ut ſonat) intra tamen dominium illius prehenſum, qui tali donatur juriſdictione.*

Infeodare.] 1168.40. *Eſt feudum, vel feodum, prædium ſcil. beneficiar. alicui dare vel conferre: terram vel prædium in feudum, more ſcil. beneficiario poſſidendum, alicui tradere vel concedere. Gallis* infeuder, *nobis* to enfeoffe.

Infideles.] 986,34. *Hic, ut alibi ſæpe, dicuntur, qui* fidelitatis *ſacramentum domino feudali juratum violarent.* Fidelibus *hic opponuntur: eos intellige* fideles feudales *dictos, qui ſcil. accepto à domino feudo, omnia munia ad feudum pertinentia adimplere tenentur: etiam fidei interpoſito ſacramento. Hinc* Infidelitas erga Dominum, *de quâ* 929.21. *Sax.* hlaꝼoꞃꝺ ꞅpice, *quod vide in* Lafordſwice.

Infirmaria.] 1728.4. 1799.56. *Munus* infirmarii, *monachi ſcil. qui tum infirmorum in noſocomio, tum ipſius noſocomii, ut ſartum tectum ſit, ſed & prædiorum ac redituum eiſdem uſibus aſſignatorum, curam ſuſtineret. Item interdum noſocomium ipſum, locus ſc. in monaſterio valetudinariis loci conceſſus. De quo vide* Cella infirmorum.

Infirmitorium.] 2012.40. *Vide*——

Infirmorum cella.] *Vide* Cella infirmorum.

Inforciatus.] 583.24. *Vide* Forciatus.

Infraclusus.] 969.46. *pro* Incluſus.

Infractio plegii.] 764.12. *Vide* Borgi fractura.

Infractura.] 822.9,10. *pro* fractura, *vel violatio.* 929.18. *pro* effractura.

Infugatus.] 923.58. *pro* Fugatus, *vel in fugam conjectus.*

Ingenium.] 1166.2. *Machina, inſtrumentum, à Gallico* engin, *apud quos machinarum inventores, qui machinas ſc. antea non viſas, & à ſe excogitatas conficiunt, dicuntur ab ingenio* Enginiers, *Anglis autem* Engineers.

Ingravatus.] 860.25. *Idem quod* gravatus, *de quo ſupra, in* Gravatio.

Inlegiare.] 918.38. *Idem quod alibi* inlagare. *à Sax.* inlaȝian, *h.e. exlegem reſtituere patrocinio legis: uti* exlegare, *eſt exlegem reddere. De eo hic dicitur, qui licet ob homicidium in templo commiſſum, ab omni compenſatione penitus alienum ſe reddiderit, quadam tamen hic injuncta perimplendo, compenſationis compotem ſe reddat & capacem, vel ſalti compenſandi beneficio non indignum.*

Inmeliorari.] 86.6. *Aliquid melius fieri. cujus contrarium* inpejorari: *Gallis* empirer, *unde fortè noſtratium* to empaire, *eo ſenſu. V. tamen doctiſſ. Caſaubon. de Linguâ Anglicâ vetere, p.247.*

Innoxiare.] 896.62. *Innocentem reddere, purgare, culpâ liberare. Sax. eſt* clænꞅian, *unde noſtrum* to cleanſe, *pro purgare: purgatio,* cleanſing.

Inparcare.] 2605.59. *Fundum antea patentem & perviam claudere, & in* parcum, *roborarium ſc. vel vivarium redigere. Vulgò,* to imparke: *ab* in, *& Gallico* parquer. *i. vallo, foſſâ, vel alio ſepto circundare.*

Impriſonamentum.] 2182.33. *Incarceratio. vulgò,* Impriſonment, *à Gall.* Empriſonnement. *Vide* Priſona.

Inrotulare.] 2478.10. *In rotulum referre. Hinc*—

Inrotulatus.] *al. Irrotulatus. In* rotulum. *i. album relatus, vel inſcriptus. Vox ab* in. *&* rotulus, *quod à Gall.* roule, *al.* roulet, *nobis* roll, *&* rowle, *i.e. catalogus, indiculus, volumen: quòd* rotuli *hujuſmodi, non in libros digeſti vel compacti, ſed in membranis vel ſchedis fluxis, pro more tamen manu involuta, & in orbem tortis, maneant repoſiti. Vide Cowellum. Vulgò,* enrolled.

Inſcalare.] 2621.58. *Muro ſcalis conſcenſo locum ingredi. Ab* in. *&* ſcalare, *quod muros ſcalis conſcendere ſignificat. Vulgò,* to ſcale.

Inſellatus.] 930.13,15. *Sine ephippio. Vulgò,* unſadled, *à Sax.* unȝeꞅaðolode. *De equo dicitur.*

Inſibilis.] 129.40. *Fortaſſe* riſibilis: *à Gallico* riſible, *pro ridiculus.*

Inſigillare.] 856.33. *A Sax.* inꞅeȝlian, *quod* ſigillare *ſonat. Vide ſupra* Conſigillatio.

In ſilentium.] 1012.57. *Mendosè pro* inſilientium.

Inſilium.] 165.12. 174.55. 185.13. 186. *penult.* 211 7,43. 293.42. *Conſilium malum, pravum, noxium, vel ſiniſtrum, accipienti damnoſum: quod qui dederit* inſiliarius *olim dictus. Flor. Wigorn. ad ann.* 855.——filius regis Æthelulfi cum omnibus ſuis conſiliariis, imò *inſiliariis*, tantum facinus perpetrare auſi ſunt, ut regem à regno proprio repellerent. *Talis,* conſilii expers, *Spelmanno: unde fortè noſtratium,* ſilly, *pro imprudens, rationis expers. Conſilium ejuſmodi dare, Gall.* forconſeiller *dictum, unde effictum Latino-barbarum* forconſiliare, *eod. ſenſu.*

Inſolentia.] 1194.34. *pro* Inſolentia.

Inſolutus.] 900.20. *Vide* Agilde, Botolos, Emenda.

Inſtallare.] 989.27. 1163.3. *Stationem, locum ſc. in choro pariter & capitulo, (quod nobis & Gallis* ſtalle,) *aſſignare; in* ſtallum, *ut vulgò loquuntur, inducere, Angl.* to inſtall.

Inſtauramentum.] 647.31. *Penum. vulgò,* ſtore. *à Latino* inſtauro.

Inſtirpare.] 935.27. *Inſerere, plantare, incorporare, in ſtirpem admittere.*

Inſtuffare.] 2577.13. *Farcire, infarcire, replere. Vulgò,* to ſtuffe, *&* ſtuffe in: *quod Belgis* ſtoffen, *Gallis* eſtoffer. *Hinc* ſtoffatus, 2617.30. *item* ſtuffatus. 2573.13. *pro refertus. vulgò,* ſtuffed.

Inſuetus.] 940.36. *pro* Aſſuetus.

Intendentia.] 1944.6. *Ita ex adjectivo* intendens, *formarunt ſubſtantivum: quod idem ac ſubmiſſio, auſcultatio, obedientia.*

Interciari.] 763.46. 765.47. 766.12,14. Interciari *(cujus verbi veram ſignificationem nemo, quod ſciam, adhuc bene vidit) dicitur, quod quis penes alium deprehenſum ſibi vendicat à poſſeſſore, ut*

ſuum;

ſuum; qui rem à quodam tertio ſibi bonâ fide venditam aſſerit, & ut eam in ſe ſuſcipiat, eundem tertium advocat; quod Forenſibus noſtris eſt vocare ad warrantiam. vel, ad warrantum provocare, vulgò, to vouch; juris autem Cæſarei & feudiſtici peritis, authorem laudare. Vide Advocare, & Cenninga. Hinc autem Intertiatus, 766.18. quod de fure dicitur ſic vendicato, quem is penes quem deprehenditur, à quodam tertio ſibi venditum eſſe affirmat, ad quem in rei præſtationem provocat. Vox, ut videtur, efficta à Gallico entiercir, quod apud ſequeſtrum deponere; vel tertiò tradere ſignificat.

Inthingi.] 897. 48. Mendosè pro Nithingi, quod nequam ſonat. V. noſtras ad vetera verba German. Lipſiana notas, doctiſſ. Caſauboni, de Linguâ Anglicâ vetere tractatui additas.

Intrare mariſcum.] 1930. 58, 59. Eſt mariſcum, locum ſc. paludoſum, & maris inundationi obnoxium, aquâ aggeribus, muris, & id genus obſtaculis, excluſâ, pecudibus paſcendis, vel cultura, aptum & idoneum reddere. vulgò, to inne, dicimus. item inning nobis, illo ſenſu.

Invadiare.] 658.27.880 penult. Vadio ſupponere, oppignerare: Longobard. inwadiare; ab in, & wed, pignus.

Inveritare] 762.65. 763.3. 765 57. Idem ſignat quod probare, vel, ut loquuntur juridici, verificare, vulgò, to juſtify, or verify: unde eorum Averment. Sax. ʒeꞅoðian. Hinc illud in LL. Gul. 1. apud Cl. Selden. ca. 71. & hoc ſuper eum inveritare velit, &c. Saxonicè ſic ſe habet in Textu Roffen: ⁊ pille hit þonne on hine ʒeꞅoðian, &c. E contrà, refellere, confutare, Saxonib. ʒeunꞅoðian. LL. Canuti, par. 2. ca. 15. ʒif ðonne ꞅe oðeꞃ ꝥ ʒeunꞅoðian mæʒe. &c. i. tum ſi alter id refellere, vel coarguere poterit, &c.

In verum mittere.] 768. 1. Idem ac Inveritare, quod vide.

Inveſtitura.] 224.22, 23. 228.21, 28. & alibi. Eſt confirmatio, non in feudis modò, ſed etiam epiſcopatibus, quæ fit per inductionem, vel miſſionem in poſſeſſionem de quâ Spelm. Voſſius, Hotoman. alii.

Jocalia.] 954.33, 34. Collapſâ Latinitate ſic vocarunt monilia, aliaque id genus pretioſa, luxui & ornatui inſervientia. Vulgò, Jewells. Gal. Joiaulx.

Irrecta lex.] 218.4. Lex minùs recta, prava, injuſta, iniqua. Idem quod Sax. unlaʒa.

Irreplegiabilis.] 2143.21. De pignore capto dictum; quod, dato licet apud præfectū vade, redimi vel dimitti nequeat. Vulg. Irreplegiable, Vox forenſis.

Irrotulatus.] 1843.21. V. Inrotulatus.

Iter.] 1928.21. al. Itineratio. Majoribus noſtris (inquit eques doctiſſ.) idem fuit quod hodie Circuitus Juſtitiariorum, deſignatos ſibi Comitatus ad juſtitiam exequendam itinerantium. Aliàs Eier, t. pro more Gallico, eliſo. Plura apud eund. equitem in voce, & in Diatriba de Juſtitiariis.

Judicium Dei.] 942. 2. 982. 63. aquæ frigidæ. 844.31. ferri candentis. 878.18. 942.2. gladiatorium. 455.1. Vid. ſup. Dei Judicium & inf. Ordalium.

Judicium vadiare.] 844.24. Pignore depoſito judicio ſe ſupponere.

Juramentum plenum.] 983.2. ——defendat ſe Francigena pleno juramento, non in verborum obſervantiis. Ubi pleno, perperam pro plano; quomodo habetur in regio ad S. Jacobi MS. Eadem omnino juramentorum diſtributio reperitur in LL. Hen. 1. ca. 64. in planum ſc. & obſervatum; ubi etiam, ut hîc, de eo dictum qui verborum jurat obſervantiis: Quo, juramentum intelligo tam ſtrictè præſtandum, ut ne vel in minimo à verborum quâ defertur formulâ, præſtanti liceat recedere, ne cauſâ cadat. Adſtipulatur vetus Normanniæ Cuſtumar. Latinum, ca. 85. ubi hæc: Notandum etiam eſt, quod ſi deraiſnator verba dimiſerit vel mutaverit [a & juraverit] quæ ei in deraiſnatione fuerint eſcariata, (i. propoſita) ejus deraiſnatio reprobatur. Et ſimiliter ſi quis coadjutor defecerit, vel verba eſcariata dimiſerit, vel mutaverit, vel etiam ad deraiſnam oporteat evocari, vel compelli, vel attrahi: Idem autem rigoris requiri videtur in duello, vel in cauſâ duello terminandâ; Glanvilla teſte, li. 14. ca. 1. Sciendum (inquit) quod ex quo fuerit duellum in hujuſmodi placitis vadiatum, non poteſt alterutra partium verbis in ipſius vadii datione propoſitis, aliquid adjicere, vel diminuere, vel aliquatenus à propoſito declinare vel reſilire, quin pro victo habeatur, & lege victi cenſeatur. Sic ille, quem vide li. 2. ca. 3. Porro, juramentum in verborum obſervantiis præſtitum, idem eſſe reor, quod in eiſdem Hen. 1. LL. juramentum, vel (quod idem ſonat) ſacramentum, non fractum pluries dictum; & juramento quod ita vocant plano contrarium. Sanè, ubi in fine legis Gul. 1. 62. edit. Seldenianâ, legiſlator voluit Francigenam purgare ſe ſacramento non fracto[b], poſtea, in lege ſc. 71. idem inſtituit, ut defendat ſe Francigena plano (ſic enim, ut dixi, legendum eſt, non pleno) juramento, non in verborum obſervantiis. In eundem effectum idem Hen. 1 LL. ca. 64. Francigenæ quoque vel alienigenæ in verborum obſervantiis non frangunt. i. e. plano, non autem quod in verborum obſervantiis conſiſtit juramento utuntur. Quod autem hîc planum & obſervatum, idem eſt, ni fallor, ac ſolenne & non ſolenne juramentum alibi dictum: e. g. apud Gregor. Tholoſan. Syntag. ju. univer. li. 50. ca. 8. nu. 1. & 3. Quoddam (inquit) ſolenne juramentum, quoddam non ſolenne dicitur: Solenne dicitur, quod habet certas ſolennitates præſcriptas & dictatas, vel à partibus deferentibus, vel à judice, vel à lege, cum certâ verborum conceptione, à quâ varietate juranti non recedere liceat, vel ſi recedatur ratum non erit. l. 3. & l non erit ratum, 5. l. jusjurandum & ad pecunias, 34. §. qui jusjurandum, de jurejur. Juramentum non ſolenne eſt, quod ſummariè, & de plano præſtatur ſine delectu verborum aut locorum, &c. Plura (ſi placet) vide apud Annæum Robertum. Rer. judicat. ca. 11. & Dempſter. de Juram. li. 1. ca. 8.

[a] Deſunt hæc [& juraverit] in exemplari Gallico; ac ſenſum loci planè vitiant.

[b] Apud Hovedeu. habetur, ſacramento non ferro; perperam. Ad fidem exemplaris Saxon. in Textu Roffen. (mið unꞅoꞃedan aþ) cum Lambardo, legendum cenſeo, ſacramento non fracto.

Juramentum unius libræ.] 925. 65. Sax. punðeꞅ peoꞃþne aþ. Jusjurandum ſc. (Lambard. interprete) quod uni libræ æquali proportione reſpondeat. Sic (ni fallor) dictum, quòd infamatus, qui ad purgationem ſimplicem, juratoriam puta, admiſſus, ut tali ſuâ purgatione deficeret, eámque ad effectum non perduceret, tali ſummâ, librâ ſcilicet, jure mulctaretur, uti qui in triplici purgatione (judicium tripundii audit in LL. Hen. 1. ca. 64.) deficeret, tribus libris vel 60. ſolidis.

Jurare ſecundùm Witam.] Vide Wita.

Jurati.] 2686. 8, 60. Fortaſſe pro Juriſtæ, vel Juridici. In eos enim in primis ſæviebat turbidus ille ruſticorum grex.

Juratione dignus.] 926. 54. Saxon. aþeꞃ pyꞃþe. Inſtituto convenit illud Bractoni noſtri, li. 4. tract. 1. ca. 19. nu. 2. Repellitur autem (inquit) à ſacramento infamis, ſcil. qui aliàs convictus fuerit de perjurio, qui legem amittit, & ideo dicitur, quod

non eſt ulterius dignus lege, quod Anglicè : **He ne es othes wo;the that es enes gylty of oth b;oken.** *Quò tendunt etiam tradita per eum poſtea, li.4.tract. 5. ca.5.nu.1. Advertit locum Cl. Seldenus, Notis ad Forteſcutum, ca.26.*

Jusjurandum viij. liberorum.] 894.17. *Mendosè pro* Jusjurandum unius libræ. *Sic enim Sax.* punder pupþne aþ. *Quid autem hoc vide ſupra,* Juramentum unius libræ.

Juſta.] 1684. 14. *Scyphus, ampulla, aut aliud vas ſtata & juſta menſura, aliàs* Juſtitia *dictum. Vetus quoddam (ut vocant) Cuſtumarium in Archiv. eccleſ. Cantuar. Juſta* cerviſiæ continet unam lagenam & dimid. ſecundum ſtandardum Regis. *Plura vide apud Ludovic. de la Cerda, Adverſar. ſac. ca.168. nu.3. & Clement. Reiner. Onomaſtic.*

Juſticia.] 698.16, 1387.20. *& alibi. Sic olim dictus, qui poſtea* Juſtitiarius, *quod vide.*

Juſticiabilis.] 852.52. *Idem qui poſtea,* 1156.2. Juſticialis ; *is nempe qui in jus vocari poſſet, & judicium ſubire (quod juriſperitis* Judicio ſiſti *dictum) praſtò ſit.*

Juſticiare.] 1933.52. *V.* Juſtificare.

Juſticiaria.] 1171.9. 1172.48. 1275.59,64. *In Conſtitut. Neapol. ſive Sicul.* Juſticiatiatus. *Pro munere ac dignitate judicis, qui Latino-barbaris* Juſtitiarius *dictus, de quo proximè.*

Juſticiarius.] 487.53. 517.31. *Vox ortu Normannica, ac poſterioribus pro judice, ſive juſtitiæ adminiſtratore, valde familiaris, qui multiplex, quorum ſummus,* Capitalis Angliæ Juſtitiarius *nobis dictus.* 669.36. 670.18. *qui omnino idem ac ſpe*cialis Angliæ Juſtitiarius. 671.56. *de quo cum reliquis ejuſmodi judicum ſpeciebus, eorúmque origine, antiquitate, munere, doctiſſ. eques in Diatriba, quam inprimis adi.*

Juſtificare.] 1106. 33,43,44. *Senſu quo hîc acceptum, ſignificat, quod faciendum ſit, judicis authoritate, exequendum curare, aliàs* juſtitiare, *Gall.* juſticier. *i. judicare, jus reddere, vel juriſdictionem exercere. Videatur Hotomannus de verb. feudalib. in* Facere juſtitiam, *cui reſpondet vulgare noſtrum,* **to do juſtice.**

K.

KYnkeshand Senalgid.] 2357.30. *Mendosè, pro* Kyninges hond ſeald grith. *Vide* Handgrith.

L.

LAborarius.] 2576.39. 2600.55. *Operarius. Vulgò,* **a Labourer.**

Lacopum.] 896.20. *Vide* Lagam emere.

Lactum.] 898.56. *Idem quod nobis hodie* **Allay,** *Gallis* Aloy : *nummi ſcil. ſive aurei ſive argentei defectus, ex vilioris metalli mixturâ. De hoc (ni fallor) Roger. Hoveden. in Johanne rege:* Præterea idem Rex (*Francorum. Philippus*) dedit nobis 30000. marcarum argenti ad pondus & *legem* in qua facta fuerunt, ſcil. 13. ſolid. & 4. denarios pro marca. *Vide Spelmann. in* Lacta. *Defectus nobis hodie* **Lacke** ; *deficere,* **to lack** : *hinc, fortè vocis origo. Quam tamen alii* Ligam *ſcribunt, & Italicam eſſe volunt, ſignificantem vinculum & copulam quandam, quâ ut aliàs alia, ita in hac materia duo vel plura metalla certâ lege, & quaſi fœdere invicem junguntur, uniuntur, & quaſi colligantur.*

V. Fletam. li.1. c.22.

Lada.] 894.29,36. 897.23. *& alibi. Criminis purgatio : à Sax.* ladian, *quod, ut* Laidare, 894.28,35. *purgare, excuſare, culpâ liberare, ſonat. Hæc autem apud Saxones, ſimplex, triplex, plena : pro delicti ſc. ratione, & capitis purgandi æſtimatione. De quo Spelmannus & Lambard. pluribus. Obiter monendum,* laga plena *hîc,* 927.30. *juxta Saxon. corrigenda,* lada plena.

Lafordſwice.] 929.21. *i. (ita locus).* infidelitas erga Dominum. *Eſt è numero ſcelerum inexpiabilium, nullo ſc. pretio redimendorum, ſed authoris morte plectendorum. Vox à Saxon.* hlaford, *dominus, &* ſpice, *proditio.*

Laga.] 311.51,61. *Lex : à Sax.* laȝ, *nobis hodie* **Law,** *g. in w. ut ſæpe, mutato. Hinc* Weſtſaxenalaga, Dene-laga, Merchena-laga. *i. Weſt-Saxonum, Danorum, Merciorum, Lex. De quibus in equitis doctiſſ. Synopſi LL. antiquar. verbo* Lex. *Cl. Seldeni Jan. Angl. li.2. pa.62. & Lambardi Archaionom.*

Lagam emere.] 896.34. Et omnis emat ſibi *lagam* xij. oris. 897.5. Et omnis monetarius qui infamis ſit redimat ſibi *lagam* xij. oris. *Id eſt, ut alibi,* adlegiet ſe, *h. eſt, tali pretio legis compotem ſe reddat, idoneum ſc. qui ad purgationem legitimam admittatur, etiamſi fuerit infamatus. Atque hinc fortè* Lacopum, *ſupra, quod legis emptionem (ni fallor) ſignificat : à Sax.* laȝ, *(g. hic extrito) lex ; &* cope, *rectiùs* ceape, (lahceap *enim eſt apud Spelm. Concil. pa.502.) emptio. niſi per* Lacopum, *al.* Lahceap, *pactiones de litibus redimendis, vel componendis initæ intelligendæ ſint : ut per* Landcopum, 896.19. *Spelmanno* Landceap, *contractus vel tranſactiones prædiatoria, de terris ſcil. aut venditioni expoſitis, aut ad cenſum vel emphyteuſin elocatis.*

Lagedayum.] 1927.46,48. *Idem quod vulgò nobis* **Law-day,** *dies ſc. juridicus. à Sax.* laȝ, *lex, &* dæȝ, *dies. De quo vide Spelm. in voce* Leta.

Lahſlithe.] 924.8,15. *Malè : pejùs autem* Laſhlite. 830.1,24. *nec meliùs* Laſhlyte. 830.6,16. *Omnino reponendum* Lahſlite, *vel* Lahſlyte, *quod & legis ruptionem, ſive violationem ſignificat, (ab Anglo-Danorum* lah, *lex ; &* ſlite, *ruptio, violatio :) & legis violatæ pœnam, ſive mulctam. Vox (ut diximus) Danica. Quænam autem erat* Lahſlitæ *pœna, quanti ſc. æſtimata, (cum doct. Spelm. in voce) non definio : niſi (ut in Fœdere inter Edo. & Guth. RR. ca.3.) duodecim æſtimetur* oris : *ſic enim legendum, non* horis, *ut hîc.* 830.17. *Sed non evincit (inquit doct. eques) hic locus ut tantundem eſſe* Lahſlitarum *omnium compoſitionem cenſeam, licet ſic nonnulli intelligant, &c. Mihi ſi liceat quod ſentio liberè dicere, Danorum* Lahſlite, *& Anglorum* Wite, *catenus pares haberi pronuntiarem, ut cum earum altera occurrat, mulcta modo non adjecto, ſimplex intelligenda eſſet : quænam autem illa, licet hodie ignoretur, illo tamen ævo proculdubio ſecus. Altera autem,* Lahſlite, *fortè eadem quæ, ut ſupra, 12. æſtimatur* oris : *(nec aliter in Gloſſar. ſub fin. Lambardi Gloſſar. nuper edito : ubi Lahſlyte,* duodecim horæ, ſive Oræ, *exponitur :) altera verò,* Wite, *eadem quæ in LL. Hen. 1. ca.38.* xxx. ſolid. s. *ſic enim, non* denariis, *legendum in Scholiis monui. Plura de his apud Lambard. in* Mulcta, *& Spelm. in* Lahſlit.

¶ *Poſt hæc ſcripta, quædam reperi in Textu Roffenſi, quæ me & alios mecum hîc hærentes quadantenus expediant.* Lahſlitæ *enim mulctam fuiſſe multiplicem, utpote pro perſonarum diſcrimine variatam, cujuſque hominis qualitati aptatam, ex eo planè doceamur. Sic enim liber ille in LL. Canuti reg.*

Latinè

Latinè exhibitis, ubi (ut in illar. LL. par.2.ca.14.) de judicis perperam judicantis mulctâ: In lege Danorum erit reus forisfacturæ, quam Dani vocant **Lahſlit**. In lege cor. liberalis hominis **Lahſlit** vocant decem dimidiæ marcæ, hoc eſt quinque marcæ. Hominis alodium (**bocland**) habentis, vj. dimid. marcæ, hoc eſt tres marcæ. Villani **Lahſlit**, quem Angli vocant **Ceorlman**, xij. oræ. *Sic, ni fallor, habes* Twelfhindi, Sexhindi, Twihindi, *hominis* Lahſlitæ *mulctam apud Danos. De quarum omnium computatione vide infra, in* Mancusâ, Marca, Ora. *Interim*, decem dimid. marcæ, *&* vj. dimid. marcæ *hîc, ſecundum Saxonic. computandi rationem, de quâ in voce* Marca, *corrigenda*, novem marcæ & dimid. *&* v. marcæ & dimid.

Laidare.] 894.28. Ladiare, *ibid. lin.35. Quid autem ſit, vide* Lada, *ſupra.*

Landboc.] 2214.44. *Prædiorum tabula: ad verbum autem*, terræ (*vel fundi*) liber. *Nempe ſic vocarunt Anglo-Saxones chirographa illa quibus prædiorum & hujuſmodi rata fierent ceſſiones; quod Anglo-Normannis (Ingulpho teſte)* Charta *dictum. De quo vide doctiſſ. equit. hîc, & in voce* Charta.

Landcopum.] 896.19. *Quid ſignificet, vide* Lacopum, *ſupra.*

Landeſricus.] 896.35,48. *Mendosè pro* Landeſricus, *id eſt, ut loco poſteriori*, terræ dominus: *Sax.* landrica: *voce compoſitâ à* land, (*caſu genitivo* landes) *terra, ditio*: *&* rica, (*unde Sax.* ric, *German.* **riick**, *regnum*) *rector, dominus*: (ricus *in* Theodoricus, *hinc, non à* dives, *ut quibuſdam viſum, q. populis dives: potius, populi præſes*:) *Idem quod alibi* Landgravius, *de quo proximè.*

Landegrave.] 654.25.655.25.28. Landagravius. 1191.51. *Comes provincialis. à* landa, *quod Germanis, Belgis, Anglis, terra, ditio*: *& eorundem* graef, grave, geref, *i.e. Comes, Præſes, Præfectus. Spelmannum adi, & Voſſium.*

Landmannus.] 900.51. *Terricola*: *Saxonicè* landerman. *à* land, *terra, &* man, *homo.*

Laniarius.] 1073.28. Degeneres falcones quos *Laniarios* vocant. *Falcunculus eſt, qui Gall.* Lanier, *Anglis* **Lanner**, *aliàs* **Lanner-hawke**.

Larderarius.] 227.62. *Penoris præfectus*: *à* lardum, *unde effictum* Lardarium *pro loco in quo lardum conſervandum reponitur. Vulgò*, **a Larder**.

Laſta.] 2676.25. *Ponderis genus. E.G.* coriorum, *ſupra*, 2576.48. *Cujus autem quantitatis, vide apud Spelmann. in voce. De origine mox, in* Laſtagium.

Laſtagium.] 1934.31. *De navibus dictum; & onus ſignat quod navi imponeretur: tributi etiam & vectigalis genus eſt eo nomine exacti. Gallis & Anglis* **Laſtage**, *Belgis* **Laſtagie**: *quæ, ut &* **Lestage**, *de quo infra, fluxerunt omnia à Saxon.* hlæſtan, *al.* behlæſtan. *i. onerare. unde etiam noſtratium* **Ballace**, *Belg.* **Ballaſt**, *pro ſabulo quo naves onerari ſolent.*

Laſtum.] 2034.18. *quandoque* Læſtum, *&* Leſtum. *Anglis hodie* **Lath**; *fortè à Saxon.* laþian. *i. convocare. Eſt autem portio comitatus major, tres vel plures interdum* Hundredos *continens*: *interdum tamen niſi unum.* Sandwicus *enim (oppidum Cantianum) in Domeſdei quem ita vocant libro dicitur eſſe* Leth & Hundredus in ſeipſo. *Plura Spelman. in* Læſtum.

Latinelade.] 814.61. *Vide ſupra,* Greglada.

Latro cum manu opere captus.] 1935.35. *Idem qui* Furtum habens in manibus, *ſupra. Forenſibus noſtris*, **a thiefe taken with the manner**. *i.e. non* cum manu opere, *ut hic perperam, ſed* main-aver. *i.* manu (*furtum*) habens: *à Gallico* avoir, *habere*; *non* ouvrer, *operari.*

Laudare.] 2527.5. *Arbitrare, vel ſententiam ferre arbitralem. Ita* Laudator, 2526.47,67. *& alibi, pro arbiter, vel arbitrator. item* Laus, *ead. col. lin.62. pro arbitrium. Voces, hoc ſenſu, forenſes & feudiſticæ.*

Lectrinum.] 857.4. *al.* Lectorium *&* Legium: *pluteus ſc. eccleſiæ unde populo legitur; vel locus in quo pluteus conſiſtit, è quo S. Scriptura ad populum legitur. Vulgò*, **the reading deske**, *Saxon.* ræd ſcamol.

Legacia.] 1130.47.1138.11. *Tractus terræ ubi munus ſuum legatus exercet. Item munus ipſum vel officium legati.*

Legalitas.] 924.7. —— & dignitatem ſuæ *legalitatis* ſemper amittat, ſi non eam redimat erga regem ſicut ei permittetur. *De judice corrupto, & injuſtè judicante, dictum. Legem recenſuit Hen.1. ca.34. ubi* d'gens types, *juxta Sax. reſcribendum* ðegen ſcyper, *quam vocem verba proximè ſequentia ſic illuſtrant*, judiciaria dignitate, *&c.* Legalitas *autem hîc, et* judiciaria dignitas *illic, ut meliùs intelligantur, monendum eſt, quòd judices, ſaltem judicis primarii aſſeſſores, qui ſc.* grafioni, *vel comiti, tanquam in partem muneris aſciti, in judicio aſſiderent, Saxones appellarunt* ðegnaſ. *Ethelredus Rex, legum (quas frequenti apud Vanatingum ſenatu ſancivit) capite quarto*[a]: ⁊ ꝥ man habbe gemot on ælcum wæpentake. ⁊ gan ut þa yldeſtan xii. þegnaſ. ⁊ ſe gereva mid. ⁊ ſwerian on þam haligdome þe heom mon on hand ſylle. ꝥ hig nellan nænne ſacleaſan man forſecgean. ne nænne ſaena forhelan. *&c. Ideſt, (ut hîc,* 896.23. *&c.)* Et habeantur placita in ſingulis wapentakis, & exeant ſeniores xij. thayni, & Præpoſitus cum eis, & jurent ſuper ſanctuarium quod eis datur in manus quod neminem innocentem velint accuſare, vel noxium concelare. *Thainis iis (ni fallor) ſimiles ii qui in S.C. de Montic. Walliæ, apud Lambard. ca.3.* lahmen *vocantur, Normannico-Latinè*, Lagamanni. *i. Judices, ut Spelm. in voce. Horum autem munus Saxonicè dictum* ðegenſcipe, *quod Latinè quandoque* liberalitas, *quandoque* judiciaria dignitas, *quandoque* judicandi poteſtas; *Normannicè verò* franchiſe, (*ut in LL. Gul.1. ca.41.*) *i. juriſdictio*; *hic autem* legalitas, *legis ſc. vel juris dicendi poteſtas. Nec tacendum interim, quòd præter hos, alii fuerunt apud Saxones* Thaini, *ut apud Normannos*, Barones, *liberas quaſdam habentes juriſdictiones, quas vel hodie* **Court Barons** *dicimus. Horum autem omnium, aut ſimilium, quivis, judicium judicans injuſtum*, legalitatem. *i.e. juriſdictionem amittit, niſi apud Regem eam redimat. Et ſic habes ſenſum loci. Hinc autem fortè, qui vel hodie in foro noſtro à* Juratis *ſunt, de facto, ut dicunt, ab alterutrâ partium allegato, an verum ſit, necne, ut inquirant, & judicent*, probi & legales homines, *& ſimiliter, (ut qui tales eſſe debent) appellantur.* [a] *In Textu Roffen.*

Legantia.] 1111.58. *Hic fortè pro* Legatia, *de qua voce ſupra: non autem* Ligantia, *vel* Ligeantia, *de qua infra.*

Legatarius.] 57.37.381.44. *Pro* Legatus *vel* Nuncius.

Legius.] 2318.12,20. Legeancia. 2694.43. Eadem ac Ligius & Ligantia. De quibus infra, in Ligantia.

Legoteca.] 1114.31. Ego Ricardus ſacri regii palatii Legoteca. Pro Logotheta. i. Cancellarius, aut qui Principi eſt à rationibus. De quo vide Ludovic. de la Cerda, Adverſar. ſacr. ca.58. nu.3.

Leporarius.] 1206.39. Canis ſic dictus. Gallis Levrier. Leporariorum autem duo genera, de quib. Spelm. in voce Canis.

Leſtage.] 957.48. Eſt conſuetudo exacta in nundinis & mercatis. ob onera forſan, aut pondera, res ſcil. quæ onere aut pondere conſtant, eò adductas, & ibi depoſitas. Aliàs Laſtagium. Vox à Saxon. hlæſt, Teuton. & Belg. laſt, onus, ſarcina, pondus. V. Spelmann. & Cowell. in voce; item ſupra, Laſtagium.

Leſtum.] 1435.46. 1777.59. Ut Laſtum, quod vide.

Leta.] 2120.40. Eſt quædam juriſdictio quam vicecomes de certis minoribus criminibus & aliis cauſis intra Comitatum ut officialis regius exercet. Sed & hanc juriſdictionem alii quoque habent intra limites ſui, ut vocant, manerii, dummodo eam vel chartâ Regis, vel præſcriptione, ad ſe pertinere oſtendant. Ita Cowellus in voce. Vulgò, a Leete, aliàs, a Court-leete; quod, ut Lath, à Sax. laþian. i. convocare, venire conjicio. Anglo-Normannis aliàs viſus franci plegii dicitur, quod conſcribi heic ſolent liberiores villæ (ſeu deſignatæ ſtationis) homines, pacis regiæ fidejuſſores. de quo pluribus Spelmannus in voce.

Letherwithe.] 957.40. Eſt emenda pro corruptione nativæ. Corrige Legerwite, & ſtupri ſive concubitus illiciti mulctam intellige: A Sax. legeꞃ, concubitor; & ƿite, mulcta. Ne huc trahatur Legergildum in LL. Hen.1. ca.11. monendum hic vocem ibi perperam irrepſiſſe pro Weregildum.

Leva.] 781.22, Mendosè pro Læna. V. Bed. hiſt. li.2. c.10. prope fin.

Levare.] 8863.60. 1934.39. Exigere. Vulgò, to Levy: ſed & attollere, ac allevare: Vexfori. Vide Cowell.

Leuca.] 662.40. Leuga. 456.13. Certa viæ menſura; ſed incerta tamen. Amm. Marcellino, pro mille paſſuum & dimidio; quod milliare Gallicum vocant: Ingulpho, pro duobus paſſuum millibus: Anglo-Normannis, (ut in Domeſdei libro) pro mille paſſibus: Nautis, pro tribus paſſuum millibus, vulgò, a League. Habebatur etiam apud Anglos olim alia vocis ratio, de qua Spelmann. quem adi. & vide infra. 1384.43. 1670.5.

Lex communis.] 956.6. 957.17. Hac de lege, (inter alias) plura & (ut omnia) perpulchra doctiſſ. eques in Synopſi LL. antiquar. pa.435. Ubi etiam de Lege Regis Edwardi, de quâ hic, 226.4.

Liberatio.] 305.14. 1209.21. Liberationes (inquit eques ille doctiſſ. in voce) dicuntur res neceſſariæ, quæ vel ex debito, vel honoris gratiâ, magiſtratui, hoſpitibus, ſeu peregrinantibus miniſtrantur. Livery: quomodo veſtis diſcolor, ſive geſtamen illud inſigne à dominis, ſervis vel famulis datum, vulgò nobis dictum.

Liberum burgagium.] Vide Burgagium.

Liblacum.] 859.17. Liblacus. 842.30. A Sax. lyblac, quod artem veneficam vel maleficam ſonat, non tamen omnem generatim, ſed ſpeciem ejus quæ faſcinatione conſtat. Id genus ſcil. incantationis, quod fit certis ligaturis, liciis vel faſciis; quaſi faſcino (ut Græcam vocis originem vulgò receptam taceam) ſit à faſcia. Ita incantationem & ligaturas Fabius Victorin. 1. rhetor. Cic. obligamentum magicum Eutropius lib.3. Phylacteria & ligaturas S. Bonifacius, epiſt.132. item Capit.6. tit.72. Ita nectere magicum verbum dicitur. Virg. ecl.8. Necte tribus nodis ternos, Amarylli, colores. Ex antiquâ (inquit Turnebus, li.19. ca.22.) veneficiorum & cantionum conſuetudine id ſcriptum eſt. nam in his numerabant nodos, vincula, & neceſſitates. quem vide lib.26. ca.6. Ligare etiam impiæ ſignificationis vox eſt, in veneficiis. Iſid. lib.8,9. quod eſt de magis: Ad hæc omnia pertinent & ligaturæ execrabilium remediorum, quæ ars medicorum condemnat, ſive in præcantationibus, ſive in characteribus, ſive in quibuſcunque rebus ſuſpendendis atque ligandis, in quibus omnibus ars dæmonum eſt, ex quadam peſtiferâ ſocietate hominum & angelorum malorum exorta, unde cuncta vitanda ſunt à Chriſtianis & omni penitus exſecratione repudianda atque damnanda. A faſcinatione igitur, ut diximus, Sax. lyblac, ortum: voce compoſitâ à lyb, quod eis obligamentum, & lac, munus. q. munus ligandi vim habens. Apud S. Auguſtin. ſermone de tempore 241. citante illum S. Bonifacio, epiſt. prædictâ, vox quædam eſt, Caragus. quæ viros quoſdam non mediocriter doctos non parùm torſit: Et ſanctus Auguſtinus dixit, nam qui prædictis malis, id eſt caragis, & divinis, & aruſpicibus, & phylacteriis, & aliis quibuſlibet auguriis crediderit: etſi jejunet, etſi oret, etſi jugiter ad eccleſiam currat, etſi largas eleemoſynas faciat, etſi corpuſculum ſuum in omni afflictione cruciaverit, nihil ei proderit, quando ſacrilegia illa non dereliquerit. Ita S. Bonifacius. ubi Serarius. Caragis.] Fortè vox fuit Pœnica, cum ea in vulgari illo ſermone ſemel ac iterum utatur S. Auguſtinus. Apud Græcos quidem κάραγος, Heſychio teſte, ſonus eſt magnus & ſtridulus, qualem edere ſolet ſerra. An fortè caragi [a] ſunt, qui κάρον, id eſt, gravem hominibus ſoporem & gravedinem incantationibus quibuſdam inferunt? Caroticam enim habent vim herbæ, carminaque nonnulla. Sic ille, quem ſequitur Ludovic. de la Cerda in voce. Et ad rem, ni fallor. Utut ſit, Sax. lyblæcan, mihi Latinè redditum occurrit Caragios, proculdubio pro S. Auguſtini caragos. i. (ut Capitular. 1. tit.64.) obligatores: ſed & lybbeꞃcpæn carios, pro caragas. i. obligatrices. Adde quod luſtramentum. Sax. lybꞃyn dicitur. & vide Lindenbrog. & Lydium in voce Obligatores.

[a] A characteribus, ducit Voſſ. quem vide.

Librata redditus.] 1084.47. — dedit mille libratas redditus. Ibid. lin.53. conceſſit ei L. libratas redditnum. Intellige redditus tot libris annuatim æſtimatos. Ita 70. libratæ terræ. 1038.38. tantum ſcil. terræ, quantum 70. libras annuatim valeat. Vide tamen Sirmondi Notas ad Goffridi abbatis Vindoc. Epiſt. li.3. epiſt.10. cui, ab aliâ planè diſſimili vocis ratione. Librata terræ, idem quod integrum jugerum, aripennis, aut ſimile.

Ligantia.] 578.12. 583.12. Ligeantia. 1060.16. Principis (inquit Voſſius) colligatio cum ligiis ſuis. Vinculum arctius (ita Spelmannus) inter Subditum & Regem, utroſque invicem connectens: hunc, ad protectionem & juſtum regimen; illum ad tributa & juſtam ſubjectionem. Dicuntur igitur utrique ligii. Princeps nempe ligius dominus; ſubditi verò populus

lus ligius, & homines ligii. Alle-gance nunc dicimus, & ſoli Regi debitam agnoſcimus: olim ſecus. Adi doctiſſ. equitis vocem, & in Fidelitas. item Watſ. & Voſſ. Hinc autem——

Ligia fidelitas.] 1104. 24. Fidelitas ſcil. quâ quis domino proprio ſic obligatur, ut eum obſtrictus ſit tueri adverſus quemlibet, ne Rege quidem excepto. Sic olim: hodie verò, Principum duntaxat ſubditi, ſupremo gaudentes domino, ligii vocantur; unde fidelitas ejuſmodi de eis, nec de aliis, accepta.

Ligiamentum.] 2396. 50. Idem ac Ligantia, & Ligia fidelitas, ſupra.

Ligium homagium.] 1038. 63. Vide Homagium.

Ligius Dominus.] 533. 59. 584. 22. 1786. 51.

Ligius homo. 584. 20. 1038. 28. Vide Ligantia; quæ cum his, & cæteris intervenientibus, a ligando venit.

Liguritor.] 923. 19. Aſſentator, adulator, à Sax. liccepa, al. liccetepe, illo ſenſu; quibus liccetunge, pro adulatione, hypocriſi, ſimulatione, &c.

Liripium.] 2597. 51. — cum caputiis brevibus & liripiis ad modum cordarum circa caput advolutis, &c. Scribe liripipiis i.e. epomidibus: unde Belg. Liere-pijpe.

Liſtæ.] 2604. 37. 60. aliis Lyſtæ. 2674. 54. Peribolus, vel repagula arenam cingentia: meta vel limites certaminis loco deſignata. A Saxon. lyſte. i. faſcia, limbus, ora: unde & noſtratium Liſt hodiéque pro panni limbo.

Literæ proviſoriæ.] 1970. 9. 10, 20. Vide Proviſio.

Litteratorie.] 1195. 24. 1, 92. penult. 2005. 2. Idem quòd Fulberto Carnotenſi Literatim, i. in ſcriptis, per literas ſcil. ſive epiſtolam.

Locutio.] 854. 62. Vide Loquela.

Loegria.] 1155. 44. Poſt hæc ipſum Careticum cum gente ſuâ Britannicâ uſque in Wallias, ultra Sabrinum mare detruſerunt, & Loegriam, id eſt Britanniam, ſive modò Angliam, ferro & flammâ vaſtaverunt, &c. Nomen hoc, unde derivetur, mihi nondum eſt compertum. Quod à Locrino, Bruti (ſic aiunt [a]) filio natu maximo, dimanet, ut vulgò eſt receptum, credat cui placet. Ego verò, cum neque de Locrino hoc, neque de Loegria, ulla, quòd ſciam, mentio facta ſit ante Galfridi Monemuthenſis ævum, (qui, ni fallor, primus mortalium, Latinè ſaltem loquentium, utrumque celebravit, in ſuâ Britannorum hiſtoriâ, logis quidem & nugis nimiùm refertâ:) vix mihi perſuadeam quòd inde ortum ſit. Interim, cum in lingua Wallica nullam inveniam vocem aut Loegriæ aut Locrini nominis conſonantem, quave eorum alteri quoviſmodo reſpondeat, vocem haud Britannicè, i. linguâ ſcil. Britannicâ, ſed aliunde ortum autumare cogor. unde tamen unà cum ignariſſimis; & ipſe quidem ignarus, ab aliis erudiri paratiſſimus. Quid interim ſi dixero, per metaphoram. à Locris, Locrinis vel Locrenſibus, populo magnæ Græciæ, violati fœderis ergò ad adagium uſque infami? iis enim Anglo-ſaxones in hanc inſulam à Britannis invitati, ut eis adverſus Pictos & Scotos auxilio eſſent, in fœderis violatione & perfidiâ (abſit invidia verbo!) nimium affines. Hæc mea quidem eſt de vocis origine conjectura; facilè tamen mutanda, ſi quid probabilius vel invenero, vel audivero.

[a] V. col. 2484. l. 03.

Lollardi.] 2646. 36. 2662. 16. 2663. 38. Nomen in Anglia ſub exceſſu Edo. 3. exortum, atque his qui Wiccliffiana dogmata amplexi ſunt impoſitum. A lolio perperam ductum: Trithemius enim in Chron. oſtendit eos à Gualtero Lolhard, Germano quodam, qui floruit circa annum Dom. 1315. originem traxiſſe.

Londonia.] 735. 15. —— quorum Metropolis eſt Londonia, multorum terra & mari venientium civitas, & refugium populorum. Simile habet poſtea. 743. 22. Kellius Londinum. Hoc autem nomen explicaturus, ut rem paucis expediam, quaſcunque vocis originationes à viris tam eruditis quàm aliis, antehac, pro ſuo cujuſque ingenio, excogitatas, quæ pene ſunt innumeræ, conſultò prætermittam. Proculdubio tam vetuſtum loci Britannici nomen aliam quam Britannicam ſapere nequeat originem; nec illud aliunde, ut opinor, hauſtum, quàm à re, loci nimirum qualitate. Londinum autem copiâ civium & advenarum, inter omnes Britannici orbis urbes tantum eminet, quantum, ut ait ille, inter viburna cupreſſus. Quod non minus olim, quàm hodie verum; imò & per omne ævum ab antiquiſſimâ loci; aut in noſtratium, aut in exterorum annalibus mentione. In re verò tam notoriâ, imò vel lippis, ut aiunt, & tonſoribus notiſſimâ, ſupervacaneum erit pluribus uti teſtimoniis. paucis igitur rem expediam. Et primò velim conſulas Fitz-Stephanum apud Cambdenum [b], qui Londinum urbem vocat multo habitatore populoſam. Perge, & ante eum ejúſque ævum. ſcriptorem vitæ Emmæ, Anglorum reginæ, Londinum offendes terræ Metropolim, & populoſiſſimam, appellantem. In eandem ſententiam, qui ante horum utrumque, venerabilis Beda: is enim (ipſiſſimis ferè verbis ac Bromptonus noſter hic) Londinum vocat, Provinciæ orientalium Saxonum Metropolim, & multorum emporium populorum terrâ marique venientium. Nec aliter; qui primus omnium loci meminit, Cornelius Tacitus, Annal. li. 14. Londinum (inquit) cognomento quidem coloniæ non inſigne, ſed copia negotiatorum, & commeatuum maximè celebre. Sic ille. Hinc autem, à frequentiâ ſc. loci, nomen hoc, ni fallor, ortum; conflatum à Britannicâ voce Llawn. i. e. frequens, plenus; (unde Lloniad. plenum, plenitudo; ſed & Llawn pobl, populoſus:) & vel dyn, homo, plural: dynion: & ſic Llawn-dyn. (Latinis Londin. um l. extrito, & aw. verſo in o. pro more) q. locus hominibus frequens, ſive plenus: aut (quod eòdem recidit) à din, quod idem ac dinas. i.e. urbs, civitas, (unde Llyſdyn, al. Llyſdin, aulica urbs, civitas curialis, aula, q.d. Llys dinas:) & ſic Llawndin, q. urbs, vel civitas, frequens, populoſa: quemadmodum Populonia, urbs Hetruriæ juxta Piſas, de quâ Mela, lib. 2. quam ſic appellatam aiunt, à populorum multitudine quæ in ejus agro eſt: quemadmodum etiam Londinum ipſum, (inquit Priſ. Britannicæ hiſtor. defenſ. pa. 68.) quia Romani frequenter eo loci indies confluebant, Auguſtæ nomen poſtea ſortitum eſſe veriſimile eſt. Etymon autem hoc Londini adeo ſimplex eſt, & in omni ævo qualitati loci tam conſonum, ut nullis omnino unde firmetur indigeat argumentis. Quod ſi verum ſit, & dignum cui credatur, optimum hinc erit argumentum pro veneranda urbis antiquitate. Nam licet ante Neronis ævum nominatim haud occurrat; ſi tamen à memoratis fontibus id nominis in diebus illis ſortita ſit, luce clarius erit locum eſſe eo ævo longè antiquiorem, diu ſcil. antea inhabitatum. Nomen enim iſtud haud dubiè non priùs obtinuit locus, quam præ aliis evaſerat frequentiâ

[b] Britannia in Middleſex.

 notabilis:

notabilis. Ut autem hoc elogium meritò reportaret, plura requiruntur annorum, ne dicam ſeculorum, curricula. unde & ante Julii Caſaris avum Londinum extitiſſe adducor ut credam, cum ut in hanc celebritatem aſſurgeret, hocque eâ de cauſâ nomen obtineret, multò longius certè temporis ſpatium, quàm illud inter Julio Caſaris & Neronis avum medium, concederetur neceſſe ſit. Num autem Metropolis fuerit, ſaltem eo nomine notum, Claudii tempore, ut Neronis vitam nuper Anglicè ſcribenti [a]
[a] ca.25. §. 19. p.133. *firmiter perſuaſum, juſtè dubitandum cenſeo. Argumenta ejus ab illo Britannici, Claudii filii, numiſmate, & ejus à tergo inſcriptione, ducta, meo quidem judicio rem non probant, mihi ſaltem minimè ſatisfaciunt. Inſcriptio autem eſt hujuſmodi:* ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΕΤΙΜΙΝΑΙΟΥ ΒΑ: ..... *Deeſt hic* ΛΟ. *quod, ex conſimili numo apud Stradam, iſte ſupplet. hoc autem ſic. addito, inſcriptionem ſic Latinè exhibet:* Metropolis Etiminæi Baſileos Londinum. *Atqui nummus hic, ne ad Londinum noſtram referatur, plures ſunt in promptu rationes. Ejus nominis rex inter Britannos, nullus, aut in noſtratium aut in Romanorum hiſtoriis occurrit. Siquis dixerit; in* Adminius, *de quo Suetonius in Caligula: reſpondeo, hunc fuiſſe Cunobelini Trinobantum regis filium, cujus quidem regni urbs primaria, ſedéſque regia, haud Londinum erat, aſt Camalodunum. i. ni fallor,* **Colcheſter.** *Adminium hunc nunquam fuiſſe regem ſalutatum, aut patris regnum adeptum, nec ullo alio regali titulo vel inſignibus ornatum, ſed à patre pulſum in Galliam Belgicam ad C. Caligulam transfugiſſe, ibidémque ipſi ſe dedidiſſe. de quo poſtea ne verbum quidem uſpiam. Demortuo vero Cunobelino patre, Catacratus, filius ejus ſecundo genitus, patri ſucceſſit in regno, & poſt eum Togodumnus, filius natu minor. Nec etiam eſt probabile, nummum hunc, aut Londini, aut in quavis aliâ Britanniarum urbe, ſignatum eſſe, ex Græcâ ipſius inſcriptione, cujuſmodi nullum, quod ſciam, reperitur inter nummos in Britannia percuſſos. Miſſis igitur his, numiſma hoc* Locris (*Achaia regiuncula, ad ſinum Corinthiacum, Romano imperio ſubjecta) fuiſſe percuſſum arbitror: imo* Naupacti, *urbe illius regionis primariâ, ſive Metropoli; quod (ut taceam characteres in ejus apud Stradam averſa partis imo) hinc facilè conjiciendum, quòd dimidiata navis ibi figuretur. Naupactum autem ſic dictum volunt à compactis navibus, quod ibi Heraclidæ primùm navem conſtruxerint. Inſcriptionem igitur in circumferentia nummi illius apud Stradam. averſâ parte, ſic legendam exiſtimo:* Metropolis Etimindii Baſileos Locron (*vel* Locrenſion) *i. regis Locrorum ſive Locrenſium. ad Locros enim, vel Locrenſes hujuſmodi, non autem ad Londinum, ut dixi, hic nummus omnino, meo quidem judicio, referendus.*

Longellus.] 2011. 27, 29, 39. *Veſtis vel panni genus quoddam longius.*

Loquela.] 688.48.957. 23. 1838: *ult. Vox Latina, ſed hic forenſi ſenſu uſurpata, ut & apud Glanvill. li.2.ca.3. videatur etiam* Magna *quam ita vocant* Charta, *ca.*28. *Quandoque* Locutio, *ut in LL. Hen.1.ca.*64. *& hic* 854.62. *Reſpondet autem Saxonum vocabulo* ſppæc, *(quod à Bromptono noſtro, quandoque* placitum, *quandoque* cauſa, *quandoque* locutio, *Latinè factum:) pro juris actione, interdum accuſatione. unde fortè ille loquendi modus, in eiſd. LL.ca.*56. Si præpoſituram dimiſit, & alterius dominii ſit, qui poſtea loquitur. (*i. litem movet*) in his ſuper eum, &c. *cui ſimilem habemus ca.*42. Unde ſi damnum ei evenerit, loquatur inde cum homine ſuo. *i. in jus vocet hominem ſuum. Haud abſimilis ille, ca.* 74. Emendet unuſquiſque c̄xx. ſol. qui ſuper hoc loquebatur. *i. litem movebat de eo. Hinc etiam fortè locutionum ejuſmodi locus, forum ſcil. juridicum, à litigantium hinc inde loquutionibus ſive altercationibus, accuſantium etiam & accuſatorum criminationibus, & recriminationibus, non ſine ſermocinationis copiâ, Saxonibus* ſppæcepn, *Cantuarienſibus olim* **Speech-houſe,** *dictus. Vide Antiquitat. urb. Cantuar. pag.* 126. *Sunt qui ab eadem origine* Parliamenti *vocem ducunt, ſenſu quo exteris ſonat fori juridici locum: ab advocatorum ſcil. altercationibus. De quo plura apud doct. Voſſium, in voce* Parliamentum.

Lot & Scot.] 1916.57,58. Sint in *Lot* & *Scot*, & Tallag. &c. *Id eſt, oneribus ſive impoſitionibus publicis, aequè atque alii cives, obnoxii ſint. Vide Spelm. in voce* Lot.

Luſhburne.] 2596.49. *Alibi, & fortaſſe rectiùs,* Luſhburgh, *quomodo in Statuto 4. de anno* 25. *Ed.*3. *ca.*2. *Reprobum nummi genus in partibus tranſmarinis ad ſimilitudinem Anglicani effictum, atque in diebus illis in Angliam adductum; fortè ſic dictum à feriendi loco, quodam ſc. l. illius nominis oppido vel urbe, puta* **Lutſenborgh** *apud Germanos inferiores.*

Lyſtæ.] *Vide* Liſtæ.

M.

MAgna aſſiſa.] *V.* Aſſiſa magna.

Mainad.] 764.35. *Mainad.* i.e. perjurium. *Aliud exemplar habet* Mainath. *Saxonicorum* mænaþ, *al.* mæne aþ, *intelligendum, quod falſum juramentum ſonat. Vide LL. Canuti apud Lambard. par.1.ca.5. & par.2.ca.*33.

Major.] 1919.28. *Prætor, Præfectus, Prepoſitus. Vulgò,* **Mayor:** *cujus munus* Maioratus *dictum, vulgò,* **Maioralty.** *utrumque aut à Latino* major, *aut à Sax.* mæpe, *quod idem.*

Mejor domus.] 430.19. 443.40,43,49. *& alibi. Idem qui, voce hybridâ,* Megadomeſticus *aliàs dictus, interdum autem* Megnus domeſticus, *de quo multis eques doctiſſ. in voce* Domeſticus, *& Hotomann. in Francogall. ca.*12.

Mala tolia.] 2492,60. Mala tolla. 2523.31. Male torth. 2626. 51. *Malum vel indebitum telonium:* **Evill tolle;** *quomodo in Magnâ quam ita vocant Chartâ Anglicanâ vertitur.* **Tolle** *enim noſtratibus, telonium, vectigal, exactio.*

Malefactor.] 900.38. *Gall.* malfaicteur, *quod maleficum denotat. Vulgò,* **a malefactor.** *Saxon.* bana, *quod Lambardus hic meliùs vertit* homicidam. *Ita nempe vox ſonat. unde illud in Chronologia Saxonica, ſub ann.* 755. ⁊ hẏ næfpe hiſ banan folgian noldan. *i.* quod nunquam interfectori ipſius deſervire vellent. *Unde etiam* Dadbana, *&* Redbana, *in LL. Hen.1. ca.*85. *ex Canuti LL. par.1. ca.5. excerpt. quorum utrumque* homicidam *ſignat; hunc conſilio, illum re, vel actu, qui aliàs Saxon.* hand-dæda. *V. LL. Eadm. par.2.ca.1. & LL. Ethelr. par.2.ca.*5.

Mallard.] 2010. 59. *A Gall.* Malard, *pro anate maſculo. Anglis* **Mallard.**

Malvey-

Malveyſyn.] 992.10. ——quod cum armis inexpugnabile Rex videret, aliud caſtellum ante illud paravit quod *Malveyſyn* appellavit: *quaſi malum vicinum dicas. A Gall.* mal, *i. malus, &* voiſin, *vicinus.*

Manbota.] 767.30. 768.8,9. *Peremptè hominis illa æſtimationis pars, quæ caſi domino, compenſationis ergò, debetur. A* man, *homo; &* bote, *compenſatio.*

Manca.] 853.44. *Vide* Mancuſa, *quod proximè.*

Mancuſa.] 121.36. 140.29.55. *& alibi. Idem quod in LL. Hen.1. ſæpe* Manca, *al.* Marca *dictum: Saxonicè,* mancuꞅ, *&* meaꞃc. *Dicitur autem* Marca (*inquit Martinius, in voce*) quaſi dicas limitata pecuniæ ſummula. *Hemſebius autem, de Aſſe, pag.*103. quòd ſit terminus menſuræ ponderum apud aurifices & metallarios. *Alterum,* Mancuſam *ſcil. ita dictum lego q.* manu cuſam. *Sic enim Caius de Antiquit. Academ. Cantabrig. li.*2. *p.*209. *quod Watſio & aliis placuit. Derivatio forte nomen generalis, utpote quæ ad omnia numiſmata extendat. Quinimo,* marcam, *aut* mancuſam, *monetæ percuſſæ ſpeciem haud exiſtimo; ſed auri aut argenti quid, certo quodam pondere conſtans: & ubi ſimpliciter nominatum*[a], *apud Anglo-Saxones argenteos* 30. *quæ valeret denarios. Ita quidem Lambardus, & rectè. Aelſrico ſiquidem in extremo ſuæ Grammaticæ ſuæ Saxonicæ:* Libra on leꝺan iꞅ punꝺ on englıꞅc. ꝼıꝼ peneȥaꞅ ȝemacıȝaꝺ ænne ꞅcıllınȝe, ⁊ xxx peneȝa ænne mancꞅ. *Cui quadam ex parte convenit quod in Judiciis Civitatis London apud Brompton. noſtrum, cap.*6. *ſic habetur:* & bos una manca. *i.* xxx. denar. & ovis v̄. denar. (*Sax. habet* ꞅcyll.) perſolvatur, *cui par eſt ut addam illud in LL. Hen.* 1. *ca.*69. triginta ſolidi—— id eſt hodie v̄. mancæ. *quinis nimirum denariis ad ſolidum, ſex autem ſolidis ad mancam, pro more Saxonum, computatis. Aureæ mancuſæ, ſive marcæ valor, Saxonum ævo, qualis fuerit, me adhuc latet: Normannorum autem ex ſequentibus colligendus:* Ebrardus Dapifer Willielmi de Albamara reddit compotum de ii. marcis auri, ne ſit amplius Dapifer Willielmi: in Theſauro vi. lib. pro i. marca, & debet i. marcam auri. *Sic*[b] *in Rot. mag. Pipæ* 1. *Hen.* 2. *rot.* 3. *memb.* 1. *in tergo. Cui fas ſit addere quod è chartâ quadam Johannis regis dat.* 7. *Junii, anno regni ſui primo, excerptum:* Capiatur (*charta loquitur*) una marca auri vel decem marcæ argenti ad opus Cancellarii. *Ita Johann. Sariſburienſis, Epiſt.*31. *pag* 104.——decem quoque marcas pro marca auri domino Boſoni per dominum Cant. tranſmittit. *Atque hanc eandem proportionem auri ad argentum apud Romanos in uſu fuiſſe ex pactis cum Ætolis apparet. Sic enim Livius, li.*38. *fo.*312.*a.* pro argento ſi aurum dare mallent, darent, convenit: dum pro argenteis decem aureus unus valeret. *Quam quidem analogiam omnium juſtiſſimam ſecundùm vulgarem opinionem affirmat Budæus, de Aſſe, lib.*4. *De hoc autem fuſiùs in Gloſſar. noſtro Legib. Hen.*1. *addito, in voce* Manca. *Ubi etiam de* xxx. manna *in Chronolog. Saxon. ann.* 694. *pro* xxx. ðuꞅenꝺ mancoꞅ *vel* mancuꞅ. *Vide* Marca, *quæ Anglo-Normannis, ex* 13. *ſolid. &* 4. *denar. conſtat, ut hîc,* 2107.29.

Mandibilis.] 2197.38. *Vide* Feſtum.

Maneia.]. 1827 55. *perperam pro* manua.

[a] *V. Var. Lection. in col.*1776. 44.

[b] *Vel à monetarum literatura vi..., & ſtudiorum ... D. Rog. Twyſdeno, pridem accepi.*

Manens.] 1770.54,56,62, *&c. Inquilinus, colonus. Quandoque pro manſo. i. prædio quod occupat. V.* Manerium, *&* Manſum.

Manerium.] 490.1. 537.15. *& ſupe. Frequens hoc in LL. Hen.*1. *habitationem ſignans cum certâ agri portione. Sic Voſſ. Cowellus autem noſtras,* unius feudi circuitum, ſive tractum. *Dictio videtur derivata à Gallico* manoir, *i. manſio, à manendo dicta: quia dominus feudi intra cancellos feudi ſui plerumque manet, atque ædes habet, quæ capitalis manerii domus appellantur. Vide Coc. Inſtitut. par.* 1. *fo.*58.*ab. Ante Normannorum tempora, vox apud nos, in chartis aut aliis noſtris bonæ fidei monumentis, fruſtra quæritur. Egfridus (fateor) filius regis Offæ donaſſe dicitur eccleſiæ S. Albani terram quinque* mancſiorum, *ut in Vitis Abbatum ibid. per Mat. Pariſ. pag.*36. *Ipſa vero donationis charta, pag.*239. *habet, terram quinque* manentium.. *Nec in toto legum antiquarum gentium exterarum codice,* manerii *vocabulum reperitur. A Normannis (inter alia ejuſdem farinæ verba) è Galliâ huc adductum conjicio, quorum in Angliâ præceſſoribus,* Hida, Familia. Villa, Sulinga, Caſata, Manſura, Manens (*ut* Manſus, Manſio, Manſum, Colonica. *& cis, & exteris ſimul) idem ſignificarunt, at ipſis & aliis poſterioris ævi populis* Manerium: *quod quomodo differat à* Manſione *vide Flet. li.*6. *ca.*51.

Mangonare.] 898. 11,38. *Pro* mercari, *nundinari. à Latino mango, pro mercatore: unde Saxonum, ut & noſtrorum* manger, *al.* monger, *ut* Iron-monger, Wood-monger, Fleſh-monger, Butter-monger, Fel-monger, *&c.*

Maninga.] 850.42. *A Sax.* monunge. *al.* manunge. *i. Juriſdictio, vel potius judicum juſtitiæ adminiſtrandæ cauſâ conſeſſus; vel ſeſſio: conventus ad cauſas diſceptandas indictus. Vide* Admanire.

Manipulus.] 1227.20.——pannum lineum quaſi ad vendendum in manu ſiniſtra pro *manipulo. Intelligo* mappulam, *vel* mantile, *linteamen ſcil. ſive ſindonem, quâ ſacrificuli læva tegitur, aliis* Fanon *dictum. Hoc autem ſenſu hodieque Gall.* Manipulon. *Affine fortè,* Sudarium *quod ad tergendum ſudorem in manu geſtatur. Alcuin. de divin. offic. cap. de ſingulis veſtibus.*

Manſum. Manſus.] 307.29. 983.12,55. *Pro manſionis loco, ſive domo: domicilium puta, alio tamen ſenſu,* 121.32. *ubi* menſis *perperam pro* manſis. *Fundum intellige, vel prædium, unde quis ſe & familiam alere poteſt: à manendo dictum. Unde quod eſt* manſis *hic, Florent. Wigorn. habet* manentibus: *Matt. Weſtmonaſter. verò,* hydis *vel* manſionibus. *Vide* Manerium *ſupra; Spelman. Gloſſar. in* Hida, *& Lindenbrog.*

Manſura.] 1806.28. *Domus, ædificium, habitaculum, à manendo dictum, q. manendi locus, vel in quem quis ſe contulerit ibi manſurus.*

Mantellum.] 60.6. 456.11. 1150.62. 1159.17. *Pallii genus eſt, quod Gallis & Anglis,* Mantel.

Manu capere.] 1039.38. *Juris forenſis noſtri eſt vocabulum, & ſignificat quid in ſe ſuſcipere, præſertim verò pro alio delicti ſuſpecto vadem ſe præbere, ut judicio ſe ſiſteret, & juri ſtaret. Talis autem ſtipulatio vel fidejuſſio eſt* manucaptio *dicta, al.* mainpriſe, *ut hîc,* 1099.3. *vitioſe pro* meinpriſe.

fis

ſa. *vulgò*, **mainpriſe** : *quibus etiam* **mainpernors**, *pro vadibus ejuſmodi, quales ii, ni fallor, al.* **hand-borowes** *dicti. Vox a Gallico* main. *i.e. manus, &* pris, *captus, ſuſceptus. Vide Cowell, in* Mainpriſe. *Hinc* Manucaptor. 2555.46. *pro tali ſuſceptore.*

Manupaſtus.] 828.54. *Vocabulum & familiam ſonat, & famulum domeſticum, domino ſaltem vel patrifamilias à menſâ. Eſt à Gall.* Meſnie, *i. familia*[c], *&* Paſt, *quod à Latino* Paſtus *corruptum, refectionem, cibum, (unde noſtratium,* **Repaſt**) *ſignat: aut fortean à* Manus, *&* Paſtus: *quia tales, cum ſint ſub manu. i. poteſtate domini, paſcuntur ab eo; qui cum à tali poteſtate dominicâ liberentur,* manumiſſi *dicuntur, q. è manu miſſi, ad inſtar eorum qui ſui juris facti,* **to live at their owne hand**, *Anglicè dicuntur. De* manupaſtu *verò alicujus (ſecundùm Bracton. li.3. fo.124.b.) eſt ille, & familiâ, qui eſt ad victum & ad veſtitum, vel ad victum tantùm cum mercede, ſicut ſunt famuli vel ſervientes, & domus mercenarii. V. Cl. Selden. Jan. Angl. li.1. pag. 51. §.35. & Orderic. Vital. hiſt. eccleſ. p.553. Hinc autem ediſcas, quomodo linguâ vernaculâ rectè exprimenda ſint hæc apud Manwod. noſtrum in ſuo de LL. Foreſtæ tractatu ca.16. nu.6. fo. 112.a.* Erit (*inquit*) culpabilis tanquam de manupaſto, *&c. Anglicanam enim ibi verſionem ſic corrigendam arbitror:* **he ſhall be culpable as of a thing done by one of his family, (*or*, under his charge:)** *id eſt*, culpabilis erit (*Dominus*) perinde ac ſi id feciſſet famulus ejus domeſticus, *vel alius ipſius curæ & regimini ſuppoſitus, pro quo reſpondere (i. rationem reddere) teneretur, ſecundùm illud Brittoni noſtri, ca.12. fo.19.b.* En droit de clers, & de chivallers, gentz de religion, & femes, volons que cheſcun que meyne tient ſoit reſpoinaunt pur touts ſes *meynpaſtes* que oveſque luy ſient en chiefe, & ceux reſpoynient de lour ſubjetz. *V. Flet. lib.1. cap.27.*

[c] Hinc ſervi illi domeſtici, **mental ſervants**, dicti.

mediæ Manus homo.] 570.26. 632 10. 656.24. 669.53. inferioris Manus homo. 506.49. infimæ Manus homo. 626 49. *Nimirum (inquit Lindenbrogius) hic erat ſtatus hominum, ut alii nobiles vel primi, alii mediocres, alii minores vel minimi dicerentur. Gloſſar. in verb.* Mediocris perſona, *quem vide in* Homo. *Huic autem ſimilis olim apud noſtrates hominum diſtinctio, ut ſupra, in* Hindenus.

Manus mortua.] 1941.28. 1949.51. *Vulgò,* **Mortmaine**. *Uſurpantur autem de iis (cœnobitis ſcil. & ſimilibus, qui perpetuâ ſucceſſione porriguntur in ſecula) quorum poſſeſſio, ut ita dicam, immortalis eſt: quia nunquam hæredem habere deſinunt, quâ de cauſâ res nunquam ad priorem dominum revertitur. Nam* Manus *pro poſſeſſione dicitur, &* mortua *pro immortali. Vel quòd res talibus datæ, tanquam apud mortuos hæreant: nec vel caſu, (hoc eſt, per* Eſchaetam, *ut loquuntur) aut ad dominum feudi redeant, aut ad ipſum Regem. De quo pluribus Spelmannus noſter in* Amortizatio, *& Hotoman. in* Manus mortua.

Manutenere.] 632.42. 837.14. *Defendere, tueri, protegere, ſuſtentare, q.* manu tenere: *ut Latini dicunt,* liberali manu aſſerere. *Gallis,* maintenir. *Hinc autem* Manutentor. 847.40. *pro Patrono vel protectore. Ita etiam alibi* Manutenementum, *pro patrocinio, protectione, tutelâ, nobis* **Maintenance**. *Forenſibus autem noſtris* Manutentores *ſunt illi, qui vel pecuniis ſuis vel aliâ ope litem alterius judicialem, in quâ ipſi juſtum intereſſe non habent, promovent aut fovent. Ita Cowellus.*

Marabontinus.] 598 4. *& ſæpe. Infra,* 1125. 45, *&c.* Marabotinus. *Similiter Matt. Pariſio. Idem fortè quod Gallis* Marabais; *vilioris ſc. numi genus. Cotgrav. Aliàs* Marevedinus, *Hiſpanicus nummus ſcil. cujus mentio in cap.14. De privilegiis:* duo millia marabatinarum. *De quo multa Didacus Covaruvias in collat. veter. numiſm. cum hodiernis.*

Marca.] 180.49. auri. 214.16. 216.59. argenti. 222.54. Marcata. 547.34. *Vide* Mancuſa. iij. dimid. marcæ. 830.12. vj. dimid. marcarum. 897.28,33. *& alibi. Quibus in locis, & ſimilibus (tam apud Lambardum, quàm Spelmann. in Concil. alioſque) lectio juſtè reprehendenda; numerandi ratione Saxonicâ, non bene, ut videtur, intellectâ. Quidam enim latet hîc Saxoniſmus, ſive linguæ Saxonicæ idiotiſmus: quippe vox iſta,* healf (*dimidium ſcil.*) *in his & ſimilibus ad rem numerariam attinentibus, non auget numerum, cui apponitur, ſeu poſtponitur; ſed tantum de eo demendum docet; i.e. dimidium: quod quidem dimidium, prout majoribus, aut minoribus ſummis additur, & vel ad integram ſummam, vel ſingulares numeros refertur, plus minuſve valet & comprehendit: quod exemplis fiet manifeſtius.* Oþre, *iis ſecundus:* oþre healf, *unum cum dimidio; ſive ſeſquialterum. Vide LL. Inæ regis, cap.65. & Bedæ Hiſtor. li.3. ca.26. prope finem: item li.5. ca.2. Jam, quod 150. Epiſcopi, quibus ſynodus Conſtantinopolitana conſtabat, (Spelmanno referente, inter Canon. Aelfrici, in Concil. p.581.) Saxonicè dicuntur,* oðer healf hund biſcopa. *Interdum tamen additâ voce* læs. *Ita tempus regiminis Aluredi regis, (de quo in Chronolog. Saxonicâ, ſub ann. 901.) ſcil.* oþrum healfum læs þe xxx. ƿintra, (*i. anno ſeſquialtero minus 30. annis*) *apud Malmesburienſem Latinè exprimitur:* 28. & ſemis annis. *& apud Huntindon.* viginti octo annis & dimid. *Sed pergamus. Saxonum* þreo healf, *al.* þridde healf, *Latinè valet* 2. *& dimid.*[b] *Unde quod in Chronolog. illâ, ſub ann. 891. Saxonicè legimus:* of þriddan healfre hyde, *Florent. Wigorn. ſub ann. 892. Latinè exhibet:* ex duobus coriis & dimidio. *Deinde Saxonum* feorþe-healf *Latinè valet 3. & dimid. unde* feorþe healfe hund ſcipa, *in Chronologiâ quâ ſupra, ſub ann. 851. apud cæteros Annalium noſtrorum ſcriptores Latinè habentur:* trecenæ & quinquaginta naves. *Et ſic deinceps per omnes numeros. Hinc autem quæ in ſcripturâ Saxonicâ in Textu, ut vocatur, Roffenſi, de opere pontis ibidem, à Lambardo in Cantio ſuo, pag.386. exhibitâ, Saxonicè leguntur:* þridde healf gyrd, feorþe healf gyrd, fyfte healf gyrd, *in Latinâ ſcripturæ illius veteri verſione annexa ſic ſe habent:* 2. virgatas & dimid. 3. virgatas & dimid. 4. & dimid. virgatas. *Ita tempus regiminis Edmundi Regis, de quo in Chronologiâ ſæpe memoratâ, ſub ann. 946. ſc.* feorðe healf gear, *apud Malmesburien. Latinè habetur,* annis ſex & ſemis: *apud Huntindon.* ſex annis & dimid. *Sic etiam tempus regiminis Edredi regis, de quo in eapſe Chronolog. ſub ann. 955. ſc.* teoþe healf gear, *apud eundem Malmesb. Latinè exprimitur,* annis 9. & dimid. *Alia in promptu ſunt exem-*

[b] V. col. 2215. lin. 54.

exempla; hæc autem ad præſens ſufficiant. Haud tacendum tamen eſt, eandem numerandi rationem poſterioribus Saxonib. manſiſſe, ut in ſpeculo Saxonico (libro, ut ſummum, circiter duodecimum à Chriſto nato ſeculum inceptum, & non ante, Gryphiandro[a] *teſte, conſcripto) videre licet, ubi (lib.2. art.26.)* quartus dimidius nummus *occurrit. Sed & eadem etiam numerandi ratio apud veteres Ripuarios invaluit, ut pluribus legum ipſorum locis comprobatur. E.G.* tertii dimidii ſolidi *ſirmentio, tit.*24. quinti dimidii ſolidi, *tit.*20. octavi ſemiſolidi, *tit.* 34. §.3. octavi dimidii ſolidi. *tit.*58. §.9. *Quæ nimirum loca à Frid. Lindenbrog. (viro quidem perſpicaciſſ.) in Gloſſar. ſuo eiſdem L L. addito, animadverſa, nullam apud eum invenerunt explicationem. Verumtamen, eo quo ſupra diſſerebamus modo, intelligenda eſſe,* octavi ſemiſolidi *in dicto tit.* 20. *memorati (hoc modo computati, viz. vij.s. vj.d.) proportio quam habet ad præcedentes ſummas, ſi perpendatur, ſat planè evincet. Sicut enim mulctæ quantitas in primo §. raptorum principi irrogata, in ſecundo §. dimidio minor evaſit, ſic etiam, ut adjutorum vel participum omnium ultra tres. mulcta in dicto tertio §. inſtituta. proportionem habeat ad illam in dicto primo §. ſimilibus participibus irrogatam, dimidio minor illâ ſit neceſſe eſt. Hæc de Saxonicâ numerandi ratione; quam tamen origine potiùs Græcam quàm Saxonicam jure optimo cenſeamus. Ita enim & Græci τρίτον ἡμιωβόλιον dicebant pro* duobus obolis & ſemis: ἕβδομον ἡμιτάλαντον *pro* ſex talentis cum dimidio, *& id genus alia: ut me docuit magnum illud ſæculi ſui ornamentum Iſaacus Caſaubonus in Commentar. ad Theoph. Charact. Ubi etiam diſcrimen docet inter τρία ἡμιτάλαντα, & τρίτον ἡμιτάλαντον, &c. quod diſcrimen non obſervatum viris alioqui doctiſſimis in Græcis vertendis (ut ibidem docet ſummus ille vir) ſæpius impingendi occaſio fuit. Hinc etiam viri itidem doctiſſ. Merici Caſauboni, Iſ. filii, ſententia non leviter confirmatur de lingua Saxonica ex Græcâ origine; de quâ videatur eruditiſſima ipſius de vetere linguâ Anglicâ ſive Saxonicâ Commentatio, quæ nuper in lucem prodiit.*

[a] De weichbild. Sax. cap.48. nu. 14.

Marca.] 856.10. *Vide* Staca.

Marca.] 849. 8. 851. 12. *Idem quod* Marchia.

Marchalſia.] 2555.42. 2696. 10. *Carcer curæ & fidei Mariſcalli domus regiæ apud nos commiſſus: qualis ille in ſuburbiis Londinenſibus, vulgò,* the Marſhalſy *dictus.*

Marchia.] 562. 5. 574.64. 575. 54. 594.51. 607.15. 703.61. *Unde* Marchio. 462.6. 571.36. 607.37. Marchiſius. 680.40,46,49,66, *&c.* Marchiſus. 1242.8,54,57. Marchiatus. 2574.41,42. *Vide* Commerciones.

Marearchus.] 2692. 44, 58, 59. Mariſarchus. 2574.1. 2578. 14. 2696.12. *Thalaſſiarcha, vel præfectus maris. Vulgò,* Admirall. *Vox hybrida: à Latino* mare, *& Græco* ἀρχός.

Mareſcaldus.] 270. 48. *Rectiùs* Mareſcallus. 659.13. 1158.28,33. 1183.14. *Molliùs ſic, ſed integriùs* Mareſcalcus, *ut quod ſit (ſi non idem ac* Major domeſticus, *quod dubium mihi) ex* mare, *vet. pro equus (quod nobis manſit pro equa, Sax.* mýpe) *&* ſcalc, *h. e. ſervus. Olim enim, aiunt, vilis fuit muneris nomen, equorum cuſtodem ſive ſervum ſignificans. Poſtea verò præclara dignitatis nomen evaſit: ſic enim vocarunt eum qui Latinis aliter Comes ſtabuli; magiſter, ſive præfectus equitum; Græcis, protoſtrator. Ita* Mareſtalla, *pro equili: a prædicto* mare, *&* ſtal, *h.e. ſtabulum. De utroque pluribus Voſſius, quem vide & Hotomann.*

Marinarius.] 998.37,44. 1182.57,60. *Nauta. Matt. Pariſio* Marinellus. *Nobis hodie,* Mariner. *V.* Buthſecarlus.

Mariſarchus.] *Vide* Marearchus.

Mariſcus.] 1089 45. *Locus paludoſus, vel terra paluſtris. Gallis* Mareſcage. *Talis in agro Cantiano tractus ille ſatis celebris,* Romney-marſh *vulgò nuncupatus, à Sax.* meрſc, *i. palus; unde ejuſdem tractus incolæ, utpote viri paluſtres, Sax.* meрſcwaрu *dicti, ab eodem* meрſc, *&* waрu, *viri.*

Maritagium.] 706.63. 1027.57. *Dos quæ ex uxoris patre marito confertur. Petrus de Vineis epiſt. lib.3. cap.5.* Aggreſſus eſt eos in lecto nudos: & ſurgere non permiſit, donec eos in manibus ejus omnem dotem & jus de quibus tenebatur eis pro *maritagio,* reſpondere oportuit neceſſario remiſiſſe, *& alibi. Vox apud Mat. Pariſ. frequens. Watſius* Matrimonium *vertit. Parùm rectè: lucrum enim ibi, ut alibi ſæpe, ſignat, quod dominus feudi è nuptiis* minoris, *ut vocant, de ſe, per ſervitium militare dictum, tenentis, conſequi poteſt. Cowell. Indice Inſtitut. addito.*

Maritatio.] 311.14,17. 1021.65. *alibiq; Quod* donatio propter nuptias, *id ſcil. quod ſponſæ à ſponſo datur: aliter* Dotarium, *&* Dotalitium *dictum, quæ ſupra.*

Marterina pellis.] 328. 37. *Pellis animalculi* Mattes *dicti, Gallis* Matte, Martin, Martre, *Belg.* Matter. *Eſt autem muſtela quoddam genus nobili pelle inſignis. Unde Martial.* Venator capta *marte* ſuperbus erit. Sabellus *aliàs dicitur, ut pellis ejus* ſabellina. *Belg.* Sabel-vellen. *Nobis,* Sables. *Vide Cowell. noſtr. in voce* Furre.

Maſtivus.] 2417.50. *Moloſſus. Vulgò,* a Maſtiſe: *fortè à Gall.* Meſtif.

Matricula.] 1568.9. *Nominum indiculus, catalogus, index. In Academiis* matriculam *appellant codicem, in quem referuntur nomina omnium Academicâ fruentium libertate. Cui cum inſcribantur, ſtudiorum gratiâ, in Academiam miſſi; dicuntur* immatriculati. *De quo & vocis latiori adhuc acceptione vide Voſſium.*

Mauſceal, &c.] 766.54. *Lex eſt Saxonica, ab interprete, ut videtur, minus intellecta, ideòque Latinè non facta, neque Saxonicè rectè exhibita: quomodò autem & reſtituenda & intelligenda, vide ſupra in* Beregafol.

Meda.] 356.63. *al.* Medo. 948.27. 949.48. *Hydromeli, ſive aqua mulſa, melicratum, aqua melle mixta. Belgis & Angl.* Mede: *Cambro-Britannis* Metheglin: *Saxonib. olim* medu: Ne bið ðær nænig ealo gebrowen mid Eſtum. ac þær bið medu genoh. *i.* Ibi nulla eſt cervilia ex fæce (*vel craſſamine*) confecta; eſt autem medonis (*ſ. hydromelis*) ſatis.

Memprisa.] 1099.3. *Vide* Manū capere.

Meneſtrallus.] 2011. 7. *A Gallico* Meneſtrel, *pro tibicine, fidicine, citharœdo, Anglis;* Minſtrell.

Menſura regalis.] 1912.39. *Ea ſcil. quæ nobis; vulgò;*

vulgò. the Standard, *menſura ſcil. originalis & canonica, ad quam aliæ menſuræ ejuſdem ſpeciei debent examinari, & cum eâ concordare. Watſ. Vide* Pondus, *infra.*

Mentiri vadium.] 762. 46. *Vide* Vadium mentiri.

Mercandiſare.] 829.27. *Mercari, nundinari, negotiari, mercaturam exercere. Ita* Mercandiſa, *pro mercatura. Hinc nobis,* Merchandiſe, *&* to make merchandiſe. *Vox Gallica.*

Mercationes.] 2576.49,57. *Merx, vel res venales. Vulgò,* merchandiſe.

Mercimoniatus Angliæ.] 2320. 64. *Emolumentum illud ex mercaturis Angliæ fiſco obveniens: vectigal ſc. vel tributum à mercatoribus exactum, & regi pendi ſolitum, pro mercibus importandis & exportandis. Vulgò,* Cuſtome.

Meremium.] 1940.7. 1964. 53. *Vide* Cella infirmorum.

Merketum.] 1997.34. *Forum rerum venalium. Vulgò,* a Market: *à mercibus dictum.*

Meſchenninga.] 314.57. *Malmesburienſi* Meſcheninga. *Vox, ut videtur, injuriam ſapit, cum inter exactiones & injuſtitias, à rege Stephano damnatas, utpote malè inductas, locum ſit ſortita: cujuſmodi fortè injuſta illa implacitatio. i. in jus vocatio, quam idem Rex ſe abrogaturum ſpondet, col.* 1024. *lin.*29. & quod neminem, *&c. Plura infra, in* Myskenning.

Meſuagium.] 1878. 22. *Domus habitationi idonea. Fortè à Gallico* Meſnage, *i. familia, aut* Maiſon, *domus. Vox fori, & à forenſibus ampliùs ſumpta, ut apud Cowell, Cocum, & alios videre licet.*

Miles.] 222.61. *alibique, Miles & Villanus opponuntur. Illum per ſervitia militaria, iſtum per plebeia tenentem (Anglis,* Baſe tenant) *intelligo. Vide Lambard. in* Paganus. ¶ *Infra,* 985.49. *item* 1136. *ult. miles pediti opponitur. Ibi equitem intelligo, militem ſcil. in bello equo inſidentem. Vocem aliter uſurpant Feudiſtæ, ſcil. pro Vaſſallo: quos apud* Miles, *&* ſenior, *ut relata, opponuntur. Hotomann.*

Milites vavaſſores.] 473 62. Capitaneos. *i. duces exercitus intelligo. Vulgò,* Captaines, *de quibus Spelm. & ſupra,* Capitaneus.

Militia.] 337.50. Cum quo univerſæ terræ ſuæ militia, *&c. Id eſt, militum copia, vel poteſtas militaris, bellica, caſtrenſis. Vulgò nobis hodie,* the Militia.

Minare.] 848.10. 854.27. *Ante ſe agere, propellere: item proſequi. Gall.* mener. *V. Freberi Script. Franc. p.*151. *Verbum tamen vetus & probum, etſi minùs notum.*

Minigunga.] 854. 4. *Sax.* mýneȝunȝ. *i. admonitio.*

Miniſter.] 166.49. 167.55,59,61. 170.14. *Sic is Latinè quandoque dictus, quandoque* Miniſterialis, *qui Saxon.* ðeȝn, *Barbaro-latinè,* Thainus, Thanus, *Normannicè,* Baro. *Ita qui* Miniſtri regii *hîc, alibique, Saxonicè* cininȝeſ ðeȝnaſ, *& Comiti proximos dicuntur. LL. Canuti, par.*2. *ca.*69. *aliter interdum* Pueri Regis, *quod idem. V. Lindenbrog.* Puer Regis, *&* Miniſterialis.

Minor.] 825.63. *Idem fortè hîc ac* Junior *alibi, unde formatum* Junioratus, *ut apud Ivonem legas, epiſt.* 286. Super hæc dedimus *junioratum* eccleſiæ de Ponte Godonis, cum omnibus domibus noſtris. *Vicariam poteſtatem intelligo.* Juniores *enim Spelmanno,* Judices *ſunt* ſubordinati, *&* poteſtatis miniſtri. *Eadem acceptione Saxonibus. Vide Bedæ Hiſt. li.*4. *ca.*23. *& LL. Aluredi reg. ca.*34. *ubi Saxon.* ealdopmanneſ ȝinȝpan, *hîc* minore (*ſupple* Aldermanni) *Latinè redditur. Vide etiam proœmium Fœd. Aluredi & Guthr. RR. ubi* ȝinȝpan, *pro ſucceſſoribus; niſi malis ſubditis, vel gradu inferioribus. Plura potes apud Spelman. Lindenbrog. & Ludovic. de la Cerda in voce* Juniores.

Minutio.] 413. 61. *alibi,* ſanguinis diminutio, 415.30. *Eſt apertio vel inſectio venæ ad minuendum ſanguinem, quod monachis & viris ejuſmodi ſedentariis repletioni aptis apprimè utile & neceſſarium. Ita,* 996.59. Sanguine minutus, *pro ſanguine diminutus ex phlebotomiâ.*

Miſbota.] 918. 43. *Mendosè, pro* Mægbota; *Saxon.* mæȝbote, *quod compenſationem cognatus occiſi competentem ſignat. Plura infra,* Weregildum.

Miſdocere.] 830.10. *Malè docere, falsò inſtruere, haud rectè inſtituere, ita docere ut auſcultantem decipiat, & in errorem ducat. Sax.* miſƿiſſian. *à* ƿiſſian, *al.* ȝeƿiſſian, *inſtruere, docere, inſtituere, &* miſ, *quod malè, iniquè, ſonat.*

Miſericordia.] 311.45. 928.17. 1022,26. 1102. 52. 1103.16. *Vox Latina, ſed nova tâ ſignificatione hic reperta, & idem ſignificat ac Forenſibus noſtris* Amerciamentum. *Utriuſque vocis ratio hæc, quod nulla certa pœna eâ de re jure definita ſit, ita ut perſona cenſenda judicis relinquatur miſericordiæ, qui majorem vel minorem pro ſuo arbritrio animadverſionem in eum exercet. Reus enim in hoc caſu Gallicè (unde verba hæc) dicitur,* a'mercie. *i.e. forenſi Latinitate,* in miſericordia, *item* amerciatus. *Nos de voce pluribus in Gloſſar. LL. Hen.* 1. *addito.*

Miſevenire.] 928.37,55. *Malè evenire, vel malè ſuccedere. Sax.* miſtidan. *à* miſ, *malè, &* tidan, *hodie,* to betide, *evenire. De eo dictum, qui de* murdro. *i. homicidio accuſatus, ſeque purgare, & culpâ liberare ſatagens, non valeret, ſed in purgatione deficeret.*

Miſſurium.] 1762.55. *& al. Vaſis genus (Frebero, patina ingens) ex eo vocatum, quòd dono miſſum. De quo fuſiùs Ludovic. de la Cerda, & Voſſ.*

Modulo.] 845. 26. *Perperam pro* Populo.

Monagium.] 2478.6. ——ratione *monagii* ſeu retentionis veſtræ, &c. *Rectiùs Walſinghamus in Hiſt. pag.*66. *lin.*53. ratione menagii ſeu retentionis veſtræ. *Id eſt, ratione familiæ vel ſequelæ veſtræ.* Menagium *enim, (à Gallico* meſnage: *unde noſtratium* meynie, *&* meniall ſervants) *familiam:* retentio, *ſequelam (unde Gallor. & noſtratium,* retinue) *ſignificat.*

Monetagium.] 311.23. Jus & artificium cudendi monetas. *Ita Watſius. Tributum potiùs reor, aut vectigal; id fortè, aut conſimile, de quo in vetri Normanniæ Cuſtumar. cap.*15. *Monetagium* autem eſt quoddam auxilium pecuniæ in tertio anno Duci Normanniæ perſolvendum, ne ſpecies monetarum in Normannia decurrentium in alias faciat permutari. —*Focagium* ſolet nuncupari, quia illi principaliter illud perſolvebant qui focalem reſidentiam obtinebant. *Apud nos (ut videtur) pleriſque*

in

in locis vel hodie manet ſub nomine, Smoke-money, ſmoke-ſilver, & ſimil. Gallis, Fouage. Cotgrav.

Monetare.] 843. 26. monetam cudere. Saxon. mẏnetian, unde noſtratium, Mint, & to mint.

Mongeſtre ſmere.] 898.10. Per hyſteron proteron, pro Smere-mongeſtre. i. ut ibi ſequitur, qui mangonant in caſeo & butiro. à ſmepe, al. ſmẏpe, & ſmeppe, unguen, adeps, (unde noſtr. ſmeare) & mangepe, nobis monger, mango, mercator, de quo ſupra in Mangonare, & notis noſtris ad vetera verba German. ſæpius memoratis.

Monothelitæ.] 430.65. Monochilitæ. 441.3. Id eſt, hæretici, qui (ut apud Bedam legas, Hiſt. li.4. ca.18.) unam in Chriſto operationem & voluntatem prædicabant.

Mora.] 1886.50,56, &c. Palus, ſtagnum: hodie Moze: Sax. mop, unde noſtrum mẏze, quod Belg. moer, cœnum paluſtre, limus, lutum. Locum etiam montanum quandoque ſignificat, quomodo hîc infra, 2561.13,15. quo ſenſu Saxones etiam olim, uti aquilonares Angli hodieque voce uſi. V. Bed. hiſt. li. 4. ca.27.

Morabotinus.] 1125.45,47,49,50. Vide Marabotinus.

Moracum.] 948.28. Merum fortè, vel vinum meracum, i. purum, non miſtum.

Morgagifa.] 930.33. Rectiùs Morgangifa. Dos à marito profecta. q. d. donum matutinum, quod maritus, dotis nomine, uxori ſuæ erogat die nuptiarum ante nuptiale convivium. Dotem enim (ut olim de Germanis Tacitus) non uxor marito, ſed uxori maritus affert. A dote tamen diſtinguit Gregor. Turonen. lib.9. ca.20. Tam in dote (inquit) quam in Morgengabe. h.e. matutinali dono. Plura cupis? adi Hotomann. in voce Morganatica. Lindenbrog. in Morgengeba. Kilian. in Morghengave. Saxonibus hoc dictum mopʒanʒẏfe. LL. Canut. par.2. ca.71.

Moroſe.] 1588.34. pro morigerè.

Mota.] 1039. 10, 16. Foſſa, foſſatum, quo caſtrum, aut aliud propugnaculum cingitur & munitur. à moite fortè, quod Gall. humidus, madidus: ut hoc à Græco μυδάω. i. madeo, nimio madore putreſco, unde noſtrum, mudde, lutum.

ſi Mulaminum.] 856.34. Vide Conſigillatio.

Mulctones.] 1804.65. Multones. 1905.20. Sic etiam Fletæ authori, li.2. ca.79. Vervex, petro, aries caſtratus, Gallis mouton: unde noſtratium mutton, eopſe ſenſu, & pro carne ejuſmodi. Origo fortè à multo, vel mutilo; quòd aries ſit coleis ſive teſticulis mulcatus ſive mutilatus.

Mundbrece.] 861. 27. Mundbrice. 822. 25. Mundbriche. 918.41. Mundebriche. 957.20. Malè apud Cowellum Mindbruch. Læſionem majeſtatis, vertit Bromptonus noſter. Violationem pacis, Lambardus. Sonat etiam (inquit ille) læſæ dignitatis crimen: & hac fortè, &. (præterea) muniminis, protectionis, tutelæ, patrocinii, defenſionis, ſepti, clauſi, (Saxonum mund, & mundbẏpde[a], hæc omnia ſonante) violationem, læſionem, fractionem; uti ʒemundian, protegere, patrocinari; mundbopa, patronum, defenſorem, advocatum, Teutonicis Mombor. Unde mon, pro mond, in Herthamon, de quo in L. Friſon. tit. 22. §.28. Si præcordia, id eſt, herthamon gladio tetigerit. Vera (inquit Lindenbrog.) videtur lectio — Præcordia, id eſt, hertamond gla. tetig. Germ. herte, cor; wund, vulnus. Sic ille. Me judice, verior lectio, & omni exceptione major, hertemon, vel hertemond, quod cordis ſcutum, vel præſidium ſignificat, diaphragma ſc. vel, ut hîc, præcordia: voce, ut videtur, compoſitâ ab herte, Sax. heopt, cor; & mond, Sax. mund, tutela, defenſio, munimen. In hunc diem Middelſexii noſtri prædiorum munimina Munds, & Meunds, appellant. Hinc fortè ortum Forenſium noſtror. Breve, quare clauſum fregit, dictum. Vide plura apud Hotomann. Lindenbrog. & Voſſium. Nec abs re forſan fuerit hic ſubjungere quæ de hoc in Textu (ut vocant) Roffenſi reperta: In lege Cantia (ita MS.) eccleſia Chriſti, & Rex, & Archiepiſcopus habent ſimilem & æquè charum deſpectum, quod Angli dicunt Mundbrece. Senſus loci talis: Cantianâ lege mulctæ, contemptus ergò, irrogatæ valor, eccleſiæ Chriſti, Regi, & Archiepiſcopo competentis, omnino idem eſt vel conſimilis.

[a] V. Not. in Bed. hiſt. p.459. & hiſt. ipſam li.5. ca.23.

Mutatio.] 1039.7. Pro munimento, vel propugnaculo, maris incincto, vel incluſo.

Murdrator.] 2358.29. Sicarius. Vulgò, a murtherer. Idem qui Murdritor, de quo proximè. Ita Murdratus. 2358.14. is ſc. qui à tali fuerit occiſus; quem vulgò, murthered dicimus. Sic etiam murdrari. 2754.57. pro taliter occidi.

Murdritor.] 846.65. Illius homicidii reus quod vocant ——

Murdrum.] 311.48. 823.9. Quid murdrum, & ab homicidio quomodo differat, vide Glanvill. li.14. ca.3. Bracton. lib.3. ca.15. nu.1,2. Cowelli Interpr. in voce. Videatur etiam Legum Hen.1. ca.92. Vocabulum eſt in LL. noſtris crebrum, ductum à Sax. mopþ. i. cædes, occiſio. Matt. Pariſ. Hiſt. pag.283. peſſimo mortis genere quod Angli murdrum appellant. Ad omnia enim homicidiorum genera ſignificanda vox non trahitur, odioſiora tantum ſonat: quæ ſc. & occultè, & cogitatè, ex præcogitatâ ſc. malitiâ, perpetrantur. Decalogi igitur præceptum illud: Non occides, Sax. ne ſleą þu, nimis anguſtè verſum puto in vetuſtioribus bibliorum noſtrorum tranſlationibus: Thou ſhalt do no murder. Plura apud Voſſ.

Murrena.] 2693.40. Lues: tabifica lues: vulgò, Murraine. A Græco Μαραίνω. i. tabefacio, ut præſtantiſſ. Caſaubono in Commentatione ſæpius laudatâ jam obſervatum.

Mutorum pœna.] 2678.63. Feloniæ nempe, ut noſtrates vocant, accuſatus, ex contumaciâ mutus, carceri unde ad tribunal eductus eſt, committitur, cujus in loco aliquo infero & tenebricoſo conſtituitur: nudus ſuper nudâ terrâ, pudendis tantùm tectis, brachiiſque & pedibus fune in quatuor domunculæ angulos tractis, ſupinus extenditur. In hunc autem modum ligatus; tanto ferri ſaxive pondere pectori impoſito oneratur, quantum ſine contuſione ferre poteſt: Die ſequenti tria panis hordeacei fruſta ſine potu ſumit: nudiuſtertius totidem aquæ hauſtus quantoſcunque, dummodo non profluentis, quæ proxima carceri reperitur, ſed ſine pane: atque ita per vices pane & aquâ iſtiuſmodi quotidie veſcitur, donec oneris, frigoris, atque famis cruciatu extinguitur. Pœnam hanc fortem & duram dicimus: vulgò, pien fort & dur. De quo vide Cowelli Interpretem in voc.

Myskenning.] 957.23. Idem quod ſupra, Meſchenninga. Vocem habes in LL. Hen.1. cap.22. cui

cui prætedit ibi Miſlocutio, quod, ni fallor, idem ſignat. Locutio autem eſt in jus, vel in quæſtionem vocatio: cui mis, adverſativa particula, (quæ ut noſtratibus, amiſſe, Gall. mes, Belg. mis, malè ſonat) præponitur, ut compoſitum, iniquam vel injuſtam quæſtionem, vel in jus vocationem ſignificet. Similiter myskenning, quod ab eod. mis, & Saxon. cennınȝ, ut hoc à cennan, citare, vocare, appellare, proferre. Vide Cenninga. Myskenning itaque, iniqua, vel injuſta in jus vocatio. Quandoque tamen hoc fortè per errorem accidat; quo viſo, loquelam. i. actionem vel accuſationem actor mutat, & novam intentat; quod quibuſdam, ut authori noſtro hîc, variatio loquelæ dicitur.

N

NAmium.] 924.30. Vocabulum forenſe, & leguleiis noſtris ſatis notum, licet quodammodo antiquatum, ut ab eis in verbum nunc dierum uſitatius, diſtreſſe, paris ſignificationis (pignoris enim captionem ſignat) mutatum. Eſt autem à Saxon. name. i. pignus, vel pignoris prehenſio; ut illud à nẏman, capere, prehendere. A Saxonibus ad nos tranſmiſſum Galli videntur eſſe mutuati, apud quos olim[a] hodieque ſæpiùs uſurpatum. Vide Lambardi Gloſſar. verbo Pignerari. Cowelli Interpr. in Withernam, & equit. Smithi tractat. de Repub. Anglic. lib. 3. ca. 10. Ordo, ſive procedendi modus, apud veteres in Namiis capiendis, qualis ſit obſervandus, è LL. Gul. 1. cap. 42. ediſcas licet. Cum verò Latina legis illius verſio adhuc in nonnullis imperfecta ſit, lector inter legendum hærens, adeat LL. Canuti par. 2. ca. 18. (unde illa Gulielmi lex deſumpta) & ſe facilè expediat.

[a] V. Orderic. Vital. Hiſt. pag. 553.

Nobile.] 2584.26. 2678.60. Nummi apud nos aurei genus, ſex ſolidos & octo denarios valens: ex auro ſcil. nobiliſſimo; unde & nomen. Hinc etiam noſtratium hodieque, Noble, pro tali nummi argentei ſummâ. Vide Spelmannum in voce Florenus.

Normicta.] 943.60. Villa regis de Mydylton, per quoſdam eorum aggreſſus combuſta, claſſis per Normictam, verſus Londoniam, quia cives eorum ad eos allexerant, tendens, &c. Ubi Normictam, pro Normutham, rectiùs autem & integriùs Northmutham: Henrico Huntindon. Nordmutam. Intellige oſtium fluviorum Swalæ, & Medwediæ apud Cantianos, Shepeiam & Graenam inſulas interfluentium, & in Thameſin ibi labentium, juxta quaſdam tænias, Nowzehead hodie vulgò dictas.

Northintus.] 837.24. Vide Eaſtintus.

Notorius.] 1991. 59. pro Notarius. i. Tabellio.

Nunna.] 823.65. 859.7. Monacha, ſanctimonialis; vulgò, Nunne.

O

OBedientia.] 1450.58. 1504.36, 58, &c. Ejus officium ſive miniſterium, qui 1897.31. Obedientiarius dictus, monachus ſcil. qui aliquod officium ipſi ex mandato prælati commiſſum exercet: cujuſmodi Secretarius, aliàs Sacriſta, Camerarius, Cellerarius, Infirmarius, Eleemoſynarius, &c. quorum omnium & ſingulorum apud Benedictinos munus & officium deſcriptum vide apud Clement. Reyner. Apoſtolat. Benedictin. in Append. pag. 236, 237. 238.

Oblata.] 1035.49. Panis euchariſticus. Saxon. oplet. Vide Lindenbrog. Gloſſar. in voce.

Obſella.] 1224.60. Si rectè ſit ſcriptum, vocabuli ſenſum non teneo: fortè Capſella reponendum, quod vulgò, a Coffer.

Occaſio.] 535 44. 619.30. pro querela: ab eâ nempe occaſionis ſignificatione, quâ Forenſibus noſtris olim Encheſon, pro cauſa ſc. item accuſatione, ſive querela; unde in eorum libris (ut & hîc, 1950. 4. & ult.) occaſionari, crebrò pro cauſari, accuſari. Galli hodieque achoiſonner, pro accuſare, diſcordiæ occaſionem quærere. V. Cl. Seldeni Tit. Honor. ed. 1. par. 2. ca 7. Alio ſenſu in codice LL. antiquar. de quo Lindenbrog. in Gloſſar.

Offertorium.] 1159.30. Sindonem ſericeum, ſive linteamen, ſignificat, in quo populorum oblationes reponebantur; ab offerendo dictum: à quo etiam ea miſſa pars quæ dicebatur tempore oblationis, Offertorium vocatur. Ludovic. de la Cerda.

Officiare.] 2089.2. & alibi, pro deſervire.

Officium.] 484. 25. ——eccleſiam Chriſti Cantuarien. cum omnibus officiis, quæ infra murum ipſius Curiæ ſunt, cum ipſo muro ædificavit. Per officia hîc, cum Gervaſ. Dorobern. & aliis, officinas intellige, domos ſcil. & ædificia monachorum uſibus & officiis deputata.

On ſtrande & ſtreame, on wde & feld.] 1224 29. Voces Anglicæ veteres, & in antiquioris ævi chartis crebrò repertæ; privilegium ſapiunt, ſeu potius privilegii latitudinem ſive amplitudinem, & ſic Latinè legantur: in litore, & fluvio; in ſylva, & campo.

Opentheft.] 929.19. Apertum furtum, ab open, apertum, vel manifeſtum; & þeꝼt, furtum. Vox Saxonica. Furtum autem hoc, ut tum hîc, tum in LL. Hen. 1. ca. 12. nullo fuit pretio redimendum. Secus, ſi occultum. Unde Sax. ꝼeꝛeȝẏlo-ðeoꝼ, pro fure redimendo, de quo infra in Weregelthef, & werigildus fur.

Oppa.] 848.27. Pecoris ticimium, & canis oppa, & blanhornum, &c. Locus mirè ænigmaticus, & meliori Oedipo relinquendus.

Opperatus.] 1922.7. pro Apparatus fortè.

Ora.] 830.51. 896.11. 899.16. & alibi. Vox eſt à Sax. oꝛe, quod metallum ſignat. V. Beda hiſt. li. 1. ca. 1. De oris crebrò in libro Anglor. cenſuali, ubi cum doctiſſ. equite uncias intelligo, quarum 12. libram faciunt ſterlingorum: neque monetæ percuſſæ genus oram unquam ſignificaſſe compertum mihi, (quod fortè dicendum etiam de veterum Solidus, Thrimſa, Marca, Libra) ſed ponderis potius; unde uti de Libris, ſic etiam de Oris denariorum, crebra mentio in libro illo cenſuali, ut in Spelm. Gloſſario, in voce Libra, videre eſt. Ora autem, i. e. ut dixi, uncia, in re nummariâ duplex reperitur, major ſc. & minor: hæc 16. continens argenti denarios; illa (ſicut uncia in Statuto Compoſitio menſurarum inſcripto) 20. quarum poſterior in libro illo cenſuali ubique ferè obvia, pluribus inde ductis exemplis ab eod. Spelmanno, ut ſupra, quem vide in vocib. Denarius, & Eſterlingus. In regeſto monaſterii Burton. (obſervante Cl. Cambdeno in Wiltonia) 20. oræ dicuntur valere 2. argenti marcas. Hoc ut verum ſit, per marcam hic intelligenda marca temporum poſteriorum, 13.

valens

valens argenti ſolidos, & 4. denarios: ut per oram, ora minor, 16. ſcil. denariorum. Hac enim computandi ratione, 20. ora duas faciunt argenti marcas, viz. xxvj. s. & viij. d. Obser hic notandum, lora *apud Matt. Pariſ. Hiſt. pag. 208. lin. 28. per errorem irrepſiſſe pro* in ora. *Hac igitur ibi:* de viginti lora, *tu corrige,* de viginti in ora. *i. e. de viginti denariis in unciâ. De* Ora *plura apud Skenaum Scotum, in* De verbor. ſignification.

Orarium.] 10. *a.* 34. *Vox eſt tam varia ſignificationis, ut quomodo hic accipienda ſit timidè dixerim. Fortè, ut apud Petrum Bleſen. pro ſtolâ ſacerdotali: eo magis adductus ut ita credam, quòd venerabilis Beda presbyteri ſupellectilis pars fuerit. De eo fusè Voſſ. quem omnino conſule.*

Ordalium.] 830. 64. (890. 11. *ſed mendosè pro* hordarii. *Vide* 842. 65. *quid autem* hordarius *quare ſuo loco.*) Ordel. 894. 9. *Criminis purgandi modus antiquus, nec pridem obſoletus, ſcil. per aquam gelidam vel fervidam, aut ferrum candens, de quo juſtum habes tractatum (inter noſtrates) apud Lambard. in voce; Parkeri (ſeu potius Jocelini, qui eò ab epiſtolis) Antiquitates Britann. in vitâ Roberti xxxj. archiepiſcopi; Verſteganum in tractatu cui titulus* **Restitution of decayed intelligence,** *&c. ca. 3. equitem Spelman. verb.* Judicium Dei; *& Cl. Seldenum, notis ad Eadmer. pag. 203. ut taceam Text. Roffenſem, quia nondum divulgatum: inter exteros autem, apud Skenaum, de verb. ſignificat. in* Machamium; *Hotoman. diſput. de Feudis, ca. 44. Cujac. de Feud. li. 1. tit. 1. 5.* Si autem controverſia: *Codicem LL. antiquarum, opere ad calcem Marculfi Formula: Kilian. Etymologic. verb.* **Vier Oor-deel,** *&* **Waeter Oordeel:** *Quercetani Notas ad Bibliothec. Cluniac. pag. 156. Lindenbrog. Gloſſar. in* Judicium aquæ: *vetus Normann. Cuſtumar. ca. 67. gloſſâ additâ Gallicâ & Latinâ: Dempſter. de Juramento ca. 18. Worm. Monument. Danic. li. 1. ca. 11. Pithoeum in Gloſſar. ad Capit. Caroli magni, & Juretum in Obſervatio. ad Ivonis Epiſt. ac plures alios. Quod ad vocis originationem attinet, puram putam Anglo-Saxonicam exiſtimo. nec aliunde quærendam, cum in toto LL. antiquar. gentium exterarum codice (ubi iſtiuſmodi criminum explorandorum genus, cum variis ejus ſpeciebus ritibuſque, ſatis obvium) niſi ſemel, (alibi autem ne ſemel quidem, quod ſciam) occurrat, in lege ſcil. Baioariorum, inter decreta Taſſilonis, §. 9. ubi* **Urtella** *nuncupatur. Quamvis enim apud Teutonicos modernos (ut ex eorum liquet Lexicis) vox illa reperiatur, hic* **Oordeel,** *illic* **Urthel** *(pro variâ gentium Germanicarum dialecto) ſcripta; id tamen noſtratium imitatione factum puto, talem ſceleris inveſtigandi modum, quem habebant nobiſcum communem, ita appellare ſolitorum. Vocabulum autem illud ampliorem tandem accepit ſignificationem: ad judicium enim generatim id poſtea extenderunt, atque ex eo alia fabricarunt, ut* **Oordeeler,** *&* **Urtheyler,** *pro Judice;* **Oordeelen,** *&* **Urtheylen,** *pro judicare, & id genus alia. à Saxonibus interim planè recedentes, quibus licet* **Ordale** *in criminibus quibuſdam explorandis judicium valeat & de reatu vel innocentia partis accuſata deciſorium eſſet, (unde fortè ſumpta verbi ampliandi à Teutonicis occaſio) judicium tamen generatim apud eos neque ſignavit, nec ex eo alia voces, Teutonicorum more, derivata, in ſcriptis ipſorum reperiuntur. Iidem enim Anglo-Saxones, uti etiam veteres Dani[a], ſive de judicio, ſive de examine generatim agentes, alio in eam rem uſi ſunt vocabulo:* ꝺom *ſcil. ut &* ꝺeman, *pro judicare, ſententiam dicere: atque hinc (inter alias voces Anglo-Saxonicas inde fluentes)* ꝺema, *Judex;* ꝺom-boc, *Liber judicialis;* ꝺom-ern, *Forum judiciarium;* ꝺom-ſetl, *Tribunal;* ꝺomeſ-ꝺæʒ, *Dies judicii, & id genus alia.* Ordalei *autem vocem nomenque ad ea ſolummodo judiciorum ſive examinum genera applicarunt, quæ in cauſis criminalibus, non item civilibus, ſcil. in criminibus inveſtigandis, nec tamen omnibus, ſed duntaxat atrocioribus, & inter ea ſolùm eis quæ clariis perſpicuiſque probationibus indigebant, eis denique in quibus accuſato, ob fidem ejus labefactatam, purgatio canonica (ſuo ipſius ſc. & conjuratorum juramentis) interdicta, erdat in uſu[b]. Si quis enim criminis ſuſpectus, vel ſuo teſtimonio, vel teſtibus, aliiſve claris & perſpicuis probationibus convinci poterat, aut adeo erat fide dignus ut ad purgationem canonicam jure eſſet admittendus; qui Saxonibus* aþeſpoꝛꝺ, *haud ullus eo caſu* Ordalei *uſus: eis autem deficientibus, & quovis alio veritatis indagandæ modo ordinario, ad* Ordaleum *recurrebatur: minimè tamen priuſquam accuſatus de innocentiâ ſuâ ſolenniter juraſſet[c]; quo quidem juramento ſic præſtito, ac conſequenter re jam magis dubiâ factâ, ne diutiùs laboraret ſub lance dubiâ, ſed ut omnis in ea parte dubitationis occaſio auferretur, ſuſpectum ad* Ordaleum. *tanquam ad Lapidem Lydium, adigebant, ut ſic judicio divino* (Ordalio *ab eis ſic dicto) rei veritas eluceſceret. In iſtiuſmodi enim olim examinibus adeo magna erat fiducia, ut ne vel in minimo de certitudine eorum ambigerent, aut diſputarent; ſed de reatu vel innocentia accuſati, pro examinis exitu, abſque omni hæſitatione cenſerent & pronuntiarent. Unde illud Concil. Rhemen. ca. 11. pag. 19.* Heic ſi quiſquam veſtrum aliter eſſe putat, meque indignum cui credatur, credat igni, ferventi aquæ, candenti ferro: faciant fidem tormenta, quibus non ſufficiunt mea verba. *Nec mirum, cum (ut diximus) Dei ipſius Judicium* Ordaleum *hoc & nominarent & reputarent. Judicium autem Dei rectum, verum, juſtum, æquum, certum, nec errori, aut perſonarum acceptioni (ut humanum) obnoxium: quod etiam olim hoc examine uſis plenè perſuaſum. Unde illud formulâ conjurationis ferri & aquæ, in LL. antiquar. Cod. pag. 1302.* Deus judex juſtus, fortis & patiens, qui es author & amator juſtitiæ, qui judicas æquitatem, judicas Domine quod juſtum eſt, quia recta tua judicia ſunt, *&c. & id genus alia. Hinc autem eſt quòd judicium ſive examen hujuſmodi, ut nomen rei conveniat,* Ordale *vocarunt, Latine* Ordaleum *ſive* Ordalium: *vocabulo compoſito ab* oꝛ, *quod Saxonibus, & negationis, & privationis particula, (unde eis* oꝛmoꝺ, *amens;* oꝛƿıꞇe, *impunis;*

[a] Worm. Literat. Runic. pag. 152.

[b] V. Antiquit. Britan. in vita Rob. 31. archiep. item Canuti Conſtitut. de Foreſta apud Spelm. in voce Foreſta, cap. 11.

[c] LL. Æthelſta. cap. 23.

orȝilo, inſolutus; orſorh, incurioſus; orpennyſſe, deſperatio; ortƿyƿiȝ, perfidus; ormæte, immenſus; orceapunȝa, gratuito, &c.) & dale, quod, quomodo & todale, & ȝedale, (extrito hic, ut in ſimilibus compoſitis fieri ſolet[a], ȝe, & to:) diſtinctionem ſive differentiam ſignat, quaſi dicas, ſine differentiâ, ſemotâ ſcil. partium. i. perſonarum diſtinctione vel acceptione, quâ judicium humanum nonnunquam redditur iniquum, atque minus juſtum, & ſic Ordale idem ac judicium æquum, juſtum, indifferens, neutri partium plus juſto favens, ſed veritatem oſtendens. Hæc ſanè mihi dictabam, cum in hujus decantatiſſimæ vocis enodatione aliquandiu hæſiſſem. Ordaleum autem aut ſimplex reperitur, aut triplex. De utroque vide doctiſſ. equitem in voce Lada. ¶ Modum hunc purgationis obſoletum dixi: reviviſcit tamen hodie, quaſi poſtliminio, idem mos ex quadam parte; examen ſcil. per aquam gelidam, etiamſi planè barbarum, & quà tale, cum cæteris olim, nec immeritò damnatum, in veneficii ſcil. ſuſpectorum vel ſuſpectarum potius (cum mulieribus magis adhæreat) vulgari apud nos examine; quas manibus pedibuſque vinctas, de facto, in aquam projiciunt, de reatu vel innocentiâ ipſarum judicantes, prout eas vel ſupernatare (veluti ab aquâ, ut volunt, protinus rejectas) vel ſidere compertum fuerit: has (emerſas) ſontes; illas (ſubmerſas) inſontes habentes & pronunciantes. Tam iniquum, & tam (meo quidem judicio) pernicioſi exempli inſtitutum, cum nullo omnino jure divino, aut (quod ſaltem hodie viget apud nos) humano, ſubnixum ſit, ſilentio (occaſione heic oblatâ) ſine notâ præterire non potui, nec opinor debui.

[a] De quo nos in Tract. de Gavelkynd, ca. 1.

Orgilde.] 830. 48. Ut vocis ſenſum meliùs aſſequaris, audi quid de Forbatudus in Formulis & alibi, ex Adverſariis meis depromptturus ſum. Ego hodie facio ipſum fordanno & forbatudo. Ita Formul. ſolemn. 160. Item in Decreto Childeberti reg. cap. 5. Judex loci illius ſolatio collecto ipſum raptorem occidat, & jaceat forbatudus. Forbatudus & forbatudo hîc, (inquiunt viri docti) qui prior alterum percuſſit, quomodo autem hæc conveniant, vel voci illi forbatudo in Ripuar. L. 77. ſive illi forbatutus in decreto Childeberti prædicto, quorum locorum neutro de occiſo vel priùs, vel poſteriùs feriente ne gry quidem? Hac itaque derivatione rejectâ, vox meo judicio idem ſignat, ac hic Anglo-Sax. orȝilo, al. aȝilo, hoc eſt, inſolutus, vel ſine compenſatione, ut qui inter malè faciendum occiſus, ſolitam compenſationem, mortis cauſâ, pro capitis ſui æſtimatione, irrogatam, perdere promeruerit, vel (phraſi Formul. 119.) cujus animæ mors non eſt requirenda. Unde in dictâ L. Ripuar. de vita forisfactum dicitur; id eſt, ob malefacta dignum cui vitâ adimeretur. Nec aliud (ni fallor) vox illa altera, fordanno, ſignificat, ſcil. qui dum malè ageret, vita privabitur. Hæc autem meliùs, ut firmentur, ſciendum, quòd ſicut in utraque voce (fordanno & forfactus) prior compoſiti pars, una & eadem eſt, & ſono & ſenſu; ſic itidem ſenſu poſterior: danno enim à Belg. doen[b] ſluene, uti to doe nobis, facere ſonat. Vox autem utraque integra Saxonico forƿyrhtan reſpondet, quod à for & ƿyrcan veniens, Latino-barbarè forisfactus redditur. In vocum etiam utraque, item in forbatutus, for, (quomodo in Forbannum, Forjudicare, &c.) uti & Belg. ver, & Anglo-Saxon. for, in quàmplurimis compoſitis, negandi ſive privandi eſt particula. batutus autem (poſterior compoſiti pars) à Belg. baete, al. boete, venit, Saxon. bote, quod emendationem, correctionem, remedium, compenſationem, ſatisfactionem, compoſitionem, notat. Facere itaque aliquem fordanno vel forbatudo (phraſi Formular.) idem eſt, ac probare vel oſtendere ipſum (ob ejus malefacta) adeo juſtè peremptum, ut nullam omnino amiſſæ vitæ compenſationem mereatur, & jacere forbatudus eſt, phraſi Lud. pii, abſque compenſatione jacere, ſive ut in L. Boior. tit. 7. l. 1. §. 2. (ubi de eod. crimine agitur ac in L. illa Ripuar.) ſine vindictâ. V. Ungilda akere.

[b] fordoen, Saxonibus interimere. V. Pſalter. Latino-Sax. Pſal. 101. v. 12.

Oſtenſio.] 897. ult. Idem hic quod infra Scheauwing.

Othan.] 74. 18. Juro per Deos meos potentes Thor & Othan, quòd ab hac hora inimiciſſimus ero omnibus vobis, Thor & Othan hic, Saxonum nondum converſorum erant Dii, Deaſtri potius, quorum poſterior, aliàs Wodan dict. unde feria quarta, ut hîc 551. 35. nobis Wednesday, q. Wodanſ-day dicta; ut à Thor illo, feria quinta, Thurſday; utpote dies eorum nominibus & honori dicati. De his autem, & cæteris id genus Deaſtris ſatis apud Crantzium, Cluver. Voſſ. Worm. & Verſteganum Anglum, alioſque.

Overcythed.] 836. 25. Vox Saxonica, convictum ſignans à cyþan, oſtendere, notum facere, probare: & oFer, ſuper, q. ſuper eâ re convictus, vel reus factus.

Overherneſſa.] 828. 63. Overhirneſſa. 835. 60. 836. 20. Vocabulum ejuſdem dubii ac prius, quod (ut apud Saxones forſepennyſſe, al. oferſepennyſſe, in LL. Hen. 1. Overſcuneſſa) ſignificat tum obedientiæ debitæ ex contumaciâ, ſuperbiâ vel contemptu detrectationem ab eo qui legem audire, juri ſcil. parere recuſaret: tum forisfacturam, ut vocant. i. e. mulctam propterea debitam. Normannis hoc Surſiſe, formâ Latinâ Superſiſio: nam cyninȝer oferhyrnyſſe, in LL. Canuti, par. 2. ca. 26. à Gulielmo primo poſtea recenſito, lege nimirum 48. la ſurſiſe le Rei, Gallicè redditur. Overhirneſſam Bromptonus Latinè vertit ſubauditionem; malè, pro ſuperauditionem. Vox enim ita ſonat; ab ofer, i. ſuper, & hyran, audire, auſcultare.

P

PAceatur.] 765. 15. ——— recipiat agenſriga corium ejus & carnem, & paceatur de cætero. Saxonicè autem ſic: ⁊ nime ſe aȝenfriȝea hiſ flæſc. ⁊ ðoliȝe ðæſ oþreſ. quæ ſic interpretor: & capiat dominus carnem ejus, & nihil amplius; vel, nec quid præterea; vel, reſiduum perdere contentus: ac ſi paceatur hic, pro patiatur.

Paga.] 143. 21, 27. pro Pagus.

Pagettus.] 2581. 39. Aſſecla, pediſſequus. Vulgò, a Page. Vox Gallica.

Palefridus.] 598. 60. 1130. 27. 1855. 49. 52. Inſigl-

nioris

nioris equi genus, nempe qui ad pompam aut honorem vectorum manu ducitur. Vulgò, Palfrey: *ex Gallicis verbis* par le frain, *ut pluribus probat vir longè doctiſſ. Mer. Caſaubon. in* De linguâ Anglicâ vetere, *&c. pag.* 186. *Differe à* Dextrario *ut Cl. Voſſio jam obſervatum, in voce* Dextrarius.

Pallium.] 79.26, 38. *Inſignium unum* (Crux, *vulg.* Croſier *dicta, alterum*) *Archiepiſcopis peculiarium, vulg.* a Pall. *Bene igitur vocem refert Baronius ad pallium Archiepiſcopale. Alcuinus: Pallium* Archiepiſcorum ſuper omnia indumenta eſt, ut lamina in fronte pontificis. *Pallium* nihil eſt aliud, niſi diſcretio inter Archiepiſcopum & ejus ſuffraganeos. *Iterum ipſe:* Pro rationali nunc ſummi Pontifices, quos Archiepiſcopos dicimus, *pallio* utuntur, quod à ſancta ſede Romana Apoſtolica dante accipiunt. *Innocentius* 3. *in lib. de Offic. Miſſæ: Pallium* illud quo majores Epiſcopi (*adverte Archiepiſcopi nomen*) utuntur, eſt de candida lana contextum, deſuper habens circulum humeros conſtringentem, & duas lineas ab utraque parte pendentes, quatuor cruces purpureas, ante, retro, à dextris & à ſiniſtris, ſed à ſiniſtris duplex eſt, & ſimplex à dextris. Tres etiam acus aureæ infiguntur palljo, ante pectus, ſuper humerum, & poſt tergum. Super dextrum humerum non infigitur, hæc qualibet acus precioſum continet lapidem. *Sic ille ad rem ſatis explicatè.*

Palmarius.] 23[illegible]2. 56, 63, *&c. Peregrinus ille, quem noſtrates vulg.* a Palmer *vocitant. Nomen à baculis palmarum aut ramis quos geſtare ſolent.* Peregrinus *autem &* Palmarius, *ſecundum quoſdam, in his ſignanter differunt:* Peregrinus, *certum habuit domicilium;* Palmarius *autem nullum:* Peregrinus, *ad quendam certum & præfinitum proficiſcebatur locum;* Palmarius *autem, non ad unum aliquem, ſed ad omnem:* Peregrinus, *ire quibus ſumptibus propriis;* Palmarius, *voluntariam profiteri tenebatur paupertatem:* Peregrinus, *ſuæ potuit renuntiare profeſſioni;* Palmarius *autem, nunquam, niſi obtentâ prius palmâ, victoriâ ſcil. in hoſtes ejus ſpirituales, & vitâ per mortem.*

Palmatia.] 641.63. *Fortè* palmarum locus. Palmatianæ *Ludovico de la Cerda*, dactyles.

Paneſculus.] 1804.64. *parvus panis, q.d. paniculus.*

Panigeria.] 509.48. Conventus rerum venalium. *Ita ſiquidem locus:* &. *panigeriam*, id eſt, conventum rerum venalium. *Vocabulum corruptum (ni fallor) à Græco* πανήγυρις.

Pannagium.] 2007.9, 10. *Vide* Paſnagium.

Pannus deciſus.] 1522.39. laceatus. 40. *Per priorem pannum intelligo inciſum; per poſteriorem verò, pannum limbis ornatum. Vulg.* laced. *Vide tamen: nam Hovedenus habet* laceratus.

Paratium.] 1166.10. *Idem proculdubio quod authori noſtro alibi, ut & Rogero Hovedeno,* Peraria; *Radulfo de Diceto & Matt. Pariſio* petraria: *machina bellica ſcil. petras ſive lapi[illegible] ingentes emittens ad muros diruendos. Fortè à Gall.* Petriere, *al.* Perrier.

Parcenarius.] 803.60. *Particeps. Gallis* Parconnier. *Hinc Forenſibus noſtris cohæredes,* Parcenarii *dicti, vulg.* Parceners, *aliàs* Coparceners.

Parcus.] 1435.41. 2116.17. *Eſt locus (inquit Cowellus noſtras) ad ferarum cuſtodiam palis aut aliter circumſeptus.* Parcus *autem, & illud quod* Parocum *nuncupamus, Anglicè* Parot, *ut & Gall.* Parc, *ejuſdem (ni fallor) ſunt proſapiæ, nempe à Sax.* peаррuc, *quod* Saltum *vertit Chronologiæ Saxonicæ eruditus editor & interpres, pag.* 550. *extremâ: Florentius autem Wigorn. ſub ann.* 915. Sepum, *pro* Septum *fortè, quod (inter alia) idem ſonat ac Anglis* Parke, *Teutonicis* Parck. *vivarium ſc. cervinum, quibuſdam theriotrophium, Sax.* dеорфalo. Parcus *autem apud Bractonum & Fletam crebro pro ergaſtulo pecorino, ſive peribolo, vulg.* a Pound, *id eſt (inquit Cowellus)* area in quolibet feodo ſeu manerio circumſepta, in qua animalia damnum frugibus aut fructibus terræ quibuſcunque facientia includantur, donec de damno per dominum ſatisfiat, aut ſaltem cautio apud vicecomitem per dominum interponatur de ſtando juri. *Hinc eſt quod in Regiſtro (Forenſium noſtratium libro ſic dicto)* Breve *habemus* de Parco fracto, *quod domino feudi competit in aliquem* clauſum *ſuum vi rumpentem, & beſtias ibidem, ob damnum alicui in terrâ ſuâ datum, incluſas, inde abducentem vel abigentem.*

Pardona.] 1411.26. *Condonatio; vulg.* a Pardon. *Ita* Pardonare. 851.6. *pro condonare. A Gall.* Pardon, *&* Pardonner.

Parentes.] 767.55, 58. 846.22. *Vocem habes ſæpiſſimè in LL. Hen.* 1. *Quòd autem ſtrictè aut propriè, ut apud veteres Romanos, accipienda ſit, haud ſentio: verùm planè (ut verbis utar viri undequaq; doctiſſ. Iſaaci ſc. Caſauboni*[a]*) quomodo in idiotiſmo Gallico, Hiſpanico etiam & Italico, pro quibuſcunque ſanguine vel affinitate junctis, uſurpatur; poteſt addi, & in Feudor. libris, de quo vide Hotoman. de verb. feudal. & Lindenbrog. in voce.*

[a] Comment. in Capitol. pag. 134.

Parliamentum.] 866.50. 913.59. 937.28. 1939.1. *Curia apud nos ſuprema: magnum trium ordinum regni concilium, vel conventus, ut cum rege de rebus arduis conſulent.* Colloquium *quandoque dictum, & propriè; nam à Gallico* parler *venit, quod loqui ſignificat. Vox huc à Normannis advecta, nec antea Anglis nota, quibus concilium illud interdum* mycel ſynod. *i. ſynodus magna, interdum* witena gemote. *i. ſapientum conventus, & ſimiliter nuncupatum.*

Parochia.] 500.63. 542.45. *pro* parœcia, *quæ hic & alibi crebertimè, ut Ludovico de la Cerda & Voſſio jam notatum, ſumitur pro diœceſi totâ. Sic expreſsè infra,* 756.32.

Parorum.] 798.30. *Malè pro* Warorum. *Beda* Meanuarorum, *Saxon.* meanpapa mægðe: in cujus (*inquit*) ſignum adoptionis, duas illi provincias donavit; *Vectam* videlicet inſulam, & *Meanuarorum* provinciam in gente Occidentalium Saxonum. *De provincialibus ſic dictis vide Cl. Cambden. in agro Hantonienſi.*

Parrio.] 151.2. Rex paganus Heſten cum lxxx. *parrionibus, &c. Wigorn. & Hoveden.* cum 80. paronibus: *Florilegus autem,* cum navibus 80. *Intellige* Myoparones.

Parviſium.] *Vide* Triſorium.

Paſnagium.] 765.56, 61. *Ita corrigendum quod in Chart. Duc. Norman. à Cl. Voſſio in voce* Paſſagium *exhibit. ſcribitur* Paſnagium. Pannagium *intellige, quod porcorum glandibus paſtionem ſignificat. Vulg.* Pawnage, *al.* Paſt, *à Saxon.*

meſten, quercetum; *unde ſaginare, Belgis* **meſten.** *De voce plura apud Spelmann. in* Eſca, *&* *Watſium in* Pannagium.

Paſſagiarius.] 1947. 22,23. *A Gallico* paſſager, *al.* paſſagier, *viator: hic autem is qui aquam tranſit vel trajecit. Vulg.* a **Paſſenger.**

Paſſagium.] 912. 51. 1069. 64. *Iter, tranſitus, trajectio: ſed & tributum quod à viatoribus exigitur. Vulg.* **Paſſage.** *Vox Gallica. Vide Watſ. & Voſſ.*

Paterini.] 2442. 22. *aliter* Patereni, *quomodo apud Matt. Pariſium, ad ann. Dom.* 1236. *Hæreticorum genus, quorum præterea mentio in Concil. Lateran. ſub Alex.* 3. *ca.* 27. *Conſtitutione Friderici* 2. *de ſtatut. & conſuet. ca.* 5. *unde ſumpta eſt Authent.* Gazaros, *&c.: C. de Hæret. & Manich. & C.* Excommunicamus 15. *Extra de Hæreticis.*

Pax manu (*Regis*) data.] 896. 4. 918. 30. *Vide* Handgrith.

Pecia.] 2101. 50. *A Gall.* Piece, *nobis* **Peece**, *i. pars, parcella.*

Pecunia.] 900. 52. *pro* pecude; *quomodo Saxon.* ƿhta *Lambardo Latinè verſum: meliùs,* pecunia. *Licet enim vocem eatenus extendere non diffitear,* V. LL. E- *utpote cum & pecudem, & cujuſcunque generis* chelredi *peculium, bona, & ſubſtantiam comprehendat:* par.2. ca.4. *hoc tamen in loco (ni fallor) idem ſignat ac* feoh *in proœmio LL. Aluredi apud Lambard. fol.* 10. *b.* forðon ðe hit ƿæſ hiſ agen feoh. *i.e.* quoniam pecunia ejus eſt. *De mancipio dictum. Saxonicum* agan, *poſſidere, format* ahte, *al.* ahte, *in participio: unde* ahta *pro poſſeſſionibus, vel bonis ab aliquo poſſeſſis.*

Pecunia ſepulturæ.] 920. 38, 42. *Idem quod alibi* Morticinium, *ut in diplom. Frid.* 1. *Imp. monaſterio S. Emmerani Ratisbon. dato anno* 1153. *apud Hundium in Metrop. Salisburg. tom.* 2. *pa.* 377. Stabilimus etiam ei, ut *morticinia* quæ vendicantur (*ſic enim lego, non ut ibi perperam, vel* dicuntur) de hominibus ſæpedicti monaſterii, ubicunque defuncti fuerint, monaſterio ſalva ſint & cuſtodita, nec in eis alicujus loci libertate injuriam patiatur. *Ubi vox emolumentum vel tributum aliquod ſignat, eidem (ni fallor) ſimile, quod apud noſtrates* Mortuarium; *Cambro-Britannos, à Latino obeo,* Obediw; *item à terra,* Daerawd, *&* Daered: *quædam ſcil. ex morientium bonis (ut dicunt) mobilibus obventio, proprio parocho debita, viz. ſecundum melius animal: ſic autem dictum eo quod relinquitur eccleſiæ pro animâ defuncti, & quia cum mortuo, tempore ſepulturæ, conſuevit ad eccleſiam deferri. Lindewod. in Provinciali, tit. de Conſuetud. cap. ſtatutum, verbo* Mortuarii. *Hoc Anglo-Saxon.* ſaplſceat, *quod, ut hic, Latinè redditur* pecunia ſepulturæ: *nec incongruè: tametſi enim animæ ſymbolum (quaſi in animæ defuncti ſalutem & ſubſidium, ut credebatur, erogatum) vox ſignet, ſepulturæ tamen tempore, inſtar* Mortuarii, *pendebatur, ut ex LL. Canuti regis par.* 1. *ca.* 13. *& Lindewodo liquet. unde etiam* **Corſe-preſent** *dict. De quo vide Cowelli* Interpretem.

Pedagium.] 2456. 36. *Idem quod alibi* Pedaticum: *tributum ſcil. quod domino loci perſolveretur, etiam ab iis qui per terram ejus pedibus iter conficerent.*

Pedaticum.] 249. 44. *Vide* Pedagium.

Pedones.] 213. 6. 220. 25. *Pedites.*

Peiſa.] 2072. 46. *& ult. A Gall.* pois. *i.e. pondus. Unde noſtratium* **peis** *nomen, eo ſenſu; item verbum* **to peiſe**, *h.e. ponderare.*

Pellicia.] 2011. 39. 45. *Idem quod* pelliceus, *&* pelliceum, *veſtis ſcil. è pellibus, unde fortè noſtratium* **pilch.**

Pellipatius.] 910. 45. *Coriarius, alutarius.*

Pentecomarchus.] 131. 63. *Scribe* Pentecontarchus.

Penypiſe.] 2068. 15. *Pondus quo penſantur denarii. à* **peny**, *denarius, &* **piſe**, *quod à* pois *corrupt. pondus. V.* Peiſa.

Peraria.] 1087. *penult.* 1097. *pen.* 1201. 43,47. 1203,29. *Vide* Pararium.

Perquirere.] *Sæpe hic, ut apud Forenſes noſtros, pro* acquirere: *unde noſtratium* **purchaſe**, *&* **to purchaſe**: *atque hinc* Perquiſitio. 1316. 9. 1503, 44. 59. *& alibi, pro* acquiſitio: *item* Perquiſitum, *quod (inquit Cowellus noſtras)* ſignificat poſſeſſiones pecuniis noſtris coemptas. *Item* Perquiſita curiæ, *de quibus hic* 1939. 53. *quæ ſunt obventiones, ſive emolumenta, fundi ſive manerii domino, ratione curiæ ſuæ, accreſcentia, ultra certum & ordinarium fundi ſui cenſum vel reditum annuum. De quibus omnibus vide eund. Cowell. Interpr. in voce* Perquiſita.

Perſona.] 1191. 33. 1431. 6, 9. *Eſt apud noſtrates rector alicujus eccleſiæ, quem vulgò* **Parſon** *vocamus. ſic dictus fortè, quaſi perſonam ſuſtineret eccleſiæ. V. Cowell. Interpr. in voce.*

Perſonatus.] 1057. 59. *Dignitas eccleſiaſtica. Item apud nos beneficium illud eccleſiaſticum quod aliàs rectoriam dicimus, vulgò,* a **Parſonage.** *Quandoque domus ſive habitaculum ad rectorem ejuſmodi pertinens, ut hic,* 2097. 4.

Perticata.] 1940. 22. *pro* Pertica.

Pertinens.] 918. 24,27. *Pro cognato, vel conſanguineo. De eo hic dictum qui inceſtum commiſerit: Sax.* ſybleger; *à* ſybbe, *cognatus, conſanguineus; &* leger, *concubitus.*

Pertum.] 2736. 7. *Fortaſſe pro* verriculum, **a Bruſh.**

Petepogge.] 2152. 32. *Corrigendum fortè* **Petibagge**, *de quo Forenſes noſtri conſulendi, & Cowellus, in voce* Clerke; *ubi, inter plures alios,* Clericum *memorat* parvæ bagæ, *vulgò,* **Clerke of the petit bagge**, *quem officialem vocat Cancellariæ; ejuſque & ſociorum, (tres enim, inquit, ſunt eodem nomine noti, quorum primarius Cuſtos Archivorum, ſive Commentarienſis, vulgò* Magiſter rotulorum *dictus) munus & officium deſcribit, quem omnino conſule. Dictio* ſacculum *ſignat.*

Petra lanæ.] 2571. 35. *Lanæ pondus illud quod nobis vulgò,* **a ſtone of wull.** *Quantum autem hoc, explicatum habes poſtea,* 2576. 58,59. Saccus lanæ continere debet in pondere xxvj. petras. petra verò xiiij. lib.

Petraria.] 623. 12,13. 661. 57. *& alibi. Vide* Perarium.

Petreſpeny.] 754. 19. *Vide* Romeſcot.

Pictantia.] *alibi* Pitancia. 1897. 12,16. 1922. 4. *Vulg.* **Pittance.** *Gall.* Pitance. *Ferculum, (ita Watſius) præbenda, ſeu conſtituta portio quæ contingit cuique commenſali in cibo & potu. Sic ille. Malim ferculum vel obſonium lautius, non* communi

commune vel ſolutum, quod Generale *dictum. De quo idem Watſius. ſuo loco. Vox à* pietate *ducta: unde aliàs dicitur* Miſericordia.

Pilarius.] 1291.12. *& alibi.* Columna. *Vulgò,* a Pillar. *Gall.* Piher.

Piles.] 1940.43. *Ita Anglicè, pro Latin.* Pilæ. *V.* Barrera.

Pilorium.] 2021.52. *alibi* Colliſtrigium. *i. collumbar, ſive numellæ verſatiles, quibus alicui collum ſtringitur; vulgò,* a Pillory, *à Gallico* Pilorie.

Pipa.] 2585.19. *Cadus. Vulgò, Gallis & Anglis,* a Pipe.

Piſa.] 1777.4. 1931.33. *Pondus. A Gallico* Peſer, *unde vernaculum noſtrum* to peiſe, *pro ponderare, librare. V.* Peiſa.

Pitancia.] *Vide* Pietancia.

Placea.] 1940.20,58. 2036.42. *Ut Gallis* Place, *i. e. locus, ſpatium, area, atrium: & quomodo Anglis in* Market-place, *& ſimil. Ruri etiam quod quibuſdam* Curia, *aliis* Placea; *vulgò,* the Place; *prædii areà intellectâ.*

Placitare.] 35.7. 56.26. 1025.20. *In foro litigare, judicio experiri, cauſas agere. Unde Gallicum* plaider, *Germ.* pleiten, *Angl.* to plead. *Ita* Placitator. 225.50. 1595.51. *pro litigatore, diſceptatore, cauſidico, vulgo,* a Pleader: *item pro eo, qui, tanquam fiſci procurator, placita forenſia aliis intentat. Sic etiam* Placitatio. 920.51. *pro actione placitandi. i. diſceptatione, cauſſa actione, litigatione, vulgò,* a Plea, *&* Pleading: *quomodo etiam* Placitum *accepiam,* 35.7. *alio tamen ſenſu alibi, ut* 170.60. 171 48. 465.50. *pro concilio ſcil. conventu, vel conſeſſu judicum ad jus dicendum. Quod igitur veteres conventum aut forum agere dicebant; id recentiores* placitum tenere *dixerunt. Vide Hotoman. Lindenbrog. Cowell. Voſſ. alioſque.*

Plagiare.] 827.54. *pro* Plagare. *i. percutere, vulnerare. Ita* Plagiari. 827.45,53. *paſſivè.*

Planeta.] 1227.18. *Veſtimentorum ſacerdotalium ultimum, & poſt ſtolam indutum. V.* Caſula. *& Ludovic. de la Cerda. Adverſar. ſacr. cap.* 36. 12.

Plata.] 2576.64. *& ult.* 2627.62. *Aurum & argentum omnino planum; nec ab aurifice in vaſa, neque à monetario in nummum adhuc converſum. Vulgò,* Plate.

Platellus.] 2020.64. Patina, *vulgò,* a Platter, *Gall.* Plat.

Platoma.] 113.31. *Lamina. Belgæ & Angl.* Plate. *V. Voſſ.* Platoniz.

Plegiatio.] 921.11. *Fidejuſſio, vadimonium. Ita* Plegius. 586.44. 764.11. *pro fidejuſſore vel vade; eo ſcil. qui pro alio ſpondet & obligatur, ſeque pro illo ſupponit reum. A Gall.* plege, *al.* pleige, *eo ſenſu.*

Plumale.] 1824. *ult.* 1815.2. *Fortè pro* Plumatile; *niſi* Plumacium *malis, quod diverſicolor veſtis, pannus, aut ſtragulum acu pictum ad plumarum modum. De quo vide Voſſ. An verò* Plumacium *fuerit veſtis ex veris plumis confecta, & mirificè variegata: de quo veterum artificio multa præclarè doctiſſ. Fullerus in laudatiſſimis Miſcellaneis,* De ſignificatione nominis *Plumacii* artiſque ipſius antiquitate: *Miſc. Sac. li.* 1. *ca.* 20.

Pœna mutorum.] *Vide* Mutorum pœna.

Pœnitentia.] 859.5. 920.11. *Pro* Pœnitentiarius, *ut* 1872.2,8,11. *parochus ſcil. vel alius ſacerdos, cui jure canonico incumbit plebis ſibi commiſſa, aut alicujus ſingularis perſonæ; confeſſiones audire, & pro ratione delicti, juxta diſciplinam eccleſiaſticam, pœnas dare. Vulgò,* a Confeſſor.

Pollardus.] 2493.65. *Quoddam illicitum nummi genus, eo ævo ſic dictum.*

Portarius.] 910.64. *Janitor, oſtiarius. Vulgò nobis,* a Porter.

Portator.] 1121.25,31. *Bajulus, lator, nuncius: Angl.* a Porter.

Portireve.] 835.58. 843.18. 898.15. *Urbis ſive Portus præpoſitus. Sic olim dictus eſt urbis Londinenſis præfectus, quem hodie* Majorem *vocant. Vox hybrida: à Latino* portus, *& Saxon.* ȝeneꝼ: *i. præfectus, præpoſitus, præſes, de quo pluribus Spelmannus in voce* Graſio.

Poſſe.] 2032 4. *pro poteſtate, vel potentiâ; unde vulgare noſtrum* Poſſe comitatus, *pro potentiâ, poteſtate vel viribus loci.*

Poſſeſſionatus.] 2159.56. *Poſſeſſionem nactus, vel poſſeſſione donatus.*

Poſſibilitatis accuſari.] 825.41. *Vide ſupra,* Ex poſſibili.

Poſtillare.] 2435.26. *Textum explicare, vel interpretari. A* Poſtilla. *i. commentarius, ſcholia, vel annotationes. Nomen (inquit Voſſius) ex eo, quia qui ſua diſcipulis dictarent, identidem in ore haberent,* poſt-illa: *puta, ad hæc, vel iſta auctoris verba adſcribite.*

Potatio.] 762.17. *Vide* Ealahus.

Potellum.] 2038.20,21,22. *Diminut. à* Pot, *quod poculum, q. parvum poculum: lagunacula. Vulgò,* Pottle.

Powchius.] 2597.55. *Bulga, pera: vulg.* a Powch, *Gallis* Poche, *unde noſtratium* Poke. *eo ſenſu.*

Præbenda.] 235.57. 240.46. 277.19. 307. 22. 989.26. Præbendam *enim juniores dixere pro* Præbenda, *numero pluralivo. Portionem intellige monacho ſive canonico; unde ſe ſuſtentet, aſſignatam. Vulg.* a Prebend. *Inde*——

Præbendarius.] 989 27,30. 1222,42. *qui talem* præbendam *accipit,* a Prebendary.

Præjuramentum.] 844.36. 924.59. Præjurare, 924.64. *Vide* Antejuramentum.

Præſentia.] 1-78.20. *Honoraria, dona hoſpitalia, xenia; vulgò* exenia, *e. præmiſſo, more Gallico. Anglice* Preſents, *quomodo etiam Gallice. A* præſento, *quòd hoſpiti præſententur vel offerantur.*

Presbyterium.] 555.48. *Eccleſia vel templi chorus ſive cancelli; ſic dicti, quòd olim ibi nulli niſi presbyteri ſederent.*

Priſa.] 1410.59. 1411.3. Exactio; *quicquid exactum, vel captum: quandoque vectigal ex conſuetudine Regi debitum: quomodo hic,* 2510.59: *à Gall.* pris. *captum, prenſum. vel occupatum: quemadmodum etiam*——

Priſo.] 1096.31. *Captivus. Unde noſtratium* Priſoner, *pro eo qui captivatur, & in carcerem, qui nobis & Gallis* Priſon *dictus, conjicitur. Infra autem, viz.* 2499.2. Priſo *occurrit pro*——

Priſona.] 1089.12. 1155.53. *Item* 1917.3. *ubi* anathematum & priſonum, *pro* attachiamentum & priſonam. *Vide* Priſo.

Priſonarius.] 2596.58 64. *Idem ac* Priſo, *quod vide. A Gallico* Priſonnier. *Lapſus interim doctiſſ. Voſſius, qui* Priſonerium, *eum qui alterum in carcerem compingi curaret, interpretatus eſt.*

Privilegiare.] 2001. *penult. Immunem reddere; privilegio donare.*

Probare.] 925 14,15,17. *Sic author noſter Latinè exhibet Saxon.* aȝnian; *rectiùs verò Lambardus :* uti ſuum ipſius proprium vendicare. *Sic enim vox ſonat.* Probare *igitur hìc, ut & 836.11. pro* propriare. *i. propriam facere vel reddere, ſibi uni vendicare, adſciſcere. Ita* propriatio *pro adſciſcendi actu.*

Proceſſio.] 2089. *penult. quandoque additur* pentecoſtalis. *A procedendo. Eunt namque tum Clerici cum plebe per vicos & plateas, canentes, & Deum pro frugum ſuarum ubertate ſupplicantes. Ambarvalia vocant. Sax.* ȝanȝ-daȝaſ : *vulgò à rogando. ut dixi,* Rogation-weeke : *à procedendo,* Proceſſion-weeke.

Proclamare.] 202. 14. 483. 1. 484. 50. *Idem quod* Clamare, *ſupra. i. vendicare. V.* Calumpnia *& Hotoman. in voce* Proclamator. *Hinc autem* poſſeſſiones proclamatæ, 203. 9. *pro* poſſeſſiones vendicatæ.

Procurationes.] 327.35. *Pecunia, quæ à ſacerdote quotannis Epiſcopo, vel Archidiacono eccleſiam viſitanti ſolvitur : unde titulus ille Juris Canonici,* de cenſibus & procurationibus.

Proditionaliter.] 936. 4. 937. 37. *Proditorum more.*

Proportionatio.] 2576. 50. ——— ſecundum ſuæ menſuram *proportionationis. Id eſt, pro ratâ parte.* proportionatio *nempe pro* proportio.

Propriare.] 836.12. Propriatio. 835.65. *Vide* Probare.

Providentia.] 2608 24,25. 2676.16. *& alibi. Paratum, apparatus : victu neceſſaria providentiâ comparata. Vulgò,* Proviſion.

Proviſio.] 1968. 48,51. *Eſt Pontificis Romani diploma, quo præcipit beneficium eccleſiaſticum cuilibet conferri in diem mortis illius ſacerdotis aut alterius, qui ipſo fruitur. Aliàs,* Gratia expectativa *nuncupatur. De quo vide Duaren. de ſacr. eccl. miniſt. ac benef. li. 5. ca. 8. & Cowell. Interpr. in voce.*

Puer.] 887.29. *Vide* Miniſter.

Pullani.] 2088. 53. *Fortè pro* Pullini. *Vulgò,* Pullein. *Gall.* Poulaille

Pulones.] 2010. 53. *Idem ac* Pullani, *quod vide.*

Pulſatio.] 1892.7. *& alibi ſæpe. Campanarum ſcil. in ſignum honoris atque reverentiæ erga aliquem per illum locum tranſeuntem vel illuc adventantem.*

Purpreſtura.] 1936.16,19. 2013.1. *A Gallico* pourpris, *i. invaſum, ut occupatum, injuſtè obtentum. Cætera Watſius, in voce.*

Putacius.] 1073.31. *A Gallico* putois. *i. ictis, martes.*

Putativus.] 909, 63. *Sic Gallicum* putatif *Latinè fecerunt, id eſt, exiſtimatum, nobis* reputed.

Putura.] 1915.56. *Idem (ni fallor) quod Gallis* Poutre, *al.* Poultre, *Trabs ſcil. vel tignum.*

Q

QUarentena.] 897.45. *Stadium. Sax.* fuplanȝ : (*unde noſtratium* furlong :) *Textus enim Roffenſis locum hunc ſic exhibet Saxonicè :* Þuſ feoſ ſceal beon þæſ cynȝeſ ȝriđ. fram hiſ burhȝeate þær he iſ ſittende. on feoper healfe hiſ. Þæt iſ iii. mila. ⁊ iii. furlanȝ. ⁊ iii. æcera bræde. ⁊ ix. fota. ⁊ ix. ſcæftamunda. ⁊ ix. berecorna. *Legem recenſuit Hen. 1. in LL. ſuar. ca. 16. ubi hæc :* ⁊ ix. ſcæftamunda, *à Bromptono prætermiſſa, ſic per eum Latinè facta :* & novem palmæ : *V. Spelm. in* Furlongus.

Quarterium.] 2078. *ult. Idem quod* ſumma ; *ſic enim infra :* 2094.10,11. unam ſummam ſive *quarterium* frumenti, & iij. *quarteria* ſive ſummas ordei, *&c.* Summa *verò quid ſit, vide infra, in* Sagmatius. *Hinc autem vernaculum noſtrum,* a quarter, *pro eâ granorum quantitate quam alias dicimus* a ſeame, *& ex octo modiis conſtat.*

Quartilatus.] 2594. 56. *De vexillis dicitur, inſignibus Angliæ & Franciæ, in eodem ſcuto in quatuor partes diſtributo ſimul depictis, more fecialium inſignitum. Vulgò,* quartered.

Quaſſatus.] 2635.7. 2701. 60. *pro* Caſſatus : *à* caſſare. *i. caſſum reddere. vulgò,* quaſhed.

Quieta clamantia.] 656.65. 657.2. *al.* quieta clamatio. 657.15. *Juris ſui titulique in rem aliquam facta renuntiatio; ejuſque in alterum, ab eo quietè & ſecurè poſſidenda, tranſlatio. Ita* quietum clamare. 613.48. 645 15. 657.11. *id eſt, juri & titulo ſuo renunciare, omni rei vendicatione in eum abdicatâ.* quite claime *vulgò dicimus. Huic affine* ———

Quietatio.] 688 49. *i.e. abſolutio, relaxatio : à verbo* quietare, *quod quietum & ſecurum reddere ſonat. Unde noſtr.* to quite, *&* acquittance.

Quintallus.] 1219.39 40. *al.* quintale. *i. centum pondo. Unde & hic :* & pondus *quintalli* eſt pondus centum librarum auri. *Hoc Gallis* quintal. *Cotgrav.*

Quoreſpondens.] 2011. 11. *& alibi. Mendosè pro* Correſpondens.

Quotare.] 2430. *penult. Notare, ſignare. A Gallico* quoter.

R

RAchymburgii.] 931.5. *Judices erant vel miniſtri, qui Grafioni ſive Comiti ad judicandum, & rem judicatam, ſive ſententiam, exequendam, adſiderent. Lex Sal. tit. 52. §. 3.* Tunc grafio congreget ſecum ſeptem *rachimburgios. Similiter paulo poſt :* Statim *rachimburgis* pretium adpretiatum, quantum debitum, quod debet, valuerit, de fortunâ illius tollant: *Alio nomine* Sagibarones *dicti ; quam vocem Cl. Selden.*[a] Miniſter mulctarum, *ſive* Judex causarum, vel mulctarum *vertit :* Sagibaronem *eis ſimilem exiſtimans. qui in L. Burgund. tit. 76. vocatur* Witiſcalcus. *i.e.* (*inquit*) Miniſter ſive præfectus ad irrogandas mulctas. *Hoc facit, quod qui hoc in loco* Rachimburgii, *Saxonicè dicuntur* ȝyſerar. *i.* avari, *quales plerumque miniſtri ejuſmodi, ad infamiam uſque : nominis ſui ratione immemores interim, quod (ni fallor) à* recht, *Sax.* riht, [a] *Tit. Honor. edit. 2. pag. 261.162.*

ꞃiht, h.e. jus, equum, rectum, & berghen, Sax. beoꞃᵹan, ſervare, tueri, cuſtodire, compoſitum rectè: quaſi recti, vel juris equi conſervatores. Hinc forte malit quis recentioris avi Miniſtros, Vicecomites dictos, intelligendos, quorum quidem, in partem muneris, eſt rem judicatam ſive ſententiam latam, ut executioni demandetur, curare, & in eam rem judiciis intereſſe; pacem etiam publicam conſervare; unde Defenſivæ locorum nomen eis olim attributum, ut ſupra.

Ratis.] 2694.11. Jam, inquit, mihi non deeſt niſi ratis, equus & funis, ut dignam mortem ſuſtineam, &c. Ubi, ni fallor, ratis pro crates: vulgò, a hurdle. Læſæ ſiquidem Majeſtatis condemnatus apud Anglos, cratibus vimineis ſtramine coopertis impoſitus, à carcere ad crucem ſupinus equo trahitur.

Raton.] 2636.10. Sorex minor, vel mus. Vox Gallica.

Rechaciatus.] 2499.32. Repulſus, retractus: à Gallico rechaſſer. i.e. repellere.

Reclamare.] 237.ult.1006.17. Iterum ſibi vendicare. Ita Reclameum alibi, pro actu reclamandi.

Recluſorium.] 2736.51,52. Anachoritæ cella.

Recognitio.] 658.6,9. Eo uvo pro judiciariâ cognitione, ſive examine forenſi; Vulgo, Cogniſance.

Recordatio.] 1839.6. Recordum. 1793.43. Actum ſive munimentum Curiæ adeo authenticum, ut probationem contrarii non admittat. Hoc autem tulis Curia (ſive Tribunalis) actum aut munimentum eſſe debet, quam curiam de Recordo nominant Forenſes: cujuſmodi ſunt illa tribunalia apud Weſtmonaſterium, & alia quadam à Cowello noſtro in Interprete memorata. Videatur etiam equitis Coci Inſtitut.par.1.fo. 117. & 168. Ita adde quæ ſupra de Huſteng dicta ſunt. Hinc autem recordari, pro, in acta referri.

Rectatus.] 1386.56. & alibi. Vide Retectus.

Rectitudo.] 218. 23,25. pro Juſtitia: (Juſtitiam autem facere quid ſit, vide Hotoman. de verb. feudalib.) 830.32,41. (ut alibi Rectum, & Rectitudines) pro Jus, & Jura, eiſve. quandoque conſuetudine debita, Sax. ꞃiht, & ᵹeꞃihꞇaꞅ: quo ſenſu nobis Right, & Rights. Rectum etiam apud Juris noſtri peritos cauſam proprietatis ſignificat; quibus etiam Breve, quod vocant, de recto, eſt vocatio alicujus in jus ſuper cauſa proprietatis. De quo Cowellum conſule.

Redditus aſſiſus.] 1939.36. Dicitur certus ille & immobilis cenſus qui domino ſolvitur ex prædiis liberis, unde & liber appellatur: eſtque mobili & novo contrarius. Vulgo, Rent of aſſiſe.

Refectorarius.] 2294.60. Refectorii cuſtos vel curator. In cœnobiis monachus ille cui refectionis onus incumbit.

Refeoffare.] 2469.33. Iterum feoffare: in feudum ſcil. denuo concedere vel elocare.

Referendarius.] 1991.34,45. Medio ævo (inquit Voſſius) Referendarii dicebantur, qui nunc magiſtri libellorum ſupplicum: nempe qui Regi libellos ſupplices, & diplomata offerrent, ut ſubſcriberet. Huic (ni fallor) reſpondet noſtratium Maſter of the Requeſts, id eſt, à libellis, vel libellorum ſupplicum magiſter, de quo vide Cowell.

Refutantia.] 2193.21. infra. lin.57. Refutatio. Inſtrumentum vel monumentum, quo, vel cujus ope, quid falſi arguitur, vel refutatur.

Regalia.] 2694.51. 2695.7.2744.48.2748.36. Subſtantivè nempe pro regale, vel regalia. h.e. regii dominatus propria: vulgo, regalitas.

Regardum foreſtæ.] 699.22. Limites vel ambitus Foreſtæ, cujus cura quibuſdam miniſtris, Regardatores dictis, commiſſa; quorum erat foreſtam obambulare, & circumire, ut ex viſu & inſpectione propria, inquirant de tranſgreſſionibus, ſi quæ ſint, eaſque repertas Judicibus foreſtæ ſignificent. A Gall. regard, i.e. viſus. inſpectio, conſideratio.

Regiſtrare.] 1867.41. eſt in acta vel libellum referre. Ita Regiſtrum. 1835.17. 1867.21. pro actorum ſive rerum geſtarum indiculo ſive catalogo. Vulgò, a Regiſter, al. Regiſtry.

Relevare terram.] 311.2. —— non redimat terram ſuam, ſicut faciebat tempore fratris mei, ſed legitima & juſta relevatione relevabit eam. Quod hic Relevatio, aliis Relevium. i. (definiente Hotomanno) Honorarium quod novus vaſſallus Patrono introitus causâ largitur: quaſi morte alterius vaſſalli, vel alio quo caſu feudum ciderit, quod jam à nova ſublevetur. Veteres (inquit) Introitum appellabant. Vide Cowell. Inſtitut li.2.tit.3. §§.17,19. Hic infra.506.48. 930.5,9. ponitur pro Sax. heꞃeᵹeaꞇe. Sunt autem qui Relevium & Heriotum diverſa cenſent. inter hos Bracton. de acquir. rer. dom. ca. 36. Flet.li.3. ca.18. Britton.ca.69. & doctiſſ. eques in voce Heriotum.

Relevium.] 1878.21. Vide noviſſima.

Religioſitas.] 498.50. Pietas vel devotio ergo Deum.

Repauſare.] 396.24,48. Pauſam facere, quieſcere. Unde noſt. Repoſe.

Reſayſire.] 1788 22. alibi, Reſeiſire. i. denuò poſſidere, recipere, recuperare. V. Diſſaiſire.

Reſcuſſus.] 2066.16. Eſt tumultuoſa & violenta repetitio vel ereptio alicujus capti, è manibus ejus qui licitè eundem cepit. Vulgò, Reſcue. Vox Gallica, de qua vide Cowell.

Reſeancia.] 2034.3. Idem quod Fleta Reſeantiſa, à Gallico Reſſeantiſe, pro Reſidentia. vulgò, Reſiance.

Reſpectare.] 903.37. prorogare, prolongare, ampliare, differre. Ita reſpectuari, 2739.62. paſſivè ſe. Sic etiam Reſpectus.1115.34. 1873.44. quod alibi Reſpectatio. i. dilatio, prolongatio, induciæ, ampliatio, vulgò Gall. & Angl. Reſpit. Saxonibus ꝼyꞃꞅꞇ. unde furſt in LL. Hen.1. ca.46. ubi, ni fallor, inducias ſonat alicui conceſſas, vel deliberandi terminum, an ei ſit placitandum mecum: id fortaſſe quod nunc dictum facultatem reo conceſſam billam indictamenti traverſandi, nuncupant Forenſes noſtri, veteres autem, diſratiocinandi copiam. De quo vide eaſdem LL. cap.5. 48,49. & Spelman. in verbo diſrationare. Eopſe autem ſenſu Teutonicis friſt, virſt, torſt.

Reſpiciatus.] 2358.46. —— unde reſpiciatum eſt & adjudicatum, &c. Id eſt, unde (habito ad culpam reſpectu) decretum eſt, & adjudicatum. Nempe reſpiciatum à reſpicio. i. rationem habeo.

Retectus.] 762. 41. De homine de furto vel retecto culpato. Mendosè pro, De homine de furto retecto vel culpato. Retectus autem hic idem quod alibi rectatus, arrectatus, irrectatus, irretitus. i. ſuſpectus, accuſatus, culpatus. a priſco Norm. rette: unde

unde Chanceri noſtri **aret**, *&* **arett**, *pro criminari, crimen inferre. Hinc etiam* retari. *Philippus Francia Rex in Charta Rhotomagenſi*: Volumus etiam, ut nullus eorum poſſit retari de uſura, nec jurea fiat ſuper eum, vel ſuper hæredes ejus. *Plura vide apud Cowellum in voce* Arretted.

Retenementum.] 1162.37. Retinementum. 699.4. pro retentio: *nempe quando quis ſibi quippiam retinet ac reſervat. Ut* ſine retinemento: *quod valet, nihil retinendo.*

Retentio.] 2478.6. *Sequela. Vide* Monagium. *Occurrit iterum, ſed mendosè, poſtea.* 2621.1. Anno gratiæ 1359. rex fecit *retentionem*, ſimiliter & cæteri domini regni fecerunt qualem præ valitudine non audivimus factam, *&c. Ubi* retentionem *proculdubio pro* recenſionem: *vulg.* **a muſter**, *vel* **muſtering**, *quod Gallis* recenſement.

Retornatus.] 1149. *penult.* Certificatus. *Ita Forenſibus noſtris* returnum brevis, *eſt ejuſdem certificatorium, curia unde emanavit factum. Vox Gallica.*

Reverſatus.] 2546.65. — veſtierunt eum uno veſtimento cum armis ſuis *reverſaris*, *&c. id eſt, inverſis, vel præpoſterè exhibitis: vulgò*, **reverſed**. *Vox Fecialium: a verbo* reverſare, *quod denuo verſare vel circumagere ſignificat.*

Reverſio.] 2294.14. 2566.14.17. terrarum, *&c.* (*inquit Cowellus in dictionum obſcurarum indice Inſtitutis addito*:) ſi latè ſumatur, eſt proxima ſucceſſio poſt obitum ejus qui præſenter poſſidet. Sed ſi propriè, tum ſignificat reditionem aut circumductionem ad feoffatorem aut ejus hæredes propter delictum feoffati, aut hæredum defectum. *Vulgò*, **a reverſion**.

Reveſtitura.] 238.5. *Reſtitutio in poſſeſſionem.*

Rewardum.] 703.20. *Idem ac* Regardum, *quod vide.*

Ribaldus.] 1260.19. 2156.51. *Nebulo, nequam, vilis, à Gall.* Ribauld. *al.* Ribault, *unde* **Ribaldry**, *item* **Bawdery**, *pro obſcœnis & meretriciis confabulationibus. V. Watſinm.*

Riculus.] 1245.50. Multitudo vero *riculorum*, & aſinorum onerariorum ſub numero leviter non cadebant. *Ubi* ciculorum *fortean pro* curriculorum.

Rimath.] 842.61. *Vide* Cyreath.

Ripator.] 666.25. *Meſſor: vulg.* **a Ripper**, *al.* **Reaper**, *Sax.* ꞃıppeꞃe, *quibus meſſis* ꞃıp, *metere* ꞃıppan. *niſi quis malit raptorem intelligendum, qui Sax.* ꞃeaꝼeꞃe. *Vide Lindenbrog. Gloſſar. in*, Reſſare meſſem.

Robaria.] 762.36,37. *Saxon.* ꞃeaꝼlac *raptum vel rapinam ſignat, quod German.* **Rooberie**, *Anglus cum Gallis* **Robery**, *unde effictum* Robaria, *al.* Roberia. *Hinc* ———

Robatus.] 899.30. 900.22. *pro* ſpoliatus, *Sax.* beꞃeaꝼoꝺ; *unde noſtratium hodie* **bereated**. *Iterum* —.

Roborare.] 897.35. *rectiùs* robare, *al.* raubare, *pro ſpoliare, deprædari; Sax.* beꞃeaꝼıan, *nobis* **to bereave**, *Germ.* **rauben**, *al.* **rooben**: *vulgò*, **to robbe**.

Roda.] 1949.38,40. *Idem quod* virgata. *Sic enim infra*, 2105.7. Roda ſive virgata *&c. Vulg.* **a Rod**, *al.* **a Rood**. *V.* Virgata.

Rome-peny.] 754.15. Rume-peny. 1235.43. Rome-ſcot. 912.41. Rome-ſcoth. 450.19. *Vulgò*, **Peter-pence**. *i. nummus ſive denarius domeſticatim Romæ pendendus, de quo ſupra, in* Eleemoſina Regis. *Conſulendus etiam doctiſſ. eques, Concil. pag.* 230. 311. 312. *ubi denarium iſtum puram putam eleemoſynam; non autem (quod Romanus ſuggeſtum) vectigal, ſive tributum, rectè dicendum docet.*

Roſarius.] 2493.65. *Surreptitia illius & illegitima monetæ ſpecies una, quæ cum cæteris ſui ſimilibus* (Pollardus *ſc. &* Crocardus) *ab Edo. rege ejus nominis primo damnatis, paulatim & latenter loco ſterlingorum irrepſerat: fortè roſa ſigno inſignita, & inde ſic dicta.*

Rotulus.] 1928.26,28,31. *Vide* Inrotulatus. Rotuli de memorandis. 1928.26. *Chartophylacii illius fiſcalis archiva, quod Forenſes noſtri* Rememoratoris officium *vocant: vulg.* **the Remembrancers office**. Rememoratorum *autem hujuſmodi triplex genus, de quibus omnibus Cowellus noſtras inprimis conſulendus.*

Rotunda tabula.] 2553.55. *Menſa à rotundâ figurâ ſic dicta. Superioribus autem ſæculis, cum virtutis bellicæ exercendæ gratiâ, militares decurſiones* (Torneamenta *vocant*) *frequenter haberentur; hujuſmodi menſis uſi erant, ut quod diſcrimen inter nobiles ex ambitione exiſteret: & veteri ſanè, ut videtur, inſtituto. Gallos enim antiquos circularibus menſis circumſediſſe, armigeroſque eorum ſcuta ferentes à tergo adſtitiſſe, memorat in libro Deipnoſoph 4. Athenæus. Ita Cambdenus in* **Hantſhire**, *quem ſequitur Watſius in* Menſa rotunda. *Fuſiùs autem de hoc illuſtriſſ. Seldenus, Notis in Draitoni Polyolb. pa.* 70.

Ruchæ.] 1268.27. Eodem quaſi tempore rex Ricardus per militiam ſuam ſtipendiariam, quas[a] *Ruchas* vocant, &c. *Gulielmus autem Neubrigenſis*[b] *ſic*: Rex per ſtipendiariam militiam, quam *Rutas* vocant, &c. *Idem etiam, li.* 2. *ca.* 27. Rex — ſtipendiarias Brabantiorum copias, quas *Rutas* vocant, accerſivit. *Intellige* Ruptarios, *al.* Rutanos, *quomodo (inquit Cambdenus noſter in* **Northumb.**) *vocavit ea ætas externos & prædatorios milites, ſtipendio ſcil. conductos. Belg.* **Rupter**, *Gallis* Routier: *fortè à German.* **rupten**, *al.* **reuten**, *prædari, populari, deſtruere, vaſtare. atque hinc (ni fallor) Boior.* Heriteta, *de quo Spelm. & noſtras.* **Reute.**

[a] l. quam.

[b] Rer. Anglicar. li. 5. cap 13.

Rume-peny.] *Vide* Rome-peny.

Rumfeih.] 830.37. *Corrige* Rome-feoh, *& vide* Rome-peny.

Ruſcubardum.] 2112.48. *Quoddam ruſci genus; fortè ſylveſtre.*

Ruſſetum.] 2663.41. *Ex Gallico* Rouſſet; *uti hoc è Latino* Ruſſus, *vel* Ruſſeus. *Vulgò*, **Ruſſet**.

Ruſticus.] 38.28. ——. plures eccleſiæ *ruſticos* interfecerat. *&c. Simile habes poſtea*, 198.23. *Ruſticorum ejuſmodi meminit Mat. Pariſius in Vitis Abbat. S. Albani, pa.* 86. *lin.* 42,52. *Erant fortè quidam in prædiis eccleſiaſticis agriculturæ deputati, vel ad agros eccleſiæ colendos pretio conducti; coloni ſc. conductitii. niſi quis intelligi malit (quod, ni fallor, veriſimilius) colonos quadam eccleſiæ prædiola ruſtica, & ſervitiis ignobilibus ſive plebeiis obnoxia, occupantes; quos ætas illa, diſtinctionis ergò à militibus & aliis, qui feuda nobilia poſſidentes, ſervitia militaria præſtarent, ruſticos & agricultores nuncuparunt: juxta illud Gervaſ. Dorobern. hic*, 1311.24. Sibi (*Archiepiſcopus*) etiam reſerva-

reſervaverunt Comites, Barones, & Milites, monachis verò aſſignaverunt *ruſticos* & agricultores. *Horum autem terra ſive fundus*, terra ruſticorum *eo avo dicta. Charta Amfridi de Dene, in Archivis eccleſ. Cantuar. de quadam terrâ eidem eccleſia donatâ, ſic eam deſcribit:* jacet inter terram quæ fuit Lucæ de Rya, & terram hæreditatis *ruſticorum, &c. Terra autem hæc annuo cenſui, & ſervitiis, ut dixi, ignobilibus obnoxia: unde Saxonibus olim* ᵹaꝼollano *dicta*: buꞇan ðam ceoꞃle þe on ᵹaꝼollanoe ꞅꞇo. *i.* præter *ruſticum* qui terram occupat cenſualem. Gafoſland *enim & Folcland ii*, *ut Thaini* Bocland, *eo avo propria. Cætera, Choppinus, de Privileg. Ruſticor. præſertim in princip.*

Ryparius.] 1993.12. ——ipſe eſt de *Rypariis*, bene novimus eum. *Verba Papæ ſunt de Roberto Winchelſey, Cantuar. Archiepiſcopo, & eum de familiâ* de Ripariis *extractum, ut ego arbitror, demonſtrant.*

S.

SAbellina pellis.] 918.37. Sabelum. 1522.35. *Vide* Marterina pellis, *ſupra.*

Saca.] 22.39.957.32. *quandoque* Sacca; *quandoque* Saka; *quandoque* Sacna. *Libertatem ſignificat, ſive poteſtatem alicui delegatam à domino rege, cauſas & querelas tractandi, & judicandi; foriſfacturas etiam. i. mulctas exinde proventuras ſibi capiendi intra Socam, vel dominium ſuum. Brompeone noſtro,* Juriſdictio Curiæ. *Mala interim, me judice, & à ſenſu vocis valde aliena, ſaltem nimis anguſta, expoſitio ipſius, vulgò nunc recepta, quæ in LL. Edo. Confeſſoris extat, ca.22. Sacha* eſt, quod ſi quilibet aliquem nominatim de aliquo calumniatus fuerit, & ille negaverit, foriſfactura probationis vel negationis (ſi evenerit) ſua erit: *cum amerciamentorum. i. mulctarum commodum ſpecies tantùm ſit una talis privilegii. Multò rectiùs (ni fallor) Clemens Reinerus in Onomaſtico Apoſtolatus Benedictinor. in Angliâ præfixo:* Sacca vel Saccha (*inquit*) eſt regale privilegium quo quis gaudet in ſuo manerio circa placita, & correctiones delinquentium. *Vox enim eſt à Sax.* ſace, *German.* Sach. *i. cauſa*[*], *lis, diſſenſio, accuſatio. unde* ᵹeſacen, accuſatores. *Hiſt. Bed. Anglo-Sax. pag.* 444. *item* unbeſacen *in LL. Canuti ſecularib. ca.*70. *i.* ſine controverſiâ *ut Lambardus*: ſine querelâ, *ut alii vocem Latinè reddunt.*

[*] *Quo ſenſu voce utimur, ſom dammo,* for **Gods** *ſake, vel,* for **Gods** *cauſe, i. Dei intuitu.*

Sacramentales.] 91.9,15. *A ſacramento, id eſt, juramento, dicebantur ii, qui quamvis rei de quâ ambigebatur, teſtes non fuiſſent, tamen ex eyus cujus res agebatur, animi ſententiâ in eadem quæ ille verba jurabant: ipſius videlicet probitate & innocentiâ confiſi. Hos hodie in Foro eccleſiaſtico* Compurgatores *vocant: alibi olim,* Conſacramentales, Conjuratores, Juratores. *Vide Hotoman. Lindenbrog. & (in voce* Lada*) doctiſſ. equitem.*

Sacriſtaria.] 1505. *ult. alibi* Sacriſtia. 1799. 36,41,42. *Officium ſive munus* Sacriſtæ; *monachi ſc. ſive Canonici, qui* Sacrarii *cum prædiis eidem annexis curam haberet. Vulgò,* **the Sextary**: *uti fundus eidem uſui deputatus alicubi* **Sextary-land** *vocatur. Vide* Secretarius.

Sæpe Sithmno.] 764.6. *Mendosè pro Saxon.* ſe ᵹeſiþman. *i.* Sithcundus homo, *de quo infra, ſuo loco.*

Saga.] 1904.50. *Panni genus, quod quibuſdam* Levidenſe *dictum. Gallis* Sayete, *al.* Sayette, *Anglis* **Say.**

Sagitarius.] 750.33. *Corrige* Sagmarius: *equum intellige, à* σάγμα, *quod eſt onus jumenti ſarcinarii; & quandoque* ſauma *ſcribitur. unde eſt quod Galli dicant* une ſomme, *h.e. onus, ſarcina, ac particulatim vini: item hinc eorum* ſommier, *ut & noſtratium* **ſummer** *in ædificiis, q. ſtructuræ ſuſtentaculum. Imò & Latino-barbari pro* ſauma *dixere* ſumma. *i. Huntindonienſe noſtro interprete,* onus equi. *Mat. Pariſius etiam ſæpius dicit* ſumma bladi, *vel* frumenti, *pro menſura 8. modiorum: unde noſtratium* **ſeame** *eo ſenſu. Cumque* ſumma *dicerent pro* ſauma *ſive* σάγμα: *nec* ſummarius, *ut infra, refugerunt, pro* ſaumarius, *vel* σαγμάριος. *i. equus clitellarius, ſarcinarius, Gallis* ſommier, *nobis* **a Sumpter.** *Imò &* Summagium *extulere pro* ſumma, *ſive* ſauma, *h.e. pro onere quod à grandiori equo commodè ferri poſſit. Eſt etiam ab eodem fonte* deſagmare, *pro exonerare, ſagma auferre mulo vel alteri animanti: Plura qui cupit adeat Voſſ. in voce, & in* ſauma; *&* ſameria: *item Beſold. de Natura popul. ca.*18. *& Cowell. in* Summage.

Sagittamen.] 2678.3. *Sagittandi materia.*

Sagittarius.] 595.53.628.62. *Navigii genus: à velocitate fortè ſic dictum. Idem fortè quod* Celoxi *De quo vide* Spinachium.

Salina.] 1183.24. *Pro ſale. Vide Matt. Pariſ. Hiſt. pag.* 208.26. *Hinc autem (ni fallor)* Salicotes, 2116.16. *pro tuguriis ſali conficiendo deputatis.*

Salvagius.] 1411.35. *alibi* Salvaticus: *ferus, agreſtis, ſylvaticus. vulgò,* **Salvage**, *Gallis* Saulvage. *Hiſp.* Salváge.

Sanctuarium.] 896.25. *pro* Sancta, *ut infra,* 926.51. *& in LL. Hen* 1. *ca.*11. *de eo dicitur qui inter jurandum ſacra tenet vel tangit; ſive ſint Evangelia, ſive ſanctorum reliquiæ, quæ Sax.* halıᵹdome *dicta, quam vocem Lambard. in LL. Canuti, par.*1. *ca.*4. ſanctimonium *vertit: perperam pro* ſanctuarium, *ut author noſter hîc, ſanctorum reliquias intelligens, quæ confugientibus ad eas pro aſylo ſive ſanctuario, ut vulgò dicunt, & inde fortè ſic dicta. Vide Ludovic. de la Cerda, Adverſar. ſacr. cap.*42.13.

Sanguinis diminutio.] 425.30. Sanguine minutus. 990.59. *Vide* Minutum.

Sarcinuncula.] 2526.23. *Mendosè pro* ſarcinulæ.

Saxones antiqui.] 796.55. *Vide* Antiqui Saxones.

Saxegonus.] 1073.17. *Sexangulatus.*

Sayſire.] 1038.23. *Vide* Diſſaiſire. *Hinc autem* Saiſitus. 835.13. *pro, miſſus in poſſeſſionem; vel, poſſeſſionem adeptus.*

Scaccarium.] 1101.34. 1567.20. *Fiſcus regius, vel ærarium regium: quod quidam à German.* **Schatz**, *theſaurus: alii à Sax.* ſceaꞇ *ſymbolum, impoſitio, taxatio; alii aliunde venire conjiciunt: potius, ut ipſe autumo, a Teuton.* **Schachen**, *rapere; unde Latino-barbaris* Scachum, *ſive* Schachum, *pro rapina. Fiſcò enim eſt rapere: unde decantatum illud:* quod non capit Chriſtus, rapit Fiſcus: *niſi corruptum malis à Latino* Saccus. *quod, inter alia,* Fiſcum *notat: quâ quidem ſignificatione* Scaccarium *occurrit,* 1158.45. *item* 1245.59. *quemadmodum etiam apud Roger. Hoveden. & Matt. Pariſ. ordinem coronationis Ricardi regis primi deſcribentes.* Sacci *autem*

autem ſupellectilis genus ærario valde neceſſarium. Vocem cum Normannis, à quibus accepimus, ad tribunal illud extendimus, quo res fiſci tractantur, quod nobis vulgò, the Exchequer.

Scaldingi.] 69.43. 70.35,43. Dani: *fortè ſic dicti à flumine* Scald, *ubi eorum exercitus navalis uno manſit anno. vide* 130.11.

Scapton.] 1762.55. 21,24,27. *mendoſè pro* Sceptrum, *ut opinor*: σκηπτοῦχος, *Græcè*, Sceptuchus, *qui ſceptrum gerit.*

Scarlatum.] 1522.35. *Vide* Eſcarletum.

Sceatta.] 846.19. *Vox Saxonica: eſt autem (obſervante Lambardo)* ꞅceaꞇꞇa, *ingens argenti ſumma; quippe quæ argenti quinque millia contineat. Sic ille. Si verum hoc, (nam in LL. Ethelberti regis Cantuarior. in Textu Roffen. ubi crebrè occurrit* ꞅceaꞇꞇa, *nummus videtur* ſolido *multò minor: & ſunt qui per* ꞅceaꞇꞇa obolum *intelligunt*:) xxx. ꞅceaꞇꞇaꞅ, *de quibus hoc in loco, ex* 150000. *lib. conſtabant. quod quidem veriſimile: cum enim regis* weregildum *(regii ſc. capitis æſtimatio) apud Mercios, Thanorum ſex millium* weregilda *æquivaleret; (Thani autem* weregildum *duodecies* 1200. *ſolidos, id eſt,* 25. *libras, quinque nimirum denariis in ſolidum computatis, continebat: ſecundùm hanc computationem,* xxx. *ſcata, & 6. millium Thanorum* weregilda *ſeſe mutuò exæquarent, ſummam* 150000. *librarum ſeorſim faciendo: viginti quinque libris toties multiplicatis eatenus extendentibus: de quo nos pluribus alibi.*

Sceithmannus.] 900.50. *à Sax.* ꞅceiþman, *al.* ꞅcæȝþman, *quandoque* ꞅcæꝺman, *i. e. Pirata; à* ꞅcæꝺa, *fur, latro. Vide* Scathan ſal, *in noſtris ad vetera verba German. Lipſiana notis doctiſſ. Mer. Caſauboni*, De lingua Anglicâ vetere, *commentationi additis.*

Scentum.] 2010. 58. De *ſcentis* de Braun xvij, precii lxv.s. *Fortè* ſcentis *hîc pro* ſcutis: *nam vulgò dicimus*, a ſhield of brawne.

Scheawyng.] 957.24. *Author noſter ſic explicat*: i. mercimonii poſitio ſive demonſtratio. i. *deſpliaunce de marchaundie. Alibi occurrit* Eſcewinga *ſcriptum. Charta Hen. 2. civibus Cantuar.* Hoc etiam eis conceſſi quod omnes cives Cantuar. ſint quieti de Thelonio & Laſtagio per totam Angliam & per portus maris, & de *Eſcewinga. Alibi autem* Oſtenſio, *ut hic,* 897. *extremâ. Forenſibus noſtris hodie* Scavage, *al.* Shewage, *quod vectigal eſſe dicunt ab urbium & oppidorum præpoſitis exactum ob merces publicè oſtenſas, & venditioni expoſitas. De quo vide Cowell. noſtrum in voce* Scavage. *Eſt autem à Saxon.* ꞅceapian, *oſtendere, monſtrare, viſum exponere.*

Schippeſhere.] 2140,31. 2141.2. *Ovium tonſura. à Sax.* ꞅceap, *nobis* ſheep, *ovis; &* ꞅceapan, *nobis* to ſheare, *tondere.*

Schira.] 979.35. Sciria. 261.32,39,50. Scyra. 487.54. *Horum primum hic interpretatur*, comitatus; *poſtremum*, provincia. *Ferunt Aluredum regem Angliam primùm in Satrapias ſive Comitatus diſtribuiſſe, quos (inquiunt)* ꞅcẏꞃaꞅ, *à* ꞅcẏꞃan, *quod partiri ſignificat, nominavit. De quo Lambard. in* Centuria, *Spelman. in* Comes, Hundredus, *& alibi. De* ꞅciꞃmen *tamen mentio aliquanto eſt antiquior, ſc. in LL. Inæ, cap* 8. *ut & de* ꞅciꞃe *etiam ca.* 36,39.

Schirmannus.] 76[illegible].28. *à Sax.* ꞅciꞃman, *al.* ꞅciꞃȝeꞃeꝼ, *quod ſatrapiæ, pagi vel regionis præfectus; Lambardo* Senator. *Componitur à* ꞅciꞃe, *ſatrapia, regio, pagus; &* man, *hîc, homo;* ȝeꞃeꝼ *illic, præfectus.*

Schoppa.] 1946.18. Scoppa. 677.1. *Officina, opificina, artificina: Anglis*, a Shoppe, *Gall.* Eſchope. *Et ut Officina q. Efficina; ſic* Shoppe *fortè à Sax.* ꞅceapan, *formare, fabricare, vulgò,* to ſhape, *quaſi fabricandi locus, unde aliàs* work-houſe *dicitur. i.* ergaſterium: *Belgis* werck-huys.

Sciſellum.] 1302.51. *Scalprum, vel ſcalpellum: Gallis* Ciſelet, *nobis*, a Chiſell.

Sclauma.] 2322.4. *Equitantis, peregrinantis, aut alterius cujuſcunque viatoris, pallium vel penula, longa & ſpiſſa, geſtantem à pluviis defendens. A Gallico* Eſclamme; *uti hoc, ni fallor, à Latino, vel potius Græco*, Chlamys: E, *pro more Gallico præpoſito.*

Sclavus.] 1052.58. *Servus, mancipium, Anglis hodie*, a ſlave, *Gallis*, eſclave, *Hiſp.* eſclavo, *Germ.* ſlaef, & ſlave. *Cenſet Voſſius, apud Germanos id primitus nomen habuiſſe eos, quos è forti Slavorum gente captos in ſervitutem redegiſſent: inde latiùs extenſam ſignificationem ad cujuſvis gentis captivos, vel ſervos.*

Scoppa.] *Vide* Schoppa.

Scot.] 957.42. *i.* cimbolum (*l.* ſymbolum) ad opus ballivorum domini regis, & inde dicitur *Scotale. Sic author noſter. Majorem autem præ ſe fert ipſa vocis ratio ſignificationis amplitudinem.* Scotum *enim, vel* ſhotum *dicitur*, quando homines faciunt collectam inter ſe ad aliquod obtinendum, ſeu evitandum. *Ita Cocus noſter, Inſtitut. par.* 4. *pag.* 306. *Privilegio igitur vel diplomate excuſari de* Schoto, *eſt quietum reddi de tali collecta. Ita author Terminor. jur. noſtri*: Scot (*inquit*) hoc eſt quietum eſſe, de quadam conſuetudine, ſicut de communi tallagio facto ad opus vicecomitum vel ballivorum ejus. *i. regis.* Scot *autem, & (quod alibi ſcriptum occurrit)* eſchot, *al.* eſcot, *idem: poſteriore, quod Gallicum, à priore quod Anglicum, orto. noſtro enim* Scot, *Galli (ut aliquibus aliis verbis quibus ab S, literâ initium)* E.[a] *præponentes, ſuúmque facientes, de eo fecerunt* Eſcot, *& ſimil.* Scot *autem hujuſmodi ex radice fortè Saxonum* ꞅceaꞇ, *portio, pars, uti Legum Saxonicarum ſecundæ editionis erudito adornatori notatum, in ſuâ ad Lectorem præfatione, quam vide.*

[a] *V. Merula Coſmog. pa.* 2. *li.* 3 *ca.* 1. *Beſold. de Nat. Pop. c.* 18. *& Voſſ. verb.* Sunnis. *Cambro-Britanni* Y. *præponunt. V. Dictionar. eorum in voce* Sywldw.

Scotagium.] *Vide* Scutagium.

Scotale.] 957.43. *A* Scot, *ut in noviſſimis authorem vides vocem derivantem: quam quidam* Scotallam, *alii verò* Scotallum *ſcribunt; & à Saxon.* ꞅcoꞇ, *(potius* ꞅceaꞇ) *ſymbolum; &* ale, *cervíſia, compoſitam volunt. nec dubito quin rectè, cum generatim vox cerviſiam ſignet à quibuſdam, ſeipſos exhilarandi gratiâ, collatitiâ ſtipe comparatam: particulatim verò & preſſe, cerviſiam quam quidam fructuarii ſive convaſſalli, communibus expenſis comparant, dominum ſuum, vel ejus vicarium ſuſcipere obligati. unde illud in quodam vetere Conſuetudinario*[b] *manerii de South-malling in agro Suſſexiano*: Memorandum quod prædicti tenentes debent de conſuetudine inter eos facere *Scotalium* de xvj. denar. & ob. ita quod de ſingulis ſex denariis detur j. denar. & ob. ad potandum cum Bedello domini

[b] *In Archiv. Archiep. Cantuar.*

mini Archiepiſcopi ſuper prædictum feodum. *Vocis ſenſum habes, & verum & plenum. qui vero* tabernam cerviſiariam *ſignificare volunt, & ipſi decipiuntur, & alios decipiunt: talis enim domus* **Alehouſe** *dicitur, nec alio fuit nomine Saxonibus nota. quod vide, in* Ealahus. *De Scotallo hujuſmodi, aut cenſu ſimili, ab a miniſtris regiis nimio rigore exacto, querentem vide Petrum Bleſenſem, Epiſt. 95. ubi hæc:* quod undredo & alimoto deſuerit. (*locus doctiſſ. Buſæo obſcurus*) *corrige.* quod hundredo & halimoto deſuerit: *quid autem utraque vox ſignificet vide ſupra in* Hundred, *&* Halimot.

Scotorum patria.] 626. 56. Hæc autem propriè patria Scotorum eſt. *De Hibernia dictum, quæ, ut infra* 1072. 13. dicta eſt etiam aliquando Scotia, à Scotis eam inhabitantibus, priuſquam ad aliam Scotiam Britannicam devenerunt, &c. *Similiter venerabilis Beda, hiſtor. li. 1. ca. 1. de Hibernia verba faciens:* Hæc autem (*inquit*) propriè patria Scotorum eſt, *quem vide lib. 2. ca. 4. item li. 3. ca. 19. & RR. Armachan. Eccleſ. Britann. Primord. pa. 579. 587. 593. alibique.*

Scotum.] 215. 5. *Vide* Scot.

Scutagium.] 1381. 3. 1905. 41. 1939. 54, 57. *al.* Scotagium. *Servitium à ſcuto dictum: unde alias à Gallico* eſcu. *i. ſcutum,* Eſcuagium. *Hoc autem dominis inferioribus æquè atque regi debetur, vaſſallum obligans dominum ſuum in bellum contra Scotos Galloſque ad certum numerum dierum propriis impenſis ſequi, ſaltem auxilium pecuniare, eo nomine, pro feudi ſui quantitate conferre. Vulgò, dicimus* **Eſcuage**, *de quo pluribus Cowellus in Inſtitut. & authores ibidem ab eo citati.*

Scyra.] *Vide* Schira.

Scyremotum.] 172. 14. 924. 36. *Conventus comitatus: à Sax.* ſcire, *comitatus, &* gemot, *conventus; de quo vide Spelm. in* Gemotum.

Seapſcip.] 900. 2. *Corrige* ceapſcip. *i.* navis mercatoria.

Secretarium.] 3. 4. 38. 298. 10, 302. 40, 50. 734. 19. *Sacrarium, ſanctuarium, adytum, cimeliarchium ſacrum: locus ſcil. in templo ubi res ſacræ reponuntur, quarum cuſtos* Sacratius *dictus; item myſtagogus; quandoque, ut hic,* 1367. 16. *alibique* Secretarius; *ſæpius autem & vulgariùs* Sacriſta, *Teuton.* **Sacriſtian**, *Gall.* Sacriſtain, *unde noſtratium* **Sarten**, *al.* **Sexton**: *munus ejus* Sacriſtia, *de quo ſupra: fuſiùs autem in Antiquitat. urb. Cantuar. pa. 172. 203. ut Watſium taceam, erat Secretaris munus in eccleſiâ quale fuerit quadantenus ignotum.*

Secta.] 2592. 23. 2597. 50 51. *Veſtitus ſuo cujuſque ordini conveniens; unicuique, ſcil. pro ſecta (ſ. profeſſionis) ſua qualitate congruus: ſive peculiaris cujuſque hominum ſecta veſtitus, ejuſdem omnino formæ & coloris, ſectam à ſectâ diſtinguendi gratiâ inſtitutus. Vulg.* a **Suite**. *Ita, pro vaſculis quibuſdam, paris & formæ, & quantitatis ſc. vocem, ſæpius uſurpatam vide ſupra.* 2038. 20, 21, 22, 24, 26.

Secta Curiæ.] 957. 33. 1886. 30. *Servitus quam vaſſalli vel feudatarii domino ſuo debent, de Curia. i. tribunali ejus frequentando: a ſequor. unde in eundem ſenſum* ſequela: *vulgò,* **Suite of Court**. *Inde* Sectator, *pro eo qui tali curiæ intereſſe obligatur. A* **Suitor**.

Secundarius.] 141. 41. Venerabilis rex Elfredus, *ſecundarius* tamen tunc ordine fretus, uxorem de Mercia, &c. *In eandem ſententiam Florent. Wigorn. & ante horum utrumque Aſſerius qui vitam ipſius Elfredi deſcripſit:* Secundarius *autem hic, idem (ni fallor) qui ſecundum obtinuit locum in regno: quomodo Alfredus iſte, qui licet adhuc puer à Leone Papa in regem unctus eſſet, fratribus tamen ejus natu majoribus adhuc viventibus imperare noluit, ſecundo poſt fratrem pro tempore regnantem loco contentus. Audi enim quid de eo iidem Aſſer. & Wigorn. ad ann.* 871. *annotarunt:* Eodem anno Elfred ſupra memoratus, qui uſque ad id temporis, viventibus fratribus ſuis, *ſecundarius* fuerat; totius regni gubernacula, divino concedente nutu, cum ſumma omnium illius regni accolarum voluntate conſenſum, fratre defuncto, ſuſcepit.

Sedes.] 47. 53. *Perperam pro* Cædes.

Seiſire.] 893. 2. *Unde* Seiſitus. *Vide* Sayſire.

Selda.] *Vide* Stallage.

Sella.] 1855. 50. *Ephippium.* Sellatus. 930. 12, 15. *Ephippiatus. Vulgò,* **Saddle**, *&* **Sadled**; *à Sax.* ſadl, *&* geſadelode. *ge hodie eliſo.*

Seneſcalatus.] 2347. 26. Seneſcaria. 2320. 63. Seneſcatus. 2346. 31. *Vt* Seneſcallia, *de quo proxime.*

Seneſcallia.] 1842. 25. *& alibi. Officium vel munus ejus qui* ——

Seneſcallus.] 473. 35. 505. 49. 659. *extrem.* 1045. 4. 1079. 18. *al.* Seniſchalcus, *&* Siniſcalcus, *Gallis* Seneſchal, *Teuton.* **Sene-ſchalck**, *al.* **Sine-ſchalck**. *Oeconomus, architriclinus, magiſter domus, adminiſtrator rerum familiæ neceſſariarum. Dictio compoſita; cujus pars poſterior proculdubiò eſt* **ſcalc**, *h. e. ſervus: prior autem an à* ſenior, *q. famulorum omnium ſenior, id eſt, primarius,* (major enim domus *quandoque dicebatur* *) *vel* Seniori, *i. domino, in re domeſticâ curandâ, proximus: an à* **ſind**, *al.* **ghe-ſind**, *id eſt, familia, ut Kiliano viſum: an à neutro, non definiam. Crederem potius à Teuton.* **ſeen**, *al.* **ſehen**. *Saxon.* ſeon, (*unde noſtratium* **to ſee**) *videre, inſpicere, & eod.* **ſcalc**; *quaſi ſervus fuerit, vel miniſter, cui familiæ, & reliquorum famulorum cura & inſpectio imprimis concreditur.* Speculator familiæ. *Firmant hoc Hincmari verba à Cl. Voſſio in voce allata:* quæ videlicet cura, quamquam ad Buticularium, vel ad Comitem ſtabuli, pertineret; maxima tamen cura ad Seneſchallum reſpiciebat; eò quòd omnia cætera, præter potus, vel victus caballorum, ad eundem *Seneſchallum* reſpicerent. *Ubi pace doctiſſ. Voſſii,* præter *pro* præterquam: *potus enim ad* Buticularium, *victus autem caballorum ad* Comitem ſtabuli *reſpiciunt, & a* Seneſcalli *curâ, ni fallor, reſecantur.* Seneſcallus *itaque, ut dixi, Speculator fuerit familiæ; quo vel hodie munus ejus maximè conſiſtit, atque ex eo* **Steward** *nomen obtinuit, quod loci cuſtodem vel curatorem ſonat, ut qui loci cuſtodiæ invigilaret: conflatâ voce à Saxon. vel* ſtede, *vel* ſtow. *locus, &* peard, *curator, cuſtos, conſervator. Et in hac quaſi concinnunt hæc vocis notatio ac illa à German* **ſind**. *al.* **ghe-ſind**, *familia.*

* Spelm. in Dapifer.

Sequentia.] 473. 1. 883. 47. Proſam & Jubilationem *vocant Liturgici. Cantari ſolet ſolemnibus diebus; ut feſto Paſchæ, Penteceſtes, Corporis Chriſti. Gallis* ſequences. *Robertum Francorum regem ſequentiam de quâ hic dictum, compoſuiſſe, præter authorem noſtrum; tradunt & alii. De quo*

vide

vide Durandi Ration. Divinor. cap. 22.

Sergancius.] 2697. 8. *Satelles, lictor. Anglis, Gallis, Belgis,* Sergeant. *Heic autem fortaſſe talis, quem* Servientem ad arma, *noſtrates; Galli verò,* Sergeant d'armes, *vocitant.*

Serjancius.] 2607.46. *Idem ac* Serviens, *quod vide.*

Servicium.] 1113.53.58. Concedimus etiam in ſervicio. *Quid hoc ſignificet vide ſupra, in* Demanium.

Serviens.] 658.41. 673. *extrem.* 1181.57. *&c. Vox bis in locis, ut crebrò in ſimilibus, armigerum, ſive ſcutiferum, omnino denotat; quem Galli ab* eſcu. *i. ſcutum,* Eſcuier, *unde noſtratium* **Eſquire**, *nominant; & cui, ut nos hodie, majores noſtri locum equiti proximum aſſignarunt. Servientem autem ideo nominarunt, quod ſtipendii cauſâ militaret; unde alias* Solidarius *dicitur. De quo vide Cl. Seldeni Tit. Honor. edit.* 1. *pa.* 335. *& Hotoman. in voce* Solidarii.

Serviens ad legem.] 2694.39. *Ex illo juris noſtri profeſſorum claſſe, ſive gradu unus, quos vulgò vocant,* **Serjeants at Law**: *ſupremo ſcilicet; nec illo apud juris civilis profeſſores,* Doctoratus *dicto, minus celebri aut ſolenni*[a]. *His autem, veluti doctiſſimis & juris peritiſſimis, peculiariter unum reſervatur forum, quo ſoli, inferioribus excluſis,* placitare. *i. cauſas agere ſolent: illud ſc.* Communium placitorum *vulgò dictum, ubi regni jus quod vocant commune accuratiùs obſervatur. Cætera, Cowellus in voce* Sergeant.

[a] *Forteſcut. de Laudib. LL. Angl. ca.* 50.

Servitium militare.] 536.5. *Servitus eſt feudalis, quæ munus aliquod ad militarem diſciplinam pertinens, vel aliàs honorificum domino præſtat: & eſt duplex. Una, quæ ſoli debetur regi: altera, quæ cuicunque feudi domino, licet & ipſe alteri domino ſuperiori ſit feudatarius. Vulgò,* **Knight-ſervice**. *De quo vide Cowell. noſtrum, tum in* Inſtitut. *tum in* Interprete.

Servitorium.] 763.36. *Mendosè, pro* Servi corium; *Saxonicè,* pealeſ hyꝺe?

Serura.] 2038.33. *pro* Sera, *vel* Serula.

Servus teſtamentalis.] 845.44. *Servus eſt, ni fallor, pacto conductus; vulgò,* **a Covenant-ſervant**. Wita ſervus. 766.31. *idem ac* forisfactus ſervus, 841.40. *quod vide.*

Sexhindus.] 823.24. *Vide* Sixhinde.

Shavaldres.] 2535.10. —— inſultavit eos dominus Gilbertus de Mydelton miles cum aliis elegantibus *ſhavaldres, &c. Ubi* ſhavaldres, *ni fallor, pro Gallico* Chevaliers. *i. equites; nobis vulgò,* **Cavaliers**: *iidem fortè qui Gallis aliàs* Sergens à cheval.

Siclades.] 1245. 53. *Corrigendum fortè* Cyclades. *Similiter,* 2740.52.

Sidercundus homo.] 765.34. *Vide* Sithcundus homo.

Sigillarius.] 516.55. 609. *penult.* Sigillarius regis. *Sigilli regii cuſtos. Vide Seriem Cancellarior. apud doctiſſ. equitem, & argumentum ejuſdem.*

Sigla.] 897.57. *A Saxon.* ſeȝl, *Teuton.* **Seghel**. *al.* **Saeghel**, *Saxonib. modernis* **Segel**. *i. velum: vulgò,* **a Saile**, *g. in y. ut ſolet, tranſeunte.*

Signettum.] 2698.5. *Signum, ſigillum, à ſignando dictum. Gallis & Anglis,* **a Signet**.

Signum pulſare.] 32.10. 414.6. Signorum pulſatio. 1366.2. Signa *hîc pro nolis ſive campanis eccleſiæ; olim ſic dictis,* quia eorum ſonoritate (*inquit Walafrid. Strabo*) quibuſdam pulſibus excitata, ſignificantur horæ, quibus in domo Dei ſtatuta celebrantur officia. *Plura vide apud Lindenbrogium, in voce* Signa.

Silentiarius.] 556.60. *Qui eſt à ſecretis; vulgò,* Secretarius. *De quo vide Watſium, & Voſſium.*

Silina.) 1183.60. —— & lx. milia *ſilinas* de frumento, & totidem de ordeo, *&c. Hovedenus autem*: & ſexaginta millia *ſalines* de frumento, & totidem de hordeo, &c. *Quoddam menſuræ genus, ſed quale mihi nondum compertum.*

Simenellus.] 937.10. *Panis ſimilaceus, vulgò,* **Simnell-bread**, *Cui parùm abeſt noſtratium panis ille,* Waſtellus *olim dictus; vulgò,* **Waſtell-bread**, *Utriuſque meminit Hoveden. noſtr. ad ann.* 1194. Cum autem (*inquit*) Rex Scotiæ ad curiam Regis Angliæ venerit, quamdiu ipſe in curia regis moram fecerit, habebit quotidie de liberatione triginta ſolidos, & duodecim *waſtellos* dominicos, & duodecim *ſimenellos* dominicos, & quatuor ſextaria de dominico vino regis, *&c. Vide Statutum* panis & cerviſiæ (*ut vocatur*) *editum ann.* 51. *Hen.* 3. *ubi* (*ni fallor*) waſtellus, *idem eſt quod in ſimili patris ejus edicto apud Matt. Pariſ. hiſt. pag.* 208. albus panis *dicitur. Scribitur etiam quandoque* vaſtellus, *quomodo apud eund. Pariſ. in Vitis Abbat. S. Alban.* 141.39. ——— ſolus in refectorio prandebit ſupremus, habens vaſtellum. *i.e. panem optimum vel primarium, vulgò,* **Waſtell** *nuncupatum. Lapſus interim & Watſius & Voſſius, quorum prior,* umbraculum; *poſterior autem* ſedem fixam, ſolum non portatile, **vaſtellum** *hic fuiſſe conjiciunt. De* Waſtello *plura adhuc in Statuto,* Judicium colliſtrigii *inſcripto, de ann.* 51. *Hen.* 3. *Vox autem unde veniat, non liquet. Fortè à Latino* Paſtillus, *al.* Paſtellus, (P. *in* V. *&* W. *ut ſæpe, tranſeunte*) *de quo vide Martin. in* Paſta.

Similari.] 824.4. *pro* ſimul ire, *aut ſimile: Saxonicè eſt* ȝeſomnian, *quod congregare, convenire, &c. ſonat.*

Siniſtrare.] 671 42. *Vide* Dextrare.

Sinoſitas.] 875.42. *Fortè* Sinuoſitas: *niſi malit quis* famoſitas.

Sira.] 1435.45. *pro* Scira. *Vide* Schira.

Sirath.] 898. *penult. pro* Cyrath, *quod vide.*

Siſara.] 2088. 56. *pro* Sicera. *Vide* Ciſera.

Siſtarchia.] 2666.41. *Sacculus vel ciſtella, quâ panis cibuſve defertur: doctiſſ. Voſſio* Siſtarcia, *quem omnino conſule.*

Sithcundus homo.] 765.35, 65. 766.4, 28. *Idem proculdubio qui Saxonibus* ſiþcunꝺ-man, *&* ȝeſiþcunꝺ-man, *al.* ſiðcunꝺa, *&* ſiðcunꝺa cẏnneſ. *i. e. genere idem ac is qui eis* ȝeſiþ *dictus*: cunꝺ *enim hîc, ut in* ȝoꝺcunꝺ, peoꝺulꝺcunꝺ, *& ſimilibus, idem valet ac nobis hodie* **kind**. *i. genus. Quis autem aut qualis erat Saxon.* ȝeſiþ, *quadantenus eſt incertum. Quòd è claſſe nobilium eſſet, vel hinc planè conſtet, quòd in LL. Anglo-Saxon.* Ceorlo. *i. ruſtico, vel plebeio ſæpius opponatur, quomodo in LL. In. cap.* 52, 55. *Ex illâ etiam regis Æthelſtani* de Weris (*i. ſingulorum capitum æſtimatione*) *lege, Ceorlum Sithcundo gradu inferiorem eſſe ſatis liquet, ubi quidem* Thano *comparatur: eorum enim utriuſque eadem eſt ibidem capitis æſtimatio, viz.* 2000. thrimſæ. *Vocem Lambardus* Cuſtodem paganum *vertit; nomen à* ſiþian, *quod eſt proficiſci, vel iter facere, exortum*

tum exiſtimans. Paulò verò poſtea armiferum *eſſe, &* ducem paganum *autumat. Talium enim (ita pergit) muneris erat, atque officii, in profectione militari ſe præbere quàm paratiſſimos. Saxonicus Beda interpres vocem* Comes, *ubique reddit* ȝeꞃiþ, *al.* ȝeꞃiþ-mon. *Sanè Comitem ſive Præpoſitum pagenſem fuiſſe conjicio: puta* centurionem, *vulgò* centenarium, *al.* centgravium, *nobis* hundredarium, *centuriæ ſc. vel hundredi dominum, aut ſimilem; qui & ſuo foro & juriſdictione adornatus eſt, cui nomen* ſiþeſ-ſoca, *al.* ſiðeſ-ſocna, *inditum; quam vocem quidam non intelligentes* ſipe-ſoca, *al.* ſipeſ-ſocna *quandoque ſcribunt. Sic in LL. Hen.1. (viri quidem ornatiſſ. D. Rogeri Twyſdeni, eq. aur. & Baronetti, curâ nuper editis) cap.6. Sic etiam (ut ab amico meo digniſſ. Guil. Dugdalio, in Warwicenſis agri deſcriptionem, fœlici utinam ſucceſſu, modo incumbenti, jam pridem didici) in membranis quibuſdam* (**Pipe-rolles**.*vulgò*) *de tempore Hen.2. ubi (inquit)* Sipeſoca *dictum, quod* Hundredus, *hodie.*

Sithercundus.] 765.65. 846.13. Sithercundus homo. 766.28. *Vide* Sithcundus.

Sixhinde.] 763. 43. *Vide* Hyndenus homo. *Hic autem aliàs dictus* **Radcniht**, *de quo vide Cl. Selden. Tit. Honor. 1. ed. pa.334. & Spelm. in voce* Caſati. *Nos etiam infra, in voce* Waliſcus.

Soca.] 1424 48. Socha, 1084 50. Socna. 22.39. 957.31,32. *Vocabula ſono & nomine varia, ſenſu tamen & re ſecus: quorum quodvis ſimpliciter & generatim acceptum, libertatem, privilegium* (franchiſiam *vocamus, à Gallico* franchiſe) *alicui à rege indultum ſignificat. Ita* ſoca placitorum *poteſtatem ſonat ſive juriſdictionem, & jus tenendi curiam (ut loquuntur Forenſes noſtri) in aliquo dominio: quâ, ex privilegio regis, gaudet cujuſlibet feudi vel manerii dominus in ſuâ (ut vocant) Baroniâ. Vocis igitur expoſitionem in LL. Edo. Confeſſ. ca.23.* (*Socha* eſt. quod ſi aliquis quærit aliquid in terra ſua, etiam furtum, ſua eſt juſtitia ſi inventum fuerit an non) *ut nimis anguſtam, ne dicam incongruam, rejiciendam puto. Multo rectiùs (meo quidem judicio) Fleta. li.1. ca.47. Soka (inquit)* ſignificat libertatem curiæ tenentium quam *Sokam* appellamus. *Cui convenit codex quidam MS. eccleſ. Cantuar. Soke.* aver fraunche court de ſes homes. *i. liberam habere Curiam de ſuis hominibus. Nonne autem hinc confundantur* Soca, *& conſors ejus,* Saca? *Minimè: cum in hoc, ni fallor, ſignanter differant, quòd territorium, præcinctum, in quo* ſaca, *& cætera privilegia exercentur,* ſoca *præcipuè ſonat:* ſaca *autem, cum cæteris, ſc.* Tol, Team, Infangthefe, *&c. ipſa ſunt privilegia, ſive privilegiorum ſpecies intra territorium ejuſmodi exercendarum. A* ſoca *hac, ſenſu quo privilegium, immunitatem, libertatem, ſignificat, venit terrarum illa apud nos poſſeſſionis ſpecies,* ſockagium, *aliàs* ſocagium *dicta; ſumpto hinc nomine, quòd terra eo modo poſſeſſa, (ſub certis ſc. & nominatis ſervitiis in pacto inter dominum & ejus vaſſallum convento contentis) à quibuſcunque aliis oneribus* [a] *immunis ſit & libera. Derivatio fortè hæc nova, & noſtratibus adhuc inaudita: qui à* ſoc, *quatenus vel aratrum, vel ſaltem vomerem ſignat, vocem derivare ſatagunt: quàm malè tamen, eorum veniâ, fuſiùs à me jam monitum in tractatu de* **Gavelkind**, *cap.4.*

[a] *V. LL. Edo. Confeſſ. apud Cl. Selden. Not. ad Eadmer. pa.184. c.33.*

Soldarius.] 898.33. 943.43. Solidarius. 213 & 220.2. 476.1. *Miles alienigena mercede conductus; cujus ſtipendium* ſolidata *dictum; ut hic infrà.* 1180.33. *vulgò,* **a Souldier**. *Nomen ex eo, quia* ſolidus *ei pro menſtruo ſtipendio olim: unde aliàs* ſoldatus, *&* ſolidatus *quandoque dictus. Tamen alibi* ſervientem *dictum video, ut ſupra, in voce. Cæterùm* ſolduriorum *Gallicorum mentio & deſcriptio apud Cæſarem in Commentariis, qui quamvis alii ab his noſtris, non tamen tam diverſi, ſi rem penitiùs inſpicias, quin ab illis ad hos noſtros appellationem tranſiiſſe ſuſpicari quis poſſit.*

Solidata terræ.] 1805.10. 1806.15.23. Tres ſolidatas terræ, *&c. Terra ſc. tres ſolidos annuatim valens, vel pendens.*

Solinga. Solinum.] *Vide* Sulinga.

Somhwilne.] 763. 36. *pro Sax.* ſomhƿylcne. *i.* quidam, *vel* aliquis.

Sonare pecuniam.] 89.852. Et præcipimus ne quis pecuniam puram & rectè appendentem *ſonet*, moneretur in quocunque portu, &c. *Sic locus diſtinguendus. ubi* ſonare pecuniam, *pro pecuniam oblatam, ceu reprobam, reſpuere. à Sax.* ſcunian, *al.* aſcunian. *i. vitare, unde noſtr.* **to ſhunne**.

Sortem dantes.] 842.30. Decrevimus etiam de ſortilegis, & liblacis, & ſortem dantibus, *&c. Mendosè pro* mortem dantibus, *potiùs mortiferis: ſic enim Saxon.* moꞃþðædum; *à* moꞃð, *id eſt, mors, &* ðæd, *factum.*

Sottus.] 148.36. *à Gallico* Sot. *i. ſtultus, ſtolidus, fatuus, bardus, inſulſus: nobis hodieque,* **a Sotte**.

Sotular.] 1922.6. *pro* Soccus. *Vide Voſſ.*

Sparth.] 1075.6, 58. *Securim Hibernicam ſic appellarunt Angli: fortè haſtæ ſimilem quæ nobis* **Speare**: *niſi* Sparth *hic (quod timidè addo) pro* Swarth. *i.* **Sword**, *gladius: Chancero noſtro* **Sparth**, *pro haſta. Saxonib.* ſpeoꞃ, *eodem ſenſu.*

Spera.] 1330.28. *pro* Sphæra.

Spinachium.] 2573.19. — redierunt Normanni cum xij. galeis & viij. *ſpinachiis* cum manu bene armatâ, &c. *Navigii genus illud Gallis* Pinaſſe, *Anglis* **Pinnace** *dictum: diminut. (ut fertur) à* pinus; *quaſi parva excavata pinus. Poetis enim pinus pro nave: vel* **Pinnace**, *q. pennata, ob celeritatem: unde Latinè* celox *dictum.*

Spindula.] 1684.11. Spindulas iij. de auro, *&c. Pro* ſpinula, *ni fallor, vulgò,* **a Pinne**: *Gallis* eſpingle. *Ita* ſpindulatus. 1301. 49. *pro ſpinulis firmatus.*

Staca.] 856.10. Et ſint menſurati ix. pedes à *ſtacâ* uſque ad marcam, *&c. quod paulò infra, lin.29. explicatiùs ſic:* Novem pedes menſurati diſtinguantur inter terminos. *ubi* ſtaca, *pro itineris incipiendi; marca verò pro finiendi termino. Per* ſtacam *intellige palum vel fuſtem eo ſive terra defixum (unde noſtrat.* **Stake**, *à Sax.* ſtician, *figere:) ut citerior eſſet limes: per* marcam, *quoddam aliud ſignum, pro ulteriori limite. à Sax* meaꞃc, *nobis* **marke**, *ſignum, limes.*

Staffa.] 598.61. 1130.28. *alibi* ſtapha. *Subex pedaneus, pedeſtella, ſtapes, q. ſtatio pedum. ſcanſile: vulgò,* **a Stirrop**. *De quo Voſſius, de vitiis ſermo. ca.8. pa.33.*

Stagnum.] 1461.57. *pro* ſtannum.

Stallage.] 957.40. *ubi vocem ſatis explicatam habes, his verbis:* eſt exactio pro ſtatione in plateis

tempore nundinarum. à **Stalle**, *Gallis & Anglis* Selda, *pro ſede vel ſtatione. Cui affinis vox pridem antiquata,* Selda *ſcil. quam vix alibi legi quàm apud Matthæum Pariſium in Richardo primo, arbitratur Voſſius. Imò, apud Hundium in Metrop. Saliſburg. to. 2. pa.* 358. *in chartâ Ottonis Palatini Comitis Rheni, datâ anno* 1294. Villam dictam **Hall**, item villam **Pamatzaw**, item **Suchhemied** quatuor *Seldas*, item villam **Ploling** cum piſcaria & vivario ibidem, &c. *Iterum, & aliquantò clarius in veteri quodam manerii, ut vocatur, de* **Charing**, *in agro Cantiano, Cuſtumario*[a], *circa ann. Dom.* 1182. *conſcripto:* Herebertus ciſor (*ſciſſorem intellige, quo nomine eo ævo ſutor veſtiarius apud noſtrates vulgò notus*) tenet *ſeldas* in foro pro xij. denariis. *Vox eſt omnino Saxonica, ortu tamen Latina, ſedile notans, vel ſcamnum, vulgò* bancum, *rerum venalium expoſitioni accommodatum: item illam in foro ſtationem, quæ vulgò nobis hodieque,* **a ſtanding**. *Quo quidem nomine olim inſignita ſtatio illa regalis apud Londinenſes. in vico ſive foro vulgariter nuncupato* **Cheapſide**, *eccleſia beatæ Mariæ de arcubus contigua, & ad aquilonem ſita, in tabernariorum vel propolarum officinas hodie converſa, quam ideo regalem appello, quòd à rege Edwardo ejus appellationis tertio, ſpectandi gratiâ, haſtiludia præſertim viſendi, ut fertur, erecta, & ab eodem rege, & ſucceſſoribus ſuis, eorumque conſortibus, aliquandiu poſtea occupata, eòque* Coronæ ſilda, *vel* ſelda, *nominata, de quâ pluribus Stow in urbis illius deſcriptione, pa.*270. 280. *&* 281. *edit.* 1633. *quem apud vox illa* ſilda *iterum occurrit, pag.* 271. *ubi, ut in cæteris locis,* ſildam, *&* ſeldam, *per* **ſhed**, *interpretatur, velabrum ſcil. velarium, attegia. Vocabular. vetus Anglo-Latin.* **Bothe, chapmannys ſchoppe**, *& ſimpliciter,* **ſchoppe**: Opella, propola, mercopolum, *Selda*.

[a] *In Archiv. Archiep. Cantuarien.*

Stallarius.] 198. 5. *Idem Anglo-Saxonibus (ait eques doctiſſ.) ac exteris* Comes ſtabuli, *vulgò* Conſtabularius, *dictus. quem vide, in voce. à* ſtall *(inquit) quod Sax. pro ſtabulo, quo quidem ſenſu vox in eorum monumentis mihi nuſquam obvia, ſed* hopſepn; *ut pro equiſone,* hopſ ðegen, *&* hopſ pealh.

Stallum.] 507. 21. *à Gall.* ſtalle, *quo & nos utimur, pro ſede.*

Standard.] 262. 19. 321. 59. 322. 26. 337. 16. Standart. 262. 4. *Vexillum ſtatarium, à ſtando: vulgò,* **Standard**, *Belgis* **Standaert**, *Gallis, pro more in ejuſmodi vocibus* E. *præponentibus,* Eſtandart.

Stapela.] 856. 24. *Sic enim Saxonicum, ut habetur in Textu Roffen.* læʒʒe hiɼ man ſyþþan uppan ðam ſtapelum. *i.* poſtea ſuper ſtipitem reponatur. ſtapelaſ *enim Saxonicè, ſtipites Latinè. Per* ſtapelam *autem hic* ſtacam, *paulo & infra & ſupra memoratam, intellige.*

Stapha.] 552. 60. 717. 1. *Idem quod* Staffa, *ſupra. Iterum occurrit,* 856. 24. *ſed mendosè pro ſtapela, de quo poſtremo.*

Stapula.] 2606. 7. 2626. 43. *Locus ſtabulandarum mercium: pannorum, lanarum, coriorum, plumbi, ſtanni, & ejuſmodi emporium, principis auctoritate & privilegio conſtitutum. Vulgò,* **a Staple**. *Vox deſcendit à Latino* Stabulum: *quòd omnium merces importatæ eo loco ſtabulentur, & conquieſcant, quò venum proſtituantur. De quo vide Kiliani Etymologic. in* Stapel.

Stautum.] 2610. 5. *Vide* Inſtauramentum.

Steoreſman.] 900. 23. *Navis rector, vel (ut hic) gubernator: vulg.* **Steereſman**. *à Saxon.* ſteopan, *regere, gubernare, &* man, *homo*.

Sterlingus.] 1167. *ult.* 1169. 38. 1839. 18. 2502. 60. *Vide* Eſterlingus.

Steffatus.] *Vide* Inſtuffare.

Steſtura.] 2561. 57. *Materia, res: vulg.* **ſtuffe**, *à Gallico* eſtoffe.

Stolium.] 1114. 28. *Idem (ni fallor) ac* Storium *infra,* 1177. 26. *ubi* navigium regis *interpretatur; quomodo etiam apud Hovedenum, fol.* 381. *b.* Storium *(inquit)* idem eſt, quod navigium. *Rectior fortè ſcriptura* Stolium, *quod Lydio claſſis: à* ϛόλος, *inquit, quâ denotatur claſſis & navis quoque commeatus. ἀπὸ τοῦ ϛέλλεσθαι, quod eſt proficiſci navigatione. Eum adeas.*

Storium.] *Vide* Stolium.

Strata.] 397. 43. *Via, platea, vicus; Anglo-Saxonibus* ſtpæt, *unde noſtratium* **ſtreet**, *Belgæ habent* **ſtraete** *&* **ſtrate**, *It.* ſtrada. *Derivatio placet à ſtrata via.*

Strepare.] 1914. 20. *vulg.* **to ſtrip**. *Corruptum fortè ab extirpare.*

Stretgledwali.] 151. 64. *& alibi. Vide* Wallicus.

Stuffatus.] *Vide* Inſtuffare.

Sturgio.] 526. 53. *alibi* Sturio. *Porcus marinus, ſuillus, Saxon.* ſtýpiʒa, *nobis* **Sturgeon**, *à* ſtýpan *fortè, unde noſtratium* **to ſtirre**, *movere, turbare: quia eſcam quærens, Iſidoro teſte, lutum ac vadum roſtro fodit, atque ita aquas commovet, turbidaſque reddit.*

Subarrans.] 815. 1. *Corrigendum puto* ſubterrans.

Subauditio.] 843. 58. *pro* Superauditio. *quid autem ſignificet, vide ſupra, in* Overhemeſſa.

Subboſcus.] 2294. 44. *Sylva cædua: viburna. à* ſub, *&* boſcus. *i. ſylva. Vulg.* **Underwood**.

Sublegereus.] 830. 17. *Rectius* Syblegereus, *pro eo qui fœde ſe pollueret inceſtu, de quo ſupra in voce* Perunens.

Subtiliare.] 2567. 48. *Subtiliter agere: item machinari. à Gallico* ſubtilier.

Sulinga. Solinga. Solinum. Swollinga.] 1864. 47. 2140. 21, 24, 30. *alibique.* Sullyogata. 1931. 21. *Voces Cantianis meis ferè peculiares: ubi, libro Angliæ cenſuali,* **Domeſday** *vulgò dicto, teſte, ſic vocabatur, quod alibi in eodem libro* carucata, *alibi autem* hida, *pro more loci, dictum. Vulgò,* **a Plough-land**. *A Saxon.* ſulh, *aratrum. Quantitatem mitto, utpote incertam, & pro naturâ & qualitate ſoli, culturæ magis vel minùs idonei, variam. Hinc autem* **Swollingland**, 2140. 16, 19. 2141. 13. *pro terrâ* ſwollingatim, *ſive per* ſulingam, *i. quantitatem unius aratri culturæ deputatam, fructuariis elocatâ. Item* **Swollingman**, 2140. 47. *Cujus officium quale fuerit, diſce mecum, ex quadam compoſitione*[b] *inter loci illius Abbatem & Conventum, ac Tenentes eorum de Menſtre & Hengrave in inſula Thaneti, anno* 19. *reg. Hen.* 6. *quæ ſic loquitur:* Singuli tenentes omnium & ſingularum prædictarum *Swylingarum*, & 38. acrar. terræ de **Swyllingland** ad curiam dictor. Abbatis & Conventus de Menſtre proximè

[b] *In manibus habendam Ric. Norwood, armig.*

proximè poſt feſtum S. Michaelis Archangeli annuatim tentam ſeu tenendam, eligent & eligere debent de qualibet *Swyllinga*, unum de ſeipſis qui nominetur *Swyllingmannus*, qui in officio illo morabitur per unum annum integrum: & eundem *Swyllingmannum* ſic electum Seneſcallo pro tempore exiſtenti in eadem curia præſentabunt. Qui quidem *Swyllingmannus* coram eodem Seneſcallo corporale præſtabit ſacramentum ad levandum & colligendum ratam portionis tam denarior. quam granor. porcorum, aucarum, & gallinar. in forma prædicta levand. & ad fidelem compotum Bedello dictor. Abbatis & conventus ibidem pro tempore exiſtenti reddendum, & denarios ibidem per ipſum *Swyllingmannum* ſic collectos præfato Bedello ſingulis annis perſolvendum, *&c.* Swolingmannus *itaque*, *Tenentium erat unus*, *electus ad reddiens intra limites ſua* Swolingæ *colligendos.*

Summa.] 1960.6. Summarius. 572.65. 1084.12. 1111.24. 1171. 28 30,32. 1563.56. Summagium. 1959.39 Summarium boſci. 1575.18. *Vide* Saginarius.

Superaudire.] 525 4. *Saxoniſmum ſapit: Saxonibus enim* oferhyran, (*unde noſtratium* to overheare) *pro auribus accipere, vel audire quomodo etiam eis* oferſeon (*unde noſtr.* to overſee) *pro videre, inſpicere, oculis accipere.*

Superdicere.] 871.8. *pro accuſare, criminari, poſtulare, inſimulare. Sax.* forſecgan.

Superexceptus.] 850.22. *Sax.* ofer-hefene. *i. ſpretus, contemptus, deſpectus. ab* ofer-hebban, *pro ſpernere, contemnere, deſpicere, contraire. V. LL. Edo. ſenio. ca.*8.

Superfodere.] 854.56. *pro* ſuperfidere, *quomodo id quod Saxonicè habetur* ofer-truwian. *i. nimiùm vel plus juſto fidere, Latino-barbarè hic exhibitum.*

Superhabere.] 837.17. 845.57. *Vide* Superexceptus.

Superjuramentum.] 850.50. *pro* Præjuramentum, *juxta Saxonicum* forað, *de quo ſupra in* Antejuramentum.

Superjurare.] 766.32. *Repone* jurare, *ſimpliciter, vel jurejurando ſe purgare: aliter autem infra*, 843. 10. *ubi, ut etiam in LL. Hen. 1. ca.* 74. ſuperjurare, *eſt juramentum à pancioribus præſtitum, juramento plurium præponderatum, ſuperare, vincere, evertere, atque adverſarium falſi convincere. De quo nos pluribus in Gloſſar. LL. prædictis addito.*

Superlabium.] 926.8. *pro* ſuperius labium, *juxta Sax.* ufeŕan lippe.

Superpellicium.] 2110.11. *Habitus ſacerdotalis; veſtis nempe linea, quæ ſuperinduitur cæteris. Vulg.* a Surplice.

Superplus.] 852.38. *Idem eſt quod Anglicè* (*ut verbum verbo reddam*) Overplus *aliàs* Surpluſage, *Gallis* ſurplus, *Latinis* auctarium, *Saxon.* ofereacan.

Supertenere.] 830.38. 898.16. *eſt debitum quid ultra tempus ſive terminum ſolutioni præfinitum detinere: Saxon.* oferhealdan: *ab* ofer, *ultra; &* healdan, *tenere.*

Supervictus.] 897.27. *Anglo-Saxoniſmum olet, quibus vincere* ofercuman; *victus* ofercymene. *unde noſtratium* to overcome, *&* overcome.

Supervidere.] 925.3. *Vide* Superaudire. *Hinc autem* Superviſor. 2139.21. *pro inſpector, ſpeculator, vulgò*, an Overſeer. *It.* Superviſio. 2141.26. *pro inſpectio. Vulgò*, Overſeeing.

Supervivere.] 861 61. *A Sax.* oferlibban. *i. altero diutiùs vivere. Unde noſtrum* to ſurvive.

Surcote.] 2479.15. *Veſtimentum militare quod ſupra omnia veſtimenta & arma ſumitur; unde & nomen:* ſur *enim ſuper*; *&* cote, *tunica, q. ſuperior tunica. Vox hodie Fecialium propria.*

Suſana terra.] 1202. 63. 1203. 26, 30, 40. *Eſt terra, Gallis* Suſanné; *alias* Suranné, *dicta; id eſt, terra defrugata, vel cujus ſtatus nimiâ & diutinâ culturâ prorſus exeditur, cujus etiam recuperandi gratiâ, neceſſariò, ad tempus aliquid, requieſcit: Vox eſt à Latino ſuper, & annus: unde noſtratium* ſuperannated.

Suthdure.] 1292.17. Deinde ſub medio longitudinis aulæ ipſius duæ turres erant, prominentes ultra eccleſiæ alas. Quarum una quæ in auſtro erat ſub honore beati Gregorii papæ altare in medio ſui dedicatum habebat, & in latere principale hoſtium eccleſiæ, quod antiquitus ab Anglis & nunc uſque Suthdure dicitur. Quod hoſtium in antiquorum legibus regum ſuo nomine ſæpe exprimitur. In quibus etiam omnes querelas totius regni quæ in hundredis, vel comitatibus uno vel pluribus vel certè in curia regis non poſſent legaliter diffiniri, finem inibi ſicut in curia regis ſummi ſortiri debere diſcernitur. *Ad* Ordaleum *fortè reſpicit, quod & Dei judicium dictum, & in eccleſiâ ſemper abſolutum. Ampliùs tamen inquirendum: utpote cum, ni fallar, locus ſit* (*ex re jam olim antiquata veſtigiis hodie, quòd ego ſciam, vix apparentibus*) *non obſcurus modò, ſed & Antiquariorum noſtrorum omnium inſtructiſſimi, ipſius ſc. Seldeni illuſtratione, ſi quis alius, haud indigens.*

Swollinga. Swollyngland. Swollyngman.] *Vide* Sullinga.

Symbolum luminis.] 920.35. *Luminarium cenſus, ſive pecunia ad lucernas in templis accendendas ter quotannis reddita, quam Anglo-Saxones* leoht-geſceot *vocarunt. De quo vide Concil. Ænhamen. apud Spelman. Concil. pa.* 517. *ca.* 12.

Syricſeat.] 469.37. *Mendosè pro* Cyricſeat. *V.* Cyricſceattum.

T.

TAbart.] 2479.15. *Ita nominarunt Angli veſtimentum illud militare, nobilium olim, hodie fecialium proprium: colobium ſcil. vel ſagum.*

Taillage. Tallagium.] 957.44, 45. Hidage vel *Taillage eſt Tallagium* de hidis terrarum. Danegeld eſt *Tallagium* datum Danis, *&c. Tributum vel exactionis genus populo indictum; quod alibi*, 1451. 47. 1456.11, 20. tallia *dicitur. unde factum* talliare, *activ.* 2006. 25. *hoc eſt tributum imponere, ac taxare: item* talliari. *paſſiv. pro taxari. Vox Gallica, & à* taille *venit, quod vectigal ſignificat. De quo pluribus Petrus Gregor. Tholoſan. Syntag. lib.* 3. *cap.* 7. *Quod autem hic* tallagium, *alibi quandoque* collecta, *quandoque* taxa, *dictum.*

Talea.] 1547.20. *Teſſera illa quæ nobis vulgò*, a Taley, *al.* Talley, *Matt. Pariſio* talia, *alias* tallium, *heic infra*, 2570 11. tallia, *coulina addito, pro* corylina *fortaſſe, quòd ſit ex corylo: teſſera ſc. lignum in duas partes ſciſſa aut diffiſſa; quarum utraque debitum æquè continet; & altera per credi-*

 torem

torem, altera per debitorem, ad meliorem rei memoriam, cuſtoditur. An autem à talis, quòd ut talis tali correſpondeant: an ab eâ taleæ vocis ſignificatione quâ ſurculum reciſum notet: an denique à Gall. tailler, incidere, cogitent alii.

Tallia.] 2706.51. Terræ tamen & tenementa quæ ſub tallia eis provenerant, &c. Simile iterum, 2720. 33. item 2727.45. Ubi, ſub tallia provenientes terræ, &c. eadem ſunt ac nobis hodie, forenſi vocabulo, intalliatæ dicta; quæ ſc. cuiquam & certis nominatim hæredibus, non autem hæredibus ſuis ſimpliciter & abſolutè (ſermone patrio, in feeſimple) conceduntur: vulgò, lands entailed: quarum ſtatum & poſſeſſionis titulum ſive jus, Forenſes noſtri eſtate taile, al. fee-taile vocant. A Gallico tailler. i. ſcindere, reſcindere, amputare. De quo vide Spelmann. in Feodum talliatum.

Tareta.] 2676.31. 2678.46,53. Thomæ Walſinghamo, in Ypodig. Neuſtr. ad ann. 1386. Tarrita. Utrobique (vel ego fallor) mendosè pro Careca, al. Carrica, quomodo apud eundem Walſingham. in hiſtor. ſub eod. anno. Navis ſc. oneraria grandior, Belgis Karracke Gallis Carraque, Italis & Hiſpanis Carraca, Anglis a Carrack. q. carecta, vel carrum marinum.

Taſſare.] 1863 60. In acervum extruere, coacervare, accumulare. Belgis taſſen; Gallis taſſer, & entaſſer. Origo, ni fallor, à Sax. taſ. i. acervus, cumulus, congeries, præſertim frugum & fœni. Non autem hinc Taſſale illud apud Mat. Pariſium, ut doctiſſ. Voſſio viſum, quod corrigendum puto Caſale, villam ſignans cum propugnaculis, ut Watſio expoſitum. C. autem, lapſu facili, abit in T. Inò & ſolebat ætas ea in multis S. temerè geminare, ut ab eod. Voſſio monitum in Mancuſa. ¶ Lapſu planè ſimili, (t. ſcil. pro c.) tenſeriæ vox apud eundem Pariſium[a], & alibi, pro cenſeriæ, quomodo habetur apud Roger. Hoveden. in Ric. 1. fo. 424. a. Præterea (inquit) Inquiſitio, quâ quærenda erat de priſis & cenſeriis omnium ballivorum domini Regis &c. Alibi cenſariæ; De cenſariis nativorum quod poſſint exire tenuram domini, ad laborandum & operandum extra, & ſtatim poſt opera redire. Ita liber quidam vetus MS. eccleſiæ Cantuarien. Quibus in locis & ſimilibus, vox (ni fallor) cenſum ſignificat, nummos ſc. aut aliam rem, cenſus nomine, exactam. Vocem verò corruptam puto à Gallico cenſier, ut & illud à cens; hoc autem à Latino cenſus.

[a] In vit. Ab. S. Alb. 128.32 & 129. 7.

Taxa.] 1986.3. pro Taxatio vulgò, a Taxe.

Techa.] (4.50. Scribendum fortè Theca.

Tegnio.] 319.41. Tein. 80.32. 82.35. Idem qui infra, & in LL. Hen. 1. pluries, Thainus, Thaynus. Saxonicè dicebatur ðegn (à ðenian ductum[b], quod alicui miniſtrare ſignat:) ei qui ſervitutem ſervit oppoſitus: is enim ðeop, à ðeopian, ſervire vocabatur. Thainorum autem olim apud nos duo genera: eccleſiaſtici & ſeculares, Sax. meſſeþegnas, & peoruld ðegnas. hii etiam duplices. 1. majores, qui Comitibus gradu proximi, (uti Thainis Vavaſores) quos Thainos Regis. (Sax. cyninges ðegnas) appellabant, nos hodie Barones Regis. 2. minores, vel mediocres, (Sax. leſſ-ðegnas, al. medmera ðegnas; quibuſdam Under-Thanes:) ſeu Thaini ſimpliciter, qui iidem erant ac Barones minores, h. e. maneriorum domini; nobiles minores, vavaſores, & non nunquam liberi Tenentes, nuncupantur. De utriſque juſtum habes tractatum apud ampliſſ. Selden. Tit. honor. ed. ult. par. 2. ca. 5. §§. 2 4. & doct. Spelman. in voce Baro. Opera etiam erit adire Lambard. & Cowellum, in voce. Hinc Saxonibus ðegenſcipe. pro dignitate, & munere Thaini, quibuſdam Liberalitas, ut & Thainus eis Liberalis dictus. ¶ Poſt Normannorum in Angliam adventum, plures iſtius ordinis & appellationis viri, militari ſive equeſtri titulo donati, Thainorum nomine depoſito, milites ſive equites deinceps dicebantur: qui quidem ordo, militaris ſc. ſive equeſtris, Anglis illis antiquioribus prorſus ignotus, tunc temporis primùm in Angliâ invaluiſſe ferunt. De quo nos pluribus in Tractatu de Gavelkind, ca. 4. ubi è quodam veteri libello MS. eccleſiæ Cantuar. de tempore Hen. 2. epiſtolam quandam eidem regi à loci monachis inſcriptam, præmiſſa comprobantem, in appendice exhibui, Scripturâ 21. in quâ inſuper fit mentio de ejuſdem eccleſiæ Threngis, clientibus ſcil. illius loci ſic dictis, paris, ni fallor, conditionis cum Thainis, de quibus præſens ſermo noſter, imò & cum Drengis apud Spelman. in voce Drenches.

[b] Hoc autem fortè (in lingua Saxónica, doctiſſ. Caſaubono, filio, teſte, qui rem innumeris pene probat exemplis, ſæpe græciſſat) à Græco διακονεῖν, i. ſervire, inſervire, miniſtrare.

Telon.] 148. 12. 178. 40. Teloneum. 249.44. Telonium. 355.56. Thelonium. 468.62. Hoc, more Anglo-Saxonum & Teutonicor. modernor. vulgò vocamus Tol: quod à Græco τέλος. i. vectigal. Tol autem alicui conceſſum, apud noſtrates, regale innuit privilegium, idque duplex: alterum ſc. immunitatis à gabellis pro rebus in nundinis & emporiis emptis & venditis; unde Forenſium Breve illud, ſive reſcriptum, eſſendi quietum de telonio: alterum, tributum vel vectigal recipiendi pro mercibus (ut loquuntur) in terrâ ſuâ. De utroque vide plura per Cowellum & Voſſium, in voce.

Telwork.] 2140. 24. Opera quædam ad certum numerum quibuſdam fructuariis impoſita, dominorum terram, arandi ſc. ſeminandi, & ſimilia, q. Tale-works; à tale. numerus, & work, opus.

Templarii.] 1189 57. & ſæpe. Aliàs fratres militiæ Templi. Ordo fuit militum juxta templum Domini Hieroſolymitanum vitam ducentium regularem: quorum erat profeſſio (inter alia) ut vias & itinera, ad ſalutem peregrinorum, ſepulchrum Domini inviſentium, contra latronum inſidias, pro viribus conſervarent. Vulgò Templars. De quibus Caſſaneus, de Gloria mundi, par. 9. Conſid. 4,5. & Cowellus noſtras, in voce.

Tenementum.] 512 9. 1070.47. Eſt poſſeſſio cujuſcunque generis, maximè domuum & latifundiorum; quam quis ad vitam, vel ad certos annos, vel ſine termino, ſub ſolis conditionibus certarum (ut loquuntur) conſuetudinum, vel aliis quibuſvis modis, tenet ab alio. Quandoque pro univerſo dominio ſive feodo. uti 1827.32. item 1836.15. ¶ Eadem utique ſignificatione, (pro prædio ſc. aut ſimili rerum poſſidendarum ſpecie) contenementum, in Magnâ quam ita vocant Chartâ Libertat. Angl. ca. 14. Liber homo non amercietur pro parvo delicto niſi ſecundùm modum illius delicti: & pro magno delicto ſecundùm magnitudinem delicti, ſalvo ſibi contenemento ſuo: & mercator eodem modo, ſalva mercandiſa: & villanus, ſalvo wainagio. Ubi contenementum, Spelmanno interprete, æſtimatio & conditionis forma, quâ quis in Repub. ſubſiſtit. His countenance. In eandem ſententiam D. Edo. Cocus, & Forenſes noſtri, temporum ſaltem poſteriorum, ferè

univer-

univerſi: Quorum pace, tenementum, *ſenſu quo ſupra, potius intelligendum cenſeo; & de eo heic caveri, ut illæſum poſſeſſori maneat, & ſine omni damno. Alioquin enim, cur hoc de libero homine magis dictum, quàm de cæteris, mercatore ſc. & villano? niſi per liberum hominem heic mercator & villanus intelligendi; quod non eſt veriſimile, cum nominatim, & per ſe, æquè ac libero homini, ſecuritati eorum, peculiari formulâ cautum ſit.* Con *autem hîc præponi videtur, (quomodo etiam in Fleta* [a] continentia, *pro* contenentia) *quòd tenementum qualecunque ſit, qui mulctandus eſt eo fruatur cum ſtatu ſuo libero. Vide veterem iſtius Chartæ verſionem, in editione de anno* 1587. *ubi hæc exceptionis formula ſic Anglicè exponitur:* **ſaving to him his contenement or freehold:** *Cui convenit vocis explicatio apud terminorum juris noſtri municipalis auctorem. Adſtipulatur etiam quadamtenus ejuſdem equitis Coci gloſſa, in verb.* Liber homo. *Inſtit. par.* 2. *pag.* 27. *& Cowellus in* Interpret. *verbo* Contenement.

[a] Lib 1. cap. 48.

Tenens.] 957.4. *Qui habet tenementum. Inquilinus, Fructuarius, Uſufructuarius. Sic etiam————*

Tenentia.] 2020.6. *item* Tenuria. 314.30. *al.* Tenura. 1896.19. *pro poſſeſſionis titulo, ſive modo quo quid poſſidetur: Prædii lex, quandoque pro feudi vel dominii circuitu. Unde noſtratium* **Tenancy,** *&* **Tenure,** *de quo vide Cowell.* Interpr. *in voce.*

Tenementale.] *Vide* Decima.

Tenſeriæ.] *Vide* Taſſare.

Terra hæreditaria.] 826.21, 931.14. teſtamentalis. 923.54. *Intellige (ut his in locis aliàs reperitur dicta)* Bocland: *quæ quà libera, & ex integro poſſeſſa, tum hæreditaria, tum teſtamentalis; ad hæredes ſc. tranſitura, niſi à poſſeſſore teſtatò alienata. De quo vide* Bocland, *ſupra.*

Terrarius.] 766.4. *Fundum vel prædium occupans aut poſſidens: juxta Saxon.* lanꝺ-aᵹenꝺ, *al.* lanꝺ-hæbbenꝺe þ. *Idem, ni fallor, qui Spelmanno noſtro* Landegandeman, *in Gloſſar. ubi viatorem vertit: potius, terræ vel fundi proprietarium; cui contrarius* unlanꝺaᵹenꝺ, *à privandi particula,* un, *præpoſitâ. Terrarius autem Forenſib. noſtr.* **Terretenent.**

Textus.] 1584.24. 1765.55. 1770.6. 1864.14. *Idem, ut opinor, ac alibi* Regiſtrum, *al.* Regeſtum; *ſic dictum verò, quod purum putum textum, (chartas ſc. ſive donationum tabulas, & ſimilia) abſque ullâ omnino commentatione contineret, ſecundum eam vocis explicationem apud Martin.* Scriptum *ſc.* quod fundamenti loco habetur, ut cum textum, & gloſſam: h.e. interpretationem opponimus. *Atque hinc fortè Codicis illius nomen ab antiquitate jure optimo celeberrimi ad eccleſiam Roffenſem pertinentis, ab Ernulpho, loci Epiſcopo, tempore Henrici reg.* 1. *ut fertur, conſcripti,* Textus Roffenſis *vulgò dicti: Tales etiam, ut mihi perſuaſum,* duo textus *illi apud Mat. Pariſium in Vitis. pa.* 51. *l.* 34.

Thaynus.] 846.16, 18. Regis. 765.34. 930.14. Secularis. 845.66. *Vide* Tegnio. *Monendum hîc, quod è LL. Canuti de* Heriotis, *apud Lambard. ca.* 67. *hic Latinè exhibitis, col.* 930. *hæc omittuntur:* ⁊ cyninᵹeſ ðeᵹneſ heꞃeᵹeata inne mid Denum ðe hiſ ſocne hæbbe. iiii. punꝺ. *i.* & Thaini regii, qui liberam habuerit juriſdictionem, heriotum apud Danos iiij. libræ. *quæ poſt,* & in Eſtanglia ij. l. *inſerenda.*

Theam.] 957.35. *quod al.* Team, *quandoque* Theme *dicitur. Eſt autem (uti hoc in loco illuſtratum)* laudare auctorem, *i.* revoucher garant, & quandoque dicitur ſequela nativorum. *Duplicem vides vocis ſignificationem; de quarum priore, ſatis ſupra in* Advocare, *&* Cenninga. *De poſteriore Reynerus, & Cowellus explicatiùs ſic:* Regale (*inquiunt*) privilegium eſt, quo qui fruitur habet villanorum i. ſervorum & mancipiorum intra feudum ſuum propaginem, & poteſtatem de illis, ut de cæteris ſuis, ſeu liberis ſeu bonis mobilibus vel immobilibus, pro libito diſponendi. *Vox utroque ſenſu à Sax.* team *ſoboles, propagatio. quodà* tyman, *propagare, parturire, partum edere; unde noſtratium* **teeming.** *Per* ſequelam *itaque* nativorum, *ſupra, intellige mancipiorum ſobolem vel propaginem.*

Thelonium] *Vide* Telon.

Theſauraria.] 1946.58. *& alibi. Officium ſive munus theſaurarii vel quæſtoris, item gazophylacium, ſive locus ubi reponuntur theſaurus. vulgò,* a **Treaſurie.**

Thor.] 74.18. *Vide* Othan.

Thrimia.] 845.59, 63, 64, 65. *A Sax.* ðꞃeo, *quod tria ſonat, effictum.* Eſt igitur *Thrimſa* trium ſolidorum nummus. *Sic Lambardus in voce. Cl. autem Seldenus tertiam ſolidi Germanici partem vult,* Tremiſſi *eorum reſpondeatem. Cum autem duo thrimſarum millia, è quibus, jure Anglorum, Thaini capitis æſtimatio conſtat,* 1200. *ſolidis reſpondeant, quibus Mercii Thainum æſtimant, eâ ſaltem computatione quâ (quinque denariis, pro more Saxonum, in ſolidum computatis)* 1200. *ſolidi faciunt* 25. *libras,* Thrimſa, *ſi moneta percuſſa genus fuerit, mihi videatur eſſe trium denariorum nummus: in quo tamen planè non acquieſco, eo quòd in Lege Æthelſtani regis de* Weris, *in Textu Roffen. ſic legam:* Ceopleſ peꞃᵹylꝺ iſ cc. ⁊ vi. ⁊ lx. ðꞃimſa. þ biþ tpa hunꝺ ſcyllinᵹa be myꞃcena laᵹe. *i.* Villani wergildum eſt CCxvj. thrimiæ. h. e. ducenti ſolidi Merciorum lege.

Thumelum.] 765.62. *A Sax.* ðymel, *nobis* **thumbe,** *pro pollice. De porco hic dictum, cujus pinguedo ad pollicis latitudinem excreverit.*

Ticinnium] 848.27. Pecoris ticinnium, *&c. Hoc Spelmanno, in voce* **Cenitus**, pecoris cinnitum. *Malè, ni fallor, uterque: potius* Pecoris tinnitus, *quod quibuſdam* tintinnum, *aliis* tintinnabulum. *Idem autem id quod alias* Skella, Skilla. *voces omnes à ſono facta, & rem ſignantes, ſonitus gratiâ, pecori impoſitam, campanulam puta. Veriſimilem autem iſtud hinc videtur, ex verbis ſubſequentibus:* & unumquodque reputatur melda. i. manifeſtatio, *cui ſuffragatur illud Ammini, à Cl. Lindenbrogio in* Tintinnabula jumenti *laudati:* Mos quippe (*inquit*) antiquus inoleverat Francis, & maximè Auſtraſiis, ut paſcentibus equis tintinnabula imponerent, quo ſi fortè longiùs in paſcendo aberraſſent, eorum ſonitu dignoſci poſſent.

Timberlode.] 2140.31. 2141.2. *Servitii genus, quo vaſſallus obligatur materiam ſive lignum, de ſylvâ ubi proſternitur ad domini ſui domum deferre. à Sax.* timbꞃe, *nobis* **timber**, *i. lignum, tignum; &* laꝺe, *nobis* **load**, *onus.*

Tiparium.] 1114.7. *Vide* Bulla.

Toſtum.] 2142.31, 39. *Eſt locus ubi aliquandò*

ſtetit ædificium. Ita Cowellus noſtras ex Weſti Symbol. Vel aliter, inquit Reynerius, eſt genus luci parvuli, ſeu loci conſiti arboribus minuſculis. Sanè eo ſenſu nobis hodie, a **Tuft of trees**, *Gallis* Touffe de bois.

Tolnetum.] *949. 11. Impoſitio, tributum, vectigal: idem, ut conjicio, ac* Teloneum, *al.* Telon.

Tonellus.] 2010.42. *Parvum dolium. A Gall.* Tonneau; *nobis,* a **Tunne.**

Torchia.] 2692. 21. *Fax, tæda: à torquendo. Ex funibus enim tortis, & cerâ circundatis conſtat: unde aliàs* Funale *dicitur. Gallis cum Anglis,* a **Torch.**

Tornamentum.] 1453.32. Torneamenta. 1261. 11, 22, 24. *Sunt haſtiludia, ſive ludicra pugnæ equeſtres, Gallis & Anglis vulgò,* **Tournaments,** *à Gallico* tournoyer. *i. circuire, decurrere: aut ab Ital.* torniare, *quod idem. De voce multis Watſ. & Voſſ. quæ iterum occurrit col.* 2408. *l.* 64. *ubi hæc,* apud Turonem exercituum, *ſic eſſe corrigenda,* ad tyronum exercitium, *loca heic priùs ſignata planè probant.*

Towagium.] 1941. 56. *Idem quod Gallis* Toüaige. *i. navis ductio per naviculas alligatas; ſive ejuſdem ad alterius navis puppim alligatæ. Vulg.* **Towage.** *Fortè à Sax.* teon, *trahere, ducere; unde eis* toga, *dux;* heretoga, *exercitus ductor, vel conductor.*

Trabs.] *979.9.*—— de cujus eccleſiæ una *trabe* v. mille marcas argenti corroſit, unde regis manum impleret & papæ occupationes falleret. Ditaverat namque Leofricus locum illum auro & argento, gemmis & reliquiis. *Trabsilla (ut Watſius conjicit) quæ criſtam muri ſeu* antemuralis, *(ut quidam vocarunt) altaris faciebat. Talis (ni fallor) ſtructura illa prænobilis, lignea quidem, ſed ſingulari operâ, artificioque ſculptili, perfecta, ac à fronte deaurata, quæ in majori eccleſiâ Cantuarienſi, retro ſummum altare, tranſverſo choro erecta, nuper ſtetit: & quâ de cauſâ ſublata, cum omnibus reliquiis, & id genus offendiculis fuerit olim repurgata, nec ipſe video, nec, ut opinor, quiſquam alius ad ſobrietatem ſapiens.* **The Skreene** *vulgò vocabatur, quod reliquiarum ſcrinia ôlim ibi repoſita. Unde illud Gervaſii noſtri Dorobern.* 1289. 60. Scrinia reliquiarum de ſublimi *trabe* deorſum in pavimentum dejecta confracta ſunt, & reliquiæ diſperſæ.

Traditio.] 215.1. 222.21. 655. 23. *Proditio: vulgò,* **Treaſon.** *à Gallico* trahiſon. *Ita* Traditor, *460.19. 548.19. pro proditor. vulg.* a **Traytor,** *Gall.* Traiſtre. *Hinc noſtrum* **to betray,** *pro prodere, inſidiari, Gall.* trahir. *Quid autem* Traditor *ſit ſermone eccleſiaſtico, vide apud Ludovic. de la Cerda, Adverſar. ſacr. ca.* 35.3.

Traditioſe.] 2601. 54. *Traditorum. i. proditorum more.*

Tranſverſum.] 912. 53. Traverſum. 468. 63. *Idem quod alibi* Tranſitorium, *quandoque* Paſſagium: *vectigal ſc. ſive cenſus ob veniam tranſeundi, ſive pecudes agendi, quidve portandi per terram alienam; quod nobis cum Gallis* **Toll travers** *dictum. De quo vide Cowell. Term. Juris, & Cotgrav.*

Traylbaſton.] 2494.49. 2530. 17. 2559.64. 2606.43. *Walſinghamo, in hiſtor. ad ann.* 1305. **Traybaſton:** *quod (inquit) ſonat* Trabe baculum. *Mat. Weſtmonaſterienſi, ad eundem ann.* **Traylle-baſton.** *Inſtitutum ipſum, unà cum nominis ratione, (ſiquidem ab eo cæteris omnibus hiſtoricis luculentiùs exhibitum) habe ipſiſſimis ipſius verbis:* Circa eadem verò tempora proceſſit in publicum, novum inquiſitionis Breve, quod Anglicè dicitur **Traylle-baſton,** contra intruſores alienarum terrarum, qui propter timorem conquerentium, ipſas terras, vel prædia, in manus potentum alienarunt. Et contra conductitios hominum vapulatores, qui ab uno viro conducti, volebant, propter unam ſummam pecuniæ, alium vapulare, & iterum à vapulato propter duplum cenſum vel amplius, revapulare nequius conductorem. Et contra conductitios, promptos ad capiendas ſeiſinas, contra juſtitiam, vi & armis, in eccleſiis, terris & aliis tenementis. Contra hujuſcemodi pacis infractores, raptores, incendiarios, murdratores, pugnatores, & falſos aſſiſatores, deputantur per Angliam diverſi juſticiarii per hoc Breve, ad faciendum vindictam in nationibus inopibus, increpationes in populis locupletatis. Per hoc quidem Breve, multi perempti, multi noxii, pauci innoxii ſunt inventi. Adeo quidem rigidè proceſſit hujus coercionis juſticia, quod pater proprio filio non parceret, ſed increpans caſtigaret. Præ timore autem multi exterriti, ſpontaneè exulabant, & per fugam & redemptionem pecuniæ crevit fiſcus. *Sic ille. Vox eſt Gallica, compoſita (ni fallor) à* trailler. *i. venatorum more perſequi, inveſtigare, indagare, inquirere: &* baſton. *i. baculus, fuſtis: quaſi in percuſſores & pugnatores ejuſmodi præcipuè formata inquiſitio.*

Trepget.] 2672.2. *Machina bellica, ſaxa ejaculans ingentia, ad muros diruendos; Chaucero noſtro,* **trepeget**; *aliis,* trebuchetum; *Gallis,* trebuchet; *ab eorum* trebucher, *quod eſt ex alto aliquid deturbare. De quo pluribus doctiſſ. Voſſius & Watſius in voce, quos velim adeas. Nec hoc tantùm ſenſu vox iſta noſtratibus olim nota: nam & machinam ſignavit, quâ mulieres in vicinorum infeſtationem rixoſas, in fluvium vel puteum præcipitabant, & inde tandem extrahebant. Vetus liber in eccleſiæ Cantuar.* Hadlegh. Et *Trebuchetum* dicti manerii debet ſtare juxta ſtagnum molendini aquatici Dn. Prioris in prædicta villa. Tumberellum *aliter nominarunt: de quo alius ejuſdem loci codex MS. ſic:* Middeltune. *Tumberellum* verò ſtat ultra quendam puteum ex oppoſito manerii, verſus auſtrum, in quodam loco vocato Suchmede. *Vide* Tumberellum.

Treſtella.] 2011. 4. *Idem ac Gallis* Treſteáu. *i. Tripus.* a **Treſtle** *vulgò.*

Treugæ.] 522.39. 941.40. *Induciæ ad tempus aliquod, fide diſſidentium, firmatæ. Vulgò,* **Truce,** *Gallis* Treves, *unde &* Trewiæ *eopſe ſenſu, quomodo* 506.27. 597.39, 50, 63. *Fortè à German.* **truewe,** *Sax.* treope, *fides. Vox omnibus notiſſima.*

Trewiæ.] *De voce jam dictum in* Treugæ.

Triare.] 2068.15. *Vox juris noſtri forenſis, cauſam agere, rem probare, actione experiri, examen litis ſubire, notans; vulgò,* **to try**: *à terere, inquit Minſhæus. Malim à Sax.* tripian, *quod probationibus innocentiam ſuam oſtendere ſignificat: item, fidem ſuam injuſtè in dubium vocatam probare, ſeque dignum cui fides habeatur: fidum ſc. vel fidelem; qui Sax.* trýpe *dictus, Angl.* **true**: *atque hinc & fidum, & probatum amicum, vul-*

vulgò dicimus, **a true, or a tried friend.**

Tributarium terræ.] 2219. 34. Dedi etiam illi xc. *tributaria.* terræ bipartita in duobus locis, &c. *Ubi* xc. tributaria terræ, *pro terris, ſorte, tot tributariis, hominibus ſc. qui cenſum reddunt annuum, elocatis; vel ubi xc. homines ejuſmodi inhabitant. Sed ampliùs recogitandum.*

Tricennalia.]. 1879. 28. 1885. 19. *Vide* Tritenniarum officium.

Trifotium.] 1294. 50. *& alibi.* Supra quem murum via erat quæ *triforium* appellatur, & feneſtræ ſuperiores. 1298. 43, 44, 58. *Imò in ipſo muro, in modum clauſtri, per muri ſeu parietis interiora, eo fine ducta, ut tranſitum præbeat locum ambire ſive perluſtrare & circuire ex alto volentibus. Nobis hodie*, **a thorough-fare**, *pro loco pervio. iviâ publicâ, à Sax.* ðurh, *per, &* faran, *ire: Belgis*, **deurtaeren.** ¶ *Eadem, ni fallor,* (Parviſium) *vocis ratio, de quo Mat. Pariſius, hiſtor. pag.* 798. 17. Cogebatur (*inquit*) ille pauperculus multis diebus ſcholas exercens venditis in *Parviſio* libellis, vitam famelicam protelare. *Quod eccleſiæ partem quandam inferiorem, à parvis pueris ibi edoctis ita dictam, autumat D. Watſius, in Gloſſario. In eandem ſententiam Cl. Voſſius, (parvulorum enim ſcholam, vel gymnaſium, vertit:) ut & ante horum utrumque V. Cl. Iſaacus Wakus, in* Muſæ regnantes, *aliique. Quorum pace, vocem ortam, & Latinè factam conjicio à Gallico* Parvis, *aliàs* Pervis, *quod (Cotgravio teſte) templi; magis autem propriè, palatii, aut alterius ejuſmodi domus atrium exterius, ſignificat. Priori vocis ſenſu vel notatione,* Parviſium *accipiendum puto apud Pariſium, pro ſacrarum ædium atrio ſcil. vel porticu: poſteriori verò,* Perviſum *apud Forteſcutum, de laudibus Legg. Angliæ, ca.* 51. *&* Perviſe *apud Chaucerum, pro palatii nimirum atrio, vel areâ illâ à fronte aulæ Weſtmonaſterienſis, hodie* **the Palace yard** *vulgò nuncupatâ, quem in locum diverſoriis plenum, hodieque diebus juridicis clientes cum cauſidicis (quoties opus fuerit) conſulturi, forum & aulam ſtrepitu repletam exeuntes, ſolent ſe conferre. Et quid ita etiam ſe res habuerit tempore Forteſcuti, verba ejus ſatis arguunt:* Placitantes (*inquit*) tunc ſe divertunt ad *Perviſum* & alibi, conſulentes cum ſervientibus ad legem, & aliis conſiliariis, &c. *Quæ de loco eo nomine noto, non autem de quovis exercitio ſic dicto (ni fallor) intelligenda. Ad vocem apud Oxonienſes quod attinet, eam accipiendam arbitror alterutrâ notatione; quatenus ſc. ſive porticum ſignat, ſive exterius atrium: quod exercitia ibidem ſic vocata, cum quaſi prævia ſint & præparatoria, ad doctrinæ tantùm porticum vel exterius atrium, non ad penetralia vel adytum ejus, pertineant; peracta nimirum à nondum graduatis, talibus ſc. qui nullo gradu ſcholaſtico vel Academico adhuc inſigniti, liberales artes à limine duntaxat, vel ab atrio ſalutarunt; in domum ipſam tranſire, aut ædes intrare, nondum permiſſi.* Parviſium *itaque aliàs* Perviſum, *à Gall.* Parvis. *al.* Pervis, *pro porticu, vel atrio. Unde autem vox illa Gallica? Quòd à Latino* parvus *veniat, juſtè dubitandum cenſeo. Quid enim porticus aut atrium ejuſcemodi ad parvos, parvulos, aut pueros: aut quâ tandem ratione parvulis cenſenda magis propria vel peculiaria quàm adultis? Præterea, refragatur vocis interdum ſcriptura per* e, Perviſum *ſcil. uti apud Forteſcutum, & Chaucerum. Si replicetur, diſputationes illas Oxonienſes,* Parviſias *dictas ita eſſe nominatas, reſpectu quarundam aliarum, quas* magnas *vocant: reſpondeo, diſputationibus ejuſmodi id nominis (olim penitus incogniti) recèns datum, idque ab eis ſolummodo qui vocem à* parvus *trahere conantur. A* parvus *igitur vocem ortam affirmantibus aſſentire nequeo. Num itaque à* prævius; *quòd per atrium & porticum in domum recto pede ducitur? Mallem, ut ſupra monitum, à* pervius, *quod ejuſmodi loca pervia ſint, non clauſa, ſed quæ liberum omnibus præbent ingreſſum: eodem planè ſenſu, ac* forum *illud divi Nervæ, quod Ælius Lamprid.* tranſitorium; *Aurelius Victor* [illegible]*em,* pervium *vocant: De quo vide Cl. Caſaub. & Salmaſium.*

Trigintale.] 1914. 40. *Vide* Tritenniarum officium.

Trinovantum.] 2484. 20. ——— & ædificavit (*Brutus*) civitatem quam *Trinovantum* nuncupavit, quæ modo dicitur London. *Hiſtoriam olent hæc Monemuthenſem; quibus credat cui placeat. Mihi quidem, Lelandi*[a] *& aliorum pace, cum præſtantiſſ. Cambdeno, & aliis, aliter viſum. Locus autem unde illud aliud nomen,* **London**, *ſortitus ſit, jam oſtenſum in voce.*

[a] Cignea cantio. in Trenovantum.

Triſta.] 367. 33. In quo Rex cum cæteris ſuperior conſtituiſſet, ſecundum legem venandi quam vulgus *triſtam* vocat, ſingulis proceribus cum ſuis canibus ſingula loca delegat, ut obſeſſa undique beſtia, ubicunque eligeret exitum, inveniret exitium. *Locum integrum exhibui, ut* Triſta, *& hic & apud Matt. Pariſium. quid ſibi velit, in promptu ſit. Servitium vel officium planè ſapit, fiduciâ mixtum: & ad immunitatem à tali onere & fiduciâ ſignificandam quandoque extenditur, de quo vide Manwodum noſtrum a Cowello exhibitum in voce; quâ Chaucerus utitur pro metâ, vel limite: nec, ut appareat, incongruè. Origo, ni fallor, à noſtratium* **Truſt**, *i.e. fides, fiducia. unde illud equitis Coci, Inſtitut. par.* 4. *pa.* 306. ¶ De Triſtis, **anciently written** traiſtis, **and is derived of** traiſt, *i.* **truſt, and ſignifieth**, ubi alii homines manentes in eadem foreſta tempore quo dominus chaceaverit in eadem venire debent, & conſiſi ſunt, Anglicè, **are truſted**, ad tenendum leporarios certis locis aſſignatis pro feris ibidem expectandis & capiendis. Quietum eſſe de hoc ſervitio.

Triſtegum.]. 2316. 63. ——— poſt prandium cum intraret cameram vidit unum *triſtegum* cum imagine ad ſimilitudinem unius ſagittarii. &c. *Vocem uſurpat etiam Greg. Turonen. hiſt. li.* 8. *ca.* 42. *item Mat. Pariſius in hiſtor. minori MS. unde hæc per illuſtrem illum genere & eruditione virum, Rogerum Twyſdenum, equitem aurat. & Baronettum, nuper excerpta, mihique perhumaniter tranſmiſſa:* Anno Dom. Melv.. natus eſt Londoniis pridie kalend. Martii Henrico novo Anglorum regi ex Alienora regina ſua filius legitimus, & vocatum eſt nomen ejus Henricus. Fuit autem magnificus rex Henricus filius Matildis, quæ prius fuerat Romanorum imperatrix, & poſtea comitiſſa Andegaviæ, quæ, ut prædictum eſt, clam conceperat ab Stephano qui eam duxerat ad comitem Andegaviæ maritandam in nave, ſc. in quodam *triſtego* navis ipſis pro thalamo præparato, quæque citò comiti ſponſo ſuo copulabatur. Extuit ille conceptus

omnem hominem præter ipſam ſolam, ſicut & ipſa confeſſa eſt quando rex Stephanus parabatur ad prælium apud Egelaw planitiem quæ in partibus Angliæ eſt occidentalibus. *Vox ortu Græca: Græcis enim τρίστεγον pro tertiâ contignatione. Act.* 20. 11. *τρίστεγον vertitur* tertium cœnaculum, *Anglicè*, the third loft. *Idem fortè quod Latinis* ſolarium: *vulgò*, a Sollar. Triſtega *doctiſſ. Junio, & aliis, pro trium contignationum ædificio, quia ſingula ſunt tecta ſuis tabulatis. Ita quod*, in triſtego navis, (*uti nobiliſſ. ille Baronettus, in ſuâ de voce conjecturâ mihi ſimul apertâ*) *idem ſonet ac, in quodam tertio navis tabulato.*

Tritenniarum officium.] 403. *penult. Officium illud pro defunctis, olim* Trigintalia, *atque inde* Trentals, *vulgò dictum, quod ſcil. ad unius menſis terminum, i. triginta dierum, à miſſifico pro animâ defuncti, ut dicunt, præſtatur. Vulgò aliàs*, a Moneths-mind.

Trithinga.] 818. 65. Centurias quas Hundredas dicunt, & Decurias quas *Trithingas* vocant, inſtituit, &c. *Aliàs, & fortè rectiùs*, Tithinga, *vel* Teothinga: *à Sax.* teoð. *i, decimus. Significat autem denas familias, pariter inter ſe obligatas, ac Regi ſic obſtrictas, ut quod una erga eum peccaſſet, id neceſſe haberent præſtare univerſa. Quique caput harum foret*, Teothingus, *aliàs* Teothung-mon, *vulg.* Tithingman. *i. Decurio, dicebatur. De quo pluribus Spelmannus in voce* Friborga, *& nos ſupra in* Decima. *Non tacendum interim vocem alio ſenſu quandoque uſurpatam, ſc. pro tertiâ comitatus vel provinciæ parte, quo ſenſu* Trithinga *rectè ſcribitur. De hoc autem vide LL. Edo. Confeſſ. ca.* 34. *& Cowelli* Interpr. *in voce.*

Trivallis.] 2407. 14.——imperator pactâ cum duce Auſtriæ tertia parte provenientis commodi, regem Ricardum dominicum adhuc characterem portantem in ſuam traduxit cuſtodiam, & poſuit eum in *trivallis*, ubi dicit Ariſtoteles, Bonum eſt occidere patrem. *Scribe* Trivallis: *Caſtelli nomen eſt, Mat. Pariſio* Triballis *dicti, Hovedeno verò, qui carcerem vocat*, Trevellis.

Truffa.] 1278 63, 64, 67. *Joci, ſive luſus, ac nequitiæ eorum qui vulgaribus magis placere animus ſtudent, quàm viris piis & gravibus. A Græco τρυφὴ, quod delicias ac luxum notat. De quo pluribus Voſſius, quem vide. Gallis* truffe, *&* truffer, *eo ſenſu. atque hinc fortè noſtratium* trifles, *&* trifling, *ut &* Trufeles *hic*, 2064. 60.

Truncus.] 547. 32. 1399. 57, 64. *Capſa, area, ciſta, ſcrinium: vulg.* a trunke, *Gallis autem, ſenſu quo & hic (nempe pro pauperum ciſtulâ in templo poſitâ)* tronc; *à Latino* truncus; *eâ ſignificatione quâ ſtipitem notat, quòd ex eo fieri ſoleat.*

Truſſare.] 2594. 50. *Suffarcinare, convaſare, vaſa colligere. A Gallico* trouſſer, *unde noſtratium* to truſſe, *&* truſſe up, *illo ſenſu.*

Tumberellum.] 2021. 52. *Inſtrumentum inventum ad pœnam mulierum rixoſarum, quo in aquam dejiciuntur, immerguntur, & cum bene madidæ, & potæ tandem extrahuntur. Vulg.* a Tumbrell: *fortè à Sax.* tumban, *unde noſtrum* to tumble, *Gall.* tomber, *volvere, devolvere, volutare. Bractono* Tymboral, *&* Tumboral.

Tungravio.] 898. 15. Tungravius. 902. 21. *à Saxon.* tun-geref, *id eſt, villæ præpoſitus. à* tun, *hodie* towne, *villa; &* geref, *præpoſitus, præfectus.*

Turnum (*al.* Turnus) Vicecomitis.] 2021. 60. 2053. 26. 41. *& alibi. Ad verbum ſignificat* Vicem vicecomitis, *id eſt, duo tempora in anno, quibus ille univerſi comitatus ſui conventum celebrat. Idem, ni fallor, quod Saxonibus* ſcyre-gemote. *De quo vide Cl. Seldeni Not. ad Eadmer. pag.* 166. *& Cowell. in voce. Vox eſt à Gall.* tour, *quod nobis* turne, *i.e. vicis.*

Twelfhyndus.] 823. 23. 846. 24, 25. *Vide* Hyndenus homo. *Poſtea*, 854. 17. *occurrit* Twelfhindus, *ſed mendosè, nec aliter locus ipſe. Utrumque ſic reſtituo:* Et ſi eveniat ut aliqua tribus adeo magna ſit & fortis, intra terram ſive extra terram, (*ſive ſit de claſſe*) twelfhyndorum, ſive twyhyndorum, ut rectum noſtrum diſforciet, &c. *Sic enim Saxonicè habetur in Textu Roffenſi*: And gif. ðonne þ gebyrige. þ ænig mægþ to ðam ſtrang ſy. ⁊ to ðam mycel. innon lander oððe uton lander. xii. hynde oþþe twyhynde. þ us urer rihter wyrnen. &c. *Hic autem alias* Thegen, *al.* Liberalis homo *dictus. LL. Canuti reg. Latinè exhibitæ in Text. Roffenſi:* Si in domo liberalis, quem ſupra Thegen nominavimus, & quidam dicunt Twelfhændman hoc ſit, &c.

Twyhindus homo, 767. 30. *Præter hunc, ſæpius in hoc opere occurrunt* Sexhindus, *&* Twelfhindus: *quorum ſinguli, qui & quales ſint, ſuperiùs dictum in* Hyndenus homo. *quibus adde Lambard. in voce* Æſtimatio; *item in Itinerar. Cantii, in* Mepham: *doctiſſ. etiam Spelmann. in* Homo. *Dictiones planè ſunt compoſitæ. Quòd autem* hindus (*poſteriorem compoſiti partem*) *à ienkm deductum volunt, ſuſpectum hoc mihi; utpote cum non* hund, *ſed* hind, *conſtanter ſcriptum occurrit. Ab* hyndene *potius petendum reor, ut ſuprà fuſiùs in* Hyndenus homo. *Hic autem al.* Ceorlman *olim dictus. LL. Canuti reg. Latinè deſcript. in Text. Roffenſi:* Si quis per *Hloth* occiderit hominem quem quidam Angli vocant Twihænde & alii Ceorlman, qui illum, &c.

Tylubyſig.] 926. 41. i. accuſationibus infamatus. *Potius*, implicatus. *Vox merè Saxonica, compoſita à* tyht, *accuſat. &* byſig, (*unde noſtratium* buſy) *implicatus, occupatus, verſatus.*

Tyhtlan.] 894. 41. *Vox omninò Saxonica, accuſationem ſignans.*

V.

VAcatura.] 1035. 10. 1358. 8. *Beneficium eccleſiaſticum nondum vacans, ſed vacaturum.*

Vadia.] 1209. 20. *Stipendium, ſalarium, præmium, merces. vulgò*, Wages, *Gallicè* Gage.

Vadiare.] 821. 62. 844. 24. *Pignori ſupponere.* Bellum autem vadiare, 937. 55. *quid ſit, vide ſupra, in voce* Bellum.

Vadium.] 658. 25. *Pignus. Saxonibus* ƿeð. Vadium *autem* mentiri. 762. 46. *eſt pignus depoſitum deſerere; cautionem pignore firmatam negligere. Quod enim hîc* mentiri, *Saxonicè habetur* aleoge: *hoc autem ab* aleogan *fluens, mentiri; & per tranſlationem non curare, ſignificat. cui contrarium* gelæſtan, *quod implere, præſtare, exequi, ſonat. unde illud in LL. Aluredi, ca.* 1. *ubi de juramentis & pignoribus:* þ is þonne rihtre to aleoganne. ðonne to gelæſtanne. *i.* tunc juſtius eſt ut reſiliat,

liat, quàm impleat. *Vel, (ut Lambardus)* reſiliat potius quàm corpro inſiſtat. *Alibi*, ȝe hiom ȝelugon eoppe peode ⁊ eoppe aðar. *i.* Pignus & juramenta eis non præſtitiſtis. *Item*, heo hire ȝehat aleah. *i.* votum ipſa violavit.

Vadium ad remanens.] 1387.4. *Vadimonium, ſorte, vel pignus, penes quem deponitur, tanquam confiſcatum, remanſurum; conditione, vel re de quâ cavetur non præſtitâ.*

* Valettus.] 2541.31. 2563.15. *& ſæpe. Alibi occurrit* Valectus. *Vox ſatis diverſæ ſignificationis. Nobilem enim pupillum quandoque ſonat, equitis ſcil. aut alterius viri nobilis defuncti filium & hæredem, nondum maturæ ætatis, eóque alterius patrocinio & cuſtodiæ mancipatum. Interdum ingenuum & generoſum juvenem regi, aut magno alicui viro à ſequelâ & familiâ, puta à cubiculis, aut ejuſmodi. Heic autem miniſtrum militarem, juvenem bellicoſum: talem, ni fallor, qui alibi, quandoque* ſcutifer, *quandoque* ſerviens, *quandoque* armiger *nominatur; equiti ſcil. (militem vulgò vocant) à ſervitio vel miniſterio. Gallis* Valet, *apud quos hodie, ut & apud noſtratium poſteriores, vel equiſonum & ſimilium, nomen factum eſt, & in* Varlet *tandem tranſiit. De quo pluribus illuſtriſſ. Seldenus, Tit. Honor. par. 2. ca. 5. § 47.*

Vanga.] 1459.8. Unde factum eſt ut ruſtici imperiti *vangis* & foſſoribus aſſueti, armis militaribus gloriarentur inviti. *Ubi* foſſoribus *pro* foſſoriis. Foſſorium *autem, ut &* vangam *Voſſius vertit* ligonem. *Vocabular. Anglo-Latin. ann. 1440. conſcript.* Spade. Vanga. Foſſorium. *Origo fortè à Saxon.* ꝼanȝan, *quod Belgis* V. *pro* F. *amantibus,* vanghen. *i.e. capere, manu prehendere: nobis hodieq;* to fang, or fong. *unde &* fangs, *&* fingers, *pro manibus, & digitis: item & unguibus.*

Vaſſallus.] 1122.5,7,13,17,*&c. A* Vaſſus, *diminitivo vocabulo, cliens fiduciarius inferioris ordinis. Unde* Vaſſalagium, *h.e. Vaſſalli obſequium; quod, &* Homagium, *pro ſynonymis. Sunt qui & hoc &* Vaſſus, *à Latino* vas *deducunt: verùm ſi (ut Lindenbrogio traditum) vocabulum ſit ortu Gallicum, mihi perſuaderem ut veniat à Gall.* bas *al.* baſſe. *i.e. humilis, ſubmiſſus, inferior: unde juriſdictio quam* baſſam *vocant, altæ è diametro oppoſita. Talis etiam hominis ejuſmodi conditio: ſiquidem qui* Vaſſus *factus, domino & patrono ſuo redditur devotus*[a], *addictus, ejuſque poteſtati & dominio ſupponitur, ſervitium & voluntatem ſuam, tanquam homo ejus (ut loquuntur) ſubiturus. Huic aſtipulatur vocis* (baſſus) *copſe ſenſu uſurpatio in quibuſdam LL. Aleman. & Longobard. locis à Lindenbrog. & Spelmanno in Gloſſar. ſuis jam ſignatis. Adde (quod me docuit Martinius in Etymologico) B. in V. conſonum in ſcripturâ Longobard. (quibus iſta vox mirè familiaris) mutari ſolitum. Item B. & V. Gothiſmo confunduntur. Idem Martin. in voce* Ovis. *Nec hoc Longobardis peculiare, ut Voſſio monitum in voce* Scuria. *Hinc fortè* Ballivus *(i. præpoſitus) quandoque ſcribitur* Wallivus, *quomodo apud Hundium in Metrop. Saliſburg. to. 1. pa. 425. Hinc porro* Vandum *(vexillum aut ſignum militare notat) pro* Bandum. *Sanè B. & W. pro unâ literâ apud Germanos ferè haberi Beſoldo obſervatum, in* De nat. Pop. *cap. 18. pag. 83.* Vaſſallus *autem quandoque ſcriptum occurrit* Waſſallus. *Nec plus mirandum hic, B. in V. mutatum, quàm è contra V. in B. quemodo in voce* Baro, *quam à Latino* vir, *viri quidem doctiores, & judicio præſtantiores corruptam exiſtimant. Vide Aldi Manutii Schol. in C. Jul. Cæſar. Commentar. pag. 121. & Bonavent. Vulcan. not. in Jornand. pag. 180.*

[a] *Quâ de voce vide Hotman. Diſput. cap. 3. verſus fin.*

Vaſtellum.] *Vide* Simenellus.

Vaſtum.] 1887.52. *Significat terrarum ſive domorum devaſtationem. Vulgò,* Waſt. *Vide* Annus & Vaſtum.

Vavaſor.] 1399.4. Vavaſſor. 473.62. *Idem (uti cenſet Cl. Seldenus) ac* medemera ðeȝen. *i.* mediocris Thainus, *Saxonibus. Vide* Milites, *& Comellum, in voce; inprimis autem eund. Selden. Tit. Honor. par. 2. ca. 5. ſect. 4. pag. 625, &c.*

Velvetum.] 2741.53. *Sericum villoſum: pannus holoſericus. Vulgò,* Velvet.

Venarium.] 931.32. *pro* venatione, *ferarum ſcil. ſectatione, ſive perſecutione, quod Gallis* venerie, *Sax.* huntaþ, *al.* huntnoþ.

Venatio.] 803.54. 1024.30. *Ferina; ſic dicta quòd venatione capiatur: Gallis* venaiſon, *unde noſtratium* Veniſon.

Venella.] 1921.14. 2143 18. *Viculus, angiportus, vulgò,* a Lane. *Hinc fortè Gall.* venelle du lict, *pro ſpatio inter lectum & murum. Vocem habes crebrò in Antiquitat. urbis Cantuar.*

Venia.] 1937.21. ——quod fratres noſtri ad *Venias* ſint domi in capitulo, *&c. Ad veniam ſc. pro delictis, regulæ nimirum monachicæ violationibus, petendam, & impetrandam.*

Veronica.] 1221.25,30. *Gallis* Veronique. *Chancero noſtro* Vernacle; *quod quibuſdam œnopoliis, ut & aliis domibus urbanis olim pro inſigni præ foribus appenſæ. Verbi amplior explicatio ex ipſo loco petenda.*

Veſtiarium.] 1300.14. *In eccleſiâ locus ſacris veſtibus reponendis. Vulgò,* a Veſtry.

Veſtura terræ.] 767.14. *Segetes quibus terra veſtitur: unde & nomen. Monendum hic, quòd in lege Saxonicâ, ubi hæc habentur, quædam ſunt quæ hac in verſione planè deſiderantur, viz.* ꞅe ðe hæꝼþ tyn hyda. ꞅa ꞅceal tæcan ꞅyx hyda ȝeꞅetteꞅ landeꞅ. *i.* qui decem occuparit terræ hydas, is dimittat ſex hydas ſegetibus ſatas.

Veterum cantuum codicellus.] 1389.43. *Ita hic vocatur liber ille, quem Roger. Hovedenus, fol. 283. a.* Toper *pro* Troper, *vel* Tropar, *nuncupat, Matthæo Pariſio & aliis* Troparium, *de quo vide Watſium, & Voſſium in voce: item Cl. Selden. not. in Hengham, pag. 141, 142.*

Uſſers.] 1195 17. Præterea rex Tancredus dedit regi Angliæ quatuor magnas naves quas *Uſſers* vocant, & xv. galeas. *Naves has Hovedenus, fol. 391. b.* Uſſers *nominat. Cur ita dicantur, non liquet. Fortè fuerit vox loci propria. Utcunque, iis ſimiles fuiſſe conjicio quæ in annalib. monachi S. Pantaleonis apud Coloniam Agrippinam, ad ann. 1203.* Uſariæ *dicuntur, & poſtea apud eundem, ad ann.* 1224 Uſſeriæ: *quæ quidem, uti hæ, grandiores. V. Voſſ. in* Uſaria.

Viagium.] 2540.48. 2566.11. *& ſæpe. Iter, expeditio, profectio. Vulgò,* Viage. *Gallis* Voyage: *à* via.

Vj. hundus homo.] 767.31. *Vide* Hyndenus homo.

Villanagium.] 1435.44,45. *Propriè & preſsè*

ſumptum

ſumptum ſervitutem ſignat à villano. i. colonariæ conditionis viro, vel villæ adſcriptitio, obita; quandoque tamen ponitur pro maneriis vel feudi circuitu cui villani adſcribuntur; quandoque pro villanorum cœtu; quandoque, ut hic, pro terrâ ſic à dominicâ diſtinctâ, ut cum hæc a domino ſibi reſervetur, illa colonis, villanis, & id genus fructuariis elocetur: ac tadem, ni fallor, eſt quæ Saxonibus, al. neat-land, *al.* utland, *quandoque* gafolland, *dicta. Unde eſt quod hic* dominia, *&* villanagia, *ut contraria, opponantur. Vulgò,* **Villenage**; *Gall.* fief roturier, *al.* heretage en roture.

Villata. 1409.58. 1410,52. 1411.1. *& alibi. Pro* villa, *vel* villula. *Gallis* villette, *item (ut & Anglis)* Village.

Villenagium.] 2635.3. *Servitutis jugum · ſervorum ejuſmodi ſtatus & conditio, quos* **Villaines**, *i. mancipia dicimus. Vulgò,* **Villenage**.

Virgata terræ. 767.18. *Saxonicè (inquit Lambardus)* gyrdland, *nunc vulgò,* **Yard-land**; *fundi nempe menſura quantitaſque pro ratione loci diverſa; nonnullis enim in locis ex 20. aliis ex 24. aliis ex 30. conſtat acris.*

Viſibilis.] 147.11. ——viſibiles hoſtes, *&c. mendosè pro* tiſibiles: *de quo vide* Inſibilis.

Viſnetum.] 1387.13. 1917.56. *Quandoque* vicinetum. *Vicinia. Gallis* voiſinage. *Quod apud Mat. Pariſ. Hiſt.* 100.50. *habetur* Inſuero, *corrigendum, ut horum priori locorum,* Viſneto. *Aliam vocis notationem vide apud Voſſ. pag.*637.

Viſus franci plegii.] 2015.48. *Eſt inquiſitio aut examinatio an omnes duodecim annos nati, ut ultra, liberum plegium habeant, id eſt ſponſorem vel vadem capitalem, quòd regis pacem conſervarent. Hoc apud majores noſtros in uſu fuit. Sed hodie ſtatur juramento cujuſque qui annum duodecimum compleverit. Hoc autem præcipuum eſt, quod in Curiâ vel conſeſſu quem* Letam *vocant, fit. Plura vide apud Spelm. in vocib.* Francus, *&* Leta.

Vitulinium.] 2037.19.21. In primis decreta mea in *vitulinio* ſcripta in aſſeribus nigro corio coopertis. Item Decretales in *vitulinio* in corio ligatas. *Pellis vitulina, illa nempe membrana, quam Galli* Velin, *nos* **Velame**, *al.* **Velome**, *dicimus.*

Viva pecunia.] 213.23. *Idem quod* Vivens captale. 841.1. *quid autem autem hoc, vide ſupra, in* Captale.

Ulcus.] 897.57. *Vide* Ceol.

Unceaſes ath.] 764 28. *Sic enim, quod ibi* ax, *corrigendum. Voces ſunt Saxonicæ, juramenti genus exprimentes, ab utroque interprete, authore noſtro ſc. & Lambardo, perperam explicati.* ⁊ ðær deaðan magas him ſwerian unceaſes aþ. *Text. Roffenſis rectiùs,* unceaſtes aþ. *i.e.* cognati verò (*furis*) interfecti jusjurandum præſtant (*cædum ejus*) ſe non vindicaturos. ceaſt *enim Saxon. lis, jurgium inimicitia; cui* un, *adverſativâ particulâ, præpoſitâ, contrarium ſignat. Juramento huic illud affine in ejuſdem Inæ regis LL. cap.*24. aþas unfæhþa *dictum, juramentum ſcil. de* faidâ *illâ deponendâ, quâ, pro more veterum Germanorum, (Tacito teſte) quis propinqui ſui inimicitias ſuſcipere tenetur. De quo vide doctiſſ. equitem Spelmann. & Voſſ. in* Faida.

Unfrithmannus.] 900.16. *Vide* Frithmannus.

Ungebendro.] 898. 28. Homo qui hamſocnam faciet intra portum ſine licentia, & ſummam infracturam agat de placito *ungebendro*, vel qui, *&c. Ubi quid ſibi velit* ungebendro, *non eſt apertum* fortè, ſine licentia. *Locus autem adeò corruptus eſt, ut vel conjecturæ vix locus.*

Ungeld.] 900.20. *Vide* Agilde. Botolos. Emenda. Inſolutus. Orgild.

Ungilda akere.] 898. 29. ——jaceat in ungilda akere. *De eo dictum (ſi ſenſum loci teneam) qui quod mali faciendo vitam amiſerit, ideoque inter ſui ſimiles, compenſatione & ſepulturâ Chriſtianâ mulctatos, foras projiciendus eſt. Vide* Ungeld.

Unlage.] 924.2. *A Saxon.* unlaga. *quod iniquam legem ſignificat. ab* un, *particulâ privitivâ, &* laga, *lex.*.

Uſuagium.] 2566.59. *Uſus. Gallis & Anglis,* **Uſage**.

Uthesium.] 1917.17. *Vide* Huthesium.

Utlagaria.] 982.64,66. *Quod hic* utlagaria, *Textus Roffen. Saxonico exhibet* utlaga ðinga, *i.e. delictum quid authorem reddens exlegem. Unde Forenſium noſtror.* **Outlary**, *illo ſenſu. ab* ut, *extra, &* laga, *lex. Idem eſt*——

Utlagium.] 923.53. Et qui opus *utlagii* fecerit, *&c. Saxonicè* utlages weorc, *id eſt, maleficium, cujus causâ author omni legis patrocinio fuerit excluſus.*

W

WAlda. 2140.32. *Sylva illa Cantianis pariter ac Suſſexianis decantatiſſima, Ethelwerdo olim ob immenſitatem & opacitatem immanis dicta, vulgò,* **the Weald**, *aliàs* **the Weald of Kent**; *de quâ Cl. Cambdenus, ſemel iterumque. Vox eſt à Sax.* wald, *al.* weald, *i. ſylva, ſaltus, tractus ſylveſtris. De ſylvâ ſic dictâ, multis Lambardus id Cantio ſuo, pag.*209, *&c.*

Waliſcus.] 764.17. Regis equi *Waliſcus*, qui nunciare poſſit ad eum, weregildum ejus eſt CC. s. *In eundem ſenſum Lambardus:* equiſo regis Wallus, *&c. Haſito. Sanè* cyninges horſ wealh, *equiſonem regium ſignat:* wealh *enim hic, non* Wallum, *ſed* ſervum (*Ælfrico* mancipium) *notat. Vide LL. Ethelred. apud Lambard. par.*2. *cap.*7. *ubi ipſe, ut author noſter hic, col* 900. *lin.*4. *Sax.* wealh, *Latinè* ſervum *vertit. Ita ut* horſ-wealh *idem ſit ac Saxonib. aliàs* horſ-ðegn, *pro equiſone, vel equorum cuſtode; domino ſcil. à re equariâ. Cui (ni fallor) affine poſteriorum* **Rad-cniht**, *al.* **Rod-knight**, *id eſt, ut opinor,* miniſter equeſtris, *vel qui domino eſt à ſervitio equeſtri, vel ab equitatu; ut qui, lege prædii ſui, cum domino equitare teneretur. De quo vide Bracton. li.*2. *de acquir. rer. dom. cap.* 16. *&* 35. *& Flet. li.*3. *cap.*14.

Walla.] 1930.61,62. Wallia. 1937.26. Wallea. 2141.62,63. *Murus; vulgò,* **a Wall**: *à Saxon.* weal, *Belg.* **Walle**: *è ceſpitibus propriè: ex Latino* vallum. *Hinc murus ille, agger ſc. mari objectus, apud Romneienſes in agro Cantiano, vulgò,* **Dimchurch-wall** *dictus.*

Wallicus.] 725.8. Poſtquam contigit *Britones* modo *Wallicos*, à quodam duce eorum *Gaallone* ſive à *Galaes* reginula ſic vocatos, *&c. In tandem ſententiam, Galfridus ille Monimuthenſis, & ejus ſequaces, non pauci. Quam ut mittam, utpote à doctis viris ſatis jam convulſam, Giraldum illum*

Cam-

Cambrenſem, ejuſdem ævi ſcriptorem, audiamus: [a] In Wallia Topograph. cap.7.
Wallia (*inquit*[a]) non à Wallone Duce, aut Wendoloena regina, ſed à barbaricâ potius nuncupatione nomen accepit. Saxones enim regno occupato Britannico, quoniam linguâ ſuâ extraneum omnem *Wealh* vocant, gentes has ſibi extraneas Wallenſes vocabant, & regionem Walliam. *In eadem ferè verba Polydorus Vergilius, (hujus, ut apparet, aſſertionis non primus inventor, etiamſi ſic glorietur, ut D. Powello ad Giraldi marginem & alibi, rectè obſervatum:) Hiſtor. Angl. li.1. quem etiam vide lib.3. Hos ſequuntur Paul. Jovius à Vito Baſingſtochio exhibitus, Notis ad Hiſt. Brit. li.9. cap.7. Humphr. Lhuyd. Deſcript. Britann. Fragmen. fol. 46.b. Guil. Lambard. verb. explicat. ante archaionom. in voce* Wallus, *prædictus etiam D. Powell. Deſcript. Walliæ, locis Hiſtoriæ præfixâ. Guiliel. Cambdenus, in Britannia ſua, de Cambro-Britannis & Cornubienſibus verba faciens, & plures alii: quibus ipſe potius aſſentior quàm aut Monimuthenſibus illis, aut aliis, qui vocem* Wallicus, Wallicus, Wallus, *à Gallo ducunt; ut & Wallia à Gallia, quaſi gens ſic dicta originitùs fuerit Gallica, & inter Gallos, Saxonum opinione, cenſenda, numerandaque. Sic inter noſtrates Richardus Verſteganus, Reſtitut. ca.5. quem in hunc finem citat Spedus noſtras de Wallis agens, & alii quidam. Inter exteros autem, Buchananus, Rerum Scotic. li.2. (quem citat doctiſſ. Cambdenus, in Britann. cap.1. haud procul à fine) ſed & Philippus Cluverius, in German. antiqua, lib. 1. ca.9. necnon Gerard. Voſſius, de vitiis ſermo. lib. 2. ca.20. pag.317. Inter utrumque etymon incertus hìc incedit (inter alios) Spedus noſtras, ut ſupra. Horum autem poſteriores (qui ſcil. Walliam à Gallia, & Wallos à Gallis denominatos aſſerunt) gentem ſic dictam putant à Saxonibus (Teutonicæ originis, & Teutonicam dialectum ſequutis) W. pro G. uſurpantibus. Britones autem ſic (Gallos ſcil.) vocaſſe credunt Saxones, qui ainſulam hanc ingreſſi, populum non ſolùm Gallicè loquentem, ſed & moribus cultuque Gallis fuiſſe adſimilem deprehenderunt. Iis autem aſſentiri non poſſum; ſiquidem vox iſta* ƿealh, *pro Britanno, non a primo Saxonum in hanc inſulam adventu, (ut aſſertionis illius authoribus allegatum) nec per aliquod temporis ſpatium poſtea, donec ſc. Britanni in univerſum everſi, & in extera loca fugati erant, inolevit, imò nec à Bedâ,*
[b] Unde (*Angli & Saxones*) à vicinâ gente Britonum corruptè Germani nuncupantur. *(datâ licet opportunitate quàm idoneâ, lib.5.ca.10.*[b]*) qui Hiſtoriam ſcripſit anno Chriſti 731. vocem Walli aut Wallia, nec ab Alfredo rege, ejus (ut fertur) interprete Saxonico, qui regnare cœpit anno ſalutis 871. & deſiit ann. 900. vocem* ƿeallaſ *hoc ſenſu uſurpatam invenio: ſed ejus loco* Britones, Britanni, Britannia, *Latinè; Saxonicè verò* Bꞃẏttaſ, Bꞃeotene, Bꞃeoton, Bꞃetene, Bꞃẏtene, *aut ſimil. Gallia interim regno, non Wallia, ſed ut hodie Latinè* Gallia; *Saxonicè verò* Gallia, Gallie, Gallaꞃice; *populo Gallico,* Galleaſ, Galliacẏnne, *aut ſimiliter; non* ƿalleaſ, *per totum librum nuncupatis: uti, devictis tandem Britannis, qui in Galliæ tractum Armoricanum transfretarunt* Galƿealaſ *nominarunt Saxones. Hoc autem quàm incongruè, ſi Gallia & Wallia idem eſſent ſenſu; cum in patriam jam, quaſi poſtliminio, reverſi, & priſtinis ſedibus potiti,* Galleaſ *potius, ſaltem* Bꞃẏt-Galleaſ *(uti. & regionem & linguam illam Armoricanam, Britonantem vocant) Saxonicè nominarentur, non autem* Galƿealaſ. *Quippe ſi Wallus Gallum, Wallia Galliam, apud Saxones ſignificaverit; cur ab eis mutaretur hìc litera* G. *in* W. *retentâ interim ab eiſdem eadem litera* G. *in vocibus Gallia, & Gallus? Regeret fortè quis Britwalorum, ut & Walorum mentionem in Chronologiâ Saxonicâ factum ante Britannorum plenum exterminium, & in partes Walliæ profligationem. Reſpondeo. Nil refert; nam & ante Saxonum in hanc inſulam à Britannis invitationem utriuſque mentio fit, quemadmodum & Britwalanorum in Annalib. Sax. à RR. Armacham citatur*[c]*, vel Lucii regis ævo.* [c] Primord. ca.3. p.3?.
Unde luce videtur clarius Chronologiam illam aliquamdiu poſt excidium Britannicum fuiſſe conſcriptam, authoremque pro ætatis ſuæ more loquutum, cujus etiam rei argumentum dat, & Beda, & interpretis ejus (ut alios taceam illorum temporum hiſtoricos) altum de voce Wallus, *aut* ƿealh *pro Britanno (ut jam monitum) ſilentium; quæ quamvis in LL. Inæ regis, Alfredi prædeceſſoris, non ſemel occurrat, hæ tamen non niſi longè, per centum ſcil. ad minus annos, poſt excidium Britannicum, latæ fuerunt leges. Præterea, nomen* ƿealh *Cambro-Britannis contumeliæ vel ignominiæ cauſâ datum perhibent Baleus, Buchananus; (ideòque fortè Ninio, & Aſſerio, hominibus Britannis, omiſſum, quorum poſterior Angliam vocat* antiquam Britanniam:) *quid autem contumeliæ, vel ignominiæ in illo nomine à Gallia vel Gallis ducto? Dicitur inſuper nomen iſtud* ƿealh *Cambro-britannis in hunc uſque diem penitus eſſe ignotum, qui aliud interim nomen haud agnoſcunt quam* Cambrorum. *Eſtne autem veriſimile nomen iſtud eos adhuc latuiſſe ſi (ut iſta clamat derivatio) à voce Gallus, aut Gallia petendum ſit? Hac igitur etiam rejectâ, reſtat ut alteram, à* ƿealh *ſcil. pro extero vel peregrino, pro virili corroboremus. Vel hinc autem ſat planè liquet Wallos inter peregrinos apud Saxones olim habitos, quod in LL. Inæ regis Anglo-Saxonici, cap.22. ubi agitur de peregrino caſo compenſando, Walli, perinde ac ſi eſſet exterus vel peregrinus. expreſſa mentio ſit; Porro, peregrinæ ſive alienæ linguæ peritus, ſive interpres, Saxonum linguâ erat* ƿealhſtoð, *al.* ƿalhſtoð, *ut apud Bedam & alios videre licet. Falconum etiam apud Cambrenſes quoddam genus eſt, quorum meminit Giraldus in ſuo loci Itinerario, egregios vocans & generoſos; hoc addito, quòd apud regem Henricum ejus nominis ſecundum, maximi fuerunt æſtimii, veluti reliquis omnibus in terrâ ſuâ nobiliores & præſtantiores. Hi autem accipitrarius (Cambdeno teſte) peregrini dicti: iidem fortè ac Gallis* Falcons Pelerins, *vulgò,* Paſſengers. *Falcons ſic dicto reſpondet, ni fallor, Saxonum* ƿealhhafoc: *voce enim ſimplici* hafoc, *quâ uſi ſunt pro falcone vel accipitre, ut peregrinitatem ejus exprimant, præpoſuere* ƿeal, *quod & factum in voce ſupra,* ƿealhſtoð. *Hinc* ƿeallen *eis pro peregrinari, migrare, iter facere, exulare. Unde illud Canon. Edgari reg. apud doctiſſ. equitem, Concil. to.1. pag.468. cap.46.* oððe oꝼ earðe ƿeallige ƿiðe ꝥ oððoꝥꝼe aꝼꝼꝛe þa hƿile þe he l.bbe. *&c.* i. vel à patriâ *peregrinetur* latè, & pœnitent ſemper dum vixerit; *ut & illud etiam ibid. pag.470. cap.10.* Deopliꝛ dædbot biȝ ꝥ lœpede man hiſ ƿæpna lecge. ⁊ ƿealliȝe beꝼoꝛan ƿiðe: ⁊ *&c.* i.e. Profunda eſt pœnitentia (*illa*) cum laicus arma deponat & latè *peregrinetur* nudus pedes;

&

& &c. *Nec aliunde fortè nominis illius gentilitii fons, apud noſtrates ſatis noti,* **Waller,** *quo cum eruditiſſ. Cluverio, peregrinatorem intelligo, vulgò,* **a Wanderer, or Pilgrim**; *cujuſmodi, ut videtur, erat ille qui nomen illud primus obtinuit. Hos inter peregrinatores, qui religioſarum expiationum gratiâ Hieroſolymam, Romam, Compoſtellam, aut alia habita & credita ſancta loca, ſuperioribus ſæculis petierunt, nuncupari voluere* **Walbrunder**[a]. *Hinc itaque, hinc inquam, (à Saxon. nimirum* pealh, & peallen) *ut mihi plenè perſuaſum, nomen illud, adulterinum, ut Giraldo; odioſum & ignominioſum, ut Baleo; contumelioſum, ut Buchanano dictum,* pealh, & peallaſ, *Britannis ab Anglo-Saxonibus bello ſuperatis, & peregrinari coactis, impoſitum: quorum pars in Walliam, id eſt Cambriam; pars altera in Cornubiam; reliqui verò in Britanniam Armoricanam commigrarunt. Primos* pealaſ, *proximos* Copn-pealaſ; *ambos autem quandoque* Bpıꞇ-pealaſ *nominarunt, ut à tertio Britannorum genere diſtinguantur, quos in Gallia ſitos, inde* Galpealaſ *nuncuparunt Anglo-Saxones. Præter hos autem quoſdam Britones in Scoticam provinciam,* **Galloway** *hodie dictam,* Pictorum *olim patriam, ut hic, 316.33. elapſos, & ſedes ibi acquirentes, reperio dictos* Galwalenſes, *de quibus Florilegus ad ann. 907.921, &c. ut & de rege Galwalliæ, ad ann. 974.* Stræcledwalorum *inſuper nomen occurrit in Chronolog. Saxon. ann. 875. & 924. quos Aſſerius Meneven. & Florent. Wigorn. ad ann. 875.* Stratdutenſes *vocant. Apud eund. Wigorn. ad ann. 901.* Streatgleduwalorum, *ut ad ann. 921.* Streatgledwalorum *mentio, quos Florilegus ad ann. 907, 921, 924.* Galwalenſes *appellat. Hos Roger. Hoveden. ad ann. 899.* Stercglendwalos; *ad ann. autem 917.* Strecglendwalos *nominat. De his etiam ſæpe in hoc opere, aliter atque aliter, ut & hic, ſcriptis. Hos fuiſſe Cambros quidam exiſtimant. Cum autem & Cambros & Streatgledwalos, ut diverſos, ſub eodem anno commemoret Wigornienſis, ad ann. ſcil. 901. ut & Hoveden. ad ann. 899. mallem Britannos quoſdam hic intelligendos, Gallovidiæ apud Scotos olim incolas; inde autem poſt annum Chriſti 870. à Pictis fortè pulſos in Cambriam ad contribules ſuos migrare coactos, ſedemque capeſſentes apud Walliæ partes ſive pagos illos aquilonares hodie* **Flint-ſhire, & Denbigh-ſhire** *vulgò dictos; ubi Cludæ fluminis ripas coluere, conſtituto ibi regno, quod (nomine à loco ſumpto)* Stratecluyd *nominarunt, de quo ante memoratus Lhuydus in Deſcript. Brit. Fragmento, fol. 26. b. ſic:* Conſtatque has regiones (*Cambrenſes*) cum Gallovidia uſque ad Cludam amnem ad annum noſtræ ſalutis 870. à Britannis poſſideri, quo tempore à Scotis, Danis & Anglis multis bellis laceſſiti, & tandem Conſtantino eorum rege ad Lochmabam in Anandra occiſo, in Cambriam ad contribules ſuos migrare coacti ſunt; regionemque omnem inter Conovium & Devam, pulſis Angloſaxonibus, qui majorem ejus partem occupaverant, ſibi vendicavere; conſtitutoque ibi regno, quod à flumine Cluda, cujus ripas coluere, **Stratcluyd** à noſtratibus, à Mariano Scoto corruptè **Streadglead** Walanorum dicebatur. *De hoc idem iterum poſtea, fol. 56. a.* Deinde verò à Britannis ex Scotia venientibus, pulſis Anglis, habitata cum valle Cluydæ Rhyſoniaca & Roſſia regnum conſtituit, quod Marianus **Streudglead**, noſtri verò **Stradcluyd**, id eſt, Stratum Cluydæ dixere: nam Strat nomine fluvii addito, Cambri terræ tractum fluvio vicinum denominare ſolent; ut **Strad Alyn, Strad Towy**, & hujuſmodi multa. *Sed Walliâ relictâ, ad reliqua pergamus.*

[a] *Reinec Reinec. Append. ad Chron. Slavorum. Adde & Walones, extorri ſcil. conſcientiæ cauſa hinc confugientes, hinc ſic dicti, al.* **Strangers.**

Wapentakum.] 896. 8, 23. 956. 52. *& ult.* Wappentaga. 1162. 33. 1173. 4. *Vocem explicatam invenias col 957. 2.* **Wapentake** Anglici idem eſt quod arma capere, eo quod in primo adventu novi domini ſolebant tenentes pro homagio reddere arma ſua. *Paulo infra:* **Wapentake, & Hundredus** idem ſunt, quia procinctus C. villarum in adventu novi domini ſolebat reddere arma ſua. *Hæc ad vocis ſenſum ſatis. Etymon autem à Sax.* pæpn, *telum; &* ꞇæcan, *dimittere, ſeu potius* beꞇæcan, (*unde noſtratium* **to betake**) *tradere, committere. Sermo. Cathol. à doctiſſ. Wheloco, notis ad venerabilis Bedæ Hiſtor. exhibit. pag.* 238. Ic þe beꞇæce heoꝼonan pıceſ cæᵹe. *i.* Ego tibi regni cœleſtis clavem trado. *Atque hinc fortè aquilonarium noſtrorum* **Tacke** *pro firmâ, villâ ſcil. vel prædio elocato: quòd ad cenſum vel redditum alteri colendum tradatur. Non me latet alios poſteriorem vocis partem* **take,** *vel* **tac,** *à Sax. ut volunt* ꞇac, *pro tactu, derivaſſe: ſed falluntur;* ꞇac *enim tali ſenſu Saxonibus prorſus incognitum.*

Warantis.] 900. 61. *alibi* Warantus, *al.* Warrentus. *Qui alteri obſtringeretur ad evictionem præſtandam. Hinc verbum* warantizare, 699. 35. *pro alteri accommodare ſuam in tuendo illo authoritatem, nec illud ſolùm ſed & obligare ſe ad rei evictionem præſtandam: hoc eſt, ut aliam ejuſmodi æquivalentem ei tribuat. Hoc Forenſibus noſtris* Warantizatio, *de quo infra,* 1879. 1. *Atque hinc (ni fallor) ortum noſtratium* **Grant,** *pro conceſſione, & chartâ ejuſdem: quòd ut plurimùm conceſſiones (rei præſertim venditæ) venditoris obligatione ad evictionem præſtandam, firmentur. Fidem his facit Gallorum mos, qui ſemper g. utuntur, pro noſtratium* w. *unde quod nobis* warrantum, warrantia, warrantizare, *ipſi habent* garandia, garantia, garantum, garantizare, *ut apud Spelm. Vocis origo, ut conjicio, à Sax.* pepıan, *tueri.*

Warantum.] 2624. 32. Warentum. 2678. 56. *Ratihabitionis ſyngrapha; quâ ſcil. quid ratum & acceptum habetur. Vulgò,* **a Warrant.** *Vocis habes originem ſupra, in* Warantis.

Warda.] 1864. 24, 32. 2019. 65. 2197. 61. *Primo locorum, pro ſervitute illâ reali feudi militaris, ut vocant, propriâ, quâ dominus tam curam feudi, idque in rem ſuam ſine rationibus reddendis, durante minori ætate feudatarii; quàm etiam tutelam & educationem ipſius hæredis habet. Gallis hoc, noſtratium, ut dixi, w. in g. mutare ſolitis,* Guardia, *id eſt,* Cuſtodia. *Vox eſt, ni fallor, à Sax.* pepıan, *tueri, defendere, Germ.* **waeren,** *al.* **waerden.** *Unde* Warda, *locorum hic ſecundo, & tertio, pro quadam urbis parte unius aut alterius Aldermannorum (i. Senatorum) curæ & cuſtodiæ commendatâ. Vulgò,* **a Ward.**

Wardewithe.] 957. 38. Wardewithe eſt ſuſfiſe de garde. *Rectiùs* Ward-wite. *i. mulcta ob cuſtodias neglectas. à* ward, *cuſtodia, &* wite, *mulcta. Ad immunitatem etiam à tali onere vel ſervitio vox extenditur, ut apud author. Term. Jur.*

Jur. in voce. Vide Flet. lib. 1. cap. 47.

Wardpeni.] 1435.42. Nummus ſive denarius cuſtodiarum cuniâ exactus: item immunitas à tali onere.

Warenna.] 2134.10,15. Warennia. 2015.33. Gallis garenne. i. vivarium. Hæc autem apud nos poteſtatem ſignificat, vel chartâ regiâ, vel præſcriptione obtentam, venandi ſibi cunicalos, aut lepores, vel etiam aucupandi phaſianos & perdices intra limites feudi ſui. Vulgò, a **Warenne**. A Sax. peƿian, tueri, defendere; quod talibus in locis, feræ & animantia ſepti ope cuſtodiantur.

Waſtellus.] Vide Simenellus.

Wealh.] 763.35 42. Wallus. i. Cambro-Britannus. V. Wallicus, Niſi malis Servus, quem Saxones quandoque ſic vocarunt, unde eorum horſpealh pro equiſone. V. Waliſcus.

Wealreaf.] 897.48. Mortui, maximè caſi, ſive tumulati ſive tumulandi ſpoliatio: cujuſmodi videtur furtum illud, de quo apud equit. Coc. Inſtitut. par.3. p.110. quod inauditum vocat, viz. cadaverum effoſſio, & involucrorum ſive linteaminum direptio. Tales ſepulchrorum effractores Græcis τυμβώρυχοι. Adi Gloſſar. Lindenbrog. in voce Walaraupa, item Wargus, Noſſo. Vocabulum planè eſt compoſitum: ductum fortè à Sax. pæl, i. ſtruges, & peaf, ſpoliatio, expilatio: q.d. ſtrati & extincti ſpoliatio. Fuſiùs autem de hoc in Tractatu noſtro de **Gavelkind**, cap.3.

Weif.] 2015.53. 2016.9. Bona derelicta, cujus dominus non apparet. Forenſi latinitate Waivium, à Gallico Guaive, al. choſes guaives, illo ſenſu. Item animalia oberrantia, ù Gall. Eſtraims, vulgò, **Eſtrayes**, al. **Strayes**, Latinâ formâ Extrahuræ; Anglico vocabulo, hodie obſoleto & ſopito, **Cumelings**, al. **Comelings**, quod Saxonibus olim pro advenis. Vide Spelm. in voce Albanus. Codex antiquus eccleſiæ Cantuar. MS. **Weif**. Aver chatel ke homme weive par defaute de garant; ou kemeling. V. Flet. li.1. cap.27.

Wera.] 762.41. 926.23. & ulibi ſæpe. Capitis æſtimatio: pretium hominis. Anglo-Saxones enim (à quibus vocem accepimus) ſtatutâ capitis æſtimatione, quamplurima facinora mulctâ pecuniariâ plectere ſolebant: cujus gratiâ æſtimabantur quique, & à ſummo ad infimum capite cenſebantur ſinguli, de quo ſuprà in Hyndenus homo. Wera autem hic, κατ' ἐπιτομήν pro Weregyldum, quod vide.

Weræ fractio.] 765.44. Omni homini liceat firmationem & weræ fractionem negare ſi poſſit & velit. Rectiùs, ni fallor, ſic: Omni homini liceat firmationem & wera factionem affirmare, ſi poſſit. & audeat. Quid autem ſignificet firmatio, vide ſuo loco. Weræ factio, eſt faidæ, inimicitiarum ſc. propinqui mei ſuſceptio pro ratione capitis æſtimationis: nempe ut eatenus pro eo reſpondeam, & cauſam ejus præſtem. Hoc etiam ex Sax. onȝacan hic colligendum, quod affirmare ſignat, non, ut hic, & apud Lambardum, negare: unde vocem onȝagu in LL. Ethelredi, cap. ult. affirmationem malè vertunt ambo.

Weræ lada.] 927.7. Purgationem ſignat ſecundùm purgandi natale; cum tot ſc. conjuratoribus, quot pro ratione natalis ejus (capitis nimirum æſtimationis) qui purgandus eſt, jure requiruntur. Saxonibus enim, ut cujuſque erat capitis æſtimatio; ſic et fallu eſt criminum, ſive majorum, ſive minorum, purgandorum copia. Veterum enim, ut & modernorum opinione, quo quis erat opibus affluentior, eo fuit fide dignior, & in jurejurando religioſior. Hinc illud in LL. Hen.1. cap.64. Thaini jusjurandum contra valet (i. æquivalet) jusjurandum ſex villanorum. Dictio eſt compoſita à Sax. pepe, propriè, homo; tralatitiè, pretium vel valor hominis: & lade, purgatio, emundatio. Hinc autem ſecundum Weram negare. 762.58. i.e. ſecundi capitis ſui æſtimationem ſe purgare, tot ſcil. & talibus adhibitis conjuratoribus, quot & quales gradui, vel conditioni ſuæ conveniunt.

Weregildum.] 761.43.57. 764.18,22. Interdum ipſam Weram ſignificat; interdum autem & ſæpius (ni fallor) illam partem ejuſdem occiſi cognatis pendi ſolitam, (quæ qualis fuerit & quanta, vide LL. Hen.1. cap 75.) reſiduo ejuſdem, partim in manbotæ, partim in witæ compenſationem converſo. Vide eaſd. LL. cap.69. Vocabulum effictum conjicio ex Sax. pepe, Latinè wera, de qua ſupra (non, ut quibuſdam[*] viſum, à werra, quod pugnam & cædem notat) & ȝylo, ſolatio, pretium, valor: Partem hujus dixi cognatis cedere, unde Saxonum mægbote, quibus inſtitutum hoc à Germanis priſcis tradaftum, de quo Tacitus in libro de German. moribus: Suſcipere tam inimicitias, ſeu patris, ſeu propinqui, quàm amicitias, neceſſe eſt. Nec implacabiles durant. Luitur enim homicidium certa armentorum, ac pecudum numero; recipitque ſatiſfactionem univerſa domus. De hoc plura potes apud Cl. Selden. Jan. Angl. li.1. §.32. Voſſ. Gloſſ. verbo Wirgild. Martin. etiam in ead. voce, & Spelm. in Cenegild. * Molin.

Weregelthef.] 957.34. Rectiùs Weregelt-thef. Is (inquit Fleta, lib.1.cap.47.) latro qui redimi poteſt: cujus vita ſcil. pretio, pro culpis ſui æſtimati ratione, perſoluto, redimatur, puta occulti latrocinii reum; ſecus autem, ſi manifeſti. Vide Openthef. Quantum interim erraverit author noſter in vocis explicatione, hinc ſatis eſt apertum. Eſt autem à pepe. i. hominis pretium; ȝylo, ſolutio, & ðeof, latro, fur. Idem qui——

Werigildus fur.] 767.45. De quo etiam dictum, 762.43. Ubi (quod non tacendum) lex ſic emendanda: Si fur capiatur, morte afficitor, vel vitam ſuam werigildo redimat.

Werhades.] 858.57.——ſit werhades, ſit wifhades, ſit alterum, ſit alioquin. &c. Lege: ſive virilis, ſive muliebris generis fuerit, ſive alterutrius. De perſonis utriuſque ſexus qui ſacris initiantur dictum. Vox illa à Sax. pepe, vir; & had, ordo, ſexus, genus, perſona: iſtu à piF, mulier, fœmina, & eadem had.

Werra.] 82.22. 246.36. 499 44. Idem quod alibi guerra: i: bellum, diſſidium, nobis hodie **Warre**. Vide Guerra.

Weſtrum.] 2372.10. In tantum igitur diebus illis religio illa excrevit, ut illi de Ciſtercio forent omnium monachorum exercitium, ſtudioſorum ſpeculum, deſidum weſtrum. Fortaſſe reſcribendum raſtrum.

Wharfus.] 2293.43. Ripa, crepido litoris, ſinus; aream habens contiguam navibus onerandis & exonerandis idoneam. Vulgò, a **Wharfe**. Unde ſic dictum vide in Cambiare.

Whaſſum maris.] 2587.30,32. Littus, ſive terra illu

illa litoralis, plana & plerumque arida, quam tamen interdum mare alluit, lavatque: qualis illa apud Norfolcienſes noſtros à Cambdeno memorata, vulgò, the Waſhes *dicta. Nomen à lavando vel alluendo ductum, quod nobis* to waſh; *à Saxonico* ƿæꞅcan.

Wichencreft.] 923.9. *Saxonum* ƿiccan-cꞅæꝼꞇ. *i. ars venefica. à* ƿicca, *unde noſtrum* Witch, *ſaga, venefica: &* cꞅæꝼꞇ, *nobis hodie* craft, *ars. Vulgò,* Witchcraft.

Wilhades.] 858.58. *Vide* Werhades.

Wincwa.] 896.7. *Vide* Gewineda.

Wita.] 761.63. 763.50. *Mulcta.* Witarum *autem varia olim genera.* 1° Wita Regis, (*vel regi debita*) *quæ aliàs* capitalis wita, & wita plena, *Saxonibus* ꝼullƿiꞇe, *& ideo ſic dicta quia witarum omnium præfinitarum maxima, viginti valens* mancas, *vel* manculas. 2° Epiſcopi & Comitis Wita, *qua Regis dimidio minor, decem ſcil. mancarum.* 3° Thaini, *vel* Baronis wita, *quæ Comitis dimidio minor, quinque ſc. mancarum. Vide LL. Hen.1. cap.35, 69, 87.* Regiam *autem* forisfacturam, & plenam witam *idem eſſe, ex collatione cap.64. LL. Guliel.1. & LL. Hen.1. cap.52. facilè conſtabit, quod enim in priori* Regis forisfactura; *in poſteriori* plena wita *dicitur.* ¶ Secundum witam jurare. 763.48. *De furti ſuſpecto dictum: & pro mulctæ ratione, talis criminis reo imponendæ, ſe purgare ſonat.* ¶ Wita ſervus. 766.32. *Sic enim, demptâ diſtinctione intermediâ, verba conjungo: juxta Sax.* ƿiꞇe-ꝺeoꞅne. *De quo vide* Forisfactus ſervus. ¶ Winterden *apud Ingulphum Sax. fol 491.a. corrigendum* Witereden, *quomodo per Malmesburien. exhibitum, fol.22.a. Bedæ Interpreti, lib.3. cap.8.* ƿiꞇe-hꞅæꝺenne, *al.* ƿiꞇe-ꞅæꝺenne. *Sic autem* punitiones *ibi Saxonicè verſum. Sanè,* ƿiꞇe *propriè ſumptum, pœnam ſignificat: unde* ƿiꞇneꞅe *pro tortore:* ꞅæꝺenne *addito, non autem, ut conjicio, compoſitionis ergò, vel ut vocem redderet compoſitam; ſed, quemadmodum in* ȝebeꝺꞅæꝺenne, hiꞅꞅæꝺenne, ȝeꝼeꞅꞅæꝺenne, þinȝꞅæꝺenne, *i.e.* preces, familia, ſodalitium, interceſſio, & *ſimilibus, vocis explendæ ſive producendæ gratiâ: quem in finem hoc &* ſcype (*unde productio noſtra ſyllabica* ſhip) *promiſcuè uſurparunt Anglo-Saxones. E.G.* hiꞅſcipe, ȝeꝼeꞅſcype, *&c.*

Witerſatan.] 923.1. *Corrige ſecundùm Saxon.* Witherſacan. *Ita nempe Saxones vocarunt apoſtatas, transfugas, & omnes qui leges aut divinas aut humanas refugerunt. à* ƿiþeꞅ, *i.e. contra, adverſus.* (*unde noſtratium* Withernam. *i. ex adverſo captio, in compenſationem ſc. cujuſvis ab altero prius capti*) & ſecȝan, *dicere, loqui. Ita ut generatim quemvis contradictorem, ſive oblocutorem comprehendat.*

Witword.] 896. 20. *Vide LL. Presbyteror. Northumbren. apud Spelmann. Concil. pag.502. ca. 56. ubi doctiſſ. eques vocem Latinè fecit* Reſponſa prudentum: *&, meo quidem judicio, feliciter; cum vox, ni fallor, ſit compoſita ex* ƿiꞇ, *al.* ƿiꞇiȝ, *Sax. ſapiens; &* ƿoꞅꝺ, *dictum, verbum.*

Wreccum maris.] 2015. 55. Wrech. 657. 12. *Idem ac infra,* 2016.15. Wreck, *quod ſignificat totum illud quod è naufragio ad littus appellitur, niſi animal aliquod ad navem pertinens, ſalvum ſuperſit. Nam animal in navi ſuperſtes (fortè quod tunc non dicatur derelictum, quo nomine à rege, & jura habentibus regalia vendicatur*) facit ut naufra-* *v. Bract. fo.120.a.*
gium in Wrecki *cauſam non incidat, & ne bona quæ ſervari poſſunt, non fiſco cedant, ſed navis domino permaneant, ſi intra tempus limitatum vendicentur. Vulgò,* Wracke, & Ship-wracke. *Vocis origo dubia: num ſc. à Gall.* varech, *al.* vareſque, *unde Normannor.* veriſcum, *eo ſenſu: num à Saxon.* ƿꞅecca, *miſer, quod ultra modum miſer ſit qui naufragium paſſus: num à Sax.* bꞅece, *al.* bꞅyce, *unde noſtratium* breach. *fractio, ruptio;* b. *in* w. (*quæ pro unâ literâ apud Germanos ferè habita, ut in voce* Vaſſallus *jam monitum*) *mutato. Sanè Belgæ naufragium vocant* Schip-breke, *Germ.* Schiff-bruch. *Imò & Saxones (ſi charta regis Edgari monachis Rameſienſibus data, apud Clementem Reinerum, Apoſtolat. Benedictinor. Append. par. 2. p.48. Scriptura 41. fides ſit adhibenda)* ſcypbꞅech, *potius* ſcypbꞅece. *q.d.* navis fractio. *Verum tamen ut dicam, parum refert an vocem eo ſenſu habuerunt Saxones, necne: cum naufragium quandoque ſit, quod in* Wrecki *cauſam non incidat, ut id quod acciderit longè à litore, puta in vaſto mari, vel oceano; quod nihil ad* Wreckum *noſtrum, non naufragium propriè, ſed emolumentum ejus aut commodum fiſco cedens, ex bonis ſc. poſt naufragium, vi ventorum & fluctuum ad litora devolventibus, ſignificans. Unde vocem a Gallico* varech, *ejuſmodi res ſignans, mihi videtur corruptam, ac à Normannis huc adductam.*

Wriſte.] 856.15. *Carpus, quo ſenſu hodieque voce utimur.*

Wykettum.] 2063. *penult.* 2064.5,12. *Idem quod Belgis* Wicket, *Gallis* Guichet. *i. portiucula, forula, oſtiolum. Vulgò hodieque,* a Wicket.

X

XII. hyndus.] 762.60. 763.15. 767.31. *Vide* Hyndenus homo.

Z

Zucara.] 1245. 60. *ab Arab.* Zuchar, *unde Græc.* Σάχαρ, *Latin.* Saccharum. *Angl.* Sugar, *eoſe ſenſu.*

FINIS.

ADDENDA.

Bulch.] 2007. 13. *Fortaſſe legendum* bulche, *quod Gallis, ligni ſive arboris ſtipes, caudex, vel truncus.*

Childewite.] 1431. 42. *Ancilla (quam aliàs nativam Forenſes vocant) abſque domini veniâ, gravidata, vulgò impragnata, mulcta: ſive in ancillam ita delinquentem animadverſio. à* child, *puer, proles;* & wite *mulcta, animadverſio. Vide Spelmanni Gloſſar. in* Lairwite.

Emal.] 2038. 17. *A Gallico* email, *quod nobis hodie* amell, & ammell, *encauſtum.*

¶ P*Rater has, amice Lector, ſi quæ hujus farinæ voces, noſtram hic illic obſervationem omnino fugientes, tibi occurrant alia; quod in opere tam longo, & quaſi ex tempore perlecto, nentiquam mirandum, cum maximè vel oculatiſſimum* Bernardum *omnia ſciamus non vidiſſe, & bonus quandoque dicatur dormitaſſe* Homerus: *incuriam mihi ne objicias velim, qui ne unam quidem ſcitus prudenſque præterivi. Voces autem phraſeſque ſic caſu & feſtinatione prætermiſſas, ſi colligere, mihiq; tranſmittere tu digneris; eas omnes, pro viribus explicatas, cum gratiarum actione, tibi, nec tardè, me ſpondeo remiſſurum: ſaltem in futuro noſtrarum hiſtoriarum tomo, brevi (ſi præſens tibi gratus fuerit) emittendo, has à me (ſi Deo placet) expectes illuſtrandas. Hoſce interim labores noſtros, tuâ causâ & commodo ſuſceptos, æqui bonique conſule.*

Q*Uaſdam etiam alias ejuſmodi voces in hoc opere non repertas, occaſione datâ potius quàm petitâ, interdum expoſuimus: Has autem, ut à cæteris meliùs diſcernantur, (eam locis ubi inſeruntur) hic demum recenſendas duximus; viz.*

Aver de pois.] *Vide* Huſtengum.
Aurifriſium.] *Vide* Brudatus.
Contenementum.] *Vide* Tenementum.
Culvertagium.] *Vide* Fridwita.
Erthmiotum.] *Vide* Bilage.
Exguardium.] *Vide* Conſideratio Curiæ.
Firmam dealbare.] *Vide* Firma.
Forbatudus.] *Vide* Orgilde.
Furſt.] *Vide* Reſpectare.
Herthamon.] *Vide* Mundbrece.
Huſtingi pondus.] *Vide* Huſtengum.
Ludgate.] *Vide* Gregladа.
Lourgulary.] *Vide* Burgaria.
Parviſum.] *Vide* Triforium.
Selda.] *Vide* Scallage.
Taſſale.] *Vide* Taſſare.
Tenmantale.] *Vide* Decima.
Tenſeriæ.] *Vide* Taſſare.
Troy-weight.] *Vide* Huſtengum.
Vaſtellus.] *Vide* Simenellus.
Waſtellus.] *Vide* Simenellus.
Witereden.] *Vide* Wita.

CORRIGENDA.

ARnaldia.] *poſt* alopecia, *dele quæ ibi, & eorum loco hæc ſubſtitue: quæ vox, cum a vulpe (quæ Græcè ἀλώπηξ) ſit, fortaſſe* renaldia, *& per metatheſin* arnaldia, *à Gallis interpretata eſt, qui vulpem* renard, *Angli verò* renald, *appellant. Hoc ſi non eſt, loci fortaſſe vel regionis nomen fuerit. Medici viderint.*

Buccellus.] ——mid býte fýllinge, &c. *Ita Textus Roffenſis quo uſus ſum exemplar: codex autem ipſe à me nuperrimè conſultus:* mid býtt fýllinge. *i.e.* cum doliorum (*vel,* utrium) impletione. býtt *enim Saxon. uter, dolium:* fýllinge, *ut nobis hodieque, impletio.* Buccellus *itaque fortè à Gallico* bouteille, *quod Anglis* a bottle, *uter ſc. ſed & ab eodem* býtt, *noſtrum* butt, *pro dolio.*

Griſix pellis.] *poſt* epiſcopo 34. *adde: Fortaſſe tamen veſtis pretioſa, ex animalculo, Gallis* gris *dicto, intelligenda.*

E*Rrata cætera, ſive noſtra, ſive typographica, candidi lectoris correctionem & patientiam expectant.*

Scriptura

Scriptura Saxonica, de Dunelmenſis *urbis ſitu,* &c. *ad fidem codicis MS.* Simeonis, *loci monachi, col.*76. *exhibita, hîc denuò recognita, gravioribus à mendis repurgata, &* (*ad verbum*) *Latinè reddita.*

IS ðeoꞅ buꞃch bꞅeome ᵹeonꝺ Bꞃeoꞇenꞃice. ꞅꞇeoꞃa ᵹeꞅꞇaþolaꝺ. ꞅꞇanaꞅ ẏmbuꞇan ƿunꝺꞃum ᵹeƿæxen; ƿeoꞃ ẏmbeoꞃnað. ea ẏðum ꞅꞇꞃonᵹe. ⁊ ðeꞃ inne ƿunaþ ꝼeola ꝼiꞅca cẏnne. on ꝼloꝺa ᵹemonᵹe; ⁊ ðæꞃ ᵹeƿæxen iꞅ ƿuꝺa ꝼæꞅꞇenne micel. ƿunað in ðem ƿẏcum ƿẏlꝺa ꝺeoꞃ moniᵹe. in Deoꞃeꝺalum ꝺeoꞃa unᵹeꞃim; Iꞅ in þeꞃe bẏꞃıe eac beaꞃnum ᵹecẏþeꝺ ðe aꞃꝼeꞅꞇa eaꝺiᵹ Cuꞇbeꞃhꞇ. ⁊ ðeꞅ clene cẏninᵹeꞅ heaꝼuꝺ Oꞅƿalꝺeꞅ Enᵹle leo. ⁊ Aiꝺan biꞅcoƿ. Eaꝺbeꞃhꞇ ⁊ Eaꝺꝼꞃiþ. ⁊ eðele ᵹeꝼeꞃaꞅ; Iꞅ ðeꞃe inne miꝺ heom Æþelƿalꝺ biꞅcoƿ. ⁊ bꞃeoma boceꞃa Beꝺa. ⁊ Boꞅil abboꞇ. ðe clene Cuþbeꞃꞇ on ᵹeoᵹoþe læꞃꝺe. luꞅꞇum. ⁊ þe ƿiꞅ laꞃa ƿel ᵹenom Eaꞃꝺꞃeþ. ⁊ miꝺ ðem eaꝺiᵹe inne þem mẏnıꞅꞇꞃe unaꞃẏmeꝺa ꞃeliquia. ðe monia ƿunꝺꞃum ᵹeƿẏꞃcaþ. ðæꞅ ðe ƿꞃiꞇ ꞅecᵹaþ. ðone ꝺꞃihꞇneꞅ þeꞃ ꝺomeꞅ bẏꝺeþ;

EST *hæc urbs celebris per* Britanniam *: aſcenſu arduo ſtabilita: petras* [habens] *undique mirè immenſas.* Weor [fluvius] *circumfluit : amnis* [quidem] *fluctibus potens : & in eo manet multorum piſcium genus,* [vel, piſcium copia] *inter fluenta. Et ibi ſuccrevit ſaltus ingens : manet in illis receptaculis ferarum multitudo, in* Deoredale *fera innumera. Eſt in eâ urbe etiam filiis* [i. for. civibus] *cognitus, pius beatus* Cutbertus, *& illius caſti regis caput* Oſwaldi, *Anglici leonis : &* Aidanus *epiſcopus,* Eadbertus *&* Eadfridus, *& nobiles* [quidam] *ſocii. Eſt inibi cum eis* Æthelwaldus *epiſcopus & illuſtris ſcriptor* Beda, *&* Boſilus *abbas, qui caſtum* Cuthbertum *in juventute docuit, libens : & qui ſapientem doctrinam bene imbibit,* Eardredus. *Et cum iis beatis, in illo monaſterio innumera reliquiæ, (quæ multa miracula operantur, de quibus ſcripta loquuntur) Domini ibidem judicium præſtolantur.*

In eorum gratiam qui Saxonicorum lectioni non aſſueverunt, Alphabetum Saxonicum hic adjiciendum duximus.

A	b	c	ꝺ	Є	e	ꝼ	ᵹ	h	ı	k	l	M	n	o	p	q	ꞃ	S	ꞅ	ꞇ	u	ƿ	x	ẏ	Æ	Æ	æ
A	*b*	*c*	*d*	*E*	*e*	*f*	*g*	*h*	*i*	*k*	*l*	*M*	*n*	*o*	*p*	*q*	*r*	*S*	*ſ*	*t*	*u*	*w*	*x*	*y*	*Æ*	*æ*	*æ*

Ð	ð	þ	⁊	ꝥ	;
Th	*th*	*th*	*and*	*that*	

FINIS.

INDEX Rerum, Verborum, Perſonarum locupletiſſimus, ab A. S. *digeſtus.*

A

Aronis virgæ pars inter reliquias Cantuariæ ſervatur. 1763, 43.

Aaron, Rex Perſarum. V. *Nicolaus.*

Abbates, Priores, Abbatiſſæ in Normannia, cum aſſenſu Epiſcopi eligantur. 658, 5. Monachi S. Auguſtini electionem ſui Abbatis ſibi vendicant. 1327, 37. 1767, 1. Abbatem de corpore proprio cur noluerit eligi, Henricus II. 587, 14. Abbates multi deponuntur. 228, 8. 482, 60. 499, 11. 1000, 58.

Abbatiſſa Rumeſeienſis nubit Comiti Bononiæ. 532, 8.

Abbo Floriacenſis Vitam S. Edmundi ſcribit. 868, 13. Gurtur ei eliditur. 868, 21.

Abel Chriſti paſſionem, Seth reſurrectionem figurat. 352, 25.

Abingdonenſe monaſterium. 359, 58. 868, 27. Spoliatur. 2552, 3. ¶ Ejus Abbates: *Ethelwoldus ; Sparafocus ; Faritius.*

Abſalonis rebellio, & fatum. 962, 33.

Acca, Epiſcopus Haguſtaldenſis. 78, 33. 286, 26. 774, 66. 1640, 30. 2212, 16. Vocatur Atta. 795, 17. Beda commentarios in Marcum & Lucam ei inſcribit. 797, 50. Muſicæ eccleſiaſticæ ſtudioſus erat. 296, 25. Eccleſiam ſuam muneribus, reliquiis, & libris amplit. 297, 15. Fugatur. 297, 65. Moritur. 298, 1. Corporis defuncti involucra diu manent incorrupta. 298, 11. Ejus reliquiæ, & miracula ei attributa. 101, &c.

Accipiter columbam literas portantem in Chriſtianorum exercitum dejicit. 995, 48.

Accurſius, JC. Franciſcanis manſionem concedit. 2421, 60.

Accuſati, & Accuſationes, 762— 767. 828, 20. 837, 2. 844, 21. 894, 5. 896, 29 & 56. 920, 39. 924, 55. 925, 20 & 54. 1387, 7. De Accuſatis qui dominos non habent. 841, 63. Qui falſo alterum accuſarit, lingua privandus. 924, 27.

Achamanni Urbs. V. *Bathonia.*

Acheron Rex. Ejus literæ ad Decem Cæſarem. 993, 50.

Aclea. 120, 17. 238, 50.

Acon, vel

Acra, ſeu Ptolemais, obſidetur. 648, 29. Conflictus Chriſtianorum & Paganorum. 1189, 46. Fames in exercitu Chriſtianorum 1190, 6. ſublevatur. 1190, 17. Quomodo Chriſtianorum exercitus ante hanc urbem fuerit diſpoſitus. 654, 3. 1165, 50. Paganorum principum nomina urbem defendentium. 654, 61. 1204, 27. Epiſtola de ſtatu obſidionis. 658, 48. Regibus Angliæ & Franciæ redditur. 661, 56. 1205, 41. 1567, 14. 2405, 41. Quibus conditionibus pax cum Paganis obſeſſis facta. 1205, 52. Capella ibi conſtruitur in honorem Thomæ Cantuarienſis. 654, 35. Ibi in uno cœmeterio CXXIV millia hominum unius anni ſpatio tumulantur. 654, 52. Ignotus quidam intra urbem paganorum conſilia per ſagittas literis involutas Chriſtianis patefecit. 1202, 63. Quæ poſt adventum Ricardi I ibi fuerint geſta. 1201—1214. B. Virgo quibuſdam apparens, civitatem intra quatriduum ipſis tradendam promittit. 1205, 12. Purgantur templa, muri & ædificia inſtaurantur, &c. 1206, 52. Spolia & captivi inter Reges Franciæ & Angliæ dividuntur: 1206, 20. quod Comites & Barones moleſte ferentes, armis venditis, diſcedunt. 1207, 1. V. *Crucigeri.*

Actiones ex intentione agentis æſtimandæ. 2327, 65. Eadem actio diverſo reſpectu laudanda & punienda. 2328, 6.

Adam, Abbas de Bello. 264, 61. 328, 60.

Adam, Abbas Eveſhamenſis. 534, 4.

Adam de Cheverein, Henrici junioris Cancellarius. 1115, 41. Ob proditionem per vicos & civitates flagellis cæditur. 1115, 65. Vinctus in Angliam mittitur. 1116 9.

Adam de Orleton, primo Epiſcopus Hereſordenſis, 2763 19. poſtea Wigornenſis, 2057, 39. poſtremo Wintonienſis. 2764, 2. Reddit rationem cur Robertum de Baldok in cuſtodiam dederit. 2763, 22. Objicientibus quod Edwardum II tyrannum vocaverat, 2763, 62. reſpondet. 2764, 18. Probat prædicationem ſuam nec in cauſa fuiſſe cur Rex in carcerem fuerit conjectus, 2766, 22. nec cur Regina ejus conſortium vitaverit. 2766, 40.

Adam, Epiſcopus Alaphenſis. 587, 48. 2102, 26. 2432, 29.

Adda, Rex Northumbriæ. 90, 61.

Adel, nobilis. 906, 64.

Adelardus, vel Ethelherdus, Abbas Hludenſis. 111, 47. A cathedra Wintonienſi ad Cantuarienſem transfertur 111, 47. 445, 26. 1642, 11. 1974, 23. 2210, 67. 2237. P. R. omnes Angliæ Epiſcopos ei ſubjicit. 742, 57. Laudatur. 1642, 21. Concilium celebrat apud Beccanceldam: 2211, 47. ubi ſtatutum, Ne laici bona eccleſiæ invadant, 2211, 57. &, Ut monachi diſciplinam obſervent. 2211, 63. *Burnham* Eccleſiæ Chriſti donat. 2212, 44.

Adelardus, vel Ethelherdus, Rex Occidentalium Saxonum: 100, 64. 442, 58. 758, 64. Ab Oſwaldo vincitur. 768, 14. 775, 62.

Adelbertus. V. *Ethelbertus.*

Adelfonſus. V. *Alfonſus.*

Adelherus, Rex Orientalium Anglorum, occiditur. 748, 38.

Adeling, unde dicatur. 906, 63.

Adelredus, Rex Merciæ, 441, 29. fit monachus. 773, 24.

Adelredus, R. Orientalium Anglorum. 748, 39.

Adelſtanus, vel Ethelſtanus, conſecratur. 453, 61. 837, 44. 2242. Gudfridum, Regem Dacorum, vincit. 134, 12. 838, 8. Edwinum fratrem marinis fluctibus abſque remige exponit: 154, 15. 154, 54. 838, 8. ſed poſtea fratricidium hoc pœnitentia delet. 838, 15. Northumbriam imperio addit. 858, 22. Cumbros & Scotos ſubjugat, 25, 56. 838, 23. 2484, 61: & totam Walliam. 2522, 18. Tributum ei ex Northwallia quotannis ſolutum. 2322, 19. Vincit Anlafum Regem Hiberniæ. 839, 50. Paganos in Cantia ſuperat. 120, 55. Scotos iterum proſternit: 25, 64. 154, 18. 358, 4. eos terra marique vincit. 154, 62. Scoti & Northumbrenſes ei rebellant. 357, 19. Contra eos proficiſcens, ad Johannis Beverlacenſis tumulum cultellum, poſt victoriam redimendum, relinquit. 357, 54. 838, 35. Johannes Beverlacenſis ei apparet. 357, 61. Ad Dunbartum gladio ſcopulum mire findit. 838, 40. 2484, 64. Conſtantini filium de ſacro fonte ſuſcipit. 2485, 18. Ad preces Odonis, gladius de cœlo in vaginam ejus illabitur. 839, 41. 863, 49. Ludovicus, Caroli Simplicis F. poſt patris mortem ad eum fugit. 454, 11. Hugo, Rex Franciæ, ei reliquias & munera pretioſa mittit. 2321, 26. Hildam ſororem ei in uxorem dat. 2321, 40. Dani & Norregani eum diu obſident. 2321, 46. Tandem inter eos ſtatutum, duello controverſiam dirimendam. 2321. 65. Adelſtanus de pugile inveniendo ſollicitus, 2322, 11. cœleſti oraculo quid facto ſit opus monetur. 2322, 20. Videt Guidonem Warwicenſem peregrini habitu indutum. 2321, 46. Colloquio cum eo habito, eum ad monomachiam hortatur. 2322, 60. V. *Guido Comes Warwicenſis.* Vocatur primus totius Britanniæ Monarcha. 24, 49. Ejus eleemoſynæ 841, 29 In Eccleſiam S. Cuthberti multa dona ei confert. 25, 30 75, 10. 134, 20. Eccleſiæ Ebor. *Agmundernes* concedit. 1699, 1. Monaſterio S. Auguſtini quædam ablata reſtituit. 1778, 11. Charta ejus de *Folceſtan* Eccleſiæ Chriſti Cantuariæ donata. 2220, 7. Ejus leges. 839, 50. Ubi eas condiderit. 845, 3. 848, 53 852, 27. Ejus mors. 26, 4 134, 27. 155, 18 839, 47.

Adelſtanus, R. Orientalium Anglorum. V. *Gudrinus.*

Adelwoldus. V. *Aldulfus*, & *Athelwoldus*, & *Ethelwoldus.*

Adelwolfus V. *Ethelwolfus.*

Adeodatus, P. R. 439, 50. 2231. Privilegium monaſterio S. Auguſtini conceſſit. 1769, 64.

Adgarus, Epiſcopus Lindisfarnorum. 793, 5.

Adomarus de Valentia, Comes Pembrokiæ. 2137, 53. Vocatur idem (ni fallor) Omerus. 2542, 16. 2546, 45.

Adrianus I, P R. 1641, 63. 2235. Jus eligendi Pontificem, & inveſtiendi Epiſcopos Carolo M. dat. 444, 56. Hæc conceſſio laudatur. 2328, 10.

Adrianus II, P R. 450, 67. 1645, 46. 2239.

Adrianus III, P.R. 451, 65. 2241.

Adrianus IV, P. R. 519, 57. 1330, 53. Ejus patria & actus. 1047, 21. 2393, 57 Anglo Hiberniam occupandi licentiam concedit. 519, 59. Ejus literæ: ad Theobaldum Cantuarienſem, de profeſſione Abbatis S. Auguſtini; 1814, 25. ad Silveſtrum, S Auguſtini Abbatem, de profeſſione Archiepiſcopo facienda; 1378, 58. de eccleſia Northburnenſi conceſſa in uſus pauperum. 1110, 58,

Adrianus V, P.R. 2271. 2461, 3.

Adrianus, S. Auguſtini Abbas, 1316, 46. 1637, 39. 1695, 38. 1769, 54. 2232. Archiepiſcopatum Cantuarienſem noluerat ſuſcipere. 1637, 17. 1769, 56. Erat comes & cooperator Theodori. 1637, 24. 1740, 53. 1765, 48. Moritur: 1771, 33. Dunſtano apparet. 1780, 13. 1785, 14.

Adulantes digna pœnas luentes. 175, 50. 365, 61.

Adulfus, Archiepiſcopus Colonienſis, Ricardum R. Angliæ honorifice excipit. 672,28.

Adulfus de Warnevilla, Angliæ Cancellarius, 567,66.

Adulterium quid. 928,10. Ejus pœna. 859,9.878,30. Crudeliſſime punitur. 587,24.

Ædbrichtus, Ælfwold, Ælla, Æthelbaldus, Æthelbrichtus, &c. vide in B.

Ægidius, Epiſcopus Hereſordenſis. 1681,28.

Æoliæ inſulæ. 1011,16.

Æolus unde habitus ventorum Deus, 1011,16.

Ætna. 1010,58. Ibi animas puniri, creditur. 1010,63. *Mongibel* vocatur. 1179, 14. Flamma ejus S. Agathæ meritis reſtringitur. 1179, 19.

Agapetus II, P.R. 455,33.2243.

S. Agathæ piſces. 2179,30. V. *Ætna.*

Agatho, P.R. 440,19. 1691,25. 1770,17. 2231.

Agellius. 431, 26.

Agelnothus, vel Ailnothus, Abbas Glaſtonienſis. 197, 18. 482,5. Deponitur. 1654,31.

Agelricus, vel Egelricus, Abbas Middelton, 228,13.1660,7.

Agelricus, Auſtralium Saxonum Epiſcopus. 189,52. Degradatur. 202, 30.

Agelricus alius, Auſtralium Saxonum Epiſc. V. *Ethelricus.*

Agelwinus, Abbas Eveſhamenſis. 208, 49. 486, 57.

Agelwinus, Dux. V. *Ailwinus.*

Agilbertus, vel Ailbertus, Gallus, ex Hibernia in Angliam venit. 1635, 57. Fit Epiſcopus Gerviſorum, vel Dorceſtrenſis. 293,36. 756,27. 788,67. 1635,62. In Galliam reverſus Pariſienſem Epiſcopatum obtinet. 756,34. 1636,1. Vocatur Gilbertus. 1690,52.

Agilnothus, vel Ethelnothus, vel Egelnothus, cognomento Bonus, S. Trinitatis Decanus vel Prior, 1650, 54. fit Archiepiſcopus Cantuarienſis. 277, 36 467,31. 908, 64. 932, 52. *Godmerſham* Eccleſiæ ſuæ acquirit. 2225,11. Quanti mercatus fuerit brachium S. Auguſtini. 2318,42.

Agnes, Prioriſſa S. Sexburgæ in inſula Scapeia. 1839, 13.

Agninis pellibus cur adeo delectatus Wolſtanus. 953, 25. 2367, 47.

Aidanus, primus Epiſcopus Dunelmenſis. 1,18. 1635,39, 1789, 5. Ejus concionem Oſwaldus R. ſubditis ſuis interpretatur. 1,41. 786,8. Ejus mors. 2, 27. Animam ejus ad cœlos ſubvectam videt Cuthbertus. 2,33. 67,24. 788,1. Pars oſſium ejus in Scotiam fertur. 3,36.

Ailbertus. V. *Agilbertus.*

Ailredus, vel Ethelredus, Abbas Rievallenſis. 274, 57. 333. Quam benevolus & beneficus illi fuerit David R. Scotiæ. 350, 8. 367, 16. 368, 24 & 58. Cujus hortatu ſcripſerit Vitam S. Edwardi. 369,61. 370,52. Cui deſtinatum illud ſcriptum. 2338,42. Waltunenſe monaſterium adit. 420,48. Vocatur Aluredus. 2338,40.

Ailſi. V. *Elſig.*

Ailwardus. V. *Alwoldus.*

Ailwardus, vel Aikwardus, Abbas Glaſtonienſis. 869,67. Effoſſo Edgari ſepulcro, amens fit, & cervicē frangit. 2313,29.

Ailwinus, Abbas Rameſienſis. 475,50. Vocatur Aldwinus. 184, 11.

Ailwinus, Dux. V. *Ethelwinus.*

Ailwinus, Epiſcopus Lindenſis. V. *Ethelwinus.*

Ailwinus, vel Elfwinus, Epiſcopus Wintonienſis. 178,52. Ob ſuſpicionem nimiæ cum Regina Emma familiaritatis incarceratur. 941,65. 2329,32. Eum injuſte diffamatum, Regina ferri candentis examine probat. 942,1. 2329,60. Reſtituitur. 942, 25. Novem maneria S. Swithuno dat. 2329,64. Vocatur Alfwinus. 1909,23.

Ainfridus, Rex Berniciorum, apoſtata, occiditur. 785,28.

Alanus, Comes Richemondiæ. 265, 57. 269,18. Ejus character. 1351, 60.

Alanus de Nuville excommunicatur. 539,63. 548,55.

Alanus, Epiſcopus Bangorenſis 1681,31.

Alanus, Prior S. Trinitatis. 620,43. 1456,59. Ob tranſlationem Dunſtani & Elfegi ipſe tantum non loco movetur. 1300,2 Quam ſtrenue jura Eccleſiæ ſuæ tueri contra Epiſc. Roffenſem, 1464, 17. contra Regem ipſum & Epiſc. ſuffraganeos, 1466—1474. & contra monachos Roffenſes. 1475—1477. Fit Abbas Theokesburienſis. 1480, 15.

Albanactus, Bruti F. 2484,24. Occiditur. 2484, 31.

Albania olim vocabatur, quæ nunc Scotia 2484, 25.

S. Albanus inventus, 445, 64. tranſlatus. 1773,63.

S. Albani monaſterium fundatur. 446,14. 1774,2. dedicatur. 502,55. Eccleſia dedicatur, 502,44. 1005,61. & dotatur. 502,49. Chriſma & oleum ſanctum ibi conficitur. 539,36. Capella S. Cuthberti ibi dedicatur. 559, 30. Abbatia in priſtinum ſtatum reſtituitur. 490,7. Diſcordia inter hoc monaſteriū & Eccleſiam Lincolnienſem terminatur. 533, 14. S. Amphibali & aliorum martyris reliquiæ illuc transferuntur. 1128,64. 1437,48. Seditioſi quidam chartam ab Abbate extorquent: 2639, 16. quam Rex ſtatim irritam reddit 2639,23. ¶ Hujus Eccleſiæ Abbates: I *Willegodus*; II *Edricus*; III *Wolſigus*; IV *Wulnothus*; V *Elfredus*; VI *Wolſinus*; VII *Elfricus*; VIII *Eldredus*; IX *Edmarus*; X *Elmricus*; XI *Leofricus*; XII *Leſſtanus*; XIII *Fredericus*; XIV *Paulus*; XV *Ricardus de Albertenis*; XVI *Gaufridus de Gorram*; XVII *Radulfus Gubium*; XVIII *Robertus de Gorram*; XIX *Simon*; XX *Guarinus*; XXI *Johannes*. ¶ E Prioribus tantum memoratur *Godefridus*.

Albericus, P.R. Legatus. 1664,64. Ægre ſuſcipitur. 2344,2. Pacem inter Scotos & Anglos componere nititur. 264,14 &c. Synodum apud Weſtmonaſt. celebrat. 264, 50. 326, 57. 507,55 1347,18. Literæ ejus de eligendo Archiepiſc. Cantuarienſi. 1346,43. Laudatur. 304,24.

Albericus, vel Albricus, Comes Northumbriæ. 52, 11. 205, 17. A dæmone decipitur. 1255,17. 2409,27.

Albertus, Abbas Ripenſis. 110,30.

Albertus, Archiepiſc. Ebor. 78,49. 106,46. 108,28. 1697,14.

Albertus, vel Andebertus, Comes de Marchia, Comitatum ſuum Henrico II vendit. 599,61. 2136,42.

Albertus, Rex Orientalium Anglorum. 104,44.

Albertus, P.R. Legatus, Henrico II fidelitatem præſtat. 603, 10. Trium quadrageſimarum jejunium quibuſdam pro pœna injungit. 603, 34. Ejus & Theodini literæ ad clericos & monachos vacantium eccleſiarum in Anglia. 567, 44.

Albigenſes in Angliam veniunt. 2418, 15. V. *Hæreſis.*

Albinus, Abbas S. Auguſtini. 1326,41. 1771,40. 2234. Ejus hortatu Beda hiſtoriam conſcripſit. 1772,50. Ejus mors & ſepultura. 1772,5.

Albinus. V. *Alcuinus.*

Albion. V. *Britannia.*

Alboldus, Abbas S. Edmundi. 2660,67.

Albricus. V. *Albericus.*

Alchmundus, Epiſc. Haguſtaldenſis. 106,46. 298,40. 797,11. Mira de tranſlatione oſſium ejus hiſtoria. 108,47.

Alchmundus, vel Alcherindus, Abbas S. Auguſtini. 1777, 40. 2242.

Alclud, urbs a Danis deleta. 807,53.

Alcredus, vel Alredus, R. Nordhumbriæ. 11, 57. 106, 27. 796, 47. 1697,17. In exſilium agitur. 107, 31.

Alcuinus, vel Albinus, Caroli M. magiſter. 1743,32. Studiū literarum Pariſiis inſtituit. 814,47. 817,51. 2237. Scripſit vitam Caroli M 449,3. librum De S. Trinitate, 447,66. & librum contra adorationem imaginum. 111,61. Ejus literæ ad Adelardum Cantuarienſem, de ſchiſmate tunc orto. 1743, 34.

Aldelmus, vel Aldelmus, Sherburnenſis ſeu Weſtſaxonum Epiſcopus. 758,35. 1640,34. Scribit librum De virginitate. 745,6. Moritur. 807,21.

Aldelmus. V. *Athelmus.*

Aldelond. 1842,53.

Aldermannus, Lat. *Comes* vel *Senior*. 826,9.

Aldhunus, Abbas S Auguſtini. 1772,42. 2236.

Aldredus, Abbas Taviſtokienſis, fit Epiſc. Wigornenſis. 182, 47 184,19. 475,31. 477,43. in Hungariam & Alemanniā mittitur. 945,7. 1701,14. 2333,31. Epiſc. Sarisburienſem per triennium adminiſtrat, 946,58. 1701,28. & Herefordenſem per quadriennium. 189,2. 190,21. 1701,25. Hieroſolymam proficiſcitur. 950,18. 1701,31. 2335,46. Ad Eboracenſem ſedem transfertur. 79 40. 190,19. 198,48. 478.9. 482,33. 952,19. 1702,35 Pallium quomodo obtinuerit. 952,22. 1701,44 2336,37. XII villas ad eccleſiam Wigornenſem pertinentes retinet. 1702,30. Wolſtanum ad cathedram Wigornenſem cur promoverit. 951,40. 1702, 27. 2367,6. Haroldum ſacravit, 1702,42. & Conquæſtorem. 1702,48. Quanto in honore fuerit apud Edwardum Confeſſorem, 1700,66. 1702,7. & W. Conquæſtorem. 962, 42. E Vicecomite injuriis & contumeliis affectus, 1703,21. ad Regem properat, eumque maledictione onerat. 1703,40. Regem ei ad pedes procidentem, tandem erigit. 1704,1. Regi benedictionem, Rex ei munera impertit. 1704, 16. Eccleſiam Glavornæ ædificat. 477, 43. 1701, 11. Mores & habitum cleri corrigit. 1704, 63. Præ triſtitia ob Danorum adventum moritur. 965, 62. 1703, 9. 2344,42. Ædificia ejus, & aliæ res geſtæ. 1704, 34. vocatur Ælredus. 381, 9. 386, 66.

Aldredus, Comes Northumbriæ. 81,22. 204,30. Interficitur. 81, 39.

Aldredus, Epiſcopus Lindisfarnenſis. 26, 39. 156, 19.
Aldulphus, Epiſcopus Lichfeldenſis. 768, 28. Vocitur Adulphus, 2211, 21.
Aldulphus, Epiſcopus Roffenſis. 98, 55. 742, 40. 774, 55. 1640, 33.
Aldulphus, vel Adelwoldus, Prior S Oſwaldi Noſtlienſis, 1717, 38. vel Arnulphus, Prior de S. Beulfo, primus Epiſcopus Carleolenſis. 257, 47. 264, 32. 1019, 66. 1720, 28. Vocatur Adelulfus, 1803, 40.
Aldulfus, vel Adulfus, Abbas Burgenſis, fit Archiepiſcopus Eboracenſis. 79, 40. 162, 54. 164, 63. Wigornenſem Epiſcopatum cum Eboracenſi tenuit. 1699, 57. Vocatur Eadulf. 879, 37.
Aldulfus, vel Ardulfus, vel Eardulfus, Rex Northumbriæ. 13, 12. 123. 60. 797, 18. Wadam Ducem ſuperat. 114, 38. Pacem init cum Rege Merciorum. 117, 43.
Aldunus, Epiſc. Dunelmenſis. 26, 56. 79, 54. 162, 7. 908. 53. Eccleſiam Dunelmi ædificat 28. 26. Filiam ſuam Egfridam Comiti Northumbriæ uxorem dat. 79, 60. Moritur. 30, 25. Vocatur Alſhunus. 467. 43.
Aldwinus, Abbas Rameſienſis. 228, 12 & 50. 272, 22. 493, 34. 1660, 6.
Aldwinus, Prior Wincelcombenſis, cum ſociis, ad Novum-caſtrum venit. 43, 40. 106, 18. 973, 9. Monaſterium Girvenſe reparat, 44, 13. & Wiramuthenſe. 45, 47. Fit Prior Dunelmenſis. 51, 40. Ejus laus. 44, 34. Mors. 53, 42. 213, 44.
Aldwinus, qui & Wor dictus, Epiſc. Lichfeldenſis. 98, 55. 100, 53. 742, 47. 768, 29 774, 57.
Alexander, Abbas S. Auguſtini, benedictionem, quam Archiepiſcopus denegarat, a P. R. obtinet. 1865, 1. 2260. Cum Archiepiſcopo in foro Rom. contendit. 1866, &c. ad 1870, 44.
Alexander, Epiſc. Lincolnienſis. 248, 25. 504, 10. 1014, 64. Cuſtodiæ datur. 1027, 42. 2385, 44. Caſtrum de Newerk fundavit. 1027, 45. Eccleſiam ſuam flammis vaſtatam reparat. 1034, 3.
Alexander I, Angli conſenſu fit Rex Scotiæ. 251, 14. 1003, 35. Quomodo ſe geſſerit. 368, 2.
Alexander II, Rex Scotiæ. 2430, 29. Ejus genealogia. 967, 21.
Alexander III, Rex Scotiæ. 967, 22. Margaretam Angli filiam ducit. 2444, 16. Ejus liberi. 2468, 38. Filiam Comitis Flandriæ ducit. 2468, 42. Equo lapſus, cervices confringit. 2468, 32. Poſt ejus mortem Scoti de Rege creando contendunt. 2468. 45.
Alexander Nequam, ſcriptor. 814, 65.
Alexander Nevill, Archiep. Eboracenſis, unus e xiv Regni præfectis. 2685, 58. 2687, 32. Litigat cum civibus ſuis. 2692, 30. Beverlacenſe collegium male tractat. 2692, 37. Perniicioſa conſilia Regi dat. 2693, 46. Fugit. 2701, 62. Proſcribitur. 2706, 35. Proditionis in Regem & Regnum arguitur. 2714—2716.
Alexander II. Pont. R. 478, 23. 1652, 10. 1703, 22. 2785, 45. 2247. Cum Cadalo Parmenſi de Papatu contendit. 482, 18. Lanfrancum ad eum venientem quomodo exceperit. 483, 55. 1744, 30. Ejus ad Lanfrancum literæ. 1744. 55.
Alexander III. P. R. 531, 63. 1331, 4. 1380, 60. 2255. Apud Senones in Gallia reſidet. 1383, 28. Quatuor Antipapas habuit. 1049, 43. Eboracenſem Legatum conſtituere, ita ut Rex petebat, non vult, 1388, 48. nec avitas Angliæ conſuetudines confirmare. 522, 15. 536, 42 &c. Romæ recipitur. 539. 33. Principum Germanorum ad eum literæ. 547, 65. Imp. & Archiep. Colonienſis, eo abjurato, Paſchalem agnoſcunt, 548, 3. 1403, 54, ut & legati Regis Angliæ, & Angli pene univerſi. 1404, 23. Concilii Lateranenſis, ab eo convocati, canones. 1446—1456. Propheiiſſa ei literas a Deo defert. 1458, 3 Scribit ſemel & iterum Henrico II, ut Cantuarienſem reſtituat. 549, 1. & 550, 9 Epiſcopos Angliæ prohibet, ne Regem novum coronent abſque Cantuarienſis venia. 552, 22. Eboracenſem ſuſpendit ab officio Epiſcopali: 553, 18. Exonienſem, & alios, itidem ſuſpendit 553, 58. 1413, 39. Londinenſem & Sariſberienſem excommunicat. 554, 2. 1413, 42 Quanto dolore fuerit affectus ob cædem Cantuarienſis. 1419, 10. Terras Angli tranſmarinas ſub interdicto ponit. 1066, 18. Ejus literæ; ad capitulum Londinenſe; 534, 59. ad Ludovicum R. Franciæ, cui aureum florem mittit; 535, 43. ad clerum & populum Anglicanum, de canonizatione Thomæ Cantuarienſis; 569, 25. 928, 51. ad Lupum, Regem Valentiæ, pro liberatione Chriſtianorum; 580, 32. 662, 58. ad Ricardum Cantuarienſem, primatum ei concedentes; 580, 47. ad Epiſcopos Angliæ, de ceſſatione ſchiſmatis; 598, 39 1131, 14. 1439, 42. ad Londinenſem & Wintonienſem Epiſcopos; 602, 25. ad Presbyterum Johannem, 608, 55. 1134, 3. quem conatur ab erroribus ad catholicam fidem revocare; 609, 13. 1132, 1133. ad Cantuarienſem, de benedictione Rogeri Abbatis. 1445, 4. Privilegia ab eo conventui S. Auguſtini indulta. 1815, 26. 1829, 65. 1830, 18. Ejus decretum de cuſtodia ſigilli eorum communis. 1817, 6. Ejus literæ: de depoſitione Clarembaldi; 1817, 66. de benedictione Abbatis S. Auguſtini, ſine profeſſione obedientiæ; 1821, 56. ad Rogerum Abbatem; 1812, 4. 1825, 11. ad Epiſc. Wigornenſem; 1823, 30. ad R. Henricum II; 1825, 66. de privilegiis Auguſtinianorum Archiepiſcopo exhibendis; 1831, &c. de obedientia ab Abbate Archiepiſcopo præſtanda; 1866, 61. 1867, 10. de eccleſiis conventui iſti appropriatis. 2091, 27. Dona ab eo huic conventui miſſa. 1824, 65. Ingentem vim pecuniæ ex Anglia recipit. 574, 44. Fredericus Imp. eum agnoſcit. 598, 40. 1130, 2. 1437, 56. Epiſcoporum & Principum nomina, qui huic negotio interfuerant. 1438, 1. Caliſtus, Papa ſchiſmaticus, ad ejus pedes provolvitur, 601, 46. & degradatur. 1130, 31. 1438, 66. Res aliæ ab eo geſtæ. 1049, 56. 1050. 1. 2394, 10.
Alexander IV, P. R. 2725, 47. 2260. 2436, 28. Ejus literæ de eccleſiis monaſterio Auguſtinenſium appropriatis; 2094, 43. 2095, 25. 2099, 40. de feſto S. Auguſtini obſervando; 2112, 32. de indulgentiis benefactoribus Auguſtinenſium concedendis; 2112, 50. de eccleſia Littlebutnenſi monaſterio Montis Myrteti conceſſa. 2190, 21.
Alexander V, P. R. 2289.
Alexander, Rex Ægypti, parricidii pœnas luit. 564, 10.
Alexandria fit Chriſtianis tributaria. 503, 54.
Alexandria, orbs Italiæ, a Longobardis condita, 1049, 54.
Alexius Angelus Imperium CP. occupat. 674, 65.
Alexius Comnenus, Imp. CP. uxorem Roberti Wiſcardi pro meritis remunerat. 1010, 6. 1218, 67.
Alexius, Manuelis F. Imp. CP. ab Andronico ſubverſus. 614, 1.
Alferus, 875, 8. 877, 25.
Alfhunus, Epiſc. Dunelmenſis. V. *Aldunus.*
Alfhunus, Epiſc. Londinenſis. 169, 27. 465, 34. 1650, 38.
Alfnnus, Abbas S. Benedicti. 913, 66.
Alfonſus VI, Rex Hiſpaniæ, paganos reprimit. 981, 30.
Alfonſus, vel Adelfonſus VII, Imperator Hiſpaniarum appellatur 518, 33.
Alfonſus VIII. vel Aldefonſus, Rex Caſtellæ, & Sanchius Rex Navarræ, Henricum II litis arbitrum conſtituunt. 495, 19. 1120, 25. Nuncii ab iis in Angliam miſſi. 1120, 37. Forma pacti inter ipſos. 1120, 58. Angli filiam ducit. 550, 6. 1120, 28. Ad curiam Angli venit. 561, 9. 1081, 43.
Alfredus, Egelredi Regis F. 179, 26. In Angliam invitatur. 934. 57. Excæcatur. 472, 05. 2326, 44 Occiditur. 374, 36. De ejus morte variæ hiſtoriæ. 935 & 936. V. *Godwinum.*
Alfredus, vel Aluredus, vel Elfredus, R. Occidentalium Saxonum. 127, 1. 451, 2. 2240. Naſcitur. 119, 30. Ejus genealogia ab Adamo uſque. 119, 32. 137, 58. Ejus indoles & educatio. 122, 33. 352, 20. 814, 3. Romam miſſus, a Papa in Regem ungitur. 120, 53. 139, 28. 352, 29. 371, 64. 450, 22. 809, 32. Primus ille e Regibus Angliæ qui unctus fuerit. 1777, 58. Cum Dacis varia fortuna prœliatur. 809, &c. Pacem cum illis init. 809, 42. Eorum obſides ſuſpendit. 809, 50. A paganis victus, in ſylvis & paludibus delitescit. 18, 14. 353, 19. 811, 13. Ei S. Cuthbertus apparet, eleemoſynam petens. 811, 20. Victoriam, & imperium totius Angliæ ei promittit. 18, 17. 71, 25. 1532 37. 811, 32. Ex eo tempore Dacos ſæpe debilitat. 811, 48. 812, 59. Londinum & partem Merciæ regno ſuo adjungit. 810, 37. Fit Rex Occidentalium Saxonum & Northumbrenſium. 23, 10. 133, 18. Exercitum animat. 354, 29. Paganos ſternit. 355, 20. Godrunum Regem Dacorum de ſacro fonte levat. 811, 52. Angli univerſi ſe illi ſubdunt. 812, 16. Navali prœlio Dacos ſuperat. 813, 32. Quam pie & ſapienter ſe geſſerit. 131 & 132 352, 52. 355, 16. Ab otio ſemper abhorruit. 355, 31. Quomodo horas ſuas collocarit. 818, 54. Regnum quam prudenter adminiſtrarit. 818, 62. *Hundredas* & *Leſtas* inſtituit. 818, 64. 1777, 59. Literis & juſtitiæ quantum faverit. 814, 21. Scholas publicas Oxonii inſtituit. 814, 12. Quomodo cenſum ſuum diſtribuerit. 132, 53. 355, 60. 818, 39.

Ejus in pauperes liberalitas. 353, 41. Eleemoſynam ad D. Thomæ ſepulcrum in India mittit. 452,63 812,33. Quam reverentiam ſacerdotibus exhibuerit. 351, 57. Monaſteria ab eo fundata. 355,42. 811, 36. Agrum urbem Eccleſiæ Chriſti Cantuariæ donat, alterum Wigornenſi. 1218, 46. Ejus patientia cum ea Jobi confertur. 353, 16. Partem Pſalterii ſemper in ſinu geſtabat. 352, 42. Carnis petulantiam quomodo edomuerit. 828,16. Fico morbo laborat. 828, 24. Curatur. 828, 30. S. crucis pars ei mittitur. 230, 55. 148, 15. 555,57. Epiſtolas & dona a Patriarcha Hieroſolymitano accepit. 131,54. 555,59. Ejus uxor, & liberi. 650,57. 868,33. Leges. 355,36. 819—832. Mors. 23, 20. 73,28. 151,58. Epitaphium. 819,9.

Alfricus, Abbas S. Auguſtini. 1778,35. 2244.

Alfricus, Archiepiſc. Ebor. V. *Elfricus.*

Alfricus, Epiſc. Orientalium Anglorum. 475,62.

Alfricus, Rex, vel Conſul, vel Comes Merc. 161,35. 877,58, Relegatur. 878,46. In gratiam receptus, Regis exercitum Dacis prodit. 879, 50. Rex filio ejus oculos eruit. 880, 8.

Alfricus, vel Alocus, vel Elfricus, vel Eluricus, vel Wolricus, Epiſcopus Wiltonienſis, ſeu Sariſburienſis, ſeu Sirabur-nenſis. 461,8. Fit Archiepiſc. Cantuarienſis. 163,30 446, 8. 880,52, 885,58. 1648,33. 2245. Canonicis pulſis, monachos in Eccleſiam Chriſti introducit. 1782, 62.

Alfridam, vel Elfritham, Edgarus Rex ſibi uxorem fieri concupiſcit. 865, 20. Ethelwolfus eam occupat. 865,57. Eo occiſo, Edgarus eam deſponſat. 866,62. 2513, 20. Ethelredus ejus filius in ſacro fonte minxit: quod triſte omen, 867, 17. Quo Ethelredus ſolium aſcendat Edwardū privignum per dolum occidit. 873,2. 2513.44. V. *Edwardus, Edgari F.* Duo monaſteria fundat, 876,54. 2324 7. Dunſtanus eam abſolvit. 874, 49.

Alfrida, vel Althrida, Offæ Regis filia. 750,39. Mala matri eventura prædicit. 752,21. Croilandiæ monaſterium ingreditur. 752,30.

Alfridus, Abbas S. Auguſtini. 1777,37 1242.

Alfridus, Rex Northumbriæ. 92,11. 195,30. 295,44. 439, 27. 794,5.

Alfwaldus, Epiſc. Sherbornenſis ultimus 1331,49 Ejus abſtinentia & pietas. 2332, 52. Godwino Comiti male ominatur. 1332, 59. S. Cuthberti ſarcophago recluſo, cum eo familiariter colloquitur. 1331,62.

Alfwinus. 973, 19.

Alfwinus, Epiſc. Or. Anglorum. 467,55.

Alfwoldus, vel Elfwaldus, Rex Or. Angl. 604,45. 748,39.

Alfwoldus, vel Elfwoldus, Rex Northumbriæ 11,62. 13,15. 108,20. 793,3. Interficitur. 110,62. 298,61.

Algarus, Abbas Feverſhamenſis. 1678,54.

Algarus, Leofrici F. Comes Ceſtriæ, relegatur. 945,18. Erat Comes Merciorum, 189,52. 2554,63. & Orientalis Angliæ. 945, 5. Bellum movet contra Edwardum Confeſſorem. 187,64. Herefordiam ſpoliat. 188,17 945,54. 2333, 42. Rex cum eo init gratiam. 188,43. Iterum relegatur. 952,1. 2334,64. De eo lege 2332,59, 2335,30.

Algericus. V. *Egelricus.*

Alienora, Regina Franciæ, repudiata. 1040,24. 2371,1. V. *Ludovicus VII.* Nuncios mittit ad Henricum Ducē Normanniæ, 1372,12, eique nubit. 526,10. 1040,23. 1371,16. Parit Willielmum, 527,50. 1047.40. 1371,12. Henricum, 530,54. 1047,38. 1377,53. Matildem, 531,12. 1047,46. Ricardum, 531,26. 1047,53. Gaufridum, 532,56. Alienoram, 535,5. 1058,64. Johannam, 539, 52. 1059,24. Johannem 544, 48. 1059,29. Arctæ cuſtodiæ diu commiſſa, ad preces Cantuarienſis parumper liberatur. 1475, 29. V. *Ricardus I.* Ricardum F. peregrinantem ſequitur. 654,57. Redit. 657,52. In Alemanniam tranſit. 671,60.

Alla. V. *Ella.*

Alleluia. 4369, 17.

Almaricus, Baldwini III frater, Rex Hieroſolymæ 505,49.

Almarus, vel Elmarus, vel Elmerus, Abbas S. Auguſtini. 168, 52. 1649 62. 1781,50. 2246. Fit Sherbornenſis Epiſcopus 1782,61. Cæcus effectus ad monaſterium redit. 1783, 1. 1909, 4. Mira hiſtoria de milvo ei carnea rapta reſtituente. 1783,7. Sepultura ejus. 1785,21.

Alricus, Rex Cantiæ. 1236.

Alſius, Abbas Burbonienſis. 213, 51.

Alsæ nutricis genus quale, 1243, 51.

Althrida. V. *Alfrida.*

Alunedus, Epiſc. Wigornenſis. 651,32.

Aluredus, Rex. V. *Alfredus.*

Alwricus, Archiepiſcopus Eborac. V. *Elfricus.*

Alwinus, Anachoreta Malverniæ. 953,61. 2368,13.

Alwoldus, vel Ailwardus, vel Elwordus, vel Eliwordus, Abbas Eveſhamenſis, poſtea Epiſc. Londinenſis. 182,12. 475, 9. 938,63. Eum volentem ad Abbatiā redire monachi non haunt. 938 66. 2329 67.

Alxis, Abbas Rameſienſis, 404, 52.

Ambreſburiæ monaſterium. 876, 58. Abbatiſſa & monialibus nonnullis ejectis, alıæ ordinis Fontis Ebraldi introducuntur. 1129,42. 1434,61. 2397,14.

Amen, infans baptizatus reſpondet, 438,46. & mortui e ſepulcris. 454,16. 858,53.

Aimericus de Valentia, Comes Pembrokiæ. 1998, 50. Contra Robertum de Brus mittitur. 1530,26.

Amgor, Imp. Marocenſis, plures civitates & provincias in Hiſpania occupat. 1068,64.

Amiſſum. De eo qui rem amiſſam deprehenderit. 900, 58.

Amor quomodo acquiratur. 1657,8.

Amphibalus, magiſter S. Albani. 1128,65. De ejus corpore invento & tranſlato mira hiſtoria. 1128,61. Ubi fuerit inventum. 1457, 50.

Amyntas, Rex Macedonum. 563, 51.

Anacletus II, Papa ſchiſmaticus. V. *Petrus, Petri Leonis F.*

Anaſtaſius III. P. R. 453,52. 2241.

Anaſtaſius IV. P. R. 282,48. 527,47. 1029,37. 1041,42. 1330,47. 1721,66. 1814,9. 2153. 2389,13.

Andegavenſis urbs deſcribitur. 525, 23.

¶ Andegaviæ Comites: I *Torquatius*, II *Tertullus*; III *Ingelgerius*; IV *Fulco Ruffus*; V *Fulco Bonus*; VI *Gaufridus Griſagonella*; VII *Mauritius*; VIII *Fulco Nerra*; IX *Gaufridus Martellus*; X *Fulco Rechin*; XI *Fulco ejus F.* XII *Gaufridus Plantagenet.* De Andegaviæ Comitiſſa mira hiſtoria. 1045, 40.

Andeleium. V. *Walterus Rothomagenſis.*

S. Andreæ Epiſcopus ſubjectionem debet Eboracenſi, 291, 64. & profitetur. 1969,20. Quidam eum Archiepiſcopum fieri volunt. 1729,31. ¶ Sancti andreæ Epiſcopi quorum in his libris mentio: *Fodorch*; *Turgotus*; *Rogerus.*

Andreæ monachi Cantuarienſis mira viſio. 1481, 56.

D. Andreas Apoſtolus Dunſtano apparet. 886,13. 1647,28. Eo revelante, lancea quæ Chriſtum confoſſus invenitur. 225,56. 498,8 993,54.

Andreas de Harkley, vel de Harle, 2547,56. Thomam Lancaſtrenſem & ſocios bello capit. 2540,1 & 58. Fit Comes Carleolenſis. 2540, 35. 2542, 5. Lancaſtrenſis prædixit eum intra annum turpiter moriturum. 2540, 5. Ob proditionem degradatur, decollatur, diſcerpitur. 2542, 59

Andronicus Alexio Imp. CP. fidelitatem jurat. 614,3. Mox, eo interfecto, imperium & uxorem uſurpat. 614, 8. Willhelmus, R. Siciliæ, ingentem exercitum contra eum mittit. 618,41. Occiditur. 629,8.

Angeli juxta B. Virginis imaginem canentes. 727, 61.

Anglefey, domus in agro Cantabrigienſi, a quo fundata, 1384, 29.

Angleſey, ſeu Menevia inſula, 223,34. 994, 69. Ibi urbs & caſtrum de Bello mariſco ædificatur. 2471.59.

Anglia, unde dicta. 718, 59. In VII Regna diviſa, 718,59. Præ cæteris terris gloriatur de Regum ſanctitate. 369, 50. Angliæ Reges ſe nunquam agnoverunt Franciæ Regibus inferiores. 608,11. ¶ Reges Angliæ: I *Egbertus*; II *Ethelwolfus*; III *Ethelbaldus*; IV *Ethelbrithus*; V *Ethelredus*; VI *Alfredus*; VII *Edwardus Senior*; VIII *Ethelſtanus*; IX *Edmundus Ethelſtani fr.* X *Edredus*; XI *Edwinus*; XII *Edgarus*; XIII *Edwardus, Edgari F.* XIV *Egelredus*; XV *Edmundus* Iron-ſide; XVI *Canutus*; XVII *Haroldus* Hare-fot; XVIII *Hardecanutus*; XIX *Edwardus Confeſſor*; XX *Haroldus* 2; XXI *Willielmus Conqueſtor*; XXII *Willielmus Rufus*; XXIII *Henricus* 1; XXIV *Stephanus*; XXV *Henricus* 2; XXVI *Ricardus* 1; XXVII *Johannes*; XXVIII *Henricus* 3; XXIX *Edwardus* 1; XXX *Edwardus* 2; XXXI *Edwardus* 3; XXXII *Ricardus* 2; XXXIII *Henricus* 4; XXXIV *Henricus* 5; XL *Henricus* 8. V. *Egelwoldus.*

Angli, quaſi Angelici: Gregorii M. alluſio. 726,39. 779.34.

Angli quo anno in Britanniam advenerint. 1316. Ad fidem convertuntur. 435,33. 436,5. *Anglorum* nomen quando uſurpari cœperit. 449,32. 2238. Anglorum regnum, regnum Dei. 136, 56. 909,26. 955,58. 1318,41. Eorum nequitia ante Normannorum adventum. 399,65. 961,60. A Dacis & Normannis fuere oppreſſi ob injuriam Britonibus olim illatam. 883, 57. Eos à Francis ſubdendos, prædictum. 884, 5. 909, 26. A Scotis olim ſubjugandos, item prædictum. 909,35. 2476,45. Eos jure exercere imperium in Scotos, miraculo oſtenditur: 838,40. Idem ex hiſtoriis

hiſtoriis patefit. 2470, 5. V. *Scoti*. Dacos ob inſolentiam è regno pellunt. 934,40. Quam miſera fuerit eorum ſervitus ſub Normannis: 962,4 980, 57. 981,42. Quid de ea Wolſtanus ſenſerit. 2366,30. Eorum conditio poſt Confeſſoris obitum parabola arboris a ſuo trunco deciſæ prænotatur. 400,40. 955,32. 2338,30. De Angliæ deſtructione carmen propheticum. 2417,56. Angli divitiis & rei bellicæ gloria quam excelluerint. 2739,31.

Animalia quomodo poſt diluvium in inſulas advenerint. 1078,59.

Animarum damnatarum locus. 1010,63. Ubi torqueantur, & quomodo liberentur. 461,21. Animæ piæ an videant faciem Dei ante diem judicii. 2067,24.

Aolaf, vel Onlaf, Sithrici F. Rex Northumbriæ. 134,28. 857,42. Baptizatur. 155,57.

Anlafus, R. Norreganorum. 162,53. 880,12. Echelredus R. eum de ſacro fonte levat. 880,33. Ad Regnum ſuum redit. 880,40.

Anlafus, vel Aulafus, R. Hibernienſium, & innumeræ ejus copiæ ab Adelſtano profligantur. 155,20. 839,30.

Anna, R. Orient. Anglorum. 740,42. 747,30. Ejus filiæ laudantur. 747,31 &c. A Penda occiditur. 748,30.

Annales. V. *Chronicon*.

Anni magni duo a baptiſmo Chriſti revoluti. 205,44. 974, 17. Annorum Dominicalium diſſonantia. 430,6. 1336, 46. 1418,43. Computum Dionyſii ab Evangelico quomodo differat. 970,11. 1337. 2348,12. Quoto ætatis anno Dominus ſit paſſus, inter ſcriptores non convenit. 1336, 64. Annus ſolaris quando incipiat. 1336,53, V. *Gervaſius*. Anni hominum à nativitate, non conceptione, computari ſolent. 1418,49. Ante xxx ætatis annum, Epiſcopatus; ante xxv, inferiora miniſteria non ſuſcipiantur. 1448,39. Annus biſſextilis. 1727,22. Annus jubileus. 2195,40.

Annonæ caritas. 2468,1. 2502, 57. 2534,20. 2738,1. Copia & vilitas. 2467,65. 2569,25. 2573,31. 2692,25. 2693,37. 2737,41. V. *Pretium*.

Annulus ſponſalitios digito ſtatuæ impoſitus, mire retinetur, 472,11. 950 65. 2335,9. mire recuperatur. 471,21. 952, 24. 2335,25. Annulis aureis uti, ſanctimonialibus prohibitum. 328,38 1348,39.

Anſelmus, Abbas S. Edmundi. 248,14. Eligitur Epiſcopus Londinenſis, 506,6. & admittitur. 506,44. Turſtani de eo judicium. 506,66. Ejus electio fit irrita. 507,8. Ægre in ſuam Abbatiam recipitur. 507,50.

Anſelmus, Archiepiſcopus Cantuarienſis. 56,67. 218,7. 491,4. 2249. Ejus patria, parentes, educatio. 493,64. 1656,22. 2378,22. Fit primum monachus, 494,10. 1656,38. poſtea Prior, 494,21. 1656,44 2378,30. dein Abbas Beccenſis. 494,24. 1657,30. 2378,42. In Angliam ad viſitandas Eccleſias venit. 1656,18. 1657,41. 2365,59. Regem corripit. 1657,62. Quibus verbis Archiepiſcopatum declinare tentarit. 2379,1. Eligitur Archiepiſc. Cantuar. 494,30. 987,59. 1658,2. 2366,1. 2378,66. Conſecratur. 219,38 491,25. 1658,21. 1707, 26. Pallium ſumit. 221,10. 492,8. 495,4. 1658,58. Rex mille libras argenti ab eo pro promotione petit, ſed nequaquam accipit. 494,39. 1658,27. Quinquaginta libras ei offert. 2379,22. Petens licentiam adeundi Papam Urbanum, læſæ majeſtatis reus arguitur. 494,61. 1658,41. Epiſcopi obedientiam ei ſubtrahunt. 494,62. 1658,47. Qualem licentiam viſitandi Romam Rex ei indulſerit. 495,10. Saccos ejus & manticas excutit miniſter Regius. 495,20. 2369,30. Mare tranſit. 223,17. 995,59. 1659,4. Eccleſiæ Cantuarienſis bona fiſco addicuntur. 495,31. 1659,8. Romam adit. 495,33. P. R. eum vocat alterius orbis Papam. 1327,57. Cum literis & auctoritate Pontificia Angliam verſus tendit. 997,31. Mors Willielmi II ei mire revelatur. 997,38. De proceſſione Spiritus S. diſſerit. 224,14. 495,35. 2369,36. Poſt triennale exſilium ab Henrico I revocatur & reſtituitur. 226,10. 495,49. 997,62. 1659,40. 2375,3. Litigat cum Rege de inveſtituris. 228,25. 495,51. 499,17. 999,20. 2377,10. Romam iterum adit. 228,46. Redeunti Anglia interdicitur, & bona rurſus confiſcantur. 496,1. 1659,53. Tandem Rex, juri inveſtiendi renuncians, cum eo paciſcitur. 496, 12. 500,33. 1659,60. Literæ ejus ad Regem, de reditu in Angliam. 496,23. Aliæ ad eundem, monentes, quod jus puniendi presbyteros non ad Regem ſed Epiſcopos pertineat. 496,60. Domum revertitur. 230,1. 496,23. 499,54. Quinque Epiſcopos (vel, ut alii volunt, ſex, 1003,54.) uno die conſecrat. 230,54. 500,46. 1710,65. 2377,54. Gerardus Eboracenſis ſedem ejus celſiorem quam par erat videns, pede ſubvertit. 1710,42. Thomæ Eboracenſi electo anathema minatur, ni Cantuarienſi ſedi ſe ſubjiciat. 500,60. Hugoni Abbati cur in capella Regia benedictionem impertire noluerit. 1328,1. Quomodo vitam inſtituerit. 1656, &c. Dicere ſolebat, ſe malle eſſe ſine peccato in inferno, quam in cœlo cum peccato. 2378,33. Ejus eruditio & pietas. 1656. Scripta: 1657,21. 1658,40. 1659, 30. Qualia fuerint. 2378,35. Cœnobium S. Sepulcri Cantuariæ fundavit. 1893,45. Quæ Eccleſiæ ſuæ dederit. 2226,17. Laudatur. 1745,4. Moritur. 232,20. 501,18. 1003,58. 1660,35. Balſamo Divinitus miſſo ungitur. 2378,8.

Anſelmus, P. R. Legatus. 236,60. 238,8.

Anſelmus, R. Scotiæ. 2484,47.

Anſerius de Monte Regali moriturus ſuam aliorumque in terra S. Chriſtianorum proditionem patefacit. 655,22.

Antenor, Trojanus. 1016,62.

Antichriſti adventus quibus ſignis præmonſtretur. 2645,7.

Antiochia, terræ motu ſubverſa. 1049,62. A Chriſtianis capitur. 223,54 498,5.

¶ Antipapæ: *Hildebrandus* & *Wibertus*; 487,42. *Victor* & *Clemens*; 488,1. *Parmenſis* & *Lucenſis* Epiſcopi; 197,1. *Urbanus* & *Clemens*; 217,25. 492,38. *Gelaſius* & *Gregorius*; 236,46 &c. 1007,12. *Gregorius* & *Calixtus*; 239,62. 503,65. 1008,58. *Innocentius* & *Petrus Leo*; 263,62. 505, 1. 2018,64. 1343,9. *Alexander* & *Octavianus* (qui & *Victor*, 1049,36.) 531,61. 1380,60. 1439,7. *Alexander* & *Paſchalis*; 548,8. 1439,8. *Alexander* & *Landus*; 1049,45.

Antonius de Bek, Epiſc. Dunelmenſis. 1727,30. 1728,50. 2478,57. 2492,9. In Germaniam mittitur. 2500,54. Pro Rege Edwardo I reſpondet Legatis P. R. 2506,3.

Apparitio mira ſupra Eccleſiam Cantuar. 1534,67. Alia. 1538,65.

Appelbyſchire. 958,62.

Appellationes legitimæ quæ. 546,1. Quomodo debeant procedere. 1387,25. De appellationum abuſu, rectoque uſu. 1455,59. Poſt appellationem nihil innovandum. 2322,57. 1538,22. 1543,4. Appellationes ante Henricum Wintonienſem in Anglia erant inuſitatæ. 1667,65.

Aquæ frigidæ judicium. 844,24. 1590,23. Calidæ. 856,11.

Aquenſis civitas à Saracenis deſolatur. 443,30.

Aquitania unde dicatur. 526,19. Rerum affluit opulentiis. 526,13. Populi mores. 526,29.

Aratri uſus ubi primum inventus. 1020,49.

Archidiaconi quinque equit aut ſeptem in viſitationibus debent eſſe contenti. 1456,5. Cum Prioribus de præſentatione Epiſcoporum contendunt. 581,53.

Archiepiſcopi Cancellariatu fungentes. 534,18. Quæ præſtare polliceantur cum pallium ſuſcipiunt. 663,16. Extra provinciam pallio uti iis non licet, abſque permiſſione P. R. 1716,31. Quanto equitatu illis uti liceat cum parochias viſitant. 2256,1. Archiepiſcopalia officia. 1707,24. 2209,2. Cur Gregorius M. tres Archiepiſcopos in Anglia inſtituerit. 2632,28. V. *Galfridus Monumetenſis*.

Arcubaliſtæ uſum Ricardus I revocavit; arcubaliſta periit. 1278,12.

Ardulfus, R. V. *Aldulfus*.

Arfaſtus vel Herfaſtus, Helmeamenſis, ſeu Orient. Anglorum, Epiſcopus, 202,35. 1653,17. Sedem Thetfordiam transfert. 1652,5. Ejus inſcitia & invidia. 2361,55.

Ariſtobulus matrem in vincula conjectam fame perimit. 564,32.

Arleta, vel Herleva, vel Arlec, Roberti D. Normanniæ lectum ingreſſura camiſiam à ſummo ad imum lacerat. 910, 44. 2319,2. Ejus ſomnium. 910,52. 2318,64. Willielmum Conquæſtorem parit. 468,28. 910,50.

Armandus, Archiepiſc. Aquinenſis. V. *Simon Mepham*.

Arma ſibi emere Angli univerſi, tam pauperes, quam divites, jubentur. 1459,3.

Arnaldia, morbus. 1201,64.

Arnaldus, quoniam contra divites liberius prædicaverat, ſuſpenſus. 1032,50. 2387,33.

Arnulfi Imp. exercitu leporem cum clamore Romam verſus inſequente, cives territantur, & urbs capitur. 452,34. Phthiriaſi perit. 452,48.

Arnulfus, Abbas Burgenſis, fit Epiſc. Roffenſis. 236,34. 1660, 56. Obit. 2015,14. V. *Earnulfus*.

Arnulfus Archiepiſc. Remenſis, degradatur & in vincula conjicitur. 460,30. Reſtituitur. 460,47.

Arnulfus, Comes Flandriæ, Willielmum D. Normanniæ dolo occidit. 454,49.

Arnulfus, Epiſc. Carleolenſis. V. *Aldulphus.*
Artaxerxis Regis Perſarum filii. 563, 49. Indulgentia nimia. 563, 53. Filios inſidias ei parantes interficit. 563, 62.
Arthurus, Dux Britanniæ, hæres Angliæ a Ricardo conſtituitur. 657, 5. Gallus bonis ejus inhiat. 706, 23. Gallo commendatur, 1282, 13. Gallus eum militaribus armis inſignit, & ab eo homagium accipit. 2415, 64. Ricardo rebellat. 1590, 62. Comitatum Aquitaniæ occupat. 1281, 61. V. *Ricardus* I, & *Johannes, R.*
Arthurus, Rex Britanniæ inclytus, quot vicibus & quibus locis Saxones devicerit. 1153, 10. Scotiam ſubegit. 2484, 45. Cerdico duos Comitatus concedit. 1153, 34. Occiditur. 1153, 46. Ejus oſſa inventa. 1152, 24. 2397, 40. Quanta fuerint. 1152, 66. 2397, 65. Quam fabuloſa de eo ſcripſerit Galfridus. 1153, 54. Willielmi Rievallenſis de eo teſtimonium. 1153, 25. Ejus gladium, *Caliburne* vocatum, Ricardus I Regi Siciliæ donat. 1195, 12.
Arvandus, gemina præfectura exauctoratus, in carcerem truditur. 665, 48.
¶ S. Aſaphenſes Epiſcopi: *Ricardus*; *Gaufridus Artur*; *Adam*; *Johannes*; *Willielmus*; *Reinerus*; *Johannes.*
Aſcalon Saladino deditur. 1146, 43. V. *Crucigeri.*
Aſcelinus, Prior Doverenſis. 1349, 5.
Aſcelinus, vel Accelinus, Epiſc. Roffenſis. 1359, 22. 1464, 40.
Aſchetillus, Prior Haguſtaldenſis. 257, 1.
Aſinus. Homo in aſinum a maleficis converſus. 940, 16. In lacu volutatus, priſtinæ formæ reſtituitur. 940, 26.
Asketillus, Archiep. Ebor. V. *Oſcbitellus.*
Aſſchedon. V. *Eſcendum.*
Aſſer, hiſtoricus. 753, 33. Fuit Epiſcopus Sherbornenſis.
Aſſiſini, vel Aſſaſini. V. *Vetus de Monte.*
Aſtrologi, pſeudoprophetæ. 1479, 57.
Aſyli jus quæ loca olim inter Britannos habuerint. 956, 12. 2355, 55. Ejus violatores quomodo puniendi. 308, 27. 2355, 40. 2356, 4. Henricus II ſceleratos ex aſylis ad ſupplicia traxit. 2400, 31.
Athelbunus, vel Ethelbunus, Wicciorum Epiſcopus. 153, 19. 154, 5.
Athelmus, vel Adelmus, vel Ethelmus, Epiſc. Bathonienſis. 453, 9. 758, 35. Fit Archiep. Cant. 154, 19. 453, 47. 838, 60. 1644, 22. 2241.
Athelredus. V. *Egelredus.*
Athelſtanus. V. *Adelſtanus.*
Athelwoldus, Abbas S. Auguſtini. 1777, 39. 2242.
Athelwoldus, vel Adelwoldus, R. Orient. Anglorum. 744, 55. 748, 38.
Athelwolfus, R. Or. Anglorum. 748, 39.
Athenæ unde dictæ. 815, 24. Quomodo Minerva electa fuerit hujus urbis Patrona. 815, 26. Fœminæ olim jus ferendi ſuffragia illic habuerunt. 815, 34. De urbis nobilitate & ſitu. 815, 46. Quinam autores de illa ſcripſerint 815, 30. Philoſophiæ ſtudiis quam claruerit. 816, 3. Quomodo ibi admittebantur juvenes ad ſtudia literarum. 816, 29. Populi mores. 816. 50. Eorum res geſtæ fama potius quam re magnæ. 1154, 21.
Atherus, Comes Cantiæ. 2240. Hic forſan idem cum Ealchero.
Avalana inſula olim dicebatur locus ubi nunc Glaſtonia. 1152, 50.
Avalon, pomum ſignificat. 1152, 51.
Avares a Carolo M. vincuntur. 447, 41 & 62.
Avaritia monachorum griſeorum facete notatur. 1279, 10. Avari invite morientis exemplum. 2361, 6.
S. Audoeni feretrum ignem ab eccleſia mire propulſat. 1457, 45.
Audoenus, Epiſc. Ebroicenſis. 265, 47. 329, 42.
Avenione collocatur cathedra Papalis. 2494, 43.
Aves viſæ, roſtris carbones ignitos in domos deferentes. 2416, 49. Aves S. Colemanni in Hibernia. 1078, 14.
Auguſtines ake. 735, 29.
D. Auguſtinus. Ejus libri De civitate Dei. 431, 56. Ejus brachium quanti conſtiterit, & ubi recondatur. 948, 64. 2318, 44.
Auguſtinus, Epiſc. Waterfordiæ, primus Epiſcopus ab Anglo in Hibernia conſtitutus. 1107, 16.
Auguſtinus monachus, monaſterii ad clivum Scauri Præpoſitus, 1629, 43. 1759, 1. A Gregorio M. mittitur ut in Britannia prædicet. 435, 33. 725, 29. 728, 41. 1758, 66. Munus detrectantem adhortatur Gregorius. V. *Gregorius M.* Ad inſulam Thaneti cum aliis appellit. 729, 10. 1629, 49. 1759, 6. 2229. Ibi ſupra petram ſtans, veſtigia pedum ei imprimit: 1759, 8. quæ poſtea in capella ejus collocata, in magno honore habetur. 1759, 10. Nuntium mittit Ethelberto Regi Cantiæ. 729, 13. Rex eos adit, & ſub dio audit. 729, 27. Regis reſponſum. 1759, 26. Datur eis manſio Doroberniæ, & licentia concionandi. 729, 50. 1630, 12. 1759, 32. Multos convertunt. 729, 64. 1737, 35. Auguſtinus ab Etherio Arelatenſi conſecratur Anglorum Archiepiſcopus. 100, 18. 436, 22. 730, 11. 1760, 2. Cur Gregorius voluerit eum ab Arelatenſi conſecrari. 1632, 21. Gregorius ei adminiſtros & neceſſaria mittit: 730, 2. 1630, 34. Duodecim Epiſcopos ordinare jubet: 436, 38. 730, 38. 1630, 51. 1737, 65. Ipſum primatem totius Britanniæ conſtituit; 436, 48. 730, 50. 1631, 14. 1739, 11. monetque, ut caveat ne ob miraculorum donum intumeſcat, 731, 1. & ut quicquid in qualibet eccleſia pium & religioſum obſervarit, id Anglos ſuos edoceat. 1631, 27. Sedem ſibi & ſucceſſoribus Doroberniæ figit: 733, 58. 1630, 31. 1737, 50. Cur illic, & non Londini. 1687, 1. Epiſcopos & ſacerdotes Britonum convocat, & de celebratione Paſchæ cum iis certat. 735, 25. 1739, 49. Cæcum curat. 735, 37. 1631, 63. 1739, 57. Decem millia uno die baptizat, 1632, 6. De ejus humilitate quomodo Britones judicium ferebant. 735, 41. Diſcordes ab eo abeunt. 735, 52. 1739, 59. Divinam vindictam eis prædicit: 735, 53. quæ poſtea ſuper eos cadit. 780, 11. 1631, 66. 1739, 61. Succeſſorem ordinat Laurentium. 437, 12. 735, 63. 1632, 11. 1765, 65. Miraculum ab eo editum in villa quæ dicitur *Cumpton*. 736, 20. Mortuum presbyterum ſuſcitat. 737, 7. Fontem precibus elicit. 807, 18. Eo miſſam celebrante, diabolus eccleſiam evertere molitur. 1760, 40. Pedes loca obire ſolebat. 1760, 66. Bulla plumbea utebatur. 1764, 63. Quas reliquias eccleſiæ ſuæ dederit, 1763, 39. Quamdiu ſederit. 1765, 40. Ejus mors. 736, 2. 1765, 23. Sepultura. 736, 4. 1765, 27. 1767, 21. Epitaphium. 736, 12. aliud. 1793, 63. 1877, 1. aliud. 1977, 19. Tranſlatio. 1793, 57. alia. 1876, 53. Ubi ſepeliebatur, fundatur Abbatia. 62, 47. Miles tumulum ejus ſpolians mire punitur, 1782. 12. Puer per ejus merita viſum recepit. 1878, 4. Canutus R. eo invocato, a naufragio liberatur. 1909, 46. Quam ſevere ſuorum injurias ulciſcatur. 2003, 3. 2005, 55. Caput ejus auro & gemmis decoratur. 1878, 5. Ejus feſtum. 1641, 18. 1772, 36. Literæ P. R. de duplici feſto in ejus honorem celebrando. 2119, 30. Indulgentiæ amplæ iis conceſſæ qui feſtum illud obſervarint. 2119, 55. 2122, 48. Solenniter obſervatur. 2274. Ethelbertus eum genitorem & Apoſtolum vocat. 1761, 46. & 60.
S. Auguſtini Eccleſia ſeu monaſterium Cantuariæ fundatur. 1760, 48. vocatur eccleſia Petri & Pauli. 733, 61. Ejus ſitus. 1761, 63. 2123, 44. Dedicatio. 1767, 17. 1780, 5. 2229. 2244. Erat Regum Cantiæ & Præſulum ſepeliendorum locus, 1760, 55. 1762, 64. 2124. 36. & Cantuariæ unicum cœmeterium. 1333, 15. Illo privilegio fraudatur. 1772, 43. V. *Cuthbertus, Archiep.* Monachi illuc introducuntur. 1761, 11. Ethelbertus R. eos terris & donariis locupletat, 1762, 42. & privilegiis munit. 1761, 53. 1763, 5 & 66. 2124, 3. Charta ejus. 1761, 43. 2123, 19. Reliquiæ quas à Gregorio M. acceptas donarit Auguſtinus. 1763, 39. Ampliſſimum privilegium ab eo conceſſum, 1763, 52. & bulla plumbea ſignatum. 1764, 63. Privilegia a Bonifacio IV indulta. 1766, 36. Edbaldus eccleſiam B. Virginis fundat, & Northburnam donat. 1768, 2. 2125, 5. Privilegium Johannis XIII. 1778, 48. Unde factum, quod, Cantia & Cantuaria undiq; vaſtata, hoc monaſterium intactum manſerit. 1782, 5. Eccleſia B. Virginis diruitur, ſed non impune. 1785, 19. Abbati quis locus aſſignetur in Conciliis. 1784, 61. 2248. Uſus mitræ & ſandaliorum ei conceditur. 1785, 47. 1824, 62. 2502, 2. Annulo & chirothecis inſuper honoratur. 602, 56. Ab Archiepiſcopo Cantuar. in eccleſia ſua benedicendus, 1798, 46. ſine exactione obedientiæ. 600, 4. 1330, 40. 1813, 32. 1814. 25. 1821—1826. 1829, 33. 1834, 52. 1835, 9. 1841, 17 & 45. 1882, 58. 2001. 56. Obedientiam tamen per quingentos annos præſtitit, 602, 50. imo per DLXXV, ut exemplis oſtenditur. 1326—1332. Quando primum obedientia negata. 1328, &c. V. *Silveſter*, & *Rogerus, Abbates.* Poteſtas conferendi hanc Abbatiam fuit penes Archiepiſcopum uſq; ad Normannorum adventum. 1326, 1327. Oratio pro Abbate & Monachis, contra Archiepiſcopos eorum privilegia imminuentes. 1332, 34. Oratio pro Archiepiſcopo, contra Auguſtinenſes ejus juriſdictioni ſe ſubtrahere conantes.

3325,

1325,66. Scotlandus Abbas monaſterium dilatat. 1789, 62. Lanfrancus ejus privilegia imminuit, ſacerdotes Abbatiæ ad ſynodum venire cogens. 1791,12. Campanas pro libitu, ut olim, pulſare non ſinit: 1792,13. ſinit vero Calixtus II. 1797,19. A præſulum & Regum juriſdictione olim vivebant exemti. 1790,61. Lanfrancus jus eligendi Abbatem illis præripere conatur: 1792,52. Rex Willielmus II. omnino præripit. 1794.46. A vectigali immunes ſiunt, 1796,20. Nundinæ illis conceſſæ. 1796. Privilegium à Calixto II. indultum. 1797,4. Monachi S. Trinitatis duos arietes, panem & potum quotannis ab iis extorquebant. 1329,20. 1797,29. Ab hac exactione liberantur. 1329,28. 1797,21. 1800.13. Penſio item annua quam iiſdem ſolvere ſolebant, 1329,16. duobus molendinis iis conceſſis, remittitur. 1329,27. Officia monaſterii diſtincta: 2294,2295. Iis ſingulis certæ terræ aſſignantur. 1799,27. Literæ Lucii II. iſtam aſſignationem confirmantes. 1806,43. Literæ Innocentii II. pro iis; 1801,1. ad eos. 1801,42. Controverſia inter Theobaldum Archiep. & eos de pane & potu componitur. 1800—1806. Theobaldus eos excommunicat. 1364,16 & 40. 1365,54. 1808,2. Hoſpitale S. Laurentii in quos fines fundatum. 1810,3. Numerus monachorum hujus cœnobii. 1807,6. Juramenta ab eis ſtatim poſt ingreſſum præſtanda. 1817,36. Clericos eligendi & præſentandi jus illis conceditur. 1815,18. 1830. 22. 1836,38. 1899,41. Monaſterium comburitur. 1815, 40. Abbates olim habuerunt poteſtatem cudendi monetam. 1816,4. Decretum Papale de cuſtodia & uſu ſigilli communis. 1817,6. Fit commutatio terrarum inter Auguſtinenſes & monachos S. Trinitatis. 1820,12. 1827. 61. 1945,18. 1950,5. 2142,24. Alexander III. plumale, zonam, & ſambucam eis mittit. 1824,65. Thanetenſes ad eorum curiam venire tenentur. 1827,25. 1842,58. Cervus ex ſaltu Tunbrigienſi annuatim illis dandus. 1128, 26. Abbatia hæc Romana capella appellata. 1329,44. 1333,66. Ipſa, & omnia ipſius membra, ſoli Rom. Pontifici ſubjiciuntur. 2048,61. 2198,17. 2199,17. Nemo eos excommunicare niſi ex mandato Papæ debet. 1819, 65. 1835,22. 1840,39. 1900,5. Chriſma, ordines ſacros, &c. Archiepiſcopus gratis impertiri illis tenetur. 1830,7. Malefactores excommunicandi licentia illis conceditur, 1830,35. & divina celebrandi tempore generalis interdicti. 1830,53. 1839,53. Chriſma à quovis Epiſcopo accipere iis permittitur. 1835,34. Nemo ſine licentia Abbatis ordinariam juriſdictionem in eos exercere debet. 1888,20. *Ego plantavi, Apollos rigavit*, &c. quomodo de hoc monaſterio P. R. expoſuerit. 1986,50. Abbati datur facultas populo ſolenniter benedicendi, 2118,33. & eccleſiam vel cœmeterium monaſterii à pollutionibus purgandi. 2118 65. Privilegia ab Urbano III conceſſa: 2838,23. a Celeſtino III: 1139,51. Cum Ricardo Archiep. de privilegiis litigant. 1631,&c. Eorum clerici fidelitatem ipſis jurare tenentur, 1835,43. 1840,3 & 28. 1937,11. & jurant. 1976,8. Forma juramenti. 1966,23. 1976,20. 1981,36. Compoſitio inter Archiepiſcopum & ipſos, qua privilegia ipſorum multum imminuuntur. 1835—1837. Huberto Archiep. ſcribit Celeſtinus III, ut eos gravare ceſſet. 1841,9. Abbas poteſtatem habet exercendi judicium aquæ, ignis, duelli, &c. 1641,60. Vide 1916,33. Catalla damnatorum & fugitivorum per terras ſuas illis conceſſa. 1928,15. 1964,47. 2015,44 &c. 2135.25. Homines ad hoc Monaſterium pertinentes ad *turnum* Vicecomitis non debent venire. 2022,33. 2053,20. 2120,20. De Seneſcallis hujus monaſterii. 1842,27. Commutatio terrarum inter Camerarium & Eleemoſynarium. 1887,14. De tunicis monachorum. 1904,45. Quantum ceræ & argenti Abbati & ſingulis monachis diſtribuendum, 1937,31. Ordinatio de augmentatione ſtragularum. 2011,24. Fœdus inter hunc conventum & conventum S. Edmundi. 1843,37. Fœdus cum capitulo Wintonienſi. 1904,13. Fratres Prædicatores eos in precum & miſſarum communionem recipiunt. 2008,13. Eorum controverſia cum R. Johanne de donatione eccleſiæ Feverſhamenſis. 1843—1856. V. *Feverſham*. Rex eorum poſſeſſiones confiſcat. 1853,53. Eaſdem, motus Archiepiſcopi conſilio, reſtituit, 1856,56. Monaſterii fit patronus. 1856,66. Conflictus eorum cum Archidiacono Cantuarienſi, de eccleſia Feverſhamenſi: 1857. cum Huberto Archiep. de eadem, 1857,60. & de eccleſia Middeltonenſi. 1860,&c. Literæ conventus ad Honorium III, res eorum afflictas ei exponentes. 1875, 47. Literæ R. Henrici III ad P.R. pro conventu. 1875, 14. Controverſia inter Abbatem & Stephanum Archiep. de obedientiæ profeſſione. 1865,&c. 1870,41. 1874,64. Compoſitio inter Edmundum Archiep. & conventum, de Benedictione Abbatis, 1882,52. de Subjectione clericorum & hominum Abbatiæ, 1883,3. de Inſtitutionibus, 1883,26. de cuſtodia & fructibus vacantium eccleſiarum, 1883,30. (V. 1936,54. 2002,20.) de Procurationibus Archidiaconi, 1883,43. de Campanarum pulſatione, 1884, 29. (V. 2002,41.) de Anachoretarum incluſione, 1884,32. (V. 2002,44.) de Penſionibus annuis, quas olim de eccleſiis ſuis conventus perceperat. 1884,35. Edmundus Archiep. propriis expenſis apud eos hoſpitatur. 1884,67. Controverſia de ſepultura inter ipſos & eccleſiam Chriſti componitur. 1885,30. Alia compoſitio cum eadem eccleſia, de terris, de conſuetudinibus maritimis, de fugitivis, de divinorum celebratione, determinandis litibus. 1888,&c. Compoſitio cum eiſdem, de *Coya* in Fordwico. 1939,63. V. 1941, 38. 2036,39. Magna compoſitio cum Priore ejuſdem eccleſiæ, de terris, redditibus, jure ſepulturæ, &c. 1944, &c. Officia pro utriuſq; monaſterii defunctis mutuo peragenda. 1948,58. Penſiones ab eccleſiis ipſorum ulterius non petendæ. 1891,3. Eccleſiæ eorum penſionales. 1891, 46. De anniverſario Bartholomæi de Ferentino. 1896,5. Literæ Innocentii IV, alienationes eorum illicitas caſſantes; 1898,34. aliæ, de procurationibus non dandis; 1900,20. aliæ, de penſionibus. 1899,61. Archiep. Bonifacio illis moleſtias inferente, 1900,39. Idem Papa pro illis ſcribit. 1900,53. Literæ ejuſdem ad Abbatem, de ſtatutis Gregorii IX. 1902,2. Privilegium contra proviſores. 1902,63. Alia privilegia ab eodem Papa indulta. 1903, 1904. Literæ Urbani IV de abſolutione excommunicatorum. 1904,56. Indulgentiæ monaſterio conceſſæ. 2268. Compoſitio cum civibus Cantuarienſibus. 1916.14. Abbas non debet talliari cum civibus, 1917,48. 2006,18. nec ejus coloni in civitate placitare. 1926,49. Aldermannia de Weſt-gate ad hoc monaſterium pertinuit. 1926,66. Compoſitio cum civibus, de molendinorum reparatione. 2121,33. Tranſlatio S. Mildredæ. 1905,66. 1909,16, &c. Avercorn de Menſtre debet ſolvi in menſura. 1912, 24. De cantaria Hamonis Doge. 1913,&c. Adam de Kingeſnoth multa iis largitur. 1915,43. Beneficia a Johanne Pecham collata; 2008,45. a Petro de Denne; 2012,28. 1037,1. à Gervaſio Schertere; 2027,33. a Ricardo de Cantuaria; 2036,13. a Salomone Ripple; 2068,39. a Thoma Icham. 2196,14. Pro temporalibus conventus ſpiritualia rependit. 1896,37. 1932,38. 1959, 6. 2004,42. 2008,3. 2009,17. 2012,30. Inſtitutio Rogeri II, ne monaſterium debitis gravetur. 1918,20. Juriſdictio & dominium Abbatis in Stonore. 1919. 1933, 1934. Subſidium ab Abbate receptum de colonia, ſub nomine palefridi. 1921,41. 1939,62. 2011,13. Concedit conventui Johannes XXI, ne ſolvant decimas novalium, 1924,1. & ut bona converſorum ſuorum percipiant. 1924, 12. Archiepiſcopus non debet ſine licentia crucem in hoc monaſterio geſtare, 1929,42. 1951,36. 2005,63. V. *Johannes Pecham*. Nec in eorum maneriis hoſpitari. 1932,58. Inſtitutio Nicolai Abbatis, de abbreviatione divini ſervitii, &c. 1935,&c. Compoſitio cum Rectore de Rippele; 1942. 19. cum Abbate Feverſhamenſi. 1959,46. 2006,46. Archiepiſcopus a Rege invitatus ad convivium in monaſterio habendum, 1951,32. quoniam ei cruce erecta intrare non licuerit, in hoſpitio ſuo manet. 1951,1952. Abbati mandat Archiepiſcopus ut privilegia ſua oſtendat, de Eccleſiarum appropriatione, 1953,51. de Penſionibus, 1953,60. de Benedictione, 1953,64. de Pulſatione campanarum, 1954, 3. &, Cur Archiepiſcopum Miſſas celebrare non ſinat, 1954,14. nec cruce prævia Abbatiam ingredi. 1954,20. De his articulis Abbatis reſponſum. 1955,1956. Quot pſalteria & miſſas Abbas Regi conceſſerit. 1958,47. Controverſia cum Rectore de Waldwarſare. 1856,&c. Rex manerium de Menſtre aliaq; conventui ablaturus, a ſacrilegio ad pietatem mire convertitur. 1961,&c. Robertus Winchelſey Archiep. controverſiam iis movet de eccleſiis appropriatis, &c. 1964,62. 1966,&c. Ejus controverſiæ proceſſus. 1970,41. Eorum privilegia publice recitantur. 1960,35. Papa & Archiepiſcopus mandant, ut in Thomam Caſte beneficium eccleſiaſticum conferant. 1968,13. 1969,1. Thomas literis proviſoris renunciat. 1969,58. Conventus ſupplicatio ad Bonifacium VIII. 1971,10. Privilegium ampliſſimum ab eo indultum. 1971, &c. Abbates denarios ordinat, 1976,26. Ab Archiepiſcopo, ob ju-

juriſdictionis exercitium, gravati. 1977,28. auxilium Regis implorant. 1978,17. V. *Robertus de Winchelſey.* Eorum proceſſus adverſus Petrum Vicarium de Feverſham. 1979—1983. Archiepiſcopus presbyteros collocat in eorum eccleſiis. 1985,30. Solennes proceſſiones ibi fieri in hebdomada Pentecoſtes, ægre fert. 1985,16. Procuratores monaſterii privilegia in foro Rom. exponunt, 1987,25. & gravamina ab Archiepiſcopo illata. 1988,38. Privilegium aliud a Bonifacio conceſſum, priori reſtrictius. 1995, &c. Procuratorum contra id objectiones. 1993,36 Graviora ab Archiepiſcopo patiuntur. 1997,29. Johannes Pontoyſe, Epiſc. Wintonienſis, quantum nummorum illis donaverit. 2004,1. Quæ ab Abbate Thoma Findon fuerint conſtructa. 2009,42. Quantum convivium celebratum fuerit cum inſtallaretur ejus ſucceſſor. 2010,32. Licentia terras acquirendi a R. Edwardo II conceſſa. 2011, 51. 2034,30. Colloquium inter Walterum Archiep. & Radulfum Abbatem. 2013,30. V. *Walterus Reinold.* Inquiſitio de viſu franci plegii & aliis libertatibus a Regibus conceſſis. 2015—2017. Jus accipiendi decimas & penſiones de eccleſiis &c. per Archiepiſcopum & ejus Commiſſarium examinatur, & approbatur. 2017—2030. Charta Edwardi III de cuſtodia Abbatiæ vacantis. 2031,16. Homines de Menſtre contra Auguſtinenſes tumultuantur. 2034,49. Octo cruces & imago B. Mariæ ab Archiepiſcopo Armachano inunguntur & ſacrantur. 2038,57. Septem altaria dedicantur ab Epiſcopo quodam Hungariæ. 2038,64. Controverſia inter Conventum & Archiepiſcopum Simonem. 2039—2053. V. *Simon Mepham.* Quantum pecuniæ in iſtoc negotio ab iis fuerit expenſum. 2050,27. De ingreſſu, fuga, reductione, retentione Petri de Dene. 2054—2066. V. *Petrus de Dene.* Compoſitio cum Johanne Stratford Archiepiſcopo. 2068,54. Papa conventui Johannem Abbatem præficit. 2082,1. Extraneum ita præfici privilegia a PP. indulta non ſinunt. 2083,13. V. *Johannes Devenyſche.* Conventio cum procuratore Abbatis de Monte Myrtero, ſuper eccleſia Litleburnenſi. 2107,15. 2190,51. V. *Horæ Myrteti Mon.* Charta Edwardi III, prohibens ne Vicecomes juriſdictionem in Auguſtinenſium *hundredis* exerceat. 2110,20. Edwardus III licentiam terras acquirendi concedit. 2121, 19. Chartæ illis a Regibus conceſſæ. 2123—2158. Furtum quomodo indagarint. 2146,8. Literæ Simonis Langham Archiep. de eccleſiis eorum appropriatis. 2146, 30. Duo grangia eorum incenduntur. 1145,54. 2147, 22. Expenſæ factæ inter mortem Thomæ Abbatis & benedictionem Michaelis. 2152,23. Contentio de Archiepiſcopi ingreſſu in monaſterium. 2155, 14. V. *Simon Sudbury.* Forma ſalutandi Archiepiſcopum immutatur. 2157,47. Willielmus Courtney, Archiepiſcopus, monaſterium cruce prævia ingreditur, ſed facta prius proteſtatione, id monaſterio in præjudicium non ceſſurum. 2195,8. Charta Ricardi II de cuſtodia Abbatiæ vacantis, &c. 2196, 38. Ricardus per aliquot dies illic hoſpitatur. 2197,7. Literæ Thomæ Arundell, Archiep. Cantuar. de privilegiis hujus monaſterii. 2199,11. Forma obligationis de pecuniis Pontifici R. ſolvenda. 2206,8. Quindena hujus Abbatiæ Regi conceſſa, quanta. 1958,57. De valore eccleſiarum ejus, deque vigeſima Regi pendenda. 2161. Valor maneriorum, ſeu temporalium. 2162,36. Summa totalis omnium redituum. 2163,66. Quot acras terræ poſſederit. 2202,53. Quamquam fuerit, in manus Henrici VIII traditur. 2293,2294.

¶ Loca præcipua ubi Auguſtinenſes maneria, eccleſias, juriſdictionem habuerint: *Aldeland; Beaufeld; Bikerſton; Berton; Blengate; Bodeſham; Bollang; Bordene; Braborn; Brokland; Burwarmerſch; Cantuaria; Chiſtelet; Coumbe; Dene; Dodingdale; Dodingland; Dunhamford; Elvington; Feverſham; Fordwich; Garwinton; Hengſtheſell; Horinglerke; Kenewesburn; Kenington; Kingsdown; Kingsnell; Longport; Lenham; Lechelere; Littleburn; Lukedale; Menſtre; Morton; Middleton; Mongeham; Natingdon; Newington; Newſole; Northburn; Ores; Plumſted; Preſton; Ringſlo; Rippele; Royton, Salmanſton; Sandwicum; Selling; Sibertſwold; Sueves; Southwerk; Stodmerſch; Stone; Stonore; Sturrey; Sturton; Sumes; Swalclive; Tentenden; Werburgisland; Weſtland; Waterlok; Wicham; Wilrington; Wikeborh; Wivelesbergh; Wodernighern; Woxſton.* Quæ ſingula reperies in ſuis locis.

¶ S. Auguſtini Abbates: *Petrus; Johannes; Ruffinianus; Graciofus; Petronius; Nathanael; Benedictus Biſcop; Adrianus; Albinus; Nothbaldus; Aldhunus; Jambertus, vel Lambertus; Ethelnothus; Guttardus; Cunedus; Wernodus; Diernodus; Wimbertus; Beadmundus, vel Bewmundus; Kinthertus; Etaus; Degemundus; Alfredus; Ceolbertus; Beccanus; Ethelwoldus; Tilbertus; Edredus; Alchmundus, vel Alchermundus; Guttulfus; Ededus II; Ladingus; Beornelmus; Sigericus; Alfricus; Elfmothus; Siricius; Wolfricus; Elmerus, vel Almerus; Elſtanus; Wolfricus II; Egelſinus, Scotlandus; Wido, vel Guido; Hugo Flory; Hugo de Trottesclive; Silveſter; Clarembaldus; Rogerus; Alexander; Hugo III, Robertus de Bello; Rogerus II; Nicolaus de Spina; Thomas Findon; Radulfus; Thomas Poncy, vel Pouciu; Willielmus Druleye, vel Dralegh; Willielmus Kenington; Johannes Devenyſche, vel Devenich, vel Devenyſſe; Thomas Colwel; Michael Peckam, Willielmus Welde; Thomas Hunden; Johannes Eſſex*, ultimus Abbas

¶ S. Auguſtini Priores: *Silveſter; Johannes de Mariſco; Petrus de Todindon; Stephanus de Hakendon.*

Aurelius Conanus, R. Britonum. 1154,31.

Auſtrales Saxones, ultimo converſi. 741,36. Die illo quo baptizabantur, imbres, poſt triennalem ſiccitatem, depluebant. 798,33. De eorum Regibus, & Regno. 798, 6 &c. ¶ Eorum Epiſcopi. V. *Ciceſtrenſes.*

B

Badriceſworth. V. *Bury.*

Badwolfus, Epiſcopus Candidæ Caſæ. 111,31.

Bafoc Almiramomeli, Imp. Marroci, caſtella Regis Portugalliæ capit. 1176,27. Moritur. 1179,15.

Balduinus, Abbas S. Edmundi. 223, 25. Baculum & annulum a P.R. accipit. 957,52.

Baldewinus, Archiep. Cant. Ejus ortus & educatio. 1675,43. Quibus gradibus ad Pontificatum aſcenderit. 1251,57. 1675,46. 2407,49. Ex Abbate Fordenſi fit Epiſcopus Wigornenſis. 619,67. 631,32. 2457,51. Eligitur Archiepiſcopus ab Epiſcopis ſuffraganeis: 619,48. 1145 36. 1306,23. 2472 6. ſed electioni iſti renunciante a monachis S. Trinitatis denuo eligitur. 620, 38. 1306, 28. 1474 28. 1675,60. Literæ P.R. electionem confirmantes 627,52. Solenni proceſſione recipitur in eccleſia D. Pauli, Londini. 634,38. Veculæ cujuſdam cum eo colloquium. 1143,42. 2398,20 A carnibus abſtinuit. 1143,39. In eccleſiis Walliæ, pontificalibus indutus, ſacra peragit. 2398,57. Literæ ejus: ad cuſtodes epiſcopatus Londinenſis; 654 44. ad Decanum & capitulum eccleſiæ Londinenſis; 643,55. ad Epiſc. Londin. de Coventrenſis Epiſcopi ſuſpenſione. 652,49. Conradi ad eum literæ, de oppreſſione terræ S. 641,62. Crucis ſignaculum ſuſcipit. 1522,64. Judæum ficte baptizatum, ad Judaiſmum recedere permittit. 1160,32. Peregre profecturus vices ſuas Londinenſi & Roffenſi committit. 651,45. Accepto baculo & pera, tranſfretat. 1564,44. In terram S. venit. 1175, 29. Ibi moritur. 1188,55. 1566,57. 2257. Teſtamenti executorem conſtituit H. Sariſburienſem. 658,34. Ejus veſtimenta Cantuariam allata. 1678,64. ¶ Quomodo ſe geſſerit erga monachos Cantuar. 1306.40. 2315,31. 1488—1564 Jus eligendi Archiepiſcopum a monachis ad clericos transferre conatus, 1255,43. 2407. 36. culpatur. 1255,56 Diſſenſio inter ipſum & monachos. 1143, 49, 1303, &c. 2398, 29. Oratio pro monachis contra Archiepiſcopum. 1305, &c. Oratio pro Archiepiſcopo contra monachos. 1303, &c. Alia oratio pro monachis. 1302, 57. Alia. 1315, 10. Literæ Urbani P. R. ad eum, licentiam conſtruendi eccleſiam Hakentonienſem concedentes. 631, 36. Quem in finem voluerit eam ædificare. 1374, 61. 2307, 47. 1481,22. 1484, 47. 1489, 16. Monachos xeniis, eccleſiis & reditibus ſpoliat. 1478, 24. 1482, 37. 1676, 17 Adverſus eum ſedem Rom. appellant. 1478,50. Adverſus ejus conatus viſionibus animantur & armantur. 1481—1483. Iterum appellant. 1484, 4. 1676, 45 Cum ipſo de injuriis expoſtulant. 1484, 35. Eos ſuſpendit. 1485, 25. Clericos in novam eccleſiam introducit. 1485, 26. In ejus eccleſia duo Legati mitram ſuſcipiunt: 1485, 61. Qui iidem in ejus præſentia mitras & cruces geſtant. 1486, 6. Monachos egredi monaſterio non ſinit. 1308, 50. 1485, 40. 1488, 36 Alium locum ædificandæ eccleſiæ eligit. 1491, 29. Urbani P. R. ad eum literæ, conſtructionem eccleſiæ inhibentes. 635, 6. 1315, &c. 1318, 63. 1496, 25. Aliæ, cano-

canonicorum inſtitutionem cadantes. 1319, 28. Aliæ, quibus monachos munit, quo minus pendente lite Archiepiſcopus iis gravamen aliquod inferat. 1319, 54. Aliæ, mandantes ut quod in monachorum præjudicium fecerat, infectum reddat. 1491, 52. Chriſma Londini conſecrat B. 1493, 48. Tres Abbates mandata in favorem conventus à P. R. accipiunt; 1492, 50. atq; ea, ſed non plene, exſequuntur. 1494. 10. B. nomina Anſelmi & Thomæ cauſæ ſuæ prætexit. 1494, 44. 1499, 12. 1596, 21. 1611, 2. 1616, 50. Aliæ Urbani literæ, mandantes ut monachis omnia in priſtinum ſtatum revocet, 1494, 61. ejuſdem literæ ad tres Abbates, mandantes ut, ſi Archiepiſcopus imperata non fecerit, ipſi plene exſequantur. 1495, 33. B. eccleſiam ſuam primo ex ligno conſtruit, 1494, 57. poſtea ex lapidibus. 1497, 32. 1676, 62. Diſputatio inter advocatos B. & monachorum in curia Rom. 1498, 1499. Præfectus Angliæ mandat nequis Papæ juſſa perficiat. 1503, 32. B. cellarium Doveriæ ab officio & fidelitate erga conventum Cantuarienſem flectere conatur, 1504, 32. & camerarium. 1505, 3. Rex jurat, ſe Archiepiſcopo hæc omnia machinanti nec conſilium nec aſſenſum præbuiſſe. 1505, 18. Alia B. molitur. 1505, 52. Sacriſtam, camerarium & cellarium inſtituit, iiſq; reſtituit quæ conventui abſtulerat. 1505, 1506. 1322, 12. Conventus Papam iterum appellant. 1506, 27. Literæ P. R. quibus graviter B. increpat ob contemtum ſedis Apoſtolicæ, 1320, 21. 1507, 30. jubet ut ſuis expenſis eccleſiam demoliatur, 1320, 60. 1508, 2. ablata monachis reſtituat, excommunicatos abſolvat, &c. 1321, 9. 1508, 17. Hæc mandata, ſi B. neglexerit, Epiſcopos duos totidemq; Abbates jubet Papa ut perficiant. 1508, 44. Literæ Urbani ad Regem, ut Cantuarienſes foveat, & Cantuarienſem reprimat. 1509, 62. Rex & Archiepiſcopus mitteſcere videntur, & ſpes magna monachis affulget: 1510, 61. Sed mox, audita Urbani morte, Rex Archiepiſcopi partes palam tuetur. 1511, 60. B per Gilbertum Roffenſem iis mandat, ut theſauros ei oſtendant, & ſigillum tradant, &c. 1514, 27. quæ omnia illi facere recuſant. 1515, 9. Miniſtri Archiepiſcopi, oſtiis effractis, monachorum bona invadunt. 1516, 27 & 60. 1677, 24. B. monachos à conventu miſſos ut ipſum ſalutarent, excommunicat. 1516, 34. Armis & fame eos flectere nititur. 1517, 59. Suppriorem ejuſq; adhærentes excommunicat. 1518, 8. Accepto nuntio de obitu Gregorij VIII, monachis aliquod levamen concedit. 1518, 26. eorum conſtantia & fortitudo. 1519. 1527. 4. 1534. Cives, aliiq; , inter quos & Judæi, potum & panem ipſis afferunt, ringentibus adverſariis. 1519, 60. Gravamina a B. ipſis illata, nuntiis Regiis exponunt. 1521, 2. Ob enormitatem eorum quæ fuerant paſſi, ipſi ſuam eccleſiam ſuſpendunt. 1517, 2. 1518, 61. 1521, 4. 1523, 21. B. de iis apud Regem queritur. 1523, 1. Pro iis reſpondet Reginaldus Bathonienſis. 1523, 7. Rex literas & nuntios ad eos mittit. 1523, 55. Iis gravamina fuſius explicant. 1525, 1526. Conventus IV monachos ad Regem mittit: 1527, 3. Qui contumeliis & ſannis excipiuntur. 1527, 35. Rex monet ut omnia committant ipſius & Epiſcoporum arbitrio: 1527, 59. Sed hoc nolunt monachi. 1527, 67. Rex ad ſe mitti jubet tres monachos ætu grandiores: 1528, 16. Sed hi infirmitate detinentur. 1528, 26. Literæ Clementis III ad B. ejuſdem commatis cum literis Urbani: 1322, 6. 1528, 56. 1537, 39. 1549, 19. B. parum reverentiæ iis exhibet. 1529, 54. Ejuſdem literæ, de excommunicandis iis qui monachis vim intulerant. 1321, 39. 1530, 39. Excommunicantur. 1531, 13. Sententia autem illa parvi penditur. 1531, 30. B. Papalium mandatorum exſequutores perſequitur. 1532, 17. P. R. legatum ad litem hanc dirimendam mittere ſtatuit. 1532, 50. Mittit Epiſc. Oſtienſem: 1533, 19, qui morte prævenitur. 1534, 1. Ex hoc, aliiſque infauſtis eventibus nonnulli de cauſa judicabant. 1534, 22. Radulfus Cardinalis a P. R. latere miſſus, 1537, 33. in itinere item obit. 1538, 48. Literæ Regis ad conventum, de mittendis ad ipſum monachis ſapientioribus. 1539, 33. Nuntii Regii idem ſedulo ſuadent, ſed non perſuadent. 1540, 1541. Johannes Anagninus Cardinalis, legatus, cum literis ad B. venit. 1542, 12. Henrici II poſtremæ ad conventum literæ. 1545, 32. B. monachorum proceſſionem non admittit, quoniam Suppriorem, quem excommunicaverat, ejicere noluerint. 1546, 19. De reſtitutione villarum & privilegiorum cum eis litigat. 1546, 59. Tandem maneria &c. illis reſtituit. 1547—1549. Pacem cum illis factam violat. 1550, 20. Priorem illis per vim obtrudit. 1550, 1551. Ricardus Rex per literas & nuntios eos monet ut de toto negotio compromiſſum facerent. 1551, 59. Literæ conventus ad Legatum, de ſuis miſeriis ipſiuſque negligentia conquerentes. 1552, 25. D marcarum ſponſione Regis animum pacant. 1553, 17. XII monachis miſſis, cauſa diu diſceptatur coram Rege & Epiſcopis. 1553—1557. Quæ ab Archiepiſcopo petebant: 1554, 22. quæ Archiepiſcopus ab illis. 1554, 35. Iterum minis & armis urgentur. 1557, 1558. Legatus ad Doveriam applicans, non permittitur ulterius progredi. 1558, 54. 1678, 29. Inhibet Epiſcopos, quo minus cauſam iſtam judicent. 1559, 59. Lis tota dirimitur: 1167, 27. 1559, 1562. Quod Legatus indigne fert. 1168, 58. Legatus Cantuariam venit, & ſe excuſat quod nihil pro monachis fecerat. 1563, 5. B. Rogero depoſito, alium ejuſdem farinæ inſtituit Priorem. 1564, 28. Appellat ſedem Rom. 1564, 35. Præcipit clericis Hakintonienſibus, ut ædes & ſedes ſuas Lambethæ ponerent. 1564, 5. 1678, 39. Celeſtini P. R. literæ ad R. Bathonienſem & alios, de deſtruenda capella Baldewini, &c. 1325, 18. 1571, 59. 1591, 25. Bathonienſis & collegarum literæ ad rectores ejus capellæ. 1572, 45. Capella diruitur. 1572, 60. Forma condemnationis ejus capellæ. 1573, 4. Celeſtini literæ ad conventum, de concordia inter B. & ipſos facta. 1324, 46. 1573, 34. V. 1619, 36. Literæ Johannis Anagnini, teſtantes eam concordiam vi factam viribus carere; 1324, 13. 1574, 8. eitatur ab Innocentio III. 1619, 15. Argumenta pro Archiepiſcopo militantia. 1610, 55. 1616, 49. Ei facultas conceditur capellam in locum remotiorem transferendi. 1611, 31. 1617, 48. Pleraque ex prædictis, alibi fuſe expoſita, ſuccincte narrantur. 1676—1678. V. *Hakintonienſem eccleſiam.*

Baldewinus, Comes Anglus. Ejus oratio ante pugnam Lincolnienſem. 1030, 61. 1352, 40. 2386, 35. Capitur. 1354, 11.

Baldewinus, Comes Flandrenſium, Archiepiſcopum Remenſem perimit. 452, 41.

Baldewinus, Arnulfi F. Comes Flandr. 457, 43.

Baldewinus, *cum barba* cognominatus, Comes Flandr. 468, 44.

Baldewinus de Inſula, Comes Flandr. ejus proſapia. 468, 45. 485, 35.

Baldewinus alius, Comes Flandr. 502, 12. 1006, 28. Lethaliter vulneratur. 502, 63. 1006, 64. Moritur. 503, 56. 579, 37.

Baldewinus alius, Comes Flandr. puer moritur. 1007, 53.

Baldewinus alius, Comes Flandr. fœdus ferit cum Ricardo R. Angliæ. 697, 10. 1273, 40. Obſidet villam S. Audomari: 704, 9. Eam capit. 704, 23. 1614, 43. Capit oppidum de Doway. 1273, 43. Signaculo crucis inſignitur. 706, 65. Fit Imp. CP. 2416, 21.

Baldewinus de Redvers Stephano R. rebellat. 1025, 5. Proſcribitur. 383, 20. 1025, 14. 1340, 51.

Baldewinus, Epiſc. Or. Anglorum. 438, 60. 1638, 32.

Baldewinus I, Rex Hieroſolymorum. 227, 10. Capitur a Paganis. 247, 8.

Baldewinus II, R. Hieroſol. 502, 66.

Baldewinus III, Fulconis F. Rex Hieroſol. 503, 59.

Baldewinus IV, Almarici F. Rex Hieroſol. 578, 57. Ejus literæ ad Heraclium Patriarcham de geſtis Saladini. 612, 64. Lepra percuſſus, Regno ſe abdicat. 2474, 51.

Baldredus, R. Cantiæ ultimus. 743, 7. 2258. Manerium de *Mellinges* eccleſiæ Chriſti Cantuar. donat. 2218, 40. Quæ donatio ab Egberto & Ethelwolfo confirmatur. 2218, 5.

Baltheri obitus. 11, 1.

Bangorenſes monachi pene omnes a Northumbris interimuntur. 780, 2. 1632, 3. ¶ Bangoren. Abb. *Dinoot.*

Bangoria, ſedes Archiepiſcopi. 1634, 64. ¶ Bangorenſes epiſcopi: *Hervinus; Guido; David; Mauritius; Alanus; Robertus; Johannes.*

Baptiſmum negans presbyter mulctandus. 830, 15. V. *Presbyteri.* Infans, baptizandus intra XXX noctes. 761, 57. Decem millia uno die ab Auguſtino baptizantur. 1632, 6. Hibernis injunctum, ut infantes in eccleſia, & a ſacerdotibus, baptizentur. 1071, 34. Quomodo olim baptizarint. 1071, 36. Utrum ſacerdotis ſponſorumve peccatum baptiſmum infanti reddat irritum. 1670, 8.

¶ Barocenſes, vel Beatrocenſes, Comites ſeu Duces: *Ethelwolf; Sranus.*

Barkſhire, vel *Baroc-ſhire*, unde dicatur. 801, 5. 956, 33.

Barnaces, avium genus in Hibernia ex putri ligno oriundum. 1072, 65. An jejuniorum tempore eas comedere liceat. 1073, 1.

Baronibus

Baronibus quæ conceſſerit Henricus I. 310,60 &c. 1021,52. Baronum ſtatura in præjudicium Regis facta abrogantur. 1912,53. De officio Baronum. 2356,52. 2358,41.
Bartholanus quo anno poſt diluvium in Hiberniam advenerit. 1073,52.
S. Bartholomæi de *Smithfeld* cœnobium. 1854,53.
D. Bartholomæus, Apoſtolus, ubi ſepultus. 1120,56. Ejus brachium Eccleſiæ Chriſti Cant. donatur. 2225,21.
Bartholomæus, Epiſc. Exonienſis. 532,41. 533,24. 559, 21. 1381,38 & 65. Ejus judicium de negotio Thomæ Cantuarienſis. 1390, 42. Oratio ejus coram P. R. 1395,42.
Baſingwerk monaſterium fundatur. 1048,38. 2394,8.
Bathonia, urbs Badonis, & Achamanni, dicta. 869, 11. 2647,6. Fit ſedes Epiſcoporum Wellenſium. 1654,42. ¶ Bathonienſes, qui & Wellenſes, Epiſcopi: *Athelmus*, vel *Aldelmus*; *Wulfelmus*; *Brichthelmus*; *Livingus*, qui & *Ethelſtanus*; *Duduc*, *Giſa*, vel *Guiſo*; *Johannes*; *Godefridus*; *Robertus*; *Reginaldus*; *Savaricus*; *Jocelinus*; *Walterus Giffard*; *Robertus Burnell*; *Willielmus de Marchia*; *Walterus de Skirlow*; *Radulfus Argam*. ¶ Bathonienſes Abbates: *Elfegus*; *Alſius*.
Beadmundus, vel Bewmundus, Abbas S. Auguſtini. 1777, 35. 2240.
Beawfeld, vel Biwesfeld, vel Beaufeld. 1775,37. 1878,28. 1941,9. 1966,33. 1967,12.
Bebbæ civitatis deſcriptio. 107,36. *Bebban burgh* unde dicta. 221,46.
Beccanus, vel Bectanus, Abbas S. Auguſtini. 1777, 38. 2241.
Becenſe monaſterium fundatur. 469,53. 2330,44. Dedicatur. 487,21.
Bechlandæ cœnobium fundatur. 259,45.
Beda, quando & ubi natus. 4,3. 76,55. 1695,10. Monaſterium Girvenſe ingreditur. 4,6 76,60. Ejus educatio & eruditio. 4,20. 8,29. 77,2. 1695,15. Erat Johannis Beverlacenſis auditor. 1692,42. Sacros ordines ſuſcipit. 1693,6. 1695,20. Quando ſcribere cœperit. 7,3. 442,24. De vita ejus, & ſcriptis: 8,26. 432,31. 442,64. Morbo & morte: 8,29 &c. 77,39. 443,10. 774,24. 1696,47. 2236. Sepultura. 8,67. 1696,56. Ejus & Cuthberti oſſa eadem theca condita. 32,62. 77,50. 1696,58. Ejus operum catalogus. 774,27. 1696,1. Ejus carmen de ſupremo judicio, inferni tormentis, & cœli gaudiis. 96 &c. Nonnulla ex ejus hiſtoria excerpta de eminentia Cantuarienſis eccleſiæ. 1737—1742. Quædam falſo ſcripſit de Hibernia. 1093,8. Epiſcoporum nomina qui ejus tempore in Anglia vixerunt. 774,53.
Bedfordiæ caſtrum conſtruitur. 153,28. 835,30.
Bekerteſtone. 1894,41.
Bela, Rex Hungariæ, &c. Margaritam Henrici R. junioris viduam ducit. 611,6. Literæ Henrici II ad eum. 638, 38. Literæ ejus ad Henricum II. 639,1.
Belgrave. V. *Leceſtria*.
Belinus, R. Britonum. 1484,40.
Bella Landa, cœnobium. 1028,57.
Belli Abbatia. De ſitu & menſura ejus Willelmus Conq. cœleſti oraculo admonetur. 2341,20. V. *Willielmus Conq.* Valor ſpiritualium & temporalium ad eam pertinentium. 2164, 22. ¶ Ejus Abbates: *Adam*; *Odo*. Eccleſia ibi dedicatur. 119,54.
Bellum. V. *Prælium*.
Belvacenſis Epiſcopus. V. *Ricardus I.R.*
S. Benedicti corpus ubi requieſcat. 1220,63. Ejus regula quando primum in Anglia obſervata. 2232. Herdingus, Ciſtercienſium autor, eam examinat. 1371,1.
S. Benedicti monaſterium in Norfolcia. V. *Cowholm*. ¶ Ejus Abbates: *Wulfricus*; *Alſinus*.
Benedictus, Abbas Girvenſis & Wiramuthenſis. 4,8. 75,65. 774,28. Ejus vita. 91,44. Monaſteria bina conſtruit. 91, &c. 800,32. 1637,40. 1695,1. Libros & ſanctorum reliquias ex locis tranſmarinis illuc affert. 92,20. 93,63. 1695,33. Moritur. 94,64.
Benedictus, Abbas Witebienſis. 206,30. 273,36.
Benedictus I, P.R. 1757,55. Moritur. 1758,45.
Benedictus II, P.R. 441,42. 2232.
Benedictus III, P.R. 2239. Anaſtaſium Antipapam habuit. 450,49.
Benedictus IV, P.R. 452,66. 2241.
Benedictus V, P.R. 2243. Contra juramentum Imperatori datum a Romanis electus, 457,34. rejicitur. 457,45.
Benedictus VI, P.R. 2243.
Benedictus VII, P.R. 2243.
Benedictus VIII, P.Rom. 1650,47. 2245.
Benedictus, P.R. ob ſimoniam excommunicatur. 201,61.
Benedictus IX, P.R. ſimoniacus & illiteratus. 2245. Silveſtrum ſibi adjungit. 475,19. His tertius ſuperadditur, Gregorius. 475,23. Quos inter ſe altercantes Imp. deponit, & Clementem elevat. 475,28. 2322,11.
Benedictus X, P.R. 1652,2. 2247.
Benedictus XI, P.R. 2003.51. 2277. 2519,64. Diſtichon de eo. 2494,23.
Benedictus XII, P.R. 2085,10. 2281. 2565,38. Conſtitutiones ejus. 2580,67.
Benedictus, Prior S. Trinitatis. 1432,44. 1820,15. Fit Abbas Burgenſis. 1120,9.
Beneverthus, Epiſcopus. 2219,50.
Bentonæ caſtrum deſtruitur. 770,45. 776,20.
Beornelmus, Abbas S. Auguſtini. 1777,55. 2244.
Beornredus, R. Merciæ, ab Offa fugatur. 776,1. Vocatur Broenredus. 446,13.
Berengarii opinio de Euchariſtia. 940,6. 2335,65. Eam coram concilio retractat. 1336,1. Ejus elogium. 2336,18. Lanfranci cum eo congreſſus, 2360,64. Nicolaum P.R. pene in ſententiam ſuam pertraxerat. 2360,43. Quamvis pœnitentiam egerit, 2336,10 tamen Fulbertus ejus præſentiam abhorruit. 2336, 26. Obitum ſuum prædicit. 951, 16. 2336, 32. Quinam contra eum ſcripſerint. 2336,6.
Berengera. V. *Ricardus I,R.*
Berkingenſe, vel Berchigenſe, monaſterium ſanctimonialium, 412,58. ab Erkenwaldo conſtructum. 440,44. ¶ Ejus Abbatiſſæ: *Edelburga*; *Hildelitha*; *Maria*.
¶ Bermundſeienſes (vel Beremundenſes, 1445,52.) Priores: *Petrus*; *Robertus*; *Guarricus*; *Henricus*.
Berna, R. Or. Anglorum 748,39.
Bernardus de Balliolo, vel de Baiol. 261,52. 320,63. Ejus fortitudo. 1091,58.
S. Bernardus fit monachus Ciſtercienſis, 1004, 61. 2251. Abbas Claravallenſis. 257,26. 271,18. De ejus natalibus, victu, ſtudiis, dictis, ſcriptis, morte. 1042,20. 2389,14. Quanto in honore fuerit apud Papam Eugenium. 275,14. 1361,6. Suadet Regi Franciæ, ut Hieroſolymam proficiſcatur. 509,8. Ejus prophetia de Henrico II R. Angliæ. 1045,66. 2393,12. Obit. 282,48. 527,48.
Bernardus, Menevenſis Epiſcopus. 237,9. 502,29. 504,9. 1017,65. 1341,44.
Bernechus, Epiſc. Auſtralium Saxonum. 473,10.
Bernet, domus incendium. 929,18.
Bernicia, provincia Northumbriæ, 285,11. quando converſa. 286,2. 190,18.
Bernredus, R. Merciæ. V. *Burthredus*.
Bernulfus, R. Merciæ. 778, 33. Ab Edbrichto vincitur. 449,5. Concilio Cloveſhoenſi præſuit. 2213,26. Terras quas Kenewolfus abſtulerat Archiepiſcopo Cantuarienſi reſtituit. 2213,2214. *Godmereſham* Eccleſiæ Chriſti Cantuar. donat. 2216 26.
Bernus. V. *Siwardus*.
Bertha, vel Berta, Regina Anglorum. 435, 59. Qua conditione fuerit Ethelberto copulata. 1630, 4. Ejus genealogia; 1767, 28. Capellanus; 1767,37. Sepultura. 1767,24.
Bertinus, Abbas Beverlacenſis, 794,28. Is eſt forſan qui vocatur Brithunus. 1693,15.
Berton 2019,59.
Bertramus Gordon, vel Gurdon, Ricardum I lethaliter vulnerat. 1277,36. V. *Ricardus I, R.*
Bertulfus, R. Merciæ. 110,10. A Dacis fugatur. 778,61.
Berwicum incenditur. 2089,35. 1092, 29. Muro & foſſa munitur. 2480, 35. Caſtellum datur Regibus Angliæ. 584,57. Reſtituitur Scoto. 1167,57.
Beverlacenſe monaſterium dicatur. 838,46. V. *Kelfricus*, & *Kinſius*. Quibus ædificiis & privilegiis illud ornavit Aldredus. 1704, 41. ¶ Ejus Abbates: *Bertinus*; *Wolfbeath*. ¶ Priores: *Thomas*; *Thomas Becket*; *Gaufridus*; *Willielmus de Melton*.
S. Bibliæ quis in capita diviſerit. 2430,66.
Bilage, quid. 1936,39. 2001,24.
Bilſintonæ monaſterii valor. 2167,17.
Birinus fit Epiſcopus. 755,13. A P.R. in Britanniam mittitur. 755,16. 1635,55. Hoſtiam, quam in littore reliquerat, petiturus, per mare ſiccis pedibus ambulat. 755,35. Convertuntur omnes qui in navi erant. 755,42. Cunctis, præter Epiſcopum, dormientibus, navis ad optatum por-

tum

tum pervenit. 735, 50. Birinus vetulam cæcam & ſurdam ſanat. 755, 59. Occidentales Saxones convertit. 756, 7. Dorciæ ſedem Epiſcopalem habuit, 438, 43. 756, 13. 1635, 57. & ſepulcrum. 756, 16. Corpus ejus Wentam transfertur. 756, 17.
Birkelanus, R. Daciæ. 1320, 39.
Birſtanus. V. *Brinſtanum.*
Biſcopland, quid. 852, 41.
Biſi, Epiſc. Or. Anglorum. 1638, 29.
Biſſopeſcote datur eccleſiæ S. Albani. 501, 49.
Bituricenſis Archiepiſcopatus ad Ducatum Aquitaniæ ſpectat. 1061, 61.
Blakburne-ſhire. 956, 65.
Blaſius, martyr, magno pretio emtus, Roma Cantuariam transfertur. 1644, 12.
Blederi, Epiſc. Landavenſis. 461, 6.
Bleduc, Epiſc. de S. David. 467, 33.
Blengate hundredum. 1935, 26. 1943, 18. 2018, 60. 2110, 31.
Bladwithe, quid. 957, 39.
Boamundus [lege, *Reimundus*,] Comes Tripolitanus, proditionis reus, amens fit, & expirat. 642, 17.
Bocland, quid. 836, 15. 852, 41. 923, 55.
Bodeſham. 1784, 16.
Boiſilus, Abbas Mailroſenſis. 2, 58. 87, 19. 294, 58. 788, 34. erat Cuthberti magiſter. 1, 2. ejus reliquiæ Dunelmum translatæ. 32, 40.
¶ Bokingamiæ Com. *Thomas de Woodſtoke.*
Bolling. 1839, 9.
Bonifacius, Archiepiſc. Cantuar. 1893, 51. 2263. 2432, 34. Rogero Abbati S. Auguſtini benedictionem denegat. 1899, 33. Moritur 1919, 8.
Bonifacius, Epiſc. Or. Anglorum. 1635, 33.
Bonifacius III, P. R. 2229. A Phoca Imp. obtinet, ut Romana caput eſſet eccleſiarum. 437, 23.
Bonifacius IV, P. R. 437, 29. 2229. Ejus literæ ad Ethelbertum R. 1782, 2. ad Mellitum, de privilegiis Auguſtinenſium. 1766, 37.
Bonifacius V, P. R. 437, 31. 1634, 9. 2229. Ejus literæ ad Juſtum Cantuar. 739, 64. ad eundem, de dignitate eccleſiæ Dorobernenſis; 1749, 9. ad Edwinum, R. Northumbriæ. 781, 19.
Bonifacius VI, P. R. 452, 46. 2241.
Bonifacius VII, P. R. 2243.
Bonifacius VIII, P. R. 1963, 33. 2275. 2468, 22. 2718, 48. Quomodo Pontificatum obtinuerit. 2003, 9. Diſtichon de eo propheticum. 2003, 49. Sextum librum Decretalium edit. 2472, 24. Excommunicat Regem Franciæ. 2528, 58. Muneribus inhiabat. 2002, 64. Jubilæum centeſimo quoque anno repetendum decernit. 2195, 42. 2518, 37. Hæreſeos, homicidii, ſimoniæ accuſatur. 2519, 61. Prædeceſſoris de eo prophetia impletur. 2472, 18. Obitus ejus miſerrimus. 2003, 26. 2472, 42. Ejus literæ, clericos a laicorum exactionibus eximentes; 2489, 37. ad Edwardum I, de pace cum Gallo ineunda; 2504, 30. Ejus decretum, de pace inter ipſos duplici matrimonio confirmanda. 2526, 37. Ejus literæ ad Robertum Cantuar. pro Thoma Cuſte. 1968, 15. Privilegium ob eo conventui S. Auguſtini, ſed non gratis, indultum. 1971, &c. Quomodo illud, *Ego plantavi, Apollos rigavit*, &c. expoſuerit. 1986, 50. Aliud privilegium, priori reſtrictius. 1995, &c. Contumelias & minas in Archiep. Cantuarienſem projicit. 1990, 60. 1993, 12.
Bonifacius IX, P. R. 2285. Uſum & fructum Jubilei diffundit. 2195, 57.
Bonus, P. R. 2243. Sed potius, *Donus*, legendum.
Borden. 1763, 23.
Boſa, vel Boza, Deirorum, vel Eboracenſis, Archiepiſcopus. 4, 61. 440, 53. 792, 65. 1638, 47. 1691, 16. 1692, 15.
Boſelus, Epiſc. Wicciorum. 441, 15. 1638, 56.
Boſo, ecſtaſin paſſus, mira narrat. 55 & 56.
Boſſonæ caſtrum fundatur. 2430, 16.
Botolm, ſine emendatione. 308, 44.
S. Botulfi corpus quomodo diviſum, & quo translatum. 868, 62.
Botwine, Abbas Ripenſis. 110, 26.
Boxleienſis Abbatiæ valor. 2165, 37. ¶ Ejus Abbates: *Thomas*; *Lambertus*; *Walterus*; *Johannes*; *Dionyſius.*
Brabacenorum, vel Brabancenorum, ſecta, turba gravis paci, placidæque inimica quieti, quomodo ſuppreſſa. 1461, 14. Mira hiſtoria de Brabaceno lapidem in S. Virginis imaginem jaciente. 1499, 38.
Braburn. 1776, 65.
Brackleienſe hoſpitale. Ibi cor fundatoris ſale conditum ſervatur. 1346, 40.
Bregwinus, Archiep. Cantuar. 106, 32. 444, 20. 1773, 19. 2835. Vocatur Brechwinus, 1210, 44. & Lyzegwinus. 742, 34.
Brennius, Dunwallonis F. R. Scotiæ. 2484, 39.
Bridgenorth, vel Bruggenorth: De capella collegiata ibi in caſtro ſita. 989, 18.
Bridgemia, ſponſus. 861, 58.
Brigbota, quid. 923, 38. 929, 24.
Brige, vel Brudge, vel Brugge, conditur. 153, 8. 356, 19. 834, 33.
S. Brigidæ ſepulcrum. 1228, 29. 1245, 34.
Brihtegus, vel Brithegus, Abbas Perſcorenſis, fit Epiſcopus Wicciorum. 178, 62. 180, 15. 469, 50.
Brihtelmus, Epiſc. Wintonienſis. 157, 43.
Brihtwoldi, Epiſcopi Wintonienſis, viſio de Regibus & Regno Angliæ. 136, 45. 371, 47. 909, 10. 955, 46. V. *Edwardus Confeſſor.* Vocatur Brichtwaldus, 373, 47. & Brihtwoldus. 2318, 31. Dicitur Wiltunenſis. 136, 45. 2318, 33.
Brimesburg conſtruitur. 834, 14. Vocatur *Brunesburch.* 356, 19.
¶ Brincaburgenſis Prior: *Nicolaus.*
Brinſtanus, vel Birſtanus, Epiſc. Wintonienſis. 154, 49. 454, 21. Dicitur Wiltonienſis. 838, 52. V. *Frethestanum.*
Britannia, a Bruto dicta. 718, 57. 2483, 18. Olim Albion vocabatur. 2484, 16. Vocatur Loegria. 1154, 43. Quomodo Brutus eam inter filios diviſerit. 2484, 21. Olim quinque diverſæ gentes & linguæ in Britannia. 1739, 28.
Britannia minor olim Regibus, poſtea binis Comitibus, dein uni ſubdita. 548, 58. Quomodo fuerit a Rege Anglorum adquiſita. 1059, 43. Dux ejus, homo Regis Angliæ. 1196, 10.
Brithegus. V. *Brihtegus.*
Brithelmus, epiſc. Wellenſis. 864, 19. Cantuarienſis electus, ſtatim reprobatur. 456, 58. 864, 20. Ad priorem cathedram revertitur. 157, 57. 864, 23. 1645, 42.
Brithfridus in ſomnis jubetur Ethelbertum ſepelire. 751, 53.
Brithmarus, epiſc. Lichfeldenſis. 180, 19.
Brithnodius, vel Brithnothus, Dux Or. Anglorum, ad bellum contra paganos profecturus, terras ſuas per eccleſias dividit. 2223, 60. In prælio cadit. 162, 16. Ejus uxor Elfleda *Metlinge*, villam Suffolciæ, eccleſiæ Chriſti Cant. dat. 2222, 47.
Brithnotus, primus Abbas Elienſis. 747, 66. 868, 41.
Brithricus, vel Brictricus, R. Occid. Saxonum 110, 44. 445, 1. 770, 60. Veneno ab uxore necatus. 118, 28.
Brithunus. V. *Bertinus.*
Brithwoldus, Epiſc. Wiltonienſis. 181, 35.
Brithwoldus, vel Brichtwaldus, vel Birthwoldus, vel Berthwaldus, Abbas Raculfenſis. 1640, 19. 2207, 49. Fit Archiep. Cantuar. 98, 46. 100, 37. 441, 57. 742, 13. 768, 25. 1771, 8. 2208, 12. 2833. Wilfridum Eboracenſem propter inobedientiam loco movet. 1741, 61.
Britonum prima converſio ab idolis ad fidem. 715, 10. 1686, 60. Nunquam totaliter a fide defecerunt. 725, 16. 736, 55. Eorum Regnum quamdiu duraverit. 725, 25. Quando & quomodo monarchiam amiſerint. 1154, 35. ¶ Eorum Reges: *Brutus*; *Locrinus*; *Dunwallo*; *Belinus*; *Arthurus*; *Modredus*; *Conſtantinus*; *Aurelius Conanus*; *Careticus*, *Vortiporius*; *Malgo*. V. *Wallenſes.*
Broklondæ eccleſia appropriatur Auguſtinenſibus. 2086, 1. ordinatio vicariæ. 2087, 64.
Bruern Bocard, unus e Northumbriæ magnatibus. 802, 45. Osbrichus R. ejus uxori ſtuprum per vim infert. 802, 53. Ipſe vindictæ cupidus Dacos in regnum vocat. 803, 7. Occiditur. 809, 58.
¶ Brugenſis Abbatiſſa: *Edelburga.*
Brunichilda, Regina Franciæ. 436, 66. 1694, 17.
Bruno, autor ordinis Carthuſianorum. 979, 22. 1005, 6. 2352, 64.
Bruti res geſtæ, & filii. 2484, 13.
Bulgarinus, Comes Engoliſmenſis, Pictaviam invadens repellitur. 590, 10. Pedibus Henrici II ſupplex advolvitur. 594, 45.
Bullas plumbeas ciſalpini præſules ſcriptis non apponunt. 1458, 59. Bullis carentia privilegia pro primatu Cantuarienſis Archiepiſcopi producuntur. 1717, 61. Bulla plumbea Auguſtinus utebatur: 1764, 63. Uſi ſunt quidam Epiſcopi tranſmarini. 1765, 3.
Burdinus, Antipapa. 238, 56. 1007, 14. Contumelioſe tractatur. 1008, 17. 2381, 13.
Burga quando reparanda. 843, 21.

Burgh abbatia, prope Stanfordiam, nunc *Peterborough*. 868,27. Vocatur *Burch*, 359,58. & *Medeſhamſtide*, 162,34. 475, 64. 1699,56. & Abbatia Petri de Burgo. 1108,1. Seditioſi quidam ei ruinam intentantes profligantur. 2638,45. ¶ Ejus Abbates: *Saxulfus*; *Aldulfus*; *Godricus*; *Arnulfus*; *Willielmus*; *Benedictus*.

Burgmotus ter in anno habendus. 872,14. 924,26.

Burgricus, Epiſcopus (uti puto) Roffenſis. 2221,26.

Burgundiæ deſcriptio. 602,2. Ejus regimen. 601,56.

Burhbota, quid. 923,28. 929,24.

Burhbriche, quid. 957,21.

Burthredus, R. Merciorum. 778,66. Britones ſubjugat. 120, 41. 139,7. 779,1. A Dacis expellitur. 127,32. 779,4. Vocatur Burredus, & Bernredus. 778, 67. 807, 47. 810, 29.

Burtona ad Trentam. Monaſterium ibi fundatur. 885,14.

Burwarmerſch. 1776,48. 1777,25.

Bury. 745,14. 754,58. Olim dicta *Badricesworthe*, 467,37. & *Bedricheſworde*, 806, 44. & *Betricheſorde*. 2315, 1. Illuc S. Edmundi corpus transfertur. 806,43. Privilegia ei concedit Edmundus, R. Angliæ, 856,6. & Canutus, 892,33. 914,8. Primi ejus Abbatiæ monachi unde venerint. 914,1, 2325 4. V. S. *Edmundi*.

C

CAdomum capit Henricus V. 2292,

Cadvaladrus, R. Britonum. 439,41. Moritur. 441,52.

Cadwallanus, Princeps Southwalliæ, ſub Angli conductu ſecurus, interficitur. 607,13. Henricus II ejus cædem ſevere ulciſcitur. 607,23.

Cadwallo. V. *Cedwalla*.

Cæcus natus meritis Johannis Beverlacenſis viſum accipit. 357,39. Cæci curantur ab Edwardo Conf. V. *Edwardus Conf.*

Cairleil. V. *Carleol*.

Calcei acuti. 2369,28.

¶ Caldenſis Abbas: *Girardus*.

Caletum ab Anglis obſidetur. 2588, 44. Commeatus illuc advehitur. 2592,36. Cives fame laborantes Regi ſcribunt ut opem feſtinet. 2593, 17. Anglus literas interceptas legit & ad Gallum mittit. 2593,13. Gallus ingentem exercitum adducit; 2594,1. ſed non auſus cum hoſte congredi, feſtinanter reducit. 2594,39. Cives ſe & urbem Edwardo Anglo dedunt. 2594,54. 2284. Modus deditionis. 2594, 63. Rex eis veniam concedit. 2595,9. Famelici cibos nacti, nimia voracitate pereunt. 2595,11. Veteres cuſtodes in turrim Londinenſem conjecti: 2595,57. novi conſtituti. 1596,13. Ibi lanæ *ſtapula* conſtituitur. 2626,42. 2734, 52. Anglorum colonia illuc deducitur. 2626,44.

Calixtus II, P.R. 1007,58. 1661,29. 1715,19. 2251, 2380, 41. Imperatorem excommunicat. 1007,62. Remis concilium celebrat. 503,28. 1715,27. Turſtinum conſecrat. V. *Turſtinus*. In eo negotio callide & avare ſe geſſit. 1014,10. Gregorium Antipapam contumelioſe tractat. 244,57. 1008, 27. 2381,12. Cantuarienſi iratus, Eboracenſem Archiepiſcopum & S. Auguſtini Abbatem contra ipſum erigit. 1328, 25. Radulfi Cantuarienſis ad eum epiſtola. 1735—1748. Privilegium Auguſtinenſibus ab eo conceſſum. 1797,4.

Calveſcentis cujuſdam crines mire ſiſtuntur; mire defluunt. 2368,25.

Calves-croft. V. *Cow-holme*.

Cimbet, R. Walliæ. 2484,26.

Cambiendum non eſt ſine teſte. 842,64.

Cambria, Walliæ antiquum nomen. 2484,27.

Camelegiat, Epiſcopus Britonum. 833,58.

Campanarum libera pulſatio Auguſtinenſibus prohibita. 1792, 10. Conceſſa. 1797,17.

Candida Caſa in Gallowaia fit Epiſcopalis ſedes. 774,67. Ad Anglos olim pertinuit, 788,30. 801,32. & ad provinciam Eboracenſem. 1111,58. Ejus nominis ratio. 786,32. Vocatur Herwicernenſis eccleſia. 1720,30. ¶ Ejus Epiſcopi: *Wecthelinus*, vel *Wectelinus*; *Frithwaldus*; *Pheſtwinus*; *Ethelbirtus*; *Badwulfus*; *Johannes*; *Chriſtianus*; *Gildanus*.

Canis hominem ſi momorderit, quæ mulcta domino irroganda. 814,31. Canes omnes per foreſtas occiduntur. 2417,50.

Canonicorum electio citra aſſenſum Decani irrita. 506,5. 507, 8. Canonicorum collegia juxta eccleſias cathedrales ſtatuere Rex & Epiſcopi moliuntur. 1222,42. 1481,15. 1484, 46. 1564,11. 1594,8. 1596,1. Canonicis ſuis quomodo providerit Turſtinus Eboracenſis. 1720,37.

Cantabrigia, vel Cantebrigia, comburitur. 888,8. Olim erat in diœceſi Lincolnienſi. 987,64. Eccleſia S. Ægidii ibi fundatur. 868,55. 987,60. Cantabrigienſes fortiter pugnant. 887, 64. ¶ Cantabrigiæ Comes: *Edmundus de Langley*.

Cantiam veſtat Cedwalla, R. Occid. Saxonum; 741,46. ſubjugat Edbrichtus. 743,10. Unde factum quod hæc ſola ex Angliæ provinciis avitas conſuetudines inviolatas retineat. 1786,11. De Cantiæ Regno. 728,64. 800,50. Ejus Regum genealogia. 85, &c. ¶ Cantiæ Reges: *Hengiſtus*; *Oſca*; *Otha*; *Hirmericus*; *Ethelbertus* I; *Ethelbaldus*, vel *Edbaldus*; *Erchenbertus*; *Egebertus*, vel *Egbertus*; *Lotharius*; *Edricus*; *Wychterd* & *Wedbard*; *Withredus*; *Egfredus*, vel *Edbertus*; *Edbrichtus*, vel *Ethelbertus* II; *Alricus*; *Ethelbertus* III; *Eathmundus*; *Cuthredus*, vel *Cuddredus*; *Baldredus*; *Eardulfus*, qui quo loco reponatur, neſcio. ¶ Cantii Comites: *Atherus*; *Ealchere*; *Godwinus*; *Odo*; *Hubertus de Burgo*; *Edmundus*.

Cantredus, quid. 1074,3. V. *Hundredus*.

Cantuaria, ſeu Dorobernia, ſeu Canterberia. 1752, 39. Fit metropolis totius Britanniæ. 438, 5 & 24. 1749—1752. Cur hæc urbs ſedes Archiepiſcopi, non Londinum. 1686, 39. 1737,9. Ejus fines. 2147,21. Incenditur. 1100, 47. 1457,45. Per inſidias Almeri a Dacis capta, miſerrime vaſtatur. 168,40. 888,55. 1649,50. 1782,59. Henricus III concedit ut a duobus Ballivis regatur. 1881,10. *Stablegate* ibi, unde dicatur: 1559,46. 2204 56. Ejus loci immunitas & privilegia. 1759,48. 2204, 2105. Terræ in *Queengate* Auguſtinenſibus donatæ. 1774,60. S. Pauli eccleſia iisdem appropriata: 1917,41. 2095,23. Vicaria ibidem. 2095,60. Pancraſii eccleſia, olim fanum idolorum: 1760,27. Diabolus ſe inde pulſum dolens, eam evertere voluit, nec potuit. 1760, 40. Eccleſia SS. Petri & Pauli. V. *S. Auguſtini eccleſia*. Baſilica S. Johannis Baptiſtæ fundatur. 2641, 20. Eccleſia Chriſti ubi nunc ſtat, olim ſteterat palatium Ethelberti. 1760,19. 2104,60. Sepulturæ privilegium a Monaſterio S. Auguſtini ad eam transfertur. 1772, 1773. 2210. V. *Cuthbertus Archiep.* Conflagrat. 581,34. 1428,51. Incendii illius graphica deſcriptio. 1289, 1290. Bis antea conflagrarat. 1291, 32. De ejus reparatione. 1290, 52. 1298, 25. Veteris eccleſiæ, cum altaribus & reliquiis, deſcriptio. 1291, 27. Lanfranci opus, cum altaribus & Archiepiſcoporum ſepulcris, deſcribitur. 1293,1. Chorus Conradi. 1294, 22. Architectus Willielmus, 1290, 67. ruptis trabibus, a ſummo ad imum decidit: 1298,60. inde operi inutilis factus, in Franciam, patriam ſuam, redit. 1299,21. Operis novi & veteris differentia. 1302,44.

Eccleſiæ Chriſti origo & incrementa. 1310. 22. Ejus benefactores, & quid quiſq; ei donaverit. 2207—2226. Priori ejus & conventui quam poteſtatem conceſſerit Lanfrancus. 1311, 1. Quæ donarit Anſelmus. 1311, 38. 1226,17. Quam gravis iis fuerit Theobaldus. 1311—1313. 1367—1369. V. *Theobaldus*. Quam faverit Thomas. 1313,60. Quomodo erga eos ſe geſſerit Ricardus. 1314, 8. Quomodo Baldewinus. 1314,38. 1488,41. V. *Baldewinus*. Sententia Clementis III, P.R. in eos qui torum bona invaſerant. 1321,39. Johannis Anagnini P.R. Legati ad eos literæ. 1323, 1324. Cantuarienſis eccleſia id Anglis, quod Romana univerſis. 1332, 5. 1735, 67. A Willielmo Archiepiſcopo ſolenniter dedicatur & dotatur. 1341, 11. 1664, 15. Londinenſis Epiſcopus olim in hac Eccleſia fungebatur officio Decani; 1382,63. Wintonienſis, Cantoris; 1382, 60. Roffenſis, Capellani. 1383,58. V. *Roffenſis*. Charta Henrici II de libertatibus hujus eccleſiæ. 1435,24. Charta Richardi I de boſco de *Blen*. 1575, 4. Alia ejuſdem, de recognitionibus tenementorum faciendis. 1575,44. Henrici I dictum de hac eccleſia, ejuſq; patrono. 1663,22. Eccleſia S. Martini in Dovera ei in dotem datur. 1341,21. 1664,19. Quæ ei dederit Hubertus. 1683, 19. Ejus jura violantibus anathema denuntiatur. 1749,66. 1751,8. 1752,35.

Monachis Eccleſiæ Chriſti, ſeu S. Trinitatis, Thomas Cantuarienſis conatus Baldewini in viſionibus patefacit. 1481,53. Nuntii ad eos a Rege miſſi. 1487,25. Monachorum ad eos reſponſum. 1488, 1489. Rex ipſe Cantuariam adiens, monachorum pertinaciam flectere conatur, ſed fruſtra. 1490, 1. Archiepiſcopi juriſdictioni ſubduntur. 1304,33. Baldewino obſiſtunt. 635,8. 705, 25. Cum eo pacem ineunt. 649,47. 707,64. 1167,27.

V.

V. *Baldewinus.* Contendunt cum Epiſcopis ſuffraganeis de jure eligendi Archiepiſcopum. 619, 40. 620, 43. 666, 44. 669. 1424, 63. 1468—1474. 1662, 35. Rex eorum privilegia imminuere ſatagit. 1466, &c. Suffraganeorum literæ ad P.R. de electione Archiepiſcopi. 666, 39. Monachi, citra conſenſum ſuffraganeorum, electionem peragunt. 667, 9. V. *Baldewinus.* Abſq; autoritate Cantuarienſis eccleſiæ Epiſcoporum electiones non debent fieri. 1564, 65. Epiſcopi electi in hac eccleſia conſecrandi. 1567, 1568. 1570, 65. Literæ conventus, inhibentes ne conſecratio R. Wigornienſis alibi fiat. 1567, 44. Literæ Epiſcoporum ſuffraganeorum, prohibentes ne quis ex Epiſcopis Galliæ G. Eboracenſem conſecret. 1571, 5. Ricardi I ad monachos literæ, poſtulantes ut Willielmum Montis Regalis Archiepiſcopum ad Cantuarienſem ſedem eligant: 1568, 65. Monachorum reſponſum. 1569, 45. 1578, 25. Aliæ Ricardi literæ, de Archiepiſcopo eligendo. 1578, 66. Monachi tres & Oſbernus Prior a conventu deponuntur. 1570, 4. Sacerdotes Cantiæ ab hoc conventu oleum & chriſma ſoliti accipere. 1530, 54. Maleficos judicandi poteſtas huic conventui conceſſa. 1590, 26. Jubente Rege ut eorum theſauri inſpiciantur, 1614, 48. 1680, 44. Archiepiſcopo humiliter ſcribunt ut eos indemnes conſervet. 1614, 65. Poſſeſſiones illis auferuntur: 1615, 26. reſtituuntur. 1615, 36. Eorum reſponſum in curia Regis, de non oſtenſis theſauris. 1615, 60. Controverſia inter ipſos & Hubertum Archiepiſcopum de eccleſia Lambethana. 1593—1623. 1680—1682. V. *Lambetha.* Literæ Innocentii III ad Ricardum I, de injuriis quas iis intulerat. 1623, 61. Literæ ejuſdem ad conventum conſolatoriæ. 1625, 19. Literæ eorum ad Regem, cum jam tertio ſpoliarentur. 1626, 18. Literæ eorundem ad Archiepiſcopum, ejus patrocinium implorantes. 1626, 38. Literæ eorum ad P. R. 1627, 9 Rege occiſo, omnia eis redduntur, præter pecuniam, 1628, 33. Maneria XXV eis reſtituuntur. 490, 1. Monachi eccleſiæ Chriſti & S. Auguſtini ſe mutuis proceſſionibus viſitant: 628, 23. Commutationes terrarum & compoſitiones faciunt. V. *S. Auguſtini eccleſia.* ¶ Priores hujus eccleſiæ. V. *S. Trinitatis eccleſia.*

Cantuarienſem Archiepiſcopum ex ordine monaſtico eligendi mos mutatur. 247, 50. V. *Monachi.* Odo poſt electionem fit monachus, ne morem turbare videatur. 454, 34. Archiepiſcopus, a quo & ubi ordinandus. 438, 18. 485, 15. 972, 10. 1382, 42. 1747, 21. V. *Eboracenſis.* Pontificis R. Legatus naſcitur. 2155, 25 & 39. Cantuarienſes Archiepiſcopi primatum habuerunt ſuper Britanniam totam & Hiberniam. 970, 65. 2348, 51. Ad Cantuarienſem pertinet, Regem coronare. 1338, 35. 1664, 3. V. *Reges.* Rex Angliæ ſpecialis ejus parochianus, & tota Anglia ejus parochia. 1661, 40. In ejus provincia, nedum in præſentia, non ſolent Legati P. R mitrati incedere. 1485, 63. In provincia ejus non licet Eboracenſi crucem portare. 1237, 61. 1584, 32. Ejus locus in conciliis. 535, 38. 1784, 58. 2247. Scotiæ Epiſcopos ei ſubjectionem debere. 1739, 11. V. *Scotia.* Ad eum pertinent reddıtus. Roffenſis Epiſcopatus, quando vacaverit. 1462, 6. V. *Roffenſis.* Ejus juriſdictio in loco Cantuariæ vocato *Staplegate.* 2204, &c. Chorepiſcopum quamdiu habuerit. 1650, 65. S. Auguſtini Abbatia ejus ditioni ſubtrahitur. 1331, 26. V. S. *Auguſtini eccleſia.* VII Epiſcoporum ſubjectionem ei ſubtrahere conatur Gelardus. 1682, 15. In Eboracenſi provincia Archiepiſcopalem poteſtatem exercuit. 1741, 24. Cum Eboracenſi de primatu litigat. 250, 50. 1717. 60. Turſtinus ei ſubjectionem negat, 1237, 20. & victoriam in foro Romano reportat. 1718, 20. Radulfi epiſtola ad Calixtum P. R. ubi objectionibus Thurſtini fuſe reſpondet, primatum & privilegia ſuæ ſedis tuetur, & Papæ patrocinium nunc humiliter, nunc audacter poſtulat. 1735—1748. Utriuſque ſedis argumenta. 1263, 21. 2348, &c. Gregorius M. conſtituit, ut ille ex eis prior habeatur qui prius fuerit ordinatus. 436, 51. 730, 53. 1263, 24. Papa interdicit Cantuarienſi exigere, & Eboracenſi profiteri ſubjectionem. 266, 65. Cantuarienſis prioritas confirmatur a Bonifacio; 438, 6 & 24. 1749, 9. Honorio; 1750, 18. Gregorio III; 443, 4. Leone; 446, 56. Formoſo; 453, 14. 1751, 11. Johanne; 458, 29. Alexandro, 546, 53. 580, 4. qui poſtea contrarium decernit. 589, 40. Ab Eboracenſi agnoſcitur Primas, ſed non Metropolitanus, totius Britanniæ. 491, 31. V. *Primatis vocabulum.* Quæſtio hæc, de cathedrarum primatu, ventilatur & determinatur. 437, 64. 484, 38. 970, &c. 2348, &c. Totius controverſiæ hiſtoria. 1263—1265. Charta Conquæſtoris de Cantuarienſis primatu. 1161, 45. Valor Archiepiſcopatus Cantuarienſis. 2164, 38. Valor totius cleri in Cantuarienſi provincia. 2164, 27. Valor Epiſcopatuum in eadem. 2175, 2176. Acta Archiepiſcoporum ab Auguſtino uſque ad Hubertum. 1629—1684. Romanæ ſedi quam fideles ſemper fuerint. 1735, 32. ¶ Archiepiſcopi Cantuarienſes, quorum in his libris mentio: *Auguſtinus*; *Laurentius*; *Mellitus*; *Juſtus*; *Honorius*; *Deus-dedit*; *Wibardus*; *Theodorus*; *Brithwoldus*, vel *Berthwaldus*; *Tatwinus*; *Nothelmus*, vel *Nethelmus*; *Cuthbertus*, vel *Cutbertus*; *Bregwinus*, vel *Lyegwinus*; *Lambertus*, vel *Jambertus*; *Ethelhardus*, vel *Adelardus*; *Wulfredus*; *Theologildus*, vel *Feologildus*; *Ceolnothus*; vel *Cenodus*; *Ethelredus*, vel *Etheredus*; *Plegmundus*, vel *Pleimundus*; *Athelmus*, vel *Ethelmus*, vel *Aldelmus*; *Wulfelmus*, vel *Wolfelmus*; *Odo*; *Elſinus*; *Brithelmus*; *Dunſtanus*; *Ethelgarus*, vel *Stilgarus*; *Siricus*, vel *Siricius*; *Alfricus*, vel *Elfricus*, vel *Elutcus*, vel *Wolricus*; *Elfigus*; *Liſingus*, vel *Ethelſtanus*; *Agilnothus*, vel *Ethelnothus*; *Edſinus*, vel *Edſius*; *Siwardus*; *Robertus Gemeticenſis*; *Stigandus*; *Lanfrancus*; *Anſelmus*; *Radulfus*; *Willielmus de Curbellio*; *Theobaldus*; *Thomas Becket*; *Rogerus*; *Ricardus*; *Baldewinus*; *Reginaldus*; *Hubertus Walteri*; *Stephanus de Lengton*; *Ricardus* II; *Edmundus de Abingdon*; *Bonifacius*; *Robertus Kilwardby*; *Johannes Pecham*; *Robertus de Winchelſey*; *Thomas Cobham*; *Walterus Reinold*; *Simon Mepeham*; *Johannes Stratford*; *Johannes Offord*; *Thomas Bradwardin*; *Simon Iſeleph*; *Simon Langham*; *Willielmus Wittleſey*; *Simon Sudbury*; *Willielmus Courteney*; *Thomas Arundel*; *Rogerus Waldene.*

Cantuarienſis Archidiaconi dignitas. 1057, 58. Vacantium eccleſiarum cuſtodiam ſibi vendicat. 1857, 28. 1861, 6. Eccleſiæ ad eum pertinentes, earumque valor. 2165, 11.

Cantuarienſis diœceſis uno olim Archidiacono contenta, tres accipit. 584, 4. Valor temporalium & ſpiritualium totius cleri in hac diœceſi. 2164, 21. Decanatus in eadem, & beneficia eccleſiaſtica in ſingulis contenta, & uniuſcujuſque pars vigeſima. 2169—2175. Domus hoſpitales & monaſteria in eadem, & ſingulorum valor. 2161—2169.

Cantugerous, primus Glaſguenſis eccleſiæ Epiſcopus. 1746, 37.

Cantum eccleſiaſticum vix probant Wicleviтæ. 2707, 61. Cantandi mos in eccleſiis quando cœperit. 1637, 63.

Canutus, Cnut, vel Cnuto, Suani F. 466, 3. vel Hardecnuti. 2320, 39. Ab Egelredo fugatus, 466, 12. 892, 53. 2315, 55. obſidum manus, aures, nares obtruncat. 171, 30. 892, 58. In Daciam revertitur. 892, 61. In Angliam redit. 893, 3. Rex ab Anglis eligitur. 173, 7. 363, 30. 374, 46. 466, 31. 903, 54. 2315, 59. Jus ejus ad Regnum Angliæ. 2320, 30. Londinum obſidet. 173, 27. 904, 10. Ab Edmundo Ferreo-latere ſæpius vincitur. 173, 39. 174, 2 & 33. 904, 17 &c. 2316, 6. Apud Aſſandunum eum vincit. 175, 16. Singulari cum eo certamen init. 364, 41. 905, 57. 2316, 46. Pace facta, diviſum imperium cum eo habet. 175, 38. 466, 43. 906, 1. Edmundo mortuo, totum obtinet. 176, 37. 466, 56. 906, 47. 2246. 2317, 19. Edwium occidit. 176, 52. 907, 20. 2317, 47. Emmam Egelredi viduam ducit: 374, 55. 906, 59. 2318, 1. cujus conſilio, Edmundi filios ad Regem Suavorum occidendos mittit. 176, 56. 374, 50. 466, 62. 907, 29. 2317, 50. Regni optimates adulationis & perjurii dignas ab eo pœnas luunt. 176, 3. 365, 61. 907, 7 & 22. 2317, 25. Edricum proditorem pro meritis remunerat. 365, 46. 908, 15. 2318, 15. V. *Edmundus, Egelredi F.* Regnum Norreganorum adipiſcitur. 178, 16. 468, 31. 911, 60. Contra Vandalos exercitum Anglorum & Dacorum ducit: 908, 39. ſed Angli ſoli, Rege inſcio, nocte hoſtes profligant. 908, 42. 2318, 42. 2318, 27. Angliam in IV partes dividit. 176, 39. 466, 58. 906, 50. 2317, 33. Comitem Hacun in exſilium mittit. 178, 22. Dum Romam verſus peregrinatur, 178, 37. exactiones per Galliam, data pecunia, ad medietatem diminui facit. 468, 61. 912, 51. Romæ agit pœnitentiam, & dona offert. 469, 18. 912, 46. 2325, 38. Mandat Epiſcopis ſuis, ut omnia Deo debita perſolvantur. 469, 23. Multa S. Cuthberto donat. 33, 33. Monachos collocat in monaſterio de Badriceworthe: 467, 35. Eiſdem multa prædia & privilegia largitur. 892, 32. 2324, 61. S. Edmundi terram foſſa circundat. 892, 34. In honorem S. Benedicti duo monaſteria conſtruit. 913, 1. Mortem Wolfrico Abbati & monachis intentans, mire placatus. 913, 38. Eccleſiam Aſſan-

 dunt

dini conſtruit. 467, 39. Eccleſiæ Chriſti Cantuariæ quæ dederit. 2223, 18. 2224, 11. 2225, 21. Auguſtinenſes præcipue coluit. 1782, 47. 1908, 66. Eis dat manerium de Meniſtre. 1783, 43. 1909, 28. Ejus votum de corpore Mildredæ ad eos transferendo. 1909, 42. Ejus charta de utroque. 2127, 41. Pene naufragus, adjutorio S. Auguſtini liberatur. 1909, 59. Editha virgo contra eum e tumulo aſſurgit. 909, 4 Adverſus Ulfum & Eilafum præliatur. 911, 54. Malcolmum R. Scotiæ alioſq; ſubjicit. 912, 60. Ejus potentia. 968, 53. 1651, 19. 2317, 20. Videns mare neutiquam obtemperare ipſius imperio, Dei ſupremam potentiam agnoſcit, 468, 64. 912, 1. 2325, 24. & coronam auream geſtare amplius nolens, eam Chriſti imagini imponit. 469, 10. 912, 15. 2325, 36. Ejus proles. 906, 54. 2325, 41. Filiam Imperatori Rom. maritat. 468, 59. 906, 67. Regna inter filios partitur. 179, 1. 469, 63. 914, 9. 2325, 15. Ejus leges. 914—931. Ejus mors & ſepultura. 179, 9. 472, 33. 914, 20. 2325, 43.

Canutus, Suani F. Rex Dacorum, Angliam oppugnatum veniens, conſilio mutato redit. 975, 46. Rurſus idem cogitans, impeditur. 213, 2. 478, 59. 2351, 42. A ſuis martyrio coronatur. 213, 48. 482, 34. In Sanctorum numerum adſcribitur. 1007, 57. Ejus oſſa in ſcrinio conduntur. 224, 1.

Capa, tunica. 531, 16.

Capillos torquere aut componere, Sanctimonialibus interdictum. 328, 29.

Capucini, vel Caputii, unde dicti. 1461, 54. Eorum ordo ubi & qua occaſione inceperit. 1461, 4. Eorum inſtituta. 1461, 47.

Caretícus, R. Britonum, a Saxonibus ultra Sabrinam fluvium fugatur. 1154, 35.

S. Carileſi monaſterium. 49, 17.

Carl, Comes Domnaniæ. 138, 35.

Carlemannus, R. Francorum, ab apro occiditur. 149, 42. Ejus proſapia, 149, 44.

Carleol, vel Carleil, Britannice *Luel*, Latine Luguballis, a Paganis diruta, reſtauratur. 217, 58. 490, 58. Vocatur Karduliá, 1803, 40. & Karreliol. 1720, 29. Dicitur eſſe in Scotia. 2007, 64. Scoti magnam ejus partem comburunt. 2480, 53. 2674, 38. B. Virgo, ejus patrona. 2675, 43. Caſtello & turribus munitur. 242, 60. 987, 27. 2384, 61. Ad regimen Epiſcopi Dunelmenſis olim pertinebat. 13, 47. 69, 22. Fit ſedes Epiſcopalis. 257, 48. 1019, 65. ¶ Carleolenſes Epiſcopi: *Aldulphus*, vel *Arnulfus*, vel *Adelwoldus*; *Johannes*. ¶ Carleolenſis Comes: *Andreas de Harkeley*.

Carleyleſchire. 956, 61. 957, 11.

Carlomannus, Pipini F. fit monachus. 443, 36.

Carlus Aldredum Comitem interficit. 81, 39. 204, 37. Ejus filii & nepotes ab Aldredi nepote occiduntur. 82, 3. 205, 50.

Carmelitarum capæ mutantur. 2463, 10.

Carmen Bedæ. V. *Beda*. Carmen triumphale, de bello Standardii. 331, 332.

Carnotenſis Epiſcopus. V. *Johannes de Sarisburia*, & *Willielmus*.

Caroli Regis ſignum in Francia quid ſignificet. 1465, 52.

Carolus, Boemi F. Imp. 2596, 37.

Carolus Calvus, R. Francorum. 148, 24. Carlomannum filium excæcat. 451, 18. 566, 29.

Carolus, Canuti Regis Dacorum F. Comes Flandrenſis. 503, 57. 1007, 55. Dum Miſſam audit, a ſuis occiditur. 254, 66. 1016, 10.

Carolus Comes Provinciæ, Manfredo occiſo, Siciliam obtinet. 2435, 47. 2443, 23. Rex Arragoniæ eum inde fugat. 2443, 28.

Carolus Craſſus, R. Francorum, regno pellitur. 150, 23.

Carolus de Bloys Ducis Britanniæ titulum aſſumit. 2581, 33. Capitur, 2593, 53. In Angliam ducitur. 2596, 57. Ejus perfidia. 2607, 27. Occiditur. 2628, 35.

Carolus M. Rex Franciæ. 107, 9. 444, 42. Papiam, aliaſque urbes capit. 444, 53. &c. Witichindum Saxonum Ducem ſubjugat. 107, 17 &c. 445, 3. Ticinam, urbem Longobardorum, capit. 107, 50. Aquiſgrani baſilicam exſtruit. 446, 47. Fit Imp. Rom. 117, 9. 447, 19. 565, 11. 770, 38. Perſa ei elephantem mittit. 447, 38. Avares & Hunnos vincit. 447, 41. Helviones, Hunnos & Britones ſuperat. 448, 19. Hunnorum ſpolia eccleſiis & pauperibus dividit. 113, 37. Quis fuerit ejus præceptor. 447, 66, V. *Alcuinus*. Ejus eruditio, & ſcripta. 446, 58. Menſibus nomina imponit, & ventis. 446, 42 & 44. Studia literarum in Gallia inſtituit, 817, 13. Concilia celebrari curat 448, 61. Librum ſynodi C P. ad Britannos mittit. 111, 50. Ejus literæ ad Offam R. Merciorum. 608, 16. Jus eligendi Pont. Romanum, inveſtiendiq; Epiſcopos, Adrianus P. R. illi dat. 444, 56. Inter filios regnum partitur. 447, 52. Pipinus F. in eum conjurans, in monaſterium truditur. 565, 22. Coronam imperialem Ludovico F. imponit. 448, 58. Edburga, optione data, filium ei præfert. 118, 35. Quam ſapienter liberos inſtituendos curaverit. 448, 10. Lectionea feſtis diebus legendas compilari fecit. 448, 5. Pons Moguntinus, ab eo quanto labore conſtructus, quantillo tempore deſtruitur. 448, 52. Eleemoſynas largiſſimas diſtribuit. 445, 48. Quomodo res ſuas teſtamento diviſerit. 448, 24. Ejus mors. 448, 67. Ejus Vitam ſcripſit Alcuinus. 449, 3. Archiepiſcopales civitates quæ ei ſuberant. 448, 33. Ejus genealogia & poſteri. 1017, 22.

Carolus Martellus Chilpericum fugat. 442, 49. Saracenos e Gallia abigit. 941, 45. Andegavenſem urbem Raginfredo dat. 443, 25. Pipinum mittit Papiam, ut capilli more Longobardico ei tondeantur. 443, 26. Dæmones eum e ſepulcro abripiunt. 941, 50.

Carolus IV, Rex Francorum, moritur. 2553, 39.

Carolus VI, R. Francorum; villas Flandriæ capit. 2672, 13. Scotis auxiliatur. 2674, 66. Ad Angliam invadendam magnum exercitum cogit, 2679, 5. tributum inauditum exigit, 2679, 15. palum miræ ſtructuræ parat; 2679, 18. omnia nullo ſucceſſu. 2679, 23. Cladem Gandavenſium machinatus, ipſe cladem accipit. 2680, 21.

Carolus ſimplex a Francis neglectui habetur. 451, 66. Fit Rex. 452, 6. Robertum Pariſienſem Regnum invadentem perimit. 453, 57. Se & Franciam Imperatori ſubmittit. 453, 59. In cuſtodiam truditur. 453, moritur. 454, 9.

Carri ab hominibus tracti. 508, 41.

Carrbeleienſe caſtrum fundatur. 2430, 16.

Carthuſianorum ordo quando inceperit. 979, 21. 1005, 6. 2249. 2352, 62. Quomodo vivant. 1005, 8. 2353, 8. Quando primum in Angliam venerint. 1142, 36.

Caſera, neptis Noæ, ante diluviū in Hiberniam venit. 1073, 48.

Caſſimenſis. V. *Paulus*.

Caſſiodorus. 452, 12.

Caſtellum ligneum & portatile ad turres expugnandas fabrefactum. 2404, 40. V. *Turris*.

Caſtitatis primum documentum. 1649, 37.

Caſtra, unde dicta. 1034, 43.

Catana, urbs Siciliæ, terræ motu ſubruitur. 1049, 64.

S. Catharinæ rota. 2482, 14.

Cauſidici quando primum in Angliam acceſſerit. 1665, 30.

Ceadda, vel Cedda, Epiſcopus Merciorum & Orientalium Saxonum. 2, 67, 58, 39 & 43. 744, 36. 772, 37. Populum utrumq; ad fidem convertit. 2, 41. Vocatur Epiſcopus Londinēſis. 1636, 36. 1638, 35 Seberti R mortē prædicit. 744, 47.

Cedda, Ceaddæ frater. 1636, 43. Erat Abbas Laſtinghamenſis. 1636, 44. 1689, 61. Fit Archiep. Eboracenſis. 293, 42. 439, 32. 789, 31. Ejus humilitas: 789. 43. Ad Theodorum Cantuarienſem mitis reſponſio. 439, 56. 789, 59. V. *Theodorus*. Archiepiſcopatu abdicato, ad cœnobium Leſtinghamenſe ſe recipit. 293, 42. 1690, 62. Fit Epiſcopus Merciorum, ſive Lichfeldenſis. 790, 2. 792, 55. 1638, 2 & 9 1690, 1. Cum pedibus obire loca ſoleret, 1636, 51. Theodorus eum equitare jubet. 1638, 11. Vocatur Ceadda. 1740, 12.

Cedwalla, vel Cadwallo, R. Britonum, Edwinum R. Northumbriæ occidit, 784, 20. ut & Oſricum & Ainfridum, Edwini ſucceſſores. 785, 24. Ejus crudelitas. 784, 34. 785, 31. Ab Oſwaldo ſuperatur. 785, 59.

Cedwalla, vel

Cedwallus, R. Occid. Saxonum. 440, 2. Cantiam vaſtat. 741, 46. 756, 67. Vectam inſulam ſubigit. 756, 63. 1691, 39. Romæ baptizatus, moritur. 742, 3. 757, 33. Ejus Epitaphium. 757, 42. Vocatur Rex Suſſexiæ. 1770, 38. Charta ejus de donatione Pagahamiæ &c. 2207, 56. Alia, de Geddinga. &c. 2208, 4

Celeſtinus II, P. R. 273, 42. 508, 31. 1032, 62, 2253. 2387, 40.

Celeſtinus III, P. R. 659, 59. 1197, 21. 1567, 27. Ejus literæ: ad Veronenſem Epiſc. de Duce Auſtriæ; 675, 20. ad Hubertum Cantuar. eum Legatum conſtituentes; 679, 11. ad Epiſcopos, Abbates, &c. mandantes ut Huberto debitum honorem impendant; 679, 55. de divortio quod cum uxore fecerat R. Franciæ; 681, 52. ad Epiſcopos provinciæ Cantuar. de miſeriis terræ S. &c. 683, 62. ad Hubertum Cant. de deponendo Abbate Thorneienſi; 696, 35. contra Willielmi Elienſis adverſarios. 1228, 65. V. *Willielmus de Longo campo*. Legatos in Normanniam mittit ad litem inter Elienſem & Rothomagenſem dirimendam: 1238, 46. Quibus a militibus abactis, unus ex iis ſeneſcallum & Normanniam totam ſub interdicto ponit: 1239, 5. Celeſtinus vero eos abſolvit. 1240, 41. Monachos Coventrenſis quomodo eum ad cauſam audiendā impulerit. 1223, 1

Pedibus ſuis coronam capiti Imperatoris imponit, impoſitam dejicit. 2403,40. Literæ ejus, irritam facientes ſententiam excommunicationis ab Eboracenſi adverſus Dunelmenſem prolatam. 1238,16. Literæ ejus pro monachis Cantuarienſibus cum Archiep. ſuo contendentibus. 1324—1325. 1572,50. 1573,54. 1592,15. Literæ de eccleſia Lamehienſi. 1593,9. Privilegia Auguſtinenſibus indulta. 1838, &c. Literæ ad Archiepiſcopum, mandantes ne eos gravet: 1841,11. ad Rogerum Abbatem, de obedientia Archiepiſcopo non præſtanda. 1841 45. Moritur. 1874,31.
Celeſtinus IV, P.R. 2263. 2432,25.
Celeſtinus V, P.R. 2275. 2468,17. Aſtutia Cardinalium Pontificatu exuitur. 2003,11. 2472,33. Ejus de ſucceſſore prophetia. 2472,28.
Cenredus. V. *Kenredus.*
Cenwaldus, vel Kenewaldus, vel Kinewalchius, R. Occid. Saxonum, fidem deſerens, regno pellitur. 756,20. Reſtituitur. 916,26. Eccleſiam Wintoniæ conſtruit. 438,64. 1635,65. Winam Epiſcopatu pellit. 438,15. 1636,2.
Cenwallus, vel Kenwolfus, R. Occid. Saxonum. 437. 54. 755,6.
Ceol, ulcus. 897,57.
Ceolbertus, Abbas S. Auguſtini. 1777,38. 2242.
Ceolfridus, Abbas Girvenſis & Wiramuthenſis. 4,8. 8,50. 92,56. 94,66. 758,47. 774,22. 800,28. 16,54. Se munere abdicat. 95,25.
Ceolmundus, Epiſcopus. 2219,48.
Ceolnothus, vel Ceonodus, S. Trinitatis Decanus ſeu Prior. 1643,22. Fit Archiepiſcopus Cantuar. 124,47. 143,14. 449,50. 742,64. 1643,3. 1776,43. 2239. Eccleſiæ ſuæ quæ donaverit. 2229,1228.
Ceolricus, R. Occid. Saxonum. 753,6.
Ceolwolfus, Epiſcopus [Sidnacēſtrenſis.] 2219,46.
Ceolwolfus, R. Merciorum. 778,31. Charta ejus de terris Eccleſiæ Chriſti Cantuar. donatis. 2226,31.
Ceolwolfus, Rex Merciorum alius. V. *Celwolfus.*
Ceolwolfus, R. Northumbriæ. 91,26. 785,10. Ejus proſapia. 7,37. Multa eccleſiæ Lindisfarnenſi donat. 8,56. 69,46. 139,44. Ei Hiſtoriam Anglorum dicat Beda. 7,62. 106,3. 442,42. 795,12. Regno abdicato, fit monachus. 9,50. 69,46. 102,57. 139,47. 795,10. In Eccleſia Lindisfarnenſi ſepelitur. 9,63. Illinc Northamiam transfertur. 8,66. 13,26. 139,48.
Ceonwaldus. V. *Kinewaldus.*
Ceorlus, R. Merciorum. 971,10.
Ceorlus, ruſticus. 764,47. 814,43. 846,11.
Ceræ diſtributio in monaſterio S. Auguſtini. 2937,31.
Cerdicus. V. *Sardicus.*
¶ Cernellenſis Abbas: *Haimo.*
Certeſienſe monaſterium fundatur. 440,45.
Cerva. V. *Earmenburga.*
Ceſtria, dicta Legeceſtria. 868,24. V. *Legeceſtria.* ¶ Ceſtrenſes Abbates: *Ricardus*; *Robertus de Haſtinges.* ¶ Ceſtrenſes Comites: *Hugo I*; *Ricardus*; *Ranulfus I*; *Lanfricus*; *Ranulfus II*; *Hugo II*; *Ranulfus III*; *Johannes Scotus.* Henricus III conſtituit primogenitum ſuum Comitem Ceſtriæ, 2435,67. et & Edwardus III. 2977,26. Ceſtrenſis Epiſcopatus ſedes, olim Lichfeldia & Coventria 801,20. V. 1634, 37. ¶ Ceſtrenſes Epiſcopi. V. *Coventrenſes.*
Cetus ad littus appulſus, a monachis Cantuarienſibus dividitur. 1356,48.
Charybdis. 2020,47. 2187,31.
Cheolredus, vel Keiredus, R. Merciæ. 768,35. Cum Ina R. præliatur. 773,40.
¶ Chertſeiæ Prior: *Hugo.*
Chevillinus, Epiſc. Landavenſis. 451,25.
Chichelinus, Rex. V. *Kenwelinus.*
Chichelmus, vel Caikelmus, Epiſcopus Roffenſis. 782,61. 1638,43.
Chiſteley, vel Chiſtelet, vel Smrigavo. 1762,42. 1799,56. 2836,39. 2881,53. 2883,48. 2898,62. 1962,33. 2033,23. 2124,10. 2538. Appropriatio eccleſiæ. 2113,&c. De vicaria ejuſdem. 2115,22.
Chorea. V. *Magnus Martyr.*
Chorepiſcopi. 1650,65.
Chriſma Londini conſecrat Baldewinus Archiep. 1494,2. Quod gravamen maximum reputant monachi Cantuarienſes: 1493,48. a quibus Chriſma accipere ſolebant totius Cantiæ ſacerdotes. 1530,16. Quæ pro chriſmate ab Auguſtinenſibus extorſerint. 1797,29. Pretium pro chriſmate pendi ſolitum Turſtinus Eborac. remittit. 1717,24.
Chriſtiani Turcos vincunt. 213,66. 224,50. V. *Cruſigeri.* Rex Tharſis ſuos peſte abſumptos videns, Chriſtianiſmum amplecti ſtatuit: 2598,18. ſed mox, audiens Chriſtianos ſimiliter abſumi, animum mutat. 2598,24.
Chriſtianus, Archiep. Moguntinus, ſchiſmati adhæreſcit. 1130,59. 1439,30.
Chriſtianus, Epiſc. Candidæ Caſæ. 1103,36. 1118,33. 1111,54.
Chriſtophorus, P.R. 451,67. 2241.
CHRISTUS, cur in ſtabulo natus, in cruce mortuus. 2660,32. Quo die baptizatus. 205,40. Ejus natalis quam ſolenniter conſecrari ſolitus. 398,53. 420,60. Paſſus eſt pœnas plus quam infernales. 2658,8. Aperto latere, patebatur 266 ,63. Apparet Patricio Abbati; 1076,56. 2390,15. Edwardo Confeſſori, & Leofrico Comiti; 389,7. 349,29. Edmundo Cantuarienſi, cum adhuc puer fuerit, 2432,66 quem monet, quomodo frontem ſignaret. 2433,3. Thomam Becketum alloquitur. 1401,17. Crucifixus & in aere pendens nonnullis apparet apud Dunſtapelam. 2389,32. Sanguis ejus Henrico III mittitur. 2431,36. Ejus capa, ſeu tunica, inveniatur. 531,16. 1047,47. Quando B. mater eam fecerit. 1047,53. Pars tunicæ inconſutilis Cantuariæ ſervatur. 1763,42. Corona ejus ſpinea in Galliam affertur. 2432,28. Dux Lancaſtriæ, pretioſis muneribus a Gallo oblatis, ſpinam e corona illa eligit. 2605,24. Unum a clavis, quibus configebatur, S. Mildreda e Calunenſi monaſterio aufert: 1907,45 Alter in manubrio enſis Conſtantini M. recondebatur. 2321,31. Ejus lancea invenitur. V. *Lancea.* Ejus baculus Dublinii ſervatur; 1056,58 1078,56, 2390,16. per quem vermes ex Hibernia ejecti. 2073,57. Eum corporaliter in Euchariſtia adeſſe, miraculo oſtenditur. 2631,16. Opiniones quædam de corpore Chriſti hæreticæ judicatæ. 1467,18. Chriſti corpus non ultra octo dies ſervandum: 327,23. 1347,35. A quibus deferendum ad infirmos. 327,36. 1347,36. Ejus imago Veronicæ ſudario indita. 2112,26. Paſſio imaginis ejus. 444,27. Statua ejus lapidea, jactu lapidis vulnerata, ſanguinem emittit. 2499,51. De lampade ad ejus ſepulcrum ardente Saladinus augurium ſumit. 1248,8. Liber a Judæo mire inventus, prophetiam præclaram de Chriſto continens. 2435,31. Quidam ſe Chriſtum eſſe venditans, crucifigitur. 2430,34.
Chronica ſcribendi ratio. 419,1: Ejus definitio. 433,2. Ab Hiſtoria quomodo differat. 1336,27.
D. Chryſoſtomus quando ſcripſerit. 433,59.
Cicadæ miræ in Sicilia. 1012,3.
Ciceſtria flammis abſumitur. 236,40. A Seleſia illuc transfertur cathedra Epiſcopalis. 975,60. 1654,38. ¶ Ciceſtrenſes, ſeu Auſtralium Saxonum, Epiſcopi: *Wilfridus*; *Eadrithus*; *Bernechus*; *Ethelgarus*; *Ethelricus*, vel *Agelricus*; *Grimketel*; *Heca*; *Agelricus*; *Stigandus*; *Godefridus*; *Radulfus*; *Sefridus*; *Hilarius*; *Johannes*; *Gaufridus*; *Sefridus*; *Simon*; *Radulfus*; *Ricardus*; *Johannes de Langton*; *Thomas Ruſhook.*
Cippus in unoquoq; villa habendus. 2734,32.
Cirenceſtria, Britannice *Cairceri.* 119,20. Canonicorum cœnobium ibi fundatur. 310,3. 325,42.
Cireabirih. V. *Cyreſbery.*
Ciſtomenſe monaſterium a Walteno Epiſc. conditum. 338,33. ¶ Ejus Prior: *Wolfeſius.*
Ciſtercienſis ordinis exordium. 223,26. 498,43. 994,35. 2251. 2370,55. Quomodo vitam inſtituant. 994,41. 2371,42. Immunitas eorum ab oneribus publicis. 1256,28. Quando primum in Angliam advecti. 338,17. Cœnobium Rievallenſe illis repletur. 257,26. 338,24. 2371,37. Eorum numerus brevi multum adauctus. 538,27. 2372,9. Ricardus I omnium lanas annuas ſibi aſſignat. 648,1. Idem eos blandiendo ſpoliat. 1255,33.
Cithara ſonans, nemine pulſante. 878,60.
¶ Clamorgancenſes Epiſcopi. V. *Glamorgancenſes.*
Clarebaldus, Abbas Feveſhamenſis. 1365,34. 1817,53.
Clarembaldus, Abbas S. Auguſtini. 1384,11. 1815,16. 2256. Archiepiſcopo profeſſionem negat. 534,45. 711,12. Interfectores Thomæ cum eo conferunt. 1414,63. Bona monaſterii prodigit. 1826 &c. Monachi, interpoſitis appellationibus, benedictionem ejus impediunt. 1826,34. Ob inceſtum &c. degradatur. 562,35. 2433,34. 1817,51. Alexandri III P.R. literæ, ejus depoſitionem confirmantes. 1817,66.
Clarendoniæ ſtatuta. 1386,52.
¶ Clarenſes Comites: *Gilbertus*; *Ricardus.*
Claudus natus Johannis Beverlacenſis meritis ſanus incedit. 357,40.
Clavus, architectus quid. 1398,33.
Clemens, Abbas S Mariæ Eborac. 206,27. 533,32.
S. Clemens, quintus Papa. 430,8.
Clemens II, P.R. 324. V. *Benedictus IX.*
Clemens III, P.R. 636,32. 2148,24. 2513,23. Ejus literæ

Gaufridi

Gaufridi Eboracenſis electionem confirmantes; 653,35. ad Willielmum R. Scotiæ, de immunitate eccleſiæ Scoticæ; 1196, 17. de negotio inter Archiep. & monachos Cantuarienſes. 2321, 2322. 1528, 56. 1530, 39. Lis inter ipſum & Romanos, di uta urbe Tuſculana, ſedatur. 1190, 60. Moritur. 1567, 26.

Clemens IV, P. R. 1716, 64. 2171. 2452, 28. Uxorem & liberos habuerat. 2438, 16. Ejus honores, & res geſtæ. 2438, 17.

Clemens V, P. R. 1729, 65. 2177, Ejus act. 2494, 26. Ordinem Templariorum funditus ſubvertit. 1730, 1. Sedem Roma Avenionem transfert. 2491, 42. Ejus literæ de eccleſiis quibuſdam conventui S. Auguſtini appropriandis. 1102, 21.

Clemens VI, P. R. 2281. 2581, 7. Nuntios mittit ad Edwardum III. 2601, 31. Edwardi ad eum literæ. 2082, 32. Jubileum a centeſimo ad quinquageſimum annum reducit. 2195, 47. Ejus literæ de procurationibus archidiaconi Cantuar. 2084, 59. ad Abbatem & conventum S. Auguſtini, de appropriatione quarundam eccleſiarum. 2086, 12. Privilegia ab eo Abbati indulta. 2118, 17. Veneno moritur. 2605, 37.

Clemens VII, Papa ſchiſmaticus. 2285. 2632, 61. Quænam nationes ei adhærebant. 2671, 24. Epiſcopus Norwicenſis theſauros & exercitum adverſus eum cogit. 2671, 22. V. *Urbanus VI.*

Clemens, qui & Wibertus, Antipapa, obit. 224, 64. V. *Wibertus.*

Clent. 777, 28. 778, 4.

Clerici priſci a ſuperbia & avaritia quam alieni: 1636, 51 &c. quantoque in honore apud populum habiti. 1636, 57. Poſteriores a priſcorum moribus quantum degeneraverint: 2442, 46. Eorum mores taxantur. 1595, 36. 2442. Eorum luxus & negligentia, temporibus Edgari R. 360, 43. 361, 58. Quomodo reformandi. 2442, 58. Vita & veſtitu parum a laicis differentes, ab Aldredo Eboracenſi reformantur. 1704, 63. Iis interdicitur venatio, uſura, & turpe lucrum. 254, 19. 327, 66. 1348, 1. 1430, 60. Iis non licet arma ſumere; 328, 19. 1348, 20. 1430, 66. nec tabernas ingredi; 1429, 64. nec comam nutrire; 1430, 11. nec veſtimentis indecoris indui; 1430, 12. nec ulli luxui indulgere; 2702, 29. nec de capite hominis vel membris judicare; 1430, 5. V. *Epiſcopi.* nec ſeculares juriſdictiones adminiſtrare; 1081, 53. 1430, 7. nec matrimonium inire. 205, 60. 231, 42. 327, 61. 1000, 52. 1429, 56. V. *Preſbyteri.* Leges de eorum caſtitate. 858, 55. 919, 49. 2001, 5. 1429, 45. 1455, 44. Sanctimonialium monaſteria ſine cauſa non frequentent. 1455. 54 Ob civilem cauſam, Rege inconſulto, regno non excedant. 548, 49. 1386, 6c. Si mundanis negotiis ſe ingerant, a miniſterio deturbandi. 1451, 61. Ad duellum non cogendi. 592, 13. Accuſati, quomodo ſe purgent. 919. Pro foriſfacto foreſtæ tantum, aut pro laico feodo, ante ſecularem judicem trahendi. 587, 58. V. 1386, 56. Ob venationem ferarum ad forum civile pertrahuntur. 587, 42. Non a Regibus, ſed ab Epiſcopis puniendi. 946, 61. V. *Sacerdotes.* Quamvis capitale crimen admittant, ſolum ab Epiſcopis ſuis ſunt judicandi. 927, 18 & 32. Vide Statuta Clarendoniæ, 1386, 1387. Ob malefacia exauctoratos a manu laicorum protegunt Epiſcopi. 537, 1. 1058, 50. In Normannia, niſi pro homicidio, furto, &c. non ſunt a laico judicandi. 657, 53. Non a laicis, ſed ab Epiſcopis, quando urget neceſſitas, exactionibus onerandi. 1451, 5. Bonifacii VIII decretum de clericorum immunitate. 2489, 37. Wicliſi opinio de laicorum in eos poteſtate. 2650, 66. 2657, 62. De clericorum litigationibus. 1431, 25. De injuriis clerico illatis, & earum compenſatione. 846, 32. De iis qui clericum verberaverint, vel ligaverint. 927, 26. Qui violentas manus clerico intulerit, a ſolo Papa abſolvi poteſt, 1032, 62. 1348, 5. Clericorum interfectores quomodo puniendi. 592, 8. 927, 4. Clericorum bona ad quos pertineant. 1447, 32. Clericus unius tantum eccleſiæ curam ſuſcipiat. 6-3, 40. V. *Plures.* Clericorum filii ad Pontificatum ſummum evecti. 532, 56. V. *Eccleſia.* Clericus cum ſorore Imperatoris volutatus, dorſo ejus extra aulam evehitur, & Epiſcopatum obtinet. 470, 35. V. *Henricus III, Imp.* Clericus fit Rex Franciæ. 442, 47. Alius fit Rex Angliæ. 450, 18. 801, 7.

Clerkenwellenſe cœnobium quantum valeat. 2168, 50. A plebeiis tumultuantibus incenditur. 2636, 1.

Clodoveus, R. Franciæ, coronam & jus regnandi ab Anaſtaſio CP. Imp. accipit. 608, 37. Oleo cœlitus allato ungitur. 608, 41. Ejus ſucceſſores. 6c8, 43. 1767, 28. Ejus genealogia & poſteri. 1017, 7.

Cloveſho, V. *Concilia.* Illuc ſemel in anno Epiſcopi convenire tenentur. 1639, 23.

Cluniacenſe cœnobium conſtruitur. 452, 12. 833, 31. 2238. Ejus Abbas Archiabbas quidam eſt. 599, 40.

Cnut. V. *Canutus.*

Codrinus, R. Dacorum. 803, 26.

Coeller, Epiſc. Merciorum. 772, 29.

Cœmeteria. V. *Eccleſia.* Quidam quotieſcunque per cœmeteria tranſeunt, pro defunctis orare ſolitus, ab ipſis propulſatur. 1368, 57.

Coenredus. V. *Kenredus.*

Coenwolfus. V. *Kenulfus.*

Cognomina Normannorum qui cum Willielmo in Angliam venerunt. 963—965.

¶ Coldingamenſes, vel Coludimberenſes, Abbatiſſæ: *Ebba*; *Ethelreda Regina.*

S. Colemanni aves in Hibernia. 1078, 14.

Colibrondus, immanis gigas, a Guidone Warwicenſi interficitur. 2324.

Colloquium quatuor regum. 611, 54.

Colmannus, Epiſc. Lindisfarnenſis. 3, 7. 293, 22. 788, 63. 1636, 27. 1659, 43. Errorem circa Paſchæ obſervationem mutare nolens, Epiſcopatu cedit. 789, 10.

Colubrorum prodigioſum prælium. 478, 1.

Coludimbere. V. *Coldingamenſes.*

Columba roſtro ſcribens, cædem Kenelmi Pontifici Rom. indicat. 777, 55. Columba tabellaria. 993, 48.

Columba, vel Columbanus, Abbas, Pictos ſeptentrionales convertit. 786, 23. 1635, 49. 1746, 33. Inſulam ab eis accipit. 786, 38. Ubi ſepeliatur. 1111, 29. Vocatur Columkillus. 2145, 33.

Colwolfus, vel Ceolwolfus, Rex Merciæ a Danis conſtituitur. 810, 30.

Cometæ. 142, 39. 160, 43. 193, 49. 223, 14. 232, 34 & 47. 263, 2. 479, 3 & 13. 708, 58. 872, 54. 961, 19 993, 29. 1002, 47. 2338, 2. 2369, 5. 2379, 19. Cometa Northumbrenſibus cladem prænunciat. 30, 7. Cometa ſemper portendit aliquod magnum malum. 961, 29.

Comitatus Angliæ recenſentur. 800, 50. 956 & 957. Quibus legibus olim ſinguli eorum regebantur. 956, 6.

Communes leges in Anglia quando ordinatæ. 956, 6. 957. 15.

Communitatem bonorum inter clericos tenent Wicliviſtæ. 2707, 57.

Comœdia ubi inventa. 1010, 51.

Compoſtella fit ſedes Archiepiſcopi. 1808. 47.

Conanus, Comes minoris Britanniæ. V. *Fulco Nerra.*

Conanus, Comes Richemundiæ. 1049, 12. 2059, 44.

Concilium apud

Abbrincam in Normannia. 1081, 40.

Aclech. 299, 1.

Ambresburiam. 870, 44.

Aquileiam. 445, 5.

Arelatam. 448, 61.

Baccanceldam 2208, 20. 2285, 45.

Barum. 224, 7. 495, 35.

Cabillonum, 448, 61.

Calne. 870, 43. Ubi omnes qui convenerint, excepto Dunſtano, de ſolario corruerunt. 160, 52. 1647, 42.

Caſſiliam in Hibernia, 1071, 24.

Catalanniam. 231, 1.

Chealchite. 1641, 65.

Cirding 160, 50.

Ciandiam. 1654, 33.

Clarendonam. 536. 53. 1385, 61. Ejus ſtatuta. 1386, 52. V. *Henricus* II.

Clarum montem. 122, 26. 492, 15. 992, 45. 2359, 41.

Cloveſho. 1642, 31. 1772, 33. 2209, 32. 2213, 23. V. *Cloveſho.*

Conſtantiam. 1289.

Conſtantinopolin. 111, 58. 440, 63. 444, 14 & 38.

Digun in Burgundia, 706, 35

Glouceſtriam. 655, 60. 1654, 33.

Hatfeld, 742, 33. 756, 56. vel Hethfeld, 441, 27. 1639, 25. vel Hethflete. 1770, 19. Literæ ejus ſynodales. 799, 28.

Heorthord, vel Heortford (nunc *Hereford*) ubi de celebratione Paſchæ agebatur. 440, 26. Quot Epiſcopi illuc convenerint. 1639, 2. Ejus Statuta. 1639, 7.

Ketling 870, 32.

Kingſtoniam. 2217, 65.

Lateranum. 2421, 9. 2482, 18.

Londinum. 227, 58. 253, 5. 264, 50. 326, 5. 499, 10. 504, 14. 975, 53. 1000, 35. 1015, 24. 1017, 57. 1032, 57. 1182, 19. 1369. 62. 1654, 22 & 31. 1667, 60. 2351, 13. 2377, 1 & 48. 2531, 62. 2582, 30.

Lugdunum. 1921, 20. 2435, 27. 2438, 51. 2443, 30. 2461, 41.
Moguntiam. 448, 61.
Nicæam, contra Iconomachos. 445, 37.
Oxonium. 314, 14. 1050, 11. 2430, 34. 2649, 39. 2742, 32.
Pedredam. 203, 5. 483, 33.
Fincahalam. 110, 56. 114, 58. 1697, 48. Ejus fides de Trinitate. 115, 17. 1697, 60.
Piſas. 508, 8. 2289.
Puellarum caſtrum in Scotia. 1811, 52.
Ravennam. 452, 64.
Rhemenſem civitatem. 140, -. 448. 61. 475, 49. 503, 28. 504, 14. 509, 55. 1007, 18 & 67. 1363, 5. 1715, 17. 2379, 48. Rex Angliæ non dat Epiſcopis ſuis licentiam Rhemenſe Concilium adeundi: 509, 57. Papa non venientes ſuſpendit. 509, 58. 1363, 19.
Romam. 134, 64. 248, 27. 319, 26. 381, 14 441, 3. 444, 15. 495, 37. 507. 67. 603, 36. 1139, 12. 1446, 26. 1866, 38.
Toletum. 435, 43.
Turonenſem civitatem. 448, 61. 536, 32. 1384, 19. 1363, 59.
Twifordam. 5, 9. 57, 35. 1639, 30.
Vercellas. 2336, 1.
Vicelia cum. 475, 46.
Viennam. 1730, 66.
Weſtmonaſterium. 406, 13. 504, 46. 505, 64. 507, 55. 585, 63. 588, 59. 656, 58 707, 19. 1101, 47. 1347, 18. 1419, 11. 1365, 12. 1660, 1. 1663, 34. 1664, 11 & 67. 1674, 38.
Wicheburgam. 1403, 52.
Windeſoram. 243, 1. 484, 38.
Wintoniam. 201, 47. 231, 41. 405, 60. 482, 45. 1001, 5. 1028, 3. 1654, 19 & 30. 1803, 31. 1345, 2.
V. *Conventus*, & *Parliamentum*.
Concilium Generale & Univerſale quomodo differant. 585, 60. Concilia in quem finem cogantur. 1419, 31. Quod fuerit primum concilium in Anglia. 1131.
Confeſſio non neganda damnato. 830, 31. 927, 26. Ubi debita contritio, ibi confeſſio ſuperflua. 1650, 21. 2707, 19 Opiniones Wicliffitarum de confeſſione. 1658, 15.
Conjugium non ſit ſine conſenſu utriuſque partis. 1431, 66. Conjugatis, niſi utraque pars conſenſerit, ad religionem tranſire non licet. 1419, 51. V. *Matrimonium*.
Conon, P. R. 441, 51. 2131.
Conradus, Frederici Imp. F. Dux Suevorum. 1164, 23. Ad terram S. cum exercitu venit. 1165, 41. Moritur. 1165, 48. 1189, 27.
Conradus II, ſcilicet Saliquus, Imp. Mira de eo ejuſque ſucceſſore hiſtoria. 909, 43.
Conradus III, ſcilicet Dux Bavariæ, fit Imp. 2385, 10. Cruce inſignitur, 1034, 15. 2387, 59. Ejus copiæ ob ſcelera ſua variis cladibus abſumuntur. 1034, 37. Hieroſolymam venit. 1034, 60. Ibi ſtrenue ſe gerit. 1385, 25. Moritur. 1034, 64.
Conradus, Marchio Montis-ferrarii, Chriſtianum Moguntiæ Archiepiſcopum in vincula conjicit. 603, 45. Scribit Baldewino Cantuar. de miſeriis terræ S. 641, 58. Tyrum conſervat. 643, 24. Guidonem Regem eam ingredi non ſinit. 2163, 26. De Guidone & Magiſtro Templi queritur. 643, 27 Auxilium implorat. 643, 37. Sororem Reginæ Hieroſolymitanæ ducit, 657, 18. divortio prius inter ipſam & conjugem Amfridum facto. 1188, 41. Guido & frater Gaufridus eum perjurii & proditionis accuſant. 1102, 4. Gallus Conradi partes tuetur; Anglus, Guidonis. 1102, 21. 2208, 1. Ignave & perfide ſe gerit. 1103, 49. Controverſia inter ipſum & Guidonem judicio R.R. Angliæ & Franciæ determinatur. 1208, 37. Angli monitis haud obtemperat. 1142, 60. Rex Hieroſolymitanus eligitur. 1243, 30. A ſicariis confoditur. 667, 29. 1243, 43. Mors ejus Regi Angliæ a quibuſdam imputatur. 1143, 54. Cur & quomodo fuerit occiſus. 680, 48. 1253, 4. 1268, 51. Henricus, Comes Campaniæ, ejus viduam ducit. 667, 31.
Conradus, Prior Dorobernenſis. 501, 44. 1189, 15.
Conradus, electus Moguntinus Archiep. maluit eo honore carere quam ab Antipapa conſecrari. 1130, 48. 1433, 16. Honores ab Alexandro III, P. R. accipit. 1130, 43. 1439, 11.
Conſecrationes Epiſcoporum in eccleſia Cantuarienſi peragendæ 1567, 1568, 1570, 65. In conſecrationibus nihil violenter exigendum, 253, 33. 327, 19. 1347, 39.
Conſilia Chriſti ſunt præcepta. 2658, 17.
Conſilium Glaworniæ initum de Cantuarienſi Archiepiſcopo conſtituendo. 147, 35.
Conſtantia Henricum F. Regem Francorum, Regno pellere nititur. 473, 16. 566, 36.
Conſtantia, Regina Siciliæ. 1081, 67. 1167, 11.
Conſtantinopolis cum fundaretur, phœnix apparuit. 591, 16. Nova Roma appellatur. 447, 34. Prophetia, de ea a Latinis ſubjicienda. 642, 27. Alia, Eam capi non poſſe niſi per Angelum, quomodo impleta. 1416, 21. A Gallis capitur. 2416, 19. Conſtantinopolitana eccleſia ſibi primatum arripit. 437, 25. CP. Imperium a Romano diviſum. 447, 35. CP. Imperator, ſedilia in domo ſua non habens, qua occaſione ſibi fieri juſſerit. 2319. 43.
Conſtantinus, Cadoris F. Rex Britonum. 1154, 27.
Conſtantinus *οἰκονομάχος*, ſynodo congregata, imagines deponit 444, 14.
Conſtantinus I, P. R. 441, 20. 2133.
Conſtantinus II, Papa ſchiſmaticus. 444, 44. 2233.
Conſtantinus, Irenæ Imperatricis F. V. *Irene*.
Conſtantinus M. quanta reverentia Epiſcopos dignabatur. 352, 63. 544, 34. Ejus enſis Adelſtano miſſus. 2311, 30. Colbrondum gigantem interficit. 2323. 54.
Conſtantinus, R. Scotiæ. 154, 37. 2484, 61. Filium obſidem Ethelſtano dat. 154, 65. Una cum Anlafo R. Hibernienſium ab Ethelſtano vincitur. 155, 20. 838, 23. Iterum vincitur, 838, 44. atque iterum. 839, 40.
Contractus, Edwardi Confeſſoris dorſo ſubvectus, integram ſanitatem recipit. 384, 41. Alius, ad ejuſdem tumulum ſanatur. 403, 13.
Conventus Epiſcoporum & procerum, apud
Cirenceſtriam. 908, 51.
Culintonam. 859, 41.
Gaitintonam. 1512, 4.
Glouceſtriam. 1101, 30.
Gretleiam. 845, 3.
Habam. 908, 53.
Londinum. 230, 16. 500, 30. 858, 47. 1122, 47. 1411, 62. Ad Fontem Clericorum. 626, 7.
Northamtonam. 588, 40. 1108, 16. 1118, 20. 1378, 46. 1389, 33. 1433, 19.
Oxonium. 1445, 21. Ejus ſtatuta. 2445, 44.
Pinindenam. 1655, 15.
Sariſburiam. 137, 23. 1714, 48.
Venetingum. 895, 66.
Wallingfordiam. 13 8, 11.
Wodeſtokiam. 894, 1.
Wormatiam: ubi tractatum de redemtione Regis Angliæ. 670, 31.
V. *Concilium*, & *Parliamentum*.
Convivii deſcriptio. 1010, 32.
Copſius, Comes Northumbriæ. 37, 58.
Cor dolore clauditur, lætitia aperitur. 910, 27.
1 Cor. xiii. 11. *Cum eſſem parvulus*, &c. exponitur. 3758, 34.
Corabo vehuntur tres Scoti e Scotia in Cornubiam. 812, 48.
Corcyra inſula, *Cuſſu* dicta, deſcribitur. 1119, 31.
Cornicula. V. *Incantatrix*.
¶ Cornubiæ ſeu
Cornwalliæ Comites: *Godricius*; *Reginaldus*; *Edwardus*; *Edmundus*; *Ricardus*; *Petrus de Gaveſton*; *Johannes de Eltham*; *Edwardus*. Comitatus in Ducatum vertitur. 2568, 53.
Corona ſpinea. V. *Chriſtus*.
Coronationis ſolennis ordo & ceremoniæ. 2158, 16. 2461, 10. V. *Reges*.
Corpus an ſit idem numero mortuum quod vivum. 2467, 22 &c. Corporis membrum aliquod ſi quis alteri amputaverit, vel læſerit, quomodo mulctandus. 827, 7. Corpus Chriſti. V. *Chriſtus*.
Coſpatricus. V. *Goſpatricus*.
Coſroes, R. Perſarum, patrem interficit. 564, 48. A Siroe filio interficitur. 564, 55.
Coventreia, vel Conventria; immunitatem ab exactionibus miro modo obtinuit. 940, 10. 2334, 58. Privilegia a Ricardo II huic urbi conceſſa. 1693, 19. Monaſterium ibi fundatum: 477, 37 2334, 42. Quo, ejectis monachis, ſeculares introducuntur. 1212, 36. Canonicis pulſis, monachi reducuntur. 1174, 27. 1600, 41. S. Auguſtini brachium illuc miſſum. 2318, 44. Eccleſia ibi pro caſtro habetur; 1033, 15. 1360, 42. ſanguine interea ex parietibus ebulliente. 1033, 20. 1360, 50. ¶ Coventrenſis Abbas: *Leofwinus*. ¶ Priores: *Jobertus*; *Moyſes*.
Coventrenſis diœceſeos tres olim ſedes. 618, 43. 2351, 12. ¶ Coventrenſes Epiſcopi: *Robertus*, qui & Ceſtrenſis; *Robertus Peccator*; Rogerius; *Ricardus*, Robertus Peccatoris F. *Gerardus Puella*; *Hugo*; *Gaufridus*.

Coumbe. 1780, 51.

Cow-dale, Vaccæ vallis. 777, 52.

Cow-holme, & Calves croft. Suneman eremita ab angelo monitus ibi habitat. 913, 6. Capella ibi conſtructa, 913, 17. deſtruitur. 913, 31. inſtauratur. 913, 37. Canutus monaſterium ibi fundat, & ditat. 913, 51. Vocatur Holm. 2325, 5. Primus Abbas & monachi Abbatiæ S. Edmundi hinc venerunt. 914, 1.

Cowmbwellenſe monaſterium. 1878, 29. 1966, 32. Ejus valor. 2167, 3. ¶ Ejus Priores: *Johannes*; *Johannes*.

Coyfi pontificis idololatrici converſio. 782, 8.

Craumere. V. *Turris*.

Creice monaſterium fundatur. 2384, 28. ¶ ejus Abbas: *Greve*.

Creduntur de aliis mala facile, bona non item. 415, 9.

Cridda, R. Merciorum. 771, 9.

¶ Cridiannenſes Epiſcopi: *Leofricus*; *Eadulfus*.

Cridington, olim Epiſcopalis ſedes. 801, 12.

Criſta ab Edwardo III Willielmo Montagu conceſſa 1566. 12.

Crowlandenſe monaſterium fundatur. 868, 52. ¶ Abbates: *Godefridus*; *Wolfretelmo*.

Cruxtonienſis Abbatia conflagrat. 2545, 1.

Cruciata conceſſa ab Urbano VI contra Clementem Antipapam. 2660, 9. Quid de ea ſenſerint Wiclivitæ. 2660, 7. V. *Henricus le Spenſer*.

Crumeniſecæ manus mire contracta, & reſtituta. 2416, 60.

Crucifixi imago loquitur. 870, 11. 1647, 23. Crucifixi imago Windeſoræ ſe movet, ſudat, &c. 1342, 65. Crucifixi forma in aere apparet. 1163, 17. 2399, 32.

Crucigeri ad Paganos debellandos miſſi. 212, 32. 492, 46. 992, 50. Variæ nationes varii coloris cruces geſtant. 636, 49. Eorum duces. 222, 37. 492, 56. 993, 11. 2363, 61. 2387, 59. 2455, 50. Abſolutio & protectio a P. R. iis conceſſæ. 149, 21. 685, 41. 1522, 11. Capiunt Niceam & Laodiceam. 493, 13. Quanta annonæ copia iis ſuppetebat. 493, 15. Paganorum exercitum fundunt 493, 27. Compluresurbes expugnant. 493, 37. 993, 32. Antiochiam obſident; 493, 42. capiunt. 498, 5. fame graviter affliguntur. 498, 1. Corpora Saracenorum ſcetentia comedunt. 498, 16. De Paganis plures triumphos reportant 498, 10 &c. Nudis pedibus Hieroſolymam circumeunt: 498, 26. eam capiunt. 498, 31. 993, 55. V. *Hieroſolyma*. Quantum ſanguinis uno prælio fuſum. 498, 32. A XX millibus Chriſtianorum CCCC millia Turcorum ſuperantur. 498, 35. 1136, 64. 1444, 5. Ludovicus VII. R. Franciæ, Conradus Imp. &c. terram S. adeunt, ſed nullo ſucceſſu. 1364, 64. Damaſcus a Ludovico pene ad deditionem redacta, a Templariis liberatur: 1365, 8. qui ob proditionem aurum expectantes, cuprum accipiunt. 1365, 23. In ſubſidium terræ S. Henricus II denariorum collectam in Normannia inſtituit. 1399, 5. LM marcarum promittit. 1674, 64. Ejuſdem leges de iis qui crucem ſumſerant. 1522, 22. Decimæ per Angliam exiguntur. 1529, 64. Decimæ eccleſiaſticorum in Anglia per ſexennium conceſſæ. 2174. Caſtrum de Bergh mire capitur. 1136, 64. 1137, 29. Saladinus prope Hieroſolymam vincitur. 600, 50. Magiſter Hoſpitalis, captus a Saladino, fame interit. 1137, 41. Patriarcha Hieroſol. in Europam ad auxilium petendum mittitur. 625, 51. 1144, 38. V. *Heraclius*. Miſerrima Chriſtianorum clades juxta Tiberiadem. 635, 47. 1144, 25. 1501, 1502. 2400, 43. Ibi Templarii occiſi, Rex captus, Crux amiſſa. 1502, 4. Alia clades. 1018, 17 Alia. 1034, 50. Saladinus Aconem & alia loca capit. 1502, 30. Crucem ſuſcipiunt Reges Angliæ & Franciæ, Comes Flandriæ, &c. 636, 35 &c. 1134, 10. 1136, 57. 1148, 1149. 1510, 38. XXM Chriſtianorum in captivitatem ducuntur. 640, 13. Exercitus Saladini prope Ptolemaida profligatur 648, 57. 1163, 50. V. *Acra*. Saladinus nonnullos ex Chriſtianorum ducibus muneribus corrumpit. 655, 22. Tres vel quatuor eorum machinæ igne Græco combuſtæ. 656, 18. 1189, 48. Columba literas ferens in eorum exercitum ab accipitre dejicitur. 993, 48. Saladinus promiſſis non ſtat: 662, 1. Chriſtianorum captivorum capita amputat: 1212, 59. Ricardus, Paganorum. 1213, 5. Paganorum fel in uſum medicorum aſſervatur. 1213, 12. Aurum in Paganorum viſceribus inventum. 1213, 14. Nomina Paganorum quibus parcebatur. 1213, 15. Philippus R. Franciæ redit. 662, 7. V. *Philippus Ludov. VII. F.* Saladinus a quatuor turmis Chriſtianorum fugatur. 662, 35. 1213, 1214. Joppe & Cæſarea a Ricardo inſtauratæ. 662, 51. 1214, 39 & 53. 1240, 50. Ingens caterva vel carvannia Saracenorum & camelorum variis opibus onuſtorum capitur. 667, 38. 1245, 39. Ricardus Darum expugnat. 667, 44. 1245, 11. Joppen a Saracenis captam, 1246, 35. ſed difficulter, recipit. 667, 50. 1247, 13. Pugnæ ad Joppen deſcriptio. 1247—1249. Aliæ res a Ricardo geſtæ in terra S. poſt Philippi diſceſſum. 1240—1250. Piſani & Januenſes confligunt. 1242, 52. Piſani a Conrado obſidentur. 1242, 57. Pax inter Piſanos & Januenſes ſarcitur. 1242, 59. Induciæ inter Chriſtianos & Saracenos factæ. 667, 59. 668, 7. 1249, 20. Aſcalon capitur; 1047, 37. diruitur. 667, 64. 1114, 41. 1249, 15. Chriſtianis datur poteſtas Hieroſolymam intrandi, ſed inermibus. 668, 2. 1249, 34. Exercitus Chriſtianorum dilabitur. 1207, 11. 1212, 27. 1246, 8. Ricardus diſcedit, intra induciarum tempus ſe rediturum pollicitus. 1250. 9. Hieroſolymam viſitare ſub conductu Saracenorum interdicitur. 662, 4 De miſeriis terræ S. 684, 2. Celeſtinus P. R. Chriſtianos incitat ut ei opem ferant. 684, 48. In eum finem quadrageſima pars redditüum a clero Anglicano exigitur. 707, 11. Germani & Itali iter parant. 1271, 58. Paſtores crucigeri Pariſiis ſeditionem concitant. 2435, 61. Damiata capitur, 2428, 47. ſed mox amittitur. 2428, 54. Ruſum capitur. 2435, 59. Reges complures cruce ſignati, navibus & armis in mari Siculo ſubmerſis, redeunt. 2455, 2456. Edwardi I res in terra S. geſtæ. V. *Edwardus I.* Nomina nobilium defunctorum in obſidione Acræ. 1191. Defuncti in aliis locis. 1191, 40. Dæmon cuidam peregrinanti apparens dicit ſe Chriſtianis Regibus obſtaculo fuiſſe. 1262, 48. 2410, 21. Joachims Abbatis prophetia de hujus negotii ſucceſſu. 2394, 26. Cur Deus Chriſtianorum conatibus adeo obſtiterit. 2406, 34. An unquam terra S. e Paganorum manibus eripienda. 2406, 48.

Crucis ſanctæ pars Alfredo mittitur. 130, 55. 148, 25. 355, 37. Alia pars Adelſtano. 2321, 38. Pars alia apud Scotos ſervatur, quam nigram vocant. 347, 21. Crux S. a Turcis capitur. 635, 58. 684, 19. 1502, 22. 2258. Chriſtianis deditur. 2418, 64.

Crucis ſignum in Luna; 1047, 43. 2394, 4. in cœlos 223, 15. 2369, 7. 2402, 24. in aere; 268, 54. in veſtibus hominum. 445, 33. Crux quinque ſtellarum, Anglo & Gallo de ſuſcipiendo ad terram S. itinere colloquentibus, interdiu apparet. 1520, 35 Crucis ſigno Reges & magnates olim ſignabant chartas ſuas. 2113, 48. 1125, 40 &c. 2127, 34. 2119, 64. 2212, 5. 2219, &c. Crucis ſignum dæmones fugat, 2433, 4. & morbos. 2434, 19

Crux ab Archiepiſcopo portari non debet ante ſuſceptionem pallii. 1585, 11. Quomodo ſuſcipiatur. 1585, 38. Crucem Eboracenſi portare non licet citra Humbram fluvium: 1584, 32. 1237, 61. nec Cantuarienſi, in monaſterio S. Auguſtini. V. *S. Auguſtini eccleſia*. Cruces inunctæ & ſacratæ. 2038, 54.

Cudredus, R. Occid Saxonum. 768, 35. Vocatur Gudredus, 442, 67. & Cuthred. 100, 65. 104, 55. 105, 16. Britannos, ope Ethelbaldi, profligat. 768, 44. Kinricus ejus F. occiditur. 768, 56. Conſulem Edelhunum prælio vincit. 768, 65. Ejus inſigne, Draco aureus. 769, 17. Ethelbaldum R. Merciæ fugat. 769, 6. Britannos iterum ſuperat. 769, 58. Moritur. 769, 62. 795, 60.

Cumbermeræ monaſterium fundatur. 1020, 5. 1383, 46.

Cumbria a Scotis ſubjugata. 201, 1.

Cumbwell. V. *Cowmbwell*.

Cuncaceſtre. V. *Haguſtaldenſis eccleſia, & Lindisfarnenſis*. Poſtea Ceſtre vocata. 34, 31. 300, 52. Illic, dum fundatur eccleſia, grandis theſaurus invenitur. 34, 35. Sedes Epiſcopalis illinc Dunelmum transfertur. 461, 18. 1648, 34.

Cunfu, inſula. V. *Corcyra*.

Cunredus, Abbas S. Auguſtini. 1775, 45. 2238.

Curſac Angeli, Imp CP. 619, 10. Ejus literæ ad Henricum II. 638, 10. Conſpirat cum Saladino adverſus Chriſtianos. 642, 13 &c. Ricardum portu prohibens, ab eo vincitur, & argenteis compedibus ligatur 660, 26. 1197—1200. 1567, 3. 2404, 60. Exæcatus & emenulatus, incarceratur. 675, 3.

S. Cuthbertus, adhuc puer, a puerilibus ad grandiora mire vocatur. 787, 49. Aidani animam in cœlum ſubvectam videt. 788, 1. Cur & quando Mailroſenſe monaſterium ſit ingreſſus. 244. 67, 14 295, 6. Angelum hoſpitio excipit; 788, 12. qui abiens, tres illi panes relinquit. 788, 30. Monaſterii Præpoſitus fit. 788, 35. Abbas dicitur 67, 46. Quomodo ſe geſſerit. 2, 60. 3, 32. Propheticæ ſpiritu pollet. 788, 38. Ægrotos mire ſanat. 3, 37. Ejus laus. 3, 48. 5, 13. Anachoreta fit in Farna inſula. 4, 23. Fit Prior Lindisfarnenſis. 295, 18. Eligitur Epiſcopus Haguſtaldenſis, ſed Lindisfarnenſi eccleſiæ mavult præfici. 1639, 32. Eligitur epiſcopus Lindisfarnenſis: 5, 13. 792, 19. ad quod munus ægre a latebris pertrahitur. 5, 15. 68, 20. 792, 32. Conſecratur, 5, 35. 295, 42. 442, 43. 1639, 38. Egfridus R. multas terras ei donat.

donat. 5, 49. 53,43. 69, &c. Egfridi mortem prædicit: 5,1. Suam ipſius præſagit. 792,36. Moritur. 5,53. Sepelitur in Lindiſfarna. 5 64 &c. Corpus poſt mortem incorruptum manet. 6,35. 229,11. 1003,26 2377,20. Una cum aliorum SS. reliquiis magna cum religione huc illuc a ſeptem portitoribus transfertur. 14, 63 &c. 17,65. 199,64. Nomina portitorum. 19,64. 27, 56. Quale ſervitium deinceps a clericis ejus celebratum. 15,43. Cur ſuis mulierum conſortium interdixerit. 16,20. Reliquias ejus ad Hiberniam tranſportare tentantes a tempeſtate prohibentur. 18, 54. Frænum, & equus vehendis ejus oſſibus inſerviturus, mire inveniuntur. 20,36. Corpus ejus Concacestriam transfertur. 21,65. Poſtea Ripponam: 27,14. 301,18. Mox, cum prope Dunelmum immobile factum ſit, ibi in virgea eccleſiola primum collocatur, 27,49. poſt in Alba eccleſia, 28, 41. tandem in cathedrali quievit. 29. 30. 67,21. 301,25. Mirum de capillo ejus. 31,14. Nefas erat fœminis vel cœmeterium ejus adire. 17,14 & 35 36,8. Quidam a complexu ſerpentis per eum liberatur. 36,39. Nummos de ſepulcro ejus furanti quid acciderit. 37,5. Corpus ejus ad eccleſiam Lindiſfarnenſem fertur: ſed mox Dunelmum reportatur. 30,7. 199,39. 966,22. Aquæ maris cedentes ei tranſitum præbuerunt. 39,23. 199,44. 966,25. R. Alfredo apparens, Britanniæ Regnum ipſi ſuiſq; pollicetur. 18, 16. 71,25. 128,15. 353,37. Ernano apparens, mira narrat de morte & cruciatibus Gillonis. 40,15. Quomodo ſe ſuoſq; contra Willielmum Conquæſtorem ejuſq; miniſtros fuerit tutatus: 38—43. 972,43. Quomodo contra Scotos in Angliam tempore Edwardi I irrumpentes. 2520,44. De donis & privilegiis in eccleſiam ejus collatis, a R Guthredo; 12,3. 71, 9. 147, 60. Ethelſtano; 25,30. 75,10. Edmundo; 26,12. Edredo. 26, 49. Contractam & debilem mulierem ſanat. 28,52. Alſwoldus, recluſo ſarcophago, amice cum ipſo colloquitur. 2332,62.

Cuthbertus, Comes Lindeſienſis. 880,16.

Cuthbertus, Prior Giteburnenſis. 271,14.

Cuthbertus, vel Cuthertus, Abbas S. Mariæ apud Liminges. 22 9,27. Fit Epiſcopus Herefordenſis. 1640,66. Ad Cantuarienſem ſedem transfertur. 104 18. 443,38. 742,52. 1772, 29. 2235. Hic liberam in Eccleſia Chriſti ſepulturam a P.R. obtinuit, 1295,36. 1641,1. 2220,5. & a Rege. 1772,53. 2210,23. Eam a P.R. id impetraſſe, falſum. 1774, 38. Primus in eccleſia Chriſti ſepeliebatur. 1295,48. De ejus ſepultura. 1641,23. 1773,11. 2210,30.

Cutheardus, Lindiſfarnenſis, vel Berniciorum, Epiſcopus. 23, 42. 133,36. Vocatur Tuthredus. 152,12.

Cuthertus. V. *Cuthbertus*.

Cuthfridus, Epiſcopus Lichfeldenſis. 106,30.

Cuthredus R. Cantiæ. 742,36. 2238. Chartæ ejus de terris Eccleſiæ Chriſti donatis. 2213,6. 2215,11. Vocatur Caddredus. 1776,12.

Cuthredus, R. Occid. Saxonum. V. *Cudredus*.

Cuthwinus, Epiſcopus Lichfeldenſis. 442,17. 2638,58.

Cyclus magnus, quantum ſpatium. 205,44. 974,20.

Cymewardus, Abbas Middletonienſis. 158,45.

Cynebirhtus, Epiſcopus. 2219,49.

Cynedomes, cenſuræ. 845,60.

Cynewolfus, Epiſcopus Lindiſfarnenſis. 10, 56. Incarceratur. 10,62. Liberatur. 10,65. Epiſcopatu ſe abdicat. 12,1, Moritur. 12,4.

Cyprus, inſula deſcribitur. 660,43. A Rege Angliæ capitur. V. *Ricardus I.*

Cyrebury, vel Ciresbirith (eadem forſan quæ vocatur Scrobbesbury, & Salopia) conditur. 356,10. 834,39.

Cyricſceattes quando danda & ubi. 761,67. 766,63. 841,26. 858,64. 871,26. 920,22.

D.

DAcorum, ſeu Danorum jus ad Angliam. 2320,30. Primus eorum adventus: 2236. Secundus. 2240. Qua de cauſa Angliam primo invaſerint. 803,22. Osbritho Rege interiecto, Eboracum capiunt. 803,40. Mox Ellam, alterum e Regibus Northumbriæ, interficiunt. 803,65. Alia cauſa eorum adventus 804,1 Orientalem Angliam ſubjugant, 804,54. 807,32. & Northumbriam. 807,43. Lindiſfarnenſem eccleſiam & inſulam vaſtant: 12,45. cujus ſceleris mox pœnas luunt. 12,56. Totam pene Angliam depopulantur. 14,1. 461,15. 1643,50. Eorum duces. 14,2. 78,64. 141,19. 461,15. Dorobernium depopulantur. 120, 9. 1643,16. Ab Anglis ſuperantur. 120,21. 138,57. In Thaneto victoriam ab Anglis reportant. 120,60. Iterum ſuperantur. 121,62. 140,60. Fœdus cum Cantianis initum violant. 122,14. 141,7. 1643,25. Pax cum illis Notinghamiæ facta. 124,4. 142,65. 807,45. Lincolniam capiunt. 807,59. In Engelfelde vincuntur. 125,20. 143,33. 808, 49. Ad Redingum vincunt. 125,36. 143,43. 809,15. Ad Eſcendunum (nunc *Aſhdown*) non tam armis quam precibus proſternuntur. 125 & 126. 144,30. 809,50. Ducum nomina qui in eo prælio occubuerunt. 126,40. 144.34. Poſtea ſæpe victores exiſtunt. 143,44. Pax cum iis Londini inita. 106,25. 809,42. Excestriam capiunt. 809,48. Alfredus eorum obſides ſuſpendit. 809 50. Eum vincunt. 809,60. Merciam ſubigunt. 127.40. 810,28. Naves tempeſtate amittunt. 811,8. Alfredum in ſolitudinem fugant. 811,13. Exercitu ipſorum in duas partes diviſo, una ad Northumbriam, altera ad Grantabrigiam ſecedit. 127,48. 145,34. 813,25. Ad Eddetandunum ab Alfredo funduntur. 128,48. 146,43. Pacem cum eo ineunt. 811,15. Ad Orientalem Angliam ſe conferunt. 812,3. Guthrum ipſorum Rex baptizatus, 129,6. 146,54 vocatur Ethelſtanus. 133,7. Britannia relicta, Franciam adeunt. 129,34. Illinc fugati, in Angliam veniunt. 812,6. In Franciam reverſi, Pariſios obſident. 812,20. Alfredus eos navali prælio ſuperat. 151,36. 813,31. Londinenſes eorum naves capiunt & comburunt. 813,18. Ad Teotenhalam inſigni prælio vincuntur. 152,60. 833,7. Piraticam exercent. 161. Cantianos vincunt. 832,52. Ad Wilmesfordam vincuntur. 833,14. Varia loca deprædantur. 162. 833,44. 877 30. 879,23. 882,41. 885,19. 886,48. 1643,26. Godam & Brithnodum occidunt. 879,25. Tributum illis datur. 162,19. 163, 10. 164,55. 166,35. 169.9. 171,42. 461,49. 462,32. 464, 60. 467,15. 879,28. 1648, 22 & 25. 1650,19. 2315,6. Angli ab eo liberantur. 184,25. 475,66. A Londinenſibus repelluntur. 162,58. 167,34. 170,5. 173,30. 174, 30 & 39, 880,23. In multis præliis ſuperiores evadunt. 163, &c. 177, &c. Claſſem Ethelredi capiunt. 879,58. V. *Ethelredus*, Excestrienſes eos repellunt. 883,3. Exoniam vaſtant. 885. 21. Edricus Anglorum exercitum iis prodit. 885.27. Norwicum & Thetfordiam comburunt. 885,41. Dacos univerſos una die & hora occidi jubet Egelredus. 165,5. 362,63. 461,57. 2315 40. Id indigne ferens Suanus, Rex Daciæ, Angliam invadit. 462,27. 885,16. V. *Suanus*. Angli & Dani concordant. 467,19. Dani Cantuariam vaſtant, & cives immaniſſime trucidant. 168,40. 8 8,41. 1649,48. 1781, 59. quod facinus Deus ulciſcitur. 168,55. 889,28. 1650,9. Miraculo territi, Auguſtiniano monaſterio parcunt. 1782,6. Elfegum Archiep. barbare trucidant. 464,62. 1650,21. Sæpius ab Edmundo *Iron-ſide* vincuntur. 173 & 174. Eorum erga Anglos ſuperbia & inſolentia. 934,45. 2326,13. Eorum tyrannidis finis Brithwoldo in viſione revelatur. 374.7. Angli eos regno fugant. 934,40. 2326,29. Anglos ebrietatem docuerant. 869,48. In Angliam navigaturi, ſeipſos inter pocula trucidant. 356,56. V. *Edwardus Senior*. Eorum Regem ſubmerſum in ſpiritu videt Edwardus Confeſſor. 379,1. Galliam infeſtant. 4.8,45. Vincuntur. 459,31. Normannos Eboraci vincunt. 561,55. 2344,39. Quomodo fuerint ad Chriſtum ab idolis converſi. 458,5.

Dæmones miſſam horrent. 1045,44. Dunſtani precibus cedunt. 359,8. Iter ſanctorum ad ſupera obſident. 401,66. Monachum comeſſabundum torquent, 886,5. & Imperatorem ſimoniacum. 933,56. Incantatricis corpus, quamvis catenis & cantilenis munitum, e ſarcophago abripiunt. 941, 1. 2334,28. Nequam hominem in eccleſia ſepultum foras ejiciunt. 941,41. 2334.42. Carolum Martellum e ſepulcro abripiunt. 931, 50. Dæmon *ſolivago* vocatur. 1261, 52. 2409,63. Chriſtianorum conatus in terra S. ſe impediſſe fatetur, 1261,65. 2410,11. & captivitatis & victoriam Ricardi cauſam fuiſſe. 1261,67. 2410, 12. In cella vinaria cujuſdam monaſterii dæmon ſingulis noctibus cupam unam exhaurit; 1344 13. ſed tabulis chriſmate inunctis, vinum ſervatur, & latro capitur; 1344. 50. qui habitu monaſtico indutus, ſtare et donec ſolvatur. 1344,61. Dæmon annulum ſponſalitium nactus, conjuges ab amplexu prohibet. 471,21. 950,65. 2335,9. Annulus ab eo necromanticis artibus extorquetur. 471,22. 951,24. 2335,26. De nequitia necromantis apud Deum queritur. 471,40. 951,55. 2335,35 Dæmon ſanum in eccleſiam verſum evertere conatur, ſed fruſtra. 1760,40. Dæmonem ſuper *Dengild* ludentem videt Edwardus Confeſſor. 942.30. Dæmon cum Wolſtano luctatur. 950,43. 2336,62. Dæmon corripit quendam a Wolſtano excommunicatum. 953,54. 2368,2. Bernardus dæmonem incubum excommunicat. 1004,66. Dæmon inter Henrici II majores numeratur. 1045,40.

2393,

2393, 7. Exempla quorundam, qui, conſulto dæmone, ab ipſo fuerint illuſi. 1254, 50. 2409, 2410. Mulier de fonte bibens, duos dæmones evomit. 2417, 8. Dæmon quomodo facillime abigatur. 2433, 10. *Deus debet obedire diabolo*, opinio Wicliſi. 2650, 27. Dæmonum apparitiones. 225,36. 995,49.
Dagoberti F. V. *Sigisbertus.*
Dalfinus. V. *Wilfridus.*
Damaſcenus. V. *Johannes.*
Damaſcus terræ motu ſubvertitur. 1049, 63. A Gallo obſeſſa, Templariorum proditione liberatur. 1365, 8.
Damaſus II, P.R. 2247.
Damianus, Epiſcopus Roffenſis. 790,27. 1636,20.
Damiata a Chriſtianis capta. 2428, 47. Amittitur. 2428, 59. Iterum capitur. 2435, 59.
Danegild, quid. 947,45. 1357, 6.
Danelega, i.e. Lex Danica, in quibus olim provinciis Angliæ obtinuerit. 956,39.
Dani. V. *Daci.*
Daniel, Epiſc. Wintonienſis. 98,54. 742,46. 758,51. 774,61. 1640,34. 2212,14.
Daningtoniæ Abbatia quantum valeat. 2168, 58.
Darius, vivo patre, Rex factus, parricidium machinatur. 563, 52.
David Bruis vel Brus, R. Scotiæ. 2567,54. 2568,16. Hoſtiliter Angliam intrat. 2580, 37. Diſcordia inter ipſum & proceres ſuos. 2581, 48. A Gallo inſtigatus, Angliam invadit. 2589,48. Ejus exercitus profligatur. 2590,8. Ipſe capitur, 1732,17. 2591,13. & in turrim Londinenſem conjicitur. 2592, 14. Scoti venientes ut eum redimant, re infecta redeunt. 2597, 16. In Scotiam mittitur, ut gentem iſtam ad ditionem Angli redigat: 2603,15. 2606,21. ſed iſtis Anglorum dominationem abominantibus, ad carcerem redit. 2603, 21. Redimitur, & reſtituitur. 2617,37. Ad Anglum accedens, commercia inter utramque gentem concedi humiliter petit. 2619, 2. Ejus genealogia. 967, 41. Uxor. 967,43.
David de Strabolgy, Comes de Aſſeles vel Atheles. 2566, 39. Quæ ei conceſſerit Rex Angliæ. 2566, 42. Occiditur. 2567, 34.
David, Epiſcopus Bangorenſis. 1660,62.
David, Epiſcopus Menevenſis. 1665,46.
David, F. Owani, Norwallenſium Princeps, ducit Emmam Gaufridi Plantageneti ſpuriam filiam. 585,7. 1127,47.
S. Davidis Epiſcopi. V. *Menevenſes.*
David, Lewlini frater, ob rebellionem ſuſpenditur, & membratim diſſecatur. 2463,24. 2465,17. Edwardo I a conſiliis fuerat, 2463, 30. & ab illo honores plurimos acceperat; 2463, 56. nihilominus fratrem & Wallenſes ad rebellandum incitarat, 2464,8. & poſt mortem fratris, Walliam contra Regem diu defenderat. 2465, 8.
David, primo Comes, 1713, 21. poſtea Rex Scotiæ. 251, 16. Matildi Imperatrici fidelitatem jurat; 254, 59. 2384, 41. Ejuſque nomine aquilonares Angliæ partes occupat: 258, 35. 312,44. 1024,42. 2385,11. Sed ſtatim ejus filius Stephano homagium faciens, honores ab eo accipit. 258, 48. 312,59. 1024,56. 2385,13. Iterum turbas movet. 259,30. Inducias cum Anglis paciſcitur. 259,36. 315,35. Northumbriam filio ſuo dari poſtulat. 259,41. 315,42. Oppida capit. 259,52. 322,44. Ferro & flamma paſſim ſæviens, 316,1. 1025, 47. Hagustaldenſi eccleſiæ parcit. 260. 316,60. Inſidias Stephano ſtruit. 260,48. 317, 45. Northamiam oppugnat, 318 19. ad deditionem cogit, 318, 60. deſtruit. 319, 6. Werk, ſeu Carrum, obſidet. 319, 8. 323, 32. In agrum Eboracenſem ducit exercitum. 319, 35. Anglos ad Clitheroam ſuperat. 261, 10. Turſtinus contra eum Eboracenſes animat. 320,29. Apud Baggamorum ejus copiæ fuſæ & fugatæ. 262, 45. 322, 32. 1027, 5. 1346,26. 2385,39. 2391,23. Subditi ejus ſe mutuo concidunt. 323,33. Carrum oppidum deſtruit. 261,30. 326,49. Pax inter ipſum & Anglum (ſed ægre, 326,3. 329,5.) componitur. 265,29. 330,6. 1027, 34 2391, 20. Henricus ejus filius Comitatum Northumbriæ obtinet. 330,8. Ejus fortitudo. 331, 11. 346, 9. Eccleſiis ab exercitu ejus direptis ſatisfacit. 279,43. 326,15. Johannem P. R. Legatum ſuſcipit. 279, 50. Quantum Anglis & Normannis debuerit. 343,53. Robertus de Brus, cum bellum diſſuadere nequit, ab eo recedit. 343, &c. Ejus filius Henricus moritur: 280,19. Cujus filium Malcolmum hæredem Regni conſtituit. 280, 29. Imperium ſuſcepit invitus, 348, 18. ſed ſuaviter & manſuete adminiſtravit. 348, 25. Epiſcopos, cum tantum quatuor invenerit, reliquit novem. 348,37. Cœnobia ab eo conſtructa. 281,56. 348,42. Quam devote & pie vixerit. 281, 50. Quam libenter cauſas pauperum audierit. 348,53. Ægrotans, 346,6. Euchariſtiā percipit, 349,15. & extremam unctionem. 349,39. Ejus uxor. 975,8. Genealogia. 350,26. 627, 13. 967, 7. 975, 10. Moritur. 281, 47. 349, 54. Ejus mors lugetur. 347, 48. Corpus ejus mare tranquillat. 282,10.
David, Regis Scotiæ frater, Comes Huntingtoniæ. 975, 36. 1158, 4. Dicitur fuiſſe Rex Scotiæ (ſed, ni fallor, falſo) 2431,30. Ejus uxor. 1190, 29. 2431, 29. Genealogia, & poſteri. 967. 2468,66.
Debitores an in carcerem conjiciendi. 2667 21. 2670, 14.
Decanatus in diœceſi Cantuarienſi. 2169—2175.
Decani conſenſus in electione Epiſcopi neceſſarius. 506, 5. 507,8. Fit tamen electio ſine Decano. 673, 46. Decani Epiſcopalem juriſdictionem exercentes condemnantur. 1447, 43. V. *Priores.*
Decimantur a Danis Cantuarienſes. 168,59. 1650,2.
Decima Regni pars ab Ethelwolfo Deo donatur. 121, 14. 140,16. Decimas non perſolvere, quantum nefas. 736, 23. Decima pars ſi Deo non ſolvatur, ipſe novem auferet. 841, 12. Lex Edmundi, de Decimis; 858, 63. Edgari; 871, 17. Ethelredi; 902, 38. Alfredi, de iis detentis; 830, 36. Adelſtani, de iis ſolvendis; 840, 63. Willielmi Conquæſtoris. 2356,20. De nolente eas dare. 871,34. 920, 4. 1431,15. 1452, 56. Decimas detinendi cauſa. 2356,38. Opinio Wicliſitarum de Decimis. 2651, 4. 2667, 6. 2670, 18. 2707, 38. Quarum rerum decimæ ſumendæ. 1431, 18. 2356, 10. Decimæ de caſeo. 1811,6. 2356, 15. Decimæ Vicariis pendi ſolitæ. V. *Vicarii.* Crucigeri a pendendis decimis abſolvuntur. 1522,26. Decimas pendendi mos quando in Hiberniam invectus. 1071, 42.
Decretales Epiſtolas quis conſarcinarit. 2430, 55. 2472, 24. 2494,28. 2533,67.
Deformis ſacerdos mire fit Epiſcopus. 470,48.
Degmundus, Abbas S. Auguſtini. 1777,36. 2242.
Deira, provincia Northumbriæ. 285, 10. Gregorius M. ſic dictam ait, quod *de ira Dei ſit eruenda*. 726,40. 779,37. Quando ad fidem fuerit converſa. 285, 34.
Denarius Anglicus valet quatuor Andegavenſes. 1183,36. Denarius Eccleſiæ dandus. 901, 62. Denarii & oboli rotundi fiunt. 2377,60. Denarius S. Petri. V. *Rome-ſcot.*
Dene, manerium in inſula Thaneto. 2138, 22.
Denebeah, Abbas Raculfenſis. 2211, 15.
Deniſbourn, rivus Dionyſii. 785, 61.
¶ Derbiſchiriæ, vel Derbiæ, Comites: *Robertus de Ferrers*; *Willielmus de Ferrariis*; *Robertus de Ferrariis*; *Henricus*; *Henricus*, F. Johannis de Gaunt.
Devonia. V. *Domnania.*
Deus-dedit, Archiepiſcopus Cantuarienſis. 88, 48. 100, 33. 293,45. 439,12. 740,34. 1636,14. 2231. Obit. 1636, 21. 1769, 26.
Deus-dedit, P. R. 437, 41. 2229.
Dewlencroſſenſis Abbatia fundatur. 2430, 17. Edwardus, Princeps Walliæ, quingentas marcas ei dat. 2606, 46.
Diabolus. V. *Dæmones.*
Diaconus Evangelium legere recuſans quod pridie fuiſſet cum meretrice volutatus, in Epiſcopatum evehitur. 470, 18.
Dicehamenſis eccleſia fundatur. 1591, 66.
Diernodus, Abbas S. Auguſtini. 1776, 42. 2240.
Dies Dominicus quando incipiat, quando deſinat. 871,52. 920, 47. Die Dominico nemo morte afficiendus: 831, 2. 927,41. Non operandum: 761,61. Negotiationes non faciendæ. 830, 50. 844, 45. 1274, 9. A ſervilibus operibus tunc abſtinendum, Henricus II in viſione monetur. 1045, 44. 2395, 20. Dies Paſchæ. V. *Paſcha.* Dies Pentecoſtes. 378,48. 673,14. Dies quinam pro feſtis habendi. 826,60. A quibus obſervandi. 826.60. Presbyter qui falſo eos indixerit, mulctandus. 830, 10. In iis non operandum. 920, 37. 927, 45. Operantes quomodo mulctandi. 830,54. V. *Feſta.* Dies Omnium Animarum quando celebrari cœperit. 461, 28. 738,30. Dies Omnium Sanctorum. 738, 26. Dies Sabbati, infauſtus. 651,14. 663,63. Tertius Non. Septembris, infauſtus. 2401,28. Quibus diebus pax neutiquam violanda. 2355, 17.
Dimmok. V. *Orientalium Anglorum Epiſcopi.*
Dinooc, Abbas Bangorenſis. 780, 1.
Dionyſii computum. V. *Anni.*
Dionyſius, Abbas Boxleienſis. 1678, 53.
Diviſas, caſtrum, a quo fundatum. 1345, 31. Stephano redditur. 1345, 50.
Divitiæ non adimunt ſanctitatē, nec paupertas præſtat. 371,40. Superbiæ fomites ſunt, & religionis hoſtes. 2442, 18.

Divortium non temere faciendum, 682, 28.

Dodingdale. 1810, 45.

Dodingland. 1776, 2.

Dolæ Archiepiſcopatus an ad Turonenſem pertineat. 1081, 63.

Dolor nimius quomodo cauſa mortis. 910, 27.

Domeſday Willielmi Conquæſtoris. 1864, 48.

S. Dominici teſtamentum, & mors. 2421, 34. V. *Prædicatorum ordo.*

Dominicus dies. V. *Dies.*

Domini mortem machinatus, quomodo puniendus. 928, 57. Populo licet dominos delinquentes corrigere, juxta Wiclivitas. 2651, 1. 2657, 66.

Dominum nuptiis extendere, multo felicius, quam cædibus. 501, 59. Dominium omne amittit, qui peccatum mortale committit, juxta Wiclifum. 2650, 62.

¶ Domnaniæ, ſeu Devoniæ, Comites vel Duces: *Coil*; *Edredus*; *Ordgarus*; *Goda*; *Elfegus*, *Hugo de Comtney.*

Dompnena. V. *Eormenburga.*

Donus, P. R. 440, 17. 2231.

Dorceceſtræ, vel Dorkeceſtræ, vel Dorciæ, conſtituitur ſedes Epiſcopalis. 438, 43. 756, 13. Quæ poſtea dividitur: 442, 13. 756, 31. poſtremo, Lincolniam transfertur. V. *Lincolnia.*

Dorobernia. V. *Cantuaria.* ¶ Dorobernenſes Priores. V. *S. Trinitatis.*

Dovera a Gallis incenditur. 2503, 41. Caſtellum ibi a quo & quare conditum. 196, 38. 481, 35. V. *Ferragium.* Illud oppugnat Ludovicus, Regis Franciæ F. 2425, 4. Philippus ejus pater, audito quod illud non expugnarat, dixit, *Filius meus ne unum terræ pedem in Anglia habet.* 2427, 51. Cantianorum querela & petitio contra caſtellanorum injuſtas uſurpationes. 2153, 34. Edmundus Conſtabularius ejuſdem petit ut ſolitis privilegiis frui liceat. 2154, 55. S. Martini eccleſia de novo ædificatur. 1341, 23. 1664, 39 Monachi Cantuarienſes impediunt, quo minus Canonici illuc introducantur. 1341, 1342. 1664, 44. Monachi illic collocantur, 1343, 51. 1664, 60. Illinc expelluntur. 1343, 43. Iterum illuc mittuntur. 1349, 4. Valor iſtius cœnobii. 2166, 14. ¶ Priores: *Willielmus de Longavilla*; *Aſcelinus*; *Hugo de Cadamo*; *Ricardus*; *Warinus*; *Johannes*; *Willielmus*; *Robertus*; *Felix.*

Draco ardens. 1443, 62. 2706, 60. Draco mirus. 1216, 61.

Dublinia a quo condita. 1075, 2. A Scotis vaſtata. 883, 27. Ab Anglis capta. 1070, 1.

Duces ſeculum relinquentes. 113, 25 & 48. 116, 33. 189, 10. V. *Reges.* Duces in Anglia quando & ubi primum. 2602, 31.

Dudleiæ caſtrum diruitur. 588, 27.

Duduc, Epiſcopus Wellenſis. 190, 14.

Duellum facere olim & clerici cogebantur, 792, 13. Lex Conquæſtoris de purgatione per duellum. 982. 46. Duellum inter Anglum & Navarrum. 2674, 51. Ricardus II homines tyrannice ad duellum cogit. 2753, 4.

Duſenaldus, vel Dunewaldus, Rex Scotiæ eligitur, ſed ſtatim Anglorum ope expellitur. 219, 19. 343, 66. 990, 24. 2365, 32. Reſtituitur. 220, 46. 990, 40. 2366, 10.

Dun, Epiſcopus Roffenſis. 104, 20.

Duna, Ultoniæ metropolis, a Johanne Curcio capitur, 1111, 25. Sanctorum corpora ibi ſepulta. 1111, 29.

Dunechanus, vel Duncanus, R. Scotiæ. 219, 28. 990, 30. Perimitur. 220, 44 990, 42. 2366, 9.

Donelmum, ſeu Durem. 792, 53. Ejus ſitus. 76, 21. Ibi in virgea eccleſia collocantur S. Cuthberti reliquiæ. 27, 49. Quomodo locus factus habitabilis. 28, 22. Lapidea eccleſia erigitur, 28, 26. dedicatur, 29, 28. & donariis ditatur. 29, 46. 33, 33. 35, 64. 36, 1. 37, 44. 39, 52. Nova eccleſia exſtruitur. 959, 38. Qui primos ejus lapides poſuerint. 489, 41. Fundatur S. Mariæ monaſterium. 54, 31. 61, 42. 62, 46. Inſtauratur. 206, 20. Sedes Epiſcopalis ibi conſtituitur. 880, 42. Cur monachi ad eam eligi ſoliti. 1, 27. 3, 10. 30, 47. Priſci Epiſcopi quantæ parſimoniæ & continentiæ. 3, 13. Clericis ejectis, introducuntur monachi. 99, 57. 51, 5. 212, 57. Privilegia eorum & poſſeſſiones. 51, 45. eccleſia Tinemuthæ iis donata; 52, 5. 243, 29. ablata: 52, 20. 218, 32. de qua injuria graviter conqueruntur. 243, & 244. Eccleſia Dunelmenſis ab Odone Baiocenſi ſpoliatur. 48, 62. 966, 30. Reliquiæ ibi aſſervatæ. 67, 11. 76, 32. Epiſcopatus fines. 956, 53. Carleolum & Teviettedale, ejus olim appendices, alienantur. 61, 20. Villæ quædam ad eccleſiam pertinentes ab Alduno epiſcopo cum Egfrida filia Comiti Northumbriæ donantur. 79, 61. Poſt diſceſſum Paulini Lindisfarnenſes, ſeu Dunelmenſes, epiſcopi per XXX annos totius Northumbriæ adminiſtrant pontificatum. 1689, 37. Regis Scotiæ Cancellarius, Epiſcopatum invadens, 63, 14. 270, 13. tyrannum agit: 64, 34. 271, 57 &c. tandem Willielmo ſecundo, legitimo Epiſcopo, cedit. 66, 8. 274, 5. Mira res in agro Dunelmenſi. V. *Terra.* Mira hiſtoria de monachis Dunelmenſibus. 55, & 56. V. *Monachi.* Dunelmum a Dunecano Rege Scotorum obſidetur; ſed fruſtra. 33, 57. A Malcolmo obſidetur. 70, 53. Dunelmenſi Priori Archidiaconatus officium, & prædicandi per totum Epiſcopatum munus conceditur. 54. 49. 986, 31. ¶ Priores; *Aldwinus*; *Turgotus*; *Roginus*; *Laurentius.* ¶ Marchio Dunelmenſis: *Robertus de Vere.* ¶ Epiſcopi Lindisfarnenſes & Dunelmenſes: *Aidanus*; *Finanus*; *Colmanus*; *Tuda*; *Eata*; *Cuthbertus*; *Eadbertus*; *Eadfridus*; *Ethelwoldus*; *Cynewulfus*; *Higbaldus*; *Egbertus*; *Heathured*; *Egredus*; *Eanbertus*; *Eardulfus*; *Cutheardus*; *Tilredus*; *Wigredus*; *Uhtredus*; *Sexhelmus*; *Aldredus*; *Elfſig*; *Aldunus*; *Edmundus*; *Edredus*; *Egelricus*; *Egelwinus*; *Walcherus*; *Willielmus* I; *Ranulfus*; *Gaufridus Rufus*; *Willielmus* II; *Hugo*; *Philippus*; *Ricardus de Mariſco*: *Antonius de Beke*; *Ricardus de Bury*; *Johannes de Forpham*; *Walterus Skirlaw.*

Dunewaldus. V. *Duſenaldus.*

Dunewolfus, a bubulco, Epiſcopus Wintoniæ 811, 63.

Dunhamfordæ hundredum. 1935, 26. 1943, 18. 2018, 60. 2120, 31.

Dunna, Epiſcopus Merciorum, ſeu Lichfeldenſis. 772, 26.

S. Dunſtanus. 25, 12. 135, 23. 2220, 59. Athelmi Archiepiſcopi nepos fuit. 1646, 15. Ejus parentes. 1645, 48. Ejus patria; educatio, indoles, virtutes, &c. 837, 49. 1645, 63. Muſicam callebat. 1646, 8. Eum Pontificem futurum, prædicit Elfegus Calvus. 839, 10. Idem præſentit Odo Cantuarienſis. 863, 32. In Adelſtani aula vivit. 1646, 17. Fit Abbas Glaſtonienſis: 155, 48. 1646, 26. Epiſcopus Wigornienſis. 157, 30. 456, 41. 863, 31. 1644, 58. 1646, 35. Londinenſis eccleſia ei regenda commendatur. 456, 46. 863, 38. 1646, 35. Ad Cantuarienſem cathedram evehitur. 157, 63. 456, 61. 864, 24. 1646, 38. 2243. Chorus virginum pſallentiũ ei oranti apparet. 1326, 56. 1768, 18. 1780, 11. 1785, 12, Andreas Apoſtolus ei apparet. 886, 13. Spiritus S. in columbæ ſpecie ſuper eum ſedet. 1646, 47. Totam Angliam viſitat, & reformat. 1646, 53. Vocem de cœlo audit Edgari nativitatem gratulantium. 155, 55. V. *Edgarus.* Mors Edredi ſimili voce illi ſignificatur. 156, 67. V. *Edredus.* Rex Edwius ob adulterium ab eo reprehenſus, eum proſcribit. 157, 11. 358, 62. 456, 37. 863, 2. 1646, 29. Edgarus eum ab exſilio revocat. 157, 26. 2313 25. Quanta apud Edmundum Regem pollebat autoritate. 361, 41. Arguitur ab Edgaro ob nimiam erga clericos lenitatem. 361, 38. Monachorum quantus fuerit propugnator. 1647, 17, &c. Cæteris qui ad concilium convenerant corruentibus, ſolus Dunſtanus non cadit. 160, 53. 870, 43. 1647, 41. Mala Egelredo eventura & regni tranſlationem prædicit. 172, 61. 401, 14. 466, 19. 867, 19. 877, 8. 1647, 49. 2314. 29 & 39. Animam Edwini Regis, cum jam a dæmonibus traheretur ad pœnam, precibus liberat. 359, 8. 863, 18. Illo imagines Sanctorum depingente, cithara ſua ſponte ſonat. 878, 57. Dæmonis naſum forcipibus prehendit, 878, 64. Angelos cantantes audit. 879, 5. Quæ eccleſiæ ſuæ adquiſierit. 2222, 59. Moritur. 162, 1. 878, 48. 1647, 62. Lanfranco in ſomnis ſæpe apparuit. 2362, 49 Ejus Vitam ſcripſit Oibernus. 878, 55.

Dunſtanus, Prior S. Gregorii, Cantuariæ. 1497, 19.

Dunwallo Molmucius, primus Britannorum legiſlator. 956, 8. Ejus filii. 2484, 38.

Dyſenteria. V. *Febris.*

E.

EAbba. V. *Eormenburga.*

Eadanus, R. Scotorum, interficitur. 785. 45.

Eadberht, Epiſc. Merciorum. 106, 17. Hic forſan eſt qui vocatur Eadbrith. 2211, 15.

Eadbertus, Eadburga, Eadfridus, Eadgarus, Eadmundus, Eadredus, Eadricus, Eadwardus, Eadwinus, &c. V. *Edbertus, Edburga,* &c.

Eadesbirig. V. *Edesbury.*

Eadhæc, vel Eatheldus, Epiſc. Lindenſis. 58. 44. 793, 1. Epiſcopatu relicto, Ripenſi eccleſiæ præficitur. 793, 18.

Eadnothus, Epiſc. Lincolnienſis. 169, 27. 465, 10.

Eadrithus, Epiſc. Auſtralium Saxonum. 443, 20.
Eadulf. V. *Adulfus.*
Eadulfus, Comes Northumbriæ. 204. 38.
Eadulfus Cutel, Comes Northumbriæ. 34,15. 82,10. 204,18.
Eadulfus, Dux, duas villas Eccleſiæ Chriſti, Cantuariæ, donat. 2220,32.
Eadulfus, Epiſc. Crldiatunenſis. 453,4.
Eadulfus, Epiſc. Saddenſis. 2212,22.
Eadulfus quidam poſt mortem redivivus mira narrat. 46,55.
Ealchardus, Epiſcopus. 2219, 48.
Ealchere, Comes Cantii. 120,33. 140,2.
Ealhaſtanus, Epiſc. Sherbornenſis. 121,23.
Ealhmundus, R. Cantiæ, Schildwicam dat Raculſenſi monaſterio. 2211,24.
Ealmundus, Epiſc. Wintonienſis. 2212, 27.
Eanbaldus I, vel Embaldus, vel Eabaldus. Archiepiſcopus Eboracenſis, 78,53. 108,29. 797,10. Vivente prædeceſſore ordinatur. 1697,22.
Eanbaldus II, Archiep. Eboracenſis. 78,57. 114,13. 1697,34. Synodum Pincahalæ celebrat. 1697,49. V. *Concilia.*
Eanbertus, Eanbrithus, vel Osbertus, Epiſc. Haguſtaldenſis. 116,37. 299,38.
Eanbertus, Epiſc. Lindiſfarnenſis. 23,39. 119,25.
Eanredus, R. Northumbriæ. 13,14. 106,64.
Eardulfus, Dux, occidi juſſus, poſtea vivus reperitur. 111, 26.
Eardulfus, Epiſc. Lindiſfarnenſis. 13,43. 71,10. 121,9. 880,47. Corpus S. Cuthberti de inſula fert. 14,63. 73,6. 127,53. 245,40. Sedem Epiſcopalem Cuncaceſtriæ tenet. 21, 63. Moritur. 73,28.
Eardulfus, R. Cantiæ. 2220,62.
Eardulfus, R. Northumbriæ. V. *Aldulfus.*
Earnulfus, Epiſc. Roffenſis. 329, 28. Videtur alius fuiſſe ab Arnulfo. 1015,14.
Earnulfus, R. Francorum. 250,27.
Eaſt-Angli. V. *Orientales Angli.*
Eaſterwinus, Abbas Girvenſis. 92,57. Laudatur. 92,68 &c.
Eaſt-Saxones. V. *Orientales Saxones.*
Eata, Epiſc. Orientalium Anglorum. V. *Hecta.*
Eata, nunc Lindiſfarnenſis, nunc Haguſtaldenſis Epiſc. 3,42. 4,62. 58,41. 68,38. 286,24. 294,51. 440,53. 441,37. 789, 32. 792, 66. 1691, 18. Vocatur Abbas Lindiſfarnenſis, 295,20. & Mailroſſenſis, 2, 57. 294, 51. & Berniciorum Epiſcopus, 1638,48.
Eata. V. *Beda.*
Eatheldus. V. *Eadbert.*
Ebba, Abbatiſſa Coldinghamenſis. 16,47. 792,55.
S. Ebbæ Monaſterium. 440,12.
Ebere morder, quid. 929,20.
Eboracum, nobilis urbs. 1686,49. Eccleſia cathedralis, primum ex ligno, poſtea ex lapidibus, ibi fundatur. 285,39. 782,32. 1634,31 & 34. 1635,1. Duo caſtra conſtruuntur. 965 38. Urbs & eccleſia cathedralis conflagrant. 198,57. 965,67. 2343,36. 2344, 46. S. Mariæ Abbatia extruitur. 45,22. 210, 13. ¶ Ejus Abbates: *Stephanus*; *Ricardus*; *Gaufridus*; *Severinus*; *Clemens*; *Robertus.* Capella S. Sepulcri fundatur, & dotatur. 1723, 15. Miniſtrorum ejuſdem numerus & ſtipendia augentur. 1725, 54. De hac capella lege 1729. Bancum & Scaccarium Regis Eboraco Londinum transferuntur. 2530,10. 2541,9. Eboracenſis provincia latius olim porrigebatur quam nunc. 956,47. ¶ Eboracenſes Comites: *Villibrodus*; *Willielmus de Albemarla.* ¶ Eboracenſis Dux: *Edmundus de Langley.*
Eboracenſis Archiepiſcopi juriſdictio ab Humbra fluvio ad extremos uſq; Scotiæ fines extenditur. 484,49. 1719,29. Sanct-andreanum ipſi ſubjectionem debere contendit. 207, 54. Sanct-andreanus ſubjectionem profitetur: 1709,20. 1713, 3. Idem facit Orcadum Epiſcopus, 1709, 36. 1710, 59. & Epiſcopus eccleſiæ de Schid, ſeu Inſularum. 1713,31. Lincolniam, Ceſtriam, Wigorniam & Herefordiam ad ejus ditionem pertinere. 1101, 59. Dunelmenſis olim ei ſubjectus non erat: 1742, 56. Cantuarienſis concedit, ut ei ſubjiciatur. 1653, 50. De Eboracenſi & Cantuarienſi Archiepp. lex Gregorii M. 237,36. 1263,24. 1631,3. 1737, &c. 2348,2349 & Honorii. 1688,41. Quod Gregorius M. eos pares conſtituerit. 1685,56. 1705,28. Cur idem paritatem inter Metropolitanos ſtatuens, Londinenſem, non Cantuarienſem, nominarit. 1686, 35. Eboracenſis, ſi prius ordinetur, prior habendus. 436, 50. 588,63. 589,39. 730,53. V. *Rogerus, Eboracenſis.* Epiſtolæ Pont. Romanorum pro libertate hujus eccleſiæ. 1728,22. Profeſſionis exactio nulla ante Normannorum adventum. 1685,30. 1705,15. Rationi & Eccleſiarum inſtitutionibus adverſatur. 1685,40. Lanfrancus primus ſubjectionem exegit: 1706, 24. Quibus argumentis ſuadebat, eam ab Eboracenſi præſtandam. 1706, 27. Paſchalis II eum a profeſſione liberat. 1716, 42. A Cantuarienſi vocatus, ad Concilium non venit. 707,30. Subjectionem Cantuarienſi promittit. 238,45. V *Turſtinus.* Quam ei debeat 484,32. 972,23. 1634,54. 2349,62. Cantuarienſem ordinat. 782,57. 783, 17 & 61. 1634,49. 1688,44. 1742, 26. An ei crucem portare liceat intra provinciam Cantuarienſem. 1101,55. Nonnulli Eboracenſes pallium nunquam acceperunt. 1653,55. 1742,39. Ante Normannorum tempora Eboracenſis ſuffraganeos non habuit. 1742,52. Epiſcopos conſecrare olim non potuit. 1742,60. 1744,63. Privilegia Archiepiſcopis Eboracenſibus a Ricardo I conceſſa. 2169,45 V. *Scotia*, & *Cantuarienſem Archiep.* Valor ſpiritualium & temporalium totius cleri in Eboracenſi provincia. 2164,33. ¶ Archiepiſcopi Eboracenſes: *Theodrocus*; *Paulinus*; *Cedda*; *Wilfridus* I; *Boſa*; *Johannes*; *Wilfridus* II; *Egbertus*; *Albertus*; *Eanbaldus* I; *Eanbaldus* II; *Wulfius*; *Wimundus*; *Wulfherus*; *Ethelbaldus*; *Lothewardus*; *Wulſtanus* I; *Oſchetellus*; *Eawaldus*; *Oſwaldus*; *Aldulfus*; *Wulſtanus* II; *Alfricus*; *Kinſius*; *Aldredus*; *Thomas* I; *Gerardus*; *Thomas* II; *Turſtinus*; *Willielmus*; *Henricus*; *Rogerus*; *Galfridus*; *Walterus Grey*; *Sewallus*; *Godefridus de Ludham*; *Willielmus de Langton*; *Walterus Giffard*; *Willielmus Wikwane*; *Johannes Romanus*; *Henricus de Newerk*; *Thomas de Corbridge*; *Willielmus de Greenefeld*; *Willielmus de Melton*; *Willielmus le Souche*; *Johannes de Thoresby*; *Alexander Nevill*; *Thomas Arundell*; *Ricardus Scrope.*
Ebrietatem Angli a Dacis didicerunt. 869,48 Ebrietas Dacos in Angliam navigaturos domi ſternit. 356,56. 949,46.
¶ Ebroicenſis Epiſcopus: *Audoenus.*
Eccleſia Romana caput Eccleſiarum conſtituitur. 437, 24. Eccleſiam ſtatuere abſque licentia ab Epiſcopo impetrata, prohibitum. 328, 15. Ad Eccleſiam fugientes, non puniendi. 762,4. 822,22 & 36. 2355,55. Judicium ſanguinis in Eccleſia vel in cœmeterio exercere, nefas. 1430,31. Eccleſias magnifice extrui, & pietatem interim negligi, lugendum. 953, 52. 2367, 52. Lex de reparandis Eccleſiis. 859, 12. 929, 31. Eccleſiarum poſſeſſiones qui invadunt, anathemate feriuntur. 140,61. Decreta in eos qui vel Eccleſias vel Eccleſiaſticas perſonas lædunt. 166,7. 320,3. V. *Sacrilegi.* Eccleſiaſticũ nihil debet eſſe venale. 1449,43. V. *Presbyteri.* Eccleſiaſtica officia ſuſcipere prohibentur Reip. miniſtri. 433,33. Ad Eccleſiarum regimen pueri non admittendi. 1081,43. Nemo Eccleſiaſticum miniſterium ſuſcipiat ante xxv ætatis annum. 1448,57. Eccleſiaſticæ dignitates jure hæreditario nemini a clericis relinquendæ. 241,1. 253,46. 527,49. Filii ſacerdotum in patrum Eccleſiis non ponantur. 1081, 45. 1429,60. Eccleſiaſtica officia vel beneficia nemini tribuenda, nec promittenda, antequam vacent. 1449,15. Quando vacant, intra quod tempus conferenda 1449,24 Ad quos devolvitur jus conferendi quæ patroni ultra præſcriptum terminum conferre diſtulerint. 1449,28. Lege cautum, Ne cui extra Angliam degenti beneficium Eccleſiaſticum a P. R. conferatur: 2583,40. V. 2584,62. item, Ne quis abſque Regis licentia mare tranſeat, ad beneficium Eccleſiaſticum in Anglia obtinendum. 1734, 59. In Eccleſias ſe ingerentes quomodo amovendi. 1851,29 1852,26 1853,9 Plures Eccleſias habere ſimul, illicitum, V. *Plures.* Unius Eccleſiæ unus tantum debet eſſe Rector. 1449, 6. Eccleſiaſtici qui laicorum homines ſunt, anathematizantur. 224, 26. Eccleſiaſtici a Laicorum exactionibus immunes eſſe debent. 1451, 5. 2208,52. 2209,59. 2489,&c. Quamvis a cæteris immunes, tres tamen ab expeditione, ac arcis pontiſque conſtructione eximuntur. 2207, 45 & 55. 2208, 20 & 18. 2209, 30 & 62. 2211—2225. Eccleſiæ a Danegeldo exemtæ. 2556, 13 Willielmus Rufus ab Eccleſiaſticis tributum primus exigebat. 2356, 28. Avitæ Angliæ conſuetudines Eccleſiaſticis privilegiis quam ſint contrariæ: 1386, 52 &c. has abrogare jurat Henricus II. 2422, 90. Ad Eccleſiaſticum forum in Normannia quæ cauſæ pertinent. 657, 40. Ad Eccleſiæ cultum & myſteria quæ neceſſaria. 1686, 17. Nemo Eccleſiam ſuam debitis gravet. 1918,49. Pax Eccleſiæ. V. *Pax.* Eccleſiaſticis temporalia poſſidere non licet, juxta Wiclifum, 2650,54. ejuſque aſſeclas, 2658,33. 2659, 31. 2707, 59. Earundem opiniones de officio Eccleſiaſticorum. 2708, 19.
Eccleſiaſticæ leges. 762, 50. 821, 822 829—830. 841. 858, 859. 871. 901, 902. 918—920. 1081, 43. 1386—1388. 2355, &c
Ecgbertus, Ecgfrida, Ecgfridus, &c. V *Egbertus*, &c.

Eda,

Ecla, vel Eda, Dorceſtrenſis Epiſcopus. 441,22. 1698,61. Vocatur Etta. 1694,65.
Eclipſis Solis, Lunæque, quid, & quando accidant. 104,63. Eclipſis Lunæ. 100,12. 104,60. 109,50. 213,50. 630,32. 706,48. 1457,1. 1479,54. 1539,18. Solis. 103,9. 129,15. 147,8. 257,55. 263,29. 602,14. 628,39. 630,34. 1299, 19 1349,9. 1350,54. 1445,23. 1475,1. 1479,55. 1505, 36. 1571,32. 2588,40.
Edbaldus. V. *Ethelbaldus.*
Edberto, Regi Cantiæ, oculi eruuntur, & manus præciduntur. 114,50.
Edbertus, Abbas Raculfenſis. 2220,62.
Edbertus, R. Cantiæ, alius. V. *Egfredus.*
Edbertus, R. Northumbriæ, Cynewolfum in carcerem trudit. 10,62. 104,47. Regnum ſtrenue adminiſtrat. 11,26. Fit monachus. 11,29. 106,54. 596,20. Vocatur Egbertus 795,39.
Edbertus, vel Eacdus, Epiſcopus Lindisfarnenſis. 6,24. 69,57. 787,47.
Edbrictus, R. Cantiæ. 742,26. 762,63. V *Ethelbertus, F. wihtredi.*
Edburga, Abbatiſſa S. Mariæ in Thaneto. 1907,58.
Edburga, Edwardi Senioris filia, jam trima, futuræ pietatis præbet ſpecimen. 831,63.
Edburga. V. *Offa,* & *Carolus* M.
Edelburga, Abbatiſſa Berkingenſis. 440,47. 745,4.
Edelburga, Abbatiſſa Brugenſis. 747,35.
Edelburga, vel Tacce, vel Thate, Edwini R. uxor. 780,59. 1634,15. 1687,23. 1906,6.
Edelfridus, vel Ethelfrith, R. Northumbriæ. 91,8. Monachos Bangorenſes trucidat, & Britonum copias profligat. 779,56. 1631,67 Occiditur ab Edwino. 781,65.
Edelinhey. V. *Ethelinghey.*
Edelwaldus. V. *Ethelwaldus.*
Edelwoldus, R. Auſtralium Saxonum. V. *Ethelwoldus.*
Edelwolfus. V. *Ethelwolfus.*
Edebury, vel Edebirah, vel Eadesbirig, conditur. 253,20. 356.20. 834,56.
Edewinus, Dux. V. *Ailwinus.*
Edfridus, Epiſcopus Dunelmenſis. 7,29.
Edgarus Adeling, vel Atheling, vel Ediling. 197,17. 198,42. 200,19. 201,31. 366,50. 367,8. 480,43. 481,8. 907,63. Eum ſucceſſorem optat Edwardus Confeſſor. 2338, 49. Nonnulli eum in ſolium evehere moliuntur. 2359.6. 2543, 15. In Apuliam proficiſcitur. 215,35. 979.50. De Normannia expellitur. 216,35. A Malcolmo Scoto excipitur. 216,53. 965 24. 2344,19. Danis advenientibus ſe dedit. 2344,41. Cum Willielmo Conquæſtore in gratiam redit. 2350,22. Pax inter ipſum & Willielmum Rufum facta. 216,61. 973,1. In Normanniam redit. 217,24. Cum exercitu in Scotiam mittitur. 223,8.
Edgarus, R. Angliæ. 16,52. 135,17. 157 51. 456,40. 457,7. 2244 Eo nato, voces in aere pſallentium audit Dunſtanus. 255,55. 359,34. 857,63. 2313.3. A Merciis & Northumbris Rex eligitur. 157,22. Cœleſti oraculo Rex conſtituitur. 2312.57. Fit Rex totius Angliæ. 157,56. Quam pie & pacate Regnum adminiſtrarit. 157,65. 160,2. 559,23. 864,52. 2313,10. Ejus uxores, & liberi. 158,36 457,10. 865,24. 2313,17. Alfridam in uxorem petens, ab Ethelwolfo frauditur. 885,20. Tandem eam ducit: 866,82. Sed Dunſtanus monet ut a conſortio ejus abſtineat, eo quod Ethelwolfi ex ea filium de ſacro fonte ſuſceperat; 865,74. 866,65. at fruſtra. 867,11. De Wolfrida (quæ vocatur & Egelfleda, 2313,17.) gignit Editham. 867,20. Tota inſula libenter ei manus dat, 359 43. Inungitur. 159 30. Octo Reges fidelitatem ei jurant, quibus ad remos locatis ipſe ſcaphæ clavum tenet. 159,33. 362,28. 869,15. Regum iſtorum nomina. 2485,24. Mos ejus totam inſulam circumnavigandi. 160,1. 360,1. 869,33. Dacis nimium favebat. 869,44. Quadraginta monaſteria fundavit. 359,55. 868, 23. Ejus ſermo ad Clerum. 360,16. Luxuriam clericorum taxat, 360,43. & Epiſcoporum indulgentiam. 360,40. 361, 2. Quam floruerit Anglia ſub ejus imperio. 362,12. *Pacificus* dicitur. 359,32. Ejus viſio admiranda. 135,136. S. Elfrewel apparet, nolam ablatam repetens. 870,7. Poſt novem dies moritur. 159,64. 869,66. 870,14. Ex ejus corpore, poſt annos plures incorrupto reperto, ſanguis emanat. 870,5. 2313,28. Ejus encomium. 359,23. 869,54. Carmina in ejus laudem. 870,33. Ejus leges. 870,48.
Edgarus, R. Scotiæ. 293,10. 230,20. 341,1. 990,44. 995,9. Ejus mores. 567,65 Mors. 1003,34.
Edgiva, opilionis filia, ſomnium. 831,43. Ab Edwardo Seniore compreſſa, Ethelſtanum parit. 831,54.
Editha, vel Edira, uxor Confeſſoris, virgo permanſit. 378,18. V. *Edwardus Confeſſor.*
Editha virgo. 867,21. 875,22. Reſponſum quod dedit Epiſcopo ob lautiores veſtes eam increpanti. 869,33. Dexter ejus pollex & venter, cæteris conſumptis, manens incorrupti. 867, 45. Sanctimoniam ſuam in dubium vocitatam ipſa e tumulo vindicat. 909,4.
Edira, Edwardi Senioris uxor. 2220, 55. Terra Eccleſiæ Chriſti, Cantuariæ, ab ea donata, 2221,44.
Edmerus, Abbas S. Albani. 446,8.
Edmerus Vitam Anſelmi ſcripſit. 2378, 19. Ejus deſcriptio Eccleſiæ Chriſti. 1291,27. Ejus Opuſcula. 2659,24.
Edmundus, Abbas Perſcorenſis. 212,65.
Edmundus, Adelſtani R. frater & ſucceſſor. 16,4. 454.44 856,40. 2144. Regnum cum Onlafo dividit. 134,43. Dacos vincit, 857,35. Quinque civitates de eorum manibus extorquet. 155,41. 558,22. 857,36. Duos eorum Reges de ſacro fonte levat. 857,42. Northumbriam imperio adjicit. 134,57. 155,66. 857,53. Cumbriam deprædatur, 156.3. eamque Regi Scotorum commendat. 857, 58. Glaſtoniam Dunſtano, ut ibi monaſterium fundetur, committit. 155, 47. 358,50. Charta ejus de agro Auguſtinenſibus donato. 2125,64. Terra ab eo Eccleſiæ Chriſti donata. 2221,2. Ejus uxor, & liberi. 856,45. Occiditur. 134,61. 858,14. 2779,22. Ejus leges. 858,31.
Edmundus Botiler, Comes Ormundiæ. 2454,15.
Edmundus, Comes Arundeliæ, decollatur. 2545,29. 2546,36.
Edmundus, Comes Cornubiæ. 2236,29. 2494,2.
Edmundus de Abingdon, Archiep. Cantuarienſis. 1881,67. 2261. 2431,38. Ejus patria, & parentes. 2431,35. Nativitas. 2432,41. Cur Edmundus dictus. 2432,46. Ejus educatio & devotio. 2431,50. A dolore capitis quomodo liberatus, 2432,60. Chriſtus ei apparet. 2432,67. Diabolum quomodo abegerit. 2433,19. D. Johannes ei ferulam intentat ob precationem omiſſam. 2433,14. Impudicarum illecebras quomodo propulſarit. 2433,20. Mater ei apparens ipſum a ſtudio arithmeticæ ad theologiam vocat. 2433,35. Ejus doctrina; 2433, 43. abſtinentia; 2433,47. devotio. 2433,18 & 55. 2434 5. Detractionem & avaritiam abhorruit, 2435,59. & munerum corruptelam. 2433,48. Sibimetipſi durus fuit, aliis benignus. 2434,30. Ejus miracula. 2434 14. Fœminas, ſed caſte, coluit. 2434,39. Regem cum eo diſcordantem lenitate placare ſtudet: 2434,50. ſed ſpes ſuas & conatus inanes videns, ſponte exſulat. 2435,2. Compoſitio inter ipſum & Auguſtinenſes 1882 &c. Literæ ejus, teſtantes quod in monaſterio S. Auguſtini propriis expenſis fuerat hoſpitatus. 1885,2. Verba ejus paulo ante obitum. 2435,15. Mors. 1887,63. 2440,20. Tranſlatio. 2431,42. Canonizatio. 2435,18.
Edmundus de Langley, Edwardi III F. cum exercitu in Vaſconiam tranſit. 2619,58. Ejus uxor. 2619,43. Erat Comes Cantabrigiæ, & Dux Eboraci, 2675,52. Ejus petitio pro libertatibus caſtelli Doverenſis. 2154,55. Fit unitaté Regni Præfectus. 2685,59 2687,33.
Edmundus, Edwardi I F. Comes Cantiæ; naſcitur. 2528,49. In Vaſconiam mittitur. 2543,41. Quod Edwardum fratrem reſtituere conatus fuerit, condemnatur, 2555,29. & decollatur, 2551,27. 2555,48.
Edmundus, Egelredi R. F. & ſucceſſor, cur Iron-ſide, ſeu *Ferreum-latus,* dictus 903,64. 2316,2. Coronatur. 903,60. 2246. Quinquies Canutum vincit. 173 & 174. 466,37. 904, 17. 2316,8. Londinum cum triumpho ingreditur. 904,36. Ad Eſſendunum, per proditionem Edrici, exercitus ejus ſuperatur. 175,16. 905,11. Ad ſingulare certamen cum Canuto ſecundo tenditur. 364,30. 1316,18. Quam fortiter cum eo pugnarit. 164,54. 905, 56. Tandem cum eo paciſcitur. 365,1. 466,43. 2316,50. Regnum cum eo dividit. 175,38. 466,43. 906,1. Dum alvum exonerat, interficitur. 175,46. 365,30. 466,45. Triplex de ejus morte hiſtoria. 906,10. 1316,59. Quos hæredes deſignaverit. 365, 65. Ejus filii ad Regem Suavorum mactandi mittuntur 366, 3. 466,62. Quid iis acciderit. 176,54. 466,67. 476,30. 907,30. 2317,50. Ejus interfectores Canutus ſuſpendi jubet 2317,21.
Edmundus, Epiſcopus Dunelmenſis, 177, 34. mire eligitur. 30, 53. 467,46. 908, 56. Moritur. 33, 66.
Edmundus, Henrici III F. Comes Leiceſtrenſis. 2347, 27. Reginam Navarræ ducit. 2439. 60. Regnum Siciliæ & Apuliæ a P. R. oblatum, non accipit. 2444,18 Tertam S, adiit. 2458, 35. Edwardus frater e Gallo in jus vocatus, eum in Galliam mittit. 2496, 22. Ejus credulitas fratri fraudi

fraudi eſt. 2496, 40. In Vaſconiam cum exercitu proficiſcitur. 2507, 58. Ibi aliquot locis captis, moritur. 2508, 52. Suis præceperat ne corpus ſepeliatur priuſquam debita fuerint ſoluta. 2508, 55.

Edmundus, quid ſignificet. 2431, 47.

S. Edmundus, R. Orientalium Anglorum, 745, 13. 754, 57. & Orientalium Saxonum. 745, 16. Mori maluit quam pagano ſubdi. 805, 10. A Dacis vincitur. 805, 40. Ad arborem ligatus, ſagittis confoditur. 805, 55. Obtruncatur. 14, 48. 79, 16, 124, 28. 143, 10. 805, 64. 1643, 29. 2240. 2324, 66. Caput ejus in ſylva abditum, 806, 2. mire invenitur. 806, 17. Una cum corpore ſepelitur. 806, 28. Lupus, qui caput cuſtodierat, funus proſequitur. 806, 23. Poſt multos annos corpus incorruptum & integrum invenitur. 806, 32. A *Chriſteskyrk* in urbe Londino ad villam dictam *Bury* transfertur. 806, 43. 888, 22. 2324, 64. Mulier quædam capillos & ungues ei præcidit. 806, 48. Per CL annos & amplius laici ei miniſtrant. 2325. 2. Latrones ejus baſilicam ingreſſi, patibulo affiguntur. 806, 55. Leofſtanus, ejus locellum introſpiciens, in furorem vertitur. 807, 7. Ei injuriarum pœnas dat Rex Suanus. 170, 62. 892, 20. Ejus monaſterium fundatur, & privilegiis munitur. 892, 35. V. *Bury*. Ejus eccleſia ædificatur, 467, 56. conſecratur. 178, 48. 469, 39. Canutus R. eum magnis honoribus proſequitur. 892, 32. 2324, 60. W. Conquæſtor, ei privilegium concedit. 978, 7. Mos Regibus Angliæ ei coronas mittere. 892, 38. Ejus terra foſſa circundatur. 892, 34. S. Edmundi conventus fœdus faciunt cum conventu S. Auguſtini. 1843, 37. ¶ S. Edmundi Abbates: *Vuius*; *Baldwinus*; *Robertus*; *Alboldus*; *Anſelmus*; *Ordingus*; *Samſon*; *Hugo*. ¶ Prior: *Ordingus*.

Edredus, Abbas S. Auguſtini. 1777, 40. 2242.

Edredus alius, Abbas S. Auguſtini. 1777, 42. 2242.

Edredus, Dux Devoniæ. 832, 12.

Edredus, Epiſcopus Dunelmenſis Simoniacus. 34, 2. 181, 60.

Edredus quidam, extra Eccleſiã mutus, intra eam canorus. 28, 2.

Edredus, R. Angliæ. 26, 46. 134, 62. 862, 21. 2244. Conſecratur. 455, 4. Northumbros & Scotos ſubdit. 135, 2. 156, 30. 862, 29. Charta ejus de villa Twicam Eccleſiæ Chriſti Cant. donata. 2220, 44. Alia, de donatione monaſterii Raculfenſis. 2220, 53. Ejus mors Dunſtano cœlitus narratur. 156, 66. 358, 50. 862, 57.

Edricus, Abbas S. Albani. 446, 3.

Edricus, R. Cantiæ. 741, 45. 757, 11. 1770, 25. 2232.

Edricus Silvaticus Herefordenſem provinciam devaſtat. 157, 29. Cum Rege pacem init. 202. 48.

Edricus Streone, Dux Merciorum, Comes Salopiæ, Godwini patruus, qualis. 887, 13. Perfidus proditor. 166, 47. 167, 21. 171, 48. 172, 2. 175, 10. 176, 18. 466, 47. 881, 51. 906, 21. 2315, 33. 2316, 7. Ad Danos a Rege ſuo deficit. 888, 48. Duos proceres occidit. 892, 66. Canuto ſeipſum mancipat. 172, 7. 893, 13. Ejus ſtratagema: 404, 25. aliud 905, 12. Pacem cum R. Edmundo Ferreo-latere init. 174, 27. Edmundus ejus proditione occiditur. 906, 10. Filios Edmundi ad Canutum ducit. 2317, 11. Beneficia in Canutum collata cum exprobratione commemorat. 907, 10. 2318, 4. Canuti juſſu occiditur. 177, 4. 467, 7. In Tameſin projicitur. 908, 20. 2318, 21. Quidam eum decollatum tradunt. 908, 31.

Edſius, vel Edſinus, Epiſc. Wintonienſis, ad Cantuariam transfertur. 180, 13. 473. 11. 932, 56. 936, 17. 1651, 25. 1784, 22. 2245. 2329, 16. Ob infirmitatem Archiepiſcopatum dimittit. 938, 44. Siwardus erat ejus Chorepiſcopus. 1651, 34. Quæ Abbatiæ S. Auguſtini dederit. 2247.

Edrius, Egelredi F. *Rex ruſticorum* appellatus, proſcribitur. 176, 48. 907, 18. Godwinus appellatur. 2317, 47. Occiditur. 176, 52. 907, 21.

Edulfus, Epiſcopus Wintonienſis. V. *Ethelwolfus*.

Edwaldus, vel Adelwoldus, Archiep. Eboracenſis. 79, 35. Quietam vitam amans, Pontificatum dimittit. 1699, 23.

Edward-Stow. 844, 66. 2324, 6.

Edwardus Balliolus, Anglorum ope, Scotiæ Regnum obtinet. 2559, 4. 2560, 37. Coronatur. 2562, 19. Anglo homagium facit. 2559. 30. 2565, 11. Fugatur a Scotis. 2561, 27. Rediens, magnam partem Scotiæ vaſtat. 2565, 2. Eum cum exercitu venientem Scoti pro Rege recipiunt. 2592. 47. Jus ſuum ad coronam Scotiæ Leonello Angli F. tradit. 2611, 22. Moritur. 2627, 53. De eo lege 2584, 39.

Edwardus, Ducis Eboracenſis F. Comes Rutlandiæ. 1739, 65. Erat Dux Albæ-marlæ. 2754, 25.

Edwardus I, ſeu Senior, Alfredi F. R. Angliæ, 23, 22. 73, 28. 133, 30. 151, 54. 2242. A Plegmundo conſecratur. 452, 14. 831, 25. Ejus res geſtæ. 151, 58. 356, 9. 831, 33. 833, 1. Danos ad pacem ineundam cogit. 152, 36 & 54. Scoti & Dani fœdus cum eo pangunt. 153, 62. Merciam ſub ditionem redigit. 835, 6. Tres Reges in deditionem recipit. 835, 15. 2484, 57. Impoſſibile cenſebat quicquid erat illicitum. 356, 32. Revelatur ei inter miſſarum ſolennia, Dacos in Angliam navigaturos per mutua vulnera concidiſſe. 356, 53. Ejus uxores & liberi. 152, 2. 356, 44. 452, 17. 831, 53. Mors. 154, 14. 835, 26. Leges. 835—837.

Edwardus II, ſeu Martyr, Edgari F. Rex Angliæ. 135, 30. 458, 35. 872, 44. 2244. Noverca Alfrida ejus necem machinatur. 873, 2. Occiditur. 160, 60. 459, 65. 2313, 44. Corpus ejus vili loco occulitur. 873, 63. Mulier a nativitate cæca ejus meritis viſum accipit. 874, 5. In loco paluſtri ſepelitur. 874, 25. Ethelredus frater mortem ejus acerbe lugens, 874, 34. a matre verberatur. 874, 39. Corpus ejus mire inventum Warhamiam transfertur. 874, 49. Fons e loco ubi jacuerat emanat. 874, 66. Dum Septoniam verſus corpus ejus deducitur, 875, 37. 877, 27. infirmos ſanat. 875, 57. 2313, 57. Alfrida illud ſequi volens, Divinitus impeditur. 876, 1. 2313, 61. Matrona debilis ad ejus tumulum ſanitati reſtituitur, 876. 27. Corpus ſuum transferri mandat. 884, 19. Partes ejus diverſis in locis conduntur. 884, 63. 2314, 2. Sancti & Martyris honorem ob inet. 362, 39. 409, 34.

Edwardus III, ſeu Confeſſor, Egelredi F. 34, 12. Needum natus, in Regem Angliæ eligitur. 372, 29. Brichtwaldus per ſomnium videt eum a D. Petro conſecratum, &c. 136. 52. 373, 63. 909, 20. 955, 46. 2318, 11. Cum Alfredo fratre in Normanniam mittitur. 892, 8. Ab Hardecanuto honorifice excipitur. 181, 40. In Hungariam ad Edwardum *relegatum* proficiſcitur. 935, 14. A proceribus in Angliam accerſitur. 934, 57. 936, 60. Rex conſecratur. 181, 66. 366, 22. 375, 16. 937, 1. 1651, 27. 2146. 2329, 15. Matrem theſauris ſpoliat. 182, 4. 938, 34. 2329, 23. Eam in monaſterium trudit. 941, 60. 2329, 31. Crimina ipſi objecta. 942, 6. 2329, 45. Novem ignitos vomeres illæſa tranſit. 942. 1, 2329, 51. Rex ei ablata reſtituit. 2329, 60. Ab ipſa & Epiſcopis ſe verberari ſinit. 2329, 61. Ejus, in Normannia adhuc exſulantis, de Roma adeunda votum. 375, 14. 387, 29. Illud impleri populus non ſinit. 380, 41. P. R. ab eo illum abſolvit. 381, 40. 388, 12. Godwini filiam Editham ducit, ſed cum ea de virginitate ſervanda paciſcitur. 378, 15. 938, 26. 2338, 42. Eam repudiat, 185, 38. 476, 3. 943, 24. in monaſterium trudit, 2332, 1. recipit. 186, 61. 476, 26. 944, 4. 2332. 8. Dæmonem Danegeldo inſidentem videt: 942, 30. Anglos ab eo pendendo abſolvit. 184, 25. 383, 22. 475, 66. 938, 31. 943, 41. 2331, 6. Edwardum Edmundi *Iron-ſide* F. ex Hungaria revocat. 187. 54. 366, 32. 477, 30. 2333, 31. Willielmum D. Normanniæ honorifice excipit. 476, 9. 543, 32. 2332, 12. Charta ejus de geſtatione diadematis apud Weſtmonaſterium vel Wintoniam. 937, 6. De morte fratris Alfredi Godwinum appellat. 937, 34. Concordia inter eos facta. 938, 10. Claſſem contra Norreganorum Regem parat. 938, 56. 2330, 8. Godwinus contra ipſum exercitum cogit. 184, 42. 476, 16. 942, 48. Eum cum filiis relegat, & eorum bona in fiſcum redigit. 943, 14. V. *Godwinus*. Normannos, paucis exceptis, e Regno mittit. 944, 15. 2332, 20. Reſponſum ejus Haroldo Normanniam adeundi licentiam petenti. 947, 12. Scotos ſubigit, 946, 23. & Wallenſes. 945, 5. Exteri Principes fœdus cum eo ineunt. 375, 47. 379, 50. Anglorum felix conditio, eo regnante. 375, 30. De ejus converſatione & moribus. 375, 66. Generoſus ſimul fuit & ſanctus. 371, 27. Quam ſimpliciter & leniter ſe geſſerit erga furem theſauros ejus, eo inſpiciente, furatum. 376, 47. In ſpiritu Regem Daciæ, in Angliam cum exercitu navigaturum, videt ſubmerſum. 378, 45. 94; 55. Videt, inter Miſſarum ſolennia, Dacos in Angliam navigaturos a poculis ad pugnam procedere. 949, 42. 2330, 12. Sed hanc viſionem alii Edwardo Seniori tribuunt. 356, 53. Chriſtum corporaliter videt. 389. 7. 949, 38. Ejus de Haroldo & Toſtino, filiis Godwini, vaticinium. 394, 9. 948, 16. 2333, 56. Ipſius etiam Godwini malitiam Deum ulturum prædicit. 394, 63. Quid ei de Septem dormientibus fuerit revelatum. 395, 31. 950, 4. 2337, 40. Monaſterium in D. Petri honorem conſtructũ eum reparare & ditare jubet P. R. 382, 3. D. Petri cuidam Anachoretæ apparentis oraculo idem jubetur. 382, 27. Contractum (ut D. Petrus etiam in mandatis dederat) portando curat. 383, 41. A glandibus, & vermibus, & ſterilitate fœminam tactu liberat. 390, 15. Cæcos ſanat: unum, tactu; 392, 29. ſex, aqua qua manus ablderat. 391, 4. 392, 7. 393. 27. Morbum regium primus curavit. 950, 9. Edgarum

Adeling

Adeling ſucceſſorem maxime cupit: 2338,49. ſed Willielmo Notho Regnum aſſignat, 945,25. 957,63. & Haroldum hæredem eligit, 193,35. eumq; regnaturum prædicit. 2339,2. Annulum D. Johanni Evangeliſtæ donat; 397, 36. 954,1. Qui, annulo Regi remiſſo, ei obitus inſtare diem ſignificat. 398,20. 954,14. Annulum iſtum Rex Abbati Weſtmonaſterienſi inter reliquias aſſervandum tradit. 955, 5. Se ad mortem parat. 398,40. 954,56. Febre corripitur. 398, 62. 954, 59. Eccleſia ejus dedicatur. 193, 21. 399,5. Viſio quam in extremis agens vidit de miſerrimo Angliæ ſtatu poſt ejus mortem. 137,16. 399, 27. 955, 18. 2338, 17. Parabola arboris ab radice deciſæ: 400,40. 955,32. 2338,30. ejuſq; expoſitio una, 401, 4. & altera. 401,13. Eam in Willielmo F. Henrici I impletam quidam exiſtimant. 2381, 2. Reginam proceribus, Normannos Anglis, corpus ſepulturæ, animam Deo commendans, obit. 38,1. 193,31. 402,26. 479.5. 955, 61. 2338,37. Ejus exſequiæ. 402,48. Poſt ejus mortem cuncta Regna commota. 396, 57. Ad ejus tumulum ſanatur debilis; 403,13 illuminantur cæci. 401, 11. 404, 1. Per ejus merita Haroldus de Norvegis triumphat. 404.32. Wolſtanus Wigornenſis Epiſcopus baculum deponere juſſus, & nemini niſi Edwardo, qui tradiderat, dare volens, in ejus ſepulcrale marmor ita fixit ut nemo eum evellere præterquam ipſe Wolſtanus potuerit. 405, 5. 97?, 66. 2368, 36. Corpus ejus per multos annos incorruptum manet. 408,7. Transfertur. 1059,1. 2255. 2438, 44. Puella eum blaſphemans, paralyſi corripitur: 409, 46. ad ejus ſepulcrum ſanatur: 410,2. Ibi febres quartanæ pelluntur: 410,50. 412,23. 413,6 &c. Monachus triplici morbo laborans, ſanitati redditur. 413, 50. Quæ monaſterio S. Auguſtini donaverit: 1783, 67. 1784. Ejus chartæ de iſtis donationibus. 2127, 59. 2128, 51. Chartæ de terris & libertatibus Eccleſiæ Chriſti Cantuariæ conceſſis. 2224, 20 & 24 & 28. Ejus encomia. 366, 27. 369, 57. 370, 64. 391, 51. 937, 10. In ſanctorum numerum adſcribitur. 955, 67. Ejus feſta. 956, 2. Leges communes antiquatas renovabat: 2338, 6. Quæ ideo leges S. Edwardi vocantur. 2338, 64. V. *Leges.*

Edwardus IV, ſeu I poſt conquæſtum, Rex Angliæ. 1521,2. 2272. Naſcitur. 24?2,18. 2440,17. Baptizatur. 2432,19. 2440,19. Pater ei Walliam, Ceſtriam, alioſq; honores concedit. 2435,65. Alienoram Hiſpani filiam ducit. 2444, 5. Eorum liberi. 2531,39. Quam ſtrenue pugnarit in prælio Lewenſi. 2449,66 Cur Londinenſes odio habuerit. 1450,10. Se in poteſtatem Comitis Leiceſtrenſis tradit. 243?,28. 245?,6. Ex ejus manibus elabitur. 2437,33. 2452,1. Ad Eveſhamiam Leiceſtrenſis copias fundit, & patrem liberat. 2453. Cruce inſignitus, verſus terram S. proficiſcitur. 2455, 41. Tunetum venit. 2455,49. Reges complures, qui idem iter tunc ſuſceperant, naufragium patiuntur, dum ſolius Edwardi naves incolumes durant. 2455,2456. Acram venit. 2438,28. 2457,3. Nazaretham cepit. 24?7,8. Apud Kakehowe Saracenos fundit. 2457,14. Proceres Cypri, quos Rex Hieroſolymitanus fruſtra vocarat, ad ejus rogatum continuo properant. 2457, 24. Amirandus, ſeu Dominus, Joppenſis, qui ſæpius ei ſcripſerat ſe velle fieri Chriſtianum, 245?,40. tandem Aſſiſinum mittit, qui eum cultello veneneato vulnerat. 2457,49. Cubiculario iraſcitur, quod ſicarium, quem ipſe cultello ſuo occiderat, tripode percuſſerit. 2458,5?. Anglus ei, ſed ægre, medetur. 2458, 15. Dum chirurgi vulnus tractant, uxor e conſpectu amovetur. 2458, 37. Joppenſis audito eum convaluiſſe, facinus abjurat. 2458, 46. Inducias decennales cum Paganis pactus, 2458, 56. redit. 2458, 63. Romæ a Papa excipitur. 2459,2. Comes de Chalons, ei invidens, ad haſtiludium eum provocat. 2459, 5. Comitem & ſuos non tam haſtis quam gladiis ſuperat. 2459,20. Rex Franciæ eum honorifice ſuſcipit. 2460, 3. In Angliam reverſus, 2461, 62. coronatur. 2461, 14. Quomodo magnates quidam ejus coronationem ornarint. 2461,20. Lewlinum, Principem Walliæ, parere nolentem graviter mulctat: 2462, 15. nec ſinit ut uxorem ducat, ipſo inconſulto. 2462,25. Eum proſtratum & veniam orantem erigit. 2462, 44. Statutum de *mortmain* edit. 2462,65. Lewlinus & David, Walliæ Reguli, ei moleſtias exhibent. 2463—2465. Lewlini caput ei affertur. 2463,22. 2464,62. Davidem ſuſpendi & membratim diſcerpi jubet. 2463,25. 2465,17. Walliæ terras inter proceres ſuos diſtribuit: 2463, 17. & leges Angliæ Wallenſibus imponit. 2463. 46. Walliæ magnates ei fidelitatem jurant. 2465,21. Proditores in Vaſconia punit. 2465, 32 & 61. Reicius quidam, qui eo abſente turbas in Anglia moverat, ſuſpenditur. 2465, 43. Reverſus, judices corruptos punit. 2466,4. Judæos Anglia exigit. 2462,58. 2466,18. Quinta a laicis ei conceditur. 2466, 23. Propoſitum expeditionem Hieroſolymitanam ſuſcipiendi ob theſauros exhauſtos deponit. 2468,10. Decima a clericis per aliquot annos conceſſa. 2468,20. Filias quibus maritarit. 2468,26. Ejus uxor moritur. 2468,29. Scotis poſt Alexandri III obitum de novo Rege creando diſceptantibus, 2468, 59. Edwardus arbiter litis conſtitutus, 24?9,7. 2470, 58. 2487,32. Johanni de Balliolo Regnum adjudicat: 2469, 58. 2471, 38. 24?7, 64. Qui ei homagium facit. 24?9,64. 2488, 6. Wallenſes iterum bellum moventes, 2502, 40. capto eorum Duce Madoco, reprimit: 2471, 35. 2472, 11. Sed prius fuerat ab iis obſeſſus, & in anguſtias redactus. 2471, 60. Quindena ei datur. 1958,55. Monaſteria ſcrutatur, & pecuniis ſpoliat. 2471, 47. Scotus & Gallus contra ipſum fœdus ineunt. 2473, &c. 2477,1. Scotus, literis miſſis, de injuriis ab eo illatis queritur, & ſe ſuoſq; in libertatem vendicat. 2477, 30 2488,45. Scoti mandatis ejus parere recuſant. 2472, 55. 2478,24. 2488, 26. Multis injuriis laceſſitus, 257?. 2488, 39. Twedam fluvium cum exercitu tranſit: 1480, 9. Berwicum capit: 24?0,17. Scotos ad Dunbarum fundit: 2480, 30. Edinburgum, aliaq; loca ad deditionem cogit. 2481, 8. Rex Scotiæ culpam ſcripto agnoſcit, & ſe & Regnum ei dedit. 2481,19. 248?,12. Lapidem cui Reges Scotiæ dum coronarentur inſidere ſolebant, Londinum portari jubet. 2481, 61. Forma juramenti a magnatibus Scotiæ ei præſtiti. 2482,5. Robertus Brus ei homagium facit. 2482, 34. Novo ſigillo & Præfectis conſtitutis, 2483,5. & dimiſſo exercitu, 24?3,31. e Scotia redit. 2483,35. Roberto Brus de injuriis ab eo illatis apud P. R. conqueſto, 2494, 15. literas ad P. R. ſcribit, in quibus jus ſuum, Scotorum injurias, & belli proceſſum exponit. 2483—2489. Jubet in Chronicis inquiſitionem fieri de dominio Anglorum in Scotos. 1962,20. Rixa inter aliquot ex ejus nautis & aliquot Normannos, 2495,14. in prælium navale creſcit, 2495,50. ubi Anglis cedit victoria. 2495,64. Gallo eum ob facta ſuorum in judicium vocante, 2496, 1. Edmundum fratrem in Galliam mittit. 2496, 22. Gallus Vaſconiam dolo occupatam, 2495,36. vi tenet. 2497,3. Edwardus, ut eam reciperet, conſilium & auxilium a ſuis proceribus poſtulat. 2497, 18. Nuntiis miſſis, fidem Gallo datam revocat. 2497,31. Nuntii ejus incarcerantur. 249?,47. Exercitum in Vaſconiam mittit. 2497, 43. Quid ibi geſtum; 2498, &c. Ad Regem Alemanniæ nuncium mittit de fœdere contra Gallum ineundo. 2500, 52. Monaſteria & æraria publica nummis ſpoliat. 2500, 66. Lanam totius Angliæ poſſeſſoribus aufert. 2501, 10. Utrunq; factum lepide excuſat. 2501,53. Oratio ejus ad clerum, de ulteriori ope ferenda. 2501,22. Duas decimas iis offerentibus pene extrema minatur, ni medietatem bonorum dent. 2275. 2502,2. A plebe quantum acceperit. 1965,38. 2502,57. Maneria quædam Auguſtinenſibus ablaturus, a S. Mildreda in ſomnis corripitur, & ab incepto deſiſtit. 1562, 32. Acerba ejus ad Robertum Cantuarienſem oratio. 2005, 20. Clericorum bona in fiſcum redigit, ipſoſq; legis beneficio privat, quoniam ſubſidium ei negarant. 1965, 40. 2489,26. 2491,24?2. Eodem die copiæ ejus in Vaſconia fuſæ. 2491,45. Clericorum nonnulli favorem ejus gravi pretio redimunt. 2492, 8 & 48. Plebem etiam exactionibus gravat. 2492,61. Diſcordia inter ipſum & quoſdam Comites oritur. 2493,9. Papa literis & legatis miſſis, ei pacem cum Gallo inire ſuadet. 2504,26. Tractatus ejus cum Legatis. 2505,2506. Edmundum fratrem cum copiis in Vaſconiam mittit. 2507, 58. Res ibi geſtæ. 2508, &c. In Flandriam profecturus, Archiepiſcopum Cantuarienſem in gratiam recipit. 2510,27. Blanditiis & excuſationibus populum lenit. 2510, 58. Comites quidam rogant, ut populum gravare ceſſet, & Magnam chartam confirmet. 2521, 3. Articuli ab iis traditi. 2511,18. 2523, 22. Quod reſponſum eis dederit. 2512,17. In Flandriam venit. 2512, 28. Interim Comites iſti Regias exactiones impediunt, & plebi ſuadent ut libertates ſuas vendicent. 2512, 31. Flandrenſis, Gallo deſerto, cum eo fœdus init. 2493, 34. Res ab eo in Flandria geſtæ. 2512,50. Scotis rebellantibus, 2513,&c. Comitem Warennæ ad eos reprimendos mittit. 2515,33. Sed is ſtulte & ignave ſe gerens, hoſtibus facilem victoriam præbet. 2515—2519. Scotis Northumbriam deprædantibus, 2519—2522. Edwardus in

 anguſtias

anguſtias redactus, M. chartam confirmat, aliaq; nonnulla Baronibus & populo concedit. 1977, 23. 2523, 2524. 2528, 67. Subſidium ei a populo & clero conceſſum. 2534, 40. Scribit ad magnates ut cum exercitu in Scotiam properent: 2524, 53. Quo facto, 2525, 16, iterum ad eos ſcribit, ut ejus adventum præſtolentur priuſquam aliquod magnum attentent. 2525, 39. Inducias biennales cum Gallo paciſcitur. 2526, 21. Papa arbiter inter ipſos conſtitutus, decernit ut ipſe Galli ſororem, filius filiam ducat. 2527, 23. Conditiones pacis inter ipſum & R. Franciæ. 2528, 8. Margaretam Galli ſororem ducit. 2493, 61. 2528, 23. Eorum filii. 2493, 63. 2528, 47. Scotos magna clade vincit. 2476, 37. 2527, 35. Regem Scotiæ Johannem, bello captum, & Regno exutum, 2476, 25. Papæ rogatu dimittit. 2476, 29. Willielmum Waleys fugat. 2476, 34 Papæ objectiones contra ejus jus ad Regnum Scotiæ. 2529, 4. Gallus ei Vaſconiam reddit. 2529, 60. Scotos iterum rebellantes domat. 2529, 55 & 64. Strivelini caſtrum ei redditur. 2530, 2. Robertum Brus, qui Regnum Scotiæ uſurparat, fugat. 2494, 49. Inquiſitores *de Trailbaſton* per Angliam mittit. 2494, 46. Petrum de Gaviſton Anglia exigit. 2494, 56. Literæ ejus de Abbatia S. Auguſtini, 1938, 52. 1939, 8. 1941, 14. 1943, 53. 1949, 48. 1950, 50. 1953, 51. 1978, 60. 2004, 24. 2006, 27. Ejus ſtatutum contra Religioſorum acquiſitiones. 1961, 35. Moritur. 2007, 63. 2495, 13. 2530, 55. Ejus mors Roberto Cantuarienſi in ſomnis revelatur. 2530, 61.

Edwardus V, ſeu II poſt conquæſtum, R. Angliæ, apud Caernarvan naſcitur. 2465, 25. Fit Princeps Walliæ, & Comes Ceſtriæ. 2977, 26. 2494, 6. Coronatur. 2007, 64. 2278. 2531, 3. Iſabellam Galli filiam deſponſat. 2507, 21. 2530, 52. 2531, 1. Petrum de Gaviſton, quem juſſu patris abjuraverat, 2532, 26. de exilio revocat. 2530, 65. Proceres ei fidelitatem jurant. 2531, 46. Ejus character. 2532, 65. Contra Scotos ſæpe infeliciter pugnat. 2533, 20 & 44. 2542, 21 & 44. Scotos Hiberniam invadentes ejus copiæ proſternunt. 2534, 29. Pax inter ipſum & Thomam Lancaſtrenſem, Cardinalium interventu, componi videtur. 2534, 53. Spenſerios, malorum conſiliorum autores, contra votum procerum fovet: 2538, 65, eoſque a Baronibus proſcriptos 2539, 5. revocat. 1539, 50. Lancaſtrenſem, & pleroſque illius factionis principes, bello captos, interfici jubet. 2540, 2541. Gallus cum eo diſcordat ob homagium negatum. 2543, 22 & 34. Multos nobiles in Vaſconiam mittit. 2543, 39. Edwardo F. Ducatum Vaſconiæ concedit. 2543, 26 & 61. Uxorem & filium in Franciam mittit: 2543, 21 & 57. Eos tanquam proditores proſcribit. 2543, 31. Regina ie verſa eum cum exercitu proſequitur. 2544. 2545, 22. Capitur, & in cuſtodiam datur. 2545, 32. 1546, 32. Crimina ei objecta. 2765, 50. Corona & ſceptra privatur, 2849, 55. dolet quod ſeductoribus fidem adhibuiſſet, 2550, 30. filium vero poſt ſe regnaturum gaudet. 2550, 24. A caſtro Kenelworthenſi ad Berkleienſe transfertur; 2551, 5. 2556, 52. ubi veru ignito confoſſus, moritur. 2551, 8. 2552, 32. An Sanctus accenſendus ſit, necne, varie inter vulgus diſceptatur. 2558, 10. Sepelitur. 2553, 32. Ejus liberi. 2553, 36. Mortimerus Reginam ab eo alienarat. 2557, 58. V. *Iſabella*. Chartæ ejus Auguſtinenſibus conceſſæ, 2011, 56. 2025, 2. 2026, 50. 2032, 16. 2035, 39. 2103, 4.

Edwardus VI, ſeu III poſt conquæſtum, ſeu Ed. de Windeſore naſcitur. 2533, 13. In militarem ordinem adſcribitur. 2550, 4. Patre ſuperſtite, eligitur R. & coronatur. 2039, 27. 2280. 2550, 29 & 48. Scotos cum eo de pace tractare nolentes, 2551, 42. bello aggredi parat: 2551, 61. ſed ejus conatus ſuorum proditio fruſtratur. 2551, 65. Philippam Ducis Hannoniæ filiam deſponſat. 2552, 47. Laici viceſimam, clerici decimam ei concedunt. 2552, 53. Pacem cum Scotis init. 2552, 59. Homagium Gallo facit: 2555. 6. Ejus inſidias evadit. 2555, 9. Reginam matrem mulctat: 2556, 18. Mortimerum autem extremo ſupplicio afficit. 2558, 37. Scotos magna clade proſternit. 2559, 9 & 19. 2563, 47. Nomina principalium Scotorum qui in eo prælio cæſi captique. 2563, 2564. Magnam Scotiæ partem devaſtat. 2559, 36. 2562 47. Iſabella filia ei naſcitur. 2560, 17. Iterum Scotiam adit. 2565, 30 & 66. Hannonicus ei galeam mittit. 2566, 7. Scotis in ejus verba jurantibus quæ conceſſerit. 2566, 54. Gallus eum a negotio Scotico diſtrahere conatur. 2567, 48. Quod reſponſum ei dederit. 2567, 62. Scoti fidem ei datam violant. 2567, 32. 2568, 23. Eorum terram partim munit, partim vaſtat. 2568, 27 Tributum ei ab Anglis conceſſum. 2568, 48. 2569, 21. 2571, 32. 2576, 30. Novus honores ... 2568, 53. Vaſconia a Gallo occupata. 2569, 3. 2570, 3. Regis Franciæ titulum aſſumens Edwardus, 2578, 12. Franciæ inſignia ſuis immiſcet. 1569, 13. Franciam hoſtiliter ingreditur. 2569, 14. Navali prælio Gallum ſuperat. 2569, 28. Lanam per totam Angliam capit. 2570, 10. 2571, 35. 2591, 43. 2595, 30. Dunbarenſe caſtrum fruſtra ab ejus copiis obſidetur. 2580, 27. Pecuniam & apparatum bellicum a Gallo ad Scotos miſſum intercipit. 2570, 31. Alienigenas bonis & terris exuit. 2570, 39. Legatis P. Romani reſpondet. 2570, 53. Frumentum, avenas, lardum, &c. exigit. 2570, 66. 2585, 39. In Flandriam trajicit. 2571, 18. Ab Imp. ſolenniter excipitur, 2571, 53. & vicarius Imperii conſtituitur. 2572, 9. Omnes citra Coloniam in belli ſocietatem adſciſcit. 2572, 22. Pacem ab eo oblatam, 2571, 8. Gallus reſpuit. 2592, 61. Franciam cum exercitu intrat. 2573, 56. Portus & naves Normannorum claſſiarii ejus incendunt. 2574, 1. Coronam Franciæ quo jure vendicarit. 2574, 10. Franciam ferro & igne vaſtat. 2574, 22. Gallus eum ad prælium provocat. 2574, 64. Gallo appropinquat. 2575, 11. Gallo feſtinanter regreſſo, 2775, 54. Edwardus in Flandriam redit. 2576, 16. Flandrenſes ei homagium faciunt. 2576, 23. In Angliam redit. 2576, 29. Gallus magna claſſe parata, ei reditum in Flandriam intercludere conatur. 2577, 7. Comites cujus cuſtodiæ Flandriam commiſerat, a Gallo capti. 2577, 25. Claſſem Francorum ſuperat. 2577, 40. Tornacum obſidet. 2578, 21. Inducias cum Gallo facit. 2578, 41. In Scotiam tranſiens, 2580, 51. cum Scotis etiam inducias paciſcitur. 2580, 59. Torneamenta ibi exercentur. 2580, 55 & 61. Walterus Mouny ab eo contra Gallum miſſus, fortiter & feliciter pugnat. 2583, 8. Comites nonnullos in Franciam mittit; 2581, 55. Eorum ſucceſſus. 2582, 1. In Britanniam tranſit. 2582, 25. Oppida capit. 2582, 40. Inducias in triennium concedit. 2583, 2. In mari periclitatur. 2583, 10. Legem ſtatuit, ne proventus Eccleſiarum in Anglia ad Papæ beneficiarios tranſportentur: 2583, 40. Papa contrarium jubet. 2584, 60. Henricum Comitem Derbienſem in Vaſconiam mittit. 2585, 23. Ipſe in Normanniam trajicit. 2585, 42. Cadomum aliaque loca capit. 2585, 54. Flandrenſes ei auxiliantur. 2586, 36. Ad Creſſiacum prælio commiſſo, inſignem de Francis victoriam reportat. 2557, 51. Caletum oppugnat. 2588, 44. V. *Caletum*. Interim Scoti Angliam invadentes profligantur. 2589, 55. Complures Regis Franciæ naves capit. 2593, 4. Ignis ejus caſtra depopulatur. 2595, 59. Imperatoriam dignitatem ei oblatam, 2596, 41 & 65. reſpuit. 2597, 12. Johanna ejus filia Hiſpani filio nubit. 2596 55. Quod reſponſum Scotis dederit Regem ſuum redimere volentibus. 2597, 16. Thomas de Windeſora ei naſcitur. 2597, 42. Papa rogat ne Romam proficiſci cupientibus tranſitum intercludat: 2602, 31. Regis reſponſum, 2602, 40. Claſſem Hiſpanicam, quæ Anglos infeſtaverat, devincit. 2602, 7. Arx Guina capitur. 2602, 45. 2603, 37. Proceres quoſdam in Scotiam, alios in Vaſconiam, alios in Franciam mittit. 2606, 42. Ejus Legati cum Legatis Regis Franciæ de pace tractant. 2607, 47. Thomas de Woodſtock ei naſcitur. 2608, 32. Franciam cum magno apparatu bellico adit. 2608, 62. Gallus eo adventante recedit. 2610, 49. Audito Scotos Bervicum cepiſſe, ad Novum-caſtrum venit. 2610, 64. Bervicum ei redditur. 2611, 27. Scotis perfide ſe gerentibus, terram eorum vaſtat. 2611, 25. Tres Cardinales miſſi ad componendam pacem inter ipſum & Gallum. 1615, 44. Scotis inducias in decennium dat. 2619, 41. Papa tributum ab eo petens, repulſam accipit. 2617, 53. Solennia torneamenta inſtituit. 2617, 64. Concordiam cum Gallo init. 2618, 19 2619, 19. Ipſum perfidiæ reum adhuc in cuſtodia detinet, 2619, 24. Quantum terrorem ejus victoriæ Gallis incuſſerint. 2618, 30. 2619, 34. Anglis apud Francos & Flandrenſes male tractatis, ipſe alienigenas ex Anglia ejicit. 2620, 50. Franci Angliam invadentes repelluntur. 2622, 61. Inducias triennales ab eo emit Burgundus. 2623, 37. Loca Pariſiis vicina vaſtat. 2623, 43. Suburbia Pariſiorum incendit. 2623, 55. Magna pars exercitus ei tempeſtate perit. 2624, 13. Impedimenta ſua comburit. 2624, 27. Forma pacis inter ipſum & Regem Franciæ. 2624, 61. Reges Cypri ad eum eccedunt munera largitur. 2627, 3. Reges Scotiæ & Franciæ ad eum veniunt, ut de lytris ſuis cum eo tranſigant. 2627, 10. Quinquageſimum ætatis annum, jubilæi more, celebrat, culpas condonans, &c. 2629, 25. Johannes Rex Franciæ moriturus delicta ſua fatetur, & veniam ab eo petit. 2628, 2. V. *Johannes de Valois*. Iſabellam filiam nuptum dat. 2628, 46. Quam feliciter ejus copiæ in Francia pugnarint. 2628, 33 & 58

58. Edwardum & Johannem filios ſuos ad opem Hiſpano ferendam mittit. 2628,64. Ejus literæ & chartæ de Abbatia S. Auguſtini. 2053,28. 2120,26. 2072,26. 2082,32. 2083,62. 2087,3. 2151,52. Regum chartas Auguſtinenſibus conceſſas inſpicit & confirmat. 2123—2238. Ejus literæ de remiſſione itineris Juſtitiariorum in Cantia. 2148,7. Ejus mors. 2152,62. 2629,62. Ejus character. 2630,20.

Edwardus, R. Edwardi III F. naſcitur. 2552,64. Fit Dux Cornubiæ & Comes Ceſtriæ. 2076,29. 2568,53. Franciam deprædatur. 2595,26. Multum pecuniæ in Comitatu Ceſtriæ corradit. 2606,37. In Vaſconiam mittitur. 2608,46 Vaſcones ei ſe dedunt. 2608,50. Galliæ oppida capit. 2611,12. In agro Pictonenſi inclytam de Gallis victoriam reportat. 2613. Quomodo acies utrinque fuerint ordinatæ. 2613,8. Prælium commiſſum. 2613,20. Rex Franciæ, cum filio, & multis magnatibus capti. 2613,46. Nomina Ducum occiſorum. 2614,25. Edwardi uxor. 2626,19. In Vaſconiam iterum trajicit. 2626,52. Ejus auxilio Petrus, R. Caſtellonenſis, Regno reſtituitur. 2628,64. Ejus character. 2630,2. Res præclare geſtæ. 2630,14. Mors & ſepultura. 2630,37.

Edwardus *relegatus*, Edmundi *Iron-ſide* F. in Hungaria educatur. 907,47. Ejus uxor & poſteri. 907,55. 2317,55. 2333,39. Cum conjuge & liberis in Angliam venit. 945,12. Moritur. 945,26. 2333,37.

Edwinus, Adelſtani frater. V. *Adelſtanus.*

Edwinus, Comes Merciorum. 263,64. 480,42. Rebellat. 469,34. Ab Haraldo Norrageno vincitur. 1339,48. W. Conquæſtori manus dat. 2343,8. A ſuis in Scotia occiditur. 203,22. 969,39. 2347,35.

Edwinus, R. Northumbriæ potens & inclytus. 91,10. 780,51. Edelburgam in uxorem petit. 1687,21. Quod reſponſum tulerit. 1687,26. Eam ducit. 780,59. 1634,14. Chichelinus ſicarium ad eum interficiendum mittit. 780,63. Mire a morte liberatur. 375,9. Ejus votum. 781,8. Pontifex R. ipſi & conjugi literas & munera mittit. 781,17. Oraculum ei revelatum, dum adhuc privatus & profugus in Orientali Anglia delituerit. 72,22. 781,34. Ejus filia baptizatur. 781,40. 1634,25. Chichelinum ſuperat. 1634,28. Ad fidem mire convertitur. 740,24. 782,3. Baptizatur. 77,54. 438,10. 782,29. 1634,31. 2230. Eccleſiam cathedralem Eboraci conſtruit. 782,33. 1634,31. Honorii P.R. ad eum literæ. 783,1. In acie cadit. 438,28. 784,21. 1689,11. Ejus caput in Eccleſia Eboracenſi ſepelitur. 784,39. Paulinus cum ejus uxore & liberis & theſauris in Cantiam fugit. 784,56. 1689,18.

Edwius, vel Edwinus, R. Angliæ. 26,53. 135,20. 455,34. 2144. Coronatur & fornicatur uno & eodem die. 862,64. Dunſtanus eum ob adulterium reprehendens, 358,62. in exilium mittitur. 863,3. Northumbri & Mercii, eo pulſo, Edgarum fratrem eligunt. 863,8. 2312,44. Maxima Regni parte exuitur. 358,2. Reſipiſcit. 359,4. Dunſtani precibus anima ejus a dæmonibus liberatur. 359,8. 863,18.

Edwoldus, S. Edmundi frater, eremita 807,25.

Eelfricus, vel Alfricus, vel Alnricus, Præpoſitus Wintonienſis, fit Archiep. Eboracenſis. 79,40. 177,58. 474,42. 936,67. Johannis Beverlacenſis reliquias in pretioſa capſa condit. 2700,24. Beverlacenſe collegium terris locupletat. 1700,31. Moritur. 943,39.

Egbertus, Archiep. Eboracenſis. 11,44. 78,41. Primus poſt Paulinum pallium ſuſcepit. 1697,1. Moritur. 106,38.

Egbertus, Epiſc. Dunelmenſis. 13,6. 119,19. 768,42.

Egbertus, Epiſc. Orient. Anglorum. 774,56.

Egbertus quidam monachos in Hii inſula reformat. 773,49.

Egbertus, R. Northumbriæ. V. *Edbertus.*

Egbertus, R. Northumbriæ a Dacis conſtitutus. 84,40. 141,33. 1698,40. Expellitur. 14,50. 79,18. 145,13. 1698,45. Moritur. 145,22. 1698,48.

Egbertus, R. Northumbriæ, II, vel potius III. 145,53.

Egbertus, vel Egbrichtus, vel Edbrictus, vel Ethelbrichtus, F. Ailmundi, Brihtrici furorem metuens, in Franciam fugit. 801,54. Revocatus, Rex Occidentalium Saxonum coronatur. 118,8. 445,63. 770,64. 801,62. 2238. Regem Merciorum vincit. 778,34 &c. Univerſam Angliam ſibi ſubjicit. 119,6. 351,46. 802,1. Sepelitur Wintoniæ. 802,5. *Regis Angliæ* titulum ſibi primus aſſumſit, & poſteris reliquit. 449,31. 2238. Poſteri ejus & ſucceſſores. 119,9.

Egbertus, vel Egbertus, vel Hegbertus, vel Ethelbrihtus, vel Vigebertus, R. Cantiæ. 293,55. 740,49. 741,22. 2238. Nepotes ſuos occidit. V. *Ethelredus & Ethelbertus.* Scelus illud quomodo expiaverit. 1926,45. 2128,19.

Egelfleda, vel Elfleda, R. Alfredi filia Ethelredi conjux. 812,25. Puerperii dolores ſemel experta, a viri complexu poſtea ſemper abſtinuit. 812,18. Erat Merciorum Domina. 152,65. Rex a pluribus appellatur. 356,14. 834,58. Arces complures & urbes ædificat. 153. 356,18. 833,25. Henrici Huntingdonienſis de ea carmen. 834,64.

Egelmarus, Epiſcopus Orient. Anglorum. 201,63. 473,41.

Egelnothus. V. *Agelnothus.*

Egelredus, vel Ethelredus, vel Athelredus, Edgari F. Baſtardus vocatus. 2314,27. Dum baptizabatur, in ſacrum fontem minxit, quod infauſtum omen. 867,17. 2314,24. Cur candelas cereas oderit. 874,41. 2314,45. Fit Rex Angliæ. 135,32. 160,62. 362,46. 455,66. 2244. Quomodo Regnum adminiſtrarit. 2314,21. Urbem Roffenſem obſidet: 878,34. 1647,53. auro accepto, recedit. 2314,60. Dunſtanus infortunia ei ventura prædicit. 172,61. 466,19. 877,8. 878,40. 1647,49. 2314,16 & 39 & 62. A Dacis perpetuo vexatur. 161, &c. 877. 893. Magnates quamplurimi ab eo deficiunt. 880,16. Dacos in Cumbria vincit. 882,64. Monam inſulam vaſtat. 883,2. Tributum Dacis pendit. 461,44. Ducit Emmam Ricardi II Ducis Normanniæ filiam. 461,50. 883,54. 2315,38. Dacos omnes in die S. Bricii clam occidi jubet. 461,57. 885,6. 2315,42. Quam infeliciter omnia ei ceſſerint. 2315,21. Navium ingentem copiam parat: 166,41. 887,19. quarum magnam partem Wolnodus caſu comburit. 887,30. Pacem cum Dacis init. 891,20. Omnibus pene ſe Suano dedentibus, ipſe cum ſuis in Normanniam aufugit. 170,24. 465,32. 892,6. Redux a ſuis honorifice excipitur. 171,25. 466.5. 892,42. 2315,49. Canutum fugat. 892,53. 2315,55. Sandwicum & Eſtreiam Eccleſiæ Chriſti Cant. donat. 2221,60. Sacrilegus æternis ſuppliciis devovet. 2221,51. Ejus mors. 893,39. 2315,57. Leges. 893—903. Uxores, & liberi. 164,61. 362,60. 877,15. 2314. Ejus F. Alfredus indigniſſime tractatur. 179,36. V. *Alfredus, Egelredi F.*

Egelricus, vel Algericus, Epiſc. Dunelmenſis. 34,14. 182,8. Theſauros Eccleſiæ aufert. 34,39. Ab Epiſcopatu ad monaſterium ſecedit. 948,55. Moritur. 34,56.

Egelſinus, Abbas S. Auguſtini. 1785,43. Mitræ & ſandaliorum honorem a P. R. obtinet: 1785,45. ſed mitram geſtare non audet. 2248. Hujus & Stigandi Archiepiſcopi opera Conquæſtor circumventus Cantiæ libertates intactas permittit. 1786. In Daciam fugit. 1785,56. 1787,30. Clavem ſcrinii, ubi corpus Mildredæ repoſitum, Scotlando remittit. 1911,35.

Egelwinus, Epiſc. Dunelmenſis. 34,47. 189,17. 203,24. 484,30. 948,59. Sacrilegii pœnas luit. 41,41. Epiſcopatu dimiſſo, ſponte exſulat. 200,10. Abingdoniæ ob rebellionem incarceratus, ibi ſpontanea fame moritur. 1706,13. 2347,40.

Egelwoldus, R. Angliæ. 2320,32. Ejus filia Goldiaburga Daco nubit. 2320,38. Inde Canutus, ab ea oriundus, jus ad Regnum Angliæ vendicat. 2320,30. V. *Ethelwoldus, Edwardi Senioris fr.*

¶ Egeneſhamenſis Abbas: *Robertus.*

Egeſippus, 431,27.

Egfredus, R. Cantiæ. 742,36. Vocatur (ni fallor) Eadbertus, 1772,64. 2234. & Eadbriht, cognomento *Eating.* 2209,17. Charta ejus de terris Eccleſiæ Chriſti Cant. conceſſis. 2209,16. Charta de vectigali domino Abbati Raculfenſi. 2211,11. Moritur. 1773,27.

Egfrida, filia Alduni Dunelmenſis, nubit Uchtredo, 79,60. poſtea Kilverto. 80,32. Fit ſanctimonialis. 80,45. Ejus poſteri 80,33. 81,23. 82,24.

Egfridus, R. Merciæ. 752,23. 754,18. 776,43. Vocatur Ecgferth. 824,1.

Egfridus, R. Northumbriæ. 68,27. 91,29. 194,29. 440,49. 441,19. 788,54. 789,22. 790,32. Ejus uxor V. *Etheldreda.* Hiberniam vaſtat. 793,33. Wilfridum præſulem expellit. 294,35. 792,62. Pictis contra S. Cuthberti monita bellum inferens, occiditur. 295,43. 793,44.

Eggiva, Abbatiſſa Leonenſis, a Suano compreſſa. 183,34. 939,36.

Egnioc, R. Orient. Anglorum. 747,6.

Egredus, Epiſc. Dunelmenſis. 13,18. 119,22.

Egwinus, Epiſc. Wigorniorum. 442,27.

Egwinus, *Quatiens caput*, ad Ethelberti tumulum curatur. 753,59.

Egwinus, vel Eſwinus, R. Occident. Saxonum. 439,12. 756,50.
Eirenarchæ quomodo eligendi. 2729,61. Seſſiones ab iis quater in anno habendæ. 2732,55.
Eiricus, R. Northumbriæ. 204,1.
Eldredus, Abbas S. Albani. 446,7.
Electio Epiſcopi. V. *Decani*. Epiſcopi & Abbates unde & quomodo eligendi, 1639,47. 1767,1. Abſq; conſenſu Archiepiſcopi, non eligendi. 2208,60. Scrupuloſæ quæſtiones de modo electionis, de perſona electi, &c. 2185,20.
Electores Imperii qui, & quo tempore conſtituti. 878,6.
Eleemoſyna cui non danda. 2658, 18 & 31. 1661, 12. Nautis quibuſdam eleemoſynam pauperi negantibus, quicquid in navi erat manducabile, in lapides vertitur. 437,16.
Eleutherius, P.R. 1686,62.
Eleutherius, vel Leutherius, Gewiſſorum, vel Wintonienſis, Epiſcopus. 756,44. 1638,22.
Elfegus, Abbas Bathonienſis, poſtea Epiſcopus Wintonienſis, poſtremo Archiepiſc. Cantuarienſis, 161,40. 462,25. 838, 64. 877,66. 2315,13. Ejus natales, mores, pietas, liberalitas, res geſtæ. 1648,43. Videt duos dæmones monachum torquentes. 886, 5. Andreæ Apoſtoli monitu fit Epiſc. Winton. 886,13. 1647,14. 1648,60. Quam auſtere corpus ſuum perdomuerit. 886,21. Ad Cantuarienſem ſedem transfertur. 166,1. 885,60. 886,27. 1649,7. 2245. Eccleſiæ ſuæ quæ adquiſierit. 2223,7. Quid vico acciderit qui eum Romam tendentem ſpoliaverat. 886,33. Romæ exiſtens Wintonienſis Epiſcopi mortem ſentit & deflet. 886, 38. Daci, Cantuaria capta, eum immaniter tractant: 889,4. 1649,61. Ob quod flagitium peſte correpti, ipſius precibus liberantur. 889, 28. 1650,9. Pro vita ſua & libertate pretium dari non vult. 889,45. 1650,21. A diabolo e carcere eductum Angelus Dei eum revocat. 889, 62. Dunſtanus, Sanctorum choro ſtipatus, ei apparet, ſpem & animos addens. 890,20. Lapidibus & bovillis oſſibus obrutus, & tandem ſecuri percuſſus, moritur. 169,11. 464,62. 890, 39. 1650, 30. Remus terræ impactus, ad teſtandam ejus ſanctitatem, frondeſcit: 890, 60. Quo viſo, multi e Dacis convertuntur. 891,7. Eccleſia ædificatur ubi remus fronduit. 891, 6. Ejus corpus Londini, in Eccleſia D. Pauli, ſepultum, 891,12. poſtea Cantuariam transfertur. 468,4. 891,18. 909,1. 1651,10. Incorruptum reperitur. 2251. Anſelmo aſcribendum, quod ejus memoria celebratur. 1657,39.
Elfegus Calvus, Epiſcopus Wintonienſis. 155,5. 2219,18. Prophetico ſpiritu erat præditus, 838,65.
Elfegus, Comes Domnaniæ. 177,12.
Elferus, Dux Merciorum. 160,24.
Elfgifa, Edgari mater, filii viſionem interpretatur. 236, 20.
Elfgiva. V. *Emma*.
Elfſtanus, Epiſcopus. 2219,49.
Elfleda, vel Elfrida, Abbatiſſa Streneſhaldenſis. 772, 23. 1692,53.
Elfleda. V. *Egelfleda*.
Elfnothus, Abbas S. Auguſtini. 2779,52. 2244.
Elfredus, presbyter, Sanctorum reliquias colligit, & Dunelmum comportat. 32,28.
Elfredus, R. V. *Alfredus*.
Elfredus, Rex Merciorum ultimus. 779,4.
Elfricus, Abbas S. Albani. 446,6.
Elfricus, Archiep. V. *Alfricus*.
Elfricus, Epiſcopus. 2221,25.
Elfrida. V. *Elfleda*.
Elfridus, Abbas S. Albani. 446,5.
Elfſigus, vel Alfſi, Epiſc. Dunelmenſis. 16,50. 156,20.
Elfſinus, vel Elſinus, cognomento *Lippe*, Epiſc. Wintonienſis. 156,49. Fit Archiep. Cantuarienſis. 157,41. 456,53. 2243. Odoni prædeceſſori convitiatus, Alpinis frigoribus congelat. 456,57. 864,5. 2645,32.
Elfſtanus, Abbas Glaſtonienſis. 139,6.
Elſwald. V. *Alfwoldus*.
Elfwinus, Epiſc. V. *Alwinus*.
Elfwoldus, R. Northumbriæ. V. *Alfwoldus*.
Elias. V. *Enoch*.
Eli, inſula, a Conquæſtore obſidetur. 469,42. Domus belli ibi conſtructa. 469,45. Monaſterium virginum ibi fundatur. 790,61. ¶ Abbatiſſæ: *Etheldreda*; *Etheldreda*, Regina; *Sexburga*, Regina. Virginibus occiſis, primo clerici, poſtea monachi illic collocantur. 268,34. Ibi ſe fore ſepeliendum mire præſagivit Wolſtanus Eboracenſis. 467,60. ¶ Abbates: *Brithnotus*; *Leofwinus*; *Ricardus*. ¶ Prior: *Salomon*. Abbatia fit ſedes Epiſcopalis. 232,32. 501,51. 1663,18. 2251. Olim erat pars Lincolnienſis diœceſeos. 800,66. Epiſcopi Lincolnienſis conſenſus non gratis obtinetur. 1003, 37. 2377,66. ¶ Epiſcopi: *Herveius*; *Nigellus*; *Gaufridus*; *Willielmus de Longo-campo*; *Euſtachius*; *Willielmus de Ludi*; *Johannes Hotham*; *Thomas de Lyle*; *Simon Langham*; *Thomas Arundell*.
Ella, R. Auſtralium Saxonum. 798,17.
Ella, R. Northumbriæ. 14,12. 223,21. 798,9. De venationis ſucceſſu gloriatus. 803,52. mox a Dacis in prælio interficitur. 14,34. 123,26. 142,30. 803,66. 2698,33.
Ella, vel Alla, R. Northumbriæ. 779 21. Gregorii M. ad ejus nomen alluſio. 726,43. 779,40.
Elmerus, Prior S. Trinitatis. 1342,33. 1664,50.
Elmerus, V. *Almarus*.
Elmesfeoh, eleemoſynæ pecunia. 858,65.
Elmham. V. *Orientalium Anglorum Epiſcopi*.
Elnodus, Epiſc. Menevenſis. 461,8.
Elſtanus, Prior S. Auguſtini, Epiſcopatum Wintonienſem recuſat. 1783,32. 1909,7. Fit Abbas S. Auguſtini. 1783,38. 2246. A Canuto R. obtinet licentiam corpus S. Mildredæ transferendi. 1909,1910. Revelatione ad id petendum animatur. 1909,16. Sepulcrum virginis, quod inſtrumentis non poterat, votis aperit. 1910,17.
Elvington. 1886,15.
Eluredus, Epiſc. Sherbornenſis. 2221,25.
Eluricus, Abbas S. Albani, 446,8.
Elwordus. V. *Alwoldus*.
Embaldus. V. *Eanbaldus*.
Emendum nihil abſq; teſtibus. 835,56. 843,16. 844,43. 848, 4. 860,9. 894,48. 897,8. 925,6.
Emma, Saxonice *Elfgiva*, 461,50. Egelredi R. uxor. 164,59. 362,58 877,21. 883,54. 2313,39. Vocatur Elfgiva Ymma, 2222,13. & Elmena Ymma. 2224,66. Coronatur. 885, 1. Canuto nubit. 374,55. 906,59. Ignitos vomeres illæſa tranſit. V. *Edwardus Confeſſor*. Opes quas Canutus ei reliquerat, Haroldus aufert. 472,34. Ex Anglia pulſa, a Comite Flandrenſi ſuſcipitur. 473,5. V. *Hardecanutus*. Quæ Eccleſiæ Chriſti Cant. dederit. 2222,22. Moritur. 943,44.
Engueſhamenſe monaſterium fundatur. 2364,56.
Enoch & Elias Antichriſti præſtolantur adventum. 351, 21.
Eormenburga, vel Ermenburga, genealogia. 1906, 18. Ei tantum terræ conceditur quantum cerva uno die peragraret. 89, 50. 1906, 45. 2128, 19. Monaſterium fundat in inſula Thaneto, ejus fit Abbatiſſa. 90,13. Vocatur Babba, 1770,53. & Dompnena, 1906,22. & Domneva. 2128,20.
Eoveſhamnenſes. V. *Eveſhamenſes*.
Epiphaniæ feſtum, triplici jucunditate ſolenne. 412,35.
Epiſcopales ſedes ad urbes celebriores translatæ. 975,58. 1634, 35. 2351,16.
Epiſcopatuum valor. V. *Cantuarienſem Archiepiſcopum*. Epiſcopatuum, Abbatiarum, &c. vacantium reditus ad fiſcum pertinent. 1387,65. Epiſcopatus quam facere contulerit Henricus III, Imp. 470,18 &c.
Epiſcopi, niſi canonice electi, haud conſecrandi. 248, 42. V. *Conſecrationes*. Qualiter Epiſcopos in Britannia conſtituere debeat, Gregorius M. Auguſtino inſinuat. 436,33. Ab Epiſcopatu arcendi qui non ſunt nati e legitimo matrimonio. 580, 18. 706, 53. 1448. 49. Epiſcopus non eligendus qui trigeſimum annum nondum egerit. 1448, 39. Epiſcopi, unde & a quibus eligendi. 1639,47. Epiſcopi Angliæ a perſonis evectis in alio regno eliguntur. 554, 57. De eligendo Epiſcopo. 1388,1. Epiſcoporum officium eſt, curare ut juſtitia & pax floreant; 845,27. judiciis ſecularibus intereſſe, 845,36. imo, ubi de diminutione membrorum vel capite judicatur; 1387, 57. menſuras & pondera ſervare, ad quæ reliqua omnia per diœceſin exæquentur; 845, 46. verbum prædicare; 2658, 22. doctrina & moribus plebi prælucere; 1751, 30. in opere Evangelii perſeverare; 1750, 32. curare ne penuria paſtorum grex diſpergatur. 1752,1. Gratis debent eccleſias conſecrare; 2661,30. gratis ordinare; V. *Ordines*. Et in ſedibus ſuis presbyteros gratis collocare. 1449,43. Epiſcopus qui ordinat quenquam ſine titulo, ei neceſſaria miniſtrare tenetur. 1449, 35 Ad Epiſcopos ſolos pertinet eccleſiaſticarum rerum diſpenſatio. 248,45. 249, 5. 253, 38. Vide ſtatuta Clarendoniæ. 2385,&c. Abſq; Epiſcopi proprii judicio nemo de ecclaſia

cleſia ſua ejiciendus. 253, 66. Epiſcopus alterius parochianum nec ordinare nec judicare præſumat. 254, 3. 327, 56. 1430, 25. Abſq; præcepto Epiſcopi eccleſia a nemine conſtruenda. 1348, 17. Epiſcopi a patria poteſtate liberantur, 540, 37. & a juriſdictione coepiſcopi. 540, 42. Regno exeuntes, ſe poteſtate non eximunt. 540, 14. Abſq; Regis licentia non licet iis Regno exire. 1385, 65. Novos cenſus, vel majores, Eccleſiis non debent imponere; 1449, 64. nec procurationibus vel exactionibus clericos ſuos gravare. 1455, 59. Quæ pompa illis permittatur, cum parochias viſitant. 1456, 4. Pecuniam pro peccatis non debent accipere; 2660, 5. nec prædicationem verbi impedire. 2661, 6. Utrum liceat diacono vel presbytero prædicare abſque licentia Epiſcopi. 2650, 57. 2661, 4. Secularibus negotiis non debent ſe immiſcere. 652, 40. 2401, 59. Epiſcopus Coventrenſis ſuſpenditur quod Vicecomitatus curam ſuſceperat. 652, 51. Monachi aiunt Epiſcopos Regis favorem quærere magis quam Dei. 1471, 46. 1658, 53. Templarii & Hoſpitalarii quam fuerint iis moleſti. 1454. Epiſcopi priſci a faſtu & avaritia quam alieni. 789, 13 & 43, 1636, 51. 1638, 11. Poſterioris ævi, quales. 2332, 35. Eorum indulgentia taxatur. 360, 40. 361, 2. Epiſcopalis benedictio & maledictio quam efficax. 489, 52. 877, 56. 953, 46. 585, 3. 1026, 62. 1029, 56. 1722, 20. Quantam reverentiam Epiſcopis exhibuerit Conſtantinus M. 352, 63. Epiſcopis ſolenne, clauſulam iſtam, *Salvo ordine ſuo*, ſacramento fidelitatis apponere. 569, 1. 580, 15. 1385, 1. Quo ordine conſidere debeant Epiſcopi Angliæ. 1654, 23. 2351, 15. ¶ Epiſcopi quorum ſedes ignoro: *Beneverthus*; *Ceolmundus*; *Cynebirhtus*; *Ealchardus*; *Elſhunus*; *Elfricus*; *Ethelgarus*; *Nothbertus*; *Weohthunus*; *Werubrihtus*; *Woror.* Epiſcoporum nomina qui Bedæ temporibus vixerint. 98, 60 &c. Epiſcoporum poſt degradationem reſtitutorum catalogus. 528, 40. Epiſcopi, ſummi Juſticiarii facti. 606, 7. 678, 40. 681, 21. 2414, 29. Epiſcoporum catalogus qui ſedes mutarint. 593, 44. Epiſcopi ſeptem in uno die conſecrati. 230, 61. 453, 7. 812, 57. 1711, 11. V. *Anſelmus.* Epiſcopi duo mitrati in aere viſi, & tertius abſque mitra. 1535, 2.

Equæ inequitare, non equo, pontificibus idololatricis olim permiſſum. 782, 23.

Equi ultra mare non ſunt mittendi. 843, 48.

Eacen, inſula cervi. 772, 11.

Ercombertus, vel Erchembertus, R. Cantiæ. 85, 17. 740, 38. 2230. Idola deſtruxit. 438, 54. 740, 60. 1769, 22. & quadrageſimale jejunium injunxit. 1769, 23. Ejus uxor, & liberi. 740, 42 1906, 20. Mors. 1769, 24.

Erkenwaldus, vel Erkenwadus, Epiſc. Londinenſis. 440, 41. 745, 3. 774, 17. 791, 57. 1638, 36.

Erkwinus, R. Orientalium Saxonum. 743, 26.

Ermenburga. V. *Eormenburga.*

Ermenilda, Regina Merciorum. 772, 44. Monaſterium Elienſe ingreditur. 773, 8. Ejus genealogia. 1906, 20. 1908, 20.

Erminigildus, quoniam Arianorum communionem vitaret, ſecuri a patre occiditur. 566, 48.

Ernaldus, Magiſter militiæ Templi. 625, 40.

Ernani mira viſio. 40, 15.

Erneſhou, vel *Arneſhang*, Mons aquilæ. 291, 50. 1692, 57.

Erpwaldus, R. Orientalium Anglorum, fidem ſuſcipit. 74., 37. Scholas inſtituit. 745, 59. 814, 52. Occiditur. 745, 47.

Eſcendun, vel *Aſſchedon*, vel *Aſſendum*, ſc. Mons fraxini, vel aſini. 125, 45. 143, 48. 808, 51. Ibi Eccleſia a Canuto fundata, 467, 39. dedicatur. 1700, 8.

Eſcwinus, Epiſcopus Dorceſtrenſis, terras Eccleſiæ Chriſti Cant. donat. 2212, 5.

¶ Eſſexiæ Comites: *Henricus*; *Willielmus de Magna-villa*; *Galfridus F. Petri*; *Humfridus de Boun.*

Etaui, Abbas S. Auguſtini. 1777, 36. 2242.

Ethbrichthus. V. *Egbertus.*

Ethelbaldus, R. Merciæ. 104, 57. 446, 12. 768, 15. 773, 47. Nunc bellum ei, nunc pax, cum Rege Occid. Saxonum. 768, 37. 715, 14. Tandem ab eo vincitur. 769, 7. 775, 46. Somertonam capit. 774, 5. Northumbriam deprædatur. 775, 7. 795, 45. Britones fundit. 775, 23. Occiditur. 105, 38. 769, 53. 775, 58. 795, 55. Ejus lex de immunitatibus Eccleſiæ. 2209, 49.

Ethelbaldus, vel Adelbaldus, Archiep. Eboracenſis. 79, 23. 133, 39. 152, 15. 1698, 54.

Ethelbaldus, vel Adelbaldus, Ethelwolfi F. Rex Angliæ, 450, 48. 808, 28. 2240. Vocatur Theodbaldus. 566, 55. Novercam ducit. 121, 42. 140, 40. V. *Ethelwolfus.*

Ethelbaldus, vel Edbaldus, R. Cantiæ. 437, 45. 784, 60. 1633, 25. 2230. Patris uxorem ducit. 738, 39. 1767, 53. Convertitur. 739, 36. 1633, 44. 1767, 60. 2125, 7. Eccleſiam fundat & dotat. 1768, 3. Charta ejus de donatione Northburnæ. 2125, 5. Charta, de terris Eccleſiæ Chriſti donatis. 2207, 34. Moritur. 1769, 4. Emma ejus uxor moritur. 1769, 6.

Ethelbertus, Epiſcopus Candidæ Caſæ. 108, 8. 299, 23.

Ethelbertus, Epiſc. Haguſtaldenſis. 111, 34. 299, 22. Vocatur Adelbertus. 1697, 37.

Ethelbertus I, R. Cantiæ, alios Angliæ Reges ad Humbram uſq; vincit. 729, 5. 735, 19. 1629, 51. Cur ſub dio Auguſtinum & ſocios audierit. 729, 28. Quæ iis dixerit: 1759, 26. Quæ conceſſerit. 1630, 9. 1737, 28. 1759, 33. Convertitur. 435, 34. 1759, 60. Baptizatur. 2230. Gregorii M. ad eum literæ. 435, 45. 732, 41. Eccleſiam SS. Petri & Pauli ædificat Doroberniæ; 733, 61. 1631, 39. 1760, 49. S. Andreæ, Roceſtriæ; 734, 10. 1631, 47. & S. Pauli Londini. 735, 22. 743, 39. 1631, 49. Judiciorum decreta ſcribi facit. 738, 36. Saxones contra Britones inſtigat. 780, 42. Palatium ſuum Auguſtino in ſedem concedit. 1760, 19. 2204, 59. Ejus charta de fundatione & privilegiis monaſterii SS. Petri & Pauli. 1761, 43. 2123, 19. Alia. 1762, 17. 2123, 56. Nomina quorundam ex ejus proceribus. 2123, 53. 2125, 1. Ejus genealogia, & poſteri. 85, 10. 1906, 5. Mors & ſepultura. 738, 32. 1633, 23. 1767, 42.

Ethelbertus II, Regis Withredi F. 1771, 54. 2234. Regnum Cantiæ obtinet. 1773, 27. 2236. Vocatur Edbrictus. 742, 36.

Ethelbertus III, Regnum Cantiæ invadit. 2238.

Ethelbertus, R. Angliæ. V. *Ethelbrichtus.*

Ethelbertus, R. Orient. Anglorum. 748. 42. Vocatur Adelbertus. 445, 18. Ejus humilitas, clementia, &c. 748, 47. Proceres Regni ſuadent ut uxorem ducat: 748, 65. difficulter perſuadent. 749, 3. Ejus mortis præſagia. 749, 49. Ejus ſomnium. 750, 18. Offæ palatium adit. 750, 37. Offæ Regina, ut cito interimatur, urget. 750, 51. Caput ei amputatur. 751, 60. Ejus ſepultura. 752, 38. Transfertur Herefordiam. 752, 47. Deus ejus cædem ulciſcitur. 752, 23. Cæcus, ad ejus caput impingens, viſum recipit. 753, 12. Egwinus, ejus meritis curatus, Lidburiam ei donat. 753, 39. Offa etiam, pœnitentia motus, ei multa largitur. 754, 1. 776, 23. Auditis ejus meritis, Milefridus, R. Merciorum, eccleſiam cathedralem ſuper ejus ſepulcrum erigit, 754, 25. 778, 40. eamq; prædiis & ornamentis ditat. 754, 44. 778, 47.

Ethelbrichtus, vel Ethelbertus, vel Ethelbirhtus, R. Angliæ. 121, 51. 140, 51. 450, 55. 807, 48. 1776, 54. 2240.

Ethelbrichtus. V. *Egbertus, R. Angliæ.*

Etheldreda, Regina, Eccleſiæ Haguſtaldenſis fundatrix. 289, 30. 294, 21. Virginitatem ſervavit, quanquam Tunberto nupſerat, 747, 46. & poſtea Egfrido Regi Northumbriæ per xii annos fuerat copulata. 289, 34. 294, 29. 747, 57. 790, 35. 1908, 16. Licentia a Rege difficulter impetrata, monaſterium ingreditur. 294, 31. 440, 8. 741, 2. 790, 50. Fit Abbatiſſa Coldinghamenſis; 790, 55. poſtea, Elienſis. 790, 59. De ejus morbo, & morte. 790, 64. Undecim (quidam aiunt, ſedecim) annos poſt ſepulturam corpus ejus manet incorruptum. 441, 24. 741, 9. 791, 50. Loculus lapideus, in quo recondatur, mire invenitur. 791, 20.

Etheldrida, Abbatiſſa Elienſis. 441, 12. 741, 2.

Ethelfrith, R. V. *Edelfridus.*

Ethelgarus, Epiſcopus. 2221, 27.

Ethelgarus, vel *Stilgarus*, Abbas Novi monaſterii. 158, 47. 159, 7. Fit Epiſcopus Auſtralium Saxonum, vel Seoleſigenſis. 162, 2. 462, 60. Ad Cantuariam transfertur. 879, 15. 1648, 7. 1780, 32. 2245.

Ethelgila, vel

Ethelgota, Alfredi filia, Abbatiſſa Septonienſis. 132, 40. 150, 51. 812, 39.

Ethelhelmus, Comes Wiltunenſium. 150, 39.

Ethelherdus, a Duce Clericus. 113, 24.

Ethelherdus, Archiepiſcopus Cant. V. *Adelardus.*

Ethelherdus, R. V. *Adelardus.*

Ethelhunus. V. *Athelhunus.*

Ethelingheys, vel *Edelinheie*, vel *Ethelingaige*, i.e. inſula nobilium. 811, 46. Monaſterium ibi conſtruitur. 133, 32. 150, 44. 355, 44. 812, 37. ¶ Ejus Abbas: *Johannes.*

Ethelmus. V. *Athelmus.*

Ethelnodus, vel

Ethelnothus, Abbas S. Auguſtini. 1775,35. 2336.

Ethelnothus, Archiepiſcopus Cant. V. *Agelnothus.*

Ethelredus, Abbas Rievallenſis. V. *Ailredus.*

Ethelredus, Comes Gainorum. 123,57.

Ethelredus, de genere Pharamundi, Regnum Franciæ vendicat. 959,33.

Ethelredus, Dux, terras Eccleſiæ Chriſti Cant. donat. 2132,32.

Ethelredus, & Ethelbertus, Bormenredi filii, laudantur. 85, &c. Egberto patruo educandi traduntur. 86,40. 1906,56. Trucidantur. 87,58. 741,24. 1770,52. 1906 36. Mira hiſtoria de eorum ſepulturæ. 89,1. 1906,45. Quidam ovem pauperis furatus, ſecus eorum arciſterium ſubito moritur. 89, 20. Monaſterium in eorum honorem extruitur. 1906,49.

Ethelredus I, F. Ethelwodi Moll, R. Northumbriæ, Regno pellitur. 21,60. 108,17. 796,58. Reſtituitur. 12,15. 111, 20. Occiditur. 113,52.

Ethelredus II, Earnredi ſcilicet F. R. Northumbriæ, 13,38.

Ethelredus, R. Merciæ, V. *Adelredus.*

Ethelredus, vel Athelredus, vel Etheredus, Epiſcopus Wintonienſis, fit Archiepiſcopus Cantuarienſis. 243,15. 451,14. 742,65. 1643,43. 2239

Ethelredus, vel Etheredus, Dux Merciorum. 150, 10, 2218, 49. Eo mortuo, uxor Regnum Merciorum gubernat. 252, 65. 834,18. V. *Egelfleda.*

Ethelredus, vel Etheredus, Ethelwolfi F. Rex Anglorum. 121, 24. 141,17. 450,65. 566,55. 2240. Paganos non tam armis quam precibus ſuperat. 125,126. 808, 50. Duos Reges Dacorum interficit. 809,10. Vulneratus moritur. 126,63. 809,23.

Ethelricus, R. Northumbriæ. 90,64.

Ethelricus, vel Agelricus, Epiſcopus Auſtralium Saxonum. 180,9. 932,53.

Ethelſtanus, Archiep. Cant. V. *Lifingus.*

Ethelſtanus, Epiſc. Cornubienſis 453,7.

Ethelſtanus, Epiſc. Herefordenſis. 188,29.

Ethelſtanus, F. Egelredi, terras Eccleſiæ Chriſti Cant. donat. 2221,65.

Ethelſtanus, R. Angliæ. V. *Adelſtanus.*

Ethelwaldus, vel Edelwoldus, vel Edylwach, Rex Auſtralium Saxonum ultimus, a Wolfero R. Merciæ de ſacro fonte levatur. 772,38. 798,25. Wolferus ei Vectam inſulam donat, & Parorum provinciam. 798.19. A Cedwalla interficitur, 799,2. 1691,59 ut & ejus filii 799,14.

Ethelwinus, Dux Orientalium Anglorum. 160.19. Vocatur hic (niſi fallor) Agelwinus, 475,61. & Ailwinus, 879, 30. & Edewinus; 1699.44. & Abbatiam Ramelienſem, una cum Oſwaldo Eboracenſi, fundavit. V. *Oſwaldus.*

Ethelwinus, vel Ailwinus, Epiſc. Lindenſis. 441,20. 793,4. Sedem habuit Sedenæ. 1638,60.

Ethelwoldus, Edwardi Senioris frater, rebellans, fugatur. 832, 16. A Dacis conſtituitur R. Northumbriæ. 832,50. Eſtſaxiam invadit, 832,54. & Merciam. 832,40. In prælio corruit. 852,57. Hic forſan is erat qui vocatur Egelwoldus. 2320,53.

Ethelwoldus Mall, R. Northumbriæ. 11,57. 105,50. 796, 42. Oſwinum Ducem interficit. 796, 44. Interficitur. 21,8.

Ethelwoldus, vel Adilwaldus, Abbas Mailroſſenſis, fit Epiſcopus Lindiſfarnenſis. 8,7. 102,3. 774,65. 795,14. Crucem lapideam facit. 7,12.

Ethelwoldus, vel Athelwoldus, Abbas S. Auguſtini. 1777,39. 2242.

Ethelwoldus, vel Edelwaldus, Abbas Abingdonenſis. 877,14. Fit Epiſcopus Wintonienſis. 158,27. 362,2. 748,1. 1646, 66. Eum futurum Pontificem, prædixit Elfegus. 839,10. Canonicis ejectis, monachos introducit. 864,36. Ejus monitis plurima conſtruuntur monaſteria. 862,25. Ejus patria, educatio, & res geſtæ. 877,42.

Ethelwolfus, Dux Orientalium Anglorum, Alfridam, quam Edgarus Rex adamabat, per fraudem ducit. 865,22. Occiditur. 866,60.

Ethelwolfus, vel Adelwolfus, vel Athewolfus, vel Athulfus, vel Edulfus, vel Edwolfus, in primæva ætate Epiſcopus Wintonienſis, 450,18 802,7. poſtea Rex Angliæ. 449,53 & 65. 450,31. 802,10. 807,66. 1776,44. 2240. Dacos vincit. 120,15. Aluredum F. Romam mittit. V. *Alfredus* R. Totum Regnum decimat. 121,24. 351,64. 802,17. *Peterspence*, ſeu *Romeſcot*, Pontifici R. concedit. 450,28. 802,22. 806,11. CCC talenta ad uſum Eccleſiæ Romanæ & Pontificis confert. 802,27. 808,16. Dum Romæ moratur, F. Ethelbaldus Regnum adfectat. 450,34. Thorus ejus a filio inceſtatur. 121,40. Ethelbaldus & Ethelredus, filii, eum Roma reverſum non admittunt. 450,34. 566,55. Partem Regni Ethelbaldo concedit. 450,37. Ejus charta de villa Lenham. 2116,51. Charta ejus de terris Eccleſiæ Chriſti Cant. donatis. 2117,51. 2218,23.

Etheredus. V. *Ethelredus.*

Ethicus, Coſmographus. 431,43.

Etonenſe monaſterium. 2346,23. 2396,24.

Evangelium æternum, Chriſti Evangelio oppoſitum. 2645, 2646.

Eubaldus. V. *Eanbaldus.*

Euchariſtia temere non ſumenda. 451,8. Mira hiſtoria de Euchariſtia Hugoni de S. Victore jamjam morituro oblata. 1035,45. 2588,32. Panem intinctum cuiquam dari, interdicitur. 1451,51. Euchariſtia conſecranda in calice aureo vel argenteo. 1431, 57. Euchariſtia inter manus Archiepiſcopi Cantuarienſis diſparet. 1023,59. 1664,36. De præſentia Chriſti in Euchariſtia, ſententia Wiclifi; 2649, 43. 2650,8. 2708,1. Nicolai Herford; 2655,56. Johannis Aſton. 2656,36 2659,50. Miles quidam de corporali Chriſti præſentia in Euchariſtia mire convincitur. 2651,16. V. *Miſſa*, & *Tranſubſtantiatio.*

Eucratides, R. Bactrianorum, immanis parricida. 564,14.

Everardus, Epiſcopus Norwicenſis. 259,19. 1017,64.

¶ Eveſhamienſes, vel Boveſhamnenſes, Abbates: *Alwoldus*; *Wlmarus*; *Agelwinus*; *Walterus*; *Adam*; *Regerus*; *Wilhelmus.*

Eugenius I, P.R. 439,14. 2131.

Eugenius II, P.R. 449,25. 2257.

Eugenius III, P.R. 274,41. 508,40. 1721,42. 2253. 2587, 42. Bernardi fuit diſcipulus. 274, 49. 1021,15. 1032,52. 1561,2. Huic Bernardus libros De conſideratione inſcripſit. 1053,62. 2387,49. Roma relicta, Remis ſedet. 1666,3. Regem Franciæ excommunicat. 509,5. Literæ ejus: ad Abbatem S. Auguſtini; 1808,14. 1809,11. ad Theobaldum Cantuarienſem; 1809,41. 1811,15. 1812,61. ad Silveſtrum Abbatem S. Auguſtini; 1823,16. ad conventum. 1815,45.

Evilmerodactus, veritus ne pater reſurgens Regnum reciperet, cadaver ejus effoſſum minutatim diſcerpit. 563,23.

Euridices ſcelera. 368,38.

Euſebius, Hiſtoricus. 451,31.

Euſtachii Comitis Bononienſis uxor & filii. 471,8.

Euſtachius, Abbas Flaienſis, concionatur & miracula operatur in Anglia. 2417,4. Epiſcopis ei invidentibus, in Normanniam cedit. 2417,16.

Euſtachius de Veſcy, Baro nobilis. 2422, 33. Uxoris ejus pudicitiæ inſidiatur R. Johannes: 2422,34. ſed ejus loco meretrix ſupponitur. 2422, 54. Rex Euſtachium deridet: 2422,57. ſed mox, veritate cognita, ei mortem minatur. 2422,64. Euſtachius bellum contra Regem movet. 2422,66. In conflictu cadit. 2423,52.

Euſtachius, Epiſcopus Elienſis, & Regni Cancellarius. 699, 64. 701,15. 1875,41. 1597,55. Literæ Innocentii III ad eum. 1850,20. Regis Johannis ad eum literæ. 1852,22. Ejus ad Regem literæ. 1855,3. Ob ſententiam Papalis exſecutionem Rex eum proſcribit. 2415,49.

Euſtachius, Epiſcopus Londinenſis. 2133,56.

Euſtachius, F. Euſtachii Bononienſis, Doveræ multos interficit. 184,29. 542,34. 2331,12.

Euſtachius F. Johannis cum Scotis contra Stephanum pugnat. 319,16 Cur a Rege ſuo defecerit. 343,8.

Euſtachius, R. Stephani F. 178 9. Galli ſororem ducit. 1027, 56. 1550,28. Ducatum Normanniæ ſuſcipit 1,50,32. Hæres R[egni] a P.R. conſtituitur. 179 50. Vehementer commovetur ob pacem a patre cum Henrico initam. 1374,25. Terras S. Edmundi deprædatur. 1574,28. Inſanus obit. 282, 24. 527,45. 1037,36. 1374,35.

Eutropius. 431,35.

Eutychius, Epiſcopus CP. hæreticus, a Gregorio M. vincitur. 727,2.

Excommunicationem præcedat admonitio. 1455,9. Excommunicandi formæ. 1982. Excommunicationis ſententia quam horrenda. 736,58. Excommunicati, non defendendi. 929,58. Eorum converſatio quam noxia, miraculo oſtenditur. 1860,22. Ob excommunicationem prædicatio vel auditio verbi non omittenda. 2648,49. 2661,16. Opiniones quædam Wiclifi, ejuſq; ſociorum, de excommunicatione. 2650,39. 2659,14 2670,18. 2707,31. Excommunicatio Papalis in Cantia contemnitur. 1531, 30. Archidiaconus

Picta-

Pictavienſis ab Archiepiſcopo Cantuarienſi excommunicatus an ſententiæ ſe ſubmittere debeat. 540, 8. Excommunicandi non ſunt Regii miniſtri, vel de Rege tenentes, Rege inconſulto. 536, 30. 1587, 16. Excommunicati ab uno Epiſcopo non ſunt ab alio in communionem recipiendi. 148, 39. 254, 7. Excommunicatos ad ſacramenta & ſepulturam Templarii & Hoſpitalarii admittunt. 1454, 4. In excommunicatorum terris quænam ſacra celebrare liceat. 1229, 42. 1232, 24. Quidam poſt mortem excommunicati, e ſepulcris ejiciuntur, 2620, 37. Bernardus dæmonem excommunicat. 1004, 66. Dæmon excommunicatum corripit. 953, 54. 2368. 1. Excommunicatus, dudum poſt mortem redivivus, a presbytero, qui eum excommunicaverat, item redivivo, abſolvitur. 736, 737.

Exemplis malis ducimur facilius quam bonis. 540, 66. Felix qui alieno exemplo ſapit. 2441, 46. Exemplorum uſus & efficacia. 1335, 53. Hæc in hiſtoriis continentur. 1336, 22.

Exenia, vulgo *præſentia*. 1478, 19. Scribendum *xenia*.

Exlegrs, non fovendi. 929, 38. 2356, 14.

Exonia, vel Exceſtria, vel Exanceſtcii, Britannice, Caîrwiſc, Latine, *Civitas aquarum*. 128, 6. 155, 64. A Dacis ſpoliatur. 165, 14. A Willielmo Conquæſtore obſeſſa, quaſi ultro deditur. 2344, 11. Ibi collocatur cathedra Epiſcopi Cornubienſis; 975, 61. diœceſibus duabus in unam conflatis. 801. 10. ¶ Exonienſes Epiſcopi: *Athelſtanus*, qui Cornubienſis vocatur; *Eadulfus*, *Leofricus*, Creditunenſes vocati; *Osbernus*; *Galfridus*; *Willielmus*; *Robertus*; *Robertus*; *Bartholomæus*; *Johannes*; *Henricus*; *Walterus Stapleton*; *Thomas Brentingham*. ¶ Exoniæ Dux: *Johannes Holande*.

Exſta. V. *Fimus*.

Exſules, non paſcendi. 923, 56 & 66.

F.

FActtiæ. 911.

Faganus & Duvianus a P. R. in Britanniam miſſi. 725, 14. 1686, 64.

Falſarii, ſeu monetæ corruptores. V. *Moneta*.

Falſus teſtis qua mulcta puniendus. 843, 1.

Fama quam creſcat eundo. 2641, 10.

Famelici, cibos nacti, nimia voracitate pereunt. 2595, 11.

Fames. 160, 45. 165, 61. 199, 16. 251, 36. 465, 26. 482, 36. 798, 34. 870, 41. 872, 54. 885, 54. 966, 38. 982. 10. 2344, 52. 2435, 42. 2436, 49. 2444, 36. 2502, 57. 2737, 33. V. *Annona*. Fames, peſti prævia. 1271. 21.

Faricius, Abbas Abingdonienſis. 2379, 32.

Farna, inſula deſerta, Cuthberti precibus fit habitationi accommoda. 4, 46. Lindisfarnenſi inſula minor. 112, 47.

Faron, locus in Hiſpania. 1178, 4.

Faverſham. V. *Feverſham*.

Febris quartana deſcribitur. 410, 55. 411, 16. & 43. 412, 24. Febre vel dyſenteria mori cur optarit Lanfrancus. 2363. 54.

Fedlimidius, R. Hiberniæ. 1074, 35.

Felix, Epiſcopus Orientalium Anglorum. 745, 50. 1635, 5. Epiſcopalem ſedem *Felix-ſtowe* vocat. 747, 14. V. *Dunmok*: Ejus ſepultura, & tranſlatio. 747, 16.

Felix, Prior Doverenſis. 1597, 22.

Fel paganorum in uſum medicorum aſſervatum. 1213, 12.

Feneſtræ lapideæ & vitreæ quando primum Anglis uſitatæ. 1694, 43

Fedogtidus. V. *Theologildus*.

Ferires. ¶ Comites de Ferires, vel de Ferrariis: *Robertus*; *Willielmus de la Bruer*; *Robertus*; *Humfridus de Boun*.

Ferrum judiciale, ſeu ordalii. 846, 67. 848, 32. V. *Ordalium*.

Feſtum Nativitatis ab Ethelberto R. Cantiæ celebratur. 1761, 21. Feſta majora, Nativitatis, Paſchæ, Pentecoſtes, quibus in locis a Regibus Angliæ celebrari conſueta. 979, 57. 996, 7. 998, 35. Feſtum Corporis Chriſti. 2269, 44. Feſtum S. Trinitatis. V. *Trinitatis feſtum*. Feſtum Omnium Sanctorum; 2239, 22. SS. Catharinæ & Magaretæ; 2150, 23. S. Johannis ante portam Latinam; 2150, 25. S. Edwardi; 921, 7. S. Dunſtani; 921, 9. S. Gregorii, & Auguſtini, 1641, 18. 1771, 36. Duplex feſtum in honorem S. Auguſtini inſtituitur. 2119, 30. Feſtum SS. Philippi & Jacobi jejunium prævium non habet. 920, 60. Feſtis diebus interdictum ordalium, & juramenta. 830, 64. 910, 67. Operari in iis, periculoſum. 402, 40. V. *Dies*. Feſta Sanctorum celebranda, negant Wiclivitæ. 2708, 9.

Feverſham, vel Faverham. 1788, 34. 1828, 4. 1836, 62. 1843—1862. 1883, 40. 1894. 1980. 2019, 34 2074, 6. 2129, 27. Appropriatio Eccleſiæ. 2091. Portio, & onus vicarii. 2091, 58. De donatione Eccleſiæ Feverſhamenſis litigant Auguſtinenſes cum Rege, 1843—1856. & cum Archiepiſcopo & cum Archidiacono. 1857, &c. Feverſhamenſium literæ ad P. R. 1848, 15. Abbas & monachi Auguſtinenſes inde per vim ejiciuntur. 1848, 33. Hubertus Cantuarienſis excommunicat omnes qui vim illis intulerant, 1849, 33. Idem facit P. R. 1850, 10. Feverſhamenſe monaſterium fundatur. 280, 16. 519, 12. 1366, 6. 2254. ¶ Ejus Abbates: *Clarebaldus*; *Guerricus*; *Algarus*. Compoſitio inter conventum S. Salvatoris de Faverſham & Auguſtinenſes. 1959, 51. Alia. 2006, 46. Valor iſtius Abbatiæ. 2165, 28.

Fidelitas dominis præſtanda. 921, 41.

Fihtwita, quid. 923, 60. 957, 39.

Filiorum in patres inſurgentium exempla. 562—567. Filios nimia indulgentia corrumpit. 563, 53.

Fimus, exſta, &c. procul a villis projiciuntor. 2733, 52.

Finanus, vel Finianus, Epiſc. Lindisfarnenſis. 2, 22. 787, 44. 1636, 27. Pedam, Principem Merciorum, baptizat, 2, 32. 721, 21. & Sigbertum, Regem Orientalium Saxonum. 2, 37.

Firdfare, quid. 929, 20.

Firthunga. 923, 39 & 51.

Firthwite. 923, 61.

Flamines & Archiflamines Britonum in Epiſcopos & Archiepiſcopos mutati. 725, 17.

Flandria jactatione arenæ deſolata, 1003, 11. Flandrenſes in Anglia locum habitandi obtinent. 1003, 19. 2377, 15. Inde abiguntur. 1043, 52. 2530, 20. Texendi ars iis quaſi propria & familiaris. 1349, 65. Flandrenſes milites a R. Stephano ad ſchi, 1346, 6. ceu lupi famelici rapinas exercent: 1349, 67. Henrici Ducis mortem machinantur: 1376, 11. Voracitatis dignam mercedem reportant. 1426, 31. Flandrenſes pacem cum Anglis cupiunt. 2713, 14. Gravelingæ caſtrum deſtruere nolunt. 2713, 25. Gravis diſſenſio inter ipſos & Francos. 2713, 37. Flandrenſis Comitatus exordium. 811, 59. ¶ Flandrenſes Comites: *Baldewinus*; *Arnulfus*; *Baldewinus*, *F. Arnulfi*; *Baldewinus cum barba*; *Baldewinus de Inſula*; *Robertus Friſo*; *Baldewinus*; *Baldewinus*; *Carolus*, *F. Canuti*; *Willielmus Longa-ſpata*; *Theodoricus*; *Philippus*; *Baldewinus*.

Flemenfremes, ſeu *Flemenfrede*, quid. 2015, 26, 2031, 6.

Flintæ caſtrum fundatur. 2462, 17.

Flithwite, quid. 957, 37.

Floreni valor. 2150, 45.

Floriacenſis. V. *Hamontus*.

Fluvii aquis deficiunt. 232, 44. 236, 38. 1003, 63. 1005, 35. 2379, 16 & 28. 2383, 39. Si quid erigatur quod iis ſit impedimento, deſtruendum. 2357, 57. Fluvii fimo, exſtis, &c. non polluendi. 2733, 52.

Fluxus interaneorum, Anglice *Scbitta*, totam Angliam vexat. 161, 55, 878, 44. 1315, 1.

Flyman, quid. 837, 23. 844, 11.

Foderochus, Epiſcopus S. Andreæ. 1709, 22.

Fœminæ ſuffragiorum jus Athenis olim habuerunt: 815, 34. Quomodo amiſerint. 815, 42. Cur ab Eccleſia S. Cuthberti arceantur. 16, 20. Fœmina, quæ tantum ejus cœmeterium introierat, celeri vindicta punitur: 17, 14. Alia ejuſdem temeritatis rea ſeipſam jugulat: 17, 35. Alia introire conata, ſtatim moritur. 36, 8. Fœminarum conſortium clericis interdictum. V. *Clerici*. Fœmina Miſſam celebrans. 2738, 5.

Fœnus prohibitum Chriſtianis. 1258, 54. Vide 1274, 6. Fœneratores manifeſti vivi ab Euchariſtia, mortui a Chriſtiana ſepultura arcendi. 1447, 19.

Folcmots i. e. populi placitum, armis non turbandum. 825, 61.

Folcſtonenſe monaſterium a Paganis deſtructum. 2220, 15. Ejus valor. 2168, 1. Terræ ejus Eccleſiæ Chriſti Cant. donantur. 2220, 7. 2224, 11.

Fons Ebrardi, vel Embrardi, vel Embraldi, vel Ebrulfi: Ibi monaſterium Virginum. 1151, 18. Ibi Ricardus I ſepultus, 1277, 62. 1279, 48. & Henricus II. 1151, 19 & 32. xxiv hujus Abbatiæ virgines in Abbatia Ambreſburienſi collocantur. 116, 44. 1434, 61. Quantum huic monaſterio legaverit Henricus II. 1460, 17.

Fons mirus in Sicilia. 1010, 67. Alii duo ibidem. 1011, 11. Alii, in Hibernia. 1077, 36. Fons S. Edwardi. 875, 1. Fons de Wy, juxta Cantuariam, miraculis claret. 1417, 6.

Fontanenſe monaſterium ad Ripum. 838, 39. 2028, 29. ¶ Abbates: *Ricardus I*; *Ricardus II*; *Henricus Murdac*.

¶ Fordenſis

¶ Fordenſis Abbas: *Baldewinus*.

Fordwich. 1770, 14. 1777, 49. 1784, 50. 1788, 14. 1838. 48. 1940, 1941, 42. 2128, 51.

Foreſtæ. 311, 51. 1022, 35. Foreſtariorum rapacitas cohibetur. 647, 34. Canes omnes per foreſtas occiduntur, 2417, 50. Charta de Foreſta conceditur. 2523, 15. 2518, 67. Foreſta Nova, Anglice *Ytene*, 225, 8. 981, 28. ſeu *Ytheme*. 996, 10 & 28. Wilhelmus Conqueſtor ejus autor dicitur: 2254, 13. Sed rectius tribuitur Rufo F. 2354, 55. 2373, 37. qui ibi ſagitta periit. V. *Willielmus II.*

Forſang, quid. 847, 7.

Forherus, epiſc. Sherbornenſis. 758, 54. Is eſt forſan qui vocatur Fortherus. 2212, 13.

Forisfacturæ. 311, 43. 1022, 25. Fiſco addicuntur. 894, 39. Vide 1388, 16.

Formæ in homine an duæ ſint, an tantum unica. 2467, 22 &c.

Formoſus, P. R. 1644, 3. 2241. Perjurii erat reus. 452, 29. ejus literæ ad Epiſcopos Angliæ, de Cantuarienſis primatu. 453, 13. 1751, 16. Cadaver ejus a ſucceſſore dehoneſtatur: V. *Stephanus* VI. Ab imaginibus adoratur. 452, 51.

Fornicationis pœna. 823, 23. Fornicationi & adulterii gradus & pœnæ. 928. Clerici fornicantes officio & beneficio privandi. 1429 45.

Foragium pro caſtro Doverenſi, olim a Cantianis exactum, dimittitur. 1880. 40.

Forſtall, quid. 923, 51. 957, 27. 2031, 9.

Fractor burgi Regis, Archiepiſcopi, &c. quomodo puniendus. 826, 8. Fractor ſepis. 826, 13.

Francia quando primum admiſerit ſtudia literarum. 816, 21. Francorum origo, & Reges a Pharamundo ad Ludovicum Philippi filium. 1016, 60. Eorum Reges a Regibus Angliæ nunquam ſuperiores habiti. 608, 11. eorum tres claſſes. 608, 45. Franciæ Regi cum Duce Normanniæ colloquium inituro nec gladium nec cultellum ferre licuit. 856, 47.

Franciſcanorum, ſeu Minorum fratrum, ordo incipit. 1725, 31. 2259. 2418, 23. 2421, 48. Quando primum in Angliam venerint. 2422, 13. 2430, 49. Franciſcani quidam contra Papam locuti, igni adjudicantur. 2609, 61.

S. Franciſcus. Ejus patria. 2421, 49. Habitus. 2421, 52. Diſcipuli & diſciplina. 2421, 55. mors. 2422, 3.

Fredbertus. V. *Frithubertus*.

Fredericus, Abbas S. Albani. 480, 40.

Fredericus I, Imp. ab Adriano P. R. conſecratur. 530, 61. 2388, 62. Alexandrum III, P. R. abjurat, & Octaviano favet. 548, 4 &c. 1381, 20. Seuſam ſuccendit. 584, 66. Gallum oppugnans, ab Anglo fugatur. 2388, 66. Alexandriam obſidet. 585, 1. Mediolanum vaſtat. 590, 51. 1049, 25. 2389, 3. A Mediolanenſibus vincitur. 591, 10. 1116, 15. Alexandrum P. R. agnoſcens, abſolvitur. 598, 40. 2049, 56. 1129. 61. 1438, 47. Quem honorem Papæ exhibuerit. 598, 50. 1130, 17. 1438, 59. Ejus literæ ad Ciſtercienſes, de ceſſatione ſchiſmatis. 1440, 29. Redit in Germaniam. 600, 41. Coronatur. 600, 49. Uxorius fuit. 601, 64. Henricum F. coronari facit. 625, 23. Henricus F. ducit filiam Regis Siculi. 629, 40. 677, 51. Ipſe & Henricus F. Mediolani coronantur. 629, 44 Gravis oritur diſcordia inter ipſum & P. R. 1479, 25. Coram Imperii Principibus conqueritur de Injuriis ipſi a Papa illatis. 632, 56. Literæ ejus ad Anglum, tranſitum & forum victualium ejus exercitui promittentes. 637, 21. Ejus ad Saladinum literæ, bellum minantes. 640, 23. Iter Hieroſolymam verſus arripit. 645, 30. 1164, 20. Theſſalonicam capit. 1164, 45. Imperator CP. tranſitum ei dare cogitur. 1164, 48. Soldanum Iconii vincit. 1164, 64. In fluvio ſubmergitur. 655, 64. 1165, 6. 2389, 8. 2399, 41. Varia de ejus morte narrantur. 1165, 16. De ejus corpore quid factum. 1165, 38.

Fredericus II, Imp. 2413, 15. Ejus coronatio, & res geſtæ. 2416, 30. 2441, 12. Uxor. 2431, 44. Ob injurias Eccleſiæ illatas excommunicatur. 2441, 20. Papa eum deponit. 2435, 30. 2441, 34. Ejus literæ ad Chriſtianos Principes contra Rom. ſedis ſuperbiam & tyrannidem. 2441, 44. Clericos ſtregit a faſtu & luxu ad priſcam humilitatem & pietatem revocare. 2442, 46. A Legato Papæ & Parmenſibus ſuperatur. 2443, 13. Moritur. 2435, 44. 2443, 19.

S. Fredeſwidæ tranſlatio. 1142, 32.

Frid-ſtol, i. e. cathedram pacis, violare, quam ſacrilegum. 308, 37.

Friothubertus, vel Fredbertus, Epiſc. Haguſtaldenſis. 10, 63. 100, 39. 298, 33.

Friſones miram victoriam obtinent. 467, 25. Convertuntur. V. *Wilfridus*.

Fritheſtanus, vel Frethaſtanus, Epiſc. Wintonienſis. 154, 48. 453, 7. Dicitur Wiltonienſis. 838, 51. Huic Miſſam pro defunctis cantanti, mortui reſpondent, *Amen*. 454, 22. Quod miraculum Birſtano hujus ſucceſſori Johannes Brompton videtur tribuere. 838, 52. Se Epiſcopatu abdicat. 454, 20.

Frithmannus. 900, 9.

Frithſoken, quid. 957, 28.

Frithwoldus, R. Northumbriæ. 92, 1.

Frithwaldus, Epiſc. Candidæ Caſæ. 106, 19.

Fruges non exportandæ. 1258, 14.

Fulco Bonus, Comes Andegavenſis, Canonicus S. Martini exſiſtens, feſta ejus inter clericos, clericali habitu indutus, celebrat. 455, 40. Ejus devotionem Rex & proceres derident. 455, 52. Ejus ad Regem literæ. 455, 57. Leproſum humeris defert ad Eccleſiam S. Martini. 456, 10. S. Martinus ei apparet. 456, 19. Succeſſorum proſperitatem angelus ei prædicit. 456, 25. Subito moritur. 456, 51.

Fulco, F. Fulconis Rechin, dotalitiis incrementis dominium dilatat. 501, 54. 615, 46. Filiam ſuam Angli filio deſponſat: 1012, 21. 2380, 59. Quo ſubmerſo, dotem repoſcit. 247, 10. Ipſe Regis Hieroſolymitani filiam & Regnum accipit: 503, 40. 615, 53. In quo Regno ejus filii ei ſuccedunt: 503, 49. 621, 57. V. *Hieroſolyma*. Quam ſtrenue contra Paganos ſe geſſerint. 503, 50.

Fulco Nerra, Comes Andegavenſis. 615, 43. Landricum Ambazio expellit. 462, 40. Conanum, Comitem Britanniæ, bis vincit. 462, 44 463, 13. Hieroſolymam ter adit. 463, 54 & 59. 464, 55. Quomodo in ſepulcrum & Crucem Domini miſerit. 464, 1. Gaufridus Martellus F. eum rebellantem excludit. 464, 9 567, 15. Tandem reconciliantur. 464, 13. Monaſterium conſtruit. 464, 17. Odonem Campanienſem bello vincit. 464, 27. Hugonem, Comitem Belvacenſem, coram Rege Franciæ trucidari jubet. 464, 49. Aliæ res ab eo geſtæ. 464, 50 &c.

Fulco, propheta in Gallia. 1274, 3. Monet Ricardum I, ut tres filias maritet, 2412, 20. (ſed illud Rothomagenſi tribuitur. 1278, 65.) In vincula conjicitur, ſed ligari nequit. 2412, 30.

Fulco Rechin, Comes Andegavenſis. 615, 44. Ejus uxores, poſteri, res geſtæ. 481, 49.

Fulco Ruffus Comitatum Andegavenſem adipiſcitur. 453, 35. 615, 42.

Fuldenſis Abbatis privilegium. 470, 60.

Fulgura. 2444, 20.

Fulmina. 259, 50. Fulmine percutitur monachus; 709, 13. ſacerdos. 2397, 35. Fulmen Eccleſiam Wincelcombenſem perforat, & imagines Chriſti & B. virginis dejicit. 216, 63. 987. 36. 2364, 18. V. B. *Maria*.

Funera. V. *Vigiliæ*.

Furceus de Hibernia in Angliam venit. 745, 60. 2636, 5. Ejus viſio de quatuor ignibus. 745, 65.

Fures, cabors, & *exercitus*, quomodo differant. 762, 49. 828, 36. Qua ætate cavendum ſit a furto. 762, 26. Quoto ætatis anno ſit furtum abjurandum. 924, 51. Furibus obviantes, eoſque ſine vociferatione dimittentes, quomodo puniendi. 925, 46. Quomodo puniendi, qui audita vociferatione non exierint. 925, 51. Fur gravius puniendus, ſi familia ejus fuerit furti conſcia, quam ſi neſcia. 762, 21. Qui furatur die feſto, vel in quadrageſima, dupliciter puniendus. 822, 52. De furatis in Eccleſia. 822, 57. De vaccam, vel equam, furato. 823, 55. De furto celato. 764, 37. 930, 61. De homine furti accuſato. 837, 2. Furi non parcendum. 841, 48. De vindicantibus fures 842, 39. 844, 7. 849, 34. 850, 28. 852, 44. De furibus capiendis. 859, 55. De eo qui furem primus dejecerit. 853, 64. De fure incarcerato. 841, 56. De fure occiſo. 762, 65. 764, 26. 843, 6 Munus a fure non accipiendum. 843, 45. Fures, morte afficiendi. 849, 16. 852, 33. 854, 24. Cujus ætatis, & pro quo pretio, ſint occidendi. 855, 50. Fures & latrones, ſuſpendendi. 231, 5. 2030, 46. 2377, 59. Henricus II fures ab Eccleſiis, ad furcas abripuit. 2400, 28. Erga fures quam mitis fuerit Johannes de Gaunt. 2642, 40. De fure qui perſonam vel locum pacis adierit. 849, 26. 2355, 55. De divitibus vel generoſis a furto non deſiſtentibus. 858, 63. Furis bona quomodo dividenda. 847, 58. 852, 36. De ſervo fure. 860. 4. De pecore quod fur abegerit inveſtigando. 848, 10. 853, 22. 854, 27. 860, 13. Furtum indagare per artem necromanticam, illicitum. 2146, 24. Plura de Furto, & Furibus. 765—767. 828. 840. 843. 896. 897, 35. 900, 22. 902, 54. 925, 31. Fur Edwardo Confeſſore inſpectante, theſauros ejus compilat. 376,

376, 47. Apud S. Botulſum fures tempore nundinarum villam incendunt, quo liberius rapinam exerceant. 2466, 36.

G.

¶ GAinorum Comes: *Ethelredus.*
Gathels, Hiberniæ populi, unde dicti. 1074, 20.
Galerannus, Comes de Mellant; adverſus Henricum I caſtella munit. 250, 33. Capitur. 251, 29. Liberatur. 256, 10.
Galfridi *de Nine ſalvo* carmina in obitum Ricardi I. 1280, 21.
Galfridus, Comes de Mandavilla, vel Magna-villa, caſtella ſua Stephano reddit. 1360, 7. Abbatiam Ramelienſem in caſtrum convertit. 273, 15. 1033, 2. 1360, 15. Gramen cui incubuerat mirum in modum marceſcit. 1360, 22. Excommunicatus obit. 1033, 14. 1360, 29.
Galfridus, Epiſc. Exonienſis. 983, 32.
Galfridus F. Petri. V. *Gaufridus.*
Galfridus, Henrici II F. hæredem Comitis Britanniæ ducit. 548, 64. Ejus liberi. 630, 67. 1049, 20. 1345, 61. Miram rationem reddit cur adeo a pace fuerit alienus. 1045, 56. 2393, 22. Moritur. 1145, 60. 1480, 31. Poſt ejus mortem uxor ei filium Arturum parit. 635, 1.
Galfridus Monemutenſis, Hiſtoricus. 725, 39. Fabuloſæ ejus de R. Arthuro hiſtoriæ. 1153, 54. Culpatur, quod tres Archiepiſcopos in Britannia eſſe dixerit. 1634, 61.
Galfridus Plantagenetus, Fulconis Rechin, Comitis Andegavenſis, hæres. 503, 45. Ejus genealogia. 473, 38. Matildem Imperatricem ducit. 504, 41. 615, 63. 1016, 26. Eam repudiat. 256, 19. 1018, 41. Turbas movet in Normannia. 258, 52. 312, 37. Caſtella obtinet. 505, 61. Totam Normanniam ſubjugat. 1350, 55. 1361, 53. Cum Anglo inducias paciſcitur. 506, 25. Dux Normanniæ appellatur. 508, 38. Ducatum reddit Henrico F. 525, 18. Emma, ejus filia illegitima, Wallenſium Principi Davidi nubit. 585, 6. Ejus teſtamentum, quo Comitatum Gaufrido juniori filio relinquit. 1048, 43. Obit. 279, 62. 525, 66. 1370, 1.
Galfridus, vel Gaufridus, Rufus, Cancellarius Regis, fit Epiſc. Dunelmenſis. 62, 49. 257, 45. 505, 11. Mortuus, a ſuis inſepultus ſervatur. 270, 1.
Galli Vectam inſulam, & alia Angliæ loca, depopulantes, 2152, 67. repelluntur. 2153, 11. Angliam invadere conantur. 2181, 30. Villam Stonoram incendunt. 2181, 64. Abbas S. Auguſtini eos fugat. V. *Francia.*
Gallons. 1258, 25.
Galwenſium Scotorum armatura; 340, 18. 573, 10. fiducia; 342, 20. fortitudo. 342, 31. 345 24.
Gamius, Saracenorum Rex, occiſus ab Hiſpanis. 624, 3.
Gandavenſes Regis Franciæ inſidias mire evadunt. 2680, 21.
Garwintonæ capella. 1842, 7.
Gavelgilda. 762, 13.
Gaufridus, Abbas S. Mariæ, Eboraci. 206, 26. 1717, 37.
Gaufridus, vel Godefridus, Artur, Epiſc. Sancti-aſaphenſis. 527, 9. 533, 27. 1039, 56. 1367, 20. 1432, 8. 1665, 48. Epiſcopatum deſerit, & fit Abbas Abingdonienſis. 1102, 7. 1674, 41.
Gaufridus de Gorram, Abbas S. Albani. 503, 59. 509, 23.
Gaufridus de Raneuna. 603, 57. Anglus ejus terram vaſtat. 674, 32. 675, 9.
Gaufridus, Epiſc. Ciceſtrenſis. 1157, 14. Hic forſan ille eſt qui vocatur Seinfridus. 1457, 67.
Gaufridus, Epiſc. Coventrenſis. 703, 50. 1604, 1.
Gaufridus, Epiſc. Menevenſis. 1681, 36.
Gaufridus vel Galfridus F. Petri. 659, 14 & 28. 1194, 45. 1634, 32. Fit Præfectus Angliæ, 1275, 63. 1614, 20. &c. Comes Eſſexiæ. 1851, 7. Literæ ejus ad conventum S. Trinitatis, Cant. 1614, 50. 1615, 43.
Gaufridus, *Griſa tunica* vocatus, Comes Andegavenſis. 459, 28. Ipſe, ejuſque poſteri, Regum Franciæ Signiferi & Dapiferi conſtituuntur. 458, 42. Ethewolſum Danum, qui ſingulari certamine complures Francorum devicerat, proſternit. 459, 7. Danorum exercitum fundit fugatque. 459, 27. Bertoldum Ducis Saxoniæ fratrem vincit. 459, 50. Moritur. 459, 61.
Gaufridus, Henrici II ſpurius F. fit primo Archidiaconus, poſtea Epiſcopus, Lincolnienſis. 568, 30. Caſtella quædam capit. 1093, 50. Electio ejus confirmatur, ſed prius obtenta diſpenſatione. 582, 7. 586, 64. 1103, 5. Lincolniæ recipitur. 587, 1. Electioni renuntians, 613, 3. fit Regni Cancellarius. 613, 12. 1458, 66. Eligitur Archiep. Eboracenſis, 653, 22. 1155, 21. 1156, 55. 1724, 3. refragantibus tamen nonnullis. 1156, 67. Cantuarienſis prohibet ne ab aliquo alio quam ab ipſo ordines ſacros vel conſecrationem ſuſcipiat. 1161, 66. Ordinatur presbyter ab Epiſcopo Candidæ Caſæ. 653, 31. 1162, 61. Epiſcopi provinciæ Cantuarienſis ſcribunt ad Epiſcopos Franciæ, prohibentes ne eum conſecrent. 1571, 5. Ab Archiepiſcopo Turonenſi conſecratur. 662, 65. 1576, 7. Ejus electio Papæ literis confirmatur. 653, 35. 1169, 17. 1224, 8. Eboraci recipitur. 1166, 27. Ricardus R. laicas omnes poſſeſſiones ei adimit. 1166, 36. 1588, 53. Regis gratiam, & terras ſuas, data pecunia redimit. 1169, 35. Lis oritur inter ipſum & Buchardum Theſaurarium. 1190, 31. Epiſcopus Dunelmenſis ei ſubjectionem præſtare jubetur: 1224, 13. ſed non præſtat. V. *Hugo, Dunelmenſis.* Dunelmenſis & Sariſburienſis ei conciliantur. 1169, 55 Rex ei ingreſſum in Angliam per triennium interdicit. 1171, 10. Elienſi jubente eum capi, 662, 55. 1224, 51. ejus ſervi ipſum ab altari avulſum per lutum ad carcerem trahunt. 663, 10. 1576, 11. Literæ conventus Cantuarienſis ad Elienſem, de hac ſacrilega audacia. 1576, 43. Elienſis ad eos literæ reſponſoriæ. 1577, 8. Godefridi Wintonienſis de atroci iſthac contumelia literæ. 1577, 27. Elienſis, Johannis Comitis minis territus, Gaufridum e carcere liberat. 1225, 1. Liberatus, ab Epiſcopo Londinenſi humaniſſime excipitur. 663, 47. Anathemate feriuntur omnes qui eum iſta injuria affecerant. 664, 10. Londinenſis eum acriter increpat, quod crucem portaſſet in provincia Cantuarienſi: 1237, 61. Idem facit & Roffenſis. 1584, 37. Exactionibus R. Johannis non conſentiens, exſulat, & poſſeſſionibus privatur. 1714, 20. In exſilio moritur. 1724, 39. 2416, 49.
Gaufridus, Magiſter Templi. 1554, 9.
Gaufridus Martellus, Comes Andegavenſis: Ejus fortitudo, & res præclare geſtæ. 473, 23, &c. Ejus hæredes. 474. 20. V. *Fulco Nerra.*
Gaufridus Martellus, F. Fulconis Rechin, inſidiis novercæ perit. 481, 66.
Gaufridus, Prior Beverlacenſis, Henrici junioris Cancellarius. 589, 53. Naufragio perit. 599, 20.
Gaufridus, Prior S. Trinitatis. 667, 9. 669, 43. 1863, 14. Idem qui Honorii tempore Supprior fuerat, & jura libertateſque Eccleſiæ ſuæ tam ſtrenue tutabatur. 1488, 15. 1506, 21. 1513, 63. 1515, 8. 1516, 9. 1425, 3. 1540. 16. 1544, 14. Quam invitus ad Prioratum acceſſit. 1570, 50.
Gaufridus Ridel, ad inſtantiſſimam Regis petitionem fit Archidiaconus Cantuarienſis. 511, 61. 534, 41. Fit Epiſcopus Elienſis. 568, 30. 581, 38. 647, 22. Inteſtatus moritur, & bona fiſco addicuntur. 647, 25. 1599, 44. Annulus pontificalis ei poſt ſepulturam furtive ſubtrahitur. 651, 37. Ejus facinoris rei anathemate feriuntur. 651, 40.
Gebmundus. V. *Gilemundus.*
Gelardus, Archidiaconus Menevenſis, Archiepiſcopatum Menevenſem ambit, & ſeptem Epiſcoporum ſubjectionem Cantuarienſi cathedræ ſubtrahere conatur. 1682, 14.
Gelaſius, Archiepiſcopus Armachanus. 1070, 65.
Gelaſius II, P. R. 238, 46. 502, 65. 1328, 18. 1715, 4. 2151, 2380, 29. Imp. eo fugato, Gregorium in ejus locum ſufficit. 238, 51. 1007, 12. 1661, 26. 2380, 35. A iſtis in Gallias epiſtolis, de Imp. queritur. 239, 1. Moritur. 2380, 41.
Gelu magnum. 487, 19. 1036, 4. 2365, 13. 2388, 54. 2627, 51. Gelu menſe Julio. 447, 11.
Gemolus, quid. 837, 38. 843, 56.
Genealogia Alfredi; 119, 37. Regum Cantiæ. 85, &c. Henrici II, & Davidis, Regis Scotiæ. 350, 22. 967, 7. Regum Franciæ. 1017, 1.
Gen. iii, 15. *Immicitias ponam inter te & mulierem*, &c. mire applicatur. 2765, 15.
Gennadius Chronica ad quintum annum deduxerit. 432, 9.
Gentilitas omnis prohibetur. 923, 1. Quid ſit. 923, 6.
Gerardus de Chanvilla, Comes Sariſburienſis. 1230, 37. Caſtrum Lincolnienſe adverſus Elienſem tuetur. 1223, 29.
Gerardus Puella, vel Pucella, vel Pulecella juris ſcientia & eloquentia præcellit. 1821, 37. Fit Epiſc Coventrenſis. 618, 38 & 52. 1464, 32 Moritur, non ſine ſuſpicione veneni. 1465, 9.
Gerardus, vel Giraldus, Willielmi utriuſque Cancellarius. 1709, 67. Herefordenſis Epiſcopus. 225, 4. poſtea Archiepiſcopus Eboracenſis. 79, 41. 226 25. 228, 31. 231, 17. 499, 5. 999, 4. 1745, 22. Henricus I pro eo ad P. R. ſcribit. 999, 61. Contra Anſelmi ſententiam a Rege inveſtitos conſecrat: 499, 21. 1000, 20. 2377, 13. Ob quod flagitium Paſchalis P. R. eum acerbe corripit. 497, 11. Papa eum jubet ſubjectionem Anſelmo profiteri. 497, 42. 1746, 2. Wintonienſis ab eo conſecrari recuſat. 228, 36. 499, 24.

999, 27. Obedientiam Cantuarienſi promittit. 130, 44. 500, 40. 1377, 51. Alii vero negant eum promiſiſſe. 1710, 2. Sedem Anſelmo paratam ſua celſiorem videns, pede ſubvertit. 1710, 42. Quæ Eccleſiæ ſuæ adquiſierit. 1710, 53. Moritur. 1745, 23. 1746, 16. 2375, 22. Quidam aiebant eum libidini & malis artibus deditum: 2375, 20. Ideoque ſepultura in Eccleſia ei negata. 2375, 25.

Gerbertus, qui & Gibertus, 881, 14. magiſtri codicem aſtronomicum furatur. 881, 10. Quomodo magiſtrum inſequentem fuerit fruſtratus. 881, 31. Magiſter fuit Roberti Regis Franciæ, 460, 40. & Othonis Imperatoris; 881, 45. Archiepiſcopus Remenſis; 460, 38. Archiepiſcopus Ravennæ; 460, 53. poſtremo, Pontifex Romanus, vocatus Silveſter II. 460, 57. 881, 12. 2245. Diabolo homagium facit. 881, 40. Terra incantationibus patefacta, Deum & admirandos theſauros videt, ſed prohibetur attingere. 881, 50. A diabolo quærens quamdiu viveret, deluditur. 881, 19. 1255, 31. Peccata confitetur. 882, 28. Unde colligatur, ipſum miſericordiam conſecutum. 881, 34.

S. Germani Epiſcopatus in Cornubia. 801, 13.

Gerondoniæ monaſterium. 2346, 21. 2356, 22.

Gervaſius Chronicon cui ſcripſerit. 1337, 40. Cur pro annis Chriſti *annos Gratiæ* dixerit. 1337, 47. Unde anni initium ſumat. 1337, 63. 1418, 38. Scopus libri De actibus Pontificum Cantuarienſium. 1629, 15. Cur Thomam Cantuarienſem adeo fuerit veneratus. 1418, 17. Erat Cantuarienſis Sacriſta. 1585, 18. Ejus opinio de portanda cruce Archiepiſcopali. 1585, 21. Ejus oratio cum crucem tradiderit Archiepiſcopo. 1585, 46.

Gervaſius, Stephani R. F. Abbas Weſtmonaſterienſis. 281, 44.

Geta, a paganis pro deo habitus. 119, 47. 138, 8. 351, 38.

Getredus, Epiſcopus Lindiſfarnenſis. V. *Ethelredus.*

Gere, Abbas Creccenſis. 21, 39.

Gewis, & Gewiſſi. 119, 44. 138, 3. 351, 3. V. *Occidentales Saxones.*

Gilaldanus, Epiſcopus Candidæ Caſæ. 1720, 29.

Gilbertus Becket, civis Londinenſis, 1052, 30. Hieroſolymam voti cauſa profectus, 1052, 46. in vincula conjicitur. 1052, 53. Domini filia ipſius amore capitur. 1053, 1. Eam ad fidem convertit. 1053, 15. E carcere evadit. 1053, 24. Puella eum per terras & maria inſecuta, 1053, 33. tandem Londinum venit: 1053, 66. ubi baptizata, 1054, 51. ei nubit. 1054, 66. Prima nocte Thomam F. ex ea gignit. 1055, 1. Poſtridie Hieroſolymam rurſus petit. 1055, 4. Redit. 1055, 36. Uxoris adhuc prægnantis ſomnium, 1055, 40. ejuſque interpretatio. 1055, 46. Aliud, paulo ante partum: 2055, 54. Aliud, poſt partum. 1055, 58. Gilbertus, ad pedes filii procidens, futuram ejus magnitudinem prædicit. 1056, 19.

Gilbertus, Comes de Clara. 508, 45.

Gilbertus de Clara, Comes Gloceſtriæ. 2446, 43. Militaribus armis induitur. 1449, 34. Diſcordia inter ipſum & Leiceſtrenſem orta, 2451. 43. ejus præcipue opera Edwardus I ex cuſtodia evadit. 1451, 56. Ad Edwardum ſe confert. 1452, 31. Edwardi filiam ducit. 1468, 58. Obit. 1507, 12.

Gilbertus de Clare, Comes Gloceſtriæ & Herefordiæ. 1137, 51. 2533, 45. Ejus poſteri. 2584, 46.

Gilbertus de Glanvilla, Epiſcopus Roffenſis. 619, 2. 665, 25. 678, 36. Conſecratio ejus a Priore Cantuarienſi impeditur, donec profeſſionem ad altare Chriſti Cantuariæ fecerit. 1475, 36. Profeſſione facta, conſecratur. 1477, 50. Ejus ad monachos S. Trinitatis oratio. 1514, 32. Regi adulatur. 1554, 43. Cum Elienſi de Cantuarienſis Eccleſiæ privilegiis expoſtulat. 1564. 64 &c. 1568, 36.

Gilbertus Foliot, Epiſc. Herefordenſis. 533, 26. 534, 65. 1365, 51. Rege & Papa rogantibus, ad Londinenſem cathedram transfertur. 535, 59 &c. 595, 10. 1061, 3. 1384. 3. Quod conſilium Thomæ Cantuarienſi dederit. 1390, 2. Cantuarienſis ad eum literæ. 542, 59. Cantuarienſis ei mandat, bona Eccleſiæ Cantuarienſi ablata reſtituere. 545, 40. Ejus ad Alexandrum, P. R. literæ. 548, 32. Cantuarienſem metuens, Papam appellat. 549, 22. 1391, 58. Cantuarienſem ſtultitiæ arguit. 1391, 10. Excommunicatus, 549, 27. 1061, 45. abſtinet ab ingreſſu Eccleſiæ. 550, 5. Romam tendenti inſidiæ ſtruuntur. 550, 58. 551, 64. Ejus coram P. R. adverſus Cantuarienſem oratio. 1394, 44. Papa mandante, 552, 5. 1068, 16. abſolvitur. 552, 14. Papa eum anathemate ferit. 554, 19. Abſolvitur. 557, 38. Officio reſtituitur. 560, 10. Coronationi novæ Reginæ intereſſe prohibetur. 560, 60. Cantuarienſis peregre profecti vices ſupplet. 1126, 20. 1434, 30. Moritur. 634, 33.

Gilbertus, Galwenſium Dux. V. *Uctredus.*

Gilbertus, P. R. V. *Gerbertus, & Silveſter II.*

Gilbertus, Ulyſſipponenſis Epiſcopus, Anglos ad Hiſpalim expugnandam ſollicitat. 278, 45.

Gilbertus Univerſalis, Londinenſis Epiſcopus. 504, 43. 1016, 30.

Gildas Britannicus. 432, 25. 956, 18.

Gilebertus. V. *Gilbertus.*

Gilemundus, vel Gehmundus, Epiſc. Roffenſis. 792, 62. 1638, 44.

Gillonis ſubita mors, & diu apud inferos cruciatus. 40, 54.

Gilo de Breuſe, Epiſc. Herefordenſis. 707, 42.

Gilswithe, quid. 957, 41.

Giraldus, Hiſtoricus. 1015, 46, 1044, 9. 2391, 44. Erat Archidiaconus Landavenſis. 1149, 4. Quando Itinerarium, & Topographiam ſcripſerit. 1149, 5. 2399, 13. Idem forſan hic cum eo qui vocatur Gelardus. 1682, 15.

Girardus, Abbas Caldenſis. 1720, 30.

Girvenſe monaſterium. 4, 5. 12, 59. 44, 11. Deſtructum reædificat Aldwinus. 44, 13. 473, 16. Eccleſia ibi flammis abſumitur, 299, 54. 966, 19. 2344, 59. Girvenſes monachi Walcherum Epiſcopum occiſum ſepeliunt. 48, 34. Una cum Wiramuthenſibus Dunelmum veniunt. 51, 7. ¶ Abbates: *Benedictus*; *Eaſterwinus*; *Sigfridus*; *Ceolfridus*; *Hwætberthus.* V. *Wiramutha.*

Giſa, vel Guiſo, Epiſc. Wellenſis, 190, 14. 387. 1. 478, 18. 483, 21. 1653, 18.

Giſeburnenſis domus fundatur. 1018, 31. Ejus Chronica. 1209, 34. ¶ Ejus Prior: *Cuthbertus.*

¶ Glamorgacenſes, vel Clamorgacenſes, Epiſcopi: *Urbanus*; *Uhtredus*; *Nicolaus.*

Glappa, R. Northumbriæ, 90, 60.

Glaſguenſis Epiſcopus ab Eboracenſi ſuſpenditur. 245, 30. Eboracenſi ſubjectionem profitetur, 1700, 44. Olim non erat ei ſubjectus, 1741, 56. ſed Cantuarienſi. 1746, 25. ¶ Glaſguenſes Epiſcopi: *Cantagernus*; *Magſuem*; *Johannes*; *Michael*; *Johannes*; *Herbertus.*

Glaſtonia. V. *Avalonia.* Monaſterium ibi fundatum. 155, 47. 358, 30. 359, 57. 758, 36. 868, 17. Quorumnam Sanctorum reliquiæ illuc translatæ ſint. 758, 47. ¶ Abbates: *Dunſtanus*; *Elfſtanus*; *Ailwardus*; *Agelnothus*, vel *Ailnothus*; *Turſtinus*; *Peloctinus*; *Sifridus*, vel *Seinfridus*; *Henricus*; *Johannes.*

Glavorna, vel

Glaworna, vel

Gloceſtria vel

Glovernia, flammis abſumitur. 126, 36 Monaſterium S. Oſwaldi ibi conſtruitur. 833, 41. Ejus clerici ſe a Cantuarienſis juriſdictione immunes eſſe contendunt. 583, 57. Monaſterium in honorem D. Petri fundatur. 189, 60. 477, 43. ¶ Ejus Abbates: *Wulſtanus*; *Serlo.* ¶ Gloceſtriæ Comites: *Suanus*; *Robertus*; *Willielmus*; *Gilbertus de Clara*; *Ricardus de Clara*; *Radulfus de Mountrimer*; *Hugo de Audeley*; *Gilbertus de Clare*; *Hugo de Audeley*; *Thomas.* ¶ Gloceſtriæ Dux: *Thomas de Woodſtoke.*

Gnotredus, R. inſulæ Man. 1111, 14.

Gocelinus, Hiſtoricus. 1633, 6.

Goda, Comes Domnaniæ. 161, 63.

Godboldus, R. Orcadum. 784, 49.

Godefridus, Abbas Crowlandenſis, 264, 60. 328, 58.

Godefridus de Lucy, 1158. 32. Archidiaconus Derbienſis. 1459, 44. Fit Epiſcopus Wintonienſis. 648, 14. 656, 53. 1161, 16. 1550, 15. Elienſis eum excommunicat. 1230, 31. Ejus literæ de injuriis Gaufrido Eboracenſi illatis. 1577, 27.

Godefridus de Ludham, Archiepiſcopus Eboracenſis. 1726, 38. Civitatem Eboracenſem excommunicat. 1726, 42. Moritur. 2454, 44 Vocatur Geoffridus. 2444, 35.

Godefridus, Dux Lotharienſis, quam fortiter contra Paganos dimicarit. 493, 52. Eligitur Rex Hieroſolymorum. 224, 48. Moritur. 227, 6. 498, 61.

Godefridus, Epiſc. Bathonienſis. 248, 22. 504, 11. 1014, 63.

Godefridus, Epiſc. Ciceſtrenſis. 1654, 12.

Godefridus, Epiſc. Laneluenſis. 1665, 50.

Godefridus, Epiſc. Wigornenſis. 2467, 10.

Godefridus, Prior S. Albani. 164, 60.

Godeſtowenſis Abbatia, pro amore Roſamundæ ibi ſepultæ, ab Henrico II multum ditatur. 1235, 56. V. *Roſamunda.*

Godgiva, vel

Godiva, uxor Leofrici Comitis, nobilis & pia matrona. 389, 14. 948, 63. Nuda per Coventriam equitat. 949, 17. 2334, 60.

Godricus,

Godricus, Abbas Burgenſis. 228, 14. 1660, 6.
Godricus, Abbas Wincelcumbenſis. 187, 47. Vocatur Bodricus. 1701, 7.
Godricus, Dux Cornubiæ. 2320, 38.
Godrum, vel
Godrinus, vel Guthrum, Danus, R. Orientalium Anglorum. 165, 60. 150. 62. 734, 61. 807, 34. Baptizatus, vocatur Hadiſtan, vel Adelſtanus. 130, 61. 801, 50. Ejus leges. 828—831. Mors. 133, 4. 150, 49. 822, 40. Fuit Rex etiam Northumbriæ. 133, 4.
Godwinus, Abbas Wincelcumbenſis. 187, 46. Vocatur Edwinus 1701, 6.
Godwinus, Comes vel Dux Cantiæ, Suthrex, & Occidentalium Saxonum, 179, 33. 180, 61. 377, 34. 2331, 21. Cur Alfredum Egelredi F. odio habuerit. 934, 63. 2326, 30. Quibus inſidiis & crudelitate ipſum & ſuos oppreſſerit. 179, 39. 473, 54. 2326, 38. In Haroldum Regem culpam omnem rejicit. 181, 8. 936, 48. 938, 18. 2326, 47. Proceribus Angliæ hoc facinus ſe ulturos jurantibus, ipſe in Daciam fugit. 936, 5. Reverſum Edwardus Rex proditionis incuſat. 937, 34. Comitum & Baronum de eare judicium. 937, 48. Terræ illis reſtituuntur. 938, 12. Diverſi ſcriptores diverſa de hac re tradunt. 938, 22. Exercitum adverſus Regem cogit. 184, 42. 476, 16. 942, 48. 2331, 31. Ipſe cum filiis in exilium miſſi, 185, 27. 195, 54. 943, 10. 2331, 51. hoſtiliter redeunt. 186, 32. Vectam inſulam & alia loca deprædantur. 943, 50. 2332, 3. Rex eos in favorem recipit. 186, 53. 476, 23. 943, 66. 2332, 6. V. *Edwardus Confeſſor.* Prima ejus uxor, Canuti ſcilicet filia, filius proſtituebat. 2334, 1. Fulmine ea perit. 2333. 66. Aliam ducit, quæ ſex filios ei peperit. 2334, 2. Terræ ab eo Eccleſiæ Chriſti Cantuariæ donatæ. 2224, 3 & 56. Alfwaldus ei male ominatur. 2332, 59. Infelix ejus mors. 187, 16. 395, 10. 476. 45. 944, 49. 2333, 13.
Godwinus, Epiſc. Roffenſis. 168, 53. 2223, 50.
Godwinus, Metropolitanus Wallarum. 442. 38.
Goffridus, Epiſc. Herefordenſis. 237, 12.
Golanus, R. Norwegiæ, in Angliam cum exercitu venit. 2321, 47.
Gormundus, R. Daciæ, equo decidens, collum frangit. 2320, 55.
Goſpatricus, vel Coſpatricus, Comes Northumbriæ. 40, 18. 41, 24. 198, 24. 204, 63. Honore privatur. 205, 57.
Gradus neceſſitudinis conjugium prohibentes. 919, 56.
Grantam quomodo poſſederit Albericus Comes Northumbriæ. 1155, 17. 1409, 17.
Græco nulla fides, etiamſi manu juraverit. 642, 18.
Grando inſtar ovi columbini. 1355, 18. 1535, 32. Grando aves, beſtias, homines, arbores proſternens. 2397, 38. 2416, 46.
Grantebrigge, vel
Grantecheſtre, deſcribitur. 791, 18. Studium literarum ibi inſtituitur. 814, 42. A Danis devaſtatur. 168, 1.
Gratianus, Decretorum compilator. 2036, 6. 1663, 33. 2388, 33.
Gratioſus, Abbas S. Auguſtini. 1768, 59. 2230.
Græce-church. 16, 61.
Gregoriano cantui cantus Willielmi Fiſcamnenſis præfertur. 211, 27. 978, 24. 2352, 10.
S. Gregorii monaſterii in Cantuaria valor. 2266, 47. ¶ Priores: *Dunſtanus*; *Guido*.
Gregorius, Abbas Malmeſburienſis. 333, 31.
Gregorius, Antipapa, unus & alter. V. *Benedictus ix*, & *Gelaſius II.*
Gregorius I, ſeu Magnus, P. R. Ejus patria, & parentes. 726, 14. Septem monaſteria conſtruit. 726, 18. Erat Abbas S. Andreæ in urbe Roma. 1629, 43. 1737, 53. Colloquium ejus cum mercatore de pueris quibuſdam Anglis Romæ venalibus. 726, 27. 779, 25. 1757, 57. Ad Britanniam tendens, revocatur. 726, 47. 779, 45. 1758, 63. fit Cardinalis. 726, 63. Moralia in Job ubi inchoarit. 726, 65. Eutychium C P. refutat. 727, 1. Ad ſummum Pontificatum, quamvis renitens, evehitur. 727, 20. 1738, 37. E latebris quomodo fuerit extractus. 727, 34. Primus ſe vocavit *Servum ſervorum Dei.* 731, 8. Spiritus S. in ſimilitudine columbæ ejus capiti frequenter inſidebat. 734, 61. Quidam libros ejus combuſſerunt. 734, 52. Ab eorum cuſtione mire cohibentur. 734, 55. Johannem CP. graviter taxat quod *Univerſalis Epiſcopi* titulum uſurparit. 433, 47. Libros ſuos obleri aut reſcribi vetat. 434, 19. Auguſtinum mittit in Angliam, 433, 33. 728, 32. 1619, 40. 1758, 66. aliiſque. 436, 28. Ejus Epiſtolæ: ad Mauritium Imp. 433, 40 &c. 728, 27. ad Phocam; 434, 37. ad Leontiam Aug. 435, 40. ad Ethelbertum R. 435, 45. 730, 41. ad Bertam Reginam; 435, 59. ad Auguſtinum Archiep. Cantuarienſem; 436, 1 & 34. 730, 28. 732, 1. 1630, 48. 1631, 25 ad Theodoricum, R. Francorum; 436, 58. ad Brunichildam Reginam; 436, 66. ad Mellitum, de fanis & ſacrificiis Anglorum, 731, 15. Ejus decretum de priorate Archiepiſcoporum in Anglia. 971. 8. 1263, 24 1683, 56. De tribus palliis quæ traditur miſiſſe tribus Archiepiſcopis Cantuarienſibus. 1631, 47. Ejus epiſtolæ ad Auguſtinum explicantur. 1737, &c. Inſtituit litaniam ſeptiformem. 435, 36. 727, 45. Canoni Miſſæ quædam ſuperaddit. 436, 17. 728, 12. Imaginibus dæmonum capita & membra cur amputarit. 728, 8. Angelum cum gladio cruento videt & placat. 727, 64. Ei dicenti, *Pax Domini* reſpondit angelus, *Et cum ſpiritu tuo.* 728, 17. Ejus ſcripta. 734, 15. Mors. 734, 17. Epitaphium. 734, 21. Ejus detractores. 734, 33. Succeſſori apparens, eum corripit. 734, 43. Feſtum in ejus honorem celebratur. 1641, 18. 1772, 33. Quotus fuerit Papa. 1686, 65.
Gregorius II, P. R. 2233. Jejunium quadrageſimale inſtituit. 442, 43. Gregorius III, P. R. 443. 1. 1640, 34. 2210, 13. 2235. Miſſæ quædam addit. 443, 23.
Gregorius IV, P. R. 1643, 6. 2239. Leo IV. vocabatur. 449. 35.
Gregorius V, P. R. 2245.
Gregorius VI, *P. R.* 2247. Raptoribus extinctis vel fugatis; omnia reformat. 472, 50. 2327, 22. Cardinales eum, tanquam ſanguinarium, cum prædeceſſoribus non tumulandum cenſentes, 672, 37. 2327, 32. miraculo ſiſti, aliter ſentiunt. 472, 1. Ejus ad Cardinales oratio. 2327, 34. Exponit illud, *Si oculus fuerit ſimplex, &c.* 2317, 65.
Gregorius VII, P. R. 486. 6. 2249. V. *Hildebrandus.*
Gregorius VIII, P. R. 636, 13. 1147, 5. 1310, 54. 2257. Pia ejus literæ quibus Chriſtianos ad bellum S. excitat. 1147, 36. 2399, 30. Moritur. 1148, 22. 1513, 22.
Gregorius IX, P. R. 1879, 69. 2261, Ejus literæ de appropriatione eccleſiæ de Piumſted; 2100, 37. de Limlehorn. 2106, 10. Fredericum Imp. excommunicat. 2416, 35. 2430, 32. Decretales epiſtolas compilari facit. 2430, 53. Quomodo ſe ab obſidione liberarit. 2430, 58. Decimas redituum eccleſiaſticorum in Anglia exigit. 1439, 23.
Gregorius X, P. R. 2271. 2460, 20, ejus acta. 2438, 48. Subſidium petens pro terra ſancta, 2461, 43. Decanum Lincolnienſem omni beneficio privat, quod Angliam jam exhauſtam excuſatam voluerit. 2461, 46 Moritur. 2461, 56.
Gregorius XI, P. R. 2283. Anonymi cujuſdam ad eum literæ. 2150, 35. Ejus literæ ad Abbatem S. Auguſtini. 2138, 14. Mors. 1638, 21.
Gregorius XII, P. R. 2289.
Gregorius Turonenſis. 432, 27. 434, 17.
Griffinus, Princeps Northwalliæ, moritur. 2436, 32.
Griffinus, R. Wallenſium. 185, 50. Hibernicis piratis opitulatur. 2330, 63. Anglorum copias fundit. 188, 16. Anglo reconciliatur. 188, 37. 1701, 1. Haroldus contra eum mittitur. 191, 67. 945, 39. 948, 5. 2336, 61. Wallenſes eum proſcribunt. 2081, 19. 2337, 3. Caput ejus Edwardo affertur. 692, 25. 948, 9. 2337. 3.
Griffones in Apulia; 1218, 46. Cypro; 1198, 11. 1199, 45. 1203, 17. Sicilia. 1187, 39. De eorum templo mira hiſtoria. 1185, 27.
Grimbaldus, magiſter Aluredi R. 150, 21. 814, 27. Obit. 832, 37.
Grimketellus, Epiſc. Auſtralium Saxonum. 180, 12. Fit Epiſcopus Orient. Anglorum. 473, 14.
Grimmesby, unde dictum. 2320, 45.
Grithbrech, quid. 983, 62. 953, 17. 2031. 4.
Groby caſtellum Henrico II traditur. 577, 60. Diruitur. 588, 16.
Grouth, vel Gurt, vel Gouth, F. Godwini. 2331, 53. 2334, 4. Quod conſilium Haroldo fratri dederit. 2341, 57.
Gualerannus, vel Galerannus, Epiſc. Roffenſis. 614, 61. 1462, 27. Contra morem conſuetum & canones & electus & conſecratus erat. 1464, 20. Jurare cogitur ſe Eccleſiæ Cantuarienſi fidelem futurum. 1464, 27. 1674, 62. Moritur. 1467, 43.
Guato, Legatus P. R. 1867, 66. 1869, 61.
Guminus, vel Warinus, Abbas S. Albani. 615, 41. 678, 33. 1589, 49.
Guthredus, vel Guthfertus, Danus, Rex in Northumbria, 134, 33. 835, 31. Gudredus. V. *Godredus*.
Guarinus, Prior Bermundenſis, fit Abbas Feverſhamenſis. 1445, 52. 1674, 32.
Guido, Comes Warwicenſis, Felicia deſponſata, ad terram

S. pro-

S. proficiſcitur. 1321, 60. Colibrondum vincit. 2324. V. *Adelſtanus.*

Guido, Comes Warwicenſis, alius. 2532, 67.

Guido, Decanus Walthamenſis, Decanatum iſtum reſignat. 1118, 53. Manerium ei donatur. 1119, 26.

Guido de Crema, Antipapa, Paſchalis nominatus. 1130, 40. 1389, 24.

Guido, Epiſcopus Bangorenſis. 597, 18. 1120, 2. 1674, 27.

Guido, Prior S. Gregorii, Cantuariæ. 1961, 22.

Guido, Rex Hieroſolymitanus. 634, 16. Capitur. 635, 59. Liberatur. 639, 66. 1163, 24. Tyro excluditur. 1163, 26. Acram obſidet. 648, 29. 1163, 37 Saladinum ſæpe vincit. 1163, 50. Ejus uxor moritur. 1188, 39. V. *Conradus, Marchio.*

Guillielmus de Campellis, Epiſcopus Catalawenſis. 243, 13.

Guiſo. V. *Giſa.*

Gulfus quid. 1215, 61.

Gundulfus, vel Gumulfus, monachus Cadomenſis. 2363, 29. Lanfrancus eum futurum Epiſcopum unde prædixerit. 2363. 30. Fit Epiſcopus Roffenſis. 225, 4. 407, 1. 408, 33. 1654, 7.

Guniulda, neptis R. Canuti, Anglia expellitur. 182, 28.

Gunilda, filia R. Canuti, Imperatori nubit. 906, 66. Adulterii accuſata, duello purgatur. 933, 32. Fit ſanctimonialis. 933, 36.

Gunna, machina bellica. 2621, 48. 2672, 3. 2677, 45.

Gurguntius, R. Britonum, Hiſpanis Hiberniam habitandam concedit. 1074, 27.

Gurmundus an Hiberniam ſubjugarit. 1074, 45. 1154, 38. Saxones ejus ope Britones vincunt. 1154, 39.

Guthſerthus. V. *Gudfredus.*

Guthlacus, anachoreta. 104, 41. Ejus victus. 797, 29. Diaboli tentationes ſuperat. 797, 33. Dæmonium e juvene quodam ejicit. 797, 42. Edburga ſarcophagum ei mittit. 797, 55. Hæres ipſi quis futurus, prædicit. 797, 60. Moritur. 798, 6.

Cuthredus puer, juſſu S. Cuthberti, a ſervitute in Regnum Northumbriæ evehitur. 21, 45. 70, 53. 130, 12. 147, 43. Moritur. 798, 6.

Guthrum. V. *Godrinus.*

Guttardus, Abbas S. Auguſtini. 1775, 44.

Guttulfus, Abbas S Auguſtini. 1777, 41.

Gynes. Abbatiæ ibi fundatæ valor. 2168, 10.

H.

HAcun, Comes. 178, 22.

Hæredi lis non intentanda de re quam proximus poſſeſſor quiete poſſederit. 897, 39. De Hæreditaria terra. 826, 21. Quis poſt primogeniti mortem hæres avo ſuccedere debeat, primogeniti filius an frater, gladiatorio judicio decernitur. 454, 63. Hæreditario jure Eccleſiaſticæ dignitates non relinquendæ. 241, 1. 253, 46. Filius fratris ſenioris ſuccedat patri, ſi primogenitus decedat ſine filio. 2414, 19.

Hæretici XXX, Baptiſmum, Euchariſtiam & conjugium deteſtantes: 1050, 5. Eorum pœna. 539, 50. 1050, 24. Hæreſis in Narbonenſi Gallia multum diſperſa, ea ſcilicet quæ dicitur Albigenſium: 1440, 59. Cathari, Publicani, Paterini, &c. vocantur. 1451, 8. Literæ Toloſani Comitis ad Ciſtercienſes, auxilium adverſus eos & conſilium poſtulantis. 1441, 1. In Concilio Lateranenſi damnantur. 1451, 1. Papa Principes alioſque Chriſtianos ad eorum internecionem indulgentiarum promiſſione excitat. 1451, 38. Hæreticæ opiniones de Chriſti aliorumque corporibus 2467, 22.

Haguſtaldenſis vel Hauguſtaldenſis eccleſiæ fundatio. 286, 9. 289, 30. Ejus deſcriptio. 290, 52. Omnes, quæ tunc temporis citra Alpes erant, Eccleſias artificio & pulcritudine ſuperabat. 111, 4. 291, 30. Quantis privilegiis & immunitatibus fruebatur. 292, 33. 301, 45. 330, 35. Quo ordine & quamdiu ſinguli Epiſcopi eam tenuerint. 300, 9. ¶ Haguſtaldenſes Epiſcopi: *Wilfridus*; *Eata*; *Tumbertus*; *Johannes*; *Wilfridus* iterum; *Acca*; *Fredbertus*; *Alchmundus*; *Tilbertus*; *Ethelbertus*; *Headredus*; *Eanbertus*; *Tilferdus*. Epiſcopatus ad Cuncacceſtram inſtauratur; 301. 7. Deinde Dunelmum transfertur. 301, 27. De Epiſcoporum Haguſtaldenſium reliquiis. 302, 32. Eccleſia datur in præbendam eccleſiæ Eboracenſi. 303, 17. Eillanus presbyter ſub Canonico Eboracenſi eam tenet. 305, 25. Canonici regulares illuc ducuntur: 305, 15. 1713, 41. Quibus Eillanus eccleſiam liberam tradit. 305, 44. Multa illis donat Thomas junior, Archiep. Eboracenſis; 306, 24. 1713. plura Turſtinus. 307, 5. Privilegia a Regibus & PP. Rom. iis indulta. 307, 25. Principum & aliorum largitiones. 307, 35. Monaſterium & terræ circumjacentes aſyli jure nobilitantur. 297, 33. 308, 8. Juris ejus violatoribus quænam mulctæ irrogentur. 308, 27. Pacis metæ quantum a villa diſtent. 292, 33. 308, 15 &c. Haguſtaldenſibus Scoti graſſabundi parcunt: 260, 9 &c. 316, 60. poſtea vero injuriis eos & contumeliis afficiunt. 264, 29. 324, 6. Scotis Eccleſiam diripere tentantibus, mire liberatur. 103, 19. Monaſterium & villa a Scotis comburitur. 2479, 50. Willielmus Waleys ad monaſterium veniens, quomodo ſe geſſerit. 2521, 6. ¶ Haguſtaldenſes Priores: *Aſchetellus*; *Robertus Biſeth*; *Ricardus*. Villa unde dicta *Heſtoldeſham*. 289, 19. Vocatur Exteldeſham, 2479, 49. & Exſceleſham. 2520, 60.

Haimo, Abbas Cernellenſis. 228, 12. Deponitur. 1660, 7.

Hakintonienſem, vel Haketunenſem, Eccleſiam conſtruendi licentia Archiepiſcopo Cantuarienſi a P. R. conceditur. 631, 44. 1481, 15. Monachi Eccleſiæ Chriſti ædificationem interrumpunt. 635, 8. 1315, &c. Tandem opus perficitur, ſed non quale propoſuerat Archiepiſcopus. 649, 51. 1509, 4 1562, 42. 1563, 16. P. R. prohibet ne ibi fiant divina. 660, 5. 1508, 12. 1529, 25. Hiſtoria hujus Eccleſiæ ab ovo repetita. 1594—1596. V. *Baldewinus a Cant.*

Haldene, R. Danorum. 14, 53. Northumbriam vaſtat. 300, 32. Sacrilegii & crudelitatis pœnas luit. 21, 29. 70, 48.

Haleſdon. V. *Horne.*

Hamſare, quid. 957, 26.

Hamo Epiſcopus Leonenſis, a nepote occiditur. 557, 24.

Hamonis Floriacenſis Chronica. 432, 35. 449, 67.

Hamſocna, vel *Hamſoken*, quid. 898, 26. 923, 50. 957, 26. V. *Homſokne.*

¶ Hamtunenſium Dux: *Oſric.*

Hanelec, R. Daciæ & Angliæ. 2320, 39. Ejus filii. 2320, 53. Londini, in Eccleſia D. Pauli ſepelitur. 2324, 56.

Hanlafus, R. Dacorum in Northumbria, baptizatur. 857, 42. Edmundus eum e Northumbria pellit. 857, 53. Reſtituitur. 862, 39. Iterum fugatur. 862, 45.

Haraldus. V. *Haroldus.*

Hardecanutus, vel Hardeknoutus, R. Daciæ. 914, 17. 2325, 23. Ad matrem in Flandria exſulantem venit. 932, 30. In Angliam vocatur. 932, 64. Auſtralem Regni partem obtinet. 179, 21. 472, 40. Fit Rex totius Angliæ. 180, 33. 474, 38. 2246. Matrem revocat. 933, 19. Haroldi corpus effoſſum in gronnam projicit. 180, 42. 933, 9. Grave tributum exigit. 180, 48. 181, 13. 933, 17. 2326, 6. Livingo Epiſcopatum aufert, 180, 59. mox reſtituit. 180, 61. Wigornenſem provinciam & urbem devaſtat. 181, 19. Ejus largitas. 934, 19. 2326, 9. 2329, 2. Ejus mors ſubita & miſerabilis. 181, 53. 474, 55. 934, 24. 2326, 11. 2328, 65. Dacos in Anglia dominari permiſit. 2326, 13.

Hardingus, ordinis Ciſtercienſis autor. 994, 35.

Haroldus & Canutus, Suani II filii, 1703, 1. Eboracenſem regionem deprædantur. 198, 38. 2344, 39.

Haroldus Harfax, R. Norreganorum, Angliam invadere meditatur. 938, 57. 2330, 10. Daciam ſubjugat. 939, 9. 2330, 24. Moritur. 939, 17. 2330, 29.

Haroldus Harvager, vel Harfag, vel Harfau, vel Haravaghe, R. Norreganorum. 194, 13. 404, 41. Eboracenſes crudeliter occidit. 2340, 7. Ab Haroldo R. Anglorum occiditur. 194, 40. 405, 13. 479, 25. 958, 58. 2339, 57.

Haroldus, vel Haraldus, F. Godwini, Edwardi Confeſſoris pincerna. 944, 51. Normanniam petens, a Comite Pontivo captivus detinetur. 196, 10. 481, 10. 947, 22. 2337, 8. Ad Willielmum Ducem Normanniæ mittitur, 196, 24. 947, 34. Quæ Willielmo promiſerit. 478, 43. 481, 12. 947, 46. 2337, 13. Edwardi Confeſſoris de eo vaticinium: 196, 58. 481, 7. 947, 12. Aliud. 394, 9. In Hiberniam fugit. 185, 36. 943, 22. Reverſus multa loca deprædatur. 185, 63. Fit Comes Occidentalium Saxonum. 945, 4. 2333, 29. Erat Comes orientalium Anglorum. 942, 54 Contra Griffinum mittitur. 191, 67. 945, 39. 2336, 61. Regnum Angliæ obtinet. 193, 34. 366, 57. 479, 8. 2248. 2339, 4. Tyrannice ſe gerit. 2339, 18. (Alii contrarium affirmant. 2339, 35.) Haroldum Norreganorum Regem, & Toſtinū fratrem, per Confeſſoris merita, ſuperat. 194, 40. 404, 41. 479, 30. 2339, 52. Milites eum deſerunt ob ſpolia illis negata. 2340, 2. 2341, 40. Quod conſilium Grouthus frater ei dederit. 2341, 57. In prælio contra Willielmum concidit. 195, 6. 480, 34. 2342, 45. V. *Willielmus Conqueſtor.* Novem menſes poſt pugnam vivit. 2342, 54. Ejus perfidia, belli cauſa: 195—197. 401, 2. 404, 34. 958, 10. 2340, 11. Variæ de ejus morte ſententiæ. 961, 30. Giraldus ait eum Ceſtriæ anachoretam fuiſſe. 2342, 60. Ubi ſepeli-

atur

tur. 961, 46 & 56. 2342, 56. Quàdiu regnavit. 961, 57. 2339, 5. Ejus filii Domnaniam & Cornubiam deprædantur. 198, 2.

Haroldus, vel Haraldus, Harefoot, cur ſic cognominatus. 932, 46. 2325, 61. Sutoris fuit, non Regis Canuti filius, 470, 1. 2325, 55. Rex Angliæ a Canuto conſtituitur. 179, 7. 2246. Rex eligitur. 932, 11. Opes quas Canutus Emmæ reliquerat, adimit. 472, 34. 932, 24. 2325, 58. Partem Regni amittit 5 179, 20. ſed poſtea recuperat. 179, 61. 473, 1. Obit. 180, 22. 474, 34. 932, 60. Caput ejus primum in gronnam, deinde in Tameſin a ſucceſſore projectum, 180, 42. 474, 40. 2326, 2. a piſcatoribus repertum, apud S. Clementem ſepelitur. 474, 49. 933, 12.

Haſtingenſe caſtellum conſtruitur. 959, 30.

Haſtingus, Normannus inclytus. 959, 51.

Hatheredus, Epiſc. Wiccierum. 2219, 47.

Hathubertus, Epiſc. Londinenſis. 116, 67.

Headredus, Epiſc. Haguſtaldenſis. 114, 32. 299, 31. Hic forſan eſt qui vocatur Heardryd. 2212, 18.

Heathoredus, Epiſc. Lindisfarnenſis. 13, 16. 133, 22.

Heberus. V. *Hiberus*.

Heca, Epiſc. Auſtralium Saxonum. 189, 51.

Hecca, Epiſc. Orientalium Anglorum. 438, 59. Vocatur Eaca. 1638, 32.

Hedde, vel Hedda, Epiſc. Weſtanus. 756, 16. 1638, 45. 2212, 10.

Hedhelacus, Epiſc. Orientalium Anglorum. 774, 56.

Helmcanenſis Epiſcopatus. V. *Orientalium Anglorum Epiſcopi*.

Hemeli, Epiſc. Merciorum. 106, 29.

Hengeſteſdeli. 1777, 9 & 61.

Hengiſtus, Dux Saxonum, Rex Cantiæ. 728, 66.

Henricum, Limpoldi Comitis filium, Conradus Imperator jubet necari. 909, 54. A Duce quodam eripitur. 909, 57. Morti iterum deſtinatus, Imperatoris filiam in uxorem obtinet. 909, 65.

Henricus, Abbas Radingenſis. 1571, 61. 1572, 45. 1573, 6.

Henricus, Archiepiſcopus Remenſis, moritur. 588, 1.

Henricus Borowaich, vel Berougwas, Epiſcopus Lincolnienſis. 2555, 24. 2556, 7. 2570, 15. 2577, 44.

Henricus, Comes Campaniæ, Conradi viduam ducens, fit Rex Hieroſolymæ. 667, 31. 1245, 7.

Henricus, Comes Derbiæ. 2568, 62. Fit primo Comes, 2588, 33. poſtea Dux Lancaſtriæ. 2577, 48. 2602, 30. Hippomachia inter ipſum & Wilhelmum Douglas. 2580, 55. Contra Paganos fortiter dimicat, 2583, 26. & contra Francos. 2585, 13. 2589, 24. 2591, 66. 2601, 58. 2602, 48. In Angliam redit. 2592, 24. Quorum de ſuo expenderit in bello Gallico. 2596, 25. Toloſæ ſuburbia incendit. 2601, 63. Captus in Alemannia, ſe redimit. 2603, 7. Filiam Duci Selandiæ in uxorem dat. 2584, 42. 2602, 46. 2603, 29. Dux Brunſwicenſis ei mala machinatur: 26 3, 34. De eo publice queritur Lancaſtrius. 2603, 43. Brunſwicenſis literæ, eum ad duellum provocantis. 2603, 56. Rex & proceres Franciæ Lancaſtrium cum honore ſummo excipiunt. 2604, 15. De ſtatuto Duces in arenam deſcendunt: 2604, 36. ubi Brunſwicenſis animum deſpondet, nec certamen inire vult. 2604, 44. Rex Franciæ ſpinam de corona Chriſti Lancaſtrio dat. 2605, 24. Quæ in Abbatiam Leiceſtrenſem contulerit. 2605, 57. 2606, 3. In Franciam mittitur ad tractandum de pace. 2606, 57. Quomodo in iſthoc negotio ſe geſſerit. 2607, 64. Avenionem miſſus, a Papa honorifice accipitur. 2608, 5. Ejus magnificentia. 2608, 21. Francorum inſidias evadit. 2608, 29. Loca nonnulla in Normannia capit. 2611, 2612. Gallo minanti prælium cum eo conſerere, quæ reſponderit. 2612, 18. Villam dictam Reynes obſidet, 2615, 7. & ad deditionem cogit. 2616, 15 Villas alias Franciæ capit. 2621, 2622. Ejus mors. 2625, 35. Sepultura. 2625, 65. Hæredes. 2625, 58. Domum dictam The Savoy fundavit. 2627, 14. Collegium ab eo conſtructum. 2626, 1.

Henricus, Comes Lancaſtriæ. 2546, 60. 2551, 36. 2551, 57. 2553, 11. Iſabella Regina & Mortimerus ipſum & ſocios bello proſequuntur. 2554, 12. Se Regi ſubjicit. 2554, 54. Novum Hoſpitale Leiceſtriæ conſtruit. 2559, 40.

Henricus, Comes Leiceſtriæ. 1147, 67. Sed hic (ni fallor) idem eſt cum eo qui vocatur Robertus. 1254, 35. V. *Robertus IV*.

Henricus, Comes Warwicenſis. 2374, 63.

Henricus, Davidis Regis Scotorum F. laudatur. 342, 56. V. *David, R. Scotiæ*. Ejus fortitudo. 345, 40. Ab Anglis victus, quam ſoleriter ſe & ſuos e medius hoſtibus eripuerit. 346, 15. Erat Comes Huntingdoniæ, 258, 45. 312, 61. 2385, 13. & Northumbriæ. 265, 30. Anglis homagium facit. 2385, 14. Fortitudine Stephani R. ab ingenti periculo liberatur. 1027, 39. Ejus mors. 280, 19. Filii: 369, 6. Eos Henrico II commendat Ethelredus, Abbas Rievallenſis. 369, 8.

Henricus, Dux Saxoniæ, Matildem Henrici II filiam ducit. 539, 40. 547, 38. 1463, 19. Exhæredatus, in exſilium agitur. 614, 32. 1466, 40. Ejus mores. 1466, 51. In Angliam venit. 619, 9. 1466, 38. Anglus cum Colonienſi Archiepiſcopo reconciliare ſatagit. 1468, 1. Naſcitur ei F. Willielmus. 619, 11. In Saxoniam redit. 629, 15. Ejus F. Henricus Conradi Comitis Palatini filiam ducit 5 672, 21. 1258, 41. quæ nuptias Philippi R. Franciæ aſpernata fuerat. 1251, 26.

Henricus, Epiſc. Exonienſis. 1681, 30.

Henricus, Epiſc. Landavenſis. 1681, 30.

Henricus, Epiſc. Wigornenſis. 1682, 31.

Henricus de Eſſex. 1380, 29. Duello victus, exhæredatur, & in monaſterium truditur. 535, 25.

Henricus, F. Henrici II, naſcitur. 530, 54. 1047, 38. Patre jubente, Coronatur. V. *Henricus II, R. Angliæ*. Vocatur Rex *junior*, & *transmarinus*; 2258. &, *Henricus tertius*. 2470, 42. Epiſcopi & Abbates ei fidelitatem jurant. 533, 9. Margarita, ejus uxor, Regina Angliæ conſecratur. 560, 54. 1080, 40. 2421, 37. Cum uxore Regem Franciæ viſit: 1082, 1. 1424, 18. A quo conſilium accipit utriq; Regno perniciosum. 1082, 10. Orta diſſenſione, a patre ad ſocerum fugit. 1083, 2. Rex & proceres Franciæ jurant ſe ei ſuppetias contra patrem laturos. 1084, 27. 1424, 38. A Comite Flandrenſi & aliis homagium accipit, & illis honores pollicetur. 1084, 44. 1424, 41. Patri rebellat: 561, 63. 1085, 5. ejuſq; terras vaſtat. 1085, 7. Hugonem de Gornai capit, & ejus caſtrum ſuccendit. 569, 6. Ricardi Cantuarienſis conſecrationem intercidit. 570, 43. Ejus literæ ad Priorem Cantuarienſem. 1425, 45. Albæ-marlæ caſtrum expugnat, 572, 21. 1085, 17. & Dravencort. 572, 28. 1085, 39. Sagienſem urbem invadit. 574, 49. Naves ejus diſſipantur. 577, 47. Iter ad S. Jacobum parat. 1110, 5. Uxor ei filium parit. 1128, 57. Rebus in Gallia fortiter geſtis gloriam magnam adipiſcitur. 602, 32. Regis Franciæ coronationi intereſt, & diadema ejus capiti impoſitum ſuſtentat. 608, 5. 1140, 54. Gaufridus frater ei homagium facit. 617, 7. Ricardo idem facere renuente, ad eum domandum arma parat. 617, 30. Caſtellum Lemovicenſe adverſus ipſum & patrem occupat. 1463, 10. Veniam patris exorat. 1143, 14. Ejus mors. 617, 60. 1143, 63. 1463, 39. Sepultura. 618, 17. 1464, 1. Carmina in ejus laudem. 1143, 31. 2398, 12. Moribus & forma erat amabilis. 1463, 32. De eo lege 2396, 38.

Henricus, F. Roberti, Rex Galliæ, a Duce Normanniæ vincitur. V. *Willielmus Conqueſtor*. Veneno perit. 2338, 1.

Henricus, frater Regis Stephani, fit monachus Cluniacenſis 8 1023, 3. Abbas Glaſtonienſis 1504, 63. 1023, 9. Epiſcopus Wintonienſis; 256, 25. 530, 64. 532, 46. 533, 23. 1665, 9. Rom. ſedis Legatus. 265, 42. 1800, 63. Cura Eccleſiæ Londinenſis ei committitur. 507, 52. Concilium Wintoniæ celebrat. 1018, 3. Ægre fert ſe cathedram Cantuarienſem non obtinuiſſe. 1345, 56. Simultas inter ipſum & Theobaldum Archiepiſcopum ſedatur. 275, 37. Ejus ad Theobaldum literæ, 527, 34. Stephano capto, Imperatricis hoſtibus maledicit: 1354, 48. mox tamen ipſe fit ejus hoſtis. 1355, 1356. Ejus juſſu Wintonia incenditur. 1356, 6. Ingentes theſauros ex Novi monaſterii cruce aufert. 1356, 59. Sex caſtella ejus diruuntur. 530, 65. Controverſiam inter conventum S. Trinitatis & S. Auguſtini, P. R. jubente, cognoſcit & determinat. 1602, &c. Quod conſilium Thomæ Cantuarienſi dederit. 1390, 14. Henricum II increpat ob cædem Archiepiſcopi, & mala illi ominatur, 557, 46.

Henricus, hæreticus, a puella mire refutatur. 527, 22.

Henricus de Haſtinges. Ejus uxor & poſteri. 967, 43. 2431, 64 2469, 1.

Henricus 3, Imp. 453, 55. Edicit, ut agrariorum militum partes octo in agris laborent, nona in urbe moretur, 452, 2.

Henricus II, Imp. 462, 24 Erat Dux Bajoariæ. 462, 35.

Henricus III, Imp. Canuti filiam ducit. 468, 59. V. *Gunilda*. Diaconum, Evangelium legere recuſantem quod pridie cum meretricula concubuiſſet, in Epiſcopatum evehit. 470, 17. 2326, 64. Clerico itidem, quem poſt nocturnos amplexus ſororis dorſo per nivem extra curiam evectum viderat, Epiſcopatum dat. 470, 34. 2326, 53. Sacerdoti deformi cur Epiſcopatum conceſſerit. 470, 48. Diem bellicoſum quomodo glorioſum fecerit. 471, 6. Clerico, a quo adhuc juvenis & privatus fiſtulam argenteam acceperat, Imp. factus Epiſcopatum dat: 933, 40. Ob quam ſimoniam a dæmonibus cruciatus, 933, 57. Epiſcopum degradat. 933, 55. Joculatores ab aula fugat. 934, 4. 2326, 51. S. Laurentii

erga ipſum gratitudo. 935, 65. Contra Baldwinum Flandriæ Comitem proficiſcitur, 939, 64. Edwardo Rege Angliæ ei opem miniſtrante. 2550, 56.

Henricus IV, Imp. Hildebrando depoſito, Wibertum ad Pontificatum evehit. 487, 39. 974, 21. 1009, 53. V. *Hildebrandus.* Henricus F. contra eum inſurgit, 229, 56. 499, 46. 500, 5 &c. 565, 59. eumque incarcerat. 2377, 32. Excommunicatur. 974, 4. 2350, 52. Nudis pedibus ad Hildebrandum accedens, ægre abſolutionem obtinet. 974, 8. 1009, 23. 2350, 57. In vinculis obit. 2377, 40.

Henricus V, Imp. a Paſchali P. R. deſignatur, 1004, 38. Juri inveſtiendi renunciat. 1004, 22. 1008, 35. 2577, 44. Matildem, Angli filiam, ducit. 236, 17. V. *Henricus I, R.* Paſchalem in carcerem conjicit. 232, 52. 502, 6. 2372, 22. Jure inveſtituræ ſe exuere recuſans, a Calixto & Concilio Romenſi excommunicatur. 241, 52. Tandem in concordiam cum Papa redit. 245, 64. Abſolvitur. 249, 48. Obit. 251, 42. 505, 27. Ejus vidua ad patrem redit. 251, 59. 1015, 56. 2382, 53. Secundum quoſdam, Henrici filia clam dimiſſa, Ceſtriæ diu eremitice vixit, Godeicallum ſe nominans. 1015, 47. 2377, 44. 2381, 44. Secundum alios, in Germania obiit. 1015, 42. 2382, 40. Ejus epitaphium. 1015, 45. 2382, 45.

Henricus VI, Imp. conſecratur. 659, 61. Quomodo fuerit coronatus. 2403, 40. Exercitum in Apuliam mittit: 1188, 21. Qui redit, re infecta. 1188, 24. Emit Ricardum, R. Angliæ; 668. 57. eumque incarcerat. 668, 62. Pretium pro ejus redemptione exigit. 670, 35. Eum liberat. 672, 6. V. *Ricardus I, R.* Ejus literæ ad Ricardum. 674, 35. Siciliam & Apuliam ſubegit; 677, 54. 1269, 14. & Regni Siculi diadema ſuſcipit, 678, 24. Literæ ejus ad Archiep. Rothomagenſem. 678, 52. Proditores in Sicilia premit. 678, 62. V. *Fredericus I, Imp.* Ut injurias Anglo illatas expiet, iter Hieroſolymitanum proponit, ſed non ſuſcipit. 1271, 58. Moritur (ut creditur) excommunicatus. 2274, 12. 2399, 52. Poſt ejus mortem magna de ſucceſſore diſſenſio. 1597, 57.

Henricus VII, Imp. electus, cito moritur. 2455, 52. 2445, 7.

Henricus Knighton, vel Knitthon, Canonicus Leiceſtrenſis. 2297. Rationem & ſcopum operis ſui oſtendit. 2522, 2522. Librorum capitula nominis ſui literis ordinat. 2522, 22.

Henricus de Lacy, Comes Lincolnienſis. 2471, 55. Præficitur exercitui Anglorum in Vaſconia. 2508, 62. Res ibi ab eo geſtæ. 2509, 2310.

Henricus de Lexington, Epiſc. Lincolnienſis. 2444. 9.

Henricus Mardac, Abbas de Fontibus. 274, 62. 1029. 20. 1363, 30. Eligitur Archiep. Eboracenſis. 66, 49. 79, 42. 276, 40. 281, 9. 416, 20. 417, 52. 1363, 47. 1722, 16. Rex & Eboracenſes ipſum non admittunt. 277, 24. Gratia cum Rege inita, magnifice excipitur. 279, 16. Privilegia Eccleſiæ ſuæ a Willielmo vendita redimit. 279, 27. Canonicos reformat, 280, 44. Obit. 281, 50. V. *Wattus.*

Henricus de Newerk, Decanus Eboracenſis, 1728, 15. fit Archiepiſcopus. 1728, 45. 2492, 8. A Dunelmenſi conſecratur, 2507, 54. Moritur. 1728, 52. 2528, 34.

Henricus Nothus Regnum Hiſpaniæ, fratre pulſo, invadit. 2628, 67. Anglorum ope fugatur. 2629, 22. Vaſconiam vaſtat. 2629, 32. Fratre occiſo, Regnum obtinet. 2629, 55.

Henricus Percy, cognominatus Hot-ſpurre, 1728, 57. Præfectus maris, 2696, 22. Breſtam obſidione liberat. 2696, 28. Fortiter contra Scotos pugnat. 1728, 55. Capitur. 1728, 63. Salopiæ cum Henrico IV, bello contendit. 2283.

Henricus Percy, Comes Northumbriæ. 2745, 22.

Henricus Prior Beremundeſeienſis. 2547, 54.

Henricus, Prior S. Trinitatis. 1997, 24. 2036, 42.

Henricus, (pro quo forſan legendum, *Kenricus*) Rex Occidentalium Saxonum. 755, 5.

Henricus I, R. Angliæ, cognomento *Clericus.* 978, 2. Ejus educatio. 2374, 46. Pater ei jam puero Regnum prædicit, 2374, 47. eumque fratribus fore potentiorem. 980, 45. V. *Willielmus Conquæſtor.* Armis militaribus inſignitur. 213, 27. 979, 59. 2574, 50. Montem S. Michaelis invadit. 216, 26. 986, 59. 2559, 55. Fratres illum obſident. V. *Willielmus II.* Ejus fortitudo. 505, 19. Willielmo fratri in Regno ſuccedit. 225, 62. 498, 60. 997, 44. 2252. 2374, 40. Matildem, Scoti filiam, ducit. 226, 17. 498, 67. 998, 7. 2358, 44. 2375, 14. Subditis libertatem, legibus vigorem reſtituit. 226, 1. 997, 56. 1022, 42. 2574, 64. 2384, 36. Leo juſtitiæ vocabatur. 998, 16. Ejus prudentia & temperantia. 2375, 5. Tria dona ipſi a Deo data. 998, 18. 1005, 16. Pacem cum Roberto fratre init. 226, 63. 998, 56. Oppida quædam ei aufert. 229, 28. 1002, 60. Eum bello ſuperat, capit, excæcat, incarcerat. 2374, 24. Quomodo Robertus erga eum ſe geſſerat. 2374, 58. V. *Robertus, Conquæſtoris F.* Normannorum proceres fere omnes ſe illi dedunt. 229, 63. 499, 50. 2576, 15. Normanniam totam ſibi acquirit. 250, 26. 499, 59. 1002, 22. 2376, 42. Comitem Salopiæ & Walleotes rebellantes ſubjugat, 2376, 28. ut & Scotos, & Britones tranſmarinos. 2376, 50. Papam, ægre ferentem quod Robertum in vincula conjecerat, placat. 2376, 52. Jus inveſtiendi Epiſcopos & Abbates ſibi vendicat. 228, 25. 495, 53. 999, 24. Literæ ejus ad Paſchalem P. R. de ea re. 999, 57. Aliæ ad eundem, ut pallium Gerardo Eboracenſi concedat. 999, 62. Paſchalis ei interdicit inveſtituras dare. 499, 7. Juri inveſtiendi renuntiat. 230, 38. 496, 14. 500, 33. 1000, 39. 2659, 66. 2375, 10. 2377, 49. Ejus literæ de profeſſione Thomæ II Eboracenſis. 1712, 40. Ejus charta de Slindune Eccleſiæ Chriſti Cantuariæ donato. 2126 6. Filiam Henrico V, Imp. uxorem dat. 252, 38. 1003, 44. 1005, 18. 1338, 53. 2379, 25. Patris de ipſo prophetia, 980, 43. impletur. 1002, 57. Ejus fama, & potentia. 2003, 2. Willielmum F. Comitis Andegavenſis filiæ deſponſat. 2380, 59. Ludovicum, Regem Franciæ, capit, & in Angliam ducit. 2380, 51. Pacem cum eo init. 2580, 62. Ei homagium facere dedignatur. 2580, 64. Cum Calixto P. R. colloquium init. 241, 55. 504, 15. & cum Lud. R. Franciæ. 242, 13. Normannorum ſeditionem ſedat. 242, 20. Filii ejus & filia naufragio intereunt. 242, 50. 500, 23. 2012, 42. 1339, 2. 2251. 2381, 47. Diu certat cum Rege Franciæ. 502, 57 &c. 1003, &c. 1006, 18. Adelinam, vel Adelizam, ducit. 243, 5. 503, 62. 1015, 54. 1539, 14. 1662, 43. Modeſte reſpondet Archiepiſcopo cum eo indignabunde expoſtulanti quod coronam, ipſo inconſulto, induiſſet. 1662, 60 &c. Sibylla, ejus filia, ſubito moritur. 245, 61. Metuit ne Willielmus Roberti fratris F. turbas moveat in Normannia. 247, 19. 1006, 30. Ipſum & Regem Francorum prælio vincit. 503, 2. 2007, 22. Pacem cum Gallo componit. 2012, 20. Oppida Comitis Mellanti comburit. 250, 36. 1015, 4. Filiam Eximperatricem Andegavenſi copulat. 255, 24. 1539, 30. 2382, 55. Comitatum Flandriæ obtinet. 256, 15. 2583, 18. Pecuniam a presbyteris uxoratis extorquet. 1018, 2. 2582, 59. Tres ejus viſiones, a Grimbaldo etiam ipſius medico viſæ. 1018, 43. 2383, 28. Ejus vota. 1019, 49. 2383, 36. Monaſteria ab eo condita. 258, 9. 510, 5. 505, 39. 2584, 27. Caſtella ab eo fundata. 505, 52. Prodigia ipſius morti prævia. 265, 22 &c. Ejus mors. 258, 4. 509, 5. 1020, 23. 1539, 40. Fætore inſepulti corporis multos inficit, unum interficit. 1023, 52. 1339, 43. 2383, 66. Ejus ſepultura. 258, 8. 1023, 44. 1340, 55. 2384, 7. Carmina de ejus morte. 1020, 55. 2383, 32. Ejus character. 509, 35. Laudes. 258, 14. 309, 510. & 313, 42. Ejus juſtitia & prudentia. 309, 47. Una cum eo juſtitia & pax occubuerunt. 309, 20. 310, 57. 315, 50. 558, 20. Leges bonæ ab eo latæ, & conſuetudines malæ ablatæ. 310, 60. 1021, 42. Ejus vitia. 310, 30. 1021, 7. 2585, 65. Crudelitas. 1022, 12. Parvum diſcrimen poſuit inter homicidas & furicidas. 1152, 2. Varia de eo vulgi judicia. 1022, 2. 2383, 62. Ejus uxores & liberi. 510, 20.

Henricus II, R. Angliæ, cognominatus *Court-mantell*, 1130, 60. 2400, 16. Galfridi Andegavenſis & Matildis Imperatricis F. 238, 34. 277, 47. 1020, 17. 2254. 2383, 47. Robertus Glocceſtrenſis eum in Angliam adducit. 1357, 48. 2558, 22. Briſtoviæ per quadrennium literis operam dat. 2358, 45. Anachoreta ei Regnum prædicit. 2561, 52. Pater eum accerſit. 1361, 53. In Angliam redit. 277, 47. 1366, 56. Militiæ cingulo a Rege Scotiæ ornatur. 277, 52. 347, 45. 526, 6. 616, 5. 1036, 46. 1366, 52. In Normanniam reverſus, 278, 6. fit Dux Normanniæ, & Comes Andegaviæ. 525, 18 &c. 616, 8. 2390, 63. Alienoram a Gallo repudiatam ducit, 1571, 12. & Ducatum Aquitaniæ cum ea accipit. 275, 67. 526, 10. 616, 17. 1040, 25. 2392, 2. Novum-Mercatum a Gallis, Anglis, &c. obſeſſum liberat. 526, 62. Regi Franciæ & Gaufrido fratri ſtrenue reſiſtit. 2372, 23. Æmulatio inter ipſum & Euſtachium Stephani F. oritur. 279, 9. Iterum in Angliam venit. 278, 62. 1056, 64. 2372, 32. 2591, 6. Caſtellum Malmeſburienſe obſidet. 527, 25. 1037, 2. 2572, 47. Oppida capit. 2374, 53. Plures a Stephano ad ipſum deficiunt. 1037, 22. 2372, 42. Suis Wallingfordiæ obſeſſis opem fert. 2373, 16. Pax inter Stephanum R. & ipſum concluditur. 228, 27. 527, 52. 1037, 2038. 2374, 5. 2575, 6. Stephanus eum in filium adoptat, & hæredem Regni conſtituit. 1037, 65. 1575, 22. Proceres ei fidelitatem jurant. 2375, 32. Willielmus Stephani

junior

junior F. ei homagium facit. 1037,55. Ut caſtella diruantur poſtulat, ſed repulſam patitur. 1375, 41. Flandrenſes ejus mortem machinantur. 1376, 11. In Normanniam trajicit. 1376,19. Eligitur & ungitur Rex Angliæ. 429,18. 616,23. 1043,36. 1376,63. Caſtra & redditus Regios detentos recuperat. 1046, 36. Alienigenas expellit, & caſtella diruit. 1043, 52. 1377, 34. Hiberniam occupandi poteſtatem illi concedit P.R. 519,59. Quædam caſtella in Anglia ei redduntur : 531, 4. Alia capit. 531,18. Hugonem Mortimerum ad deditionem cogit. 1046,63. 1378,6. Scotus ei tria oppida, & Comitatum Lodonenſem, reddit. 532,28. Coronam altari ſuperimponit. 531, 34. Teſtamento patris cogitur Andegaviam Gaufrido fratri cedere : 1048, 43. Sed poſtea, cum Papæ venia, caſtella ei eripit : 1047, 63. Eoq; defuncto, Nannetem recipit. 532,41. 1049,7. 1380,50. Contra Walenſes proficiſcitur. 1047,55. Ægre eos compeſcit. 1049,7. 1380,24. Eoſdem iterum bellum moventes premit. 1059, 18. 1398, 59. A Rege Franciæ honorifice excipitur. 531, 48. 1380,39. Quaſi Seneſchallus ipſius intrat Britanniam. 1380 44. Toloſam exercitum ducit. 531,32. 1051,8. 1381, 7. Inimicitiæ inter ipſum & Gallum. 531,60. 532,23. Earum origo. 1050,45. Galli filiam filio ſuo Henrico jungit. 532,27. 1380 41. 1381,30. Regem Franciæ & Theobaldum Comitem fugat. 532,29. Pacem cum R. Fr. init. 533,1. 1052,2. Ejus liberi. 610,30. 1045,1. 2401,3. V. *Alienora*. Ejus genealogia. 2400,61. Terras ſuas inter filios quomodo diſtribuerit. 616,42. 1059,32. 1061,33. Pacem inter filios firmare ſtudet. 617,3. Quomodo filias elocavit. 616,48. 1059, 39. 2401,7. Britanniam minorem quomodo acquiſierit. 548,64. 1059,43. E Normannia rediens, pene naufragium patitur. 1060,25. Henricus, F. primogenitus, ejus juſſu ungitur & coronatur. 552,39. 1060,64. 1412,9. Willielmus, R. Scotiæ, & David ejus frater, & Principes Wallenſium, ipſi & Regi juniori, ejus filio, homagium faciunt. 536,8. 1061,6. 2396,48 Gallus indigne fert, filiam ſuam cum Henrico conjuge non fuiſſe coronatam. 1061,13. 1421,37. Henricus ſenior colloquium & pacem cum eo init. 1061,23. Henricus ejus F. iterum coronatur. 1080,38 Cantuarienſi ſuccenſet. V. *Thomas Becket*. Avitas Regni conſuetudines a Papa confirmatas cupit, ſed fruſtra. 512,25. 536, 42. Ad eas firmandas Epiſcopos ſuos cogit. 536,52. 1384, &c. Clericos ob maleficia poſt exauctorationem a laicis puniendos vult : 536,61. 1058,50 ſed refragantur Epiſcopi. 537,1. 1384,56. Papam rogat ut Eboracenſem Legatum ſuum conſtituat. 1388,48. Denariorum collectam inſtituit pro terra S. 1399,5. Nuntios mittit qui cauſam ſuam contra Cantuarienſem coram P.R. dicant. 537,57. Radulfum Felgenarum Dominum ad deditionem cogit. 547,1. Matildem filiam nuptum dat. V. *Henricus, D. Saxoniæ*. Imperator & Principes Alemanniæ, auxilia contra Gallum ſpondentes, conantur eum in ſchiſma trahere. 1403,31. Pace cum Gallo redintegrata, 1404, 43. Ricardus ejus F. filiam Galli in uxorem accipit. 547,60. 1404,64. Ejus filii Gallo homagium faciunt. 1404,54. Ejus filia Alienora nubit Alfonſo R. Caſtellæ. 550,6. Epiſcopi & Barones minoris Britanniæ ipſi & Gaufrido F. fidelitatem jurant. 551,59 1060,15. Papæ ad eum literæ, de Th. Cantuarienſi reſtituendo. 549,1. Mandat ne quis literas a P. R. vel a Cantuarienſi in Angliam ferat ; 1409,1. ne quis eos appellet ; 1409,24. ne quis abſq; licentia mare tranſeat. 1409,32 &c. Cogit Anglos Alexandrum III abjurare. 1404,26. 1409,61. Inquiſitores per ſingulos Angliæ Comitatus ab eo miſſi. 1410,12. Mandata quæ ipſis dedit. 1410,1411. Cantuarienſi ſtapham tenet. 552,60. 1412,48. Literæ ejus ad Henricum F. de Archiepiſcopi & ſuorum receptione. 552,65. 1413,1. In morbum delapſus, apud Grandum-montem ut ſepeliatur mandat. 1061,43. Litigat cum R. Franciæ de Archiepiſcopatu Bituricenſi. 1062,60. Graviter dolet mortem Cantuarienſis, 1419,12. & Deum teſtem vocat quod cædi ipſius nullatenus conſenſerit : 556,34. 560,17. 577,14. 718,23. 1080,55. Nuntii tamen ejus a Papa non admittuntur. 556,48. 1068, 2. 1419,32. Terræ ejus tranſmarinæ ſub interdicto ponuntur. 1066,40. Contra ipſum ad P R. ſcribunt Rex Franciæ, 1065,5. Comes Bleſenſis, 1065,31. & Archiepiſcopus Senonenſis. 1066,44. Agnoſcit ſe cauſam mortis Thomæ fuiſſe. 1067,58. Papæ ſeveritatem timens, prohibet ne quis literas ab eo portans vel Angliam vel Normanniam ingrediatur. 1069,15. 1419,52. In Hiberniam cum exercitu trajicit. 1070,20 1419,61. Cauſæ iſtius profectionis tres. 1419,65. Ibi Archiepiſcopi & Epiſcopi ei fidelitatem jurant. 1070, 53. 1420,36. Omnes excepto Rege Cognactæ, eum ut Regem accipiunt. 558,19. 559,39. 1070,40. 1420,43. Concilium cogit apud urbem Caſſelenſem. 1071,24 2394, 64. Exercitus ejus profluvio ventris laborat. 559, 28. Per XX hebdomadas, ventis adverſantibus, nullus ei nuntius in Hiberniam advenit. 559,34. 720, 21. Interim quidam novi Regis animum ab eo alienant. 559,23. Cardinales duo in Normanniam mittuntur, ſuper cæde Cantuarienſis. 1068, 10. 1079, 24. 1419, 48. 1421, 6. Ad hos ex Hibernia feſtinat, 1079, 17. munera illic & curationes prius diſpertitus. 1079, 32. In Wallia cultus monetur, ut Regnum & vitam reformet : 1079, 47. 2395, 13. Sed Divinas monitiones parvi pendit. 1079, 60. 2395, 26. Anglia ſalutata, adit Normanniam : 560, 1. 1080, 10. 1421, 32. ubi alius monitor occurrit, ſeptem ei articulos proponens. 1080, 14. 2395, 31. Multa Papæ pollicitus, abſolutionem impetrat. 560, 30. 718,17. 1080,60. Quanam præſtare jurarit. 1081, 2. 1422, 3. Filii & proceres ei inſurgunt. 1080,3. 1424, 24. 2395,34. Uxorem Johanni F. parat, 561,1. 1082, 37. 2397,28. & ei tria caſtella ſtatuit concedere : 1082, 66. Sed refragante Rex F. 1083,2. 1424,28. Ad ejus aulam Rex Arragoniæ & multi Comites conveniunt. 561,9. 1082, 43. Comes S. Ægidii ipſi & filiis homagium facit. 561, 21. 1082,47. Conſuetudines Clarendoniæ confirmatas abrogat. 560,37. 1081,30. 1422, 50. Proceres Regem juniorem contra ipſum inſtigant. 1083, 9. Gallus filium, non patrem, pro Rege Angliæ agnoſcit. 1083, 36. Reliqui filii, a matre animati, ab eo deficiunt. 562, 10. 1083, 60. 1424, 30. Regina Alienora, mutata veſte ab aula diſcedens, apprehenditur, & in cuſtodiam datur. 1424, 31. Henricus cum ea divortium facere molitur. 1432,54. Comites & Barones nonnulli ab eo ad filium transfugiunt, 570, 21, 1085, 28. ſeveritate ejus in facinoroſos offenſi. 570, 29. Quot hoſtes eum in diverſis locis ſimul impetebant. 1427, 4. Ejus patientia. 571, 53. Servos filii & ſupellectilem retinere non vult. 1084, 10. Proceres in Anglia ab eo deficientes. 1089, 32. Gallum a Vernolio fugat. 572, 3 &c. 1087,30. Filii exercitum ad Dolam profligat. 574, 16. Willielmi Regis Siculi ad eum literæ. 1088,6. Cum Gallo colloquitur. 1088, 51. Filiis magna offert : 1088,54. Pax autem non componitur. 1089,7. Fidem ſuorum explorans, Cenomannos & Andegavenſes ad obſequium paratiſſimos invenit. 575,1. Ad urbem Santonicam e manu Ricardi F. liberandam feſtinat. 575, 19. 1094, 53. Caſtella & urbes cuſtodibus committit. 575,45. Nuncio de motibus in Anglia accepto, 576, 9. reditum accelerat. 576,31. 1094, 65. Ejus precatio. 576, 56. Ad Hamonis portum feliciter appellit. 576,65. 1095,7. Ad Thomæ Cantuarienſis ſepulcrum humiliter proſtratus, lacrymas & preces fundit. 577, 8. De illius cæde ſe purgat : 577, 12. Virgis tamen a ſingulis Epiſcopis, Abbatibus & monachis tunc præſentibus voluntarie cæditur. 577, 19. 1095, 20. 1427,39. Muneribus & annuis redditibus Martyrem honorat. 577 , 13. Ex illo tempore omnia ei feliciter ſuccedunt. 577,30. 1427, 36. 1428, 8. Eadem enim hora Angli Scotos profligant. 1091,21. 1095,26. 1427, 57. Munitiones quamplurimæ ei redduntur. 577,54. 1095, 51. Anglia pacata, in Normanniam tranſit. 578,28. 1096, 25. Galli commeatum intercipit. 1097, 44. Francos & Flandrenſes Rothomagum obſidentes fugat. 579,8. 1098, 1. Cum Gallo colloquitur. 1098, 24. Quam fuerit a tyrannide alienus, & ad pacem promtus. 582, 40 &c. Ricardus F. ſupplex veniam petit. 1098, 37. 1428, 54. Pacem cum filiis & Gallo facit. 582,26 &c. 1098,50. 1428, 56. Ejus conditiones. 583,3. 1099, 1100. Hominium ab Henrico F accipere non vult : 1100, 30. tandem accipit. 1101,13. Hoſtes in bello captos, paucis exceptis, ſine pretio liberat : 583,27. Filius non item, 583,36. Flandrenſi milla marcas argenti annuatim ſolvendas pollicetur. 1101, 33. Caſtella oppreſſorum per Angliam & Normanniam evertit. 585,14. 588,25. Filii homagium ei faciunt. 585, 32. 1100, 28. Eadem navis, menſa, &c. utrumq; Henricum excipit. 585,52. Literæ ejus de pace inter ipſum & Gallum redintegrata. 586,10. Ferarum venatores punit. 587, 34. 1102,50. 1103,15. Regem F. & ſe ipſum ære alieno liberat. 588,32. Conventiones inter ipſum & Scotum. V. *Willielmus, R. Scotiæ*. Liberas electiones fieri concedit. 568, 24. 1102,31. Juſtitiarios per Regnum conſtituit. 588,40. Conventio inter ipſum & Regem Connactæ. 1106,19. Andegavenſibus & Cenomannis fame laborantibus alimenta miniſtrat. 589, 59. Tractat cum Epiſcopis & proceribus

de filia Johannes Regi Siciliæ deſponſanda. 590, 32. Siculi ad eum literæ de accelerandis nuptiis: 593, 65. Johanna ei nupta transfretat. 594, 52. 1122, 27. 1454, 27. V. *Willielmus, R. Siciliæ.* Henrici literæ ad P. R. de quibuſdam quæ clericis indulſerat. 592, 55. Comes Engoliſmenſis ipſius miſericordiam ſuppliciter implorat. 594, 45. Univerſa Angliæ & Normanniæ caſtella in ſuam poteſtatem ſumit. 1116, 22. 1117, 24. Arbiter litis conſtituitur inter R R. Caſtellæ & Navarræ. 595, 19. 1120, 25. 1435, 1. Querela utriuſque partis. 1123, Sententia Henrici, qua litem compoſuit. 597, 3. 1124, 1125. Nuntii utriuſque Imperatoris, aliorumque Principum, de variis negotiis eum conveniunt. 595, 24. 1118, 22. Ejus legati a Sicilia redeuntes a Duce Burgundiæ ſpoliantur. 598, 64. Comitem Ceſtriæ ad Hiberniam ſubjiciendam mittit. 1127, 38. Hiberniæ terras inter ſuos dividit. 1127, 64. V. *Hibernia.* P. R. ejus terras ſub interdicto ponere interminatur, ni Ricardus Galli filiam ducat. 1153, 50. Forma pacti inter ipſum & Ludovicum R. Fr. initi, quando Hieroſolymam una proficiſci ſtatuerant. 599, 3. 1134, 10. 1442, 20. Manuelis Imp. CP. ad eum literæ. 596, 40. Albertus, Comes de Marchia, Comitatum ſuum ei vendit. 599, 61. 1136, 42. Colloquitur cum Gallo de jure ad Alverniam. 1136, 20. Gaufridum F. cingulo militari ornat. 600, 38. 1138, 24. Galliæ Regem regaliter excipit. 604, 62. 1140, 18. Transmarinas ejus terras ſe defenſurum Gallus promittit. 1137, 61. Quantopere curaverit ut juſtitia per Regnum exerceretur. 605, 28. Tres Epiſcopos ſummos Juſtitiarios conſtituit. 606, 7. Latrones & homicidas ab eccleſiis ad ſupplicia abripit. 2400, 28. Lemovicenſes graviter mulctat quod Epiſcopum citra ejus conſcientiam elegerant. 610, 3. Defunctus Archiepiſcopus eos Henrico conciliat. 610, 12. Litem componit inter Gallum & ejus matrem. 610, 55. 1141, 67. Fœdus init cum Philippo Rege Franciæ. 610, 64. 1142, 27. Pacem inter ipſum & Flandrenſem componit. 1459, 16. 1461, 8. Philippus ſe totum ejus conſilio ſupponit. 611, 60. Normanniam Henrico F. regendam committit. 612, 3. Filii ejus Galli hoſtes adornant. 612, 41. Ejus charta de libertatibus Eccleſiæ Cantuarienſis. 1435, 18. Jubet Anglos univerſos arma ſibi comparare. 1459, 5. Teſtamentum condit: 1459, 27. Ejus forma. 1459, 33. Ingentem vim pecuniæ, magnatum conſenſu, in pios uſus erogat. 613, 14. Ejus literæ ad Ricardum Wintonienſem. 613, 34. Ejus literæ ad conventum S. Trinitatis. 1513, 59. Aliæ. 1539, 33. Monachus Cantuarienſis contumelioſe ab eo exceptus, ei imprecatur. 2545, 5. Literæ ejus ultimæ ad conventum Cantuarienſem. 1545, 32. Chartæ ejus de monaſterio Auguſtinenſium. 2121, 9. 2130, 10 &c. Ejus colloquium cum Epiſcopis, de tollendis monachorum privilegiis. 1595, 1596. P. R. ad eum ſcribit, ut liberaliter cum Margarita Henrici F. vidua agat. 624, 40. Quæſtio de ejus dote amice componitur. 630, 28. Colonienſem Archiepiſcopum & Comitem Flandrenſem excipit. 625, 8. Regni Hieroſolymitani inſignia ad eum deportantur. 615, 63. 2398, 44. Epiſcopos & proceres conſulit utrum Hieroſolymitanis in propria perſona ſuccurrat. 627, 7. Cur profectionem iſtam non ſuſceperit. 1474, 58. 2398, 51. Colloquium ejus cum Heraclio Patriarcha. 1144, 59. 2398, 53. Decimam ab Anglis exigit in terræ S. ſubſidium. 1529, 64. Cum Gallo init colloquium. 626, 41. Munitiones Aquitaniæ cuſtodibus committit. 630, 35. Cantuarienſi Archiepiſcopo magnam venerationem exhibet. 630, 48. Dominatum minoris Britanniæ repetit. 1480, 33. Inimicitiæ inter ipſum & Gallum, & tandem non prælium. 635, 34. 1147, 9. 1500, 7. Variæ inter eos diſſenſionum cauſæ. 1480, 36. 1486, 20. Duorum annorum induciæ inter eos pactæ. 635, 34. 1500, 36 &c. Quibus telis ſolebat Gallum oppugnare. 1480, 49. Fallax ejus & ſubdola oratio. 1500, 49. Cruce ſignatur. 636, 43. 1148, 50. Gallus fœdus violat. 1149, 35. Literæ Henrici ad Imp. R. & C P. & ad Regem Hungariæ, tranſitum, &c. exercitui petentes. 636, &c. 1520, 49. Diſcordat cum Gallo. 639, 43. 1535, 20. Cum eo colloquitur. 642, 22. 644, 17. 1149, 47. 1536, 42. Cauſa diſſenſionis inter ipſum & F. Ricardum. 642, 22. 1536, 52. 1537, 3. 2397, 31. Ægrum ſimulat. 1539, 6 1542, 10. Conatur Ricardum blanditiis allicere, ſed fruſtra. 2539, 7. Rex Franciæ ſororem ab eo expoſcit; Ricardus, Regni hæreditatem: 1543, 55. Sed neutri ſatisfacit. 1544, 5. Hinc ei caſtella auferunt: 644, 22. Eum a Cenomannia fugant. 644, 29. 1150, 4. Ejus blaſphema verba, quæ protulit quando urbem Cenomannenſem jam flammis periturum reliquerit. 2250, 18. 2399, 67. Johannes F. eum deſerit. 1250, 24. Pacem cum hoſtibus componit. 644, 51. 2400, 4. Ingentes pecuniæ ſummas Regi & Baronibus Franciæ polliceri cogitur. 1544, 50. Arverniam Gallo concedit. 645, 24. Fato concedit. 645, 35. 2150, 40. Quando ægrotare cœperit. 1545, 13. Prodigia ejus morti prævia. 1152, 4. Thomæ Cantuarienſis verſiculus de ejus filiorumque morte propheticus. 1545, 17. Monacho Giſburnenſi de eo quædam revelantur. 2152, 8. Corpus diu nudum jacuit. 1150, 57. 2400, 13. Sanguis e naribus, dum Ricardus aſſiſt, effluebat. 2152, 28. 2400, 20. Locus ſepulturæ. 2151, 18. Epitaphium. 645, 45. Ejus corpus, mores, res geſtæ deſcribuntur. 1044, 16. 2391, 50. Quot loca in Galliis tenuerit. 2044, 51. 2392, 27. Totum mundum uni potenti viro parum eſſe dicebat. 1044, 57. 2391, 23. Quantum pondus auri & argenti reliquerit. 1156, 49 Quam callidus & verſipellis fuerit. 1473, 52. 1503, 4. 1510, 60. 1511, 60. 1596. 44. Epiſcopos cur ſolitus fuerit ſecum circumducere. 1045, 23. 2392, 55. Ejus virtutes. 1152, 7. Adverſa quæ ei contigerant. 1044, 63. &c. 2392, 30. Diabolum inter majores habuiſſe dicitur. 1045, 40. 2393, 7. Matris culpa. 1045, 63. Alienoram conjugem per ſedecim annos in carcerem concluſerat. 646. 59. Henrici pater olim cum ipſa concubuerat. 1045, 3. 1046, 7. 2392, 36. Alienoræ pater alterius uxorem rapuerat. 1046, 20. 2393, 41. Roſamunda, ejus concubina. 1151, 42. 2395, 64. Aleſiam, Regis Franciæ filiam, devirginavit. 1151, 57. 2195, 65. 2397, 17. Filios ipſi inſurrecturos prædixerat. 1046, 15. 2393, 46. Bernardi de eo prophetia. 1046, 1. 2393, 32.

Henricus III, R. Angliæ. 2260. Cur Tertius ſit vocatus, cum fuerit quartus. 2419, 1. Oratio Comitis Mareſchalli de eo coronando. 2426, 54. Gloverniæ coronatur 2427, 17. Crucis ſigno induitur. 2427, 21. Ejus ſanctitas eximie laudatur. 2428, 1. Hiſpanus, nomine Monachus, Regnum ei utpote puero facile eripere ſperans, profligatur. 2428, 9. Puerum Jeſum orat, ut ipſum puerum Regem defendat. 2428, 43. Caſtrum Bedfordenſe capit. 2429, 45. Pupillorum tutela illi conceditur. 2430, 44. Quinderam per totam Angliam accipit. 2429, 55. 2430, 47. Chartas de Foreſta & de Libertatibus concedit. 2429, 52. Literæ ejus ad Conventum S. Auguſtini: 1872, 12. ad Papam, pro Hugone electo Abbate S. Auguſtini. 1875, 14. Chartæ Auguſtinenſibus conceſſæ. 2133, 2134. Ferragium quod caſtellani Doverenſes a Kentenſibus exigebant, remittit. 1880, 40. Elianoram ducit. 2432, 50. 2439, 54. Ejus filii. 2439, 57. Ejus filiæ, & ipſarum mariti. 2439, 62. 1461, 11. Clericus ejus necem machinatus, capitur. 2432, 12. Affinibus ſuis & alienigenis nimium favens, Barones ad civile bellum provocat. 2436, 51. 2444, 54. Walliæ Regulos vectigales reddit. 2436, 36. 2439, 6. Comiti Britanniæ opem fert. 2439, 31. Ad Hiberniam pacandam transfretat. 2439, 44. Statuta *de Merton* ordinat. 2439, 52. Victoriam de Gallis reportat 2440. 22. Wallenſes ei moleſtiam faceſſunt; 2443, 37. & caſtrum Snawdonenſe, quod ad eos frænandos conſtruxerat, diruunt. 2443, 50. Vaſcones rebelles ad pacem revocat. 2443, 62. Laici viceſimam, clerici decimam ei per triennium concedunt 2438, 45. Oratio Baronum ad eum. 2445, 7. Fratres ejus Regno exigunt. 2445, 37. Multi ex Baronibus veneno pereunt. 2446, 1. Henricus juraverat ſe ſtatuta concilii Oxonienſis obſervaturum: 2445, 23. Sed Papali abſolutione obtenta, promiſſa revocat. 2446, 24. Normanniam & terras tranſmarinas omnes, Vaſconia excepta, Gallo tradit: 2436, 60. 2444, 40. Cujus facti mox eum pœnitet. 2444, 48. Proceres ab eo ſeceſſionem faciunt, quod decretis ſuis non ſteterat. 2437, 10. Rex Franciæ, arbiter litis conſtitutus, pro Rege fert ſententiam: 2446, 58. Sed proceres ejus judicio ſtare nolunt. 2446, 65. Rex Northamtoniam, quo Baronum nonnulli convolarant, expugnat. 2447, 6. Roceſtriam obſeſſam 2448, 43. liberat. 2448, 61. Caſtellum Kingſtonienſe capit, 2448, 60. & Tunbrigienſe. 2448, 63. Literæ Baronum ad eum. 2449, 9. Ejus reſponſum. 2449, 17. Acie utrinque ordinata ad Lewiſium oppidum, 2449, 23. Regales copiæ vincuntur: 2450. Rex, Ricardus frater, Edwardus F. &c. capiuntur. 2437, 26. 1450, 17. In prælio Eveſhamienſi, victo Leiceſtrenſi, Rex liberatur. 2453. Ibi occidioni proximus, ſe Regem eſſe clamans, evadit. 2453, 51. Decima per ſexennium ei a clero conceſſa. 2454, 30. Caſtrum Kenilworthenſe ei deditur. 2454, 52. Barones a Lincolnia ad Elienſem inſulam, 2454, 65. inde Londinum fugat, 2455, 7.

an-

eandem pacem & veniam eum rogare coguntur. 2455, 13. Moritur. 1920, 38. 2439, 2. 2480, 32. Quamdiu regnarit. 2460, 37 & 45. Ubi ſepelitur. 2461, 9.

Henricus IV, R. Angliæ, erat Johannis Gădavenſis F. & Comes Derbienſis. 2633, 4. 2634, 39. 2676, 56. Duci Hiberniæ rediĕ ad Regem intercludit: 2702, 45. Ipſum, & quatuor alios ſeductores Regis, proditionis accuſat. 2713, 50. Mille militibus ſtipatus in Pruciam proficiſcitur. 2737, 18. Maria ejus uxor moritur. 2741, 34. Fit Dux Lancaſtriæ. 2743, 52. Ducem Norfolciæ ad duellum provocat. 2749, 39. Ad decennium proſcribitur. 2749, 19 & 50. Cum eo colloquitur Ricardus, jamjam corona & ſceptro ſe abdicaturus. 2743, 52. Ricardus ait, ſe illum ſucceſſorem cupere. 2745, 34. Ricardo depoſito, Regnum vendicat. 2757, 41. Parliamentaria auctoritate in Regali ſolio collocatur. 2758, 63. Gratias Regni Ordinibus agit. 2759, 17. Parliamentum indicit. 2759, 36. Proceres convivio excipit. 2759, 61. Coronatur. 2288.

Henricus V, R. Angliæ, coronatur. 2290. Manerium Shenæ reparat, & tria monaſteria ibi conſtituit. 2290. Arflorum, ſeu Harflu, capit, 2290. & Cadomum, aliaque opida. 2291. Inſignem victoriam ad Agincortium de Gallis reportat. 2290.

Henricus VIII, R. Angliæ, Charta Auguſtinenſium ſua omnia in ejus manus tradentium. 2293, 21.

Henricus le Spenſer, Epiſcopus Norwicenſis, ſeditionem ſuorum ſtrenue compeſcit. 2638, 51. Cruciatam a Papa obtinet. 1860, 9. Quantum theſaurum, & qua aſtutia, collegerit. 2671, 26. exercitu in Flandriam ducto, villas complures capit. 2671, 54. exercitus ab eo dilabitur. 2672, 1. In Angliam redit. 2672, 46. Ordinationes ejus de Cruciata publicanda. 2873, 2674.

Henricus Woodloke, Epiſc. Wintonienſis, Edwardum II coronat. 2007, 67. 2531, 4.

Heord-peny. V. *Romſcot.*

Heraclius Imp. ingentem exercitum contra Saracenos ducit. 437, 35. 737, 49.

Heraclius, Patriarcha Hieroſolymitanus, in Angliam venit, 517, 53. 625, 51. 652. 27. 1474, 48. 2398, 44. claves turris David, & alia ejuſmodi, in manibus ferens. 625, 83. 1144, 43. Henrico II gravia interminatur, quod Hieroſolymam proficiſci noluerit. 1145, 2. 2398, 53.

Herbertus, Abbas Weſtmonaſterienſis, 243, 8.

Herbertus, Epiſc. Glaſguenſis. 276, 55.

Herebaldus. V. *Johannes Beverlacenſis.*

Hereberius, Abbas Saropſberiæ ſeu Salopiæ. 1663, 29.

Hereberius, Anglus, Archiepiſcopus Conſentinus in Sicilia, 628, 28. terræ motu obruitur. 828, 32.

Herebertus, Archidiaconus Cantuarienſis, fit Epiſc. Sariſberienſis. 673, 46. 1588, 43.

Herebertus, Archiepiſcopus Colonienſis. 462, 16. 465, 21.

Herefordia, Anglice *Fernlega*, id eſt, ſaltus filicis. 753, 30. Vocatur Heorthord, & Heortford. V. *Concilia.* Eccleſia cathedralis ibi fundatur; 754, 38. & Eccleſia S. Petri. 979, 28. Eccleſia Ethelberti conflagrat. 945, 37. ¶ Herefordenſes Epiſcopi: *Walſtoc*; *Cuthbertus*; *Ecwlſtanus*; *Leofegarus*; *Aldredus*; *Walterus Lotharingus*; *Robertus* I; *Gerardus*; *Rogerus*; *Reinelmus*; *Gaffridus*; *Ricardus*; *Robertus* II; *Gilbertus*; *Robertus* III; *Ricardus alius*; *Willielmus de Ver*; *Gilo de Bruſe*; *Robertus IV*; *Ægidius*; *Johannes Gilbertus*; *Johannes alius.* ¶ Herefordenſes Comites: *Willelmus F. Oſberni*; *Rogerus*; *Milo*; *Rogerus*; (V. *Rogerus de Clare*) *Gilbertus de Clare*; *Humfredus de Boun.*

Heregeat. 930, 6.

Herewardus. 203, 30. 484, 34. 969, 4.

Herewardus, Epiſc. Landavenſis. 983, 48.

Helewinus, Prior S. Trinitatis, Prioratum reſignat. 1456, 56.

Herluinus, primus Abbas Beccenſis. 469, 53. 2330, 44.

Hermannus, Epiſcopus Merciorum. 789, 65.

Hermannus Flandrenſis, Edwardi Confeſſoris Capellanus, fit Epiſcopus Wiltonienſis, 181, 36. (Dicitur Wintonienſis, 381, 9. 1701, 5.) ſeu Sariſburienſis, 202, 65. 483, 27. ſeu Sherburnenſis. 483, 27. 1853, 18. Sedem Malmesburiæ ſtatuere cupiens, ſed repulſam ferens, Epiſcopatum dimittit, 182, 52. 946, 49. & monaſterium in Gallia ingreditur. 946, 56. Redit & Epiſcopatum auctum recipit. 946, 60. 2335, 45. Obit. 2351, 24.

Hermon cum fratre Hibero, quandò in Hiberniam advenerint. 1074, 7. Hernoſtus, Epiſc. Roffenſis. 490, 3. 1854, 3.

Herodes, R. Judæorum, filium viri ipſius inſidiantem occidit. 584, 37.

Hertfordiæ caſtrum fundatur. 835, 35.

Herveius, Epiſcopus Bangorenſis, 225, 5. 502, 16. 1767, 21. fit Elienſis. 232, 33. 501, 52. 1017, 64. Obit. 1019, 58.

Heſtoldetham. V. *Hargustaldenſis.*

¶ Hexeſhamenſis Abbas: *Tilredus.*

Hibernia, unde dicta. 627, 7. 1072, 9. 1074, 18. Olim Scotia vocabatur. 1072, 13. 1635, 41. De ejus ſitu, 1072, 17. magnitudine, 826, 52. 1073, 30. qualitate terræ; 1072, 39. incolis; 828, 52. Incolarum ſanitate, 1072, 44. moribus, 1075, 19. victu, 1075, 24. veſtitu, 1075, 28. armis, 1075, 31. neglectu agriculturæ & artium mechanicarum, 1075, 39. inſtrumentis muſicis, 1075, 47. infidelitate. 1075, 60. Magicis & maleficis artibus ſunt dediti. 1076, 13. Quibus rebus abundet inſula. 1071, 57. Caret vineis, 1073, 8. & capreis, 1073, 14 & venenis. 1072, 30. 1073, 31. V. *Christi baculus*, Quibus piſcibus, avibus, beſtiis careat. 1073, 16. Galli ubi cantant in noctis crepuſculo. 1073, 41. Miras inſulas habet: Unam, ubi nemo mori poteſt; 1076, 32. Alteram, ubi fœminæ parere nequeunt; 1076, 36. Aliam, ubi cadavera non putreſcunt; 1076, 38. 1077, 33. Aliam, ubi purgatorium Patricii, 1076, 39. Ibi etiam fontes miri; 1077, 36. Salices pomiferæ; 1077, 45. Lacus, de cujus origine mira narrantur; 1077, 47. alius lignum in ferrum & lapidem vertens; 1078, 5. alius, corylum in fraxinum vertens, & e contra: 1079, 9. Quolibet ſeptennio duo conjuges in lupos mutantur. 1077, 66. Clerici quomodo ibi vixerint. 1078, 27. Cur nullum inter tot Sanctos martyrem habeant. 2078, 35. Campanas, baculos recurvos, &c. ſumme venerantur. 1078, 52. Nuptiarum legi olim aſſueti non erant. 279, 55. 1071, 47. Qualiter olim baptizarint pueros. 1072, 36. Nullus Hibernicus adventum Antichriſti expectabit. 1245, 45. Ad Hiberniam paſtoralem curam extendebat Laurentius Cantuarienſis, 1631, 21; ut & ejus ſucceſſores. 970, 65. 2348, 51. Plures ex Hibernia in Britanniam ad prædicandum verbum Dei veniunt. 1635, 40. Quomodo primum fuerit Anglis ſubdita. 1069, 36. V. *Ricardus, Comes de Strigul.* Hibernicæ linguæ auctor. 1074, 24. Hiberniæ Reges; 1069, 39. 1070, 43. 1420, 41. Archiepiſcopi, & Epiſcopi. 1070, 63. 1420, 48. Quatuor Epiſcopi ibi conſtituuntur. 279, 54. 527, 6. Conditiones pacis inter Anglum & Connactenſem. V. *Rothericus.* Henricus II Johannem F. Conſtituit Regem Hiberniæ, 2127, 57. & terras Hiberniæ inter ſuos diſtribuit. 2127, 62. Leges Anglicanæ Hibernicis imponuntur. 1420, 55. Decimas eccleſiaſticis jubentur pendere, 1071, 42. 2395, 4. rite matrimonia inire, 1071, 45. & infantes baptizare, 1071, 34. & teſtamenta condere. 1071, 51. 1420, 41. Quidam Hiberniæ Reguli ab Anglo deficiunt. 1528, 37. Hibernici piratæ Angliæ loca deprædantur. 939, 52. Scotus exercitum in Hiberniam mittit. V. *Robertus de Brus.* Morus in Hibernia. 2609, 24. 2742, 6. De incolis prioribus. 1073, 48. Ab Hermone ad Patricii tempora quot Reges habuerint; 1074, 14. Quot ab adventu Patricii ad Turgeſium; 1074, 30. Quot ab obitu Turgeſii ad Rothericum, 1075, 7.

Hiberus, vel Heberus, Hiberniæ Monarcha. 1074, 13.

Hicmarus, P. R. Legatus, venit in Angliam. 274, 56.

Hidæ monaſterium conſtruitur. 2379, 23. ¶ Abbates: *Johannes*; *Wulfricus.*

Hidage, quid. 957, 44.

Hida, quid. 887, 20.

D. Hieronymus, quo tempore ſcripſerit. 431, 40 & 51. Papatu dignus a plerìſque habitus, ab aliis Urbe effugatur. 431, 40.

Hieroſolymam proficiſci, ad Paganos debellandos, Urbanus P. R. Chriſtianos hortatur. 222, 26. Capitur a Chriſtianis. 224, 46. 993, 55. ¶ Ejus Reges: *Godefridus*; *Baldewinus* I; *Baldewinus* II; *Fulco*; *Baldewinus* III; *Almaricus*; *Baldewinus* IV; *Guido*; *Conradus*; *Henricus*; *Johannes.* Hieroſolyma Turcis deditur. 640, 3. 1149, 64. 1238. 2399, 16. Quoties ea urbe fuerit ſubjugata. 652, 1. Poſt Chriſti tempora nunquam capta fuit, niſi Urbano Romæ ſedente. 1146, 7. Loca ſacra ibi profanantur. 643, 2. 684, 23. Ejus miſeria deploratur. 642, 61. 684, 21. Ravennas Patriarcha miſeram Hieroſolymitanorum conditionem exponit. 624, 33. Ut eis ſubveniatur quatuor e ſingulis marcatis denarii per Angliam colliguntur. 547, 35. Henricus II quadraginta duo millia marcarum iis diſtribuit. 613, 13. Ad auxilium rogandum, Patriarcham & alios in occidentem mittunt; 822, 57. ſed fruſtra. 825, 54. 616, 12. Mobilia per Angliam decimantur. 690, 24. Decima per ſexennium in Anglia conceditur.

1926,27. V. 2399,58. Summa receptorum in diœceſi Cantuarienſi. 1926,44. Chriſtianis ſine pretio Hieroſolymam intrare non conceditur. 912,41. 2319,65. V. *Crucigeri.*

Higbaldus, Epiſc. Lindisfarnenſis. 12,3.

Higwaldus. V. *Ingualdus.*

Hilarius, Epiſc. Ciceſtrenſis. 276,45. 533,25. Stephanum Regem apud P. R. excuſat. 509, 60. Ejus ſententia de controverſia inter Henricum II & Thomam Cantuarienſem. 1390, 25. Cantuarienſem perjurii accuſat, & Papam appellat. 1392,43. Oratio ejus coram P.R. 1395, 11. In leges Grammaticæ peccans, deridetur. 1395,20.

Hilarius Pictavenſis. 431,45.

Hilda, Abbatiſſa. 76,43.

Hildebrandus, vel Gregorius VII, P.R. quomodo Epiſcopum ſimoniæ reum fuiſſe probaverit. 974,1. 2350,33. Clericis conjugium interdicit, 205, 60. 2350, 28. & ſimoniam. 205,63. Conjugatorum miſſas audire vetat. 209,17. 2350, 32. Uxoratos ſacerdotes officio movet: 209,15. 486,10. 973,47. quæ res fuit in Eccleſia multorum malorum cauſa. 486, 21. Henricus Imp. eum deponendum decernit. 212, 3. Roma fugatus, Beneventum adit. 487, 39 &c. Wibertus in ejus ſede collocatur. 212,19. 2350,59. Imperatorem excommunicatum ægre abſolvit. 974,4. 1009, 23. V. *Henricus IV. Imp.* Cum in extremis erat, ſe odium & ſchiſma concitaſſe fatebatur. 978,50. 2352,34. Moritur. 212,60.

Hildegardis. 1036,2.

Hildelitha, Abbatiſſa Berkingenſis. 745,5.

Hindirlang, quid. 906,67.

Hinkley. *Honor* de Hinkley. 2346,30.

Hintredus, dæmoniacus, ſanatur. 797,42.

Hircus, vel

Hiricius, Comes Northumbriæ. 893,35. 906,52. 2317,36.

Hormericus, R. Cantiæ. 719,3.

Hiſpaniæ fines. 1178,54.

Hiſtoria tripertita. 931,63.

Hiſtorici illuſtriores quo tempore ſcripſerint. 431. Hiſtoriæ ſans. 2311,22. Hiſtoriographus & Chronologus quomodo differant. 1336,17.

Hliesnes. V. *Lieſnesse.*

Hludenſes. V. *Malmesburienſes.*

Hoelus, R. Britonum, ab Adelſtano ſubigitur. 838,23.

Holmenſis Abbatia. V. *Cow-holm.*

Homicida biennali exſilio punitur. 537,9 De præſtantibus gladium, vel lanceam, vel equum ad homicidium. 763, 66. 824, 2. De presbytero homicida. 824, 19. 927, 18. V. *Monachi.* De homicida, vel occiſo, qui cognatos non habet. 825,2. Homicida non invento, villa ubi vixerit quomodo mulctanda. 2358, 14. Leges de Homicidio. 762—768. 824, 59 &c. 859, 2. 860, 60. 861, 15. 900,27. 923,19. 927, &c.

Homo in aſinum verſus. V. *Aſinus.* Homines in lupos verſi. V. *Hibernia.* Homines a vilibus animalculis interemti. 978, 10. 2351, 61. An in homine ſit una tantum forma. 2467,61.

Homſokne, quid. 2030,67. V. *Hamſocne.*

Honorius, Archiepiſcopus Cantuarienſis. 200, 30. 438, 14. 740,29. 782,57. 1762,65. 2229. Literas & pallium a P. R. accipit. 783, 27. 1634, 45. 1750, 23. Moritur. 1635,34.

Honorius I, P.R. 437,59. 2229. Cantuarienſi Eccleſiæ totius Britanniæ ſubjicit. 438,5. Ejus literæ ad Edwinum R. Northumbriæ; 783,1. 1634,47. ad Honorium Cantuarienſem. 783,32. 1750,23.

Honorius II, P.R. 252. 33. 504, 22. 1718, 36. 2251. 2382,38.

Honorius III, P.R. 1870,46. 2259. Fredericum Imp. excommunicat. 2416,33.

Honorius IV, P.R. 1727,64. 2273. 2463, 9. Ejus literæ confirmantes Cartam Hamonis Doge. 1914,62.

Honorius, Prior S. Trinitatis. 1480,27. Romam tendit, de Baldewino Archiepiſcopo queſturus. 1485,48. A Romana curia diſcedit. 1497,39. Ad eam redit. 1507,25. A P.R. obtinet, ut Legatus mittatur qui totam controverſiam cognoſcat & judicet. 1532,56. Moritur. 1533,44.

Horæ B. Virginis. 942,26. 2249. 2359,45.

Horderwm, quid. 930,64.

Horingbrook. 1886,35. Decimæ ejus. 1895,1.

Hormiſda, R. Perſarum, a ſubditis excæcatur, a filio occiditur. 564,46.

Horn-caſtrum deſtruitur. 985,59.

Horſa, Dux Saxonum. 718,66.

Hortonenſis monaſterii valor. 2167,53.

Hoſpitalarii quibus fruantur privilegiis, & quomodo ea tranſgredi ſoleant. 1454. Templariis deletis, eorum poſſeſſiones occupant. 1730,33.

Hoſpitale de Hoſpringe. 1893,54. Hoſpitale pauperum ſacerdotum Cantuariæ. 1891,61. Compoſitio inter illud & Rectorem S. Margaretæ. 1897,57. Eccleſia S. Margaretæ in Cantuaria ei datur. 1910,60. Ejus valor. 2168,54.

Hoſtes humani generis tres, Diabolus, Mundus, Caro. 1334, 42. Quis ex iſtis præcipue cavendus. 1334,59. Tria iſtis oppoſita remedia. 1335,14.

Hoxne, olim Eglesdon, ſive Halesdon. 805,1. Ibi S. Edmundus occiſus. 2324,66.

Hubba, Danus, occiditur. 809,58. Locus ubi ſepelitur, ab eo vocatur *Hubbelowe.* 809,66. V. *Ingwar.*

Hubertus de Burgo, Comes Cantiæ. 2135,57.

Hubertus Walteri, 1490,23. ſeu Walterus Hubert, 1189,23. Decanus Eboracenſis, Gaufridi Archiepiſcopi electionem irritam facere conatur. 1157, 1 &c. Fit Epiſcopus Sariſberienſis. 648,15. 670,22. 1162,25. Baldewinus Cantuarienſis eum teſtamenti ſui executorem conſtituit. 658, 37. Ejus epiſtola ad Londinenſem de ſtatu obſidionis Ptolemaidis. 658,48. Optione data, a Saladino petit ut apud Dominicum ſepulcrum divina celebrentur. 1249, 64. 2406,64. Ricardus R. e carcere ad matrem ſcribit ut H. ad Archiepiſcopatum Cantuarienſem promoveatur. 1583, 8. Eligitur. 669,50. 1583,63. 2257. 2407,30. Inthronizatur, & pallium accipit. 671,33. 1585,62. Quomodo crucem ſuſceperit. 1585, 40. Ejus character. 1679, 14. Fuit Juſtitiarius Angliæ, 678,40. 681,22. 1259,64 1586, 24. 1679,19 & P.R. Legatus. 1589,37. V. *Celeſtinus III.* Eccleſiis conventualibus in Eboracenſi provincia ſcribit, ut Papæ ſignificarent quomodo Legati officium exercuerit: 693,13. Quod faciunt. 694,27. Ejus literæ ad Decanum & Capitulum Londin. de eligendo Epiſcopo. 704, 44. Wallenſes rebellantes ſemel atq; iterum premit: 1596, 65. 1614,12. Ejus cum monacho Cantuarienſi colloquium de ædificanda Eccleſia Canonicorum apud Lambetham. 2593,62. Monachi de eo apud P. R. conqueruntur. 1275, 62. Præfectura ſe abdicat 3. 1614, 17. vel potius ab ea deponitur. 1275,63. Eccleſiam Lambethanam demolitur. 705,35. 1276, 2. V. *Lamhethe.* Johannes R. eum Cancellarium conſtituit. 2414, 29. Literæ ejus ad Conventum S. Auguſtini, pro Simone Archidiacono Wellenſi: 1846,16. ad Johannem R. pro Auguſtinenſibus. 1856,12. Controverſia inter ipſum & Auguſtinenſes de Eccleſiis Faverſhamenſi & Middeltonienſi. 1857—1861. Diſcordat cum Rege. 1681,48. Quæ ſuæ Eccleſiæ fuerant oblata recuperat. 1680,63. 1681,59. Verba ejus prophetica paulo ante mortem. 1682, 53. Mors ejus, & teſtamentum. 1683,1. Quam pie & prudenter ſe geſſerit. 1681, 1682. Ornamenta Eccleſiæ Cantuarienſi ab eo donata. 1683, 19. Laudatur. 1613,29.

Hugo, Abbas S. Edmundi. 2378,42.

Hugo, Abbas S. Radegundæ. 1681,43.

Hugo de Anſeley, Comes Glocestriæ. 2568,65.

Hugo, Archiepiſcopus Terraconenſis, cultello interficitur. 556,32.

Hugo de Audeley, Comes Glocestriæ. 2584,56. Ejus uxor & poſteri. 2584,54.

Hugo Bigot, vel Bigod, 1024,66. Comes Norfolciæ, vel Orientalium Anglorum. 573,50. Jurat, Imperatricem ab Henrico I exhæredatam fuiſſe, & Stephanum hæredem conſtitutum. 505 49. Quæ Henricus R. junior ei conceſſerit. 1084, 64. Leiceſtrenſi opem fert adverſus Henricum II. 573 50. 1089, 17. 1426, 24. Exercitus ad eum reprimendum cogitur: 574, 32. Sed, interventu pecuniæ, ipſe cum ſuis evadit. 574,38. Flandrenſes eum ſecum aſſumentes, Norwicum capiunt & deprædantur. 576, 4. 1089,18. 1093,20. 1427,17. Henrico II fidelitatem jurat. 578,4. 1428,4.

Hugo Bonus, R. Franciæ. V. *Adelſtanus.*

Hugo de Cadamo, Prior Doverenſis. 2369,19.

Hugo Capetus, ope traditoris Aſcelini, Carolum R. capit & incarcerat. 460,16. Fit R. Franciæ. 460,29. 883,28. Arnulfum, Caroli fratrem, in carcerem conjicit. 460,30. Moritur. 461,10.

Hugo, Cardinalis. 2435 24.

Hugo Cluniacenſis, B. Virgine, D. Petro & Hilario viſis, obit. 2378,3. Ejus ſomnium de Willielmo Rufo. 2372,47.

Hugo, Comes Belvacenſis, odium Regis Franciæ Reginæ con-

concilians, 464, 44. in conſpectu Regis trucidatur. 464, 49.
Hugo, Comes Scrobbesburienſis. 588, 51. 2365, 12. 2370, 18. Sagitta interficitur, 223, 50. 594, 30. 2370, 30.
Hugo de Courtney, Comes Devoniæ. 2569, 1. 2582, 58.
Hugo de Creſſingham, clericus, 2519, 11. fit Theſaurarius Scotiæ. 2513, 44. 2517, 66. In prælio cadens, a Scotis excoriatur. 2519, 19.
Hugo le Deſpenſer, Comes Wintonienſis. 2132, 22. 2540, 34. Hunc & Hugonem F. Edwardus II admodum charos habet, 2538, 65. Proceres vero odiis eos proſequuntur. 2539, 5. Autoritate procerum proſcripti, 1539, 20. piraticam exercent. 2539, 24. Rex eos revocat. 2539, 50. Suſpenditur. 2544, 49. 1545, 27. Ejus filius,
Hugo le Deſpenſer, Dominus de Glamorgan, 2132, 22. variis contumeliis afficitur. 2546, 56. Pro tribunali ſiſtitur. 2547, 7. Crimina ab ipſo & patre commiſſa. 2547—2549. Sententia in eum lata. 2549, 56. Ejus avaritia & tyrannis. 2764, 37. Illud de ſerpente, Gen. iii, 15. ei applicatur. 1965, 15. Suſpenditur & membratim diſſecatur, 2545, 34. 2549, 51. Ejus filius,
Hugo le Deſpenſer veniam a Rege obtinet. 2550, 66.
Hugo Eboracenſis Eccleſiæ Cantor, hiſtoriam Pontificum Eboracenſium ſcripſit. 1705, 26.
Hugo Flory, vel de Floriaco, miles, fit monachus S. Auguſtini: 1794, 54. Regis juſſu fit Abbas. 1795, 26. Benedicitur. 2327, 66. 1795, 50. 2250. Beneficia ab eo in Abbatiam collata. 1796, 1. Inſtitutio ejus de commemoratione benefactorum. 1798, 12.
Hugo II, Abbas S. Auguſtini, vocatus *de Trottesſclive*. 2328, 53. 1798, 26. Ciceſtriæ ab Archiepiſcopo tum benedictus, 504, 59. 2328, 66. vel (ut alii) a Sifredo Ciceſtrenſi, 1798, 26. Willielmo nepoti imprecatur, quod contra Archiepiſcopum ipſum incitaſſet. 1330, 21. Certis officiis certas terras aſſignat. 1799, 24. 2116, 57. 2252. Fundat hoſpitale S. Laurentii. 1810, 3. Literæ PP. ad eum. 1801, 45. 1805, 57. 1806. 50. 1808, 14. 1809, 12. 2117, 18. De eo vide 1362, 31.
Hugo III, Abbas S. Auguſtini, eligitur. 1873, 21. Inſtallatur. 1874, 6. Literæ pro ipſo ad Papam, Panduli Legati; 1874, 52. Henrici III; 1875, 24. Conventus. 1875, 47. A Papa benedictionem obtinet. 1876, 33. 2260.
Hugo I, Comes Ceſtriæ. 491, 7. 994, 18. 2365, 61. Obit. 2376, 64.
Hugo II, Comes Ceſtriæ. 570, 21. 2389, 61. Henrico II rebellat. 1080, 5. 1085, 31. Capitur. 574, 26. 1088. 1. Moritur. 2142, 60. 2398, 8.
Hugo de Lacio, Mediæ Dominus, occiditur. 616, 47.
Hugo de Montford capitur. 1015, 11.
Hugo de Monte mari rebellat. 1046, 63. 1378, 6. Deditionem facit. 1047, 3. 1378, 20.
Hugo Nonant, vel Nunant, Epiſcopus Coventrenſis. 634, 20. 699, 47. 1475, 31. 1520, 53. Suſpenditur, quod Vicecomitatus curam ſuſceperat. 652, 52. 1230, 47. Ejus literæ ad Epiſcopum Londinenſem, 653, 7. Erat Rom. ſedis Legatus, 1486, 1. Monachos quam exoſos habuerit. 1556, 42. 1600, 45. Monachorum Cantuarienſium adverſus Archiepiſcopum pertinaciam conatur emollire. 1487, 32. 1518, 47. De monachis Coventrenſibus queritur. 1222, 36, & 50. 2403, 7. Eos vi expellit, 1551, 53. & præbendarios eorum loco collocat. 1222, 42. 1566, 40. 2403, 30. V. *Coventreia.* Bonis omnibus ſpoliatur. 672, 14. In extremis agens, ipſe ſe Purgatorii pœnis addicit. 1222, 63. 2403, 32. Moritur. 1602, 44. Ejus character. 1487, 55.
Hugo Petri Leonis, vel Hugezoun, vel Hugutio, Rom. ſedis Legatus, ſolenniter excipitur. 587, 57. 1107, 19. Abbatem Weſtmonaſterienſem ab uſu mitræ ſuſpendit. 588, 56. Concilium convocat. 588, 58. Legationis inſignia depoſita reſumit. 589, 29. Privilegia ab Henrico II ad ejus inſtantiam clero conceſſa. 492, 52. Ipſe Regi concedit licentiam clericos certas ob cauſas coram judice ſeculari trahendi. 2107, 53. 2433, 60. Acriter in eum invehitur Johannes Bromton, 1007, 57. & Gervaſius. 1433. 63. Ex Anglia diſcedit. 1434, 3. 1674, 53.
Hugo, Prior de Cheruſa, ſeu Carthuſienſis, apud Wicham, 1480, 11. 2416, 63. poſtea Lincolnienſis Epiſcopus. 631, 38. 907, 35. 908, 43. Ejus patria & educatio. 1282, 27. Electus Epiſcopus, ægre electioni conſentit. 1282, 40. Voce cœleſti ad Epiſcopatum ſuſcipiendum animatur. 1282, 48. Deæ Elienſis literæ ad eum. 1229, &c. Roſamundæ corpus ex eccleſia in cœmeterium transferri jubet. 2335, 54. Simoniam quam abhorruerit. 2416, 66. Leproſos oſculari ſolebat. 1282, 53. Aves manui ejus advolabant. 2417, 1. Moritur. 1282, 21. Reges Angliæ & Scotiæ, multique præterea, ipſius exſequiis intererant. 1282, 63. 2416, 52. Die illo duo fiunt miracula. 2416, 59. Mira de ejus capite hiſtoria. 2628, 18. Vivus virtutibus, mortuus miraculis claruit. 1282, 21 & 59. Ejus tranſlatio. 1727, 33. In Sanctorum numerum adſcribitur. 2428, 67.
Hugo Puteacenſis, vel Pulſat, Stephani R. nepos, fit Theſaurarius Eboracenſis. 276, 33. Excommunicatur. 277, 22. Papa ad Archiepiſcopum pro eo ſcribit. 277, 39. Abſolvitur. 279, 5. Fit Epiſcopus Dunelmenſis. 66, 43. 281, 5. 533, 25. 552, 17. 559, 30. 653, 43. 1060, 60. 1127, 28. 1375, 53. Manerium de Seggesfeld emit. 1162, 30. Sedem ſuam ædificiis ornat. 66, 59. Fit Juſtitiarius Angliæ. 1162, 42. 1170, 7. 1171, 8. 2401, 57. Data Regi pecunia, de vetuſto Epiſcopo fit novitius Comes. 2402, 7. Elienſis eum capit, & autoritate ſpoliat. 2403, 66. Gaufrido Eboracenſi ſubjectionem præſtare nolens, ab eo excommunicatur. 1224, 13. 1135, 33. 1137, 21. 1580, 59. Papam appellat. 1114, 22. 1235, 20. Eboracenſis Johannem fratrem pro excommunicato habet, quoniam cum eo comederat. 1236, 32. Regina & W. Rothomagenſis controverſiam inter ipſos componere nituntur, ſed nequeunt. 1237, 36. Sententiam ab Eboracenſi in eum prolatam Papa irritam reddit. 1238, 16. Ut & clerici ſui abſolvantur, contendit. 1239, 22. Comitatum Northumbriæ gravi ſumma comparatum reſignare cogitur. 2259, 24. Moritur. 1589, 30. Vocatur Hugo de Pinſat. 1868, 63.
Hugo de S. Victore. 1008, 52. Mira hiſtoria de Euchariſtia ipſi jam in extremis agenti oblata. 1035, 45. 2388, 31. Quæ ab illo ſcripta. 2035, 62. 2388, 49. Ad quod tempus Chronica deduxerit. 431, 58. 504, 56.
Humbertus, Comes de Moriana. 561, 3 & 10.
Humbra, fluvius, onde dicatur. 2484, 33.
Humfridus de Boun, Comes de Ferrariis. 2446, 44.
Humfridus de Boun, Comes Herefordiæ. 2429, 32.
Humfridus de Boun, Comes Herefordiæ & Eſſexiæ, in Vaſconiam ire recuſat, 2493, 10. & in Flandriam. 2510, 66. Rex eum officiis privat. 2511, 1. Pro populi libertate obnixe contendit. 2511, 4. Articuli ab eo ad Regem miſſi. 2511, 18. Edwardus Princeps eum ad Parliamentum vocat. 2521, 60. Armatus accedit. 2523, 1. Confirmationem Magnæ chartæ &c. a Rege impetrat. 2523, 13. Venia ipſi & ſociis (inter quos Rogerus Bigot, Comes Norfolciæ, erat præcipuus) conceditur. 2523, 41. Adverſus Spenſerios arma ſumit. 2539, 7. Occiditur. 2540, 2 & & 60.
Humilitas, pietatis nota. 735, 45. 1742, 34. Humilitatis nota, aliis aſſurgere. 735, 48.
Hunbreanus, R. Orientalium Anglorum. 104. 44.
Hundredæ, ab Alfredo inſtitutæ. 818, 64. 1777, 59.
Hundredh, quanti valoris. 308, 36.
Hundredum qualiter tenere oporteat. 847, 49. 872, 15. De hundredo requirendo. 924, 11 & 30.
Hundredus, Anglice Wapentake, Walliæ & Hibernice *Cantredus*, continet centum villas. 957, 1.
Huntingdonia, vel Huntendunа, inter Comites ſuos habuit Regem Scotiæ. 588, 28. 975, 38. 1024, 58. 1047, 18. Donatur Henrico Scoti F. 258, 49. Ejus caſtellum Henrico II deditur, 577, 54. diruitur. 588, 25. 975, 32. ¶ Comites: *Toſtius*; *Sewardus*; *Henricus*, David F; *Malcolmus*, R. Scotiæ; *Willielmus*, Henrici F; *David Simon de S. Licio*; *Juliana de Leyburne*, *Comitiſſa*; *Ranulphus*; *Johannes*; *Willielmus de Clynton*; *Simon de Burle*.
¶ Huntenſis Prior: *Radulfus de Arundel.*
Husbrece, quid. 929, 18.
Huſſus, R. Northumbriæ. 91, 9.
Huth. F. Haraldi, R. Northumbriæ. 862, 45.
Hwal, R. Occidentalium Britonum. 154, 36.
Hwetbirhtus, Abbas Girvenſis & Wiramuthenſis. 95. 29.
Hwicca, Epiſc. Lichfeldenſis. 100, 54.
Hyems aſpera. 529, 13. 599, 23. 2375, 59. 2565, 63.

I.

JAcobus de Avennes, vel Avenois, fortiter contra Paganos dimicans, occumbit. 662, 48. 2583, 64.
D. Jacobus dæmonem increpat, & peregrinum liberat. 1262, 48. In ejus honorem Compoſtellæ fit ſedes Archiepiſcopalis. 1008, 47. Ejus manus Radingum allata. 1047, 44. 2394, 5.
Jacobus Douglas, in Anglos quam ſævus. 2559. 53. Occiditur, 2559, 50.
Jacobus, Epiſcopus Orientalium Anglorum. 1635, 25.
Jambertus. Vide *Lambertus.*

Janouenſis

Januenſis Epiſcopus fit Archiepiſcopus, & Primas Sardiniæ. 1019,21.

Jaruman, Epiſcopus Merciorum, 772,37. 1638,8. & Orientalium Saxonum. 744,66.

Ichetius de Concoreto, Canonicus Sariſburienſis, judex controverſiæ inter Archiepiſcopum & Auguſtinenſes a P. R. conſtituitur. 2041,1. Archiepiſcopus ab eo citatus exceptiones profert. 2042,47. V. *Simon Mepham.*

Idacius, Chronologus. 432,5.

Ida, R. Northumbriæ. 90,60, 779,17.

Idola quis primus Regum Anglorum deſtrui præceperit. 85,18. Eorum fana cur non dirui, ſed in Eccleſias commutari, voluerit Gregorius M. 732,25.

Jechonias, R. Judæorum, a Nabuchodonoſore interfectus dicitur, & extra murum projectus, 652,6. Vide 1 Reg.24.6. 2 Paral. 36.6. Jerem.22.19.

Jejunia ſi falſo indicit, presbyter mulctandus; 830,10. ut & ii qui recte indicta non obſervant. 830,60. 927,57. Ordalium & jusjurandum tempore jejunii interdicuntur. 830, 64. 920,67. An jejuniorum tempore barnaces, aves ſcilicet e ligno genitas, liceat comedere. 1073,1. Jejunium quadrageſimale. V. *Quadrageſima.* Quando jejunandum, quando non. 920,56. Jejunandum tribus diebus ante feſtum S. Michaelis. 902,2. Jejunare ſemel in hebdomade, & animæ & corpori ſalutare. 1035,19. 2388,17.

Jephtham a filiis ejectum dicit Radulfus; ſed falſo. 562,26.

Jeremias, Prior S. Trinitatis. 1341,60. 1343,32. 1664,62. Deponitur. 1304,45. 1359,32. Reſtitutus, ſtatim cedit, & in monaſterio S. Auguſtini vivit. 1311,57. 1359,45. Quanta apud Theobaldum Archiepiſcopum gratia pollebat. 1359,24.

Jeruſalem. Ambiguitate hujus vocabuli Diabolus Silveſtrum P.R. decipit. 882,19. V. *Hieroſolyma.*

Ignis aerius, vulgo *ſylvaticus.* 183,14. 939,49. Ignis volans in Cantia viſus. 1443,62. Ignis paſſim in Anglis apparens. 2705,43. Ignis globus pinnaculo templi in Sicilia, ſemper quando fit tempeſtas, inſidere ſolitus. 1189, 37. Ignis Græcus. 656,18. 1189, 48. 2405,34. Ignes quatuor mundum conſumturi. 746,7.

Igwoldus. V. *Ingualdus.*

Ii, inſula Scotica, nobile monaſterium habuit. 786, 15 & 43.

Imago Chriſti lancea transfoſſa ſanguinem & aquam emittit, quibus infirmi ſanantur. 444,27. De imagine Chriſti & B. Virginis mira hiſtoria. 1499,38. Imagines Chriſti & B. Virginis in Eccleſia Wincelcumbenſi fulmine dejectæ. 216,63. 987,36. 2364,18. Imago S. Catharinæ coquendis oleribus inſervit. 2662,37. S. Trinitas imagine non repræſentanda. 2708,16. Imagines a Conſtantino Imp. deponuntur. 444, 14. Imaginum adorationem, a Concilio CP. ſancitam, 445,37. Britanni exſecrantur. 111,51. Earum cultum abominantur Wiclivitæ, 2707,23. Iis falſo attribuuntur miracula. 2707,27.

Imperatores quidam quid maxime notatione & æmulatione dignum habuerint. 470, 9. Imperii Romani quanta olim magnitudo, 640,48. Dividitur in Occidentale & Orientale. 447, 35. Imperii Teutonici nationes ſuis ſingulæ epithetis inſignitæ. 640, 62. Imperator CP. parum favit negotio Hieroſolymitano. 642, 13 &c. ¶ Imperatores: *Conſtantinus M. Mauritius; Phocas; Leontius; Heraclius; Conſtantinus ἐκνονομάχος. Conſtantinus, Irena F; Carolus M. Ludovicus Pius; Lotharius; Arnulfus; Henricus I; Otho M. Otho junior; Otho* III; *Henricus* II; *Conradus; Henricus* III; *Henricus* IV; *Henricus* V; *Lotharius Saxo; Conradus* III; *Fredericus* I; *Henricus* VI; *Otho* IV; *Philippus; Fredericus* II; *Henricus* VII, *Dux Thuringiæ; Willelmus, Comes Hollandiæ; Ricardus Anglus; Ludovicus, Bavarus; Carolus, Boemi F; Winceſlaus; Sigiſmundus.*

Ina, vel Ine, R. Occidentalium Saxonum. 350, 66. 440, 15. 758,5. Eum bellum Cantiæ inferentem Withredus precibus & pecunia placat. 742, 26. 758,23. 1770,46. Monaſterium Glaſtoniæ conſtruit. 758, 36. Cum Cheolredo Rege Merciorum præliatur. 758, 55. 773,40. De Auſtralibus Saxonibus victoriam reportat. 758,59. Romam proficiſcitur. 351,41. Fit monachus. 758, 65. Ejus leges. 759, 8. Genealogia. 758,6.

Incantationes, 881, 32 & 50. Incantatores & venefici quomodo puniendi. 831, 12. 922, 65. Incantatrices duæ in Italia homines in beſtias transformantes. 942, 11. Incantatrix Berkiciæ ex corniculæ loquacitate mala ſibi imminere colligit. 940, 35. 2334, 7. Liberis conſilium dat quomodo ejus corpus a dæmonibus tuerentur. 941, 1. 2334, 18. Ingens dæmon illud a ſarcophago raptum avehit. 941,20. 2334,30. Incantatrices in Hibernia & Wallia leporinam formam induentes. 1076,13.

Incendia in diverſis locis. 106,9. 114,45. 183,15. 213,45. 226,36. 236,6. 982,26. 1289,1290. 1343,34.

Inceſtus quomodo puniendus. 918,24.

Induciæ, ſeu treugæ, certis temporibus obſervandæ. 1453,39. Induciarum forma inter RR. Angliæ & Franciæ. 2578, 45.

Indulgentiæ conceſſæ S. Auguſtini feſtum rite celebraturis. 2119, 61. 2122, 48. Indulgentiarum pollicitatio. 2671, 33. De Indulgentiis quid ſenſerint Wiclivitæ. 2707,12.

Infangtheof, quid. 957,29. 1916,22. 2030,64.

Ingelgerius. 450,13. Matrem ſpiritualem duello liberat. 451, 35. Honores & uxorem recipit. 451,41.

Ingualdus, vel Igwoldus, vel Higwaldus, Epiſcopus Londinenſis. 98,54. 104,38. 742,45. 774,55. 2212,17.

Inguar & Hubba Angliam vaſtant. 461,15. 803,33. V. *Lothebrocus.* Inguar Orientalem Angliam invadit. 804, 54. Edmundi exercitu profligato, ipſum capit, & interfici jubet. 805,62. Abbatiam Elienſem deſtruit. 807,36.

Inguinaria peſtis. V. *Peſtis.*

Injuriarum impatientes Athenis arcebantur a ſtudiis philoſophiæ. 816,19.

Injuſtitia quando, ubi & a quibus præcipue vitanda. 926,63.

Innocentius II, P.R. 504,67. 1665,17. 2253. A Petro Leone Antipapa pulſus, 1019, 10. a Gallo recipitur, 1019, 14. 2383,10. a Lothario Saxone reſtituitur. 1019,23, 1343,9. Uſurpationem ſedis Romanæ ſub anathemate interdicit. 264,2. Legatum in Angliam mittit. 324, 22. Privilegium Auguſtinenſibus ab eo conceſſum. 1800,17. Ejus literæ ad Henricum Wintonienſem, pro monaſterio S. Auguſtini: 1801, 2. ad R. Stephanum, pro eodem: 1801, 18. ad Abbatem & conventum S. Auguſtini, de obſervantia diſciplinæ regularis: 1781,42. ad H. Wintonienſem & R. Herefordenſem, de lite inter Archiepiſcopum & Auguſtinenſes. 1802,43. Obit. 273,42. 1032,65.

Innocentius III, P.R. 701, 29. 1274, 33. 1600, 47. 2259. Ejus literæ confirmantes commutationem terrarum quam fecerant Ricardus R. Angliæ & W. Rothomagenſis. 701, 39. Ejus ſcripta. 2411,66. Dominicanis cum parum faverit vigilans, in ſomnis convertitur. 2421, 13. Ejus literæ ad Hubertum Cantuarienſem, inhibentes nequid tentet in monachorum ſuorum præjudicium. 1602,4. Aliæ ad eundem, cauſæ diſceptationem, ipſiuſq; ſententiam continentes. 1616—1621. Literæ ad Huberti Suffraganeos: 1621, 62. ad R. Ricardum, de negotio Lambethano. 1622, 50. V. *Lambeia*, & *Cantuaria.* Totam Angliam excommunicat. 1724,24. 2415, 40. Ejus literæ de excommunicandis quibuſdam qui Abbati S. Auguſtini &c. vim intulerant, &c. 1850,20. Literæ ad R. Johannem: 1854,52. ad Epiſcopos quoſdam de eccleſia Feverſhamenſi. 1858, 1. Literæ conceſſionem R. Johannis confirmantes. 1866,6. Privilegia ab eo Auguſtinenſibus indulta. 1868,17.

Innocentius IV, P. R. 2263. 2432, 27. Ejus res geſtæ. 2435,23. Fredericum II, Imp. deponit. 2416,42. 2435,30. Ejus literæ de Abbatia S. Auguſtini. 1898,36. 1899,12. 1900, 53. 1901, 30. 1902, 1. Privilegia eidem conceſſa. 1899—1904. A Roberto Groſſeteſt Lincolnienſi, & vivo & mortuo, corripitur. 2436,9.

Innocentius V, P.R. 2272. 2461,67.

Innocentius VI, P.R. 2283. 2605,38. Ejus literæ, de celebrando feſto in honorem S. Auguſtini. 2119,30. Gallis iſte favit, dum Chriſtus Anglis. 2615,36.

Innocentius VII, P.R. 2287.

Inquiſitores per Angliam mittit Henricus II. 1410,12. Quæ mandata iis dederit. 1410,17. Inquiſitores de Trailbaſton. 2494,46.

Inſectorum prælium. 2736,4.

Inſulæ miræ circa Hiberniam. 1076,37. Inſulæ maris mediterranei. V. *Mare.* Quomodo inſulæ poſt diluvium fuerint variis animalibus repletæ. 1078,59.

Interdicto ſuppoſitæ Eccleſiæ. 603, 46. Tota Anglia per ſexennium & amplius ſub interdicto jacet. 2415, 40. 2418,1.

Interpretatio S. Scripturæ in linguas vernaculas culpatur. 2644,49. 2646,37.

Inveſtituræ Eccleſiarum per baculum & annulum a laicis non accipiendæ. 224,22. 240,54. 495,39. 1348,51. 1745,25. Ratio ejus decreti ab Urbano P.R. reddita. 994,53. Adrianus I jus inveſtiendi Carolo M. conceſſit; 444,56. Papæ ſequentes illud Regibus abſtulerunt: ſed utriq; & ille &

iſti,

iſti laudantur. 2318, 10. Anſelmus de inveſtituris cum Henrico I litigat. 228, 25. 999, 20. Henricus jus inveſtiendi deponit. 230, 38. 1000, 39. Jus illud a Papa Imperatori conceſſum: 233 & 234. Sed ea conceſſio, utpote per vim extorta, poſtea in Concilio irrita judicatur. 235, 23. Jure illo Imperator ſe abdicat. 246, 21. 1004, 22. 1008, 35. Idem facit Rex Hungariæ. 1004. 57. V. *Anſelmus*, *Henricus I*, & *Paſchalis II*.

Inundationes maris. 171, 42. 224, 59. 892, 64. Inundatio magna Pariſiis; 696, 58. In Anglia; 710. 9. 1117. 55. 2365, 12. Cantuariæ; 1920, 21. 2460, 8. Uſæ fluvii. 2732, 24.

Joachimus, Abbas de Curacio. 1192, 25. Ejus ſcripta & prædictiones. 1052, 10. 2394, 24.

Jobertus, Prior Coventrenſis. 703, 51. 1604, 5.

Jocelinus, Epiſcopus Bathonienſis. 2133, 56.

Jocelinus, Epiſcopus Sarisburienſis. 266, 23. 533, 24. 625, 32. Excommunicatur. 1062, 45. Abſolvitur. 1068, 17. Vocatur Gocelinus. 1039, 50.

Johanna, Henrici II filia, Siculo nubit. V. *Willielmus, R. Siciliæ*. Comes S. Ægidii eam ducit. 1172, 26. Vocatur Comitiſſa Toloſæ. 2400, 8.

Johannes, Abbas S. Albani. 678, 37. 1589, 48.

Johannes, Abbas S. Auguſtini, eligitur. 1766, 20. 2230. Moritur. 1768, 38.

Johannes, Abbas Boxleienſis. 1674. 30.

Johannes, Abbas Cumbwelenſis. 1678, 54.

Johannes, Abbas Ethelinglenſis. 150, 46.

Johannes, Abbas Glaſtonienſis. 2756, 50.

Johannes, Abbas Hidenſis. 1547, 43. Mittitur ad pacem inter Archiepiſcopum & conventum Cantuarienſem reformandam. 1547—1549.

Johannes Anagnienſis, Legatus P. R. 619, 41. Ejus literæ de lite & pace inter Archiepiſcopum & monachos Cantuariæ. 1323, 1324. V. *Baldewinus A. chiep.*

Johannes, Antipapa, Calixtus III vocatus, degradatur. 1130, 31.

D. Johannes, Apoſtolus, ab exſilio reverſus, quomodo fuerit a plebe exceptus. 1717, 16. Cum Petro conteſtur. 397, 12. Stipem ab Edwardo Confeſſore rogans, annulum accipit: 397, 36. 954, 5, quem poſtea, duobus Hieroſolymam proficiſcentibus apparens, Regi remittit; 397, 47. 954, 42. & denuntiat ei diem mortis inſtare. 398, 23. 954, 55. Edmundo Cantuarienſi, ob precationem omiſſam, ferulam minatur. 2433, 14.

Johannes, Archicantor Eccleſiæ D. Petri in Roma, Anglos Romano more cantare docet. 800, 29.

Johannes Aſton, Wiclivita, quid de præſentia Chriſti in Euchariſtia ſenſerit. 2656, 36. Quam diligenter & indefeſſe ubique prædicarit. 2658, 62. Ejus dogmata. 2659, 24.

Johannes de Baillol, Rex Scotiæ ab Edwardo Anglo conſtitutus. 2469, 58. Ejus genealogia. 967, 30. 2431, 61. Edwardo homagium facit. 2469, 64. Anglos ab aula ſua pellit. 2472, 50. Anglus ab eo contra Gallum ſubſidium petens, repulſam patitur. 2472, 55. Literæ ejus ad Regem Franciæ. 2473, 7. Literæ Regis Fr. ad eum, de fœdere contra Anglum ineundo. 2773, &c. Literæ ejus ad Edwardum, de injuriis querentes, & deditionem quam coactus fecerat revocantes. 2477, 34. Anglos Scotia exigit. 2478, 12. Sæpius ab Edwardo in jus vocatus, non venit. 2478. 24. Victus ſe, & Regnum Edwardo dedit. 2481, 27. V. *Edwardus I, R. Angliæ*.

Johannes Balle, clericus ſeditioſus. 2634, 8. Duæ ejus epiſtolæ Anglicanæ. 2638, 15. Suſpenditur, & membratim diſſecatur. 2644, 4. Dicitur Wicliffi præcurſor. 2644, 39. 1655, 49.

Johannes Beverlacenſis, Epiſcopus primo Haguſtaldenſis, 286, 24. 794, 21. 1691, 48. 1692, 63. poſtea Eboracenſis. 78, 19. 296, 3. 794. 37. 1691, 51. 1692, 65. Ejus educatio, eruditio, & pietas. 1692, 29. Populos ubique docet. 1692, 35. Eremiticam vitam agit. 1692, 55. Ejus diſcipuli celebriores. 1693, 1. Mutum & tineoſum ſanat. 291, 52. Herebaldum pene mortuum ſuſcitat. 1693, 11. Puellam fere deſperatam tactu curat. 415, 29. Ipſo orante, Spiritus S. ſub columbæ ſpecie apparet: 794, 43. Quam viſionem Sigga diaconus intuitus, fulgore uſtulatur: 1693, 24. Johannes vero eum tactu ſanat. 1693, 46. Ad cœnobium Beverlacenſe ſecedit. 296, 6. 794, 61. 1693, 49. Moritur. 1693, 58. Ejus corpus pretioſa capſa conditur: 1700, 14. Miracula ad ejus ſepulcrum facta. 357, 37. Edelſtanus R. contra Scotos proficiſcens, cultellum ſuum, poſt victoriam magno pretio redimendum, ibi relinquit. 357, 50. Johannes Regi apparet. 357, 62. Terræ ejus, reliqua Northumbria vaſtata, quomodo immunes. 966, 16. 2344, 56.

Johannes de Bokingham, Epiſcopus Lincolnienſis. 2627, 48. 2736, 21. Ejus literæ de excommunicandis Wiclivitis. 2651, 59. Literæ ejus de cauſa Willielmi de Swinderby. 2668, 26.

Johannes de Britannia, Comes Richmondiæ. 2137, 54.

Johannes Brompton rationem & ſcopum hiſtoriæ ſuæ exponit 725, 38.

Johannes, Cardinalis S. Stephani, P. R. Legatus. 1854, 4. Ejus ad Papam literæ de gravaminibus Auguſtinenſium. 1854, 24.

Johannes, Comes Ceſtriæ, Huntingdoniæ, & Lincolniæ. 2431. 26. Ejus uxor. 2430, 39. Mors. 2431, 51. Sorores ipſius quibus nupſerint. 2431, 59.

Johannes, Comes de Meynteth in bello capitur. 2596, 52. Membratim diſſecatur. 2592, 30.

Johannes de Conſtantiis, Epiſcopus Wigornenſis. 688, 38. 693, 3. 1597, 5. Obit. 1614, 41.

Johannes, CP. Patriarcha, *Univerſalis Epiſcopi* titulum affectat. 433, 50.

Johannes Cremenſis, presbyter, Legatus P. R. 251, 61. Papæ literæ eum commendantes. 252, 1. Angli ejus adventum indigne ferunt. 1663, 29. Concilium Londini celebrat. 253, 5. 504, 24. 1015, 22. Hic cum contra conjugia clericorum interdiu tractaſſet, veſperi cum meretrice rem habet. 1015, 26. Dicitur, eum cum meretrice fuiſſe interemtum: 2382, 35. Sed ibi forſan legendum, *inventus*.

Johannes Damaſcenus. Ejus liber Latine vertitur. 1038. 3.

Johannes, Decanus Sarisburienſis, fit Epiſcopus Norwicenſis. 588, 18. A Rege mittitur ad monachos Cantuarienſes. 1487, 33. Ejus iter ad Siciliam. 595, 32. 1112, 53. A profectione Hieroſolymitana Papa eum abſolvit: 1175, 35. Rex vero mille marcas eam ob cauſam ab illo extorquet. 1174, 38.

Johannes Deveniſſe, vel Devehech, vel Deveniche, eligitur Epiſcopus Wintonienſis: 2082, 7. Sed, Rege ad Papam pro alio ſcribente, electio iſta caſſatur. 2082, 12. P. R. conſtituit eum Abbatem S. Auguſtini. 2082, 4. 2284. Rex contra ipſum ad Papam ſcribit, 2082, 30. ut & proceres Regni; 2083, 49. Papa nihilominus ipſum ad Abbatiam mittit: 2083, 52. Sed Rege vetante ne admittatur, 2083, 55. conventus eum excludit. 2084, 59. Ejus literæ de procurationibus Archidiaconi Cantuarienſis. 2085, 20. Moritur. 2118, 11.

Johannes Devereux, unus e xiv Regni Præfectis. 2687, 38. Vocatur Johannes de Enroſe. 2685, 64. 2697, 59.

Johannes de Eltham, Edwardi II F. Comes Cornubiæ. 2553, 37. 2554, 13. Moritur. 2568, 33.

Johannes, Epiſcopus Aſaphenſis. 1674, 29.

Johannes Epiſcopus Aſaphenſis alius, ſententiam in Ricardum II latam recitat. 2756, 28.

Johannes, Epiſc. Bangorenſis. 2696, 5.

Johannes Epiſc. Bathonienſis 57, 12. 217. 42. Hujus prædeceſſores omnes ſedem Wellis habuerunt. 478, 20. Obit. 1014, 39.

Johannes, Epiſc. Candidæ Caſæ 653, 31. Conſecratur. 1162, 10.

Johannes, Epiſc. Carleolenſis. 2136, 16. 2514, 12.

Johannes, Epiſc. Ciceſtrenſis. 568, 34.

Johannes, Epiſc. Exonienſis. 631, 58.

Johannes, Epiſc. Glaſguenſis. 1700, 43.

Johannes, Epiſc. Glaſguenſis alius, ab Eboracenſi ſuſpenſus, Hieroſolymam proficiſcitur. 245, 31. V. *Turſtinus Eborac.* P. R. jubet eum ad Epiſcopatum redire. 248, 16. 264, 32. 325, 58. Moritur. 276, 52.

Johannes, Epiſc. Herefordenſis. 2743, 11.

Johannes, Epiſc. Roffenſis. 259, 23. 504, 23. 1015, 21. 1341, 43. Moritur. 1343, 41.

Johannes, Epiſc. Wigornenſis. 631, 31. 1039, 54. 1367, 20.

Johannes Eſſex, Abbas S. Auguſtini ultimus, monaſterium ſuum in manus Henrici VIII tradit. 2293, 11.

Johannes de Fortham, Epiſc. Dunelmenſis. 1696, 4. Scotis id poſtulante, 2680, 62. officio Theſaurarii privatur. 2683, 40. Ab aula eliminatur. 2705, 46. Ad Elienſem cathedram transfertur. 2719, 7.

Johannes de Gaunt, Comes Richmondiæ. 2602, 53. Henrici Lancaſtrii filiam ducit. 2635, 30. Fit Dux Lancaſtriæ. 2618, 65. Ejus ope Rex Caſtellanus in Regno collocatur. 2629, 3. Hiſpani filiam ducit. 2620, 40. Ejus domus, cum pretioſa ſupellectili, a plebeis tumultuantibus incenditur. 2635, 29. Ejus uxor, ſeditioſorum rabiem fugiens, a ſuis etiam excluditur. 2640, 36. Ipſe interim cum Scotis de Regni negotiis tractat. 2639, 49. 2640, 36. Quibus auribus & animo ſuæ calamitatis nuntium acceperit. 2640, 56. Servi eum deſerunt. 2641, 18. Rumores ad eum vero longe majores allati. 2641,

2641, 20. Comes Northumbriæ eum hoſpitio invitat, 2641, 29. ſed auditis quæ acciderant, non audet excipere, 2641, 31. ſed perſequitur. 1641, 44. A Scotis amice & ample excipitur, 2642. 1. & bona conſcientia lætatur. 2642, 19. Catharinam de Swinford e familia ſua movere cogitat: 2642, 40. quod & facit. 2642, 49. Rex & fratres eum conſolantur. 2642, 51. Comitis Northumbriæ obſequium reſpuit. 2643, 1. Ad Regem magno comitatu deducitur. 2643, 15. A vindicta quam fuerit alienus. 2643, 32. 2644, 28. Wiclifum ejuſque diſcipulos tuetur. 2647, 19. 2668, 3. Scotiam vaſtat. 2774, 40. Licentia a Rege obtenta, 2676, 20. cum exercitu in Hiſpaniam trajicit, ut Regnum Caſtellanum conjugis jure ſibi vendicet. 2676, 35. Nobiles cum eo profecti. 2676, 63. Ejus filiæ quibus maritatæ. 2677, 6. Concordia cum Hiſpano facta, redit: 2677, 17. Quantum pecuniæ ab eo acceperit. 2677, 22. Breſtam ab obſidione liberat. 2677, 32. Alia feliciter ab eo geſta. 2678, 16. Solennem venationem inſtituit. 2737, 14. Franciam adit, de pace tractaturus. 2639, 50. 2741, 15 & 21. Honores a Gallo ei exhibiti. 2739, 54. Conſtantia ejus uxor moritur. 2741, 30. Ducatum Vaſconiæ & Aquitaniæ Rex ei concedit. 2742, 1.

Johannes Gilbert, Epiſc. Herefordenſis, fit Regni Theſaurarius. 2683, 42. Munere privatur. 2735, 28.

Johannes de Grai, Epiſc. Norwicenſis. 707, 43. 1681, 28. Rex Johannes ad ſedem Cantuarienſem eum transferre conatur, ſed fruſtra. 2414. 61.

Johannes de Holand, frater R. Ricardi II. 2675, 64. 2676, 63. Ejus uxor. 2677, 15. Erat Comes Huntingdoniæ, 2737, 21. Præfectus maris, 2735, 38. Dux Exoniæ. 2754, 25.

Johannes Hotham, Epiſc. Elienſis, 2132, 20.

Johannes, Imp. CP. veneno perit. 613, 62.

Johannes de Kinwell, Epiſc. Lincolnienſis. 1620, 36.

Johannes de Langton, Epiſc. Ciceſtrenſis. 2007, 67.

Johannes de Mariſco, Prior S. Auguſtini. 1876, 57. Ejus literæ ad Honorium III, P.R. 1875. 47.

Johannes de Monford, Dux Britanniæ. 2585, 3.

Johannes Offord, Archiepiſcopus Cantuarienſis. 2283.

Johannes Oldcaſtell crematur. 2291.

Johannes Papirio, Romanæ ſedis Legatus, Anglo fidelitatem jurat. 527, 7. Quatuor Epiſcopos in Hibernia conſtituit. 279, 54. 527, 6.

Johannes Pecham, Archiepiſcopus Cantuarienſis. 2273. 2460, 27. Cruce prævia, intrat monaſterium S. Auguſtini. 1929, 47. Ejus literæ ad Abbatem S. Auguſtini. 1932, 65. A Rege invitatus ad convivium in monaſterio Auguſtinenſium, 1921, 31. quoniam erecta cruce illuc ingredi non licuerit, extra in hoſpitio ſuo manet. 1952. V. *S. Auguſtini Eccleſia.* Walliam viſitat. 2465, 29. Articuli hæretici ab eo damnati. 2467, 5. Moritur. 2471, 34.

Johannes IV, P.R. 438, 36. 2229.

Johannes V, P. R. 441, 46. 2231.

Johannes VI, P. R. 442, 10. 2233.

Johannes VII, P. R. 442, 12. 2233.

Johannes, Pontifex Romana. 2139.

Johannes VIII, P. R. 451, 20. 2239.

Johannes IX, P. R. 452, 62. 2241.

Johannes X, P. R. 453, 54. 1644, 22. 2241.

Johannes XI, P. R. 454, 30. 2241.

Johannes XII, P. R. 1646, 42. 2243.

Johannes XIII, P. R. 2243. Ob crimina depoſitus, recipitur. 457, 21. Synodum a Leone habitam proſtibulum vocat. 457, 24. Dum cum alterius uxore ſe oblectat, a diabolo percuſſus moritur. 457, 31. Privilegium ab eo Auguſtinenſibus indultum. 1778, 49.

Johannes XIV, P. R. 2243.

Johannes XV, P. R. 2243.

Johannes XVI, P. R. 1648, 8. 2245.

Johannes XVII. P. R. 1648, 34. 2245.

Johannes XVIII, P. R. 2245.

Johannes XIX, P. R. 1649, 12. 2245.

Johannes XX, P. R. 2245.

Johannes XXI, P. R. 2271. Privilegia ab eo Auguſtinenſibus conceſſa. 2924, 1. Ex docto fit indoctus. 2462, 6. Longam ſibi vitam pollicitus, 2462. 11. ruina cameræ ſuæ perit. 2461, 58.

Johannes XXII, P. R. 1730, 59. 2279. Ejus actus. 2533, 66. 2565, 44. Imperatorem, & Nicolaum Antipapam excommunicat. 2553, 60. Ejus literæ, ad Icherium de Concoreto, eum conſtituentes judicem controverſiæ inter Archiepiſcopum & Auguſtinenſes: 2041, 1. ad Ricardum Priorem S. Trinitatis, de Petro Dene. 2060, 25. Negat animas piorum frui beatifica viſione ante diem judicii: 2067, 24. Sed moriturus iſtam opinionem retractat. 2067, 63. Franciſcani quidam igni adjudicantur, quod ipſum ejuſque ſucceſſores hæreticos vocarit. 2609, 61.

Johannes XXIII, P. R. 2289.

Johannes Pontoyſe, Epiſc. Wintonienſis, obit. 1003, 56. Monaſterium S. Auguſtini quantum ope & opibus adjuverit. 2003, 2004. Ejus teſtamentum. 2004, 18.

Johannes, Prior Combwellenſis. 1878, 30.

Johannes, Prior Combwellenſis, alius. 1941, 5.

Johannes, Prior Doverenſis. 1457, 61.

Johannes Purney, Wiclivita. Ejus mores, 2660, 26. doctrina. 2260, 6.

Johannes, Rex Angliæ, cognominatus *Sine terra.* 2059, 38. 1281, 31. Comitis Marianæ filiam ducit. 581, 1. 2082, 36. Willielmus Comes Glouceſtriæ eum ſibi hæredem conſtituit. 594, 57. 1116, 35. Cingulo militari ornatus, in Hiberniam trajicit. 626, 45. 1145, 28. Hiberniæ Dominus vocatur. 629, 37. Glouceſtrii filiam ducit: 650, 5. ſed Archiepiſcopus anathema ei interminatur, ſi ad eam accedat. 1550, 5. Terra ejus interdicto ligatur: 650, 4. Relaxatur. 650, 8. A patre deficit. 1150, 14. Mortis paternæ erat præcipua cauſa. 1154, 65. Ricardus frater terras & honores ei concedit. 1155, 12. 1157, 25. 1168, 63. 2401, 51. Epiſcopi & magnates jurant ſe illum pro Rege habituros, ſi quid Ricardo humanitus acciderit. 1228, 20. Ejus literæ ad Epiſcopum Londinenſem. 663, 54. Elienſem Cancellariatu & Regno pellit. 664, 665. 1223—1228. 1577, 60. Papa ipſum alioſque Elienſis adverſarios excommunicat. 1229. Pro Elienſi intercedit. 1231, 30. Gallus largis pollicitationibus eum ad defectionem ſollicitat. 1236, 57. 2407, 8 & 63. Regnum occupare nititur. 668, 45. 1152, 7. 1581, 47. 2586, 36. Poſſeſſionibus & honoribus eum orbat Ricardus. 1258, 1. Gallus, cui militarat, eum neglectui habet. 1261, 40. 2408, 57. Miſericordiam fratris petit, & invenit. 673, 7. 1261, 45. Comitatus Moritonii & Gloverniæ recipit. 1261, 53. Ducatum Normanniæ obtinet, 705, 59. 1281, 40. 2414, 25. & Regnum Angliæ. 705, 64. 2281, 47. 2260. Scotus accerſitus ei homagium facit; 1283, 9. 2414, 34. Eique promittit, Alexandrum F. abſque ejus conſenſu uxorem non ducturum; 1284, 2. Sed hoc promiſſum poſtea violatum. 1284, 10. Conjugem repudiat: 706, 5. 2416, 1. quod indigne fert curia Romana. 706, 14. Cenomanniam, quod Arthuro adhæſerit, ſubvertit. 2414, 23. Arthurum Ducem Britanniæ a ſe dimittit. 706, 19. Pacem cum Gallo init. 706, 58. 2415, 53. Terram Biturigum & Averniæ Gallo concedit. 706, 62. Iſabellam Comitis Engoliſmenſis filiam ducit. 707, 55. 2416, 2. Ejus liberi. 2416, 5. 2417, 61. Coronatur Weſtmonaſterii, 707. 62. 2281, 50. 2414, 5 & 27. & Cantuariæ. 709, 3. Animum Regis exuens, tyrannidem, & luxuriam exercet. 2414, 54. Decimam-tertiam partem bonorum per Angliam exigit. 1724, 17. Epiſcoporum nonnulli, exactiones ejus non ferentes, exſulant. 1724, 14. Monachos Cantuarienſes monaſterio ejicit, & clerum pene univerſum opprimit. 2415, 26. Stephanum de Langton admittere recuſat. 1724, 29. Ipſe & fautores ipſius excommunicantur, & totum Regnum ſub interdicto per ſexennium & amplius jacet. 1724, 26. 2415, 40. 2418, 1. Arthurum nepotem dolo captum occidit. 2413, 64. 2417, 26. A Gallo bis citatus, non comparet. 2420, 27. Scoto iratus ob fœdus cum Flandrenſi initum, Berwicum capit: 2420, 40. Obſidibus acceptis, redit. 2420, 49. Leges & conſuetudines Anglicanas Hibernis imponit. 2420, 55. Walliam ſubjugat. 2420, 62. Gallus terras ejus tranſmarinas occupat. 2417, 30. Eccleſiaſticorum poſſeſſiones in fiſcum redigit. 2418, 10. A clero & populo deſtitutus, ſe & ſucceſſores Papæ beneficiarios facit. 2418. 26. Gallus Normannia exire cogitur. 2418, 40. Johannes abſolvitur. 2418, 43. 2420, 23. A Baronibus ob tyrannidem reprehenſus, 2418, 46. chartam de libertatibus iis concedit, 2418, 64. quam mox violat. 2418, 67. Charta ejus qua Angliam & Hiberniam Pontifici Romano vectigales reddidit. 2419, 20. Forma juramenti de fidelitate ab eo Papæ præſtanda. 2420, 7. Chartæ Auguſtinenſibus conceſſæ. 2131, 33. 2233, 18. Controverſia inter ipſum & Auguſtinenſes de donatione Eccleſiæ Feverſhamenſis. 1843, &c. Ejus literæ ad Abbatem & conventum; 1845, 24 & 62. 1851, 27. ad vicecomitem Cantiæ; 1846, 57. ad Epiſcopum Elienſem, &c. 1852, 22. ad Hubertum Cantuarienſem. 1855, 60. Poſſeſſiones Auguſtinenſium, quas abſtulerat, reſtituit. 1856, 56. Liberas electiones Epiſcoporum & Abbatum concedit. 1865, 54. Ejus conceſſio Papæ literis confirmatur. 1866, 2. Ejus libido

intolerandâ Barones adverſus ipſum inſtigat. 2422, 22. V. *Euſtachius de Veſcy*. Varia fortuna cum Baronibus pugnat. 2423. Barones Ludovicum Gallum ad Regnum ejus capeſſendum invitant. 2423,59. V. *Ludovicus VIII*. Johannes etiam exteros advocat. 2424, 15. Ludovicus ait, eum jus omne ad Regnum amiſiſſe; ob proditionem erga fratrem, 1868, 55. quod Arthurum nepotem interfecerat, 1869, 12. quod Angliam Papæ tributariam reddiderat, jura everterat, Barones &c. oppreſſerat, fidem datam violarat; &c. 1869, 33. Hubertus eum ratione electionis, non ſucceſſionis, coronabat. 1869, 4. Cur Quinque portus privilegiis dotaverit. 1424, 30. Petri cujuſdam de eo prophetia quomodo impleta. 2424,51. Dyſenteria petit, 2425,15. vel, ut alii aiunt, veneno. 2425, 20. Dum enim Priorilſam ſtuprare parat, 2425,30. monachus ejus vitæ inſidiatus, 2425, 41. venenatis pyris eum de medio tollit. 2425,61. Quæ Rex paulo ante minatus fuerit. 2425, 22 & 55. Corpus exenteratum Wigorniæ ſepelitur. 2425, 18. 2426, 13. Quid de anima ipſius ſentiendum ſit, ſacerdos quidam in viſione jubetur ex Pſalmo LII colligere. 2426, 17. Quid filiis & filiabus acciderit. 2426,32.

Johannes, Rex Hieroſolymitanus, in Angliam venit. 2430, 43.

Johannes Romanus, Archiepiſcopus Eboracenſis. 1727, 60. 2502,21. Ejus parentes. 2507,32. Doctus erat, ſed avarus. 2507,35. Contentiones inter ipſum & Dunelmenſem. 2507,46. Eccleſiam ſuam ædificiis auget & ornat. 1727, 66. 1728, 20. Ptochodochium S. Petri conſtruit. 1728,3. Ejus mors & ſepultura. 1728,32. 2507,40.

Johannes Salernitanus, P.R. Legatus. 710,12.

Johannes de Sarisberia eligitur Epiſcopus Carnotenſis. 592, 20. 1434.14. Capituli Carnotenſis ad eum literæ. 592, 40. Regis Francorum ad eum literæ. 593,5. Senonenſem conſecrat. 594,54.

Johannes Scotus Dionyſium Areopagitam Latine reddidit. 148,57. Hæreticus a quibuſdam putabatur. 148,66. Graphiis puerorum confoditur. 149,18. Ejus facetiæ aliquot. 148, 30.

Johannes Stratford, Epiſcopus Wintonienſis. 2763,37. Ad Cantuariam transfertur. 2066, 42. Sententiam Icherii in prædeceſſorem ſuum latam cogit Auguſtinenſes revocare. 2069,1. Ejus literæ de vicariis quibuſdam ad monaſterium S. Auguſtini pertinentibus. 2104,28. 2109, 4. 2111,21. 2115, 22. Ad Gallum mittitur. 2571,8.

Johannes Straw, proprio nomine *Watt Tyler* dictus. 2636,56. Hic, aliiq; plebeii, tumultum excitant. 2156, 49. 2286. Occaſio hujus ſeditionis. 2633,33. Omnia rapinis, cædibus, incendiis implent. 2156,55. 2636, 1. Regni proceres exſtirpare cogitant. 2634,1. Captivos e carcere extrahunt. 2634, 6. Regem ad colloquium citant. 2156, 64. Urbem diripiunt. 2157,5. Rex ad eorum petitionem chartam libertatis toti Angliæ concedit. 2634, 61. Archiepiſcopum alioſq; ſecuri plectunt. 2157,9. 2635,9. Lancaſtrii palatium incendunt. 2635, 25. Unum e ſociis qui argentum illinc ſurripuerat, una cum argento in incendium projiciunt. 2635, 50. Alios qui cellam vinariam ejus domus intraverant, oſtio obturato, comburendos relinquunt. 2635, 55. A Rege petunt ut cuivis liceat feras & piſces ubivis capere. 2636, 64. Strawius Regi minatur. 2637,5. Occiditur. 2637, 9. Hujus tumultus duces: 2637, 38. Eorum orationes. 2637, 44. Seditio ſedatur. 2157, 21. 2637,15. Hæc tumultuandi rabies late diffuſa; 2638,35. ſed terror tumultuantium latius. 2639, 33. Quam ſevere in quoſdam eorum fuerit animadverſum. 2643, 52. Rogatu Reginæ & Lancaſtrii venia reliquis indulgetur. 2644, 15.

Johannes de Temporibus CCCLXI annos vixit. 1032,54. 2387, 37.

Johannes, Theſaurarius Eboracenſis, fit Epiſcopus Pictavenſis. 675,62. Brebantinos Pictavium vaſtantes vincit. 590, 10. Fit Archiepiſcopus Lugdunenſis. 676,1.

Johannes de Thuresby, primo Epiſcopus Menevenſis, poſtea Wigornenſis, poſtremo Eboracenſis. 1732,46. Erat Regis Cancellarius. 1732,50. Hic forſan eſt qui cuſtos rotulorum cancellariæ vocatur. 2078, 13. Litem inter cives Eboracenſes & conventum B. Mariæ ſedat. 1733,1. Novi chori fabricam inchoat. 1733, 13. Capellam B. Virginis ſculpturis & picturis ornat: 1734, 2. Illuc prædeceſſorum corpora transfert: 1734, 5. Capellanum pro ipſius anima &c. oraturum ibi conſtituit. 1734, 8. Moritur. 1734,17.

Johannes de Valois. 2588, 67. 2592, 63. Coronatur Rex Franciæ. 2602,38. Regem Navarniæ ad ſuas partes allicit: 2609, 9. Eum in carcerem conjicit. 2611, 57. Ab Edwardo Walliæ Principe, prælio victus, capitur, 2613. & in Angliam ducitur. 2615, 14. Windeſoriæ cuſtoditur. 2616,12. Pretium redemtionis. 2618, 19 & 56. Fidem datam violans, cum filio in caſtello Somertonenſi cuſtoditur. 2619, 24. Ad turrim Londinenſem transfertur. 2623,8. Concordia inter ipſum & Anglum facta. 2624, 61. Londinum venit. 2627, 12. Aurum & ... clam colligit. 2627, 59. Mortuus, proditiones ſuas omnes Anglo fatetur, & veniam orat. 2628,2. Moritur. 2527, 56.

Johannes de Waltham, privati ſigilli cuſtos. 2685,56.

Johannes Walton, Epiſcopus Sarisburienſis. 2729,13.

Johannes de Warenna, Comes Surriæ. 2132,21.

Johannes Wiclif Evangelium Anglice vertit. 2644,44. Ejus doctrina; 2644, 29. 2664, 65. præcurſor; 2644, 39. 2655, 49. fautor præcipuus. 2647, 19. Se vitam citius quam ſententiam deſerturum ait: 2647,3. mox tamen eam videtur retractare. 2647, 22. 2649,47. Ejus ſententia de corporis Chriſti præſentia in Euchariſtia. 2647,43. 2649, 32. Novem ejus articuli hæreſeos damnati: 2650, 8. Quindecim alii pro erroneis tantum habiti. 2650,39. Coram Epiſcoporum concilio comparet. 2647,14. 2649,38. Opiniones ejus damnantur. 2650,55. Epiſcoporum literæ de excommunicandis ejus ſequacibus. 2651 &c. Ejus ſocii & diſcipuli. 2655 57. 2656,36. 2657,3. 2658,62. 2660,26. 2661,37. 1662,24. 2665,62. Eorum fautores. 2661,47. Imaginibus adverſabantur. 2662,41. 2663,11. Lollardi vocati. 2662,16. Eorum multitudo; 2663, 29. 2664, 1. 2666, 59. veſtitus; 2663, 40. mores; 2663, 60. concordia; 2664, 38. dogmata. 2707, 2708. Invectiva in eos. 1661, &c. Plebs, proceres, clerus, Rex in eos conſpirant. 2708,37. Regis in eos edictum. 2709,1. Archiepiſcopus Cantuarienſis eis terrorem incutit. 2736,17.

Jordanus, Archiepiſcopus Ravennæ. 432,17.

Joſeph, Epiſc. Landavenſis. 467,32.

Joſephus, Hiſtoricus. 431, 15. Statuam Romæ meruit. 431,20.

Irene, Imperatrix, imaginibus favet. 445,40. Conſtantinus F. eam imperio privat: 445,51. 565,6. ipſa, Conſtantinum & imperio & oculis. 447,4. 565,7.

Iricius, R. Scotiæ. 2485,23.

Iris, lapis. 1073,16.

Iſaac, Imp. V. *Curſac*.

Iſabella, Edwardi II uxor, cum filio, exſulat. V. *Edwardus II*. Reditum parat. 2544, 10. Cum filio & aliis coexſulibus redit. 2544,21. Literæ ejus adventus cauſam exponentes: 2764,27. aliæ, oſtendentes cur mariti conſortium fugerit. 2767, 29. Audito ejus adventu, proceres advolant, Rex vero cum ſuis avolat. 2544,32. 2545,12. Ipſa cum Mortimero Regni habenas moderatur. 2552,67. Scotos a ſubjectione Anglis præſtanda liberat. 2553,41. 2560,16. Noves Comites creat. 2554,12. Populus & proceres de tyrannide ejus conqueruntur. 2555,47. Sententia in eam lata. 2556,18. Moritur. 2618,54.

Iſidorus Hiſpalenſis. 432,29. 437,33.

Iter ab Anglia ad Marſiliam; 1175,47. a Marſilia ad Salernum; 1174, 14. a Salerno ad Meſſanam; 1179,49. ab Anglia ad Siciliam. 595,32. Iter Philippi a terra S. in Franciam. 1214—1222.

Ithamarus, Epiſcopus Roffenſis. 439,6. 1635,24.

Jubileus, primo centeſimus quiſque, 2195,44. 2528,37. poſtea quinquageſimus, 2195,49. 2602, 28. deniq; trigeſimustertius annus erat. 2195, 51. Indulgentia tunc conceſſa. 2195,46. Bonifacii IX decretum de jubileo alibi quam Romæ celebrando. 2195,57. Jubileus in honorem Thomæ Cantuarienſis. 2036,17. 2145,44.

Judæi Chriſtiana mancipia non permittantur habere. 1450, 22. Chriſtianorum teſtimonium adverſus eos admittendum. 1450,26. Adverſus Chriſtianos teſtibus ſuis utuntur: 1450,28. Juriſdictiones iis non committendæ. 1081, 54. Leges de contractibus cum iis faciendis. 1258, 43. Judæi converſi a poſſeſſionibus non excludendi. 1450, 32. Mira quorundam converſio. 444, 27. Unus, qui ut mortem evaderet baptizatus fuerat, ad Judaiſmum relabitur. 1159,66. 1160,31. Quidam librum mire inveniens prophetiam præclaram de Chriſto continentem, convertitur. 2435,31. Quidam die Sabbati in latrinam decidens, & extrahi nolens, moritur. 2437, 4. Ante Henricum II nullibi in Anglia præterquam Londini mortuos ſepelie-

ſepeliebant. 1129,47. Henricus II eos exactionibus fatigat. 1403,45. In Galliis incarcerati, libertatem pecunia redimunt. 609,49. Ricardus I ſuæ coronationi eos intereſſe vetat. 1159, 48. 2401,34. In contumeliam Chriſti arietem crucifigunt. 1005,52. Norwici puerum crucifigunt; 1043,26. alium Gloverniæ; 1050,38. 2394,17. alium Lincolniæ; 2444,14. alium apud S. Edmundum, qui poſt ſepulturam miraculis inclareſcit. 1458,22. Eorum ſtrages Londini; 647,59. 1159, 1160. 2401,38. Stanfordiæ; 1171,41. Lincolniæ; 2454,59. aliis in locis. 651,50. 1161,1. Eboraci ſeipſos occidunt. 651,56. 1172,64. 2402, 38. Quidam Chriſtiani fiunt. 1160,48. Johannes quidam Judæorum ſpoliis onuſtus occiditur, & martyris honores obtinet. 2402,43. Ob monetæ tonſuram, quibuſdam ſuſpenſis, reliqui ejiciuntur. 2462,58. 2466,14. Anglia ad unum omnes exiguntur. 1728,17.
Judas Iſcariotes ubi natus. 1219,56.
Judices juſte judicanto. 903,3. Quædam ab iis inter judicandum apprime obſervanda. 929,44. V. *Præpoſiti.* Judices injuſti, cruentis hoſtibus pejores. 903,24. Quomodo puniendi. 872,3. 924,2.
Judicium ſubire nemo tenetur donec reſtituantur injuſte ablata. 547,16. 711,49. 1748,5. Eccleſiæ negotia primo judicanda. 2355,47. Actiones ex intentione judicandæ. 2327,63. Judicium aquæ. V. *Aqua.* Judicium ferri. V. *Ordalium.* Judicium ſanguinis. V. *Clerici, & Eccleſia.* Judicii extremi ſigna. 733,29. 2645,7.
Juliana de Leyburn, Comitiſſa Huntingdoniæ, manerium donat Auguſtinenſibus. 2138,24.
Julius Africanus. 431,23.
Ivo Carnotenſis. 432,52. 490,19.
S. Ivonis corpus quomodo repertum. 883,13. Fons ſalubris e tumulo ejus ſcatet. 883,23. S. Ivonis eccleſia prope Huntingdoniam. 868,53.
Juramentum illicitum non ſervandum. 1391, 42. Jurare omnino illicitum, juxta Wiclivitas. 2707,64. Perſonaliter jurare, Regibus Siculis inſuetum. 594, 8. *Jurare in animam alterius*, dicendum; non, *in anima.* 594, 7. Juramentum quod vel manu propria fit, vel in animam jubentis juratur, unum ac idem eſt. 594, 21. Juſjurandum quo tempore prohibeatur. 830, 64. Juſjurandum unius twelfhindi hominis æquale jurijurando ſex villanorum: 846,24. Presbyteri & thayni, æqualia 846,28. Leges de juramentis. 821,56. Juramentum fidelitatis. 859,46. 2482,23. Juramenti forma. 580,63. Forma juramenti a ſubdito in Regis ſui perſona præſtiti. 1185,54.
Jura regalia. 923,48. Jura Regni & Eccleſiæ, non confundenda. 544,12. 545,46.
Jus ferri, foſſæ, & furcarum. 1511,4.
Juſtificatio non admittit gradus. 2658,23.
Juſtinianus, Imp. 432,14.
Juſtinus, Hiſtoricus. 431,18.
Juſtitiarii *errantes.* 1588,60. 1590,20. Juſtitiarii ſuper *le Eyre.* 2606,14. Juſtitiarii ſuper *Traylbaſton.* V. *Traylbaſton.* Sex Juſtitiarii capite damnati. 2727,50.
Juſtus, Epiſc. Roffenſis. 734,7. Ejectus, ſtatim revocatur. 437,9 & 42. 739,6 & 39. 1633,34. Fit Archiep. Cantuarienſis. 77,59. 100,28. 437,61. 739,60. 1634,8. 2229. Literas & pallium a P.R. accipit. 739,63. V. *Bonifacius V.* Moritur. 1634,37. 2768,61.

K.

KArleon, ſive civitas Legionum, in Southwallia, olim bonarum artium domicilium. 814,35.
Kelredus. V. *Cheolredus.*
Kenelmus, Rex Merciæ. 776,51. Virga ab eo terræ infixa ſtatim frondeſcit. 777,21. Ab Askeberto decollatur. 777, 28. Ejus cædes & ſepulturæ locus miris indiciis noteſcit. 777,36. Ejus corpus Winchecombam transfertur. 778,14. E priori ſepulcro fons ſicer erumpit. 778,16. Quendredæ ſorori, quæ eum interfici fecerat, oculi e capite evolant. 778,23.
Kenelworthæ caſtrum obſidetur. 2437,55. 2454,52. Capitur. 2437,60.
Kenewaldus. V. *Cenwaldus.*
Kenewesburn. 1895,63.
Kenewinus. V. *Kynewinus.*
Kenglis, vel Kynglis, vel Kineglisus, vel Kinegilſus, Rex Occidentalium Saxonum. 755,7. Cum ſua gente convertitur. 438,40. 1635,53. Baptizatur. 756,8.
Kenington. 2027,50. Appropriatio Eccleſiæ. 2102,20. Munus & portio vicarii. 2104,26.
Kenredo loquela reddita eſt triduo poſt linguam exſectam. 133, 40. Vocatur Renredus: 944,25. Pro quo legendum *Kenredus*, ut 2370,22.
Kenredus, R. Merciæ, fit monachus. 442,21 & 28. 773,28.
Kenredus, vel Coenredus, R. Northumbriæ. 91,23. 795,3.
Kenwinus, vel Kenewinus, R. Occid. Saxonum. 439,15. 756,50.
Kenulſus, Epiſc. Dorcaceſtrenſis. 453,10.
Kenulfus, vel Kenewlfus, vel Coenwlf, R. Merciæ 114,2. 1642,16. Eadbertum vincit. 114,46. 776,52. Leonis III ad eum literæ. 1743,47. Ejus ad Leonem literæ de dignitate ſedis Dorobernenſis. 1775,53. Chartæ ejus de terris Eccleſiæ Chriſti, Cantuariæ, donatis. 2211—2216. Se Regem Cantiæ vocat. 2215,26. 2216,23. Wolfredus Archiepiſcopus de eo queritur. 2213,35. Interficitur. 776,58.
Kenwolfus, R. Occid. Saxonum. V. *Cenwallus.*
Kenwolfus, vel Kinewolfus, vel Kynwlf, R. Occid. Saxonum. 444,13. 770,17. Ab Offa ſuperatur. 770,42. Occiditur. 110,39. 770,55.
Kewelinus, vel Chichelinus, vel Quichelmus, R. Occid. Saxonum. 755,16. Sicarium ad occidendum Edwinum R. Northumbriæ mittit. 780,63. Ab Edwino ſuperatur. 781,9. 1634,28.
Kinadius, R. Scotorum, ab Edgaro Anglo vincitur. 2470,26.
Kinebertus, Abbas S. Auguſtini. 1777,35. 2240.
Kinebertus, Lindenſis, vel Lincolnienſis, Epiſcopus. 774,61. 793,5.
Kinewalchius. V. *Cenwaldus.*
Kinewoldus, Epiſc. Wicciorum. 154,45. Vocatur Cenewaldus, 2219,19. & Ceonwaldus. 157,28.
Kingſdown. 1829,40.
Kingſmelle. 1807,13. 1827,2. 1881,16.
Kingſtonæ Reges Angliæ olim conſecrari ſoliti. 452,16. 453, 63. 455,5 & 38. 458,37. 460,1. 862,65. 1644, 11 & 26 & 61. 1647, 13 & 48.
Kinſius, Archiep. Eboracenſis. 79,40. 184,24. 478,8. 952, 18. 1700,40. Turrim excelſam Beverlaci extruit, & Eccleſiæ multa largitur. 1700,48. De ventre matris cæſus fuit. 1700,55.
Kirkham. V. *Carkamenſe.*
Κύριε, ἐλέησον. 436,17.
Kyrie, Rex ſplendens. 879,8.
Kyrkby Beller. Cœnobium ibi a quo fundatum. 2544,54.
¶ Kyrkbienſis Prior: *Ricardus.*
Kyrklade, olim *Greglade*, unde dicta. 814,59.

L.

LActandi officio matres defungi debent. 472,16.
Lacus in Ultonia miræ originis. 1077,47. Lacus alii mirandi. 1078.
Lætitia nimia cur mortem afferat. 910,29.
Laſordſwice, quid. 929,21.
Laicorum adverſus clericos inſolentia. 266,1. 268,15. 1451,5. 2489,62. Ejus occaſio. 486,28. Iis non licet inveſtituras dare. 224,21. 327,41. 495,39. 1451,41. V. *Inveſtituræ.* In Eccleſias dominium non uſurpent. 2208, 38. 2211, 57. nec donationem rerum Eccleſiaſticarum ſibi vendicent. 249,1. 1451,41. Eccleſiaſticis laicorum homines fieri non licet. 224,26. 994,51. 1451,49. V. *Clerici & Eccleſia.*
Lambertus, Abbas Boxleienſis. 1665,57.
Lambertus, vel Jambertus, Abbas S. Auguſtini. 1641,31. 1773,38. 1775,14. 2210,36. Fit Archiep. Cantuarienſis. 406,33. 444, &c. 741,55. 1641,55. 1775,25. 2235. Cur monachi eum elegerint. 1773,47. Quam moleſtus ei fuerit Offa R. Merciorum. 1774,4. In Eccleſia Chriſti noluit ſepeliri. 1641,2. 1774,10. 2210, 55.
Lameheia, vel Lamhithe, vel Lambetha, vel Lambhetz. 2328,66. Hæc villa olim pertinuit ad monachos Roffenſes. 1564,8. Pro ea Hubertus Archiepiſcopus dat villam vocatam *Rente.* 1597,13. Eccleſiam ibi a Baldwino inchoatam Hubertus demoliri cogitur. 705,28. 1276,2. De Eccleſia ibi ædificanda valde ſolicitus eſt. 1592,1. 1680,4. Literæ Celeſtini injungentes ne quis in ea miniſtret. 1593,9. Archiepiſcopus tres Abbates ad conventum Cantuarienſem mittit, ad eorum conſenſum obtinendum. 1598,5. Articuli in quos jurabunt futuri Canonici Lambethenſes. 1598,28. Monachorum reſponſum

ſum quod nunciis Huberti dederint. 1599, 25. Duo monachi de eo apud Papam queruntur. 1601, 14. Literæ Innocentii III, conſtructionem Eccleſiæ & inſtitutionem Canonicorum inhibentes. 1602. 4. Hubertus de monachis qui Romam adierant queritur. 1603, 33. Regis literæ, monachos increpantes, & prohibentes ne opus Lambethanum impediant, 1604, 40. Idem vetat, nequis alius ad Eccleſiam illam demoliendam accingatur, 1605, 27. & ne quis monachis aurum vel argentum commodet. 1680, 40. Monachi mandato Papali mordicus adhærent, Archiepiſcopo interea eorum conſtantiam enervare ſatagente. 1605, &c. Literæ cujuſdam Cardinalis, Hubertum monentes ut Papæ mandatum adimpleat. 1607, 8. Literæ Papæ ad Regem, ut Cantuarienſem Eccleſiam tueatur. 1607, 33. Literæ Cardinalis ad eundem, monentes ne Eccleſiam Lambethanam erigi ſinat in præjudicium Eccleſiæ Cantuarienſis. 1607. 58. Literæ Regis ad monachos, ut controverſiam totam arbitris permittant. 1608. 64. Monachi reſcribunt, Non licere a curia Romana ad inferiores judices deſcendere. 1609, 43. Literæ Suffraganeorum ad Papam, continentes argumenta pro Archiepiſcopo militantia. 1610, 26. Literæ Abbatum pro Archiepiſcopo. 1612, 35. Diſceptatio hujus controverſiæ in foro Romano. 1616, 45 &c. Mandatum P. R. de deſtruenda Eccleſia, & diſſolvenda fraternitate. 1620, 11. V. *Innocentius* III. Eccleſia diruitur. 1622, 50. Tota cauſa arbitris judicanda relinquitur. 1681, 3. De capella reædificanda inter Archiepiſcopum & monachos convenit. 707, 64.

Lana alienigenis non vendenda. 2445, 61. Lanæ alienigenis vendendæ unus locus aſſignatur. 2563, 34. 2626, 42. *Petra* lanæ quid. 2576, 59. Lanæ ſaccus quot pondo contineat. 2576, 58. Quod tributum Regi pro ſingulis ſaccis pendendum. 2576, 40. Fames in Anglia ob lanam non exportatam. 2737, 47. Lanæ pretium, temporibus Ricardi II. 2737, 63.

Lancaſter-ſhire quinque parvas ſchiras continet. 556, 63. ¶ Lancaſtriæ Comites: *Thomas*; *Henricus*; *Henricus*. ¶ Duces: *Henricus*; *Johannes de Gaunt*.

Lancea, qua Chriſtus confoſſus, invenitur. 223, 56. 993, 26. 2363, 66. Vere ipſam fuiſſe, miraculo oſtenditur. 993, 41. Vocatur lancea Caroli M. & Adelſtano mittitur. 2321, 34.

¶ Landavenſes Epiſcopi: *Chevelliauc*; *Liban*; *Bledri*; *Joſeph*; *Herewaldus*; *Petrus*; *Nicolaus*; *Willielmus*; *Henricus*.

Lando, P. R. 453, 53. 2241.

Lanfrancus, vel Langirancus. 1787, 47. Ejus parentes, patria, educatio, &c. 968, 39. 2652, 32. In latrones incidens, vovet, ſi ab iis liberetur, monachatum. 1652, 40. Trinitatis myſteria ne curioſius rimetur, cœlitus per viſionem diſcit. 2360, 21. Beccenſe monaſterium intrat. 2360, 33. Cur illud reliquis prætulerit. 968, 47. 2652, 49. Ibi pro fatuo & ſimplici habitus, 2360, 35. ægre ab Abbate licentiam obtinet Concilium Vercellenſe adeundi; 2360, 48. poſtquam illuc ventum, difficilius loquendi facultatem obtinet. 2360, 58. Berengarii opinionem refellit, & ipſum ad palinodiam adigit. 2360, 65. Contra ipſum & verbo & ſcripto contendit. 940, 8. 952, 13. Scholam regit, & dialecticam profitetur. 494. 7. 968, 52. 2360, 48. Herfaſti invidia & malitia e Normannia pellitur. 968, 58. 2361, 51. Fit Prior Beccenſis, 969, 4. 1652, 58. Abbas Cadomenſis, 969, 5. 1652, 63. 2361, 63. Archiepiſcopus Cantuarienſis. 50, 23. 202, 50. 215, 53. 405, 67. 483. 22. 968, 39. 1653, 7. 2149. 2345, 34. Auguſtinenſium privilegia imminuit. 1791, &c. Ab Epiſcopis Angliæ profeſſionem petit: 969, 30. 2345, 63. ab Eboracenſi ægre obtinet. 569, 20. 1653, 22. 2744, 23. 2345, 43. V. *Eboracenſis*, & *Thomas* I. Ei Papa aſſurgens, honorem exhibet: 483, 55. 970, 23. 1327. 13. 1653, 32. 2363, 3. & duo pallia ei confert, 1327, 14. 1653, 35. 2347, 22. Cum Thoma Eboracenſi de prioritate cathedrarum contendens, victoriam reportat, 970—972. 1653, 37. 2348—2350. Fit Primas totius Britanniæ. 484, 20. 1327, 28. Eccleſiam Chriſti, Cantuariæ, ædificat. 484, 25. 1291, 30. 1292, 52. 1654, 57. Opus illud deſcribitur, 1293. 1. Monachorum numerum adauget. 1654, 63. XXV maneria Eccleſiæ Cantuarienſi reſtituit, & Eccleſiam Roffenſem inſtaurat. 490, 2. 1655, 1. 2363, 25. Donationem Abbatiæ S. Auguſtini ſibi concedi petens, 1327, 26. quod reſponſum tulerit. 1327, 29. Abbatiam S. Albani in primum ſtatum reſtituit. 490, 8. 1655, 4. Gundulfum fore Epiſcopum, Walterum Abbatem, &c. unde præſagierit. 2363, 30. Hernoſti mortem prædicit. 490, 6. Quo morbo ipſe oportet mori. 2363, 54. Moritur. 986, 35. 1655, 58. 2360, 16. Corpus ejus transfertur. 1300, 47. Dunſtanus ei in ſomnis ſæpe apparuit. 2362, 49. Quos Epiſcopos conſecrarit. 1653, 64. Quæ Concilia celebrarit. 1654, 15. Quas Eccleſias fundarit. 1655, 6. Quam pie & prudenter ſe geſſerit. 1652—1655. 2362, 12. Erga pauperes quam fuerit liberalis, 1655, 45. 2362, 35. quam lenis & affabilis erga omnes. 2362, 40.

Langdunenſis Abbatiæ valor. 2165, 44. ¶ Abbates: *Willielmus*; *Ricardus*.

Langleiæ monaſterium fundatur. 2533. 9.

Langport. 1963, 52. 2020, 36.

¶ Lantonienſis Prior: *Robertus*.

Lapideſcit victus quibuſdam qui mendico reſponderant ſe nihil præter lapides habere. 437, 16.

Latinelade. V. *Leccheladë*.

Laurentius, Abbas Weſtmonaſterienſis. 281, 43. 370, 44. 533, 30. 588, 50.

Laurentius, Archiep. Cantuarienſis. 100, 22. 437, 12. 737, 53. 1633 14. 2229. V. *Auguſtinus*. A D. Petro flagellatur. 437, 44. 739, 18. 1633, 38. 1767, 62. Hiberniæ populis paſtoralem curam impendit. 1633, 21. 1740, 1. 1767, 18. Ejus literæ ad Scotos. 737, 60. Moritur. 739, 46. 1633, 51. 1768, 46.

S. Laurentius beneficium acceptum remunerat: 933, 65. Injuriam iiſdem rependit. 1031, 32. Quam ei reverentiam exhibuerit Rex Franciæ. 1096. 52.

Laurentius, Prior Dunelmenſis. 281, 3.

Laus. Unicuique nationi mos eſt, aliquem e ſuis immodice laudare. 1154, 12.

Lazarus, quem Dominus e ſepulcro evocavit, per ſeptennium fuit Epiſcopus Marſiliæ. 1178, 50.

Leccheladë, olim *Latinelade* a ſtudio Latinæ linguæ dicta. 814. 26.

Lectiones pro feſtis diebus quis compilarit. 448, 5.

Ledbardus, vel Letardus, Epiſc. Silvanectenſis, Bertæ Reginæ Capellanus. 729, 15. 1767, 37.

Ledes. Ibi Monaſterium fundatur. 2253. Valor ſpiritualium & temporalium ad illud pertinentium. 2166, 25.

Lefricus. V. *Leofricus*.

Leſſtanus, Abbas S. Albani. 405, 35.

Leiwinus, Abbas Elienſis. 908, 65.

Legati a P. R. cur mittantur. 679, 62. 693, 30. In Angliam non mittendi niſi cum Rex poſtularit. 241, 59. 1008, 10. Tres in Anglia ſimul. 201, 50. 405, 62. 482, 48. Archiepiſcopi Cantuarienſes ab eorum ditione olim immunes. 1663, 49. Archiep. Cantuarienſis P. R. Legatus naſcitur. 2155, 25 & 39. Henrici II Legati a Duce Burgundiæ ſpoliantur. 558, 64.

Legeceſtre. V. *Leiceſtre*.

Legeceſtria, vel Legaceſtre, vel Leiceſtre; Britannice, *Kair-leir*, & *Karlegium*; Latine, *Urbs Legionum*, & *Ceſtria*; capitur a Danis. 812, 65. Reſtauratur. 152, 42. 356, 21. 833, 23. Ibi octo Reges Edgaro homagium faciunt. 869, 14. V. *Ceſtria*.

Legem fruſtra invocat qui legem impugnat. 540, 53. Leges Britannis quis primus tulerit. 956, 8. Anglorum leges variis linguis ſcribebantur. 956, 18 & 25 & 39. Lege Mercia quæ provinciæ judicabantur; 956, 20. lege Weſtſaxonum quæ; 956, 25. Danica quæ. 956, 40. Leges Inæ; 759, 1. Alfredi; 819, &c. quæ fuerunt ab ipſo collectæ, a ſapientibus ejus approbatæ: 820, 3. Godrini; 828—832. Edwardi Senioris; 835—837. Adelſtani; 839—856. Edmundi; 858—862. Edgari; 870, 48. Egelredi; 893—903. Canuti; 914—931. *Communes*, ſive Edwardi Confeſſoris; 956, 6. 957, 15. 2338, 60. Willielmi I; 2355—2358. Henrici I; 310, 46. 1021, 38. Stephani; 314, 21. Henrici II; 1386, 52. 1409—1412. 1522, 11. Ricardi I, claſſiariis & militibus ad bellum ſacrum proficiſcentibus datæ; 1173, 16. 1182, 19. ejuſdem, de menſuris, pannis, contractibus cum Judæis, fœnore, &c. 1258. Edwardi I, de religioſorum poſſeſſionibus non augendis. 1561, 37. Ricardi II. 2729—2734. 2738, 26. Leges Eccleſiaſticæ. V. *Eccleſiaſticæ*: Leges quædam de juriſdictione Eccleſiaſtica & privilegiis clericorum in Normannia. 657, 40. Legum vocabula explicata. 957, 20.

Legeſtowa, poſitionis locus. 858, 60.

Leiceſtre, vel Legeçeſtre, obſidetur. 572, 67. 1088, 45. Portæ & muri evertuntur. 573, 9. Caſtellum diruitur, 588, 16. magno ſed vano terrore repletur hæc villa, tempore Kentenſis tumultus. 2639, 38. Leiceſtrenſis Epiſcopatus Lincolnienſi adjungitur. 457, 4. Abbatia a quo fundata. 1060, 9. 2346, 6. Ejus Eccleſia dedicatur. 2463, 4. Dux Lancaſtrius Abbati licentiam concedit ut vivarium includat, illudque incluſum feris replet. 2605, 57. Lis inter Abbatem & Belgravenſes. 2616, 62. Lis inter conventum & Johannem de Ardena. 2624, 34. Compoſitio cum Rege facta de cuſtodia Abbatiæ vacantis. 2626, 54. 2631, 27. Eccleſiæ quædam & terræ ad hanc Abbatiam pertinentes. 2631, 20. ¶ Abbas: *Willielmus de Clown.* Hoſpitale S. Leonardi. 2346, 46. Hoſpitale juxta caſtrum. 2559, 40. 2626, 1. ¶ Comites Leiceſtriæ: *Robertus de Mellent*; *Robertus Boſſu*; *Robertus* ou les blancs meins; *Robertus*, *F. Petronillæ*; *Simon de Monte forti*; *Ranulfus*; *Simon de Monte forti* II; *Edmundus.*

Lenham. 1776, 8. 2017, 31. 2126, 51. Appropriatio Eccleſiæ. 2097, 47. De vicario. 2097, 63. Decanatus de Lenham. 1976, 40.

Leoſegarius, Epiſc. Herefordenſis. 188, 62. Occiditur. 1701, 16.

¶ Leofenſis, vel Leonenſis, Abbatiſſa: *Eggiva.*

Leofricus, Abbas S. Albani. 446, 10.

Leofricus, Regis Cancellarius, & Epiſcopus Cridiatunenſis. 182, 46.

Leofricus, vel Lefricus, Comes Merciorum, 181, 20. 184, 52. 389, 22. 2318, 46. & Ceſtriæ. 932. 9. Laudatur. 189, 27. Jeſum Chriſtum corporeis oculis videt. 389, 7. 949, 29. Quomodo miraculum id publice innotuerit. 389, 45. Ejus de Godwino ſententia. 937, 58. Monaſterium Coventrenſe conſtruxit. 948, 62. 2334, 50. Plura monaſteria reparavit. 949, 2. 2334, 52. Moritur. 948, 60. 2334, 47.

Leofruna, vel Leofrima, S. Mariæ, vel S. Mildrethæ, Abbatiſſa. 168, 54. 1649, 64. 1908, 48.

Leofſius, Abbas Thornegienſis, fit Epiſc. Wicciorum. 178, 56. 467, 13.

Leofwinus, Abbas Coventrenſis, fit Epiſc. Lichfeldenſis. 2333, 12.

Leofwinus, Comes vel Dux Merciorum. 2334, 47.

Leofwinus, Epiſc. Legeceſtrenſis & Lincolnienſis. 457, 4.

Leo Imp. CP. S. Sophiæ corona capiti impoſita, carbunculis & febre correptus moritur. 445, 8. 796, 35.

Leonellus, F. Edwardi III, Dux Clarenſis. 2627, 47. Ejus uxor. 2584, 52. Edwardus Balliolius ei jus ſuum ad Regnum Scotiæ tradit. 2611, 22. Aliam uxorem ducit. 2629, 49. Veneno perit. 2629, 51.

Leontias, Imp. 435, 10.

Leo II, P. R. 441, 41. 2231.

Leo quidam, per Romanorum patrocinium Pontificatum obtinens, in catalogo non recenſetur. 2233.

Leo III, P. R. 2237. Ejus literæ ad Ceonwolfum R. Merciorum: 1743, 47. ad Adelardum, Cantuarienſem. 446, 55. Ei lingua & oculi effoſſi mire reſtituuntur. 115, 9. Iterum eruuntur. 447, 9. 1642, 17.

Leo IV, P. R. 450, 21. 2239. V. 449, 35.

Leo V, P. R. 2241. Antipapam habet Chriſtophorum. 452, 67.

Leo VI, P. R. 454. 18. 2241.

Leo VII, P. R. 454, 31. 2241.

Leo VIII, P. R. 457, 42. 2243.

Leo IX, P. R. vocatur Leo X, 1784, 52. 2247. Angeli Pontificatum ei gratulantur. 475, 37. Concilium celebrat. 381, 14. 475, 48. Papatu ob conſcientiam cedens, denuo eligitur. 940, 1. 2330, 58. Ejus reſcriptum ad Edwardum Confeſſorem. 381, 51. Pauper leproſus ab eo in lecto ſuo collocatus, mox evanuit. 475, 42.

Leporinam formam vetulæ quædam induere ſolitæ, 1076, 13.

Leproſi, Canon de Leproſis. 1450, 4.

Leſtage, quid. 957, 48.

¶ Leſtingamenſis Abbas: *Cedda.*

Leſts ab Alfredo inſtituuntur. 1777, 59.

Lethe-withe, quid. 957, 40.

Levigildus, R. Wiſigottorum, filium occidit. V. *Erminigildus.*

Leutherius, Epiſc. Gewiſſorum. V. *Eleutherius.*

Lewenſis Prior quomodo eligendus. 709, 22. Monaſterii valor. 2168, 22.

Lewlinus, Princeps Walliæ. 2347, 17. 2430, 40. Johannes Rex filiam ei uxorem dat. 2417, 42. Johanni homagium facit, & obſides dat, mox tamen rebellat. 2420, 63. Henrico III rebellat. 2439, 6. Willielmum de Brews, vel Breans, ſuſpendit, ob ſuſpicionem adulterii cum uxore ſua commiſſi. 2432, 20. 2439, 15. Cogitur ſeipſum & hæredes ad tributum Anglo pendendum obligare. 2436, 31. Quinquaginta librarum millibus mulctatur. 2462, 15. V. *Edwardus* I. Lancea occiditur. 2464, 49. Caput ei amputatur, 2463, 22. & argentea corona redimitum per plateam vocatam Weſtchep portatur. 2464, 63. Quas moleſtias Anglis faceſſerat. 2464, 9. Carmina in ejus laudem: 2463, 36. alia in ejus vituperium. 2463, 41.

Leyland-ſhire. 956, 65.

Libau, Epiſc. Landavenſis. 451, 15.

Liberalitatis exempla. 910, 16.

Liber Evangeliorum in mare per triduum demerſus, S. Cuthberto prædicente, illæſus recipitur. 19, 27. 20, 30. Liber mirus, mire inventus, inter alia præclaram prophetiam de Chriſto continens. 2435, 31.

Liberos ſuos quam ſapienter educarit Carolus M. 448, 10.

Lichfeldiam ſedem Metropolitani fieri deſiderat R. Offa. 445, 20. 1641, 60. 1774, 4 Lichfeldenſis diœceſeos tres ſedes. 618, 43. 975, 63. 2351, 21. V. 1654, 37. ¶ Lichfeldenſes, vel Merciorum, Epiſcopi: *Duma*; *Ceollet*; *Trumbert*; *Jaruman*; *Cedda*; *Wilfridus*, vel *Wolfridus*; *Sexulfus*; *Cuthwinus*; *Headda*; *Aldwinus*; *Hwicca*; *Hemeli*; *Cuthfrid*; *Aldulfus*; *Brithmarus*; *Wolfius*; *Leofwinus*; *Robertus*; *Walterus*; *Walterus de Langton*; *Walterus de Skirlow*; *Ricardus Scrope.*

Lieſnenſe, ſeu de Leſnes, monaſterium fundatur. 1445, 47. Ejus valor. 2167, 22. Primus Abbas benedicitur. 1456, 43. ¶ Abbas: *Robertus.*

Liſingus. V. *Livingus.*

Ligea fluvius. 151, 13.

Ligulfi cædem ulciſcuntur Northumbrenſes. 210, 28.

Limericum, urbs Hiberniæ, conditur. 1075, 3.

Limingenſi Abbatiæ Withredus terras concedit. 2208, 12. Donatio Kenewolfi & Cuthredi, 2213, 6. Ethelſtani. 2223, 4. ¶ Abbas: *Cuthbertus.*

Limpoldus, Comes, fit eremita. 909, 48. Mira de ejus filio hiſtoria. 909, 50.

Limpoldus, Dux Auſtriæ. V. *Ricardus I, R. Angliæ.* Dum puerorum ludicris ſe immiſcet, 1588, 64. equo lapſus pedem lethaliter atterit. 678, 15. 1262, 12. 1589, 11, 2409, 48. Dei judiciis, cenſura Eccleſiæ, & præcipue morte imminente motus, Ricardi obſides gratis dimittit. 1261, 1262. 2409, 40. Quidam eos a filio dimiſſos aiunt. 1589, 22.

Linchelore. 1777, 23.

Lincolniæ ſitus. 782, 65. A fluvio Trenta foſſa navigabilis illuc ducitur. 243, 17. Caſtrum fundatur. 965, 36. Paulinus Eccleſiam ibi conſtruit. 782, 55. Sedes Epiſcopalis a Dorceſtria illuc transfertur. 217, 44. 490, 48. 975, 62. 983, 55. 1654, 41. 2249. Eccleſiam cathedralem a ſe conſtructam Remigius dedicare cupiens, morte prævenitur. 217, 46. 490, 55. 1708, 20. 2364, 36. V. *Robertus Herefordenſis.* Eccleſia cathedralis, flammis labefacta, inſtauratur. 1034, 3. Eboracenſis aſſerit eam ad juriſdictionem ſuam pertinere. 217, 48. 490, 50. 983, 50. 1707, 61. Per xvii annos Epiſcopo caruit. 1060, 1. Quidam pſeudopropheta dixit, eam Epiſcopum non amplius habituram. 1060, 4. ¶ Lincolnienſes, vel Lindenſes, vel Lindisfarrorum, vel Dorceſtrenſes, vel Siddenſes ſeu Sidnaceſtrenſes, Epiſcopi: *Eadhæc*, vel *Eathed*; *Ethelwinus*, vel *Adwinus*; *Etla*, vel *Etla*; *Adgarus*; *Kynebertus*; *Ceolwolfus*; *Unwona*; *Eadulfus*; *Tocca*, vel *Totca*; *Edbertus*; *Kenulfus*; *Leofwinus*, *Eſcwinus*; *Eadnothus*; *Ulf*; *Wolwinus*; *Remigius*; *Robertus Bloet*; *Alexander*; *Robertus de Chenneduit*, vel *de Caſnei*; *Gaufridus*; *Walterus de Conſtantiis*; *Hugo*; *Robertus Groſſeteſte*; *Henricus de Lexington*; *Oliverus*; *Henricus Borowaſch*; *Johannes de Kirkwell*; *Johannes de Bokingham.* ¶ Lincolniæ Comites: *Ranulfus*; *Johannes*; *Henricus de Lacy.*

Lindenſes Epiſcopi. V. *Lincolnienſes.*

¶ Lindeſeiæ Comes: *Cuthbertus.*

Lindisfarne, inſula, unde dicta. 12, 38. **Halingland** appellatur. 461, 19. 880, 45. Lindisfarnenſis terræ fines. 68, 44. Eccleſiæ fundatio, 1, 18. 286, 3. dedicatio. 2. 27. Plumbi laminis tegitur. 2, 29. 787, 47. Epiſcopalis ſedes ibi ſtatuitur. 786, 7. Pagani eam depopulantur, 12, 45. 112, 60. ſed non impune. 113, 23. De terris & poſſeſſionibus quibus locupletabatur. 5, 49. 9, 56. 13, 21. 67. &c. 139, 30. Iterum vaſtatur. 15, 65. Sedes Epiſcopalis illinc Cuncaceſtriam transfertur. 21, 63. 73, 27. 130, 13. 147, 54. V. *Cuncaceſtre.* Scotorum exercitum, qui Lindisfarnenſe monaſterium diripu-

diripuerant, terra dehiſcens abſorbet. 22, 45. Monachis quando fuerit data licentia bibendi vinum vel cerviſiam. 139, 51. ¶ Abbas: *Eata.* ¶ Prior: *Cuthbertus.* ¶ Epiſcopi. V. *Dunelmum.*

Lindis, fluvius. 182, 24.

Ling, imago. 906, 65.

Lisbona capitur a Chriſtianis, & fit ſedes Epiſcopalis. 277, 9. 1035, 36.

Litania ſeptiformis. 455, 36.

Literarum quantus in Anglia neglectus ante Aluredum. 814, 10. V. *Studia.*

Litleburn. 1771, 17. 1784, 34. 1879, 12. Eccleſia donatur & appropriatur Abbatiæ de Monte Myrteto. 2106, &c. Portio & onus vicarii. 2108, 34.

Livingus, Epiſcopus Wigornenſis. 180, 16. 182, 45. 474, 61. 2329, 14.

Livingus, vel Lifingus, vel Ethelſtanus, Epiſc. Wellenſis, fit Archiepiſcopus Cantuarienſis. 169, 35. 465, 12. 891, 19. 905, 61. 1650. 46. 2245. Quæ Eccleſiæ ſuæ donaverit. 2225, 12.

Lotrinus, Bruti F. 2484, 23. Rex Scotiæ. 2484, 35.

Locuſtæ Galliam depopulantur, 453, 24. & Palæſtinam. 2380, 22.

Lodonerum quomodo adjectum Regno Scotico. 81, 19.

Lodovicus. V. *Ludovicus.*

Loegria. V. *Britannia,* & *Saxulfus.*

Lollardi. 2289. 1662, 16. 2663, 58.

Lombardus. V. *Petrus.*

Londinum, vel Londonia, vel Lundana, olim Trinovantum vocabatur. 2484, 20. 2727, 5. Ejus magna pars igne conſumitur. 114, 45. 118. 1. 161, 30. 215, 47. 217, 5. 263, 4. 877, 37. 2353, 37. Inſtauratur, & fit habitabilis. 131, 31. 150, 9. 812, 23. A Canuto obſidetur: 904, 10. Liberatur. 904, 35. Dacos ſæpe repulit. V. *Daci.* Seditio Londini oritur. V. *Seditio.* Cur in Gregorii M. decreto de Metropolitanorum paritate, Londinenſis, non Cantuarienſis, fiat mentio. 1632, 28. 1686, 35. Londinenſis Eccleſiæ Canonici citra conſenſum Decani Epiſcopum eligunt. 506, 5. Rex iis ſuccenſet. 506, 10. Eorum uxores incarcerantur & dedecore afficiuntur. 506, 19. P. R. Londinenſi capitulo ſcribit de transferendo Herefordenſi in ſedem Londinenſem. 534, 59. Londini ſtapulæ conſtituuntur. 2606, 7. Londinenſes Edwardus I merito odio habuit. 2450, 10. Ingraveſcente annona, quomodo famem a ſuis propulſabant. 2738, 6. Orto inter ipſos & Ricardum II diſſidio, privilegiis exuuntur. 2740, 7. Prætore aliiſque incarceratis, cuſtos urbi præficitur. 2740, 18. Rex eos in gratiam recipit. 2740, 33. Pompa magnifica & muneribus Regem & Reginam honorant. 2740, 57. Bancus Regius & Cancellaria illuc reducuntur. 2741, 9. Reſtituuntur privilegia. 2742, 3. Londinenſis Epiſcopi officium, Epiſcoporum electiones legere. 491, 19. V. 504, 6. 552, 45. 533, 54. 561, 52. 610, 28. 660, 48. 670, 14 & 22. In Eccleſia Cantuarienſi olim fungebatur officio Decani. 1381, 63. 1419, 28. 2566, 5. 2586, 2. Ad dexteram Legati ſedet; Wintonienſis, ad ſiniſtram. 656, 61. 671, 41. 1429, 19. 1654, 25. V. *Roffenſis.* ¶ Londinenſis Archiepiſcopus: *Theonus.* ¶ Epiſcopi: *Mellitus*; *Wina*; *Erkenwaldus*, vel *Erkenwaldus*; *Ingualdus*, vel *Igwoldus*; *Nothelmus*; *Hathubertus*; *Oſmundus*; *Theodricus*; *Teodredus*; *Dunſtanus*; *Alſtanus*; *Alwoldus*, vel *Aitwardus*; *Robertus*; *Sperafocus*; *Willelmus*; *Mauritius*; *Ricardus de Belmeis*; *Gilbertus Marvarſalus*; *Anſelmus*; *Robertus de Sigillo*; *Ricardus de Belmeis*; *Gilbertus Foliot*; *Ricardus*; *Willielmus de S. Maria*; *Euſtathius*; *Rogerus*; *Radulfus de Baldock*; *Stephanus*; *Willielmus Courtney*; *Robertus Braybrook.*

Longinus Chriſti latus aperuit. 2521, 34.

Lotharius, F. Clodovei, R. Francorum, Crannium filium rebellantem cum uxore & filiabus comburit. 566, 22.

Lotharius, F. Ludovici IV, R. Francorum. 883, 32.

Lotharius, F. Ludovici Pii, Imp. 419, 61. Epiſcoporum conſenſu, pellicem conjugi ſuperinducit. 450, 58. 683, 3. Ad Papam ſe excuſaturus vadit. 451, 6. Moritur. 451, 12.

Lotharius, R. Cantiæ. 441, 31. 748, 28. 757, 7. 1770, 13. 1908, 13. 2231 Charta ejus de terra monaſterio Raculfenſi donata. 2207, 46. Moritur. 748, 44. 1770, 22.

Lotharius Saxo, Imp. eligitur. 251, 52. 1019, 23. 2382, 58. Pontificem Rom. pulſum in ſede collocat. 1019, 26. Coronatur. 1019, 28. 2383, 12. Rogerum R. Siciliæ ex Apulia fugat. 1019, 32. 1343, 12. 2383, 13. Fredericum fugat. 252, 55.

Lothebrocus pater Inguari & Hubbæ. 804, 9. Ab Edmundo Rege Orient. Anglorum amice excipitur. 804, 20. A venatore Regio ei invidente interficitur. 804, 27. Canis ejus cædem prodit. 804, 31. Venator in exſilium actus Dacis affirmat, ipſum Edmundi juſſo interemptum. 804, 43. Hæc invaſionis Danicæ origo. 804, 1.

Lothewardus, vel Ladewardus, Archiepiſc. Eboracenſis. 79, 27. 1698, 61.

Lucana Eccleſia fit metropolitica. 1008, 50.

Lucani ſchola. 1176, 53.

Lucerna in ſepulcro inventa, quæ nec flatu nec liquore extingui potuit. 475, 4. 934, 12. Lucernarum uſus in aula Regia intermiſſus reſtituitur. 2375, 1.

Lucius, F. Coyli, R. Britanniæ, Papam rogat ut prædicatores in Britanniam mittat. 1686, 60. Eccleſiam Weſtmonaſterienſem conſtruxit. 785, 12.

Lucius II, P. R. 173, 57. 508, 35. 1035, 42. 2253. 2387, 48. Ejus literæ de Abbatia S. Auguſtini. 1805, 57. 1806, 50. 2117, 18.

Lucius III, P. R. 622, 58. 1842, 55. 1854, 25. 2257. 2598, 6. Ejus literæ de eligendo Archiepiſcopo Cantuarienſi. 619, 15. Epiſcoporum literæ ad eum reſponſoriæ. 619, 50. Monachorum Cantuarienſium ad eum literæ. 620, 55. Saladini ad eum literæ, de commutatione captivorum. 621, 14. Literæ ejus ad Henricum II, de dote Margaritæ; 624, 40. aliæ ad eundem, de negotio terræ S. 1144, 44. Literæ ejus ad Baldewinum Cantuarienſem. 627. 52. Moritur. 629, 26. 1478, 10.

Lucius, vel Lucianus, a ſponſæ amplexibus mire prohibetur. 471, 10. 950, 54. 2535, 5.

Ludecanus, R. Merciæ. 778, 38.

Ludovicus Bavarus, Imp. Regem Angliæ magnifice excipit, 2571, 53. eumque Vicarium Imperii conſtituit. 2572, 9. Cum eo fœdus contra Gallum paciſcitur. 2572, 15. Petit ab Anglo licentiam ut concordiam cum Gallo ineat: 2580, 27. qua negata, poteſtatem Anglo conceſſam revocat. 2580, 32.

Ludovicus, Carlomanni frater, R. Francorum. 149, 44.

Ludovicus, Caroli Simplicis F. tranſit in Angliam. 454, 11. Fit Rex Francorum. 454, 15. A Normannis capitur. 455, 16. Dimittitur. 455. 27.

Ludovicus Groſſus, Philippi F. R. Francorum. 506, 28. 1003, 39. Tuchas movet Henrico I. 1026, 18. Moritur. 1543, 49.

Ludovicus, Ludovici Groſſi F. R. Franciæ. 1343, 51. Ejus uxor & filiæ. 506, 29.

Ludovicus Pius, Imp. Epiſcopi Aurelianenſis verſibus emollitum eum a vinculis ſolutum in gratiam recipit. 449, 13. Carolo Calvo maximam Regni partem concedit: 565, 24. Unde reliqui filii ei rebellant. 449, 36. 565, 29. Id facinus quomodo expiatum. 565, 51 &c. Ad agendam pœnitentiam monaſterio includitur. 449, 40. Reſtituitur. 449, 42. Filii ejus imperium inter ſe partiuntur. 449, 55.

Ludovicus VII, R. Franciæ, Archiepiſcopum Bituricenſem admittere recuſans, eo quod contra ipſius conſenſum electus fuerat, per triennium ſub Papali interdicto manet. 508, 63. Bernardo perſuadente, Archiepiſcopum recipit, & Hieroſolymam proficiſcitur. 215, 57. 509, 8. 1034, 20. 1364, 65. 2387, 60. Literæ Manuelis Imp. CP. tranſitum & annonam ei permittentes. 5 9, 29. Ejus exercitus multis cladibus conſumitur. 1034, 57. Damaſcum obſidet. 1365, 8. Hieroſolymam venit. 2034, 60. Redit. 278, 34. 515, 11. 1035, 2. Puellæ concubitum ſuadentibus caſta reſpondet. 1035, 6. 2387, 66. A ſacrilegio quam fuerit alienus. 1055. 12. 2388, 6. Jejunium ſextæ feriæ cur noluerit omittere. 1035, 14. 2388, 11. Alienoram repudiat. 516, 8. 1040, 14. 1370, 62. Eam Normanno nupſiſſe ægre fert. 1371, 22. Alienora dixit ſe monacho, non Regi, nupſiſſe. 1040, 20. V. *Alienora.* Regis Hiſpaniæ filiam ducit. 528, 30. In Eccleſia Normanniæ ſolenni proceſſione recipitur. 551, 43. Regem Angliæ in palatio excipit. 531, 48. Inimicitiæ inter ipſos oriuntur. 531 66. 532, 23. 547, 52. V. *Henricus* II, *R. Angliæ.* Uxor in puerperio moritur. 532, 8. Aliam, Theobaldi Comitis filiam, ducit: 552, 22. 2381, 28. quæ Philippum ei perit. 1398, 65. Filiam Ricardo Duci Aquitaniæ in uxorem dat. 547, 60. Thomæ Cantuarienſi ſumtus ſuppeditat; 547, 24. eumque Regi conciliare ſtudet. 530, 61. V. *Thomas Becketus.* Ad Normanniam

vaſtandam ingentem exercitum congregat. 570, 55. 1085, 12. Vernolium obſidet. 570, 59. 1085, 54. Totam Galliam taxat. 572, 1. Ob metum Regis Angliæ ad ſua ſe recipit. 572, 52. 1087, 30. A Flandrenſibus adjutus Rothomagum obſidet. 578, 40. Anglo adveniente, infecto negotio avolat. 579, 7. Ejus filia nubit Alexio Imperatoris CP. F. 603, 49. 1139, 40. Thomas Cantuarienſis ei in ſomnis apparet. 1139, 56. Thomæ ſepulcrum viſitat & donariis ornat. 604, 42. 1140, 9. 1457, 4. 2255. Thomæ meritis ſanitati reſtituitur Philippus F. 1139, 50. 1140, 45. Philippus F. eo vivente coronatur. 607, 67. 1140, 47. Paralyſi corripitur. 1141, 1. Sigilli poteſtate privatur. 610, 51. Theſauros, gemmas, veſtes pauperibus erogat. 611, 31. Ejus mors. 611, 37. 1457, 56. Epitaphium. 1035, 31. 2388, 26. Literæ ad P. R. de morte Thomæ Cantuarienſis. 1065, 8. Litem inter Anglum ejuſque filium excitavit & fovit. 1082, 10. 1083, 30. 1084, 23.

Ludovicus VIII, Philippi R. Franciæ F. a Baronibus invitatus, 2423, 59. in Angliam cum exercitu venit. 1868, 38. 2423, 64. Ejus literæ ad Alexandrum Abbatem Auguſtinenſem, de jure ſuo ad Regnum Angliæ. 1868, 47. Gualo Cardinalis ei obſiſtit, 1870, 6. eumque excommunicat: 2425, 1. quod & ab Abbate Alexandro, 1870, 25. & a Papa factum. 2870, 33. Barones nonnulli fidelitatem ei jurant. 2424, 1 & 62. Primo manſuete, mox ſuperbe & crudeliter ſe gerit. 2424, 3. Thanetum inſulam, 1870, 35. & alia loca deprædatur. 2424, 11. Angli ab eo recedunt. 2424, 13. Wintoniam capit. 2425, 4. Comitis Mareſchalli de eo ejiciendo oratio. 2426, 54. In prælio Lincolnienſi 2419, 27. capitur. 2427, 39. Juramento dato, ſe nunquam in Angliam reverſurum, dimittitur. 2427, 60. Mille marcæ ei dantur. 2419, 37. Quid ejus nuntiis pater dixerit. 2427, 48.

Ludovicus IX, R. Franciæ, Damiatam capit, & mox ipſe capitur. 2435, 58. Iterum verſus terram S. proficiſcitur. 2460, 53. Ejus preces pro ſe & populo. 2460, 61. Mors. 2460, 60.

Luitprandus, Hiſtoricus. 432, 38. 452, 3.

Luitprandus, vel Luibrandus, R. Longobardorum. 443, 27.

Lukedale. 1879, 6.

Lulingus, Abbas S. Auguſtini. 1777, 42. 2242.

Luna, cauſa affluxus & refluxus maris. 112, 28. Portentoſa ejus facies a quibuſdam viſa. 1445, 2. Sanguinea apparet. 238, 39. In ea ſignum crucis viſum. 1047, 43 Duæ Lunæ viſæ. 229, 55. 263, 55. 1002, 48. 2377, 30. Quinque. 2417, 20.

Lunverd, Epiſc. Menevenſis. 451, 16.

Lupus S. Edmundi caput cuſtodit. 806, 23. Hibernis ſolenne, lupinam formam induere & exuere. 1077, 65. Exlex lupinum caput habet. 2356, 16.

Lupus, piſcis, a niſo captus. 666, 22.

Lupus, R. Valentiæ. 580, 33. 602, 59.

Luſus ſervis prohibiti. 2737, 53. Luſus alearum crucigeris interdicitur. 1522, 32. Luſus pro pecunia quibus & quatenus permittatur. 2182, 47.

Luxuria Anglos quando primum corruperit. 2369, 27. Quanta fuerit, regnante Ricardo II. 2729, 33. Luxuria monachorum nigrorum. 1279, 12. Luxus omnis in victu & veſtitu crucigeris interdictus. 1522, 34.

Loye, fluvius, in tria brachia dividitur. 813, 12.

M.

MAcbeotha, R. Scotorum. 187, 14.

Macemut, R. Saracenorum, equo decidens moritur. 624, 12.

Machethad, R. Scotorum. 178, 65.

Magdalena. V. *Maria.*

Magica arte compoſitum caput tria verba profert. 2706, 1.

Magiſtratus quomodo conſtituendi. 2729, 61.

Magna charta confirmatur. 2523, 14. Excommunicantur ejus violatores. 2525, 11.

Magnanimitatis exempla. 918.

Magni martyris cœmeterium in Saxonia quidam choreis & cantilenis profanantes, diris acti per annum integrum cantant & ſaltant. 465, 14. 891, 29.

Magnus, R. Norreganorum, Orcadas & Menavias inſulas ſubigit. 223, 45.

Magnus, S. Olavi F. R. Norreganorum. 182, 39. Danemarchiam ſubjugat, 182, 52. & Danubiam. 182, 66. Obit. 183, 2.

Magorum trium corpora de Perſide Conſtantinopolim, inde Mediolanum, inde Coloniam tranſlata. 1049, 26. 2394, 45. Eorum nomina, & loca ubi ſinguli regnarint. 1215, 20.

Magſuem, Epiſc. Glaſguenſis. 1700, 42.

Maguntinus. V. *Moguntinus.*

Mahomet, pſeudopropheta. 438, 49.

Maidſtonæ Hoſpitale quantum valeat. 2169, 1.

Mailroſſenſe monaſterium ſub ditione Regis Scotorum. 45, 29. ¶ Abbates: *Eata*; *Boiſilus*; *Cuthbertus*; *Ethelwoldus.*

Majores domus in Francia Regnum adminiſtrant, dum Reges domi degeneres deſident. 439, 17. Eorum catalogus. 443, 43.

Majorica. 1178, 44.

Malachias, Archiepiſcopus Hiberniæ. 276, 62.

Malcolmus II, R. Scotiæ, obit. 178, 64.

Malcolmus III, Regis Cumbrorum F. Macbeotha victo, per Anglum conſtituitur Rex Scotiæ. 187, 43. 2333, 4. Vocatur Malcholfus. 482, 27. Ad Anglum ducitur. 190, 10. Magnanimitatis ejus & clementiæ rarum ſpecimen. 367, 14. 2365, 35. Aquilonares Angliæ partes cædibus & incendiis replet. 200, 28. 216, 37. 966, 44. 977, 37. 987, 2. 2344, 61. Quinquies Northumbriam vaſtavit. 218, 43. 990, 5. Ab invaſione Eccleſiæ Hagulſtaldenſis mire coercetur. 103, 19. Edgarum Adeling cum aliis profugis recipit. 200, 53. Edgari ſororem ducit. 201, 36. 367, 11. 482, 27. 966, 63. Eorum liberi. 201, 42. 367, 62. 967, 1. 2344, 28. Homagium Willielmo I facit. 972, 33. 2347, 55. 2350, 17. Quibus conditionibus pax inter ipſum & Willielmum II facta. 216, 56. 490, 30. 987, 1. Willielmus eum ad ſe venientem videre renuit. 218, 21. 989, 43. Una cum Edwardo F. occiditur. 218, 36. 989, 61. 2365, 25. Erat comes Huntingdoniæ. 975, 20.

Malcolmus IV, R. Scotorum, Henrico II homagium facit. 536, 8. Obit. 1059, 27.

Maleficæ. V. *Incantatrices.*

Malgerius, Epiſc. Wigornenſis. 706, 51. Angliam ſub interdicto ponens Anglia exigitur. 2415, 50.

Malgo, R. Britonum. 1154, 33.

Mallingenſe monaſterium quantum valeat. 2167, 33.

Malmesburienſis. V. *Willielmus.* ¶ Malmesburienſes, ſeu Hludenſes, Abbates: *Ethelberdus*; *Gregorius*; *Robertus.*

Malverniæ monaſterium. 953, 65.

Mamfridus Regnum Siciliæ invadit. 2435, 45. 2443, 19. Occiditur. 2435, 47. 2443, 25.

Mammeceſter, vel

Manceſtria, inſtauratur. 153, 55. 835, 22.

¶ Mandevillæ Comites: *Willielmus*; *Galfridus.*

Manes, mancuſium. 1162, 51.

Manni. V. *Wolmarus.*

Manuel, Imp. CP. V. *Ludovicus* VII. Ejus literæ ad Henricum II. 596, 40. Sultanus Iconii Dominus ejus exercitum in præcipitia agit: 596, 45. 1117, 31. Imp. tamen victoria potitur. 1117, 38. Chriſtianos Hieroſolymam tendentes prodidit. 1034, 36. 2387, 62.

Marchadeus Epiſcopum Belvacenſem prælio victum capit. 697, 5.

¶ Marchiæ Comes: *Rogerus Mortimerus.*

Marcia, uxor Guithelini, Regina Britonum. 956, 14.

Mare exundat. 178, 42. V. *Inundatio.* S. Cuthberti corpus portantibus tranſitum ſiccum præbet. 39, 22. Fluxus & refluxus ejus unde. 112, 28. Imperio Regum haud obtemperat. V. *Canutus.* Maris Græci inſulæ: 1217, 29. Adriatici portus: 1220, 17. mediterranei inſulæ & portus. 1174, 16. 1178, 37.

Margareta, ſoror Edgari, Regina Scotorum. 201, 36. 965, 33. Ejus genealogia. 349, 30. 350, 56. Poſteri. 2344, 28. mors. 219, 10. 990, 16. 2365, 28.

Margareta, vidua Henrici junioris, nubit Regi Hungariæ. 631, 2. 1480, 58. V. *Henricus* II, *R. Angliæ.*

S. Mariæ, Dunelmi, Priores. V. *Dunelmum.*

S. Mariæ monaſterium Eboraci. V. *Eboracum.*

S. Mariæ monaſterium in Scepeia inſula fundatur. 1908, 10. Auguſtinenſes quaſdam decimas ei concedunt. 1839, 9 & 45. ¶ Abbatiſſa: *Agnes.*

S. Mariæ monaſterium in Thaneto. V. *Menſtre.*

B. Mariæ tunica. 151, 46. Ejus ſepulcrum a Paganis deſtruitur. 643, 4. Ejus capillos Auguſtino miſit Gregorius M. 1763, 42. Ejus Imago a D. Luca depicta, 727, 52.

727, 52. Romanos a peſte inguinaria liberat. 717, 57. Ejus ſtatua a Paganis contemta famem, honorata abundantiam efficit. 1178, 8. Braibanceni pœnas luunt ob contumeliam ipſi ipſiuſque imagini factam. 1499, 38. Ejus ſtatua, Filii ſtatua percuſſa & vulnerata, ſuis manibus veſtimenta lapidea ſcindit. 1499, 52. Oratorium ſuum Cantuariæ quam amaris: 1785, 5. Ejus ruinam ulciſcitur. 1785, 25. 2248. Clericos, *Ave maris ſtella*, cantantes a fulgure tuetur. 2368, 47. 2494, 58. Apparet Dunſtano; 1780, 11. 1785, 14. Hugoni Cluniacenſi; 2378, 5. fabro lignario, quem jubet ut pacem prædicet: unde Caputiorum origo: 1461, 28. Chriſtianis Ptolemaidem obſidentibus. 1205, 12.

Maria, filia Regis Stephani, Abbatiſſa Rumeſienſis, nubit Comiti Bononiæ. 532, 6.

Maria Magdalena presbytero apparet. 988, 61. Ejus corpus ubi condatur. 443, 30. 1173, 48. 1178, 50.

Marianus Scotus. 432, 48. 481, 38. Fit monachus. 943, 46. 2247. Apud Fuldam primo includitur, 966, 41. 2247. poſt Moguntiæ. 2249. 2348, 10. Cyclum Dionyſii corrigit. 970, 10. 2348, 12. Robertus Herefordenſis ejus Chronica contraxit. 970, 16. 2348, 15.

Maria, ſoror Th. Becketi, fit Abbatiſſa Barkingenſis. 570, 8. 1424, 11.

Marinus, vel Martinus II, P. R. 130, 49. 148, 10. 150, 2. 451. 59. 2241.

Marmeducus de Twange ſtrenue contra Scotos pugnat. 2518, 26.

Marſiliæ quorum Sanctorum reliquiæ ſint aſſervatæ. 1178, 48.

S. Martinus Fulconi Bono apparet. 456, 19.

Martinus I, P. R. 439, 1. 2231.

Martinus II, P. R. V. *Marinus*.

Martinus III, P. R. 2243. Vocatur Marinus. 454, 48.

Martinus IV, P. R. 1938, 16. 2273.

Martinus V, P. R. 2291.

Martis dies Thomæ Cantuarienſi ominoſus. 556, 14.

Martyr nullus in Hibernia. 1078, 35.

Matildis, Conquæſtoris uxor. 157, 54. 482, 24. Coronatur. 563, 6. Obit. 487, 46. 977, 61.

Matildis, Henrici I uxor. 368, 15. 998, 7. 2375, 14. Olim inter ſanctimoniales vixerat. 2381, 20. Cantores impenſe fovit. 2381, 36. Pauperum leproſorum pedes humiliter lavat & oſculatur. 368, 30. 2381, 33. Moritur. 1006, 67. 2381, 19.

Matildis, Henrici II filia, nubit Henrico Duci Saxoniæ. 539, 40. 547, 38. 1403, 13. Ejus filii. 1059, 63. Mors. 645, 56.

Matildis, Imperatrix. 236, 14. 368, 48. 1005, 19. V. *Henricus* V, *Imp.* Ei fidelitatem jurant optimates Angliæ, 254, 58. 504, 39. 1016, 18. 2382, 63. & David Rex Scotiæ. 2384, 41. Comiti Andegavenſium copulatur. 255, 26. 504, 41. 2382, 55. Repudiatur. 256, 19, 1018, 42. 2383, 20. Redditur. 1019, 54. Filium Henricum parit. 258, 34. 505. 13. Caſtella obtinet in Normannia, 505, 58. In Angliam venit. 266, 24. 1029, 62. 1349, 15. 2386, 1. Stephanum Regem bello victum in cuſtodiam conjicit. 269, 45. 508, 16. 1031, 30. 1354. 33. 2386, 56. Major Regni pars ſe ei dedit. 269, 60. 1030, 6. 1354, 41. 2386, 60. Regina aliique eam interpellant pro libertate Stephani, ſed fruſtra. 1355, 22. 2386, 66. Superbia & truculentia ſuorum odia conciliat. 270, 17. 1031, 38 &c. A Londino fugam corripit. 1355, 41. Turrim Wintonienſem obſidet. 270, 39. 508, 22. 1031, 63. 2387, 10. Ejus copiæ diſſipantur. 270, 40, &c. 1032, 3. 1356, 17. Stephanus eam obſidet Oxonii. 508, 29. 1357, 64. Albis induta per nives, noctu fugit. 274, 31. 1032, 30. 1358, 19. 2387, 28. Moleſtiarum pertæſa, in Normanniam redit. 1363, 1. Eam a patre fuiſſe exhæredatam, jurat Hugo Bigod. 505, 49. Dicitur fuiſſe Regi Hieroſolymorum copulata. 2384, 48. Moritur. 503, 1. 1059. 59.

Matildis, pia matrona artis polymitariæ perita. 409, 24.

Matildis, R. Stephani uxor, moritur. 280, 15. 527, 10. 1372, 29. Quæ fuerit ei mater. 368, 50.

Matres debent lactare liberos. 472, 16. Maternæ crudelitatis exemplum. 563, 43.

Matrimonii dignitas; 682, 16. 1113, 22. 1436, 13. incommoda. 749, 8. Ejus jura olim negligebant Hiberni. 279, 55. 1071, 47. 1075, 56. Fœmina ad nuptias non cogenda. 930, 45. Quomodo contrahendum. 861, 43. Presbyter debet intereſſe. 862, 13. Clandeſtina matrimonia prohibentur. 1431, 61. Cum quibus non contrahendum. 919, 59. Conſanguineis prohibitum. 249, 11. 254, 25. Pueris puellæ non conjungendæ. 1431, 66. De nuptiarum ſucceſſu præſagia. 609, 39. 610, 35. V. *Conjugium*.

S. Matthæi corpus invenitur. 2382, 67.

Matthæus de Clera. 671, 19.

Matthæus, Comes Bolonienſis, Henrico II moleſtus. 1402, 34. Henrico Juniori homagium facit, & honores ab eo accipit. 1084, 49. 1414, 46. Divino judicio, lethaliter vulneratur. 571, 35. 1426, 15.

S. Mauritii vexillum Adelſtano miſſum. 2321, 37.

Mauritio cuidam miles, in ſomnis apparens, deſtructionem Angliæ prædicit. 2417, 50.

Mauritius, Abbas Rievallenſis. 274, 52.

Mauritius, Comes Andegavenſis. 461, 35.

Mauritius, Epiſc. Bangorenſis. 1665, 40.

Mauritius, Epiſc. Londinenſis. 59, 12. 213, 15. 215, 65. 487, 50. 491, 29. 979, 5. Eccleſiam D. Pauli inchoat. 979, 53.

Mauritius, Imp. Reipublicæ miniſtros ab eccleſiaſticis officiis & vita monaſtica arcet: 433, 33. De qua conſtitutione cum ipſo expoſtulat Gregorius M. 433, 38. Notarius olim fuerat. 433, 41. Chriſtus ei optionem dat utrum hic an in futuro ſeculo puniri vellet. 434, 23. A Phoca cum uxore & filiis interficitur. 434, 34.

Maynardus mortem aliis injuſte machinatus, collum frangit. 913, 39.

Medeshamſtede, vel

Medeshamſtede. V. *Burgh.*

Mediolanum de ſue lanigero nomen & omen habet: 591, 22. Ibi res miranda accidit. 238, 30. 1006, 48. Vaſtatur a Frederico Imp. 590, 51. 1383, 26. Inſtauratur. 1403, 18. Cives glorioſum triumphum de Frederico reportant. 591, 10.

Melchiſedech fuiſſe Sem Judæi dicunt. 351, 25.

Melda, manifeſtatio. 848, 29.

Mellitus, Epiſ. Londinenſis. 385, 13. 437, 8. 735, 24. 743, 41. Ejicitur. 437, 42. 738, 65. 1633, 33. Galliam adit. 739, 7. Statim revocatur. 437, 46. 739, 39. Londinenſes nolunt eum recipere. 739, 40. 744, 19. 1633, 40. S. Petri Eccleſiam Weſtmonaſterii ſtruxit. 456, 52. V. *D. Petrus.* Fit Archiep. Cantuarienſis. 100, 24. 437, 53. 739, 47. 1633, 61. 2229. Precibus flammas reſtinguit. 739, 53. Podagra laborabat. 1633, 65. Ejus mors. 739, 56. 1768, 51.

Membro membrum quid præſtet. 827, 7.

Mendacium publicum qui fingit, lingua privandus. 825, 12. Mendaces juſte puniti. 176. 3. 365, 61.

Mendicandi nullum præceptum. 2658, 11. Qui laborare valent, mendicare non debent. 2658, 41. 2659, 47. Statutum de Mendicis. 2732, 1. Fratrum Mendicantium diverſi ordines. 2438, 64. Quid de iſtis ſenſerit Wicliſus, 2651, 24. quid ejus ſocii. 2658, 11 & 37. 2660, 46. 2661, 15.

Menevenſes, ſeu de S. David, Epiſcopi. V. *Gelardus.* ¶ *Lunverd*; *Tremerin*; *Elnodus*; *Bleduc*; *Wilfridus*; *Bernardus*; *David*; *Petrus*; *Gaufridus.*

Menevia. V. *Angleſey.*

¶ Mentoſtenſis Abbas: *Simon Walthef.*

Menſtre. 1783, 43. 1799, 42. 1828, 16. 1836, 59. 1883, 48. 1889, 16. 1933, 14 1962, 30. 2127, 2128. Compoſitio inter Vicarium de Menſtre & Vicarium S. Laurentii. 1922, 38. Decanatus de Menſtre quot Eccleſias contineat. 1976, 35. Appropriatio Eccleſiæ. 2115, 55. Charta de mercatu ibi habendo, 2130, 66. V. *Thanetus.* S. Mariæ monaſterium ibi fundatum. 1770, 33. 1907, 16. Ejus benefactores. 1770, 51. 1771, 4 & 26 & 54. A Danis vaſtatur. 1780, 24. ¶ Abbatiſſæ: *Eormenburga*, vel *Eabba*; *Mildritha*; *Edburga*; *Sigeburtha*; *Seledritha*; *Leofrima*, vel *Leofruna.*

Menſurarum cuſtodes, olim Epiſcopi. 845, 46. Wintonienſis menſura, canon reliquarum. 872, 40. Leges de menſuris aridorum & liquidorum. 1258, 18. Menſura terrarum. 2391, 35. de Mercatoribus lex. 825, 22.

Merchenelaga, ſeu

Mercia lex. V. *Legem.*

Mercii unde dicti. 956, 15. Convertuntur. 771, 23. 1908, 22. Quinam comitatus fuerint in Mercia. 801, 14. Mercia in quinque diœceſes diviſa. 441, 14. 801, 20. Mercii a Danis ſubiguntur. 810, 38. De eorum Regno & Regibus. 771, 7. ¶ Merciorum Reges: *Cridda*; *Wibba*; *Ceorlus*; *Penda*; *Oſwius*; *Wolferus*; *Mertwaldus*; *Adelredus*; *Kenredus*; *Cheolredus*, vel *Kelredus*; *Ethelbaldus*; *Beornredus*; *Offa*; *Egfridus*; *Kenulfus*; *Kenelmus*; *Quendreda*; *Ceolwolfus*; *Bernulfus*; *Ludecanus*; *Milefridus*; *Wilafus*; *Bertulfus*; *Burthredus*, vel *Burredus*, vel *Bormredus*; *Elfredus*; *Colwolfus*, vel *Ceolwolfus*; *Alfricus.* ¶ Merciorum Duces, ſeu Comites: *Ethelredus*; *Egelfleda*; *Elferus*; *Alfricus*; *Edricus Streone*;

Leofwinus; *Leofricus*; *Algarus*; *Edwinus.* ¶ Merciorum Epiſcopi. V. *Lichfeldenſes*, & *Lincolnienſes.*

Meretrices quomodo puniendæ. 831, 12. 922, 65.

Merewaldi, vel Mearwaldi, R. Merciorum, uxor; 89, 40. Liberi. 440, 20.

Merlinus. V. *Prophetia.*

Meroveus, R. Franciæ. 1017, 4.

Meroringorum familia in Francis extinguitur. 442, 51.

Merton. 1776, 54.

¶ Mertonienſis Prior: *Robertus.* Temporalia & ſpiritualia hujus cœnobii quantum valeant. 2167, 11.

Merwinna, Abbatiſſa Rumeſienſis. 158, 50.

Meſſesbegues, presbyteri. 845, 65.

Meteora ignea. 104, 29. 106, 23. 112, 10. V. *Ignis.*

Michael archangelus Wilfridi mortem prædicit. 1742, 1.

Michael, Epiſc. Glaſguenſis. 1713, 20.

Michael Pecham, Abbas S. Auguſtini, ab Epiſcopo Wintonienſi benedicitur. 2151, 40. 2286. Gregorii XI. ad eum literæ. 2151, 14. Ejus literæ ad Urbanum VI, P. R. 2156, 10. Archiepiſcopus colligendi tributi officium ei imponit; 2158, 5. Sed Archiepiſcopo parere dedignatus, petit ut per mandatum regium collector conſtituatur. 2159, 11. Ejus literæ ad Decanos de iſtoc negotio, 2160, 5. & Decanorum ad ipſum. 1160, 39. Modus & ratio collectionis. 2160, 2180. Exoneratur officio quodam quod Rex ei demandarat. 2180, 55. Gallos Angliam invadentes repellit. 2181, 61.

Michael de Pole, Regni Cancellarius. 2672, 62. Fit Comes Suffolciæ. 2675, 60. Hoſtium naves captas, accepta pecunia, dimittit. 2678, 46. Senatu poſtulante, 2680, 62. Cancellariatu movetur. 2683, 43. Senatus eum carcere & gravi mulcta punit. 2683, 47. Rex eum libertati reddit. 2683, 55. Crimina ei objecta, 2684, 1. Suadet Regi ut contra parliamenti ſtatutum & juramentum ſuum agat. 2693. 48. Ab aula fugit, & Caleti ſub vili habitu latet. 2702, 1. Captus, in Angliam reducitur. 2702, 10. Senatus judicio proſcribitur. 2706, 36. Proditionis in regem & Remp. accuſatur. 2714—2716.

¶ Middeltonienſes Abbates: *Cynewardus*; *Agelricus.*

Middleton. 1788, 38. 1828, 59. 1836, 62. 1839, 15. 1844, 37. 1845, 45. 1860, 17. 1883, 49. 2072, &c. 2129, 27. Appropriatio Eccleſiæ. 2091. Ordinatio Vicariæ. 2093, 46.

Mid thrina, cum ter. 897, 21.

Milburga. 741, 18.

Mildenhale. 1262, 54.

Mildreda, vel Mildritha. 90, 17. 741, 18. Ad monaſterium Kalunenſe mittitur. 1907, 20. Ibi in ardentem clibanum conjecta, poſt tres horas illæſa exit. 1907, 30. Abbatiſſa eam terræ allidit, crines avellit, &c. 1907, 36. Domum revocatur. 1907, 42. Angelus in columbæ ſpecie dormientis capiti adſtat. 90, 40. Erat Abbatiſſa S. Mariæ in Thaneto inſula. 50, 32. 1770, 54. 1907, 51. Ejus genealogia; 1906, 1. Sepultura; 1907, 64. Epitaphia. 1912, 9. Ejus corpus Auguſtinianis datur. 1783, 43. 1905, 66. Transfertur: 1910, 39. 2246. Iterum; 1783. 60. Tertio; 1784, 67. Quarto. 1911, 2. 2272. V. *Elſtanus.* Mauro cuidam apparet. 1911, 10. Edwardo I in ſomnis apparens, cum a ſacrilego incepto abſterret. 1962, &c. 2274.

Milefridus, R Merciorum. 7054, 25. 778, 39. V. *Ethelbertus*, R. *Orient. Anglorum.*

Mileſii Regis filii in Hiberniam appellunt. 1074, 8.

Miles mire converſus. 736, 24. Militibus immunitates conceduntur. 311, 53. 1022, 37.

Milo, Stephani R. Conſtabularius, conſilio & auxilio Imperatricem adjuvat. 1349, 46. 1359, 49. Fit Comes Herefordiæ. 1355, 57. De vita periclitatur. 1356, 46. Inter venandum ſagitta transfixus moritur. 273, 50. 1359, 13.

Milvus carnes raptas ſponte reſtituit. 1783, 7.

Minerva quomodo electa Athenarum tutelaris Dea. 825, 27.

Miniſtri verbi, ab omnibus audiendi. 733, 13.

Minorum fratrum ordo. V. *Franciſcani.*

Miracula. 471, 1. 475, 38 & 42. 610, 13. & paſſim. Miracula ſcire & tegere, ſacrilegum. 415, 1. Miraculorum dono ne elevetur animus, cavendum. 732, 1. Sanctorum miracula in dubium vocata. 1297, 11.

Mire beved. 888, 4.

Miſericordiæ exceſſus melior quam duritiæ. 461, 2. In judiciis exercenda. 922, 41.

Miſſam an Chriſtus ordinarit. 2650, 24. 2660, 63. Quantum eam horreat diabolus. 1045, 43. 2393, 10. Non niſi a caſtis celebranda. 34, 66. Eſt minoris momenti quam prædicatio verbi. 2661, 1. Fœmina Miſſam celebrat. 2738, 59. Miſſæ celebratæ pro iis qui male vixerint, inanes. 2658, 5. Quot Miſſas Regi conceſſerit Abbas S. Auguſtini. 1958, 47. Canon Miſſæ tribus verbis a Gregorio M. augetur. 436, 28. Quædam inſuper a Gregorio III adduntur. 443, 23.

Mithridates, R. Ponti. 564, 3.

Mitra, annulus, chirothecæ, emancipationis ſigna. 602, 56.

Modredus, nepos Arthuri, R. Britonum. 1153, 38.

Moguntinus pons. V. *Pons.*

Monachi quibus operibus ſe olim exercuerint. 93. 15 & 31. Quod pluribus eorum viſum eſt, id ab omnibus obſervandum. 1448, 50. Iis peculium habere non licet, 1450, 50. nec ſeorſum extra fratrum conſortium vivere. 1450, 42. Sancitur ut libere & quiete res ſuas poſſideant & diſponant. 1639, 7. Quicunque ex monacho clericus fit, a priore propoſito deviare prohibetur. 328, 30. 1348, 30. Canon de monaſtica diſciplina obſervanda. 2211, 63. Quid de ea ſenſerint Wiclivitæ. 2651, 13. 2658, 2659. Monachi religionem ſuam Chriſti religione perfectiorem aſſerunt. 2659, 43. Contrarium docent Wiclivitæ. 2661, 9 & 22. Monachis non comeſſandum. 886, 1. Monachi luxurioſe viventes ab angelis percutiuntur. 445, 53. Monachi S. Trinitatis, luxu dediti. 1781, 29. 2362, 60. Monachi homicidæ degradantur. 1000, 65. De monachi cujuſdam anima mira hiſtoria. 857, 11. Monachi Dunelmenſes Regem offendunt, eligendo Epiſcopum, ipſo inconſulto. 681, 35. V. *Dunelmum.* Monachi clericis præferuntur: 1255, 56. 2407, 52. Clerici monachis; 2661, 24. quod abſurdum. 1639, 60. Clericis expulſis, monachi in monaſteriis collocantur: 158, 28 & 61. 458, 26. 460, 64. 701, 8. 864, 38. 867, 63. 1255, 62. 1780, 59. Monachis exactis, clerici cum uxoribus introducuntur: 160, 25. 870, 16. 1643, 31 & 47. 2363, 16. Quod nefas imago Crucifixi voce humana loquens Wintoniæ prohibet. 870, 21. 1647, 23. Papali decreto idem prohibetur. 2363, 14. Quantum inter monachos & clericos odium. 1594, 12. Quam parum dilectionis inter monachos diverſi ordinis. 2598, 36. Henrici II de iis querela. 1595, 23. Rex & Epiſcopi eorum privilegia imminuere ſtudent. 1556, 49. 1557, 34. 1595, 1596. 1662, 35. 1676, 40. Ex ordine monaſtico olim eligebantur Archiepiſcopi Cantuarienſes. 147, 50. 1662, 36. V. *Cantuarienſem.* Dæmon monachi habitu indutus quomodo ſe geſſerit. 1344, 63.

Moniculus, R. Limerici. 1228, 38.

Monaſterium ingredi quibus non liceat. V. *Conjugium.* Pueri in monaſteria non recipiendi. 1815, 55. Per cc annos, dum Danica ſcilicet tyrannis hic duravit, monaſteria ubique vel deſtructa vel deſerta. 206, 33. 1643, 50. 1645, 53. 1650, 55. Monaſterium ingreſſurus Bernardus quæ dicere conſueverit. 2041, 44. 2389, 39. Monaſteriorum in Cantuarienſi diœceſi & Roffenſi catalogus. 2149. ¶ Monaſteria, quorum in his libris mentio: *Abingdonenſe*; *S. Albani*; *Angleſeienſe*; *S. Auguſtini*, Cantuariæ; *de Badricheſworth*, vel *S. Edmundi*; *Bangorenſe*; *S. Bartholomæi de Smithfelde*; *Bathonienſe*; *ad Bellum*, vel *de Bello*; *S. Benedicti* in Norfolcia; *Berkingenſe*; *Bermundſeienſe*; *Beverlacenſe*; *Bilſintonenſe*; *Bexleienſe*; *Brincaburgenſe*; *Brugenſe*; *de Burch*, *Burgh*, vel *de Burgo*; *Caldenſe*; *S. Caricfi*; *Cernellenſe*; *Ceſtrenſe*; *Chertoſæ*; *Chertſeienſe*; *Cirkonenſe*; *Clerkenwellenſe*; *Coldinghamenſe*, vel *Coludumbernenſe*; *Coventrenſe*; *Cowmbwellenſe*, vel *Cumbwellenſe*; *Crecæ*; *Crowlandenſe*; *Croxtonenſe*; *Cumbermerenſe*; *Dewlencroſſenſe*; *Dorobernia*; *Dowera*; *Draulegenſe*; *Dunelmenſe*; *S. Ebbæ*; *Eboraci*; *S. Edmundi*; *Egeneſhamenſe*; *Elienſe*; *Engueſhamenſe*; *Ethelingheienſe*; *Eveſhamenſe*; *Feverſhamenſe*; *Folcſtonenſe*; *Fontanenſe*, vel *de Fontibus*; *Fordenſe*; *de Gynes*; *Girvenſe*; *Giſeburnenſe*; *Glaſtonienſe*; *Glocestrenſe*; *S. Gregorii*, Cantuariæ; *Haguſtaldenſe*; *Hidenſe*; *Hludenſe*; *Holmenſe*; *Hortonenſe*; *Hurlenſe*; *de Kyrkby Beller*; *Langdonenſe*; *Lantonienſe*; *de Ledes*; *de Leof*, vel *Leonenſe*; *de Leſnes*; *de Brewes*; *de Leſtingaham*; *de Liminges*; *Lindisfarnenſe*; *Mailroſſenſe*; *Mallingenſe*; *Malmesburienſe*; *S. Mariæ*; *S. Martini*; *de Medeſhamſted*; *Menroſſenſe*; *Mertonenſe*, *de Menſtre*; *Middletonienſe*; *de Morthpath*; *Nortonenſe*; *Noſtlienſe*, vel *de S. Botulfo*, vel *S. Oſwaldi*; *Novum*; *S. Oſithæ de Chic*; *de Parco*; *Perſorenſe*; *Pontis Roberti*; *Radulfenſe*; *S. Radegundæ*; *Rameſienſe*; *Regalis vallis*; *Rievallenſe*; *Ripenſe*, vel *de fontibus juxta Ripum*, vel *Fountney*; *Rumeſienſe*; *Sagienſe*; *Salopienſe*; *Selebienſe*; *S. Sepulchri*, Cantuariæ; *S. Sex-*

S. Sexburgæ, in Scapeia; *Shafteſburienſe*; *Spaldingenſe*; *Streneſhaldenſe*; *S. Swithuni*, Wintoniæ; *Taviſtokienſe*; *Theokesburienſe*; *S. Trinitatis*, Cantuariæ; *S. Vincentii*; *Wardunenſe*; *Warwellenſe*; *de Wellaw*; *Weſtmonaſterium*; *Weſtwoodenſe*; *Winburnenſe*; *Wincelcombenſe*; *Wiramuthenſe*; *Witebienſe*.

Monetariæ leges. 843,26. 898,899. Moneta una eſto per totum Regnum. 843,25. 872,32. 1258,37. Falſam vel facere vel expendere, prohibitum. 249,37. Falſariis manus amputandæ. 898,45. 923,30. Amputatis dexteris, evirandi. 254,37. Oculis & teſticulis privandi. 231,6. 504,21. 1000,49. 2377,59. Monetæ corruptores puniuntur. 1457, 23. 2678,59. Ob monetam retonſam multi ſupplicio affecti. 2463,63. Monetarii quot in quibus urbibus eſſe debeant. 843,31. 899,8. Moneta nova. 531,37. Rotunda. 611,41. Denarii & oboli rotundi cuduntur. 2377,60. 2463. 6 & 62. *Pollardi, Crocardi, Roſarii.* 2493,65. *Nobile.* 2584,26. 2678,60.

Mongeham parva. 1775,20. 2779,55.

Monia, inſula. 883,2.

Mons fidei adminiculo levatur. V. *Sutor.*

Monſtroſa mulier, duo capita & quatuor brachia, &c. habens. 136,60. 864,30. 973,28. Monſtroſus porcus; 1004,1. pullus. 1004,2.

Montgomeriæ caſtrum a Wallenſibus deſtruitur. 991,57.

Montis Myrteti monaſterium. Ejus ſitus & ſtatus. 2189,4. Eccleſiæ Littleburnenſis ei conceditur. 2107,15. 2190,21. Conventio inter Abbatem ejuſdem & Abbatem S. Auguſtini. 2192,31.

Montis-ſorelli caſtrum. 577,60.

Morbum regium quis primus e Regibus Angliæ curarit. 950, 9. Morbus, homines latrare faciens. 2580,45. Alius, homines paſſim ad inſaniam adigens, adeo ut in ſylvis ferarum more ſe abdant. 2609,40.

¶ Moritonii, Moritunenſes, ſeu de Moretoil, Comites: *Robertus*; *Rogerus*; *Willielmus*; *Johannes*, poſtea Rex Angliæ.

Morkarus, vel Marcherus, vel Malcherus, Algari F. Comes Northumbriæ una cum Oſulfo & Copſio. 37,58. 193,17. 203,16. 204,46. 948,37. 2337,37. Ab Haroldo Harfag ſuperatur. 2399,48. A bello Haſtingenſi ſe ſubtrahit, 480, 41. 961,2. 2343,8. Willielmo Conquæſtori rebellat. 969, 33. 2347,32. Captus occiditur. 969,49.

¶ Morthpathenſis Abbas: *Robertus.*

Mortmain. V. *Statutum.*

Mortuus ſuſcitatus mortuo peccata condonat. 737, 23. Ad priſtinam vitam reverti recuſat. 737,32. V. *Oratio.*

Moyſes, Prior Coventrenſis. 1464,33.

Mulctæ pecuniariæ. 819,57.

Mulieres. V. *Fœminæ.*

Multitudo exercitus ſæpe impedimento eſt. 1026,51.

Mulus. V. *wolf.*

Mundbreche, quid. 923,59. 957,20.

Munerum largitor, orator facundiſſimus. 2376,57. De munerum acceptoribus dictum Edmundi Cantuarienſis. 2434, 48.

Mures hominem quendam potentem devorant. 978, 10. 2351,61.

Muſcarum prælium. 2736,4.

Muſte, F. Noridini. 1204,40. Saladinus Chriſtianorum opem adverſus ipſum implorat. 1206,29. Promittit ſe ſuoſque Chriſtianiſmum amplexuros, modo ipſi contra Saladinum Chriſtiani opitulentur. 1206,44.

Mutus ſi peccat, mulctandus pater. 823,47.

Miskenning, quid. 957,23.

N.

NAbugodonoſoris corpus effoſum minutatim diſcerpitur. 563,28.

Nathanael, Abbas S. Auguſtini. 1769,16. 2232.

Naringdon. 2071,62.

Naufragos quantopere curarit Henricus II. 1152,14. Lex de eorum bonis. 1187,58. Qui eos ſpoliant, excommunicandi. 1453,24.

Nauton, R. Pictorum. 773,56.

Necromantes. V. *Palumbus*, & *Dæmon*, & *Magica.*

Negatio ſemper firmior quam affirmatio. 901,26.

S Neotus. 814,12. 818,27.

Nero, immanis parricida, ex poſteris Auguſti ultimus. 564, 66.

Newark caſtrum a quo fundatum. 1627,43.

Newburgenſis Eccleſia fundata. 1028,59.

Newington. 1788,52. 1927,14. 2017,41. 2129,4. De variis ejus poſſeſſoribus hiſtoria. 1931, 14. Advocatio Eccleſiæ ad quem pertineat. 1930,21.

Nicæa capitur a Chriſtianis. 473,13.

Nicolaus, Abbas Walthamenſis, unus e XIV Regni Præfectis. 2685,62. 2687,37.

Nicolaus, Abbas Witebienſis. 205,30.

Nicolaus Brembre, vel Brembylle, vel Brembulle, unus e ſeductoribus Ricardi II. 2694,5. Ab aula pellitur. 2705,35. Capita accuſationis. 2714—2726. Quam charus Regi fuerat: 2726,56. Quam crudelis. 2726, 59. Obtruncatur. 2727,1.

Nicolaus, Epiſcopus Clamorgacenſis. 1367,11.

Nicolaus, Epiſc. Landavenſis: 1665,44. Idem fortaſſis cum Clamorgacenſi.

Nicolaus, Epiſc. Sarisburienſis. 2492,9.

Nicolaus Herford de ſacramento Altaris quid ſenſerit. 2655, 56. Romam profectus, 2657,3. a Papa pro hæretico habitus incarceratur. 2657,21. A Romanis liberatus, domum redit. 2657.57. Archiep. Cantuarienſis eum in carcerem trudit. 2657.59. Ejus opiniones. 2657,62.

Nicolaus I, P.R. 450,54. 2239.

Nicolaus II, P.R. 477,48. 1701,45. Concilium Vercellenſe celebrat. 2335,66. Privilegium ab eo Eccleſiæ Weſtmonaſterienſi indultum. 387,46 &c.

Nicolaus III, P.R. 1727,23. 2271. 2461,59. 2465,27.

Nicolaus IV, P.R. 2273.

Nicolaus V, Antipapa. 2553,57.

Nicolaus, Prior Brincaburgenſis. 281,7.

Nicolaus de Spina, Abbas S. Auguſtini, eligitur. 1920,42. Benedicitur Romæ. 1921,1. 2272. Ejus literæ ad monaſteria Angliæ, quærentes quid in ſingulis locis fiat pro Abbatibus &c. illius monaſterii defunctis. 1924,24. Fit Conſervator ordinis Præmonſtratenſis. 1925,7. Ejus literæ ad Priorem Weſtmonaſterii. 1925, 14. Inſtitutiones ejus. 1935, &c. Laudatur. 1937,52. Abbatia ſponte ſe abdicat, 1937, 65. 2274. & ad Carthuſianos in monaſterio Selbienſi ſe recipit. 1964, 41. Succeſſor ejus annuam decem marcarum penſionem ei largitur. 1964,17.

S. Nicolaus ubi fuerat natus; 1217,23. ubi Epiſcopus; 1216, 15. ubi ſepultus. 1220,46. Ejus tranſlatio. 483,3. 983,36. 2359,38. Rex Perſarum conatus ejus arcam temerare, claſſem perdit. 447,55.

Nigellus, Epiſc. Elienſis. 257,52. 505,15. 1019,62. 1027, 47. Regno exigitur. 508,10. 2385,46.

Nimedus, cum quatuor filiis, e Scythia in Hiberniam venit. 1073,60.

Ninia, Epiſcopus Britonum, auſtrales Pictos convertit. 786, 28. 1635,51.

Ninus, R. Aſſyriorum. 562,57.

Ninyas, Nini F. 562,66.

Niſus lupum piſcem capit. 656,22.

Nix ingens. 105,65. 181,54. 475,3. 799,30. 2330,30.

Nobilitas, magnum ad virtutem calcar. 350,34.

Norbertus, vel Northbertus, autor ordinis Præmonſtratenſium. 1043,22. 2381,17.

¶ Norfolciæ Comes: *Rogerus Bigot.*

Normannorum virtus & victoriæ deprædicantur. 339, 28. 959,45. 1026,17. Biero duce, Franciam infeſtant: 450, 15. urbes invadunt. 450,41. In patriam reverti, inteſtino bello pereunt. 451,21. Duce Rollone, Franciam iterum invadunt. 451,52. Flandrenſes Normanniam invadentes, ſubmerſi ſunt. 568,17. *Pro Normannis elementa decertant*, Regis Franciæ dictum. 568,17. Normanniæ Eccleſiæ jura & privilegia. 657,40. Normanniæ Duci coram Rege Franciæ gladio accingi licet; Regi Franciæ coram ipſo, non item. 856,47. 959,61. Normanni totam faciem radere ſolebant. 2341,53. Eorum imperium in Anglia quamdiu duraturum, prædicitur. 960,64. Iis ſolenne, poſtquam alios depreſſerint, ſeipſos deprimere. 981,33. 2354,46. Quam dura Anglorum ſub eos conditio. 952,4. 980,57. 981,42. 2354,45. Divina in eos vindicta. 984,7. Gallis Anglo Normanniam eripit. 2420,53. ¶ Normannorum Duces: *Rollo*; *Willielmus Longa-ſpata*; *Ricardus Vetus*; *Ricardus II*; *Ricardus III*; *Robertus*; *Willielmus Baſtardus*; *Robertus Curtocoſa.*

Norregani, Olavum regem vilipendentes, Canutum admittunt. 468,31.

Northamtonia comburitur. 888, 19. Ejus caſtrum. 975, 2. Monaſterium S. Andreæ. 975,2. Baronibus illuc convolantibus,

lantibus, 2447, 6. Henricus III eam expugnat. 2447, 31. ¶ Comites: *Simon Silvanectenſis*; *Simon*, ejus F; *Willielmus de Boom.*

Northburn. 1768, 7. 1799, 51. 1814, 44. 1828, 16. 1836, 59. 1837, 51. 1883, 48. 1959, 11. Eccleſiæ appropriatio. 2110, 21. Vicaria, 2111, &c.

Northumbria, ſeu Northymbria, ſeu Northanhymbria, longe latior fuit olim quam nunc eſt. 285, 5 &c. 956, 47. Dividebatur in Deiram & Berniciam. 285, 9. Candidæ caſæ Epiſcopatus Regibus Northumbriæ fuit ſubjectus. 801, 32. Qui Comitatus in eo Regno contenti. 801, 24. De Northumbriæ Regno & Regibus. 779, 12. Northumbri vocantur Humbrenenſes. 799, 29. Convertuntur. 782, 43. Olim leves erant & infideles. 862, 44. Eorum terra flamma & ferro a Dacis vaſtatur, 300, 32. 315, 65. & a Scotis. 264, 45. V. *Scoti.* Invitant Dacos contra Willielmum I. 482, 31. 1703, 1. Terra per novennium cultore deſtituitur. 199, 30. 966, 11. 1768, 37. 2344, 51. ¶ Reges: *Occa* frater *Hengiſti*; *Ida*; *Ella*; *Glappa*; *Adda*; *Ethelricus*; *Theodericus*; *Frethewaldus*; *Huſſus*; *Ethelfrith*, vel *Edelfridus*; *Edwinus*; *Oſricus*; *Ainfridus*; *Oſwaldus*; *Oſwius*; *Oſwinus*; *Egfridus*; *Alfridus*; *Ofredus*; *Kenredus*, vel *Coenredus*; *Oſricus*; *Ceolwolfus*; *Egbertus*, vel *Eadbertus*; *Oſulfus*; *Ethelwaldus Moll*; *Alcredus*, vel *Alredus*; *Eanredus*; *Ethelredus*; *Elfwaldus*; *Oſredus* II; *Ethelredus* iterum; *Oſbaldus*, vel *Oſwaldus*; *Eardulfus*, vel *Ardulfus*; *Oſbrihtus*, vel *Oſbertus*; *Alla*, vel *Ella*; *Egbertus* II; *Ricſig*; *Egbertus* III; *Guthredus*; *Guthrum*; *Ethelwoldus*, Edwardi Senioris frater; *Sihtricus*, vel *Sidrocus*; *Guthfrithus*, vel *Gudfredus*; *Reingwoldus*, vel *Reginaldus*; *Anlaf*, vel *Onlaf*, Sihtrici F; *Hirb*, Haroldi F; *Enricus*. ¶ Comites: *Oſulfus*, cui ſocius *Uſlacus*; *Waltheorus* I; *Uhtredus*; *Hircus*; *Eadulfus Cutel*; *Aldredus*; *Eadulfus* II; *Siwardus*; *Toſtius*; *Morkarus*, cui ſocii *Oſulfus* & *Copſius*; *Goſpatricus*; *Waltheorus* II; *Walcherus*, Epiſcopus Dunelmenſis; *Albricus*, vel *Albericus*; *Robertus de Mulbreio*, vel *Moubray*; *Henricus*, Davidis R. Scotiæ F; *Willielmus*, ejus frater; *Henricus Percy.*

Nortonenſis Prioratus in agro Ceſtrenſi fundatur. 2020, 3. 2383, 44.

Norwagenſis quidam fortiſſime pugnat. 959, 12. 2339. 63.

Norwicum capitur. 576, 4. 1427, 18. Devaſtatur. 165, 38. Illuc ſedes Epiſcopalis transfertur. 491, 60. ¶ Norwicenſes, ſeu Orientalium Anglorum Epiſcopi: *Felix*; *Jacobus*; *Boniſacius*; *Biſi*; *Baldewinus*; *Hecca*; *Egbertus*; *Hedbelac*; *Tydſridus*; *Weremundus*; *Theodorus*; *Alſwinus*; *Alfricus*; *Stigandus*; *Grimketellus*; *Egelmarus*; *Arfaſtus*, vel *Herfaſtus*; *Willielmus Herbertus*; *Hervæus*; [vide errata 1707, 20.] *Everardus*; *Willielmus Turbo*; *Johannes*; *Johannes de Gray*; *Pandulfus*; *Walterus*; *Simon de Wanton*; *Willielmus Ayermimus*; *Henricus le Spenſer.*

¶ Noſtlienſis, ſeu de S. Botulfo, ſeu S. Oſwaldi, Prior: *Aldulfus*, vel *Arnulfus*, vel *Adelwoldus.*

Nothbaldus, vel Nodbaldus, Abbas S. Auguſtini. 1772, 16. 2236.

Nothbertus, Epiſcopus. 2211, 19.

Nothelinus, Londinenſis primo, poſt Dorobernenſis Epiſcopus. 100, 43. 443. 8. 742, 50. 774, 17. 1640, 57. 1772, 21. 2235.

Nottinghamia, vel Snotingaham, Britannice *Tigguocobauc*, i. e. ſpeluncarum domus. 113, 41. 142, 50. 835, 11. Caſtrum ibi fundatur, 965, 36. natura loci inexpugnabile. 1037, 21. Oppidum comburitur, 1093, 49. 1350, 53. Unus ex oppidanis triginta prædones in domo ſua incluſos comburit. 1350, 42. Cancellaria hinc Londinum transfertur. 2741, 10. ¶ Comes: *Thomas.*

Nova foreſta. V. *Foreſta.*

Novum-caſtrum, olim *Munkeceaſtre*, vel *Monkecaſtre*, i. e. Monachorum civitas, dictum. 206, 7. 973, 12.

Novum monaſterium Wintoniæ incenditur. 1356, 6. ex combuſta cruce multum auri & argenti ab Epiſcopo auſertur. 1356, 59. ¶ Abbas: *Ethelgarus.*

Nubes ſanguinea & ignea. 161, 1. Nubes tenebras pene nocturnas interdiu inducens. 263, 16. Nubis nigra, globum igneum emittens. 1589, 50.

Numeneus, R. Britonum, ab Epiſcopo percuſſus moritur. 450, 56.

Nuptiæ. V. *Matrimonium.*

O.

OBlationum eccleſiaſticarum nullam partem percipiant laici. 1081, 46. Wiclivitarum de oblationibus opinio. 2707, 39 & 54.

Occa, frater Hengiſti, Rex Northumbriæ. 779, 15.

Occidentalium Saxonum (ſeu Gewiſſorum 755, 3.) converſio 1635, 53. Eorum provincia quot Comitatus contineat: 801, 3. In duos Epiſcopatus dividitur. 1640, 35. Eorum lex, ſeu *Weſtſaxenalega*. V. *Legem.* ¶ Reges: *Sardic*, vel *Cerdic*; *Henricus*; *Kenwelmus*, vel *Chichelmus*, vel *Quichelmus*; *Ceolricus*; *Kenwolfus*, vel *Cenwallus*; *Kinegilſus*, vel *Kenglis*: *Kinewaldus*, vel *Cenwaldus*, vel *Kinewalchius*; *Sexburt*; *Eſwinus*, vel *Egwinus*; *Kentwinus*, vel *Cenewinus*; *Cedwalla*; *Ine*; *Adelardus*, vel *Ethelherdus*; *Gudredus*; vel *Cudredus*, vel *Cuthredus*; *Sigebertus*; *Kenwolfus*, vel *Kynwlf*; *Brithricus*, vel *Brictricus*; *Egbertus*, vel *Edbrictus*: Cujus ſucceſſores vocantur Reges Angliæ. 449, 31. 2238. V. *Anglia.* ¶ Comites, vel Duces, *Godwinus*; *Haroldus.*

Octavianus, Antipapa, Victor appellatus. 1130, 39. 1380, 64. Phreneticus obit. 1389, 20.

Oculum ſuum eruit quidam, præcepto Servatoris ad literam intellecto. 2361, 11. V. *Sutor.*

Odo de Campania, traditionis reus, in carcerem conjicitur. 222, 22. 492, 43.

Odo Cluniacenſis. 432, 46. 460, 10. 863, 50. Vocatur Odilo. 460, 67. Dixit, *Si damnandus ſum, malo damnari de miſericordia quam de duritia.* 961, 2. Memoriam Omnium in Chriſto quieſcentium II Novembris primus celebravit. 461. 28.

Odo, Epiſcopus Baiocenſis, Comes Cantii. 214, 38. 489, 5. 1788, 7. Cuſtodia Angliæ ei demandatur. 962, 60. Contra Northumbrenſes mittitur. 978, 49. Cædem Dunelmenſis ſatis crudeliter ulciſcitur. 48, 53. Comites rebelles premit. 208, 53. Lanfranco monente, ut incarceretur, non ut Epiſcopus, ſed ut Comes Cantiæ, 2359, 21. in cuſtodiam conjicitur. 212, 15. Liberatur. 982, 33. 2353, 62. Roberto contra Willielmum II favet. 984, 32. 2359, 9. Archiepiſcopi terras vaſtat. 2359, 17. Rebellionem movet. 214, 37. 984, 47. Ejus honores. 984, 36. Angliam abjurat. 215, 27. 986, 4. Totius Normanniæ cura illi committitur. 215, 45. 986, 17.

Odo, Epiſc. Wiltonienſis, vel Sherbornenſis. 454, 33. 1644, 33. 2219, 18. Dicitur Wintonienſis. 838, 40 & 59. Ad Cantuariam transfertur. 134, 41. 157, 33. 838, 57. 2241. Archiepiſcopatum ut ſubeat ſanctius, monachi induit veſtimenta. 863, 54 1644, 39. Dunſtanum futurum Archiepiſcopum, præſagiit. 863, 32. Pluvias per triennium, dum tectum Eccleſiæ reparatur, ſuſpendit. 1645, 15. Illo precante, enſis in Adelſtani vaginam cœlitus illabitur. 863, 49. Edwinum R. ſuſpendit: 863, 65. & concubinam ejus cauterio notat, & in exſilium agit. 1644, 63. Eam poſtea redeuntem ſubnervat. 1645, 2. Sanguinem de euchariſtia precibus ſuis elicit. 1645, 2. Moritur. 863, 41. 1645, 18. Elſinus ſucceſſor ei contumeliæ pœnas dat. 864, 3. 1645, 31.

Odo, Magiſter militiæ Templi. 601, 26.

Odo, Prior S. Trinitatis. 568, 48. Contendit ut conventui ſuo detur libera poteſtas Archiepiſcopum eligendi. 1421, 59. Cum Epiſcopis de jure eligendi litigat. 1414, 63. Fit Abbas S. Martini de Bello. 588, 12. 1433, 32.

Offa ad corpus S. Cuthberti confugiens, inde abſtrahitur, & interimitur. 10, 59.

Offa, Beornredo victo, 770, 32. 776, 4. fit Rex Merciorum. 105, 41. 107, 5. 113, 65. Ethelbertum interficit. 445, 18. 446, 50. 776, 20. V. *Ethelbertus*, *R. Orient. Anglorum.* Vallum facit inter Merciam & Britanniam. 118, 12. Lichfeldenſem Præſulem pallio Archiepiſcopali inſigniri affectat. 445, 20. 1641, 60. 1774, 4. S. Albani monaſterium conſtruit. 446, 24. 754, 7. 776, 30. 1773, 66. Pontifici R. concedit redditum domatim ſolvendum, dictum Rome-penny ſive Peters penny. 446, 25. 754, 15. 776, 35. Literas & dona ei mittit Carolus M. 608, 16. Ejus fortitudo & victoriæ. 446, 20. Northumbrenſes, Occid. Saxones, & Kentenſes ſuperat. 776, 13. Quæ monaſterio S. Auguſtini donaverit. 1775, 37. Chartæ ejus de donis Eccleſiæ Chriſti. 2113, 15. 2219, 21. Ejus genealogia. 446, 16. 776, 6. Edburga ejus filia, venefica, monacha, adultera, mendica. 118, 14 &c.

Offa,

Offa, R. Orientalium Saxonum. 745, 11. Fit monachus. 442,21.

Offenſer, Epiſc. Lichfeldenſis. 768,29.

Officia eccleſiaſtica a monachis cantari ſolita. 1935,62.

Olavus, R. Daciæ, cum exercitu in Angliam venit. 2321, 46.

Olavus, vel Olaus, R. Norreganorum. 198,4. Expellitur. 468,41. 911,61. Perimitur. 178, 32. 469, 16. 911, 66. 2320,10.

Oliverus, Epiſcopus Lincolnienſis. 2467, 10. 2492. 39. 2502,4.

Oliverus, monachus Malmesburienſis, volare conatur. 2338, 9. Ejus de cometa quodam verba. 2338,3.

Olyſippo. V. *Lisbona.*

Onlafbald pœnas ſacrilegii luit. 24,8. 74,10.

Onlaf, R. Northumbriæ. V. *Anlaf.*

Opentheſt. 929,19.

Operarii rari & cari poſt peſtem. 2599,51. 2600,40. V. *Stipendia.*

Oratio non intermittenda. 2433, 14. Opinio Wiclifi de orationibus. 2651,8. 2708,7. Oratio labiorum, vana. 2658, 2. Qui bene vivit, ſemper orat. 1658,6. Sancti non orandi. 2707, 33. Oratio Dominica, ab omnibus addiſcenda. 921,56. Quendam pro defunctis orare ſolitum defuncti ab hoſtibus tuentur. 2368,57.

¶ Orcadenſium Epiſcopi: *Radulfus*; *Rogerus*; *Radulfus Novellus.*

Ordalium. 842, 23 &c. 843, 30 & 51. 844,24. 847, 1. 856, 5. 894. 896, 37. 920, 67. 925, 55. 926, 30. Feſtis diebus & jejuniorum tempore interdictum. 830,64.

Ordines ſacros qui ſubterfugiunt, Eccleſiis privandi. 253,53. Ordinandus nemo niſi ad certum titulum. 253,62. 1449, 35. Filii ruſticorum non ordinandi abſq; aſſenſu domini. 1388,22. Pro ordinatione nil exigendum. 1430,44. Canones de Ordinationibus. 248,54. 1430,17.

Ordingus, primo Prior, poſt Abbas S. Edmundi. 506,55.

Ordo militum enſes rubros geſtantium confirmatur. 625, 27.

Ores. 2139,24.

Orgarus, vel Ordgarus, vel Edgarus, Comes Domnaniæ. 158, 36. 865,21. 2313,20.

de Orientalis Angliæ Regno & Regibus. 745, &c. ¶ Reges: *Uffa*; *Titulus*; *Redwaldus*; *Erpwaldus*; *Sigebertus*, vel *Sebertus*; *Egrice*; *Anna*; *Adelherus*; *Athelwoldus*; *Athelwolfus*; *Alfwoldus*, vel *Elfwaldus*; *Humbeanna* & *Albertus* ſimul; *Berna*; *Adelredus*; *Ethelbertus*; *S. Edmundus*; *Godrim*, vel *Gathrum*, Dacus; *Uffus*, qui quo loco reponendus, neſcio. ¶ Duces: *Ethelwolfus*; *Turkillus*; *Haroldus*; *Algarus*; *Radulfus*; *Ethelwinus*; *Brithnodus*; *Ulfketellus*; *Rodulfus*; *Hugo Bigod.* Orientalium Anglorum Epiſcopatus dividitur. 1638, 31. Epiſcopi ſedem habuerunt primo apud Dimmok vel Domoc, ſeu Felixſtowe; 747, 13. 2635, 10. poſtea, apud Helmeam vel Elmham; 747, 22. 1638,34. deinde, Thetfordiæ; 747,23. poſtremo, Norwici. 491,60. 747,25. 800,60. 1654,29. 2249. V. *Norwicum.*

de Orientalium Saxonum Regno & Regibus. 743, &c. Comi[…] hoc Regnum pertinentes. 800.55. Eorum metropolis, Londinum. 735, 15. Convertuntur. 735, 21. 743, 35. Ad idola relapſi, 744,65. iterum convertuntur. 744,67. ¶ Epiſcopi: *Ceadda*; *Jaruman.* ¶ Reges: *Erkwinus*; *Sledda*; *Sebertus*; *Sexredus*; *Sewardus*, & *Sigebertus* ſimul; *Sibertus*; *Swithelinus*; *Sighere*, & *Sebbi* vel *Sebba*; *Sighardus*, & *Sinefridus*; *Offa*; *Swebrith*; *Edmundus*, qui & Orientalium Anglorum.

Ornamenta pontificalia. 1673,39. 1684.

Orodes, R. Parthorum. 564,19.

Oroſius, Chronographus. 431,61.

Osbaldus, vel Oſwaldus, R. Northumbriæ. 113,53. 797,16. Fit Abbas. 116,2.

Osbernus Bulax, Siwardi Comitis F. 946,17 & 40.

Osbernus, Danus. V. *Willielmus Conqueſtor.*

Osbernus, vel

Osbertus de Briſtol. 1541,41. 1551,10. Fit Prior S. Trinitatis. 1564,30. Conſuetudines Eccleſiæ ſuæ contra Papæ literas tuetur. 1567, 1568. Deponitur. 2188, 57. Ejus ad monachos oratio antequam Prioratu ceſſit. 1570,21.

Osbertus, Epiſc. Haguſtaldenſis. V. *Eanbertus.*

Osbertus, monachus, a febre quartana meritis Edwardi Confeſſoris liberatur. 410,50.

Osbertus, vel

Osbrihtus, R. Northumbriæ. 13,42. 70,10. Expellitur. 123, 20. 133, 42. Baronis cujuſdam uxorem conſtuprat. 802, 40. Daci, ad injuriam iſtam ulciſcendam adducti, eum interficiunt. 14,34 123,26. 142,30. 803,22.

Osburnus, vel Osbernus, Epiſcopus Exonienſis. 228, 5. 1654,1.

Oſca, R. Cantiæ. 729,2.

Oſchitellus, vel Askitillus, vel Oskitellus, Archiep. Eboracenſis. 26,52. 79,31. 867,66. 1699,16.

Oſculum negat Colonienſi Archiepiſcopo Comes Leiceſtrenſis; 539,43. Cantuarienſi, Henricus II. 551,33.

Oſeg, R. Dacorum, interfectus ab Egelredo R. Angliæ. 809,10.

Oſherus, Wicciorum ſubregulus. 976,57.

S. Oſida. 438,58.

S. Oſithæ de Chic monaſterium quantum valeat. 2167, 29. ¶ Prior: *Willielmus de Corbellio.*

Oſlacus, Comes Northumbriæ. 204,8.

Oſmundus, Epiſc. Londinenſis. 2212,23.

Oſmundus, Epiſc. Sarisburienſis, & Regis Cancellarius. 217, 39. 224,61. 976,63. 2351, 25. Eccleſiam novam Sarisburiæ ædificat. 976, 65. 2351, 26. Librum dictum Conſuetudinarium compoſuit, 977, 1. 2351, 30. & Vitam S. Aldelmi. 2351,33. Vocatur Edmundus. 995, 47. Obit. 2372,42.

Oſpegius, Rex. 68,26.

Oſredus I, F. Alfridi, R. Northumbriæ. 91,23. 794,67. In bello occiditur. 795,2.

Oſredus II, nepos Ethelwoldi Moll, R. Northumbriæ. 111, 12. 797,13. Regno pellitur. 12, 12. Contra fidem datam occiditur. 111,67.

Oſricus, Dux Hamtunenſium. 121,51, 140,57.

Oſricus, R. Deirorum, a fide deficit. 785, 17. Occiditur. 785,14.

Oſricus, R. Northumbriæ. 91,25. 795,5.

Oſtorchus, vel Oſtfor, Epiſc. Wicciorum. 441,49. 1694,66.

Oſvingius, Rex. 67,35.

Oſulfus, a complexu ſerpentis mire liberatur. 36,36.

Oſulfus, Comes Northumbriæ. 204,8.

Oſulfus, Comes Northumbriæ alius. 204,50.

Oſulfus, R. Northumbriæ. 11,55. 105,45. 796,39.

Oſwaldus, Epiſc. Wigornenſis. 158,23. 362,4. 456,63. 863, 27. 864,27. 1646,66. Fit Archiep. Eboracenſis. 79,36. 159,21. 456,65. 868, 1. 1647, 1. 1699, 27. Epiſcopatum Wigornenſem non dimittit. 1699,33. B. Mariæ Eccleſiam Wigorniæ conſtruit, 868, 5. 1699, 48. & Rameſienſem. 475, 60. 879,32. 1699,43. Obit. 878, 34. Ejus oſſa e tumulo levat Aldulfus ejus ſucceſſor. 164, 63. 461, 53. 1699,59. Ejus inſula Beverlaci ſervatur. 1699, 49.

S. Oſwaldus, R. Northumbriæ. 91, 13. 375, 12. 438, 37. 785,48. Ejus origo; 1,27. fides & devotio. 1,36. 290, 21. Aidanum e Scotia accerſit. 785,66, 1635, 38. Aidani concionem Scoticam miniſtris ſuis interpretatur. 1, 41. 786,11. Eccleſiam Lindiſfarnenſem fundat. 1,18. 786,7. Cedwallam vincit. 785,51. Ejus potentia; 786, 53. in pauperes benignitas. 786, 56. A Penda occiditur. 1, 53. 438, 56. 566,64. 787,12. 2229. Dexterum ejus brachium cur manſerit incorruptum. 2,1. 787. 3. V. 1108,6. Ejus oſſa Gloceſtriam transferuntur. 152,46. 833,40. Ejus capella in Gloceſtria ad juriſdictionem Eboracenſis pertinet. 1100, 41. 1101, 65. 1107, 33. Caput ejus reperitur. 2372, 41. 2377,22. ¶ S. Oſwaldi Prior. V. *Noſtlienſis.*

Oſwaldus, R. Northumbriæ. V. *Osbaldus.*

Oſwinus, R. Deirorum. 787,26. Oſwii juſſu occiditur. 787, 36. Monaſteria in Cantia dotavit. 1770,60. Laudatur. 787, 39. Ejus reliquiæ. 52,7.

Oſwius, R. Bernicorum. 787,24.

Oſwius, R. Merciorum. 772,18.

Oſwius, R. Northumbriæ. 91,17. 293,22. 1690. Sibertum R. Orient. Saxonum convertit. 744,31. Ejus votum, 771, 46. & victoria de Penda Rege Merciorum. 566, 67. 771, 62. 790,17. Mercii ei rebellant. 772,32.

Otha, R. Cantiæ. 729,2.

Otho, Dux Brunſwicenſis. V. *Henricus, Comes Derbiæ.*

Otho III, Imp. cognominatus *Mirabilia Mundi.* 878,2. Uxor ejus quendam obtruncari facit, quoniam cum ipſa concumbere noluerit. 878, 14. Ipſa crematur: 878, 30. & Imperator quatuor caſtra viduæ decollati dat. 878, 31. Creſcentem Patricium vincit, membris truncat, tandem ſuſpendit. 461, 62. Romani eum in palatio obſident. 462,2. Creſcentis uxor eum veneno necat. 462,8.

Otho

Otho Junior Imp. coronatur. 458, 22. Apuliam & Calabriam imperio ſuo adjicere conatus, a Græcis ſuperatur. 460,5.

Othonem, Ducis Saxoniæ filium, Imperator non ſinit ſecum equitare. 674,58. Aquiſgranum obtinet. 703,55. Fit Rex Alemanniæ. 703,59. 1274,19. 1277,17. 1413,9. Apuliam Siculo aufert. 1441, 6. Papa eum excommunicat. 1413, 13. Fredericus, electus Imperator, eum ſuperat. 1441,10.

Otho, vel Otto, Magnus, Imp. 454,46. Litem de hæreditate judicio gladiatorio relinquit dirimendam. 454, 63. Loidulfus F. ei rebellat. 455,17. 565,50. Homo fit Papæ, quo ſumit dante coronam. 457. 1. Johannem Papam deponit; qui mox reſtituitur. 457. 15. Romanos fidem ei datam non ſervantes affligit. 457,39. Pædagogo, qui dapiferum peremerat, & ipſum pene ſuffocarat, in honorem Paſchæ ignoſcit. 839, 29. Adelſtani ſororem ducit. 839,20.

Ottobonus, P. R. Legatus, ad ſedandos civiles tumultus miſſus, 2436,42. 2438,4. In turri Londinenſi detentus, 2455. 16. ab Epiſcopis armatis educitur. 2438.38.

Otto, Cardinalis, P.R. Legatus. 1885,3 & 43. 2106.21. Vocatur Ottobonus. 2431,65. Ejus literæ de Eccleſia Littleburnenſi. 2106,38. Conflictus inter ejus famulos & ſcholares Oxonienſes. 2432,2. 2440,4. Theſaurus omiſſus reddit. 2440,14. Ab Imp. capitur. 1412,29.

Overhorneſſa, ſubauditio. 843,57.

Oves Anglicanæ quando ſcabie primum infectæ. 2461, 64. Lues ovium ſæviſſima. 2599,38.

Owel, R. Britonum. 135.9. 156,50.

Owenus quidam Patricii Purgatorium ingreſſus, mira vidit, & narravit. 1043,19. 23. 0,2.

Owinus, R. Britonum, occiditur. 238,2.

Oxonefordia, vel

Oxonium, incenditur a Dacis. 167,40. Scholæ illic inſtitutæ. 814,13. Hoſpitale S Johannis fundatur. 2432 15. Seditio inter Academicos. 2460,22. Alia gliſcente diſcordia, pars ſcholarium diſcedit ad Stanfordiam. 2565, 60. Alia diſcordia. 2705, 57. Alia. 2715, 8. Pontificis R. Legatus ſuſpendit Academiam : 2432, 6. ægre abſolvit. 2432, 10. Academicos Baronum partes ſecutos 2447, 10. Henricus III volens interficere, a ſuis militibus prohibetur. 2447,64. ¶ Comites: *Suanus*; *Thomas de Vere*; *Robertus Vere*.

P.

PAlermo, ſeu Panormus, urbs Siciliæ. 1011,8.

Pallantis corpus Romæ repertum, 475, 3. Ejus ſtatura, 934,8. Epitaphium. 934,17.

Pallei archiepiſcopalis uſus, 436, 17. 730, 37. 781, 15 & 64.

Palumbus necromantes diabolo annulum eripit. 471,22. 951, 24. 2135,26. Mortem ſibi inſtare unde præſagierit. 471, 45. 951,61. 2315,40.

Pandulfus, P.R. Legatus, in Angliam venit. 2418,16. Fit Epiſc. Norwicenſis. 1871,35. Cuſtodia Abbatiæ S. Auguſtini ei demandatur. 1871,55. Ejus literæ ad conventum S. Auguſtini: 1872, 27 & 64. ad Papam, pro eodem conventu. 1874,47.

Panis *maſalitius*, & *piperatus*. 1510,17.

de Pannis conficiendis vendendiſq; leges. 1258, 30. 2734, 26.

Pantheon in Eccleſiam conſecratur. 437,30. 738,14.

de Papæ electione canonica. 1446, 31. Eum conſecrare, ad quem pertinet. 324, 43. Ejus judicium in arduis negotiis ſemper quæſitum, ſemper quærendum. 682, 41. Johannis XXII opinio de animabus beatorum. 2067, 24. Cur in Dominica, *Lætare Hieruſalem*, Papa florem aureum geſtet. 535, 44. Ei adulatur Senonenſis Archiepiſcopus. 1066, 49. Regibus interminatur. 1623, 19. 1624, 64. Quis honor ei ab Impp. fuerit exhibitus. 598,30. 1130, 17. 1438, 59. Celeſtinus III Imperatori coronam pedibus ſuis imponit, impoſitamque dejicit. 1403, 40. An P.R. habeat poteſtatem diruendi Eccleſias. 705, 33. Ejus vitia notantur. 1014, 25. 2376, 57. 2379,58. Fredericus II ſcribit ad Chriſtianos Principes, ut divitiis ſuperfluis Rom. ſedi abſtractis, Papam ab ambitione & tyrannide ad priſcorum Patrum humilitatem & pietatem revocent. 2441, 2442. Wicliſi ejuſque ſociorum de Papa opiniones. 2650, 29. 2707. Catalogus Paparum qui fuerunt clericorum filii. 531, 56 Papæ plures ſimul. V. *Antipapa*. Papalium bullarum tituli. 2229—2289. ¶ Papæ quorum in his libris mentio: *Benedictus* I; *Pelagius* II; *Gregorius* I, ſeu *Magnus*; *Sabinianus*; *Bonifacius* III; *Bonifacius* IV; *Deus-dedit*; *Bonifacius* V; *Honorius* I; *Severinus*; *Johannes* IV; *Theodorus*; *Martinus* I; *Eugenius* I; *Vitalianus*; *Adeodatus*; *Conon*; *Agatho*; *Leo* II; *Benedictus* II; *Johannes* V; *Conon*; *Sergius* I; *Leo* III; *Johannes* VI; *Johannes* VII; *Siſinnius*; *Conſtantinus* I; *Gregorius* II; *Gregorius* III, *Zacharias*; *Stephanus* II; *Paulus* I; *Conſtantinus* II; *Stephanus* III; *Adrianus* I; *Leo* III; *Stephanus* IV; *Paſchalis* I; *Eugenius* II; *Valentinus*; *Gregorius* IV; *Sergius* II; *Leo* IV; *Johannes fœmina*; *Benedictus* III; *Nicolaus* I; *Adrianus* II; *Johannes* VIII; *Martinus* II, vel *Marinus*; *Adrianus* III; *Stephanus* V; *Formoſus*; *Bonifacius* VI; *Stephanus* VI; *Romanus*; *Johannes* IX; *Theodorus* II; *Benedictus* IV; *Leo* V; *Chriſtophorus*; *Sergius* IV; *Anaſtaſius* III; *Lando*; *Johannes* X; *Leo* VI; *Stephanus* VII; *Johannes* XI; *Leo* VII; *Stephanus* VIII; *Martinus* III; *Agapetus* II; *Johannes* XII; *Benedictus* V; *Leo* VIII; *Johannes* XIII; *Benedictus* VI; *Bonus*, ſeu potius *Donus*; *Bonifacius* VII; *Benedictus* VII; *Johannes* XIV; *Johannes* XV; *Johannes* XVI; *Gregorius* V; *Johannes* XVII; *Silveſter* II; *Johannes* XVIII; *Johannes* XIX; *Sergius* IV; *Benedictus* VIII; *Johannes* XX; *Benedictus* IX; *Silveſter* III; *Gregorius* VI; *Clemens* II; *Damaſus* II; *Leo* IX; *Victor* II; *Stephanus* IX; *Benedictus* X; *Nicolaus* II; *Alexander* II; *Gregorius* VII; *Victor* III; *Urbanus* II; *Paſchalis* II; *Gelaſius* II; *Calixtus* II; *Honorius* II; *Anacletus* II; *Innocentius* II; *Celeſtinus* II; *Lucius* II; *Eugenius* III; *Anaſtaſius* IV; *Adrianus* IV; *Alexander* III; *Lucius* III; *Urbanus* III; *Gregorius* VIII; *Clemens* III; *Celeſtinus* III; *Innocentius* III; *Honorius* III; *Gregorius* IX; *Celeſtinus* IV; *Innocentius* IV; *Alexander* IV; *Urbanus* IV; *Clemens* IV; *Gregorius* X; *Innocentius* V; *Adrianus* V; *Johannes* XXI; *Nicolaus* III; *Martinus* IV; *Honorius* IV; *Nicolaus* IV; *Celeſtinus* V; *Bonifacius* VIII; *Benedictus* XI; *Clemens* V; *Johannes* XXII; *Benedictus* XII; *Clemens* VI; *Innocentius* VI; *Urbanus* V; *Gregorius* XI; *Urbanus* VI; *Clemens* VII; *Bonifacius* IX; *Innocentius* VII; *Gregorius* XII; *Alexander* V; *Johannes* XXIII; *Martinus* V.

¶ Parchenſis Abbas: *Radulfus*.

Pariſii, unde dicti 811,2. Olim Vocabatur *civitas Julii*. 817,61. Deſcribitur. 818,7. Studium literarum ibi inſtituitur. 814,47. 813,13. Ruſtici cruce ſignati ibi clericos trucidant. 2435,62.

Parliamentum quoties & in quem finem ſit convocandum. 2681,51. Rex ab hoc ſenatu ſponte abeſſe non debet. 2682, 7. Concilium hoc Regem malum deponendi facultatem habet, & ſubſtituendi novum. 2683, 1. Quæſtiones de autoritate Regis & Parliamentaria, cum reſponſis Judicum 2594, 2695. Parliamentum apud Berwicum; 2483, 15. Cantabrigiam; 2729, 21. Dubliniam; 2742, 8. Eboracum; 2524, 65. 2528, 26. 2540, 52. 2552, 58. 2562. 47 2565, 10. S. Edmundum; 1965, 16. 2491, 6. Lincolniam; 2282, 66. 1977, 23. 2552, 17. Londinum; 1166.62. 2491,15. 2522,64. 2528,19. 2549, 54. 2560, 10. 2565, 27. 2570, 50 2573, 10. 2576, 28. 2583,12. 2584, 13. Merlebergam; 2455,28. Northamtoniam; 2387, 53. 2396, 65. 2414, 30. 2571,30. Oxonium; 908,56. 1518,24. 2446 35. Salopiam; 2461, 26. 2747,9. 2748, 64 Sariſburiam; 866,50. 1005,65. 2493,1. Stanfordiam; 2528,65. Weſtmonaſterium; 1058, 6?. 2674,62. 2676,7. 2680,56. 2706,6. 2738,22. 2742, 11. 2743, 2. Wintoniam. 2555, 27. 2741, 11. Parliamenta, excluſo clero. 1965,50. 2493,1. V. *Concilium*, & *Conventus*.

Parricidii portentosi damnum exempla. 562—567. 1906,30.

Parthis ſolenne, Reges parricidas habere. 564,22.

Paſcha. De ejus obſervatione diſſenſio. 1,9. 293, 33. 788, 64. 1690,35. Auguſtinus ſuam de Paſcha opinionem miraculo confirmat. 735,14. Recta ejus celebratio inter Pictos introducitur; 773,56. & inter Hibernos. 786,3. Huic feſto quantum honorem tribuerit Otho M. Imp. 839,29. Prophetia de Paſchæ & Annunciationis feſtis concurrentibus. 641,60.

Paſchalis, Papa ſchiſmaticus. V. *Alexander III*.

Paſchalis I, P.R. 449,12. 2237.

Paſchalis II, P.R. 224,55. 499.7. 994,65. 1659, 52. 2258. Concedit quæ Urbanus II vetuerat. 230, 33. De eo mentitur Gerardus Eboracenſis. 1745, 44. Literæ ejus ad Anſelmum contra Regis inveſtituras: 496, 47. 1745, 28. Aliæ, quibus Gerardum corripit, quod Regi, non Anſelmo, faverit. 497, 11. Aliæ ad Gerardum. 1710, 36. Literæ Henrici I ad eum. 999, 37 & 63. Excommunicat Comitem de Mellento & alios, qui Regem ad inveſtituræ flagitium impulerant. 496, 50. 497, 27. Mandat Eboracenſi, ut Cantuarienſi profeſſionem facere haud negligat. 497, 40. 1659, 55. Tandem Anſelmo ſcribit, ut abſolvat & benedicat qui a Rege inveſtiti fuerant. 497, 52. Imp. eum incarcerat. 232, 51. 2004, 42. 2372, 13. Conventiones inter ipſos. 232, &c. 2372, 16. Imp. ei obedientiam jurat. 233, 6. Inveſtiendi poteſtatem Imperatori concedit: 233, 21. 502, 20. Sed hæc conceſſio, utpote vi extorta, a Concilio pronunciatur irrita. 235, 23. 2372, 19. Scribit Henrico I, ut Turſtanum reſtituat. 1714, 61. Moritur. 2007,4.

Patientiam ſuadentia argumenta. 1625,21.

Patricius, Abbas, autor Purgatorii, ubi videntur tormenta reproborum, & beatorum gaudia. 1076. 2390. Ibi Eccleſia ædificata. 1076, 66. 2390, 24. Multi converſi. 1077,7. 2390, 32. Volentes purgatorium illud ingredi, quomodo præparentur. 1077, 15. 2390, 35. V. *Owenus.* Patricio Chriſtus apparet. 1076,56. 2390,25. Ubi mortuus fuerit. 1145,50.

Patricius, primus Hiberniæ Archiepiſcopus. 1074. 1145,31. Ejus miracula. 1145,41. Sepulcrum. 1211,29.

D. Pauli caput Romæ ſervatum, 1221, 25. Papæ obſeſſo libertatem confert. 2430,58.

D. Pauli Eccleſia, Londini, a quo fundata. 385, 9. 437,20. 735,22. 1631,49. Eam ædificare incipit Mauritius Epiſcopus. 979,54.

Paulinus, a Gregorio M. in Britanniam miſſus. 1687, 51. Fit Archiepiſc. Eboracenſis. 77, 54 437, 62 740, 21. 780,61. 1634,18. 1687, 37. 1688,8. Ordinat Honorium Cantuarienſem Lincolniæ. 740, 29. 782, 57. 1687, 45. 1689, 1. Quomodo Edwinum converterit. 781,32. Ei pallium mittitur. 783,15. 1687, 23 & 46. 1688,31. Northumbrenſes convertit. 782, 41. 1634, 26. 1688, 4. & Lincolnienſes. 782, 52. 1688, 55. Eccleſiam Lincolniæ conſtruit. 1688, 63. Flumina ubi baptizabat. 1688, 22. In Cantiam fugit. 784, 56. 1635, 23. 1689, 18. Fit Epiſ. Roffenſis. 438, 32. 785, 6. 1635,21. 1689,24. 1738,40.

Paulus, Abbas S. Albani. 218, 30. 243,60. 487,18. 471, 22. Invadit Eccleſiam Tinemuthenſem. 52,21. V. *Dunelmum.*

Paulus Caſſinenſis. 432,23. 443,35.

Paulus Diaconus. 431, 38. Caroli M. juſſu compilabat lectiones feſtis diebus legendas. 448,5.

Paulus I, P.R. 444,21. 1641,42. 1775,27. 2235.

Paupertas non præſtat ſanctitatem, nec divitiæ adimunt. 371. 41. Paupertatem ſpontaneam Chriſtus nemini injunxit. 2658,12. V. *Mendicandi.*

Pax Eccleſiæ non violanda. 918,24. Pax Regis quotuplex: 2357,29. Ad quod ſpatium extendatur. 897,43. Leges de Pace. 899,900. 2355—2358. De temporibus & locis ſervandæ Pacis. 2355,17. De Pacis infractione. 896,2. Qui eam violarint, non paſcendi. 897,20. Pacis ſignum Saracenis, ſagitta emiſſa. 668,12.

Peada, vel Peda, Princeps Merciorum, baptizatur. 2,32. 771, 30. Occiditur. 772,23.

Peccatorum bona recipere, haud tutum. 746,50. Peccandi occaſionem ſi præbueris aliis, quamvis tuum peccatum deletum ſit, te gravabit alienum. 2336, 20. Peccatum noviter commiſſum prius dimiſſa revocat. 2658,35. Anſelmus dixit, Se malle ſine peccato in inferno eſſe quam cum peccato in cœlo. 2378,33. V. *Sacerdos*, & *Dominium.*

Pedagiorum novæ exactiones vetantur. 1456, 32.

Pelagius II, P.R. 1758, 49.

Pellium precioſarum uſus monialibus prohibitus. 328, 37. 1348,37.

¶ Pembrokiæ Comites: *Ricardus*; *Americus de Valentia*; *Adomarus de Valentia*; *Willielmus Mareſchallus.*

Penda, R. Merciorum, Sigebertum & Egnice, Reges Or. Anglorum, occidit. 747,9. 771,21. & Annam; 748,30. & Edwinum, 438,29. 784,22. & Oſwaldum, RR. Northumbriæ. 438,56. 772,15. 787,12. Munera ab Oſwio pro pace oblata reſpuit. 771,39. Ingenti ejus exercitu a paucis profligato, ipſe interficitur. 566,67. 748,37. 772,1.

Perfidia. V. *Proditio.*

Perjurii pœna. 831,12. 836,23. 844,60. 859,17. 907, 26. 926,51. 1023,21. 1027,51. 2384,59. Haroldi perjurium quam male ipſi & Angliæ ceſſerit. 297, 12. 401, 1. 482, 22 &c.

¶ Perſcorenſes Abbates: *Britheagus*; *Edmundus*; *Turſtinus*; *Wido*; *Reginaldus.*

Perſecutiones Eccleſiæ tres. 687,60.

Perſonæ. V. *Vicarii.*

Peſtis tempore Reges de pace tractant, 2598, 58. Papa & Epiſcopi indulgentias concedunt, 2599, 25. divitiæ parvi penduntur. 2599, 41. Poſt magnam peſtem in Anglia quanta fuerit penuria operariorum, 2599, 50. quanta ſacerdotum, 2600, 20. quanta ruina & deſolatio villarum. 2600, 63. Peſtis ſæva. 1271, 32. 1732.21. 2284. 2599, 14. 2626,26. Peſtis per totum orbem graſſata. 2598, 11. V. *Chriſtiani.* Peſtis inguinaria. 435, 36. 727, 23. Peſtis tam brutorum quam hominum. 234, 55. 878,42. 939,48. 2353,34. 2379,21. 2598—2600. Peſtis damarum. 2693,40.

Peterborough. V. *Burgh.*

Petra, quanta menſura. 2576,59.

Petronilla, Comitiſſa Leiceſtriæ. 2346 27. Ex capillis ſuis funem in uſum Eccleſiæ plicat. 2346,35.

Petronius, Abbas S. Auguſtini. 1769,1. 2230.

D. Petrus, Apoſtolus, cum D. Johanne confertur. 397, 22. *Tibi dabo claves* &c. non ei ſolum, ſed & ejus ſucceſſoribus dictum. 971,42. 2349, 27. Ejus caput Romæ oſtenditur. 1221, 25. Gregorius IX obſeſſus, illud in manus ſumens. liberatur. 2430, 58. Pontificis Rom. autoritatem ſtabilit. 382, 36. Laurentium Cantuarienſem flagellat. 437, 44. 739, 18. Puellam ecſtaticam docet. 727, 19. Apparet Hugoni Cluniacenſi; 2378, 5. Brichtwaldo; 136,45. 373,47. 909,21. 955,54. 2318, 31. & Anachoretæ cuidam. 382, 27. Contractum quendam jubet Confeſſorem adire, ut ipſius dorſo ſubvectus ſanitatem recipiat. 384, 1. Thorneia, ubi ejus juſſu inſtauratur Weſtmonaſterium, quam ei chara. 382, 42. 386, 5. Tameſim piſcatoria ſcapha tranſvectus, 385,27. Eccleſiam Weſtmonaſterienſem dedicat. 385, 33. Piſcatorem, qui eum tranſportaverat, captura piſcium muneratur. 385, 57. Mellito Epiſcopo Londinenſi piſcem mittit, 385,61. mandatque ut dedicationi Eccleſiæ ſuperſedeat. 386,1. Piſcatoris iſtius poſteri decimas piſcium D. Petro, eique ſervientibus, offerunt. 386,27. D. Petri gladius monacho cuidam in viſione apparet. 1482,53. Petri denarius. V. *Romeſcot.*

Petrus, Archiep. Biturigenſis. V. *Ludovicus VII.*

Petrus Bleſenſis cauſam Baldewini Cantuarienſis agit in curia Rom. 1498, 1499. cauſam item Ricardi Cantuarienſis adverſus Abbatem S. Auguſtini. 1822,39.

Petrus Comeſtor quando floruerit. 1142,36. Quæ ſcripſerit. 1059, 5. 2394, 39. Hiſtoriam ſcholaſticam ſcribit. 2253.

Petrus de Dene quot Eccleſiaſticas dignitates tenuerit. 2034, 4 2055, 2. Conventus S. Auguſtini ei penſionem annuam concedit. 1979, 45. Quæ ipſe beneficia in Abbatiam illam contulerit. 2012, 28. Metu coactus, monaſterium illud ingreditur. 2036, 64. 2060,44. Ejus teſtamentum, per quod multa dat legata Auguſtinenſibus. 2037, 3. Pro temporalibus ſpiritualia illi promittuntur. 2012, 43. Quibus conditionibus monaſterium intraverit. 2045, 23. 2060,54. Quomodo illic fuerit verſatus. 2055, 45. Apoſtaſiam meditatur. 2055, 54. Fugit. 2056,4. Invenitur. 2056, 39. Reducitur. 2056, 53. Archiepiſcopus eum abducere conatur. 2057, 1. Norwicenſis Epiſcopus conſulit, ut radatur: 2057, 47. Sed id facere non audent Auguſtinenſes. 2058, 10. Petrus culpam humiliter confitetur, & monachatum devote profitetur. 2058, 47. Abbas eum abſolvit. 2059,41. iterum ad ſeculum redire ſtudet. 2059, 63. Abbas cavet ne libros & theſauros conventui legatos aliorſum diſtrahat. 2060, 4. Literæ P.R. ad Ricardum Priorem S. Trinitatis, ut ipſum libertati reſtituat. 2060, 25. Ricardo mandata Papalia exſequenti Auguſtinenſes obſiſtunt, 2062—2065. & Petrus ipſe contumeliam pro gratia rependit; 2065, 50. & ſe vere monachum eſſe ait, & in iſto monaſterio velle permanere. 2065,44.

Petrus de Gaveſton, Edwardi II amaſius, exſulat. 1494,56. 2532,30. Revocatur. 2530,65. 2532,58. Fit Dux Cornubiæ. 2530,66. Magnates Regni cur eum odio habuerint,

rint. 2532, 14. Capite plectitur. 2532, 39 & 64. 2533, 1. Rex fundat cœnobium fratrum Prædicatorum, qui pro ipſius anima orent. 2533, 9.
Petrus, Gregorii M. Diaconus. 734, 55. Mira ejus mors. 735, 2.
Petrus Lombardus quæ ſcripſerit. 1036, 8. 2383, 58. Sententias compilat. 2233.
Petrus de Malo laco Arthurum Ducem Britanniæ occidit. 2414, 2. Fit Baro de Mulgrey. 2424, 4.
Petrus, Petri Leonis F. Anacletus II vocatus, Pontificatum ſummum invadit. 505, 1. 1018, 65. 2252. Eccleſias theſauris ſpoliat. 1019, 4. De ſchiſmate iſto. 1343, 9. 2383, 5.
Petrus, Philippi Flandrenſis frater, electus Cameracenſis Archiepiſcopus, ad ſeculum ſe recipit. 1083, 44. Vulneratur. 579, 42.
Petrus de Ponte-fracto gaudia beatorum & pœnas reproborum videt. 2424, 60. Chriſtus ei apparet. 2424, 50. Regi Johanni mala multa prædicit. 2424, 49. Suſpenditur. 2424, 47.
Petrus, primus Abbas S. Auguſtini. 733, 64. 1631, 47. 1761, 19. 2330. Submergitur. 1766, 4. Ejus ſepultura. 1766, 8.
Petrus, primus Prior Bermundeſcienſis. 2151.
Petrus, Prior Wenelocenſis, fit Epiſc. de S. David. 595, 6. Subjectionem ſedi Cantuarienſi profitetur. 1126, 15. Vocatur Epiſcopus Landavenſis. 1434, 37. Eligitur Archiepiſcopus Cantuarienſis. 1675, 56.
Petrus, R. Hiſpaniæ. 1628, 66. Regno pellitur. 1629, 2. Reſtituitur. 2629, 22. Occiditur. 1629, 36. Ejus filiæ quibus maritatæ. 1629, 40 1676, 13.
Petrus de la Roche, Epiſc. Wintonienſis, Henrici III Protector. 1872, 64.
Petrus Rogerii, Archidiaconus Cantuarienſis, & P. R. Notarius. 2084, 51.
Petrus de Todindon, Prior S. Auguſtini. 1966, 35.
Peveneſæ caſtrum, vel
Peveneſhyll. 489, 26. 985, 62.
Pharamundi, Regis Francorum, poſteri. 1017, 2.
Pharaonis exemplum Principibus Chriſtianis proponitur. 2452, 22.
Phectwinus, Candidæ Caſæ Epiſcopus. 106, 20. 108, 5.
Philippus Audax, R. Franciæ, verſus terram S. proficiſcitur: 2455, 52. Sed navibus pleriſque prope Siciliam amiſſis, redit. 2456, 63.
Philippus, Comes Flandriæ, Henrico Juniori adverſus patrem opitulatur. 572, 14. 1084, 28. 1424, 41. Mathæo fratre lethaliter vulnerato, ad propria redit. 572, 35. 1085, 44. 1416, 23. Milites in Angliam mittit: 575, 57. 585, 47. qui revertuntur. 578, 13. Cum Petro fratre graviter vulnerato, trepidus a Rothomago recedit. 579, 41. Ad expiandas injurias Anglis & Normannis illatas, ipſe cum ſuis Hieroſolymam proficiſci ſtatuit. 585, 40. 1435, 65. Walterum de Fontibus, cum Iſabela Comitiſſa in adulterio deprehenſum, crudeliſſime punit. 587, 24. Hieroſolymam proficiſcitur. 598, 37. 1117, 8. 1436, 1. Ejus munus in coronationibus Regum Franciæ. 608, 1. Contra fidem datam Gallo rebellat. 612, 12. Opera & conſilio Angli cum Gallo fœdus init. 613, 36. Rurſus cum eo diſcordat. 1465, 45. Filiam Regis Portugalliæ ducit. 623, 35. 1465, 62. Sepulcrum Thomæ Cantuarienſis viſit. 625, 9. 1126, 41. Ob blaſphemiam in conventum Cantuarienſem pœnas luit. 1468, 8. Archiepiſcopus Colonienſis & Willielmus de magna-villa opem ei ferunt adverſus Comitem Hanoncenſium. 625, 34. Caſtella quædam Gallo reſignat. 1475, 25. Rebellionem molitur. 1477, 53. Pax inter ipſum & R. Franciæ. 629, 19. 630, 24. Cruce ſignatur. 636, 47. 1101, 26. Penſione m M. marcarum ex Anglia accipit. 1101, 33. Auxilium & conſilium ab Henrico II petit. 1118, 22. Ejus oratio ad Ricardum Comitem Pictavenſem. 1300, 12. Moritur. 1192, 53. 1200, 33.
Philippus, Epiſc. Dunelmenſis. 697, 3. 1590, 13. Ad Scotum accerſendum mittitur. 1283, 2. 2414, 34.
Philippus, Henrici VI, Imperatoris, frater, a quibuſdam Imp. electus, occiditur. 2413, 8.
Philippus I, R. Franciæ, pecunia a Willelmo Rufo accepta, partes Normanni deſerit. 216, 2. 991, 20. Normanno ſubſidium contra Rufum fert. 220, 14. A Roberto Friſone ſuperatur. 485, 60. Excommunicatur. 492, 16. Moritur. 2.01, 37.
Philippus, Ludovici Craſſi F. R. Franciæ, equo decidens, fractis cervicibus expirat. 505, 5. 1017, 32. 1343, 32.
Philippus, Ludovici VII F. R. Franciæ, vivente patre, coronatur. V. *Ludovicus* VII. Tyrannice ſe gerit. 1142, 12. Judæos Regno exigit. 516, 51. Uxorem humili familia ortam ducit. 610, 29. 1142, 41. 1457, 32. Diſcordiam inter ipſum & matrem ortam Rex Anglorum ſedat. 610, 55. 1142, 1. Fœdus inter ipſum & Henricum II R. Angliæ. 620, 64. 1142, 27. Quoſdam Eccleſiam perſequentes domat. 611, 23. Diſcordiæ inter ipſum & Flandrenſem. V. *Philippus, C. Flandriæ.* Cauſæ inimicitiarum inter ipſum & Anglum. 1480, 33 &c. Induciæ inter ipſos. 635, 34. F. Ludovicus ei naſcitur. 635, 43. Crucis ſignum ſuſcipit. 636, 45. 1520, 38. V. *Henricus* II, *R. Angliæ.* Ejus literæ ad Ricardum I, R. Angliæ, de proficiſcendo Hieroſolymam. 649, 20. 1166, 47. Ante profectionem fœdus ineunt. 650, 30. 1170, 30. Ejus uxor moritur. 652, 31. 1564, 52. Ad Meſſanam appellit. 656, 33. 1179, 43. Aconem venit. 660, 50. 1197, 8. Quæ illic ab eo geſta. 1201—1209. V. *Ricardus* I, *R. Angliæ.* Ejus ignavia & invidia. 1209, 40. 2405, 56. Ab Acra diſcedit. 1212, 3. Ejus iter a terra S. in Franciam. V. *Iter.* P. R. ipſum & ſuos a voto peregrinationis abſolvit, 1221, 15. palmaſque & cruces eis dat. 1221, 24. Ricardo apud Papam obtrectat. 1221, 32. Pariſios redit. 667, 14. 1580, 53. 2405, 56. Ricardo Normanniam auferre machinatur: 1236, 40. 1582, 10. Sed id negotium pleriſque ex militibus ejus tanquam perjurii plenum, abominantur. 1237, 18. 2406, 1. Flandriam adipiſcitur. 1200, 33. 1580, 55. Sororem Daci in conjugem petit, 1244, 22. & pro dote ſibi tradi cupit Dacorum jus ad Regnum Angliæ. 1244, 23. 2406, 13. Eam ducit: 671, 25. Quæ mox repudiata, 2406, 22. monaſterium ingreditur. 672, 16. 1244, 52. 1589, 34. Divortium iſtud ſedes Romana confirmat: 1244, 56. Pont. R. iſtud irritum facit, 683, 52 & monet Philippum ut uxorem recipiat, 683, 19. & interdicit ei novas nuptias, ea vivente. 683, 57. In hunc finem Concilium cogitur. 706, 35. Ejus terra ſub interdicto ponitur. 706, 67. Imperatoris conſobrina aliæque nobiles puellæ ejus conjugium ſpernunt. 1251, 26. Bellum Anglo ad huc captivo indicit. 1254, 5. 2407, 60. Johannem fratrem contra ipſum inſtigat. 2407, 8 & 63. Urbes & caſtra in Normannia capit. 1254, 19. A Rothomagenſibus repellitur. 1582, 13. Fugatur a Vernolio. 673, 9. 1260, 4. Domos religioſorum exactionibus exhaurit. 1260, 62. Fontes, oppidulum, capit & diripit. 673, 62. Nuntios mittit ad Ricardum de certamine inter quinque Francos & totidem Anglos ineundo. 676, 33. 1262, 17. Ricardus ipſum ad ſingulare certamen provocat. 676, 42. 1268, 22. Sæpe a Ricardo vincitur. V. *Ricardus* I, *R. Angliæ.* Normanniæ clericis redditus reſtituit. 677, 16 & 27. Ludovicus F. neptem Regis Angliæ ducit. 706, 59. A Comite Flandrenſi capitur. 1597, 34. Ricardo mortuo, Normanniam invadit. 1281, 56. Eam, aliaſque terras Regis Angliæ, ob necem Arthuri occupat. 2417, 29. 2420. 28.
Philippus Pulcher, R. Franciæ. Literæ ejus ad Scotum de fœdere contra Anglum ineundo. 2473, &c. Vaſconiam per dolum occupat. V. *Edwardus* I. Angliam invadere conatur. 2503, 15 Milites ejus Doveram incendunt: 2503, 41. Sed mox, multis cæſis, reliqui fugantur. 2503, 49. Excommunicatur. 2528, 51. Prohibet ne quis pecuniam vel merces exportet. 2528, 60.
Philippus Valeſius, R. Franciæ, homagium ab Anglo accipit. 2555, 6. Anglum capere conatur. 2555, 9. Eum a bello Scotico divertere tentat, ſed fruſtra. 2565, 54. 2567, 48. Papæ ſpem fallit. 2567, 56. Angliam invadere cogitans, ab Anglo anteventitur. 2586, 50. V. *Edwardus* III.
Philo Judæus. 431, 11.
Philoſophiæ ſtudia. V. *Studia.*
Phocas, Imp. 434, 36.
Phraartes, immanis parricida. 564, 24.
Picti quando & a quibus converſi. 726, 21. 1633, 49. ¶ Eorum Epiſcopus: *Trumwinus.*
Pillius, monachorum Cantuarienſium contra Archiepiſcopum advocatus. 1497, 65. Ejus diſputatio cum Petro Bleſenſi in foro Romano. 1498, 1499.
Pipinus, Caroli Martelli F. 443, 26. Fit Rex Francorum. 444, 10. Erat Caroli M. pater. 770, 39. Moritur. 106, 38.
Pipinus, Caroli M. F. V. *Carolus M.*
Pipinus, R. Italiæ, Mediolani obit. 448, 17.
Piratæ nonnulla loca devaſtant. 161, 15 &c. Piratæ qui Chriſtianos ſpoliant, excommunicandi. 2453, 20.
Piſcandi artem a quo didicerint Auſtrales Saxones. 798, 44. Piſcator D. Petrum trans Tameſin vehit. 365, 27. V. *D. Petrus.*

Piſcis, *craſſus* vocatus. 676, 52.
Plegii pœna. 823, 11.
Planetæ duo ita conjuncti ut una eſſe ſtella viderentur. 1412, 63.
de Pleglo, & Plegiato. 872, 18. 918, 61.
Plegmundus, vel
Pleiemundus, Eremita Ceſtrenſis, fit Archiep. Cantuarienſis. 13e, 5. 250, 57. 452, 13. 1643, 66. 2241. Una die ſeptem Epiſcopos conſecrat. 812, 55. 1644, 6. Ejus primatus confirmatur. 453, 20. e752, 16. Quæ Eccleſiæ Chriſti donaverit. 2218, 40.
Pluma. Hujus vocabuli ambiguitate dæmon Stephanum quendam decipit. 2254, 50. 2409, 16.
Plumſted. 1779, 34. e788, 6. 1789, 12. 1863, 5. e921, 22. 1942, 56. 2017, 2e. 2051, &c. 2129, 48. Charta de mercatu & nundinis ibi habendis. 2134, 1. Appropriatio Eccleſiæ. 2051, 33. 2100, 35. Portio Vicarii. 2101.
Plures honores Eccleſiaſtici uni perſonæ non tribuendi. 254, 10. 1446, 64. 2438, 63. Quod pluribus viſum, ab omnibus obſervandum. 1448, 50.
Plovia triduana. 697, 1. Pluit ſanguine. 703, 47. V. *Sanguis.*
Polochinus, Abbas Glaſtonienſis. 248, 15.
Pompeius M. Hieroſolymam capit. 652, 17.
Pondera & menſuras olim regulabant Epiſcopi. 845, 23 & 46. Pondus lanæ. 872, 41.
Pons Moguntinus, decem annorum opus, tribus horis igne abſumitur. 448, 54.
Pontifices Rom. V. *Papa.*
Pontificibus idolorum olim non licuit equum conſcendere, nec lanceam gladiumve corripere. 782, 27.
Pontis-fractis honor. e62, 32. 509, 26.
Pontis-Roberti Abbatia quantum valeat. 2167, 42.
Pontius, Abbas Cluniacenſis, injuſte deponitur. 245, 39.
Popo, clericus, miraculo edito, Dacos ad fidem convertit. 458, 5.
Porcus hominis faciem habens. 1004, 5. Porci miri in Hibernia. 1076, 17. Porci prodigioſi. 1397, 57.
Portſmutha a Normannis incenditur. 1570, 58.
de Poſſeſſionibus judicare, ad Regem, non ad Eccleſiam, pertinet. 602, 17.
Poſtillarum autor. 448, 5.
Potandi menſuram ſtatuit R. Edgarus; 869, 51, & Dunſtanus Archiep. 2647, 35.
Præcepta & prohibitiones minus movent quam exempla. 1335, 53. Præceptorum ſumma, FAC BONUM. 1335, 56.
Prædicatorum fratrum, ſeu Dominicanorum, ordo incipit. e715, 32. 2159. 2417, 38. 2421, 5. Quomodo Innocentius III ad eum confirmandum fuerit adductus. 2421, 22. Ab Honorio III confirmatur. 2421, 31. Dominicus moriens tria illis commendat. 2422, 34. Quando primum in Angliam venerint. 2422, 25. Totius fraternitatis ſuffragia, preces, &c. Auguſtinenſibus communicant. 2008, 13. Capitulum provinciale Cantuariæ ſolenniter celebrant. 2197, 24. Pro honore a conventu S. Trinitatis & S. Auguſtini ipſis exhibito quam gratiam retulerint. 2197, 48. Quid de de illis ſenſerint Wicliviæ. 2658.
Præfationes decem. 2431, 34. Nulla inſuper adjicienda. 2431, 47.
Prælium apud Abingdoniam; 810, e2. Agincourt; 2690. Alverton, ſeu bellum Standardii; V. *Standardus bellum.* Aſſchedon, ubi Angli precibus magis quam armis triumpharunt; 808, 51. Boothull; 2559, 22. Brechnoc; 989, 54. 2365, e7. Brendeford; 904, 39. Brunnebury, ubi quinq; Reges & ſeptem Duces occiſi; 839, 3. Carleolum; 2728, 67. Cheſterfeld; 2437, 51. 2454, 18. Chipenham; 809, 53. Cliderhou; 262, 10. 342, 34. Creſſiacum, ſeu Creſſy; 2284. 2587, 48. 2630, 17. Dunbarre; 2480, 31. Dunelmum; 1590, 8. Eboracum; 958, 64. Elieſcrofr, ubi Ella R. Northumbriæ occiſus; 803, 61. Eſſendun; 904, 67. Eveſham; 2437, 39. 2453. Fowchyrche; 2527, 56. Gillingham, ubi Canutus victus; 904, 16. Gledeſmore; 1559, 8. Hedfelde, ubi Edwinus occubuit. 784, 19. Hummeldon hill; 228, 8. Karadigan, ubi magna hominum ſtrages. 1340, 65. Lewes; 2437, 26. 2449, 2450. Lincolniam; 2351, &c. 2427, 39. 2429, 26 & 60. Maxſefelde, ubi Oſwaldus occiſus; 787, 10. Merton; 809, 17. Otford; 904, 55. Peyteris; 2284. V. *Edwardus, R. Edwardi III F.* Radingum; 809, 15. Ripendon; 810, 40. Salopiam; 2188. Sclus, ſeu Cluſas; 2282. Scorſtan, ubi biduo inter Edmundum Ironſide & Canutum pugnatum; 904, 20. Stanford-bridge; 959, 5, 2339, 57. Strivelyn; 2533, 22 & 44. Thetfordiam; 805, 37. Totenhale; 833, 7. Wakon; 809, 34. Wibbenford; 833, 14. Zolkon; 1728, 59. inter Henricum R. Franciæ & proceres Normanniæ. 475, e6. V. *Pugna.*
Præmonſtratenſium ordo quando inceperit. 1019, 29. 1083, 39. 2381, 17. Eorum privilegia. e923.
Præpoſiti negligentes vel corrupti quomodo puniendi. 836, 64. 844, 50. 849, 50. 850, 34. 855, 38. 894, 60.
Prærogativa Regia & Parliamentaria. 2693, 2694. V. *Parliamentum, & Reges.*
Præſagia de nuptiarum ſucceſſu. V. *Nuptiæ.*
Præſcriptio XL vel XXX annorum, valida. 1318, 26. 1748, 9. 1748, 8.
Preces. V. *Oratio.*
Presbyter Johannes, R. Indorum. V. *Alexander* III.
Presbyterium. 1716, 21.
Presbyteros Thaynis æquales æſtimant leges Angliæ. 848, 28. 919, 53. Si inordinate vivant, quomodo puniendi. 830, 4 &c. 919, 32. Sine pretio baptizare, ungere, ſepelire, deſponſare, &c. tenentur. 24e, 4. 253, 29. 347, 18. 2347, 28. 1430, 40. 1449, 43. Sed ſi quid ſponte detur, id ita licet accipere. 1717, 30. Uxores eis interdicit Albericus Legatus; 317, 64. 1347, 63. Anſelmus; 1377, 6. Hildebrandus, 973, 43. qui & conjugatorum Miſſam audire vetat. 209, 15. V. *Hildebrandus.* Concubinas ipſis interdictas, ægre ferunt. 328, 15. Presbytero Miſſam celebranti, poſtquam cum uxore noctu concubuerat, quid acciderit. 35, 2. A presbyteris uxoratis pecuniam extorquet Willielmus II; 1369, 43. & Henricus I. 1018, 2. 2382, 59. Quarum mulierum cohabitatio presbyteris permittatur. 248, 64. 254, 12. 973, 44. 1001, 6. Presbyterorum filii nec ab ordinibus ſacris nec dignitatibus eccleſiaſticis arcendi. 335, 52. V. *Clerici.*
Preſton. 1863, 35. 1884, 38. 189e, 1892. 1895, 39. Ibi mercatus & nundinæ inſtituuntur. 2283, 6. Appropriatio Eccleſiæ. 2094, 41. Portio & onus Vicarii. 2109, 2.
Pretium ovis cum agno ſuo. 766, 36. Pretium pene omnium quæ ſunt ad convivium neceſſaria. 2010, 40. Seragularum & veſtimentorum. 2012, 38. Quam vili omnia æſtimantur tempore peſtis. 2599, 41. 2600, 34. V. *Annona.*
Primatus vocabulum a Metropolitanis Angliæ vaniſſime uſurpatur. e263, 65. Thomas Eboracenſis Anſelmum conſecrare renuit in Primatem Britanniæ. 1707, 26.
Principes qui Eccleſiaſticos oneribus gravant, Pharaone pejores. 1451, 10.
Priores olim *Decani* dicti. 1643, 3. 1690, 63. Benedictus *Præpoſitus monaſterii* vocabat. 54, 60. Cum Archidiaconis contendunt de præſentatione Epiſcopi. 581, 53. Quibus de cauſis amovendi. 1450, 60.
Procurationes ita mitigent Epiſcopi, ut clericis graves non ſint. 1455, 59.
Prodigia. 111, 8. 225, 30 &c. 232, 42. 263, 14 &c. 478, 8. 508, 13. 703, 47. 749, 49. 995, e8. 1423, 36. 2443, 62. 1445, 2. & 23 & 56. 1534, 67. e538, 65. 1589, 50. 2379, 55. 2397, 34. 2416, 45. 1430, 32. 1608, 57. Frequentiora in mundi extremitatibus quam in medio. 1076, 23.
Proditionis & perfidiæ ultio. 176, 3. 177, 4. 365, 61. 395, 46. 467, 7. 907, 16. 908, 15. 1010, 7. 1154, 60. 1365, e3. Proditor pœnam pro mercede a Canuto accipit. 365, 46. Quomodo proditorem ſibi conciliarit Malcolmus R. Scotiæ. 367, 17.
Prohibitionum ſumma, DECLINA A MALO. e335, 21. V. *Præcepta.*
Prophetiæ, 527, 64. 554, 34. 577, 42. 704, 16. 875, 59. 878, 40. 980, 48. 1002, 57. 2046, 2 & 24 & 22. 1052, 11. 2368, 27 &c. 1393, 32 & 45 & 53. 2395, 50. 2426, 45. Prophetiæ tres a capite ereo prolatæ. 2706, 8. Prophetiæ Dunſtani: V. *Dunſtanus.* Elfegii 839, 1. Merlini: 645, 19. 646, 64. 1085, 64. 2339, e3. 2463, 7. Petri de Ponte-fracto, de Rege Johanne: 2424, 49. Thomæ Cantuarienſis: 2545, 17. Willielmi Eboracenſis. 2712, 11. De Angliæ deſtructione verſus prophetici. 2417, 56. Prophetia de Anglis a Francis ſuperandis: 884, 3. 909, 29. de miſero Angliæ ſtatu poſt Confeſſorem: V. *Edwardus Confeſſor.* de duratione Normannicæ dynaſtiæ in Anglia: 960, 64. de Scotorum in Anglos dominio: 909, 36. 2476, 45. de adventu Antichriſti, & fine mundi: 2643, 3. de civitate Aſcalone: 667, 69. de Chriſto: 2435, 39. de Latinis Conſtantinopolin poſſeſſuris; 642, 27. de Edwardo Confeſſore: 909, 20. 955, 46. de Lewlino, Walliæ Regulo: 2465, 1. de terræ S. recuperatione: 642, 39. de Turcis. 642, 40.

Prophetiſſa mira de Gaſconia Romam venit. 1458,3.
Proſper. 431,65.
Proſpera adverſis miſcet Deus. 2150,37.
Protoſebaſtus perimitur. 614,9.
Pſalmus, *Domine, qui multiplicati ſunt*, quoties & quomodo cantandus. 902, 29. Quinquaginta Pſalmi ſingulis diebus Veneris pro Rege & grege cantandi: 850,53. & pro anima congildonis, totidem. 854,47.
Pſalterium in ſinu ſemper geſtabat Alfredus. 352,42.
Puerperium mirabile. 419, 52. Puerperii dolores. V. *Elfleda.*
Pugnæ deſcriptio. 1353. 31 & 52. 2386, 54. Militibus pugnaturis tria conſideranda. 1030, 61. 1352, 40. 2386, 37. Pugnare ſine wita quando liceat. 826, 48. Pugnantes in domo Regis, Eccleſia, campo, &c. quomodo puniendi: 762, 9. 822,63. 825,57. 826,1. 928,66. quomodo, qui coram Archiepiſcopo vel Epiſcopo pugnarint. 823,51. V. *Prælium.*
Pullus gallinæ quadrupes. 1004,2.
Punctus, quinta pars horæ. 1012,39.
Pupillorum tutela, Anglice **wards**, Regi committitur. 2430,44.
Purgantes ſe de crimine, an puri ab infamia. 580,26.
Purgatorium Patricii. V. *Patricius.*
Putta, Epiſc. Roffenſis. 790, 29. 1638,6. Fugit. 792, 60. 1638, 41.

Q.

QUadfordenſis Eccleſia a quibus & quare fundata. 988, 51. Ejus privilegia. 989,21.
Quadrageſimale jejunium quando primum in Anglia obſervatum. 85,20. 740, 63. 1769, 23. Peccatum in Quadrageſima commiſſum duplicatur. 822, 55. 826, 15. 927, 66.
Quendreda, impiiſſima fratricida. 776, 64. 777, 36. Oculi e capite ei evolant. 778, 23. Ejus ſepultura. 778, 27.
Quichelmus. V. *Chichelinus.*
Quindena Henrico III conceſſa. 2429, 55. 2430, 47. 2431, 15.
Quinque-portubus privilegia cur Johannes R. conceſſerit. 2424, 30.
Quintallus. 1219,40.

R.

RAculfenſis Abbatiæ terras donat R. Lotharius. 2207, 46. Donatio Edberti R. 2211, 11. Ealmundi R. 2211, 24. Eardulfi R. 2220, 62. ¶ Abbates: *Brithwoldus*; *Denebeah*; *Wetredus*; *Edbertus.* Monaſterium & villa de Raculf donantur Eccleſiæ Chriſti, Cantuariæ. 2220, 53.
S. Radegundis Abbatia quantum valeat. 2165, 57. ¶ Abbas: *Hugo.*
Radingis Henricus I fundat monaſterium; 310, 3. 505, 39. 2252. atque ibi ſepelitur. 1024, 7. ¶ Abbas: *Henricus.*
Radulfus, Abbas Parchenſis. 331,1.
Radulfus, Abbas Salopesberiæ. 1433,32.
Radulfus, Archidiaconus Coleeſtrenſis. 656,29.
Radulfus de Arundel, Prior Hurlenſis, fit Abbas Weſtmonaſterienſis. 708,58.
Radulfus de Baldok, Epiſc. Londinenſis. 1730,10.
Radulfus de Borne eligitur Abbas S. Auguſtini. 2009,58. Avenione benedicitur ab Epiſcopo Oſtienſi. 2010,21. 2278. Quam lautum fuerit convivium cum inſtallaretur. 2010, 32. Mors ejus & ſepultura. 2066,66. Conſtitutiones quædam quas martyrologio inſeruerat, poſt ejus mortem igni traduntur. 2054,52.
Radulfus, Cancellarius Henrici I, inique vixit, infeliciter obiit. 1014,43.
Radulfus, Comes Orient. Anglorum, conſpirat in Willielmum I. 208,29. 486,42. 974,27. Fugit ex Anglia. 208, 60. 486,61. 974,35. 975,49. 2351,6.
Radulfus, Comes Weſtmorlandiæ. 2743,22.
Radulfus de Diceto, Decanus Londinenſis, ad quorum annum Imagines hiſtoriarum perduxerit. 432, 64. De quibus rebus potiſſimum ſcripſerit. 433, 6. Literas ab Archiepiſcopo accipit, 643, 55. & ab Henrico II, 644, 4. & a Waltero Rothomagenſi, 671, 64. 686, 19. 689, 18 & 50. 691, 46. 694, 54. 697, 49. 700, 1. & a Willielmo Elienſi. 680, 38. Epiſcopi vice fungitur in coronatione Ricardi I. 671, 64. Ejus literæ ad Rothomagenſem. 687,51.
Radulfus de Doloribus. Ejus caſtellum, 1499,31. ad cujus ditionem pertineat. 599,52. 1134,37. Henrico II redditur. 1136,6. Gallus illud capit. 1149,35. 1535,20.
Radulfus, Epiſcopus Ciceſtrenſis. 228,3. 1707,20. Ab adulatione & avaritia quam fuerit alienus. 2369,30.
Radulfus, Epiſcopus Ciceſtrenſis, & Regis Cancellarius. 2133,63.
Radulfus, Epiſc. Sariſburienſis, ad Bathoniam transfertur. 2729,11.
Radulfus Gubium, Abbas S. Albani. 509,53. 526,59.
Radulfus de Moutermer, ducta Edwardi I filia, vidua Gilberti Glouceſtrenſis, 2507, 26. fit Comes Gloceſtriæ. 2507, 30.
Radulfus Nouellus, Epiſc. Orcadum. 262,9. 273,35. 321, 43. 345,16. 1713,34. Ejus oratio ad Anglos cum Scotis congreſſuros apud Alvertonam. 1026,16.
Radulfus de Stafforde, Comes Staffordiæ. 2581, 59. 2602, 35. 2621,40. Aguillonam ſtrenue defendit. 2589,3.
Radulfus de Turbine, Abbas Sagienſis, fit Epiſc. Roffenſis; 229,11. 501,25. Archiep. Cantuarienſis. 502,21. 1004,20. 1660,50. 2251. 2379,35. Miſſam Romæ celebrat. 1328, 12. 1661, 23. Cur Calixtum Papam non viderit. 1328, 25. Cogit Sariſburienſem officium Regem deſponſandi Wintonienſi tradere. 1013,38. 2380,4. Regi iraſcitur quod coronam ipſo inconſulto induiſſet. 1013, 46. 1661, 60. 2380,9. Jocis adeo deditus erat ut *Nugax* diceretur. 1013, 55. 2380,18. De Papa temere & audacter loquitur. 1714, 40. Literæ ejus ad Calixtum de injuriis Cantuarienſi Eccleſiæ ab Archiepiſcopo Eboracenſi illatis. 1735, &c. Obit. 1014.38. 1662,26.
Radulfus de Vallibus interficitur. 664,38.
Raimundus, Comes Tripolitanus, cum Saladino fœdus percutit. 1501,46. 2400, 46. Mox ab eo ad Chriſtianos deficit. 1501,59.
Raimundus, Princeps Antiochiæ, auxiliarios a RR. Angliæ & Franciæ accipit. 1209,14.
Rainaldus. V. *Reginaldus.*
Raino fit Dux Apuliæ. 1019,35.
Rameſienſe monaſterium. 359,58. 475,59. 879,32. Conſecratur. 162,24. Palus ubi ſitum eſt deſcribitur. 868,46. In caſtrum convertitur. 1033,6. 1360,17. ¶ Abbates: *Ailwinus*; *Alxius*; *Willielmus Herbertus Loſenga*; *Aldwinus*; *Reginaldus*; *Willielmus.*
Ranulfus a Conquæſtore miſſus ut Dunelmenſis ſub tributo redigat, furioſus fit. 42,52.
Ranulfus, clericus, Normannis omnibus necem machinatur. 508, 6.
Ranulfus de Gernons, Comes Ceſtriæ. 1013,23. 2382, 16. Dicitur veneno periiſſe. 1374,45.
Ranulfus de Glanvilla, Juſtitiarius & Præfectus Angliæ. 644, 7. 1091, 48. 1191,30. 1459,45. 1460,2. 1540,38. Literæ ejus ad Abbatem de Bello; 1503,36. ad Conventum Eccleſiæ Chriſti, Cantuariæ. 1503,50. Ejus cum Priore Cantuarienſi colloquium. 1544,14. Huberti Cantuarienſis conſilio maxime utebatur. 1697,19.
Ranulfus II, dictus *de Meſchenes*, Comes Ceſtriæ. 1142,62. 2383,15. Lincolniam occupat. 268, 22. 1030, 11. Oratio ejus ad milites. 1030,29. 1351,21. 2386,11. Homagium facit Regi Scotiæ. 277,55. Ejus character. 1031, 3. 1352,65. 2386,46. Cuſtodiæ traditur. 278,43. 508, 43. 1034,10. 1361,14. 2387,53. Solutus, Henricum Ducem Normanniæ in Angliam invitat. 278,59. Ejus filia Davidi Comiti de Dundee nubit. 967,15. Moritur. 282.47. 1043,14. 2389,59.
Ranulfus III, Comes Ceſtriæ. 2398, 9. Ejus ſororem ducit David Regis Scotiæ frater, 1190,29. Cum Conſtantia uxore Comitatum Britanniæ & Richemundiæ accipit: 1149 13. 2399, 36. Uxore repudiata, aliam ducit. 2416,9. Lincolniam capit. 2429, 67. Erat Comes Lincolniæ & Huntingdoniæ. 2431, 23. Proficiſcitur Hieroſolymam. 2430, 9. Redit. 2430, 15. Sine liberis moritur. 2416, 14. 2431, 24. Ejus ſorores quibus nupſerint. 2431, 28.
Ranulfus, primo Mauritii Londinenſis capellanus, 59, 12: poſtea Willielmi Conquæſtoris, 59, 10. 2372, 13. (Hic enim pro *Waltero* legendum *Ranulfo*) fit totius Regni procurator vel exactor. 59, 20. 224, 42. 2369, 18. Inſidias

ſidias Geraldi aliorumque ægre evadit. 59 & 60. Mille libras Regi dat. 1369, 26. 1372, 31. Fit Epiſcopus Dunelmenſis. 60,51. 501,26 502,48. 995,44. Subjectionem Eboracenſi profitetur. 1709,30. Iniquiſſime ſe gerit. 225,43. 1369,20. In cuſtodiam conjicitur. 116,8. 499,1. 997,66. 2375,2. Inde elapſus, Normanniam adit. 61,4. 226,30. 999,6. 1375,34. Reſtituitur 61,13. Monachos ad ſuſum provocat. 2372,32. Cuthberti corpus recentibus veſtibus induit. 1371,39. Ejus mores; 61,27. res geſtæ; 61,39. pœnitentia, & mors. 62,13.

Raptores fœminarum villanarum qua pœna coercendi. 824,41. De raptu virginis immaturæ. 824, 66. Raptores, membris genitalibus orbati. 981,3. 2554,16.

Raſura dolori capitis medetur. 2432,61. Aliter Normanni, aliter Angli faciem radebant. 2341,53. Quando fratres a ſecularibus radi inceperint. 1915,12.

Ratio omnia moderatur. 2371,9.

Ravelandrye, corvus terroris terreni. 945,65.

Rebellio. V. *Johannes Straw*, & *Seditio*.

Recti poſtulatio. 762,28. 826,29. 828,28. De rectum diffortiante lex. 836,14 & 60. De præpoſitis rectum facere nolentibus. 836,65. V. *Præpoſiti*.

Redford, vadum arundinis. 759,16.

Reding. V. *Radinges*.

Redwaldus, R. Orientalium Anglorum. 745,35. 781,35. Altare Chriſti & dæmonis in eodem fano collocat. 745, 40.

Rees, R. Wallanorum ultimus, occiditur. 989,34. 1365,19.

Reformatio debet per gradus procedere. 731,47.

Regalis vallis monaſterium (idem fortaſſe cum Rievallenſi) funditur. 1018,47.

Reges gentium & Imperatores Reip. quomodo differant. 435,6. Eorum officium. 360,23. 434,55. 435,20. 752, 44. Eorum dignitas, ſacerdotes revereri. 352, 58. V. *Principes*. Regia dignitas & Eccleſiaſtica ſe mutuo conſervant. 551, 1. Ad eos non ſpectat, Epiſcopos, Abbates, &c. ſtatuere. 2208, 54. Theſauri a quocunque ad mortem repoſiti ad Regem pertinent. 1242, 55. Alii theſauri ad fiſcum pertinentes. 1258, 10. Regi legitimo præjudicium non faciunt chartæ invaſoris. 1046,43. De Regibus ſcribere, periculoſum. 1044,12. 2391,45. Regi mortem machinantes, quomodo puniendi. 822,27. 928, 57. Vel nomen Regis quam olim venerandum. 2359,64. V. *Parliamentum*. De Regum ſanctitate Anglia præ cæteris nationibus gloriatur. 369,50. Regum Angliæ genealogia. 350,21. V. *Genealogia*, & *Anglia*. Reges Angliæ coronare ad quem pertinet. 1338,37. 1412,15. 1421, 47. 1463,54. 1661,62. Eboracenſis Henricum juniorem coronat: 1412,13. Eundem poſtea cum Regina Rothomagenſis in Anglia coronat. 1421, 45. Forma juramenti a Regibus Angliæ, cum coronantur, præſtandi. 2746,41. Coronationis ceremoniæ. 1158, 1159. 1587, 1588. 2461, 20. Reges cur tribus locis uncti. 541. 28. 1259,8. Tria promittunt, cum conſecrantur. 618, 23. 647, 48. 1158, 52. Alfredus a Regibus Angliæ primus unctionem obtinuit. 1777, 58. *Regem facere, quam eſſe, glorioſius*, dictum Adelſtani. 838,29. Puerum pro Rege habere, quantum malum. 2758, 35. Reges ad vitia proniores quam privati. 348, 13. Rex illiteratus, aſinus coronatus. 455,58. Reges quatuor ſimul pacifice colloquuntur. 611,54. 2627, 25. ¶ Reges & viri nobiles ſeculum relinquentes: Adelredus; 773, 26. 795, 31. Carlomannus; 443, 36. Cedwalla; 757, 31. 795,32. Chenred; 441, 21. Conſtantinus; 455,10. Edwoldus; 807,25. Egbertus; 796, 20. Hildericus, R. Franciæ; 444,8. Ina; 119,38. 758, 66. 795,33. Kenredus; 773,32. 795,32. Offa; 442,21. 773,33. Philippus; 1017, 36. Pipinus; 445, 61. Robertus Boſſu; 1346,15. Sebby; 745,8. 795,35. Sigebertus; 795,35. Stephanus. 455,10.

¶ Reginæ, & fœminæ illuſtres, monaſteria ingreſſæ: Amicia; 2346 23. Chriſtiana, vel Chriſtina; 213, 37. 367, 23. 979,52. 2353,26. Edburga; 118, 45. 832,6. Bertha; 457, 14 Euſleda; 772, 11. Ercongeta; 740, 55. Ermenilda; 773,8. Etheldreda; 294, 30. 440,8. 741, 1. 773,10. Gunnilda; 933,26. Philippi, Regis Franciæ, uxor; 871,30. Ricthryth; 110,35. Sexburga; 773,10. Werburga. 110,18. 773,15.

Reginaldus, Abbas Piſcorenſis. 553,32.

Reginaldus, Abbas Rameſienſis. 1010,57.

Reginaldus, Archiepiſcopus Colonienſis, Imperatori ſuadet ut Alexandrum P. R. abjuret. 1403,54. Ipſe primus cum abjurat, 548,3. 1404,19. In Angliam venit. 539, 37. Comes Leiceſtrenſis eum non ſalutat. 539,43. Altaria ubi celebraverat, evertuntur. 739,45.

Reginaldus, Epiſc. Bathonienſis. 568,31. 1090,21. Conſecratur. 581, 1. 1096, 37. Solenniter inthronizatur. 585, 14. Monachos Cantuarienſes contra Archiepiſcopi querelas defendit. 1523, 7 & 37. Romam proficiſcitur. 574, 30. Ejus literæ ad Henricum II. 10.3, 67. De ejus electione ad Cantuarienſem cathedram. 1579,50. Rothomagenſi interroganti an electioni conſentiat quid reſponderit. 1580,6. Fit Archiepiſcopus. 6 7,10. 1189, 5. 2404,10. Moritur. 667,19. 1189,20. 1580,40. Erat Epiſcopi filius. 1090,21.

Reginaldus, Princeps Caſtiliæ, Saladini manu occiditur 1502,28.

Reginaldus, Prior Salopiæ. 981,48.

Reginaldus, vel Rainaldus, Henrici I F. Comes Cornubiæ. 1039, 60. 1386, 15. Moritur. 586, 60. 1088, 42. 2434,15.

Reginaldus, vel Reingnoldus, R. Northumbriæ. 155, 59. 835, 30. Baptizatur. 857, 45. E regno pellitur. 857,53.

Regino, Chronographus. 432,41. 453,23.

Regnorum tranſlatio. 434,39.

Reimundus, Comes S. Ægidii, homagium Henrico II facit. 561,22.

Reimundus. V. *Raimundus*.

Reinefridus. 973,19.

Reinelmus, electus Epiſc. Hertfordenſis, Epiſcopatum Regi reddit. 228,40. 499, 27. Conſecratur. 230,50. 500,47. 1660,16. Vocatur Ranulfus. 1712,5.

Reinerus, Epiſcopus Sanct-aſaphenſis. 1678,50.

Reinerus, ſacrilegus, mirando & triſti fato perit. 1033, 26. 1360,56.

Reingnoldus. V. *Reginaldus*.

Relevationes Comitum & Thaynorum. 930,10.

Rimenſe monaſterium dedicatur. 184, 8. Remenſis Archiepiſcopi officium eſt, Reges Franciæ coronare. 1140, 63. 1141,63.

Remigius, Epiſc. Lincolnienſis. 217,43. 483, 53. Ejus ſtatura & mores. 983,60. 988,13. 2364,48. Papa eum Epiſcopatu privat. 484, 2. Precibus Lanfranci reſtituitur. 484,10. 970, 33. 2348, 24. Eccleſiam cathedralem Lincolniæ conſtruit. 217,46. 983,46. Biduo ante diem dedicationi ejus ſtatutum moritur. 217, 55. 1708, 20. 2364,44. Ejus mortem Robertus Herefordenſis præſagit. 988, 7. 2364, 45.

Remington, villa, unde dicta. 27,59.

Reſus, vel Reſa, F. Griffini, R. Britonum, Sutecheriam obſidet. 577, 61. Ad Concilium Glocestrenſe venit. 1102, 55. Henrico II fidelitatem jurat, & terras ab eo accipit. 1127,46. Oxoniam venit, ſed Anglus non vult eum alloqui. 1166,40. Ejus mors. 1267,29. 1547, 23. Encomium. 1267,30. 2412,33.

Rhegium, unde dictum. 1010,41.

Rhodus, civitas, a quo condita. 1217,48.

Ricardus, Abbas Ceſtrenſis. 2365,66.

Ricardus, Abbas Elienſis. 228, 14 & 50. 230,63. Henrici I partes contra Anſelmum tuetur. 499, 37. Deponitur. 1660,8.

Ricardus, Abbas Langdunenſis. 1281,42.

Ricardus, Abbas S. Mariæ, Eboraci. 206,25.

Ricardus, Abbas Witchienſis. 206,30.

Ricardus, de Albeneio, Abbas S. Albani. 493,6. 502, 52. 503,16.

Richardus, Archidiaconus Pictavienſis, ab Archiepiſcopo Cantuarienſi excommunicatur. 539, 62. Amicus quidam (ſcilicet Radulfus de Diceto) ei conſulit ut ſententiæ ſe ſubmittat. 540, 8. 715, 2. Fit Epiſc. Wintonienſis. 568, 28. In Normanniam mittitur, ut Henricum II revocet ad motus Angliæ ſedandos. 576,23. Johannæ, Henrici II filiæ, in Siciliam transfretandi ſumtus & miniſtros ſuppeditat. 594, 33. Cura totius Normanniæ ei committitur. 594, 61. 1116, 30. Redit. 599, 44. Legatus ad Gallum mittitur. 609, 63. Moritur. 641, 42. 1538,66.

Ricardus Barre ab Henrico II ad utrumque Imperatorem & Regem Hungariæ mittitur. 636,53.

Ricardus de Belmeis, Epiſc. Londinenſis. 231, 22. 500, 52. 501,24 502,46.

Ricardus de Belmeis, nepos prioris, adhuc impubes fit Archidiaconus Londinenſis. 507, 13. Hugo, cujus fidei commiſſus fuerat donec ad maturitatem perveniret, fidem datam violat. 507,16. Ricardus tandem in integrum reſtituitur. 507,48 Fit

Epiſc. Londinenſis. 278,42. 527,28. 533,7. a Wintonienſi laudatur. 527, 37.

Ricardus de Bury, Epiſc. Dunelmenſis, ad Gallum mittitur. 2571,9. 2572,58.

Ricardus de Clare, Comes Glovernix. 2436,55. 2437,7 & 40.

Ricardus, Comes Arundeliæ. 2119, 24. 2132,42. Hic (ni fallor) erat unus e XIV Regni Præfectis. 2685,62. 2687, 37. Maris Præfectus factus, fortiter & feliciter ſe gerit. 2692, 43. Armatus Londinum accedit, ut ſeductores a Regis latere amoveat. 2696, &c. Ducem Hiberniæ illiuſq; ſocios proditionis accuſat. 2713,50. Erat Comes Surriæ. 2714, 4. Præfectura maris privatur. 2735, 35. Capite plectitur. 2747,63.

Ricardus, Comes Ceſtriæ. 2376,66. Naufragio perit. 242, 52. 1012,46. 2381,50. Quæ monachis minatus fuerat. 1013,19. 2382,4.

Ricardus, Comes de Clare. 578,24. Ejus uxor. 1116,46.

Ricardus, Comes Pembrokiæ. 1039,63.

Ricardus, Comes de Striguil. 1155,18. In Hiberniam acceſſitur. 1069,56. Rege non ſolum inconſulto ſed probibente, transfretat. 1069,65. V. 1419,66. Dubliniam & alia loca adquirit. 1070,1. 1420,13. Rex iratus & invidus ejus bona fiſco addicit; 1070,8. & Dubliniam &c. ab eo extorquet. 1070,17. Moritur. 589,67.

Ricardus I, Dux Normanniæ, cognomento *Vetus*. 155, 37. 362,58. 454,62. 2314,54. *Ricardus ſine timore* dicebatur. 856, 66. Vigilias circa funera cur celebrari ſtatuerit. 857, 2. Litem inter Angelos & dæmones de anima monachi mire componit. 857,11. Ejus uxores & liberi. 457,45. 856, 62. Uxoris ad eum lepida reſponſio. 857, 28. Sarcophagum ſibi paratum qualibet ſeptimana implet frumento, quod pauperibus erogat. 857, 30. Obit. 880,54.

Ricardus II, Dux Normanniæ, cognominatus *Bonus*. 163,23. 461,14. 880,56. 2315,36. Hugonem Comitem Cabilonenſem vincit. 468,10. Quomodo militem cochlear ejus furatum tractarit. 880, 64. Bernardum quendam mire in amicitiam recipit. 881,4. Ejus uxores & proles. 465, 38. 468,6. 880,60. Mors. 910,9.

Ricardus III, Dux Normanniæ. 177,64. 468,25. Veneno exſtinguitur. 910,10. 2318,54. 2467,11.

Ricardus, Epiſcopus S. Aſaph. 1665,49.

Ricardus, Epiſc. Cicestrenſis. 2013,55.

Ricardus, Epiſc. Herefordenſis. 243,5.

Ricardus, Epiſc. Herefordenſis, alius. 2467,11.

Ricardus, Epiſc. Sarisburienſis. 2133,57.

Ricardus Fitz-Rauf, Epiſc. Armachanus. 2625,55.

Ricardus, F. Regis Johannis, Comes Cornubiæ. 2417,63. In bello capitur. 2437,28. Eligitur Imperator. 2435,52. 2438, 35. 2444, 24. Ejus filius Henricus, dum Miſſam audit, occiditur. 2455,59.

Ricardus Lucy, Angliæ Præfectus. 1423,53 De eo lege 533, 29. 539,61. 600,14. 1039,10 & 64. 1088,43. 1402,44. 1930,43. 1931. Eccleſiam Regularium ædificat. 1445, 47. In illa ſepelitur. 1456,52.

Ricardus de Mariſco, Epiſc. Dunelmenſis. 1871, 32. Ejus literæ ad Pandulfum, pro Auguſtinenſibus. 1871,37.

Ricardus Oxindenne, Prior S. Trinitatis. 2060, 14. Pontificis R. ad eum literæ, de Petro Dene. 2060,25. V. *Petrus de Dene*.

Ricardus, Prior Doveræ, ad Regem in Normanniam mittitur. 1425, 22. Eligitur Archiep. Cantuarienſis. 568, 55. 618,54. 1090,19. 1425,34. 1819,45. 2255. Ejus conſecrationem impedit Henricus Rex junior. 570, 43. 1425, 39. 1674, 5. Romam proficiſcitur. 574,30. 579, 44. 1436,6. Ibi junioris Henrici nuntios & alios adverſantes invenit. 579,60. 1093,53. Poſt longam ventilationem ejus electio tandem confirmatur. 580, 24. 1094, 7. 1426, 54. Fit Legatus P. R. 580,47. 1426,61. De ejus reditu. 581,1. 1426,62. 1428,16. Clericos Gloceſtrenſes ſuſpendit: 1100,40. quod ægre fert Eboracenſis. 1101,63. V. *Rogerus Archiep. Ebor.* Johannam Regis filiam Siculo nupturam comitatur. 1434, 27. Rogerus S. Auguſtini Abbas ei profeſſionem negat. 1444, 15. 1675, 6. 1721, 8. Papa mandat, ut ſine obedientiæ exactione ei benedictionem impendat: 1821, &c. Sed Papæ mandatis haud obtemperat. 1824, 2. Auguſtinenſibus multa gravamina infert. 1830, 63. Eorum privilegia falſi arguere conatur. 1831, &c. Compoſitio inter utroſq; fit, qua Auguſtinenſium privilegia non parum imminuuntur. 1835, &c. Conventui Cantuarienſi Eccleſias ſuas &c. reddit. 1675,12. Perſona terribilis noctu apparens ei terribilia interminatur. 1465,15. 1837,66. 2397,2. Moritur. 1465,34.

Ricardus, Prior Haguſtaldenſis. 271,22.

Ricardus, Prior Kyrkbirnſis, fit Abbas Whitebienſis. 1120, 12.

Ricardus, Prior S. Mariæ, Eboraci. 257,33. Fit Abbas Fontanenſis. 257,40. 264,12. 265,44. 325,24.

Ricardus, Prior S. Trinitatis, alius. 2148,56.

Ricardus I, R. Angliæ. 2258. *Cor leonis* dictus. 1278, 6. 2408,10. Fit Dux Aquitaniæ. 675, 6. Regis Franciæ filiam accipit. 547,60. A patre deficit. 562,10. 2397,30. Urbem Santonicam occupat. 575, 19. Engoliſmenſes & alios edomat. 594,43. 1115,14. Aquenſem urbem & alia loca capit. 1118,1. Talleburgenſe caſtellum obſidet, capit, ſubvertit. 603, 56. 675, 11. Aquitaniæ populus eum ob crudelitatem odio habet. 1462,59. Homagium Henrico fratri facere recuſat. 617,30. 1462,65. Crucis ſignum, patre inconſulto, ſuſcipit. 636,35. 1148,29. 1511,36. Gaufridum de Liziniaco, ob cædem amici, male mulctat. 639,23. Apud caſtellum Radulfi de vita periclitatur. 1536,17. A patre fit alienus. 639,32. 1537,3. V. *Henricus II, R. Angliæ.* Philippus, R. Franciæ, ei offenſus. 639,37. Ei homagium facit, 641,36. 1537,9. & cum eo pacem init. 1545,61. Rex factus, ſervos patris qui ad ipſum defecerant rejicit; qui patri fideles permanſerant, retinet. 1154, 56. Abſolvitur a reatu rebellionis contra patrem. 646, 50. Inſignia Ducatus Normannici accipit. 646, 53. 1155, 2. Henricus *Sol*, Ricardus *Solis radius* adulatorie appellatur. 1156. 27. Quam varia fortuna uſus fuerit. 519,42. Matrem e carcere 1547, 44. ad ſummum honorem evehit; 646, 59. 1155,41. & univerſim omnes per Angliam captivos liberat, 1155, 50. & exhæredatos omnes reſtituit. 1156, 5. Laudibus evehitur. 1156, 14. Solenniter coronatur. 647, 34. 1157, 43. Judæos coronationi intereſſe vetat. 1159, 48. 2401, 34. Ipſe & Gallus jurant ſe Hieroſolymam profecturos. 1166, 47. Multa in matrem confert. 1168,65. Pecuniam undecunque corradit: 1162, 21. 2402,4. Juri omni ad Regnum Scotiæ, quod pater extorſerat, renuntiat, 1167, 57. ſed non gratis. 2402,6. In Normanniam transfretat. 1170, 1. Profectionem Hieroſolymam verſus ordiur. 650, 13. Cum Gallo ſolenne fœdus init. 650, 30. 1170, 30. Regnum quatuor cuſtodibus committit. 1170,7. Claſſi quatuor Juſtitiarios præficit, 1173, 3. & leges ab exercitu in itinere obſervandas ſtatuit. 1173, 19. 1189, 19. Peram & baculum, uti & Gallus, capit. 1173, 50. Gallus *Agni*, Anglus *Leonis* nomen ſortitur. 2404, 36. Maſſiliæ navem conſcendit. 656,4. 1174, 1. Iter ejus per ſingulos dies deſcribitur. 1174, 14. 1179, 48. Quæ claſſi ejus acciderint. 1175,41 &c. Romam, licet a Papa invitatus, viſitare non vult. 656, 6. Papam ſimoniæ accuſat. 1174, 57. Ob accipitrem a ſe captum de vita periclitatur. 1179, 61. In Calabria & Sicilia loca capit. 656, 44. 1160, 45. Injuriis provocatus, Meſſanam expugnat. 1180, &c. 2404, 42. Gallus odio & invidia erga eum afficitur. 1180,32. 1182,8. Tancredus, R. Siciliæ, XLM unciarum auri ei dat. 656,65. 1184, 6. Wreck in terris ſuis quietum clamat. V. *Wreckum*. Arthurum nepotem hæredem ſibi conſtituit, 657, 5. 1185,2. & ipſum unam ex filiabus Tancredi deſponſaturum ſpondet. 1185, 1. Forma pacti inter ipſum & Tancredum. 1184,16. Literæ ejus ad R.R. de conventionibus inter ipſum & Siculum factis. 1187, 24. Foſſam & caſtrum in Sicilia facit. 1187,26. Pœnitentia ob libidinem motus, ſe Epiſcopis flagellandum objicit. 1190, 43. Cum Willielmo de Bares cannis confligit: 1192,43. Ægre illi conciliatur. 1193, 2. Theſauros profuſe diſtribuit. 1193,24. Mater ejus ad eum ducit Berengeram Regis Navarræ filiam. 1193, 30. 1197,12. 2404,43. Arthuri R. gladium Tancredo donat. 1195,12. Tancredus ei oſtendit Galli literas odii & livoris plenas. 1195,21. Cur Aleſiam Galli ſororem ducere recuſarit: 1195,62. Gallo XM librarum numerat, ut a nuptiis illius liberetur. 657.12. A Sicilia ſolvit, Johannam ſororem ſecum ducens. 657,35. 1197,30. Claſſis tempeſtate diſſipatur. 1197, 42. Regni cuſtodes per literas conſtituit. 659, 13 & 26. 1194, 37. Vicecancellarius ejus ſubmergitur. 1197, 48. Portu prohibitus, Cyprum ſubjugat, & Regem Curſac, vel Itaar, argenteis compedibus vincit. 660, 26. 1197—1200. 1567,3. 2404, 60. Hieroſolymæ Rex, Antiochiæ Princeps, aliique, ei homagium faciunt. 1198,61. Berengeram ducit. 1199, 56. Cyprum cuſtodibus committit. 1200, 25. V. *Robertus*

bertus de Turnham. Saphadini navem & MCCC Saracenos ſubmergit. 661, 20. 1200, 52. 2405, 3. Ad Tyrum appellens, ingredi non permittitur. 1200, 48. Portum Aconis intrat. 661, 55. Ipſe & Gallus arnaldia laborant. 1201, 63. Gallo devictæ Cypri dimidium, ratione pacti, vendicante, 2405, 19. dimidium Flandriæ &c. ab eo petit. 1202, 27. 1207, 62. Saladinus munera utrique mittit, 1202, 57. 1206, 19. & munera ab utroque recipit: 1202, 60. 1206, 39. Ricardo pretioſa mittit. 1206, 42. Campaniæ Comes, Gallo deſerto, ad Anglum ſe recipit. 2405, 22. Ricardus Guidoni favet, Conrado Philippus. 2405, 29. Oppida a Ricardo capta. 2405, 53. Caſtrum quod Gallus diu fruſtra obſederat, fortiter capit. 1209, 1120. Gallus redeundi licentiam ab eo petit; 1207, 30. 1208, 66. eam obtinet. 1209, 3. Ricardo nihil damni ſe illaturum, jurat. 1209, 4. V. *Philippus Ludovicus* VII. F. Ricardus Saladini nuncium doloſum reſpuit. 1210, 38. Captivos, quos Gallus Conrado tradiderat, 1209, 28. ſibi mitti jubet: 1212, 15. ſed eos difficulter obtinet. 1211, 32. Eorum capita amputare minatur, ni Saladinus promiſſa expleat. 1212, 9. Saladini dona reſpuit. 1212, 46. Paganos captivos, paucis exceptis, obtruncat. 1213, 5. Saladinum lancea proſternit. 1214. 25. A Turcis de improviſo circundatus, Willielmi de Purcellis ſimulatione evadit. 1241, 1. Saladinus ei verba dare ſtudet. 1241, 45. Mille & ducentos captivos e Turcorum manibus eripit. 1242, 36. Limpoldus, Dux Auſtriæ, ab eo ſtipendium accipit. 1212, 39. Superbum Limpoldi reſponſum, cum a Ricardo rogaretur ut ad Aſcalonem inſtaurandam operam conferret. 1242, 17. Ricardus eum pede percutit: 1242, 28. & vexillum ejus dejicit. 1581, 33. 2405, 44. Nuncius ei ex Anglia allatus reditum feſtinare cogit. 1243, 10. 1245, 17. Gallum eum interemiſſe Conradum ait: 1244, 3. 2405, 63. Sed poſtea ſententiam mutat. 1169, 6. Ejus eximia fortitudo. 1247, 1248. In languorem incidit. 1249, 17. Convaleſcit. 1249, 53. Cyprum Guidoni & Henrico, Hieroſolymorum Regibus, dat. 1250, 5. 1581, 7. Siniſtri de eo rumores ſparguntur. 2406, 25. In reditu naufragium patitur. 1250, 36. Conradi Marchionis propinqui eum ſedulo inveſtigant. 1250, 40. A Limpoldo, Duce Auſtriæ, capitur, & in cuſtodiam datur. 668, 35. 1250, 52. 1581, 9. 2407, 3. Imperatori venundatur. 668, 56. 1251, 11. Contumelioſe tractatur. 1581, 17. In loco qui Trivallis dicitur incarceratur. 668, 62. Quæ ipſi ab Imp. ſunt objecta, diluit. 1254, 27. 2407, 26. Gallus ei bellum indicit. 1254, 5. Frater Regnum affectat. 1583, 47. Leonis ad eum devorandum immiſſi cor evellens, & crudum devorans, cognomentum COR LEONIS meretur. 2407, 66. Literæ ejus ad Epiſcopos Angliæ, de eligendo Archiepiſcopo Cantuarienſi: 669, 16. ad conventum Cantuarienſem: 1552, 47. ad eundem, de Willielmo Montis Regalis Archiepiſcopo: 1568, 65. ad matrem, de transferendo Huberto Sariſburienſi ad Cantuariam. 1583, 8. Pretium redemtionis ejus. 670, 35. 1256, 12. 1582, 36 & 51. Quam vehementer ſubditi ejus reditum expetebant: 670, 62. Quantum ſinguli ipſorum ordines pendebant. 670. 52. Pecunia undecunque corraditur. 1256, 18. 2408, 27. Literæ ejus ad Walterum Rothomagenſem. 671, 4. Quatenus nuntiis ſuis fidem adhiberi voluerit. 671, 6. Liberatur. 672. 6. Quamdiu in vinculis manſerit. 1256, 66. 2408, 12. Quædam Imperatori polliceri cogitur contra omne jus & fas. 675, 25. Obſides pro lytro ſolvendo relinquit. 672, 36. 1256, 61. 1586, 29. Coloniæ ab Archiepiſcopo honorifice excipitur. 672, 48. 1257, 1. Imp. dolens quod eum dimiſerit, rurſus capere conatur. 1157, 10. 2408, 23. In Angliam venit. 672, 60. 1257, 30. Quanta cum lætitia Huberto Cantuarienſi occurrebat. 1586, 55. Martyres Angliæ viſitat. 1257, 37 & 58. Alemanni cujuſdam dictum, cum pompam qua R. exciperetur ſpectaſſet. 1257, 47. Nottinganiæ caſtrum ad deditionem cogit. 672, 65. 1257. 60. 1586, 66. Johannes frater (qui ab eo ad Gallum turpiter defecerat, 1252, 5.) ſupplex ei ad pedes procidit. 673, 7. R. eum honoribus privat. 1258, 1. 2408, 32. iterum coronatur. 1258, 10. 2408, 35. Modus coronationis. 1587, 1588. Leges de menſuris, panniſque ſtatuit. 1258, 18. Ejus charta de mercatu apud Scanores habendo. 3131, 16. Privilegia ab eo Cantuarienſi Eccleſiæ indulta. V. *Cantuaria.* Literæ ejus ad conventum Cantuarienſem de Eccleſia Lambethana. V. *Lamehtia.* Regias poſſeſſiones e manibus eorum quibus ipſe vendiderat extorquet. 1259, 10. 2408, 39. Egentibus Eccleſiis calices argenteos diſtribui facit. 1258, 65. Grave tributum a clero & populo exigit. 1259, 28. Nuntio ei allato de Gallo in Normanniam ingreſſo, aulæ parietem effringi jubet, ut recta adverſus illum tendat. 1259, 57. Gallum a Vernolio fugat. 673, 9. 1259, 54. 2408, 45. Luches-caſtellum capit. 674, 20. 1260, 20. Engoliſmenſes domat. 674, 33 675, 17. 1588, 52. Regem Franciæ de Turoniæ finibus abigit, & ejus impedimenta capit. 674, 14. 1260, 29. Rebelles omnes ſubigit. 674, 32. 675, 19. 1260, 36. Inducias cum Gallo in annum paciſcitur. 1260, 53. 2408, 54. Dux Auſtriæ jubetur obſides ei remittere, pactiones relaxare, accepta reſtituere, &c. ſub pœna anathematis. 675, 22. 2409, 53. V. *Limpoldus.* Torneamenta paſſim per Regnum inſtituit. 676, 9. 1261, 9. Quæ ad vitam corrigendam ipſum impulerint. 1261, 45. Gallum iterum fugat. 1268, 2. Eum ad ſingulare certamen provocat. 676, 47. 1268, 22. Loca quædam capit. 1263, 16. Ipſe & Rex Franciæ coram exercitibus ſuis armati colloquuntur, & in amplexus mutuos ruunt. 1269, 42. Pax inter eos fit, ſed haud diu durat. 1270, 8. Clericis Turonenſibus redditus ſuos reſtituit. 677, 7. Purgatur de cæde Conradi. 680, 44. 1252, 60. 1268, 38. Arthuri nepotis tutelam poſcit, Britones negant. 1270, 48. Ejus literæ ad Ricardum Londinenſem. 681, 19. Regni adminiſtrationem Huberto Cantuarienſi committit. 681, 21. 1250, 64. Iterum Gallus & Anglus in arma ruunt. 1271, 5. Colloquuntur. 686, 27. 1597. Belvacenſem Epiſcopum prælientem capit, & in vincula conjicit. 1272, 49. 1597, 14. Hic olim Imperatori perſuaſerat ut durius Regem tractaret. 1271, 60. Papæ pro eo intercedenti, 1273, 11. quod reſponſum R. dederit. 1273, 29. Inducias cum Gallo paciſcitur. 1274, 44. Arthuro rebellante, Britanniam vaſtat. 1590, 62. Rothomagenſem Archiepiſcopum & Capitulum illicitis fidejuſſionibus involvere conatur. 686, 33. Ejus literæ ad W. Rothomagenſem. 688, 37. Quas injurias Rothomagenſi Eccleſiæ intulerit. 694, 57. 1597, 45. Summa controverſiæ inter ipſum & Rothomagenſem. 1274, 61. Forma pacis inter ipſos initæ. 698, 13. 1275, 25. Ejus literæ ad H. Cantuarienſem, de eligendo Epiſcopo Wigornenſi. 688, 56. S. Valerici caſtellum ſuccendit. 696, 62. 1275, 46. Fœdus init cum Baldewino Comite Flandriæ. 697, 10. Caſtella Regis Franciæ capit. 704, 25. 1276, 28. Ipſum in fugam vertit. 704, 32. 1276, 23 & 40. Quinquennales induciæ inter eos pactæ. 1276, 59. Ejus literæ ad Decanum & Capitulum Londini, de Epiſcopo eligendo. 705, 1. Vicecomes Lemovicenſis theſauri inventi partem ei offert, totum negat. 2413, 19. Vicecomitis caſtrum obſidet. 1277, 31. 2413, 25. Illic a Bertramo quodam (vel, ut quidam ajunt, a Johanne Sabraz, 1618, 6) ſagitta lethaliter vulneratur. 1277, 35. 2413, 31. Peccata ſua humiliter confitetur. 1277, 41. Occiſori ignoſcit, & pecuniam ei dari jubet. 1277, 45. 1618, 17. 2413, 34. Theſauros quomodo dividi voluerit; 1277, 58. quomodo corpus. 1277, 62. Rothomagenſis hortatur, ut morti ſe paret, agendo pœnitentiam. 1278, 58. Tres ſuas filias, Superbiam, Avaritiam, Luxuriam, quibus maritarit. 2279, 2. 2412, 16. V. *Fulco, propheta.* In ſignum pœnitentiæ, ſe pedibus ſublimem tolli jubet, & diu flagellari: 1279, 18. Moritur. 705, 47. 1278, 2. Arcubaliſtæ uſum revocavit, arcubaliſta periit. 1278, 21. Walteri Giſeburnenſis de ejus morte hiſtoria. 1278, 19. Ejus mortem luget Rex Franciæ, 1279, 58. & interfectorem ejus ſuſpendit. 1280, 2. V. 1277, 56. 2413, 45. Ejus ſepultura, 1618, 28. 2413 61. Cor illi magnum. 1618, 30. Carmina in ejus obitum. 1280, 11 & 1. 2413, 51. Ejus dictum de mutuis ſui generis odiis. 1045, 52. 2393, 28.

Ricardus II, R. Angliæ, naſcitur. 2142, 15. Tres Reges nato puero ſua munera donant. 2142, 16. Coronatur. 2152, 64. 2186, 2630, 39. Ejus uxor. 2630, 44. 2644, 9. Tributum in ſingula virorum fœminarumque capita impoſitum. 2632, 66. Aliud. 2633, 9. Quoſdam mittit qui de tributi hujus collectione inquirant. 2633, 19. Hinc ſeditio orta. V. *Johannes Straw.* Regis literæ ad Archiepiſcopum Cantuarienſem de dimidio decimæ colligendo: 2158, 14. ad Abbatem S. Auguſtini, de eodem: 2159, 22. ad Vicecomitem Cantiæ, de eodem: 2176, 66. 2178, 14. ad Theſaurarium, &c. 2177, 55. 2180, 61. ad Simonem de Borley, de reſiſtendis Francis Angliam invaſuris. 2182, 10. Charta ejus de mercatu & nundinis apud Preſton Cantiæ oppidum habendis. 2183, 6. Scotiam ingreſſus, villas & Abbatias incendit. 2675, 3. Franciæ naves complures a ſuis captæ. 2576, 21. 2678, 45. 1679, 23. 2691, 17 & 44. 2715, 4. Gallo profectionem in Angliam parante, 2679, 5. Anglos

glos ad ejus occurſum convocat: 2679,40. qui mox dimiſſi, patriam, dum redeunt, ſpoliant. 2680, 2. Senatu poſtulante, ut Cancellarium &c. officiis privet, 2680,62. R. iraſcitur. 2681, 2. Senatus inſtat: 2681, 21. Rex inſidias ei ſtruit. 2681, 18. 2719,10. Senatus, nunciis ad eum miſſis, privilegia Parliamentaria, Regni gravamina, Regis officium & periculum confidenter exponunt. 2681—2683. R. eorum petitionibus aſſentiens, Cancellarium, & Theſaurarium, officiis movet. 2683, 35. Quatuordecim (vel, ut 2719, 53. duodecim) Conſiliarii per Senatusconſultum Regno & Regis negotiis in annum præficiuntur: 2685,43. 2706,20. Eorum nomina; 2685, 54 poteſtas. 2685, 65. R. jurat ſe eorum decretis ſtaturum. 2686, 10. Subſidium ei conceſſum. 2686, 29. Statutum de iſtis Conſiliariis, iſtoque ſubſidio, Regis mandato firmatum. 2686—2692. Peſſimi ſeductores Regi ſuadere conantur, ut, ſenatus conſulto ſuoque juramento violatis, omnia pro libitu agat: 2693, 44. 2697, 53. 2725—2726. Eorum nomina. 2693, 46. 2694, 2. Quæſtiones ab eo Juſticiariis propoſitæ de Regis & de Senatus autoritate. 2694, 1695. A civibus Londinenſibus ſolenni more excipitur. 2696, 43. Proceres quidam armati Londinum veniunt, ut proditores iſtos ab ejus latere amoveant. 2696, 62. Opem a Gallo petit. 2697,58. 2722,27. Quæ Gallo promiſerit. 2722, 42. Londinenſes alioſque contra proceres armari vult; ſed fruſtra. 2698, 25. Saniori conſilio dato, 2698, 41. iram remittit; 2698, 66. proceres benigne excipit. 2700,42. Diploma ejus in eorum excuſationem. 2702, 12. Parliamentum *ſine miſericordia* certo die habendum promittit: 2700,65. Sed proditores ab hoc propoſito eum flectunt. 2702, 46. Ab ejus latere in latebras fugiunt. 2701,60. Eorum abſentiam moleſte ferens, eos revocare ſatagit. 2702, 20. V. *Thomas de Woodſtoke*. Juſticiarii qui ejus tyrannidi aſſenſerant, in carcerem conjiciuntur: 2706, 12. capite damnantur: 2727, 50. ſed Reginæ rogatu, vita illis conceſſa, in exilium mittuntur. 2727, 61. Quatuor præcipui ſeductores ejus proſcribuntur. 2706,32. Epiſcopos monet ut hæreſes ſuccreſcentes eradicent. 2708, 46. Edictum ejus contra Wiclivitas. 2709, 1. Petitio Communium ei exhibita de reformando ſtatu Regni. 2710—2713. Flandrenſes pacem orant, ſed conditiones ab Anglis propoſitas non admittunt. 2713, 19. Dux Gelriæ Ricardo homagium facit. 2713, 44. Ejus leges. 2729—2734. Cancellarium, Theſaurarium, &c. officiis privat. 2735,22 Seipſum de pupillari gradu in plenam libertatem aſſerit. 2735, 40. Inducias cum Gallo, Scoto, Hiſpano paciſcitur. 2736,8. 2741,24. Ducis Gelriæ literæ, eum ad magnanimitatem & actus bellicos inſtigantes. 2739, 12. Londinenſes privilegiis exuit. 2740,7. V. *Londinum*. Ejus uxor moritur. 2742,28. In Hiberniam cum exercitu trajicit. 2742,4. Redit. 2742, 16. Se Regno ceſſurum promittit. 2743,40. Habito cum Henrico Lancaſtrio colloquio, 2743, 51. formam reſignationis e ſcripto recitat, 2744,22. & ſubſcriptione firmat. 2745, 32. Lancaſtrium ſucceſſorem cupit. 2745, 35. Ceſſionem hanc Senatus ratam habet. 2746,3. Crimina ei objecta. 2746—2756. Quam perfide cum Cantuarienſi egerit. 2755, 2756. Senatus eum deponendum decernit. 2756,17. 2288. Forma ſententiæ in eum latæ. 2756,49. Senatus procuratores ad eum mittit, qui eum depoſitum, & populum ab ejus ditione liberatum, declarent. 2757, 32. Willielmi Thirning ad eum oratio. 2760,20. Ejus reſponſum. 2762,24.

Ricardus, Roberti Ducis Normanniæ F. in Nova foreſta occiſus. 996,46.

Ricardus, Roberti Peccatoris F. primo Archidiaconus, poſt Epiſcopus Coventrenſis. 532,50. 533,26.

Ricardus Scrope, Epiſc. Lichfeldenſis. 2679,64. 2729, 18. Poſtea Eboracenſis. 2743, 20. Obtruncatur. 2289

Ricardus le Scrope, unus e XIV Regni Præfectis. 1685,63. 2687,38.

Ricardus ſecundus, Archiep. Cantuarienſis. 2261. 2431,2.

Ricardus, Theſaurarius Regis, eligitur Epiſc. Londinenſis. 648,10. 656,61. 1161,17. De illegitimo matrimonio natus, Papalem diſpenſationem impetrat, 651,19. & conſecratur. 651 28. De eo lege 656,47. Literæ ejus ad coepiſcopos, de eligendo Archiepiſcopo. 1579, 30. Moritur. 704, 21. 1614,40.

Ricardus de S. Victore. 2253.

Ricardus de Wendover, Epiſc. Roffenſis: Ejus literæ de appropriatione Eccleſiæ Plumſtedenſis. 2200,55.

Ricaredus, R. Wiſigothorum. 435,42.

Richemont caſtellum cur a Merlino dicatur *ſinus Armoricus*. 577,43.

¶ Richemont, ſeu Richemondia, Comites: *Alanus*; *Johannes de Britannia*; *Johannes de Gaunt*.

Riceſig, vel

Ricſius, R. Northumbriæ. 24,52. 79, 19. 145,23. 1698,47.

Rievallenſe cœnobium. 257,28. 338,24. 2371,59. Cæteris ejuſdem ordinis in Anglia præcellit. 338, 48. V. *Regalis vallis*. ¶ Abbates: *Willielmus*; *Mauritius*; *Ethelredus*, ſeu *Ailredus*.

Rinſlo, vel

Ringſlo, hundredum. 1935,26. 1943,17. 2018, 60. 2120, 30.

Rippele. 1942,19.

Ripum, V. *Fontanenſe monaſterium*. ¶ Riponſes Abbates: *Wilfridus*; *Botwine*; *Albertus*; *Sigredus*.

Ris. V. *Reſus*.

Robertus, Abbas S. Edmundi. 218, 24. 230,64. 997,60. Deponitur, 1660,8.

Robertus, Abbas Leſnenſis. 1930,30.

Robertus, Abbas Malmesburienſis. 1105,47.

Robertus, Abbas S. Mariæ, Eboraci. 696,52.

Robertus, Abbas S. Michaelis de Monte, ad quem annum Chronica deducat. 432,61. 510,9.

Robertus, Abbas Morpethenſis. 265,27.

Robertus, Archiepiſc. Cameracenſis, qui Flandrenſem contra Henricum II inſtigarat, miſere interficitur. 582,23.

Robertus de Beleſme, vel Belleſm, Comes Salopiæ, contra Henricum I ſeces ſtruit. 227, 15. De Anglia expellitur. 227, 34. 449, 9. 999, 22. Perpetuo carceri addicitur. 1004,16.

Robertus Belknap, ſummus Juſtitiarius, aſſentatoribus Ricardi II aſſentiens capitur. 2694, 19. In carcerem conjicitur. 2706,14. Capite damnatus, Reginæ rogatu, in Hiberniam relegatur. 2727,50.

Robertus de Bello, Abbas S. Auguſtini. 1879,41. 2162. Benedictionem Romæ, ſed non gratis, obtinet. 1879,52. Quædam inſtitutiones ejus. 1885,18.

Robertus Biſeth, Prior Haguſtaldenſis. 257,12. 260,29. 291, 17. 309,44.

Robertus Bloet, vel Bluet, Epiſc. Lincolnienſis, 218,8. 227, 44. 247,28. 492,12. 501,46 918,10. 1014,58. Ejus conſecrationem Cantuarienſi interdicit Eboracenſis. 1707, 61. Rex mille libris acceptis concordiam inter eos facit. 1708, 10. Regi VM marcas dat. 2363, 4. Monaſterium ab eo fundatum. 2364, 55. Poſt ejus mortem nocturnæ umbræ Eccleſiam Lincolnienſem infeſtant. 2364,58. Ejus filius. V. *Simon*.

Robertus Braybrook, Epiſc. Londinenſis. 2649, 40. Literæ ejus de excommunicandis Wiclivitis. 2652,2.

Robertus de Brus laudatur. 343, 32. Ejus oratio ad Regem Scotiæ. 343,45.

Robertus de Brus, vel Brus, de jure ad Regnum Scotiæ cum Johanne Balliolo diſceptat. 2468,67. Ejus genealogia. 967, 39. Balliolo juſſis obtemperare nolens, amiſſione terrarum mulctatur. 2478,18. Scriptum ejus quo ſe ſubditum Regi Angliæ profitetur. 2482,34. Fidelitatem Regi Angliæ jurat. 2514,15. Mox tamen ab eo ad ejus hoſtes deficit. 2524, 29. De Anglo apud P. R. conqueritur. 2494,25. Regnum Scotiæ uſurpat. 2494,49. 2520,20. Omnia ejus ad milites. 2524,34. Anglos ſæpe vincit. 2530, 39 & 43 & 46. Fugatur. 2494,53. 2530,49. Fratrem ſuum ad Hiberniam ſubjugandam mittit, ſed infelici ſucceſſu. 2533, 27. 2534,29. Excommunicatur. 2535, 23. Ejus filius Angli ſororem ducit. 2552,63. Moritur. 2507,28. 2555,19. Quam gravis fuerit Angliæ. 2555,21.

Robertus Burnell, Epiſc. Bathonienſis, & Cancellarius Angliæ. 1939,4.

Robertus de Chenneſei, vel de Caſnei, Epiſc. Lincolnienſis. 278,31. 509,66. 747,37. Moritur. 1039,66. Vide ſpecimen hominis. 2392,35.

Robertus I, Comes Leiceſtrenſis, Eccleſiam B. Mariæ de Caſtro inſtaurat. 2346,2.

Robertus II, Comes Leiceſtrenſis, vocatus *Boſſu*. 265,38. 279, 2. Monaſterium B. Mariæ de Pratis fundat. 1062,10. 2346, 6. Ubi fit Canonicus. 2346,15. 2396,24. Alia monaſteria ab eo fundata. 2346,21. 2396,22.

Robertus III, Comes Leiceſtrenſis, dictus *Ou les blancs mains*. 2346, 27. Is eſt fortaſſe qui memoratur 535, 27. 1039, 58. 2391, 8. 2393, 2. A Stephano ad Henricum tranſit. 1573,9. Colonienſem Archiepiſcopum aſtulo dedignatur. 559, 43. Fuit totius Angliæ Juſticiarius. 547, 44. ſed

ſeu Seneſchallus. 2346, 31. Ab Henrico II deficit. 970, 21. Cum copiis ſuis a Flandria in Angliam hoſtiliter venit. 973, 40. 2089, 13. 1426, 22. Superatur & capitur. 974, 9. 1089, 57. 1426, 29. In vinculis tenetur. 976, 39. 977, 58. 1090, 2. Ejus milites catium domini ulciſcuntur. 1090, 36. 1093, 23. Terræ illi ablatæ reſtituuntur. 2157, 5. Hieroſolymas rediens, moritur in Græcia. 1191, 50. Cantuarienſium monachorum cauſæ favit. 1557, 46. *Honorem* de Hinkley habuit. 2346, 30. Ejus uxor, 2346, 29. & liberi. 2346, 45.

Robertus IV, Comes Leiceſtrenſis. 1085, 30. 1192, 57. 2254, 35. Rothomagum contra Gallum ſtrenue defendit. 1582, 23. In terra S. Soldanum proſternit. 2346, 52. Vocatur Henricus. 1247, 67.

Robertus, Comes Moritonenſis. 224, 33. 489, 25.

Robertus Cumin, Comes Northumbriæ, Dunelmi occiſus. 38, 18. 198, 14. 961, 39.

Robertus de Dufford, vel potius de Ufford, Comes Suffolciæ. 2568, 66. 2602, 36.

Robertus I, Dux Normanniæ. V. *Rollo.*

Robertus II, Dux Normanniæ. 163, 24. 177, 65. A janitore percuſſus, patienter fert. 910, 62. 2319, 34. Conſtantini Imp. ſtatuam pallio induit. 911, 1. Mulæ ſoleas ex auro fecit. 911, 5. 2319, 41. Magnanimitas ejus, & facetiæ. 911, 10. 2319, 43. Lignis negatis, nucibus cibos coquit. 2319, 53. Scamnum non habens, ſibi pallium ſubſternit. 911, 12. 2319, 43. Edwardum Angliæ reſtituere cupiens, ventis adverſis impeditur. 912, 28. Ob fratrem veneno extinctum Hieroſolymam nudipes proficiſcitur. 910, 12. 2318, 55. Ejus liberalitas. 910, 16. Ex Arlera, vel Herleva, vel Arlec, gignit Willielmum Baſtardum. 468, 28. 910, 43. 2318, 58. Italos callide & valide debellat. 469, 43. Saracenos dæmones vocat. 2319, 63. Moritur. 472, 41. 922, 15.

Robertus III, Dux Normanniæ, 213, 66. cognominatus *Curthoſe.* 505, 25. 567, 1. 977, 67. Pater eum adverſus Scotos mittit. 977, 43. Pater ei maledixit. 567, 9. V. *Willielmus Conqueſtor.* Theſauros patris inter monaſteria & eccleſias dividit. 214, 23. 488, 60. 983, 26. Major pars procerum in Anglia illi favet. 224, 33. 984, 11. Partem exercitum illuc mittendum. 215, 19. 984, 32. In Angliam venit. 2358, 56. Willielmus ei III M. marcarum annuatim ſolvere promittit. 2358, 62. Pacem inter fratrem & Regem Scotiæ facit. 987, 16. In Normanniam redit. 987, 33. 2359, 3. Normanniam pro X M libris Willielmo oppignerat, 2364, 2. V. *Willielmus Rufus.* Hieroſolymam verſus proficiſcitur. 222, 63. 992, 58. Quam ſtrenue contra Paganos dimicarit. 493, 23 & 50. 2375, 51. Cereo ejus cœlitus accenſo, Rex Hieroſolymorum eligitur. 2375, 54. Sed is honorem illum reſpuit. 994, 1. 2375, 59. Ad Regnum Angliæ capeſſendum a nonnullis invitatur. 226, 33. 998, 28. 2375, 30. Cum exercitu venit. 226, 54. 998, 47. 2376, 5. Henricus frater III M marcas ei annuatim dandas pollicetur. 226, 64. 998, 65. 2376, 8. Oppida ſibi a fratre ablata repetit. 229, 39. Ab Henrico capitur. 499, 66. 1002, 32. In Angliam mittitur, 230, 11. & in cuſtodia detinetur. 2376, 27. Condonatæ fratri III M marcas annuas. 499, 15. 1001, 52. 2376, 12. Quidam aiunt quod ab Anglis, tanquam illegitimus, ſpretus, 2374, 17. bello, apud Lincolniam, Regnum petierit, 2374, 24. quodque ibi victus & captus, vivere quidem permitteretur, ſed ſine oculis, & in carcere. 2374, 30. Corporis ejus atque animi dotes. 2375, 37. Ejus uxor & ſoboles. 2375, 64. Obiit apud Cardif in carcere. 257, 60. 505, 25. 1019, 67. 2383, 43.

Robertus, Epiſc. S. Andreæ. 251, 22.

Robertus, Epiſc. Bangorenſis. 1681, 32.

Robertus, Epiſc. Bathonienſis. 1039, 49.

Robertus, Epiſc. Ceſtrenſis. 213, 16. 228, 2. 487, 52. 532, 51. Sedem transfert Coventriam. 979, 7. 1351, 23. Eccleſiam ſuam argento ſpoliat. 979, 9. 2352, 51. Monachos cui nec deliciis nec literis indulgere permiſerit. 979, 13. 2352, 57. Magna ædificia Lichfeldiæ inchoavit. 979, 17. 2352, 61.

Robertus, Epiſc. Exonienſis. 265, 25.

Robertus, Epiſcopus Exonienſis, alius. 530, 58. 1378, 30.

Robertus I, Epiſc. Herefordenſis, ſcilicet Lotharingus. 210, 18. 221, 15. Ejus doctrina, & ſcripta. 970, 6. 2348, 6. Prædixit, Eccleſiam Lincolnienſem tempore Remigii fundatoris non dedicandam. 988, 7. 2364, 45. A Wolſtano in viſione corripitur. 221, 16. 2366, 23.

Robertus II, Epiſc. Herefordenſis. 505, 11. Erat Prior Lantonienſis. 257, 15. Moritur. 277, 4.

Robertus III, Epiſc. Herefordenſis, vocatus *de Meledune.* 1385, 56.

Robertus IV, Epiſc. Herefordenſis, cognominatus *Foliot.* 568, 32. 1424, 60. Ibi enim legendum, non *Ricardus*, ſed *Robertus Herefordenſis.* V. 1428, 66.

Robertus, Epiſc. Lichfeldenſis. 999, 35.

Robertus, Epiſc. Wigornenſis. 659, 67. Queritur Roffenſis, Archiepiſcopi vicarius, quod eligeretur ſine ejus aſſenſu. 1564, 64. A Roffenſi prætermiſſus, conſecratur. 1568, 50.

Robertus de Ferrers, Comes Derbiſhiriæ. 266, 64. 323, 25. 330, 44. 2085, 30. Vocatur Comes de Feriers. 578, 21. Nottinghamiam comburit. 1093, 47.

Robertus, de Ferrers ſeu de Ferrariis Comes, 2437, 52. vel Comes Derbiæ, 2438, 8. exhæredatur. 2438, 11.

Robertus Friſo Comitatum Flandriæ, ad Arnulfum nepotem jure pertinentem, vi occupat. 485, 63. 488, 24.

Robertus, Gemeticenſis, Epiſc. Londinenſis. 938, 40. Fit Archiep. Cantuarienſis: 184, 27. 475, 54. 941, 58. 1651, 40. 2247. 2331, 20. Emmam Reginam falſo accuſat. 941, 60. 2329, 42. ex Anglia fugit. 942, 28. 944, 25. 1651, 47. 2329, 65. Moritur. 944, 35. 2332, 22.

Robertus de Gorram, Abbas S. Albani. 527, 3. 546, 52.

Robertus Groſtete. 2443, 31. Fit Epiſc. Lincolnienſis. 2439, 42. Comitiſſæ Leiceſtrenſi mala prædicit. 2426, 43. Ejus doctrina. 2436, 7. Innocentium P. R. literis corripit. 2436, 9. Excommunicatus ab eo ad tribunal Chriſti provocat. 2436, 18. Moritur. 2436, 5. 2444, 8. Papæ in ſomnis apparens, eum ad judicium citat. 2436, 20. Hinc, quamvis miraculis clarus, Sanctorum catalogo non adſcribitur. 2436, 26.

Robertus de Haſtings, Abbas Ceſtriæ. 1480, 18.

Robertus de Holland, Thomæ Lancaſtrio infidelis. 2540, 38. Capite plectitur. 2553, 62.

Robertus Kilwarby, Archiepiſcopus Cantuarienſis a Papa conſtitutus. 1520, 27. 1271. 2460, 22 & 49. Fit Cardinalis. 2273. 2460, 26. 2462, 55. Ejus ſcripta. 2460, 51.

Robertus de Mallyng, Archiepiſcopi Cantuarienſis Commiſſarius. Ejus literæ de decimis & penſionibus Auguſtinenſium. 2029, 12.

Robertus de Moubray, vel Mulbreio, Comes Northumbriæ. 52, 18. 205, 18. 214, 46. 489, 7. 989, 66. Ob proditionem in cuſtodiam conjicitur. 222, 10. 492, 25. 992, 60. Pœnitet eum injuriæ S. Cuthberto illatæ. 144, 20. Malcolmum R. Scotiæ & ejus primogenitum Edwardum occidit. 218, 36. 989, 62.

Robertus, nothus Henrici I, Comes Gloceſtriæ. 63, 59. 268, 29. Contra Stephanum inſurgit. 1305, 58. Imperatricem in Angliam invitat. 1028, 14. 2385, 65. Ejus partes ſequitur. 269, 4. 1349, &c. Wigorniam expugnat. 1350, 11. Nottinghamiam comburit. 2350, 36. Ejus oratio ante pugnam Lincolnienſem. 1030, 32. 1352, 34. 2386, 14. Capitur. 508, 25. 2032, 8. 1356, 39. Liberatur. 508, 28. 1032, 20. 1357, 10. 2387, 18. Iterum turbas movet. 1357, 31. Henricum Imperatricis F. in Angliam adducit. 1358, 11. Warhamenſe caſtellum capit. 1358, 15. Stephanum a Wiltonea fugat. 1358, 60. Ejus mors: 176, 59. 1362, 9. character. 1030, 67. 1352, 62. 2386, 43.

Robertus Peccator, Epiſc. Coventrenſis. 243, 6.

Robertus, Prior Bermundeſeienſis. 1039, 57.

Robertus, Prior Doverenſis, fit Abbas Egeneſhamenſis, 2597, 20.

Robertus, Prior Mertonenſis. 2056, 20.

Robertus Pullanus Epiſcopalem honorem præ ſtudiis philoſophiæ faſtidit. 275, 49.

Robertus Quincy, Comes Wintonienſis, 2431, 34.

Robertus, R. Franciæ. 881, 46. 883, 37. Eo inter monachos ſacra peragente, mœnia caſtri obſeſſi corruunt. 883, 42.

Robertus de Sigillo fit Epiſc. Londinenſis. 269, 64. 508, 20. 1355, 20. Veneno perit. 278, 39.

Robertus Treſilian, Juſticiarius, 2693, 21. Seditioſos ſevere plectit, 2643, 52. Regi peſſima conſilia ſuggerit. 2693, 48. A Senatu proſcribitur. 1706, 37. Proditionis in Regem & Regnum accuſatur. 2714—2726. E latebris ad furcas trahitur. 2726, 34.

Robertus de Turnham. 1199, 42. Fit Juſticiarius Cypri. 1200, 26. Monachum quendam, quem incolæ Imperatorem conſtituerant, patibulo affigit. 1203, 17.

Robertus Vere, Comes Oxonienſis, fit Marchio Dublinenſis, 2675, 58. & Dux Hiberniæ. 2680, 58. Regem ad Tyrannidem hortatur. 2693, &c. Mutato habitu, ab aula fugit. 2701, 65. Rex jubet quoſdam ut eum ſalvum reducant. 2702, 20. 2714, 55. Exercitu coacto verſus Regem tendit. 1700, 31. 2725, 8. Proceres nequaquam reducem et intercludunt.

2702,

2702, 44. Hoſtibus undique circundatus, fluvio ſe committit, & enatando eos evadit. 2703, 29. Proſcribitur. 2706, 34. Proditionis accuſatur. 2714, &c. Regnum Hiberniæ affectabat. 2717, 50.

Robertus de Wiochelſey, Archiep. Cantuarienſis. 1964, 12. 2275. 2513, 11. Regi ſubſidium dare recuſat. 1985, 40. 2489, 29. Oratio ejus ad nuntios Regis. 2492, 22. Bona ejus confiſcantur, 1965, 58. 2492, 25. ipſo interim Dei verbum ſedulo prædicante. 1966, 3. 2492, 53. Rex vetat ne quis eum hoſpitio excipiat. 2492, 26. Bona ei reſtituuntur, & cum Rege in gratiam redit. 2510, 57. Auguſtinenſibus litem movet de Eccleſiis appropriatis, &c. 1964, 65. 1966, &c. Ejus literæ ad Abbatem S. Auguſtini, mandantes ut Thomam Cuſto ad beneficium promoveat. 1669, 1. Ejus literæ ad Abbatem Walthamenſem. 1975, 54. Rex ei ſcribit, ut Auguſtinenſes non graves: 1978, 60. Ipſos tamen gravare pergit. 1983, 30. Privilegiorum S. Auguſtini conſervatores ei interminantur. 1984, 30. Sedem Romanam appellat. 1984, 1985. Suffraganeorum ſuffragium & ſubſidium efflagitat contra Auguſtinenſes. 1985, 65. Controverſiæ proceſſus in foro Rom. 1986, &c. Quomodo Auguſtinenſium privilegia violarit. 1987—1990. Papa maledicta & minas in eum projicit. 1990, 60. 1993, 10. Viri quidam nobiles pacem inter ipſum & Auguſtinenſes componere ſatagunt. 1998, 48. Ejus de illis querela. 1999, 22. Articulis ab Abbate propoſitis 2000, 34. reſpondet. 2000, 64. Ejus conceſſiones. 2001, 54. Læſæ majeſtatis accuſatus, ad Regis pedes provolvitur, miſericordiam implorans. 2004, 54. Quanta fuerit ejus ſuperbia. 2004, 85. 2005, 44. Papa eum citat. 2005, 8. Licentiam transfretandi petens, in exſilium agitur. 2005, 15. Papa eum vix aſpicere dignatur. 2005, 47. Mors Edwardi I ei Romæ exſulanti in ſomnis revelatur, 2530, 61. Poſt quadriennium revocatur, 2532, 50. & reſtituitur. 2009, 12. Concilium celebrat. 2532, 41. Moritur. 2013, 34. 2535, 16.

Robertus Wiſcardus Apuliam & Calabriam ſubjugat. 1008, 65. 1218, 36. Papam ab Imp. obſeſſum liberat. 1009. 50. Romam capit. 1009, 54. Cretam, Rhodum, aliaſque inſulas vincit. 1009, 65. 1218, 55. Uxor ejus, promiſſis Imperatoris C P. allecta, eum veneno necat: 1010, 7. 1218, 59. Quæ mox ab Imp. deſponſata, & coronata, igni injicitur. 1010, 16. 1218, 67.

Roceſtria. 880, 50. V. *Rouceſtria*, & *Roffa*.

Roda, ſive virgata terræ. 2105, 7.

Rodolfus, Epiſc. Orcadenſium. 1709, 36.

Roffa, vel Rouceſtria, 734, 9. vel Roceſtria, 880, 50. vocatur Borchrelium. 2218, 35. V. *Rouceſtria*. Caſtrum ibi contra Willielmum II firmatur. 984, 50. capitur. 986, 14. Eccleſia S. Andreæ inſtauratur: 490, 2. dedicatur. 1664, 15. Monachi pro clericis illuc introducuntur. 2363, 25. Valor temporalium & ſpiritualium Prioris Roffenſis. 2266, 2. Eccleſia conflagrat. 1543, 34. 1456, 47. Cum vacat Epiſcopatus Roffenſis, ejus redditus ad Cantuarienſem pertinent. 1462, 6. Defuncti Epiſcopi baculus ad Eccleſiam Cantuarienſem deportandus. 1464, 50. Gualeranno mortuo, monachi baculum cum eo ſepeliunt. 1467, 54. Conventio inter monachos Cantuarienſes & Roffenſes de baculo Epiſcopi Cantuariam deferendo. 1475—1477. De modo eligendi Epiſcopum. 1362, 28. Regalium poſſeſſor ab Archiepiſcopo Cantuarienſi conſtituitur. 614, 67. Non tenetur (ut alii Epiſcopi) Regi obnoxius, ſed Cantuarienſi ſoli. 615, 3. 1464, 45. 1467, 48. 1568, 48. Ejus locus in coronationibus Regum. 1587, 16. In ordinationibus & dedicationibus Eccleſiæ Cantuarienſis Vicarius eſt. 553, 51. 651, 46. Mortuo vel abſente Cantuarienſi, ejus vices gerit. 1362, 55. 1568, 1. Olim Cantuarienſis Eccleſiæ proprius erat Capellanus. 1382, 58. 1567, 65. Se Londinenſi priorem eſſe contendit. 1585, 64. 1585, 66. ¶ Epiſcopi: *Juſtus*; *Romanus*; *Paulinus*; *Ithamarus*; *Damianus*; *Putta*; *Chichelmus*, vel *Cuikelmus*; *Gilemundus*, vel *Gebmundus*; *Thobias*; *Aldulfus*; *Dun*; *Wermundus*; *Tatnothus*; *Burgricus*; *Godwinus*; *Siwardus*; *Hernoſtus*; *Gundulfus*, vel *Gundulfus*; *Radulfus de Turbine*; *Arnulfus*; *Johannes*; *Earnulfus*; *Aſcelinus*; *Gualeranus*; *Gilebertus*; *Ricardus de Wendover*; *Thomas*.

Rogerius, Comes Herefordenſis. 1359, 16. Henrico II rebellare cupiens, ab Herefordenſi Epiſcopo ad obedientiam & gratiam Regis reducitur. 1377, 63.

Rogerius, Epiſc. Coventrenſis. 258, 30.

Rogero, Epiſcopo Londinenſi, Miſſam celebrante, horrenda caligo & tonitru populum ex Eccleſia fugat. 2431, 9.

Rogerus, Abbas Beccenſis, eligitur Archiep. Cantuarienſis: 1413, 60. ſed honorem recuſat. 561, 41. 1425, 85.

Rogerus, Archidiaconus Cantuarienſis, fit Archiepiſcopus Eboracenſis. 79, 41. 529, 6. 533, 12. 537, 18. 615, 1. 1042, 3. 1060, 60. 1376, 29. 1722, 56. Ejus vita, & virtutes. 1142, 39. Eum futurum Archiepiſcopum Eboracenſem, fuit prædictum. 1721, 11. Ejus oratio in curia Rom. adverſus Cantuarienſem. 1595, 32. Henricum juniorem, patre jubente, ſed Papa prohibente, coronat. 552, 16 &c. 1712, 60. Papa eum ſuſpendit. 553, 18. Sacramento ſe purgans, reſtituitur. 558, 30. 1723, 9. Coronationi Margaretæ intereſſe prohibetur. 560, 60. Non intereſt Concilio Weſtmonaſterienſi, licet a Cantuarienſi vocatus. 585, 66. Chorum Eccleſiæ ſuæ & palatium archiepiſcopale ædificat. 1713, 12. & capellam S. Sepulcri; 1723, 15. ubi tredecim miniſtros inſtituit & dotat. 1723, 19. Canonicos S. Petri offenſos placat. 1723, 37. Juxta Gregorii M. decretum, ſe Ricardo Cantuarienſi ſuperiorem eſſe contendit. 588, 62. Lis inter ipſum & Cantuarienſem de Capella Oſwaldi, de cruce geſtanda, &c. 1101, 54. componitur. 1107, 50. Cantuarienſem ad dexteram Legati ſedentem ſummovere niſus, in ejus gremio ſe collocat: 1433, 28. Illinc ad terram dejectus, & baculis ac pugnis cæſus, ad Regem querelam defert. 589, 20. 1109, 2. 1433, 44. 1584, 63. 1674, 51. De Epiſcopo Elienſi conqueritur. 1109, 30. Privilegia a P. R. impetrat, quibus Rex poſtea in ipſum utitur. 614, 16. 1142, 52.

Rogerus de Beleſmo, vel Bellem, Comes Salopiæ. 214, 40. 218, 29. 222, 23. 984, 62. Willielmo II turbas movet. 2559, 24. Quieſcit. 2359, 32. Eccleſiam Quadfordiæ cui ipſe & conjux conſtruxerint. 988, 52. Tunica involutus monachali, moritur. 988, 45. 2365, 6. Vocatur Rogerus de Monte-Gomerico. 2359, 15.

Rogerus Bigot, Comes Norfolciæ, Mareſchallus Angliæ. 2523, 42. In Vaſconiam ire juſſus, ſe excuſat. 2493, 10. Rege ei minato, iratus diſcedit. 2493, 19. V. *Hugo de Boet*.

Rogerus, Comes de Andria, debellatur. 1188, 31.

Rogerus, Comes de Clara, homagium pro caſtello Tunbrigienſi Archiepiſcopo Cantuarienſi facere recuſat. 535, 67. Vocatur hic (ni fallor) Rogerus de Clare, Comes Herefordiæ. 1828, 28. Cervum ea foreſta Tunbrigienſi Auguſtinenſibus annuatim concedit. 1828, 31. 2150.

Rogerus, Comes Herefordenſis. 208, 28. 486, 41. Ejus ſuaſu Willielmus Conquæſtor monaſteria compilavit. 974, 23. 2350, 64. Incarceratur. 974, 43.

Rogerus, Comes Morlimenſis. 974, 51.

Rogerus, Comes Warwicenſis. 315, 8.

Rogerus, Epiſc. S. Andreæ 2346, 45.

Rogerus, Epiſc. Herefordenſis. 228, 20. 499, 27.

Rogerus, Epiſc. Orcadum. 1710, 59.

Rogerus. Epiſc. Sariſburienſis. 227, 61. 500, 47. 502, 47. 1000, 28. Quam invite munus Juſticiarii ſuſceperit. 606, 26. 652, 44. Quanto in honore fuerit apud Henricum I. 286, 19. 1014, 66. Perjurii pœnas luit. 1023, 23. Stephanus ejus caſtra & theſauros capit; 1026, 48. 2346. 32. 2385, 47 & ipſum in carcerem conjicit. 2345, 32. Obit. 1027, 53. 2585, 50.

Rogerus, Epiſc. Wigornenſis. 536, 39. 595, 11. 604, 40. 631, 32. Quam cauſe ſuam de Thomæ Cantuarienſis negotio ſententiam protulerit. 1390 52. Alexandri III ad eum literæ. 1823, 50.

Rogerus de Londonia, primo Prior, poſt Abbas Selbienſis. 2161, 30. Benedictionem recipit. 2169, 30.

Rogerus, Magiſter domus Hoſpitalis Hieruſalem. 625, 52. 626, 22.

Rogerus de Mortuo-mari. 2437, 34. 2453, 8. Edwardo I equum velocem mittit, 2452, 3. quo conſcenſo, ex hoſtium manibus elabitur. 2452, 14.

Rogerus de Mortuo-mari junior, in turrim Londinenſem conjectus, 2539, 38. elabitur, 2543, 10. & in Franciam fugit. 2543, 17. Redit. 2544, 27. Nimia ejus cum Regina familiaritas, & in Regno autoritas, eum exoſum reddunt. 2553, 1. Bedfordiæ orbicularem menſam tenet. 2555, 54. Bellum movens contra Henricum Lancaſtrium, agrum Leiceſtrenſem deprædatur. 2554, 12. 2557, 16. Fit Comes Marchiæ. 2554, 25. 2557, 4. Plebs & proceres de ejus inſolentia conqueruntur. 2555, 47. Rex eum de improviſo comprehenſum in cuſtodiam dat. 2556, 1. Capita accuſationis ejus: 2556—2558. Condemnatio: 2558, 57. Supplicium. 2558, 49. Edwardus III ejus terras & honores filio concedit. 2807, 36.

Rogerus de Moubray vel Mulbray. 1828, 58. De pagano tyranno

ranno triumphat. 276, 3. Bello Standardii interfuit. 337, 45. Caſtellum Kinarteriæ firmat. 1090, 34. Ab Henrico II ad Henricum juniorem deficit. 1090, 46. Caſtella ejus capiuntur. 1093, 30.
Rogerus de Norreis. 1505, 38. 1506, 46. 1519, 27. Fit Prior S. Trinitatis. 1551, 30. Deponitur. 1559, 38. 1564, 22. Fit Abbas Eveſhamenſis. 1167, 30. 1564, 23.
Rogerus de Planes interficitur. 664, 38.
Rogerus, primus e genere Normannorum, Rex Siciliæ. 505, 2. 677, 44. In ſigillo quid habuerit ſculptum. 677, 47. Ejus liberi. 677, 49.
Rogerus, Prior Dunelmenſis. 271, 65. 272, 24.
Rogerus, Roberti Wiſcardi frater, Siciliam ſubjugat. 1010, 27.
Rogerus, Rogeri F. Dux Apuliæ, 1018, 57. & Rex Siciliæ. 1011, 38. Ejus poſteri. 1011, 52. A Lothario Imp. vincitur. 1343, 19. Ejus lancea & corona Imperatori delatæ. 1343, 23.
Rogerus I, ſeu de Sturdinden, S. Auguſtini Abbas. 602, 53. 628, 21. 1819, 52. 2256. Litigat cum Archiepiſcopo, de profeſſione. 1444, 15. 1821—1826. Ab Archiepiſcopi juriſdictione eximitur. 1331, 26. 1444, 36. 1821, 49. Mitra, annulo, & ſandaliis ornatur. 1331, 37. 1444, 42. 1824, 62. A P. R. benedicitur, 1444, 65. 1824, 51. ſalvo tamen jure Archiepiſcopi. 1445, 64. 1825, 42. Papa mandante ut privilegia ſua Archiepiſcopo oſtendat, profert quædam, ſed quæ ficta videntur. 1458, 27. Quas contumelias & injurias Archiepiſcopo intulerit. 1462, 31. Dum Baldewinum ſuſcipit, mitram deponit. 1475, 12. Archiepiſcopus eum apud Regem diffamat. 1824, 24. Alexandri III ad eum literæ. 1822, 4. 1825, 11. Ejuſdem pro eo ad Regem literæ. 1825. 66.
Rogerus, Tancredi F. R. Siciliæ, moritur. 672, 44.
Rogerus II, vel de Ciceſtria, Abbas S. Auguſtini. 1899, 11. Ab Epiſcopo Londinenſi benedicitur. 1899, 33. 2268.
Rogerus Waldene, Thoma Arundel proſcripto, in cathedram Cantuarienſem intrudit. 2287.
Rokesburgh caſtellum datur Regibus Angliæ. 584, 56. Reſtituitur Scoto. 1167, 57.
Rollo, Dux Normannorum. 145, 55. 152, 38. Angliam invadens, fugatur. 810, 45. Ejus ſomnium, & de eo conjectura. 810, 50. Ab Epiſcopo Carnotenſi fugatur. 151, 47. 453, 3. Normanniam occupat. 810. 61. 856, 55. Baptizatur cum ſuis, 453, 27. 811. 1. & vocatur Robertus. 856, 54. Obiit. 152, 38. 834, 15. Uxores ejus & liberi. 453, 31.
Romæ fundamenta dum ponerentur, vultur apparuit, rapacitatis omen. 591, 21. Ibi plurimum valet aura marſupii rubiginoſi. 506, 40. V. 1419, 38. 1433, 1. 1462, 51. 1532, 17. 1995, 10. 2184, 64. 2376, 57. 2506, 58. Roma, ob unum Cardinalem vulneratum, ſupponitur interdicto. 1047, 30. Ibi ſchola Saxonum ab omni tributo immunis conſtituitur. 130, 51. 148, 10. 355, 56. 469, 21. Romana Eccleſia ad reliquas, tanquam genus ad individua: 971, 52. 2349, 35. Caput eſt & magiſtra reliquarum. 1132, 6.
Romania deſcribitur. 1217, 24.
Romanus, Epiſcopus Roffenſis. 1634, 13. Mergitur. 1635, 16. 1689, 25.
Romanus, Imp. CP. a filiis in monaſterium truditur. 455, 10. 566, 3. Ejus filii ab Imp. CP. ad idem monaſterium tranſmittuntur. 455, 28. 566, 10.
Romanus, P. R. 452, 58.
Rome-ſcot, ſeu Peoꝛ-peny, ſeu Peter-pence, tributum Pontifici Romano domatim ſolutum. 450, 18. 912, 42. A quibus, & quomodo ſolvendum. 2356, 61. Qui illud non perſolverit, quomodo mulctandus. 871, 42. 920, 15.
Romipetas qui ſpoliant, excommunicandi. 249, 41.
Roſamundæ, Henrici II amaſiæ, labyrinthus, ſepulcrum, epitaphium, ciſta. 1151, 43. 2395, 64. Hugo, Epiſcopus Lincolnienſis, ejus corpus, utpote ſcorti, ex Eccleſia tolli, & in cœmeterio ſepeliri jubet. 1235, 54. V. *Godeſtowe.*
Rothericus, ultimus Monarcha Hiberniæ. 1078, 8. Conditiones pacis inter ipſum & Henricum II. 1106, 19.
Rothomagus a Francis & Flandrenſibus obſeſſa, viriliter defenditur. 578, 40. 1056 &c. 1428, 20. Henricus V, R. Angliæ, eam capit. 2292. Rothomagenſi Archiepiſcopo quatuor Primates ſuperponere conabantur RR. Angliæ & Franciæ. 686, 55. 692, 8. Ejus diœceſeos Epiſcopi, &c. fidejuſſione pro Rege Angliæ obligantur Regi Franciæ. 686, 32. Rex Franciæ eos abſolvit. 690, 34. V. *Walterus Rothomagenſis.*
Roceſtria, ſeu *Roceſtra*, unde dicta. 734, 9. Ibi Eccleſia S. Andreæ extruitur. 734, 10. 1631, 47. V. *Roffa.*
Royton. 1905, 26.
Ruanus quamdiu in Hibernia vixerit. 1073, 57.
Ruſſinianus, Abbas S. Auguſtini. 1768, 44. 2230.
Ruffini Hiſtoria Eccleſiaſtica. 431, 54.
¶ Rumeſienſes Abbatiſſæ: *Merwinna*; *Maria.*
Runconere, ſeu Rancorna, conditur. 356, 21. 834, 40.
Ruthelan caſtrum fundatur. 1048, 37. 2394, 8. 2462, 18.
¶ Rutlandiæ Comes: *Edwardus.*

S.

Sabinianus, vel Savinianus, P. R. 437, 15. 1632, 15. 2229.
Sacerdotum officium. 360, 36. 1751, 30. 2708, 19. Monentur ut officio ſedulo fungantur. 922, 16. Præcipuum eorum munus eſt, verbum prædicare. 2660, 67. Hoc eis incumbit etiamſi licentiam ab Epiſcopo non obtinuerint; 2648, 57. 2661, 4. 2707. 43. imo etiamſi excommunicentur. 2648, 49. 2661, 18. 2670, 33. Qui mortali peccato tenetur, ſacramenta miniſtrare nequit, juxta Wiclivitas. 2650, 18. 2667, 26. 2670, 8 & 40. 2708, 4. Sacerdos fœmina Miſſam celebrans. 2738, 59. Sacerdotum verba, aut vera, aut ſacrilega. 1494, 22. 1609, 35. Si perjurii ſint rei, vel furti, deponantur. 919, 32. De habitu Sacerdotum. 1227, 16. An unquam iis liceat gladio cingi, & ſanguinem fundere. 2318, 23. Plures Eccleſias ſimul habere, iis interdicitur. V. *Plures.* In defuncti Sacerdotis locum alius ſtatim ſubrogandus. 1752, 1. Sacerdotum dignitas. 918. 57. 994, 53. Iis reverentiam exhibere, Regum dignitas: 352, 57. Quantam exhibuerit Conſtantinus M. 352, 63. Sacerdotis domus & atrium aſyli jus habent. 2355, 59. Sacerdotem a Chriſto converſum, non legimus. 2658, 44.
Sacramentorum efficacia non dependet a qualitate miniſtrorum. 486, 14. Aliter ſenſit Wiclifus. 2650, 18. V. *Sacerdotum.*
Sacrificia Anglis converſis cur non prorſus vetita, ſed tantum immutata. 731, 34.
Sacrilegium quam horrendum flagitium. 2208. 38. Sacrilegi anathematizantur. 22, 42. 25, 46. 29, 56. 33, 40. 37, 50. 75, 32. 148, 5. 382, 16. 1761, 57. 1763, 19. 2764. 2123, 39. 2125, 49. 2126, 33. 2127, 26 & 54. 2128, 35. 2129, 33 & 58. 2221, 33 & 56. 2224, 40. Sacrilegii pœnas divinium exempla. 12, 56. 21. 29. 22, 45. 24, 28. 34, 54. 37, 5. 40, 6. 52, 27. 70, 12 & 16 & 48. 74, 10 & 54. 113. 13. 147, 36. 168, 65. 170, 58. 260. 36. 291, 59. 317, 10. 445, 8. 447, 58. 980, 28. 996, 10 &c. 1033, 13. & 17 & 26. 1360, 17 &c. 1374, 27. 1499, 38. 1782, 52. 2003, 3. 2004. 65. 2618, 12.
¶ Sagienſis Abbas: *Radulfus.*
Sagittæ vocantur *muſtæ de cavernis pharetrarum ebullientes.* 345, 31. Sagitta emiſſa, Saracenis ſignum pacis. 668, 12. Servi jubentur diebus feſtis ſagittando ſe exercere. 2731, 51.
Saka, quid 957, 33. 2030, 49.
Saladinus a Chriſtianis vincitur. 600, 56. 648, 57. 1144, 14. Ejus literæ ad P. R. de captivis redimendis. 621, 14. Ejus potentia. 622, 20. 1143, 58. Nomina Principum ſub eo militantium. 654, 61. Imperator CP. ei favit. 642, 13 &c. 1164, 32. Plures civitates Chriſtianorum deſtruit. 623, 5. Tiberiadem capit. 1501, 52. Exercitum Chriſtianorum prope eam ſuperat, & regem Hieroſolymæ capit. 1502, 1. Aconem capit. 1502, 30. Hieroſolymam & omnes Judææ urbes ſubjugat: 640, 3. 646, 1. Quas niſi reſtituat, Fredericus Imp. ei bellum minatur. 640, 23. Laodiceam aliaſque urbes capit. 1146, 65. Ex ſucceſſibus ſuis religionem ſuam Deo gratam colligit. 1534, 28. Ejus exercitus confectus ante Antiochiam. 641, 46. 642, 25 & 48. Ejus filius ac frater occiduntur. 649, 5. 1163, 64. XM Chriſtianorum occidit. 1174, 6. Quoſdam Chriſtianorum Principes muneribus corrumpit. 675, 22. Pyra Damaſcena &c. Anglo & Gallo mittit. 1202, 57. Conditiones quaſdam illis proponit. 1204, 39. 1206, 29. Vineas & debiliores civitates deſtruit. 1205, 10 & 32. Munera iterum mittit, & recipit. 1206, 29 & 39. V. *Muſæ.* Promiſſis non ſtat. 1212, 2 &c. Captivorum capita amputat. 1212, 59. Ad colloquium cum Anglo venire recuſat. 1212, 48. De pace loquitur, ſed ſubdole. 1241, 35. Mortem ſibi imminere, unde præſagierit, 1243, 3. Moritur. 668, 54. 1254, 48. Ejus imperium

inter

inter filios dividitur. 1872, 52. Plura de eo 641, & 642. V. *Crucegeri.*
Salef, fluvius ubi Fridericus Imp. ſubmerſus. 2165, 20. 1191, 50. 1225, 16.
Salford-ſhire. 956, 64.
Salices pomiferæ in Hibernia. 1077, 44.
Salmanſton. 1963, 53.
Sal mirus in Sicilia. 1011, 13. V. *Simon F. Roberti.*
Salmonum ſaltus in Hibernia. 1078, 11.
Salomon, Prior Elienſis. 581, 60.
Salomon, R. Hungariæ, filios Edmundi Iren-ſide relegatos benigne nutrit. 906, 47.
Salomon Ripple, monachus S. Auguſtini. 2056, 41. 2064, 39. Decimæ & quindenæ receptor factus, ſtatera doloſa utens, populum gravat: 2068, 10. Sed ejus fraus in Abbatem ſuum redundat. 2068, 28. Benefacta ejus. 1068, 41.
Salopia, vel Salopesberia, vel Cyrchury, vel Scrobbesburia, vel Saropsberia. 1663, 20. Ibi cœnobium conſtruitur. 977, 56. 2351, 60. ¶ Abbates: *Radulfus*; *Herebertus.* ¶ Prior; *Reginaldus.* ¶ Salopiæ Comites: *Edricus Streone*; *Warinus*; *Rogerus de Beleſmo*; *Hugo*; *Robertus de Beleſmo.*
Salutem vix decimus quiſque conſequetur. 1658, 61.
2 Sam. ix. 17. *Vir dominabitur populo*, Henrico IV applicatur. 2758, 18.
Samſon, Abbas S Edmundi. 1162, 54.
Samſon, Epiſc. Wigornenſis. 222, 47. 303, 32. 493, 9.
Sanchius, R. Navarræ. V. *Alfonſus* VIII.
Sanchius, R. Portugalliæ. 1176, 29. Angli opem ei ferunt adverſus Saracenos. 1176, 35.
Sanctimoniales electionem Abbatiſſæ penes ſeipſas eſſe volunt. 584, 1. Clerici earum monaſteria abſque cauſa neceſſaria non adeant. 2455, 54. Qui ſanctimonialem duxerit, vel conſtupraverit, quomodo puniendus. 823, 2. 859, 7. Sanctimonialibus luxus ſub anathemate interdicitur. 318, 26. 2348, 37. Coldinganenſium luxuria. 16, 28. De ſanctimoniali Wattunenſi mira hiſtoria. V. *Wattun.*
Sanctitatem nec præſtat paupertas, nec divitiæ adimunt. 372, 40.
Sanctos blaſphemare, haud tutum. 409, 23. Sanctorum catalogo quinam adſcribendi. 2551, 13. Wiclivitarum opinio de Sanctis. 2707, 33. 2708, 9.
Sandwici Prætor quam juriſdictionem exerceat in villa *Stonore.* 2144, 37. portoria & jura totius portus Eccleſiæ Chriſti in Cantuaria conceduntur. 2225, 22. Eccleſia S. Petri. 2880, 7.
Sanguis emanat de fonte; 215, 35. 995, 18. 2370, 16. de terra; 228, 56. 445, 34. de imagine Chriſti vulnerata. 444, 27. 1499, 51. Sanguine pluit. 445, 24. 703, 47. 2128, 52. 2461, 63. 2696, 39.
Sapientiam duo Scoti in Gallia venum exponunt. 817, 25. Quid pro ea petant. 817, 37.
Saraceni ex Africa venientes Hiſpaniam invadunt. 2418, 26. Vaſtant urbem Aquenſem; 443, 30. Galliam & Hiſpaniam. 768, 21. Chriſtiani in Hiſpania eos repellunt. 623, 61. Edwardi Confeſſoris de iis prophetia. 2337, 50. Qui arma &c. iis ſubminiſtraverint, vel aliqua re eos juverint, quomodo puniendi. 1452, 6. Signum pacis iis, ſagitta emiſſa. 668, 12.
Sardic, vel Cerdic, primus Rex occid. Saxonum. 735, 5. 2153, 12. Fidelitate Arthuro Regi jurata, duos Comitatus ab eo accipit. 2153, 34.
Sariſburia fit ſedes Epiſcopi Sherbornenſis. 482, 28. 975, 62. 2654, 40. Nova Eccleſia ibi fundatur. 796, 65. Ejus tectum turbo dejicit. 2364, 30 Liber Sariſburienſis Eccleſiæ conſuetudinarius a quo compoſitus 2351, 30. ¶ Sariſburienſes, Sherbornenſes, & Wiltonienſes Epiſcopi: *Aldhelmus*; *Forthere*; *Ealheſtanus*; *Suithelmus*; *Wlſtanus*; *Elſtedus*; *Wulſinus*; *Odo*; *Syricius*; *Alfricus*; *Elmerus*, vel *Almarus*; *Stigandus*; *Alfwaldus*; *Brithwoldus*; *Hermannus*; *Aldredus*; *Oſmundus*; *Rogerus*; *Joſtelinus*; *Hubertus Walterus*; *Herebertus*; *Ricardus*; *Nicolaus*; *Simon de Gaunt*; *Radulfus Ergum*; *Johannes Walton.* ¶ Comites Sariſburienſes: *Willielmus*; *Gerardus de Chamvilla*; *Willielmus Montagu.*
Satalíæ ſinus. 1215, 1216.
Saterus R. Scotiæ. 2484, 36.
Savaricus, Epiſc. Bathonienſis. 668, 17. 674, 57. 699, 48. 1681, 32.
Savoy, domus in Londino, a quo fundata. 2627, 14.
Saxulfus, Epiſc. Merciorum. 58, 40. 440, 36. 792, 55. 783, 8. 1638, 59. Sedem habuit Loegriæ. 1638, 59.
Scabies quando primum oves in Anglia invaſerit. 1462, 64.
Scandalum puſillorum vitandum magis quam aliorum. 2622, 50. Scandali vitandi cauſa quid faciendum. 2621, 35. Scandalum magnatum quomodo puniendum. 1733, 22.
Scardeburgh caſtrum fundatur. 1046, 56.
Sceftebyrig. V. *Shafteſbury.*
Scepige inſula. 120, 6. 138, 38. Vocatur Scapeia. 1839, 10.
Schearwing, quid. 957, 24.
Schirarum diviſiones. 2358, 7. V. *Comitatus.*
Schitia. V. *Flexus.*
Schola Saxonum. V. *Roma.* De Scholarum magiſtris canon. 2348, 46. 2454, 54. Licentiam docendi ſi quis idoneus petat, accipiat, idque gratis. 2454, 66 &c.
Sciremotum. 872, 14. 924, 26.
Sciſſa, R Auſtralium Saxonum. 798, 27.
Scolandus. V. *Scotlandus.*
Scorgate. 133, 6. 356, 19. 834, 33.
Scotiæ in Eccleſiis non ſepelienda. 1236, 4.
Scot & Scotale, quid. 937, 42.
Scotia olim Albania vocata. 2484, 25. Scotorum origo. 616, 58. 627, 48. Hibernia proprie eorum patria. 626, 56. *Scotia* olim Hiberniæ nomen. 2072, 13. Scotorum inſtrumenta muſica. 1095, 45. Quam efferæ victu utantur. 332, 1. Seminudis natibus pugnant, 340, 10. & contemtu mortis magis quam viribus animantur. 340. 20. De obſervatione Paſchæ a P. R. literas accipiunt. 784, 13. Eorum Reges ubi & quomodo Angliæ Regibus rectitudinem facere conſueverint. 218, 24 989, 53. Eos olim Anglis dominaturos, prædicitur. 909, 35. 2476, 45. Eos Anglis jure ſubdi debere, miraculo oſtenditur. 858, 40. Scotica Eccleſia Anglicanæ ſubjecta. 584, 32. 1104, 26. 1719, 22. 1739, 22. Eboracenſis & Cantuarienſis contendunt, utri ipſorum Scoti debeant ſubjici. 2108, 50. Scotiæ Epiſcopi ſe Anglis ſubjectionem debere negant. 1108, 41. Scotica Eccleſia ſoli Romanæ ſubdita. 1196, 18. Scotorum Rex, clerus, populus, fidem Regi Angliæ præſtabunt in perpetuum. 584, 20 &c. 2103, 18. 1719, 33. 2596, 46. 2486, 20. In ſubjectionis ſignum Willielmus R. ſellam ſuam & capellum Eboraci relinquit. 2396, 50. Scoti Anglos fugitivos non recipient. 584, 44. 2104, 40. Caſtella Puellarum, Berwicenſe, Rokesburgenſe, Gedeworthe, & Strivilinæ dantur Regibus Angliæ. 584, 22. 2104, 59. Redduntur Scoto, ſed non gratis. 2167, 57. 2408, 4. Scoti a ſubjectionis Anglis præſtandæ vinculo redduntur liberi. 2167, 2218. 1553, 42. Edwardus I, R. Angliæ, jubet ut in Chronicis inquiratur quod dominium Angliæ habeat in Scotos. 1961, 20. 2470, 9. Scotis poſt mortem Alexandri III de novo Rege creando diſſidentibus, Edwardus I arbiter litis factus Johannem de Balliolo Regem conſtituit. 2468, 2469. Scotiæ Reges ſe in Anglorum clientela eſſe profiteri tenentur. 2469, 25. Id pluribus exemplis oſtenditur: 2470, 5. 2484—2487. Id vero Scoti ægre concedunt. 2470, 64. Edwardus I jus ſuum gladio aſſerit, & ſtylo. V. *Edwardus I, R. Angliæ.* Objectiones contra jus Anglorum ad coronam Scotiæ. 1519, 5. Officium ab Archiepiſcopo Eboracenſi Regi Scotiæ præſtari ſolitum. 2167, 47. Scotorum immanis & barbara in Anglos ſævities. 30, 11. 201, 10. 260, 18. 316, 1. 318, 30. 341, 1. 966, 44. 1025, 47. 1090, 37. 1091, 30. 2488, 50. 2514, 34. 1734, 57. Anglos captivos abducunt. 160, 23. 318, 35. 341, 9 966, 59 2344, 61. Eccleſias cædibus & ſtupris fœdant. 341, 55. Lindisfarnenſe monaſterium depopulati, vivi a terra abſorbentur. 92, 45. Exercitus eorum apud Gaskmore vel Gledeſmore a paucis Anglis profligatur. 2559, 4. 2560, 61. Ingenti clade funduntur apud Berwicum: 1363. Nomina captivorum. 2564. Fide Anglo data, rebellant. 2366, 34. 1367, 32. Angliam tempore peſtis invadentes, pœnas luunt. 2600, 1. Tres eorum naves piraticas ventus in portum Yarmuthenſem impellit. 1617, 28. Induciæ ad decennium factæ 1617, 43. Commercia cum Anglia eis conceſſa. 2619, 8. Angliam deprædantur. 2728, 39 Angli cum eis confligunt. 2728, 55. Prope Dunelmum exercitu eorum ſuperato, R. David Bruis capitur. 1752, 10. Olim quatuor tantum Epiſcopos habuerunt. 348, 37. Octo ſedes numerantur. 1196, 40. Sanctandreano Epiſcopo quidam pallium obtinere ſatagunt. 1719, 31. ¶ Scotiæ Reges: *Albanactus*; *Saterus*; *Brennius*; *Anſelmus*; *Conſtantinus*; *Rienus*; *Eadanus*; *Kynadius*; *Malcolmus*; *Machabed*; *Macbetha*; *Malcolmus*; *Dunfenaldus*, vel *Dunewaldus*; *Dunechanus*, vel *Duncanus*; *Eadgarus*; *Alexander* I; *David* I; *Malcolmus*, vel *Malcholſus*; *Willielmus*; *Alexander* II; *Alexander* III; *David* II; *Johannes de Balliol*; *Edwardus* I, Rex Angliæ; *Robertus Bruz*; *David Bruz*; *Edwardus le Baliol.*
Scotlandus, vel Scolandus, Abbas S. Auguſtini. 213, 50. 2326, 22. 1787,

2787,56. Res ab eo geſtæ. 1788, &c. 2250. Corpus S. Mildredæ transfert. 1911,2. Moritur. 1792,50.
S. Scripturæ ſumma, DECLINA A MALO, ET FAC BONUM; ET INHABITA IN SECULUM SECULI. 2335, 29. Scripturæ verſio in linguam vernaculam improbatur. 2644, 49. Scripturam culpant impii. 2658,53.
Scrobbesburia. V. *Salopia*, & *Cyrebury*.
Scula. 23,61.
Scuta ex ovinis pellibus non conficienda. 843,38.
Scutagium. 1381,3.
Scylla. 1010,43. 1187,32.
Seapſcip, navis inſtitor. 900,2.
Sebba, vel
Sebby, R. Orientalium Saxonum. 744, 64. Fit monachus. 440,40. 745,8.
Sebertus, R. Orient. Anglorum. V. *Sigebertus*.
Sebertus, R. Orient. Saxonum. 743,28. Ad fidem convertitur. 735,21. V. *Sigebertus, R. Or. Anglorum*. Monaſterium S. Petri ad Occidentem fundavit. 1633,30. Moritur. 738, 43. Ejus tres filii, Sexredus, Sewardus, & Sigebertus, ei ſuccedentes. 738,45. 743,46. Mellitum e Regno expellunt, quod panem Euchariſticum eis negaverat. 738, 65. 743,50. 1633,32. Omnes in prælio cadunt. 739,9. 744,8.
Secularibus ejectis, introducuntur regulares. 598, 11. V. *Monachi*.
Securis uſum Hiberni unde didicerint. 1075,5. Securis occiſatrix potius eſt quam fur. 765,25.
Sedena, vel Sidnaceſter, ſedes Epiſcopalis. 1638,61. V. *Lincolnia*.
Seditio inter Londinenſes ob tallagium inæqualiter exactum. 691,4. 1265—1267. Seditio Kentenſium. V. *Johannes Straw*. Seditio in Norfolcia. 2638,35.
Sedulii locus. 119,49. 138,9.
Seggesfeld, manerium. 1161,32.
Seinfridus, Epiſcopus Ciceſtrenſis. 1457,67. V. *Gaufridus*.
Seirus de Quincy, vel Aquitania, Comes Wintonienſis. 2346, 64. 2419 31.
Seledritha, Abbatiſſa B. Mariæ in inſula Thaneto. 1908,37.
Seliſlen, inſula vituli marini. 798,52.
Sellebenſe Monaſterium. 198,12. 1710,56. 1964,41. ¶ Prior: *Rogerus*. ¶ Abbas: *Rogerus*.
Selling. 1884,39. 1912,19. 1935,2. Appropriatio Eccleſiæ. 2096,19. Portio aſſignata Vicario. 2096,48.
Semiramis, Regina Aſſyriorum. 561,66.
Sem, Judæis Melchiſedech. 351,25.
Septem Epheſi dormientes ſe in ſiniſtrum latus vertentes Edwardus Confeſſor in ſpiritu videns, dirum id eſſe mortalibus omen dicit. 396, 31. 950, 4. 2337, 43. Quamdiu in dextero latere quieverant. 2337,45. Quamdiu in ſiniſtro ſint cubituri. 2337,47.
Septonia. V. *Shaftesbury*.
S. Sepulcri monialibus Cantuariæ datur Eccleſia S. Edmundi de Redingate. 1838,9. A quo & ubi cœnobium illud fuerit fundatum. 1893,45.
Sepulcrum Domini. V. *Fulco Nerra*.
Sergius I, P.R. 441,55. 2231. Ejus literæ ad Epiſcopos Britanniæ. 1640,60.
Sergius II, P.R. 450,16. 2239.
Sergius III, P.R. 453,2. 2241.
Sergius IV, P R. 2245.
Serlo, Abbas Glouceſtrenſis. 225,2. 228,64.
Serpentes horrendi in Sutherlandia. 796,53.
Servituti nemo ſubditus ex conditione naturæ. 580,38. Servus fugitivus quomodo mulctandus. 764, 54. 828, 47. 2730, 25. Statutum de Servis, eorumque ſtipendiis. 2730, 10. Quando iis arma geſtare liceat. 2731,44. Qui luſus & exercitia iis permittantur. 2731,52.
Seth, V. *Abel*.
Severinus, Abbas S. Mariæ, Eboraci. 206,26. 273,36.
Severinus, P.R. 438,35. 2229.
Sewallus, Archiepiſc. Eboracenſis. 1725,41. 2444,11. Miniſtrantium in capella S. Sepulcri numerum & ſtipendia auget. 1725,54. Moritur. 1726,30. 2444,34.
Sewardus. V. *Sebertus*.
Sexburc, Regina Occid. Saxonum. 756,49.
Sexburga, vel
Sexburgh, Regina Cantiæ. 740,42. Ejus genealogia. 1908,14 Monaſterium fundat in inſula Scapeia: 1908,10. Temporalia ejus ac ſpiritualia, eorumq; valor. 2168,43. Sexburga monaſterium ingreditur. 741,1. 775,10. 791, 18. Fit Abbatiſſa Elienſis. 441,13. 741,5.
Sexhelmum, Epiſcopum Lindisfarnenſem ſimoniacum S. Cuthbertus de terra ſua fugat. 16,11.
Sexredus. V. *Sebertus*.
Shaftesbury, vel Sheftebyrig, Latine *Septonia*, Britannice *Bladuc*, à Caſſibelauno fundata, 875,40. reparatur. 812,9. Monaſterium virginum ibi extruitur, 132, 38. 812,38, 355,45. & largis muneribus dicatur. 875,50. ¶ Abbatiſſa: *Ethelgifa*.
Sherborna, vel Scireburna, vocatur urbs Maidulfi. 1640, 37. Sherbornenſis Epiſcopatus. V. *Sarisburia*.
Shires. V. *Scirarum*.
Siberteſweld, vel Sybrytthyſweald, vel Suydbrithesweolde. 1778,19. 1789,52. 1881,37. 1125,13. 2244.
Sibertus, vel Sigbertus, R. Orient. Saxonum, convertitur. 744, 27. Baptizatur. 2,37. Cum excommunicato prandet. 744, 41. Ceadda ejus mortem prædicit. 744,47. Interficitur. 744,50.
Siccitas mira in Francia. 1019,38. Siccitas magna in Anglia: 2435,67. 2465,31. 1605,40.
Sicga, Dux, ſeipſum interimit. 112,14.
Sicilia deſcribitur. 1010,19. Unde dicta. 596,20. 1010,33. Prima ex omnibus terris aratro ſciſſa. 1010,49. Ibi inventa Comœdia. 1010,51. Quædam in ea miranda. 1010 & 1011. Quinam eam tenuerint ante & poſt Rogerum. 1011, 20. Ejus Regibus perſonaliter jurare, inſolitum. 594, 9. Epiſcopi Norwicenſis iter ad Siciliam. 595, 32. Mos Siculis Regibus cathedram auream Reginis dare. 1183, 52. Epiſcopi & Proceres Regni Siciliæ. 1114, 11. 1437,4.
Sidricus, vel Sihtricus, vel Sihtricus, R. Northumbriæ. 835, 28. 857,50. Fratrem occidit. 133,63. 153,59. 835,38. Ethelſtani ſororem ducit. 154,25. 838,20.
Sifridus, Abbas Glaſtonienſis, fit Epiſc. Ciceſtrenſis. 1025, 18. 1663,4.
Sigebertus, Epiſc. Moguntinus, Epiſcopatum abdicatum repetere cogitur. 973, 3. Vocatur Sigefridus. 2350,18.
Sigebertus, frater Dagoberti Regis Francorum, dum baptizatur, *Amen* reſpondet. 458,46.
Sigebertus, F. Seberti. V. *Sebertus*.
Sigebertus Gemblacenſis, Chronographus. 431,48. 432,55. 498,52.
Sigebertus, vel Sebertus, R. Or. Anglorum. 745,49. Ad fidem converſus, ſcholas inſtituit. 745, 59. Fit monachus. 747,5. 1636,10. Occiditur. 747,11. D. Pauli Eccleſiam Londini conſtituit, 385,9. & D. Petri monaſterium ad Occidentem: 385,17. Sed hæc potius Seberto Regi Orient. Saxonum ſunt tribuenda.
Sigebertus, vel Sighertus, R. Occid. Saxonum. 105,17. 443, 42. 769,66. Ob tyrannidem Regno pellitur. 770,16. 796, 9. A ſubulco interficitur. 770,26. 796,19.
Sigeburtha, Abbatiſſa S. Mariæ in Thaneto. 1908,32.
Sigehardus, R. Or. Saxonum. 745.10.
Sigericus, Abbas S. Auguſtini. 2144.
Sigfridus, Abbas Girvenſis. 94 4.
Sigga. V. *Johannes Beverlacenſis*.
Sighere, R. Or. Saxonum. 440,40. 744,64.
Sigiſmundus, Imp. in Angliam venit. 2191.
Sigiſmundus, R. Burgundiæ, filium ſuum perimit. 566, 40. Eum facti pœnitet. 566,43. Poſt mortem miraculis inclareſcit. 566,45.
Signa, pro *campanis*. 1700, 50 & 53. 1792,15.
Sigredus, Abbas Ripenſis. 110,59.
Sihtricus. V. *Sidricus*.
Silveſter II, P R 2245. V. *Gerbertus*.
Silveſter III, P.R. 2247. V. *Benedictus II*.
Silveſter, Prior S. Auguſtini. 1807, 61. Excommunicatur ob contemtum Archiepiſcopi. 1808, 1. Tandem abſolvitur. 1809 Eligitur Abbas S. Auguſtini. 1811,5 2154. Theobaldus ei infamiam objicit. 1811, 8. Coram Papa ſe purgat. 1811, 10. Papa pro eo ſcribit. 1811, 15. Prior S. Trinitatis ejus benedictionem impedit. 1811, 47. ex Abbatibus S. Auguſtini hic primus ſine profeſſione fuit benedictus. 1330, 36. 1370, 12. 1811, &c. Poſtea profiteri cogitur. 1330, 47. 1665, 65. Adriani IV ad eum literæ, de obedientia Archiepiſcopo præſtanda. 1378, 58. Literæ VII Epiſcoporum, eum Archiepiſcopo obedientiam profeſſum, teſtantes. 1379, 43. Profeſſionis forma. 1380, 10. Inſtitutio ejus de reficiendis pauperibus. 1814, 61. Moritur. 1815, 8.
Silvia, urbs in Hiſpania a Silvio Æneæ condita. 646, 1. Paganis interemtis a Chriſtianis poſſidetur. 646, 27. 1166, 14. 1176, 10.

Simeon Dunelmenſis Hiſtoriæ materiam unde collegerit. 1, 52.
Simon, Abbas S. Albani. 547, 41. 625, 35.
Simon de Burle, Comes Huntingdonenſis. 2675, 59.
Simon Burley, caſtri Doverenſis & Quinque portuum Cuſtos, Angliam Gallo prodere conatur, 2181, 30. monaſteria Cantuariæ ſpoliare, 2181, 48, Abbatem S. Auguſtini, inimicis fortiter reſiſtentem, abducere, 2182, 52. & Auguſtinenſium privilegia & commoda quovis modo imminuere. 2183, 1. Caſtrum Doverenſe & alia loca Gallo vendit. 2183, 29. Ejus divitiæ, & ſumtus faſtuoſi. 2727, 20. In cuſtodiam conjicitur. 2705, 17. Capite plectitur. 2183, 41. 2737, 14.
Simon, Epiſc. Ciceſtrenſis. 1681, 36.
Simon, Epiſc. Wigornenſis. 259, 19. 504, 26. 1015, 17.
Simon, F. Roberti Epiſcopi Lincolnienſis, 1021, 19. Ejus mores & mors. 1021, 21. 2384, 10. Dixit ſe inter curiales id eſſe quod ſal inter anguillas. 1021, 26. 2384, 17.
Simon de Gaunt, Epiſc. Sariſburienſis. 2004, 20. 2007, 67.
Simonia, prohibita. 205, 64. 240, 40. 248, 32, 253, 26. 486, 9. 973, 39. Simoniaci patroni, jure præſentandi in perpetuum privandi. 1430, 51. Simoniacus Epiſcopus juſſus dicere, *Gloria Patri*, &c. non potuit proferre, *Spiritui Sancto*. 973, 50. 2350, 35. Simonicus Imperator a dæmonibus torquetur. 933, 40.
Simon Iſlip, vel de Iſeleph, Cuſtos privati ſigilli fit Archiep. Cantuarienſis. 2118, 24. 2283, 2606, 60. Ejus literæ de quibuſdam Eccleſiis Abbatiæ S. Auguſtini appropriatis. 2087—2090. Mors. 2142, 12.
Simon junior, Comes Northamtonienſis. 627, 9.
Simon de Langdon, vel Langton, Archidiaconus Cantuarienſis. 1888, 19. 1891, 14. Hoſpitale pauperum Sacerdotum Cantuariæ fundavit. 1891, 61.
Simon Langham, vel Lanham, Epiſc. Elienſis, Regis Theſaurarius. 2132, 41. Fit Archiep. Cantuarienſis. 2142, 14. 2283. Ejus literæ de Eccleſiis conventui S. Auguſtini appropriatis. 2146, 30. Fit Cardinalis, 2285.
Simon de S. Licio, Comes Huntingdonenſis. 975, 13.
Simon Mepeham, Archiep. Cantuarienſis. 2554, 56. Conſecratur. 2039, 33. 2279. Auguſtinenſes citationibus & minis inquietat. 2039, 44. Ejus literæ ad Officialem, de iis citandis. 2039, 59. Conventu ſedem Apoſtolicam appellante, 2040, 56. Icherius quidam judex controverſiæ conſtituitur; 2041, 1. a quo citatus Archiepiſcopus rationem reddit cur non comparuerit. 2042, 44. Icherium læſæ majeſtatis accuſat, quia ipſum citaverat dum Parliamento intererat. 2043, 7. Auguſtinenſium procurator de eo apud Papam queritur, 2043, 1. atque ejus objectionibus reſpondet. 2043, 44. Quoſdam ad ipſum citandum miſſos ejus famuli vulneribus & tormentis excipiunt: 2044, 25. Quod Papa ægre ferente, juramento ſe purgat, 2045, 1. omnes facinoris iſtius reos familia ſua exigit; 2045, 39. & literas Epiſcoporum commendatitias obtinet, 2045, 48. aliorumque teſtimonia. 2046, 9. Archiepiſcopi Aquinenſis contra eum literæ ad P. R. 2046, 29. Aquinenſis eum excommunicat. 2047, 1. Icherii contra ipſum proceſſus, 2047, 8. & ſententia. 2048, 41. Gravis mulcta ei imponitur: 2051, 23. Alia, 2053, 16. Moritur. 2066, 30. Inhumatus jacet, donec Abbas S. Auguſtini eum abſolvat. 2056, 37.
Simon de Monte-forti I, Comes Leiceſtriæ. 2346, 60. Proſcribitur. 2347, 2.
Simon de Monte-forti II, Comes Leiceſtriæ. 2347, 6. Ejus uxor, & liberi. 2347, 12. 2417, 66. Roberti Lincolnienſis de iis prophetia. 2416, 43. Bellum movet contra Henricum III. 2445, 1. 2448, 33. Simon ejus F. Northamtoniæ capitur. 2447, 19 & 45. Comitem Gloceſtriæ militaribus armis induit. 2449, 34. Regis copias ſuperat apud Lewes. 2450. Edwardus Princeps ex ejus cuſtodia elabitur. 2452, 1. Gloceſtrienſis ab eo deficit. 2437, 40. 2451, 43. 2452, 31. In prælio Eveſhamenſi occiditur. 2453, 32. Caput ejus amputatum 2453, 67. ad Morimeri uxorem mittitur. 2454, 11.
Simon Silvanectenſis, Comes Northamtonienſis. 282, 46. Hic forſan is erat qui vocatur Simon Hamptonienſis. 2386, 27. Ejus character. 1030, 46. 2386, 27.
Simon Sudbury, Archiep. Cantuarienſis. 2150, 14. 2285. Monaſterium S. Auguſtini ingredi cupiens, non permittitur. 2155, 14. Literas Pontificis Rom. obtinet, ad recludendas fores. 2155, 23. Abbati minatur, Abbas ipſi. 2156, 37. Johannis Straw bipedum nequiſſimi juſſu ſecuri percutitur. 2157, 9.
Simon Walthef, Abbas Menroſſenſis. 975, 5.
Simon de Wanton, Epiſc. Norwicenſis. 1912, 56. Ejus literæ ad Abbatem S. Auguſtini, de ſtatutis Baronum in præjudicium Regis editis. 1912, 61.
Simpringamenſis ordo. 1020, 6. Ejus autor. 1149, 19.
Sinefredus, R. Orient. Saxonum. 745, 10.
Siricus. V. *Syricus*.
Siroes, R. Perſarum, Choſroem patrem occidit. 437, 57. 564, 55.
Siſidin, R. Ægypti, ſcribit ad P. R. de captivis liberandis. 621, 54.
Siſinnius, P.R. 442, 19. 2233.
Siwardus Barn Comes Northumbriæ. 34, 15. 181, 21. 184, 52. 203. 26. 204, 44. 484, 30. 946, 14. 2331, 30. Pater ejus Bernus aures urſinas habuit. 945, 50. Draconem vincit. 945, 56. Alium draconem quærens, a ſene quodam Londinum mittitur. 945, 58. Toſtio caput aufert. 946, 4. Fit Comes Huntingdoniæ. 477, 23. 946, 10. Scotiam ſubigit. 187, 48. 946, 23. 2333, 4. Filium in anteriori corporis parte, quamvis lethaliter, vulneratum gaudet. 946, 18. 2333, 8. Ipſe profluvio ventris periturus, ſe armari jubet, ut modo militis moriatur. 477, 23. 946, 25. 2333, 47.
Siwardus, Edſio Archiepiſcopo Cantuarienſi infirmo exiſtente, ad ſupplendum ejus locum conſecratur. 938, 44. Erat Epiſcopus Roffenſis. 1653, 16. Abingdoniæ moritur. 941, 57. 1651, 34.
Slavius, & fratres ejus, de Græcia in Hiberniam quando venerint. 1073, 65.
Sledda, R. Or. Saxonum. 743, 28.
Snaves, villa. 1776, 45. Advocatio Eccleſiæ. 1871, 10. De fructibus ejuſdem. 1917, 28.
Societas fortunæ, vel *la grande compaignie*. 2625, 37. Loca nonnulla deprædatur. 2629, 44.
Socna, quid. 957, 33.
Sodomitæ excommunicandi, 1000, 57. ſi laici ſint; 1455, 53. ſi clerici, degradandi, vel in monaſteria trudendi. 1455, 48. Lex de iis excommunicandis abrogatur, ne mentio ſceleris animos hominum inficiat. 2377, 2. Sodomitæ complures naufragio intereunt. 1012, 67. 2381, 67.
Soka, quid. 957, 33. 2030, 52.
Soldani terræ in Cantia. 2029, 26 & 35. 2193, 46 & 55.
Solis mirum deliquium, 263, 23. Obtenebratur per dies ſeptendecim. 447, 6. Tres circuli Solem ambientes; 1059, 14. 2394, 37. quatuor. 229, 1. 2377, 23. Stellæ circa Solem apparentes. 1349, 10. Soles duo viſi. 219, 34. 1270, 63. 2394, 37. In *Solis* vocabulo facete luditur. 1156, 28.
Solivago dæmon vocatur. 1262, 52. 24 9, 63.
Somniantis puerperium. 419, 52. Somniis fides non penitus deroganda. 391, 18.
S. Sophiæ corona. V. *Leo Imp. CP*.
Sortilegium damnatur. 254. 22. Ejus pœna. 831, 12. 842, 30.
Southamptonia, ſeu Hamonis portus, 576, 65. 1095, 7. a Gallis incenditur. 2573, 2.
Southwellenſes Canonici Aldredo terras & refectorium debent; 1704, 38. 1713, 50. Thomæ II, libertates. 1713, 43.
Southwerk. Ibi hoſpitium Auguſtinenſes habuerunt. 1878, 59. 1932, 17.
Spaldingæ Abbatia. 868, 53. Villa Epiſcopo Lincolnienſi conceditur. 2378, 2.
Sparth, ſecuris. 1075, 6.
Speratocus, Abbas Abbingdonenſis, fit Epiſc. Londinenſis. 475, 57.
Spicæ ſeptem e culmo uno prodeuntes. 606, 53.
Spiritum S. nominare non potuit Epiſcopus ſimoniacus. 973, 50. 2350, 35. Græcorum de ejus proceſſione opinio ventilatur. 224, 11. V. *Dunſtanus*, & *Johannes Beverlacenſis*.
Sponſalia quomodo contrahenda. 861, 43.
Spurii ad Epiſcopatus non evehendi. 580, 18.
Staffordia. 153. 14. 834, 35. Vocatur Steffordia. 152, 67.
¶ Staffordiæ Comes: *Radulfus*.
Stallage, quid. 957, 49.
Standard ab Anglis erigitur. 262, 4. 321, 57. Unde dicatur. 321, 62. Standardi bellum, inter Davidem R. Scotiæ & Barones Angliæ: 262, 2. 321, 57. 331, 1. 337, &c. 505, 50. 1026, 2. ubi, ut ſpes fugæ tolleretur, equi longius amoti. 322, 11. 342, 11. Ordo acierum. 322, 12. 342, 17. 1027, 7. Galwenſium fiducia. 342, 27. Turſtinus Eboracenſis presbyteros cum cruce & Sanctorum reliquiis in prælium mittit. 320, 59. 337, 18. 343, 28. Conflictus deſcriptio. 345, 23. Angli abſolutione & benedictione Epiſcopali animantur. 345, 16. 1026, 61. Stratagema. 345, 49. Victoria. 345, 52. Henricus Scotorum Princeps, viribus

viribus victus, prudentia evadit. 346, 15.
Stanford-bridge. 479,32.
Stanfordia. V. *Oxonium.*
Stapulæ Londini conſtitutæ. 1606,7.
Statua in campo Martio, cujus digito inſcriptum, HIC PERCUTE. 881, 50. Statua arcum tenens, ſecundum quoſdam, Edmundum Iron-ſide interficit. 906,28. 2316, 63. Mira hiſtoria de annulo ſtatuæ digito impoſito. V. *Annulus.* Alia ſtatua theſaurum ænigmatice indigitans. 2335, 54.
Statuirocenſis. V. *Taviſtokienſis.*
Statutum de *Mortmain.* 1941,26. 1274. 2462,65. 2738,16. Statutum vetans ne quo modo Religioſorum poſſeſſiones augeantur. 1951,35. Statuta Oxonii; 2445,44. de Merton; 2459,52. de Marlaberg; 2455,30. Weſtmonaſterii. 2461,39. V. *Legem.*
Stellæ cadentes. 221,4. 491,20. 2366,11. Stella inſolita. 229, 47. 2377,24. Stella interdiu ſplendens. 1342,62 Stellæ circa ſolem viſæ. 1349,10. Stellæ lucernarum ſplendore obſcuratæ. 1113,1.
Stephani Cantuarienſis libellum De Ricardo I deflorat Ciſtrenſis. 2401,21.
D. Stephani caput Cadomum afferunt. 1369,8.
Stephanus, Abbas S. Mariæ, Eboraci. 45,12. 106,25.
Stephanus, Comes Andegaviæ, & libertate & uxore a Ricardo I privatur. 1154,50.
Stephanus, Epiſc. Londinenſis: Ejus literæ de fama & moribus Simonis Mepham. 2045,62.
Stephanus de Hakendon. 2048, 17. Fit Prior S. Auguſtini. 2063,14.
Stephanus Herdingus, vel Herdingus Steeves, autor ordinis Ciſtercienſium. 2370—2372.
Stephanus de Langton, Archiepiſc. Cantuarienſis. 1614,29. 1865,2. 2259. De ejus electione. 2415,20. 2417, 46. V. *Johannes, R.* In Angliam venit. 2418,41. Cum Abbate S. Auguſtini contendit de profeſſione obedientiæ. 1866,37. Literas Alexandri III, P.R. pro ſe profert, ſed falſi ſuſpectas. 1866,54. Cauſa cadit. 1867, 34. Quos ſumtus fecerit cum Th. Becketi corpus transferretur. 2430, 20. Ejus ſcripta. 2430, 67. S. Biblia in capitula diviſit. 1430, 66. Moritur. 1881, 30. Erat Cardinalis. 1879,45.
Stephanus II, P.R. 444,11. 2235.
Stephanus III, P.R. 444,44. 2235.
Stephanus IV, P.R. 449,8. 2237.
Stephanus V, P.R. 452,9. 2241.
Stephanus VI, P.R. 2241. Formoſi ordinationes irritas facit, digitos abſcindit, cadaver in Tiberim projicit. 452,49.
Stephanus VII, P.R. 452,32. 2241.
Stephanus VIII, P.R. 454,47. 2243.
Stephanus IX, P.R. 2147.
Stephanus, Procurator Andegaviæ, dæmonem conſulens, decipitur. 1154,50. 2408,66.
Stephanus, R. Angliæ. 2254. Ejus genealogia. 1022,57. Ejus jus ad Regnum. 340,32. 505,49. 1312,5. Quamvis fidem ſuam ſacramento obſtrinxerat Imperatrici, 504,40. ejuſq; hæredibus. 505,20. tamen Regnum invadit. 1023,12. 1340,7. 2384,52. Ab Innocentio P. R. confirmatur. 313,28. Conſecratur, 258,24. 505,44. 1340,23. ſed privatim. 1023,17. Quomodo fuerit coronatus. 1518,20. Omina iram Numinis & infelicitatem Regis ſignificantia. 1023,21. 1340,26. 1664,32. 2384,62. Ejus pacta & promiſſiones. 1014,10. 2385,4. Exceſtriam capit, 506,13. 1015,4. 1340,54. 2385, 27. Vectam inſulam, 1025,13. 1340,57. Bedfordiam, 1015, 36. 1343,62. 2385,42. aliaq; caſtra nonnulla; 2385,45. civitates inſuper complures in Normannia. 1343,3. Promiſſa exuit. 1025,17 Contra Scotos exercitum ducit 258, 44. 260,46 327,39. 1385,43. auſtrales Scotiæ partes vaſtat. 1025,57. Cauſa diſſenſionis inter ipſum & proceres ſuos. 62,56. Angli offenduntur honoribus ab eo in Henricum Scotum collatis. 158,53. 313,9. Comitatum Northumbriæ ſcilicet illi promiſſum 312,64. conceſſerat. 265,32. Pacem cum Scoto init. 165, 19. 2391,20. Lincolniæ coronatur. 508,46. 1387,57 Fœdus cum Gallo init. 506,17. Lincolniæ, quamvis fortiter dimicans, capitur, 269,28. 508, 17. 1031,21. 1353,1354. & incarceratur. 63,31. V. *Matildis, Imperatrix.* Portenta id infortunium ſignificare viſa. 508,23. 1030,51. 1352,20. 2386,32. Liberatur. 63,61. 1357,10. Regno reſtituitur. 271,7. 2387,18. Imperatricem Oxonii obſidet. 1032,28. 2387,25. A Wiltonia fugatur. 1358, 51. Wallingfordiam obſidet, 1361,9. & Lincolniam, ſed fruſtra. 1033,44. Caſtrum Farendonæ capit. 1033, 64
Theobaldum Cantuarienſem rogat ut Euſtachium F. in Regem ungat, ſed repulſam patitur. 1371,45. Cantuarienſem bonis omnibus ſpoliat. 509, 57. 1364,13. 1372,14. 1668, 8. Hilarius Ciceſtrenſis eum Papæ excuſat. 509,60. Johannis Beverlacenſis minis abſterretur, ne caſtrum Beverlaci conſtruat. 278,19. Caſtellum Neuburienſe capit. 2372,16. Johanni P.R. Legato conductum præſtare recuſat: 279,57. cujus repulſæ eum poſtea pœnitet. 180,12. Legatus ei fidelitatem jurat. 517,7. Oratio Comitis Arundeliani; ipſum ad pacem cum Duce Henrico ineundam hortantis. 1375,54. Cum Duce paciſcitur: 282,26. 527, 52. 1037, & 1038. 1374,14. atq; eum in filium adoptat. 527,60 Moritur. 1043, 2. 1376, 41. 2389, 63. Qualis Angliæ ſtatus, eo regnante. 1036, 23. Juſtitiæ & quieti publicæ ſtuduit. 528, 1. Quantus numerus munitionum ejus temporibus fundatarum. 528,4 Mos ei erat multa incipere, pauca perficere. 1370,49. Quam hilari & conſtanti animo fuerit: 312,22. in largiendo quam profuſus. 505, 66. Ejus manſuetudo. 311,32. Charta ejus de donatione molendini de *Eaſtbrigge.* 1807,13. Leges quas Anglis conceſſit. 314,21. 528,1. 2391,31.
Stephanus de Sancto Cæſario conſpirat cum Flandrenſi adverſus Gallum. 612,30. Subjugatur. 612,41.
Stigandus, Epiſc. Orient. Anglorum. 473.11. 475,14. 938, 50. Dicitur fuiſſe Sherburnenſis Epiſcopus. 2332,27. Fit Wintonienſis. 182,56. 476,40. 932,37. 939,6. Fit Cantuarienſis. 191,48. 195,37. 400, 51. 466,38. 476, 42. 480,58. 944,31. 2247. Ejus character. 2332,28. Crucem argenteam monaſterio S. Auguſtini donat. 1785,64. Ejus aſtutia W. Conquæſtor cogitur Cantiæ ſua jura inviolata permittere. 1786, 6. Cur Conquæſtorem haud conſecrarit, 961,9. 1792,1. Degradatur. 201,53 475,63. 482,50. 967 54. 1735,36. Degradationis cauſæ. 2345, 5. In vinculis tenetur. 968,5. 2652,13. 1787,45. 2344,8. Ejus nequitia: 400,51. 1651,62. avaritia & parſimonia. 968,7. 1651,17. 2345,16. Dicitur Auſtralium Saxonum fuiſſe Epiſcopus; 1651,60. ſed falſo. Nam Stigandus Ciceſtrenſis erat ætate paulo poſterior, & Conquæſtoris Capellanus; hic vero, Confeſſionis.
Stigandus, primus Epiſc. Ciceſtrenſis. 102,35. 473,20. 483,9.
Stilgarus. V. *Ethelgarus.*
Stipendia certa operariis & ſervis ſtatuta. 2600, 37. 2733, 4. Qui majora vel dant vel exigunt, puniuntur. 2600,45.
Stodmeith. 1770,13. 1892,57.
Stone, villæ, Eccleſia appropriatur. 2085,61. 2089,13.
Stonore, vel Stanores. 1794,30. 1889,38. 1933, 1934. 2130, 5. 2143, 2144. De mercatu ibi habendo. 2131,16. V. *Sandwicus.*
Stowe Eccleſia a quo fundata. 189, 43. 449, 8. Dicitur **Marie-ſtowe.** 477,40. Ornamentis a Leofrico Comite ditatur. 477,39.
Stratus-ſwape. 752,55.
Streeman, potentes, ſive fortes. 924,47.
Streneſhald, ſeu Whiteby, monaſterium. 45,8. 772,23. 790, 32. 793,58. 973,24. ¶ Abbates: *Willielmus*; *Nicolaus*; *Benedictus*; *Ricardus*; *Ricardus.* ¶ Abbatiſſa: *Elfleda.*
¶ Striguill, vel
Strugoill, vel
Struguill, Comites: *Ricardus*; *Willielmus.*
Studia literarum in Anglia quo tempore quibuſq; locis floruerint: 814,13 &c. 1695,36. quando in Ægypto; 815,13. in Græcia; 815,18. Romæ, & in Italia; 817,1. Pariſiis. 814, 47. 827,13. Studia & Arma ſimul florere ſolent. 815,4.
Sturrey. 1962, 1963. 2027,50. Decanatus Sturreienſis quot Eccleſiæ ſubditæ. 1976,17. Appropriatio Eccleſiæ. 2102,19. Portio & unus Vicarii. 2203,58.
Sturton. 1781,52.
Stutesberiæ caſtellum obſidetur. 577,61. Deſtruitur. 588,26. Ejus dominus, Robertus de Ferrers. 578,21.
Suanes. 2821,50.
Suanum, Daciæ Regem, ſubmerſum Edwardus Confeſſor in viſione videt. 378,45. 949,55.
Suanus, Comes Barrocenſis, Oxonienſis, & Glovernenſis. 2331,33. Eggivam Abbatiſſam conſtuprat. 183,32. 939,36. 2330,65. Relegatur. 938,52. Beornum Comitem occidit. 183,64. 939,41. 2331,2. Illius facti eum pœnituit. 186,57. 944, 10. 2332,17. Regi reconciliatur. 941,54. 1701,1. Hieroſolymam adit. 2332,12. Ejus uxor. 2331,56. Mors. 944,14.
Suanus, F. Canuti, R. Norreganorum 179,3. 914,10. Auxilium ab Edwardo petit, ſed fruſtra. 182,57. 2330,26. Presbyteri filius eſſe dicebatur. 475,5. 914,12. V. 2327,17.

Suanus, vel Swain, R. Dacorum. 162, 54. 1908, 44. 2315, 42. In Angliam venit. 880, 11 Ejus ſociæ tres. 886, 48. Complures civitates vaſtat. 165, &c. 885, 16. Fames ſogit eum in Daciam redire. 885, 54. Multæ provinciæ ei ſi dedunt. 169 & 170. 891, 58. Rex ab omni pene Anglia appellatur. 170, 16. 465, 50. 891, 10. A S. Edmundo, cui minatus fuerat, confoſſus interit; 170, 61. 365, 8. 465, 44. 891, 17. uti Wolmarus moribundus mire narrat. 465, 60.
¶ Suffolciæ Comites: *Robertus de Dufforde*; *Michael de Pole.*
Superbiæ remedium. 1023, 50. 1339, 60. Superbia Templariorum. 1279, 8.
Surdus ſi peccat, pater puniatur. 813, 47.
¶ Sutriæ, vel
Suthriæ, Duces: *Wada*; *Thomas.* ¶ Comites: *Johannes de Warenna*; *Ricardus.*
Suthſaxones converſi. 441, 10. 741, 36. 793, 31. V. *Auſtrales Saxones.*
Sutor quidam oculum ſcandalizantem eruit. 2361, 11. Idem, ad inſtantiam Regis Saracenorum, montem precibus levat. 2361, 14.
Swaleclive. 1778, 29. 1935, 2.
Swebardus. V. *Wedbardus.*
Swebriht, R. Orient. Saxonum. 100, 61.
Swithelmus, R. Or. Saxonum. 744, 53.
Swithelmus, Epiſc. Sherbornenſis. 451, 61. 812, 33.
Swithunus, Epiſc. Wintonienſis. 141, 2. Ejus reliquiæ tranſferuntur. 159, 3. Quam ob cauſam novem ei maneria dederit Emma Regina, totidemque Ailwinus Epiſcopus. 941, 26. 2329, 57. Ejus monaſterium, Wintoniæ. 1904, 14.
Swollingland quæ ſervitia præſtare tenentur. 2140.
Symbolum Apoſtolorum, ab omnibus addiſcendum. 921, 56.
Synodus. V. *Concilium.*
Syricius, vel Siricus, Abbas S. Auguſtini. 1780, 9. 2244. Fit Epiſcopus Wiltonienſis; 460, 63. 1780, 18. Archiepiſcopus Cantuarienſis. 161, 10. 879, 16. 1648, 15. 2315, 5. Poſt Alfricum collocatur. 2245.

T

TAcee. V. *Edelburga.*
Taileburgenſe caſtellum evertitur. 6.3, 56.
Taillage, quid. 957, 44.
Tailleferus, fortis Normannus. 480, 5. 962, 24. 2341, 38.
Tameſis, fluvius, aquis deficit. 236, 41. 1005, 40. 1380. 57.
Tancredus, Roberti Wiſcardi F. 1009, 60. 1011, 34.
Tancredus, Rogeri Regis nepos, Regnum Siciliæ uſurpat. 650, 22. 656, 35. 1011, 8. 1167, 19. Quadraginta millia unciarum auri Anglo dat. 656, 65. 1184, 7. Quæ & quanta ab eo Anglus popoſcerit. 1083, 48. V. *Ricardus* I, *R. Angliæ.* Moritur. 672, 44. 1269, 15.
Tantunenſe caſtrum a R. Ina conſtructum. 758, 62.
Tartarorum dominatus. 2416, 14. Hungariam & Pannoniam vaſtant. 2432, 21.
Tatnothus, Epiſc. Roffenſis. 2218, 32.
Tatwinus, presbyter in monaſterio Brindunenſi, fit Archiepiſcopus Cantuarienſis. 98, 50. 99, 60. 443, 2. 742, 41. 768, 27. 774, 13. 2640, 48. 1771, 66. 2235.
Taviſtokienſe, vel Stavitoenſe, monaſterium vaſtatur. 881, 45. Dicitur Lamſtokenſe. 1700, 65. ¶ Abbates: *Aldredus*; *Wimundus.*
Teage, ſcrinium. 930, 66.
Tegnimes, Barones. 319, 41.
Telonium. V. *Vectigal.*
Templariorum ordo quando & quomodo inceperit. 1008, 53. 2382, 20. Eorum multi a Paganis occiſi. 635, 60. 1501. Eorum literæ afflictam terræ S. conditionem exponentes. 635, 45. 1522, 42. Eorum ſuperbia; 1279, 8. avaritia, & proditio. 1365, 14. Eorum privilegia: 1454. Illa excedentes, Epiſcoporum jura invadunt, &c. 2454. Templarii in Anglia incarcerantur: 1730, 1. 2494, 34. 1531, 52. & eorum bona in fiſcum rediguntur. 2531, 63. Eorum ordo in Concilio Vienenſi damnatus, 2008, 60. funditus ſubvertitur. 1730, 16. 2277. 2381, 26. Eorum poſſeſſiones Hoſpitalarii occupant. 1730, 33.
Tempus nullum ſe magis perdere dixit Bernardus quam id in quo dormiebat. 1041, 28.
Tened, vel Thanetus, Inſula, Britannice *Ruim.* 120, 62. 2134, *Thanatos* vocatur. 728, 67. Edgarus eam deprædatur. 867, 58. Monaſterium de Menſtre ibi fundatur. 1770, 33. V. *B. Mariæ.* Quæ Swebardus R. ei dederit. 1770, 58. S. MildrIdæ tranſlationem quam ægre tulerint Thanetenſes. 1910, 47. Eorum ſeditio contra Abbatem S. Auguſtini, 2034, 49. compeſcitur. 2035, 56.
Tenterdenn, vel Tanterden, vel Tentwarden. 1887, 65. 2082, 58. Eccleſiæ appropriatio. 2099, 38. Portio & onus Vicarii. 2200, 35.
Teodredus, Epiſc. Londinenſis. 2219, 17. 2220, 26.
Terræ motus. 159, 52. 183, 10. 215, 55. 232, 43. 238, 14. 242, 4. 263, 48. 268, 67. 628, 57. 709, 6. 939, 51. 1049, 61. 1580, 56. 1398, 13. 2157, 66. 2286. 2379, 15. 2461, 60. 2644, 25. Terræ motus horrendus in Sicilia; 618, 51. Veronæ; 2505, 41. Neapoli, 2598, 51. in Cypro. 2598, 49. Terræ motu grandis villa in Italia de ſua ſede longe transfertur. 238, 27. 1006, 44. 2380, 15. Terra in agro Dunelmenſi ſe in altum elevat; 1138, 64. quæ poſt aliquot horas abſorpta, fit profundus puteus. 1239, 6.
Terricus, Magiſter Templariorum. 1501, 39.
Terror mali quanto latius diffundatur quam malum ipſum. 1639. 33.
Tertullianus. 432, 29.
Tertullus Ducis Burgundiæ filiam ducit. 450, 10.
Teſtamentariæ leges 311, 55. 314, 47. 658. 12. 2395, 5. Teſtamenta condendi mos quando in Hiberniam invectus. 1073, 51.
Teſtis falſus quomodo puniendus. 926, 58. De Teſtimonio lex. 896. 13.
Teulfus, Epiſc. Wigornenſis. 236, 14. 502, 28. Vocatus Tenulfus, 1015, 14. & Theowoltus. 1660, 59.
Thadioceus, Archiep. Eboracenſis. 725, 11.
Thameſis. V. *Tameſis.*
Thameworthe conditur. 153, 13. 356, 19. 834, 34.
Thanetus. V. *Tened.*
Thyrnas & Presbyter æquales judicantur. 846, 18.
Theam, vel
Them, quid. 957, 35. 2030, 57.
Theobaldi Præfecti & Petri Leonis literæ ad P. R. de pugna ad Ptolemaidem. 648, 26.
Theobaldus, Archiep. Cantuarienſis. 164, 64. 271, 37. 281, 33. 318, 54. 507, 61. 1018, 1. 1348, 50. 1665, 1. 1855. Conſecratur. 1348, 65. Cum Henrico Wintonienſi contendit. 1665, 21. Wintonienſis opera in eas anguſtias adducitur, ut neceſſe habeat vel Regem vel Papam offendere. 1666, 7. Proſcribitur quod Remenſe Concilium, Rege invito, adierit. 509, 56. 1330, 3. 1363, 63. Naufragium in eo itinere fecit. 1329, 67. 1363, 11. 1666, 6. Terras Regis interdicto ſecit. 1364, 13. 1666, 24. 1807, 57. Pax inter ipſum & Regem componitur. 1364, 38. 1666, 26. Regi Euſtachium F. coronari cupienti reſiſtit. 1371, 45. 1663, 1. Prioribus & conventui S. Trinitatis quam moleſtus fuerit. 1311, 50, 1367—1369. Conventus iſte, belli tempore, poſſeſſiones ſuas ejus curæ & cuſtodiæ committunt. 1312. 18. 1368, 35. 1666, 39. Duriter ab eo & inique tractati, res ſuas repetunt; 1312, 48. 1368, 22. 1667, 5. ſed fruſtra. 1311, 65. 1368. 42. 1667, 24. Monachis Papam appellantibus, ſævius incandeſcit. 1313, 5. 1368, 52. 1667, 33. Villas eis reſtituit, ſed Eccleſias retinet. 1313, 23. 1369. 11. 1667, 47. Walterum Priorem depoſuit. 1515, 18. 1369, 28. 1667, 54. Monachos S. Auguſtini excommunicat. 1364, 40. 1808, 2. Papa jubente, eos tandem abſolvit. 1808, 1809. Controverſiæ inter ipſos componitur. 1800, &c. Paparum ad eum literæ. 1809, 41. 2811, 15. 1812, 61. 2814, 25. Quod *Theobaldi* ecymon Adrianus P. R. dederit. 1814, 36. Ejus literæ de Northburn & de Chiſtelet; 2815, 39. de Menſtre. 2117. 41. Alii ejus actus. 1665—1668. Corpus ejus ſepultum diu incorruptum manſit. 1302, 54. 1381, 57. 1668, 34. Ubi fuerit repoſitum. 1302, 5. Sanctus appellatur. 1302, 65.
Theobaldus, Comes Bleſenſis, contra Regem Angliæ ad Papam ſcribit. 1065, 31. Homagium Henrico juniori facit, & honores ab eo accipit. 1084, 51.
Theobaldus, Comes Palatinus, Stephani R. frater, moritur. 280, 34. Carmina in ejus laudem. 2385, 29.
Theobaldus, R. Angliæ V. *Ethelbaldus.*
Theodericus, Epiſc. Londinenſis. 450. 30.
Theodericus, R. Northumbriæ. 90, 65.
Theodericus, vel
Theodoricus, Comes Flandriæ. 531, 9. Hieroſolymam una cum conjuge proficiſcitur. 531, 31. 1364, 66. Ejus filii. 579, 18 &c.
Theodorus, Epiſc. Orient. Anglorum, dolet ſententiam mortis in ſacrilegos fures a ſe fuiſſe prolatam. 806, 57.

Theodorus,

Theodorus, Monachus Romanus, fit Archiep. Cantuarienſis. 789, 51. 1231 D[illegible] lege[illegible] 26 4, 1. 57, 35. 58, 38. 1[illegible], 5. 293. 61 74, 25. 176. [illegible] Ejus patria, doctrina, o[illegible]. [illegible]9, 42 1636, 11. Librum pœnitentialem ſcr[illegible] [illegible] 44. 15. 741, 39. Religione ſimul & liberalibus diſciplinis auditores ſuos imbuit. 1637, 46. Quam felicia, illo præſule, fuerint tempora. 163[illegible] 57. 1740, 41 Primus erat cui omnes Britanniæ Epiſcopi ſubjici conſenſerunt. 137, 50. 439, 52. 1637, 50. 1740, 64 Concilia ab ipſo celebrata. 1[illegible]39. Ceddam Eboracenſem deponit, 1741. 31 & Wilfridum. 1741 40 &c. Moritur 741, 18. 758, 23. 1640, 9 1771, 1 Erat Legatus Apoſtolicus. 1769, 40.

Theodorus I, P. R. 438, 52 2219.

Theodorus II, P. R. 2241. Contra Stephanum cum Formoſo ſentit. 452, 6 & 65.

Theodotus ſeveritatem ſententiæ contra [illegible] quomodo mitigabat. 066, 15.

¶ Theokesburienſis Abbas : *Alanus.*

Th[illegible]ologildus, vel [illegible]eologildus. Abbas. 2212, 19. Fit Archiepiſcopus Cantuarienſis. 449. 49. 742, 62. 1642, 64. 2139, 2.

Theomus, Archiepiſcopus Londinenſis. 725, 21.

Theotforda. 491 6 Incenditur. 165, 45. V. *Orientalium Anglorum Epiſcopi.*

The[illegible] ad Regem qui pertineant. 2358, 1[illegible]. Theſauri a quocunque ad incitum repoſiti, Principis bona ſunt 1142, 55 Theſaurum ab alio inventum Ricardus I dum petit, vitam perdit 2423, 19.

Thi[illegible] accuſatio. 926, 46.

Thobias, Epiſc. Roffenſis 741, 18. 1640, 28. 2203, 26.

Thomas, Abbas Boxlienſis. 1372, 27.

Thomas I, Archiep. Eboracenſis. 49, 14. 57, 12. 79, 41. 202, 25. 21[illegible], 48. 226, 23. 483, 7. 491, 43 968, 35. 2345, 34 Ejus eruditio: 1705, 53. Honeſta oblectamenta 1709 20. Quomodo Cantuarienſi fecerit profeſſionem. 17[illegible]6, 40. 2345, 43. Provinciam miſere vaſtatam invenit. 17[illegible]8, 32. Quantam curam inſtaurandæ Eccleſiæ ſuæ impenderit. 1708, 57. Romam adit; 970, 10. Ubi, eo quod presbyteri fuerit filius, baculo & annulo deprivatur [illegible] 484, 1. ſed mox, intercedente apud Papam Lanfranco, eos recipit. 484, 10. 970. 33. 2348, 25. Cum Lanfranco de primatu contendit. 470. 41. 1744, 34. Cauſa cadit. 972, 11. Lanfranco ei Lindisfarnenſem pro ſuffraganeo concedit, modo Cantuarienſis primatum agnoſcat. 1744, 47. V. *Lanfrancus.* Anſelmum in Primatem conſecrare renuit. 1707 26. Haguſtaldenſem Eccleſiam in præbendam dat Eccleſiæ Eboracenſi. 303, 10 Epiſcopi Scotiæ obedientiam ei profitentur. 1709, 20. Lincolniam ad provinciam ſuam pertinere aſſerit, 1[illegible]7, 61. ut & Lichefeldiam, & Wigorniam. 970, 42. 1348, 34. Ubi fuerit defunctus, & ſepultus. 1709, 43. Ejus Epitaphium. 1709. 50.

Thomas II, Archiep. Eboracenſis. 79, 41. 231, 38. 303, 24. 304, 34. 500, 51. 2377, 63 Erat Epiſcopi filius: 1712, 1. Beverlaci Præpoſitus. 1711, 11. Profeſſionem Cantuarienſi negat. 569, 1[illegible]. 1711, 18. Anathema illi minatur Anſelmus, ni ſe ſubjecerit: 500, 60. Sed hoc dicitur monachorum figmentum. 1711, 54. Conſecratur. 501, 29. 1712, 36. Quomodo ſubjectionem Cantuarienſi profeſſus fuerit. 501, 29. 1712, 18. 1746, 18. Quam ægre ad id fuerit adductus. 17[illegible] 5[illegible] Proclamatur, eum non ſponte ſua, ſed Regis juſſu, [illegible] feciſſe, &c. 1712, 11. Literæ Henrici I idem teſtantes. 1712, 40. Cum ob profeſſionem iſtam in curiam Rom. citat P. R. Legatus. 1[illegible]13, 1[illegible]. Canonicis Haguſtaldenſibus multa donat. 306, 24. Eximiæ ejus virtutes. 304, 4[illegible]. Medicorum conſilium ſpernens, qui frequentem [illegible] coitum ei ad ſanitatem recuperandam neceſſarium eſſe dicebant, 304, [illegible].

Thomas Arundell, Epiſc. E[illegible]enſis, 2681, 36 fit Regni Cancellarius. 2683, 45. Archiep. Eboracenſis. 2719, 5. Cancellariatu movetur. 2735, 26. Ad Cantuarienſem cathedram evehitur. 2194, 4 2187 Proteſtatio ab eo facta, cum Eccleſiam Auguſtinenſium cruce prævia intraverit. 2198, 10. Rogatus, Miſſam ibi celebrat, & convivio excipitur. 2198, 59. Ejus literæ de privilegiis & immunitatibus iſtius monaſterii. 2199, 11. Accuſatur. 2754, 59. Regis verſutia impeditur quo minus cauſam ſuam agat. 1754, 65. Proſcribitur. 2753, 55. 2755, 18. Rex eum theſauris per fraudem ſpoliat. 2758, 52. Rex ſe eum mox revocaturum parat. 2756, 2. Mala Regi eventura prædicit. 2755, 32. Poſt biennium reſtituitur. 1287. Henricum Lancaſtrium in ſolio collocat. 2758, 5. Concio ab eo tunc habita. 2758, 18.

Thomas Beckettus. De ejus parentibus. 1052—1056. 1668, 43. Matris ſomnia ejus famam ſignificantia. 1055, 1056. Ejus nativitas; [illegible] indoles. 1056, 15. 1668, 49. In monaſterium traditur. 1056, 20. [illegible] ei ad pedes procidens, de ejus magnitudine vaticinatur. 1056, 23. Quænam a matre [illegible]. [illegible]56, 34. 1668, 54. Quomodo juventutem tranſegerit 1056, 40 Accipitrem ex undis liberare cupiens, ipſe de vita periclitatur 1056, 54. Ad curiales occupationes ſe transfert. 1057, 6. 26. [illegible] 59. Ejus providentiæ adſcribitur quod Euſtachius Stephani F. non fuerit coronatus. 1[illegible]5[illegible]1, 65. 166[illegible] 10. Theobaldus Archiep. eum inter ſuos [illegible] habet. 1057, [illegible]. 1668, 64. Juri utrique operam dat. 1057, 44. 1669, 2. Fit Archidiaconus. Cantuarienſis. 1057, 55 1377, 18. 1665, 55. 1668, 16. Erat Præpoſitus Beverlacenſis: 529, 5[illegible] Regni Cancellarius. 529, [illegible]3 [illegible] 46, 3[illegible]. 1058. 16. 1669, 20. 2253. Cur Theobaldus eum ad Cancellariatum pro[illegible]verit. 1057, 62. 1377, 5. Ejus character. 1377. 21 Vanæ gloriæ erat cupidus. 1668, 62. Aulicas artes quam callue[illegible]. 1058, 18. Caſtitatem interea colebat. 1[illegible]58, 20. 1668, 63, Adit Pariſios, ac [illegible] Anglis filio Galli filiam in uxorem. 531, 38. 1050, 5 Quanta fuerit ejus potentia. 1381, 1. Eligitur Archiep. Cantuarienſis. 533, 41. 712, 19. 1052, 21. 1382, 16. 1669, 11. [illegible]255. Ordinatur presbyter. 533, 50. [illegible]382, 37. A quo conſecraretur, contendunt Epiſcopi. 1382, 40 A W[illegible] conſecratur. 533 53. 1[illegible]52, 26. [illegible] 1669, 2[illegible]. Pallium accipit. 534, 2. 1383, 33. [illegible]tatu ſe abdicat. 534, 9. [illegible]12, 55. A[illegible] mores & habitum induit 1383 47. 1669, [illegible]. Rex eum oſculo excepit. 534, 37. 713, [illegible] Turonenſi interfuit. 1384, 1. Privilegia & jura Eccle[illegible] mordicus tenet. 1384, 31. 1669, 63. Ad inſtantiſſimam Regis petitionem Archidiaconatum Cantuarienſem Gaufrido Rid[illegible] concedit. 511, 61. 534, 41. Regni conſuetudines ſe [illegible] vaturum promittit, *ſalvo ordine ſuo,* &c. [illegible]383. 65. Tandem, ut Regis animum placet, & amicis ſatisfaciat, etiam clauſulam omittit. [illegible]5, 5 Mox a promiſſis reſilit. 1385, 65. Nec minis nec blanditiis diu flecti poteſt. 1386, 3. Denuo autem flectitur: 1386, 33. 167[illegible] 56. ſed facti eum ſerio pœnitet. 1388, 39. Comes Clarenſis ei reſiſtit. 535, 65. 71[illegible], 24. 1384, 42. Rex eum ſtomachatur. 534, 16 & 38 & 45. [illegible]37, 13 1058, 60. 1059, 2. Excommunicat Willielmum de Hemesford, Rege inconſulto. 536, 27. 711, 30. 713, 52. Actiones ejus malevoli obtrectatores apud Regem depravant. 1670, 29. De jure Eccleſiaſtico cum Rege ſermonem habet. 1670, 46. Mare adit, Rege inconſulto; ſed nautæ eum transportare non audent. 537, 11 1389, 2. Quodam adverſus ipſum querelam deferente, contra [illegible] eum reportat ſententiam. 53[illegible] 14. Rex, Concilio convocato, de multis eum accuſat; 1389, 29 & eorum quæ Cancellarius acceperat, rationem exigit; 1389, 52. Thomas ſe immunem a reddenda ratione, aſſerens, 1389, 61. Epiſcopos conſulit, quid facto opus. 1390, 1. Ejus oratio ad Epiſcopos, ut Regis arbitrio ſe committat, ſuadentes 1391, 40. Cruce coram Rege portat 1392, 2. Epiſcopi Papam appellant. 1392, 38. Proceribus & Epiſcopis de eo judicium laturis, ſe ſubtrahit. 1392, 62. Ab iis condemnatur. 537 22. Aliquamdiu per in Anglia clam moratus, in Galliam trajicit. 537, 50. 1393, 19. 1671, 4. Anglus a Gallo poſtulat, ne eum, utpote proditorem, recipiat: 1393, 65. Sed Gallus ejus votis nequaquam annuit. 1394, [illegible]9. Quid a Legatis Regiis contra Thomam fuerit dictum actumque in curia Pontificis R 1394. &c. Eorum oratio contra ipſum. 537, 60. Thomæ pro ſeipſo oratio; 538, 41. Alia. 2396, 62. Rex Franciæ e[illegible] 1396, 50. Agnoſcit ſe haud canonice fuiſſe [illegible], P[illegible] annulum Archiepiſcopalem tradit; 1369, 27. Quem Papa, colloquio cum Cardinalibus habito, ei reſtituit, [illegible]397, 53. atque eum Abbati Pontiniaci commendat. 1398 9. Avitarum Angliæ conſuetudinum obſervatores excommunicat. 53[illegible], 60. Ipſos ad Regem literæ. 541, 3. Literæ ſuffraganeorum ab eo ad P. R. appellantium. 541, 59. De eorum appellatione. 140[illegible] 7. Ejus reſponſio ad eam. 544, 50. Ejus ad Londinenſem literæ: 541, 59. A[illegible]. 549, 29. Præcipit Londinenſi, ut bona Eccleſiæ Cantuar[illegible] reſtituat. 545, 40. Papæ ad eum literæ. 54[illegible], 53 Quam benignus Rex [illegible] illi fuerit. 541, 29. Epiſcopi aiunt, plures ei [illegible] fuiſſe priuſquam Regius ei favor ablatus [illegible] 542, [illegible]0. Quod ille nunquam admiſit. 543, 30. Bona ejus confiſcantur. 545, 38. 1398, 25. 1671, 18. Amici proſcribuntur. 545, 35 Regis erga eos crudelitas. 1[illegible], 30. Rex vetat, ne quis cum donis vel ſcriptis viſitet, vel pro eo oret. 1398. 41. 1[illegible]. Judicium ſubire recuſat donec ſibi ſua ablata reſtituantur. 547, 1[illegible] 1149.

Pontiniaci humaniter excipitur. 547, 27. Quomodo ſe ibi geſſerit. 1400, 9. Se martyrem futurum, ex nocturna viſione colligit. 1401, 34. 1671, 38. Idem interdiu ipſi oranti Chriſtus voce ſua prædicit. 14 1, 55. Anglus Pontiniacenſibus minatur, ni Thomam favere deſinant. 1400, 55. 1671, 35. Gallus eum libentiſſime excipit, 1401, 12. & ſumptus per quadriennium ſuppeditat ei, 547, 29. 715, 54. in cœnobio S. Columbæ moranti. 1402, 3. Londinenſem Epiſcopum excommunicat, 549, 26. 716, 4. & Londinenſibus præcipit ut ab ejus communione abſtineant. 549, 50. Queritur quod Eboracenſis novum Regem coronarat; 1061, 60. 1065, 44. atque ipſum, cum Dunelmenſi, ſuſpendit, & duos alios excommunicat. 1062, 44. 1413, 29. 1672, 23. Papa Regem per literas & Legatos monet ut Thomam recipiat. 549, 1. 550, 9. 1400, 48. 1402, 21 & 46. Somnium ipſius pridie quam Legati eum convenerint. 1403, 1. Coram Rege Galliæ ſe Henrici pedibus advolvit, ejus ſe committens arbitrio, *ſalvo honore Dei*. 1405, 5. Hac clauſula Henricus ſupra modum offenſus, 1405, 34. tamen reſtitutionem & favorem ei offert. 1405, 53. Rex Galliæ & magnates adſtantes ei ſuadent ut *honorem Dei* reticeat; 1406, 3. ſed neutiquam perſuadent. 1406, 17. Eum igitur, ut arrogantem & obſtinatum, deſerunt. 1406, 21. Verum Rex Galliæ facti pœnitens, veniam & abſolutionem humillime orat, omnia ei offerens: 1406, 40. Thomæ prudentiam & conſtantiam prædicat. 1407, 2. Quæ Henrico retulerit, miranti cur hoſpitium Thomæ adhuc præberet. 1407, 13. Legati alii (Gratianus ſcilicet & Vivianus) a Papa miſſi, 1407, 46. inter ſe diſcordant, & re infecta redeunt. 550, 40. 1407, 63. Rex Franciæ Thomam Henrico reconciliare nititur. 550, 61. 1062, 2. 1408, 11. 1671, 45. Petitio Thomæ 551, 18. 1408, 19. plenum Regis aſſenſum non obtinet. 551, 37. Rex oſculum illi abnegat. 551, 54. 552, 48. 711, 54. 1062, 3. 1408, 29. 1672, 13. Rex ei ſtapham tenet. 552, 60. 1412, 48. Rothomagenſis Archiepiſcopus pacem inter ipſos componit. 551, 61. 1412, 33. Thomas in Angliam redit. 553, 12. 1062, 37. Epiſcopi ſuſpenſi ei redituro inſidiantur. 1413, 22. Eorum ſatellites cum eo expoſtulant, 1413, 62. & Regis nomine poſtulant ut Epiſcopos ſuſpenſos & excommunicatos abſolvat: 554. 42. 1414, 3. ipſos tamen abſolvere non vult. 554, 50. 555, 26. 1414, 8. Ad Papam ſcribit. 554, 28. Tendens ad videndum novum Regem, jubetur reverti. 554, 61. 1424, 24 Sermonem habet ad populum. 555, 7. Duos excommunicat. 555, 11. Epiſcopi ſuſpenſi eum apud Regem accuſant. 1414, 32. Rege graviter commoto, quatuor aulici de Archiepiſcopo interficiendo conjurant. 1414, 40. Ad facinus patrandum in Angliam veniunt: 1414, 52. Eorum cum Thoma colloquium. 555, 23. 1415, 3. Invitus Eccleſiam adit: 1415, 56. 1672, 48. Sed eam ingreſſus, fores occludi non patitur. 1672. 54. Interficitur. 555, 18. 1064, 1. 1415, 51 &c. 1673. Populus eum quam fuerit veneratus. 1416, 60. Monachali habitu ſub pontificali utebatur. 1417, 10. Veſtes ejus ſingillatim recenſentur. 1673, 38. Sepelitur. 556, 24. 1296, 41. Quamdiu fuerit Archiepiſcopus. 717, 56. Quo anno & die mortuus fuerit. 1418, 38. Dies Martis ei ominoſus. 556, 14. 711, 60. Cauſa mortis ejus. 2400, 38. Carmina de ejus morte. 1064, 30. 2394, 53 Papa interfectores ejus excommunicat. 557, 17. Eorum Nomina diſticho comprehenſa. 1063, 34. Latent apud Knareſburgh. 557, 21. 1064, 50. Fragmenta ciborum quos comedebant, reſpuebant canes. 1064, 58. Archiepiſcopus Senonenſis Papam ad ejus cædem vindicandam incitat. 557, 53. 1066, 44. Idem facit Rex Franciæ, 1065, 5. & Comes Bleſenſis. 1065. 31. Henricus ejus mortem acerbiſſime deplorat. 1064, 61: Ejus encomium: 1416, 48. 1428, 15. 1668, &c. Mores, & virtutes. 1669, 37. Ejus verſiculus propheticus. 1545, 17. Ejus literæ ad Clarembaldum Abbatem. 1819, 7. Miracula. 557, 29. 560, 19. 1297, 15: 1417, 36. 1723, 7. Sanguis ejus mutis loquelam, ægrotis ſanitatem, vitam mortuis reddit. 1417, 58. Canonizatur. 569, 49. 722. 8. 728, 40. *Protoſigium Martyrum* vocatur. 1296, 50. Cantuarienſis Eccleſia, luctu & ſolitudine diu obruta, 558, 46. 1417, 28. in ſtatum priſtinum reformatur. 558, 64. 1421, 8. Thomæ ſoror fit Abbatiſſa. V. *Maria*. Honores Archiepiſcopo ab Henrico Rege, exhibiti. V. *Henricus* II, R. Gallo apparet. V. *Ludovicus* VII. Anglis Hieroſolymam verſus navigantibus apparens, fauſta ipſis promittit. 1175, 61. Clerico cuidam Cantuarienſi apparet. 1297, 63. 1418, 21. Andreæ puveri monacho apparens, ei gladium D. Petri porrigit, quo Baldewini conatibus reſiſtator. 1481, &c. Alius in ſomnis videt Baldewinum Thomæ caput amputare conantem. 1481, 35. Eccleſia in honorem ejus extruitur. 6 , 14. Sepulcrum ejus viſitatur, 600, 24 & 27. 6 4, 4 . 61 , 1 625. 8. 676, 6. 706, 1. 720, 1. 1126, 42. 1136, 14. 1140, 9. & donariis ornatur. 605, 7. 1140, 15. 1457, 12. 2255. Oblationes ibi oblatæ quomodo impendendæ. 631, 51. Auguſtinenſes cerebri ipſius & ſanguinis partem quomodo nacti. 1819, 63. Ejus tranſlatio: 1881, 28. 2259. 2428, 65. Sumtus ea occaſione facti. 2430, 20. Jubileus in ejus honorem obſervatur. 2 36, 17. 2145, 44. Quidam de eo ſcripſerint. 16 0, 11. 1673, 45.

Thomas de Bello-campo, Comes Warennæ. 2132, 42.

Thomas Bewchamp, Comes Warwicenſis, traditores a latere Regis avellere conatur. 2695, 61. 2702, 45. Eos proditionis inſimulat. 2713. 31. Ipſe perpetuo carceri damnatur. 2748, 2.

Thomas Bradwardyn, Archiep. Cantuarienſis. 2283. 2600, 15.

Thomas Brentingham, Epiſc. Exonienſis, unus e XIV Regni Præfectis. 2685, 61. 2687, 35.

Thomas Chillenden, Prior S. Trinitatis. 2199, 64.

Thomas de Cobham, Archiep. Cantuarienſis electus, Rege poſtulante, ad Wigorniam transfertur. 2533, 17.

Thomas Colwell, Abbas S. Auguſtini. 2117, 56. 2284. Ejus literæ ad monaſteria in diœceſi Cantuarienſi & Roffenſi. 2148, 55. Moritur. 2150, 17.

Thomas, Comes Gloceſtriæ. 2756, 51.

Thomas, Comes Lancaſtriæ. 2036, 67. 2055, 8. 2532, 51. Adam de Banaſtre ei bellum movet. 2533, 32. Tractatus inter ipſum & Clerum. 2535—2538. Cum Rege colloquitur. 2538, 62. Pax videtur inter ipſos redintegrata: 2534, 55. Sed Rex ſtatim eum bello proſequitur. 2539. 33. Obtruncatur. 2540, 6. 2541, 14. Quidam eum inter Divos numerant, 2540, 8. eumque peregrinationibus & donariis honorant: 2541, 39. Alii aliter de ejus meritis ſentiunt. 2540, 14. Ejus hoſtes infelicem exitum ſortiuntur. 2540. 13. 2542, 8. V. *Andreas de Harkeley*.

Thomas, Comes Nottingamiæ. 2702, 46. 2704, 46. Erat Comes Mareſchallus 2713, 52. Eum, jam Ducem Norfolciæ, ad duellum provocat Lancaſtrius 2749, 39.

Thomas de Corbridge, capellæ S. Sepulcri cuſtos. 1729, 1. Fit Archiepiſcopus Eboracenſis. 1728, 60. 2528, 35. Rex ei tres baronias aufert, quoniam notario ſuo capellam illam concedere noluerit. 1729, 28. Moritur. 1729, 44.

Thomas, Dux Surriæ. 2754, 24.

Thomas, Epiſc. Roffenſis. 2102, 13. Ejus literæ ad duos Abbates. 1975, 62.

Thomas Findone, Abbas S. Auguſtini. 1938, 18. 2274. Ejus literæ ad Robertum Archiepiſcopum Cantuarienſem. 1965 9. Archiepiſcopum excommunicat. 1979, 10. Moritur. 2009, 31.

Thomas, F. Regis Edwardi I naſcitur. 2528, 46.

Thomas Hunden, Abbas S. Auguſtini, benedicitur. 2290.

Thomas de Lyle, Epiſc. Elienſis, ob injurias Dominæ Wake illatas graviter mulctatur. 2620, 18. Juſtitiarii, qui contra eum ſententiam tulerant, excommunicantur. 2620. 32. Abſolvuntur. 2620, 14 & 48.

Thomas Poncy, vel Poucy, vel Poucyn. 2052, 62. 2063, 20. Eligitur Abbas S. Auguſtini. 2067, 6. 2182. Avenione benedicitur. 2067, 10. 2282. Orthodoxam opinionem tuetur de beatifica viſione, quamvis Papam & Cardinales adverſarios habeat. 2067, 41. Decimæ & quindenæ collector conſtitutus, 2068, 5. ob ſervi ſui fraudem & πλεονεξίαν mulctatur. 2068, 9. Moritur. 2081, 27.

Thomas, Prior S. Trinitatis. 1923, 53. Prioratu cedit. 1944, 45.

Thomas, Prior S. Trinitatis alius. 1944, 26.

Thomas Ruſhook, Epiſc. Ciceſtrenſis, Confeſſor Regius. 2696, 4. Ab aula pellitur. 2705, 40.

Thomas Sprot de Abbatibus S. Auguſtini ſcripſit. 1758, 9. Ad quod tempus hiſtoriam deduxerit. 1881, 32.

Thomas Stubs, autor libri De Archiepiſcopis Eboracenſibus. 1685. Quid eum ad ſcribendum impulerit. 1685. 17. Ex Hugonis hiſtoria plurima excerpſit. 1705, 43.

Thomas de Turberyle captus a Francis, 2500, 19. patriam ſuam Gallo prodere molitur. 2502, 62. Proditione patefacta, ſuſpendio necatur. 2504, 13.

Thomas de Veer, Comes Oxonienſis. 2132, 43.

Thomas Waleys de animabus ſeparatis opinionem [illegible], cui Papa & Cardinales c[illegible]dicunt. 2067, 21.

Thomas

Thomas de Woodſtoke, Edwardi III F. naſcitur. 2608, 32. Fit Dux Gloceſtriæ. 2608, 34 2675, 54 Ejus uxor. 2608, 34. Erat Comes Bokinghamiæ. 2633, 2. Fit unus e XIV Regni Præfectis. 2685, 60. 2687, 33. Ipſe aliique magnates, armata multitudine ſtipati, Londinium veniunt. 26,6, 61. Petunt a Rege ut ſeductores a latere ſuo amoveat. 2697, 36. Rex Londinenſes adverſus ipſos excitare conatur; ſed fruſtra eſt. 2698, 25. Literæ eorum ad Londinenſes, cauſam adventus exponentes, & conſilium & auxilium petentes. 2699, 24. Archiepiſcopus Cantuarienſis, Cancellarius, aliique, eorum ſocietati ſe adjungunt. 2700, 24. Rex eos humiliter accedentes amice excipit, 2700, 42. & diplomate ſuo eos excuſat. 2701, 5. Exercitum contra Ducem Hiberniæ congregant. 2702, 44. Quantum populus iis faverit. 2702, 48. Ducis Hiberniæ exercitu profligato, 2703. copias ſuas ad Urbem ducunt: 1704, 14. Regem conveniunt: 1704, 34. Et copias ſuas oſtendunt. 2704, 63. Aulicos ſuſpectæ fidei in cuſtodiam conjiciendos curant. 1704, 58. 2705, 12. Adulatores Regis partim incarcerant, 2706, 11. partim proſcribunt. 2706, 44. Eos proditionis accuſant. 2713, 48. Forma & capita accuſationis. 2714—2726. Dux in Galliam mittitur ſemel, 2741, 16. atque iterum. 2741, 22. Parliamentum Regis nomine celebrat. 2742, 11. Per inſidias Regis captus, & Caletum miſſus, ſuffocatur. 2747, 51. Erat Conſtabularius Angliæ. 2714, 2. 2747, 53. Rex ei, tactis ſacramentis, veniam commiſſorum conceſſerat. 1754, 42.

Thornegienſis Abbatia ab Edgaro condita. 359, 58 868, 29. ¶ Abbas: *Leofſius.*

Thorney, id eſt, Spinarum inſula, ubi Weſtmonaſterium ſitum, 1768, 30. D. Petro dilectus locus. 382, 42.

Thorp. V. *Walterus Gray.*

Thanetkeap, vel *Tuneſkeap*, in Thaneto inſula, unde dicatur. 90, 6. 1907, 8.

Thunor Ethelbertum & Ethelredum, Regios pueros, occidit. 87, 58. 19. 6, 39 Hinc a terræ abſorbetur. 89, 67. 1907, 1.

Ticulus, R. Orient. Anglorum. 745. 33.

Tilbertus, Abbas S. Auguſtini. 1777, 39. 2841.

Tilbertus, Epiſc. Haguſtaldenſis. 180, 11. 211, 35. 198. 46 797, 12.

Tilferdus, Epiſc. Haguſtaldenſis. 300, 25 & 56.

Tilredus, Abbas Hexcſhamenſis. 73, 41.

Tilredus, Epiſc. Lindiſfarnenſis. 14, 48.

Tinæ fluvii mira inundatio. 103, 59.

Tinemuthenſis Eccleſia. V. *Dunelmum.*

Tithinga. 818, 65.

Tituli quibus turgent Orientalium literæ. 509, 29. 596, 40 621, 55.

Tocca. V. *Tatta.*

Toll, quid. 2030, 54.

Toloſæ Comes. V. *Hæreſis.* Toloſæ ſuburbia incenduntur. 2601, 63.

Tonitrua magna. 559, 18 708, 42. 716, 41. 1189, 28. 1397, 34. 2431, 10. 2460, 8. 2467, 65. 2624, 15.

Topclyve, caſtellum. 1093, 45.

Torneamenta per Angliam inſtituta: 676, 9. 1261, 9. apud Berwicum: 2597, 27. 2580, 60. inter Vaſcones & Francos: 2607, 27. inter quatuor Anglos & totidem Francos. 2706, 53 Hujuſmodi ſpectaculis quomodo laſcivæ feminæ interfuerint. 2597, 43. Eorum uſus. 1261, 19. Quomodo Deus ſe ludis his offenſum oſtenderit. 1598, 8. Pontificum Rom. decretis prohibentur. 1261, 24. 1453, 29. 2408, 65.

Torquatius. 450, 23.

Toſtius Danus, Comes Huntingdonenſis, a Siwardo occiditur. 946, 4.

Toſtius, Godwini F. Comes Northumbriæ. 34, 46. 35, 62. 187, 61. 190, 26. 192, 62. 204, 44. 477, 23 Edwardi Confeſſoris de eo vaticinium. 394, 11. 948, 16. Ejus audax oratio pallium pro Aldredo Eboracenſi a Papa vel invito extorquet. 932, 22. 2336, 37. Miniſtris Haroldi fratris detruncatis, eorum membra in vaſa vini Regi parati injicit. 948, 23. 2337, 19. Northumbrenſes eum abigunt. 2337, 26. De Anglia expellitur. 193, 14. 948, 32. Vectam inſulam, aliaque loca, deprædatur. 193, 52. 958, 49. 2339, 40. Edwinum & Morkarum, Comites, ſuperat. 2339, 53. Eboracom capit. 194, 20, 958, 64. A fratre Haroldo vincitur & occiditur. 194, 41. 394, 37. 959, 5. 2339, 57.

Totca, vel Tocca, Epiſc. Merciorum, 100, 55. 106, 17.

Toweſtria condita. 834, 26.

Trajani Imp. anima ab inferis quomodo liberata. 436, 25.

Traubbaſton. 2494, 49. 2559, 64. 1606, 43. 2626, 36.

Tranſubſtantiatio panis Euchariſtici oculis corporeis percipitur. 389, 7. 949, 19 2651, 29. Tranſubſtantiationis doctrina. 2654. 67. An ulla fuiſſet Tranſubſtantiatio, ſi in triduo mortis Chriſti fuiſſet conſecratio. 2467, 29.

Tremerin, Epiſc. de S. David. 188, 44 461, 7.

Trenta, fluvius, per aliquot horas exſiccatur. 232, 44. 2003, 63. 2379, 16.

Treſk, caſtellum Rogeri de Molbray, obſidetur. 578, 13. 588, 27.

Treugæ. V. *Induciæ.*

Tributum per capita collectum. 2632, 66. 2633, 9.

S. Trinitas, nulla figura repræſentanda, 2708, 16. Ejus myſteria curioſius non diſquirenda. 2360, 21. S. Trinitatis feſtum quando & a quo inſtitutum. 1383, 21.

S. Trinitatis Eccleſia, Cantuariæ, dedicatur. 504, 65. 1799, 12. Monachi primum, 1780, 67. Canonici poſtea illic vivebant. 1778, 55. Hi rurſus locum cedunt monachis. 1780, 62. Archiepiſcopus Cantuarienſis hujus cœnobii Abbas eſt. 1523, 54. Monachorum multitudo. 1520, 15. 2654, 63. Pene omnes tempore Ceolnochi mortalitate abſumti. 1643, 6. Monachi luxui dediti. 781, 29. 2362, 60. Quæ pro chriſmate ab Auguſtinenſibus extorſerint. 1797, 29. V. S. *Auguſtini Eccleſia.* Ludovicus VII, R. Franciæ, multa iis donat. 1140, 26. Valor hujus monaſterii. 2164, 52. Henricus II de Priore queritur quod vellet in Anglia eſſe alter Papa. 1468, 8. Johannes R. repulſam a monachis paſſus, eos clauſtro ejicit. 2415, 25. Ob ſubſidium Edwardo I negatum, ad mendicitatem rediguntur. 1965, 60. ¶ Priores: *Ceolnothus; Agilnothus; Odo; Alanus; Honorius; Rogerus de Norreis; Gaufridus; Benedictus; Oſbertus de Briſtol; Conradus; Elmerus; Jeremias; Walterus Durus-dens; Walterius; Wibertus; Herlewinus; Thomas; Thomas; Henricus; Ricardus Oxendenus; Ricardus; Thomas Chillenden.*

Tripolis terræ motu ſubruitur. 1049, 63.

Triſtia. 367, 33.

Trogus Pompeius. 432, 5.

Trumbertus. V. *Tunbertus.*

Trumwinus, Epiſc. Pictorum. 38, 41. 441, 38. 791, 24. 793, 16. 1638. 64.

Trunhere, Epiſc. Merciorum. 772, 36.

Tuda, vel

Tudda, Epiſc. Lindiſfarnenſis. 3, 40. 193, 26. 789, 18.

Tunbertus, Epiſcopus Haguſtaldenſis. 5, 5. 286, 23. 295, 23. 441, 37. 1638, 63. Vocatur Trumbertus. 793, 24.

Tunbertus, Epiſc. Wintonienſis. 811, 62.

Tunbrigienſe caſtrum a Willielmo II conſtringitur. 215, 19 489. 21. 985, 54.

Tunerunenſis, vel Tunnurenſis. V. *Victor.*

Tunica Chriſti. V. *Chriſtus.*

Turbo ingens Londini 217, 8. Welesburnæ. 1355, 9. V. *Ventus.*

Turci imperium in Aſia adipiſcuntur. 962, 55. Prophetia de iis. 642, 40.

Turchiandus Uchtredum interimit. 81, 10. 172, 50. 204, 16. Ab Aldredo Uchtredi F. ipſe interimitur. 81, 26. 204, 32.

Turgeſius, Norwagenſium Dux, Hiberniam occupat. 1074, 37. Puellarum dolo occiditur. 2074, 56.

Turgotus monachi hiſtoria. 206, 50. Fit Prior Dunelmenſis. 53, 54. 207, 46. 1713, 1. Ipſi & ipſius ſucceſſoribus Archidiaconatus officium & prædicandi per totum Epiſcopatum munus imponitur. 54, 48. 986, 31. Fit Epiſcopus S. Andreæ. 207, 50. 232, 29. 1713, 2. Moritur. 237, 6.

Turkillus, Danus. 166, 64 170, 7. Cantuariam obſidet, capit, vaſtat. 888, 38. Orientali Angliæ præficitur. 276, 40. 466, 59 906, 12. 1317, 35. Anglia exigitur. 177, 45.

Turonenſis. V. *Gregorius.*

Turris Londinenſis, muro cincta. 995, 3. Turris lignea ad caſtellum oppugnandum erecta: 250, 46. 2404, 40. vocatur **Trauwers** 1361, 12.

Turſtinus, Abbas Glaſtonienſis, monachos ſuos trucidat. 212, 24 758, 45. 978, 19. 2352, 6. Abbatia privatus, 212, 47. 978, 40. 2352, 25 eam argento redimit. 212, 52. 978, 43. 1352, 18.

Turſtinus, Abbas Perſcorenſis. 213, 1.

Turſtinus, vel Turſtanus, vel Thurſtinus, Archiepiſcopus Eboracenſis. 79, 41. 236, 32. 266, 36. 502, 24. 504, 8. 2379, 36. Ejus character. 1714, 1. Encomium. 306, 52. Se Cantuarienſi ſubjectionem debere, nequaquam concedit: 237, 30. 1003, 30. 1661, 5. Igitur a Cantuarienſi conſecrationem obtinere nequit. 502, 32. 2006, 8. 2714, 37. Rex illi graviter interminatur, ni profeſſionem faciat. 1714, 48. Epiſcopatum dimittit: 1661, 25. 1714, 56. 2379, 38. Sed mox eum facti pœnitet. 1661, 20. Paſchalis P. R. Regi & Cantuarienſi ſcribit, ut Turſtinus reſtituatur & conſecretur. 1714, 61. 2379, 43. A Calixto P. R. conſecratur.

240, 33. 503, 36. 1008, 8. 1661, 35. 1715, 39. 2379, 62. Quapropter Rex ei reditum in Angliam interdicit. 241, 50. 1008, 10. 1661, 39. 1715, 54. Papa & Cardinales eum ſummo cum amore complectuntur. 1716, 8. P. R. Regem pro eo interpellat, ſed fruſtra: 141, 63 &c. 1008, 18. Jubet Regem ut eum reſtituat, 242, 28. 1014, 10. 1716, 54. & ſacra per totam Angliam celebrari vetat, donec Turſtinus ſine profeſſionis exactione in ſuam Eccleſiam fuerit admiſſus; 244, 36. Regique ipſi & Cantuarienſi interminatur. 2380, 1. Tandem igitur Turſtinus admittitur. 244, 46. 1014, 3. 2716, 57. Compoſitioni pacis inter Anglum & Gallum interfuit. 1716, 60. Glaſguenſem Epiſcopum, quoniam ſubjectionem ipſi nollet profiteri, ſuſpendit. 245, 50. De ipſo & reliquis Scotiæ Epiſcopis coram Papa queritur. 1719, 21. Subjectionem Sancti-andreani & omnium Scotiæ Epiſcoporum exigit. 251, 14. 1619, 29 & 64. De paritate cum Cantuarienſi contendit. 504, 33. 1016, 2. 2664, 1. V. *Willielmus de Curbellio.* Cruciger ejus extra capellam Regiam ejicitur. 504, 37. 1016, 5. 1664, 5 1719, 57. Quam contumeliam ei factam, Rex & Papa ægre ferunt. 1720, 14. A Cantuarienſi ad concilium vocatus, venire recuſat. 1720, 9. Ejus literæ de Anſelmo Abbate S. Edmundi. 506, 66. Ejus præcipue opera Scoti profligantur. 262, 46. 320, &c. 337, 11. Qualiter Epiſcopatum geſſerit. 267, 10. Quos Epiſcopos ordinaverit. 1720, 21. Qualiter Canonicis ſuis providerit. 1720, 37. Canonicis Hagustaldenſibus multa largitur. 307, 5. Cœnobia ab ipſo vel condita vel ditata. 267, 27. 2385, 57. Fontanenſe monaſterium fundat: 1028, 27. Quod factum ejus Rogerus pro gravi delicto reputat. 1142, 45. Radulfi Cantuarienſis contra ipſum epiſtola. 1735—1748. Nudus corporalem diſciplinam ſuſcipit. 267, 47. Monaſticum habitum ſumit. 267, 56. 1018, 19. 1720, 65. Moritur. 268, 1. 1728, 1. Poſt obitum Archidiacono ſuo apparet. 268, 4. Corpus ejus & veſtimenta per multos annos incorrupta durant. 268, 11. 1350, 26. 2385, 60.

Tuſciæ civitates. 1221, 47.

Tuſculana urbs diruitur. 659, 64. V. *Clemens* III.

Tuſſis totum orbem concutiens. 579, 46.

Tuthredus. V. *Cuthbardus.*

Twelfhindi juramentum æquale juramento ſex villanorum. 846, 24.

Tydfridus, Epiſcopus Dammoc2. 2212, 24.

Tyhtbyſig, accuſationibus infamatus. 894, 7.

Tyrannicæ Regum Angliæ conſuetudines. 2021, 49. 1024, 20.

Tyrus a Conrado ſtrenue defenditur. 643, 27. Saladinus ab ea diſcedit. 1146, 61.

V.

VAcarius, cauſidicus. 1665, 32.

Vaccæ candidæ indiciis Kenelmi cædes innoteſcit. 777, 42.

Vadimonium. De ejus tranſgreſſione lex. 821, 63.

Vagi & mendici. 2738, 1 & 23.

Valentinus, P. R. 449, 34. 2237.

Valerius Maximus. 431, 9.

Valor cleri in provincia Eboracenſi, 2164, 33. Cantuarienſi. 2164, 27. V. *Cantuar. Archiep.*

Ubertas magna & inſperata. 606, 36.

Uchtredus. V. *Vibredus.*

Uctredus, Dux Galewenſium, cum fratre Gilberto, turbas movet in Scotia. 1092, 29. Gilbertus eum miſere trucidat. 1092, 50. Angliæ Rex licentiam ejus necem ulciſcendi Scoto concedit. 1105, 58. Gilbertus pacem cum Rege facit. 1116, 56.

Vecta, inſula. 138, 28. 1691, 37. Ultima e regionibus Britanniæ ad Chriſtum acceſſit. 799, 18. Ad Epiſcop. Wintonienſem pertinet. 774, 61. Datur Ethelwoldo, Regi Auſtralium Saxonum. 798, 29. Dacorum ſæpe fuit rec. peculium. 163, 51. 164, 37. 166, 14. 167, 8. 881, 56. 886, 59. 887, 47.

de Vectigalibus leges. 897, 55. 898, 15. 2576, 40.

de Venandi libertate lex. 931, 30.

Vendendi extra patriam non ſunt Chriſtiani. 902, 48. 912, 57.

Veneficæ, finibus abigendæ. 912, 65.

Veneni expers Hibernia. 1072, 50. Ejus rei cauſa. 1073, 31.

Venetiam ſubigit Pipinus: 448, 15. reddit Carolus M. 448, 17.

Ventus ingens. 115, 43. 157, 16. 217, 8. 228, 58. 245, 29. 599, 28. 987, 44. 1444, 2. 2152, 15. 2164, 25. 2430, 30. 2444, 22. 2605, 44. 2607, 13. 2626, 10. V. 1355, 7.

Venus annulum ſponſalitium nacta, conjuges ab amplexu prohibet. 471, 11. 950, 65. 2335, 19.

Vermes talpis ſimiles annonam in Hibernia abſumunt. 832, 64.

Veronicæ ſudarium effigiem Dominici vultus impreſſam habens. 1221, 26.

Veſtes, aut negligentis animi aut vani indices. 1042, 41. 2389, 36. Confuſio & luxuria in veſtitu, 2729, 33. lege prohibetur. 2729, 42.

Vetus, vel Senex, de Monte, cur ſic dictus. 1268, 38. Aſſiſini ejus ſubditi, ei quam obedientes: 1243, 52. 1268, 61. Injurias quomodo ulciſcantur: 1253, 5. 1268, 49. Vocantur gentis *Altæ matricis.* 1243, 51. Ejus literæ ad Ducem Auſtriæ, de cæde Conradi Marchionis; 680, 42. 1252, 66. & ad Principes Europæ, de eadem. 1268, 46.

Vexilla duo, rubeum & cæruleum, concertantia in aere videntur. 2608, 57.

Uffa, R. Orientalium Anglorum. 745, 33.

Viæ quatuor principales in Anglia. 2357, 34. Lex de iis. 2356, 57.

Vicarii qui contra Perſonas, ſeu Rectores, ſe erigunt, quomodo puniendi. 1431, 6. Decimæ portionesque Vicariis aſſignatæ. 2088, 39. 2089: 34. 2090, 18. 2091, 29. 2093, 51. 2096, 49. 2098, 1. 2101, 7. 2103, 59. 2104, 52. 2108, 48. 2109, 37. 2111, 56. 2115, 59. Onera a Vicariis ſubeunda. 2089, 1 & 59. 2090, 41. 2093, 22. 2094, 19. 2099, 21. 2105, 38. 2110, 1. 2121, 56. 2126, 23.

Vicecomites officia pecunia coguntur redimere. 1161, 21. De eorum electione. 2719, 61. 2749, 66. 2751, 8.

Vicetas, Imp. CP. 1337, 54.

Victor II, P. R. 477, 20. 2247.

Victor III, P. R. 2249. 2352, 38. Veneno perit. 978, 55.

Victor Tunetunenſis, vel Tunnunenſis, Hiſtoricus. 432. 20.

Viduæ intra annum non nubant. 930, 31. Nimis cito non velandæ. 930, 41.

Vigebertus. V. *Egebertus.*

Vigiliis quam deditus fuerit Bernardus. 1042, 17. 2389, 22. Cur in Normannia vigiliæ circa funera celebrentur. 857, 9.

¶ S. Vincentii Abbas: *Willielmus.*

Vindictæ Divinæ exempla. 176, 2. 177, 4. 218, 40. 225, 14 &c. 277, 2. 313, 11. 395, 10. 451, 10. 476, 45. 669, 3. 678, 23. 752, 23. 770, 26. 778, 18. 793, 39. 883, 57. 889, 28. 907, 16. 908, 15. 913, 39—61. 980, 27. 996, 28 & 49. 1002, 40. 1010, 25. 1012, 67. 1014, 43. 1092, 66. 1150, 36 & 47. 1261, 61 &c. 1278, 11. 1588, 64. 2400, 5. 2409, 43. V. *Parricidii, & Sacrilegium.*

Vinea juxta Cantuariam plantata. 2036, 25.

Virorum illuſtrium, qui Hiſtorias ſcripſerunt, Catalogus. 431.

Virtutis calcar, nobilitas. 350, 34. Animæ rationali naturaliter ineſt & virtutis amor, & vitiorum odium. 347, 10. Virtus in Principe laudanda magis quam in privato. 348, 13.

Viſitantibus parochias ſuas Archiepiſcopis, Epiſcopis, Cardinalibus, Archidiaconis, &c. quæ pompa permittatur. 1456, 2.

Vitalianus, P. R. 439, 16. 1637, 14. 1695, 35. 2231.

Vitam ſceleſto qui aufert, confert beneficium. 2328, 50.

Vitas illuſtrium virorum legere, utiliſſimum. 369, 32.

Vitium. V. *Virtus.*

Vitreæ feneſtræ. 1694, 43.

Vivianus, P. R. Legatus, ſine Regis licentia in Angliam applicat. 1110, 60. 1434, 5. Jurare cogitur, ſe nihil contra Regem Regnumve tentaturum. 1111, 5. Legatione fungitur in inſula *Man*, 1112, 14. in Hibernia; 1111, 17. & in Scotia. 1111, 50.

Ulf, Epiſc. Lincolnienſis. 187, 7. Exſulat. 944, 26.

Ulfketel, Dux Orientalium Anglorum fortiſſimus. 165, 40. A Dacis vincitur. 885, 41. Occiditur. 905, 21.

Ulſus, Haroldi Regis F. a Roberto Normanno liberatus armis militaribus ornatur. 214, 25. 488, 62.

Ulnas caſtigat Henricus I. 1375, 5. Ferreas fieri jubet Ricardus I. 1258, 35.

Ulricus, vel Olricus, Cardinalis, P. R. Legatus. 232, 37. 1712, 50.

Unfredus de Bonn, Regis Conſtabularius Comitem Leiceſtriæ capit, ejuſque copias ſternit. 2189, 43. Berwicum comburit. 1089, 35.

Unfrithland

Unfrithland, hoſtilis terra. 900, 11.
Unfrithmannus, pacem non habens, hoſtis. 900, 16.
Ungeld, inſolutus. 900, 20.
Univerſalis Epiſcopi titulus a nemine uſurpandus. 433, 48.
Unius, Abbas S. Edmundi primus. 892, 36. 914, 3.
Unuſt, R. Pictorum. 105, 56.
Unwona, Epiſc. Merciorum. 2219, 47.
Volare conatur Oliverus quidam monachus. 2338, 10.
Vortiporius, R. Britonum. 1154, 32.
Vota occulta pueri vel puellæ, irrita. 1000, 56.
Urbani nomen Hieroſolymis fatale. 1146, 7.
Urbanus, Epiſc. Glamorgacenſis. 230. 51. 500, 48.
Urbanus II, P. R. 978, 59. 2249. 2353, 2. Clementem Antipapam paſſus. 490, 40. 982, 37. 2353, 31. Ejus literæ ad Thomam Eboracenſem. 1707, 1. Ab Anglis non agnoſcitur. 219, 57. 494, 54. 1658, 43. Concilia cogit. 222, 26. 224, 7 & 19. 492, 15. 1659, 32. Regem Franciæ excommunicat. 491. 16. Chriſtianos ad bellum ſacrum incitat. 222, 26. 992, 47. 2363, 60. Moritur. 224, 49. 994, 63.
Urbanus III, P. R. 629, 30. 1478, 12. 2257. 2398, 42. Gravis inter ipſum & Imp. diſcordia. 1475, 25. Pax inter eos fit. 1507, 20. Literæ ejus ad B. Cantuarienſem & ſuffraganeos: 628, 52. Aliæ ad Cantuarienſem 631, 37. 635, 6. V. *Baldewinus*. Literæ ejus ad Abbates quoſdam de injuriis quas Baldewinus monachis ſuis intulerat: 1492, 54. 1495, 33. 1839, 30. Aliæ ad duos Epiſcopos & duos Abbates. 1508, 44. Literæ Archiepiſcoporum & Epiſcoporum Germaniæ de quibuſdam ab Urbano ad gravamen Imperii factis. 632, 30. Literæ ejus ad clerum Anglicanum, de Eccleſia Hakentonienſi: 1496, 46. ad Henricum II, ut Eccleſiam Cantuarienſem foveat, & Baldewinum ab injuriis ei inferendis revocet. 1509, 62. Privilegia ab eo Auguſtinenſibus conceſſa. 1838, 23. Moritur. 2147, 3. 1510, 49.
Urbanus IV, P. R. 1726, 41. 2279. 2436, 64. Ejus literæ ad Abbatem S. Auguſtini. 1904, 58. Mori. 2452, 28.
Urbanus V, P. R. 2283.
Urbanus VI, P. R. eligitur. 2631, 59. Epiſtola Cardinalium de ejus electione ad Imp. miſſa. 2632, 1. Poſt hunc neminem pro Papa habendum, dixit Wicliſus. 2650, 34. Antipapam habet Clementem: 2285. 2632, 59. contra quem concedit Cruciatam Epiſcopo Norwicenſi. 2660, 9. Clerus Angliæ & clerus Franciæ diſceptant, uter Papa potiori jure cathedram Petri occupet. 2742, 23. Angli Urbano favent. 2657, 31. Obſidetur. 2657, 51. Ejus literæ ad Epiſc. Wintonienſem. 2155, 33. Willielmo electo Abbati S. Auguſtini confirmationem impertiri negat niſi comparuerit. 2188, 4. Jubileum cum trigeſimo-tertio quoque anno repetendum decreverit. 2195, 49.
Uſura, clericis interdicta. 254, 19. 327, 66. V. *Clerici*.
Uthredus, Epiſc. Clamorgacenſis. 1803, 40.
Uthredus, Epiſc. Lindisfarnenſis. 26, 7. Vocatur Getredus. 155, 39.
Uthredus, vel Ucthredus, Comes Eboracenſis, vel Northumbriæ. 28, 29. 80, 25. 204, 12. 891, 59. Alduni Epiſcopi filiam terris eccleſiaſticis dotatam ducit: 79, 60. Qua dimiſſa, 80, 16. Ethelredi R. filiam ducit. 80, 26. Scotos, Northumbriam vaſtantes, vincit. 80, 4. Cnuto adverſus Ethelredum auxilium negat. 80. 63. Obtruncatur. 823, 34. V. *Turebrandus*. Ejus poſteri & ſucceſſores. 80, 27. 81, 15. 204, 19.
Vulcaniæ inſulæ. 1011, 22. 1175, 18.
Vulcani ollæ, prope Siciliam, damnatorum locus. 461, 21.
Vulnus huic vel illi corporis parti qui inflixerit, qua mulcta feriendus. 827, 7.
Uxori major in lecto licentia quam concubinæ. 857, 22. Uxoribus viduari nolunt clerici. 209, 14. Uxoratos ſacerdotes ab officio removet Hildebrandus. 486, 10. Quantum inde ſchiſma in Eccleſia. 486, 21. V. *Clerici*.

W.

WAda, Dux Suthriæ. 140, 2.
Walchelinus, vel Walkelinus, Epiſc. Wintonienſis. 57, 13. 202, 26. 223, 30. 483, 8. 491, 28. 968, 33. Monachos extrudere & clericos introducere conatur. 2363, 18.
Walcherus, vel Walkerus, ex clericali ordine electus Epiſcopus Dunelmenſis. 41, 64. 203, 37. 969, 53. Monachos impenſe fovet. 43—46. Fit Comes Northumbriæ. 46, 34. 205, 15. 209, 50. Servos ſe inſolenter gerentes non coercens, populum irritat. 46, 30. Eum martyrem futurum, prædicitur. 569, 54. 2347, 43. Ejus cædem prædicit quidam de morte reviviſcens. 47, 26. Occiditur 48, 27. 204, 25. 210, 25. 977, 32. Rex ejus cædem ulciſcitur. 48, 52. 211, 59. 977, 49.
Walſtoc, Epiſc. Herefordenſis. 774, 59.
Waleranmus, Comes de Mellent. 209, 27. 1030, 41. Ejus character. 2030, 42. 1351, 66. 2386, 23.
S. Walalei corpus, venii obtinendi cauſa, profertur. 2340, 49.
Waltonæ caſtellum. 573, 48. Deſtruitur. 588, 26.
Walleſus, Prior Ciſtamenſis. 271, 14.
Wallia olim Cambria dicta. 2484, 27. Flandrenſes e Northumbria illuc transferuntur. 234, 48.
Wallici, ſeu Wallenſes, ſeu Wallani, unde dicti. 725, 8 Antiquorum Britonum ſunt reliquiæ. 1047, 65. Poſt primam converſionem nunquam a fide totaliter defecerunt. 725, 16. Eorum Reges quando defierint. 989, 35. Eorum inſtrumenta muſica. 1075, 46. Vetulæ inter eos leporinam formam induere ſolitæ. 1076, 13. Athelſtanus eos vectigales facit. 2321, 18. Regi Angliæ fidelitatem jurant. 192, 28. Haroldus eos domat. 2336, 61. Prope caſtellum Matildis ab Anglis vincuntur. 703, 61. Jugum Normannicum excutere conantur. 991, 35. Rebellant Willielmo II; 220, 34. 221, 66. 2366, 6. Henrico I; 1023, 58. Stephano; 2340, 59. Henricus II adverſus eos proficiſcens, multos e ſuis amittit. 1380, 24. Nonnulli ex iis miſere mutilantur. 223, 38. Ceſtrenſem Comitatum depopulantur. 245, 18. Rebellant Regi Johanni; 2420, 61. Henrico III; 2443, 37. Edwardo I. 2463, 15. V. *Edwardus* I. Angliæ leges iis imponuntur. 2463, 46. Anglorum ritu vivere incipiunt. 2471, 45. Pactum inter Lewlinum eorum Principem & Henricum III. 2436, 36. Primogeniti Regum Angliæ Principes Walliæ conſtituuntur. 2435, 66. 1977, 26. ¶ Walliæ Reges & Principes: *Camber*; *Cadvallo*; *Cadvaladius*; *Cadvallanus*; *David*; *Griffinus*; *Owinus*; *Rees*; *Reſus*; *Nunnenus*; *Griffinus*; *Lewlinus*. V. *Britones*.
Wallingfordiæ caſtrum fundatur. 1034, 7. A R. Stephano diu, ſed fruſtra, obſidetur: 2362, 9. Iterum. 2372, 17.
Walo, poeta. 1016, 53.
Walteri Gisborntenſis hiſtoria de morte Ricardi I. 1278, 19.
Walterius parvus, Prior S. Trinitatis. 1304, 45. 2367, 23 A quo & quare fuerit depoſitus. 1312, 1323. 1367, 51 &c. Silveſtri Abbatis S. Auguſtini benedictionem impedit. 1811, 44. Incarceratur. 1812. 48.
Walterus, Abbas Bexleienſis. 1665, 60.
Walterus, Abbas Eveſhamienſis. 228, 63. Eum futurum Abbatem, ex ſortilegio quodam prædictum fuerat. 2363, 33.
Walterus de Conſtantia, vel Conſtantiis, Sigillifer. 514, 34. 568, 3. 609, 66. 618, 48. 1060, 3. Fit Epiſc. Lincolnienſis. 615, 21. 1464, 9. Archiep. Rothomagenſis. 619, 2. 626, 1. In Angliam venit. 631, 61. Ipſi & collegis quatuor Regni cuſtodia, dum Rex redierit, committitur. 659, 23. 1194. 38. 2404, 19. Blienſis ei mandat, ne Cantuariam, ipſo inconſulto, adeat: 660, 56. 2223, 14. vocatque eum *Archipræſulatum*. 1231, 13. In Alemanniam tranſit. 671, 54. Ipſe cum aliis datur obſides pro lytro Ricardi I ſolvendo. 672, 17. 1256, 60. Redit. 673, 37. 1261, 60. Literæ ejus ad Decanum Londinenſem, de redditibus Cleri Normannici reſtitutis. 677, 13. Ricardus I. eum illicitis fidejuſſionibus involvere conatur. 686, 30. Angli & Galli verſutias ut declinet, Cameracum venit. 687, 38. Ejus literæ ad Decanum Londinenſem, de eo negotio. 686, 19. R. Franciæ eum literis revocat. 688, 28. 689, 1. Anglus ei amice ſcribit. 688, 37. Gallus gratiam & ablatorum reſtitutionem pollicetur; 689, 1. eumque ſummo cum favore tractat. 689, 58. Ex adverſis quid fructus perceperit. 689, 30. Uterque Rex ipſi & ſuis plenam injuriarum compenſationem promittit. 691, 28. In Eccleſiam ſuam ſolenniter recipitur. 692, 43. Queritur de injuria Eccleſiæ Rothomagenſi ab Anglo illata. 694, 57. & de ſuperbia & inobedientia Lexovienſis Epiſcopi. 695, 34. Pro manerio Andeliano &c. Ricardus ei Diepam &c. concedit. 698, 13. 1275, 25. 1597, 45. Pax inter eos redintegratur. 697, 54. Permutatio manerii &c. a P. R. confirmatur. 702. 39. Sanguis depluit ſuper ædificantes turrim apud Andeleium, *Gaillard* vocatam. 703. 47. 1276, 4.
Walterus Durus-dens, Prior S. Trinitatis. 2367, 4. Fit Epiſc. Ceſtrenſis ſeu Lichfeldenſis. 1039, 55. 1311, 66 2367, 6. 1165, 46.
Walterus, Epiſc. Norwicenſis. 2454, 42.

Walterus

Walterus, Epiſc. Roffenſis. 532,43. 595, 11. 614,46. 1039, 56. 1362, 27.
Walterus Eſpec quæ monaſteria condiderit. 338,13. 1028,47. 2371,38. Ejus virtutes, pietas, corporis habitus, &c. 337, 55. Oratio ad milites. 339,4.
Walterus de Fontibus. V. *Philippus, C. Flandrenſis.*
Walterus de Gant. 337,30.
Walterus Giffard, Epiſc. Bathonienſis, ad Eboracenſem cathedram evehitur. 1726,59. Vocatur Willielmus, ſed falſo. 2454,48.
Walterus Gray, Epiſc. Wigornenſis, ad Eboracum transfertur. 1724,49. 2426, 50. Thorp villam emit, & ſucceſſoribus relinquit. 1724, 56. Eccleſiæ ſuæ XXXII capas donat. 1725,12. Certum numerum animalium ſucceſſori relinquit, & a Rege obtinet ut poſteri lege jubeantur id exemplum ſequi. 1725,17. Cantores & capellanos in diverſis locis inſtituit. 1725,3. Moritur. 2444,10.
Walterus de Lacio. 979,18..
Walterus de Langton, Epiſc. Ceſtrenſis, cur in carcerem conjectus. 2531,18.
Walterus Lotharingus, Epiſc. Herefordenſis. 190, 23. 387, 2. 478, 12. 483, 21. 952, 21. Mulierem quandam ardenter amat: 969,60. 2347,61. quæ ipſum vim inferentem lethaliter vulnerat. 970,3. 2348,4.
Walterus Map, Archidiaconus Oxonienſis. 695,62. 1271,3.
Walterus, Prior Wintonienſis. 581, 6. Fit Abbas Weſtmonaſterienſis. 588,47. P.R. Legatus eum ab uſu mitræ ſuſpendit. 588,54.
Walterus Reinold, Regis Theſaurarius. 2533,20. A cathedra Wigornenſi ad Cantuarienſem transfertur. 2013,35. 2277. 2766,54. Minatur ſe jura Archiepiſcopalia intra Auguſtinenſium ſepta exerciturum: 2013,67. privilegiis vero eorum inſpectis, propoſitum mutat. 2014,18. Literæ ejus de illa Abbatis: 2028, 26 & 40. de Vicaria Sturreiæ. 2103. Moritur. 2039,31.
Walterus Skirlow, Epiſc. Lichfeldenſis, ad Bathoniam transfertur; 2679,61. inde ad Dunelmum. 2729, 9. In Galliam mittitur, ut de pace tractet. 2739, 64. 2741, 17 & 22.
Walterus Stapleton, Epiſc. Exonienſis, ſententiam excommunicationis promulgat in eos qui Angliam ſine Regis licentia intraverint. 2544, 5. Capite plectitur. 2545, 20 & 41.
Walterus Tirell Willielmum Rufum ſagitta incautus perimit. 225,10. Evadit. 2372,58.
Walthamenſis Eccleſiæ ſecularibus amotis, Regulares XVI introducuntur. 598,21. 1118,53. 1434,50. 1674,56. 2397, 12. ¶ Abbates: *Willielmus; Nicolaus.*
Walthefus, vel
Waltheofus I, Comes Northumbriæ. 204,11.
Waltheofus II, Siwardi ſcilicet F. Comes Northumbriæ 205, 14 & 50. 208, 35. Contra Willielmum Conquæſtorem conſpirat. 974,31. 2351,1. Peccatum confeſſus, veniam petit: 974,38. capite tamen plectitur. 209,32. 481,1. 974,47. 2351,7. Mors ejus & infernales cruciatus a redivivo quodam prædicuntur. 47, 13. Sed Lanfrancus eum ſanctum & beatum judicat, 209,42. 974, 50. 2351,10. Ejus uxor & poſteri. 974,56.
Wapentake, quid; & unde dicatur. 956,67. 957, 2 & 46. In Wapentakis ſingulis placita habenda. 896,23.
Wards. V. *Pupilli.*
Wardunenſe monaſterium. 338,31.
Wardewithe, quid. 957,38.
¶ Warenniæ Comes: *Willielmus.*
Warennia libera. 2134,10.
Warfridus, Epiſc. Wiccîorum, ſeu Wigornenſis. 131,8. Vocatur Werefrethus, 814,24. & Werefridus. 2218,51. Dialogos Gregorii Saxonice vertit. 131,8. 145, 11. Agrum ei donat R. Aluredus. 2218,55.
Warinus, Abbas S. Albani. V. *Guarinus.*
Warinus, Comes Salopiæ, duo monaſteria fundat. 977, 54. 2351,59.
Warinus, Prior Doverenſis. 1429,4.
Warewellenſe, vel Werewellenſe, monaſterium. 876,57. Incenditur. 1356,52.
Warwic, oppidum, conditur. 153,21. 296,36. 356,20. Vocatur Wyrengewike. 834,37. ¶ Comites: *Guido; Rogerus; Henricus; Guido; Thomas Bewchamp.*
Waterfordia, civitas Hiberniæ, conditur. 1075,3.
Watte Tyler. V. *Johannes Straw.*
Wattun, id eſt, humida villa. 415,26. Ibi monaſterium virginum. 415,24. Earum devotio, crebra cum bonis ſpiritibus colloquia, & mutua dilectio. 415,34 &c. Una ex earum cœtu fornicata, 416,20. a reliquis ſpoliatur, flagellatur, ligatur, &c. 417,47. compellitur ſtupratoris virilia propriis manibus abſcindere. 418,41. Poſtea ei in ſomnis aſſiſtens Henricus Archiepiſcopus Eboracenſis præcipit ut peccata confiteatur, &c. 419,33. adducitque duas mulieres, quæ ei obſtetricatæ, Infantem abducunt. 419,52. Tandem a catenis, quibus erat vincta, per miraculum liberatur. 420,28. 421,10.
Wecthelinus, vel Wettelinus, Epiſc. Candidæ Caſæ. 99, 13. 774,66.
Wedbardus, vel Swebardus, vel Suabertus, R. Cantiæ. 758, 17. 2232. Quæ donaverit monaſterio de Menſtre. 1770,51.
Wednesday, vel Wodnesday, unde dicatur. 351,31.
Wel his the. 135,63.
Wellawenſis Abbatia fundatur. 2384,27.
Wellenſes Epiſcopi quamdiu ſedem Wellis habuerint. 478,20. V. *Bathonienſes.*
Wenceſlai Imp. filiam ducit Ricardus II, R. Angliæ. 2630,44. 2644,9.
Wenlocenſe cœnobium. 977,57. 2351,60. ¶ Prior: *Petrus.*
Wentani Epiſcopi. V. *Wintonia.*
Weothunus, Epiſcopus. 2219,51.
Wera, pretium ſolvendi hominem; 846, 5. 2357.47. vel, pretium nativitatis. 926,24.
Werburga, Wolferi R. Merciorum filia. 773,1. Ejus corpus Ripendonia Ceſtriam transfertur. 810,39.
Werburgmland. 1778,12.
Werburgh, Regina Merciorum, fit Abbatiſſa. 110,18.
Werefrethus, vel
Werefridus. V. *Warfridus.*
Weregeltheſ; quid. 957,34.
Weregildum Regis, & ſubditorum cujuſvis ſtatus & ordinis. 845,58.
Weregrave. 1162,50.
Weremundi. V. *Wiramutha.*
Weremundus, Epiſc. Orient. Anglorum. 2215,50.
Werk, oppidum, Latine *Carrum*, a Scotis capitur. 259, 52. 312,45. Iterum. 2478,62.
Wermundus, Epiſc. Roffenſis. 2212,28.
Wernardus, presbyter, multas terras Eccleſiæ Chriſti Cantuariæ dedit. 2216,57.
Wernodus, Abbas S. Auguſtini. 1775,48. 2238.
Werubrihtus, Epiſc. Legorenſis. 2212,26.
Weſtanus, Epiſc. Sherbornenſis. 453,8.
Weſtderbyſhire. 956,64.
Weſtland. 1839,47.
Weſtmonaſterienſis aula ædificatur. 995,3. Quid de magnitudine ejus cenſuerit Willielmus Rufus. 995,28. 2370, 50. *Parva* dicitur. 1259,57.
Weſtmonaſterienſis Eccleſia Lucio Rege Britonum conſtructa. 725,12. Ab Edwardo Confeſſore inſtaurata, dedicatur. 193,32. 366, 47. Idem ipſam reparare atque ditare jubetur & a Pontifice Rom. 381,42. & ab ipſo D. Petro. 382,27. A Seberto Rege olim conſtructa, 385,18: 1633, 30. ab Apoſtolo Petro dedicatur. 385,27. Quidam aiunt hanc Eccleſiam a cive Londinenſi, hortatu R. Ethelberti, fuiſſe fundatam. 1768, 27. Fit Regum conſecrandorum locus, & inſignium regalium repoſitorium. 388,24. 2427, 31. Cœnobium, 456,51. Monachorum ampla privilegia. 388,27. Eo loci Mellitus D. Petro Eccleſiam dicitur feciſſe. 456,52. ¶ Abbates: *Wolfinus; Gilebertus Criſpin; Herbertus; Gervaſius; Laurentius; Walterus; Willielmus Poſtard; Radulfus de Arundel.*
¶ Weſtmorlandiæ Comes: *Radulfus.*
Weſtſaxenelega,
Weſtſaxia, &
Weſtſaxones. V. *Occidentales Saxones.*
Weſtwood Eccleſia conventualis fundatur. 600,14.
Weterlock. 1921,12.
Wetlingaſtrete Britanniam in duo Regna dividit. 134, 43. Unde dicatur. 169,45.
Wetredus, Abbas Raculſenſis. 2281,25.
Wettelinus. V. *Wecthelinus.*
Whitbienſe, vel Witebienſe, monaſterium. 973, 24. V. *Streneſhald.*
Whithamienſe, vel Wichamienſe, monaſterium. 2397, 16. ¶ Prior: *Hugo.*
Wibba, R. Merciorum. 771,10.
Wibertus, Prior S. Trinitatis. 1313,55. 1381,62. 1667,58.
Wibertus, vel Guypertus, Ravennenſis, Antipapa. 484, 39. 1009,33. V. *Henricus IV, Imp.*

Wiccioruin Epiſcopi. V. *Wigorna.*

Wi ham. 1921,24. V. *Whitbamenſe.*

Wicleſus, & Wicleviſtæ. V. *Johannes Wicleſus.*

Wido, Abbas Perſcorenſis. 228,11. 1660,5.

Wido de Cremo. V. *Guido.*

Wido, vel Guido, Abbas S. Auguſtini 218,29. 2250. De ejus electione. 1327,33. 1791,52. Eccleſiam a Scotlando inchoatam perficit. 1790, 44. 1793, 52. Auguſtini corpus transfert. 1793,57. 1877,17 & 46.

Wiggemore, oppidum, conditur. 834,26.

Wigorna, vel

Wigornia, crematur. 136, 6. 263,60. 1005,13. 1350,12. Precibus Wolſtani defenditur. 985,3. Eccleſia B. Mariæ ædificatur. 868, 4. Ejus fundatores & patroni. 483,45. 976 56. Monaſterium ibi fundatur. 442.29. ¶ Prior: *Wolſtanus.* ¶ Wigornenſes, ſeu Wigornienſes, ſeu Wigoracenſes, (qui & Wicciorum dicuntur) Epiſcopi: *Boſel*; *Oſtorch*, vel *Ottfor*; *Egwinus*; *Wilfridus*; *Helboredus*; *Waifridus*, vel *Werefrethus*; *Athelhunus*, vel *Ethelhunus*; *Wilſerthus*; *Cenwaldus*, vel *Kinewaldus*; *Dunſtanus*; *Oſwaldus*; *Aldulfus*; *Wolſtanus*; *Leoffinus*; *Bodergus*; *Livingus*; *Aldredus*; *Wolſtanus*; *Samſon*; *Teulfus*, vel *Teowlfus*; *Simon*, *Johannes*; *Alaredus*; *Rogerus*; *Balduinus*; *Willelmus de Norhalle*; *Robertus*; *Henricus*; *Johannes*; *Malgerius*; *Walterus Gray*; *Godfridus Giffard*; *Walterus Reinold*; *Thomas de Cobham*; *Adam de Orleton*; *Willelmus Wittleſey.*

Wigredus, Epiſc. Lindisfarnenſis. 15,25. 134,8. 154,18.

Wihtredus, vel Wighardus, Archiepiſc. Cantuarienſis electus, ante conſecrationem moritur. 1637,13. 1740,18.

Wllatus, R. Merciæ, fit Egberto tributarius. 778,52. Botewellam Eccleſiæ Chriſti Cantuariæ donat. 2216,49.

Wilſerthus, Epiſcopus Wicciorum. 154,5.

Wilſhere. V. *Welſerus.*

Wilfridus I, (Abbas Ripenſis, 439,27. 1636,38.) Archiep. Eboracenſis. 4,55. 77,67. 289,37. 293,38. 774,65. Monaſterium Lindisfarnenſe ingreditur. 788, 46 1690, 31 Romam adiens, literis dat operam. 788,49. 1690,14 Per Gallias revertens, apud Dalfinum Archiepiſcopum Lugdunenſem moratur; 1690,30. &, cum Dalfinus ad mortem duceretur, una cum ipſo mori voluit. 1694,17. Rex Cedwalla Pagham, cum terris adjacentibus, ei donat. 2207, 56. Benedicti regulam in Anglia obſervari facit. 2232. Cum Colemanno & Scotis de Paſchæ obſervatione diſputat. 1636,35. 1689,46. 1690, 35. Monaſterium Ripon ei datur. 788, 57. Ab Ailberto presbyter ordinatur, 788, 58. 1690, 34. & Epiſcopus. 789, 24. 1636, 40. 1690, 50. 1740, 19. Eccleſiam Hagulſtaldenſem fundat 290, 30. D. Andreæ meritis quantum debuerit. 290, 34 Eccleſias alias ædificat. 291,41. Quanta autoritate pollebat. 292,60. Quomodo electus & conſecratus Epiſcopus fuerit. 293,22. Cedda ejus cathedram per triennium præoccupat. 293,42. Fit Archiepiſcopus Eboracenſis. 439,31 1691,65. Quouſque ejus juriſdictio extendebatur. 1638,18. Archiepiſcopatu pellitur. 4,59. 78, 16. 294, 34. 440, 50. 792,63. 1691, 5. 1741,40. Friſios convertit. 440, 53. 1691, 20. Romæ abſolvitur. 441,5. 793, 23. 1691, 22. Papa ſcribit ut recipiatur. 764, 17. 1691,59. Ad Hagulſtaldenſem Eccleſiam ſe recipit. 794,35. 798,64. 1691,63. Auſtrales Saxones convertit. 441, 10. 793, 31. 1691,28. 1741,54, Reſtituitur. 78,15. 295,66. 1741,57. Iterum pellitur. 296,21. 1691, 54. 1741,63. Fit Epiſcopus mediterraneorum Anglorum, ſeu Ciceſtrenſis. 441,42. 1741, 53. Auſtro-ſaxones docet artem piſcandi. 798,44. Seleſiem, inſulam, ei donat Ethelwoldus 798,52. ubi templum fundat. 798,56. 1691,39. Pagehum, villam, Cantuarienſi reſignat. 1638,50. Ad primam ſedem revertitur. 442, 16. 1640, 38. Mortem ei prædicit Michael Archangelus. 1742, 1. Moritur. 296, 36. 442,45. 794,41. 1692, 8. Quoties, & quamdiu exſulaverit; & quamdiu ſederit. 1692, 1. Fuit Epiſcopus Hagulſtaldenſis. 286, 22. 1690, 14 & 60. Iterum. 78,18. 1692,50. De ejus reliquiis Eboracenſes & Cantuarienſes contendunt: 863,60. Cantuariam transferentur. 455,8. 1291,42. 1645,7.

Wilfridus II, Archiep. Eboracenſis. 78,26. 104,33. 794, 60. 1694,5. Fuerat Johannis Beverlacenſis diſcipulus & capellanus. 1693,19.

Wilfridus, Epiſc. de S. David: Omnes ejus prædeceſſores fuerunt Britones. 236,64.

Wilfridus, Epiſc. Merciorum. 440,33. 772,38. 1638,25. Deponitur. 1638,36. 1694,31. Vocatur Wolfridus, 792,53. & Winfridus. 1639,5. 1694,29.

Wilfridus, Epiſc Wicciorum. 774,60. 1694,39.

Willegodus, primus Abbas S. Albani. 425,67.

Willielmus, Abbas Langdunenſis. 1681,41.

Willielmus, Abbas Rameſienſis. 5[illegible],31. 599,39.

Willielmus, Abbas Rievallenſis. 257,30. 261,25. 274,49. 305, 62. 326,41.

Willielmus, Abbas Sureneſhaldenſis. 106,30.

Willielmus, Abbas S. Vincentii, 49,8. vel Valerici, 977, 35. vel Karelefo, 2351,43. fit Epiſcopus Dunelmenſis. 49, 8. Quantæ ſcientiæ, probitatis, & gratiæ fuerit. 49,15. Clericis pulſis, monachos in Eccleſiam Dunelmenſem introducit: 49, 57. Qualem ſe illis præbuerit. 52,52. Eos per literas officii monet. 53, 4. Willielmo Rufo ſe opponit. 2351, 46 Exſulat. 54,4 986,19. Revocatur. 54,27. 986, 21. Fundamenta ponit novi monaſterii. 54,31. 989, 40. Ejus mors prædicitur. 56,18. Moritur Windleſoræ, 58,9. vel (ut alii) Glovernæ. 986, 29. 989,56. 2351,55. Ejus ambitio. 986,22. 2351,49. De eo plura. 211,66. 216,45. 977,35.

Willielmus, Abbas Walthamenſis. 1523,64. 1527,11.

Willielmus de Albamarla, Comes Eboracenſis. 262,66. 323, 24. Eccleſiæ Dunelmenſis poſſeſſiones uſurpat. 276,28. Ejus character. 1030,44. 2386,25.

Willielmus Alvernenſis, Epiſc. Pariſienſis: Ejus ſcripta, & mors. 2431,3.

Willielmus de S. Amore. 2644,62. Ejus prophetiæ de adventu Antichriſti & conſummatione ſeculi. 2645,7.

Willielmus, Archiep. Montis Regalis. V. *Cantuaria.*

Willielmus, Archiep. Senonenſis. 1672,59. Henrici II terras in Francia interdicto ferit. 1066,19. Pont. Romanum literis urget ut cædem Cantuarienſis ulciſcatur. 557, 53. 1066, 46. Fit Archiepiſcopus Remenſis. 1434,40. Vota Thomæ Cantuarienſi perſolvit. 600,26. Vaſa pretioſa ab Henrico II oblata reſpuit. 600,32.

Willielmus de Aubigni, Comes Arundeliæ. 533, 28. 595,3. 1089,50. 1349,10. Ejus oratio ad milites: 1086, 26. ad R. Stephanum. 1375,54. Ejus modeſta & prudens oratio ad P.R. de Thoma Cantuarienſi. 1395,52.

Willielmus Ayermius, Epiſc. Norwicenſis. 2057,39.

Willielmus de Bares. V. *Ricardus II*, R.

Willielmus de Berton, Cancellarius Oxonienſis. Ejus literæ contra negantes Tranſubſtantiationem. 1654,26.

Willielmus de Bewchamp, Caleti Præfectus. 2676,21. 2678, 40. 2692,17. Literas Regis de villa reddenda ad Glóceſtrium mittit. 2698,3. Incarceratur. 2702,13.

Willielmus de Boun, Comes Northamtonienſis. 2568, 63. 2571,15. 2581 57.

Willielmus de Braiula Wallenſes aſtu circumventos interficit. 587, 5.

Willielmus de la Brver, Comes de Ferrariis. 2133, 48. 2419, 18. Vocatur idem (ni fallor) Comes Darbiæ. 2431,32.

Willielmus, Capellanus Radulfi de Diceto, capellam Ptolemaide conſtruit. 654,35.

Willielmus de Clinton, Comes Huntingdonienſis. 2117,62. 2568 67.

Willielmus de Clown, Abbas Leiceſtrenſis. 2626, 24. Quæ bona in ejus temporibus Abbatiæ contigerint. 2631,10. Lepores cur adeo frequenter fuerit venatus. 2632,52. Ejus virtutes. 2630,50. Mors. 2630,45. 2631,2.

Willielmus, Comes Gloceſtrenſis. 578,24. 650,5. 1039,59. Johannem, Henrici II F. hæredem conſtituit. 594, 57. 1116,35. Ejus filiæ. 1116,44.

Willielmus, Comes Hollandiæ, Imp. electus, a Friſonibus occiditur. 2435,52. 2443,10.

Willielmus, Comes Moretonii, vel de Moretoil, exhæredatur. 229,5 499,42. 1002,9. Vindictæ ſtudet. 229, 35. Capitur. 230 22. 499,66. 1002,39. Excæcatur. 1022,12.

Willielmus, Comes de Owe, a Roberto deficit. 219 40. Willielmo rebellans, oculis & teſticulis privatur. 222, 28. 492, 40. 992,27.

Willielmus, Comes Pictaviæ, victus, Gaufrido Martello Santonicum Comitatum cedit. 473,64.

Willielmus, Comes Sariſburienſis. 1158,33.

Willielmus, Comes Warrenniæ. 265,37. 369.5. 975,22. In bello Sacro perit 275,65.

Willielmus Courtney a cathedra Londinenſi ad Cantuarienſem transfertur. 2157, 29. 2185. Wiclefum citat; 2647, 14. 2649,34. ejus opiniones damnat: 2650 55. Literæ ejus de illius aſſeclis excommunicandis: 2652,4. Eos excommunicat. 2736,26. Lincolnienſem diœceſin viſitat. 2736, 17. Unus eſt e Quatuordecim-viris qui Regni negotiis præficiuntur.

ſciunius. 1685, 58. 1687, 31. Abbatem S. Auguſtini, ipſum ſubouſſione ſoutua quam in more erat compellare cogit. 2157,47. Ejus liter ad Michaelem Abbatem S. Auguſtini, ipſum pecuniæ collectorem conſtituentes. 2158, 8. Ejus literæ ad Theſaurarium Regis. 2158,65. Monaſterium S. Auguſtini nudis pedibus, ſed cruce præviâ, ingreditur. 2194,49. Literæ ejus, proteſtantes, eum ingreſſum Auguſtinenſibus præjudicium non allaturum. 2195,1 Ejus mors & ſepultura. 2197,65.

Willielmus Criſpinus cum Henrico I confligit. 503, 14. 2007,36.

Willielmus Cumin, Regis Scotiæ Cancellarius, per triennium cathedram Dunelmenſem occupat. 63,14. 270,13. 271, 57 &c. Anathemate percutitur. 2,51 Tyrannica & crudeliter ſe gerit. 271,49. 272.54 273,8 Cum Epiſcopo pacificitur. 274.5. Ab vitæ. 274,18. 323,28.

Willielmus de Curbe lio, vel de Curbuill, vel de Turbine. 325 23. 504,1. 506,16. 1014.60. 1043,41. Erat Prior S Oſithæ de Chic: 1662,57. Primus qui a clericali ordine ad cathedram Cantuarienſem fuit evectus. 247,62. 1663 58 2151. A Turſtino Eboracenſi conſecrari non vult. 248,3. 1717,36 Cum eo de prioritate contendit. 25 5. 1664, 1 1717,60, Privilegia Paparum oſtendit, ſed bullis carentia. 1717,61. Cauſa cadit. 1718,21 Convenit inter eos, ut Cantuarienſis Eboracenſi res Epiſ opatus, Cantuarienſi Eboracenſis titulum Primatis concedat: 1918, 48. Sed Willielmus a promiſſis recedit. 1719,1. Pallium ægre obtinuit. 249,57. 1328,50. 1717,45. Fit Rom. ſedis Legatus. 1328,41. 1863.63. Juramentum Imperatrici datum violat; 1023,17. ſed non impune. 1023,11. Euchariſtia, quam Regi adicturus erat, e manibus ejus elapſa diſparet. 1023,39. 1664,36. Abbati Auguſtinenſi in Eccleſia ſua benedictionem impendere recuſat. 1798, 38. Eccleſiam Doveræ ædificat. 1664, 39. V. *Dovera*. Moritur. 1664, 57.

Willielmus, David R Scotiæ nepos, Comes Northumbriæ, 280,30. 282,22. & Huntingdoniæ. 627,11. 975,22. Rex Scotiæ jam factus, Northumbriam ablatam ab Anglo repetit: 573, 14. Sed repulſam inveniens, Angliam depopulatur. 573,26. Ad ſua redire cogitur. 573,40. Angli totam Lodoneiam diripiunt. 573, 35. Induciæ fiunt. 573, 37. 1090,30. Captus, 2092,5. 1417,58. apud Richemont cuſtoditur. 577,40. Anglus eum ſecum in Normanniam ducit. 578,38. Pacem cum eo certis conditionibus paciſcitur. 584,18. 1103 &c. 2396, 46. Obſidibus datis, liberatur. 585,19. 1105,2. Henrico juniori homagium facit, & honoribus augetur. 1084, 58. Northumbrenſes immaniſſime trucidat: 1090,59. caſtella capit. 1091,5. Ricardo homagium facit, & XM marcarum numerat. 649, 61. 2267,63. Ricardus ei caſtella ſua reddit, ipſumque & Scotos a ſubjectionis vinculo relaxat. 1167, 1168. R. ad eum ſcrix. 1196,10. Johanni R. Angliæ homagium facit. V. *Johannes, R.* De ſubjectione quam Regibus Angliæ fecit profeſſus. 2486, 2487. Filiam Comitis Flandrenſi deſponiat. 2410,41.

Willielmus, Decanus Londinenſis 50 6,5.

Willielmus, Diabolus cognominatus, autor diſcordiæ inter Auguſtinenſes & Archiepiſcopum. 1319, 37. Abbas ei imprecatur. 1330,21, Archiepiſcopus eum excommunicat. 2330,18. 1364, 46. 1808, 34. Horrendus ejus exitus. 1330,25.

Willielmus Druiege, vel Druiegh, Abbas S. Auguſtini. 2081, 25. 2282.

Willielmus Edindon, Epiſc. Wintonienſis, 2082,14. & Regni Cancellarius. 2132,41.

Willielmus, Epiſcopus Aſaphenſis. 630,60.

Willielmus, Epiſc. Dunelmenſis, ejus nominis ſecundus. 64, 8. 66,17. 272,33.

Willielmus, Epiſc. Exonienſis. 230, 51. 500, 47. Vocatur Oxonienſis. 2130,26.

Willielmus, Epiſc. Landavenſis. 1678,48.

Willielmus, Epiſc. Lexovienſis. V. *Walterus de Conſtantia*.

Willielmus, Epiſc. Londinenſis, 287,6. 476.13. Exſulat. 944, 26. Revocatur. 944,37.

Willielmus, Epiſc. Londinenſis, alius, conſecratur. 705, 41.

Willielmus Facetus, Comes Pictaviæ. 502,19. 567,27.

Willielmus, F. Duneghani, a Rege Scotorum in Northumbriam mittitur. 259,62. 315,47. Eboracenſes ſæviſſime trucidat. 318,25 Anglorum copias vincit. 261,10. Honorem de Sciptun & Crafna obtinet. 279,40.

Willielmus, F. Henrici I, cognomento *Longa-eſpee*, Comitis Andegavenſis filiam ducit 241,1 101 2380, 59. Nobiles ei fidelitatem jurant. 13 ,25 238 H 10 Regi Franciæ præſtito Normanniæ principatum cepit. 242.17. 1-12,27. 2380,62. Normanni proceres ei homagium præſtant; 242,33. 05,14. & Angli. 1006,1. 2291. Naufragio perit. 242,44. 503, 61. 1012, 42 1, 47. Quæ Angliæ fuerat mi us. 13,2. 2382,1. Ejus ſoceri filiæ ſuæ dotem ab Henrico repoſ . 247,10.

Willielmus, F. Oſberni, vel Oſberti, Conqueſtoris Dapifer 479,19. Qua aſtutia Normannorum proceres ad invadendam Angliam pertraxerit. 479.40. 958,34. 234. 34. Fit Comes Herefordiæ. 197,23. 482,8. A Roberto Friſone occiditur. 485,62.

Willielmus, F. Oſberti. V. *Willielmus cum longa barba*.

Willielmus, F. Radulfi, Seneſchallus Normanniæ, P.R. Legatos Normanniam adire non ſinit. 1238 1240.

Willielmus, F Roberti Ducis Normanniæ, turbas Henrico I movet. 247,16. 250,30. Fit Comes Flandriæ 255, 3. Andegavenſis filiam ducit. 2381. 7, Moritur. 255, 38.

Willielmus, F. Rogeri, Rex Siciliæ. 528,35 531, 10 & 23. 1011,60. Ejus literæ ad Henricum II, R Angliæ. 1058, 6. Henrici filiam Johannam in uxorem petit. 595 35. 1122,4. Scribit ad Henricum, de maturandis nuptiis. 593, 65. Duæ ejus triremes donis onuſtæ ſubmerguntur. 1112, 59. Johanna ejus nuncius traditur. 595,23. 2112,27. Celebrantur nuptiæ. 596,31 1113,8. Quæ uxori in dotem conceſſerit. 1113,16. 1436.36 Exercitum ingentem mittit contra Andronicum Imp. CP. 618, 41 Conſtantiam, Rogeri filiam, hæredem conſtituit, 1167,10. & ſine prole moritur. 650, 20. 1187,7. Quæ Regi Angliæ legaverit. 1183,65.

Willielmus, F. Stephani Regis, Comes Bononiæ, Henrico Duci Normanniæ homagium facit. 1 37, 55 Henrico mortem machinatus, tibiam frangit. 1040, 4. 1376, 13. Obiit 531 64.

Willielmus, F. Tancredi, Rex Siciliæ. 672,46. In caſtrum S. Johannis ſe recipit. 678, .

Willielmus, F. Theobaldi Comitis, fit Epiſcopus Carnotenſis 3 3 25. poſtea, Archiep. Senonenſis; 593,17 poſtremo, Remenſis. 593,3

Willielmus Giffardus, E Wintonienſis. 227,65. 8,33. 499,1. 500,46. 501,24. 99 ,58. E Regno eliminatur. 228, 38. 499,26 999,30

Willielmus de Greenfeld, vel Grenefyld, Cancellarius Regis, fit Archiepiſcopus Eboracenſis 17 9, 54. 2530, 16. Concilio Vienenſi intereſt. 1730,28. Templariis oppreſſis ſubſidium præbet. 1730,35. Proteſtatio ejus quam apud Auguſtinenſes convivaturus fecit. 2605, 63. Moritur. 1730,39

Willielmus Herbertus, cognomento *Loſinga*, id eſt, adulator, Abbas Ramesienſis, 491,55. fit Epiſcopus Thetfordenſis. 2 ,15 219,58. 487 1. 501,25. 979,5. Ad civitatem Norwicenſem ſedem transfert. 491, 60, 991, 27. Ibi cœnobium fundat. 2370, 39. Simoniacus erat. 991, 28. 2370 35. Agit pœnitentiam. 491, 56. 2370, 37. Baculum Papæ tradit, ſed mox recipit. 991,31. Romam mittitur 999 36 Thetfordiæ monachos Cluniacenſes inſtituit. 2370,41.

Willielmus de Kenington eligitur Abbas S. Auguſtini: 2081, 66. 22 9. ſed P.R. ejus electionem caſſat. 1082,4. Rex ad P.R pro eo ſcribit. 2082, 32. Johannes de Deverche, Abbas S. Auguſtini, eum Priorem conſtituit. 2 84, 45.

Willielmus de Langton eligitur Archiep. Eboracenſis, ſed P.R. ei aſſenſum negat. 1926,50. 2454,45.

Willielmus cum-Longa-barba, F. Oſberti, civis Londinenſis. 691,10. 1165,34 2410,30. Ejus patria. & mores. 1265, 42. 2410,36. Erga fratrem quam fuerit ingratus. 691,12. 1265,49. 2410,44. Divites avaritiæ & inſolentiæ accuſans, plebem ad ſeditionem inflammat. 691,6. 1265,35. 1591,12. 2410,52. Se *Salvatorem pauperum* vocat, S. Scripturis ad id abutens. 1266,13. 2411,8. Judices eum accitum mitius tractant, ob metum . 1266,29. 2411,22. Civem trucidat, qui latebras indicaverat. 1166, 33. 2411, 26. In Eccleſiam ſe recipiens, igne & fumo exire cogitur. 1265,3 1591, 26. 2411,31. Ipſe, cum ſociis novem, ad furcas trahitur. 691,17. 1266,51. 1591,55. 2411,44. Populus Archiepiſcopum homicidam vocat; Willielmum, martyrem. 1266,54. 1591,60. 2411 45 Catena, & terra ejus ſanguine aſperſa, pro ſacris pharmacis habentur. 1266, 60. 2411,51. Ad ſupp locum multitudo confluit, ibique

excubat

excubat, 1267,1. 2411,58. donec ab armatis cuſtodibus arceatur. 1267,15. 1591,63. 2412,15. Willielmi blaſphemiæ, quas moriturus confitebatur. 1267,10. 2412,3. Fuit Sacerdos. 1267,24. 2412,14.

Willielmus Longa-ſpata, Comes Flandrenſis, cum Theodorico de Auſeis confligit: 504,51. 579,24. ubi victoria potitus, vitam perdit. 1016,40.

Willielmus Longa-ſpata, Comes Sariſburienſis, in Ægypto occiditur. 2435,61.

Willielmus Longa-ſpata, Dux Normanniæ. 152,39. 453,50. Comitis Flandrenſis nequitia occiditur, 454,49. & Regis Franciæ. 856,44.

Willielmus de Longa-villa, Prior Doverenſis. 1342,53. Fit Abbas Eveſhamenſis. 1367,15.

Willielmus de Longo-campo, Regis Cancellarius, fit Epiſcopus Elienſis, 648,17. 1161,14. Legatus P.R. per Angliam, Walliam & Hiberniam, 655,32. 1171,21 & 33. & Angliæ ſummus Juſtitiarius. 655,48. 1170,13. 1171,7. Quam ſuperbe & tyrannice duplicem poteſtatem exercuerit. 1193,42. 2401,56. 2403,54. Qua arte ad continuandam potentiam utebatur. 1194,15. Ne Legati munus poſt Clementis P.R. obitum deponere cogatur, ſucceſſori pecunias dat. 1222,9. Judæorum mortem ulciſcitur: 1171,28. & Clericos Eboracenſes ſub interdicto ponit. 1172,37. Equos a civitatibus, & Abbatiis, &c. exigit. 1171,27. Turrim Londinenſem foſſa cingit. 1171,24. Concilium Weſtmonaſterii celebrat. 1566,33. 2403,4. Roffenſis cum eo expoſtulat de privilegiis Cantuarienſis Eccleſiæ. 1564, 64 &c. In collegam ſuum Epiſcopum Dunelmenſem imperium uſurpat. 1172, 50. Rex eum officio privat. 659,13. 1194,37. Mandat Rothomagenſi, ne Cantuariam adeat. 660,56. 1223,14. Ejus literæ ad Vicecomitem Suſſexiæ. 662,55. Gaufridi Eboracenſis poſſeſſiones invadit. 1224,33. Gaufridus ipſe ab ejus ſervis contumelioſiſſime tractatur. 663,10. 1224,51. V. *Gaufridus, Henrici II ſpurius.* Ab Eboracenſi excommunicatur. 1225,35. Caſtrum Lincolnienſe obſidet. 1223, 38. Johannis Comitis Moretonii minis fugatur. 1223,50. Pax inter ipſum & Johannem ad tempus facta. 1223,59. 1571,40. Johannem fugiens, in turrim Londinenſem ſe recipit. 664,28. 1225,50. 1577,59. 2404,4. Deponitur, & Rothomagenſis in ejus locum ſufficitur. 1226,10. Cum Johanne aliiſq; colloquitur, 665,3. & caſtella reddere promittit. 665,9. 1226,51. Fugam cogitans, muliebri habitu ſe induit. 665,33. 1227,1. 1578,1. 2404,10. Capitur, & in carcerem conjicitur. 665,38. 1227,24. Liberatus, Flandriam adit, 1228,18. & Normanniam: 665,42. ubi pro excommunicato habetur. 1228, 45. Regnum & Eccleſias Angliæ quantum exhauſerat. 1226, 44 & 63. Literæ ejus ad Epiſc. Lincolnienſem, de adverſariis ſuis excommunicationis fulmine feriendis. 1229, 62. Aliæ ad eundem, contra J. Archidiaconum Oxonienſem. 1231,4. Aliis ſimiliter ſcribit; ſed nemo mandata ejus exſequitur. 1231, 20. Apud Papam de injuriis conqueſtus, literas ejus contra adverſarios ſuos obtinet. 1228,53. Papa, iſtas literas ſuas fuiſſe, hodie negat, 1234,37. cras affirmat, 1235,2. Willielmus in Angliam venit. 1231, 40. 2404, 22. Johannes & mater Elianora muneribus ducti pro ipſo intercedunt; ſed fruſtra. 1231,30. Ad Philippum R. Franciæ ſe recipiens, mala Ricardo & Angliæ machinatur. 1232, 10. Papa ejus cauſam tuetur. 1232,51. Papæ de ipſo & ipſius adverſariis ſententia. 1234,2. V. *Cæleſtinus III.* Ricardum R. ab Imp. detentum adit. 1253, 55. 2407, 21. Ejus patria, & majores. 1228,51. Mors. 666,10, 1275,19. 1597, 12.

Willielmus de Luda, Epiſc. Elienſis. 2492,9.

Willielmus de Magna-villa, Comes Eſſexiæ. 609, 20. 1158, 47. Idem (ni fallor) vocatur Comes de Mandevill. 586,46. 1086,22. Hieroſolymam proficiſcitur: 598,37. 1435,65. Redit. 602,26. Hærede Comitis Albæ-mariæ ducta, fit Comes Albæ-mariæ. 609,23. Ingramum de Tria capit. 1089, 10. Fit Juſtitiarius Angliæ. 1162, 47. Moritur. 650,17.

Willielmus Malmesburienſis citatur. 135 &c. 1780,65. 1781, 29. Vocatur W. de Mannisbyri. 2470,13.

Willielmus de Marchia, Epiſc. Bathonienſis, & Regis Cancellarius. 1962,10.

Willielmus Mareſchallus, fit Comes de Strugoill. 1155,17. 1158,3. Fit unus e Regni cuſtodibus. 1194, 45. Erat Comes Pembrokienſis. 2417,65. Ducit Iſabellam R. Johannis filiam. 2417,64. Ejus oratio de Henrico coronando, ejiciendoq; Ludovico. 2426,54.

Willielmus de S. Maria, Epiſc. Londinenſis. 705, 41. Ob Papalis decreti exſecutionem Rex eum in exſilium agit. 2415,49.

Willielmus de Melton, Præpoſitus Beverlacenſis, eligitur Archiepiſcopus Eboracenſis. 1730, 50. Biennio poſt conſecrator. 1730,62. Fuerat Regni Cancellarius, & Theſaurarius. 1731,40. 2132,19. Ejus vita, res geſtæ, mors, ſepultura. 1731.

Willielmus Montagu, Comes Sariſburienſis. 2568,64. Criſta a Rege illi conceſſa. 2566, 12. Ejus uxor. 2626, 21.

Willielmus de Norhalla, Epiſc. Wigornenſis. 631,22. 1480, 14. Ejus character. 1487,40.

Willielmus Peverell de Nottingamia ejicit omnes qui Imperatrici favent. 271,43. Exhæredatur. 531, 1. 1157, 31. Fertur veneno eum necaſſe Ranulfum Comitem Ceſtriæ. 531,1. 1374,45. Fit monachus: 1377, 45. Nec ſub cucullo ſe ab ira Regis ſatis tutum putans, aufugit. 1377,50.

Willielmus Poſtard eligitur Abbas Weſtmonaſterienſis. 664, 56. Inthronizatur. 664,60. Benedicitur. 665,27.

Willielmus, Prior Doverenſis. 1497,17.

Willielmus de Purcellis, ſe Ricardum eſſe ſimulans, a Turcis capitur, dum Rex evadit. 1241, 12. Ricardus decem ex nobilioribus Turcis liberos pro eo dimittit. 1250, 17.

Willielmus I, R. Angliæ, Baſtardus & Conquæſtor dictus. 179,23. Ejus mater, Arleta, 910,44. vel Arlec, 2318,60. vel Herleva. 468, 28. Matris jam prægnantis ſomnium. 910, 52. 2318,65. Recens natus, futuræ poteſtatis ſpecimen dat. 910, 54. Pater Hieroſolymam tendens eum Regi Francorum commendat. 910,58. 912, 30. 2319,8. Proceres Normanniæ eum recipere coguntur. 939,19. Ab Edwardo Confeſſore honorifice ſuſcipitur. 185, 44. 476, 9. 2332,12. Henrici R. Franciæ exercitum fundit fugatque. 477,2. 2319,19. 1330,34. Cur Angliam bello appetierit. 195,50. 367,1. 958,67. 2340, 26. Haroldus multa ipſi pollicitus, nihil præſtitit. 196. 481,31. 957,58. 2340,11. Proceres Angliæ eum invitant. 2339, 30. P.R. vexillo miſſo, eum ad Angliam capeſſendam animat. 958,28. Qua aſtutia optimates Normanniæ ad expeditionem iſtam ſuſcipiendam fuerint adducti. 479,40. 958,34. 2340,34. Exercitum parat. 194,5. 479,18. 958,27. Adverſis ventis diu protrahitur negotium. 2340,43. S. Wallerici corpore prolato, ventum obtinet. 2340,49. In Angliam venit. 194,50. 479,54. 2341,7. Quo omine ſe Regnum Angliæ adepturum conjecerit. 2341,12. 2342,30. Voce cœleſti de Regno obtinendo & de Eccleſia ædificanda admonetur. 2341, 20. Ejus ſomnium de ſuorum in Anglos dominatione. 960,62. Londinenſes & Eboracenſes deditionem faciunt. 2341,19. Exercitum a præda cur abſtinuerit. 2341, 18. Haroldus adverſus eum movet exercitum, inteſtinis diſſidiis & bello Norico exhauſtum. 479.59. 959,30. Quinam ex Anglis ſe huic certamini ſubtraxerint. 480, 41. 961, 2. Quomodo Willielmus Haroldi ſpeculatores tractarit. 2341,49. Cur Angli ejus milites presbyteros fuiſſe judicarint. 2341,51. Legato miſſo, tria Haroldo proponit. 2341,65. Quomodo Angli noctem ante pugnam tranſegerint; 2342,18. quomodo Normanni. 2342,26. Dies & locus pugnæ. 959,35. 2342,14. Willielmi ad milites oratio. 959,45. Prælium committitur. 479,67. 2342, 37. Anglorum acie diu impenetrabili manente, 480,12. 960,32. 2342,20. Willielmus jubet ſuos fugam ſimulare, 480,16. 960,35. 2342,41. & ſagittas ſurſum emittere. 480, 24. 960, 42. Tandem hoſtium cuneo perrupto, ſignum regium obtinetur, 480,29. & mox victoria. 195,5. 480,38. 960,50. 2342,52. Willielmus militem exauctorat, quod Haroldi jacentis femur gladio foderat. 2342,47. Corpus ejus matri id depoſcenti ſine pretio concedit. 2342, 53. Ejus vexillum Papæ mittit. 2342, 24. Duco homagium ab eo petenti dona mittit. 2343,48. Provincias Angliæ hoſtiliter devaſtat. 480,47. A Cantianis miro ſtratagemate circumventus, patria illis jura & conſuetudines permittit. 1786, 6. Proceres Regni ſe illi dedunt. 195,27. 480,41. 961,9. 2343,17. Eccleſiam & populum ſe defenſurum pollicitus, conſecratur. 195,42. 480,49. 962, 26. 1702, 48. 1787, 16. 2248. 2343, 25. Cur Stigandus eum non conſecrarit. 962,9. 1792,1. Aldredum Eboracenſem cur & quantum ſit veneratus. 962,42. V. *Aldredus.* Normanniam repetit, 197, 16. 482,3. optimates Anglorum ſecum ducens. 962,58. 2343 60. Anglis tributum imponit. 197,41. 482, 14. 963,1. 2344,10. Exceſtriam capit. 197,44. 482,16. 963,3. 2344,11. Caſtella firmat. 197,65. 482, 10. 2344, 34. Morkarum & ſocios

ad

ad deditionem cogit. 203,12. 484,29. Cenomannos ſubdit. 205,45. 486,3. 971,61. Comites rebelles premit & punit. 208,28. 486,41. Wallenſes ſubjugat. 487,16. 977, 59. Northumbrenſes ei rebellant: 38,17. Robertum Cumin eis præficit: 38,19. 198,14. 565,39. quo occiſo, exercitum ad ejus mortem ulciſcendam mittit; 38,53. qui re infecta redit. 38,63. Northumbriam vaſtat, 199,1 966, 10. 2344,52. & agrum Eboracenſem. 39,3 965,52. 1788, 33. Exploraturus an revera Cuthberti corpus Dunelmi quieſceret, qualiter punitus & fugatus fuerit. 42,21. 972,43. Jura eccleſiaſtica imminuit. 1327,3. Monaſteria pecuniis ſpoliat. 200,6 482,22. 967,46. 1787,37. 2344,66. Præſulibus & Abbatibus nonnullis degradatis, 201, 53 &c. 482,59. 968,13. Normannos in eorum loca evehit. 202, 34. 1787,20. 2345,21. Cur patruum ſuum Malgerum Epiſcopatu privarit. 2354, 30. Odonem fratrem in cuſtodiam conjicit. 487,37. Terras quas abſtulerat Eccleſiæ Dunelmenſi reſtituit. 43, 20. Abbatiam de Bello conſtruit. 482,22. 962,37. 982,7. 2354,41. Monaſteria ab eo fundata. 2354, 37. Auguſtinenſibus quæ donaverit. 2788, 2789. Ejus charta de Faverſham & Middleton; 2073,64. 2129,17. de Newington; 2128,67. de Plumſted. 2129, 41. Terras Anglorum Normannis donat. 463,10. 2343, 36. Oſberno Daco pecuniam dat, ut ab Anglia recedat. 199,6. 202,46. Malcolmum Scotum rebellantem ſubjugat, ejuſq; homagium capit. 203,57. 486,1. 972,33. 2347,56. Robertus F. ei moleſtiam faceſſit: 209,61. 487,10. 977, 5. 2351,34. A quo vulneratus, & equo donatus, abire permittitur. 210,10. 487,25. 977,21. 2351, 38. In fugam vertitur. 210,18. 487,32. Roberto maledicit. 487,33. 567, 9. Pecunias exigit. 212, 62. 978, 48. Quantum quiſque poſſidet per totam Angliam deſcribi jubet. 213,19. 487, 53. 979,33. 2353,18. Pecuniæ ſemper fuit avidus. 2354, 27. Ejus aviditas excuſatur. 2362,24. Feras amabat tanquam pater ferarum. 488,24 981,25. Villas & Eccleſias diruit, quo feræ liberius vagentur. 2354,13. Henricum F. armis militaribus honorat, 213,27. 487,62. 979,59. cogitq; omnes ipſi fidelitatem jurare. 213, 30. 487, 65. 979, 62. Regis Francin ſcommata acerbe ulciſcitur. 980, 3. 2353,40. Oppidum in Francia, cum Eccleſiis & anachoretis, ſuccendit. 213, 54. 488, 10. 980, 17. 2353, 51. Mortem ſibi imminere ſentiens, omnes quos in cuſtodiis tenuerat, laxat. 213,58. 488,15. 980,23. 2353,60. Ejus liberi. 977,65. 2354,48. Henricum Regem futurum, prædicit, 2374,47. & fratribus potentiorem: 980,43. quod poſtea evenit. 1002, 57. Terræ, quas vel hæreditate vel armis poſſederit. 488, 25. 981, 58. Roberto Ducatum, Willielmo Regnum, Henrico theſauros legat. 213,65. 488, 33. 980,37. 2353,57. Moritur. 53,60. 214,4. 980,60. 2353,63. Lis circa ejus ſepulturam. 980,66. 2353,67. Ejus character: 488,20. 981,16. 2354,10. 2362,14. Corporis habitudo. 2354, 17. Leges. 982,46. 2355—2358. Pacis quantus amor in Anglia. 488,30. 981,66. De loco ubi cum Haroldo præliabatur, mirum. 982, 12. Feſta ſolenniora ubi celebrabat. 2354,24.

Willielmus II, R. Angliæ, Rufus vocatus, inauguratur. 214, 12. 488,52. 983,6. 1655,40. 2150. 2358,51. Theſauros patris per Eccleſias & monaſteria dividit. 214,13. 488,55. 983,25. Robertum fratrem blandis verbis & promiſſis flectit: 2358,56. Magnates adverſus eum conſpirant. 214,33. 489,1. 984,8. Anglos largis pollicitationibus ad opem ferendam allicit; 215,2. 984,10. eorumque ſubſidio rebelles premit. 215,10. 2359,29. Normanniam fratri adimere tentat. 215,58. 490,21. 986,39. 2359,48. Conventio inter ipſos fit. 216,10. 490,15. 986,47. Henricus ipſum ſimul & Robertum oppugnat. 2359,55. Willielmus de vita periclitatur. 2359, 58. Se Regem eſſe vociferatus, evadit. 2359,64. Hoſtem qui eum dejecerat, ſe inter chariores habiturum jurat. 2359,67. Deridet Robertum, quod Henrico obſeſſo aquam conceſſerat: 2360, 3. Roberti reſponſum. 2360,11. Obſidionem ſolvit. 2360,14. In Scotiam profectionem parat. 216,43. 987,6. Pax inter ipſum & Scotum certis conditionibus componitur: 216, 56. 490, 30. 987,19. 2364,11. Sed Anglus fidem fallit. 217,21. 987, 26. Morbo laborans, vitæ emendationem pollicetur: 218, 1. 490,61. 981,15. at corpore convaleſcente, mens in vitia relabitur. 494,35. 988,30. Mille libras argenti ab Anſelmo pro promotione petit. 494, 39. Quinquies mille a Lincolnienſi accipit. 988, 38. Epiſcopatus & Abbatias in manu ſua diu tenet. 218,5. 225, 59. 996,37 996,38. 1656,3. 2372 2. In una tamen Abbatia conferenda, poſthabita pecunia, merita reſpicit. 2373, 12. Urbanum II, P.R. non agnoſcit: 494,54. Pacem cum eo init. 495,5. Anſelmo graviter ſuccenſet: 223,17. 494,54. eum proſcribit. 995,59. Populum exactionibus deglubit. 993,1. 995, 5 & 16. 2369,14. Malcolmum R. Scotiæ videre recuſat, eumq; per Barones Anglos judicandum vult. 218,19 989, 43. 2365,18. A Roberto fratre perfidus & perjurus vocatur. 219,50. 950,50. Contra eum bellum gerit. 220,1. 991, 1. Exercitum in Walliam ducit: 220,49. 223,4. 991,34. 1366,12. Illuc ſæpius profectus, ſemper cum ignominia redit. 991,48. 992,31. 994,11. Robertum de Mulbreio & alios traditionis reos incarcerat. 221,221. 492, 25. 991,60. Ab uxoratis Sacerdotibus tributum exigit. 2369,43. Robertus frater, VIM libris acceptis, (vel, ut quidam tradunt, XM. 2364.3. 2369,4.) illi Normanniam oppignerat. 222,64. 491,65. 992,49. Multa caſtra & palatia extruit. 2373,16. Aulam Weſtmonaſterienſem ædificat. 995,1. V. *Weſtmonaſterienſis aula*. Edgarum conſtituit Regem Scotiæ. 990,44. 995,9. Novam foreſtam, ubi plures villas deleverat, feris replet. 2373,37. V. *Foreſta nova*. Ferarum captores quam ſevere punierit. 2373, 46. Quam tyrannice ſe geſſerit. 2378,48. Ejus rapacitas & prodigalitas. 2379,9. Preces pro ſe fieri prohibuit. 2378 62. Quam profana reſponſione monita amicorum repulerit. 2379, 5. In tempeſtate navigationem diſſuadentibus reſpondit, *De Rege ſubmerſo non audivi*. 497,60. 995, 37. 2369,65. Cenomannos ſubigit. 223,32. 498,54. 995,39. 2370, 4. Quam magno animo hoſtem captum dimiſerit. 2370,5. Sagitta percuſſus, moritur. 225,10. 996,7. 1372, 55. Facti ejus circumſtantiæ. 2373, 49. Prodigia ante ejus obitum varia. 225, 30 &c. 2372, 43. Ejus ſomnium pridie quam occideretur. 996,56. 2372,50. Hugonis Cluniacenſis de eo ſomnium. 2372,47. Monachi ſomnium, Regis & impietatem & infortunium ſignificans. 997,1. Mors ejus Anſelmo mire revelatur. 997, 31. Ejus ſepultura. 2372,61. Charta ejus de Stonore, villa, Auguſtinenſibus donata. 2129,67. Ejus character. 996,19. In operibus levis fuit, in verbis ſtabilis. 2373,9.

Willielmus de Ros in muneribus ſuſcipiendis Regem agnoſcit, non Archiepiſcopum 536,15.

Willielmus le Scrop, Comes Wiltoniæ. 2754,26.

Willielmus Smith, Wiclevita: Ejus mores & vita. 1661,37. 2662,25. 2666, 55. Pœna ei impoſita. 2736, 57. Libros ſuos Archiepiſcopo tradit. 2736,64.

Willielmus la Souche, Archiep. Eboracenſis. 2685,40. 1732, 65. Biennio poſt electionem conſecratur. 1732,8. 2582, 32. Cuſtos partium Angliæ borealium factus, Scotorum exercitum fundit. 1732, 10. 2590, 8. Capellæ fabricam inchoat. 1732,30. Moritur. 1731,36.

Willielmus de Swinderby, Wiclifi diſcipulus. 2665,62. Ejus vita & doctrina. 2666, &c. Prohibitus in Eccleſiis concionari, 2667, 37. in plateis prædicat. 2667, 43. Citatur ab Epiſc. Lincolnienſi, 2667,57. & ad palinodiam adigitur. 2668,9. Eum de vita periclitantem eripit Lancaſtrius. 2667, 64. Ejus adverſarii. 2669,5. Lincolnienſis literæ de toto negotio 2668,26. Coventriam adit. 2671,13. Inde pellitur. 2671,20.

Willielmus de Tancarvile, Camerarius, capit Galerannum Comitem de Mellent & Hugonem de Muufort, 504,18. Ab Henrico II deficit. 570,15.

Willielmus, Theſaurarius primum, dein Archiepiſcopus Eboracenſis. 79,41 268,51. 508,11. 528,38. 1028,66. 1041, 11. 1357,52. Ortus ejus & educatio. 1040, 64. Ejus parentes. 1721,25. Poſt electionem conſecratio ejus per quinque annos & amplius impeditur. 1721, 19. Simoniæ accuſatur. 271,11. 272, 10. Conſecratur. 273,38. 1665,37. Pallium ei deſtinatum in Angliam advehitur; 274, 38. ſed reportatur. 275,6 Bernardus Abbas Clarevallenſis contra eum ſcribit. 275,23. Eugenius P. R. electionem ejus caſſat. 276,4. 1029,15. 1041,19. 1711,41 In Concilio Remenſi accuſatur & deponitur. 1363,19. 1666,15. Secundo electus, Papalem benedictionem obtinet. 518, 39. 1019,40. 1375,63. 1722,61. Ingens hominum multitudo, rupto ponte, in aquas decidens, ejus precibus ſervatur. 1029,48. 1722,20. Ejus de ſucceſſore ſuo prophetia. 1722, 22. Diem obitus ſui prædicit. 1722, 41. Inter Miſſæ ſolennia veneno infectus, moritur. 1041,61. 1376,25. Oleum ſalutiferum de ejus corpore fluit. 1722,50. Ejus oſſa ſolenniter transferuntur. 1727,13.

Willielmus Thorne. 1753. Operis ſui rationem & ſcopum oſtendit. 1757,1. Ad P.R. mittitur, ut Willielmi Abbatis confirmationem procuret. 2184,21. Ejus ad Papam oratio; 2184,40. ad Reinoldum Cardinalem, de calamitoſa

monaſ-

monaſterii Auguſtinentium ſtatu. 2186,33. Ejus literæ ad Willielmum Abbatem. 2188,39.
Willielmus Truſſell, Juſtitiarius, cum Regina Iſabella in Angliam redit. 2544,29. Hugonem Spenſerium proditionis reum morti addicit. 2547,&c. Sententiam depoſitionis Edwardo II pronunciat. 2549 61. 2550, 6 & 61. Exſulat. 2554,66.
Willielmus Turbe, Epiſc. Norwicenſis. 533, 23. 561, 53. 1361,29. Obit. 1426,48.
Willielmus de Ver, Epiſc. Herefordenſis. 630,58. 1486,14. Ejus oratio ad monachos Cantuarienſes. 2524,25. Obit. 1614,42.
Willielmus Waleys, Dux Scotorum. 2476, 35. Edwardo I rebellat. 2513, 54. De Anglis victoriam reportat. 2517, &c. Northumbriam cædibus & rapinis replet. 2519,66. *Conquæſtoris* ſibi titulum arrogat. 2520,21. Carleolenſes jubet ut urbem ei dedant: 2520, 18. Eorum reſponſum. 2520, 28. Cohibet milites ne Canonicis Hagulſtaldenſibus injuriam inferant. 2521,6. Literæ ejus Canonicis conceſſæ. 2528,33. Suſpenditur, & membratim diſcerpitur. 2494,8. 1530,19.
Willielmus de Watervilla, Abbas Burgenſis, deponitur. 587, 52. 2433,46. Cauſa cur depoſitus. 1108,1.
Willielmus Welde, Abbas S. Auguſtini. 2184,7. Quas moras ſuſtinuerit, antequam a P. R. ejus electio fuerit confirmata. 2184,10. Modus electionis, electiq; mores ſcrupuloſe examinantur. 2185,20. Tandem, coram Papa comparens, benedicitur. 2192,22. 2286.
Willielmus Wickham, Epiſc. Wintonienſis, Abbati S. Auguſtini benedicit. 2151, 41. Urbani VI ad eum literæ, eum judicem conſtituentes inter Archiepiſcopum & Abbatem S. Auguſtini. 2155, 53. Unus eſt e quatuordecim Regni Præfectis. 1685,61. 2687,34. Fit Regni Cancellarius. 1735 28.
Willielmus Wikwane, Archiep. Eboracenſis. 1727,8. Oſſa prædeceſſoris ſolenniter transfert. 1727,13. Pontificatu cedit. 1727 46. Apud Pontiniacenſes moritur. 1727,48. Miraculis inclareſcit. 1727,56.
Willielmus Witleſey, Epiſc. Wigornenſis, fit Archiep. Cantuarienſis. 2145,41. 2285. Ejus literæ de Eccleſia Liddeburnenſi. 2108,34. Mors. 2148,5.
Wilringion. 1784,18.
Wiltonia incenditur. 265,33. 2358,60. Monaſterium virginum ibi ab Edgaro conditum. 359,59 ¶ Epiſcopi Wiltonienſes. V. *Saresburia.* ¶ Comites: *Ethelhelmus*; *Willelmus le Scrop.*
Wiltſhire, quondam provincia *Semo anſ.* 956,36.
Wimburnæ, vel Winburnæ, monaſterium virginum a S. Cuthbertha conſtruitur. 442,57. 773,61. Ibi ſepelitur R. Ethelredus. 809,24.
Wimundus, Abbas Taviſtokienſis, deponitur. 1660,5.
Wimundus, Archiep. Eboracenſis. 78,60. 1698,22.
Wimundus, vel Winemundus, quondam donat Abbatiæ S. Auguſtini. 1776,44. 1777,28.
Wincellria. V. *Wintonia.*
Winchecombenſis, vel Wincelcumbenſis, Eccleſia fulmine percuſſa. 216,63 987,36. 2364,18. ¶ Abbates: *Godwinus*; *Godiscus.* ¶ Prior: *Aldwinus.*
Winchelſey: Franci illuc appellentes, repelluntur. 2622,62.
Windichindus, Hiſtoricus. 432,44. 458,19.
Wine, vel Wino, Epiſc. Wentanus. 293,46. 756,30. 789,39. 1635,64. Epiſcopatu pulſus, Londinenſem cathedram pretio acquirit. 459,31. 756,38. 163 ,2.
Winfridus. V. *Wilfridus, Epiſc. Merciorum.*
Winbertus, Abbas S. Auguſtini. 1777,20. 2240.
Wintonia, vel Wincellria, olim Wenta, fit ſedes Epiſcopalis. 756,17. Monaſterium ſanctimonialium ab Ealhwitha Regina ibi conſtruitur. 352,30. Eccleſia cathedralis fundatur; 438,64. & duo monaſteria. 356,40. Monaſterium longius ab Epiſcopali ſede movetur. 864,45. Urbs cum cœnobiis Eccleſiiſq; Epiſcopi juſſu incenditur. 2356,6. ¶ Wintonienſis Prior: *Walterus.* Epiſcopus Wintonienſis in Eccleſia Cantuarienſi officio Cantoris olim fungebatur. 2382, 60. 1429,23 Ad ſiniſtram Legati ſedet; Londinenſis, ad dexteram. 656,61. 671,42. 1429,19. 2596,18. ¶ Wintonienſes, ſeu Wentani, vel Occidentalium Saxonum, ſeu Gewiſſeorum, Epiſcopi: *Birinus*; *Agilbertus*, vel *Ailbertus*; *Wine*, vel *Wini*; *Eleutherius*, vel *Leutherius*; *Hedde*; *Daniel*; *Adelardus*; *Ealmundus*; *Athelredus*, vel *Ethelredus*; *Edulfus*, vel *Ethelwolfus*; *Swithunus*; *Tunbertus*; *Denewolfus*; *Frithestanus*; *Brinſtanus*; *Elfegus Calvus*; *Elfſinus*; *Brihtelmus*; *Ethelwoldus*, vel *Edelwaldus*; *Elfegus II*; *Brithwoldus*; *Elſinus*; *Elfwinus*, vel *Alwinus*; *Stigandus*; *Walchelinus*; *Willielmus Giffardus*; *Henricus*; *Ricardus*; *Godefridus de Lucy*; *Petrus de la Roche*; *Johannes Pontoyſe*; *Henricus Woodlok*; *Johannes Stratford*; *Johannes Devennche*; *Willielmus Edindon*; *Willielmus Wickham.* ¶ Wintonienſes Comites: *Hugo le Deſpenſer*; *Serus de Quincy*; *Robertus Quincy.*
Wiramutæ, vel Weremundæ, vel
Wiramuthæ, monaſterium conſtruitur. 4, 4. 91,28. 92,18. 1695,1. Prædiis locupletatur. 45,57,92, 26 & 31. A paganis deſtructum, inſtauratur. 45,47. Ibi Beda ab infantia habitabat. 45,45. Eccleſia concrematur. 100,46. 1344,59. V. *Girvenſe.* ¶ Abbates: *Benedictus*; *Ceolfridus*; *Hwetbertus.*
Wiſcards portus. 1218,38.
Wiſkebech. 1896,19.
Wiſtanus occiditur. 778,56.
Witæ. 823,26.
Withburgæ corpus ad Elienſe monaſterium transfertur. 747,63.
Witherſlake, injuſta accuſatio. 836,7.
Withredus, R. Cantiæ. 742,22. 758,29. 1234. Regem Occid. Saxonum bellum, ipſi inferentem prece & pretio placat. 742,26. 758,23. Terras largitur monaſterio in inſula Thaneto; 1771, 4 & 26. & monaſterio S. Auguſtini, Cantuariæ; 1771, 19 & Eccleſiæ B. Mariæ apud Liminges. 2208,22. Concilium apud Baccanceldam convocari jubet. 2208,20. Ejus lex de Sacrilegio; 2208,35. de Electione Epiſcoporum & Abbatum; 2208,60. de Immunitate Eccleſiarum. 2209,10.
Wivelesburgh. 1777,9 & 61. Appropriatio Eccleſiæ. 2085,60. 2090,6.
Wlfricus, Wlmarus, &c. V. *Wolfricus, Wolmarus*, &c.
Woderingborne. 1780,56.
Wodeſtoc, id eſt, Silvarum locus. 247,20. Henricus I ibi parcum ſeu vivarium facit. 2382,14.
Wolf, vel Mulo, vel Molus, Cedwallæ frater, Cantiam deprædatus, comburitur. 741,51. 756,18. 1770,35. 2252.
Wolfelinus, vel
Wolfelmus, Epiſc. Wellenſis, fit Archiep. Cantuarienſis. 453, 64. 838,59. 840,63. 1644,38. 2241.
Wolferus, R. Merciorum. 744,66 772,34. 789,64. 1636,4. Ermenildam ducit: 740,53. 772,44. Ejus ſuaſu, idola & paganiſmum delet. 772,60. Ethelwoldum, R. Auſtralium Saxonum, de ſacro fonte levat. 772,28. Vocatur Wolfarius, 293,54 & Wilſhere. 439,35.
Wolfheath, Abbas Beverlacenſis. 10·,14.
Wolferus, vel Wilferus, Archiep. Eboracenſis. 78,62. 121,9. 145,14. Pellitur. 1698,46. Redit. 1698,49.
Wolfius, Anachoreta. 952,49. 2367,15.
Wolfredus, vel Wluredus, Archiep. Cantuarienſis. 447, 25. 742,62. 1775,66, 2237. Actus ejus. 1642,41. In Concilio Cloveſhoenſi queritur de injuriis a R. Kenewolfo ipſi illatis. 2213,36. Terras ablatas recuperat. 2214. Terræ ab eo emtæ. 2215,35. Terræ ab eo Eccleſiæ Chriſti donatæ. 2215—2217. Portiones pauperibus aſſignatæ. 2217,25.
Wolfretelus, Abbas Crowlandenſis, deponitur. 1654,34.
Wolfricus I, Abbas S Auguſtini. 1780,37. 2246.
Wolfricus II, Abbas S. Auguſtini. 1784,32. 2248. Partem Oratorii B. Virginis demolitur, ſed non impune. 1785,19. 2248.
Wolfricus, Abbas S. Benedicti in Norfolcia. 923,31. Genitus R. mortem ipſi & ſociis minatus, mare conciliatur. 923,43.
Wolfricus, Abbas Hidenſis, deponitur. 1654,20.
Wolfricus, Anachoreta, ferream loricam, ac ſi linea eſſet, forcipe ſecat. 1361,35. Henrico Imperatricis F. adhuc puerulo Regnum prædicit. 1361,52.
Wolfrida, Edgari Regina, fit ſanctimonialis. 867, 22. 875, 26.
Wolfridus. V. *Wulfridus.*
Wolfus, R. Orient. Anglorum. 442,50.
Wolfwinus, oculis captus, 392,39. viſum recipit. 593, 10.
Wolmarus, vel Manni, Abbas Eveſhamienſis. 182,25.
Wolmarus. V. *Suanus, vel Swein.*
Wolnod, exſul, piraticam exercet. 887,50.
Wolnothus, Abbas S. Albani. 446,4.
Wolſigus, Abbas S. Albani. 446,4.
Wolſinus, Abbas S. Albani. 446,6.
Wolſinus, Abbas Weſtmonaſterienſis, 456,50. poſtea (ni fallor) Epiſcopus Wiltonienſis. 2223,49.

Wolſius, Archiep. Eboracenſis. 78,59. 1698,22.
Wolfius, Epiſc. Lichfeldenſis. 180,20. 2333,11.
Wolſtanus I, Archiep. Eboracenſis. 31,31. 79,28. 134,41. 1698, 65. In carcerem conjicitur. 1699, 8. Moritur. 1699,11.
Wolſtanus II, Archiep. Eboracenſis. 79,40. 461,57. 467,41. Epiſcopatum Wigornenſem una cum Archiepiſcopatu tenuit. 1700,5. Locum ſepulturæ in Eccleſia Elienſi mire prædicit. 467,60.
Wolſtanus, Epiſc. Wigornenſis. 190,34. 478,24. Ejus parentes; 190,36. patria, & educatio; 950,19. 2366,39. doctrina; 2367,8. vitæ auſteritas, & ſanctitas; 190,52. 950, 40. 2366,54. devotio. 2367,34. Horas canonicas quam ſtricte obſervavit. 2368,7. Carnes cur non comederit. 950, 25. 2366,45. Fit Prior Wigorniæ; 950,14. 1702, 27. 2335,44. Abbas Wigorniæ; 1701,13. 1702, 28. Abbas Gloceſtriæ. 189,63. 477,46. Cum dæmone luctatur. 950, 43. 2366,62. Eligitur Epiſcopus Wigornenſis. 952, 38. 2367,6. Electioni ægre conſentit. 191,31. 952,47. 2367, 23. Ab Archiepiſcopo Eboracenſi conſecratur, ſalvo tamen jure Cantuarienſis. 478,25. 952,51. 1702,19. 2336, 51. 2367,28. Epiſcopatus ſui poſſeſſiones, ab Eboracenſi detentas, 1702,34. repetit, 202,9. 482,63. 968,18. 2345, 26. & recipit. 203,9. 483, 32. 976,33. 1709,2. Injuſte depoſitur, mire reſtituitur. V. *Edwardus Confeſſor*. Mori gentis ſe conformans, nunc potatoribus aſſidebat, 953, 3. 2367, 26. nunc militibus ſtipatus incedebat. 953, 10. 2367,32. Agninis pellibus cur ut plurimum uteretur. 953,25. 2367,47. A timore quam fuerit alienus. 2367,1. Verba ejus de Anglorum ſub Normannis ſervitute. 2366,30. Dolet quod pietate neglecta homines Eccleſiarum pompa adeo delectentur. 953,32. 2367,52. Prædicit, Sewolfum negotiatorem monachum futurum; 2468,19. &, calveſcenti cuidam crines, eo vivo, manſuros; mortuo, defluxuros. 2368, 25. Satanæ quendam tradit, quod noluerit fratris interfectori ignoſcere. 953,46. 2367,63. Ailwinum monet ne Hieroſolymam proficiſcatur. 953,59. 2368,15. Comitibus in Regem rebellibus reſiſtit. 208,47. 214,55. 486, 56. 489, 43. Quam efficax fuerit ejus maledictio. 489,58. Wigorniam precibus tutatur, & hoſtes profligat. 489,42. 985,3. 2359,25. Obit. 995,52. Moriens, Herefordenſi Epiſcopo apparet. 220,60. 492,1. 2366,20. Cum annulo pontificali ſepelitur. 220,64. 492,2. 2366, 26. Herefordenſi iterum apparet, & monet ut vitam corrigat. 221,16. 2366,23. Eccleſia tota conflagrante, flammæ ſepulcro Wolſtani & ejus parcunt. 2368,33.
Wolwinus, Epiſc. Lincolnienſis. 475,47.
Worer, Epiſcopus. 2222,11.
Wexſtone. 1896,35.
Wreccum, id eſt, bona e naufragio ad littus appulſa, ſibi non amplius vendicare ſtatuit Ricardus I. 657,11. 1187,54.
Wuer, R. Wentorum. 154,37.
Wycherdus, R. Cantiæ. 758,17. Is forſan eſt qui vocatur
Wygrodus, 1908,28.

Y.

YSe, puella, poſt mortem cum milite coit, & puerum parit, de cujus capite mira narrantur. 1216,15.

Z.

ZAcharias, P. R. 443, 60. 2235.

FINIS.

INDEX COGNOMINUM.

Amice Lector,

Baronum nomina aſteriſcis notavimus; nec tamen omnium, cum haud facile fuerit omnes internoſcere: Quin & ex his quos ſtellatos vides nonnulli forſan honore tantum equeſtri ornabantur. Reges, Duces, Comites, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Abbates, &c. in majori Indice invenies ſuo quemque loco repoſitos: Illuc ſcilicet hæ litera, V. I. R. te mittunt. Vale, & operam noſtram æqui boni conſule.

A.

Edmundus de *Abingdon. V. Ind. Rerum.*
Wilhelmus de *Abrancis.* 1410, 20.
Wilhelmus *Abrenythy.* 2564, 24.
Thomas *Ackholte.* 1946, 21.
Radulfus de *Acre.* 2562, 38 & 67.
Willielmus F. *Adelmi.* 1575. 35.
Radulfus *Adrian.* 2295. 1.
Robertus *Agnylim.* 2134, 41.
Agulu. 963, 47.
Aguloun. 963, 47.
Agumez. 964, 48.
Bartholomæus de *Aychebeurnham,* 2541, 59. vel *Aſſheburne.* 2547, 61.
Willielmus de *Aynelfort.* 2131, 1. *Idem fortaſſis cum eo qui vocatur.*
Guillielmus de *Aynesford.* 2133, 60.
Willielmus de *Albamarla.* 320, 13. 337, 25. *V. I. R.*
Willielmus de *Albania.* 315. 14.
Willielmus de *Albinetio.* 1789, 26.
Willielmus F. *Aldelmi.* 1105, 56. 1128, 10.
Franciſcus de *Aldham.* 2541, 60. 2547, 62.
Johannes de *Aleton.* 1245, 19.
S. *Algar.* 2071, 66.
Johannes de *Alethewerl.* 2584. 7.
Virgilius de *Alkham.* 2095, 65.
Girardus de *Alſpaye.* 2543, 15.
Lucas *Alulph.* 1919, 2.
Reicius *Amaraduke.* 2465, 44.
S. *Amanus.* 964, 47.
Georgius *Amys.* 2295, 3.
Henricus de *Angeus.* 1060, 43.
Hugo de *Anſeley. V. I. R.*
Johannes *Antony.* 2294, 67.
Henricus de *Apoldrefeld.* 1966, 39. 1998, 52.
Wilhelmus de *Arches.* 2129. 9.
Arcy. 965, 10.
Johannes de *Ardena.* 2624. 35.
Radulfus de *Ardene.* 707. 51. *Idem forſan cum eo qui vocatur*
Radulfus de *Arderne.* 2452, 46.
Argenten. 963. 57.
Ricardus de *Argenteyn.* 2133, 61.
Ægidius de *Argenteyne.* 2533, 50.
Radulfus *Argum. V. I. R.*
Areas. 965, 12.
Ludovicus de *Arſeles.* 1191, 41.
Manaſſerus *Arſic,* 1796, 62. vel
Maneſterius *Arſit.* 2130, 34.
Jacobus de *Arsyngfeld.* 2576, 20.
Artois. 965, 20.
Gaufridus *Artur. V. I. R.*
Thomas *Arundell. V. I. R.*
Aſſhburne. V. Aychburnham.

A. S.

Ægidius de *Aſhbeleye.* 2533, 47.
Nicolaus de *Aſteleye.* 2533, 48.
Johannes *Aſton. V. I. R.*
Guernora *Ate baillie.* 2093, 4.
J. *Ate chirche.* 2071, 67.
Nicolaus *Ate crowche.* 2147, 29.
Henricus *Ate furſtall.* 2142, 36.
Johannes *Ate halke.* 2092, 57.
Petrus *Ate leſe.* 2093, 3.
Valentinus *Ate pathe.* 1139, 34.
Johannes *Ate ſele.* 2092, 52.
Lucas *Atte berne.* 2205, 61.
Gilbertus *Atte burgh.* 2033, 42.
Henricus *Atte gate.* 2205, 45.
Robertus *Atte gate.* 2205, 45.
Johannes *Atte lee.* 2132, 44.
Robertus *Atte walle.* 2022, 16.
Radulfus d' *Aubeney.* 1191, 55.
Aubevyle. 964, 47.
S. *Aubyn.* 963, 66.
Willielmus de *Auco.* vel *de Owe.* 492, 26.
Hugo de *Audeleye. V. I. R.*
Jakes de *Avenus.* 1191, 62. vel
Jacobus de *Avennes. V. I. R.*
Simon de *Averenches.* 1230, 36.
Willielmus de *Augo.* 276, 39.
Avyuel. 964, 8.
Auris. 963, 57.

B.

Nicolaus de *Baa.* 2147, 28.
Bartholomæus *Baddyſmere,* vel *Badeleſmere, Juſtitiarius.* 1035, 27. 2539, 13. 2541, 58.
J. de *Badelo.* 2096, 55.
Guernora ate *Bailie.* 2093. 4.
Bernardus de *Baillolio.* 269, 24. 308, 53. *V.* Baiol.
Johannes de *Baillol.* 2447, 11. *V. I. R.*
Jocelinus de *Baylon.* 963, 44.
Bayloun. 963, 44.
Jocelinus de *Baalul.* 599. 62.
Willielmus *Baynard.* 1004, 6.
Bernardus de *Baiol. V. I. R.*
Thomas. *Baker.* 2633, 45.
Rogerus *Bakeroun.* 2205, 51.
Robertus F. *Baldewini.* 489, 37.
Robertus de *Baldoc, Cancellarius.* 2544, 43. 2546, 55. 2763, 18.
Radulfus de *Baldok. V. I. R.*
Edmundus *Balergge,* 2740, 22.
J. *Balfire.* 2144, 19.
Johannes *Balle. V. I. R.*
Edwardus le *Baliol. V. I. R.*
Guido de *Ballief.* 2454, 5.

Alexander de *Balliolo*. 1934, 54.
Johannes de *Balliolo*. 967, 30. *V.* Baillol.
David *Banande*. 2590, 57.
Adam de *Banaſtre*. 2533, 32.
Willielmus *Bangos*. 2295, 5.
J. *Bank*. 2156, 53.
Stephanus *Barbour*. 2121, 29.
Bardelfe. 963, 54.
Hugo *Bardolf*, vel *Bardulfus*. 659, 13 & 28. 1170, 9. 1230, 33. *Vocatur* F. *Bardulf*. 1604, 32.
Willielmus de *Bares*. 1192, 47.
Siwardus *Barn*. *V. I. R.*
J. de *Barnevyle*. 1962, 7. *V.* Bernevyle
Ricardus de *Barowe*. 2709, 9.
Galfridus *Barown*. 2050, 36.
Ricardus *Barre*. 636, 53. 1068, 2. 1084, 6.
Baldwinus *Bartyn*. 2621, 39.
Petrus *Baſilii*. 705, 50.
Baskarvyle. 963, 37.
Baſſet. 964, 18.
Alanus *Baſſet*. 2131, 48.
Gilbertus *Baſſet*. 1158, 13. 1230, 38.
* Philippus *Baſſet*. 2447, 33. 2451, 54.
* Radulfus *Baſſet*. 2543, 42.
* Radulfus *Baſſet*. 2698, 33.
* Radulfus *Baſſet de Drayton*. 2437, 48. 2454, 3.
Ricardus de *Baſſet*. 2533, 49.
Thomas *Buſſet*. 1230, 39. 2131, 48.
Michael de *Baſtervyle*. 2280.
Johannes *Bate*. 1929, 19.
* Henricus de *Bealmont*. 2549, 27. 2554, 41 & 64. 2558, 62. 2560, 39. 2565, 23.
Daſcinus de *Bearne*. 2429, 65.
Beauchamp. 964, 11. *V.* Bewchamp, & Bello campo.
* Johannes de *Beauchamp*. 2454, 4.
Johannes de *Beauchamp*. 2602, 58.
Ricardus de *Beauſo*. 505, 24.
Ricardus de *Beaumeis*. 502, 46. *V.* Belmeis.
Beaumount. 964, 66. *V.* Bealmont, Bello monte, & Bewmont
Beaupel. 964, 11.
Beauvys. 964, 66.
Reginaldus de la *Beche*. 2561, 36.
Gilbertus *Becket*. *V. I. R.*
Thomas *Becket*. *V. I. R.*
Johannes de *Becles*. 1977, 58.
Antonius de *Beke*. *V. I. R.*
Robertus de *Beketune*. 1532, 41.
Rogerus *Beler*. 2544, 53.
Robertus de *Beleſmo*. 499, 9. 500, 1.
Johannes *Belham*. 1926, 32.
Robertus *Belknepb*, vel *Bealeknap*. 2141, 24. 2678, 58. *V. I. R.*
Rogerus de *Bellem*. *V. I. R.*
Robertus de *Bello*. *V. I. R.*
Simon de *Belloc*. 315, 12.
Hugo de *Bello campo*. 1112, 43. 1113, 10.
Radulfus de *Bello campo*. 664, 40.
Thomas de *Bello campo*. *V. I. R.*
Walterus de *Bello campo*. 2136, 30.
Radulfus de *Bello monte*. 1060, 44.
Ricardus de *Belmeis*. 506, 58. 507, 13.
Walterus de *Belmeis*. 507, 17.
Johannes *Beltoſter*. 2187, 52.
Baldewinus *Belvot*. 1112, 21.
Edwardus *Benet*. 2294, 57.
Adam *Bengekyn*. 2144, 17.
Walterus de *Benteleye*. 2605, 48.
Walterus de *Berchefſley*. 1105, 13.
Ricardus de *Bere*. 2012, 7. 2278.
Johannes de *Berewych*, *Juſtitiarius*. 1962, 45. 2017, &c.
Rogerus de *Berfelde*. 2540, 65. 2547, 39.
Baldewinus *Berford*. 2705, 40.
Simon de *Berforde*. 2544, 31. 2556, 14. 2558, 34.
Bergos. 964, 16.
* Thomas de *Berkeley*. 2551, 34. 2756, 52.
* Thomas de *Berkeley*. 2743, 24.
Robertus F. *Bernardi*. 1079, 35. 1827, 45.
Lucas atte *Berne*. 2205, 61.
Berners. 964, 32.
Jacobus *Bernyrers*, vel *Bernerys*. 2705, 26. 2727, 27.
Bernevyle. 964, 32.
J. *Bernevyle*. 1964, 55. *V.* Barnevyle.
* Rogerus *Bertham*. 2448, 13.
Nicolaus de la *Berton*. 1916, 26.
Willielmus de *Berton*. *V. I. R.*
Bertram. 964, 36.
Jordanus *Bertram*. 2499, 12.
Willielmus *Bertram*. 319, 47.
Beſyle. 964, 55.
Johannes *Bewchamp*. 2705, 24. 2727, 27.
Thomas de *Bewchamp*. *V. I. R.*
Willielmus de *Bewchamp*. *V. I. R.*
* *Bewmont*. 2705, 37. 2706, 55.
Nicolaus *Bychet*. 2578, 14.
Egelricus *Bigge*. 1784, 17.
Bygod. 964, 36.
Hugo *Bigot*. 315, 11. *V. I. R.*
Hugo *Bigot*. 2450, 46.
Johannes *Bigot*. 2622, 57.
Rogerus *Bigot*. 214, 62. 230, 66. 312, 5. 489, 39.
Rogerus *Bigot*. 1283, 2. 2414, 35.
Willielmus *Bigot*. 242, 56.
Willielmus *Byholt*. 1974, 60. 2034, 64.
Oliverus de *Byngham*. 2556, 14.
Thomas de *Byrleye*. 2545, 60.
Biſet. 964, 18.
Manaſſe *Biſet*. 1039, 66.
Benedictus *Biſſop*. *V. I. R.*
Walterus de *Biwella*. 308, 52.
Thomas de *Blacſton*. 2669, 7.
Johannes *Blake*. 2696, 7. 2716, 63. 2721, 45. 2727, 9.
Benedictus de *Blakenbam*. 2134, 42.
Robertus ou les *Blancs meins*. *V. I. R.*
Bernardus de *Bloynes*. 2429, 62.
Petrus *Bleſenſis*, *V. I. R.*
Stephanus *Blike*. 2023, 62.
Robertus *Blott*. *V. I. R.*
Humfridus de *Bloys*. 2590, 61.
Johannes *Bloys*. 2725, 52.
Thomas de *Blount*. 2132, 23.
Radulfus *Blundus*. 1847, 13.
Bruem *Bocard*. *V. I. R.*
Thomas *Boyde*. 2591, 4.

Henricus

Henricus de *Boyding*. 2500, 17.
Ricardus de *Boyland, Juſtitiarius*. 2466, 6.
Boys. 963, 54.
Humfredus de *Boys*. 2563, 60.
Ricardus de *Boys*. 2498, 40.
Rogerus *Boyt*. 2564, 3.
Robertus *Boyth*. 2564, 15.
Johannes de *Bokingham*. *V. I. R.*
Bolebeke. 964, 54.
Johannes de *Bolton*. 2677, 60.
Bolvyle. 963, 37.
Robertus de *Bones*. 1191, 27.
Humfridus de *Boon*, vel *Buhun*, vel *Bonn*. 315, 11. 1089, 33. 1105, 55.
Bonet. 964. 20.
Bonevyle. 964, 20.
Johannes de *Borne*, vel *Bourne*. 1938, 63. 1942, 12. 2057, 4.
Bartholomæus de *Borogwas*. 2606, 59. 2622, 29. *V.* Burwas.
Henricus *Borewaſch*. *V. I. R.*
Herbertus de *Boſcham*. 1513, 49.
J. *Boſynton*. 2144, 16.
Robertus *Boſſu*. *V. I. R.*
Boteler. 964, 3.
Boterell. 964, 17.
Galfridus *Botrell*. 270, 62.
Botes. 963, 54.
Bottonr. 963, 58.
Botteveleyn. 963, 58.
Botevyle. 963, 41.
Edmundus *Botoler*. *V. I. R.*
Johannes *Botſweyn*. 1941, 17. 2280.
Bonn. 963, 43. *V.* Boon, Bovn, & Buhun.
Edwardus de *Bonn*. 2565, 33.
• Humfridus de *Bonn*. *V. I. R.*
• Rogerus de *Bourgh*. 2449, 42.
Georgius de *Bourne*. 2056, 27.
Johannes de *Bourne*. 2056, 5. *V.* Born.
Radulfus de *Bourne*. *V. I. R.*
• Robertus *Bontevylayn*. 1448, 18.
Willielmus de *Bown*, vel *Bonn*. *V. I. R.*
Bowſers. 2678, 41.
Bra. 964, 17.
Rogerus *Brabazun*. 2136, 32.
Benedictus *Braciator*. 1945. 47.
Henricus de *Bradburn*, 2547. 60. vel *Wradburn*, 2541, 31.
Thomas *Bradwardyn*. *V. I. R.*
Johannes de *Bradwey*. 2080, 54.
Henricus de *Braeley*. 1191, 44.
Rogerus de *Brai*.
Braybuſſe. 964. 53.
Willielmus de *Brainſa*. 587, 5.
Johannes de *Branceſtre*. 2131, 49.
Reginaldus de *Brandon*. 1952. 39.
Braunz. 963, 64.
• Willielmus de *Breans*. 2420, 61. *V.* Brewes.
• Philippus de *Breant*. 1004, 5.
Nicolaus de *Brembre*, vel *Brembulle*. *V. I. R.*
Falco de *Brent*. 2429, 47.
Johannes de *Bretayne*. 2438, 30. 2497, 63. 2510, 10.
Willielmus *Breton*. 1944, 35.
Breuis. *V.* Brus.
Brewes. 464, 50.
• Willielmus de *Brewes*, vel *Breans*. 2131, 47. 2431, 20. 2439, 9.
• Philippus de *Briby*. 2448, 20.
Johannes de *Brideport*. 1583, 50.
Thomas *Bryghtwell*. 2709, 6.
Robertus de *Brys*. 244, 11. 261, 61. 320, 14. 337, 38.
Osbernus de *Briſto*. *V. I. R.*
• Johannes de *Brittannia*. *V. I. R.*
Patricius de *Brithine*. 2564, 57.
Ricardus *Brito*. 555, 21. 1063, 35. 1414, 52.
Galfridus la *Briure*. 1191, 26.
• Willielmus *Briwer*, vel *Bruer*, vel *Bruuer*. 659, 14 & 29. 1170, 9. 1230, 33. *V. I. R.*
Nicolaus *Bryztwell*, 2705, 64.
Philippus de *Broc*. 537, 5.
Ranulfus de *Broc*. 554, 33. 1089, 24. vel
Randulfus del *Broch*. 1314, 32. 1398, 46. 1400, 13, 19
Robertus de *Broc*. 555, 13 & 64.
Andreas le *Brode*. 1929, 11.
Johannes *Brode*. 2121, 25.
Johannes *Bromton*. 721, 2.
Willielmus *Browne*. 2147, 30.
Bruer. *V.* Briwer.
Andreas de *Brugge*. 2280.
Hugo *Brun*. 699, 60. 707, 58. 1181, 44.
Brus. 964, 3. *V.* Breuis, Brys, Bruſe, & Bruz.
Adam de *Brus*. 273, 52. 337, 41.
Alexander de *Brus*. 2561, 28.
David *Brus*. *V. I. R.*
Gilo de *Bruſe*. 707. 42.
Nele de *Brus*. 2561, 28.
Petrus de *Brus*. 2560, 21.
Robertus de *Brus*. 967, 39. 2438, 32.
Robertus de *Brut*. 2561, 27.
Bruuer. *V.* Briwer.
Robertus de *Bruz*, vel *Bruis*. 2431, 63. 2447, 12. *V. I. R.*
Buhun. *V.* Boon.
Osbernus *Bulax*. 946, 17.
Willielmus *Bulloc*. 2566, 37.
Johannes *Burbache*. 2743, 27.
Jacobus de *Burbon*. 604, 21.
Hubertus de *Burch*. 707, 51. vel *de Burgo*. *V. I. R.*
Burgenom. 964, 66.
Gilbertus atte *Burgh*. 2033. 42.
Willielmus de *Burgh*. *Juſtitiarius*. 2694, 38. 2706, 16. 2727. 55.
• Ricardus de *Burle*. 2676, 65.
Simon de *Burle*. *V. I. R.*
Simon *Burley*. *V. I. R.*
Burnell. 964, 16.
Hugo le *Burnell*. 2705, 38. 2743. 23.
Burs. 964, 69.
Bartholomæus de *Burwas*. 2545, 61. *V.* Borogwas.
Johannes *Buſh*. 1729, 30.
Jordanus de *Buſſei*. 159, 56. *V.* 1039, 17.
Baldewinus de *Buttora*. 2622, 30.

C.

Robertus de	*CAldecote*. 2564, 10.
	Calſeby. *V.* Caſſeby.
Johannes	*Calward*. 2142, 36.
Ricardus de	*Camavilla*. 1039. 66.
Ducanus	*Cambell*. 2564, 21.
Edmundus de	*Cambio*. 1921, 12.
Johannes de	*Cambio*. 1955, 20.
Willielmus de	*Cambowe*. 2564, 44.
Johannes de	*Cambron*. 2564, 48.
Jacobus de	*Camera*. 1921, 23.
Osbernus de	*Camera*. 1828, 41. 1844, *&c.*
Robertus de	*Camera*. 19:1, 29.
	Cammois. 963, 53.
* Thomas	*Camois*. 2705, 39.
Willielmus de	*Camvill*. 1191, 61.
Gerardus de	*Camvilla*, 1223, 29. *vel Canevile*, 2423, 35. *vel Chanvilla*. 1230, 37.
* Johannes	*Camwe*. 2677, 2.
Johannes de	*Candyche, Juſtitiarius*. 2638, 40.
	Canevile. *V.* Camvilla.
	Cantelou. 964. 52.
	Cantemor. 964, 52.
Ricardus	*Canterbury*. 2294, 60.
Ricardus de	*Cantuaria*. 1998, 55. 2036, 14. 2051, 9.
Henricus de	*Capella*. 2133, 62.
Johannes	*Capell*. 1863, 43.
Walterus	*Capell*. 2035, 11.
Willielmus	*Capell*. 1863, 43.
Virgilius	*Capellanus*. 1946, 21.
Johannes	*Care, Juſtitiarius*. 2706, 15. 2727, 54.
Patricius	*Careter*. 2564, 10.
Willielmus	*Carlelyll*. 2563, 15.
Willielmus de	*Carleton, Baro ſcaccarii*. 1962, 13.
Johannes de	*Carlyl*. 2564, 9.
	Caroun. 963, 51.
Jack	*Carter*. 2637, 40.
	Carvyle. 963, 40.
Robertus de	*Caſnei*. *V. I. R.*
Willielmus	*Caſſeby*. 2199, 3. vel *Calſeby*. 2288.
Hugo de	*Caſtello*. 574, 14.
W. de	*Caſtro*. 1977, 59.
Thomas	*Catour*. 2051, 18.
Robertus de	*Cava*. 537, 53.
	Cavervyle. 963, 42.
* Gerardus de	*Caunvill*. 1158, 13.
Petrus	*Cauſton*. 2013, 12.
Johannes de	*Caux, Juſtitiarius*. 2466, 10.
Robertus	*Cenet*. 2295, 9.
	Ceokeſfot. *V.* Cockſfot.
Theobaldus	*Chabot*. 590, 15.
	Chalers. 964, 33.
Ricardus de	*Chamvill*. 1173, 9. 1191, 55. 1200, 26. 1203, 13.
* Johannes	*Chandos*. 2621, 56. 2628, 43. 2629, 7.
Willielmus de	*Chanvill*. 1161, 37.
	Chanvilla. *V.* Camvilla.
	Chary. 964, 26.
Johannes de	*Charleton*. 2546, 38.
Willielmus	*Charnell*. 2547, 60. 2541, 30.
Eimerus de	*Charnelles*. 2581, 43.
Galfridus	*Charnis*. 2582, 7.
	Chaudut. 964. 50.
Robertus	*Chaumberleyn*. 2466, 53.
	Chaumburleyn. 963, 48.
	Chaumburſoun. 963, 48.
Willielmus	*Chaunteler*. 2056, 18.
	Chaward. 964, 26.
	Cheyne. 964, 33.
Andreas de	*Chenegin*. 1248, 2.
Robertus de	*Chenebai*. *V. I. R.*
Adam de	*Cherverna*. *V. I. R.*
Guido de	*Cheſtelon*. 1191, 32.
Willielmus	*Cheſulden*. 2709, 7.
Andreas de	*Cheveigni*. 1249, 58.
Ricardus	*Chyld*. 2092, 59.
Willielmus de	*Childecroſt*. 2205, 60.
Galfridus de	*Chileham*. 1944, 49.
Thomas de	*Chileham*. 2080, 49.
Walterus de	*Chilindenne*. 1944. 41. 1945, 4.
Thomas	*Chillinden*. *V. I. R.*
Rogerus de	*Ciceſtria*. *V. I. R.*
Thomas de	*Ciceſtria*. 1943, 9.
Johannes	*Cymin*. 537, 62.
Hugo	*Cyret*. 2578, 13.
Olgodus	*Clapa*. 181, 46. 934, 30.
Gilbertus de	*Clara*. *V. I. R.*
Gilebertus de	*Clara*. 278, 54.
Thomas de	*Clara*. 2438. 31.
Adam de	*Clare*. 1904, 48.
Gilbertus de	*Clare*. *V. I. R.*
Ricardus de	*Clare*. 1191, 32.
Ricardus de	*Clare*. *V. I. R.*
Rogerus de	*Clare*. *V. I. R.*
Thomas de	*Clare*. 2134, 40.
	Clarell. 964, 46.
Hugo de	*S Claro*. 315, 15.
Johannes de	*S. Claro*. 1986, 17.
Johannes	*Clavelle*. 2564, 33.
Bertramus de	*Cleykyn*. 2628, 42.
Reginaldus	*Clene*. 2564, 7.
	S. Cler. 963, 65.
Matthæus de	*Clera*. 671, 19. 1224, 66.
Willielmus	*Clerſeith*. 269, 26.
Willielmus	*Clericus*. 1881, 53. 2114, 16.
Johannes	*Clermont*. 2604, 16.
Robertus	*Clermont*. 2616, 52.
	Clermount. 964, 65.
	Clevyle. 963, 38.
Ludovicus	*Clyfford*. 2661, 48.
* Robertus	*Clyfford*. 2480, 29. 2522, 25. 2533, 46.
* Rogerus de	*Clyfford*. 2438, 41. 2447, 13. 2464, 31.
* Rogerus de	*Clyfford*. 2535, 9. 2541, 24.
Rogerus de	*Clyfford*. 2545, 60.
Willielmus de	*Clinton*. *V. I. R.*
Lambertus de	*Clive*. 1944, 33.
Adam de	*Cliveſbend*. 1894, 44.
Cornelius	*Clonne*. 2651, 17.
Willielmus de	*Clown*. *V. I. R.*
Robertus	*Cnolles*. 2616, 57. 2618, 25. 2619, 56.
Henricus de	*Cobeham*. 1939, 49.
J. de	*Cobeham, Juſtitiarius*. 2057, 3. 2140, 8. 2141, 24.

* Johannes

* Johannes	*Cobham*. 2685, 63. 2687, 38. 2697, 38.
Reginaldus de	*Cobham*. 2577, 57.
Thomas de	*Cobbum*. *V. I. R.*
Robertus de	*Cockefelde*. 2500, 19.
Henricus de	*Cockeryng*, vel *Kokeryng*. 1943, 10. 1944, 40.
Anfridus	*Cockeſfot*, vel *Cookeſfot*. 187, 2. 944, 22.
Johannes	*Cocus*. 1946, 17.
Milo de	*Cogham*. 1128, 1.
Ricardus	*Coyn*. 1921, 60.
	Coynale. 964, 22.
Rogerus de	*Coinariis*, vel *Conigneriis*. 64, 29. 272, 19.
Thomas	*Cok*. 2597, 38.
Willielmus	*Cok*. 2036, 44.
Willielmus	*Cockfeld*.
Johannes	*Coleman*. 1919, 15.
	Colevyle. 963, 39.
Thomas	*Colpeir*. 2541, 64. 2547, 68.
Robertus de	*Colvyll*. 2562, 55.
Philippus de	*Colvilla*. 1040, 40. 1105, 10.
	Columber. 963, 54.
Thomas	*Colwell*. 2052, 53. *V. I. R.*
Galfridus de	*Combreke*. 2080, 57.
Johannes	*Comyn*. 1126, 28.
Johannes	*Comyn*. 2447, 10. 2478, 21. 2483, 25.
Johannes	*Comyn*. 2480, 46. 2483, 25.
Ricardus	*Comyn*. 1092, 11. 1105, 7.
Walterus	*Comyne*. 2562, 36.
Ricardus	*Compton*. 2294, 59.
Icherius de	*Concoreto*, vel *Conkereto*. *V. I. R.*
Robertus de	*Condre*. 2564, 55.
Rogerus de	*Conigneriis*. 280, 61. *V.* Colnariis.
Thomas	*Conn*. 2139, 22.
Walterus de	*Conſtantiis*. *V. I. R.*
	Coonm. *V.* Croun.
	Corbet. 964, 22.
Walterus	*Corbet*. 1105, 7.
Robertus	*Corby*, *Juſtitiarius*. 2141, 25. 2177, 32.
Thomas de	*Corbridge*. *V. I. R.*
Adam de	*Cordon*. 2564, 13.
Gervaſius de	*Corewelle*. 554, 31. vel *Cornhell*. 1820, 23.
Henricus de	*Cornhella*. 665, 26. 1190, 53.
Reginaldus de	*Cornhelle*. 1842, 34. 1878, 13 & 61.
R. de	*Cornhull filius*
G. de	*Cornhull*. 1904, 54.
Willielmus	*Cornwaille*. 2147, 28.
Laurentius de	*Cornwaleis*. 2280.
Stephanus de	*Coſynton*. 2629, 8.
	Coudree. 964, 64.
Johannes	*Coupeland*. 2591, 16. 2626, 39.
G. le	*Couper*. 1945, 55.
W.	*Couper*. 2144, 18.
	Courcy. 965, 11.
Willielmus	*Courteney*. *V. I. R.*
Petrus de	*Courteney*. 2706, 58.
Reginaldus de	*Courtenaia*. 1107, 14.
Hugo de	*Courteneye*. *V. I. R.*
Robertus	*Courthuſe*. 2205, 46.
	Courtnay. 965, 14.
Johannes	*Crabbe*. 2561, 47.
Thomas	*Crabbere*. 2143, 51.
Radulfus	*Crane*. 2197, 60. 2288.
Johannes de	*Craunforde*. 2590, 67.
Willielmus	*Craſpeys*. 1932, 40.
Hugo de	*Creſſingham*. *V. I. R.*
Ricardus de	*Creſſevyle*. 2080, 53.
	Creſſy. 965, 12.
Mauritius de	*Creu*. 575, 52.
	Crevequel. 964, 4.
	Cryel. 963, 51.
Willielmus	*Criel*. 1921, 58.
Gilebertus	*Criſpyn*. 408, 25.
Jocelinus	*Criſpin*. 570, 23.
Willielmus	*Criſpinus*. 230, 14. 500, 1. 563, 14. 1004, 15. 1007, 36.
Johannes de	*Crocforde*. 2080, 44.
Johannes de	*Crombewell*. 2544, 30.
Mauritius de	*Croun*, 1442, 58. vel *Coonm*. 1134. 38.
Nicholaus de	*Crouche*. 2147, 29.
	Crus. 965, 2.
Bernardus de	*Cuteleſcumbe*. 1928, 58.
Robertus	*Cumin*. *V. I. R.*
Willielmus	*Cumin*. 270, 50. *V. I. R.*
Johannes de	*Cundy*. 2577, 58.
Radulfus de	*Curba-ſpina*. 2129, 9.
Willielmus de	*Curbellio*, vel *de Curbvill*. *V. I. R.*
Ricardus de	*Curceio*. 262, 26. 269, 25. 326. 16.
Willielmus de	*Curci*. 1184, 59.
Petrus de	*Curtenai*. 1443, 59.
Johannes	*Cuſynge*. 2121, 28.
Thomas	*Cuſte*. 1968, &c.
Eadulfus	*Cusel*. 204, 18.

D.

Nicholaus	D*Agworth*. 2628, 58. 2705, 18.
Thomas de	*Dagworth*. 2593, 48. 2596, 57. 2602, 42.
* Johannes	*Daywell*. 2454, 16.
	Dayvyle. 964, 57.
Maneſier de	*Dammartin*. 1410, 20.
Rogerus	*Dammerey*. 2539, 15. 2541, 66.
Guido de	*Danci*. 1191, 42.
* Hugo	*Dandelyse*. 3539, 15. 2542, 1. 2554, 41. 2558, 62.
Nicolaus	*Dandeleye*. 2480, 28.
Gychardus	*Dangill*. 2629, 9.
Johannes	*Daniel*. 2536, 49.
Thomas	*Daniel*. 2200, 5.
	Danvey. 963, 61.
	Dapiſoun. 964, 40.
* Johannes	*Darcy*. 2581, 61.
J.	*Davy*. 2144, 18.
Willielmus	*David*. 1863, 5.
	Daundevyle. 963, 35.
	Daundon. 964, 34.
	Daungers. 964, 34.
Geffridus	*Dedington*. 256, 31.
	Deyncourte. 2590, 19. 2619, 32.
Gocelinus	*Deyvile*. 2541, 24.
Radulfus de	*Dene*. 1410, 24.

S. *Denis*.

S. *Denis*. 963, 65.
Petrus de *Deune*. V. I. R.
Almarus *Derling*. 904, 21.
* *Derſy*. 2678, 52.
Deſevyle. 964, 57.
Hugo le *Deſpenſer*. V. I. R.
Hugo le *Deſpenſer*. 2137, 54. V. I. R.
Johannes *Devenech*, vel
Devemſche, vel
Deveniſſe. V. I. R.
Johannes *Deverenx*. V. I. R.
Deverous. 963, 56.
Deverouge. 964, 5.
Deverous. 963, 42.
Rogerus *Dexter*. 2737, 5.
Willielmus *Diabolas*. V. I. R.
Radulfus de *Diceto*, 425. vel *Dizeto*. 2470, 74. V. I. R.
Oliverus de *Dygham*. 2570, 8.
Johannes *Dygun*. 2295, 6.
Rogerus *Dik*, vel
Dyk. 2092, 67.
Johannes *Dingley*. 2627, 37.
Willielmus *Dipre*, 2070, 29. vel *Yprenſis*. 1346, 8. 1353, 41.
Hugo le *Dyſpenſer*. 2693, 15.
Johannes *Diſſere*. 1946, 19.
Dyveyn. 963, 61.
Hamo *Doge*. 1913, 30. 1917, 43. 1922, 1. 2095, 64.
Nicolaus *Doge*. 1927, 1.
Henricus *Doget*. 1847, 13.
Dowmoun. 963, 52.
Baldewinus de *Donington*. 1039, 60.
Johannes de *Dovera*. 696, 23.
Archibaldus *Douglas*. 2561, 45. 2563, 66.
Archibaldus *Douglas*. 2564, 30.
Archibaldus *Douglas*. 2728, 51.
Henricus *Douglas*. 2674, 52.
Jacobus *Douglas*. 2552, 5. V. I. R.
Jacobus *Douglas*. 2564, 65.
Willielmus *Douglas*. 2480, 21. 2513, 59. 2516, 44.
Willielmus *Douglas*. 2563, 8.
Willielmus *Douglas*. 2564, 19. 2580, 55. 2590, 16. 2611, 34.
Downſrevyle. 963, 36.
Dragans. 964, 48.
Robertus *Draylond*. 2092, 59.
Simon de *Draython*. 2620, 40.
Elfgarus le *Dret*. 1590, 29.
Druell. 964, 13.
Willielmus *Drulege*, vel
Drulegh. V. I. R.
Hugo de *Dudintonia*. 1590, 50.
Robertus de *Dufford*. vel de *Ufford*. V. I. R.
Edmundus le *Dumbe*. 1945, 30.
Dummer. 963, 52.

E.

Rogerus de *EBryzgtonne*. 2024, 3.
Willielmus *Edindone*. V. I. R.
Simericus de S. *Edmundo*. 2500, 15.
Stephanus de *Edworth*. 2134, 42.
Willielmus de *Eleya*. 1944, 35.
Willielmus de *Elham*. 1977, 57.
Johannes *Elys*. 2121, 26.
Willielmus *Elman*. 2705, 18.
Rogerus de *Elmesbrigge*. 2541, 61. 2547, 64.
Thomas *Elmham*, 2290.
Johannes de *Eltham*. V. I. R.
Johannes de *Engan*. 2620, 44.
Robertus de *Englois*. 1929, 27.
J. *Enſynge*. 2144, 18.
Thomas de *Erdington*. 2696, 33.
Thomas de *Erpingham*. 2743, 27. 2756, 52.
Walterus *Eſpec*. 244, 12. 256, 24. 259, 27. 320, 15. 344, 10. 346, 49. V. I. R.
Johannes *Eſpelou*. 2139, 49.
Eſſeſſia. V. Eſtſexe.
Johannes *Eſſex*. V. I. R.
Johannes de *Eſtre*. 1944, 32.
Philippus de *Eſtrebi*. 1080, 15.
Henricus de *Eſtſexe*. 139, 67. vel *Eſſeſſia*. 1380, 29.
Gaufridus *Eſturmi*. 575, 2.
Petrus *Everard*. 2134, 43.
Thomas *Everard*. 1980, 35.
Thomas *Everard*. 2147, 30.
Evyle. 963, 38.
Nicholaus de *Exton*. 2681, 31. 2704. 26.

F.

Adam *FAber*. 1929, 10.
Henricus *Faber*. 1916, 24.
Radulphus de *Faie*, 559, 23.
Hamo *Fayrepart*. 1932, 49.
Stephanus de *Fanketon*. 2464, 49.
Johannes *Fawconer*. 2674, 51.
Robertus de *Fekenham*. 1970, 58. 1984, 26.
Bartholomæus de *Ferentino*. 1896, 6.
Ferers. 964, 31.
Robertus de *Ferers*. 262, 35. 315, 13.
Willielmus de *Feryby*. 2743, 28.
Feruz. 964, 31.
* Guillelmus de *Ferrariis*, *Comes Albemarlæ*. 2133, 59.
Johannes de *Ferrariis*. 2523, 46.
* Willielmus de *Ferrariis*. 2448, 10.
* Henricus de *Ferrerys*. 2560, 41.
S. *Fyens*. 963, 67.
S. *Fylbert*. 963, 67.
Thomas *Fyndome*. V. I. R.
David *Fyth-Roberd*. 2591, 7.
Walterus *Fitz-Gilbert*. 2564, 25.
Robertus *Fitz-Pain*. 2566, 19.
Ricardus *Fitz-Ranf*. V. I. R.
* *Fitz-Water*. 2677, 2.
Fiz de lyn. 964, 51.
Fiz-owres. 964, 51.
Robertus * *Fiz-Walter*. 2429, 33.
Ranulfus *Flambart*. 220, 28.
Stephanus de *Flare*. 2080, 50.
Malcolmus *Flemyng*. 2590, 56.
Johannes de *Florence*. 2074, &c.
Hugo de *Floriaco*, vel
Floric. V. I. R.
Johannes de *Folburne*. 2500, 18.
Folyot. 964, 39.

Euſtachius

Euſtachius de *Folvyll.* 2544, 61. 2592, 28.
Johannes de *Folvyll.* 2617, 11.
Ricardus de *Folvyll.* 2560, 1.
Forneus. 964, 44.
Fornivaus 964, 44.
Willielmus *Fort.* 1173, 9.
Willielmus *Foſſard.* 262, 27. 269, 25. 320, 17.
Johannes *Foſter.* 2280.
David *Franklyn.* 2294, 62.
Freyn. 964, 39.
Robertus de *Frenbert.* 1105, 11.
Rogerus de *Fryſby.* 2669, 6.
Alexander *Fryſell.* 2564, 4.
Bernardus *Fryſell.* 2564, 38.
Jacobus *Fryſell.* 2564, 6.
Simon *Fryſell.* 2480, 20.
Simon *Fryſell.* 2464, 7.
Willielmus de *Fryſleje.* 2564. 38.
Willielmus *Frowe.* 2205, 3.
Hugo F. *Fulberti.* 1789, 54.
Benedictus de *Fulſham.*
Rogerus *Fulthorp, Juſtitiarius.* 2694, 37. 2706, 13. 2727, 55.
Willielmus *Furbator.* 1820, 24.
Giraldus de *Furnyvall.* 1248, 3. 2131, 47.
Henricus ate *Turſtall.* 2142, 36.

G.

Willielmus de *Gaddeſby.* 2581, 63.
Benedictus *Gayton.* 2526, 46.
Galeway. V. Glewy.
Gilbertus de *Gant.* 198, 66. 269, 49.
Johannes de *Gant. V. I. R.*
Robertus de *Gant.* 276, 32.
Walterus de *Gant.* 262, 24. 320, 14. 337, 30.
Thomas de *Gardewynton.* 2147, 55.
Willielmus *Gareyne.* 2564, 12.
R. *Garwenton.* 2144, 16.
Robertus *Garwinton.* 2295, 11.
Henricus atte *Gate.* 2205, 45.
Robertus atte *Gate.* 2205. 45.
Radulphus de *Gatewych.* 1998, 55. 2039, 25.
Petrus de *Gaviſton. V. I. R.*
Geynevyle. 964, 24.
Ranulfus *Germons.* 1043, 14. *V. I. R.*
Henricus F. *Geroldi.* 1394, 15.
Gyffard. 964, 24.
Hugo *Giffard.* 1105, 12.
Johannes *Giffard.* 2450, 55.
* Johannes *Gyffard.* 2499, 40. 2524. 19.
Walterus *Giffard. V. I. R.*
Walterus *Gyffard.* 2500, 22.
Willielmus *Gyffard. V. I. R.*
Johannes de *Gyffard le Rych.* 2539, 11. 2541, 61. 2547, 63.
Fulco de *Gilerval.* 1276, 54.
Odo de *Gines.* 1191, 42.
Johannes *Gyngelot.* 1928, 60.
* Gerardus de *Glanvill.* 1158, 12.
Gilbertus de *Glanvilla. V. I. R.*
Ranulfus de *Glanvilla. V. I. R.*
Willielmus de *Glanvilla.* 1503. 42 & 61.
Robertus *Glaſconbury.* 2295, 4.
Alanus de *Glewy.* 2431, 60. vel *Galeway.* 967, 29.
Walterus de *Gloceſtria.* 2006, 22.
Willielmus *Godwyne.* 2121, 20. 2284.
Laurentius *Goleſton.* 2294, 66.
Johannes *Golofre.* 2698, 6. 2705, 19.
* *Gomer.* 963, 67.
Bertramus *Gordon,* vel *Gurdon. V. I. R.*
Gorges. 963, 67.
Radulfus de *Gorges.* 2499, 54.
Gornay. 965, 14.
Hugo de *Gornai,* vel *Gurnay.* 569, 6. 1206, 24.
Gaufridus de *Gorram.* 503, 59.
Johannes de *Gracii.* 2073, 45. vel *Tracy.* 2080, 5.
Johannes de *Graham.* 2563, 59.
* Patricius de *Graham.* 2480, 40.
Patrik de *Grahamſeneth.* 2564, 8.
Gray. 964, 35.
Alexander de *Gray.* 2564, 40.
Johannes de *Grai.* 707, 43.
Thomas *Gray.* 2743, 28. 2756, 53.
Walterus *Gray. V. I. R.*
Willielmus de *Grai.* 2033, 41.
Jacobus *Granegranche.* 2564, 14.
Johannes *Grant.* 2564, 9.
* Hugo *Grantmenyl.* 2346, 30. *V.* Grente Maiſnilo.
* Otho de *Grantſono.* 2438, 32. *V.* Gronſonn.
Graungers. 964, 35.
Alanus *Graunt.* 2564, 15.
Nicolaus *Grey.* 2543, 44.
* Reginaldus de *Grey.* 2510, 49. 2524, 20.
Ricardus *Grey de Codonoure.* 2543, 43.
Greyle. 965, 6.
Henricus *Grene, Juſtitiarius.* 2068, 28. 2620, 24. 2628, 53.
Willielmus de *Greneſfeld. V. I. R.*
* Hugo de *Grente Maiſnilo.* 489, 38. *V. Grantmenyl.*
Johannes de *Greting.* 2500, 16.
Johannes de *Greſtone.* 2564, 26.
Grevyle. 965, 11.
Johannes *Griel.* 2068, 35.
Edwardus *Grym.* 1064, 1.
* Otes de *Gronſonn.* 1940, 10. *V.* Grantſono.
Robertus *Groſſeteſte. V. I. R.*
Johannes *Grove.* 2034. 32. 2052, 55. 2280.
* Hugo *Gubyon.* 2448, 17.
Hugo de *Gundevilla.* 1394, 14. vel *Gundevillis.* 537, 64. 555, 3.
Gurdon. V. Gordon.
* Johannes *Gurdon.* 2561, 35.
Gurnay. V. Gornay.

H.

* Radulfus de *Haia.* 574, 27. 575, 64. 578, 19.
Willielmus de *Haia.* 1105, 13.
David de la *Haye.* 2590, 66.
Johannes de la *Haye.* 2437, 54.
Willielmus de la *Haye.* 2591, 3.
Johannes *Hayſham.* 2296, 2.
Johannes *Hayteſelde.* 2199, 4.
Stephanus de *Hakendon. V. I. R.*
Euſtachius de *Hakinton.* 1946, 45.

Willielmus

Willielmus	*Halden, Juſtitiarius.* 2141,25.
Willielmus de	*Haleberghe.* 1952,39.
Edwardus	*Hales.* 2296,5.
Johannes	*Hales.* 2156,53.
Willielmus de	*Halyburton.* 2591,9.
Robertus de	*Halys, Theſaurarius Regis.* 2634,43.
Johannes ate	*Halke.* 2091,57.
Hugo	*Halle.* 2152,50.
Galfridus	*Halſelin.* 262,36.
I. de	*Hammyngherſt.* 2071,66.
Reginaldus	F. *Hamonis.* 997,13.
Radulfus de	*Hanterne.* 1174,13.
Thomas	*Haplys.* 2296,4.
Chriſtinus de	*Harde.* 2564,50.
Johannes de	*Hardeſhill.* 2584,3.
	Harecourt. 964,28.
Ludovicus de	*Harecourt.* 2605,21. 2622,56.
Robertus de	*Harecourt.* 699,63.
Johannes de	*Harefeld.* 2092,53.
Haroldus	*Harefoot. V. I. R.*
Philippus de	*Haryngton.* 2533,42.
Andreas de	*Harkeley,* vel *Harle. V. I. R.*
	Haſtyng. 963,53.
* Henricus de	*Haſtyng. V. I. R.*
* Henricus de	*Haſtyng.* 967,44. 2437,60. 2446,47.
Johannes de	*Haſtyng.* 967,45.
Johannes de	*Haſtyng.* 2138,59.
Laurentius de	*Haſtyng.* 2138,58.
Ricardus de	*Haſtinges.* 1386,23.
Robertus de	*Haſtinges. V. I. R.*
* Hugo	*Haſtingys.* 2586,44.
Laurentius	*Hanbark.* 2617,12.
Rogerus le	*Haule.* 1191,14.
	Haunſard. 964,28.
* Gilbertus	*Haunſard.* 2454,23.
* Nicolaus de	*Haunreſtham.* 2448,23.
	Hauſtlaying. 965,15.
	Hauteyn. 963,60.
	Hautevyle. 963,60.
Willielmus	*Hawkherſt.* 2296,1.
Willielmus	F. *Helt.* 1410,22.
Johannes de	*Henand.* 2544,31.
* Thomas de	*Henſtelee.* 2454,3.
Ricardus de	*Heo.* 2147,32.
Stephanus	*Herdingus. V. I. R.*
Nicolaus	*Herford. V. I. R.*
Hamo de	*Herham.* 1933,15.
Patonus	*Heryng.* 2591,10.
Robertus de	*Herle.* 2617,10.
Willielmus	*Herle Juſtitiarius.* 2140,13.
Willielmus le	*Hert.* 1590,35.
Robertus de	*Hertford.* 2136,31.
Galfridus de	*Hertilpol.* 2022,31. vel *Hertpol.* 2019,37.
Willielmus de	*Heton.* 2525,63.
Thomas	*Hicham.* 2121,16.
Haſculfus de	S. *Hilario.* 550,24. 574,27.
	Hyldebrond. 964,60.
Reginaldus de	*Hylton.* 2661,49.
Thomas de	*Hyngelby, Juſtitiarius.* 2624,55.
Philippus de	*Hynkbrigge.* 1962,7.
Johannes de	*Hynkeley.* 2669,6.
	Hynoys. 964,59.
Rogerus de	*Hirham, Baro Scaccarii.* 2006,21.
Johannes de	*Hoghton.* 2088,9.
Johannes de	*Holande. V. I. R.*
* Robertus de	*Holande. V. I. R.*
* Thomas de	*Holande.* 2586,16. 2626,23.
Willielmus de	*Holand.* 2533,41.
Thurebrandus	*Hold.* 204,17.
David	*Holiford.* 271,1.
Willielmus	*Holyngborne.* 2294,63.
	Holyon. 964,60.
Johannes	*Holt, Juſtitiarius.* 2694,37. 2706,15. 2727,54.
Robertus de	*Honyton.* 2091,67.
Nicolaus de	*Hopelonde.* 1898,64.
Edmundus	*Horn.* 2147,32.
Nicolaus	*Horn.* 2142,35.
Willielmus	*Horn, Juſtitiarius.* 2141,25.
Willielmus	*Horſemunde.* 2295,2.
Radulfus de	*Hoſpitali.* 1410,23.
Willielmus de	*Hothom.* 2505,56.
Rogerus de	*Houdeyn.* 2470,13.
	Huldbynſe. 964,53.
Ricardus de	*Humaz.* 533,30. 1039,65.
Ricardus	*Humet.* 1105,54.
Willielmus de	*Humet.* 699,59. 1158,8.
Thomas	*Hunden. V. I. R.*
Henricus de	*Hundingdon.* 2470,14.
Petrus de	*Hundingfeld.* 1938,50. 1939,32.
	Huſay. 965,16.
Baldewinus de la	*Huſe.* 2622,58.
	Huſee. 965,16.

I.

J.	*Jacob.* 2060,12.
	S. *Jay.* 965,5.
Thomas	*Icham.* 2196,13.
	S. *Jean.* 965,5.
Thomas	*Ilſton.* 2151,54.
Willielmus	*Inge, Juſtitiarius.* 2025,3.
Ricardus de	*Inghepenne.* 1998,51.
Willielmus de	*Inſula.* 1092,12.
Philippus de	*Inteberge.* 2278.
* Johannes de	S. *Johanne.* 2497,61. 2509,52. 2543,41.
Euſtachius	F. *Johannis.* 261,36. 319,26.
* Johannes	F. *Johannis.* 2446,46. 2449,45.
Paganus	F. *Johannis.* 313,18. 358,61.
Johannes de	*Joye.* 2581,45.
J.	*Iſaac.* 2144,19.

K.

Willielmus de	*Kahames.* 1354,6.
Johannes de	*Kardyf.* 1827,44.
Johannes	*Kemel.* 2080,51.
Willielmus de	*Kemyſton.* 2590,55.
Thomas	*Kempe.* 2023,63. 2139,35.
Willielmus de	*Kenington. V. I. R.*
Edwardus de	*Keth.* 2564,56. 2590,67.
Robertus de	*Keth.* 2564,56.

Willielmus

Willielmus *Keth*. 2564, 64.
Willielmus de *Kilesby*. 1732, 5.
Robertus *Kilwarby*. *V. I. R.*
* Philippus de *Kima*. 1126, 7. 1162, 40.
Walterus de *Kyme*. 1191, 37.
Bartholomeus de *Kyngeſtonde*. 2092, 66.
J. de *Kyngeſtonde*. 2092, 61.
Ricardus de *Kyngeſtonde*. 2092, 65.
Walterus de *Kyngeſtonde*. 2092, 60.
Adam de *Kyngeſmoth*. 1915, 43.
Kynygham. 2651, 7.
Johannes de *Kynwelle*. *V. I. R.*
Johannes *Kyrkeby*. 1942, 61.
Walterus de *Kyrkeby*. 2564, 48.
Reginaldus *Kyrkepatrik*. 2591, 9.
Rogerus de *Kyrkepatrik*. 2564, 2.
Johannes de *Kyrketon*. 2563, 65.
Knevyle. 964, 64.
Henricus *Knighton*, vel *Knitthon*. *V. I. R.*
Robertus *Knollys*. 2637, 30. *V.* Cnolles.
Henricus de *Kok*. 1943, 11.
Henricus de *Kokeryng*. 1943, 10.
R. *Koter*. 2071, 66.

L.

Stephanus de *LAbarkin*. 2577, 58.
Hugo de *Laceio*, vel *Lacy*, 626, 48. 1127, 64. 2420, 60.
Rogerus de *Laceio*. 489, 41. 984, 60.
Walterus de *Laceio*. 208, 51. 486, 59.
Lacy. 955, 2. *V.* Laceio, & Leſceio.
Johannes de *Lacy*. 1938, 34.
* Robertus de *Lucy*. 1158, 6.
Rogerus de *Lacy*. 1248, 3.
Johannes de *Laiburne*. 1191, 38. *V.* Leyburne
* Rogerus de *Layburne*. 2447, 13. 2448, 48. 2500. 15.
Ricardus *Layton*. 2296, 8.
Johannes *Lancaſter*. 2723, 6.
Johannes *Lande*. 2637, 24.
Willielmus de *Land*. 2564, 43.
Johannes *Langdon*. 2294, 56.
Radulfus de *Langeford*. 506, 57.
Robertus *Langham*. 2709, 10.
Johannes *Langport*. 2295, 7.
Johannes de *Langtofte*. 2080, 48.
Simon de *Langton*, vel *Langdon*. } *V. I. R.*
Stephanus de *Langton*. } *V. I. R.*
Willielmus de *Langton*. } *V. I. R.*
Simon *Lanham*. } *V. I. R.*
Dionſius *Lapham*. 2743, 29.
Johannes *Larence*. 2616, 62.
Laurentius *Larence*. 2616, 63.
Alexander *Larneys*. 2564, 31.
Thomas *Latymer*. 2661, 47.
Willielmus *Latymere*. 2497, 64.
Johannes atte *Lee*. 2132, 44.
Willielmus de *Lee*. 2533, 37.
Johannes *Leg*. 2633, 19.
S. *Leger*. 964, 6.
Willielmus de *Leyburne*. 1923, 64. *V.* Laiburne.
Juliana de *Leybourne*. *V. I. R.*
Petrus de *Leiceſtre*, *Baro Scaccarii*. 1962, 23.
Ilbertus de *Leſcio*, 262, 28. 309, 31. 315, 15. 320, 15. vel *de Laci*. 337, 34.
Robertus de *Leſceio*. 262, 29. 309, 31.
Petrus ate *Leſe*. 2093, 3.
Willielmus *Leverich*. 1929, 25.
Johannes de *Lewes*. 1952, 40.
Ricardus de *Lexeby*. 1191, 33.
Henricus de *Lexinton*. *V. I. R.*
Guido de *Lezinan*. 2134. 39.
Simon de S. *Licio*. *V. I. R.*
Lucia *Lile*, *alias Selokekaie*. 2092, 56.
Thomas de *Lyle*. *V. I. R.*
Warinus de *Lyle*. 2539, 16. 2547, 58.
Johannes de *Lymeſleye*. 2591, 1.
Henricus *Lincolle*. 2147, 31.
J. *Lincoll*. 2057, 35.
Johannes *Lincoln*. 2705, 25.
Willielmus de *Lindeſeye*. 1105, 9.
* Willielmus de *Lindeſey*. 2464, 32.
David de *Lyndeſhey*. 2564, 20.
Alexander *Lyndeſleye*. 2564, 39.
Johannes de *Lyndeſleye*. 2564, 37.
Willielmus de *Lyndeſtede*. 2034, 34.
Willielmus de *Lyngiſton*. 2564, 36.
Willielmus de *Lyndiſcon*. 2564, 1.
Jacobus de *Lynſey*. 2728, 66.
Ricardus *Lyonnes*. 2636, 27.
Elffinus *Lippe*. *V. I. R.*
Loges. 964, 61.
Goffridus de S. *Loith*, 2074, 17. vel S. *Loth*. 2129, 28.
Johannes de *Lokton*. 2694, 39. 2706, 16. 2727. 56.
Rogerus de *Londonia*. *V. I. R.*
Willielmus cum *Longa barba*. *V. I. R.*
Willielmus *Longa-ſpata*. *V. I. R.*
Willielmus de *Longa villa*. *V. I. R.*
Longeſpey. 965. 18.
Longevyle. 965, 18.
Willielmus *Loughmaban*. 2563, 3.
Willielmus de *Longo campo*. *V. I. R.*
Adam de *Lonn*. 1191, 28.
Johannes *Lord*. 2092, 63.
Robertus *Lord*. 2092, 63.
Euſtachius de *Loreyne*. 2566, 38.
Willielmus Herbertus *Loſenga*. *V. I. R.*
Loſwine. 1784, 19.
S. *Loth*. *V.* S. Loith.
Lou. 964, 12.
S. *Lou*. 964, 61.
Loveyn. 965, 9.
Lovell. 964, 12.
* Johannes *Lovell*. 2697, 38. 2705, 38.
Lucy 965, 9.
Almericus de *Lucy*. 1927, 15. 2073, 44.
Antonius *Lucy*. 2563, 2.
* Galfridus de *Lucy*. 2446, 47.
Godefridus de *Lucy*. 648, 14. *Hic forſitè eſt qui vocatur*
G. de *Lucy*. 1931. 18.
Reginaldus de *Lucy*. 1093, 50. 1158, 7.
* Ricardus de *Luci*. vel *Luceio*. *V. I. R.*
Godefridus de *Ludham*. *V. I. R.*
Matildis de *Lukedale*. 1879, 9.
Robertus de *Lund*. 1081, 33.
Ricardus *Lundy*. 2516, 11. 2517, 47.
Ricardus de *Luvetot*. 274, 29.

M.

M.

*M*Aap. *V.* Map.
Galfridus de *Magna villa*, vel *Mandavilla*. 273, 15. 508, 32. 1033, 2.
Willielmus de *Magna villa*. 632, 20. *V. I. R.*
Willielmus *Maydeſtone*. 2121, 26.
Maydut. *V.* Manduth.
Reginaldus de *Maigni*. 1191, 42.
Maynard. 913, 39.
Robertus *Malduit*. 242, 55.
Ricardus *Malebiſe*. 1230, 34.
Malebouch. 963, 49.
Johannes *Malemayn*. 2022, 35.
Malemeyn. 963, 49.
Malerbe. 964, 49.
Malet. 964, 19.
Willielmus *Malet*. 198, 64. 1004, 5.
Johannes *Maletret*. 2677, 47.
Malevyle. 964, 19.
Robertus de *Mallyng*. *V. I. R.*
Willielmus *Malmesburienſis*. *V. I. R.*
Edmundus de *Malo lacu*. 2137, 55.
* Petrus de *Malo lacu*. *V. I. R.*
Radulfus de *Malo leone*. 1248, 2.
Anketillus *Malore*. 1093, 23.
S. *Malou*. 964, 62.
Malveſyn. 963, 62.
Malure. 963, 62.
Thomas *Mancell*. 2044, 29.
Mandavill. *V.* Magna villa, & Mandevyle.
Thomas *Manduth*, 2541, 28. vel *Maydut*. 2547, 59.
Willielmus *Mangott*. 1134, 49. 1442, 59.
Johannes *Mankael*. 2051, 4.
Johannes de *Manlay*. 2508, 14.
Robertus de *Manlay*. 2508, 13.
* Henricus de *Manle*. 2429, 20.
* Thomas *Mannſel*. 2448, 17.
Robertus *Manſel*. 2716, 63.
Robertus *Mantalent*. 2590, 62.
Mantravers. 964, 30.
* Johannes *Mantravers*. 2551, 34. 2566, 18. 2586, 45.
Walterus *Map*, vel *Maap*. *V. I. R.*
Willielmus de *Marchia*. *V. I. R.*
Rogerus de *Marci*. 1810, 47.
Mare. 964, 30.
Willielmus *Mareſchallus*. 659, 13 & 28.
Albericus de *Marines*. 663, 21. 664, 19.
Maris. 963, 46.
Ricardus de *Mariſco*. *V. I. R.*
R. *Mariſco*. 1942, 61.
Johannes *Markhã*, *Juſtitiarius*. 2743, 26.
* Johannes de *Marmyon*. 2676, 66.
Robertus *Marmion*. 1033, 16. 1360, 42.
* Philippus *Marmionn*. 2447, 13.
Marmyoun. 963, 46.
David de *Marre*. 2564, 50.
Willielmus *Martell*. 315, 11. 1032, 45. 1039, 64. 1359, 8.
Gaufridus *Martellus*. 464, 9. *V. I. R.*
Gaufridus *Martellus*. *V. I. R.*
S. *Martin*. 964, 5.
Willielmus F. *Martini*. 1410, 23.
R. de S. *Martino*. 2071, 67.
Radulfus de S. *Martino*. 1513, 38.
J. *Maſonn*. 2039, 26.
T. *Maſon*. 2088, 6.
Ricardus de *Maton*. 303, 14.
Maubank. 964, 62.
Maudut. 964, 49.
* Willielmus de *Maundeble*. 2454, 4.
Maundevyle. 963, 35. *V.* Mandavill.
Walterus de *Mawnee*. 2573, 61. 2582, 37. 2621, 7.
Ricardus *Medeforde*. 2705, 27.
Johannes le *Meyſter*. 2019, 41.
Patricius de *Meldrome*. 2564, 11.
Robertus de *Meleduno*. *V. I. R.*
Petrus de *Melidis*. 1831. 36.
Willielmus de *Melkſop*. 2205, 49.
Robertus *Mellent*. *V. I. R.*
Thomas *Mellere*. 2156, 54.
Willielmus de *Melton*. *V. I. R.*
Rogerus de *Memires*. 1789, 19.
Willielmus *Meneter*. 2012, 2. 2278.
Simon *Mepham*. *V. I. R.*
Wulfinus *Mercere*. 1816, 8.
Johannes de *Meryngham*. 2136, 31.
Ranulfus de *Merlai*. 265, 19. 307, 47. 316, 51.
Merle. 965, 13.
Willielmus de *Merlou*, vel *Merlau*. 697, 7. 1207, 35, 1273, 53.
Ranulfus de *Meſchenes*. *V. I. R.*
Johannes *Michel*. 2080, 55.
Galfridus de *Middeltone*. 1847, 14.
Willielmus de *Middleton*. 2034, 65.
Gilbertus de *Mydelton*. 2535, 9.
Johannes de *Mydelton*. 2535, 15.
Petrus de *Mildeſtede*. 1979, 61.
Philippus de *Mildron*. 2590, 61.
Jack *Mylner*. 2637, 40.
Willielmus *Milton*. 2294, 61.
Alexander de *Miners*. 2564, 54.
Robertus de *Myners*. 2564, 64.
Petrus *Minnot*. 1212, 66.
* Willielmus de *Merfeld*. 2076, 36.
Johannes de *Modewyle*. 2500, 18.
Mohant. 965, 8.
Willielmus de *Moy*. 1191, 41.
Adam *Moygrave*. 2591, 7.
Johannes *Moleynes*. 2586, 45.
Moleton. 964, 55.
Thomas *Molineux*. 2702, 23. 2703, 47.
Molyns. 964, 54.
Hugo de *Monford*. 1777, 10. *V.* Mounford
Monne. 2705, 41.
Robertus de *Monſele*. 2023, 38.
Montagu. 964, 43.
Willielmus *Montagu*. *V. I. R.*
Adam de *Monte alto*. 2453, 55.
Guido de *Monte forti*. 2449, 41. 2455, 62. *V.* Monford.
* Henricus de *Monte forti*. 2449, 40. 2451, 41. 2453, 58. 2454, 1.
Henricus de *Monte forti*. 2539, 13. 2541, 63. 2547, 65.
* Petrus de *Monte forti*. 2437, 48. 2447, 45. 2448, 11.

Simon de *Monte forti. V. I. R.*
Rogerus de *Monte-Gomerico.*2359, 15.
Hervæus de *Monte Mauricii.* 1419, 67.
Mattheus de *Monte Morttino.* 1276, 53.
* Willielmus de *Montenſi.* 2449. 46.
Peurts de *Monte Rabel.* 1134,49. 1442, 59.
Simon *Montfort junior.* 2437, 65. 2447, 19.
Moeun. 963, 43.
S. *Mor.* 964, 6.
Willielmus *Moreſth.* 2564. 25.
Willielmus *Moreſth.* 2564, 27.
Morevyle. 963, 39. *V.* Morvill.
Hugo de *Morevilla.* 555, 21. 1064, 22. 1414, 52.
Hugo de *Morewic.* 1459,46. *V.* Morwic.
Henricus *Morkoc.* 1929, 24.
Robertus de *Morle*, vel *Morleya.* 2569, 35. 2573, 15. 2574, 1. 2624, 12.
Johannes de la *Morre:* 2591, 4.
Mauritius de *Morref.* 2590, 65.
Thomas de *Morrens.* 2621, 48.
Rogerus de *Mortemer.* 2564, 43.
Morten. 963, 63.
Mortimer. 963. 63.
Edmundus *Mortimer.* 2556, 13.
Galfridus *Mortimer.* 2556, 12.
Thomas *Mortimer.* 2703, 48.
Willielmus de *Mortymer.* 1092, 11. 1105, 14.
Brachius de *Mortuo mari.* 1248, 1.
Hugo de *Mortuo mari. V. I. R.*
Hugo de *Mortuo mari.* 1917, 42. 2095, 7 & 47 & 63.
Radulfus de *Mortuo mari.* 489, 41. 984, 62.
* Rogerus de *Mortuo mari.* 2498, 39. 2539, 8. *V. I. R.*
Ricardus de *Morvill.* 1091, 19. *V.* Morevyle.
Johannes de *Morwic.* 1191, 15. *V.* Morewic.
Moubray. 965, 13. *V.* Mowbray, & Mulbrai.
Alexander *Moubray.* 2566, 36.
Galfridus *Moubray.* 2566, 36.
* Nigillus de *Moubray.* 1191, 60. 1158, 6.
Philippus de *Moubray.* 2534, 31. 2566, 30.
Willielmus *Moubray.* 2590, 58.
Willielmus *Moubray.* 2591, 8.
Walterus de *Moun.* 2581, 9.
Mounſychet. 964, 23.
Mounford. 964, 43.
Mouns. 964, 67.
Mountabours. 964, 14.
Mountayn. 964, 23.
Mountchampe. 964, 67.
Mountchenſy. 965, 8.
Johannes de *Mountford.* 2533, 46. *V.* Monte forti.
Mountſorell. 964, 14.
Radulfus de *Montermer. V. I. R.*
* Johannes de *Mowbray.* 2539, 10. 2541, 23.
Johannes *Mowbray.* 2562, 36.
Johannes de *Mowbray, Juſtitiarius.* 2624, 54.
* Rogerus de *Mulbrai.* 262, 25. 269, 24. 320, 15. 588, 36. 1126, 6. *V. I. R.*
Robertus de *Mulbreia.* 52, 18. 489, 34.
Rogerus de *Mulſay.* 1092, 17.
Robertus de *Mundavilla.* 274, 20.
Hugo de *Munfort.* 504, 19. *V.* Monte forti.
Robertus de *Mountford*, vel de *Monte forti.* 535, 25. 570, 23.
Gifardus de *Muntfort.* 312, 4.
Henricus *Murdac. V. I. R.*
Hugo *Murdac.* 1239, 26.
Muſard. 964, 29.
Thomas de *Muſcamp.* 1085, 32.
Muſegrave. 964, 29.

N.

W. *NAples.* 2012, 6.
Narbet. 964, 21.
Thomas de *Natindon.* 2040, 49. 2044, &c.
Nebors. 964. 58.
Alexander *Nequam.* 814, 65.
Nervyle. 964, 21.
Nevyle. 964, 58.
Hugo de *Nevilla.* 1248, 4.
* Jollanus de *Nevill.* 1158, 10.
* Willielmus de *Nevill.* 1158, 10.
Thomas de *Newenham.* 2076, 39.
Willielmus de *Newbenham.* 2076, 42.
Henricus de *Newenton.* 2035, 6.
Henricus de *Newerk. V. I. R.*
* Adam de *Newmerche.* 2448, 13.
* Robertus de *Newton.* 2448, 19.
Cicilia *Niele.* 2092, 54.
Willielmus F. *Nigelli.* 1191, 57. 1410, 22. 1516, 56.
Adam de *Nytſon.* 2591, 1.
Nonant. V. Nunant.
Rogerus de *Nordwod.* 1917, 62. 1933, 37.
Rogerus *Noreis. V. I. R.*
Willielmus de *Norhalla. V. I. R.*
Hugo *Norman.* 1888, 1.
Michael de *Northorg.* 2606, 59.
Henricus de *Norwod.* 1998, 53.
Nouchampe. 965, 1.
Radulfus *Nouellus. V. I. R.*
Alanus de *Nouilla.* 539, 63. 548, 55.
Bernardus de *Novo mercato.* 489, 40. 984, 60.
Nowers. 965, 1.
Hugo de *Nennant*, vel *Nonant, V. I. R.*

O.

Johannes *OFforde V. I. R.*
Ogerius F. *Ogeri.* 1590. 49.
Hugo de *Oiri.* 1191, 41.
Johannes *Oldcaſtell. V. I. R.*
Walterus *Olifard.* 1105, 8.
Robertus de *Oſſi.* 315, 10. 1354, 61.
Edmundus de *Olneſtre.* 2584, 49.
S. *Omer.* 963, 66.
Johannes de *Orgaile.* 2581, 50.
Willielmus *Orneſby, Juſtitiarius.* 2513, 51.
Willielmus F. *Oſberni*, vel *Oſberti.* 479, 39. *V. I. R.*
Willielmus F. *Oſberti.* 1175, 64.
Willielmus F. *Oſberti.* 691, 10. *V. I. R.*

Johannes de *Oſprenge*. 1945, 50.
Ounfravyle. 963, 36.
Willielmus de *Owe*. 489, 37. *V.* Auco.
Johannes *Oxeneford*. 537, 62. 1402, 8.
Ricardus *Oxindenne*. *V. I. R.*

P.

Gervaſius *PAganel*, vel *Paynel*. 588, 34. 1085, 34. 1158, 8.
Payn de *Tybtoft*. 2533, 47.
Paynell. 964, 8.
Radulfus *Painellus*. 1350, 37.
Willielmus *Painel*. 269, 58. 271, 33.
Willielmus *Paynel*. 2288.
Simon *Pakeman*. 2617, 11.
Thomas *Palmer*. 2288.
Panely. 965, 7.
Parcell. *V.* Purcellis.
Philippus *Parmentarius*. 1810, 30.
Edmundus de *Paſſele*, *Juſtitiarius*. 2205, 44.
Valentinus atte *Pathe*. 2139. 34.
Simon de *Patiſhul*. 1843, 26.
Willielmus *Patricius*. 570, 23. 571, 17.
Robertus *Paulyn*. 1979, 26.
Robertus *Peccator* vel *Peche*. *V. I. R.*
Ricardus de *Pecham*. 2461, 47.
Johannes *Pecche*. 2661, 48.
Johannes *Pecham*. *V. I. R.*
Johannes *Pecham*. 2008, 45.
Johannes *Pecham*. 2152, 50.
Michael *Pecham*. *V. I. R.*
Peche. 243, 7.
Willielmus *Pecok*. 2020, 53.
Peyns. 965, 19.
Peyvere. 964, 9.
Penbry. 964, 38.
Stephanus de *Penecceſtre*. 1927, 33. 1933, 36. 1934, 53. 1938, 33. 1940, 10. 1941, 39.
Willielmus *Penrel*. 1789, 38.
Oſbernus *Pentecoſte*. 187, 11. 944, 40.
S. *Per*. 964, 7.
Alanus de *Perceio*. 244, 11. 342, 47.
Harnoldus de *Perceio*. 244, 16.
Percy. 965, 2.
* Henricus de *Percy*. 2044, 59.
* Henricus *Percy*. 2288. 2678, 33. *V. I. R.*
* Henricus de *Percy*. 2447, 15. 2480, 29. 2515, 50. 2524, 19. 2530, 36.
* Thomas de *Percy*. 2676, 67.
Willielmus de *Perci*. 262, 26. 320, 16.
Galfridus de *Pertico*. 1107, 14.
Gaufridus F. *Petri*. *V. I. R.*
Peverell. 964, 9.
Willielmus *Peverell*. 220, 22. 262, 35. 269, 26 & 56. 315, 13. *V. I. R.*
Johannes *Philipotte*. 1637, 23.
* Willielmus F. *Philippi*. 1191, 57.
Thomas *Pycard*. 1979, 39.
Walterus *Pycard*. 2051, 67. 2053, 3.
Hamo *Picte de Romen*. 1926, 58.
Henricus *Pigot*. 1191, 36.
J. *Pylbolte*. 2144, 18.
Pillius. 1497, 65.
* Thomas de *Pilneſdon*. 2449, 52.
Willielmus de *Pymkeny*. 1191, 28.

Pynkeny. 965, 7.
Gilbertus de *Pinkeny*. 1410, 21.
Pinſac. *V.* Puſat.
Pypard. 964, 27.
Gilbertus *Pipard*. 1191, 65. 1575, 37.
Jacobus de *Pype*. 2618, 24.
Pypotte. 964, 38.
Pyryton. 964, 27.
Rogerus de *Planes*. 664, 38.
Gaufridus *Plantegeneſt*. *V. I. R.*
Robertus de *Pleſinton*. 2178, 33.
Eimerus de *Plontplanttoit*. 2581, 44.
Ricardus de *Podeo*. 1917, 35.
Johannes de *Pole*. 2685, 9.
Johannes de *Pole*. 2702, 8.
Michael de *Pole*. *V. I. R.*
* Rogerus de *Pole*. 1191, 29.
Willielmus de *Pole*. 2573, 58.
Pomeray. 965, 17.
Poncy. *V.* Poucy.
Thomas *Poncyn*. 2278.
Elverdus *Porrere*. 1816, 11.
* *Ponynges*. 2677, 3. 2705, 41.
* Michael de *Ponynges*. 2081, 5.
Ricardus de *Ponte*. 2073, 22.
Rogerius de *Ponte Epiſcopi*. 1362, 64.
Petrus de *Ponte fracto*. *V. I. R.*
Ricardus de *Pontefracto*. 1917, 62.
Willielmus *Ponteſbury*. 2034, 32.
Johannes *Pontoyſe*. *V. I. R.*
Hugo de *Port*. 2074, 18, vel *Pott*. 2129, 39.
Johannes de *Port*. 1039, 66.
Willielmus *Poſtard*. 664, 56.
Pott. *V.* Port.
Thomas *Poucy*, vel *Poncy*, vel *Poncyn*. *V. I. R.*
Pounchardon. 965, 17.
* Grimbaldus de *Pountevolt*. 2448, 20.
Pountlarge. 965, 19.
Robertus le *Power*. 1128, 15.
Eimerus de *Pownte*. 2581, 42.
Johannes de *Pratellis*. 2131, 48.
Willielmus de *Prendreſoit*. 2564, 54.
Tovius *Prudan*. 181, 48.
Gerardus *Pucella*, vel *Puella*, vel *Pulcella*. *V. I. R.*
Alexander *Puintel*. 663, 21. 664, 19.
Thomas *Pukel*. 1929, 15.
Pulcella. *V.* Puella.
Robertus *Pullanus*. 275, 49.
Jocelinus de la *Pumeray*. 1128, 7.
Johannes *Pund*. 2024, 3.
Willielmus de *Purcellis*, vel de *Parcell*. *V. I. R.*
Johannes *Purney*. *V. I. R.*
Hugo de *Puſat*, vel *Pinſac*, vel *Putheacenſis*. *V. I. R.*
Bucardus de *Puteaco*. 1161, 36. 1163, 6. 1169, 12 & 56.
Henricus de *Puteaco*. 1158, 11.

Q.

Johannes *QUinte*. 2076, 35.
Willielmus *Queinte*. 2076, 34.
Quincy. 965, 3.
Seirus de *Quinci*. *V. I. R.*

Robertus

Robertus *Quinci*; V. I. R.
S. *Quinseyn*. 964,5.

R.

Radulfus de R*Adeclyffe*. 2702,40.
Baldewinus de *Radyngeen*, 2678,46. vel *Radynthon*: 2676,31.
Drago F. *Radulfi*. 1191,56.
Geroldus F. *Radulfi*. 1410,21.
Wilhelmus de *Rameſeye*. 2590,55.
Willielmus de *Rumeſeye*. 2591,6.
Alexander de *Rameſbrye*. 2564,63.
Goſſelinus F. *Ranfray*. 1230,40.
Rogerus F. *Ranfray*, 1230,36. vel *Reinfri*, 1459, 46. vel *Reinfridi*. 1864,17.
Fulco *Rechun*. 474,23. V. I. R.
Willielmus *Reculver*. 2056,42.
* Johannes le *Rede*. 1928,56.
Baldewinus de *Redvers*, vel *Riveers*. 259,6. 506,15. *V. I. R. Hic forſan eſt qui vocatur R. de Ripariis*. 1931,19.
Ricardus de *Redvers*. 230,66.
Johannes de *Reygate*. 1930,28. 1932,45.
Osbertus F. *Reimberti*. 1847,14.
Ricardus F. *Reineri*. 664,38.
F. *Reinfrei*, vel *Reinfridi*. V. Ranfray.
Walterus *Reinold*. V. I. R.
Johannes *Reuger*. 1930,61.
Willielmus *Renham*. 2060,15.
Gilebertus F. *Ricardi*. 489,22.
Richford. 964,56.
Willielmus *Rycold*. 1820,25.
Gaufridus *Ridell*. 1391,5. V. I. R.
Goffridus *Ridell*. 242,55.
Hugo *Ridell*. 1105,12.
Stephanus *Ridell*. 1230,40.
Adam de *Rydewne*. 1984,27.
B. de *Ripariis*. V. Redvers.
Johannes *Rypon*. 2696,7. 2721,37.
Salomon *Rippele*. V. I. R.
Rivel. 964,10.
Rivers. 964,10, V. Redvers.
Johannes *Ryvers*. 2294,65.
* Johannes F. *Roberd*. 2464,32.
G. *Roby*. 2143,56.
Petrus *Rodericus*. 1979,12.
Rodes. 963,56.
Petrus *Rogerii*. V. I. R.
Ricardus F. *Rogeri*. 258,60. 313,17.
Lora de *Rogers*. 1942,51.
Aimericus de *Rogeſto*. 2044,27.
Ricardus F. le *Rous*. 1881,40.
Ricardus *Rokeſle*. 1886,21.
Johannes *Romanus*. V. I. R.
Willielmus de *Romar*. 269,16.
Willielmus de *Romenal*. 1943,9. 1970,58.
Ricardus de *Ronclif*. 2076,36.
Willielmus *Ronsby*. 1981,17. *Idem forſan cum W. Ronceby*. 1977,58.
Galfridus de *Roos*. 2566,36.
Ros. 964,13.
Johannes de *Ros*. 1991,5.
Johannes de *Ros*. 2544,30. 2570,36.
Petrus de *Ros*. 2191,39. 1239,28.
Petrus de *Ros*. 1728,27.
Ricardus de *Ros*. 1942,65.
Robertus de *Ros*. 2451,18. 2478,62. 2480,5.
Walterus de *Ros*. 1191,38.
Willielmus de *Ros*. 536,16. 1384,44.
Willielmus de *Ros*, 2478,65.
Radulfus de *Roſemadek*, 2581,44.
Thomas *Roſſelyne*. 2544,28. 2554,42 & 65. 2558,62.
Willielmus de *Ronceby*. V. Ronsby.
* Rogerus de *Roule*. 2454,6.
Willielmus *Rufus*. V. I. R.
Willielmus *Rufus*. 1459,48.
Eadulfus *Rus*. 204,24.
Alanus de *Ruſci*. 1276,54.
Walterus *Ruſſell*. 2280.
Henricus *Ruſſi*. 1921,60.

S.

Robertus de S*Ableil*. 1173,8. 1177,24.
Nigellus de *Sacheville*. 555,11.
Say. 964,24.
G. de *Sai*. 699,62.
Gilbertus de *Saye*. 2564,49.
Willielmus de *Say*. 2451,27.
Hugo de *Saintemore*. 559,23.
Johannes de *Salisbury*. 2705,25. 2723,6. 2727,34.
Robertus *Salle*. 2638,41.
Robertus *Saltwood*. 2295,12.
Sandford. V. Sanford.
Henricus *Sandre*. 2023,62.
Johannes *Sandwich*. 2294,58.
Radulfus de *Sandwico*. 1941,40. 2073,39. 1079,64.
Henricus de *Sanford*, 1847. vel *Sandford*, 2877,40. vel *Stanford*. 1857,44.
Sanzaver. 964,41.
Radulfus *Sanzaver*. 2092,50.
Humfredus de *Sardyne*. 2563,14.
* Ricardus de *Savill*. 1158,13.
Samford. 964,41.
Sauvage. 965,20.
Scales. 964,65.
Willielmus de *Schardeſhull*, vel *Scharſhall*, *Juſtitiarius*. 2606,21. 2620,25.
Johannes *Scheldwych*. 2147,30.
Jocus de *Scherlynghoug*. 2564,35.
Johannes de *Scherlynghowe*. 2564,[illegible]
Gervaſius *Scherewe*. 2027,34. 2280.
Willielmus *Schypwith*, vel *Skipwith*, *Juſtitiarius*. 2628, 53. 2678, 59. 2694,7. 2696,26. 2706, 13. 2728,33.
Willielmus de *Schobeſole*. 2093,1.
Johannes de *Schurdech*. 2052,54.
Galfridus *Schorp*, *Juſticiarius*. 2571,16. V. Scrope.
Schokekaie. V. Lile.
Robertus le *Scot*. 1945,54.
Wilhelmus *Scot*, *Juſtitiarius*. 2071,38.
Willielmus *Scot*. 2564,42.
Bricius *Scotard*. 2022,15.
Ricardus F. *Scrob*. 934,21.

* Gal-

Galfridus *Scrope, Juſtitiarius.* 2066, 19. *V.* Schorp.
Ricardus *Scrope. V. I.R.*
Ricardus le *Scrope. V. I.R.*
Robertus *Scrope.* 2191,35.
Walterus *Scrope.* 1191,37.
Willielmus le *Scrop. V. I.R.*
Degarius de *Sees.* 2678.42.
Gilbertus de *Segrave.* 1729,25.
• Johannes de *Segrave.* 2525,8. 2529,51. 2530,9. 2543,45.
Johannes de *Segrave.* 2543,47.
• Nicolaus de *Segrave.* 2446,48. 2449,48.
Stephanus de *Segrave.* 2543. 16 & 46.
• Willielmus *Seinclere.* 2480,47.
Johannes *Seintclere.* 2590,57.
Oliverus de *Seinclere.* 2564.51.
Johannes *Seintbiller.* 2591,6.
Thomas de *Seleby.* 2080,46.
Thomas de *Sellyng.* 1962,6. 1964,45.
Johannes de *Selvynſton.* 1958,36.
Johannes *Sepham.* 2288.
Willielmus *Sepham.* 2139,33.
Michael *Sergeur.* 2199,66.
Radulfus de *Serrus.* 1497,45.
Robertus de *Setun.* 307,40.
Seward. 964 25.
Johannes *Shroyusbery.* 2296,3.
Robertus de *Sigillo.* 269,65.
Simon de *Silvanecti.* 315,14. *V. I.R.*
• Simon F. *Simonis.* 2448,14.
Stephanus *Syreſham.* 2668,23.
Skipwith. V. Schypwith.
Radulfus de *Skyrlowe. V. I.R.*
Slake. 2705,22.
Willielmus *Smith. V. I.R.*
Henricus de *Sodingtone.* 2080,42.
Thomas de *Sointing.* 2080.47.
Solvyll. 2619,32.
Somery. 965,4.
Henricus *Somerſet.* 2290.
Hugo *Sotevagina.* 321,60.
Elena de la *Souch.* 967,36.
Willielmus la *Souche. V. I.R.*
Johannes de *Soules*, vel *Sowles.* 2473, 14. 2534.32.
Nicolaus *Southwell.* 2722,29.
• *Sowche.* 2705.37.
Sowles. V. Soules.
Willielmus *Spakenot.* 1928,62.
Spenſer. 964,2.
Henricus le *Spenſer. V. I.R.*
• Hugo de *Spenſer.* 2437,47. 2446, 49. 2454.2. *V. I.R.*
Hugo de *Spenſer.* 2004, 21. 2480, 28. *V. I.R.*
Walterus le *Spenſer.* 2012,5.
Radulfus *Spigurnel.* 2141,23.
Nicolaus de *Spina. V. I.R.*
Bartholomæus *Spryuget.* 2092,67.
Walterus *Springet.* 1929,7.
Thomas *Sprot. V. I.R.*
E. *Stablegate.* 2071,66.
Radulfus de *Stafforde. V. I.R.*
Willielmus de *Stagno.* 707,50. 2248,4.
Radulfus de *Standyche.* 2637,11.
Stanford. V. Sanford.
Robertus de *Stanyford.* 1158 9.
Hervicus de *Stanton, Juſtitiarius.* 2015,20. 2025,47. *Vocatur Henricus.* 2278.
Ricardus *Star.* 1929,22.
Radulfus F. *Stephani.* 1459,47.
Robertus F. *Stephani.* 1127,67.
Adam *Stywarde.* 2564,23.
Alanus *Stywarde.* 2590,63.
Jacobus *Stywarde.* 2564.5.
Jacobus *Stywarde.* 2564,22.
Johannes *Stywarde.* 2534.33.
Johannes *Stywarde.* 2590,62.
Walterus *Stywarde.* 2563,59.
Walterus *Stywarde.* 2564.7.
Stoket. 965,4.
Ricardus de *Stomok.* 1928,53.
Walterus de *Stonenay.* 2446,12.
Johannes *Story.* 2295,10.
Ricardus *Story.* 1661,49.
Stotevyle. 963,21. *V.* Stutavilla.
Thomas *Stow.* 2743,26.
David de *Strabnlgy. V. I. R.*
Alexander *Stragy.* 2591,2.
Johannes *Stratford. V. I. R.*
Straunge. 965,20.
Johannes *Straw, V. I.R.*
Edricus *Streone. V. I.R.*
Adam de *Stretton, Juſtitiarius.* 2466,5.
Thomas *Strykynbow.* 2295,14.
Johannes de *Stryveline.* 2563,60.
Johannes de *Striveline.* 2582,46.
Thomas *Stubbs. V. I. R.*
Philippus de *Stureye.* 1921,17.
Robertus de *Sturrey.* 2280.
• Robertus de *Stutavilla*, vel *Stoteville.* 230, 13. 262,27. 320, 17. 499. 67. 1091,48. 1126,6.
Oſmundus de *Stutteville.* 1191,65.
Willielmus de *Stutteville.* 1093.45. 1230,60.
Simon *Sudbury. V. I. R.*
Reginaldus de *Sufflet.* 1191,58.
Sullee. V. Sutheleye.
Galfridus de *Sundereſſe.* 1590,49.
Rogerus *Surdingden. V. I.R.*
Willielmus de *Sutheleye*, vel *Sullee.* 2540,66. 2547,38.
Alexander de *Swedlington.* 1928,45.
Robertus de *Swynarton.* 2677.58.
Willielmus de *Swyndurby. V. I. R.*
Catherina de *Swynforde.* 2642.41.

T.

Robertus *TAca.* 243.58.
Talbote. 964,40.
Girardus de *Talbot.* 1184,60.
• Ricardus de *Talbot.* 2560.43. 2565,21.
• Willielmus de *Tancarvile.* 504,19. 570,14.
Radulfus de *Tancarvilla.* 699,61.
• Lucas de *Tannye.* 2464,33.
Johannes *Tavy.* 1998,10.
Willielmus *Tedy.* 2363,61.
J. *Terry.* 2029,54.
Radulfus *Teſſun.* 699,62.
Robertus *Tiſun.* 2249,56.
Radulfus *Teway.* 2500,13.

Johanne

Johannes *Thyece*. 2147, 31.
Willielmus *Thyrning, Juſtitiarius*. 2743, 25. 2756, 53.
Guillielmus *Thorn*. V. I. R.
Gilbertus de *Thornton*. 2136, 30.
Thrum. 1650, 32.
Johannes de *Thuresby*. V. I. R.
Robertus *Tybetot*. 2136, 30.
Henricus *Tyeys*. 2539, 14. 2541, 65. 2547, 62.
Watte *Tyler*. V. I. R.
Gilebertus de *Tylers*. 570, 22. 1087, 50. vel *Tillers*, vel *Tiveleres*. 1191, 22.
Radulfus de *Tilli*. 1190, 1.
Walterus *Tirellus*. 488, 56. V. I. R.
Petrus *Tyrioll*. 2728 43.
Tiveleres. V. Tylers.
Willielmus *Tochet*. 2541, 28. 2547, 58.
Petrus de *Todyndon*. V. I. R.
Thomas *Toker*. 2564, 12.
Ranulfus de *Tonge*. 1191, 36.
Tornay. 965, 15.
Adam de *Tornover*. 1239, 27.
Johannes le *Toute*. 2027, 62.
Tracy. 965. 3.
Johannes de *Tracy*. V. Gracil.
Willielmus de *Traci*. 555, 20. 1105, 56. 1116, 33. 1414, 52.
Tragod. 964, 37.
Trayllis. 964, 37.
Willielmus *Tranſverſus*. 262, 30. 309. 25.
Willielmus *Treie*. 2034, 43.
Willielmus *Trencheveil*. 557, 27. 1051, 41.
Robertus *Treſylyon*. V. I. R.
Jacke *Trewman*. 2637, 41.
Ingramus de *Tria*. 1089, 10.
L. de *Trykynham*. 2027, 27.
Hugo de *Tryplyngton*. 2534, 38. 2556, 16.
Thomas *Tryvet*. 2672, 11. 2705, 24.
Hugo de *Trotteſclive*. V. I. R.
Truſebot. 964, 15.
Truſſell. 964, 15.
Johannes *Truſſell*. 2661, 47.
Willielmus *Truſſell, Juſtitiarius*. V. I. R.
Robertus de *Turbelvill*. 1105, 11.
Turbevyle. 964, 1.
Thomas de *Turbeville*. V. I. R.
Radulfus de *Turbine*. 1004, 20.
Willielmus *Turbo*. V. I. R.
Galfridus *Turcople*. 268, 5.
Thomas de *Turnebu*. 555, 3.
Robertus de *Turneham*. 674, 57. 1199, 42.
Marmeducus de *Twenge*. V. I. R.
Johannes *Twyford*. 2580, 64.
Nicolaus *Twyford*. 2637, 24.

V.

Thomas le *Vader*. 2092, 54.
Vadu. 964, 42.
Robertus de la *Val*. 307, 49.
Henricus de *Valans*. 2058, 11. *Idem forſan cum eo qui vocatur*
Wericus de *Valans*. 2057, 3.
Valens. 964. 45.
Adomarus de *Valentia*. V. I. R.
Americus de *Valentia*. V. I. R.
Willielmus de *Valentia*. 2134, 40. 2136, 28. 2447, 16.
Reginaldus de S. *Valerico*. 1394, 14.
Bernardus de S. *Valerio*. 1191, 31.
* Robertus de *Vallibus*. 1090, 66. 1093, 5. 1126, 6.
Philippus de *Valions*. 1105, 10.
Johannes de *Vals*. 1105, 8.
Vatorte. 964, 42.
Aluredus de *Vavaci*. 575, 2.
Vaus. 964, 45.
* Johannes *Vaus*. 2429, 63. 2437, 14.
Johannes de *Vaws*. 2546, 3.
Veer. V. Ver.
Thomas de *Veer*. V. I. R.
Thomas de *Veys*. 2564. 44.
Robertus le *Venour*. 1191, 34.
Henricus de *Ver*, vel *Veer*. 632, 23. 664, 5. 1230, 39.
Hugo de *Ver*. 2499, 18. 2500, 27.
Robertus de *Ver*. 315, 9.
* Robertus de *Ver*. 2449, 35.
Willielmus de *Ver*. 630, 58.
Verdyers. 963, 50.
* Æmilius de *Verdon*. 2534, 36.
Bertramus de *Verdon*. 1126, 29. 1191, 64. 1575, 36.
Johannes *Verdonn*. 2139, 55.
* Johannes de *Verdon*. 2438, 33.
Theobaldus de *Verdon*. 2584, 47.
Verdoun. 963, 50.
Vere. 963, 49.
Radulfus *Vernon*. 2702, 40.
Vernoun. 963, 49.
* Euſtachius de *Veſcy*. V. I. R.
* Willielmus de *Veſcy*. 1126, 5.
* Willielmus de *Veſcy*. 2509, 11.
Willielmus de *Veſon*. 2564, 36.
* Robertus de *Veſpounte*. 2446, 49.
Veſſi. 964 35.
* Johannes de *Veſſy*. 2429, 64. 2438, 31. 2446, 48. 2458, 36.
* Willielmus de *Veſſy*. 1091, 49.
Robertus de *Ufford*. V. I. R.
Martilettus de *Vynelef*. 2674, 54.
Vinoun. 963, 44.
Vipoun. 963. 44.
Ingramus de *Umframvile*. 2473, 15.
Willielmus de *Umfranwe*. 2564. 40.
Ricardus *Upedonne*. 2023, 62.
Reginaldus F. *Urſi*. 555, 20. 1414, 51.
Ricardus F. *Urſi*. 1354, 14.
Thomas *Uske*. 2716, 64. 2721, 31. 2727, 8.

W.

* Baldewinus *Waac*. 1158, 8. 1162, 41.
Robertus *Wacelyn*. 1191, 59.
Wade. 1784, 19.
Walterus de *Wahelle*. 574, 14.
Ricardus *Wayteſtathe*. 2662, 24.
Wake. 964, 63.
* Baldewinus de *Wake*. 2437, 53. 2448, 12.

* Nicolaus de *Wake*. 2448, 18.
* Thomas *Wake* 2558, 61. 2560, 40.
Wakevyle. 964, 63.
Stephanus de *Walans*. 2068, 36.
Rogerus *Waldene*. *V. I. R.*
Simon de *Wale*. 1191, 61.
Thomas *Waleys*. *V. I. R.*
Willielmus *Waleys*. *V. I. R.*
Johannes *Walyſſe*. 2674, 53.
Robertus atte *Walle*. 2022, 16.
S. *Walry*. 965, 6.
Hubertus *Walteri*. } *V. I. R.*
Johannes de *Waltham*. } *V. I. R.*
Simon *Waltheſ*. } *V. I. R.*
Johannes *Walton*. } *V. I. R.*
Johannes de *Walworth*. 2637, 7.
Rogerus de *Wanton*. 2134, 43.
Warbevyle. 963, 40.
Robertus le *Warde*. 2564, 3.
Willielmus *Warde*. 2563, 13.
Wardeboys. 963, 55.
Johannes de *Warenna*. *V. I. R.*
Reginaldus de *Warenna*. 554, 31. 1039, 65. 1413, 25.
Willielmus de *Warenna*. 2582, 47.
Warenne. 963, 55.
Aldulfus de *Warnevilla*. 567. 61.
Willielmus de *Warwaſt*. 495, 21.
Baldewinus *Watch*. 672, 38. *Idem forſan cum B. Waac.*
Watervyle. 964. 57.
* Hengeramus de *Watervyle*. 2448. 16.
Willielmus de *Watervilla*. *V. I. R.*
Robertus F. *Watſonus*. 2227, 28.
Willielmus de *Waver*. 2078, 23.
Thomas de *Weland, Juſtitiarius*. 2466, 5.
Willielmus *Welde*. *V. I. R.*
Walterus de *Wengham*. 1934. 56.
Johannes *Weſnam*. 2623, 15.
Elferdus F. *Weſton*. 302, 45.
Johannes de *Weſton*. 2078, 22.
Thomas de *Whalton*. 2024, 31.
Johannes *Wyarde*. 2556, 42.
Ricardus *Wyard*. 2480, 47.
Simon *Wibert*. 1919, 27.
Johannes *Wyclif*. *V. I. R.*
Willielmus *Wykwane*. *V. I. R.*
Wolſtanus Wilde-prieſt, 2225, 17.
Philippus de *Wyleby, Cancellarius Scaccarii*. 1962, 12.
Johannes de *Wylinger*. 2539, 12.
Willielmus F. *Willielmi*. 2541, 29.
Henricus de *Wylington*. 2539, 11. 2541, 62. 2547, 64.
Matilda de *Wilminton*. 2066, 22.
Willielmus *Wilminton*. 1926, 31.
Ricardus de *Wiloughby, Juſtitiarius*. 2559, 66. 2560, 16. 2606, 20.
David de *Wymes*. 2564, 42.
Michael de *Wymes*. 2564, 4.
Robertus de *Winchelſey*. *V. I. R.*
Willielmus *Winchelſey*. 2295, 8.
Johannes le *Winere*. 1928, 50.
Walterus *Wynkeburne*. 2627, 35.
Willielmus de *Wyntreſhulle*. 2134, 41.
Johannes de *Wyrmyngton*. 2534, 37.
Robertus *Wiſcardus*. 222, 45. *V. I. R.*
Gilbertus *Wiſeman*. 2564. 13.
Thomas de *Wiſkeberg*. 2929, 17.
Adam de *Wiskebeth*. 1896, 18.
Willielmus de *Wiskebeth*. 1896, 19.
R. de *Witefeld* 1575, 37.
Robertus le *Wyther*. 2464, 34.
Thomas *Wyther*. 2554, 10 & 66.
Willielmus *Wittleſey*. *V. I. R.*
Robertus de *Wivila*. 244, 12.
Thomas de *Wiveleſburg*. 2027, 61. 2052, 53
Andreas *Wodhell*. 2144, 18.
Jacobus *Wodhelle*. 2144, 17.
Robertus de *Wodhulle*. 2034, 2.
Henricus de *Woghope*. 2205, 66.
Henricus *Wradburn*. *V.* Bradburn.
Petrus de *Wretenham*. 2051, 14.

Y.

Laurentius de *Yford*. 2051, 57. 2052, 55.
Yle. 964, 45.
Warinus de *Yle*. 2541, 27.
Yleben. 964, 60.
Patricius de *Yleward*. 2564. 41.
Willielmus *Yriskin*. 2564, 24.

Z.

* Willielmus la *Zouche*. 2560, 41. *V.* Souche.

FINIS.

ERRATA.

In Præfatione Rogeri Twiſdeni *militis.* *Pag* 1 *lin.* 12. amicorm, *lege* amicorum. *lin. ead.* ſollicitaſionibus, *leg.* ſolicitationibus. *p.* 2. *l.* 26. & ille de Eccleſia, *leg.* & Simeonis ille de Eccleſia Dunel. *p. penul. l.* 8. *ante finem.* Iſtiuſmodi, *leg.* Hujuſmodi.

Col. lin. lege
1, 9. reliq.
5, 19. agenda doc.
7, 20. quinq.
43. monaſt.
14. 29. extrinſecus
34, 37. Sexhelmi
47, 53. cædes
66, 46. Dunelmenſe.
80, 65. & ſocerum ſuum
86, 4. multorum
128, 56. muniti
133, 36. Cutheardus
182, 40. Norreganorum.
195, 17. Edmundi
337, 13. reſiſtere
341, 61. altaria
344, 18. proficiendi
367, 7. aſſenſa
377, 10. conſuluit
402, 45. auxit
404, 3. oculus
405, 7. aperiri
420, 40. una comp.
421, 9. illam
430, 13. ſatisf.
438, 10. Norranhinbr.
456, 57. gelu
471, 11, campum
474, 65. Eadſinus
485, 34. inſularum
489, 56. contumaciter
494, 14. ſoliciriore
495, 23. manicis
506, 26. accipiens
519, 19. Ricardo Comiti
526, 16. Hiſtoriographis.
532, 3. Octav.
535, 37. Epiſcopos
541, 20. ejus
553, 49. Deo, tibi
555, 37. veſperas
559, 20. horribile,
561, 49. Robertum B.
562, 26. *Jepte dicitur a filiis fuiſſe ejectus: ſed fratres eum ejecerunt: nec filios habuit.*
563, 23. Eviimerodag
570, 14. impetravit,
588, 47. Prior Wint. electus in
607, 8. ſacroſanctis
613, 28. reges Angl.
616, 31. felicior,
624, 64. exhortamur
636, 44. Rothomag.
639, 9. diligentia & ſ.
650, 15. *Deveram*
652, 3. Joas
659, 58. Octav.
62. regem
661, 10. inhibentes
665, 5. —larius, Arch.
666, 25. inſtrumenti
677, 33. monial,
690, 34. vos, ſed
698, 16. Juſtitiariis,
59. præbendis
699, 66. M.C.xcvii. xvi.
704, 64. ratihabitionis
705, 63. Dominicæ
715, 26. prudentiæ
50. Munmirail,

Col. lin. lege
716, 58. Munmirail,
726, 43. Ille; quia
734, 23. lethi
44. detractione ſ.
736, 15. *pro* ut *lege* &
737, 60. Dominis
747, 43. laudabilis
749, 15. zelotypias
753, 30. *filius*
755, 24. armamenta;
26. ſuccutitur.
775, 34. Cudredus
787, 26. Oſwinus
789, 6. Jacobo
792. 52. cœleſtis
802, 26. poſtea
64. mœſta
808, 3. ut paulo ſup.
810, 60. apes
815, 66. cap. xvii.
816, 55. Actuum xvii.
821, 4. homine quem
10. twihindo
831, 29. *pro* Ethelredo *l.* Plegmundo
30. xxiiii.
835, 4. virago vale.
838, 50 & 58. Wiltonienſis
51 & 63. Wintonienſis
845, 4. Wolfelmus
849, 58. & eos firm.
863, 53. amicior;
895, 43. wealreaf.
897, 35. robaverit
898, 65. monetariis,
908, 14. cepit.
909. 42. —cus ſecundus
911, 28. ligna
914, 66. De
917, 39. domini ſug.
56. relevationis
932, 59. Ciceſtrenſem eſt
943, 67. ſocer ſuus
944, 50. ſocer ſuus
970, 1. cubiculariis
978, 27. lenocinando
1007, 36. *pro* glares *ſuſpicor legendum* gladio res
1015, 1. declinaverant
36. *pro* aſperima *forſan legendum apertiſſima*
1016, 30. Londonienſem
1026, 41. patria,
45. exercemini,
1032, 57. Henricus Wint.
1045, 40. quædam
1048, 35. facientes.
1055, 46. —spect.
1056, 6. hæc tota
1058, 24. auræ
1059, 42. Siciliæ
1071, 8. Archiſercenſis,
1074, 22. variis
1087, 7. ebriati,
1089, 21. irrupturus. *vel* irrepturus.
1125, 4. abſtuliſſe,
1132, 43. capere
1133, 5. Philippum Med.
14. errore tuam vel ſuorum ſalutem
1194, 34. inſolentiam

Col. lin. lege
1210, 24. ingreſſis
1222, 27. —ctam Baldewinus Cant.
1255, 39. —ter elegerunt,
1263, 13. *Eboracenſis dicitur mortuus, quem diu poſt illud tempus vixiſſe conſtat. V.* 1281, 54.
57. ſit reſtit.
1267, 18. inficiabantur
1268. 12. ineundum.
1273, 20. baculo
1281, 50. inung.
1301, 30. geſta
1317, 48. vix ſola
1332, 37. juriſdictionem,
1333, 6. celebrare,
1339, 51. gaviſus
1356, 51. Warwellenſe
13 0, 48. interfectus
1373 48. aciebus
1374, 19. colloquii,
1414, 6. quærentes
1416, 20. *pro* his *l.* hic *vel* is
1420, 6. *ante* avunculum *deeſt* poſt, *vel* imitatus, *vel* ſequutus, *vel aliquod ſimile.*
1424, 60. *pro* Ric. *l.* Rob.
1447, 1. implere ſuff.
1448, 4. Dominici
1473, 5. Conventus
15. varios ſermones,
1481, 29. nec ſui
1505, 3. eundem
1510, 4. abundantius
1521, 51. triduum
60. appellationem
1544, 64. Cantuarienſis
1557, 17. cachinno
1558, 46. gaviſi
1565, 52. Cantuarienſem
1570, 64. Francia
1588, 9. oblacionem.
1589, 61. monaſterii
1595, 12. reſarcire
1602, 29. cognoveris
42. differas
1617, 57. milliaria
1621, 8. inſufficientes
1630, 25. Eleutherio
1638, 46 & 47. Lundonia, mortuo Leutherio. Ord.
1640, 26. papa Sergio, qui
1651, 26. *pro* Alexandro *l.* Benedicto. *Tunc enim Romæ ſedit Benedictus IX.*
1656, 55. impenderet
1659, 13. *legendum forſan,* favebant Anſelmo,
1660, 38. laſſeſcente
45. Anno
47. —ſcopi
1671, 42. diſceſſit
1672, 52. lemo
1686, 24. metropolitani
1697, 1. *legendum forſan,* illuſtris,
1704, 32. *deeſt nonnihil.*

Col. lin. lege
1707, 20. Herveum Norwicenſem, *male illic poni ſuſpicor, cum nullibi mihi Herveius occurrat, qui Norvici ſederit.*
1708, 50. immoramur?
1711, 44. Cantuariæ
1713, 9. digrederentur,
1715, 4. papa Johannes Cajetæ natus,
58. ſiquidem
1716, 17. Auguſtoduni,
21. Byzantios
25. acoluthum,
57. Canonem
58. reveſtiret
1728, 48. Bonifacio VIII.
1741, 13. quadringentorum
1749, 41. noſter Greg.
1751, 25. ſemina
1752, 39. inquietare
1757, 45. prodirent
1759, 16. Ethelberto,
1762, 56. ſellam
1768, 58. conjunctus.
1772, 3 & 4. & Baldwyno Licheſfeldenſi, & Adulfo Roffenſi. *V.* 1640, 51 *&* 52.
28. —denſis epiſcopus
64. axe *quod ſit neſcio.*
65. ſimulatæ
1773, 36. inſperato
1779, 9. æſtimet
1781, 35 *&* 36. parſimon.
1783, 9. paropſide
1784, 2. monaſt.
1793, 26. archiep.
1795, 65. memoria
1798, 16. animabus
1802, 10. religioſis
1804, 50. aſſiſteremus,
52. —mationis
1806, 22. reatum
1815, 12. analogium
1824, 16. ſubornatus, multis
1825, 24. diſtricte
1837, 4. audiat
1840, 7. uſi
1864, 9. cujuſdam
1895, 38. dimiſſiones
19. 6, 57. veniam.
1907, 46. confixionis
1914, 60. Papa iv.
1915, 41. vicariæ
63. dormitorium
1919, 19. homicidas
1924, 41. *pro* tempore *cenſeo* tepore *legendum, vel* torpore
1931, 54. optioni
1953, 39 ſanioris
1955, 36. velitis
1972, 52. xenodoch.
1979, 18. juxta
22. promovendum
48. adſtrinxit,
60. quidam cap.
1981, 67. præfixione
1987, 32. apoſtolica
1990, 10. iidem

1991,

Col. lin. lege

1991, 59. notariis
2003, 9. — ſim. ccxcix
2010, 37. parilitate
2012, 44. unanimi
2013, 12. regis
2027, 39. perpetualiter
52. diſcordiæ
2037, 50. refectionem
58. parte
2050, 52. notariis
2067, 22. Papam Job.
2082, 47. eminentis
2083, 9. ponderatis,
29. probroſa,
2087, 14. contingeret, *vel* contigerit
2092, 43. hameletto
2102, 54. impediri
2113, 34. arbitrum
2123, 34. omnium
2124, 23. fluminibus,
2150, 44. lenitiva,
51. intercludi,
2191, 10. Prioris S. Gregorii, &. Archidiaconi Cant.
2198, 37. ambiguitatem
43. faciendam
2199, 38. diœceſis; de
2200, 28. poterant *vel* potuerunt
2216, 65. præfato
2218, 8. liberum
2220, 27. Witelmus
2231, 16. Vitalianus i.
46. *pro* Conus *l.* Donus
2241. Sergius iii.
2274, 50. redituum
2290, 32. redditus
2293, 26 *&* 27. abbatiam noſtram, ac ſuum,
46. cancariarum
2313, 23. Edwardum re-
2320, 8. *pro* Britannia *l.* Bithynia

Col. lin. lege

2321, 10. *pro* pater *l.* frater
2342, 3. ventilarent, *l.*
13. terminandum;
2347, 46. *pro* ſuæ *forſan legendum* ſævæ
61. *pro* Willielmus *l.* Walterus
2348, 12. ſolitudinis
2352, 41. Abbas fuit montis Caſſini, venenoq;
2353, 10. duodenarium
2362, 5. archiepiſcopio; ſed ejus literaturæ
2366, 10. Dunwaldum
2369, 13. inveſtituras
2372, 30. *pro* Waltero *l.* Ranulfo
2373, 50. Xliii.
2383, 14. Siciliæ
2389, 1. Ricardo *videtur mendoſum.*
27. dormientes
2391, 44. Giraldus Cambr.
2393, 7. Andegaviæ
37. eunuchaverat,
2395, 42. *dele periodum.*
2401, 8. *pro* Oxonienſis, *l.* Saxonienſis,
2402, 30. proficiſcendum
2404, 38. inultum
2412, 10. iſta
38. Tydei
2424, 65. *pro* frater *l.* filius
2425, 5. *pro* xiii. *l.* iii.
2435, 22. *pro* ſecundus *l.* quartus
2439, 24. miſſis legatis
2440, 58. *pro* ii. *l.* ix.
2441, 66. præjudicium
2442, 14. Phariſ.
2443, 30. verſus. In dicto Conc. Lugdunenſi quidam epiſcopi,

Col. lin. lege

qu. pr. e. R. Gr. L. epiſcopus, ſuis
2458, 66. Sicilia
2459, 1. *legendum forſan*, Palernam (*ut* 1011, 8.) & Meſſanam, & ſic per medium Scyllæ
2460, 55. adiit,
2469, 9. *pro* Northamptonam *l.* Norram, *vel* Northam, *ut* 2470, 58.
2472, 48. contra regem
Ibidem. & in margine, pro 1220. *legendum* (*ni fallor*) 1295.
2482, 49. le roy
2484, 43. Trojana
59. *&* }
2485, 15. *&* } Cambrorum
48. }
2487, 29. mortem
2490, 4. *forſan legendum* ipſis ſuorum pr.
28. *pro* timore *forte leg.* tenore
2491, 22. *forſan leg.* Deo Domino univerſali duos alios dominos habeamus, ſpir.
31. poſſimus,
2497, 34. regem
2509, 1. ſtrenuitate
2510, 50. populo
2513, 37. Mccxcvi. *& in margine*, 1296.
2714, 46. poterant
2526, 25. *pro* plenas rex *forſan leg.* plena pax
2531, 45. Comitem
2539, 22. Lancaſtriæ Th.
2545, 21 & 41. Exoniæ
2547, 42. tres honourable le

Col. lin. lege

Roy de
2581, 46. *pro* Radulfus *puto legendum* Walterius
2583, 67 *pro* 1328. *l.* 1344.
2586, 31. *pro* capellano *forſan leg.* capitulo
2590, 38. Scotos,
2610, 61. pente
2628, 18. prodentes
66. *pro* Henrici *l.* Petri
67. *pro* Petrum *l.* Henricum
2632, 12. papa xi.
60. indictione
2635, 43. *pro* fuerunt *l.* furore
2646, 7. Apoc. 2 & 3.
2661, 35. ſimoniacus
2666, 1. ſaltavit,
2675, 6. Comites,
2679, 61. *pro* Radulfus *leg.* Walterus
2694, 4 *&* 5. *pro* Robertus Br. *l.* Nicolaus Br.
15. *pro* Johannes *leg.* Robertus
2657, 58. conſuluerunt
2698, 41. Northumbriæ
2700, 15. —rienſis & Cancellarius Epiſc.
16. alii
27. prodere
34. conſuluerunt
37. melancholia
2702, 23. Molineux
2705, 33. *pro* Robertus *l.* Nicolaus
40. Ciceſtrenſis
2706, 5. elevabitur.
2710, 16. —maione
2729, 66. Viſcontes,
2746, 34. continetur.
54. Sequuntur objectiones
2757, 6. mandato.

FINIS.

005635876